THESAVRVS LINGVAE LATINAE

EDITVS AVCTORITATE ET CONSILIO
ACADEMIARVM QVINQVE GERMANICARVM
BEROLINENSIS GOTTINGENSIS LIPSIENSIS
MONACENSIS VINDOBONENSIS

VOL: V FASC: V

dicio — dimico

MDCCCCXIII
LIPSIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

VERLAG VON B. G. TEUBNER IN LEIPZIG UND BERLIN

M. TVLLI CICERONIS
CATO MAIOR DE SENECTVTE LIBER

RECENSVIT

CAROLVS SIMBECK

[60 S.] gr. 8. 1912.

Geheftet M. 2.40, gebunden M. 3.60.

Der Verfasser hat das Verhältnis der einzelnen Handschriften zueinander klar gestellt und auf Grund der Photographien, die er von den fünf ältesten Handschriften herstellen ließ, eine sichere Grundlage für den Text geschaffen. Zumal hat er eine erst in neuerer Zeit in Brüssel entdeckte und bisher nur wenig benutzte Handschrift herangezogen. Dadurch erfüllt diese textkritische Ausgabe einen Fortschritt gegenüber den bekannten Ausgaben von Halm, C. v. Müller und Schiche.

Ad hos codices accedunt alii duo, *b* et *A*, quorum illum Anzius[20]) et Kornitzer[21]) et postea Moore[22]) adhibuerunt, hoc a de Vries[23]) divulgato inprimis Moore in editione sua usus est. Sed Anzius, Kornitzer, Moore ex *b* (apud eos *Br*) non attulerunt nisi paucas lectiones. Quem librum cum v. d. Fridericus Vollmer in Thomae[24]) catalogo invenisset, in suspicionem venit fore operae pretium librum accuratius explorare; itaque eum photographice depingendum curavit mihique auctor fuit, ut diligentius studium in eo ponerem. Descriptus est hic liber a Paulo Thomas, quem supra dixi, et ab J. van den Gheyn[25]). Continet a fol. 56^b usque ad fol. 65^b Catonem maiorem et est exaratus saeculo IX. fere ineunte vel medio[26]), in membrana pulchra, litteris minusculis erectis, in titulis vero maiusculis et capitalibus et uncialibus. In singulis paginis sunt quadrageni versus in primis quinque paginis, triceni septeni a pagina sexta usque ad nonam, triceni seni a pagina decima usque ad septimam decimam, in ultima pagina viginti quinque versus. Quae praeter Catonem maiorem insunt, post patrem van den Gheyn singula repetere supersedeo. Hunc codicem esse vetustissimum ex litteris ipsis intellegimus. Quae cum pulcherrimis litteris minusculis aetatis Carolingicae facile comparari possunt. Maxima similitudo intercedit inter hunc codicem et *P, L, A,* Parisinum 7774, qui continet orationes Verrinas[27]), Harleianum 2736, in quo insunt libri de oratore[28]), Holchamicum 387[29]), Parisinum 8850[30]), Oblongum Leidensem Lucretii, qui omnes nono fere saeculo exarati esse videntur. Etiam codex Bernensis 366 (Valerii Maximi), cuius unam paginam Lindsay photographice depictam divulgavit[31]), simillimis litteris scriptus est. Litterae codicis *b* multo diligentius confectae multoque pulchriores sunt quam codicis *V*, qui item ac codex 19 Sangallensis[32]) non ita magna diligentia exaratus est. Imitantur eas litteras, quas monachi scholae Turonensis usurpabant, cuius scholae propria Delislius[33]) examinavit. Singulae litterae sunt magnae et plane expressae, *bdhl* superne formam cunei habent. *A* Carolingica (cc) permixta legitur cum *a* et semiunciali ᑯ; *g* plerumque superne et subter aperta est, *srf* interdum non facile altera ab altera distingui possunt, *e* saepissime tenuem lineam obliquam habet, forma litterae *r* non solum est r, sed etiam ꝛ, praesertim in abbreviatione ꝝ (= rum). Capitales litterae imitantur eas, quas in monumentis Romanorum conspicimus, saepe rusticae esse videntur. Plurimis locis legimus M VR N, hanc saepissime ligatum cum T; praeterea saepe occurrit nobis ᗰ uncialis.

---

20) ed. I. Gothae 1889. 21) ed. Vindobonae 1892.
22) ed. Nov.-Eborac. 1904. 23) Exercit. palaeogr. Lugd. Bat. 1889.
24) Catalogue des Mss. de Classiques Latins de la bibl. royale de Bruxelles, Gaud 1896, n° 98 p. 32.
25) Catal. des Mss. de la bibl. royale de Belgique 1902 n° 1372 p. 303.
26) In Thomae catalogo legimus p. 32 falso „saec XV", id quod in fine correctum est in „saec. IX/X".
27) cf. ed. Thomas, Paris. 1885 p. 30. cf. Chatelainium tab. 31, 1.
28) cf. apud Chatelainium tab. 19ª.
29) cf. Berol. ephem. philol. 1903, 1 p. 10 et apud Chatelainium tab. 27ª.
30) cf. Steffens, Lat. Palaeogr., Friburg. 1903 ad annum 827.
31) Classical philology 1909, April. n° 2.
32) Steffens, exemplar ad ann. 872—888.
33) Mémoire sur l'école calligraphique de Tours au IXᵉ siècle (Extrait des Mém. de l'Académie des Inscr. et Belles-Lettres, tom. XXXII, 1) Paris. 1885 p. 7.

19 Quarta restat causa, quae maxume angere atque sollicitam habere nostram aetatem videtur, adpropinquatio mortis, quae certe a senectute non potest esse longe. o miserum senem, qui mortem contemnundam esse in tam longa aetate non viderit! quae aut plane neglegunda est, si omnino extinguit animum, aut etiam optanda, si aliquo eum deducit, ubi sit futurus aeternus; atqui tertium certe nihil inve-
67 niri potest; quid igitur timeam, si aut non miser post mortem aut beatus etiam futurus sum? quamquam quis est tam stultus, quamvis sit adulescens, quoi sit exploratum se ad vesperum esse victurum? quin etiam aetas illa multo plures quam nostra casus mortis habet; facilius in morbos incidunt adulescentes, gravius aegrotant, tristius curantur. itaque pauci veniunt ad senectutem; quod ni ita accideret, melius et prudentius viveretur. mens enim et ratio et consilium in senibus est; qui si nulli fuissent, nullae omnino civitates fuissent. sed redeo ad mortem inpendentem. quod est istius crimen senectutis, quom
68 id ei videatis cum adulescentia esse commune? sensi ego in optumo filio, tu in expectatis ad amplissumam dignitatem fratribus, Scipio, mortem omni aetati esse communem. at sperat adulescens diu esse se victurum, quod sperare idem senex non potest. Insipienter sperat. quid enim stultius quam incerta pro certis habere, falsa pro veris? at senex ne quod speret quidem habet. at est eo meliore condicione quam adulescens, quom id, quod ille sperat, hic consecutus est; ille volt diu

TEST.: 8 *Non. p. 294*: 'explorare' probare...Marcus Tullius de senectute: quis est — victurum 11 *Non. p. 315*: 'grave' molestum. M. T. d. s....: facilius — curantur. *p. 409*: 'triste' difficile. M. T. d. s.: facilius — curantur.

1 causa *Ω*, *om.* L^1A^1 2 ad(p)propinquatio *Ω*, appropinquantio (-io *in ras.*) *V* 3 esse longe (-ae *L*) *Ω*, ▒longe abesse *V* O *Ω*, Ȏ *b* miserum *Ω*, mi▒serum *A* contemnendam *Ω*, -tempnendam LAP^a 4 esse *Ω*, *om.* A^1, ē *L* 6 futurus *Ω*, -rum *b* atqui *Ω*, a▒tqui *V* inueniri *Ω*, -re $P^1A^1H^1$ 8 futurus sum *Ω*, futurum *b* quis est tam *Noni codd. et* H^2ERv, quis etiam *Ω*, quis est etiam tam *BIS* quamuis *Ω* (-ã- *in ras. V*), quamui L^1 9 sit *Ω*, *om. Noni codd.* adulesccus P^1VA, adulisc- *L*, adolesc- P^2b 10 illa (-a *in ras. P*) *Ω*, sit illa *b* plures *Ω*, -is P^2VA^2 nostra *Ω*, -am LA^1 casus mortis PVA^2, mortis (-em A^1) casus bLA^1ER 11 in *Ω*, *om. pars. codd. Noni p. 315* adulescentes *VA*, -is P^1, adulisc- *L*, adolesc- P^2b, *om. pars maior codd. Noni p. 315 et 409* grauius *Ω*, graui L^1 12 ni ita *Ω*, nita (i *in ras.*) V^1, non ita *b* accideret *Ω*, -cederet A^1 13 cnim et ratio $VbLP^a$, enim ratio *PAHE* in senibus *Ω*, & senibus *b* 14 est *Ω*. *om.* L^1 quisi PAL^2, & quisi *V*, quasi *b*, quis L^1 nullae *Ω*, -a V^1 15 istius *Ω*, illud ERI^2, istud *coni. Wesenberg* (*obs. crit. ad Sestianam p. 9*) 16 ei *Ω*. *om. V.* adulescentia P^1VA, adulisc- *L*, adolesc- P^2b commune *Ω*, -e▒ *A* optumo P^2VA^2, optimo *Ω* 17 tu in *Madvig*, tum *Ω*, tum in $P^2A^2H^2BEIRS$ ad H^2P^aBEIRS, *om. Ω* scipio *Ω*, suscipio L^1P^a, ▒scipio *A* 18 omni *Ω*, -ia L^1A aetati *Ω*, -e $L^1A^1H^1$ at *Ω* (t *in ras. V*), ad *b* adulescens P^1VA (-en▒s *A*), adulisc- L^1, adolesc- P^2bL^2 diu esse se A^2, diu esse bL^1A^1, diu se PVL^2 (se *in ras. V*) 19 idem *Ω*, id est *b* 20 stultius *Ω*, stius *b* at *Ω*, t *in ras. V* 21 eo *Ω*, *om.* b^1 22 adulescens P^1VA, adulisc- L^1, adolesc- P^2b, adolisc- L^2 cum *Ω*, quod *Lambinus* consecutus *Ω*, -tis L^1

VERLAG VON B. G. TEUBNER IN LEIPZIG UND BERLIN

AGNOSTOS THEOS

UNTERSUCHUNGEN ZUR FORMENGESCHICHTE RELIGIÖSER REDE

VON

EDUARD NORDEN

[XII u. 410 S.]
gr. 8. 1913.

Geh. ℳ 12.—
geb. ℳ 13.—

Der Verfasser gibt zunächst eine Analyse der paulinischen Areopagrede, die als Typus einer apostolischen, dem Publikum entsprechend durch Anlehnung an Leitsätze der stoischen Theologie individualisierten Missionspredigt erwiesen wird, und unternimmt es sodann, das Problem der Altarinschrift 'ἀγνώστῳ θεῷ' neu zu lösen, indem er die Entwickelungsgeschichte dieses Begriffes vor allem in der gnostischen Literatur darlegt und daran eine religionsgeschichtlich-lexikographische Untersuchung dieses Begriffes und seiner positiven Korrelate (γνῶσις θεοῦ u. a.) innerhalb der hellenischen und hellenistisch-römischen Literatur sowie der orientalischen und synkretistischen Religionen anschließt. Der zweite Teil enthält umfassende Beiträge zur Stilgeschichte liturgischer Gebets- und Prädikationsformeln im klassischen und orientalischen Altertum, die für die Exegese klassischer Schriftsteller (Neudeutung der Messallaode des Horaz) wie der neutestamentlichen und altchristlichen Schriften von größter Bedeutung sind. Als gesichertes Resultat dieser Untersuchungen ergibt sich der Nachweis des festen

Bestandes eines Typenschatzes religiöser Rede, zu dessen Prägung Orient und Hellas in gleicher Weise beigetragen und den die synkretistischen Religionen der Kaiserzeit, einschließlich des Christentums, übernommen haben. Eine Anzahl von Anhängen enthält stilgeschichtliche Betrachtungen teils zu Schriften des Neuen Testaments, teils zu profanen Autoren (Platon, Apollonios v. Tyana u. a.).

INHALTSÜBERSICHT.

DIE AREOPAGREDE DER ACTA APOSTOLORUM.

Einleitung. I. Die Areopagrede als Typus einer Missionspredigt. 1. Das jüdisch-christliche Grundmotiv. 2. Das stoische Begleitmotiv. II. Die Anknüpfung der Areopagrede an die Altaraufschrift *ἀγνώστῳ θεῷ*. 1. Das Motiv der Altaraufschrift. 2. *Ἄγνωστος θεός*. 3. Lexikalische Untersuchungen A. *Ἄγνωστος θεός* unhellenisch. B. *Γιγνώσκειν θεόν, γνῶσις θεοῦ* in hellenisch-römischer Literatur. C. *Γιγνώσκειν θεόν, γνῶσις θεοῦ* in den orientalischen und synkretistischen Religionen. 4. *Ἄγνωστοι θεοί* und *ἄγνωστος θεός*. III. Die Areopagrede als Ganzes. Hellenische und jüdisch-christliche Missionspredigt.

UNTERSUCHUNGEN ZUR STILGESCHICHTE DER GEBETS- UND PRÄDIKATIONSFORMELN.

I. Hellenica. 1. Die Messallaode des Horatius und der „Du"-Stil der Prädikation. 2. Der „Er"-Stil der Prädikation. 3. Der Partizipialstil der Prädikation. 4. Der Relativstil der Prädikation. II. Judaica. 1. Formen der Anaklese und Prädikation: *σὺ εἶ, ἐγώ εἰμι, οὗτός ἐστιν*. — Ein soteriologischer Redetypus. 2. Der Relativ- und Partizipialstil der Prädikation. 3. Die Herkunft dieser Stilformen (Babyloniaca, Aegyptiaca). 4. Religionsgeschichtliche Folgerungen. 5. Stilgeschichtliche Folgerungen. III. Christiana. 1. Eine stoische Doxologie bei Paulus. Geschichte einer Allmachtsformel 2. Liturgisches im Paulinischen Schrifttum. A. Eine liturgische Stelle im Kolosserbriefe. B. Eine liturgische Stelle des 1. Timotheosbriefes. Hebräischer und hellenischer Satzparallelismus. 3. Das apostolische Glaubensbekenntnis. Schlußbetrachtung. Das Logion Ev. Matth. 11, 25—30.

ANHÄNGE.

I. Zur Komposition der Acta apostolorum (zu S. 34 f. 45, 1). II. *Λέξεις Ἀττικαί* in dem athenischen Kapitel der Acta (zu S. 54 f.). III. Zu Apollonios von Tyana (zu S. 39 f.). IV. Stilistisch-sprachliche Bemerkungen zu der Allmachtsformel *ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα* (zu S. 240 ff.) V. Semitischer und hellenischer Satzparallelismus (zu S. 256 f.). VI. Stellung des Verbums im neutestamentlichen Griechischen (zu S. 257 f.). VII. *Λέξις εἰρομένη*. Der Mythos des Protagoras bei Platon und der Euhemerus des Ennius. — Das Argumentum einer fabula palliata. VIII. Formelhafter Partizipial- und Relativstil in den Schriften des Neuen Testaments (zu S. 256). Berichtigungen und Nachträge. Register.

Denn wie anders als durch die Annahme unmittelbarer Abhängigkeit will man es erklären, wenn bei zwei Schriftstellern folgende Motive übereinstimmen:

Ein hellenischer Theurge aus Tyana in Kappodokien[1]) durchzieht die Welt, um die Menschen, *ὡς ἀμαθεῖς τοῦ θείου ὄντας*, für die von ihm gepredigte Religiosität zu gewinnen. Er kommt etwa um die Mitte des ersten Jahrhunderts[2]) nach Athen, besichtigt dort, wie er es aller Orten tut, die Heiligtümer und findet nirgends so viele wie in dieser Stadt; ein Altar unbekannter Götter gilt ihm als Zeichen der besonderen Frömmigkeit dieser Stadt. Er hält eine *διάλεξις*, in der er aus solcher Frömmigkeit

Ein christlicher Missionar aus Tarsos in Kilikien[1]) kommt auf seinen Reisen, deren Zweck es ist, die Hellenen von der *ἄγνοια* zur *γνῶσις θεοῦ* zu führen, im Jahre 50 nach Athen. Er besichtigt die Heiligtümer der Stadt und findet, daß sie *κατείδωλος* ist; er bemerkt sogar einen Altar eines unbekannten Gottes, was ihm als Zeichen besonderer *δεισιδαιμονία* dieser Stadt gilt. Er hält eine Predigt, in der er aus solcher Frömmigkeit die Verpflichtung ableitet, sich zur wahren Gottesverehrung zu bekehren. Diese

1) Von Tarsos führte eine Straße über Pylae Ciliciae-Kybistra nach Tyana (W. Ramsay, Historical Geography of Asia Minor, London 1890, 357). Daß der Lokalheilige von Tyana auch in dem nahen Tarsos eine Berühmtheit war, zeigt Philostr. VI 34: die hier berichtete Geschichte (Intervention des Apollonios zugunsten von Tarsos) soll sich aus Anlaß der Anwesenheit des Kaisers Titus in Tarsos abgespielt haben. Die I 7 stehende Nachricht *γεγονότα δὲ αὐτὸν* (den Apollonios) *ἔτη τεσσαρεσκαίδεκα ἄγει ἐς Ταρσοὺς ὁ πατὴρ παρ' Εὐθύδημον τὸν ἐκ Φοινίκης· ὁ δὲ Εὐθύδημος ῥήτωρ τε ἀγαθὸς ἦν καὶ ἐπαίδευε τοῦτον* muß auf guter Überlieferung beruhen, da dieser Euthydemos sonst unbekannt ist; nun heißt es weiterhin, Apollonios habe an dem üppigen und ausgelassenen Leben der Tarsenser keinen Gefallen gefunden und sei mit seinem Lehrer übergesiedelt *ἐς Αἰγὰς τὰς πλησίον, ἐν αἷς ἡσυχία τε πρόσφορος τῷ φιλοσοφήσαντι καὶ σπουδαὶ νεανικώτεραι καὶ ἱερὸν Ἀσκληπιοῦ*, worauf eine ausführliche Schilderung seiner Erziehung in Aigai folgt; es würde daher sicher sein, daß dies alles auf die Schrift des Maximos aus Aigai über Apollonios (Philostr. I 3) zurückginge, auch wenn Philostratos nicht zum Schluß dieses Abschnittes (I 12) sagte: *ταῦτα καὶ πολλὰ τοιαῦτα Μαξίμῳ τῷ Αἰγιεῖ ξυγγέγραπται.*

2) Vgl. die Anm. S. 45. 46, 1. Als Apollonios nach Athen kam, ging ihm schon der Ruf des Magus aus dem Osten voran: das führt etwa in die Zeit des Claudius.

die Verpflichtung ableitet, einen vorgekommenen Verstoß gegen die εὐσέβεια zu sühnen. Er gibt in dieser διάλεξις zwar auch Vorschriften über den Kultus der Einzelgötter, aber, wie er nachdrücklich an zwei Stellen[1]) ausführt: der über diesen Einzelgöttern thronende Eine und höchste Gott sei ein Wesen rein geistiger Art und bedürfnislos, er dürfe daher nicht kultisch, sondern nur im Geiste verehrt werden.

beruhe nicht auf der kultischen Verehrung von Göttern in Tempeln von Menschenhand: Gott, der Schöpfer aller Dinge, sei bedürfnislos und dürfe daher nicht im Bilde verehrt werden.

Von den Faktoren, aus denen sich die Summe dieser Gegenüberstellung ergibt, ist kein einziger durch Kombination gewonnen: nur die Überlieferung selbst ist zu Worte gekommen, ihre klare Sprache beweist, daß hier keine zufällige Übereinstimmung, sondern ein Abhängigkeitsverhältnis vorliegt. Absichtlich habe ich, um keinen Schritt über die Tradition hinauszugehen, unter die Positionen der linken Spalte betreffs des Altars nur die überlieferte Tatsache gestellt, daß er dem Apollonios als Zeichen besonderer Frömmigkeit Athens gegolten habe. Nun aber muß sofort ein weiteres hinzugefügt werden, das die Überlieferung als solche so nicht bietet, das aber durch eine, wie mir scheint, zwingende Beweisführung zu erschließen ist.

---

1) Θεῷ μὲν ὃν δὴ πρῶτον ἔφαμεν heißt es zu Anfang des bei Eusebios überlieferten Bruchstückes: er hatte also schon vorher davon gesprochen. Er hatte, wie es scheint, zunächst von der geistigen Verehrung des Höchsten gesprochen und war dann auf die kultische Verehrung der niederen Götter gekommen, denn er fährt nach den eben zitierten Worten fort: μεθ' ὃν γνωρίζεσθαι τοὺς λοιποὺς ἀναγκαῖον, über deren Sinn o. S. 39, 4 gehandelt wurde. Das von Eusebios zitierte Stück scheint mithin dem Schlußteil der Rede angehört zu haben, in der also wohl die kultischen Bestimmungen über das Ritual der Einzelgötter eingerahmt waren von Vorschriften über die geistige Verehrung des höchsten Gottes.

Denn die Macht der Tradition ist auf formalem Gebiete im Altertum unberechenbar groß gewesen; so blieb auch dieser Typus religiöser Rede durch die Jahrhunderte bewahrt. Man darf sagen, daß, wer um Christi Geburt seine Stimme erhob zum Zwecke religiöser Propaganda, sich durch die alten feierlichen Formen gebunden erachtete, ganz gleichgültig, welche Art der Wahrheit von Gott und von dessen Verehrung er empfahl. Mit dieser Predigt der *Ἕλληνες* verband sich auf dem Boden des hellenisierten Judentums die der prophetischen Religion zu einer Einheit, die das Christentum als eine gegebene Größe übernahm. Der Jude kam fast ohne jede Änderung des hellenischen Typus aus: daher konnte der jüdische Verfasser des herakliteischen Briefes sich eng an die Gedanken und die Sprache desjenigen anschließen, unter dessen Namen er schrieb. Die Christianisierung betraf zunächst die Umprägung eines überlieferten *τόπος*: die Androhung des Gerichts und die Aufforderung zum Glauben an den Auferstandenen sind, wie die anfangs (S. 6 f.) gegebene schematische Gegenüberstellung zeigt, an die Stelle getreten für die alten Gedanken von Androhung für die Ungläubigen, Verheißung für die Gläubigen, Gedanken, die der Hermetiker an der typischen Stelle seiner Predigt in die Worte gekleidet hat: *τί ἑαυτοὺς εἰς θάνατον ἐκδεδώκατε ἔχοντες ἐξουσίαν τῆς ἀθανασίας μεταλαβεῖν.* Aber, wie im Verlaufe dieser Untersuchungen öfters hervorgehoben wurde: bei dem vielfach bedachtlos gebrauchten Worte 'Hellenismus' muß man sich darüber klar sein, daß der Hellenisierung des Orientalischen die Orientalisierung des Hellenischen mindestens die Wage gehalten hat. So auch in diesem Falle. Denn wir haben gesehen, daß die *γνῶσις θεοῦ*, die in den christlichen Missionspredigten und auch in den nichtchristlichen der römischen Kaiserzeit im Mittelpunkte steht, sowohl begrifflich wie sprachlich vom Osten her eindrang; sie trat nun also an die Stelle dessen, was jene althellenischen Propheten die rechte Einsicht in das Wesen der Götter (*θεῶν πέρι δόξα*) oder die Vernunfterkenntnis (*λόγος*) genannt hatten. Neugeprägt wurde auch ein anderer Begriff, den wir gleichfalls in den Predigten der genannten Kreise und Zeiten fanden (o. S. 5,2. 6 f.), der Begriff der *μετάνοια*. Mit einer Geschichte seiner sprachlichen Ausprägung möchte ich diesen Teil meiner Untersuchungen schließen, die ich nicht gewagt hätte anzustellen, wenn ich mir nicht den festen Boden der Sprach- und Begriffsgeschichte geschaffen hätte, die wichtiger ist als alle schönen Worte.

DAS LOGION EV. MATTH. 11, 25—30.

Resultate und Postulate.

Als gesichertes Ergebnis der beiden Abhandlungen dieses Buches betrachte ich den Nachweis des festen Bestandes eines Typenschatzes religiöser Rede, zu dessen Prägung der Orient und Hellas in gleicher Weise beigetragen haben und den die synkretistischen Religionen der Kaiserzeit, einschließlich des Christentums, übernahmen. Das hellenisierte Judentum hat bei dieser Herübernahme von seiten des Christentums eine bedeutende Rolle gespielt; die eigentliche Vermittlerin aber sowohl für Juden- wie Christentum ist die orientalisierte Stoa — vor allem Poseidonios — und der an sie anknüpfende Platonismus gewesen. Um bewußte Entlehnung im äußerlichen Wortsinne handelt es sich nur in seltenen Fällen, stets aber um die immanente Kraft der 'immortale forma', wie Michelangelo die nach Gestaltung in der Materie sich sehnende platonische Idee genannt hat. Durch die althellenischen *θεολόγοι* in Anlehnung an *ῥήσεις* der Mysterien vorgeprägt, dann durch die Mystik orientalischer Religionen und die eindrucksvolle Sprache orientalischer Stiltypen unvordenklichen Alters mit dem Stempel versehen, hat diese Form propagandistischer Predigt eine vielleicht beispielslose Anpassungsfähigkeit an Völker und Zeiten bewährt und bildet so einen Ausschnitt aus der Geschichte des zwischen Orient und Hellas ausgefochtenen Riesenkampfes, dessen im Christentum äußerlich vollzogener Ausgleich die Voraussetzung unserer im Grunde zwiespältigen Kultur ist. Wer daher bei Untersuchungen dieser Art seinen Gesichtswinkel einseitig auf Hellas einstellt, muß notwendigerweise ein falsches Bild erhalten. Vielmehr müssen wir zunächst die Farben- und Klangsymphonie im ganzen auf uns wirken lassen und dann behutsam zu einer Sonderung der Komponenten schreiten, damit nicht von uns das Wort gelte: *οὐ ξυνιᾶσιν ὅκως διαφερόμενον ἑωυτῷ ὁμολογέει.* Wie weit ich vor diesem Ziele einer reinlichen Scheidung der Kompositionselemente habe haltmachen müssen, weiß ich genau: ist aber der von mir beschrittene Weg der richtige, so wird er andere jenem Ziele näher zuführen: Sammlung und Sichtung des typologischen Materials wird die nächste Aufgabe sein. An Stelle einer Zusammenfassung meiner Ergebnisse, die doch nur eine provisorische sein könnte, möchte ich hier vielmehr noch die Analyse einer evangelischen *ῥῆσις* geben, auf die ich im Laufe der Untersuchungen wiederholt hingewiesen habe...

'Lehren' auf Grund der von Gott empfangenen und durch sie an die 'Unvernünftigen', die 'Unmündigen' tradierten *γνῶσις* wollten sie alle: der Siracide (bei dem der Begriff der offenbarten *γνῶσις* aber fehlt), die *Σωτῆρες* des Logion und des hermetischen Traktates, die Propheten und Pseudopropheten im hellenistischen und orientalischen Lager. Auch das Ziel der Lehre ist das gleiche: das Heil der Seele. Aber verschieden ist der Weg, der zum Ziele führt. *Ἐπιδεξάσθω ἡ ψυχὴ ὑμῶν παιδείαν, μετάσχετε παιδείας* ruft der Siracide[1]), und der Hermetiker sagt von sich: *ἔσπειρα αὐτοῖς τοὺς τῆς σοφίας λόγους*. Dagegen der *Σωτήρ* des Logion: *μάθετε ἀπ ἐμοῦ, ὅτι πραΰς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ*. Ja, noch mehr: zwar auch die *γνῶσις*, die er offenbart, ist bestimmt für die *νήπιοι*, aber mit Bildung oder Weisheit hat diese *γνῶσις* so wenig zu tun, daß es geradezu heißt: sie sei verborgen *ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν*. Hier sondert sich, wie man sieht, das Individuelle vom Traditionellen, und zwar ist, wenn man diese Worte vergleicht mit jenen höhnischen, die Paulus den sich berufen fühlenden jüdischen Propagandisten entgegenschleudert — sie wollten sein *παιδευταὶ ἀφρόνων, διδάσκαλοι νηπίων* — klar, daß die Umbiegung des Traditionellen vom Verfasser des Logion mit Bewußtsein vorgenommen worden ist, als ein beabsichtigter Protest. Das also ist der christliche Einschlag in das alte Gewebe, das ein Beispiel für das *μεταχαράττειν τὸ νόμισμα*, wie es vom Christentum so oft vollzogen worden ist. Die *γνῶσις* jener anderen war nicht bloß Einigung mit Gott, sondern auch Weltanschauung, ein Wissen von Gott und Welt und Menschenbestimmung[2]); den christlichen *γνωστικοί* der ältesten Gemeinden war dagegen Gottesgemeinschaft das einzige Ziel, zu dem sie der Lehrer führte. Um es zu erreichen, bedurfte es eines kindlich sich hingebenden Herzens, die *σοφία* war nur hinderlich. Wenn demgemäß diese *γνῶσις* für die *νήπιοι* reserviert wird, so darf diese protestartige Ablehnung des konventionellen Typus als ein Klang

1) P. Volz in den Anmerkungen zu seiner oben S. 282, 1 genannten Übersetzung (S. 126): „Wie Plato seine Schüler in der Akademie, Aristoteles im Lyzeum versammelte, so hat auch der öffentliche Lehrer in Jerusalem sein Lehrhaus, wo er die Zuhörer empfängt und unterrichtet."

2) Vgl. was der Verf. der Sap. Sal. 7. 17 ff. sagt: *αὐτὸς (θεός) γάρ μοι ἔδωκε τῶν ὄντων γνῶσιν ἀψευδῆ, εἰδέναι σύστασιν κόσμου καὶ ἐνέργειαν στοιχείων*, und was er weiterhin aufzählt, schließend: *ὅσα τέ ἐστι κρυπτὰ καὶ ἐμφανῆ ἔγνων, ἡ γὰρ πάντων τεχνῖτις ἐδίδαξέ με σοφία.*

Ich hoffe, daß es mir hier gelungen ist, an einem Beispiele die Erreichbarkeit dieses Zieles erwiesen zu haben. Dem Verfasser der Quelle Q war, wie gezeigt wurde, ein mystisch-theosophischer Traktat bekannt, der schon eine lange Vergangenheit gehabt hatte und der jedenfalls in orientalischen Sprachen (auch schon in griechischer, was aber nebensächlich ist) literarisch fixiert war. Eine nicht geringe Anzahl von Religionsgenossenschaften hatte ihn sich zu eigen gemacht; nicht bloß durch die Literatur, sondern auch durch mündliche Propaganda wurde er verbreitet, wobei die Grundform den jeweiligen Sonderinteressen angepaßt wurde. Es ergab sich daher ganz von selbst, daß er auch das in den Konkurrenzkampf der Religionen neu eintretende Christentum in seine Kreise zog. Der Verfasser von Q hat daher in sein Lehr- und Erbauungsbuch für die christliche Gemeinde Motive aus ihm übernommen, mit genauem Anschlusse in Komposition, Gedanken und Worten, ein Weg, auf dem dann der Verfasser des vierten Evangeliums mit Konsequenz weitergeschritten ist. Aber dem alten Weine haben sie doch eine besondere Würze gegeben. Die Gnosis, um deren Propaganda sich — in der Auffassung der nächsten Generationen — der christliche *Σωτήϱ* bemüht hatte, war von ganz anderer Art gewesen als diejenige, in deren Dienst sich vor und nach ihm die *Σωτῆϱες* der anderen Kultgenossenschaften stellten. In deren theosophischen Systemen war die *σοφία* dieser Welt keineswegs ausgeschaltet; ohne Wissen konnte man in ihre komplizierten Gedankengänge nicht eindringen. Dagegen war der Kampf jenes gegen die Schriftgelehrsamkeit noch in frischer Erinnerung, als die ersten Aufzeichnungen vorgenommen wurden. Dadurch, daß der Verfasser dieses Logion (wie der des vierten Evangeliums) mit dem traditionellen Motive jüdisch-gnostischer Propagandarede individuelle Züge aus dem Lebenskampfe Jesu gegen die dünkelhafte Weisheit verband, gab er, wie schon bemerkt, dem Logion eine polemische Spitze gegen solche 'gnostischen' Traktate. Der christliche Soter, von dem die *νήπιοι* lernen sollen, daß er sanft und demütig von Herzen ist, richtet seinen Appell an die Mühseligen und Beladenen, denen er aus Liebe und Erbarmen den Frieden der Seele geben will. Hier durchblitzt eine neue Sonne das kalte Dunkel der anspruchsvollen Traktate von harten und hochmütigen Magiern, Theurgen und 'Propheten'. *Αὐτοφωνία* im realen Wortsinne ist auch dieses Neue nicht gewesen: dazu ist es viel zu stark mit den entlehnenden Motiven verwoben.

Eine Mithrasliturgie. Erläutert von A. Dieterich. 2. Auflage, besorgt von R. Wünsch. Geh. M 6.—, geb. M 7.—

„Der größte und unmittelbarste Gewinn, den auch der außerhalb der geheiligten Schranken der Mysterienkunde Stehende von dem Buche haben wird, ist die aus demselben gewonnene Möglichkeit, einen verständnisvollen Blick in diese ihm sonst verschlossene Welt hinein zu werfen. . . . Wir scheiden von dem Buch mit dem aufrichtigen Dank für die reiche Belehrung und vielfache Anregung, die es uns geboten hat, und empfehlen seine Lektüre allen, die sich mit religionswissenschaftlichen Studien befassen, aufs angelegentlichste." (Wochenschrift für klassische Philologie.)

Nekyia. Beiträge zur Erklärung der neuentdeckten Petrusapokalypse. Von A. Dieterich. Geh. M 6.—

Aus dem Schlußwort: Und wenn ich am Schlusse zurückgreifen darf auf den Beweis, den ich am Anfang geführt zu haben glaube, daß der Text von Akhmim ein Stück ist des Petrusevangeliums, so sehen wir den für die Religionsgeschichte, für die Genesis christlichen Schrifttums unendlich wichtigen Übergang sozusagen vor unseren Augen sich vollziehen, daß aus der antiken Literatur der orphischen Gemeinde im Anfang des zweiten nachchristlichen Jahrhunderts die Schilderung von Himmel und Hölle übernommen wird in ein Evangelium der Christengemeinde. An das eschatologische Stück des Petrusevangeliums hat zunächst die selbständige Petrusapokalypse und dann die ganze reiche Apokalyptik der späteren Zeit angesetzt. Die apokalyptische Literatur der griechischen Kulte bildet eine geschichtliche Linie mit den ersten christlichen Offenbarungen vom Jenseits und mit dem Glauben von Himmel und Hölle in der christlichen mittelalterlichen Welt.

Die Grabschrift des Aberkios. Erklärt von A. Dieterich. Geh. M 1.60.

Abraxas. Studien zur Religionsgeschichte des späteren Altertums von A. Dieterich. Geh. M 4.40.

Pulcinella. Pompejanische Wandbilder und römische Satyrspiele von A. Dieterich. Mit zahlr. Abb. Geh. M 8.—, geb. M 10.—

Verfolgt die lustigen Figuren des antiken Theaters und sucht von verschiedenen Seiten zum Verständnis einer bestimmten Art von „Satyrspielen" und der unteritalischen komischen Figur vorzudringen, die heute als Pulcinella lebt.

Kleine Schriften. Von A. Dieterich. Herausgegeben von Richard Wünsch. Geh. M 12.—, geb. M 14.—

Entsprechend einem bald nach Dieterichs Tode vielfach geäußerten Wunsche, es möchten die nicht immer bequem zugänglichen „Kleinen Schriften" Dieterichs in einer Sammelausgabe vereinigt werden, bietet der vorliegende Band sämtliche Aufsätze, soweit sie nicht selbständig in Buchform erschienen sind. Neu ist darin vor allem „Der Untergang der antiken Religion", den der Herausgeber aus Dieterichs Notizen zu seinen Vorträgen und aus Nachschriften zusammengestellt hat. Aus dem Nachlaß wird ferner zum erstenmal ein Aufsatz über „Verhüllte Hände" gedruckt. Erst diese Sammlung vermag ein abgerundetes Bild von der wissenschaftlichen Bedeutung Dieterichs und von der Förderung, die die religionsgeschichtliche Erforschung des Altertums ihm verdankt, zu geben.

Sommertag. Von A. Dieterich. Mit 3 Abb. Geh. M 1.—

Mutter Erde. Ein Versuch über Volksreligion. Von A. Dieterich. 2. Auflage. Geh. M 3.60, geb. M 4.—

Über Wesen und Ziele der Volkskunde. — Über vergleichende Sitten- u. Rechtsgeschichte. Von A. Dieterich u. H. Usener. Geh. M 1.80.

Vorträge und Aufsätze. Von H. Usener. Geh. M 5.—, geb. M 6.—

Aus den noch nicht veröffentlichten kleineren Schriften Useners ist hier eine Auswahl von Vorträgen und Aufsätzen zusammengesetzt, die für einen kleinen Leserkreis bestimmt sind. Den Inhalt bilden die Abhandlungen: Philologie und Geschichtswissenschaft, Mythologie, Organisation der wissenschaftlichen Arbeit, über Sitten- und Rechtsgeschichte, Geburt und Kindheit Christi; Pelagia, die Perle. Als Anhang beigefügt ist die Novelle „Die Flucht vor dem Weibe", die Bearbeitung einer altchristlichen Legende.

Der heilige Theodosios. Von H. Usener. Schriften des Theodoros und Kyrillos. Geh. M 4.—

Der heilige Tychon. (Sonderbare Heilige. Texte u. Untersuchungen. I.) Von H. Usener. Geh. M 5.—, geb. M 6.—

Geburt, Hochzeit und Tod. Beiträge zur vergleichenden Volkskunde. Von E. Samter. Geh. *M* 6.—, geb. *M* 7.50.

Das Buch, ein Beitrag zur „vergleichenden Volkskunde" im Sinne von A. Dieterich, behandelt die verschiedenartigen Bräuche und Riten, die sich bei allen Völkern primitiver Kulturstufen vor allem an die wichtigsten Ereignisse des Lebens, an Geburt, Hochzeit und Tod anknüpfen, und sucht die Bedeutung dieser Riten durch genauere Untersuchungen und Vergleichungen im einzelnen zu ermitteln. Dabei werden neben modernen Volksbräuchen und den Bräuchen der „Naturvölker" insbesondere zahlreiche Riten der Griechen und Römer behandelt.

Opferbräuche der Griechen. Von P. Stengel. Mit Abbildungen. Geh. *M* 6.—, geb. *M* 7.—

In diesem Bande hat Paul Stengel seine bisher in Zeitschriften verstreuten Aufsätze zum griechischen Sakralwesen in erweiterter und vielfach umgestalteter Form gesammelt. Neben Untersuchungen über einzelne Kultbegriffe wie *θυηλαί* und *θυλήματα*, *θύειν* und *θύεσθαι*, *οὐλαί*, *χέρνιψ*, *κατάρχεσθαι* und *ἐνάρχεσθαι*, *ἐπάρξασθαι δεπάεσσιν* u. a. werden allgemeine Kulturfragen, wie „die Speiseopfer bei Homer", „chthonischer und Totenkult", „der Kult der Winde", „Opferspenden", „Wild- und Fischopfer" u. a. behandelt.

Priester und Tempel im hellenistischen Ägypten. Von W. Otto. 2 Bände. Geh. je *M* 14.—, geb. je *M* 17.—

Das Buch will von der Organisation der Priesterschaft, von der Laufbahn der einzelnen Priester, ihrer sozialen und staatsrechtlichen Stellung sowie von den inneren Zuständen der Tempel, ihrem Besitz, ihren Einnahmen und Ausgaben und ihrer Verwaltung ein Bild entwerfen und das Verhältnis von Staat und Kirche im hellenistischen Ägypten untersuchen. Dabei wird versucht, die Entwicklung der behandelten Institutionen zu zeichnen und Feststellungen über ihren ägyptischen, griechischen oder hellenistischen Ursprung zu treffen.

Der Trug des Nektanebos. Wandlungen eines Novellenstoffes. Von O. Weinreich. Geh. *M* 4.—, geb. *M* 4.80.

Das Buch verfolgt die Behandlung des literarisch und religionsgeschichtlich bedeutsamen Novellenstoffes von der betrügerischen Benutzung des Glaubens, daß göttliche Wesen sterblichen Frauen nahten, in seiner mannigfachen Ausgestaltung und Einkleidung vom Altertum bis zur Gegenwart.

Natursagen. Eine Sammlung naturdeutender Sagen, Märchen, Fabeln, und Legenden. Herausgegeben von Oskar Dähnhardt. Mit Beiträgen von V. Armhaus, M. Boehm, J. Bolte, K. Dieterich, H. F. Feilberg, O. Hackman, M. Hiecke, W. Hnatjuk, B. Ilg, K. Krohn, L. von Löwis of Menar, G. Polívka, E. Rona-Sklarek, St. Zdziarski und anderen.

Band I: Sagen zum Alten Testament. Geh. *M* 8.—, geb. *M* 10.50. • Band II: Sagen zum Neuen Testament. Geh. *M* 8.—, geb. *M* 10.50. • Band III: Tiersagen. Teil I. Geh. *M* 15.—, geb. *M* 18.—. • Band IV: Tiersagen. Teil II. Geh. *M* 8.—, geb. *M* 10.50. • Band V: Pflanzensagen. [In Vorbereitung.]

„...Ein großangelegter Plan, der uns wertvolle Schätze aus der Geschichte des Naturgefühls und der Naturerkenntnis in kritischer Textform verspricht. Schon der I. Band zeigt zur Genüge, daß man es hier mit einer Arbeit von hohem Werte zu tun hat.... Es bedarf keiner genauen Erörterung, um zu beweisen, welche reichen Werte hier der Geistesgeschichte der Menschheit erwachsen, dann insbesondere auch der Geschichte der Naturbetrachtung und der Naturwissenschaften. Ebenso schöpfen Völkerpsychologie und Religionsgeschichte aus diesem Werke.... Es gibt m. E. wenige so interessante Quellenbücher zur Geschichte der alten und älteren Naturbetrachtung wie diese kritische Sammlung." (Allg. Literaturblatt.)

Himmelsbild und Weltanschauung im Wandel der Zeiten. Von Troels-Lund. Autorisierte vom Verfasser durchgesehene Übersetzung von Leo Bloch. 3. Auflage. Geb. *M* 5.—

„...Es ist nicht nur eine geschichtliche, d. h. der Vergangenheit angehörige Frage, die darin erörtert wird, sondern auch eine solche, die jedem Denkenden auf den Fingern brennt. Und nicht immer wird über solche Dinge so kundig und so frei, so leidenschaftslos und doch mit solcher Wärme gesprochen und geschrieben, wie es hier geschieht...."
(Neue Jahrbücher für das klassische Altertum.)

Mythenbildung und Erkenntnis. Von G. F. Lipps. Eine Abhandlung über die Grundlagen der Philosophie. Geb. *M* 5.—

Der Verfasser zeigt, daß durch die Widersprüche, die mit dem naiven, zur Mythenbildung führenden Verhalten verknüpft sind, der Mensch auf die Tatsache aufmerksam wird, daß sein Denken die Quelle der Erkenntnis ist — er gelangt zur kritischen Weltbetrachtung. Die Entwickelung der kritischen Weltbetrachtung stellt die Geschichte der Philosophie dar.

urbe in -em suam redacta (IVL. VAL. 1, 5 IVST. 36, 3, 8). SVET. Vesp. 8, 4 regiae. RVF. FEST. 24 feminea -e Orientis tenebat imperium. VVLG. gen. 37, 8 numquid rex noster eris? aut subiciemur -i tuae. III reg. 4, 21 Salomon ... erat in -e sua habens omnia regna. Dan. 11, 5. CLAVD. carm. min. 27, 88 celsa per famulas acies -e superbit *Parthus.* SVLP. SEV. chron. 2, 8, 1 *Cyri.* GREG. TVR. Franc. 2, 27 *Chlodovechi.* 2 *de magistratuum sim. potestate sive legitima sive arrepta*: CIC. leg. agr. 2, 39 hoc capite ... omnes gentes, nationes provincias regna xvvirorum -i iudicio potestatique permissa et condonata esse dico. 2, 74. SALL. Catil. 20, 7 res publica in paucorum potentium ius atque -em concessit (SEN. dial. 1, 2, 10 unius. AVG. civ. 3, 30 propriae). LIV. 4, 8, 2 ut morum ... penes eam *censuram* regimen, in senatu ... discrimen sub -e eius magistratus, publicorum ius ... locorum ... sub nutu atque arbitrio essent. VERG. Aen. 1, 235 ductores ... qui mare qui terras omni -e tenerent. SIL. 7, 506 -e (*sc. dictatoria*) carcere virtutem *Minucii.* LAMPR. Heliog. 35, 6 quorum (*imperatorum*) omnium ius in -em tuam venit. AMM. 26, 8, 3. PRVD. c. Symm. 2, 420 plebeias ... catervas collatas patribus mixtim -bus aequis imperitasse *eqs.* CLAVD. carm. min. 5, 106 numquam tantae -e sub una (*sc. ducis*) convenere manus. GREG. TVR. Mart. 3, 33 *villa* subdita -bus beati Martini. GREG. M. epist. 11, 39 tuae (*i. episcopali*). *al.* COD. Iust. 4, 61, 13 pr. in -e urbium municipumque consistere *portionem vectigalium.* *adde de externis*: CASSIOD. in psalm. 104, 22 in his rebus -em dedit (*Pharao*) illi (*Ioseph*) quam sibi. 3 *hominis privati (Romani) erga privatum, clientela*: CIC. Quinct. 6 is cuius in -e ac potestate sunt (*sc. quorum in alterius manu vita posita est*). 94 si fas est respirare P. Quinctium contra nutum -emque Naevi. Verr. 2, 97 istum in sua potestate ac -e tenuit *accusator.* PLIN. paneg. 38, 7 vim legemque naturae, quae semper in -e parentum esse liberos iussit (*syn.* in potestate). SVET. Claud. 25, 2 domini (*opp.* liberti. GELL. 5, 19, 10 ut caput liberum fidei suae commissum alienae -i [condicioni ω] subiciant. COD. Theod. 4, 10, 1 (*a. 332*; = COD. Iust. 6, 7, 2 pr.). COD. Iust. 8, 13, 3 (*a. 355*) totum quidquid largitus fuerit, revertatur in eiusdem donatoris arbitrio ac -e mansurum. *de statu eius qui in -e est*: DRAC. laud. dei 3, 354 pondus -is (*fere i. servitutem*) honestas (*Verginii*) pertinuit. *cf. p. 960, 63.*

B *in imagine et sensu latiore, i. q. potestas*: PLAVT. Mil. 954 aures meas ... dedo in -em tuam (*cf. similem translationem*: VAL. MAX. 3, 3 ext. 4 non erit ... haec quoque pars corporis mei tuae -is [-t- A^1, -ct- L^1]. COLVM. 9, 10, 3 ne -is quidem suae populo [*de apium rege et examine*]. LACT. inst. 2, 12, 7 si ... corpus vicerit animam -ique subiceret). SEN. epist. 39, 3 ponet se extra ius -emque fortunae. PS. CIC. exil. 24 Iuppiter ..., cuius nutu ac -e sola terrarum gubernantur (*item de deo*: PANEG. 11, 28 -e perpetua ... moderatur. LACT. ira 13, 13. PRVD. ham. 19 alterna ... apicum -e [*de duobus dis false cogitatis*]. PAVL. NOL. carm. 8, 8 ego rex ab eo parili -e creatus *Christus.* 20, 374 caelesti -e *dari.* EVCHER. instr. 1, 3 p. 83, 4 pro omnipotentis -e [-ct- *V*]. SALV. gub. 8, 6 cum ... sint omnia -is sacrae. DRAC. laud. dei 2, 21 INSCR. christ. Rossi II p. 114, 80, 15. *adde*: LACT. inst. 6, 22, 5 mortis [SEDVL. carm. pasch. 5, 279 poenali -e (-ct- *B*) *invadere gentes* (*op.* pasch. 5, 23 dominari). AVG. serm. ed. Mai 30, 1]. CASSIAN. conl. 8, 14, 1 non ... dominationes dici possunt, nisi habeant in quos -em suae dominationis exerceant. VITA Desid. [Script. rer. Merov. III] 15 *de diabolo.* GREG. M. in euang. 34, 10 *angelorum*). HIER. epist. 22, 34, 2 suo arbitratu ac -e viventes *monachi.* *item de cuiuslibet potestate*: MART. CAP. 4, 338 in -e mea iureque consistuut sex normae *eqs.* (*loquitur dialectica.* CASSIAN. conl. 7, 4, 3 in nostra -e consistere, ut. 10, 13, 3 in nostra -e consistant *sensus.* inst. 8, 17 condicione *sim. codd., cf.* 8, 17 tit. PROSP. c. coll. 17). CASSIAN. conl. 7, 5, 2 *vitia* -i nostrae discretionique subicere. PRVD. c. Symm. 1, 517 -is effrenis paeuitet *Romam* (*syn.* iudicii). *al. v. supra l. 24 sqq.* *de hominis erga bestias vi*: CLAVD. carm. min. 18, 16 sub -e ... consensuque pares ... esseda ... trahunt *mulae.* *de rerum potestate i. condicione, lege*: PLIN. nat. 2, 218 quibusdam ... in locis spatiosior laxitas *maris* -i *aestus* paret. VIRG. gramm. epit. 2 p. 8 arte ac -e velut quisdam compaginibus arctubusque suffunta est *littera.* *item c. genet. obiect. i. facultas*: VIRG. gramm. epit. 1 p. 6 quod incocta coquendi habeat -em (dictionem *P*, dictiones *N*). 6 p. 46 negaudi. *plane ad condicionis (v. supra l. 63) significatum abiit*: PROSP. carm. de ingrat. 14 hac primos homines cretos -e ... ut. DRAC. laud. dei 3, 561 simili -e voluntas servorum dominique manet. *cf.* GLOSS. *p. 960, 22.*

iuxta posita (*synonyma*): PLAVT. Amph. 259 in -em atque in arbitratum. LEX repetund. (Corp. I 198) 1 in arbitratu (HIER. epist. 22, 34, 2. *cf.* LIV. 26, 33, 12 arbitrium [*ex rogatione deditionis*]. COD. Theod. 8, 13, 3 *a. 355*) -e, potestate (CIC. Quinct. 6 *al.* CAES. Gall. 2, 34 BELL. Afr. 77, 1 SVLP. SEV. chron. 2, 8, 1), amicitia v⟨e⟩ (CIC. div. in Caec. 66). CIC. Quinct. 94 contra nutum -emque Naevi (*tamquam voluntatem dictis expressam.* PS. CIC. exil. 24 LIV. 35, 32, 9 PLIN. paneg. 4, 4). CIC. Verr. 2, 55 imperium (*al.* CAES. Gall. 1, 31, 7 BELL. Alex. 66, 5 LIV. 22, 20, 11 *al.* CVRT. 6, 9, 22 LACT. inst. 5, 22, 14 *al.* COD. Theod. 4, 10, 1 [*a. 332*] INST. de inst. promulg. 1). CIC. Verr. 5, 60 regnum (LIV. 42, 41, 13 AVG. civ. 18, 2). CIC. leg. agr. 2, 39 -i iudicio potestatique. CAES. Gall. 1, 33, 2 in servitute ac -e. SALL. Catil. 20, 7 ius (LIV. 21, 61, 7 *al.* SEN. epist. 39, 3). LIV. 8, 1, 10 fides (*al.* CVRT. 9, 7, 13 PLIN. paneg. 32, 1). AMM. 23, 6, 55 antequam ... populos ... ad -em gentilitatemque traheret nominis sui. CASSIAN. conl. 23, 6, 55 ea -i nostrae discretionique subicere.

II *locutiones* (*ad I A et B pertinentes*): A *de redigendo veniendoque in -em*: accipere: LIV. 33, 20, 5 castellis ... in -em acceptis (38, 31, 6 *c. genet.* SPART. Sept. Sev. 18, 1 [-ct- *M*]). addere: INST. Iust. de inst. promulg. 1 provinciae ... -i Romanae. addicere: CVRT. 4, 1, 26 regionem ... -i eius. assequi: RVF. FEST. 14, 6 ut quinque gentium (*genet. obi.*) ... -em assequeremur. cadere: CIC. Font. 12 sub populi Romani ... -em. cedere: TAC. hist. 5, 9 in -em M. Antonii (IVST. 33, 2, 7 Romanam). concedere: SALL. Catil. 20, 7 in -em, *c. genet.* (LIV. 29, 29, 10 *al.* SEN. dial. 1, 2, 10 AMM. 23, 3, 7 SVLP. SEV. chron. 2, 8, 1. *sine genet.*: LIV. 30, 7, 2 *al.*). coniungere: AMM. 14, 8, 10 provincias -i Romanae. constituere: VVLG. Dan. 2, 38 sub ... tua universa. dare: LIV. 23, 15, 9 rem Nolanam in ius -emque ... Poeno. dedere (me *et rem*): PLAVT. Amph. 259 *v. p. 960, 68* (Mil. 954. *adde formulas deditionis p. 960, 38 al.* PANEG. 5, 8, 4 *c. genet.*). demutare: IORD. Rom. praef. 3 in Grecorum -e rem publicam *Persarum.* facere: LIV. 1, 25, 13 alteri -is alienae factae. 21, 53, 5 suae (*al.* CVRT. 3, 7, 4 *al.*). iungere: AMM. 27, 12, 1 Armeniam -i ... suae. mittere: COD. Theod. 4, 10, 1 (*a. 332*) sub ... -em. permittere: CIC. leg. agr. 2, 39 *v. p. 961, 8* (LIV. 8, 20, 6. 40, 49, 4 in -em [*ed. Bas. 1535*, deditionem *Mogunt.*] se suaque omnia Romanis. VELL. 2, 37, 4 -i eius [CVRT. 6, 5, 9]). pervenire: LIV. 35, 32, 9 sub ... Romanam (VAL. MAX. 3, 2, 12 in -em eius. SEN. dial. 2, 5, 6 alienam). ponere: VVLG. Esth. 13, 9 in -e ... tua cuncta sunt posita. recipere: LIV. 21, 6, 7 multos in ... -em (26, 41, 15 in -em [*Aldus*, -e *P*], *c. genet. cf.* RVF. FEST. 20). redigere: CIC. leg. agr. 2, 74 in istam xvviralem (CVRT. 3, 1, 14 suam. *al.* CAPITOL. Maximin. 12, 1 Romanam. AMM. 21, 10, 3 *al.* [-ct- *V*]). Phil. 4, 13 huius imperii (*item c. genet.* CAES. Gall. 2, 34 *v. p. 960, 35.* LIV. 28, 38, 2 VAL. MAX. 5, 1, 5 AMM. 26, 8, 3 VVLG. Ios. 21, 42). LIV. 26, 21 civitates ... in -em (*item sine genet.*: CVRT. 8, 1, 1 *al.* PLIN. nat. 3, 18 *al.* SVET. Iul. 34, 1 [*pars codd.*, deditionem *rell.*] *al.* Vesp. 4, 1 *sim.* SPART. Sept. Sev. 9, 8 IVST. 41, 6, 8. AVR. VICT. Caes. 20, 15 provinciae modo). LIV. 28, 21, 1 sub ... -em (LACT. inst. 6, 22, 5 mortis). IORD. Get. 226 suae ... -i. redire: LIV. 28, 11, 15 in -em, *c. genet.* (29, 17, 1 vestram. SVET. Claud. 25, 2 *c. genet.*). restituere: LIV. 29, 17, 1 in -em vestram (VVLG. II par. 26, 2 eam -i Iuda). subdere: GREG. TVR. Franc. 2, 30 Chlodovechi se -bus (Mart. 3, 33 *villa* subdita -bus ... Martini). subicere: CVRT. 6, 9, 22 Mediam ... -i *eius* ([GREG. M. in euang. 34, 10]. FRONTIN. strat. 1, 3, 10 suae [TAC. ann. 13, 55. GELL. 5, 19, 10 alienae. IVL. VAL. 3, 60 VVLG. gen. 37, 8]. LACT. inst. 2, 12, 7 *sine add.* [CASSIAN. conl. 7, 5, 2]). subigere: LIV. 28, 43, 14 in -em (AVR. VICT. Caes. 39, 35. NOVELL. Iust. 11, 2 nostrae [-ct- *R*]. *nota*: CLAVD. 3, 292 Latia quidquid -e subactum est). subiugare: IVL. Val. 1, 5 mundum ... suae -i (LACT. ira 13, 13 VVLG. Esth. 13, 2 AVG. quaest. hept. 6, 18 [-ct- *N*]. civ. 3, 30 propriae. *al.* GREG. TVR. Franc. 2, 27 [-ct- *pars codd.*]. 2, 37 urbes ... patris sui -bus. NOVELL. Iust. 36 pr. Romanae. VITA Caes. Arel. 1, 21 Burgundionum). subiungere: CIC. Verr. 1, 55 sub -em (*c. genet.*). substernere: GREG. M. moral. 4, 16 -i (*c. genet.*). supponere: COD. Iust. 8, 51 (52), 3, 1 Romanae. GREG. M. epist. 9, 204. tradere: LIV. 26, 43, 4 in -em (34, 35, 10 *c. genet. al.*). trahere: *v. supra l. 2.* transferre: PASS. Thom. p. 104, 1 in ... meam. transire: AMM. 25, 8, 14 in -em ... Persidis. venire: LIV. 10, 10, 4 in -em, *c. genet.* (33, 17, 1 deditionem [*Mogunt.*]. PLIN. paneg. 32, 1 nostram. IVST. 36, 3, 8. AMM. 15, 11, 5 [-ct- *V*]). POMPON. dig. 1, 2, 2, 32 *sine genet.* (LAMPR. Heliog. 35, 1). AMM. 18, 6, 15 sub -em venissemus hostibus (*i. in manus*). vindicare: IVL. VAL. 3, 47 -i suae (dedicationis eius *P*). vocare: AMM. 26, 4, 6 eos in suam -em ex integro vocare.

B *de statu -is* (*omittuntur singularia quaedam sub I allata*): consistere: VEG. mil. 1, 28 omnes in Romani imperii -e. *adde p. 961, 51.* degere: LACT. inst. 5, 22, 14 sub aliena -e. esse: CIC. Quinct. 6 in -e, *c. genet.* (LIV. 8, 1, 10 *al.* CVRT. 6, 3, 9. SIL. 17, 405 Itala in -e. PLIN. paneg. 38, 7 LEX repetund. [Corp. I 198] 1 *supplend.* *adde*: CVRT. 10, 10, 1 *sine add.*). CIC. div. in Caec. 66 in -em (*c. genet.*). CAES. Gall. 1, 31, 7 sub illorum -e (BELL. Afr. 77, 1 BELL. Alex. 66, 5 OV. met. 14, 609 LIV. 4, 8, 2 *al.* 5, 27, 13 vestra. *al.* VAL. MAX. 4, 8, 5 [AMBR. epist. 17, 1 Romae]. VVLG. II par. 21, 10 *al.* COD. Iust. 5, 5, 2 ACT. ARV. 169—177, 4. *ibid.* post 169, 3 -em). LIV. 26, 24, 12 qui ... eorum -is essent (LIV. 44, 25, 11 ipsius. *al.* [VVLG. num. 21, 26] VAL. MAX. 3, 3 ext. 4. CVRT. 5, 5, 6 alienae. PLIN. nat. 5, 58 [SOL. 32, 16]. SALV. gub. 8, 6 sacrae). *nota i. sui iuris esse*: LIV. 24, 29, 7 suae -is. habere: LIV. 31, 7, 9 Peloponnesum ... in -e. manere: COD. Theod. 8, 13, 3 (*a. 355*) in eiusdem ... -e. obnoxius: AMM. 31, 5, 5 -i nostrae obnoxiam *gentem.* parere: PLIN. nat. 2, 218 -i (AVG. civ. 18, 2). premere: VERG. Aen. 10, 53 magna -e ... Karthago premat Ausoniam. regere: *v. p. 960, 54.* relinquere: IVST. 5, 7, 3 nec aliud -is Atheniensium praeter. servire: IVL. VAL. 1, 25 locum omnem ... suae -i servire *iubet.* subiacere: VVLG. Esth. 9, 16 -i regis (GREG. M. epist. 11, 39). tenere: CIC. Verr. 2, 97 istum in sua ... -e (CAES. Gall. 1, 33, 2 [deditione $B^2\beta$]. *sine genet.* VITA Desid. 15). VERG. Aen. 1, 236 terras omni (-is *al.*) -e (*cf. p. 960, 17.* 7, 737 [*MP*, premebat *R*].

RVF. FEST. 24 AVG. epist. 199,47). SPART. Hadr. 5, 2 sub ... -e (SIDON. carm. 2, 472). urgere: PRVD. perist. 7, 8 -bus. *v. p. 960, 57.* *adde locutiones nominales:* LIV. 23, 28, 5 pecunias imperat populis omnibus suae -is (38, 14, 9 CVRT. 8, 2, 25 COLVM. 9, 10, 3). LIV. 28, 18, 10 provincia novae -is. 32, 33, 6 vetustae eorum -is. 32, 33, 16 suae -is urbem. TAC. ann. 15, 13 semper Romanae. SVET. Vesp. 8 regiae usque ad id tempus. C *de dicione solvenda:* desciscere: AMM. 29, 5, 3 ab imperii -e. eximere: PLIN. nat. 5, 2, 2 regum -i exempta *colonia.* perdere: AVG. serm. ed. Mai 30, 1 -e tartarus perdidit quos tenebat. ponere: SEN. epist. 39, 3 se extra ius -emque fortunae. redigere: LIV. 33, 19, 8 ex Ptolemaei ... in suam. remittere: ENNOD. opusc. 3, 161 p. 373, 4 remitte quamvis ad alienam -em qui. tollere: CASSIAN. conl. 8, 14, 2 nisi fuerint de ipsorum -e sublati. *Bögel.*

dīciōsus, -a, -um *a* dicere. VIRG. gramm. epit. 2 p. 9 'u' autem aliquoties liquescit, cum ab alia *littera* -iore (*i. quae facilius pronuntiari possit, vocali*) proscribatur, ut 'vates'... vel a semet ipsa, ut 'vultus'.

dicis *genet.* [*i. q. ind.* dik (*genet.* diśaḥ) '*significatio, regio*'; *cf.* dicere. *Th.*]. CHAR. gramm. I 93, 27 unius tantum casus sunt ... -is ergo. *fortasse etiam in lacuna* 36, 14. GLOSS. -is gratia *νόμου χάριν ὡς παρὰ Γαΐῳ τῷ νομικῷ* (*cf. l. 25*). -is causa *νόμου, λόγου χάριν.*

i. q. ad speciem, pro forma, simulate: VARRO ling. 6, 61 -is causa (6, 95 CIC. Verr. 5, 53 Att. 1, 18, 5 PLIN. nat. 28, 27 GAIVS inst. 2, 252. APVL. Plat. 2, 26 ipsa quidem specie et -is causa. MAR. VICTORIN. gramm. VI 104, 8. ARNOB. nat. 3, 16 honoris et -is causa. 4, 1). GAIVS inst. 1, 141 -is gratia (1, 190. 2, 103. 104 dig. 13, 6, 4 VLP. dig. 29, 5, 1, 34).

dicitus *v.* digitus.

*1. **dico,** -āvī, -ātum, -āre [*a* dic-is *ductum esse videtur, cf. c. osc.* dadikatted '*dedicavit*', *umbr.* tikamne, *si recte vertitur* '*dedicatione*' *vel* '*invocatione*' *et c. theodisc.* zeigōn '*demonstrare*'. *Th.*]. VARRO ling. 6, 61 dīco originem habet graecam quod Graeci *δεικνύω*, hinc Ennius (*frg. inc. 39*) 'dico qui hunc -are'. PRISC. gramm. II 435, 3 significatio cum coniugatione variatur... quomodo dico, dicis et -as. 443, 15 -o ad dicationem -as, paenultima tamen correpta, dico vero ad dictionem paenultima producta (PHOC. gramm. V 437, 21 EVTYCH. gramm. V 468, 16. 486, 12). *scribitur* dikavit: CORP. X 1196. dikata: CORP. X 1563 (*a. 168*). *de significatu:* SERV. Aen. 8, 344 dictum ... -atum, consecratum (*cf.* dīco *p. 978, 46*). NON. p. 287 -are dictum est constituere, consecrare (VERG. Aen. 5, 60) ... tradere (CIC. epist. frg. I 2) ... indicare, nuntiare (LVCIL. 1081 *p. 964, 4*). DON. Ter. Phorm. 62 plus est -o quam do, -atur perpetuo, datur ad tempus. GLOSS. -at *ἀφοσιοῖ.* dedicat. consecrat. designat. dat. -bo consecrabo, donabo, dabo. tribuam. utrum dabo, an ut potioribus in obsequium tradam, ut -ari deis dona dicunt. -vit consecravit. devovit. -assit *συνεχῶς λέγει. ἐπαγορεύει* (*spectare videtur ad locum Lucilii l. 40; cf.* PAVL. FEST. p. 75 -assit dixerit). -atus *καθωσιωμένος ἀνακείμενος* ... deputatus. dedicatus. -atum devocatum (devotatum?). devotum. -ati *ἀφιερωθέντες.* consecrati *al. sim.* *legitur inde ab* ENN. *et* PLAVTO *per totam latinitatem. usus synonymorum* -are, dedicare, consecrare *ex hac tabella elucet* (*nullum ex his habent* RHET. Her. PROP. CELS. COLVM. LVCAN. PERS. PETRON. HOMER. IVV.):

	dicare	dedicare	consecrare		dicare	dedicare	consecrare
PLAVT.	2	—	—	VELL.	—	1	—
ENN	1	—	—	VAL. MAX.	5	4	16
TER.	1	—	—	PHAEDR.	—	1	—
LVCIL.	1	1 (?)	—	SEN. trag.	5	—	—
ACC.	2	1	—	phil.	3	10	13
VARRO	4 (ling.)	5 (ling.)	1 (?)	CVRT.	3	1	4
				PLIN. nat.	86	9	12
CIC. Arat.	1	—	—	VAL. FL.	1	—	—
orat.	5	27	43	SIL.	7	—	—
rhet.	2	—	1	STAT.	14	4	1
phil.	5	10	36	MART.	—	2	2.
epist.	2	1	4	QVINT.	3	15	3
CATVLL.	1	2	1	TAC.	14	7	4
LVCR.	—	3	—	PLIN. epist.	—	2	2
CAES.	2	—	3	paneg.	6	—	2
SALL.	—	—	1	SVET.	1	24	16
NEP.	1	—	—	FLOR.	—	—	4
VERG.	3	—	—	FRONTO	2	1	1
HOR.	—	2	1	APVL.	5	8	6
TIB.	—	1	—	MIN. FEL.	—	6	3
OV.	3 (fast.)	3	—	TERT.	12	22	27
				SOL.	12	3	4
LIV.	8	67	12	SCRIPT. hist. Aug.	12	4	18
GRATT.	1	—	—	AVIEN.	2	—	1
MANIL.	8	—	—	AVSON.	2	3	4
VITR.	—	14	—	AMM.	—	5	7
FEST.	7	10	18	VVLG.	—	9	57
SEN. rhet.	1	2	2	AVG. civ.	5	14	24

[*dub. vel corrupt.:* VARRO ling. 6, 31 QVINT. decl. 323 p. 273, 2 VOPISC. quatt. tyr. 12, 4 SCHOL. Cic. Bob. p. 165, 1.]

I *sensu sollemni:* **A** *generatim: i. q. nuntiare, indicare:* LVCIL. 1081 sicubi ad auris fama tuam pugnam ⟨prae⟩claram allata -asset. *huc pertinere videntur:* ENN. frg. inc. 39 (*p. 963, 32*). VARRO ling. 6, 61 hinc (*a* dīcere) iudicare, quod tunc ius -atur (*nisi est coniunctivus*).

B *speciatim et technice in re sacra i. q.* consecrare, sacrare, dedicare, devovere: **1** *absolute:* TAC. ann. 2, 83 asseveravit Tiberius solitum paremque ceteris -urum (*sc. clipeum Germanico*). CORP. XII 1549 ⟨ita⟩ -o, ita testor, ita conse⟨cro⟩ (*in ara, v. infra l. 40*). XIII 4317 Marcellus -vit.

2 *aliquid (vel passive) plerumque monumenta, aedificia velut aram, templum, tabulam, statuam necnon praedam, exuvias, dona sim.:* CORP. I 807 (= XIV 2387) aara leege Albana -ata (LIV. 1, 7, 10. 11 ara condita ac -ata. PLIN. nat. 6, 62). VARRO ling. 6, 20 tum Veneri dedicata aedes, et (h)orti ei deae -antur. CIC. leg. 1, 59 simulacrum (PLIN. nat. 16, 216. 34, 26. SPART. Hadr. 19, 13 cum hoc simulacrum post Neronis vultum, cui ante -atum fuerat, Soli consecrasset. SVLP. SEV. chron. 1, 31, 2 *al.*). 2, 45 uno e ligno -ato (TERT. nat. 1, 12). OV. fast. 1, 610 templa (3, 704 VAL. MAX. 1, 8, 2 STAT. Theb. 12, 79. TAC. hist. 5, 3 in quis *terris* urbs [*cf. infra l. 55*] et templum -atum est. ann. 4, 43 CLAVD. carm. min. 17, 42 *saepe*). SEN. Med. 39 altaribus. PLIN. nat. praef. 19 pretiosa templis -ata. 2, 16 fanum. 7, 126 *picturas* (35, 64. 90 *al.*). 7, 215 horologium. 8, 6 spolia. 10, 16. 12, 94 coronas. 18, 16 statuae (34, 16. 21. 29 publice. *cf.* 34, 33 Ianus Geminus a Numa rege -atus. SIL. 8, 229 *de statua Didonis.* APVL. flor. 15 p. 51 *saepe*). 19, 50. 33, 129. 34, 17 *et saepissime hoc libro.* 35, 12. 36, 70 navem. 37, 11 dona (STAT. silv. 4, 6, 80). *persaepe.* STAT. Theb. 9, 576 exuvias. TAC. Germ. 40 castum nemus -atumque in eo vehiculum *deae.* ann. 3, 62 delubrum. AVR. VICT. Caes. 5, 17 nemus. PRVD. cath. 8, 75 -atas carpimus escas. CORP. VI 35274 haec aedificia ... comparata, facta -ataque sunt. IX 5314 (*a. 271*) titulum publice -vit (XII 2143 ex more).

3 *aliquid alicui, plerumque deo cuidam:* ACC. trag. 127 Minervae donum armipotenti Danai ... -ant (CIC. Verr. 6, 184 donum ... tibi *Iovi* -atum atque promissum). CORP. XIV 3555 (*Tibure, in ara*) Iovi Praestiti Hercules Victor -vit. CIC. Verr. 5, 67 *candelabrum* dare, donare, -are, consecrare Iovi (LEX arae Iovis Salon. [Corp. III 1933] 9 tibi aram, ... do, -o, dedicoque. *cf. supra l. 11*). 5, 70. VERG. Aen. 5, 60 templis sibi ... -atis (PRIAP. 82, 2 [= CARM. epigr. 861, 2] tibi ... templa, Priape, -o. OV. fast. 1, 706 STAT. silv. 1, 1, 105 Theb. 2, 728 TAC. ann. 3, 63 FRONTO p. 8, 7 N. CAPITOL. Pius 8, 2 Maximin. 33, 2 LAMPR. Alex. 5, 1. INSCR. christ. Rossi II p. 71, 42 *cf. supra l. 21*). LIV. 1, 7, 10 tibi (*sc. Iovi*) aram (1, 20, 7 PAVL. FEST. p. 322. TAC. ann. 1, 79 sacra et lucos et aras patriis amnibus. SOL. 1, 7. 8, 6). 22, 37, 12 divae dare -are Capitolium, templum. 45, 33, 2 quibus *deis* spolia hostium (STAT. Theb. 2, 725 tibi *Minervae* spolia ... -amus exuvias). PAVL. FEST. p. 64 Corniscarum divarum locus erat ... cornicibus -atus (p. 92. SEN. Thy. 718 avo. INSCR. Notiz. degli scavi 1893 p. 165 fines locor. -atorum Dianae [*aetate Vespasiani*]. TERT. spect. 4 locis praesidibus. 8 SOL. 1, 125). VAL. MAX. 1, 1, 8 cellam duobus deis recte -ari. 1, 1 ext. 4. 3, 2, 5. 4, 7, 7 quae *sedes* sanctorum umbris -ata esse creditur. CVRT. 4, 3, 22 cuius numini urbem -erant (SOL. 39, 1 Vulcano urbem. *cf. supra l. 22*). 4, 8, 16 PLIN. nat. 7, 210. 8, 197 signum Fortunae (*cf.* CORP. X 1196 Apollini signum sacr(avit) sedemque -vit). 9, 116. 195. 12, 3. 33, 132 Mario Gratidiano ... statuas (PLIN. paneg. 59 arcus, tropaea ... statuas. CAPITOL. Opil. 6, 8 VOPISC. Aurelian. 18, 2). 29, 4 in insula Coo ... clara ac valida et Aesculapio -ata. 34, 14. 45. 37, 18. 149 *al.* SIL. 6, 606 exuvias Marti. 7, 77. 8, 415. 10, 554 STAT. silv. 5, 2, 147. Theb. 6, 74 illi et pharetras ... tela. 6, 198 tibi (*Iovi*) crinem voti reus ante -aram. TAC. ann. 2, 41 arcus ... et aedes Fortis Fortunae ... sacrarium genti Iuliae effigiesque divo Augusto ... -antur (3, 64 PLIN. paneg. 55). 2, 60 amnis os -atum Herculi. PLIN. paneg. 16 Iovi laurus. SVET. Nero 10 pars carminum ... Iovi. FLOR. Verg. p. 185 pelagi deae prora. GELL 10, 18, 4 monumentum ... dis manibus. APVL. met. 6, 3 CENS. 1, 10 TERT. spect. 5 SOL. 53, 28 PANEG. 4, 17, 1. CAPITOL. Pius 5, 2 circenses natali suo -atos non respuit. LAMPR. Heliog. 18, 3 utique inferis eius caput -retur devovereturque (*fortasse ad 4 referendum*). ARNOB. nat. 7, 33 -are et consecrare turpissimas res eis *deis.* IVST. 14, 4, 13 AVSON. 55, 1. 318, 2. SCHOL. Pers. prol. 1 fons -atus poetis et Musis. DAMAS. epigr. 55, 1 tibi, Christe deus, nova tecta -vi (INSCR. christ. Rossi II p. 64, 10). AMM. 14, 7, 6 *obeliscos* dis superis in religione -arunt. AVG. civ. 2, 14 nec tantum haec (*sc. ludos scaenicos*) agi voluerunt *dei*, sed sibi -ari, sibi sacrari, sibi sollemniter exhiberi (*cf.* 2, 13. 25. 26). SACR. Leon. p. 389 -atam nomini tuo basilicam (*cf. p. 965, 47*). DRAC. Romul. 8, 573 sacra. CARM. epigr. 1155, 1 titulum matri (CORP. X 6780). CORP. II 2701. 3015. III 8336. V 5574. VI 32051. X 1563. XIII 1770. 1779. 4166 INSCR. christ. Rossi II p. 100, 12 *saepe.* *nota singulare i. q. inaugurando sacrare:* TAC. hist. 5, 16 illa primum acie secundanos nova signa novamque aquilam -uros.

4 *aliquem* (*plerumque* '*alicui*' *addito*): ACC. praetext. 15 patrio exemplo et me -bo atque animam devoro hostibus. CIC. Tusc. 1, 73

cygni non sine causa Apollini -ati sint, sed quod ab eo divinationem habere videantur. LIV. 5, 18, 5 hunc ... vicarium pro me rei publicae do -oque (*sed potest ad II A 3 referri*). 45, 39, 12 quas *victimas* traducendas in triumpho -vit (vindicavit *V*). PAVL. FEST. p. 181 Iovi -atus *equus* vivus conicitur in ignem. SEN. Herc. f. 1036 tibi *Iunoni* hunc -atum... gregem cecidi. PLIN. nat. 5, 51 *crocodilus* in Iseo -atus. 29, 72 *serpens* Aesculapio -atur. SIL. 8, 46 cur Sarrana -ent Oenotri numina templo (STAT. Theb. 4, 254 fluviisque -ata numina). PRVD. psych. praef. 5 senile pignus qui (*sc. Abraham*) -vit victimae (*dat. final.*). MART. CAP. 2, 180 -atis pecudibus. PS. AMBR. laps. virg. 1, 3 virgo ... -ata Christo (*ibid.* consecrata [*i. monacha*]. COD. Theod. 9, 25, 3 [*a. 420*] si quis -atam deo virginem ... raptor ambierit [*praecedunt* sacrosancta *et* sacrata]. COD. Iust. 1, 2, 13. NOVELL. Iust. app. 7, 17 [*seq.* deo sacratas]. CARM. epigr. 301, 1 Constantina deum venerans Christoque -ata [*sed potest ad II B 1 trahi*]). COD. Theod. 12, 1, 122 (*a. 390*) veluti -ati infulis mysterium perenne custodiant.

i. q. in deorum numerum referre: CVRT. 8, 5, 11 ne Herculem quidem et Patrem Liberum prius -atos deos quam vicissent viventium invidiam. PLIN. nat. 29, 2 dis primum inventores suos assignavit et caelo -vit *ars medicina*. PLIN. paneg. 11 -vit caelo Tiberius Augustum. TAC. ann. 1, 59 inter numina -atus Augustus. TERT. nat. 2, 8 canem.

5 *rem incorpoream, quasi personatam*: LIV. 7, 6, 3 quo plurimum populus Romanus posset, id enim illi loco -andum vates canebant. *seq. interpretatio.* SEN. contr. exc. 1, 2 -at deis pudicitiam (contr. 1, 2, 21 dedicat). PAVL. FEST. p. 257 Minervae autem -atum eum *diem* existimant (PLIN. paneg. 54 menses etiam nec hos singulos nomini Caesarum -bamus [dicebamus *codd. cf. p. 978, 56*]. SOL. 1, 40 dis superis et Ianuarius -atur et Martius. ORIGO Const. 6, 33 ut milesimus Romae annus Christo potius quam idolis -retur [*potest etiam ad II A 2 trahi*]. MACR. sat. 1, 2, 1 mensis Iano -ati [1, 7, 23 duos eis menses -arunt]. 1, 2, 19 festis Saturno -atis). MART. CAP. 7, 740 octonarius numerus primus cubus est et perfectus Vulcano -atus.

II ***extra rem sacram,*** *notione quadam solemni hic illic sublatente i. q. designare, destinare, dare, constituere, tradere, attribuere sim.*: A ***generatim***: 1 *rem corpoream, plerumque dat. personae, rarius rei addito*: LAEV. carm. frg. 15 *corpora* suavi quie -antur (AVG. civ. 8, 23 quasi animata corpora illis spiritibus -ata et subdita simulacra). MANIL. 4, 857 quod *spatium* cuique -atum (TAC. hist. 4, 53). CARM. epigr. 1533, 12 (*saec. I*) non sprevisti hunc lapidem dignumque -asti. CATVLL. 55, 29 quos *ventos* iunctos, Cameri, mihi -res (*huc traxerim, sed sensus prorsus obscurus*). PLIN. nat. 11, 158 quem *nasum* novi mores subdolae irrisioni -vere. 15, 127 laurus triumphis proprie -atur. 20, 113 id ... epulis feralibus -atum. 22, 3 coccum imperatoris -atum paludamentis. 31, 95. TAC. ann. 15, 40 porticus amoenitati -atae. FRONTO p. 210, 18 N. ei rei pompas ... exuvias a maioribus -atas (*potest ad I B 3 referri*). APVL. Socr. 1 p. 116 dis immortalibus caelum. Plat. 1, 7. SACR. Leon. p. 311 -ata nomini tuo munera (p. 322. 328. 353). PS. DAMAS. epigr. 63, 3 quot digitis citharam chordis totidemque -vit. *nota i. q. condere, constituere*: PLIN. nat. 35, 9 *imagines* ex aere in bibliothecis -antur illis. 35, 10 bibliothecam -ando ingenia hominum rem publicam fecit.

2 *rem incorpoream, plerumque alicui, rarius alicui rei* (in *l. 59*): PLAVT. Bacch. 995 aurium *operam* tibi -o (Pseud. 560. TER. Phorm. 62 *ad quem locum* EVGRAPH. trado. SCHOL. Ter. p. 128, 19 attribuo id est auscultabo). CIC. Arat. 284 huic orbi quinque tributae nocturnae partes ... -antur. orat. 42 *epidicticum genus dicendi* gymnasiis et palaestrae -atum. leg. 1, 59 ingenium... in se suum, sicut simulacrum aliquod -atum putabit. 2, 7 hunc tibi totum -amus diem (SEN. contr. 10, 4, 8 diebus in hilaritates -atis. TERT. ieiun. 14 cur stationibus quartam et sextam *diem* sabbati -amus et ieiuniis parasceuen?). phil. frg. IX 11 huic idem honos certe -andus est. epist. 2, 6, 4 *ut* meae laudi vel ... prope saluti tuum studium -es. LIV. 7, 3, 6 Minervae templo -atam legem (*i. sancire*). GRATT. 331 quoicunque haec regna -antur (SIL. 5, 676 huic fata -arint imperium. CORIPP. Iust. 2, 131 sacrati circuli auri imperium sublime -vit). MANIL. 1, 602 divisosque semel fines sortemque -atam. 2, 193 duo tempora Pisces bina -ant (*i. sibi poscunt*). 2, 435 quae cuique deo rerum natura -vit. 2, 887 sorte -atur. 3, 120 quintus coniugio gradus est per signa -atus. 3, 426 signo Tauri pars illa -anda. PAVL. FEST. p. 245 prima aut secunda hora -antur sponsalibus ominis causa. SEN. Phaedr. 231 annos caelibi vitae -at. PLIN. nat. 5, 16 cuius (*euphorbeae*) sucum ... celebrat *Iuba* privatim -ato volumine (10, 190 omnia privatim -ato opere narranda. 12, 104. 18, 75 unum laudibus eius volumen -vit. 20, 78 privatim volumen ei. *adde*: 13, 74 hieratica *charta* appellabatur antiquitus religiosis tantum voluminibus -ata). STAT. Theb. 2, 429 quae non indebitus annis sceptra -vit honos. PLIN. paneg. 88, 10 eius, cui primum -atum est *nomen Augusti*. CARM. epigr. 1519 (*med. vel exeunte saec. II*) votum deo -vi (912, 2. CORIPP. Iust. 2, 7 Christo sua vota. INSCR. christ. Rossi II p. 89, 42 *al.*). VLP. dig. 24, 1, 5, 8 quam *rem* religioni -vit. TERT. bapt. 17 ne sibi assumant -atum episcopi officium. idol. 18 purpura vel cetera insignia dignitatum ... potestatibus idololatriae ab initio -ata habent... maculam. adv. Marc. 4, 9 p. 442 unius lavacri vis et plenitudo Christo soli -batur. orat. 22. spect. 10 artes eorum honoribus -atas esse. TER. MAVR. 2209 dum pes secundus quartus et novissimus semper -atus uni iambo serviat. AVR. Fronto p. 68, 20 N. quod aut lymphis aut Volcano -rem. SOL. 30, 31 portio manipulorum Soli -atur. CYPR. Fort. 1 *nisi* -atam deo devotamque virtutem divina lectione firmemus. patient. 14 nec iustitiae -ata innocentia... inficitur. LAMPR. Alex. 51, 3 inauribus Veneris eos uniones -vit. AVIEN. Arat. 538 sic se tulit ordo -atus (*sc. trigonio*). 634 media (*sc. inter Nixum et Cygnum*) est Lyra sede -ata (*cf.* CARM. epigr. 1836, 6 hic corpus posuit, sedem -vit in astris). PS. RVFIN. in Os. 2, 14 *praeda* exustioni fuerat -ata. 11, 8/9 cuius *dei* dispositionem -ata semel firmitate gaudentem. AVG. civ. 6, 9 ut immunditiam theologiae fabulosae sibi -rent, in suis solemnitatibus ponerent. 10, 3 ei *deo* beneficiorum eius solemnitatibus festis et diebus statutis -amus sacramusque memoriam. ZACCH. 1, 31 -ari debere idolis castitatem. SALV. gub. 8, 10 professionem Christo -verant. DRAC. laud. dei 3, 273 criminibus ... ducum sua regna -are. Romul. 10, 452 -vit mortibus impietas *gentem vestram*, affectus funera praestant. COD. Inst. 1, 7, 3, 2 fidem quam deo -erant. CORIPP. Iust. 1, 83 hoc nomen sors tibi -vit. CYPR. GALL. gen. 448 deus servo ... ingentes census et maxima quaeque -arat. *nota i. q. nomine honorare, honorifice designare*: PLIN. nat. 25, 21 confines oceano Britanniae ... -vere *herbam Britannicam. huc trahi potest*: CLAVD. 25, 8 oraque patricius nostra -vit honos (*i. patricius factus sum*).

3 *aliquem*: VERG. Aen. 1, 73 conubio iungam stabili propriamque (*sc. Deiopeam*) -bo (= 4, 126. *cf.* SERV. *ad l.* obsequentem eam fore demonstrat. sacerdos -atus est numini, hoc est ad obsequium datus est. [auct.] alii -bo 'dabo' accipiunt. ... deest 'tibi eam'. VAL. FL. 3, 535 quem tibi coniugio ... -vi. STAT. silv. 2, 1, 80 astra salutantem dominus sibi mente -vit. 2, 7, 82 taedis genialibus -bo doctam [*sc. uxorem*] atque ingenio tuo decoram). MANIL. 5, 368 caeloque -atum alituumque genus. TERT. zel. 6 deo pectora (*metonymice*). VOPISC. quatt. tyr. 12, 4 *quem* -asset (designavisset *Peter*, ditasset *Overdick*) imperio. DAMAS. epigr. 1, 8 angelus ex ovibus rapuit regemque -vit. PRVD. cath. 4, 45 illum ... feris -arant. SVLP. SEV. Mart. 19, 1 puellam ... perpetuae virginitati -arit. DRAC. Orest. 68 sic leto non es sacrata morte -ata. CYPR. GALL. deut. 175 plebs tristiferae -anda morti. CORIPP. Iust. 2, 25 sociam. *nota seq. infin.*: DRAC. Romul. 7, 80 equus circi iuga ferre -atus.

B ***speciatim***: 1 *i. q. se dedere, obstringi, addici, obsequentem, devotum obligatum esse alicui vel alicui rei, necnon in aliquam rem: saepe part. perf. pass. sensu reflexivo* (*cf. genet. infra l. 63*): CIC. de orat. 3, 11 Crasso se -arant. epist. frg. I 2 ei me totum -verim. CAES. Gall. 6, 12, 7 se Remis in clientelam -bant. 6, 13, 2 sese in servitutem -ant nobilibus. PAVL. FEST. p. 70 delicatus quasi lusui -atus. SEN. Phaedr. 487 qui se -vit montium... iugis. benef. 4, 32, 2 se reipublicae. dial. 9, 3, 1 cui se uni. epist. 122, 4 se tenebris. STAT. silv. 2, 7, 41 puer o -ate Musis. APVL. met. 11, 9 -ati magno Serapi tibicines. CORP. XIII 7616 (*a. 213*) cohors d⟨evo⟩ta ac -at⟨a m⟩a⟨iesta⟩ti eius (*principis*). CYPR. domin. orat. 13 se *deo* -at (epist. 4, 2 se Christo. Fort. 11 -ati ac devoti deo vivimus [Demetr. 7 propheta devotus ac -atus deo]. Demetr. 12 dei servos et maiestati... eius -atos. FIRM. err. 13, 3 religiosus animus et deo summo -atus [*metonymice.* LACT. inst. 5, 1, 7 -atas deo mentes. PRVD. cath. 6, 135 tali -ata signo (*i. cruci*) mens fluctuare nescit. AVG. epist. 126, 1 cor tuum et deo -atum. *cf.* PRVD. cath. 7, 178 Iesus -ato corde ieiunaverit]. LACT. epit. 66 [71] iustos homines ac -atos deo. MAX. epist. p. 3 Christo. PASS. Mar. Iac. 6 p. 53, 9 CARM. epigr. 662, 7. 1443 B 1 ⟨...⟩ angelicae legis docta, -ata deo). AMM. 15, 5, 6 -atos (*i. fideles*) imperio. 17, 13, 30 -atum nobis ... et fidum. 30, 10, 1 *cohortes Gallicanae* non semper -atae legitimorum principum fidei. PRVD. cath. 7, 66 illic (*sc. in solitudinibus*) -ata parcus abstinentia (*sc. personata*) potum cibumque... respuebat. perist. 10, 218 talibus mysteriis tecum -ati. PAVL. PELL. 604 placitis tibi vivo -atus legibus. ALC. AVIT. carm. 2, 417 perpetua vosmet mihi sorte -vi. epist. 44 p. 73, 27 pii domni (*genet.*) -atis. DRAC. Romul. 7, 114 unus erat Latialis mysticus aulae, alter apud Danaos sacrata mente -atus. CARM. epigr. 678, 3 pari -ata marito. 1837, 3 castitatis custos (*sc. episcopus*) karitati pacique -atus. *nota t. t. iuris publici de vindicatione civitatis*: CIC. Balb. 28 qui se alii civitati -arit. 30 in aliam se civitatem -vit.

2 *i. q. librum dedicare*: PLIN. nat. praef. 6 neque enim similis est condicio publicantium et nominatim tibi -antium (*substantivi vice*). 11 quae tibi -antur. 19, 177 quem *librum* Maecenati -vit. QVINT. inst. 1 pr. 5 opus... tibi -amus (4 praef. 1). FIRM. math. 1 pr. 1. SIDON. epist. 3, 12, 5 vs. 2 carmen. *al.*

part. perf. pass. pro adi. **dicātus**, -a, -um. *plerumque ponitur superlat., deest compar.* 1 *de personis vel rebus personatis i. q. obsequens, devotus, addictus sim.*: LVCIF. non parc. 7 p. 224, 30 rex deo -issimus. RVRIC. epist. 2, 40 p. 425, 3 dum mihi fidelis admodum ... consors et -issimus (*Mommsen*, decacissimus *codd.*, dicacissimus *Engelbrecht*) delator (*i. tabellarius*) saepius inculcat. COD. Iust. 2, 7, 25 (8, 6), 3 -issimorum domesticorum. 12, 33 (34), 5, 4 in viris -issimis scholaribus atque candidatis. CORP. XIII 6754 (*a. 213*) devoti⟨ssimus⟩ numin⟨i eius di⟩catiss⟨imusque⟩ (XI 3310 [*a. 254*] ordo...-issimus numini *maiestatique* eius [X 3343 (*a. 302*), 6. 4785, 8/9. III 460. 3521. 12073. 14195[27] *saepe*]. III 6900 -issima numini eius metropolis An-

cyranorum. 8359 numini eius devotissimo et -issimo. V 856, 9. 857, 10. 2817, 10. VIII 1016. *cf. p. 966, 25*). CORP. III 6751 pietati eius semper -issimi. 11467 officium -atum (*metonymice i. officiales devoti*). 14195[26] imperio eorum -issimus. X 7204, 10 (*a. 315/337*) semper -atus (7229, 9/10. 7230, 10/11). VIII 22267 cui -issimi vivimus. 2 *de re i. q. sacer, sacratus*: AVG. civ. 1, 1 in locis Christi nomini -issimis et amplissimis (3, 31 ad loca Christo -issima confugerunt).

adverb. superl. **dicātissimē.** CORP. VIII 8777 (*in Mauretania, a. 243*) -e devoti numini eius *imperatoris*.

syn.: *ad IA*: indicare, nuntiare. *ad IB*: consecrare, dedicare, devovere, sacrare. *ad IIA*: attribuere, constituere, dare, dedere, designare, destinare, tradere, tribuere. *ad IIB*: addici, se dare, dedere, devotus, obligatus, obsequens esse, obstringi.

deriv.: dicatio, dicator. *comp.*: ab-, de-, praedicare. *Gudeman.*

*2. **dīco**, dīxī, dictum, -ere [*i. q. osc.* deĭkum *'dicere'*, dicust *umbr.* dersicust *'dixerit'*, *got.* ga-teihan *'indicare'*, *theodisc.* zīhan *'incusare'*; dixi = *gr.* ἔδειξα (*praes.* δεικνύναι), dictus = *ind.* diṣṭáḥ *'ostentus, instructus'* (*praes.* dídeṣṭi, diśáti); *cf. c.* dic-is, dicio, dicare, index, iudex, *osc.* med-dĭss, *gen.* medĭkeĭs *'summus magistratus'*, *theodisc.* zeigōn *'demonstrare'*. *Th.*]. VARRO ling. 6, 61 -o originem habet graecam, quod Graeci δεικνύω. TER. MAVR. 435 -o sive fido longae sunt priores syllabae. *cf. p. 963, 32 sqq.* dīxi: PRISC. gramm. II 509, 15. -ctum: PRISC. gramm. II 511, 23 (-i- *correptam testatur* GELL. 9, 6, *sed* díct- *v. sub* dictatura). *de gerund.*: CASSIOD. gramm. VII 150, 15 in antiquiorum multo libris quam C. Caesar est, per u pleraque scripta invenio: ... -undum (*sic passim* iure -undo *ex. gr.* LEX repetund. [Corp. I 198] 31 LEX Rubr. [Corp. XI 1146] 2, 12 *etc.*). *formae*: deico: PLAVT. Merc. 281 (*A.* 294). CIC. opt. gen. 2 (*r*). Att. 13, 21, 5 (*M*). *cf.* SERV. auct. Aen. 9, 266 pro -ere alii 'deicere' legunt (*quod pro* de-icere *sumit*). *in titulis antiquioribus passim* deico deixi; dico *non ante* LEX Rubr. (Corp. XI 1146, *a. 49 a. Chr.*) *et* LEX Iul. munic. (Corp. I 206), *sed* dixsi *iam* SEN. Minuc. (Corp. V 7749) 3. dicier: CIC. Arat. 33 VATIN. Cic. epist. 5, 9, 1 PERS. 1, 28 CARM. de mens. 20 PRVD. perist. 11, 86 GLOSS. dixti: NOVIVS Atell. 8. 9. PLAVT. Asin. 823 (dixisti *codd.*). Men. 1097 (-isti *codd.*). 1098. Merc. 658 (*eodem versu* -isti). 754 [Poen. 1357 *A*] Trin. 567. 602. 655 *al.* TER. Eun. 165. 167. 793 *al.* CIC. Caecin. 82 (*cf.* QVINT. inst. 9, 3, 22) nat. deor. 3, 23 (*sed cf. Plasberg ad l.*) MART. 4, 61, 4. 5, 16, 13 CORP. I 1449. III 14359, 10[a]. dixis (*i.* -xeris): PLAVT. Asin. 744. 839 Capt. 149 Merc. 484 Mil. 283 Vid. 83. dixe: PLAVT. Amph. frg. 7. TER. Hec. 845 (-isse *codd.*). VARRO Men. 284. ARNOB. nat. 5, 1 (*ex Valer. Ant.*). AVSON. 301, 7. dixem: PLAVT. Pseud. 499 (id faxem *codd.*). *cf.* SCHOL. Bob. Cic. Sest. 28 p. 88, 1 et notabiliter media verbi parte subtracta non implevit omnibus syllabis '-xisset' sed '-xet'. inveniuntur aput veteres pleraque huiusmodi (*codd. Cic. habent* -xisset). CORP. IV 4812 (*al.*) dixet *est* -xit. *futurum*: PAVL. FEST. p. 72 dice pro -am antiqui posuerunt. *cf.* QVINT. inst. 1, 7, 23 non Cato Censorius (*frg. inc. 55*) '-am' et 'faciam' 'dice' et 'facie' scripsit? 9, 4, 39. GLOSS. dice -am. dicebo: NOVIVS Atell. 8 (*cf.* NON. p. 507). VICT. VIT. 3, 36 -bit (*sic fere omnes codd.*). *imperativus*: QVINT. inst. 1, 6, 21 multum enim litteratus ... et 'calefacere' -xerit potius quam quod -imus (*sc. calf-*) et 'conservavisse', his adiciat 'face' et 'dice' et similia. CHAR. gramm. I 256, 20 omnia imperativa tertiae declinationis secunda persona instantis temporis per e litteram terminantur, corrumpuntur autem haec tria, velut facio fac, -o dic, duco duc (*cf.* DIOM. gramm. I 349, 25 EXC. Bob. gramm. I 563, 19 PRISC. gramm. II 325, 9. 373, 4 PROB. inst. gramm. IV 186, 34 CLEDON. gramm. V 18, 20 MACR. exc. gramm. V 618, 18. 640, 35 SACERD. gramm. VI 433, 32). dice (*seq. consonans praeter* PLAVT. Curc. 133 Merc. 159. 605 AFRAN. com. 145): NAEV. trag. 63 PLAVT. Aul. 787 Bacch. 716 Capt. 359 Cas. 346 Curc. 133 Merc. 159. 605 (dico *codd.*). Mil. 256. Rud. 124 (*eodem versu* dic). 951 (-c *trad.*). 1156 -ce dum. [Stich. 696 *coni. Leo*] AFRAN. com. 145 (-i *trad.*). CARM. de fig. 183 (*exemplum circumscriptionis*) pro 'dic' 'dice loquendo'. *praeterea tradit* PS. PALAEM. gramm. V 544, 27 Virgilius -it 'dice' et Terentius 'face' (*sed in codd. Verg. ubique* -c, *etiam ante vocalem*). dic: *inde a* NAEV. trag. 37. *partic.* diciens: ITALA Matth. 10, 5 (cod. k). *supinum*: QVINT. inst. 1, 4, 29 quaedam simile quiddam patiuntur vocabulis in adverbium transeuntibus: nam ut 'noctu' et 'diu', ita '-ctu factuque'. sunt enim haec quoque verba participialia quidem, non tamen qualia '-cto factoque'. PRISC. gramm. III 324, 7 *Graeci* λεκτέον ἐστί pro 'oportet -ere'... hinc Romani *gerundia vel supina invenerunt*: -endi, -endo, -endum, -ctum, -ctu (*cf.* PROB. app. gramm. IV 193, 5). *deponens*: VISIO Pauli 40 vos autem -bamini *sq. or. dir.* -it *impersonaliter*: ITIN. [Silv.] 37, 5 ita legitur primum de psalmis, ubicumque de passione -xit. *v. Löfstedt ad l. et quae ibi allata sunt.* ? *reflexive*: GREG. TVR. Franc. 3, 5 ad quem senex quidam se -xisse fertur. *de usu*: *part. perf. pass.*: PLAVT. Poen. 541 equidem haec vobis -xi per iocum. **:** per iocum itidem -ctum habeto, quae nos tibi respondimus. 913 haec cura clanculum ut sint -cta. **:** non -ctum est (*cf. p. 974, 68 et de numero mutato* CARM. epigr. 331, 2). *part. fut. inde a* PLAVTO, *nota*: GRACCH. or. frg. Gell. 1, 7, 7 credo ego inimicos meos hoc -urum. *part. praes.* (*genet. plur.* -entum: OV. met. 10, 657 *p. 982, 53*, -entium: CIC. Brut. 201 SEN. contr. 3 praef. 15 SEN. epist. 108, 7 *al.*). *legitur non ante* TER. (PLAVT. Merc. 142 maledicentior) *neque omnino frequentatur* (*sed cf.* dictitare; -ens *pro substantivo v. p. 989, 63*). *nota constructionem ad sententiam*: ITALA gen. 22, 20 *cf.* 38, 18 (Aug. loc. hept. 1, 73. 137) et nuntiatum est Abrahae -entes (ἀνηγγέλη λέγοντες, VVLG. *om.* -entes. AVG. *ad l.* cum consuetudo loquendi habeat: nuntiaverunt A. -entes aut: nuntiatum est a -entibus). *inde a* LIV. *eodem sensu usurpatur abl. gerund.*, *ex. gr.* 8, 21, 8. 45, 19, 9 tempestivis sermonibus rem ... restituit, aliis alia regna crevisse rebus -endo. VAL. MAX. 4, 1, 15 iussit -endo *eqs.* 5, 2, 8 *al.* SIL. 11, 602 TERT. orat. 21 *al. saepe.* *de reliquo usu gerundii v. potissimum p. 970, 28 sqq.*, *gerundivi p. 980, 43 et 989, 75.* *supinum v. p. 969, 58.* *de potentiali v. p. 969, 44. 971, 24. 33. 973, 45. 976, 47.* *notatur* d.: s(alutem) d(icit). i(ure) d(icundo). d(ixit). *de significatione*: NON. p. 280 indicare. DIFF. Suet. 313, 13 garrire vitii est, loqui naturae, -ere vel facundiae (*p. 970, 26*) est vel iudicantis (*p. 970, 77. 971, 6*) aut criminantis. DIFF. gramm. VII 522, 2 -ere quod volumus, loquimur invicem, narramus quod ignoratur. ISID. diff. 1, 152 -it qui semel idem pronuntiat, memorat ... qui saepius idem ... facit. GLOSS. εἴπω. ἐρῶ. λέγω (*cf.* PLVT. Marcell. 24 τὸ λέγειν δίκερε Ῥωμαῖοι καλοῦσιν). -o, -is aio, ais. -it asserit, ait. -c εἰπέ. λέγε. -ito λέγε. -ite εἴπατε. -ere ferre, referre. -am λέξω. -xi εἶπον. -batur autem ἐλέγετο δέ. -ier dici constitui. -ctum est ἐλέχθη. εἴρηται. qui -it ὁ λέγων. qui -xit ὁ εἰπών. qui -itur ὁ λεγόμενος. qui -ctus est ὁ λεχθείς. si -am ἐὰν εἴπω *etc.* -ens λέγων. λέγων, οὐχ ὁ λέγων (*contra usum v. l. 1 et p. 989, 63*). -entes φάσκοντες. -entibus τοῖς λέγουσιν. -ctu τῷ λέγεσθαι. *dub.* IV 54, 32 -atur inperitur (*vel* inpertitur). *legitur per totam latinitatem.* [*dub.*: VERG. georg. 2, 106 Libyci ... aequoris discere (*testatur etiam* COLVM. *et* AMM., dicere *M V*) quam multae zephyro turbentur harenae. OV. fast. 1, 317 quattuor adde dies ductos (*Leid. al.*, dictos *R*, dictis *V*) ex ordine nonis.] [*val.* zicere, *it. francog.* dire, *hisp.* decir. *M.-L.*]

i. q. verbis (tam voce conceptis quam scriptis) indicare, verba facere, loqui, disserere, affirmare (*opp.* negare), *saepe etiam i. q. respondere (v. p. 969, 7. 982, 38; i. q. -endo efficere v. p. 974, 38, rarissimo i. q. interrogare, v. p. 983, 56); raro de sonis non articulatis, v. p. 989, 18. 21.* *subiectum est persona; bestiae et res aliquid dixisse dicuntur p. 989, 18 sqq.* *materiei digestio sumitur ex constructione*:

I ***absolute.*** **A** *generatim (p. 968, 81—970, 25) i. q. loqui; subiunguntur locutiones adhortantis* tibi -o (*p. 969, 29*), *orationem concludentis (p. 969, 40), deprecantis* pace -xerim *etc. (p. 969, 44), supinum (p. 969, 58).*

B *speciatim (p. 970, 26—971, 40).* **1** *i. q. orationem habere, publice loqui (etiam i. q. declamare) p. 970, 26.* **2** *i. q. sententiam -ere p. 970, 80.* **3** *i. q. testimonium -ere p. 971, 15.* **4** *i. q. opponere p. 971, 21.* **5** *sacramento -ere p. 971, 38.* *sequuntur (p. 971, 41—973, 59) exempla adverbiorum genus loquendi accuratius indicantium, ex quibus seorsum positae sunt (p. 973, 29 sqq.) locutiones per parenthesin orationi insertae* ut vere -am *etc.*, ut -xi *sim.*

II *seq.* ***obiectum*** *(p. 973, 60—982, 33).* **A** *i. q. -endo aliquid exprimere (obi. quod dicitur interius).* **1** *generatim.* **a** *obi. est substantivum p. 973, 61.* **b** *adiect. et pron. p. 974, 48.* *adduntur exempla enuntiati relat. praeter constructionem inserti p. 975, 14.* **2** *speciatim.* **a** *i. q. certum vocabulum eloqui p. 975, 20; hic quaeras locutiones excusantis se vel corrigentis atque monentis*: ut ita -am *sim. p. 975, 82*, prope -am *sim. p. 976, 47*, ne -am *p. 976, 58*, non -o *sim. p. 976, 77.* **b** *i. q. vocabulum fingere, derivare p. 977, 26.* **c** *i. q. pronuntiare p. 977, 55.* **d** *i. q. canere p. 977, 65.* **e** *i. q. statuere, edicere p. 978, 4, promittere p. 978, 77, indicere p. 979, 1.* **f** *salutem -ere p. 979, 6.*

B *i. q. -endo tractare, enarrare, exponere (praedicere p. 979, 22).* **1** *aliquid p. 979, 23.* **2** *aliquem p. 980, 22.* *seorsum ponuntur exempla relativi attracti p. 980, 74 et verbi -o ad vocabulum accuratius definiendum additi, i. q. scilicet p. 980, 83.*

C *accedit alter accusativus.* **1** *i. q. vocare, appellare p. 981, 17, nomine significare p. 981, 75*, qui -itur *p. 982, 2.* **2** *i. q. creare p. 982, 16.*

III *seq.* ***enuntiatum*** *(p. 982, 34—987, 46).* **A** *oratio (et interrogatio) directa p. 982, 34.*

B *interrogatio indirecta p. 983, 34.*

C *acc. c. inf. (-o sq. nom. c. inf. p. 985, 58, passive nom. c. inf. p. 984, 80).* **1** *in enuntiato affirmativo p. 984, 16.* **2** *interrogativo p. 985, 62.* *quae vulgo pro acc. c. inf. ponuntur coniunctiones p. 985, 79.*

D ut, ne *p. 986, 69.* ut *omissum p. 987, 20, cuius loco ponitur infin. p. 987, 32.*

iuncturae ad I—III praepositionales p. 987, 47.

IV ***varia:*** *nolui enim per constructiones seponere locos*: **A** *quibus vocabulo -ere proverbium affertur (p. 988, 75).* **B. C** *quibus aut bestia aut res subiectum est (p. 989, 18. 21).*

I ***absolute:*** **A** ***generatim*** *i. q. verba facere, loqui, affirmare*: PLAVT. Amph. 576 quid hoc sit hominis? **:** equidem decies -xi. 725 tu me ... vidisti? **:** ego, inquam, si vis decies -ere. 743 tace: tu -c (*saepe opp.* tacere, *ex. gr. p. 991, 22* MARCIVS carm. frg. 1 postre-

mus -as, primus taceas. CIC. Att. 5, 10, 3 epist. 12, 13, 1. ad Q. fr. 1, 2, 3 [reticere]. HOR. epod. 5, 49 VAL. MAX. 7, 2 ext. 6 CVRT. 7, 1, 37. *cf.* SALL. Iug. 19, 2 silere). PLAVT. Amph. 762 neque edepol dedi neque -xi. 803 perge porro -ere. 1089 sine me -ere, ut scias *eqs.* (*cf.* Curc. 13). Aul. 764 neque edepol ego -xi neque feci. Bacch. 742 -c modo (Capt. 570). Cist. 454 sine -am (TER. Hec. 744). Curc. 453 immo etiam porro, si vis, -am. 635 ego -am (*in responsione* [*cf. infra l. 19*]. TER. Eun. 951 *al.* SEN. epist. 124, 12 quod autem hoc bonum? -am: liber animus *eqs.*). Merc. 159 quid id est igitur quod vis? :: -am. :: dice. Persa 207 quom, ut digna es, -o, bene non male loquor. Poen. 1155 -o, ne -ctum neges: ... despondeas. *et saepe.* TER. Andr. 29 Sosia, adesdum: paucis te volo. :: -ctum puta. Eun. 951 -am. *al.* CIC. nat. deor. 1, 10 ipse -xit (αὐτὸς ἔφα). Cato 54 quid de utilitate loquar stercorandi? -xi in eo libro, quem de rebus rusticis scripsi. VARRO ling. 6, 55 contra quam -xit fecit. CAES. Gall. 1, 47, 6 conantes -ere prohibuit. SALL. Catil. 8, 5 optimus quisque facere quam -ere ... malebat (SEN. epist. 20, 2 facere docet philosophia, non -ere). LIV. 1, 40, 6 iussi invicem -ere *litigantes. al.* *cum dativo personae passim, ex. gr.*: NAEV. com. 11 quo modo? :: -am tibi (*sim. in responsione*: PLAVT. Capt. 646 Curc. 437 *al.*). PLAVT. Amph. 197 meditabor quomodo illi -am. 619 quis istic Sosiast? :: ego, inquam. quotiens -endumst tibi? Asin. 783 tibi -at. Most. 1029 sic -xit mihi. Persa 168 satis fuit indoctae immemori insipienti -ere totiens. *al.* VARRO rust. 2, 1, 2 ut semigraecis pastoribus -am graece. PROP. 1, 20, 4 crudelis Minyis -xerit Ascanius (*i. testis erit*). LIV. 3, 70, 7 haud surdis auribus -cta. SEN. dial. 2, 16, 3 viro ..., qui sibi possit -ere *seq. or. dir.* (nat. 1 praef. 8 sibi ipse -xit. epist. 18, 5 -as tibi. 98, 12 -c tibi. PS. SEN. mon. 78 PERS. 3, 42. *cf.* SEN. PETRON. *p. 974, 56*). epist. 98, 14 fortunae. tibi -o *sim. in appellatione, invocatione*: PLAVT. Bacch. 999 tibi -o. :: quid est? Curc. 516 heus tu, tibi ego -o. :: eloquere, quid vis? Men. 378. 696. Mil. 217 tibi ego -o ... heus te alloquor. Poen. 1305 Pseud. 244. Rud. 830 sed vobis -o: heus, heus vos *seq. interr. dir.* TER. Eun. 337. *cf.* CIC. de orat. 2, 118 vobis hoc ... -o (LIV. 45, 8, 6 vobis hoc praecipue -o, iuvenes). OV. epist. 19, 153 tibi, Nesse biformis, -imus. PRIAP. 45, 4 heus, inquit, tibi -imus, cinaede. SEN. epist. 89, 21 nunc vobis loquor ... vobis -o *seq. or. dir.* PETRON. 64 tibi -o, Plocame, nihil narras? ITALA Matth. 9, 6 (Tert. pudic. 22) tibi -o paralytice, surge et ambula (λέγει τῷ παραλυτικῷ, VVLG. ait paralytico). VVLG. Luc. 7, 14 adulescens, tibi -o, surge. CARM. epigr. 443, 2 ito procul et linque nefas, tibi -o, viator. *in fine narrationis, orationis*: PLAVT. Aul. 682 -xi tibi. Cist. 527 -xi quod volui. TER. Phorm. 437 (*cf.* DON. *ad l.* '-xi' solent -ere peracta causa). 439. 452 Hec. 612 *cf.* LVCIL. 282. CIC. Verr. 1, 56 -xi (*cf.* PS. ASCON. *ad l.* p. 152). PAPYR. Berol. 611 III 22 APVL. apol. 103. *saepe inseritur orationi potentialis, deprecationem exprimens*: PLAVT. Mil. 679 nam mihi, deum virtute -am, ... licuit (*cf.* Persa 390 deum virtute -am et maiorum meum. Pseud. 581 Trin. 346). LVTAT. epigr. 2, 3 pace mihi liceat, caelestes, -ere vestra (*cf.* SEN. Tro. 276 nat. 3, 11, 4 PETRON. 2 PLIN. nat. 34, 108. 35, 8. IVV. 11, 196 mihi pace immensae ... licet si -ere plebis). CIC. Mil. 103 pace tua, patria, -xerim (Marc. 4 hoc affirmo et pace -am tua. de orat. 1, 76 pace horum -xerim. Tusc. 5, 12 fat. 5. off. 3, 41 pace vel Quirini vel Romuli. epist. 7, 17, 1. LIV. 10, 7, 12 pace -xerim deum. 38, 46, 11. VELL. 1, 7, 4 pace diligentiae Catonis -xerim. 1, 17, 3. 2, 129, 3). de orat. 1, 242 bona venia huius optimi viri -xerim (leg. 3, 34 bona tua venia [AMM. 20, 8, 7]. LIV. 28, 43, 7 bona venia tua). STAT. silv. 2, 1, 82 fas mihi sanctorum venia -xisse parentum. AMM. 16, 12, 12 pace dei sit -ctum (*cf. p. 975, 18*). *saepe legitur supinum additum adiectivo* (*subst. et verb. l. 61. 73. p. 970, 14. 16. 24*): ENN. ann. 240 malaque et bona -ctu (CIC. Tim. 12 -ctu melius et verius [ὀρθότερον]). PLAVT. Pseud. 824 formidulosas -ctu, non esu modo. TER. Haut. 941 sed ita -ctu (-cto δ) opus est. Phorm. 300 nihil est -ctu (-cto *A*) facilius (CIC. leg. agr. 2, 6 facillimum. LIV. 2, 34, 11 facile. 7, 8, 4. 31, 38, 3 -ctu quam re facilius [40, 35, 13]. PAVL. FEST. p. 59 CVRT. 3, 6, 17 COLVM. 3, 1, 4 *al.*). RHET. Her. 3, 8, 15 ut non sint necessariae -ctu (PLIN. nat. 11, 79). CIC. Verr. 2, 32 turpia -ctu (leg. 1, 52 off. 1, 159 OV. Pont. 2, 3, 7 TAC. dial. 28). 4, 129 incredibile -ctu est (5, 124. Cluent. 195 Phil. 2, 106 NEP. Hann. 6, 3 CVRT. 4, 7, 16. 8, 2, 36. 10, 5, 3 -ctu audituque. *al.* CVRT. 5, 13, 21 vix credibile -ctu. PLIN. nat. 18, 94). Manil. 42 difficile -ctu (65 Cluent. 26. 198 de orat. 3, 98 orat. 122 Tusc. 2, 19 *al.*). Planc. 16 perquam grave -ctu (carm. frg. 33, 1 o multa -ctu gravia, perpessu aspera [*Soph. Trach. 1046* λόγῳ κακά]. Phil. 9, 8 grave -ctu est, sed -endum tamen). Tusc. 5, 38 si hoc fas est -ctu (Tim. 6 [θέμις]. *cf.* Cato 13 nefas esse -ctu *seq. acc. c. inf.* VERG. Aen. 3, 365 novum -ctuque nefas ... prodigium. OV. Pont. 1, 9, 3). off. 2, 69 -ctu quidem proclive est. parad. 35 nec hoc tam re est quam -ctu inopinatum atque mirabile (VERG. georg. 2, 30. 3, 275. 4, 554 subitum ac -ctu mirabile monstrum [Aen. 2, 680. 3, 26]. Aen. 1, 439 mirabile -ctu. 2, 174. 4, 182. 7, 64. 8, 252 CIRIS 120 OV. met. 14, 406 LIV. 7, 26, 5. 9, 29, 10. 9, 41, 18 COLVM. 6, 27, 6 LVCAN. 5, 672 SIL. 7, 187 *al.* GLOSS. IV 56, 7 -ctu[m] mirabile mirificum. *cf.* GRATT. 443 -ctu mirum atque alias ignobile [*i. ignotum*] monstrum [PLIN. nat. 6, 162 mirum -ctu. 8, 128. 169. 9, 63. 15, 124. 17, 74 *al.* SIL. 16, 386]. SIL. 3, 685 admirabile -ctu). VERG. Aen. 3, 621 *Cyclops* nec visu facilis nec -ctu affabilis ulli (QVEROL. p. 28, 24. *cf.* GLOSS. V 189, 42 -ctu effabilis sermone narrabilis). 4, 454 horrendum -ctu (8, 565). HOR. ars 107 severum *decent* seria -ctu. LIV. 1, 23, 7 si vera potius quam -ctu speciosa -enda sunt (CVRT. 5, 1, 8 non speciosa -ctu, sed usu necessaria. QVINT. inst. 8, 6, 8). LIV. 3, 68, 9 gratiora -ctu (PLIN. nat. 26, 4 alia multa -ctu grata atque iucunda). 4, 30, 4 nihil dignum -ctu (9, 43, 6. 10, 27, 7 *al.* PLIN. nat. 11, 270. 37, 195 rariorum genera digna -ctu). 5, 47, 8 rem -ctu parvam (9, 30, 5 *al.* 22, 1, 13 minoribus etiam -ctu prodigiis. CVRT. 4, 2, 10 PLIN. nat. 2, 24 *al.* PS. QVINT. decl. 13, 3 parva -ctu animalia). LIV. 21, 32, 7 cetera visu quam -ctu foediora (VELL. 2, 100, 2 SEN. nat. 1, 16, 3 epist. 17, 7. IVV. 14, 44 nil -ctu foedum visuque. PLIN. epist. 3, 14, 2. 4, 25, 1. 8, 18, 9 foedum miserandumque). 27, 15, 9 leve -ctu momentum. 34, 3, 9 honestum -ctu (APVL. apol. 34). VELL. 2, 114, 1 o rem -ctu non eminentem. VAL. MAX. 9, 13, 2 verba ... -ctu fastidienda sunt (PLIN. nat. 29, 61). PLIN. nat. praef. 12 iucunda -ctu aut legentibus blanda. 2, 16 -ctu magis pudenda (26, 61 QVINT. inst. 1, 2, 8. 6, 4, 7. *nota*: TAC. Agr. 32 pudet -ctu). 7, 186 frivolum -ctu. *al.* SIL. 1, 113 haud mollia -ctu. 1, 175 ferum visu -ctuque. 4, 767 infandum -ctu. 9, 502 flebile -ctu. STAT. Theb. 1, 395. 437 terribilem -ctu faciem. QVINT. inst. 1, 1, 37 res modica -ctu. *al.* IVV. 11, 56 pulcherrima -ctu. FLOR. epit. 1, 10, 6 immane -ctu. *al. saepius.* FRONTO p. 148, 17 N. sensum -ctu periculosum. AMM. 27, 7, 8 illud -ctu dirum et factu (31, 8, 7 factu -ctu visuque praedira). HIER. vita Pauli 3 quod -ctu scelus est (PRVD. apoth. 822). CYPR. GALL. Ios. 462 obscaenos -ctu ... artus. *cf. etiam* 2. dictus.

B *speciatim*: 1 *i. q. orationem habere, publice loqui* (*etiam de exercitatione oratoria i. q. declamare*): CATO ad fil. frg. 14 orator est ... vir bonus -endi peritus. TITIN. com. 62 numquamne mihi licebit hodie -ere. RHET. Her. 1, 1, 1 ut de ratione -endi conscriberemus. ... copia -endi ... sine assiduitate -endi. 1, 2, 3 certam viam rationemque -endi ... similes in -endo. *et passim.* CIC. *passim in libris rhetoricis, ex. gr.*: inv. 1, 1 in exercitatione -endi. de orat. 1, 102 qui ... ex magna hominum frequentia -ere iuberent, si quis quid quaereret. 1, 149 -endo homines, ut -ant, efficere solere. 3, 38 neque enim conamur docere eum -ere, qui loqui nesciat. *cf.* 3, 52 *partes* latine loquendi planeque -endi. Brut. 229 is *illis* consulibus primum in foro -xit (nat. deor. 3, 8. rep. 2, 53 in contione). orat. (*hunc librum* de optimo genere -endi *inscribit* CIC. epist. 12, 17, 2 Att. 14, 20, 3) 61 -endi autem, id est eloquendi, maxima vis soli huic (*sc. perfecto oratori*) conceditur. 132 -bat melius quam scripsit Hortensius. 136 nec quidquam est aliud -ere, nisi aut omnes aut certe plerasque aliqua specie illuminare sententias. 198 *syn.* oratio, *opp.* versus. 200 quaecumque etiam sine scripto -rent. 230 *opp.* scribere. 235 ut aut -at aut scribat utra voles lingua eo genere, quo illi volunt. opt. gen. 3 optimus est enim orator, qui -endo ... permovet. Quinct. 71 nisi tu ante novo more priore loco -xeris. Tull. 6 ut ita tibi multum temporis ad -endum sumas. Verr. 2, 103 qui meditati ad -endum paratique venimus. 5, 109 oratio mea aliena ... a cotidiana -endi consuetudine. Cluent. 140 homine in -endo vehementi et callido. rep. 2, 1 tantus erat in homine (*Catone*) usus rei publicae ... et modus in -endo (*i. q. modestia, aliter i. q. mensura*: Manil. 3 mihi non tam copia quam modus in -endo quaerendus est. TAC. dial. 38 modum -endo [*sic codd. praeter A qui habet* -endi] sibi quisque sumebat. PLIN. epist. 8, 14, 6 quod silendi tempus, quis -endi modus). *et saepissime in oratt. et philos.* Att. 4, 2, 2 si umquam in -endo fuerimus aliquid. epist. 12, 2, 1 omnibus est visus ... vomere suo more, non -ere. ad Q. fr. 2, 3, 6 -xi pro Bestia de ambitu apud praetorem Cn. Domitium in foro medio maximo conventu. AT. CAP. Gell. 4, 10, 8 *Cato* longa oratione utebatur eximebatque -endo diem. EPIST. imp. Aug. Suet. Claud. 4 qui tam ἀσαφῶς loquatur, qui possit cum declamat σαφῶς -ere, quae dicenda sunt, non video. LIV. 5, 7, 5 facta -endi potestate. 35, 31, 12 inter -endi contentionem. FEST. p. 286 cum pro aede Castoris -xit. SEN. contr. 3 praef. 1 in foro ... -entes (*syn.* declamare). 7 praef. 1 cum per totum annum quinquiens sexiensve populo (*dat., i. populo admisso*) -ret. *sim. saepius.* VAL. MAX. 8, 10 ext. 1 vim ardoremque -endi. QVINT. inst. *passim, ex. gr.*: 8, 5, 32 omnem hanc in -endo voluptatem. 10, 1, 68 *Euripides* -endo ac respondendo cuilibet eorum, qui fuerunt in foro diserti, comparandus. 10, 7, 12 mihi ne -ere quidem videtur, nisi qui disposite, ornate, copiose -it, sed tumultuari. 10, 7, 29 ut describendo -amus facilius, -endo scribamus facilius. 11, 1, 30 ut vivat, quemque etiam -ere. IVV. 1, 44 Lugudunensem rhetor -urus ad aram. TAC. dial. 31 de bonis ac malis ... disputatur: haec enim est oratori subiecta ad -endum materia *eqs.* (*syn.* disserere). 35 *opp.* audiri. *et saepe.* PLIN. epist. 2, 10, 7 *silentio* ego, cum -o vel recito, non minus quam clamore delector. 3, 9, 21 quam haberem in -endo facultatem (SVET. Galba 3 modicae in -endo facultatis). *al.* *nota*: VARRO ling. 6, 61 iudex, quod iudicat ..., id est quibusdam verbis -endo finit; sic enim aedes sacra a magistratu pontifice praeeunte -endo dedicatur (*i. certis formulis dictis*).

2 *i. q. sententiam* -ere: CIC. de orat. 2, 260 -c de L. Manlio. leg. 3, 40 ut *senator* loco -at, id est rogatus *eqs.* Att. 1, 13, 2 secundus in -endo locus. 3, 12, 1 qua re in senatu -i nihil liceat. 3, 15, 6 *e lege Clodia* ne referri neve -i liceret *eqs.* 7, 1, 4 -c, M. Tulli (7, 3, 5. 7, 7, 7. 9, 5, 1 LIV. 9, 8, 2). 12, 21, 1 praetorio loco. epist. 11, 6, 2 si quid de

te honorifice -rctur. ad Q. fr. 2, 1, 1 -xit Milo. 2, 3, 1 -xit Marcellus a me rogatus. ad Brut. 1, 5 (9, 14), 1 eum de iis ... sententiis -rentur, -xit Servilius etiam de Ventidio et ut Cassius persequeretur Dolabellam. Liv. 9, 8, 3. Vitr. 7 praef. 6 sex una -xerunt (*sc. consentientes*). Plin. epist. 9, 13, 9 sententiae loco -es, si quid volueris. 9, 13, 13. *sim. de edictis magistratuum et imperatorum*: Varro ling. 6, 30 do -o addico (*sc. praetoris sententia*. Macr. sat. 1, 16, 14). Edict. Anton. lib. col. I grom. p. 246. Acta lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 155 xvvir(i) s(acris) f(aciundis) dic(unt) *seq. edictum* (Acta lud. saec. Sept. Sev. [Corp. VI 32327] 3, 28. 8, 11). Edict. imp. Claud. de Anaun. (Corp. V 5050) 6 Ti. Claudius Caesar Augustus ... -it. Corp. III 7251. Cod. Iust. 7, 62, 1 (*a. 209*) sententia data ... Severus A. -xit. 7, 26, 6 cum consilio collocutus -xit. 1, 3, 7 imp. Theodosius -xit. *al. cf.* Papyr. Arch. f. Papyrusforsch. I 298 *et Mommsen, Schriften IV p. 297.*

3 *i. q.* **testimonium** -ere: Cic. Cluent. 73 placuit repente pronuntiari '-xerunt'. Flacc. 10. 21 sine ullo studio. 90 quomodo igitur -it? Rab. Post. 36 -xerunt hic modo nobiscum ad haec subsellia. *cf.* Petron. 14 quis habebit -entibus fidem? Qvint. inst. 6, 3, 86 -e, M. Tulli, si quid potes, de Sex. Annali. 5, 7, 29. Ivv. 7, 13 quam si -as sub iudice 'vidi' quod non vidisti. *cf. p. 974, 1.*

4 *i. q.* **obicere, contra** -ere, *praecipue in oratione sibi ipsi aliquid opponentis, cf.* Qvint. inst. 9, 2, 36 est et incertā personā ficta oratio: 'hic aliquis' et '-at aliquis', *sed plerumque ponitur futurum* (*praeter l. 24. 33 sqq.*): Ter. Andr. 640 atque aliquis -at 'nihil promoveris' (Liv. 9, 4, 12 -at aliquis. *l. 23*). Haut. 72 enim, -es, ... paenitet (Cornelia epist. frg. 1 -es pulcrum esse inimicos ulcisci. Varro frg. Non. p. 425. Cic. S. Rosc. 94 -es '...', respondebo '...'. Q. Rosc. 8 'sunt duo iam menses' -es. Att. 2, 19, 1 *al.* Phaedr. 3 prol. 8 fortasse -es. Qvint. decl. 269 p. 99, 20 iam -es mihi. Plin. epist. 2, 3, 3. *cf.* Avg. serm. ed. Mai 107, 4 sed -urus es mihi forsitan). Rhet. Her. 4, 26, 36 -et aliquis (Cic. Verr. 3, 57. 5, 10 *al.* Sall. Iug. 31, 18 Liv. 21, 10, 11 Sen. clem. 1, 15, 5 Stat. silv. 1 praef. Plin. epist. 3, 9, 21). Cic. Sull. 38 -et fortasse quisquam. leg. agr. 2, 32 -xerit quispiam (off. 3, 100 Phil. 14, 13. Catvll. 67, 37 -xerit hic aliquis. Ov. ars 3, 7 -xerit e multis aliquis). off. 3, 76 -xerit quis (3, 102). Sen. frg. 32 hoc loco -it aliquis (Tycon. 3 p. 18, 9). Ivv. 1, 150 -as (-es *P pr*) hic forsitan. 8, 163 defensor culpae -et mihi '...'.

5 **sacramento** -ere: Liv. 2, 24, 7 ut sacramento -rent *milites*. 4, 53, 2. 8. 24, 8, 19 quibus *consulibus* sacramento liberi vestri -ant. 25, 5, 8. 41, 5, 11. Plin. epist. 10, 29, 2 sacramento militari.

iuncturae ad I: accedunt **adverbia** *(cf. etiam p. 996, 9): de argumento atque elocutione*: absurde: Tac. ann. 13, 14 haud absurde. accurate: Cic. de orat. 1, 150. 2, 291 Brut. 86. acerbissime: Caes. civ. 1, 2, 8. acriter: Tac. dial. 11 acrius et intento ore. acute: Cic. de orat. 2, 256. orat. 99 acute et veteratorie. alioversum: Plavt. Aul. 287 -xeram (*i. alio sensu intellegi volueram*). aliter: Cic. orat. 234 *opp.* hoc modo. ambigue: Cic. part. 51 *p. 972, 31.* amice: Plavt. Stich. 469 bene atque amice. ample: Cic. Brut. 201 *v. l. 59* (*aliter* Plavt. Asin. 203 non -o amplius). antique: Hor. epist. 2, 1, 67 si quaedam nimis antique, si pleraque dure -ere credit eos. aperte: Naev. trag. 63 Pacvv. trag. 6 Ter. Eun. 819 Rhet. Her. 4, 12, 17 Cic. Catil. 1, 3 Q. Rosc. 16. 43. Mil. 25 palam agere et aperte -ere. apposite: Cic. inv. 1, 6 ad persuasionem. apte: Cic. de orat. 3, 144. orat. 219 apte numeroseque. 232. 236 composite et apte sine sententiis. arroganter: Cic. de orat. 2, 339. Phil. 12, 21 arrogantius. aspere: Cic. de orat. 2, 339. Brut. 164 multa in illa oratione graviter, multa leniter, multa aspere, multa facete -cta sunt. orat. 127 *opp.* leniter. attenuate: Cic. Brut. 201 oratorum bonorum ... duo genera sunt: unum attenuate presseque, alterum sublate ampleque -ntium. Attice: Cic. Brut. 284 *al. v. vol. II p. 1134, 81.* audacter: Plavt. Capt. 401. 630 Men. 52 Merc. 726 Most. 916. Cic. S. Rosc. 31 audacter libereque. Q. Rosc. 16 audacter et aperte. 17. de orat. 1, 193 audacius. *al.* belle: Cic. Quinct. 93 fatetur se non belle -ere, non ad voluntatem loqui posse. de orat. 2, 253. bene: Plavt. Asin. 745 bene -ite (*i.* εὐφημεῖτε. *cf.* Aul. 787 Cas. 346). Stich. 714 melius -is. Truc. 128 cena detur. :: bene -is benigneque vocas. *aliter*: Cic. inv. 2, 4 optime. de orat. 1, 21 professio ipsa bene -endi. 1, 51 -et melius et ornatius. 2, 5 bene -ere ... est scienter et perite et ornate -ere. 3, 57 recte faciendi et bene -endi magistra. Brut. 86. bene -ere *alicui vel aliquem v. sub* benedico *vol. II p. 1867, 9.* benigne: Plavt. Merc. 949 bene vocas, benigne -is (*recusantis formula*). Ter. Phorm. 1051. blande: Ter. Ad. 978 blande -ere aut benigne facere. breviter: Cic. inv. 1, 61 de orat. 1, 187. 214. 2, 215 orat. 236 (orat. 159 *de correpta syllaba*). celeriter: Cic. de orat. 3, 144. *cf.* Rhet. Her. 3, 14, 24 celeriuscule (*opp.* retardare). circumscripte: Cic. orat. 221. clare (*i. clara voce*): Ter. Andr. 754 Rhet. Her. 4, 10, 14. 4, 51, 64 Hor. epist. 1, 16, 59. commode: Cic. S. Rosc. 9. de orat. 1, 227 parum commode. composite: Cic. orat. 236. coniuncte: Rhet. Her. 2, 1, 1 (*i. simul*). contorte: Rhet. Her. 1, 9, 15 Cic. inv. 1, 29. contumeliose: Cic. Phil. 8, 22 dolenter hoc -am potius quam contumeliose. copiose: Cic. S. Rosc. 89. de orat. 1, 21 ornate copioseque (1, 62). 1, 59 copiose varieque. Qvint. inst. 10, 7, 12. cordate: Plavt. Mil. 1088 *p. 972, 10.* criminose: Cic. S. Rosc. 56 criminose ac suspiciose (Brut. 131). crudelissime: Caes. civ. 1, 2, 8. cupide: Rhet. Her. 2, 6, 9. **definite**: Cic. orat. 99 qui enim nihil potest tranquille, nihil leniter, nihil partite definite, distincte facete -ere. diffuse: Cic. inv. 1, 98 res disperse et diffuse -ctae. diligenter: Cic. Brut. 86 multo diligentius meliusque. dilucide: Rhet. Her. 4, 12, 17 Cic. part. 19. directe: Cic. part. 24 *opp.* retro (*i. inverso ordine*). diserte: Cic. de orat. 2, 38. 39. disperse: *l. 3.* disposite: Qvint. inst. 10, 7, 12. distincte: Cic. inv. 1, 43. 2, 11 orat. 99 *l. 1.* diverse: Cic. inv. 1, 93 quod ab eodem de eadem re diverse -itur. divinitus: Cic. de orat. 1, 227. 2, 7. 3, 4. docte: Plavt. Epid. 404 docte et sapienter. Mil. 1088 -ito docte et cordate. Persa 551 verbum docte -ere. *cf.* Priap. 68, 1 indocte. dolenter: Cic. de orat. 2, 211 Phil. 8, 22 *p. 971, 80.* dubitanter: Cic. inv. 2. 10. dure: *p. 971, 50* Cic. Phil. 12, 25. **elate**: Cic. opt. gen. 10 ita fit, ut Demosthenes certe possit summisse -ere, elate Lysias fortasse non possit. eleganter: Cic. Brut. 86. eloquentissime: Cic. de orat. 1, 69. exigue: Cic. de orat. 3, 144 satis celeriter exigueque. **facete**: Plavt. Capt. 176 Poen. 637 (*v. sub* dictum). Cic. de orat. 1, 75 non tam graviter quam facete. Brut. 164 *p. 971, 56.* orat. 99 *l. 1.* facile: Cic. Brut. 221. falso: Naev. com. 3 *ille* -itur ... falso occidisse. Plavt. Amph. 902 hoc falso -i. Cic. inv. 1, 81. flagitiose: Cic. de orat. 1, 227 turpiter et flagitiose. frustra: Plavt. Merc. 658 Rud. 1134. **graviter**: Cic. de orat. 1, 75 *l. 17* Brut. 164 *p. 971, 56* orat. 22. 100. 101 parva summisse, modica temperate, magna graviter. part. 135 graviter vehementerque. **honeste**: Cic. Phil. 2, 47. humiliter: Cic. orat. 235 etsi humilius -ctum est *proverbium*, tamen simile est. **ieiunius**: Cic. Att. 12, 21, 1. imperite: Cic. Brut. 175 non imperite. impolite: Cic. de orat. 1, 214. impudenter: Cic. Caecin. 4 *opp.* fecisse. incise: Cic. orat. 212 quo pacto deceat incise membratimve -i. 224. inclementer: Plavt. Pseud. 27. Rud. 114 homini libero. Truc. 273 mi. 604 *al.* Ter. Eun. 4 qui -ctum in se inclementius existumavit esse. inconstanter: Cic. part. 51 ea, quae -cta sunt, si aut ambigue aut inconstanter aut incredibiliter -cta sunt aut etiam aliter ab alio -cta, subtiliter reprehenduntur. incredibiliter: *l. 32.* inepte: Cic. Brut. 284 si quis eos, qui nec inepte -unt nec odiose nec putide, Attice putat -ere. iniuste: Plavt. Bacch. 463 in illum. Pseud. 612 alteri. Stich. 344 mihi. **integre**: Cic. opt. gen. 12 qui subtiliter -ant, eos solos Attice -ere, id est quasi sicce et integre. **iocose**: Cic. de orat. 2, 289. *cf.* Plavt. Amph. 920 per iocum (963 Amph. frg. 7 Poen. 541. 1320 *al.* Priap. 44, 2 nolite omnia, quae loquor, putare per lusum mihi per iocumque -i). Amph. 964 ioco (Poen. 572. Merc. 993 ioculo [Stich. 23]). iuveniliter: Qvint. inst. 12, 6, 3. **late**: Cic. de orat. 1, 205 paulo latius. leniter: Cic. de orat. 1, 255 multo -is remissius et lenius quam solebas. Brut. 164 *p. 971, 56.* orat. 99 *v. supra l. 1.* 127 *opp.* aspere. lepide: Plavt. Most. 252 ne nequiquam tam lepide -xeris. 260 Persa 154. leviter: Rhet. Her. 4, 26, 36 ut, cum eam *rem* communi verbo appellaris, levius -xisse videaris. Cic. Phil. 12, 30 levissime. libere: Cic. S. Rosc. 3. *ibid.* liberius. Caes. Gall. 1, 18, 2. limatius: Cic. Brut. 93. litterate: Cic. de orat. 2, 253. **male**: Plavt. Poen. 569 optime itis, pessime hercle -itis. *alio sensu v. sub* maledico. membratim: Cic. orat. 212 *l. 28.* 222. 224. minaciter: Cic. Phil. 5, 21 num putatis ... -xisse eum minacius quam facturum fuisse? modice: Cic. leg. agr. 2, 2. **neglegenter**: Cic. inv. 1, 30 *opp.* ornate exponitur. Caecin. 40 neglegentius aut stultius. nequiter: Rhet. Her. 4, 20, 28 *opp.* turpiter facere. nervosius: Cic. orat. 127. nominatim: Plavt. Rud. 1134 ibi ego -am quidquid inerit nominatim. nove: Rhet. Her. 1, 9, 15. *cf.* Cic. de orat. 2, 127 novo quodam modo. numerose: Cic. de orat. 3, 176 orat. 219. 221. **obscure**: Acc. trag. 75 (*ex coni.*). Cic. inv. 1, 30 *opp.* dilucide exponitur. de orat. 1, 187. 2, 329 *opp.* planius. Priap. 3, 1. occulte: Rhet. Her. 1, 6, 9. odiose: Cic. Brut. 284 *v. supra l. 34.* oratorie: Cic. orat. 227 nihil enim est aliud ... pulchre et oratorie -ere, nisi optimis sententiis verbisque lectissimis -ere. ornate: Cic. de orat. 1, 21 *v. p. 971, 81.* 1, 36 a disertis ornateque -entibus *viris civitates* esse constitutas. 1, 51 *v. p. 971, 67.* 1, 62 *bis.* 2, 5 *v. p. 971, 68.* orat. 22. 228. Qvint. inst. 10, 7, 12. **parate**: Cic. de orat. 1, 150. partite: Cic. orat. 99 *v. supra l. 1.* perite: Cic. de orat. 2, 5 *v. p. 971, 68.* perturbate: Rhet. Her. 1, 9, 15 Cic. inv. 1, 29. perverse: Enn. scaen. 199 Cic. de orat. 1, 150. pie: Cic. inv. 2, 22 tam vere et pie. planius: Cic. Q. Rosc. 32. 43 atque apertius. de orat. 1, 187. 2, 303. 329 *opp.* obscurius. polite: Cic. Brut. 135. populariter: Cic. Brut. 164 (*i. ne populum offendat*). praeclare: Cic. inv. 2, 4 de orat. 2, 127. presse: Cic. Brut. 201 *v. p. 971, 58.* proprie: Cic. de orat. 2, 59 quam scienter, quam proprie de uno quoque *historico* -xit! Phil. 1, 18. pulchre: Ter. Eun. 376 Phorm. 302 Cic. orat. 227 *v. supra l. 62.* pure: Cic. Brut. 202 pure ac solute. putide: Cic. Brut. 284. **recte**: Plavt. Amph. 738 Asin. 471. 823 rectius. Men. 428 *al.* Lvcil. 1141. remissius: Cic. de orat. 1, 255 *v. supra l. 43.* ridicule: Cic. Brut. 172. *cf.* Caes. Gall. 1, 42, 6 non irridicule. **salse**: Cic. de orat. 2, 221 salsissime. 2, 275 subabsurde salseque. *cf.* 2, 274 cum sale. sapienter: Plavt. Epid. 404 *supra l. 10.* scienter: Cic. de orat. 2, 5 *v. p. 971, 68.* 2, 59 *v. supra l. 74.* secus: Plavt. Aul. 436 quid fecimus, quid -ximus tibi secus quam velles? Cic. de orat. 3, 141. Brut. 293 singularem virum — nemo -et secus —, sed oratorem? se-

ditiosissime: CIC. Att. 2, 21, 5, serio: PLAVT. Amph. 855. Asin. 29 Epid. 31 Poen. 160 Pseud. 340. sicce: CIC. opt. gen. 12 *v. p. 972, 37.* simpliciter: PRIAP. 38, 1. sincere: TER. Eun. 177. solute: CIC. Brut. 202 *v. p. 972, 76.* sordide: CIC. de orat. 2, 339. 352. stulte: PLAVT. Men. 1073 si quid stulte -xi atque imprudens tibi. CIC. de orat. 2, 274. 301 Caecin. 40. suaviter: CIC. Brut. 276. subabsurde: *v. p. 972, 80.* sublate: *v. p. 971, 58.* subtiliter: CIC. de orat. 3, 187 orat. 22. 100 opt. gen. 12 *p. 972, 37.* summisse: CIC. de orat. 2, 215 orat. 101 *v. p. 972, 23.* opt. gen. 10 *p. 972, 13.* suspiciose: *v. p. 971, 84.* temere: TER. Phorm. 802. temperate: CIC. Brut. 314 orat. 100. 101. timide: CIC. Caecin. 77 Phil. 12, 24. tranquille: CIC. orat. 99. turpiter: CIC. de orat. 1, 227. 2, 101. 339. varie: CIC. de orat. 1, 59 *v. p. 971, 82.* vehementer: CIC. part. 135. vere: ENN. scaen. 409 mulierem: quid potius -am aut verius quam mulierem? PLAVT. Curc. 479. TER. Eun. 175 ex animo ac vere. GRACCH. or. frg. Gell. 15, 12, 3 RHET. Her. 2, 7, 10. 4, 36, 48 CIC. inv. 2, 22. 174 *al. cf.* RHET. Her. 4, 22, 32 in veritate. versute: CIC. orat. 22. veteratorie: CIC. orat. 99. *de lingua*: PLAVT. Mil. 87 id *nomen* nos latine gloriosum -imus (CIC. de orat. 3, 49 Brut. 138. 161 *al.* opt. gen. 23 top. 30 PRIAP. 3, 9 *al.*). VARRO ling. 5, 131 osce. rust. 2, 1, 2 ut semigraecis pastoribus -am graece (Brut. 310 *al.*).

pro adv. ponuntur substantiva vel locutiones (*cf. l. 17. p. 972, 39 al. 974, 80*): PLAVT. Cist. 667 si mihi alia mulier istoc pacto -at, -am esse ebriam. Men. 228 non -am dolo (Trin. 90. 480 TER. Ad. 375. *cf.* 453 sedulo). Most. 552 ordine omnia (RHET. Her. 3, 7, 13). Poen. 439 bona fida. RHET. Her. 4, 4, 7 ex arte. CIC. Brut. 219 ex tempore (*al.*). orat. 127 Peripateticorum more (207 Isocrateo Theopompeoque more). 234 hoc modo. CAES. Gall. 4, 25, 4 voce magna. *et sim. saepe.*

locutio cum adverbio coniuncta saepe orationi inseritur: ut ... -am, *ex. gr.*: CIC. Cluent. 126 ne ipsi quidem, ut gravissime -am, quidquam aliud -ent *eqs.* 152 quales *iudices*, ut vere -am, vos estis (prov. 19 vere ut -am. Pis. 64 ut verius -am [Phil. 2, 65 SEN. epist. 30, 1]. 68 ut vere -am. *al.*). Catil. 3, 17 ut levissime -am (Mur. 87 Sest. 145 Phil. 12, 30). Tusc. 3, 51 ut honestius -am. *al.* SEN. epist. 26, 4 ut proprie -am. QVINT. decl. 340 p. 344, 3 ut parcissime -am (AMM. 16, 12, 9). *al.* PLIN. epist. 1, 5, 16 ut idem saepius -am. ut ... -xerim: PLIN. nat. 25, 16 ut verius -xerim (QVINT. inst. 2, 10, 5 ut vere -xerim. CASSIAN. inst. 3, 8, 3). TERT. adv. Marc. 2, 17 p. 358, 4 ut dignius -xerim. MIN. FEL. 32, 9 ut prope -xerim (PASS. Cypr. 1 multa aut ut prope -xerim paene cuncta. 11 MACR. sat. 5, 15, 18). CASSIAN. conl. 9, 25 ut proprius -xerim. ut ita -am *v. p. 975, 82.* -o, -xi, -am *sim. c. adv.*: PLAVT. Aul. 283 me quidem hercle, -am palam, non divides. CIC. Vatin. 33 levius -xi. Mil. 29 -am enim aperte. Phil. 7, 8 periculose -o. leg. 2, 4 vere -am (orat. 2, 15). LIV. 22, 23, 3 laeto verius -xerim quam prospero eventu (VAL. MAX. 7, 6 ext. 1). TAC. ann. 4, 34 tulere ista et reliquere, haud facile -xerim moderatione magis an sapientia. *cf. p. 977, 24.*

ut, quemadmodum, sicut -o, -xi: PLAVT. Amph. 63 proinde ut -xi (491 ut iam dudum -xi. Capt. 17 ut -xeram ante. Curc. 43 ita ut occepi -ere [Poen. 470 Rud. 1065. 1119. *sim. al.*]. CATO agr. praef. 3 ut supra -xi [*sim. passim*]. CIC. Verr. 2, 137 ut -o *et saepe.* CAES. Gall. 1, 41, 4 *al.* MELA 1, 60 ut Homero -ctum est ..., ut alii aiunt. *cf. Krebs-Schmalz, Antibarbarus I[7] p. 438.* *aliter se habent talia*: PLAVT. Amph. 526 facitne ut -xi? [*sc. per breviloquentiam, i. ut eum facturum esse -xi*]. Asin. 54 estne hoc, ut -o? scin, ut -am? *sim.*). CIC. Verr. 5, 53 sicut ipsum -ere audistis (5, 133 leg. agr. 3, 5 *al.*). CIC. S. Rosc. 21 quemadmodum ipse -it (91 Verr. 4, 24 *al.* COLVM. 12, 52, 4 quemadmodum -ximus [*hoc uno loco, passim* ut]). PETRON. 38 sed quomodo -unt, ... invenit.

II ***cum obiecto*: A *i. q. verbis aliquid exprimere, pronuntiare, declarare*: 1 *generatim*:** a *obi. est substantivum* (causam -ere *i. q. se defendere v. vol. III p. 693, 33 sqq. aliter v. p. 974, 10*): PLAVT. Amph. 198 mendacium (Bacch. 525. 957 Persa 102 NIGID. Gell. 11, 11, 1 *sq.* Q. CIC. pet. 47). 205 sententiam (Curc. 702 RHET. Her. 3, 2, 3. CEST. or. frg. Sen. contr. 9, 6, 12 ineptam sententiam. CIC. inv. 2, 176. Phil. 11, 15 graviorem sententiam. *et saepe*). Asin. 489 contumeliam (*opp.* facere. Bacch. 267 quotque innocenti ei -xit contumelias. *al. v. vol. IV p. 801, 44*). 898 uxori vitium -ere. Bacch. 447 itur illinc iure -cto (Capt. 907 Epid. 25. Stich. 726 bonum ius -is. VARRO frg. Non. p. 518 cum *praetor* ius -ret populo. CIC. Quinct. 41 et in provinciis ius -batur et Romae iudicia fiebant. 82 Verr. 1, 12 *et persaepe. v. s. v.* ius). PLAVT. Bacch. 1018 istaec verba ... omnia (Merc. 206. Truc. 757 unum aiebas [*sc. te velle -uram*], tria iam -xti verba. 931. TER. Haut. 1042 verbum turpe. SALL. or. Macri 25 verborum satis -ctum est. VERG. Aen. 4, 650 novissima verba [6, 231]. TIB. 2, 2, 1 *al.* OV. am. 1, 4, 19 verba superciliis [*abl. instr.*] sine voce loquentia -am. epist. 11, 69 precantia verba. ars 1, 709 *al.* ITALA Iob 2, 9 [Cypr. testim. 3, 14] -c verbum aliquod in dominum [εἰπόν τι ῥῆμα εἰς κύριον, VVLG. benedic deo]). PLAVT. Cas. 953 nugas. Truc. 213 naeniam. *al.* PACVV. trag. 380 iura iuranda. TER. Phorm. 15 *prologum.* Haut. 15 *orationem* (CIC. Planc. 74. ASCON. Pis. p. 1 *al. cf.* LIV. 3, 69, 3 contionem. PANEG. tit. *illius* panegyricus *illi* -ctus). CATO or. frg. 40, 5 iocos (LAEV. carm. frg. 14 ioca. GELL. 4, 20, 4). 41 testimonium adversus clientem nemo -it (CIC. Quinct. 58 *et saepe. cf.* PLAVT. Poen. 596 ut sciamus quid -amus mox pro testimonio. HIRT. Gall. 8 praef. 8). CIC. inv. 1, 27 tertium genus *narrationis*, quod delectationis causa non inutili cum exercitatione -itur et scribitur. 1, 99 tuam argumentationem. 2, 71 assumptiva *pars* tum -itur, cum *eqs.* orat. 188 versus saepe in oratione per imprudentiam -imus (Arch. 18 magnum numerum optimorum versuum de iis ipsis rebus ... -ere ex tempore. Deiot. 25 de Domitio versum Graecum. Tusc. 2, 60 versum ex Epigonis. div. 1, 52 off. 3, 82 VERG. ecl. 5, 2. AVSON. 196, 51 quam fatiloquo -cte profatu versus Horati). opt. gen. 16 Thucydidio genere causas in foro. top. 47 locus (*rhetoricus*) qui e contrario -itur. Planc. 83 miserabiliores epilogos (SEN. contr. 4 praef. 8). or. frg. A VI 5 logos qui ludis -cti sunt. CATVLL. 74, 2 si quis delicias -ret aut faceret. PVBLIL. D 4 -xeris maledicta cuncta, cum ingratum hominem -xeris. G 9 crimen (OV. ars 3, 375 crimina. met. 1, 766 Pont. 4, 14, 29). CAES. civ. 1, 23, 5 milites Domitianos sacramentum apud se -ere iubet (2, 28, 2. HOR. carm. 2, 17, 10 non ego perfidum -xi sacramentum). SALL. Iug. 44, 5 quaecumque -i aut fingi queunt ... probra (OV. ars 3, 49 rem. 697. met. 1, 759 opprobria). VERG. georg. 2, 393 rite suum Baccho -emus honorem (*cf. p. 979, 5*). Aen. 3, 693 nomen *insulae* -xere priores Ortygiam (*cf.* VARRO frg. gramm. suppl. p. CCVI, 3. OV. epist. 20, 111 nomine coniugii -cto. ars 1, 227. LIV. 1, 1, 11 cui Ascanium parentes -xere nomen. *aliter p. 979, 29*). 11, 508 quas -ere grates quasve referre parem? MORET. 108 -it convicia fumo. TIB. 1, 3, 31 tibi -ere laudes (OV. ars 2, 739 trist. 5, 3, 4. Pont. 4, 13, 23 laudes de Caesare -xi. COLVM. 10, 316. BVC. Eins. 1, 15 Caesareas laudes. STAT. silv. 2 praef. 28 GELL. 10, 18, 5). OV. am. 2, 9, 45 modo blanditias -at, modo iurgia nectat (3, 7, 11 epist. 8, 92. 13, 154 *al.*). met. 3, 527 -cta fides sequitur. 10, 133 solacia (Pont. 4, 11, 17). LIV. 3, 58, 7 cum iniustae vindiciae a collega -rentur. SEN. contr. 1 praef. 18 declamationes. 1, 2, 23 controversiam. 1, 5, 1 eundem sensum -xit hoc adiecto *eqs.* 2 praef. 1 principia, argumenta, narrationes aride -bantur. 2, 1, 27 hunc colorem. *sim. saepe.* SEN. clem. 2, 1, 1 cum -retur *ea vox.* PETRON. 109 capillorum elegidarion -ere. 64 belle deverbia. PLIN. epist. 1, 13, 2 an *recitator* -xerit praefationem. *nota in computando*: PETRON. 46 iam quattuor partes -it. 58 partes centum -o ad aes, ad pondus, ad nummum. 75 decem partes -it. *i. q. -endo componere* (*sim. supra l. 5 et p. 991, 13*): RVFIN. Greg. Naz. orat. 1 praef. p. 4, 12 libellum hunc apologeticum -xit. *adde*: AMBR. hex. 1, 9, 33 bonus auctor ita lucem -xit (*i. -endo 'lux fiat' fecit*), ut *eqs.* *sim.* CARM. epigr. 55, 22 rogo, ut discedens terram mihi -as levem. DRAC. Romul. 9, 154 rupem complexa cruentam (*sc. cruore Hectoris*) oscula fixa dabit -ens de rupe maritum. *huc fere pertinet*: PLAVT. Poen. 734 centum nummis minus -etur (*sc. pro trecentis dicam ducentos*). SCHOL. Cic. Gron. p. 426, 26 quia oratoris est, minus -ere poenam rei (*i. minuere -endo, cf. Stangl, Wochenschr. f. klass. Phil. 1912, 29.* minus *i. q. non v. p. 987, 77*), ut -at exilium (*ad p. 975, 20 sqq.*).

b *obi. est pronomen vel adiectivum*: ENN. scaen. 290 hoc ego tibi -o. PLAVT. Amph. 21 pro imperio vobis quod -ctum foret (*cf.* Truc. 676 -c, impera mihi quidlibet quovis modo). 391 -c si quid vis (*ibid.* loqui. CIC. de orat. 2, 266 tum ut -ret si quid vellet, si nucem fregisset. div. 1, 47. PROP. 3, 6, 7 nunc mihi, si qua tenes, ... -ere ... incipe). Amph. 395 vera -o (562. 687. 736. 835. 855 -c mihi verum serio. Asin. 186 vera. Cas. 3 *al.* TER. Haut. 711. 766 Hec. 864 *al.* VARRO rust. 1, 2, 26 *et saepe. nota*: SEN. dial. 9, 1, 16 quis sibi verum -ere ausus est? PETRON. 47, 6). 435 falsum (755 Asin. 20 Cas. 686 TER. Andr. 788. CIC. inv. 1, 91 falsum quiddam. Q. Rosc. 43. 45 *al.*). 752 me illi ea quae illa autumat. 825 nescio quid istuc negoti -am. 1107 mira. Asin. 9 nunc quod me -xi velle vobis -ere, -am. Bacch. 753 aequom -is (Persa 543 aequa. TER. Ad. 803. Hec. 475 aequa de me. *cf.* Phorm. 637 si tu aliquam partem aequi bonique -xeris). Cist. 233 mala multa -i mihi volo (CIC. Att. 8, 5, 1 multa mala cum -xisset suo capiti, ut aiunt. CATVLL. 83, 1 mi ... mala plurima -it. 92, 1). Persa 729 -ctum sapienti sat est (TER. Phorm. 541). Poen. 1329 credibile. Rud. 1092 certum. TER. Eun. 221 abi, nihil -is, Parmeno (CIC. Tusc. 1, 15 cum igitur -is 'miser M. Crassus', aut hoc -is 'miser est Crassus' ... aut nihil -is omnino. 2, 45. 4, 46 *opp.* aliquid. fat. 32 *al.* APVL. apol. 58). TER. Phorm. 951 quod -ctum, indictum est (*i. non dictum*), quod modo erat ratum, irritumst. RHET. Her. 2, 11, 16 ne quid ambiguum -ant. 2, 26, 41 idemne tribuno militum -ret? CIC. Quinct. 8 quid hoc iniquius ... -i aut commemorari potest? Q. Rosc. 8 ego quae clara sunt consuetudine, diutius -ere non debeo. Verr. 2, 74. 5, 2 magnum. Mur. 22 quod sentio. *et persaepe* hoc, haec (*v. p. 975, 10*), id, illud, quod, multa *etc.* (*cf. p. 995, 59*). orat. 11 me saepe nova videri -ere intellego, cum pervetera -am sed inaudita plerisque. part. 22 aliquid aut inusitatum aut inauditum aut novum. 82 quae quisque senserit -xerit gesserit. Tusc. 1, 52 neque nos corpora sumus nec ego tibi haec -ens corpori tuo -o. fin. 1, 26 aliena -xit *Epicurus* in physicis. *al.* CAES. civ. 2, 35, 1 monere aliquid ... ac -ere. SALL. Catil. 3, 2 quae delicta reprehenderis, malevolentiā et invidiā -cta putant. Iug. 30, 4 decere existimavi unam ... orationem eius perscribere ac potissimum ea -am, quae ... disseruit. NEP. Cato 3, 4 haec omnia capitulatim sunt -cta. HOR. ars 334 simul et iucunda et idonea -ere vitae. TIB. 1, 5, 5 libeat ne -ere quidquam magnificum post haec. SIL. 12,

701 his -ctis. 15, 558 his -ctis abit. MART. 2 praef. quid hic porro -urus es, quod non possis versibus -ere? TAC. ann. 1, 76 non crediderim . . ., quamquam id quoquo -ctum est. ACT. ARV. a. 218 B 29 folicia -xerunt (a. 218 H 15 f). DIOM. gramm. I 459, 23 toto -cto pars intellegitur (*opp.* parte nominata). *nota*: PLAVT. Most. 666 quidquid dei -unt (*i. monent*), id decretumst -ere (*sim.* CIC. de orat. 1, 28 ut so abiceret in herba *Socrates in Phaedro Platonis* atquo ita illa, quae philosophi divinitus ferunt esse -cta, loqueretur). CATO orig. 95 id obiectantes, quod mihi . . . minime -i velim (*cf. p. 971, 21*).

haec ubi -cta (*sc. sunt*) *orationi directae postposita* (*cf.* haec ubi -cta dedit *p. 993, 79*): VERG. Aen. 1, 81. 5, 32. 315. 8, 175 HOR. sat. 2, 6, 97 LVCAN. 2, 500 VAL. FL. 2, 384. 7, 511 SIL. 16, 393 STAT. Theb. 8, 338. *cf.* VERG. Aen. 8, 337 vix ea -cta. SIL. 17, 182 haec postquam -cta. *enuntiatum relativum orationi insertum*: PLAVT. Amph. 522 verum, quod tu -is, ... non te mihi irasci decet. CIC. Att. 2, 4, 1 quod inter nos liceat -ere. LIV. 28, 41, 13 quod ... -ere etiam reformidat animus. PETRON. 62 sed, quod coeperam -ere *eqs.* QVINT. inst. 4, 2, 86 quod non arroganter -xerim. FRONTO p. 25, 21 N. quod bona venia pietatis tuae -ctum sit.

2 *speciatim*: a *vocabulum certum eloqui, certo vocabulo uti* (vale *v. p. 982, 43*): ENN. scaen. 408 mulierem: quid potius -am aut verius quam mulierem? PLAVT. Asin. 780 'te' ne -at. Truc. 680 -c mihi haben — :: marsipum te (parasitum et *codd.*) fortasse -ere? LVCIL. 229 quem *diem* plane hexametro versu non -ere possis (*cf.* HOR. sat. 1, 5, 87 oppidulo quod versu -ere non est. MART. 9, 11, 11 nomen *Earinum* versu -ere non rudi volebam *eqs.*). VARRO ling. 5, 4 recto casu cum -imus 'impos', obscurius est esse a potentia, qua⟨m⟩ cum dicimus impot[ent]em. 5, 96 ita enim (ὄϊς) antiqui dicebant, non ut nunc πρόβατον. 5, 131 id quod item -unt osce *et saepe sim.* rust. 1, 2, 1 aeditumo, ut -ere didicimus a patribus nostris. *cf.* 1, 2, 14 -untur, qui vecturis vivunt, velaturam facere. 1, 9, 3 quae proprio nomine -itur terra (1, 50, 1 messis). *al. saepe.* 3, 1, 6 in Sabinis . . . etiam nunc ita -unt (*sc. colles tebas vocantes*). 3, 9, 19 autiqui, ut Thetim Thelim -bant, sic Medicam Melicam vocabant. frg. Schol. Verg. Veron. ecl. 7, 33 (*ibid.* ponere). frg. Non. p. 216 qui oves duos, non duas -unt. frg. Serv. Aen. 12, 139 *v. p. 987, 82 al.* RHET. Her. 4, 19, 26 articulus -itur, cum . . . distinguentur. CIC. inv. 2, 28 'nomen' autem cum -imus, cognomen quoque intellegatur oportet. de orat. 2, 193 numquam illum 'aspectum' -bat, quin *eqs.* 3, 168 ut pro aedificiis cum 'parietes' aut 'tecta' -imus; ... ut cum unam turmam 'equitatum populi R.' -imus. orat. 155 *sq.* Quinct. 41 si neglegentiam -es, mirabimur, si bonitatem, ridebimus. Verr. 6, 96 cum in portum -o . . ., in urbem -o . . . venisse piratas. Mur. 27. Flacc. 13 qui comitatus ... comitatum -o? immo vero quantus exercitus! (*sim. saepe interrogative*: Mil. 76 vestras pecunias: pecunias -o? *al.* LIV. 21, 44, 7 in Africam transcendes: transcendes autem -o? 31, 7, 8. 32, 31, 13 SEN. dial. 1, 1, 5 APVL. apol. 85). CIC. Planc. 84 Phil. 2, 25. 70. 11, 20 cum -o 'mihi', senatui -o populoque Romano. 13, 39 'partes' . . . -untur in foro, in curia. fin. 2, 1 audax negotium, -rem impudens. 2, 14. 94 turpe putandum est, non -o dolere . . ., sed funestare (*sim.* LIV. 40, 27, 11). Lael. 1, 54 Antiocho, familiari meo: magistro enim non audeo -ere. *al.* Att. 6, 2, 4 nullus . . . sumptus factus est: nullum cum -o, non loquor ὑπερβολικῶς; nullus, inquam, ne terruncius quidem. LVCR. 1, 831 homoeomerian, quam Grai memorant nec nostra -ere lingua concedit nobis patrii sermonis egestas. CAES. anal. frg. Gell. 19, 8, 7 Pomp. gramm. V 199, 13. CORNIF. de Verg. 'hordea' qui -xit, superest ut 'tritica' -at. LIV. 38, 8, 6 (*in orat. obl.*) gentis quondam sociae, nolle -ere iniuriis, miseriis certe coactae insanire. PAVL. FEST. p. 1 quod nos cum praepositione -imus 'aspicio', apud veteres sine praepositione 'spicio' -batur. p. 2 affecta femina vel in bonam partem -itur . . . vel in malam. p. 4 emere enim antiqui -bant pro accipere. *al. passim. nota* p. 368 vestis generaliter -itur . . ., vestimentum pars aliqua. SEN. dial. 10, 9, 3 non optimam quamque 'aetatem', sed 'diem' -it *poeta.* benef. 2, 34, 2 pedem et nostrum -imus et lecti et veli et carminis, canem et venaticum et marinum et sidus. epist. 102, 15 nemo -it 'laudem' funebrem, sed laudationem, cuius officium oratione constat *eqs.* 117, 13 PLIN. dub. serm. frg. Char. gramm. I 118, 15 *al.* QVINT. inst. 1, 4, 14 *sq. al.* IVV. 8, 275 aut pastor fuit aut illud quod -ere nolo (*sc. latro*). PLIN. epist. 2, 11, 15 curam, nimium est enim -ere sollicitudinem. 3, 2, 2. 3, 5, 14. 6, 2, 1. SVET. Vesp. 22 plaustra potius quam plostra -enda. FRONTO p. 224, 24 N. CHAR. gramm. I 319, 20 nam fragrare quidem ablativo -imus casu (*sc. iunctum.* CLEDON. gramm. V 61, 16). VLP. dig. 4, 3, 1, 3 non fuit autem contentus praetor dolum -ere, sed adiecit malum. 50, 16, 195, 2 communi iure familiam -imus omnium agnatorum. PAVL. dig. 1, 1, 11 ius pluribus modis -itur *eqs.* 50, 16, 18 munus tribus modis -itur. *al.* MIN. FEL. 18, 11 cum ad caelum manus tendunt, nihil aliud quam deum (o deus *Bähr.*) -unt et 'deus magnus est' *eqs.* TERT. scorp. 9 si diem -xeris, lucis rem ostendisti . . ., licet non -xeris lucem. orat. 21. PRISC. gramm. III 238, 21 'secuti simus . . .' imperative -cta inveniuntur. *locutiones excusantis se vel corrigentis atque monentis*: ut ita -am (*inde a* CIC.; *apud poetas non legitur; dedi omnes locos praeter* CIC. phil. *et* HIER. *vocabulo, ad quod pertinet, anteponitur praeter p. 976, 7. 17. 20. 23. 41. 46, cf. Hey, Archiv 15, 444*): CIC. de orat. 3, 165 si ... 'pupillum' senatum quis relictum -ret, paulo durius *est*; sin 'ut ita -am pupillum', aliquanto mitius. QVINT. inst. 8, 3, 37 si quid periculosius finxisse videbimur, quibusdam remediis praemuniendum est: 'ut ita -am' 'si liceat -ere' (*cf. p. 977, 22*) *eqs.* CIC. de orat. 1, 260 in hoc uno opere, ut ita -am, noctes et dies urgeatur. Brut. 35 nihil acute ..., nihil ut ita -am subdole. 96 iam artifex, ut ita -am, stilus (*sic 16*ies *postponitur apud* CIC.). 121. 129. 160. 203. 285. orat. 27 verbum aliquod ardens, ut ita -am. 40. 255 scopas, ut ita -am, mihi videntur dissoluere. Sest. 114 Phil. 6, 19. 7, 8 ego igitur pacis, ut ita -am, alumnus. fin. 1, 39. 2, 11. 45. 3, 21 *al.* Att. 1, 17, 4 hanc agilitatem, ut ita -am, mollitiamque naturae. LIV. 9, 18, 2 novae fortunae novique, ut ita -am, ingenii. 34, 6, 5. EPIST. imp. Aug. Suet. Claud. 4. VAL. MAX. 1, 7, 8. 2, 7, 7. 5, 3, 2a duris atque, ut ita -am, ferreis sententiis. 6, 3, 11. SEN. clem. 1, 1, 6. 2, 3, 1 benef. 3, 35, 1. 5, 7, 4. 6, 16, 7 pigrum iniecta, ut ita -am, manu extraxit. 7, 2, 4 dial. 1, 5, 1. 4, 3, 1. 6, 2, 3. 7, 8, 5. 10, 11, 2. nat. 1, 1, 5 collisus et, ut ita -am, frictus. 2, 1, 5. 2, 12, 1. 2, 28, 3 (*postponitur*) 3, 22. 6, 22, 3. 7, 1, 3. epist. 15, 4 ille, ut ita -am, saliaris, aut ut contumeliosius -am, fullonius. 17, 8. 38, 1. 52, 4. 58, 12. 66, 46. 71, 4 digito, ut ita -am, demonstrandum est. 72, 10. 81, 22. 84, 4 non sine quodam, ut ita -am, fermento. 86, 21. 88, 28. 89, 16. 90, 44. 95, 12. 99, 27. 109, 14. 119, 7. 122, 1. 18. SCRIB. LARG. 38 divulgatas et, ut ita -am, publicatas. 105 irrequiebili, ut ita -am, et inextinguibili siti. PETRON. 2. 118 QVINT. inst. 10, 1, 6 FRONTIN. aq. 64 PLIN. epist. 9, 2, 3 paneg. 39. 45 PS. HIL. c. Arrian. 13, 30. 32 VEG. mil. 2, 17 HIER. epist. 8, 1 in Ioel 2 p. 198 *al.* AVG. civ. 10, 15 p. 425. 11, 7 p. 470. 12, 26 p. 552. 553. 14, 2 p. 6. 22, 14 p. 591 OROS. hist. 7, 29, 18.

ut sic -am: CIC. inv. 2, 168 QVINT. inst. 1, 8, 9. 8 praef. 28. 11, 3, 32 FRONTIN. aq. 77. ut ita -xerim: QVINT. inst. 1, 12, 2. 9, 4, 61. 10, 2, 15 (ita *suppl. Halm*) PLIN. epist. 2, 5, 6 FLOR. epit. 2, 6, 27 FRONTO p. 139, 13 N. GAIVS inst. 3, 18 PAPIN. dig. 40, 7, 34 pr. APVL. Socr. 19 p. 165 flor. 2 p. 8 PS. APVL. Ascl. 18. 32 TERT. spect. 4 nat. 2, 2 bapt. 8 pudic. 14 anim. 3 resurr. 42 adv. Val. 7. 17 adv. Prax. 8 adv. Marc. 1, 3. 4. 2, 1. 27. 3, 5. 4, 7. 14. 5, 1. 13. 17 SOL. praef. 7 PACIAN. paraen. 3 *bis.* AMM. 20, 8, 9. 28, 1, 57 SCHOL. Germ. Sang. p. 105, 4 HIER. epist. 10, 1, 2 VEG. mil. 1, 1 AVG. civ. 5, 7. 9, 19. 14, 15. 17 MACR. sat. 7, 10, 3. 7, 12, 33 CASSIAN. conl. 8, 25, 6 CASSIOD. var. praef. 10. ut sic -xerim: QVINT. inst. 1 praef. 23 studiosos instruat et, ut sic -xerim, ius ipsum rhetorices interpretetur. 1, 6, 1. 5, 13, 2. 11. 6, 3, 93. 8, 3, 55. 9, 4, 134. decl. 268 p. 95, 5 nomen sapientiae facile atque avide, ut sic -xerim, dederunt. 269 p. 99, 10. 279 p. 138, 20. 332 p. 309, 6 TAC. dial. 34. 40 Agr. 3 (uti -xerim *trad.*) Germ. 2 ann. 14, 53 PLIN. paneg. 42. FLOR. epit. 1, 11, 11 cotidiani, ut sic -xerim, hostes. 3, 21, 3. 4, 2, 63 MARCELL. dig. 24, 1, 49. 36, 1, 46, 1 *bis.* APVL. mund. 2 AVG. civ. 7, 1. ut ita -ctum sit: HIER. epist. 55, 2, 3. ut prope -xerim: *p. 973, 39 sq.*

prope, paene -am: RHET. Her. 4, 49, 62 ut res prope -am manu temptari possit (CIC. Quinct. 44 molestia, prope -am non minore quam Quinctius. Verr. 2, 142. 4, 78 Planc. 20 Scaur. 45 de orat. 2, 140 APVL. Socr. 17 p. 157). CIC. S. Rosc. 68 paene -am, respersas manus sanguine paterno iudices videant oportet (Q. Rosc. 16 iudicia summae existimationis et paene -am capitis. Cluent. 193).

-xi: CIC. Att. 5, 20, 6 quam non minus amo quam tu, paene -xi, quam te. SEN. contr. 9, 6, 1. -xerim: QVINT. inst. 1, 5, 55 ex omnibus prope -xerim gentibus. TAC. dial. 32 sine honore, paene -xerim sine ingenuitate (PLIN. epist. 5, 6, 16 mollis et paene -xerim liquidus. POMPON. dig. 45, 1, 5 pr. VLP. dig. 39, 1, 5, 4 TERT. anim. 6 MACR. sat. 7, 8, 9). ne -am: TER. Ad. 375 est hercle inepta; ne -am dolo, absurda. CIC. Deiot. 2 crudelem Castorem, ne -am sceleratum et impium. Phil. 12, 9. 24 ipsi, ne -am mihi. 13, 12 fin. 5, 22 nat. deor. 1, 59 off. 2, 67 Lael. 82. Att. 9, 5, 2 qui *annus* nos, hoc non defendente, ne -am gravius, afflixerat. epist. 9, 16, 3. 12, 30, 3 HOR. ars 272 nimium patienter utrumque, ne -am stulte, mirati. OV. epist. 15, 285 nimium simplex Helene, ne rustica -am. LIV. 39, 28, 10. VAL. MAX. 4, 3, 5. 6, 5, 5 accusatorem etiam suo, ne -am diligendum, certe laudandum. CVRT. 9, 2, 28 alumnum commilitonemque vestrum, ne -am regem. COLVM. 1, 1, 20. 3, 2, 30 SCRIB. LARG. praef. p. 2, 6 QVINT. inst. 1, 12, 18. 5, 12, 20 PLIN. epist. 8, 12, 3 FRONTO p. 19, 7 N. TERT. anim. 28 adv. Marc. 3, 7 [4, 18 p. 478, 25 *add. Kroym.*]. 4, 23. 5, 7 HIER. epist. 13, 3 ALC. AVIT. carm. 1 prol. p. 201, 11. ut non -am: QVINT. inst. 12, 10, 35 ut non -am pinguioribus, fortioribus certe verbis. decl. 258 p. 53, 10 cedere te, ut non -am patri, seni. LACT. inst. 3, 13, 9 EPIPHAN. Hier. epist. 51, 4, 6 AVG. civ. 9, 3 p. 371 OROS. hist. 5, 21, 1. 5, 22, 12. -xerim: QVINT. inst. 10, 1, 77 Hyperides . . . minoribus, ut non -xerim utilior, magis par (OROS. hist. 5, 5, 14). TERT. spect. 5 ne -xerim (nat. 1, 7. 16 anim. 55 resurr. 22 adv. Val. 21 adv. Prax. 3 adv. Marc. 3, 6. 4, 10. 18. 27. 5, 13). non -o (-o *interrogative v. p. 975, 45*, -o *i. q. scilicet v. p. 980, 84*): CIC. Manil. 54 civitas ... non -o Atheniensium ..., sed. Scaur. 18 Mil. 38 Phil. 2, 9. 66. 8, 28. 12, 6 *al. saepe.* Att. 6, 6, 4 *al.* CATVLL. 15, 6. 16, 10 SEN. nat. 1 praef. 7. PLIN. epist. 2, 4, 2 qui non -o molestiores, sed diligentiores erant. APVL. apol. 84 TERT. adv. Prax. 24 doceat ... Christum ... non -o intellegi, verum vel aestimari potuisse. non -am: CIC. Verr. 3, 110 quem hominem? ... non -am amicum tuum. Mur. 23 p. red. in sen. 16 dom. 56. Mil. 34 cur

Milo, non -am admitteret, sed optaret. Pis. 95 Marcell. 4. 5 *al. saepe.* div. 2, 29 leg. 1, 22 Att. 4, 3, 2 *al.* VELL. 2, 6, 5 VAL. MAX. 2, 2, 1 FRONTO p. 197, 1 N. TERT. nat. 1, 9 PS. CYPR. sing. cler. 11. 18. 30. 33. vel -am: CIC. Cael. 75 qua ex vita vel -am quo ex sermone. Phil. 2, 30 stuporem hominis vel -am pecudis. Brut. 206. 246. fin. 1, 10 nobis, vel -am aut oratoribus bonis aut poetis. Att. 9, 7, 1 *al.* SEN. dial. 2, 18, 2. 6, 2, 4 SVET. Cal. 13 MACR. sat. 3, 16, 11. -am . . . an (*cf. l. 16*): CIC. Manil. 57 videtur obtrectatum esse adhuc, Gabinio -am anne Pompeio, an utrique? Cael. 71 o stultitiamne -am an impudentiam singularem! div. 2, 51 exaratum esse, deum -am an hominem. LIV. 31, 29, 4 licentiam, an levitatem -am. PLIN. epist. 1, 14, 5 huic nostrae ambitioni -am an dignitati. APVL. apol. 102 met. 1, 7 *nota*: TERT. spect. 30 hic est ille, -am fabri aut quaestuariae, filius. quid -am: CIC. Phil. 13, 18 hōc archipirata — quid enim -am tyranno? — . . . occupabantur. Att. 1, 17, 6 maxime deest — quid -am? in publica re . . . an in forensi labore . . .: an ⟨in⟩ ipsis domesticis negotiis? 12, 50 utilis — quid -am gratus? SEN. contr. 1 praef. 9 quis aequalium vestrorum, quid -am satis ingeniosus . . ., immo quis satis vir est? VAL. MAX. 9, 11, 7 quid -am . . . an. quid -o: CIC. Att. 4, 13, 1 volumus esse: quid -o volumus? immo vero cogimur. *adde*: CIRIS 137 sed -ere magnum est.

si fas est, licet, -ere (*cf. p. 976, 4*): CIC. Tusc. 5, 38 *v. p. 969, 73.* CIRIS 21 OV. Pont. 4, 8, 55. 4, 16, 45 EPICED. Drusi 129 *al.* IVV. 11, 196 si . . . licet (*v. p. 969, 49*). CYPR. epist. 39, 5 subtractos quadam, -xerim resurrectione (39, 40 magis -xerim). *cf. p. 973, 46.*

b *i. q. vocabulum fingere, aliquid novo vocabulo nominare* (SERV. auct. 3, 335 -xit nominavit): VARRO ling. 5, 8 a quo -ctum esset oppidum, vicus, via (ab: 5, 18 ab eo [*loco*] praeco -itur locare. *ibid.* ab eo quod. 5, 21 *al. saepe.* CIC. Tusc. 1, 19 animus ab anima -ctus est. 3, 20 NIGID. Gell. 9, 12, 6 VERG. Aen. 3, 335. 6, 235. 8, 332 HYG. frg. Gell. 10, 16, 3 PROP. 4, 2, 10 OV. epist. 18, 125 *al. saepe* VELL. 1, 2, 3. 1, 3, 2 SEN. dial. 2, 11, 2. 4, 11, 5 *al.* MART. 10, 29, 3 -ctis a Marte kalendis. *al.*). VARRO ling. 5, 18 caelum -ctum quod est caelatum (5, 28 Men. 179 *al.* CIC. inv. 2, 52 quia. nat. deor. 2, 68. 69. PROP. 4, 10, 48 quia. OV. trist. 3, 9, 33 fast. 6, 301 MANIL. 2, 276 CHAR. gramm. I 59, 2 *al.* GAIVS inst. 1, 184 *al.*). VARRO ling. 5, 32 qua regnum fuit Latini, universus ager -ctus Latius. 5, 34 ager -ctus, in quam terram quid agebant *eqs. sim. saepius.* 5, 43 Aventinum aliquot de causis -unt (VERG. Aen. 1, 277 Romanosque suo de nomine -et *Romulus.* 1, 533 [= 6, 166]. 9, 385 CIRIS 305 OV. met. 13, 648. 14, 434 MANIL. 1, 438 COLVM. 10, 182. 409 SIL. 8, 423. 12, 717). 5, 80 praetor -ctus qui praeiret (*al.*). 5, 109 elixum e liquore aquae -ctum (ex: frg. Non. p. 50 furem ex eo quod. CIC. fin. 2, 14 ex eo [*iuvare*] iucundum. Tusc. 1, 36 *al.* MANIL. 1, 354 MELA 1, 67 PLIN. nat. 11, 123 SIL. 9, 75 TAC. ann. 4, 65). 5, 144 propter loci naturam. frg. Serv. georg. 1, 186 curculio per antistoichon -ctum, quasi gurgulio (NIGID. Gell. 13, 10, 4 SERG. gramm. IV 426, 7 *al.* VLP. dig. 15, 1, 5, 3 *al.*). VERG. Aen. 3, 702 Gela fluvii cognomine -cta (7, 671). 6, 242 unde (OV. met. 14, 338. fast. 4, 899 hinc. *al.*). OV. met. 7, 474 Aeginam genetricis nomine (14, 90. 348 Pont. 1, 8, 14 fast. 4, 63 Graeco rem [*sc. Aprilem mensem*] nomine -i. 5, 427. *cf. p. 981, 45*). fast. 4, 631 forda ferens bos est fecundaque, -cta ferendo. PAVL. FEST. *passim.* PLIN. nat. 2, 8 caelum quidem haud dubie caelati argumento -ximus.

c *i. q. pronuntiare*: CIC. de orat. 1, 260 ut . . . litteram *r* non posset -ere (div. 2, 96 VAL. MAX. 8, 7 ext. 1. *cf.* QVINT. inst. 1, 4, 14). 3, 46 ut iota litteram tollas et e plenissimum -as. orat. 159 īndoctus -imus brevi prima littera, īnsanus producta *eqs.* 181 quod -itur in oratione numerosum, id utrum numero solum efficiatur *eqs.* 196 quae demisso atque humili sermone -untur. NIGID. Gell. 10, 4, 4 'vos' cum -imus. CATVLL. 84, 1 *sqq.* OV. fast. 2, 600 prima sed illi (*Larae*) -cta bis antiquum syllaba nomen erat (*sc. Lala*). VITR. 5, 4, 2 cum -amus 'sol, lux, flos'. FEST. p. 254 ita ut nunc -imus pronuntiari. SEN. nat. 2, 56, 2 -imus enim ut splendēre sic fulgēre *eqs.*

d *i. q. canere* (*cf. p. 989, 21*): CATVLL. 61, 39 agite in modum -ite 'o Hymenaee' *eqs.* 62, 4 iam -etur hymenaeus. 62, 18 -ere iam incipient, iam respondere decebit. VERG. ecl. 3, 55. 59 *al.* 6, 5 deductum -ere carmen (*al.* HOR. carm. 3, 4, 1 -c age tibia, regina, longum, Calliope, melos seu voce nunc mavis acuta seu fidibus citharaque Phoebi. 4, 12, 9 -unt . . . custodes ovium carmina fistula. ACT. ARV. a. 219, 3 carm(en) dic(entes) tripodaver(unt) [*cf. p. 654, 21*]. *al. v. vol. III p. 469, 58*). VALG. carm. frg. 2 Codrus⟨que⟩ ille canit . . . atque solet numeros -ere, Cinna, tuos. PETRON. 78, 5 -ite aliquid belli, *cornicines* (*sq.* classica consonuere. HYG. mun. castr. 20 ubi munera legionum -untur. 21 classica -entur. *cf.* GLOSS. IV 166, 43 sambucinarius ipse qui -it [166, 19 *al.* canit]. V 498, 2 liticen qui in lituis -it). APVL. met. 6, 24 ut . . . Saturus et Paniscus ad fistulam -rent (LAMPR. Heliog. 32, 8 ad tibias). ITALA exod. 15, 1 (Aug. loc. hept. 2, 76 p. 555, 11) tunc cantavit Moyses et filii Israhel canticum hoc domino et -xerunt -ere (εἶπαν λέγειν LXX *sec. Aug.*, εἶπαν τῷ λέγειν *Alex.*, εἶπαν λέγοντες *cett.*, VVLG. dixerunt). iud. 5, 3 (Lugd.) psalmum -am domino (ψαλῶ, VVLG. psallam. *cf.* ITALA I Cor. 14, 15 [Praedest. 1, 63 p. 609[B]] psalmum -am spiritu, psalmum -am et mente [ψαλῶ . . . ψαλῶ, VVLG. psallam . . . psallam]. ITIN. [Silv.] 4, 4 *al.*). psalm. 21, 23 (Tert. adv. Marc. 3, 22 p. 416, 8 hymnum tibi -am (ὑμνήσω σε, VVLG. laudabo te). CYPR. GALL. num. 568 haec ubi sidereo -xere cantica regi. BEDA gramm. VII 250, 33 cetera huiusmodi, quae cum melodia -untur.

e *i. q. verbis conceptis statuere, edicere*: NON. p. 280 constituere. denuntiare. destinare. *cf.* PAVL. FEST. p. 103 iubere ponebatur pro -ere *eqs. et p. 971, 6. 983, 40.* PLAVT. Asin. 594 mater supremam (*sc. diem huc veniendi*) mihi tua -xit, domum ire iussit. Bacch. 1202 quod semel -xi, haud mutabo. Merc. 1015 senibus legem (CIC. Verr. 4, 1 legem. 4, 18. 19 legum -endarum in locandis vectigalibus omnem potestatem permiserat. 4, 51 iniquam legem novamque. LEX Anton. de Term. [Corp. I 204] 2, 33 LEX Iul. munic. [Corp. I 206] 74 VERG. Aen. 11, 322. 12, 112 HOR. epist. 2, 2, 18. EPIST. Sapph. 81 sive ita nascenti legem -xere sorores. PLIN. nat. 35, 197 lex Metilia fullonibus -cta. STAT. silv. 5, 5, 60 legem fletibus. *et saepe*). TER. Andr. 102 hic nuptiis -ctust dies (LEX agr. [Corp. 200] 98 eique operei diem deicito. CIC. Verr. 2, 149 quadriennio postquam diem operi -xerat [2, 148 praestituit]. epist. 16, 10, 2 nostra ad diem -ctam fient. CAES. Gall. 1, 6, 4. 1, 42, 3 colloquio. *alio sensu*: PLAVT. Asin. 838 aeque esse maestum, ut quasi dies si -cta sit [*i. accusatus*]. Capt. 494 *al. saepe. v. s. v.* dies). TER. Haut. 942 me mea omnia bona doti -xisse illi (CIC. Flacc. 86 doti Valeria pecuniam omnem suam -xerat. VERG. georg. 1, 31 omnia protinus quae doti -bantur, marito serviebant). Eun. 946 quae futura exempla (*i. poenas, cf.* DON. *ad l.*) -unt in eum indigna. AFRAN. com. 355 inter nos nuptiae sunt -ctae. EDICT. Cic. Mur. 26 suis utrisque superstitibus praesentibus istam viam -o. VARRO rust. 2, 1, 9 multa etiam nunc ex vetere instituto bubus et ovibus -itur (frg. Non. p. 216 ei ego unum ovem multam -o. CIC. Phil. 11, 18 collegae multam, si . . . discessisset. rep. 2, 60 LIV. 2, 52, 5. 9, 16, 18. 25, 3, 13. 37, 51, 4 *al.* VAL. MAX. 1, 1, 2 PLIN. nat. 9, 78. LEX met. Vipasc. [Corp. II 5181] 31 usque ad HS cc. TAC. ann. 13, 28 PLIN. epist. 4, 29, 2. VLP. dig. 50, 16, 131, 1 multa ibi -itur, ubi specialis poena non est imposita. *al.*). CIC. Caecin. 73 deberi viro dotem, quam mulier nullo auctore -xisset (Flacc. 86 quaecumque sine hoc auctore est -cta dos, nulla est. *cf.* AFRAN. com. 160 VARRO Men. 330. OV. fast. 6, 594 -ctas exige dotis opes. SEN. contr. 1, 6, 5 quidam -ctas non accepere dotes. MART. 12, 42, 5 VLP. reg. 6, 1. 2. 11, 20 PAVL. frg. Vat. 100 GAIVS inst. 3, 95[a] APVL. apol. 102). CAES. Gall. 1, 43, 1 eo, ut erat -ctum, ad colloquium venerunt (4, 13, 5 civ. 1, 85, 12. NEP. Att. 2, 4 neque longius quam -ctum esset, debere *pecuniam* passus sit). SALL. hist. frg. 2, 80 pecunias Appio -ctas coegit (PHAEDR. 4, 5, 46 et -ctam [edictam *P R*] matri conferent pecuniam). VERG. Aen. 6, 73 tuas sortes arcanaque fata, -cta meae genti (HOR. carm. 3, 3, 58 bellicosis fata Quiritibus hac lege -o, ne *eqs.* VAL. FL. 8, 445. *cf.* PHAEDR. 4, 11, 19 fatorum -cto tempore). 7, 370 sic -ere divos (poscere *M*[1]). 8, 344 Lupercal, Parrhasio -ctum Panos de more Lycaei (SERV. *ad l.* dicatum, consecratum. *cf. l. 57. 77. p. 963, 38*). 9, 266 praedae (*dat.*) -ere sortem (SERV. *ad l.* statuere; alii proprie 'ducere' legunt, quod est sortium). CIRIS 84 ausa . . . numen fraudare deorum et -ctam Veneri votorum ⟨a⟩vertere poenam (*i. voti damnata votum non solvit. aliter* TIB. 1, 6, 55 tibi nescio quas -xit . . . poenas. PAVL. dig. 50, 16, 244). HOR. carm. saec. 26 quod semel -ctum est. OV. met. 4, 95 pervenit ad tumulum -ctaque sub arbore sedit (*cf.* fast. 3, 205 conveniunt nuptae -ctam Iunonis in aedem). 11, 213 promissaque munera, -ctos poscit equos. trist. 3, 14, 9 est fuga (*sc. pro poena*) -cta mihi, non est fuga -cta libellis. fast. 2, 475 proxima lux (*i. dies*) vacua est, at tertia -cta Quirino (*i. dicata. cf.* TERT. spect. 5 Ecurria ⟨ab e⟩quis Marti Romulus -xit *et l. 46*). 3, 75 a te (*Marte*) principium Romano -imus anno. LIV. 29, 12, 13 condiciones pacis (30, 30, 24 *al.*). 45, 26, 15 hac formula -cta [in] Illyrico (45, 31, 1 Macedoniae). PHAEDR. 4, 25, 19 redit horā -ctā. PLIN. nat. 2, 121 ventis etiam et tempore et fine -cto (*l. 44.* GAIVS dig. 21, 1, 20. PALLAD. 3, 25, 10 cydoneis serendis plerique tempora -xerunt). CARM. epigr. 942, 2 (*Pompeis*) quae pretium -xit, non mea *puella*, sed populi est. VAL. FL. 2, 576 donaque -cta feram. 3, 671 tibi -cta manus *mea est.* STAT. Theb. 2, 393 si tibi plana fides et -cti cura maneret foederis. 6, 933 -ctae dare vulnera (*sc. sagittis*) destinat orno. TAC. ann. 3, 22 post -ctum repudium (TERT. idol. 6). PLIN. epist. 2, 4, 2 summam, quam pater tuus quasi de meo -xit. POMPON. dig. 18, 1, 6, 1 cum lege id -ctum sit (*cf.* PAVL. dig. 8, 2, 23 non enim hoc his verbis -i, ut . . . esset, . . . sed uti *eqs.*). PAVL. dig. 19, 1, 2 pr. si in emptione modus -ctus est et non praestatur. *et sim. saepe* ICTI. PROB. Verg. ecl. 6, 31 p. 332, 7 hoc quidam diffidentiae -unt (*i. ascribunt*). CARM. epigr. 893 moenibus ipse (*Constantius*) locum -xit duxitque recenti fundamenta solo. GREG. M. epist. 7, 23 p. 468, 3 gravibus eos (*captivos*) pretiis -unt (*sc. ad redimendum*). *nota c. praedicativo*: VERG. Aen. 6, 138 ramus Iunoni infernae -ctus sacer (NON. p. 280 *et* SERV. *ad l.* dicatus. *cf. l. 46*). *hinc fere i. q. promittere* (NON. p. 280. *sed cf.* VLP. dig. 21, 1, 19, 2 -ctum a promisso sic discernitur: -ctum accipimus, quod verbo tenus pronuntiatum est nudoque sermone finitur): CIC. Att. 2, 7, 3 alia legatio -cta erat, alia data est (*cf.* NEP. Eum. 2, 2 data est Eumeni Cappadocia sive potius -cta. *cf. p. 985, 3*). ad Q. fr. 2, 5, 3 ab eo petivi, ut . . . redderet: statim -xit. VERG. Aen. 3, 362 omnem cursum mihi prospera -xit religio. 10, 546 -xerat ille aliquid magnum (*sc. sibi promiserat*). 11, 353 *dona* plurima mitti Darda-

nidis -ique iubes. *i. q. indicere*: CINC. Gell. 16, 4, 1 ego populusque Romanus populo Hermundulo . . . bellum -o facioque. SERV. auct. Aen. 1, 632 simul divum templis indicit honorem: apud maiores nostros mos fuit, ut magistratus . . . in fine actus adderent 'dis honorem -o' (*cf. p. 974, 20*).

f salutem -ere (*in praescriptionibus epistularum passim* salutem -it): PLAVT. Bacch. 734 Mnesilochus salutem -it suo patri. Curc. 431. 524 Mil. 1316 Persa 501 Pseud. 982. Poen. 406 Veneri -ito multam meis verbis salutem. QVADRIG. hist. 41. CIC. Verr. 4, 154 Timarchides Verris accensus Apronio salutem -it. leg. agr. 2, 53 Att. 2, 7, 5. 2, 15, 4 *al.* epist. 7, 33, 2 ego vero multam salutem et foro -am et curiae. OV. met. 14, 11 -cta acceptaque salute (14, 271). trist. 3, 12, 33. CARM. epigr. 926 (*Pompeis*) littera Theorianis semper -ura salutem *eqs.* STAT. silv. 4, 9, 49 quid si, cum bene mane semicrudus illatam tibi -xero salutem, et tu me vicibus domi salutes? MART. 12, 11, 1 Parthenio -c, Musa, tuo nostroque salutem. FRONTO p. 47, 7 N. dominae meae matri tuae -c salutem. p. 57, 5 *al.* AMM. 17, 5, 3 Constantio salutem plurimam -o. 17, 5, 10. *cf.* ENNOD. epist. 2, 25, 3 p. 67, 20 ad scriptionis causam -cta humili salutatione . . . me confero.

B *i. q. verbis* **tractare, enarrare, exponere,** *demonstrare, describere, nominare, commemorare, loqui de* (*speciatim i. q. praedicere v. p. 980, 15. 70, i. q. carmine laudare l. 60. 69. p. 980, 7. 46 sq. 70*):

1 ***aliquid***: PLAVT. Amph. 806 sine modo argumenta -at (Most. 92. 99. 118). Asin. 34 *locum*, ubi fit polenta, te fortasse -ere. Aul. 256 cum illa dote, quam tibi -xi. 323 locum (TER. Andr. 572). Cist. 717 signa. Curc. 78 lagoenam. Men. 1139 hanc -is . . . pallam, quam ego habeo? Mil. 11 suas virtutes. Pseud. 1220 magnis pedibus. :: perdidisti *me*, postquam -isti (ut nominavisti *A*) pedes. Rud. 345 haud miranda facta -is. TER. Eun. 112 matris nomen et patris -bat ipsa (Phorm. 385. 1048). Hec. 186 -xere causam nescio quam tum (VARRO ling. 7, 4 non omnium verborum posse -i causam. CIC. S. Rosc. 53 -ere atque enumerare causas omnes. *cf. p. 983, 42; aliter p. 973, 62*). Phorm. 124 hoc consilium, quod -am, dedit. *al.* SISENNA hist. 122 apud notos cogitata -i decet, non explanari. POMPON. Atell. 115 nummos certos -as. :: -o L milia. AEDIT. epigr. 1, 1 -ere . . . curam . . . tibi cordis. VARRO ling. 5, 57 quod ad loca *pertinet*, -xi. rust. 2, 4, 12 non minus res admiranda cum mi esset -cta in Arcadia. *et saepe.* RHET. Her. 2, 4, 7 quae supra -cta sunt signa. 3, 10, 18 si separatim ac singulae -antur *argumentationes*. CIC. Arat. 120 pedes, quos -ximus ante. *al.* inv. 1, 9 partes eae, quas plerique -xerunt. de orat. 3, 214 haec ideo -o pluribus, quod *eqs.* Brut. 14 nempe eum *librum* -is, quo *eqs.* orat. 187 circumitus, quem saepe iam -ximus. 201. 219 genere quod ante -ctum est, concinnitatis (*cf. vol. II p. 129, 62*). part. 19 semel una quaque -enda. top. 74 igni fatigati quae -unt, ea videtur veritas ipsa -ere. Quinct. 13 -ere ea, quae me P. Quinctius cupit commemorare. 79 -c diem. S. Rosc. 8 praeter eam praedam, quam -xi. 123 et multae res afferri possunt et una quaeque earum multis cum argumentis -i potest. div. in Caec. 55 qualis iniuria -atur, quae causa inimicitiarum proferatur. Pis. 51 quid -am adventus meos? 73 non -xi hanc togam . . . nec arma scutum aut gladium . . ., sed . . . poetarum more locutus (*sc.* 'cedant arma togae') hoc intellegi volui *seq. acc. c. inf.* *sim. saepius oratt.* ac. 2, 49 mihi autem non idem faciendum puto, sed ipsa capita -enda (*antecedit* erat de hac una re unius diei disputatio). off. 1, 95 hoc, quod -o, decorum. fin. 2, 4 cum finem bonorum -xerimus. nat. deor. 3, 91 portenta enim ab utrisque (*et Stoicis et poetis*) et flagitia -untur. *al.* LVCR. 5, 273 aëra igitur -am, qui . . . mutatur. *al.* CAES. Gall. 3, 26, 2 ad eas quas -ximus munitiones. SALL. Iug. 95, 2 eas res (*ibid.* loqui). VERG. ecl. 8, 5 Damonis musam -emus et Alphesiboei. 8, 8 tua fata. 10, 6 sollicitos Galli -amus amores. georg. 2, 95 quo te carmine -am, Rhaetica *vitis*? 4, 5 *al.* MORET. 97 -ctas (*i. antea descriptas*) super inserit herbas (*sim. partic.*: COLVM. 5, 5, 15 -cti sideris tempore. 6, 36, 3 -ctos in usus. SCRIB. LARG. 3 omnium supra -ctorum . . . uncias singulas [*cf.* supradictus]. 47. 65 *al.* MELA 1, 15. 3, 73 PLIN. nat. 2, 39 *al. saepe*). HOR. carm. 1, 6, 5. 1, 7, 9 *al. nota*: sat. 2, 3, 323 adde poemata . . ., non -o horrendam rabiem (*forma praeteritionis*). carm. 4, 8, 12 pretium -ere muneri. ars 403 -ctae per carmina sortes (*i. oracula*). PROP. 1, 4, 14 gaudia. 1, 7, 1 dum tibi Cadmeae -untur . . . Thebae. 2, 10, 4 *syn.* memorare. 2, 34, 62 *al.* OV. am. 2, 1, 11 caelestia -ere bella centimanumque Gygen. ars 3, 205 quo *libello* -xi vestrae medicamina formae. 3, 353 talorum -ere (*trad. etiam* discere *et* ducere) iactus ut sciat *puella*. met. 1, 1 *al.* 15, 67 -ctaque mirantum magni primordia mundi. fast. 4, 573 immensum est erratas *a Cerere* -ere terras. LIV. 3, 58, 8 si quam suam noxam reus -ere posset. 4, 61, 11 cuius *urbis* excidium est -ctum. 7, 29, 1 maiora iam hinc bella . . . -entur. 22, 28, 8 ad capiendum quem ante -ximus tumulum. 27, 50, 3 *syn.* enarrare. GRATT. 117 Macetum immensos . . . contos. MANIL. 4, 432 quis tot numeros . . . referre, tot partes iterare queat, tot -ere summas? 5, 464 *al.* SEN. contr. 2, 4, 13 cum -ret partem adulescentis Latro et tractaret adoptionis locum, -xit *eqs.* (4 praef. 3 *al.*). 4 praef. 8 cum aliquem diu locum -xerat (*al.* suas. 1, 9 locum de varietate fortunae). suas. 5, 2 quid -am Salamina? quid . . . referam? (*sim.* SEN. epist. 95, 17). GERM. 550 quem (*Scorpium*) mihi diva (*sc. musa*) canet -cto prius Orione. 326 sidera, quae . . . vident borean, . . . -ximus. COLVM. 8, 4, 5 cultus hic, quem -ximus, erit. MELA 1, 1 orbis situm (1, 4 *al.*). 1, 29 *al.* PLIN. nat. 2, 30 circulorum quoque caeli ratio in terrae mentione aptius -etur, quando *eqs.* 12, 100 *heliotropion* -emus inter herbas. 17, 43 illam *argillam* . . . cum cura -i convenit (*cf. infra l. 42*). *et passim.* STAT. silv. 1, 3, 38. 2 praef. villa . . . debuit a me . . . diligentius -i (*i. describi*). 2, 1, 118 Maeonium sive ille senem Troiaeque labores -ret aut casus tarde remeantis Vlixis (*sc. declamando*). 2, 2, 98. 2, 7, 60. 5, 3, 86 Ach. 2, 119 TAC. hist. 2, 8 ann. 1, 1. PLIN. epist. 8, 4, 5 cuius res opera consilia -urus es. VLP. dig. 47, 2, 19, 4 colorem *vestis*. *al.* GELL. 1, 23, 1 historia de Papirio Praetextato -cta scriptaque est a M. Catone in oratione *eqs.* AMPEL. 9, 5 *quartus Mercurius* Aegyptiis litteras et numerum -xit (*fere i. q. docuit*). ARNOB. nat. 1, 2 hoc, quod -itur (*i. de quo agitur*. 1, 16. 58).

speciatim i. q. praedicere (*cf. infra l. 70*): CIC. div. 1, 88 avibus et signis admoniti futura -bant (AVG. civ. 7, 30 munus futura -endi). MANIL. 4, 137 haec studia et similes -et nascentibus artes *Aries sidus* (*cf.* 4, 189). CALP. ecl. 4, 53 venturos -ere ventos agricolis. HOMER. 152 in decimo . . ., Calchas quem -xerat, anno. TAC. ann. 6, 22 quaedam secus quam -cta sint cadere. 11, 4 tamquam . . . ea imagine gravitatem annonae -xisset (*conicitur* praedixisset). PAVL. NOL. carm. 22, 115 grave -xit exitium.

2 ***aliquem***: ENN. frg. var. 54 istic est is Iuppiter, quem -o. PLAVT. Amph. 618 Sosia ille, quem iam dudum -o. *cf.* Curc. 346 Men. 57. Rud. 1080 huius mulieris quam dudum -xi fuisse liberam. :: nempe tu hanc -is, quam esse aiebas dudum popularem meam? TER. Andr. 87 si Phaedrum aut Cliniam -bant aut Niceratum. Haut. 531 Eun. 344. 423. CATO agr. 144, 4 si quem socium impraesentiarum -xerit. CARM. devot. Macr. sat. 3, 9, 10 illam urbem Carthaginem exercitumque quem ego me sentio -ere *eqs.* RHET. Her. 4, 49, 63 hunc, iudices, -o, rubrum *eqs.* VARRO rust. 1, 1, 9 hi quos -xi. 1, 1, 10 *al.* 1, 18, 3 extra familiam debuit *Cato* -ere vilicum et vilicam. CIC. orat. 110 cum -o me, te, Brute, -o. Verr. 2, 138 adeunt hi, quos -xi. 5, 25 me cum dico, leve est. 6, 160 Gavius hic quem -o. Sull. 36 num Sullam -xerit Cassius. Sest. 28. 140 Pis. 75 Scaur. 8. Phil. 8, 8 cum omnes -o, eos excipio, quos *eqs.* ac. 1, 2 me autem -bat. fin. 2, 34. 119. 5, 33. nat. deor. 1, 93 quid -am Albucium? *al.* epist. 3, 8, 2 ne qui (quid *codd.*) -atur quidem intellego. CATVLL. 6, 3 delicias tuas Catullo . . . velles -ere nec tacere posses. 67, 43 saepe illam audivi . . . loquentem . . . flagitia, nomine -entem, quos -ximus. 67, 45. LVCR. 1, 734 supra quos -ximus (1, 846. CAES. Gall. 4, 4, 1 Vsipetes et Tencteri, quos supra -ximus). SALL. hist. frg. 2, 72 vir cum cura -endus (SEN. benef. 4, 1, 1 dial. 1, 5, 9. 9, 14, 10 LAMPR. Heliog. 35, 2. *cf.* VELL. 2, 18 vir neque silendus neque -endus sine cura. *v. supra l. 5 et p. 989, 76*). VERG. georg. 1, 104 quid -am, qui . . . insequitur. 3, 6 cui non -ctus Hylas puer? *eqs.* HOR. carm. 1, 12, 25. 1, 21, 1 Dianam tenerae -ite virgines *eqs.* 3, 30, 10 -ar qua violens obstrepit Aufidus. *al.* 4, 2, 19. epist. 1, 1, 1 prima -cte mihi, summa -ende Camena . . ., Maecenas. 1, 19, 32 hunc (*Alcaeum*) ego non alio -ctum prius ore, Latinus volgavi fidicen. ars 141 -c mihi, Musa, virum (ἔννεπε). OV. am. 2, 1, 11 *p. 979, 70* rem. 381 Ib. 557. fast. 4, 863 -cta Pales nobis, idem Vinalia -am. LIV. 4, 37, 3 consules ii quos -ximus. 26, 50, 8 nec ullum in terris hodie populum -i posse, quem . . . velis. SEN. contr. exc. 1, 5 refer Virginiam, -c Lucretiam (SEN. contr. 1, 5, 3 refer *bis*). SEN. dial. 12 (11), 11, 4 quid -am duces? *eqs.* epist. 100, 9 affer, quem Fabiano possis praeponere: -c Ciceronem . . ., -c Asinium Pollionem. 108, 30 Anci pater nullus, Numae nepotis, -itur. 117, 13 plurimum autem interest, utrum illum (*sc. Catonem*) -as an de illo. PERS. 1, 28 at pulchrum est digito monstrari et -ier 'hic est'. PLIN. nat. praef. 20 vos quidem omnes . . . -ximus opere iusto (*sc. historico*). VAL. FL. 2, 244 non ulla *saecula* meo te carmine -ctam abstulerint, *Hypsipyle*. SIL. 5, 593 -ctus (*i. nominatus*) *est* pariter caedis maerentibus auctor. STAT. silv. 1, 3, 100 -ctumque lyra maiore (*i. a maiore poeta*) Catillum. MART. 10, 72, 3 -urus dominum deumque (*i. Traianum*) non sum. IVV. 15, 98 modo -cta mihi gens. 15, 113. TAC. hist. 1, 1 incorruptam fidem professis neque amore quisquam et sine odio -endus est. APVL. apol. 10 Propertium, qui Cynthiam -at, Hostiam dissimulet (*ibid.* nominare, scribere). MIN. FEL. 19, 14 quem *deum* in publicum -ere impossibile praefatur Plato. PAVL. NOL. carm. 18, 3 Felicem -ere versu. 18, 71. *nota i. q. praedicere* (*cf. supra l. 15*): STAT. Theb. 3, 700 hic certe est, quem fata dabant, quem -xit Apollo. *adde*: PHYSIOGN. 28 *pallidus circulus* fallacem . . . -it (42 *al. i. indicat. cf. p. 989, 33*).

de usu notandum: **a** *attractio relativi*: LIV. 25, 32, 10 ibi Cn. Scipio cum quibus ante -ctum est copiis substitit. 30, 43, 10 quibus ante -ctum est legibus pacem fecerunt. PLIN. nat. 2, 61 usque ad quos -ximus terminos. 2, 69 in qua -ximus parte. 3, 5 a quo -ctum est spatio. 3, 12. 19. 22. 5, 43. 70. 6, 182. 12, 102 ex quo -ximus oppido. 14, 126. 15, 94. 16, 39. 18, 28. 68. 240. 273. 282. 19, 48 ad quem -ctum est usum. 22, 10. 101. 27, 87. 29, 20. 34, 2. *dub.* GELL. 1, 4, 2 in oratione M. Tullii, qua (ω, quam *A*) pro Cn. Plancio -xit. PS. APVL. Ascl. 4. 30 praestatur hoc more quo -am. herm. p. 267 secundum quod -unt (COD. Iust. 8, 48, 6 *al.*). **b** -o *additur ad vocabulum quoddam accuratius definiendum i. q. scilicet* (*casus aut non muta-*

tur [etiam nomin. l. 11] aut ponitur accusativus): PLAVT. Asin. 43 usque ad mortem ... uxoris -o, non tuam. Most. 847 Truc. 73. CIC. Vatin. 23 leges, Aeliam et Fufiam -o. Planc. 30. prov. 18 Ti. Gracchus, patrem -o. Phil. 5, 49 C. Caesari, patri -o. 8, 20 nobis, consularibus -o. de orat. 1, 256 reliqua si adiuvant, historiam -o et prudentiam. 2, 145. 3, 174 orat. 106. 197. 198. 219 veteres illi, Herodotum -o et Thucydidem. fin. 3, 30 Tusc. 1, 78. 2, 37 militiam vero, nostram -o, non Spartiatarum. 5, 105 *al.* HOR. sat. 1, 2, 48 in classe secunda, libertinarum -o. SEN. benef. 5, 4, 2 a praepotentibus viris .... a principibus -o, a regibus. dial. 1, 1, 3 *al.* SCRIB. LARG. 22. QVINT. inst. 6, 1, 24 affert ... momentum et aetas et sexus et pignora, liberi -o et parentes et propinqui. PLIN. epist. 1, 16, 1 Pompeium Saturninum, hunc -o nostrum. 2, 20, 2 SVET. gramm. 1. VLP. dig. 36, 1, 3, 1 in his testamentis ..., in militis -o. *sim. in interpretatione*: PORPH. Hor. carm. 4, 6, 27 Dauniae camenae: suae musae -it Horatius (*sim. saepe*).

C *accedit alter accusativus* (*cf. p. 984, 12. 985, 22. 31sqq.*): **1** *i. q.* *appellare, vocare* (*vocativo casu*: CVLEX 133 perfide multis, perfide, Demophoon, et nunc -ende [*Leo,* defende *codd.*] puellis. *adde l. 83*): ENN. ann. 306 is -ctust ollis popularibus olim ... flos delibatus populi. PLAVT. Bacch. 217 ni nanctus Venerem essem, hanc Iunonem -rem. 396 nimio impendiosum praestat te quam ingratum -ier. Cist. 83 ego nolo me meretricem -ier. Curc. 594 neque pol -i nec fingi potest peior quam haec est *mulier*. Mil. 87 id *nomen graecum* nos latine gloriosum -imus. Most. 1072 alter hoc Athenis nemo doctior -i potest. Truc. 457 mater -cta quod sum. TER. Haut. 193 quae quidem in homine -untur bona. Eun. 567 primam -es (*formam virginis*), scio, si videris. LVCIL. 22. 91 Graecum te ... maluisti -i. 239 *al.* POMPIL. epigr. 1, 1 VARRO Men. 541 ling. 5, 3 *v. infra l. 76* rust. 1, 1, 5 *et saepe*. 2, 4, 2 ut ... avus cognomen invenerit, ut -retur Scrofa. RHET. Her. 3, 2, 3 -itur item prudentia scientia (*syn.* appellatur). 4, 54, 68 hostis est -ctus. CIC. Arat. 5. 17 *al.* de orat. 3, 61 cum tamen omnes se philosophi Socraticos et -i vellent et esse arbitrarentur. Brut. 264 neque ... aptiorem cito alium -xerim. orat. 70 πρέπον appellant hoc Graeci, nos -amus sane decorum. 181 ea quae -untur orationis quasi formae et lumina. 204. top. 93 *syn.* appellare. Verr. 2, 58 iudiciorum se dominos -i volebant. 4, 12. Caecin. 57 is qui legitime procurator -itur (*ibid.* appellare). Phil. 3, 9 ille Tarquinius ... superbus est habitus et -ctus (ad Q. fr. 1, 1, 31 NEP. Milt. 8, 3). *et saepe*. Tusc. 2, 30 *syn.* appellare. 4, 17 *et saepe*. CATVLL. 68, 9 me ... tibi -is amicum. CAES. civ. 2, 32, 14 equidem me Caesaris militem -i volui, vos me imperatoris nomine appellavistis. anal. frg. Pomp. gramm. V 144. SALL. hist. frg. 3, 70 *syn.* nuncupare. NEP. Att. 9, 1. VERG. ecl. 9, 33 me quoque -unt vatem pastores. georg. 1, 463 Solem quis -ere falsum audeat. 3, 280 hippomanes vero quod nomine -unt pastores (4, 356 te crudelem nomine -it. Aen. 6, 441 lugentes campi: sic illos nomine -unt. 7, 607 OV. met. 1, 447 *al.* LACT. Phoen. 25. *cf. infra l. 78*). Aen. 1, 530 est locus, Hesperiam Grai cognomine -unt (3, 163. 12, 845 -untur geminae pestes cognomine Dirae. CARM. de mens. 2, 19). 2, 678 coniunx quondam tua -cta *ego*. PROP. 4, 4, 73 urbi festus erat: -xere Parilia patres (*sim. saepe*). OV. am. 2, 4, 19 Callimachi prae nostris rustica ... carmina. 2, 6, 51 volucrum locus ille piarum -itur. 3, 15, 8 Paelignae -ar gloria gentis ego. met. 1, 7. 176 *al.* LIV. 6, 2, 8 ad Mecium is locus -itur. GRATT. 387 subit *bestiola* ...: vermiculum -xere. MANIL. 1, 446 *al.* VITR. 1, 1, 5 *persaepe*. PAVL. FEST. *saepe*. SEN. contr. 1 praef. 12 *syn.* vocare. GERM. 28 si melius *est* -xisse *illa sidera* feras (*sc. Arctos*). 335 Sirion hunc Grai proprio sub nomine -unt. *al.* VELL. 2, 53, 4 quid aliud quam nimium occupatos -xerim, quos ... fefellit. 2, 105, 2. VAL. MAX. 4, 6, 1 (*al.*). SEN. apocol. 9 qui ... deus factus -ctus pictusve erit. benef. 4, 21, 1 *al.* PETRON. 45, 3. 76, 5 ut nemo non me virum fortem -ret. PLIN. nat. 5, 23 quod *oppidum* Hipponem Dirutum vocant, Diarrhytum Graecis -ctum (*sim. saepe*). SIL. 12, 120. STAT. Theb. 2, 435 miserum -xisse parentem (*praedic.*) Oedipoden. 8, 282. MART. 11, 18, 3 rus hoc -ere, rus potes vocare? TAC. ann. 2, 83 equester ordo cuneum Germanici appellavit qui iuniorum -batur. 2, 87 increpuit eos, qui divinas occupationes ipsumque dominum -xerant (*cf.* SVET. Tib. 27 -entem sacras eius occupationes). DIG. *saepe*. GAIVS inst. 2, 102 quod testamentum -itur per aes et libram. 2, 104 hoc -itur nuncupatio (*sed* 4, 15 quae -batur causae coniectio. AVG. civ. 12, 21 si tamen vita ista -enda est, quae potius mors est). TERT. apol. 2, 2 quodcumque -imur (*fere i. q. notamur*), cum alii -untur, ... advocatione utuntur ad innocentiae suae commendationem. ARNOB. nat. 1, 42 *Christus* deus -i appellarique deberet. PRVD. perist. 11, 86 quis ... -itur? affirmant -ier Hippolytum (*i. nomen habere*). *omisso altero accusativo fere i. q.* *nomen dare, nomine significare*: VARRO ling. 5, 3 tum eo verbo (*hostis*) -bant peregrinum qui suis legibus uteretur, nunc -unt eum, quem tum -bant perduellem. LVCAN. 8, 609 scelus hoc quo nomine -ent, qui Bruti -xere nefas? (*cf.* CALP. ecl. 7, 66 equorum nomine -ctum ... pecus [*sc. hippopotamus*]. SIL. 13, 541 sic illam *portam Naufragam* nomine -unt. STAT. silv. 3, 1, 82 -cta sacri tenuis casa nomine templi. MART. 3, 1, 2 Gallia Romanae nomine -cta togae [*sc. togata*]. AVSON. 169, 2 te ..., primus, nate, meo nomine -cte puer. *cf.* HOR. sat. 2, 2, 134 *et l. 45. p. 977, 50*). PLIN. nat. praef. 5 fulgurat in nullo umquam verius -cta vis eloquentiae. CARM. epigr. 682 (*a. 403*) Felicitas ... infelix falso cognomine -cta. *relativo enuntiato ponitur i. q.* ὁ λεγόμενος: PLAVT. Amph. 839 non ego illam mihi dotem duco esse, quae dos -itur, sed pudicitiam *eqs.* LVCIL. 756 huic transmisit suam scolen quam -unt. CIC. off. 1, 88 altitudo animi, quae -itur. 3, 82 fat. 28 leg. 1, 45. rep. 6, 14 vestra quae -itur vita mors est. nat. deor. 3, 89 Diagoras ... ἄθεος ille qui -itur (*sed* 1, 63 Diagoras ἄθεος qui -ctus est *pertinet ad p. 981, 20*). LVCR. 1, 1053 medium summae, quod -unt. 4, 132 in hoc caelo, qui -itur aër. LIV. 40, 3, 3 in Emathiam, quae nunc -itur, quondam appellata Paeonia est. 42, 56, 7 Larisa, quae Cremaste -itur. FEST. p. 326 Tullianum, quod -itur pars quaedam carceris, Ser. Tullium regem aedificasse aiunt. SEN. benef. 4, 36, 2 quod -ere solemus linguarium dabo. *eodem sensu partic. perf. pass.*: IGNAT. ad Eph. 18, 1 gloriatio -ctorum sapientium (τῶν λεγομένων συνετῶν).

2 *i. q.* *creare*: VARRO ling. 5, 82 dictator quod a consule -batur (6, 61 CIC. rep. 1, 63 *al. v. sub* dictator). CIC. epist. 10, 6, 3 complures in perturbatione rei p. consulares -cti, quorum nemo consularis habitus est *eqs.* VERG. georg. 3, 125 quem legere ducem et pecori -xere maritum. CIRIS 415 illa ego sum, Minos, sacrato foedere coniunx -cta tibi. HOR. carm. 2, 7, 26 quem Venus arbitrum -et bibendi? LIV. 6, 28, 4 magistrum equitum (6, 39, 3 L. Licinio ... magistro equitum de plebe -cto. 6, 39, 8. 6, 42, 4. 7, 3, 4. 7, 11, 4. 7, 17, 6 *al.* SVET. Iul. 9). 7, 24, 11 *is* creatus consul collegam Ap. Claudium Crassum -xit (*cf.* 4, 3, 7. 10, 9, 10 cum *eum* consulem non petentem omnes -rent centuriae. 10, 11, 3. 10, 13, 11. 13. 10, 15, 7 *sq. cf. vol. IV p. 566, 12*). 9, 46, 10 Flavium -xerat aedilem forensis factio. 5, 13, 3 plebeios alios tribunos militum ... omnes fere centuriae -xere. VAL. FL. 6, 268 cuius thalamis Aeetia virgo -cta manet. TAC. hist. 1, 30 me ... Caesarem. SCRIPT. hist. Aug. *saepe, nota* CAPITOL. Alb. 13, 6 subegisset *senatus Parthos*, nisi tam avarum principem (*sc. Crassum*) Romano exercitui fortunarei p. tunc -xisset.

III *seq. enuntiatum*: **A** *oratio (et interrogatio) directa*: **1** *verbum* -o *antecedit* (*sic passim in locis scriptorum afferendis, ex. gr.*: VARRO ling. 5, 17 id quod Pacuvius cum demontrat -it: *eqs.* 5, 23 *etc. apud* GRAMM. SCHOL. ECCL.): PLAVT. Amph. 612 at ego nunc ... -o: *eqs.* 743 tu -c (*fere i. q. responde*) ... egone abs te abii ...? (*cf.* Asin. 894 -c, amabo, an ...? Bacch. 600 -c mihi, quis tu es? 837. TER. Hec. 356 quid fuit tumulti? -c mihi: an dolor repente invasit?). Aul. 489 hoc qui -at: '...'. 498. Bacch. 83. 442 puero sic -it pater: *eqs.* Cas. 134 *al.* VARRO Men. 303 -imus alius alii: 'vale' (OV. met. 3, 501 -ctoque 'vale' 'vale' inquit et Echo. *cf. s. v.* valeo). 359 iurgare coepit -ens *eqs. al.* RHET. Her. 4, 6, 9 ut si quis ... vendens -at *eqs.* 4, 11, 16 *al.* CIC. orat. 213 me stante *ille* in contione -xit his verbis. 222 Quinct. 85. Sull. 34 atque etiam illud addam ... atque clarissima voce -am. Planc. 14 *et saepe*. div. 2, 101 quae cum ille -isset, tum ego rursus quasi alio principio sum exorsus -ere: non ignoro, inquam *eqs.* Cato 11 *illi* glorianti atque ita -enti '...' certe, inquit ridens *eqs.* (orat. 233. part. 99 cum ita -itur). LVCR. 3, 914 ex animo ut -ant '...'. 3, 1024 BELL. Afr. 57, 2 NEP. Phoc. 4, 3. HOR. sat. 2, 6, 39 -xeris (*i. si -xeris*) 'experior', 'si vis, potes' addit. OV. met. 10, 657 verbaque -entum *eqs.* LIV. 34, 31, 16 non -o, quid ... violassem? sed illud, me ... fecisse. SEN. contr. 2, 1, 31 -xisse illum sibi dubitanti an filium tolleret 'tolle' inquit 'in meum patrimonium' (*sim.* VAL. MAX. 6, 4, 4 cum ... is per summam indignationem -xisset 'quid ergo mihi' inquit 'opus est amicitia tua ...', respondit *eqs.*). CORP. V 7047. VIII 23245 parentes -unt *seq. epigramma* (*cf.* PS. OV. epist. 6, 2. 12, 2). QVEROL. p. 26, 8 iam dudum -xi: ultro et libenter irem, si ... esset. *adde i. q. intellegi voluisse* (*cf. l. 75. p. 971, 46. 979, 51. 981, 14. 989, 29*): PETR. CHRYS. serm. 22 p. 260^C hoc est -ere *seq. or. dir.* SALV. gub. 1, 37 *et saepius. sim.* GREG. M. moral. 4, 22 'non conclusit': enim -it: aperuit (*al.*). *i. q. verbis conceptis orare*: CATO agr. 140 hoc amplius -ito (*i. addito*). 141, 2 sic -ito. *i. q. legere* (*de varia lectione*): SERV. Aen. 12, 641 *al. saepe*. *ex more Graecorum inseritur* quod, quia: ITALA Luc. 17, 10 (Filastr. 126, 3) -ite quod 'servi sumus inutiles' (ὅτι, *om.* VVLG.). FILASTR. 50, 2 *al.* PETR. CHRYS. serm. 5 p. 200^A hoc est -ere quia 'non mereor *eqs.*' ALC. AVIT. hom. 5, 1 p. 107, 19 quod. **2** *verbum* -o *sequitur*: PLAVT. Amph. 261 (*antecedit narratio ficta*) haec sic -am erae. Asin. 358 quid nunc consili captandum censes? -c. *cf.* Bacch. 705 TER. Eun. 696. 978 *al.* CIC. Cluent. 148. Sest. 126 ut '...' -urus videretur. Phil. 1, 34. 2, 84. 14, 13. leg. 2, 24 ut ego 'utei rogas' possim -ere. 2, 31. parad. 23 'a philosophis' inquit 'ista sumis'. metuebam ne 'a lenonibus' -res. fin. 2, 88. Tusc. 1, 52 cum ... 'nosce te' -it, hoc -it 'nosce animum tuum'. 5, 31. div. 2, 127. VERG. Aen. 2, 705 -xerat ille et ... haerebat. 5, 84 -xerat haec, cum *eqs.* 6, 752. 8, 152 *al.* PROP. 3, 3, 25. 4, 6, 55. 4, 9, 21 OV. am. 3, 5, 45. 3, 6, 67 epist. 5, 121 *al.* LVCAN. 1, 352 *al.* VAL. FL. 1, 309 *al.* APVL. met. 11, 22 -xerat [*antecedit oratio obliqua*]). VERG. Aen. 4, 659 -xit et *eqs.* (8, 366 *et saepius.* CVLEX 384 LYGD. 4, 81 PROP. 2, 29, 39. 4, 4, 67. 91 OV. epist. 15, 87 ars 1, 317 *al.* SEN. Oed. 957 LVCAN. 8, 146 *al.* PETRON. 127 -xit haec Circe implicitumque ... deduxit. VAL. FL. 1, 120). HOR. epist. 1, 16, 46. 1, 19, 43 '...' si -xi, 'rides' ait *eqs.* TIB. 1, 9, 29 haec ego -bam. PROP. 4, 1, 101.

Ov. met. 1, 713 talia -urns vidit Cyllenius *eqs.* (*cf.* 3, 201 'me miserum' -urus erat. 13, 966 talia -entem -nrum plura. STAT. Theb. 10, 815 -ret infelix etiamnum *eqs.*). 2, 394 talia -entem (*sim.* 2, 596. 665. 3, 526. 5, 223 *al.* LIV. 9, 10, 10 haec -enti . . . perculit. 40, 16, 1. 42, 43, 1. 45, 26, 9 VAL. FL. 6, 745. 7, 333 haec -ens *eqs.* STAT. Theb. 1, 88 *al.*). 7, 839 'veni' tamen 'optima' -ens. 8, 142 vix -xerat. 5, 22, 5 cum quidam . . . '. . .' -xisset. PERS. 5, 158. PETRON. 19 ut haec -xit (36 haec ut -xit. 59. 72). 25 cum haec -ret (127 haec ipsa cum -ret *eqs.*). 43 haec Phileros -xit, illa Ganymedes. 60. 114 haec ut ego -xi. VAL. FL. 4, 68 -xit ubi, . . . fatigat. STAT. Theb. 10, 848 -it et . . . surgit (*cf.* 4, 602. 6, 823). *al.* 3 *verbum* -o *inseritur*: TER. Haut. 458 'sic hoc' -ens 'asperum, pater, hoc est' *eqs.* VERG. ecl. 4, 46 'talia saecla' suis -xerunt 'currite' fusis . . . Parcae. 8, 78 necte . . . et 'Veneris' -c 'vincula necto' (*sim.* Ov. am. 2, 11, 30 voces . . . et . . . -as. epist. 17, 200 ars 3, 728 *al.*). HOR. sat. 1, 1, 15 si quis deus 'en ego' -at 'iam faciam . . .'. 2, 7, 37 -xerit ille. carm. 3, 5, 20. 3, 11, 37 'surge' quae -xit iuveni marito, 'surge' *eqs.* 3, 27, 35. 70. epist. 1, 1, 62 Roscia, -c sodes, melior lex an puerorum est nenia . . . ? TIB. 2, 4, 49 et 'bene' discedens -et 'placideque quiescas' *eqs.* PRIAP. 24, 4 fur, habeas poenam . . . 'feram'que 'propter olus' -as 'hoc ego'? (*sim.* Ov. am. 1, 1, 24 met. 2, 643. 5, 290. 327. 8, 690. 12, 321 'miscenda'que -xit 'cum Styge vina bibes. 13, 773. 948 fast. 1, 509 *al.* *nota*: Ov. epist. 20, 222 negabis 'arte nec est' -es 'ista petita meis' [*i.* et 'arte non est' -es *eqs.*]). PRIAP. 43, 3 PROP. 3, 11, 56 Ov. am. 2, 1, 9. 2, 9, 25 'vive' deus 'posito' si quis mihi -at 'amore' (*sim.* met. 10, 276 et timide '. . .' Pygmalion '. . .' -xit '. . .'). 2, 18, 5. 3, 4, 35 ut possit custos 'ego' -ere 'feci' (*sim.* epist. 12, 134). ars 1, 56 tot . . . 'haec habet' ut -as 'quidquid in orbe fuit'. met. 1, 377 atque ita 'si precibus' -xerunt 'numina' *eqs.* (6, 136). 3, 689 firmat deus 'excute' -ens 'corde metum'. SEN. Phoen. 521 Tro. 726 LVCAN. 2, 483. 512. 3, 742 *al.* CALP. ecl. 2, 22 iam . . . consederat . . . et '. . .' -xit '. . .' (4, 162). 2, 34 VAL. FL. 4, 629. 7, 546 SIL. 16, 259 HOMER. 284. 572. 715 MART. 1, 117, 2 *al.* IVV. 4, 65 *al.*

B *enuntiatum interrogativum obliquum* (PRISC. gramm. III 323, 26 *v. p. 984, 14*): *ponitur coniunctivus*: NAEV. trag. 63 aperte dice, quid sit quod times. PLAVT. Amph. 18 (*ibid. indicat.*) *v. infra l. 67.* 609 iste qui sit Sosia, hoc -i volo. Asin. 7 nunc quid processerim huc . . . -am. CATO ad fil. frg. 1 *v. p. 986, 10.* SENT. Minuc. (Corp. V 7749) 3 qua lege agrum possiderent et qua fineis fierent, -xerunt (*i. statuerunt*). *huc pertinet*: RHET. Her. 4, 28, 39 non potest -i quin commode fiat (CIC. Tusc. 5, 17 alterum -i non potest, quin ii . . . beati sint. *cf.* PLAVT. Amph. 852 numquid causam -is quin te multem [Amph. frg. 9 Capt. 625 TER. Phorm. 272. CIC. Quinct. 57 causae nihil quin]). VARRO rust. 1, 5, 1 quod esset initium et finis -xi. 3, 3, 10 quare unde velis me incipere, Axi, dic (CIC. inv. 1, 51 -c mihi . . ., si . . . habeat, utrum illudne an tuum malis. MART. 3, 20, 1 -c, Musa, quid agat. 3, 63, 2 sed quid sit, -c mihi, bellus homo. 4, 66, 17. 7, 73, 5. 9, 21, 3 -c uter . . . gesserit. *al.* IVV. 8, 57 -c mihi . . . quis . . . putet. 11, 33 -c tibi qui sis). CIC. orat. 196 quos . . . oporteat, nunc -endum est atque etiam, quibus . . . sint. 206 explicandum etiam est, unde . . . -endumque, quantos . . ., deque eorum particulis . . . disserendum est, quaerendumque, utrum *eqs.* Quinct. 55 -i vix potest quam multa sint. Verr. 3, 13 civitas qua ratione isti amica sit, -etur certo loco. *et saepe.* fin. 2, 3 non solum Torquatus -xit, quid sentiret, sed etiam cur. *al.* MART. 3, 90, 1 nec -ere possum, quod vult et non vult, quid sibi Galla velit. *et saepe.* *i. q. interrogare*: EPIT. Alex. 79 Alexander -xit, utrum . . . -an. 81. *nota attractionem*: PLAVT. Bacch. 555 -c modo hominem qui sit. CIC. Cluent. 185 atque istam ipsam quaestionem, -ite, qui obsignarit, unum aliquem nominatim. part. 49 de toto genere testium, quam id sit infirmum, saepe -endum est, et argumenta rerum esse propria (nat. deor. 1, 63 *v. p. 988, 6.* VITR. 2, 7, 1 de calce et harena, quibus varietatibus sint et quas habeant virtutes -xi. 4, 6, 6. 4, 8, 7 *al.* COLVM. 2, 14, 9). VITR. 6, 5, 3 rusticorum expeditiones ut sint . . . commodae quibusque rationibus collocare oporteat eas, -am. SOL. 11, 3 pronius est Cretam -ere quam absolvere, in quo mari iaceat. *indicativus*: PLAVT. Amph. 18 nunc cuius iussu venio et quam ob rem venerim, -am. 420 signi -c quid est (*sic passim imperativo posito sequitur indic.* [*ut nonnunquam interrogatio directa haberi possit, cf. l. 18. p. 982, 38. 70; coniunct. v. l. 36. 45. 58*]: Bacch. 203. 558. 733 -c quem ad modum. 830 Capt. 964 Epid. 143 Merc. 529 *etc.*). Amph. 460 haec ut⟨i⟩ sunt facta, ero -am meo. 573 resque uti facta -o. Asin. 376 -o ut usust fieri. :: -o hercle ego quoque ut facturus sum. Bacch. 1063 -o ut res se habet. Merc. 722 quoia ea sit, rogitas? . . . vin -am quoiast? Most. 459 non potest -i, quam indignnm facinus fecisti (TER. Hec. 416 non . . . -i potest tantum, quam re ipsa navigare incommodumst). TER. Haut. 598 -am, verum ut aliud ex alio incidit. Ov. fast. 1, 296 quis vetat et stellas, ut quaeque oriturque caditque, -ere? VITR. 9, 3, 1 nunc ut . . . sol . . . auget et minuit dierum et horarum spatia -am. 9, 7, 7 quae nobis tradita sunt et a quibus sint inventa -am. SEN. Thy. 771 nec facile -am corpora an flammae magis gemuere. PETRON. 58 -am tibi, qui de nobis currit et de loco non movetur. 77 tantnm quod mihi non -xerat, quid pridie cenaveram. HOMER. 164 -amus, quot quisque rates ad Pergama -xit. MART. 3, 95, 3 cur hoc expectas a me, rogo, Naevole, -as. SOL. 1, 21 ceteri reges quibus locis habitaverunt, -emus (*sed* 11, 3 [*v. p. 983, 65*] *et* 54, 7 *coniunct.*). VVLG. Matth. 26, 63 ut -as nobis, si (εἰ) tu es Christus filius dei. *nota attractionem*: PLAVT. Trin. 578 -c hoc negoti quomodo actumst. VITR. 4, 2, 1 de ornamentis eorum quemadmodum sunt prognata et quibus principiis et originibus inventa -ere. *verbum omittitur*: NAEV. trag. 34 -c quo pacto cum potiti. PLAVT. Asin. 302 ego -am quo argumento et quo modo (*sc. istuc scio*). CIC. S. Rosc. 57 ut arguatis aliquem patrem occidisse, neque -ere possitis aut quare aut quomodo. Verr. 5, 92 deportatum Mercurium esse Messanam sumptu publico: -ent quanti.

C *accus. c. infin.* (*saepe omittitur* esse; *saepe etiam verbum supplendum ex sententia. in enunt. hortativo v. p. 987, 41; nom. c. inf. v. p. 985, 58*): PRISC. gramm. III 323, 26 *Graeci*: λέγουσιν ὡς τόδε ἐγένετο καὶ λέγουσιν ὡς τόδε γεγονέναι, nostri '-unt ut illa res facta sit' et 'illam factam esse'. **1** *in enunt. affirmativo, narrativo sim.*: NAEV. com. 6 ne tibi med advorsari -as. ENN. scaen. 149. 308. 316 ego deum genus esse semper -xi et -am caelitum, sed . . . opinor. *al.* PLAVT. Amph. 373 *al.* Asin. 666 -c me igitur tuom passerculum . . ., haedillum me tuom -c esse (*cf.* 693). Rud. 1079 huius mulieris, quam dudum -xi fuisse liberam. *et passim.* RHET. Her. 1, 12, 22 iudices mutandos (HOR. epist. 1, 15, 37 ventres . . . urendos. PROP. 4, 1, 50. 4, 4, 24 LIV. 4, 54, 9). 2, 20, 33 cum nonnemo de venerit . . . et cum ille neminem -xerit (*sc. devenisse*). CIC. de orat. 1, 212 sin autem quaererem, quisnam . . . vere nominaretur, eum -rem, qui . . . esset, et . . . nominarem. Verr. 3, 103 qua de re Cn. Lentulum . . . -ere audistis Siculos . . . de Sthenii calamitate questos esse. 5, 38 Caecin. 38 *et persaepe. nota*: div. 2, 80 an Pisidarum . . . aut Phrygum ista inventa *fuisse* -emus? (*sim.* Tim. 22). Att. 1, 14, 3 ornatissimeque de meo consulatu locutus est, ut ita -ret se . . . mihi acceptum referre (*sim. praeponitur* ita: 3, 24, 1 praesertim cum ita -ant, se . . . voluisse. 8, 3, 6 SALL. Catil. 19, 4 Iug. 4, 5. *cf.* CATO *p. 987, 50*). 1, 16, 2 illum . . . iugulatum iri. 5, 2, 1 eum tu velim confirmes gratumque mihi fecisse -as. CAES. *saepe.* VERG. ecl. 9, 13 carmina tantum nostra valent, . . . quantum . . . -unt . . . colnmbas (*sc. valere*). Aen. 10, 565 *al.* *nota*: catal. 11, 2 qui deus . . . te nobis abstulit? an quae -unt (*abstulisse*) . . . pocula? Ov. met. 7, 828 se miseram, se fati -xit iniqui. SEN. contr. 2, 1, 21 futurum ut diviti displiceret propius inspectus *eqs.* SEN. benef. 6, 37, 2 instare arma civilia, brevi futurum, ut . . . reverterentur. IVV. 14, 235 cum -is iuveni stultnm (*eum esse*), qui donet amico. *et passim apud recentiores* (*raro* ITALA *et* VVLG. *v. p. 985, 79 sqq.*). *omittitur subiectum infinitivi: subi. idem est atque verbi* -o: PLAVT. Asin. 394 ad tonsorem ire *se* -xit. 806. *cf.* 813 uxori excuses te et -as senem (*sc. te esse*). Aul. 108 Bacch. 506 *al.* TER. Andr. 394 patri -c velle *te. al.* LVCIL. 33. CATO orig. 95 quod bene facere voluisse quis -it neque fecit tamen. VARRO rnst. 3, 16, 11 cum -rent velle expectare. RHET. Her. 2, 3, 5 CIC. inv. 2, 1 (se *om. A*). Deiot. 21 in cubiculo malle (*sc. te vomere*) -isti (in cubiculum te ire malle β). orat. 125 ea verbo uno praevaricationis comprehendisse -it (-itur *E*). fin. 5, 20 voluptatis causa facere omnia . . . nemo -xit. epist. 9, 2, 1 CATVLL. 4, 16 CAES. Gall. 4, 27, 5 VERG. catal. 10, 9. 15 CIRIS 358. TIB. 1, 6, 21 seu visere (*sc. se*) -et sacra. LIV. 5, 22, 5 vocem quoque -entis *deae* velle (*se*) auditam. 21, 18, 14. 23, 13, 1. 27, 19, 12. 32, 37, 6. 33, 13, 7. 37, 1, 7. 37, 6, 7. 40, 4, 8. 41, 4, 2. 45, 44, 5. SEN. contr. 2, 1, 19 -o . . . recte tamen recusasse *me.* 7, 7, 11. VELL. 2, 42, 3 quod cum ille se facturum negasset venditurumque captivos -xisset. VAL. MAX. 1, 7, 8. 4, 1 ext. 7. EPIST. imp. Vesp. ad Sabor. (Corp. II 1423) 10 vectigalia quae ab divo Aug(usto) accepisse -itis. STAT. silv. 5, 3, 210 stirpe tua descendere *me* -xi. MART. 11, 67, 1 -is post fata daturum *te.* IVLIAN. dig. 41, 2, 38, 1 MARCIAN. dig. 39, 4, 16, 9 PAVL. dig. 22, 3, 25 pr. *al.* APVL. Socr. 19 p. 163. ITALA Ezech. 20, 21 (Weing.) et -xi effundere iram meam (εἶπα τοῦ ἐκχέαι, VVLG. comminatus sum, ut effunderem). *cf.* TYCON. p. 38, 16 vox dei quae -it (*se sc. deum*) ne terrae quidem regnum Salomoni auferre. COD. Iust. 4, 20, 18 pr. 8, 16, 9, 1. *subiectum omissum diversum est a subiecto verbi* -o: PLAVT. Amph. 345 faciam, ut verum -as -ere *me.* Capt. 694 Cist. 667 Men. 538. Mil. 231 impetrare -o id quod petis. 247. Rud. 1094 si scelesti illius est hic, cuius -o, vidulus. 405 extemplo . . . daturos *vicinos* -xit *sacerdos.* Truc. 650 quaerit patrem: -o esse in urbe. CATO orig. 109 VARRO rust. 3, 16, 24. CIC. Arat. frg. 9 caput . . . figere -as (νεύοντι ἔοικεν). inv. 1, 83 sive vereri -xeris sive non vereri *illum.* 2, 33 Quinct. 74 S. Rosc. 74 Caecin. 49. 70 Att. 1, 16, 10. 5, 16, 4 CAES. Gall. 1, 16, 4. Ov. am. 1, 11, 13 si quaeret, quid agam, spe noctis vivere *me* -es. epist. 19, 152 ars 1, 426 LIV. 1, 36, 4. 21, 38, 7 Coelium per Cremonis iugum -ere transisse *Hannibalem.* SEN. contr. 9, 5 thema (*etiam* exc.). SEN. clem. 1, 15, 5 *Augustus* -xit relegandum *illum esse*, quo patri videretur. epist. 104, 24. 109, 18 -bas intrepidum fore *me.* SCRIB. LARG. 152 LVCAN. 8, 813 PETRON. 65. PLIN. nat. 7, 110 mirantibusque tum magis fuisse miraturos -xit, si *eqs.* QVINT. decl. 338 p. 335, 1 SVET. Iul. 30 Cal. 39. *passive ponitur nominativus c. inf.* (*acc. c. inf. v. p. 985, 38*): NAEV. com. 2 huius autem gnatus -itur geminum alterum falso occidisse. PLAVT. Asin. 313 ut nos -amur duo omnium dignissumi esse. 382 Demaenetus ubi -itur habitare. Epid. 534. Cist. 755 quot annos nata -itur.

Rud. 161 Pseud. 870. Truc. 84 is nunc -itur venturus peregre. TER. Haut. 270 quae est -cta mater esse ei antehac, non fuit. Andr. 809 *al.* PACVV. trag. 167 prius data est quam tibi dari -cta (*i. promissa, cf. p. 978, 81*) aut quam reditum est Pergamo. CATO agr. 6,4. GRACCH. or. frg. Gell. 11, 13, 5 quin ... temere repudiasse -amini. ACC. trag. 8 pervicacem -i me esse ... perfacile patior. 531. VARRO rust. 1, 7, 6 Cretae ... -itur platanus esse. *al.* frg. Cassiod. gramm. VII 153, 4 litterarum partim sunt et -untur (*a grammaticis, sc. esse*) ut a et b *eqs.* CIC. inv. 1, 85 si -i possit ex hostibus equus esse captus. de orat. 1, 24 -i mihi memini ... L. Crassum ... se contulisse. part. 111 si illud ... fecisse -atur. 135 aut iniqua lex aut inutilis futura -etur ..., dissentire adversarii vocem atque legis. Quinct. 86 S. Rosc. 66 *et passim. nota*: Tusc. 4, 80 ei sunt ... sanabiles tamen, ut Socrates -itur (*sc. sanabilis fuisse. cf. p. 973, 54*). fin. 3, 75 recte eius omnia -entur, qui (*sim. al.* Tusc. 3, 18 idem nihili -itur. SALL. Iug. 17, 7 qui *libri* regis Hiempsalis -bantur. HOR. epist. 1, 15, 6. EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. [Corp. X 4842] 16. 17 in fundo, qui illius est esseve -itur). Att. 1, 17, 11 duo enim soli -untur petituri. 7, 14, 2 eruptionem facturi fuisse -bantur. CATVLL. 61, 141 *al.* CAES. *saepe.* VERG. Aen. 4, 204. 7, 409. 9, 588. HOR. carm. 3, 14, 1 -ctus ... petiisse. 3, 16, 27 si ... occultare ... -rer. *al.* sat. 2, 8, 2 mi ... -ctus *es* here illic ... potare. PROP. 1, 8, 32 illi carus ego (*sc. esse -or*) et per me carissima Roma -itur. 2, 13, 56 illis formosum iacuisse paludibus (*sc. dicitur Adonem*), illuc -eris effusa tu, Venus, isse coma. OV. am. 1, 1, 4. 3, 11, 25 -cta erat aegra mihi. ars 3, 245 -ctus eram subito cuidam venisse puellae. met. 2, 184 iam Meropis -i (*sc. filius*) cupiens *Phaethon.* fast. 6, 238 tunc ego me memini ludos ... aspicere et -i, lubrice Thybri, tuos (*sc. ludos esse*). LIV. *saepe. cf.* 28, 32, 11 ne quis in provincia ... relictus hostis -i posset. MANIL. 4, 483 octo bis aut denis *partibus peractis* metuendus -itur aer. MELA 2, 99 *insulae* aliquando creditae -ctaeque concurrere. CALP. ecl. 3, 62 formosior illo -or. 4, 154 si quando montibus istis -ar habere larem. 6, 77 *al.* PLIN. nat. praef. 31. nat. 3, 119 Padus ... septem maria -ctus facere. VAL. FL. 7, 137 sidereo nostri de sanguine Phrixi -itur. STAT. silv. 5, 5, 57 nimius fortasse avidusque doloris -or et in lacrimis iustum excessisse pudorem. AVG. civ. 20, 13 si ... non -endi sunt regnaturi, consequens est, ut ... non regnasse -antur. LEO M. serm. 35, 4 nec tamen -i potest nulla ibi esse ultio. *nota acc. c. inf.*: AVELL. p. 672, 27 apud quos -untur et epistulas inventas. -itur *sim. impersonaliter usurpatum*: TER. Andr. 796 in hac habitasse platea -ctumst Chrysidem. VARRO rust. 1, 2, 4 -endum magis eam fuisse opportunam *eqs.* CIC. leg. agr. 2, 42. Att. 3, 24, 1 mihi et -ctum est et scriptum ... consilium reprehendi. epist. 5, 12, 5 ei ... -ctum est clipeum esse salvum. LVCR. 1, 382 esse admixtum -undumst rebus inane. SALL. hist. frg. 1, 16 ut merito -atur genitos esse, qui. NEP. Paus. 5, 3 dicitur eo tempore matrem Pausaniae vixisse eamque ... attulisse. *cf.* Thras. 2, 3 PROP. 2, 13, 56 *v. supra l. 23.* LIV. 1, 51, 4 ab Turno -i sibi ... parari necem. 1, 51, 5. 5, 32, 6. 24, 45, 5 ut ... documentum -atur statui oportere. 33, 48, 3. 38, 56, 9 in vincula duci fratrem -ctum erat (*M,* iussum *al.*). 39, 50, 8. 42, 53, 4. VITR. 2, 8, 12 non enim quod -itur molles et impudicos ex ea aqua fieri, id potest esse. VAL. MAX. 3, 7, 4. 6, 8, 4 PHAEDR. app. 15, 12 PLIN. epist. 1, 13, 3. GAIVS dig. 10, 1, 13 quam *legem* Athenis Solonem -itur tulisse. ALF. dig. 4, 6, 42 PAVL. dig. 4, 6, 42 PAVL. dig. 50, 16, 28 pr. VLP. dig. 8, 4, 10 *et saepe* ICTI (*etiam* -endum est, -i debet *etc.*). GELL. 17, 16, 1 anates Ponticas -itur ... victitare. DICT. 2, 14 AMM. 27, 7, 8 HYG. astr. 2, 5 p. 40, 4. AVG. civ. 4, 11 si autem -itur omnes ... potuisse offendi, ... stulte -itur. *nota* -o *cum nominativo c. inf.*: PLAVT. Asin. 634 quas *minas* hodie adulescens Diabolus ipsi daturus -xit. VERG. catal. 9, 24 altera *puella* non famā -xerit esse prior (*i. se esse priorem*). SYMM. epist. 9, 56 Felix cum ... domus tuae cultor esse -ret.

2 *in enuntiato interrogativo*: *in quaestione directa*: ENN. scaen. 348 quemnam te esse -am? (VARRO Men. 405). PLAVT. Men. 889 quid esse illi morbi -xeras? Pseud. 744 Rud. 440 Truc. 689 PACVV. trag. 237. CIRIS 230 qua te causa nec *vina* nec *panem* -am contingere ..., qua causa ... vigilare? HOR. epist. 1, 4, 2 quid nunc te -am facere ...? TIB. 1, 7, 23 Nile pater, quanam possim te -ere causa aut quibus in terris occuluisse caput? PRIAP. 43, 1 velle quid hanc -as? PROP. 3, 7, 34 quid meritum -as, cui *eqs.* OV. am. 1, 2, 1 esse quid hoc -am (MART. 5, 10, 1 *al.*). APVL. apol. 17 tantamne esse mentiendi caecitatem -am an consuetudinem. *obliqua*: PLAVT. Truc. 70 quos quidem quam ad rem -am in argentariis rēferre habere ... nescio. QVADRIG. hist. 89 utrum neglegentia ... an avaritia ... evenisse -am, nescio. CIC. de orat. 2, 287 cur ademptum sibi equum -ret (*i. quid -ret, cur ademptus esset*). VERG. Aen. 6, 162 *dubitabant*, quem socium exanimem vates, quod corpus humandum -ret. SVET. Cal. 34 cur enim sibi non licere -ens, quod Platoni licuisset.

pro acc. c. inf. ponitur coniunctio (*etiam apud recentes longe praefertur acc. c. inf. praeter* ITALAM *et* VVLG., *cf. Mayen, de particulis* quod, quia *etc. Kiel 1889; Löfstedt ad Itin. Silv. p. 116 sqq.*): quod: *c. indic.* (*cf. p. 982, 65*): PETRON. 46 -xi quod (*sed* quia *trad.*) mustella comedit. PAVL. dig. 32, 99 pr. -endum autem est, quod urbani intellegendi sunt. TERT. adv. Marc. 5, 2 p. 573, 6 -ens, quod aliud omnino non est. ITALA Ioh. 5, 24 (Tert. adv. Prax. 21 p. 266, 6. ὅτι, VVLG. quia). I Thess. 4, 15 (Tert. resurr. 24 p. 59, 11. ὅτι, VVLG. quia) FILASTR. 42, 2. 115, 2. 130, 5. AMM. 23, 6, 21 nos autem id -imus, quod ... amnes sunt duo perpetui (*alibi acc. c. inf.*). HIER. epist. 22, 22, 2. 117, 2 c. Vigil. 6 VVLG. *v. l. 15. 27.* AVG. civ. 4, 5 hoc -o, quod ipsum Romanum imperium ... sensit. 4, 9. 5, 12. 7, 11. 28 omitto -ere, quod Plato illas ideas tantam vim habere -it. 8, 10 ubi enim -ctum est, quod ... manifestavit ..., ibi etiam -ctum est *seq. acc. c. inf.* 12, 19. 21, 3. 22, 29 COMM. apol. 195. PRISC. gramm. III 4, 5 ad quod -endum, quod ... possunt. BOETH. herm. sec. 1, 1 p. 23, 23. *c. coni.*: CATO ad fil. frg. 1 -am de istis Graecis ..., quid Athenis exquisitum habeam et quod bonum sit illorum litteras inspicere, non perdiscere. QVINT. decl. 270 p. 106, 1 ut -am quod iustum sit eum ... interfici. SCAEV. dig. 32, 39, 1 *illum* Gaio Sei contubernali -xisse, quod vellet ei relinquere *eqs.* PAVL. dig. 17, 2, 67, 2. ITALA I Cor. 1, 15 (Tert. pudic. 14) ne qui[s] -at, quod ... tinxerim (ὅτι ... ἐβαπτίσθητε, ITALA codd. d g baptizari, VVLG. quod ... baptizati estis). HERM. Pal. vis. 1, 2, 3 quod peccassem. LACT. inst. 1, 23, 2. 7, 4, 8 *al.* FILASTR. 71, 1 -entes quod ... dimiserit ... et sic ascendit in caelum, et est iam in ea *carne*, inquit, divinitas (*nota variationem sermonis*). ANON. Vales. 13, 75 coepit cogitare intra se et -ere, eo quod nullus eorum regnaret (*i. neminem regnaturum esse.* ITIN. [Silv.] 8, 2). EPIPHAN. Hier. epist. 51, 7, 2 HIER. epist. 52, 3, 3. 52, 5, 8 *al.* AVG. civ. 4, 17. 19. 31. 11, 33. 12, 6 *bis.* 12, 9. 17. 19. 16, 21. 20, 3. 9. 20, 24 SVLP. SEV. dial. 3, 18, 2 (*saepe acc. c. inf.*) ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 21, 4 VEN. FORT. vita Radeg. 38, 88 COD. Iust. 10, 44, 4 pr. *al.* quia (*cum coni. l. 30. 36*): ITALA (cod. k) Matth. 6, 29 (ὅτι, VVLG. quoniam). Luc. 10, 24 (cod. e Tert. adv. Marc. 4, 25 p. 506, 21) -o enim vobis, quia ... viderunt (ὅτι, VVLG. quod). 24, 46 cod. e (ὅτι, VVLG. quoniam). Ioh. 4, 20 (cod. e Tert. adv. Marc. 4, 35 p. 541, 11 *et* VVLG.). I Ioh. 1, 8 *v. l. 44.* II Cor. 6, 16 (Tert. pudic. 15. ὅτι, VVLG. quoniam). ITIN. [Silv.] 12, 9 quia ... habuissent. POMP. gramm. V 202, 3 ego -xi, quia non sunt primigenia ... sed deductiva. FAVSTIN. trin. 2, 5. HIER. epist. 18 A 7, 1 (*cf.* VVLG. Is. 41, 23). 55, 3, 1 VVLG. Matth. 5, 20. 22 quia ... erit. 11, 24. 18, 10 Ioh. 4, 20 *l. 28.* 5, 24 I Thess. 4, 15 RVFIN. Basil. reg. 92 *al.* AVG. civ. 5, 4 numquid hoc -itur, quia ... sedebat. 22, 14 FAVST. REI. grat. 1, 17 p. 53, 22. 1, 18 p. 55, 21 (*seq. coni.*) VEN. FORT. carm. 2, 15, 8 expos. orat. 39. 42. quoniam (*cum coni. l. 49*): ITALA eccles. 8, 14 (Aug. civ. 20, 3) -xi quoniam hoc quoque vanitas (εἶπα ὅτι, VVLG. sed et hoc vanissimum iudico). I Ioh. 2, 4 (Cypr. epist. 28, 2) qui -it quoniam cognovit eum (ὅτι, VVLG. se nosse eum). VVLG. Matth. 6, 29 *v. supra l. 25.* Luc. 24, 46 *v. supra l. 27.* I Cor. 15, 12 quomodo quidam -unt in vobis, quoniam resurrectio mortuorum non est? (ὅτι, ITALA Tert. resurr. 48 p. 99, 1 -unt in vobis resurrectionem mortuorum non esse). II Cor. 6, 16 *v. supra l. 29.* I Ioh. 1, 8 (ὅτι, ITALA Tert. pudic. 19 *acc. c. inf.* ITALA Aug. civ. 14, 9 p. 20. 20, 17 p. 446. 20, 25 p. 473 quia. Aug. civ. 14, 9 p. 23 quoniam). HERM. Pal. vis. 3, 4, 3 -o eis, quoniam haec vera sunt. SERM. Arrian. frg. I 20 VVLG. III Esdr. 8, 53 RVFIN. Basil. hom. 4, 4. ITIN. [Silv.] 12, 7 -xit nobis, quoniam iam aliquot anni essent (RVFIN. Basil. reg. 2 apol. Orig. 1 p. 549). BOETH. herm. pr. 1, 3 p. 60, 13 *al.* *nota seq. acc. c. inf.*: SERM. Arrian. frg. II 12 -o quoniam et apostolos securos in omnibus non fuisse. quando: FAVSTIN. trin. 3, 1. quomodo: CAEL. AVR. acut. 1, 17, 173. ut: ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 2, 17 idem de fratre eius possum -ere ..., ut vobis utilis senator esse non possit (*si huc pertinet*). VENVL. dig. 43, 23, 2 -endum ..., ut ne (*ante Mommsen*) ... restituere permittendum sit, novam vero facere is demum concedere debeat *eqs.* (*cf.* GREG. M. moral. 2, 16 domino, ut manum suam extendere debeat, -it *diabolus. sim. omisso* ut: VITA Radeg. [Script. rer. Merov. II] 2, 25 alii -bant cereos ipsos [*nota attractionem*], in ... sepulcrum mitti deberent). GAIVS dig. 45, 2, 15 sed -endum est, ut, si decem alteri solverit, ab altero liberetur. 49, 14, 14. VLP. dig. 2, 15, 7, 2. 27, 10, 10, 1 rem vero furiosi si quasi suam tradat *curator*, -endum, ut non transferat dominium. 49, 4, 1 pr. recte -etur humanitate suggerente, ut et hoc et illo tempore non frustra provocaretur. *sim. saepe in responsionibus* ICTorum. HYG. astr. 2, 10 p. 45, 21 de hac ... -xerunt ut gloriata sit *eqs.* 2, 31 p. 71, 4 (quod *pars codd.*) *nota*: BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 219, 19 -unt quidam ..., ut omnia fati necessitate proveniant, et omnia ... contingere.

D ut, ne (*saepe additur dativus personae*): PLAVT. Asin. 938 -bam, pater, tibi, ne matri consuleres male. Cas. 680 -rem, ab ea uti caveas tibi (*cf.* Pseud. 128. 511 *sqq.* 1227). Epid. 164 ne ... neve. Men. 990. 1044 Mil. 1089. 1191 ego illi -am, ut ... roget. Persa 281. 304 quae -xi, ut nuntiares, satin ea tenes? Rud. 1096 haud iniquom -it ..., ut ostendatur vidulus. 1345. Trin. 520 per deos ... -o, ne tu ... siris (*cf.* CORP. IX †2437 rogantes et -entes per deum vivum ..., ni quis ... molestet). 583 -c Callicli me ut conveniat. Truc. 849 *al.* TER. Haut. 651 anulum detraho et eum -o, ut una ... exponeret. Phorm. 745 ne. CATO orig. 95 quo maiore opere -o suadeoque, uti *eqs.* VARRO frg. Non. p. 147. RHET. Her. 4, 50, 63 ei -it in aurem, aut ut ... sternantur aut ... rogetur ... aut ... detur aut ... comparetur. CIC. Att. 11, 7, 2 illum Dolabellae -xisse, ut ad me scriberet. 16, 15, 5 *bis.* epist. 3, 12, 4. 5, 11, 2. 12, 17, 2. 14, 18, 2 domus ut ... habeat, Philotimo -etis. ad Q. fr. 3, 1, 10 ad Brut. 1, 5 (9, 14), 1 *p. 971, 3.* SALL. Iug. 64, 4 fertur -xisse, ne festinaret abire. NEP. Dat. 5, 1 ne. OV. am. 1, 8, 107

saepe mihi -es vivae bene, saepe rogabis, ut mea defunctae molliter ossa cubent. EPIST. Sapph. 219. OV. rem. 505 -xerit, ut venias. LIV. 10, 38, 12 eis -ctum, ut vir virum legerent, donec *eqs.* 42, 26, 5. SEN. dial. 8, 8, 1 non -o, ut otium patiatur, sed ut eligat *otiosus.* ASCON. Mil. p. 44 Cl. MART. 1, 46, 4 *ne.* 3, 24, 4 ut. QVINT. decl. 269 p. 98, 17 nec illud tantummodo -o, ne persequeretur tyrannus. PLIN. epist. 10, 81, 5 -xi utrique parti, ut ... darent. S. C. de Cyzic. (Corp. III 7060) 2 ⟨de p⟩ostulatione *illorum* qui -unt, ut ... confirmetur. VLP. dig. 47, 2, 52, 11 ut daret. PAVL. dig. 18, 1, 40 pr. si ita -ctum esset, ut emptor ... renuntiet. 21, 2, 56 pr. 34, 4, 6, 1 cum -o '...', videor -ere, ne Titius det. TERT. adv. Prax. 12 p. 246, 17. ITALA Iudith 5, 9 (Aug. civ. 16, 13) -xitque illis ... ut exirent (εἶπεν ἐξελθεῖν, VVLG. praecepit ut). I Ioh. 5, 16 (Tert. pudic. 19 *et* VVLG.). FILASTR. 47, 1. 125, 3 DAMAS. epigr. 37, 6 ANON. Vales. 15, 88. HIER. epist. 21, 13, 8 ne legas philosophos. VVLG. apoc. 14, 13 -it spiritus, ut requiescant *eqs.* (ἵνα ἀναπαήσονται). EPIPHAN. Hier. epist. 51, 6, 1 -unt stulto, ut princeps sui sit. AVG. civ. 11, 24 -xit, ut fiat. serm. ed. Mai 107, 2 non tibi -itur, ut ... convenias. PS. AVG. quaest. test. I 104, 1 CYPR. GALL. Ios. 137. SVLP. SEV. chron. 1, 14, 3 ut. Mart. 15, 4 ne ... destruerct. *cf. etiam p. 986, 52.* *omittitur* ut: PLAVT. Stich. 624 -xi equidem, in carcerem ires. CAECIL. com. 113 si -es filia redeat (*dub.*). AFRAN. com. 145 dice (-ci *codd.*) herbam det. 316. CIC. Att. 13, 12, 4 -es *illis* paulum proferant auctionem. CAECIN. Cic. epist. 6, 7, 4 CATVLL. 35, 2 VERG. Aen. 4, 635. 7, 546. HOR. carm. 2, 11, 22 eburna -c age cum lyra maturet. 3, 14, 21 -c et argutae properet Neaerae. epist. 1, 7, 60 PROP. 2, 16, 10. LIV. 10, 4, 10 ite igitur, -ite detegant ... insidias. PETRON. 70 -c et Menophilae ... discumbat. VAL. FL. 7, 275 SIL. 9, 474. 10, 282 STAT. Theb. 10, 732 MART. 1, 27, 1. 12, 63, 6. AVG. civ. 4, 26 Tito Latinio ... -ctum est in somnis, in senatum nuntiaret, ut ludi Romani instaurarentur. COMM. instr. 2, 23, 17. SVLP. SEV. chron. 1, 27, 2 -ctum ei est ... abstineret. dial. 2, 6, 4. *cf. etiam p. 986, 58.*

pro ut *ponitur Graeco more infinitivus*: CIC. Att. 8, 8, 2 πολλὰ χαίρειν τῷ καλῷ -ens. 14, 20, 4 Epicuri mentionem facis et audes -ere μὴ πολιτεύεσθαι. PETRON. 42 frigori laecasin (λαικάζειν) -o. MART. 11, 58, 12 λειχάζειν cupidae -it avaritiae. SVET. Aug. 53 sedentibus valere -bat (Tib. 72. Galba 4 ut ... mane salvere, vesperi valere sibi singuli -rent). COMM. instr. 2, 17, 1 cum dominus -at, in gemitum edere panem. VICT. VIT. 2, 46 cum -at ... nec cibum habere communem (*ex* VVLG. I Cor. 5, 11 scripsi vobis ... sumere). GEST. Pilat. 5, 1 Moyses ... fecit signa multa, quae -xit illi deus facere (praecepit D^c, εἶπεν ... ποιῆσαι). *acc. c. inf.*: CORP. VI 1685, 13 (*a. 321*) legatos ire -xerunt universos ordinis viros [HIER. in Is. 17, 12 p. 283 *gentes* -unt Christianos ad leones et bestias proici (*sed* et b. pr. *desunt in cod. Vat., recte*)]. DRAC. satisf. 307 non semel ignosci -xit lex sancta reatum. Romul. 8, 177 -ite pastorem ... obire (*i. ut interficiatur*).

iuncturae ad I—III: *accedunt praepositiones*: **1** *pertinent ad argumentum -endi*: **adversus,** contra, in *sim.*: PLAVT. Amph. 750 mirum quin te adversus -at (*i. tibi contradicat. aliter*: CATO orig. 95ᵈ qui acerrime adversus eos -it, ita -it *seq. acc. c. inf.* *nota de lite*: COD. Iust. 3, 28, 4 [*a. 193*] cum de inofficioso matris suae testamento filius -ere velit adversus eum, qui ... hereditatem tenet). Amph. 742 in me inclementer (Asin. 155. 897. Bacch. 463 in illum iniuste. 910 in te. TER. Ad. 140 in illum gravius. Andr. 874 *al.* CIC. Flacc. 23. Sulla 48 -ere in quem velis *eqs.* Planc. 85 Rab. Post. 31 *al.* rep. 2, 48 *al.* CATVLL. 98, 1 in te, si in quemquem, -i pote ... id quod verbosis -itur et fatuis. TIB. 1, 3, 52 -cta in sanctos impia verba deos. OV. trist. 5, 10, 41. LIV. 22, 38, 8 nihil inclementer in Varronem -ctum nisi id modo *seq. acc. c. inf.* PERS. 1, 68 in mores, in luxum, in prandia regum -ere. MART. 1, 67, 2 in te. IVV. 2, 28 in tabulam Sullae. *aliter p. 988, 41. eodem sensu de p. 988, 9*). PLAVT. Asin. 20 si quid med erga hodie falsum -xeris. VARRO ling. 5, 1 quae contra eam (*etymologiam*) -rentur ... pro ea ... de ea (RHET. Her. 2, 6, 9 contra testes [*opp.* a testibus]. CIC. inv. 1, 93 si qui apud Alexandrum Macedonem -ens contra aliquem urbis expugnatorem -ret *seq. acc. c. inf.* Quinct. 8. 44 contra caput. *sim. saepe.* TAB. devot. Audollent 217 A 2 ne contra me nec -ere nec facere va⟨l⟩eant, nisi quod ego voluero).

ad *aliquid* (*fere i. q. respondere; saepe omittitur* -o, *v. vol. I p. 554, 52*): CIC. div. in Caec. 52 quid ad haec -i potest? ac. 2, 17 ad ea, quae contra dicerentur, -i oportere putabant. 2, 49. fin. 2, 2 ut ad ea, quae ii respondissent, si quid videretur, -ret. Tusc. 3, 78. div. 2, 8 ad ea, quae sunt a te -cta. rep. 1, 30. TAC. hist. 2, 64 -xisse ... ad primas filii sui epistulas ferebatur *eqs.* PRISC. gramm. III 4, 5 ad quod -endum *eqs.* GREG. M. moral. 1, 13 quid ad haec rectores fidelium -unt? **pro** *sim.*: RHET. Her. 2, 7, 10 a quaestionibus. *v. l. 63.* CIC. Quinct. 33 pro capite. opt. gen. 10 pro Milone. *etc.* de (*cf. p. 980, 58*): PLAVT. Amph. 479 de Alcumena dudum quod -xi minus (Capt. 430 quo minus -xi quam volui de te). Poen. 1206. 1350 Most. 548 Truc. 453. TER. Phorm. 402 cuius de stultitia -i ut dignumst non potest. Haut. 849 inter nos quid sit -ctum de fallacia. VARRO ling. 5, 1. 3 *al.* rust. 1, 7, 1 de eo non incommode Cato videtur -ere, cum scribit *eqs.* 1, 14, 1 nunc de saeptis, quae ... fiant, -am. frg. Serv. Aen. 12, 139 cur -ant 'deos', cum ⟨de⟩ omnibus antiqui -xerint 'divos'. CIC. *persaepe, ex. gr.*: Quinct. 35 de quo -am. 83. Verr. 4, 182 ego de meis *scribis* hoc -o. 4, 204 multa de aratorum miseriis. Caecin. 77 nec vereor, de tali viro ne plus -am. har. resp. 32 habeo quae de locis religiosis velim -ere. Sest. 108 satis de omnibus. orat. 194 eadem a Theophrasto Theodecteque de paeane -untur. Brut. 229 hoc de oratore paulo post plura -emus. part. 74 de fortunis erit facultatibusque -endum. nat. deor. 1, 63 de divis neque ut sint neque ut non sint, habeo -ere. CAES. Gall. 7, 77, 3 nihil de eorum sententia *al.* SALL. Catil. 18, 2 de qua *coniuratione* quam verissime potero -am. *al.* *nota*: MART. 7, 18, 2 cum tibi sit facies, de qua (*i. in quam*) nec femina possit -ere (*sim.* CORP. XI 6173 de cuíus pudore nemo -ere potuít).

circa: *v. vol. III p. 1092, 84 sqq.* super *c. abl.*: STAT. Theb. 1, 289 multa super Thebis Bacchum ausuramque Dionen -ere. AMM. 22, 14, 7 super quo nihil -itur memorabile. *c. acc.*: OP. imperf. in Matth. 52 p. 933 super inhumanitatem civitatis alicuius. in *c. abl.* (*fere i. q.* de): TER. Haut. 877 quae sunt -cta in stulto (-um ς), caudex, stipes ..., in illum nihil potest. VARRO rust. 2, 3, 8 item ut in arietibus -ctum. 2, 8, 3 idem quod -ctum est in equis. 3, 10, 1. 5 frg. Char. gramm. I 109 'quis is est homo?' in multitudine dicitur; cum autem 'quid hoc est hominis?' quaeritur, de alicuius quaero hominis qualitate. RHET. Her. 4, 31, 42. CIC. de orat. 2, 248 quod idem in bono servo -i solet (*antecedit*: illud Neronianum vetus in furace servo). opt. gen. 2 in re enim quid optimum sit, quaeritur; in homine -itur quod est. CIC. fat. 17 hoc idem si vere -atur in eo, in quo ... non appareat. off. 1, 144 in athletarum probatione. 3, 67 *al.* Tusc. 4, 16 invidia non in eo, qui invidet, solum -itur, sed etiam in eo, cui invidetur. fin. 2, 10 Att. 4, 9, 1. 6, 1, 12 uti -xit Isocrates in Ephoro et Theopompo. Phil. 13, 27 *p. 989, 4.* LVCR. 6, 711 item in multis hoc rebus -ere habemus. PAVL. FEST. p. 86 familia antea in liberis hominibus -batur. p. 145. 243. 270. SEN. contr. 1, 7, 14 illud Homeri in Priamo -ctum (Priamo aptum *trad.*). 7 praef. 9. 9, 2, 24. 27. suas. 1, 15 ⟨in⟩ navigante Germanico. CELS. 2, 13 p. 58 *al.* SEN. epist. 95, 70. 122, 4 hoc tamen minimum in illis malorum -xerim (*potest suppleri* esse). COLVM. 3, 10, 19 quod non tantum de seminibus leguminum, sed in tota agricolationis ratione -ctum esse intellegendum est. PLIN. nat. 11, 268 quaedam *aves* toto anno canunt ..., ut in singulis -ctum est (*sim. saepe*). QVINT. decl. 266 p. 85, 25. 86, 8. DIFF. gramm. VII 530, 9 'nemo' in persona -itur. VLP. dig. 28, 5, 3, 4 ut solemus in substituto impuberis -ere. IVLIAN. dig. 38, 1, 24 *al.* AVSON. 407, 4 haec ... non vereor, ne in te blandius -cta videantur quam verius. AVG. civ. 14, 7 aegritudo vel dolor usitatius in corporibus -itur. 20, 21 et in bonis -itur 'veniet omnis caro'. COD. Iust. 8, 47, 10, 4. *eodem sensu* in *c. acc.*: CORP. XI 4209 (*Interamnae Nah., a. 240*) quidquid in egregium hominem laudis -i potest, in hoc sit beneficio naturae conlatum. *cf.* CATVLL. *p. 987, 56.* CIC. p. red. ad Quir. 17 -xerunt in eandem sententiam ceteri (Att. 2, 22, 2 in eam sententiam multa. CAES. Gall. 1, 45, 1 LIV. 3, 63, 11 PLIN. epist. 1, 20, 6). GELL. 4, 9, 12 cur ista omnia numquam in culpam, sed in laudem -untur. *cf.* APVL. apol. 22 ad contumeliam -retis. LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112) 2, 26 si quis autem in obprobrium alter alterius -xerit ..., si quis quinquennali inter epul⟨as⟩ obprobrium aut quit contumeliose -xerit. **2** *de colloquio*: VAL. MAX. 5, 1, 1a ipsos legatos obstipuisse arbitror ac secum -xisse *seq. or. dir.* CIC. de orat. 1, 44 ista inter Graecos -i et disceptari solere (Att. 2. 4, 1). ITALA gen. 8, 15 (Hil. myst. p. 11, 14) -xit dominus deus ad Noe, -ens (εἶπε ... λέγων, VVLG. locutus est ... -ens). ITIN. [Silv.] 10, 1 HIER. epist. 22, 11, 3. 29, 3, 2 *al. saepe* ECCL. in aurem *sim.*: PLAVT. Trin. 207 id quod in aurem rex reginae -xerit. RHET. Her. 4, 50, 63 ei -it in aurem, ut. HOR. sat. 1, 9, 10 in aurem -ere nescio quid puero. PETRON. 28 tamquam in aurem aliquid secreto -ret. PLIN. nat. 7, 183 MART. 1, 96, 3. ITALA prov. 23, 9 (Cypr. testim. 3, 50 Demetr. 1) in aures imprudentis noli quicquam -ere (εἰς ὦτα ... λέγε, VVLG. in auribus ... ne loquaris). AVG. epist. 43, 24 melius ... vobis haec ... -itis sive in aurem sive palam. COMM. inst. 2, 28, 7 in faciem. *cf.* STAT. Theb. 5, 720 Lemnos ad aures ut primus -ctusque Thoas *est*, ... irruerant. VITA Caes. Arel. 2, 8 in aure eius -xit (2, 12). *de soliloquio*: QVINT. inst. 10, 7, 25 exercitatio ... totas materias vel silentio, dum tamen quasi -at intra se ipsum, persequendi. HERM. vulg. vis. 1, 2 -bam intra me. HIER. epist. 22, 35, 3. **3** *de auditorio*: ad (*aliter l. 54 et p. 987, 68*): CIC. Verr. 4, 68 ad recuperatores. opt. gen. 10 de re privata ad unum iudicem. PROP. 1, 18, 30 quodcunque meae possunt narrare querelae, cogor ad argutas -ere solus aves. 2, 20, 13 de te quodcunque ad surdas mihi -itur aures. LIV. 3, 41, 1 ad populum (*opp.* in senatu. *al. cf. vol. I p. 520, 20 sqq.*). apud: *v. vol. II p. 341, 66 sqq.*

IV *varia*: **A** *in usu est ad proverbia, dicta memorabilia sim. afferenda*: ENN. sat. 70 quaerunt in scirpo, soliti quod -ere, nodum. PLAVT. Poen. 136 quod -i solet (Ter. Haut. 520. Andr. 426 volgo). Pseud. 1082 verba quae in comoediis solent lenoni -i, quae pueri sciunt. Faen. frg. 1 heus tu, in barbaria quod -xisse dicitur libertus suae patronae, id ego -o ⟨tibi⟩: *eqs.* Fret. frg. 1. TER. Haut. 422 quod volgo audio -i (CIC. fin. 2, 105 vulgo enim -itur: iucundi acti labores. SEN. contr. 1 praef. 11. SEN. frg. 121 ut vulgo -itur. PLIN. nat. 18, 111 QVINT. inst. 4, 5, 16. 7, 2, 44 PLIN. epist. 2, 3, 9. 8, 15, 1 FRONTO p. 57, 13. 162, 9 N.). VARRO rust. 1, 1, 1 ut

-itur. CIC. inv. 1, 109 quemadmodum enim -xit rhetor Apollonius *eqs.* S. Rosc. 37 si, id quod praeclare a sapientibus -itur, voltu saepe laeditur pietas. Sest. 102 'multae insidiae sunt bonis' verissime -ctum est. Phil. 13, 27 quod in hoc Planco proverbi loco -i solet *seq. acc. c. inf.* de orat. 1, 63. 72. 150 vere enim illud -itur *seq. acc. c. inf.* 1, 199 quod apud Ennium -at ille Pythius Apollo *seq. acc. c. inf.* 1, 204. 2, 25. fin. 2, 85 ioca seria, ut -itur. 5, 80. Tusc. 2, 56. 58 toto pectore, ut -itur, cogitare (leg. 1, 49). nat. deor. 1, 20. 65 leg. 3, 36 *al.* epist. 1, 6, 2 a teneris, ut Graeci -unt, unguiculis. 7, 16, 3. 9, 26, 2 ut -itur. Q. CIC. pet. 35. CATVLL. 94, 2 hoc est, quod -unt, ipsa olera olla legit. 100, 3. SEN. benef. 4, 39, 2 illud quod -i solet. epist. 100, 6 COLVM. 11, 1, 32. PETRON. 25 hinc etiam puto proverbium natum illud, ut -atur (ut -atur *om. L*) *seq. acc. c. inf.* PLIN. epist. 8, 2, 8 ut -itur. FRONTO p. 26, 7 N. quod cursorem fugitivum ferunt -xisse *eqs.* p. 52, 12. 62, 5. APVL. apol. 69 non de nihilo -i, mendacem memorem esse oportere. AMM. 29, 2, 25 quod -i proverbialiter solet.

B *subiectum est bestia:* PLAVT. Men. 654 vin afferri noctuam, quae 'tu tu' usque -at tibi. LVCIL. 2 irritata canes (*pro* canis) quam homo quam *litteram* planius -it.

C *subiectum est res:* *instrumenta musica* (*de personis v. p. 977, 74*): ENN. ann. 140 at tuba terribili sonitu taratantara -xit. VERG. ecl. 10, 34 vestra meos si fistula -at amores (DIRAE 75). HOR. carm. 1, 32, 3 age -c latinum, barbite, carmen. 3, 11, 7 testudo, ... -c modos. EPIST. Sapph. 200 Aeoliā nomina -cta lyrā. TER. MAVR. 1805 tibia docta, precor, tandem mihi -ere versus desine Maenalios. *res personata* (*praecipue de libris aliisque scriptis*): PLAVT. Epid. 713 iam ipsa res -et tibi. CIC. fin. 2, 65 -et pro me ipsa virtus. top. 96 non id legem -ere, quod adversarius velit, sed aliud (QVINT. decl. 278 p. 134, 6 *al.* PLIN. epist. 8, 14, 20 *al.*). PANEG. in Mess. 30 nec quaeris quod quaque index sub imagine -at. PROP. 2, 23, 7 ubi pertuleris, quos -it fama labores Herculis (OV. epist. 20, 51). 4, 7, 38 -et (*i. indicabit. cf. p. 980, 73*) damnatas ignea testa manus. OV. epist. 5, 33 illa dies fatum miserae mihi -xit. 12, 56 lingua. 14, 13 ut -ant morientia 'paenitet' ora. 20, 235 hoc deus, hoc vates, hoc et mea carmina -unt. EPIST. Sapph. 219 epistula. OV. trist. 1, 9, 49 haec mihi non ovium fibrae tonitrusve sinistri ... pennave -xit avis. Pont. 3, 1, 65 ne livor -ere possit (MART. 10, 33, 6). fast. 3, 791 qui sint *Argei*, sua pagina -et (MART. 1, 53, 12). MART. 10, 45, 1 si quid lene mei -unt et dulce libelli. IVLIAN. dig. 3, 2, 1 praetoris verba -unt (*al.*). TERT. adv. Marc. 4, 19 p. 482, 15 scriptura (*sim. saepe*). MAR. VICTORIN. defin. p. 31, 17 isdem syllabis rem suam -entibus. VAL. CEM. hom. 18, 1 *sententia.* COD. Iust. 6, 2, 21, 3 secundum regulam -entem *eqs.* *sim. al. saepius.*

synonyma: loqui (*cf. p. 974, 51. 975, 8*), eloqui (CIC. orat. 61). imperare (PLAVT. Men. 62 Poen. 1040), narrare (TER. Eun. 421). appellare, vocare, creare (*p. 981, 31 al. 982, 24*). *opposita*: tacere (*v. p. 969, 84*). praeterire (SEN. nat. 4, 5, 1). negare, denegare (PLAVT. Amph. 851 TER. Eun. 251 CIC. epist. 3, 8, 5 Caeciu. 82 Tusc. 1, 12 OV. ars 2, 200 trist. 1, 1, 19 QVINT. inst. 9, 3, 21 *al. cf.* PAVL. dig. 22, 3, 2 ei incumbit probatio qui -it, non qui negat). rogare (PLAVT. Most. 660 *al.*). loqui (CIC. de orat. 3, 38 *cf.* 3, 52 EPIST. imp. Aug. Suet. Claud. 4 *p. 970, 56*). agere (CIC. nat. deor. 2, 23 fin. 4, 18 top. 76 epist. 11, 6, 3 LIV. 8, 4, 12 *al.*). facere, gerere (CIC. Att. 2, 1, 3 LIV. 38, 50, 12). audire (CIC. fat. 3 off. 1, 158 NEP. Epam. 3, 2 HOR. epist. 2, 1, 106 LIV. 21, 20, 7 *al.* TAC. dial. 35). cogitare (SERV. Aen. 10, 907). intellegere (VELL. 2, 62, 6). noscere (STAT. Theb. 4, 514). scire (VERG. Aen. 11, 345 LIV. 1 praef. 1). scribere (OV. epist. 4, 10 LIV. 35, 8, 7 SEN. contr. 1 praef. 17). sentire (CIC. ac. 2, 15 fin. 4, 57 Att. 7, 6, 2 *al.* OV. met. 2, 488 LIV. 40, 15, 3). *ad* dici: esse (TERT. nat. 1, 5).

deriv.: dicax, dicibilis (dicabula, dicibula), dicico, diciosus, dictare, dictio, dictor, dictura, dicturio, 2. dictus. *comp.*: ab-, ad-, con-, contra-, e-, in-, inter-, per-, prae-, pro-, redicere. bene-, maledicere.

part. praes. pro subst. **dicens**, -ntis (*adi. v. l. 73*). *is qui dicit* (*distinguitur ab oratore l. 66*): CIC. de orat. 1, 116 adest ... nemo, quin acutius ... vitia in -e quam recte videat. Brut. 176 ab eis, qui tantum in -ium numero, non in oratorum fuerunt. HOR. ars 112 si -is erunt fortunis absona dicta. SEN. contr. 3 praef. 15 utrum ergo putas hoc -ium vitium esse an audientium? SEN. dial. 5, 22, 2 cum inter -es et audientem *regem* palla interesset. epist. 108, 7 quidam *auditorum* transeunt in affectum -ium alacres vultu et animo. QVINT. inst. 1, 11, 3. *ibid.* orator. 6, 2, 13 ἦϑος ... a -bus desideramus. *ibid.* mores -is ex oratione perluceant. 8, 5, 33 TAC. dial. 6 *al.* PLIN. epist. 2, 3, 9 *al.* APVL. met. 10, 7 -ium contentio. *al.* *nota pro adiectivo*: COMM. instr. 1, 6, 2 anni -es (*opp.* infantes).

gerund. **dicendus**, -a, -um. GLOSS. -endum fandum. nec -endum infandum. *i. q. dignus, qui dicatur* (*cf. p. 979, 45. 980, 43. 48*): APVL. met. 5, 31 non -i filii mei facta. HIER. epist. 15, 5, 1 sive tacendarum sive -arum hypostaseon. GREG. M. epist. 2, 7 nec -endus Ariulfus. *n. plur.*: HOR. epist. 1, 7, 72 -a tacenda locutus. PERS. 4, 5 -a tacendave calles. PLIN. epist. 1, 20, 2 transire -a.

part. perf. pass. pro adi. **dictus**, -a, -um *v. p. 979, 62. 982, 14. cf. etiam* antedictus, supradictus. benedictus, maledictus.

subst. n. ***dictum**, -ī. quem -um: PS. CYPR. mont. 9 (*an ad* dictus, -ūs?). VARRO ling. 6, 61 hinc (*sc.* a dicendo) appellatum -um in mi[ni]mo (*cf. 2c*) ac dictiosus. QVINT. inst. 1, 4, 29 sunt enim haec quoque verba (*sc.* dictu factuque) participalia quidem, non tamen '-o factoque'. *singularis saepe ponitur pro dictorum contextu, sententia, enuntiato sim.* (*cf. praecipue sub 2c et p. 991, 6sq. 20sq. 30sq.*); *de singulari vocabulo raro* (PLAVT. Bacch. 679 QVINT. inst. 1, 6, 11 *infra l. 83* APVL. flor. 9 p. 29 *p. 991, 5* TERT. patient. 3 *p. 995, 73* PS. TERT. haer. 4 *p. 994, 32*); *pluralis ponitur tam de verborum contextu* (*de singulis verbis non cohaerentibus p. 991, 2*), *quam de pluribus enuntiatis.* QVINT. inst. 3, 6, 61 κατὰ ῥητόν ... id est -um. PRISC. gramm. II 563, 5 -um τὸ λεχϑὲν καὶ ὁ λόγος. GLOSS. ῥητόν. λόγος. ἡ ὁμιλία. -o τῷ λόγῳ. -a εἰρημένα. responsa. -is ῥηϑεῖσιν, λεχϑεῖσιν. oratione. *legitur inde ab* ENN. *et* PLAVTO; *non habent* TIB. CELS.; *non nisi pluralem* CATVLL. LVCR. [*dub.* OV. met. 8, 535 *pars codd.* -a, *pars* vota.] [*it.* detto, *francog. vet.* dit, *hisp.* dicto. *M.-L.*]

i. q. verbum (tam scriptum quam pronuntiatum), sententia, enuntiatum (*cf.* SEN. epist. 117, 13 'Cato ambulat' ... enuntiativom quiddam *est* de corpore, quod alii effatum vocant, alii enuntiatum, alii -um). *genet. personae adiungitur inde a* PLAVTO *l. 37. tamquam participium ponitur cum adverbiis v. p. 996, 9 et praepositionibus:* ab: CIC. Sest. 118 aliquid a poeta -um. TREBON. Cic. epist. 12, 16, 3 *v. p. 994, 14.* SEN. contr. 1 praef. 1 si qua ... nondum elapsa sunt ab illis -a colligere. 1 praef. 10 quaecumque a celeberrimis viris facunde -a teneo. 2 praef. 5 quaecumque ab illo -a teneo. contr. exc. 9, 1 a Graecis -a. PLIN. nat. 25, 15 *v. p. 992, 62.* QVINT. inst. 5, 7, 32 per quae non a se tantum -is detrahat fidem. TERT. adv. Prax. 11 p. 243, 1 profero -um a deo. de *v. p. 992, 33. 79. 83. 994, 57.* in *c. acc.*: SEN. clem. 1, 10, 3 probrosis in se -is. benef. 4, 31, 3. TERT. patient. 8 p. 13, 18 si ... audiam -um aliquod in me protervum et nequam. PRAEF. bibl. monach. in Marc. euangelii in se -a. DON. Ter. Ad. 386 *p. 992, 80.* HIL. in Matth. 12, 18 quia adversum filium hominis -a sub venia sint. PRISCILL. tract. 8, 118 ut apostoli ad Efesios -um est.

1 *generatim:* ENN. scaen. 201 opulenti cum loquuntur pariter atque ignobiles, eadem -a eademque oratio aequa non aeque valet. PLAVT. Amph. 632 utinam di faxint, infectā -a re eveniant tua (*cf.* Epid. 321 quo modo mi Epidici blanda -a evenant. Most. 395). 1030 ob istaec -a (Asin. 43 ob istuc -um). 1118. Asin. 56 non suppetunt -is data (*cf.* 525 an tu tibi verba blanda esse aurum rere, -a docta pro datis?). Aul. 152 mihi misero cerebrum excutiunt tua -a, soror (*sim. pro rebus corporcis vel animantibus*: Pseud. 470 mea ut migrare -a possint quo volo. *cf.* Stich. 102 uumquis hic est alienus nostris -is [*tamquam avibus*] auceps auribus. OV. met. 7, 616 si te non falsa loquuntur -a ... dixisse. *cf. etiam l. 55sqq. 67*). Bacch. 679 istoc -o (687). Cas. 653 timor praepedit -a linguae. Pseud. 310 -a non sonant. TER. Haut. 1035 non sunt haec parentis -a. Eun. 41 nullumst iam -um, quod non dictum sit prius. LVCIL. 693 rem cognoscas simul et -is animum attendas postulo (851). RHET. Her. 3, 14, 34 si qua inciderint in narrationem -a, rogata, responsa, si quae admirationes, de quibus nos narrabimus, *eqs.* (CIC. de orat. 2, 302 ex oratoris -o aliquo aut responso aut rogato). CIC. de orat. 2, 220 et illo *genere leporis* qui in perpetuitate sermonis, et hoc qui in celeritate atque -o est. Cluent. 62 testium -a (*al.*). epist. 5, 2, 6 Metellum ... ob -um a me oppugnari (*cf.* MET. CEL. Cic. epist. 5, 1, 1). CATVLL. 65, 17 ne tua -a vagis nequidquam credita ventis effluxisse meo forte putes animo (*sim.* 30, 9 *p. 991, 48.* CVLEX 383 mea diffusas rapiantur -a per auras. OV. am. 2, 11, 33 si vana ferunt volucres mea -a procellae. 2, 14, 41. ars 1, 388 nec mea -a rapax per mare ventus agit. trist. 1, 2, 15 terribilisque notus iactat mea -a. *cf.* VAL. FL. 5, 21 -a dabant ventis [*i. frustra precabantur*]. CLAVD. rapt. Pros. 3, 134 procul irrita venti -a ferant). LVCR. 1, 267 diffidere -is. *al.* SALL. or. Macri 11 praesertim cum his civilibus armis -a alia, sed certatum utrimque de dominatione in vobis sit (*sc. etsi dissimulant propositum aliis vocabulis usi, tamen re vera uterque dominationem petit*). VERG. Aen. 10, 447 talibus et -is it contra -a tyranni (*cf.* 12, 625 talibus occurrit -is. VAL. FL. 5, 671 coeperat ... alternis Mavors insurgere -is [*i. respondere*]). 10, 583 vesano talia late -a volant Ligeri (VAL. FL. 5, 597). HOR. sat. 2, 7, 78 adde super, -is quod non levius valeat. ars 112 si dicentis erunt fortunis absona -a. PROP. 4, 1, 61 Ennius hirsutā cingat sua -a (*i. carmina*) coronā. OV. met. 4, 550 res -a secuta est (*i. quae Iuno dixerat, statim facta sunt. cf.* 9, 126 ultima -a res probat. IVST. 2, 3, 13 nec -a res morata). 8, 134 ecquid ad aures perveniunt mea -a tuas? 13, 127 neque abest facundis gratia -is. 14, 496 *syn.* verba. Ib. 89. fast. 1, 366 addidit haec -is ultima verba suis (*cf.* 5, 296). LIV. 3, 2, 6 haec -a adeo nihil moverunt quemquam, ut *eqs.* MANIL. 3, 277 ne magna in brevibus pereant compendia -is. SEN. Oed. 520 odere res -a quae dici iubent. clem. 1, 3, 2 quorum omnia -a factaque ad utilitates suas spectant. PETRON. 134 vers. tantum -a valent (*de carminibus magicis*). VAL. FL. 2, 663 variis ... -is (*i. sermonibus*). 3, 699 non ista superbia -is *tum erat.* 7, 514 mora -is redditur. SIL. 4, 134 -is comitem contorquet ... hastam. STAT. silv. 4, 9, 14 nec saltem tua -a (*i. orationes*) continentem *libellum.* QVINT. inst. 1, 6, 11 nos ... analogiā quoque -um hoc ('*sc. pepigi*') tuebamur. 5, 13, 12 resolvere ex parte diversa -a

adversariorum (*i. seorsum tractare*). 6, 3, 110 singulis -is (*opp.* tota oratio. 6, 3, 107). 8, 3, 60 ut si Atticis Dorica, Ionica, Aeolica etiam -a confundas. SVET. Iul. 33 extrema contio ... pro -o accepit, quod visu suspicabatur. APVL. met. 3, 11 ad haec -a sermonis vicem refero. flor. 9 p. 29 meum vero unumquodque -um acriter examinatis. TERT. idol. 12 -a domini. pudic. 8 non erit Iudaei -um ad patrem (*deinde* patris ad Iudaeum vox). 14 ut probem illud quoque apostoli -um (*sim. saepe de locis scripturae sacrae*). SPART. Sept. Sev. 18, 11 huius -um est ... 'omnia' inquit 'fui *eqs.*' Geta 6, 7 quod -um altius in pectus Bassiani descendit. VOPISC. Prob. 20, 3 his addidit -um eis *militibus* grave, ..., salutare rei publicae *seq. acc. c. inf.* CAPITOL. Gord. 20, 6 extant -a et soluta oratione et versibus Gordiani iunioris (*i. scripta. cf. p. 990, 70 et* SCHOL. Hor. epist. 2, 1, 79 Atta togatarum scriptor ... qui in suis -is ita florum genera repetit *eqs.*). PS. AVR. VICT. epit. 10, 9 venerando caelestique -o ... ait. AVSON. 211, 21 torrentis ceu Dulichii (*i. Vlixis*) ninguida -a. 419, 18 o mentis aureae -um bratteatum! IOVIN. Hier. epist. 50, 4, 3 in tantam opinionem venit eloquentiae ut soleant -a eius cirratorum esse dictata (*cf.* PERS. 1, 29). *nota i. q. dictio, actio dicendi:* ENN. ann. 216 nec -i studiosus quisquam erat ante hunc. PLAVT. Men. 592 aut plus aut minus quam opus fuerat -o, dixeram (TER. Phorm. 1003. APVL. flor. 15 p. 61 utrumque ... didici et cum -o opus est, impigre dicere, et cum tacito opus est, libenter tacere). *cf.* TERT. spect. 17 quod in facto reicitur, etiam in -o non est recipiendum. 24 quod autem eieramus, neque facto neque -o neque visu neque conspectu participare debemus. ITIN. Alex. 3 ut, quo segnitior fuerit -i simplicitas, hoc et fidei plus et luminis habeat enarratio (*cf.* HIL. in Matth. 4, 24 omnis dei veritas -i factique nostri simplicitate retinenda est).

saepe opponitur vel iuxta ponitur factum, *ex. gr.* (*cf. l. 24. 28. p. 990, 78. 992, 8. 35 al.*): ENN. ann. 314 -um factumque facit frux (*proverbialiter. cf.* TER. Andr. 381 -um [ac *del. Wagner*] factum invenerit aliquam causam [*cf.* DON. *ad l.* proverbium celeritatis, id est cito]. Haut. 760 -um [ac *del. Guyet*] factum reddidi. 904 -um [ac *om. A*] factum huc abiit Clitipho). PLAVT. Amph. 169 quod facto aut -o adeo est opus. 927 quando factis me impudicis abstinui, ab impudicis -is avorti volo (SALL. Iug. 64, 5 neque facto ullo neque -o abstinere). Capt. 303 -o ... facto *laedere*. 429 *v. p. 994, 66.* Pseud. 108 utinam quae dicis, -is facta suppetant. TER. Eun. 941 pro istis factis et -is. ACC. trag. 48 -a factis discrepant (CIC. fin. 2, 96). ASELL. hist. 10 facta sua spectare oportere, non -a. RHET. Her. 4, 49, 62. CIC. inv. 2, 117 ex ceteris eius *scriptoris* scriptis et ex factis, -is, animo atque vita eius. orat. 73. 74 S. Rosc. 34 Verr. 4, 5. Sest. 15 in ... reficienda salute communi omnia reperientur P. Sestii facta -a consilia versata (*cf.* LIV. 28, 27, 4 facta -a consilia animos hostium video). Phil. 10, 19 omnia ad eorum voluntatem nostra -a facta referuntur. *al.* fin. 3, 37 rep. 6, 10 *al.* Att. 8, 2, 2. 14, 10, 1 omnia facta scripta, -a promissa cogitata Caesaris. epist. 15, 9, 1 omnibus -is factis, studiis institutis. CATVLL. 30, 9 tua -a omnia factaque ventos irrita ferre ac nebulas aerias sinis. SALL. Catil. 3, 2 facta -is exaequanda sunt (LIV. 6, 20, 8). Iug. 48, 1 Metelli -a cum factis composuit. LIV. 1, 54, 2. 2, 15, 6 -is facta amiciora adiecit. 2, 37, 7 ne cuius facti -ive contagione ... violer. 34, 49, 7 ut ex factis, non ex -is amicos pensent. VAL. MAX. *v. p. 992, 54.* PETRON. 1 mellitos verborum globulos et omnia -a factaque quasi papavere et sesamo sparsa (*in ludo rhetorum*). SIL. 11, 130. 13, 104 miscebat -is facta. QVINT. inst. 1, 4, 29 *v. p. 990, 1.* 3, 7, 15 operum, id est factorum -orumque contextus. 4, 1, 50. 6, 1, 14. 10, 5, 10. IVV. 8, 25 sanctus haberi ... factis -isque mereris. TAC. Agr. 46 *al.* PLIN. epist. 3, 16, 1 facta -aque virorum feminarumque alia clariora esse, alia maiora. TERT. idol. 23 quasi vacet *idololatria* in utroque, dum factum non videtur, quia -um non tenetur (*ibid.* verbum). AVG. contin. 2, 3 quoniam multa sunt peccata in interioribus -is, quae non sunt in exterioribus factis. EVGRAPH. Ter. Andr. 358 divisio -a et facta continet. *sim. opponitur* gesta: HIL. in Matth. 4, 15 fidem enim gestorum omnia tum prophetarum -a sumebant. 12, 17. 15, 1. 23, 1. DICT. 5, 8 cuncta -a gestaque exponunt.

2 *speciatim:* **a** *i. q. maledictum, probrum, convicium* (*cf. etiam p. 994, 5 sqq. et epith.* acerbum, malum, saevum; *adv.* male, maligne): EVGRAPH. Ter. Eun. 6 -um enim Cicero de oratore (*2, 244 p. 994, 12*) maledictum ponit. hinc et male dicere -a dicere (*v. p. 994, 5*). GLOSS. σκῶμμα. ENN. ann. 134 ferro se caedi quam -is his toleraret. PLAVT. Asin. 927 cum -a in me ingerebas (*iocose* Pseud. 369 in pertusum ingerimus -a dolium. *i. nihil iste -a nostra curat*). Bacch. 907 ut eum -is plurimis castigem (*cf.* 982 castigando maleque -is. VERG. Aen. 5, 387 gravis Entellum -is castigat Acestes). Merc. 978 quibus est -is dignus usque oneremus ambo. Persa 223 par pari respondes -o. Pseud. 359 iam ego te differam -is meis. PACVV. trag. 15 increpare. TER. Haut. 949 hic ita ut liberos est aequom, -is confutabitur. ACC. trag. 134 mertare (*i. opprimere*). CATVLL. 66, 73 si me infestis discerpent sidera -is. OV. met. 3, 565 corripiunt -is (HOMER. 140 correptum -is). PETRON. 109 -a voluit in calvos ... iaculari (*cf. p. 994, 24 et* QVINT. inst. 6, 3, 43 in hac veluti iaculatione -orum). HOMER. 104 talibus incusat -is. SVET. Nero 39 qui se -is aut carminibus lacessissent (*antecedit* maledicta et convicia. *cf.* CAPITOL. Pert. 3, 1 quare etiam -is popularibus lacessitus). COD. Theod. 4, 8, 5, 5 (*a. 322*) -um iurgio in adversarium immodestius iactatum petulantiusque fusum poenam subire cogitur. AVSON. 363, 22 num -o aut denique vultu perstrictus quisquam?

b *i. q. iussum, monitum, praeceptum* (*cf. etiam p. 993, 40 sqq. 68. 995, 6*): PLAVT. Asin. 407 quid hoc sit negoti, neminem meum -um magni facere? CIC. carm. frg. 34 ut illa ad alios -a et praecepta excidant. OV. met. 2, 103 finierat monitus: -is tamen ille repugnat. fast. 5, 626 talia fatidici -a fuisse Iovis '... mittite ...'. LIV. 7, 32, 12 facta mea, non -a vos, milites, sequi volo. 8, 34, 4 qui adversus -um suum ... pugnasset (22, 25, 13 contra -um suum. SEN. dial. 8, 3, 1 nihil contra -a Zenonis ... committere. HOMER. 652). 26, 5, 15 ubi haec imperatoris -a accepit. VAL. FL. 4, 143 -is perstantem ... in isdem (*i. monitis*). SIL. 7, 385 his praeformat -is fingitque monendo. STAT. Theb. 6, 631 audierant -oque manent. 7, 27 quod ni ... -oque iubentis (*de casu ablat. solo posito v. p. 995, 74*) ocius impingit ... agmina. NEMES. cyn. 137 spectatis annue -is. HIL. in Matth. 5, 15 exemplo potius docere quam -is. c. Const. 10 aliud me dominus ... -um docuit, dicens *eqs.* *i. q. preces:* TER. Haut. 223 magis nunc me amicae -a stimulant. OV. fast. 1, 182 nec lingua caducas concipit ulla preces -aque pondus habent. VAL. FL. 5, 321 sin vero preces et -a superbus respuerit *Aeetes*. STAT. Theb. 5, 275 nec -is, supplex quae plurima fudi ante Iovem frustra.

c *i. q. facete dictum, iocus; ἀπόφθεγμα, sententia, γνώμη:* VARRO ling. 6, 61 *v. p. 989, 84.* CIC. de orat. 2, 222 *v. p. 996, 57.* epist. frg. II 1 nostri, cum omnia, quae dixissemus, -a essent, quae facete et breviter et acute locuti essemus, ea proprio nomine appellari -a voluerunt. MACR. sat. 2, 1, 14 iocos enim hoc genus veteres nostri -a dicebant *eqs.* GLOSS. σχέδιον. *nota -a iocorum infra l. 60. cf. epith.* bonum, egregium, facetum, iocosum, lepidum, ridiculum, scitum *sim.; adv.* facete. PLAVT. Capt. 482 dico unum ridiculum -um de -is melioribus. Stich. 400 ibo intro ad libros et discam de -is melioribus. TER. Eun. 428 tuomne, obsecro te, hoc -um erat? 498 illud de Rhodio -um. LVCIL. 411 conicere in versus -um praeconis volebam Grani. *cf.* RHET. Her. 4, 49, 62 exemplum est alicuius facti aut -i praeteriti cum certi auctoris nomine propositio (*cf.* CIC. de orat. 2, 169). CIC. de orat. 2, 242 *sqq.* 2, 256 est enim cavendum, ne arcessitum -um putetur. Flacc. 72 Catonis est -um *seq. acc. c. inf.* (Tusc. 5, 40 Laconis illud -um. VAL. MAX. 3, 7 ext. 7 illud ... -um regis Cotyis). 5, 60 quia -um id risu approbavissent. Att. 2, 1, 5 hoc genere -orum. *ibid.* non consulare (*i. consulari dignum*) -um. 14, 3, 2 mimorum -a perscribito. epist. 7, 32, 1 omnia omnium -a, in eis etiam Sestiana, in me conferri (*i. mihi ascribi*) ... equidem sperabam ita notata me reliquisse genera -orum meorum, ut cognosci sua sponte possent (*cf.* QVINT. inst. 6, 3, 5). ad Brut. 1, 15 (9, 24), 3 ut Solonis -um usurpem. CAES. *libros reliquit* '-a collectanea' (SVET. Iul. 59). LIV. 45, 32, 11 vulgo -um ipsius ferebant *seq. acc. c. inf.* SEN. contr. 2, 4, 13 qui tanti putant caput potius quam -um (digitum *trad., correxit Lipsius*) perdere (*i. iocum supprimere*. SEN. dial. 5, 33, 4 *ille* quaedam in ipsum *Augustum* ... dixerat nec perdiderat -a. QVINT. inst. 6, 3, 28 laedere numquam velimus longeque absit illud propositum potius amicum quam -um perdendi. 6, 3, 30). VELL. 2, 77, 1 *Sex. Pompeius* referens hoc -um (*sc. de carinis*) ad loci nomen. 2, 86, 3 Asinii Pollionis factum et -um memorabile (VAL. MAX. *scripsit* factorum et -orum memorabilium *libros. cf.* 1 praef. urbis Romae exterarumque gentium facta simul ac -a memoratu digna ... digerere constitui. *et deinde passim*). SEN. dial. 5, 9, 5 vetus -um est *seq. acc. c. inf.* (VOPISC. Car. 13, 5. HIER. epist. 53, 11, 2 antiquum). epist. 13, 17 vulgata Epicuri -a (21, 9 egregia). PETRON. 33 ille omnium textorum -a inter lusum consumit. 41 laudavimus -um Trimalchionis. LAVS Pis. 115 nulla superborum patiuntur -a iocorum *cultores tui*, nullius subitos affert iniuria risus. PLIN. nat. praef. 31. nat. 8, 42 unde etiam vulgare Graeciae -um *seq. acc. c. inf.* 25, 15 a quo ferunt -um *seq. acc. c. inf.* MART. 1, 4, 4 materiem -is nec pudet esse ducem *triumphantem* (*ibid.* ioci). 10, 3, 1 vernaculorum -a. QVINT. inst. 1, 1, 36 -a clarorum virorum et electos ex poetis maxime ... locos ediscere. 1, 9, 3 sententiae quoque et chriae et ethologiae subiectis -orum rationibus apud grammaticos scribantur. 5, 11, 25 ex hoc genere -um illud est Ciceronis *seq. or. dir.* 6, 3, 16. 29 hoc Ciceronis -o notatum est (*cf.* 6, 3, 37). 6, 3, 52. 70. 76 hoc genus -i consequens vocant quidam. *al.* 11, 1, 37 idem -um saepe in alio liberum, in alio furiosum, in alio superbum est. 11, 2, 1. PLIN. epist. 3, 9, 3 inde -um Baeticorum ... non illepidum ferebatur *seq. or. dir.* SVET. Iul. 45 unde emanasse Sullae -um *eqs.* Dom. 20 erat -orum interdum etiam notabilium. APVL. flor. 20 p. 96 sapientis viri super mensam celebre -um est: 'prima' inquit *eqs.* MIN. FEL. 19, 3 omitto illos rudes et veteres *philosophos*, qui de suis -is sapientes esse meruerunt. ANTH. 479, 3 -a, sales, lusus *eqs.* PANEG. 11 (3), 16 unde illud Crassi celebre -um *eqs.* CAPITOL. Ver. 5, 1 cum sit notissimum -um de numero convivarum. VOPISC. Car. 13, 4 *sq.* DON. Ter. Ad. 386 de illo in physicum pervulgato ancillae -o. AVR. VICT. Caes. 3, 12 *p. 995, 74.* QVEROL. p. 5, 17 in ludis autem atque -is antiquam nobis veniam exposcimus. AMM. 21, 9, 2 *al.* SCHOL. Cic. Bob. p. 105, 28 hoc etiam -um de Leone ... Tiro ... inter iocos Ciceronis adnumerat. MACR. sat. 2, 3, 1 -a Ciceronis *eqs.*

d *i. q. constitutum, promissum* (*etiam fere i. q. vaticinia deorum*): Cic. off. 1, 23 *infra l. 21.* 3, 55 sin autem -um non omne praestandum est, quod dictum non est, id praestandum putas? (ad Q. fr. 1, 1, 12 Vlp. dig. 21, 1, 19, 3). Catvll. 64, 148 -a nihil meminere, nihil periuria curant (*antecedit* promittere). Nep. Milt. 2, 5 non -o, sed secunda fortuna adversariorum capti. Verg. Aen. 8, 643 at tu -is, Albane, maneres! (*aliter p. 992, 14*). 10, 246 mea si non irrita -a putaris (*cf.* Ov. fast. 2, 488 sint rata -a Iovis. *sim.*: trist. 3, 3, 62 si . . . Samii sunt rata -a senis [*i. Pythagorae*]). Ov. fast. 6, 55 -a fides sequitur (*cf.* Ivst. 41, 3, 10 fides -i promissique nulla, nisi quatenus expedit). Vitr. 10 praef. 1 cum ad -um impensa respondet (*antea* pollicetur). Sil. 9, 62 firmabis nostro Phoebeae -a Sibyllae (*cf.* 13, 501). Carm. epigr. 250, 14 (*a. 156*) mea -a (*i. vota*) resolvo.

e *i. q. ambigue, dolose* -um: Comm. pall. inc. 113 quandoquidem is se circumvestit -is, saepit se dolo (sedulo *trad.*). Ov. ars 2, 312 nec vultu destrue -a tuo. *cf.* Val. Fl. 1, 39 *Pelias* iuvenem *Iasonem* tranquilla tuens . . . occupat (*i. prior alloquitur*) et fictis dat vultum et pondera -is.

iuncturae: genet.: aestus: Petron. 6 in hoc -orum aestu. censor: Sen. dial. 7, 20, 5 *deos* factorum -orumque censores. constantia: Cic. off. 1, 23 fides, id est -orum conventorumque constantia et veritas. definitio: Hil. in Matth. 26, 4 -i sui. fama: Vell. 2, 66, 4 famam gloriamque factorum atque -orum *Ciceronis*. fides (*cf. infra l. 56*): Val. Max. 1, 8, 5 miram -i fidem digesta numero cadavera exhibuere. gravitas: Rhet. Her. 4, 28, 39. occasio: *v. p. 994, 39.* paenitentia: Qvint. inst. 9, 2, 60. pravitas: Apvl. apol. 21. simplicitas: Itin. Alex. 3 -i. tempus: Bibac. carm. frg. 14 -orum tempus adesse. tumor: Val. Max. 1, 5, 8 (*i. superbia*). veritas *v. l. 22.* violentia: Val. Max. 8, 1 absol. 7. virtus: Hil. trin. 6, 34 in Matth. 11, 9. urbanitas: Val. Max. 9, 12 ext. 6. *nota abundantiam*: Hil. in Matth. 5, 1 quia -orum verbum opus omne praecellat. Drac. Romul. 8, 507 iuvenem quibus appetat ardens -orum verbis.

dativus: verba: -is (-o *l. 37. 41. 45. 57. 69 sqq.*). accedere: Stat. Ach. 1, 363 (*i. assentiri*). adnuere: Ov. Pont. 2, 8, 74. 3, 5, 26 Sil. 16, 699. applaudere: Apvl. met. 3, 9. assentiri: Min. Fel. 14, 4. convenire: Clavd. 15, 467 omina conveniunt -o. credere: Qvint. inst. 2, 9, 2. favere: Ov. Pont. 3, 3, 95. fidere: Val. Fl. 8, 112. ignoscere: Ivv. 1, 154. inhiare: Val. Fl. 5, 468. manere *v. l. 7.* moderari: Plavt. Curc. 195. oboedire: Vvlg. Tit. 3, 1 -o oboedire (πειθαρχεῖν). *cf. l. 72.* obtemperare: Liv. 7, 36, 7 -is obtemperatum. parere: Plavt. Persa 812 tuis -is (Ter. Hec. 564 meis -is. Verg. Aen. 1, 689 -is carae genetricis. Stat. Theb. 1, 303 -is genitoris. 1, 515 -is parere. Hil. in Matth. 11, 8 -is suis. Amm. 29, 5, 53 -is). Trag. inc. 156 -o pare (*sim.* Verg. Aen. 1, 695. 3, 189. 7, 433. 11, 242 Liv. 2, 18, 8. 2, 20, 10. 9, 32, 4. 9, 41, 13. 21, 57, 13. 22, 11, 6. 28, 24, 11. 32, 3, 7. 36, 31, 7. 37, 43, 3. 40, 40, 7 Val. Max. 3, 2 ext. 3 Cvrt. 7, 4, 9 Clavd. rapt. Pros. 1, 113 Comm. apol. 80 Svlp. Sev. chron. 2, 10, 4 Sidon. epist. 2, 10, 2. Gloss. -o parens praecepto oboediens praecepto audiens. obediens. *nota c. genet.*: Liv. 8, 4, 2 quin . . . non Romanorum solum, sed Samnitium quoque -o pareamus). parcere: Sil. 7, 248 modo qui — sed parcere -is sit melius. praebere (se): Lvcr. 2, 66. repugnare: Ov. met. 2, 103 *p. 992, 7.* servire: Plavt. Persa 813 (*syn.* parere). *substantiva et locutiones verbales*: Ov. met. 6, 1 praebuerat -is Tritonia talibus aures (Homer. 642 -is accomodat aures). fides: Plavt. Merc. 378 siquidem isti -o solida et perpetua est fides. Ov. epist. 12, 194 adde fidem -is auxiliumque refer (20, 136. *cf.* Liv. 35, 29, 11 fecit. Svlp. Sev. Mart. 4, 6). Liv. 10, 34, 14 -is captivorum fides extitit (*cf.* Stat. silv. 5, 2, 117 si qua fides -is. Tac. hist. 2, 72 nulla -is fides. Svlp. Sev. chron. 1, 48, 6 quod fides -is non affuisset. 2, 1, 4). Tac. hist. 5, 26 debebatur. Svlp. Sev. Mart. 1, 9 obsecro eos, qui lecturi sunt, ut fidem -is adhibeant. finis: Ov. met. 4, 389 finis erat -is. Sil. 15, 68 postquam conticuit finisque est addita -is. Stat. silv. 5, 3, 249 gratia quae -is? (*i. in dicendo*). Stat. Theb. 5, 630 si quis honos -is. Sil. 2, 18 haud -is nunc esse locum (*sed pugnis*). Ov. met. 14, 319 tu -is adice mentem (*i. animum attende*). Plin. epist. 5, 6, 46 venia sit -o. *participia*: -o audiens *v. vol. II p. 1289, 46 sqq. adde*: Itala Ioh. 3, 36 (Cypr. testim. 2, 27) qui non -o audiens est filio (Itala cod. e non obaudierit; ἀπειθῶν, Vvlg. incredulus est). *deriv.* dictoaudientia. iudictoaudiens. -o oboediens (*cf. l. 40*): Plavt. Bacch. 439 magistro. Persa 378 patri. Acc. trag. 442 -o oboediens viri. Avson. 302, 22. *deriv.* dictooboedicntia. indictoobaudiens.

accusativus: -a *loqui, dicere sim.*: adiungere: Cic. Cluent. 184 aliquod -um adiungere de veneno. canere: Ov. fast. 3, 695. coniungere: Sil. 13, 446 tecum coniungere -a. dare: Plavt. Truc. 180 eo -a lingua dulcia datis, corde amara facitis. Lvcil. 18 haec ubi -a dedit (Verg. Aen. 2, 790. 6, 628. 7, 323. 471. 8, 541. 10, 632. 12, 81. 441 Liv. 3, 61, 7. 22, 50, 10 Petron. 61. 121, 100 Val. Fl. 2, 69 Sil. 7, 746. *cf.* haec ubi -a [*sc. sunt*] *p. 975, 10*). Lvcr. 5, 53 bene . . . multa ac divinitus ipsis immortalibus ⟨d⟩e divis dare -a. Verg. Aen. 5, 852 talia -a dabat (9, 429 Val. Fl. 4, 222 Clavd. carm. min. 51, 2). 10, 599 haud talia dudum -a dabas. Ov. fast. 1, 356 talia non tacito -a dolore dedit. 5, 572. Liv. 7, 33, 11 ⟨vix⟩ haec -a dederat (29, 2, 12). Val. Fl. 5, 21 *v. p. 990, 59.* 7, 558 tum maxima quisque -a dedit. Clavd. 26, 580. *aliter*: Ov. Pont. 4, 16, 31 cum Varius Gracchusque darent fera -a tyrannis (*i. in tragoediis loquentes inducunt*). dicere: Plavt. Amph. 815 quid ego feci, qua istaec propter -a dicantur mihi? Asin. 698 ne istuc nequiquam dixeris tam indignum -um in me (Cic. Planc. 85 -um aliquod in petitionem tuam. Phil. 2, 42 in te et in tuos -a dicere). Bacch. 698 quae -a dixit me adversum tibi. Capt. 482 *v. p. 992, 30.* Cas. 139 quom mi haec dicentur -a. 668 Pseud. 108 *v. p. 991, 37.* 372 multa malaque. Rud. 364 mulsa -a. 1250 sapienter -a. Trin. 77 Ter. Eun. 41 *v. p. 990, 46.* Cic. de orat. 2, 244 quotienscunque potuerit -um dici (*de probrosis iocis. cf.* Brvt. Cic. epist. 11, 20, 1 Qvint. inst. 6, 3, 60. *v. p. 991, 69*). Trebon. Cic. epist. 12, 16, 3 -um cum magno nostro honore a te dictum conclusi et tibi infra subscripsi. Comm. apol. 548 non de voce mea, sed -a prophetica dixi. emittere: Cic. de orat. 2, 219. evolvere: Acc. trag. 47 composita (*i. ficta*) -a e pectore evolvunt suo. Liv. 22, 14, 15 ad aures quoque militum -a ferocia evolvebantur. ferre (*i. dicere, aliter infra l. 79*): Val. Fl. 4, 330 dumque ea -a ferunt. Stat. silv. 3, 1, 165 talia -a ferentem. finire: Amm. 14, 10, 16. fundere: Verg. Aen. 8, 583 haec . . . -a. Stat. Theb. 5, 275 Cod. Theod. 4, 8, 5, 5 (*a. 322*) *v. p. 991, 84.* Avg. civ. 17, 4. *cf.* Lvcil. 1000 profundo. Verg. Aen. 7, 292 haec effundit pectore -a. iactare: Liv. 40, 7, 3 iocosa -a iu adversarios. Cod. Theod. 4, 8, 5, 5 *v. p. 991, 84. cf.* Petron. 109 *p. 991, 80.* loqui: Enn. ann. 250 prudenter qui -a loquive tacereve posset. Plavt. Trin. 380 multa . . . docta -a et quamvis facunde loqui. meditari: Fronto p. 40, 23 N. memorare (*i. dicere*): Enn. ann. 529 cata -a. parare: Verg. Aen. 10, 584 non . . . -a parat contra. Stat. silv. 5, 2, 83 talia -a *seq. or. dir.* perlibrare: Sil. 5, 320 contra non -a Libys, sed fervidus hastam perlibrat. ponere: Tert. praescr. 8 omnia quidem domini -a omnibus posita sunt. pronuntiare: Ps. Tert. haer. 4 -o 'Iao' pronuntiato. reddere (*aliter p. 995, 1*): Lvcr. 4, 461. Ov. met. 8, 717 mutua . . . -a. *i. q. tacere sim.*: Enn. ann. 250 tacere *v. l. 26.* scaen. 413 tenere. *cf.* Acc. trag. 511 ore obscaena -a segregent. -a *audire, auscultare, intellegere, usurpare*: arbitrari: Plavt. Capt. 220 ne arbitri -a nostra arbitrari queant. arripere: Tert. adv. Prax. 19 hoc -um in argumentum singularitatis. *cf.* 22 huius -i occasionem. audire: Plavt. Most. 97 Sen. dial. 5, 23, 2 Amm. 27, 6, 10. capere: Verg. Aen. 6, 377 cape -a memor. *cf.* accipere: Enn. ann. 198 Verg. *l. 50.* Ov. epist. 15, 42 Liv. 42, 34, 13. Tac. ann. 1, 67 cum silentio. 2, 45. 6, 3. Qvint. inst. 6, 3, 24 aliter. Tert. adv. Prax. 9 male hoc -um. Spart. Geta 3, 4 altius. excipere: Comm. apol. 217. percipere: Lvcr. 2, 730. 3, 135. 4, 880 [*dub.* Fronto p. 136, 20 N.]. recipere: Plavt. Cist. 510 tua -a in aures. condere: Cassiod. in psalm. 9, 39 memoriae. consignare (*i. perscribere*): Ascon. Mil. p. 39 Cl. -a *testium.* demittere: Verg. Aen. 4, 428 in aures. depasci: Lvcr. 3, 12 aurea -a. devorare: Plavt. Asin. 649 auscultate atque operam date et mea -a devorate. figere: Verg. Aen. 3, 250 accipite ergo animis atque haec mea figite -a (= 10, 104). haurire: Ov. met. 13, 788 Sen. Ag. 31. intellegere: Plavt. Bacch. 449 cum huius -a intellego, mira sunt, ni . . . contudit. Qvint. inst. 6, 3, 84 aliter. interpretari: Plavt. Cist. 316 cum -a huius interpretor, haec hercle est *eqs.* notare: Ov. fast. 3, 178 memori pectore. 5, 10 mente. scribere: Ter. Andr. 283 etiam nunc mihi scripta illa -a sunt in animo Chrysidis de Glycerio. sequi (*i. excipere, aliter v. p. 990, 71. 992, 9*): Verg. Aen. 7, 212 dixerat, et -a Ilioneus sic voce secutus. Apvl. met. 1, 26 -um iure iurando secutus. 2, 11 risu. 10, 16 quod -um dominus secutus . . . respondit. tollere: Hor. ars 367 hoc tibi -um tolle memor. usurpare (*i. citare*): Vopisc. Car. 13, 4. 5. -a *explorare, firmare, improbare*: abolere: Sil. 7, 548 sanguine Poenorum . . . tam tristia -a sunt abolenda tibi. aspernari: Liv. 31, 27, 3. 37, 10, 5. circumspicere: Liv. 40, 20, 6 -a factaque sua, ne cuius suspiciones augeret. experiri: Plavt. Capt. 429 istaec -a et operis et factis. exquirere: Svet. Nero 34 acerbius. graviter ferre: Caes. Gall. 5, 6, 2 quod -um. firmare: Ov. met. 3, 333 -a Iovis. Tac. hist. 3, 54 morte -a firmavit. Amm. 24, 3, 9 iurando. 27, 6, 14. *cf.* affirmare: Liv. 28, 2, 2. infringere: Tac. ann. 1, 77 -a eius (*i. Augusti*). observare: Liv. 40, 16, 3 -a factaque in magnis parvisque rebus (*ibid.* inquirere in). probare: Sall. epist. Mithr. 13. Ov. epist. 19, 20. met. 1, 244 -a Iovis pars voce probant. 4, 42. 8, 616 *al.* fast. 2, 846. 5, 53. *cf.* approbare: Liv. 10, 35, 16. 34, 50, 2 Tac. hist. 5, 17. comprobare: Cic. orat. 214. refellere: Verg. Aen. 4, 380. 12, 644 Liv. 32, 19, 12. refutare: Verg. Aen. 12, 41 ad mortem si te — Fors -a refutet! — prodiderim. ridere: Sen. dial. 2, 16, 4. speculari: Liv. 42, 25, 8. -a *nuntiare, prodere*: eliminare: Hor. epist. 1, 5, 25 -a foras. ferre (*aliter supra l. 19*): Verg. Aen. 11, 330 qui -a ferant et foedera firment. Val. Fl. 4, 735. 7, 544 Sil. 2, 271. 11, 64. 12, 681. *cf.* deferre: Verg. Aen. 4, 226. perferre: Lvcan. 10, 349. referre: Sall. Iug. 20, 5 Verg. Aen. 12, 75. Ov. epist. 15, 42 cum verā -a relata fide. met. 1, 656. 7, 481 *al.* Sil. 11, 600 Homer. 277. Qvint. inst. 5, 13, 27 adversariorum -a cum sua confirmatione (*i. repetere*). portare: Sil.

11, 74. *cf.* reportare: STAT. Theb. 2, 427. reddere (*aliter p. 994, 33*): VAL. FL. 2, 600. -a *exsequi*: complere: COMM. apol. 552 (*i. quae praedixerat*). exsequi: LIV. 4, 28, 6 haec locutum exsequentemque -a. facere: PLAVT. Cas. 996 feci ego istaec -a, quae vos dicitis (*i. narratis*). OV. fast. 2, 375 -a facit (*i. quae ipse dixerat.* 3, 515). facessere: ENN. ann. 59 (*i. iussa. cf.* NON. p. 306. PLAVT. Men. 249 -um facessas. AFRAN. com. 202). peragere: OV. met. 8, 814 -a Cereris (*i. iussa*). sancire: SIL. 15, 666 -a horrida ferro sancit (*i. complet*).

ablativus: *instrum.* (*cf. p. 991, 70. 72 al.*): *verba*: accendere: OV. met. 3, 375 blandis ... -is. accendere: VERG. Aen. 10, 367 nunc prece, nunc -is virtutem accendit amaris. *cf.* incendere: TER. Phorm. 974 VERG. Aen. 4, 197. 5, 719. 12, 238. accipere: PLAVT. Men. 707 hominem accipiam quibus -is meret. aggredi (*i. alloqui*): VERG. Aen. 3, 358. 4, 476. 6, 387. allevare: CIC. carm. frg. 34 aliorum aerumnam. amplare (*i. exaggerare*): PACVV. trag. 338 causam humilem. augere: PLAVT. Cas. 155. avertere: VERG. Aen. 4, 394 curas (*cf.* 2, 775 demere. 6, 387 emovere). certari: ENN. ann. 270 doctis -is. compellare: OV. met. 8, 787. 12, 585. comprendere: OV. met. 13, 160 plura quidem feci, quam quae comprendere -is in promptu mihi sit. creare: PLAVT. Pseud. 393 tibi moram -is creas. depellere: PLAVT. Trin. 640. dicere: PLAVT. Col. frg. 2 qui aliter regi -is dicunt, aliter in animo habent. docere: LVCR. 5, 56. ducere (*i. fallere*): TER. Andr. 644 Phorm. 500. perducere: PLAVT. Most. 198 si -is nequis perduci, ut. facere: PLAVT. Amph. 789 haec quidem nos delirantes facere -is postulat. fallere: PLAVT. Most. 923 SIL. 2, 385. fari: VERG. Aen. 2, 147 -isque ita fatur amicis. *cf.* affari: VERG. Aen. 1, 663. 2, 775. 10, 465 *al.* OV. met. 2, 783. ecfari: ENN. scaen. 170 non potest ecfari tantum -is, quantum factis suppetit. firmare: VERG. Aen. 12, 212 foedera. *cf.* confirmare: BIBAC. carm. frg. 15 animos. flectere: ENN. ann. 259. formare: HOR. sat. 1, 4, 121 puerum. incessere: OV. trist. 3, 11, 31. incutere: ENN. ann. 512 iram. lactare (*i. decipere*): ACC. trag. 414. laedere: PLAVT. Capt. 303 -o (*opp.* facto). lenire: VERG. Aen. 6, 468. *cf.* delenire: PLAVT. Stich. 457. loqui: OV. met. 6, 205. ludificare: PLAVT. Amph. 585ᵇ. movere: OV. met. 11, 444 talibus Aeolidis -is lacrimisque. emovere *v. l. 18.* mulcere: VERG. Aen. 1, 153. 197 OV. met. 1, 390. *cf.* permulcere: VERG. Aen. 5, 816. nuntiare: HIL. myst. p. 3, 8 adventum domini ... et -is nuntiat et factis exprimit et confirmat exemplis. orare: VAL. FL. 4, 38. *cf.* ENN. scaen. 306 quam tibi ex ore orationem duriter -is dedit! pandere: LVCR. 5, 54. perdere: PLAVT. Curc. 335. persequi: LVCR. 5, 56. pertexere: LVCR. 1, 418. petere: PLAVT. Amph. 25 a vobis . . . leniter, -is bonis. prosequi: VERG. Aen. 6, 898 natum *et* Sibyllam. COLVM. 8, 16, 3 improbum factum -o prosecutus. saevire: STAT. Theb. 9, 481. solari: VERG. Aen. 5, 770. *cf.* consolari: PLAVT. Rud. 682. tollere: VERG. Aen. 9, 125 animos. *adiect.*: OV. Pont. 1, 3, 12 ut mea sint -is pectora sana tuis. STAT. Theb. 1, 248 saucia -is . . . Iuno. *cf.* 1, 284 non ille gravis -is. *abl. relat.*: PLAVT. Pseud. 396 erili filio largitus es, -is dapsilis. OV. met. 6, 32 temeraria -is. *abl. compar.*: VERG. Aen. 1, 142 -o citius (*v. vol. III p. 1211, 37.* APVL. mund. 15 SEDVL. carm. pasch. 3, 63 GREG. TVR. Franc. 10, 18. GLOSS. citius quam dici potest). PHAEDR. app. 8, 28 -o celerius (PLIN. nat. 36, 138). STAT. Theb. 4, 679 -o prius astitit arvis. *paulo aliter*: SIL. 5, 608 nec -o segnius ille (*Flaminius*) bella capessabat. *abl. solus positus* (*etsi nonnulla exempla potius ad verbum -ere quam ad subst. -um pertinent, tamen omnia huc congessi*): SALL. Iug. 81, 2 aliis talibus -is . . . constituunt. VERG. Aen. 4, 388 his medium -is sermonem abrumpit. 5, 357 simul his -is ... ostentabat (11, 827). 8, 359 talibus inter se -is. *cf.* 2, 336. 7, 284 talibus Aeneadae donis -isque Latini sublimes . . . redeunt (7, 445. OV. met. 6, 401 talibus extemplo redit ad praesentia -is vulgus. 15, 479 talibus atque aliis ... -is. STAT. Theb. 5, 493 talibus exanimis -is. APVL. met. 6, 32. 7, 5). OV. met. 12, 426 -is, quae clamor ad aures arcuit ire meas, telo ... incubuit. LIV. 38, 38, 8 quo suo -o factove socii atque amici ad se oppugnandos venirent (*cf.* 36, 9, 1 quod ob factum -umve Thessalorum bello lacesseret cos. VAL. MAX. 6, 4, 2 quo -o ... obtinuit. APVL. met. 3, 23 quo -o factove . . . redibo? 9, 36 TERT. adv. Prax. 21 p. 264, 17). VAL. MAX. 9, 3 praef. quas (*imagines irae atque odii*) di ipsi in claris personis aut -o aliquo aut facto vehementiore conspici voluerunt. PLIN. nat. 19, 145 est et aliud genus . . ., non infecto Ti. Caesaris -o *seq. acc. c. inf.* APVL. met. 6, 21 his -is . . . dedit. TERT. patient. 3 cui legiones angelorum ... uno -o ... affuissent (*cf. p. 992, 15*). AVR. VICT. Caes. 3, 12 quod huiuscemodi pisces Graecorum -o . . . Nympharum lumina acccepisset *Caligula*. AVG. civ. 2, 2 quibus -is primum terminavi librum.

locutiones praepositionales: ad: AVSON. 419, 55 ad hoc -um erexerant animos. adversus: PAVL. dig. 21, 1, 47 pr. *et p. 992, 9.* contra: VLP. dig. 21, 1, 38, 10. HIL. in Matth. 10, 18 contra apostolicum -um (*i. non congruenter*). *aliter v. p. 992, 10.* cum -is, -o *temporaliter v. vol. IV p. 1362, 24 sqq. aliter*: CARM. epigr. 596, 3 cum -o lacrimis fletuque dolens. de: OPTAT. 5, 5 p. 131, 23 de -o apostoli Pauli (*i. secundum*). inter: LIV. 25, 16, 21 inter haec -a . . . fecit. VAL. FL. 4, 482 offusae media inter -a tenebrae. iuxta illud -um: VOPISC. Aurelian. 23, 3. post hoc -um: PETRON. 58. pro -o accipere *v. p. 991, 3.* secundum: LIV. 4, 49, 13 secundum tam saevum atque inhumanum -um. 23, 12, 6 secundum haec -a Magonis. ITALA IV reg. 4, 43 (Tert. adv. Marc. 4, 21) manducabunt ... secundum -um domini (ὅτι τάδε λέγει, VVLG. haec enim dicit). HIL. in Matth. 7, 7 secundum prophetarum -a. HIER. epist. 58, 7, 1. sub: LIV. 7, 31, 5 sub haec -a (*i. dum haec dicunt*) omnes . . . procubuerunt. 25, 6, 23. 26, 16, 3. 42, 23, 10.

additur adverbium: absurde: PLAVT. Capt. 71 scio absurde -um hoc derisores dicere. acute: CIC. de orat. 2, 340. epist. 9, 16, 3 QVINT. inst. 6, 3, 7. ambigue: HOR. ars 449. aspere: CIC. Planc. 33. Cluent. 140 asperius. bene: PLAVT. Persa 495 bene -is tuis bene facta aures meae auxilium exposcunt. CIC. Brut. 322 LIV. *v. l. 29* SEN. clem. 2, 2, 2 epist. 8, 8 QVINT. inst. 2, 7, 4. 6, 3, 105. 106. TAC. dial. 34 ut nec bene ⟨nec male⟩ (*add. Pithoeus*) -a dissimularentur. *alio sensu v.* benedictum. breviter: CIC. de orat. 2, 340. commode: CIC. de orat. 2, 340 BOETH. arithm. praef. p. 5, 15. contumaciter: AMM. 14, 7, 11 hoc contumaciter -o subiratus. contumeliose: SALL. Iug. 20, 5. egregie: SEN. epist. 7, 10. facete: TER. Eun. 288. CIC. de orat. 2, 219. off. 1, 104 multa multorum facete -a, ut ea, quae a sene Catone collecta sunt, quae vocant ἀποφθέγματα. epist. 9, 16, 3 AMM. 28, 4, 32. facunde: SEN. contr. 1 praef. 10. ferociter: CIC. Planc. 33. graviter: VAL. MAX. 6, 4 FRONTO p. 157, 1 N. hilare: CIC. de orat. 2, 340. imperitissime: CIC. Balb. 27. inconsulto: LIV. 3, 11, 11. involute: FEST. p. 321 *lib. inc.* de -is involute. iracunde: QVINT. inst. 6, 3, 7. libere: CIC. Planc. 33 VAL. MAX. 6, 2. SEN. dial. 6, 22, 4 ob unum aut alterum liberius -um. male: ? TAC. *v. l. 14.* *alio sensu i. q. calumnia v. sub* maledico, *nota* LIV. 23, 46, 1 nec bene nec male -a profuerunt ad confirmandos animos. *ἀπὸ κοινοῦ positum*: PLAVT. Amph. 285 ego pol te istis tuis pro -is et male factis ... accipiam. maligne: CVRT. 7, 1, 21 alia malignius -a. PLIN. epist. 1, 5, 12. minaciter: LIV. 39, 26, 9. obscure: QVINT. inst. 3, 4, 3. praeclare: QVINT. inst. 12, 2, 29 SVET. gramm. 25. pulchre: TER. Eun. 416. ridicule: PHAEDR. 3, 4, 5 ridicule magis hoc -um quam vere aestimo. sapienter: PLAVT. Rud. 1250 sapienter -a dicere. TER. Eun. 416 VAL. MAX. 7, 2. scite: FRONTO p. 157, 1 N. spurce: CIC. or. frg. A VI 3. stulte: QVINT. inst. 6, 3, 7. superbe: LVCR. 5, 1224. temere: QVINT. inst. 12, 6, 5 nihil temere -um perit. timide: QVINT. inst. 6, 3, 7. venuste: QVINT. inst. 6, 3, 7. urbane: QVINT. inst. 5, 7, 26. 6, 3, 42 -orum quoque ab eodem (*Domitio*) urbane suut editi libri. 6, 3, 106. *adde*: LIV. 45, 42, 1 haec tanto -a animo magis confudere audientium animos. VAL. MAX. 3, 7, 3 Nasicam . . ., fidentis animi -i clarissimum auctorem.

epitheta: *pertinent ad argumentum, vim, qualitatem -i* (*vel dicentis*): acerbum: VAL. FL. 5, 593 laxarten -is . . . acerbis immodicum. acutum: VARRO ling. 7, 46. amarum: VERG. Aen. 10, 367. 590 OV. trist. 3, 11, 31 HOMER. 59 STAT. Theb. 2, 660 AMM. 20, 11, 5 SCHOL. Cic. Bob. p. 134, 13. ambiguum: OV. met. 9, 588 SIL. 2, 385. amicum: VERG. Aen. 5, 770. 8, 126 SIL. 8, 210 STAT. Theb. 3, 294. Ach. 1, 79. animosum: VAL. MAX. 6, 2, 1 (*i. superbum*). SEN. epist. 24, 22 HOMER. 823. arrogans: CIC. Sull. 25. asperum: SIL. 1, 443 AMM. 28, 4, 1. atrox: LIV. 28, 29, 5 VAL. MAX. 9, 11, 2. audax: VAL. MAX. 9, 11, 2. aureum: LVCR. 3, 12 (*Epicuri*). blandum: PLAVT. Epid. 321 Most. 395 OV. met. 3, 375. bonum: ENN. scaen. 413 (*i. salubre. cf.* CIC. de orat. 2, 222). PLAVT. Amph. 25 (*i. benignum*). Capt. 482 melius (*i. facetius.* Stich. 400. CIC. de orat. 2, 222 haec scilicet bona -a quae salsa sint: nam ea -a appellantur proprio iam nomine). CATVLL. 11, 16 pauca nuntiate meae puellae non bona -a. breve: CIC. de orat. 2, 221. 340 MANIL. 3, 277. caeleste (*i. divinum, egregium*): PS. AVR. VICT. epit. 10, 9 HIL. in Matth. 23, 2. callidum: VAL. MAX. 7, 3 ext. 1. catum: ENN. ann. 529. celebre: APVL. flor. 20 p. 96 PANEG. 11 (3), 16 AVSON. 419, 72. compositum: ACC. trag. 47. concitatum: QVINT. inst. 3, 8, 68. contrarium: AVG. civ. 2, 1 -a contraria refellere. contumeliosum: LIV. 24, 5, 5 VAL. MAX. 1, 8 ext. 8. delirans: PLAVT. Amph. 585ᵇ. doctum: ENN. ann. 270 PLAVT. Asin. 525. Poen. 580 condoctum. Trin. 380 VERG. catal. 5, 9 VERVS Fronto p. 138, 13 N. dulce: PLAVT. Truc. 180. egregium: VAL. MAX. 2, 7 ext. 2. 3, 7 ext. 4 SEN. epist. 21, 9 AMM. 21, 9, 2. elegans: FRONTO p. 12, 9 N. AVR. Fronto p. 40, 23 N. exquisitum: QVINT. inst. 12, 10, 75. facetum: VAL. MAX. 4, 3 ext. 3. *cf.* PLIN. nat. 19, 145 non infiectum (SVET. gramm. 23). facundiosum: ASELL. hist. 10. facundum: OV. met. 13, 127. falsum: OV. met. 7, 616. ferale: GLOSS. -a feralia βαρεῖα ὕβρις. ferox: LIV. 23, 47, 4. SIL. 7, 235. 11, 234. FLOR. epit. 3, 10, 21. fervidum: VERG. Aen. 12, 895 CLAVD. rapt. Pros. 1, 76. ferum: OV. Pont. 4, 16, 31. fictum: VAL. FL. 1, 39. forte: OV. met. 4, 652. fortuitum: VAL. MAX. 1, 5, 3. fucatum: PHOC. carm. de Verg. 9. grave: LIV. 7, 40, 9 VAL. MAX. 6, 4 ext. 5. hilare: CAEL. AVR. acut. 1, 11, 98. honestum: PLAVT. Stich. 280 QVINT. inst. 3, 7, 27. horridum: SIL. 15, 666. horrisonum: CLAVD. 3, 85. hortans: STAT. Theb. 2, 485. hostile: LIV. 37, 28, 2. ignominiosum: HOR. ars 247. immundum: HOR. ars 247. improbum: VAL. MAX. 9, 11 praef. imprudens: VAL. MAX. 9, 5 ext. 2. impudicum: PLAVT. Amph. 927.

incommodum: PLAVT. Cas. 155. indignum: PLAVT. Asin. 698. inexplicitum: STAT. Theb. 2, 510 (*Sphingis*). infestum: CATVLL. 66, 73. inhonorificum: SEN. dial. 2, 10, 2. inhumanum: LIV. 4, 49, 12. insolens: VAL. MAX. 9, 5 ext. 2. inurbanum: HOR. ars 273. iocosum: LIV. 40, 7, 3 VAL. MAX. 1, 1 ext. 3 QVINT. inst. 6, 3, 106. lene: ACC. trag. 414. lepidum: HOR. ars 273 PLIN. epist. 3, 9, 3 non illepidum. magnum: VAL. FL. 5, 597 (*i. superbum*). maledicum: PLAVT. Asin. 483. malum: PLAVT. Bacch. 632 Pseud. 372. memorabile: VELL. 2, 86, 3 VAL. MAX. tit. mendax: PLAVT. Pseud. 432. mulsum: PLAVT. Rud. 364 (*i. blandum*). nequam: TERT. patient. 8. obliquum: PS. AVR. VICT. epit. 9, 4 causidicorum. obscaenum: ACC. trag. 511 OV. met. 14, 522 fast. 3, 695 FEST. p. 201 AVG. civ. 2, 4 PHAEDR. 3, 11, 2. otiosum: HIL. in Matth. 12, 19 omnis otiosi id est inepti et inutilis -i rationem (*cf. infra l. 29*). petulans: CIC. Mur. 14 PETRON. 11. phaleratum: TER. Phorm. 500. pium: VAL. MAX. 5, 4 ext. 5. placidum: OV. met. 1, 390. 4, 652 LVCAN. 10, 175 VAL. FL. 2, 591. 5, 533. 6, 458 STAT. Ach. 2, 31. praeclarum: AMM. 22, 7, 3. pravum: TAC. ann. 3, 65. probrosum: SEN. clem. 1, 10, 3. procax: CLAVD. 28, 246. protervum: CIC. fin. 2, 37 TERT. patient. 8. prudens: VAL. MAX. 7, 2 praef. SPART. Sept. Sev. 17, 7. ridiculum: PLAVT. Capt. 482 QVINT. inst. 6, 3, 6. 46. saevum: PACVV. trag. 15 *cf.* TER. Phorm. 213. VAL. FL. 3, 638 saevidicum. LIV. 4, 49, 13. sapiens: CIC. orat. 214 VAL. MAX. 7, 2, 13. scitum: TAC. ann. 6, 20. serium: QVINT. inst. 6, 3, 106. spectatum: NEMES. cyn. 137. superbum: CIC. Sull. 25 STAT. Theb. 11, 710. supplex: HOMER. 989. terriloquum: LVCR. 1, 103. triste: LVCIL. 1014 VERG. Aen. 2, 115 SIL. 7, 548. 11, 84. tumidum: VAL. FL. 3, 714. turpe: PORPH. Hor. epist. 2, 1, 127 (Hor. obscaeni sermones). vanum: LIV. 3, 20, 2 ITALA Matth. 12, 36 (Tert. patient. 8 p. 14, 1 *cf. supra l. 14.* ἀργόν, VVLG. verbum otiosum). vehemens: VAL. MAX. 9, 3 praef. venerandum: PS. AVR. VICT. epit. 10, 9. vernile: TAC. hist. 3, 32. verum: PLAVT. Pseud. 432. LVCR. 4, 914. 6, 24 veridicum. AETNA 537. urbanum: COLVM. 8, 16, 3 QVINT. inst. 3, 6, 106 SCHOL. Cic. Bob. p. 135, 20. *pertinent ad personam dicentis* (meum, tuum *sim. inde a* PLAVTO): alienum: HIL. syn. 27. apostolicum: HIL. in Matth. 10, 18. 11, 9 PRISCILL. tract. 3, 57. consulare: CIC. Att. 2, 1, 5 *p. 992, 40.* diabolicum: HIL. in Matth. 25, 2. divinum: HIL. ad Const. 2, 8 PRISCILL. tract. 6, 95 COMM. apol. 217. dominicum: PS. AVG. quaest. test. II nov. 1 NICET. symb. 5 p. 43, 15. euangelicum: HIL. in Matth. 20, 2. populare: CAPITOL. Pert. 3, 1. propheticum: AVG. civ. 17, 3 COMM. apol. 548. Fimbrianum: CIC. S. Rosc. 34. Sestianum: CIC. epist. 7, 32, 1. Terentianum: PORPH. Hor. serm. 2, 6, 46. Tullianum: AMM. 22, 7, 3.

syn.: oratio, verba, vox. praecepta (*p. 992, 6*). *opp.*: factum (*v. p. 991, 29*). res (*v. p. 990, 71*). scriptum (LIV. 23, 38, 5). sensa (AVSON. 146, 16).

comp.: dictiloquus. dictoaudientia, dictooboedientia, indictoaudiens, indictoobaudiens *v. p. 993, 68.*

dicōlia, *acc.* -ān *f.* δικωλία. *i. q. compositio ex duobus colis*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 169, 19 haec ode (*sc. Hor. carm. 4, 7*) scripta est ad -an, et est primum colon epos heroum hexametrum, secundum autem [epodos] penthemimeres, id est hemistichium pentametri (*cf.* 182, 6). 170, 10 (*de Hor. epod. 11. cf.* 182, 29). 178, 19 (*de Hor. carm. 1, 8*) quamvis per -an nectatur hoc asma *eqs.*

dicolor *v.* bicolor.

dicōlos, -on, *plur.* -oe, -a. δίκωλος. *dua cola habens*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 160, 35 ode monocolos . . . id est unius metri qualitate composita . . . -oe autem duorum. DIOM. gramm. I 438, 26 ne confundantur quae -a et tricola ponuntur et talia (DOSITH. gramm. VII 429, 2). 519, 21 tertia ode (*sc. Hor. carm. 1, 3*) -os Horatianum metrum habet ([= ATIL. gramm. VI 297, 26]. 519, 28 *de Hor. carm. 1, 4* [= ATIL. gramm. VI 298, 8]. 520, 15 *de 1, 7.* 520, 21 *de 1, 8*). SERV. gramm. IV 468 *sq.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 165, 25 hoc quoque carminis genus -on ab Alcaeo . . . accepit. ATIL. gramm. VI 294, 27. SCHOL. Hor. expos. metr. p. 4 *sq.* [SCHOL. Germ. Bas. p. 87, 10 -on *V pro* cochlon, *v. vol. III p. 1400, 43.*]

dicordo, dicrētus *v.* disc-.

dicrotos, -a, -um δίκροτος. PS. SORAN. quaest. med. 178 -os pulsus (*i. bis pulsans*). *subst. f. et n. i. q. navis biremis*: CIC. Att. 5, 11, 4 aphracta Rhodiorum et -a Mytilenaeorum habebam. 16, 4, 4 Domitius bona plane habet -a. BELL. Alex. 47, 2 penterem unam, triremes duas, -as VIII.

dictabolārius, -a, -um [*si recte traditum, a* *dictabulum, dictare *derivatum esse videtur. an potius cf. c.* δικτυβόλος? dictobolaria *quasi ductum a* dictum *et* obolus *coni. Gercke, Jahrb. f. Phil. suppl. 22 (1896) p. 146. Th.*]. FRONTO p. 156, 5 N. sententias eius . . . video . . . nusquam ⟨ma⟩iestatem studere, ut Laberius, -a immo dicteria potius eum quam -a confingere.

dictalium *v. p. 998, 49.*

dictāmen, -inis *n. a* dictare. *i. q. dictatio*: CORP. VIII 5530 dictam⟨ine⟩ facilis extemporali ⟨volumina? dia⟩logorum . . . conscripsi⟨t⟩.

dictamnītēs, -es *a* dictamnus. *ex dictamno confectus*: DIOSC. 5, 68 de bino -e[m]. vinu dictamnu conficis sic *eqs.*

***dictamnus** (-os), -ī *f.* (-um, -ī *n.* [*f.? l. 33*]), δίκταμνος. diptsaepe *scribitur in codd. inde a* SER. SAMM. *et in* GLOSS. *nom.* -us: CIC. *l. 17.* THEOD. PRISC. GLOSS. ISID. -os: PLIN. nat. 20, 156. SCRIB. LARG. *l. 7.* SERV. *l. 8.* -um: PLIN. nat. GLOSS. MARCELL. med. dictamus: CELS. 5, 25, 13 GLOSS. dictamnium: DIOSC. 3, 33. SCRIB. LARG. 106 (= MARCELL. med. 20, 12) herba quae artemisia (*cf.* GLOSS.) dicitur aut quam -on appellant. SERV. auct. Aen. 3, 171 Dictaeus mons est in Creta, ubi herba -os nascitur. ISID. orig. 17, 9, 29 Dicta mons Cretae, ex quo -um herba nomen accepit . . . hanc quidam Latinorum pulegium Martis dicunt (*cf. l. 31*). GLOSS. δίκταμνος. epimeron. drocbadion. dipsacos. emenipse. didimus. leporis auricula. benedicta. condrisos. bu(bu)leos. bulbocasticon. eleacotocus.

nomen herbae, de qua fusius PLIN. nat. 25, 92 *sq.* PS. APVL. herb. 63 DIOSC. 3, 33. *v. Schmidt, PW. V 582.* CIC. nat. deor. 2, 126 capras . . . in Creta feras, cum essent confixae venenatis sagittis herbam quaerere, quae -us vocaretur (*cf.* VERG. Aen. 12, 412 -um genetrix *Venus* Cretaea carpit ab Ida, puberibus caulem foliis et flore comantem purpurea [*cf.* SERV. *ad l. et* CLAVD. DON. *infra l. 26*]. VAL. MAX. 1, 8 ext. 18 salutare auxilium herbae -i [NEPOTIAN. 9, 29]. PLIN. nat. 8, 97 -um herbam extrahendis sagittis cervi monstravere. 25, 92. 26, 142 -um [*sic trad.*] pota sagittas pellit et alia tela extrahit illita. STAT. silv. 1, 4, 102 Idaea profert quam Creta sub umbra -i florentis opem. TERT. paenit. 12 SOL. 19, 5 SERV. Aen. 3, 171. 4, 73 AMBR. hex. 6, 4, 26. PACIAN. paraen. 11 -i caule detonso . . . pulsa decutere tela corporibus [*cf.* CLAVD. DON. Aen. 12, 415 -i autem caulem dicere debuit, non -um caulem]). CELS. 5, 25, 13 -i Cretici (CASS. FEL. 77 p. 188. *cf. l. 8 et* GLOSS. V 422, 53 Creta comam -i mittit). SCRIB. LARG. 177 -i p(ondo) denarios XII. PLIN. nat. 14, 111 *vinum* fit et ex . . . -o (*cf. p. 997, 83*). 20, 156 *puleium* simile est origano, minoribus foliis quam sativum et a quibusdam -os vocatur (*cf.* ISID. *l. 10.* GLOSS. V 189, 40). 25, 93 -um minima potione accendit os . . . veram quidem -um (*aut* verum *scrib. aut* -um *del.*) non nisi in asperis *nasci* (*opp.* pseudodictamnus). 25, 94 est et tertium genus -um vocatum *eqs.* 25, 101 datur ad ictus *serpentium* . . . -um. 26, 79 strangurias discuti et -o certum est. 26, 153. 161 -i folia. SER. SAMM. 617. 650 -i . . . herba. PELAGON. 81 MARCELL. med. 7, 18. 28, 35. 30, 42. 35, 25 THEOD. PRISC. eup. faen. 74. 75 -i foliis contusis. gyn. 17. 24. 25 *al.* ORIBAS. syn. 1, 22. *pro* resina -i *corruptum* resinae dicamen: GLOSS. dicamen resina pinia. resina non frixa. pituina. id est largatus (laricis tus? *Götz*). CHIRON 860 resinae dicamen. 903 (*cf.* VEG. mulom. 3, 14, 1 *cod. L*). 904. 927 resinae dicaminis. 977. *nomen malagmatis*: MARCELL. med. 7, 18 confectio sive dispositio emplastri, cui vocabulum est -os. CAEL. AVR. chron. 5, 10, 117 *malagma* melinon vel quam appellant Serapionis aut -um *eqs.*

deriv.: dictamnites. *compos.*: pseudodictamnus. *cf.* diadictamnum.

dictārium quod ex memoria dictatur GLOSS. II 577, 14. *cf.* II 577, 11 dictalium *sine interpr.* *L.*

dictāta, -ōrum *v. sub* dicto.

dictātio, -ōnis *f. a* dictare. GLOSS. ὑπηγορία. ὑπαγόρευσις. [*loc. corrupt.*: COMM. instr. 1, 36, 13 in parva -e seva (*C*, praevaricatione saeva *Dombart*)].

i. q. actio dictandi: **1** *actio praedicendi notario*: PAVL. dig. 29, 1, 40 pr. testamentum scribendum notis dictavit . . . quaero an haec -o valere possit. SYMM. epist. 6, 4 -e properata magis sollicitudini meae quam consuetudini satisfeci. HIER. epist. 117, 12 extemporalis est -o et tanta . . . facilitate profusa, ut notariorum manūs lingua praecurreret. PAVL. NOL. epist. 50, 14 p. 417, 9. AVG. epist. 174 interruptam -em reliqueram. *inde i. q. opus dictatum, compositio, scriptum*: HIER. in Ezech. lib. 8 praef. p. 283/4 quid aliis prosit in prophetas nostra -o, dei iudicii est *eqs.* AVG. epist. 139, 3 necessitates dictandi aliquid, quod me ab eis -bus impediat, quibus magis inardesco. AVELL. p. 305, 27 orthodoxa est Ibae episcopi a patribus pronuntiata -o (305, 30 *syn.* epistula). SIDON. epist. 9, 9, 11 per tanta te genera narrandi toto latissimae -is campo secutus. ENNOD. epist. 3, 31, 2 p. 94, 1 scindit nubes eloquii mens -is interpres. 7, 21, 2 p. 189, 16 numquid ostrum loquendi deserit pectoris fecunda -o? 9, 18, 3 p. 242, 1. FERRAND. epist. 6, 6 *epistulae* catholica esse -o claruit. **2** *actio praecipiendi*: **a** *generatim i. q. praeceptio, imperium*: IREN. 2, 35, 4 quoniam . . . dictis nostris consonet praedicatio apostolorum et domini magisterium et . . . apostolorum -o. CASSIOD. var. praef. p. 3, 16 cur requiritis -is eloquium, ubi copiam vix possumus habere sermonum? (*cf.* 10, 3, 6 splendes *quaestor* actionis merito et dictionis eloquio). 6, 12, 2 consiliarii . . . praefectorum conscientia clari, -e praecipui. 8, 13, 3 -bus . . . probaris adhibitus *quaestor.* 8, 13, 5 sume -em. 9, 24, 3 te in -bus amoenum, te ad iustitiam rigidum (*sc. habuit*). 9, 25, 7 ipsum -o publica, ipsum consilia poscebant. 11 pr. 6 duos . . . libellos -um mearum de praefecturae actione subiunxi. **b** *speciatim t. t. agrimensorum i. q. metatio* (*cf.* dicto *I C 2 b*): HYG. mun. castr. 12 *quod* in -e metat⟨ionis⟩ posito in eodem loco ferramento groma superponatur. 15 nec *pedatura* communis strigarum dic⟨t⟩ationem metationis habet. 21 si latiora fuerint *castra tertiata*, proxime quadraturam sequens est -o.

dictātiuncula, -ae *f. a* dictatio *deminutive. i. q. scriptiuncula*: HIER. c. Vigil. 3 p. 389^{B} auctores sunt huius -ae meae sancti presbyteri *illi.*

×**dictātor**, -ōris *m.* [*a* dictare. *Th.*]. *abl.* dictatored *v. p. 1003, 55. notatur* dic. (*cf. l. 58sq.*) *vel* dict. (*cf. l. 81sq. p. 1001,15. 34 al.*) *vel* dictat. (*cf. p. 1001, 14*). *de origine*: VARRO ling. 5, 82 -r quod a consule dicebatur, cui dicto audientes omnes essent (6, 61. CIC. rep. 1, 63 -r . . . ab eo appellatur, quia dicitur. *cf.* DIONYS. ant. 5, 73, 1 *εἴτε ὥς τινες γράφουσι διὰ τὴν τότε γενομένην ἀνάρρησιν, ἐπειδὴ οὐ παρὰ τοῦ δήμου τὴν ἀρχὴν εὑρόμενος κατὰ τοὺς πατρίους ἐθισμοὺς ἕξειν ἔμελλεν, ἀλλ' ὑπ' ἀνδρὸς ἀποδειχθεὶς ἑνός κτλ.* PLVT. Marcell. 24 *τῶν ὑπάτων τις ἢ τῶν στρατηγῶν προελθὼν εἰς τὸν δῆμον ὃν αὐτῷ δοκεῖ λέγει δικτάτορα. καὶ διὰ τοῦτο δικτάτωρ ὁ ῥηθεὶς καλεῖται· τὸ γὰρ λέγειν δίκερε Ῥωμαῖοι καλοῦσιν. cf. p. 1002, 4*). PRISC. gramm. II 432, 25 -r ... a dictando. ISID. orig. 9, 3, 11 dicti -es quasi principes et praeceptores. unde et magistri populi nominabantur. unde et edicta dicuntur. DIONYS. ant. 5, 73, 1 *ὄνομα δ' αὐτῷ* (*μονάρχῳ*) *τίθενται δικτάτορα, εἴτε διὰ τὴν ἐξουσίαν τοῦ κελεύειν, ὅτι θέλοι, καὶ τάττειν τὰ δίκαιά τε καὶ τὰ καλὰ τοῖς ἄλλοις, ὡς ἂν αὐτῷ δοκῇ· τὰ γὰρ ἐπιτάγματα καὶ τὰς διαγραφὰς τῶν δικαίων τε καὶ ἀδίκων ἠδίκτα οἱ Ῥωμαῖοι καλοῦσιν· εἴτε κτλ. v. l. 9.* PLVT. Marcell. 24 *ἔνιοι δὲ τὸν δικτάτορα τῷ μὴ προτιθέναι ψῆφον ἢ χειροτονίαν, ἀλλ' ἀφ' αὑτοῦ τὰ δόξαντα προστάττειν καὶ λέγειν οὕτως ὠνομάσθαι· καὶ γὰρ τὰ διαγράμματα τῶν ἀρχόντων Ἕλληνες μὲν διατάγματα, Ῥωμαῖοι δὲ ἔδικτα προσαγορεύουσιν* (*cf.* LIV. 8, 34, 2 -is edictum pro numine semper observatum). *adde supra l. 17.* HESYCH. *δικάτωρ* (*cf. p. 958, 39*) *et δικτάτωρ· ὁ διπλασίαν τὴν ἀρχὴν ἔχων.* GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357^{A} *δικτάτωρ· ὁ διπλῆν ἐξουσίαν ἔχων. de variis appellationibus*: VARRO ling. 6, 61 *a dicendo appellatus* -r magister populi (CIC. rep. 1, 63 in nostris [*sc. augurum*] libris vides *-em* magistrum populi appellari [*inde* SEN. epist. 108, 31 *Cicero* notat eum, quem nos -em dicimus et in historiis ita nominari legimus, apud antiqnos magistrum populi vocatnm. hodieque id extat in auguralibus libris et testimonium est, quod qui ab illo nominatur, magister equitum est]. CIC. fin. 3, 75. PAVL. FEST. p. 198 optima lex ... in magistro populi faciendo, qui vulgo -r appellatur *eqs.* ISID. orig. 9, 3, 11 *supra l. 15*). LIV. 7, 3, 5 lex vetnsta est priscis litteris verbisque scripta, ut qui praetor maximus sit idibus Septembribus clavum pangat (*cf. Mommsen, Staatsr. II^3 p. 75*). *apud Graecos* (*cf. Magie, de Romanorum iuris publici sacrique vocabulis p. 78 sq.*): *δικτάτωρ* (*saepe*). *αὐτοκράτωρ στρατηγός. αὐτοκράτωρ. μόναρχος* (*etiam* GLOSS. *cf.* PLVT. Cam. 18 *μονάρχους, οὓς δικτάτωρας καλοῦσιν*). *ἡγεμών. τύραννος αὐτοκράτωρ. ἀντιγραφεύς* (CHRON. pasch. 430 GLOSS.). *δικτάτορα, ὃς καθ' Ἑλλάδα γλῶσσαν κληθείη ἂν εἰσηγητὴς τῶν λυσιτελῶν* (IOH. ANTIOCH.). GLOSS. *ἀντιβολεύς. τιμητής. τοποτηρητής. ὑπαγορεύων.* apud antiquos imperator. imperator, tractator. princeps vel praeceptor quinque annis tenens potentiam (*confundens censorem*). imperator, qui dictat et ordinat exercitum. rescriptor. -em aldur (*anglosax.*). *legitur inde ab* INSCR. columm. rostr. NAEV. ENN. PLAVTO.

I ***magistratus*****:** **A** ***populi Romani*** (*cf. Mommsen, Staatsrecht II^3 141sqq.; Liebenam, PW. V 370sqq.; Fr. Bandel, Die römischen Diktatoren diss. Wratislav. 1910*): CORP. VI 284 (= I^2 607) Hercolei sacrom M. Minuci(us) C. f. -r vovit. NAEV. com. 107 -r ubi currum insidet (-dit *codd.*), provehitur usque ad oppidum (*cf. Ribbeckium Corollar. p. XVIII*). ENN. frg. var. 4 vel tu -r vel equorum equitumque magister esto vel consul. PLAVT. Trin. 695 te -em censes fore, si aps te agrum acceperim? LEX Bant. (Corp. I 197) 15 dic(tator). LEX repetund. (Corp. I 198) 8 dic(tator). CORP. VI 1297 (= I^2 721) L. Cornelio L. f. Sullae Felíci -i (X 6007 = I^2 722). XI 2102 (= I^2 723) ELOG. Corp. I 1^2 p. 196 n. 20). VARRO ling. 5, 82 est summa populi -is. 6, 93 censor, consul, -r, interrex potest *exercitum urbanum convocare.* 7, 105. CIC. Quinct. 76 L. Sulla -e *bona* vendente. Catil. 2, 19 num illi ... consules se aut -es aut etiam reges sperant futuros. dom. 79 L. Sulla -e ferente (LIV. 7, 17, 7). Mil. 103 utinam P. Clodius ... praetor, consul, -r esset. Lig. 12 *-r* omnis quos oderat morte multabat. Rab. Post. 14 si esset '-r, consul, praetor, magister equitum'. Phil. 11, 17 *bella* a consulibus aut a -bus gesta. rep. 2, 56 magnae ... res ... a fortissimis viris summo imperio praeditis -bus atque consulibus belli gerebantur (*cf.* LIV. 31, 20, 3). 6, 12 -r rem publicam constituas oportet, *Scipio.* leg. 1, 42 *legem* interrex noster tulit, ut -r quem vellet civium ⟨indemnatum⟩ aut indicta causa impune posset occidere. fin. 2, 12. 4, 7 regem, -em, divitem solum esse sapientem. nat. deor. 2, 6. off. 2, 29 *hastam* P. Sulla cum vibrasset -e propinquo suo. 3, 112. Att. 14, 12, 1 Antonius ... fixit legem a -e comitiis latam (ASCON. Corn. p. 67 LAEL. FEL. Gell. 15, 27, 4). ad Q. fr. 3, 9, 3 video Messalam nostrum consulem, si per interregem, sine iudicio, si per -em, tamen sine periculo. *ibid.* de -e ... actum adhuc nihil est. CAES. civ. 3, 1, 1 -e habente comitia Caesare (*cf.* LIV. 7, 26, 12 comitia consularia. 8, 16, 12. 8, 23, 14. 28, 10, 1. 29, 11, 9). LEX Vrson. (Corp. II 5439) 104, 12 iussu C. Caesaris dict(atoris) imp(eratoris). 105, 31 íussu C. Caesaris dict(atoris). 125, 15 íussu ... C. Caesaris dict(atoris) co(n)s(ulis) prove co(n)s(ule). CORP. IV 1849a Caesar dict(ator). SALL. hist. frg. 5, 20 Sullam -em uni sibi descendere eqno, assurgere sella, caput aperire solitum. PS. SALL. in Tull. 6 quasi vero ... inter te Sullamque -em praeter nomen imperii quidquam interfuerit. NEP. Hann. 5, 3 M. Minucium Rufum, magistrum eqnitum pari ac -em imperio (*cf. infra l. 50*). ELOG. Corp. I 1^2 p. 200 n. 34 ⟨M. Aimili⟩us Q. f. L. n. ⟨Barbula⟩ -or. LIV. 2, 18, 10 *legatis* orantibus -em senatumque (*cf.* 6, 42, 9 per ingentia certamina -r senatusque victus). 2, 20, 10. 12. 13 -r et magister equitum triumphantes (*cf.* 2, 31, 3. 4, 20, 1. 4, 34, 5. 5, 49, 7 *al.*). 2, 26, 2. 2, 29, 11 a *-e* provocatio non est. 2, 30, 6 edictum ... a -e propositum. 2, 30, 7 ternae *legiones* ... datae consulibus, quattuor -r usus. 2, 31, 1. 5 ut -r ... magistratu abiret (7, 21, 2. 25, 2, 6. 27, 35, 1 SERV. Aen. 2, 296). 2, 31, 7 tanta cum gratia tum arte praeparaverant faeneratores, quae non modo plebem, sed ipsum etiam -em frustrarentur. 2, 31, 10 privatus potius quam -r seditioni interero. 2, 32, 1 quamquam per -em dilectus habitus esset (5, 48, 5). 3, 20, 8 -e opus esse rei publicae (6, 6, 18. *cf.* POLYB. 3, 86, 7 *αὐτοκράτορος δεῖσθαι στρατηγοῦ τὰ πράγματα κτλ.*). 3, 26, 10 -em eum (*i. L. Quinctium*) legati gratulantes consalutant. 3, 27, 1 -r ... magistrum equitum dicit L. Tarquinium. 3, 27, 6 legiones ipse -r, magister equitum suos equites ducit. 3, 29, 6 se -r magistratu abdicasset (4, 47, 6. 4, 57, 8. 8, 15, 6. 29, 11, 11. *cf.* 7, 11, 9 dictatura). 4, 18, 3 -i ac Romanis ... animi accessere. 4, 24, 3 censuram minuere parat. 4, 27, 1 -r praeeunte ... pontifice maximo ludos magnos tumultus causa vovit (5, 31, 2). 4, 31, 4 *civitatem* odisse tribunos, poseere -em: in eo verti spes civitatis. 5, 23, 6 Iovis Solisque equis aequiperatum -em in religionem etiam trahebant. 6, 7, 5 an me, quod non -r vobis, sed tribunus signum dedi, non agnoscitis ducem? 6, 42, 14 ut duoviros aediles ex patribus -r populum rogaret. 7, 3, 3 pestilentiam quondam clavo ab -e fixo sedatam (8, 18, 12). 7, 3, 8 a consulibus ... ad -es, quia maius imperium erat, sollemne clavi figendi translatum est. 7, 7, 8 consulto prius -e ..., permissu deinde eius (9, 22, 4 nihil consulto -e. 9, 23, 6). 7, 9, 6 -r cum tumultus Gallici causa iustitium edixisset. 7, 11, 8 egregie cum ab -e, tum ab consule res gesta est (22, 31, 8). 7, 12, 9 magister equitum -i additus *ille* (7, 22, 10). 7, 21, 1 -e obstinato tollere potius totum e re publica consulatum quam *eqs.* 7, 25, 2 ut se ipse consulem -r crearet (25, 2, 4. 28, 10, 2). 8, 15, 6 religio inde iniecta de -e. 8, 23, 14 augures vitiosum videri -em pronuntiaverunt (22, 34, 10). 8, 32, 3 cum summum imperium -is sit. 8, 34, 6 neu popnlus in se potissimnm -e[m et] ius dictaturae extinguat. 9, 21, 1 *illi consules* ceterum -i L. Aemilio legiones tradiderunt. 9, 24, 1 novi ... consules ... exercitum ab -e accipiunt. 9, 26, 7 priusquam *illa coniurationis capita* nominarentur apud -em. 9, 39, 1 pertulit legem. 9, 44, 1 -em idem annus habuit *illum* cum *illo* magistro equitum. 10, 3, 8 -is iniussn (23, 19, 7). 10, 4, 3 -r ad exercitum missus. 10, 8, 5 cuius tam -is magister eqnitum quam magistri equitum -r esse potes. 10, 11, 3 ut patres ab iubendo -e consulis subrogandi comitia ex sententia principum habita deterruerint. 22, 27, 3 maiorem (maior *P*) minori, -em (-r *P*) magistro (-ter *P*) equitum ... iussu populi aequatum (VAL. MAX. 3, 8, 2 -i ... magistrum equitum ... iure imperii senatus aequaverat. 5, 2, 4. *cf. supra l. 3*). 22, 34, 3 quod -em prohibuissent (*sc. senatus et augures*) comitia perficere. 22, 40, 2 -i magistrum equitum intolerabilem fuisse. 22, 59, 1 legatis captivorum senatus ab -e datus est. 23, 11, 8 cum sex imperatoribus eum, quorum quattuor consules, duo -r ac magister equitum fuerint, ... acie conflixisse. 23, 11, 10 -em ... unicum haberi imperatorem. 23, 19, 3 -e auspiciorum repetendorum causa profecto Romam. 23, 23, 1 *sq.* 23, 42, 9 magni -es cum magistris equitum ... ingrediebantur fines nostros (*sc. Samnitium*). 26, 10, 9 placuit omnes, qui -es, consules, censoresve fuissent, cum imperio esse. 27, 6, 5 si suum nomen -r acciperet (exciperet *S*). 27, 33, 8 senatus ... ludos magnos facere -em iussit. 30, 23, 3 *ille*, qui triennio ante consul -rque fuerat (35, 8, 4). 38, 51, 3 -em eum (*i. Scipionem Africanum*) consuli, non legatum in provincia fuisse. 41, 9, 11. MANIL. 4, 149 *Taurus* (*sc. sidus*) fascesque per arva tradidit eque suo -r (*Cincinnatus*) venit aratro (*cf.* PERS. 1, 74 *o Cincinnate*, cum [*P*, quem *αp*] trepida ante boves -em induit uxor et tua aratra domum lictor tulit). VAL. MAX. 7, 6, 1 *illo* -e rem publicam administrante. SEN. benef. 5, 16, 6 ingratus Antonius in -em suum. dial. 11, 10, 8 minus beate vivebat -r noster, qui *eqs.* ASCON. Mil. p. 33. 35. tog. cand. p. 91 iussu Syllae tunc -is. *ibid. se* imperatori ac -i paruisse. LVCAN. 5, 383. 667 quamvis plenus honorum et -r eam Stygias et consul ad umbras (*verba Caesaris*). PLIN. nat. 7, 139 SIL. 7, 269. 378. 407. 531. 706. 8, 12. 269. IVV. 8, 8 multa contingere virga (*sc. affinitatis gradu*) fumosos equitum cum -e magistros. 11, 87. TAC. hist. 1, 90 *al.* (*cf. p. 1001, 5sq.*). SVET. Claud. 41, 2 post caedem Caesaris -is. POMPON. dig. 1, 2, 2, 18, 19 -bus magistri equitum iniungebantur. CHAR. dig. 1, 11, 1 pr. cum apud veteres -bus ad tempus summa potestas crederetur. PANEG. 9, 24 vetera illa -um et consulum ... facta superasti. 12, 9 -es inter armenta vestitos. VIR. ill. 78, 10. 79, 7 EVTR. 1, 12. AMM. 15, 11, 6 *Galliae* cessere Iulio -i. 22, 16, 13 dum diripitur civitas sub -e Caesare. SCHOL. Hor. epist. 1, 5, 6. CLAVD. 15, 112 patriae ... petenti rusticus inferret proprias -r aristas. AVG. civ. 5, 18 OROS. hist. 4, 15, 7. *accedit* -r *nomini proprio ita ut hoc antecedat, passim*; dictator *antecedit his locis, haud raro non sine aliquo pondere* (PLIN. *nomen anteponit 31^{ies}, nusquam* TAC.): LIV. 2, 20, 4 -r Postumius postquam *eqs.* 4, 41, 11 auspicio

-is Postumi Tiburti et ... legatus -is alterius Mam. Aemili. 9, 21, 1 -i L. Aemilio. 9,22,1 bellum ... ab -e Q. Fabio gestum est. 23,14,2 -r M. Iunius Pera. 27, 33, 7 -r Manlius. ASCON. Corn. p. 67 ⟨a⟩ -e L. Sulla (PLIN. nat. 3. 80 a -e Sulla [SVET. Iul. 1]). PLIN. nat. 2. 98 occiso -e Caesare (*item* TAC. ann. 1, 8. *cf.* PLIN. nat. 4, 10 Demetrius rex, -r Caesar. Gaius princeps, Domitius Nero. 7, 117. 181. 8, 69. TAC. hist. 1, 90 quasi -em Caesarem aut imperatorem Augustum prosequerentur. 3, 68 ann. 4, 34. 11, 25 -r Caesar ... princeps Augustus. 12, 34 SOL. 30, 19. AMM. 22, 16, 13 sub -e Caesare). SVET. Claud. 26 e genere antiquo -is Camilli (OROS. hist. 2, 19, 3 -is Camilli ... exilium). CLAVD. 8. 415 sordida -r flexit Serranus aratra. AVG. civ. 3. 17 per -em L. Quintium. *adde*: LIV. 10. 46, 7 *aedem Quirini* ab -e patre votam filius consul dedicavit. *additur nota iterationis*: CORP. I² 787 (= IX 2563) ⟨C. Iul⟩io Caesari im⟨peratori⟩ dictat(ori) iteru⟨m⟩. 777 (= IV 60) C. Iulio Caesare dict(atore) iter(um). LIV. 22, 9, 7 Q. Fabius Maximus -r iterum. CORP. XI 1828 (= I 1² p. 193 n. 13) ⟨Q. Fabius⟩ Q. f. Maximus dictator bis, cos. v *eqs.* BELL. Hisp. 2, 1 C. Caesar -r tertio, designatus -r quarto. OROS. hist. 2. 13. 10 Aemilius tertium -r. *cf.* EDICT. Caes. Ioseph. arch. 14, 190 Γάιος Ἰούλιος Καῖσαρ αὐτοκράτωρ καὶ ἀρχιερεύς, δικτάτωρ τὸ δεύτερον.
usurpatur ad annum vel tempus indicandum: VARRO ling. 7, 105 C. Poetelio Libone Visolo -e. frg. Non. p. 484, 20 Q. Fabio Maximo -e. CIC. Brut. 312 -e ... Sulla. 328 a Sulla -e ad eosdem fere consules. LIV. 4, 45, 5 quo -e Fidenae captae fuerant. 6, 24, 6 -e M. Furio. 9, 34, 6 cum centesimus iam annus sit ab Mam. Aemilio -e. PLIN. nat. 33, 45 TAC. hist. 3, 37 FLOR. epit. 2, 2, 12 VIR. ill. 28, 3. *adde l. 15.*

formulae sollemnes ad dictatoris munera pertinentes: FAST. cos. Capitol. a. u. c. 386 (Corp. I² p. 20) *ille* IIII dict(ator) reí gerundae caussa. a. u. c. 387 (p. 20) *ille* v dict(ator) reí gerundae caussa. *et passim.* LIV. 8, 29, 9 iussus ... -em dicere rei gerendae causa. 23, 23, 2 (*cf.* DIOD. 12, 64, 1 κατὰ τὸν πόλεμον αὐτοκράτωρ. 19, 72, 6 αὐτοκράτωρ τοῦ πολέμου). FAST. cos. Capitol. a. u. c. 406 (Corp. I² p. 20) *ille* dict(ator) comit(iorum) habend(orum) caussa. a. u. c. 474 (p. 22) *ille* dict(ator) comit(iorum) h(abendorum) c(aussa). *et passim.* LIV. 8, 16, 12 -em ... ex senatus consulto comitiorum habendorum causa dixerunt (*sc. consules*) *illum* (22, 33, 11. 27, 5, 14). 7, 26, 11 comitiorum causa (8, 23, 13. 9, 7, 12. 22, 34. 10. 25, 2, 3. 27, 29, 5. 29. 10, 2. 29, 11, 9. *cf.* DIONYS. ant. 8, 90 δικτάτορα ἑλέσθαι τῶν ἀρχαιρεσιῶν ἕνεκα). *adde infra l. 54.* FAST. cos. Capitol. a. u. c. 391 (Corp. I² p. 20) *ille* dict(ator) claví fíg(endi) caussa. a. u. c. 491 (p. 22). *et passim.* LIV. 7, 3, 4 pestilentiam quondam clavo ab -e fixo sedatam; ea religione adductus senatus -em clavi figendi causa dici iussit. 8, 18, 12. 9, 28, 6. 9, 34, 12. FAST. cos. Capitol. a. u. c. 386 (Corp. I² p. 20) *ille* dict(ator) seditionis sedandae et r(ei) g(erundae) c(aussa). FAST. cos. Capitol. a. u. a. 538 (Corp. I² p. 23) *ille* dict(ator) sine mag(istro) eq(uitum) senat(us) leg(endi) caussa (*cf.* LIV. 23, 22, 10 -em ... creari placuit, qui senatum legeret). FAST. cos. Capitol. a. u. c. 497 (Corp. I² p. 24) *ille* ⟨dict⟩(ator) ⟨L⟩atínar(um) fer(iarum) caussa. LIV. 7, 28, 7 senatui placuit -em feriarum constituendarum causa dici. FAST. cos. Capitol. a. u. c. 537 (Corp. I² p. 23) *ille* dict(ator) interregní caus⟨sa⟩. LIV. 9, 26, 6 -em ... quaestionibus exercendis dici placuit (9, 26, 14). LIV. 27, 33, 6 -e comitiorum ludorumque faciendorum causa dicto *illo* (*cf.* 9, 34, 12 clavi figendi aut ludorum causa). *adde*: LIV. 8, 40, 2 id ambigitur, belline gerendi causa creatus sit -r, an ut esset qui ludis Romanis ... signum mittendis quadrigis daret *et* APPIAN. civ. 1, 99 δικτάτορα ἐπὶ θέσει νόμων ... καὶ καταστάσει τῆς πολιτείας *i. -em legibus scribendis et rei publicae constituendae.*

epitheta: CIC. ad Q. fr. 1, 2, 15 *Cato* in contionem escendit et Pompeium privatum -em appellavit. CIC. Phil. 2, 87 C. Caesari -i perpetuo M. Antonium consulem populi iussu regnum detulisse. FLOR. epit. 4, 2, 91 pater ipse patriae perpetuusque -r. 4, 12, 65. SCHOL. Cic. Ambros. p. 371, 33 *Sulla* perpetuus -r fuit non alio modo, quam hodie Caesar est (*cf.* LIV. 38, 56, 12 perpetuum consulem et -em. VIR. ill. 78, 10 -r in perpetuum factus a senatu [*item* 79, 7]). *apud Graecos*: δικτάτωρ διὰ βίου (EDICT. Caes. Ioseph. arch. 14, 211 [*a. 44*] PLVT. Caes. 57). ἐς ἀεὶ δικτάτωρ (APPIAN. civ. 1, 3, 10), δικτάτωρ ἐς τὸ διηνεκές (APPIAN. civ. 1, 4, 15), δικτάτωρ ἐς τὸν ἑαυτοῦ βίον (APPIAN. civ. 2, 106, 442), μόναρχος ἐς ἀεί (LYD. mag. 2, 2). BELL. Hisp. 1, 2 C. Caesar -r tertio, designatus -r quarto. NEP. Hann. 5, 1 Q. Fabius Maximus, -r Romanus. LIV. 2, 19, 5. 2, 20, 7. 2, 22, 1. 4, 17, 12. 5, 22, 7 quo (*i. in Aventinum*) vota Romani -is vocaverant (*sc. Iunonem*). 6, 29, 1. 23, 17, 7. LIV. 7, 17, 10 nec per -em plebeium nec per consulem comitia consularia haberi volebant. LIV. 6, 6, 16 Valerius socius imperii lectus adiecit M. Furium sibi pro dictatore seque ei pro magistro equitum futurum. 6, 38, 9 ut, si M. Furius pro -e quid egisset, quingentum milium ei multa esset. 22, 31, 10 ut a populo crearetur, qui pro -e esset *eqs.*

iuncturae: 1 *cum verbis*: *de creatione* (*cf. Mommsen, Staatsrecht II³ p. 151*): facere, fieri: PLAVT. Pseud. 416 si de damnosis aut si de amatoribus -r fiat nunc Athenis Atticis. CIC. Cato 56 aranti L. Quinctio Cincinnato nuntiatum est eum -em esse factum. epist. 9, 21, 2 *L. Papirius Crassus* -r cum L. Papirio Cursore magistro equitum factus est. ad Q. fr. 3, 8, 6 LIV. 2, 21, 3. 3, 11, 13. 38, 56, 12. VIR. ill. 78, 10 -r in perpetuum factus a senatu (*item* 79, 7). EVTR. 1, 17. *cf.* efficere: CIC. Att. 15, 21, 1. *proprie de consulis munere* dicere (*cf. apud Graecos*: PLVT. Marcell. 24 εἰπεῖν δικτάτορα *illum. ibid. consul* λέγει δικτάτορα. *ibid.* δικτάτωρ ὁ ῥηθείς. CASS. DIO frg. 33, 26 M. τὸν δικτάτωρα ἔδει λέγεσθαι. hist. 40, 45, 5 ZONAR. 7, 14 A. 7, 25 C): VARRO ling. 5, 82 a consule dicebatur. 6, 61. CIC. Brut. 54 M. Valerium -em dicendo. rep. 2, 63 -e L. Quinctio dicto. Att. 9, 15, 2 volet augurum decretum ... vel ut consules roget praetor vel -em dicat; quorum neutrum ius est. at si Sulla potuit efficere, ab interrege ut -r diceretur *eqs.* CAES civ. 2, 21, 5 legem de -e (legem dedictionis *a f*) latam seseque -em dictum a M. Lepido praetore cognoscit *Caesar.* ELOG. Corp. I 1² p. 189 n. 5. LIV. 3, 25, 6 cum ... -em ... dici placeret (4. 21, 9. 4, 26, 5. 6. 2, 5. 6. 30, 7. 6. 38, 4. 7, 12, 9. 7, 28, 7. 8, 17, 6. 9, 26, 6. 9, 38, 9. 27, 5, 16). 4, 13, 12. 14 Cincinnatus ... -r a consule dicitur. 4, 17, 8 senatus, ut in trepidis rebus, -em dici Mamercum Aemilium iussit (4, 23, 5. 4, 56, 8). 4, 21, 10. 4, 26, 7. 8. 11 sors, ut -em diceret, ... T. Quinctio evenit. *ibid. iter.* 4, 31, 4. 5. 4, 32, 7 qui se -em tertium dixerint. 4, 46, 10 -r ex senatus consulto dictus *ille.* 4. 46, 11. 4, 57, 5 -em nocte proxima dicturum *cos.* 5, 9, 6. 5, 19, 2 M. Furius Camillus -r dictus magistrum equitum P. Cornelium Scipionem dixit. 5, 37, 1 quae (*i. civitas*) ... ultima experiens auxilia -em multis tempestatibus dixisset. 5, 46, 10. 11 -r ... absens dictus. 6, 6, 6 -em ... dicendum eum fuisse, si privatus esset. 6, 42, 4 ut M. Furius -r quintum diceretur. 7, 3, 4. 7, 6, 12 Ap. Claudium ... -em consensu patriciorum *ille* consul dicit. 7, 17, 6 -r C. Marcius Rutilus primus de plebe dictus. 7, 19, 9. 7, 21, 9 terror ... vanus belli Etrusci ... -em dici coegit. 7, 24, 11. 7, 26, 11. 7, 39, 17. 7, 42, 3. 8, 12, 2. 12. 13 Aemilius ... collegam -em dixit. 8, 15, 5. 8, 16, 12 -em ... ex senatus consulto comitiorum habendorum causa dixerunt *consules* L. Aemilium Mamercinum. 8, 17, 3 -r ab consulibus ex auctoritate senatus dictus P. Cornelius Rufinus. 8, 23, 13. 8, 29, 9. 9, 7, 12. 9. 28. 6. 9, 29. 3. 9, 38, 14. 10, 1, 8. 10. 3, 3. 10, 11, 4. 10. 21, 15. 22, 8, 5 ad remedium iamdiu neque desideratum nec adhibitum, -em dicendum, civitas confugit. 22, 14, 11 ex auctoritate patrum iussuque populi. 22, 31, 9 uni consuli ... ius fuisse dicendi -is. 22. 33, 11. 22. 34, 10. 22, 57, 9. 23, 22, 10. 11 *consul illum* ex senatus consulto sine magistro equitum -em in sex menses dixit. 24. 8, 17. 25, 2, 3. 27, 5, 14. 15 patres extra Romanum agrum ... negabant -em dici posse *eqs.* 27. 29, 5. 27, 33, 6. 28, 10, 1. 29, 10, 2. 29, 11, 9. 30, 26, 12. 30, 39, 4. SVET. Tib. 2. creare (*ceteros locos v. s.* creare *vol. IV p. 1163, 67 sq.*): LIV. 1, 23, 4 -em Albani Mettium Fufetium creant. 2, 18, 4 in hac tantarum expectatione rerum sollicita civitate -is primum creandi mentio orta. *ibid.* nec quis primum -r creatus sit, satis constat. 2. 18, 5 T. Larcium -em primum, Sp. Cassium magistrum equitum creatos invenio. 2, 18, 8. 2, 29, 11 -em, a quo provocatio non est, creemus. 2, 30, 5 *bis.* 4, 26, 6 causam -is creandi. 4. 57, 9 ob iram -is creati. 6, 6, 8 qui (*i. populus Romanus*) se (*Camillum*) -em iam quartum creasset. 6, 11, 10. 6, 15, 7 adversus se (*Manlium*) ac plebem Romanam -em creatum esse. 6, 28, 3. 7, 3, 8. 7, 9, 5 magis ut belli Gallici causa -em creatum arbitrer. 7, 11, 4 Gallicus tumultus -em creari coegit. 7, 28, 2 -r velut adversum armatum iam Latium L. Furius creatus. 8, 18, 12. 9. 34, 12. 22. 8, 6 -em populus creavit Q. Fabium Maximum et magistrum equitum M. Minucium Rufum. 22, 31, 8. 23, 22, 10 -em ... creari placuit, qui senatum legeret. 30, 24, 3. VELL. 2, 28, 2. ASCON. Mil. p. 35 rumor Cn. ⟨Pompeium⟩ creari -em oportere. AVG. civ. 3, 17 p. 124, 27 OROS. hist. 2, 5, 4. 4, 16, 7. 5, 21, 12. 6, 16, 3 *Caesar* -r et consul creatus. ISID. orig. 9, 3, 10. nominare: LIV. 9, 28, 2 ab *illis* novis consulibus nominatus -r C. Poetelius cum *illo* magistro equitum exercitum accepit. legere: LIV. 2, 18, 7 si maxima ex ea familia legi -em vellent. SIL. 7, 21 postquam nova nomina lecto -e vigent. deligere: LIV. 9. 26, 14 -r deligendus exercendis quaestionibus fuit. quaerere: LIV. 22, 14, 9 hic novus Camillus, nobis -r unicus in rebus affectis quaesitus (*cf.* 22, 27, 3 illum in rebus asperis unicum ducem ac parem quaesitum Hannibali). sufficere: LIV. 6, 38, 10 *Camillo* suffectus est ... P. Manlius -r. 9, 7, 14 suffecti *ille* -r, *ille* magister equitum. adrogare: LIV. 7, 25, 11 redierant ... res ad Camillum, cui unico consuli ... -em adrogari haud satis decorum visum est patribus. instituere: CIC. rep. 2, 56 -r ... est institutus decem fere annis post primos consules T. Larcius. prodere: POMPON. dig. 1, 2, 2, 18 -es proditi sunt.

2 *cum substantivis*: CIC. Phil. 2, 71 cuius tu imperatoris quaestor fueras, -is magister equitum *eqs.* LIV. 10, 8, 5. LIV. 4, 41, 11 legatus -is ... Mam. Aemili. CIC. Phil. 1, 4 cum -is nomen, quod saepe iustum fuisset, propter perpetuae dictaturae recentem memoriam funditus ex re publica sustulisset *Antonius.* 1, 32 tu propter unius -is odium nomen -is funditus sustulisti. LIV. 4. 4, 3. TAC. ann. 3, 56 id summi fastigii vocabulum (*i. tribun. pleb.*) Augustus repperit, ne regis aut -is nomen assumeret *eqs.* LIV. 22, 25, 10 modicam rogationem *se* (*i. Metilium tribunum plebis*) de aequando magistri equitum et -is iure. LIV. 9, 30, 3 ut tribuni militum seni deni in quattuor legiones a populo crearentur, quae antea ... -um et consulum ferme fuerant beneficia. ELOG. Corp. I 1² p. 193 n. XIII quoius (*i. magistri equitum*) populus imperium

cum -is imperio aequaverat. LIV. 4, 4, 3 -is nec imperium nec nomen fuerat. 4, 33, 6. 5, 2, 8 triste -is imperium. 8, 34, 8 non magister equitum -is parcat imperio. FLOR. epit. 1, 26, 7 Quincti -is imperio. IVV. 11, 87 cognatorum aliquis titulo ter consulis atque castrorum imperiis et -is honore functus. LIV. 7, 41, 1 T. Quinctius ... in potestate -is milites fore dixit. LIV. 22, 27, 3 in qua (*sc. civitate*) magistri equitum virgas ac secures -is tremere atque horrere soliti sint. LIV. 4, 41, 11 consul auspicio -is *illius* ... res prospere gesserat. LIV. 9, 18, 12 paginas in annalibus magistratuumque fastis (*corr. Mommsen*, magistratuum fastisque *codd.*) percurrere licet consulum -umque. LIV. 3, 27, 5 impigre ... omnes ad edictum -is praesto fuere. 8, 34, 2 -is edictum pro numine semper observatum. *cf.* 23, 19, 5 praedictum erat -is. 22, 15, 6 praecepta. CIC. Cato 56 -is iussu magister equitum ... *illum* interemit. LIV. 6, 15, 2. 22, 24, 12. LIV. 5, 21, 14 ad praedam miles permissu -is discurrit. 7, 7, 8. LIV. 6, 17, 3 si ad nutum -is non responderit vir consularis. *genet. obi.*: VELL. 2, 28, 2 populum Romanum usum -is ut in metu desiderasse, ita in otio timuisse potestatem. LIV. 7, 24, 10 *vulnus consulis* -is desiderium senatui fecit, ut *eqs.* odium: *cf. p. 1002, 77.* CIC. Phil. 2, 91 ut *regni* omen omne propter proximum -is metum tolleres. LIV. 3, 29, 6. 5, 11. 11. CIC. ad Q. fr. 3, 8, 4 rumor -is iniucundus bonis (*cf. p. 1002, 56*). *praepos.*: CAEL. Cic. epist. 8, 4, 3 M. Coelium Vinicianum mentio illa fatua ... et promulgatio de -e subito deiecit. CAES. civ. 2, 21, 5 legem de -e (legem dedictionis *af*) latam (LIV. 2, 18. 5 de -e creando).

B ***apud exteros*** (*cf. p. 1001, 82*): **1** *apud Italos* (*cf. Mommsen, Staatsrecht II*[3] *p. 170 sq.; Liebenam, PW. V 388 sq.*): **a** *in Latio*: CATO orig. 58 lucum Dianium in nemore Aricino Egerius Laevius Tusculanus dedicavit -r Latinus. LEX repetund. (Corp. I 198) 78 ⟨dicta⟩tor. SPART. Hadr. 19, 1 *Hadrianus* per Latina oppida -r et aedilis et duumvir fuit. *Nomentum*: CORP. XIV 3955, 13 eiusdem municipi flamen perpetus duumvirali potestate aedilis -r IIII. 3941. *Fabrateria Vetus*: CORP. XIV 5655 ⟨...⟩ Rufo dict(atori). *Lanuvium*: CIC. Mil. 27 quod erat -r Lanuvi Milo (*del. Bake. cf.* ASCON. Mil. p. 31). 45 -is Lanuvini stata sacrificia nosse negoti nihil erat. 46. LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112) 1, 9 *illo* dict(atore) III idemq(ue) patr(ono). CORP. XIV 2097. 2110. 2121. *Tusculum*: LIV. 3, 18, 2 L. Mamilius Tusculi tum -r erat. 6, 26, 4 -r Tusculanus. *Aricia*: CORP. XIV 2169 *ille* dictat(or) Ariciae. 2213 dict(atore) imp(eratore) Nerva Traiano Aug(usto) ... praef(ecto) eius *illo* (*verisimile est Traianum fuisse dictatorem Ariciae*) [*cf.* 4195]. *Fidenae*: CORP. XIV 4058, 8 dict(atoribus) *illo* et *illo*. INSCR. Notiz. degli scavi 1903 p. 349 *ille* -r Fídenís quater. *Alba* (*cf.* DIONYS. ant. 3, 7, 3 *στρατηγὸς αὐτοκράτωρ.* PLVT. Romul. 27 *ἄρχων*): LIV. 1, 23, 4 -em Albani Mettium Fufetium creant. 1, 24, 9 sua ... carmina Albani suumque ius iurandum per suum -em suosque sacerdotes peregerunt. 1, 27, 1 invidia vulgi ... vanum ingenium -is corrupit. CORP. XIV 2237 *illo* dict⟨atore⟩. **b** *in Etruria: Caere*: CORP. XI 3593 *ille* -r. 3615 (= 3257) *illo* dict(atore) aed(ile) Etrur(iae). **c** *in Africanis provinciis*: COD. Theod. 12, 12, 1 (*a. 355*) nullus ... obsistat coetibus -r. nemo conciliis obloquatur (*sc. in Africanis provinciis*).

2 *apud Carthaginienses* (*cf. O. Meltzer, Geschichte der Karthager II, 1896, p. 70*): **a** *de imperatore*: INSCR. column. rostr. (Corp. I[2] 25 = VI 1300) 10 praesente⟨d Hannibaled⟩ dictatored ol⟨or⟩um. CATO orig. 86 -em Carthaginiensium magister equitum monuit. FRONTIN. strat. 2, 1, 4 cum ... -es (ductores *Oud.*) Carthaginiensium ... dirigerent aciem. **b** *de sufete* (*syn.* consul [*cf. vol. IV p. 570, 26 sq.*]): LIV. 23, 13, 8 -r ... cum Magone in Hispaniam praemissus est.

C ***varia:*** *per iocum*: FRONTO p. 226, 23 N. Numa ... epulorum -r, cenarum libator (*cf. l. 69*). *generatim fere i. q. dominus*: RVRIC. epist. 2, 17 p. 402, 6 non pontificali auctoritate, sed fraterna pietate ... scribere ... caritate dictante praesumpsimus, quibus vobis ... non -is ingenium, sed germani probaremus affectum. *i. q. dux*: CORIPP. Ioh. 4, 658 agminibus ... (*coni. Petschenig*, in manibus ... *codd.*) suis fortis -r ut esset arma movens populi. *singulariter*: CORP. XII 4378 (*Narbone, dub. sinceritatis*) *ille* -r in Iunilicíis *ludis*. *f.* **dictātrīx**, -īcis: PLAVT. Persa 770 tu hic eris -x (dixtatrix *B*) nobis (*cf. l. 62*).

II ***is, qui dictat*:** **A** ***scribenda*** (*cf.* dicto *I B et* GLOSS. *p. 999, 45*): **1** *opp.* exceptor (*cf. infra l. 83*) *vel* scriptor (*cf. l. 81*): LVCIF. moriend. 11 p. 306, 17 quando ipse cum sis ... peritus habeasque -um designatum numerum (*syn.* p. 306, 22 adiutores). HIER. c. Ioh. 38 haec ipsa apologia ... Isidoro praesente et multum collaborante dictata est, ut idem esset et -r et baiulus litterarum. OROS. apol. 29, 2 illis -bus tuis, qui miserum sensum miserrimo sermone conscribunt et te legendum cachinnis quasi titulum confusionis exponunt. EPIST. pontif. 293 Migne 20, 500[B] dum legum in improbos exercetur auctoritas, erit -r (*qui preces dictat*) immunis. EPIST. pontif. Greg. M. epist. app. 3, 3 p. 453, 10 in praecedenti ... testimonio multorum simul episcoporum utrum -r an scriptor erraverit, ignoramus. PAVL. STEPH. reg. 15 si ... discedens -r per se deputare neglexerit, ad patrem revertatur is qui excipit, ut ipse deputet pro absente, qui ei dictare debeat. dum absens revertetur, ad suum redeat -em. **2** *i. q. auctor, scriptor*: ENNOD. epist. 4, 7, 1 p. 102, 7 purpura -is vestrae iuncta dignationi. GREG. TVR. glor. conf. pr. p. 748, 4 praepositiones, quas nobilium -um sanxit auctoritas, loco debito plerumque non locas (*cf. Bonnet, Le latin de Gr. p. 90, 2*). COD. Iust. 7, 62, 39, 1a (1) in refutatoriis ... libellis ... caveant tam litigatores quam libellorum -es verbosis uti assertionibus.

B ***peragenda*** (*cf.* dicto *I C*): AVG. c. Parm. 2, 3, 7 -r ille sententiae plenarii concilii trecentorum decem. c. Cresc. 3, 19, 22 audi ... quid sequatur, audi ... -r vel dictor illius sententiae quid conectat.

deriv.: dictatorius, dictatura. *graec.* *δικτατορεύω, δικτατορία* (*δικτατωρεία*).

dictātōrius, -a, -um *a* dictator. GLOSS. -um *μοναρχικόν.*

quod dictatoris est, ad dictatorem pertinet: **1** *res*: CIC. Cluent. 123 ne censorium stilum ... aeque postbac atque illum -um gladium (gladium *om. S*) pertimescamus. LIV. 4, 14, 2 -am maiestatem (8. 30, 11). 6, 16, 3 adversus -am vim. 6, 39, 7 -um fulmen in se (*i. Licinium Sextiumque*) intentatum. 22. 26, 4 haud parum callide auram favoris popularis ex -a (dictatoris *ς*) invidia petiit. 22, 34, 2 -o imperio. VELL. 2, 68, 5 censoria potius contentus nota quam animadversione -a (VAL. MAX. 2, 7, 7). TAC. ann. 14, 57 erectas Gallias ad nomen -um. SIDON. epist. 2, 3, 2 -o rigori. **2** *homines*: LIV. 7, 4, 5 -us iuvenis (*i. filius dictatoris*). *nota pro subst. de eo, qui dictatura functus est.* GLOSS. ex dictatore: CORP. XIV 4178c *illius* allecti in⟨t⟩er -os (*sc. Lanuvi vel Ariciae*).

dictātum, -ī *n. v. sub* dicto.

***dictātūra**, -ae *f.* [*cf. c.* dictator. *Th.*]. FAST. cos. Capitol. a. u. c. 474 (Corp. I[2] p. 22) díctatura. [*loc. corr.*: CIC. Att. 4, 19, 1.] *apud Graecos*: *ἡ δικτατορία. ἡ δικτάτωρ ἀρχή. ἡ αὐτοκράτωρ ἀρχή. ἡ τοῦ δικτάτορος ἀρχή. δικτατωρ(ε)ία. μοναρχία* (*cf.* PLVT. Fab. 3 *ἀνυπευθύνου ... μοναρχίας ἣν δικτατορίαν καλοῦσιν.* 9). *ἡ τῆς δικτατωρείας ἀρχή. δικτατούρα* (LYD. mag. 1, 36. 38). *adde l. 52.* GLOSS. honor est super (*vel* supra) consulatum. *μοναρχία. τίμησις. ἀντιγραφή.* rescriptum. *ὑπηγορία. ὑπαγόρευσις* (*cf. p. 1005, 31*).

i. q. munus dictatoris: **I** ***populi Romani*:** CIC. Catil. 2, 20 desinant furere ac proscriptiones et -as cogitare. Phil. 1, 3 -am, quae iam vim regiae potestatis obsederat, funditus ex re publica sustulit (1, 4 cum dictatoris nomen ... funditus ex re publica sustulisset. *cf.* 2, 115. 5, 10 de ... -a in perpetuum tollenda). off. 2, 29 alter ..., qui in illa -a scriba fuerat, in hac fuit quaestor urbanus. LIV. 3, 20, 8 sine provocatione -am esse. 3, 29, 7 -a in sex menses accepta. 4, 24, 3. 4, 32, 7 qui ob ereptum censurae regnum labem secundae -ae suae imposuerint. 6, 12, 1. 6, 18, 14 solo aequandae sunt -ae consulatusque. 6, 38, 13 -ae semper altius fastigium fuit. 7, 17, 7 etiam -am iam in promiscuo esse. 7. 22, 9 per eundem. qui ad -am aperuisset viam, censuram quoque in partem vocari plebs volebat. 7, 25, 11 ob aliam dignationem haud subiciendam -ae (*cf.* VAL. MAX. 5, 2, 4 magisterium equitum ... -ae subiecit). 8, 12, 4 -a popularis ... fuit. 8, 33, 8. 8, 34, 6 neu populus in se potissimum dictatore[m et] ius -ae extinguat. 10, 5, 14 consul ex -a factus *ille*. 22, 11, 6. MON. Ancyr. 1, 31 ⟨dictatur⟩am et apsent⟨i et praesenti mihi datam ...⟩ (*αὐτεξουσιόν μοι ἀρχὴν ... διδομένην*). VAL. MAX. 4, 1, 2 non prius ... quam de -a sua omnia sollemni iure acta comperisset *Camillus*. 4, 4, 11 mirificas -as ... cernimus. SEN. clem. 1, 12, 2 descenderit licet e -a sua *Sulla*. dial. 10, 17, 6 Quinctius -am properat pervadere (*cf.* SVET. Iul. 9 invaderet). COLVM. 1 pr. 13 ex qua (*i. ex cura rusticationis*) *ille* ad -am venerit. PLIN. nat. 18, 20. TAC. ann. 1, 1 -ae ad tempus sumebantur. 1, 9 non regno ... neque -a, sed principis nomine constitutam rem publicam. SVET. Tib. 3, 1 *familia* -a etiam ac magisterio equitum honorata. MACR. somn. 1, 6, 83 pro remediis communis bonorum omnium status virtutibus tuis -a debebitur. *acced. genet. nomen dictatoris indicans*: QVINT. inst. 9, 3, 95 AMPEL. 18, 21. 29, 3.

epitheta: CIC. Phil. 1, 4 propter perpetuae -ae recentem memoriam. VAL. MAX. 4, 1, 6 voluerunt ei continuum per omnes vitae annos consulatum perpetuamque -am tribuere. SVET. Iul. 76, 1. AMPEL. 18, 21 perpetua Caesarum -a dominatur (= 29, 3). FIRM. math. 1, 7, 36. LIV. 7, 40, 9 eodem *tenore* haec imperiosa -a geretur. LIV. 9, 34, 12 quem semestri -a, quem interregno quinque dierum contentum fore putes? secunda: LIV. 4, 32, 7 *l. 43.*

***iuncturae*:** **1** *cum verbis*: gerere: CIC. off. 3, 112 quod *ille* paucos sibi dies ad -am gerendam addidisset. LIV. 3, 11, 7 velut omnes -as consulatusque gerens in voce ac viribus suis. 7. 40, 9. 9, 18, 13. fungi: VAL. MAX. 2, 9, 4 *illum* duobus consulatibus et -a speciosissime functum. inire: LIV. 6, 39, 1 inter priorem -am abdicatam novamque a Manlio initam. TAC. ann. 11, 22. abire: FAST. cos. Capitol. a. u. c. 474 (Corp. I[2] p. 22) díctatura abiit. LIV. 7, 3, 9. se abdicare: CAES. civ. 3, 2, 1 LIV. 2, 31, 10. 3, 29, 7. 4, 24, 6 *al.* abdicare: LIV. 5, 49, 9 ea ... causa fuit non abdicandae post triumphum -ae. 6, 18, 4 abdicando -am. 6, 39, 1. deponere: VAL. MAX. 1, 1, 5 occentus ... soricis auditus *illi* -am ... deponendi causam praebuit. QVINT. inst. 3, 8, 53. 5, 10, 71. SVET. Iul. 77 (*dictum Caesaris*) Sullam nescisse litteras, qui -am deposuerit. VIR. ill. 17, 4. 75, 12. deferre: VELL. 2, 89, 5 VAL. MAX. 3, 4, 4. 4, 4, 7.

4, 5, 2. afferre: PLIN. nat. 18, 20 Cincinnato viator attulit -am. offerre: SVET. Aug. 52 -am magna vi offerente populo ... deprecatus est. APVL. apol. 88 VEG. mil. 1, 3. tribuere: VAL. MAX. 4, 1, 6 *p. 1004, 65.* repellere: VELL. 2, 89, 5 -am, quam pertinaciter ei deferebat populus, tam constanter reppulit. recipere: VAL. MAX. 4, 5, 2 *bis.* adipisci: SVET. Tib. 1, 2 *gens Claudia* -as quinque ... adepta est. suffragare: SISENNA hist. 132 multi populi ... -am *Sullae* omnibus animis et studiis suffragaverunt. 2 *cum substantivis:* potestas: SVET. Iul. 76, 2 contentus -ae potestate. imperium: ORAT. imp. Claud. 28 quid nunc commemorem -ae hóc ipsó consulári (*sc. imperio*) imperium valentius repertum apud maiores nostros ...? insignia: FIRM. math. 1, 7, 36 perpetuae -ae cumulatur insignibus. abdicatio: LIV. 6, 16, 8 amotus ... post triumphum abdicatione -ae terror. nomen: CIC. Phil. 1, 32 -ae nomen sustulisti (2, 91 in perpetuum de re publica). EVTR. 1, 12, 2 cum Augustus ... Octavius ... et ... Gaius Caesar sub -ae nomine atque honore regnaverint. memoria: CIC. Phil. 1, 4 *p. 1004, 64.* 4, 29, 5 egregiae -ae tristem memoriam faciunt. odor: CIC. Att. 4, 18, 3 est non nullus odor -ae, sermo quidem multus. suspicio: CIC. ad Q. fr. 2, 13, 5 erat aliqua suspicio -ae, ne ea quidem certa. rumor: CIC. ad Q. fr. 3, 4, 1 nisi ... -ae ... rumor plenus timoris fuisset (*cf. p. 1003, 22*). invidia: LIV. 4, 16, 7 ex *illius* -ae invidia tumultus quaerebatur. intercessor: CIC. ad Q. fr. 3, 8, 6 intercessorem -ae si iuverit manu et praesidio suo.

B *apud Carthaginienses* (*cf. p. 1003, 53*): IVST. 19, 1, 7 *Asdrubalis* mortem cum luctus civitatis, tum et -ae undecim et triumphi quattuor insignem fecere.

dictāturio, -īre *a* dictare. *in numero meditativorum a supino derivatorum apud* PRISC. gramm. II 429, 14 dictatu -o (dictu dicturio *coni. Wölfflin, Archiv 1 [1884] p. 413*).

dictātus, -ūs *m. a* dictare. GLOSS. ὑπαγόρευσις. ὑπηγορία. *i. q. dictatio, tractatus, scriptum.* GENNAD. vir. ill. 98 memini legisse me olim eius -um ad quendam nomine 'Principium', 'de ...' hortatorium et alium 'de ...' praetitulatum. GREG. M. epist. 5, 53ª, 2 p. 355, 25 ut ... ea quae locutus sum studiosa emendatione transcurrens quasi ad similitudinem -ūs erigerem. 6, 63 p. 440, 14 ad hominem non legentem fatigari in -u non debui. MART. BRAC. iact. 5 quantum *amico* admirationis per quaedam -ūs sui loca nascatur, ... praediviuat *is qui litteras scribit.* *fere i. q. dictio:* GRAMM. suppl. 183, 24 in multorum patrum -u repecritur *illud.* *Graeber.*

dictērium, -ī *n.* [*a gr.* δεικτήριον *tractum esse videtur, quamvis differant significationes traditae; cf.* δεικτηριάς *'mima'? Th.*]. MACR. sat. 2, 1, 4 Novius Pomponiusque iocos non raro -a nominant. GLOSS. -a quasi dicta (dicti *trad.*) non seria. VARRO Men. 352 neque orthopsalticum attulit psalterium, quibus sonant in Graecia -a. MART. 6, 44, 3 omnibus arrides, -a dicis in omnes. FRONTO p. 156, 5 N. *v. p. 997, 76.*

dicticos *v.* deicticos *p. 401, 58.* *adde:* CAEL. AVR. chron. 5, 1, 21 digitum, quem Graeci lichanon sive -on appellant. [DIOSC. 5, 141 virtus est omni lapidi ... -a *i.* δηκτικός.]

dictiloquus, -a, -um *a* dictum *et* loqui. *i. q. eloquens:* PROSP. epigr. in obtrect. Aug. 1, 1 -i libros seuis Augustini. *L.*

*dictio, -onis *f.* [*a* dicere. *Th.*]. *de origine et significatu* (*adde p. 1006, 53*): AVG. mus. 1, 2 nisi forte ignoras -em oratoris proprie nominari. ... non igitur -e usus est *puer tuus non eruditus*, cum aliquid dixerit, quamvis -em a dicendo dictam esse fateamur. GRAMM. suppl. 244, 16 locutio, a verbo dico. GLOSS. λέξις (dic[i]tionis λέξεως). ῥῆσις, φράσις. *paucis exemplis aetatis veteris exceptis vocabulum sermonis pedestris proprium est.* [*falso traditur:* PORPH. Hor. epist. 1, 19, 9 -em (actionem *Petschenig*, iuris -em *alii*) non a sobriis geri. HIER. epist. 53, 3, 3 studium lectionis (dictionis *H*). *cf. etiam* dicio. *ex emendatione legitur:* SEN. contr. 1 praef. 12 qui declamationem ‹a -e *Gertz*› distinguit. FRONTO p. 78 N. quaeso ne umquam eo (*verbo*) utaris ‹dictionem› pro oratione. NEPOTIAN. 11, 3 a ludio tracta est -o (editio *cod. cf. Kempf ad l.*) ludorum.]

I *actio dicendi:* **A** *c. genet. obi.* (iuris -o *v. sub* iurisdictio): TER. Phorm. 293 servom hominem causam orare leges non sinunt neque testimoni -ost (*de significatu huius iuncturae cf.* DON. *ad l.* EVGRAPH. Ter. Phorm. 289 *de locutione* -o est. *adde:* SYMM. epist. 1, 99 si quando mihi apud amicum testimonii -o est [*cf. etiam p. 1006, 13*]. FRONTIN. aq. 129 eoque nomine iis ... multae -o coercitioque esto. LEX colleg. aq. [Corp. VI 10298] 13 -o esto a(ssis) I). CIC. inv. 1, 7 deliberativum *genus*, ... habet in se sententiae -em. *ibid. al.* 1, 33 in causae -e (*item de oratione defensoris:* Quinct. 35 totam causae meae -em certas in partes dividam. *saepius de accusati ipsius defensione vel potius de actione ipsa:* CIC. Sest. 40 nec disceptationem aut causae -em ... denuntiabat *mihi.* CAES. Gall. 1, 4, 2 die constitutae causae -is. LIV. 7, 5, 8 patri ... remissa ... est [VAL. MAX. 6, 5, 3]. VAL. MAX. 1, 1, 21 ante causae -em [8, 1 damn. 1 in *c. abl.* SEN. epist. 97, 9]. 3, 7, 7 ad causae -em vocatus. 3, 7, 9 non ... respuendo, sed amplectendo causae -em. 7, 2, 6 causae -e *liberare.* 8, 1 absol. 4 cui maritima tempestas causae -em contraxerat. SPART. Sept. Sev. 13, 1 occidit ... sine causae -e hos nobiles [GREG. M. epist. 5, 38 causarum]. COD. Theod. 4, 22, 1 [*a. 326* = COD. Iust. 8, 5, 1 pr.] quia minime ipsis -o causae mandata sit. AVELL. p. 58, 2 omnis eius causae -o ad metropolitae episcopi deducitur examen. p. 58, 15 in levibus causae -bus. GREG. M. epist. 9, 83 ad causae -em ... accedere). CIC. rep. 2, 16 multaeque -e ovium et bovum ... coercere (*adde p. 1005, 71*). VLP. dig. 47, 10, 11, 7 convici non impudici -o cur patrono denegetur (*in libertam nuptam*). PAVL. frg. Vat. 99 ex dotis -e (EPIT. inst. Gai 2, 9, 3). ARNOB. nat. 5, 37 ad rerum simplicissimam -em *transire.* SYMM. epist. 1, 86 commisi eventui sollemnem hanc et simplicem -em salutis. SERV. auct. Aen. 3, 89 est species ista augurii, quae legum -o appellatur (*sequitur definitio*). PAVL. NOL. epist. 29, 7 de commemoratione natalium sanctis -em facere meritorum (*locus fort. non integer*). AVELL. p. 58, 19 testimonii -em in accusationem episcopi profiteri (*adde p. 1005, 70*). BENED. reg. 17 psalmorum -e. **B** *cum structuris verbi dicendi, tantum de oratoria dictione:* CIC. inv. 2, 82 de ea (*iudicatione*) per amplificationem ex deliberationis praeceptis -o. pro *v. infra l. 69.* in *p. 1007, 1.* GLOSS. II 251, 33 αὐτοσχέδιον prae oculis -o, extemplo (*sc. dictio. cf. infra l. 64sqq.*). **C** *absolute: a dicendo i. eloquentiam exercendo:* CIC. de orat. 1, 157 educenda ... -ost ex hac domestica exercitatione (Tusc. 2, 9 -i operam *dare.* TAC. dial. 2 arcana semotae -is. MART. CAP. 4, 422 -o ... exercitatio est rhetorica, rhetorica ... frequenti -e meditanda est). *i. genus exercendi eloquentiam:* CIC. de orat. 1, 22 seposuisse a ceteris -bus eam partem dicendi, quae in forensibus disceptationibus ... versaretur (1, 52 in his [*sim. ut antea*] ... versari hanc nostram -em. 1, 108 genera huius forensis nostrae -is. Brut. 272). *abit in sensum eloquentiae, generis dicendi* (*cf. p. 1007, 14*). DIOM. gramm. I 426, 28 recorrectio errorum, qui per scripturam -emve fiunt. COD. Theod. 3, 13, 4 (*a. 428*) etiamsi -o (*omisit* COD. Iust. 5, 11, 6) vel stipulatio in pollicitatione rerum dotalium minime fuerat subsecuta.

II *id quod dicitur:* **A** *i. q. eloquium, sententia, verbum* (*latiore sensu*): PACVV. trag. 4 ita saeptuose -o abs te datur (*de aenigmate*). 150 set me (ne *codd.* NON. p. 123 *versus hiat*) incertat -o (*de oraculo? cf.* 305 non falsa autumare -o Delphis solet. TRAG. inc. 49 LIV. 8, 24, 2). PRISC. gramm. III 108, 5 de singulis vocibus -um *eqs.* (PORPH. Hor. serm. 1, 1, 16 subiunxit -em, cuius ... sensum *eqs. cf.* carm. 4, 11, 29—31 difficilis -o [*del. Petschenig apud Holderum*] frasis. MAR. VICTORIN. defin. p. 22, 1. *alia grammatica v. sub p. 1007, 35*). TERT. adv. Marc. 4, 14 p. 459, 11 per huiusmodi -em (*de Christi verbo.* ITALA Ier. 23, 33 [Wirc.] quae sit -o domini ... vos estis -o [23, 34 *syn.* dictum. λῆμμα, VVLG. onus. *cf. de loco apud translatores conclamato:* HIER. in Ier. 23, 33 p. 100]. RVFIN. Orig. in Ios. 22, 1. AVG. gen. ad litt. 2, 6 p. 41, 2 haec ipsa -o verbum est patris. gen. ad litt. imperf. p. 497, 26 *opp.* effectionem. CASSIOD. in psalm. praef. 1 p. 12ᴮ prophetia est suavis -o caelestis doctrinae). OPTAT. 7, 4 p. 175, 5 prophetae (APRING. in apoc. 19, 17—18). FAVSTIN. trin. 1, 2 sacris -bus (*i. scripturae sacrae*). CASSIOD. inst. div. 15 p. 1128ᴬ humanarum formulas -um (*opp.* divini ... eloquii). PRISCILL. tract. 1, 34 -es prudentium (*cf. fort. c.* VVLG. prov. 23, 12). CASSIOD. inst. div. 15 p. 1130ᴬ spiritus longa -e fatigatus (*ibid.* has -es in psalterio ... nos posuisse retinemus, *de colis scripturae sacrae*). GREG. TVR. Franc. 5, 50 non fefellit -o sacerdotis (*cuiuslibet.* glor. mart. 79).

B *t. t. rhetorum et grammaticorum:* COMINIAN. Char. gramm. I 265, 3 ‹-o› et contexta oratio et una pars eius intellegitur (DIOM. gramm. I 451, 23). **1** *i. q. declamatio, oratio, compositio* (*cum quae habetur et auditur, tum quae componitur et legitur*): CIC. inv. 1, 6 finis *facultatis oratoriae est* persuadere -e (AVG. conf. 2, 2, 4 MART. CAP. 5, 439). 1, 20 ad reliquam -em (1, 33 omnis. 2, 121. orat. 133 perpetuae -is [AVG. doctr. christ. 4, 18, 37 *opp.* collocutio]. 211. SEN. contr. 4 praef. 6 mediam -em fictu eius interrumpi [QVINT. inst. 9, 2, 71]. PETRON. 3 ordinem ... totius -is [CASSIOD. var. 11, 1, 19 *de epistula sua in senatu recitanda*]. CASSIOD. inst. div. 15 p. 1129ᴰ). CIC. de orat. 1, 21 ab aliqua firmissima ratione nostrae -is. 1, 64. 152 se in his subitis -bus exercere (TAC. dial. 10 fortuitae et subitae -is impetu. GELL. 9, 15, 5 subitaniā. *cf.* QVINT. inst. 2, 4, 27 ut ... extemporales eorum -es his ... emblematis exornarentur. ENNOD. dict. 24 tit. p. 498, 2 -o ex tempore, quam ipse Deuterius iniunxit). de orat. 2, 270 oratoriis -bus (actionibus *H m. opp.* urbanis sermonibus). Brut. 256 L. Crassi unam pro M'. Curione -em. SEN. contr. 7 praef. 6 qui de -e sua timeret, etiam cum dixisset (*cf.* ENNOD. dict. 7, 4 p. 444, 12). TAC. dial. 6 est quoddam sicut ipsius -is, ita gaudii pondus et constantia. 34 huius omnibus -bus interesse sive in iudicio sive in contionibus (*cf.* APVL. Socr. praef. 5 p. 113 -is huius expertes abiretis). QVINT. inst. 2, 2, 6. POMP. gramm. V 158, 35 *elocutiones*, quas ponunt scholastici in -bus. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 6 p. 175, 43 rhetorica -o vocatur *controversia quaedam.* defin. p. 17, 4. IVL. VICT. rhet. 24 p. 441, 21 maximas vel panegyricas (AVG. doctr. christ. 4, 25, 55). OPTAT. 5, 1 p. 119, 3 initio -is tuae (*syn.* tractatus. CASSIOD. art. 3 p. 1167ᶜ *inde* ISID. orig. 2, 22, 2). AVG. conf. 5, 13, 23 -e proposita. doctr. christ. 4, 3, 5 lectis ... et auditis eloquentium disputationibus vel -bus. 4, 28, 61. PETR. CHRYS. serm. 120 p. 529ᴮ de singulo apostoli verbo singulas proferre -es. SALV. epist. 9, 15 nec tam -is vim atque virtutem quam dictoris cogitent dignitatem (ENNOD. dict. 1, 4 p. 424, 4). ENNOD. *titulus orationibus XXVIII eius singulis praescriptus in codd.* (p. 423—506),

velut dict. 1 p. 423, 2 -o in natali Laurenti *eqs.* (14 p. 467, 13 in legatum qui). 2 p. 430, 13 missa Honorato. 12 p. 461, 3 dictata sub die. *adde* epist. 2, 10 p. 49, 18 Avieni -bus. opusc. 4, 5 p. 384, 6 *al.* CASSIOD. inst. div. 8 p. 1119^{C} subtilissimas...esse ac brevissimas -es (*syn.* adnotatio). 15 p. 1130^{A}. gramm. VII 214, 21 prosalem metricamque componere. in psalm. 1 praef. perspicuam (*syn.* orationis textus). *nota i. simplex genus dicendi*: CIC. inv. 1, 10 res quae habet in se positam in -e ac disceptatione aliquam controversiam. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 8 p. 179, 37 -o potest esse demonstrativa materia, disceptatio vero deliberativa et iudicialis, deinde -o potest esse narratio. 1, 33 p. 242, 37 in dialogis sermonem esse, non -em, -em...esse oratoris in civilibus causis. EVGRAPH. Ter. Eun. 107 in -e aperta verba *servanda sunt* (*syn.* narratio). DIFF. ed. Beck p. 39, 105 describere -is vel ordinis *est.* 2 *i. q. genus dicendi, stilus*: QVINT. inst. 9, 1, 17 λέξεως, id est verborum vel -is vel elocutionis vel sermonis vel orationis (IVL. VICT. rhet. 20 p. 433, 30 *cf.* BOETH. mus. 4, 3 p. 309, 19). CIC. inv. 2, 110 quidquid...de homine probando aut improbando dicitur cum ad eam -em *eqs.* (Brut. 71 genus hoc -is. ARNOB. nat. 2, 6). Brut. 51 Atticae -is (325 Asiaticae. IVL. SEV. rhet. 3 p. 356 Atticorum . . . -o [*em. Vossius*, actio *codd.*]). 165 fuit in hoc etiam popularis -o excellens. orat. 25 opimum quoddam et tamquam adipatae (NON. p. 69, adipale *codd.*) -is genus. DIOM. gramm. I 474, 31 poeticae (EVGRAPH. Ter. Eun. 663 comica). ARNOB. nat. 5, 41 in allegorica -e (MAR. VICTORIN. defin. p. 27, 8 imaginariā). ROMAN. Char. gramm. I 203, 15 localis adverbiis gratia -is inest multa. SERG. gramm. IV 487, 16 -um genera sunt tria. aut . . . dramaticos est aut diegematicos aut mictos *eqs.* MAR. VICTORIN. rhet. 2, 14 p. 270, 19 similitudine -is. defin. p. 22, 27 ad propriae (*i. suae*) ornamentum -is (MART. CAP. 5, 513 quodam schemate -is venustetur [ENNOD. epist. 5, 7 p. 130, 3. *cf.* 7, 5 p. 444, 19 iubar -is. *sim. al.*]. CASSIOD. inst. div. 115 p. 1130^{A} -is lumina). VVLG. II Macc. 2, 32 brevitatem . . . -is (λέξεως. *cf.* ENNOD. epist. 6, 20, 2 p. 160, 22). SIDON. epist. 3, 14, 1 gloriae punctum, quod -i negares, das amicitiae. 3, 14, 2. POMER. 3, 34, 2 de accuratione -is elucubratae. ENNOD. dict. 1, 6 p. 424, 25 florulentā. *al.* CASSIOD. inst. div. 5 p. 1117^{B} nimis suavissima. 17 p. 1133^{D}. 3 *t. t. grammaticorum i. q. locutio, abit in sensum 'formae' 'verbi'*: *definitur*: QVINT. inst. 1, 5, 2 quam (*vocis quae est* verbum) vitantes ambiguitatem quidam dicere maluerunt voces, locutiones, -es. CHAR. gramm. I 16, 28 -o est ex syllabis finita cum significatione certa locutio, ut est dico factio. DIOM. gramm. I 436, 10 PRISC. gramm. II 53, 8. III 108, 17 EXPLAN. in Don. gramm. IV 487, 14 MAR. VICTORIN. gramm. VI 5, 2 DOSITH. gramm. VII 388, 16 AVG. dialect. 5 BOETH. herm. pr. 1, 4 p. 67, 11 herm. sec. 2, 4 p. 85, 25. 91, 1. *tractatur singulis capitulis*: CHAR. gramm. I 16, 28 DIOM. gramm. I 436, 29 PRISC. gramm. II 53, 7 DOSITH. gramm. VII 388, 15. *cf. Jeep, Zur Gesch. d. Lehre v. d. Redeteilen (1893) p. 121.* TIRO Gell. 10, 1, 7 ut -o . . . ambigua verbi lateret (*i. forma.* BOETH. herm. sec. 4, 10 p. 255, 11). QVINT. inst. 9, 1, 4 est . . . tropus sermo . . . translatus . . . vel ut plerique grammatici finiunt, -o ab eo loco, in quo propria est, translata in eum in quo propria non est (*item in eiusmodi definitionibus passim velut*: COMINIAN. Char. gramm. I 265, 9 barbarismus est barbaros lexis id est barbara -o. CHAR. gramm. I 152, 5 genus est -o, qua plures continentur species, ut animale. 271, 27 -o sententiave dubiae significationis. DIOM. gramm. I 458, 2 deficiens. DON. gramm. IV 394, 29 impropria. CLEDON. gramm. V 47, 16 SACERD. gramm. VI 463, 22 AVDAX gramm. VII 361, 13 SCHEM. dian. 60 rhet. p. 77, 18. IVL. RVF. rhet. 4 p. 39 ἀστεισμός, urbana -o [CASSIOD. in psalm. 98, 1]. MAR. VICTORIN. defin. p. 18, 14). *passim apud grammaticos*: COMINIAN. Char. gramm. I 267, 21 huic -i (*pronomini* hic *ad demonstrandum adhibito*) accidere demonstrationem. ROMAN. Char. gramm. I 193, 14 ut in multis generibus istius modi -is commodo commodeque. CHAR. gramm. I 16, 30 quaedam -es sunt simplices, ut facio, quaedam compositae, ut conficio (*sequuntur exempla alia*: sinciput, cismare, cornucen, sacravia). I 152, 11 oratio est...per -es ordinata pronuntiatio (DIOM. gramm. I 300, 18 *et* 29 [*ex Scauro*] *et saepius in definitione orationis*). I 278, 16 media parte -is (DIOM. gramm. I 441, 17 ad principium. VIRG. gramm. epist. 3 p. 135, 18). DIOM. gramm. I 281, 4 singularis -o plurali verbo concluditur. 281, 7 eadem...ponitur *bis.* 334, 28 nequaquam...reperiri potest Latino sermone ulla -o quae dualem exprimit numerum. 338, 18 ipsa -e per se commendantes sensum *formae indicativi.* 396, 5 ex omni verbo talis haberi -o potest. 416, 24 sunt -es quas, incertum est, utrum coniunctiones an praepositiones an adverbia nominemus. 499, 22 volubilem et cohaerentem continuant -em *pedes teretes* (499, 30). PRISC. gramm. II 183, 20 nominis vel aliarum casualium -um. III 121, 17 interrogativa -um. 163, 5 constructio -um. 193, 8 aliae . . . pro aliis partibus vel -bus ponuntur, ut nomen pro adverbio. PS. PRISC. gramm. VII 520, 22 observatur...unus accentus in integris -bus (*opp.* in compositis). DON. gramm. IV 367, 15 CONSENT. gramm. V 347, 6. 400, 14 nisi ipsi poetae corruperint -em (MARTYR. gramm. VII 173, 10). SCAVR. gramm. VII 20, 6. CASSIOD. (*ex Papiniano*) gramm. VII 161, 25 (inst. div. 15 p. 1123^{C} -o tota confusa est). GELL. 6, 9, 13 ratio . . . istarum -um (*velut* pepugi). 11, 3, 3 TER. MAVR. 1317 DON. Ter. Ad. 766 Eun. 698 Phorm. 106. SCHOL. Hor. Vind. ars 235 per nomen et verbum intellegit omnes -es. EVGRAPH. Ter. Andr. 15. Phorm. 426 submissiore -e. *interdum non tam de specie quam de significatu*: EXPLAN. in Don. gramm. IV 536, 36 horum nominum (*deminutivorum*), quo magis -e minuuntur formae, eo magis accrescunt syllabae. DON. Ter. Eun. 1059, 1 'in' . . . et auget et minuit -em. BOETH. in Porph. comm. sec. 3, 10 p. 234, 12 eiusque (*praedicationis*) -o non transeat ad alterum. *abit in t. t. dialecticae i. praedicatio*: BOETH. (*adde eiusdem definitiones supra p. 1007, 42*) herm. pr. 1, 4 p. 66, 28 *opp.* affirmatio (*sed adde* p. 68, 1). 1, 5 p. 75, 27 nomen et verbum -o sit sola. 2, 12 p. 170, 3 -o id est affirmatio (*opp.* negatio). herm. sec. praef. p. 5, 7 φάσιν -em interpretamentum, λέξιν vero locutionem. 2, 5 p. 112, 21 verbi . . . nominis (*i. formata verbi ope vel nominis*). *et passim.* in Porph. comm. sec. 2, 2 p. 171, 11 ubi . . . non est simplex -o, illic multiplex significatio.

syn.: dictum, elocutio, locutio, oratio, sententia, verbum.
opp.: disceptatio, sermo.
deriv.: dictiosus, dictiuncula. *Bögel.*

dictiōsus, -a, -um [*a dictio ductum esse videtur. Th.*]. VARRO ling. 6, 6, 1 hinc (*sc.* a dicendo) appellatum 'dictum' in mi[ni]mo ac '-us' (*i. q. dicax*). *L.*

***dictito**, -āvī, -ātum, -āre [*a dictare, dicere. Th.*]. GELL. 9, 6, 3 esito et unctito . . . prima littera longa promimus et contra -o ab eo verbo, quod est dico, correpte dicimus. *ibid.* dīco...dĭctus dĭctito. GRAMM. suppl. 152, 16 *in numero frequentativorum* -o saepe dico (*cf.* PAVL. FEST. p. 166). GLOSS. λογοποιῶ. -at frequenter dicit. frequenter dictat. frequenter dictat vel dicit. -ant θρυλοῦσιν. SCHOL. Ter. p. 127 -at frequenter reprehendit. *legitur inde a* PLAVTO *et* TER., *frequentant* CIC. (44^{ies}) LIV. (19^{ies}) TAC. (23^{ies}); *deest* CATVLLO *et poetis dactylicis* (*praeter* LVCR. *et* HOR. epist.) SEN. rhet. *et* phil. *al. particip. praes. activ.* (*persaepe pro eo, quod est* dicens *vel* locutus) *usurpant* LIV. 14^{ies} *et* TAC. 20^{ies}, *non* CIC.; VELL. *aliam verbi formam non adhibet.* [*dub.*: SALL. Catil. 22, 2 *Catilinam* aperuisse consilium suum atque eo -are fecisse, quo *eqs.*]

1 *i. q. frequenter dicere; inde a* LIV. *notio repetitionis hic illic neglegitur, ut verbum abeat in simplicem dicendi vel declarandi significationem*: *aliquid* (*acced.* de *l. 39*): CIC. div. in Caec. 52 id, quod -as. Verr. 1, 8 ut hoc palam -et (2, 23. 131. 6, 176 Vatin. 38 Mil. 26 BELL. Alex. 58, 1 VAL. MAX. 3, 2, 17. 5, 3 ext. 3 SVET. Tib. 43, 2 palam et vulgo). 1, 28. 3, 102 haec eum -asse priore actione et *ille* dixit. 4, 136. 141 an id, quod *ille* -bat, tute de te profiterere ac -res? 4, 144 Cluent. 183 Mil. 21. de orat. 2, 56 causas (*i. saepe causam dicere. alio sensu*: GELL. 1, 13, 13 causis rationibusque, quas -bat, spretis). Att. 15, 2, 2 LIV. 9, 18, 6. PLIN. dub. serm. frg. Char. gramm. I 141, 19 ut fax faex nux . . . sine i genetivo plurali sunt -auda, ita contra nox falx calx . . . cum i pronuntianda sunt. TAC. ann. 6, 48. 12, 65. DIOM. gramm. I 383, 7 'rident' procul dubio cuncti -ant. 487, 30 GELL. 19, 5, 4. 20, 9, 3. CARM. epigr. 107, 3 hoc . . . etiam Hippo dicti⟨tat⟩ (*i. praedicat*). TER. MAVR. 887. ARNOB. nat. 3, 7 temeraria et impia. LACT. inst. 2, 11, 9. QVEROL. p. 43, 19 bene...tandem pro dominis solus qui haec -as (*ibid.* dico). AMM. 21, 12, 4 multis ultro citroque -atis (*item* 24, 8, 2. 27, 12, 7). 31, 16, 1 multis -atis (*Petschenig*, dictatis *V v*) et controversis. AVG. civ. 4, 26 cur...ludi scaenici, ubi haec -antur, cantitantur, actitantur...inter res divinas a doctissimis conscribuntur? (*sim.* 2, 13). SIDON. epist. 9, 15, 1 v. 40 *ille* ista rhetor altius, *ille* et *ille* politius, *ille* -asset acrius. CLAVD. MAM. anim. p. 174, 19 istum quem -as animi corporalem visum (*fere i. q. contendis, sustines*) et de temet ipso renuntiato tibi nobisque dicito. *seq. oratio recta*: SVET. Nero 49, 1 SPART. Hadr. 23, 14 AMM. 22, 5, 4. *seq. acc. c. inf.* (*saepe suppl.* esse; *omittitur subiect. et pron. reflexiv.* [LIV. 5, 8, 10] *et demonstrativ.* [VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 TAC. ann. 13, 19. 14, 60 SVET. Iul. 30, 2 APVL. apol. 82]): TER. Haut. 22 quod malivolus vetus poeta -at repente ad studium hunc se applicasse musicum. Phorm. 4 ita -at *eqs.* 743 non, obsecro, es quem semper te esse -asti? CIC. Verr. 1, 4. 2, 131. 4, 131 *sqq.* Cluent. 38 Catil. 2, 16 dom. 15. 92 Vatin. 34 Mil. 26 Phil. 5, 32. 13, 32 rep. 3, 15 off. 3, 58 Att. 1, 12, 2 2, 1, 5. 11, 8, 2 epist. 1, 9, 16. 25 Appius in sermonibus antea -bat, postea dixit etiam in senatu palam sese *eqs.* LVCR. 4, 658 CAES. civ. 3, 32, 4. 6 BELL. Alex. 58, 1 SALL. Iug. 84, 1. NEP. Lys. 1, 4 cum hanc causam Lacedaemonii -assent (dictassent *C*) sibi esse belli. Dion 7, 3 vulgus . . . liberius loquebatur et tyrannum non ferendum *esse* -bat. HOR. epist. 2, 1, 27 LIV. 1, 6, 1. 1, 23, 4. 1, 49, 1. 3, 20, 8. 3, 40, 9. 4, 58, 11. 4, 59, 9. 5, 2, 2 *al.* VELL. 2, 27, 2. 2, 57, 1. 2, 58, 2. 2, 60, 2. 2, 83, 2 VAL. MAX. 3, 2, 17 PLIN. nat. 9, 114 QVINT. inst. 10, 7, 14 decl. 351 p. 380, 28 PS. FRONTIN. strat. 4, 7, 25 TAC. hist. 2, 84. 4, 68. 72 ann. 1, 14. 72. 3, 16. 18. 58 *al.* PLIN. epist. 6, 16, 13 SVET. Cal. 37, 1 Dom. 1, 3. GELL. 13, 6, 2 id vitium sermonis non barbarum esse, sed rusticum et cum eo vitio loquentes rustice loqui -bant. APVL. apol. 66 PANEG. 5, 7 LAMPR. Heliog. 8, 3 ARNOB. nat. 3, 30. 4, 21 IVST. 2, 13, 6 AVR. VICT. Caes. 3, 12 PS. AVR. VICT. epit. 12, 7 orig. 18, 2 AMM. 14, 11, 22. 15, 8, 2. 22, 12, 3. *absolute*: PLAVT. Friv. frg. 1 commodo -emus. CIC. Verr. 2, 93. 4, 151 aiunt . . . te ita -are. 6, 155 ut patroni tui -ant. Vatin. 38 Mil. 25. 67 Phil. 2, 42 LENT. Cic. epist. 12, 15, 4 CAES. civ. 3, 22, 3 BELL. Alex. 64, 2 MELA 2, 20. PAVL. FEST. p. 326 quare parasiti Apollinis in scaena -ent. TAC. ann. 2, 65. ARNOB. nat. 3, 30 quemadmodum vos ludere ac -are con-

suestis. FILASTR. 121,9. *fere i. q. scribendum dictare*: FILASTR. 142,7 qui interpretem exciperet -antem (*videtur corrig.* dictantem, *v. p. 1012, 7*). *nota*: EPIT. Alex. 42 barbari . . . -bant (*i. illudentes quaerebant*), si Alexander se fortiorem quam Herculem putaret. *impersonaliter*: PLAVT. Trin. 99 male -atur tibi volgo (*i. tibi maledicitur*) in sermonibus: turpilucricupidum te vocant cives tui *eqs.* *adduntur per tautologiam adverbia iterativa haec*: semper (CIC. Verr. 2, 131 VAL. MAX. 5, 2,7), saepius (LIV. 3, 20, 8), saepissime (SPART. Hadr. 23, 14), identidem (SVET. Nero 49, 1), assidue (GELL. 19, 5, 4), saepe (AMM. 22, 5, 4). *cf.* LIV. 9, 18, 6 -are solent.

2 *i. q.* ***appellare, significare solere***: *acced. accusat. simpl.*: SVLP. APOLL. perioch. Ter. Eun. 1 sororem falso -atam Thaidis. AMM. 22,8,24 inter civitates alias Phasis est nomine fluvii -ata. 23, 6, 69 lacum ingentem eodem vocabulo (*sc. Arias*) -atum. *acced. accusat. dupl.*: CATO ad fil. frg. 1 nos, *Romanos, Graeci* . . . -ant barbaros. MET. NVM. or. frg. Gell. 7, 11, 3 si se mihi inimicum -arit. HOR. epist. 1, 16, 22 si te populus sanum recteque valentem -et. VAL. MAX. 5, 2,7 patronum eum domus et familiae suae semper -vit. PLIN. epist. 5, 13, 10 cum alii divinum me, alii meis rapinis, meae avaritiae occursum (*ad p. 1008, 58 sq.*) per ludum ac iocum -ant. SVET. Tib. 43,2 palam iam et vulgo nomine insulae (*sc. Caprearum*) abutentes Caprineum *Tiberium* -bant. Cal. 8,3 quod antiqui... puellas pueras, sicut et pueros puellos -rent. Claud. 3,2 mater Antonia portentum eum hominis -bat nec absolutum a natura, sed tantum incohatum. Vit. 13, 2. APVL. apol. 63 sceletum perquam impudenti mendacio -ari (*sc. simulacrum dei*). 82 quod me... nunc de *illius* sententia magum -ret. Socr. 15 p. 152. SOL. 5, 5 Regium a dehiscendi argumento 'Ῥήγιον' Graeci -bant (dicita- *L'*). TER. MAVR. 512 *syllabas communes Graeci* -ent κοινάς. 654. AMM. 15, 13, 2 quem... Musonianum voluit appellari, ante Strategium -atum. 16,10,8 cataphracti equites, quos clibanarios -ant. 16, 12, 25 filium... Agenarichum genitali vocabulo -atum ad Serapionis transtulit nomen. 16, 12, 49 quae confirmatio castra praetoria -atur. 17, 7, 13. 20, 3, 4. 21, 2, 5. 22, 4, 9 pabula iumentorum, quae vulgo -ant capita. SVLP. SEV. chron. 2, 24, 1.

syn.: *ad 1*: dicere solere (CIC. dom. 92), praedicare solere (CIC. dom. 92), praedicare (BELL. Alex. 64, 2 PS. AVR. VICT. orig. 18, 2), pronuntiare (PLIN. dub. serm. frg. Char. gramm. I 141, 19), aiebat (SVET. Claud. 3, 2). *ad 2*: appellare (AMM. 15, 13, 2). *Graeber.*

dictiuncula, -ae *f. a* dictio *deminutive. i. q. dictum* (*per contemptionem*): AVG. c. Iul. op. imperf. 4, 111 in tali causa nihil praeter episcopi, quas dicis -as protulisti (*cf. quae seq.*). *Bögel.*

ˣdicto, ᵒ-āvī, -ātum, -āre [*a* dicere, dictus. *Th.*]. *de origine*: PRISC. gramm. II 429,23 *a supino* dictu *derivatur* (*item* GRAMM. suppl. 7, 18). 431, 4 traho tracto, cogo cogito, dico -o. PRISC. gramm. II 263,21 dictus pro -atus *inter participia per syncopam prolata*. GLOSS. ὑπαγορεύω. -at ἀναδίδωσιν, ὑπαγορεύει (*cf. Haupt, opusc. II p. 511*). frequenter dicit (dictitat *b c*). -verit καταλέξει, ὑπα⟨γορεύσει⟩. -ante ἐπαγορεύοντος. *legitur inde a* LVCIL. *et* RHET. Her., *deest* CATVLLO LVCR. CAES. VERG. HOR. carm. (*sed* sat. *et* epist. *9ies*) TIB. LIV. CVRT. TAC. *al.* [*falso traditur*: PLAVT. Amph. 670 -are (putare *Ussing.*). AMM. 31, 16, 1 (*cf. p. 1008, 50*). *ex coni. legitur* SEN. epist. 40, 10 (*cf. p. 1011, 22*). *dub.*: AFRAN. com. 68 ⟨clam⟩ nobis (novis *ω*) -es (*Lipsius*, -is *ψ*, *om. L*, ne bis dicatis *Bücheler*).] [*it.* dettare, *francog. vet.* ditier. *M.-L.*]

i. q. frequenter dicere: **I** ***certa quadam notione finali sublatente***: **A** *quae reddantur i. q. praeire verbis*: *absolute*: PRISC. gramm. III 311, 11 Demosthenes ἐν τῷ κατ' Αἰσχίνου 'αὐτὸς ἐξηγεῖτο τὸν νόμον τῷ κήρυκι' ἀντὶ τοῦ 'ὑπηγόρευεν'. Romani 'verbis praeire' et 'iurare in verba illius' id est 'quomodo ille -ret'. *aliquid* (*v. etiam* dictata *p. 1013, 83 sq.*): HOR. sat. 1, 10, 75 an tua demens vilibus in ludis -ari carmina malis? epist. 1, 6, 50 mercemur servum (*i. nomenclatorem*) qui -et nomina. SIL. 10, 447 -ata . . . iurant sacramenta deis. QVINT. inst. 2, 4, 12 *praeceptorem* totas -are materias. 8 pr. 26 (*in imag.*) *nobis* sordet omne quod natura -vit. IVV. 6, 391 -ata... verba pertulit. 8, 82 Phalaris licet imperet, ut sis falsus et admoto -et periuria tauro. MACR. sat. 2, 4, 30 corvus coepit dicere -atam salutationem. ENNOD. dict. 12, 6 p. 462, 24 (*in imag.*) quod bene cor -verit lingua proloquitur. *acced. dativ.*: HOR. epist. 2,1,71 *carmina Livi* plagosum mihi parvo Orbilium -are (*cf. alio sensu p. 1010, 69 sq.*). VAL. FL. 1, 685 miseris -at pia vota sacerdos. CYPR. GALL. Ios. 445 elementa graves pueris -are magistros. *i. q. praeire cantu*: CYPR. GALL. exod. 544 cantarunt matres vatis (*i. Aaronis*) -ante sorore. *nota i. q. loquentem inducere*: CIC. fin. 4, 62 qui illis orationem -visses.

B *quae excipiantur* (*cf. Norden, Antike Kunstprosa II 954 sq.*): **1** *dictantem non esse eundem atque scribentem praedicatur i. q. notario praedicere scribenda* (*saepius de deis, Musis sim. poetae quasi excipienti versus, carmina sim. suggerentibus, sim.* PLIN. epist. 1, 9, 6 o mare, o litus . . ., quam multa invenitis, quam multa -atis): *aliquid*: LVCIL. 1139? RHET. Her. 3, 17, 30 qui litteras sciunt possunt id, quod -atur (-atum *M*, dictum *E*), eis scribere et recitare quod scripserunt. CIC. Att. 2, 23, 1 haec -vi ambulans (*cf.* AVR. Fronto p. 90, 16 N. haec obambulans -vi). 5, 17, 1 hanc epistulam -vi sedens in raeda (8, 12, 1 *opp.* scripseram ipse eas litteras. 10, 3ª, 1 ad Q. fr. 2, 2, 1. SOL. 1, 107 quaternas . . . epistulas perhibetur *Caesar* simul -asse. HIER. in Philem. 19 p. 759 *epistulam* non solito more -vi, sed mea manu ipse conscripsi. AVG. retract. 2, 67 antequam epistulas ac sermones in populum alias -atas [*C*, alios -atos *al.*], alios a me dictos retractare coepissem. NOT. dign. or. 19, 13 *magister epistularum Graecarum* epistulas... aut ipse -at aut latine -atas transfert. ENNOD. epist. 3, 31, 1 p. 93, 21 [*in imag.*] quas [*i. epistulas*] aliquando -at sinceritas. 4, 14, 1 p. 109, 8 [*in imag.*] ore feriato mens -at epistulam. 8, 11, 3 p. 208, 16 transcursione. *al.*). CIC. Att. 7, 13ᵇ, 7 si scriberem ipse, longior epistula fieret, sed -vi propter lippitudinem. 14, 21, 4 haec scripsi seu -vi apposita secunda mensa apud Vestorium. HOR. sat. 1, 4, 10 *Lucilius* in hora saepe ducentos, ut magnum, versus -bat stans pede in uno (*cf.* SVET. Nero 52 vita Verg. p. 59, 13). 2, 3, 76 putidius multo cerebrum est... Perelli *creditoris* -antis quod tu numquam rescribere possis. OV. epist. 19, 29 -atis ab eo (*i. Amore*) feci sponsalia verbis (LACT. mort. pers. 46, 5 notarium iussit acciri et... haec verba -vit. *cf.* ENNOD. dict. 10, 15 p. 454, 14 [*in imag.*] *verba* in penetralibus conscientiae caritate magistra -antur). MANIL. 2, 124 (*in imag.*) ni... natura... tantum -asset opus (*cf.* SEN. epist. 9, 21). MART. 12 pr. 10 si quid est... quod in libellis meis placeat, -vit auditor. QVINT. inst. 1, 1, 28 -andi quae transferenda sunt labor (*cf. l. 6*). 11, 3, 131 *cum oratores* nonnumquam ad librarios suos ita respiciunt, ut sportulam -are videantur. PLIN. epist. 3, 5, 14. 6, 16, 10 ut omnes illius mali (*i. eruptionis Vesuvii*) motus, omnes figuras, ut deprenderat oculis, -ret enotaretque. 9, 28, 3 *bis.* 9, 36, 2 quae formaveram -o. 9, 36, 3. 9, 40, 2. SVET. Nero 32 ne impune esset studiosis iuris, qui scripsissent vel -assent ea *testamenta* (SCAEV. dig. 32, 102, 1. COD. Iust. 6, 23, 22 testamenta vel aliam quamlibet ultimam voluntatem). AVR. Fronto p. 230, 18 N. EXPLAN. in Don. gramm. IV 496, 27 haec magister Servius extrinsecus -vit. MAECIAN. dig. 32, 95 summas. CALL. dig. 48, 10, 15, 3 domini auctoritas subscribentis se ea -asse et recognovisse (*cf. infra l. 84*). VLP. dig. 2, 13, 6, 7 edi . . . est vel -are *rationem* vel tradere libellum vel codicem proferre. TERT. idol. 23 (*in imag.*) nihil potest manus scribere . . ., quod non anima -verit. ANTH. 899, 1 -antes Medici . . . et Apollinis artes Musas (*fere i. q. docentes*). TREB. trig. tyr. 33, 8 qui hos *libellos* . . . non scribo, sed -o, et -o cum ea festinatione (*cf.* SYMM. epist. 1, 2, 2). PRISCILL. tract. 8, 120 nec incondite quae spiritus dei -vit exposita *mihi videntur.* AMBR. epist. 1, 47, 1. HIER. epist. 20, 6 haec... breviter strictimque -vi. 29, 1, 3 rem grandem celerius -o quam debeo (*cf.* 36, 1, 5 ad unam lucubratiunculam -are volui rem dierum). 33, 6 haec quare scripserim et... cito, sed non cauto sermone -verim (64, 22, 2 propero sermone. in Is. 2 pr. p. 45/6 celeri sermone). 60, 19, 1 hoc ipsum, quod -o, quod scribitur, . . . de vita mea trahitur. in Gal. prol. p. 369/70 accito notario vel mea vel aliena -vi (*cf. p. 1012, 15*). lib. 3 prol. p. 485/6 -o quodcumque in buccam venerit (*item* in Abd. 20 p. 386). in Is. 5 pr. p. 169/70 -amus haec, non scribimus: currente notariorum manu currit oratio. GENNAD. vir. ill. 91. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 8 p. 360ᴮ capita integra -ata ex codice Ciceronis inseruit. CLAVD. 21, 302 -are paratus quae scriptis peragenda forent. AVG. epist. 238, 29 huic scripturae a me -atae et relectae ego Augustinus subscripsi. retract. 2, 67, 2 haec opera *tot* in libris *tot* me -asse recolui. SVLP. SEV. epist. 3, 2 omnia ad te prius paene quam fuerint scripta aut -ata perveniunt. MART. CAP. 1, 3 quidquid *Iuppiter* ex prompta sententia Parcarum pugillo (pugillari?) asservante -verit. ALC. AVIT. epist. 49 p. 77, 31 in litteris . . . possunt vitia cum securitate -ari. *al.* ENNOD. epist. 3, 2, 2 p. 72, 21 (*in imag.*) lacrimarum tempore -atur importuna narratio. epist. 8, 16, 4 p. 211, 18 nec alterum -are patiamini quae ad me scribetis (*cf.* epist. 8, 17, 3 p. 212, 14). dict. 3, 2 p. 434, 5 (*in imag.*) sine phaleris est omne quod -at affectio. opusc. 2, 73 p. 310, 4. GREG. M. in euang. pr. p. 1434ᴬ quarundam quidem *lectionum* -ata expositio... est per notarium recitata. *acced. dativ.* (*personae excipientis*): CIC. Brut. 87 quorum (*i. servorum litteratorum*) ⟨alii⟩ aliud -are eodem tempore solitus esset *Galba.* Att. 13, 9, 1 unum eius modi, quod, nisi exercitus sciret, non modo Tironi -are, sed ne ipse quidem auderem scribere. 13, 25, 3 ne Tironi quidem -vi, qui totas περιοχὰς persequi solet, sed Spintharo syllabatim. ad Q. fr. 3, 1, 19 hoc inter cenam Tironi -vi. PROP. 4, 16, 133 tibi pauca suo de carmine -at Apollo. OV. am. 2, 1, 38 *mea carmina*, purpureus quae mihi -at Amor (Pont. 3, 3, 29 tu, *Amor*, mihi -asti iuvenalia carmina primus [*cf. p. 1011, 59*]. EPIST. Sapph. 27 mihi Pegasides blandissima carmina -ant). SEN. clem. 1, 9, 3 cui (*Madv., i. Octaviano*; cum *N*) M. Antonius proscriptionis edictum inter cenam -ret. PLIN. nat. 7, 91 epistulas . . . tantarum rerum quaternis pariter -are librariis aut, si nihil aliud ageret, septenis *Caesarem solitum esse accepimus.* STAT. Theb. 11, 619 quisnam fuit ille deorum, qui stetit orantem *me, Oedipum*, iuxta praereptaque verba -vit Fatis? (*cf. p. 1011, 12*). MART. 2, 86, 4 nec -at mihi luculentus Attis (*sc. Catulli*) mollem debilitate galliambon. IVV. 6, 245 componunt ipsae (*sc. feminae*) per se formantque libellos, principium atque locos Celso -are paratae. PLIN. epist. 2, 20, 14 si modo... aliena testamenta . . . ipsis, quorum sunt illa, -verit. SVET. gramm. 26 *L. Plotium Gallum* M. Caelius . . . significat -asse Atratino accusatori suo actionem (*cf. p. 1011, 79*). MARCIAN. dig. 48, 10, 1, 8 quod illi -vi et recognovi (*cf. supra l. 31*). TERT. idol. 23 (*in imag.*) quamquam et

ipsi linguae anima -verit aut a se conceptum aut ab alio traditum. PAVL. NOL. epist. 30, 6 (*in imag.*) poteris per magistras animi tui lineas vel imperitis aut ignorantibus nos (*i. nostram imaginem*) -are pictoribus. *additur gerundiv.* (*acced. dativ. l. 7 et 11sq.*): TEST. porcelli p. 243, 3 quoniam *ego porcellus* manu mea scribere non potui, scribendum -vi (*sc. testamentum* [PAVL. dig. 29, 1, 40 pr. *ille* notario suo testamentum scribendum notis -vit. VLP. dig. 28, 5, 9, 1 sive ipse scripsit sive scribendum -verit. GEST. de aperiund. testament. Bruns Fontes⁷ p. 319]. GREG. M. moral. pr. 2 p. 7ᴮ ipse *spiritus sanctus* ... haec scripsit qui scribenda -vit. epist. 11, 15 p. 276, 17 hanc ... suggestionem supplicationemque meam Aemiliano notario scribendam -vi). AVSON. 162, 22 -asti Fatis verba notanda meis (*cf. p. 1010, 77*). ENNOD. epist. 1, 12, 3 p. 22, 18 semper scripsi et ... legenda -vi. *nota*: CALL. dig. 48, 10, 15, 1 si testator specialiter subscriptione sua declaraverit -asse servo alicuius, ut ... daretur. VLP. dig. 28, 5, 9, 2 cum -asset ex semisse aliquem scribi. *sequuntur verba dictata*: SEN. contr. 1, 7, 18 ego ... -vi: duplam dabo, si *eqs.* *aliquem*: IVV. 6, 218 non unus tibi rivalis -bitur heres (*sc. in testamento*). *absolute vel omisso obiecto* (*additur dativ. l. 25. 27, ablat. instr. vel modi l. 31*): OV. trist. 3, 3, 86 vox mihi fessa loquendo -andi vires ... negat. SEN. epist. 15, 6 possis legere, possis -are, possis loqui, possis audire. 40, 10 qui illi singula verba vellenti, tamquam -ret (dicta et *codd.*), non diceret, ait. PLIN. nat. 7, 91 scribere aut legere, simul -are et audire solitum *esse Caesarem*. QVINT. inst. 10, 3, 18 quid de illis -andi deliciis sentiam. 10, 3, 19 ille, cui -amus, urget. 10, 3, 22 secretum, quod -ando perit. MART. 8, 73, 8 Lesbia -vit, docte Catulle, tibi. IVV. 14, 29 ceras ... hac (*i. matre*) -ante pusillas implet (*sc. virgo*). CALL. dig. 48, 10, 15 pr. -ant⟨e⟩ testatore. 48, 10, 15, 4 -ante filio. 48, 10, 15, 5 -ante matre. VLP. dig. 2, 13, 1, 1. TERT. idol. 23 etiamsi lingua in -ando cessat immobilis et quieta. *ibid. Zacharias* cum manibus suis a corde -at. *al.* CORP. XIII 10027, 228 (*in stilo*) -a felix, felicior scribe. SPART. Hadr. 20, 11 uno tempore scripsit, -vit, audivit et cum amicis fabulatus est. CAPITOL. Maximin. 12, 5 litteras ... se (*i. Maximino*) -ante conscriptas (*cf.* OPTAT. 1, 20 p. 22, 4 [*in imag.*] litteras livore -ante conscriptas). VOPISC. Car. 8, 4 Iulius Calpurnius, qui ad memoriam -bat, talem ... epistulam dedit. OPTAT. 7, 1 p. 162, 5 Hieremias -bat, Baruch tradidit. AMM. 15, 1, 3 *opp.* scribere propria manu. 22, 6, 5 (*in imag.*) velut aequitate ipsa -ante lex est promulgata. HIER. epist. 18ᴬ, 16, 2 huc usque -asse sufficiat. 21, 42 ignosce dolentibus oculis, id est ignosce -anti (*om. cod. vetustiss.*). 34, 6 cum haec ... velox notarii manus me -ante signaret et plura dicere cogitarem. 57, 2, 2 accito notario (*cf.* in Gal. prol. p. 369/70 lib. 3 prol. p. 485/6 reg. Pachom. praef. 2 p. 53) raptim celeriterque -vi ex latere in pagina breviter adnotans. 57, 10, 4. 59, 2, 2. 126, 2. in Matth. prol. p. 7/8. adv. Iovin. 1, 21 cursim celeriterque. in Abd. 20 p. 386 neque enim ea lenitate et compositione verborum -amus, ut scribimus. in Agg. 2, 21 p. 774 celeri sermone -anti (in Is. 2 pr. p. 45/6). in Is. 22, 15sq. p. 320 quod ... nos celeritate -andi paene praeteriit (in Ezech. 42, 14 p. 518). *al.* GENNAD. vir. ill. 7 regulam scripsit, quam -ante angelo perceperat. PAVL. MED. vita Ambr. 42 scribendi vel -andi ipso die finem fecit (*cf.* AVG. doctr. christ. 4, 4 exercitatione sive scribendi sive -andi postremo etiam dicendi, quae *eqs.*). MART. CAP. 2, 119 te, *Philologia*, -ante fides sacrumque plectrum novit (movit β) Threicium sonare carmen. ENNOD. opusc. 3, 9 p. 333, 9 *opp.* excipere. PHOC. carm. de Verg. 128 (*in imag.*) certius ut libris (*sc. dictantibus*) oculo -ante notaret (*sc. loca Vergilius*). VEN. FORT. vita Marcell. 2, 6 apud quos ipsum loqui -are fit et quae vix corde concipitur mox in pagina res formatur. 3, 10. CARM. epigr. 521, 3 (*in imag.*) hos pater inscripsi versus -ante dolore. 937, 1 scribenti mi -at Amor mostratque Cupido (*cf.* 1753 [= INSCR. christ. Rossi I p. 1080] *a. 543* qualia -at Amor. *v. etiam p. 1010, 69 sq.*).

2 *notio non sua manu scribendi non premitur vel prorsus omittitur, hic illic fere i. q.* *litteris mandare, componere, scribere, edere*: *aliquid* (*additur dativ. l. 78 et p. 1012, 1 al.*, ad *p. 1012, l. 8 al.*): HOR. epist. 1, 10, 49 haec tibi (*i. ad te*) -bam. 2, 1, 110 pueri patresque severi ... cenant et carmina -ant. PERS. 1, 52 non siqua elegidia crudi -arunt proceres? SVET. Tib. 22 quos codicillos dubium fuit ... an nomine Augusti Livia et ea conscio Tiberio an ignaro -asset. Tit. 6, 1 cum patris nomine et epistulas ipse -ret et edicta conscriberet (Dom. 13, 1 cum procuratorum suorum nomine formalem -ret epistulam. AVR. Fronto p. 70, 19 N. VOPISC. Aurelian. 27, 6. 30, 3. TREB. Claud. 7, 2 hanc *epistulam* ipse *Claudius* -asse perhibetur. EPIST. pontif. 253 Hier. epist. 35, 1, 2. HIER. epist. 42, 3 ut non tam epistulam quam commentariolum -remus. GENNAD. vir. ill. 85. NOT. dign. or. 19, 13 *magister epistularum Graecarum* epistulas ... aut ipse -at aut latine -atas transfert). POMPON. dig. 45, 1, 112 pr. iudicium (*i. actionis formulam.* SCAEV. dig. 41, 9, 3. PAPIN. dig. 15, 1, 50, 2 inter eas. PAVL. dig. 9, 4, 22, 4. 17, 2, 65 pr. 21, 1, 30 pr. MARCIAN. dig. 42, 6, 7 heredi). PAPIN. dig. 15, 1, 50, 2 post actionem -atam (VLP. dig. 43, 3, 1, 4. 46, 7, 13, 1 PAVL. dig. 4, 8, 32, 9 *cf. Leist, PW. V 370 et v. p. 1010, 83*). GELL. 1, 23, 2 ea Catonis verba ... indidissem, si libri copia fuisset id temporis, cum haec -vi. APVL. flor. 16 p. 62 *Philemo* fabulas cum Menandro in scaenam -vit (ductavit *Jahn*, datavit *Bücheler*). apol. 101 ut ⟨qui⟩ sui potens ac vir acerbissimas (acceptissimas *Bosscha*, amantissimas *Hild.*) litteras matri -et. CODICILL. (Corp. X 7457), 4 cum ad te haec -rem. ANTH. 83, 6 debuit ingrato nullam -are salutem (*sc. initio epistulae*) laesus amor. NOVATIAN. trin. 28 p. 942ᴰ haec ... satis sit etiam adversus istum haereticum -asse. SPART. Hadr. 3, 11 orationum, quas pro imperatore -verat (20, 7 Carac. 8, 6. 7). OPTAT. 7, 1 p. 167, 26 ut per unum hominem Esdram ... tota lex ... ad apicem -retur (*i. quam accuratissime usque ad apicem*). FILASTR. 142, 1 *septuaginta duo interpretes* dissonantia putantur -asse. AVSON. 409, 27 haec ad te breviter et illico ... -vi. SYMM. epist. 1, 23, 4 pauca -are (*opp.* multa legere). HIER. epist. 36, 9, 2 Origenem duodecimum et tertium decimum in Genesim librum de hac tantum quaestione -asse (adv. Rufin. 3, 28 magister meus et tuus ... tres explanationum in Osee prophetam libros ad me rogante -vit. in Ezech. 13 pr. p. 505/6 ad finem usque). hom. Orig. in Luc. prol. p. 245/6 ut ad arbitrium vestrum ... haec ... non mea, sed aliena -rem (*cf. ibid.* alieno, ut ait Tullius, stomacho, non suo scribere. *et p. 1010, 45*). vir. ill. 56 *Ambrosii* industria ... adiutus infinita Origenes -vit volumina. c. Ioh. 38 haec ipsa apologia ... Isidoro praesente et multum collaborante -ata est, ut idem esset et dictator et baiulus litterarum. in Ezech. 12 pr. p. 462 ea ... simpliciter confitemur atque -amus. PS. RVFIN. in psalm. argum. p. 4ᴰ Esdras scriba, qui titulos posuit, psalmos aliter, quam -ati fuerant, ordinavit (*cf. alio sensu* PAVL. MED. vita Ambr. 42 cum quadragesimum tertium psalmum -ret). CLAVD. 5, 169 -atur facinus. carm. min. 26, 4 cum tibi, *fons*, plebeius carmina -et honos (*meton. i. q. homines ex plebe te honorantes*). NOT. dign. or. 19, 7 *magister memoriae* annotationes omnes -at (= occ. 17, 11). EPIST. pontif. 293, 5, 11 Migne 20, 500ᴬ preces. SIDON. epist. 1, 11, 1 quod iuvenem militantemque -asse praesumptiosum fuisset, publicasse autem periculosum. 2, 8, 2 neniam funebrem non per elegos, sed per hendecasyllabos marmori incisam planctu prope calente -vi (*cf.* SYMM. epist. 1, 15, 1 iudicio calente -vi). 9, 16, 1 hic nonus libellus peculiariter tibi -atus (dicatus *Luetjohann*). [*cf. ibid. libellos* ad *illum* scripsi]. GREG. TVR. glor. mart. 63. CAES. AREL. reg. mon. tit. regulam. *absolute*: LVCIF. epist. 8 p. 333, 5 breviter tamquam diligens ad diligentes -vi. SCHOL. Hor. Vind. ars 1 scriptores ... non habentes certam regulam -andi. HIER. epist. 26, 2 -andi angustia coartamur. 29, 4, 1 spatium -andi (29, 6, 1). 126, 2 *exordium*. OROS. comm. 1 p. 151, 7 expeditum animo ab aliis -andi necessitatibus esse. DRAC. Romul. 3, 15 *tua doctrina* praeduce -o (*Vollmer*, dictor *codd.*). ANTHIM. 71 quomodo et de oriza -vimus (*ibid.* diximus).

C *quae peragantur i. q.* *praecipere, suadere, suggerere*: 1 *praecipiunt res*: *absolute*: SEN. epist. 9, 21 hos sensus esse communes, natura scilicet -ante (*cf.* MANIL. 2, 124). QVINT. inst. 3, 4, 12 ita videtur ratio -are. POMPON. dig. 1, 2, 2, 11 ipsis rebus -antibus. APVL. met. 3, 22 dum -at occasio. CARM. epigr. 448, 4 fato -ante iniquo. CHIRON 117 escam porrigito, si -verit ipsum tempus (VVLG. 1 Macc. 8, 25 prout tempus -verit [ὁ καιρὸς ὑπογραφῇ]). 249 prout ipsa aetas animalis -verit. AMBROSIAST. in Rom. 16, 24 -ante iustitia gubernabat civitatem maxime in pretiis moderandis (*cf.* BENED. reg. 2 p. 10, 40). AVELL. p. 63, 21 ut fieri mos volebat atque ipsa religionis disciplina -bat. CORIPP. Ioh. 3, 380 ira -ante. *al.* CORP. V 6710, 12 si (h)ora et fatus -asset (*fere i. q. permisisset*). *aliquid*: MANIL. 2, 401 nunc foedus (*Bentl.*, phoebo *codd.*) stellis nunc et -antibus (dit-, luct- *al.*) iras. SEN. dial. 3, 8, 4 ut nihil faciant eorum, quae ira -at (*cf.* LVCAN. 5, 318 haec ira -ante profatur. *et l. 50*). epist. 121, 21 sine ulla cogitatione, quae hoc -et, sine consilio fit, quidquid natura praecipit. COLVM. 4, 24, 4 modus ... materiarum is erit, quem -bit humi atque ipsius stirpis laetitia. PETRON. 87, 1 cetera, quae libido distenta -at. PLIN. nat. 26, 20 demonstratarum priore libro herbarum reliquos effectus reddemus adicientes ut quasque ratio -bit (*cf. supra l. 43*). SIL. 10, 272 dolor verba aspera -at (*cf. l. 75*). QVINT. inst. 1, 3, 16 qui pudor frangit animum et abicit atque ipsius lucis fugam et taedium -at. 2, 15, 6 aspectus etiam ipse sine voce *persuadet*, quo (cum *Spald.*) vel recordatio meritorum cuiusque vel facies aliqua miserabilis vel formae pulchritudo sententiam -at *aspicientibus*. decl. 257 p. 50, 2 suadere quod animus -verit. TERT. adv. Marc. 5, 2 p. 572, 11 nulla apostolo materia competisset id tam presse docendi, quod ultro fides ipsa -asset. nat. 1, 8 nationem ... cuius sonum natura -asset. PALLAD. 1, 20 consuetudo. OPTAT. 3, 7 p. 87, 19 supprimite ... voces, quas in Macarium -at invidia. PHYSIOGN. 116 prout eam (*i. medietatem inter nimietates vitiorum*) ἐπιπρέπεια -verit. AVELL. p. 72, 25 quod veritas vel religionis norma -verit. CASSIOD. var. 3, 33, 1 ea ... quae circa referendos curiae cana -at antiquitas (*cf.* 7, 41, 2 ea quae in his causis reverenda legum -at antiquitas). 4, 39, 5. GREG. M. epist. 2, 41 p. 141, 12. *acced. dativ.*: OV. am. 2, 5, 33 quae ... dolor linguae -vit (*cf. l. 60*). MANIL. 4, 177 quas ... suo -et signo nascentibus artes *Leo*. 4, 569 ultimus in caudae Capricornus acumine summo militiam (-am in *al.*) ponto -at (dicat *al.*). OPTAT. 2, 20 p. 56, 17 hoc vobis -at nutrix vestra superbia. 3, 4 p. 84, 1 facerent, quidquid illis dementia sua -asset. HIER. epist. 49, 12, 3 delicata doctrina est pugnanti ictus -are de muro. RVFIN. hist. 3, 28, 5 ea futura decernebat, quae sibi propria libido -bat (ὧν αὐτὸς ὠρέγετο). *acced. gerundiv.*: FRONTIN. strat. 3, 6, 1 oppida, quae ratio *Scipioni* in potestatem redigenda -bat. FACVND. defens. 9, 1 p. 742ᴮ sicut ei pugna ... faciendum -bat. *seq. acc. c. inf.*: VLP. dig. 15, 1, 32 pr. aequitas

-at iudicium in eos dari, qui *eqs.* *seq. infinit.*: CORIPP. Ioh. 1, 344 ira ... praecipites -bat tendere gressus in medios fluctus. 2, 294. *seq.* ut: CASSIOD. var. 2, 18, 1 priscarum legum reverenda -at auctoritas, ut *eqs.* *nota*: CASSIOD. var. 5, 40, 1 talis ... debet a principe deligi, qualis ab ipsa potest lege -ari.

2 *praecipiunt homines*: a *generatim*: SEN. Ag. 291 quid voce blandiloqua mala consilia -as? SIL. 6, 693 -antes iura Latinos (CAPITOL. Aur. 11, 10 *praefectorum* auctoritate et periculo semper iura -vit. ENNOD. dict. 25, 4 p. 503, 15 -vimus matrimoniorum iura non sermone, sed gladiis. *cf.* GLOSS. iura -antes *νομοθέται et l. 29 sq.*). PLIN. epist. 2, 11, 22 de Regulo questus est *collega*, qui se in sententia, quam ipse -verat, deseruisset (*cf.* ENNOD. opusc. 3, 169 p. 375, 2 pleno pectore -a sententias. AVG. serm. ed. Mai 37, 2 iudex [*i. Christus*] ... -at uni *latroni* sententiam, alteri porrigit indulgentiam. CASSIOD. var. 5, 22, 5 multum facundior est, qui sententiam -at quam ille qui supplicat. PASS. Paul. 13 vade ad destinatum locum, ubi sententiam merito -atam [dictam *V*] suscipias). ANON. Vales. 16, 94 *ille* -vit praecepta ..., ut *eqs.* PRVD. c. Symm. 1, 462 seu nos procinctus maneat seu pace quietas -emus leges (*syn.* 1, 455 leges ac iura dare. *cf.* NOT. dign. or. 12, 4 leges -andae [= occ. 10, 4]. ENNOD. epist. 1, 5, 4 p. 10, 13. *v. etiam l. 35*). CASSIOD. var. 6, 19, 9 fas est ... nostrum ... in locum beneficii -are, quod nos ad gaudia salutis excruciet. compl. in Iac. 1, 2 p. 1377B sicut bonus medicus -at salutare remedium. NOVELL. Iust. 7, 9 pr. si quid tale -verit *quaestor* (*ὑπαγορεύσειε*). [*cf. absolute*: CASSIOD. var. 8, 13, 4 quod a nobis praecipitur, gratia -antis (*sc. quaestoris*) ornatus]. *huc pertinere videtur locus lacunosus*: MAXIMIN. c. Ambr. 128. *acced. dativ.*: SIL. 6, 362 remis sonitum. IVV. 11, 59 pultes coram aliis -em puero, sed in aure placentas. SIDON. carm. 5, 562 iura Getis (epist. 7, 9, 17 aut humanum aut divinum -are ius. CASSIOD. in psalm. 50, 13 p. 173D subiectis iura). 23, 330 voluptuosum -ant quadrupedantibus furorem. DRAC. laud. dei 2, 708 supplicium cunctis revocabile -as. ENNOD. epist. 7, 6, 1 p. 176, 8 contestor ... nec salvo pudore sententiam excessibus -are peccantem. opusc. 1, 69 p. 280, 11 praecepta Sirmiensibus. 3, 47 p. 342, 22 sibi beatus antistes proprio ore leges ... -vit. *nota*: DRAC. Orest. 31 maxima fulmineo -bat dona Tonanti, optima Iunoni scribebat munera magnae. *acced. gerundiv.*: STAT. silv. 5, 3, 291 sacra Numae ritusque colendos ... -bat nympha. CASSIOD. var. 11 praef. 2 cui iugiter incumbit responsum reddere et alteri expedienda -are (*de praefecto praetorio*). *seq. oratio recta*: PERS. 6, 66 neu -a: pone paterna (*sc. bona*) *eqs.* *seq. infinit.*: CORIPP. Ioh. 2, 246 populos excedere castris imperat, auxilioque suis succurrere -at. 4, 556. *absolute*: PASS. coron. 4 volo columnas ... abscidi, -antibus *illis*. *ibid.* -antes et dolantes coeperunt artifices quadratarii incidere lapidem. b *speciatim*: *t. t. agrimensorum* (*cf. p. 998, 80 sq.*): *absolute*: NIPS. grom. p. 285, 5. *aliquid*: FRONTIN. grom. p. 33, 2 metas (34, 10 HYG. grom. p. 193, 7) *sc. puero ponendas*. p. 33, 11 rigorem secundum proximo lateri (p. 33, 14 NIPS. grom. p. 285, 9. 11. 286, 1 *sq.*). NIPS. grom. p. 286, 21 duas cannas. p. 287, 7 incipies quattuor metis comprehensis -are limitem, in quam partem iturus es.

II ***nulla notione finali sublatente*** *i. q. dicere solere, dicere*: *aliquid*: SEN. nat. 5, 18, 4 quod de Caesare maiori vulgo -atum est et a T. Livio positum ..., dici etiam de ventis potest. GELL. 4, 1, 2 et 'hoc penus' et 'haec penus' et 'huius peni' et 'penoris' veteres -verunt. EPIST. pontif. Cassiod. var. p. 446, 9 ⟨si⟩ licuit laico homini anatbema ... -are aut si potuit laicus sacerdoti anathema dicere. ARATOR act. 1, 916 ter sonuit domini vox, quae -ata (*i. pronuntiata*) saluti est. *seq. acc. c. inf.*: GELL. 4, 11, 14 Pythagoram ... ipsum celebre est Euphorbum primo fuisse se -asse (fuisse dictitasse *VPR*; *et ita legendum videtur cf. p. 1008, 68*). *nota*: CAPITOL. Gord. 20, 2 ostendisse mathematicum constellationem ferunt et de libris veteribus -asse (*fort.* recitasse), ita ut probaret se vera dixisse.

syn.: *ad A 2 a*: dicere (HIER. epist. 34, 6). *A 2 b*: conscribere (SVET. Tit. 6, 1). *A 3 b*: imperare (CORIPP. Ioh. 2, 246). *opp.*: *ad A 2 a*: scribere (RHET. Her. 3, 17, 30 PLIN. epist. 9, 28, 3 *bis*. TREB. trig. tyr. 33, 8 HIER. in Is. 5 pr. p. 169/70 in Abd. 20 p. 386 ENNOD. epist. 8, 16, 4 p. 211, 18). ipsum scribere (CIC. Att. 7, 13b, 7. 13, 9, 1. ad Q. fr. 2, 2, 1), epistula sua manu dare (CIC. Att. 10, 3a, 1), sua manu scribere (TEST. porcelli p. 243, 3 AMBR. epist. 1, 47, 3 HIER. in Gal. 5, 2 p. 485/6), propria manu scribere (AMM. 15, 1, 3), sua manu ipsum conscribere (HIER. in Philem. 19 p. 759). excipere (SVET. Nero 52 ENNOD. opusc. 3, 9 p. 333, 9), tradere (OPTAT. 7, 1 p. 162, 5). dicere (SEN. epist. 40, 10).

deriv.: dictatio, dictator, dictatus, dictitare.

part. perf. pass. pro subst. pl. **dictāta**, -ōrum (*sing. v. p. 1014, 29 sq.* [*francog. vet.* ditié, *it.* dettato, *hisp.* dectado. *M.-L.*]). VARRO ling. 6, 61 hinc (*sc. a dicendo*) -a in ludo. GLOSS. -um *ὑπηγορία. ὑπαγόρευσις. ἅμιλλα. ἅμιλλαν. ἅμιλλα καὶ ἀναδεδομεναι και μαθηναι* (*ἀναδεδομένα τοῖς μαθηταῖς Ducange. ἀναδιδόμενον καὶ μάθημα Salmas.*). edictum. [*var. lect.*: AVG. retract. 2, 19 eorum nonnulla contra nos dicta ($D^1 E$, dicta [ta *ras.*] *C*, dictata *cet.*) vel scripta.]

1 *quae in ludo pueris a magistro dictantur* (*cf. p. 1009, 59 sq.*): CIC. fin. 2, 95 ista vestra 'si gravis (*sc. dolor*), brevis; si longus, levis' -a sunt. 4, 10 ne necesse sit isdem de rebus semper quasi -a decantare neque a commentariolis suis discedere. Tusc. 2, 26 *Dionysius Stoicus* quasi -a *admiscebat* nullo dilectu, nulla elegantia. nat. deor. 1, 72 ista a vobis quasi -a redduntur, quae Epicurus oscitans halucinatus est (*cf.* HOR. epist. 1, 18, 13 ut puerum saevo credas -a magistro reddere). ad Q. fr. 3, 1, 11 cum illam (*i. Calventi Mari orationem*) nemo lecturus sit, si ego nihil rescripsero, meam in illum pueri omnes tamquam -a perdiscant. HOR. epist. 1, 1, 55 haec Ianus summus ab imo prodocet, haec recinunt iuvenes -a senesque. PERS. 1, 29 ten cirratorum centum -a fuisse pro nihilo pendes? (*cf. p. 991, 17*). PORPH. Hor. epist. 1, 20, 19 qui (*i. librarii*) circum quartam vel quintam horam -a pueris praebere consueverint (2, 1, 69 ex libris *Livi Andronici* saevus Orbilius quondam librarius magister mihi -a praebebat. PS. ASCON. div. in Caec. p. 118). 2 *in certamine gladiatorio i. q. praecepta lanistae* (*cf. Friedländer, Sittengeschichte II⁸ p. 384*): PETRON. 45, 12 unus alicuius flaturae fuit Thraex, qui et ipse ad -a pugnavit. SVET. Iul. 26, 3 ut disciplinam singulorum *gladiatorum* susciperent (*sc. equites et senatores*) ipsique -a exercentibus darent. TERT. mart. 1 gladiatores perfectissimos non tantum magistri et praepositi sui, sed etiam idiotae et supervacue quique adhortantur de longinquo, ut saepe de ipso populo -a suggesta profuerint (HIER. in Ezech. lib. 13 praef. p. 507/8 facile est dare -a de populo et singulos ictus calumniari ... et ubi vulnus infigi debuerit, imperiti lanistae more disserere). SCHOL. Iuv. 6, 249 *matrona* universa efficit -a vel tantum curat in exercitio quantum gladiator. 3 *in arte scissoria*: IVV. 5, 122 structorem ... saltantem spectes et chironomunta volanti cultello, donec peragat -a magistri omnia.

nota sing.: CARM. epigr. 219, 18 *notarius* voce erili coeperat ad omne -um (*i. epistulam*) volans aurem vocari ad proximam (*v. Bücheler ad l.*). *Graeber.*

dictoaudiēns *v. p. 993, 68.*

dictoaudientia, -ae *f.* [*a* dicto audiens *derivatum. Th.*]. *i. q. oboedientia*: ITALA I reg. 15, 22 (Lucif. reg. apost. 2 Ps. Aug. spec. 29 p. 442, 3) et ecce (quia Ps. Aug.) -a melior est quam sacrificium (malo -am magis quam holocausta. ITALA Rufin. hom. Orig. in lev. 4, 5: *ἀκοή*, VVLG. oboedientia. *cf. etiam l. 46*). Rom. 5, 19 (cod. d Pacian. epist. 14 bapt. 5 Aug. c. Fort. 22 p. 105, 23) sicut enim per inobaudientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi, sic per -am (*ὑπακοῆς*, VVLG. oboeditionem) unius iusti constituentur multi. PS. CYPR. mont. 6. IREN. 4, 41, 2 secundum autem -am et doctrinam non omnes filii dei sumus.

dictobolāria *v.* dictabolaria.

dictooboedientia, -ae *f. a* dicto oboediens (*cf. p. 993, 72*). *i. q. oboedientia*: ITALA I reg. 15, 22 (Legion. in marg.) ecce -a melior est quam sacrificium (*cf. l. 37*). PS. RVFIN. in Am. 5, 9 p. 1077B dicto-obaudientia.

dictor, -ōris *m.* [*a* dicere. *Th.*]. CONSENT. gramm. V 340, 17 a dico -r. *is qui dicit, orator*: SCHOL. Hor. ars 132 si non in isdem verbis sensibusque verseris, quae ab aliis dicta sunt, ne magis interpres fias quam verus -r. CLAVD. DON. Aen. 1, 495 est summi -is res breves late disserere. HIER. adv. Pelag. 2, 4 tam involutus -r est (*cf.* involute dicta *p. 996, 25*) et nimio verborum squalore coopertus, ut *eqs.* AVG. c. Faust. 16, 26 o hominem se cogitantem -em et alium non cogitantem contradictorem! c. Cresc. 1, 16, 20 ut -r potius (*sc. honestiore appellatione*) quam disputator vocetur (*sim. ibid. bis*). 3, 19, 22 dictator vel -r illius sententiae. doctr. christ. 4, 10, 25 nihil interest, utrum ... -r vel lector sit. 4, 15, 32 ut orando pro se ac pro illis, quos est allocuturus, sit orator ante quam -r. 4, 19, 38 cum doctor iste debeat rerum -r esse magnarum. conf. 4, 14, 21 CASSIAN. c. Nest. 6, 10, 5. SALV. epist. 9, 15 (*opp.* dictio. ENNOD. epist. 5, 7 p. 130, 4). FVLG. RVSP. serm. 9, 1 *opp.* auditor. GLOSS. II 577, 17 dicentarius -r causarum vel iudex. *f.*: CLEDON. gramm. V 37, 8 -r facit dictrīx.

dictum, -ī *n. v. p. 989, 93.*

dictūra, -ae *f. a* dicere. *i. q. dictio*: VIRG. gramm. epist. 3 p. 148, 24 -ae caput. 6 p. 170, 16 '*e*' '*t*' *in* '*et*' sub una -a dicuntur.

dicturio, -īre [*a* dicere. *Th.*]. PRISC. gramm. II 501, 6 regulam supini sequuntur ... meditativa ... ut ... dictum -o. EVTYCH. gramm. V 449, 3. *i. q. dicere velle*: MACR. sat. 2, 3, 16 perge, ne ultra te -entem retardem. 7, 2, 7 quam fortiter a se facta semper -unt *milites*.

1. dictus, -a, -um *v. p. 989, 81.*

2. dictus, -ūs *m. a* dicere. *i. q. dictio*: STAT. Theb. 4, 145 quis numerum ferri gentesque et robora -u aequarit? CORP. XIV 2846 (*Praeneste, in lamina ahenea*) Esculapio -u et factu Isochrysus. NON. p. 300 exultare est gestu vel -u iniuriam facere. DON. Ter. Ad. 325 hic plus gestu quam -u agitur. PS. AVR. VICT. epist. 14, 7 referre carmen carmini, -um -ui. PRISCILL. tract. 10, 133 si -ūs verborum formis et rerum parabolis approbaret *scriptura*. COMM. apol. 81 Caesaris -ūs obaudit. HYMN. Ambros. II 35, 6 magna rerum corpora, -u iubentis vivida. PASS. Theclae 8 p. 20, 22. dictu *supin. v. p. 969, 58.*

δικτυοῦχος **dictyārius** GLOSS. III 173, 27 *inter ea quae in amphitheatro sunt.* *i. q. retiarius.*

dida, -ae *f.* [*vox infantium, cf. Heraeus, Archiv 13, 165. Th.*].

GLOSS. III 12, 50 μαστοί mammae ζειζιν -a. *i. q. mamilla, ubera*: SORAN. p. 12, 21 -as habent inflatas. p. 17, 1. 15. 37, 23 ad -am applicare infantem. p. 38, 7. 13. 24. 39, 2. 42, 21. DIOSC. 1, 35 -as pendentes. 1, 123 tumores -arum. 5, 175. 176. 178. *i. q. nutrix*: SORAN. p. 40, 3 aliae -ae tradendus est *infans*, quae eum vario strepitu sonorum ... mulceat. *dub. quo pertineat*: CORP. I² 379 (*Pisauri*) Matre Matuta dono dedro(nt) matrona M'. Curia, Pola Liva d e d a.

didascalia, -ae *f.*, διδασκαλία. *i. q. index dramatis*: SCHOL. Ter. p. 94, 23 -a (*servatae sunt* DIDASC. Plaut. *et* Ter. *titulo hoc non praemisso*). DIDASC. apost. *v. sub* doctrina.

didascalicus, -a, -um, διδασκαλικός. *i. q. ad docendum idoneus, doctrinam continens*: SYMM. epist. 1, 31, 2 aliquod -um seu protrepticum nostro quoque nomini carmen adiudica. AVSON. 407, 5 (= Symm. epist. 1, 32, 5) ut ad te -um aliquod opusculum aut sermonem protrepticum mitterem. SERV. georg. praef. p. 129, 9 et hi libri -i sunt, unde necesse est, ut ad aliquem scribantur, nam praeceptum et doctoris et discipuli personam requirit. CANON. Migne 56, 519ᴮ (= EPIST. pontif. 286 [Innoc. I] Migne 20, 470ᴬ) regularem hunc librum quasi -um atque monitorem . . . insinuare. ENNOD. opusc. 2 p. 305, 18 -i libelli vestri . . . argutias. 6 p. 401, 17 pagina . . . concinnationis -ae. *subst. f.* didascalicē: DIOM. gramm. I 483, 1 -e est *species poematis exegetici vel enarrativi*, qua comprehenditur philosophia Empedoclis ... et his similia. *subst. n.* didascalica, -ōrum: BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 1 p. 4, 14 primum -is quibusdam me imbue, quibus expositores . . . ut discipulorum animos docibilitate quadam assuescant, utuntur. *in titulo libri* ACCI: -ōn *citat* CHAR. gramm. I 220 PRISC. gramm. II 92. 253 NON. p. 178 (*var. lect.* -co, -lo). p. 194 (-co *var. lect.*). -ōrum: CHAR. gramm. I 141 NON. p. 514. in primo -co: GELL. 3, 11, 4. *cf.* NON. p. 341 -co libro I. p. 165 -co libro II.

didascalium institutio doctrinae GLOSS. V 287, 44 (didasculum *trad.*). *cf.* V 424, 25 -lum doctorale. διδασκάλιον.

didascalus, -ī *m.*, διδάσκαλος. GLOSS. doctor. -orum magistrorum. CORP. VIII 9088 Axius Victoricus -us. COD. Theod. 16, 9, 3 (*a. 415*) Anati -o et maioribus Iudaeorum (16, 8, 23 *a. 416*). PS. MATTH. euang. 31, 2 Iesus autem dixit ad -um. 39, 2 accepit librum de manu -i docentis legem.

? **didātim** divisim GLOSS. diditim *de Vit; cf. Funck, Archiv 7, 494.*

didia dilectus, amabilis GLOSS. V 496, 55. *ad hebr.* יְדִידְיָה II reg. 12, 25, *v. vol. I p. 1806, 60 sqq.* (ITALA Legion. Iedidia).

didimus *v.* didymus. **didintrio** *v.* drindro.

dīditim *v.* didatim.

dīdo, -didī, -ditus, -ere [*cps. ex* dis- *et verbo* dare *sive eo verbo, quod continent vocabula* abdere (*q. v.*), condere, subdere, *cf. gr.* διαδιδόναι *et* διατιθέναι. *Th.*]. VEL. gramm. VII 65, 1 non est a de praepositione, sed ⟨dis⟩ *eqs.* *in codd. saepe scribitur* ded-. d i s d i d i: CATO *l. 55.* dididi: LVCR. 6, 2. *cf.* diduor.

i. q. distribuere, dividere: GLOSS. -e διάδος, μέρισον. -ita διαδοθέντα. PLAVT. Merc. 58 *pater conclamat* ratione pessima a me ea ... in amoribus diffunditari ac -ier (diedere *codd. i. profundere cf.* CIC. Cael. 37 [*ex Caecilio comico, verbis, ut videtur, non accurate repetitis*] -e ac disice: per me licet. si egebis, tibi dolebit). Mil. 707 mea bona in morte cognatis -am, inter eos partiam. Persa 757 inter participes -am (dividam *codd., recte?*) praedam et participabo. CATO or. frg. 2 nunquam ego argentum ... inter apparitores atque amicos meos disdidi. LVCR. 6, 2 primae frugiparos fetus mortalibus aegris -erunt . . . Athenae. HOR. sat. 2, 2, 67 servis munia. CYPR. GALL. gen. 1108 metatas -ere sedes. 1480 cunctis praemia. HIL. gen. 65 condens pater astra polo ac lumina -ens. *i. q. diffundere, digerere, proprie et translate*: GLOSS. divulgo. didit dispersit, divulgavit, ut (*Verg. Aen. 8, 132*). -itur divulgatur. -itus divulgatus. -itum divulgatum, percrebratum. LVCR. 2, 1136 nec facile in venas c i b u s omnis -itur ei (*ibid.* dispargere. 3, 703. 4, 629. 631. 955). 3, 245 sensiferos motus quae *natura* -it prima per artus. 3, 477 in venas discessit -itus ardor *vini*. 3, 707 quasi p e r c a u l a s omnes -untur in artus particulae (*cf.* 4, 621). 4, 240 in cunctas iaciuntur -ita partes *simulacra rerum*. 5, 20 ex quo (*Epicuro*) nunc etiam per magnas -ita gentes dulcia permulcent animos solacia vitae. 5, 268. 1093 inde (*ex fulmine*) omnis flammarum -itur ardor. 6, 1167 per membra sacer dum -itur ignis. VERG. Aen. 7, 145 -itur hic subito Troiana per agmina rumor. 8, 132 tua terris -ita f a m a (SIL. 1, 186 hinc fama in populos iurati -ita belli. TAC. ann. 11, 1 per provincias). AVIEN. Arat. 789 -ita ... late ... incendia. MART. CAP. 5, 566 nonnulla promet quae vetustas praeterit, -itaque fient quae vetustas praeterit.

didrachmum, -ī *n.*, δίδραχμον. *scribitur etiam (praecipue in codd.* ITALAE) -em-, -g(h)m-, -gchm-, -g(c)him-, -g(c)ham-. dedr- VVLG. *pars codd.* GLOSS. didrachma, -ae *f.*: *p. 1016, 1* ITALA exod. 39, 2 (Lugd. Monac.) deut. 22, 29 (Monac.) Matth. 17, 24 (codd. b c ff² g¹ q) VVLG. II Macc. 4, 19 HIL. in Matth. 17, 11 *sq.* AVG. serm. 155, 7 in psalm. 137, 16 epist. 83, 5 PS. AVG quaest. test. I 79 HESYCH. in lev. p. 1158ᶜ. *plur.* didragchimi: ITALA lev. 27, 5 (Lugd.). didrachma, -atis *n.*: AMBR. off. 2, 26, 129 apol. Dav. I 8, 42 (*pars codd.*). SEDVL. carm. pasch. 3, 316 op. pasch. 3, 26. *cf. p. 1016, 18.* EPIPHAN. de mensur. 33 stater vero, qui est medietas unciae, duas -as habet (*cf.* HIL. in Matth. 17, 12 AVG. serm. 155, 7 EVCHER. instr. 2 p. 158, 15 GLOSS. V 152, 17). ITALA exod. 30, 13 (Lugd.) dimidiam partem -i quod est secundum -um sanctum XX oboli (δίδραχμα, VVLG. siclus. *cf.* lev. 27, 25 EPIPHAN. de mensur. 36 HESYCH. in lev. p. 1158ᶜ). EVCHER. instr. 2 p. 158, 11 -gma dragmae duae. GLOSS. -um δίδραχμον. scripuli sex. duae mensurae. *ubi* ITALA *habet* -um, *in* LXX *est* δίδραχμον, VVLG. siclus, *nisi alia adnotantur.*

nomen nummi: ITALA gen. 23, 16 (Hier. epist. 57, 10, 2 *cf.* LIB. geneal. chron. I p. 177, 353) quadringentis -is argenti. 24, 22 (Hier. quaest. hebr. in gen. p. 36, 25) et tulit vir inanrem auream, -um pondus eius (ἀνὰ δραχμὴν ὁλκῆς, VVLG. inaures appendentes siclos duos). exod. 21, 32 (Lugd. Sulp. Sev. chron. 1, 18, 4) 30, 15 (Lugd.) 39, 2 (Lugd. Monac.) -a (δραχμή) una capitis dimidia pars sicli (*om.* VVLG.). lev. 27, 3. 4. 5. 6. 7. 16. 25 (Lugd. *cf.* AMBR. in psalm. 48, 16). num. 3, 47 (Lugd.) secundum -ghimum sanctum (δίδραχμον, VVLG. ad mensuram sanctuarii). deut. 22, 29 quinquaginta didragchama argentea (Lugd., didragmas argendi Monac., didragma argenti Aug. quaest. hept. 5, 34 [-gmas *T*, -gmata *V*². *cf.* AMBR. apol. Dav. I 8, 42]). Ios. 7, 21 (Lugd. Lucif. non parc. 3 p. 214, 22 *cf.* AMBR. off. 2, 26, 129) CC argenteos (*leg.* -a) didragchma et ligulam unam auream L -orum. VVLG. II Macc. 4, 19 argenti -as trecentas (δραχμάς. 10, 20). Matth. 17, 24 accesserunt qui -a (τὰ δ.) accipiebant ... magister non solvit -a? (*cf. de hoc loco* HIL. in Matth. 17, 10 *sqq.* AMBR. in psalm. 48, 14 HIER. *ad l.* p. 135 AVG. serm. 155, 7 in psalm. 137, 16 epist. 83, 5 PS. AVG. quaest. test. I 79 LEO M. serm. 61, 1 SEDVL. carm. pasch. 3, 316 op. pasch. 3, 26 MAR. MERC. Cyr. resp. p. 301). *L.*

ᴹ**dīdūco**, -dūxī, -ductum, -ere [*a* dis- *et* ducere. *Th.*]. SERV. Aen. 11, 381 'dis' separantis est, unde et '-ere' et 'distrahere' dicimus. DIFF. gramm. VII 526, 26 -ere a ducendo. *in codd. saepe confunditur cum* deduco, *q. v.* *de significatione*: SERV. Aen. 1, 224 deduco est prosequor, -o vero divido. AGROEC. gramm. VII 115, 15 deduco de amico producendo, -o autem est distraho (ISID. diff. 1, 156 *cf.* 1, 175 BEDA gramm. VII 269, 25). GLOSS. διάγω ἐπὶ τῷ διελθεῖν. παράγω. -ere distrahere. *legitur inde a* CATONE, *singulis locis*: BELL. Hisp. SALL. GERM. CVRT. SCRIB. LARG. PERS. CALP. ecl., *vocem apud antiquiores auctores satis raro usurpatam* (*ex. gr.*: CIC. 9ⁱᵉˢ, CAES. 5ⁱᵉˢ, LIV. 7ⁱᵉˢ), *frequentant* CELS. (55ⁱᵉˢ) *et* SEN. phil. (48ⁱᵉˢ), *deest ex. gr.*: RHET. Her. CATVLLO PVBLIL. NEP. TIB. GRATT. PHAEDRO ASCON. VAL. FL. MART. FLORO APVL. FRONTONI VVLG. [*loci dubii*: MANIL. 3, 285 tertiaque *hora* in quartas partes -itur (*Iacob*, sic dicitur *codd.*). 3, 396 -at (de- *al.*) proprias noctemque diemque per horas.]

I ***proprie (et in imagine) de motu atque partitione***:

A *i. q.* ***separare, segregare, dissociare***: **1** ***aliquem***: **a** *generatim, i. q. aliquem aliorsum ducere, abstrahere*: BELL. Hisp. 41, 6 -bantur nostri. VERG. Aen. 5, 581 agmina terni -ctis solvēre choris. HOR. carm. 3, 9, 18 redit Venus -ctosque (de- *B 2*) iugo cogit aeneo (*cf.* PROP. 2, 7, 3 -ere amantes non queat invitos Iuppiter). SEN. contr. 2, 2, 5 vivi non -rentur. 9, 3 (26), 3 pueri, non -am vos. SEN. dial. 5, 43, 3 interventus ferae latronem viatoremque -it. COLVM. 7, 6, 5 nec in pastione separatim laciniae *capellarum* -antur. QVINT. decl. 320 p. 256, 4 eventus nos -xit. PS. QVINT. decl. 2, 7 uxor est, quam iungit, quam -it utilitas. *sim.* QVINT. decl. 257 p. 50, 15 copulatos iam diu -is a n i m o s. PS. QVINT. decl. 9, 3 -ctas d o m o s *inimicitiis*. *in imag.*: OPT. PORF. schol. carm. 22, 1 mixta per amfractus -unt carmina Musae. *accedit abl. instrumenti*: LIV. *v. l. 66.* SEN. contr. 2, 2, 6 etiamsi repudio -cta fuerit. COLVM. 9, 9, 8 compluribus velut uberibus -ctum fuerit examen *apium*. STAT. Theb. 6, 415 spatio quo quisque valebat -cti. SIL. 9, 610 it fera . . . et laxo -it limite turmas. QVINT. decl. 259 p. 56, 7 nulla causa, nullo -ctus (de- *A B*) est loco. *quo*: VARRO rust. 2, 6, 5 pleriqne (*asini*) -untur ad molas aut ad agriculturam (FRONTIN. aq. 117 amplum numerum utriusque familiae solitum ambitione aut neglegentia praepositorum in privata opera -i). SEN. dial. 10, 12, 2 qui inmentorum suorum greges in aetatium et colorum paria -it? COLVM. 8, 11, 7 mares -untur in sua quisque saepta cum feminis. *unde*: CIC. inv. 1, 109 disiunctio ... cum -aris ab eo. LIV. 6, 15, 9 *turbam* -iis (de- *S*) a me singuli beneficiis. OV. met. 4, 372 nulla dies ... me -it ab isto. EDICT. imp. Claud. de Anaun. (Corp. V 5050) 28 *genus Anaunorum* -i ab is (*sc. Tridentinis*) . . . non possit. SEN. epist. 75, 8 qui proficit, in numero quidem stultorum est, magno tamen intervallo ab illis -itur. SIL. 14, 526 *socios* paribus pelago -ere ab armis. QVINT. decl. 259 p. 55, 29 eam -i a se. 335 p. 318, 25 a filio meo -ctus sum. PS. QVINT. decl. 14, 6 per quod maritos a coniugum caritate -as, per quod iuvenum mentes abiungas ab aliis fortasse meretricibus. ITIN. Alex. 88 satrapas . . . irritamentis a sese -rent.

b *t. t. rei militaris*: α *i. q. copias dividere, diversis viis ducere*: CAES. Gall. 3, 23, 7 Crassus animadvertit suas c o p i a s propter exiguitatem non facile -i (*Iuntina*; de- *codd.*). 6, 34, 5 dimittendae plures manus -endique milites. civ. 3, 40, 2 *Pompeius* simul ex terra scalis et classe moenia oppidi temptans, uti adversariorum manus -ret (de- *O f*). SALL. Iug. 25, 9 sperans -cta (ducta *P*) manu hostium . . . sese casum victoriae inventurum. LIV. 26, 41, 21 trifariam exercitum distraxere . . . et -xere exercitus, quae patri patruoque meo causa exitii fuit. SIL. 9, 645 in certamina Paulo avia -cto. 15, 187

trinis ... agmina castris. FRONTIN. strat. 1, 8, 5 ne su⟨b ex⟩spectatione proelii -rent vires. 2, 6, 4 Hannibal . . . -ctis ordinibus fecit eis (*sc. Romanis inclusis*) potestatem abeundi. Ps. FRONTIN. strat. 4, 7, 31 ne . . . -cto exercitu vires minueret. TAC. hist. 4, 46 *Vitellianos*.
β *i. q.* *explicare copias ad pugnandum*: CAES. civ. 3, 111, 2 simul enim -ctis copiis pluribus viis pugnabatur. LIV. 5, 38, 1 tribuni militum ... instruunt aciem -ctam in cornua (21, 55, 5 -cta [*Madvig*, deducte *P*] propere in cornua levis armatura est). 28, 14, 17 ita -ctis cornibus (31, 21, 14 extenuatam mediam -ctis cornibus aciem Gallorum vidit. LVCAN. 7, 506 toto -xit cornua campo ... eques). LVCAN. 3, 580 Romana ratis robore -cto dextrum laevumque tuetur ... latus. FRONTIN. strat. 2, 3, 8 -ctis in latera viribus. 2, 3, 12 -xit ordines (TAC. Agr. 35 -ctis ordinibus, quamquam acies porrectior fuerat). TAC. hist. 3, 16 -ctis in latera turmis vacuum medio relinquit iter. 3, 25 Vitellianorum aciem, ut quos nullo rectore suus quemque impetus vel contraheret -retve (*Lipsius*, duceretve *codd.*). PANEG. 10, 24 -cta acie irrevocabilem impetum hostis effundis. *sim. in pugna navali*: CAES. civ. 2, 6, 2 -ctisque (ded- *Ofh*) nostris paulatim navibus. LVCAN. 3, 547 iam -ctis extendunt cornua proris. γ *i. q.* *distrahere acies*: SEN. contr. 1, 8, 5 invadere hostes iubet, obstantes cuneos gladiis -ere (de- *O*). TAC. ann. 2, 11 Stertinius et ... Aemilius distantibus locis invecti, ut hostem -rent (*Rhenanus*, de- *M*).

2 *aliquid i. q.* *avellere, subtrahere*: a *absolute*: CELS. 4, 15 cataplasmata primum quae reprimant, deinde quae -ant.
b *c. obi.*: CELS. 6, 18, 3 immature crustas -xit (6, 7, 7). 7, 7, 4 *unguem* manubriolo scalpelli -ere. 7, 18 nervosas tunicas *inguinum* (7, 19 digito manubriolove scalpelli -ctam inferiore parte tunicam. 7, 21, 1). 7, 25, 1 *cutis* -i deorsum usque ad pubem manu potest. SEN. dial. 8, 5, 5 quae ratio mersa et confusa -xerit. 11, 13, 1 quid artificiose ista -is quae singula sustineri possunt, collata non possunt? benef. 5, 6, 5 ista sidera hoc et illo -et (*vulg.*, deducit *N*) velocitas sua. 6, 6, 2 non separo illa nec -o, sed iniurias et beneficia ad eundem iudicem mitto. COLVM. 3, 13, 12 *ciconia* litem domini et conductoris sine iniuria -it. 7, 4, 5 *ovis* lana -enda (7, 5, 6).
nota: SEN. dial. 5, 19, 2 scelera sua tot locis ac temporibus -cta. 11, 2, 4 ne saevitiam suam fortuna leviorem -endo faceret.
c *unde*: CELS. 5, 28, 1 crusta (*v. l. 25*) undique a viva carne -cta. 7, 6 *tunicam* a cute et carne. 7, 7, 3. 8 ab inferiore parte -cti pili sursum spectent. 7, 20 pollex atque index venam et arteriam et nervum tunicamque eorum a superiore tunica -unt. 7, 25, 1 *cutem* ab interiore cole. 7, 29. 31. 8, 4. Ps. RVFIN. in Ioel 2, 12—14 a pectoribus vestimenta. *nota in imag.*: CELS. 7 praef. p. 262, 20 *haec pars medicinae* -cta ab aliis habere professores suos coepit (SCRIB. LARG. 200 partes medicinae ... nullo modo -i sine totius professionis detrimento possint). SEN. dial. 2, 19, 2 exteriora -ere (*Gertz*, de- *A*) a se. 3, 7, 3 ratio ... tamdiu potens est quamdiu -cta est ab affectibus. 7, 7, 1 negant posse voluptatem a virtute -i. epist. 49, 11 minimum esse, quo ⟨a⟩ morte vita -itur. 78, 10 vir magnus ac prudens animum -it a corpore. QVINT. inst. 1, 4, 20 ipsum adhuc vocabulum ab appellatione -ret. 1, 5, 40 haec tria genera quidam -unt a soloecismo.
speciatim i. q. *disiungere partes corporis*: CELS. 1 pr. p. 7, 30 *saeptum* membrana quadam superiores partes ab inferioribus -it (4, 1 *saeptum* a praecordiis uterum -it). 7, 9 *lineae* citeriorem partem ab ulteriore ex toto -ant. 7, 18 p. 295, 37 pondere . . . intestinum . . . nervosas tunicas . . . -it. 8, 1 p. 323, 19.

B *i. q.* *aperire, pandere, res corporeas inter se cohaerentes distrahere* (*cf.* GELL. 15, 15, 3 'passis manibus' et 'velis passis' ... significat '-ctis' atque 'distentis'): 1 *generatim*: PROP. 4, 1, 149 tremefacta cavo tellus -at hiatum (*cf.* OCTAVIA 725 -cta subito patuit ingenti mihi tellus. SEN. nat. 6, 2, 8 *humus* -itur et . . . rumpitur. TAC. ann. 2, 47 -ctis [de- *M*, *quod defendit Pfitzner*] terris hauriebantur *homines*). OV. met. 13, 264 vestemque manu -xit (*N*², de- *M et plerique codd., cf.* 2, 698 deducta veste). *cf.* CALP. ecl. 3, 30 ambas -xi tunicas. SEN. nat. 1, 3, 2 vestimenta tendiculis -cta (*i. distenta a fullone*). MANIL. 1, 718 num se -ctis (de- *codd., corr. Scaliger*) conetur solvere moles segminibus. SEN. Herc. f. 281 orbe -cto redi. CELS. 7, 12, 6 *sermo* rimas (*labrorum*) cum dolore -endo sanguinem citat. PETRON. 26 per rimam improbe -ctam applicuerat oculum. 60 -ctis (*Scheffer*; de- *H*) lacunaribus (TAC. ann. 12, 69 foribus palatii repente -ctis. EVTR. 9, 18, 2 -ctis lecticulae palliis. *cf.* Ps. QVINT. decl. 10, 5 subito ante me -ctis constitit tenebris. 15, 10 cuncta priscae noctis caligine operta -xerit). COLVM. 5, 11, 7 cuneum, quo -atur *truncus*, inserito. PLIN. nat. 17, 251 *corticem* perpetuis incisuris -unt (de- *codd.*) ac veluti cutem laxant. GELL. 15, 16, 3 immissis in cavernas arboris digitis -ere et rescindere quercum conatus est. 15, 16, 4 quercus . . . in duas -cta partes. CELS. 7, 15 recens vulnus paulum -ctum patitur (7, 16 oras vulneris leniter -ere manibus. 7, 27). VITR. 1, 6, 6 circino -cto ad punctum (*cf.* 1, 6, 12 a centro ubi est A -cto [de- *GH*] circino ad id signum umbrae ubi est B, circumagatur linea rotundationis. 3, 5, 7 circini centrum ... alterum -atur ad extremum cymatium *eqs.* 9, 7, 2 -cto [de- *GH*] circino ab eo centro ad lineam planitiae. 9, 7, 3. 5. 6 circini centrum collocandum est eo . . . et -endum [de- *GH*] ad eum locum). *sim. de lineis a centro quodam ad diversa ductis*: CELS. 7, 5, 4 ab eoque foramine ad speciem litterae V contra telum os excidere sic, ut lineae, quae -untur, ad telum spectet. PERS. 3, 56 quae Samios -xit littera (*sc. Y*) ramos.

2 *speciatim*: *membra corporis*: *os sim. alterius*: VARRO rust. 2, 9, 10 vehementius -untur malae (COLVM. 6, 2, 7 -ctis malis educito linguam). HOR. sat. 1, 10, 7 (*in imag.*) non satis est, risu -ere rictum auditoris. COLVM. 7, 3, 17 *agni* -ctum os. PLIN. nat. 32, 36. SVET. Tib. 53 per vim. Ps. QVINT. decl. 17, 17 recusantis ora. 19, 11 miseri senis ora -is (*i. loqui cogis*). SOL. 4, 4 *herba Sardonia* -it (de- *codd.*) rictu ora, ut qui mortem oppetunt, *multi* intereant facie ridentium. SCHOL. Pers. 3, 15 commanducatos cibos -cto earum (*sc. avium*) rostro inserunt. *sui ipsius*: SEN. clem. 2, 6, 4 semper arridere ridentibus et ad omnium oscitationem ipsum quoque os -ere. PETRON. 73 usque ad cameram os ebrium. SIL. 3, 194 immani faucis hiatu. IVV. 10, 230 rictum. GELL. 5, 9, 2 -xit adulescens os clamare nitens. ARNOB. nat. 2, 21 nec in sermonis alicuius similitudinem ora et labra -at nutrix. *labra*: SEN. benef. 2, 24, 3 vix labra -xit et ingratior, quam si tacuisset, fuit. QVINT. inst. 9, 3, 81 labra et porriguntur male et scinduntur et astringuntur et -untur. PLIN. epist. 6, 17, 2 labra. QVINT. inst. 9, 3, 80 *nares* impulso subito spiritu excutere et -ere. *oculos*: TVBERO hist. 9 palpebras, ne conivere posset, sursum ac deorsum -ctas insuebant (CELS. 7, 7, 4 palpebram a ministro -i oportet. *ibid.* -endus cotidie oculus, ne cicatrice inter se palpebrae glutinentur. 7, 7, 5. 6). CVLEX 185 qua -cta genas pandebant lumina gemmis (STAT. Theb. 10, 607 -cta putares lumina *Tiresiae*). SEN. epist. 122, 2 -ant oculos hesterna graves crapula.
bracchia, pedes: VARRO frg. Gell. 16, 16, 4 bracchiisque -ctis. CIC. orat. 113 cum *digitos* -xerat (de- *A*) et manum dilataverat. PROP. 2, 22, 5 aliquis molli -it (de- *codd.*) candida gestu bracchia (STAT. silv. 3, 5, 66 molli -it bracchia motu). MANIL. 5, 425 aequore mersas -et (de- *al.*, dicutet *al.*) palmas (*sc. in natando*). CELS. 7, 32 *digiti* scalpello -untur. 8, 22 in diversa pede et crure -ctis. *varia*: CELS. 1 pr. p. 7, 30 *uterum* spirante homine posse -i (*cf.* Ps. QVINT. decl. 8, 20 egesta saepe vitalia, pertractata, -cta sunt). 5, 26, 23 ubi satis -ctum est, medicamentum imponendum est. 7, 5, 2 caro -i debet ferramento. 7, 7, 9 cute -cta. 7, 7, 15 -ctisque per retusos hamos oris *cutis et saepe sim.* SEN. dial. 5, 14, 3 pectus filii in duas partes -ctum et cor sub vulnere palpitans (*cf.* PETRON. 111 ne perseveraret in dolore supervacuo ac nihil profuturo gemitu pectus -ret. SEN. Herc. O. 1669 mater in luctum furens -xit avidum pectus). Ps. QVINT. decl. 8, 22 membra -cta composui.

C *i. q.* *discerpere in partes, partiri* (se -ere *v. l. 57, saepe* in *vel* ad, *abl. v. l. 56 al., dat. v. p. 1019, 15*): 1 *res corporeas*: *liquidas*: CATO agr. 155 cum pluere incipiet, familiam . . . aquam -ere in vias . . . oportet. OV. trist. 1, 2, 21 quantae -cto subsidunt aequore valles (LVCAN. 3, 632 aequora discedunt mersa -cta carina. AVIEN. orb. terr. 224 -cto pontus distenditur aestu). SEN. nat. 4, 2, 8 initio -itur *Nilus*, deinde continuatis aquis . . . stagnat (PLIN. nat. 6, 120 Euphratem Gobaris praefecti -ctum esse ubi diximus findi, ne praecipiti cursu Babyloniam infestaret. QVINT. inst. 5, 13, 13 si vel maxima flumina in rivos ⟨-antur⟩ [*add. P*²]. TAC. ann. 1, 79 amnis Nar . . . in rivos -ctus). FRONTIN. aq. 20 inde in usum urbis fistulis -untur. 21 rectus ductus ... intra portam Esquilinam in altos rivos per urbem -itur. 23 per quot castella quibusque regionibus -atur (de- *codd.*) *copia aquarum*. ANTH. 471, 5 -ctos potat levis area fontes. *in imag.*: CIC. de orat. 3, 23 rivis est -cta oratio, non fontibus. *nota* se -ere: MELA 3, 69 *Indus* ad laevam dextramque se -ens. AVIEN. Arat. 1468 (*in imag.*) se fusa supinato -at lumine in auras *Cynthia*. *solidas*: *aerem, nubes*: CIC. Arat. 202 opacam nubem ... subitis auris -xerit Ara. LVCR. 6, 215 ventus eas (*sc. nubes*) leviter -it euntes dissoluitque. SEN. nat. 1, 2, 6 qui stat aer, impelli et -i potest (*in imag.*: SEN. nat. 2, 7, 1 quidam aera discerpunt et in particulas -unt). 2, 18 aeris -entis se corruentisque iactatio. 2, 28, 2 *nubes* in . . . aspera saxa et eminentia ita -untur. 5, 6 *aer* modo spissat se, modo expandit et . . . alias contrahit, -it ac differt. PANEG. 3, 9 -ctis nubibus ad itinera vestra derecti solis radii sequerentur.
humum, terram: VERG. georg. 2, 354 seminibus positis superest -ere (*i. q. subvertere*) terram saepius ad capita. OV. met. 8, 588 fluctus *Acheloi* marisque continuam -xit humum. LIV. 44, 33, 3 vix -cta summa harena erat (de- *V*). IVV. 10, 153 -it scopulos et montem rumpit aceto. *i. q.* *dividere in*: COLVM. 1, 9, 8 si latior est ager, in regiones -endae sunt classes. PORPH. Hor. sat. 2, 6, 55 Triquetra: Sicula quod in tres partes, id est promunturia -cta sit et separata. *aedificia*: SEN. nat. 6, 30, 4 -ctis aedificia angulis vidimus moveri iterumque componi. epist. 30, 2 in putri aedificio omnis iunctura -itur. PETRON. 124, 266 omnis regia caeli in partes -cta ruit. *vestem*: CELS. 2, 6 si manibus quis in febre . . . in veste floccos legit fimbriasve -it. 8, 8, 1 ne fascia -atur. QVINT. inst. 2, 15, 9 *corpus* speciosissimum alioqui -cta nudaverit tunica. IVV. 13, 132 vestem -ere summam. COMM. instr. 2, 32, 8 vestimenta -is (*in plangendo*). *cf. p. 1017, 62*. *corpora*: CELS. 7, 26, 2 sedilia et interiora crura inter se deligantur, ne -i possint. PLIN. nat. 11, 157 *cilium* vulnere aliquo -ctum non coalescit. SOL. 1, 56 applicita tabe -itur (de- *multi codd.*) paulo ante corpus unum *bitumen* (*in imag.*: QVINT. inst. 3, 11, 23

nec corpus orationis in parva momenta -endo consumet). *herbas*: LVCR. 2, 395 non tam -cta reponte inter se possint primordia *olivi* ... permanare. OV. Ib. 609 robur -ere fissile. COLVM. 3, 11, 3 quaecunque gignuntur ... *radices* per summa terrae dispergunt atquo -unt (*Vollmer*, dicuntur *SA*, deducunt *vulgo*). 4, 1, 1 geminis materiis unius seminis -ctis. 5, 6, 36 validam vitem in ramos -ere (de- *codd.* 5, 7, 3 in ramos). 12, 7, 4 flores, ne sint immodici, -i et partiri oportebit. *cibi*: CELS. 1 pr. p. 4, 22 crudam materiam, sicut assumpta est, in corpus omne -i. 3, 4 p. 81 ab integro corpore potissimum -retur. *adde*: QVINT. inst. 5, 13, 12 flamma ... -ctis quibus alebatur concidet. *vias*: MANIL. 2, 724 -xitque vias *natura*. CELS. 8, 1 p. 324 iter, procedendo flexuosum, iuxta cerebrum in multa et tenuia foramina -itur (*cf.* 5, 28, 12 *fistulae* an in plures partes -antur, cognosci potest ex modo puris). *varia*: LVCAN. 3, 535 *animam posse* cunctis sensum -ere membris. LVCAN. 5, 543 Phoebi -cta luce. PETRON. 22 -ctam fregerunt lagoenam. ARNOB. nat. 6, 16 Capitolinos Ioves (*i. statuas*) -ere in membra resolutos. SEN. nat. 5, 9, 4 *lux* densa -it ac tenuat. 6, 14, 4 *ventus* quidquid intravit -at ac dissipet. *nota*: OV. met. 2, 560 Aglauros nodosque manu -it (*i. q. explicare*). COLVM. 4, 17, 6 iugum in stellam decussari et -i (*i. q. flectere*). IVLIAN. dig. 37, 4, 13 hereditas in tres partes. GAIVS inst. 3, 121 in tot partes -itur inter eos obligatio.

2 *res incorporeas*: PROP. 1, 13, 19 non ego complexus potui -ere vestros (*cf.* SEN. contr. 2, 5, 1 nuptias tyrannicidium -xit, quas non -it tyrannus. SEN. dial. 4, 29, 2 amicitias cohaerentes. SVET. Otho 3 -cto matrimonio). CELS. 3, 21 -enda ratio curandi est. SEN. epist. 32, 2 -imus illam (*sc. vitam*) in particulas ac lancinamus. PLIN. paneg. 66 eandem speciem laudis -ere atque spargere. ARNOB. nat. 1, 3 novitas, quae tenorem perpetuum rerum dissociata continuatione -xerit. LACT. opif. 10, 3 acies oculi utriusque -itur et singuli videre incipiunt separatim. *i. q. disponere* (*in libris*): FRONTIN. aq. 2 ad universam rem pertinentia ... in ordinem et velut corpus -cta. strat. 1 praef. in tres libros (*ibid.* discreta). *aliter*: QVINT. inst. 4, 2, 82 quaedam argumenta turba valent, -cta (*i. scorsum considerata*) leviora sunt. *cf.* 5, 13, 12 quae turba valebant, -enda erunt (*syn.* dissolvere). *nota*: CIC. ac. 2, 19 intervalla aut contrahimus aut -imus (*i. q. aut minora aut maiora putamus*). *t. t. arithmeticae i. q. dividere in partes*: HOR. ars 326 longis rationibus assem discunt in partes centum -ere (SCHOL. Vind. *ad l.* id est diverso modo partiri assem longis rationibus). MANIL. 2, 294 licet in totidem partes -ere cuncta. 2, 697 bis senis numerus -itur omnis. MART. CAP. 7, 752 cuiusque numeri membra nominabo solidos numeros in quos is -i poterit, ut in duodecim fiunt.

II *translate de voluntate et qualitate*: A *i. q.* **abripere,** *auferre in diversa studia, factiones*: 1 *cum solo obi.*: SEN. contr. 2, 3, 8 multi me affectus -unt. 2 *in c. acc.*: VERG. Aen. 5, 720 in curas animo -itur omnes. CARM. de bell. Aeg. 34 partes animum -ctus in omnes. CVRT. 9, 1, 20 orta seditio in diversa consilia -xerat volgus (*cf.* PETRON. 41, 1 in multas cogitationes -ctus sum [de- *trad.*]. AMM. 20, 11, 24 imperator in varia sese consilia -ens et versans. 21, 13, 1 in rationes -batur ancipites. 26, 6, 14 in cogitationes varias. 31, 16, 1 in varias consiliorum vias). SEN. Med. 939 variamque nunc huc ira, nunc illuc amor -it (SIL. 6, 268 alternasque ferum -it in iras. TAC. hist. 2, 68 in studia. 4, 6). COLVM. 9, 9, 6 procerum seditione plebs in partes -itur (PETRON. 108 turbam -it in partes PLIN. epist. 2, 19, 2 -ctumque in partes audientium studium. IVST. 15, 4, 23 in duas factiones). QVINT. inst. 10, 7, 9 in tam multiplex officium -ere animum. IVST. 41, 4, 2 -ctis Macedonibus in bellum civile. 3 *c. abl.* (*v. l. 54*): TAC. ann. 4, 17 -ctam civitatem ut civili bello. AMM. 26, 5, 9 curis -batur ambiguis. 29, 5, 7 sollicitudine -batur ancipiti. 4 *inter*: PS. QVINT. decl. 17, 1 inter tam varia tristissimaque fata consilio -ctus sum.

B *apud rhetores et grammaticos*: 1 *de partitione atque definitione* (*cf. l. 31 et p. 1017, 43*): CELS. 1 pr. p. 2, 20 in tres partes medicina -cta est. SEN. epist. 89, 9 in panciora philosophiam et qui in plura -rent. CIC. inv. 2, 50 *loci* in contrarias partes -entur. SEN. dial. 10, 10, 1 quod proposui, si in partes velim et argumenta -ere. QVINT. inst. 6, 3, 17 *nomina* si -as, suam quandam propriam vim ostendent (7, 10, 1 in duas partes -atur intellectus nominis). 7, 10, 5 causa universa in quaestiones ac locos -enda est. 7, 10, 6 qui controversiam in haec -xerit, an ... an. SCHOL. Cic. Bob. p. 77, 9 -ens in utramque personam coniecturalem disceptationem, quae dividetur secundum artis oratoriae legem. BOETH. anal. pr. 1, 5 hanc huius orationis sententiam nullus in multas significationes -ere poterit. CELS. 5, 26, 31 genus *cancri* a Graecis -ctum in species est. SEN. epist. 71, 4 in particulas illud -ere. QVINT. inst. 2, 14, 5 omnia rursus -untur in species. 5, 10, 61. 94. GAIVS inst. 1, 188 in quot genera hae species -antur. 2, 2 summa itaque rerum divisio in duos articulos -itur (3, 88 [= INST. Iust. 3, 13, 1] *obligationum* summa divisio in duas species -itur. INST. Iust. 3, 13, 2). 3, 182 ex contractu obligationes in quattuor genera -antur. BOETH. in Porph. comm. sec. 5, 7 non solum genus ab specie, verum etiam a ceteris -unt et disterminant. in top. Cic. 1 p. 274, 16 -itur tota ratio disserendi in duas partes. *adde*: ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 1, 7 in quot formas statusque res p(ublica) nostra -cta sit. FRONTIN. aq. 117 familia in aliquot ministeriorum species -itur. *nota*: QVINT. inst. 4, 5, 24 divisionem in digitos -ctam (11, 1, 53 argumenta).

2 *de pronuntiatione*: CIC. part. 23 verbum in plura verba -itur (de- *codd.*). de orat. 3, 172 verba ... neve aspere concurrant neve vastius -antur. CHAR. gramm. I 275, 6 hyperbaton est dictio -cta verbis non suo loco positis. 275, 13 dialysis est cum ordo orationis interposita sententia -itur. FAV. EVL. p. 16, 19 diplasius ... sub exemplo senarii ac duodecimi numeri demonstret⟨ur⟩, quae inter se summae ... longius -untur. *de diremptione syllabarum*: SCAVR. gramm. VII 12, 5 significat ... 'nescio' 'non scio' -ctis in verbum et adverbium syllabis. VLT. SYLL. gramm. IV 263, 2. 21 diaeresis est ... cum in duas syllabas una -itur ut 'pictai'. MAR. VICTORIN. gramm. VI 147, 30 concxa -as ut Phaëton. FAV. EVL. p. 15, 3 *opp.* solvere.

part. perf. pass. pro adi. **dīductus,** -a, -um. 1 *i. q. solus, separatus ab aliis*: a *de animantibus* (*c. praep.* ab *v. l. 19*): SEN. epist. 55, 9 cum -i sumus. 102, 6 *homines*, per quos ista corpora efficiuntur, iure aut officio cohaerent, natura -i et singuli sunt. 113, 4 alter ab altero debet esse -us, ut duo sint. COLVM. 9, 8, 7 complura capita rivorum -as *apes* faciunt rariores (9, 9, 8). TAC. ann. 4, 2 lascivire militem -um (de- *M, ibid.* dispersas per urbem cohortes). PLIN. nat. 11, 64 subtrahitur itaque -ae multitudini (*sc. quae diversa abiit*). PS. QVINT. decl. 5, 2 filios ... in totam dissimilitudinem vitae quoque genere -os. 8, 13 quid non -i separatique fecerunt. b *de rebus i. q. sparsus, separatus*: LVCR. 3, 287 calor ac ventus seorsum seorsumque potestas aëris interemant sensum -aque solvant. CELS. 2, 8 magis mixtos neque inter se -os colores habet *sputum*. SEN. dial. 8, 4, 2 continua sit omnis et plena materia ... an -a. PANEG. 10, 27 quae -a ferre nequeas, his congregatis. AMM. 16, 10, 8 laminarum circuli ... per omnia membra -i. 2 *i. q. dissitus, spatio separatus* (inter *v. l. 38*): LVCR. 2, 316 quae possimus cernere, celent saepe tamen motus spatio -a locorum. VERG. Aen. 3, 419 pontus ... urbes litore -as angusto interluit aestu (GLOSS. IV 438, 22 *ad l.* divisas). SEN. dial. 3, 8, 3 separatas sedes -asque. benef. 6, 22, 1 intervallibus -a et in custodiam universi disposita. nat. 7, 12, 5 *stellae* sint ingenti regione -ae (*de stella Martis*: PLIN. nat. 2, 60 primus et secundus nonagenarius -us ab utroque exortu). MELA 3, 54 triginta sunt Orcades angustis inter se -ae spatiis. LVCAN. 2, 294 -ique fretis alio sub sidere reges (AMM. 22, 8, 33 a quibus per varia regna -i itineribus modicis Tauri). SIL. 1, 199 Herculeo dirimente freto, -a propinquis Europes videt arva iugis. CLAVD. 17, 51 nostro -a *Britannia* mundo. 3 *i. q. distentus, patulus* (*c. acc. graec. v. l. 46*): *de corporis membris*: GERM. 188 stat post Cynosuram -o passu (QVINT. inst. 11, 3, 159 aequi et -i paulum pedes. 11, 3, 160 stare -um, vel rigidum vel supinum. *cf.* AVIEN. Arat. 445 -a pedes tantum mensura seniles dividit). NEMES. cyn. 112 canis -a coxas. AVIEN. Arat. 467 *Andromeda* -a ulnas. *adde*: MANIL. 1, 341 *Cycnus* -as volitat stellatus in alas. *de aedificiis*: VITR. 3, 3, 1 incolumniorum spatiis ... rarius quam oportet inter se -is araeostylos *aedes*. QVINT. inst. 11, 2, 18 domum forte magnam et in multos -am (*i. apertam*) recessus. *de animo distento*: ARNOB. nat. 5, 23 -um, pallidum, saucium.

syn.: *ad I A*: dividere, distrahere, abiungere, separare. *ad I B*: aperire, rumpere, dilatare, pandere, distendere, dispellere, rescindere. *ad I C*: discerpere, findere, dissolvere, discindere, dissipare, partiri, lancinare, spargere. *ad II B*: disterminare, distendere, dividere. *opp.*: *ad I*: cogere, iungere, coniungere, contrahere, componere, conferre, continuare, comprimere, reprimere (CELS. 4, 15), impellere (SEN. nat. 1, 2, 6). *ad II*: conectere, colligere. -i: concurrere, corruere.

deriv.: diductio.

dīductio, -ōnis *f.* *a* diducere. GLOSS. διαγωγή. παράστασις (de-?). παραγωγή. disputatio aut diminutio. *legitur inde a* CIC.

1 *generatim*: *i. q. divisio*: SEN. nat. 2, 9, 1 velocitas *spiritus* et -o. 3, 13, 2 in -e rerum. *i. q. distortio*: CAEL. AVR. chron. 1, 4, 64 diversa membrorum -o atque saltus. *i. q. diminutio*: CAEL. AVR. chron. 5, 11, 138 elimatio carnis atque -o. 2 *speciatim apud rhetores et grammaticos*: *i. q. divisio causae*: CIC. inv. 1, 18 ex hac -e rationis illa summa nascitur controversia. 1, 19 non potest ex -e rationis nasci iudicatio. *i. q. divisio vocabulorum et syllabarum*: CAPER gramm. VII 96, 11 si maiestas scribis, 'stas' in -e vocis esse debet non 'tas'. SCAVR. gramm. VII 16, 8 syllabarum -o ut 'pictai' pro 'pictae'. MAR. VICTORIN. gramm. VI 147, 25 -em syllabarum ad unitatem revoces. CHAR. gramm. I 275, 10 diacope est -o compositae dictionis interposito extrinsecus verbo (*cf.* DIOM. gramm. I 460, 31).

Rubenbauer.

?**diduor** *inter verba deponentia enumerat* PROB. app. gramm. IV 203, 38 (*conicitur* dignor). *cf.* NOT. Tir. 94, 29 diduit (*seq.* induit, perduit) *et* dido.

didymus, δίδυμος. *i. q. geminus*: PRISCILL. tract. 3 p. 44, 12 Iuda apostolus ... ille -us domini. *cf. etiam nom. propr.* *nomen herbarum in* GLOSS. (didimus *vel* -os): auricula leporis. dictamnus. solago. *cf.* MISC. Tir. p. 67, 4 tidimo.

diēcula, -ae *f.* [*a* dies *deminutive. Th.*]. CHAR. gramm I 110, 13

qui vero feminino (*sc. genere dicendum putaverunt* 'dies'), catholico utuntur... quod deminutio eius -a sit non dieculus (PRISC. gramm. II 158, 13 *cf.* EVGRAPH. Ter. Andr. 710). *sed* SERV. Aen. 2, 324 '-a' nihil praeiudicat *de genere voc.* 'dies', quia multa deminutiva recedunt a nominibus, ut 'scutum' 'scutula' *eqs.* (*cf.* GLOSS. Plac. V 62, 1). DON. Ter. Andr. 710 et est ὑποκοριστικῶς '-a', hoc est tempusculum et sumitur ab eo quod est haec dies. -a mora et quasi dies parva. PS. ASCON. Verr. p. 128 dies feminino genere tempus et ideo deminutive -a dicitur breve tempus et mora. GLOSS. ἡμερίδιον ὑποκοριστικῶς. *i. q. brevis dies, mora*: PLAVT. Pseud. 503 illud *malum* erat praesens, huic erant -ae. TER. Andr. 710 tibi -am addo, quantum huic promoveo nuptias. CIC. Att. 5, 21, 13 commemorat, quid olim mali C. Iulius fecerit, cum -am duxerit. APVL. met. 1, 10 Medea unius -ae a Creone impetratis indutiis . . . deusserat. 6, 16. 7, 27 DON. Ter. Andr. 603. Hec. 127 nec aliquam -am vel dilationem videt ad nuptias. PRVD. cath. 7, 98 paenitendi...datur -a. VEN. FORT. Mart. 3, 95.

(**diēculus**) *v. l. 2.*

diēgēmaticos, -on, διηγηματικός. PROB. Verg. ecl. praef. p. 329, 10 omne carmen in tres characteres dividitur: dramaticum in quo personae tantummodo loquuntur, -on in quo solus poeta, micton in quo promiscue et poeta et persona (*cf.* FORTVN. rhet. 3, 9 p. 126, 9 EXPLAN. in Don. gramm. IV 487, 17). DON. Ter. Andr. 221 mire a -o ad mimeticum transit. Hec. 131. 805. διήγημα *graece*: DON. Ter. Hec. 148.

diēgēsis, διήγησις GLOSS. II 276, 49. FORTVN. rhet. 2, 16 p. 112, 5 species narrationis ... prima -is, quae narratio est principalis; est et antidiegesis *eqs.* *cf.* GLOSS. II 576, 59 desides (*vel* degesis) narratio. *graece*: SCHOL. Cic. Bob. p. 74, 16. 84, 6 DON. Ter. Ad. 42.

dielaeum *n. a* δι' ἐλαίου. INSCR. ocul. (Corp. XIII 10021) 211 -um len(e) ad siccam lipp(itudinem).

diēlectrum *n. a* δι' ἠλέκτρου. CAEL. AVR. chron. 2, 13, 166 quod *medicamen* appellatur -um.

dielia *f. nomen herbae hyoscyami*: PS. APVL. herb. 5 Daci *vocant* -an (DIOSC. 4, 68 W. διέλλειναν, *v. l.* διέλειαν).

diennium biennium GLOSS. *a* di- *et* annus.

diēnōnī *etc. v. sub* dies. **dieo**, -ēre *v.* diesco.

ardea et **dieperdulum** hragra (*anglosax.*) GLOSS. *nomen avis.*

diephēbus NOT. Tir. 81, 91 (*antecedit* ephebus).

dīrēctus, -a, -um [*orig. inc. quominus ex *dir-e-rectus dissimilatione factum putemus, quantitas vetat primae syllabae. Vossio (Etymologicon ling. lat. s. v.) placet sic dici quasi* sub dio erectum *i. e.* in crucem actum. *Th.*]. *pro trisyllabo habetur*: PLAVT. Capt. 636 [Trin. 457]. PAVL. FEST. p. 69 -um dicebant per antiphrasin, volentes significare malum diem. NON. p. 49 -i dicti cruci fixi, quasi ad diem erecti. PLAVT. Capt. 636 quin quiescis? ⟨i⟩ -um cor meum, ac suspende te. Cas. 103 abi rus, abi -us tuam in provinciam, *vilice.* Curc. 244 lien -us⟨t⟩. :: ambula, id lieni optumum est. Men. 442 ducit lembum -um navis praedatoria. Merc. 184 in (*i.* isne) hinc -us? 756 abin -us? Most. 849 abin -a? Poen. 160 abi -us. Rud. 1170 quin tu i -a. *subst. n.* dīērēctum: VARRO Men. 133 apage in -um a domo nostra istam insanitatem. *adv.* **dīērēctē**: PLAVT. Bacch. 579 recede hinc -e. Most. 8 abi rus, abi -e, abscede ab ianua. Poen. 347 i -e in maxumam malam crucem. *dub.*: Trin. 457 abin hinc -e? (derecte *P*).

diēresis *v.* diaeresis. **dierme** *v.* deformis. *L.*

***diēs**, -ēī *m. et f.* [*idem vocabulum esse potest mutata flexione ac dei nomen* Dies-piter (*et* Iuppiter), *quod primo* 'caelum' *vel* 'caelum lucidum' *significasse docet ind.* dyauḥ 'caelum', *acc.* dyām = *lat.* diem (*umbr.* Dei 'Iovem'), *cf. c.* dīus, nu-dius, diu, bi-duum (*v. Solmsen, Stud. zur lat. Lautgeschichte 191 sqq.*). *duas stirpes distinguendas esse censet Kluge (Zeitschr. f. deutsche Wortforsch. 8, 145 sq.), alteram* diu- *cum significatione lucendi, alteram* di-, *quae subsit vocabulis* dies *et* nun-dinae *necnon theodisc.* zīt *anglosax.* tīd, tīma *island.* tími 'tempus', *got.* sinteins 'cottidianus', *ind.* sa-dyáḥ 'eodem die', 'modo', adyá 'hodie'. *cf. osc.* zicolom 'diem', iíkúlús *vel* ⟨d⟩iíkúlús *acc. plur.* 'dies', *hibern.* die *cambr.* dydd 'dies'. *et v. Johansson, Bezzenbergers Beitr. zur Kunde der idg. Sprachen 18, 10. Th.*]. VARRO ling. 6, 4 duo motus ⟨...⟩ casu venit, quo tempus id ab hoc deo dies appellatur. (*de lacuna explenda v. Götz-Schöll ad l. et adn. p. 260.*) PAVL. FEST. p. 74 -es dictus, quod divini sit operis, sive ab Iove, eius ut putabant rectore, qui graece Δία appellatur, sive quod aer diurnus dehiscat in candorem. MACR. sat. 1, 15, 14 cum Iovem accipiamus lucis auctorem, unde ... et Cretenses Δία τὴν ἡμέραν vocant, ipsi quoque Romani Diespitrem appellant ut -ei patrem. GRAMM. suppl. 240, 15 -es dicitur a diis. CASSIOD. in psalm. 1, 2. *de significatu*: AVG. conf. 11, 23, 30 -es dicitur non tantum mora solis super terram, secundum quod aliud est -es, aliud nox (*v. sub I A*), sed etiam totius eius circuitus ab oriente usque ad orientem (*v. sub I B*), secundum quod dicimus 'tot -es transierunt'. ISID. nat. 1, 1 -es gemine appellari solet: proprie a solis exortu, donec rursus oriatur, abusive a solis ortu, usquequo veniat ad occasum. GLOSS. ἡμέρα καὶ ἡμέραι. -ei ἡμέρας. -es pluraliter ἡμέραι. soles (*cf.* sol *et* VERG. Aen. 3, 203. GRAMM. suppl. 112, 20 quando ...'soles' in plurali numero dicuntur, -es significat. *cf.* CORP. III 737 ἡλίοις ἐν τριάκοντα δύω). προθεσμία (*v.* -es statutus). cum multa significet, significat etiam tempus plerumque generale, quod et -es et nox comprehendatur.

de formis, scripturis, notis: PROB. cath. gramm. IV 5, 14 unde -es genere feminino declinanda est, quoniam nullum nomen Latinum invenitur generis masculini ablativo singulari producto terminatum. CHAR. gramm. I 31, 12 *quintae declinationis ordo* profertur per -es velut hic et haec -es, huius -ei (*cf.* EXC. Bob. gramm. I 547, 19). DIOM. gramm. I 304, 32 GRAMM. suppl. 90, 6. 117, 8. 244, 6 tetraptota, quattuor casus habentia, ut -es. PS. ASPER gramm. suppl. 45, 2 sic (*sc. ut facies*) declinandum est -es. GLOSS. Plac. V 62, 2 ablativus casus producta e littera terminatur, ut ab hac -e. PORPH. Hor. carm. 1, 15, 34 'Vlixei'... ad similitudinem ... -ei. *genet. sing.*: diei: ENN. ann. 236 PLAVT. Asin. 253 Capt. 800 Poen. 217 TER. Haut. 168. 212 LEX repetund. (Corp. I 198) 65 LEX Vrson. (Corp. II 5439) 2, 1, 10. *passim.* dies: ENN. ann. frg. 413 CIC. Sest. 28 (*secundum* GELL. 9, 14, 6 [VERG. georg. 1, 208 *v. infra l. 22*]) ITALA Mal. 4, 5 (Priscill. tract. 6, 109) CYPR. ad Donat. 16 VEN. FORT. Mart. 4, 100 CORP. III 44. die: CAES. anal. frg. (Gell. 9, 14, 25) C. Caesar in libro de analogia secundo 'huius -e'... dicendum putat (*cf. poetarum locos p. 1020, 52 sqq.*). RHET. Her. 2, 4, 7. SALL. Iug. 52, 3 (-ei *B al.*). 97, 3 (GELL. 9, 14, 26 *P*, -ei *codd. plur.*). VERG. georg. 1, 208 (= AVSON. 368, 31 *cf. ad l.* GELL. 9, 14, 7 PROB. cath. gramm. IV 3, 16 ROMAN. Char. gramm. I 126, 31 PRISC. gramm. II 366, 9) OV. fast. 5, 682 LIV. 9, 37, 4 *pars codd.* 21, 47, 7. 26, 14, 5 *cod. P al.* CARM. de resurr. 41 PANEG. 10, 6 CAPITOL. Alb. 5, 8 AVSON. 361, 14 AMM. 20, 7, 5. 24, 2, 11 CORP. III 12036. *adde locat.* dze: INSCR. Dueni (Corp. I² n. 4) *cf. Bücheler, Rhein. Mus. 36, 237.* die: PLAVT. Men. 1156 -e septimi. Most. 881 Persa 260 CATO orig. 86 or. frg. 19, 7 CAEL. hist. 25 POMPON. Atell. 77 RHET. Her. 4, 51, 64 GELL. 10, 24, 1. 3. 5. 8. 9. 10 MACR. sat. 1, 4, 2 *sqq.* dii: GELL. 9, 14, 4. CAEL. hist. 24 a (*incertum, utrum genet. an dat.*). VERG. Aen. 1, 636 (*cf.* SERV. auct. *ad l.*) AVSON. 371, 7. 12. 383, 2. *dat. sing.*: die: PLAVT. Amph. 276 (*testatur* SERV. georg. 1, 208, -ei *codd.*). 546 (-ei *trad.*). Capt. 464 (-ei *trad.*). Merc. 4 (-e *codd.*, dii SERV. auct. Aen. 1, 636). Trin. 843 (-ei *AP*). OV. fast. 5, 682 (ς, *traditur pro ablativo*) PANEG. 2 (10), 6, 5 p. 268, 6 Bähr.² CORP. VIII 9323. diei: INSCR. Rostowzew, tess. plumb. 65. *acc. sing.*: diee: CATO frg. inc. 61. diae: CARM. epigr. 1319, 4 (*Venafri*). *abl. sing.*: ζie: TAB. devot. Audollent 253, 10. 18. 20 *al.* diae: COMPVT. cod. Col. prol. 4 p. 229 *al.* CORP. V 4489, 6 (*Brixiae*) *al.* 5685ᴬ (*a. 466*) sub dīaē. 5685ᴮ (*a. 547*). VI †32949. X 5654, 6 *et passim.* INSCR. Nuovo bull. crist. X 1904 p. 84. *genet. plur.*: diaerum: CORP. III 9887 (*in Dalmat.*) diae⟨rum⟩. X 623 (*Salerni*). *acc. plur.*: diaes: CORP. V 4410, 6 (*Brixiae*). VI 31951. XIII †7526 (*in Germ. sup.*). XIV 1793 (*Ostiae*). 1892 (*ibid.*). INSCR. christ. Kraus I 61. diis: INSCR. christ. Rossi I 749 (*a. 450*). dis: CORP. V †1691 (*Aquileiae*). VIII †23570. des: CORP. V 6244, 9 (*Mediol.*). dees: CORP. XII 1694 (*a. 496*). INSCR. christ. Leblant II 482 (*saec. V*). diens: CORP. XIII 5270 (*Augustae Raur.*). XIII †8485 vixit...⟨d⟩iens quattor. XIV 471 (*Ostiae*). zies: CORP. VIII 11099 (*in prov. Byzac.*). INSCR. Notiz. degli scavi 1888 p. 708 INSCR. christ. Rossi I 400 (*a. 392*) zi⟨es⟩. zis: CORP. VIII 23566. zis (*i.* -es sex): INSCR. Revue archéol. 4 sér. VIII 1906 p. 476. *adde*: CORP. III 2225, 8 (*Salernis*) et ies *tot.* V †1667 (*Aquileiae*) z(ies) n(umero) VII. XI 6794 m(enses) III z(ies) XXIII. *abl. plur.*: diaebus: CORP. III 7148, 8 (*in Caria*). IX 1851 (*Beneventi*). XIV 1195 (*Ostiae*). dibus: CORP. VI 35548ᵃ dib(us) VIII. VIII 24759. 24934 INSCR. Ephem. epigr. VIII (*ad* Corp. X) p. 257, 4 INSCR. christ. Rossi I p. 282 (*a. 379*). debus: CORP. VI 32022. INSCR. Notiz. degli scavi 1908 p. 339 deb(us) XXII. zebus: INSCR. apud Mabill. p. 572 CORP. VI 23646. VIII 20786 z(ebus) V. XIV 1137 (*Ostiae*). *adde*: CORP. III 9173 (*Salonis*) die(bus) V. XII 2731 (*in Gall. Narb.*). XIV 603 (*Ostiae*). 1692 (*ibid.*). INSCR. christ. Rossi I p. 443 (*a. 397*) Ƀ Mercuri. *formae Graecis litteris scriptae*: CORP. X 719, 5 (*Surrenti*) ΔΕΙ Η *i. di(es) VIII.* CORP. X 2145, 5 (*Puteolis*) ΔΙΗϹ *i. dies.* INSCR. christ. Rossi I p. 11 (*a. 269*) δεῖε Βένερες. *ibid.* μορτουα αννουωρωμ VI εδ μησωρων XI δευρων X. TAB. magica Revue archéol. 4 sér. II 1903 p. 175 ομνιβους διηβους. *ibid.* αδ διεμ μορτις. TAB. devot. Audollent 231, 2 ε⟨ξ⟩ αχ διη. 231, 30 τωτα διε. 253, 10 *v. supra l. 39.* GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357ᴬ ἰν δίεμ. *apices*: CARM. epigr. 1262, 4 (*Romae*) te festínans apstulit atra diés. CORP. V 4489, 12 díebus Parentalior(um). VIII 24787 dece coniunctis bis ter cum fine díebus. X 1761 (*Cumis*) diébus. 6009, 7 (*Minturnis*) supremus fécit iúdicium diés. XIV 1692 (*Ostiae*) ⟨di⟩é(bus). INSCR. Notiz. degli scavi 1906 p. 147 (*Romae*) ⟨vixit m⟩ens. IIII diés XXIIII. *notatur passim* d.

de genere: *de plurali semper masculino* (*sed v. p. 1023, 68 sqq.*): CHAR. gramm. I 31, 13 sciamus pluraliter feminine 'hac -es' et 'has -es' non oportere nos dicere, quamvis singulariter feminine dicamus. DIOM. gramm. I 304, 32. PRISC. gramm. II 365, 13 -es ... in singulari numero tam masculini quam feminini generis invenitur, ut (*LVCAN. 2, 98 VERG. Aen. 4, 169. 2, 324*), in plurali vero semper masculini invenitur 'hi -es'. III 475, 21 GRAMM. suppl. 130, 20. 133, 23 -es festi *Vergilius* dixit masculino genere, non festae (*Aen. 2, 324*).

de singulari: VARRO frg. Char. gramm. I 110, 15 Varro autem distinxit, ut masculino genere unius -ei cursum significaret, feminino

autem temporis spatium. Non. p. 522 -em volunt, cum feminino genere dicimus, tempus significare; masculino -em ipsum. nos contra invenimus. Ps. Ascon. Verr. p. 128 -es feminino genere tempus et ideo deminutive diecula dicitur breve tempus et mora. -es horarum xii generis masculini est, unde 'hodie' dicimus quasi 'hoc -e'. Serv. auct. Aen. 2, 554 -es si tempus longum significat generis feminini est. 2, 324 '-es'... si feminino genere ponatur, tempus significat, ut (*5, 783*) 'quam nec longa -es'; si masculino, ipsum -em. et de masculino genera tria observanda sunt: in qualitate, numero, adverbio; in qualitate 'serenus -es' dicitur...; numero (*126*) 'bis quinos silet ille -es'...; adverbio 'hodie', non 'hac -e'. ceterum diecula nihil praeiudicat *eqs.* (*cf.* Gloss. V 62, 2). 5, 783 'quam nec longa -es' id est longum tempus: de quo licet melius feminino genere dicamus, tamen et masculino dicimus. nam de certo -e masculino tantum utendum est. *cf.* 10, 467. *aliter*: Prob. inst. gramm. IV 89, 19 item quaeritur, -es cum per omnes casus ad e productum pertinere reperiatur, qua de causa Vergilius -em et masculino genere pronuntiarit. quare hoc monemus, quod sint aliqui, qui hoc asseverandum esse senserunt, quod -es ideo feminino genere pronuntietur, quod in deminutione diecula facere inveniatur: item hac de causa -es masculino genere asseveretur, quoniam in numero plurali melius sonare reperitur, ut puta optimi, non optimae -es. nunc nos hoc monemus, quoniam quaecumque nomina in nominativo casu numeri singularis per unam mutam sonare audiuntur, ... haec et generi masculino subiecta esse reperiuntur. *aliter*: Prob. nom. gramm. IV 210, 6 observabimus *de genere -ei* secundum veteres hanc differentiam, qui spatium diurnae lucis significantes τὴν ἡμέραν masculino genere dixerunt, ut (*Verg. Aen. 2, 248*); feminino autem genere absolute tempus (*Aen. 5, 783*); -es cum praesens tempus significat, generis est masculini, cum praeteritum aut futurum, feminini, ut (*Aen. 6, 745*). *aliter*: Serv. auct. Aen. 1, 732 quidam volunt masculini generis '-em' bonum significare, feminini malum. Isid. diff. 1, 279 -es masculini generis bonum tempus apud veteres indicabat; feminini malum, velut in Iob (*Vvlg. Ier. 20, 14*) 'maledicta -es' (= Gloss. V 190, 1). *aliter*: Serv. gramm. IV 434, 13 -es secundum regulam tantum feminini generis est..., quod autem dicimus genere masculino, ratio persuasit adverbii: nam hodie dicentes quasi hoc -e significamus *eqs.* *cf.* Dvb. Nom. gramm. V 577, 23. Cledon. gramm. V 46, 17 haec regula quintae declinationis feminini generis est, ut haec -es magis feminino genere declinanda sit, quam masculino, licet Vergilius utrumque dixerit. Pomp. gramm. V 190, 30 -es debet secundum definitionem generis esse feminini, sed legimus etiam hic -es *eqs.* Prisc. gramm. II 158, 12 in 'es' productam, si sint quintae declinationis, feminina sunt. excipitur unum '-es'.... in plurali vero semper masculinum invenitur: non enim incertum tempus videtur significare, quod plerumque in feminino genere invenimus numeri singularis. ideo autem diximus 'plerumque' quod invenitur in usu et pro certo tempore femininum et pro incerto masculinum e contrario (*sequuntur Verg. Aen. 2, 324 Lvcan. 3, 138 Stat. Theb. 1, 638*). *aliter*: Prop. cath. gramm. 4, 1 excepto uno communi duum generum, masculini et feminini, hic et haec -es, huius -ei. Don. gramm. IV 375, 33 sunt ... nomina incerti generis inter masculinum et femininum, ut ... -es. Diom. gramm. I 327, 11 Ps. Asper gramm. suppl. 40, 2. Gramm. suppl. 84, 24. 245, 17 *al.* Char. gramm. I 110, 8 -es communis generis est. qui masculino genere dicendum putaverunt, has causas reddiderunt, quod -es festos auctores dixerunt, non festas; et quartum et quintum kalendas ...; et cum hodie dicimus, nihil aliud quam hoc -e intellegitur. qui vero feminino, catholico utuntur, quod ablativo casu e non nisi producta finiatur *eqs.* 110, 16 (*ex Varrone, v. p. 1022, 83 sqq.*) secundum distinctionem dixit Vergilius (*Aen. 2, 324*) 'venit summa -es' i. e. tempus et (*Aen. 4, 169*) 'ille -es primus leti' pro uno -e. tamen et feminino genere -ei spatium significat, cum ait (*Aen. 5, 104*) 'expectata -es aderat'. Consent. gramm. V 345, 25 nam inter masculinum et femininum sunt haec nomina, ... -es: utroque enim genere lecta inveniuntur, quamvis in quibusdam certa observatio sit, ut alterutro genere enuntientur. Ps. Asper gramm. suppl. 46, 24 feminini generis saepe ... -es: ... †nuptiae: nam singularem numerum non habent. *in universum per totam latinitatem certa norma de generibus investigari nequit. in plurali semper masculinum ponitur his paucissimis exceptis locis: titulo orationum Catonis* (Roman. Char. gramm. I 199, 28 M. Cato -erum dictarum de consulatu suo [202, 23 *al.*]). Iren. 2, 24, 5 haberent *menses* praefinitas tricenarias -es. Paneg. 7 (6), 9 longissimae -es et nullae ... noctes. *feminino omnes fere scriptores significant tempus* (*v. p. 1032, 50 sqq. excipiuntur ex. gr.*: Tvrpil. com. 158 Lvcan. 3, 139 Stat. Theb. 1, 639 Calp. decl. 2), *itemque optimi scriptores omnes et posteriorum plerique -em forensem vel temporis punctum negotio alicui gerendo praestitutum atque spatium temporis, quod usque ad id est, nec non saepius -em in epistulis, tabulis sim. additum (v. locutiones et iuncturas huc pertinentes). reliquas vocis -ei notiones hi masculino significare solebant, sed ita ut etiam interdum femininum adhiberent, id quod multo etiam frequentius fecerunt poetae dactylici scriptoresque posterioris aetatis (cf. E. Löfstedt, Kommentar zur Peregrinatio Aetheriae 1911 p. 192 sqq.). de singulis scriptoribus subiunxi conspectum. (in numerando omissae sunt et pluralis numeri formae et omnes loci ad fastos pertinentes, in quibus utrisque paucissimis exceptis semper masculinum positum est. [de plurali v. p. 1023, 68 sqq., in fastis legitur femin.*: Prosp. chron. I p. 479, 1352 -e undecima kalendarum Maiarum. Corp. VIII 9642 una -e kalendarum Ianuariarum.]).

	masc.	*fem.*
Lex XII tab.	2	—
Liv. Andr.	2	—
Enn.	6	—
Naev.	1	—
Plavt.	105	10
Ter.	28	1
Cato	12	2
Varro	79	2
Cic. orat. rhet. phil. carm. frg.	384	46
„ Att. epist. ad Q. fr. ad Brut.	279	29
Catvll.	7	1
Lvcr.	—	5
Caes.	133	17
Hirt. Bell. Alex. Afr. Hisp.	64	1
Sall.	29	2
Nep.	24	1
Verg.	17	20
Ciris Moret. Aetna	2	3
Hor.	24	5
Tib.	4	7
Prop.	17	12
Ov.	44	105
Liv.	805	143
Manil.	12	10
Vitr.	23	—
Pavl. Fest.	50	2
Sen. rhet.	40	5
Germ.	—	2
Vell.	15	8
Val. Max.	36	2
Cels.	191	—
Phaedr.	7	—
Sen. phil.	260	20 (*non epist.*)
Octavia	9	3

	masc.	*fem.*
Cvrt.	90	4
Scrib. Larg.	21	—
Ascon.	30	5
Lvcan.	31	27
Petron.	22	5
Lavs Pis.	—	2
Calp. ecl.	—	2
Plin. nat.	241	20
Val. Fl.	15	13
Sil.	22	20
Homer.	2	3
Stat.	34	47
Mart.	24	6
Qvint.	39	4
Ivv.	6	4
Tac.	126	31
Plin. iun.	82	1
Svet.	96	6
Flor. epit.	21	—
Apvl.	37	24
in Italae *triginta locis, quos praesto habeo, legitur masc. 21ies, fem. 9ies, qui loci plerumque genus* Italae *oppositum habent in* Vvlg.		
Min. Fel.	2	2
Tert. vol. I. III	25	19
Comm.	8	5
Sol.	27	6
Script. hist. Aug.	38	53
Itin. [Silv.]	9	90
Avien.	11	13
Avson.	20	14
Amm.	66	2
Veg. mil.	7	3
Hier. epist.	9	12
Vvlg.	343	615
Avg. civ.	84	2

de mensura: formae bisyllabae per correptionem ponuntur apud scaenicos: Plavt. Amph. 549 Aul. 380 Cas. 320 Men. 155. 1156 Mil. 743 Persa 260. 402. 768. 773. 780 Poen. 497. 758. 1180 Pseud. 165. 234 Rud. 380 Trin. 581. 843 Ter. Andr. 705 Hec. 185 Pompon. Atell. 77. *formae bisyllabae apud poetas scaenicos* (*cf. p. 1022, 20*): Plavt. Capt. 800 diei (*versum iteravit paululum immutatum* Ter. Eun. 801). *cf.* Poen. 1207 diebus. *tres syllabae servatae sunt*: diēi: Plavt. Asin. 253 Poen. 217 (*cum elisione*). Ter. Haut. 168. 212. diērum: Ter. Haut. 909. diēbus: Plavt. Capt. 168 Men. 36 Most. 238 Truc. 643 Ter. Andr. 104 Hec. 143. *apud poetas dactylicos* diei *pro iambo legitur*: Q. Cic. carm. frg. 2 noctisque -eique. Avson. 153, 72 Pavl. Nol. carm. 5, 72 Ven. Fort. carm. 7, 21, 13. *pro anapaesto*: Ven. Fort. Mart. 3, 433.

legitur inde ab Inscr. Dueni. *v. etiam nom. propr.* Dies. [*loci incerti*: Cato agr. 150, 2 Bell. Hisp. 2, 1 Plin. nat. 2, 90. *falso legitur*: Plavt. Most. 823 Titin. com. frg. 147 Nep. Att. 4, 5 Plin. nat. 1 ind. 33.] [*val.* zi, *it.* dì, *francog. vet.* di, *hisp.* dia. *M.-L.*]

dispositio materiae:

I *certum temporis spatium.* **A** *strictiore sensu* (*opp.* nox). **1** *proprie infra l. 77.* **2** *translate:* **a** *solis splendor sim. p. 1027, 56.* **b** *aether, caelum p. 1028, 51.* **c** *animi habitus p. 1028, 68.* **B** *latiore sensu i. q. dies* xxiv *horarum.* **1** *generatim p. 1028, 74.* **2** *speciatim:* **a** *-es forensis p. 1031, 14.* **b** *-es epistulae p. 1031, 53.* **c** *-es natalis p. 1031, 73.* **d** *-es hebdomadis p. 1031, 75.* **e** *vitae -es p. 1032, 9.* **f** *-es mortis p. 1032, 32.* **g** *-es febris p. 1032, 47.*

II *i. q. tempus, aetas.* **A** *generatim p. 1032, 51.* **B** *speciatim i. q. vitae tempus p. 1033, 14.*

III *iuncturae p. 1033, 31.* **IV** *structurae p. 1052, 5.*

I ***certum temporis spatium*: A *strictiore sensu: id temporis spatium, quod sole illustratur*** (*opp.* nox). **1 *proprie*:** Svet. frg. p. 149 -es est solis praesentia. Hyg. astr. 4, 19 p. 120, 13 -em nobis definierunt quamdiu sol ab exortu ad occasum perveniat. Iren. 2, 22, 1 de -e quae duodecim horarum habet spatium. 2, 22, 2. 2, 24, 5 *-es* a novem horis usque ad xv ascendit. Lact. inst. 7, 14, 12 *p. 1027, 39.* Hil. in Matth. 5, 13 -em esse labentium temporum cursum luce solis illuminatum, quem nox interiecta discri-

minat et interventu suo -ei -em subrogat. AMBR. Noe 13, 43 AVG. gen. ad litt. 1, 12 p. 18, 11 ISID. nat. 1, 1 orig. 5, 30, 1. LEX XII tab. 1, 6 (Varro ling. 7, 51 Paul. Fest. p. 305) solis occasu -ei suprema tempestas esto (-ei *omiserunt reliqui testes; cf.* VARRO ling. 6, 5 suprema *est* summum -ei, id est a superrimo *eqs.*). ENN. ann. 236 magnam cum ... -ci p a r t e m fuisset de summis rebus regundis consilio indu foro (VARRO frg. Serv. Aen. 2, 268 *sunt* -ei *partes secundum Varronem hae*: mane ortus meridies occasus [*cf.* MACR. sat. 1, 3, 11. *v. infra l. 21*]. BELL. Afr. 18, 4 LIV. 22, 29, 7. 26, 14, 5. 31, 39, 2. SEN. dial. 10, 12, 2 maiorem -erum partem. nat. 1, 8, 6 TAC. ann. 13, 39. SVET. Nero 41 reliquam. PAVL. dig. 50, 16, 2, 1 APVL. met. 9, 12. 11, 23 duabus -ei partibus transactis. AMM. 24, 2, 11 *al.* SERV. Aen. 6, 37 AVG. civ. 20, 7 *al.* pars *anteponitur*: LEX repetund. [Corp. I 198] 65 maiore parte -ei. LEX Vrson. [Corp. II 5439] 70, 9 *al.* CIC. Verr. 5, 54 epist. 7, 1, 1 CAES. Gall. 5, 9, 8. 5, 35, 5. 5, 58, 2 BELL. Afr. 30, 1 LEX Iul. munic. [Corp. I 206] 16 SALL. Iug. 97, 3 NEP. Eum. 4, 1 VERG. Aen. 9, 154 HOR. sat. 1, 9, 35 LIV. 10, 12, 5. 23, 7, 11. SEN. dial. 12, 6, 4 somnum ... extendere in partem -ei. MELA 3, 53 PLIN. nat. 2, 35 *al.* SIL. 16, 225 TAC. ann. 5, 7 PLIN. epist. 9, 36, 5. paneg. 48, 1 magnam partem -erum. 46, 4. 77, 2 reliqua. SVET. frg. p. 151 partes. CENS. 23, 8. ISID. nat. 1, 1 partes ... -ei tres sunt: mane, meridies et suprema. *cf. supra l. 8. v. etiam p. 1029, 77*). PLAVT. Amph. 276 ita statim stant signa, neque nox quoquam concedit -e[i] (*v. p. 1022, 32* [546; *cf.* OCTAVIA 714 laeta ... -es sideribus atris cessit]). Asin. 198 -em aquam solem lunam noctem, haec argento non emo. 253 ad hoc -ei t e m p u s dormitasti (TER. Haut. 168. CAES. Gall. 7, 16, 2 in singula -ei tempora. 7, 35, 4. 7, 68, 2 [*aliter* BELL. Hisp. 15, 5 eius -ei insequenti tempore]. BELL. Hisp. 16, 1 huius -ei extremo tempore. PAVL. FEST. p. 71 extremum. CVRT. 3, 5, 1 fervidissimum. 4, 16, 18 praeceps in noctem. COLVM. 8, 11, 2 -ei certo tempore. PLIN. nat. 9, 25. QVINT. decl. 301 p. 188, 11 in aliud -ei tempus. SVET. Aug. 44 insequentis -ei matutinum tempus. PORPH. Hor. carm. 3, 27, 9. CENS. 24, 1 plura noctis et -ei tempora. tempus *anteponitur*: TER. Haut. 212 ut tempus est -ei. VARRO ling. 7, 77 *de crepusculo* dubium, tempus noctis an -ei sit. CIC. de orat. 1, 26 usque ad extremum tempus -ei. CAES. Gall. 7, 11, 5 HIRT. Gall. 8, 15, 5 BELL. Afr. 78, 3 MANIL. 3, 182 TERT. adv. Marc. 4, 7 p. 434, 2. AVSON. 371, 7 tempora noctis atque dii). PLAVT. Asin. 516 ecqua pars orationis d e -e dabitur mihi (*cf.* HOR. epod. 13, 4 rapiamus ... occasionem de -e. carm. 1, 1, 20 partem solido demere de -e. PLIN. epist. 9, 40, 3 nihil de -e perdunt). Bacch. 700 *esse* noctem qui nunc est -es. Capt. 417 nox -em adimat. Curc. 352. Merc. 4 nocti aut -e (dii *D ante corr.*; SERV. auct. Aen. 1, 636) aut soli aut lunae miserias narrant suas. Poen. 217 usque ab aurora ad hoc quod -ei est (*cf.* APVL. apol. 59 quid sit -ei). TER. Andr. 705. TITIN. com. 100 noctem facere ... de -e. VARRO ling. 5, 11. 66 Di⟨e⟩spiter ..., id est dies pater. 5, 68 ut ex eo *Sole* -es sit. 6, 4 -ei p r i n c i p i u m mane, quod *tum manat -es ab oriente (PAVL. FEST. p. 122 mane principium -ei). 6, 5 quod crepusculum -es etiam nunc sit an iam nox, ... dubium. 6, 8 dicta bruma, quod brevissimus tunc -es est. *ibid.* -es aequus fit ac nox. 9, 73. 10, 41 ut est ... meridies ad -em, sic media nox ad noctem. RHET. Her. 2, 4, 7 qua -e, qua noctis h o r a (LIV. 3, 69, 8 quarta -ei hora. 9, 37, 6 *bis.* 21, 59, 5 *al.* PAVL. FEST. p. 110 COLVM. 2, 10, 30 *al.* PLIN. nat. 2, 127 *al. apud* ICTOS. GLOSS. III 509, 66 -ei hora ἁμέρα. hora *anteponitur*: CIC. dom. 41 hora fortasse sexta -ei. Phil. 2, 76 epist. 15, 4, 8 CAES. Gall. 4, 23, 2. 5, 46, 1. 5, 53, 1 civ. 1, 64, 8. 1, 80, 3 [1, 82, 1 *add. Wölfflin*] BELL. Alex. 10, 5 BELL. Afr. 19, 4. 61, 1. 69, 5 LEX Iul. munic. [Corp. I 206] 57 LEX Vrson. [Corp. II 5439] 102, 25 LIV. 8, 38, 10. 23, 35, 16. 23, 44, 6. 44, 36, 1 SEN. nat. 1, 8, 6. 7, 17, 2 CVRT. 8, 6, 17 COLVM. 8, 4, 5 PLIN. nat. 2, 94 *al. cf.* MANIL. 3, 512 horasque -erum. TAC. hist. 3, 16 ann. 2, 18 PLIN. epist. 6, 20, 6 SVET. Aug. 100 AVR. Fronto p. 68, 3. 69, 11 N. *apud* ICTOS. APVL. apol. 58 LAMPR. Heliog. 15, 6 Alex. 61, 3 ITIN. [Silv.] 36, 5 AMM. 26, 1, 10. 27, 3, 1 *al.*). CIC. inv. 1, 86 si -es est, lucet (ac. 2, 143 PS. APVL. herm. p. 272). Verr. 6, 26 -ei b r e v i t a s (*opp.* noctis longitudo. Att. 1, 17, 9. VITR. 9, 7, 1 menstruae -erum brevitates *itemque dilatationes. PAVL. FEST. p. 31 COLVM. 11, 2, 91). Pis. 53 nonne tibi nox erat pro -e? Planc. 99 o reliquos omnes -es noctesque, quibus *eqs.* rep. 3, 3 dinumerationibusque noctium ac die⟨rum⟩. leg. 2, 16 -erum noctiumque vicissitudines (Tusc. 1, 68 nat. deor. 2, 132 AVG. civ. 22, 24). 3, 30 longitudo -ei (SEN. nat. 5, 11, 2). Tusc. 1, 97 quam multi -es reperiri possunt, qui tali nocti (*sc. morti*) anteponantur? Tim. 32 nox ... et -es ... ob has generata causas unum circumitum orbis efficit. 37 terram ... -ei noctisque effectricem. 52 -es noctesque oculis cognitae, tum mensum annorumque conversiones ... machinatae sunt *eqs.* nat. deor. 1, 21 -erum noctiumque n u m e r o (CAES. Gall. 6, 18, 2 spatia ... temporis non numero -erum, sed noctium finiunt. TAC. Germ. 11 *opp.* noctium. *cf. p. 1029, 70*). 2, 69 quia *Diana* noctu quasi -em efficeret (*cf.* 2, 95 *et* 102 *sol* oriens et occidens -em noctemque conficit). 2, 101 mari finitimus aer -e et nocte distinguitur. off. 1, 33 qui cum *tot* -erum essent cum hoste indutiae factae, noctu populabantur agros, quod -erum essent pactae, non noctium indutiae. Q. CIC. carm. frg. 2 curriculumque Aries aequat noctisque -eique (APVL. mund. 1 -erum noctiumque curriculis. 22 AVSON. 382, 2). LAEV. carm. frg. 22, 2 Venus ... mihi quae -em serenum praepandere cresti (*cf. p. 1028, 8*). LVCR. 1, 10 simulac species patefactast verna -ei. 1, 1067 noctes pariles agitare -bus. 2, 578 nec nox ulla -em ... secutast. 4, 83 omnia ... correpta l u c e -ei (LIV. 31, 42, 7 AVSON. 364, 20). 4, 201 puncto ... -ei. 5, 700 radiatum insigne -ei. *al.* CAES. Gall. 2, 11, 6 tantam eorum multitudinem ... interfecerunt, quantum fuit -ei s p a t i u m (VITR. 9, 3, 1 -erum et horarum spatia. 9, 3, 3. 9, 8, 3 SEN. dial. 6, 18, 2 PLIN. nat. 6, 212 *al.* TAC. Agr. 12 APVL. met. 8, 11. spatium *anteponitur*: VITR. 9, 3, 1 PHAEDR. 2, 8, 10 SEN. nat. 5, 11, 2. *cf. p. 1030, 5*). CAES. civ. 3, 13, 2 properans noctem -ei c o n i u n x e r a t (*cf.* SEN. contr. 1 praef. 14 iungebantur noctibus -es [VAL. MAX. 8, 13 ext. 1 HIER. epist. 22, 7, 3]. OV. am. 3, 6, 10 nocti conseruisse -em). BELL. Afr. 42, 1 praesertim cum milites a m a n e -ei ieiuni sub armis stetissent (*cf.* ITALA Mal. 4, 5 [Priscill. tract. 6, 109] priusquam -es [*v. p. 1022, 17*] domini mane veniat [πρὶν ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν κυρίου, VVLG. -es domini magnus et horribilis]. VVLG. lev. 22, 30 in mane alterius -ei). SALL. Iug. 21, 2 -ei extremum erat (*seq.* plerumque noctis. AMM. 19, 2, 13 ad extremum usque -ei. 19, 7, 8. *cf.* 27, 2, 6 -ei extimum [29, 5, 48]). 51, 2 m u l t u m -ei processerat (*cf.* LIV. 3, 2, 8 cum haud multum -ei superesset. 5, 39, 7. 7, 33, 14. 9, 44, 11 in multum -ei. 10, 32, 6 ad multum -ei. 22, 45, 1. 27, 2, 9 CVRT. 8, 14, 28. VVLG. gen. 29, 7 [ITALA Lugd. de -e multum, Aug. loc. hept. 1, 108 p. 523, 15 -es multa. ἡμέρα πολλή]). Iug. 52, 3 et iam -e (-ei *C*) vesper erat. 72, 2. hist. frg. 1, 149 -ei m e d i o (LIV. 27, 48, 1. medium *anteponitur*: LIV. 26, 48, 8. 37, 29, 2. PLIN. nat. 2, 129 medio -ei aut noctis. SIL. 11, 41 medioque -erum. TAC. hist. 1, 62 medio -ei [3, 11 ann. 12, 69. 14, 2]. ann. 11, 21 per medium -ei [14, 59]). VERG. Aen. 3, 201 -em noctemque ... discernere (*cf.* SEN. nat. 5, 15, 3 noctium -erumque discrimen). 5, 42 postera ... stellas ... f u g a r a t ... -es (10, 257 noctem). 7, 149 postera cum prima lustrabat lampade terras orta -es (*cf.* 12, 113). 8, 94 remigio noctemque -emque f a t i g a n t (VAL. FL. 5, 598). 10, 215 iamque -es caelo concesserat (*cf.* TERT. anim. 43 p. 371, 13 *nocti* -es cedit. AMM. 31, 7, 15 cedens vespero -es). 10, 807 exercere -em (*i. operando transigere; cf.* FRONTO p. 228, 15 N. noctes -esque negotiis exercebant). MORET. 2 excubitorque -em cantu praedixerat ales (*v. p. 1050, 37*). HOR. epod. 17, 25 urget -em nox et -es noctem (*cf.* SEN. epist. 24, 26 -em nox premit, -es noctem. *v. etiam p. 1030, 20*). TIB. 1, 4, 28 quam cito non segnis stat remeatque -es! PROP. 4, 6, 86 donec iniciat radios in mea vina -es. OV. am. 1, 5, 1 mediamque -es exegerat horam. epist. 4, 160. 7, 26 Aenean animo noxque -esque refert. 18, 34 pulso ... -e (fast. 6, 472). ars 2, 348. 3, 723 iamque -es medius tenues contraxerat umbras. met. 1, 683 euntem ... detinuit sermone -em. *al.* fast. 5, 548 iubar aequore tollit candida ... -es (*cf.* LVCAN. 5, 456 nocte fugata laesum nube -es iubar extulit). LIV. 3, 62, 5 reliquum -ei (7, 39, 9. 25, 38, 23. -ei reliquum: 22, 51, 1. 22, 59, 4. 24, 14, 10 *al.*). 7, 8, 5 serum erat -ei (7, 10, 28 in quam maxime serum -ei. 26, 3, 1. TAC. ann. 2, 21 sero -ei. AMM. 31, 15, 14 ad serum usque -ei). 7, 35, 5 cum -ei t a n t u m superesset (*cf.* 33, 18, 19 quantum -ei superfuit. 45, 37, 6 PLIN. nat. 31, 73). 7, 36, 6 luce ac -e opus est. 10, 39, 10 -em ad proficiscendum nuntius habuit. 10, 40, 1 moram -ei noctisque (MANIL. 3, 349 parva -erum ... mora). 21, 59, 7 si extendi *pugnam* -es in longum spatium sivisset. 31, 41, 10 *cum* per ... vinum ... -es noctibus aequarent (MANIL. 1, 267 aequato ... -e cum tempore noctis. *al. cf.* PLIN. nat. 2, 81 aequata nocte -ei). 31, 42, 7 si s a t i s -ei superesset (44, 42, 9). MANIL. 1, 190 circumque feratur aeterna cum luce -es. 3, 235 *in* variis ... -erum umbrarumque modis. 3, 239 summa (*i. spatium*) -erum. 3, 301 mensura -erum umbrarumque (3, 448 mensura -ei. PLIN. nat. 18, 264). 3, 365 hic (*sc. sub polo arctico*) erit una -es per senos ... menses. 3, 479 tolluntur (*i. minuuntur*) -es. 3, 650 *Aries* exuperare -em iubet et succumbere noctes. 3, 682. 5, 699 sub extrema promittunt iura -ei. VITR. 9, 3, 2 -ei magnitudinem (PLIN. nat. 6, 216. 36, 72 -erum ... ac noctium magnitudines). 9, 8, 7 correptiones -erum aut crescentiae. PAVL. FEST. p. 24 nox -ei potius quam -es nocti adnumerari debet. p. 147 SEN. contr. 1, 5, 9 GERM. 498 VELL. 2, 42, 2. SEN. Ag. 909 stat ... Titan dubius emerito -e, suane currat an Thyestea via. Herc. f. 8 recenti vere laxatur -es (*i. frigus hibernum. cf. p. 1028, 5*). 60 viso labantem Cerbero vidi -em pavidumque solem. 941. Herc. O. 45 intra *Herculis* substitit metas -es. Med. 728 dum parat Phoebus -em. Phaedr. 315. 1091 Solique falso creditum ... -em. Thy. 677. 991. Tro. 170b vicerat noctem -es (*cf.* epist. 27, 3 nubes -em vincunt. LVCAN. 4, 59 *de -bus post brumam crescentibus*). benef. 5, 25, 6 *aciem oculorum* lumen -ei (diis *trad.*) *oculis* immissum ad ministeria sua evocat. nat. 1, 15, 2 *opp.* tenebrae. 6, 1, 11 haec nox aut hic ante noctem -es. CVRT. 4, 7, 22 sub ipsum -ei o r t u m (VVLG. Iudith 10, 11 circa ortum -ei. *cf.* AVIEN. orb. terr. 1028 in ... -ei ... exortum. AMM. 24, 4, 20 -ei occasu). COLVM. 4, 29, 4 tepentibus iam -bus (MART. 6, 5, 9). 4, 29, 5 -em ... silentem ... a ventis. 7, 4, 5 -ei apricitas (8, 15, 4). *al.* LVCAN. 1, 16 -es medius ... aestuat. 2, 412 -em pronum ... ducens ... Phaethon. PETRON. 41 -es ... nihil est. PLIN. nat. 1 ind. (2, 17) -erum inaequalitatis ratio. nat. 2, 81 in auctum (*subst.*) -ei. 2, 100 ut -ei species nocte luceret. 2, 181. 6, 211 qua cuique *regioni* cognatio -erum ac noctium sit. CORP. IV 5174 ven⟨atio athle⟩tae sparsiones, qua -es patientur, erunt. VAL. FL. 1, 275. 3, 37 -em ... solisque cubilia. SIL. 7, 283 labore -erum (*i. diurno*). 10, 376 cum quinta -em nox ... tulisset (*cf.* 15, 809 -em nox abstulit). 12, 9 spondente -e. HOMER. 49 decimusque -es patefecerat orbem.

118. STAT. Theb. 1, 647 squalente -e. 4, 283 *Arcades olim* feruntur ... occiduum ... Titana secuti desperasse -em. *al.* silv. 1, 1, 94 dum Romana -es *erit* (*pro imperio Romano*). 1, 2, 229 vixdum emissa -es. 5, 1, 106 Fama ... praegressa -em. MART. 8, 21, 12 *al.* QVINT. inst. 5, 8, 7. 12, 6, 5 -erum ac noctium studio. PS. QVINT. decl. 2, 16. 12, 28 sideribus ac -ei *nos* graves *sumus.* IVV. 1, 127. TAC. Agr. 38 proximus -es faciem victoriae latius aperuit (hist. 4, 29. AVSON. 361, 40 tot species ... una -es aperit: conficit una -es). Germ. 11 nox ducere (*i. anteire*) -em videtur. hist. 4, 64 lucem -emque omnibus hominibus ... natura aperuit. ann. 1, 49. 68 donec ... -es permansit. 2, 39 obscuro -ei. PLIN. epist. 6, 16, 17. 6, 20, 16 non -es ..., sed adventantis ignis indicium (*de aurora*). 9, 36, 3 ut -es (*sc. mitior*) suasit. paneg. 45, 2 in lucem ac -em proferebant. HYG. astr. 4, 9. SVET. Vit. 8 neque -ei neque temporis ratione habita (FRONTO p. 70, 11 N. -ei rationem ... magistro reddo. *cf. p. 1029, 34*). CARM. epigr. 880, 2 (*in statua Memnonis, a. 134*) horam cum primam ... sole ... prolata Oceano luminat alma -es *eqs.* (*cf.* AVIEN. orb. terr. 63 illuminat). FRONTO p. 26, 3 N. ut solem ut -em ut vitam diligo. APVL. flor. 6 p. 22 a lucis ortu ad illud -ei. met. 1, 14 nox ibat in -em. 2, 1 sol novus -em fecit. 11, 5 -em, qui -es ex ista nocte nascetur, aeterna mihi nuncupa⟨v⟩it religio. 11, 25 nec -es nec quies. *al.* mund. 11 austros medius -es mittit. Plat. 1, 10 -es ... cum noctibus mensium spatia complere. Socr. prol. p. 110 quibus coloribus inter se nox cum -e differunt. 1 p. 117 -ei opificem lunamque. MIN. FEL. 19, 1 talem esse mortalium mentes, qualem parens omnium -em induxerit. TERT. anim. 10 p. 314, 21 quid enim, si -em aliud haberi velis, aliud lucem, quae accedat -ei, cum -es ipsa lux sit? 51 p. 383, 28 non magis vitae miscebitur mors quam -es et nox. ieiun. 2 p. 275, 28 ultra supremam -ei *sc. horam* (suprema iudicii *trad.*). adv. Marc. 3, 24 p. 420, 1 de profectu -ei (*i. cum -es cresceret*). orat. 25 -ei interspatia. ITALA gen. 2, 4 (Aug. gen. ad litt. 5, 1 p. 137, 2) hic est liber creaturae caeli et terrae, cum factus est -es (*cf.* AVG. *ad l., aliter* LXX *et* VVLG.). Ios. 10, 13 (Tert. ieiun. 10 p. 288, 10) *sol* accedebat in occasum et (Lugd. non est progressus ad o. in) finem -ei unius (VVLG. *aliter*). COMM. apol. 422 festinavitque -es inducere sidera noctis. ANTH. 467, 5 SYMPH. 101. SOL. 22, 9 *illic* brumali solstitio perinde nullus -es. PANEG. 9, 22 -es noctibus acquiescit. LAMPR. Heliog. 28, 6 transegit et -erum actus noctibus et nocturnos -bus. LACT. inst. 5, 19, 8 quid ergo non -em noctem vocant, solem tenebras? 7, 14, 12 -em nostrum, qui ortu solis occasuque finitur, -ei magni speciem gerere, quem circuitus annorum mille determinat. AVIEN. Arat. 1362 diversa -em comitantur sidera semper. orb. terr. 1059 axe -ei consurgentis. QVEROL. p. 39, 20 *nox* est -es nostra. AMM. 19, 2, 5 a solis ortu usque -ei ultimum. CLAVD. rapt. Pros. 1, 276 merserat unda -em. AMBR. hex. 1, 6, 20. 1, 10, 36 *sqq. de creatione primi -ei.* VVLG. gen. 1, 5 appellavit *deus* lucem -em et tenebras noctem. 18, 1 in ... fervore -ei (μεσημβρίας). iud. 19, 11 -es mutabatur in noctem. *cf.* Iob 3, 4 -es ille vertatur in tenebras. I reg. 20, 5 ad vesperam -ei tertiae (*cf.* AVG. civ. 11, 7). I Macc. 4, 6 cum -es factus esset (ἅμα τῇ ἡμέρᾳ). Luc. 4, 42 (γενομένης ἡμέρας). I Thess. 5, 8 nos ... qui -ei sumus (ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες). RVFIN. hist. mon. 31 p. 457[c] in aestu -ei et rore noctis (AVG. civ. 21, 5). AVG. civ. 2, 29 expergiscere, -es est. 11, 19 *fecit deus* luminare maius in principia -ei, et luminare minus in principia noctis. *ibid.* praeesse -ei (*de sole*). AVG. gen. ad litt. 1, 9 p. 12, 26 *sqq.* 1, 10 p. 15, 13 *al.* ORIG. in Matth. 18, 114 signum -ei i. galli cantus.

2 ***translate:*** a *solis splendor vel ardor, interdum etiam sol ipse*: LVCR. 1, 147 non radii solis neu lucida tela -ei (2, 60 *al.*). VERG. Aen. 1, 88 eripiunt ... nubes caelumque -emque Teucrorum ex oculis, ponto nox incubat atra (MANIL. 3, 19 conversaque sidera retro creptumque -em. *cf.* SEN. Thy. 637 -es hinc raptus). 2, 198 involvere -em nimbi (SEN. nat. 2, 30, 1 involutus est -es pulvere. 5, 18, 7 nubilo). AETNA 20 aversum -em (*sc. propter cenam Thyesteam.* OV. am. 3, 12, 39. SEN. Thy. 1035 hoc egit -em aversum in ortus. CLAVD. 15, 400. *cf.* SEN. epist. 122, 5 aversandi -em et ... vitam in noctem transferendi. CLAVD. 1, 172 iterum ... -es vertetur in ortus). IVL. MONTAN. carm. frg. 1, 2 *incipit* spargier ... rubicunda -es (SIL. 4, 56 Solis equi sparsere -em. *cf.* VAL. FL. 2, 76 Phoebus ... -em dispersit). OV. am. 1, 8, 10 puro fulget in orbe -es. epist. 18, 122 obscura condita nube -es (SEN. Herc. f. 243 Phaedr. 673). ars 1, 252 consule de gemmis ... -em. rem. 412 admisso ... -e (SEN. epist. 79, 12 totum -em. 86, 11 LVCAN. 3, 444. MART. 8, 14, 4 soles et ... -em. 12, 57, 25 nec -es *est* nisi admissus. PLIN. epist. 9, 36, 2). *cf.* met. 5, 358 *ne* immissus ... -es ... terreat umbras. 7, 411. 13, 602 nigri ... volumina fumi infecere -em (trist. 4, 1, 4 STAT. Theb. 11, 423). trist. 1, 11, 15 fuscabatque -em custos Atlantidos ursae (VAL. FL. 1, 396). 5, 4, 44 sive -em videat, sive tegatur humo (SEN. Phoen. 9 non video noxae conscium nostrae -em, sed videor. 245. LVCAN. 4, 129 viso ... -e. STAT. silv. 2, 3, 32 AVG. civ. 22, 8. CORIPP. Iust. 2, 95 omnia visum congaudent elementa -em. *v. p. 1051, 84. cf.* SEN. Phaedr. 946 non cernat ultra lucidum Hippolytus -em [LVCAN. 2, 513 PLIN. nat. 33, 70. SOL. 36, 3 illinc nox, hinc -es cernitur. ARNOB. nat. 1, 45 caelum -emque]. TAC. ann. 4, 8 vix -em aspici a plerisque lugentium. ARNOB. nat. 5, 10 caelum -emque conspicere). LIV. 22, 6, 9 cum ... dispulsa nebula aperuisset -em (26, 17, 14). 33, 7, 2 densa caligo occaecaverat -em. MANIL. 1, 704. 2, 797 Phoebus subsistit ... declinatque -em (*personate*). SEN. contr. 7, 1, 4 tempestates absconderant -em (SEN. Phoen. 394 nubes pulvere ... -em). SEN. Ag. 728 gemino sole praefulget -es. 788 iam recipit Cassandra -em marcente visu. Herc. f. 135. 653. Herc. O. 723 nulla nube respersus iubar laxabat ardens fervidum Titan -em (*cf. p. 1026, 65*). 1363 vetans flagranti currere in zona -em (*cf.* Oed. 219 caelo lucidus curret -es). 1700 quam *oram* torret -es *ardens.* 1707 nube discussa pande -em (STAT. Theb. 4, 486 APVL. mund. 29. *cf. p. 1025, 84*). 1890 totum *Stymphalidarum* pinna velante -em. Med. 5 clarumque Titan dividens orbi -em. Oed. 338. 1001 conscium *sceleris* evasi -em (*cf.* Phoen. 9). Phoen. 208. 422 atra nube subtexens -em (*cf.* STAT. Theb. 3, 496 dextrisque ... alitibus praetexe -em). Thy. 51 excidat caelo -es. 121 Titan dubitat, an iubeat sequi cogatque habenis ire periturum -em (*cf.* 792). 777 *al.* dial. 2, 4, 2 cum ... rex multitudine telorum -em obscuraret (PETR. CHRYS. serm. 86 p. 443[B] *in imag.*). nat. 1, 1, 11 ut *faces* adversus -em vindicare sibi fulgorem suum possint. 1, 17, 3 *duorum siderum occursu* interpolari -es solet. epist. 79, 11 quis oculis glorietur, qui suspicetur -em. 92, 5 *opp.* aliquis igniculus. LVCAN. 1, 558 dirasque -em foedasse volucres (AVR. VICT. Caes. 21, 7 CLAVD. rapt. Pros. 1, 164). 9, 462 fumo ... violare -em (CLAVD. 3, 63). 9, 905 qui potuere pati radios et ... sustinere -em (CLAVD. 6, 12). PETRON. 114 nubes ... obruere tenebris -em. CALP. ecl. 4, 4 iuvat herbida forsan ripa levatque -em vicini spiritus amnis? PLIN. nat. 33, 58 *color argenti* -ei similis. VAL. FL. 1, 655 emicuit reserata -es (STAT. Theb. 5, 479 vix reserata -es). 4, 678. 5, 413 *al.* SIL. 5, 619 manes ... antiquum expavere -em. 14, 243 *Dis* ausus adire -em. STAT. Theb. 1, 201 effusa *erat* sub omni terra atque unda -e. 2, 21 ire -em contra. *al.* 12, 693 pulvere crasso caligare -em. silv. 2, 7, 14. Ach. 1, 248 oculi ... infusum sensere -em (CLAVD. 28, 190 diffundere. CORIPP. Iust. 4, 253 fundit ... -em). MART. 7, 12, 8. 8, 21, 12 non deerit populo te veniente -es. TAC. hist. 3, 56 *volucres* atra nube -em obtenderent. 3, 84 si -em (*i. diurnae lucis pericula*) latebra vitavisset. PLIN. epist. 2, 17, 22 *cubiculum* ne -em quidem sentit (*cf.* STAT. Ach. 1, 248 oculi ... sensere -em). 5, 6, 21 *cubiculum* -em ... excludit. 5, 6, 33. APVL. met. 5, 1 ut -em suum sibi domus faciat licet sole nolente. 10, 11 sopore discusso remeabit puer ad -em lucidam. TERT. anim. 10 p. 314, 21 *v. p. 1027, 26.* adv. Marc. 1, 1 p. 291, 10 -es nunquam patens, sol nunquam ridens. spect. 17 p. 19, 17 ne -em contaminarent. SOL. 1, 68 *Caesar* excisus utero in -em venerat. 4, 3 solifuga dicta quod -em fugiat. 11, 18 cum ... -em continua nox inumbrasset. HIL. in psalm. 118 lamed 8. AMM. 24, 8, 3 earum volatu -es ... obumbrabatur (*cf.* CLAVD. 5, 122 umbrare telis). SEDVL. carm. pasch. 3, 281 *Christus* vicerat ore -em. op. pasch. 4, 3 *al.* *sim. de quovis splendore*: ENNOD. carm. 2, 12, 4 Laurenti proprium possidet ista *domus* -em. 2, 45, 12 lilia ... de cultu proprium fecit habere -em. 2, 81, 10 quas *aedes lumine* clauso iussit habere -em. dict. 9, 1 p. 450, 17 -em suum ingenia nisi occupationum nebulis fuscata non perdunt. epist. 1, 5, 6 p. 11, 8. 8, 36, 1 p. 223, 13 dum -em in epistula facis, splendorem ... adeptus crederis ... maturum. VEN. FORT. Mart. 3, 466 quanto zona -e lapidum radiabat honore.

b *aether, caelum, plaga caeli*: OV. met. 1, 603 noctis faciem nebulas fecisse volucres sub nitido ... -e. Pont. 2, 1, 28 cum populi vultu conveniente -e. GERM. frg. 4, 46 sed si forte -em victus mutaverit aer et ventos aut fundet aquas. PHAEDR. 4, 17, 5 faciem ad serenam subito ... mutatur -es. SEN. Herc. O. 326 tonantem fulmine excusso -e. 711 fractus austro pontus etiamnum tumet, quamvis quiescat languidis ventis -es. 1111 amisso trepidus polo Titan excutiet -em. 1487 Herculea totum flamma succendat -em. 1632 volucres pererrant ... -em. Thy. 263 tonat -es serenus. Tro. 21 nube ceu densa obsitus ater ... squalet ... -es. LVCAN. 1, 153 *fulmen* rupit ... -em. 7, 189 sub quocumque -e (*i. plaga caeli*), quocumque *ille* est sidere mundi. 8, 217 totum mutare -em (*i. aliud subire caelum*). VAL. FL. 2, 52 horruit imbre -es. STAT. Theb. 4, 67. AVIEN. Arat. 1629 talis et obducti cernetur forma -ei. *nota*: CLAVD. rapt. Pros. 3, 316 accingar lustrare -em, per devia rerum indefessa ferar (*'pro terris quas sol videt' Birt*). *sim.*: INSCR. christ. Rossi II p. 148, 13 Simplicius ... po⟨r⟩ticibus iunctis texit ab imbre -em.

c *animi habitus -ei alicui proprius*: TAC. ann. 6, 20 qualem -em Tiberius induisset.

B ***latiore sensu: -es XXIV horarum,*** *saepe longitudinis ratione parum habita i. q.* ***temporis punctum*** (*ut res personata pro subiecto -es ponitur ex. gr. p. 1029, 1. 6. 46. 58 al.* -es meus *v. p. 1030, 33. 1031, 73. 1032, 10. 28. 38,* tuus *p. 1030, 41. 1031, 51. 74. 1032, 42. 47,* suus *p. 1031, 33. 46. 1032, 11. 29. 33,* noster *p. 1030, 29. 1032, 30. 46,* vester *p. 1030, 59*): **1** ***generatim:*** GELL. 3, 2, 4 omne id medium tempus (*sc. a sole occaso ad solem occidentem*) unum -em esse. PAVL. dig. 2, 12, 8 more Romano -es a media nocte incipit et sequentis noctis media parte finitur. AVG. gen. ad litt. imperf. 7 p. 478, 5 nomine -ei noctes quoque includimus. SERV. Aen. 1, 732. 5, 738 -es est plenus qui habet horas XXIV ... dicimus autem -em a parte meliore; unde et usus est, ut sine commemoratione noctis numerum dicamus -erum. hic autem -es secundum Aegyptios incohat ab occasu solis, secundum Persas ab ortu solis, secundum Etruscos et Athenienses a sexta hora -ei, secundum Romanos a media nocte. *cf.* 6, 255 ISID. nat. 1, 1 orig. 5, 30, 1 *sqq.*

ENN. ann. 287 multa -es in bello conficit unus. PLAVT. Aul. 704 o lepidum -em! (*sim.* Poen. 255 -em pulchrum et celebrem et venustatis plenum. TER. Andr. 956. PACVV. trag. 25 o multimodis varie et dubium et prosperûm copem -em! ACC. trag. 80 AFRAN. com. 66 CIC. Sull. 91 Att. 16, 5, 4 Cato 84. SEN. Herc. O. 770 pro -em, infandum -em! *al.*). PLAVT. Capt. 774 ita hic me amoenitate ... oneravit ⟨-es⟩. 800 ut huius -ei ... meminerit (*cf.* TER. Eun. 801). Epid. 157 ut hunc hodie -em luculentum habeamus (*cf.* Poen. 1366 ut hunc festum -em habeamus hilare [hilarem *AP*]. NEP. Timol. 5,1 ut eius -em natalem festum haberet universa Sicilia [LIV. 22,1,20]. VERG. Aen. 5,49 acerbum. LIV. 24,7,11 quem primum -em comitialem habuit. TAC. ann. 2,32 SVET. Aug. 23. Dom. 14 -em ... ultimum vitae ... suspectum habebat. *cf.* QVADRIG. hist. 37 potando eum -em pro meliore habuerunt). Epid. 341 mihi hunc -em dedistis luculentum, *o di* (Persa 772 optatus hic mi -es datus hodiest a dis. Poen. 1188 da -em hunc sospitem. APVL. met. 9,11 feriatum. *v. etiam p. 1049, 77*). Epid. 606 exitiabilem ego illi (*om. A*) faciam hunc ut fiat -em (ut hic fiat -es *A*. *cf.* Pseud. 1237 certumst mi hunc emortualem facere ex natali -e. SEN. Herc. O. 1482 nobilem hunc faciam -em). Men. 899 hic -es perversus atque advorsus mi obtigit. Poen. 1133 Aphrodisia hodie Veneris est festus -es (*cf.* Pseud. 775 lenoni hodie est natalis -es. AFRAN. com. 163 hodie ater -es *est*. CIC. Phil. 14, 14 Parilibus qui -es hodie est. PORPH. Hor. carm. 3,8,1 hodieque matronarum -es festus est. AVG. in psalm. 127,6. *cf. p. 1052, 75*). Stich. 421 hunc -em unum ... volo me eleutheria capere. Trin. 843 huic ego -e (-ei *AP*) nomen Trinummo faciam. TER. Ad. 287 hilarem hunc sumamus -em (*cf. p. 1049, 43.* hilare *legisse videtur Acron. cf. supra l. 9*). TER. Eun. 183 siquidem biduom *concedo*: verum ne fiant isti viginti -es. Phorm. 842 ope vestra, *o deae*, hunc onerastis -em. CATO agr. 2,2 rationem inire ... operarum, -erum (*sc. in agri cultura. cf.* CIC. Att. 7, 17, 3 ex ratione -erum. 8, 11, 5. 10,8,5. epist. 3,5,4 -erum atque itinerum meorum. PAVL. dig. 49, 16, 14 pr. PANEG. 11, 14 ratione -erum aut mensium. ratio *postponitur*: CIC. Mur. 25 leg. 2, 29 CELS. 3,4 VITR. 9, 2, 2 VEG. mil. 4,40. *cf. p. 1027, 14*). VARRO ling. 6,10 inter prioris mensis senescentis extremum -em et novam lunam esse -em, quem ... Attici ἕνην καὶ νέαν appellarunt. 6,12 vocabula -e⟨ru⟩m (6, 33. *cf. p. 1032, 8.* AVSON. 379,5 cognomenta -erum). 6,13 cum intercalatur, inferiores quinque -es duodecimo demantur mense. 6,18 -es Poplifugia videtur nominatus, quod *eqs.* (*sim.* 6,21 Meditrinalia -es dictus a medendo. *al.* rust. 2,5,6. OV. fast. 4,899 dicta -es hinc est Vinalia). 6,29 -es postridie kalendas, nonas, idus appellati atri. 9,26 an hanc analogiam ad -em servant *maris aestus*, ad mensem non item? (*cf.* PAVL. dig. 50,16,134 annum ... non ad momenta temporum, sed ad -es numeramus). CIC. Quinct. 20 *ille* a Scapulis paucos -es auferret (*v. p. 1048, 61*). 24 quaero ut eum -em memoriae mandetis. Verr. 2,20 ut tertius -es sic hominem prosterneret, ut *eqs.* (*cf.* LIV. 42,67,1 hic -es et Romanis refecit animos et Persea perculit [TAC. ann. 14,41]. *cf.* TAC. hist. 2,33 Othonianas partes afflixit). 3,37 si illum -em effugisset. 3,52 quo non attuleris istum tecum -em (*sc. festum*). 3,129 *Siculi* suos -es mensesque congruere volunt cum solis lunaeque ratione. 5, 110 *versatur ante oculos* -es ille, quo *eqs.* 6, 77 idem -es ... victis vitae finem facit (Tusc. 5, 1. *cf.* CVRT. 4, 19, 10 hic -es imperium ... finiet). Rab. perd. 31 quem tu -em in iudicium vocas. Catil. 1, 7 certo -e, qui -es futurus esset *eqs.* (*cf.* Att. 4, 1, 5 postridie ..., qui -es fuit nonarum Septembrium. 9, 3, 2. CAES. civ. 3, 105, 2 repetitis ... -bus, quo -e *eqs.*). 3, 26 huius -ei memoriam sempiternam (CORP. III 12036 ⟨ad memoriam⟩ eius -ei). 4, 15 quos *equites* hodiernus -es vobiscum ... coniungit (*cf.* Att. 1, 14, 4 hic -es me ... Crasso adiunxit). Mur. 25 a quibus ... -es tamquam a Chaldaeis petebantur (*v. p. 1051, 54*). *ibid.* qui ... singulis -bus ediscendis fastos populo proposuerit. 35. 81 omnia ... in hos -es, in hos menses, in hoc tempus erumpunt. p. red. ad Quir. 23 tempore et -e memoriam beneficii definire. prov. 26 ille cumulus -erum hominis est dignitati tributus. 27 numerus -erum (Balb. 61 Pis. 45 Phil. 14, 11. rep. 4, 1 umbram noctemque ... cum ad numerum -erum aptam, tum ad laborum quietem. leg. 1, 9 nat. deor. 1, 60 CAES. Gall. 6, 36, 1 VITR. 9, 1, 7 *al.* PAVL. FEST. p. 176. 254 SEN. benef. 4, 23, 3. COLVM. 12, 23, 2 post hunc numerum -erum. PLIN. nat. 7, 132 TAC. dial. 38 APVL. met. 9, 32 *al.* CIC. leg. 2, 24 SCRIB. LARG. 13. PLIN. nat. 12,63 certo -erum numero [*abl. temp.*] *al.* VLP. dig. 42,1,4,5 APVL. Plat. 2,25 FAV. EVL. p. 11, 23 *al. cf. p. 1025, 77*). CIC. Mil. 14. 45 quem -em ille, quam contionem numquam reliquisset. Phil. 5,5 hoc -es duodecim profecerunt, ut *eqs.* Brut. 87. part. 37 anni tempora, ut mensis, ut -es, ut nox hora tempestas, quae sunt naturalia. Tusc. 3,74 hanc vim non esse in -e positam, sed in cogitatione diuturna. 5,55 unum -em, *opp.* totis aetatibus. nat. deor. 2,49 circumitus ... solis orbium *tot* quarta fere -ei parte addita (*v. p. 1025, 6. cf.* AVSON. 371,12 quadrantem -ei [AVG. civ. 15,12 -ei quadrantem]). div. 2,85 auguratio ... ex passeribus annorum potius quam aut mensium aut -erum. Att. 9,3,2 coniecturā ... -erum. 11,22,2 itinera enim ita facit, ut multos -es in oppidum (*sic trad.*, in oppido uno *O. E. Schmidt*) ponat. 13,45,2 satis erat -erum. epist. 2,16,5 quos ille -es sustinuerit (ITALA Mal. 3,2 [Aug. civ. 18,35] quis sustinebit -em introitus *dei*? [ὑπομενεῖ, VVLG. poterit cogitare]. *cf.* CAES. Gall. 5, 39, 4 sustentatur). 3, 6, 6 ex -bus et ex ratione itineris .... constitues quo loco *eqs.* PVBLIL. D 1 discipulus est prioris posterior -es. CAES. Gall. 1,6,4 is -es erat a. d. v. kal. April. (*cf.* DECRET. decur. Pis. de C. Caesare [Corp. XI 1421] 25 qui -es est a. d. VIIII k. Martias. *al.*). 5,44,3 hic -es de nostris controversiis iudicabit. 6,36,3 qui hoc spatio -erum convaluerant (PLIN. nat. 18,222 per media -erum spatia. QVINT. inst. 10,5,22 longiore ... -erum spatio. AVG. civ. 21,4. *aliter*: SVET. frg. p. 150 spatia -ei duo sunt, interdianum et nocturnum. *inde* ISID. nat. 1,1 nocturnum. *cf. p. 1026, 8*). BELL. Hisp. 29,4 huc accedebat, ut locus illa planitie *aequitate ornaretur et -es solis *serenitate. SALL. Iug. 49, 3 illum -em aut omnis ... victorias confirmaturum aut maxumarum aerumnarum initium fore (TAC. Agr. 30 ann. 12, 34. *cf.* LIV. 10, 11, 1 tertius ... -es finis vitae consulis fuit). VERG. georg. 1,276 ipsa -es alios alio dedit ordine luna felices operum. Aen. 1,636 munera laetitiamque dii (*i. diei. cf.* SERV. *ad l.*). 4, 169 ille -es primus ... malorum causa fuit. 9, 279 me nulla -es tam fortibus ausis dissimilem arguerit (*cf.* 11, 687 qui vestra -es ... verba redarguerit). 10,503 Turno tempus erit, ... cum spolia ista -emque oderit. 12,202 nulla -es pacem hanc ... rumpet. HOR. sat. 2,3,124 quantulum enim summae curtabit quisque -erum. carm. 2,18,15 truditur -es -e (*cf. etiam p. 1026, 36*). 4,4,41 qui -es primus *Latio* alma risit adorea. 4,7,8 quae rapit hora -em. 4, 11, 15 Idus ..., qui -es mensem Veneris ... findit Aprilem. TIB. 3, 11, 16 nulla queat posthac ⟨nos⟩ soluisse -es (PROP. 2, 15, 26 ut numquam solveret *nos* ulla -es). PROP. 1, 13, 25 una -es potuit omnes praecurrere amores. 2, 10, 20 servent hunc mihi fata -em. 2,15,54 forsitan includet crastina fata *haec* -es. 3,5,31 quae -es *mundi* subruat arces. OV. am. 3, 9, 27 hunc ... summa -es ... submersit Averno. epist. 5, 33 illa -es fatum ... mihi dixit. met. 3, 149. fast. 1, 45 variorum iura -erum. 1, 101 vates ... -erum (*sc. festorum*). 4,17 causae ... -erum (*sc. festorum*). 5,364 lumina sunt nostros visa decere -es (*i. Florae. cf.* 6, 710 SEN. suas. 2, 13 STAT. Theb. 11, 486. COD. Iust. 3, 12, 6 (7), 5 nostris -bus). Pont. 4, 16, 15 imperfectum ... -erum deseruit ... Sabinus opus (*i. carmen de -bus*). CORN. SEV. carm. frg. 11 (*cf.* SEN. suas. 2,12) stratique per herbam 'hic meus est' dixere '-es' (*cf.* OV. fast. 3, 229 -es, quae prima meast, celebrare kalendas. 3, 234 SEN. Med. 1017 MART. 10, 58. VVLG. Ioh. 8, 56 Abraham ... exultavit, ut videret -em meum [τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, *i. dei*]). LIV. 9, 34, 15 non -e, non hora citius. 9, 39, 11 ille ... -es ... Etruscorum fregit opes. 27, 23, 7 is -es deinde sollemnis servatus (*cf.* 22, 1, 20 habere ac servare. *v. p. 1029, 9*). 41, 21, 5 qui *in morbum* inciderant, haud facile septimum -em superabant. MANIL. 3, 559 variata sorte -erum. VITR. 9, 8, 10. SEN. contr. 2, 3, 5 -es tuos non numero (STAT. Theb. 11, 682 haec tua prima -es. silv. 5, 3, 219. TERT. idol. 14 p. 47, 6 [duos *Latinius*]). GERM. frg. 2, 14 mensem expleturis Phoebe contenta -bus. CELS. 7, 7, 4 alia in quibus nullus -es urget (*opp.* in quibus eligere tempus non licet). SEN. Herc. O. 1714 Herculem hic ... -es inveniet aut damnabit. benef. 4,23,3 quam *noctem* tu in numerum ac discrimen -erum observas. dial. 5, 42, 2 -es ... in dolorem alicuius ... transferre. 7, 25, 3 non ... aliquem exsecrabor -em. epist. 1, 2 qui aliquod pretium tempori ponat, qui -em aestimet, qui intellegat se cotidie mori. 9, 20 hunc -em iam expunxi (*i. quod tibi hoc -e debui, iam solvi*). OCTAVIA 550 florem decoris singuli carpunt -es. CVRT. 4, 19, 10 hic -es imperium ... constituet. PLIN. nat. 18, 71. 28, 23 -erum observatione (*in morbo. cf.* TAC. ann. 15, 55 tabulas testamenti ... incustodita -erum observatione signatas. TERT. idol. 13 p. 45, 2 citra -ei observationem. *cf.* ieiun. 2 p. 276, 11 observatores -erum et mensium). STAT. silv. 1, 2, 24 -es ... Parcarum conditus albo vellere (*v. p. 1047, 43*). 1, 6, 98 quos ibit procul hic -es per annos (*v. p. 1045, 31*). 2, 2, 128 quem ... deprendet suprema -es. 2, 7, 20 vestra est ista -es ..., Musae. 5, 2, 88 excidat illa -es aevo (*i. tollatur*). IVV. 7, 84 laetam cum fecit Statius urbem promisitque -em (*sc. quo carmen recitet*). TAC. ann. 12, 46 -em locumque foederi accepit. PLIN. epist. 2, 17, 24 licentia -erum (*sc. Saturnalium*). paneg. 23, 3 quam similis illi -es qui hunc genuit -em. 75, 6 ames illum -em et tamen vincas (*i. praestantiorem eo videas*). SVET. frg. p. 167 tali ... ratione complentur -es *tot* mensium Aegyptiorum. Cal. 16 ut -es *ille* Parilia vocaretur. FLOR. epit. 1,13,7 hunc -em fastis Roma damnavit. 2, 6, 15 apud Cannas in excidium ... exercitus dux terra, caelum -es, tota rerum natura consensit. FRONTO p. 107, 6 N. PAPIN. dig. 8, 1, 4, 2 intervalla -erum et horarum. 48, 5, 12 (11), 5 computationem. VLP. dig. 4, 6, 26, 7 restitutio. GELL. 3, 2, 2 Varro in libro rerum humanarum quem de -bus scripsit. 3,2,14 de -erum temporibus et finibus. TERT. nat. 2,5 p. 102, 22 qui *sol* -es de suo cumulet. idol. 14 p. 293, 1 devotionem temporum et -erum et mensium et annorum. adv. Marc. 5,6 p. 588, 18 tempora ... -bus et mensibus et annis compinguntur, -es porro et menses et anni solibus et lunis et sideribus creatoris signantur. ITALA num. 11, 21 (Lugd. Aug. quaest. hept. 4, 19) edent mense (mensis Lugd.) -erum (μῆνα ἡμερῶν, VVLG. mense integro). psalm. 117, 24 (Cypr. domin. orat. 35) hic (haec VVLG.) est -es (ἡμέρα) quem (quam VVLG.) fecit dominus. COMM. instr. 1, 8, 5 quarta -erum *i.* quarta -e). SOL. 1, 34 annus *tot* -bus ferebatur. ITIN. [Silv.] 29, 2 antiphonae *aptae* tam loco quam -ei (*cf.* 43,5). SERV. georg. pr. p. 128,6 *Hesiodi* ἔργα καὶ ἡμέρας, id est opera et -es. AMM. 31, 12, 10 exoriente aurora -ei, quem quintum iduum Aug. numerus ostendit annalis. AMBR. epist. 23, 18 naturalis usus nationum exterarum lunam pro

-bus appellat (*sc. in -erum computatione*). VVLG. gen. 7, 13 in articulo -ci illius. num. 14, 34 annus pro -e imputabitur. I reg. 1, 20 post circulum -erum. I Macc. 1, 30 post duos annos -erum (μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν). 16, 24 in libro -erum sacerdotii eius (ἐν βιβλίῳ ἡμερῶν ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ. *cf.* HIER. in Is. 8, 1 p. 117 -erum liber. 36, 1 sqq. p. 453 in regum et -erum voluminibus. prol. gal. p. 17 verba -erum, *de Paralipomenis. cf. p. 1032, 27*). AVG. civ. 12, 13 minuta momenta vel horarum aut -erum ... quantitates. gen. ad litt. 5, 2 p. 140, 1 *primum creationis -em* sive corporalem ... sive spiritalem ... intellectu vestigare. DRAC. Romul. 8, 435 festa -es ... illa luce fuit. *personate*: PLAVT. Capt. 464 ego huic -e[i], si liceat, oculos effodiam libens. Men. 154/5 -es quidem iam ad umbilicum est dimidiatus mortuos.

2 *speciatim*: a *i. q. tempus negotio gerendo praestitutum, -es forensis*: PLAVT. Curc. 5 si status condictus cum hoste intercedit -es. CATO agr. 146, 2 -es argento ex kal. Nov. mensium x. 149 -em certam utrique *generi pratorum* facito (*i. definito*). CATO nep. or. frg. Prisc. gramm. II 90, 15 ex aere alieno ... propter -em atque fenus saepissimam discordiam fuisse. CIC. Verr. 2, 31 si quam -em ... in cautione viderunt ..., in eam -em ego, cum potuissem vitare, incidissem. 2, 149 Habonius istam -em quomodo assequitur? dom. 45 ne improdicta -e quis accusetur. *ibid.* quarta sit accusatio trinum nundinum prodicta -e, quo -e iudicium sit futurum (in prodicta *PG*, in praedicta *BtM*, pro indicta *Hbc*, indicta *K*, *corr. Mommsen*, qua -e *Kayser*, *vulgo*). Att. 8, 10 alios non solvere, aliorum -em (*sc. solvendi*) nondum esse. 10, 5, 1 de -e nihil ... potest scribi certi praeter hoc: non ante lunam novam. 13, 3, 1 quod -es longior est ..., puto fore istam etiam a praecone -em, certe ab heredibus. 13, 5, 1 illam -em ... esse mense Maio, istam non. 13, 23, 3 de -e tantum videto. 13, 43 utar prorogatione -ei. 15, 20, 4. epist. 7, 23, 1 rogare de -e. CAES. Gall. 1, 7, 6 ut spatium intercedere posset, ... respondit -em se ad deliberandum sumpturum. civ. 3, 32, 5 prolationem -ei. SALL. or. Phil. 8 -em bello circumspicit. OV. fast. 1, 310 ponemusque suos ad vaga signa -es (*cf.* SEN. nat. 3, 16, 3 tam solstitium quam aequinoctium suos -es rettulit). MANIL. 3, 154 hac in parte -es atque hac momenta dabuntur. SEN. benef. 3, 37, 4 -em (*i. accusationem*) patri te remissurum. *saepe apud* ICTOS, *ex. gr.*: IAVOL. dig. 35, 1, 40, 2 *legato* -e solvendi adiecta (*i. ascripta. cf.* 35, 1, 54 pr. -es apposita non esset. *ibid.* ponitur. POMPON. dig. 35, 1, 1 pr. ascribitur. *aliter infra l. 55 sqq.*). POMPON. dig. 36, 2, 22 pr. 46, 3, 8. GAIVS dig. 35, 2, 73, 4 -es optingit. VLP. dig. 4, 8, 14 compromissum sine -e confectum (PAVL. dig. 13, 5, 21, 1 MOD. dig. 31, 32 pr.). VLP. dig. 12, 6, 16, 1 -e existente. 39, 2, 15, 1 sine adiectione -ei. PAVL. dig. 4, 4, 38 pr. -es committendi in tempus pupillae incidisset. GELL. 14, 2, 1 in -erum ... diffissionibus comperendinationibusque. TERT. ieiun. 2 p. 275, 26 quae *stationes* et ipsae suos ... -es habeant. *nota fere i. q. -es iudicii*: VVLG. I Cor. 4, 3 mihi autem pro minimo est, ut a vobis iudicer, aut ab humano -e (ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας. *cf.* PS. AMBR. laps. virg. 8, 38 nec tibi praesumas ab humana -e veniam dari [*opp.* domini iudicium]. AVG. civ. 1, 9 qua infirmitate delectat lingua blandiens et humanus -es). HIER. epist. 3, 5, 2 gratias tibi, ... Iesu, quod in -e tuo habeo, qui pro me possit rogare. 39, 5, 4.

b *i. q. -es, quo data epistula significatur sim.*: CIC. Catil. 1, 7 num me fefellit ... -es? (*cf.* Mil. 45). Att. 3, 23, 1 in altera epistula -em non ascribis (epist. 3, 11, 1 -es erat ascripta [ascriptus *coni. Baiter*] nonarum Aprilium. ad Q. fr. 3, 1, 8 quod antiquior -es in tuis fuisset ascripta litteris. *cf.* SCAEV. dig. 20, 1, 34, 1 -es et consules additi. VLP. dig. 2, 13, 1, 2 edito -e et consule. 2, 13, 4 pr. adiecto -e et consule [CAES. AREL. testam. 12 COD. Iust. de cod. comp. 2]. LAMPR. Alex. 21, 8 -bus ... adnotatis. CIC. ad Brut. 2, 5 (7), 4 -em appositum *esse* [*cf.* GREG. M. epist. app. p. 462, 45 ponitur]). Att. 6, 1, 22 litterarum datarum -es pr. kal. Ianuarias. 13, 4, 2 scies ... qui -es is futurus sit. epist. 2, 11, 2 ipse -es me admonebat; scripsi enim haec ipsis Megalensibus. ad Q. fr. 3, 1, 8 datis iam epistulis -em commutari. SCAEV. dig. 20, 1, 34, 1 sine -e et consule (VLP. dig. 2, 13, 1, 2. 2, 13, 6, 6 COD. Iust. 2, 11, 1 *al.*). VLP. dig. 2, 13, 1, 2 praelato -e (MOD. dig. 48, 10, 28). *ibid.* cum -e et consule. 2, 13, 6, 6 si initium tabularum habet -em. *ibid.* praepositio -ei et consulis. 29, 2, 3, 6 -em ... et consulem tabularum ... describi vel inspici. 48, 2, 3 pr. libellorum inscriptionis conceptio talis est: consul et -es. PAVL. dig. 39, 3, 2, 8. PAPIN. dig. 45, 1, 115 pr. si -es in stipulatione ... omissus fuerit. CONC. Lugd. a. 583 p. 154, 15 -es datarum *epistularum*.

c *i. q. -es natalis*: CIC. Att. 13, 42, 2 -em meum scis esse III. non. Ian. CENS. 3, 6 si -em tuum neglegentius celebravero.

d *plur.*: *i. q. septem -es hebdomadis* (*nomina singulorum -erum v. etiam p. 1057, 65. 1060, 46*): TERT. nat. 1, 13 p. 83, 21 in laterculum septem -erum solem recepistis. IREN. 1, 30, 10 ex quibus elegisse septem -es, quos et sanctam hebdomadam vocant (*de totius loci sensu recte interpretando v.* p. 270 not. 5). ANTH. 488 de septem -bus. LAMPR. Alex. 25, 5 cum *Traianus in thermis* -bus solia deputasset (*i. septem -erum deis*). HIL. myst. p. 21, 23 *sqq.* FILASTR. 113, 1 alia est haeresis, quae dicit nomina -erum, Solis, Lunae, Martis, Mercurii, Iovis, Veneris, Saturni. AVSON. 372 tit. de nominibus septem -erum. VVLG. gen. 29, 27 imple hebdomadam -erum huius copulae (συντέλεσον τὰ ἕβδομα ταύτης). Dan. 10, 3. AVG. doctr. christ. 3, 5, 9 unum -em de septem, qui continuo volumine repetuntur (*de sabbato*). epist. 36, 24. serm. ed. Mai 94, 5 dicitur prima sabbati (*i. hebdomadis*) dominicus -es. c. Faust. 14, 5 *de nominibus -erum hebdomadis* (*cf.* in psalm. 93, 3). gen. c. Manich. 22, 33 PS. AVG. quaest. test. I 84, 2. MART. CAP. 6, 738. ISID. orig. 5, 30, 5 -es dicti a diis, quorum nomina Romani quibusdam sideribus sacraverunt, *sequuntur nomina septem -erum.* 5, 30, 11 in vocabulis -erum (*cf. p. 1029, 36*).

e *plur.*: *vitae singuli -es*: SEN. Thy. 399 cum transierint mei ... -es (epist. 83, 1 -es ... meos. 83, 2. VVLG. Iob 7, 16 nihil sunt -es mei [ὁ βίος]. 10, 20). epist. 92, 25 -es suos computare (HIER. epist. 65, 9, 2 Noe invenit gratiam coram deo in -bus suis. VVLG. Ier. 17, 11). PERS. 5, 46 amborum -es ... consentire. TERT. adv. Marc. 4, 35 p. 540, 6 in -bus Helisei prophetae. ITALA deut. 22, 7 (Lugd.) multorum -erum eris (πολυήμερος, VVLG. longo vivas tempore). Ezech 28, 15 (Tert. adv. Marc. 2, 10 p. 249, 4) fuisti invituperabilis in -bus tuis (ἐν ταῖς ἡμέραις σου, VVLG. in viis tuis. VVLG. exod. 23, 26 deut. 30, 20). Dan. 7, 13 (Tert. adv. Marc. 3, 7 p. 387, 1) ad veterem -erum (ἕως τοῦ παλαιοῦ τῶν ἡμερῶν. ITALA Aug. civ. 18, 34 ad vetustum -erum, VVLG. ad antiquum -erum. *cf.* Dan. 7, 9). HIER. epist. 60, 3, 4 a -bus ... Iohannis Baptistae. VVLG. gen. 5, 4 facti sunt -es Adam *tot. al.* 9, 29 impleti sunt omnes -es eius *tot* annorum (*cf.* 35, 28 completi sunt). *al.* 25, 8 provectae aetatis et plenus -erum (*cf.* AVG. quaest. hept. 1, 70 FACVND. defens. 11, 7). 47, 28 -es vitae illius. exod. 23, 26 numerum -erum tuorum implebo (psalm. 35, 8). deut. 30, 20 longitudo -erum tuorum (psalm. 22, 6). III reg. 1, 1 habebat aetatis plurimos -es. 11, 41 in libro Verborum -erum Salomonis (*cf.* 14, 29 *al. cf. p. 1031, 7*). III reg. 22, 47 in -bus Asa patris eius. Iob 10, 20 paucitas -erum meorum. Is. 65, 22 -es populi mei. Ier. 17, 11 in dimidio -erum suorum. Zach. 8, 4 prae multitudine -erum. OROS. hist. 1, 1, 14 usque ad -es nostros. CHRON. Alex. chron. I p. 92, 13 erunt -es eorum annorum *tot*.

f *i. q. -es moriendi, de rebus i. q. -es intereundi*: PLAVT. Cist. 175 -em suom obiit (*al. v. p. 1049, 27 sqq.*). PROP. 2, 28, 32 et deus et durus vertitur ipse -es. SEN. suas. 4, 3 nihil metuentes oppressit -es. SEN. Herc. O. 1103 mundo cum veniet -es. VAL. FL. 5, 12 -es ... suus admonet omnes. STAT. Theb. 7, 94 da, parve, tuum trieteride multa instaurare -em. 7, 454 Nox atra ... -em minatur. TAC. dial. 13 quando ... fatalis et meus -es veniet. PAPIN. dig. 1, 22, 4 -em functo legato (*al. v. p. 1049, 16*). TERT. adv. Prax. 2 p. 228, 23 -e suo (CARM. epigr. 1522, 15 [*in Gallia Narbon.*] -e sua peremptus). CAPITOL. Aur. 6, 9 -em tuum claudas (*al. v. p. 1047, 38*). COMM. instr. 2, 23, 18 pro -e tuo vigilas (CORP. VI 13075, 12 valeas ... nsque ad -e tun [*i. tuum*]). ANTH. 62, 2 inque -em fratres *Castor et Pollux* ordine mortis eunt (*opp.* munera vitae). ARNOB. nat. 1, 39. PRVD. perist. 13, 88 laetior *ille* ob -em suorum. CORP. VIII 23245, 4 veniet utique vindex ille noster -es.

g *i. q. -es quo febris redit*: CIC. Att. 7, 8, 1 -em tuum ... ex epistula quadam tua ... mihi notaveram. 9, 2 -e tuo. 9, 4, 3 in ipsum tuum -em incidit. 9, 8, 2.

II *i. q. tempus, aetas* (suus *p. 1033, 30*, sua -es *p. 1033, 14*, noster *p. 1033, 29*, nostra *p. 1033, 18*): A *generatim*: IREN. 2, 22, 2 -es haec non illam, quae in XII horis substitit, significat, sed omne tempus. SCHOL. Cic. Gron. p. 388, 26 bene tempus dicitur -es, quia secundum philosophos -es non finitur, sed reversione (*sic trad.*, de versione ⟨sol⟩ *Stangl*) nobis non videtur, sed apud antipodas lucet. ENN. ann. 413 postremo longinqua -es (*v. p. 1022, 16*) confecerit aetas (*cf.* LVCR. 1, 557 longa -ei infinita aetas). PLAVT. Epid. 545 longa -es meum incertat animum. CIC. Catil. 3, 26 eandemque -em intellego quam spero aeternam fore, propagatam esse et ad salutem urbis et ad memoriam consulatus mei (*cf.* SEN. dial. 12, 18, 2). Tusc. 3, 53. Att. 12, 10 impetret ratio, quod -es impetratura est. epist. 1, 6, 1 ut infringatur hominum improbitas ... -e. 7, 28, 3 me non ratio solum consolatur, ... sed etiam -es. LVCR. 1, 233 infinita aetas ... -esque. 4, 1031 ubi ipsa -es membris matura creavit. SALL. Catil. 51, 25 tempus -es fortuna, cuius lubido gentibus moderatur. VERG. Aen. 11, 425 multa -es ... rettulit in melius. HOR. epist. 2, 1, 34 si meliora -es, ut vina, poemata reddit. ars 293 quod *carmen* non multa -es et multa litura coercuit. PROP. 3, 18, 16 tot bona tam parvo clausit in orbe -es (*de praematura morte Marcelli, fortasse ad IB 2 f*). 4, 5, 60 ne quid cras libet ab ore -es. OV. trist. 4, 10, 114 absumo decipioque -em. Pont. 4, 2, 40 qua ... materia surripiam ... -em. fast. 1, 232. 2, 429 MANIL. 1, 79. SEN. Thy. 306 malorum sensus accrescit -e. dial. 12, 18, 3. nat. 7, 25, 4 veniet tempus quo ista quae nunc latent in lucem -es extrahat et longioris aevi diligentia. epist. 91, 11. 92, 35 quem saevitia proiecerit, -es condet. 108, 24 agit nos agiturque velox -es. SIL. 2, 458 carpebatque -es urbem *obsessam*. 4, 399. 13, 487 cadavera ... lenta -es sepelit. STAT. Theb. 12, 99. HYG. astr. 2, 40 quod paulatim -es regi in oblivionem perduxit. CYPR. vita 12 eo -e, quo in exilii loco mansimus. SPART. Hadr. 7, 9 in -em vitae suae (*cf.* HIL. in psalm. 51, 6 toto vitae suae -e). ANTH. 417, 7 illa monumenta concutiet sternetque -es. 418, 2 quod *opus* non vertat iniqua -es. AVSON. 371, 4 aestivi ... meta -ei. ITALA gen. 2, 4 (Aug. c. Manich. 2, 4) factus est ergo -es, quo -e fecit deus caelum et terram (ᾗ ἡμέρᾳ ἐποίησε κτλ., VVLG. in -e quo fecit). *cf.* AVG. *ibid.*

cnius -ei nomine omne tempus significari bene intellegitur. in psalm. 87, 9. PAVL. NOL. carm. 7, 45 dum currit aetas et -es aevi patet. 21, 140 functi -em mortalis aevi. ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 19, 27 cum *Abraham* videret illum -em, in quo ... permanet deus. DRAC. laud. dei 3, 100 modico ... -e peritura. CORIPP. *saepius.* *nota* -es est *c. infin.*: AVIEN. Arat. 616 curvas in flava novalia falces exercere -es *est* (*opp.* tellurem proscindere tempus *est* aratro). *remissiore sensu i. q. vivendi ratio*: SEN. epist. 83, 2 observabo me ... et ... -em meum recognoscam. hoc nos pessimos facit, quod nemo vitam suam respicit. AVG. epist. 97, 4 saeculum praesens et hominum -em ... contemnere. 140, 12 humanus -es et vitae huius prolixitas concupiscitur. CORIPP. Iust. 1, 51 *mortuus* fruitur meliore -e (3, 34).

B *speciatim i. q. vitae tempus*: VERG. Aen. 10, 466 stat sua cuique -es (SERV. *ad l.* '-es'... tempus vitae. *fortasse etiam ad I B 2 f*). SEN. Herc. O. 104 par ille est superis cui pariter -es et fortuna fuit. 1987 sed cum summas exiget horas consumpta -es. VAL. FL. 1, 505 nostra -es. STAT. Theb. 1, 639 longum ... in saecula digne promeriture -em. silv. 3, 3, 124. 172. IVV. 10, 265 longa -es. SOL. 32, 18 ne -em longius trahat quam licebit. HIL. in psalm. 55, 3 -em frequenter significari pro aetate cognovimus, ut ubi -es tota est, illic omne vitae tempus ostensum sit. AVIEN. orb. terr. 545 *Harmonia et Cadmus* in caeruleos mutati ... dracones absolvere -em. AVSON. 153, 72 suprema -ei cum venerit hora. 153, 77. PS. DAMAS. epigr. 107, 2 unius huic lustri vix fuit arta -es. PRVD. ham. 607 proles *catulorum* haud experta -em. PROSP. in psalm. 109, 3 *al.* DRAC. Orest. 803. CARM. epigr. 1848, 2 (*Spoleti*) quas (*sc. aviam neptemque*) -es olim fecerat unanimes. *nota i. q. vita*: ENNOD. dict. 15, 5 p. 470, 12 Erebi legibus -em nostrum cupiens submittere. 19, 2 p. 479, 6 dicunt ... post saeculi segregationem -em suum habere translatos (*i. mortuos*).

III *iuncturae et locutiones usitatiores ad vim temporalem vocis -ei pertinentes*: A **adverbiales** (*sumptae sunt ex III B 1 et 2 et IV A 1 et 2 a; alia repeniuntur sub IV A 2 b c d et IV B*): 1 **per casus** (*iuncturas in quibus* -es *et* nox *firmiter coniunctae sunt v. p. 1038, 12 sqq.*): a *genetivus*: ITALA deut. 1, 33 (Lucif. Athan. 1, 5 p. 73, 12) in nube -ei (*opp.* in igni nocte. ἐν νεφέλῃ ἡμέρας, Lugd. interdie, VVLG. -e per columnam nubis).

b *locativus*: GELL. 10, 24. INSCR. Dueni (Corp. I² 4) dze noine (*cf.* GELL. 10, 24, 3 -e noni). PLAVT. Men. 1156 -e septimi (Persa 260 septumei *P*). Most. 881 -e crastini (GELL. 10, 24, 8). CATO orig. 86 -e quinti (CAEL. hist. 25. GELL. 10, 24, 1 *sq.* -e quinte et -e quinti). or. frg. 19, 7 -e proximi. POMPON. Atell. 77 -e quarte morior fame (GELL. 10, 24, 4 *ad l.* 10, 24, 10). RHET. Her. 4, 51, 64 posteri -e (*pars codd.*, postridie, postero (-a) -e. *al.*). GELL. 10, 24, 8 -e pristini (10, 24, 10). 10, 24, 9 -e perendini. *cf.* CHAR. gramm. I 81, 29 *de sensus differentia inter* '-e quinto' *et* '-e quinte' *sim.* (*v. p. 1034, 57*).

c *accusativus*: α *significatur temporis spatium, quod actione expletur* (diem *solum v. p. 1034, 10*): NAEV. com. 6 hunc unum -em de me †sequor sinam [ego illos] esse (PLAVT. Asin. 847 unum hunc -em. Men. 959 unum -em. Merc. 542 hunc ... -em unum. Trin. 166 ruri dum sum ego unos sex -es. TER. Ad. 332 sine hac ... se nnum numquam victurum -em. Phorm. 304 VARRO rust. 3, 9, 10. CIC. Cluent. 38 qui cum unum iam et alterum -em desideraretur. Catil. 1, 4 Planc. 90 *passim.* COLVM. 12, 3, 7 unum et alterum -em). ENN. ann. 106 aeternum seritote -em concorditer ambo. PLAVT. Asin. 801 vino viginti -es ut careat (Men. 950 aliquos viginti -es. 951. Pseud. 321 hos sex -es aliquos. *al.*). Cist. 226 pater ... detinuit me hos -es sex ruri continuos (Mil. 743 ubi -es decem continuos *in hospitio* sit. TER. Hec. 421. CATO agr. 7, 4. 23, 4. 104, 2 -es quinque continuos. CAES. Gall. 1, 48, 3 -es continuos quinque. LIV. 36, 2, 4 -es decem continuos. *passim*). PLAVT. Cist. 237 tot ... ab amica abesse ... -es (CIC. Verr. 6, 73. 82. 94 tot -es continuos ... ubi fuisset. *al.* PROP. 3, 12, 32 tot ... noctes totque -es). Curc. 240 aliquot -es (Mil. 585 Poen. 1421 Pseud. 283 TER. Andr. 328 *passim.* -es aliquot: VARRO rust. 2, 10, 8. 3, 2, 8. LIV. 22, 60, 13 -es noctesque aliquot). Men. 104 mihi intervallum iam hos -es multos fuit (Rud. 137 LVCR. 4, 973. multos -es: PLAVT. Most. 589. Pseud. 9 hos. LVCIL. 37 multos menses -esque. CIC. Flacc. 15 *passim*). Merc. 585 nullum ... praeter hunc -em illa apud me erit. Mil. 77 regi hunc -em mihi operam decretumst dare. Most. 765 umbram tibi esse ... sub divo columine usque perpetuom -em (*cf.* SEN. dial. 6, 26, 4 fora litibus strepere -es perpetuos). Persa 115 *negotium* totum procedit -em (Truc. 906 TER. Hec. 800 *passim.* -em totum: VARRO rust. 2, 2, 12 *al.* CIC. fin. 2, 114 HOR. sat. 1, 3, 18 LIV. 40, 25, 6 *al.* totos -es: PLAVT. Aul. 73 CIC. Verr. 6, 87 Caecin. 36 *passim.* -es totos: PLAVT. Stich. 153 LIV. 33, 31, 7 SVET. gramm. 25). PLAVT. Rud. 131 non ... hos -es compluseulos quemquam istic vidi sacruficare (TER. Hec. 177 primos -es compluseulos bene conveniebat. TVRPIL. com. 183). TER. Hec. 185 ubi -es est complures (CIC. Verr. 6, 137 -es continuos complures. Att. 16, 5, 2 CAES. civ. 1, 50, 1 *al.* complures -es: CIC. de orat. 1, 82 rep. 1, 13. CAES. Gall. 4, 34, 4 continuos complures -es. *passim*). CATO agr. 148, 1 quot -es ... mora fuit (CIC. Tusc. 1, 119. APVL. met. 11, 22 [*i. cottidie*]). VARRO rust. 3, 5, 7 -es paucos (CIC. Sull. 65. paucos -es: CIC. inv. 1, 55 Cluent. 90. 103 *passim*). AFRAN. com. 229 tertium -em praeclavium unum texere (CIC. Catil. 1, 4 vicesimum ... -em ... hebescere aciem ... auctoritatis. rep. 6, 8 Att. 5, 8, 1 *passim.* GLOSS. III 113, 58 tertium -em τὴν τρίτην ἡμέραν. CAES. Gall. 6, 38, 1 -em iam quintum cibo caruerat). CIC. Verr. 81 hic -es aestivos (iam continuos *V*) ... praetor sic vixit, ut *eqs.* Cluent. 37 cum ... ibi -em posterum commoraretur. leg. 2, 3 cum licet plures -es abesse (fin. 2, 93 Att. 4, 16, 3 LIV. 22, 43, 2. 38, 15, 15 VITR. 9, 1, 7). fin. 5, 29 *qui* cruciare -es, noctes torqueri vellent. Att. 5, 16, 2 moratos totidem -es *illic* (epist. 15, 4, 2 MART. 5, 34, 6). 5, 21, 6 ut ibi pauculos -es esset (MAT. et TREB. Cic. Att. 9, 15, 6 APVL. met. 6, 2). 7, 26, 3 quod -em ex -e expectabam, ut *eqs.* (*cf.* CAES. Gall. 1, 16, 4. LIV. 5, 48, 6 -em de -e prospectans. 25, 25, 4 cum is -em de -e differret). epist. 11, 5, 1 quosdam -es. CAES. Gall. 6, 36, 1 qui omnes (per omnes *β*) superiores -es ... milites in castris continuisset. BELL. Alex. 57, 2 eum -em ... moratus (SALL. Iug. 106, 1 eum et proximum -em). SALL. hist. frg. 3, 50 -e⟨m⟩ ibidem moratus. VERG. ecl. 1, 43 quotannis bis senos cui nostra -es altaria fumant (Aen. 2, 126 bis quinos silet ille -es. AETNA 509 *al.*). SVET. Aug. 97 centum solos -es ... victurum. SOL. 52, 25 perpetem -em alternis pedibus insistunt. *β significatur temporis punctum, quo aliquid fit*: SOL. 2, 36 coeunt lupi toto anno non amplius -es (-bus *A*) duodecim. CAPITOL. Pert. 6, 4 tertium nonarum -em. SPART. Hadr. 4, 6 quintum iduum Augusti -em. AMM. 14, 5, 1 -em sextum idus Octobres. 15, 8, 17 -em octavum iduum Novembrium (*cf.* SPART. Hadr. 4, 7 tertium iduum earundem). *accusativus mensurae*: CATO agr. 112, 1 aquam ex alto marinam sumito ... -es LXX ante vindemiam.

d *ablativus*: α *significatur temporis punctum, quo aliquid fit* (die *solum v. p. 1036, 3*): LEX XII tab. Fest. p. 233 is tertiis -bus ob portum obvagulatum ito (*sim. cum numeris*: PLAVT. Truc. 424 quinto -e. CATO agr. 103. VARRO frg. 3, 10, 7 primis septem -bus [CAES. civ. 1, 5, 4 V primis -bus. *al.*]. CIC. Verr. 2, 20 primo -e. VVLG. lev. 23, 11 altero -e sabbati [τῇ ἐπαύριον τῆς πρώτης]. *fem.*: CAES. civ. 1, 82, 1 tertia -e [tertio -c *pars codd.*]. 3, 19, 3. LIV. 5, 42, 2 prima -e. APVL. met. 7, 2 altera -e [*i. postera*]. *num. postponitur*: CATO agr. 87 -e decimo. 162, 3 -e tertio. LEX repetund. [Corp. I 198] 21 VARRO frg. Gell. 3, 10, 6 rust. 2, 7, 7. 3, 10, 4 LIV. 34, 52, 4. PLIN. nat. 18, 254 -bus primis. CARM. epigr. 1611, 3 [*Auziae*] patris -e qnadragesimo mortis [*i. post patris mortem .... Bücheler, cf. p. 1042, 55*]. GLOSS. -e tertio τριτημέρα vel τρίτῃ ἡμέρᾳ]. *nota*: VOPISC. Aurelian. 19, 1 -e tertio iduum Ianuariarum. 41, 3 -e III. nonarum Februariarum. TREB. trig. tyr. 21, 3 *al.* OPTAT. 1, 14 p. 16, 12 -e tertio iduum Maiarum. *al.* VOPISC. Prob. 11, 5 -e III. nonas Feb. SPART. Sept. Sev. 11, 7 -e XI. kal. Martias. INSCR. christ. Leblant 586ᴬ [*aevi Meroving.*] diae VI. idus Augustas. 663 [*a. 520*] diae XIII. kal. Octubrs [*cf.* TREB. Claud. 4, 2 IX. kal. Aprilis. CAPITOL. Alb. 4, 6 VII. kal. Decembres. SPART. Geta 3, 1]. *cf.* INSCR. christ. Rossi I [*a. 363*] -e pridie non. Septembris. CORP. VI †32949 diae pridiae idus Iu⟨..ia⟩s. INSCR. Bull. di arch. e storia Dalmata 1904 p. 41 -e pridie idus Septembres. *cf.* ITIN. [Silv.] 20, 5 pridie martyrium -e. INSCR. christ. Rossi I 699 [*a. 438*] -e nonas Octobres. PAPYR. Bouriant. 5 IV 2 [Arch. f. Pap.-Forsch. I 298] 1, 1 -e idus Novembres Ἀθὺρ ιζ'. 1, 4 [*a. 350*] -e Φαῶφι θ'. *fem.*: CAES. Gall. 1, 26, 5 -e quarta [*pars codd.*]. APVL. met. 1, 10 -e altera. SOL. 1, 35. FAST. Vind. II chron. I p. 278, 74 -e prima [*sc. anni, i. Christi natalis -es*]. GLOSS. II 287, 37 -e quarta, -e quarto εἰς τετάρτην. 287, 22 -e quinta εἰς πέμπτην. *de positione*: ROMAN. Char. gramm. I 215, 16 notaverunt grammatici, quia cum de futuro dicimus, -em novissimo loco damus, non ut -e quarto. CHAR. gramm. I 81, 29 quaeritur de futuro utrum dicendum sit -e quarto et -e quinto ⟨an diequarte et -equinte⟩, sic uti perendie cum dicitur. sed quibusdam displicet, propterea quod cum dicimus perendie postponimus -e, cum vero diequarte, praeponimus. sed veteres non aliter locuti sunt. snnt enim coniuncta et nominatur per ea tempus, non numeratur). TAB. triumph. Aemil. 6 eo -e (CATO agr. 132, 1 *passim.* ca -e: VARRO Men. 143 CIC. div. 1, 103 *al.* *nota*: CORP. XI 4766 [*Spoleti*] eod die. -bus iis: CIC. Planc. 65). PLAVT. Amph. 254 illo -e (Rud. 498 *passim.* illa -e: CIC. Brut. 88 *al.* -e illa: PLAVT. Cist. 420. -e illo: VERG. Aen. 8, 102. illis -bus: CIC. Verr. 1, 21 Pis. 22. -bus illis: SEN. contr. 2, 4, 12). Bacch. 341 quo -e (Merc. 38 *passim.* *nota*: LEX repetund. [Corp. I 198] 63 ubi ea -es venerit, quodie iusei erunt adesse. *cf.* CIC. dom. 45 prodicta -e, qno -e iudicium sit futurum [qua -e *vulg., Kayser*]. LEX Tarent. [Ephem. epigr. IX] 2, 22 qnodie. *cf.* LEX Iul. munic. [Corp. I 206] 63. qua -e: PLAVT. Pseud. 279 CIC. epist. 7, 23, 1 *al.* quibus -bus: VARRO ling. 6, 53 CIC. inv. 2, 124 *passim*). Cas. 857 ullo -e (LIV. 9, 18, 12 *al.*). Men. 749 eodem -e (Merc. 38 *passim.* eadem -e: OV. fast. 6, 790. VELL. 2, 18, 2 eadem -e atque hora. *al.* *nota*: CORP. XI 3943 eadem -e, quo. eisdem -bus: CIC. epist. 3, 8, 6 CAES. civ. 2, 19, 5 *al.*). Pseud. 1173 quotumo -e. TER. Ad. 527 ego hodie toto non vidi -e (VARRO rust. 1, 12, 3 *al.* CIC. Verr. 6, 101 *passim.* tota -e: CELS. 3, 19 tota -e ac nocte. COLVM. 7, 7, 1 *al.* -e toto: LIV. 38, 15, 14 MART. 11, 77, 2 *al.* -e tota: APVL. met. 8, 23. totis -bus: SEN. apocol. 7 epist. 72, 2. PETRON. 111 totis noctibus -busque. *al.*). Andr. 89 alio -e (CIC. Phil. 2, 83. 84 leg. 2, 31 *al.* alia -e: SCAEV. dig. 46, 3, 102 pr. CAPITOL. Pius 12, 4 *i. insequenti -c* [*cf.* CET. FAV. 5 p. 290, 22 *sqq.* ITIN. (Silv.) 4, 8 *al.*]. aliis -bus: SALL. Iug.

94, 3 CELS. 4, 10 PLIN. nat. 26, 11 *al.*). CATO agr. 37, 4 -bus septem proximis (VARRO rust. 2, 4, 19. 2,7,14 LEX Iul. munic. [Corp. I 206] 41 *al.* *cf.* VARRO rust. 3, 16, 37 proximo -e [CIC. Phil. 1, 32 Tusc. 4, 64 *al.*]. SEN. contr. 10, 4, 10 proxima -e [*de -e antecedenti*]. proximis -bus: CIC. epist. 1, 9, 20 CAES. civ. 1, 6, 1 *al.* APVL. met. 7, 1 [*de -bus antecedentibus*]. -e proximo: TAC. hist. 1, 57 SVET. gramm. 16 Aug. 94 *al.*). LEX repetund. (Corp. I 198) 46 primo quoque -e (CIC. Cato 38 *passim.* quaque -e: COLVM. 11,2,29 sua quaque -e. IVV. 7, 161 sexta quaque -e. *al.*). LEX agr. (Corp. I 200) 71 propiore -e. SISENNA hist. 6 postero -e (94 RHET. Her. 4,41,53 CIC. Mur. 51. postera -e: SALL. Iug. 68, 2. AMM. 24, 2, 3 postera . . . et insequenti -e. *al.* *nota*: PLIN. nat. 7, 38 postero pleniluni -e. TAC. hist. 1, 26 postero iduum Ian. -e. PRISC. gramm. III 363, 16. -e postero: BRVT. Cic. epist. 16, 19, 2 LIV. 35, 43, 5. -e postera: CASSIAN. inst. 1, 1, 4). VARRO ling. 6, 21 hoc -e (*i. eo -e; cf.* ISID. diff. 1, 278 inter hodie et hoc -e: hodie est, quasi primum fiat; hoc -e, quasi aliquando factum referatur. BELL. Hisp. 26,2. 3 LIV. 31,38,1 CVRT. 4,16,20 *al.* hac -e: OV. fast. 3,248. 792. 6,201. CORP. V 6183a, 12 [*a. 475*] hac -e . . . quo *eqs.* ACT. Arv. a. 105 I 4 hác -e immolatum non est. his -bus: VARRO ling. 6, 27 *al.* -bus his: PAVL. FEST. p. 154. hoc -e *i. q. hodie*: CIC. Sest. 77 hoc ipso turbulentissimo -e. Mil. 100 Cato 74 leg. 2, 69 LIV. 38, 51, 9. IMP. AVG. Gell. 15, 7, 3 hoc -e. SEN. suas. 7, 3 hoc -e novissimo. PANEG. 2, 1. VAL. MAX. 3, 7, 1e hoc . . . -e Karthaginem leges nostras accipere iussi. hac -e: AVR. Fronto p. 47, 13 N. *al.* *cf.* his -bus: CIC. epist. 7, 1, 4 ad Q. fr. 2, 12, 3. 3, 1, 7 *al.*). rust. 1 capp. p. 5, 31 K. quota . . . -e. 1, 45 aequis . . . -bus. 2, 7, 11 [in] decem -bus secundum partum . . . in pabulum *pullum* prodigendum (*cf.* OV. fast. 2, 455 sex reserata -bus carceris Aeolii ianua lata patet. *al.* VARRO rust. 2, 1, 17 ante admissuram -bus triginta . . . datur plus cibi. 2, 7, 13. 3, 9, 13 obiciendum pullis -bus XV primis . . . polentam. *al.*). rust. 3, 16, 29 superioribus -bus (CIC. Verr. 6, 131 dom. 9 *al.* superiore -e: SALL. Iug. 59, 1). RHET. Her. 5,51 singulis -bus (CAES. civ. 3,1,4 PAVL. FEST. p. 254 *al.* PLIN. nat. 24,135 septenis -bus. 30,40 *al.* LEX Salpens. [Corp. II 1963] 1,39 *is* ne plus quam singulis -bus abesto. SOL. 25, 5). CIC. Quinct. 33 hesterno -e (Catil. 2, 6,12 *passim.* hesterna -e: CIC. or. frg. A IX 6 de orat. 3, 22 APVL. apol. 59). Verr. 2, 20 reliquis -bus (Phil. 1, 32 reliquis consecutis -bus. 2,91 *al.*). 5,151 eo ipso -e (6, 160. Sest. 77 hoc ipso . . . -e. Mil. 100. NEP. Dat. 11, 2 ipso colloquii -e. LIV. 30, 38, 11 ludorum ipso -e. 34, 41, 3 *al.* ipsa -e: FRONTO p. 90, 10 N. *al.* eis ipsis -bus: CIC. Rab. Post. 42 Phil. 10, 8 LIV. 28, 8, 3 PLIN. nat. 10,87 *al.* -e ipso: NEP. Hann. 10,5 *seq.* quo. SVET. Claud. 29 Nero 40). Verr. 6,86 qui visus multis -bus non esset (*cf.* Pis. 55 illo ipso et multis ante -bus. CAEL. Cic. epist. 8,8,4 multis -bus . . . actum nihil est. PETRON. 47 multis iam -bus venter mihi non respondit). Caecin. 9 hodierno -e (agr. 2,103 *passim.* hodierna -e: VVLG. act. 20, 26 [ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ITALA codd. de hodierno -e]. CORP. VIII 15880, 3 [*in prov. procos.*]). Catil. 1,7 certo -e (SALL. Iug. 79,4 PAVL. FEST. p. 92 SVET. Cal. 16. *apud* ICTOS. certa -e: EPICED. Drusi 370 QVINT. inst. 2, 7, 1. *apud* ICTOS. certis -bus: CIC. leg. 2,19 VERG. georg. 2, 329 OV. am. 2, 13, 17. -bus certis: SALL. hist. frg. 2, 87[d], 19. -e certa: LIV. 1, 52, 5. 38,1,8. *ap.* ICTOS. -e certo: SVET. Aug. 91 *al.*). Mur. 75 supremo eius -e (Phil. 9,16 Tusc. 1, 71. 3, 78 OV. trist. 4, 3, 43 VAL. MAX. 8, 7 ext. 14 *al.* *aliter*: OV. trist. 1, 8, 24 VLP. dig. 24,3,7,1). Sest.11 extremis -bus consulatus mei (*cf.* de orat. 3, 2 ludorum. OV. fast. 2, 532 extrema . . . -e *feriarum.* *de mortis -e*: PROP. 2, 24, 50 extremo -e [2, 28, 16 SEN benef. 5, 17, 5]). Sest. 33 omnibus fastis -bus (CAES. Gall. 1, 48, 4 his omnibus -bus [civ. 3, 56, 1 omnibus deinceps -bus. CVRT. 7, 1, 31 *al.*]. omni -e: MART. 9, 62, 2 omni et nocte . . . et -e. IVV. 3, 105 omni nocte -eque. VLP. dig. 26,5,8,2 *al.* ITALA cod. e *et* VVLG. act. 5, 42 πᾶσαν . . . τὴν ἡμέραν]. EDICT. imp. Diocl. VII 20). Pis. 52 consequentibus -bus. Phil. 1, 32 reliquis consecutis -bus. Att. 13,45,2 istis -bus (TERT. idol 9 p. 38, 5. ista -e: OV. trist. 5,5,46 FRONTO p. 167, 25 N.). POLLIO Cic. epist. 10, 32, 2 summo ludorum -e (SEN. epist. 93,12 summo -e muneris [*opp.* medio]. PLIN. epist. 6, 31, 14). CIC. ad Q fr. 1,2,15 *cum* neque praetores -bus aliquot adiri possent *eqs.* (*cf.* LIV 22,7,11 postero ac deinceps aliquot -bus. 37,37,4 cum aliquot -bus superare . . . promunturium non potuisset. SCRIB. LARG. 203 PLIN. nat. 25,27 AMM. 20,6,5). CATVLL. 61,118 medio -e (OV. met. 15,310 fast. 4,762 *passim.* GLOSS. III 169,42 μεσήμερον. media -e: VVLG. act. 22,6 [περὶ μεσημβρίαν]. mediis -bus: COLVM. 11, 3, 23 [*aliter*: LIV. 3, 14, 5 SEN. contr. 2, 3, 2 CELS. 3, 14. 23 PLIN. nat. 2, 229]. -e medio: PLIN. nat. 6, 212 SIL. 13, 637 AVG. civ. 22, 8. -e media: VVLG. act. 26.13 [ἡμέρας μέσης]. ZACCH. 2, 6). 80, 4 longo -e (HOR. epod. 5, 33 PLIN. nat. 2, 151 *al*). CAES. Gall. 1, 22, 4 multo . . . -e (*cf.* TAC. hist 2, 44 multo adhuc -e). 5,30,3 perendino -e. civ. 3,84,2 continentibus -bus. 3,106,5 continuis -bus (LIV. 27,42,9 insequentibus continuis -bus. PAVL FEST. p. 71 MART. 9, 7, 2. continua -e: OV. fast. 5, 734. -bus continuis: IVV. 11, 206). 3, 112, 8 insequentibus -bus (LIV. 9, 7, 11. 9, 41, 20 *al.* insequenti -e: BELL. Hisp. 14, 2. 21, 2 *al.* LIV. 5, 39, 8 *al.*). BELL. Hisp 28, 1 sequenti -e (LIV. 23,36,7. 26,17,9. CVRT. 4,7,10 primo . . . et sequente -e. *al.* sequentibus -bus: TAC. hist. 5, 11. -e sequenti: APVL. met. 8, 27. 9, 4 *al.* FILASTR. 97, 5. VVLG. I par. 29, 21 [τῇ ἐπαύριον]). SALL. Iug. 13, 9 -e constituto. NEP. Cim. 4, 3 nullo -e (CELS. 3, 4 SEN. epist. 12, 8 *al.*). PROP. 3,12,21 quocumque -e (PLIN. nat. 18, 326. quacumque -e: VLP. dig. 38, 15, 2 pr.). OV. epist. 2, 133 -e, *opp.* nocte (SEN. Thy. 11 *opp.* nocte. PLIN. nat. 9, 56 *opp.* noctibus. STAT. silv. 3, 5, 1 QVINT. decl. 364 p. 396, 10 TAC. hist. 3, 20 APVL. met. 9, 11 TERT. orat. 29 p. 200, 2. ITALA Ier. 7, 25 [Tert. adv. Marc. 4, 31] -e et ante lucem [ἡμέρας καὶ ὄρθρου, VVLG. per -em . . . diluculo]. SOL. 15, 5 *al.* HYG. fab. 144 p. 23, 11. VVLG. deut. 1, 33 ἡμέρας. PAVL. NOL. carm. 27, 453 sive -e sive nocte. AVG. civ. 13, 16. *fortasse*: CORP. IV 5174. *i. q. in -es, cottidie*: SEN. Thy. 306 malorum sensus accrescit -e. -bus [*opp.* noctibus]: COLVM. 9, 2, 3 PLIN. nat. 20, 248 FLOR. epit. 1, 13, 15 *al.* AMM. 16, 5, 9 *al.* VEG. mil. 3, 6 HIER. epist. 43, 1 -bus vel noctibus. AVG. civ. 21, 5 *al.* *aliter*: PLIN. nat. 20, 188 ternae -bus sumuntur, *sc. singulis*). OV. met. 9, 292 septem ego per noctes, totidem cruciata -bus. fast. 3, 792 hac . . . praeteritaque -e (AVG. c. Gaud. 1, 11, 12. -e praeterito: AMM. 31, 15, 8). 5, 687 veniente -e (6, 649 CORIPP. Iust. 1, 176). LIV. 2, 35, 6 -e dicta. 2, 56, 9 crastino -e (3, 2, 9 *al.* PETRON. 15 *al.* crastina -e: LIV. 3, 20, 4 ITALA Ios. 11, 6 [Lugd.] [αὔριον, VVLG. cras]. VVLG. act. 23, 20 [αὔριον]. -e crastino: AVR. Fronto p. 87, 19 N. VVLG. num. 16, 16 [αὔριον]). 4, 46, 3 alternis -bus (22, 41, 3 CELS. 1, 10 *al.* SEN. nat. 7, 23, 2 *saepe.* -bus alternis: LIV. 22, 27, 6). 10, 20, 16 praestituta -e (*cf.* AMM. 14, 9, 3 -e interrogationibus praestituto. 14, 3, 4). 23, 29, 2 uno eodemque -e (VAL. MAX. 1, 8 ext. 16 uno tantummodo -e, quo *eqs.* AMM. 31, 16, 8. CORP. VIII 16674, 11 [*in prov. procos.*]). 27, 23, 5 -e incerta (incertis -bus: PAVL. FEST. p. 62 PLIN. nat. 18, 253). 31, 29, 1 stata -e (stato -e: PAVL. FEST. p. 321 SEN. Tro. 777 COLVM. 11, 1, 32 PLIN. nat. 10, 154 PLIN. epist. 9, 39, 1 *al.* SVET. Claud. 1 FLOR. epit. 1, 13, 16. -e stata: LIV. 34, 40, 1. statis -bus: LIV. 33, 35, 8. 42, 32, 2 PLIN. nat. 1 ind. 2, 23. 2, 56 *al.* ARNOB. nat. 5, 39. -bus statis: COLVM. 11, 1, 31). 42, 58, 3 prioribus continuis -bus (*cf.* MART. 9, 7, 2 continuis . . . quinque -bus. APVL. met. 11, 23 EPIST. procos. ad Amphiss. [Corp. III 568] 5). 43, 10, 3 -e statuta (IVST. 1, 10, 4. -e statuto: SCAEV. dig. 18, 3, 8. statuto -e: PAVL. FEST. p. 92 certo statutoque -e. VVLG. act. 12, 21 [τακτῇ ἡμέρᾳ, ITALA cod. p[1] praestituta, d constituto]. -bus statutis: SVET. Claud. 42. statutis -bus: VVLG. I reg. 1, 3 [ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας]. 2, 19). 45, 12, 7 -e finita (finito -e: PLIN. nat. 2, 141). VITR. 1, 2, 7 -e perpetuo. SEN. contr. 1 praef. 23 aliquo -e (aliqua -e: PETRON. 46 AVR. Fronto p. 28, 19 N.). 2, 3, 23 ultimo -e *spatii tot -erum* (*cf.* TERT. anim. 39 p. 366, 23 ultima -e *hebdomadis.* SEN. epist. 45, 13 ultimo -e *vitae.* SVET. Vesp. 5 -bus ultimis). suas. 1, 7 annua, bienni, trienni -e debere. 7, 3 hoc -e novissimo (*cf.* novissimo -e: PLIN. nat. 12, 83 novissimo Poppaeae . . . -e. 33, 109 *al.* SVET. Nero 54. novissima -e: TERT. resurr. 34 p. 75, 11 *i. -e ultimi iudicii.* novissimis -bus: PLIN. nat. 18, 236). CELS. 2, 7 ubi pluribus -bus non descendit alvus (*cf.* QVINT. inst. 1 pr. 7 PLIN. epist. 9, 33, 6 SENT. Delph. et Antic. [Corp. III 567]). 3, 22 ceteris -bus (PLIN. nat. 6, 171. 18, 318 *al.*). VELL. 2, 12, 4 priore ac postero -e (CELS. dig. 50, 16, 98 pr.). SEN. dial. 6, 7, 2 uno -e alterove. epist. 66, 47 in qua *perpessione* Epicurus fuit illo summo . . . -e suo (*cf.* PLIN. epist. 6, 31, 14). 69, 6 suo -e (PROC. dig. 8, 6, 16. sua -e: COLVM. 11, 1, 29). nat. 5, 10, 2 brevissimis -bus (PLIN. nat. 2, 152). PLIN. nat. 2, 248 secutis -bus (TAC. ann. 11, 38 AMM. 19, 5, 3. secuto -e: PLIN. nat. 13, 126 AMM. 20, 7, 7. secuta -e: DICT. 1, 9. 2, 4. -bus secutis: AMM. 15, 7, 3. 29, 1, 40 *al.*). 8, 119 -bus matutinis (SOL. 19, 17 matutinis -bus). 10, 61 praedicta -e (-e praedicto: AMM. 14, 10, 5 *al.*). 15, 74 quodam -e (SVET. Aug. 43 *al.* quadam -e: APVL. met. 2, 18 CAPITOL. Gord. 5, 7 DICT. 3, 2 *al.* -e quodam: GRAN. LIC. p. 21 AMM. 22, 7, 3. -e quadam: APVL. met. 2, 13). 18, 59 diversis -bus (NERAT. dig. 8, 3, 2, 1). MART. 7, 20, 3 tot -bus noctibusque. QVINT. inst. 1, 7, 6 'quotidie', non 'cotidie', ut sit 'quot -bus' (*cf.* VLP. dig. 36, 2, 12, 6 *opp.* quotannis). TAC. ann. 13, 17 crebris -bus. 13, 28 -eque pacto (15, 28 -e pacta). FRONTO p. 203, 15 N. praesenti -e. APVL. flor. 16 p. 64 deincipiti -e (*i. insequenti*). met. 4, 33 -bus plusculis (9, 41). TERT. orat. 23 solo -e . . . resurrectionis. ITALA Esth. 2, 11 (Vallic. Corb.) quotidianis -bus (καθ' ἑκάστην . . . ἡμέραν, VVLG. quotidie. PS. CYPR. pasch. 10 CAEL. AVR. acut. 2, 10, 62). COMM. instr. 2, 13, 5 -e decreto. AVIEN. ora 245 prisca -e (*i. aetate*). SOL. 11, 9 -e iam vesperato. 22, 8 mare . . . non nisi pauculis -bus est navigabile. VVLG. gen. 3, 14 cunctis -bus vitae tuae (πάσας τὰς ἡμέρας. 8, 22 *al.*). Ier. 32, 39 universis -bus (πάσας τὰς ἡμέρας). AVG. epist. 141, 10 diurnis -bus (CASS. FEL. 71 *al.*). *nota*: VVLG. psalm. 67, 20 -e quotidie (ἡμέραν καθ' ἡμέραν). *cf.* AVG. in psalm. 67, 28 *ad l.* quia sic habent Graeci ἡμέραν καθημέραν; quod verius exprimeretur '-e quotidie'. quam puto locutionem hoc significare quod dictum est 'de -e in -em').   β *significatur temporis spatium, quod actione expletur*: VARRO rust. 1, 32, 1 frumentum . . . quindecim -bus esse in vaginis (*cum numeris*: OV. met. 10, 73 septem . . . -bus . . . in ripa . . . sedit. SEN. contr. 2, 3, 6 o me miserum quod tantum triginta -bus irasci possum. VAL. MAX. 1, 8 ext. 1 *al.* PLIN. nat. 10, 67 *glottis numquam* plus uno -e pergit [*i. volat*]. SVET. Nero 15 Rebili uno -e consulis. *al.* VARRO rust. 2, 2, 14 ovis praeguas est -bus CL. SEN. benef. 4, 37, 1 *cum* -bus triginta impensa sua curavit. COLVM. 2, 11, 10 -bus XV florent. SCRIB. LARG. 80 PLIN. nat. 29, 141 *al.* CORP. XIV 1137 vixit . . .

zebus XVII. 1793 [*Ostiae*]. *al. in* INSCR.). HIRT. Gall. 8,44,3 paucis -bus cibo se abstinuit atque ita interiit (*cf.* COLVM. 6, 14, 6 paucis -bus requies ab opere danda est. PLIN. nat. 10,76. 129 *al.* APVL. met. 11, 24 paucis ... ibidem commoratus -bus. *al.*). OV. fast. 4, 505 sub Iove duravit multis immota -bus (MART. 7, 46, 3 excrucias multis pariter me teque -bus. 11, 88, 1. 12, 17, 1 APVL. apol. 72. ITALA Os. 3, 4 [Hier. epist. 29, 6, 3] -bus multis sedebunt [ἡμέρας πολλάς, VVLG. -es multos]. VVLG. gen. 21, 34 [ἡμέρας πολλάς]. *cf.* ITALA Ios. 11,18 [Lugd.] plurimis -bus [ἡμέρας πλείους, VVLG. multo tempore]). PAVL. FEST. p. 254 totidem -bus Compitalia celebrantur (PLIN. nat. 10,165 incubant totidem -bus). CELS. 2,15 qui iam pluribus -bus febre liberati sunt (*cf.* SCRIB. LARG. 3 cum...pluribus -bus permanserit dolor. QVINT. inst. 2, 11, 4 magnum aliquid ... pluribus saepe -bus expectant). PLIN. nat. 9,58 quidam sexagenis -bus latent (*cf.* 9,128 -bus quinquagenis vivunt). 10, 163 incubant feminae tantum tricenis -bus. PLIN. epist. 4, 13, 1 pauculis adhuc -bus in Tusculano commorabar (FRONTO p. 218, 6 N. *opp.* omnem aetatem. APVL. met. 9,8). APVL. met. 4, 33 fletur, lamentatur -bus plusculis (*cf.* 9,41. 7, 1 plusculis -bus). ITALA cod. e *et* VVLG. act. 16, 12 eramus . . . in hac urbe -bus aliquot (ἡμέρας τινάς. ITALA cod. d aliquos, g multis).

γ significatur temporis spatium, intra quod aliquid fit; saepe ita, ut actio cadat in initium vel finem spatii et sensus oriatur praepositionum ante et post: PLAVT. Aul. 70 decies -e uno (NEP. Epam. 5, 6 LIV. 24, 13, 9. 28, 28, 9 *al.* MART. 6, 70, 4. 11, 18, 6. CATO agr. 37, 4 -bus VII proximis . . . *ea* optime eximetur. VARRO rust. 1, 18, 2 ea *iugera*... confodere -bus XLV. 1,45,1 *passim.* *cf.* PLAVT. Capt. 717 una nocte . . . et -e [731 non uno *eum* absolvam -e. Men. 473. 1103. Truc. 907 numquam hoc uno -e efficiatur opus, quin *eqs. passim.* Most. 238 neque edes quidquam neque bibes . . . his decem [isdes *B*, isdem *CD*] -bus. VARRO frg. Gell. 3,10,7 primis septem -bus semen conglobatur. rust. 1, 45, 1 *passim.* *cf.* CIC. Verr. 1, 130 comitiis iam abhinc XXX -bus factis]). Poen. 1207 nos fore paucis -bus liberas (CIC. Verr 5,39 argentum se paucis illis -bus misisse. 5,140. Caecin. 19 illis paucis -bus. Cluent. 108. 175. dom. 118 qui paucis illis -bus in collegium venerat. Cael. 78 Phil. 2,66 Cato 50 Att. 4,17,4 AVR. Fronto p. 94,21 N. *cf.* VARRO rust. 1,20,2 -bus paucis iuvenci erunt mansueti [CIC. Verr. 1,17 his -bus paucis comitiis consularibus factis. Cluent. 22 eis -bus paucis *mater* est mortua. 47 SCRIB. LARG. 249 SVET. vita Verg. p. 63]). VARRO rust. 2,4,17 bis -e (2,7,7. 8. 3,9,20. 3,10,7 ter -e [per -es *trad.*]. VERG. ecl. 2,42. 3,34 Aen. 11,397. HOR. sat. 2, 1, 4 mille -e versus deduci posse. carm. saec. 23 ter -e claro. carm. 4, 1, 25 TIB. 1,3,31 OV. met. 12,412 LIV. 28, 6,16 MANIL. 3,546 CELS. 1,1 *et passim* SEN. epist. 86,13 COLVM. 6,9,1 *al.* SCRIB. LARG. 71. 269 -e bis. *al.* MELA 2,108 [*opp.* nocte]. PLIN. nat. 2,219 -e ac nocte. 8,177 *al.* QVINT. inst. 10,3,8 SVET. Galba 4 vita Ter. 3 APVL. apol. 43 TERT. ieiun. 10 p. 287,3 *al.* ITALA II Cor. 4,16 [Tert. resurr. 40 p. 83,5] interior homo renovatur -e et -e [ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ, cod. d *et* VVLG. de -e in -em, cod. g -e ac -e]. *eodem sensu* p. 83, 21 -e ac -e). 3, 7, 9 *columba* -bus quadragenis concipit et parit et incubat et educat (*cf.* PLIN. nat. 10, 161 partus excluditur -bus ter novenis). RHET. Her. 4, 51, 64 ut quae singulis -bus efficiat *hominis natura*, ea vix annuo sermone enarrare possim (CIC. nat. deor. 2, 88 quod efficitur . . . singulis -bus et noctibus. CAES. Gall. 1, 13, 2 *al.*). CIC. rep. 1, 22 ut soli luna totidem conversionibus in aere illo, quot -bus in ipso caelo succederet (PLIN. nat. 2, 76. *cf.* SEN. Ag. 866 totidem -bus [CVRT. 9,10,5 COLVM. 8,7,5 PLIN. nat. 2,76]). Att. 12, 39, 2 brevioribus -bus . . . respondebant tempori tabellarii (*cf.* FRONTO p. 204, 1 N. brevi -e [*i. tempore*]). 14, 16, 1 perpaucis -bus in Pompeianum. VERG. georg. 2, 201 longis -bus (*opp.* exigua nocte. *cf.* PROP. 2, 18, 20 anus haut longā . . . futura -e [*i. tempore*]. OV. fast. 2, 58). PLIN. nat. 17, 158 in aqua pluribus -bus revirescant. PS. QVINT. decl. 6,11 multa -e (*i. tempore*). CORIPP. Ioh. 1,115 celerique...-e (*i. tempore*). *ablativus mensurae*: PLAVT. Men. 36 paucis -bus post (CIC. de orat. 3, 11 Lael. 3. paucis ante -bus: VARRO rust. 3, 2, 3 CIC. Catil. 3, 3 Mur. 88. 89 Brut. 89 *passim.* paucis -bus ante: CIC. Mur. 51 ad Brut. 1, 3, 4 CAES. civ. 2, 25, 3 LIV. 25,20,7. paucis post -bus: CIC. Phil. 1, 5. 10, 8 de orat. 2, 276 div. 1, 36 *passim.* NEP. Hann. 6,2 post id factum paucis -bus [*cf.* LIV. 32,5,10. 40,47,4]. LIV. 36, 25,1 paucis priusquam Heraclea caperetur -bus. -bus post paucis: VARRO rust. 2, 2, 16 CAES. civ. 2, 44, 3 LIV. 37, 12, 9. -bus paucis postea: VARRO rust. 2,9,6. LIV. 28, 29, 2 -bus paucis serius). TER. Hec. 143 -bus sane pauculis post. CATO agr. 44 -bus XV ante (*cf.* VARRO rust. 3, 5, 4 -bus viginti, antequam *eqs.* CIC. Verr. 3, 130 LEX Iul. munic. [Corp. I 206] 24 PLIN. nat. 17,127 *al.* VARRO rust. 1,40,3 quam sationem quidam metiuntur fere -bus *tot.* CIC. de orat. 3,1 -bus decem post eum -em, qui *eqs.* [*cf.* PLIN. nat. 2, 125 *al.* PLIN. nat. 17, 111 post solstitium -bus L]. LABER. mim. 111 hoc -e uno plus vixi mihi quam vivendum fuit. CIC. Verr. 3,129 uno -e longiorem mensem faciunt. Phil. 5, 19 XXX -bus ante [*cf.* LIV. 45, 40, 7 PLIN. nat. 2, 123 *al.*]. Phil. 6, 16 viginti -bus post [*cf.* PLIN. nat. 11,211 uno -e post partum]. nat. deor. 2,53 *stella Martis tot* mensibus sex...-bus minus eundem lustrat orbem. COLVM. 2,8,2 quindecim -bus prius. PLIN. nat. 2, 39 *sidus* novem -bus fertur ociore ambitu. 2, 122 uno -e antecipantibus. PLIN. epist. 1, 12, 8 ut... isti . . . vel uno -e supersim. VLP. dig. 38, 16, 2, 7 supervixisse centum -bus). PLANC. Cic. epist. 10, 15, 3 non multis ante -bus (CAES. Gall. 7, 9, 4 LIV. 30, 17, 1. *cf.* NEP. Hann. 5,3 hanc post rem gestam non ita multis -bus. PLIN. nat. 10, 95 multis -bus ante. BELL. Afr. 5, 3 multis post -bus). Brut. 324 perpaucis ante mortem -bus (Lael. 14. epist. 4, 9, 1 perpaucis ante -bus). CAES. Gall. 4, 9, 3 aliquot ante -bus (LIV. 36, 21, 7. *cf.* BELL. Alex. 56, 1 aliquot post -bus. CELS. 7, 26, 2 aute aliquot -bus. PLIN. epist. 10, 67, 2 epistulae aliquot -bus . . . legatum antecessurae). PLIN. nat. 2, 183 ante solstitium quadragenis quinis -bus (*cf.* 30, 87 quinis -bus ante et postea).

adde iuncturas, in quibus -es *et* nox *firmiter coniunctae sunt* (*cf. etiam sub* diu): nocte -eque: LAEV. carm. frg. 2 nocte -eque decretum et auctum. OV. met. 2, 343. 4, 260. 12, 46 Pont. 3, 1, 40 VAL. FL. 2,281. 8,416 SIL. 12,483. 13,290 *al.* STAT. Theb. 11,377 silv. 1, 2, 82. 3, 5, 57 *al.* MART. 2,43,2. 10,58,11 IVV. 7,61 *al.* noctu -eque: TAC. hist. 3,76 NOVELL. Iust. 37 pr. -e noctuque: GLOSS. II 324, 23 ἡμέρας καὶ νυκτός. SALL. Iug. 70, 1 PS. AVR. VICT. epit. 47, 4 AMM. 16, 4, 2. VVLG. gen. 31, 40 (ἡμέρας . . . νυκτός). RVFIN. hist. 4, 26, 5 νυκτὸς καὶ μεθ' ἡμέραν. AVG. civ. 2, 20 *al.* CONC. Vas. a. 529 p. 57, 6. -e nocteque: CELS. 4, 6 FILASTR. 155, 7. nocte et -e: *i. q. per unam noctem et -em*: CIC. nat. deor. 2, 24 quin is *cibus* nocte et -e concoquatur. CELS. 2, 7 continuataque nocte et -e vigilia. 5, 18, 24 SCRIB. LARG. 134 *al.* PLIN. nat. 27, 46. 60. GLOSS. III 500, 78 νυχθήμερον. VVLG. deut. 28,66 ἡμέρας καὶ νυκτός. -e et nocte: *i. q. per unum -em et noctem*: COLVM. 12, 8, 3 *al.* SCRIB. LARG. 220. GLOSS. III 342, 39 νυχθήμερον. TERT. adv. Marc. 4, 35 p. 543, 22 CHIRON 10 PS. MATTH. euang. 4 *al.* nocte ac -e: *i. q. per unam noctem et -em*: CAES. civ. 3, 11, 1 continuato nocte ac -e (noctem ac -em *Paul*) itinere. LIV. 25, 39, 11 *al.* PLIN. nat. 7, 84. 10, 172 *al.* *i. q. diu noctuque*: LIV. 5, 19, 11 CELS. 3, 19 PLIN. nat. 7, 161 QVEROL. p. 24, 19. VVLG. III reg. 8, 29 (ἡμέρας καὶ νυκτός). noctu ac -e: ITIN. [Silv.] 24, 4. -e ac nocte: *i. q. per unum -em et noctem*: CAES. civ. 3, 36, 8 -e ac nocte continuato itinere. LIV. 4, 22, 5. 33, 34, 9 CELS. 3, 19 (*accedit* tota). SCRIB. LARG. 260 PLIN. nat. 2, 209. 29, 113 *al.* *i. q. diu noctuque*: LIV. 24, 20, 13 (*accedit* iuxta). 24, 37, 4. 33, 17, 10 HIER. epist. 5, 2, 3 *al.* VVLG. lev. 8, 35 (ἡμέραν καὶ νύκτα). psalm. 1, 2 (ἡμέρας καὶ νυκτός). apoc. 4, 8 (ἡμέρας καὶ νυκτός). -e ac noctu: VAL. MAX. 5, 5, 3. non -e non nocte: LIV. 6, 4, 10. non nocte non -e: LIV. 21, 11, 5. 22, 15, 2. non nocte -eve: SIL. 8, 648. nec -e nec nocte: LIV. 21,4,6. 24,12,5. nec nocte nec -e: LIV. 28,6,11. 32,4,2. neque aut nocte aut -e: VELL. 2, 41, 3. -bus noctibusque: SEN. benef. 7, 14, 6 PLIN. nat. 2, 6 FRONTIN. aq. 103 CORP. VI 32416 (*a. 257*). noctibus -busque: PLIN. nat. 33, 97 COMM. instr. 2, 8, 1. -bus ac noctibus: SEN. benef. 4, 3, 2 dial. 12, 12, 4 PLIN. nat. 2, 236 QVINT. inst. 6 pr. 2 PLIN. epist. 5, 8, 3 paneg. 67, 8 SVET. Nero 31 VENVL. dig. 45, 1, 137, 2 APVL. apol. 75 *al.* ITALA apoc. 12, 10 (Primas. [ἡμέρας καὶ νυκτός, cod. g *et* VVLG. -e ac nocte, cod. h -e et nocte]). LACT. inst. 3, 8, 34. VEG. mil. 4, 42 -bus pariter ac noctibus. HIER. epist. 4, 2, 2 *al.* VVLG. Ios. 1, 8 *al.* noctibus ac -bus: SEN. epist. 15, 5 PLIN. nat. 33, 71. -bus et noctibus: PLIN. epist. 2, 3, 4 AMM. 29, 1, 12 PASS. Mar. Iac. 6 PRISC. tract. 4, 80. et noctibus et -bus: MART. 12, 49, 10. noctem et -em, *sc. unum*: CATO agr. 109 combibant *laterculi vinum* noctem et -em. -em et noctem: *i. q. unum -em et noctem*: CATO agr. 150, 1 agnus -em et noctem qui vixerit. *i. q. diu noctuque*: CIC. Att. 16, 1, 2 quid . . . Plancus tam cursim . . . -em et noctem. BELL. Hisp. 38, 1. -em noctemque (*i. q. diu noctuque*): CIC. leg. agr. 2, 68 -em noctemque tribunicium nomen horrebant. de orat. 2, 162 CAES. Gall. 7, 42, 6. 7, 77, 11 civ. 1, 62, 1 NEP. Them. 8, 7 VERG. georg. 3, 341 LIV. 24, 17, 7. 26, 9, 6. 35, 40, 8 VAL. FL. 8, 175. noctemque -emque (*i. q. noctu diuque*): VERG. Aen. 5, 766 GERM. 434 VAL. FL. 2, 89 SIL. 4, 811. 15, 576. -em noctem (*i. q. diu noctuque*): CIC. div. 2, 59 mures . . . rodentes. LIV. 42, 54, 3. -em ac noctem, *sc. unam*: LIV. 22, 1, 20. 27, 4, 12. 27, 4, 14 *al.* QVINT. inst. 9, 4, 23. noctem ac -em, *sc. unum*: TAC. ann. 4, 74, *add.* iuxta. noctesque -esque: ENN. ann. 334 sollicitari te, Tite, sic noctesque -esque. PLAVT. Amph. 168 CIC. Arat. 3, 2 fin. 1, 51 VERG. Aen. 6, 556 HOR. sat. 1, 76 STAT. Theb. 3, 76. 7, 503 *al.* Ach. 1, 637 MART. 12, 38, 1 CARM. epigr. 654, 6 (*prope Antium*). noctes -esque: PLAVT. Poen. 228 CIC. Verr. 1, 52. 6, 112 VERG. Aen. 9, 486. -es noctesque: PLAVT. Asin. 602 -es noctesque potent (Truc. 904). Most. 22 bibite. 235 estur bibitur. Rud. 380. Trin. 288 haec -es noctesque tibi canto (-es noctes *A*). TER. Eun. 193 VARRO rust. 3, 8 CIC. S. Rosc. 6. 67. 81 Cluent. 195. 198 Marcell. 22 cogitans. Deiot. 38 Phil. 6, 17. 14, 20 parad. 18 fin. 2, 114 phil. frg. V 91 Att. 7, 9, 4 epist. 11, 5, 1. 14, 2, 3. 14, 3, 2 (*MH*, -es ac noctes *FD*). CAEL. Cic. epist. 8, 3, 1 BELL. Afr. 26, 4 SALL. Catil. 27, 2 Iug. 23, 1. 94, 4 NEP. Dat. 4, 4 LIV. 24, 4, 4. 24, 38, 2 *al.* SEN. dial. 7, 1, 2 STAT. Theb. 1, 316 QVINT. decl. 299 p 81, 19 AVR. Fronto p. 130, 12 N. APVL. met. 6, 1 PORPH. Hor. epist. 1, 19, 11. noctes et -es: PLAVT. Asin. 753 Merc. 46 Stich. 6. TER. Eun. 1079 stertit noctes[que] et -es. CIC. de orat. 1, 260 Tusc. 5, 70. 113 Brut. 308. -es et noctes: CIC. dom. 30 Phil. 2, 116. 10, 20 de orat. 3, 87 Tusc. 1, 14. 2, 66 nat. deor. 1, 54 phil. frg. V 81 Att. 3, 15, 4. 9, 10, 2

epist. 9, 24, 4. -es atque noctes: PLAVT. Cas. 320. CIC. Cluent. 190 -es omues atque noctes ... matcr de pernicie filii cogitarct. leg. agr. 2, 77. Vatin. 26 hominem -es atque noctes de laude ... cogitantem. noctes atque -es: LVCR. 2, 12. 3, 62 VERG. Aen. 6, 127 AETNA 260. noctesque et -es: PLAVT. Cist. 276. TER. Andr. 676 (-que *om. D*). Eun. 1079 (-que *om. Aγ*). noctes ac -es: CIC. Arch. 29. -es ac noctes: Q. CIC. pet. 1 LIV. 40, 5, 9 TAC. ann. 14, 15. et -es et noctes: CIC. ac. 2, 121. 12, 46 Att. 12, 46, 1.

2 ***per praepositiones:*** a *cum accusativo:* **ad:** α PLAVT. Vid. 90 quam ad redditurum te mihi dices -em (TER. Phorm. 523 quam ad -em dares huic. CIC. S. Rosc. 128 Att. 3, 7, 1 CAES. Gall. 6, 33, 4. CAES. Gall. 6, 35, 1 -esque appetebat septimus, quem ad -em ... reverti constituerat. quos ad -es: CIC. Att. 12, 19, 3. ad quam -em: CIC. Att. 12, 32, 1 CAES. civ. 2, 19, 1 LIV. 34, 56, 12. ad quos -es: CIC. Att. 13, 9, 2). Verr. 3, 5 quando *Sicilia* frumentum ... ad -em non dedit (3, 99 si ego ad -em non affuissem. Caecin. 20 off. 3, 45 Att. 12, 32, 2. 16, 16, 4 epist. 2, 17, 1 CAES. Gall. 2, 5, 1 *al.* civ. 2, 19, 2 LIV. 23, 17, 9 *al.* SEN. benef. 1, 2, 3 ad horam et -em. 4, 39, 2. dial. 1, 1, 4 ad horam ac -em. *al. persaepe apud* ICTOS. QVEROL. p. 32, 12 HYG. fab. 257 p. 142, 16. GLOSS. V 660, 14 ad diem respondit). CIC. Verr. 3, 52 ad eum -em quae sacris opus essent (SEN. epist. 93, 6 TAC. ann. 15, 60. ad eam -em: CIC. Att. 5, 5, 1. 14, 22, 2 ad Q. fr. 2, 5, 4 CAES. Gall. 6, 33, 5 LIV. 1, 59, 8 TAC. ann. 16, 28). Caecin. 32 ad constitutam -em tempusque (epist. 2, 11, 1 LIV. 27, 16, 16). p. red. in sen. 27 ad illam -em (SEN. epist. 26, 5 ad illum -em). leg. 2, 20 alios ad -es *illa* servanto. 2, 40 ad paucos -es (PLIN. epist. 3, 6, 7). epist. 16, 10, 2 ad -em dicta⟨m⟩ (LIV. 36, 6, 6 *coni. Madvig,* indictum *trad.*). CAES. Gall. 5, 1, 8 ad certam -em (SEN. contr. 2, 5, 7. ad -em certam: LIV. 4, 36, 3. ad certum -em: TAC. ann. 15, 46). LIV. 3, 22, 4 ad -em praestitutum (CVRT. 3, 1, 8 praestitutam. PAPIN. dig. 49, 1, 23, 3. *cf.* FLOR. epit. 4, 1, 8 ad praestitutum a Catilina -em). LIV. 33, 14, 11 omnibus ad -em edictam paratis (*cf.* 34, 8, 6 ad -em quam edixerat). SEN. nat. 7, 3, 1 *an cunctas* ad suum -em certus ordo producat. PLIN. nat. 18, 231 ad -es ... praefinitos (PLIN. epist. 6, 34, 3). β (usque) ad: LEX repetund. (Corp. I 198) 65 prode⟨ixerit ea omnia⟩ ... ad eam -em, donec solutum erit (LIV. 2, 21, 6. 4, 10, 1 *al. apud* ICTOS. TERT. anim. 56 p. 392, 29 ad eam -em usque. ad eum -em: LIV. 6, 20, 2 MON. Ancyr. 5, 7). VARRO rust. 1, 34, 1 serere usque ad -em nonagesimum (NEP. Eum. 12, 3 usque ad septimum -em. CELS. 8, 4 *al.*). 2, 5, 13 a delphini ortu usque ad -es quadraginta. CIC. Verr. 2, 34 ex ea -e ad hanc -em (5, 130 Font. 31. Phil. 2, 19 quibus *sententiis* ad hanc -em viximus. *passim.* ad hunc -em: VITR. 2, 1, 4 PLIN. nat. 2, 89 SCHOL. Cic. Bob. p. 64, 5 ad hunc usque -em. *al.*). Brut. 39 ad hodiernum -em (VITR. 3, 1, 8). Lael. 33 usque ad extremum vitae -em (*cf.* SEN. epist. 12, 6 a natali ad -em extremum). LIV. 44, 16, 5 usque ad ultimum vitae -em (SEN. contr. 1 praef. 13 *al.* VAL. MAX. 7, 2 ext. 2 ad ultimum usque fati -em [SEN. benef. 5, 2, 4]). PLIN. nat. 33, 142 ad supremum vitae -em (PLIN. epist. 3, 7, 2 SVET. Aug. 61). TAC. hist. 3, 82 ad serum usque -em. VLP. dig. 3, 3, 3 usque ad -em (*sc. certam*). 44, 4, 2, 4. PAVL. dig. 24, 3, 6 ad eundem -em. PAVLA Hier. epist. 46, 9, 1 usque ad praesentem -em. AMM. 17, 1, 13 ad praestitutum usque -em. CARM. epigr. 91, 2 ⟨f⟩initam ad -em vixit. *adde:* ad -em, *i. cottidie:* CAPITOL. Opil. 1, 2 non ... est quisquam, ⟨qui⟩ in vita non ad -em quodcumque fecerit. TREB. Gall. 17, 4 VOPISC. Prob. 8, 3 quatt. tyr. 4, 2 *al.* ITIN. [Silv.] 46, 4 sic tribus horis docentur ad -e per septimanas septem. ENNOD. epist. 3, 16, 1 p. 84, 6 ad -es conticui, *i. adhuc.* *pro abl. temp.:* ITIN. [Silv.] 28, 2 ad aliam (*i. alteram*) -em ... prandent. γ ad usque (*i. q. per*): AMM. 25, 3, 1 ut ... miles ad usque perpetuum -em nec vallum erigeret nec *eqs.* **ante:** PLAVT. Capt. 634 ante hunc -em (Men. 305. 500 *passim.* CIC. Lig. 1 *codd.*, hanc *teste* QVINT. inst. 11, 3, 108. ante hanc -em: PETRON. 130. ante hos -es: PLIN. nat. 18, 287). Pseud. 731 ante hesternum -em. VARRO ling. 6, 20 ante -em XII. Kalendas Septembres (6, 28 Nonae appellatae quod ante -em uonum Idus semper. CIC. Att. 1, 13, 5 a. d. III. non. Dec. 1, 20, 1 a. d. IV. id. Maias. LIV. 23, 45, 1 ante -em tertium. PAVL. FEST. p. 171 ante -em Iduum nouum. PAVL. dig. 50, 16, 132 ante -em decimum Kalendarum. *nota:* CORP. I² 1040 = VI 8236 (*Romae*) a. d. ei(dus) Dec(em)br(is) [*cf.* I² 1054 = VI 8250 (*Romae*). I² 1081 = VI 8277. I² 1135 = VI 8331]. I² 1091 = 8287 (*Romae*) a. d. k. Martias [*cf.* I² 1156 = VI 8352]. LAMPR. Alex. 6, 2 a. d. pridie nonas Martias. VARRO rust. 1 capp. p. 4, 26 K. ex VI. kal. Iulias in a. d. IV. idus Augustas [p. 4, 28. CIC. Catil. 1, 7 caedem ... te contulisse in ante -em V. kalendas Novembres. Phil. 3, 20 Att. 1, 16, 13. 2, 20, 6 LIV. 41, 16, 5. 41, 17, 5 *al.*]. CIC. Att. 2, 15, 3 usque ad ⟨a. d. *Baiter*⟩ III. nonas Maias [3, 10, 1 usque ad ⟨a. d.⟩ kal. Iunias. LIV. 25, 12, 1 usque ⟨ad⟩ ante -em quintum kal. Maias]. CIC. Att. 3, 17, 1 ex ante -em ⟨III.⟩ non. Iun. usque ad *eqs.* [LIV. 45, 2, 12. PLIN. nat. 16, 92 ex a. d. fere VI. idus Febr.]. *de fastis notandis v. etiam p. 1034, 21. 39 sqq. 1042, 52. 1043, 12. 81. 1044, 33.* SEN. contr. 2, 3, 4 ante tricesimum -em [*cf.* 2, 3, 6. CELS. 2, 7 ante vicesimum -em. COLVM. 12, 18, 5 ante quadragesimum vindemiae -em. *passim*]. VAL. MAX. 5, 10, 2 quartum ante -em [PLIN. nat. 15, 75]). CIC. prov. 37 ante certam -em (Att. 6, 2, 9 CAES. civ. 1, 2, 6 LIV. 26, 12, 5 *al.* IAVOL. dig. 46, 1, 44. ante -em certam: CIC. uat. deor. 3, 84 LIV. 38, 34, 2 *al.* ante -em certum: POMPON. dig. 31, 45, 1. certam ante -em: TAC. ann. 2, 85). CIC. Att. 2, 11, 2 si ante eam -em non veneris (13, 45, 1 POLLIO Cic. epist. 10, 33, 3 *passim.* PLIN. nat. 18, 283 ante eum -em. *al.*). 6, 1, 16 quam ante -*em* si solvisset (CAES. Gall. 7, 31, 4. ante quem -em: CAES. civ. 1, 11, 2. SALL. Catil. 36, 2 -em statuit, ante quam *eqs.* *cf.* VELL. 2, 30, 2 ante -em quam consulatum iniret). 16, 2, 1 maior pars est ei soluta aliquanto ante -em (*sc. praestitutam.* 16, 6, 3 LIV. 36, 4, 9. *cf.* OV. Pont. 2, 2, 89 hanc colit ante -em, nova qua [*coni. Merkel,* quam qua *Heinsius*] decreta merenti venit ... laurea. VERG. Aen. 4, 620. 697 OV. ars 1, 184. 3, 739 met. 1, 148. 6, 675 Ib. 478 fast. 4, 647 EPIST. Sapph. 62 NVX 94 PERS. 4, 15 SIL. 3, 13 STAT. Theb. 7, 299 silv. 1, 2, 176. 2, 1, 108. *apud* ICTOS. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 209 DRAC. laud. dei 2, 55. CARM. epigr. 1484, 1 [*Buxenti*]. *i. q. ante lucem:* HOR. epist. 1, 2, 35 CALP. ecl. 5, 52 STAT. Theb. 9, 573 IVV. 9, 108. PLIN. epist. 9, 40, 2 *opp.* post -em. SOL. 53, 13. *nota:* ISID. orig. 5, 30, 22 perendie id est per ante -em. GLOSS. II 287, 39 inante -em εἰς τὴν πρὸ ταύτης ἡμέραν. V 602, 29 in ipso -e. *cf.* IV 413, 2 inante -e in ipso -e. V 450, 31 -e inante in ipso -e). SALL. Iug. 113, 3 ante -em colloquio decretum. SVLPICIA Tib. 3, 18, 2 paucos ante -es (LIV. 7, 33, 6 *al.* TAC. hist. 2, 33 *al.* ante paucos -es: LIV. 22, 28, 13. VELL. 1, 10, 5 ante paucos triumphi ... -es [*i. paucis -bus ante triumphum*]. ASCON. Pis. p. 1 Cl. SVET. Cal. 44 *al.* ante -es paucos: LIV. 23, 26, 6 ante -es paucos. 33, 36, 9. ASCON. tog. cand. p. 83 ante -es comitiorum paucos. ARNOB. nat. 2, 66. -es ante paucos: LIV. 31, 24, 6). SEN. dial. 9, 1, 6 ante multos -es (COLVM. 11, 1, 31. ante -es multos: ANTH. 459, 1). COLVM. 11, 2, 3 ante quindecim -es (PLIN. nat. 2, 198. VVLG. deut. 4, 42 ante unum et alterum -em [πρὸ τῆς χθὲς καὶ τῆς τρίτης]. COLVM. 11, 2, 92 ante -es quindecim [*al.* VLP. dig. 25, 4, 1, 10 *al.*]. *nota:* PLIN. nat. 26, 132 unctis esculentis ex ante -em unum *cursoribus* interdicitur. MART. 14, 72, 2 Saturni septem ante -es). PLIN. nat. 19, 66 ante posterum -em. PLIN. epist. 5, 6, 31 ante medium -em (paneg. 49, 6). FRONTO p. 18, 11 N. ante -em (*sc. unum*). IVST. 6, 7, 7 ante -es (*sc. aliquot*). **circa:** CELS. 2, 1 circa quadragesimum -em (2, 6. 7 COLVM. 11, 3, 6 SCRIB. LARG. 227. THEOD. PRISC. log. 61 circa -em tertium). SEN. dial. 6, 13, 3 circa illos ... triumphi -es. nat. 5, 8, 3 circa mediam -em (APVL. met. 4, 1 -em ... circa medium. 9, 30). ASCON. tog. cand. p. 91 circa eosdem -es. AMM. 28, 1, 26. VEG. mil. 4, 40 circa -em statutum. **cis:** PLAVT. Truc. 348 cis -es paucos. SALL. hist. frg. 1, 70 cis paucos -es. PANEG. 11, 15 cis pauculos -es. **citra:** TERT. ieiun. 13 p. 291, 17 citra illos -es. **extra:** ITIN. [Silv.] 20, 6 extra -em paschae et extra -em hanc. **in:** α LEX XII tab. 3, 4 (Gell. 20, 1, 45) libras farris endo -es dato (*i.* in -es, *in -es singulos.* ARVS. gramm. VII 487, 21 pro quotidie. PRISC. gramm. III 322, 24 καθ' ἡμέραν. PLAVT. Bacch. 466 quia, malum si promptet, in -es faciat minus. Men. 457 Merc. 838 Persa 471 CATO agr. 54, 1. 57 *ter.* AFRAN. com. 351 CIC. Mil. 25 Phil. 1, 5 *passim.* SALL. hist. frg. 1, 63 lenones ... ⟨et⟩ quorum praeterea volgus in -es [-em *coni. L. Müller*] usum habet). PLAVT. Aul. 324 cocus ille nundinalest, in nonum -em solet ire coctum (LIV. 1, 22, 5 bellum in tricesimum -em indixerant. 42, 10, 13. CVRT. 6, 7, 6 in tertium -em regi insidias comparatas. *al.* SALL. Iug. 66, 2 in -em tertium constituunt [*cf.* LIV. 34, 12, 6 *al.* PAVL. FEST. p. 283 *al.*]). Aul. 531 spes prorogatur militi in alium -em (Poen. 500 res ... extollo ex hoc -e in alium -em. CIC. epist. 7, 4 SEN. epist. 45, 13 PLIN. epist. 9, 27, 1). Mil. 861 fugiam hercle aliquo atque hoc **in -em** (-e *trad.*) extollam malum (*i. in futurum tempus. cf.* TER. Eun. 1020 sed in -em istuc, Parmeno, est fortasse, quod minare [*opp.* iam. DON. *ad l.* in longam dilationem, *fortasse ex sermone forensi. cf. I B 2 a.* ARVS. gramm. VII 487, 23 *ad l.* id est ad futurum]. CIC. Cael. 59 cur ... praesentis fraudis poenas in -em reservatis? Att. 13, 37, 4 si Caesar moraretur, posse in -em -em differri [*sic M*]. ad Brut. 2, 1, 1 in -em ex -e dilata. Q. CIC. pet. 48 id, si promittas, ... in -em est [*opp.* statim]. NEP. Att. 9, 5 fundum ... emisset in -em. LIV. 9, 9, 19 an deditio in -em differatur [*opp.* praesens deditio]. SEN. epist. 8, 7 *opp.* statim. PLIN. uat. 8, 95 segetes destiuatione ante ... determinatas in -em. *saepe apud* ICTOS. *cf.* GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357ᴬ ἰνδίεμ· ὑπὸ ἡμέραν ὁρισμένην. *i. q. in unum -em, in breve tempus* [*opp.* in singulos -es]: TER. Phorm. 781 praesens quod fuerat malum, in -em abiit. CIC. de orat. 2, 169 barbarorum est in -em vivere [*opp.* sempiternum tempus spectare. Tusc. 5, 33. LIV. 22, 39, 14 rapto vivit. SEN. rem. fort. 10, 1 COLVM. 3, 3, 6 PS. QVINT. decl. 13, 17 PLIN. epist. 5, 5, 4]. OV. met. 2, 48 rogat ille in ... -em alipedum ... moderamen equorum. LIV. 4, 10, 1 rapto in -em frumento exercitum *alere* [*cf.* 28, 40, 8]. SEN. benef. 6, 17, 1. dial. 7, 8, 2 tamquam in -em data et fugacia. 9, 1, 13 minore labore opus est studentibus in -em. epist. 45, 11 haec in -em utilia *sunt.* 95, 43. 98, 1 MIN. FEL. 36, 5. *i. q. in singulos -es:* LVCIL. 768 cui saepe mille imposui plagas in -em. CIC. Phil. 2, 87 non solum de -e, sed etiam in -em bibere [*Müller,* vivere *trad.*]. Att. 5, 21, 5 semel in -em. HOR. sat. 2, 6, 47 subiectior *est* in -em et horam invidiae noster. carm. 3, 29, 42 cui licet in -em dixisse 'vixi'. LIV. 31, 29, 15 non mutabilibus in -em causis. VITR. 8, 6, 1 [die *trad.*]. SEN. benef. 6, 15, 8 dial. 1, 4, 15. SCRIB. LARG. 111 dentur ... ligulae binae. PLIN. nat. 5, 73 in

-em *illa gens* ex acquo couvenarum turba renascitur. 10,120 *al.* IVV. 6,183 TAC. ann. 1,17 FLOR. epit. 3,20,6. TERT. adv. Marc. 5,11 p. 615,19 interiorem hominem nostrum renovari de -e in -em. SOL. 16,3 LACT. inst. 1,4,6. 3,25,12. VVLG. I par. 16,23 ex -e in -em [*cf.* CATO or. frg. 53 in -em ex -e. *sensus incertus*]. *i. q. luce*: MELA 3,95 solitudo in -em vasta..., nocte crebri ignes. MIN. FEL. 17,5 *caelum* in noctem astris distinguitur, ... in -em sole lustratur. *sim.* PLIN. nat. 6,89 non in -em aut interdiu somnum [*cf.* TAC. Germ. 22 *somnum* in -em extrahunt]). PLAVT. Persa 689 lucro faciundo auspicavi in hunc -em (Poen. 503 Pseud. 128. 547 *al.* TER. Eun. 540 CIC. de orat. 2,14 rep. 2,70). Pseud. 534 non unum ⟨in⟩ -em *in pistrinum condere*, verum in omnes (CIC. leg. 2,28 *Fortuna* valet in omnes -es. *cf.* BELL. Afr. 1,2 omnes in -es horasque parati). Stich. 648 numquam ... me vivom quisquam in crastinum inspiciet -em. VARRO rust. 1, 55,5 in -es singulos (2,3,10 *bis.* CIC. Catil. 1,5 Att. 2,33,3 *al.* epist. 5,2,3 *al.* LEP. Cic. epist. 10,34,1 CINC. Gell. 16,4,2 LEX VRSON. [Corp. II 5439] 132,23 PLIN. nat. 10,67 *al.* LIV. 34,42,1 in -es ternos supplicatio. in singulos -es: LIV. 26,51,8. 27,21,9 frg. 18 SVET. Iul. 57 VLP. dig. 36,2,12,6. PLIN. nat. 25,83 Scythas ... in duodenos -es durare in fame sitique). CIC. Verr. 3,129 in eum -em kalendas Martias proscribi (rep. 2,70 CINC. Gell. 16,4,4 LIV. 24, 7,11 *al.* TERT. anim. 33 p. 358,14. LIV. 22,33,9 se in eam -em ... comitia edicturum. in eos -es: LIV. 5,13,8). Deiot. 21 in posterum -em (off. 3,58 Att. 10,4,11 *passim.* LIV. 6,22,8 exercitu indicto ... in posteram -em. in -em posterum: LIV. 1,28,1. 3,2,9 ASCON. Mil. p. 39 *al.*). Att. 12,49,2 horti quam in -em proscripti sint (*cf.* LIV. 27,6,2 comitia in quem -em primum potuit edixit [TERT. resurr. 23 p. 58,13]. 42,28,4 in quam edicta erant -em *comitia*). LVCR. 5,733 inque -es privos. CAES. Gall. 1,30,4 concilium ... in -em certam indicere (LIV. 1,50,1 *al.* IVLIAN. dig. 46,1,16,2 *al.* PAVL. FEST. p. 66 in -em certum eius rei quae agitur denuntiatio). 1,40,14 quod in longiorem -em collaturus fuisset (AVR. Fronto p. 28,5 N. PAPIN. dig. 46,5,8 pr. in -em longiorem. GELL. 5,10,15. 19,5,3 ITALA Ezech. 12,27 [Hier. epist. 147,1] in -es longos [εἰς ἡ. πολλάς, VVLG. multos]). MORET. 119 inque -em securus illam. LIV. 3,27,3 cibariis in -es quinque coctis (33,24,4 SEN. epist. 63,2 *apud* ICTOS. LIV. 32,1,14 supplicatio in -em unum edicta [40,19,5 *al.*]. LIV. 3,63,5 in unum -em. 45,2,8 in quinque -es). 28,16,8 vix in paucos -es tolerabilis (TAC. hist. 2,10 PHAEDR. 3,2,12 SEN. benef. 5,17,6 *passim*). 29,25,8 in totidem -es (CVRT. 3,3,10). 34,6,13 in eandem -em pecuniae frumentum ... se conducturos esse (TAC. Germ. 10 nulla ... in eundem -em consultatio. in eosdem -es: TAC. hist. 3,30). 44,39,8 dilatae pugnae ex hesterno -e in hodiernum. VITR. 9,8,6 in -em totum (*fere i. q. per -em t.* in totum -em: QVINT. inst. 1,2,13). SEN. epist. 9,51 in -em suum ... differri. 83,18 extende in plures -es (VLP. dig. 35, 3,3,2 in plures -es pecunia legata). PLIN. nat. 18,343 asperam in proximum -em tempestatem significant (FRONTIN. strat. 1,1,7 fugam in proximum -em moliens). QVINT. decl. 355 p. 386,10 in -em ultimum tutelae *differt. al.* β (usque) in: HOR. epist. 1,2,30 in medios dormire -es. VELL. 2,72,1 incorrupto animo eius in -em, quae illi ... abstulit. CELS. 3,15. 8,10,1 (SOL. 1,62). SEN. dial. 6,4,3 usque in hunc -em ... dedisti operam (PLIN. nat. 36,10 in hunc -em. TAC. Agr. 30 dial. 24 *al.* SCAEV. dig. 2,14,47,1. ITALA Ios. 23,8 [Lugd.] usque in hunc -em [ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, VVLG. usque in [ad *Amiat.*] -em hanc]). epist. 24,7 usque in illum -em (QVINT. inst. 8, 3,68 usque in illum -em. TAC. Agr. 20 TERT. adv. Marc. 4,22 p. 493, 14. FRONTIN. strat. 2,2,11 exercitum ... in illam -em ... victorem). COLVM. 6,30,7 PLIN. nat. 18,231. APVL. met. 3,20 sopor ... in altum -em (*coni. Sciopp.*, in alium *trad.*) nos attinuit. 4,21 in multum -em. PAPIN. frg. Vat. 69 usque eum in -em. dig. 22,1,1,3 *al.* ITALA Ios. 9,27 (Lugd.) usque in hodiernum -em (ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, VVLG. usque in praesens tempus). VVLG. gen. 19,37 usque in praesentem -em (ITIN. [Silv.] 19,17). **inter:** PLAVT. Truc. 510 inter tot -es ... aliquid actum oportuit. CELS. 8,7 inter vicesimum et tricesimum -em (SEN. epist. 99,9). SCRIB. LARG. 159 ter in mense inter denos -es. CASS. FEL. 33 -e inter -em (*i. alternis -bus.* 56 *al.*).

intra: PLAVT. Curc. 448 intra viginti -es (LIV. 28,41,14 *al.* SEN. contr. 2,3,14 *passim.* LIV. 9,45,17 intra -es quadraginta [*et passim*]. TAC. dial. 9 intra unum aut alterum -em). LIV. 2,8,4 intra paucos -es (2,25,5 *et passim.* VELL. 2,102,1 *al.* SEN. benef. 6,32,3 *passim.* intra -es paucos: LIV. 32,17,3. paucos intra -es: TAC. ann. 6,11. 16,17). 9,34,13 intra vicesimum -em (34,35,3 *passim*). 26,34,7 intra certam -em (QVINT. decl. 320 p. 254,21 intra certum -em. *apud* ICTOS. *cf.* IVLIAN. dig. 29,1,20 pr. intra -es certos). PAVL. FEST. p. 237 intra -em XXX (SEN. contr. exc. 2,3 *al.*). LEX Malac. (Corp. II 1964) 51,25 intra praestitutum -em (AMM. 23,5,6). PETRON. 38 intra hos -es. PLIN. nat. 25,122 intra eundem -em (SVET. Vit. 14 intra eundem kalendarum -em. TAC. ann. 12,16 eundem intra -em). SENT. prccos. Sard. (Corp. X 7852) 17 intra quam -em (TAC. hist. 4,62 intra quam *-em.* ann. 6,12 quem intra -em). GELL. 16,4 tit. intra praedictum -em. IVLIAN. dig. 39,1,13,1 intra -em (*sc. eam.* IMP. PIVS Vlp. dig. 50,10,5 pr. *al.*). GAIVS dig. 32,1,7 intra -es constitutos. MOD. dig. 1,18,18 intra -es proximos. SOL. 1,39 intra -es (*sc. eos*). **iuxta:** VVLG. I reg. 13,11 iuxta placitos -es. **per:** CATO agr. 143,2 per eosdemque -es (LIV. 6,17,7. 10,30,1 *al.* TAC. hist. 3,46). 157,13 per -es septem (CIC. Phil. 14,37 epist. 7,1,3 OV. met. 11,745 *passim.* CIC. Catil. 3,20 per decem -es [OV. met. 11,96 LIV. 1,31,4 *passim*]). VARRO ling. 6,12 per quos -es (6,30 CIC. Verr. 3,130 *al.*). 6,29 per eos -es (CIC. Verr. 2,28. 6,96 *passim*). CIC. Verr. 2,1 per hosce -es (3,31 per hos -es. dom. 3 *passim*). 6,30 per illos -es (LIV. 45,40,6 TAC. ann. 2,24 *al.*). Att. 4,3,3 per omnes -es comitiales (CAES. Gall. 6,36,1 ⟨per β⟩ omnes superiores -es. LIV. 3,11,3 per omnes comitiales -es. 27,50,4. 36,20,2 PAVL. FEST. p. 329 SEN. contr. 4 praef. 1 *al.*). LVCR. 4,978 per multos ... -es (LIV. 32,6,4 *al.* VELL. 2,56,1 SEN. nat. 6,17,3 *al.* PLIN. epist. 6,20,3. per -es multos: OV. met. 14,214 trist. 5,13,5 LIV. 23,25,1. multos per -es: TAC. ann. 12,12. LACT. mort. pers. 21,10 per multum -em). LVCR. 6,1160 noctem per saepe -emque (SEN. contr. 2,7,2 per -em noctemque [dial. 7,5,4. 9,17,6 nat. 2,5,2 *al.* TAC. hist. 3,26. 53]. SEN. dial. 8,5,4 sena per -em, sena per noctem signa perducens. nat. 3 pr. 16 per -em ac noctem [3,25,8. 6,16,3]. 5,8,1 per -em, *opp.* nocte [5,9,4 *al.* COLVM. 7,12,12 TAC. ann. 4,62. 14,20 *opp.* per tenebras. PAVL. sent. 5,19 GELL. 1,17,1 APVL. met. 7,15. 9,5 pernox et per -em. MIN. FEL. 7,6 *opp.* per quietem. *passim*]. *aliter* LAMPR. Comm. 11,5 lavabat per -em septies [*i. cottidie*]. VVLG. Dan. 6,13). PRIAP. 77,10 per noctes aliquot -esque. *cf.* LIV. 1,41,6 per aliquot -es (2,3,5 *passim*). 3,60,7 per totum -em (30,17,6 *al.* SEN. dial. 1,5,4 *al.* HIER. epist. 21,40,4 per totam -em [totum *al.*]. per -em totum: LIV. 8,39,7. 26,23,5 *al.* SEN. contr. 1 praef. 19 *al.* per totos -es: SVET. Tib. 62 FRONTO p. 182,7 N. ITIN. [Silv.] 25,12). 5,21,7 tot per -es. 21,8,1 per paucos -es (22,14,2 *al.* COLVM. 2,18,3). 22,7,14 per -es aliquot (22,9,4 *al.*). 25,27,6 per -es plures (per plures -es: CELS. 1,3 *al.* SEN. nat. 6,31,1 QVINT. inst. 1,2,13 *al.* plures per -es: TAC. ann. 4,55. 6,13). 35,40,7 per totidem -es. VAL. MAX. 2,7,15 per singulos -es (COLVM. 11,2,98 PLIN. nat. 18,325 SVET. Cal. 22 VVLG. gen. 39,10 *al.* PRISC. gramm. III 322,24 καθ' ἑκάστην ἡμέραν. per -es singulos: FRONTO p. 50,18 N. *apud* ICTOS). SEN. nat. 3,10,2 per -es noctesque (epist. 59,14 GAIVS dig. 21,1,18 pr. *cf.* PLIN. nat. 29,129 singulos *lapillos* detrahunt per -es, *sc. singulos* [30,86 TAC. ann. 6,24. APVL. met. 8,3 amore per -es roborato]. LAMPR. Comm. 6,7 per horas et -es. ENNOD. opusc. 9,4 p. 416,26 per -erum -es, *i. cottidie*). PLIN. nat. 35,36 per -es duodenos. PLIN. epist. 5, 19,6 per continuos -es (SVET. Iul. 78 *al.*). SVET. Iul. 43 per ... certos -es. FLOR. epit. 3,3,14 per omnem -em. VLP. dig. 19,5,17,2 (SOL. 1,42). VVLG. Sirach 50,25 per -es sempiternos (κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ αἰῶνος). per *c. abl.*: ITIN. [Silv.] 34 per tota -e (43,9). CHIRON 234 per alternis -bus (353). 432 per pluribus -bus. **post:** PLAVT. Amph. 672 post hunc -em (Men. 112. 476 *al.* SEN. apocol. 9 PLIN. nat. 11,205. post hanc -em: LIV. 8,35,5. post -em hunc: PLIN. nat. 18,239). CATO agr. 65,1 post -em tertium (120. 162,3 VARRO ling. 6,14. 22 CIC. Mil. 44 *seq.* quam. *passim.* *nota*: CIC. Tusc. 1,114 post eius -ei -em tertium. Att. 3,7,1 post -em tertium eius -ei. SVLP. RVF. Cic. epist. 4,12,2 post -em tertium eius -ei [postridiem tertium *MR*, post tertium -em *G*]. BELL. Afr. 20,2 LIV. 27, 35,1 VERR. FL. Gell. 5,17,2. ARNOB. nat. 1,46 post -em funeris tertium. PAVL. dig. 50,16,132 post -em decimum kalendarum [*cf. p. 1039, 67*]. SEN. contr. 1,5,4 post tertium -em [CELS. 1,3 *al.* CVRT. 3,6,16. PLIN. nat. 36,117 post primos -es. *al.*]. AVG. civ. 158,10 post tertium -em pueri defuncti [*cf. p. 1034, 37*]. PLIN. nat. 8,177 v. post -em). CATO agr. 105,2 post -es XXX (109. 112,2 *passim.* MIN. FEL. 2,3 post unum et alterum -em. *nota*: CORP. IX 2229 [*Telesiae*] post -es XV fati eius. VVLG. Ios. 9,16 post -es ... tres initi foederis. LIV. 10,47,1 quinque post -es [*cf.* CELS. 8,5 COLVM. 12,39,2 *al.*]). CIC. S. Rosc. 130 aliquanto post eam -em ..., quae -es *eqs.* (LIV. 25,22,12. 35,7,3. post eum -em: CIC. de orat. 3,1. SALL. Catil. 48,3 *i. q. postridie*). SALL. Catil. 30,1 post paucos -es (Iug. 90,2 *al.* LIV. 21,51,2. 23,24,5 *passim.* paucos post -es: LIV. 8,20,5. 21,63,13 *al.* COLVM. 2,10,28 *al.* post -es paucos: LIV. 26, 37,4. 30,7,13 QVINT. inst. 6,3,61 *al.*). hist. frg. 3,96 D 4 ⟨post⟩ aliquot -es (CELS. 8,10,7 SEN. benef. 7,21,1 ASCON. Mil. p. 33 *al.*). OV. met. 1,346 post -em longam (*i. tempus.* SEN. benef. 4,32,4 post longam -em). LYGD. 6,32 post multos ... -es (PLIN. epist. 9,33,9 MOD. dig. 31,34,3. non post multos -es: VVLG. Luc. 15,13 [μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας, *sed* cod. D οὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας]. act. 1,5 GREG. TVR. Franc. 3,23 *al.*). PLIN. epist. 9,40,2 post -em (*i. post lucis ortum, opp.* ante noctem. SIDON. epist. 1,11,7. *aliter*: SVET. Tib. 35 *senatorem* sub kal. Iul. demigrasse in hortos, quo vilius post -em [*sc. locationis*] aedes in urbe conduceret [*cf.* POMPON. dig. 18,2,15 pr. *al.*]. VLP. dig. 48,5,24 (23),4 post -es [*opp.* hodie. IVST. 44,4,3]. VVLG. num. 9,21 post -em et noctem [ἡμέρας ἢ νυκτός]). GELL. 13, 5,2 post summum eius -em. **pridie:** CIC. Att. 11,23,2 pridie eum -em (*v. p. 1052,26*). *cf.* PAVL. FEST. p. 289 pridie nuptiarum -em. IVST. 1,10,7 pridie constitutam -em. **secundum:** CIC. de orat. 1,264 secundum hunc -em. **sub:** CIC. ad Q. fr. 2,1,1 sub -es festos. LIV. 25,41,3 sub ipsam certaminis -em. SEN. epist. 7,1 consilium nasci sub -em debet (*opp.* sub manu). QVINT. inst. 8 pr. 29 qui patrimonium non pararunt, sub -em quaerunt. **supra:** LIV. 27, 38,5 supra -es triginta. **ultra:** VAL. MAX. 1,1,15 ultra tricesi-.

mum -em (TERT. spect. 26). SEN. epist. 102, 4 ultra extremum -em (*sc. vitae*) curas transmittere. PLIN. nat. 11, 120 ultra unum -em (SOL. 52, 13 LAMPR. Comm. 6, 5). 13, 106 ultra denos -es. TAC. hist. 2, 72 ultra paucos -es. SCAEV. dig. 48, 5, 15 (14), 2 ultra eos -es. VLP. dig. 18, 6, 4 pr. ultra -em degustando praefinitum. **usque:** CELS. 4, 26 usque quintum -em (*v. l. S. p. 1039, 35. 1041, 49*).

b *cum ablativo*: **a, ab:** VARRO rust. 2, 7, 14 ab undecimo -e usque ad quartum decimum (VAL. MAX. 7, 1, 1 a primo originis -e. CELS. 2, 4. 8 *al.* SEN. dial. 10, 8, 5. SVET. Aug. 100 a primo -e natali. TERT. adv. Marc. 3, 21 p. 414, 14 a primis -bus. *passim.* SIL. 3, 690 a prima . . . -e. CELS. 3, 7, 2 a -e tertio [7, 23 *al.*]. *nota*: VOPISC. Aurelian. 11, 8 a -e undecimo kal. Iuliarum. VEG. mil. 4, 39 a -e VI. kal. Iunias usque . . . in VIII. decimum kal. Octobres). CAES. civ. 1, 36, 5 a qua -e. LIV. 36, 24, 8 a medio ferme -e (PLIN. nat. 5, 36 SVET. Nero 27 [SOL. 55, 2] SERV. Aen. 6, 255 *al.*). PAVL. FEST. p. 305 ab illo . . . -e. CELS. 2, 7 ab eo -e (PLIN. nat. 18, 239 *al.*). PLIN. nat. 7, 188 a supremo -e (16, 239). 8, 127 ab his -bus. 10, 85 hae . . . argutiae a XV -bus paulatim desinunt. TERT. adv. Marc. 3, 21 p. 413, 15 a novissimis -bus. VVLG. exod. 13, 10 a -bus in -es (ἀφ' ἡμερῶν εἰς ἡμέρας). Is. 23, 7 a -bus pristinis. TAB. devot. Audollent 140, 2 *et* 11 ab hac ora ab hoc -e ab hac nocte. **cum:** OV. met. 13, 677 cum -e (*i. prima luce.* SEN. epist. 122, 1 cum ipso . . . -e. MELA 1, 95 PLIN. nat. 2, 178 ITIN. Alex. 25). **de:** PLAVT. Asin. 825 d e -e potare (TER. Ad. 965 de -e convivium [DON. *ad l.* id est repente neque ante praedictum aut pridie constitutum. ARVS. gramm. VII 468, 30 *ad l.* sicut ex tempore. GLOSS. *ad l.* mature, ante hora⟨m⟩ cenandi]. CIC. Phil. 2, 87 bibere [*Müller*, vivere *trad.*]. CATVLL. 47, 6 convivia . . . de -e facitis. HOR. epod. 13, 4 rapiamus occasionem . . . de -e [PORPH. *ad l.* utrum occasionem, qu⟨ae⟩ de -e pluvio incidit, an ut 'convivia de -e' dicebantur a primo mane coepta]. LIV. 23, 8, 6 epulari [25, 23, 16]. CVRT. 5, 7, 2. 8, 3, 8. SVET. Dom. 21 lavabat. APVL. apol. 57. SERV. Aen. 8, 317 vivebant [*i. in -em.* HIER. epist. 7, 5 vivitur]. TERT. apol. 15 laudatis semper antiquitatem et nove de -e vivitis [*i. cottidie.* nat. 1, 7 p. 69, 13. 1, 10 p. 74, 21 *al.*]. HIL. in psalm. 118 he 2 p. 400, 8 columna ignis nocturno tempore anteibat, de -e vero columna nubis [*i. interdiu. cf.* QVEROL. p. 21, 19 *opp.* nocte. p. 39, 15 *opp.* noctibus]). HOR. sat. 2, 8, 3 de medio potare -e. LIV. 5, 48, 6 -em d e -e prospectans, ecquod *eqs.* (25, 25, 4 cum is -em de -e differret. SEN. benef. 2, 5, 4 -em de -e extrahens. AVR. Fronto p. 15, 6 N. HIER. epist. 53, 11, 3). APVL. met. 9, 15 anus . . . de -e cotidie . . . aderat. TERT. adv. Marc. 5, 11 p. 615, 19 interiorem hominem nostrum renovari d e -e in -e m (HIER. epist. 64, 7, 2. PSALT. Rom. 67, 20 [ἡμέραν καθ' ἡμέραν, VVLG. -e quotidie]. VVLG. psalm. 60, 9 ἡμέραν ἐξ ἡμέρας. 95, 2 *al.* RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 184ᶜ AVG. civ. 11, 2 *al.* SACR. Leon. p. 382). ITALA psalm. 95, 2 (Aug. epist. 142, 2 de -e ex -e (ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, VVLG. de -e in -em). II Cor. 4, 16 (Tert. resurr. 40 p. 83, 5) renovatur de -e et -e (*P*, -e et -e *Kroym.*; ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ, VVLG. de -e in -em). **ex:** PLAVT. Persa 479 bonus volo iam e x hoc -e esse (Poen. 500 TER. Andr. 268 CIC. rep. 1, 25 Att. 5, 15, 1. TAB. devot. Audollent 294, 8 ex hoc -e ⟨ex⟩ hac hora *eqs. al.* ex hac -e: CIC. Pis. 61 SEN. apocol. 9. TAB. devot. Audollent 231, 24 ε⟨ξ⟩ ακ διη οκ μομεντο. *al.* *nota*: TAB. devot. Audollent 293ᴬ ex anc -e ex anc ora ex hoc momento. Revue archéol. 3, 41 [1902] p. 346 ex anc ora ex anc -e ex oc momento. p. 348 ex oc -e). CATO agr. 44 ex eo -e (LEX repetund. [Corp. I 198] 21 CIC. Phil. 1, 1 *passim.* ex ea -e: LEX repetund. 66 CIC. Verr. 2, 34 *al.*). CIC. Phil. 2, 82 ex illo -e (*al.* LIV. 6, 37, 11 ex illa -e). Att. 7, 26, 3 -em ex -e expectabam, ut statuerem *eqs.* (CAES. Gall. 1, 16, 4 -em ex -e ducere Haedui. TAC. ann. 6, 42 prolatabant. ITALA psalm. 95, 2 [Aug. civ. 8, 24] [ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, VVLG. de -e in -em]). CAES. civ. 1, 5, 4 V primis -bus, quibus haberi senatus potuit, qua (quo? *Meusel*) e x -e consulatum iniit Lentulus (POMPON. dig. 41, 6, 4). BELL. Hisp. 22, 7 ex quo -e (SEN. epist. 93, 3. LIV. 22, 10, 3 ex qua -e. *al.*). LIV. 44, 39, 8 ex hesterno -e in hodiernum. CELS. 8, 11 ex -e quinto. SEN. clem. 1, 9, 11 ex hodierno -e. POMPON. dig. 38, 4, 13, 3 ex -e . . . certa. GAIVS dig. 30, 68, 2 ex -e (*sc. certa.* PAPIN. dig. 28, 5, 34 VLP. dig. 46, 1, 8, 7 *al.*). VVLG. I par. 16, 23 ex -e in -em (*cf. p. 1041, 4*). COD. Iust. 10, 32, 67 (66) pr. ex praesenti -e. **in:** *α pro abl. temp.*: PLAVT. Amph. frg. 12 (6) scrobes ecfodito plus sexagenos i n - e (-es *alii, corrupte; i. singulis -bus.* Aul. frg. 3 Men. 896 Stich. 501 CATO agr. 26. 64, 2 *al.* CIC. Tusc. 5, 100 LIV. 44, 16, 5 *passim.* *i. q. luce*: VARRO Men. 448 in -e dormire. ITALA gen. 31, 40 [Hier. epist. 22, 40, 1] in -e urebar aestu et gelu nocte [τῆς ἡμέρας, Lugd. interdie, VVLG. -e noctuque]. VVLG. Rom. 13, 13 [ἐν ἡμέρᾳ]. *al.* RVFIN. Adamant. 3, 4 in -e et nocte. PROSP. in psalm. 135, 8, 9 MARCELL. chron. II p. 90, 472, 1). LEX repetund. (Corp. I 198) 31 in quibus di⟨ebus . . .⟩ (*cf.* OV. fast. 2, 195 in qua *-e* . . . Fabii . . . cecidere [TERT. adv. Marc. 4, 12 p. 456, 17 in quo -e]). VARRO rust. 3, 9, 21 in posterioribus *-bus* ut deminuat *cibi dationem.* CIC. Att. 7, 8, 2 in uno aut altero -e (*cf.* BELL. Afr. 47, 2 in tertio quartoque -e. FILASTR. 94, 1. 95, 1. CHIRON 198 in primis -bus. 298 in altero -e. *nota*: PROSP. chron. I p. 479, 1352 in -e undecima kalendarum Maiarum). SALL. Iug. 66, 3 in tali -e (*i. tempore*). VITR. 9, 8, 6 in singulis -bus (PLIN. nat. 17, 73 STAT. silv. 1 praef. 16. COLVM. 8, 9, 3 in -bus singulis). TERT. patient. 14 p. 22, 11 in illo -e (ITALA Matth. 7, 22 [Cypr. unit. eccl. 15. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, VVLG. in illa -e]. VVLG. gen. 15, 18 *al.* in illa -e: ITALA deut. 31, 17 [Lugd., VVLG. in -e illo]. Matth. 18, 1 [Hil. in Matth. 18, 1. ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, VVLG. in illa hora]. *al.* in -e illo: ITALA exod. 8, 22 [Aug. loc. hept. 2, 46 p. 549, 24. VVLG. in -e illa]. VVLG. gen. 30, 35. in -bus illis: VVLG. gen. 6, 4 *al.*). TERT. resurr. 63 p. 124, 29 in novissimis -bus (HIER. epist. 41, 1, 2. in -bus novissimis: VVLG. gen. 49, 1. in novissimo -e: VVLG. Ioh. 6, 39 [ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ]). VVLG. deut. 4, 20 in praesenti -e. CET. FAV. 5 p. 290, 30 -e in alia (*i. insequenti*). ITIN. [Silv.] 3, 2 in ea -e. *al.* VVLG. gen. 2, 17 in quocumque . . . -e. *al.* AMM. 22, 16, 11 in -e quodam. OROS. hist. 3, 3, 2 in -bus nostris. SIDON. epist. 7, 9, 21 in -bus antiquis. *β i. q. intra* (*de rebus quae modo factae sunt aut fient*): PLAVT. Capt. 168 illum confido domum in his -bus me reconciliassere. Truc. 643 ego faxo, dicat me in -bus pauculis crudum virum esse. TER. Andr. 104 in paucis -bus, quibus haec acta sunt, . . . haec moritur (SVET. Nero 3). LEX Bant. (Corp. I 197) 14 in -bus v proxsumeis (*al. cf.* LEX repetund. [Corp. I 198] 62 *al.* LEX agr. [Corp. I 200] 37 *al.* LEX Tarent. [Ephem. epigr. IX p. 1 *sqq.*] 8 *al.* LEX Iul. munic. [Corp. I 206] 24 *al.* LEX Vrson. [Corp. II 5439] 64, 10 *al.* LEX Salpens. [Corp. II 1693] 2, 39 *al.* LEX Malac. [Corp. II 1694] 67, 18 S. C. de Bacch. [Corp. X 104] 29. CATO agr. 152 in -bus XXX. SALL. Iug. 28 in -bus proximis decem. COLVM. 12, 30, 1. VARRO rust. 1, 35, 2 in XV -bus ante et post brumam [*cf.* LVCAN. 8, 704 PLIN. nat. 2, 57 *apud* ICTOS. APVL. mund. 26 in uno -e [VVLG. gen. 27, 45 ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ]). CIC. de orat. 1, 168 i n his paucis -bus (in *om. pars codd.* SVET. Aug. 94 Tib. 60. FRONTO p. 50, 7 N. in tam pau⟨cis die⟩b(us). p. 90, 11). PLIN. nat. 32, 9 totidem in -bus. ALF. dig. 28, 5, 45 (44) in -bus certis. TRYPH. dig. 4, 4, 37, 1 in *tot* -bus praeteritis. PAVL. dig. 18, 1, 40 pr. in -bus proximis. *γ pro in c. accus.*: VVLG. Rom. 2, 5 thesaurizas tibi iram in -e irae (ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς). ITIN. [Silv.] 15, 5 usque in hodierna -e. CHIRON 758 usque in altero -e. CORP. XII 486 (*Massiliae*) in -e futuro. i n a n t e -e *v. p. 1040, 18.* **sub:** TEST. porcelli p. 243 sub -e XVI kal. lucerninas (*cf.* COD. Herm. 7, 3 sub -e VIII kal. Ianuar. CORP. XI 5996 [*a. 375*] sub diae XIII k(alendas) Octobres. V 5685ᴬ [*a. 466*]. COD. Theod. 8, 5, 22 *passim.* *nota*: CORP. XI †4337 [*Interramnae, a. 514*] SVBD nonas ⟨F⟩ebr.). PLIN. nat. 8, 115 sub ista -e (*i. tempore*). 19, 56 sub -e (*i. sub divo*). 35, 100 sub -e ludorum Apollinarium. VAL. FL. 8, 288 quaeque -e *frons* fuerat raptim formata sub uno (*cf.* OROS. hist. 3, 16, 5 sub uno -e [5, 11, 5]). STAT. silv. 3, 3 quantum Romana s u b o m n i pila -e . . . poscant (*aliter* Theb. 1, 201 sub omni -e [*i. luce -ei*]). Theb. 5, 82 sub nocte -eque. AMM. 18, 6, 1 sub isdem fere -bus. COD. Iust. 6, 43, 3, 2a sub certo -e. 6, 43, 3, 3 sub incerta -e.

B ***verbales***: **1** ***-es subiectum est***: **a** *verba intransitiva* (*pertinent plerumque ad I; ubi ad II pertinent, adnotavi*): a l b e s c i t: AMM. 19, 7, 3 albescente iam -e. *cf.* in⟨d⟩albat: ENN. ann. 212 tenebris abiectis in⟨d⟩albabat -es. inalbet: APVL. met. 7, 2 tenebris abiectis -es inalbebat. apparet: PANEG. in Mess. 65. appetit: CAES. Gall. 6, 35, 1 LIV. 35, 8, 1 PLIN. epist. 5, 1, 6. c a d i t: OV. met. 4, 627 iamque cadente -e. CALP. ecl. 5, 120. *cf.* occidit: SEN. benef. 7, 14, 5 *creditor* nullum -em gratis occidere patiatur. AVG. serm. ed. Mai 94, 6. candet: AMM. 3, 17, 10 candente protinus -e. *cf.* excandescit: SOL. 53, 26 AMM. 26, 6, 14. cedit: CIC. Cato 69 hora cedunt et -es et menses et anni. SEN. dial. 7, 25, 3 omnes . . . ex voto -es cedant. GAIVS inst. 2, 190. 244 MARCELL. dig. 38, 15, 5 pr. PAPIN. dig. 37, 1, 14 TRYPH. dig. 27, 1, 45, 1 *al.* PAVL. dig. 37, 1, 10. AMM. 30, 4, 19 cum -es cesserint et menses et anni. COD. Iust. 6, 51, 1, 1c (*a. 534*) ab apertura tabularum -es cedere legatorum. accedit: VEG. mil. 3, 14 paululum accedente -e (*cf.* PLAVT. Amph. 550 -es e nocte accedat. *aliter*: CIC. epist. 16, 10, 1 ad id biduum . . . accedent . . . -es quinque). decedit: VERG. georg. 4, 466 decedente -e. intercedit: PLAVT. Curc. 5 si status condictus cum hoste intercedit -es. CIC. Cluent. 28 -es nondum decem intercesserant, cum *eqs.* 72 NEP. Att. 20, 2 LIV. 2, 64, 8. 24, 29, 1 SEN. contr. exc. 5, 4 VAL. MAX. 5, 4, 7. FRONTO p. 102, 10 N. senatus -es. AMM. 27, 7, 1. procedit (*ad I et II*): CATO agr. 148 totidem -es emptori. CIC. Tusc. 3, 53 quac -es procedens. VERG. Aen. 3, 356 -es alterque -es. ELEG. in Maecen. 128 procedente -e (*personate*). LIV. 21, 54, 9. 28, 15, 2 POMPON. dig. 37, 1, 9. recedit: SEN. dial. 10, 3, 3 quotusquisque -es ut destinaveras recesserit (processerit *Gertz*). MART. 6, 42, 9 -esque nullo tardius a loco recedit. succedit: VVLG. II par. 21, 19 cum -ei succederet -es (ἐγένετο ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας). c l a r e s c i t: SEN. Herc. f. 123 PAVL. PETRIC. Mart. 3, 70. inclarescit: AMM. 25, 1, 1. continet: CIC. Pis. 11 persequere continentes his funeribus -es. crescit: LVCR. 5, 680 crescere . . . -es . . . tabescere noctes. LIV. 37, 41, 2 crescente -e. PLIN. nat 2, 151 *al.* PLIN. epist. 2, 17, 18 APVL. met. 5, 12. decrescit: PLIN. nat 2, 151 -e decrescente. PLIN. epist. 2, 17, 18. increscit: VVLG. iud. 19, 8 κλῖναι τὴν ἡμέραν. currit: DRAC. laud. dei 3, 536 currente -e. occurrit: LVCAN. 10, 41 suprema -es. recurrit: SACR. Leon. p. 344. transcurrit: APVL. met. 11, 25. d e c l i n a t: COLVM. 8, 4, 3 -e in vesperum declinante. VVLG. psalm. 101, 12 -es mei declinaverunt (ἐκλίθησαν). *al.* inclinat (inclinatur): CIC. de orat. 3, 17 i n c l i n a t o iam in posmeridianum tempus - e (Tusc. 3, 7 SEN. nat. 1, 8, 6 *al.* PLIN. epist. 2, 17, 12. 5, 6, 31 *al.* AMM. 15, 5, 17. VVLG. gen. 24, 63 [πρὸ τῆς

δείλης]). Liv. 28,14,2 ad occasum. Cvrt. 6,11,9 in vesperum. Tac. ann. 12,39 Porph. Hor. carm. 3,28,5. Vvlg. Luc. 24,29 (κέκλικεν). deficit (*ad I et II*): Cic. Verr. 3,52 me -es vox latera deficiant (*cf.* Plin. epist. 3,9,9). 5,59 Cael. 29 fin. 2,62 Tusc. 5.102 nat. 3,81 Ov. trist. 5,13,28 Liv. 28,41,16 Sen. benef. 3,12,4. 5,17,1. Mela 1,42 (*opp.* nox). Petron. 12. Sil 3,670 deficiente -e. Tac. ann. 15,44 *al.* Vvlg. psalm. 89,9 -es nostri defecerunt (ἐξέλιπον). desinit (*ad II*): Ov. met. 15,418 desinet ante -es. emicat: Coripp. Ioh. 1,315. Anth. 488,7. est: Cic. Verr. 1,31 decem -es sunt ante ludos votivos. *et passim.* adest: Cic. Att. 12,8. 13,12,4. epist. 16,14,2 -es promissorum. Verg. Aen. 2,132 *al.* subest: Cic. Mil. 42 -es comitiorum. Ov. ars 1,405. superest: Ov. fast. 5,695 Liv. 32,22,4 Colvm. 2,12,9 *al.* evehitur: Avien. orb. terr. 63 evecta -es. *cf.* provehitur: Apvl. met. 8,15 -e iam provecto. revehitur: Avson. 361,2 revecta -es. exardescit: Mart. 3,67,3. fervet: Vvlg. II reg. 4,5 fervente -e. festinat: Carm. epigr. 1262,4 (*Romae*) festinans atra -ès. fit: Vvlg. act. 12,18 facta ... -e (γενομένης δὲ ἡμέρας). *opp.* nox. 16,35. defit (*ad II*): Plavt. Rud. 1107. flectitur: Tac. ann. 1,16 flexo in vesperam -e. Amm. 31,15,15. fluunt: Sen. epist. 123,10. effluunt: Cod. Iust. 4,20,19,3. transfluunt: Clavd. carm. min. 41,5. fugit (*ad I et II*): Verg. georg. 3,66 optima quaeque -es miseris mortalibus aevi prima fugit. Ov. fast. 6,772 fugiunt ... -es. Sen. dial. 10,9,2. epist. 108,25 *opp.* ire. Calp. ecl. 2,93 Sil. 12,655. fugiens (*de sole occasuro*): Sen. Thy. 614 *opp.* veniens. imminet: Apvl. met. 5,12 -es ultima. incipit, coepit: Sall. Iug. 91,4 ubi -es coepit. Sen. nat. 1,8,6 incipiente ... -e (Pavl. dig. 50,16,134 Veg. mil. 3,6). Colvm. 8,4,3 -e incipiente. Sil. 5,28 *opp.* noctem desisse. Plin. nat. 10,94 incipientibus vernis -bus. Tac. ann. 4,25 simulque coeptus *est* -es. insistit: Itala II Thess. 2,2 (Tert. resurr. 24 p. 60,13) quasi insistat -es domini (Vvlg. instet). it: Plavt. Bacch. 1203 Cas. 510 Rud. 1001. Hor. carm. 2,14,5 quotquot eunt -es. 4,5,7 gratior it -es. Lygd. 4,54 tibi securos ... ire -es. Ov. epist. 1,8 met. 1,683. 2,331 unum isse -em sine sole. trist. 2,142 fast. 4,673 Sen. suas. 3,1 Sen. Med. 399 dial. 6,6,2. epist. 61,1 in hoc unum eunt -es, in hoc noctes. 108,25 *opp.* fugere. Lvcan. 6,158. Val. Fl. 7,229 redit itque -es. Apvl. flor. 16 p. 65 Avson. 394,8. abit: Varro rust. 1,2,5 nox et -es ... redit et abit. Brvt. Cic. epist. 11,13,1 hic -es hoc modo. Catvll. 61,94. 109 *al.* Prop. 2,16,33 tot iam abiere -es. Stat. Theb. 12,231 Mart. 12,24,11 Vlp. dig. 38,5,1,7. exit (*ad I et II*): Liv. 4,30,14 quarum *indutiarum* -es exierat. 9,34,22 -es exit censurae. 22,33,5 *stipendii* -es. 30,24,11 *al.* Sen. epist. 8,1 per otium. 99,13 Plin. paneg. 68,2. *saepe apud* Ictos. obeunt: Stat. silv. 2,1,210 obeunt noctesque -esque. perit: Sen. dial. 5,42,4 *fatum* pereuntes -es imputat. Plin. nat. 9,120. 11,14 otio. Plin. epist. 5,14,9 ne quis ... contubernio nostro -es pereat. Vlp. dig. 33,2,7 Avson. 13,4 (*aliter* Vvlg. Iob 3,3 pereat -es in qua natus sum [ἀπόλοιτο]). praeterit (*ad I et II*): Plavt. Persa 402 hic -es praeterierit. Cato agr. 112,2 ubi -es xxx praeterierint. Varro rust. 2,2,16. 2,4,19 praeteritis decem -bus (*abl. absol.* Caes. Gall. 7,77,1 Ivlian. dig. 39,1,13,1 Marcell. dig. 38,15,5 pr.). *al.* praeteritus, -a: Cic. Phil. 5,1 querelam praeteritorum -erum. Ov. fast. 5,682 praeteritae ... verba -e. Mart. 10,23,3. redit: Varro rust. 1,2,5 nox et -es ... redit et abit. Prop. 2,15,24 nox tibi longa venit nec reditura -es. 2,18,12 Manil. 2,828 Lvcan. 5,717 Bvc. Eins. 2,23 Val. Fl. 7,229 *supra l. 36* Sil. 9,182 Mart. 12,62,16. subit: Sil. 13,627. transit: Cic. Att. 7,7,6 cum legis -es transierit. Caes. Gall. 3,2,1 Prop. 3,10,5 Manil. 1,587 *al.* labitur (*ad I et II*): Verg. Aen. 4,77 labente -e. 11,914 -e labente. Manil. 2,855. 4,588 nascentem *lapsumque -em. Mart. 10,70,4 Apvl. met. 5,26 Ps. Avr. Vict. epit. 1,17. allabitur: Amm. 18,5,2 allapsuro iam praestituto -e. 22,7,1. elabitur: Amm. 26,2,1 elapso -e. lucet: Sil. 16,92. Amm. 21,15,2 lucente iam -e. dilucescit: Hor. epist. 1,4,13 -em tibi ... supremum. elucescit: Vvlg. II Petr. 1,19 διαυγάσῃ. Cypr. Gall. num. 89. illucescit: Plavt. Amph. 547. Persa 712 ne hic tibi -es illuxit lucrificabilis. 779/780 Cic. Rab. perd. 5 Pis. 34 Pis. frg. 1 Mil. 69 Phil. 1,30. 5,2. 8,20. ac. 2,69 quis ... iste -es illuxerit quaero. *al.* Verg. georg. 2,337 Ov. met. 7,431 Liv. 38,52,1. Acta lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 4 inlucis⟨cet⟩. 41 Sen. Herc. O. 60 *al.* illuculascit: Fronto p. 103,14 N. relucescit: Tac. hist. 4,81 caeco reluxit -es. minuitur: Avg. serm. ed. Mai 18,3 quando incipit minui -es. moratur: Hor. carm. 2,7,6. moritur: Plavt. Men. 155 -es quidem iam ad umbilicum est dimidiatus mortuus. Manil. 2,953. Stat. silv. 4,6,3 iam moriente -e. Tert. resurr. 12 p. 40,24 -es moritur in noctem. nascitur: Verg. georg. 1,434. Manil. 4,588 nascentem (*opp.* lapsum) -em. Sen. Herc. O. 335 Sil. 3,670 Apvl. met. 5,13. 11,5 Avg. serm. ed. Mai 94,6. *nota:* Apvl. flor. 6 p. 20 Indis ... sitis ad nascentem -em. enascitur: Sen. Herc. O. 642 quos felices Cynthia vidit, vidit miseros enata -es (abitura -es *A*, renata *N. Heinsius*). renascitur: Sen. Tro. 10 renatum primus excipiens -em. Herc. O. 861 Apvl. met. 7,26 Carm. epigr. 1144,7. obrepit: Cic. Att. 6,3,1 obrepsit -es. 6,5,3. oritur: Verg. Aen. 7,149 postera ... orta -es. 12,114. Paneg. in Mess. 122 oriente -e. Ov. am. 1,5,6. 1,13,48 fast. 2,330. 453. 813 Manil. 1,243 Germ. 296 Sen. benef. 1,1,11. Lvcan. 4,529 orta -es. *al.* exoritur: Lvcan. 1,233 Sil. 6,98 Stat. Theb. 6,296 Ach. 1,819. Amm. 25,2,8 exorto ... -e. propinquat: Verg. Aen. 12,156 Parcarum -es. appropinquat: Liv. 3,34,7 -es comitiorum. Ambr. epist. 80,7 Vvlg. gen. 47,29 *al.* appropiat: Itala gen. 27,41 (Hier. epist. 36,16,5; ἐγγισάτωσαν, Vvlg. venient). remeat: Tib. 1,4,28 Sil. 15,811. resolvitur: Carm. epigr. 1567,2 (*Romae*) septima ... -e resoluta. ruit: Verg. Aen. 10,256 interea revoluta ruebat ... -es. Albinov. carm. frg. 16 ruit ipse -es (*i. evanescit*). senescit: Sedvl. carm. pasch. 3,219. sequitur: Cic. ad Q. fr. 2,11,3 comitialibus -bus, qui Quirinalia sequuntur. Val. Max. 3,2,15 quam *noctem* -es *talis* secutus est. Sen. epist. 107,8 noctem -es (*cf.* Lvcan. 1,91 nox -em). Pavl. Nol. carm. 27,60 hoc sollemne -es sequitur, qua *eqs.* sequens: Plin. nat. 14,70 in sextam horam -ei sequentis. Svet. Tib. 18 Flor. epit. 2,12,13 Apvl. met. 7,26. secuturus: Amm. 23,3,3. consequitur: Cic. Flacc. 103 Sest. 74 ad Q. fr. 2,2,3. insequitur: Liv. 44,37,8 nocte quam pridie Nonas Sept. insecuta est -es. Val. Max. 1,7,1 Apvl. met. 11,7. 26. insequens: Liv. 3,69,9. 22,22,16. 23,44,6 ad horam tertiam -ei insequentis. 26,14,5. 31,39,2 *al.* Svet. Aug. 44. subsequitur: Caes. Gall. 6,18,2 ut noctem -es subsequatur. Avg. civ. 20,19. stat: Verg. Aen. 10,466 stat sua cuique -es (*cf. p. 1033,14*). Tib. 1,4,28 Sil. 2,495. *aliter*: Hor. carm. 3,28,6 veluti stet volucris -es. Clavd. 10,15 longi ... -es. instat: Cic. inv. 2,96 sacrificii -es. Caes. Gall. 1,16,5 Ov. epist. 20,43 Liv. 8,23,11 Lvcan. 5,5 Stat. Theb. 12,3 Vvlg. iud. 15,1 *al.* Corp. XI 6926 (*Mutinae*). restat (*ad I et II*): Ov. fast. 6,795 Petron. 77. Sil. 13,853 multa -es. sufficit (*ad I et II*): Sen. benef. 3,16,3 Svet. Iul. 84. Qvint. inst. 1,12,1 nec mens nec corpus nec -es. Sol. 1,47 cum novem -es ... sufficere debuissent. Pavla Hier. epist. 46,11,1. Corp. X 520,13 (*Salerni*). superat: Liv. 29,7,7 aliquot horis -e superante. Gaivs inst. 2,168 superante -e cretionis. surgit: Verg. georg. 3,400 surgente -e. Aen. 3,588 Ov. Pont. 4,9,112 Sen. Oed. 689 Lvcan. 4,155 Sil. 9,183. 11,454 Coripp. Ioh. 4,259. consurgit: Avien. orb. terr. 1059 axe -ei consurgentis. venit (*ad I et II*): Lex repetund. (Corp. I 198) 63. Cic. Verr. 3,38 posteaquam ea -es venit. Sest. 75 Vatin. 33 *al.* Catvll. 61,89 clarum ... ab Oceano -em ... venientem. Caes. Gall. 1,8,3 ubi ea -es quam constituerat ..., venit. 7,3,1 civ. 1,87,3 Sall. Catil. 26,5. Verg. georg. 4,466 veniente -e. Aen. 2,324 *al.* veniens: Ov. fast. 3,356 dependetque fides a veniente -e. Plin. nat. 14,42. Sen. Thy. 613 *de sole orituro; opp.* fugiens. venturus: Theod. Prisc. gyn. 16. advenit: Liv. Andr. carm. frg. 12 quando -es adveniet ...? Cic. Verr. 3,37 Catvll. 61,38. Sall. Iug. 113,5 ubi -es (*opp.* nox) advenit. Verg. Aen. 7,145. 11,687 Liv. 29,1,5. 38,1,9 Phaedr. 1,16,7 *al.* Lvcan. 7,131 *al.* adveniens (*i. proximus*): Anon. Vales. 16,94 -e dominico adveniente. adventat: Sall. Iug. 36,4 Plin. paneg. 26,1. evenit: Ps. Sen. mon. 120 cottidie evenit -es. Itin. [Silv.] 27,5. intervenit: Sen. nat. 7,32,1 Tac. ann. 3,23 obvenit: Hirt. Gall. 8,12,3. provenit: Ov. am. 1,5,26. supervenit: Colvm. 9,8,4 Pavl. dig. 5,1,73 pr. *al.* Cassian. inst. 7,30. Vvlg. II Macc. 12,38 cum septima -es superveniret (τῆς ἑβδομάδος ἐπιβαλλούσης). Luc. 21,34 (ἐπιστῇ). vergit: Sen. Thy. 798 nondum in noctem vergente -e. Plin. nat. 21,36. Tac. ann. 13,38 vergente iam -e (Svet. Otho 7 Amm. 17,3,8 *al.*). Amm. 16,12,11 in meridiem. vertitur: Avson. 372,1 nomina septem vertentibus apta -bus. vesperascit: Tac. hist. 2,49 vesperascente -e (ann. 1,65 *al.*). advesperascit: Vvlg. prov. 7,9. volvitur (*ad I et II*): Verg. Aen. 9,7 volvenda -es. Sil. 5,8 volvente -e. Avg. serm. ed. Mai 94,4 septem ... istis continuis -bus ... volventibus. evolvitur: Amm. 25,7,7 -es *tot* sunt evoluti. Vvlg. gen. 38,12 evolutis ... multis -bus. Ps. Avg. quaest. test. I 84,2. revolvitur: Verg. Aen. 10,256 *supra l. 7.* Pavl. Nol. carm. 33,68. b *verba transitiva*: adimit (*ad I et II*): Ter. Haut. 422 -em adimere aegritudinem hominibus. Cic. Tusc. 5,112 Lvcr. 3,899 Liv. 25,3,14 Vell. 2,85,1. demit: Lvcr. 3,908. eximit: Verg. Aen. 6,745. 9,445 Ov. ars 2,653. absumit: Porph. Hor. carm. 2,17,8 utrumque nostrum. consumit (*ad II*): Lvcr. 1,233 omnia debet ... infinita aetas consumpse anteacta -esque. Sen. dial. 6,8,1 dolorem longa -es. auget (*ad I et II*): Cic. prov. 29 an -es auget eius desiderium? Phil. 14,16 Att. 3,15,12 *al.* dat: Verg. Aen. 10,507 haec te ... -es bello dedit. Tib. 3,11,1. Ov. am. 1,15,24 exitio terras. Cels. 8,10,1 quod si septimus -es non dedit, certe nonus exhibet. Octavia 653 *al.* condit (*ad I et II*), *i. sepelit*: Sen. nat. 3,29,9 unus humanum genus condet -es. epist. 92,35. fert: *i. q. profert:* Ov. am. 3,6,18. Ib. 220 quae ... -es Ibin ... tulit. trist. 3,8,12 Pont. 4,4,38 Tib. 3,27,7 Sil. 3,135 Tac. hist. 5,4 ann. 16,33 Avson. 19,3. *i. q. aufert*: Anth. 51,2 prima -es, bello quae dedit *Pallantem*, ipsa tulit. Carm. epigr. 1159,2 (*Romae*). affert (*ad I et II*): Ter. Andr. 189 nunc hic -es aliam vitam affert. Cic. Marcell. 1 silentii ... finem hodiernus -es attulit. Phil. 3,2. 6,2 fin. 2,88 Tusc. 1,117 *al. saepe.* aufert: Cic. Verr. 2,20. Verg. Aen. 6,429 quos ... abstulit atra -es. 10,507. 11,28. Prop. 2,11,4 omnia ... auferet extremi funeris atra -es. 2,20,18 Corn. Sev. carm. frg. 13 (Sen. suas. 6,26), 10. Ov. Ib. 132 animam. Pont. 1,2,4 Sil. 2,5 Stat. Theb. 3,148 Mart. 11,69,7. Qvint. inst. 12,1,6 multum studiis. Avson. 250, 4*Ps. Prosp. carm. de prov. 867. Carm. epigr. 1262,4 (*Romae*). 1610,5 (*in prov. Afric.*). Corp. VIII 9048,11 (*in Mauretan.*

Caes.). defert: TER. Andr. 189 nunc hic -es aliam vitam defert (CIC. epist. 12, 25, 5, adfert *codd.* TER.), alios mores postulat. offert: PLAVT. Aul. 722 tantum gemiti ... hic -es mihi obtulit. PANEG. 12 (2), 15. refert: VAL. FL. 8, 52 SIL. 15, 417 PORPH. Hor. carm. 4, 6, 42. lenit (*ad I et II*): TVRPIL. com. 158 amorem ... ipse lenivit -es. CIC. Mur. 65 te ... studiis flagrantem ... -es leniet, aetas mitigabit. LIV. 2, 45, 2 -em tempusque ... lenituram iras. levat (*ad I et II*): CIC. Att. 3, 15, 2 luctum. HOMER. 17. ludit: PVBLIL. N 6 nescias quid optes aut quid fugias: ita ludit -es. medetur (*ad II*): CIC. Tusc. 3, 58 quibus medetur -es. epist. 7, 28, 3. mitificat (*ad II*): GELL. 13, 2, 6 quod -es et aetas mitificet (*cf.* CIC. epist. 6, 13, 2 mitiorem facit). mitigat (*ad II*): CIC. Cluent. 81 Cael. 77 Tusc. 3, 53 VERG. Aen. 5, 783 CVRT. 6, 3, 8. occupat: COLVM. 1 praef. 22 ne supremus ... me -es occupet. premit: VAL. FL. 2, 214. HOMER. 946 quem iam summa -es ... premebat. STAT. Ach. 1, 242. opprimit: SEN. suas. 4, 3 *suprema* -es. rapit: PVBLIL. D 15 -*es* cito raptum venit. SEN. Med. 223 nulla quod rapiat -es. CARM. epigr. 1076, 2 (*Carthagine Nova*). eripit: SEN. Thy. 998 SIL. 13, 627. SVET. Tib. 67 supremus -es. CARM. epigr. 1649, 1 (*Romae*). tollit: PROP. 3, 11, 36 tollet nulla -es hanc tibi, Roma, notam. 3, 11, 70. CARM. epigr. 1036, 2 (*Romae*) florentem ... sustulit atra -es. FAV. EVL. p. 10, 30. tribuit: LVCR. 1, 322 quaecumque -es naturaque rebus ... tribuit. videt: SEN. Herc. O. 423 vidit ... unus -es stantem et cadentem *Oechaliam*. 642 *p. 1045, 78.* 1268 Thy. 613. LVCAN. 1, 233 -es primos visura tumultus. 7, 782 VAL. FL. 3, 248. 4, 276 STAT. Theb. 4, 612. 11, 578 MART. 8, 36, 4. PS. PROSP. carm. de prov. 66 *de vitae tempore*. SEDVL. carm. pasch. 5, 113. CARM. epigr. 1144, 7 (*prope Aquinum*).

2 *-es obiectum est: de -ci initio vel fine afferendo sim.*: admovere: CVRT. 8, 9, 33 leti -em. afferre: PLIN. nat. 2, 181 oppositu globi noctem aut ambitu -em afferente. differre (*cf. p. 1048, 21. 1051, 19*): LVCAN. 6, 462 dilataque longe haesit nocte -es. efferre: VERG. Aen. 5, 64. proferre: SEN. Tro. 240. STAT. Ach. 2, 2 Oceano prolata -es (*cf.* CARM. epigr. 880, 2 [*in statua Memnonis, a. 134*]). PLIN. paneg. 35, 5. referre: VERG. georg. 1, 458 SEN. Herc. f. 374. AMM. 26, 9, 9 relato ... -e. agere: VERG. ecl. 8, 17 -em ... age, Lucifer, almum. attollere: SEN. Med. 298 Phoebus attollat -em. Phaedr. 751 LVCAN. 6, 333. sustollit: AVIEN. orb. terr. 65 -es rutilo sustollitur ortu. claudere: PAVL. NOL. carm. 33, 68 vespere -*es* clausa est. AVG. gen. ad litt. imperf. p. 477, 19 -*em* claudit solis occasus. GREG. M. moral. 2, 34. *speciatim de morte*: CAPITOL. Aur. 18, 1 -em ultimum clausit. 6, 9 -em tuum. ANON. Vales. 13, 78 HEGES. 1, 1, 10 AVG. civ. 21, 22 *al.* componere (*v. p. 1050, 62*): VERG. Aen. 1, 374 -em ... Vesper. condere (*v. p. 1030, 57*): VERG. georg. 1, 458 cum *sol* referetque -em condetque relatum. HOR. carm. 4, 5, 29 STAT. Theb. 10, 54. PLIN. epist. 9, 36, 4 et quamquam longissimus -es cito conditur. paneg. 80, 5 VEG. mil. 4, 41 *al.* ducere (*v. p. 1048, 81*): VERG. Aen. 2, 802 Lucifer ... ducebat ... -em (*cf.* TAC. Germ. 11 nox ducere -em videtur). inducere: SEN. apocol. 4. reducere: VERG. georg. 1, 249 SEN. Herc. f. 17. Med. 768 (*coni. Leo*). epist. 93, 9. festinare: LVCAN. 5, 660. festinata es fatis (*cf.* maturare: PLIN. nat. 2, 36. properare: INSCR. Notiz. degli scavi 1908 p. 21 [*Romae, a. 397*]). promere: HOR. carm. saec. 9 Sol ... -em qui promis. provocare: TIB. 1, 9, 62 rota Luciferi ... -em. OV. Pont. 1, 4, 58. fast. 1, 456 *gallus*. revocare: CARM. de bell. Aeg. 58 TIB. 1, 8, 78 PROP. 4, 7, 24 SIL. 9, 36. reddere: SEN. Ag. 56 redde ... mundo -em, *Phoebe*. MART. 8, 21, 1. 2 PLIN. epist. 6, 16, 20. renovare: PORPH. Hor. carm. saec. 10. reparare: CLAVD. DON. Aen. 7, 788. trahere (*v. p. 1049, 60*): HOR. sat. 2, 6, 26 nivalem interiore -em gyro. VAL. FL. 4, 97 *Sol* traxit ... -em. vehere: OV. am. 1, 12, 2 *Aurora* ... vehit ... -em. STAT. Theb. 3, 441. vertere (*i. vicissim producere*): LVCAN. 8, 292 polus ... alter noctesque -esque vertit. PS. QVINT. decl. 12, 26 *Sol* -em vertit.

de -bus addendis vel detrahendis sive in actione sive in computatione sim.: addere: CIC. Phil. 2, 110 supplicationes addendo -em contaminari. CIC. off. 3, 112 paucos sibi -es ad dictaturam gerendam. Att. 4, 8[b], 1. 12, 4, 1 unum -em. 13, 45, 1 -es feriarum. OV. epist. 15, 92 *al.* LIV. 27, 31, 9 SEN. nat. 2, 6, 9 PLIN. nat. 2, 35 *al.* adicere: LIV. 6, 42, 12. 9, 34, 16 *al.* PLIN. nat. 2, 35 *al.* intericere: CAES. civ. 2, 14, 1 LIV. 1, 58, 1 QVINT. inst. 12, 9, 16 *al.* adiungere: PORPH. Hor. carm. 3, 7, 17. amittere: CIC. Phil. 6, 9. intermittere: TER. Ad. 293 nunquam unum intermittit -em, quin semper veniat. CIC. Mur. 35 -es intermissus. dom. 45 Phil. 5, 30 *al.* CAES. Gall. 5, 38, 1 neque noctem neque -em. 6, 10, 4 *al.* ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 23323) 159 intermisso -e qui fuit p<rid. non. Iun.>. *al.* praetermittere: CIC. Att. 9, 14, 2 nullum -em. CAES. Gall. 4, 13, 4 VOPISC. Aurelian. 4, 1. apponere: CENS. 20, 9 -es extremis partibus mensium. interponere: VARRO rust. 3, 9, 11 CIC. Verr. 1, 31. 54 *al.* CAES. civ. 3, 37, 5 CELS. 3, 18 *al.* superponere: IREN. 2, 24, 5. SOL. 27, 13 cibationi ... -em. augere (*i. addere, v. p. 1048, 15*): SOL. 1, 37 quinquaginta et uno -e auctis. computare: QVINT. decl. 248 p. 17, 32 computatis -bus atque horis. *apud* ICTOS *passim*. PORPH. Hor. carm. 1, 9, 15 *al.* demere: VARRO ling. 6, 13. eximere: CIC. Verr. 3, 129 *al.* LIV. 25, 3, 17 TAC. hist. 3, 81 *al.* detrahere: CIC. Att. 6, 8, 4 PLIN. nat. 2, 78 *al.* efficere: SOL. 1, 42 *menses* efficiebant -es *tot*. habere: SOL. 1, 45. intercalare: SVET. Iul. 40 CELS. dig. 50, 16, 98 pr. CENS. 20, 8 SOL. 1, 46 *al.* multiplicare: APVL. met. 11, 30 SOL. 1, 42 VVLG. I reg. 7, 2. Iob 29, 18 multiplicabo -es (πολὺν χρόνον βιώσω). numerare: CIC. Verr. 1, 31 SEN. contr. 2, 3, 5 contr. exc. 2, 3 CELS. 3, 4 MART. 1, 15, 4 *al.* dinumerare: AVG. civ. 11, 7. enumerare: CAES. civ. 3, 105, 2 repetitis atque enumeratis -bus, quo -e ... Caesar *vicisset*. perdere: SEN. dial. 10, 16, 5 -em noctis expectatione. nat. 7, 32, 1 LVCAN. 3, 394 PLIN. nat. 14, 142 STAT. silv. 5, 5, 77 MART. 7, 47, 12 PLIN. epist. 1, 13, 4 SVET. Tit. 8 *al.* praeterire: PANEG. 2, 6. repetere: CAES. civ. 3, 105, 2 *l. 5.* IVLIAN. dig. 9, 2, 51, 2 VLP. dig. 10, 4, 9, 6 *al.* tollere: CIC. Verr. 3, 130 -es XXXV inter binos ludos. dom. 45 illum -em aut auspiciis aut excusatione. Phil. 2, 88 *al.* LIV. 10, 9, 1. APVL. met. 1, 3 solem inhiberi, ... -em tolli, noctem teneri.

de -erum spatio vel amplificando vel contrahendo sim.: augere (*v. p. 1047, 78*): VVLG. Sirach 50, 24 deus auxit -es nostros (τὸν ὑψοῦντα ἡμέρας ἡμῶν). breviare: VVLG. Matth. 24, 22 (ἐκολοβώθησαν). abbreviare: CORIPP. Ioh. 4, 231 regni (*i. tempus*). continuare: PLIN. nat. 6, 220 -es ... noctesque per vicem. TAC. Germ. 22 -em noctemque potando. ann. 14, 20. 16, 5. contrahere: VITR. 9, 8, 10 sol ... contrahit -es. SEN. benef. 4, 1, 25. differre (*cf. p. 1047, 30. 1051, 19*): VVLG. Ezech. 12, 22 in longum ... -es (μακραὶ αἱ ἡμέραι). dilatare: VITR. 9, 8, 10 *sol* dilatat -es. extendo: MANIL. 3, 626 Cancer extendit ... -em summum. SEN. benef. 4, 12, 5 COLVM. 10, 312. minuere: SEN. nat. 7, 1, 3. comminuere: PLAVT. Boeot. 1, 3 articulatim. producere (*cf. p. 1049, 2*): CIRIS 296 -em ... vitae. MANIL. 3, 639. prolongare: VVLG. eccles. 8, 13. protelare: VVLG. deut. 5, 33.

de -ci vel -erum spatio sive omnino sive ad actionem in partes discernendo: diffindere (*cf. p. 1051, 26*): VARRO rust. 1, 2, 5 -em ... somno meridie. discernere: MANIL. 1, 635 meridianus discernit ... -em. 2, 958. discribere: CENS. 20, 9. disponere: SEN. dial. 12, 6, 4 ex tuo arbitrio. TAC. Germ. 30 PLIN. epist. 9, 36, 1 SVET. Tib. 11. SEN. benef. 6, 5, 5 *ordo mundi* dispositos ... ac praedictos -es habet. distribuere: SVET. Aug. 98 inter varia munuscula. TERT. ieiun. 10 p. 286, 29 quae *horae* -em distribuunt, quae negotia distinguunt. dividere: VARRO rust. 3, 2, 15. SEN. [Tro. 197 -sit *trad.*, demersit *Peiper*] dial. 9, 17, 7 inter otium et curas. epist. 24, 20. 83, 3 CENS. 23, 9 *al.*

de -ci spatio vel omnino consumendo vel actione explendo: absolvere: AVIEN. orb. terr. 545 (*de vitae tempore*). agere: ENN. ann. 135 (*e coniectura*). CIC. Verr. 3, 14 -es festi aguntur (*C, al.*, *Clarkius*, agitantur *Vp rell. vulg. cf.* 5, 107. 151 Sest. 131 Mil. 98 *et passim*). fin. 2, 96. 101 -em natalem (2, 103 Epicuri. SVLPICIA Tib. 3, 15, 3 AVR. Fronto p. 85, 12 N.). Tusc. 5, 5 *al.* LIV. 5, 21, 6 ultimum -em. 5, 42, 6. 7, 18, 9 *al.* SEN. dial. 7, 6, 12 miserrimum ... -em. *al.* PLIN. nat. 8, 89 -es in terra ..., noctes in aqua. 35, 84 *al. saepe.* agitare: PLAVT. Persa 768 hunc -em suavem meum natalem agitemus amoenum. CIC. Verr. 3, 51 ceteros -es festos (agere *pars codd.*). 3, 154. LVCR. 1, 1067 noctes pariles agitare -bus. VERG. georg. 2, 527 TAC. hist. 3, 78. degere: PLAVT. Most. 534 TER. Ad. 521 AFRAN. com. 141. exigere: OV. met. 4, 399 iamque -es exactus erat. SEN. dial. 9, 14, 6 epist. 70, 9 TAC. dial. 42 hist. 1, 47. ann. 3, 16 -em supremum noctemque. FRONTO p. 6, 3 N. VENVL. dig. 44, 3, 15 pr. PAVL. dig. 50, 16, 134 exacto -e (*opp.* incipiente). PORPH. Hor. carm. 1, 36, 10 AMM. 16, 12, 62. GLOSS. II 276, 52 omnem -em exigo διημερεύω. peragere: LIV. 1, 32, 9 -bus *tot* peractis. SIL. 13, 685 POMPON. dig. 38, 1, 3 pr. VEG. mil. 1, 21 -es noctesque. AVG. civ. 11, 7 serm. ed. Mai 88 *al.* transigere: TAC. hist. 3, 21 impetu. ann. 16, 18 per somnum. PLIN. epist. 3, 7, 4 FRONTO p. 79, 16 N. TERT. orat. 11 sine oratione. PANEG. 2, 3 noctes omnes -esque. FILASTR. 118, 2. VVLG. Judith 7, 25 transactis *tot* -bus (διέλθωσιν). *al.* auferre: CIC. Verr. 1, 31 hi ludi -es quindecim auferent. epist. 3, 9, 2 OV. ars 2, 170. rem. 538 illa tibi noctes auferat, illa -es. fast. 4, 949 aufer Vesta -em (*sc. ut tuum*). SEN. dial. 9, 1, 11. 10, 7, 7 MART. 10, 51, 5. carpere: HOR. carm. 1, 11, 8. celebrare: ACC. carm. frg. 3, 3 *al. v. vol. III p. 742, 35 sqq. adde:* OV. fast. 3, 229 SEN. Thy. 943. 970 TAC. hist. 2, 79 PLIN. epist. 10, 52. 53 *al.* SVET. Dom. 10 *al.* FRONTO p. 32, 13 *al. apud* ICTOS. APVL. met. 11, 24 TERT. ieiun. 14 CENS. 3, 6 HIER. epist. 31, 3, 3 CLAVD. 1, 262 AVG. serm. ed. Mai 99, 1. concelebrare: PLAVT. Asin. 311 omnes de nobis carnificum concelebrantur -es. Pseud. 165 AFRAN. com. 103 TAC. ann. 6, 43 AVR. Fronto p. 48, 4 N. ANTH. 638, 4. colere: OV. fast. 3, 234. SEN. Ag. 402[a] sacris prosperum -em. Herc. O. 672 MART. 7, 74, 7. 8, 38, 12. comburere (*in imagine*): PLAVT. Men. 152 hunc -em. complere: PAVL. dig. 44, 7, 6 nisi novissimus totus -es compleatur. CARM. epigr. 679 (*Romae*). VVLG. Ezech. 4, 8 *al.* explere: TAC. ann. 1, 6 supremum -em. 3, 76 VVLG. lev. 12, 6 Ezech. 43, 27. implere: VVLG. gen. 29, 14 postquam impleti sunt -es mensis unius. exod. 7, 25 AVG. civ. 20, 7. replere: ITALA II reg. 7, 12 (Aug. civ. 17, 8. πληρωθῶσιν, VVLG. completi fuerint). consummare: SEN. dial. 5, 36, 1 consummato -e. VVLG. Luc. 2, 21 (ἐπλήσθησαν). act. 21, 27 (συντελεῖσθαι). ducere: PROP. 1, 14, 10 *illa* facili totum ducit amore -em. SEN. epist. 58, 37. 80, 3 *al.* STAT. silv. 3, 1, 68 AVR. Fronto p. 15, 6 N. -em de -e. AVIEN. ora 556. 673 HIER. epist. 54, 13, 6 VVLG. iud. 19, 9 AVG. civ. 13, 10. LEO M. epist. 15, 4 in afflictione. PROSP.

in psalm. 109, 3 *de vitae tempore*. educere: SEN. dial. 9, 3, 1 exercitatione. obducere: CIC. Att. 16, 6, 1 posterum -em. producere (*cf. p. 1048, 25*): TER. Ad. 591 cyathos sorbilans ... hunc ... -em. traducere: LIV. 9, 32, 3. 23, 17, 10. durare: HOR. sat. 1, 6, 128. perdurare: PLAVT. Curc. 240. exanclare: ENN. scaen. 102 quantis cum aerumnis illum exanclavi -em! excedere: SEN. epist. 122, 16 excedebat ... -em cena. eximere: CIC. Tull. 6. ad Q. fr. 2, 1, 3 -em dicendo (AT. CAP. Gell. 4, 10, 8 TAC. dial. 19). LIV. 1, 50, 8. STAT. Theb. 12, 44 lacrimis. FRONTO p. 92, 24 N. -es totos. expectare (*i. expectando exigere, cf. p. 1051, 66*): PLIN. epist. 10, 81, 6 quam plurimis -bus expectatis. VVLG. gen. 8, 10. 12. facere (*cf. p. 1050, 46*): SEN. epist. 66, 4 quamvis ... pancissimos una fecerimus -es. PAPIN. dig. 48, 5, 12 (11), 5 COMM. apol. 571 ANON. Vales. 12, 62 LIB. iubil. 32, 31. 32. conficere: PLAVT. Trin. 807. frequentare: TAC. ann. 14, 4 Quinquatruum festos -es. SVET. Aug. 53 -es ... sollemnes. VVLG. II Macc. 1, 9 (ἄγητε). fungi: *c. accus.*: PAPIN. dig. 1, 22, 4 -em functo legato. *al.* VLP. dig. 19, 2, 19, 10. COD. Iust. 9, 6, 6 pr. fati -em. SCHOL. Cic. Bob. p. 84, 19 supremum vitae -em. PAVL. NOL. carm. 21, 140 SVLP. SEV. chron. 1, 7, 7 *al.* *c. ablat.*: IVST. 19, 1, 1 -e fungitur (-em *al.*). SEDVL. carm. pasch. 3, 104 filia clauso functa -e. gerere: PORPH. Hor. carm. 3, 8, 1 -em festum. egerere: VAL. FL. 8, 454 querellis. habere: SCHOL. Cic. Bob. p. 104, 23 supremum -em. lacerare: PLAVT. Asin. 291 loquens lacerat -em. Stich. 453. metiri: APVL. met. 8, 10 quoad -es *reliquos metiatur annus. CLAVD. carm. min. 20, 14. emetiri: SIL. 10, 326 per longa ... certamina. AMM. 19, 6, 1. 26, 1, 8 *al.* AVG. coll. c. Don. 1, 14. remetiri: SEN. Med. 31 Sol ... remetitur -em. obire (*de morte, v. p. 1032, 33*): PLAVT. Aul. 20 -em (Cist. 613 Men. 62 Poen. 77 NEP. Dion 10, 3 PAVL. FEST. p. 334 PLIN. nat. 2, 248 SVET. gramm. 5 Tib. 4 Vesp. 1 SOL. 1, 119 VIR. ill. 15, 6 EVTR. 4, 20, 2 HIER. chron. a. Abr. 1863. 1981. CARM. epigr. 1521, 9 [*in prov. Byzac.*]). PLAVT. Cist. 175 -em suum (Poen. 904 SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 4. 4, 12, 2 ORAT. imp. Hadr. de Matid. [CORP. XIV 3579]. FRONTO p. 167, 2 N. *apud* ICTOS. APVL. apol. 28 *al.* GALLICAN. Avid. 7, 2). PLAVT. Poen. 1070 suum -em (SEN. apocol. 1 GELL. 6, 8, 6 HYG. fab. 45 p. 71, 6. CORP. VI 33704 obit suum -em). NEP. Alc. 10, 6 supremum -em (Dion 2, 5 Milt. 7, 6 reg. 1, 2 Timol. 5, 4 PETRON. 61 PLIN. nat. 7, 109. 14, 45 TAC. ann. 1, 53 SVET. Claud. 1). MARCELL. auct. p. 105, 536, 10 extremum -em. occupare (*v. infra l. 68*): QVINT. inst. 1, 12, 13 totum ... -em. PLIN. epist. 4, 9, 15 SVET. Aug. 32 VLP. dig. 50, 16, 3 pr. APVL. Plat. 1, 15 -es noctesque. pati: VAL. FL. 8, 100 heu saevum passure -em! pervigilare: LYGD. 6, 54 longos -es (*opp.* requiescere noctes). sumere: PLAVT. Pseud. 1268 ego ... atque erus ... hunc -em sumpsimus p⟨r⟩othyme. TER. Ad. 287 *v. p. 1029, 26.* 854 Phorm. 832. absumere: OV. trist. 4, 10, 114 absumo decipioque -em. LIV. 10, 39, 6. 22, 22, 16. 24, 1, 2 *al.* CVRT. 6, 5, 32 *al.* consumere: TER. Ad. 900 *al.* *v. vol. IV p. 614, 63 sqq. 615, 2 sqq. 616, 1 sqq. 617, 60 sqq. adde*: CIC. Mur. 46 quem *-em* tu non totum in ista ratione consumpseris. Att. 5, 6, 1. 13, 45, 2 SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 12, 1 CAES. civ. 81, 3 HIRT. Gall. 8, 14, 1 BELL. Alex. 66, 1 [BELL. Afr. 5] BELL. Hisp. 5, 7 SALL. Iug. 62, 9. 93, 1 LIV. 6, 32, 11 *al.* SEN. epist. 16, 3 cum aliqua oblectatione. STAT. Ach. 1, 925 epulis. QVINT. inst. 9, 3, 73 TAC. hist. 4, 43 APVL. met. 5, 5. insumere: TAC. ann. 2, 53 paucos -es ... reficiendae classi. 3. 1. APVL. met. 8, 7 -es totos totasque noctes. terere: PLAVT. Trin. 796 -em sermone. Truc. 912 LIV. 27, 47, 11. 37, 27, 8 SEN. Herc. f. 633 Herc. O. 1774 STAT. silv. 4, 3, 36 TAC. hist. 3, 50. 4, 34 tritis frustra -bus. APVL. apol. 38 CAPITOL. Max. Balb. 2, 4 ARNOB. nat. 1, 49 AMM. 30, 5, 17. conterere: PLAVT. Cas. 566 TER. Hec. 815 CIC. Att. 4, 8ᵇ, 1. 9, 1, 2 PROP. 2, 1, 46 SEN. Tro. 758. trahere (*v. p. 1047, 57*): ASCON. Mil. p. 31 traheretque -es (res *Mommsen*). PETRON. 111 STAT. Theb. 4, 772. TAC. ann. 3, 37 *opp.* noctem. SOL. 32, 18 ne -em (*i. tempus vitae*), longius trahat quam licebit. AVSON. 394, 5. HIER. epist. 53, 11, 3 -em de -e. CORIPP. Ioh. 7, 192 trahente -e (*i. dum tempus trahitur*). extrahere: CAES. civ. 1, 32, 3 Catone ... dicendi mora -es extrahente. LIV. 10, 29, 8. 28, 15, 2. SEN. benef. 2, 5, 4 -em de -e extrahens. dial. 10, 9, 1. *apud* ICTOS. transmittere: AVR. Fronto p. 30, 15 N. *similiter, accedente notione anticipandi*: anticipare: AVSON. 361, 4 aestiferum ... -em. occupare (*v. supra l. 39*): CVRT. 8, 9, 31 fati -em. praecipere: LVCAN. 2, 106. praeferre: LIV. 39, 5, 12.

de puncto temporis sive ad rem gerendam praestituendo sive de spatio ad eam praebendo vel insumendo sim.: annuntiare: VVLG. act. 3, 24 κατήγγειλαν. denuntiare: CIC. Catil. 3, 17 exitii ac fati -em. GAIVS inst. 4, 15. augurari: PROP. 3, 1, 36 illum post cineres auguror ipse -em. canere (*cf. p. 1051, 35*): TIB. 1, 7, 1 hunc cecinere -em Parcae ..., hunc fore *eqs.* ARATOR act. 2, 209. dare (*interdum fere i. q. praestituere, v. etiam p. 1029, 16*): TER. Eun. 793 dixtin hos -es mihi soli dare te. PACVV. trag. 115 nuptiis. CIC. leg. 1, 9 ad rusticandum. nat. deor. 3, 94 dabis nobis -em aliquem, ut contra ista dicamus. Att. 1, 10, 6 *al.* CATVLL. 68, 147 nobis is datur -es. NEP. Pel. 2, 5. LIV. 39, 17, 2 laxiorem -em. 44, 3, 9. 45, 12, 1 data indutiis. OV. fast. 6, 101. SEN. Med. 295 unus parando dabitur exilio -es. 421 Thy. 63. 467. nat. 2, 46 quaestioni suus -es ... dandus est (3, 1, 2 epist. 94, 52). CVRT. 4, 9, 13 LVCAN. 7, 454 PLIN. nat. 11, 109 VAL. FL. 1, 344 det Iuppiter *illum -em.* 5, 275 *al. saepe.* datus (*i. q. idoneus*): TAC. ann. 13, 40 dato -e proelium incipere. edere: LEX repetund. (Corp. I 198) 63 LIV. 40, 39, 6. deligere: SALL. Iug. 108, 2 colloquio -em locum tempus. NEP. Pel. 2, 2. TAC. ann. 6, 43 capiendo diademati. 12, 8. eligere: CIC. Brut. 20 PLIN. epist. 5, 16, 6 AVG. civ. 5, 7 COMPVT. cod. Col. prol. 14 p. 235. demonstrare: APVL. met. 11, 21. deputare: TREB. Gall. 9, 4. imputare: MART. 10, 30, 26. destinare: CIC. off. 3, 45 alteri -em necis. CELS. 3, 4 cibo. TAC. hist. 4, 10 PLIN. epist. 9, 26, 13. SVET. Claud. 26 nuptiis. Iul. 9 Nero 13 Otho 6 APVL. met. 11, 23. 10, 29. dicare: PAVL. FEST. p. 257 SEN. contr. 10, 4, 8. dedicare: FVLG. myth. 1, 11. **dicere**: *generatim*: TER. Andr. 102 nuptiis dictust -es. LEX agr. (Corp. I 200) 98 eique operei -em deicito. CIC. Verr. 2, 149 operi. VARRO ling. 6, 26 qui *-es festus* a pontificibus dictus *est.* CAES. Gall. 1, 6, 4 -em dicunt, qua -e ... conveniant. *al.* LEX VRSON. (Corp. II 5439) 95, 34. LIV. 36, 8, 2 -es ad conveniendum ... est dictus. 42, 43. 4. 43, 16, 7 *al.* SEN. benef. 3, 10, 1 AMM. 17, 12, 9. dictus: PHAEDR. app. 14, 3 ut nuptiarum dictus advenit -es. *speciatim i. q. accusare, in ius vocare*: GLOSS. V 660, 13 actionem adversus eum instituit. PLAVT. Asin. 838 Capt. 494 Men. 585. CATO or. frg. 1 tit. -erum dictarum de consulatu suo ⟨libri⟩. LVCIL. 783 capitis. VAL. ANT. hist. 60 ⟨propter⟩ perduellionem (*sic Peter*, perduellionis *Carrio*) ei -em dixit. CIC. S. Rosc. 33 -em Scaevolae dixit. div. in Caec. 67 Flacc. 77 *ter* dom. 57 77. 83 har. resp. 7 *bis.* Sest. 95 -em dixit et accusavit de vi Milonem. Vatin. 41 Mil. 36 Brut. 179 off. 3, 112 ad Q. fr. 1, 2, 16 LIV. 2, 35, 2. 2, 41, 11. 2, 52, 3. 6. 2, 61, 2. 3, 9, 9. 3, 11, 9. 3, 13, 4. 3, 24, 3. 25, 4, 8 rei capitalis -em. *et saepissime.* VELL. 2, 24, 2. VAL. MAX. 6, 1, 8 ad populum. 3, 7, 1ᵉ *al.* SEN. benef. 3, 37, 4. ASCON. Scaur. p. 21 apud populum. *al.* PLIN. nat. 8, 180. 18, 42 TAC. ann. 4, 19 SVET. Iul. 12 AVR. Fronto p. 68, 13 N. GELL. 4, 14, 3 APVL. mund. 35 VIR. ill. 28, 1 *al.* AMM. 31, 4, 5. SCHOL. Cic. Bob. p. 27, 4 perduellionis. p. 79, 7 OROS. hist. 5, 15, 24. condicere, condictus: PLAVT. Curc. 5 si status condictus cum hoste intercedit -es. CINC. Gell. 16, 4, 4 status condictusve -es cum hoste. edicere: CIC. Verr. 2, 141 non proscripta neque edicta -e. LIV. 22, 11, 3 ad conveniendum (22, 12, 1. 23, 31, 3 *al.*). 26, 18, 4 comitiis (31, 49, 12). *al.* indicere: LIV. 1, 50, 6. 10, 27, 3 -es indicta pugnae. 27, 30, 6 *al.* praedicere: SALL. Iug. 73, 5 -em et locum, ubi praesto forent. LIV. 32, 38, 10 CAPITOL. Gord. 20, 3. praedictus, -a: SEN. benef. 6, 5, 5 *ordo mundi* dispositos ... ac praedictos -es habet. SIL. 16, 303. prodicere: VARRO ling. 6, 61 CIC. dom. 45. ad Q. fr. 2, 3, 1 prodicta -es est in VIII. id. Febr. 2, 3, 2. 2, 5, 4. CINC. Gell. 16, 4, 5 qui *-es* prodictus est (productus, praedictus *trad.*). LIV. 2, 61, 7. 3, 57, 6. 6, 20, 11. 38, 52, 1 -e longiore prodicta. TAC. ann. 2, 79. prodicta: LIV. 2, 61, 8. 3, 58, 6 PAVL. FEST. p. 289. donare: SEN. dial. 10, 3, 4 qui *-es* alicui homini ... donatur. LVCAN. 4, 28 patriae ... unum -em. *al.* PERS. 5, 67 SIL. 9, 20. 11, 407. facere (*i. dare, v. p. 1049, 11*): LIV. 40, 52, 3 singulos -es *ludorum* fecit in circo. 42, 10, 5. figere: SIL. 17, 358. STAT. Theb. 3, 243 fixa -es bello. finire (*i. praestituere, v. p. 1051, 72*): CIC. fat. 30 moriendi -es. LIV. 35, 7, 3. 39, 17, 2 SEN. contr. 2, 5, 8 QVINT. decl. 280 p. 141, 16 *sqq.* SVET. Aug. 101 annuum -em. finita -es: VAL. MAX. 4, 7 ext. 1 appropinquante ... finita -e. definitus: CONC. Matisc. a. 585 p. 169, 1. praefinire: CIC. S. Rosc. 130 quae -es in lege praefinita est. Verr. 4, 16. prov. 36 successori -em. CINC. Gell. 16, 4, 3 PLIN. nat. 35, 109 QVINT. decl. 280 p. 141, 19 TAC. hist. 4, 62. praefinita: IREN. 2, 245 *menses* haberent praefinitas tricenarias -es. impendere: SEN. contr. 2, 1, 15 -es noctesque ... conviviis. SEN. Herc. f. 24 in *Herculis* ortus mundus impendit -em. dial. 5, 42, 2 in voluptatem honestam. epist. 25, 3 impendam huic rei -es. PLIN. nat. praef. 18. PLIN. epist. 6, 17, 3 in hoc totum -em, ut *eqs.* AMM. 21, 1, 1 -es ... et noctes. pacisci, pangere: CIC. Catil. 1, 24 VERG. Aen. 11, 33. ponere: SEN. epist. 117, 24 quem *morti* -em ...? componere (*v. p. 1047, 42*): LIV. 25, 16, 9 gerendae rei. profari: LIV. ANDR. carm. frg. 12. scribere, scriptus: SEN. Herc. f. 190 scriptum proferre -em. ascriptus: PHAEDR. 4, 11, 8. proscribere: CIC. Verr. 2, 141 non proscripta neque edicta -e. sistere, status, -a: LEX XII tab. 2, 2 (CIC. off. 1, 12, 37) status -es cum hoste (*cf.* PAVL. FEST. p. 314 *ad l.*). PLAVT. Curc. 5 status condictus cum hoste ... -es. CINC. Gell. 16, 4, 4 LIV. 5, 52, 2. 39, 13, 8 SEN. nat. 2, 48, 1. 3, 16, 2 PLIN. nat. 10, 87 *al.* TAC. hist. 4, 81 COMM. apol. 994. MACR. sat. 1, 16, 4 stati *-es*, qui iudicii causa cum peregrino instituuntur. statuere: CIC. Att. 6, 1, 16. SALL. Catil. 36, 2 ceterae multitudini *senatus* -em statuit, ante quam ... liceret ab armis discedere. Iug. 70, 3 insidiis. LIV. 24, 27, 1. 26, 17, 6 *al.* SEN. suas. 2, 2 statuta ... in finem vitae -es est. MART. 4, 54, 6. *saepius apud* ICTOS. VVLG. act. 17, 31 (ἔστησεν). AVG. serm. ed. Mai 133, 1. statutus, -a: GLOSS. -es statutus προθεσμία. statutus -es ὡρι[σθέντο]σμένη ἡμέρα, προθεσμία. statuta -es ὁρισθεῖσα ἡμέρα. VARRO ling. 6, 25 CELS. dig. 42, 1, 4, 5 VLP. dig. 42, 1, 4, 5 FILASTR. 118, 3. constituere: PLAVT. Trin. 581 ut ... nuptiis -es constituatur. *al. v. vol. IV p. 519, 20 sqq. 520, 53 sqq. 524, 28 sqq. adde*: VARRO ling. 6, 27 qui *-es* hominum causa constituti. CIC. Verr. 3, 38 eam -em constituit, ut *eqs.* Att. 12, 2, 2 -em Tyrannioni constituemus. CAES. Gall. 30, 5. 47, 1. 3, 23, 8 posterum -em pugnae constituit. PAVL. FEST. p. 314 ALF. dig. 4, 8, 50. VVLG. III reg. 12, 32 ἐποίησε. *al.* constitutus: GAIVS dig. 42, 1, 7 con-

stitutorum -erum spatium. instituere: CIC. Mil. 98 omitto Etruriae festos et actos et institutos -es. VERG. Aen. 6, 70 festos . . . -es. LIV. 2, 21, 2 SEN. dial. 9, 17, 7 *al.* praestituere: PLAVT. Pseud. 58 ei rei haec -es praestituta est. 374. 622 TER. Phorm. 523. CIC. Verr. 2, 148 -em praestituit operi faciundo kalendas Decembres. Vatin. 37 Tusc. 1, 93. 13, 49, 1 -es illorum iudiciorum praestitutos fuisse. NEP. Chabr. 3, 1 -em certam Chabriae. LIV. 6, 4, 5. 45, 11, 11 QVINT. decl. 277 p. 130, 7. *apud* ICTOS *saepe.* SPART. Did. 5, 4. praestitutus, -a: CIC. Verr. 4, 37 deportandi -es praestituta. AMM. 18, 5, 2. restituere: CIC. Att. 12, 4, 1 restitutus est mihi -es festus. sumere: LVCIL. 564 sume -em, qui est visus tibi pulcherrimus unus. CIC. Caecin. 20 -es ex utriusque commodo sumitur. Rab. Post. 44 Phil. 2, 110 Att. 13, 49, 1 epist. 7, 24, 2 LIV. 27, 46, 7. 30, 29, 1 TAC. hist. 3, 7 (3, 60). terminare: VVLG. Hebr. 4, 7 (ὁρίζει). AVG. civ. 15, 14. determinare: TERT. ieiun. 2 p. 275, 17 illos -es ieiuniis. tribuere: CIC. Phil. 2, 110 CAES. civ. 3, 2, 1. *accedit notio differendi sim.*: anteferre: PAVL. FEST. p. 289 referri -em prodictam id est anteferri. conferre: CIC. epist. 9, 15, 5 in denos -es singulos sumptuariae legis -es conferam. differre (*cf. p. 1047, 30. 1048, 21*): CIC. Verr. 3, 38 ille omnibus dicis (*i. litibus*) -em distulit. div. 1, 77 -em proelii committendi. Att. 13, 37, 4 SVET. Galba 7 IVLIAN. dig. 42, 1, 60. proferre: CIC. div. 1, 85 cur pulmo incisus . . . dirimat tempus et proferat -em. Att. 13, 14, 1 epist. 12, 30, 5. HOR. carm. 1, 15, 33 iracunda -em proferet Ilio . . . classis Achillei. LIV. 22, 33, 5 *stipendii* -em. 25, 38, 20. 41, 1, 1 SEN. Herc. f. 190 STAT. Theb. 3, 666. *saepe apud* ICTOS. referre *v. l. 17.* diffindere (*cf. p. 1049, 28*): LEX XII tab. 2, 2 (Fest. p. 273) -es diffissus (diffensus *codd., corr. Mommsen*) esto. LIV. 9, 38, 15. VLP. dig. 2, 11, 2, 3 -em iudicii. GELL. 14, 2, 11. prodere *i. q. proferre*: TER. Andr. 313 ut aliquot . . . nuptiis prodat -es. CATO or. frg. 12 te . . . -em pro⟨di⟩disse militibus (*cf.* PAVL. FEST. p. 242 *ad l.*). LVCIL. 214 an porro prodenda -es sit. prolatare: SALL. Catil. 43, 3 SIL. 3, 142. TAC. ann. 6, 42 -em ex -e. prorogare: CIC. Verr. 2, 98 impetrat a senatu, ut -es sibi prorogaretur. Phil. 2, 74 Att. 14, 14, 4 SEN. benef. 5, 17, 6. *apud* ICTOS. MART. CAP. 9, 898.

varia: canere (*cf. p. 1049, 75*): PROP. 4, 1, 69 sacra -esque canam. LAVS Pis. 159. concinere: HOR. carm. 4, 2, 41 laetos . . . -es. corrumpere: PLAVT. Men. 596 *ille* mihi hunc hodie corrupit -em. decorare: TRAG. inc. 223. honorare: LIV. 5, 23, 4. instaurare: VERG. Aen. 4, 63 -em donis (GLOSS. V 189, 44 *ad l.* per -em dona). STAT. Theb. 2, 88 sanguine fuso. 7, 94. obire (*i. q. observare, cf. p. 1049, 27*): CIC. Phil. 3, 20 -em edicti obire neglexit. Lael. 7 illum -em et illud munus. Att. 13, 14, 1 auctionis -em. PLIN. epist. 9, 37, 5 SVET. Iul. 9. servare: VERG. georg. 1, 205 sunt . . . nobis Haedorum . . . -es servandi. Aen. 8, 269 LIV. 1, 50, 2. SEN. nat. 3, 16, 2 statum -em. MARCVS VLP. dig. 49, 4, 1, 7. observare: CIC. Verr. 4, 16 ipse in tuo redemptore nullam certam -em observares. LIV. 1, 50, 6. PLIN. nat. 1 ind. 2, 79 (*astronomice*). 2, 188 ipsum -em (*i. -ei longinquitatem*). MART. 4, 54, 6. IVV. 6, 536 observandis . . . -bus. SVET. Aug. 92 Vesp. 6 VLP. dig. 49, 4, 1, 12 PAPIN. dig. 48, 2, 3, 4 *al. apud* ICTOS. TERT. anim. 33 p. 358, 15 ieiun. 14 p. 292, 25 *al.* AMM. 23, 3, 3 VVLG. deut. 5, 12 Gal. 4, 10 (παρατηρεῖσθε). *al.* deprecari: TAC. hist. 1, 41 paucos -es exsolvendo donativo. excusare: PLIN. epist. 1, 18, 1 proximum -em. 8, 12, 1. impetrare: PROP. 4, 7, 24 unum impetrassem . . . *vivendi* -em. petere: CIC. Quinct. 75 a me nominis eius quod infitiatus esset -em petivit (*aliter*: Mur. 25 *v. p. 1029, 59*). Att. 6, 1, 8 ut -es agendi peterentur a paucis. CAES. Gall. 4, 12, 1 LIV. 26, 17, 6. 28, 45, 8 *al.* VAL. MAX. 5, 1, 1f adeundi *senatus* -em. OCTAVIA 693 TAC. ann. 2, 30 FLOR. epit. 3, 3, 14 MIN. FEL. 13, 14. *cf.* CARM. epigr. 464, 1 (*in agro Puteol.*) fata suum petiere -em. competere: CARM. epigr. 1159, 5 (*Romae*) supremum fati competiere -em. poscere: VAL. ANT. hist. 60 TAC. ann. 15, 28. postulare: CIC. Verr. 1, 6 cum ego -em inquirendi in Siciliam perexiguam postulavissem, invenit iste qui sibi in Achaiam biduo breviorem -em postularet *eqs.* 2, 30. Scaur. 23 quam -em testium postularet. nat. deor. 1, 60 deliberandi sibi unum -em. off. 3, 45 CAES. civ. 1, 3, 6 BELL. Alex. 71, 1. rogare: MART. 10, 24, 11. expectare (*cf. p. 1049, 9*): CIC. Phil. 3, 2 certus . . . -es . . . sacrificiis . . . expectari solet. 3, 33. 5, 1. OV. met. 3, 136 ultima expectanda -es homini est. CELS. 3, 23 *al.* SEN. Ag. 193 COLVM. 11, 2, 2. STAT. Theb. 2, 214 expectata -es. QVINT. decl. 349 p. 374, 29 APVL. met. 10, 29 Plat. 2, 20 TERT. test. anim. 4 p. 138, 12 HIER. epist. 17, 13, 2. VVLG. thren. 2, 16 προσεδοκῶμεν. CORP. XII 1694. opperiri: SEN. dial. 6, 8, 3. finire (*v. p. 1050, 48*): CIC. nat. deor. 2, 153 ab hominum genere finitus est -es, mensis annus (*i. definitus est*). notare: CIC. fin. 2, 103 quodsi -es notandus fuit. CATVLL. 68, 148 quem lapide illa -em candidiore notat (*cf.* MART. 9, 52, 4 PORPH. Hor. carm. 1, 36, 10). PAVL. FEST. p. 259. PLIN. nat. 18, 248 Caesari et VIII. kal. notatur -es. signare: OV. fast. 5, 474 ut celebrem nostro signet honore -em. STAT. Theb. 2, 71 -es . . . signata Tonantis fulmine. silv. 4, 8, 40 cantu. MART. 9, 52, 4 melioribus lapillis (*cf. l. 75*). consignare: CIC. rep. 1, 25. sacrare: VERG. Aen. 8, 601 VAL. FL. 3, 175. consecrare: LIV. 23, 10, 8. sancire: LACT. inst. 7, 14, 7 VVLG. Esth. 9, 29. sanctificare: VVLG. *saepe.* AVG. civ. 11, 31. vitiare: CIC. Att. 4, 9, 1 PAVL. FEST. p. 234. videre: TER. Hec. 651 hunc videre saepe optabamus -em. CIC. Att. 3, 3 utinam illum -em videam, cum *eqs.* 16, 11, 1 epist. 14, 1, 3. 15, 12, 2 CIRIS 28 OV. am. 2, 14, 22 SEN. suas. 6, 23 LVCAN. 7, 48 VAL. FL. 7, 629. CARM. epigr. 1035, 4 (*Romae*) summa . . . visa -es. TAC. ann. 1, 8 PLIN. epist. 6, 12, 20 *al.*

IV *structurae* (*v. etiam p. 1033, 32 sqq.*): A *accedunt pronomina, adiectiva sim.*: 1 *de relatione quae interest inter singulos -es*: a *de numero sim.*: LEX XII tab. (Gell. 20, 1, 45) aeris confessi rebusque iure iudicatis triginta -es iusti sunto (*sim. numeri cardinales anteponuntur*: TER. Ad. 293 nunquam unum intermittit -em. Eun. 183 siquidem biduum: verumne fiant isti viginti -es. 1047 tot res . . . in unum conclusit -em. Haut. 717. 909 decem -erum vix mihi est familia. VARRO ling. 6, 13 inferiores quinque -es duodecimo demantur mense. CIC. Verr. 1, 31 decem -es sunt ante ludos. prov. 26 supplicationem quindecim -erum. SEN. Herc. O. 423 unusque Titan . . . atque unus -es. VVLG. sap. 5, 15 hospitis unius -ei [καταλύτου μονοημέρου]. una -es: LVCR. 3, 899. 5, 95 BELL. Afr. 5 LYGD. 6, 32 *al. postponuntur*: ENN. ann. 287 multa -es in bello conficit unus. PLAVT. Stich. 421 LVCIL. 564. VARRO rust. 1 capp. p. 5, 1 medii sunt -es XCI. 1, 28, 1 CIC. Verr. 1, 31 *et passim.* -es una: ITALA II Petr. 3, 8 [Hil. myst. p. 21, 32] quia anni mille . . . tamquam -es una [ἡμέρα μία, VVLG. -es unus]. *saepe etiam* (ali)quot, tot, omnes, plures, multi, pauci, nulli, ullus -es). ENN. ann. 141 isque -es post ant Ancus quam regna recepit (ACC. carm. frg. 3, 3 eumque -em celebrant. CATO agr. 2, 1 postridie eius -ei [CIC. epist. 3, 8, 10 ad Q. fr. 3, 2, 1 CAES. Gall. 1, 23, 1 *al.*]. *cf.* CIC. epist. 1, 4, 1 pridie eius -ei [CAES. Gall. 1, 47, 2 civ. 1, 14, 3 *cf. p. 1042, 78*]. Att. 3, 7, 1 post -em tertium eius -ei [*cf.* BELL. Hisp. 15, 5 eius -ei insequenti tempore]. QVADRIG. hist. 37 *etc.* ea -es: CIC. Verr. 2, 31. 3, 38 *al.* -es is: VARRO ling. 6, 26 -es is, qui a pontificibus dictus est. CIC. Att. 5, 6, 1). *sim. passim* ille, iste, hic, idem, qui(s), ipse *etc.* (illa, haec *etc.*), -es. *nota*: CIC. leg. 2, 28 Fortuna Huisce -ei (PLIN. nat. 34, 54. 60). *accedit* hodie: PLAVT. Epid. 157 hunc hodie -em. Men. 596. Persa 34 haec -es summa hodie est. 773. 780 (*v. p. 1029, 20*). POMPON. Atell. 77 -es hic sextus, cum nihil egi (*sim. ordinales numeri postponuntur*: VARRO rust. 1, 28, 1. CIC. Mur. 27 utrum '-em tertium' an 'perendinum' . . . dici oporteret. Phil. 5, 2 qui -es nudius tertius decimus fuerit. CELS. 4, 2 -es unus aut alter. SEN. apocol. 2 -es *erat* tertius idus Octobris. *nota*: SEN. dial. 6, 21, 6 quantum ille -es primus ascripsit [*de -e nascendi cf. infra l. 47*]. FRONTIN. aq. 10 -es . . . quintus idus Iunias inventur. *anteponuntur*: VARRO ling. 6, 27 primi -es mensium [*cf.* 10, 46 medici . . . septumos -es . . . observant. CIC. Att. 3, 23, 5 primorum -erum nuntios]. CAES. civ. 3, 77, 3 primi -ei mora. VERG. Aen. 3, 356 iamque -es alterque -es processit [*al.*]. PLIN. nat. 18, 248 Caesari . . . VIII. kal. notatur -es. prima -es *etc.*: VERG. Aen. 10, 507 LVCAN. 4, 24 SIL. 4, 711. STAT. silv. 4, 2, 13 aevi . . . prima -es [*opp.* limina vitae]. *cf.* CARM. epigr. 682 [*a. 403*] *al. nota*: VAL. MAX. 9, 12 pr. primus et ultimus -es [*sc. vitae.* SEN. Herc. O. 316 *opp.* extremus -es *vitae.* Oed. 988 SIL. 3, 135 STAT. Theb. 9, 321]. IVV. 9, 17 quem torret . . . quarta -es [*i. -es febris, quartana*]. AVG. serm. ed. Mai 23, 3 *de singulari vi* 'tertiae -ei' *apud Christianos*). VARRO frg. Non. p. 214, 20 septenis nos ⟨-bus *Müller*⟩ nundinum divisum habuisse (ling. 6, 33 singulorum -erum vocabula. *al.* CIC. Mur. 25 *passim*). MART. 10, 38, 11 solos numeras -es mariti (PLIN. epist. 8, 12, 1 hunc solum -em excuso. *al.*). SVET. Aug. 98 ceteros continuos -es . . . distribuit. IREN. 2, 24, 5 *menses habent* praefinitas tricenarias -es.

b *de ordine sim.*: annalis: VARRO ling. 6, 25 (*opp.* de statutis -bus). anniversaria: PASS. coron. 9. annuus (*v. p. 1053, 56*): TERT. idol. 14 p. 47, 7 ethnicis semel annuus -es quisque festus est. FILASTR. 140, 20 AVSON. 206, 20. antiquus (*i. prior*): CIC. ad Q. fr. 3, 1, 8 quod antiquior -es in tuis fuisset ascripta litteris (*ad IB 2b*). VVLG. deut. 4, 32. 32, 7. certus, -a: CATO agr. 149, 1 *al. v. vol. IV p. 900, 58 sqq. 905, 30 sqq. 908, 6 sqq.* comperendinus: GAIVS inst. 4, 15 *al. v. vol. III p. 2051, 50 sqq.* continuus (*v. p. 1053, 63. accedit ad acc. et abl. temporis et ad iunct. praepos., v. p. 1033, 57. 1035, 77. 1042, 39*). cottidianus: AVG. gen. ad litt. 5, 2 p. 139, 26 *i. qui cottidie refertur.* serm. ed. Mai 88. crastinus, -a: PLAVT. Stich. 635 *al. v. vol. IV p. 1106, 11 sqq.* extremus (*v. p. 1054, 15*): VARRO ling. 6, 10 prioris mensis senescentis extremum -em. 6, 13. CIC. epist. 7, 1, 3 extremus elephantorum -es fuit (*sc. in ludis*). *de moriendi -e*: CIC. fin. 3, 76 OV. epist. 1, 114. SEN. Herc. O. 315 (*opp.* -es primus). 1210 Oed. 988 epist. 120, 18. LVCAN. 1, 651 extremi multorum . . . -es. 2, 106 SIL. 3, 135. AVG. serm. ed. Mai 61, 3 ille -es extremus mortis. CONC. Matisc. a. 585 p. 166, 14. futurus: PLIN. nat. 18, 343 serenitatem . . . futuri -ei. hesternus, -a: CIC. Phil. 8, 20. de orat. 3, 81 disputatione hesterni et hodierni -ei. SEN. epist. 65, 1 VVLG. psalm. 89, 4. hodiernus, -a: SCIP. mai. or. frg. Gell. 4, 18, 3 -em esse hodiernum, quo Hannibalem . . . vici. CIC. Catil. 4, 15 Marcell. 1 Phil. 2, 110. 112 de orat. 3, 81 ad Q. fr. 2, 11, 4 IMP. AVG. Gell. 15, 7, 3 SEN. epist. 83, 3 TAC. Agr. 30 AVR. Fronto p. 61, 5 N. GELL. 4, 18, 3 APVL. met. 3, 12 *al.* immatura: CARM. epigr. 1649, 1 (*Romae*) ⟨im⟩matura -es . . . ⟨eripu⟩it iuvenem. incertus, -a: OV. fast. 1, 661 POMPON. dig. 35, 1, 1, 2 *al. apud* ICTOS. maturus: PROP. 2, 18, 12 maturos . . . redire -es. PANEG. in Mess. 205 (*de -e supremo*). medius, -a (*i. inter binos -es positus; cf. p. 1054, 18*): CIC. Brut. 87 unum quasi comperendinatus medium

-em fuisse. Ov. fast. 3, 809. 4, 864 Sen. dial. 9, 14, 6. 10, 16, 3 Avr. Fronto p. 15, 21 N. novissimus: Plin. nat. 16, 191 si competant coitus lunae in novissimum -em brumae. Venvl. dig. 44, 3, 15 pr. minimo momento novissimi -ei. Pavl. dig. 44, 7, 6 Barnab. 4. 9 Oros. hist. 1 prol. 15. perendinus: Cic. Mur. 27 *v. p. 1052, 35* Avr. Fronto p. 36, 15 N. posterus, -a: Cic. Sull. 52 *nox* consecuta est posterum -em nonarum Novembrium. Att. 16, 6, 1 Caes. Gall. 3, 23, 8 Bell. Afr. 47, 2 Verg. Aen. 3, 588 *al.* Hor. carm. 1, 11, 8 Liv. 23, 46, 5 *al.* Tac. ann. 2, 30. posterior: Ps. Cic. epist. ad Oct. 3 quae non posterior -es acerbior priore illuxit. Pvblil. C 20. D 1 *apud* Ictos. postremus: Vlp. dig. 41, 3, 6. Prosp. carm. de ingrat. 729 *de fine mundi.* Carm. epigr. 512, 10 *de moriendi -e.* postriduanus: Macr. sat. 1, 15, 22. praesens: Sen. dial. 10, 10, 4 *apud* Ictos. princeps: Tac. ann. 1, 9 -es accepti quondam imperii princeps. prior: Ps. Cic. epist. ad Oct. 3 *opp.* posterior. Rvt. Lvp. 2, 7 ex prioris -ei nimia cibi . . . satietate. Plin. nat. 14, 142. pristinus: Caes. Gall. 4, 14, 3 pristini -ei perfidia. Liv. 4, 32, 10. propinquus: Cic. Att. 13, 37, 4 Caes. Gall. 4, 36, 2 Liv. 40, 39, 4 Tac. ann. 13, 15. proximus, -a: Caes. Gall. 5, 40, 5 ad proximi -ei oppugnationem. civ. 2, 16, 4 Sall. Iug. 93, 8. Ov. ars 3, 152 proxima quaeque -es. rem. 96 *al.* sera (*v. p. 1054, 45*): Ov. Ib. 132 quae *-es* mihi sera venit. Sen. dial. 12, 12, 5. summus, -a (*i. extremus; v. p. 1054, 8*): Plavt. Asin. 534 hic -es summus (*fortasse* haec -es summast *Leo*) *apud me inopiae excusatio. Persa 34 haec -es summa hodie est (*seq. interrog. indir.*). Pseud. 374 haec est praestituta summa ei argento -es. Ov. fast. 3, 849 summa -es e quinque *-bus.* 4, 387. 465 erroris summa *-es.* Ascon. Scaur. p. 18 Cl. iudicii (Mil. p. 40). *de -e intereundi sim.*: Verg. Aen. 2, 324 venit summa -es et ineluctabile tempus Dardaniae (Serv. auct. *ad l.* ultima). Ov. am. 3, 9, 27 epist. 11, 114 Pont. 4, 16, 2. Sen. Herc. O. 1171 summus Alcidae -es. Oed. 270 Tro. 128 Lvcan. 7, 195 *al.* Val. Fl. 1, 542 accelerat . . . summa -es (*i. -es proficiscendi*). Homer. 946 Stat. Theb. 3, 624 Mart. 10, 47, 3 Qvint. decl. 331 p. 305, 8. Carm. epigr. 1035, 4 (*Romae*). Corp. X 2533 (*Puteolis*). superiores: Cic. Tusc. 5, 76 superiorum -erum disputationibus. Caes. Gall. 3, 18, 6 civ. 1, 21, 3. supremus, -a: Ov. fast. 2, 852 -es regni *Tarquinii* illa suprema fuit. Vlp. dig. 40, 1, 1 -em supremum . . . anni vicensimi. *de -e intereundi sim.*: Cic. Mil. 86 spoliatus illius supremi -ei celebritate. Phil. 1, 34 acerbissimum eius supremum -em. fin. 2, 96 vitae. Tusc. 1, 117. 3, 57. Hor. carm. 1, 13, 20 suprema citius . . . -e. epist. 1, 4, 13 Liv. 2, 61, 9 Sen. Tro. 374 *al.* Tac. hist. 5, 2 famosae urbis. ann. 1, 6. 9 vitae. 1, 53. 3, 16 -em supremum noctemque. Svet. Claud. 1 Tib. 67 *apud* Ictos *saepe. al.* Corp. X 6009, 7. vicinus (*i. mox oriturus*): Stat. Theb. 12, 407 Coripp. Iust. 3, 230. ultimus, -a: Verg. Aen. 2, 249 quibus *delubris* ultimus esset ille -es. 9, 756 bello gentique. Ov. fast. 2, 570. Liv. 8, 36, 9 ut ille ultimus eis -es conferendi signa . . . fuerit. 38, 52, 1 Sen. contr. 2, 3, 19. Lvcan. 6, 312 malorum. *apud* Ictos. Tert. spect. 30 p. 28, 17 ille ultimus et perpetuus iudicii -es (*cf.* Avg. civ. 20, 1). Avg. civ. 21, 26. *de -e intereundi*: Prop. 3, 7, 66 Ov. met. 3, 136 Vell. 2, 27, 2 Val. Max. 4, 5, 6. 9, 12 pr. primus et ultimus -es. Sen. Herc. O. 305 thalami nostri . . . , vitae tuae. dial. 10, 3, 4 *al.* epist. 15, 11 *al.* Ps. Sen. mon. 48 *al.* Cvrt. 5, 11, 9. Lvcan. 5, 181 mundi. Homer. 311. Tac. ann. 6, 8 Seiani. Svet. Dom. 14 vitae. Flor. epit. 2, 6, 19 met. 5, 12. Tert. adv. Prax. 26 p. 279, 9 *Iesus* ignorans et ipse -em et horam ultimam. *al.* Comm. instr. 1, 11, 21.

2 *de qualitate singulorum -erum*: a *de longitudine*: α *absolute*: aeterna (*ad II*): Cic. Catil. 3, 26. amplus: Compvt. cod. Col. prol. 9 p. 233 amplior -es quam nox esse dinoscitur. annuus, -a (*v. p. 1052, 57*): Cic. Att. 12, 3, 2 annua -es *solvendi.* epist. 7, 23, 1 Svet. Aug. 101 Iavol. dig. 35, 1, 54 pr. *al. cf.* bima: Iavol. dig. 35, 1, 54 pr. trima: Iavol. dig. 35, 1, 54 pr. *al.* angustus, -a: Ov. trist. 5, 10, 8 Manil. 3, 258 Stat. Theb. 1, 442. arta (*ad II*): Ps. Damas. epigr. 107, 2 (*de vitae tempore*). *cf.* Carm. epigr. 1401. brevis (*ad I et II*): Plavt. Amph. 549 tanto brevior -es ut fiat faciam. *al. v. vol. II p. 2172, 38 sqq. adde*: Macr. sat. 1, 17, 61. continuus, -a (*cf. p. 1052, 63*): Mela 3, 36 sex mensibus -es et totidem aliis nox usque continua est (*cf.* Plin. nat. 2, 186). exigua: Cic. Verr. 1, 6 perexigua. 4, 16. infinitus, -a: Lvcr. 1, 233 aetas -esque. Sol. 16, 3 ita sex mensibus infinitum -em. laxus, -a: Cic. Att. 6, 1, 16 -em statuo satis laxam. Liv. 39, 17, 2 laxiorem. Proc. dig. 45, 1, 113 pr. longinqua (*ad II*): Val. Fl. 2, 286. longus, -a (*ad II*): Plavt. Epid. 545 Verg. Aen. 5, 783 (Serv. *ad l.* longum tempus). 6, 745 Tib. 1, 4, 17. 18 Prop. 2, 18, 20. 3, 11, 50 Ov. met. 1, 346. 14, 148 trist. 1, 5, 14. 4, 6, 38 Pont. 4, 11, 19 Manil. 1, 79. 519 Sen. dial. 6, 18, 1. 12, 18, 2. Cvrt. 6, 3, 8 longior -es. Lvcan. 3, 139 *al.* Calp. ecl. 5, 49 Stat. Theb. 1, 639 silv. 3, 3, 124 Mart. 9, 49, 9. 11, 69, 7. Ivv. 10, 265 longa -es (*sc. vitae*). Plin. epist. 8, 5, 3 Calp. decl. 2 Avson. 417, 12 Clavd. 20, 245 Coripp. Iust. 2, 377. *ad I A 1*: Cic. facet. dict. 30 Hor. epist. 1, 1, 20 Lygd. 6, 54 Ov. met. 7, 662 Pont. 2, 4, 25 Manil. 3, 482. 6, 673 Sen. dial. 10, 16, 3. 4 nat. 5, 11, 2 epist. 122, 3. Plin. nat. 1 ind. 2, 77 longissimi. 2, 186 *al.* Plin. epist. 9, 36, 4 longissimus. Avr. Fronto p. 61, 5 N. Fronto p. 197, 17 N. Porph. Hor. epist. 1, 1, 20 Arnob. nat. 1, 2 Avson. 363, 15 Vvlg. Ios. 10, 14 Clavd. 10, 15 Macr. sat. 1, 17, 61. *ad I B 2 a*: Cic. Att. 13, 3, 1. Bell. Alex. 71, 1 decedendi -em . . . longiorem. Liv. 38, 52, 1. Val. Fl. 6, 320 nec longa -es, ut capta videres vellera. Plin. epist. 10, 81, 3 longiorem -em. magnus: Plin. nat. 6, 213 -es . . . noxque maxima. Lact. inst. 7, 14, 9 -es . . . magnus dei mille annorum circulo terminatur. 7, 14, 12. numerosa (*ad II*): Sedvl. carm. pasch. 2, 11 *de aetate provecta.* perpetuus, -a (*v. infra l. 36*): Chalc. comm. 79 semper solis globo superiore existente -es erit perpetua. Carm. epigr. 1262, 6 (*Romae*). semenstris: Varro rust. 1, 2, 6 illic in semenstri -e aut nocte (*sc. inter circulum septentrionalem et inter cardinem caeli*). Mart. Cap. 6, 664. sempiternus: Avg. serm. ed. Mai 94, 3. summus (*i. longissimus; v. p. 1053, 21*): Manil. 3, 626 (*v. p. 1048, 23*). varii: Manil. 3, 338.

β *relative*: altus, -a: Coripp. Ioh. 1, 315 claro rutilanti lampade caelo emicat alta -es (*cf.* Apvl. met. 3, 20 *v. p. 1041, 58*). ceterus: Apvl. met. 2, 11 -em ceterum . . . cenae dedimus. compositus: Plin. epist. 2, 17, 2 salvo iam et composito -e. declivis: Vvlg. iud. 19, 9 ad occasum declivior. extremus (*v. p. 1052, 67*): Sil. 7, 171. 13, 8. integer: Hor. carm. 4, 5, 39 integro . . . -e. Liv. 45, 36, 2. 45, 37, 6 Colvm. 3, 6, 4 Vlp. dig. 50, 16, 3 pr. Amm. 20, 6, 3. matutinus: Colvm. 6, 2, 3. 9, 15, 4. medius, -a (*v. p. 1052, 83*): Gloss. II 368, 7 media -es μεσημβρία. Verg. georg. 3, 303 stabula . . . ad medium conversa -em. Ov. am. 1, 5, 26 epist. 15, 318 ars 3, 723 met. 3, 144. 10, 126 fast. 2, 164 Sen. apocol. 2 Herc. f. 236. 939 Herc. O. 471 Phaedr. 766. 779 Titan medium constituit -em. Cvrt. 5, 4, 22. Colvm. 7, 3, 8 *stabula* poni . . . contra medium -em. Lvcan. 1, 16. 537 *al.* Stat. Theb. 2, 53. Apvl. mund. 11 austros medius -es mittit. *ibid.* aparctias propior est ad medium -em. Anth. 112, 8 *Daedalum* medium pinnis persecuisse -em. Sol. 40, 9. Itin. [Silv.] 18, 3 immorata sum ibi . . . plus media -e. Avien. Arat. 799 medii *Nilus* prolapsus parte -ei. Pass. Mar. Iac. 7. 8. multus, -a (*ad I et II*): Plavt. Pseud. 1158 vides iam -em (-e *B*, diu *CD*) multum esse. Hor. ars 293 multa -es. Liv. 3, 60, 8 multa iam -es erat. Sil. 3, 382. 13, 853. Stat. silv. 1, 5, 45 multus ubique -es. novus: Sil. 16, 230 novum . . . pariebat . . . Aurora -em. Mart. 5, 65, 8 Coripp. Iust. 2, 293. occiduus: Ov. fast. 4, 832 sit sub *Roma* oriens occiduusque -es. Stat. Theb. 4, 283 Anth. 238 tit. omnis: Sen. dial. 6, 6, 2 eat omnis inter luctus -es. Colvm. 1, 1, 21 omnis . . . hiemalis -es. Stat. Theb. 1, 201 effusa *erat* sub omni terra atque unda -e. oriens: Ov. fast. 4, 832 *cf. p. 1045, 82.* perpetuus (*v. supra l. 4*): Ter. Ad. 521 hunc -em . . . perpetuum in laetitia degere. plenus: Sall. hist. frg. 3, 98 ⟨ple⟩no -e. Ov. fast. 3, 164. Serv. Aen. 5, 748 -es est plenus, qui habet horas viginti quattuor. praeceps: Liv. 4, 9, 13 praecipitique iam -e. 25, 35, 1 ad vesperum. Sen. Ag. 461 in astra iam lux prona, iam praeceps -es. Tac. hist. 3, 86 in occasum. primus: Sen. Herc. f. 672 *opp.* serus -es. pronus, -a: Lvcan. 2, 412 -em pronum . . . ducens Phaethon. Stat. Theb. 2, 41. salvus: Plin. epist. 2, 17, 2 salvo iam et composito -e. serus, -a (*v. p. 1053, 20*): Calp. ecl. 5, 120. Sen. Herc f. 672 *opp.* primus -es. solidus: Hor. carm. 1, 1, 20 partem solido demere de -e. Sen. epist. 83, 2 Stat. silv. 4, 3, 36. Sidon. epist. 2, 2, 4 intra conclave . . . solidus -es (*i. incorrupta lux*). totus, -a: Ter. Hec. 815 totum hunc contrivi -em. Cic. Mur. 46 Brut. 87 leg. 1, 28. 2, 7 Att. 12, 20, 1. Caes. Gall. 7, 88, 6 totius -ei labore (civ. 1, 65, 5 pugna. Sen. dial. 9, 17, 7 *al.* Mela 2, 104 cursu -ei totius. Amm. 20, 7, 5 indutiis -ei totius et noctis). Caes. civ. 1, 81, 3 totum in ea re -em consumunt. Verg. georg. 1, 434 Prop. 1, 14, 10. Sen. Herc. O. 1487 (*i. caelum*). 1890 (*de luce*). dial. 5, 36, 2. 3. 12, 9, 8 nihil ne in totum quidem -em certi est. epist. 54, 7 nihil cogito de -e toto. 79, 12 (*de luce*). 83, 1 *al.* Cvrt. 6, 8, 12 Lvcan. 7, 48 *al.* Val. Fl. 1, 274. 8, 453 Sil. 9, 341. Mart. 4, 54, 3 utaris, Colline, totis -bus. 10, 19, 14 totos dat . . . -es. *al.* Qvint. inst. 1, 2, 11. 1, 12, 13 Tac. Germ. 17 ann. 14, 20 Plin. epist. 1, 10, 11. 6, 17, 3 *al.* Avr. Fronto p. 84, 6 N. Fronto p. 92, 24 N. *apud* Ictos. Apvl. met. 5, 5. 8, 7 -es totos totasque noctes. vespertinus: Varro rust. 2, 16, 29.

b *de celeritate procedendi*: celer (*ad I et II*): Apvl. flor. 9 p. 40 o celeres bonorum hominum -es! Coripp. Ioh. 1, 115. lenta (*ad II*): Sil. 13, 487. segnis: Tib. 1, 4, 28 non segnes . . . -es. *cf.* Manil. 3, 251 quae *hora* segnemque -em, segnes perpendat et umbras (*sed lectio dubia*). tardus, -a: Ov. epist. 1, 8 tardos ire . . . -es. met. 15, 868 tarda sit illa -es. Mart. 10, 5, 11. velox (*ad I et II*): Sen. epist. 108, 24. Vvlg. Iob 9, 25 -es mei velociores fuerunt cursore (ὁ βίος . . . ἐλαφρότερος). volucris (*ad II*): Hor. carm. 3, 28, 6 stet volucris -es (*i. tempus*). 4, 13, 16 Sen. Herc. f. 179.

c *de anni temporibus sim.*: aequinoctialis: *v. vol. I p. 1009, 72. adde*: Svet. frg. p. 158. aestivus (*ad I et II*): *v. vol. I p. 1108, 47 sqq. 1110, 30. 50. nota*: Cic. leg. 1, 15 aestivo . . . -e. Prop. 4, 2, 16 aestivo -e (*i. tempore*). Ov. Pont. 2, 10, 38 per aestivos . . . -es (Lampr. Heliog. 19, 2 per omnes -es aestivos). Liv. 44, 33, 10 aestivis -bus (Plin. nat. 34, 116 aestivissimis -bus). Manil. 2, 421. Plin. nat. 2, 229 mediis -bus aestivis. Min. Fel. 2, 3 post aestivam -em (*i. tempus*). Sol. 12, 4 Avson. 332, 48. 371, 4 aestivi . . . meta -ei (*i. temporis*). -es alcyonides: Plin. nat. 10, 90. austrinus: Colvm. 11, 2, 37 Plin. nat. 17, 12. autumnalis: Copa 18. brumalis: *v. vol. II p. 2209, 69 sqq. adde*: Svet. frg. p. 322 Mart. Cap. 8, 876. canicularis: *v. vol. III p. 251, 37 sqq.* hibernus: Sen. nat. 6, 1, 1 hibernis -bus (Plin. nat. 19, 64 Veg. mil. 2, 23). Colvm. 8, 8, 4 hiberni -ei solem. Mart. 6, 59, 4. hiemalis: Colvm. 11, 1, 21. lunaris:

VARRO rust. 1 capp. p. 5, 14. 1, 37, 1 ISID. orig. 6, 17, 30 fiunt in anno lunares -es CCCLIV. sementiva: OV. fast. 1, 658. sideralis: SVET. frg. p. 155. solstitialis: CIC. Tusc. 1, 94 solstitiali -e (SVET. frg. p. 322). VITR. 9, 7, 7 SVET. frg. p. 157 MART. CAP. 8, 876. vernus: PLIN. nat. 10, 94 STAT. Theb. 4, 3 AVR. Fronto p. 61, 5 N. SOL. 47, 2 a verno statim -e *serpentes* illuc confluunt.

d *de qualitate corporea*: aestifer: AVSON. 361, 4. albus: SIL. 15, 53. anhelus: STAT. Theb. 4, 681. apricus: VARRO rust. 3, 6, 5 -bus apricis. COLVM. 9, 14, 3 apricissimo -e. VAL. FL. 1, 845 APVL. met. 11, 7. ardens: COMM. apol. 1000. ater (*v. p. 1056, 8*): SEN. Tro. 21. blanda: CARM. epigr. 1223, 4 (*Romae*) ⟨nec potuit⟩ fatum vincere blanda -es. caecus: PLAVT. Pseud. 301 -e caeca (*personate, opp.* -e oculata). MANIL. 5, 463 caecum sine sole -em. calens: LVCAN. 10, 434 -em ... primo quoque sole calentem. calidus: LVCAN. 2, 725. PLIN. nat. 10, 152 calidis -bus. QVINT. inst. 11, 3, 27 calido -e. CLAVD. 22, 257. candidus (*v. p. 1056, 17*): OV. trist. 2, 142 fast. 5, 548 PETRON. 127. certa (*de aeris claritate*): VAL. FL. 4, 730. clarus, -a: CATVLL. 61, 89 clarum ... ab Oceano -em ... venientem. *al. v. vol. III p. 1272, 15 sqq.* clemens: COLVM. 11, 2, 2 clementior -es. FRONTO p. 99, 7 N. crassus (*v. p. 1056, 21*): AVIEN. ora 233 crassior -es (*de aeris crassitudine*). croceus: CLAVD. 20, 529. decolor: AMM. 16, 2, 10. dubius: SEN. Tro. 1142 premiturque dubius nocte vicina -es. PLIN. epist. 6, 20, 6. falsa: STAT. silv. 5, 3, 287 in quo *nemore* falsa -es. fervens: CORIPP. Ioh. 6, 270. fervidus: SEN. Herc. O. 723. fessus: STAT. silv. 2, 2, 48. foedus (*cf. p. 1056, 40*): TAC. hist. 1, 18 foedum imbribus -em. formosus: EPIST. Sapph. 124 ANTH. 474, 3. frequens (*de hominum frequentia*): TAC. ann. 3, 9. SVET. Cal. 15 medio ac frequenti -e. frigidus: CELS. 1, 3 -bus frigidioribus. COLVM. 11, 2, 21 FLOR. epit. 2, 6, 12. gelidus: AVIEN. Arat. 1711 aspera ... tempestas gelidusque -es et frigidus aether. hilaris (*v. p. 1056, 49*): PREC. terr. 11 ALC. AVIT. epist. 36 p. 66, 19. humidus: COLVM. 11, 2, 36 *al.* illustris: CVRT. 3, 3, 8 -e iam illustri. immotus: TAC. hist. 1, 86 sereno et immoto -e. PLIN. epist. 2, 17, 16. incertus: COLVM. 11, 2, 88 *al.* innubis: SEN. Herc. O. 238. insolatus: COLVM. 11, 3, 51 *-bus* insolatis. languidus: PLIN. epist. 6, 20, 6 dubius et quasi languidus -es. largus: SOL. 38, 8 CLAVD. 10, 248. lassus, -a: SEN. Herc. O. 489 Titan -em lassum ... mergit Oceano. VAL. FL. 7, 561. liber (*v. p. 1056, 80*): SOL. 26, 6 egressae in -em liberum. lucidus: SEN. Oed. 219 Phaedr. 571. 946 APVL. met. 10, 11. madidus: MART. 14, 1, 9 *in imagine de Saturnalibus.* mitis: PLIN. nat. 11, 20. nebulosus: CELS. 2, 1 FLOR. epit. 3, 3, 15. nimius, *de solis aestu*: LVCAN. 9, 432 ora sub nimio proiecta -e. nitidus: OV. met. 1, 603 sub nitido ... -e. 8, 1 trist. 5, 8, 32. ELEG. in Maecen. 1, 88 *Iovem* in nitidum percubuisse -em. SEN. Phaedr. 1144. nivalis: HOR. sat. 2, 6, 25 LIV. 21, 54, 7. SEN. nat. 4, 4, 3 dicimus nivalem -em, cum altum frigus et triste caelum est. FLOR. epit. 2, 6, 12. nubilus: CELS. 2, 1. SEN. Oed. 45 nubilo ... -e (PLIN. nat. 2, 100 *al.*). PLIN. epist. 5, 6, 25. nubilosus: SOL. 30, 33. obscurus: LIV. 33, 7, 4 AMM. 14, 11, 20 obscuro iam -e. oculata: PLAVT. Pseud. 301 *v. supra l. 12.* pestilens: PLIN. nat. 22, 104. placidus: OV. met. 11, 745 perque -es placidos septem. COLVM. 11, 2, 88 *al.* PLIN. epist. 5, 6, 14 sereno et placido -e. APVL. met. 11, 7. pluvialis: COLVM. 2, 12, 19. pluvius: VARRO rust. 2, 9, 13 pluviis -bus (COLVM. 2, 14, 7 *al.* SVET. Iul. 65). CELS. 2, 1 SEN. nat. 7, 32, 1 COLVM. 4, 30, 6 *al.* PLIN. nat. 2, 150. 15, 59 pluvio -e. PORPH. Hor. epod. 13, 3 POL. SILV. Ian. 22. profundus: STAT. Theb. 3, 496 profundum ... praetexe -em. purpureus: OV. fast. 3, 518 SEN. Herc. O. 1838. CARM. epigr. 1262, 6 (*Romae*). purus (*v. p. 1058, 72*): SEN. clem. 1, 7, 2 sereno et puro -e. nat. 2, 26, 7. PLIN. epist. 5, 6, 33 purissimum -em. CLAVD. rapt. Pros. 3, 2. SOL. 1, 19 -es iste a sanguine purus. quietus: COLVM. 12, 18, 7 -e quieto a ventis. rubicunda: IVL. MONTAN. carm. frg. 1, 2. serenus: VARRO rust. 2, 11, 9 LAEV. carm. frg. 22, 2 LYGD. 6, 32 PAVL. FEST. p. 363. SEN. contr. 7, 1, 4 sereno -e (SEN. clem. 1, 7, 2 nat. 1, 3, 6 COLVM. 11, 3, 57 *al.* PLIN. nat. 2, 138 *al.* STAT. Theb. 12, 234). PS. QVINT. decl. 13, 4 TAC. hist. 1, 85 PLIN. epist. 5, 6, 14 CELS. 2, 1 SEN. Thy. 263. COLVM. 2, 11, 8 -bus serenis (PLIN. nat. 11, 29). COLVM. 11, 2, 52 serenis -bus (PLIN. nat. 7, 212 *al.*). LVCAN. 5, 701 PLIN. nat. 2, 150 *al.* PLIN. epist. 2, 17, 16 FRONTO p. 103, 14 N. *al.* SOL. 30, 33. siccus: HOR. carm. 3, 29, 20 sole -es referente siccos. COLVM. 2, 11, 8 -bus ... siccis. 7, 3, 12 siccis -bus (PLIN. nat. 11, 38 siccioribus). COLVM. 12, 19, 3 sicco -e. *al.* splendidus: SEN. dial. 7, 20, 6 aversantur -em splendidum nocturna animalia. AVIEN. ora 673. tepidus: OV. epist. 4, 160 fast. 1, 456 COLVM. 4, 29, 5. 11, 3, 51 tepidis -bus. tersus: PAVL. FEST. p. 363 pro sereno dictum. torridus: AMM. 31, 12, 11. tranquillus (*cf. p. 1057, 44*): PLIN. nat. 2, 115 tranquillo -e. trepidus: SEN. Herc. O. 23 trepidus ... Cerberum vidit -es et ille solem. turbidus: LIV. 1, 16, 2 *opp.* serena et tranquilla lux. PLIN. nat. 11, 26 turbidis -bus. ventosus: COLVM. 11, 2, 78. QVINT. inst. 11, 3, 27 ventoso ... -e (PAVL. dig. 9, 2, 30, 3). FLOR. epit. 3, 3, 15). umidus, -a: OV. Pont. 4, 4, 1 australibus umida nimbis. QVINT. inst. 11, 3, 27 umido ... -e (TAC. hist. 1, 79). umectus: AMM. 16, 2, 10. unctus: MART. 11, 6, 1 unctis falciferi senis -bus (*i. Saturnalibus*).

e *de qualitate ad actionem pertinente*: acerbus, -a: *v. vol. I p. 369, 10 sqq. 37 sqq.* adversus: PLAVT. Men. 899 hic -es pervorsus atque advorsus mi optigit. almus, -a: *v. vol. I p. 1704, 42 sqq.* alumnus: MART. 12, 60, 1. amara: TIB. 2, 4, 11 et amara -es et noctis amarior umbra est. DRAC. laud. dei 3, 679. amica: STAT. Theb. 4, 612. amoenus: PLAVT. Capt. 774 Persa 768. aptus, -a: OV. fast. 4, 819 apta -es ..., qua moenia signet aratro. LIV. 1, 45, 6 sacrificio. CELS. 2, 10 ei rei. 3, 4 ad initium cibi. PLIN. nat. 17, 192 aptis -bus. atra (*de moriendi -e; cf. p. 1055, 10. 1057, 57*): *v. vol. II p. 1021, 47 sqq. adde*: CARM. epigr. 1036, 2 (*Romae*). 1262, 4 (*Romae*). beatus: *v. vol. II p. 1916, 52 sqq.* benignus: STAT. silv. 5, 1, 109 benigno ... -e. bonus, -a (*ad I et II*): *v. vol. II p. 2092, 66 sqq. adde*: SEN. Phaedr. 450 optimos vitae -es. dial. 7, 22, 3 epist. 108, 27. TAC. hist. 4, 42 optimus. VVLG. I reg. 25, 8 in -e bona (ἐφ' ἡμέραν ἀγαθήν). CORIPP. Iust. 1, 51 *de vitae tempore.* INSCR. christ. Leblant I 31, 24 (*saec. VI*) melior ... sine fine -es. *al.* CORP. VIII 9323 Die Bono ille dedit ... d. s. calamitosus: CIC. Verr. 5, 151. carus: VAL. FL. 7, 336 (*ad I A 2 a*). candidus (*v. p. 1055, 16*): PERS. 2, 1. celeber: *v. vol. III p. 738, 49 sqq.* celebratus: OV. met. 7, 430. LIV. 38, 51, 14 celebratior. clarus: CIC. dom. 90 illo clarissimo -e. Lael. 12. commodus: APVL. met. 2, 12 *-es* negotiatori commodus. 2, 13. crassus (*v. p. 1055, 20*): PERS. 5, 60 (*i. luxuriosus*). cruentus: VELL. 2, 52, 3 illum cruentissimum Romano nomini -em. damnosa: HOR. carm. 3, 6, 45. decretorius: PLIN. nat. 18, 288 decretorio -e. desperata: HIL. in Matth. 27, 2. detestabilis: COMM. apol. 1000. dirus: ACC. trag. 80 CIC. Att. 10, 8, 7. CORP. XI 6926 (*Mutinae*). durus: PROP. 2, 28, 32 *de moriendi -e.* emortualis: PLAVT. Pseud. 1237 *opp.* natali. execrabilis: LIV. 22, 30, 6. exitiabilis: PLAVT. Epid. 606. exoptatus: CIC. Mil. 43 hunc ... -em ... speratum atque exoptatum. SEN. suas. 1, 2 APVL. met. 11, 22. expectata: VERG. Aen. 5, 104 AVSON. 352, 1. fatalis: VAL. MAX. 8, 11, 2 SEN. nat. 3, 27, 1 TAC. dial. 13 VEG. mil. 3, 11. CORP. VI 22355ᵃ hic tuus fatalis -es. 25022. CARM. epigr. 1005, 8 (*prope Mogontiacum*). faustus: TER. Andr. 956 CIC. Tusc. 1, 118. COMM. instr. 2, 33, 8 faustum felicemque. felix: TER. Andr. 956. VERG. georg. 1, 276 -es ... felices operum. CIRIS 27 AETNA 636. LYGD. 3, 26 o mihi felicem terque quaterque -em! MANIL. 5, 568 VELL. 2, 107, 2 SEN. Tro. 470 LAVS Pis. 159. TEST. Ones. (Corp. III 6998) -e felicissimo natali ... Hadriani (*cf.* FRONTO p. 167, 18 N. felicissimo ... -e. COMM. instr. 2, 34, 1 -e felicissimo nostro). COMM. instr. 2, 33, 8 *l. 33.* VVLG. I Macc. 10, 55. flagitiosus: CIC. Phil. 2, 12. foedus (*v. p. 1055, 25*): CIC. Phil. 3, 12 foedo illo -e. fortunatus: SEN. epist. 66, 47 summo ac fortunatissimo -e suo. funebris: SEN. dial. 6, 4, 1 ipso funebri -e. funestus, -a: CIC. Sest. 27 o -em illum ... funestum senatui. har. resp. 23 Att. 9, 5, 2. carm. frg. 32, 10 tertio ... quoque funesto -e. LVCAN. 7, 427 Emathiae funesta -es. SIL. 11, 572. gloriosus: CIC. Lig. 37 Phil. 14, 3 TAC. hist. 5, 17 GREG. TVR. Franc. 5, 17 ipso glorioso ... -e. gratus: CIC. Lig. 37 Att. 12, 50 HOR. carm. 4, 5, 7 OV. epist. 12, 169 MART. 10, 12, 4 CORIPP. Ioh. 4, 259. gravis: CAES. Gall. 5, 43, 5. OV. Ib. 116 nocte *gravior tibi sit* -es. CELS. 3, 4 de morbo. hilaris (*v. p. 1055, 30*): TER. Ad. 287. CATVLL. 61, 11 hilari -e. IVV. 15, 41. honestus: CIC. epist. 1, 2, 2 is -es honestissimus nobis fuerat. 2, 16, 5. PROP. 3, 21, 34 mortis ... -es. PLIN. epist. 6, 31, 13. honoratus: VERG. Aen. 5, 50 CLAVD. 1, 262. horribilis: CIC. Tusc. 1, 118 *et l. 58.* hostificus: ACC. trag. 80. hostilis: STAT. silv. 2, 1, 55. idoneus: QVINT. inst. 2, 4, 35 idoneo -e. ignominiosus: TAC. hist. 5, 17. ignotus: CIC. Att. 9, 5, 2 *alter* -es in volgum ignotus est. illustris: CIC. Catil. 3, 2 non minus nobis ... illustres sunt ei -es, quibus *eqs.* ITALA Ioel 2, 31 (Tert. adv. Marc. 4, 39 p. 555, 9. ἐπιφανῆ, VVLG. horribilis). imbellis: SIL. 11, 407. indignus: AFRAN. com. 66. iners: SIL. 12, 105. infandus, -a: VERG. Aen. 2, 132 SEN. Herc. O. 770. infaustus: TAC. hist. 2, 91. infelix: CIC. Sull. 91. infestus: LVCR. 3, 899 una -es infesta. iniquus: ANTH. 418, 2 *opus* non vertat iniqua -es. innoxia: CORP. IV suppl. 6761 haec fuerat quaesita -es innoxia famae. inops: LIV. 32, 35, 3 inopem consilii -em. insignis: LIV. 6, 28, 6 si -em ... insignem ... nomine eius loci (*sc. Alliae*) timeant. TAC. hist. 4, 40 publica severitate. PAPIN. dig. 48, 16, 8. CENS. 11, 7 -es habent quadragensimos insignes. insuetus: SEN. Herc. f. 653. invisus: SEN. Herc. f. 824 dial. 10, 16, 4. HOMER. 15 invisosque -es invisaque tempora noctis. iussus: PROP. 4, 6, 64 iusso non moritura *Cleopatra* -e. intolerabilis (*sc. laborum rusticorum*): COLVM. 1, 8, 9. iucundus, -a: CIC. Catil. 3, 2 iucundi atque illustres. VAL. FL. 7, 336 o nimium iucunda -es. laetificus: ANTH. 638, 2. laetus: CIC. Vatin. 6. Pis. 33 tuum laetissimum -em. Phil. 1, 30. 10, 8 Lael. 12. ad Brut. 1, 15, 8 laetissimus ille civitati -es. VERG. Aen. 1, 732 HOR. carm. 4, 2, 41 OV. fast. 1, 87 LIV. 22, 30, 6 SEN. Herc. f. 875 Herc. O. 1187. 1675 OCTAVIA 256. 467 urbis festo laetoque -e (744). 714 LVCAN. 9, 1097 STAT. Theb. 7, 701 silv. 4, 7, 31 QVINT. decl. 388 p. 436, 21 IVV. 15, 41 TAC. Germ. 40 dial. 7 hist. 3, 38. PLIN. epist. 6, 11, 1 o -em laetum! paneg. 68, 2. 92, 4 PORPH. Hor. carm. 1, 36, 10 VVLG. iud. 19, 9 AVG. epist. 180, 3 CORIPP. Iust. 1, 200. lepidus: PLAVT. Aul. 704. liber (*v. p. 1055, 38*): CIC. fat. 2 quodam liberiore quam solebat -e. COLVM. 6, 2, 3 a tempestatibus. PLIN. epist. 7, 3, 2. lucrificabilis: PLAVT. Persa 712. luctuosus: CIC. or. frg. A IX 25. luculentus: PLAVT. Epid. 157. 341. MIN. FEL. 3, 1 tam luculento -e. lugubris: SVET. Aug. 23. maestus, -a: SEN. Tro. 240 LVCAN. 5, 741.

797 Stat. Theb. 3,708 Svet. Aug. 23. Carm. epigr. 1432,3 (*Romae*). magnus: Tac. Agr. 34. Flor. epit. 2,6,57 maior. Itala Is. 1,13 (Tert. adv. Marc. 1, 20 p. 316, 26) -em magnum *Iudaeorum* (ἡμέραν μεγάλην, Vvlg. festivitates). *al.* Hil. in Matth. 26, 4 magnus ille -es (*de -e iudicii ultimi*). 27, 3 Zacch. 3, 7. malignus: Avg. civ. 19, 10 -bus malignis. malus: Pavl. Fest. p. 69. Cels. 3, 4 (*de morbis*). Sen. Med. 510. Itala psalm. 40, 2 (Cypr. testim. 3, 1) in -e malo (πονηρᾷ, Vvlg. mala). Vvlg. eccles. 7,15 Avg. civ. 18, 51. *cf.* deterior: Pvblil. C 20. miser: Lvcil. 745 Cic. Sull. 91 Sen. contr. 7, 6, 12 Stat. Theb. 1, 196. navigabilis: Plin. nat. 1 (10) ind. 47. nequissimus: Barnab. 2,1 (πονηρῶν). niger: Prop. 2, 24ᵇ, 34 *de mortis -e.* Porph. Hor. sat. 1, 9, 72 nigrum ac per hoc tristem -em. nobilis: Plavt. Poen. 758 Sen. Herc. O. 1482. notus, -a: Moret. 78 notis . . . -bus (nonis *Pithoeus*). Sen. dial. 12,12,5 sera et nepotibus demum nostris -es nota sit, qua *eqs.* occupatus: Sen. epist. 72, 2 his . . . occupatis -bus. Plin. nat. 35, 84 Qvint. inst. 10, 7, 27. opportunus, -a: Apvl. met. 2, 12 navigiis. Vvlg. Marc. 6, 21 (εὐκαίρου). optabilis: Apvl. met. 11, 22. optatus: Plavt. Persa 773. Cic. de orat. 1, 136 o -em, . . . nobis . . . optatum! epist. 15, 12, 2 optatissimum. Ov. epist. 20, 43 Fronto p. 167, 18 N. Clavd. 10, 45 *al.* otiosus: Cic. ad Q. fr. 3, 8, 3 supplicationum. perpetuus (*cf. p. 1054, 3*): Tert. spect. 30 p. 28, 17 ille ultimus et perpetuus iudicii -es. perversus: Plavt. Men. 899 pervorsus atque advorsus. praeclarus: Cic. Verr. 3, 52 praeclarum -em illis reposuisti, Verria ut agerent. Phil. 2, 88 Cato 82. proprius: Stat. silv. 2, 7, 1 Lucani proprium -em. promissa: Verg. Aen. 9, 106 Coripp. Iust. 2, 356. prosper: Sen. Ag. 402ᵃ. Anth. 638, 5 prosperus. publicus: Sen. epist. 122, 9 -es publicus relinquatur: proprium nobis . . . mane fiat. pudibunda: Stat. Theb. 5, 296 exoritur pudibunda -es. pulcher: Plavt. Poen. 255 Lvcil. 564 Cic. epist. 4, 4, 3 Hor. carm. 1, 36, 10. 4, 4, 39. quaesita: Corp. IV suppl. 6761. quietus: Cic. leg. 2, 55 ceterorum caelestium quieti -es. Sall. Iug. 72, 2 neque . . . -es aut nox ulla quieta fuit. saevus: Val. Fl. 8, 100 Stat. Theb. 1, 52. 10, 381. saluber: Cels. 2, 1 Apvl. met. 2, 12 viatori. salutaris: Cic. Flacc. 102 Apvl. met. 11, 5. scelerosus: Afran. com. 66. securus: Tib. 3, 4, 54 Mart. 5, 20, 2 Plin. paneg. 68, 2. segnis (*cf. p. 1054, 64*): Sen. Herc. O. 60 Med. 399 Sil. 13, 685. severus: Plin. epist. 6, 31, 13. sollicitus, -a: Hil. in Matth. 5, 13 Vvlg. Matth. 6, 34 (ἡ . . . αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆς). sospes: Plavt. Poen. 1188. speciosus: Liv. 38, 52, 1. speratus: Cic. Mil. 43 speratum atque exoptatum. Amm. 16, 12, 31. stultus: Tib. 1, 4, 34 stultos praeteriisse -es. suavis: Plavt. Persa 768 hunc -em suavem meum natalem. taeter: Lvcil. 745. tempestivus: Plin. nat. 11, 54. timendus: Sen. Med. 877 mergat -em timendum . . . Hesperus. *cf.* Octavia 928. tranquilla (*cf. p. 1055, 75*): Stat. Theb. 2, 357. tristis: Cic. Pis. 33 Tusc. 1, 67 carm. frg. 42, 1 Liv. 22, 30, 6 Sen. Ag. 578 Porph. Hor. sat. 1, 9, 72. Corp. XIII 8371 tristi dia⟨e⟩. turbulentus: Cic. dom. 5 Sest. 77. turpis: Cic. Phil. 8, 20 quam hesternus -es nobis . . . turpis illuxit. vacuus: Cic. Verr. 1, 56 ad dicendum. fat. 2 ab interventoribus. Tac. ann. 4, 70 poenā. Avr. Fronto p. 84, 6 N. Hilarian. pasch. 3 quinque -es, qui supersunt ad annum finiendum, in memoriam fabricae dei vacui nominabantur. quinque enim -bus fabricatus est mundus, homo sexto -e factus est. venerabilis: Vvlg. num. 28, 18 venerabilis et sancta. victorialis: Treb. Gall. 3, 7 quasi victorialibus -bus. ultor, ultrix: Lvcan. 7, 782 Sil. 2, 495 Stat. Theb. 10, 244. utilis: Cic. Att. 12, 50 Vlp. dig. 38, 15, 2 pr. *et* 1. 49, 4, 1, 7.

speciatim: in iure publico vel civili sim.: ater, -a (*v. p. 1056, 8*): *v. vol. II p. 1021, 21sqq. adde*: Macr. sat. 1, 15, 22. auspicalis: Paneg. 2, 6. auspicatus: Varro ling. 5, 143 -e auspicato. Paneg. 11, 2 auspicatissimo -e. bonus: *v. p. 1056, 11.* civilis: *v. vol. III p. 1214, 60sqq.* comitialis: *v. vol. III p. 1798, 25sqq.* communicarius: Pavl. Fest. p. 220. communis: Atta com. 9 Svet. frg. p. 155 Macr. sat. 1, 16, 21. compitalicius: Cic. Att. 7, 7, 3. conceptivus: Varro ling. 6, 25 (consept- *trad.*). congluvialis: Svet. frg. p. 159. dominicus, -a: Tert. idol. 14 p. 47, 3. Itala apoc. 1, 10 (Apring. in apoc. 1, 10) fui . . . in spiritu dominica -e (Primas. *et* cod. h -e dominica; ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, cod. g *et* Vvlg. in dominica -e. Itin. [Silv.] 24, 8 *al.*). Comm. apol. 559 -e dominica (instr. 2, 20, 21. Itin. [Silv.] 3, 1 *al.* Gavdent. serm. 1 Avg. civ. 22, 8 epist. 15, 7, 14 Avell. p. 27, 3 Inscr. christ. Rossi I 529 [*a. 404*]). Itin. [Silv.] 25, 1. 27, 1 dominicis -bus. *al.* (Hier. epist. 22, 35, 7). Hil. in Matth. 33, 9 Gavdent. serm. 1 *al.* Filastr. *saepius.* Avg. civ. 22, 30 *al.* Isid. orig. 6, 18, 19 dominicus -es proinde vocatur, quia in eo resurrectionis domini nostri gaudium celebratur. exhaeresimus: Cic. Verr. 3, 129. fastus: Varro ling. 6, 29. 53. Cic. Sest. 33 omnibus fastis -bus. Ov. fast. 1, 48 Liv. 1, 19, 7 Pavl. Fest. p. 87. 93 fastis -bus. Plin. nat. 33, 17 Svet. frg. p. 154 Flor. epit. 1, 2, 2 Macr. sat. 1, 16, 14. Isid. diff. 6, 18, 1 in quibus ius fatur, id est dicitur. fatalis: Cod. Iust. 7, 63, 5, 1ᶜ *in re iudiciaria* (*v. p. 1056, 30*). februatus: Varro ling. 6, 34. feralis: Ov. fast. 2, 34. feriaticus: Vlp. dig. 2, 12, 2. feriatus: Pavl. Fest. p. 171. Sen. contr. 10, 4, 8 feriatis . . . -bus (Sen. dial. 1, 2, 5 Petron. 46. *apud* Ictos). Plin. epist. 3, 14, 6. 10, 8, 3 Svet. frg. p. 154 Pavl. dig. 2, 5, 2, 1. *al. apud* Ictos. Gell. 13, 22, 1 Apvl. met. 9, 11 Porph. Hor. carm. 3, 14, 11 Avg. serm. 259, 6. Isid. orig. 5, 30, 12 feriatos -es divinorum sacrorum causa institutos esse. festivus: Enn. scaen. 426 festivum festinant -em. Afran. com. 260. festus: Gloss. ἱερὰ ἡμέρα, ἑορτή. Liv. Andr. carm. frg. 7. Plavt. Aul. 380 festo -e (Poen. 848 Lvcil. 1229 Cic. fin. 5, 70 *al.*) Cas. 137. Poen. 758 -e festo (Nep. Dion 9, 1 Liv. 5, 13, 1 *al.* Colvm. 1, 8, 5 Petron. 45 Svet. Tib. 34 Test. Oncs. [Corp. III 6998] 11 Avr. Fronto p. 94, 10 N.) *al.* Ter. Eun. 560 Hec. 592 Cato agr. 143, 2 Corp. XI 3078 Tvrpil. com. 140 Lvcil. 228. 1228 Trag. inc. 223 Fann. or. frg. Iul. Vict. rhet. 6, 4 p. 402. Varro Men. 504 -bus festis (Vitr. 5, 3, 1 Plin. nat. 33, 111 Scaev. dig. 34, 2, 40, 1 Apvl. apol. 63). rust. 2, 11, 2 Cic. inv. 1, 40 Verr. 3, 51 *bis* 5, 32 *et saepe.* Cluent. 27 festis -bus (Catvll. 64, 388 Lvcr. 5, 1167 Verg. georg. 1, 268 *et passim*). leg. agr. 2, 71. Flacc. 55 pecuniam creditam . . . ad . . . -es festos. Pis. 51 -es deorum immortalium festi. *al.* Lex Vrson. (Corp. II 5439) 64, 12 *al.* Sall. Iug. 66, 2. Hor. carm. 2, 3, 6 per -es festos (Liv. 27, 31, 1). Liv. 24, 16, 15 Colvm. 12, 3, 1 Ivv. 3, 172. Tac. ann. 14, 4 Quinquatruum festos -es. Svet. Cal. 6. Avr. Fronto p. 36, 15 N. meus -es festus. Itala deut. 31, 10 (Lugd.) in -e festo scynopygia (ἐν ἑορτῇ σκηνοπηγίας, Vvlg. in sollemnitate tabernaculorum. *cf.* 33, 10 in -e festo tuo [ἐν ὀργῇ σου, Vvlg. in furore tuo]. Ier. 31, 8 [Tert. bapt. 19 p. 217, 13] in -e festo. ἐν τῇ ἑορτῇ. Vvlg. Ioh. 12, 20). Hier. epist. 22, 34, 3 festior -es. Avg. loc. hept. 4, 86 p. 595, 17 (*ad* num. 28, 17) notandum -cum festum per plures -es celebrari et tamen -em festum dici, non -es festos ipsius festivitatis celebrationem. Isid. orig. 5, 30, 12. *nota*: Plavt. Cas. 137 sine amabo ted amari, meus festus -es (*pro blandimento*). fissus: Serv. Aen. 6, 37 i. non totus religiosus. genialis: Ivv. 4, 66. genitalis: Tac. ann. 16, 14. incommodus: Petron. 30. intercalaris: Plin. nat. 2, 35 Svet. frg. p. 156. 167 Marcell. dig. 44, 3, 2 Avg. civ. 15, 12 Macr. sat. 1, 13, 9 Isid. orig. 5, 18, 28. intercisus: Varro ling. 6, 31 Macr. sat. 1, 16, 2. iudiciarius: Capitol. Aur. 10, 10. iustus: Lex XII tab. 3, 1 (Gell. 20, 1, 45) Cic. leg. 2, 22 Svet. frg. p. 156. Ov. Pont. 4, 9, 8 iusto -e. Pavl. Fest. p. 103 Macr. sat. 1, 16, 15. legitimus: Cic. Verr. 3, 129 -es is erat legitimus comitiis habendis. Sall. Catil. 18, 3 intra legitumos -es. Conc. Matisc. a. 585 p. 166, 11 legitimum -em baptismi. Isid. orig. 5, 30, 1 -es legitimus viginti quattuor horarum. lustricus: Pavl. Fest. p. 120 infantium. Svet. Nero 6 -e lustrico. Arnob. nat. 3, 4 -bus . . . lustricis. Macr. sat. 1, 16, 36. natalicius: Mart. 8, 38, 12 Arnob. nat. 7, 34 Vvlg. gen. 40, 20. natalis *saepe, ex. gr.*: Plavt. Capt. 174. Curc. 656 natali -e (Epid. 639 Rud. 1171. Cic. Att. 4, 1, 4 natali suo ipso -e. 9, 5, 1 natali -e tuo [fatali *coni. O. E. Schmidt*]. Nep. Timol. 5, 1 natali suo -e. Plin. nat. 2, 139. 7, 2 *al.*). Persa 768 Pseud. 165. 179. 234 suo -e natali (Cic. Att. 11, 9, 3 epist. 11, 14, 3 Tac. ann. 6, 5 Inscr. Revue archéol. 4. sér. XII 1908 p. 472 [*in Africa*]). 775. 1237 Ter. Phorm. 48 Varro frg. Gell. 3, 2, 6. Cic. Flacc. 102 quem ego -em vere natalem huius urbis . . . appellare possum. Sest. 131 Phil. 2, 14 fin. 2, 101. 102 *bis.* 103 Epicuri. div. 2, 87 in praedictione vitae . . . ex natali -e. 2, 98 urbis . . . natalem -em. 2, 99. Att. 3, 20, 1 -em . . . natalem reditus mei. Lvcr. 3, 712 neque natali privata videtur esse -e natura animae nec funeris expers. Caes. Gall. 6, 18, 2. Corp. VI 10096 natales -es. Nep. Timol. 5, 1 Hor. sat. 2, 2, 60 Svlpicia Tib. 3, 15, 3 Ov. ars 1, 405 Pavl. Fest. p. 242. Cels. 7, 8 solet . . . evenire . . . a primo natali -e protinus (Svet. Aug. 100). 7, 12, 4. Sen. epist. 12, 6 *opp.* extremus. Lex colleg. salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112) 2, 30 die⟨bus natalibus⟩ Dianae et Antinoi. Decret. decur. Gab. (Corp. XIV 2795) 12. Gell. 3, 2, 1 qui noctis hora tertia quartave . . . nati sunt, uter -es natalis haberi . . . debeat, isne, quem nox ea consecuta est, an, qui -es noctem consecutus est. Cens. 23, 5 qui a media nocte ad proximam mediam noctem . . . nascuntur, eundem -em habent natalem. naturalis: Cens. 23, 1 *opp.* civilis. nefastus: Varro ling. 6, 30. 53 Hor. carm. 2, 13, 1 Ov. fast. 1, 47 Liv. 1, 19, 7 Pavl. Fest. p. 164. 278 *al.* negotiosus: Tac. ann. 13, 41 *opp.* sacros. nuptialis: Sen. Herc. O. 348 Med. 985 Apvl. met. 10, 23. Corp. VIII 21241 ex -e numtiale suo. pandicularius: Pavl. Fest. p. 220 in quo omnibus dis communiter sacrificabatur. parentalis: Ov. fast. 2, 548. paschalis: Itin. [Silv.] 27, 1 *al.* Isid. orig. 6, 17, 17 Inscr. christ. Rossi I 810 (*a. 463*). profestus: Plavt. Aul. 381 profesto -e (Lvcil. 1229 Varro rust. 1, 16, 4). Lvcil. 1228 Varro rust. 1, 16, 4. Hor. sat. 2, 3, 144 profestis *-bus* (Liv. 34, 3, 9 Plin. nat. 18, 40 Svet. Aug. 71 Dom. 21). Pavl. Fest. p. 228. 253 Svet. frg. p. 155 Macr. sat. 1, 16, 13. proeliaris: Pavl. Fest. p. 226 Svet. frg. p. 156 Macr. sat. 1, 16, 14. purus (*i. februatus, v. p. 1055, 58*): Prop. 4, 5, 34 Isidis . . . -es. Ov. fast. 2, 559. religiosus: Lvcil. 745 Cic. Att. 9, 5, 2 ad Q. fr. 2, 4, 2 Liv. 6, 1, 11. 26, 17, 12. 37, 33, 6 Pavl. Fest. p. 157. 250. 313. Gell. 4, 9, 5 religiosi . . . -es dicuntur tristi omine infames impeditique. *al.* Serv. Aen. 6, 37. sacer: Varro ling. 5, 123 in -bus sacris Sabinis. Tib. 1, 3, 18 Saturni . . . sacram . . . -em. Hor. carm. 2, 12, 20. Colvm. 11, 1, 19 sacris -bus (Ivv. 6, 536 Serv. Aen. 11, 740 Avell. p. 71, 3. Plin. nat. 11, 40 Volcano. Tac. ann. 13, 41 *opp.* negotiosos. Itin. Alex. 40. Schol. Verg. Veron. georg. 2, 535 septimontii. sacrata: Mart. 4, 1, 1 Caesaris alma -es et luce sacratior illa *eqs.* Sedvl. carm. pasch. 2, 42. sacrificus: Ov. met. 13, 588. sanctus: Afran. com. 141 Dianae. Cic. Verr. 5, 151 Tib. 3, 11, 1 Tert. adv. Marc. 4, 12 p. 456, 13 sabbati -em benedictione . . . sanctum. Itin. [Silv.] 49, 1 Vvlg. exod. 12, 16 *al.* Avell.

p. 62, 10. sollemnis: CIC. Pis. 51. LIV. 5, 9, 4 *ante* sollemnem ineundis magistratibus -em. 11, 9, 11 -e sollemni (QVINT. inst. 6, 1, 16 AVR. Fronto p. 94, 7 N. FRONTO p. 95, 1 N. -e tibi sollemnissimo. VEG. mil. 4, 40 AVG. civ. 2, 4). 27, 23, 7. PAVL. FEST. p. 316 sollemni -e (SEN. contr. 9, 2, 9 MIN. FEL. 9, 6 PORPH. Hor. sat. 1, 3, 21). SEN. contr. 1, 8, 4 sollemnibus -bus (10, 4, 8 SVET. Vesp. 2 LAMPR. Heliog. 4, 3). PHAEDR. app. 19, 7. COLVM. 12, 3, 1 -erum sollemnium ornatum. PETRON. 85 SIL. 15, 416 SVET. Aug. 53. 75. Claud. 14 suis suorumque -bus sollemnibus (LEX colleg. salut. Dian. et Antin. [Corp. XIV 2112] 2, 24 -bus sollemnibus. APVL. met. 11, 29). AVR. Fronto p. 91, 22 N. hunc -em tuum sollemnem. APVL. met. 2, 31 TERT. bapt. 19 p. 217, 1 *al.* vulgaris: AVG. serm. ed. Mai 88.

t. t.: in arte medicina: creticus (*i. criticus*): ISID. orig. 4, 9, 13. efficax: CELS. 3, 4. integer: CELS. 3, 3. medicus: FRONTO p. 113, 10 N. remissus: CELS. 3, 4. *philosophice*: corporalis: AVG. gen. ad litt. 5, 2 p. 140, 1. intellectualis: AVG. gen. ad litt. 7, 22 p. 221, 23. invisibilis: AVG. gen. ad litt. 6, 6 p. 176, 16 (*opp.* -es cotidiani). spiritualis: AVG. gen. ad litt. 5, 2 p. 140, 2.

adi. a nom. propr. derivata: Aegyptiaci: ANTH. 736 tit. versus de -bus Aegyptiacis. Agonalis: VARRO ling. 6, 12 OV. fast. 1, 324. Alliensis: CIC. Att. 9, 5, 2 LIV. 6, 28, 7 PAVL. FEST. p. 7 VAL. MAX. 9, 11 ext. 4 SVET. Vit. 11. Cannensis: FLOR. epit. 4, 12, 35. Capitolinus: CIC. Att. 14, 10, 1. Cinnanus: CIC. Sest. 77. Formiani -es: MART. 10, 30, 26. Latini -es: OV. fast. 3, 177 *sc. festi.* Octavianus: CIC. Sest. 77. Pierii: STAT. silv. 1, 3, 23 *opp.* habentes carmina somnos. Pylii -es: OV. trist. 5, 5, 62 *i. Nestoris aetas.* Romanus: CENS. 24, 1 *media nox* principium et postremum est -ei Romani. Sullanus: CIC. Att. 10, 8, 7. Thessalicus: LVCAN. 7, 202. Tusculanenses -es: CIC. epist. 9, 6, 4. meus, tuus *sim. v. p. 1028, 72. 1032, 50.*

B *accedunt genetivi, ex. gr.*: PLAVT. Asin. 311 omnes de nobis carnificum concelebrabuntur -es. LEX par. fac. Put. (Corp. X 1781) 3, 13 -es operis. *ibid.* -es pequn⟨iae⟩ (CIC. de orat. 1, 168 cuius pecuniae -es fuisset. Att. 9, 5, 3 LIV. 34, 6, 13. COLVM. 1, 7, 2 pecuniarum. LABEO dig. 22, 2, 9 solvendae pecuniae [*cf.* IAVOL. dig. 17, 1, 51 solvendi. *al.*]. GAIVS dig. 3, 6, 6 datae pecuniae. PAPIN. dig. 5, 1, 41 praestandae pecuniae. VLP. dig. 26, 7, 8 creditae pecuniae). RHET. Her. 1, 4, 24 qui ad -em commeatus non venit (QVINT. inst. 7, 4, 14 MOD. dig. 49, 16, 3, 7). CIC. inv. 2, 96 sacrificii (TAC. ann. 3, 71 CAVTIO Phaonis [Corp. X 444] 23). CIC. Quinct. 57 profectionis (Mil. 52. Att. 12, 42, 1 certum -em illius profectionis. TAC. hist. 1, 62 ipso profectionis -e [SVET. Nero 19]. CAPITOL. Aur. 21, 3 sub ipsis profectionis -bus). Verr. 1, 6 inquirendi in Siciliam (*cf.* ASCON. Scaur. p. 19 inquisitionis ... -es tricenos. p. 21). 4, 37 deportandi *frumenti* (*sim. gerund. saepe*). 2, 10 his ludorum -bus interpositis (*sim.* Phil. 10, 8 iis ipsis ludorum -bus [de orat. 1, 24 ad Q. fr. 3, 1, 1 ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 55 PLIN. nat. 2, 94 TAC. ann. 3, 23]. de orat. 3, 2 extremo ludorum scaenicorum -e [*sim.* POLLIO Cic. epist. 10, 32, 2 LIV. 30, 38, 11. 45, 1, 6 PHAEDR. 5, 7, 19 TAC. ann. 15, 53 SVET. Aug. 68]. LIV. 39, 7, 9 FRONTIN. aq. 97 PLIN. nat. 35, 100 CAPITOL. Maximin. 25, 3). Phil. 3, 20 edicti (PLIN. epist. 40, 3). leg. agr. 2, 3 *consulatus* ad mei temporis -em petitus. Catil. 3, 17 exitii ac fati -em (CVRT. 3, 9, 31 COD. Iust. 9, 6, 6 pr. [*a. 239*]. INSCR. christ. Kraus I 103 [*Aug. Trever.*] in -e fati sui). CIC. Mil. 42 -es comitiorum (epist. 8, 12, 4 *coni. Weiskius.* ad. Q. fr. 3, 3, 2 SALL. Catil. 26, 5 LIV. 3, 34, 7. 26, 3, 12. ASCON. tog. cand. p. 83 Cl. ante -es comitiorum paucos. QVINT. decl. 370 p. 407, 7 sub -em comitiorum. SVET. Aug. 40 -e comitiorum [FLOR. epit. 3, 14, 6]. Aug. 46. comitiorum -es: CIC. Phil. 2, 82 SALL. Iug. 36, 4 LIV. 8, 23, 11 LIV. 26, 18, 6 -e [32, 25, 2 primo. VAL. MAX. 9, 3, 2 postero. PLIN. epist. 3, 20, 2 SVET. Dom. 10 ISID. orig. 4, 7, 7]. 27, 21, 6 -bus. 35, 8, 1). CIC. Mil. 43 -em campi (*i. comitiorum*). de orat. 1, 27 curiae. Brut. 87 cognitionis -es (PLIN. epist. 3, 9, 35 VLP. dig. 5, 1, 73, 1). fin. 2, 101 vicesimo -e lunae (*fortasse ex Graeco μηνός. cf.* PLIN. nat. 7, 161 momentis horarum insignibus lunae -erum. 18, 228 isdem lunae -bus). Tusc. 3, 6 tertius -es disputationis. fat. 30 moriendi -es (*cf.* off. 3, 45 -em necis [TAC. ann. 6, 25 utriusque necis -e]. CARM. epigr. 436, 10 (*Romae*) leti -*es* [CVRT. 8, 9, 33 leti -em CORP. VI 10096, 19]. TAC. ann. 3, 21, 34 mortis -es [CARM. epigr. 1076, 2 CELS. 3, 23. 7, 7, 15 SEN. vita patr. p. 32 epist. 27, 2. *apud* ICTOS. SEN. benef. 5, 17, 6 -es mortis. nat. 2, 59, 2 CAPITOL. Gord. 20, 3 AMBR. exc. Sat. 2, 2. VVLG. gen. 27, 2 -em mortis meae. INSCR. Bull. com. 1906 p. 325 usque in -em mortis. CORP. VIII 23592 usque -e mortis nostre. *aliter*: CARM. epigr. 1611 *v. p. 1034, 36*). Att. 3, 4 ante -em rogationis (LIV. 22, 25, 16 rogationis ferendae. FLOR. epit. 3, 14, 3). 9, 5, 2 -em Alliensis pugnae (CAES. Gall. 4, 13, 4 LIV. 10, 27, 3 FRONTIN. strat. 1, 12, 9 ante -em pugnae. TAC. hist. 2, 70. *cf.* SIL. 5, 86 camposque -emque pugnandi). 8, 3, 3 kalendarum Martiarum -e (*sim. saepe*). 9, 5, 2 -es urbis captae. 12, 42, 1 nullum a te desideravi -em litterarum. 13, 45, 1 -es (*pl.*) feriarum (PAVL. FEST. p. 194 COLVM. 2, 12, 19 PETRON. 134. TAC. ann. 4, 36 feriarum Latinarum. CORP. VI 30986a. AMM. 21, 2, 5). 13, 49, 1 -es illorum iudiciorum praestitutos esse (LIV. 2, 54, 8 iudicii -e [3, 13, 19]. 3, 13, 5 servaturum eum ad iudicii -em. 3, 58, 9 ante iudicii -em [HIER. epist. 14, 8, 1]. ASCON. Scaur. p. 18 Cl. summus iudicii -es. *al.* PLIN. epist. 5, 1, 6 TERT. anim. 7 p. 308, 12. idol. 23 p. 57, 13 in -e iudicii. *al.* [FILASTR. 59, 3. 137, 8 HIER. epist. 13, 2 *al.* AVG. civ. 17, 4]. spect. 30 p. 28, 17 *al.* ITALA Mal. 2, 17 [Aug. spec. 18 p. 86, 9] ubi est -es iudicii? [ὁ θεὸς τῆς δικαιοσύνης, VVLG. deus iudicii]. VLP. dig. 2, 11, 2, 3. COMM. instr. 2, 4 tit. de -e iudicii. HIL. in Matth. 10, 16 AVG. civ. 26, 4 *al.*). CIC. epist. 7, 1, 3 elephantorum -es. ad Brut. 1, 15, 5 etesiarum -bus. CAES. Gall. 1, 4, 2 -e constituta causae dictionis (*cf.* VAL. MAX. 38, 50, 10 causae dicendae). 3, 2, 1 -es hibernorum complures. 4, 36, 2 aequinoctii (PLIN. nat. 2, 182. 6, 212. 18, 254). NEP. Ages. 3, 1 indutiarum -es (LIV. 4, 30, 14. 30, 24, 11 *al.*). VERG. georg. 1, 205 Haedorum. 1, 253 messisque -em tempusque serendi (*cf.* PLIN. nat. 17, 170 sationis). Aen. 12, 150 Parcarum -es (PROP. 3, 5, 18 Parcae -e). TIB. 1, 3, 18 Saturni (*cf. l. 46*). PROP. 2, 11, 4 extremi funeris atra -es (VAL. MAX. 2, 6, 7 TAC. ann. 1, 8 CAPITOL. Aur. 18, 2). 4, 5, 34 Isidis ... -es (*pl.*). OV. epist. 16, 238 partūs (PLIN. nat. 10, 89 QVINT. decl. 277 p. 129, 14. 25). OV. ars 2, 256 Fortunae. trist. 4, 10, 82 poenae ... meae (PHAEDR 4, 11, 8. CYPR. laps. 23 -es). Pont. 4, 9, 61 Iani -e (*i. kal. Ian.*). fast. 4, 878 Iovis. LIV. 3, 13, 4 cui rei capitalis -es dicta sit. 3, 36, 3 primum honoris -em (*i. consulatus. cf.* STAT. Ach. 1, 286 honorum -em). 4, 46, 5 *Sergi* -es imperii erat (*cf.* 22, 27, 9 se tempora et -es imperii cum eo ... divisurum. PLIN. epist. 10, 103. FRONTO p. 167, 18 N. initi imperii. SVET. Claud. 27. 35 Nero 9 Tit. 9 Vit. 12 PANEG. 2 (10), 1 SPART. Hadr. 5, 5 Pesc. 2, 2 VOPISC. Car. 15, 6. INSCR. Rostowzew, tess. plumb. 65 -ei imperi Hadr(iani) Aug(usti) fel(iciter). *cf.* PLIN. nat. 11, 190 primo potestatis suae -e. TAC. hist. 2, 79 principatus [PLIN. paneg. 21, 2 SVET. Vesp. 6]. TAC. hist. 3, 37 consulatus [PLIN. epist. 9, 37, 5 paneg. 66, 2]). LIV. 8, 11, 15 post -em decimum Latinarum (SVET. Claud. 4 Latinarum -bus. FLOR. epit. 3, 18, 8). 9, 34, 22 censurae. 21, 63, 8 -e initi magistratus. 31, 14, 7 per initiorum (*i. mysteriorum*) -es (39, 13, 9). 40, 13, 2 lustrationum -e (*cf.* GLOSS. III 56, 11/12 -em lustri ἡμέραν τοῦ καθαρμοῦ). PAVL. FEST. p. 207 luctūs (VVLG. gen. 27, 41. *cf.* STAT. silv. 2, 6, 13 -es *lugendi*). p. 289 pridie nuptiarum -em (LAVD. [Turiae] [Corp. VI 1527] 1, 3 SEN. contr. exc. 6, 6 *al.* PHAEDR. app. 14, 3). SEN. suas. 1, 7 bienni -e (*ibid.* trienni -e. PROC. dig. 23, 3, 17 -e quinquenni. *cf. etiam* CAES. civ. 3, 20, 4 ut sexenni -e [*corr. P. Manutius*, sexies deni -es *trad.*] sine usuris creditae pecuniae solverentur). VELL. 2, 35, 1 ille senatus -es (VAL. MAX. 2, 1, 9 TAC. hist. 4, 6 *al.*). 2, 85, 1 maximi discriminis -e. VAL. MAX. 36, 39, 4 adesse Romae ad -em triumphi (39, 5, 12 VELL. 1, 10, 4 ASCON. Pis. p. 14 Cl. SVET. Iul. 37 Gallici triumphi. *al.*). SEN. clem. 1, 9, 9 locum, socios, -em ... insidiarum. dial. 10, 16, 3 -es muneris gladiatorii (QVINT. decl. 302 p. 191, 21 SVET. Aug. 43 Cal. 35 APVL. met. 10, 29 CAPITOL. Gord. 3, 8). COLVM. 3, 14, 1 vernae ... positionis -es. 3, 19, 3 silentis vel certe placidi spiritus -em. ASCON. Mil. p. 43 Cl. per omnes interregni -es. LVCAN. 4, 24 prima -es belli (*cf.* STAT. Theb. 3, 666 bellorum -em). PERS. 5, 180 Herodis ... -es. PETRON. 81 -e togae virilis (SVET. Aug. 66 Cal. 15 Claud. 2). BVC. Eins. 2, 23 Saturni -es (*l. 11* TERT. apol. 16 MARCELL. med. 2, 13 -es ... Saturni. CORP. X 2933 [*Puteolis*] -e Saturni. *ibid.* -em Saturni. *cf.* MART. 12, 60, 1 Martis alumne -es [MARCELL. med. 2, 13 -es Martis. 12, 24 -e Martis. FAST. Vind. II chron. I p. 330, 657 -e Martis. *al.*]. TERT. apol. 16 -em Solis [nat. 1, 13 p. 83, 23 -e Solis. MARCELL. med. 8, 29 Solis -e. 26, 94 *al.* CORP. III 4121 -e Solis. IV suppl. 4182 -es Solis. 6838 *al.*]. PORPH. Hor. sat. 2, 3, 290 -e Iovis [MARCELL. med. 26, 94 CORP. III 1051 *al.*]. TERT. adv. Marc. 4, 12 p. 455, 6 de -e sabbati [LACT. inst. 7, 14, 8 -es sabbati. VVLG. exod. 20, 8 -em sabbati. CORP. III 9538 diae s⟨a⟩bbati⟩. *al.*]. MARCELL. med. 8, 59 -e Lunae [CORP. III 5938 *al.*]. FAST. Vind. II chron. I p. 281, 114 -e Veneris [p. 304, 577. CORP. III 9551 -e Veneres. INSCR. Mainzer Ztschr. III 1908 p. 11 n. 35 (*Mogontiaci*) -e Veneres. *al.*]. INSCR. christ. Rossi I 4437 [*a. 397*] Mercuri [I 475 (*a. 399*) -e Mercuris. INSCR. Notiz. degli scavi 1898 p. 261, 4 re|cessit in pace -em Mercur s| VI kal. Nov. *al.*]).

PLIN. nat. 16, 188 -es siderum (18, 282). 18, 231 brumae -es (36, 72 brumae confectae -e. MART. 12, 81, 1 brumae -bus). SIL. 4, 711 prima -es iuris (*i. consulatus*). 7, 450 -es pietatis. STAT. Theb. 8, 663 Tydeos illa -es. MART. 4, 1, 1 Caesaris alma -es. 4, 88, 2 Saturni quinque fuere -es (14, 72, 2 Saturni septem ... ante -es. TAC. hist. 3, 78). QVINT. inst. 5, 10, 44 ante -em tabularum decessit. TAC. hist. 4, 72 primum illum stipendiorum et sacramenti -em. ann. 1, 8 -em illum crudi adhuc servitii et libertatis improspere repetitae. 4, 8 per omnes valetudinis *Drusi* -es (PLIN. epist. 7, 1, 5 vicensimo valetudinis -e). PLIN. epist. 10, 45 -*es* diplomatum. paneg. 16, 1 adoptationis tuae -e (SVET. Galba 17 intra sextum adoptionis -em. 18). SVET. Galba 7 expeditionis Britannicae -es. 32 nundinarum -e (VENVL. dig. 45, 1, 138 pr. certarum nundinarum -bus). LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112) 1, 5 -e natalis Antinoi (*cf.* VARRO frg. Non. p. 144 VLP. dig. 4, 4, 3, 3 MARCIAN. dig. 33, 1, 23 SPART. Carac. 6, 6 LAMPR. Diad. 6, 7. CORP. X 5654, 6 [*Fabrateriae vet.*]. XI 4391 [*Ameriae*]. 6173 [*Suasae*]. 6520 [*Sassinae*]. SPART. Hadr. 26, 8 ante -em natalis eius. LAMPR. Comm. 10, 2. VVLG. II Macc. 6, 7 in -e natalis regis [γενέθλιον ἡμέραν]. AVG. epist. 55, 2 -em natalis domini). GAIVS inst. 2, 244 -es legatorum. IVLIAN. dig. 30, 86, 2 ex -e aditae hereditatis (*sim. saepe* ICTI). SCAEV. dig. 32, 41, 2 in -em vitae testatoris (*i. mortis. cf.* VLP. frg. Vat. 73. CORP. V 5337, 9 [*Comi*] in -em vitae. VI 85 [*Romae, a. 198*] índiem vitae suae. AMBR. epist. 82, 7 COD. Iust. 12, 57 [58], 14, 1 [*a. 471*]. CORP. X 1783, 5 [*Puteolis*] ad -em

vitae eius). TERT. anim. 55 p. 389,5 in -em domini (*de ultimo iudicio. cf.* ITALA Is. 2, 12 [Tert. adv. Marc. 4, 33 p. 531, 22] -es . . . domini Sabaoth [ἡμέρα . . . κυρίου Σαβαώθ, VVLG. -es domini exercituum]. AVG. un. eccl. praef.). ieiun. 12 p. 291, 4 -e tribunalis. spect. 12 p. 14, 18 edicto -e inferiarum. ITALA gen. 27, 41 (Hier. epist. 36, 16, 5) -es passionis (αἱ ἡμέραι τοῦ πένθους, Lugd. mortis, VVLG. luctus). Is. 51, 9 (Tert. resurr. 26 p. 63, 23) sicut in primordii -e (VVLG. in -bus antiquis). 61, 2 (Filastr. 106, 1) -em retributionis (VVLG. ultionis). psalm. 19, 2 (Tert. adv. Marc. 5, 14 p. 626, 3) in -e pressurae (VVLG. tribulationis). 88, 46 (Aug. civ. 17, 10) -es sedis eius (τὰς ἡ. τοῦ θρόνου αὐτοῦ, VVLG. -es temporis). CAPITOL. Maximin. 25, 1 qui -es urbis *fuerit.* VVLG. gen. 47, 8 -es (*pl.*) annorum vitae tuae. *cf.* AVG. loc. hept. 1, 202 p. 528, 12 -es annorum saepe dicit scriptura, cum semel posset annos dicere. CORP. V 4489, 7 -bus Parentaliorum et Rosaliorum (XI 5047 [*Mevaniae*]). INSCR. Rostowzew, tess. plumb. 1096 Priscillae -es.

genet. rei, quae antecedit: v. p. 1034, 31. 37. 1035, 12. 1039, 82. 1042, 47 sqq. 1052, 24.

iuxta posita: aetas (MART. 11, 69, 7 *al.*), annus, caelum (STAT. Theb. 11, 6 *al.*), hora (SIL. 9, 549 STAT. silv. 2, 1, 55), lux (LIV. 7, 36, 6 *al.*), mensis, nox, tempora noctis (HOMER. 15), Phoebi radii (MART. 7, 12, 8), sol (ALBINOV. carm. frg. 1 *al.*), solis viae (SIL. 15, 809), tempus (LIV. 2, 45, 2 *al.*), tenebrae (SIL. 6, 562), Titan (SEN. Herc. O. 423), vita (STAT. Theb. 6, 881).

syn.: ad I A: caelum, lux, Phoebus, sol (Sol), diurnum tempus, Titan, vita. *ad I B:* tempora. *ad II:* aetas, tempus. *opp.: ad I A:* nox, quies, somnus, tenebrae, umbra. *ad I B:* annus, hora, mensis.

deriv.: diecula, diesco, diurnus. *comp.:* aequidies, meridies, semidies. biduum, quadriduum, triduum. cottidie, hodie, perendie, postridie, pridie. *Pflugbeil.*

diēsco a dieo id est incipit esse dies GLOSS. GLOSS. -it patescit (*ad* dehiscit?). V 596, 45. 46 diet nunc dies fit, -it dies fit.

diesextum *v. l. 69.*

*****diesis**, -eōs *f.* δίεσις. *in codd. scribitur subinde* dih-. *sing. genet.* -eōs, *acc.* -in, *abl.* -ī; *plur. nom. acc.* -ēs VITR., -īs MART. CAP.; *genet.* -eōn MART. CAP. 9, 933 (*graecis litteris*) BOETH. mus. 4, 6.

t. t. musicae: is tonus, qui primum sensu percipi potest: PS. CENS. frg. 12, 5 initium modi dicitur -is, dimidium semitonium, totum tonos. BOETH. anal. post. 1, 19 p. 735ᴰ hoc autem (*sc. elementum*) non idem ubique est, sed in gravi quidem uncia, in melodia autem -is. ISID. orig. 3, 20, 6 -is est spatia quaedam et deductiones modulandi atque vergentes de uno in altero sono. *quarta pars toni:* VITR. 5, 4, 3 harmoniae tetrachordum et tonos et -es habet binas: -is autem est toni pars quarta, ita in hemitonio duae -es sunt collocatae. MART. CAP. 9, 930 dico autem quidquid sonuerit aut tonum esse aut hemitonium aut quartam toni, quae -is appellatur... hemitonium dicitur quod toni medium tenet, -is vero distantiae tres sunt. 9, 933. 934. 948 in -i. 9, 950. 951 *sqq.* BOETH. mus. 1, 21 p. 213, 17 *al.* 4, 6 p. 318, 10 proportiones vel tonorum atque -eon. 4, 7 p. 324, 20 spatium -eos hoc modo significavimus *sq. nota.* *aliter:* CHALC. comm. 45 hemitonium quod dicitur, a veteribus autem -is appellabatur, limma cognominavit *Pythagoras.* MACR. somn. 2, 1, 23 hoc semitonium Pythagorici quidem veteres -in nominabant, sed sequens usus (*sc. Philolai Pythagorici v.* BOETH. mus. 3, 5 p. 277, 3 *sqq.*) sonum semitonio minorem -in constituit nominandam; Plato semitonium limma vocitavit. BOETH. mus. 2, 28 p. 260, 24 quod *spatium* nunc quidem semitonium nuncupamus, apud antiquiores autem limma vel -is vocabatur. BOETH. mus. 5, 16 p. 365, 12 *Aristoxenus* dividit tonum in duas partes atque id semitonium vocat, dividit in tres, cuius tertiam vocat -in chromatis mollis.

diestigmenon *n.* διεστιγμένον. *t. t. metricorum:* MAR. VICTORIN. gramm. VI 111, 14 huic quoque *versui* si octavam syllabam a primordio versus auferas, fiet elegion, quod -on appellatur, quasi unius interiectu syllabae distinctum.

diesuator (GLOSS.) *v. p. 722, 49.*

dietēris *f.* διετηρίς. CENS. 18, 2 idque tempus trieterida appellabant, quod tertio quoque anno intercalabatur, quamvis biennii circuitus et re vera -is esset.

?**diexenum** dextrum seu diesextum. dextrum, diexestum. GLOSS. *fort. pertinet ad* 2. bisextum.

diexodos *f.* διέξοδος. *t. t. rhet.* (*scribitur graece*): CARM. de fig. 61 -ος: fit percursio, percurro cum singula raptim. FORTVN. rhet. 2, 12 p. 108, 25 *inter partes orationis* -ov id est excessum (2, 20 p. 113, 15). GLOSS. V 567, 24 -us cursus aquarum. 379, 24 (*al.*) psyches -os animae exitus.

diezeugmenon, *genet.* -ū (*l. 82*) *n.* διεζευγμένον. *t. t. mus.:* VITR. 5, 4, 5 stantes autem *sonitus* sunt qui inter mobiles [sunt] interpositi continent tetrachordi coniunctionem et e generum discriminibus suis finibus sunt permanentes, appellantur autem sic: ... nete -on, nete hyperbolaeon *eqs.* 5, 4, 7 tetrachorda autem sunt quinque: . . . quartum disiunctum quod -ov nominatur (BOETH. mus. 1, 20 p. 207, 26. 209, 27. 1, 26 p. 218, 23). 5, 5, 2. 4 *sq.* PS. CENS. frg. 12, 3. 4 -u adiectione. BOETH. mus. 4, 9 p. 327, 18 *sqq.* 4, 12 p. 335, 3. 4, 14 p. 337, 26. *t. t. rhet.:* GELL. 2, 7, 22 (*graece*) non ergo integra est propositio dicentium 'aut honesta sunt . . . aut turpia', neque ὑγιὲς et νόμιμον -ov videri potest: deest enim diiunctioni isti tertium: 'aut neque honesta sunt neque turpia' (*cf.* MAR. VICTORIN. rhet. 1, 38 p. 246, 2 cum in propositione 'aut' est, κατὰ -ov dicitur). AQVILA rhet. 43 p. 36, 3 -ov diiunctum *sq. definitio.*

difāriam διχῶς GLOSS. [*cf.* di- *et* bifariam. *Th.*]

diffāmātio, -ōnis *f. a* diffamare. *i. q. divulgatio:* ZENO 1, 7, 4 ut . . . in publicum tota diffusa sit *impatientia,* -bus vigeat. AVG. civ. 3, 31 Christianae religionis receptionem et -em. serm. 336, 3 *Christi* praedicatione et per apostolorum constantiam -e. in psalm. 67, 1. FACVND. defens. 8, 2 p. 713ᴮ ut ex mala -e venerabilium nominum . . . puerilem gloriam captaret.

*****diffāmo**, -āvī, -ātum, -āre [*a* dis- *et* fama, *cf.* infamare. *Th.*]. diffim-: ITALA Matth. 9, 31 cod. g¹. NON. p. 274 concelebrare -are. p. 284 differre: -are, divulgare. SCHOL. Ter. p. 122, 15 traducere est publicare sive -are. GLOSS. διαφημίζω. ἐπιφημίζω. -atur publicatur, detegitur. *legitur inde ab* OV. *cf. etiam* defamo.

1 *de mala fama i. q. infamare aliquem vel aliquid, calumniari* (*accedunt abl. instr.,* de, in *c. acc.,* contra, *enuntiata* quasi, quia, *inf.*): OV. met. 4, 236 vulgat adulterium -atumque parenti indicat. TAC. ann. 1, 72 Severi libidine, qua viros feminasque illustres procacibus scriptis -verat. 14, 22 prava. 15, 49 probroso carmine. APVL. met. 1, 12 me probris. ITALA Iob 31, 30 (Aug. in Iob p. 579, 12) opprobrio sim in meo populo -atus (κακούμενος, VVLG. *aliter*). Luc. 16, 1 (codd. *et* VVLG.) hic -atus est (διεβλήθη; cod. ff² diffatus, i delatus) apud illum (ei cod. d), quasi dissipasset bona ipsius. act. 21, 21 (codd. d g. *cf.* HIER. in Gal. 1, 10 p. 385) -verunt autem de te, quia (tamquam *g*) abscensionem (discidium *g*) doceas a Moyse (κατηχήθησαν *vel* κατήχησαν, VVLG. audierunt). VVLG. sap. 2, 12 -at in nos peccata disciplinae nostrae (*ibid.* improperare). RVFIN. hist. 5, 1, 15 quae cum de nobis -ata fuissent in vulgus. CASSIOD. hist. 4, 24 quae contra absentes -verant atque conscripserant. *nota c. inf.:* PORPH. Hor. epist. 1, 19, 28 *Sappho* tribas -atur fuisse. *cf.* PS. CYPR. singul. cler. 29 de (*i. propter*) suo consortio filias ecclesiae fornicarias -ari.

2 *generatim i. q. divulgare, publicare; etiam de bona fama i. q. celebrare, laudare aliquem vel aliquid:* APVL. met. 4, 32 quarum temperatam formonsitatem nulli -arant populi. ITALA Matth. 9, 31 (codd. [*de* g¹ *v. l. 14*] Rufin. Orig. in Ios. 7, 5 *et* VVLG.) -verunt eum in tota terra illa (διεφήμισαν, in totam terram illam codd. a c g¹ h). 28, 15 (cod. e) -atus est sermo iste apud Iudaeos usque in hodiernum (διεφημίσθη, VVLG. divulgatum est verbum istud. ITALA Marc. 1, 45 [codd. e l *et* VVLG.]. VVLG. I Thess. 1, 8 [ἐξήχηται]). Marc. 14, 9 (cod k) quod fecit ista, -bitur im (*sic*) memoriam illius (λαληθήσεται, VVLG. narrabitur). PORPH. Hor. epist. 2, 1, 11 nota portenta: quae sunt in XII Herculis laboribus -ata. IVL. VAL. 3, 26 promissum ex arbore responsum -atumque. DON. Ter. Ad. 346 ZENO 1, 1, 2. 2, 16. 25 VVLG. deut. 22, 19 -vit nomen pessimum super virginem (*cf.* RVFIN. hist. 4, 18, 7 criminosa quaedam adversum nos). III Esdr. 4, 12 rex, qui sic -atur (*i. clarus est*). AVG. civ. 2, 21 -ata et praevalescente religione Christiana. 3, 10 tam grandi gloria -ari (22, 8 c. Faust. 32, 19). 3, 15. 18, 16 *syn.* vulgatum. 19, 23 legem... non obscuram et incognitam, sed omnibus iam gentibus -atam (c. Faust. 22, 2 in gentibus. gen. ad litt. 8, 7 p. 241, 2 omnibus fere gentibus). 22, 5. 8. c. Cresc. 3, 45, 49 causam. c. Faust. 12, 14 per euangelium -atus *Christus* [= ISID. in gen. 7, 5]. soliloq. 2, 11, 20. conf. 4, 14, 22 sicut venator studiis popularibus -atus (*i. nobilis*). enchir. 80 *opp.* occultare, *syn.* praedicare. epist. 71, 6. 222, 2 episcopus . . . in doctrina catholicae fidei laudabiliter -atus (FACVND. defens. 1, 6 p. 558ᴬ. 4, 2 p. 618ᶜ. *cf. l. 62*). THEOD. PRISC. eup. faen. 52 Musae trociscus omnibus -atus (loq. 71 trocisci approbatione -ati). log. 68 medici... suam peritiam vel diligentiam -antes (*i. iactantes*). LEO M. serm. 34, 2. VICT. VIT. prol. 2 gloriam . . . longe lateque gestiebant laudabiliter -ari (*cf. l. 58*). GREG. TVR. Mart. 4, 26. GREG. M. moral. 20, 22 ad aures hominum. *nota acc. c. inf.:* APVL. met. 4, 10 -at incendio repentino domum suam possideri.

part. perf. pass. pro adi. **diffāmātus**, -a, -um. *i. q. nobilis, celeber:* AVG. civ. 15, 9 illud nobile -umque diluvium. 17, 8 templum illud excellentissime -um. epist. 87, 5 episcopum vestrum famosissimum et pessime -um. 102, 14 sublimi et sublimiter -ae divinae cedere auctoritati. persev. 19, 48 Cyprianum et Ambrosium usque quaque -os viros.

deriv.: diffamatio.

diffarreātio, -ōnis *f.* [*cf. c.* dis- *et c.* confarreatio. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 74 -o genus erat sacrificii, quo inter virum et mulierem fiebat dissolutio. dicta -o, quia fiebat farreo libo adhibito. GLOSS. dissolutio inter virum et feminam. CORP. X 6662 (*Antii*) sacerdoti confarreationum et -um. *L.*

diffēnsio (VIRG. gramm. epist. 2 p. 125, 3) *v.* defensio.

diffēnsus (FEST. p. 273) *v. sub* diffindo.

differēns, differenter *v. p. 1081, 68. 1082, 21.*

*****differentia**, -ae *f.* [*a* differens, differre. *Th.*]. *de scriptura:* deferentia: VIRG. gramm. epist. 1 p. 112. *genet. plur.:* DIG. tit. libr. 31, 4 p. LV* 44 Μοδεστίνου... differention βιβλία ἐννέα. DOSITH. gramm. VII 393, 12 -a inventa est... ἡ διαφορὰ ηὑρέθη. GLOSS. διαφορά. distantia (*an partic.?*) est species diffinitionis (*v. III A*).

legitur inde a Cic., *non habent poëtae* (*v.* differitas); *inter historicos primus habet* Vell., *frequentant* Plin. nat. (158ies), *saepe etiam* Qvint. inst. Dig. Tert. Avg.; *passim legitur in* Boeth. *scriptis ad Aristotelicam disciplinam pertinentibus* (*v. p. 1068,60*). [*loci corrupti:* Plin. nat. 21,23 Physiogn. 133. *conicitur:* Tert. adv. Marc. 5,19 p. 646,18 *pro* indiff. Vindic. med. 18.]

I *i. q.* ***diversitas**, discrimen*: Serv. Aen. 10,393 'discrimina' -as (auct. Aen. 10, 529). *syn.*: discrepantia, discretio, discrimen, dissimilitudo, distantia, distinctio, diversitas, varietas; *opp.*: communio, similitudo, societas. *loci usum illustrantes: plerumque strictiore sensu de distinguendis iis, quae quandam generis vel notionis societatem habent, velut*: Cic. off. 1,94 honesti et decori. Plin. nat. 18,210 terrarum globi. Tert. adv. Marc. 2,16 p. 357,1 animi divini et humani. Avg. c. Adim. 4,17 p. 166,28 haec est brevissima atque apertissima -a duorum testamentorum, timor et amor. anim. 24 magnae ac multae -ae corporum . . . num ergo et oblivionum -ae aestimabuntur? (*sc. apud Platonem*). *de verborum significatione*: Avg. civ. 4,10 p. 158 in gremium telluris aut terrae, quia et hic aliquas -as volunt esse. *cf. p. 1068,81. de numeris*: Boeth. arithm. 1,10 inter xiiii et xviii quaternarius -am facit. 2,40 p. 137,13 -a vero est inter numeros quantitas. *de distinctione divinarum personarum*: Tert. adv. Marc. 3,20 p. 412,25 duorum Christorum. 4,35 p. 540,8 deorum. 5,19 p. 643,15 dei visibilis et invisibilis. Hil. syn. 54 cum *filius* in eo, quod alium paracletum mittendum a patre sit precaturus, -am missi rogantisque significet. *de diversitate effectus*: Plin. nat. 34,131 eximia vis est eius (*sc. spodi*), quae vino lavatur. est aliqua et in genere vini -a. 34,144 fornacium magna -a est. *laxiore sensu: de ratione diversitatis*: Plin. nat. 18,124 -ae plures, magnitudine, colore, figura, sapore (*al. sens. pluralis v. sub II*). 36,128 -a prima *magnetis*, mas sit an femina, proxima in colore. *de facultate discernendi*: Plin. nat. 36,45 fuit tamen inter lapidem atque marmor -a iam et apud Homerum. Cassian. c. Nest. 3,15,2 elegantiam iudicii tui ac -am non habebat. *de ipsa discernendi actione*: Schem. dian. 33 διαφόρησις -a personarum. Avg. civ. 10,2 'non erat ille lumen, sed ut testimonium perhiberet de lumine . . .' in qua -a . . . ostenditur *eqs. de obligatione vel consuetudine discriminis observandi*: Plin. nat. 33,41 fuit et alia Claudii principatu -a. Leo M. serm. 54,1 quidquid in hostiarum -is . . . variatum est. *sim. i. q. diversa tractandi ratio*: Amm. 15,3,2 sine innocentium sontiumque -a. Cod. Iust. 4,28,7,1 nulla -a introducenda, ob quam causam *eqs. raro dicitur de re singulari velut*: Cic. top. 31 *v. infra l. 75.* Rvfin. Greg. Naz. orat. 7,2 p. 217,24 Engelbr. *v. infra l. 77. pluralis eandem quam sing. vim habet*: Hier. epist. 58,4,2 -as in locis arbitror, si . . . frequentia urbium derelicta in agello habites.

structurae: accedit ***genetivus***: 1 *de rebus ipsis quae inter se differunt, ex. gr.*: Cic. fin. 3,31 *philosophi* nullam rerum -am esse dixerunt (3,50. Tert. adv. Marc. 4,1 p. 425,16 quid -am rerum ad distantiam interpretaris potestatum?). 4,28 exponens -as animantium. off. 1,112 naturarum. top. 17,65 *causarum*. Vell. 1,5,3 ut hominum, ita saeculorum notatur -a. Sen. dial. 6,21,3 nulla erit illa brevissimi longissimique aevi -a. nat. 1,9,10 omnium. *al.* Colvm. 7,5,1 morborum et remediorum. Scrib. Larg. praef. p. 6,11 propter -am scilicet corporum (*cf.* 271 *p. 1064,23*). Plin. nat. 1,9,36 rhomborum et passerum. 16,152 albae nigraeque hederae. *al.* Qvint. inst. 1 pr. 16 verborum proprietas ac -a. 7,1,22 haec iuris quaestionum -a est. 9,1,4 utriusque rei (*cf.* 6,2,20). 9,4,146 quae sit -a nostri Graecique sermonis. *al.* Frontin. aq. 26. Exc. Bob. gramm. I 534,22 -a ablativi et septimi casus (*cf.* Scavr. gramm. VII 28,1). Venvl. dig. 43,27,1,9 duorum capitum interdicti. *al.* Dig. Gaivs inst. 2,172 cretionum. 2,205 est et illa -a huius ⟨et⟩ per vindicationem legati, quod *eqs.* Apvl. Plat. 2,1 bonorum. Tert. adv. Marc. 2,16 p. 357,1 animi divini et humani. 4,25 p. 508,9 pro -a . . . mercedum operarum quoque credenda distantia est. pudic. 2 *cf. p. 1067, 50.* Non. p. 421 de -a similium significationum. Don. Ter. Ad. 76 *cf. p. 1067, 12.* Itala sap. 7,20 (Priscill. tract. 1,10) *ut sciam* -as (διαφοράς) arborum (Vvlg. virgultorum) et virtutes radicum. Iob 37,16 (Aug. in Iob p. 869,59) scit -am (διάκρισιν) nubium (Vvlg. numquid nosti semitas nubium . . .?). Amm. 30,8,8 honesti pravique. Avg. civ. 9,2 de -a . . . non deorum inter se . . . nec de -a deorum et daemonum . . . sed de -a ipsorum daemonum. Rvfin. Basil. reg. 13 horum . . . qui imperant -a vel diversitas. Sidon. epist. 7,14,9 graduum. Clavd. Mam. anim. p. 68,12 *anima* per gustandi sensum . . . diiudicat saporum -as. *de re singulari ab aliis discernenda*: Cic. top. 31 forma est notio, cuius -a ad caput generis et quasi fontem referri potest. Hil. c. Aux. 8 ut longe maior -a huius significationis existeret. Rvfin. Greg. Naz. orat. 7,2 p. 217,24 Engelbr. bonum pacis per discidii intellegere -am. *cf.* Schol. Cic. Bob. p. 108,4 per -am virorum illustrium, qui apud Athenienses extiterunt, quibus . . . strenuiores dicit Romanos esse debere. *singularis de genere dictus*: Plin. nat. 16,48 laricis circa Idam in Troade et alia -a (*sc. est*), montanae maritimaeque. 19,124 sativi *apii* -ae in folio *eqs.* 2 *indicatur pars ad quam differentia pertinet*: Plin. nat. 16,127 radicum. 21,100 foliorum. 18,69 calami. *in qua re appareat -a indicatur*: Plin. nat. 1,10,54 volatūs et incessūs (*sc. avium*). 9,102 colorum. *al.* (35,183 coloris). 11,281 victūs. 31,61 odoris. *quo pertineat -a*: Plin. nat. 10,73 temporum (*i. in temporibus*) magna -a avibus: perennes . . ., semenstres. 36,21 famae. 36,159 qualitatium. Petron. 84 morum. Qvint. inst. 11,1,42 propositorum et ante actae vitae. Scaev. dig. 46,3,93 pr. atquin magna est huius rei (*i. hac in re*) -a (Marcian. dig. 39,6,38 inter mortis causa donationem et omnia, quae mortis causa quis ceperit, est earum rerum -a). Vlp. dig. 46,3,31 inter artifices longa -a est et ingenii et naturae et doctrinae et institutionis. Ps. Apvl. herm. p. 266 quantitatis et qualitatis. Tert. resurr. 49 p. 101,23 dignitatis. 52 p. 108,15 corpus honoris, non generis in -am redigens (p. 109,4 gloriae, non substantiae). adv. Marc. 3,5 p. 382,4 quia non sit apud divinitatem -a temporis. Hil. in psalm. 1,5 ut -am resurrectionis (*sc. bonorum et peccatorum*) ostenderet. Cael. Avr. acut. 1,3,35 magnitudinis atque proprietatis -am plurima . . . sunt quae designant.

3 *indicatur argumentum diversitatis vel ratio distinctionis* (*simili sensu praepos.* secundum *adhibetur*): Sen. epist. 66,34 *viri boni* habent -as aetatis. Colvm. 8,16,9 litorum . . . et fretorum -as (*sc. in piscibus gignendis*). Plin. nat. 10,76 haec quoque mira naturae -a. 11,95 est quaedam et *cicadis* locorum -a. 18,60 terrae caelique. 24,34 arborum -ā placet terebinthina (*sc. resina*) . . ., nationum Cypria. Scrib. Larg. 271 propter corporum varietatem -amque aetatum, temporum aut locorum. Qvint. decl. 350 p. 378,23 cur . . . non sit -a in (*om. B*) veneno etiam temporis? nihil interest, quid faciat alias: nunc venenum est. Ivlian. dig. 42,1,60 esse aliquam et febrium -am (*i. interesse sitne gravior an levior*). Tert. ieiun. 10 *exitum domini* semper commemorari oportet sine -a horarum (resurr. 25 p. 61,24 temporum). Soran. 13 p. 9,9 *cf. p. 1067, 37.* Cael. Avr. acut. 1,3,40 *cf. p. 1067, 30.* 4 *quo efficiatur -a*: Plin. nat. 33,114 -am artis esse quod *eqs.* 34,144 fornacium magna -a est. Qvint. inst. 11,3,16 (*de vocis qualitate*) eorumne sit -a, in quibus aura . . . concipitur, an eorum, per quae . . . meat. Gell. 13,21,5 *cf. p. 1065, 17.* Avg. civ. 19,1 *sectarum* numerus duplicatur adhibitā una -a, socialis videlicet vitae (*i. quae e sociali vita nascitur*). *nota alterum genet. pendentem a priore*: Colvm. 5,5,18 nec magna est putationis -a cubantis et stantis rectae vineae. Maximin. c. Ambr. p. 17,27 -am esse divinitatis patris et filii, dei ingeniti et dei unigeniti.

genet. subiectivum: Pavl. dig. 49,14,21 neque -am admittendam esse existimo interesse putantium *eqs.* (*i. quam statuunt qui putant interesse*).

iuncturae: A ***nominativus***: 1 *verba intransitiva*: esse (*saepe deest copula*): *absolute i. q. existere*: Plin. nat. 33,41 fuit et alia Claudii principatu -a. Gaivs inst. 2,284 erant etiam aliae -ae, quae nunc non sunt. Ps. Apvl. herm. p. 266 Don. Ter. Andr. 47. Ad. 76 'interest' -a est. Vvlg. sap. 18,2 ut esset -a, donum petebam (*male versum ex* τοῦ διενεχθῆναι χάριν ἐδέοντο). Avg. civ. 4,10 p. 158 in gremium telluris aut terrae; quia et hic aliquas -as volunt esse. *accedit ratio discernendi*: differentia haec (est): Plin. nat. 18,297 (*seq. descriptio*). Avg. c. Adim. 4,17 p. 166,28 haec est brevissima et apertissima -a duorum testamentorum, timor et amor. *praedicative positum subst.*: Plin. nat. 16,165 *donax* non nisi in aquaticis natus, quoniam et haec -a est. *seq.* quod *saepe, ex. gr.*: Plin. nat. 12,130. 18,62 est et alia -a, quod. 21,94 est et illa -a, quod. Vlp. dig. 9,4,5,1 Mart. Cap. 4,396. quoniam: Plin. nat. 36,178. quippe dum: Hermog. dig. 26,7,48. ut: Qvint. decl. 345 p. 362,14 hanc esse inter duos -am, ut quidquid ille voluit, hic fecerit. Mar. Victorin. gramm. VI 128,14 esse inter eos *versus* hanc -am, ut *eqs.* Hier. epist. 18b, 5 (21), 2. Cod. Iust. 5,70,6 pr. in hoc ipso multa est -a, ut quibusdam . . ., aliis. *interrog. indirecta* (*cf. p. 1079, 8*): Plin. nat. 36,128 -a prima, mas sit an femina, *magnes*, proxima in colore. Vlp. dig. 16,1,8,2 aliquam esse -am, utrum . . ., an vero . . . . 26,8,2 nulla -a est, non interveniat auctoritas tutoris an perperam adhibeatur. Ennod. opusc. 2,121 p. 65,21. *cf.* Cod. Iust. 4,28,7,1 nullā -ā introducendā, ob quam causam *eqs. enunt. condicionale*: Pavl. dig. 27,1,31,2 illa quoque erit -a tutelarum . . ., si *eqs.* Cod. Iust. 2,55,4,6 qualis . . . -a est, si . . . vel . . .? 4,30,16 sive . . . sive. *saepius. infinitivus*: Vvlg. I Macc. 3,18 non est -a in conspectu dei caeli, liberare in multis, et in paucis (οὐκ ἔστι διαφορὰ . . . σώζειν ἐν πολλοῖς ἢ ἐν ὀλίγοις). *nota seq. acc. c. inf., ubi dicendi vel sentiendi notio in contextu latet*: Plin. nat. 19,135 mira -a . . . candidis *betis* alvum elici, nigris inhiberi. 21,40 illa quoque non omittenda est *seq. acc. c. inf. accedit* unde: Avg. civ. 11,5 p. 468 nec fuisset aliqua -a, unde tempus tempori eligendo praeponeretur. *dat.*: Plin. nat. 10,73 temporum magna -a avibus. 16,47 alia . . . generibus ipsis in sexu -a. 18,78 *al.* Cod. Iust. 4,32,28 pr. *ablat.*: Plin. nat. 15,100 *v. p. 1065, 21.* 18,124 -ae plures, magnitudine, colore, figura, sapore. 24,127 Indici *Lycii* -a glaebis extrinsecus nigris, intus rufis. *accedunt praepositiones*: ab: Plin. nat. 18,279 magnae -ae a prioribus, aliis . . ., aliis . . ., aliis . . . appellantibus. 21,25 -a a liliis et haec, quod *eqs.* 36,55 -a eorum est ab ophite, cum sit *eqs.* -a fit ab *v. p. 1065, 49.* apud: Plin. nat. 17,53 apud priscos. 37,142 aliae apud Magos -ae sunt (*i. esse putantur*) in *achatis*. Qvint. inst. 5,10,1 apud

Graecos est aliqua horum nominum -a, etiamsi vis eodem fere tendit. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1,49 p. 39,18 Engelbr. *alio sensu v. infra l. 23.* contra: PLIN. nat. 32, 30 -a tantum contra genera est mixturae (*i. in generibus*). cum (*cf. p. 1080, 67*): PRISC. gramm. II 19,11 est aliqua in pronuntiatione *f* litterae -a cum sono ph (*cf.* COD. Iust. 5, 4, 23, 1ᵇ neque -am aliquam eas [*sc. mulieres*] habere cum his, quae nihil simile peccaverunt). in *c. abl.*: *de rebus quarum diversitas notatur*: CIC. ac. 2,111 quaedam in visis. fin. 5,19 ut, quanta -a est in principiis naturalibus, tanta sit in finibus bonorum malorumque dissimilitudo. SEN. epist. 100, 1. PLIN. nat. 7, 52 plures in homine quam in ceteris omnibus animalibus -ae. *al.* QVINT. inst. 3, 7, 25 eadem (*sc. quae in nationibus*) in singulis (*sc. hominibus*) -a. 3, 8, 7 *al.* *de ratione diversitatis*: COLVM. 4,24,3 orientis atque occidentis haud sane magna est in putatione -a. PLIN. nat. 14, 117 in gustatu. 19, 112 in tempore. *al.* QVINT. inst. 3, 6, 47 est . . . multa in nominibus -a (*cf.* RVFIN. Adamant. 2, 22 *p. 1066, 8*). GELL. 13,21,5 tanta...iuncturae -a est in consonantia vocum proximarum. *nota bina adiectiva per disiunctionem intellegenda*: PLIN. nat. 15, 88 sola -a generum in putamine duro fragilive *eqs. al.* PAVL. dig. 5, 3, 38 potest in eo -a esse, ut. inter: PLIN. nat. 15,100 acinorum quoque magna est -a, primum inter uvas ipsas callo *eqs.* 16, 16 inter se quoque generum singulorum -ae *sunt.* 17, 122. QVINT. decl. 328 p. 291,10 inter liberos haec una -a est apud animum patris, quod *eqs.* 345 p. 362, 13 hanc esse inter duos -am, ut *eqs. al.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 128,14. *cf. p. 1064, 58.* VLP. dig. 46, 3, 31 inter artifices. HERMOG. dig. 26,7,48 inter bonorum ventrisque curatorem et inter curatorem furiosi. *saepe* DIG. GAIVS inst. 2,18 inter mancipi res et nec mancipi. 4,66. SCHOL. Hor. ars 236 ('*tragico differre colori*') id est non sic volo esse -am inter satyricum et tragicum, ut in moribus nulla sit -a. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 49 p. 39,18 Engelbr. inter docere et doceri nulla erit -a, nulla discretio? *al. nota*: INST. Iust. 2,1,40 inter quae (*sc. praedia*) nec non Italica praedia...nulla -a est. -am adhibere, facere, habere, intellegere, observare, scindere inter *v. sub his verbis.* iuxta: FAV. EVL. p. 15, 10 est autem sonorum plurima -a iuxta cordarum intentionem. pro: TERT. anim. 24 magnae . . . ac multae -ae corporum pro gentilitate, pro magnitudine *eqs.* sub: TERT. adv. Marc. 2,16 p. 357, 1 erit et animi divini et humani -a sub eisdem licet vocabulis sensuum. *nota iuncturas attributivas*: ad: PLIN. nat. 1, 2, 80 -a gentium ad rationem mundi. PRISC. gramm. II 3,10 quid sit dictio, quae eius -a ad syllabam. adversus: TAC. dial. 33 -am nostrae desidiae et inscientiae adversus ... eorum studia demonstrasti. in *c. abl.*: TERT. anim. 55 agnosce...-am ethnici et fidelis in morte. inter: FEST. p. 278 inter sacrum autem et sanctum et religiosum -as bellissime refert. AVG. civ. 9, 2 de deorum inter se -a. per: PLIN. nat. 1, 16, 53 -ae arborum per corpora et ramos. *cf.* 1, 21, 60. 1, 30, 28. secundum: BOETH. mus. 5, 4 p. 355, 22.

alia: PLIN. nat. 16,105 tanta -a ab eodem genere fit sexu (*cf.* 16, 111). 32, 18 -am pabulo constare non est dubium. QVINT. inst. 7, 10, 4 recepta est a doctissimis haec -a et apud plurimos ac prudentissimos durat. TERT. nat. 1,12 quodsi de hoc -a intercedit. HIL. c. Aux. 8 ut longe maior -a...existeret. BOETH. mus. 5,4 p. 355, 22 sonorum -as . . . in qualitate consistere. *absolute in exclamatione*: TERT. adv. Val. 37 p. 211, 9 o -a!

2 *verba transitiva*: PLIN. nat. 18,162 soli -a admonet... discribere. 35, 29 -ā colorum alterna vice sese excitante. TERT. orat. 6,22 distinguere . . ., ubi . . . -a postulat. AVG. civ. 19, 2.

B *genetivus*: TAC. dial. 15 ut causas huius infinitae -ae scrutetur ac reddat. AFRIC. dig. 13, 4, 8 -ae . . . argumentum esse . . ., quod *eqs.* VLP. dig. 49, 1, 13, 1 ratio (GAIVS inst. 1, 123 TERT. resurr. 5 p. 32, 9 ieiun. 14). GELL. 1, 3, 29 discriminumque ac -arum tenuitates. TERT. adv. Marc. 3, 15 p. 401 status. PS. HIL. libell. 1 certam esse formam . . . -ae inter Iudaeos et Graecos. COD. Iust. 6, 28, 4, 1 sub obtentu -ae introductum vitium. *pendet ab adiectivo*: MAXIMIN. c. Ambr. 51, 12 apostolus . . . -ae memor. *a* causā: PRISC. gramm. II 372, 11 -ae . . . causa multa solent vel taceri vel contra regulam proferri. CASSIOD. gramm. VII 201,27 heri adverbium temporis -ae causa *habet aspirationem eqs.*

C *dativus*: TERT. adv. Prax. 14 p. 251, 5 scripturam -ae patrocinari per visibilis et invisibilis distinctionem.

D *accusativus*: 1 *de iis qui discernunt*: *de perceptione, cognitione sim.*: agnoscere: TERT. anim. 55. animadvertere: QVINT. decl. 309 p. 217, 8 in lege nullam animadverto -am. CLAVD. MAM. anim. p. 17,5 animadvertamus non locorum distantiam, sed -am meritorum. cernere: MAXIMIN. c. Ambr. 54,35 ut evidens ac manifesta in personis -a cernatur. deprehendere: PLIN. nat. 31, 42 comparatione -a supra dicta deprehenditur. diiudicare: CLAVD. MAM. anim. p. 68, 12. dinoscere: FRONTIN. aq. 26. intellegere: PLIN. nat. 27, 62 SCAEV. dig. 33, 2, 38 TERT. orat. 22 COD. Iust. 11, 48, 21, 1. invenire: COLVM. 7, 5, 1 paucae parvaeque . . . -ae possunt inveniri. PLIN. nat. 8, 64. 37, 103 QVINT. inst. 5, 2, 5 DOSITH. gramm. VII 393, 12 (ἡ διαφορά). novisse: COLVM. 8, 16, 9 litorum . . . et fretorum -as nosse oportet. PALLAD. 25 p. 311ᶜ divinam gratiam meruit . . . ut et bonorum ac malorum spirituum -as nosset (κατηξιώθη . . . διακρίσεως πνευμάτων). scire: ITALA sap. 7, 20 (VVLG.). *cf. p. 1063, 66.* Iob 37, 16 *cf. p. 1063, 68.* *de declarando, affirmando, exponendo, constituendo*: aestimare: TERT. anim. 24 num ergo et oblivionum -ae aestimabuntur? constituere: TERT. adv. Prax. 13 p. 249, 9 -a constitueretur inter cultores unius et plurimae divinitatis. castit. 7 -am inter ordinem et plebem constituit ecclesiae auctoritas. dare: RVFIN. Adamant. 2, 22 Megethius, qui tria principia definierat . . ., nihil aliud quam in nominibus -am dedit. BOETH. herm. pr. 1, 2 p. 49, 2. *alio sensu infra l. 54.* declarare: TERT. anim. 11. demonstrare: PLIN. nat. 14,127 TAC. dial. 33. *cf. p. 1065, 42.* dicere: PLIN. nat. 19, 186. disserere: PS. HIL. libell. 1. distinguere: HIL. in psalm. 1, 5. explicare: CIC. fin. 3, 31. exponere: CIC. fin. 4, 28 -as animantium. PLIN. nat. 23, 31 vini genera -asque. facere (*alio senso infra l. 55*): PLIN. nat. 37, 51 *Callistratus* -am novam fecit. LACT. epit. 33 (38), 8 qui . . . nullam facit -am delictorum. CHALC. comm. 56 opinionum et scientiae. AVG. civ. 20, 6 bonorum et malorum. *accedit* inter: VLP. dig. 9, 4, 2, 1 Celsus tamen -am facit inter legem *illam* et legem *illam*. CLAVD. MAM. anim. p. 148, 21 propheta inter caelum et caelum caeli tantam -am fecit, quanta ferme est inter hoc caelum et terram. ISID. diff. 1, 299. habere, *i. q.* *statuere, facere* (*alio sensu l. 61. p. 1068, 21*): MOD. dig. 48, 1, 2 non habitā -ā. SEVERIN. doctr. p. 128 -am habe inter bonum et malum. inducere: COD. Iust. 7, 7, 1ᵇ *saepius.* introducere: COD. Iust. 4, 39, 9 *al.* ostendere: HIL. in psalm. 1, 5 *cf. p. 1064, 15.* persequi: PLIN. nat. 13, 40 vinorum -as (-a *M, sc. fit*). ponere: PLIN. nat. 24, 143. reddere: SEN. nat. 1, 9, 10. referre *i. q. enumerare*: FEST. p. 278. *alio sensu infra l. 43.* scindere: TERT. adv. Marc. 4, 6 p. 433, 3 inter hos magnam et omnem -am scindit. 5, 19 p. 643, 15 ne quam...-am scindat dei visibilis et invisibilis. signare: QVINT. inst. 6, 2, 20 ut proxime utriusque (ἤθους *et* πάθους) -am signem. 9, 1, 4. *varia*: addere: AVG. civ. 19, 1 addita -a ex Academicis novis. *saepius. opp.* removere. adhibere: AVG. civ. 9, 1 *saepius.* adicere: SCHOL. Cic. Bob. p. 127 hinc istis civitatibus adicit -am, quod Atinates..., Tusculani.... admittere: PAVL. dig. 49, 14, 21. afferre: PLIN. nat. 34, 96 quantum ea res -ae afferat. custodire: QVINT. inst. 11, 1, 39. expellere: COD. Iust. 4, 27, 3 pr. explodere *i. q. extinguere*: COD. Iust. 7, 15, 1, 3 explosā antiquā personarum -ā. *al.* interpretari: TERT. adv. Marc. 4, 1 p. 425, 17 quid -am rerum ad distantiam interpretaris potestatum? observare: COD. Iust. 7, 71, 8, 6 nulla ... -a inter ... observanda. 4, 31, 14 pr. nullā -ā in rem (*sc. actionibus*) vel personalibus actionibus inter se observandā. recipere: QVINT. inst. 7, 4 recepta est a doctissimis haec -a. *alio sensu infra l. 73.* referre: CIC. top. 7, 31 forma est notio, cuius -a ad caput generis et quasi fontem referri (*i. reduci*) potest. removere: AVG. civ. 19, 1 *saepius* (*opp.* addere). servare: COLVM. 3, 21, 9 has -as servat pro situ et positione locorum. QVINT. inst. 1, 7, 4 AMM. 16, 12, 41. (sibi) subicere: QVINT. inst. 11, 3, 150. suggerere (*i. q. commemorari*): INST. Iust. 2, 23, 7 omnibus nobis suggestis tam similitudinibus quam -is. tenere: MAR. VICTORIN. rhet. 197, 2 hanc -am teneamus, quod *eqs.* MAXIMIN. c. Ambr. 130. tollere: CIC. ac. 2, 111. TERT. anim. 12. COD. Iust. 4, 34, 12 e medio. 2 *de iis quae discernuntur vel ad -am pertinent*: augere: PLIN. nat. 16, 211 in omnibus silvestria et mascula -am (-a *codd.*) cuiusque generis augent. dare: PLIN. nat. 10, 43 illarum generi cantus oris, his magnitudo -am dedit. facere (*de causis diversitatis*): PLIN. nat. 16, 166 -as faciunt et folia. 16, 245 odor virusque. 19, 54 opes -am facere in cibo etiam uno asse venali. 31, 90 salinarum sinceritas summam fecit suam -am quadam (quandam *pars codd.*) favilla (favillam *codd.*) salis, quae levissima ex eo est et candidissima. QVINT. inst. 12, 10, 17 orationis -am fecisse et dicentium et audientium naturae videntur. AVG. quaest. hept. 3, 8. habere: PAVL. FEST. p. 129 hae *manubiae* propriam -am habeant. CELS. 7, 6 cum omnia ista mediocres -as habeant. SEN. nat. 7, 5, 5 *cometas* hanc habentes -am, quod *eqs.* epist. 66, 34 *viri boni* habent -as aetatis. 94, 35. PLIN. nat. 16, 21 pediculi brevitas proceritasque -am habet. QVINT. inst. 5, 10, 25 civitatium leges, instituta, opiniones habent -am. PRISC. gramm. II 403, 14 'lego legas' et 'lego legis'... etiam in prima persona habent -as temporum. VVLG. Sirach prol. et ipsa lex et prophetae . . . non parvam habent -am (οὐ μικρὰν ἔχει τὴν διαφοράν). *accedit* ab: ENNOD. opusc. 2, 20 ut . . . nec apud vos habeant a veritate -am odia. cum: COD. Iust. 5, 4, 23, 1ᵇ *cf. p. 1065, 6.* inter: CET. FAV. p. 297, 6 genera arborum has inter se vires et -as habent. praestare: PLIN. nat. 4, 39 tantam -am sortis praestitere duo homines. recipere: PLIN. nat. 14, 13 tot -as vel sola . . . Italia recipit. HIL. syn. 33 nec recipit -am confessa in utroque (*sc. patre et filio*) sine diversitate dominatio. *antec. syn.* dissimilitudo. sentire: COLVM. 3, 5, 2 *semina* non magnam sentiunt diversitatem, cum ex mediocri materia in exilem translata sunt. PLIN. nat. 2, 80 luna ingruentium solis radiorum...-as (-am *M*) sentit (*cf. sub II*). 31, 13 homines. significare: PAVL. FEST. p. 13 'at' -am rerum significat.

E *ablativus*: PLIN. nat. 13, 21 *signare.* 19, 80 genera raphani Graeci fecere tria foliorum -ā. 24, 34 arborum -ā placet terebinthina (*sc. resina*), nationum Cypria *eqs.* 28, 119 *dinoscere.* 31, 52 neque aequalis amnium . . . gustus est magna alvei -a. 34, 125 quidam du-

plici -a fossile aut facticium appellant *chalcanthum*. Ps. QVINT. decl. 10, 1 occupare quendam maerentium principatum -ā calamitatis. TERT. adv. Val. 29 ex posteritate (*i. subole*) ipsius Adae, moralibus quoque iis tripertitā, Cain et Abel et Seth. AVG. civ. 8, 14 homines ... infra deos et daemones constituti sunt ... -ā meritorum. 14, 13 qua -*a* civitas ... utraque discernitur (PRAEDEST. 1, 53 p. 606^B). 15, 10 p. 76 de -a, qua ... videntur annorum numeri dissonare. quant. anim. 14, 24 *corporea magnitudo* tribus illis -is (*sc. longitudine, latitudine, altitudine*) consummatur. PHOEBAD. c. Arrian. 2 maior pater filio dicitur, non tamen eā -ā, qua filio pater maior est, sed *eqs.*

F *praepositiones*: ab: DON. Ter. Ad. 76 'hoc pater ac dominus' a -a personarum et officiorum. *cf. p. 1068, 73.* ad: TERT. resurr. 45 p. 93, 9 ad ... -am pertinere. adv. Marc. 4, 35 p. 540, 8 non ... numerus faciet (*absol.*) ad -am deorum. anim. 18 ad -am sensualium et intellectualium non aliud admittimus quam rerum diversitates. AVG. civ. 5, 6 ad ... corporum -as afflatus quosdam valere. 19, 8 attinet. causa: *v. p. 1065, 65.* cum: CLAVD. MAM. anim. p. 146, 18 quia cum -a dignitatum sit distantia locorum. de: SVET. Aug. 40, 4 cum et de numero et de condicione ac -a eorum qui manumitterentur curiose cavisset. CHAR. gramm. I 173, 16 quaedam de -a ... collegimus. ROMAN. Char. gramm. I 205, 16 qui de -is scripserunt *etc. inscriptiones librorum v. p. 1068, 79.* ex: QVINT. inst. 12, 10, 70 *orator* multa ex -a personarum, locorum temporumque mutabit. AVG. civ. 19, 1 p. 349 ex hac ... -a duplicantur *sectae*. COD. Iust. 2, 52, 7 ex -a ... locorum induci discrimen. *cf. p. 1068, 73.* in *c. acc.*: TERT. resurr. 52 p. 108, 15. *cf. p. 1063, 48.* in *c. abl.*: QVINT. inst. 11, 3, 152 *observatio* est in -a partium (*sc. orationis*) *eqs.* AVG. civ. 10, 2 in qua -a ... ostenditur. 19, 1 in illa ... -a ... quaeritur. iuxta *i. q. secundum*: HIER. in Is. 11, 1. 2 p. 157 non quod diversus sit *spiritus* iuxta -am nominum, sed unus atque idem. CAEL. AVR. acut. 1, 3, 40 iuxta aetatis -am gravius affici dicunt iuvenes ceteris aetatibus; iuxta sexum *eqs.* per: RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 2 p. 217, 24 Engelbr. *cf. p. 1063, 77.* AVG. c. Faust. 20, 10 quamquam per multas -as aliter atque aliter quaeque res ad discernendum dividi soleat *eqs.* ... per hanc -am (*sc. volatilium et quae volare non possunt*) quadrupeda hominibus sunt similiora quam avibus *eqs.* (SIDON. epist. 9, 8, 2 per actionum -am, non tamen per locorum distantiam dividemur). SORAN. 13 p. 9, 9 non ... aequabiliter, sed per -am aetatis et naturae. COD. Iust. 6, 58, 13, 3 ut *tractatus* non per -am personarum vel rerum vacillare noscatur. pro: COLVM. arb. 21, 1 ficorum genera ... dispari loco pro -a agri seruntur (5, 10, 10). PLIN. nat. 16, 19 *folia* pro -a generum breviora vel longiora. Ps. APVL. herm. p. 277. TERT. adv. Marc. 4, 25 p. 508, 9 pro -a ... mercedum operarum quoque credenda distantia est. AVG. c. Iul. op. imperf. 4, 18 pro -a sententiarum. CAEL. AVR. acut. 1, 15, 121 ut pro -a his lucidus, illis obscurus (*sc. aër*) sit adhibendus (chron. 4, 1, 2). 3, 17, 173 *mutare*. propter: SCRIB. LARG. praef. p. 6, 11 non omnes *compositiones* omnibus conveniunt propter -am scilicet corporum (271). PETRON. 84. AVG. civ. 13, 24 nonnulli ... Latini propter -am hoc vocabulum non spiritum, sed flatum appellare maluerunt. secundum: TERT. pudic. 2 secundum hanc -am delictorum paenitentiae quoque condicio discriminatur. VINDIC. med. 18. 19. sine: PLIN. nat. 6, 164 Agrippa *sinum Arabicum* [XVII] XXXII *p. taxavit* sine -a laterum. PROB. app. gramm. IV 202, 5 inter animam et animum hoc interest, quod anima sine -a esse intellegitur, animus vero varius et mutabilis esse cognoscitur (ISID. diff. 1, 54). PAPIN. dig. 49, 17, 15, 3 sine -a causarum quod (*i. nulla nascente -a ex eo quod*) *eqs.* TERT. resurr. 25 p. 62, 1 *al.* SOL. 15, 3 *Agathyrsi* caerulo picti ... nec hoc sine -a: nam quanto quis anteit, tanto propensiore nota tinguitur. DON. Ter. Andr. 175 sine -a est importuna lenitas. AMM. 15, 3, 2 sine innocentium sontiumque -a. 30, 8, 8 sine honesti pravique -a. SCHOL. Cic. Bob. p. 164, 8 ab exemplo iudicando non sine -a tamen personarum.

adiectiva notabiliora: *de numero*: PLIN. nat. 11, 141 numerosae varietates ac -ae (15, 18. 34, 142). PLIN. nat. 18, 124 -ae plures. *cf. p. 1064, 78.* PLIN. nat. 34, 125 duplici -ā. 15, 85 quadruplex. 2, 215 multiplex. QVINT. inst. 9, 45 quod ... habet ... non simplicem -am. *sim.* QVINT. inst. 11, 3, 17 *vocis* -*a* est tripertita, acutae, gravis, flexae (AVG. mus. 2, 5, 7 tripartita). CLAVD. MAM. anim. 2, 12 p. 146, 18 ternarium caelorum numerum -amque. ISID. diff. 1, 5 quadripartita. *de magnitudine*: exigua: PLIN. nat. 35, 183. grandis: ENNOD. opusc. 2, 121 p. 65, 21 nec grandis est -a. immensa: PLIN. nat. 24, 143. 36, 21. infinita: TAC. dial. 15. ingens: SEN. nat. 100, 1 QVINT. decl. 332 p. 308, 15. longa: VLP. dig. 46, 3, 31. magna: PLIN. nat. 18, 275 *al.* multa: QVINT. inst. 3, 6, 47. 12, 10, 70. summa: PLIN. nat. 31, 90 *cf. p. 1066, 57.* tanta: PLIN. nat. 37, 200 iam tanta -a est, ut *eqs.* *de ordine*: PLIN. nat. 21, 90 -a prima: silvestris *crocus* et mitior. QVINT. inst. 2, 15, 1 prima atque praecipua opinionum ... -a (*sc. est*), quod *eqs.* *varia (per ordinem litterarum)*: AVG. c. Adim. 4, 17 p. 166, 28 brevissima et apertissima. communis: QVINT. inst. 1 pr. 16 verborum proprietas ac -a omnibus, qui sermonem curae habent, debet esse communis. contraria: IREN. 2, 7, 4 -as ... angelorum contrarias invicem (*cf. p. 1081, 28*) debent ostendere. evidens: AVG. civ. 13, 23 p. 590 evidentissimam -am. MAXIMIN. c. Ambr. 136 evidens ac manifesta. insolens: PLIN. nat. 33, 41. manifesta: PLIN. nat. 18, 275 QVINT. inst. 5, 23. mira: PLIN. nat. 24, 17. nota: PLIN. nat. 18, 48 -a *est* notior, quam ut indicari deceat. nova: PLIN. nat. 37, 51. peculiaris: PLIN. nat. 16, 116. (non) pia: COD. Iust. 6, 58, 14, 1. praecipua: PLIN. nat. 28, 119. publica: PLIN. nat. 16, 88. rationabilis: COD. Iust. 5, 3, 20, 1. similis: QVINT. inst. 12, 10, 7. supervacua: COD. Iust. 2, 52, 7. *nota adi. pro genetivo positum*: PLIN. nat. 2, 215 lunaris (*i. lunae*) -a. TERT. resurr. 45 p. 93, 9 ad moralem, non ad substantialem -am pertinere (adv. Val. 29 p. 204, 22). *ablativus absolutus*: PLIN. nat. 6, 143 nullā -ā. 16, 9 magna ... locorum -a (18, 217. 22, 6 magno intervallo magnaque -a). 35, 183 exiguā coloris -ā. 36, 20 reiectam *a Cois Venerem* Cnidii emere, immensā -ā famae. PLIN. nat. 33, 126 dicunt, quantum auri sit in *vena* ... scripulari -ā. 24, 17 *cedri pix* defuncta corpora ... servat, viventia corrumpit, mirā -a, cum *eqs.* QVINT. inst. 7, 4, 2 hac sola -ā. PLIN. nat. 35, 28 aetatis salvā -ā (AMM. 16, 12, 41. *cf.* 21, 16, 1 bonorum ... vitiorumque eius -ā vere servatā).

II *translate de iis ipsis quae inter se differunt*: *i. q. species differentes*: CIC. top. 31 genus est notio ad plures -as pertinens. SEN. dial. 3, 4, 2 stomachosum, rabiosum *eqs.*, quae omnia irarum -ae sunt. PLIN. nat. 1, 33, 20 -ae aeris et mixturae (*nom.*). 1, 33, 41. 13, 104 -*ae* maxime fructibus fiunt. 23, 29 musta -as habent naturales has ... cura -as innumerabiles facit (35, 192. CASS. FEL. 12 p. 19 tres -as habere verrucae ostenduntur. *cf. p. 1066, 61*). 23, 127 argenti duae -ae. QVINT. inst. 11, 2, 50 *Crassus* quinque Graeci sermonis -as (*i. dialectos*) ... tenuit. CHAR. gramm. I 168, 10 praeteriti tamen -ae sunt quattuor, incohativae sive imperfectae ..., praeteritae ..., oblitteratae ..., recordativae. AMBR. Iac. 2, 9, 39 septem vocum -as oblocutus. RVFIN. Orig. in num. 27, 1 *deus* innumeras creavit ciborum -as pro diversitatibus ... vel humani desiderii vel naturae animalium. AVG. virg. 46, 46 fructificationis. SORAN. 87 p. 31, 12 reliquae ... -ae scilicet substantiae et coloris malum lac ostendunt. MART. CAP. 7, 736 motūs totidem -ae sunt. 9, 975 pedum. 9, 980 dissimilitudinum. *al.* CLAVD. MAM. anim. 1, 18 p. 68, 12 *anima* per gustandi sensum ... diiudicat saporum -as. AVELL. p. 748, 23 gentium. CASS. FEL. 37 et sunt duae passionis -ae. BOETH. herm. sec. 2, 7 p. 141, 26 earum propositionum ... tres fiunt -ae. ISID. diff. 1, 299 iniquitatis ... tres sunt -ae: suggestionis, delectationis et consensus. *nota promiscuum usum velut*: MART. CAP. 4, 396 quantitatis -a est, quod *eqs.* ... erunt ergo duae -ae in quantitate, quod *eqs.* *i. q. sortes diversae*: HIER. in Nah. 1 p. 544 tres -as quas dominus in parabola sementis (*Matth. 13*) posuit ... videtur mihi propheta replicare. *de successione i. q. status vel gradus*: PLIN. nat. 2, 81 sol ... quattuor -as habet. 18, 221 omnes eae -ae (*sc. anni*) fiunt in octavis partibus signorum. AVG. divers. quaest. 66, 3 quattuor esse -as etiam in uno homine, quibus gradatim peractis in vita aeterna manebitur. *i. q. sententiae divergentes*: AVG. civ. 8, 8 (*seq. syn.* dissensiones). *nota singularem*: PAVL. FEST. p. 121 lingua non solum pars corporis, sed etiam -a sermonum.

III *t. t. dialecticae*: A *pars definitionis, opp.* genus, species (*cf.* CIC. top. 31 *p. 1063, 75*): QVINT. inst. 7, 3, 3 genus est animal, species mortale, -a irrationale (*de equo*). *cf. p. 1082, 15.* GELL. 4, 1, 9 genere proposito et -is appositis (*cf. quae antecedunt*). 4, 1, 10 definitionem ex genere et -a consistere (MAR. VICTORIN. defin. p. 24, 32). Ps. APVL. herm. p. 270 aut ... proprietas ... declaratur ... aut genus aut -a aut finis aut accidens .. *al.* MAR. VICTORIN. defin. p. 32, 24 sexta *definitio* κατὰ διαφοράν, ... quae per -am dici potest. AVG. c. Iul. op. imperf. 1, 34. gen. ad litt. 12, 6 p. 386, 24 harum species atque -as ... explicare curabo. MART. CAP. 4, 346 -a est sufficiens ad id quod susceperis discretio. 4, 353 partiendi -ae (*i. quae in partitione adhibendae sint*) non frequenter occurrunt. BOETH. herm. pr. 1, 3 p. 46, 3 omnis definitio genere -isque perficitur (herm. sec. 1, 2 p. 53, 2 -arum ... compositione). herm. sec. 10, 26 quoniam non sit omnes -as persecutus. *passim* in Porph. dial. 1 p. 10^A illa ... divisio et dissimilitudo specierum -ae nomine vocitantur. in Porph. comm. pr. 2, 1 p. 85, 21 cum -*ae* aut communes sunt aut propriae aut magis propriae (κοιναί, ἴδιαι, ἰδιαίταται). p. 87, 1 specificae (εἰδοποιοί). *passim. cf. ind. p. 371.* PORPH. isag. p. 36, 3 constitutiva (συστατική). p. 36, 5 divisiva (διαιρετική). p. 36, 7 completiva (συμπληρωτική). *cf. ind. 2.* ISID. orig. 1, 30, 1 '-a' est species definitionis, quam scriptores artium de eodem et de altero nominant. haec enim duo, quadam inter se communione confusa, coniecta -a discernuntur *eqs.*

B *modus argumentandi* (*opp.* similitudo): CIC. top. 11 *argumenta appellamus* alia ex similitudine, alia ex -a (65 ex *causarum* -a ... magna argumentorum suppetit copia). 3, 16 a -a ducitur argumentum (IVL. VICT. rhet. 6, 2 p. 397). 18, 71 cum profectus sis ... a similitudine, a -a (*cf.* MART. CAP. 5, 487 *simili* dissimilitudo contraria est, quae a Cicerone -a appellatur). *al.* MART. CAP. 5, 557 in re ... loci sunt duodecim: a toto ... a specie, a -a. ISID. orig. 2, 30.

tituli librorum vel capitum: *theologicorum*: GENNAD. vir. ill. 99 *Pomerii liber septimus* de -a vitarum, mortium, resurrectionum *eqs.* *grammaticorum* (*cf. ind. Thesauri p. 33*): CHAR. gramm. I 6, 14 (ind.) de -is (*cf.* ROMAN. Char. gramm. I 205, 16). MACR. exc. gramm. V 599, 11 de verborum utriusque linguae -is vel societatibus. AGROEC. gramm. VII 113, 9 Capri libello qui est ... de proprietate ac

-a sermonum. CASSIOD. gramm. VII 212, 28 *legant* Focam de -a generis. NON. p. 421 incipit de -a similium significationum. *ad iuris prudentiam pertinentium*: MOD. dig. 1, 7, 40 pr. Modestinus libro primo -arum. *al. idem opus appellatur*: DIG. ind. libr. 31, 4 p. LV* 44 Μοδεστίνου differention βιβλία ἐννέα. 31, 14 p. LV* 55 de -a dotis.

differitās, -ātis *f.* [*poetice pro* differentia *fictum, cf.* varietas. *Th.*]. NON. p. 25 *et* GLOSS. differentia. LVCR. 4, 636 tantaque in his rebus distantia -sque[st], ut *eqs.* ARNOB. nat. 2, 16 animantia nos esse aut consimilia ceteris aut non plurima -e distantia. 5, 36 ambiguorum . . . simpliciterque dictorum. 7, 23 longissima . . . -e seponi. 7, 27 sine ulla . . . -e. NON. p. 435 formae et figurae quae sit -s. CARM. de fig. 19 ἀλλοίωσις. -s fit, differre hoc ubi dicimus illi.

×differo, distulī, dīlātum, -rre *a* dis *et* ferre. *in tmesi*: PLAVT. Trin. 833 disque tulissent. *de formis*: differ: *inde a* HOR. epist. 1, 11, 23. differit: ITALA I Cor. 15, 41 (Cypr. testim. 3, 58 *M*). differet (*praes.*): ITALA I Cor. 15, 41 (cod. d) VEREC. in cant. 2, 26. 3, 19 *bis*. 4, 8. differitis: ITALA Luc. 12, 7. 24 cod. d. differeris: HIER. epist. 147, 1 (*cf. Goelzer, latinité de St. Jérôme p. 288*. DIOM. gramm. I 361, 28 feror fereris fertur). ditulit: CARM. epigr. 1053, 2. *de sensu*: NON. p. 284 spatium temporis dare. diffamare, divulgare. dividere vel scindere. in ordinem ponere (*ad* VERG. georg. 4, 144). distare. SERV. Aen. 8, 439 'tollite' aut -rte est, aut celerius terminate. AVG. quaest. hept. 4, 49 διαβαλεῖν. PRISC. gramm. III 368, 7 διήνεγκεν. GLOSS. ἐνδίδωμι. -li dissimulavi. *al. v. sub I A. E. II.* *legitur per totam latinitatem, non habent* CATO CATVLL. (*cf. infra l. 41*) TIB. PERS. *transitivum in prisca latinitate et proprie (A B C) et translate de fama (D) usurpatur, de tempore (E) non ante* RHET. Her. *et* CIC. (*qui omnino alium sensum transitivi non videtur novisse*); *saepissime* LIV. *et* SEN. phil. *verbo utuntur, plerumque temporali sensu; inter poetas* OV. *maiorem huius translati usus exemplorum numerum perhibet.* *intransitivum raro ante* CIC. *et* LVCR. *legitur* (PLAVT. LVCIL. *singulis locis*), CIC. *subinde in* oratt., *semel in* epist., *saepissime in scriptis rhetoricis et philosophicis (Graecum videlicet* διαφέρειν *interpretatus) verbum usurpat; passim in* PLIN. nat. *occurrit. a dictione poetica, si* PLAVT. LVCIL. LVCR. HOR. sat. epist. *exceperis, abhorrere videtur* (*bis* OV., *semel* LVCAN.). [*loci dubii et corrupti*: NAEV. com. 19 CIC. Deiot. 36 Att. 13, 37, 4 fin. 4, 70 VITR. 3, 3, 8 SEN. dial. 4, 32, 1 PETRON. 47, 2 FRONTO p. 198, 16 N. VERVS Fronto p. 78, 14 N. APVL. flor. 16 p. 62 COMM. instr. 1, 29, 1 TERT. adv. Marc. 5, 18 p. 641, 7 MART. CAP. 2, 109 DRAC. laud. dei 2, 398. *falso pro* deferre *scriptum* CATVLL. 68, 40 CAES. Gall. 2, 17, 4 OV. am. 2, 5, 29 PLIN. nat. 31, 90. *conicitur*: LVCAN. 2, 677 -rret (*pro* def-). QVINT. decl. 383 p. 429, 10 -laturum (*pro* del-, relicturum *Rohde*). TER. MAVR. 165 -at (*pro* referat). TERT. spect. 1, 15 -untur (*pro* disser-). PS. MAR. MERC. Nest. epist. 2, 2 -imus (*pro* defecimus). *saepius codd. falso* deferre *pro* -rre *habent. additum e coniectura* SEN. benef. 7, 20, 5 TERT. nat. 2, 12.]

I *transitive*: **A** *i. q.* ***dissipare***, *distrahere, disiungere*: GLOSS. -rt dispergit. -erant disparserant. -latis todaeldum (*anglosax. i. q. separatis*). **1** *strictiore sensu*: **a** *proprie plerumque de motibus, quae vim quandam vel rapiditatem habent*: ENN. scaen. 118 fluctus -rt dissupat visceratim membra. PLAVT. Trin. 833 distraxissent disque -issent satellites tui me (*i. navem meam*). LVCIL. (?) frg. Non. p. 287 dividant, -ant, dissupent, distrahant (*cf. Marx ad* LVCIL. 922). LVCR. 1, 272 venti vis . . . nubila -rt (*cf.* VERG. georg. 3, 197 aquilo cum . . . Scythiae hiemes atque arida -rt nubila. SERV. *ad l.* dissipat). 1, 1088 non omnia corpora . . . in medium niti . . ., at . . . tenues . . . aëris auras et calidos simul a medio -rrier ignes. 2, 675 scintillas agere et late -rre favillam (6, 691). 5, 657 Matuta per oras aetheris auroram -rt et lumina pandit. 6, 235 calor *fulminis* . . . -rt primordia vini. CAES. Gall. 5, 43, 2 casae celeriter ignem comprehenderunt et venti magnitudine in omnem locum castrorum -erunt. civ. 2, 14, 2 *ignem* -lit ventus. HOR. epod. 10, 6 rudentes Eurus inverso mari fractosque remos -at. LIV. 4, 33, 10 cum . . . equitem (*i. equitatum*) passim liberis frenis -issent equi. 6, 42, 8 quod passim eos simul pavor terrorque -erant. PAVL. FEST. p. 181 ut *ventorum* flatu cinis . . . per fines quam latissime -atur. VELL. 2, 79, 3 maiorem partem classis . . . adorta vis Africi laceravit ac -lit. SEN. nat. 5, 6 aer . . . modo spissat se, modo . . . diducit et -rt. TAC. hist. 5, 23 castra . . . vi fluminis -bantur. FRONTO p. 17, 7 N. hereditas post mortem . . . -rtur, . . . diripitur. APVL. mund. 23 flabris . . . spirantium aurarum graviores . . . aëris spiritus -untur. MACR. sat. 7, 12, 5 humorem sale -rri sive consumi. FAVST. REI. epist. 3 p. 175, 11 quod *anima* per diversa sensibus evagetur et cogitationibus -atur. *de corpore humano i. q. lacerare*: PLAVT. Curc. 576 te faciam ut hic formicae frustillatim -ant. VERG. Aen. 8, 643 Mettum in diversa quadrigae -erant. HOR. epod. 5, 99 insepulta membra -eut lupi et Esquilinae alites (*cf.* SEN. epist. 92, 34 LVCAN. 9, 142). SEN. Thy. 8 membra celeri -ens cursu rota. HIL. in psalm. 1, 19 ut *impii* ex illa corporalis soliditatis firmitate decussi ludibrio pulveris -antur in poenam, *seq.* dissolvere, proterere, iactare (*cf. sub 1 A 2*). **b** *translate*: CALP. ecl. 1, 49 *Bellona* modo . . . toto civilia -lit orbe *bella*. HIL. in Matth. 6, 8 stultus (*i. stulti aedificatio*) . . . cito . . . ventis -endus. in psalm. 1, 7 *impiorum* omne consilium . . . sine ulla consistendi statione -rtur.

2 *sensu latiore i. q. ferre, iactare*: **a** *proprie*: HIL. in Matth. 14, 14 discipuli vento ac mari -untur *eqs.* (*cf.* VVLG. Matth. 14, 24 navicula . . . iactabatur fluctibus). **b** *translate i. q. perturbare*: HIL. in psalm. 51, 13 omnis . . . anima infidelis in saeculi huius tamquam maris profundo naufraga incerto motu vagoque -rtur et . . . fluctuat. in Matth. 6, 2 ut . . . credamus omnia et nullo ambiguae voluntatis -amur incerto. MART. CAP. 5, 448 et qui deliberat, ambigua mentis opinione -rtur. *nota i. q. confundere, irritum reddere*: AVIAN. fab. 10, 10 *eques* -lit admota calliditate iocum. 31, 8 *mus* -lit hostiles calliditate minas (*Lachm. utroque loco* dispulit). *alio sensu v. p. 1075, 33.* ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 17, 4 duorum assertione (*sc. qua duas in Christo personas esse affirmatur*) -lata (*i. refutata*).

B *de animi motibus, i. q.* ***macerare, conficere***: PLAVT. Cist. 208 miser exanimor, feror -or distrahor diripior. Mil. 1163 amore -rri. Poen. 156 cupidine eius. Truc. 701 laetus sum et laetitia -or. TER. Andr. 486 doloribus (SCHOL. *ad l.* crucior distrahor). TVRPIL. com. 109 desiderio. PROP. 1, 16, 48 alterna -or invidia. VICTRIC. 27 providendum est, ne nos . . . ira -at aut cupiditas vexet. *nota*: TER. Andr. 408 orationem sperat invenisse se, qui -at te (*cf. l. 66 et* AVG. quaest. hept. 4, 49 solet autem hic intellegi '-at' velut 'hac atque illuc ferat tempestate verborum', quasi 'discerpat ac dissipet'. *ibid. fusius.* EVGRAPH. *ad l.* increpet vel dissipet te [obiurgando *add.* SCHOL.]. GLOSS. in diversum ferat. sollicitet). ITALA num. 22, 22 (Aug. quaest. hept. 4, 49) insurrexit angelus dei -rre eum in via (διαβαλεῖν, Lugd. ut non transmitteret eum, *deest in* VVLG.). *confertur cum illo loco Terentiano (l. 29) ab* AVG., *qui tamen concedit posse hic etiam remorandi sensum subesse.*

C *i. q.* ***separare, seiungere***: PLAVT. Rud. 369 nos cum scapha tempestas dextrovorsum -rt ab illis. PANEG. 11 (3), 4 *urbes* a vastitate barbarica terrarum intervalla -erant. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 74 digitis erunt palpebrae -endae (*i. q. distinendae*). *t. t. de herbis i. q. maioribus intervallis locare*: VARRO rust. 1, 43 *cytisum* -rtur et in sesquipedem ponitur. VERG. georg. 4, 144 in versum (SERV. *ad l.* in ordinem) -lit ulmos (SERV. *ad l.* transtulit, nam mutavit praepositionem. [auct.] et aliter: in diversum locum tulit, quasi disposuit. *cf.* NON. p. 284 in ordinem ponere). COLVM. 11, 3, 30 si *porrum* -as, et . . . inter quaternos digitos depangas. 11, 3, 32 *semen* . . . -rri debet circa aequinoctium autumni (*seq.* transfertur). 11, 3, 38 rutam . . . -rre oportet in apricum (*i. q. transferre differendo*). *cf.* 11, 3, 42. 49. PLIN. nat. 17, 62 virgulae -antur. 17, 73 -untur *cypressi* post annum dodrantali filo. 17, 76 -endae *ulmi* ex arearum venis post annum in ulmaria intervallo pedali in quamque partem (*cf.* 19, 125). *latiore sensu i. q. deferre*: HYG. fab. 63 p. 62, 11 *discum* ventus -lit in caput Acrisii. CLAVD. 2, 27 Cyclopum spicula -rt in scopulos et monstra maris.

D *i. q.* ***divulgare***: **1** *famam, rumorem sim.*: PLAVT. Trin. 689 ne mi hanc famam -ant. TER. Haut. 16 rumores -erunt malivoli (EVGRAPH. *ad l.* in diversum disseminarunt. SCHOL. *ad l.* diffamaverunt, disseminaverunt. NEP. Dion 10, 1 rumore -lato [delato *codd.*] Dioni vim allatam. VARRO frg. Non. p. 284 rumore famam -ant licebit. SVET. Aug. 14 rumore ab obtrectatoribus -lato quasi . . . necasset). APVL. met. 5, 10 nedum ut . . . omnibus populis tam beatum eius -amus praeconium. *sim.*: DON. Ter. Eun. 832 -latum tot occasionibus proverbium. **2** *-rre aliquid* (de *aliquo*): LVCIL. 1015 de me ista foris sermonibus -rs. *cf.* 1016 et male dicendo in multis sermonibus -rs (*ubi deest obiectum*). TERT. apol. 7 ut nihil diu lateat, etiam quod fama non -lit. AMM. 29, 5, 2 ut rumores -erunt assidui. *cf.* 29, 5, 19. **3** *seq. acc. c. inf.*: LIV. 34, 49, 6 qui male commissam libertatem populo Romano sermonibus -erint. VAL. FL. 1, 753 regem fragor per moenia -rt mille ciere manus. SVET. Iul. 33 promissum ius anulorum . . . fama -lit. *seq. interr. indirecta*: SEN. Phaedr. 759 omnes per populos fabula -lit, Phaedrae quem Bromio praetulerit soror. *seq.* tamquam: TAC. ann. 3, 12 -rri etiam per externos tamquam veneno interceptus esset. quasi: SVET. Aug. 14 (*cf. supra l. 51*). *seq. enunt. finale*: TAC. ann. 4, 25 -rtur per manipulos, Tacfarinatem omnes consectentur. **4** *-rre aliquem i. q. diffamare* (*cf. etiam* AVG. *supra l. 19*): PLAVT. Aul. 446 te pipulo -am (*cf.* VARRO ling. 7, 103). Epid. 118 clamore -or. Pseud. 359 te -am dictis meis. CAECIL. com. 157 -or sermone. ACC. trag. 459 quis erit, qui non me . . . turpi fama -et? PROP. 1, 4, 22 te circum omnes alias . . . puellas -et. PETRON. 10 nos . . . per totam urbem rumoribus -ent. TAC. ann. 1, 4 pars . . . imminentes dominos variis rumoribus -bant. ALC. AVIT. c. Arr. 30 p. 15, 1 ad perfectionem vestram (*i. regem*) aliquatenus -endam.

E *de tempore i. q.* ***proferre, procrastinare***: GLOSS. ὑπερτίθημι. -rt ὑπερτίθεται (defert? honorat vel) procrastinat. -latus ὑπερθέμενος. -lata in longum ducta. -latum aliquid recens in posterum dimissum. **1** *de ipso temporis spatio*: tempus: RHET. Her. 1, 12, 22 cum . . . tempus -endum . . . reus dicit. CIC. Phil. 8, 23 cum tempus ille . . . -rret. fin. 4, 1 in hac me causa tempus -uram putas? OV. met. 9, 766 modo tempora -rt, nunc ficto languore moram trahit *eqs.* LIV. 21, 53, 2 quid enim ultra -rri aut teri tempus? PS. QVINT. decl. 12, 8 POMPON. dig. 31, 43, 2. SER. SAMM. 895 nec tu crede levem -lato tempore febrem (*sc. quartanam*). CLAVD. 3, 316 innectitque moras et congrua tempora -rt. 21, 375 ibi tempora tuto traxerunt -lata moras.

22, 317 CORIPP. Ioh. 3, 381. PAVL. NOL. carm. 5, 76 dum sua -rt tempora cunctaturque dies (*sc. suprema*). AGROEC. gramm. VII 115, 10 dilator qui -rt ad proferendum. *accedit genet.*: BRVT. Cic. ad Brut. 1, 11 (9, 19), 2 tempus petitionis suae. HOR. epist. 1, 2, 39 cur ... -rs curandi tempus in annum? OV. met. 1, 724 exarsit nec tempora -lit irae. 3, 578 poenae. 9, 769 taedae (*i. nuptiarum*). LIV. 3, 46, 5 iniuriae. 27, 46, 7 pugnae. *sim.*: CLAVD. 22, 454 cui -limus melioris saecla metalli. diem: CIC. Verr. 3, 28 dicis diem. div. 1, 77 pullarius diem proelii committendi -bat. LVCAN. 5, 742 dies ... quam nimiumque parumque -limus. 6, 461. QVINT. decl. 280 p. 141, 15 quotiens finitur dies, expectandus; quotiens non -rtur, praesens est. SVET. Galba 7 expeditionis dies. IVLIAN. dig. 42, 1, 60 morbus sonticus ... diem -rt. AVG. epist. 140, 16 mortis diem. VVLG. Ezech. 12, 22 in longum -entur dies. CORIPP. Ioh. 8, 174 iamque dies alterque dies -latus ab armis (*cf. p. 1077, 59*). *nota*: LIV. 25, 25, 4 cum is diem de die -rret. *dub.* CIC. Att. 13, 37, 4 posse in diem diem -rri (*M*, in diem *om. al.*, in diem ex die *C. F. W. Müller*). *cf. l. 72. p. 1072, 6.* horam: CIC. Phil. 6, 19 ut -rri iam hora non possit. *alio sensu*: CARM. epigr. 391, 4 sed praescripta dies unam non -lit horam. *addc*: SEDVL. carm. pasch. 1, 164 Sol stetit ad Gabaon mediique cacumine caeli fixit ... -lato vespere lucem.

2 *omisso obiecto*: a *sine temporis definitione*: CIC. Cluent. 108 qui -lit, cautus ... existimatur. Att. 12, 7, 1 sed quid -o? NEP. Cim. 4, 2 ut ... haberet, quod statim daret, ne -endo videretur negare. PRIAP. 50, 4 puella ... causas invenit usque -endi (*cf.* PROP. 2, 23, 17. PORPH. Hor. sat. 1, 2, 120 -endo amatorem cupidiorem sui facit. ANTH. 460, 1 cur -rs mea lux, rogata, semper?). OV. fast. 3, 394 nubere siqua voles, ... -r. LIV. 3, 28, 5 consul -endum negat. 5, 26, 3 -endo denique elanguit res. 6, 14, 13 -enti et tempore suo se indicaturum dicenti. 7, 38, 9 -endo spem ... frustrari. 21, 21, 2 nihil ultra -endum ratus (44, 23, 2 CVRT. 5, 11, 8). 24, 39, 3 cum ... cunctanti et -enti ferociter minitarentur. 39, 50, 6 utrum maturarent an -rrent, ambigebatur. CELS. 6, 18, 4 in *cancro* minime -endum. SEN. benef. 1, 1, 6 -lit, id est, timide negavit. 1, 7, 3 sed dubitavit, sed -lit. dial. 5, 32, 2. epist. 1, 3 dum -rtur, vita transcurrit. LVCAN. 1, 281 semper nocuit -rre paratis. 7, 107 qui promptus metuenda pati ... et -rre potest. PLIN. nat. 8, 150 SIL. 11, 159. QVINT. inst. 9, 2, 63 aliqua mentione habita -rre et deponere apud memoriam iudicis (*cf. p. 1076, 64*). decl. 305 p. 197, 27 occide vel statim vel si -rre potes, miserere. 306 p. 201, 2. 367 p. 402, 18 PLIN. epist. 9, 1, 4. SVET. Iul. 82 renuenti et gestu in aliud tempus -enti. Cal. 43. Nero 13 cum destinato die *regem* ostensurus populo propter nubila -isset. Dom. 16. CALP. decl. 10 -r aliquantum (*sc. lacrimare*), saucium lumen. EPIST. Secundi (Corp. XII 4393) 2, 17 vel si in petendá pecunia ⟨ii diff⟩erant. FRONTO p. 146, 22 N. praemunit, iterat, -rt (*sc. in docendo*) *eqs.* GAIVS inst. 4, 122 si ... de quibusdam *litibus* -erit. VLP. dig. 5, 1, 10 destitisse is videtur non qui -lit, sed qui liti renuntiavit in totum (*cf. p. 1074, 49*). 22, 1, 21 non omne, quod -endi causa ... fiat, morae annumerandum. 26, 7, 7, 1. 37. APVL. met. 5, 21 festinat -rt, audet trepidat. 11, 19 festinans -bam. AMM. 21, 10, 1 nihil ... -endum nec agendum segne ratus. VEG. mil. 3, 12. VVLG. deut. 32, 27 cessare faciam ex hominibus memoriam eorum, sed propter iram inimicorum -li. psalm. 77, 21. prov. 29, 11 sapiens -rt (*opp.* profert), et reservat in posterum. RVFIN. hist. mon. 7 nihil omnino. AVG. serm. ed. Mai 90, 3 qui -endo desiderat ignoscere. in psalm. 44, 18 ideo enim adhuc ipse parcit, -rt, tenet manum, arcum intendit, hoc est minas *eqs. cf. p. 1075, 33.* VEREC. in cant. 2, 26 -et (*cf. p. 1069, 16*) identidem deus. CASSIOD. Didym. in Iudam p. 1813^B perdidit eos -entes in eremo. CORIPP. Ioh. 1, 84. 8, 241. GREG. M. epist. 11, 71 vobis iudicare volentibus solus ... Paschasius dicitur -isse *eqs.* dial. 2, 3 p. 134^c *Benedictus* diu negando -lit. PASS. Andr. brev. 5 proconsul -ens audire eos nolebat. b *accedit* in *c. acc.* (ex ... in ... *l. 66*): CIC. de orat. 2, 367 in crastinum. Deiot. 21 in posterum diem. Phil. 3, 20 in ante diem IV kal. Dec. Tusc. 4, 78 ut, si quam habent ulciscendi vim, -ant in tempus aliud. CAES. civ. 1, 18, 6 in aliud tempus. LIV. 36, 6, 9 alii extemplo agendum, alii ex hieme ... -endum in veris principium ... censebant. 45, 36, 2 ut ... in posterum diem -rrent et mane eam rem agerent. SEN. epist. 63, 3 in longius tempus. VLP. dig. 37, 10, 3, 7 in tempus pubertatis -rri Iulianus ait (*sc. controversiam, cf. p. 1074, 28 sqq.*). BOETH. herm. sec. 2, 6 p. 134, 6 pauca commemorans -lit in illius libri integram disputationem. *nota*: VVLG. Sirach 5, 8 ne -as de die in diem (*μὴ ὑπερβάλλου ἡμέραν ἐξ ἡμέρας*). CEREAL. 20 p. 768^B nihil valens ad respondendum -bat de die in diem. *cf. supra l. 15.* non (*vel* nihil) -rre quin: LIV. 6, 22, 9 nihil -uri, quin periculum summae rerum facerent. 36, 10, 7 non -endum ..., quin ... moenia aggrederetur. 40, 27, 1 non ultra -endum ratus, quin. SVET. Iul. 4 non -lit, quin ... persequeretur. VVLG. gen. 34, 19. SIDON. epist. 4, 25, 1 nequeo -rre, quin ... impertiam. *de translato usu cf. p. 1077, 16 sqq.*

3 *-rre aliquid (in tempus)*: *temporis spatium indicatur praepos.* in *c. acc. passim* (*locus quo perveniendum est pro adventus tempore positus p. 1072, 62. 70. 82 cf. p. 1075, 47.* in *aliquem p. 1074, 6 al.*), ad (*v. p. 1072, 19 al., praecipue de magistratibus sim., penes quos decernendi potestas est velut p. 1072, 26*), per (*v. p. 1073, 47. 77 al.*), post (*v. l. 43. 77 al.*), ultra (*v. p. 1075, 34*), usque in (*l. 58. 83*); *adverbiis velut* eo, illuc, diu, longius, paulisper, *dativo* (*v. p. 1073, 2. 1078, 43*), *ablativo mensurae* (*v. p. 1074, 77*); *enuntiato*: donec (*v. p. 1074, 2 al.*), dum (*v. l. 59 al.*), postquam (*v. p. 1077, 9*), quoad (*v. p. 1073, 74*).

a *proprie*: α *generatim dicta*: CIC. ad Brut. 2, 1 (9, 1), 1 si omnia non in diem ex die -lata *essent* aut ... non tardata et procrastinata (OV. ars 2, 225 omnia -r. SEN. epist. 45, 13). *al.* HOR. ars 44 ut .. pleraque -at et praesens in tempus omittat. OV. met. 2, 863 vix cetera -rt. LIV. 40, 5, 6 cetera in suum quaeque tempus agenda -unt. SEN. epist. 12, 5 quod in se iucundissimum omnis voluptas habet, in finem sui -rt. 95, 1 ut id, quod in diem suum dixeram debere -rri, repraesentem (FRONTIN. aq. 119 *curator* aestimet, quae repraesentanda, quae -enda sint). 101, 7. 8. PETRON. 10 tardum est -rre quod placet (*in proverbio*). MART. 1, 15, 5 non bene -eris videas quae posse negari. QVINT. inst. 1, 1, 30 perdiscendae omnes *syllabae* nec ... difficillima quaeque earum -enda. PLIN. epist. 8, 11, 3 -latum magis istud quam negatum. 8, 20, 1 -imus tamquam saepe visuri quod datur videre quotiens velis cernere. FRONTO p. 14, 2 N. quod tu ... praeoptas, non diu -as. VOPISC. Prob. 15, 7 hoc ad pleniora vota -limus. LEO M. serm. 50, 1 neque enim quiquid -rtur, aufertur (*cf. p. 1073, 1*). VEN. FORT. vita Albin. 16, 45 quod cum ille aure surda -rret (*fere i. q. denegaret*). rem: CAES. Gall. 1, 65, 5 (LIV. 5, 16, 4 AVG. civ. 22, 8 p. 569, 1). NEP. Pel. 3, 2 in crastinum ... -o res serias (PLVT. Pel. 10 *εἰς αὔριον τὰ σπουδαῖα*. *cf.* PLAVT. Poen. 499 res serias extollo ex hoc die in alium diem). *al. v. p. 1075, 79.* negotium *sim.*: TAC. ann. 3, 52 consulti patres integrum id negotium ad principem -erant (*cf. p. 1075, 82*). PAVL. dig. 23, 3, 60, 4 si ... excusationis negotium fuerit -latum. TERT. orat. 23 negotia. AMM. 19, 11, 12. *cf.* OV. ars 1, 409 -r opus (fast. 1, 74 MART. 5, 29. AVG. civ. 18, 26 -latumque opus est usque ad Darium). Pont. 3, 1, 139 -r tua coepta.

β *obiecta quae actionem, eventum, condicionis commutationem indicant*: CIC. inv. 1, 9 eas rationes ... aliud in tempus -emus. de orat. 2, 14 bonam partem sermonis in hunc diem esse -latam. Brut. 297 *disputationem* in aliud tempus -amus (epist. 2, 3, 2 omnem hanc disputationem in adventum tuum). Cato 1 quarum *rerum* consolatio ... est ... in aliud tempus ... -enda. *cf.* nat. deor. 2, 3. Att. 4, 15, 6 venatio in aliud tempus -lata. 10, 14, 3 -limus omnino sermonem in posterum. CAEL. Cic. epist. 8, 1, 2 in K. Iun. ... eam relationem. PROP. 3, 16, 7 haec mandata (VLP. dig. 17, 1, 1, 3 mandatum in diem). OV. met. 2, 863 -lata parte laborum (CORIPP. Ioh. 7, 13 nox ... mundi labores -lit). LIV. 1, 51, 7 videbatur -rri caedes potuisse. 3, 24, 2 actiones tribunicias in adventum consulum (3, 9, 13). 4, 6, 4 contentionem ... post bellum. 4, 8, 3 *censum*. 9, 9, 19 utrum praesens deditio eorum fieri possit, an in diem -atur. 23, 18, 13 cunctatio -isse ... victoriam videri potuit. 24, 39, 3 vim ultimam (TAC. ann. 12, 44). 26, 2, 3 eam consultationem, donec *eqs.* (27, 30, 6 in concilium Achaeorum. 35, 7, 2 ad frequentiores. 43, 2, 7 in id tempus, quo ... castra posituri erant, deliberatio eius rei -rtur). 26, 17, 9 *et saepius.* VAL. MAX. 1, 7, 3 ⟨im⟩pendentem mutationem status ... ab illo ... -rri. CELS. 4, 6 *vini usus* in longius tempus -endus est. SEN. Herc. f. 638 amplexus. 1175 fletus. benef. 5, 1 promissa. dial. 9, 17, 7 in postmeridianas horas aliquid levioris operae -erunt. epist. 101, 12 supplicii finem (QVINT. inst. 8, 2, 14 nec traiectione ... finis eius [*sermonis*] -atur. 8, 2, 22 non in longum -lata conclusio). 6, 10, 21 facinus (AMM. 15, 2, 6 ad deliberationem secundam). COLVM. 3, 21, 6 si venditio vel in annum vel in aestatem certe -rri possit. 11, 2, 50 mellatio est -enda (*cf.* 11, 2, 57). 11, 2, 98 -ant terrenam molitionem usque in proximas idus. STAT. Theb. 7, 613 -rre nefas potuitve morari, dum *eqs.*? (AMM. 30, 5, 19). 10, 409 -lit ira preces (*alio sensu p. 1075, 16*). 11, 309 iurgia. MART. 7, 95, 18 hibernas ... basiationes in mensem ... Aprilem. QVINT. inst. 1, 8, 16 *schematum* tractatum in eum locum -o, quo *eqs.* 2, 4, 18 eius rei iudicium. 2, 5, 26 novorum -li lectionem (*i. serius instituendam censui*). 4, 2, 25 nisi forte M. Tullius ... male -isse narrationem videtur tribus praepositis quaestionibus. 4 pr. 14 quis enim -lata studia miretur ...? *al.* PS. QVINT. decl. 12, 1 gregatim erumpentes -rre gemitus. IVV. 13, 228 tempestas velut hoc -lata sereno. TAC. Germ. 30 impetus (SOL. 11, 20 coturnices, cum maria tranant, impetus -unt. AVG. civ. 13, 3 quanto magis impetum suum *vis humana*, velut sagitta cum arcus extenditur, retrorsum reducta -erit). ann. 1, 37 largitio -batur in hiberna cuiusque. 3, 71 -latum nuper responsum ... prompsit Caesar. 14, 1 diu meditatum scelus non ultra Nero -lit. PLIN. epist. 4, 1, 5 *templi* dedicationem. 10, 8, 5 agrorum locatio non potest -rri. FLOR. epit. 4, 7, 4 vindicta Caesaris -lata potius quam oppressa est. PAPIN. dig. 36, 3, 5, 1 -lata petitione (SCHOL. Cic. Bob. p. 156, 10. *alio sensu p. 1075, 19*). TERT. nat. 1, 13 lavacrum. orat. 18 pacem (*i. pacis osculum*). anim. 17 p. 325, 26 Plato ... post mortem -rt sententiam (VVLG. num. 30, 15 in alteram diem). IVST. 3, 7, 4 populationis iniuriam in tempus ultionis. HIL. myst. p. 15, 31 benedictionem ... in id -lit, cum ... deposuisset. AVSON. Mos. 352 *amnes* quamquam -rre meatus possent, sed celerant in te consumere nomen. *cf. p. 1073, 38.* HIER. in Ezech. 9 praef. in nonum librum -lata est explanatio. AVG. in psalm. 142, 12 pluviam. SVLP. SEV. chron. 2, 9, 3 urbis aedificatio usque in secundum Darii regis annum -lata est. PETR. CHRYS. serm. 86

p. 441C quia sacerdotis -rtur sermo, non aufertur. Merob. carm. 4, 34 -lit . . . partum Lucinae mora. *cum dativo*: Carm. epigr. 1295, 4 fatalis mihi hora manebat, quae coniugio dulci -lit illa tuo (*'praesenti fructu coniugii sublato reservavit in futurum'* *Bücheler*).

obiecta quae statum vel habitum significant: Liv. 32,23,2 societatem. Sen. suas. 6, 21 servitutem a Catilina -latam in Antonium. Colvm. 4, 16, 1 tempestivitas malleoli in proximum ver -rtur (arb. 21,1 in hiemem seram *ficus* -et maturitatem). Qvint. decl. 296 p. 170, 22 cuius famem tantum tu propitius -bas (*alio sensu p. 1075, 65*). Plin. epist. 8, 14, 13 discordiam. paneg. 68 tuam securitatem non mora nuntiorum, non litterarum tarditas -rt. Cael. Avr. chron. 2, 4, 217 sanitatem . . . ulcerum.

de animi motibus: gaudium *sim.*: Ov. am. 3, 6, 87 quid mutua -rs gaudia? (epist. 18, 3 longa mora est nobis omnis, quae gaudia -rt. met. 4, 350 vix iam sua gaudia -rt. 6, 514. Carm. epigr. 949, 1 cur gaudia -rs spemque foves et cras usque redire iubes? Mart. 10, 44, 5 *cf. p. 1076, 21*). Ps. Qvint. decl. 2, 15 nihil est difficilius quam -rre gaudium, quod scias te non mereri. Tert. patient. 14 tantum gaudii. *cf.* Sol. 1, 72 laetitiae sensus -rtur in quadragesimum diem (*sc. in parvulis*). Sen. dial. 5, 18, 4 impatiens fuit -endae voluptatis (Qvint. inst. 4, 3, 2 ne . . . -latis diutius dicendi voluptatibus oratio refrigescat. Tac. hist. 1, 71 Apvl. met. 2, 10). Plin. paneg. 59 paulisper delicias -rre. dolorem *sim.*: Qvint. decl. 291 p. 161, 3 quid diutius -o dolorem? (*i. quod dolorem moturum est. alio sensu p. 1075, 59*). *cf.* Lvcan. 5, 792 tormentaque nullā vult -rre morā. Sen. epist. 74, 33 miserias.

varia obiecta notabiliora per ordinem litterarum digesta (*adiunxi singulis similia*): consilium: *quod datur*: Cic. Att. 9, 13, 2 omnia consilia -rs in id tempus, cum scierimus. 9, 15, 3. *quod capitur*: Sen. dial. 10, 3, 5 in quinquagesimum et sexagesimum annum -rre sana consilia. Ivst. 3, 2, 6 negat -enda in partus dubios consilia. *alio sensu i. q. non statim perficere v. p. 1075, 38.* honorem: Liv. 35, 24, 5 ut -latum viro tali, non negatum honorem appareret (*de triumpho. cf.* 36, 39, 6. Orat. imp. Vesp. frg. [Corp. XIV 3608] 35 ut non debuerit in me [*sc. in tempora mei imperii*] -rri honor triumphālium eius). Stat. Theb. 1, 165 sorte . . . -latus Polynicis honos *regius*. Plin. paneg. 56 magnum est -rre honorem, gloriam maius. *cf. p. 1074, 25.* iter *sim.*: Caes. Gall. 3, 85, 4 -endum est iter in praesentia nobis (Sen. contr. 7, 1, 4 Clavd. 28, 459 Ildef. vir. ill. 14). Liv. 35, 43, 3 non ultra -rre profectionem in Graeciam (Plin. epist. 10, 96, 8 Svet. Iul. 59 Nero 22 Amm. 25, 2, 8 aliquot horis. Clavd. 28, 459). mortem: Cels. 3, 27, 1 aliud curationis genus . . . saepe mortem tantum -rt, vitam interim infestat. Sen. Herc. O. 978 *cf.* 1376. epist. 78, 6 multorum mortem -lit morbus. Lvcan. 6, 698 longa in saecula. Qvint. decl. 294 p. 167, 16 fortius est, quod -o mortem, quam quod mori non recuso. Ivv. 10, 249 qui tot per saecula mortem -lit. Tac. hist. 3, 39 ann. 12, 66 Tert. anim. 50. Sol. 11, 20 lenta *pantheris* vivacitas, adeo ut . . . mortem diu -ant. Hier. epist. 36, 6, 1 *cf. p. 1078, 4.* 60, 13, 2 mortem . . . -rre . . . et vitam facere longiorem. Clavd. 24, 272 ratibus et clatris -lata morte tenendae ducendaeque ferae. Avg. civ. 13, 7. Svlp. Sev. dial. 2, 9, 6 mortem imminentem . . . crebris flexibus -bat *lepus*. Cael. Avr. acut. 2, 37, 206. *sim.*: Colvm. 7, 5, 16 *lac caprinum* -ens magis occidionem gregis quam prohibens. Tac. hist. 1, 43 *Piso* latebrā imminens exitium -bat. Drac. laud. dei 2, 74 -lato fine. nuptias *sim.*: Prop. 2, 9, 5 *Penelope* coniugium falsa poterat -rre Minerva (*i. textura*). 4, 5, 30 maior -lata nocte recurret amor (*cf.* Sen. epist. 97, 5). Sen. contr. 8, 6 -r nuptias, dum flere socer desinat. Val. Fl. 5, 460 -erant sed bella toros. Tac. ann. 14, 59 nuptias Poppaeae . . . -latas maturare. *cf.* 14, 1. Ambr. exc. Sat. 1, 53 -rre magis consortium quam refugere. periculum: Cic. part. 112 cum spe vel perrumpendi periculi vel in longinquum tempus -endi. Sen. nat. 2, 37, 1 expiationes . . . prodesse aliquando ad submovenda pericula, aliquando ad levanda, aliquando ad -enda. perniciem *sim.*: Cic. ad Brut. 1, 16, 4 in breve tempus. Liv. 22, 42, 10 di . . . magis -lere quam prohibuere imminentem pestem. poenam *sim.*: Ov. met. 2, 467 -eratque graves in idonea tempora poenas. 12, 8 vindicta. trist. 3, 3, 33 in tempus mortis. Sen. contr. exc. 5, 4 poena ex lege -lata est. Sen. dial. 4, 22, 4. 5, 39, 3 dum maiorem poenam quaerit, praesentem -et. Cvrt. 7, 5, 43 supplicium *Bessi* (Qvint. decl. 277 p. 129, 14 supplicia praegnantium in diem partus -antur. *saepius.* Plin. epist. 10, 29, 1 Amm. 28, 1, 50). Lvcan. 10, 516 poenas . . . ulterius. Svet. Tib. 75 in decimum semper diem. Vlp. dig. 48, 19, 3 praegnatis mulieris consumendae poena -rtur quoad pariat. Porph. Hor. carm. 4, 5, 24 non -etur poena sua delinquentibus.

bellum *sim.*: Cic. Phil. 12, 13 non pacem facere, sed -rre bellum. Liv. 2, 19, 2 nec ultra bellum Latinum gliscens iam per aliquot annos -latum. 4, 49, 2 Veiens bellum. 9, 3, 10 in multas aetates. 21, 2, 3 mors Hamilcaris . . . et pueritia Hannibalis -erunt bellum. 21, 53, 6 in novos consules. 23, 25, 4 Gallicum bellum et omitti tuto et -rri posse. 37, 38, 2 in aestatem. 42, 18, 6 Macedonicum bellum in annum. Lvcan. 3, 52 Tac. ann. 13, 7. Ivst. 6, 1, 4 ut -ant bella *magis* quam gerant. *sim.* Val. Fl. 4, 78 arma *v. p. 1078, 9* (Tac. hist. 2, 7 arma in occasionem -lere. *cf.* ann. 15, 6. Clavd. 20, 598 non -lit arma Camillus. Coripp. Ioh. 7, 315. 523). Ov. met. 6, 52 nec iam certamina -rt (Liv. 3, 54, 4 donec arma adversariis tradantur, -rri adversus nos certamen. 10, 40, 1. 21, 60, 6). Liv. 21, 53, 2 dimicationem. Sall. epist. Mithr. 13 cum mihi -lata proelia magis quam pacem datam intellegerem (Sil. 7, 330 in lucem proelia -r. *cf.* 9, 24 Clavd. 8, 385 proelia -r in iuvenem [*i. dum iuvenis eris*]). Liv. 43, 38, 3 non gravabar reddere -latae pugnae rationem (44, 39, 8 -latae pugnae ex hesterno die in hodiernum causae. Sil. 2, 236 postposita caede et -lata . . . pugna. Frontin. strat. 2, 1, 10. Clavd. 3, 320 instantes . . . pugnas). *alia*: Liv. 4, 26, 2 nec ultra terror belli est -latus. 42, 27, 1 belli apparatum non -endum censuerunt. Lvcan. 6, 264 -lato Marte (Sil. 7, 125 Coripp. Ioh. 7, 333). Caes. Gall. 3, 85, 4 oppugnationem. Cvrt. 9, 4, 27 obsidionem.

obiecta quae ad rem publicam pertinent: Cic. Att. 2, 21, 5 comitia in mensem Octobrem. *saepius* (Liv. 6, 37, 12 in adventum eius exercitus. *al.*). Verg. Aen. 11, 470 concilium ipse pater et magna incepta Latinus deserit et . . . -rt (Liv. 35, 33, 8 ne -lato quidem concilio. Cvrt. 6, 11, 9 in posterum diem. Maximin. c. Ambr. 10 [*cf.* 11 ut -rretur, *absolute*]). Liv. 7, 36, 9 contionem. *de magistratibus*: Liv. 10, 9, 10 ipsum auctorem fuisse . . . -endi sibi consulatus in bellicosiorem annum (Vell. 2, 56, 3. Plin. paneg. 57 haec laus acti consulatus; illa -lati, quod *eqs.*). Cic. or. frg. A XIV 16 tuamque praeturam non . . . -as. *cf.* Schol. Cic. Bob. *ad l.* Paneg. 12, 16 -latis *filiorum* magistratibus. triumphum: Liv. 36, 39, 9 -endo triumpho. *cf. p. 1073, 34.* Vell. 2, 121, 2. Lvcan. 7, 256 venit illa dies, . . . in quam -limus . . . triumphos. Svet. Tib. 17. 20. Cal. 49 omisso vel -lato triumpho.

obiecta quae ad rem iudicialem spectant: Liv. 40, 12, 10 *oportuit accusationem* aut praetermitti aut in aliud tempus -rri (Pavl. dig. 48, 16, 13 pr. *et saepe apud* Ictos). *sim.* Hier. epist. 10, 1, 1 aeternitas mortalitate mutata in nongentos . . . annos . . . maledicti hominis -erat elogium. actionem: Papin. dig. 36, 3, 5, 2 *et passim* Icti. cognitionem: Liv. 4, 26, 12 cognitio vacantium militiae munere post bellum -rtur. Tac. hist. 2, 10 -lata in paucos dies cognitio. Plin. epist. 10, 96, 8. 10, 110, 2 integram cognitionem. Vlp. dig. 37, 10, 3, 5 repraesentari cognitionem an potius -rri in tempus pubertatis (*cf. p. 1071, 69*). *et saepius apud* Ictos. Svlp. Sev. chron. 2, 50, 6. Tac. ann. 3, 59 -lata (delata *M*) notione de iure flaminis. *huc pertinere videtur*: Cic. Att. 11, 20, 2 quod ipsum est suspectum notionem eius (*sc. Caesaris, genet. subi.*) -rri (*i. fore ut serius instituatur*). Pavl. dig. 23, 3, 20 aliud est enim -rre exactionem, aliud in id tempus stipulare, quo *eqs.* iudicium: Qvint. decl. 319 p. 253, 10 in hac civitate, in qua iudicia saepe -untur. Plin. epist. 1, 18, 6 iudicium centumvirale. Vlp. dig. 37, 10, 3, 7 non erit iudicium in tempus pubertatis -endum. *et passim apud* Ictos. Avg. in psalm. 59, 6 quanto magis -rtur iudicium, tanto maiore impetu venturum est. *sim.* Pavl. dig. 4, 8, 32, 16 non autem finiri controversiam, cum aut -atur arbitrium aut in alium transferatur (*antecedit* propagare). Papin. dig. 48, 1, 13 sententia -rtur. litem: Cels. dig. 4, 8, 37 non -endarum litium causa, sed tollendarum. Cod. Iust. 2, 58, 2, 11. *translate*: Sen. epist. 45, 13 in alium diem hanc litem cum dialecticis -am. Coripp. Ioh. 7, 256 -lit is lites . . . furentes (*i. compressit*). quaestionem: Val. Max. 8, 1 amb. 2 Areopagitae . . . et accusatorem et reum post centum annos ad se reverti iusserunt. . . . *Dolabella* transferendo quaestionem (*sc. ad Areopagum*), hi -endo . . . cunctationem vitabant. Vlp. dig. 37, 10, 1, 11. restitutionem: Cod. Iust. 3, 28, 36, 1. retractationem: Vlp. dig. 40, 16, 2, 2. solutionem: Call. dig. 42, 1, 31 *et saepius* Dig. tutelam: Vlp. dig. 27, 8, 1, 7 si magistratus . . . tutelam -erint in successores suos vel si satisdationem . . . traxerint quoad successores accipiant. usum fructum: Pavl. dig. 7, 1, 60, 1. vadimonium: Cic. Quinct. 22 cum vadimonia saepe -lata essent. 46 Att. 2, 7, 2 *saepius.* Sen. epist. 54, 3 Plin. nat. 7, 182. Corp. VI 31293 (*aet. Vespas.*) vādimon<is honoris cau>sā -latís. Mart. 8, 67, 3 cum modo -erint raucae vadimonia quartae *horae.* Ivv. 3, 213. Apvl. met. 3, 12 (*per iocum*) epulare vadimonium -amus.

γ accedit infinitivus, deest temporis designatio praeter infra l. 69; itaque hic illic sensus in infinitum tempus differendi vel plane omittendi subest: Hor. carm. 4, 4, 21 quaerere -li. Liv. 27, 24, 1 ne -rret obsides ab Arretinis accipere. 42, 2, 2 nec ultra ad arma ire -urum. Cvrt. 6, 9, 9 ne momentum quidem temporis -lit exonerare se. Petron. 140 non -lit puellam invitare. Stat. Theb. 6, 365 Ivl. Val. 1, 6. Arnob. nat. 2, 12 non -erunt tamen res patrias linquere *eqs.* Lact. mort. pers. 9, 10 -o de factis eius dicere. Pallad. 14 pr. 3 Amm. 16, 4, 3. 25, 9, 5. 26, 8, 13. 27, 12, 15. 31, 10, 7 ire in hostem -endi impatiens. Veg. mil. 3, 9. Clavd. 7, 109 -lit Augustus cupido se credere caelo, dum *eqs.* 10, 21 quonam usque . . . cunctatur mea vota socer? quid iungere -rt, quam pepigit? 18, 500 quid vincere -rs, dum certare pudet? 24, 224. carm. min. 30, 1 tanto cur tempore -rs . . . redimire. Avg. serm. 61, 2. conf. 6, 11, 20 tardabam converti ad deum, et -bam de die in diem vivere in te et non -bam cotidie in memet ipso mori. *al.* Mar. Merc. Cyr. epist. syn. 3 quod si hoc religio tua facere -erit. Svlp. Sev. dial. 1, 18, 4. 2, 1, 4. Marcell. chron. II p. 97, 411. Sidon. epist. 7, 4, 4 peto, ut non -at habere principium *vestra caritas.* Sedvl. epist. 1 p. 5, 1. Drac. laud. dei 2, 783 -rt punire (*deus*). Boeth. herm. sec. 2, 5. 102, 25 ipse dicere -lit, sed in

libris ... expediet. 104, 28 huius rei rationem ... ponere -lit, *i. omisit* (Cassiod. hist. 3, 4 persecutiones ... transferre -li. Ven. Fort. carm. praef. 6 quod aliis poscentibus patefacere -li [*i. negavi*]). Cassiod. var. 1, 30, 2. 2, 29, 2. Greg. Tvr. Franc. 2, 6 quae audivi, narrare non -li. 4, 12. Cod. Iust. 5, 37, 28, 1 si hoc recusaverint vel subire -erint. *saepius.* Lex Visig. 11, 3, 4. Pallad. hist. mon. 1, 22 hoc ... facere -isti (ὑπερέθου). *inf. pass. sensu reflexivo*: Avg. civ. 22, 8 cum ... lavacro regenerationis ... ablui non -isset. *seq. acc. c. inf. pass.*: Ivl. Val. 2, 29 ea recitari non -rt. Sidon. epist. 8, 2, 1 si -issem prosequi laudibus, quod aboleri tu litteras -isti. Cod. Iust. 3, 19, 2, 1 iudex ... in possessionem rerum actorem mitti non -et.

δ *seq.* ut: Cassiod. Didym. in I Ioh. p. 1798C non -rre ut diligens et dilectio idem esse dicatur. *cf.* p. 1798B.

b ***translate***: α ***obiecta quibus futuri temporis notio inhaeret, quae aliquid exigi vel prospici indicant, ita ut pro eo quod exigitur vel prospicitur ponantur***: preces *sim.*: Clavd. 28, 357 -rri longius preces (*alio sensu p. 1072, 59*). Cod. Theod. 1, 2, 7 qui rescripta contempserint aut -erint. Sacr. Leon. p. 364 -rs vota poscentium. Cod. Iust. 3, 31, 12, 1 non -rre hanc petitionem. 7, 4, 15 testatoris -rre voluntates. *stipulationes sim.*: Vlp. dig. 28, 5, 9, 20 institutio valet, sed -rtur in id tempus, quo *eqs.* Mod. dig. 45, 1, 100 condicio ... aut perimit obligationem aut omnino non -rt. Gell. 14, 2, 15 officio paulisper iudicis -lato (*i. quod officium postulat*). Papin. dig. 26, 7, 30 aequitas non -rtur. Porph. Hor. epist. 1, 2, 41 rationem recte vivendi per vitae tempus. spem -rre (*alicuius rei*): Liv. 33, 38, 7 spem libertatis -rri. Ov. met. 11, 306 spem Veneris -rt in tempora noctis Apollo. Sen. benef. 5, 28, 4 utrum spem nostram praecidat an -at. Qvint. decl. 355 p. 386, 10 -erint spes suas in diem ultimum tutelae. Vvlg. prov. 13, 12 spes, quae -rtur, affligit animam. *sim.* Plin. epist. 2, 10, 2 expectationem frustrari adhuc et -rre non debes (Hil. trin. 64, 4). Cassiod. inst. div. 8 ne legentis intentio noxie -atur. Sen. nat. 2, 47 prorogativa sunt *fulmina*, quorum minae -rri possunt, averti tollique non possunt (*cf.* 2, 48, 1 privata enim fulgura negant ultra decimum annum posse -rri). *scelus i. q. sceleris poenam -rre*: Verg. Aen. 6, 569 quae quis ... -lit in seram commissa piacula mortem. Sen. epist. 87, 25 erras ..., si illa *scelera* ad carnificem aut carcerem -rs *eqs.* (*i. poenam -rri opinaris*). Clavd. 43, 5 in prolem -lata ruunt periuria patris. consilium *sim. i. q. non statim exequi*: Liv. 5, 39, 37 in noctem -latum consilium esse. Cvrt. 5, 12, 1 -lato in proximam noctem sceleris consilio. 7, 6, 13 sed consilium -lit Sogdianorum nuntiata defectio. Sil. 15, 611 nec consulta fugae -rt. Petron. 107 celerior ventus -lit curationis propositum. curam (*fere i. q. propositum*): Liv. 43, 1, 12 metus de consule et exercitu -lit muniendae Aquileiae curam. Tac. ann. 14, 6 matrem visendi curam. Itin. Alex. 31 cura (*sc. Bessi insequendi*) deposita seu -lata. *cf.* Colvm. 2, 21, 6 nec ego abnuo docendi curam, sed -o in eum librum, quem componere in animo est. *alio sensu*: Ivv. 11, 183 -latis averte negotia curis.

β ***de affectibus*** *i. q. non statim indulgere, explere*: Prop. 2, 3, 8 -rtur, numquam tollitur ullus amor. Sen. epist. 21, 11 desideria licet -rre, licet castigare et opprimere (Plin. epist. 4, 1, 2 non ultra. Apvl. met. 8, 8 ad limam consilii desiderium petitoris -lit. Plat. 2, 18). *sim.* Apvl. met. 11, 21 meam -ens instantiam (Avg. serm. ad Caes. 9 -rre possumus, auferre instantiam nostram nec possumus nec debemus). Paneg. 3, 1 gaudeo -latam esse illam cupiditatem meam. Hier. in Os. 1, 1 p. 6 ne longo tractatu lectoris aviditatem -am. Liv. 7, 14, 3 -rri non posse adeo concitatos animos (Stat. Theb. 5, 740 -rte animos. *cf.* 6, 765. Qvint. decl. 281 p. 146, 29 -isti hunc animum, dum heres fieres). Lvcan. 2, 39 neve hunc -rte dolorem (*cf.* Cic. Verr. 2, 81 ut ... neque vim tantam doloris in posterum -rre potuerint). Capitol. Maximin. 21, 24 odium tacitum in tempus -lit. Ivst. 1, 5, 7 odium regis in vindictae occasionem. 4, 30, 12 irae adversus Veientes in insequentem annum, *illos* consules -latae sunt. Pallad. 14 pr. 2 diu tamen apud te pudorem meum -li (*i. quod non fecisse pudebat*). famem, sitim: Stat. Theb. 7, 532 *leones* gaudent in corpore capto securam -rre famem. Ps. Qvint. decl. 12, 21 irā famem -emus. *alio sensu p. 1073, 9.* Ov. met. 6, 366 -lit ira sitim. Plin. epist. 1, 22, 7 mireris ..., ut sitim -at *aeger*. *de eis, quae **animi indolem** quandam vel **facultatem** significant i. non statim exercere vel adhibere*: Liv. 7, 10, 8 omnem ferociam in discrimen ipsum certaminis -erat. 25, 38, 11 non ... frangere audaciam vestram, sed -rre in maiorem gloriam atque opportunitatem volui. Petron. 103 non est -lata fallacia. Qvint. decl. 251 p. 28, 19 *facunditas* aliquando -lata veluti pleniores fructus reddit. Firm. err. 28, 12 indignationem suam salutaris deus -lata severitate suspendit (Cod. Iust. 12, 45 (46), 1, 4 propositam severitatem). Svlp. Sev. chron. 3, 2, 5 ostendendo humilitatem nec -endo pietatem.

γ *res ad quam actio pertinet, per quam actio fit, **pro ipsa actione** ponitur*: generatim: Cic. S. Rosc. 26 rem -rre isti coeperunt (*i. actionem, iudicium. cf.* epist. 10, 12, 3 *al.* Cael. Cic. epist. 8, 8, 4 Rvt. Lvp. 1, 17. Caes. civ. 3, 60, 1 rem totam. Bell. Alex. 35, 2 ut in Caesaris adventum res integra -rretur [Liv. 3, 9, 12. 26, 15, 9 *al.*]. Liv. 1, 51, 4. 32, 40, 6 -isse rem magis quam negasse. 32, 45, 4 *opp.* maturata. *et saepe. sim.* causam: Tac. ann. 6, 9. Plin. epist. 5, 4, 2 Call. dig. 49, 14, 1, 4. *ibid.* trahere. *al.*). Prop. 4, 6, 82 -at in pueros ista tropaea suos *Augustus*. Ov. Pont. 4, 12, 17 causa ... -lati muneris (Tac. hist. 1, 25 desperatione -lati totiens donativi). fast. 5, 184 -eram partes mense priore tuas. Sen. nat. 2, 48, 1 fulgura. *cf. p. 1075, 32.* Colvm. 3, 21, 9 quae maturescere incipiunt, tempestive leguntur et quae nondum maturitatem coeperunt uvae, ... -untur. 5, 10, 10 *ficus* alterum *fructum* edet, quem in hiemem -et. 11, 2, 79 per hos dies quaecumque semina -rri debent (*i. seminatio -rri debet*). 11, 15, 4 sive semipleni favi sint, -antur: sive iam liquore completi ..., demetantur. Lvcan. 8, 708 semel impulit illum -latā fortuna manu (*i. q. cuius impulsum -erat.* Clavd. 5, 248 avidam -rte manum. Avg. in psalm. 44, 18 -rt ergo manum a peccatis tuis: tu noli -rre [*antecedit* tenet manum. *cf. p. 1077, 65*]). Plin. nat. 9, 31 cibos in victoriam -unt *delphini* (Plin. epist. 3, 1, 8 paulisper cibum -rt. Tert. ieiun. 15 abstinentes ab eis quae non reicimus sed -imus. Lampr. Alex. 30, 5 cibum usque ad cenam [*cf. infra l. 22*]). 15, 13 -untur ... in Martium mensem callosae *olivae*. 21, 78 remedio ... non -endo (*saepius.* Avg. epist. 126, 9 medicinam in quantam libet moram temporis -amus). Mart. 1, 76, 3 Pierios -r cantus citharamque sororum (cantusque chorosque *pars codd.*). 10, 44, 5 gaudia tu -rs, at non et stamina -rt Atropos. Ivv. 14, 130 -rre in tempora cenae alterius conchem aestivam (*i. q. reservare.* Capitol. Pert. 12, 4). Tac. hist. 2, 62 edictum quo vocabulum Augusti -rret ..., cum de potestate nihil detraheret (Plin. paneg. 21 nomen. Svet. Vit. 8 cognomen ... Augusti. Spart. Hadr. 6, 4 patris patriae nomen. Capitol. Pius 6, 6. Aur. 9, 3 in *fratris* praesentiam). ann. 6, 40 *Caesar* Blaesis sacerdotia ... -erat, tunc ut vacua contulit in alios. Svet. Nero 21 coronam et reliquam certaminis partem in annum sequentem -lit. 32 ut stipendia quoque militum et commoda veteranorum protrahi ac -rri necesse esset. Flor. epit. 4, 12, 9 Dacia non victa, sed summota atque -lata est. Scaev. dig. 46, 3, 102 pr. creditor oblatam a debitore pecuniam ut alia die accepturus -lit (*cf.* Vvlg. Sirach 7, 20 noli praevaricari in amicum pecuniam -entem, ἕνεκεν ἀδιαφόρου). Tert. resurr. 33 p. 72, 21 *parabolam* fici -latae in spem (*cf. p. 1077, 31*). Cypr. epist. 31, 5 *dilationis mora* caelum -rt. Lampr. Diad. 2, 6 moneta ... Diadumeni nomine percussa est, Macrini usque ad iussum senatus -lata est. Pallad. 1, 7, 3 in vesperam sole -lato. Optat. 3, 3 p. 80, 3 quod offerebatur, non accepit, sed -lit *Daniel* (*fere i. q. repudiavit*). Ambr. epist. 4, 1 lacrimas. Vigil. ad Ioh. 3 -lata ... palma victoriae. Avson. Mos. 368 longum *Saravus* -lit amnem. *cf. p. 1072, 79.* Clavd. 3, 236 -lato mucrone. 17, 297 caedis sitientem -at arcum (*quasi de persona dictum*). Svlp. Sev. epist. 3, 10 nec -lata minuentur *praemia*. Avian. fab. 34, 6 hiemi formica labores (*i. copias per labores paratas*) -lit (detulit *Lachm.*). Pavl. Petric. Mart. 2, 595 haeserunt avidae -lato vulnere malae (*i. inducta in os manu a morsu prohibebantur*).

arma *v. p. 1078, 9.* toros *v. p. 1073, 59.* *adiectiva sensu substantivorum posita*: Verg. Aen. 8, 173 sacra. Hor. epist. 1, 11, 23 neu dulcia -r in annum (*cf. p. 1072, 56*). Tac. hist. 3, 54 remedia potius malorum quam mala -bat (ann. 16, 7 neque in longum -latum est *malum* [-latus est *sc.* Cassius *Acidalius*]). Vvlg. gen. 34, 22 unum est, quo (quod *Amiat.*) -rtur tantum bonum. *nota* vulnus -rre *i. q. curam vel medelam vulneris*: Ov. rem. 102 vidi ego, quod fuerat primo sanabile, vulnus -latum longae damna tulisse morae. *alio sensu l. 46.* *sim.* Amm. 27, 7, 4 serpens vitium et -latum. crimen -rre *i. q. quaestionem de crimine vel criminis defensionem -rre*: Qvint. inst. 7, 1, 11 ratio reddatur -lati criminis et promittatur defensio. Ps. Qvint. decl. 12, 12 nou diluentes crimen, sed -entes (*adde* Avg. coll. c. Don. 1, 10 ut ... *crimina* audienda et discutienda postea -rrentur). Cod. Theod. 9, 10, 4, 1 si violentiae crimen ... -erit omiserit *iudex* (*interpr.*: non liceat ... discussionem violentiae -rre). *sim.* Vlp. dig. 47, 10, 17, 12 vel quia -rt vel quia remittit ... iniuriam. Tac. hist. 1, 47 omisisset offensas an -isset.

speciatim in dicendo vel scribendo -rre *aliquid i. q. rei explanationem, narrationem sim. -rre*: Cic. rep. 2, 70 reliqua (Att. 10, 4, 11). nat. deor. 3, 18 eodem ... illa etiam -emus. ad Q. fr. 2, 6, 1 hoc tamen non queo -rre (*seq. narratio*). Att. 15, 21, 2 quae -rs, ut mecum coram, expectabo. Sen. epist. 72, 1 hoc in praesentia -amus. Qvint. inst. 5, 13, 41 si callide quid tacuisse, breviasse, obscurasse, -isse dicuntur. 5, 13, 51 quae statim dicta omnem dubitationem sustulissent, -lata ipsis praeparationibus fidem perdunt. 8, 6, 63 -enda igitur quaedam et praesumenda. Plin. epist. 9, 27, 2 incitantur ... homines ad cognoscenda quae -untur *i. q. non statim legenda praebentur.* Tert. adv. Marc. 3, 11 p. 393, 26 ut haec omnia ad euangelii -erim examinationem. Avg. civ. 20, 14 quod praeterierat potiusve -erat. Prosp. carm. de ingrat. 721 dum ... fides quaedam -lata (*sc. revelata*) modeste sustinet. *substantiva, quae materiam dicendi vel scribendi indicant*: Cic. fin. 5, 45 in aliud tempus ea quaestio -atur (*i. quaestionis tractatio.* Hil. trin. 5, 2 Hier. epist. 26, 5 *al.*). epist. 6, 6, 2 in aliud tempus id argumentum epistulae -o. Liv. 29, 17, 3 causam utriusque defectionis nostrae in aliud tempus -endam. Cels. 7 praef. -latis in aliud volumen ossibus, in hoc cetera explicabo. *al.* Sen. epist. 114, 16 in qua *orationis compositione* verba -untur et ... vix ad clausulas redeunt

(*i. non statim pronuntiantur, cf.* PETR. CHRYS. serm. 122 p. 536^A^). PLIN. nat. 3, 2, 3 locorum nuda nomina ... ponuntur, claritate causisque -latis in suas partes. *al. saepius.* STAT. silv. 4, 7, 3 fortis heroos, Erato, labores -r. QVINT. inst. 2, 4, 1 -lata parumper illa . . . arte rhetorica. 9, 3, 58 una *figura* est ea, quam libro proximo in figuras ex *συνεκδοχῇ* -li. *al. nota* 10, 1, 125 ex industria Senecam ... -li (*cf.* TERT. coron. 4 apostolum). TERT. adv. Marc. 3, 18 p. 406, 5 huius maledictionis sensum -o. TER. MAVR. 2926 *versum* hunc -rre, ... postquam (*i. quoad*) ... lex iambi ... probaret. PANEG. 10 (4), 17. HIER. in Nah. 1, 15 p. 548 paulisper LXX interpretes -am (*i. adhibere omittam*). epist. 36, 15 paulisper typos. AVG. c. Petil. 1, 14, 15 sequestramus omnia nostrorum documenta maiorum, -imus (*i. removemus*) testimonia toto orbe terrarum clamantia. SCHOL. Germ. Sang. p. 227, 9 siderum ratione ad tempus -lata. *seq. gerund.*: BOETH. mus. 5, 2 p. 352 naturam harmoniae exprimendam in huius quinti voluminis seriem -limus. *seq. interr. indirecta*: CIC. Tim. 30 quae ... *siderum* sit collocatio, in sermonem alium -endum est. MANIL. 3, 24 Romanae gentis origo totque duces ... et omnis in populi unius leges ut cesserit orbis, -rtur. PLIN. nat. 9, 157 quonam modo generent *pisces*, desiderium et admiratio hominum -rri non patitur. QVINT. inst. 11, 3, 65 quid autem quisque in dicendo postulet locus paulum -am. *seq. acc. c. inf.*: SEN. contr. 1 praef. 20 illud unum non -am, falsam opinionem de illo convaluisse. *accedit* de: TERT. nat. 2, 15 -o de his quos in oraculis colitis. adv. Prax. 27 p. 282, 1 de Christo. adv. Marc. 3, 17 p. 405, 18 de speciebus doctrinarum et signorum illuc -amus. CYPR. epist. 55, 4. *absolute i. q. dicere cunctari*: Ps. QVINT. decl. 6, 5 quod non praestitisset frater fratri, non uxor viro, — quid -imus ultra? — non pater filio.

δ differre aliquem (aliter l. 6. 10): optantes, postulantes, rogantes, sperantes aliquid: CIC. epist. 5, 12, 9 in aliud tempus. LIV. 39, 32, 9 in spem impetrandi ... honoris -lati. SALL. or. Macri 21. SEN. contr. 7 praef. 1 instatis mihi cotidie . . .; non ultra vos -am. 9, 5, 11. SEN. benef. 6, 29, 2 *vota*, quae te in nullam occasionem -unt, sed gratum statim faciunt. 6, 38, 4 hos (*sc. testamentorum captatores*) quisquis -rt, exhaurit. VAL. FL. 4, 62 in quem alium Alciden, in quae iam tempora -rs Caucaseum ... senem? MART. 13, 55 propera, caros nec -r amicos. QVINT. decl. 343 p. 356, 25 me, donec ille *puellam* raperet, -isti. Ps. QVINT. decl. 15, 10 contentione numerantium -latus ... otium meretricis expectas. TAC. hist. 2, 71 Marinum destinatum a Galba consulem -lit (ann. 2, 36 tot candidatos eligere, tot -rre. *seq.* proicere). 3, 51 -erant tamquam maiora *praemia* meritum quam quae statim exequerentur. ann. 1, 58 Arminium apud Varum ... reum feci. -latus segnitia ducis ... flagitavi. 13, 20 Nero ... interficiendae matris avidus non prius -rri potuit quam Burrus necem eius promitteret. PLIN. paneg. 26 *infantes* ignari quid rogassent, donec plane scirent, -bantur. SVET. Tib. 32 Diogenes grammaticus ... venientem *Tiberium* ... non admiserat ac ... in septimum diem -erat. Vesp. 23. FRONTO p. 197, 15 N. vellem sicut tu senem -rs, ita aetas quoque -rret (*ibid. syn.* messem procrastinare, propellere, prorogare). AVR. Fronto p. 78, 14 N. (*in marg.* diffluunt). APVL. met. 4, 34 quid -o, quid detrecto venientem ...? (*sc. maritum. cf.* PALLAD. hist. mon. 1, 55 coniugem . . . -lit, ut pura . . . permaneret). CYPR. epist. 19, 2 qui (*i. cuius communicatio*) -rri non potest. 31, 5 moram martyres (*i. martyrium*) non -isse. 36, 3 ad fidelem se (*i. curationem suam*) -latos esse medicinam. HYG. fab. 126 p. 110, 13 *procos Penelope* ita -rt: 'cum telam detexuero, nubam' *eqs.* VVLG. act. 24, 22 -lit autem illos Felix (*ἀνεβάλετο*). AVG. bapt. 2, 1, 1 satius est ... offerre habenti quam -rre non habentem. VEREC. in cant. 3, 19 oblivio . . . laesos diutius -et (*cf. p. 1069, 16*). *accedit praep.* ab: TERT. apol. 40 ab omni vitae fruge -lati (*i. q. frugem -entes*). IVL. VAL. 2, 16 ab hac me appellatione -erim. PAVL. NOL. carm. 13, 11 qui me . . . labores -erint a sede tua. AVG. bapt. 2, 1, 2 Petrus ... a corona -rtur. CASSIOD. in psalm. 12, 1 -rri se diutius ab expectatione sua. GREG. M. moral. 4, 56. 14, 68. *sim.* FIRM. err. 15, 3 -latum est Palladium ab incendio, non liberatum. *cf. p. 1076, 13.* *iudicium, arbitrium, sententiam sim. laturos*: LIV. 26, 33, 5 cum . . . nec -rri Campanos vellent. 26, 51, 10 *legationes* partim ... dimisit, partim -lit Tarraconem. SEN. epist. 106, 2 utrum -rrem te, donec . . . , an ius tibi extra ordinem dicerem. VLP. dig. 37, 10, 39 sive possideat sive petat *qui status controversiam patitur*, in tempus pubertatis -rtur. CYPR. epist. 27, 3 *turbulenti* in nostram praesentiam -bantur (*cf.* 34, 4 integris omnibus ad nostram praesentiam). OPTAT. 3, 7 p. 87, 14 Macarium -rte paulisper, Phineem ... primo in iudicium provocate. HYG. fab. 23 p. 53, 26. *poenam daturos*: CVRT. 8, 8, 6 Lyncesten . . . per triennium tamen -li, donec *eqs.* HEGES. 1, 40, 9 iustas illum poenas dedisse, quem -rri non oportebat. HIER. epist. 147, 1 -reris (*cf. p. 1069, 17*) ad poenam *eqs.* (AVG. in psalm. 127, 6 ad tormenta). VVLG. deut. 7, 10 ita ut disperdat eos et ultra non -at. COD. Iust. 9, 12, 7, 1 (*a. 319*) violentus poenae . . . destinatus in totius litis terminum -atur. *sim.* OV. epist. 3, 13 -rri potui (*i. serius Agamemnoni me, Briseidem, tradere licebat*), poenae mora grata fuisset. *mortem obituros*: OV. met. 12, 76 *Achilles* aut Cycnum aut Hectora quaerens congreditur Cycno: decimum -latus in annum Hector erat. 13, 519 quo, di crudeles ... vivacem -rtis anum? SEN. contr. 1, 3, 7 lex sacerdotem non usque ad saxum -rret, nisi expectaret deorum sententiam. Ps. QVINT. decl. 13, 6 si quas *apes* . . . usque ad sedem suam -lit mors lentior. LVCAN. 10, 433 Phoebeos Caesar -latus in ortus. HIER. epist. 36, 6, 1 imminentem mortem -erunt. et dicunt illum a . . . deo . . . usque ad septimam generationem fuisse -latum. PAVL. PETRIC. Mart. 5, 818 -lati ad . . . mortem. DRAC. laud. dei 3, 732 non me -rres, subita sed morte necares. Orest. 729. *nota*: GREG. M. moral. 16, 14 ut ... malus longius -atur in vita. *bello persequendos, acie petendos*: VAL. FL. 4, 78 Phrygas Alcides et Troiae -at arma. FLOR. epit. 3, 21, 5 -lato Mithridate. VEG. mil. 3, 9 si *adversarius* -latus fuerit in longum. *victoria potituros*: VERG. Aen. 9, 155 decumum *Danaos* -lit Hector in annum. HEGES. 1, 20 Romani per biduum ferme -lati. *actionis dilatae notio ex contextu intellegenda vel supplenda, ex. gr.*: LIV. 41, 8, 5 legati Sardorum, qui ad novos magistratus -lati erant . . . in senatum *venerunt*. SEN. contr. 10, 1, 30 hoc est medium illud genus nec dimittendi divitem nec accusandi; nam et dimittere non debet, quem -lit, et accusare non debet, quia -lit (*cf.* SEN. dial. 1, 4, 7 quisquis videtur dimissus esse, -latus est *fortasse proverb.*). SEN. epist. 8, 7 non -rtur in diem, qui se *philosophiae* subiecit et tradidit: statim circumagitur (*i. q. manumittitur*). Ps. QVINT. decl. 5, 13 tu -rris, luxuriosus redimitur. TAC. ann. 4, 19 hos corripi -lato ad tempus Sabino placitum. SVET. Aug. 44 Vit. 12. APVL. flor. 16 p. 64 imber repentino coortus . . . -rri auditorii coetum (*i. ipsos auditores*) et auditionis coeptum coegit. AVSON. 204, 4 fuisti ... hic positus posteriore loco . . . -latus nobis, non et omissus eras. VVLG. psalm. 88, 39 -isti christum tuum (*ἀνεβάλου*. HIER. in psalm. *ad l. de Christi regno interpretatur,* AVG. civ. 17, 10 *Christi adventum subintellegit: Christus* secundum opinionem hominum . . . -batur in longum, secundum dispositionem autem dei venturus suo tempore parabatur *eqs.*). Ps. RVFIN. in psalm. 26, 14 si -rtur *dominus*, non aufertur (*ad* VVLG. Hab. 2, 3 si moram fecerit). MART. CAP. 1, 36 se (*Iovem*) igitur eos amore mutuo colligatos . . . paululum -isse (*i. nuptias*). *cf.* 1, 38. HIST. Apoll. 6 ideo -latus es (*sc. tempore ad solvendam quaestionem prolongato*), ut neceris. GREG. M. epist. 11, 71 multi ab uno poterant sine causa -rri (*i. ut iudicium -rrent commoveri*). *nota*: Ps. HIL. libell. 12 infantiam (*i. infantes*) -endam in doctrina. *sine temporis definitione i. q. remorari*: LIV. 25, 25, 3 cum *Sosis* longo sermone habito -latus per frustrationem esset. SEN. epist. 58, 3 ne te longe -am. benef. 2, 35, 4 non -o te (*i. nullam tibi censeo moram esse*), de praesentibus fiat. numquam eris gratus, nisi statim es. 82, 21 non -o illum, statim miser est. *cf.* PETRON. 119, 23 properantes ... annos. *dubio sensu*: GRATT. 420 quae ne te cura timentem -at. *nota dativum*: STAT. Theb. 8, 687 Erinys infando -rt Eteoclea fratri (*i. non permisit ut iam tum interficeret*). *seq.* ne: AVG. conf. 1, 11, 18 quo consilio -latus sum, ne tunc baptizarer.

se -rre: OV. rem. 93 nec te venturas -r in horas. SEN. dial. 5, 12, 4 nemo se -rt: atqui maxumum remedium irae dilatio est. epist. 17, 10 quid in longum ipse te -rs? ... repraesentat opes sapientia. *sim.* CARM. epigr. 1053, 2 quae castum corpus ditulit ad cinerem. *aliter p. 1077, 61.*

syn.: procrastinare, proferre, propagare, protrahere, summovere, tardare, trahere. *opp.*: festinare, maturare, praesumere, repraesentare. auferre, negare.

F *irrepente notione verbi intransitivi sensu causativo i. q. differentiam efficere*: **1** *fere i. q. distinguere, discernere*: BOETH. herm. pr. 2, 11 p. 161, 20 qui haec duo iuncta componit, nihil -rt quam si dicat *eqs.* (*aliis locis intransitive ponitur*). *huc fortasse addendum*: Ps. APVL. Ascl. 30 *mundus* ... vivificat ... omnia -ens (*i. distinguens?*) numeris et temporibus statutis atque infixis cuncta per solis effectum stellarumque discursum. THEOD. MOPS. in Tit. argum. -rri (-rre *Cr*) vero sibi epistulae videntur hac sola ratione. *vix huc pertinet*: DIFF. Suet. p. 290 Reiff. sanguinem cruorem et saniem hoc -rt (*cf.* p. 289 Reiff. sceleratum et scelestum. *al.*), *nam supplendum est* inter, *ut in* p. 277 Reiff. lūstra producte et lŭstra correpte hoc interest.
2 *i. q. mutare*: PAVL. dig. 30, 29 sin autem neque modo neque tempore neque condicione neque loco debitum -atur (-at *Heineccius*).

II ***intransitive.*** GLOSS. *διαφέρω*. -rt *διαφέρει* interest, distat. quid -rt quid interest uel quid obest. quid refert. *non leguntur nisi formae praesentis et imperfecti. 1. sing. p. 1079, 78. 1. plur. p. 1080, 40. 2. plur. p. 1080, 62. gerund. pro part. p. 1081, 24.* **A** ***impersonaliter*** *i. q. discrimen est, interest (semel substantivi nominativus subiecti locum tenet p. 1079, 3).*

1 -rt inter *i. q. diversitas existit*: CIC. div. in Caec. 61 vide quid -at inter meam opinionem et tuam. fin. 3, 50 *cf. supra l. 72.* ac. 1, 18 nihil ... inter Peripateticos et illam veterem Academiam -bat. nat. deor. 1, 80 si ... nihil inter deum et deum -rt (*similis vocabuli duplicatio p. 1079, 80. 1080, 38. 45. 68*). div. 2, 96 quid inter Indos et Persas ... -at corporibus, animis. *saepius.* PLIN. paneg. 5, 2 nihil -rre inter imperatorem, quem homines, et quem dii fecissent. PAVL. dig. 21, 1, 5 quantum interest inter . . . , tantum inter talia vitia et eum morbum . . . -rt. TERT. adv. Marc. 1, 29 p. 331, 11 multum -rt inter causam et culpam. ISID. diff. 1, 17 inter amare et diligere putat -rre Cicero. *passim* (*invicem et* distare, interesse *synonyma inveniuntur*).

omissa relatione: CIC. ac. 2, 55 ut in hoc quoque nostro mundo aliquid alicui sic sit par, ut nihil -at, nihil intersit. nota: MARCIAN. dig. 20, 1, 5, 1 inter pignus et hypothecam tantum nominis sonus -rt. 2 -rt de: TERT. adv. Marc. 1, 29 p. 332, 21 ille aufert de vita, hic non admittit in vitam. nihil apud ambos de homicidio -rt. cf. spect. 6 de idololatria nihil -rt apud nos, sub quo nomine et titulo. 3 seq. in c. abl.: HIL. syn. 40 non -rt in tempore: ut cum patre sit intemporalis et filius. 4 seq. (utrum, -ne —) an fere i. q. refert: CIC. Caecin. 39 ut distare aliquid aut ex aliqua parte -rre videatur, utrum ..., an eqs. fat. 32. top. 16 multum ... -rt in arcane positum sit argentum an in tabulis. QVINT. inst. 2, 4, 33 quae quidem suasoriis an controversiis magis accommodata sit exercitatio, consuetudine et iure civitatium -rt. decl. 348 p. 372, 11. PLIN. epist. 8, 17, 6 paulum -rt patiaris adversa an expectes. 9, 13, 8 tantum ad fiduciam vel metum -rt seq. interr. bipertita. AVSON. 470ᵇ, 4 -at ut nihilo, sit tuus anne meus liber. AVG. civ. 11, 29 BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 17 p. 54, 11. sim. LVCR. 3, 868 nec miserum fieri qui non est posse, neque hilum -rre ante ullo fuerit iam tempore natus. LVCAN. 9, 568 fortasse legendum sit (sed codd.) longa an -at aetas. TERT. idol. 8 nec enim -rt, an extruas vel exornes templum. 5 accedit infinitivus: acc. c. inf.: RHET. Her. 2, 20, 33 nihil -rt (refert Lambinus) raro id fieri, dummodo aliquando fieri ... intellegatur. BOETH. herm. pr. 2, 14 p. 222, 15. duo inf. inter se comparati: BOETH. herm. pr. 2, 14 p. 210, 4 nihil enim -rt dicere diem non esse quam dicere noctem esse. herm. sec. 2, 8 p. 181, 3 nihil enim hoc -rt dicere quam eqs. 5, 12 nihil enim -rt dicere hominem ambulare vel hominem ambulantem esse. BOETH. herm. sec. 3, 8 p. 214, 27 hoc autem nihil -rt dicere quam si (cf. infra l. 32) quis dicat. cf. 5, 11 p. 355, 21. 6 seq. enunt.: GELL. 13, 29 tit. an quid et quantum -rret, si eqs. RVFIN. hist. mon. 5 ut nihil omnino -rret, si episcopus in platea orationem aut in ecclesia faciat. BOETH. herm. pr. 2, 14 p. 222, 23 hoc autem nihil -rt, tamquam si dicamus eqs. herm. sec. 4, 10 p. 273, 17 si quis dicat..., nihil -rt. PAVL. dig. 25, 1, 4 hoc -rt, quod eqs. BOETH. herm. sec. 5, 12 p. 411, 25 tantum -rt, quia id..., illud vero eqs. ISID. diff. 1, 189 id -rt, quia eqs. seq. quoniam: BOETH. in Porph. comm. 5, 24 p. 346, 1.

B i. q. diversum esse; ratio diversitatis exprimitur ablativo passim, dat. gerundivi p. 1081, 53, per in c. abl. l. 55. 59. 73. 79. 84 sq. al., per in c. accus. l. 76. p. 1080, 22, per enunt. causale l. 40. 49. 60 al.

1 -rre ab aliquo: VARRO ling. 8, 80 nomina -unt a vocabulis ideo quod sunt finita ac significant res proprias. CIC. orat. 66. Caecin. 39 quid hoc ab illo -rt? (fin. 5, 41 quid simus et quid ab animantibus ceteris -amus. OV. Pont. 3, 3, 3 quid enim status hic a funere -rt? AVG. civ. 19, 1 ab eorum rebus vanis spes nostra quid -at. SORAN. p. 5, 7 obstetricalis... ratio quid a muliebri -rt? quod pars ab universo). Phil. 8, 32 statui tamen a vobis non -rre vestitu (LIV. 24, 5, 3 Hieronem filiumque eius Gelonem nec vestis habitu nec alio ullo insigni -entes a ceteris civibus. cf. PLIN. paneg. 23 infra l. 71). fin. 2, 45 homines ... hoc uno plurimum a bestiis -unt, quod rationem habent. 3, 25 nihil esse quod intersit aut -at alius ab alio (3, 50). orat. 66 etiam poetae quaestionem attulerunt, quidnam esset, quo ipsi -rrent ab oratoribus. 76 Atticus ab indisertis re plus quam opinione -ens. Att. 1, 16, 2 in lege nihil aliud a consulari rogatione -bat nisi iudicum genus. CAES. Gall. 5, 14, 1 neque multum a (β; om. α) Gallica -unt consuetudine qui Cantium incolunt. cf. 6, 21, 1. 6, 18, 3 in reliquis vitae institutis hoc fere a reliquis -unt, quod eqs. cf. 6, 25, 5. HIRT. Gall. 8, 25, 2 Treverorum civitas ... cultu et feritate non multum a Germanis -bat. NEP. Ages. 7, 4 domus sic erat instructa, ut in nulla re -rret a (om. codd.) cuiusvis inopis atque privati. CELS. 5, 28, 19 melas colore ab alpho -rt, quia eqs. SEN. dial. 1, 1, 5 quoniam quidem bonus tempore tantum a deo -rt. 2, 12, 1 qui a pueris magnitudine tantum formaque corporum -unt. 2, 13, 3 illos nihil a mendicis -rre. saepius. COLVM. 2, 10, 35 cicera sapore ... nihilo -rt a cicercula, colore tantum discernitur. PLIN. nat. 9, 72. 12, 105 calamus et iuncus nihil ... a ceteris sui generis -unt aspectu (eadem ablativi collocatio 12, 128). 37, 80 minimum iidemque plurimum ab beryllis -unt opali. saepius, plerumque negative. QVINT. inst. 5, 10, 61 animal genus, mortale species, terrenum vel bipes differens: nondum enim proprium est, sed iam -rt a marino vel quadripede. 5, 14, 14 epichirema autem nullo -rt a syllogismis. saepius. TAC. ann. 3, 50 vana a scelestis, dicta a maleficiis -unt. cf. 1, 70. PLIN. paneg. 23 milites nihil a plebe habitu tranquillitate modestia -bant. GAIVS inst. 1, 121 in eo solo praediorum mancipatio a ceterorum mancipatione -rt. 3, 57 longe. PAVL. dig. 12, 1, 2, 3 creditum ... a mutuo -rt qua genus a specie. 39, 6, 35, 3 mortis causa donatio longe -rt ab illa vera et absoluta donatione. GELL. 5, 18 tit. in quid et quantum -at historia ab annalibus. APVL. met. 3, 29 prolixo satis itinere nihil a mortuo -bam. ITALA (codd. g γ Cypr. testim. 3, 58) et VVLG. I Cor. 15, 41 stella ab (a VVLG.) stella -rt (differit M) in claritate, ita et resurrectio (διαφέρει, ITALA Tert. resurr. 49 p. 101, 25 stella a stella -rt in gloria. cf. 52 p. 108, 25 adv. Marc. 5, 20 p. 649, 7. cf. p. 1080, 36). HIL. in Matth. 10, 4 apostoli nihil a domini sui virtutibus -entes. syn. 22 cum in nullo -at res a re per mutuam similitudinem. 33. HIER. epist. 49, 14, 3 p. 371, 20 in quo -unt mea verba a sensu apostoli? VVLG. eccles. 2, 13 quantum -rt lux a tenebris. AVG. civ. 12, 1 ab illa natura ... quae adhaeret deo, non naturā -rt ista, sed vitio. BOETH. herm. sec. 1, 2 p. 62, 16 quod (sc. 'non homo') a nomine plurimum -rt. passim. de eodem homine, cuius mutata condicio est: AMM. 16, 12, 61 immensum quantum ab eo -ens, qui ... minabatur. per compendium: CIC. off. 1, 96 in quo natura hominis a reliquis animantibus -at. CAES. Gall. 6, 28, 5 amplitudo cornuum ... multum a (β; om. α) nostrorum boum cornibus -rt. PLIN. nat. 13, 61 materies bonitate, firmitudine, nigritia quoque nihil -ens a loto. 21, 140 ceteri effectus iridis non multum a melle -unt. TAC. Agr. 24 Hiberniae solum caelumque eqs. ... haud multum a Britannia -unt (Rhenanus; codd. -rt) in melius. LACT. inst. 2, 8, 17 quo igitur ab homine divina illa vis -rret...? -rre a se i. q. inter se: SORAN. p. 108, 21 -unt ... a se haemorrhoides natura. BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 4 p. 92, 13 quibus differentiis a se species sub animal positae -unt. cf. p. 1081, 28. in re iudiciali i. q. non in eadem condicione esse: PLIN. epist. 10, 96, 2 haesitavi ... an quamlibet teneri nihil a robustioribus -ant (i. q. non minus graviter puniendi sint). POMPON. dig. 40, 7, 29 pr. statuliberi a ceteris servis nostris nihilo paene -unt. VENVL. dig. 43, 29, 1, 1. VLP. dig. 33, 7, 12 pr. frumentum, quod serendi causa sepositum est ... causa seminis nihil a cibariis -rt. 43, 20, 1 aqua cotidiana ab aestiva usu -rt, non iure. PAVL. dig. 9, 2, 55 in hunc tractatum nihilum -rt ab extraneo creditor. VVLG. Gal. 4, 1 quanto tempore heres parvulus est, nihil -rt a servo (οὐδὲν διαφέρει δούλου).

2 cum dativo: LVCR. 4, 477 dubium certo quae res -rre probarit. HOR. sat. 1, 4, 48 nisi quod pede certo -rt sermoni, sermo merus (cf. PORPH. ad l.). ars 236 nec sic enitar tragico -rre colori, ut eqs. MANIL. 2, 425 quia ver autumno tempore -rt ... sed ratione pari est, aequatis nocte diebus. VITR. 10, 16, 1 quod -entes sunt munitiones munitionibus nationumque fortitudines. MELA 1, 32 saxa ... non -entia marinis saxis. PLIN. nat. 9, 23 lingua est delphinis ... haud -ens suillae. QVINT. inst. 2, 21, 10 plurimum statuis -unt vasa. 12, 10, 1 orationis formae plurimum ... invicem -unt: nec solum specie, ut signum signo ..., sed genere ipso, ut Graecis Tuscanicae statuae, ut Asianus eloquens Attico. APVL. apol. 58 fumus nocturnus nigrior est eoque diurno fumo -rt. ITALA I Cor. 15, 41 (cod. d Hil. in psalm. 64, 5) -rt (differet d) ... stella stellae in gloria (cf. p. 1079, 78). CARM. de pond. 1545 nil in pondere -rt argentum argento. PS. AVR. VICT. epit. 48, 9 ceteris. HIER. epist. 35, 1, 3 cum idcirco, ut ait praecipuus orator, homines bestiis -amus (cf. CIC. de orat. 1, 32 hoc enim uno praestamus ... feris. cf. infra l. 59). RVFIN. Adamant. 2, 16 nova veteribus secundum materiam nihil -unt (οὐ ξένα τῇ ὕλῃ ὑπάρχει. fort. abl. v. l. 50. antecedunt synon. haec: non esse aequalem, peregrinum et alienum esse, discrepare). AVELL. p. 277, 19. CAEL. AVR. salut. praec. 18 -rt vita vitae. SIDON. epist. 9, 6, 4 plurimum esse quod -at ... amor figmentis. nota: ISID. orig. 4, 8, 22 'sanies' autem et 'tabes' sibi (i. inter se) -unt. cf. p. 1078, 63. per compendium: PLIN. nat. 9, 107 origo atque genitura conchae est haud multum ostrearum conchis -ens.

3 accedit abl. (cf. etiam l. 25. 28 al.): PLIN. nat. 19, 187 libanotis radicem habet olusatri, nihil ture -entem. TERT. adv. Marc. 1, 5 p. 296, 26 quid interfuit numeri, cum duo paria non -ant uno? RVFIN. Adamant. 1, 4 -rt alter principatus altero? (ἡ ἑτέρα [sc. ἀρχὴ] θατέρας διενήνοχε;). CAEL. AVR. acut. 1, 15, 119 al. (Helmreich, Archiv 12 [1902] 314). BOETH. herm. pr. 1, 2 p. 55, 8 -rt nomen casu. herm. sec. 4, 10 nomen ... -rt nominis infiniti privatione. NOVELL. Iust. 22, 20, 1 erunt haec eis propria, nihil paene alia eorum -entia possessione (τῆς ἄλλης ... διαφέροντα κτήσεως). speciatim i. q. praestare (abl. comparationis videtur Graecum genetivum imitari): ITALA Matth. 12, 12 (cod. k) quanto ergo -rt homo ove? (διαφέρει προβάτου, VVLG. melior est homo ove). Luc. 12, 7 (cod. d) multis enim passeribus -itis (cf. supra l. 41) vos (πολλῶν στρουθίων διαφέρετε, VVLG. multis passeribus pluris estis vos. cf. ibid. 12, 24). ad Graeci textus exemplar posuit genetivum: THEOD. MOPS. in Gal. 4, 24 p. 74, 16 omnem de divina scriptura historiam somniorum nocturnorum nihil -rre (τῶν ἐνυπνίων οὐδὲν διαφέρειν).

4 -rt aliquid cum aliqua re: CIC. inv. 1, 40 occasio cum tempore hoc -rt: eqs. 1, 82 quid res cum re -at (cf. 2, 151). 2, 92 hoc genus causae cum superiore hoc -rt, quod eqs. APVL. Socr. pr. p. 110. cf. p. 1081, 22.

5 omissa relatione: LVCIL. 741 (dub.) papulae -unt (a verrucis et cicatricibus). CIC. inv. 1, 55 videtur eiusmodi quoque utendum exemplo, non quo praeceptio -at. Caecin. 59 quod etiam si verbo -rre videbitur, re tamen erit unum (OV. Pont. 1, 1, 15 invenies . . . non minus hoc illo triste. . . . rebus idem, titulo -rt). fin. 4, 4 virtutes omnes similes artium reliquarum materia tantum ad meliorem partem et tractatione -unt. SEN. nat. 1, 10 coronae hoc -unt (sc. ab arcubus et virgis), quod ubique fiunt. COLVM. 5, 5, 11 putationis ratio . . . uno tantum -rt. MELA 1, 41 ad nostrum maxime ritum moratis cultoribus, nisi quod quidam linguis -unt et cultu deum. PLIN. nat. 2, 231 iuxta Nonacrim ... Styx nec odore -ens nec colore. 5, 90 Euphrates increscit . . . Nili modo statis diebus, paulum -ens. 13, 62 cuci arbor ... palmae similis ... -rt quod in bracchia ramorum spargitur. 20, 144 mentastrum silvestris menta est, -ens

specie foliorum. *saepius.* TAC. Germ. 44 forma navium *Suionum* eo -rt, quod *eqs.* 45 Suionibus Sitonum gentes continuantur. cetera similes uno -unt, quod *eqs.* PAVL. dig. 19, 4, 1 pr. in permutatione ... multum -unt praestationes (*sc. a venditione*). *adiungitur abl. causae*: PLIN. nat. 32, 98 *myaces* degenerant in duas species: mitulos ..., myiscas, quae rotunditate -unt (*cf.* 13, 60). 37, 56 *Indicus adamas a crystallo* et colore tralucido non -rt et laterum sexangulo levore.

6 -rre inter se: VARRO rust. 3, 16, 9 *apes* -unt inter se, quia ferae et cicures sunt. CIC. orat. 114 ut hoc videlicet -ant inter se *rhetorica et dialectica*, quod *eqs. saepius.* LVCR. 2, 348 invenies ... *animalia* inter se -rre figuris. CAES. Gall. 1, 1, 2 hi omnes lingua, institutis, legibus inter se -unt. 6, 11, 1 quo -ant hae nationes inter sese. BELL. Alex. 6, 2 degustando, quantum inter se -rrent aquae, cognoscebant. CELS. 3, 4 minime in rebus multum inter se -entibus perpetuum esse praeceptum temporis potest. SEN. dial. 2, 13, 5 omnes enim inter se -ant, sapiens quidem pares illos ... omnes putat. epist. 118, 8 verum et verisimile inter se -unt (*cf.* 95, 55). QVINT. inst. 5, 14, 27. 12, 10, 67. TAC. dial. 25 nec refert quod inter se specie -unt, cum genere consentiant. SVET. Vesp. 9 utrumque ordinem non tam libertate inter se quam dignitate -rre. GAIVS inst. 1, 153 plurimum. APVL. Socr. 14 p. 149 *color* piceus et niveus, quibus inter se nox cum die -unt. TERT. adv. Marc. 1, 5 p. 296, 28 omnia ⟨quantum⟩ unum fuissent, nullo inter se -endo, quia paria. AVG. in psalm. 118 serm. 12, 1 a contrario -unt inter se vanitas et veritas. CLAVD. MAM. anim. p. 193, 8 quid -ant inter se ... quae sint eorum communia. BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 21 p. 120, 17 -unt ... inter se species et differentia (*ceteris locis* a se *cf. p. 1080, 15*). invicem: QVINT. inst. 12, 10, 1 *formae* plurimum ... invicem -unt. *cf. sequentia p. 1080, 33. nota*: BOETH. in Porph. comm. sec. 2, 6 p. 191, 21 quae a se specie invicem (ἀλλήλων) -unt. *al.* -rre absolute *i. q. inter se differre*: CIC. de orat. 2, 94 naturis -unt, voluntate autem similes sunt. top. 34 quia res -bant, nomina rerum distare voluerunt. Brut. 150 aetates vestrae ... non multum -unt. ac. 1, 17 *Academici et Peripatetici* rebus congruentes nominibus -bant. *saepius.* LVCR. 3, 314 in aliis rebus multis -rre necessest naturas hominum varias moresque sequaces. 4, 649 semina cum porro distent, -rre necessest intervalla viasque (*cf.* 2, 725). 4, 656 feraminibus debent -rre figurae et variare viae proinde ac textura coercet. 4, 1248 multum harmoniae Veneris -rre videntur. 6, 1106 quid Britannis caelum -rre putamus et quod in Aegypto est ...? *seq. synon.* diversa esse, distare. PAVL. FEST. p. 22 apud et penes in hoc -unt, quod *eqs.* CELS. 1 pr. p. 5, 32 -rre quoque pro natura locorum genera medicinae. 5, 17, 2. SEN. epist. 118, 15 exiguum mellis pondus et magnum sapore non -rt. COLVM. arb. 21, 1. MELA 2, 9 ingenia cultusque gentium -unt. QVINT. inst. 5, 11, 30 similibus dissimile *inesse*, ut canibus catulos et matribus haedos, -unt enim aetate. decl. 252 p. 30, 12. 338 p. 330, 23 TAC. Germ. 27. PLIN. nat. 8, 67 *camelorum* duo genera ... -unt, quod *eqs.* 13, 49 *al.* APVL. Socr. 14 p. 149 pro regionibus et cetera in sacris -unt longa varietate. HIER. epist. 49, 2, 6 centesimus et sexagesimus et tricesimus fructus ... multum -rt in numero *eqs.* BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 17 p. 53, 19 non specie, sed numero -rre. *et passim.*
accedit dat. gerund.: PLIN. nat. 34, 145 quippe cum exacuendo oleariae cotes aquariaeque -ant. *de singulari re, cuius partes inter se differunt*: LVCR. 2, 512 materiam quoque finitis -rre figuris (*cf.* 2, 480 primordia rerum finita variare figurarum ratione). CIC. ac. 2, 85 omnibusne partibus visa res nihil -at, an internosci non possit, etiamsi -at. MELA 1, 3 partibus -rt *mundus caelumque.* 1, 9 tribus *Asiam* e partibus tangit oceanus, ita nominibus ut locis -ens. TAC. Germ. 5 terra etsi aliquanto specie -rt *eqs.*
strictiore sensu i. q. dissentire: CIC. Tusc. 5, 73 *Epicuro* non multum -enti a iudicio ferarum. VELL. 1, 7, 3 quibus *auctoribus* equidem assenserim; sed M. Cato quantum -rt! qui dicat *eqs.* PS. TERT. haer. 4 p. 221, 14 cum Valentino per omnia consentiunt, in illo solo -unt.

synon.: discrepare, distare, diversum esse, variare, discerni.

opp.: consentire.

deriv.: dilatio, dilator(ius), dilatura. dilatare.

partic. praes. pro adi. **differēns,** -ntis. *compar. v. l. 70. p. 1082, 9. 12. superl. l. 71.* GLOSS. ὑπερθετικός. pertrahens. reservans. -es dissimiles et deportantes (= def.). -ia distantia, diversa. -ior eminentior. -issima plenissima (differtissima). *i. q. diversus*: CIC. de orat. 1, 189 genus autem id est quod sui similes communitate quadam, specie autem -es, duas aut plures complectitur partes. top. 96 ut duae sententiae -es accipi possint. leg. 1, 30 *opp.* par. ac. 2, 50 ut inter visa -ium generum nihil interesset. fat. 8 has dissimilitudines ex -bus causis esse factas. VITR. 10, 11, 1 ballistarum ... rationes variae sunt et -es unius effectus causa comparatae. QVINT. inst. 12, 2, 13 separandis, quae sunt -ia. IREN. 3, 8, 3 necesse est ... ut -s vocabulum habeant. ARNOB. nat. 3, 14 dissimilitudines *deis* datas, nisi ut singuli se possent -ium signorum proprietatibus noscitare. HIL. syn. 20 si in his (*sc. patre et filio*) -is essentiae discreta natura est. AVXENTIVS Maximin. c. Ambr. 47 p. 17, 37. ITALA Dan. 7, 19 (Aug. civ. 20, 23) *bestia* erat -s prae omni bestia (διαφέρον, VVLG. dissimilis valde ab). HIPPOCR. aer. 13 unam esse ... virtutem sensificantem ... sed pro viarum diversitate fieri -em. BOETH. Porph. isag. p. 49, 19. trin. 6 p. 162, 15 non semper talem esse relativam praedicationem, ut semper ad -s (*sc. aliquid*) praedicetur. *nota*: CIC. ac. 2, 54 ut ... nec sit in duobus aut pluribus nulla re -s ulla communitas (*i. quae nulla in re differentiam admittat*). *cf.* AVG. civ. 11, 28 p. 501 quemadmodum ... eorum reperiatur, etsi -s, quaedam tamen similitudo. VINDIC. med. 17 cor ... respirationis perficit officium -i tempore inducens frigus (*i. temporis spatiis intermissis?*). *i. q. praestans, eminens*: VVLG. Hebr. 1, 4 tanto melior angelis effectus, quanto -ius (ITALA cod. d procellentius) prae illis (*cf. p. 1081, 83*) nomen hereditavit (διαφορώτερον). IREN. 2, 12, 7 utrum quasi sint isti infirmiores illorum ... aut quasi meliores sint et -es? 2, 30, 7 -iores. RVFIN. symb. 4 p. 342^B divinae generationis mysterium tanto esse -ius et eminentius, quanto *eqs.* *adde*: PLIN. nat. 11, 145 oculus unicolor nulli; cum candore omnibus medius color -s. *subst. n. t. t. dialecticae, i. q.* διάφορον (*cf.* differentia *III*): QVINT. inst. 5, 10, 54 finitioni subiecta maxime videntur genus, species, -s, proprium. 6, 3, 66 *de locis argumentationis. saepius.* IVL. VICT. rhet. 6, 2 p. 398, 28 his adiciunt propria et -ia *eqs.* *cf.* CASSIOD. art. 3 p. 1169^B species est quod de pluribus et -bus numero ... praedicatur *eqs.*

adv. **differenter.** GLOSS. διαφόρως. *i. q. diversa ratione*: SOL. praef. 4 inseruimus et pleraque -r congruentia. HIL. in psalm. 143, 8 non -r (*i. item*) in octavo quoque psalmo proclamat spiritus sanctus. HIER. hom. Orig. in Ier. 5 p. 793 haec -r et varie in scripturis dicuntur *eqs.* AVG. mag. 5, 12 quamvis haec duo verba distincte -rque significent (*seq.* differentem habere significationem). c. Iul. op. imperf. 4, 69. serm. 100, 1 dominum Iesum -r egisse, cum obtulit se unus ..., alius ..., tertius. HESYCH. in lev. 18, 1—5 p. 1008^D multa ... et -r sancivit. VEREC. in cant. 8, 4. ACT. Timoth. 9, 29 Vs. gloriosis ... condiscipulis -r (διαφόρως) finitis. *accedit* ab: CAEL. AVR. chron. 2, 1, 53 -r curandos ait eos ... ab iis qui *eqs.* *nota*: PS. APVL. herm. p. 272 moduli stoicorum non idem -r peragentes ʻaut dies est aut nox; atqui dies est' (*i. differentia vel disiunctione facta*).

deriv.: differentia. *Ammann.*

differtus, -a, -um [*a* dis- *et* far(c)tus, farcire. *Th.*]. *i. q. repletus, distentus, abundans*: CATVLL. 12, 9 est enim leporum -us puer ac facetiarum. CAES. civ. 3, 32, 4 erat plena lictorum et †imperatorum provincia, -a praefectis atque exactoribus (*c. abl.*: HOR. sat. 1, 5, 4 Forum Appi -um nautis cauponibus atque malignis. TAC. ann. 16, 6 corpus *Poppaeae mortuae* -um odoribus. FLOR. epit. 4, 11, 11 in -o odoribus solio). epist. 1, 6, 59 -um transire forum. CREM. CORD. frg. Sen. suas. 6, 19 Antonius ... non satiatus modo caedendis civibus, sed -us quoque. SEN. nat. 3, 19, 2 pinguia et -a ... corpora *piscium* (*i. saginata. cf.* dial. 11, 11, 3 MAR. VICTOR aleth. 1, 121).

diffībulo, -āre [*a* dis- *et* fibulare *vel* fibula. *Th.*]. *i. q. solvere*: STAT. Theb. 6, 570 torto chlamydem -at auro. SIDON. epist. 3, 3, 5 laminarum vincla -ant. ALC. AVIT. carm. 4, 386 pallia. *L.*

difficile *adv. v. p. 1091, 1.*

***difficilis,** -e [*a* dis- *et* facilis. *Th.*]. *comp.* difficilior *inde a* RHET. Her. 1, 1, 1. *superl.* difficillimus *inde a* TER. Eun. 926. NON. p. 111 facul pro faciliter; huic contrarium est difficul, *exemplis adverbii non allatis. pro adi.*: VARRO Men. 46 (Non. *l. c.*) quod utrum sit magnum an parvum, facile an difficul. *de significatione*: RHET. Her. 4, 4, 6 ʻat hoc ipsum -e est' ... quid dicitis -e, utrum laboriosum an artificiosum? *respondet Graecis vocabulis praefixo* δυς- *formatis p. 1089, 82. 83. 1090, 50.* GLOSS. δύσκολος. δυσχερής. -e δυσχερές, δύσκολον. σκολιόν. durum. rarum, arduum. uernuislicae, wearnwislice (*anglosax.*). -em δύσκολον (*cf.* PAVL. FEST. p. 354 Tusculum dictum ..., quod aditum -em habeat, id est δύσκολον. PRISC. gramm. III 472, 23). *legitur inde a* PLAVTO, *frequentant* OV. (*31^ies*) LIV. (*72^ies*) SEN. phil. (*87^ies*). [*loci dub. et corrupt.*: SEN. epist. 91, 17. 102, 13 (*confusum cum* dissimilis) RVT. NAM. 1, 250 SVLP. SEV. dial. 3, 14, 4. *ex coniectura*: SYMPH. 440, 119.]

I ***id quod cum difficultate, cum labore, aegre perficitur, interdum cum notione molestiae***: **A** ***impersonaliter***: -e est, videtur *sim.*: TER. Eun. 209 satine hoc mandatumst tibi? :: ah, rogitare, quasi -e sit! (*opp.* facile). 1056 -e est (Andr. 381). RHET. Her. 4, 4, 6. CIC. Q. Rosc. 9 magnum est, quod conor, -e est, quod polliceor. Verr. 2, 157. de orat. 1, 250 multa et magna et -ia sunt ea, quae sunt oratori necessaria. fin. 4, 59 omnia, quae dura, -ia, adversa videantur. off. 1, 64 quo -ius, hoc praeclarius (*cf.* ad Q. fr. 1, 1, 32). facet. dict. 4 Romae, si vis, habebit *decurionatum*, Pompeiis -e est. SALL. Catil. 40, 4 nihil tam asperum neque tam -e esse, quod non cupidissime facturi essent (SEN. dial. 4, 12, 3 nihil est tam -e et arduum, quod non humana mens vincat). HOR. sat. 1, 10, 22 putatis -e et mirum, ... quod Pitholeonti contigit? OV. trist. 5, 12, 3 -e est quod ... mones. Pont. 2, 2, 113 -e est, fateor, sed tendit in ardua virtus. LIV. 25, 38, 15 eo ipso, quod -limum videtur, facilius erit. SEN. epist. 104, 26 non quia -ia sunt, non audemus, sed quia non audemus, -ia sunt. QVINT. inst. 3, 6, 27 est quidem utile, sed -e, parvum, iniucundum, periculosum. 11, 2, 42 -iora enim debent esse quae exercent, *opp.* levius. PLIN. epist. 6, 33, 4 et audiendi, quod -e *erat*, et, quod facile, visendi studio imminebant *spectatores.* PANEG. 7 (6), 6 ut, quod -ius est sorte communi (*sc. victis destinata*), elige-

ret. RVFIN. hist. mon. prol. cum semper optima quaeque rara sint et -ia (χαλεπά). *acc. dativus personae* (*cf.* PRISC. gramm. III 219,9 *v. et sub I B, C [p. 1084, 22], F*): CIC. Verr. 4, 162 id quod tametsi isti -e est, tamen haud scio an fieri possit. de orat. 2, 143. orat. 33 amanti. 200 id ... bona disciplina exercitatis ... non erit -limum. ad Q. fr. 1, 1, 7 id autem sit magnum et -e ceteris, sic ut est -limum, tibi ... fuit hoc semper facillimum. CELS. 2, 10 multae res id -e inscio faciunt. MART. 12 praef. ITALA Iob 42, 2 (Tert. adv. Prax. 10 p. 241, 21) nihil deo -e (ἀδυνατεῖ δέ σοι οὐδέν, HIER. interpr. Iob impossibile, VVLG. *aliter, cf.* VVLG. gen. 18, 14 numquid deo quidquam est -e? *et* TERT. *ad l.* p. 242, 9 erit aliquid et -e deo, id scilicet, quodcumque non fecerit ... quia noluerit. ARNOB. nat. 2, 35 p. 76, 5 omnipotenti regi [*syn.* impossibile]). *adde locutiones figuratas et res personatas*: CIC. Quinct. 56 multa oportet discat ac dediscat, quorum illi aetati utrumque -e est. SEN. nat. 3, 27, 2 nihil -e naturae est, utique ubi in finem sui properat. epist. 91, 4 quid *fortunae* arduum quidve -e est? POMER. 1, 15, 1 quae -ia sunt humanae fragilitati vel aspera.

B *accedit infinitivus* (*perf. l. 41, pass. l. 70. 74*): TER. Andr. 211 cui verba dare -e est. VARRO ling. 8, 8 pleraque solvere non -e, sed nunc non necesse (*cf.* NEP. Att. 11, 3 -e ... et non necessarium. AMM. 23, 6, 14 -e et superfluum). RHET. Her. 2, 18, 27 non -e est invenire, ... -limum est inventum expolire *eqs.* (*cf. l. 34*. QVINT. inst. 5, 10, 116 hoc reperire est -ius, quam cum inveneris, argumentis adiuvare). CIC. inv. 1, 34. Verr. 2, 157 probare (QVINT. decl. 325 p. 279, 3 VLP. dig. 11, 1, 2). Sull. 31 -e est tacere, cum doleas. Mil. 27 scire. Phil. 13, 43 affirmare *al.* div. 1, 126. orat. 1 utrum -ius aut maius esset, negare (*i. non concedere; alio sensu l. 30*) ... an efficere id quod rogares. Tusc. 2, 17 non solent dicere cuiquam suave esse cruciari; asperum, -e, odiosum, contra naturam dicunt. nat. deor. 1, 61 -e est negare deos esse (VLP. dig. 17, 2, 23 pr.). Lael. 79. Tim. 6 illum ... parentem huius universitatis invenire -e est (ἔργον. *cf.* MIN. FEL. 19, 14. APVL. Plat. 1, 5 cuius naturam invenire -e est). CATVLL. 76, 13 -e est longum subito deponere amorem, -e est, verum *eqs.* (*cf. similem anaphoram* LYGD. 6, 33 PLIN. epist. 3, 10, 6). LVCR. 1, 137 Graiorum ... reperta -e illustrare Latinis versibus esse. 1, 478 etsi -e esse videtur credere *seq. acc. c. inf.* 4, 1147. 5, 99 quam -e id mihi sit pervincere dictis (*cf.* 5, 735 vincere verbis). 5, 521. 1168. CAES. Gall. 1, 14, 2 non fuisse -e cavere. civ. 1, 50, 3. NEP. Att. 12, 5 iudicare (16, 1. QVINT. inst. 8 pr. 5). VERG. georg. 2, 257. HOR. ars 128 -e est proprie communia dicere. OV. ars 2, 20 -e est *Amoris alis* imposuisse modum. trist. 1, 1, 91 -e est tamen ... dicere (*seq. interrog. indir.* Pont. 3, 5, 51. 4, 7, 45 fast. 3, 384. QVINT. inst. 6, 3, 35 unde ... concilietur risus ..., -limum dicere. *v. etiam infra l. 60*). LIV. 37, 54, 16 quae parare et quaerere arduum fuit, nescio an tueri -ius sit. SEN. contr. 7, 1 (16), 6 quam -e esset parricidium facere (exc. *om.* facere. *cf.* QVINT. decl. 279 p. 138, 2). 7, 4 (24), 21 quam -e esset naturam suam effugere (*cf.* SEN. dial. 4, 2 naturam ... mutare. QVINT. inst. 4, 2, 115). SEN. Med. 203 -e quam sit animum ab ira flectere. CVRT. 10, 10, 8 -e erat eo contentos esse, quod obtulerat occasio. MART. 7, 58, 10. 7, 85, 4 facile est epigrammata belle scribere, sed librum scribere -e est. QVINT. inst. 8, 5, 6 cum sit rectum 'nocere facile est, prodesse -e' vehementius apud Ovidium Medea dicit: 'servare potui: perdere an possim, rogas?' IVV. 4, 11, 17. TAC. hist. 4, 27 temperare felicitati. PLIN. epist. 4, 3, 2 *syn.* magnum. 6, 6, 1 quos ut gloriosum sic est -e superare. APVL. flor. 9 p. 29 arduum et oppido -e. ANTH. 460, 4 *syn.* laboriosum. AVSON. 320, 19 quamquam -e est se noscere. MART. CAP. 2, 143 conscendere ... lecticam ... -e admodum sibi, ne dicam impossibile, deputabat. AVG. civ. 22, 29 quod ... vel -e est vel impossibile ostendere.
nota: -e est dicere *seq. acc. c. infin. de opinione refutanda*: LVCR. 3, 361 dicere ... oculos nullam rem cernere posse ... -e est (desipere est *Lachm.*), contra cum sensus dicat eorum (PAPIN. dig. 46, 3, 95, 3 -e est dicere causam ... retinere ... obligationem).
infinitivo adiungitur negatio, interdum iocose: CIC. p. red. in sen. 30 -e est non aliquem ... praeterire. Rab. Post. 5 est -e ... id non exequi. de orat. 2, 329 -ius est non esse obscurum in re narranda quam *eqs.* Brut. 209. Tusc. 1, 106 -e est non eos, qui inhumati sint, miseros iudicare. off. 1, 71 *v. p. 1090, 4.* Att. 3, 24, 2 fuit ... -e non obsequi *eqs.* ad Q. fr. 1, 1, 2. OV. met. 2, 447 heu quam -e est crimen non prodere vultu! LIV. 23, 16, 16 non vinci ... ab Hannibale tunc -ius fuit quam postea vincere. IVV. 1, 30 saturam non scribere. TREB. Gall. 12, 4 taurum totiens non ferire -e est. *accedit dativus personae*: CIC. inv. 1, 34 non fuisse ei nec grave nec -e eam causam excipere. S. Rosc. 47 Verr. 4, 213 *al.* CVRT. 5, 11, 11 -ius sibi esse damnari quam decipi. TERT. ieiun. 9 an -e angelo fuerat ... transferre. adv. Prax. 10 p. 241, 24 -e non fuit deo ipsum se et patrem et filium facere (adv. Marc. 3, 9 p. 390, 26 *al.* VVLG. I reg. 14, 6 quia non est domino -e salvare. AVG. civ. 14, 24). PANEG. 12 (2), 38 o quam -e est miseris etiam perire! AVG. civ. 4, 19 non enim malignis daemonibus etiam sic -e est fallere (*cf.* 18, 9. 18). NICET. vigil. 3 p. 58, 14 nec sane onerosum vel -e videri debet etiam delicatis corporibus ... deputare. *dativus participii sim., condicionali sensu positus*: HIRT. Gall. 8, 33, 1 quo defendente nullo tamen armatis ascendere -e est. CELS. 2, 10 p. 54, 24 mittere autem sanguinem cum sit expeditissimum usum habenti, tamen ignaro -limum est. SEN. benef. 6, 32, 2 adeo tot habenti milia hominum duos reparare -e est. AVG. civ. 16, 1 ad liquidum scripturis loquentibus (*i. si ii, qui scripturi sunt, ad liquidum loquuntur*) invenire -e est. *adde*: BOETH. mus. 5, 2 p. 353 datae ... lineae maiorem minoremve aliam reperire nihil est -e sensui (*i. sensus iudicio aestimanti*).

C *seq. accus. c. infin.*: PLAVT. Trin. 620 nimium -e est reperiri amicum ita, ut nomen cluet. CIC. Font. 3 -e est ... eum ... non ... induci odio, ut *eqs.* Manil. 64 -e est in Asia ... ita versari nostrum imperatorem, ut *eqs.* Tusc. 2, 1 -e est enim ... pauca esse ei nota. nat. deor. 3, 1. *cf. p. 1090, 3.* Lael. 37 amicitiam manere. PVBLIL. D 23 -e est dolori convenire (*i. pacem esse*) cum patientia. CAES. civ. 2, 18, 6 bellum duci non -e existimabat. NEP. Them. 8, 5 tuto eum versari. MANIL. 3, 548. SEN. epist. 59, 9 diu in istis vitiis iacuimus, elui -e est. COLVM. 3, 21, 7 id ... observari -e est. IVLIAN. dig. 46, 8, 22, 7 -e est existimari. PORPH. Hor. carm. 3, 2, 31 -e *esse* non persequi *poenam* eum *eqs.* epod. 2, 39 SOL. 20, 7. EDICT. imp. Diocl. 1, 28 quamvis -e sit ... avaritiam ... revelari. PANEG. 12 (2), 8 cum -e sit ... de te satis fieri *senatui*, tum -ius ... non esse fastidio ... sermonis horrorem. HIER. epist. 22, 17, 4 VVLG. Marc. 10, 24 *al.* COD. Iust. 7, 40, 1 pr. quantas *altercationum* moles et enumerari -e et explanari impossibile est. GREG. TVR. Franc. 1, 47. *accedit dativus personae*: TERT. adv. Prax. 10 p. 241, 27 sterilem parere contra naturam -e deo non fuit.

D -e est ut *i. q. vix fieri potest, ut*: SEN. dial. 12, 8, 3 -e est ..., ut ad haec ... studia ... animus tam cito possit accedere. PS. QVINT. decl. 2, 16 quam -e est, ut credat *eqs.* PLIN. epist. 4, 15, 7. 7, 17, 6. FRONTO p. 44, 16. 59, 12 N. multo hoc esse -ius quam ut ferae ... cithara mitigentur. VLP. dig. 18, 6, 4, 1 -e ... est, ut quisquam sic emat. TERT. adv. Marc. 4, 10 p. 447, 8 SYMM. rel. 32, 1. SPART. Pesc. 1, 1 rarum atque -e est, ut (VOPISC. Aurelian. 31, 1 rarum est, ut Syri fidem servent, immo -e. *fortasse ad VII trahendum*). VVLG. II reg. 13, 2 AVG. civ. 16, 8.

E *substantive* (*cf. p. 1086, 16. 1087, 5. 1088, 39. 75. 1089, 47*): SALL. Iug. 93, 3 cupido -ia faciundi animum invasit (PORPH. Hor. epod. 17, 81 an quae -iora facere possim ... nihil in te potero ...?). SEN. dial. 9, 2, 7 inhonesta se ac -ia docent coguntque. QVINT. inst. 5, 10, 90 ex -ioribus ad faciliora argumenta ducuntur (*cf.* 93 *argumentum* ex -iore *eqs.*). HIER. epist. 22, 40, 2 amemus ... Christum ... et facile videbitur omne -e. PAVLA Hier. epist. 46, 3, 1 quasi -e praecipitur 'ordinate in me caritatem'. *acc. subst. pron.*: SEN. epist. 90, 15 quam nihil nobis natura durum ac -e imperaverit. 90, 18 omnia nobis -ia ... fecimus. QVINT. inst. 4, 2, 38 neque enim aliud ... -ius reperient. APVL. met. 10, 21 nil novi nihilque -e.

F *attributive vel praedicative de actionibus, rebus gerendis, i. q. laboriosus, operosus*: 1 *generatim*: CIC. inv. 2, 112 *beneficia* magna an parva, facilia an -ia, singularia sint an vulgaria. Quinct. 85 quod omnia iudicia -lima ... fieri mallet quam illud pecuniarium iudicium, quod uno die transigi posset (*cf.* Tull. 2 vestrum -ius iudicium, mea facilis defensio videbatur. VVLG. deut. 17, 8 -e et ambiguum. *paulo alio sensu l. 58*). Verr. 2, 147 longa -ique vectura. 3, 5 maximo -limoque bello (Arch. 21. LIV. 10, 24, 11 bellum asperum ac -e [AVG. civ. 18, 22]. 28, 8, 4 nec pro -i id bellum habendum. *al.* VAL. MAX. 5, 7, 1 *syn.* periculosum. SVET. Iul. 35 PANEG. 5, 9, 6). Verr. 2, 147 longa -ique vectura. Phil. 2, 59 reliquorum factorum eius ... -is est sane reprehensio et lubrica. de orat. 1, 185 cognitio iuris magna atque -is (PLIN. nat. 25, 9). 3, 25 ut sit -e iudicium (*i. arbitrium*) excellentis maxime suavitatis (IVST. 2, 19, 4 ut, cuius laus prima esset, -e iudicium videretur). Brut. 116 celeri motu et -i utantur (VITR. 10, 3, 9 minores rotae duriores et -iores habent motus. STAT. Ach. 1, 604 magna ... -i solventem bracchia motu *i. solute moventem. cf. p. 1085, 69*). 137 quam *fuerit* in omnibus rebus -is optimi perfectio. off. 1, 30 cura (*cf.* PLIN. nat. 18, 62 [*de agris*] CHIRON 270 [*i. q. curatio*]). fin. 1, 2 -em quandam temperantiam postulant. 4, 31 ut magnum et -e certamen iniens (Att. 12, 47, 2 Q. CIC. pet. 11) ... -e illud, ut dixi, magnumque proelium. Tusc. 1, 51 mihi ... multo -ior occurrit cogitatio, multo obscurior (QVINT. inst. 10, 7, 17 et -iorem cogitationem exprimit dicendi necessitas). *ibid.* quia -is erat animi, quid aut qualis esset, intellegentia. Lael. 64 quam graves, quam -es plerisque videntur calamitatum societates! (*alio sensu p. 1088, 17*). Tim. 7 -limum ... est in omni conquisitione rationis exordium. Att. 11, 51, 1 -e esse consilium (*cf.* ad Brut. 2, 6, 1). epist. 12, 22, 1 *futurorum* non est -is coniectura (6, 4. SEN. benef. 4, 33, 1 -is humani animi coniectura est. QVINT. decl. 252 p. 33 SVET. Galba 7 *abl. abs.* CELS. dig. 24, 1, 47. *cf.* PANEG. 12 [2], 6 coniectatio). ad Q. fr. 1, 4, 5 sunt facta verbis -iora. ad Brut. 1, 18, 3 est autem gravior et -ior animi et sententiae ... pro altero quam pecuniae obligatio. LIV. 6, 42, 7 nec dubia nec -is Romanis ... victoria fuit (9, 40, 18). 27, 14, 9 haesere omnia tela haud -i ictu ex propinquo. 31, 39, 15 -i fugā (*abl. abs. cf.* 25, 34, 13 *p. 1090, 45*. IVST. 1, 7, 8. *cf.* TAC. ann. 14, 37 -i effugio). 37, 53, 2 eo -ior oratio erit, quod *eqs.* (*cf.* 39, 36, 6). 38, 3, 10 oppugnationem fore haud -em (*al.*). 42, 18, 4 periculosa et -i curatione (CELS. 3, 21 *et saepius* CASS. FEL. 26 p. 43). VITR. 1, 2, 8 quorum comportationes -es sunt et sumptuosae.

SEN. contr. 7, 2 (17), 12 -limae mihi expeditiones mandabantur. VELL. 1, 17, 6 quod summo studio petitum est, ascendit in summum -isque in perfecto mora (*i. remoratio*) est (*cf.* 2, 67, 2 adeo -is est hominibus utcumque conceptae spei mora *i. adeo -e est conceptam spem differre*). SEN. clem. 1, 2 -e est temperamentum *eqs.* (epist. 14, 10). nat. 3, 26, 8 -is est ratio (*i. explanatio*) quorundam *marium eqs.* (PLIN. nat. 2, 71 stellarum). COLVM. arb. 4, 2 -ior est *iugatae vineae* cultus (PLIN. nat. 17, 28 solum -i cultu). STAT. Theb. 11, 305 nec mihi -is praesens vindicta. PLIN. nat. 9, 159 experiuntur -es conatus. QVINT. inst. 1 pr. 2 inter diversas opiniones ... -is esset electio (decl. 268 p. 95, 1 *cf.* CVRT. 7, 6, 9 *infra l. 30*). 1, 5, 22 -ior observatio est per tenores (1, 5, 29). 5, 7, 22 *opp.* expeditior. *al.* 11, 2, 28 contextum verborum, qui est -limus. TAC. hist. 1, 39. PLIN. epist. 4, 28, 3 cum est arduum similitudinem effingere ex vero, tum longe -lima est imitationis imitatio. FRONTO p. 9, 15 N. *opp.* facilis. VENVL. dig. 46, 5, 11 quoniam plerumque -is probatio est (*al.* DIG.). TRYPH. dig. 7, 1, 62, 1 ne ... propter discretionem -em ius incertum sit. APVL. met. 11, 19 percontaveram -e religionis obsequium et ... abstinentiam satis arduam. apol. 51 eorum esse -iorem medelam. PANEG. 10 (4), 29 -limam pugnae partem tibi diligis. SVLP. SEV. dial. 1, 16, 4 tam arduum atque -e ... propositum. *nota*: VVLG. Sirach 26, 28 duae species -es et periculosae (*i. in quibus difficultas et periculum est*) mihi apparuerunt: difficile exuitur negotians a neglegentia, et non iustificabitur caupo *eqs.* *accedit dativus personae*: CIC. Verr. 2, 136 cum sibi omnes ad istum allegationes -es, omnes aditus arduos ... viderent. leg. agr. 2, 5 *tuendi consulatus* cum omnibus est -is et magna ratio, tum vero mihi (*cf.* Cluent. 23 Att. 6, 4, 1). LIV. 1, 48, 8 ut bono etiam moderatoque regi -is aemulatio esset. 41, 21, 5 dilectus consulibus eo -ior erat, quod *eqs.* (43, 14, 3). CELS. 6, 18, 1. SEN. benef. 5, 12, 2 ut ... solutio imperito -is sit. CVRT. 7, 6, 9 et sibi -em et praeteritis gravem electionem futuram. QVINT. inst. 10, 5, 2 ut *Messala* etiam cum illa Hyperidis ... -lima Romanis subtilitate contenderet. decl. 326 p. 283, 14 commendatio ... petenda erit, quae illi -lima est. *al.* *pro supino v. p. 1090, 11.* *iuncturae attributivae notabiliores*: res (*generatim i. q. negotium, propositum, cf. l. 80. p. 1087, 14. 1088, 27. 60*): TER. Haut. 805 nulla est tam facilis res, quin -is siet, quom invitus facias. RHET. Her. 3, 24, 39 oportere eos, qui velint res faciliores ... facere, in rebus -ioribus esse ante exercitatos. CIC. Manil. 59 Mur. 28. de orat. 2, 264 narratio, res sane -is. 3, 84 neque enim apud homines res est ulla -ior neque maior. 3, 176 non est res tam -is quam necessaria. Brut. 25 rem unam esse omnium -limam *eloquentiam*. orat. 52 rem -em ... atque omnium -limam. Att. 8, 3, 6 o rem ... -em atque inexplicabilem (*cf.* 9, 2ª, 1). HIRT. Gall. 8 praef. 1 -limam rem suscepi. SALL. Iug. 92, 4 rem aggreditur, non eadem asperitate ..., ceterum haud secus -em. 93, 7 ut cuiusque ingenium erat, ita rem -em aut facilem nuntiavere. LIV. 4, 34, 6 rem aeque -em atque incredibilem. 24, 19, 6 rem parvam ac iuxta magnis -em. SEN. dial. 1, 1, 1 faciam rem non -em, causam deorum agam. MART. 4, 46, 18. 5, 12, 5. PLIN. epist. 6, 17, 5 est enim res -is ardua fastidiosa. VVLG. IV reg. 2, 10. AVG. civ. 14, 15 quia *Abrahae*, ut occideret filium, res -lima est imperata. COD. Iust. 1, 17, 1, 2 res quidem -lima, immo magis impossibilis videbatur. *c. dat.*: SEN. contr. 10, 2, 13 hanc rem imperabas -em forti viro, vinci. ASCON. Cornel. p. 61 quanta moderatione rem tam -em aliis tractaverit. *adde*: PANEG. 12 (2), 32 si quando -ior frumentaria res fuerit. opus: CIC. Tusc. 84 magnum opus et -e (BELL. Alex. 6, 1 aggreditur). LIV. 21, 11, 8 *al.* PS. SEN. mon. 65ª -limum ... opus est se vincere. COLVM. 3, 20, 4 est ... omnium rusticorum operum -limum. QVINT. inst. 1, 9, 3 opus etiam consummatis professoribus -e. 3, 1, 2 opus ... inquisitione opinionum ... longe -limum *al.* VEG. mil. 2, 18 omne opus -e videtur, antequam temptes. *adde*: SEN. epist. 52, 5 alterius *operis* magna pars et -ior latet (QVINT. inst. 8 pr. 13 elocutionis rationem tractabimus, partem operis -limam). labor: OV. ars 2, 538 -is nostra poscitur arte labor. met. 11, 201. COLVM. 5, 5, 17 *cultura vineae* -em laborem colonis exhibet. HIER. epist. 22, 40, 1 nullus -is cupienti labor. SVLP. SEV. dial. 3, 15, 6. *adde*: QVINT. inst. 2, 7, 3 qui erunt in -iore huius laboris genere versati. VEG. mil. 2, 23 ut cotidiani laboris usus in pace -is non videatur in bello.

2 *speciatim*: *de corporis motibus sim. morbo vel vitio impeditis*: SCRIB. LARG. 183 dolorem cum urinae -i exitu. PLIN. nat. 13, 117 *materie* in domum illata -es partus fieri (28, 33 AVSON. 369, 41). 28, 194. FRONTO p. 149, 9 N. balbuttientium ⟨vitium⟩ his ferme verbis significatur: vox impedita, vox vincta, vox -is *eqs.* CAEL. AVR. acut. 2, 3, 18 transvoratio. ORIBAS. syn. 6, 6 pulsus habent ... non valde ... -es aut duros. *de mente*: CAEL. AVR. acut. 2, 3, 16 oppressio sensuum et -is recordatio. *metonymice*: PLIN. nat. 23, 445 *amygdalae* -i urinae ... sunt efficaces (23, 165). 27, 117 quae ... -em cicatricem habent.

II *i. q. difficultatem praebens, hominum consiliis obstans*: A *de condicione*: res (*plur.*) *i. q. condicio*: RHET. Her. 4, 34, 45 magno se praedicat auxilio fuisse, quia paululum in rebus -limis aspiravit (*i. affuit*). CIC. inv. 2, 163 patientia est ... rerum arduarum ac -ium ... perpessio. 2, 170. Verr. 5, 107 in -limis rebus praesens auxilium *Cereris*. epist. 6, 14, 3 tuis rebus sic adero, ut -limis. BELL. Alex. 77, 1 victoria facilis ex -limis rebus acciderat. VAL. MAX. 4, 6 ext. 2 asperarum atque -ium rerum ... solacium et ... lenimentum. casus: SALL. Iug. 97, 3 Romanis utrumque casum in tenebris -iorem fore. VITR. 6 pr. 2 -es fortunae posse despicere casus. SEN. dial. 1, 4, 3. AMM. 21, 14, 1 adventare casum vitae -em. 25, 8, 30. *alia*: CAES. civ. 3, 15, 4 -ioribus usi tempestatibus. OV. trist. 5, 3, 28 me quoque ... ferrea sors vitae -isque premit (*fortasse personate, cf. p. 1087, 79.* AMM. 21, 1, 11 bellorum -i sorte). SEN. dial. 1, 2, 12 retenta ... virtus est, ut in -iore parte se ostenderet (*cf.* PANEG. 10 [4], 29 *v. p. 1085, 19*). 9, 10, 1 in aliquod genus vitae -e (*i. angustum, impeditum*) incidisti et tibi ... fortuna ... laqueum impegit (*alio sensu p. 1088, 35*). AMM. 31, 4, 9 cum -es necessitatum articuli ... poscerent. 31, 15, 7 eventus. -e est, quod: LIV. 30, 37, 11 id omnium maxime -e erat, quod *eqs.* 37, 54, 4 nihil ... nobis ... aeque -ius neque molestius est, quam quod *eqs.* QVINT. decl. 377 p. 422, 2 hoc est -limum in hac controversia, quod *eqs.* *substantive* -ia *i. q. incommoda, obstacula*: CIC. Cluent. 150 quam multa sunt commoda, quibus caremus, quam multa molesta et -ia, quae subimus! Phil. 13, 15 pati vel -lima malumus quam servire. epist. 9, 17, 3 debebis optare optima, cogitare -lima, ferre quaecumque erunt. PVBLIL. F 23 feras -ia ut facilia perferas. VAL. MAX. 5, 7 ext. 1 quam multa quamque -ia superaverit. SEN. dial. 1, 2, 4 dura ac -ia. epist. 18, 6. 22, 6 sperat salutarem etiam ex -limis exitum. 49, 10 exhortare *me* adversus -ia. 66, 49 *opp.* laeta. 111, 4 vita it per adversa ac -ia. *c. pron.*: VVLG. II Macc. 9, 24 si quid contrarium accideret aut -e nuntiaretur. AMM. 23, 5, 23 quidquid occurrerit -e.

B *de tempore*: tempus: CIC. Verr. 5, 108 -i rei publicae tempore (Phil. 9, 15 [*in senatus consulto*] -limo. *al.* VAL. MAX. 8, 1 absol. 9 GELL. 16, 10, 14 PANEG. 12 [2], 8). Caecin. 11 fundum ... vendidit temporibus illis -limis (-limae *Lambinus*) solutionis. or. frg. A VII 45 -limi temporis vocem illam ... consulem mittere coegisti. epist. 10, 5, 3 CAES. civ. 1, 48, 5. HIRT. Gall. 8, 6, 1 tempore anni -limo (BELL. Alex. 43, 1 hiberno tempore anni ac -i). PLIN. paneg. 12 tempore quod amicissimum illis, -limum nobis. GELL. 15, 22, 2. HIL. trin. 6, 1 -limo ... asperrimoque tempore. *cf.* VAL. MAX. 4, 2, 2 in aspero ac -i temporum articulo. CENS. 14, 10 alios *annos climactericos* aliis -iores esse (*syn.* periculosus. *cf.* 14, 11 -limum climactera).

C *de loco*: locus: CIC. Verr. 4, 190 *cf. p. 1090, 36.* SALL. Iug. 87, 4 reges ... in locos -es abeunt. LIV. 9, 31, 16 loca -ia hosti quaesita. VELL. 2, 116, 1 in incultos ac -es locos praemissus. COLVM. 6, 18, 1 si *hirudo hausta cum aqua* tam -i loco est, ut manu trahi non possit. FRONTIN. strat. 1 pr. de evadendo ex locis -limis. *in imagine*: CIC. div. in Caec. 36 quam scopuloso -ique in loco verser (nat. deor. 78. QVINT. decl. 259 p. 58, 5 quam -i ac velut scopuloso in loco. PANEG. 12 (2), 24, 2 quam -em in locum scopulosumque). *translate*: CIC. epist. 12, 28, 2 res neque nunc -i loco mihi videtur esse et fuisset facillimo *eqs.* *cf. p. 1087, 19.* situs: LIV. 9, 24, 2 propter -em urbis situm. spatium: POMP. TROG. Iust. 38, 4, 10 quo longiore ac -iore spatio per Illyricum prodierint. *indicatur loci natura*: CIC. epist. 16, 9, 4 mare magnum et -e tibi restat (*cf.* OV. epist. 26, 67 aequor). CAES. Gall. 7, 19, 1 palus -is atque impedita (VEG. mil. 3, 6 *syn.* invia). civ. 1, 68, 2 valles. 3, 73, 3 rivus -bus ripis. VERG. Aen. 5, 865 scopulos Sirenum ... -es quondam. *accedit dat.*: SEN. suas. 2, 5 Taygeti nemoris -ia nisi Laconibus iuga. PLIN. nat. 6, 99 flumen ... ostio -i nisi peritis. via, iter, aditus *sim., proprie et translate* (*interdum non discerni potest, utrum ipse locus an actio penetrandi sim. intellegenda sit*): PLAVT. Trin. 646 tibi paterque avosque facilem fecit et planam viam ad quaerundum honorem: tu fecisti, ut -is foret (OV. am. 3, 13, 6 quamvis -is clivis huc via praebet iter. met. 3, 227. epist. 16, 146 -em culpae suspicor esse viam. LIV. 31, 39, 9 viam suapte natura -em obiectis ... operibus inexpugnabilem fecit. 32, 39, 17 haec una salutis est via ..., quam -em infestamque cives tibi ... facient. 34, 28, 2 ascensum -is et artae viae esse. APVL. met. 10, 1. AMM. 16, 11, 8 -es vias et ... clivosas. 21, 15, 2 VVLG. sap. 5, 7 CLAVD. 8, 328). CIC. Verr. 5, 51 *oppidum* erat -i ascensu (CAES. civ. 2, 34, 1 -i et arduo. BELL. Hisp. 8, 4 aditus ascensusque ... -es. LIV. 25, 36, 6. 27, 18, 13). Font. 20 ut -is aditus veritati relinquatur (Vatin. 8 scilicet aspera mea natura, -is aditus. nat. deor. 2, 123 *elephantus* propter magnitudinem corporis -es aditus habebat ad pastum. Att. 15, 8, 1 aditus ad *Antonium* -ior esse dicitur. epist. 6, 13, 3. CAES. Gall. 7, 36, 1 urbs ... omnes aditus -es habebat. civ. 2, 25, 1 aditu ad castra -i et angusto. HOR. sat. 1, 9, 56 *Maecenas* -es aditus primos habet. OV. rem. 120 -es aditus impetus omnis habet [*sc. resistere conanti*]. LIV. 3, 36, 3 rari aditus, colloquentibus -es. 32, 12, 10. 40, 21, 3 -limum. SEN. benef. 1, 9, 2 AMM. 20, 7, 10 SIDON. epist. 1, 9, 4). CIC. Deiot. 24 -es tibi Alexandriae fore exitus (Att. 3, 8, 1). CAES. Gall. 1, 6, 1 unum *iter erat* per Sequanos, angustum et -e (civ. 1, 65, 3. 3, 41, 3 HIRT. Gall. 8, 4, 1 BRVT. Cic. epist. 11, 10, 2 itinere facto -limo. LIV. 21, 35, 11. 32, 15, 6 impeditum ac -e. 38, 20, 5 CVRT. 5, 4, 13 SPART. Pesc. 5, 5. PS. RVFIN. in Am. 6, 13 per itinera equis -ia. PASS. Mar. Iac. 9 p. 58, 15 *syn.* negotiosum). CAES. Gall. 6, 7, 5 -i (-e *D*) transitu flumen (LIV. 30, 34, 9. 36, 30, 3). HIRT. Gall. 8, 40, 4 erat ... oppidanis -is et praeruptus eo descensus. BELL. Afr. 5 -is ad oppugnandum erat accessus (BELL. Hisp. 38, 3

Plin. nat. 12, 33). Liv. 26, 17, 8 per artas semitas ac -es (Veg. mil. 3, 2). Sen. epist. 84, 13 quaecumque videntur eminere in rebus humanis . . ., per -es . . . et arduos tramites adeuntur. Qvint. decl. 264 p. 80, 21 neque id magno aut -i circuitu effici potuit. Veg. mil. 3, 8 ne . . . -is praestetur egressus. *subst.* -ia *i. q. loca -ia*: Diom. gramm. I 476, 2 quod summa montium et -ia collium... superaret.

D *de eis quae* ***in oratione*** *(plerumque iudiciaria) difficultatem praebent* (*cf. IV*): Rhet. Her. 2, 2, 2 causam eam, quae prima quaeque -lima est, potissimum consideremus (Cic. Verr. 5, 44 qui . . . causam . . . -iorem fecit. Cluent. 57. rep. frg. 5 causa -is laudare puerum. fin. 3, 2 nec, qui contra dicunt, causam -em repellunt. Att. 4, 3, 2 habuit ille quidem -em manifestamque causam, sed tamen causam. epist. 2, 7, 3 quam -i in re atque causa. 3, 12, 3 ad Q. fr. 3, 2. Ov. met. 13, 190 -em tenui sub iniquo iudice causam. Pont. 1, 2, 70. Qvint. inst. 11, 1, 63 in causa -i atque perplexa. 12, 1, 33. decl. 289 p. 157, 2. *adde*: Rhet. Her. 2, 1, 1 causarum tria genera sunt... multo -limum iudiciale est. *cf.* Cic. de orat. 2, 341). Cic. Balb. 4 quo mihi -ior est hic extremus perorandi locus (de orat. 2, 294 ut molesto aut -i argumento aut loco non numquam omnino nihil respondeam. div. 2, 70 *cf. p. 1090, 27.* Varro ling. 6, 40. 10, 9. Fav. Evl. p. 14, 22 sequitur locus ... rei obscuritate -is). Sen. contr. 2, 1, 33 controversias (Qvint. inst. 7, 1, 41 controversiam, non ita sane -em [*Gertz*, -limam *codd.*] aut novam, proponam. Afric. dig. 42, 2, 7). *adde*: Sen. contr. 7, 5 (20), 8 si qua sunt ex utraque parte -ia . . . argumentationem desiderant. *sim.*: Qvint. inst. 9, 4, 145 neque enim ullum *verbum* erit tam -e (*i. numero repugnans*), quod non commode inseri posset.

E *de* ***rebus corporeis*** *quarum -is est tractatio, cultus, quae hominum labori quasi resistere videntur*: Varro rust. 1, 19, 1 alia ... terra facilior aut -ior est (Verg. georg. 2, 179 -es . . . terrae collesque maligni, . . . ubi *eqs.* Colvm. 11, 2, 46 Plin. nat. 17, 33. 18, 129. *cf.* Varro rust. 1, 20, 5 in confragoso ... ac -i *fundo*. Colvm. 3, 11, 10 *rubrica* est in opere -ior. 1, 6, 6 si neque lapis neque tophus aut alia materia -ior intervenit [*alio sensu infra l. 40*]. Plin. nat. 18, 173 *solum*). Prop. 2, 17, 8 -e ut *Sisyphus* ... volutet onus. Sen. dial. 6, 32, 4 ignis ... vivacior est, qui cum lenta ac -i materia commissus ... lucet. Ivv. 13, 213 inter ... molares -i crescente cibo (*sc. qui vix devorari possit*). *subst. translate usurpatum*: Sen. epist. 52, 4 maior laus est idem effecisse in -iore materia (65, 1 cum materia -i contendo. 66, 15 nec peiorem facit *virtutem* dura ac -is *materia*).

F *de* ***morbis*** *sim., et de eo quod non facile emendatur, solvitur*: Varro rust. 1, 12, 3 quae ... efficiunt -es morbos (Cic. Cluent. 57). Cels. 3, 22 in longis -busque febriculis. Scrib. Larg. 96 propter crebros successus in vitiis -limis (220 -ia et vetera). Plin. nat. 23, 159 *myrti semen* ulcera -ia . . . sanat. Plin. epist. 1, 22, 8 si *esset valetudo* ... -is ac longa. *alia*: Cael. Cic. epist. 8, 11, 11 incideramus ... in -em nodum (*i. quaestionem. cf.* Amm. 14, 11, 1 Cod. Iust. 4, 29, 23 pr. antiquae iurisdictionis retia et -limos nodos resolventes). Orat. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 1, 30 in civili motu -iore (*syn.* asper). Amm. 14, 7, 5 *inedia* per multas -esque causas (*i. quas -e erat vitare*) affore iam sperabatur. *adde*: Stat. Theb. 6, 845 gravia ossa . . . nodisque lacerti -es (*i. quibus difficile erat resistere*).

G *de* ***personis*** *i. q. durus, non affabilis*: Porph. Hor. carm. 1, 13, 4 -es homines dicuntur, qui duri atque inexorabiles sunt.

Ter. Haut. 535 hunc -em invitum vorsaret senem (Cic. Cato 7 moderati...et nec -es nec inhumani senes. 65 morosi...et iracundi et -es. Sen. dial. 4, 19, 4 -es et queruli). 933 *opp.* ignoscere. Caecil. com. 201 parentem ..., in liberos -em. Lvcil. 293 tristes, -es sumus. Afran. com. 252 vixisti tristis, durus, -is, tenax. Cic. orat. 104 usque eo -es ac morosi sumus, ut *eqs.* fin. 1, 61 ecce autem alii ... malevoli, invidi, -es, lucifugi, maledici, morosi. epist. 13, 26, 3. Hor. carm. 3, 7, 32 te saepe vocanti duram -is mane (*cum dat.*: 3, 10, 11 Penelopen -em procis. Tib. 1, 8, 27. 1, 9, 20 asperaque est illi -isque Venus [*alio sensu* Ov. ars 2, 566 nec Venus oranti . . . rustica Gradivo -isque fuit]. Ov. met. 9, 284 *Ilithyiam* mihi [*Alcmenae*] -em Iunonis gratia fecit. Pont. 1, 6, 47. 2, 2, 20 precibus. fast. 1, 146. Sen. dial. 6, 5, 1 ne te -em amicis et intractabilem praestes. Stat. Theb. 2, 347 superbum -emque tibi). Hor. sat. 2, 5, 90 ars 173 Pont. 3, 4, 10 quamlibet invitum -emque tenent *lectorem poetae*. Sen. contr. 10, 3, 15 exorabitur; si -ior erit, ego illum rogabo. Sen. dial. 3, 4, 2 *praeteribo* stomachosum, rabiosum, clamosum, -em, asperum, quae omnia irarum differentiae sunt. 5, 8, 7 -es et indomiti naturā. epist. 83, 26. 118, 1. Mart. 1, 57, 2 *opp.* facilis. 2, 47, 1 -is facilis, iucundus acerbus es idem. Tac. ann. 11, 21 arrogans minoribus, inter pares -is. Porph. Hor. epist. 1, 18, 75 incommodus -isque. Arnob. nat. 1, 15 p. 12, 9 *syn.* irati. Paneg. 11 (3), 12 *syn.* morosus. Ferrand. epist. 7, 6. *in imag.*: Ennod. carm. 1, 1, 2 matronas . . . scopulos atque invia dictas in foribus blandas, cetera -es. *adde res personatas*: Tib. 1, 2, 7 ianua -is domini, te verberet imber (Ov. met. 8, 173. Sen. dial. 5, 37, 3. *cf.* Ov. am. 6, 2 forem). Ov. am. 1, 12, 7 ite hinc, -es, funebria ligna, tabellae (*i. quae puellam -em nuntiaverunt*). Epist. Sapph. 31 si mihi -is formam natura negavit (*aliter p. 1088, 2*). Clavd. 28, 143 quae venientibus ante prona fuit, iam -is, iam dura reversis *Italia*? *locutiones figuratae*: Nep. Att. 5, 1 habebat avunculum C. Caecilium ... -lima natura. Hor. carm. 1, 13, 4 vae meum fervens -i bile tumet iecur. Mart. 2, 86, 9 turpe est -es habere nugas. Porph. Hor. carm. 1, 9, 17 'canities ... morosa' id est senectus -is. 1, 33, 11 'iuga aenea' durum ac -em amorem vult intellegi. Clavd. 14, 11 crescunt -i gaudia iurgio. *de* ***bestiis***: Ov. ars 1, 471 -es veniunt ad aratra iuvenci. Sil. 586 -i gaudebat equo. Chiron 274 *mulus* -is servit (*i. difficile*).

III *quod cum difficultate* ***acquiritur****, capitur, paratur, difficile contingit alicui*: Ter. Eun. 926 quod ei amorem -limum et carissimum . . . confeci. Rhet. Her. 3, 24, 39 ne forte verborum memoriam aut nimis -em aut parum utilem arbitrere. *ibid.* ut ab hac -i consuetudine sine labore ad illam facultatem transire possimus. Cic. Phil. 11, 11 sexta palma urbana etiam in gladiatore -is. de orat. 3, 209 usus ... *est* gravissimus et in hoc toto dicendi studio -limus. Tusc. 3, 79 Chrysippi *consolatio* ad veritatem firmissima, ad tempus aegritudinis -is. leg. 3, 1 -limam illam societatem gravitatis cum humanitate. epist. 15, 4, 15 genera virtutis (Qvint. inst. 8 pr. 14 *virtutem* [*sc. eloquentiam*]...in his...desideratam, quia -lima est). Pvblil. O 11 occasio receptus -es habet. Verg. Aen. 4, 694 Iuno ... longum miserata dolorem -esque obitus *Didus* (*cf.* Sen. epist. 77, 10 exitum amici . . . non -em nec miserum . . . mollissime excessit). Ov. fast. 3, 350 tarda venit dictis -isque fides (Qvint. inst. 4, 3, 6). Liv. 30, 42, 14 venia. Vitr. 8 pr. 3 divina mens, quae proprie necessaria essent gentibus, non constituit -ia et cara. Cels. 2, 8 sanitas. 3, 18 somnus (*cf.* 3, 20 Sen. dial. 9, 2, 6). Sen. benef. 3, 8, 3 -is est sententia, quae non rem, sed vim rei quaerit. dial. 2, 4, 3 rem -em optas generi humano, innocentiam (*cf.* Qvint. decl. 259 p. 57, 8. Tac. Germ. 46 rem -limam [-em *B b*] assecuti sunt, ut *eqs.*). epist. 70, 24 cui -is occasio est, is proximam quamque pro optima accipiat. Colvm. 1, 2, 5 haec *praedii* positio ... -is et rara paucis contingit. Plin. nat. 18, 172 non -i remedio, nisi *eqs.* (Tac. hist. 1, 36 Svet. Aug. 42). Qvint. inst. 10, 5, 2 ut *Messala* etiam cum illa Hyperidis . . . -lima Romanis subtilitate contenderet. Ps. Qvint. decl. 9, 9 non -em ... habuisset missionem. Pallad. hist. mon. I 13 p. 290^A postquam . . . -is vitae assecutus est studium. *i. q.* ***rarus***: Arnob. nat. 1, 3 -es pluviae sata faciunt emori. Schol. Hor. carm. 4, 1, 20 trabem ... citream ... pro -i et nobili posuit. Evgipp. Sev. 28, 2 speciem in illis locis -limam negotiatorum . . . deferebat evectio. *substantive*: Cic. Verr. 5, 15 ne -ia optemus. Cvrt. 6, 2, 20 -lima quaeque poscere.

IV *de eis quae difficile* ***intelleguntur****, percipiuntur, explicantur, creduntur, fere i. q.* ***obscurus, nodosus*** (*cf. II D*): Ter. Haut. 675 nil tam -e est, quin quaerendo investigari possiet. Rhet. Her. 2, 1, 1 ut ea, quae -lima essent, potissimum conscriberemus (*antecedit* faciliora cognitu). 3, 8, 15 absoluta a nobis -lima parte rhetoricae (Cels. 1 pr. p. 3, 3). Cic. Cluent. 23 sibi -em esse investigandi rationem (*sim. c. gerund.* 2, 6 consulatus gerendi. or. frg. A XV 10. Att. 10, 9, 3 occultandi ratio cum -is, tum etiam periculosa est. Qvint. inst 9, 2, 8 ubi respondendi -is est ratio. Cic. de orat. 1, 135 exponam vobis non quandam aut perreconditam aut valde -em rationem consuetudinis meae. Cels. 7, 31 in *cruribus* orti varices non -i ratione tolluntur. Plin. nat. 18, 216. Qvint. inst. 9, 4, 60 ratio ... pedum in oratione est multo quam in versu -ior. decl. 265 p. 81, 24 Fronto p. 167, 8 N. -limae . . . rationis epistulam. Arnob. nat. 2, 71 quibus istud rationibus colligi ... potest? non -bus, non obscuris). Cic. de orat. 1, 190 perfectam artem iuris civilis habebitis, magis magnam atque uberem quam -em atque obscuram (1, 246 Cato 78 Att. 7, 25. Qvint. inst. 12, 11, 10 minores, sed -iores artes. Paneg. 6 [7], 6 Amm. 19, 7, 6. *cf.* Petron. 56 quod autem putamus secundum litteras -limum esse artificium?). Cic. de orat. 1, 256 contortas res et saepe -es necessario perdiscimus (2, 18 de rebus aut -limis aut non necessariis argutissime disputare. leg. 3, 33 versabor in re -i ac multum et saepe quaesita. fin. 2, 75 rem . . . -em et obscuram! [nat. deor. 1, 58 off. 1, 19 Cassiod. inst. div. praef. p. 1108^D]. Att. 12, 38, 3 ad res -es scribendas. Liv. 6, 15, 12 *opp.* facilis. Vvlg. eccles. 1, 8 cunctae res -es; non potest eas homo explicare sermone). Vitr. 1, 1, 4 quaestiones (Qvint. inst. 2, 5, 18 Vlp. dig. 24, 1, 32, 14 Avg. civ. 12, 22 *saepius*). 5, 4, 1 musica litteratura obscura et -is. Sen. epist. 71, 6 ut philosophia potius -is quam magna videretur. Hyg. astr. 4, 8 p. 106, 10 -es planetarum cursus interpretari. Porph. Hor. carm. 4, 11, 29/31 -is [dictio] phrasis. Hier. in Is. 3 pr. in expositione -limae visionis. *adde*: Qvint. inst. 9, 4, 20 quia non illud quoque solutum habeat suos quosdam et forsitan -iores pedes. *de scriptore*: Qvint. inst. 10, 1, 87 Macer et Lucretius ... elegantes in sua quisque materia, sed alter humilis, alter -is. *subst.*: Cic. de orat. 2, 69 cum tradita sint cuiusque artis -lima. leg. 2, 47 quo plura et -iora scire videantur. fin. 3, 15 -ius quiddam et obscurius. Qvint. inst. 1, 1, 10. 30 perdisceudae omnes *syllabae* nec ... -lima quaeque earum differenda. *accedit interrogatio*: Maecian. dig. 36, 1, 67 (65), 3 quemadmodum res expediri possit, -e est. *fere i. q.* ***incredibilis*** (*cf. 1090, 84*): Sen. dial. 1, 3, 2 -limum ex omnibus quae proposui videtur quod primum dixi, pro ipsis esse quibus eveniunt ista quae horremus. Plin. nat. 28, 13 prisci ... nostri perpetuo talia credidere, -limumque ex his, etiam fulmina elici.

V *de eis, quae difficile* **praestantur,** *adimplentur, observantur*: Rhet. Her. 2, 1, 1 de oratoris officiis . . . inventio et prima et -lima est. Cic. Quinct. 20 -iore condicione dissolvit (Pavl. dig. 40, 7, 4, 1 si tam -cm, immo paene impossibilem condicionem adiecerit. Amm. 17, 10, 9 condicione -i premebatur, hac scilicet, ut *eqs.* 25, 7, 6 *syn.* perplexus). Cic. rep. 27 sacrorum . . . diligentiam -em, apparatum perfacilem esse voluit. leg. 38 sive etiam Aristonis -em atque arduam ... sectam secuti sunt. off. 3, 43 huius generis ... breve et non -e praeceptum est (Q. Cic. pet. 45 Avg. civ. 14, 15). Att. 6, 3, 3 clausula est -is in provincia tradenda. Sen. benef. 2, 18, 2 parem desiderant regulam, quae . . . -is est. Vvlg. Ier. 32, 17 non erit tibi -e omne verbum (32, 27). Svlp. Sev. dial. 1, 17, 8 nullum recusaturus quamlibet arduum ac -e abbatis imperium.

VI *quod fieri non potest,* **ἀδύνατον:** Sen. benef. 5, 8, 6 -e erat illi in copulam coniecto rixam eius, cum quo cohaerebat, effugere. Vlp. dig. 5, 3, 25, 14 videndum, an vel sic attingatur hereditas; quod -e est, cum ipse sit obligatus. 21, 1, 38, 4 iumentorum ... appellatione an omne pecus contineatur, videamus. et -e est, ut contineatur (*i. negandum est contineri*). 49, 4, 1, 15 -e est, ut hic audiatur (*i. non audietur*). 50, 1, 27, 2 -e est sine domicilio esse quemquam. Novell. Iust. app. 7, 27 cum dominis absentibus recreari possessiones . . . -e sit. *cf.* Cic. Tim. 38 *p. 1090, 4.* Itala Iob 42, 2 *p. 1083, 8.*

VII **active:** *spectat ad* **facultatem, voluntatem: 1** *accedit* **dativus,** ad, in *c. abl.*: Sen. Herc. f. 578 deflent *Eurydicen* et lacrimis (*dat.*) -es dei (*cf.* Ps. Qvint. decl. 18, 3 rarus *pater* ad oscula, -is amplexibus. Symm. *l. 33*). clem. 1, 6, 3 nemo ad dandam veniam -ior (dial. 4, 34, 4 ad ignoscendum. Hil. trin. 6, 9 naturae humanae tarda ac -is ad res divinas intellegentia. Amm. 15, 7, 3 ad pavorem. Rvfin. symb. 11 ad credendum -es sunt [*opp.* facilis]. Pomer. 3, 10, 2 faciles ad humana, -es semper ad honesta). benef. 2, 17, 7 si *faenerator* in recipiendo tardus ac -is moras quaerit (Frontin. aq. 128 si -ior possessor in parte vendunda fuerat. Hier. epist. 58, 10, 1 Tertullianus creber est in sententiis, sed -is in loquendo. Leo M. serm. 49, 5 ut ... non simus in remissione -es). Symm. epist. 10, 2, 3 -is decidendis simultatibus, promptus ineundis. **2** *absolute*: Veg. mil. 3, 18 quia sinistra pars *exercitus* -ior est et velut manca in acie consistit. *i. q. stultus, hebes*: Arnob. nat. 7, 1 quamvis ille sit scaevus et -limus . . .: quis enim est pectoris tam obtunsi *eqs.* *de hominum mentibus*: Arnob. nat. 1, 51 o mentes incredulae, -es, durae! Avson. 364, 7 ut mores ingeniumque vel faciles vel -es contentio nacta est. *de membris corporis humani*: Pvblil. D 11 -em (*i. obtusam*) habere oportet aurem ad crimina (Val. Max. 4, 7, 4 nec -es Antoni aures habuit). Plin. nat. 22, 23 -em ventrem ... emollit *semen urticae.* Stat. Theb. 4, 334 hoc segnior arcus -esque manus et nullo in vulnere certae. *de re non animata*: Stat. Theb. 7, 767 rotae ... sanguine -es (*i. impeditae*). *cf. etiam p. 1090, 72 sqq.*

neutrum substantive usurpatum pendet a **praepositionibus:** ex: Pvblil. V 2 voluptas e -i data dulcissima est. Ov. trist. 5, 42 non ex -i fama petenda tibi est (fast. 5, 350 non ex -i causa petita subest. Sen. epist. 23, 2 licet non ex -i petatur *spes*). Sen. benef. 7, 3, 2 unus est sapiens, cuius omnia sunt, nec ex -i tuenda. in: Liv. 3, 65, 11 adeo moderatio tuendae libertatis ... in -i est (Cels. 5, 26, 1 periclitantis in -i spem esse. Scaev. dig. 28, 2, 29, 15 ille casus in -i [*i. ambiguo*] est, si *eqs.* Vlp. dig. 28, 5, 4, 1 potest et haec *condicio* ... esse in -i).

structurae: 1 *accedit* **supinum:** Rhet. Her. 1, 1, 1 ut ars -ior cognitu putaretur. 2, 8, 12 -lima tractatu est constitutio coniecturalis (Liv. 7, 21, 7 Plin. nat. 23, 31). 4, 28, 39 -e est hoc genus exornationis inventu (Sen. nat. 3, 30, 8 Plin. med. praef. p. 7). Cic. Manil. 42 ut -e dictu sit, utrum *eqs.* (*al. v. p. 969, 70. cf. infra l. 83*). Cluent. 201 id quod -e factu est (de orat. 1, 81. 104 rep. 66. leg. 3, 29 id autem -e factu est nisi educatione quadam et disciplina. Val. Max. 2, 7, 5. Apvl. flor. 16 p. 75 *syn.* arduum. Amm. 16, 5, 1 primum ... factuque -e, temperantiam ... sibi indixit. Paneg. 7(6), 13, 4 opus ... -e factu est. *cf. p. 1090, 2*). Cic. fin. 4, 52 -e toleratu (4, 72 perpessu [*cf.* Tusc. 2, 29]). Tusc. 5, 1 quod etsi -e est probatu. Sall. Iug. 91, 7 locus Iugurthae opportunus, nobis aditu -is (*cf. vol. I p. 628, 18 sqq. adde*: Liv. 7, 34, 3 collem ... aditu arduum impedito agmini, expeditis haud -em). Nep. Att. 15, 1 ut -e esset intellectu, utrum ... an *eqs.* Liv. 4, 27, 9 manum ... moderatu -em. 10, 34, 12 relicta, quae migratu -ia essent (*i. quae migrantibus portandi difficultatem praeberent*). 21, 31, 10 is ... amnis longe omnium Galliae fluminum -limus transitu est (35, 28, 2. 44, 6, 7 Cvrt. 9, 2, 1). Pavl. Fest. p. 332 aspera saxa et -ia attrectatu. Plin. nat. 2, 206 non caelestia enarratu -iora fuerint *quam terrae miracula.* 89, 12 *cinnami frutex gignitur* densissimis in vepribus ... -is collectu. 19, 19 linum -e textu propter brevitatem. 23, 147 siccae *nuces* ... -es concoctu (*cf.* Macr. sat. 7, 8, 1 digestu). 24, 163 ophiusam . . . lividam -emque aspectu (*i. foedam, horridam*). Gell. praef. 13 non oportet ea defugere quasi aut cognitu non utilia aut perceptu -ia. Ps. Avr. Vict. epit. 1, 4 -is accessu regio (Vvlg. II Macc. 12, 21 praesidium [δυσπρόσιτον]). Amm. 24, 4, 10 effectu res -lima. Vvlg. II Petr. 3, 16 in quibus sunt quaedam -ia intellectu (δυσνόητα). *nota*: -e dictu *de rebus quibus vix fides tribuatur*: Cic. Tusc. 2, 19 -e dictu videtur eum non in malo esse ... qui *eqs.* Lael. 23 imbecilli valent et, quod -ius dictu est, mortui vivunt. -e factu est *cum* (*acc. et*) *inf.*: Cic. nat. deor. 3, 1 -e factu est me id sentire, quod tu velis. off. 1, 71 quorum iudicium . . . -e factu est non probare. Tim. 38 a deis ortis fidem non habere (ἀδύνατον). Bell. Alex. 30, 3 non quo id ... consequi -e factu putaret. Bell. Afr. 42, 1 sibi -e factu esse intellexit *sequitur inf.* *accedit* ut: Bell. Hisp. 18, 7 -e erat factu, ut eam turrem . . . quis incenderet. Symm. epist. 1, 4, 3. *pro supino est abl. nominis verbalis*: Qvint. inst. 12, 1, 45 quomodo etiam probatione -ia tractentur (Vlp. dig. 28, 5, 9, 3 quod -ius est probatione). *loco supini dativus participii*: Plin. nat. 19, 122 Arabica resina ... est ... -is coquenti. *substantivorum*: Plin. nat. 17, 33 *terras* operi -limas. 23, 151 fructum -em concoctioni.

2 *accedunt* **praepositiones: a** ad (*cf. p. 1089, 26 sqq.*): *α cum gerundio*: Cic. inv. 1, 20 obscurum *causae genus est*, in quo . . . -ioribus ad cognoscendum negotiis causa est implicata. 1, 82 -ius et maius fuisse ad iudicandum, quod afferatur, quam id, quod instet. or. frg. A VII 8 quasi legem aliquam aut ad scribendum -em aut ad excogitandum reconditam. Sest. 96 rem *non* mihi -em ad docendum. de orat. 3, 188 -iora istis ad persequendum. orat. 184 quo est ad inveniendum -ior in oratione numerus quam in versibus. rep. 1, 55 ut in comparando -e ad eligendum sit, quid maxime velis. Tusc. 2, 18 tristis enim res est *dolor* ... ad patiendum tolerandumque -is. 5, 93 genus cupiditatum nec ad potiendum (*sc. iis quae cupiuntur*) -e nec vero ad carendum. div. 2, 70 (*de auspiciis*:) -is auguri (*dat.*) locus ad contra dicendum. :: Marso fortasse, sed Romano facillimus. off. 1, 126 ad eloquendum. Att. 2, 1, 1. Bell. Afr. 5 -is ad oppugnandum erat accessus. Lvcr. 2, 1027 neque tam facilis res ulla est, quin ea primum -is magis ad credendum (Arnob. nat. 1, 3) constet. Plin. nat. 37, 131 -es in India natae *gemmae* ad caelandum. Qvint. inst. 8 pr. 4 sunt ... neque obscura neque ad percipiendum -ia. Avg. civ. 10, 23 in rebus ad intellegendum -limis (fid. et op. 15, 24 sententia). doctr. christ. 1, 1, 1 si ad sustinendum -e, vereor ne ad suscipiendum temerarium. *nota*: Cic. Verr. 4, 190 in ultima ac -lima ad portandum (*i. quo -e erat portare*) loca frumentum imperare. de orat. 2, 212 est quaedam in his duobus generibus . . . -is ad distinguendum similitudo (*i. quae distinctionem -em reddat. cf.* Liv. 34, 34, 6 ad hoc hiems accedet ad comportandum ex longinquo -is. Qvint. inst. 9, 2, 68 vera negotia *habent* ... aliam *necessitatem* . . . multo ad agendum -iorem). Att. 15, 9, 2 tua cum tristi, tum etiam -i ad consiliandum legatione (*i. quae consolationem -em habeat, cf.* epist. 10, 5, 1 cepi fructum duplicem mihique in comparatione -em ad iudicandum *eqs.*). Liv. 25, 34, 13 ad erumpendum (*i. erumpere conantibus*) inter Numidas *et* ... alia auxilia *fuga* haud -is erat. *β cum* **substantivis**: Liv. 3, 5, 12 -e ad fidem est in tam antiqua re ... affirmare. 32, 17, 8 per impeditum ac -em ad receptum locum (37, 16, 8 -ia ad exitus loca). Frontin. aq. 36 rigor aeris -ior ad flexum non temere potest laxari. Herm. Pal. sim. 9, 14, 4 omnia sunt ... hominibus -lima ad intellectum (δυσνόητα). **b** in *c. abl.* (*cf. p. 1089, 30 sqq.*): Rhet. Her. 4, 32, 43 harum denominationum magis in praecipiendo divisio, quam in quaerendo -is inventio est. Cic. orat. 70 ut ... in vita, sic in oratione nihil est -ius quam quid deceat videre. rep. 1, 55 *cf. supra l. 22.* Tusc. 1, 78 quod tota in hac causa -limum est. ad Q. fr. 1, 1, 38 quod fortasse cum in omni natura tum iam in nostra aetate -e est. Colvm. 2, 20, 3 id in rara segete facillimum, in densa -limum est. *c. ablat. personae*: Cic. Phil. 11, 11 *v. p. 1088, 14.* *c. abl. gerundii vel nominis verbalis loco supini*: Plin. nat. 20, 90 *brassica* -is in coquendo. Qvint. inst. 11, 3, 32 spiritus nec brevis nec parum durabilis nec in receptu -is. Ivl. Val. 1, 36 quod interpretibus haud -e in enodando fuit. Schol. Cic. Gron. p. 428, 25 quanto quaeque magna sunt, tanto in credendo -ia. *adde*: Colvm. 3, 11, 10 *eadem terra* est in opere -ior. **c** inter: Sall. Iug. 10, 2 quod -lumum inter mortales est, gloria invidiam vicisti. **d** penes: Itala Luc. 18, 27 (Tert. idol. 12) quae penes homines -ia, penes deum facilia (τὰ ἀδύνατα, Itala codd. a b c d e q Tert. resurr. 57 p. 117 adv. Prax. 10 p. 241 *et* Vvlg. impossibilia, *cf.* Tert. bapt. 2 p. 202 praedifficilia).

3 *accedit* **infinitivus: a** *passivi*: Val. Max. 7, 3, 6 gens barbara, aspera et regi -is. Stat. Theb. 3, 449 flecti ... novae dulcedine pugnae -es populi. Tert. apol. 46 licet Plato affirmet (*cf. p. 1083, 31*) factitatorem universitatis nec inveniri facilem et inventum enarrari . . . -em. **b** *activi* (*ad VII*): Lvcan. 1, 511 o faciles dare summa deos eademque tueri -es! Stat. Theb. 7, 270 vibrant ... saeva ... -es excludere vulnere peltas (*i. non aptas ad excludenda vulnera*). Clavd. 22, 450 eximiā regione domūs, contingere terris -is ... stabat grex aureus anni (*sc. ita, ut appareret illum non facile contingere hominibus*). carm. min. app. 2, 11 *apri* artus -es potuisse mori (*vel* -is [*genet.*]). Sedvl. carm. pasch. 2, 20 culpas ignoscere promptus, reddere -is (*sc. deus*).

syn.: *ad I*: arduus, asper, laboriosus, artificiosus (*v. p. 1082, 54*). *iuxta posita*: *ad I*: magnus, gravis, durus (Cic.). *opp.*: facilis, expeditus (Cels.). impossibilis.

deriv.: difficilitas, difficultas.

comp.: per-, prae-, subdifficilis.

adv. ˣdifficile, difficiliter, ˣdifficulter. *comp.* difficilius, *superl.* difficillime. *de formis*: difficul *v. p. 1082, 51.* CHAR. gramm. I 187, 8 in compositione facilis, quod est difficilis, -lter facit (DIOM. gramm. I 406, 10 PRISC. gramm. III 77, 4). AVG. gramm. V 519 ex quibus haec nascuntur adverbia, faciliter et -iter ... sed ... per syncopen euphoniae causa dicimus ... -lter. MART. CAP. 164 cum -lter dicamus, cur faculter dici non poterit? CHAR. gramm. I 114, 16 dicimus non faciliter nec -iter, tametsi veteres dixerunt, sed -e, -ius, -lime. BEDA gramm. VII 273, 24 nec dicimus faciliter aut -iter. *de ratione grammatica*: DON. gramm. IV 385, 25 facile et -e, quae ut adverbia ponuntur, nomina potius esse dicenda sunt. *cf.* SERV. gramm. IV 438, 28 CLEDON. gramm. V 65, 7. *aliter*: POMP. gramm. V 245, 20 si dicas 'illud intellegitur, sed -e', tale est ac si dicas 'intellegitur, sed male intellegitur'. ergo et -e adverbium est *eqs.* VIRG. gramm. suppl. 198, 21. GLOSS. -e δυσχερῶς. χαλεπῶς ὅ ἐστι δυσχερῶς. -lter δυσκόλως. tarde -e. *legitur -e primum*: CATO agr. capp. 131 (*v. p. 1093, 13*) BIBAC. carm. frg. 2 (*v. l. 44*), *sed utroque loco dubitari potest, an adiectivum sit praedicative positum; ceterum deest ante* VELL. -iter CIC. *primus duobus locis* (ac. 2, 49. 50; *I B 1*) *habet* (*praeterea semel* perdifficiliter), *item binis*: COLVM. (*I A 1 b. B 1. dub.* 8, 17, 5 *cf. p. 1092, 2*), ITALA; *singulis* VITR. (*I A 2 d*) CELS. (*I B 4*) GAIVS inst. (*I B 1*) LACT.; CHIRON *17ies*. -lter *primum apud* VARRONEM (*I A 1 a. 2 c*) *et* CAES. (*I A 2 d*) *legitur.* *praeterea de formarum -e et -lter usu v. tabulam quae subsequitur*:

	diffi-cile	diffi-culter	diffi-cilius	diffi-cillime		diffi-cile	diffi-culter	diffi-cilius	diffi-cillime
CATO	1?	—	1	—	CELS. ...	1	15	13	4
CIC.	—	—	6	6	SEN. phil.	—	7	2	—
VARRO...	—	2	1	1	CVRT.....	—	2 (haud d.)	1	—
CAES.....	—	1	1	—	COLVM. ..	—	8	2	—
SALL.....	—	1	—	—	PLIN. nat.	11	20	13	6
LIV......	—	8 (*semper cum negatione*)	1	—	APVL. ...	3	3	—	—
					SOL.	—	4	—	—
					VVLG. ...	7	—	—	—
SEN. rhet.	—	3	1	—	AVG. civ..	2	1	2	3

accedit verbis praeter: ITIN. Alex. 22 alveum transit praeruptis -e superabilem.

I *i. q.* ***cum difficultate,*** *labore*: **A** ***generatim*:** **1** *accedit verbis* ***activis*** (*vel passivis quorum certum est subiectum*):
a *subiectum est animans*: BIBAC. carm. frg. 2 mirati sumus ... summum grammaticum ... unum -e (deficere *Toupius*) expedire nomen (*alludit ad rem pecuniariam*). CIC. Att. 12, 13, 1 litteris non -ius utor, quam si domi essem. epist. 14, 2, 1 nec enim habeo, quid scribam, nec hoc tempore quidquam -ius facio (SEN. contr. 9, 4 [27], 22). 15, 4, 13 sacerdotium ... cum ... non -e consequi possem. BELL. Alex. 48, 1 qui -lter odia dissimulant. VARRO rust. 2, 5, 17 castrare *boves* non oportet ante bimum, quod -lter, si aliter feceris, se recipiunt. 3, 16, 21. LIV. 1, 52, 4 haud -lter persuasum Latinis (QVINT. decl. 352 p. 383, 18 non -e. SEN. epist. 108, 22 nec -lter mihi ... persuasi [FRONTO p. 167, 29 N.]). 25, 36, 3 haud -lter impetus ... arcebant. 29, 15, 14 haud -lter dilectus est perfectus. 32, 14, 16 neque enim aeque -lter Aetoli praetorem ... in meum locum substituant. VELL. 2, 63, 3 diu quarum esset partium secum luctatus ac sibi -e consentiens. SEN. dial. 10, 20, 4 -ius homines a se otium impetrant quam a lege (QVINT. decl. 294 p. 165. SVET. Vit. 14 venenum a filio impetrasse, haud sane -e. Dom. 11 APVL. apol. 102. flor. p. 96 aegre ... ac -lter). COLVM. 8, 9, 1 *turtur* -lter gliscit. SEN. epist. 50, 4 -lter ad sanitatem pervenimus, quia nos aegrotare nescimus. CVRT. 7, 6, 15 haud -lter a tot milibus armatorum claustra perfracta sunt. PLIN. nat. 5, 34 Amantes ... puteos ... haut -e inveniunt (QVINT. decl. 252 p. 35 -e inventurus sum [*sc. filiae*] ... maritum. *cf. p. 1093, 62*). 10, 42. 11, 62. QVINT. decl. 350 p. 376, 21 non -e probabo. PLIN. epist. 7, 21, 1 lectionibus -lter (*sc. abstineo*), sed abstineo solisque auribus studeo. SVET. Claud. 41 non -lter obtinuit (VLP. dig. 1, 18, 13 pr. non -e). gramm. 25 rhetorica sero recepta est, paululo etiam -ius *quam grammatica.* ITALA Marc. 10, 23 (cod. k) quomodo -lter (dediff- *cod.*) qui divitias habent in regnum dei intrabunt (δυσκόλως, VVLG. -e. *cf.* Luc. 18, 24 [cod. e] quomodo -iter ... introibunt [VVLG. -e]. VVLG. Matth. 19, 23 -e). SOL. 20, 11 munere Neronis apparatus omnis sucino inornatus est, nec -lter *eqs.* LACT. mort. pers. 9, 7 barbaros ... non -iter oppressit. IVST. 27, 3, 2. CHIRON 232 -iter evadent (*i. curabuntur*). AVG. civ. 7, 4 tarde ac -e. COD. Theod. 11, 27, 2 aegre ac -e. IORD. Get. 111. NICET. spir. p. 18, 19 -e et laboriose. *difficultas non videtur ad subiectum pertinere*: LIV. 33, 38, 2 ceteras civitates ... haud -lter videbat iugum accepturas. IVST. 16, 2, 2 sperans non -ius Demetrium amittere Macedoniam posse quam acquisierat.
b *subi. est res (plerumque personata)*: *verba sunt transitiva*: CIC. de orat. 2, 84 animus acer ... invictos viros efficit [non -ius arte coniuncta; *del. Ellendt*]. CELS. 8, 11 *corpora duriora* id *os*, quod *luxatum* est, -lter admittunt. COLVM. 5, 7, 1 ubi aliae arbores -iter comprehendunt *sc. solum* (*cf.* 5, 9, 3). 8, 17, 5 eiusmodi receptacula nec facile novas admittunt aquas et -lter (-iter *S A*) veteres emittunt. PLIN. nat. 17, 227 -ius tolerant *vites* frigora aut aestus. APVL. apol. 45. CHALC. comm. 28 natura -e se commodante (δύσμικτον οὖσαν). VEG. mil. 3, 24. *verba sunt intransitiva* (*saepe incohativa*): VARRO rust. 2, 11, 3 cibi ... qui -lime transeant sumpti. LIV. 42, 54, 3 multitudo ... ad subeundum ... proelium haud -e sufficiebat. VITR. 2, 4, 2 *harena* ... -lter siccescit (*cf.* PLIN. nat. 19, 120 quae in cortice sunt, -lime inarescunt. 19, 157 arescit). CELS. 5, 28, 18 sanescit (PLIN. nat. 17, 214). 7, 7, 2 *tuberculum* -lter maturescit. SEN. nat. 2, 15. COLVM. 3, 6, 3 ne -lter acinus ingrandescat. arb. 1, 3 -ius convalescit *semen vitis* (*cf.* 3, 7). PLIN. nat. 15, 12 *olivae* nisi ante favonium collectae ... -ius cadunt. 16, 139 cupressus advena et -lime nascentium fuit (20, 220 *atriplex* -lter in Italia nasci). 19, 117 *opp.* celerrime. 31, 66. CAEL. AVR. acut. 1, 2, 31 febris ... -e ad superficiem corporis ascendens (*fortasse i. q. raro cf. IV.* 1, 2, 35).
c *verba sunt impersonalia*: PLIN. nat. 36, 96 -lime hoc contigit. LACT. inst. 6, 4, 9 intellegitur ... bonis *ea* quae optent -e procedere, quia difficili et arduo itinere gradiuntur. *cf. I A 2 d.*

2 *accedit verbis* ***passivis*** *notione personae agentis non expressa*:
a *subiectum est animans*: SEN. contr. 1 pr. 20 ut, memoriae eius quotiens occasio fuisset, -lter avellerer. CVRT. 9, 2, 16 cum ... nec facile capiatur multoque -ius mitigetur *elephantus.* COLVM. 8, 10, 1. SEN. epist. 50, 5 nemo -lter ad naturam reducitur, nisi qui ab illa defecit. PLIN. nat. 7, 25. 9, 41. 10, 68. 32, 14. SVET. Iul. 29 -ius se ... detrudi. TERT. apol. 48 non -e factus es quod nunquam fuisti. EXVP. 8 -e vinceretur, nisi a suis esset occisus. SOL. 30, 26. HIER. epist. 3, 6 *amicus* vix invenitur, -e servatur. VVLG. eccles. 1, 15 perversi -e corriguntur. Sirach 26, 28 *cf. p. 1085, 23.* *adde*: SALL. Catil. 14, 5 eorum animi ... haud -lter capiebantur. AVG. civ. 14, 19 quod ... *partes animi vitiosae* (*sc. contra rectam voluntatem*) moventur ... alias facilius, alias -ius. PLIN. nat. 9, 148 intellectum inesse *spongeis* apparet, quia, ubi avulsorem sensere, multo -ius abstrahuntur. *in imagine*: HERM. Pal. mand. 12, 1, 2 -e mansuetatur mala *concupiscentia* (δυσκόλως ἡμεροῦται).
b *subi. est res corporea*: COLVM. 2, 7 quia solum cum -lter tractetur, tum ne tractatum quidem gratiam refert. 6, 36, 2 cum -lter iniecta genitalibus locis animentur semina. PLIN. nat. 11, 82 *licia araneae in summa parte* -lter cernuntur. 17, 44 stipula -lter caeditur propter lapides (24, 2 arbores). 17, 298. 20, 203 *opium fucatum* accenditur ... -ius. 25, 27. 88 *herba* tunditur -lter (26, 46 -e). 27, 120 semen durum et quod -e vellatur. 33, 93 *al.* VLP. dig. 33, 6, 3, 1 *dolia*, quae per magnitudinem -e moventur. SOL. 15, 24. AMM. 15, 10, 5 calles -e pervaduntur. VVLG. eccles. 4, 12. *adde: active incerto subiecto*: PLIN. nat. 18, 115 pisunt *alicam adulterinam* cum harena et sic quoque -lter deterunt utriculos.
c *subi. est res incorporea*: VARRO ling. 9, 76 *verba* quae ex multitudine cum transeunt in singulare, -lter efferuntur ore. LIV. 37, 45, 18 regum maiestatem -ius ... detrahi. SEN. contr. 7 pr. 5. TAC. ann. 4, 69 maesta, ubi semel prorupere, -ius reticentur. FRONTO p. 96, 19 N. quanto ... ampliores sententiae creantur, tanto -ius verbis vestiuntur. PAPIN. dig. 20, 1, 1 pr. -ius ... actio dabitur (VEG. mil. 2, 19). IVST. 24, 4, 8 quasi bella non -ius quam scelera patrarentur.
d *subi. est pronomen neutr. gen.*: RHET. Her. 4, 18, 26 expedit illud quod est dubium, ut dilui non possit aut multo -lime possit (*cf. l. 58*). CIC. S. Rosc. 116 quae -lime praecaventur. CAES. Gall. 7, 58, 2 postquam id -ius confieri (confici *Q*²) videbat. SEN. dial. 9, 10, 5 quae aut non possunt fieri aut -lter possunt (AVG. civ. 4, 5 -lime). *impers.*: CAES. civ. 1, 62, 1 etsi -lter atque aegre fiebat. *cf. l. 57.* VITR. 1, 5, 2 in quibus *oppidis* ... anguli murorum procurrunt, -iter defenditur.

B ***speciatim*:** **1** *accedit verbis ad intellectum, sensum, iudicium, fidem pertinentibus*: CIC. de orat. 3, 33 quod minime sibi quisque notus est et -lime de se quisque sentit. 3, 49 cum -ius intellegatur *eqs.* (PLIN. nat. 7, 109 nec -lter. GAIVS inst. 3, 219 non -iter. HIL. trin. 7, 30 HIER. epist. 15, 1, 1). ac. 2, 49 ut *visum* -iter a vero internoscatur (2, 50. *cf.* 2, 47 perdifficiliter. 2, 48 non facile. PAVL. dig. 18, 1, 5 quia -e dinosci potest liber homo a servo). ad Q. fr. 1, 1, 12 ut quisque est vir optimus, ita -lime ... suspicatur. VARRO ling. 9, 25 ubi -ius reperitur *seq. enunt. interr.* (*cf. p. 1093, 55*). SEN. contr. 7, 1 (16), 17 -lter postea in me parricidium credes (TERT. nat. 1, 2 quamquam confessis -e creditis. VAL. dig. 26, 1, 70, 1 -e ... crederis ... hoc fecisse. SIDON. epist. 3, 3, 3). COLVM. 5, 3, 1 his ... primordiis ... praeceptis non -iter mensuras inibimus agrorum. PLIN. nat. 10, 203 haud -lter apparet. 12, 68 nostri unguentarii digerunt (*i. discernunt*) haud -lter *murram.* QVINT. inst. 1, 3, 3 hic meus *discipulus* quae traduntur non -lter accipiet (*cf.* HERM. vulg. [Pal.] sim. 9, 22 -e discentes [δυσμαθεῖς]). 11, 2, 28 iis, quae -ius haereant, aliquas apponere notas. PLIN. epist. 9, 36, 2 cogito ... nunc pauciora nunc plura, ut vel -e vel facile componi teuerive potuerunt. SOL. 10, 1 quas *gentes* qui sedulo experiri velint, non -lter deprehendent *eqs.* PANEG. 4 (9), 20, 3 quo manifestius oculis docerentur, quae -ius percipiuntur auditu. SCHOL. Cic. Gron. p. 396, 25 'obscurum' est quod -e invenitur. VVLG. sap. 9, 16 -e (μόλις) aestimamus quae in terra sunt (*syn.* invenimus cum labore). AVG. in psalm. 102 serm. 2, 1 quod

-ius quaeritur, solet dulcius inveniri. civ. 3, 27 ut -e iudicaretur *seq. interr. ind.* 11, 13. 15, 27 p. 120 quae obscurius ... dicta sunt et -ius agnosci queunt. MART. CAP. 3, 167.

2 *accedit verbis ad patientiam pertinentibus*: CIC. Verr. 4, 95 quem *aculeum* pati viri boni -lime possunt. Att. 12, 40, 2 ut -ius otium ferant quam ego laborem (CELS. 2, 4 -lter ferre morbum [2, 8]). QVINT. inst. 1, 12, 8 verendum est, ne laborem studiorum pueri -ius tolerent (TAC. ann. 4, 72 id aliis quoque nationibus arduum apud Germanos -ius tolerabatur. AMM. 18, 4, 5 quis *spadonum* ferret examina, quorum raritas -e toleratur? [*i. qui quamvis rari sint aegre tolerantur*]).

3 *accedit verbis ad corporis actiones naturales pertinentibus*: CATO agr. 122 si lotium -ius transibit (*cf.* capp. 131 si -e emittit vesica. CELS. 2, 7 -lter urina redditur [*al.* SCRIB. LARG. 186 -lter et cum dolore. *al.* PLIN. nat. 23, 49 *al.*]. CAEL. AVR. acut. 2,3,15). CELS. 1, 3 si -ius *vomit*. 2, 7 spiritus -ius trahitur (2, 12, 2 redditur [*al.*]. 8, 14 movetur. *cf.* SCRIB. LARG. 94 spirant. PLIN. nat. 20, 143. *in imagine*: PHAEDR. 3 epil. 29 -lter continetur). CELS. 2, 6 quae -lter partum edit (*cf.* PLIN. nat. 7, 42 *eniti*. 10, 32 -lter parere. *al.*) 4, 12 *cibi frigidi* ... -lter concoquuntur (PLIN. nat. 28, 54 concoqui ... -ius a supinis. *cf.* PLIN. nat. 11, 282 -lter ... perficiuntur omnia in cibis acria, aspera *eqs. al.* MACR. sat. 7, 8, 2). SCRIB. LARG. 94 qui -lter glutinose excreant. 106 purgantur. AVR. Fronto p. 89, 13 N. scio, si vel -lter ingredi posses, venturum te ad nos fuisse (*cf.* FRONTO p. 136, 22 N. -e progredientem paene portasti). CASS. FEL. 37 p. 81 minime et -lter transvorare. *sim.*: PHYSIOGN. 23 qui ... habent sensus -e incipientes et -e desinentes.

4 *accedit verbis medicorum operam significantibus*: CIC. Tusc. 4, 32 aegrotationes ... morbique animorum -ius evelli posse putantur quam ... vitia. VITR. 1, 6, 3 vitia ... quae -lter curantur ... -lter medicantur, quod *eqs.* (CELS. 4, 26 *al.*). CELS. 5, 18, 17 *tubera* -iter concoquuntur (*i. molliuntur*). 5, 28, 4 sacer ignis ... -lime tollitur (*al.*). 6, 6, 37. 7, 7, 6. 7, 26, 3 *al.* 8, 10, 4 et -e et periculose. SEN. epist. 118, 17 aliquid -lter secari cogitavimus: ... crescente difficultate insecabile inventum est. PLIN. nat. 22, 143 ulceribus -e cicatricem trahentibus. 28, 153 -ius sese recolligentes a serpentium ictu. CHIRON 51 *vulnus* -iter sanatur. *al.* *translate*: SEN. dial. 4, 18, 2 -lter reciduntur vitia, quae nobiscum creverunt.

II *i. q.* ***non libenter, invito animo***: SEN. benef. 1, 1, 6 timide negavit aut promisit, sed -lter, sed subductis superciliis. QVINT. decl. 305 p. 195, 23 quanto -ius finibus careant qui exilium non meruerunt. APVL. apol. 4 non -e ei respondissem, quod Homericus Alexander Hectori. met. 4, 17 non -lter assensus ... facile permisit. Plat. 2, 20 quod nihil morose vel -lter excipiat. ITIN. Alex. 26 neque -e ceteri ... secuti sunt regis exemplum. SIDON. epist. 4, 6, 2 nec -lter applicor etiam tuta metuentibus. 8, 11, 8. FERRAND. epist. 7, 15 quare -e aut raro ad ecclesiam pergit?

III *i. q.* ***vix, aegre***: FRONTO p. 160, 4 N. se ... -e dignitati servire. HERM. Pal. sim. 8, 10, 2 -e autem aliquis eorum morietur (*i. peribit. δυσκόλως*). PS. CYPR. singul. cler. 3 -e quis venenum bibet et vivet. TERT. virg. vel. 14 *virgo* -e mulier semel fit (*i. corrumpitur*). *cf.* TRAIAN. Florent. dig. 29, 1, 24 non -lter (*i. facile, forte*) post mortem alicuius militis testis existeret.

IV *accedit notio raritatis*: CIC. Lael. 64 verae amicitiae -lime reperiuntur in iis, qui *eqs.* SEN. dial. 9, 12, 6 neminem ex omnibus -ius domi quam se convenit. POMPON. dig. 1, 2, 2, 9 quia -e plebs convenire coepit, populus certe multo -ius in tanta turba hominum. SCAEV. dig. 33, 1, 13, 1 *opp.* assidue. SPART. Hadr. 8, 7 senatus fastigium in tantum extulit -e faciens senatores. SCHOL. Hor. ars 80 -e hoc metro tragoediographi utuntur. VEG. mil. 3, 8 -e hostis ad ea loca audet accedere. 4, 10. 38. AVG. epist. 78, 9 -e sum expertus *eqs.* VVLG. Sirach 13, 32 vestigium cordis boni et faciem bonam -e invenies (INSCR. christ. Rossi I 281 [*a. 379*] cuius industria ... -e [dieicile *lapis*] invenire [*i. inveniri*] poterit. AVG. serm. 5, 3 -e invenis duo grana simul iuncta). CASSIAN. conl. 12, 16, 1 quae fides ... tam -e ... possidetur. SIDON. epist. 2, 7, 1 copiam tui iurgantibus -e concedis.

difficilitās (GLOSS.) *v. l. 75.* **difficiliter** *v. p. 1091, 1.*
difficul *v. p. 1082, 51.* **difficulitās** *v. l. 72.*
difficulta *v. l. 73.*

×difficultās, -ātis *f.* [*a* difficilis, *cf.* facultas. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 87 facul antiqui dicebant ... pro facile; unde facultas et -s videntur dicta. difficulitates: CORP. V 1874, 15 (*sub imp. Marc. Aurel.*). difficulta: PLAC. med. 27, 2 sine -a (*sic traditur*). *gen. plur.* -ium: LIV. 9, 31, 14 PS. QVINT. decl. 5, 13. GLOSS. δυσκολία. δυσχέρεια. labor aut difficilitas vel dubietas (*cf. sub V*). *legitur inde a* PLAVTO, *pluralis primum* RHET. Her. 4, 56, 69. *de usu plurali nota p. 1095, 13.* [*loc. dub.*: SEN. benef. 6, 37, 3. *sententia turbata*: EDICT. imp. Constant. de civit. Hispell. 21 propter ... -es itinerum saltuosa, *ubi aut* -es *abundat aut* saltuosa.]

I *i. q.* ***laboriositas, onerositas, repugnantia*** (*cf.* difficilis *sub III*): **A** *de actionibus et rebus incorporeis*: **1** *cum genet. subst.*: RHET. Her. 4, 7, 10 rei, non nostra -e (CIC. div. in Caec. 40 magnitudinem rerum et -em [de orat. 1, 16]. LIV. 37, 58, 7 fama id maius bellum quam -e rei fuisse. APVL. met. 6, 14 rei vastae). CIC. Verr. 4, 190 vecturae. 5, 11 rei nummariae. leg. agr. 2, 83 belli (LIV. 28, 43, 12 APVL. Socr. 18 p. 159 VOPISC. Aurelian. 26, 2 AMM. 24, 1, 1). dom. 12 -em annonae summamque inopiam rei frumentariae ... nemo negat (CAES. Gall. 7, 17, 3. VELL. 2, 94, 3 maximam -em annonae ac rei frumentariae inopiam. SVET. Aug. 41. CORP. V 1874, 15. *cf.* VEG. mil. 3, 1 rei frumentariae). CIC. epist. 15, 2, 1 cum ... neque maturius propter itinerum (*v. infra l. 77*) et navigationum -em venire potuissem (BELL. Alex. 69, 1 SEN. suas. 1, 10). LIV. 36, 29, 2 ad iram accedebat ... -s eorum quae imperarentur. 44, 39, 6 his -bus et impedimentis pugnae. PAVL. FEST. p. 110 artis. COLVM. 6, 2, 8 operis (10 praef. 4. TAC. ann. 1, 79 operum. PLIN. epist. 6, 10, 3). PLIN. nat. 10, 118 verbi (*de pronuntiatione*). QVINT. inst. 2, 17, 4 materiae (PLIN. epist. 3, 13, 2). 7, 1, 32 probationis. 8 pr. 2. PS. QVINT. decl. 16, 20 tam magni beneficii -em ab amico non accipere (*i. non pati, ut -em subeat*). TAC. hist. 4, 9. 16 PLIN. epist. 2, 11, 11. TERT. adv. Marc. 3, 13 p. 406, 11 intellectūs (*cf.* HIL. op. hist. frg. 1, 3 publicae intellegentiae). 5, 3 p. 576, 27 ut fierent ... aspera in rectitudinem ..., id est legis -es in euangelii facilitates (HIL. in Matth. 11, 8. 13). HIL. in Matth. 5, 8 ex -bus quaestionum inutilium quaedam utendarum praesentium voluptatum ratio quaesita est. 20, 5 negotiorum (AMM. 24, 8, 3). MART. CAP. 2, 143 -em superae consessionis (*i. ascendendae sedis excelsae*) evicit. APRING. in apoc. 20, 6 secundam nobis -em sensūs (*i. intellectus*) adduxit. -s rerum, temporis *i. q. importunitas, iniquitas*: SALL. Catil. 57, 2 ex -e rerum eadem illa existumans ... Catilinam agitare (EPIST. imp. Aug. Suet. Tib. 21 inter tot rerum -es ... non potuisse quemquam prudentius gerere se. SEN. dial. 1, 4, 5 quotiens *deus* illis materiam praebet aliquid animose fortiterque faciendi, ad quam rem opus est aliqua rerum -e. epist. 21, 7 *al.* AMM. 31, 16, 3 *Halanis* rerum asperarum -bus induratis. AVG. serm. 351, 4 non itaque taedio frangatur in -bus rerum *eqs.*). CIC. Verr. 4, 126 (*epistula Metelli*) ut temporis -s tulit (5, 14. VAL. MAX. 5, 6, 8 ad sustentandam temporis -em. SEN. dial. 7, 15, 5 temporum. epist. 83, 23 victā temporum locorumque -e. *cf.* AMM. 21, 6, 7 hiberni temporis). *rerum ad intellegendum difficilium i. q. obscuritas*: PLIN. nat. 18, 206 prius tamen sideralis -s ... subicienda contemplationi est. *cf.* 18, 210. 223 nec ... concidenda ratio est et -s rerum augenda. QVINT. inst. 12, 3, 7 quae scripta sunt aut posita in more civitatis, nullam habent -em. HIER. epist. 39, 1, 3 Hebraeae linguae. CASSIOD. inst. div. 22 Augustinus ... in quibusdam libris nimia -e reconditur. INST. Iust. 2, 23, 7 nobis in legibus magis simplicitas quam -s placet (*aliter supra l. 17*). *metonymice*: NICET. psalm. p. 80, 2 melodia consentiens ... religioni ..., non quae tragicas -es (*i. obscura tragoediarum argumenta*) exclamet. *i. q. pertinacia*: SCRIB. LARG. 107 propter -em naturalem vitiorum. **2** *cum genet. gerund.*: CIC. inv. 1, 51 quod praecipiendi ... summa -s *est*. p. red. ad Quir. 23 odium ... potest ... -e ulciscendi leniri. de orat. 1, 82 navigandi (epist. 3, 9, 4. CAES. Gall. 3, 12, 5 erat ... raris ac prope nullis portibus -s navigandi). CAES. Gall. 4, 17, 2 faciendi pontis. PLIN. nat. 36, 69 accessit -s mari Romam devehendi (*sc. obeliscum*). 37, 197 veras *gemmas* a falsis discernendi magna -s. QVINT. inst. 7, 1, 32 probandi (GAIVS inst. 4, 74. TERT. anim. 2 *opp.* operositas suadendi). 11, 3, 52. VOPISC. Car. 20, 5 lineas ... plumandi -e pernobiles. AMM. 22, 15, 28 *pyramidum* diuturnas surgendi -es ... Herodotus docet. SVLP. SEV. chron. 2, 34, 3.

B *de corporis actionibus naturalibus morbo vel vitio impeditis*: CELS. 2, 1 obesi ... -e spirandi strangulantur (PLIN. nat. 20, 183 *plur. cf.* CELS. 2, 7 spiritus. *al.* CAEL. AVR. acut. 3, 2, 7 spirationis). CELS. 2, 1 urinae -s, quam στραγγουρίαν appellant (*al.* 2, 7 si urinae crebra cupiditas, sed magna -s est. PLIN. nat. 22, 46 *herba* facit ⟨ad⟩ -em urinae. HIER. adv. Iovin. 2, 6 laxatur. THEOD. PRISC. log. 110 quod ... -em aperiat. CASS. FEL. 46 p. 115, 14 dysuria est urinae -s. ORIBAS. syn. 1, 32 -em patiuntur. *plur.*: PLIN. nat. 20, 63 urinae -es sucus *lactucarum* emendat. 20, 117 *mederi*. 22, 152 *corrigere*. 24, 152 bibitur ad -es urinae et vesicae. *al.* GARG. MART. med. 2 *resolvere*. *cf.* PLIN. nat. 30, 67 contra calculos et alias -es vesicae [PS. APVL. herb. 2, 24]. CAEL. AVR. chron. 5, 4, 60 mictus tarditas ac -s). CELS. 4, 16 in intenta ambulatione cursuque dolor et quaedam -s est. PLIN. nat. 26, 155 mensum (*de feminis*). TERT. adv. Val. 3 p. 180, 5 somni. VVLG. gen. 35, 17 partus. CAEL. AVR. acut. 2, 1, 8 sensuum (*i. q. hebetudo, de lethargia*). *ibid.* -s transvorandi subsequetur. *latiore sensu fere i. q. molestia*: CELS. 2, 2 num cui saepius horum aliquid eveniat neque ideo corporis ulla -s subsequatur. SCRIB. LARG. praef. p. 3, 16 -es adversae valetudinis. 171 liberati hac -e (*de aquae timore*). *cf.* AVG. civ. 13, 19 p. 583 ut ... *sanctorum* carni *post resurrectionem nihil* corruptionis vel -is ... possit accidere. CAEL. AVR. acut. 2, 37, 143 sensus laborantium quadam -e laterum.

C *de locis* (*cf. p. 1095, 23. 1096, 3*): CIC. epist. 15, 2, 1 itinerum (*cf. l. 7.* LIV. 38, 40, 6 itineris. *al.* VELL. 2, 54, 3 TAC. ann. 13, 53 APVL. met. 7, 6). VARRO rust. 2, 10, 3 callium -em ac montium arduitatem atque asperitatem *non* facile ferunt. CAES. Gall. 7, 56, 2 viarum (civ. 1, 70, 1. LIV. 40, 22, 6 viae *al.* AMM. 20, 10, 2. VEG. mil. 3, 10 paludum et viarum). HIRT. Gall. 8, 19, 6 locorum (BELL. Alex. 60, 5. BELL. Hisp. 9, 1 loci. SALL. Iug. 98, 5 LIV. 33, 8, 4 VELL. 2, 115, 2. SEN. dial. 6, 18, 5 seclusas nationes locorum -e. CVRT. 7, 11, 4 loci

-e spectata. TAC. Agr. 17 PLIN. epist. 9, 39, 6 TREB. Gall. 10, 8. VVLG. II Macc. 13, 18. SVLP. SEV. chron. 2, 15, 10 -e locorum comperta). LIV. 5, 26, 5 aditus (SEN. nat. 6, 1, 6). COLVM. 2, 4, 10 hac ratione -s acclivitatis (*in arando; cf. p. 1099, 55*) infringitur. DICT. 6, 8 saxorum. AMM. 28, 5, 1 Oceani -bus permeatis.

D *de aliis rebus corporeis: proprie*: SVET. Nero 41 de ratione ac -e cuiusque *organi hydraulici* disserens (*cf.* FRONTO p. 40, 11 N. *p. 1096, 70*). CAEL. AVR. chron. 1, 1, 12 panis aquae ... elutione purgatus, quo -e (*sc. concoctionis*) deposita politus fiat. *translate*: QVINT. inst. 2, 17, 4 exercere ingenia materiae -e (PLIN. epist. 3, 13, 2). 3, 8, 49 in *prosopopoeiis* ad reliquum suasoriae laborem accedit etiam personae -s.

pluralis varias -is causas indicans: RHET. Her. 4, 56, 69 quod alii cum molestia tribus de causis ... faciunt (*enumerantur causae*) ... quae ab nobis absunt omnes -es. CIC. inv. 2, 169 posse ... fieri, quod quamquam ... plurimas aut maximas causas habet -is, tamen, his susceptis -bus, confieri ... potest. part. 95 dissuadentibus ... efficiendi -es efferendae *sunt*. CAES. Gall. 3, 10, 1 erant hae -es belli gerendi, quas supra ostendimus. BELL. Alex. 44, 1. LIV. 25, 11, 12 omnes praesentes -es. QVINT. inst. 7, 2, 44 hic tractatur locus, tempus, ut furtum ... tempore vel diurno, cum testes plures, vel nocturno, cum maior -s. inspiciuntur itaque -es occasionesque. *adde numerum ad genetivum attributivum assimilatum*: CAES. civ. 1, 70, 1 exercitum Caesaris viarum -es tardabant. HIRT. Gall. 8, 41, 3 locorum vincere -es. SEN. epist. 28, 7 cum -bus rerum magno animo colluctatus. *cf. sub III et IV*.

II *de personis i. q. duritas*: CIC. Mur. 19 multorum ... arrogantiam pertulit, -em exsorbuit. epist. 7, 17, 2 cum ille (*Caesar*) aut occupatione aut -e tardior tibi erit visus. SEN. dial. 2, 14, 1 quidam ... contumeliam vocant ostiarii -em. PLIN. paneg. 79 nulla in audiendo -s. 91 qui beneficiis suis commendationem ex -e captabant (*cf.* PANEG. 12 (2), 19, 1 *p. 1098, 19*). DON. Ter. Andr. 175 'lenitas' clementia et facilitas, cui contraria asperitas et -s. Hec. 159 malignus est qui -em sui ostendit. OPTAT. 2, 16 nec -em praebuit, quem rogastis. QVEROL. p. 26, 14 magna hercle hominis -s et persuasio (*i. difficile ei persuadetur*). *adde*: HIL. in Matth. 15, 5 silentium domini ... non ex voluntatis -e proficisci. *huc fortasse trahas*: LIB. iubil. 24, 19 vocavit Isac nomen putei '-em' (VVLG. gen. 26, 20 calumniam, ἀδικία).
de eo qui a se ipso non potest impetrare, quod fieri cupit: SEN. dial. 4, 20, 4 frigidis non est ab ira periculum, sed ignaviora vitia metuenda sunt, pavor et -s et desperatio *eqs. cf.* CAEL. AVR. chron. 3, 5, 69 (*inter signa icteri*) animi -s.

III *i. q. condicio difficilis, impedita, periculosa, calamitas, plerumque de re bellica vel pecuniaria*: CIC. Quinct. 10 tot tantisque -bus affectus atque afflictus. div. in Caec. 8 populus Romanus ... tametsi multis incommodis -busque affectus est (PS. ASCON. *ad l.* -e paupertatem significat ... et ipse alibi). Verr. 3, 69 ostendit se in summa -e esse nummaria (Att. 10, 14, 1 propter utriusque -em pecuniariam). *ibid.* expositis suis -bus (SPART. Hadr. 6, 5 aerarii). 6, 51 quod ... integra re nullis p. R. -bus ... assequi non potuerunt (*sequitur* in -e navium *v. p. 1096, 35*). agr. 2, 83 belli -es (*bis*). Catil. 1, 14 praetermitto ruinas fortunarum tuarum ...; ad illa venio, quae ... non ad domesticam tuam -em ... pertinent. fat. 39 *cf. p. 1099, 16*. Att. 7, 18, 4 huius publicae -is. epist. 13, 7, 2. CAES. Gall. 6, 34, 7 in eiusmodi -bus quantum diligentia provideri poterat providebatur. civ. 3, 15, 3 erat res in magna -e (*syn.* angustiae). HIRT. Gall. 8, 40, 5 qua -e eorum (*i. oppidanorum*) cognita (*cf.* BELL. Afr. 2, 5, 1 cognitis Caesaris -bus). SALL. Iug. 45, 1 in ea -e Metellum ... sapientem virum fuisse. LIV. 7, 27, 4 fides ... publica privatis -bus potior ad curam senatus fuit. 26, 21, 17 inter has -es ... praetor ... militum animos ... sedavit. SEN. benef. 5, 12, 1. dial. 9, 10, 4 adhibe rationem -bus; possunt et dura molliri et angusta laxari *eqs.* epist. 78, 15 in ipsis positus -bus. PS. FRONTIN. strat. 4, 7, 37 accepta (*i. audita*) -e necessitatium domesticarum. APVL. flor. p. 30 agnosco ... -em meam. PANEG. 3 (11), 13 homines privatis rebus intenti ... propriis -bus implicantur. AMM. 15, 2, 2. COD. Iust. 4, 20, 19, 2 pro alienis commodis suas invenire -es. *fere i. q. periculum*: APVL. met. 8, 15 ut ... vitantes undique latentes insidias ... -es illas transabiremus. FRONTO p. 45, 24 N. ut ... insula Aenaria ... aliam insulam protegit ab omnibus periculis ac -bus tutam ..., item pater tuus imperii Romani molestias ac -es ipse perpetitur. ITIN. Alex. 15 socius -is.

IV *i. q. impedimentum, obstaculum*: PLAVT. Epid. 290 *v. p. 1096, 48*. TER. Hec. 666 neutra in re vobis -s a me erit. RHET. Her. 4, 56, 69. CIC. inv. 1, 22 *v. p. 1096, 49*. ac. 2, 7 etsi ... omnis cognitio multis est obstructa -bus. ad Q. fr. 2, 13, 2 fortasse ... vincet tuus amor omnes -es. CAES. Gall. 7, 59, 6 tantis subito -bus obiectis. SALL. Iug. 90, 1 contra tantas -es consilio satis providere non poterat. VELL. 2, 120, 4 omnibus -bus superatis, quas ... vis hostium faciebat inexsuperabiles. SEN. benef. 3, 33, 1 tot pericula ... contempsit, tot oppositas -es. epist. 13, 1 multae -es hinc et illinc apparuerunt. CVRT. 6, 6, 27 ut erat animi semper obluctantis -bus. 7, 11, 17 per has ... -es enituntur in verticem montis. 9, 2, 10 cum per tot naturae obstantes -es secuturi essent. PLIN. nat. 8, 86 *serpens* perrumpit omnes -es. QVINT. inst. 12 pr. 1 per omnes -es animo me sustentavi. AVG. in psalm. 106, 5 se ligatum -bus cupiditatum ...; inclusum se sentit -e vitiorum et tanquam muro impossibilitatis erecto *eqs.* *metonymice*: -es *i. q. loca difficilia*: PLIN. nat. 25, 27 effossam *herbam moly* inter -es saxeas. SOL. 50, 2 quarum -um terminum facit iugum mari imminens. VEG. mil. 3, 10 ad transitus fluviorum, ... ad silvarum angustias aut viarum -es superventūs ... disponat.

V *i. q. difficilis deliberatio, difficile discrimen, dubitatio,* ἀπορία: CIC. fin. 4, 68 *syn.* angustiae. part. 89 quia ... persaepe evenit, ut utilitas cum honestate certet ..., ad hanc -em explicandam praecepta referamus. SEN. benef. 3, 12, 4 utrum ... munere ... astringor, an *eqs.* ...? quomodo ... aestimabis, utrum ..., an ...? dies me deficiet omnes -es persequi temptantem. 5, 12, 1. PLIN. nat. 11, 47 propior ... prior existimatio fieret, ni rursus alia -s occurreret. QVINT. decl. 325 p. 279, 16 -bus quoque utendum est *in controversiis scholasticis*. PLIN. epist. 4, 9, 9 veniam ergo peterem? ... tamquam recte factum tuerer? ... in hac -e placuit medium quiddam tenere. HIL. trin. 3, 14 quae hic -um quaestiones sunt et quae pugna verborum est? 5, 31 quamquam ... omnis hic propheticus sermo nullam reliquerit -em, quin deum significasse intellegatur. AVG. civ. 22, 8 sine -e vel dubitatione. 22, 24. 29. *nota seq. enunt. interr.*: CAES. Gall. 7, 6, 2 magna -e afficiebantur, qua ratione ad exercitum pervenire possent. PAVL. dig. 6, 1, 6 quamvis et in vasis occurrat -s, utrum ..., an *eqs.*
i. q. difficilis vel religiosa electio: FRONTO p. 64, 3 N. quanta -s, quam scrupulosa et anxia cura in verbis probandis adhibenda sit. HIER. epist. 52, 12, 1 molestias quasdam -esque ciborum quaerere. 64, 18, 1 si tanta -s fuit in vasis fictilibus.

VI *i. q. officium difficile*: SEN. benef. 6, 37, 3 qui bene de se merentem ⟨distringi⟩ (*add. Gertz*) -bus vult. PANEG. 8 (5), 9, 4 neque ... parvi negotii est imperatorem ... rogare, ... vultum componere *eqs.* .. has omnes -es ... verecundiae nostrae remisisti. *i. q. cura difficilis*: CELS. 7, 26, 1 *feminae urinae iter* non minus saepe auxilio eget, aliquanto minus -is exigit.

VII *cum genetivo rei corporeae i. q. inopia*: CIC. Verr. 6, 51 id ... summa in -e navium ... pretio assecuti sunt (*ibid.* nullis p. R. difficultatibus *cf. p. 1095, 50*). BELL. Alex. 43, 3 omnium rerum (SVET. Tib. 16 in magnis omnium rerum -bus summaque frugum inopia). VEG. mil. 3, 3 hieme lignorum et pabuli, aestate aquarum vitanda est -s.

VIII *active*: RHET. Her. 4, 7, 10 id quod fiet rei, non nostra -e *i. rei -e, non nostra inertia*. AVG. lib. arb. 3, 20, 56 ignorantia et -s (3, 22, 64 *et saepius*). ZACCH. 1, 18 *Abraham senex* credens naturae -em divinae sponsionis (*sc. progeniei*) possibilitate vincendam. GREG. M. moral. 4 praef. 4 p. 636ᴰ Ieremias cum praedicationem suam cerneret audientium -e praepediri. *nota*: PLIN. nat. 27, 99 tam exquisita *est* -s lapidis ex herba nascentis *fortasse i. q. incredibilitas* (*cf. p. 1088, 80*).

iuncturae: **1** *nominativus*: **a** *verba intransitiva*: PLAVT. Epid. 290 ne qua ob eam suspicionem -s evenat. RHET. Her. 4, 56, 69 absunt omnes -es. CIC. inv. 1, 22 quae instent -es. nat. deor. 2, 77 sustinendi muneris propter imbecillitatem -s minime cadit in maiestatem deorum. CELS. 7, 5, 4 accedit ... aliquid -is sub omni ictu, si telum ... ossi inhaesit *eqs.* SEN. epist. 118, 17 crescente -e. 123, 3 multae -es locorum, multae temporum etiam locupletibus ... occurrent (PLIN. nat. 11, 47 PAVL. dig. 6, 1, 6). QVINT. inst. 2, 3, 2 consequatur. 10, 7, 4 si manet eadem quae fuit incipientibus -s. TAC. ann. 1, 79 seu ... -s operum sive superstitio valuit. PLIN. epist. 2, 11, 11 obversabatur ... causae -s. AVSON. 338, 1 nec hic modo stetit scrupea -s. AMM. 25, 1, 9 *impendere*. AVG. serm. 351, 4 *existere*. civ. 13, 19 accidere. *cf. p. 1094, 75*. COD. Iust. 7, 6, 1, 1ᵃ ex *senatus consultis* -es maximae emergebant. 7, 17, 1 pr. cessare. esse (inesse *infra l. 73*): CAES. Gall. 4, 24, 2 erat ob has causas summa -s, quod *eqs.* QVINT. inst. 7, 1, 32 nulla probandi -s fuit. 11, 1, 68 illic plus -is *est*, ubi *eqs.* SCAEV. dig. 28, 84 (83), 1 si ..., nulla -s erit. *accedit* circa: POMPON. dig. 23, 3, 66 -s erit ... circa reddendum ius mulieri. in *c. abl.*: TER. Hec. 666 neutra in re vobis -s a me erit. CIC. Att. 8, 3, 5 in utraque re summa -s erit. QVINT. inst. 6, 3, 1 quanta sit in ea *virtute* -s. PLIN. epist. 6, 10, 3 nec -s operis in causa *est*. paneg. 79 nulla in audiendo -s, nulla in respondendo mora. FRONTO p. 40, 11 N. eloquentiam Caesaris tubae similem esse debere, non tibiarum, in quibus minus est soni, plus -is. HIL. ad Const. 2, 5 dum in (*v. l.* de) consensu -s est. VVLG. num. 20, 19 nulla erit in pretio -s. *adde*: POMPON. dig. 19, 1, 55 -em in praestando *commercio* inesse. *cf.* CIC. off. 2, 81 cum magnam animadverteret in bonis et possessionibus -em. ex: CELS. 7, 5, 1 sunt quaedam -es ex generibus *telorum*. *dativus*: LIV. 36, 25, 4 hoc maior -s Macedonibus erat. TAC. hist. 2, 101 Basso cadem molienti minor -s erat. *cf.* VVLG. II Macc. 2, 25 considerantes ... -em (*sc. quae esset futura*) volentibus aggredi narrationes (τὴν οὖσαν δυσχέρειαν τοῖς θέλουσιν). *abl. abs.*: CIC. Verr. 6, 51 *p. 1095, 50*. PLIN. nat. 18, 4 immensa -e obvia. *pertinet ad infinitivum praedicative*: PLIN. nat. 37, 197 veras (*sc. gemmas*) a falsis discernere magna -s. HIER. adv. Iovin. 1, 3 quanto maior est -s expertae ... voluptatis illecebris abstinere. COD. Iust. 6, 51, 1, 11ᵍ nulla erat -s ... disponere. *accedit* quod: PLIN. epist. 8, 4, 3 una sed maxima -s, quod haec aequare di-

cendo arduum immensum. fieri: VENVL. dig. 43, 21, 4 -s ... eundi agendique fieret. COD. Iust. 8, 33, 3, 4[e] ne ex communicatione fiat aliqua -s. b *verba transitiva*: CIC. Verr. 4, 126 (*epist. Metelli*) ut temporum -s ... tulit. 5, 11 num tanta -s cum rei nummariae tenuerit. rep. 1, 52 -s ineundi consilii rem a rege ad plures ... transtulit. nat. deor. 2, 45 ea -s induxit ... imperitos ..., ut *eqs.* CAES. Gall. 7, 56, 2 ne ... iter ... converteret, ... oppositus mons ... viarumque -s impediebat (POMPON. dig. 19, 1, 3, 4 AVG. civ. 21, 8). civ. 1, 70, 1 exercitum Caesaris viarum -es tardabant (HIRT. Gall. 8, 14, 4). CELS. 7, 29 p. 318, 29 aliae ... -es (*sc. infantem mortuum ex utero extrahendi*) faciunt, ut ... concisus eximi debeat. SEN. dial. 11, 10, 5 pretiosos ... raritas et -s parandi facit *cibos* (PAVL. dig. 45, 1, 2, 2 non facit inutilem stipulationem -s praestationis. PLIN. paneg. 3 haec me cura, haec -s sola circumstat. TERT. adv. Marc. 3, 13 p. 406, 11 ut -s intellectus gratiam dei quaereret (*i. ut -e gratia quaereretur*). AMM. 20, 10, 2 scruposa viarum -e arcente. 24, 1, 1 quae -es arduae belli poscebant. HIER. epist. 14, 1, 3 nolo te antiquae peregrinationis terreat -s.

2 *accusativus*: a *subi. est res, cuius -s indicatur*: habere (*cf. c*): RHET. Her. 3, 10, 17 si causa nostra magnam -em videbitur habere. CIC. Cluent. 2 *altera pars orationis* perspicio, quantum in agendo -is et quantum laboris sit habitura. Catil. 4, 7 habere videtur ista res ... -em, si *eqs.* (Att. 13, 33, 2 SEN. dial. 7, 24, 1). Brut. 25 quinque artium concursus ... quantam vim quantamque -em habeat. BELL. Alex. 8, 5 magnam ... moram et -em ascensum in naves habere. 60, 5 quid transitus fluminis vitii -isque haberet. LIV. 42, 17, 6 *veneni* comparationem plurimum -is et periculi habere. VITR. 3, 3, 4 haec dispositio hanc habet -em, quod *eqs.* SEN. contr. 1, 2, 21 QVINT. inst. 10, 2, 10. GAIVS dig. 36, 1, 65 (63), 7 si neque -em neque turpitudinem ullam habet condicio. APVL. flor. 9 p. 30 tantum habet ... dignitas -is. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 168. *nota*: SCHOL. Cic. Bob. p. 140, 15 quae pars *defensionis* -is aliquid habere videatur adversus quorundam testimonia contend⟨end⟩i (*sic legendum videtur*). b *de causis vel auctoribus -is*: addere: PLIN. nat. 18, 210. adducere: APRING. in apoc. 20, 6 secundam nobis -em sensus adduxit, quia dixit *eqs.* admiscere: APVL. flor. 18 p. 85 nihil ... homini tam prosperum divinitus datum, quin ei tamen admixtum sit aliquid -is. afferre: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 32 huic tuae voluntati ac diligentiae -em magnam afferunt publicani. CAES. civ. 1, 48, 3 res ... exercitui. PLIN. nat. 6, 208 QVINT. inst. 6, 3, 6 APVL. Plat. 2, 25. *accedit* ad: CAES. Gall. 7, 10, 1 magnam haec res Caesari -em ad consilium capiendum afferebat (AMM. 21, 3, 7). civ. 3, 51, 6 ad receptum. AVG. civ. 19, 2 quid horum trium *vitae generum* -em vel facilitatem afferat ad consequendum ... finem boni. augere: PLIN. nat. 18, 223 VLP. dig. 27, 9, 8, 2. facere (fieri *v. supra l. 1*): QVINT. inst. 10, 3, 16 si -em facit doctrina. POMPON. dig. 34, 2, 33. PAVL. dig. 44, 2, 6 ne ... modus litium multiplicatus summam atque inexplicabilem faciat -em (*dub. an praedicative*). CAEL. AVR. chron. 2, 1, 8 fauces ... vitiatae transvorationis -em faciunt. *accedit dativus*: CELS. 7, 26, 3 quae ... curationi -em faciunt. SACR. Leon. p. 320. *nota reflexivum de persona*: QVINT. inst. 10, 3, 11 qui diligentiam putant facere sibi scribendi -em. imponere: QVINT. decl. 305 p. 197, 12 obicere: CAES. Gall. 7, 59, 6 tantis subito -bus obiectis. HIER. epist. 18 A 6, 3 CAPREOL. epist. 1, 1 p. 845[C]. opponere: SEN. benef. 3, 33, 1. ponere: NOVELL. Iust. 35, 2 propter varias -es quae humano generi positae sunt. praebere: OPTAT. 2, 16 *v. p. 1095, 34.* praeponere: QVINT. inst. 10, 3, 4 natura ... praeposuit pulcherrimo cuique operi -em. proponere: CAES. Gall. 4, 17, 2 summa -s faciendi pontis proponebatur (*i. extitit*). LIV. 40, 21, 4 cum tanta -s itineris proponatur. SEN. benef. 2, 35, 4. *alio sensu*: CAES. civ. 3, 20, 3 -es auctionandi proponere ... mediocris est animi (*i. excusare*). c *de subeunda vel tolcranda -e*: emetiri: AMM. 14, 10, 6 multis -bus emensis. exantlare: APVL. met. 7, 6 plurimis itineris -bus marisque terroribus exantlatis. ferre: VARRO rust. 2, 10, 3 callium -em. CAES. civ. 3, 15, 5 patienter atque aequo animo. habere (*cf. a*): LIV. 34, 18, 1 maiorem habebat *Manlius* -em in subigendis hostibus, quam *eqs.* SEN. benef. 3, 8, 1 quid habiturus fuerit -is, quisquis *eqs.* pati: PANEG. 12 (2), 5. perpeti: CAES. Gall. 7, 10, 2 FRONTO p. 45, 24 N. suscipere: CIC. inv. 2, 169 *cf. p. 1095, 17.* Verr. 6, 61 quam ob rem ... tantam -em cum crimine, molestiam cum suspicione susceperis. superstare: AMM. 25, 4, 14 ut -es superstaret immensas. tolerare: COLVM. 6, 1, 2. transabire: APVL. met. 8, 15. d *de levanda, tollenda, vitanda, superanda -e*: depellere: AMM. 18, 2, 14. dissolvere: SOL. 29, 6. effugere: SEN. benef. 5, 12, 1 (*opp.* in -es descendere). eluctari: TAC. Agr. 17. evincere: MART. CAP. 2, 143. explicare: CIC. part. 89. finire: AMM. 25, 7, 1. infringere: COLVM. 2, 4, 10 *cf. p. 1095, 4.* iuvare: CORP. V 1874, 15 qui ... urgentis annonae difficultates iuvit. laxare: HIL. in Matth. 11, 8. levare: QVINT. inst. 11, 3, 24. moderari: VELL. 2, 94, 3. perdomare: PS. QVINT. decl. 13, 2 -em labore perdomui. perrumpere: PLIN. nat. 8, 86. remittere: PANEG. 8 (5), 9, 4 *cf. p. 1096, 31.* resecare: INST. Iust. 1, 20, 5. superare: VELL. 2, 120, 4 omnibus -bus superatis quas inopia rerum intolerabiles, vis hostium faciebat inexuperabiles. PLIN. epist. 9, 39, 6. AMM. 14, 2, 9 superatis -bus arduis. AVG. civ. 7, 31 p. 314. sustentare: CIC. leg. agr. 2, 83 belli -es. VAL. MAX. 5, 6, 8. tollere: TAC. ann. 13, 53. vincere: CIC. ad Q. fr. 2, 13, 2 fortasse ... vincet tuus amor omnes -es. HIRT. Gall. 8, 41, 3 BELL. Alex. 44, 1 LIV. 33, 8, 4 *cf. p. 1099, 71.* SEN. epist. 83, 23 victa temporum locorumque -e. PLIN. nat. praef. 16. HIER. epist. 39, 1, 3 Hebraeae linguae vicerat -es.

3 *genetivus*: *pendet ex substantivis*: CIC. inv. 2, 169 posse ... fieri *id dicemus*, quod quamquam ... plurimas aut maximas causas habet -is, tamen his susceptis -bus confieri ... potest (*alio sensu*: VENVL. dig. 45, 1, 137, 4 causa -is ad incommodum promissoris, non ad impedimentum stipulatori pertinet). p. red. ad Quir. 23 neque est excusatio -is (HIRT. Gall. 8 praef. 1. QVINT. inst. 1, 12, 16 -is patrocinia [*i. excusationem*] praeteximus segnitiae). Att. 7, 18, 4 miratur te non habuisse rationem huius publicae -is (PS. QVINT. decl. 5, 13 qui tibi -ium reddis ipse rationem). FRONTIN. aq. 124 remedia ... sunt et huius -is (-bus *cod. cf.* VEG. mil. 3, 1 p. 66, 19). SOL. 47, 2 periculi ac -is concordiā ... accessus negatur. 50, 2 *terminus.* ITIN. Alex. 15 socius. 35 equi ... omni genere -um ... defecerant. PANEG. 8 (5), 12, 6 unus hic annus sensum non habet -is. 12 (2), 19, 1 adhibere muneribus artem -is (*cf. p. 1095, 31*). AMM. 17, 8, 2 -um paene omnium ... victrix. 21, 12, 15. BOETH. mus. 2, 8 p. 234 ne *illos* error ullus -is (*i. qui ex -e nasci posset*) impediat. *genet. qualitatis*: PLIN. nat. 29, 1 lubricum esse rerum omnium novarum exordium, utique ... tantae -is in promendo. QVINT. inst. 1, 1, 37 versus affectatae -is ex ... asperrime coeuntibus inter se syllabis catenatos. *praedicative*: LIV. 44, 6, 14 quod ... ingentis -is erat. PLIN. nat. 11, 144 tantae hoc -is est homini. QVINT. inst. 11, 1, 60 quod est sane summae -is. AVG. civ. 14, 15 id, quod praeceptum est, nullius -is fuit. HIER. epist. 48, 4, 3 quantae -is sit divinam scripturam ... intellegere. *pendet ab adiectivo*: LIV. 9, 31, 14 miles omnium immemor -ium. *a subst. pro praep.*: QVINT. inst. 9, 2, 77 quae -is gratia placent.

4 *dativus*: CAES. Gall. 2, 20, 3 his -bus duae res erant subsidio. SEN. dial. 9, 10, 4 adhibe rationem -bus. CVRT. 6, 5, 27 ut erat animi semper obluctantis -bus. QVINT. inst. 6, 3, 14 accedit -i, quod eius rei nulla exercitatio est. PAVL. dig. 18, 1, 1 pr. electa materia ..., cuius publica ac perpetua aestimatio (*i. argenti excussio*) -bus permutationum aequalitate quantitatis subveniret. ARNOB. nat. 1, 63 qui debilibus integritatem *reddidit*, is debiles reddere -i habuit aut labori? AMM. 25, 3, 16 ne -bus succumberet (25, 4, 27). VEG. mil. 2, 4 *id* non mihi, sed -i ipsius rei convenit imputari. *nota*: PLIN. nat. 24, 30 morbo quoque regio et urinae -bus (*pro ad -es*) ... bibuntur *abigae.*

5 *ablativus*: *iuncturae verbales*: *passiva*: affici (*cf. p. 1095, 45 sqq.*): CIC. Quinct. 10. div. in Caec. 8 *syn.* incommodum. epist. 13, 7, 2 CAES. Gall. 7, 6, 2 *cf. p. 1096, 21.* 7, 17, 3. affligi: CIC. Quinct. 10. leg. agr. 2, 83 cetera vectigalia belli -bus affliguntur; hoc vectigal etiam belli -es sustentantur. circumveniri: SALL. Iug. 7, 1 b. his -bus. cogi: BELL. Alex. 43, 1 SVET. Tib. 48. conflictari: LIV. 40, 22, 8. deterreri: QVINT. inst. 8 pr. 2. fatigari: SOL. 38, 11 *de Tauro monte personato.* illigari: COD. Iust. 7, 40, 1, 1 b. implicari: PANEG. 3 (11), 13, 3 AMM. 26, 1, 12. indurari: AMM. 31, 16, 3 rerum asperarum -bus. mergi: AMM. 27, 8, 8 mersam -bus summis ... civitatem. muniri: TREB. trig. tyr. 26, 3. obstrui: CIC. ac. 2, 7 etsi ... omnis cognitio multis est obstructa -bus. premi: BELL. Alex. 43, 3 summa ibi -e rerum omnium pressus. EPIST. imp. Vesp. ad Sabor. (Corp. II 1423) 6 cum multis -bus infirmitatem vestram premi iudicetis. superari: AMM. 15, 2, 2 AVG. civ. 21, 16. vinci: PLIN. nat. 10, 118 constat emori *picas* victas -e verbi. TERT. adv. Val. 9 p. 187, 16. *activa*: CIC. Att. 3, 23 neque enim illa *lex* est, quae non ipsa se saepiat -e abrogationis. HIRT. Gall. 8, 19, 6 quibus -bus locorum Romanos claudere voluerant, iis ipsi tenebantur. SEN. nat. 6, 1, 6 praeruptae altitudinis castella vel magnos exercitus -e aditus morabuntur. QVINT. inst. 2, 17, 4 exercere ingenia materiae -e. SVET. Aug. 40 servos ... multis -bus a libertate ... removisse. *abl. modi* (*cf.* cum *sub 6*): BRVT. Cic. epist. 11, 10, 5 septem numerum nunc legionum alo; qua -e, tu arbitrare. COLVM. 2, 9, 13 nec tamen *siligo* longe nobis aut magna -e requirenda est. PLIN. nat. 9, 36 in Phoenicio mari *testudines* haud ulla -e capiuntur. 34, 142 ferri metalla ... minima -e agnoscuntur. AMM. 31, 12, 12 cornu ... equitum ... summa -e conductum. *abl. causae*: SEN. epist. 97, 11 laetatur ille adulterio ... ipsa -e. TREB. Gall. 10, 8 locorum -bus ... laborabat (HIL. in Matth. 11, 13 legis ... -bus laborantes). *accedit adiectivis*: PLIN. epist. 7, 9, 6 laboriosum istud ..., sed -e ipsa fructuosum. VOPISC. Car. 20, 5 *v. p. 1094, 52.* HIL. in Matth. 20, 5 forum ... diversorum negotiorum -bus semper tumultuosum (*metonymice pro negotiis difficilibus*). CASSIOD. inst. div. 27 opus ... considerata -e perarduum.

6 *praepositiones*: absque: AMM. 21, 13, 2. ad: APVL. apol. 1 istae calumniae ... ad -em defensionis repentinae fuere. AMM. 24, 8, 3 eo ad -es accedente negotii, quod *eqs.* adversus: CELS. 5, 25, 16 adversus urinae -em (*seq. compositio*). contra: SALL. Iug. 90, 1 *v. p. 1095, 77.* AMM. 24, 6, 4 altius contra -es omnes incedens. cum: *modali sensu* (*cf. 5*): CIC. inv. 2, 13 pleraque ... nulla cum -e transferentur. LIV. 42, 55, 2 cum ingenti -e ... Gomphos pervenit

VELL. 2, 54, 3 ingenti cum -e itinerum locorumque inopia perductis ... legionibus. CELS. 5, 28, 12 aliae *fistulae* facile, aliae cum -e curantur. PLIN. nat. 15, 45 Persicae arbores aegro et cum -e transiere. GAIVS inst. 2, 25 cum maiore -e apud praetorem ... agere. AMM. 15, 7, 10 cum magna -e potuit asportari. QVINT. decl. 315 p. 238, 23 quanta cum -e (*i. quam difficile*) fortiter pugnetur (*alio sensu l. 8*). VEG. mil. 3, 20. *accedit verbis*: LIV. 44, 7, 11 cum ipsa -e rerum pugnandum erat. VELL. 2, 115, 2 cum -e locorum et cum vi hostium luctatus (SEN. epist. 28, 7). de: PLIN. nat. praef. 19 quibus de causis atque -bus (*i. propter -es*) nihil auso *mihi* promittere. ex: CIC. fin. 4, 68 ex ea -e illae 'fallaciloquae ... malitiae' natae sunt. SALL. Catil. 57, 2 ex -e rerum eadem illa existimans ... Catilinam agitare. CORP. XI 4213 (*litteris act. August.*) quod ... municipium ex summis periculcis et -bus expeditum et conservatum est. HIL. in Matth. 5, 8 ex -bus quaestionum inutilium quaedam utendarum praesentium voluptatum ratio quaesita est. in *c. accus.*: CIC. fat. 39 *Chrysippus* delabitur in eas -es, ut *eqs.* epist. 4, 2, 4 nihil enim constitui potest, quod non incurrat in magnam aliquam -em. RVT. LVP. 1, 8 cuius opera in has -es incidерimus. SEN. benef. 5, 12, 1 descendere (*opp.* -es effugere). GAIVS inst. 4, 74 ut in -em se deducat probandi *eqs.* in *c. abl.* (*cf. III*): CIC. Verr. 3, 69 ostendit se in summa -e esse nummaria (CAES. Gall. 7, 35, 1 erat in magnis Caesari [*β*, Caesaris *α*] -bus res, ne ... impediretur). 6, 51. Cluent. 3 in hac -e illa me res tamen ... consolatur. CAES. Gall. 6, 34, 7. BELL. Hisp. 9, 1 ut in tanta loci -e ad subsidium mittendum se demitteret. SALL. Iug. 45, 1 LIV. 26, 36, 1. SEN. epist. 78, 15 in ipsis positus -bus (*cf.* AMM. 15, 5, 15. 31, 6, 3). PLIN. epist. 2, 19 SVET. Tib. 16. inter: LIV. 26, 21, 17 *cf. p. 1095, 60.* POMP. TROG. Iust. 38, 7, 5 PLIN. nat. 25, 27 *cf. p. 1096, 4.* FRONTIN. strat. 2, 5, 20 Labienus ... inter ipsas superandi amnis -es *Gallos* cecidit. SVET. Tib. 21 inter tot rerum -es. TERT. adv. Val. 3 p. 180, 5 inter somni -es. AMM. 30, 1, 1. ob: TAC. hist. 4, 9 ob remedii -em. SVET. vita Verg. p. 64 AMM. 27, 8, 4. VVLG. gen. 35, 17 *Rachel* ob -em partus periclitari coepit. per: CVRT. 7, 11, 17. 9, 2, 10 *cf. p. 1095, 82* QVINT. inst. 12 pr. 1. decl. 259 p. 57, 23 *puellam* per tot -es, per tot pericula ... tulit. DON. Ter. Andr. 176 'evadere' est per quamcumque -em ad aliquid pervenire. NOVELL. Iust. 11, 3 per tot spatia tantasque -es venire. *causali sensu*: HIL. in Matth. 11, 8 quia per observantiae -em necesse sibi esset in lege peccare. prae: PALLAD. hist. mon. I 56 muliere prae nimia -e (*sc. partus*) ... ululante. pro: EPIST. pontif. 303 (Innoc. I) Migne 20, 530[B] *quaestio* pro sui -e longiorem exigit disputationem. propter: CIC. div. in Caec. 40 *p. 1093, 82* VAL. MAX. 3, 2, 6 PLIN. nat. 27, 49. sine: CIC. top. 93 si aut omnino fieri non possint aut sine summa -e non possint. CELS. 2, 3 si. 5, 4. SEN. epist. 58, 20. 90, 8 sine arte et sine -e. PLIN. nat. 19, 157 non sine -e (AMM. 24, 3, 11). SVET. Aug. 49 ut perpetuo ac sine -e sumptus ... suppeteret. VOPISC. Aurelian. 38, 4 AMM. 22, 15, 22. AVG. civ. 6, 9 sine ulla -e. *al.* sub: CASSIOD. gramm. VII 210, 21 orthographia ... inter Latinos ... sub ardua -e relicta monstratur. HIL. op. hist. frg. 1, 3 si modo ... probitatem sub -e publicae intellegentiae mentirer (*i. cum vulgus me vix intellegeret mentiri*).

structurae cum genetivo (v. I) notabiliores: genetivus causam -is indicat: HIRT. Gall. 8, 5, 4 hiemis (BELL. Alex. 44, 1 -es et hiemis et subitae praeparationis). CVRT. 9, 2, 10 cum per tot naturae obstantes -es secuturi essent. COLVM. 2, 4, 10 acclivitatis. SCRIB. LARG. praef. p. 3, 16 adversae valetudinis. AMM. 17, 4, 12 magnitudinis. 19, 10, 1. 30, 1, 1 turbarum (*de tumultu*). SIDON. epist. 2, 11, 2 naturalium rerum. *genet. obiecti*: DON. Ter. Hec. 159 qui -em sui ostendit *cf. p. 1095, 33.* *genet. pron. pers. pro possessivo v. p. 1095, 34.* *alia*: DON. Ter. Hec. 123 'tundendo atque odio denique effecit' ... attendenda -s uniuscuiusque verbi (*i. quae uno quoque verbo exprimitur*) ... 'efficimus' vero, quod cum magno conatu et molimine vix per nos accipit finem. COD. Iust. 7, 17, 1 pr. assertoris (*sc. comparendi*) -em in utroque casu cessare. *conferendum fortasse* INST. Iust. 1, 20, 5 huiusmodi -es hominum resecantes.

adiectivorum notabiliorum conspectus: adi. pro attributo: quo pertineat -s indicatur (*cf. III*): CIC. Verr. 3, 69 in ... -e nummaria (SVET. Tib. 48. *cf.* CIC. Att. 10, 14, 1 *pecuniaria*). Catil. 14 ad illa venio, quae ... non ad domesticam tuam -em ac turpitudinem ... pertinent. Att. 7, 18, 4 huius publicae -is. LIV. 7, 27, 4 privatis -bus. *causa -is indicatur*: LIV. 23, 8, 4 victa naturali -e locorum (SCRIB. LARG. 107 vitiorum). PLIN. nat. 18, 206 sideralis (*v. p. 1094, 35*). 25, 27 inter -es saxeas (*v. p. 1096, 4*). NICET. psalm. 13 p. 80, 2 tragicas -es. *cf. p. 1094, 42.* *adde*: AMM. 26, 1, 12 Romani ... obscuris -bus *fastorum* implicati *i. quae ex obscuritate nascebantur.*

magnitudo: ardua: CASSIOD. gramm. VII 210 *v. supra l. 49* AMM. 14, 2, 9 *al.* incredibilis: CIC. de orat. 1, 16. inexplicabilis: PAVL. dig. 44, 2, 6. laboriosa: AVG. civ. 21, 16. nimia: AMM. 27, 8, 4 PALLAD. hist. mon. I 56. scrupea: AVSON. 338, 1. *cf.* AMM. 20, 10, 2 scruposa. *quid immineat -e non superata*: APVL. met. 6, 14 *Psyche* videt rei vastae letalem -em. *adi. praedicativum*: CIC. epist. 3, 9, 4 -s navigandi fuit odiosa. QVINT. inst. 2, 13, 10 in qua *arte* vel praecipue laudabilis est ipsa illa novitas ac -s. 7, 2, 44 nocturno tempore, cum maior -s (*sc. sceleris perpetrandi*) *est eqs.* 10, 5, 8 utilissima est exercitationi -s. APVL. met. 9, 18 quod pecuniae cunctae sint -es perviae. *nota*: PLIN. nat. 37, 80 *opali*, ut pretiosissimarum gloriā compositi gemmarum, maxime inenarrabilem -em afferunt *i. q. enarrandi -em.*

difficulter *v. p. 1091, 1.*

δυσκολαίνω **difficulto** GLOSS. II 281, 53. *cf. c.* difficilis, difficultas. *Ammann.*

diffīdens, diffīdenter *v. p. 1102, 67. 74.*

[x]**diffīdentia, -ae** *f. a* diffidere. *plur. v. infra l. 44. legitur inde a* CIC. inv. 2, 165 fidentiae contrarium est -a et ea re vitium est (MAR. VICTORIN. rhet. 2, 54 p. 302, 31). GLOSS. ἀπιστία. *cf.* PS. VARRO sent. 26 ad profectum scientiae nil aeque impedit ut -a.

i. q. mala confidentia, suspicio, dubitatio, metus: **1** *absolute*: OV. rem. 543 fit quoque longus amor, quem -a nutrit. QVINT. inst. 5, 7, 1 *in testimoniis per tabulas dictis* pro -a premitur absentia. 8 pr. 27 infelicitas ... quae ... calorem cogitationis extinguit mora et -a (differentia *codd.*). 9, 2, 72 nec pudor videtur quod non palam obicias, sed -a. decl. 306 p. 201, 3 -a petitoris (SCHOL. Cic. Bob. p. 136, 15 accusatoris). 319 p. 252, 24 dicam ex qua -a praeferri iudicium adulterii velit. 346 p. 366, 8. FRONTIN. strat. 2, 5, 4 L. Metellus ... simulata -a intra Panormum copias tenuit (2, 5, 20 IVST. 1, 8, 10 OROS. hist. 2, 7, 4). TAC. hist. 3, 55 *Vitellius* -a properus festinare comitia. EDICT. imp. Nervae Plin. epist. 58, 8 eorum qui impetraverunt -a. FRONTO p. 62, 1 N. -a ... audaciam prohibet. GELL. 1, 11, 18 -ae ... et timori cum ingressione huiuscemodi minime convenit (HIL. trin. 1, 32 trepidationi et libertati, ... -ae et intercessioni. PRISCILL. tract. 6, 100). APVL. apol. 1 *opp.* temeritas. TERT. adv. Marc. 1, 1 p. 292, 10 ne compendium praescriptionis ... -ae deputetur. 5, 21 p. 650, 4. PORPH. Hor. epist. 1, 19, 43 irrides cum ai⟨s⟩ -a[m] te non recitare vulgo. LACT. epit. 48, 2 stultum igitur et vanum deorum esse vindices velle, nisi quod ex eo magis apparet -a. SVLP. VICT. rhet. 21 p. 324, 8 in altero stultitiae erit crimen ... in altero -ae *eqs.* HIL. in Matth. 7, 10 *scriba* infidelitatis affectum sub -a interrogationis expressit. c. Const. 1 ulterius enim tacere -ae signum est, non modestiae ratio. op. hist. frg. 2, 10. SYMM. or. 6, 1 mementote non -a istud fieri, sed reverentia. 7, 1 epist. 4, 34, 4 PROB. Verg. ecl. 6, 31. PS. AMBR. serm. Sess. 1, 2 cogitatio -ae divinae professionis in te perimit fidem. PS. RVFIN. in psalm. 19, 7 ea quae praemisi, non ex -a oravi. PAVL. NOL. epist. 13, 4 AVG. civ. 16, 24 p. 162 c. Cresc. 2, 1, 2. SVLP. SEV. chron. 1, 21, 3 quod *Moyses* per -am non nisi iterato ictu aquam eduxerit. PHOEBAD. c. Arrian. 17. MART. CAP. 5, 507 ne ... fugere causam -a videretur. SIDON. epist. 4, 6, 2 ego cui maiorem -am minor innocentia facit. 9, 11, 1 *opp.* superbia. OP. imperf. in Matth. 3 p. 654 alii *temptantur* in cogitationibus perversis aut in -is. CASSIOD. in psalm. 105, 14. INST. Iust. 1, 1, 2 cum -a, ... sine ulla -a. VIGIL. THAPS. c. Arrian. 1, 24 ideo -ae et timoris periculo actus.

speciatim de fide religiosa, i. q. incredulitas: TERT. scorp. 1 nobis fides praesidium, si non et ipsa percutitur -a. adv. Marc. 3, 15 p. 402, 1 aut -ae aut malitiositatis consilium est fallendo quid promovere. 4, 35 p. 540, 12 hoc cum ... -am Israhelis vel superbiam pulsat. ITALA Rom. 4, 20 (codd. d g *et* VVLG.) non haesitavit -a (ἀπιστίᾳ), sed confortatus est fide. 11, 30 (codd. d g) propter illorum -am (ἀπειθείᾳ, VVLG. incredulitatem). Eph. 2, 2. 5, 6 Col. 3, 6 (codd. d g, *cf. etiam* IREN. 4, 27, 4 LVCIF. non conv. 14 p. 31, 22. 32, 4 Athan. 1, 5 p. 72, 31 PRISCILL. tract. 1, 17. 20 can. 88 p. 146, 6 HIER. in Eph. 2, 2 p. 465[A]. in eccles. 10 p. 1091[C] RVFIN. Basil. hom. 5, 6 Orig. in Ios. 13, 1 AVG. in psalm. 44, 1 *et passim.* GILD. Brit. 103 chron. III p. 81, 33. PS. PRIMAS. in Eph. p. 612[A] [filii irae, sicut supra -ae]. THEOD. MOPS. in Col. 3, 6 *et aliis locis*) filios -ae (ἀπειθείας, VVLG. Eph. 2, 2. 5, 6 -ae, Col. 3, 6 incredulitatis). HIL. in Matth. 5, 8 gravissimo -ae periculo ante praedicto (*opp.* pietas). AMBR. exc. Sat. 1, 10. HIER. adv. Pelag. 1, 34 *Abraham et Sara* non ex eo quod risere -ae condemnantur. PAVL. NOL. carm. 31, 251 o perversa fides et -a nobis, credere nos terris et dubitare deo. epist. 11, 13. 29, 9 AVG. epist. 23, 6. PS. AVG. quaest. test. I 99, 2 propter -am ... temptantur (II 76 tit.) *al.* OP. imperf. in Matth. 52 p. 932 infidelitati suae adhuc -am addit. ENNOD. epist. 9, 10 p. 235, 18. GREG. M. moral. 25, 27 *opp.* fides.

2 *c. genet. obi*: *personae*: SVET. Otho 9 magis pudore ... quam desperatione ulla aut -a copiarum. HIL. in psalm. 14, 11 sui per metum -a. CASSIOD. var. 11, 4, 3 vestri. *rei*: CIC. Tusc. 4, 80 metus quoque est -a expectati et impendentis mali. SALL. Iug. 60, 5 -am rei simulare. LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 2, 50 -a partus tui. VAL. MAX. 5, 6 ext. 1 humani auxilii. QVINT. inst. 11, 3, 142 memoriae. decl. 250 p. 27, 2 quanta -a in te causae est (PLIN. epist. 5, 7). 319 p. 253, 4 prioris criminis. TAC. hist. 1, 72 pessimus quisque -a praesentium mutationem pavens. FRONTO p. 215, 21 N. -a formae. ARNOB. nat. 1, 25. LACT. inst. 5, 1, 4 quo plane ipsi -am suae perditae rationis ostendunt. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 18 p. 200, 20 ne ipsa dicendi diligentia -am negotii demonstremus (SYMM. epist. 2, 91, 2). HIL. in Matth. 5, 13 ne ... de futurorum -a inexpiabilis irreligiositas contrahatur. 31, 7 sine spei -a, sine sensu doloris, sine metu mortis. SYMM. epist. 5, 66, 3 PAVL. NOL. carm. 10, 324. epist. 13, 5 non -a resurrectionis, sed desiderio caritatis. AVG. fid. et symb. 9, 19 *opp.* confidentia. serm. ed. Mai 182, 1 per -am rectae fidei. c. Faust.

22, 97 Cod. Iust. 7, 49, 1. *seq. acc. c. inf.*: Sall. Iug. 100, 4 non tam -ā futurum quae imperavisset, quam uti ... labor volentibus esset.
syn.: metus, timor, desperatio, infidelitas. *opp.*: fides, fidentia, confidentia, fiducia, pietas.

ᴴ**diffīdo,** -īsus sum, -ere *a* dis- *et* fidere. Char. gramm. I 248, 11 tertii ordinis . . . -o -is -isus sum. *de formis*: Inscr. Vertuleior. (Carm. epigr. 4) 1 d⟨if⟩eidens. *traduntur etiam formae* defidere: Ps. Qvint. decl. exc. Paris 7 p. 400, 30 Lact. mort. pers. 45, 5 (deffisi) Favst. Rei serm. 1 p. 225, 22 Virg. gramm. epist. 2 p. 127, 8. *paucis locis confunditur in codd. cum* dividere. *perfectum legitur inde a* Rhet. Her. (*cf. infra l. 68*). *forma activa perfecti*: Frg. c. Arrian. p. 610ᴮ diffiderunt (diffiduerunt *cod.*, *priore* u *fortasse deleta*). *traditur* diffidisset *pro* diffidit *apud* Qvint. decl. 287 p. 154, 9. *part. fut.* -surus: Hil. in Matth. 31, 1. *de significatione*: Arvs. gramm. VII 468, 5 -it illi. Rvfin. Orig. in Rom. 2, 6 -ere porro pro 'non credere' vel 'non obtemperare' solet in scripturis sanctis inveniri. Gloss. ἀπιστῶ. -it οὐ πέποιθεν, δυσπιθεῖ. non credit, disperat. -ere disperare. -isus desperavit, μὴ πεποιθώς, disperans, non praesumens, disperatus. *legitur inde a* Plavto *et* Catone, *deest apud* Plin. nat. *et poetas praeter* Lvcr. Verg. Ov. Lvcan. Val. Fl. Sil. [*loci dubii*: Petron. 100 fraudavi . . . animum dissidentem (-entem *Dousa*). Qvint. decl. 287 p. 154, 9 *cf. l. 13.*]

i. q. ***non confidere, non credere, suspicari, dubitare*:**

1 *absolute*: Plavt. Epid. 112 nihil agit qui -entem verbis solatur suis. Merc. 856 tu quemvis confidentem facile tuis factis facis, eundem ex confidente actutum -entem denuo. Rhet. Her. 2, 4, 7 qua re scire pot⟨u⟩erit, utrum -endum an confidendum fuerit. Cic. Mur. 45 iacet, -it, abiecit hastas. div. 1, 53 ita graviter aegrum Eudemum fuisse, ut omnes medici -rent. Att. 1, 16, 3 valde -ere boni coeperunt. epist. 4, 7, 2 vidi neque te consilium civilis belli ... nec copias Cn. Pompei ... probare semperque summe -ere. 6, 1, 5 me esse eum . . . quem . . . auctoritate tua cunctantem et -entem excitare *solitus esses*. ad Q. fr. 2, 3, 7 cetera sunt ... huius modi, ut tu mihi fere -enti praedicabas. 3, 8, 6 hoc horret Milo . . . et, si ille dictator factus sit, paene -it. ad Brut. 1, 3, 1. Cael. Cic. epist. 8, 4, 1 quam ipso -ente Dolabella. Brvt. Cic. ad Brut. 1, 16, 10 te ... hortor, ne defatigere neu -as. Sall. Iug. 36, 2 ne sui -rent. Liv. 38, 14, 10 *tot* talenta se confecturum prope, ut -ens pollicebatur. Sen. dial. 4, 24, 1 in quibusdam rebus satius est decipi quam -ere. Tac. ann. 4, 38 quod alii modestiam, multi quia -ret ... interpretabantur. 13, 21. Svet. Tib. 65 -ens tumultumque metuens. Apvl. apol. 71 ne videretur -ere. met. 5, 21 audet, trepidat, -it, irascitur. *speciatim i. q. fidem religiosam non habere, incredulum esse* (*cf.* Ambr. Cain et Ab. 1, 9, 37 -ere est ... de potentia dei aestimare quod non audiaris nisi clamaveris): Ps. Apvl. Ascl. 23 numquid et tu -is ut multi? 24 videsne, quatenus tu ipse -as? Tert. resurr. 30 p. 69, 1 Israhel . . . pro sua incredulitate -ens scandalizabatur. Hil. in Matth. 31, 1 turbandos et -uros sciebat *discipulos*. 31, 8. Ambrosiast. in Rom. 11, 10. Avg. civ. 16, 26 risus Abrahae exultatio est gratulantis, non irrisio -entis.

2 *c. dat.*: a *personae*: Plavt. Rud. 82 valete, ut hostes vestri -ant sibi (Rhet. Her. 4, 56, 69 si -unt sibi ... nobis non -imus. Cic. Cluent. 63 prov. 38 Phil. 9, 2 [*i. q. de vita sua*]. div. 2, 8 dubitans plerumque et mihi ipse -ens. Sall. Catil. 31, 3 sibi patriaeque. Ov. ars 1, 768. Plin. epist. 7, 17, 9 maxime tibi ipse. Paneg. 10 (4), 31, 3 -ens sibi audacia et importunitas catenata. Amm. 15, 5, 4 barbaros sibi -entes et trepidantes. Carm. epigr. 184 ⟨ho⟩mines ego moneo niquei -at ⟨sibi⟩). Cic. har. resp. 35 hoc et tu tibi confidis magis et nos prope iure -imus. Phil. 12, 18 -bant etiam Servilio. epist. 2, 10, 2 Parthos times quia -is copiis nostris. ad Brut. 2, 1 his enim exercitibus ducibusque ... nullo modo poteram -ere. Caes. civ. 3, 94, 5 aliis. Bell. Afr. 52, 5 equites Curiani -isi Scipioni eiusque copiis. Sall. Iug. 43, 3 veteri exercitui. Ov. epist. 10, 97 sive colunt habitantque viri, -imus illis. Liv. 22, 13, 3 dubium Hannibalem alternisque fidentem ac -entem. 24, 8, 4. Sen. contr. 1, 8, 9 haec *lex* ... ter viro forti aut -it aut consulit. Tac. hist. 1, 31 legioni classicae -batur (-bat *M*). Ivst. 14, 6, 2 (= Oros. hist. 3, 23, 31) Olympias . . . -isa Macedonibus. 28, 1, 5. b *rei*: Rhet. Her. 3, 24, 40 ne aut tuo studio -isi aut minus quam res postulat dixisse videamur. 4, 45, 58 vos vestris fortunis -itis, iste solus suis eo magis confidit. Cic. inv. 2, 61 quia causae -at (Q. Rosc. 11 Sest. 135 Cael. Cic. epist. 8, 17, 1 Qvint. decl. 287 p. 154, 9). S. Rosc. 82 ingeniis vestris (Mur 63 ingenio meo [Paneg. 4 (9), 1]. Svet. Iul. 3 ingenio eius. Hier. epist. 49, 20, 1). Verr. 1, 31 eius fidei (Tac. ann. 2, 1 popularium). Manil. 23 -entem rebus suis (Cluent. 20. Pis. 89 -ens ac desperans rebus tuis. 99 Caes. Gall. 5, 41, 5. civ. 2, 17, 1 Pompeianis rebus. Sall. Iug. 32, 5. 46, 1. 75, 1 Liv. 1, 2, 3 Cvrt. 8, 2, 27. Sil. 11, 6 faciles laesis -ere rebus. Flor. epit. 3, 1, 16 Oros. hist. 5, 15, 9 *al.*). part. 59 memoriae eorum (Qvint. inst. 6, 1, 2 iudicum). fin. 2, 86 perpetuitati bonorum suorum. Tusc. 5, 3 huic ... sententiae. 5, 40 suis bonis. Att. 10, 7, 3 Siciliae. epist. 5, 13, 3 rei publicae. 7, 10, 3 hominis mei ... amantissimi voluntati erga me (Caes. civ. 1, 12, 2 municipii). 12, 1, 1 urbi et otio ... urbano. 15, 4, 16 rogationi meae. Svlp. Rvf. Cic. epist. 4, 5, 6 pudentiae tuae. Lvcr. 1, 267 nequa forte tamen coeptes -ere dictis (1, 333). 5, 1349 qui numero -bant. Caes. Gall. 6, 38, 2 -isus suae atque omnium saluti. civ. 3, 94, 7 summae rei. 3, 97, 2 ei loco. Bell. Afr. 31, 9 victoriae suorum (Bell. Hisp. 31, 1). Sall. Catil. 45, 4 timidus ac vitae -ens (Epit. Alex. 95). Iug. 50, 1 armis (Verg. Aen. 3, 51. Sil. 5, 557 levibus armis. Ivst. 14, 5, 6). 52, 6 virtuti militum. Ov. met. 1, 397 caelestibus ... monitis. Liv. 9, 39, 3 nec suis -entes viribus nec hostem spernentes (Lvcan. 4, 145 noti viribus orbis. Tac. ann. 12, 15 propriis viribus. Ivst. 4, 3, 4 *al.*). 21, 25, 3 Placentiae moenibus (Lvcan. 10, 440. Sil. 10, 580 muris). 40, 49, 3 praesidio urbis. Lavd. [Turiae] (Corp. VI 1527) 2, 31 fecundati tuae. Val. Max. 4, 1, 5 virtutibus filii. Sen. epist. 97, 14 securitati. Val. Fl. 5, 589 ne sperne virum et comptis -e capillis. Sil. 13, 34 sese ... calenti addiderat Poeno Latiae -isus habenae. Qvint. inst. 1, 1, 32 etiam iis, quae iam sciunt, -entibus. 6, 3, 111. Tac. hist. 1, 85 -ere dubiis ac parum gaudere prosperis. ann. 15, 4 ducta ingens fossa, qua fluvio -batur. 15, 35 defensioni merito -isum. 15, 55. Apvl. apol. 15 formae suae. Gallican. Avid. 7, 1 quae (*Faustina*) valitudini Marci iam -bat. Schol. Cic. Bob. p. 122, 12 Clavd. 26, 220 Macr. sat. 3, 6, 11 *al.* *nota i. q. cavere ab aliqua re*: Marcian. dig. 48, 16, 1, 13 nam -endo crimini ... et eximendo se periculo calumniae. Maximin. c. Ambr. p. 33, 29 fidens sermoni, -ens negotio.

3 *cum ablat.*: Inscr. Vertuleior. (Carm. epigr. 4) 1 re sua d⟨if⟩eidens ... afleicta (*an* d. *absolute, congruens cum* v. 2 timens? *cf. l. 68. 75. 76. 78*). Frontin. strat. 1, 8, 5 paucitate (-i *d*) suorum -ens (Tac. hist. 2, 23 Amm. 29, 5, 39). Svet. Iul. 3 cum ingenio eius -isus tum occasione. Paneg. 7 (6), 12 aperto Marte. Lact. inst. 5, 20, 2 deos quorum potestate (-i *S*, de potestate *V*) -unt. 7, 1, 4 dum eorum *laborum* caelesti mercede -it. mort. pers. 45, 5 milites non fide, sed paucitate -isi (deffisi *C*). Heges. 2, 15, 8 Cestius aperto itinere -ens (diffugiens *Cass.*, τὴν φανερὰν ὁδὸν ἀπογνούς). *nota*: Greg. Tvr. Mart. 2, 49 fide non -isus solitum praestolat auxilium.

4 *cum praepos.* de: Cic. Att. 12, 43, 2 de Othone -o. Qvint. decl. 280 p. 144, 9 non ego de uxore -o, non de animo illius dubito. Paneg. 9 (12), 1 cur ego in me de tuo favore -am. Lact. inst. 2, 4, 22 de deorum suorum potestate. Evtr. 3, 18. Ps. Avg. quaest. test. II nov. 47. 61, 1 qui ... bene ambulat nec -it de spe fidelium. Sidon. epist. 7, 1, 4 de deo. Favst. Rei. serm. 1 p. 225, 22 non ... de domini pietate defidat. Sedvl. op. pasch. 2, 6 nec debemus ... de carnis imbecillitate -ere, ut de caelesti videamur auxilio desperare. Alc. Avit. epist. 92 *al.* in: Vvlg. Bar. 1, 17 et non credimus -entes in eum. pro: Greg. M. moral. 9, 23 *Moyses* pro aquae exhibitione -ens.

5 *seq. inf.*: Cato agr. 157, 13 quos -as sanos facere, facies. Cic. ac. 2, 64 me ... oratio ... ita movit ... non tamen, ut ei respondere (responderi *m b dett.*, me respondere *Lamb.*) posse -rem. Pavl. Petric. Mart. 5, 388 tam magna ... credere -unt trepidi, sed credere malunt. *acc. c. inf.* (*saepe* posse): Rhet. Her. 4, 5, 8 omnia quae omnes habuerint, solum habere se posse -et. Cic. Quinct. 77 me posse in hac causa consistere. Phil. 12, 27. 13, 26 sine causa -isi se aliquid habituros. orat. 3 se assequi posse (97. Colvm. 1 praef. 28 consequi. Hier. epist. 1, 1). ac. 2, 7 invenire se posse. nat. deor. 1, 8. Att. 1, 11, 1 ne illud mirere, cur, cum ego antea significarim ... me sperare *eqs.*, nunc idem (eidem *M*) videar -ere. epist. 1, 9, 18. ad Q. fr. 1, 1, 1 ut rem posse confici non -rem. Lvcr. 5, 1157 etsi fallit enim *foederum violator* divom genus humanumque, perpetuo tamen id fore clam -ere debet. Caes. Gall. 6, 36, 1 Nep. Alc. 10, 4 Ov. trist. 5, 13, 31. Liv. 10, 33, 10 Samnites -isi duobus exercitibus resisti posse. 21, 26, 6. 21, 53, 8. 24, 33, 9 *al.* (*saepius* non -ere). Qvint. inst. 10, 1, 126. Ps. Apvl. Ascl. 27 quid est, ... quod aut ignorant aut esse posse -unt? Clavd. 22, 182 qui se -it amari. Avg. in psalm. 58 serm. 2, 2. Sacr. Leon. p. 385 non -imus eum ... specialiter suffragari. Petr. Chrys. serm. 59 p. 364ᶜ.

6 ne, an: Lvcr. 5, 980 non erat ut fieri posset mirarier umquam nec -ere, ne terras aeterna teneret nox. Tert. adv. Marc. 2, 13 p. 353, 15 -am necesse est, ne nec alteram partem remuneret. Hil. in Matth. 7, 10 doctore legis -ente an sequeretur ipsum.
syn.: dubitare, desperare, cunctari. *opp.*: confidere, sperare. *deriv.*: diffidentia.

part. praes. pro adi. **diffīdens** Gloss. ἀπειθὴς ὁ μὴ πιστεύων, ὁ μὴ πεποιθώς. *i. q. suspiciosus*: Svet. Claud. 35 nihil aeque quam timidus ac -s fuit. *c. genet. i. q. anxius*: Itin. Alex. 52 suppetiati in tempore regem recipiunt sui -em (Mart. Cap. 5, 425). Symm. epist. 1, 88 -s amoris. *i. q. incredulus* (*cf. p. 1100, 47. 1101, 42*): Hil. in Matth. 31, 11 dispersos eos et -es ac trepidos reprehendet. Ambrosiast. in Rom. 2, 9 credens honorificentior est, -s autem peius tractandus est. 2, 16 *opp.* credentes.

adv. **diffīdenter.** *comp. l. 76. 77.* *i. q. anxie*: Cic. Cluent. 1 altera *pars orationis videbatur* . . . timide et -r attingere rationem veneficii criminum. Pomp. Trog. Iust. 38, 7, 4 timidius ac -ius bella ... ingressum. Liv. 32, 21, 8 cur -r ... egerit. Ivl. Val. 1, 4 -ius sibi occursare coniugem. Amm. 26, 7, 13 -r incedebat et trepide. Pavl. Nol. epist. 3, 1 -r aut leviter te amare. Sidon. epist. 3, 7, 3 cum credita -r allegant, volunt videri egisse se cautius.

[? **diffīdus,** -a, -um. *lectio corrupta* Acc. trag. 347 (Non. p. 230, 22) diffidamantem necidere. *ex coni. Büchel.* (*Ribb. trag.² coroll. p. LX*) Acc. trag. 495 (Non. p. 395, 22) ut rorulentas terras ferro ⟨dif⟩fidas (*vel* dividas; *traditum* fidas) proscindant. *cf. c.* diffindere.]

diffindentia, -ae *f. a* diffindere. *i. q. diffissio (v. p. 1103, 69), differentia*: VIRG. gramm. epit. 4 p. 18, 5 vim deffendentiamque (differentiamq. *N*) harumce artium (*rhetoricae et poematis*) ignorantes.

diffindo, -idī, -issum, -ere *a* dis- *et* findere. *confunditur in codd. cum* defundere *et* diffundere. NON. p. 287 distrahere: dividere, -ere. GLOSS. διασχίζω. diffi⟨n⟩dere inspicare. NOT. Tir. 74, 84 -it. 90 -issum. *legitur inde a* LEGE XII tab. ENN.(?) CATONE. [*loci dubii*: ENN. ann. 397 malos † defindunt (diffindunt *Merula*, defignnt *Vahlen*), fiunt tabulata falaeque. APVL. met. 4, 12 perfracta -issaque (diffusaque *trad.*) crate costarum. GREG. TVR. Thom. p. 129,16 ne diffunderentur (-rentur *R*, χαννωθέντα) vestigia.]

i. q. findendo in duas partes seiungere: **1** *proprie*: *de herbis sim.*: CATO agr. 41, 2 *vitem* mediam -ito per medullam. 160 harundinem ... mediam -e. VARRO rust. 1, 40, 6 in eius *arboris* ramo praeciso ac -sso. COLVM. 2, 9, 13 granum ... rutilum ... cum -ssum (-isum *S*, diffusum *A R*) est (SER. SAMM. 327 grana peregrini piperis -ito [diffundito *A*, defundito *Hummelb.*] quinque). 12, 48, 1 *radiculam* in duas vel plures partes digiti longitudine -ito. *de terra, lapidibus sim.*: CIC. div. 1, 23 fingebat Carneades in Chiorum lapicidinis saxo -sso caput extitisse Panisci. LVCR. 6, 584 incita cum vis exagitata ... altam diffi⟨n⟩dens terram magnum concinnat hiatum. APVL. met. 3, 28 horreum ... securibus validis aggressi -unt. TERT. ieiun. 16 altare -ssum (diffusum *B*). VICTORIN. Macc. 323 credite ... hanc virgam amnemque -ere saxum (amneque defundere saxu *in litura*, *cf.* HIL. Macc. 327 qui potis est virga hac amnem defundere saxo). CORIPP. Ioh. 4, 945 -untque (defenduntque *T*) vias et fossas rumpere temptant. *de portis*: HOR. carm. 3, 16, 13 (*in imag.*) -idit urbium portas vir Macedo ... muneribus. AMBR. Iob 4, 7, 28 cito -it ianuam, si patentem invenerit. *de corpore et personis*: CATVLL. 97, 7 -ssus (def(f)essus *codd.*) in aestu meientis mulae cunnus. VERG. Aen. 9, 586 media adversi liquefacto tempora plumbo -idit. HOR. sat. 1, 8, 47 pepedi -ssa nate. FRONTO p. 137, 1 N. in extis inspicienti diffis⟨s⟩a plerumque, minima et tenuissima maximas prosperitates significat. APVL. met. 9, 40 cerebrum suum. CYPR. GALL. gen. 752 natum ... cultro. CORIPP. Ioh. 6, 691 utrumque latus -it (defundit *T*) harundo. *varia*: CIC. Tim. 24 hanc ... omnem coniunctionem duplicem in longitudinem -idit (σχίσας). SEN. nat. 6, 11 vaporem qui vi sua ... opposita -it (*E*, diffundit *al.*). FRONTO p. 228, 9 N. *Iovem ferunt* aevum vi medium uno ictu percussum in duas partes undique pares -isse. MIN. FEL. 16, 3 in plures una *via* -itur. *in imag.*: APVL. met. 9, 18 validum addebat cuneum, qui rigentem prorsus servi tenacitatem violenter -ret (-funderet *trad.*). *accedit unde*: HOR. sat. 2, 1, 79 (*in imag.*) equidem nihil hinc -ere (-idere *Φ*, -undere *E*, -ingere *a ς*, diffingere legitur et -i⟨n⟩dere PORPH.) possum (*i. nihil hinc demere, detrectare possum*). **2** *translate*: **a** *de caesura versus*: AVSON. 350, 6 -untur *versus* per caesuras omnes quas recipit versus heroicus. **b** *de tempore*: *i. q. differre*: LEX XII tab. 2, 2 (Fest. p. 273) quid horum fuit unum iudici arbitrove reove, eo dies -ssus (diffensus *trad.*) esto. LIV. 9, 38, 15 ei legem ... ferenti triste omen diem -idit. VLP. dig. 2, 11, 2, 3. GELL. 14, 2, 11 iussi ... diem -i. SCHOL. Hor. sat. 2, 1, 79 (*sub* diffingere [*v ζ*]) hic dies -s⟨s⟩us esto. *i. q. dividere*: VARRO rust. 1, 2, 5 *aestivom diem* si non -rem meo insiticio somno meridie.

deriv.: diffindentia, diffissio.

diffingo, -īnxī, -ictum, -ere *a* dis- *et* fingere. *fingendo novare*: HOR. sat. 1, 10, 37 turgidus Alpinus ... dum ... -it (de- *al.*, *fort. recte*) Rheni luteum caput (PORPH. -at 'figurat' ac per hoc 'describit' significat. *cf.* GLOSS. -it describit). carm. 1, 35, 39 nova incude ... -as (de- *al.*) retusum in Massagetas ... ferrum (PORPH. id est 'refabrices'. SCHOL. -ere: commassatum reformare). 3, 29, 47 *deus* non ... irritum, quodcumque retro est, efficiet neque -et infectumque reddet, quod ... semel hora vexit (SCHOL. confundet, immutabit sive convellet). [*corrupte*: VARRO Men. 372. Hor. sat. 2, 1, 79 *v. l. 42 sqq.*]

diffīnio, diffīnītio *v.* def-.

diffirmo, -āvī, -ātum, -āre *a* dis- *et* firmare. *i. q. infirmare*: AVG. epist. 13, 1 sese obiciunt magis cogitanda, cum otium est, quae -ando (definiendo *f l s r*) sunt otio necessaria.

diffissio, -ōnis *f. a* diffindere. GLOSS. διάσχισις. *i. q. dilatio* (*cf. supra l. 47*): GELL. 14, 2, 1 in dierum ... -bus comperendinationibusque. *i. q. dissensio*: VIRG. gramm. epit. 5 p. 30, 21 haec licet indubitatam nobis auctoritatem non exhibeant, tamen ... apertam -em (difensionem *V*, difinitione⟨m⟩ *N*) inferre non debent. *Iafel.*

diffiteor, -ērī [*a* dis- *et* fateri. *Th.*]. *traduntur formae* defitetur (NOT. Tir. 54, 46), deffitentibus (VIRG. gramm. epit. 5 p. 30). GLOSS. nego. -etur ἀρχαίως ἀρνεῖται. ἀπαρνεῖται. -entur negant. *legitur inde a* PLANCO *et* OV. [*ex coni.* SYMM. epist. 1, 1, 6]

i. q. negare, infitiari, abnuere: **1** *aliquid*: OV. am. 3, 14, 28 pudor obscenum -catur opus. APVL. met. 3, 5 verum crimen meum non -bor. TERT. resurr. 3 p. 29 potius a te discat carnis resurrectionem confiteri quam tu ab illo -eri. LACT. inst. 4, 1, 13 *ignorantiam* non -bantur. PELAG. in Rom. 6 p. 672[d] iterationem baptismi. AVG. c. Iul. 6, 7, 21 originale malum -emini et iustum deum fatemini. SVLP. SEV. dial. 3, 15, 4. PS. LEO M. humil. 7 aliquid de eius plenitudine. PROSP. c. coll. 1, 1 PS. PROSP. vocat. gent. 1, 12. SIDON. epist. 9, 11, 4 malui factum confiteri simpliciter quam trebaciter -eri. VIGIL. THAPS. c. Eutych. 5, 4. **2** *aliquem*: ZACCH. 2, 11 sanctum spiritum. *cum subst. vel adi. praedicativo*: MIN. FEL. 28, 5 ut -rentur se Christianos. AVSON. 274, 4 quem fateare bonum, -eare parem. LEO M. epist. 15, 3 si Christum ... patris dei unigenitum -entur. serm. 77, 5 ZACCH. 1, 38. **3** *seq. acc. c. inf.* (*pass. nom. c. inf.*): PLANC. Cic. epist. 10, 8, 4 numquam -bor multa me ... simulasse. QVINT. inst. 2, 17, 5 APVL. Socr. 3 p. 123 IVL. VAL. 2, 3 ARNOB. nat. 7, 41 LACT. inst. 2, 5, 41 HIER. prol. in Abd. p. 361/2 c. Vigil. 7 AVG. civ. 10, 14 op. imperf. 2, 190 c. Faust. 21, 1 SVLP. SEV. chron. 2, 50, 8 MACR. sat. 3, 11, 10 somn. 2, 2, 22 LEO M. epist. 28, 5 PROSP. resp. ad Vinc. 4 PETR. CHRYS. serm. 94 p. 466[A] CLAVD. MAM. stat. anim. 1, 15. ALC. AVIT. hom. 19 p. 130, 10 non -eatur sequi. COD. Iust. 5, 73, 1. **4** *seq.* quod: COLVM. 4, 1, 7 quod in profundo semina frigore laborare dicuntur, nos quoque non -emur (*si huc pertinet*). ALC. AVIT. epist. 44 p. 73 -eri non potest quod. FACVND. defens. 1, 5 p. 549[A] VIRG. gramm. epit. 5 p. 30. **5** *absolute*: APVL. flor. 16 p. 72 neque enim -bor. EPIST. pontif. 313 Migne 20, 602[B] nullo -ente. POMER. 2, 10, 3 dura sunt quae dico nec ego -or.

diffitisco (GLOSS.) *v.* defetisco.

***difflāgito**, -āre *a* dis- *et* flagitare. *i. q. cum clamore flagitare*: PLAVT. Epid. 118 quin edepol egomet clamore differor, -or (*Skutsch, v. Usener, Rhein. Mus. 56 [1901] p. 12 n. 19*, diffatigor *codd.*). *idem latere* GLOSS. V 188, 16 deflagravi devulgari (*pro* -ari divulgari) *coniecit Usener.*

difflammātio, deflagratio GLOSS. *a* *difflammare.

difflātus, -ūs *m. a* difflare. *i. q. disturbatio per flatum*: AMM. 15, 11, 18 ventorum -u iactari saepius assuetas *naves*.

diffleo, -ētum, -ēre *a* dis- *et* flere. *i. q. oculos lacrimis corrumpere, efflere*: APVL. met. 1, 6 -etis paene ad extremam captivitatem oculis suis (5, 7 -bant [defl- *trad*, *corr. Weyman*] oculos).

difflo, -āvī, -ātum, -āre [*a* dis- *et* flare. *Th.*]. *i. q. flatu dissipare, amovere, dispellere, avertere*: NON. p. 97 -are est flatu disturbare (*afferuntur* PLAVT. *et* LVCIL. *v. infra*). GLOSS. -are dissipare. **1** *proprie*: PLAVT. Mil. 17 legiones -isti spiritu quasi ventus folia (SOL. 8, 6 nec -antur ventosis spiritibus nec pluviis diluuntur). LVCIL. 666 pars -atur vento. GELL. 19, 5, 8 aliquantum ... -ari atque evaporari ex nive. ARNOB. nat. 2, 12 quadrigas igneas Petri ore -atas. AVSON. 157, 3 purgantibus Euris -atae ... nubes. *ibid.* -ant nubila nimbi. PRVD. ham. 387 excitus -ato pulvere ventus. **2** *in imagine*: IVL. VAL. 1, 49 quod omnes superi -verint (*i. avertant*). AMM. 25, 9, 7 -antibus procellis rem publicam.

diffluentia, -ae *f. a* diffluere. *i. q. abundantia*: AVG. serm. 9, 10, 15 (*in imag.*) imaginem dei ... corrumpis in te per fornicationes et -as libidinis (= EVGIPP. exc. Aug. p. 388). MVTIAN. Chrysost. hom. 29, 4 p. 426 compagem suam et concinnationem non valet ex -a retinere *corpus nostrum*.

ˣ**diffluo**, -xī, -ctum, -ere [*a* dis- *et* fluere. *Th.*]. *persaepe* -ere *et* defluere *permutantur, v.* defluo *p. 362 sqq.* *legitur inde a* TER. [*dub.*: TERT. nat. 2, 8 PHYSIOGN. 31 *ubi v. Foerster.* HYG. fab. 59 folia arescunt et -unt (defluunt *coni. Bunte*).]

I *proprie*: **A** *i. q. fluendo dissipari, expandi, effundi, in diversas partes fluere*: **1** *de rebus*: LVCR. 3, 435 quassatis undique vasis -ere umorem. CAES. Gall. 4, 10, 4 *Rhenus* in plures -uit (*β*, defluit *α edd.*) partes. VLP. dig. 43, 22, 1, 9 coercere aquam est continere sic, ne -at, ne dilabatur. AVSON. 361, 20 celsior ille *odor* per auras -uit (*i. diffunditur*). AMM. 31, 3, 3 Borysthenem per camporum ampla spatia -entem (defluentem *Petschenig*). SVLP. SEV. dial. 3, 3, 3 oleum crevisse quod exundante copia superne -ret. MART. CAP. 2, 136 (*in imag.*) cernere erat qui libri, quantaque volumina, quot linguarum opera ex ore virginis -bant. EVSTATH. Bas. hex. 4, 3 p. 904[D] aquarum naturam -ere. 7, 2 p. 958[C] ut non esca diutius ore *piscium* subacta -ret. **2** *de personis in imagine i. q. se spargere, dispalari*: CIC. Brut. 316 ut nimis redundantes nos et supra fluentes iuvenili quadam dicendi impunitate ... reprimeret et quasi extra ripas -entes coercet. AMM. 16, 12, 14 dum starent barbari conglobati; qui si -issent *eqs.* 25, 3, 6 *quos* -isse trepidos. 29, 5, 26. 35 multitudo dispersa sine rectore particulatim -ens.

B *i. q. dissolvi, consumi, perire*: LVCR. 3, 197 ut ab summo tibi -at altus acervus *papaveris*. VITR. 2, 7, 2 *saxa lapicidinarum* secundum oram maritimam ab salsugine exesa -unt (*praecedit* dissolvuntur). SEN. suas. 3, 1 quidquid nimio -xit imbre. SEN. epist. 91, 11 iuga montium -unt, totae desedere regiones. PLIN. nat. 8, 197 Servi Tulli praetextae ... duravere ad Seiani exitum, mirumque fuit neque -isse (*nonnulli codd.* defluxisse) eas neque teredinum iniurias sensisse annis quingentis sexaginta. CAPITOL. Maximin. 32, 1 ut caput eius mortui, iam ... sordens, iam maceratum -ente tabo velut umbra pulchri oris videretur. ARNOB. nat. 4, 35 in ultimam tabem -entium viscerum maceratione consumi. 5, 14 LACT. inst. 1, 9, 11. 3, 20, 14. 7, 12, 8 epit. 7, 5 mort. pers. 35, 3. AMM. 19, 9, 9 cadavera fatiscunt ac -uut (*C. F. W. Müller*, defluunt *codd.*). 23, 6, 86 *conchae margaritarum* aut debilia pariunt aut certe vitiis -unt abortivis. OBSEQ. 41 argentum signatum afflatu fulminis -xit (*i. liquefactum est*).

II *translate et in imagine*: A *de personis*: 1 *i. q. tabescere, solvi, labi, corrumpi, ad nihilum reduci sim., plerumque additur qua re*: TER. Haut. 946 luxuria et lascivia -it (CIC. off. 1, 106. SEN. dial. 10, 1, 3 per luxum ac neglegentiam. COLVM. 12 praef. 9 luxu et inertia. GALLICAN. Avid. 5, 5. Ps. RVFIN. in Am. 6, 1 opulentia tumetis, luxuriaque -itis. AVG. civ. 21, 25 turpitudine luxuriae). CIC. de orat. 3, 131 ardentes his studiis, otio vero -entes. Lael. 52 deliciis -entes audiendi (HIER. adv. Iovin. 1, 48 *Pasiphae* deliciis -ens. AVG. gen. ad litt. 11, 42, 59 ne suas, quibus deperibat atque -bat, mortiferas delicias contristaret. MACR. sat. 2, 4, 22). LVCR. 1, 1039 veluti privata cibo natura animantum -it amittens corpus, sic omnia debent dissolvi. SEN. dial. 1, 4, 4 divitiis -is (EDICT. imp. Diocl. I 25). APVL. met. 3, 7 risu cachinnabili -bant (*i. rumpebantur*). 9, 24 iuvenis inescatus ... intercluso spiritu -bat (*i. emoritur*). SYMM. or. 1, 16 *Antonius* regio amore -xit. PRVD. cath. 7, 16 licenter -ens potu et cibo. c. Symm. 1, 125 spoliisque superbus -it in luxum. AVG. civ. 7, 9 *Iovem* per tot stupra -entem (doctr. christ. 3, 19, 28 per multa stupra -entes evagantur). fid. et symb. 10, 23 in carnalia et temporalia. agon. 16, 18 habentes animas carnis affectibus -entes tamquam ligna umore saginata. ALC. AVIT. carm. 3, 269 opibus amplis. POMER. 3, 15, 2 voluptatibus (BOETH. cons. 3, 2 voluptate). CYPR. GALL. iud. 106. GREG. M. in euang. 30, 1 per illicita desideria. 40, 4 se deprimi vulneribus, illum -ere acceptis rebus. *adde*: MART. CAP. 9, 908 *Musarum* chorus Pegaseae vocis nectare -bat. *nota usum impersonalem*: AVG. civ. 2, 20 die noctuque ludatur, bibatur, vomatur, -atur. 2 *i. q. diffundi, se spargere sim.*: RHET. Her. 4, 11, 16 non potest huiusmodi sermo tenere attentum auditorem, -it enim totus (*fere i. aberrat, animo non sequitur*) neque quidquam comprehendens. SEN. epist. 114, 4 si non vitasset intellegi, si non etiam in oratione -ret *Maecenas* (*praecedit* oratio eius aeque soluta est quam ipse discinctus). PLIN. nat. 21, 75 sudore -unt (*i. q. manant, stillant.* PHAEDR. 4, 25, 23 APVL. met. 2, 30. PRVD. perist. 10, 456 nitendo anhelant, -unt sudoribus). GELL. 1, 15, 1 verbis uvidis et lapsantibus -unt. HIL. trin. 10, 70 non in incerta -ere neque ad stultiloquia effervere. RVFIN. hist. 4, 17, 13 singulis quibusque sectis ... evanescentibus vel in multifidas ac multiformes species -entibus (*i. se dividentibus*, ὑπορρεουσῶν). AVG. civ. 1, 30 nisi quia vestram luxuriam cupitis habere securam et perditissimis moribus ... -ere (*i. se effundere, luxuriari*). CLAVD. MAM. anim. 1, 24 haec autem dilectio ... potest et in superiora ... et in inferiora damnabili amore -ere. GREG. M. past. 2, 4 incautus per loquacitatem -it. moral. 10, 2 per verba -it.

B *de rebus incorporeis plerumque personatis i. q. dissolvi, diffundi, vanescere, corrumpi sim.*: CIC. Marcell. 24 omnia quae dilapsa iam -erunt (*Burman*, defluxerunt *trad.*). SALL. Iug. 1, 4 ubi per socordiam vires, tempus, ingenium -xere. SEN. benef. 6, 30, 6 vanis et cito -entibus bonis. LACT. inst. 3, 1, 3 mendacium per se corruptum vanescit ac -it. 5, 22, 17 donec *deus* pressurae verberibus -entem corrigat disciplinam. AMM. 15, 2, 9 tamquam irrita -bant et vana. 15, 8, 18. PRVD. ham. 253 ut fluxa voluptas -at. AVG. retract. 1, 11, 4 *anima* ipsam compagem tenet, ne dissolvatur et -at. GREG. M. moral. 1, 11 inter epulas valde -ere loquacitas solet.

part. praes. pro adi. **diffluēns**, -ntis. 1 *t. t. rhet. i. q. solutum, dissipatum*: CIC. orat. 233 efficiatur aptum illud quod fuerit antea -s et solutum (*praecedit* dissipatam sententiam). Brut. 274 nec vero haec *verba* soluta nec -ia, sed astricta numeris. SCHOL. Hor. Vind. ars 8 aliae tres species, affines vel contrariae (*sc. tribus dicendi generibus*) quae sunt exangue, dissolutum ac -s, turgidum ... contingit aliquando ... ut incidat in contrarium (*sc. aureae mediocritati.* 27). 2 *i. q. dissolutus, libidinosus*: CAPITOL. Aur. 23, 8 mores matronarum composuit et iuvenum nobilium. 3 *i. q. luxuriosus*: SPART. Hel. 5, 3 huius *Veri* voluptates ... multae feruntur, equidem non infames, sed aliquatenus -es. 4 *i. q. tabescens, moribundus*: DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 26 p. 392[B] vir primatus putrescens atque -s.

diffluvio, -āre [*cf. c.* dis- *et* fluvius, quadrifluvium, quadrifluus. *Th.*]. *i. q. quasi flumen in partes separare*: COLVM. arb. 7, 5 neque aliter potuerit *vites* palos ... pertingere quam ut -etur.

diffluus, -a, -um [*a* diffluere. *Th.*]. *i. q. diffluens, abundans*: MAT. carm. frg. 15 sumas ab †asilio lacte -os grossos.

diffors, -tis *adi.* [*a* dis- *et* fors *ductum esse videtur. Th.*]. *t. t. rhet.*: IVL. VICT. rhet. 3, 3 p. 377 hic enim non negat a se dives quod intenditur factum, sed -e se tuetur, id est non hanc esse iniuriam. -s enim est oratio quae id, quod definit, explicat quid sit ... infirmat -s eo quod deest. 3, 5 p. 379 omnes fere -es.

diffrēno, -āre *a* dis- *et* frenare. *i. q. frenis liberare*: GREG. M. moral. 1, 11 paene semper epulas loquacitas sequitur. cumque venter reficitur, lingua -atur (5, 17).

diffringo, -ēgī, -actum, -ere [*a* dis- *et* frangere. *Th.*]. *identidem cum* defringo *permutatur, v. p. 374, 42.* disfrango: TAB. devot. Audollent 276, 23. 279, 12. 282[A] 26 *in formula* cadant, frangant, -antur *equi.* *praeter pauca nonnisi part. perf. pass. in usu erat.*

i. q. discutere, deicere, prosternere, concidere, elidere: 1 *de rebus*: PLAVT. Asin. 474 crura (*sim. de aliis partibus corporis*: Mil. 156 talos [defregeretis *trad.*]. 722 crura aut cervices [defregisset *trad.*]. Stich. 191 lumbos [defractos *trad.*]. TITIN. com. 31 caput [defringam *codd. Nonii*]. AMM. 19, 2, 7 -ctis capitibus. 28, 6, 14 costa). VARRO frg. Non. p. 77 *arci* fessi pondere -cti celeriter corruissent. VITR. 10, 2, 13 colossici Apollinis in fano basis esset a vetustate -cta (*seq.* caderet ea statua et frangeretur). SVET. Iul. 37 axe -cto. Aug. 17 gubernaculo -cto. APVL. met. 9, 30 -cto cardine. AMM. 17, 2, 3 crustis pruinarum -ctis. 21, 6, 3. 24, 5, 2. 24, 6, 7. 25, 1, 8 ademptis signis hastisque -ctis (31, 13, 5). 28, 1, 10. 31, 8, 9 velut -ctis caveis bestiae. 2 *de personis*: AMM. 20, 7, 13 superstantes ... ruina deiecti -ctique vel obruti. *de equis*: TAB. devot. *p. 1105, 81.*

[x]**diffugio**, -ūgī, -ere *a* dis- *et* fugere. ISID. diff. 1, 231 fugiunt pariter, -unt divisi. GLOSS. διαφεύγω. *legitur inde a* CIC., *saepissime* LVCR. (*11*[ies]). [*dub.*: IVVENC. 1, 253 diversis Herodis callibus aulam -unt, *ubi* defugiunt, *ut videtur, scribendum.* PASS. Thom. 148, 11.]

I *intransitive*: A *proprie i. q. in diversas partes fugere, aufugere, fugiendo se spargere, dispalari. raro de singulis*: LVCR. 3, 222. 4, 566 VERG. Aen. 10, 803 MANIL. 462 SEN. Phaedr. 1053 nat. 7, 1, 7. 7, 17 CLAVD. carm. min. 25, 110 AVG. in psalm. 143, 18 MART. CAP. 2, 197 COD. Theod. 8, 4, 15. 12, 1, 108 NOVELL. Iust. 2, 6, 3, 1 CASSIAN. inst. 4, 6. 31 VAL. CEM. hom. 16, 3 EVSTATH. Bas. hex. 1, 3 p. 870[C]. 1, 8 p. 876[B] CLAVD. MAM. anim. 1, 25 ENNOD. opusc. 3, 192 p. 380, 2 dict. 28, 4 p. 506, 14 VEN. FORT. carm. app. 30, 5 Mart. 1, 459. 4, 695.

1 *de animantibus*: a *absolute*: CIC. Verr. 4, 46 -erant. dom. 6. Phil. 2, 108 repente -imus. off. 3, 114 periculo mortis -issent. epist. 15, 1, 5. LVCR. 5, 1338 -bat enim varium genus omne ferarum. 5, 1340. HIRT. Gall. 8, 23, 6 non tam pugnandi quam -endi fuit ... consilium. VERG. georg. 3, 150 armenta. Aen. 2, 212. 4, 123. 5, 677 per litora passim. 9, 753. HOR. carm. 1, 35, 26 amici (*i. relinquunt, deserunt.* LIV. 42, 15, 10 ceteri ... amicorum et satellitum -unt *cadentem*). OV. fast. 2, 211 hostes. 3, 555 met. 7, 257. 8, 298 trist. 3, 10, 57 SEN. clem. 1, 3, 3 CVRT. 5, 6, 2. COLVM. 9, 9, 1 *foetus apium* (9, 14, 5). LVCAN. 1, 572. PLIN. nat. 11, 35 apes (21, 82). VAL. FL. 3, 254 dant terga ... -unt. SIL. 6, 188. HOMER. 493 -unt (deficiunt, *pars codd.*) Graiorum acies, Phryges acrius instant. STAT. silv. 3, 1, 76 Theb. 11, 231 TAC. ann. 13, 16 PLIN. epist. 3, 14, 4 SVET. Iul. 82 Cal. 57 Claud. 10 Nero 47. PANEG. 9 (12), 11 conscientiae timore. CAPITOL. Pert. 11, 12 AMM. 29, 1, 27 VVLG. Ier. 52, 8 CLAVD. rapt. Pros. 2, 204. carm. min. 25, 110 Eridani ripas -ens nudavit olor. PAVL. NOL. carm. 19, 71 trepidi. COD. Theod. 8, 4, 15 (*a. 385*) apparitor -erit (*i. effugerit* = COD. Iust. 12, 57 [58] 6 pr.). OROS. hist. 4, 13, 9 SIDON. carm. 7, 85 cum -unt, fugiendos tum mage Persas. DRAC. Romul. 10, 522 VEN. FORT. carm. app. 30, 5. Mart. 1, 459 nec pede -it. b *additur unde*: HIRT. Gall. 8, 24, 1 ex agris [*alii* defugere] (BELL. Afr. 32, 3 ex castris. 52, 5. SEN. Phaedr. 1053 e saltu fera. MACR. somn. 1, 13, 8 inde [*sc. e carcere*] -ere). VERG. Aen. 10, 803 campis -it arator. MART. CAP. 2, 197 intoleranda congressione virgo -it. NOVELL. Iust. 26, 3, 1 ut nullus inde -ens nostram inquietet tranquillitatem (ἐκεῖθεν ἐκτρέχοντες). c *additur quo*: HIRT. Gall. 8, 35, 5 ad sua praesidia (VERG. Aen. 2, 399 ad naves. COLVM. 9, 9, 8 ad tactum). VERG. georg. 3, 277 saxa per et scopulos (LIV. 21, 61, 9 per agros). LIV. 21, 28, 4 in vicos passim suos (35, 30, 5. 41, 10, 4 in civitates passim. FLOR. epit. 3, 10, 14 in saltus). 28, 2, 12 domos. VVLG. Ios. 8, 20 huc illucque (I reg. 14, 16). CLAVD. MAM. anim. 1, 25 p. 94 quo -imus, quo distrahimus.

2 *de rebus, plerumque personatis*: a *absolute*: LENT. Cic. epist. 12, 15, 6 partem navium. LVCR. 1, 761 fulmina. 1, 1103 soluta. 2, 456 omnia. 3, 16 animi terrores. 3, 122. 255 animai -unt partes. 6, 232 vina repente. AETNA 310 propinquas -ere impellique animas (*i. ventos*). 461 movet vires turbamque minatus -it (*de eruptione Aetnae*). HOR. carm. 1, 18, 4 (*in imag.*) sollicitudines. 4, 7, 1 nives. OV. met. 2, 114 stellae. SEN. nat. 7, 1, 7 flamma. COLVM. 10, 160 (*in imag.*) tempora. VAL. FL. 4, 645 maria ipsa repente (STAT. Theb. 4, 700 undae). STAT. Theb. 9, 109 iubae. CASSIAN. conl. 9, 7, 2 (*in imag.*) ipsae quoque *occasiones* ... lubrica volubilitate -unt. CLAVD. MAM. anim. 2, 12 p. 148 (*in imag.*) corporalitas inclusa -et. VEN. FORT. Mart. 4, 695 -ente ... luce. b *additur unde vel quo*: LVCR. 3, 222 cum flos evanuit aut cum spiritus ungenti suavis -it in auras (*i. se dispertit.* 4, 566 in multas ... voces vox una repente -it [*seq.* se dividit]). 5, 437 -ere inde loci partes coepere. STAT. Theb. 1, 665 mala nubila caelo -unt.

II *transitive i. q. refugere, effugere, evitare* (*translate vel in imagine*): HIL. trin. 12, 20 humanas doctrinas non tam -ere quam refellere. AVG. in psalm. 143, 18 nolo illam *felicitatem* iam -as (*ibid.* defugere). MAR. MERC. subnot. 4, 3 *te* veluti monstruosam viperam ... -ent. MACR. sat. 2, 8, 7 Plato dixit non -endas esse huiusmodi exercitationes. CASSIAN. inst. 4, 6 tenebras nocte -at. 4, 31 nocturna silentia. VAL. CEM. hom. 16, 3 *nemo* -at ... sonitus catenarum. EVSTATH. Bas. hex. 1, 3 p. 870[C] orbis iste ... nostrum -it intellectum (*i. fugit*). 1, 8 p. 876[B]. 6, 5 p. 926[B]. ENNOD. opusc. 3, 192 p. 380, 2 Scyllaeos canes *cqs.* dict. 28, 4 p. 506 litora quasi solum hostile. *nota infinit.*: DIONYS. EXIG. Procl. fid. praef. 408[C] unumquemque ex trinitate pronuntiare -unt. *de munere vel officio*

declinando: COD. Theod. 12, 1, 108 (*a. 384*) curiam -ens. NOVELL. Valent. 28, 1, 1 munus proprium -crunt.

diffugium, -ī *n.* [*a* diffugere. *Th.*] *i. q. fuga in diversas partes*, διαφυγή (GLOSS.): TAC. hist. 1, 39 turbavere consilium trepidi nuntii ac proximorum -a.

diffugo, -ātum, -āre *a* dis- *et* fugare. *i. q. disicere* (GLOSS. dispalatum -atum): PS. RVFIN. in psalm. 41, 6 nebulis -atis. *i. q. expellere*: MARCELL. chron. II p. 92, 484, 34 exulatis -atisque ... episcopis.

diffulguro, -āre *a* dis- *et* fulgurare. *i. q. quasi fulgur radiare*: AVSON. 425, 3 vomit aurea flammas cassis et undantem clipeus -at (*Wakefield*, defulgurat *P*) ignem. SIDON. carm. 11, 20 postes ... -at ardor (*i. luce fulminis circumdat.*).

diffulmino, -āre *a* dis- *et* fulminare. *i. q. quasi fulmine dissipare*: SIL. 5, 276 furit et -at omnem obstantum turbam. NOT. Tir. 72, 22 disfulminat.

diffumigo (ANTIDOT. Brux. 3) *v.* suffumigo. *Gudeman.*

diffundito, -āre *a* diffundere. *i. q. profundere*: PLAVT. Merc. 58 ratione pessuma a me ea ... in amoribus -ari ac didier. *i. q. distribuere, dividere*: AMM. 16, 12, 4 agitabat miscebatque omnia sine modo ubique sese -ans. 18, 5, 6 venumdatae potestatis pretium per potiores -aut domos. 21, 1, 11 mens mundi nostras mentes ex sese velut scintillas -ans. 25, 8, 15 gestorum seriem ubique rumores -ant.

*__diffundo__, -fūdī, -fūsum, -ere *a* dis- *et* fundere. *notatur in amphoris* dif(fusum): CORP. IV suppl. 5519. 5520. *inf. perf.* difusisse: EDICT. imp. Diocl. I 20. GLOSS. διαχέω. -it perfundit. liquescit. -itur διαχεῖται. distenditur. ostenditur (*i.* extenditur?). *legitur inde a* CATONE; *deest* LVCIL. SALL. NEP. TIB. PROP. GERM.; *singulis locis*: CATVLL. CAES. TAC.; *binis*: VITR. MART. SVET.; *ternis*: LIV. MANIL. VELL. CELS.; *frequentat* AMM. (40ies). [*dub.*: CATO agr. 88, 2 *v. p. 1108, 34.* CALP. ecl. 1, 57 DRAC. laud. dei 3, 77. *saepe confusum cum* defundo, *nonnunquam cum* diffindo *et* defendo *q. v.*]

I *proprie i. q. effundere, dispergere, extendere* (*additur in c. acc. et abl.*, ad [*v. l. 71 al.*], per, super, *abl. dat.* [*v. l. 75. p. 1108, 11*], *acc.* [*v. l. 77*], de, ex, a): **A** *res*: **1** *liquidas: pass. saepissime refl. i. diffluere. de aquis, amnibus, mari*: VARRO ling. 5, 26 palus paululum aquae in altitudinem et palam latius -usae. rust. 3, 5, 2. CIC. nat. deor. 2, 26 nisi eadem *aqua concreta* se admixto calore liquefacta et dilapsa -ret. VITR. 7, 8, 4 aqua -usa. VAL. MAX. 1, 6, 3 aquam eius lacus emissam per agros -rent. VLP. dig. 43, 12, 1, 15 sive derivetur aqua ... vel si dilatetur aut [ut *codd. dett.*] -usa brevem aquam faciat. AMBR. hex. 3, 2, 8 per terras. 3, 3, 12 per lacus. PS. RVFIN. in Am. 5, 1—2 aquas conceptorum imbrium. EVSTATH. Bas. hex. 1, 9 p. 877A quomodo ... in neutram -itur partem *aqua*? 7, 1 p. 937B faucium intersaeptio *piscium* modo suscipiens modo -ens aquam. BOETH. mus. 1, 14 semperque posterior et maior undula pulsu debiliore -itur, *si conicis lapidem in aqua.* CATVLL. 64, 358 unda Scamandri ... passim rapido -itur Hellesponto (*i. influit.* IVL. HON. cosmogr. B 11 *fluvius* se -it in mare Aegaeum. *item omisso obi.* cosmogr. B 10 -it in orientalem oceanum. A 12). DIRAE 68 lymphas, vaga flumina, retro flectite et adversis rursum -ite campis (CARM. adv. Marc. 1, 132 fontes et fluvios -it dulcibus undis *deus*). OV. met. 1, 36 freta -it (HIER. in Tit. 1, 2 p. 559B maria). SEN. dial. 6, 18, 4 ex uno fonte in occidentem orientemque -usi amnes (DRAC. laud. dei 1, 180 locus interea -ens quattuor amnes). nat. 1, 3, 6 relinque illam *piscinam* sicut est -usa. 3, 27, 7 *torrens* novissime †in materia magna gentium clarus onustusque -itur. 4, 2, 3 magnas solitudines pervagatus et in paludes -usus. CVRT. 3, 1, 3 *Marsyas* -usus circumiectos rigat campos. 6, 4, 6 *Ziobetis* in latitudinem x et trium stadiorum -itur rursusque iter cogit. 8, 13, 8. MELA 1, 50 Nilus ... in Aethiopiam -itur. 3, 77. AVSON. Mos. 142 -itur alveo aestus et extremi procurrunt margine fluctus. HEGES. 2, 9, 1 -uso per spatia terrarum alveo. OROS. hist. 1, 5, 7 fluvius per plana -usus ac peropportune divisus. IVL. HON. cosmogr. A 47. MELA 1, 7 qua -itur *mare* ... se artat ... expandit ... iterum pressit. 3, 38 mare Caspium ... in tres sinus -itur. PLIN. nat. 3, 2, 3 oceanus Atlanticus in maria interiora -itur. AVIEN. orb. terr. 69. MART. CAP. 6, 661 angustiora quadam interrivatione per octoginta sex milia distenduntur, ac rursum -itur mare latissimum iterumque contrahitur. EVSTATH. Bas. hex. 4, 6 p. 908C. PRISC. periheg. 108 tractu -itur alto ad Syrtim pelagus. FRONTIN. aq. 19 pars Iuliae ... castellis Caelii montis -itur. *nota*: IVV. 3, 227 puteus ... in tenues plantas facili -itur haustu. OPTAT. 1, 26 p. 95, 14 domus ... pluviam -it (*i. arcet*). *de vasibus i. evacuare*: GREG. TVR. Franc. 4, 18 ereptumque *vasculum* de manu eius terrae -udit. *de sanguine*: CIC. nat. deor. 2, 138 ex his partibus sanguis per venas in omne corpus -itur (OV. Ib. 605. *nota*: VINDIC. gyn. p. 439C totum corpus sanguis -itur). LVCAN. 1, 301 cruor ... -usus in arvis (AMM. 17, 13, 15 abunde cruore -uso meatus fluminis spumaret. CLAVD. 28, 620). GELL. 19, 6, 2 -uso sanguine (19, 6, 3 quaeri potest, quam ob causam pudor sanguinem -at, timor contrahat). *de venenis aliisque liquoribus*: OV. met. 10, 24 coniunx, in quam calcata venenum vipera -udit (LVCAN. 1, 615 vulnere largo -usum rutilo dirum pro sanguine virus. PS. QVINT. decl. 14, 11. VVLG. prov. 23, 32 regulus venena -et [διαχεῖται ὁ ἰός]. PS. RVFIN. in Os. 2, 18sq. nec per membra lassorum angues venena -ent. SVLP. SEV. dial. 2, 2, 4. ENNOD. epist. 4, 9, 2 p. 105, 1 si ... virus generosum ... dicas rura -ere. GREG. TVR. glor. mart. 98. RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 176D [*in imag.*] peccati in eam venena -ens). CELS. 3, 6 si sudorem per omnia membra -it aqua. HIL. in Matth. 14, 12 ne mirere fontes fluere, inesse uvas vitibus et uvis vina -i et omnes mundi opes ... defluere. AMM. 23, 6, 35 antequam magus libamenta -ret. CHIRON 69 in oculo quasi livore -usum intellegis bilem ... primum in uno oculo se -it *suffusio. ibid.* ovi vitellus -usus et corruptus. GREG. TVR. glor. mart. 106 liquor qui inerat *poculo* ... terrae -itur. *in imag.*: *de anima humana* (*v. l. 77*): VARRO Men. 32 in reliquo corpore ab hoc fonte -usa est anima. VERG. Aen. 10, 906 animam -it in arma cruore (*i. fundendo dissolvit v. p. 1109, 6 sqq.*). *de coloribus*: CIC. de orat. 3, 199 venustatis ... sanguine -usus ... color. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 131B rubor verecundiae -usus vultu. *speciatim: effundere in vasa, praecipue vina de doliis in amphoras*: CATO agr. 105, 2 ad ver -ito in amphoras (113, 2. COLVM. 12, 38, 4 in amphoras bene picatas et bene olidas. PROC. dig. 33, 6, 15 in dolia autem alia mente coicimus ut ex his vel in amphoras et cados -amus). ALF. dig. 32, 60, 2 vina. OV. fast. 5, 517 quaeque puer quondam primis -erat annis ... vina. SEN. nat. 4, 13, 3. COLVM. 3, 2, 26 vinum eius *vitis* in vetustatem -itur. 12, 27. 12, 28, 3 *al.* PLIN. nat. 14, 85 *mustum* protinus -usum in lagoenis suis defervere passi. 14, 94. 18, 232 vina tum (*sc. per brumam*) defaecari vel etiam -i. PROC. dig. 36, 6, 6 vinum ... quod in amphoris et cadis -usum est (*cf.* 36, 6, 15. 16 in urnalibus). *additur annus et regio*: HOR. epist. 1, 5, 4 vina bibes iterum Tauro -usa palustres inter Minturnas (LVCAN. 4, 379 nobilis ignoto -usus consule Bacchus. IVV. 5, 30 capillato ... consule. 11, 159 in montibus). CORP. IV 5519 (= 2551) dol(ium) I dif(fusum) est id(ibus) Iu(niis) L. Verginio C. Regulo. 5520 C. Pomponio C. Anicio cos. ex fund(o) Badiano diff(usum) id(ibus) Aug(ustiis) bimum. *de vino servato in doliis*: APVL. met. 9, 34 omne vinum quod olim -usum fuerat, in omnibus doliis ... rebullire. *de iusculis*: CATO agr. 88, 2 muriam in labella vel in patinas ⟨-ito *add. Keil*, indito *Hauler*⟩ in sole ponito (COLVM. 12, 6, 2 in vasa bene picata). COLVM. 12, 12, 1 aqua *caelestis* (VEG. mil. 4, 11 liquor ex mari sumptus per alveos aliaque patula vasa -itur). 12, 12, 3 *mulsam* in lagoenam -unt (PLIN. nat. 14, 113 *hydromeli*. 23, 60 oxymeli). 12, 17, 1 *acetum*. 12, 28, 6 sucum *myrti bacarum*. 12, 50, 2 *condituras olivarum* (12, 50, 5). *i. q. perfundere, diluere*: PLIN. med. 2, 8 ovum crudum -itur in vaso, putamen eius impletur oleo quod in vaso -itur (1, 25 funditur). ANTHIM. 4 sales cum vino mixti ... cum pinna -antur.

2 *res caelestes*: *lumen sim.*: VARRO ling. 7, 76 iubar ... quae in summo quod habet lumen -usum ut leo in capite iubam (PAVL. FEST. p. 104 splendor *iubaris* -itur in modum iubae leonis. DRAC. Romul. 10, 472 *Lucifer* concusso de crine iubar -it in orbem). CIC. nat. deor. 2, 95 quod is est *sol* diem efficeret toto caelo luce -usa (LVCR. 1, 9 nitet -uso lumine caelum. 3, 22. 4, 202 solis lux ac vapor ... cernuntur ... per totum caeli spatium -ere sese perque volare mare. HEGES. 2, 15, 8 luce -usa. CLAVD. 28, 190 diem sperat -ere *Phaethon*. AVG. civ. 9, 16 *luminum* radii. *nota*: AVIEN. orb. terr. 1131 Liber ... celer -itur aethra). MANIL. 1, 837 capillus *sideris* -usos radiis ardentibus explicat ignes (CARM. de mens. 2, 15 flammas -it odoras). SEN. nat. 7, 15, 2 cometes ... sustulit se -uditque ... in immensum extentus. CVLEX 176 instat *serpens* lumina -ens intendere. VAL. FL. 3, 560 iubar -it aquis *Diana*. AMM. 20, 11, 28 qui color *arcus caelestis* quanto magis -itur. PANEG. 3 (11), 10 (*in imag.*) ut ... vestrum numen effulsit, tota Italia clarior lux -usa. *umbras*: PETRON. 131 aestivas platanus -erat umbras. ZACCH. 2, 19 vicina tenebris -itur umbra. *aëra, ventos sim.*: LVCR. 3, 583. 4, 55 corpora res multae partim -usa solute robora ceu fumum mittunt ignesque vaporem (4, 91. VVLG. sap. 5, 15 fumus qui a vento -usus est [διεχύθη]). 5, 469 aether ... late -usus in omnes undique partes (SEN. nat. 2, 10, 1 ab aethere lucidissimo aer in terram usque -usus est. 2, 27, 4 incussus aer cava nube et motu ipso extenuatus -atur. IVST. 4, 1, 15 donec *spiritus suffocatus* per spiramenta terrae -usus nutrimenta ignis incendat. BOETH. mus. 1, 14). DIRAE 49 litora quae dulces auras -itis agris. AETNA 496 turbo ulteriores *undas* progrediens late -itur (SEN. nat. 7, 9, 3 quo excelsior, eo solutior laxiorque est *turbo* et ob hoc -itur. LVCAN. 3, 363 ventus ... spatio -usus inani). AVIEN. Arat. 1729 nubila ... se ... -unt. *fere i. q. circumfundere*: VAL. FL. 6, 745 *Pallas* atro nebulam -it amictu. AMM. 26, 8, 12 sagittarum nube -usa. *i. dilatare* (*cf. p. 1109, 53 sqq.*): AVIEN. Arat. 1607 olli (*sc. soli*) gurgitis aer crassior immodicum -erat orbem (*cf. schol. Arat. v. 847*: αἱ τῆς γῆς ... ἀναθυμιάσεις, ἀερώδεις οὖσαι καὶ παχεῖαι, ... τὸ τοῦ ἡλίου φῶς ... πλατύτερον ... ποιοῦσιν). *de spiritu divino et anima humana* (*v. l. 12*): VARRO frg. Lact. opif. 17 anima est aer conceptus ore ... -usus in corpus (LVCR. 3, 583 ex imo penitusque coorta emanavit uti fumus -usa animae vis. CIC. nat. deor. 2, 138 spiritus per arterias. TERT. anim. 9 flatum vitae ... per universa corporis spatia -usum. 14 *anima* in totum corpus -usa et ubique ipsa). SEN. dial. 11, 8, 3 divinus spiritus per omnia maxima ac minima aequali intentione -usus. AVG. civ. 7, 13 vis animae *Iovis*. 13, 17 animam *mundi* Plato ab intimo terrae medio ... per omnes

partes eius usque ad caeli summa -i et extendi ... opinatur. *sim.*: PLIN. nat. 2,208 -usae per omne naturae ... numen. *de deo*: CAPREOL. epist. 2, 4 p. 852^{A} ubicumque -usum deum. *dispergendo dissolvere*: VITR. 8,2,2 nubes ... liquescendo disparguntur et ita -untur in terras. SEN. nat. 5,8,3 cum *sol* processit, alia superius rapiuntur, alia -untur tepore. *in imag. de anima* (*v. p. 1108,13*): LVCR. 3,437 animam quoque -i *et* perire ... et dissolvi (VVLG. sap. 2, 3 spiritus -etur tamquam mollis aer. RVFIN. apol. ad Anast. 6. CARM. epigr. 1108, 2 quoius ut est lenis patrium -usus in aer spiritus). *de personis*: SIL. 6,2 Titan (*i. Sol*) in noctem -usus. COMM. apol. 123 *deus* qui formatur modo, ⟨modo⟩ se -it in auras. *adde*: MVTIAN. Chrysost. hom. 14, 2 non in cinerem resolvuntur, non in fumos extenuautur, non in vaporationes -untur *sacrificia*.

3 *res corporeas*: *radices, semina, ramos*: VARRO rust. 1,37,5 aliae *arbores* radices angustius -unt ... aliae latius (EVSTATH. Bas. hex. 5, 6 p. 915^{C}). CIC. Cato 51 *terra* tepefactum *semen* vapore et compressu suo -it (SEN. epist. 38, 2 *semen* vires suas explicat et ex minimo in maximos auctus -itur. RVFIN. Orig. in exod. 1, 1). CAES. Gall. 6, 26, 2 ab eius *cornus* summo sicut (se ut *R. Steph.*) palmae ramique (rami quam *β*, que *om. Aim., Steph.*) late -untur (-unt *β. Steph.*) (COLVM. 3, 10, 11 *vitis* habitus [*A*, -tu *G*, -tum *Lundst.*] mox ramis -udit quasi bracchiis. PLIN. nat. 12,22 ficus ... vastis -itur ramis. PLIN. epist. 6, 16, 6 *pinus* quibusdam ramis -batur. HIER. tract. in psalm. 127 p. 237, 23 longe lateque huc atque illuc flagella -it vitis). VERG. ecl. 3,39 vitis -usos hedera vestit pallente corymbos. COLVM. 2,11,8 ut latius se frutex humi -at (*cf.* 5, 5, 10. 5, 6, 11. 11, 3, 27 *lactuca* in latitudinem se -it. PALLAD. hist. mon. I 37 p. 325^{b} tam magna exinde vitis effecta est se ad superiora -ens [ηὐξήθη καὶ γέγονε. 48 p. 143,6 *Butl.*]). SIL. 5,487 quercus ... -usas patulo laxabat stipite frondes. *cibum sim.*: LVCR. 1,353 cibus in totas usque ab radicibus imis per truncos ac per ramos -itur omnis. COLVM. 3, 15, 1. 4, 17, 6. HEGES. 4, 27 l. 13 liberior ad terras usus -itur. *adde*: MART. CAP. 2, 135 ni haec ... evomueris forasque -uderis (2,138 effuderis. 2,139 bibliothecalem copiam nixa imitus virgo -udit). *sidera*: HOR. sat. 1,5,10 nox ... caelo -ere signa parabat. *de partibus corporis*: VERG. Aen. 1, 319 dederatque comam -ere ventis (OV. epist. 5, 114 -usis comis. 10, 47 capillis. fast. 3, 538. LVCAN. 7, 149 Pallas Gorgoneos -udit in Aegida crines. DRAC. Romul. 2, 85 CORIPP. Iust. praef. 7). CELS. 7,18 p. 296,12 *tumor* frigore omni contrahitur, calore -itur (p. 296, 11 crescit). STAT. Ach. 1, 634 pampineis -ere bracchia thyrsis (CLAVD. 5, 325 nigrasque sopor -erat alas. ENNOD. carm. 2, 25, 2 -usis collo manibus petis oscula. ANTH. 429,7). PS. AVR. VICT. epit. 45, 9 intemperantia cibi ac saturitate, qua artus -erat. AVIEN. Arat. 1151 quae Centauro -itur extima cauda. SYMPH. 202 spongiae viscera tota tument patulis -usa cavernis (VVLG. act. 1, 18 -usa sunt omnia viscera eius [ἐξεχύθη]). CHIRON 68 (= VEG. mulom. 2, 16, 3) -it se pupilla ... et fit ... dilatatio pupillae. 69 (VEG. mulom. 2, 16, 3 disruptus). DRAC. Orest. 262 -it testa cerebrum. *in imag.*: CIC. de orat. 3, 185 *dithyrambi* membra et pedes ... sunt in omni locupleti oratione -usa. TERT. idol. 2 substantia criminis quae tot ramos porrigit, tot venas -it (def- *AB*). *de vultu remisso* (*v. p. 1112, 80 sqq.*): OV. met. 14, 272 -udit vultus (Pont. 4, 4, 9. SEN. epist. 106,5 an frontem astringant *affectus* an faciem -ant). *varias res latiores facere, augere* (*cf. p. 1108, 73*): DIRAE 43 -usis ignibus (OV. met. 9, 239 in omne latus -usa ... flamma. LIV. 5, 54, 1. SIL. 14, 304 calidae picis -ere pestem. 17, 92 rapidam -ere pestem coeperunt ignes. HEGES. 5, 38. *in imag.*: FLOR. epit. 2, 17, 2 qnasi agitantibus ventis -issc quaedam belli incendia orbe toto viderentur *urbes*. OROS. hist. 5, 24, 15). SEN. Tro. 1166 velis -usis. nat. 6, 11 *vapor* opposita -it (diffindit *E*, *Gercke*). COLVM. 2, 4, 6 dens aratri ... non minute -it humum, sed vastos caespites convellit (HIL. trin. 12, 40 *ut terra* in planitiem -retur. AMBR. hex. 3, 3, 15). VAL. FL. 6, 56 radios ... fulminis et rutilas scutis -uderis alas. SVET. Cal. 42 aureorum acervos patentissimo -usos loco. ITALA lev. 14,39 (Tert. pudic. 20) si animadvertisset -usum in parietibus tactum (Lugd. effusus. διεχύθη, VVLG. crevisse lepram). HIL. epist. ad fil. 5 propter consuetudinem purpuram perangustam vestis habeat, non etiam purpura ipsa -atur in vestem (DRAC. Romul. 8, 484 purpura fulgens flammabat -usa humeris. *de tabula in chlamyde diffuse picta v. Marquardt-Mau² p. 550*). PASS. Thom. p. 129, 16 calciamenta pedibus circumdedi, ne -rentur vestigia. *sonitum*: LVCR. 4, 569 quae pars vocum non auris incidit ipsas praeterlata perit frustra -usa per auras (VERG. Aen. 4, 195 haec *verba* passim dea foeda [*sc. Fama*] virum -it in oras. SIL. 13, 283 vox ... passim -usa per auras. PETR. CHRYS. serm. 13 p. 231^{A}. APRING. in apoc. 4, 8 *al.*). HIER. in Dan. 2, 39 sonitus eius *aeris* longe lateque -itur. *nota i. q. diducendo tollere* (*cf. l. 3*): PLIN. nat. 23,83 vetus *oleum oenanthinum* ... duritias magis -it.

B *de animantibus*: *de copiis ad pugnandum dispositis*: CAES. Gall. 6, 26, 2 *v. l. 20.* VERG. Aen. 11, 465 equitem ... latis -ite campis. LIV. 27, 51, 13. 40, 33, 7 sparsi toto passim campo se -erunt. LVCAN. 6, 30 vastis -usum collibus hostem. VAL. FL. 6, 388 socium iuga. SIL. 14, 366. ITALA iud. 9, 44 (Lugd.) duo principia -usa sunt super omnes (ἐξέτειναν, VVLG. palantes). AMM. 19, 11, 4. 21, 8, 3 -usi per varia opinionem numeri praeberent immensi. 24, 7, 7 Persae nunc de industria se -bant aliquotiens confertius resistentes. 31, 4, 9 armatorum agmina -ente barbaria. *al.* VEG. mil. 3, 8 propugnatores angusta *loca* constipant et ... latiora -unt. VVLG. II reg. 5, 18 -usi sunt in valle Raphaim. 5, 22 *al.* *pass. i. latius vagari*: FLOR. cpit. 3, 4, 5 vagos et libera populatione -usos. FRONTIN. strat. 2, 5, 9 ut Falisci ... spe praedae -rentur. AMM. 15, 7, 5 vulgus per varia urbis membra -usum. 25, 4, 25 -usis per nostra Germanis. 28, 2, 11 mercatorum specie sine strepitu ullo -usi. *i. fugare, dispergere*: AMM. 17, 13, 19 post absumptos paene -usosque Amicenses. 18, 8, 8 passim -imur. *nota*: CYPR. GALL. gen. 22 quadrupedumque greges totos -it in agros *creator*.

II ***translate***: *i. q. dilatare, latius reddere, augere, extendcre, expandere* (*additur* in *c. acc. et abl.*, ad, per, super, ex, a, de, *abl.*): A *gencratim*: CIC. Sest. 97 numerus ... huius (*sc. optimatium*) generis late et varie -usus est. Balb. 13 late longeque -usa lans (SIDON. epist. 8, 14, 1 sanctorum laus -usa meritorum). rep. 3, 33 est ... vera lex recta ratio naturae congruens, -usa in omnes, constans, sempiterna. fin. 2, 115 erroris tanti tam longe lateque -usi. div. 1, 79 vim suam *di immortales* longe lateque -unt. 2, 29 cum rerum natura tanta tamque praeclara in omnes partes motusque -usa. OV. ars 3, 9 paucarum -ere crimen in omnes (PLIN. epist. 10, 96, 4 ipso tractatu ... -ente se crimine. HIER. hom. Orig. in Ezech. 9 p. 959 quando -itur peccatum et longius malitia procedit). SEN. contr. 7, 3,10 studii -usa est in plures imitatio. 9, 2, 11 maiestas populi Romani per omnes nationes ... -usa (ZACCH. 1, 6 FAVST. REI. spir. 1, 13 p. 125, 22). VELL. 2, 32, 5 bellum tam longe lateque -usum (MIN. FEL. 18, 6 bella toto orbe). 2, 126, 3 *pax* -usa in orientis occidentisque tractus (SEN. epist. 91, 2 cum toto orbe terrarum -usa securitas sit). VAL. MAX. 2, 2, 2 Latinae vocis honos (ARNOB. nat. 2, 5 per omnes terras ... immensi nomiuis huius sacramenta -usa sunt. RVFIN. hist. 2, 17, 4 Christianorum appellatio. AVG. civ. 2, 3. CAEL. AVR. acut. 3, 7, 74 nomen ... communius esse atque late -usum). 3, 2, 19 fortitudinem per totum exercitum -udit (SIL. 13, 22 sensim -usus ad aures ... fervor. *cf.* CVRT. 6, 11, 20 per tota castra terrore -uso). CELS. 8, 3 p. 331 vitiosa sanies ... ut in latiore sede -usa sit (SEN. dial. 3, 6, 2 si *membra* morbum -unt. PLIN. epist. 4, 22, 7 morbus qui a capite -itur. APVL. apol. 50. *adde*: SIL. 5, 527 -ente per artus frigore se Stygio. AMM. 26, 6, 18 CLAVD. 26, 436). SEN. dial. 7, 24, 3 potest pecunia etiam intra limen suum -i et liberalitatem exercere. CVRT. 4, 4, 19 coloniae ... orbe toto -usae sunt (COD. Iust. 1, 3, 31 in ... provinciis). QVINT. inst. 7, 10, 12 reservandi perorationi an per totam actionem -endi affectus (MART. CAP. 5, 471 ductus). FRONTIN. aq. 88 ad privatos commodum ex incremento beneficiorum eius -itur (BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 5 p. 147, 3 utilitas). strat. 2, 4, 20 famam deinde -udit, tamquam ... adventaret (2, 7, 4. PS. FRONTIN. strat. 4, 7, 26 ad Romana castra. TERT. nat. 1, 7. AMM. 25, 8, 12 rumores. 31, 4, 2 *seq. acc. c. inf.* VVLG. II Macc. 8, 7 fama virtutis eius ubique -batur [διεχεῖτο]. RVFIN. hist. mon. 7 p. 414^{D} *al.* *nota omissa voce fama*: AMM. 27, 12, 15 hac clade late -usa [*i. nuntiata*]). TERT. orat. 1 quantumque substringitur verbis *oratio dominica*, tantum -itur sensibus (*cf.* SERM. Caspari Anecd. p. 316, 1 verba ... expedita sententiis, -usa mysteriis. *cf.* p. 316, 4 angusta sermonibus ... dives sensibus). ITALA psalm. 44, 3 (Firm. err. 23, 2 Aug. civ. 17, 16 *et* VVLG., *sed* eff- *Amiat.*) -usa est gratia in labiis tuis (ἐξεχύθη). Os. 4, 2 (Cypr. testim. 3, 47) mendacium et caedes et furtum et adulterium -usum est super terram (κέχυται, VVLG. inundaverunt). Rom. 5, 5 (cod. d Ps. Rufin. in psalm. 4, 2 *et* VVLG.) caritas dei -usa est in cordibus nostris (κέχυται. *cf.* AVG. civ. 7, 31. 12, 9 CLAVD. MAM. anim. p. 95, 12). FRG. Mnr. 57 per orbem terrae ecclesia deffusa (*i.* diff-. GENNAD. dogm. 34 ecclesia catholica ubique -usa. AVG. agon. 29, 31 epist. 12, 141, 4 civ. 18, 50 *al.*). SOL. 23, 20 utraque *elementa* -usa per membra omnia (ARNOB. nat. 2, 49 quod per omnia -usum perit). ARNOB. nat. 2, 46 *materies* per quam -rent se mala. EVTR. 8, 2 *imperii* fines louge lateque -udit (HEGES. 5, 15 l. 48 imperium. RVFIN. hist. 1, 3, 19 regnum). FILASTR. 119, 4 caelestis gratia. 123, 4. FAV. EVL. p. 8, 22 *sensus corporeus* septimus tactus qui per totius corporis membra -usus est (AVG. epist. 137, 5 ipse *auditus* [*i. actus audiendi*] se foras quodammodo -it a carne). HEGES. 2, 9 l. 215 *religio* toto -usa orbe (AVG. civ. 2, 6 religio Christiana). AVG. civ. 10, 32 lex verbumque domini ... processit, ut se per universa -ret (19, 12 etsi mortuorum carnes ab aliis animalibus devorentur, easdem leges per cuncta -usas ... inveniunt. EVSTATH. Bas. hex. 7, 4 p. 941^{B} nonne vides ordinationem divinam cuncta complentem et per haec etiam parva -usam [διήκουσαν]. DRAC. Romul. 10, 381 praecepta -it tyrannus per regna). 15, 16 sc ... vinculum sociale -ret (18, 2 societas ... mortalium). 18, 43 codices ... usquequaque -usi sunt (SVLP. SEV. dial. 3, 17, 4 libellum). in psalm. 88 serm. 1, 9 nisi illa veritas expanderetur et ... in circuitu -retur (ZACCH. 2, 7 SACR. Leon. p. 333). SVLP. SEV. epist. 2, 2 *somnus* per membra -itur. MART. CAP. 8, 814 naturas undiquesecus globoso ambitu orbibusque -i. VAL. CEM. hom. 17, 3 virtutum merita (*ibid.* extentus). DRAC. Romul. 8, 112 per colla per ora oscula -unt. 10, 310 querellas. BOETH. in Porph. comm. sec. 5, 18 p. 335, 4 rationabilitas ... in deum usque -itur. 5, 24 p. 346, 17 *accidentis* praedicatio in plurimas diversi generis substantias speciesque -itur (*cf.* DIFF. gramm.

VII 521, 9 nomen proprium indicat, vocabulum -it significationem). in top. Cic. 1 p. 291, 2 definitio id quod in nomine involute declaratur, expedit atque -it. mus. 1, 1 idque (*sc. remitti dulcibus modis*) non sese in singulis vel studiis vel aetatibus tenet, verum per cuncta -itur studia. *significanter dicitur*: CVRT. 10, 5, 37 fama rerum in totum propemodum orbem reges ac regna -udit (*i. effecit, ut diffusa constituerentur*).

B *speciatim*: 1 *de animi affectibus*: a *i. q. effundere, dilatare affectus, dissolvere actus hominum* (*saepe intemperantius*): VARRO ling. 6, 50 latius gaudium propter magni boni opinionem -usum (PANEG. 10 [4], 32 laetitiam). CIC. leg. 1, 34 benevolentiam tam longe lateque -usam. HOR. epod. 14, 1 oblivionem sensibus. OV. met. 9, 143 flendoque dolorem -udit miseranda suum. SEN. contr. 1, 6, 6 suas spes in alienas mortes -ere. SEN. clem. 2, 2, 1 animi tui mansuetudo -etur paulatim per omne imperii corpus. epist. 89, 21 quorum aeque spatiose luxuria quam illorum avaritia -itur. 106, 12 ut cetera in supervacuum -imus, ita philosophiam (*i. actus philosophandi*) ipsam. TERT. adv. Marc. 1, 29 p. 331, 10 *matrimonii res* (*i. actus*) intemperantius -usae in luxuriam inardescunt. ARNOB. nat. 3, 33 libidinis per cuncta animantia -usae. AMM. 23, 1, 2 diligentiam ubique -ens (*Bentley*, dividens *Val.*, diffidens *V*). AVG. c. Faust. 15, 6 p. 428, 24 in tam multos fictos deos fornicationem tuam -isti. PRVD. c. Symm. 2, 156 patrii ne iugera tendat et externos animum (*i. cupiditatem*) -at in agros. PETR. CHRYS. serm. 12 p. 224[A] *diabolus* potum nostrum (*i. actum potandi*) in ebrietatem -it. *sim. de personis*: TERT. nat. 2, 13 in leviora id est ⟨adulteria se⟩ et stupra -ere (EDICT. imp. Diocl. I 20 in tantum se licentiam -usisse pretiorum). HIER. in Ier. 2, 20 p. 849 -baris in fornicatione (διαχυθήσομαι ἐν τῇ πορνείᾳ μου, VVLG. prosternebaris meretrix). CASSIOD. inst. div. 33 p. 1150[A] labilis per desideria humana -itur *diabolus*. *nota i. q. dissolvere*: MVTIAN. Chrysost. hom. 15 p. 341 risus inest animae nostrae, ut remissionem ... habeat anima, non -atur. 29 p. 424 molle ... vestimentum etiam veram (*fortasse* austeram) animam dissolvit, -it et frangit. b *i. q. recreare, remittere animum* (*cf. p. 1112, 80*): CIC. Lael. 48 ut *virtus* et bonis amici quasi -atur et incommodis contrahatur. OV. ars 1, 218 -etque animos omnibus ista dies (met. 4, 766 munere Bacchi. SEN. epist. 66, 32 animum et -it et mordet). STAT. Theb. 2, 213 -erat Argos expectata dies. AVR. Fronto p. 105, 3 N. χρῄζω γὰρ ἀναπαύλης et maxime hoc genus quod me extollat et -at ἐκ τῶν κατειληφυιῶν φροντίδων. IREN. 1, 4, 2 -batur (διεχεῖτο) et ridebat. TERT. adv. Val. 12 p. 191, 5 -batur et ipse laetitia ... quidni -retur? (ARNOB. nat. 7, 4 delectari -ique laetitia). AVG. in evang. Ioh. 46, 8 -eris enim animo cum delectaris; contraheris animo cum molestaris.

2 *de hominibus i. q. gentem ab una origine findere, ducere*: VERG. Aen. 7, 708 Claudia nunc a quo -itur et tribus et gens (HIL. in Matth. 10, 22 numquid non in maiorem numerum potest agnationis domesticae familia -i?). TAC. Germ. 43 Lugiorum nomen in plures civitates -usum. ITALA exod. 1, 7 (Lugd.) multiplicati sunt et -bantur (χυδαῖοι ἐγένοντο, VVLG. creverunt). HIL. in Matth. 12, 2 ut in messem illam messores numerosos ex his duodecim primum apostolis -endos indicaret. RVFIN. hist. 1, 2, 19 qui ex huiuscemodi genitoribus per orbem terrae -usi sunt. AVG. civ. 12, 22 ut omnino ex uno homine -retur genus humanum. ALC. AVIT. carm. 5, 30 persistente deo plebem -ere sanctam.

3 *in genere scribendi i. q. copiose dicere, scribere* (*additur* de *l. 64*): VAL. MAX. 1 praef. facta ... apud alios latius -usa sunt quam ut breviter cognosci possint. SEN. dial. 7, 4, 1 finitio ... alias -i potest et exporrigi, alias colligi et in se cogi. PLIN. paneg. 56 fit ut prope in immensum -atur oratio mea. TERT. adv. Marc. 4, 36 p. 545, 1 praeceptum largitionis in egenos ubique -usum sit in lege et prophetis (PETR. CHRYS. serm. 55 p. 352[B] praecepta legis -usa voluminibus). SVLP. VICT. rhet. 45 p. 341 qui ... locus (*sc. coniectura*) in omni causa -endus est. AMBR. hex. 2, 3, 8 expositionem operis creationisque *scriptura* -erit. HIER. epist. 49, 14, 12 de virginitate ac nuptiis lato sermone. EVCHER. instr. 1, 1 p. 66, 15 *trinitas* multifariam ... -itur, sed nos breviter ... demonstremus. BOETH. herm. sec. 4, 10 p. 251, 15 angustissime scripta -ens. ENNOD. epist. 5, 15, 1 p. 138, 4 epistulam in multa verba -ere (6, 12, 1 p. 156, 6). 6, 6, 3 p. 153, 5 latius verba. *de ipsis scriptoribus*: ENNOD. epist. 6, 5, 5 p. 152, 18 gaudia me in multa verba -rent. *nota*: HOR. epist. 1, 3, 8 bella quis et paces longum -it in aevum? (*i. scribendo notabit, ut memoria duret*). MACR. exc. gramm. V 615, 10 *multiplici ratione temporum* carent Latini ... quibus latius Graecia sola -itur (*i. abundat*).

4 *de spatiis i. q. porrigere*: PLIN. epist. 2, 17, 3 modo occurrentibus silvis via coartatur, modo latissimis pratis -itur et patescit. SOL. 27, 55 latifundium, quod inter Aegyptum Aethiopiam Libyamque -itur (AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 40 quoad possessio uniuscuiusque -itur). 48, 3 urbis circuitus -itur in stadia *tot* (*cf.* PLIN. nat. 6, 47 urbis amplitudo circumitur stadiis). LACT. Phoen. 5 illic planities tractus -it apertos. AVIEN. orb. terr. 1041 Commagenorum propter -itur ora (PRISC. perieg. 9 insula ceu sese -ens litore vasto). ora 455 immensa tergum latera -it palus. HYG. astr. 3, 31 Eridanus *sidus* -itur ad Leporis pedes. AMBR. hex. 4, 2, 7 *lunae* corpus in orbem -itur. 4, 6, 26 terrarum arva. HEGES. 3, 6, 1. 4. MART. CAP. 6, 707 superficies ... tam longe lateque -usa. *de tempore*: HYD. chron. II p. 35, 252 annus ... in aeris et omnium fructuum permutatione -itur.

syn.: effundere, transfundere, transferre, dispergere, dissipare, dividere, exporrigere (SEN. dial. 7, 4, 1), extendere, distendere, dilatare, remittere, solvere, explicare. *ad pass.*: diffluere (LVCR. 3, 435), dilabi (CIC. nat. deor. 2, 26), pervagari (SEN. dial. 4, 2, 3), vagari (PLIN. epist. 4, 22, 7), patescere (PLIN. epist. 2, 17, 3), discedere (LVCR. 3, 436). *opp.*: contrahere, coangustare, cogere, conglobare, colligere, coercere, coartare, astringere, congregare.

deriv.: diffundito, diffusilis, diffusio, diffusor.

part. perf. pass. pro adi. **diffūsus**, -a, -um. *comp. legitur inde a* COLVM. GLOSS. διακεχυμένος. dispersus. -is apertis. extensis. -iores largiores. *c. acc. qui dicitur graec. v. l. 27. 53. 76. 78.*

I *sensu strictiore i. q. diffluens, liquidus, fluidus*: CVLEX 383 -as rapiantur dicta per auras (EVSTATH. Bas. hex. 1, 8 p. 876[B] liquida et -a natura *aeris*. 2, 6 p. 886[B]). MELA 3, 31 mare *illud* ... aquis passim interfluentibus ac saepe transgressis vagum atque -um facie amnium spargitur. LVCAN. 1, 654 si ... totaque -o (*sc. Deucalioneis imbribus*) latuisset in aequore tellus. *de morbo oculorum in imagine*: MVTIAN. Chrysost. hom. 17 p. 352 oculum animae ... habentes -um et humidum.

II *sensu latiore i. q. extensus, latus, amplus, vastus*:

1 *de amplitudine, magnitudine rerum corporearum*: a *arborum*: CIC. de orat. 1, 28 platanus ... ad opacandum hunc locum patulis est -a ramis. VAL. MAX. 1, 8, 2 murto frequentibus ramis -ae. SEN. Oed. 544 arbor ... magno ambitu -a ramos (OPTAT. 6, 8 p. 156, 14 -as arbores). BVC. Eins. 2, 15 -us fagus (*masc.*). PLIN. nat. 16, 70 genus *buxi* ... -ius. 16, 122 quaedam *arbores* in quinas partes -ae. RVFIN. patr. 9, 3 vitem -am. b *locorum, aedificiorum sim.*: DIRAE 77 imbres ... teneant -o gurgite campos. MANIL. 2, 26 -o caelo. 4, 630 -a per aequora terrae (COLVM. 3, 2, 30 in tam -o terrarum orbe. VEN. FORT. carm. 1, 3, 2). VELL. 2, 90, 4 provincias tam -as, tam frequentes (PANEG. 12 [2], 20, 1 imperium. AVG. civ. 18, 2 tam longe lateque). SEN. dial. 5, 34, 3 iter angustum ... -a et late patens via (ALC. AVIT. carm. 6, 138 -am laxante spatio plateam). COLVM. 1, 4, 7 -iora consaepta. MELA 1, 6 *mare* primum angustum ... tum longe lateque -um (2, 67 mare ... *non* -um patensque, sed per sinus recipit. SOL. 12, 2 *sinus*. MART. CAP. 6, 658. 662 8, 873 citius transcurrere breviorem sinum tardiusque -iorem. GILD. Brit. 3 chron. III p. 28, 10 *oceani* -iore et ... intransmeabili undique circulo ... vallata *Britannia*). MELA 1, 113 lacus longe lateque -us (AMM. 15, 4, 3 lacum sexaginta stadia longum parique paene spatio late -um. PALLAD. hist. mon. I 2 p. 257[C]). 2, 73 Alpes ipsae ab his litoribus longe lateque -ae. CVRT. 9, 1, 9 silvae (SERV. Aen. 1, 310 nemus *est* composita arborum multitudo, silva -a et inculta). LVCAN. 3, 376 vertice (HEGES. 4, 16, 2 mons -ior). SIL. 14, 424 foros. STAT. Ach. 1, 461 avia. MART. epigr. 2, 9 -as *porticus* umbras. 3, 31, 1 -i iugera campi (EDICT. imp. Diocl. II 9 campis quada⟨m im⟩mensitate -is. AVIEN. orb. terr. 417 -i latius agri. SIDON. epist. 2, 9, 19 ALC. AVIT. carm. 2, 236). PS. QVINT. decl. 13, 13 stabula. PLIN. epist. 6, 7 lata et -a planities. VLP. dig. 28, 5, 1, 30 -a late praedia. SOL. 5, 2 Sicilia ... -is prominentibus triquetra specie figuratur. 32, 6 *insulae* pleraeque sunt tam -ae et (-ae et *deest in parte librorum et* PLIN.) vastae magnitudinis (AVIEN. ora 310 insula -a glaebam). AVIEN. orb. terr. 1085 -a solo *Emesus urbs*. AMM. 14, 8, 8 Syria per speciosam -a planitiem (23, 6, 15. HEGES. 3, 6, 3 Peraea -ior. MART. CAP. 6, 633 *Hispania* paulatim -ior. PRISC. perieg. 227 *Aegyptus*). AMM. 23, 6, 10 regiones in amplitudines -ae longas et latas (AMBR. exc. Sat. 1, 50). 23, 6, 59 27, 4, 3. AMBR. in psalm. 118 serm. 22, 6 -iorem locum (HEGES. 2, 15, 7 -ioribus locis minus instare [*opp.* angustiora]. 3, 26, 1 spatia). MART. CAP. 1, 14 -ioris ac prolixi ambitus gurges. 6, 591. 640 -ior *est Padus* (6, 694 latitudo Gangis ubi -ior ... ubi angustus). 8, 857 Venus ... orbe vastiore -ioreque curvetur. OROS. hist. 7, 33, 2. FAVST. REI. epist. 3 p. 178, 16 vacna atque -a vasti aeris. spir. 1, 13 p. 127, 26 (*ibid.* extenta). ENNOD. carm. 2, 42, 1 coquinae. ARATOR act. 1, 23 -o in limite. *nota*: COD. Theod. 7, 17, 1 (*a. 412*) in latius -iusque porrigitur. c *corporum*: GAV. BASS. Gell. 5, 7, 2 *persona* non vaga nec -a. COLVM. 8, 2, 9 iubae ... per colla cervicesque in umeros -ae. LACT. mort. pers. 9, 3 caro ingens et in horrendam magnitudinem -a et inflata (CAEL. AVR. acut. 2, 32, 166 si tenerum atque albidum et -um ac pingue habuerit corpus). SCHOL. Hor. epod. 4, 8 sex enim ulnis habebat -am togam; longa videlicet nimium. VEG. mulom. 3, 6, 5 parvae bases, plenae ac -ae ungulae. MART. CAP. 6, 590 disci -ioris. *de ipsis animantibus*: PLIN. nat. 16, 25 glans ... iligna suem angustam *facit* ... ponderosam querna, -am (*i. pinguem*). FILASTR. 108, 3 gigantas ... forma grandi et mole membrorum -os. *i. q. solutus, distentus, laxatus*: VAL. FL. 2, 104 sidereos -a sinus (GELL. 6, 12, 2 feminis vestem longe lateque -am indecere. *cf.* TIB. 1, 6, 40 effuso sinu). SIL. 15, 24 *Voluptas* ambrosias -a comas (AVIEN. Arat. 593. CLAVD. rapt. Pros. 2, 248 caesariem -a Noto). STAT. silv. 4, 2, 54 -us nectare vultus (*cf. p. 1109, 51. 1111, 34. 1113, 43 sqq.* Ach. 1, 53. PHYSIOGN. 17 laxam et -am frontis cutem ... et tamquam arridentem).

2 *de copia, ubertate rerum incorporearum, i. q. amplus, plenus, late patens, dispersus*: a *generatim*: CIC. de orat. 1, 187 excogitare ornare disponere meminisse agere ignota quodammodo

[omnibus] et -a late videbantur. 2, 142 ius civile quod nunc -um et dissipatum esset . . . coacturum (QVINT. decl. 331 p. 301, 7 multiplex atque -um. SVET. Iul. 44 ex immensa -aque legum copia). SEN. epist. 85, 22 vita longa et brevis, -a et angustior. COLVM. 3, 21, 10 quae genera cum sic -a sunt. 5, 1, 2 tam -ae materiae (11, 1, 10 rusticationis magna et -a materia. *cf.* TERT. nat. 2, 12 quanto -a res est, tanto substringenda nobis erit). PLIN. paneg. 53 amplius ac -ius meritum. IAVOL. dig. 8, 3, 13, 1 *servitus* ita -a est, ut omnes glaebae serviant. TERT. patient. 11 p. 17, 1 lata atque -a est operatio mali. CYPR. unit. eccl. 5 numerositas licet -a videatur (*cf.* epist. 55, 24 episcopatus unus episcoporum multorum concordi numerositate -us). PAVL. dig. 26, 7, 24 pr. negotia. 27, 1, 31, 4 tutela tam -a et negotiosa. AMM. 14, 7, 5 -a potestas (29, 3, 1. AMBR. Noe 33, 125 potestas -ior). RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 139[B] agnitionis . . . -ioris. POMER. 2, 15, 1 amplitudine patrimonii -ioris. CASSIOD. in psalm. praef. 9[B] uno codice tam -a complectens quae ille in decadas quindecim mirabiliter explicavit. ORIBAS. syn. 1, 17 frequenti balneo et vini potione -a liberabitur. *de affectibus i. q. libidinosus*: IVL. VAL. 1, 4 dapsilem -amque lasciviam. GREG. M. moral. 2, 82 -ae cogitationes. **b** *speciatim de argumentis sim. i. q. copiosus, amplus, spatiosus*: RHET. Her. 4, 2, 3 de tanta et tam -a scriptura. CIC. de orat. 3, 61 ex illius variis et diversis et in omnem partem -is disputationibus (RVFIN. Orig. in gen. 3, 2 longior et -ior tractatus). part. 104 quaestionem (AVG. civ. 2, 2). SEN. contr. 9, 4, 9 ⟨scriptum legis angustum, interpretatio⟩ (*add.* exc.) -a est. PLIN. epist. 3, 5, 6 opus (4, 20, 2 spatiotiosum . . . et -um. ITIN. Eucher. p. 125, 5 opusculo non -o nequaquam esse -am praefationem decet). ZACCH. 2, 2 rudibus animis -a tardius innotescunt et sensum prius onerant prolixa. ENNOD. epist. 9, 30, 8 p. 253, 21 -i sermonis. *de ipsis scriptoribus*: COLVM. 1, 1, 10 Diophanes . . . totum Dionysium . . . per multa -um volumina sex epitomis circumscripsit (CASSIOD. inst. div. 17 p. 1133[C]). *de oratione*: CIC. de orat. 3, 216 contractum -um *genus dicendi*. DIOM. gramm. I 415, 15 laxatum enim et -um sermonem more catenae denset. 471, 10 quid structum quid -um quid gracile quid ubertum. *i. q. dives v. p. 1110, 51 sq.*

3 *de hominibus* (*v. l. 29 sq. et p. 1112, 75 sqq.*): **a** *loco ampliore dispositis, dispersis*: PLIN. epist. 7, 17, 9 si latior scaena et corona -ior. SOL. 33, 16 Arabes longe lateque -i diversis . . . moribus vivunt (AMM. 27, 2, 1 barbaros. 31, 2, 16 Halani -i per populosas gentes. AVG. civ. 15, 13 Iudaeorum gentem. 18, 40 cives impiae civitatis. 20, 30 gentes longe lateque -ae). AMM. 16, 2, 7 -ae multitudinis barbarae. 17, 33, 22 pars maior -a per spatia. 27, 8, 9 -am . . . plebem. **b** *i. q. laetus, animo remissus*: OV. met. 3, 318 -um nectare (*cf. p. 1112, 80*). PETRON. 10 ex turpissima lite in risum -i. 71 contentione. APVL. met. 2, 26 lucro. ARNOB. nat. 5, 25 -ior facta. **c** *i. q. locuples, copiosus praediorum*: SERM. Caspari Anecd. p. 316, 12 possessor -us ac locuples. *translate*: CORP. XII 2090 famola dei . . . voluntate diff⟨u⟩sa, caritate largissima.

syn.: *ad I*: liquidus, humidus, vagus. *ad II*: magno ambitu, densus, frequens, amplus, magnus, late patens, latus, vastus, extentus, multiplex, dissipatus, immensus, prolixus (*v. l. 28. p. 1112, 60*), spatiosus. *opp.*: *ad II*: angustus, minor (COLVM. 1, 4, 7), brevior (MART. CAP. 8, 873).

subst. n. **diffūsum**, -ī *v. p. 1112, 63 sq.*

adv. **diffūsē**. · *comp. l. 58 al.* .i. *late* (SCHOL. Hor. gloss. Γ carm. 3, 3, 45), *praecipue in oratione, i. q. copiose*: CIC. inv. 1, 98 res disperse et -e dictae unum in locum coguntur (BOETH. herm. sec. 4, 10 p. 251, 14). Tusc. 3, 22 latius aliquanto dicenda sunt et -ius. HIL. syn. 39 latius ac -ius expositionem fidei ordinare. AVG. mor. eccl. 1, 14, 24 quanto melius atque -ius *deus* diffamatur. c. Cresc. 1, 16, 20 hoc disputator si late -eque faciat, eloquenter facit. MAR. MERC. Euther. epil. haec interim cursim . . . expressimus . . . congruo tempore favente deo -ius prodituri. BOETH. arithm. 1 praef. p. 4, 31 quae de numeris a Nicomacho -ius disputata sunt (ISID. orig. 3, 2, 1). in Porph. comm. sec. p. 149, 1 ea quae ab antiquis large ac -e dicta sunt, temptabo breviter aperire. *de spatiis*: AVIEN. orb. terr. 269 latus hoc terra (-ae *libri*) -ius explicat agros. ora 569 stagnum hic palusque quippe -e (*Pithoeus*, -ae *codd.*) patet. AMM. 18, 2, 14 -e (*i. passim*) vertuntur in pedes.

syn.: late, large, disperse. *opp.*: cursim, breviter.

diffungor *v.* defungor *p. 377, 1 sq.* **diffūsē** *v. l. 55 sqq.*

diffūsilis, -e [*cf.* c. diffusus, diffundere *et* c. fusilis *Th.*]. *i. q. diffusus, fluidus*: LVCR. 5, 467 tum se levis ac -is aether . . . undique flexit (saepsit *codd.*).

diffūsio, -ōnis *f.* **a** diffundere. *legitur ap.* SEN. dial. (*v. sub 2*) *et inde ab* ARNOB. *plur. legitur apud* FVLG. (*p. 1114, 20*) CASS. FEL. 76 p. 186. GLOSS. διάχυσις (*cf. p. 1114, 29*). [*dub.*: FVLG. aet. mund. p. 169, 6 Cremera senatoriae mortis -bus (diffinitionibus *v. l.*, defunctionibus *Reiffersch.*) augmentatur.]

1 *de rebus*: **a** *i. q. effusio liquorum*: PROSP. in psalm. 103, 3 quae -o aquas sonat. CASS. FEL. 76 p. 181 est autem hydropica passio -o umoris aquosi. 76 p. 186. EVSTATH. Bas. hex. 3, 4 p. 894[B] liquoris. PAVL. PETRIC. Mart. 6, 313 celsior ore suo -o claustra rigavit. *adde*: EVSTATH. Bas. hex. 2, 6 p. 886[B] -em aeris. 2, 8 p. 888[B] -e principalis luminis. *de morbo oculorum*: CHIRON 68 fit . . . dilatatio pupillae et perdit *pupilla* visum luminis per -em suam. 71 super ipsam pupillae -em. **b** *i. q. ambitus, amplitudo spatiorum, arborum, aedificiorum*: HEGES. 4, 27 l. 28 -o maris longe lateque distenditur (AVG. in psalm. 44, 4 MART. CAP. 6, 661). MART. CAP. 2, 161 haec omnis aëris a luna -o (CASSIOD. in psalm. 8, 1. *cf. a*). AVG. in psalm. 79, 2 terret te ramorum -o: radicem tene et de magnitudine arboris noli cogitare (gen. ad litt. 5, 23 p. 167, 25. epist. 93, 40 haerens in -e vitis). epist. 166, 4 *anima* per . . . corpus . . . non locali -e sed quadam vitali intuitione porrigitur. PS. AVG. serm. 206, 2 iste *Laurentius* laterum suorum -e (*praecedit* vestigiis pedum) restinguit *incendia*. OROS. hist. 1, 2, 47 gentes . . . propter terrarum infecundam -em late oberrantes (5, 2, 3 latitudo orientis, septentrionis copiositas, meridiana -o). SIGISM. Alc. Avit. epist. 78 p. 93, 11 ornat imperii vestri amplitudinem . . . et -em rei publicae vestrae asserit (93 p. 100, 18 *non* ullis provinciarum terminis felicium sceptrorum -o limitatur). ALC. AVIT. epist. 50 p. 78, 16 possent ascribere conditori . . . in spatiis *fabricae* -em, in culminibus celsitudinem (BOETH. in top. Cic. 2 p. 309, 32 tecti). hom. 29 p. 150, 9 aedes sufficiens -i facta est, angusta conventui. VEREC. in cant. 2, 6. **c** *abundantia*: AVG. in psalm. 67, 36 caritatis in corde -o. ENNOD. dict. 1, 58 p. 277, 5 opum ubique -o est (3, 149 p. 369, 21 patria ubique, ubique opulenta -o). *de sermonis ubertate*: BOETH. herm. sec. 4, 10 p. 251, 14 inter textus brevitatem commentationisque -em medius ingrediatur stilus, diffuse dicta colligens et angustissime scripta diffundens.

2 *de hominum affectibus*: *i. q. hilaritas, remissio animi*: SEN. dial. 7, 4, 5 quies mentis . . . comitasque et -o animi. AVG. in euang. Ioh. 46, 8 laetitia, animi -o. CAEL. AVR. chron. 1, 5, 153 Graeci διάχυσιν animi laxationem dixerunt sive -em. *i. q. intemperantia, libido*: ARNOB. nat. 7, 4 deos . . . voluptatum -e mollescere.

diffūsītrīx *v.* diffusor.

diffūsor, -ōris *m.* **a** diffundere. *is qui diffundit*: PETIL. Aug. c. Petil. 2, 92, 202 sanguinem iustum sui vindicem -um. *speciatim is qui ex doliis liquores in vasa diffundit*: CORP. II 1481 M. Iulio Hermesiano -i oleario. VI 29722 diffus(ori) oleario ex Baetica. XII 714 (*Arelate in amphitheatri gradibus*) diff(usorum *Hirschfeld*). *f.* **diffūsītrīx**, -īcis: FVLG. aet. mund. p. 166, 13 Niliaci liquoris -es cataractas. *Rubenbauer.*

diffūsus, -a, -um *v. p. 1112, 11 sqq.*

?**diffutat** (*vel* disfutat), disceptat GLOSS. IV 332, 13. *cf.* 331, 52 disceptat diffutat (*trad. etiam* disfutat, deffutat) dividit. *scrib.* disputat? *sed cf. c.* confuto, refuto.

diffutuo, -uī, -ūtus, -ere [*a* dis- *et* futuere. *Th.*]. *i. q. futuendo fatigare*: CATVLL. 29, 13 ut ista vostra -uta (def- *Lachm.*) mentula (*i. Mamurra*). CORP. IV suppl. 5213 quod (*i. quot*) tu mulierorum difutuisti. *cf.* defututus *p. 379, 29.*

difrax *v. vol. II p. 1979, 31 et* diprax.

difrȳges, difyes *v.* diph-.

digamia, -ae *f.* διγαμία. **1** *i. q. duplex matrimonium*: TERT. monog. 6 *Abraham* mutatus est . . . in -am per ancillae concubinatum (5[ies]). **2** *i. q. secundum matrimonium*, GLOSS. -ae tuae illi dicitur qui secundam uxorem habet. HIER. adv. Iovin. 1, 10 qui secundas tertiasque nuptias concedit in domino, primas cum ethnico prohibet . . . sciant . . . tales nuptias -ae et trigamiae subiciendas (*i. postponendas*). 1, 14 monogamiam -ae comparat . . . -am primis nuptiis subicit. 1, 47 cum mulieres . . . necdum elato funere prioris viri . . . -ae praecepta decantent. 1, 49 apostolum malis mulieribus -am . . . ignoscentem (*cf.* in Is. 63, 18/19 p. 757). epist. 49 (48), 8, 5 p. 363, 6 *bis*. 49, 18, 4 non damnari in ecclesia -am, immo nec trigamiam.

ᵡ**digamma** (*n. et f.*), **digammon** (*n.*), **digammos** (*f.*). (δίγαμμα, δίγαμμον). *de formis*: digamma *n. nom. acc.*: CIC. Att. 9, 9, 4 VEL. gramm. VII 58, 11. 17 GELL. 14, 5, 2 MAR. VICTORIN. gramm. VI 15, 5. 23, 28 PRISC. CASSIOD. (9[ies], *ter* digammon). *gen.* -a: PRISC. *passim* CASSIOD. gramm. VII 151, 19. *dat.* -a: SCAVR. gramm. VII 17, 14. *abl.* -a: TER. SCAVR. gramm. VII 17, 5 DON. Ter. Andr. 173 PRISC. *al.* -ate: SCHOL. Verg. Veron. Aen. 1, 247. digamma *f. nom. plur.* -ae: SERG. gramm. IV 520, 33. digammon *nom. acc.*: QVINT. inst. 1, 4, 7 DON. gramm. IV 367, 18 DIOM. MACR. *al.* CASSIOD. *ter. v. p. 1115, 9.* digammos *nom. acc.* (-on): TER. MAVR. SERV. SERG. (*plur.* -ae *v. p. 1115, 45*) POMP. (*nom.* -on *adiective* gramm. V 103, 3) MAR. VICTORIN. *gen.* -i: SERV. gramm. IV 422, 1 POMP. gramm. V 105, 13. *nom. plur.* -i: SERV. gramm. IV 421 *bis*. [*dub.*: TER. MAVR. 751 digammus.]

1 *littera*: **a** *graeca*: *describitur*: SERG. gramm. IV 476, 15 est . . . -os dicta . . . , quod character eius ex duabus gammis fit. 521, 13 -os est tali figura, quali apud nos F. CASSIOD. gramm. VII 148 ISID. orig. 1, 4, 8. VEL. gramm. VII 58, 11 quotiens *v* pro eo ponitur, quod apud Graecos dicitur -a. QVINT. inst. 1, 4, 7 in his 'servus' et 'vulgus' Aeolicum -on desideratur. TER. MAVR. 162 unde Aeolicis littera fingitur -os, quae de numero sit magis una consonantum, vocalis in istum mage quam versa sit usum. 645 Aeolica gens tunc -on . . . scriptitat (*sc. pro* u *consonante*). 648 nominum multa incohata litteris vocalibus Aeolicus usus ita vertit et -on prae-

ficit. SERG. gramm. IV 476, 15 Aeolenses ... quibusdam sermonibus, ut pinguescant, istam -on apponunt, ut pro Elena dicant Velena *eqs.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 23, 28 F ... apud Aeoles dumtaxat id valere, quod apud nos v, cum pro consonante scribitur, vocarique βαῦ et -a (PRISC. gramm. II 15, 2 nomen ... quod apud Aeoles habuit olim Ϝ -a, id est 'vau'. 35, 19 'vau', id est -a). MACR. exc. gramm. V 606, 30 F -on est *Αἰολέων*, quod illi solent ... contra vim aspirationis adhibere. PRISC. gramm. II 15, 7 pro Aeolico -a Ϝ u ponitur (74, 4 sequente v loco -a Aeolici). CASSIOD. gramm. VII 206, 18 -on Aeolicum, pro quo nos v loco consonantis posita utimur. *in musica*: BOETH. mus. 4, 3 hypaton diatonos ... phi graecum et -on. *fortasse huc spectat*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 7, 14 F, quam musici -on vocant. **b** *latina*: PRISC. gramm. II 11, 5 Ϝ Aeolicum -a, quod apud antiquissimos Latinorum eandem vim quam apud Aeoles habuit. GELL. 14, 5, 2 quae *syllaba* per duo u scribenda est, propter cuius syllabae sonum declarandum reperta erat nova littera, quae -a appellabatur. CASSIOD. gramm. VII 148, 8 in prima syllaba -a et vocalem oportuit poni, Ϝotum Ϝirgo, quod et Aeoles fecerunt et antiqui nostri. hanc litteram Terentius Varro ... ita perscribit, vau. DON. Ter. Andr. 173 -a utimur et scribimus DaϜus serϜus corϜus. *nota de* f *littera 'fenus' indicante*: CIC. Att. 9, 9, 4 etiam Deli tuum -a videram. *in eis vocibus quae ex graeco in latinum sermonem transisse putabantur*: DON. Serg. gramm. IV 521, 23 tunc est -os u, cum illic ponitur loco consonantis, ubi erat aspiratio. POMP. gramm. V 105 ut multa latina per -on sint graeca. puta dicebant Enetus: adde -on et facimus Venetus ... omnis -os detracta redit ad naturalem sonum (*i. originarium vocis sonum praestat*). SCHOL. Verg. Veron. Aen. 1, 247 Antenor ... traditur ... Henetos ... apposito -ate Venetos appellasse. SERV. Aen. 1, 192 Vesta ... dicta ... ἀπὸ τῆς ἑστίας, ut -os sit adiecta. 6, 359 '*Velia*' fuit 'Elia', sed accepit -on. *nota de* b *littera*: SERV. Aen. 1, 642 addita (*sc. voci El*) -o ... regi nomen (*sc. Beli*) imposuit. *discernitur littera* v *a littera* b: MARTYR. gramm. VII 168, 1 ve correpta nominis principium obsidens v -on ... habeat in scriptura. 171, 12 per v -on scribetur *et passim in libro* de b muta et v vocali. 191, 5 per -on v. CASSIOD. gramm. VII 151, 19 *b* -a consonantis vim habere.

2 *sonus: i. q.* u *consonans*: VEL. gramm. VII 58, 17 v litteram -a esse interdum (*cf. quae antecedunt p. 1114, 79*). CAESELL. Cassiod. gramm. VII 202, 21 verba ... a -a incipientia, id est quae v loco consonantis positam retinent. TER. MAVR. 758 *u* potest ... consonae praebere vires et -os effici. DON. gramm. IV 367, 18 *u litterae* -on adscribi solet, cum sibi ipsa praeponitur, ut servus, vulgus (DIOM. gramm. IV 425, 32 u ... geminata -on accipit). SERV. gramm. IV 421, 22 *i et u* sunt ... vocales consonantes mediae nihil -i duplices ... ut autem ... -os sit, u litterae (*sc. proprium*) est (*cf.* SERG. gramm. IV 520, 33 -ae. POMP. gramm. V 102, 24 habentur pro -o). PRISC. gramm. II 27, 13 maxime -a antecedente *u pro o ponebant*, ut 'servos' pro 'servus'. CASSIOD. gramm. VII 202, 21 verba ... a -a incipientia id est quae v loco consonantis positam retinent. SERV. Aen. 1, 451 quartae coniugationis tempus praeteritum ... exit ... sublato -o in 'ii'. *de littera* u *post vocalem posita*: PROB. Verg. georg. 1, 70 *harenae* -on adiunctum est, quod etiam hauriat. *adiective*: SCAVR. gramm. VII 17, 14 g praeicitur ... et litterae -a u sequente vocali, ut gue, id est gϜe.

˟digamus (-a *l. 71*), *δίγαμος*, *cf.* bigamus. degamum: CONC. Arel. a. 524 p. 37, 4. GLOSS. secundae uxoris vir, aut virgo (*leg.* bimaritus?). secundae uxoris vir, id est duplicato matrimonio. 1 *qui* d u a s *simul* u x o r e s *habet*: TERT. monog. 6 *de Abraha (ter)*. 2 *qui post mortem uxoris alteram duxit*: TERT. uxor. 1, 7 *Paulus* -os non sinit p r a e s i d e r e (monog. 12 *cf.* VVLG. I Tim. 3, 2). castit. 7 quosdam ... -os loco *sacerdotali* deiectos. pudic. 1 p. 222 durissime ... infamantes paracletum ... -os foris sistimus. HIER. adv. Iovin. 1, 4 mariti ... et -i. 1, 15 non damno -os, immo nec trigamos et, si dici potest, octogamos. 1, 49 *in pagana religione* nullum sacerdotem -um, nullum flaminem bimaritum. hom. Orig. in Luc. 17. in Tit. 1, 6 monogamum -o esse meliorem. *saepius*. PELAG. in I Tim. 3 p. 880^C. EPIST. pontif. 303 (Innoc. I) Migne 20, 528^B non dici oportet -um eum qui catechumenus ... amiserit uxorem, si post baptismum fuerit aliam sortitus. 314, 2 (Innoc. I) Migne 20, 603^B. 369 (Coelestin.) Migne 50, 435^A nullus -us, nullus qui sit viduae maritus ..., ordinetur. CANON. Migne 56, 561^C CAES. AREL. suggest. p. 301 ISID. eccl. off. 2, 5, 11. *femin.*: HIER. epist. 52, 16, 1 quare viduam hortatur ut -a (*GP*, -us *KH*, bigama *cet.*, *δίγαμος Hilberg*) sit? 123, 4 quia multo tolerabilius est -am esse, quam scortum. *syn.* secundum habere virum. *Ammann.*

dīgeriēs, -ēī *f.* [*a* digerere, *cf.* congeries. *Th.*]. *i. q. ordo, distributio*: MACR. sat. 1, 16, 38 haec -es *kalendarum* morsum reprehensionis evasit. *i. q. digestio, concoctio*: MACR. sat. praef. 1, 7 (*in imag.*) quaecunque hausimus *lectione* in quandam -em concoquantur. somn. 2, 16, 9 cibi ordinata -es naturali dispensatione inter venas et viscera sucum ministrans. COD. Theod. 14, 4, 4, 2 (*a. 367*) animal a possessore tradendum ob -em prius unius noctis ieiunitate vacuetur.

˟dīgero, -ssī, -stum, -ere [*a dis- et* gerere. *Th.*]. *scribitur etiam* deg- *in* GLOSS. *inf.* diger: LEX Sal. 58 quantum de compositione -r est. GLOSS. διαχειρίζω. -it κατατάσσει. διοικεῖ. διατίθησιν. -it in numerum: ordinat. -it disponit. ordinate distribuit. ornate (*an* ordinate?) discribit. conscribit. describit. -am ordinem. -ssi κατέταξα (κατέπηξα). -ssit disputavit. exposuit. -ssimus congregavimus, ordinavimus. -sti sunt congregati sunt. -sta descripta. discripta. ordinata. disposita. -stum ordinatum vel expositum. -sto geraedit (*anglosax.*). -sto sereno vel praeclaro. -sti dispositi excocti. *singulare*: -stae περιαιρέσεις. *partic.* -stus *sensu activo v. p. 1120, 46.* *partic. fut.*: CASSIAN. inst. 2, 9, 1. *supin. nonnisi*: MACR. sat. 7, 4, 3. 6. 7, 5, 12. 7, 8, 1. *legitur inde a* CATONE *per totam latinitatem, deest ex. gr.*: VARRONI LVCR. CAES. SALL. NEP. HOR. TIB. VITR. VELL. PHAEDRO CVRT. PERS. PETRON. LACT., *singulis locis habent*: PROP. SEN. rhet. VAL. FL. SIL. TAC. SVET. FLOR. MIN. FEL., *binis*: LIV. VAL. MAX. LVCAN. MART. SCRIPT. hist. Aug., *frequentant* OV. (*14^ies*) CELS. SEN. phil. (*16^ies*) PLIN. nat. TERT. AMM. [*dub.*: CIC. de orat. 1, 146 QVINT. inst. 11, 2, 20 AMM. 17, 4, 15. 25, 2, 2.]

I *notio* ***separandi, dividendi*** *praevalet i. q.* ***dissipare,*** *discutere, dissolvere, dissecare, in diversas partes diducere sim.* (*opp.* coniungere, congregare): A ***proprie:*** 1 *g e n e r a t i m*: CELS. 1 prooem. p. 4, 12 per quas *actiones* eadem haec (*sc. cibus potusque*) in omnes membrorum partes -untur. SEN. Thy. 826 non Luna graves -it umbras (PLIN. nat. 33, 130). nat. 2, 28, 2 mons non findit nubem, sed -it et primam quamque partes eius solvit (7, 22, 1 *opp.* congregare). LVCAN. 6, 88 corpora dum solvit tabes et -it artus. 10, 260 undae plus quam quod -at aer tollitur. PLIN. nat. 11, 160 qui *dentes* -unt (*i. conterunt*) cibum. 17, 201 ulmus detruncata media in tria ramorum scamna -itur. 31, 53 *nimbos*. Ps. QVINT. decl. 1, 2 *spatio* ita -sto (*i. diffluente, diffuso*) satiatum est. PLIN. epist. 2, 17, 9 qui *transitus* conceptum vaporem salubri temperamento huc illuc -it et ministrat. 3, 10, 3 (*in imag.*) si dispensata et -sta fuerit *fama*. 8, 20, 6 interdum *insulae natantes* iunctae copulataeque ... sunt, interdum discordantibus ventis -untur. APVL. met. 2, 3 (*in imag.*) sermonis ipsius mora rubore -sto 'absit', inquam, 'parcus'. CYPR. epist. 71, 2 (*in imag.*) errore -sto. OPTAT. 4, 7 p. 113, 18 oleum -stum est (*i. effusum*). ZENO 2, 13, 2 *calamus* duos vertices gerit in unius acuminis tenuitate -stos. 2, 54 in abruptum -stis aggeribus. AVIEN. Arat. 16 quo *calore* -sta capax solidaret semina mundos. Ps. AMBR. laps. virg. 1, 1 (*in imag.*) si aperto ore conceptum -as scelus (*sc. pronuntiando*). HIER. in Ezech. 7 praef. (*in imag.*) aestuantis animi taedium interpretatione -ere (*i. depellere*). EVSTATH. Bas. hex. 8, 4 p. 949^D liquidius habetur mel ... deinde paulatim tempore procedente -stum. *aliquid* i n *aliquam rem i. q. dispertire*: PLIN. nat. 12, 133 *uva* -itur in p a s t i l l o s (20, 264. 22, 53. 134. 23, 70. 125. 25, 146. 26, 60. 27, 109. 118. 120. 30, 38. 35, 193). 33, 88 pulvis semper in catinos -itur (*i. diffunditur*). EVSTATH. Bas. hex. 3, 6 p. 897^A *Ister* veniens per Europam -itur (*i. se diffundit*) in Pontum.

2 *speciatim t. t. medicorum*: **a** *i. q. solvere, purgare, excutere, plerumque materiam morbidam*: CELS. 1 prooem. p. 10, 1 si corpus a s t r i c t u m est, -endum esse, si profluvio laborat, continendum (3, 6. 7, 26, 5). 2, 14 p. 60, 14 opus est quam plurimum m a t e r i a e -i (3, 14 quae *materia* naturaliter -itur. 5, 18, 1. 5, 26, 27 materiam -at et duritiam emolliat. 6, 18, 9. 7, 2. 8, 10, 1). 3, 4 p. 79, 11 corpus ista (*lux*) quoque -it. 3, 21 m a l a g m a quod -at (3, 24. 3, 27, 4. 8, 9, 1. 8, 10, 7). 4, 12 quae cataplasmata reliquias -ant. *et saepius.* PLIN. nat. 20, 65 lentitiam pituitae -unt. 20, 189 c r u d i t a t e s (26, 41. 112). GELL. 17, 16, 2 quae *medicamenta* -endis venenis valent. APVL. met. 4, 5 lassitudinem. GARG. MART. med. 29 coxae dolores per vesicas et pustulas -untur. CHIRON 15 partes enim virium sanguinis in coitum -unt ... quam furiam consueverunt per coitum -ere. 181 morbum (VEG. mulom. 1, 14, 6). 185. HIER. in Is. 47, 1/3 p. 550 inflationem ventris crepitu -ere (THEOD. PRISC. log. 96). VVLG. I reg. 1, 14 v i n u m (25, 34. AVG. serm. ed. Mai 73, 2 vinum -erit crapula siccatae vindemiae. EVGRAPH. Ter. Ad. 786 hoc vinum -ere dormiendo. GREG. M. in Ezech. 1, 11, 14. *addc*: PETR. CHRYS. serm. 66 p. 388^B ebrietates siti -ere). SORAN. p. 38, 1 ut omnis turbor lavacri -atur *eqs.* Ps. SORAN. quaest. med. 104 acuta passio quae bene -itur. CHROMAT. beat. 4 choleram amaram. PLIN. VAL. 2, 38 ad vesicae dolorem vel si guttatim aquam -it (*i. urinam facit. ibid.* sabulum per urinam -ere). CASS. FEL. 35 p. 77 tumores. GREG. TVR. Mart. 3, 59 his *duobus vermibus* ab eo -stis (*i. eiectis*). ORIBAS. syn. 1, 25 sanguinem subtiliare et -ere. *al.* *in imag.*: AMBR. exc. fratr. 1, 5 privatum dolorem communi dolore -ssi. AMBROSIAST. in I Cor. 7, 9 -sto impedimento reparat se voluntas robustiore virtute. II Cor. 7, 5 antequam -retur tribulatio et corporalis iniuria. HIER. epist. 22, 37, 3 vexationem mentis et ventris esuriem rixando -is. 57, 4, 1 stomachum. AVG. virg. 35, 35 non aliter invenitur requies animae nisi inquieto tumore -sto. CLAVD. MAM. anim. 1, 21 p. 75, 13 exhalandum aliquid animae vel eructuandum aut quoquo modo -endum. CHROMAT. beat. 4 postquam per luctus ... sua peccata -erit *mens hominis*. CARM. ad senat. 76 tempus enim mutat, mala -it omnia tempus (*i. q. excutiendo sanat*).

b *i. q. c o n c o q u e r e*: GLOSS. πέπτω. εὐπεπτῶ. non -o ἀπεπτῶ. -ssi κατέπεψα (κατέπεμψα). -stus εὔπεπτος. SEN. contr. 1 praef. 17 *Latro* post cenam fere lucubrabat nec patiebatur a l i m e n t a per somnum ... aequaliter -i, sed perturbata ac dissipata (*i. indigesta*) in caput agebat (AVG. c. Iul. 5, 5, 22). CELS. 1 prooem. p. 7, 4 neque quomodo, sed quid optime -atur, sive hac de causa concoctio in-

cidat sive de illa. p. 8, 20 quomodo spiritus aut cibus vel trahatur vel -atur. *al.* SEN. epist. 95,19 necesse est...hausta male (*del. Gertz*) -antur. PLIN. nat. 28,90 cursu id -ant. QVINT. inst. 10,1,19 ut cibos mansos ac prope liquefactos demittimus quo facilius -antur (11,2,35. PAVL. NOL. epist. 44, 2 epulis [*i. cibis*] opimi convivii -stis. MACR. sat. 7,4,3 an multiplex cibus -stu sit facilior [7,5,12] VINDIC. med. 32 *al.*). GELL. 17,11,2 ibi (*sc. in ventriculo*) subigi -ique *esculenta* (MARCELL. med. 20, 92. SER. SAMM. 318 male -stis... escis. EVSTATH. Bas. hex. 9, 5 p. 962[A]). APVL. met. 10, 26 -sta potione (MARCELL. med. 22, 31. 26, 94). Plat. 1, 18 pabuli sarcina immoderatius invecti vel non, ut oportet, -sti distributique per corpus. TERT. resurr. 60 p. 121 *quo* huiusmodi membra admittunt (*i. esum et potum*), subigunt, devolvunt, dividunt, -unt, cgeruut? ARNOB. nat. 7, 18 quo -at expeditius. SCHOL. Hor. sat. 1, 5, 49 difficile -bat *Vergilius* (MACR. sat. 7, 8,1 quae causa difficile -stu facit isicium). *al.* AMBR. Hel. 8,26 cum -erit venter. PS. AMBR. mor. Brachm. p. 1181[C] *ut* comesta -i citius compellantur. p. 1181[D]. AVG. c. Iul. 5, 5, 22 esurit aut sitit aut -it. MARCELL. med. 22,71 *saepe.* CAEL. AVR. chron. 3, 8,118 accepta (BOETH. c. Eut. 8, 68). *de herba maturata*: PLIN. nat. 16, 101 vitis sola bis parturit, primum cum emittit uvam, iterum cum -it. *nota de animantibus*: TERT. nat. 2, 12 quem (*sc. Iovem filium*) non -erat. resurr. 58 p. 119 in cuius (*sc. ceti*) alvo naufragia -bantur. AVG. civ. 22, 20 *si* vescatur cadaveribus hominum . . . num . . . coutendet totum -stum fuisse per imos meatus, nihil iude in eius carnem mutatum? *in imagine* (*cf. similem usum vocis concoquendi, vol. IV p. 82, 81 sqq.*): TERT. resurr. 37 p. 79 sermo caro erat factus, proinde . . . devorandus auditu et ruminandus intellectu et fide -endus. spect. 13 quae (*sc. aures et oculi*) non intestinis transiguntur, sed iu ipso spiritu et anima -untur. AMBR. Hel. 8, 26 cum impletus fuerit *venter*, disputatur de continentia; cum -erit, vale virtutibus dicitur. CASSIOD. in psalm. 127, 2 felix comestio quae non ventre -itur *eqs. nota*: VAL. FL. 8, 102 cede adeo inque aliis senium nunc -e lucis (*Pind. Olymp. 1,133* γῆρας ἕψοι μάταν; *cf. Leo, Hermes 38, 310*). *latiore quodam sensu*: PLIN. nat. 12,68 nostri unguentarii -unt *murram* haud difficulter odoris atque pinguedinis argumentis. CHIRON 241 oleo calido totum perfricare ita ut in corpore -atur. SORAN. p. 32, 16 ut plurimum lactis et -stum mammis influat. p. 33, 9.

γ i. q. vires consumere, corpus infirmare, labefactare: CELS. 1 prooem. p. 11, 25 aliud est deiectionibus, aliud torminibus laborare, aliud sudore -i, aliud tabe consumi (1, 9. 3, 19). 2, 14 aut -endum *corpus* . . . aut alendum (SORAN. p. 14, 3 corpus . . . omne neque nimis durum neque valde -stum. p. 22,17). 2,15 ne aut imbecillum hominem nimis -ant *gestationes* aut humili desint. 2, 33. *paulo latiore sensu i. q. mollire*: CAEL. AVR. acut. 2, 18, 105 -sto . . . adiutorii turbore. chron. 3, 8, 86 gravedo.

δ i. q. corpus agitare, sc. quasi huc illuc gestando membra laxare: CELS. 4, 14 si satis valet, gestando aegrum -ere, si parum, intra domum tamen dimovere. 7,26,5 *aeger* aquae calidae... demittendus est... manibus... pedibusque nudatis, ut et minus -atur et ibi diutius maneat.

B *translate et in imagine, i. q. dividere, separare sim.*: OV. epist. 9, 93 iuque canes totidem trunco -stus ab uno Cerberus. met. 9, 774 septem -stus in cornua Nilus. 12, 21 novem volucres in belli -it annos. ARNOB. nat. 3, 3 alia numinum capita -sta et separata . . . velut quendam populum plebciae multitudinis faciant. AVIEN. Arat. 1534 circulus *lunae* . . . aethra -stus patula (*i. per caelum se dividens*). NOVATIAN. Cypr. epist. 36,4 per varias quasque provincias membra *ecclesiae* -sta (*i. diffusa*) sunt. INSCR. christ. Rossi II 257, 2 omnibus hic (*sc. Petrus*) geminum -ssit dogma per orbem (*i. caelum et terram*). *huc traxerim*: ZENO 2, 2 p. 391 *deus* qui se -ssit in deum (*i. se transtulit*).

II *notio ordinandi praevalet i. q. distribuere, disponere, in ordinem redigere*: **A** *proprie*: **1** *generatim*: PROP. 2, 31, 3 *porticus* in speciem Poenis -sta columnis. PLIN. nat. 2, 34 *aer* fundatur adverso siderum verberc discretus et -stus. 13, 98 *lignum* vocatur materiae surda et indigesta simplicitas aut platani foliorum modo -sta. 16, 149 folia . . . in ordiuem -sta. 34, 172 pulvcrem eum pinnis -ere malunt ac terere in vino odorato. 35,150 cortina (*sc. pigmentis ferventis plena*) non dubie confusura colores si pictos acciperet, -it ex uno *colore*. SIL. 15, 264 captivae spectantur opes -staque praeda. TER. MAVR. 778 nec minus natura varia est consonis in litteris. -unt quidam magistri, quando pueros imbuunt. PRAEDEST. 1, 24 p. 595[B] *inferiora domus* -sta etiam superiorum universa suscipiunt.

2 *speciatim*: *in agric.*: CATO agr. 161, 3 asparagus cum iam est vetus, -ito (PLIN. nat. 19, 149). VERG. georg. 2, 54 vacuos si sit -sta per agros (*cf.* BREV. EXPOS. *ad l.* disposita, in ordinem divisa). 2, 267 ubi prima paretur arboribus seges et quo mox -sta feratur (*cf.* BREV. EXPOS. *ad l.* ordinata). COLVM. 1, 2, 3 campus in prata et arva . . . -stus. 3, 20, 4 per species -cndae vites disponendaeque sint in proprios hortos. 11, 2, 18 stercoris pars in prata -enda. PLIN. nat. 17, 208 palmites proximo anno imis -antur scamnis (COLVM. 5, 6, 23 disponentur. *cf.* SOL. 35, 5 *balsama* malleolis -untur, *i. propagantur* [PLIN. nat. 12,112 seri]). 18,240 vineae pastinentur, seminaria -antur. *capillos*: OV. am. 1, 7, 11 capillos (1, 14, 19. MART. 3, 63, 3 flexos qui -it ordine crines). *cf.* PLIN. nat. 19, 18 ars depectendi -endique *lini*. CARM. epigr. 249, 8 (*a. 136*) fructusque renatos -it in pretium (*sc. mercator frumentarius*).

B *translate et in imagine*: **1** *generatim*: **a** *aliquid*: CIC. Verr. 2, 60 quas *tabulas* diligentissime legi atque -ssi. de orat. 1,186 qui illa artificiose -sta generatim componerent. 2, 74 aliter ab aliis -untur. VERG. Aen. 2, 182 ita -it omnia Calchas (*cf.* SERV. *ad l.* interpretatur numinis commotionem. *sed* auct. *ad l. explicat* futuri ordinem pandit, id est oraculorum vel ordinat vel disponit). AETNA 101 terra voraginibus conceptas -it auras. OV. fast. 1, 27 tempora -ret cum conditor urbis (SEN. Herc. O. 1094 [*seq.* disposuit]. STAT. Theb. 10,631 saecula te [*Clio*] quoniam penes et -sta vetustas. APVL. mund. 22. TERT. apol. 19 p. 188 temporum ordo. AVSON. 147, 3 fastos. 147, 8. AVG. civ. 15, 15 exinde -untur [*i. numerantur*] generationes, aliae de Cain *eqs.* MACR. sat. 1, 11, 50 ordinationem anni a C. Caesare -stam. 1, 16, 37. SACR. Leon. p. 447 dum per ordinem flueret -sta posteritas). OV. fast. 5, 213 -stos volui numerare colores. Pont. 4, 8, 58 Chaos ex illa naturae molc prioris -stum. LIV. 9, 44, 3 in annalibus -endis. MANIL. 1, 148 -stum est ordine corpus. 2, 690 quae mihi mox certo -sta sub ordine surgent. 3,160 certo -stos orbe labores. 3, 220 astra. 5, 437 sociatur utrumque in genus atque uno -stum semine surgit. STAT. silv. 2, 3, 69 -is ordine vitam. 5, 1, 38 humanos . . . actus. Theb. 3, 169 -sta strage suorum (*i. dispositis cadaveribus.* 12, 29 frigida -itur strages). MART. 12, 32, 6 si calculus omnis huc et illuc diversus bicolorque -atur (*i. si calculi omnes in duos bicolores acervos distribuantur*). QVINT. iust. 10, 4, 1 inordinata -ere. 11, 2, 37 non solum in -endis quaestionibus, sed etiam in exequendis. PS. FRONTIN. 4 praef. conquisitis strategematibus et nou exiguo scrupulo -stis (*potest ad II B 2 d referri*). PLIN. epist. 9, 18, 2 per partes . . . et quasi -sta *scripta tecum communicabo*. SVET. Iul. 44 data M. Varroni cura comparandarum ac -endarum *bibliothecarum*. CLEDON. gramm. V 9, 16 ut cuncta videantur tractata, relecta, -sta. GELL. 1, 2, 6 dissertationum Epicteti -starum ab Arriano . . . librum (19, 1, 14). APVL. met. 6, 10 granatim totum -unt acervum separatimque distributis dissitisque generibus. TERT. apol. 19 p. 188 penes quem et temporum ordo -stus (PRISCILL. tract. 8, 119 ordo psalmorum [BENED. reg. 17. 18]). MIN. FEL. 5, 7 totius mundi membra coalita, -sta, formata. PS. CENS. frg. 5 geometria est scientia -endi figuras. NEMES. cyn. 305 -at (*i. disponat*) innexas non una ex alite pinnas. ITIN. Alex. 8 acies. IVST. praef. 3 serie rerum. AVIEN. Arat. 814 *sidera* -sto mundus . . . ordine volvit. SYMM. epist. 10, 37, 2 expensionum . . . titulos competentes officii cura -ssit. AMM. 14, 6, 17 pensa. 24, 2, 8 peditatus pontibus caute -stis (*i. distributis*) transivit. 31, 12, 11 VEG. mil. 3, 8. 4, 8. HIER. epist. 36, 2, 1 ut editiones interpretum singulorum cum (*i. una cum*) ipso Hebraico -amus (*i. ordinatim recenseamus*). monogr. 102 soluti numeri -sta serie demonstratur. AVG. civ. 4, 21 omnibus bonis humanis minutatim singillatimque -stis. 13, 17 *al.* gen. ad litt. imperf. 465, 25 -stis elementis. MART. CAP. 5, 506 per membra orationis quae dicenda sunt -imus. NOVELL. Iust. 23, 3 pr. ita magistratus -ssit, ut alii maiores, alii medii, alii minores. CYPR. GALL. num. 667 haec iterum -stis vocibus (*i. bene compositis*) addit. APRING. in apoc. 1, 20 ecclesiis -stis.

b *aliquem*: OV. fast. 6, 83 populum -ssit ab annis (*i. ratione aetatis*) Romulus, in partes distribuitque duas. SEN. Herc. f. 721 -it . . . animos recentes dira maiestas dei. dial. 2, 15, 5 imitatoribus turbam venali fastidio -entibus. *cf.* epist. 19, 11 quos *convivas* ex turba salutantium nomenclator -erit.

c *aliquid* in *aliquid vel rarius ablat., semel* in *aliquem* (OV. met. 14, 469): CIC. inv. 1, 49 in genus quodque causae . . . ex hac copia -emus (de orat. 1, 190 PLIN. nat. 25, 22. 28, 65). VERG. Aen. 3, 446 carmina -it in numerum (*cf.* SERV. *ad l.* ordinat, disponit. auct. *ad l.* in ordinem, ut continuatio carminum fiat. PS. QVINT. decl. 4, 3 -stis sideribus in numeros). OV. met. 14, 469 quam meruit poenam solus, -ssit in omnes. MANIL. 3, 454 totum in partes ita -e tempus (SEN. nat. 2, 48, 2. 3, 29, 8 PLIN. nat. 2, 15 QVINT. inst. 11, 1, 6. PS. QVINT. decl. 4, 3 *opus immensum.* MART. CAP. 7, 749. 750). COLVM. 1, 6, 1 urbana *pars* rursus in hiberna et aestiva sic -atur. PLIN. nat. 1, 29, 42—80 privatae ex animalibus medicinae -stae in morbos. 2, 110 in quas *effigies* -ssere caelum periti. 6, 211 terraeque universae in membra caeli. 18, 202 *siderum* exortus et occasus -endi (*Barbarus*, dirigendi *codd.*) sint in suos dies. 18, 321 Vergilius etiam in numeros lunae -enda quaedam putavit. 30, 95 in (*i. secundum*) duodecim signa -ssere eam *medicinam*. QVINT. inst. 7 pr. 1 nisi illas *res* eadem dispositio in ordinem -stas atque inter se commissas devinxerit (PALLAD. 3, 21, 3 bulbuli in alios -sti ordines. FAV. EVL. p. 13, 11. RVFIN. hist. 1, 1, 4 *apostolorum successiones* in unum colligcre atque in ordinem modumque -ere. BOETH. arithm. 1, 24 p. 51, 8. NOVELL. Iust. 35, 4 confectioni legum... in ordinem...-starum. *cum mero ablat.*: AVIEN. orb. terr. 1190 bracchia Nysaei qui palmites ordine iusto -it. DRAC. laud. dei 1, 604 -sta . . . ordine cuncta suo). QVINT. inst. 10, 7, 30 *commentarii* in libros -sti (SVET. vita Verg. p. 59 POMPON. dig. 1, 2, 2, 44 PS. RVFIN. praef. in proph. p. 962[A] COD. Iust. 1, 17, 1, 5. 14 *al. adde* CHAR. gramm. I 1, 5 artem . . . a me -stam in libris quinque. RVFIN. hist. 4, 26, 14. *cum mero ablat.*: PS. AVG. quaest. test. app. 3 facta et dicta . . . quattuor voluminibus -sta. COD. Iust. 1, 17, 2, 1 con-

stitutiones XII libris -stas). QVINT. inst. 11, 3, 114 in digitos argumenta -imus (*i. digitis numerare*). TAC. Germ. 26 annum ... non in totidem -unt species. ARNOB. nat. 1, 8 prima materies quae in rerum quattuor elementa -sta est. MACR. sat. praef. 1, 3 variarum rerum disparilitas in quoddam -sta corpus. MART. CAP. 7, 750 in singula. ZACCH. 1, 37 -stam revelationem in pauca nunc repete. *cum abl.*: SIDON. epist. 9, 9, 10 legimus opus ... -stum titulis exemplisque congestum.

d *aliquem in aliquid*: SEN. benef. 6, 33, 4 *amici* in primas et secundas admissiones -untur. epist. 68, 10 -ere in litteram (*i. alphabetico ordine*) senes orbos. PLIN. nat. 32, 42 in morbos -emus aquatilia. FLOR. epit. 6, 1, 3 populus Romanus ... -stus in classes, decuriis ... distributus ... ita est ordinata res publica, ut. HIER. vir. ill. praef. ecclesiasticos scriptores in ordinem (CASSIOD. chron. II praef. p. 120, 1 consules).

e *aliquid per aliquid*: OV. epist. 10, 67 Crete centum -sta per urbes. Pont. 1, 4, 9 mea per longos siquis mala -at annos. fast. 1, 1 tempora cum causis Latium -sta per annum. 2, 77. SEN. benef. 4, 15, 2 tot varietates ciborum per totum annum -stae. epist. 84, 3 quidquid attulere disponunt ac per flavos -unt. COLVM. 3, 20, 5 ut magnus numerus per aliquot annos -atur. PLIN. nat. 1, 30, 8—53 reliquae medicinae per morbos -stae in animalibus. 20, 78 APVL. mund. 36. FIRM. err. 22, 1 per numeros -stis fletibus plangitur *simulacrum*. HIER. epist. 50, 3, 5 excerpta ... per ordinem -isti (VVLG. II Macc. 5, 3 cursus equorum per ordines -stos [διατεταγμένας]. PELAG. in Rom. 1 p. 652^D). MART. CAP. 5, 556 corpus totius orationis per haec lineamenta -stum esse. MART. BRAC. corr. 2 longus ... per divinas scripturas ordo -itur.

2 *speciatim*: a *quasi technice i. q. referre in tabulam*: CIC. Q. Rosc. 9 nomina in codicem accepti et expensi -sta habes. COD. Theod. 11, 1, 19 (*a. 384*) apocharum vel securitatum quae restituentur -sta signatio. SYMM. epist. 2, 27 (*in imag.*) ut sub actorum confectione ... tuorum ... diligentiae tuae ratio -atur.

b *i. q. ordine conficere, persequi*: CIC. ad Q. fr. 2, 12, 3 ut mea mandata -as, persequare, conficias. SEN. epist. 108, 1 prius scribam, quemadmodum tibi ista cupiditas discendi ...-enda sit, ne ipsa se impediat, nec passim carpenda sunt. AMM. 17, 8, 3 negotio plene -sto. 21, 11, 2 re -sta per secreta colloquia.

c *i. q. computare, enumerare*: OV. fast. 2, 625 cui pater est vivax, qui matris -it annos (*i. qui parentum mortem optat*). VAL. MAX. 1, 8, 5 -sta numero cadavera. SEN. epist. 48, 4 tu mihi verba distorques et syllabas -is. COD. Iust. 10, 48 (47). 12, 2 dignitatum superius -starum. *seq. interrog. indir.*: LIV. 2, 21, 4 nec quid quoque anno actum sit, in tanta vetustate non rerum modo, sed etiam auctorum -ere possis.

d *de scriptore i. q. scribendo ordinare, enarrare, exponere, demonstrare, describere, recensere, referre sim.*: VAL. MAX. 1 praef. ab (*i. ex*) illustribus electa auctoribus -ere (*Meursius*, diligere *A*, delegere *L*). COLVM. 11, 3, 15 quo quidque tempore terrae mandari plerumque conveniat per menses -amus. PLIN. nat. 25, 169 nos eam Romanis experimentis per usus -imus (28, 149 in mala singula usus. 29, 15 quem *commentarium Catonis* per genera usus sui -imus. 29, 37 reliquos usus eius). 29, 72 ut -emus (*i. demonstrabimus*). QVINT. decl. 261 p. 69, 27 *controversia* per summas -i potest. FRONTIN. aq. 77 ut erogationem ... per nomina aquarum ... et per regiones urbis -amus (*v. supra l. 16*). GELL. 9, 10, 3 in istiusmodi re -enda verbis uti. 17, 21, 1 exceptiones nostras ... cursim -ssimus. TERT. anim. 9 diligentissime -untur, ut etiam probentur. 28 decursus generis humani ... nominatim temporatimque. bapt. 15 de isto plenius iam nobis in Graeco (*i. scripto*) -stum est. adv. Marc. 3, 24 p. 419 longum est persequi et in alio opere -stum. nat. 1, 3 exquisitionem. 1, 7 suo loco. 1, 9 (*in imag.*) quot pestes, fames ... saeculum -ssit (*i. enumeravit*). 1, 11 de bello Iudaico -it *Tacitus*. *al.* orat. 22 quo *spiritu* cum omnis scriptura divina, tum et illa Genesis -sta (*i. composita*) est. pall. 3 quod Aegyptii narrant et Alexander -it. pat. 5. 13. resurr. 2 de sola carnis resurrectione. 22. VOPISC. Aurelian. 1, 6 bella charactere historico -sta. TREB. Claud. 1, 1 *Claudius* nobis ... cum cura in litteris -endus est. PS. AVR. VICT. orig. tit. Origo gentis Romanae ... -sta ex auctoribus *illis*. OPTAT. 1, 4 p. 6, 5 in scriptura -ssit *quidquid sentire potuit*. SIRIC. epist. 20 p. 1146^A quae -sta sunt in querelam. AVIEN. Arat. 714 omnia *sidera septentrionalia* ... sunt -sta mihi. AMM. 14, 7, 21 absque Mesopotamia -sta (*i. descripta*). 17, 1, 1. 22, 15, 1 quarum notitiam -ssimus. 22, 9, 6 pauca. 23, 5, 7. 23, 6, 1 situm Persidis ... curiose. 25, 4, 16 -stis bonis ad vitia veniamus. 25, 8, 5 *al. saepe*. SERV. ecl. 4, 18 rhetorice -sta laudatio. FAV. EVL. p. 21, 31 haec ... meditata lucubratione -erim. VEG. mulom. praef. 6 plene ac breviter omnia enucleata -*ere*. mil. 2, 23. 3, 22. 26. 4 prol. ex diversis auctoribus in ordinem -am. 4, 30 *al.* AMBR. patr. 2, 46 prophetiam sancti Iacob de sancti Ioseph nomine -amus. HIER. vir. ill. 13 in quo *libro* Macchabaeorum -sta martyria. epist. 20, 2, 3 ipsa Hebraea verba ponenda sunt et omnium interpretum opinio -enda (*i. exponenda*). 22, 39, 1. 36, 1, 4 utrumne epistulari brevitate sententias (AVG. civ. 6, 10) tibi velis -i aut singulorum libros confici (*seqq.* disputavit, disseruit). 52, 1, 1 ut tibi brevi volumine -am praecepta vivendi. *al.* VVLG. II par. 20, 34 quae -ssit in libros regum Israel. Dan. 5, 25 haec est ... scriptura quae -sta est. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 31 Latino ea sermone (apol. Orig. praef. 1 AVG. civ. 22, 22. PS. PHOEBAD. fid. prol. p. 32^A ea ipsa planiori sermone in hoc libello -ssi). apol. Orig. 1 p. 537^A hist. 1, 2, 27. 3, 39, 15 per ordinem ... dicta vel facta (ἀκριβῶς ἔγραψεν. PS. AVG. quaest. test. 3 p. 430). 5, 8, 3 Petri euangelium ... -ssit in libro (ἐγγράφως ἡμῖν παραδέδωκεν). PRVD. apoth. 382 i scriba, tripictis -e versiculis quae sit suffixa potestas. CLAVD. 28, 591 veterumque exempla secutus -it imperii sub iudice facta senatu (AVG. civ. 17, 1 quae per ordinem reges eorumque facta et eventa -ens. MACR. sat. 7, 1, 19 Vlixis facta fortia -endo. *cf. l. 4*). AVG. civ. 18, 1 libris ... est digestus exortus. 22, 13 me -ente. SVLP. SEV. chron. 1, 1, 5 quae de sacris voluminibus breviata -ssimus. 1, 2, 1 processu voluminis istius -emus. 1, 40, 2 *al.* MACR. sat. 1, 2, 8 iucunde prolata -staque. 5, 2, 2 tantam copiam in suo opere -ssit *Vergilius*. 5, 14, 11 historicum stilum vitet non per ordinem -endo. 6, 1, 1 -ssit quae carmini suo Vergilio inseruit. EVSEB. MED. Leo M. epist. 97, 2 *epistulam* fidei assertione plene -stam ... transtulerat. COD. Theod. 12, 6, 14 (*a. 367*) ratio semper evidens scientiae tuae -sta (*i. exposita*) referatur. 11, 22, 4 (*a. 409*). CASSIAN. inst. praef. 3 *instituta monachorum* quamvis imperito -am stilo. 5 *libros* Graeca lingua -stos. *al.* MAX. TAVR. hom. 45 totus ... hic psalmus -stus est (*i. scriptus*) ex persona domini salvatoris. POMER. 3, 34, 1. BOETH. arithm. 1, 12 p. 28 superius -stae descriptionis haec ratio est (2, 1 p. 77 superioris libri disputatione -stum est. *sim.* in Porph. comm. sec. 2, 3 p. 177, 18 mus. 1, 34. 4, 1. 5, 7). in Porph. comm. sec. 4, 10 p. 294, 8 sententiae vim -ssimus (*i. exprimere*). *al.* ENNOD. epist. 1, 8 p. 17, 17 conceptum suum in ordinem -endo (*i. conscribendo*). 3, 2 p. 72, 10 secretum pectoris ... in lucem -at *elocutio*. 3, 2 p. 73, 6 relatio funeris -sta per litteras. *al.* CASSIOD. in psalm. praef. 12^A quemadmodum sit expositio -sta psalmorum. MART. BRAC. ira praef. ut de passibilitate irae ... tibi aliqua libello -rem. ISID. vir. ill. 9 in secundo ... libro -ens quid haereticum demonstret. VIRG. gramm. epist. 6 p. 49, 16 epist. 5 p. 161, 10.

e *i. q. secum considerare, animo revolvere*: STAT. Theb. 2, 316 quos ipse notaret ingemuisse sibi per noctem ...-it *Polynices*. AMM. 14, 6, 14 -sto plene consilio (15, 4, 1. 24, 7, 1. 26, 8, 1 -sto mature consilio. *cf.* FVLG. Virg. cont. p. 98, 17 quia non habent iuvenes -sta liquidaque consilia). *seq. acc. c. inf.*: TERT. patient. 1 cum recordor et in meae imbecillitatis contemplatione -o bonam fidei valetudinem ... provenire.

fere i. q. constituere, mandare, iubere: AMM. 15, 5, 22 post haec ita -sta (23, 3, 4. 26, 5, 3). VVLG. Ios 8, 32 quod ille -erat coram filiis Israel (*i. praescripsit, nisi ad II B 2 d referre malis*). *fort. huc pertinet* NOVATIAN. Cypr. epist. 30, 3 cum totum fidei sacramentum in confessione Christi nominis intellegatur -stum.

part. perf. pass. pro adi. **digestus**, -a, -um. *comp. l. 47; superl. l. 52. 53. 54.* 1 *t. t. medic. de eo qui bene digessit* (*cf. p. 1116, 45 sqq.*): SCHOL. Hor. sat. 1, 10, 33 tunc (*sc. media nocte*) -ior animus vera somniat (*cf.* PORPH. *ad l.* mens a potu et a cibo purior est). CHIRON 503 -us ad potionem veniat (*cf.* 358 calidum hordeum nimis edidisse et non -um esse, *i. digessisse*). MARCELL. med. 1, 106 danda omnibus ieiunis et bene -is (16, 53. 20, 144. 22, 17. 22. 31. 26, 94. 95. 28, 54 ieiuno et -issimo bibendam dabis. 29, 8). 16, 3. 22, 24 illo triduo purissimus et -issimus sit. 22, 26 -issimus cibos sumat. 28, 34 -issimi ... hoc remedium accipere debebunt. 28, 35 ita ut sit -issimus. 30, 68. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 85 perfectum -um (*sc. aegrotum*) indicabimus. 3, 6, 85. BENED. reg. 8 ut iam -i surgant. *subst. n.* **dīgestum**, -ī, *plerumque plur. i. q. collectum, compositum*, GLOSS. -um διάλογος. διάστρωμα. διατύπωσις. 1 *t. t. iurid. de pandectis, cf.* COD. Iust. 1, 17, 2, 1 nomenque libris imposuimus -orum seu pandectarum, quia omnes disputationes et decisiones in se habent legitimas et quod undique fuit collectum, hoc in sinus suos receperunt. 1, 17, 1, 12 nostram ... consummationem ... -orum vel pandectarum nomen habere sancimus. GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357^A δεγέστων. φανερῶν διατυπωμάτων. VLP. dig. 2, 4, 10, 1. 2, 8, 7. 2, 14, 7, 16. 3, 3, 35, 3 *al.* PAVL. dig. 3, 5, 21 (21) INST. Iust. praef. 4. 3, 12, 1. 4, 6, 5. *persaepe in titulis vel subscriptionibus librorum* ICTorum *velut Iuliani, Alfeni* (GELL. 7, 5, 1), *Marcelli*.

2 *latiore quodam sensu i. q. liber quilibet*: TERT. bapt. 1 non erit otiosum -um istud (*de ipsius libro*). apol. 47 in sanctis -is. nat. 2, 1. adv. Marc. 4, 3 p. 428 inde sunt nostra -a. 4, 5 p. 431 Lucae -um (*i. euangelium*) Paulo ascribere solent. *cf.* VEG. mulom. tit. -orum artis mulomedicinae libri. 3 *i. q. res collecta et ordinata*: AVIEN. Arat. 25 parens rerum fluitantia fixit, hic dispersa locis statuit primordia iustis, hic -orum speciem dedit (*sc. primordiis*). 4 *i. q. per compendium, breviter*: SEDVL. op. pasch. 1, 28 per -a quaedam veteris testamenti miracula rettulimus (carm. pasch. 1, 291. 294).

deriv.: digeries, digestatio, digestibilis, digestilis, digestim, digestio, digestor(ius), 2. digestus.

dīgestātio, -ōnis *f. a* *digestare, *cf.* digerere, digestus. PLIN. VAL. 1, 18 post -em (*i. dissolutionem medicamenti oculis prius impositi*) lac mulieris quae puerum nutrit superinfundes.

*dīgestibilis, -e *a* digerere, digestus. *compar. l. 83.* 1 *sensu activo i. q. concoctionem adiuvans*: PHILVM. med. 2 p. 40 alica enim plus nutrit ab omni frumento et omnibus -ior est. APIC. 1, 35 oxygarum. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 88 sucum parvum ..., -em. ORIBAS.

eup. 2,1 A 19 -ior autem est amomus. 23 *anethus* diaforeticus et -is. 35 *astafis* -is est mediocriter. B 7 butyrus -is est virtute. *saepe.* 2 *sensu passivo i. quod facile concoqui potest*: PHILVM. med. 3 p. 64 cibi . . . styptici et bene satis sunt -es et euanadoti (4 p. 72 -os . . . enchymos et -es et substypticos. THEOD. PRISC. eup. faen. 95 log. 98. 109. CAEL. AVR. acut. 1, 10, 73 simplicem, -em. 3, 17, 152. chron. 1, 4, 159 levis, parvus, -is. 3, 4, 64. 3, 5, 70. 3, 6, 84. 4, 3, 38. 70 *saepe*). THEOD. PRISC. log. 48 ciborum humanior ordinatio, simplex attamen et -is ordinanda erit. CASS. FEL. 55 piscibus. ORIBAS. syn. 4,16 omne genus avium bipedum a quadrupedum -iora sunt.

dīgestilis, -e *a* digerere. CASSIOD. hist. 6, 32 fimum non per meatus -es (*i. per quos digestio fieri solet*) emittebat.

dīgestim *adv. a* digerere. *i. q. ordinate, disposite*: PRVD. perist. 2, 129 dum tota -m mihi Christi supellex scribitur.

×dīgestio, -ōnis *f. a* digerere. *legitur inde a* CIC.

I *i. q. actus* **separandi**, *dissolvendi, dividendi*: A *proprie: t. t. medicorum, cf.* MACR. sat. 7, 4, 12 ita fit, ut -um sequentium ordo turbetur. 7, 4, 13 neque enim cibi quem sumimus una -o est, sed ut corpus nutriat, quattuor patitur -es *eqs.* ORIBAS. syn. 5, 15 tres sunt digesciones (*sic*) in corpore: prima in ventre, secunda in epate, tertia vero per omnes venas discurrens singula nutrinntur membra. 1 *i. q. distributio ciborum per corpus*: CELS. 1 pr. p. 7, 6 sive concoctio sit illa, sive tantum -o. 2, 14 impletur non ipsa frictione, sed eo cibo qui postea usque ad cutem -e quadam relaxatam penetrat (= ORIBAS. syn. 1, 4). ORIBAS. syn. 1, 5 per absconsos . . . meatos potest fieri aliqua -o corporis. 1, 16. 25. 2 *i. q. concoctio*: QVINT. inst. 11, 3, 19 facilis ciborum -o (HIER. epist. 65, 5, 1. AVG. c. Faust. 6, 8 per attritiones et -es ciborum fugere inde vitam. THEOD. PRISC. log. 105. MACR. sat. 7, 4, 13 cibi quattuor patiuntur -es. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 14 p. 366 -es escarum. ORIBAS. syn. 1, 2 *al.*). TERT. anim. 43 sudor -is aestuantis est index. SER. SAMM. 300 tit. SOL. 27, 13 si -o non est insecuta. CAPITOL. Ver. 4, 10 -is facillimae *fuit.* OPTAT. 1, 12 p. 14, 12 (*in imag.*) corruptela malae -is . . . vomuerunt. PALLAD. 11, 14, 1 -i accomodatum. CHIRON 208. VEG. mulom. 2, 108, 2 -o et sanitas consequetur. PS. AMBR. act. Seb. 4, 13 (*in imag.*) ista refectio non potest in -em prorumpere. RVFIN. hist. 3, 6, 8 naturales . . . -um meatus. AVG. c. Iul. 5, 8, 33 in nostro corpore loca -is. SORAN. p. 33, 4 -em perferre. p. 33, 11 quae difficillimae -is sunt. PS. SORAN. quaest. med. 60 quid est pepsis? -o (CASS. FEL. 55). MARCELL. med. 20, 87 ad -em parandam (20, 90). 20, 126 -em . . . praestat (MART. CAP. 5, 541 -em facilem praestat). 22, 22 *saepe.* VINDIC. med. 4. 42 -*em* fervore fieri. THEOD. PRISC. eup. faen. 84 quae *loca* solemni -e sunt impedita. log. 12. 95 *saepe.* CAEL. AVR. acut. 2, 18, 106 corruptae -is causa. 2, 19, 120. chron. 3, 8, 148 ob -em faciendam (ANTHIM. pr. p. 7, 10 bonam -em corporis faciunt *cibi*). *saepe.* DRAC. laud. dei 1, 485 qua *parte corporis* ventris erat -o, turpis habetur. EVSTATH. Bas. hex. 3, 10 p. 902[A] (*in imag.*) post -em salubrem. CASSIOD. in psalm. 118, 171 -o quaedam stomachi nostri claustra dirumpens. ORIBAS. syn. 4, 1 quae gravant -em. 3 *i. q. dissolutio, purgatio, solutio alvi*: AVG. serm. ed. Mai 74, 1 (*in imag.*) mendicitas vorago est omnium criminum vel -o vitiorum. THEOD. PRISC. eup. faen. 24 quibus per saniem -em volumus procurari (*i. de tumore parotidis solvendo*). *saepe sim. apud eundem, cx. gr.*: 67. 68. 90 log. 18. 21. 27. 38. 49. ARNOB. in psalm. 77 p. 457[A] (*in imag.*) quidquid aeternitatem in potando et in manducando praestat, angelicum est, non habens putentes atque stercoreas -es. RVFIN. Orig. in gen. 2, 1 p. 163[A] -um constitui loca (*sc. ad alvum exonerandam*) *in arca* (GREG. TVR. Mart. 3, 59 secreta -um loca puer expetit). ZACCH. 1, 24 p. 1029[D] quaelibet ergo exesis corporibus piscium bestiarum alitumque -o aut aquis misceatur aut terris. CASSIOD. var. 8, 30, 1 cloacarum opportuna -o (*i. defluvium*). anim. 9 p. 1295[C] uni gutturi duae serviunt -es. ORIBAS. syn. 6, 1 -o aegritudinis non fit (6, 10). 6, 11 signo -is. *saepe. huc traxerim in imag.*: THEOD. MOPS. in I Coloss. 2, 22 quorum finis, inquit, corruptela est et -o.

B *translate*: *t. t. rhetoricorum i. q.* μερισμός: CIC. de orat. 3, 205 -o, interpellatio, contentio, reticentia, commendatio (= QVINT. inst. 9, 1, 31). QVINT. inst. 9, 2, 2 -o, distributio. *fort. huc pertinet* GLOSS. -o διατύπωσις.

II *i. q. actus* **ordinandi**, *dispositio, ordinatio, distributio*: *nonnisi translate*: VELL. 2, 53, 4 facilis . . . annorum -o (*i. computatio*). PLIN. nat. 1, 6, 39 -o terrarum in parallelos et umbras pares. 1, 9, 14 -o aquatilium per species. 1, 9, 36 -o piscium in figuras corporis. 1, 10, 13. 1, 17, 30 *al.* 3, 46 interiore exin parte -em in litteras . . . secuturos. 18, 216 circulorum. RVF. FEST. 12, 1 consequenti locorum servata -e. AMBR. spir. sanct. 2 prol. 12 totius lectionis -o reservanda est. HIER. adv. Rufin. 1, 11 Eusebium laudavi in -e temporum (*i. Chronicon*). epist. 106, 2 in opere Psalterii iuxta -em schedulae vestrae. AVG. gen. ad litt. imperf. p. 463 dierum -o secundum consuetudinem humanae fragilitatis ordinata est. p. 464 -o et ordinatio singularum quarumque rerum formatarum . . . mundus vocetur. PALLAD. hist. mon. 1 pr. p. 249 grata -o sensuum atque verborum. COD. Iust. de cod. confirm. 2 *cum* moderataque -e (*i. selectione*).

dīgestor, -ōris *m. a* digerere. *i. q. ordinator*: CHALC. comm. 295 exornatam silvam (*i.* ὕλην) . . . a -e deo esse generatam.

×dīgestōrius, -a, -um *a* digerere. 1 *i. q. ad digestionem pertinens*: VINDIC. med. 27 -as vias corporis (32 rationabiles vias *corporis* id est -as *per quas nutrimentum in corpus transit*). 2 *quod concoctionem adiuvat, plerumque subst. neutr. vice*: MARCELL. med. 20, 72 -um mirum experieris. 20, 74 embamma -um optimum (PLIN. VAL. 2, 8). 30, 51 -um mirificum est. ORIBAS. eup. 2, 1 M 7 *melilotum* habet in se aliquid -um. P 6 proiectivam virtutem et -am et diaphoreticam habit. *al.*

dīgestum, -ī *n. v. sub* digero.

1. dīgestus, -a, -um *v. sub* digero.

2. dīgestus, -ūs *m. a* digerere. *i. q. dispensatio*: STAT. silv. 3, 3, 87 creditur uni sanctarum -us opum. *i. q. concoctio*: TERT. anim. 10 visu sine oculis et esu sine denticulis et -u sine alveis. CARM. de Iona 103 inter semesas classes resolutaque putri corpora -u, sua iam iam funera discens. *Gudeman.*

digita, -ae *f.? v.* digitus *infra l. 70.* [NOT. Tir. 100, 52 -a, *Schmitz corr.* diaeta.]

digitābulum, -ī *n.* [*a* digitus. *Th.*]. GLOSS. digitum. *cf. l. 30. i. q. digitale*: VARRO rust. 1, 55, 1 quae *olea* manu stricta, melior ea quae digitis nudis [laudabilior *l*], quam illa quae cum -is.

digitālis, -e *a* digitus. *i. q. spatium digiti habens*: VITR. 7, 1, 7 excisos canaliculos -es (PALLAD. 6, 11, 2). 10, 5 foramen semidigitale, -e, sesquidigitale. PLIN. nat. 9, 128 lingua purpurae longitudine -i. 14, 40 dactylides -i gracilitate. 20, 13 cucurbita . . . -i crassitudine (22, 47. 48. 24, 91 herba . . . crassitudine -is. 25, 170. 26, 62. 27, 105. EPIST. Alex. p. 192, 21 laminarum -ium crassitudine). 24, 29 cauliculo -i. 25, 158 siccantur . . . -bus frustis. 27, 139 -i latitudine et longitudine. CET. FAV. 29 p. 310, 25 -i rotunditate. ISID. orig. 17, 9, 52 radice robore -i et longa. *subst. n.* **digitāle**, -is. GLOSS. -e δακτυλήθρα ἢ βάσανος. -e *et* digitabulum δακτυλήθρα. -ium musculorum, fingirdoccana (*anglosax.*). NOT. Tir. 78, 58. [*it.* ditale, *francog.* dé, *hisp.* dedal. *M.-L.*]

digitātus, -a, -um [*a* digitus. *Th.*]. *i. q. digitis praeditus*: PLIN. nat. 11, 256 avium aliae -ae, aliae palmipedes, aliae inter utrumque divisis digitis adiecta latitudine. *cf.* digito.

digitellus, -ī *m.*, **digitellum**, -ī *n.* [*a* digitus *ductum esse videtur. Th.*]. *scribitur etiam* -ill-. *nomen herbae*: COLVM. 12, 7, 1 -i *cauliculum.* 12, 7, 5 -um compluribus diebus sub tecto siccari. PLIN. nat. 1, 25, 102 -us. 18, 159 herbae, quae appellatur aizoum . . ., latine vero sedum aut -illum. 25, 160. 26, 163. *cf.* DIOSC. 4, 88 W.

δακτυλοδεικτῶ **digito** GLOSS. *i. q. digito demonstro, a* digitus. *cf.* digitatus.

digitulus, -ī *m. a* digitus *deminutive.* [*dub. v. l. 73.*] 1 *manus*: VARRO Men. 371 laculla in mento impressa Amoris -o. SEN. epist. 66, 53 optem . . . ut muliercula . . . -os meos ducat. IVL. VICT. rhet. 26 p. 447, 23 *vinum* -o diducere in lineas (*cf. p. 1124, 34*). DON. Ter. Phorm. 315 aurem minimo inscalpens -o. HIER. epist. 14, 5, 3 duobus -is tura comprehensa. 125, 18 duobus -is concrepat (*cf. p. 1124, 23*) hoc signo ad audiendum discipulos provocans. RVFIN. hist. mon. 29 p. 454[B] *v. p. 1128, 11.* *proverbialiter* (*cf. Otto, Sprichwörter p. 115*): PLAVT. Poen. 566 vix . . . ita pauxilla est, *rem* -is primoribus *tenetis* (HIER. c. Ioh. 26. *cf.* PLAVT. Bacch. 675 -is duobus sumebas primoribus). Rud. 720 tange utramvis -o minimo modo (HIER. epist. 82, 10. *cf.* AMBR. vid. 11, 70 cum ipsi ea *onera castitatis* attingere -is non queant). TER. Eun. 284 uno -o fores aperis (CIC. Scaur. 10 collum -is duobus oblideret. HIER. c. Lucif. 13 uno ut aiunt -o repellam. in Is. 40, 12 p. 487 quasi tribus -is [VVLG. digitis] et staterae parvo momento). 2 *pedum*: TVRPIL. com. 31 sandalio innixa -is (*Bothe*, digitis *vel* dicigitis *trad.*) primoribus (*v. p. 1129, 25 sqq.*). *avis*: APVL. flor. 12 p. 44 *psittaci* in pedibus ut hominis quini -i numerantur.

digitum, -ī *n. v. l. 18 et 71 sq.*

×digitus, -ī *m.* [*formatione parum perspicua. fortasse mutatum est pro* *dic-idus, *cf. c.* dic-is, dicere (*q. v.*). *sunt qui conferant c. theod.* zēha *anglosax.* tā '*digitus pedis*', *alii c. got.* taikns '*signum*', taiknjan *anglosax.* tǣcan '*ostendere*', *alii c. gr.* δάκτυλος. *Th.*]. ISID. orig. 11, 1, 70 -i nuncupati vel quod decem sunt, vel quia decenter iuncti existunt. *gen. plur.* -um: VARRO frg. Char. gramm. I 126, 25 VITR. 7, 1, 6. *contracta forma* dictus *traditur* VARRO Men. 408. [*sic etiam* CATVLL. 66, 73 dictis *interpretabatur L. Müller ad Lucil. p. 240.*] *?* digita *f.*: ITIN. Anton. Plac. rec. A 35 per -as (*G*, -os *R Br*). *cf.* 22 *nom. plur.* -as (*G*, -i *R Br*). *neutr. acc. plur.*: ITIN. Anton. Plac. rec. A 23 -a longa (*Geyer*, -i longi *R*, -as longa *G*). *dat. plur. ?*-ibus: VARRO Men. 42 (*pleriq. codd. Noni p. 427*, -i(s) *H P E*, digitulis *Oehler*). dicitus (*improbatur a* PROB. app. gramm. IV 198, 10): TAB. devot. Audollent 135 A 2 (135 B 5. 190, 10) -os. CORP. X 4483, 4 -i. *cf.* TAB. devot. Audollent 190, 13 ticidos. *notatur*: digit(os): CATO agr. 18, 1 CORP. XIV 3676, 12. GLOSS. δάκτυλος. -i δάκτυλοι (MART. CAP. 9, 984. EXPLAN. in Don. gramm. IV 523, 7 a -i positione dictus est dactylus. *cf.* PLIN. nat. 33, 10 Graeci *anulum* [*sc.* δακτύλιον] a -is appellavere). *legitur passim per totam latinitatem. singularis collectivus paucis locis ut* NAEV. com. 79. *manuum pedumve* -i *aperte nominantur*: -i manuales: CASSIOD. var. 1, 10, 4. in manibus: PLIN. nat. 11, 244. utriusque manus: AMM. 29, 2, 28. sinistrae manus: VAL. MAX. 6, 3, 3 CELS. 7, 26, 2 p. 309 *al.* PETRON. 32. dextrae manus: CELS.

7,20 PLIN. nat. 28,57 SVET. Aug. 80 VVLG. lev. 14,27 (*adde*: 14,16 dextrum). manuum et pedum: VITR. 3,1,3 PLIN. nat. 28,229 PHYSIOGN. 60 (unguibus ac -is). 92. in manibus et pedibus: CELS. 3,25 PLIN. nat. 26,7 (PLIN. med. 1,19) VLP. dig. 21,1,10,2 VVLG. II reg. 21,20 *saepe*. pedum: *v. p. 1129, 10. 12. 40. 64 al.* in pedibus: *v. p. 1129, 69.* in plantis: *v. p. 1129, 20.* [*loci dubii vel corrupti* (*v. p. 1122,73*): LVCIL. 991 euplocamo -is, discerniculumque capillo. CELS. 5,18,28 TERT. adv. Marc. 4,27 p. 513,21.] *v. etiam supra p. 3,35 et nom. propr.* Digitus. [*val.* deget, *it.* dito, *francog.* doigt, *hisp.* dedo. *M.-L.*]

I *proprie animantium*: A *manuum*: 1 *generatim*: VITR. 1,2,4 uti in hominis corpore e cubito pede palmo -o ceterisque particulis symmetros est eurythmiae qualitas, sic est in operum perfectionibus. CELS. 8,1 p. 327 quinque ossa ad -os tendentia palmam explent. a quibus ipsi -i oriuntur; qui ex ossibus ternis constant *eqs.* PLIN. nat. 11,244 hominis -i ternos articulos habent, pollex binos, [et *om. M*] -is adversus universis flectitur. QVINT. inst. 7,10,7 pars hominis est manus, eius -i, illorum quoque articuli. LACT. opif. 10,22 *manus* artifex, ut si quid tenendum sit apte possit insidere, in -os terminavit. in quibus difficile est expedire utrumne species an utilitas maior sit *eqs.* PLAVT. Most. 1118 *reliquisti filium* cum pedibus, manibus, cum -is, auribus, oculis, labris. PROP. 2,12,23 caput et -os et lumina...canat. OV. met. 1,500 laudat -osque manusque bracchiaque et . . . lacertos. 4,559 duratos subito -os in crine videres. 5,432 liquescunt . . . crines -ique et crura pedesque. 10,494 in magnos bracchia ramos *mutantur*, in parvos -i. 10,699 -i curvantur in ungues (APVL. met. 3,24 in . . . ungulas). 11,79 ubi sint -i. Pont. 4,13,34 venit et ad -os ultima charta meos (*sc. in volumine explicando*). PAVL. FEST. p. 7 allus pollex scandens proximum -um. CELS. 2,3 p. 32 si *praecordia* . . . -is cedunt (4,2 p. 123). PLIN. nat. 20,172 -is tactu eius (*sc. cunilae*) cohaerescentibus (*sc. glutinatis*). 27,4 hinc illa atrox peroratio eius (*M. Caelii oratoris*) in -um. MART. 6,23,2 non est mentula, quod -us. SVET. Dom. 19 sagittas tanta arte direxit, ut omnes per intervalla -orum innocue evaderent (OPTAT. 2,5 p. 42,14 -*os* intervallis . . . esse distinctos. *cf.* PS. AVR. VICT. epit. 11,5 inter patentes -os). APVL. met. 10,29 privatus humana manu, privatus -is. LACT. opif. 10,23 forma unguium . . . -orum fastigia comprehendens atque firmans (*cf. p. 1127, 47sqq. et* VVLG. Luc. 12,24 extremum -i [ἄκρον δακτύλου]. CAEL. AVR. chron. 2,14,198 summitates [*cf. p. 1126, 66*]. CASS. FEL. 40 -orum capita robusta efficiuntur cum obuncatione unguium). TERT. idol. 9 non potest regna caelorum sperare cuius -us aut radius abutitur caelo. ITALA Is. 59,3 (Cypr. testim. 2,4) -i vestri in peccatis (VVLG. iniquitate *polluti sunt*). OPTAT. 5,1 p. 120,1 *non* de -o voluit aliquid tolli *deus*. VVLG. cant. 5,5 -i mei pleni myrrha. prov. 31,19 -i eius apprehenderunt fusum. AVG. civ. 11,10 quia -us minor est quam tota manus *eqs.* 22,30 *non* vult oculus esse qui est -us. in psalm. 143,3 in -is agnoscimus divisionem operationis et tamen radicem unitatis. MACR. sat. 7,13,8 -i nervis. MART. CAP. 9,968 ex -is venarum exploramus indicia. SIDON. epist. 1,2,5 chordae laqueum vagantis -o superlabente prosequitur *venator*. CORP. X 4483,4 (*Capuae*) diciti adiuvabunt prurigin⟨em⟩. TAB. devot. Audollent 135 A 2 oculos manus dicitos...defico in as tabelas (190,10 [*cf.* TAB. devot. Fox Americ. journ. of phil. 33,1 (1912) suppl. p. 28 *al.*]). *de numero -orum abundante*: CIC. nat. deor. 1,99 quam molestum est uno -o plus habere! quid ita? quia nec specie[m] nec usu[m] alium quinque desiderant. tuus autem deus non -o uno redundat, sed capite collo cervicibus. VLP. dig. 21,1,10,2 si quis plures -os habeat sive in manibus sive in pedibus *eqs.* PLIN. nat. 11,244 -i quibusdam in manibus seni (VVLG. II reg. 21,20. I par. 20,6 senos habens -os). 11,272 membra...inutilia sunt sicut sextus homini semper -us. AVG. civ. 16,8 pluribus quam quinis -is in manibus et pedibus nasci homines novimus . . . desipiat, ut existimet in numero humanorum -orum errasse creatorem. *in signis, statuis sim.*: SEN. nat. 1,16,2 specula . . . imagines longe maiores reddentia, in quibus -us bracchii mensuram et crassitudinem excederet. PLIN. nat. 34,33 -is ita figuratis. 34,41 maiores sunt -i quam pleraeque statuae. 34,83. 88. 35,92 -i eminere videntur. 36,24 symplegma nobile -is corpori verius quam marmori impressis. APVL. flor. 15 p. 53 laeva distantibus -is nervos molitur. ITIN. Anton. Plac. rec. A 22 manus ambas domini apparent et -i et palmae in ipsa petra (*sc. columna flagellationis*). 23 manum formosam -a longa imago designat. CORP. II 3386 *Isidis statuae*. *nota*: PLIN. nat. 11,246 in manibus *simiarum* ungues, -os longioremque medium.

2 *speciatim*: a *opera quae digitis fiunt* (*cf.* SERV. ecl. 6,3 -i Minervae *consecrati sunt*): *simulacra formantium*: PLIN. epist. 7,9,11 v. 2 *cera* sequatur si doctos -os. LACT. inst. 2,1,19 homines . . . timent opera -orum suorum (2,2,21 mortalium -orum figmenta). 5,13,21. VVLG. Is. 2,8 opus manuum . . ., quod fecerunt -i eorum. 17,8. RVFIN. hist. mon. 31 p. 457^C -is...corporis (*opp.* cognitione mentis). *cithara, tibiis ludentium* (*cf.* CIC. nat. deor. 2,150 ad nervorum eliciendos sonos ac tibiarum apta manus est admotione -orum): COM. pall. inc. 62 viden ut cinaedus orbem -o tympanizat? CATVLL. 63,10 quatiensque terga taurei teneris cava -is. VERG. Aen. 6,647 *citharam* pulsat (*opp.* pectine eburno. *cf.* LAVS Pis. 166). LYGD. 4,41 postquam fuerant -i cum voce locuti (SEN. dial. 10,12,4 sonant). OV. epist. 3,118 increpuisse lyram (= am. 2,11,32). met. 5,117 (*v. p. 1126, 23*). STAT. Theb. 10,310. silv. 5,3,15 nil dulce sonantes nec -is nec voce deae. 5,5,32 -is errantibus amens scindo chelyn. Ach. 1,574. CLAVD. 17, 317 *al.* LVCR. 4,585 (= 5,1385) tibia...-is pulsata. OV. fast. 6,705 modo dimittit -is, modo concipit auras. BOETH. arithm. 2,50 p. 160,11 alios operientes, alios -os concludentes. *stamina ducentium*: CATVLL. 64,313 fila supinis formabat -is. OV. epist. 14,66. 18,197 stamina de -is cecidere...remissis (*cf.* met. 4,229). met. 6,20. 57. 14,265. APVL. mund. 38 quod torquetur in -is...quod nondum ex colo tractum est subactumque cura -orum. CLAVD. 8,593. *scribentium*: CIC. Q. Rosc. 1 egone...-os meos impellere potui, ut falsum perscriberent nomen? OV. am. 1,11,23 -os...graphio lassare. epist. 1,62 -is charta notata meis. 20,27 fatigat *littera -os*. trist. 3,3,2 epistula . . . alterius -is scripta. Pont. 4,2,24. VVLG. Dan. 5,5 -i quasi manus hominis scribentis (SVLP. SEV. chron. 2,6,3). Ioh. 8,6. EXPLAN. in Don. gramm. IV 519,16 articulis, id est -is qui scribunt. CASSIOD. inst. 30 p. 1144^D -is linguas aperire (*sc. scribendo*). p. 1145^A tribus -is.

b *de gestibus digitis expressis* (*cf.* AVG. civ. 14,24 movemus ad nutum...manus et pedes et -os): *de notis digitorum* (ISID. orig. 1,25,1 *cf. Sittl, Gebärden p. 211sqq.*): NAEV. com. 79 signat -o litteras (PROP. 3,8,26 scripta silenda notas. OV. am. 2,5,18 nec in -is littera nulla fuit. epist. 16,81 -is...notavi signa. fast. 5,433). PLAVT. Mil. 206 concrepuit -is (*Otto, Sprichwörter p. 89.* CIC. off. 3,75. PETRON. 27 -os concrepuit. MART. 3,82,15 -i crepantis signa [*cf.* 14,119,1 crepitu -orum]. HIER. epist. 57,3,3 adducto supercilio et concrepantibus -is. *cf.* CIC. off. 3,75 -orum percussione heres posset scriptus esse [AMBR. off. 3,11,70]. 3,78. TIB. 1,2,32 vocet ad -i me taciturna sonum. VEL. gramm. VII 47,17). CIC. de orat. 2,188 tanta vis animi . . . voltu, gestu, -o denique isto tuo significari solet (SEN. contr. 7,5,14 -um multa significantem). ac. 2,145 cum *Zeno* extensis -is adversam manum ostenderat, 'visum', inquiebat, 'huius modi est'; dein cum paulum -os contraxerat, 'assensus huius modi'. tum cum plane compresserat, pugnumque fecerat, comprensionem illam esse dicebat *eqs.* TIB. 1,6,19 -oque liquorem ne trahat. OV. am. 1,4,20 verba leges -is. ars 1,137 -is, per quos arcana loquaris (trist. 2,453 -is saepe est nutuque locutus. VVLG. prov. 6,13). PLIN. epist. 7,27,9 innuebatque -o similis vocanti. TERT. adv. Hermog. 27 p. 155,7 capitis nutu -i (*sc. nutui*) accommodato. *praesertim silentium iubentium*: VARRO ling. 5,57 Harpocrates -o significat, ut taceam. OV. met. 9,692. IVV. 1,160 -o compesce labellum (HIER. epist. 27,2,1 os . . . comprimere. AVG. civ. 18,5 CORIPP. Iust. 1,122). APVL. met. 1,8 -um a pollice proximum ori suo admovens (MACR. sat. 3,9,4. MART. CAP. 1,90 -o salutari). VVLG. iud. 18,19 pone -um super os tuum (Iob 21,5. 29,9. CORIPP. Ioh. 4,338 linguis imposuere). GREG. M. moral. 15,43 quia -is quaeque discernimus, . . . per -um discretio designatur. *digito demonstrantur homines (al.) honoris et exprobrationis causa*: PLAVT. Pseud. 1144 in hunc intende -um: hic leno est (CIC. de orat. 1,203 ad fontes [*in imag.*]. AVG. fid. et symb. 10,23 in eam *significationem* velut -us intenditur. *cf.* OV. ars 2,629 *puellas* -is ostendere possis. met. 8,575 *locum*. PAVL. dig. 12,1,6 proprio nomine res appelletur an -o ostendatur an vocabulis quibusdam demonstretur. AVG. c. Faust. 11,3 OROS. hist. 7,43,17. *nota*: apol. 1,2 lupos ostentare ad -um cogor). CIC. de orat. 2,266 demonstravi -o pictum Gallum (rep. 6,26 figura, quae -o demonstrari potest. LVCR. 5,1032 ut -o quae sint praesentia monstre⟨n⟩t. NEP. Dat. 11,5 *locum*. HOR. sat. 2,8,26 *cibos* indice monstraret -o. carm. 4,3,22 monstror -o praetereuntium [*honoris causa. cf.* PERS. 1,28 pulchrum est -o monstrari]. MART. 9,97,4 in turba. TAC. dial. 7. SVET. Aug. 45 spectatorem. APVL. met. 2,30. 8,21. 9,7 HIER. epist. 22,27,3. BOETH. in Porph. comm. sec. 3,10 p. 234,7 -o tactuve. *in imag.*: ORAT. imp. Claud. [Corp. XIII 1668] 2,27. SEN. epist. 71,4 summum bonum...-o ut ita dicam demonstrandum est. MACR. somn. 1,7,8 Italiam). OV. am. 3,1,19 saepe aliquis vatem designat euntem (3,6,77). SEN. contr. 7,5 procuratorem -o denotavit (contr. exc. 7,5 monstravit. APVL. met. 2,30 directis -is et detortis nutibus praesentium denotor. *cf.* SEN. Tro. 1052 longe -o notabit. MART. 6,82,3 cum vultu -oque subnotasset *me*. HIER. epist. 27,2,2 cunctorum -is notor. *sim.* APVL. met. 11,16 -is hominum nutibusque notabilis). *adde de tangendo*: HIL. trin. 6,23 hunc . . . tamquam -o indice . . . contingo. BOETH. in Porph. comm. sec. 2,6 p. 191,11. 16. *digito medio flagitii causa*: PRIAP. 56,2 impudicum ostendis -um mihi (MART. 6,70,5). MART. 2,28,2 -um porrigito medium. *usus obscaenus*: OV. ars 2,707 invenient -i, quod agant. MART. 1,92,2 queritur...Cestos . . . tangi se -o. *al.* IVV. 6,197 -os habet. *de digitis oratorum* (*fusius*: QVINT. inst. 11,3,92sqq.): CIC. de orat. 3,220 -is subsequens verba non exprimens. orat. 59 nullae argutiae -orum, non ad numerum articulus cadens. *cf.* PETRON. 127 -is gubernantibus vocem. QVINT. inst. 11,3,80 nares . . . -o inquietare. 11,3,84 explicantibus se . . . -is. 11,3,95 contractioribus ultimis -is (*cf.* 11,3,98. APVL. met. 2,21 ad instar oratorum conformat articulum duobusque infimis conclusis -is ceteros eminus porrigit). SVET. Iul. 33 in alloquendo exhortandoque saepius -um laevae manus ostentans. Tib. 68. *praesertim in partitione*: CIC. div. in Caec. 45 in -is suis singulas partes causae constituere. part. 26 -is peccata dimetientem sua. QVINT. inst. 4,5,24 Hortensius cuius tamen divisionem in -os diductam nonnumquam Cicero

leviter eludit (11, 1, 53 argumenta. 11, 3, 154 digerimus. HIER. epist. 50, 2, 2 partiri). *cf.* PS. QVINT. decl. 12, 12 *non* impetus irae meae in -os descendit. *de digitis ictum pulsantium*: HOR. ars 274 legitimumque sonum -is callemus et aure (PORPH. *ad l.* metra -is ob aures ferimus probantes an consonent). QVINT. inst. 9, 4, 51 tempora etiam animo metiuntur et pedum et -orum ictu. 9, 4, 55 oratio non descendet ad crepitum -orum. *in adoratione* (LACT. inst. 4, 3, 9 ritus ... in manu et in -is est. 5, 19, 29): PLIN. nat. 11, 251 post aurem ... dexteram ... referimus tactum ore proximum a minimo -um, veniam sermonis a diis ibi recondentes. APVL. met. 4, 28 admoventes oribus suis dexteram primore -o in erectum pollicem residente.

c *in computatione* (*Sittl, l. c. p. 252sqq.*): PLAVT. Mil. 204 dextera -is computat (PLIN. nat. 34, 88). Stich. 706 vide quot cyathos bibimus. :: tot quot -i tibi sunt in manu. CIC. Att. 5, 21, 13 si tuos -os (*i. artem computandi*) novi. OV. fast. 3, 123 -i per quos nnmerare solemus (SVET. Claud. 21 voce -isque). SEN. epist. 88, 10 numerare docet me ⟨arithmetica⟩ et avaritiae commodat -os. PLIN. nat. 2, 87 mundi ... mensura veniat ad -os (*cf.* PACIAN. epist. 3, 25 calculare greges et duc in -os ... examina. MACR. sat. 1, 1, 6 annos ... mitti in -os [somn. 2, 11, 17]. MART. CAP. 2, 102 in -um calculnmque distribuit). QVINT. inst. 1, 10, 35 si -orum ... gestu a computatione dissentit (APVL. apol. 89 errasse). PLIN. epist. 2, 20, 3 agitat -os, computat (*cf.* FIRM. math. 1, 4, 13). TERT. apol. 19 AMBR. Tob. 7, 25. HIER. adv. Iovin. 1, 46 divitias magis in uxoribus eligi quam pudicitiam et multos non oculis, sed -is uxores ducere. AVG. serm. ed. Mai 158, 14 in -is ... est computatio et distributio. serm. 270, 7 portans in -is CLIII (*cf.* 248, 5. *Bechtel, Class. Philol. 1909 p. 28*). civ. 18, 53 calculantium -os. MART. CAP. 7, 729 -i ... *Arithmeticae* recursantes et quadam incomprehensae mobilitatis scaturrigine vermiculati *eqs.* 7, 746 numerus ... qui -is coercetur (*opp.* bracchiorum ... saltatio). SIDON. epist. 9, 9, 14 quod per gymnasia pingantur ... Chrysippus -is propter numerorum indicia constrictis, Euclides propter mensurarum spatia laxatis, Cleanthes propter utrumque corrosis. BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 2 p. 138, 19 quidquid in -is ... evenerit. *de modo figurarum singulos numeros exprimentium*: HIER. adv. Iovin. 1, 3 triginta referuntur ad nuptias; nam et ipsa -orum coniunctio et qnasi osculo se complexans et foederans ... sexaginta vero ad viduas ... superiori -o deprimuntur ... centesimus numerus ... isdem quidem -is, sed non eadem manu. MACR. sat. 7, 13, 10 complicatus senarium numerum -us iste (*sc. anularis*) demonstrat (*unde fortasse explicandum obscurum illud* IREN. 5, 30, 1 numerus enim qui -us sex). CASSIAN. conl. 24, 26, 7 numerus centenarius (CASSIOD. in psalm. 100 concl. -orum dexterae manus inflexione). CASSIOD. in psalm. 60 concl. *sexagenarium numerum* -orum ipsorum mutua designat infixio.

d *ornamenti locus*: PLAVT. Mil. 1017 non multae de -o donum mittant. 1048 -os despoliat suos et tuos -os decorat. Cas. 709 soleas tibi dabo, et anulum in -um (-o *P, A del.*) aureum (*cf.* OV. epist. 20, 89 dedit gemmas -is. met. 10, 264. IVV. 6, 27 pignus. tradcre: CIC. S. Rosc. 144 de -o. CVRT. 10, 5, 4 -o Perdiccae. IVST. 12, 15, 12). Epid. 640 afferre ... anellum aureolum in -um. Poen. 980 *Poeni* ut opinor -os in manibus non habent ... quia incedunt cum anulatis auribus. TER. Hec. 574 in -o quem habuit ... anulum (830 LVCR. 1, 312 PLIN. nat. 33, 40 CELS. dig. 27, 2, 68. *cf.* HADR. Vlp. dig. 48, 20, 6 siquis -o gemmam habuerit). Haut. 650 de -o anulum detraho (CIC. Verr. 5, 58 HYG. astr. 2, 5. *cf.* CIC. Verr. 5, 57 [Quint. inst. 9, 2, 61] de -is anulos abstulisse. HOR. carm. 1, 9, 24 pignusque dereptum lacertis aut -o male pertinaci). CIC. off. 3, 38 vidit ... anulumque aureum in -o (MART. 5, 11, 3 invenies). PROP. 4, 7, 9 solitum -o beryllon. OV. am. 1, 4, 26 versetur -is anulus. 2, 15, 1 anule ... -um vincture puellae (HYG. astr. 2, 15 lapide et ferro). 2, 15, 6 -um ... teras. 2, 15, 13 elabar -o (MART. 14, 123, 1. *cf.* SPART. Hadr. 26, 7 de -o delapsus est). ars 3, 446 anulus in -is ... erit (PLIN. nat. 33, 11 IVV. 6, 157. 11, 129. *cf.* OV. fast. 4, 658 nec -is anulus ullus inest). SEN. Phaedr. 319 passus aptari -is zmaragdos (SVET. Tib. 73. *cf.* HIL. epist. ad fil. 6 margarita ... collo aut -o coaptanda). PLIN. nat. 2, 21 -is deos gestant (2, 158. *cf.* 33, 41 portare. MART. 5, 12, 6). 9, 117 fulgentibus ... -is (*cf.* HIER. epist. 22, 28, 3 [Rufin. apol. adv. Hier. 2, 5] -i de anulis radiant). 33, 8 induit -is *aurum. al.* STAT. silv. 1, 3, 49 dignas -is ... gemmas (3, 4, 52). 2, 1, 134 -os incendere gemmis. MART. 5, 61, 5 per ... -os currit ... anulus omnes. 11, 50, 4. 14, 109, 2 quot -os exuit iste calix! (*cf.* IVV. 5, 44 gemmas ad pocula transfert a -is). IVV. 1, 28 ventilet ... -is sudantibus aurum. 7, 89 semenstri -os vatum circumligat auro (*i. anulo tribunorum*). 11, 43 -o mendicat Pollio nudo. SPART. Did. 4, 6. *in quibus -is anuli gerantur*: AT. CAP. Macr. sat. 7, 13, 12 *anulus* gestabatur ... quolibet -o. postea ... electus in ipsa laeva manu -us minimo proximus. PETRON. 32 (*v. II p. 195, 54sqq.*). PLIN. nat. 33, 24 singulis primo -is geri mos fuerat, qui sunt minimis proximi *eqs.* 33, 25 in minimo -o (MACR. sat. 7, 13, 6 de brevissimo dexterae manus -o). MART. 11, 59, 1 omnibus ... -is (*v. l. 69*). GELL. 10, 10 tit. 1 sq. in -o ... sinistrae manus qui minimo est proximus *eqs.* (MACR. sat. 7, 13, 8 *sq.*). *in digitis statuae Isidis*: CORP. II 3386.

e *modulus a facultate digitis capiendi repetitus*: CELS. 4, 17 anisi quod tribus -is sumi potest (5, 25, 11. 6, 6, 1. PLIN. nat. 19, 143 capiatur [22, 133 *al.*]. 20, 193 *al.* PELAGON. 205 sustuleris). COLVM. 11, 3, 33 quantum ... possint tres -i comprehendere (11, 3, 43 *cf.* PLIN. nat. 20, 10. 162. 22, 64 decerpsere. *al.*). PLIN. nat. 20, 151 farinam tribus -is apprehensam (24, 81 ternis -is flore capto. 28, 204 GARG. MART. med. 14). 20, 194 ternis -is seminis anesi ... usus est. 24, 79 III -orum captu. VVLG. Is. 40, 12 quis appendit tribus -is (δρακί; *cf. p. 1122, 57*) molem terrae? *adde*: PRAEDEST. 1, 46 p. 603[B] cum de musto nec -um intinctum assumant (*cf.* VVLG. Luc. 16, 24).

f *de laesuris, morbis -orum, de -is resectis* (*cf. etiam p. 1125, 33*): PLAVT. Merc. 310 seca -um. VARRO Men. 408 praecidi. OV. Pont. 4, 14, 19 incidere. PAVL. FEST. p. 149 membrum abscidi mortuo dicebatur, cum -us eius decidebatur, ad quod servatum iusta fierent. VAL. MAX. 6, 3, 3 sinistrae manus -os ne bello Italico militaret absciderat (*cf.* COD. Theod. 7, 22, 1 [*a. 319*] resectis -is. 7, 13, 4 [*a. 367*]. 7, 13, 10 [*a. 381*]). VLP. dig. 21, 1, 10 Ofilius ait si homini -us sit abscisus ... non videri sanum esse. Catonem quoque scribere lego cui -us de manu aut de pede praecisus sit eum morbosum esse (COD. Theod. 7, 13, 5 [*a. 368?*] truncatione -orum damnum corporis expedisse). LAMPR. Alex. 28, 3 incisis -orum nervis (AMM. 25, 3, 7). *de -is laceratis*: CIC. Flacc. 73 -os quos confregit ... restituere non potest. SEN. nat. 4, 6, 3 -um suum bene acuto graphio pungebat. STAT. Theb. 10, 310 APVL. met. 9, 27. *de -is luxatis*: CELS. 8, 19. *de -is morientium*: VERG. Aen. 10, 395 semianimesque micant -i. OV. met. 5, 117 -is morientibus ille retemptat fila lyrae. CELS. 2, 6 p. 36, 32 mortis indicia sunt ungues, -ique pallidi. *de -is morbosis*: CELS. 2, 7 p. 44, 9 -i ... calent *signum suppurationis*. 3, 25 -i in manibus pedibusque sub tumore conduntur (PLIN. nat. 26, 7 intumescentibus -is. PLIN. med. 1, 19). CELS. 5, 26, 3 malum vulnus est, quodcumque ... inter -os est. 5, 26, 27 si in articulis, -is *vulnus est. al.* 7, 32 p. 321, 20 si -i ... cohaeserunt (VLP. dig. 21, 1, 14, 6 si quis -is coniunctis nascatur). SEN. epist. 95, 16 retorridi -i. PLIN. nat. 23, 24 illinitur eadem (*radix vitis albae*) cum fico et pterygiis -orum (26, 26 -orum vitiis omnibus et privatim pterygiis quinquefolium medetur. 27, 26. 28, 192. 30, 111. 34, 178). PLIN. nat. 24, 182 dactylon ... -is medeatnr. 28, 229 puerorum urina illinunt -os pedum manumque. 34, 153 utuntur *robigine ferri* ... ad scabiem, paronychia -orum et pterygia. SVET. Aug. 80. APVL. met. 5, 10 detortos et duratos in lapidem -os. FRONTO p. 149, 3 N. a labore gravi -is consului, qui sunt iam in suspicione. p. 222, 12. CAEL. AVR. acut. 2, 10, 73 -os complicant.

g *in superstitione inter apparatus magarum et medicorum*: OV. fast. 2, 573 -is tria tura tribus sub limine ponit (*cf.* LACT. inst. 5, 18, 12 in focum iacere). PERS. 2, 33 frontemque atque uda labella infami -o ... expiat (PETRON. 131 turbatum sputo pulverem medio sustulit -o frontemque ... signavit. PLIN. nat. 30, 108 muscae impari numero infricatae -o medio [*Schuch*, medico *codd.* minimo PLIN. med. 3, 7]. *de eodem -o*: 28, 57 anulum e sinistra in longissimum dextrae -um transferre *suadent plerique contra sternumenta*). PLIN. nat. 23, 110 si quis unum ex his (*malis Punicis*) decerpserit II -is pollice et quarto sinistrae manus atque ita lustratis levi tactu oculis (MARCELL. med. 15, 101 *et saepe.* GARG. MART. cur. boum 14. ANON. med. ed. Piechotta 170 ter novies circumducis *vulnus*). 26, 118 e carbone in conspectu restincto favilla -o sublata et illita. 28, 25 saliva post aurem -o relata (*cf. l. 42*). 28, 28 ungues resecari ... a -o indice ... religiosum est. 28, 42 in manu dextera II medii (*sc. -i*) lino leviter colligati destillationes atque lippitudines arcent. 28, 59 assidere gravidis ... -is pectinatim inter se implexis veneficium est *eqs.* 28, 86 -orum resigmina unguium ad cavernas formicarum abici iubent. 30, 46 destillationes sedat et canina cutis cuilibet -o circumdata. APVL. met. 3, 17 hic nares et -i, illic carnosi clavi pendentium. CHIRON 331 cartilaginem narum *caduci* -o †mulieris (molliter ⟨immisso⟩ *Büch., om.* VEG. mulom. 2, 97, 1) subtemperabis. MARCELL. med. 8, 190 -is tribus oculum circumtenebis. *et saepe.*

h *in proverbiis et usu cotidiano*: PLAVT. Persa 187 si scis tute quot hodie habeas -os in manu. 793 ne sis me uno -o attigeris (TER. Eun. 740. PORC. LIC. carm. frg. 5 si -o attigero incendam silvam. CIC. Tusc. 5, 55. *cf.* Cael. 28 qui ... genus hoc vitae ... extremis ut dicitur -is attigissent. SEDVL. op. pasch. 1, 2 extrema -orum summitate). Rud. 810 si hercle illic illas hodie -o tetigerit invitas (CIC. dom. 50 cuius quam quisqne partem tetigit, -o, voce *eqs.* PHAEDR. app. 15, 4 *feminam.* PLIN. nat. 32, 9. VVLG. Luc. 11, 46 sarcinas [*cf.* Matth. 23, 4 -o autem suo nolunt ea movere]. INST. Iust. 4, 18, 12 summo -o et quasi per indicem ea [*publica iudicia*] tetigisse). CATO or. frg. 68, 2 te ... -o non auderet contingere (APVL. met. 4, 21 bestiam. 9, 17 si ... vel in transitu -o tenus eam contigisset). CIC. Att. 2, 1, 7 -o se caelum putent attingere (POMPON. dig. 28, 3, 16 GAIVS inst. 3, 98 VEN. FORT. vita Hil. 2, 3). SYMM. epist. 1, 52 ne ego -o, ut aiunt, supera convexa tetigissem. PLAVT. Pseud. 884 ipsus sibi faciam ut -os praerodat suos (AMM. 28, 4, 34). Rud. 902 in -is hodie percoquam quod ceperit. CIC. Caecin. 71 qua denique -um proferat, non habet (*cf.* PALLAD. hist. mon. II 9 p. 354[C] liber locus in quo quis -nm figeret). fin. 3, 57 ne -um quidem eius (*bonae famae*) causa porrigendum esse (*cf.* PERS. 5, 119 -um exere, peccas). CALV. carm. frg. 18 -o caput uno *scalpit* (IVV. 9, 199 AMM. 17, 11, 4. *cf.* SEN. epist. 52, 12 impudicum et incessus ostendit ... et relatus ad caput -us). PROP. 4, 11, 14 sum quod -is quinque levatur onus. IVV. 7, 232 auctores noverit omnes tam-

quam ungues -osque suos. PORPH. Hor. sat. 1, 4, 13 solemus nempe dicere: 'minimo me -o provocat', cum volumus quem intellegi tantum valere minimo -o quantum alium totis viribus (*cf.* VVLG. III reg. 12, 10 minimus -us meus grossior est dorso patris. II par. 10, 10). *in certamine*: MART. epigr. 29, 5 lex crat ad -um . . . concurrere (SCHOL. Pers. 5, 119 *gladiatores*, victi ostensione -i veniam a populo postulant). 5, 62, 4 iam -um sustulit. QVINT. inst. 8, 5, 20 ad -um pugnavi. SIDON. carm. 23, 130 levato . . . -o. *in licitatione*: CIC. Verr. 2, 141 -um tollit Iunius patruus (AMBR. epist. 37, 17 SIDON. epist. 5, 7, 3). 4, 27 qui -o sit licitus (SCHOL. Hor. sat. 2, 8, 25 -o publicani licitationem vectigalium faciebant *eqs.*). *huc spectat*: MANIL. 5, 318 non . . . -os quaesiverit hasta. *in ludo*: CALP. ecl. 2, 27 decernunt -i *micantes* (*Marquardt-Mau, Privatleben p. 836*). CORP. VI 1770 sub exagio potius pecora vendere quam -is conludentibus tradere.

iuncturae selectae: 1 *adiectiva*: *de nominibus* (*v. p. 1130, 30 sqq. et Th. Echtermeyer, Über Namen u. symbol. Bedeut. d. Finger b. d. Griech. u. Röm. Halle 1835*): PORPH. Hor. sat. 2, 8, 26 certis nominibus singuli -i appellantur. et sunt haec nomina: pollex, index, famosus, medicus, minimus. PROB. Verg. georg. 1, 233 p. 362 *sq.* pollici proximus -us . . . medius . . . quartus . . . minimus. PS. SORAN. quaest. med. 52 -i quorum unus vocatur pollex, alius sequens salutaris, deinde medius, post eum honestus, post honestum ultimus. ISID. orig. 11, 1, 70 pollex . . . salutaris seu demonstratorius . . . impudicus . . . anularis idem et medicinalis . . . auricularis. *cf.* diff. 2, 63. -us pollex: OV. fast. 5, 433 CELS. 7, 20. 8, 12. index: HOR. sat. 2, 8, 26 CELS. 7, 19. 22 *al.* PLIN. nat. 28, 28 HIL. trin. 6, 23. pollici proximus: PLIN. nat. 33, 24 QVINT. inst. 11, 101 (*cf.* AT. CAP. Macr. sat. 7, 13, 15 pollici . . . vicinus. APVL. met. 1, 8. MART. CAP. 9, 946 primus a pollice). salutaris (*v. l. 22*): SVET. Aug. 80 TREB. trig. tyr. 8, 5 MART. CAP. 1, 90. demonstrativus (*cf. l. 24*): CAEL. AVR. chron. 5, 1, 21 quem Graeci lichanon sive dicticon appellant (*cf.* BOETH. mus. 1, 20 lichanos -us dicitur, quem nos indicem vocamus. *hinc soni* λιχανοειδεῖς MART. CAP. 9, 946). gustator: HIER. in Is. 40, 12 p. 487 (*gr.* λιχάς). medius (*cf. l. 21. p. 1124, 70 sq. al.*): VITR. 3, 1, 2 CELS. 2, 10. 7, 19 *al.* PLIN. nat. 11, 244 (33, 24). QVINT. inst. 11, 3, 92. medianus: VEG. mulom. 2, 40, 3. longissimus: PLIN. nat. 7, 77. 28, 57. summus: CORP. II 3386. impudicus, infamis, famosus *v. l. 19. p. 1124, 70. 1126, 41.* quartus: PLIN. nat. 23, 110. minimum sequens: PETRON. 32 CORP. II 3386. proximus a minimo: PLIN. nat. 11, 251 (*cf.* 33, 24. MACR. sat. 7, 13, 7 minimo vicinus. 7, 13, 8 minimo proximum). medius minor: CASS. FEL. 43 p. 106 (παράμεσον *Galen. XI 296*). anularis, honestus, medicus *v. l. 20.* medicinalis (*cf. l. 25*): GARG. MART. cur. boum 14 ANON. med. ed. Piechotta 170. minimus: CELS. 8, 17 PETRON. 32 VVLG. III reg. 12, 10 II par. 10, 10 *saepe.* brevissimus: MACR. sat. 7, 13, 6. minor: PELAGON. 144 (δάκτυλος μικρός). HIER. epist. 23, 3, 1. duo medii: PLIN. nat. 28, 42. duo infimi: APVL. met. 2, 21 (*cf.* QVINT. inst. 11, 3, 98). *de -orum summitatibus* (*v. p. 1123, 36 sqq. cf. etiam p. 1129, 25 sqq.*): primus: CATVLL. 2, 3 DON. Ter. Ad. 9. priores: SEN. Phaedr. 812. primores: FRONTO p. 128, 18 N. APVL. met. 4, 28. extremus: CIC. Cael. 28 VITR. 3, 1, 2 APVL. met. 9, 27. 37 HIER. in Is. 40, 12 p. 487. summus: CELS. 2, 7 LACT. inst. 1, 20, 26 INST. Iust. 4, 18, 12. eminulus: PRVD. perist. 3, 122. *de -orum qualitate*: articulatus: ARNOB. nat. 3, 13. brevis: PHYSIOGN. 59 tergiversatorem indicant (60 coniuncti . . . immundum hominem). cruentus: OV. met. 3, 721. docilis: VAL. CEM. hom. 6, 5. doctus: PLIN. epist. 7, 9, 11. durus: OV. epist. 9, 79. eburnus: PROP. 2, 1, 9. fortis: TREB. Claud. 13, 5. humilis: PHYSIOGN. 71 stultum hominem significant. infestus: SVET. Cal. 25. laxior: ENNOD. dict. 25, 5 p. 501, 16 cur non laxioribus -is (*sc. deae Achillem in aquam Stygiam immergentis*) lympha se miscuit? (*sed cf. p. 1131, 30*). longus: CATVLL. 43, 3. longior: VEG. mil. 6. praelongus: PLIN. nat. 11, 274 vitae brevis signa. mobilis: LVCR. 2, 413. mundus (*opp.* melle mixtus): SCRIB. LARG. 72. nudus *v. p. 1125, 73.* VARRO rust. 1, 55, 1. pertinax *v. p. 1125, 57.* pinguis: OV. ars 3, 276. prolixus (*v. l. 67*): DARES 12. roseus: LYDIA 11 (*cf.* SERV. Aen. 7, 26 ῥοδοδάκτυλον id est rosei coloris -os habentem). sanus: AVG. psalm. 130, 8. separatus: PHYSIOGN. 92 ingeniosus . . . habens . . . -os simplices, moderate prolixos, a se separatos. solutus: STAT. Theb. 8, 584. tener: CATVLL. 63, 10 OV. am. 2, 15, 22. teres: OV. ars 1, 622. uncus: COLVM. 7, 11, 2. uuctus: MART. 14, 123, 1.

2 *verba*: a -us *est subiectum*: -i apprehendunt: VVLG. prov. 31, 19 fusum. compellunt: CELS. 7, 26, 2 p. 309 calculum. concurrunt: CELS. 7, 26, 2 p. 308. convulnerant: CELS. 7, 26, 2 p. 310. extrahunt: CELS. 7, 5, 3. insidunt: OV. met. 10, 257 tactis . . . membris. intrant: CELS. 7, 19. premunt: CELS. 8, 7. tegunt: OV. trist. 4, 3, 44 lumina. b *dativus*: adhaereo: PLIN. nat. 17, 26. incumbo: STAT. Theb. 1, 71 avidus poenae -is caedentibus ultro incubui (*Oedipus*). subsido: OV. met. 10, 284 ebur . . . subsidit -is ceditque. c *accus.*: addo: OV. met. 7, 788 amentis (12, 321 inserit). admitto: OV. am. 1, 4, 37 MART. 3, 17, 5. admoveo: OV. met. 11, 115 postibus. VAL. MAX. 3, 3, 2 lucernae. CELS. 2, 7 p. 41 AMM. 29, 2, 28. aduro: PLIN. nat. 37, 189 (SOL. 37, 16). armo: DRAC. laud. dei 3, 710 unguibus. aspergo: PETRON. 27. complico: MART. CAP. 1, 88 in condylos. comprimo: CIC. orat. 113 ac. 2, 145. CELS. 8, 5 duobus -is utrimque compressis. condo: OV. met. 13, 561 in perfida lumina. coniungo: FEST. p. 310 -orum coniunctorum . . . qui . . . in transversum continentur. contraho: PLIN. nat. 11, 94 contrahens ac remittens. 18, 189 cubita . . . soli in quadratum nec ut a porrectis metiantur -is, sed in pugnum contractis. contrudo: CORP. IV suppl. 5174 tu qui die -os contrudis (*dub.*). corrigo: PLIN. nat. 7, 83. demitto: CELS. 7, 19 *al.* deprimo: CELS. 8, 11 p. 352, 12. do: CATVLL. 2, 3 *passeri* appetenti. CELS. 7, 26, 2 p. 308 ad ultimam vesicam. extendo (*v. l. 20*): CELS. 7, 32 VVLG. Is. 58, 9. fallo: CALP. ecl. 2, 87 gracili -os lanugine fallo. immergo: RVFIN. hist. mon. 29 p. 454[B] (*ibid.* digitulus *v. p. 1122, 49*). impono: CELS. 7, 26, 2 p. 308. FILASTR. 76, 1 in nares. imprimo: IVV. 6, 422. indo: CELS. 5, 27, 3. infero: VVLG. Ioh. 20, 27 SVLP. SEV. Mart. 17, 6. inflecto: CLAVD. 5, 439. inquino: CATVLL. 23, 23. insero (*v. p. 1127, 80*): PROP. 3, 14, 30 CELS. 7, 29. COLVM. 9, 9, 8 suco . . . herbarum. TAC. ann. 1, 34 per speciem exoscnlandi inseruerunt -os *in os.* intendo: CELS. 8, 10, 1 p. 345 CLAVD. 26, 257. involvo: CELS. 8, 12. iungo: OV. met. 9, 299 -is inter se pectine iunctis. lambo: MART. 6, 64, 29 -osque manusque. lingo: PLIN. epist. 8, 18, 9. lustro: PETRON. 137 cum -os pariter extensos porris apioque lustrasset. mitto: COMM. apol. 557. VVLG. Marc. 7, 33 in auriculas. Ioh. 20, 25. moveo: SEN. frg. 36 ornantium modo. PLIN. nat. 11, 139. noto: NVX 155 nostra notat fusco -os iniuria suco. obicio: CELS. 7, 26, 2 p. 310. polluo: VVLG. Is. 59, 3 iniquitate. porrigo *v. l. 5.* premo: OV. met. 9, 45 -os -is . . . premebam. recipio: SEN. dial. 6, 1, 8 *vulnera* -os scrutantium recipiunt. refero: OV. rem. 604. met. 15, 567 ad frontem. remitto (*v. l. 4*): CLAVD. carm. min. 25, 39. subicio: CELS. 7, 26, 2. 4. suppono: OV. Pont. 2, 3, 39 lasso -um supponere mento. teneo: SEN. epist. 94, 51 -i *puerorum in scribendo* tenentur. tergo: PETRON. 27. tingo: AVSON. 156, 6 VVLG. lev. 4, 17. 25 *saepe* (intingo: APVL. met. 2, 7 VVLG. lev. 4, 6). uro: MART. 5, 78, 6 -is tenendus ustis . . . coliculus. d *abl.* (*pendet a subst. verbali*: PLAVT. Poen. 1308 quid tibi istanc -o tactiost): accipio: IVV. 10, 229 labra cibum accipiunt -is alienis. affligo: TREB. trig. tyr. 8, 5 fortissimos quosque uno -o. aggredior: TERT. adv. Marc. 4, 27 oneribus quae ne -o quidem aggredi anderent. apprehendo: CELS. 7, 5, 2 vel -is . . . vel forcipe. 7, 7, 1. aspergo: VVLG. lev. 4, 17. 16, 14. num. 19, 4. astringo: NEMES. ecl. 3, 32 aures. carpo: OV. ars 3, 755 cibos (decerpo: LYDIA 11). circumeo: MORET. 114 -is mortaria tota duobus. complector: OV. met. 3, 721. comprehendo: MIN. FEL. 3, 6 testam *in ludo puerorum.* condo: OV. epist. 10, 120 lumina (*cf. l. 2*). contrecto: AVG. civ. 22, 8. *in imag.* (*v. p. 1131, 26*): SIDON. epist. 6, 1, 4. curo: SCRIB. LARG. 72. decutio: COLVM. 11, 2, 38. deleo: CIC. Cluent. 41. diduco: CELS. 7, 19 p. 298 (*opp.* scalpello). 7, 27 p. 315 (*opp.* specillo). dirigo: PHYSIOGN. 115 nares. dissipo: PHAEDR. app. 8, 10 sputum. divido: COLVM. 12, 15, 5 harundine vel -is. educo: CELS. 7, 13 p. 289 COLVM. 7, 11, 2. effodio: SVET. Dom. 17 oculos (*cf.* LAMPR. Alex. 17, 1). excerno: PLIN. nat. 34, 131. excutio: OV. ars 1, 150 pulvis. SEN. Med. 112 ignem. eximo: CELS. 7, 26, 3 vel -is vel unco. extendo: IVV. 2, 107. AVSON. Mos. 237 crines. ferio: CELS. 2, 10 p. 55. frico: SCRIB. LARG. 61 PLIN. nat. 34, 150. gusto: IVV. 15, 92 ductis per terram -is aliquid de sanguine. impello: TRABEA com. 2 ianuam. CELS. 7, 7, 3. infringo: COLVM. 8, 17, 13. incesso: SVET. Cal. 25. lanio: OV. ars 3, 678 (*cf.* epist. 5, 142 oraque sunt -is aspera facta [19, 82 livida]. 12, 154 tuta nec a -is ora fuere meis). libo: OV. ars 1, 577 (delibo: SVET. Aug. 94). operio: LEX repetund. (Corp. I[2] 583) 52 litteram digiteis opertam. peto: NVX 74. pono: VVLG. exod. 29, 12. premo: SEN. suas. 2, 16 vulnera. OV. met. 9, 45 CELS. 7, 18 p. 297. 8, 18 p. 358 IVV. 14, 222. scalpo (*v. p. 1126, 82*): APVL. met. 8, 23. sicco: OV. trist. 2, 527 capillos. sumo (*v. p. 1125, 82 sqq.*): SCRIB. LARG. 72 VVLG. lev. 4, 34. tango: COLVM. 8, 14, 5 SCRIB. LARG. 71 *cf. p. 1126, 67.* teneo: OV. met. 9, 311 bracchiaque in genibus -is conexa tenentem. fast. 2, 102 arma. VEG. mulom. 2, 40, 3. tempto: COLVM. 8, 11, 8. terebro: PERS. 5, 138 SVET. Tib. 68. tollo: OV. am. 3, 2, 26 PLIN. nat. 26, 118. transfero: PLIN. nat. 7, 81 correptum uno -o in castra tralatum (SOL. 1, 76 transportaret). tundo: LVCR. 4, 265 lapidem. vello: OV. ars 1, 606 latus. verbero: CELS. 5, 27, 1. *abl.* (*an dat.?*) *pendet ab adiectivo verbali*: PLIN. nat. 15, 35 *nux* -is fragili putamine. 2, 211 cautes uno -o mobilis.

3 *praepositiones*: *c. acc.*: ad: VERG. georg. 2, 250 picis in morem ad -os lentescit *tellus* habendo. LIV. 1, 21, 4 manuque ad -os usque involuta. CELS. 8, 15 spatha . . . longitudine ab ala usque ad -os pervenit. 8, 17. extra: VEG. mulom. 2, 40, 3. in: OV. met. 14, 551 in -os abeunt . . . remi. PLIN. nat. 37, 83 fulgorque lucis in -os funditur. STAT. Theb. 6, 672 quod latus *disci* in -os . . . conveniat. inter: Q. CIC. pet. 10 cum inter -os eius rivi sanguinis fluerent. PROP. 4, 8, 53 pocula mi -os inter cecidere remissos. CELS. 7, 19 scalpellus immittendus est. PLIN. nat. 18, 109 teratur. *aliter* 7, 77 quod sit homini spatium a vestigio ad verticem, id esse pansis manibus inter longissimos -os observatum est (SOL. 1, 93). per: HOR. carm. 2, 20, 12 nascunturque leves per -os umerosque plumae. CELS. 7, 26, 3 per -os vesica . . . agitata. SEN. apocol. 15 -osque per ipsos

... dilabitur alea. ultra: PLIN. nat. 9, 181 ultra -os in esca iaculatus. *c. abl.*: ab: OV. epist. 15, 254 a (*om. P*) -is excidit ansa. de: PRIAP. 55, 2 falcem ... de -is surripuere meis. VVLG. lev. 4, 30. 34. ex: PALLAD. hist. mon. I 38 (ἀπὸ τῆς δεξιᾶς). in: OV. epist. 15, 64 STAT. Theb. 11, 441 VVLG. lev. 4, 30 prov. 7, 3.

B *pedum* (*cf.* digitulus *2*): 1 *hominum*: CELS. 8, 1 planta palmae, -i -is, ungues unguibus respondent. LACT. opif. 14, 7 -i aeque totidem quot in manibus speciem magis quam usum maiorem praeferentes ideoque et iuncti et breves et gradatim compositi. ISID. diff. 2, 72 pedum -i et decorem et usum ferunt. OV. met. 2, 670 -i coeunt *in mutatione Ocyrhoes* (*cf.* APVL. met. 11, 13 plantae per ungulas in -os exeunt). 11, 71 *in mutatione maenadum deus* pedum -os ... traxit et in *terram* detrusit acumina. PAVL. FEST. p. 88 falcones dicuntur, quorum -i pollices in pedibus intro sunt curvati. SVET. Dom. 18 restrictiores habebat. PHYSIOGN. 71 stultum hominem ... si et humiles -os ... in isdem pedibus esse contigerit. TAB. devot. Audollent 190, 13 talos, planta, dicitos (*cf.* Fox, Amer. journ. of phil. 33, 1 [1912] suppl. p. 18 *al.*). *de digitorum numero* (*v. p. 1123, 57 et l. 7 sq.*): PLIN. nat. 7, 22 homines ... aversis plantis octonos -os in singulis habentes (SOL. 52, 26). AVG. civ. 16, 8 homo quasi lunatas habens plantas et in eis binos tantummodo -os. *in statuis*: VVLG. Dan. 2, 41 vidisti pedum et -orum partem testae figuli. 2, 42 ex parte ferreos (*cf.* HIER. in Ezech. lib. 8 praef.). *nominatur*: pollex *v. l. 14 et 50* (pollicaris: ORIBAS. eup. 4, 107). maximus: LACT. opif. 14, 7. maior: CAEL. AVR. chron. 5, 2, 31. minimus *v. l. 47*. *de eundo et insistendo digitis primis* (*cf. p. 1122, 58*): VERG. Aen. 5, 426 in -os ... arrectus (*cf.* CLAVD. DON. *ad l.* QVINT. inst. 2, 3, 8 er-). CIRIS 212 suspensa levans -is vestigia primis (OV. fast. 1, 426 suspenso -is ... gradu. QVINT. inst. 11, 3, 125 *pes* summis -is suspenditur). OV. met. 8, 398 institerat (SEN. suas. 2, 17 insistens summis -is; sic enim solebat, quo grandior fieret). SEN. epist. 111, 3 *non* summis ambulat -is (CAEL. AVR. chron. 5, 1, 4 ambulant quidam capitibus -orum gradientes). VAL. FL. 4, 267 semper ... in -is. TER. MAVR. 27 nisus ... corporis *eum* summos in -os agit. 37 tantum in -is opus. HYG. astr. 3, 5 primoribus -is circulum terminat *Engonasin sidus*. *de laesione digitorum*: NOVIVS Atell. 50 limen ... inferum ... ubi ego omnes -os defregi meos. OV. am. 1, 12, 4 ad limen -os restitit icta Nape (*in superstitione v. l. 49 sq.*). PETRON. 132 qui offenderunt saepe -os. 138 omnibus -is inter praecipitem decursum cruentatis. IVV. 3, 248 in -o clavus mihi militis haeret. APVL. met. 2, 32 -is pedum detunsis ob lapides (9, 37 obtunsis -is terrae prosternitur). *de morbis et remediis digitorum* (CELS. 8, 24 in -is nihil ultra fieri debet quam quod in iis qui sunt in manu. *podagricorum*: CAEL. AVR. chron. 5, 2, 31 CASS. FEL. 52): LVCR. 3, 528 in pedibus primum -os livescere. 3, 653 -os agitat propter moribundus humi pes. CELS. 2, 7 solent ... in gravi morbo pedes cum -is ... nigrescere. 5, 28, 6 fiunt ... ulcera ... praecipue in pedibus -isque eorum. PAVL. FEST. p. 95 gemursa sub minimo -o pedis tuberculum (PLIN. nat. 26, 8). PLIN. nat. 26, 105 -orum in pedibus rimis *prodest* polypodii radix. FRONTO p. 83, 8 N. dolore -orum in sinistro pede. *superstitiose*: PLIN. nat. 28, 42 pollex in pede praeligatus proximo -o tumores inguinum sedat (PLAC. med. 17, 8). *ornatur*: ITIN. Anton. Plac. rec. A 25 homines ... et per -os in pedes anulos missos.

2 *bestiarum*: *avium*: PLIN. nat. 1, 10, 22. 10, 29 *volucres* aut ... aduncos ungues habent aut -os aut palmipedum in genere sunt (11, 256). 10, 98. 11, 256 omnibus *avibus* quaterni -i: tres in priore parte, unus a calce. LVCIL. 301 victor se gallus honeste †mtelitus (altius in *Marx*) -os primoresque erigit unguis. VARRO rust. 3, 9, 4 *gallinas* imparibus -is (COLVM. 8, 2, 8 generossimaeque *gallinae* creduntur quae quinos habent -os. PLIN. nat. 10, 156). PLIN. nat. 10, 119 inter *picas* facilius *verba discere aiunt* quibus quini sint -i in pedibus (SOL. 52, 45). 10, 129 *haematopus* insistit ternis -is. SOL. 10, 16. *in superstitione* (*v. l. 49 sq.*): PLIN. nat. 28, 228 *sq.* bubonis (PLAC. med. 18, 4). *adde de feminis in aves mutatis*: OV. met. 2, 375 -osque ligat iunctura rubentes. 14, 502 magna pedum -os pars occupat. *de harpyis*: QVEROL. p. 32, 14 -os ... curvis timendos unguibus. *ceterarum*: PLIN. nat. 10, 176 quorum *animalium* in -os pedum fissura divisa est, et numerosiora in fetu. 10, 199 unum animal -os habentium (11, 234. 248 omnia -os habent quae pedes. 10, 254 *tali* non sunt. 10, 255). 11, 212 scissisve in -os pedibus. 11, 233 quibus -i in pedibus, haec plures habent *mammas* ... ut sues. 23, 44 simias quadripedesque, quibus -i sunt, negant crescere assuetas meri potu.
VARRO Men. 42 ut in litore *cancri* -is (*ita Noni HPE v. p. 1122, 73*) primoribus stare. rust. 2, 9, 4 *canes* -is discretis. 2, 9, 14 perungunt aures *catulorum* et inter -os. SVET. Iul. 61 equo insigni pedibus prope humanis et in modum -orum ungulis fissis. *de mutata Arachna*: OV. met. 6, 143 in latere exiles -i pro cruribus haerent. *in statua*: PLIN. nat. 34, 75 cervumque ... ita vestigiis suspendit, ut ... alterno morsu calce -isque retinentibus solum.

II *mensura, cui -i transversi (v. p. 1130, 21) longitudo est; gr.* δάκτυλος (PAVL. dig. 8, 3, 37): VITR. 3, 1, 5 mensurarum rationes ... ex corporis membris collegerunt, uti -um *eqs.* namque ex manibus -orum numero ab palmo pes est inventus (namque ⟨ut⟩ ex ⟨pedibus et⟩ manibus -orum numero [ab] palmopes est inventus *coni. Degering*). 3, 1, 7 cubitumque ex sex palmis constare -isque XXIIII (*ibid. aequam esse rationem nummorum Graecorum. cf.* 3, 1, 8). 3, 1, 8 palmus ... habet quattuor -os. ita efficitur, uti habeat pes sedecim -os (COLVM. 5, 1, 4 modus omnis areae pedali mensura comprehenditur quia [*S*, qui *rell.*] -orum XVI. BALB. grom. p. 95, 11. CARM. de pond. 65 sextarius sedecies haurit quot solvitur in -os pes). BALB. grom. p. 94 mensurarum appellationes sunt duodecim: -us, uncia, palmus *eqs.*; minima pars harum mensurarum est -us. si quid enim infra -um metiamur, partibus respondemus ut dimidiam aut tertiam (ISID. orig. 15, 15, 2 -us est pars minima agrestium mensurarum. GROM. p. 371, 19). ISID. orig. 15, 15, 1 maiores palmos in uncias et -os diviserunt (GROM. p. 371 uncias in -os diviserunt ... quinque grana hordei transversa tam indici quam impudico sive medio convenire iudicantes hos tres -os simul iunctos unciam dixerunt, palmum autem minimo addito diffinierunt). *in ratione metiendi Babyloniorum*: PLIN. nat. 6, 121 in singulos pedes ternis -is mensura ampliore quam nostra (SOL. 56, 2). *modulus aquarum*: FRONTIN. aq. 24 aquarum moduli aut ad -orum aut ad unciarum mensuram instituti sunt. -i in Campania et in plerisque Italiae locis ... est autem -us ut convenit sextadecima pars pedis. 25 plumbea lamina plana quinque -orum latitudinem habens circumacta in rotundum hunc fistulae modulum efficiat. 26. 32. *discernebantur -i transversi (v. l. 50) et quadrati et rotundi*: CATO agr. 45, 3 ne plus IIII -os transvorsos emineant (48, 2 PLIN. nat. 17, 126). COLVM. 5, 11, 9 (= arb. 26, 8) *gemmam rami* duobus -is quadratis circumsignato. *in aquarum modulis*: FRONTIN. aq. 24 -i ⟨non *add. Bücheler*⟩ simplex observatio est (26 differentiam unciae -i quadrati et -i rotundi). 26 -us quadratus in rotundum redactus habet diametri -um unum et -i sescunciam sextulam, ... -us rotundus habet diametri -um unum. 30. ISID. orig. 19, 10, 29 -us quadratus, -us rotundus et ceteri modi quique. *dinoscitur latitudo -orum*: CATO agr. 19, 2 -um pollicem laxamenti (20, 2 CAES. Gall. 3, 13, 4). 21, 2 late -os primoris IIII (40, 3). 22, 1 -um minimum orbem abesse (COLVM. arb. 26, 2 PLIN. nat. 17, 105).
CATO agr. 22, 1 unum -um interesse oportet (135, 6 PLIN. nat. 19, 112 *cf.* CELS. 7, 15 IV interpositis -is. *al.* COLVM. 7, 10, 2 intermissis). 46, 2 -um ... emineant (*cf.* VARRO rust. 3, 16, 27 escendat. COLVM. 2, 11, 4 extiterint. arb. 26, 4. 5 *al.* PLIN. nat. 13, 78 excedit. 17, 112 extante). VARRO rust. 2, 4, 11 suis a cute ad os pedem et tres -os fuisse. VITR. 8, 6, 4 quot -os habuerint (FRONTIN. aq. 36). 4, 29, 9 nodus ... si quattuor -is a resectione abfuerit. CELS. 7, 15 tertiam -i partem. COLVM. 11, 2, 9 in quatuor -os altitudinis creverit. 11, 3, 30 inter quaternos -os depangas. arb. 5, 1 simul atque pampinus instar quattuor -orum -erit (5, 3. 10, 3 alte instar -i). 6, 4 relinquito. 26, 3 ne minus -os tres ... dimittito. *al.* SCRIB. LARG. 73 supernatet duobus tribusve -is. PLIN. nat. 18, 254 IIII -os longitudine expleverint. 18, 302 curculionem ... non descendere infra quattuor -os. CAPITOL. Maximin. 6, 8 ut VIII pedes -is VI diceretur egressus. HYG. fab. 28 p. 57, 2 novem -is crescebant. MART. CAP. 6, 582 quot stadia ... quotque ulnas quot denique -os permensa sit. *in proverbio* (*Otto, Sprichwörter p. 356*): PLAVT. Aul. 57 si hercle tu ex istoc loco -um transvorsum aut unguem latum excesseris. Bacch. 423 -um longe a paedagogo pedem ut efferres aedibus. CIC. Verr. 4, 33 neque ab argento -um discedere. Att. 7, 3, 11 mihi certum est ab honestissima sententia -um nusquam (ac. 2, 58 ab hac *regula* mihi non licet transversum, ut aiunt, -um discedere). ac. 2, 116 -um progredi non possunt. *adde*: IVV. 12, 58 -is a morte remotus quattuor aut septem, si sit latissima, taedae (*sc. navis*).

iuncturae: *genet. qualitatis*: VARRO frg. Char. gramm. I 126 quaternūm -ūm tabellis nobilis. CAES. Gall. 3, 13, 4 crassitudine (LIV. 42, 65, 9 VITR. 7, 1, 3 *al.* CELS. 8, 15 PLIN. nat. 9, 80. 18, 122 [*Turnebus*. intoui *codd.*] *saepius*). VITR. 4, 7, 4 duorum -orum habeant laxationem. 7, 1, 6 e tessera grandi circiter binūm -um caesa. *al.* CELS. 6, 4 latitudinem (PLIN. nat. 31, 58 HIER. epist. 64, 12, 2 *al.*). 7, 26, 1 *fistula* maxima decem et quinque -orum. 8, 4 interposito -i spatio (COLVM. 4, 8, 2 instar unius -i spatio. *al.*). COLVM. 5, 11, 7 fissura -orum trium sit in ea (arb. 26, 6). 12, 48, 1 longitudine (PLIN. nat. 12, 96 *saepissime*. PELAGON. 214). arb. 17, 2 terram quattuor -orum. PLIN. nat. 8, 78 duodecim non amplius magnitudine. 18, 140 non altiore quattuor -orum sulco. 19, 66 intervalla. 19, 68 duum -orum relicta stirpe. 19, 84 altitudine. 25, 29 caule inter folia -orum IV. 29, 121 IIII -orum mensura utrimque praecisa. 33, 61 *auri* unciae in ... bratteas quaternum utroque -orum spargantur. *saepe*. VVLG. exod. 37, 12 coronam. Ier. 52, 21 grossitudo eius quattuor -orum. EDICT. imp. Diocl. 10, 12. 12, 10. *abl.*: CAES. Gall. 7, 73, 6 non amplius -is quattuor ex terra eminerent. CELS. 3, 21 super talum quattuor fere -is. 4, 12 duobus infra stomachum -is. COLVM. 2, 10, 33 plus quattuor -is. 4, 29, 9. 12, 46, 4. PLIN. nat. 17, 106 cuneo tribus non ampliore -is. 29, 70 pastilli ... ternis -is mensura (PELAGON. 211). *acc.*: CATO agr. 18, 2 foramina ... exculpta -os VI. CAES. civ. 2, 10, 4 regulas IIII patentes -os. VITR. 7, 1, 6 fastigium habens in pedes denos -os binos. CORP. XIV 3676 foramen ... altum digit⟨um⟩ dimidium. *al.* *apponitur adiectivis* longus, altus, latus, crassus: *c. acc.*: CATO agr. 18, 3 -os VI altam. 151, 3 dimidiatum -um terram altam. *saepissime.* LEX repetund. (Corp. I^{2} 583) 51 sorticulam ... longam -os IIII. LVCR. 4, 414 collectus aquae -um non altior unum. VITR. 8, 5, 2 canalem ... latum

-um. *al.* COLVM. 5, 6, 6 duos alte -os. PLIN. nat. 27, 110 longa folia habet fere ad III -os. 36, 187 nucleo crasso VI -os ... tessella grandi non minus alta II -os. *al.* CENS. 10, 10 tibiam primam ... longam -os sex, secundam ... -orum XVIII. AVG. epist. 167, 12 aquam ... altam ... unum palmum vel -um. *c. abl.*: CATO agr. 28, 2 arbores crassiores -is V (PLIN. nat. 17, 82). VITR. 5, 6, 3. COLVM. 5, 9, 3 -is quattuor alte (arb. 9, 2). PLIN. nat. 17, 104 longior ... tribus -is. 37, 178. VVLG. exod. 25, 25 coronam interrasilem altam quattuor -is (*i. palmarem.* στεφάνην παλαιστοῦ κύκλῳ). CAEL. AVR. acut. 3, 17, 174.

II *per comparationem et in imagine*: A *digiti attribuuntur* deo, *animae sim.*: ITALA exod. 8, 19 (Tert. adv. Marc. 4, 26 p. 512, 2) -us dei est hoc (VVLG. hic). Luc. 11, 20 (Tert. adv. Marc. 4, 26 p. 512, 25) in -o dei expello daemonia (VVLG. eicio). OPTAT. 7, 1 p. 160, 24 deus -o suo scripserat ... non est unum quod fecit dei -us (*cf.* HIER. epist. 65, 7, 3 lex per manum mediatoris -o dei scripta est. VVLG. exod. 31, 18 deut. 9, 10 CASSIOD. inst. div. 30 p. 1145[B] *al.*). VVLG. psalm. 8, 4 videbo caelos tuos, opera -orum tuorum. DRAC. laud. dei 1, 307 qualem possent -i formare Tonantis (*sc. dei Christiani*). *quid sit -us dei*: TERT. adv. Marc. 4, 26 virtutem creatoris -um dei appellaverunt *eqs.* AVG. civ. 16, 43 spiritus sanctus qui dictus est in euangelio -us dei (serm. ed. Mai 158, 4 *al.* EVCHER. instr. 1, 33 p. 77, 15 PROSP. c. coll. 10, 2 FAVST. REI spir. 1, 8 p. 113, 12). ORIENT. carm. app. 2, 7 *inter cognomina Christi* (*cf.* 2, 136 est -us *Christus* ... dei est lex scripta per eum). TERT. anim. 7 de -o animae felicioris (9 diviti apud inferos lingua est et pauperi -us). *nota*: SIDON. epist. 6, 1, 4 ulcera -is exhortationis contrectare. ENNOD. opusc. 2, 44 p. 302, 1 quasi ... validis facundiae vestrae -is exigantur oblata. 3, 55 p. 344, 26 verborum -is ... evocare (carm. 1, 8 praef. 6 compesce verborum -os). 3, 59 p. 345, 24 fama ... -o coepit ostendere. *fort. addendum* dict. 25, 5 p. 501, 16 (*v. p. 1127, 58; cf. Hartel in indice*).

B *de ramis arborum* (*cf.* PAVL. FEST. p. 220 palmites ... virgulas quasi -os edunt): PLIN. nat. 14, 12 ⟨in⟩ subrectos ramorum -os flagella dispergunt. 17, 202 rami *palmarum* a proiectu -orum modo *debent* subrigi. 17, 224 cacuminum -os. 25, 117 *radices peucedani* conciduntur in quaternos -os. *nota*: ITIN. Anton. Plac. rec. A 42 petra viva in qua pendent -i molles ut carnei in modum dactalorum, qui fundent unguentum. *de ramis cornus cervorum*: PLIN. nat. 11, 123 aliorum *animalium cornus* fudit in palmas -osque emisit ex iis unde platycerotas vocant.

C *in nomine herbae*: Ps. APVL. herb. 86 -us Venerio (*i. canis cerebrum*). GLOSS. III 559, 53 caput canis. *gemmae*: PLIN. nat. 37, 186 Adadu ... oculus -us.

D GLOSS. III 433, 48 undarum -i (gurgites *Heraeus*) τριχυμίαι. GLOSS. II 206, 8 ventriculi (verticuli *Stephanus*) -i σκυτάλαι.

deriv.: digitabulum, digitalis (-e), digitatus, digitellus (-um), digito, digitulus. *comp.*: sesquidigitus, interdigitia. Sedigitus *nom. prop.* *Rubenbauer.*

dīgladiābilis, -ē *a* digladiari. PRVD. cath. 3, 148 hoc erat aspidis atque hominis -e discidium (SCHOL. *ad l.* pugnabile).

dīgladior, -ātus sum, -ārī [*a dis- et* gladiari. *Th.*]. NON. p. 65 -ari dictum est dissentire et dissidere, dictum a gladiis (= GLOSS. V 650, 26) *laudans* CIC. ac. frg. 1. 12. GLOSS. -ati occisi. degladiati sunt persecuti sunt. degladiandi deoccidendi, occidendi. degladiando pugnando. V 662, 33 *sine interpr.* inter se disgladiantur. *passive*: HEGES. 3, 25, 2 *l. 59.* *legitur inde a* CIC.

1 *proprie i. q. gladiis depugnare*: CIC. leg. 3, 20 quibus *sicis* -rentur inter se cives. INSCR. Denkschr. d. Wien. Ak. 53, 2 (1908) p. 16 n. 27 genus -antium (*pertinet ad* S. C. de sumpt. lud. glad. [Corp. II 6278]). HEGES. 3, 25, 2 *hostes* foris caeduntur, intus -antur. OROS. hist. 3, 23, 20 inter se proelio -ati sunt. 2 *translate et in imagine i. q. vehementer contendere, disputare*: CIC. ac. frg. 1 quid Antipater -atur cum Carneade tot voluminibus? (LACT. inst. 3, 28, 7 cum fortuna). frg. 12 -ari autem semper, depugnare in facinorosis et audacibus. rep. 3, 23 -ari semper tum faciendis tum accipiendis iniuriis. Tusc. 4, 47 -entur illi per me licet. off. 1, 28 de quibus inter se -ari soleant (HIER. adv. Rufin. 2, 19. 3, 9. in Ier. 13, 12 sub Christi nomine inter se -entur et dimicent contra matrem suam ... ecclesiam). ARNOB. nat. 2, 10 pervicacia -antur hostili (ZENO 2, 14, 2 *reges* libidinis rabie -antes. AVG. serm. ed. Mai 20, 2 pro rebus temporalibus resistendo -antur). HIER. epist. 50, 3, 2 adversus hominem disertissimum tanto tempore -atus sit. adv. Rufin. 1, 11 contra alios -aris aut facis calumniam (CASSIOD. in psalm. 10 pr. haeretici -antur contra ... Christianos). AVG. lib. arb. 1, 5, 11 pro iis rebus -antur. *deriv.*: digladiabilis.

dīglōssos, δίγλωσσος. *nomen herbae victoriae*: Ps. APVL. herb. 59.

dīglubo *v.* deglubo.

dīgluttio, -īre (*i.* degluttio, *quod conferas*). ITALA exod. 7, 12 (Lugd.) -it virga Aron virgas illorum (κατέπιεν, VVLG. devoravit).

dīgma, -ătis *n.*, δεῖγμα. *laudat verbum sine exemplo* PROB. app. gramm. IV 195, 18. *i. q. signum*: VEG. mil. 2, 18 diversa in scutis signa pingebant *milites*, ut ipsi nominant -ta. COD. Theod. 14, 4, 9 (*a. 417*) clandestinum ad collegas -a missurus. *cf. Daremberg-Saglio III p. 48.* *Gudeman.*

dīgnābilis, -e [*a* dignari. *Th.*]. *i. comis, benevolus*: ALC. AVIT. epist. 12 p. 46, 9 -i beatitudinis vestrae rescripto. 81 p. 94, 11 -i alloquio. *adv.* **dignābiliter**: VEN. FORT. vita Radeg. 38, 87 quod sancto in vicum eius -r accessisset.

dīgnāmen, -inis *n.* [*a* dignus, *cf.* ἀξίωμα. *Th.*]. *i. q. existimatio, pretium*: MVTIAN. Chrysost. hom. 9 p. 304 qui ... non est consul, nihil habet minus in eodem -e (ἔλαττον ἔχει οὐδέν, *ibid. compluries* dignitas [ἀξίωμα] *de consulis munere*). 31 p. 432 nullius momenti pensat primitiva sua nulliusque -is (οὐδενὸς ἄξια εἶναι).

dīgnāns, dīgnanter *v. sub* dignor.

×**dīgnatio**, -ōnis *f. a* dignari. CASSIOD. in psalm. 29, 5 -o ... est, quando nos clementer suscipit, indignatio cum nos iratus abicit. GLOSS. ἀξίωμα. dignitas. *legitur inde a* CIC. (*II A 1*), *pluraliter v. II B ext. et infra l. 72.*

I *actio dignandi, abiit in sensum benevolentiae, gratiae, clementiae*: A *cuiuslibet hominis*: SEN. epist. 64, 10 *illos* in animum meum sine -e summa recipiam. DECRET. fabr. Pisaur. (Corp. XI 6335) 8 -o ⟨e⟩ius in omnibus prona. HIL. c. Aux. 4 pendet ad -em (a -e *al.*) communicantium *ecclesia*. OPTAT. 4, 5 p. 107, 7 ne a nobis -em accipiant (*fort. de salutationis genere*). AVG. epist. 28, 6 quibus legendis si -em abhibueris. 151, 1 indignatio ista -o est. serm. 39, 3. conf. 6, 2, 2 pocillum, nude -em sumeret (*i. libationem?*). SIDON. epist. 1, 9, 2 dignitate elati, -e communes (*sim.* 7, 4, 1). 4, 4, 1 nova vestra -e. 6, 10, 2 si me stilo solitae -is impertias. *al.* SEDAT. ad Ruric. epist. 5 p. 447, 21 afflictum -emque tuam. ALC. AVIT. epist. 55 p. 84, 2 pro -e, quam mihi impenditis. ENNOD. epist. 1, 20, 6 p. 33, 3 CASSIOD. in psalm. 16, 2. *cum genet. explic.*: SYMM. epist. 4, 11 -em mihi officii tui denegasse. VVLG. Sirach 32, 3 PAVL. NOL. epist. 3, 6 *al.* *cum genet. obi.*: SEN. contr. 1, 2, 17 -em puellae magnam fuisse. VELL. 2, 52, 2 bellum ... quod -e partium in dies ipsis magis prosperum fieret. SEN. benef. 1, 3, 4 maioris (*ntr.*). epist. 21, 6 ingeniorum crescit -o. 25, 6 cum ... aliqua coeperit apud te tui esse -o. PLIN. nat. 35, 55 tanta ... -o picturae erat. *c. praepos.*: DECRET. fabr. Pisaur. (Corp. XI 6335) 16 cuius inconparabili amore et in numerum nostrum -e (SYMM. epist. 2, 62, 2). PANEG. 4 (9), 20, 1 singularem eorum erga litteras -em (CORP. VI 32419 SIDON. epist. 7, 8, 2). LEO M. epist. 112, 2 circa (ENNOD. epist. 1, 23, 13. 35, 7).

B *speciatim*: 1 *numinum*: APVL. met. 11, 30 assidua ista numinum -e (*al.* Ps. APVL. Ascl. 7). *imprimis apud Christianos de dei gratia*: TERT. bapt. 18 manifestam et exertam -em domini intercessisse (AMBROSIAST. in II Cor. 12, 11. MAXIMIN. c. Ambr. 123 pari -e domini *sim. al.*). ieiun. 7 divinae -is (CYPR. epist. 10, 5 LACT. inst. 6, 5, 4 LVCIF. Athan. 2, 30 p. 201, 8 AMBR. hex. 1, 2, 6 *al.* RVFIN. hist. 2, 3, 3 [χάρις]. AVELL. p. 422, 9 *al.*). ieiun. 8 spiritus sancti (CASSIOD. compl. in act. 2, 14 spiritus sancti ... -e completos. *cf. supra l. 26 sqq.*). anim. 47 sicut ... -o dei et in ethnicos (HIL. in psalm. 54, 4 dei -e non dignae *orationes*. ZENO 2, 76 *opp.* poena. Ps. AVG. quaest. test. I 108, 4 CASSIAN. inst. 12, 8 *al.*). ITALA Eph. 4, 7 (Lucif. Athan. 2, 29) secundum mensuram -is Christi (τῆς δωρεᾶς, VVLG. donationis). CYPR. epist. 6, 1 viam dominicae -is. IVVENC. 3, 582 sancta. RVFIN. Orig. in Rom. 3, 1 p. 924[A] secundum -em apostolicam. ENNOD. epist. 2, 1, 16 p. 39, 24 superna. TERT. adv. Marc. 2, 6 p. 341, 23 bonitatem dei agnoscere ex -e. 4, 22 p. 492, 5 quod -is et gratiae exemplum est. adv. Iud. 1 per gratiam primae -is in lege. CYPR. epist. 28, 2. HIL. trin. 1, 33 per -is professionem. 2, 25 *al.* PRISCILL. tract. 6 p. 75, 7 *deus est homo*, si -o *quaeratur*. AMBR. in psalm. 36, 33 cognitio ... dei -is est, non visionis. RVFIN. Orig. in num. 27, 3 non necessitate se -e descendit. AVG. c. Iul. op. imperf. 6, 20 venerabili -e contrectans *limum*. AVELL. p. 424, 28 sanctitas cuius -e perstricti *eqs.* LEO M. serm. 56, 3 p. 328 huic (*Iudae*) ... nulla est negata -o. *al.* VAL. CEM. hom. 17, 5 -is suae favore. CASSIOD. var. 8, 5, 3 gratiam suae -is impendere. GREG. M. moral. 18, 24. *c. genet. explic.*: TERT. patient. 11 p. 17, 12 -e divinae castigationis. cult. fem. 1, 2 *al.* ITALA Luc. 20, 35 (Cypr. hab. virg. 22 testim. 3, 32) qui ... habuerint -em saeculi illius, καταξιωθέντες *c. genet.*, VVLG. qui digni habebuntur saeculo illo). HERM. Pal. mand. 4, 3, 6 post illam magnam et sanctam paenitentiae -em, qua homines ... vocavit (*graec. aliter*). CYPR. epist. 4, 5 stantes eos ad salutem -e nostri sermonis firmavimus (*i. quem deus mihi infundere dignatur*). HIL. trin. 1, 11 assumptae carnis. 10, 31 paterni auxilii. 12, 2 bonitatis. in psalm. 1, 24 noscendi. 1, 54 eorum quae audiantur *a deo* (*fere i. praebitio*). in Matth. 24, 4 longae orationis. CASSIAN. c. Nest. 2, 3, 10 tam humilis nativitatis. 6, 20, 2 divinitatis. *al.* *pluraliter*: HERM. Pal. mand. 12, 6, 4 constitutus sum et firmatus in omnibus dei -bus (δικαιώμασιν). CYPR. epist. 11, 6. 2 *imperatoris sim.*: PLIN. paneg. 47, 1 quem honorem dicendi magistris, quam -em sapientiae doctoribus habes. SVET. Cal. 24 reliquas sorores nec cupiditate tanta nec -e dilexit. PANEG. 3 (11), 1, 2 -e, qua pridem audieras. *al.* OPT. PORF. epist. ad Constant. 6 caelestis iudicii -e. 8 pietatis tuae -e caelesti. AVSON. 419, 24 inclinata in me -e. HEGES. 1, 34, 2 -e Caesaris invitatus. COD. Theod. 6, 36, 1 (*a. 320*) peculia ... quae ... labore ... proprio aut -e nostra quaesiverint. GREG. M. epist. 1, 16[a] imperiali -e suscipere. *adde*: IVST. 28, 4, 10 in summa -e regis vixit. LEO M. epist. 140 -e et caritate regia (*translate*) sapienter utaris. *meton. pro homine*: PANEG. 3 (11), 5, 2 cum mihi auditionis tuae divina -o eam copiam tribuit. HIL.

ad Const. 2, 8 per hanc -is tuae sinceram audientiam rogo (*seq.* ut ... digneris). AVSON. 419, 83 Augustae -is officiis *consecrare me* (ALC. AVIT. epist. 5 p. 32, 16 sanctae). SYMM. epist. 2, 10 ut noverit eximia -o tua. HIER. epist. 47, 1, 1 lecto sermone -is tuae (in Zach. lib. 1 praef. AVG. epist. 22, 9 *al.* CLAVD. MAM. anim. epil. p. 191, 13 *al.*). 143, 1 mea ad -em vestram scripta. CANON. Migne 65, 865^C RVRIC. epist. 1, 11 p. 364, 27 *al.* ALC. AVIT. epist. 25 p. 56, 27 EVGEN. epist. 3, 2. ENNOD. epist. 1, 3, 5 *al.* CASSIOD. var. 1, 4, 18 nostra -o.

II *i. q.* ***dignitas***: A *generatim*: 1 *de hominibus, i. q. auctoritas*: CIC. Att. 9, 9, 2 nec quidquam nisi de -e laborat. PAVL. FEST. p. 36 buttubatta Naevius pro nugatoriis posuit, hoc est, nullius -is (SEN. dial. 6, 17, 7 *opp.* turpitudinis). VELL. 2, 69, 3 Vatinium -e obruerat. CVRT. 7, 1, 27 paene amicos tuos -e vincentem. PLIN. nat. 3, 31 virorum morumque -e ... nulli provinciarum postferenda. 6, 90 iis nullam esse -em. 7, 143 in ipso ... flore -is suae. 33, 150. 35, 87. TAC. hist. 3, 80 auxit invidiam ... propria -o viri. *al.* PLIN. paneg. 77, 5 tantum -is in ipso honore ponebat. SVET. Galba 7 tantae -is est habitus, ut *eqs.* Vesp. 4 nec sine magna -e. Dom. 2 ut fratri se et opibus et -e adaequaret. gramm. 5 primus ad famam -emque docendo pervenit. POMPON. dig. 1, 2, 2, 35 qui eorum maximae -is apud populum Romanum fuerunt. APVL. met. 1, 23. AVSON. 419, 60 arduae plena -is electio. 2 *de rebus i. eximia opinio, fama excellens*: PLIN. nat. 14, 74 ab his -o est Sicyonio *vino*. 34, 93 tantaeque -is simulacrum id fuit. 35, 22. 36, 26 in maxima -e. TAC. ann. 2, 53 quo plus -is adulatio haberet. MACR. sat. 1, 3, 1 me ... -e consultationis gravari. 1, 5, 13.

B *speciatim i. q. dignitas publica, ordo, gradus*: LIV. 2, 16, 5 in principum -em pervenit. 7, 25, 11 ob aliam -em haud subiciendam dictaturae. 10, 7, 12 qui sacerdotiis non minus reddamus -e nostra (*patricia*) honoris quam acceperimus. PAVL. FEST. p. 154 maximae -is flamen Dialis. VELL. 2, 59, 2 cum ei -o Iulia genitam Atiam conciliasset. PLIN. nat. 21, 145 -is gloriaeque avidos. TAC. Germ. 26 secundum -em partiuntur *agros inter se.* hist. 1, 19 auctoritatem senatus, ... -em Caesaris. 1, 52 imperatoris. ann. 3, 75 -e eius magistratus (*i. consulatus*) *anteire.* 4, 16 sacerdotum. 13, 20 -em (*i. praetoriarum cohortium curam*) Burro retentam. SVET. Aug. 46 Italiam ... iure ac -e urbi ... adaequavit. AVSON. 419, 20 vincas ... in Menelao regiam -em. *pluraliter*: QVINT. inst. 11, 1, 67 praestatur hoc aliquando -bus. TAC. ann. 2, 33 -bus *antistare.*

dignē *v.* dignus.

dignifico, -āvī, -ātum, -āre *a* dignus *et* facere. *i. q. dignum reddere*: IGNAT. ad Rom. 2, 2 episcopum Syriae -vit deus inveniri in occidente (dignum fecit *al.*, κατηξίωσεν). ad Ephes. 9, 6 (-us effectus sum *al.*, ἠξιώθην). 21, 2 ad Polyc. 7, 6 ACTA Ignat. 7 p. 58 Ruinart. OP. imperf. in Matth. 1 p. 618 -ata coniugio talis viri. 13, 14 tres discipuli magis erant -ati. 15, 26 sacerdotali sede. ORIG. in Matth. 12, 3 qui revelatione dei patris erat -atus. 18, 82. 111.

digniōsus, -a, -um *a* dignus, *cf.* dignitosus. ORIG. in Matth. 16, 12 -iori voce confessus est dicens *eqs.* ... -ius enim est dicere *eqs.*

***dīgnitās**, -ātis *f. a* dignus (GRAMM. suppl. 115, 29). -i- *longam* (*cf. sub* dignus) *postea correptam esse testatur* DIOM. gramm. I 470, 9 anapaestus clausulis convenit, sed mollis ... trochaeo anteposito, 'ubi erit imperii nomen [et] dignitas' (*cf.* 468, 25 meminerimus ita nos de longis et brevibus temporibus locuturos, ut natura tantum, non etiam positione, longas aut breves syllabas iudicemus). *cf.* CORP. VIII 20298 ⟨...⟩ degnitas. CORP. XII †674 (*Arelate*) dignetatem. *legitur inde a* PLAVTO; *ex poetis utuntur*: PLAVT. TER. PVBLIL. PHAEDR. MART. AVSON. COMM. *pluralis in usu est inde a* RHET. Her. GLOSS. ἀξίωμα (*cf.* PRISC. gramm. III 211, 20 FVLG. myth. 2, 14 p. 55), ἀξία, nobilitas, fasces auctoritas. III 275, 4 sine -e ἰδιώτης. [*dub. vel corrupt.*: CIC. leg. agr. 2, 76 *in parte codd.* Phil. 1, 2 (*D, recte?*). 13, 32 AVG. civ. 9, 15. *suppletur*: CIC. Rab. perd. 34.] [*francog.* daintiers. *M.-L.*]

I *generatim*: *i. dignus status sive hominum ipsorum, sive eorum factorum, institutionum*: A *de hominibus rebusque quae hominum sunt i. q. excellentia, nobilitas, auctoritas*: CIC. inv. 2, 166 -s est alicuius honesta et cultu et honore et verecundia digna auctoritas. epist. 4, 14, 1 si -s est, bene de re publica sentire et bonis viris probare, quod sentias, optineo -em meam; sin autem in eo -s est *eqs.* 1 *latiore sensu*: TER. Haut. 576 apud alium prohibet -s (*expromere occulta. cf.* SCHOL. Ter. p. 120, 25). RHET. Her. 3, 12, 22 ad muliebrem potius vociferationem quam ad virilem -em in dicendo (VLP. dig. 1, 9, 1 pr. maior -s in sexu virili). 4, 47, 60 *opp.* forma, species, statura (*cf. B 2 a*). CIC. inv. 1, 5 laus honos -s. 2, 66 aliqua -e antecedentes. S. Rosc. 4 qui apud me et amicitia et beneficiis et -e plurimum possunt. Verr. 2, 67 quod eos ... Philodami -s ... movebat. 3, 111 qua apud omnes Siculos -e atque existimatione sit (6, 150 VARRO rust. 2, 1, 7 LIV. 37, 54, 21. 39, 53, 9 VELL. 2, 18, 5 QVINT. inst. 2, 16, 8 *al.*). Mur. 29 *oratoris* magna -s (de orat. 1, 34). Sull. 77 ex hac familiarium -e (Phil. 10, 25 maiorum. 13, 7 familiae. MET. CEL. Cic. epist. 5, 1, 1 SEN. contr. 10 praef. 16 QVINT. decl. 269 p. 99, 27. SVET. Tib. 1 fuit et alia plebeia *gens*, nec potentia minor nec -e. VLP. dig. 25, 4, 1, 13). p. red. in sen. 5 ut corpus abesset meum, -s iam in patriam revertisset. 27 ornamenta -is meae (fin. 5, 64 -is splendore). Lig. 35 erga te et -em tuam. Phil. 11, 11 leges eum non tenent propter eximiam, credo, -em. 12, 30 quoad vel -s vel natura patietur (ad Brut. 2, 2, 3). de orat. 1, 23 hominum eloquentissimorum et omni -e principum (Brut. 268 epist. 10, 22, 3). 2, 198 pro re publica queri summa cum -e. fin. 5, 11 eius esse -is, quam mihi quisque tribuat. Brut. 1 nostri collegii. part. 28 meritis nostris aut -e aut aliquo genere virtutis. Att. 4, 19, 2 quemadmodum tractat honore -e gratia. 10, 4, 1 quam -em, quos honores, quem vitae statum amiserim. 14, 17^a, 2 non alienum est -e tua, quod ipsi Agamemnoni ... fuit honestum *eqs.* 15, 5, 3 in qua *urbe* non modo florui cum summa, verum etiam servivi cum aliqua -e. 15, 6 eique -em Bruti et Cassi commendavi (CASS. Cic. epist. 12, 12, 2). 15, 15, 2 quae ... erant ... -is meae. epist. 4, 6, 1 -s ... ea, quam ex re publica consequebantur. *al.* ad Q. fr. 1, 1, 35 quanta sit in publicanis -s. ad Brut. 1, 2, 2 facis ex tua -e et ex re publica. Q. CIC. pet. 6 multum -is afferent *nobiles.* SVLP. RVF. Cic. Att. 4, 5, 2 BALB. et OPP. Cic. Att. 9, 7^a, 1 VATIN. Cic. epist. 5, 9, 1 CAEL. Cic. epist. 8, 10, 1 DOLAB. Cic. epist. 9, 9, 3 PLANC. Cic. epist. 10, 7, 2 LEP. Cic. epist. 10, 34^a, 3 BRVT. Cic. epist. 11, 1, 1 LENT. Cic. epist. 12, 14, 4. PVBLIL. L 1 loco ignominiae est apud indignum -s. CAES. Gall. 7, 39, 1 ex humili loco ad summam -em perduxerat *Viridomarum.* civ. 1, 4, 4 quod neminem -e secum exaequari volebat *Pompeius* (Cic. Att. 9, 6^a). HIRT. Gall. 8, 24, 4. 8, 53, 1 BELL. Afr. 57, 4. SALL. Catil. 54, 2 ille mansuetudine ... clarus factus, huic severitas -em addiderat. NEP. Them. 8, 2 LIV. 4, 16, 8. 26, 33, 8. 37, 25, 12 in eadem*-e et Nabim futurum fuisse. VITR. 1, 1, 7 *ut* cum gravitate suam tueatur -em, bonam famam habendo. 3 praef. 2 -is (-es *G H*) notas et commendationis gratiam. *ibid. artificum* (*fere i. q. gloria*). SEN. contr. 10 praef. 16 et pecuniam ... et -em, quam primam in provincia Hispania habuit. VELL. 2, 7, 1 civilem -is modum. 2, 107, 1. VAL. MAX. 4, 1, 15 vir amplissimae -is et summis honoribus functus. 5, 8, 3 carae -is. 7, 8, 5 honestum -is gradum. PHAEDR. 1, 21, 1. 4, 16, 3 quod -em feminae aequassent suam. SEN. benef. 7, 30, 2 superioris. 9, 1, 2 quae in speciem laborant, -em dico ... et quidquid ad alienum suffragium venit. 11, 18, 2 in hoc -em excolit, ut tibi ornamento sit. epist. 84, 13 confragosa in fastigium -is via est (*opp.* sapientiae). *al.* CVRT. 6, 8, 1 ob aemulationem -is. SCRIB. LARG. praef. p. 4, 21. ASCON. in tog. cand. p. 83 Cl. eius in dies civilem crescere -em. PETRON. 18 iniuriam meam ... et -em *vindicare.* 117. STAT. silv. 4 praef. -is et eloquentiae nomine ... diligi. QVINT. inst. 3, 7, 13 fortuna ... -em affert. 7, 26, 32. 12, 7, 6 minores ... contra -em *attollere.* decl. 260 p. 66, 26 in summa nati -e. TAC. Agr. 44 incolumi -e. Germ. 13 haec *est* -s, hae vires *seq. inf.* hist. 4, 4 pauca, quibus conspicua -s. PLIN. epist. 6, 31, 4 suam et mariti (*tribuni militis*) -em centurionis amore maculaverat. FLOR. epit. 3, 21, 2 pessimo facinori suam etiam -em praebuerunt. 4, 2, 11 Caesare -em comparare, Crasso augere, Pompeio retinere cupientibus 4, 2, 51 superstes -is suae vixit. DECRET. decur. Tergest. (Corp. V 532) 1, 8 -e et el⟨o⟩quentia cres⟨ce⟩ret. FRONTO p. 219, 13 N. VLP. dig. 47, 10, 1, 2 ad -em *pertinet iniuria eqs.* APVL. met. 9, 26 perdita nuptae -e (SPART. Hel. 5, 11 uxor ... -is nomen est, non voluptatis). Socr. 24 p. 129 in quibusdam -is suae penetralibus degens. TERT. anim. 46 Ciceronis ... -em parvuli ... gerula iam sua inspexerat. ITALA Luc. 12, 48 (cod. l, *cf.* Cypr. unit. eccl. 21) cui plus -is ascribitur, plus de illo exigetur servitutis (*graec. et* ITALA codd. rell. *et* VVLG. *aliter*). apoc. 5, 13 (Primas.) benedictio et honor et -s (δόξα, VVLG. gloria. *cf.* RVFIN. apol. Orig. 1 p. 550 honore et -e ... sociatum). PORPH. Hor. serm. 1, 10, 54 non ... Enni versus ridet ... quamquam -em eius agnoscit. TREB. trig. tyr. 33, 1 vir plane militaris et antiquae in curia -is. FIRM. err. 8 sine nostrae contumelia -is. AMBR. in Luc. 4, 28 quod omnis -s saecularis (SVLP. SEV. Mart. 2, 1) diabolicae subiaceat potestati. VVLG. Sirach 44, 3. AVG. civ. 2, 29 humana -s (*opp.* divina maiestas). 6, 5 contra -em et naturam immortalium. SVLP. SEV. chron. 1, 54, 7 Godoliam ... praeposuit absque ullo insigni regio aut imperii nomine, quia praeesse paucis ... nulla -s erat. DIFF. ed. Beck p. 65, 27 'ipse' pronomen -is est, 'iste' abiectionis. INSCR. Ephem. epigr. VIII (*ad* Corp. IX) 101 cui tam larga dignit(as) a cognat(is) obvenerat. CORP. V 8122, 10 senescas cum -e. *ibid.* perfruaris -em tuam. *ibid.* Eusebiorum -s (*fort. de publica -e, cf. Mommsen ad l.*). *exempla ubi rei attribuitur dignitas, quae nihilominus hominis est, velut*: SISENNA hist. 11 ⟨vitae⟩ (*add. Teuffel*) -em (CIC. Mil. 17 NEP. Alc. 2 TAC. dial. 13). CIC. Verr. 4, 209 exempla ... plena -is. 6, 36 ludos ... cum -e maxima et religione ... faciundos (*cf.* Phil. 10, 7 ludos pro sua populique Romani -e apparatos). Cluent. 12 cum essent eae nuptiae plenae -is (*cf.* QVINT. decl. 344 p. 358, 29 PLIN. paneg. 82, 7 FLOR. epit. 1, 25, 1. 1, 26, 5). 111 nobilitatis -em. 145 in hac defensione ... plus -is ... futurum (*cf.* LIV. 30, 30, 28). Mur. 15 summam ... esse in te ... -em generis integritatis industriae ceterorumque ornamentorum omnium (Scaur. 1). dom. 94 illius pulcherrimi facti (epist. 15, 16, 3). p. red. in sen. 23 reditus. Sest. 98 cum -e otium (*ibid.* otium, quod abhorreat a -e. *ibid.* huius ... otiosae -is [CASSIOD. var. 1, 4, 13 *de munere*]. 100 otium volunt etiam sine -e retinere [*dicitur his locis magis de civitatis quam singulorum statu, opp.* Sest. 98 rerum gerendarum -e]. de orat. 1, 1 epist. 1, 9, 21 SEN. epist. 36, 1. *cf.* APVL. met. 6, 29). har. resp. 42

habebat ea molestia quandam tamen -em (Q. CIC. pet. 2). Marcell. 19 tanta *est* in magnitudine animi et consili -s, ut. Phil. 2, 70 si -s significaretur in nomine (ac. 2, 70 epist. 10, 6, 3). orat. 144 -em docere non habet. Att. 3, 20, 3 rogatio Sestii neque -is satis habet nec cautionis. epist. 1, 8, 3 -s in sententiis dicendis. VARRO rust. 2, 1, 6 -s *rei pastoriciae* . . . : de antiquis illustrissimus quisque pastor erat. VITR. 1, 2, 9 *aliter aut* ad usum patrum familiarum aut ad pecuniae copiam aut ad eloquentiae -em aedificia *disponenda sunt*. VAL. MAX 8, 11 ext. 2 quantum porro -is a rege Alexandro tributum arti *eqs*. SEN. dial. 4, 6, 2 irasci non est ex -e eius (*virtutis*). epist. 40, 8 morum. PLIN. dub. serm. frg. Char. gramm. I 118, 15 vetere -e (*de usu verborum. cf.* QVINT. inst. 8, 3, 24). QVINT. inst. 12, 11, 28 magna . . . est -s subsequendi. TAC. Agr. 9 splendidae . . . -is administratione. PLIN. epist. 3, 20, 3 non . . . sedendi -s custodiebatur. FLOR. epit. 3, 19, 8 ne -em triumphi servili inscriptione violaret. APVL. met. 3, 15 generosam natalium -em. TERT. adv. Marc. 5, 20 p. 648, 21 Pharisaeae candidae -em. PORPH. Hor. carm. 1, 35, 22 qui ex -e honoris aut divitiarum ceciderint. SPART. Hel. 6, 6 neque quicquam de regia ni mortis habuit -em. HIL. trin. 2, 26 haec est conceptionis -s (*dei*). AMM. 28, 1, 13 litterarum cum ampla -e dulcedo. SVLP. SEV. dial. 2, 64 non illa (*imperatoris uxor*) . . . imperii -em . . . cogitabat. *sic imprimis de civitatis urbiumque -e*: DECRET. tribun. Gell. 6, 19, 7 alienum videtur esse -e rei publicae (CIC. Phil. 8, 28 QVINT. decl. 283 p. 148, 4 *al.*). ANTON. or. frg. Cic de orat. 2, 164 si maiestas est amplitudo ac -s civitatis (QVINT. decl. 339 p. 339, 7). CIC. S. Rosc. 135 domi -s et foris auctoritas. Verr. 3, 2 de provinciae -e, vetustate, utilitate. Cluent. 107 quis . . . eius -is, quae in iudiciis publicis versari debet peritior? leg. agr. 1. 2 superioribus capitibus -s populi Romani violabatur (*persaepe, velut*: LIV. 5, 23, 11 ex -e populi Romani. TAC. ann. 13, 31 FLOR. epit. 1, 8, 5). 1, 27 ad communem -em defendendam. 2, 98 ad certamen -is (*inter urbes*). Catil. 3, 27 magna *est* in re publica -s, quae me semper tacita defendet. Phil. 13, 49 patriae. rep. 2, 51 *al.* epist. 1, 7, 4 esse et tuae et nostri imperii -is (*persaepe, velut*: BELL. Alex. 33, 4 LIV. 38, 48, 11 PLIN. paneg. 17). 13, 7, 3 municipii. CAES. Gall. 6, 12, 9 secundum locum -is Remi obtinuerent. BELL. Alex. 65, 4 LIV. 35, 32, 7 VITR. 5, 2, 1. QVINT. decl. 260 p. 64, 28 civium. TAC. hist. 1, 66 vetustas -sque coloniae. FLOR. epit. 2, 12, 2. APVL. met. 3, 3 pro -e publica providere. EDICT. imp. Diocl. I 2 Romana -s maiestasque desiderant. imp. Constant. de civit. Hispell. (Corp. XI 5265) 13 ut universae urbes . . . non modo dignitate(m) pristinam teneant (*opp.* ad meliorem statum beneficientiae nostrae). *adde de locis institutisque*: CIC. Verr. 5, 4 erat . . . sacrarium magna cum -e in aedibus (5, 68. *cf.* VITR. 1, 2, 7). LIV. 1, 44, 3 ibique ut loco -s fieret, habitat (FRONTO p. 97, 3 N. pro loci et ordinis -e). 2, 60, 5 plus . . . -is comitiis ipsis detractum est patribus ex concilio submovendis quam *eqs*. 34, 54, 5 demptum ex -e populi, quidquid maiestati patrum adiectum esset. PLIN. epist. 7, 24, 9 *scholae* pristinam -em, celebritatem, gloriam reddet.

2 *strictiore sensu*: a *meriti significatus inest: velut*: RHET. Her. 2, 13, 20 ex tempore et ex hominis -e (*sed cf. I A 1*). 3, 2, 3 iustitia est aequitas ius unicuique rei (re H^1, *Marx*) tribuens pro -e cuiusque (CIC. inv. 2, 160 off. 1, 42 MAR. VICTORIN. rhet. 1, 1 p. 156, 9). CIC. S. Rosc. 33 quem pro -e . . . laudare (PLIN. epist. 10, 26, 2 SVET. Tib. 46). div. in Caec. 73 me -e superatum (*agitur de accusatore eligendo*). Manil. 63 de Cn. Pompei -e. Flacc. 1 praemium -is. Font. 32 testium (CALL dig. 22, 5, 3, 2). Cluent. 128 in delectu -is (*de censorio senatus delectu*. dom. 131). Mur. 11 in contentione -is. 18 cum multi pares -e fiant, unus . . . primum ⟨locum *Mommsen*⟩ solus possit obtinere *eqs*. 47 aequationem gratiae, -is, suffragiorum. leg. agr. 2, 3 nec . . . precibus efflagitatus, sed -e impetratus esse videatur *honor consularis*. 2, 7. Planc. 7 -is iudicem (Brut. 1). 50. de orat. 2, 138 hominis -s aut indignitas (LIV. 6, 41, 4). rep. 1, 43 ipsa aequabilitas est iniqua, cum habet nullos gradus -is (TERT. resurr. 49 p. 101, 23 -is differentia). 1, 53 est in ipsis populis magnus dilectus hominum et -um. off. 1, 45 ut in beneficentia dilectus esset -is. Att. 4, 15, 7 pecunia omnium -em exaequat. epist. 3, 9, 2 tua . . . -s suum locum obtinebit. 5, 8, 4 quantum . . . tribuendum esse nobis putes *laudis*, . . . statues ex nostra -e. CAES. Gall. 6, 13, 9 si qui ex reliquis (*druidibus*) excellit -e . . . aut si sunt plures pares. LIV. 28, 28, 15 utrum exercitus exercitui, an duces ducibus, an -s, an causa comparari poterat? VAL. MAX. 4, 5, 1 locum -i suae debitum. TAC. ann. 11, 25 quaestura ex -e candidatorum . . . concedebatur. HIER. epist. 12, 1 disceptantibus de -e discipulis. *accedit* ad: CIC. Mur. 43 parem -em ad consulatus petitionem in Murena atque in Sulpicio fuisse (*cf.* 34). b *sensus quidam moralis praevalet, ita ut ad decoris significatum abeat, cf.* CIC. Att. 7, 11, 1 omnia facere se -is causa. ubi est autem -s, nisi ubi honestas? (SEN. benef. 4, 16, 3 alia fortasse minus -em suam praeferunt et, an sint honesta, interprete egent. 4, 19, 4). SCIP. min. or. frg. Isid. orig. 2, 21, 4 ex innocentia nascitur -s, ex -e honor *eqs*. QVADRIG. hist. 8 forma, factis, eloquentia, -e, acrimonia, confidentia . . . praecellebat. CIC. Cael. 55 domus . . . illa . . . plena est integritatis -is, officii, religionis. Balb. 15 florem -is infringere (*syn.* virtus). Sest. 138 (*opp.* voluptas, *ut saepius, imprimis in libris philosophicis*; fin. 2, 75 verbum ipsum voluptatis non habet -em. 3, 21 honestum vi sua et -e expetendum est. Tusc. 2, 31 honestas, . . . -s, . . . decus. 5, 45 off. 1, 67. 2, 56 part. 89). Att. 7, 14, 3 ut satis honestum nobis sit . . ., cum ceterae (-ri *M*) illa (-i *M*) -e discesserint. BELL. Alex. 8, 3 qui primam -em haberent. SEN. contr. 1, 8, 11 non servasse -em patris. suas. 6, 10 illibatae -is . . . vitam. VAL. MAX. 3, 2, 12 donatumque se iam Aristonico -i suae reddidit. 3, 7, 1ª nihil . . . -e dignius. SEN. clem. 1, 22, 1 nemo -i perditae parcit. epist. 45, 11 boni (*ntr.*). QVINT. inst. 4, 1, 16 ut allegemus pro honestis -em illi (*iudici*) suam. decl. 260 p. 62, 11 cetera fiant fortasse pro -e, . . . pro conscientia pro laude. FRONTO p. 160, 4 N. TERT. resurr. 5 p. 31, 18 carnis (*pluraliter v. p. 1137, 55 sq.*). ARNOB. nat. 5, 41 foeda prolatu honestorum convestirier -e. AQVILA rhet. 4 p. 24 *opp.* improbitas. HIL. in Matth. 24, 6 VVLG. prov. 16, 31. PAVL. MED. bened. 10, 16 speciali -e sanctus est.

c *oratoria* (*pluraliter v. p. 1137, 53*): RHET. Her. 3, 13, 23 sermo dividitur in partes qua⟨t⟩tuor: -em, demonstrationem, narrationem, iocationem. -s est oratio cum aliqua gravitate et vocis remissione. 4, 12, 17 elegantiam, compositionem, -em *debet oratio in se habere*. 4, 12, 18 -s est, quae reddit ornatam orationem varietate distinguens. RHET. Her. 3, 14, 24 sermo cum est in (3, 15, 26 cum) -e, plenis faucibus quam sedatissuma et depressissuma voce uti conveniet. 4, 8, 11 *mediocris oratio* constat ex humiliore neque tamen ex infima et pervulgatissima verborum -e (CIC. inv. 1, 9 prov. 27 QVINT. inst. 13, 3, 46 MART. CAP. 5, 442). CIC. inv. 1, 25 omnia quae pertinent ad -em. de orat. 1, 64 cum quadam actionis etiam -e (orat. 56 QVINT. inst. 5, 10, 54). 2, 320. 3, 29 oratio *illa* . . . *est sic* gravis, ut in singulari -e omnis tamen adsit humanitas ac lepos. 3, 153. Brut. 209 vim et -em. orat. 60 vultus . . . quantam affert tum -em tum venustatem. 193 *opp.* commoditas. 210 narratio, quae plus -is desiderat quam doloris (top. 97). 216 *spondius* habet . . . stabilem quendam et non expertem -is gradum. SEN. epist. 100, 8. QVINT. inst. 12, 10, 11 -em Messallae. FRONTO p. 150, 6 N. nobilitas mentis et -s sententiarum. p. 153, 15 DIOM. gramm. I 467, 32 GELL. 13, 25, 11 APVL. Plat. 1, 2. CAPITOL. Max. Balb. 17, 5 consentanea dicendi -e (AQVILA rhet. prooem. p. 23). AQVILA rhet. 3 p. 23 haec figura plurimum in se continet -is. AVSON. 419, 83 SERV. auct. georg. 1, 181 SVLP. SEV. Mart. 25, 6. d *metonymice pro homine* (*cf. II B 2*): CIC. S. Rosc. 136 humilitatem cum -e (*i. homines infimos cum viris -e conspicuis*) de amplitudine contendere. Verr. 4, 31 surrexisset Apronius, nova -s publicani. p. red. ad Quir. 9 ut longe superiores omnes hac -e (*sc. adiutoribus*) copiaque superarem. BELL. Alex. 58, 1 ut contra Q. Cassium, qui Caesaris nomine maioribus viribus uti videbatur, aeque potentem opponeret -em. FLOR. epit. 4, 2, 44 numquam ullo loco . . . tantum -is Fortuna respexit (*cf.* FRONTO p. 19, 9 N.). TERT. adv. Val. 5 p. 182, 13 EVGRAPH. Ter. Phorm. 287. *pluraliter*: HIER. adv. Pelag. 2, 24 astra vel angelicae -es.

B *de rebus* (*adde p. 1134, 69 sqq. al.*): 1 *de pretio et qualitate pretiosa*: PLAVT. Bacch. 131 satis ut commode pro -e opsoni haec concuret cocus. PLIN. nat. 14, 22 proxima -s Nomentanis *vitibus*. 37, 6 (SOL. 15, 23 tertiam inter lapides -em. 52, 53 [*vel* 56]. AMM. 23, 6, 88 gemmae . . . -e dispari). *sim. de bestiis*: VARRO rust. 1, 21, 1 canes potius cum -e acres paucos habendum quam multos (2, 6, 3). 2, 5, 10 propter -em amplitudinis et coloris. APVL. met. 10, 18 aliis iumentis Gallicanis, quibus generosa suboles perhibet pretiosam -em.

2 *de rei corporeae specie digna*: a *de corporis humani specie*: CIC. off. 1, 130 cum . . . pulchritudinis duo genera sint, quorum in altero venustas sit, in altero -s, venustatem muliebrem ducere debemus, -em virilem (*inde* AGROEC. gramm. VII 118, 28 [*sequitur exempli vice haud recte positum* CIC. Cael. 8 huic aetati atque -i]. NON. p. 435). RHET. Her. 3, 6, 10 corporis sunt . . .: velocitas, vires, -s, valetudo. *al.* 3, 7, 13 (*codd. pars* digna *sim., syn.* forma). 4, 27, 37 formae -s aut morbo deflorescit aut vetustate extinguitur (fin. 2, 47 TAC. ann. 11, 28 [forma *M*] SVET. Claud. 30 TERT. cult. fem. 2, 3 PORPH. Hor. carm. 2, 1, 4 EPIT. Alex. 22 HYG. fab. 78 p. 80, 15 *al.*). CIC. inv. 2, 2 corporum viribus et -bus (de orat. 3, 155 ad . . . ornatum corporis et -em. LABER. mim. 120 NEP. Dion 1, 2. LIV. 45, 40, 4 cum -e alia corporis, tum senecta ipsa maiestatem prae se ferens. VITR. 2 praef. 4 APVL. apol. 15. SVLP. SEV. chron. 1, 33, 1 ut merito -s corporis -i regiae conveniret). de orat. 3, 21 -e motūs (Brut. 239). ad Q. fr. 1, 2, 3 species ipsa tam gratiosi liberti aut servi -em habere nullam potest. NEP. Eum. 11, 5 et -e fuit honesta et viribus *eqs* VITR. 2 praef. 1 fuerat . . . forma -eque summa. VELL. 2, 29, 2. QVINT. inst. 11, 3, 141 -s quae est in latitudine pectoris. PLIN. paneg. 4, 7 honor capitis et -s oris (FRONTO p. 18, 23 N. PANEG. 9 [12], 19, 6). GELL. 14, 4, 2 (*ex Chrysippo*) reverendae cuiusdam tristitiae -e. APVL. met. 2, 9 capillamenti. 6, 4 sese Iuno totius sui numinis augusta -e praesentat. TERT. resurr. 58 p. 118, 3 habilitatis et -is iustitia (*i. iustus modus*). EPIT. Alex. 45 erat statu ac -e ea, ut *eqs*. PS. AVR. VICT. epit. 48, 8 in incessu. *al.* AVG. civ. 22, 19 *opp.* deformitas. *pluraliter*: CIC. *v. supra l. 66*. PLIN. nat. 35, 128 hic primus videtur expressisse -es heroum et usurpasse symmetrian. b *de rei corporeae specie digna*: ACC. trag. 188 commovit animum excelsa aspecti (*i. aspectūs*) -s (VITR. 4, 3, 8). CIC.

dom. 116 ut omnium domos et laxitate et -e superaret *domus mea.* de orat. 3, 180 utilitatem templi fastigii -s consecutast. off. 1, 138 *in aedificando* adhibenda commoditatis -isque diligentia *eqs.* ad Q. fr. 3, 1, 1 summam -em pavimentata porticus habebat. VARRO frg. Non. p. 532 forensis (*i. fori*) -s crevit. NEP. Them. 6, 1 ut ipsam urbem -e aequiperaret, utilitatc superaret *Piraeus.* LIV. 38, 30, 2. VITR. 4, 3, 1 non quod invenusta est species aut genus aut formae -s. 5, 1, 6 *syn.* venustatem. 6, 7, 3. PLIN. nat. 33, 39 qui primus auro -em per anulos fecit. SVET. Cal. 41 instructis pro loci -e (*i. palatii*) compluribus cellis. FRONTO p. 19, 1 N. *flores et coronae* alia -e sunt, quom a coronariis vencunt, alia, quom a sacerdotibus porriguntur. CORP. XI 4094 termas . . . ad pristinam dig(nitatem) restauravit. AMPEL. 2, 5 *Iuno* leonem caelesti -e est honorata. TERT. resurr. 7 p. 35, 25 perspectae ferruginis gladiis vaginarum adaeques -em. SVLP. SEV. dial. 2, 10, 4 nullam . . . florum retinet -em *pratum.* 3, 8, 4 operis (*i. monumenti*). OP. imperf. in Matth. 35 p. 828 ut . . . coloris accipiat -em *lana.* HIST. Apoll. rec. A 30 *puella* deposito luctu induit priorem -em (*vestitus, ut videtur*). *pluraliter*: VITR. 7, 4, 4 uti ex locis aptas et generum discriminibus non alienas habeant -es *politiones* (*tamquam ornamenta*).

3 *de rei incorporeae gravitate* (*abit etiam in sensum decoris, ornamenti*): CIC. inv. 1, 25 rei. 2, 157 quiddam . . . trahens sua -e. Verr. 6, 186 religionum. Cluent. 35 non matrimoni -e . . . coniunctae *nuptiae.* de orat. 1, 236 artes . . . inter se pares et eiusdem socias -is. fin. 2, 51 propter earum rerum, quae significabantur his verbis -em. Tusc. 5, 31 -e huius sententiae capitur. epist. 5, 12, 7 hoc praestantius mihi fuerit et ad laetitiam animi et ad memoriae -em. Q. CIC. pet. 57 si advigilamus pro rei -e (*cf.* QVINT. inst. 2, 13, 12 exprimi pro -e non possunt *res.* TAC. dial. 30 AVG. civ. 4, 1 MART. CAP. 5, 543). VITR. 10, 16, 3 certa merces pro artis -e tribuebatur ad honorem. SEN. dial. 9, 1, 14 ad -em rerum exit oratio. epist. 71, 33 his pretium quidem erit aliquod, ceterum -s non erit (89, 15 -es et pretia rerum). COLVM. 11, 3, 2 supra rei -em. PLIN. nat. 35, 28 de -e artis morientis. 7, 4, 5 secundum cuiusque rei -em. 8, 3, 38 infra rei . . . -em. TAC. ann. 6, 7 ultionis. PLIN. epist. 9, 13, 18 negotii. 9, 27, 1 quanta -s . . . sit historiae. APVL. met. 3, 23 *aquilae nuntii Iovis* pinnarum -em. 5, 12 materni nominis. Socr. 1 p. 115 naturae (*i. qualitatis*). flor. 9 p. 30 difficultatis. PS. APVL. herm. p. 271 conclusionum. TERT. spect. 12 cum . . . nominis -s idololatriae crimine teneatur (*hoc genus munerum mortuis datorum*), necesse est quidquid -is nomine administratur *eqs.* pudic. 5 est et mali -s, quod in summo aut in medio pessimorum collocatur. PORPH. Hor. carm. 2, 13, 26 carminis. PANEG. 8 (5), 4, 1 bonis . . . meritis cum aetate -s et pondus accedit. SPART. Hel. 5, 14. AVSON. 419, 62 a me (*loquente*) poscendam esse notitiam, ab aliis -em (*factorum tuorum*). AVG. civ. 6, 7 civilis theologiae. BOETH. mus. 1, 20 p. 206, 15 consulem . . . eodem nuncupant nomine (*sc. quo hypatcn*) propter excellentiam -is. CASSIOD. chron. II p. 120, 1 fastis veritatis pristinae -em *reddere.* COD. Iust. 4, 18, 2, 1 non absimilem penitus stipulationi habeat -em *actio pecuniae constitutae.* GREG. M. moral. 7, 13 renovationis suae -em (*ibid.* nobilitatem nostrae regenerationis). 9, 75.
pluraliter, i. virtutes rei, vires, pretia: CIC. inv. 2, 168 ex causarum -bus. GELL. 1, 3, 24 *honestum et utile* non vocabulorum appellationibus neque -bus generum diiudicanda sunt. 1, 23, 3 virtutes -esque verborum. 17, 20, 6 ipsarum...rerum pondera et -es. TERT. resurr. 10 p. 39, 12 *opp.* ignominiae carnis. PHYSIOGN. 11 (10 *singularis*).

II *speciatim -s publica* (*certa termini technici sollemnis exempla ante* TAC., *ut vidctur, non obvia, quia antea significatus sub I collocatus haud raro intermiscetur*): SCHOL. Cic. Gron. p. 395, 7 officium est actus conveniens uniuscuiusque personae, -s autem meritum senatoris. TREB. Gall. 14, 11 constat de genere, non satis . . . de -e, vel ut coeperunt alii loqui de maiestate.

A *-s ex munerum ordinumque auctoritate accepta* (*inde fere i. q. gradus*): CIC. Quinct. 28 quem, ut ipsius -s poscit, honoris gratia nomino (*Flaccum imperatorem*). Verr. 3, 40 legatorum decem . . . -s *intercedit.* 4, 87 hacc aequitas in tuo imperio fuit, haec praetoris -s, ut. 4, 94 hunc ordinem (*i. senatum*) si -e antecellere non existimabas. 4, 95 -em . . . ordinis . . . abiectam. Cluent. 150 altiorem gradum -is consequi (Phil. 1, 14 Lael. 12 VAL. MAX. 5, 3, 1). 152 equites ordini senatorio -e proximos . . . esse cupiunt. 197 pari -e. Font. 18 imperaverunt pro -e sua, quod visum est. Manil. 42 in quo ipso inest quaedam -s imperatoria. Mur. 24 summa -s est in iis, qui militari laude antecellunt. *ibid.* plena -is dicendi facultas. 28 -s in ista scientia consularis (epist. 1, 8, 4) numquam fuit. Flacc. 85 salva -e (*de propraetore*). Pis. 24 magna -s *est consulis.* Balb. 10 cui senatus . . . amplissimae -is praemia dedit. Phil. 3, 17 quos . . . scio -is optimarum feminarum non paenitere (*sim. de generis gradu*: SALL. Iug. 41, 5 VAL. MAX. 2, 6, 8. 3, 2, 6 TAC. hist. 4, 84. DIOM. gramm. I 426, 23 enuntiatio serviens -i personarum. MIN. FEL. 36, 1 *opp.* actus). 11, 21 aliena consulum -e illa. *al.* de orat. 3, 3 tamquam ab aliquo nefario praedone diripcretur patrimonium -is (*senatoriae.* LIV. 3, 69, 4 ASCON. Corn. p. 70 Cl. PANEG. 10 [4], 35, 2 ut senatus -s non nomine quam re esset illustrior). Brut. 165 quod esset in rebus privatis amicis eius, in re publica ipsius -i (-is, -em *al.*) satis. off. 3, 99 consularis -is (Brut. 135 IVST. praef. 1). Att. 9, 9, 3 '-e' *se velle uti mea*; fortasse sententia consulari[s]. Q. CIC. pet. 13 quid -is habiturus sis *consul.* BELL. Afr. 22, 2 sibi eam -em, quae est per gentes clarissima notissimaque, conciliavit. NEP. Att. 1, 1 equestrem -em (*cf.* MART. 5, 8, 8 FRONTO p. 170, 4 N. CENS. 15, 4). 2, 3 -e regia. LIV. 3, 35, 3 dimissa (de- *V*) iam in discrimen -s. 4, 54, 7 cernentes . . . alios in possessione -is suae. VELL. 2, 20, 2 ne potentia eorum et multitudo veterum civium -em frangeret. VAL. MAX. 4, 4, 7 non solum -s patris familiae . . . sed etiam dictatura. ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 2, 14 cuius liberi fruantur . . . primo sacerdotiorum gradu, postmodo cum annis promoturi dignitatis suae incrementa (*cf. infra l. 15 sq.*). QVINT. inst. 7, 2, 2 infra -em rerum aut ordinis. 11, 1, 28 coniungendo cum iudicibus -em suam (*sc. equestrem*). decl. 317 p. 247, 8 imperatoris. TAC. hist. 1, 1 -em nostram a Vespasiano incohatam, a Tito auctam, a Domitiano longius provectam (PLIN. paneg. 92, 1 aucta est -s -e). 1, 77 cumulum -is addidit. ann. 3, 17 exuta -e (*senatoria*). 3, 30 sine -e senatoria (DECRET. decur. Tergest. [Corp. V 532] 1, 32 VLP. dig. 1, 9, 5 *et saepius* DIG. 1, 9 *al.*). 14, 27 maiores, cum -em ordinum dividerent. PLIN. epist. 8, 6, 3 in qua (*civitate*) hic esset usus florentissimae -is. 10, 26, 3. SVET. Aug. 31 sacerdotum et numerum et -em . . . auxit. Tib. 35 iure ac -e matronali (EPIST. imp. inc. de Tymand. [Corp. III 6866] 6 ius et -em civitatis). Nero 15 quaestoriae -is. Galba 3 avus clarior studiis quam -e (non enim egressus praeturae gradum). Vesp. 1 praetoriae -is. 9 utrumque ordinem non tam libertate inter se quam -e differre. FLOR. epit. 4, 1, 10 parcendum -i (CALL. dig. 48, 19, 28, 9 -is respectum. EDICT. imp. Constant. de accus. [Corp. V 2781] 6 privilegio -is alicuius). DECRET. decur. Forosempron. (Corp. XI 6123, 2) 3 -is tuae tot tantíque tituli. VLP. dig. 7, 1, 15, 2 secundum ordinem ct -em mancipiorum. 48, 8, 1, 5 in aliqua -e positum (*opp.* humiliore loco positum). APVL. met. 2, 3 nec aliud nos quam -s discernit, quod illa clarissimas, ego privatas nuptias fecimus. MIN. FEL. 37, 10 inanis cultus -is. SPART. Sept. Sev. 21, 8 praefectum . . ., ne homini per se . . . magno deesset -s. LAMPR. Alex. 41, 3 ut annonas, non -em acciperent. VOPISC. Tac. 1, 3 sub aequabili -e. AMM. 14, 7, 18 *illos*, nec professionem nec -em ostendens, . . . increpabat. COD. Iust. 12, 1, 9 clarissimam (*cf.* CASSIOD. var. index p. 535 *sub v.* -s).

B *i. munus ipsum* (*vel ordo*): 1 *munerum genera*:
a *publicum*: CIC. leg. agr. 2, 2 quibus studiis hanc -em consecutus sim (Planc. 55). 2, 25 expertem fieri -is *quindecimviralis.* Rab. perd. 20 omnem -em iudiciorum tenebat *ordo equester.* Flacc. 28 in imperio atque in publica -e. Phil. 2, 105 -is insignia (epist. 10, 6, 2 TAC. ann. 16, 31 APVL. apol. 75. HIER. epist. 29, 3, 7 *de sacerdotio hebraeo, cf. infra sub c*). PAVL. FEST. p. 13 et aedilatus dicebatur eadem -s. SEN. dial. 9, 11, 9 quae -s, cuius non praetextam *eqs.* TAC. ann. 14, 43 quem -s sua defendet, cum praefecto urbis non profuerit? CALL. dig. 50, 2, 12 ad -em municipalem *invitare.* TERT. idol. 17 an servus dei alicuius -is aut potestatis administrationem capiat. SPART. Hadr. 24, 7 -e privatus est. EVTR. 2, 3 resumpserunt tribuni militares -em. AMM. 15, 5, 14 cum correctoris -e. COD. Theod. 6, 4, 12 (*a. 311*) qui praefecturae gesserint -em. MARCELL. chron. II p. 92, 484, 1 Illus natione Isaurus, -e magister officiorum. CASSIOD. var. 6, 6 tit. formula magisteriae -is.
b *de militum gradu excellenti*: CIC. Tusc. 2, 48 ut bonos milites . . . -em tueri. 2, 58 de -is gradu demoveri. SEN. dial. 9, 4, 1. epist. 68, 11 stipendiis militaribus et quaesita per hoc -e *antecedit.* TAC. ann. 1, 39. MEN. dig. 49, 16, 2, 1 -e, gradu, specie militiac *simulatae.* TERT. idol. 19 militia . . . quae inter -em et potestatem est. CAPITOL. Pert. 1, 5 ducendi ordinis -em pctit. Maximin. 4, 4 ceteras militarcs -es (*v. p. 1139, 2*). AMM. 20, 8, 8. VEG. mil. 2, 6 prima cohors reliquas et numero et -e praecedit. 2, 10 castrorum praefectus, licet inferior -e. c *de munere clericali* (*cf. supra l. 43*): OPTAT. tract. 1, 13 p. 15 laicos, qui tunc in ecclesia nulla fuerant -e suffulti. HIL. op. hist. frg. 2, 11 ad clericalem -em promoti. HIER. epist. 14, 9, 1 ecclesiastica. SVLP. SEV. Mart. 10, 2 episcopi. SACR. Leon. p. 331 apostolicae -is culmen.

ad 1: *pluraliter* (*gradus munerisque significatus non distinguuntur*): RHET. Her. 1, 9, 16 si spatia temporum, personarum -es, consiliorum rationes . . . constabunt (CIC. inv. 1, 24 de orat. 3, 53). CIC. epist. 4, 8, 2 nobilitatem . . . et -es hominum . . . amplectitur. LIV. 1, 13, 7 aetate an -bus suis virorumque an sorte lectae sint (5, 25, 3. 30, 42, 11 VLP. dig. 50, 4, 3, 15). PAVL. FEST. p. 131 cives Romani erant, et in legione merebant, sed -es non capiebant. SEN. benef. 2, 16, 2 dial. 12, 17, 2. PLIN. nat. 21, 44 ad famam . . . ac -es (HIL. in Matth. 16, 11 ambitiosos -um famaeque titulos). PLIN. epist. 9, 5, 3 ut discrimina ordinum -umque custodias. paneg. 61, 2 DECL. in Catil. 74. 84 FRONTO p. 139, 5 N. PRISC. gramm. II 432, 24 -um nomina. VLP. dig. 50, 3, 1 *et* 2. TERT. idol. 18 insignia -um. *ibid.* huius saeculi potestates et -es (PRISCILL. tract. 10, 131 p. 96, 27 honores praetereuntium -um. CANON. Migne 56, 405[A] ALC. AVIT. hom. 7 p. 117, 35 GREG. M. moral. 3, 10). spect. 22. VOPISC. Tac. 19, 2 redierunt ad praef. urbi appellationes omnium potestatum et omnium -um. LAMPR. Heliog. 11, 1 omnes...-es polluit ignobilitate hominum perditorum. CAPITOL. Aur. 10, 3 multos . . . cum aediliciis aut praetoriis -bus. 11, 2 quo latius senatorias tenderet -es. EVTR. 2, 1 PRISCILL. tract. 1, 35 p. 29, 6 FILASTR. 150, 3. AVSON. 195, 29 vagus per omnes -um formulas. AMM.

20,5,8 miles, -um (*i. provectionum*) diu expers et praemiorum. 21,16,1. 29,3,7 adusque tribunatus -es progressus (*item al.*). VEG. mil. 2,7. HIER. epist. 23,3,2 -um omnium culmina (CORP. III 167. VI 32051,4). 60,16,1 VVLG. I Macc. 10,24. PELAG. in Rom. 13 p. 704^B ecclesiasticae. PS. RVFIN. in psalm. 14,4 episcopus...presbyter...in ecclesia...istae sunt -es. NOT. dign. occ. tit. (p. 1 *et* 103) notitia -um omnium tam civilium quam militarium. or. 5,68 habet *magister militum* -es infra scriptas. 18,4 omnis -um et administrationum notitia. *al.* COD. Theod. 8,7,14,1 (*a. 377*) ad honores aliquos -esve transire (*opp.* militia). *al.* ENNOD. epist. 1,5,2 p. 10,1 CASSIOD. var. 9,7,1. COD. Iust. 12,1 tit. de -bus. GREG. M. epist. 5,3 p. 283,20.

2 *metonymice de magistratuum personis (cf. I A 2 d), primitus pluraliter (usus profectus, ut videtur, a talibus, quale est* CIC. Sull. 5 in hanc excelsissimam sedem -is atque honoris): CIC. orat. 89 parcet et amicitiis et -bus. LIV. 22,40,4 turba conspectior, cum -es deessent (-s deesset *P*). PLIN. nat. 5,12 quia -es, cum indagare vera pigeat, ... mentiri non piget. PANEG. 12(2),25,2 vidimus redactas in numerum -es. PS. AVR. VICT. epit. 48,18 PRISCILL. tract. 1,35 (*plur.*). AMM. 14,10,4 (*plur., al.*). VVLG. Esth. 9,3 omnisque -s, quae singulis locis ... praeerat. SVLP. SEV. Mart. 20,1 cum se ... regiae clientelae sacerdotalis -s subdidisset. PASS. Petr. Paul. long. 51 ut omnes populi et omnes -es (omnis -as *ed. princ.*) ad istud spectaculum venirent. *de ordinibus ipsis*: CIC. dom. 74 proximus est huic -i (*i. senatui*) ordo equester. prov. 38 huic amplissimae -i esse commendati volunt. FLOR. epit. 2,6,18 modi duo anulorum Carthaginem missi -sque equestris taxata mensura (AVG. civ. 3,19). AMM. 15,2,21 omnis aetas concurrebat et -s. *allocutionis vice ponitur*: ALC. AVIT. epist. 48 p. 77,25 -is vestrae rescripto (*de senatore*). 93 p. 100,28 -s vestra (*de imperatore*). ENNOD. epist. 4,26,3 p. 117,7 (*de Eugenete v. i.*). GREG. M. epist. 5,59 *de Gennadio exarcho*. 11,15 vestrae ... auctoritatem -is (*de praefecto Africae*).

synonyma et iuxta posita quaedam significatum illustrantia (*pertinent et ad I et ad II*): aetas: CIC. ad Q. fr. 1,1,10 honore et -e et aetate praestat. BELL. Alex. 68,1 LIV. 2,2,9 QVINT. inst. 11,1,29 TAC. hist. 2,48 PLIN. epist. 7,20,3 SVET. Iul. 13 APVL. met. 11,10. MIN. FEL. 16,5 sine dilectu aetatis sexus -is (TERT. nat. 1,1) rationis. CAPITOL. Aur. 18,5 AMM. 26,10,9. *adde p. 1138, 69.* amplitudo: RHET. Her. 4,25,35 ANTON. Cic. Att. 10,8^a,1. auctoritas: CIC. p. red. in sen. 8 CAES. Gall. 7,30,3 QVINT. inst. 11,1,28 PROC. dig. 49,15,7,1. ARNOB. nat. 7,35 auctoritatem, potentiam, -em. causa: CIC. epist. 1,9,9 HIRT. Gall. 8,52,4. decor: CIC. epist. 2,6,4 ARNOB. nat. 2,44. *cf.* TAC. hist. 1,77 ex -e ... contra decus. excellentia: CIC. off. 1,106 quae sit in natura excellentia et -s. existimatio: CIC. Verr. 3,111 epist. 3,4,1 CAES. civ. 1,7,6 SEN. epist. 95,58. PLIN. epist. 2,9,1 pudor ... existimatio ... -s. CALL. dig. 50,13,5,1 *in definitione existimationis.* facultas: PLIN. epist. 2,4,3 modicae facultates, -s sumptuosa. CELS. dig. 23,3,60 modus dotis ex facultate et -e mulieris maritique statuendus est. *al.* fama: CIC. epist. 12,22,2 LIV. 28,44,12 TAC. ann. 6,17 PLIN. epist. 5,13,2 PAVL. dig. 11,3,14,1. fides: CIC. epist. 13,32,2 BALB. et OPP. Cic. Att. 9,7^a,2 BELL. Alex. 26,1 LIV. 36,26,3 TAC. ann. 1,11 FLOR. epit. 1,12,6. fortuna: CIC. Balb. 58 de orat. 2,209 epist. 2,1,2 LIV. 1,42,4. 34,31,18 EVGRAPH. Ter. Haut. 112 *plur.* SEN. dial. 8,6,5. genus: SALL. Catil. 60,6 VAL. MAX. 5,9,3 FLOR. epit. 4,2,10. gloria: CIC. epist. 9,14,6 (LIV. 37,54,16). gratia: CIC. de orat. 1,198 honoris, gratiae, -is. CAES. Gall. 7,54,4 BELL. Alex. 55,2 NEP. Att. 6,2 LIV. 23,8,9 SEN. epist. 76,6. gravitas: CIC. Verr. 3,161 PORPH. Hor. epist. 1,18,2. honor: CIC. leg. agr. 1,27 CAES. civ. 1,7,1 HIRT. Gall. 8,50,4 VAL. MAX. 8,5,5 PLIN. epist. 4,17,3 DECRET. fabr. Sentin. (Corp. XI 5748) 9 LAMPR. Heliog. 6,1 *plur. adde*: CIC. epist. 13,22,2 honeste ac pro tua -e. humanitas: CIC. epist. 10,1,4 SEN. epist. 99,20. imperium: CIC. leg. agr. 2,9 ad Q. fr. 1,1,39 LIV. 22,58,3. ingenuitas: TERT. idol. 18. ius: CIC. Verr. 2,73 ad Q. fr. 1,2,11. laus: CIC. p. red. ad Quir. 21 QVINT. inst. 8 pr. 33. lepor: CIC. de orat. 2,340. libertas: CIC. epist. 1,9,2 CAES. civ. 3,91,2 LIV. 4,6,11 QVINT. decl. 340 p. 343,27 PLIN. epist. 8,24,3 VEG. mil. 3,10. maiestas: LIV. 42,49,2 *cf. p. 1137, 62.* nobilitas: BELL. Afr. 22,5. nomen: CIC. Verr. 5,25 CAES. frg. Cic. Brut. 253 LIV. 43,1,7. officium: CIC. Verr. 1,28 *cf. p. 1137, 60.* opes: CIC. epist. 4,9,3 LIV. 42,46,4 FLOR. epit. 4,2,14 VEG. mil. 2,24 *pluraliter.* opinio: Q. CIC. pet. 35. otium: CIC. Sest. 99 SEN. dial. 11,18,3 *cf. p. 1134, 80 sqq.* potentia: SEN. benef. 5,15,4 SVET. Tib. 2 ARNOB. nat. 2,36 p. 77,19. potestas: CIC. ad Q. fr. 1,1,13 TERT. idol. 18 ARNOB. nat. 1,2 *pluraliter* (SIDON. epist. 1,11,12 *al.*). prosapia: APVL. met. 3,11. pudor: CIC. Sull. 15 AVG. civ. 2,13. salus: CIC. Manil. 57 epist. 3,10,1 LEP. Cic. epist. 10,35,2 HIRT. Gall. 8,6,2 LIV. 23,15,12 VAL. MAX. 4,1,6 TAC. hist. 4,42 MAECIAN. dig. 36,1,7. species: Q. CIC. pet. 51 ARNOB. nat. 7,41. splendor: CIC. Verr. 1,49 VAL. MAX. 2,2,8. suavitas: CIC. epist. 15,14,6. venustas: CIC. de orat. 1,142 off. 1,130 VITR. 5,1,6. verecundia: VAL. MAX. 4,5,5 QVINT. inst. 6,3,35 PLIN. epist. 6,29,3. virtus: CIC. Verr. 5,90 epist. 6,5,3 LIV. 26,49,15. vita: CIC. Flacc. 36 ANTON. Cic. Att. 10,8,2 CAES. Gall. 1,9,2 VELL. 2,79,5 VAL. MAX. 3,2,14 SEN. clem. 1,5,6 PLIN. paneg. 44,5 AVG. civ. 3,30. voluptas: CIC. de orat. 3,62 PLANC. Cic. epist. 10,24,1. utilitas: CIC. Mur. 23 de orat. 2,334 BALB. Cic. Att. 9,7^b,2 LIV. 34,57,5 SCRIB. LARG. praef. p. 4,22 QVINT. inst. 3,8,1 TAC. dial. 9 PLIN. paneg. 75,3.

deriv.: dignitosus.

dīgnitātio ἀξίωμα GLOSS. II 232,3. 498,39. *a* dignitari.

dīgnitor, -ātus sum, -ārī *a* dignari. *i. q. dignari*: IVL. VAL. 1,33 eum ... regni veste -ati sunt (*cod. Taur.*). 1,52 Alcumenam ... Iovis-ulnae -atae sunt.

dīgnitōsus, -a, -um [*a* dignitas. *Th.*]. *compar.*: *l. 13 al., superl.*: *l. 21.* GLOSS. ἀξιωματικός. -a meodomlice (*anglosax.*). *de genere et nobilitate*: PETRON. 57,10 homini maiiesto et -osso. HERM. Pal. vis. 3,4,3 non quia tu -ior es super omnes, ut tibi reveletur. vulg. sim. 9,1 ab illo nuntio -o (Pal. honesto, ἐνδόξου). Pal. sim. 9,7,1 AMBROSIAST. in I Tim. 5,20. OP. imperf. in Matth. 3 p. 646 Ioannes persona cognitus, genere -us. 5 p. 666 (*syn.* sapienti). 15 p. 716 (*compar.*). 21 p. 747 -ior est anima quam caro. COMM. instr. 2,39,12 -i ... et gener⟨e n⟩ati praeclaro. PS. AVG. quaest. test. I 44,7 dedecus est ... -i filium esse sine honore. 102,5 -o ... homini negotiari deforme est et popinam ingredi notabile est. *de specie*: HERM. Pal. vis. 5,1 vir ... facie -a. Pal. sim. 9,2,3 (*bis, semel compar.*). 9,10,7 *superl.*

1. dīgnō *adv. v.* dignus *p. 1153, 15.*

2. dīgno, -āvī, -ātum, -are *et* ✱**dīgnor**, -ātus sum, -ārī [*a* dignus. *Th.*]. -cn-: CORP. XIII †8486. *inf.* -arier: LVCR. (*l. 51*) SVLPICIA sat. 64. *de usu doctrina veterum: commune est*: GELL. 15,13,10 (*cf.* PRISC. gramm. II 379,6 *adnot.*). *veteri usui attribuunt activum*: DIOM. gramm. I 400,18 PRISC. gramm. II 392,13. SERV. auct. Aen. 11,169 'quin ego non alio -er te funere': alii -em legunt iuxta veteres ab eo quod est -o. *deponens est*: GRAMM. suppl. 50,27. *adde quae de structura docet* PRISC. gramm. III 159,28 -or te laude, -or te illa, -or te celebrante. 275,3 -or te laude, -ari te laude cupio. *de significatu*: NON. p. 98 -et dignos putet. p. 281 -atus significat dignus habitus. p. 286 -ari dicitur dignum aliquem deputare. *ibid.* -atus rursum qui ab alio habetur dignus. p. 470 -vi pro -atus sum vel dignum duxi. SERV. Aen. 3,475 -ate digne habite (GLOSS. IV 438,30), digne iudicate, nam non modo agentis habet, sed patientis imaginem (1,335 ADNOT. Lucan. 8,806 *al.* 10,338). SCHOL. Verg. Veron. ecl. 6,1 -ata est arroganter dictum, quasi potuerit maiora scribere ⟨quam bucolicon⟩. GLOSS. *depon.*: -or ἀξιῶ (*cf. infra l. 58*), dignum me extimo, -atur καταξιοῖ. *act.*: -et dignos putet dignum extimet. -atis ἀξιώσεις. -atus ἀξιωθείς. [*it.* degnare, *francog.* deigner, *hisp.* deñar. *M.-L.*]

I digno: A *sequente infinitivo*: PACVV. trag. 166 (Non. p. 470, *cf. l. 34*) cum neque me aspicere aequales -rent meae. 212 (Non. p. 98, *cf. l. 32*) quis deos infernos, quibus caelestes -et decorare hostiis. ACC. trag. 447 (Non. p. 470, *cf. l. 34*) exuvias -vi Atalantae dare. AVSON. 406,60 cuique (*libello*) vigiles luminum vacare -bunt corae. *passive* (*cum nom.*): ACC. trag. 474 (Non. p. 281, *cf. l. 32*) cui, quae cum illo fuerim, -bor dari (-bor *activo sensu intellegendum putat Ribbeck*). LVCR. 5,51 nonne decebit hunc hominem numero divom -arier esse. SIL. 13,569 magnis semper divis regique deorum iurari -ata palus (GELL. 10,18,4 PAVL. NOL. carm. 31,564). GELL. 19,13,1 SCHOL. Hor. serm. 2,7,11.

B *sequente accusativo (vel passive)*: 1 *cum abl.*: (CATO *v. l. 69*) ACC. trag. 231 (Non. p. 281, *cf. l. 32*) egone Argivum imperium attingam aut Pelopia (-pis *codd.*) -er domo. CIC. Arat. 34 aeterno cunctas *septem stellas* sano qui nomine -ant (signant *H*². *sim.* 163. phil. frg. I 7 [PRISC. gramm. II 385,6 *ad l.* -antur ἀξιοῦνται passive]). inv. 2,114 qui apud maiores nostros ... tali honore (MACR. sat. 1,24,24) -ati sunt. 2,161 homines aliqua dignitate antecedentes cultu quodam et honore -antur. de orat. 3,25 consimili laude. ac. 1,36 ea ... quadam aestimatione -anda docebat. CALV. carm. frg. 8 hunc tanto munere -a. VERG. Aen. 3,475 coniugio, Anchisa, Veneris -ate superbo (*cf.* SERV. *l. 35* NON. p. 286 [*cf. l. 33*]. *item part. perf. pass.*: MANIL. 1,758. VAL. FL. 1,811 non ... ⟨nati⟩ ... ille mei -atus ut ... ense cadat. SIL. 11,272 deum cultu et sacro -atus honore. SCHOL. Germ. Bas. p. 80,10 *sidus* immortali ... memoria -atum [donatum *P V*]. PAVL. NOL. carm. 27,602 AVG. civ. 19,23 CYPR. GALL. Ios. 86. MACR. sat. 1,10,16 Cato ait Larentiam ... sepulcri magnificientiae et annuae parentationis honore -tam). Aen. 11,169 *var. lect.* ap. Serv.: non alio -em (-er *codd. Verg.*) te funere (*cf. l. 28*). GELL. 11,2,4 laude (*cf. l. 61*) nulla -batur nisi. 15,20,10. 19,11,1. AVSON. 398,12 quamvis ... ista *non* frugi viro -anda putentur. NOVELL. Maior. 3,2,5 quorum suggestiones ... attentione -amus (-amur *codd. al.*). SCHOL. Germ. Bas. p. 72,12. 86,18 MACR. sat. 1,20,6. RVRIC. epist. 2,11 p. 389,15 te ... his pecuniis -vit in saeculo. *add. fort.*: PAVL. NOL. carm. 33,73 -ata ... Christo mens pia (*nisi i. q.* 'a Christo' *est*). LEO M. epist. 165,10 quibus si -veris recensitis (*nisi* si -veris *parenthesis est cf.* dignor *II C*). *nota i. q. comparare*: AVSON. Mos. 116 amnigenos inter pisces -ande marinis. 350 -andumque mari ... Mosellam. 2 *non accedente ablativo*: TERT. adv. Marc. 3,10 p. 392,14 nullius ... dedignandae rei imago -anda est. 3 *cum genet.*: CLEM. ad Cor. 41 quanto plurimae -ati sumus scientiae. GEST. Pilat. prol. -atus baptismatis sancti (καταξιωθεὶς τοῦ).

II ✱dignor *deponens*: A *sequitur structura verbalis*: 1 *in-*

finitivus (*passivi infra l. 14*): CATVLL. 64,407 nec talis -antur visere coetus *dei* (*seq.* nec...patiuntur). LVCR. 2,1039 iam nemo... suspicere in caeli -atur lucida templa. VERG. ecl. 6,1 prima Syracosio -ata est ludere versu nostra... Thalia (*cf.* SCHOL. Veron. *p. 1140,38*). Aen. 4,192 cui se pulchra viro -etur iungere Dido. *al.* HOR. carm. 4,3,14. epist. 1,19,40 non ego ... grammaticas ambire tribus et pulpita -or. 2,2,86. OV. am. 3,1,37 imparibus...es numeris -ata moveri. *al.* trist. 4,1,52. GRATT. 14. 106 illum . . . auctoremque operi -a⟨ta⟩ (-a⟨ns⟩ *Birt*) inscribere magno *Diana*. MANIL. 1,41. SEN. contr. 9,1,8 *al.* SEN. dial. 10,2,5 tu non inspicere te umquam, non audire -atus es. *al.* CVRT. 6,5,29 quos eximia specie donare natura -ata est. COLVM. 1 praef. 10 neque . . . roganti . . . respondere servi -antur. LVCAN. 5,87 PETRON. 127 LAVS Pis. 218 PLIN. nat. 35,2 VAL. FL. 7,47 *al.* STAT. Theb. 7,166. 11,213 -atus virgine nostra terga premi *Iuppiter*. *al.* MART. 9,64,2 TAC. dial. 9 *al.* PLIN. epist. 10,12 paneg. 80,4 *al.* SVET. Nero 22 *al.* FLOR. epit. 1,13,14 FRONTO p. 176,19 N. DECRET. fabr. Sentin. (Corp. XI 5748) 25 DECRET. centon. Sentin. (Corp. XI 5749) 23 DECRET. fabr. Pisaur. (Corp. XI 6335) 23 COLL. Mos. 15,3,2. FRG. Vat. 166 rogo, praetor... libellos accipere -eris. GELL. 19,11,1 APVL. met. 6,9 *al.* apol. 43 PS. APVL. Ascl. 16 TERT. anim. 2. patient. 1 p. 1,16 ut cuique -atur (*sc. dispensare*). CYPR. GALL. gen. 497 *al.* PORPH. Hor. carm. 3,25,20 NEMES. cyn. 20. PANEG. 4 (9),15,3 *al.* SOL. 45,8 accepto regio stratu neminem...praeter dominum vehere -atus est *Bucephalus*. IVL. VAL. 1,4 p. 6,17 *al.* LACT. mort. pers. 51,2 ITIN. [Silv.] 23,5 *al.* VIR. ill. 62,3 EVTR. 3,10,4 HIL. ad Const. 1,5 PS. HIL. c. Arrian. 11,7 OPTAT. 3,3 p. 76,10 *al.* LVCIF. Athan. 1,32 *al.* GAVDENT. serm. 3,1 *al.* FILASTR. 129,7 *al.* AVSON. 419,36 VEG. mil. 3,9 PS. AMBR. sacr. 6,5,23 HIER. epist. 36,15 *al.* PELAG. in Rom. 8 p. 681^{B} VVLG. Ruth 2,10 *al.* RVFIN. hist. 1,13,7 ut -eris usque ad me fatigari. CLAVD. carm. min. 10,76. rapt. Pros. 2,77 respice ... celsa Tonantis germina per nostros -antia ludere campos. PAVL. NOL. carm. 18,450 *al.* AVG. civ. 1,3 conf. 3, 12,21 *al.* EVOD. epist. ad Val. 7 SVLP. SEV. Mart. 3,4 *al.* BACHIAR. fid. 7 sine verecundia interrogare -are. MART. CAP. 2,183 *al.* OROS. comm. 4 RVT. NAM. 1,164 AVELL. p. 11,9 *al.* SACR. Leon. p. 314 *al.* THEOPHIL. ALEX. epist. 2 PRAEDEST. 1,28 p. 597^{A} VRAN. epist. 12 p. 866^{A} SALV. eccl. 2,44 SIDON. epist. 6,1,6 CLAVD. MAM. anim. 1,25 p. 88,7 memor nostri esse -are. *al.* ALC. AVIT. carm. 1,73 fragilem -atus tangere terram. *al.* CORP. XIV 2947,10 PAPYR. Arch. f. Papyrusforsch. III 1904 p. 168 (*saec. IV*). 2 *acc. c. inf.*: SERM. Arrian. frg. I 7 deus, qui in...tuae bonitatis honestate luce⟨m⟩ in tenebris fulgere -atus est. CLAVD. MAM. anim. 1,26 p. 96,17. 2,4 p. 111,4. COD. Iust. 1,17,1,4 neque nos eorum volumina nostram inquietare -amur sanctionem. 3 u t: OPTAT. 5,4 p. 128,7 -amini, ut...vos vincant. ARATOR act. 1,4 -atus, ut ima tangeret inferni.

B *sequuntur casus*: 1 *accusativus cum ablat.*: VERG. ecl. 4,63 nec deus hunc mensa, dea nec -ata cubili est. Aen. 1,335 haud equidem tali me -or honore (COLVM. 11,1,19 SIL. 11,497 ITIN. Alex. 44). OV. epist. 17,199 tactu . . . meum -bere corpus. trist. 3,14,51 venia -are libellum. *al.* LVCAN. 8,113 socios . . . lares -ere (-are *codd. pleriq.*) vel una nocte tua (*de devertendo visitandoque*). *al.* CALP. ecl. 6,23 te certamine. VAL. FL. 1,56 tantis temet -are periclis. 2,50 saepe ipsa (*Minerva*) manu -ata carinam est. 4,168 me numquam leto -atus et armis. STAT. Theb. 2,686 consilio -ata virum *dea*. 6,925. 8,94 neve irā -are hominem. silv. 3,3,141. 3,3,171 Sauromates Latio non est -ata (*clementia*) triumpho. *al.* SVLPICIA sat. 64. TAC. ann. 4,74 quos non sermone, non visu -atus erat. SVET. Aug. 45,3 curā suā. Dom. 13 *illum* nullo responso. AMPEL. 2,2 in sideribus eum . . . immortali memoria. 2,4 sideribus (SCHOL. Germ. Bas. p. 74,19). APVL. met. 11,4 *al.* ITALA Luc. 20,35 (Tert. adv. Marc. 4,38 p. 550,14) illius aevi possessione et resurrectione. TERT. adv. Marc. 5,9 p. 604,6. IVL. VAL. 1,2 dominae...appellatione. *al.* CYPR. GALL. gen. 45 *al.* LACT. inst. 4,6,2 *al.* VVLG. II Thess. 1,11 CLAVD. carm. min. 22,34 MACR. sat. 1,11,2 SIDON. epist. 3,14,1 BOETH. in Porph. comm. sec. 3,4 p. 209,1 CARM. epigr. 1296,3. GLOSS. V 661,41 *sine interpr.* -eris me litteris tuis. 2 *accus. solus*: OV. met. 8,326 o felix, si quem -bitur . . . ista virum. MANIL. 4,324 Cancer in ... Capricorni dirigit astrum bis quinas primum partes -atus (*sc. C. astrum, cui dirigat eqs.*) in illo temporis articulo, sub quo censetur et ipse (ARATOR act. 1,73 piscatio Christi discipulum -ata [*sc. quem rapiat*] rapit). STAT. Theb. 6,314 regis -atus Adrasti imperia *equus*. 7,505 verba . . . monitusque tuorum. 9,783 congressus dum nemo tuos pugnamque minorem -atur bellis. 12,579 triumphum. 12,785 domos (*cf.* silv. 3,2,115 ARATOR act. 2,315). 12,737 nec facilem -atur dextra cruorem. silv. 1,4,46. 5,3,156 quosque alios -ata *est* chelys. Ach. 1,260 habitus -are meos (*cf.* DRAC. Orest. 251). 1,932 tuos . . . partus. MART. 6,64,10 quas (*meas nugas*) et perpetui -antur scrinia Sili. TERT. adv. Prax. 1 p. 227,19 numquam illum fortasse -rer. IVST. 8,4,10. 41,4,1 Parthorum imperium. CLAVD. 28,422. AVG. civ. 13,17 quantum -atus est. 20,24 CYPR. GALL. gen. 601. PROSP. carm. de ingrat. 544 oppressam -etur gratia mentem. MAXIM. eleg. 1,251 si lassatos umquam -bitur (*somnus*) artus. 3 *a c c. dupl.*: CVRT. 6,10,28 *Hammon* regem nostrum -atus est filium. 4 *ablat. solus*: HIL. c. Const. 10 convivio -aris. 5 *acc. et d a t.*: IVV. 14,324 effice summam, bis septem ordinibus quam lex -atur Othonis (*nisi ablativum intellegere mavis, cf.* GLOSS. Pith. *ad l.* dignum iudicat). RVRIC. epist. 2,19 p. 404,24 sancto spiritui -antes hymnos.

C *absolute*: PAVL. NOL. carm. 15,8 -ante deo. epist. 3,610 -antur (ALC. AVIT. epist. 39 p. 68,20 *al.*). AVG. epist. 17,1 quia -aris. *sim. al.* HIST. Apoll. rec. A B 39 si -aris.

part. act. pro adi. superl. **dīgnantissimus**, -a, -um. *fere i. q. clemens, benevolus*: HIL. ad Const. 2,3 -e imperator (RVRIC. epist. 2,63 p. 440,18). PS. AVG. serm. 161,2 -i medici studium infirmi requirit assensum (*item de divina benignitate*: EVCHER. instr. 1 p. 84,2 SALV. gub. 1,3). *adv.* **dīgnanter.** *fere i. q. benigne, clementer. de deo hominibusque auctoritate aliqua praeditis; de rebus non nisi personatis* (*nota*: AVELL. p. 476,14 me per imperitiam . . . implicatum hoc ipsum -r ostendit, quod). VOPISC. Tac. 8,4 ipsum (*imperatorem*) . . . loquentem -r. IVL. VAL. 1,46 Achillem orat *Alexander*, ut dona . . . -r a d m i t t a t (OPT. PORF. epist. ad Constant. 9 SIDON. epist. 4,7,2 ALC. AVIT. epist. 4 p. 31,13). 2,26 p. 94,1 quos convivio -r a c c e p e r i t *Alexander* (AMBR. epist. 21,20 MIRAC. Steph. 1,1 PROSP. chron. I p. 482,1367 ALC. AVIT. epist. 39 p. 68,2 ENNOD. epist. 7,2,3 p. 173,20. 8,10,3 p. 207,17. 8,32,2 p. 220,22 APRING. in apoc. 5,7 CASSIOD. var. 8,9,3 GREG. TVR. Franc. 2,32. *adde*: LEPOR. 6 verbum dei in hominem -r hominem s u s c i p i e n d o descendit [8 GREG. TVR. Franc. 1,2]. ENNOD. epist. 8,38,1 p. 225,6 baiulum si corona vestra -r excipiat [GREG. M. in I reg. 3,4,18]. VITA Caes. Arel. 1,37 ut vasculum istum -r beatitudo vestra percipiat). FAVSTIN. trin. 6,5 p. 76^{C} humanae dispensationis . . . qua cum dei sapientia -r a s s u m i t (HIER. in Ion. 2,6 p. 410 AVG. epist. 137,8 AVELL. p. 744,6 CASSIOD. var. 1, 20,3). SYMM. epist. 5,65 (63) -r i m p e r t i a s (*cf.* AVELL. p. 415,26 tribuit. p. 665,13 impenditis [CASSIOD. var. 9,7,6]. PETR. CHRYS. serm. 103 p. 490^{A} ascribit). CLAVD. DON. Aen. 3,95 (97) -r ostendit. AMBR. epist. 11,2 si -r ducitis (MAR. MERC. subnot. 6,10 qui me et te -r habuerint legere. LEO M. epist. 136,3 si eum . . . -r habeatis). PELAG. in Ephes. 4 p. 832^{A} ad quam (*servi formam*) non localiter, sed -r descendit (*cf.* PETR. CHRYS. serm. 18 p. 246^{A} si ad omnia -r accessit, qui clementer venerat omnibus subvenire). RVFIN. Orig. in Rom. 4,5 p. 976^{A} HIER. epist. 66,13. AVG. nupt. et concup. 1,2,2 ignosce. FAVST. REI. grat. 2,9 p. 78,29 ei (*homini*) indulgenter ac -r inseruit veritas iustitiam. *et saepe apud recentiores.* *superl.*: ITIN. Alex. 10 ab ea (*regina*) . . . se filium dici -issime passus est.

deriv.: dignatio, dignitor. *Bögel.*

dīgnōro, -āre [*cf. c.* dis- *et c.* ignorare, gnarus. *Th.*]. GLOSS. -at ἀναπτύσσει (ἀπαντ- *trad.*). dicorat διαγιγνώσκει (*cf.* II 270,27). PAVL. FEST. p. 72 -ant signa imponunt, ut fieri solet in pecoribus.

dīgnōsco *v.* dinosco. [*Graeber.*

dīgnus, -a, -um [*cf. c.* decere, decus. *Th.*]. -ī- *testantur*: TER. MAVR. 904 PRISC. gramm. II 82,7. *cf.* CARM. epigr. 1014,6 (*Romae*) dígne. *de -i- correpta v. p. 1133,51 et formas romanicas p. 1140,41 sq. 1143,14* (*cf. Gröber, Archiv 2,102*). -cn-: CORP. III 10038. VI 36629. XIV 660. -ngn-: XIV 1386,3. *notatur in titulis* (*imprimis* CORP. IV): d., dig. *c o m p a r a t i v u s e t s u p e r l a t i v u s legitur inde a* PLAVTO. *pro comparativo ponitur haud raro* magis -us (*inde a* CIC.). *nota*: ARNOB. nat. 2,51 uter magis videtur irrisione -issimus vobis. DRAC. Orest. 587 magis . . . -ior. *praeterea multa adverbia augendi minuendive causa apponuntur velut*: aeque, eatenus, iuste, magnopere, maxime, merito, minime, minus, parum, plane, prorsus, quam, satis, sic, tam, vere, vix. *creberrima est litotes, qua pro* indignus *ponitur* non -us (*inde a* CIC.), *nota*: LVCAN. 6,420 Magno proles indigna (non -a *N*) parente. PLIN. paneg. 68,3 quisquis est -ior, cum sit nemo non -ior. TER. MAVR. 681 cui super non -a dixit (*sc.* VERG. georg. 2,373 indigna) hiemis et solis mala. *de s t r u c t u r a: testantur abl. pendentem*: PRISC. gramm. III 224,20 SERV. gramm. IV 434,7 CLEDON. gramm. V 45,28 POMP. gramm. V 173,10. 188,9 GRAMM. suppl. 87,3 (ARVS. NON. DON. *v. infra l. 66. 68 et p. 1151,20*). *infinitivum et enunt. relat. pendere docent*: PRISC. gramm. III 299,2 ἄξιοι μισεῖσθαι τῇ πόλει ... pro hoc Latini dicunt '-us est odio esse urbi' et '-us est, qui odio sit urbi'. ARVS. gramm. VII 463,21 -us hac re . . . -us qui hoc faceret, . . . -us fieri. *de singulis locis docent*: NON. p. 497 genetivus positus pro ablativo (PLAVT. Trin. 1153 *v. p. 1151, 34*). *sim. de acc.*: DON. POMP. gramm. CLEDON. gramm. *p. 1151,20. 23. praeter structuras infra enumeratas apponuntur haud raro: abl. comparat., limit.* (iudicio *sim.*: CIC. inv. 1,4), *mensurae* (quanto *sim.*), *instr.* *de i n t e r p r e t a t i o n e veterum*: CIC. Phil. 3,22 nulla contumelia est, quam facit -us. primum, quid est -us? nam etiam malo multi -i, sicut ipse. an quam facit is, qui cum dignitate est? DON. Ter. Hec. 212,3 sic dixit '-um', ut honoris sit genus accipere uxorem meruisse. RVFIN. Basil. reg. 170 ὅσιον, id est sanctum vel -um esse arbitror hoc quod decet et debetur ab inferioribus deferri superioribus. GLOSS. ἄξιος. meritus. ἀξιολογώτατος -issimus. -us iudicatur, -us existimatur (καταξιοῦνται). ἐπαίνου ἄξιος laudi -us (*cf.* SEN. epist. 102,16 'laudari a laudato viro' laude -o. *cf. p. 1151,3*). -um ἄξιον (καὶ γὰρ ἄξιον etenim -um). *de partitione significatus I et II sic iudicandum est, ut haud pauca exempla utrique attribui posse concedatur. nota quaedam usus ambigui*: CIC. de orat. 1,165 *illa* -a essent ista sapientia ac tuis auribus. PLANC. Cic. epist. 10,7,2 ut

-um aliquid et consulatu meo et vestra expectatione efficerem. Ov. met. 5, 345 dicere . . . carmina -a dea: certe dea carmine -a est (fast. 5, 394). SEN. contr. 2, 1, 9. VELL. 2, 20, 3 haec iniuria homine quam exemplo -ior fuit. SIL. 9, 625 ausus -a viro, fortunā -a secundā. QVINT. inst. 12, 11, 1. IVV. 5, 173 his epulis et tali -us amico. PS. APVL. Ascl. 25. *in usu est inde a* PLAVTO, *deest* CATONI, *singulis locis*: CAES. BELL. Alex. CELS. SCRIB. LARG. [*loci sensus obscuri vel incerti*: VARRO rust. 2, 4, 10 (*de structura*) LIV. 39, 9, 5 SEN. contr. 1, 5, 6 (*cf.* 1, 5, 9). 10, 5, 24 (suas. 2, 16 *cf. p. 1145, 69*) STAT. silv. 4, 4, 72 LAMPR. Alex. 3, 5. *perperam traditur*: CIC. de orat. 2, 278 (*H, m*) CALP. ecl. 7, 66 (*dett.*) TERT. adv. Marc. 4, 14 p. 459, 7. *ex coniectura*: PLAVT. Pseud. 1253 CIC. S. Rosc. 11 SEN. suas. 2, 14 LAVS Pis. 167 MART. epigr. 50, 7.] *cf. etiam nom. propr.* Dignus, -a. [*it.* degno. *M.-L.*]

I *praevalet sensus* **comparationis** *i. decens, aptus, conveniens*: A **absolute** (*vel potius non expressa, sed ubique fere subaudita comparatione quadam*): 1 *locutiones impersonales neutrius ope formatae*: -um est *sim.*: PLAVT. Most. 52 -issimumst: decet me amare et te bubulcitarier. TER. Phorm. 402 cuius de stultitia dici, ut -umst, non potest (LIV. 30, 45, 5 SIL. 6, 714. QVINT. inst. 11, 3, 148 sicuti -um erat. FRONTIN. aq. 91 HIER. epist. 134, 1 VVLG. II Thess. 1, 3. RVFIN. Adamant. 1, 1 fundamentum . . . est . . . ut -um est, sentire et credere τὴν ἁρμόζουσαν . . . δόξαν καὶ πίστιν. AVG. civ. 19, 7 *al.*). TER. Phorm. 438 si tu illam attigeris secus quam -umst liberam (*cf.* LIV. 1, 14, 3 *al.*). SIL. 7, 540 dabit . . . quas -um est poenas. STAT. Theb. 3, 100 sic -um est (*in parenthesi*). TIBERIAN. carm. 4, 4 nunc esto affatus, si quo te nomine -um est (*sc. affari*). CAES. AREL. grat. 16 quantum -um est. *seq. infinitivus*: PLAVT. Merc. 117 currenti properanti haud quisquam -um habet decedere (132. TAC. hist. 5, 11 videbatur. TERT. scorp. 6 -issimum creditum est. RVFIN. hist. 5, 3, 1). Pseud. 1013 salutem scriptam -um est -is mittere. VERG. georg. 3, 391 si credere -um est (Ov. met. 3, 311. VAL. FL. 6, 51 -um si credere. STAT. Theb. 12, 499 credere -um *seq. acc. c. inf.* AVSON. Mos. 318 est credere -um. AMM. 21, 3, 5. RVFIN. Adamant. 2, 14 non . . . cuilibet [ἀξιόπιστος]. PRVD. psych. 497 CASSIOD. inst. div. 8 p. 1171^C). SIL. 6, 139 -um cognoscere causam. STAT. silv. 1, 3, 96 haec . . . -um petiisse. HIL. in Matth. 10, 2 LVCIF. non parc. 10 p. 230, 1 AVG. civ. 1, 29 *al.* *acc. c. inf.* (*ubicumque accusativi forma ab ablativi discerni nequit, exemplum sub I B 1 a p. 1145, 29 sqq. affertur*): PLAVT. Mil. 723 huic homini -um est divitias esse et diu vitam dari (-e *P*), qui *eqs.* Trin. 1045 istis malam rem . . . moribus -umst dari. CIC. Tusc. 2, 14. LIV. 4, 49, 11 -um (-os *trad.*) . . . esse, qui armis cepisseut, eorum urbem . . . esse. 8, 26, 6 quibus -ius credi est. VLP. dig. 38, 15, 2, 5 ut diligentiorem patrem familias consulere -um sit. GELL. 6 (7), 2, 12 TERT. adv. Hermog. 14 -ius est. ITALA II Macc. 6, 24 (Ambros.) non . . . aetatem nostram (ἄξιον *e. genet.*, VVLG. aetati nostrae) -um est fingere. ITIN. [Silv.] 21, 3 sermonibus, quos -um erat de ore illorum procedere. HIL. in psalm. 57, 5 LVCIF. non parc. 22 p. 256, 14 SYMM. epist. 5, 10 DICT. 5, 6. AMM. 31, 9, 3 si -um est dici. AVG. civ. 8, 17. 18 -um *putaverunt seq. acc. c. inf.* CASSIAN. inst. 4, 15, 2 LEO M. epist. 70 p. 894^C ACT. Archel. 28 (25). *nota*: LONGIN. Aug. epist. 233, 1 -um me . . . honore cumulandum esse duxisti. ut: VITR. 2, 7, 4 -um esset, ut ex his officinis . . . opera perficerentur. VOPISC. Prob. 24, 8 GAVDENT. serm. 17 p. 371^A SYMM. epist. 2, 62 (61), 2 AMBR. Noe 1, 1 AMBROSIAST. in I Cor. 10, 5. VVLG. I Cor. 16, 4 quodsi -um fuerit, ut . . . eam (ἄξιον ᾖ τοῦ . . . πορεύεσθαι). AVG. civ. 2, 4 PS. AVG. quaest. test. I 42 OROS. apol. 24, 6 PROSP. c. coll. 21, 1 FAVST. REI. grat. 1, 9 p. 28, 1 CASSIOD. var. 1, 46, 2 *al.* GREG. TVR. glor. conf. 93 CONC. Arelat. a. 524 p. 37, 12 GREG. M. moral. 17, 14. CAES. AREL. epist. ad Ruric. p. 449, 21 -um iudicari ut (PALLAD. hist. mon. 1, 25 p. 309^B *graece inf.*). *omittitur* ut: LVCIF. non parc. 11 p. 232, 25 an -um fuisse censes, obviam pastores tibi iremus. 14 p. 239, 13. si: PS. AVG. quaest. test. I 117, 5 humano consilio -um aestimamus, si.

2 *attributive et praedicative substantivis iungitur, potissimum rebus abstractis. de hominibus aptius significatus alter (cf. II p. 1148, 32) agnoscitur. de rebus corporeis, quantum videtur, non nisi in sermone vulgari (p. 1144, 52); de laudibus, praemiis poenisque fere i. q. meritus, debitus (hic illic i. q. respondens, conveniens). vix semel desideratur res vel persona, ad quas dignitas referatur. interdum gen. vel dat. pendere videtur (velut infra l. 75), ubi re vera ex nomine vel verbo pendet*: PLAVT. Rud. 1306 videtur -a forma (*sc. mendico.* Ov. met. 6, 458 VEN. FORT. carm. 10, 19, 4. *cf. II*). INSCR. Plin. nat. 35, 115. AFRAN. com. 52 o -um facinus! (*per ironiam, sc. talibus rebus mulieribusque, cf. quae sequuntur*: adulescentes optumas bene convenientes *eqs.*). RHET. Her. 4, 8, 12 quod huic maleficio -um supplicium potest inveniri (VITR. 7 praef. 9 merenti -a constitit poena. SIL. 13, 872 quae -a . . . ales . . . laniabit . . . artus? IVV. 15, 130 nec poenam sceleri invenies nec -a parabis supplicia his populis. GRAN. LIC. p. 28, 19 MARCIAN. dig. 48, 13, 4, 2. APVL. met. 8, 12 quid mora temporis -um cruciatum lucraris. COMM. apol. 922 PS. AMBR. laps. virg. 8, 35. SEDVL. carm. pasch. 5, 125 -is pereant mala robora flammis. ALC. AVIT. epist. 72 -um . . . genus supplicii. CASSIOD. in psalm. 105 concl.). CIC. Verr. 6, 170 verbo satis -o (NEP. frg. 26. VERG. Aen. 11, 355 -is . . . hymenaeis. catal. 14, 3 carmine [CIRIS 5]. VAL. MAX. 4, 8, 5 satis -is laudibus. LVCAN. 4, 813 -a damus . . . meritae praeconia vitae. STAT. Theb. 12, 799 APVL. flor. 16 p. 71). CAEL. Cic. epist. 8, 11, 4 quae -a sunt, selige. BELL. Alex. 32, 3 -um . . . fructum virtutis . . . tulit (FILASTR. 132, 6. *cf.* VVLG. Matth. 3, 8). VERG. georg. 1, 168 -a . . . divini gloria ruris (SERV. *ad l.* dignitas ruris vel agri colendi gloria. STAT. Theb. 3, 102 quo carmine -am, quo satis ore tuis famam virtutibus addam. MART. 5, 19, 3 triumphos). VERG. Aen. 1, 600 grates persolvere -as (*saepe al.*). 1, 605 praemia (11, 856 capias ut -a Camillae [-a *R*] praemia. Ov. fast 1, 678 ut capiant cultus praemia -a sui. AETNA 223. LIV. 21, 43, 10 mercedem. 32, 4, 6 pretium. PHAEDR. 3, 4, 7 SEN. dial. 4, 12, 5 COLVM. 8, 7, 5 QVINT. inst. 12, 6, 7. PLIN. epist. 3, 9, 23 -um solumque par pretium tanti laboris. AMM. 20, 4, 12). VERG. Aen. 3, 318 quae -a satis fortuna (SERV. *ad l.* congrua et priori conveniens. VAL. FL. 1, 769 fata [*i. mortem v. infra l. 29*]. Ov. epist. 4, 33 -o . . . adurimur igni. fast. 3, 423 -issima praeda ferenti. LIV. 6, 42, 12 cum -am eam rem senatus censeret (31, 14, 6 haudquaquam -ā maesta notā. 34, 22, 9. VITR. 4 praef. 1 -am et utilissimam rem putavi *seq. inf.* SEN. dial. 3, 12, 5 PLIN. nat. 6, 101. 21, 13 de floribus, quae videbuntur -a, memorabimus. TREB. trig. tyr. 31, 1. *haec ad II inclinant*). MANIL. 4, 135 ipsa suismet asseruit Pallas manibus -umque putavit *opus*. LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1, 34 famam. 2, 34 condicionem. SEN. contr. 1 praef. 13 nihil eloquentia [sua] -ius (VAL. MAX. 3, 7, 1^a TERT. adv. Hermog. 14 p. 140, 26). VELL. 2, 69, 4 ut animus eius -issimo domicilio inclusus videretur. SEN. benef. 1, 9, 1 expediam -um nihilominus huic viro munus. dial. 10, 7, 5. LVCAN. 5, 390 signavit tempora -ā maesta notā. PLIN. nat. 3, 67 -am profecto aestimationem. VAL. FL. 4, 363 dilectae pecudi . . . pascua -a . . . tegam. 8, 277 nec tibi -a, soror desum ad conubia frater. 8, 345 proelia. SIL. 6, 683 poenas . . . -i . . . leti (SVET. Nero 46 exitum. LAMPR. Comm. 7, 1). 7, 79 -o quaecumque est nomine. 11, 249. 12, 536 haud -am inter tanta moram. *al.* STAT. Theb. 1, 582 non tibi -a . . . generis cunabula tanti gramineos dedit herba toros. 6, 37 vultibus (SCHOL. *ad l.* -is dixit pro aptis temporibus *eqs.*). silv. 1, 2, 147 -a deae sedes viridis (nitidis *Vollmer*) nec sordet ab astris (3, 1, 138 -is [*Ital.*, -us *M*] imitat Pallada templis). 3, 4, 52 quod in digitis, collo quod -ius aurum (*syn.* aptus). Ach. 1, 8 si vetere (-es *M*) -o deplevimus haustu. PS. QVINT. decl. 4, 14 postquam dederat *deus* universitati parem -amque faciem. TAC. Germ. 18 accipere se, quae liberis inviolata ac -a reddat, quae nurus accipiant (*refertur etiam ad II*). VLP. dig. 12, 1, 9, 3 quae *species* -um habent tractatum, an *eqs.* TERT. idol. 14 aliave materia -ae querelae. scorp. 8 Darii -a praesumptio de deo. ieiun. 12. anim. 1 quanto -ior atque constantior (-tiae *B*) Christianae [atque] sapientiae assertio. adv. Hermog. 18 p. 145, 2 materiam longe -iorem et idoniorem (EPIST. Paul. et Cor. 2 rec. A 28). adv. Marc. 4, 38 p. 549, 25 iusta et -a praescriptio est *seq. acc. c. inf.* 5, 6 p. 591, 15 prout quisque superstruxerit -am . . . vel iudignam doctrinam (PORPH. Hor. carm. 3, 4, 36 *syn.* honesta. RVFIN. hist. 3, 37, 1). SER. SAMM. 767 rabidae medicamina -a podagrae. 867. ARNOB. nat. 7, 15 quae sit opinio de dis -a, recta et honesta. FIRM. err. 12, 9 alter -ior locus religiouibus istis inveniri non potuit (AVG. civ. 4, 23 *syn.* aptior). PRISCILL. tract. 7, 113 -um tali habitatori domicilium praeparemus. HIER. epist. 7, 5 accessit huic patellae iuxta tritum populi sermone proverbium -um operculum. epist. 35, 1, 2. VVLG. gen. 23, 9 pecuniā -ā tradat eam mihi (*cf.* Tob. 19, 3 quid illi ad haec poterimus -um dare?). I Macc. 8, 15 quae -a sunt, gerant (εὐκοσμεῖν). II Macc. 6, 23 aetatis et senectutis suae eminentiam -am (*aliter graece*). RVFIN. Orig. in gen. 16, 2 -a servitia -o dominatui sociavit. CLAVD. carm. min. 30, 11. SVLP. SEV. chron. 2, 34, 5 -o . . . ambitu consecrata *est crux*. COD. Theod. 4, 20, 1 (*a. 379*) congrua atque -issima acerbitate. VEN. FORT. vita Radeg. 38, 88 templum quod sibi ducat -issimum (*vix cum dat.*). CAES. AREL. suggest. p. 294 (*syn.* debitus).

3 *ponitur neutrum pro subst., omnibus fere locis pluraliter* (*sing. ubique ipso vocabulo enotatur*): PLAVT. Capt. 200 indigna -a habenda sunt, erus quae facit. Poen. 1270 (*sim. v. sub p. 1149, 31 sq.*). CORP. I 542 pro hoc utque aleis donis des -a merenti. CATVLL. 66, 41 -a ferat (VERG. Aen. 2, 144. SIL. 13, 606 non -a nec aequa . . . passi. STAT. Theb. 2, 397). SALL. Iug. 62, 8 timere. VERG. Aen. 12, 811 -a indigna pati (SERV. *ad l.* id est omnia; et proverbialiter dictum est. *adde* CIRIS 247 SEN. dial. 6, 10, 6 VAL. FL. 2, 117 *cf.* TERT. adv. Marc. 3, 10 p. 392, 24 AVG. civ. 6, 7). ELEG. in Maecen. 1, 90 ecquid posset amaturo -a (signa *codd.*, *corr. Heinsius*) referre Iovi. STAT. Theb. 1, 73 precor. 11, 182 rependam. TAC. dial. 9 -um aliquid elaborare et efficere. TERT. adv. Marc. 1, 13 p. 306, 26 -orum auctor. 4, 35 p. 540, 23. PORPH. Hor. epist. 1, 18, 78 parum -um. ARNOB. nat. 5, 41 AVSON. 192, 29 PELAGON. praef. p. 29, 8. SEDVL. hymn. 1, 105 dare -a piis, mala pravis. ALC. AVIT. carm. 5, 215.

B **relative**: *apponitur persona vel res, ad quam dignitas referatur, vel cum qua comparetur ea res vel persona, cuius dignitas commemoratur*: 1 *apponuntur casus*: a *ablativus*: α *locutiones impersonales et neutrales: abl. ubique fere personae est, rei raro atque adeo nullius nisi qualitatem significantis vel alio modo hominem subaudiri sinentis*: -um est: PLAVT. Amph. 185 ut, quid se sit -um, sciat (RHET. Her. 4, 51, 68 *plural.* CIC. iuv. 2, 176 quid tempora petant, quid personis -um sit. epist. 4, 13, 4 Att. 7, 15, 3

Sall. Catil. 51, 6 Liv. 45, 42, 10 Ennod. dict. 18 p. 477, 28). Trin. 830 hoc dis -umst (Ter. Phorm. 373. Qvint. inst. 12, 7, 8 *seq. inf.* Hil. myst. p. 16, 5 *seq.* ut). Ter. Eun. 748 educta [est] ita uti teque illaque -umst (Cic. Caecin. 18. leg. 3, 19 imperio. fin. 2, 96 tua . . . voluntate. Ov. trist. 4, 3, 57 proba [*Marc., Guelf.*, -ae *vulg.*]. Pont. 1, 2, 11. Liv. 2, 46, 7 Fabio nomine. 6, 6, 13 Manil. 2, 485 Sen. suas. 6, 22 Val. Max. 8, 2, 3 Cvrt. 4, 15, 8 Sil. 17, 330 Qvint. decl. 315 p. 238, 1 natura -um [*i. secundum naturam*]. Tac. ann. 6, 29. Plin. epist. 2, 11, 19 mandatis partibus. Flor. epit. 4, 2, 71 Ivst. 31, 7, 7 Vvlg. Esth. 1, 7). Ter. Phorm. 787 minus queo *facere illud* . . . quam me -umst (Evgraph. *ad l.* quantum. Cic. Pis. 62 inferius . . . quam ut Mediolanensi praecone avo tuo -um esse videatur. Phil. 6, 16 plures quam re publica -um est. epist. 11, 18, 1. Liv. 4, 33, 8 segnius quam. Tac. Agr. 8. Plin. paneg. 65, 3 quam -um te quamque diversum consuetudini illorum!). Ter. Haut. 107 quod te -umst (Rhet. Her. 4, 52, 65. Cic. Verr. 2, 103 ea . . . quae maxime -a sint eo reo cui. 2, 121 *quae non* hac severitate -a sunt. Phil. 7, 14. Tusc. 3, 35 quae essent homine -issima. Svlp. Rvf. Cic. epist. 4, 5, 5 quae -a tua persona sunt. Lepid. Cic. epist. 10, 34ª, 4. Hor. epist. 1, 4, 5 quidquid -um sapiente bonoque [-umque *al.*] est. Sen. clem. 1, 21, 3. Orat. imp. Hadr. de Matid. [Corp. XIV 3579] ⟨quod⟩ aut laudibus eius -um aut dolori meo sit compar. Min. Fel. 30, 4 Tert. anim. 16 Paneg. 5 [8], 20, 5 Arnob. nat. 1, 44 Vvlg. Is. 32, 8 Avg. civ. 8, 24). Cic. de orat. 1, 137 id quod est homine ingenuo . . . -um. leg. 3, 1 quid . . . est elegantia tua -ius? Sall. Iug. 21, 4 ita seque illisque -um esse (Ov. trist. 2, 133. Tac. ann. 12, 12 ita -um maioribus suis ratus. Hil. in Matth. 3, 1 ita . . ut). *adde*: Cic. Verr. 3, 86 qui hoc -um populo Romano arbitraretur (Liv. 10, 24, 7 si [si se *ed. vet.*] -um provincia ducerent. 10, 35, 14 Firm. err. 5). off. 1, 94 id -um viro et decorum videtur. *accedunt structurae verbales: infinitivus*: Plavt. Persa 371 neque me -umst (-ust *A*, -usst *P*) dicere. Ter. Haut. 108 quod me in te sit facere -um. Cic. Verr. 3, 58 quid minus libero -um quam cogi *eqs.* 4, 10. Tusc. 2, 31 dum tibi turpe nec -um viro videbatur gemere. Ciris 509 Liv. 37, 53, 28. Vitr. 9, 8, 2 -um est studiosis agnoscere. Colvm. 9, 2, 3 Sil. 1, 664. 5, 559 -um sese ratus . . . comminus ire. Qvint. inst. 5 pr. 1 Ivv. 16, 22 Tac. hist. 2, 32. ann. 12, 2 (*refertur etiam ad II*). Min. Fel. 14, 2 Tert. adv. Marc. 1, 11 p. 305, 7 Pelag. in Rom. 1 p. 649ᴬ Rvfin. Adamant. 1, 8 Prosp. carm. de ingrat. 856 Cod. Iust. 1, 14, 12, 3. *acc. c. inf.*: Cic. inv. 2, 104 Tert. adv. Marc. 3, 24 p. 420, 5. *quod*: Vell. 2, 87, 2 fuit . . . et fortuna et clementia Caesaris -um, quod nemo *eqs.* *ad usum sub β enotatum haec accedunt*: Cic. Mil. 29 quid quisquam illo -um possit afferre. Tusc. 3, 35 aliquid et magno . . . philosopho -um. off. 1, 88 nihil. 2, 5 quid homini melius, quid homine -ius? epist. 4, 13, 3 Att. 6, 1, 13 Sall. Iug. 110, 8. Hor. sat. 2, 3, 4 aliquid -um promissis (ars 138 Qvint. inst. 1, 5, 6). Sen. Herc. f. 112 Phoen. 333. benef. 1, 8, 1 nihil . . . -um te, quod dare tibi possim, invenio. Cvrt. 3, 7, 12 Lvcan. 8, 347 Plin. nat. 28, 20 Mart. 1, 99, 16 Plin. paneg. 34, 3 Treb. Claud. 12, 5 Hil. c. Const. 2 Vvlg. Tob. 12, 2 Clavd. carm. min. 30, 50.

β rei certae appellativi ope expressae apponitur abl.: personae (res digna est homine): Plavt. Aul. 43 te -am mala malam aetatem. Poen. 256 diem pulchrum . . . , -um Venere (-i *codd. cf. p. 1147, 62*). 1177 munera . . . -a dea venustissima Venere. Stich. 246. Ter. Phorm. 376 te indignas seque -as contumelias (Don. *ad l.* quas ipse debet audire). Cic. p. red. in sen. 8 sententiam . . . se et re publica -am (off. 1, 38 *syn.* regalis. *cf.* Pavl. Fest. p. 287 regale, quod est -um rege). Balb. 6 virtus -a summo imperatore. Sest. 124 munus Scipionis, -um et eo ipso et illo Metello, cui dabatur. Deiot. 34 nihil volgare te -um videri potest. de orat. 2, 252. epist. 2, 12, 3 epistulas te -as. ac. 2, 6 eius tractatio optimo atque amplissimo quoque -issima est. Q. Cic. pet. 42 comitas . . . quae bono ac suavi homine -a est. Lvcr. 3, 322 -am dis degere vitam. Nep. praef. 1 Verg. ecl. 4, 3 (= Calp. ecl. 4, 77). Hor. sat. 2, 3, 40 Harpyis gula -a rapacibus (*per ironiam*). ars 191 nisi -us vindice nodus (Porph. *ad l.* -a res interventu eius). Prop. 4, 7, 83. Ov. epist. 15, 148 et visa es tanto -a rapina viro. ars 3, 117. met. 1, 166 -as Iove concipit iras. Nvx 26 ista Clytaemestra -a querela fuit. Liv. 9, 11, 12 vix pueris -as ambages. Pavl. Fest. p. 30 bona . . . quod -a sint bonis (Carm. epigr. 968, 4). Sen. contr. 3 praef. 8 nec patrono nec reo -a est *oratio illa.* contr. exc. 8, 5 -am te domum feci. suas. 2, 16 -um Spartano atramentum (*Bernays*, sacramento *codd.*). Val. Max. 9, 2 ext. 1 tormenti genus haud -um passo, auctoribus -issimum. Sen. Ag. 165 thalamos . . . quos ille -os Pelopia fecit domo. Herc. f. 927 preces Iove meque -as. Herc. O. 1482 me -a prorsus *mors* (Octavia 619 Flor. epit. 3, 20, 13. Svlp. Sev. chron. 1, 51, 2 -um se exitum). Tro. 863 epist. 92, 8. Lvcan. 4, 563 cuius sit dextra cruore -a meo. 9, 263. Plin. nat. praef. 11 ut, quae tibi dicantur, te (tum *trad.*) -a sint. 24, 159 Sil. 10, 519 hoste me -a . . . corda. 5, 421 tantis . . . umbris . . . -a . . . lamenta. 16, 44 vix uni mens -a viro, novisse minores quam deceat. Stat. silv. 3, 1, 33 Qvint. inst. 11, 1, 40. Ivv. 12, 114 tantis -a deis et captatoribus horum *victima.* Tac. ann. 4, 15. Plin. epist. 2, 11, 1 si quid actum (*ed. Rom.*, acti *codd.*) est in senatu -um ordine illo. paneg. 1, 6 Apvl. flor. 18 p. 91 Orat. imp. Hadr. de Matid. (Corp. XIV 3579). Arnob. nat. 7, 37 opiniones diis -as et eorum convenientissimas nomini. Cod. Iust. 6, 37, 23 pr. multis ratiocinatoribus -ae *computationes. al.* *abl. rei*: Plavt. Merc. 395 non nostra formam habet -am domo *ancilla.* Ter. Andr. 666 tibi di -um factis exitium duint. Lvcil. 1264 principio exitu -us (*cf.* Cic. Verr. 6, 189 Sall. Catil. 55, 6 Liv. 39, 52, 7 Vell. 2, 91, 4 Val. Max. 1, 5, 7 Stat. Theb. 8, 379 Apvl. met. 4, 12 Treb. Claud. 5, 3 Evtr. 10, 11, 2). Rhet. Her. 4, 29, 40 -o moribus tuis . . . nomine. Cic. Verr. 3, 40 supplicium -um libidine eius (Avien. Arat. 1184). 4, 65 -am rem esse regno Syriae, -am regio munere, -am Capitolio. Pis. 25 buccae, -ae Capua (*sim. velut* Sil. 1, 332), sed illa vetere. de orat. 1, 5 vix hac aetate -a et hoc usu ⟨sunt⟩. part. 132 eam significationem . . . -am scriptoris prudentia esse. top. 1 *res* his libris . . . -iores. ac. 2, 3 subtilitatem philosophia -issimam iudico. 2, 74 -issimam rebus iis, de quibus loquitur, sonum (Fronto p. 97, 8 N.). fin. 4, 52 hoc . . . philosophiā nobisque. nat. deor. 1, 94 ista . . . vix -a lucubratione anicularum. Att. 1, 9, 2 -um Academia tibi quod videbitur. *al.* Lvcr. 3, 420 -a tuā . . . carmina vitā (Cvlex 10. Sall. Catil. 54, 4 quod dono -um esset. Verg. ecl. 8, 10 Sophocleo tua carmina -a cothurno. Hor. ars 91 prope socco -is carminibus. Ov. am. 1, 3, 20 causā carmina -a suā. trist. 5, 12, 36 -a sui domini tempore, -a loco. Val. Fl. 2, 242 Stat. silv. 1, 2, 252 Anth. 431, 2. *cf.* Lvcan. 7, 631 mors nulla querella -a sua est). Aetna 267 haec plantis humus, haec herbis -issima tellus. Ov. am. 1, 8, 26 corpore cultus. epist. 10, 124 officiis -a sepulcra meis. met. 14, 828 pulchra subit facies et pulvinaribus altis -ior. Pont. 2, 2, 92 honoratis laurea -a comis. 3, 4, 64 si vice (duce . . . suo *codd.*) non facta est -a corona sua. *al.* Liv. 3, 69, 3 -am . . . contionem imperio consulari, -am tot consulatibus . . . , -am vita omni (Phaedr. app. 29, 9). 4, 13, 4 id unum -um tanto apparatu consiliorum et certamini (-e *V*, -um *rell.*) . . . praemium fore (Sen. clem. 11, 1, 1. Med. 363 merces prima -a carinā. Carm. epigr. 1037, 4). 7, 38, 6 -am agro urbem. Manil. 1, 345 fulmina . . . -a Iovo et caelo. Sen. Herc. O. 183 ut -a sonent verbera fatis. Oed. 977 thalamis -a nox . . . meis (*sensu ambiguo*). Thy. 55 -us adventu tuo splendescat ignis. dial. 9, 1, 8 epulas . . . scaenā suā. Lvcan. 5, 653 credit iam -a pericula Caesar fatis esse suis (Comment. *ad l.* quod -e periclitentur fata maiora *eqs.*). 9, 565 -as adytis . . . voces (Adnot. *ad l.* id est sacratas. Ivv. 13, 205). Petron. 14 paununciam ne centonibus quidem -am. Plin. nat. 3, 40 *al.* Stat. silv. 3, 1, 106 da templum -asque tuis conatibus aras. 5, 3, 50 -umque nihil mens fulmine tanto repperit. Mart. 1, 90, 9 commenta es -um Thebano aenigmate monstrum. Qvint. inst. 12, 11, 22 quae . . . ars -a litteris Platoni defuit. Tac. ann. 15, 20. Plin. epist. 4, 30, 1 quaestionem altissima ista eruditione -issimam. 10, 37, 3 utilitatem operis . . . saeculo tuo esse -issimam. Min. Fel. 9, 3. Ivst. 1, 10, 13 praeter formam virtutemque hoc imperio -am. Clavd. 10, 264 qui -ior aula vultus erit.

γ neutr. pro subst. c. abl.: Plavt. Rud. 640 qui te -a ut eveniant precor. Ter. Eun. 864 non te -um . . . fecisti (Don. *ad l.* -um pro -e aut deest facinus. *cf.* Cic. Planc. 35 Att. 11, 21, 3 Sen. dial. 3, 12, 2. Apvl. Plat. 2, 23 -a dis gerere [*Vahlen*, discere *codd.*]). Rhet. Her. 4, 30, 41 cum te -a dicerem (Cic. off. 1, 144 Verg. ecl. 9, 36. Aen. 6, 662 Phoebo -a locuti [Serv. *ad l.* qualia decebat Apollinem]. Hor. carm. 2, 13, 29 Sil. 6, 470 Arnob. nat. 1, 31 Pelag. in Rom. 6 p. 674ᴬ). Cic. fin. 2, 76 -a imperio, -a populo Romano. Sall. or. Phil. 20 decernite -a nomine (-i *V*). Verg. Aen. 9, 294 Hor. carm. 4, 11, 29 Vell. 2, 71, 3. Sil. 4, 290 -um mole viri nisus. Tac. ann. 12, 1. Tert. adv. Marc. 1, 11 p. 313, 11 -a . . . deo probabunt deum. Vvlg. Luc. 23, 41 -a factis recipimus.

δ personae appellationi apponitur abl.: alterius personae (duplex abl. v. ex. gr. infra l. 64; haud raro subauditur nanciscendi sensus: eiusmodi exempla quamquam ad II inclinant, a ceteris separare nolui): Plavt. Amph. 857 -us domino servus (Ov. met. 1, 231). Cic. Flacc. 101 se . . . -um suis maioribus praestitit (epist. 2, 18, 3). Phil. 14, 26 -us imperator legione Martia, -a legio imperatore (Tac. hist. 2, 89). epist. 13, 34 -um et patre et avo (Sall. Iug. 9, 2 te atque avo. Hor. ars 24 Ov. met. 8, 847 non illo -a parente [Sil. 15, 346]. Pont. 2, 8, 33 Epiced. Drusi 300 Liv. 4, 17, 9. Sen. Ag. 34 me patre. Plin. paneg. 2, 18, 4 *al.*). Mat. Cic. epist. 11, 28, 6. Verg. Aen. 7, 389 solum te virgine -um (Mart. 1, 109, 16). Lydia 26 tauro Iove -a vel auro (Prop. 1, 13, 29 Ov. epist. 15, 272). 8, 364 te quoque -um finge deo (Serv. auct. *male*: 'deo' pro immortalitate dictum volunt. *cf.* Sen. epist. 18, 13. 31, 11). Prop. 3, 12, 16 moribus his alia coniuge -us eras (*cf.* Ov. met. 8, 131 te . . . coniuge -a est. trist. 4, 3, 34 Epiced. Drusi 299 Liv. 1, 46, 8 Sen. Herc. f. 413. Corp. X 2054 -a marito). Eleg. in Maecen. 2, 29 iuvenes bis Caesare -i (*patre*). Ov. epist. 9, 22 tener in cunis iam Iove -us eras (Sen. Herc. O. 9). 15, 98 nec Priamost a te (*Heins. ut al.* prae *cf. p. 1152, 24*, ad te *trad.*) -ior ulla nurus. Pont. 4, 13, 30 nato (Plin. nat. 10, 142 Lampr. Heliog. 18, 2) -ior anne viro. *al.* Sen. Oed. 739 -a . . . iacto semine proles. dial. 1, 2, 9 par deo -um (*sc. spectatore*). 12, 3, 1 te fratre. Cvrt. 8, 8, 19 -issimum te discipulo magistrum. Lvcan. 8, 656 aliquis Maguo -us comes. Val. Fl. 7, 282 tu supplice -o -ior es. Sil. 5, 595 -us Carthagine, -us Hasdrubale ad manes ibis. Svet. Nero 23 ut Nerone -us revertar. Comm. apol. 88 quis deo -us (*cf. supra l. 68 et* Vvlg. Matth. 10, 37). Clavd. 20, 137 o -i consule patres! 22, 287. Cod. Iust. 1, 5, 21, 3 -os litigatoribus testes. *pronom.*: Ps. Ter. Andr. alt. exit. 3 -um te atque illa virum. Lvcil. 173. 890. Cic. Sest. 133 homo

iis -issimus, quibuscum vivit. Att. 16, 5, 2. epist. 12, 28, 1 ne nimis (minus *codd.*) te -us viderer. CASS. Cic. epist. 12,13,2 LENT. Cic. epist. 12, 14, 7 OV. met. 9, 478 EPICED. Drusi 343. EPIST. Sapph. 39 quae facie poterit te -a videri. LIV. 10,13,13 SEN. epist. 44, 3. SIL. 16,616 composuit propioribus ausis -um te Fortuna parem. PLIN. epist. 4, 19, 1 APVL. met. 5, 27 VVLG. Tob. 3, 19 HIER. epist. 64,4,1 (*cf.* VVLG. Matth. 10, 37). *abl. r e i: hic afferuntur nulla exempla nisi quaedam rhetoricae et poeticae dictionis genera, ubi res pro homine ponitur, reliqua omnia usui alteri attribui (v. sub II): qualitas pro homine ablativo indicatur:* CIC. Verr. 5, 37 hominem -issimum tuis moribus (TREB. trig. tyr. 3, 11). Pis. 8 non modo facie, sed etiam oculo tuo. OV. epist. 4,118 nati -a vigore parens. met. 3,254 -amque severa virginitate vocant *Dianam.* STAT. silv. 4,8,28 maternis Helene iam -a palaestris. IVV. 16, 31 -um barba -umque capillis maiorum. SVET. Nero 22 solos . . . se et studiis suis -os. CIC. Q. Rosc. 17 curia (*cf. p. 1150, 6*). Verr. 4,183 *scribae* qui -i sunt illo ordine (OV. fast. 4, 669 LIV. 42, 34,14). Phil. 1, 20 honestis decuriis. LEX Corn. de XX quaest. (Corp. I 202) 1,34. CIC. Pis. 54 vir tua legatione indignissimus atque eis consiliis (QVINT. decl. 339 p. 339,7)...-ior. Phil. 1,14 -us illo honore, -us re publica (*cf. infra l. 34*). 13, 28 Antoni senatu. Tusc. 1,100 o virum Sparta -um (ad Q. fr. 1,1,16 vetere Graecia). HOR. epod. 12,1 mulier nigris -issima barris. carm. 1, 27, 20 -e puer meliore flamma. epist. 1, 9, 4 -um mente domoque . . . Neronis. PROP. 1, 13, 34 non alio limine -us eras. VELL. 2,120,5 vetustate familiae suae. SEN. epist. 47,9 domo sua (*de excluso, ne consuetudine utatur*. PETRON. 23). LVCAN. 9, 1024 castris . . . tuis. SIL. 6, 537 -um te sanguine tanto fingere ne cessa (PRISCIAN. laud. Anast. 289). TAC. Germ. 31 patria ac parentibus. CYPR. GALL. Ios. 87 eximio Moysetis stemmate. SCHOL. Germ. Bas. p. 66, 4 *virgo* -a calesti numero.

b *sequitur g e n e t. (de apposito gen. interdum dubitare licet; cf. sub I A 2 p. 1143, 69 sqq.):* [PLAVT. Poen. 256 *v. p. 1145, 51.*] BALB. Cic. Att. 8,15,1 curam et cogitationem -issimam tuae virtutis. VITR. 2 pr. 2 formas...-as tuae claritatis (-ti *codd.*). CORP. IV 121 Polybium dig(num) rei publ(icae) (*cf. supra l. 20*). *sic passim laudantur candidati in programmatis Pompeianis. plerumque notatum* d. r. p., *genetivus legitur, ubicumque plene scriptum est, cf.* CORP. IV 2 *index p. 757 et 773.* CORP. IV 3736 -os coloniae vir⟨os⟩. TAC. ann. 15, 14 adiecisse deos -um Arsacidarum, simul ut de legionibus Romanis statuerent. MARCIAN. dig. 49, 14, 18, 9 poenam . . . -am suae personae. APVL. met. 4,12,13 -o fortunae suae splendore. ITALA sap. 3,5 (Ps. Cypr. laud. mart. 16) invenit illos -os sui (ἑαυτοῦ, VVLG. se). Hebr. 11, 38 (cod. d Orig. in Matth. 18, 131 Avell. p. 35, 11) quorum (*fidelium*) non erat -us orbis (ὧν, VVLG. quibus). FIRM. err. 6, 6 o -a Romani nominis animadversio! HIL. in Matth. 28, 1 -a aut bonitatis aut malitiae suae sede constituet. LVCIF. reg. apost. 7 p. 51, 24 ut . . . percipias -a factorum tuorum (*item neutr. subst.*: VVLG. sap. 7, 15). PRISCILL. tract. 3, 68 p. 52, 18. 10, 133 p. 57, 25 quae dei substantiae sunt -a. HYG. astr. 2, 5 p. 39, 12 hominem -um huius saeculi. SCHOL. Germ. Bas. p. 63, 21 -a deorum forma. VVLG. Iob 14, 3 -um ducis *est* (*seq. inf.*)? sap. 7, 15 DIDASC. apost. 31, 3. AVG. civ. 8, 19 -a animae illius . . . dona *rependere.* AVELL. p. 592,14 vestrae -os apostolicae sedis (*viros, al.*). LEO M. epist. 30,1 -um gloriae vestrae est, ut (31, 1). PRAEDEST. 1, 14 p. 591[C]. SEDVL. op. pasch. 1, 18. CARM. epigr. 1002, 1 -a tuae monumenta extrema favillae fecimus. VITA Desid. (Script. rer. Merov. III) 4 totius hominem stultitiae -um. *nota structuram variatam:* IVL. VAL. 2, 30 ut te -um erit et maiorum nostrorum (EPIPHAN. Hier. epist. 51, 9, 3 scrupulositati, quae -a [indigna *al.*] est ecclesiae . . . et populis. AVELL. p. 713, 11 vestrae sanctitatis et ministratione pacis et gratiae . . . et unitionis). *neutr. pro subst.*: EPIST. praef. praet. ad procur. (Corp. XIII 3162, 2) pro meritis adfectionis magis -a consecuturus.

c *sequitur d a t i v u s (de dativi relatione incerta cf. etiam usum absolutum p. 1143, 69 sqq. formas terminationis ambiguae v. sub genet. supra l. 34 al.):* [VITR. 2 pr. 2 *v. supra l. 33.*] PS. QVINT. decl. 10,9 nihil queritur misera, nisi par orbitati, nisi matri (-e *B*) -um. MAXIMIN. c. Ambr. 75 si non invenerit -um paci *pax. ibid.* sibi -um. VVLG. II Macc. 6, 24 non...aetati nostrae (*graece genet.*) -um est...fingere. Tob. 3,19 *Amiat.* mihi forsitan -i non fuerunt (me *cett. codd.*). PS. AVG. quaest. test. 1 5, 1 creatori (97, 13). 6, 2 quod expleto operi -um scitur. COMM. apol. 23 Caesari. CASSIAN. inst. 4, 30, 6 -a sibi conversatione atque humilitate. FVLG. RVSP. ad Thras. 2, 13 quae divinae celsitudine (divina celsitudine *al.*) -a sunt. CASSIOD. var. 4, 34. VEN. FORT. vita Hil. 15, 53 sicut illi -um est. carm. 2, 11, 15 filia -a patri. NICET. fid. 2 -am errori suo sententiam. CORP. X 7457 monumentum...-um iuventuti meae. INSCR. christ. Rossi II p. 92, 59, 1.

2 *sequuntur p r a e p o s i t i o n e s (hic usus propter laxam adiectivi et praepositionis coniunctionem ab absoluto usu [I A] saepe vix separari potest et haud raro praepositio non tam ad adiectivum quam ad locutionem verbalem referenda videtur):* a d: PLAVT. Mil. 968 ad tuam formam illa una -ast (*cf. II B 2 e*). MANIL. 5, 134 dedit et -as ad fulmina vires *Iovi.* SIL. 15, 564. ITALA Rom. 8, 18 (Tert. scorp. 13, *cf.* cod. g) passiones huius temporis non esse -as ad (πρός) gloriam (ITALA [Cypr. testim. 3, 17 *al.*] *et* VVLG. condignas). HERM. Pal. sim. 9, 15, 6 -i ad structuram huius turris *lapides* (εὔχρηστοι . . . τῇ οἰκοδομῇ, *sc. homines*). PAVL. NOL. carm. 10, 144 si quid in actu ingeniove meo sua -um ad munia vidit. AVG. in psalm. 134, 11 arietem -um ad victimam domino tuo *invenire.* PASS. Andr. long. 11. p r o (*nota hic imprimis, quae p. 1147, 76 sqq. praemisi; accedit, quod proprio praepositionis significatu haud raro pleonasmus quidam efficitur*): TER. Hec. 209 an quidquam pro istis factis -um te dici potest. CIC. div. in Caec. 42 quidnam pro offensione hominum...et expectatione omnium et magnitudine rerum -um eloqui possim. LVCR. 5, 1 quis potis est -um pollenti pectore carmen condere pro rerum maiestate? SALL. Catil. 51, 7 si -a poena pro factis eorum reperitur (SIL. 13, 697). VERG. Aen. 2, 537 tibi pro scelere ... pro talibus ausis ... persolvant grates et praemia reddant debita. 9, 250 (LIV. 30, 30, 7. 44,15,7 VAL. MAX. 3, 8 ext. 6. 9, 11, 2 SIL. 13, 59 SVET. Claud. 18 PORPH. Hor. carm. 4, 14 init. VVLG. Esth. 16, 23 VEN. FORT. carm. 7, 8, 57). HOR. epist. 1, 7, 24 -um praestabo me etiam pro laude merentis. TERT. adv. Marc. 4, 19 p. 481, 15 si -um sensum pronuntiationi accommodes pro sensu *Christi.* AVG. civ. 5, 18 p. 248, 21 Vind. tamquam *martyres* -um aliquid pro illius patriae (*i. caeli*) participatione fecerint. COD. Iust. 1, 27, 1, 1. i n: CIC. Quinct. 94 qui maeror -us inveniri in calamitate tanta potest? (AMBR. Abr. 1, 3, 15 quos -os in numero iudicavit fidelium). OV. fast. 1, 401 dulcia qui -um nemus in convivia nacti *eqs.* (LIV. 36, 17, 15 in haec tanta praemia -os parate animos. HIL. hymn. 1, 34 -us qui genitus est filius in deum. VVLG. Col. 1, 12 qui -os nos fecit in partem sortis [ἱκανώσαντι εἰς]). d e: HIL. in Matth. 3, 5 responsio domini -um de superioribus gradum fecit. PETR. CHRYS. serm. 24 p. 269[A] -am de tua negatione sententiam. c o n t r a: VVLG. Sirach 6, 15 non est -a ponderatio (ἀντάλλαγμα . . . σταθμός) auri . . . contra bonitatem fidei *amici.* s e c u n d u m: FAVST. REI. grat. 1,1 p. 11 -am secundum tale opus mercedem recepit. a b: CONC. Aurel. a. 541 p. 90, 16 ab heredibus legitimis -um est, ut serventur (*sed melius* ab *ad* serventur *totumque exemplum ad p. 1143, 52 sqq. referendum est*).

II *praevalet sensus* ***m e r i t i* et *p r e t i i*** (*hic illic finis*): **A** ***absolute*** (*ubique fere sic ut facile subaudiatur, qua re aliquis dignus sit*) *imprimis de h o m i n e; de r e pauca v. p. 1149, 17, cetera omnia sub I A 2 (p. 1143, 64 sqq.) posui:* -u m e s s e *sim.* (*fere i. q. mereri*), *ubique fere de hominibus, de rebus v. p. 1149, 19: formulae*: PLAVT. Asin. 148 te ego, u t -a es, perdam atque ut de me meres (TER. Ad. 587 TITIN. com. 79 POLLIO Cic. epist. 10, 31, 2 LYGD. 1, 8 VVLG. Iob 33, 27). Men. 516 non tu abis, q u o -us es? (TER. Haut. 813). Persa 808 q u a n d o -us est (OV. epist. 6, 148 SEN. benef. 4, 36, 1 PLIN. epist. 9, 38, 1). Pseud. 272 s i -u's (OV. met. 15, 601. PLIN. epist. 2, 7, 5 -i sint modo. CAPITOL. Aur. 28, 6). Asin. 646 -u s t (-um est *codd.*) sane (Cas. 681 -us ⟨es⟩. Mil. 1223 -u's. TER. Andr. 940 [*cf. p. 1151, 18*] Eun. 1088 [*cf.* DON. *ad l.*] CIC. Att. 15, 19, 2 ELEG. in Maecen. 1, 106. CORP. IV 222 -i sunt. 232 -issimus est. 234 -us est. *et saepius sic in programmatibus* [*cf. p. 1147, 34*]. QVINT. decl. 283 p. 149, 5 ITALA exod. 4, 10 [Hier. epist. 18[A], 15, 9 *ubi versio explicatur*] VVLG. apoc. 16, 6). *item*: PLAVT. Epid. 26 quem dicis -iorem esse hominem (*om. A*) hodie Athenis alterum. Mil. 1043 deus (heus *codd.*) -ior fuit quisquam. Poen. 860 aliquem, -us qui siet. nam nostrorum nemo -ust. CIC. Manil. 52 si uni omnia tribuenda sint, -issimum esse Pompeium. Planc. 10. SEN. dial. 9, 3, 6 quisquis -us fuerit. QVINT. inst. 1, 1, 24 quamquam suus cuique -us est *infans* (*praecedunt* -um tantā curā infantem). SVET. Aug. 54. TERT. nat. 2, 9 quanto -ior Bonā Deā Penelopa. HIER. epist. 60, 10, 4 CORP. VIII 23046. PLAVT. Merc. 172 tandem indignus v i d e o r? :: immo -us (OV. met. 14, 13 levare . . . potes . . . videar modo -us amorem [*pars codd. recc.*, -ior esse *H*, amore *al.*]. QVINT. decl. 318 p. 250, 17 qui sibi magis -us videbatur. IVV. 6, 161 LAMPR. Diad. 7, 7). PLAVT. Pseud. 1014 te si a r b i t r a r e m -um (*cf.* Aul. 224 Trin. 448 TER. Ad. 919 CIC. Arch. 6 OV. epist. 5, 145 LIV. 33, 27, 6. SEN. benef. 1, 14, 1 numquid enim me -um iudicavit. TAC. hist. 3, 39 VLP. dig. 31, 24 PORPH. Hor. epist. 1, 16, 46. TERT. resurr. 6 p. 33, 25 *deus*, qui illam *materiam* et eligendo -am iudicasset [*qua fingeretur homo*] et tractando fecisset). CVRT. 10, 8, 20 si quis se -iorem profiteretur. STAT. Theb. 1, 87 -a . . . mea pignora nosces. CASSIAN. conl. 14, 19 qui -um se euangelicae praedicationi . . . non praebuit. VEN. FORT. carm. 10, 19, 4 -us habebaris haec duo -a regens (*nota participium*). *usus liberior* (*attributive et praedicative*): CIC. Phil. 11, 25 hominem -um mittent. num P. Servilio -iorem? Att. 6, 3, 1 quaestorem nemo -um putat *eum.* 15, 2, 3. Q. CIC. pet. 2 non potest qui -us habetur patronus (*cf. p. 1149, 14*) consularium, indignus consulatu putari. VERG. ecl. 8, 32 o -o coniuncta viro (*per ironiam. cf.* OV. met. 10, 356). HOR. carm. 2, 14, 25 heres . . . -ior (LIV. 40, 15, 2). PROP. 3, 22, 40 pro -a gente petendus honos. OV. epist. 5, 155 -ae miserere puellae. 14, 124 quaeque tibi tribui munera, -us habes (*i.* ἄξιος ὤν, *sim. alibi velut*: met. 14, 810 Pont. 1, 9, 37 fast. 4, 91 STAT. Theb. 2, 303. TERT. pudic. 5 inter duos apices facinorum . . . -a consedit *moechia.* PELAGON. praef. tu -us [-o *coni. Ihm*] sermone prosequere. ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 15, 15. CORP. VIII 9080 tibi -o dulcissima mater. *cf.* CARM. epigr. 647, 4. 1563, 5 CORP. X 7006). LIV. 4, 56, 3 turbam indignorum candidatorum intermiscendo -is (PLIN. epist. 3, 20, 6. *cf.* OCTAVIA 679 dedit...fasces -is civibus olim [CORP. IV 2971]. *cf. p. 1149, 10 sqq.*). SEN. Herc. O. 1216 quis -us necis Herculeae superest auctor (LVCAN. 9, 129 -oque perit auctore ruinae [COMMENT. *ad l.*

non -o]). PLIN. nat. 10, 48 ut plane -ae aliti tantum honoris perhibeat. SIL. 11, 293 proles -a deum (STAT. Theb. 5, 278 Ach. 2, 86). TAC. ann. 3, 34 neque Caecinam -um tantae rei censorem. CAPITOL. Opil. 6, 4 cum exercitus ultorem caedis Bassiani neminem -iorem praefecto eius putavit. VOPISC. Prob. 11, 6 olim -us et fortis et iustus. IVST. 6, 2, 3 tanto exercitui ... deerat -us imperator. AVSON. 192, 3 PS-AMBR. laps. virg. 6, 24 matronae ... sanctiores et -iores te. HIER. epist. 64, 21, 2 nisi tam decoro currui -us quaeratur auriga. COD. Theod. 1, 16, 3 (*a. 319*) *iudex* (*opp.* neglegens). VEN. FORT. vita Albin. 5, 11 -i germinis -issima proles. CORP. IV 309 Holconium Priscum ... -issim⟨um⟩ (*post* d. r. p. [*v. p. 1147, 35*]. 749 iuvenem dig⟨n⟩issimu(m). *sim. saepe in programmatibus. cf. p. 1148, 45*). III 12402 parentibus -issimis. VI 13109 homini -issimo. 32950 coniugi suo -issimo. *sim. al.* VIII 22673 -issimo principali innocentissimo puero. XI 6362 patrono -issimo. *al.* XIII 10012, 24 te dum (*sc. teneam*), o -a. INSCR. Revue archéol. VIII (1906) p. 207 pio optimo sanctissimo -issimo filio. *nota*: CORP. III 1498 coniugis ... erga se -issimae. *perraro de re*: PLAVT. Bacch. 41 miserius nil est quam mulier. :: quid esse dices (-is *codd.*) -ius? CIC. Mil. 19 si res, si vir, si tempus ullum -um fuit. VAL. MAX. 2, 7, 5 non -a exempla (*fort. deest 'quae'*) tam breviter ... referrentur. VAL. FL. 1, 6 si laurea -ā fronte viret. 4, 588 certe ⟨haec⟩ -a manus. HIL. myst. p. 7, 2 constitutionem eius (*dei*) in ea adire, quae -a sunt. AVG. civ. 14, 25 p. 53, 6 Vind. beata vita non amatur, ut -a est (*cf. p. 1148, 37*). VICT. VIT. 1, 27 membra -i corporis. CORP. XII 631 -is ... cineribus. *masc. et fem. pro subst.*: PLAVT. Asin. 247 -os indignos (*sc. aditu*) adire atque experiri (LIV. 24, 16, 9 PAVL. FEST. p. 249 TERT. patient. 2 p. 2, 22 PS. RVFIN. in psalm. 16, 2). Curc. 514 indignis si male dicitur ... verum si -is iudicitur (PACVV. trag. 371 quia -um atque indignum nequeat internoscere *Fortuna*. SALL. Catil. 51, 27 ab -is et idoneis ad indignos et non idoneos. TERT. adv. Marc. 2, 13 p. 352, 17 AVSON. 269, 4 AVG. civ. 22, 30). PLAVT. Poen. 1270 eveniunt -a (*cf. p. 1144, 64*) -is (CARM. schol. Iuv. 5, 3). CIC. Catil. 3, 26 minus -i (LIV. 3, 35, 2 haud satis. AVR. VICT. Caes. 40, 20 parum). Planc. 8 -os praeterire. (AMM. 25, 3, 20). Lael. 78 non -os (HOR. epist. 1, 18, 78 *singular.*). off. 1, 92 quam plurimis, modo -is, se utilem praebeat. PVBLIL. B 12 qui -o dedit *beneficium* (*cf.* SEN. dial. 7, 20, 4 benef. 1, 10, 5). N 6 ubi -i (iusti *O*) imperant. HOR. sat. 1, 6, 51. TIB. 3, 13, 10 cum -o -a fuisse ferar (MAXIMIN. c. Ambr. 62 ut ... a -is -us -e ... honoraretur. OV. fast. 5, 31. trist. 5, 8, 9 exigit a -is ... poenas (*Guelf.*, exiget at -as ... poenas *vulg.*). LIV. 34, 49, 11. PAVL. FEST. p. 33 bonis et -is. VELL. 2, 126, 4 *opp.* malos. *al.* COD. Theod. 12, 1, 140 (*a. 395*) -issimi et meritis et facultatibus. APRING. in apoc. 21, 16 -issimorum corpus (*syn.* sanctorum). CORP. VI 36076 ob meritis eius -um prosequor.

B *relative*: **1** *sequuntur casus*: **a** *sequitur ablativus rei; distinxi inter bona et mala, quamvis saepe eodem loco utrumque ponatur, velut*: CIC. inv. 2, 113 ut ... supplicio -us esset, non ... praemio (SEN. contr. 9, 4 [27], 9). Sull. 88 nihil ... odio -um, misericordia -a multa. SEN. epist. 66, 32 gaudio ... metu. QVINT. inst. 2, 4, 38 poena vel praemio. decl. 299 p. 180, 26 venia ... an damnatione (AVG. civ. 20, 26). SVET. Nero 19 reprehensione ... laude. APVL. met. 4, 21 immortalitate ... ⟨humana⟩ patientia. MIN. FEL. 39, 7. CIC. Planc. 58 oratio, -a equitis Romani vel studio vel pudore. AVSON. 257, 9 nec regno -us nec morte. AMM. 17, 12, 17 miseratione -os ... potius quam simultate. VVLG. eccles. 9, 1 amore an odio. *malo*: PLAVT. Bacch. 621 omnibus probris, quae improbis viris -a sunt, -ior nullus est homo. 1056 me esse ... cruciatu malo -um (VAL. MAX. 2, 7, 9 cruce -issimis fugitivis). Merc. 978 quibus est dictis -us. TER. Eun. 865 si ego -a hac contumelia sum maxime. Hec. 275 -ae ut videamur malo (PHAEDR. 3 prol. 43 VAL. FL. 2, 471). 782 quod sit discidio -um (*cf.* LIV. 40, 13, 4. 42, 42, 9). LVCIL. 150 *gladiator* vita illa -us locoque. 1128 carcer, vix carcere -us. RHET. Her. 4, 30, 41 ignominiā (QVINT. decl. 263 p. 76, 5 quam -us ista sis ignominia). CIC. Verr. 5, 73 eo maiore odio -am audaciam. Marcell. 31 exilio (PETRON. 81 [exitio *ed. Pith.*]. HIL. op. hist. frg. 1, 6) aut morte (PS. QVINT. decl. 3, 15 SVET. Cal. 56). de orat. 2, 205 ne aut ... irrisione ... -i putemur (ARNOB. nat. 2, 51). Att. 3, 10, 3 castigatione aut obiurgatione (SEN. contr. 9, 6 [29], 13 *de re.* PAVL. FEST. p. 121). off. 2, 62 calamitate. TIRO Gell. 6, 3, 35 poenā esse -os (paene sed ignosci *codd.* NEP. Arist. 1, 3. SEN. contr. exc. 4, 8 aeque. LVCAN. 9, 508 quanto poena tu -ior ista es. FRONTIN. aq. 130 PAPIN. dig. 48, 12 [11], 12 PS. APVL. Ascl. 29). VERG. Aen. 10, 667 tanton me crimine -um duxisti? HOR. epist. 1, 6, 63 Caerite cera -i. OV. epist. 6, 146 perfidiae pretio qua nece -us erat? 20, 206 nostrā iustius irā (STAT. Theb. 8, 122). trist. 5, 5, 64 quae nullo -a dolore dolet. LIV. 39, 28, 14 tantā iniuriā. CIRIS 419 supplicio (*v. supra l. 46*). SEN. dial. 2, 10, 4 risu (CVRT. 8, 8, 14 GELL. 12, 12, 1 HIER. epist. 52, 5, 7). epist. 92, 31 tenebris *metallum*. 95, 41 censoriā notā. OCTAVIA 335 hac sum ... -a carina (*cf. p. 1146, 28 et 1150, 50*). PLIN. nat. 28, 5 morbo. QVINT. inst. 12, 1, 15 *et saepe al.* *bono vel re quae suo loco boni vice habetur* (*imprimis de honoribus praemiis muneribus homini reique attributis; usus latissime patet et ab oratoribus poetisque audacissime admittitur*): PLAVT. Trin. 506 quom affinitate vostra me arbitramini -um. TER. Haut. 687 honore (SISENNA hist. 113 Q. CIC. pet. 13 CARM. epigr. (Corp. IV 6626 honore bono. EPIST. imp. Sev. et Carac. ad Tyr. [Corp. III 781 add. p. 1009] 31 honore cives fieri). CIC. inv. 1, 24 imitatione. 2, 4 qui nomine et memoria (CAES. Gall. 7, 25, 1 NEP. Chabr. 1, 1 CELS. 1 pr. p. 2, 15. PHAEDR. 4, 21, 3 [memoriae *PR, sed cf.* 4 prol. 19]. MELA 1, 38 EVTR. 9, 16 *cf. etiam infra l. 82 sq.*) -i sunt *auctores*. S. Rosc. 101 o gravitatem -am expectatione. Q. Rosc. 17 qui ita -issimus est scaena (de orat. 1, 167 foro. QVINT. inst. 1, 2, 10 maiore ... theatro) propter artificium, ut -issimus sit curia (*cf. p. 1147, 16*) propter abstinentiam. Verr. 1, 35 illud mihi nequaquam -um industria conatuque meo videbatur *seq. acc. c. inf.* (epist. 2, 11, 1 -um viribus nostris). 6, 83 si civis Romanus -us isto negotio nemo fuit (LAVD. [Turiae] Corp. VI 1527, 1, 45 COD. Theod. 3, 17, 3 pr. [*a. 389*]). Vatin. 2 quem nemo congressu, ... aditu, ... suffragio, ... civitate (*cf.* EPIST. imp. Sev. et Carac. ad Tyr. [Corp. III 781, add. p. 1009] 27 iure civitatis), ... luce (SEN. epist. 77, 17) -um putet. de orat. 1, 120 nihil ... -um re (*ad I*), -um nomine (*hoc quoque cf. c. eis quae sub I posui.* SIL. 16, 88 MART. 3, 34, 1) oratoris, -um hominum auribus (*i. quod audiatur, sed* Brut. 223 *syn.* aptus. CAECIN. Cic. epist. 6, 7, 3 CATVLL. 56, 2. PLIN. epist. 4, 16, 3 auribus ... chartis). 3, 1 illud immortalitate -um ingenium (CARM. epigr. Corp. IV 6635 aevo -um opus est). Brut. 65 quae notatione (orat. 70 cognitione. FRONTIN. aq. 106) et laude (PLANC. Cic. epist. 10, 11, 1 OPTAT. 1, 5 p. 8 MAR. MERC. Nest. serm. 4, 1) -a sint. 312 nostro patrocinio *causa* (DECRET. decur. Tergest. [Corp. V 532] 1, 24 tali decore talique praesidio). Att. 1, 13, 2 res -ae litteris nostris. 14, 12, 1 omni regno, sed non per Fulviam (VOPISC. Car. 11, 1 imperio). epist. 3, 10, 7 eis studiis eaque doctrina (SEN. contr. 10, 5, 8 SCRIB. LARG. praef. p. 4 professione medicinae. QVINT. inst. 12, 11, 4 VIRG. gramm. epit. 2 p. 7). Tusc. 5, 34 gloria (PLIN. nat. 34, 67 *de homine.* PANEG. 3 [11], 19, 6) huius sententiae quis est illo viro -ior? fin. 3, 20 ut selectione -um propterea sit, quod aliquod pondus habeat -um aestimatione, quam illi ἀξίαν vocant. nat. deor. 1, 21 cultu aut religione (CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 80). Cato 2 munere (TERT. pudic. 6 do[mi]no salutis). 5 opinione vestra nostroque cognomine *sapientia mea.* Q. CIC. pet. 4 loco illo (FRONTO p. 88, 24 N. *cf.* LVCIL. *p. 1149, 60*). LVCR. 3, 13 dicta ... perpetuā semper -issima vitā (VERG. Aen. 9, 210 tua vitā -ior aetas. LAVS Pis. 211 SIL. 10, 65. *cf.* LVCIL. *p. 1149, 60*). CVLEX 294 -us amor venia. HOR. sat. 2, 3, 4 nil -um sermone. *al.* PROP. 4, 6, 12 Calliope, -a favore tuo. OV. epist. 17, 168 magis caelo (*cf. p. 1147, 29 et infra l. 79.* PLIN. paneg. 35, 4 NEMES. ecl. 1, 50) -a puella. -a ... caelo es, sed adhuc tellure morare. 20, 29 quo, peream, si -us eras (*sc. labore meo. syn.* mereris. VAL. FL. 8, 430 *sq.* QVINT. inst. 2, 16, 16 PLIN. epist. 6, 18, 3). fast. 4, 129 formosa Venus formoso tempore -a est. trist. 3, 7, 39 magnis *opibus.* LIV. 41, 24, 19 rem ne legatione quidem -am *iudicare.* VAL. MAX. 4, 7, 7 *al.* SEN. Tro. 1006 his -a sacris aequora (LVCAN. 8, 841 PETRON. 135). epist. 67, 3 nihil ... voto (LVCAN. 7, 657 credere votis caelicolas [COMMENT. *ad l.* apud quos vota fierent]). *al.* PETRON. 131 -us amore locus. *al.* PLIN. nat. praef. 17 curā. 12, 9 *arbor* tam -a miraculo (PS. APVL. Ascl. 23 HIL. in Matth. 21, 10 miraculis. SVLP. SEV. Mart. 22, 6. *nota*: PLIN. nat. 12, 23 fructus ... -ns miraculo arboris). 28, 112 peculiari volumine. *al.* VAL. FL. 1, 167 neque ... Tyndareus ... puer mihi vellere -ior Helles (*sc. te*). 5, 472 quem ... prima -um statuere carina *dei* (*cf. p. 1146, 28 et 1149, 77*). STAT. Theb. 2, 495 tantis -us qui crederis armis (SCHOL. *ad l.* cuius virtus non unius insidiantis dextram poscit). 10, 23 -a secundis pectora ferte deis (QVINT. decl. 254 p. 42, 16 animum ... emendatione fortunae. TAC. hist. 1, 15). MART. 2, 66, 8 speculo ... imago. 9, 71, 10 astris (*syn.* mereri). *al.* IVV. 5, 115 flavi -us ferro Meleagri ... aper. *al.* FLOR. epit. 4, 6, 7 Cilix -us victoria Pompei visus est. SVET. Galba 18 id ... augustiore loco. AFRIC. dig. 40, 4, 20 libertate (*al.* DIG.). TERT. anim. 24 quasi et hoc fide -um, ut (RVFIN. Adamant. 2, 14 magis). PORPH. Hor. epist. 2, 1, 214 poetas ... -os bibliotheca (*cf. p. 1151, 15*). CAPITOL. Gord. 34, 6 scientiā. AVR. VICT. Caes. 33, 25 in caelestium numerum referuntur *homines* aegre exsequiis -i. AVIEN. orb. terr. 804 insulae ... tibi ... carmine. *al.* *adde notabilia quaedam: abl. rem exigendam significat*: CIC. Pis. 14 hic te ille homo -issimus tuis laudibus collaudavit. VERG. Aen. 10, 667 tanton me crimine -um duxisti. SEN. contr. 9, 4 (27), 13 patri -ns parricidio visus est. SEN. Phaedr. 684 -us en stupris ego. dial. 6, 13, 2 (QVINT. inst. 9, 3, 68 supplicatione). MART. 8, 28, 10 nec Miletos erat vellere -a tuo (*sc. tinguendo*). SIL. 4, 710 parat ... Saturnia ... -um virum veniente ruina. AVSON. 129, 7 -a est sanguine mater naturnm, tua non dextera (*cf.* ANTH. Pal. 16, 136 αἷμα δὲ τέκνων ἔπρεπε Μηδείῃ, κοὐ χερὶ Τιμομάχου). HIER. epist. 18^A, 11, 2 praedicatione. *imprimis addito gerundivo*: LVCAN. 4, 347 -um donanda (*sc. mihi*) ... te credere vita (COMMENT. *ad l.* -um te esse, qui praestes). TAC. ann. 13, 14 -am ... stirpem suscipiendo patris imperio. *nota gerundium sensu passivo*: CARM. epigr. 650, 2 (*a. 360*) culpand⟨o⟩ nihilum -us, sed -us amari.

haud raro deposito sensu meriti adiectivum compositum circumscribere videtur: OV. epist. 14, 32 strataque corporibus funere -a (*i. funesta*) premunt. LIV. 21, 37, 5 humano cultu -iora loca (*i. magis culta*). PAVL. FEST. p. 44 caelibem dictum existimant, quod -am caelo (*cf. supra l. 36*) vitam agat. PLIN. nat. 12, 9 *al. v. supra l. 46.* GELL. 4, 5, 7 rerum memoria -arum (*cf. supra l. 1 et p. 1151, 16*). 4, 16, 7 libros ... -os memoria dereliquit (πλεῖστα ... ἐν συγγράμμασιν ... καταλιπὼν μνημεῖα). RVFIN. hist. 4, 14, 5 fide -ior (ἀξιοπιστότερος. *cf. p. 1151, 48*). *sic imprimis sequentibus structuris*: LIV. 30, 28, 1

utrum gaudio -um esset (*seq. acc. c. inf.*) . . . an magis metuendum (PLIN. nat. 30, 149 QVINT. inst. 4, 2, 34 [HIER. epist. 49, 14, 9] PLIN. epist. 1, 17, 2). PLIN. epist. 7, 15, 2 disceptare inter amicos laude -issimum est (7, 31, 4). 10, 39, 2 -um est certe deliberatione sitne faciendum an *eqs.* *dicitur de pretii aestimatione* (*cf. infra l. 37*): SEN. epist. 89, 14 aestimans, quanto quidque -um sit (*translate*). CVRT. 8, 12, 17 quod saltem in India repperisset *hominem* -um talentis mille. POMPON. dig. 24, 1, 31, 3 mancipia . . . singula quinis -a. AFRIC. dig. 21, 2, 47 *et* DIG. *saepius.* CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 80 caput . . . ex auro compositum multis pecuniis -um. *pro substantivo: masc.*: CIC. inv. 1, 103 in miseros et misericordia -os. rep. 3, 7 epist. 12, 30, 7 HOR. sat. 1, 3, 119 MART. 12, 62, 3. *neutr.*: OV. met. 13, 307 -a pudore obicit (HIER. epist. 64, 21, 3). HOR. sat. 2, 1, 85 si quis opprobriis -um latraverit (laceraverit ς). PERS. 1, 42 cedro (SCHOL. *ad l.* bibliotheca *cf. p. 1150, 59*) -a locutus. PLIN. nat. 27, 143 memoriā -a. CVRT. 4, 4, 11 spectaculo. CAPITOL. Opil. 1, 2 AMM. 16, 7, 15 VVLG. II Macc. 7, 18 admiratione. *cf. etiam p. 1152, 71 sqq.*

b *sequitur accusativus*: *de* TER. Andr. 940 (-us es, cum tua religione, odium . . .) *ad absolutum usum (p. 1148, 43) pertinente docent* GRAMM. *haec*: DON. Ter. Andr. 940 aut -us odio aut accusativus pro ablativo est positus, pro odio, aut separatim odium legendum, ut sit -us, qui male habearis. POMP. gramm. V 173, 11. 188, 11 *et* CLEDON. gramm. V 45, 28 *agnoscunt* -us *accusativo iunctum.* [*de* LVCIF. non conv. 2 -os anathema *cf. vol. II p. 20, 36.*] *accus. neutr. intellege, ubicumque locus non exscribitur*: PLAVT. Capt. 969 quid -us siem (AMBROSIAST. in Rom. 5, 14). Pseud. 937 quantum -u's. TER. Phorm. 519 quod es -us (IREN. 5, 36, 2 LVCIF. moriend. 5 p. 294, 24 AVG. civ. 21, 18). ITALA Luc. 10, 7 (codd. d e l *cf.* VVLG. I Tim. 5, 18 *Amiat. Fuld.*) -us est . . . operarius mercedem suam (μισθοῦ, VVLG. mercede sua). SCHOL. Hor. Vind. ars 138 membrum nihil -um. AVG. civ. 21, 18 ENNOD. epist. 8, 29 p. 219, 5. THEOD. MOPS. in Eph. 3, 6 quorum participationem . . . gentes -ae habitae sunt. in II Thess. 3, 2. GREG. M. epist. 9, 43 si quid super quattuordecim solidos . . . -us est (*i. meritus est*).

c *sequitur genetivus*: [PLAVT. Trin. 1153 non ego sum salute -us (NON. p. 498 genetivus positus pro ablativo ... -us salutis). LIV. 36, 17, 5 vilissima genera hominum et servituti nata (servitutis -a *M*).] GAIVS dig. 15, 3, 12 quanti -us sit (*de pretio, cf. supra l. 5 sqq.*). ITALA Luc. 20, 35 (Ps. Cypr. singul. cler. 40) qui -i habentur saeculi illius et resurrectionis (VVLG. *abl.*). 23, 15 (cod. d) nihil -um mortis (θανάτου, VVLG. morte). CLEM. ad Cor. 1 -um amoris nomen vestrum (ἀξιαγάπητον. AVELL. p. 640, 11). PS. CYPR. laud. mart. 21. COMM. apol. 671 qui sunt dei -i caelorum. HIL. in Matth. 4, 26. PRISCILL. tract. 1, 15 p. 14, 19 idola . . . gehennae -a. PS. DAMAS. epigr. 107, 3 longinquae . . . vitae. AVIEN. Arat. 283. DICT. 4, 15 doloris. SCHOL. Germ. Bas. p. 61, 7 memoriae (RVFIN. hist. 6, 44, 1 MIRAC. Theclae 1 p. 169, 18). AMBR. Abr. 1, 3, 17 (*al.*). AMBROSIAST. in Rom. 11, 22 in II Cor. 4, 2 VVLG. sap. 9, 12. Hebr. 3, 3 amplioris ... gloriae iste prae (παρά) Moyse. RVFIN. Adamant. 2, 12 fidei (ἀξιόπιστος *cf. p. 1150, 83.* AVELL. p. 640, 14). PS. AVG. quaest. test. I 91, 4 SVLP. SEV. Mart. pr. 9, 3 AVELL. p. 592, 14 *al.* IORD. Rom. 388 -am . . . rem publicam tragoediae. GREG. TVR. glor. conf. 24 ut nihil -um leti aegrotus ultra perferret (*cf.* PASS. Quirin. 5). THEOD. MOPS. in Phil. 4, 3. PALLAD. hist. mon. II 1 p. 345^{C} scripturae -am (γραφῆς ἄξιον) . . . causam. 2 p. 346^{A}. PASS. Iren. Sirm. 1 nominis sui.

d *sequitur dat.*: VOPISC. Prob. 24, 6 quae -a memoratui aestimavimus. THEOD. MOPS. in Eph. 1, 3 demirationi . . . -os (in Col. 2, 10). *cf. p. 1142, 79.*

2 *sequuntur structurae*: a *enuntiatum relativum (modo coniunctivo). prout res se habet, de qua agitur, significatus ad I (i. 'idoneus') pertinere videtur. dicitur et de hominibus et de rebus: nota hanc structuram coniunctam cum pendente ablativo*: CIC. Balb. 51 cum ceteris praemiis -i sunt . . . tum certe -issimi sunt qui . . . donentur. OV. epist. 3, 73 -a nurus socero, Iovis Aeginaeque nepote cuique senex Nereus prosocer esse velit. VAL. FL. 5, 458 -us avo (*ad I*) quemque *eqs.* IVV. 13, 62 *fides* Tuscis -a libellis quaeque . . . lustrari debeat. PLAVT. Amph. 80 me -um, quoi concrederet, habuit. Asin. 149 ut ne id quidem, me -um esse existumat, quem adeat. Rud. 406 neque -iorem censeo vidisse anum me quemquam, cui *eqs.* 522 tu -us, qui sies *miser.* TER. Andr. 230 nec satis -a, cui committas . . . mulierem. Eun. 1052 nihil est Thaide hac . . . -ius, quod ametur (EVGRAPH. *ad l.* melius). *al.* PACVV. trag. 25 te esse -um, quicum. EPIST. praet. ad Tiburt. (Corp. XIV 3584) 7. GRACCH. or. frg. Fest. p. 150. CALV. or. frg. Quint. inst. 9, 2, 25 dic te -iorem, qui praetor fieres quam Catonem. CIC. inv. 1, 4 et multitudinis et suo iudicio -us, qui . . . gereret, videretur. Verr. 1, 35 onus . . . -um, in quo. 2, 112 quid est -ius, in quo. Brut. 71 top. 73 Att. 1, 18, 5. epist. 16, 16, 2 eo mihi . . . -ior visus est quem. leg. 3, 5 videtur, qui aliquando imperet, -us esse (*nota collocationem verborum*). off. 2, 83. 3, 77 -um esse dicunt *rustici*, quicum in tenebris mices. *al.* CAEL. Cic. epist. 8, 12, 2 illum ne cui satis faceret quidem me -um habere. BRVT. et CASS. Cic. epist. 11, 3, 1 litteras ... minime -as, quae a te nobis mitterentur. *al.* TREBON. Cic. epist. 12, 16, 3 VERG. Aen. 7, 653 TIB. 3, 8, 15 PROP. 4, 3, 21 (*c. abl. compar.*). 4, 11, 101 sim -a merendo, cuius *eqs. al.* OV. am. 2, 13, 22 Ib. 119 LIV. 1, 17, 10. 7, 3, 8 res, propter quam. 7, 35, 4 SEN. contr. 1, 1, 13 VELL. 2, 24, 5 VAL. MAX. 1, 1, 6 SEN. Thy. 870 dial. 4, 23, 3. 4, 33, 6. nat. 6, 3, 4 neque ... illo quicquam inveniri -ius potest, cui. *al.* CVRT. 3, 12, 24 mereris, ut ... et ut video -us es, qui (nec invidia -us es *Vogel, al.*). 10, 5, 17. LVCAN. 6, 602 -um (⟨est⟩ *V*) quod quaerere cures vel tibi, quo *eqs.* (ADNOT. *ad l.* id est merito solliciti sumus). PETRON. 20 PLIN. nat. 14, 52 VAL. FL. 5, 657 QVINT. inst. 6, 2, 3. 10, 1, 131 decl. 247 p. 13, 1 IVV. 4, 117. TAC. hist. 1, 16 (*hoc uno loco*). PLIN. epist. 4, 11, 4 FRONTO p. 48 N. APVL. met. 9, 21 SEPT. SER. carm. frg. 3 TERT. resurr. 14 p. 42, 25 PORPH. Hor. carm. 1, 12, 34—35 NEMES. ecl. 1, 24 SOL. 1, 115. SPART. Hel. 7, 3 cum . . . nihil -um in moribus haberet, quod. ARNOB. nat. 1, 30 IVST. 8, 2, 1 ITIN. [Silv.] 14, 2 HIL. in Matth. 16, 7 GAVDENT. serm. 19 p. 985^{A} PRISCILL. tract. 1, 7 p. 8, 12 AVSON. 170, 15 DICT. 4, 15 HIER. epist. 18^{B}, 4 (21), 4 VVLG. sap. 1, 16. RVFIN. hist. 3, 9, 3 -us, cui prae ceteris omnibus debeat credi. CLAVD. 10, 307 AVG. civ. 2, 13. 9, 23 SVLP. SEV. dial. 2, 28, 1 LEO M. epist. 26, 8 p. 779 PROSP. in psalm. 143, 4 SIDON. epist. 1, 11, 3 FAVST. REI. epist. 1 p. 163, 18 ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 15, 14 DRAC. Romul. 5, 54 APRING. in apoc. 5, 2 VEN. FORT. vita Marcell. 4, 15 ACT. Archel. 59 (50). *adde*: PLAVT. Asin. 314 ut ... dicamur ... -issimi esse, quo cruciatus confluant (OV. fast. 4, 270). TER. Eun. 312 ubi. CIC. inv. 2, 175 quare. Verr. 2, 63 quam ob rem. 3, 117 cur (LIV. 35, 12, 8). *nota indicativum*: VEN. FORT. carm. 6, 1, 112 -a fuit species, potuit quae flectere regem.

b *sequitur* ut: PLAVT. Mil. 1140 non sum -us prae te, ut figam palum in parietem. OV. rem. 275 [met. 10, 681 -ane, cui (*N ex corr. edd. vett.*, -a nec, ut *M, plerique codd.*) grates ageret, cui turis honorem ferret ... fui?]. LIV. 7, 35, 4 -i estis ⟨ut⟩ qui ... tuleritis ... egueritis. 23, 42, 13 quos, ut socios haberes, -os duxisti. 24, 16, 18. VAL. MAX. 7, 6, 4 MART. 10, 34, 5 QVINT. inst. 8, 5, 12. 12, 11, 24 decl. 263 p. 76, 26 HERM. Pal. sim. 9, 28, 5 (ἵνα) TREB. Gall. 21, 2 VVLG. Matth. 8, 8 (ἵνα) *al.* SIDON. epist. 2, 4, 3 VEN. FORT. vita Marcell. 7, 26 GREG. M. moral. 2, 38.

c *sequitur infinitivus* (*tam activi quam passivi*): CATVLL. 68, 131 aut nihil aut paulo cui tum concedere -a lux mea (*imitatur* CIRIS 104). VERG. ecl. 5, 54 puer ipse fuit cantari -us. 5, 89 amari (*cf. p. 1150, 75*). catal. 9 (11), 8 sanctos -us inire choros. 9 (11), 16. HOR. sat. 1, 4, 25. 1, 10, 73 quae -a legi sint (MART. 1, 114, 4 QVINT. inst. 10, 1, 96 PORPH. Hor. sat. 1, 10, 63—64). carm. 3, 21, 6 epist. 1, 10, 48 *al.* TIB. 2, 6, 43. 3, 12, 10 ELEG. in Maecen. 1, 4 OV. am. 2, 8, 2. epist. 5, 85 -aque sum et cupio fieri matrona potentis. 6, 42 fax . . . sub arsuros -ior ire rogos. 15, 132 quidquid Lacedaemone tota ostendi -um . . . fuit. met. 4, 320 puer o -issime credi esse deus. 14, 833 -issima tanti ante fuisse viri. Pont. 2, 6, 30 *et* 31 (*syn.* mereris) *al. saepe.* EPIST. Sapph. 218 cur ego -a fugi (*cod. Guelf. unus*, fuga *vulgo*). EPICED. Drusi 127 *sq.* VITR. 6 praef. 6. 9 praef. 1 id . . . magis erat institui -um (GELL. 15, 3, 8 AMM. 17, 11, 5 LEO M. epist. 23, 2 p. 733^{B}). SEN. contr. 9, 1, 6 VAL. MAX. 2, 9, 1 PHAEDR. app. 18, 4 SEN. Phaedr. 442 benef. 1, 1, 9. nat. 6, 4, 1 haec ex quibus causis accidant, -a res excuti. 6, 30, 5 adnotari *seq. acc. c. inf.* MELA 1, 1 PLIN. nat. 22, 59 VAL. FL. 2, 421 SIL. 11, 304. 15, 33 STAT. Theb. 1, 276. 10, 650 (*cf.* SCHOL. *ad l.*). 10, 903 silv. 1, 3, 49 MART. 1, 101, 8 IVV. 6, 50 PLIN. paneg. 7, 4 AVR. Fronto p. 55, 14 N. PAVL. dig. 33, 9, 5, 15 MARCIAN. dig. 49, 14, 22, 2. GELL. 15, 18, 1 res . . . memorari -a. APVL. met. 1, 8 TERT. nat. 2, 13 adv. Val. 6 p. 183, 9 apol. 18 PS. TERT. haer. 1 p. 213, 11. ITALA Ioh. 1, 27 (Cypr. testim. 2, 19) cuius non sum -us corrigiam . . . solvere (ἵνα, VVLG. ut, *sed* Marc. 1, 7 *infin. cum graeco*). HERM. Pal. sim. 8, 6, 1 (*graece genet.*). CYPR. epist. 21, 1 *act. et pass.* ANTH. 463, 14. ARNOB. nat. 1, 38 -us a nobis est . . . deus dici. 5, 42 LACT. inst. 6, 13, 1 DON. Ter. Eun. 865, 2 ITIN. [Silv.] 3, 4. HIL. in Matth. 25, 1 deo fieri -us habitaculum. myst. p. 21, 6 OPTAT. 1, 21 p. 24, 19 LVCIF. non parc. 6 p. 221, 6 Athan. 2, 15 p. 175, 21 ATHAN. Lucif. epist. 6 p. 324, 19 SYMM. epist. 4, 38 ANON. Vales. 9, 39 HYG. astr. 1 praef. p. 22, 5 AMBR. Abr. 1, 9, 92 AMBROSIAST. in Rom. 1, 13. 4, 23 VVLG. sap. 16, 9 Marc. 1, 7 *v. l. 55* Luc. 15, 21 RVFIN. Adamant. 1, 8 hist. mon. 19 p. 441^{B} CLAVD. rapt. Pros. 3, 283 carm. min. 22, 21 AVG. civ. 1, 9. 14, 25 PS. AVG. quaest. test. I 117, 1 BARNAB. 14, 1 MAR. MERC. Cyr. incarn. 26 LEO M. serm. 17, 3 epist. 156, 1 p. 1129^{A} PROSP. resp. ad Gen. 8 p. 197^{C} carm. de ingrat. 791. epigr. 54, 2 hoc sursum -um est ire, quod (*cf. p. 1143, 31 sqq.*). SIDON. epist. 1, 2, 1 *et saepe recentiores.* *nota neutr. pro subst.*: HOR. ars 183 -a geri. STAT. Theb. 713 nec -a negari.

d *sequitur supinum*: VERG. Aen. 9, 592 -a atque indigna relatu vociferans (*item neutr. pro subst.* OV. met. 4, 793. TAC. Agr. 1 agere -a memoratu). OV. fast. 3, 541 nihil visa est mihi -a relatu (VEN. FORT. vita Albin. 2, 3). LIV. 4, 43, 1 nihil -um memoratu actum (25, 1, 5 VAL. MAX. 1 praef. 8, 11 pr. PLIN. nat. 2, 247. 31, 6 *al.* TAC. hist. 2, 24 GELL. 4, 18 tit. APVL. mund. 5 SOL. praef. 4 *al.* TREB. trig. tyr. 2, 4 CAPITOL. Gord. 21, 3 [-tus *Peter cum* P^{1}] PS. AVR. VICT. epit. 20, 6 AVSON. 420 AMM. 22, 8, 25 SVLP. SEV. chron. 2, 47, 1 EVSTATH. Bas. hex. 5, 6 p. 915^{C}). LIV. 4, 30, 4 nihil -um dictu actum (27, 41, 5 PLIN. nat. 11, 270 SOL. 1, 53). VAL. MAX. 1, 5, 9 adnotatu (9, 12 ext. 1). SEN. benef. 4, 23, 2. epist. 90, 30 inventu . . ., perpetuo usu. 94, 56 miratu (PLIN. nat. 10, 81). LVCAN. 10, 182 quis -ior umquam hoc fuit auditu (*active, passive*: PORPH. Hor. ars 319—320 ITIN. Alex. 14). PLIN. nat. 3, 139 effatu (SOL. 3, 4 fatu). 8, 142 cognitu (TAC. ann. 6, 7 SVET.

Aug. 43 Treb. Valer. 5, 1 Sidon. epist. 4, 9, 1). Tac. dial. 16 tractatu (Macr. sat. 7, 13, 2). Amm. 27, 2, 11 narratu. Macr. sat. 1, 15, 4 quaesitu. 7, 16, 2 inquisitu et scitu (*al.*).

c *sequuntur praepositiones*: ad: Cic. rep. 1, 30 -us huic ad imitandum. Sil. 10, 109 cum -os nutrit gestanda ad fulmina fetus. Schol. Stat. Theb. 1, 275. Epist. Alex. p. 209, 10 si quid ... unum videre possem -um ad admirationem aut memoriam (Dict. 1, 1). Ps. Avg. quaest. test. I 100, 3 ut -i efficiamur ad promissa praemia. Cassian. inst. 6, 18. Cassiod. var. 1, 22, 2 ut -us existeres ad publicas causas (Greg. M. epist. 4, 39). de: Tert. nat. 2, 15 -i de caelo. in *c. abl.*: Vvlg. I Thess. 1, 5 ut -i habeamini in regno dei (καταξιωθῆναι ... τῆς βασιλείας. Itala [Tert. scorp. 13 *et* cod. g] regno). Sacr. Leon. p. 311 qui in conspectu tuo -i sunt. ab: Avg. epist. 260, 4 puto, quod non sit a (apud *edd.*) te -a Cypriana, *eqs.*

adv. ˣdīgnē. dīgnō: Roman. Char. gramm. I 193, 13 possumus dicere -o te et indigno te fecisti. dicne *v. infra l. 57.* *compar. legitur inde ab* Hor., *superl. inde a* Tert. Gloss. ἀξίως. *i. q. digno (decenti) modo*: Plavt. Mil. 872 quam -e ornata incedit, haud meretricie. *i. q. ut dignum est, iure, convenienter*: Plavt. Cas. 772 -e ... coqui nimis lepide ei rei dant operam, ne cenet senex. Cic. Verr. 2, 82 quam *iniuriam* nulla lege satis -e persequi possent (Cato 2 laudari. *al.* [Val. Max. 9, 2, 1 neque vituperare. *al.* Scrib. Larg. 122 Mart. 11, 80, 4]. Vell. 2, 67, 1 deflere). Hor. carm. 1, 6, 7 quis Martem ... -e scripserit. *al.* (Lavs Pis. 68 Diom. gramm. I 484, 3). Ov. trist. 5, 3, 55 veterum -e veneror cum scripta virorum. Lavd. [Turiae] (Corp. VI 1527) 2, 24 pa⟨r⟩um -e (Mart. Cap. 4, 334). Sen. contr. 10, 5, 24 -e punire. Vell. 2, 89, 1 exprimi (Capitol. Max. Balb. 17, 3). Sen. Ag. 676 lugere tuam poterit -e conquesta domum. Tro. 244 merita si -e aestimas (Min. Fel. 18, 8 Ps. Phoebad. fid. 4 p. 40^C). *al.* Plin. nat. 35, 73 patris ipsius voltum revelavit, quem -e non poterat ostendere (Qvint. inst. 2, 13, 13). Stat. Theb. 1, 638 longum ... in saecula -e promeriture diem. *al.* Hyg. mun. castr. 45 sollicitudinem nostram -e tibi placituram. Svet. Aug. 66 merita cuiusque -e prosecutus. Mod. dig. 48, 19, 31 pr. ut -e populo Romano exhiberi possent *damnati*. Apvl. met. 7, 14 quo potissimum pacto -e remunerarer. *al.* Ps. Apvl. Ascl. 11 -e et competenter ... dei voluntati parentem. Tert. adv. Marc. 2, 1 -ius multo neminem credam *deum* quam dubitandum. 2, 1 p. 333, 9 -e deum esse *deum Marcionis*. 2, 7 p. 344, 15 haec -issime peroraturus in creatorem. 2, 17 p. 358, 4 ut -ius dixerim. 2, 24 p. 308, 24 -e meritoque decreverat *eqs.* 3, 17 p. 406, 5 huius maledictionis sensum differo (*i. semoveo*) -e ⟨a⟩ (*Kroymann*, dignae *R*, -e *M*) sola praedicatione *eqs.* Porph. Hor. carm. 4, 7, 21—22 cum de te splendide ac -e iudicaverit Minos (Vvlg. II par. 1, 10). Decret. fabr. Sentin. (Corp. XI 5748) 26 legatos ... qui ... -e prosequantur. *item* Decret. centon. Sentin. (Corp. XI 5749) 15. *ibid.* 22. Lampr. Comm. 18, 14 *ex acclamatione.* Vopisc. quatt. tyr. 2, 2. Prob. 10, 8 neminem -ius posse imperare. Ambr. hex. 3, 8, 36 unde -e dominus ait. Hier. epist. 60, 14, 6 *al.* Vvlg. sap. 14, 30 utraque ... illis evenient -e (τὰ δίκαια). 16, 1 passi sunt -e (ἀξίως) tormenta. II Macc. 15, 39 minus -e *narrare* (εὐτελῶς καὶ μετρίως. *cf. ibid.* ut historiae competit). Avg. c. Adim. 13 non ... potest aliquid de deo -e dici, quod ideo iam indignum est, quia potuit dici. civ. 4, 28 honorabilius -iusque *colere*. epist. 69 tit. domino ... -e ... honorabili (Ignat. ad Magn. 13, 1 cum -e decentissimo episcopo [ἀξιοπρεπεστάτου]). *al.* Apon. 8 p. 149 nisi -e plagis castigatis non dignatur aurem commodare. *al.* Carm. epigr. 1328, 1 non -e, Felix, citto vitam caruisti. Corp. VI 36629 quibus bene feci dicne. *sequitur abl.* (*adde supra l. 16*): Hor. sat. 2, 7, 47 peccat inter nostrum cruce -ius. Tert. adv. Marc. 2, 6 p. 341, 7 -e deo iustitutum. Hier. epist. 134, 2 et genere suo et exhortatione tua -e gradiuntur. Vvlg. Rom. 16, 2 -e sanctis *suscipere*. Eph. 4, 1 ut -e ambuletis vocatione (Col. 1, 10 -e deo). *al.* (*graece ubique* ἀξίως *c. genet.*). Carm. epigr. 273, 5 ⟨haec⟩ ... sacravit in usum emeritis quondam Alexand⟨r⟩e⟨o⟩ nomine -ae (*pro* -e). ac: Cass. Cic. epist. 12, 13, 1 -e ac mereor *commendari*. pro: Sil. 12, 388 non equidem innumeras caedes ... sperarim tanto -e pro nomine rerum pandere (*syn.* dictis ... aequare).

deriv.: dignitas. dignare. *comp.*: dignifico. *Bögel.*

dīgrassor, -ārī *a* dis- *et* grassari, *cf.* digredi. Hil. in Matth. 25, 7 ut vim incumbentium malorum coartatum -andi tempus exsuperet. *L.*

ˣdīgredior, -ssus sum, -ī *a* dis- *et* gradi. disgr- *traditur*: Boeth. anal. post. 2, 11 p. 752^C. *perf. act.* -ssimus: Iord. Get. 75. 88 (*pars codd.* -ssi sumus). *usum transitivum v. p. 1154, 57 sqq. 70; 1155, 17.* digressus *passive*: Rvfin. hist. 1, 1, 3 nulli ... nostrorum -ssam viam ... incedere (ἐρήμην καὶ ἀτριβῆ). Gloss. -ens ἀποβαίνων. descendens (discedens?) -or διεξέρχομαι. -itur ἀνακάμπτει. -i egredi. -ssus est abiit. -ssus ἐξελθών. ἀποβάς. discedens. -ssum profectum. *in codicibus confunditur cum* degredi *q. v.* *legitur inde a* Ter. Sisenna Cic., *deest* Lvcr. Hor. Tib. Prop. *al.*, *frequentat* Tac. (27^ies) Amm. [*loco manco*: Fest. p. 158 ⟨si⟩ usquam digre⟨diatur⟩.]

1 *proprie i. q. discedere, abire, separari* (Mar. Victorin. gramm. VI 11, 3 -i *est* ex aliquo loco discedere). **a** *absolute*: Sall. Iug. 22, 4 utrique -untur. 94, 2 statim -ens. 111, 4. Nep. Dat. 11, 4 Verg. Aen. 3, 410. 492. 4, 80 ubi -ssi *sunt*. 5, 650. Cvlex 381 -or numquam rediturus. Ov. epist. 17, 117. met. 9, 42 *opp.* coimus. Liv. 10, 19, 1. 10, 35, 2 -entes magis quam in ipso certamine. 21, 61, 5 -sso eo. 40, 21, 11 Vell. 2, 105, 3. 2, 113, 3 Val. Max. 8, 9, 2. Sen. dial. 11 (12), 15, 2 *fortuna te* -i (*Haase*, adgredi *A*) voluit. Plin. nat. 8, 84 -ssum *lupum*. Stat. Theb. 5, 611 Ach. 1, 379. 565 Qvint. decl. 321 p. 265, 23 (*ibid.* discessimus). Frontin. strat. 1, 4, 11 Ivv. 16, 47 Tac. hist. 1, 33. 2, 49. 4, 17 *opp.* manere. ann. 2, 9 *syn.* abscedere. 13, 18 *al.* Plin. epist. 1, 12, 7. 9, 12, 1 paneg. 86, 3 Svet. Aug. 74. Apvl. met. 3, 12 *syn.* discedere. *al.* Tert. anim. 34. Paneg. 10 (4), 21. 38 cum rei publica ratio -i fecerit. Ivst. 7, 3, 4 (*ibid.* abire). 9, 2, 13. Amm. 14, 2, 12 nec resistere conati -ssi sunt. 18, 10, 2 -i iussi. 19, 2, 5. 19, 9, 6 (*ibid.* abisse). 20, 7, 6 *al.* Avg. civ. 16, 21 cum ergo -ssi essent separatimque habitarent Abraham et Loth. Mart. Cap. 7, 725. 9, 904 multitudo. *adde*: Cic. nat. deor. 2, 103 luna ... tum congrediens cum sole, tum -ens (degr- *pars codd.*). **b** *additur unde*: *ablat.*: Sisenna hist. 93 oppido. Sall. Iug. 79, 7 domo. Liv. 8, 35, 8 templo (degressum *Gronov.* Clavd. rapt. Pros. 3, 137 templis). Vell. 1, 2, 3 finibus Atticis. Val. Fl. 6, 754 muris. Stat. silv. 1, 3, 93 Athenis (Tac. hist. 3, 78 Narnia. *al.*). Svet. Nero 43 triclinio. Ps. Avr. Vict. orig. 1, 7 equo durio (degrediebantur *Schott*, egr- *Baehrens*). *dativ.*: Arvs. gramm. VII 464, 25 -or illi loco (*affert* Sall. Iug. 50, 1 *ubi libri* degredi colle). *praepos.*: ab: Sisenna hist. 35 ab signis. Cic. Sull. 34 a me (epist. 12, 18, 1 Att. 3, 9, 1 Svlp. Rvf. Cic. epist. 4, 12, 1. Caes. civ. 1, 57, 4 ⟨a⟩ Massiliensibus. Sall. Iug. 18, 11 a parentibus. Nep. Pel. 5, 4 a suis. Liv. 5, 40, 2 *al.* Vell. 2, 99, 3. 2, 123, 1 Cvrt. 8, 2, 36 Plin. nat. 6, 100. 10, 51. Tac. hist. 1, 59. 64 a legione. 2, 27. Apvl. met. 1, 25 a ... magistro. 2, 18 quod a se ungue latius -erer [*in proverb. cf.* 11, 17]. Svlp. Sev. dial. 1, 22, 4 *al.*). Caes. civ. 1, 26, 5 a colloquio (Liv. 23, 9, 3. 39, 35, 1 [*cf.* 26, 15, 5 ab hoc sermone]). Bell. Afr. 7, 4 a mari. Sall. hist. 3, 73 ab Tanai flumine. Liv. 3, 42, 7 ab arce. 42, 37, 4 a Corcyra (Tac. hist. 2, 65 a Lugduno *al.*). Vell. 2, 100, 1 a custodia ... urbis. Cvrt. 5, 12, 8 *al.* Apvl. met. 6, 23 a tuo nexu. Amm. 26, 8, 3 a Chalcedonos suburbano. *al.* *de sidere Mercuri*: Plin. nat. 2, 75 -i vero latitudine a vespertino. ex: Verg. Aen. 2, 718 bello e tanto. Liv. 5, 52, 3 inter Gallica tela -ssus ex arce. Vell. 2, 76, 2 e Brutianis castris. Tac. hist. 2, 100 e complexu Vitellii. Ivst. 15, 4, 1 ex Asia maiore. Amm. 21, 6, 5 e Galliis. 25, 4, 14. 27, 12, 9. *adverb.*: Bell. Afr. 86, 3 inde (Liv. 1, 26, 1 Plin. nat. 36, 65 Frontin. strat. 2, 13, 7 Svet. Tib. 6. Amm. 23, 3, 1 exinde. 29, 5, 50 Svlp. Sev. dial. 2, 8, 1). Verg. Aen. 3, 715 hinc (Amm. 23, 5, 17). **c** *additur quo vel ubi*: Afran. com. 107 recta domum -imur (Liv. 26, 8, 9 ⟨di⟩grediundum [*Weiss.*, aegrediundum *P*¹] Romam erat. 26, 14, 4 alii ... manserunt, alii domos -ssi sunt. Tac. ann. 2, 30 domum. Amm. 20, 4, 6 Viennam). Sall. Iug. 109, 3 in sua castra (Liv. 27, 40, 7 -entes in provincias consules. Cvrt. 3, 8, 3 in diversa. Tac. ann. 11, 32 in hortos. 14, 23. 16, 10. *adde*: Plin. nat. 2, 215 *luna* in austros -ssa). Ov. met. 10, 2 per immensum ... aethera (Amm. 26, 10, 4 per Succos. 27, 9, 6 per vicina. 27, 10, 11. Rvfin. epist. Clement. 19 per singulas quasque urbes. hist. 5, 16, 2). Liv. 5, 46, 10 eadem -ssus (Tert. idol. 9 alia via). 21, 36, 4 ad locum visendum (27, 20, 8 ad exequenda. Tac. ann. 6, 50 ad negotia. 11, 32 Symm. or. 1, 16 Amm. 18, 2, 2. 29, 5, 6). Pavl. Fest. p. 81 longius. **d** *additur unde et quo*: Liv. 2, 38, 6 domos inde -ssi sunt. 35, 38, 11 ex colloquio ... ad suos. Spart. Hadr. 5, 9 Antiochia ... ad inspiciendas reliquias Traiani. **e** *additur qua condicione, quo eventu ex proelio discedatur*: Liv. 2, 62, 4 ancipiti proelio. 22, 18, 4 pari certamine. *nota usum transitivum* (Arvs. gramm. VII 464): Sall. hist. 4, 49 exercitum dimisit, ut primum Alpes -ssus est (degr- *Keil*). Rvfin. hist. 3, 36, 4 singulas ... civitates (*cf. l. 49*). hist. mon. prol. alvei ... profunda. Orig. in gen. 12, 2 praerupta convallium. Orig. in psalm. 36 hom. 4, 1 (*in imag.*, *ibid.* transit). Ennod. epist. 2, 25, 2 p. 67, 13 Ravennam.

2 *translate*: **a** *i. q. ab officio, munere sim. deflectere, abire*: Ter. Phorm. 722 nos nostro officio -ssos (egr- γ) esse (Cvlex 223 ab officio). Papin. dig. 41, 2, 44, 2 inde (*sc. de possessione*). Empor. rhet. p. 565, 25 a ceterorum iuvenum more. Avson. 419, 51 ab hac ... litterarum ad me datarum parte. Amm. 14, 6, 2 a veritate (Sacr. Leon. p. 439). 16, 7, 6 ad otium (20, 2, 5. 25, 8, 9. 28, 6, 30). 25, 5, 4 ad tranquilliora vitae. 26, 5, 3 sacramento (28, 4, 20 e militia). *nota transitive*: Rvfin. Orig. in psalm. 36 hom. 4, 1 -ere luxuriam, scorta *eqs.* **b** *t. t. rhetorum* (*cf.* degredior *p. 387, 21*): Cic. inv. 1, 97 de causa -i (degr- *A*) ... displicet (part. 14). Verr. 6, 59 quo ex loco sum -ssus (Qvint. inst. 10, 6, 5). Brut. 31 a quibus *oratoribus* -ssi sumus. 322 a causa. Catvll. 64, 116 a primo ... carmine. Plin. nat. 4, 93 a Ponto. 7, 191. 9, 168. 13, 68. Qvint. inst. 9, 2, 4 -i a re et redire ad propositum. Tac. dial. 11 a laudatione *oratorum*. Fronto p. 66, 6 N. a significando quod volt eloqui. Apvl. apol. 78 Tert. pudic. 19. Porph. Hor. epist. 2, 1, 182 a glorioso poeta ad audacem (Sol. 19, 9 Avg. civ. 11, 34 Clavd. Mam. anim. 2, 7 p. 120, 13. *fort. huc pertinet* Carm. epigr. 353 magnis a laudibus Oppi). Cic. Brut. 300 ad id, unde -ssi sumus, revertamur (nat. deor. 3, 60 Verg. georg. 3, 300 hinc. Qvint. inst. 2, 4, 14 Schol. Germ. Bas. p. 89, 6. Avg. civ. 17, 12 ad istum psalmum. 20, 21 Iord. Get. 75. 88). Qvint. inst. 3, 11, 26 si -ssi fuerimus. 11, 2, 11 -ssus in laudes ... exierat.

Cic. Verr. 4, 163 huc longius . . . ab epistula Timarchidi -ssa est oratio. 5, 35 unde -ssa est oratio (div. 1, 109. off. 2, 77 unde -ssa [c *L Nonius*, egr- *pars codd.*] est *oratio*. Amm. 20, 11, 30 narratione).
c *i. q. vita decedere, mori*: Tert. anim. 5 consito autem spiritu -sso animal emoritur. 8 anima (18. 33 a corpore). Arnob. nat. 1, 40 *Christus* vinculis corporis non naturali dissolutione -ssus est, sed vi illata decessit. Amm. 17, 4, 14 -sso vitā principe (29, 5, 2. 30, 1, 22). 21, 14, 2 mundo (29, 1, 39. 31, 2, 22 fortuitis mortibus). Clavd. Mam. anim. 2, 7 p. 127, 1 incorrupti sincerique -entes (*Plato Phaed. p. 67A* καθαροὶ ἀπαλλαττόμενοι τῆς τοῦ σώματος ἀφροσύνης). Inscr. christ. Rossi II p. 170, 26, 25 hinc -ssus. d *de divortio*: Svet. Iul. 43 -ssam a marito. Gell. 1, 19, 9. Apvl. apol. 92 vidua ... qualis nuptiis venit, talis divortio -itur (*ibid.* repudio -ssa). e *varia*: *i. q. patere, extendi*: Plin. nat. 3, 43 ni talis obliquitas *Italiae* in latus -i videretur. Iord. Get. 30 Albanos ... usque -itur Scythia. *i. q. versari*: Amm. 29, 4, 1 sollertiae circa rempublicam usquam -entis. *transitive i. q. exponere*: Fvlg. aet. mund. p. 154, 25 liber iudicum instituta moresque -ssus.
deriv.: digressio, digressivus, digressus.

dīgrego *v.* disgrego.

dīgressio, -ōnis *f. a* digredi. Gloss. ἀπόβασις. *additur* ad (*l. 25*) ab (*l. 34 sq.*). *plur. v. l. 38. 39. 41. legitur inde a* Cic. [*dub.* Cic. de orat. 3, 207.]
1 *proprie de motu*: Cic. ad Q. fr. 1, 3, 4 cum congressio, tum vero -o nostra. Gell. 1, 3, 14 ad adiuvandum (*syn.* declinatio). *de stellis*: Sen. nat. 7, 12, 4. 2 *translate*: a *t. t. rhet.*: Cic. inv. 1, 27 -o aliqua extra causam aut criminationis aut similitudinis aut delectationis ... aut amplificationis causa interponitur. *cf.* 1, 97 Qvint. inst. 9, 2, 55 Mar. Victorin. rhet. 1, 19 p. 202, 8. 1, 51 p. 255, 39 -em id est orationem, in qua praeter controversiam causae aut laus nostra aut adversarii vituperatio contineatur. Mart. Cap. 5, 552 -em quam παρέκβασιν vocant. Evgraph. Ter. Andr. 69 -o nominatur, quoties a narrationis tenore in alia narrandi necessitate dilabimur. Isid. orig. 2, 21, 36 epanalempsis est -o. Cic. Brut. 292 a proposita oratione -o (de orat. 3, 203 a re [*opp.* reditus]. Qvint. inst. 9, 1, 28. 9, 2, 56. Hil. in psalm. 69, 3 unde -o est). de orat. 2, 312 (degr- *pars codd.*). 3, 205 (*opp.* declinatio brevis. Qvint. inst. 9, 1, 32). part. 15 firmamenta ... -bus obruenda. Qvint. inst. 4, 2, 19. 9, 1, 33 licet ... in -bus uti vel historico ... nitore. 9, 1, 35. 9, 3, 90 Don. Ter. Andr. 69. Fortvn. rhet. 2, 31 p. 120, 13 (= Mart. Cap. 5, 565) in -e principiorum. Schol. Hor. Vind. ars 132 -es non ad propositum pertinentes. Cassiod. var. 2, 40, 17. b *i. q. secessus*: Cassiod. var. 12, 22, 3 *Histria provincia*, voluptuosa nimis (*i. valde*) et deliciosa -o.
syn. ad 2 a: digressus, egressio, excessus, excursatio.

dīgressīvus, -a, -um *a* digredi. Cassiod. inst. div. 4 p. 1115B ubi nullam causam -a (digressi a sua *trad.*) relatione (*sc. quae digressionibus continetur*) miscuimus.

dīgressus, -ūs *m.* a digredi. Gloss. διάβασις. *additur* ex (*l. 69*) ab (*l. 55. 67*). *plur. v. l. 56. 63. 67. legitur inde a* Cic. [*ex coni.*: Liv. 10, 58, 1.]
1 *proprie de motu hominum*: Cic. Pis. 63 et -um meum et absentiam et reditum. Att. 1, 5, 4 a tuo -u. ad Q. fr. 1, 3, 4 *opp.* congressus. Cato 84 non longinquum inter nos -um et discessum fore. Verg. Aen. 3, 482 -u maesta supremo (8, 583). Prop. 1, 15, 9 Ithaci -u mota Calypso. Liv. 1, 27, 7 sociorum -u. Vell. 2, 76, 1 a Neapoli. Val. Fl. 3, 4 caris socium -bus haerent. Frontin. strat. 2, 1, 18. Ivv. 3, 1 -u veteris confusus amici. Tac. hist. 1, 27 causam -us (2, 53). 1, 54 ut ... occultior -us esset. 3, 11 ann. 12, 46. Svet. Tib. 10 in -u exosculatus (Nero 34). Amm. 16, 12, 16. 17, 1, 7. 27, 3, 10 celeri ... -u (29, 5, 36). Avson. 419, 80. *bestiarum*: Plin. nat. 11, 107 coitus locustarum *est* tardo ... -u. *rerum*: Cic. nat. deor. 2, 50 *lunae* accessus ad solem, -us autem *eqs.* Ps. Rvfin. in Os. 11, 1 noctis. *metonymice*: Rvfin. hist. mon. 8 p. 421C abiit ad -us bestiae (*i. loca, quo digredi solebat bestia*). 2 *translate*: a *t. t. rhet.*: Qvint. inst. 4, 3, 14 non video . . . cur hoc nomen (*sc.* παρέκβασις) ita demum proprium putent, si aliquid in -u sit exponendum. 10, 1, 49 amplificationes, exempla, -ūs. 10, 5, 17 ut difficilis ab his -us sit. Ivlian. Aug. c. Iul. 3, 17, 33 ab hoc -u ... reverteris. Iord. Get. 82 unde -um fecimus. b *i. q. mors*: Amm. 25, 3, 19 clarum e mundo -um. *Rubenbauer.*

dihaeresis *v.* diaeresis. **diherpyllum** *v. p. 951, 65.*

diiaceo, -ēre. Apvl. met. 3, 16 *capilli* iam caede cultrorum desecti humi diiacebant (humidi iacebant *F*1, humi iacebant *φ et* Apvl. met. 3, 17). *L.*

***diiambus**, -ī *m.*, δίιαμβος. *i. q. duplex iambus*: Diom. gramm. I 481, 3 Don. gramm. IV 370, 10 Serv. gramm. IV 464, 3 Mar. Victorin. gramm. VI 47, 22 *al.* Ter. Mavr. 1493 Ps. Bass. gramm. VI 308, 8 Sacerd. gramm. VI 499, 18 Avdax gramm. VII 355, 21 *al.* Schol. Hor. ars 252 Isid. orig. 1, 17, 14.

diicio *v.* disicio.

dīiūdicātio, -ōnis *f. a* diiudicare. *i. q. iudicatio, disceptatio*: Cic. leg. 1, 56 magna -o est. Fronto p. 233, 1 N. nulla deis, nulla fatis -o. Filastr. 125, 7 -is iustitia. Fvlg. myth. 2, 9 *Circe* manus -o vel operatio nuncupatur quasi cironcr⟨in⟩e. 3, 10 Euridice profunda -o *dicitur*. Ambr. hex. 2, 3, 14 ex solis quadam -e fieri. Avg. civ. 16, 10 non est -o facilis. bapt. 2, 14, 19 secretior -o dei. Cod. Theod. 9, 45, 5 (*a. 432*) sub episcopalis -is arbitrio. Leo M. epist. 95, 1. 159 Boeth. herm. sec. 5, 12 p. 392, 11. *i. q. discretio, distinctio*: Gell. 2, 23 lemm. consultatio -oque locorum facta ex comoedia Menandri et Caecilii. Itala I Cor. 12, 10 (Aug. c. Faust. 21, 8 in psalm. 143, 3 *al.*) -o spirituum (διακρίσεις, Vvlg. discretio). Avg. in Iob p. 544, 14 (*cf. p. 1157, 10*) in quorum (*Iohannis et Christi*) -e intellegitur, quid distet inter hominem ... et deum. *fortasse huc pertinet* Hesych. in lev. 13, 9/12 p. 933C sine aliqua -e denuntiant ipsi motus animae.

dīiūdicātrīx, -īcis *f. a* diiudicare, *diiudicator. *i. q. quae diiudicat*: Apvl. Plat. 2, 6 *virtus* est spectatrix -xque omnium rerum.

[? **dīiūdicium**, -ī *n. a* diiudicare. Cic. Tull. 2 vestrum difficilius -um (diudicium *cod. T*, iudicium *Peyron et edd.*), mea facilis defensio fore videbatur.]

***dīiūdico**, -āvī, -ātum, -āre [*a* dis- *et* iudicare. *Th.*]. deiud-: Vlp. dig. 4, 3, 9, 3 Porph. Hor. carm. 3, 5, 53 Gloss. disiud-: Priscill. tract. 1, 21 *bis* (*ibid.* diiud-). Gloss. διακρίνω. -at discutit, discernit. -etur statuatur. Apring. in apoc. 19, 15/16 '*ut percutiat gentes*': percutere dicitur discutere, -are, liberare, damnare, iustificare, eripere, salvare. *legitur inde a* Plavto, *deest poetis praeter* Plavti Hor. Avsoni *singulos locos*, Ter. *tres.*
1 *i. q. iudicando decernere, disceptare, statuere, constituere*: a *absolute*: Ter. Haut. 986 tu -a. Cic. off. 3, 19 sine ullo errore (*cf. infra l. 39*). Plin. nat. 17, 88 *quae arbores serendae sint*, optime -bit ramorum amplitudinis ratio. Itala I Cor. 2, 14 (Priscill. tract. 1, 21) non potest -are (γνῶναι, Vvlg. intellegere). Hil. trin. 11, 46 sensus -antis. Ambr. Iob 4, 8, 29. Rvfin. Orig. in cant. 3 p. 146B *qui* spiritaliter intellegunt et spiritaliter -ant. Vvlg. prov. 18, 18 inter potentes -at *sors*. Is. 66, 16 in igne dominus -bit. I Cor. 14, 29 (διακρίνειν). Avg. quaest. hept. 7, 49 ad -andum difficillima quaestio. Epist. pontif. Pelag. Greg. M. epist. app. II p. 465 ius ... -andi.
b *cum obiecto vel passive*: *aliquid*: Ter. Haut. 237 istuc (Evgraph. *ad l.* quasi certo iudicio tenere). 504 aliena ... melius ... quam sua. Cic. Caecin. 6 alterum (*genus iudiciorum*) ... persaepe disceptatore domestico -atur (*cf. infra l. 47 sq.*). 49 tam callide verbis controversias, non aequitate -as (orat. 34 fin. 3, 6). part. 99 *quae* concertata aut -ata aut confecta non sunt. leg. 1, 56. nat. deor. 1, 2 *dissensio* (off. 3, 56 Avg. civ. 18, 41). off. 3, 34 sine errore (*cf. supra l. 24*). 3, 120 Att. 3, 17, 2. 14, 13b, 4 nostras concertationes res publica -vit. Caes. civ. 2, 32, 6 -ata iam belli fortuna. Hor. carm. 3, 5, 54 lite. Liv. 40, 16, 1 non verbis se nec unius horae disceptatione causam eorum -urum. Vell. 2, 3, 3 discordiae civium ferro -atae. Qvint. inst. 7, 1, 37 quod (*utra pars debeat prior dicere*) in foro vel atrocitate formularum vel modo petitionum vel novissime sorte -atur. 12, 7, 8 quod ex prima statim fronte -are imprudentium est. Tac. ann. 3, 69. Svet. Vesp. 10 qui ... iudicia centumviralia ... extra ordinem -rent (Vvlg. Mich. 6, 2 iudicium domini cum populo suo et cum Israel -bitur. *cf. supra l. 35*). Pavl. dig. 45, 1, 91, 1 culpam. Tryph. dig. 26, 6, 4, 4 Tert. resurr. 14. Hil. trin. 11, 46 invisibilia (*opp.* conspecta discernere). Vvlg. Iob 12, 11. 34, 3. Matth. 16, 4 faciem ... caeli. I Cor. 11, 29. Avg. civ. 4, 3 p. 149 hoc ut facilius -etur. 5, 21 p. 232 occulta discutere et liquido examine merita -are regnorum. 11, 25 natura ingenio, doctrina scientia, usus fructu -andus est. epist. 120, 10 cuncta (*seq.* discernimus). *al.* *aliquem*: Tert. adv. Marc. 4, 37 p. 548. Itala I Cor. 2, 15 (Priscill. tract. 1, 21 Aug. gen. ad litt. 12, 24 p. 417, 9/10) spiritalis *homo* omnia -at, ipse autem a nemine -atur (ἀνακρίνει ... ἀνακρίνεται, Vvlg. iudicat ... iudicatur). Ambr. apol. Dav. I 1, 3 se non -bat. 1, 4 tantum ... virum. 10, 51. Vvlg. psalm. 81, 1 in medio ... deos -at. Dan. 13, 51 act. 4, 9. I Cor. 11, 31 si nosmet -remus, non utique iudicaremur. Cassian. inst. 5, 30, 1.
c *seqq. praeposit.*: Cic. Quinct. 43 de rationibus societatis vult -ari (Boeth. mus. 5, 11). Paneg. 10 (4), 7, 3 ut *divinitas* inter eorum vitas -et. Avson. 413, 30 si rogabit, quid super scriptis novis -em (*i. sentiam*). d *seq. enuntiatum*: *acc. c. inf.*: Plavt. Amph. 677 quam (*uxorem*) unam esse optimam -at. Cic. epist. 9, 1, 2 ut id ... commodissimum esse -etur. Fvlg. aet. mund. p. 130, 16 Macedon. Aug. epist. 154, 1 Cassiod. var. 6, 23, 3. 11, 1, 11. 11, 5, 1 in psalm. 87, 13. *adde*: Plin. nat. 28, 76 mulieris quoque salivam ieiunam potentem -ant. *oratio indirecta* (*cum indic. l. 76*): Cic. de orat. 3, 195 quae sint in artibus ac rationibus recta ac prava (*cf. infra l. 80 sq.*). Tim. 27 *animus* cetera -at, quid ... sit maxime aptum, quid ... contingat. Caes. Gall. 5, 44, 14 Vell. 2, 90, 3 Val. Max. 9, 11 ext. 1 Tac. hist. 2, 39 (*et acc. c. inf.*) ann. 3, 12 Plin. epist. 9, 26, 6 Vlp. dig. 4, 3, 9, 3 Hil. ad Const. 2, 1 Avg. gen. ad litt. 12, 14 p. 398, 23. Pass. Paul. 11 -et, quis fecit mundum. ut: Cassiod. var. 10, 2, 2 prudentiae suae more -ans, ut *eqs.*
2 *i. q. discernere, distinguere*: a *aliquid*: Rhet. Her. 4, 14, 21 festivitas, quae facilius auribus -ari quam verbis demonstrari potest. Cic. de orat. 2, 110. 157 artem ... vera ac falsa -andi (ac. 2, 107 Tusc. 5, 72. leg. 1, 44 honesta et turpia [1, 45. 46] *cf. supra l. 71*). epist. 9, 16, 2 non facile -atur amor verus et fictus. Q. Cic. pet. 39 benevolus et simulator. Gell. 2, 7, 2 tres sententias subtilissime -arunt. Apvl. Plat. 1, 13 ad sentiendas et -andas qualitates. Hil. op.

hist. frg. 1, 7 omnia sunt et separanda temporibus et distinguenda iudiciis et secernenda personis et verborum -anda virtutibus. FILASTR. 98, 1 AVG. doctr. christ. 3, 3, 7 gen. ad litt. 12, 24 p. 416, 4 VIGIL. THAPS. c. Eutych. 5, 7. BOETH. mus. 1, 11 consonantias aure. herm. sec. 3, 9 p. 199, 4 *al.* b *seq. praeposit.*: CIC. part. 139 vera a falsis, verisimilia ab incredibilibus -are et distinguere (SEN. dial. 7, 2, 2 CLAVD. MAM. anim. 3, 11 p. 173, 21). CIC. Tusc. 1, 23 inter has sententias -are.

3 *varia et singularia*: *i. q. iudicare*: ITALA Iob 16, 22 (Hier. interpr. Iob *et* Aug. in Iob p. 544, 12) -etur vir cum domino (iudicetur *interpretatur* AVG., εἴη δὲ ἔλεγχος ἀνδρί, VVLG. iudicaretur). 23, 6 (Aug. in Iob p. 556, 20) an in multa virtute -bitur mecum? (ἐπελεύσεταί μοι, VVLG. contendat). *i. q. condemnare*: GREG. TVR. Iul. 4 capitali -atus sententia. GREG. M. moral. 5, 24 -ant quia ignorant. 7, 44 perversa visa in aliis -amus; *ibid.* quae in nobis minus -anda credimus. 12, 59 *al.*

deriv.: diiudicatio, diiudicatrix.

dīiugātio, -ōnis *f. a* diiugare. *i. q. separatio*: ARNOB. nat. 2, 14 a corporibus -o.

dīiugium, -ī *n.* [*a* diiugare. *Th.*]. *i. q. diiugatio*: CHALC. comm. 193 in -o corporis et animae (207).

dīiugo, -āvī, -ātum, -āre *a* dis- et iugare. *traditur etiam* disiugare. *i. q. separare, seiungere*: ARNOB. nat. 4, 37 ab affectibus his longe divinam esse beatitudinem -atam. 5, 9. 7, 1.

deriv.: diiugatio, diiugium.

dīiungo *etc. v.* disiungo.

dīlābidus, -a, -um [*a* dilabi. *Th.*]. *i. quod facile dilabitur, deteritur*: PLIN. nat. 8, 219 *vestes* propter brevitatem pili *leporini* -as. *Gudeman.*

ˣ**dīlābor**, -psus sum, -ī *a* dis- *et* labi. *scribitur* dilabsum *saepe in titulis, ex. gr.*: CORP. III 1374. 1790 (= 6362, 8484). VIII 21920 INSCR. Ephem. epigr. VII p. 960. dilavetur: LEX Visig. 8, 2, 3 (*bis*). *saepe confunditur in libris cum* delabor *q. v.* (*cf. p. 1158, 79*). SALL. Iug. 27, 2 -psa foret (hist. frg. inc. 6 forent). OV. Ib. 141 fuero. LIV. 25, 39, 8 fuerant (BACHIAR. repar. laps. 15 p. 1052[B] PETR. CHRYS. serm. 23 p. 263[C]). *part. fut.* -urus: NEP. Eum. 3, 4. *legitur apud* NAEV. *et inde a* RHET. Her. *per totam latinitatem; deest* CATVLLO CAES. TIB. MANIL. SEN. rhet. PERS. IVV. *al., frequentat prae ceteris* LIV. (*fere 150[ies]*). GLOSS. [*dub.* -or (*vel* dilebor) immemor (delibor immolor?)]. -itur (*rectius* del-) defluit. -psum συμπεπτωκός.

I *i. q. in partes dissolvi, discindi, diffluere, dividi, diduci, discurrere, diffugere* (*additur abl. instr.*, in *c. acc. passim; abl. separat.* [*v. l. 65*], in *c. abl.* [*v. p. 1158, 16*], per [*l. 53 al.*]): A *de rebus*: 1 *proprie*: *de rebus liquidis, aëre sim.*: CIC. leg. 2, 6 Fibrenus *fluvius* divisus aequaliter in duas partes ... rapideque -psus cito in unum confluit. nat. deor. 2, 26 nisi eadem *aqua conglaciata* se ... liquefacta et -psa diffunderet (*cf.* VITR. 8, 1, 2 si *copiae aquarum* non per intervenia -antur et liquescant. PETRON. 99 pruina. VLP. dig. 43, 22, 1, 9 ne *aqua* diffluat, ne -atur). OV. met. 9, 162 vis illa mali (*cruoris Nessi*) ... late -psa (*sic opt. codd.*, diffusa *al.*). LIV. 21, 36, 6 nix hominum iumentorumque incessu -psa est. 41, 2, 4 nebula. CELS. 5, 27, 5 fumus. SEN. nat. 1, 2, 8 coronae aëris (7, 12, 8. 7, 19, 2 *cometae*). COLVM. 1, 6, 5 umor. SOL. 17, 3 Caspium mare -psum (del- *pars codd.*) per Asiaticae plagae terga. *de aliis rebus corporeis*: CIC. ac. 2, 119 ut hic ornatus (*sc.* κόσμος) umquam -psus occidat (LACT. inst. 7, 14, 16 fatigati et -entis mundi. AVG. gen. ad litt. 4, 12 p. 108, 15). nat. deor. 2, 137 cibus a iecore -psus. AETNA 424 pumex in cinerem ... -psus (del- *codd.*, *corr. Scaliger*. HOR. carm. 4, 13, 28 -psam in cineres facem [del- *pars codd.*; -psam et consumptam *interpretatur* PORPH.]. LACT. inst. 2, 4, 5 *simulacra lignea combusta*. ira 13, 12 viperam exustam in cineremque -psam). HOR. sat. 1, 5, 73 per *culinam* -pso ... Volcano (*metonymice. cf.* LEX Visig. 8, 2, 3 ne ignis longius dilavetur). OV. met. 1, 742 ungulaque in quinos -psa ... ungues. VITR. 2, 3, 1 *lateres* -untur et dissolvuntur. CELS. 7, 26, 3. HIL. in psalm. 126, 8 super fluxam et -entem harenam. CYPR. GALL. Sod. 122 nec pluviis -psa situ *statua salis*. *al.* *nota i. q. extendi*: CLAVD. rapt. Pros. 1, 233 sanguineo -itur igne cometes. SCHOL. Germ. Sang. p. 224, 8 inter quos *septentriones* oblicus -itur draco.

i. q. diffundi (*in imagine*): APVL. met. 8, 6 Fama -itur (*i. divulgatur*). *cf.* 8, 30 infamia ... per ora ... -psa. CASSIOD. in psalm. 88, 1 quod ex ore progreditur, cito -itur. *incertum an huc pertineat* PELAG. in Rom. 2 p. 657[A] ita ... dicentis sermo -psus est (*i. se effudit?*), ut quod ex propria intentione dicebat, eodem sensu scriptum repperit. *speciatim de corporibus animantium intabescentibus*: VERG. georg. 3, 557 turpi -psa cadavera tabo (tabe *Ribbeck*). OV. met. 7, 550 -psa *corpora* liquescunt. 14, 825 corpus *Romuli in caelum sublati* per auras -psum (*sicut* plumbea ... missa solet medio glans intabescere caelo). SEN. benef. 5, 20, 4 quo genere -retur *corpus mortui*. MIN. FEL. 11, 7. TERT. resurr. 14 p. 42, 21 -psae *carni*. *ibid.* rei. adv. Marc. 5, 10 p. 609, 15 -psis corporibus in interitum. LACT. mort. pers. 33, 6 in tabem sedes tota -itur (*cf.* 33, 8 in putredinem corpus ... solvitur *et* 33, 9 sedem fluentem). AVG. civ. 1, 12 -psa cadavera (19, 12 dissolvi -ique. epist. 102, 5). 22, 28 in auras, in pulverem, in cinerem, in umores *al.* *sim. de anima*: VERG. Aen. 4, 705 omnis ... una -psus calor atque in ventos vita recessit. TERT. anim. 6 in totum -itur ex corpore. 53 paulatim ac minutatim anima -itur. ARNOB. nat. 1, 62 dissolutione -i *non potest* id quod est unum et simplex. *de monumentis, aedificiis labefactis, corruentibus*: LVCR. 5, 311 monimenta virum. LIV. 4, 20, 7 aedem ... vetustate -psam refecit (35, 26, 6 *navem* putrem ... et v. -entem. FRONTIN. aq. 18 *aquae* ductus. TAC. hist. 1, 68 moenibus. 4, 40 aera legum [del- *cod.*]. ann. 4, 43 aedem. *saepissime in titulis, ex. gr.*: S. C. de aedif. [Corp. X 1401] 36 aedificia. CORP. XI 6664, 5 viam Aemiliam. VI 31553 [*a. 161*] terminos, *item* 31555 [*cf.* 31554[a] collapsos. 31554[b] del-]. III 1374 balneas. XIII 7566[a] [*a. 194*] templum. VIII 21920 [*a. 237*] *pontes*. XI 3123 ⟨po⟩rticum. INSCR. Revue archéol. 4 sér. XII 1908 p. 465 parietem). SEN. epist. 12, 1 aedificii -entis (MARCIAN. dig. 1, 8, 6 pr. -pso). FRONTIN. aq. 9 ductus *aquarum*. 119 opera subinde -untur (nascuntur *cod.*, labascunt *Kiessl.*). TAC. hist. 1, 86 corrupta ... insularum fundamenta, dein remeante flumine -psa. CORP. VI 30961 ⟨aediculam⟩ ruina -psa⟨m⟩. LACT. inst. 3, 20, 14 domus. HIL. in psalm. 91, 7 caelum. COMPVT. Carth. 1, 1 in ruinae casu -psum ... templum. *sim. in imag.*: APVL. met. 9, 39 -psae domus (*i. familiae*). TERT. anim. 38 animae -psa domo (*i. corpore humano v. p. 1157, 73*). 53. resurr. 11 p. 39, 24 tabernaculum carnis. HIER. in Ezech. 13, 10 p. 128 aedificatio pessimorum dogmatum ... ad fundamenta et pulverem -atur. 2 *translate i. q. perire, ad irritum cadere, minui, evanescere*: NAEV. trag. 51 male parta male -untur (*sim. de possessione*: RHET. Her. 4, 17, 24 fortuna -psa [del- *b l*] est [PANEG. 10 (4), 6, 2]. CIC. off. 2, 64 *rem familiarem* [del- *al.*]. SALL. Iug. 10, 6 concordia parvae res crescunt, discordia maximae -untur. or. Phil. 21. LIV. 33, 46, 8 vectigalia. VAL. MAX. 9, 12 ext. 1 possessio. COLVM. 1, 4, 7 fructus. 3, 21, 5 *vindemia*. 12, 3, 5 ne ... supellex vestisve condita situ -atur. PLIN. epist. 7, 18, 1 *rei publicae summa*. PANEG. 6 [7], 12, 1 subsidia rei publicae ... -psa colligeres). RHET. Her. 2, 25, 39 impune maxima peccata -entur (COD. Theod. 9, 2, 2 [*a. 365*] facinora). CIC. Marcell. 23 omnia, quae -psa (del- *Aβ*) iam diffluxerunt, severis legibus vincienda sunt. Tusc. 4, 10 ne omnia -antur, si unum aliquid effugerit. off. 2, 80 res publica (epist. 7, 28, 3 rem communem. VAL. MAX. 3, 2 praef. Roma). SALL. Iug. 2, 2 facies ... divitiae ... vis corporis ... -untur. 27, 2 invidia. OV. Pont. 4, 4, 21 -psis inter nova gaudia curis. LIV. 23, 45, 3 robora corporum animorumque. VITR. 3, 5, 9 *species oculi* -psa altitudinis spatio et viribus exsucta. 10, 16, 5. VAL. MAX. 6, 9 ext. 7 *vires atque opes humanae*. IVL. VAL. 3, 4, 1 causa civilis proelii (IVST. 6, 2, 14 bella inopia -i). ARNOB. nat. 3, 33 opinio. LACT. mort. pers. 24, 1 res eius. LAMPR. Alex. 53, 5 *disciplina*. CLAVD. 15, 363 honos. 18, 75 amor. AVG. gen. ad litt. 7, 11 p. 211, 2 tota *Manichaeorum* milleformis fabula repente -itur (*i. ad nihilum redigitur; aliter* Fama *sim. p. 1157, 68 sqq.*).

B *de animantibus* (*cf. p. 1157, 74 sqq.*): 1 *de singulis i. q. dissolvi, dividi*: *absolute*: SIL. 15, 201 iuvenem ... -psa reliquit imago. PLIN. epist. 7, 27, 10 *effigies* -psa deserit comitem. *accedit* in *c. acc.*: VERG. georg. 4, 410 in aquas tenues -psus (elapsus *G*) abibit *Proteus*. OV. Ib. 141 cum fuero ... -psus in auras (Pont. 3, 3, 93). SEN. epist. 26, 4 in finem suum natura solvente -i. VVLG. II reg. 14, 14 quasi aquae -imur (del- *Am.*) in terram. per: LVCAN. 3, 35 refugit umbra per amplexus ... -psa mariti. ad: PS. RVFIN. in Ioel 3, 17—18 ad nihilum aquae instar. *ablat. instr.*: VAL. MAX. 5, 1 ext. 1 violentia morbi -batur *Alexander*. 2 *de multitudine animantium i. q. discurrere, diffugere, discedere (nonnullos locos aequo iure sub II A 2 addas)*: *absolute*: SALL. Catil. 57, 1 plerique ... -untur. Iug. 18, 3 exercitus (SVLP. SEV. chron. 1, 41, 5). hist. frg. inc. 6 hostes aut oppressi aut -psi forent. NEP. Lys. 2, 3. Eum. 3, 4 copias. LIV. 22, 2, 4. 23, 3, 14. 31, 25, 3 auxilia. 37, 20, 5 -psi ceteri sparserant se. SEN. clem. 1, 19, 2 CVRT. 3, 11, 14. PLIN. nat. 11, 56 agmen *apium*. FRONTIN. strat. 2, 1, 18 TAC. hist. 3, 58 ann. 1, 16 (del- *cod.*). 2, 7. 12, 27 SVET. Vit. 16 GRAN. LIC. p. 26, 4 IVST. 2, 12, 19 AMM. 25, 1, 7. 28, 2, 5 -psos conducens. SVLP. SEV. chron. 1, 33, 4 populus. SIDON. epist. 3, 12, 2 -rentur an starent. *additur quo vel ubi*: LIV. 2, 54, 9 -psi passim alii alio (9, 45, 16 vestigia in omnes aeque ferentia partes, ut in -psis passim. TAC. ann. 11, 32). LIV. 4, 55, 4 ad praedam (5, 41, 5. SVET. Cal. 48 ad resumenda ... arma. AMM. 24, 4, 8 ad unicum auxilium). LIV. 5, 40, 6 per agros (27, 16, 2 per ... itinera in suos domos). 8, 29, 12 in oppida (21, 32, 10 *saepe*. CVRT. 7, 4, 20 in suos quisque vicos. TAC. hist. 3, 10 ann. 14, 27 FLOR. epit. 3, 8, 6. IVST. 16, 4, 17 in fugam [AMM. 19, 1, 8]). LIV. 23, 15, 5 quo quemque ... impetus tulit (AMM. 16, 12, 38 qua quisque poterat. 25, 9, 6). LIV. 25, 39, 8 pabulatum (35, 51, 3). 39, 16, 4 universos ... timent; iam ubi vos -psi domos ... eritis, vobis universi timendi erunt (*cf.* 44, 45, 13).

additur ablat.: VAL. FL. 3, 357 passibus aegris -psae cum prole nurus. STAT. Theb. 2, 311 trepido ... tumultu. SVLP. SEV. chron. 1, 25, 7 fuga (GREG. TVR. Franc. *passim*). HIL. in Matth. 14, 13 trepidatione.

II *praevalet notio remotionis i. q. loco labi, elabi, decedere, recedere, aufugere* (*nonnullis locis fort. rectius* delabi *legitur v. l. 83 sq. p. 1159, 2*): A *proprie*: 1 *de rebus*: *absolute*: SALL. Iug. 36, 4 -pso tempore. TAC. ann. 14, 32 -ente (*Lips.*, sic labente *M*) aestu. VEG. mil. 3, 8 p. 84, 4 terra. FVLG. aet. mund. p. 149, 16 (*de manna*) imber carneus (*v. l. 79*). p. 149, 21 esca parata -itur (del- *S v. l. 79*). *c. abl.*: SEN. apocol. 15 digitosque per ipsos ... assiduo

-itur alea furto. COLVM. 5, 11, 6 (= arb. 26, 5) ne *muscus* pluviā -atur. *additur quo vel unde (sed v. p. 1158, 79)*: COLVM. 12, 18, 2 ne ... fructus portio ... in terram -atur. OPTAT. 7, 1 p. 161, 1 aqua de fonte (CORP. X 6526 montibus). MACR. sat. 1, 9, 14 ignis ... in sublime fugientem, aquae terraeque vim ... in profundum -entem. 2 *de animantibus i. q. aufugere, auferri, effugere (v. p. 1158, 53 sqq.)*: PROP. 3, 13, 58 -psis nusquam est (*i. non comparuit*) Amphiaraus equis. LIV. 3, 4, 4 multitudo. 27, 48, 16. 28, 11, 10 partem colonorum. CVRT. 5, 12, 9 metu. 7, 2, 31. TAC. hist. 1, 31 speculatoribus. 3, 84 infimis servitiorum. ann. 5, 10 (del- *cod.*) APVL. met. 5, 5. AMM. 17, 6, 2 exigua portio ... aegre -psa. *additur locus*: CIC. Phil. 13, 11 (*in imag.*) de (sed *pars codd., om. al.*, sed e *Clark*) mea memoria -untur (el- *Clark*). LIV. 4, 53, 9 ex praesidio (6, 17, 6. 24, 46, 4 e stationibus. TAC. hist. 3, 86 ex urbe. AMM. 26, 7, 1. SEDVL. carm. pasch. 2, 204 e summo -psus [del- *pars codd.*] . . . tecto). LIV. 23, 17, 5 per . . . munimenta neglectasque custodias. 23, 18, 16 ab signis (33, 15, 8 a castris. 37, 20, 10 ab ordinibus. VVLG. I reg. 13, 8 -psusque [*i. defecit, cf. graec.* διεσπάρη] est populus ab eo. 13, 11. CASSIAN. inst. 4, 30, 6 ab eis ... quoquam. *in imag.*: GREG. M. moral. 14, 63 ab *deo. cf. etiam infra l. 24*). CVRT. 4, 4, 5 ad epulas. IVST. 2, 12, 27 *naves* domum. CLAVD. carm. min. 53, 114 medium -psus (del- *Koch v. p. 1158, 79*) in aequor (OROS. hist. 5, 23, 2 in Hispanias. SEDVL. carm. pasch. 1, 301 foveam -psus [del- *pars codd.*] in atram). CYPR. GALL. gen. 1199 *Ioseph* -itur (*cf.* VVLG. gen. 39, 12 fugit) inter dominae ... ulnas (SIDON. epist. 3, 13, 10 ab his [*sodalibus*] ... velut Proteus [*cf. p. 1158, 47 sq.*] inter adversa). *nota dativ.*: VAL. FL. 7, 399 Venus dextrae -psa tenenti. STAT. Theb. 8, 173 -psaque numina castris. *ablat.*: SEDVL. carm. pasch. 4, 252 -psus ventre parentis.

B *translate et in imagine i. q. averti, incidere, deferri, adduci in*: 1 *de personis*: AMM. 29, 1, 27 totus devius ab aequitate -psus (BACHIAR. repar. laps. 15 p. 1052^B. GREG. M. moral. 13, 9 ab ipso fidei statu. 26, 2. *adde de anima*: CLAVD. MAM. anim. 1, 24 p. 85, 13). PS. RVFIN. in Os. 8, 1 *sq. tribus* in tuos mores -psa est (in psalm. 34, 6 in lubricum malorum. GREG. M. moral. 2, 28 in excessum linguae. 11, 68 in deteriora. PALLAD. hist. mon. I 15 p. 292^D in . . . insaniam). CASSIOD. in psalm. 49, 20 in derogatione ... non ... -psus est, sed . . . insedit. GREG. M. moral. 3, 65 ad increpationis verba (PALLAD. hist. mon. I 15 p. 293^A ad mortis profunda). 6, 52 de . . . dei dilectione . . . ad se. *nota*: PETR. CHRYS. serm. 23 p. 263^C ex homine fuerat -psus (*i. mutatus*) in bestiam (*cf. de Proteo p. 1158, 47 sq. et* CLAVD. MAM. anim. 2, 8 p. 130, 8 animum ... in corpora ... -psum). *in oratione i. q. digredi*: EVGRAPH. Ter. Andr. 69 a narratione tenore in alia . . . -imur. 2 *de rebus*: OPTAT. 7, 6 p. 178, 16 ad illum locum invidia vestra -itur. *i. q. provenire*: PRVD. apoth. 546 servit ab antiquis -psa (del- *al.*) fidelibus heres nobilitas.

syn.: diffluere, diffundi, digredi, discedere, dissolvi, evanescere, fluere, liquescere, liquefieri, minui, putrescere, (cor)ruere, tabescere. *opp.*: colligi, confundi, durare, haerere, manere, stare.

deriv.: dilapsio.

dīlacerātio, -ōnis *f. a* dilacerare. *plur. v. l. 58. i. q. vexatio, cruciatus*: ARNOB. nat. 2, 45 morbi, quos . . . mortalitas diversarum sustinet -e (-em *P*) poenarum. AVG. c. epist. fund. 30 p. 231, 16 inhabitatorum ... impetus -is et vastationis. CASSIAN. conl. 7, 32, 1 corpora . . . atroci -e vexare. *i. q. turbatio, laesio*: AVG. de serm. dom. 1, 5, 15 in maledictis et in -e famae. *praesertim civitatum*: VVLG. Nah. 3, 1 civitas ... mendacii -e plena (ἀδικίας. *cf.* HIER. *ad l.* p. 562). COD. Theod. 9, 26, 3 (*a. 403*) non absque publicae -is incommodo. OROS. hist. 3, 12, 28 infandae -i dedit. 6, 14, 3 -o Sullana. 7, 37, 3 ipsorum inter se barbarorum crebris -bus. GILD. Brit. 15 chron. III p. 33, 20 CASSIOD. in psalm. 52, 5.

dirus: parcus, **dīlacerātor** (-ōris *m.*) GLOSS. V 450, 50. *a* dilacerare.

dīlacero, -āvī, -ātum, -āre *a* dis- *et* lacerare. *part. praes. gen. plur.* -antum *traditur* OROS. hist. 5, 24, 20 (-antium *p. 1160, 13*). GLOSS. διασπαράσσω. divello et -o διασπῶ. *legitur apud* PLAVT. *et inde a* CIC.

1 *proprie i. q. dilaniare, discerpere, discindere corpora animantium*: CATVLL. 64, 152 -anda feris dabor (GELL. 15, 16, 4 *cf.* POMER. 1, 21, 1 INSCR. christ. Rossi II p. 65, 9). OV. epist. 11, 112 -ate. 12, 116. met. 3, 250 *canes Actaeonis* -ant falsi dominum sub imagine cervi (*cf.* GELL. 15, 20, 9). SEN. Herc. f. 76 opprime . . . manibus ipsa -a tuis (ARNOB. nat. 1, 41 Romulum ... senatorum manibus -atum). Herc. O. 826 artus (STAT. Theb. 9, 15 CLAVD. 5, 408). HOMER. 29 maerens secat unguibus ora -atque comas (*cf.* DRAC. laud. dei 3, 109 ora). TAC. ann. 15, 57 corpus . . . tormentis (LACT. inst. 5, 13, 11). TERT. scorp. 6 caestus dilaniant, flagella -ant (ARNOB. nat. 7, 41 virgis -atus et flagris). ARNOB. nat. 1, 26 torquetis, -atis ... et beluarum laniatibus obiectatis. 1, 64 Christum (1, 65). LACT. inst. 1, 22, 16 *Orpheus* -atus et carptus est. VVLG. iud. 14, 6 -vit leonem *Samson* (ITALA Lugd. carpsit, συνέτριψεν). MIRAC. Theclae 1 p. 170, 2 -ata tota paene corporum superficie. *in imag.*: AVG. civ. 4, 28 a morsibus poetarum, quibus deos -ari videbant *Graeci*. MVTIAN. Chrysost. hom. 20 p. 361 ille ignis *aemulationis* . . . devorat et -at. 2 *translate i. q. dissipare, deminuere, deperdere*: PLAVT. Capt. 672 me meamque rem ... deartuasti, -isti (del- *codd.*, dil- NON.) atque opes confecisti. OV. epist. 1, 90 opes. VLP. dig. 27, 10, 1 pr. bona sua -ando et dissipando profudit. ARNOB. nat. 1, 19 frumenta. VVLG. Ier. 23, 1 disperdunt et -ant gregem pascuae meae. COD. Iust. 10, 35 (34), 2 pr. totas facultates. *i. q. turbare, vexare civitates, animos*: CIC. Mil. 24 ad -andam rempublicam (SALL. Iug. 41, 5. ARNOB. nat. 7, 47 Romana civitas . . . afflicta est ... -ata, vexata ... minor facta est. DICT. 5, 6 priusquam in auxilia conducta -aretur *civitas*. VVLG. Is. 18, 2 ad gentem convulsam et -atam. Nah. 2, 10 dissipata est et scissa et -ata. AVG. civ. 3, 25 dissensionibus -ata. OROS. hist. 3, 23, 18. 5, 24, 20 *Italiam* -antum). TAC. ann. 2, 71 acerbitatibus -atus ... insidiis circumventus. 6, 6 ut corpora verberibus, ita saevitia ... animus -atur. PS. RVFIN. in Am. 5, 10/11 pauperes. PS. RVFIN. (= AVG.) in psalm. 6, 5 spinas . . . -antium desideriorum. AVG. civ. 18, 16 Graeci . . . cladibus -ati atque contriti. OROS. hist. 2, 8, 5 repentinis incursibus extrema copiarum -ntibus. *i. q. rodere, vituperare*: ARNOB. nat. 1, 64 luxurias ac vitia vestra . . . secant, urunt, -ant. 2, 60 verecundiam convellitis ac -atis. SCHOL. Cic. Bob. p. 169, 29 St. *Clodii* vitam moresque. HIER. hom. Orig. in Ier. 11 p. 852 ecclesiae conventum vesano ore -ant (λέγουσι κακῶς). CASSIOD. in psalm. 136, 9 ecclesiam dei ... increpatione -ant. *i. q. delere, demoliri*: VINCENT. LER. 4, 6 monasteria. VEN. FORT. carm. 1, 13, 4 aula corruerat senio -ata suo. *adde*: SALV. gub. 5, 7 scripturam sacram interpolatam habere vel -atam.

deriv.: dilaceratio, dilacerator. *Rubenbauer.*

dīlacrimat NOT. Tir. 74, 16. *cf.* delacrimo.

?**dīl(a)eus**, -a, -um, δείλαιος. *i. q. miser, miserandus*: INSCR. christ. Rossi I 38 dilea ossa. *neque lectio neque interpretatio satis certa. cum vocabulo graeco contulit Cavedoni, opusc. di Modena ser. II t. 1 p. 11.*

***dīlāmino**, -āre *a* dis- *et* lamina. *i. q. diffindere*: NVX 73 has *nuces* puer . . . certo rectas -at ictu (-at *Erasmus*, deliniat *F*, dilaniat *L*, delimat *vel* diverberat *C*).

dīlancino, -āvī, -ātum, -āre *a* dis- *et* lancinare. GLOSS. -o est lacero. *i. q. dilacerare*: SOL. 27, 22 leones . . . -atas (lancinatas *vel* dilaniatas *al.*) *bestias* exanimant pedum nisibus. AMM. 14, 7, 18 inter -antium (*Lindemann*, dilatinantium *V*) manus spiritum efflaturus. 22, 15, 19. PRVD. perist. 5, 156 membra. NOT. Tir. 70, 54 -at.

dīlaniātio, -ōnis *f. a* dilaniare. *i. q. dilaceratio*: MARTYR. lat. Ignat. 7, 1 (Op. patr. apost. ed. Funk II [1901] p. 266, 13) -o totius corporis.

***dīlanio**, -āvī, -ātum, -āre *a* dis- *et* laniare. PAVL. FEST. p. 73 delaniare [*sic traditur*] est discindere et quasi lanam trahere. GLOSS. delano διασπαράσσω delaneo delacero. *legitur inde a* CIC. *et* LVCR.

1 *proprie*: a *aliquem i. q. dilacerare, discindere*: CIC. carm. frg. 32, 12 *me* aduncis lacerans unguibus Iovis satelles pastu -at fero. Mil. 33 Clodii cruentum cadaver ... canibus -andum reliquisti (AMM. 22, 11, 10 cadavera peremptorum. 26, 10, 13). OV. Ib. 596 -et vigilum te quoque turba canum. TAC. ann. 11, 22 tormentis -batur. AVSON. 456, 3 Solis armenta. HYG. fab. 198 p. 127 piscem. HIER. epist. 9, 3 *ferae* capreas ... rabido desuper ore -ant. COD. Theod. 9, 12, 1 (*a. 319*) poenis publicis corpus. AVG. civ. 18, 53 *puer* occisus et -atus. in psalm. 130, 10 (*in imag.*) flagellavit me, colaphizavit me, percussit me, -vit me. EVSTATH. Bas. hex. 2, 4 p. 883^B (*in imag.*) *lupi* -antes gregem domini. POMER. 3, 12, 3 in aeternum -ari vermibus. b *aliquid i. q. discerpere, discindere, discutere sim.*: LVCR. 3, 539 *anima* -ata foras dispargitur, interit ergo. OV. am. 3, 9, 52 venit . . . -ata comas. met. 6, 645 *viva* membra (AVG. in psalm. 118 serm. 31, 1). 10, 387 scinditque sinus ereptaque collo vincula -at. TAC. ann. 11, 36 -ata veste (EPIT. Alex. 93 vestimenta sibi. HYG. fab. 96 p. 89). PRVD. psych. 424 lingua. AVG. serm. ed. Mai 20, 3 -atis visceribus. MARTYR. lat. Ignat. 11, 2 (Op. patr. apost. ed. Funk II [1901] p. 271, 12). c *absolute*: TERT. scorp. 6 pugni quassant, calces arietant, caestus -ant, flagella dilacerant. 2 *translate i. q. animum perturbare, torquere, exagitare, destringere, lacerare sim.*: LACT. inst. 5, 9, 12 torquere ac -are eum, quem scias esse innocentem. HIER. epist. 6, 2, 2 licet me ... Hibera excetra rumore -et. 57, 13, 1 inter muliercularum radios et textrina -or. VVLG. Luc. 9, 39 *spiritus* -ans (συντρῖβον) eum. AVG. serm. ed. Mai 126, 10 in psalm. 69, 8 c. Iul. 1, 4, 11. OROS. hist. 3, 23, 6 *orbem*. GREG. M. moral. 2, 63 ut bene cogitata perturbet maleque perturbata -et *diabolus*. 3, 48 in Ezech. 1, 11, 6.

dīlapidātio, -ōnis *f. a* dilapidare. *i. q. dissipatio, absumptio*: FIRM. math. 5, 4, 16 patrimonii -es decernuntur (SCHOL. Hor. carm. 2, 8, 22 -em patrimonii). COD. Theod. 4, 20, 1 (*a. 379*) propriorum -o bonorum.

dīlapidātor, -ōris *m. a* dilapidare. EVGRAPH. Ter. Phorm. 898 -es dicuntur prodigi et luxuriosi. GLOSS. -r prodigus, perditor. delapidator consumptor.

***dīlapido**, -āvī, -ātum, -āre [*a* dis- *et* lapidare. *Th.*]. EVTYCH. gramm. V 471, 6 lapido ex quo ... -o. *hic illic traditur* delapido *q. v.* GLOSS. διασπαράσσω. -at erogat. proiecit. evertit. dispicit (dispergit *coni. Götz*). delapidat delacerat. male expendit. -are evertere. disputatis (dissupatis *Götz*) bonis -ato patrimonio, de inofficioso testamento. *legitur inde a* TER.

1 *proprie i. q. lapidibus sternere*: GROM. p. 370, 13 ipsa *via* est et -ata, id est lapidibus strata. *cf.* delapido *p. 416, 22*. *i. q. lapidibus obruere*: COLVM. 10, 330 (*in imag.*) Iuppiter ... grandine -ans

hominumque boumque labores. Avson. rhop. 31 dans aulam Stephano pretiosam -ato. **2** *translate i. q. dissipare, disperdere, discutere, disicere, perdere, temere consumere sim.*: Ter. Phorm. 897 -at nostras triginta minas (Don. *ad l.* disperdat. Evgraph. perdat, consumat. Schol. p. 139, 11 dissipet distrahendo). Com. pall. inc. 55 rem (Avr. Fronto p. 16, 3 N. fructus diripere, agros vastare, rem omnem -are). Ps. Cic. epist. ad Oct. 3 publicam -bat pecuniam, aerarium exhauriebat. Vlp. dig. 4, 4, 11, 6 qui *pecuniam* vel -vit vel perdidit (5, 3, 25, 11 quid. Cod. Theod. 12, 6, 1 [*a. 321*] quidquid. Greg. M. epist. 12, 10). 26, 4, 1 pr. tuerentur bona, ne -rentur (Ps. Cypr. aleat. 6 bona paterna). Apvl. apol. 75 quae ... omnia ... omnimodis collurcinationibus -vit (Clavd. Mam. anim. 2, 9 p. 137). Itala Luc. 15, 30 (Rufin. Orig. in gen. 17, 3 p. 255^{D} patr. 3, 2 p. 316^{D}) omnem substantiam (*καταφαγὼν τὸν βίον*, Vvlg. devoravit). Firm. math. 4, 9, 5 paternam et maternam substantiam (Rvfin. Orig. in lev. 1, 1 Pavl. Nol. epist. 35 *bis*). *sim. saepe, ex. gr.*: Firm. math. 4, 10, 5 patrimonium (Ambr. off. 2, 21, 109 Secvndin. epist. p. 893, 20). math. 4, 24, 6 paternas -bit facultates. 6, 10, 5 substantiae facultates. Cod. Theod. 14, 3, 14 (*a. 372*). Hier. epist. 77, 6 omnem censum. Pavl. Nol. carm. 25, 52 non cupiat lapidum pretio (-ium *al.*) neque vellere Serum in cassum reditus -are suos.

dīlāpsio, -ōnis *f. a* dilabi. *i. q. consumptio*: Avg. civ. 22, 12 p. 589 de ipsis etiam corruptionibus et -bus corporum mortuorum (*cf.* dilabor *p. 1157, 81 sqq.*).

dīlargior, -ītus sum, -īrī *a* dis- *et* largiri. *passive usurpatur*: Gracch. or. frg. Prisc. gramm. II 386, 4 Sall. hist. frg. 1, 49 (*ad l. cf.* Gell. 15, 13, 8) Lact. inst. 7, 1, 13. *cf.* Prisc. gramm. II 379, 10 -or te et a te. Evtych. gramm. VII 433, 28 -or *ἀσωτεύομαι*. Gloss. delargior *ἀποδαψιλεύομαι*. -itur valde largitur. *legitur inde a* Catone. *i. q. valde largiri, liberaliter donare*: Cato or. frg. 2 pecuniam neque meam neque sociorum per ambitionem -itus sum (Tac. ann. 16, 30). Gracch. or. frg. Prisc. gramm. II 386, 4 aerarium -itur Romano populo. Cic. leg. agr. 2, 81 qui omnia ... quibus voluit est -itus. Sall. hist. frg. 1, 49 venditis proscriptorum bonis aut -itis (Lact. inst. 7, 1, 13 venditis aut -itis quae amant). Tac. ann. 1, 69 militibus ... vestem et fomenta -ita est. Svet. Iul. 20. Lact. epit. 29 (34), 8 si habuerit, -etur. Avson. 317, 28 omnia. Hier. epist. 39, 5, 1 cum omnem substantiolam aut pauperibus -ita sis. *translate*: Tac. hist. 3, 55 foedera sociis, Latium (*i. ius Latii*) externis -iri.

dīlargītor, -ōris *m. a* dilargiri. *is qui dilargitur, prodigus est*: Ivl. Val. 1, 9 inconsideratior -r.

dīlargus, -a, -um [*a* dilargiri *ductum esse videtur. Th.*]. Gloss. multum donans. Evgen. app. carm. 14, 2 munificans cunctis, -us et omnibus esto.

dīlasso, -āre *a* dis- *et* lassare, *cf.* delassare. *i. q. fatigare*: Boeth. in top. Cic. 5 p. 373 neque pigrescere ac -ari animos aequum est. Verec. in cant. 4, 17 si quidem contigerit illum ... aliquantum -ari (*praecedit* lassus).

×**dīlātātio,** -ōnis *f. a* dilatare. Gloss. -o *πλατυσμός* (*de vestibus*) [V 450, 38 statum seu statim *v.* dilatio]. *legitur (excepto dubio loco* Vitrvvi *l. 52) inde a* Tert.

1 *proprie*: **a** *i. q. crescentia*: Vitr. 9, 7, 1 dierum brevitates itemque -es (*Marini*; brevitates idemque depalationes [*vel* depalatationes] *codd.*, brevitatis ... -is *Rose*). **b** *i. q. latitudo*: Itala psalm. 118, 45 (Hil. in psalm. 118 vau 9) ingrediebar in -e (*ἐν πλατυσμῷ*, Vvlg. in latitudine). **c** *i. q. diffusio, extensio, propagatio*: Tert. anim. 37 in laminam massa laxatur, maior efficitur initio suo per -em ponderis certi, non per adiectionem, dum extenditur. Ps. Tert. haer. 2 p. 216 occlusisse superiora -e (*praecedit* se extendit). Hil. syn. 45 deum usque ad sanctam virginem substantiae -e protendere. trin. 3, 17 filium non de portione aut -e aut emissione, sed ex eo natum. Chiron 68 platocoriasis, id est -o (dilatio *cod.*) pupillae (Cass. Fel. 29). 99 venae. Ambr. epist. 38, 10 *Nephtalim* abundantia ... Latina interpretatione vel -o (Rvfin. Orig. in Ios. 3, 4 *Iaphet* -o interpretatur). Vvlg. Ezech. 31, 7 *cedrus* pulcherrimus ... in -e arbustorum suorum. Philagr. med. 3 p. 92 *umores* sine aliqua -e ... purgandi. *ibid.* haec (*i. ventris solutio nimia al.*) ... -em in hac causa faciunt sola. *al.* Oros. hist. 6, 14, 4 hanc nunc amplissimam -em (*i. propagationem terminorum imperii Romani*) vastissima ruina consequitur. Vict. Vit. 2, 21 *arbor* -e sua omnem paene Africam opacabat.

2 *translate vel in imagine*: **a** *apud* Eccl. *de extensione cordis, inde fere i. q. exultatio.* Avg. loc. hept. 5, 29 p. 603, 28 'dilatetur cor tuum ...': notandum etiam in malo dici posse -em cordis; exultatio quippe in -e intellegitur, cui contrariae sunt angustiae, id est tristitia. utrumque autem potest et in bono et in malo accipi. Vvlg. prov. 21, 4 exaltatio oculorum est -o cordis (Prosp. in psalm. 118, 32 'cum dilatasti cor meum': cordis -o veritatis est dilectio. Orig. in I reg. 10 ut a -e oris etiam ad cordis -em veniamus [*syn.* latitudo]. *al.*). Ps. Rvfin. in Ioel 2, 1/2 p. 1042^{B} ut -em (*i. insolentiam*) eius et acerbitatem ... exprimeret. in psalm. 4, 2 mentis. Avg. quaest. hept. 2, 107 p. 163. in psalm. 118 serm. 11, 1 illa -o caritatem significat. **b** *i. q. propagatio, extensio*: Avg. epist. 140, 67 hac ecclesiae -e superbi. Ennod. opusc. 3, 192 p. 380, 23 nulla protensione libelli, nullis -bus promulgatae laudis transitus ipsius poterit occultari. Cassiod. var. 7, 46, 1 *ne* -em (*sc. gentis*) providam in genus extraneum non haberent. in psalm. 118, 64 fidei Christianae.

dīlātātor, -ōris *m. a* dilatare. *i. q. propagator*: Cassiod. inst. div. 21 Hieronymus Latinae linguae -r eximius.

[**dīlātē**] *v. p. 1166, 9.*

×**dīlātio,** -ōnis *f. a* differre. *pluralis*: Cael. Cic. epist. 8, 4, 2 Liv. 5, 5, 1. 31, 48, 10 Vell. 2, 79, 1 Sen. clem. 2, 2, 3 Plin. nat. 19, 189 Qvint. decl. 319 p. 253, 11 Ps. Qvint. decl. 5, 18 Avr. Fronto p. 15, 7 N. Dig. 2, 12 (*in titulo libri*) Vlp. dig. 4, 6, 26, 4 Ivst. 8, 3, 9 Don. Ter. Hec. 112 Amm. 22, 8, 49. 30, 4, 18 Avg. epist. 93, 18 Leo M. epist. 14, 6. 71 serm. 69, 2 Epist. pontif. Migne 20, 757^{A} Cael. Avr. acut. 3, 11, 106 *al.* Don. Ter. Eun. 1020 in longam -em, unde -o est dicta diei prolatio. Avg. quaest. hept. 4, 49 exii in -em tuam, ubi Graecus habet *διαβολήν*. Gloss. *ὑπέρθεσις. παρολκή.* recrastinatio. aelding (*anglosax.*). sine -e *ἄνευ ἀναβολῆς. ἄνευ ὑπερθέσεως. ἄνευ παρολκῆς. ἀνυπερθέτως.* *cf.* V 450, 38 dilatatio statum seu statim (*sc. intellegitur* sine -e *cf. l. 29*). *legitur inde a* Cic., *frequentant* Liv. Sen. Icti Avg., *deest poetis praeter* Phaedr. 3 epil. 12.

1 *generatim i. q. extensio, prolatio, procrastinatio, necnon cunctatio, mora* (*notione subinde ad 2 declinante*): Cic. Phil. 3, 2 minimi -o temporis (Zacch. 1, 21 *al.*). Liv. 5, 5, 1 per -es bellum *gerere.* 9, 27, 6 belli (23, 39, 4. 31, 6, 6). 40, 57, 2. 44, 25, 8 sine -e (Vell. 2, 50, 1 Corp. IV 1180 Sen. dial. 5, 18, 4. 6, 10, 4 epist. 46, 1. 83, 20 Cvrt. 6, 7, 18 Pavl. dig. 24, 1, 57. Hermog. dig. 37, 14, 21, 1 sine condicione et -e [*haec* Ictorum *ad 2 potius referenda, ubi cf. p. 1163, 20*]. Paneg. 5 [8], 5, 4 Spart. Hadr. 7, 9. Serv. Aen. 9, 253 actutum, confestim, sine -e. Ambr. hex. 5, 5, 12 sine ... mora et -e. Vvlg. II reg. 17, 16 absque -e. act. 25, 17 [*ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος*] Rvfin. hist. mon. 7 p. 414^{C} *al. praecipue apud medicos et in legg. Burg. Visigoth.*). Vell. 2, 79, 1 extra -es. Sen. clem. 2, 2, 3 cum magna cunctatione, cum multis -bus. benef. 1, 1, 7. Qvint. decl. 319 p. 254, 5 naturalis improbis hominibus -is est cupiditas. Ps. Qvint. decl. 4, 5. Svet. Nero 15 in solacium -is ac morae. Apvl. met. 10, 4 promissionis. *ibid.* impatiens vel exiguae -is (Symm. epist. 1, 6, 1). Tert. adv. Marc. 1, 22 p. 320 -e remedii. Firm. err. 7, 1 moras -is ferre. Ivst. 8, 3, 9. 17, 2, 4 cui nulla -is ... venia esset. Don. Ter. Ad. 430 cum -e (*i. pausa*) et vultuose dicendum 'sentio'. Hec. 112 his -bus etiam spectatorem suspendi. Ps. Avr. Vict. epit. 48, 3 modica -e emolliebantur aliquando severa praecepta. Hil. trin. 3, 14 -is diversitate. in psalm. 1, 3 non eget -e temporis (*cf. p. 1163, 25*). Symm. epist. 1, 7, 2. Amm. 22, 8, 49 -um ambage. Serv. Aen. 9, 141 mortis. Avg. civ. 15, 19. 20, 19 in psalm. 144, 11 Mar. Merc. Cyr. epist. syn. 3, 3. Leo M. epist. 14, 6 nullis -bus ... fatigari. serm. 69, 2 -um ... ratio. *al.* Cael. Avr. chron. 1, 1, 15. 5, 11, 135 acut. 3, 11, 106 Evgraph. Ter. Andr. 306. 398 -is persuasio. Cassiod. in psalm. 12, 5 -e diutina. *al.* Pallad. hist. mon. I 7 p. 277^{d}. *nota i. q. intervallum locale*: Apvl. met. 11, 11 ex alia vero parte *urnulae* multum recedens spatiosa -e adhaerebat ansa. *iuncturae verbales*: Liv. 1, 14, 6 -em pati (21, 52, 2. 35, 25, 11 Plin. nat. 18, 91. Rvfin. hist. 2, 10, 1 -em non patitur ultionis [*ἀναβολῆς*]. Mvtian. Chrysost. hom. 21, 2. *cf. p. 1163, 26*). Liv. 7, 14, 5 nec recipiente iam -em re (Sen. dial. 5, 1, 3 affectus -em recipiunt. Ps. Avg. quaest. test. II nov. 36 p. 471 Vind. accipiunt. *cf. p. 1163, 21. 30*). Liv. 23, 14, 8 -em mali inveniunt. 31, 48, 10 non expectare belli tempora moras et -es imperatorum. 32, 36, 6 moram et -em ... quaeri (Tac. ann. 6, 4 Trioni -o exitii quaesita. Avg. in psalm. 102, 16). Liv. 37, 7, 5 -em nihil ad praesentia mala, quippe quae ultima essent, ... adiecturam. Phaedr. 3 epil. 12 quo plus consumet temporis -o. Plin. nat. 19, 189 longis utriusque *operis* -bus futuris. Sen. dial. 5, 12, 4 maximum remedium irae -o est. 10, 9, 1 maxima ... vitae iactura -o est: illa primum quemque extrahit diem, illa eripit praesentia, dum ulteriora promittit. 10, 16, 4 omnis ... speratae rei longa -o est. nat. 2, 48, 1 impetretur -o (Apvl. flor. 19 p. 96 brevem ... -em. *cf. etiam sub 2*). epist. 72, 2 -em damus (Ven. Fort. vita Radeg. 28, 66. Amm. 31, 6, 2 bidui -em tribui sibi. *cf. p. 1163, 11 sqq.*). Qvint. decl. 319 p. 253, 11 si omnes moras odi, omnes -es. Ps. Qvint. decl. 5, 18 qui -es, qui moras ferre non poterat. Tert. bapt. 18 magis timebunt consecutionem quam -em. adv. Marc. 2, 25 p. 371 temporalem et ad praesens -em vitae *aeternae* fecisse *deum.* (Herm. vulg. *et* Pal. sim. 9, 5 quaedam -o facta est [*ἀνοχή*]). adv. Marc. 5, 21 p. 650 suspectam habeas -em. Porph. Hor. epist. 1, 19, 47 intermissionem ludorum vel -em *posco* (Ambr. Tob. 7, 25 poscit -em *debitor.* Evgraph. Ter. Phorm. 485 postulavit). Ps. Cens. frg. 3, 9 biformia *signa* geminatione rerum omnium repetitionem significant et interim -em. Paneg. 12 (2), 38, 5 quae poterat ulterior esse -o? Don. Ter. Ad. 225 ut dilationem res habere non possit. Ps. Avr. Vict. orig. 16, 3 petita -e (Avg. c. Fel. 1, 19. 20 Evgraph. Ter. Phorm. 832. *cf. p. 1163, 18*). Amm. 28, 1, 53 -e ... inventa. Ps. Ascon. Verr. p. 230, 31 St. interposita (Vvlg. gen. 43, 10 si non intercessisset -o. Ps. Rvfin. in Am. 3, 3/8 interveniens -o). Hier. epist. 28, 1 sortis ... -o (dilatatio *al.*) usuram parturit. 60, 9, 2 mihi non placent -es istae imperfectae servitutis dei (*opp.* Cornelium ... statim audio baptizatum). Avg. serm. ed. Mai 126, 9 ut praeparandi ad *Christi* visionem

medicinalem perferant -em. epist. 93, 18 -um morulas amputavit. *al.* SIDON. epist. 5, 20, 3 ad ignaviam respicit secunda -o. OP. imperf. in Matth. 19 p. 743. CASSIOD. in psalm. 12, 1 desideranti ... molesta -o est. var. 11, 33 cruciabili -e. GREG. M. moral. 16, 33 amanti *Iesum* adhuc -o imponitur (*i. quatenus cum Iesu abire nondum licet*). *al.*

2 *speciatim et technice in publica vel iuridica re, i. q. prorogatio, comperendinatus*: CIC. Manil. 2 propter -em comitiorum (Att. 2, 15, 2 CAEL. Cic. epist. 8, 4, 2). LIV. 2, 63, 2 non ultra ... latura plebes -em agrariae legis. 9, 5, 5 foederis. SEN. contr. exc. 5, 4 poenae meae (CALP. decl. 13 longa poenarum -e. AVG. serm. ed. Mai 90, 3). SENT. procos. Sard. (Corp. X 7852) 16 -em probationi dari (PS. QVINT. decl. 3, 19 PLIN. epist. 10, 81, 5 SCAEV. dig. 49, 1, 28, 1 PAPIN. dig. 5, 1, 45 pr. 22, 1, 3 pr. VLP. dig. 2, 12, 7 *al.* PAVL. dig. 2, 12, 10 *al. cf.* PLIN. epist. 6, 31, 9 indulserat ... petentibus -nem. PAVL. dig. 2, 12, 10 tribui). QVINT. decl. 313 p. 231, 7 nulla -o est. 319 p. 253, 1 sceleris ... -em impetrari (*praecedit* praeferri *alterius sceleris* iudicium. AVR. Fronto p. 15, 19 N. PAPIN. dig. 48, 5 (12), 11, 9). PLIN. epist. 1, 18, 1 ut -em petam (6, 31, 9. 10, 81, 4 SVET. rhet. 22 AVR. Fronto p. 15, 7. 19. 20 N. VLP. dig. 50, 16, 99, 3). PLIN. epist. 2, 11, 10. 5, 9, 3. POMPON. dig. 28, 5, 23, 4 qui sine -e peregre essent vel aegritudine ... impedirentur. CALL. dig. 5, 1, 36 pr. -em accipere (VLP. dig. 2, 12, 7). VLP. dig. 2, 12, 1, 2 si -o (del- *F*) actionem peremptura est. *ibid.* oratio *divi Marci* -em concessit. 2, 12, 7 -o impertiri solet (PAVL. sent. 1, 12, 9. 2, 26, 17). VLP. dig. 2, 14, 7, 5 tempore statuto -is (17, 1, 43 cum -one temporis (*cf. p. 1162, 42*). 4, 6, 26, 4 per -es *actionem eximere*. 24, 3, 24, 2ᵃ -em pati. 26, 7, 7, 1 -em nec modicam expectare. 28, 5, 3, 4 aperturae tabularum -o necessarii heredis ius non mutat. 39, 1, 5, 12 -o periculum allatura est (42, 4, 7, 11). 39, 2, 1 periculosa -o praetori videtur. frg. Vat. 119 -i moratoriae locus est. PAVL. dig. 45, 1, 73 pr. stipulatio ... -em capit. 49, 5, 7 pr. si res -em non recipiat. 49, 14, 45, 10 -em negari. DIG. 2, 12 rubr. de feriis et -bus. AMM. 30, 4, 18 *advocati* -um examina longissima contexentes. RVFIN. Clement. 1, 22 -o Simonis contulit, ut. AVG. serm. ed. Mai 5, 1 -o *iudicii* exclusa est. COD. Iust. 3, 28, 36, 1ᶜ omnem -em, omnem moram ... abstrahendam. *al.* *in re tributaria*: AMM. 22, 6, 1 per -em *debita tributa* inferre. CASSIOD. var. 12, 2, 5 -o ... tributi maioris fit causa dispendii (11, 7, 3. 12, 10, 2). *cf. debiti -o p. 1162, 73. 82.*

iuxta posita: mora, cunctatio.

1. ≈dīlāto, -āvī, -ātum, -āre [*a dis- et* lātus. *Th.*]. *cf.* delato *p. 416, 66.* GLOSS. πλατύνω. -are amplificare. -vit ἐμήκυνεν. V 649, 16 undulatum -atum purum (-atum *om.* NON. p. 189). *legitur inde a* VARRONE *et* CIC., *frequentant prae ceteris* CIC. (*21ies*) *et* ECCL., *praecipue* VVLG.; *deest poetis praeter* LABER. MORET. OV. *singulos locos.*

I ***proprie*** *et in imagine*: *i. q. latiorem reddere, extendere, distendere, producere, porrigere sim. tam de loco quam de magnitudine (de tempore v. p. 1164, 18)*, *opp.* contrahere, coangustare, coartare: **A** *aliquid*: VARRO ling. 5, 107 a globo farinae -ato. CIC. orat. 113 *digitos* diduxerat et manum -verat (FAVST. REI. grat. 1, 11 p. 37 [*in imag.*] manum spei fidelibus aperuit ac -vit). nat. deor. 2, 135 *stomachi* partes ... -antur. 2, 136 *pulmones* tum se contrahunt ... tum ... -ant. SALL. hist. frg. 2, 99 castra (LIV. 27, 46, 2). 3, 62 (Serv. Aen. 2, 312) *freta* 'lata' ... quia se angustiae Pontici oris illic -ant (*cf. l. 64. p. 1164, 8*). MORET. 47 subactum levat opus palmisque suum -at in orbem. OV. met. 6, 378 rictus. LIV. 31, 21, 12 aciem (AMM. 27, 2, 5). VITR. 2, 1, 5 spatia *tumulorum* (PAVL. NOL. epist. 32, 12). VITR. 9 praef. 18 quibus ... rationibus *umbrae gnomonis* -entur aut contrahantur. SEN. suas. 2, 17 profundum. CELS. 6, 4 ea *area*, quae ἀλωπεκία nominatur, sub qualibet figura -atur. 6, 6, 37 pupilla funditur et -atur (PLIN. nat. 25, 144). CELS. 6, 8, 2 nares. SEN. nat. 5, 4, 3. 6, 32, 9. epist. 15, 2 cervicem (SORAN. p. 8, 9). 90, 39 in provinciarum spatium rura -et (ZENO 1, 9, 2 -ant horrea, terras angustant). COLVM. 12, 15, 5 *ficum*. SCRIB. LARG. 59. 205 *emplastrum* -atum magis manibus in magnitudinem vulneris. 210. 212. PLIN. nat. 2, 233 plumbum ... -atum fluitare. 5, 141 ubi se -at mare (*i. diffunditur, cf. supra l. 52*). 10, 63 sensim -ante se cuneo porrigitur agmen *anserum*. 10, 140. 11, 81 maculas ... ex angusto -ans *aranea*. 17, 201. 251 cicatrices. 19, 109. 33, 61 *nullum metallum* laxius -atur *auro*. 33, 102 platyophthalmon ... appellavere, quoniam ... -et oculos. 33, 128 *speculis convexis* -atur in immensum magnitudo imaginum. 35, 2 non placent iam abaci nec spatia montes in cubiculo -antia. VLP. dig. 43, 12, 1, 15 si -etur *aqua* aut (sic -etur ut *dett. fort. recte*) diffusa brevem aquam faciat (*opp.* coangustetur). 43, 19, 3, 15 ne quis -et aut producat aut deprimat aut exaggeret *iter*. 43, 21, 1, 11 si ... rivum ... -et vel extendat. ITALA Ezech. 41, 7 (Wirz.) *aedes* ut -etur (διαπλατύνηται, VVLG. latius erat templum). SOL. 19, 8 quorum aures in effusam magnitudinem -entur. VIB. SEQ. geogr. p. 146 fontem. VOPISC. Aurelian. 21, 9 muros (PAVL. NOL. carm. 14, 84 moenia). ARNOB. nat. 2, 59 quid ... nives in plumas et foliola -arit. HIL. syn. 38 substantiam dei -ari et contrahi (43. 44). 44 contrahi et -ari corporalis est passio. AMM. 29, 5, 42 -ato vulneris hiatu decessit (PETR. CHRYS. serm. 112 p. 510ᴬ vulnus). HIER. in Ezech. 12, 40 p. 477 fenestras. in Eph. 4, 16 umeri *parvuli crescentis* -antur (RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 42). in Is. 35, 1, 2 *rosae* foliis *nondum* -atis (VVLG. num. 17, 8). VVLG. Is. 30, 33 *Topheth* -ata. 54, 2 -a locum tentorii. 57, 8 cubile tuum. Mich. 1, 16 -a calvitium tuum sicut aquila. Matth. 23, 5 -ant phylacteria sua et magnificant fimbrias (πλατύνουσιν). RVFIN. Orig. in psalm. 36 hom. 3, 2 quo *arcu* -ato atque distento. PS. RVFIN. in Ioel 3, 17/18. PAVL. NOL. epist. 29, 13 tugurium ... longius tenditur, quasi -atum. PHILAGR. med. 1 p. 74 *splen* et increscit ... et extenuatur et -atur in aliquas partes. VINDIC. med. 24 viae *corporis* -atae (*opp.* conciderint). OROS. hist. 1, 2, 48 *mare Caspium* per longas angustias tenditur, donec per magna spatia -atum ... terminetur. 1, 10, 15 -atis utrimque marginibus rigentium undarum. CASS. FEL. 23 tumor. *al.* PETR. CHRYS. serm. 160 p. 622ᴮ panes quinque ... ad quinque milia hominum tetendit et -vit saginam. SALV. eccl. 1, 46 ulcus ... -atur. SIDON. epist. 1, 2, 2 labra ... -atis oris angulis ampliata. 2, 2, 5 frigidaria -atur. BOETH. arithm. 2, 6 anguli. IORD. Get. 5, 30 stagnus. *nota*: CASSIOD. in psalm. 150, 3 *tuba* ... terribili personatione -atur. *in imagine*: GREG. M. moral. 14, 79 ramos pravae loquacitatis in accusatione -ent. PETR. CHRYS. serm. 108 p. 499ᶜ *deus* (*manus ad populum expandens*) distendit membra, -at viscera. CAES. AREL. testam. 10 misericordiae ... viscera -are. *de temporis spatio*: VITR. 9, 8, 10 *sol* -at contrahitque dies et horas. 9, 8, 13 (*de horologio anaphorico*) horarum spatia (*item* 14, *opp.* corripere). SEN. dial. 10, 6, 4 spatium *vitae*, quamvis natura currit, ... ratio -at. COD. Theod. 2, 4, 4 (*a. 385*) tempora. MART. CAP. 8, 875 noctibus -atis (dilateratis *β*, lateratis *B*¹, lateritis *R*¹).

B *de animantibus*: ITALA deut. 32, 15 (Tert. ieiun. 6) pinguefactus et -atus est (ἐπλατύνθη, Lugd. incrassavit, -atus est; Monac. incrassatus et -atus. VVLG. impinguatus, -atus). AMM. 24, 1, 3 laxatis cuneis iumenta -vit (*i. diduxit*) et homines (*cf. p. 1163, 54* aciem). 31, 2, 16 quas *gentes* -ari ad usque Gangen accepi. CHIRON 118 cum procubuit *iumentum*, -atur (ἀναπεσὼν πλατύνεται). 372 cum procubuerit, extendere se non potest nec -are. 400 tenditur et -atur.

II ***translate*** *et in imagine i. q. amplificare, extendere, propagare, augere, necnon efferre, exaltare*: **A** *generatim*: **1** *rem fere ubique incorpoream, hic illic vi propria sublatente*: CIC. rep. 6, 22 cernis profecto, quantis in angustiis vestra se gloria -ari velit (VVLG. I Macc. 3, 3 PS. PRIMAS. in Rom. p. 431ᴮ). leg. 3, 32 lex -ata in ordinem cunctum coangustari etiam potest. fin. 3, 48 utrumque eorum (*sc. virtutum et vitiorum*) fundi quodammodo et quasi -ari putant. phil. frg. V 87 nomen (PS. RVFIN. in psalm. 43, 24). LABER. mim. 44 -atum est dominium togatae gentis. VAL. MAX. 3, 4, 2 -vit enim fines, cultum deorum ... auxit, numerum senatus amplificavit, equestrem ordinem uberiorem reliquit (VVLG. I Macc. 14, 6. CASSIOD. in psalm. praef. 3 p. 15ᴬ *syn.* protendere). VAL. MAX. 5, 6 ext. 4 -ato Punico imperio (VVLG. I par. 18, 3 AVG. civ. 3, 15. 4, 8. 26. 18, 22 OROS. hist. 3, 12, 8). VAL. MAX. 7, 2, 6 in -ando regno (AMM. 23, 6, 7 AVG. civ. 4, 14. 28. 16, 3. 17, 2. quaest. hept. 6, 21 *syn.* porrigere). VAL. MAX. 8, 7 ext. 3 tanta copia litterarum undique colligenda erat, ut invicem per totum terrarum orbem dispergi et -ari posset. SEN. benef. 2, 15, 2 nec exiguum -bo. 3, 7, 4 minima. epist. 81, 23 iniurias *ingratus* -at atque auget (*opp.* extenuat). 87, 32 bona ... extollunt quidem *animos* et -ant, sed sine tumore (SIGIST. epist.). PS. QVINT. decl. 9, 10 -ata hac impotentiae nostrae opinione. ITALA deut. 11, 16 (Aug. loc. hept. 5, 33 p. 606, 10) ne -etur (Lugd. ne -et se) cor tuum (μὴ πλατυνθῇ, VVLG. ne ... decipiatur cor vestrum. *sed cf.* VVLG. psalm. 118, 32 Is. 60, 5 II Cor. 6, 11 *et* ECCL. *saepe*. [*definitur ex. gr.*: PELAG. II Cor. 6 p. 788ᴮ cor -at atque amplificat, id est facit sensibus abundare. AVG. in psalm. 4, 2 id est iam cordi habere infusum deum. loc. hept. 5, 33 p. 606, 13.] PSALT. Rom. 24, 17 tribulationes cordis mei -atae sunt [VVLG. multiplicatae]). ITALA psalm. 47, 3 (Aug. civ. 11, 1 Psalt. Rom. 47, 3) -ans exultationes (εὐρίζων ἀγαλλιάματι, VVLG. fundatur exultatione). Is. 5, 14 (Tert. adv. Marc. 4, 15 p. 466) -vit orcus animam suam (ἐπλάτυνεν ... τὴν ψυχήν, VVLG. -vit infernus animam). *al.* IREN. 2, 13, 2 haec sensatio in multum -ata. *ibid.* motus in multum -atus consilii. VOPISC. Prob. 21, 2 solum patrium effecundari cuperet ⟨et⟩ -ari. LACT. inst. 3, 30, 6 Empedocles -et animi sui semitas. PS. HIL. dedic. eccl. p. 882ᴬ ecclesia in tribulatione -atur (AVG. civ. 18, 46. 20, 8 praeter Iudaeam ... in nationes alias. in psalm. 95, 12 cum -retur et aedificaretur toto orbe terrarum. SACR. Leon. p. 423 *ecclesiam* crescere -arique). HIL. op. hist. frg. 2, 7 doctrinam -are ac disseminare. OPTAT. 7, 3 p. 172, 17 genus peccati. AVSON. 419, 36 angustas opes, *sed* libris et litteris -atas. HEGES. 3, 6, 5 Iudaea a monte Libano usque ad ... lacum -atur (HIER. in Am. prol. quae vastitas usque ad ... Indorum terminos -atur). AMM. 14, 9, 8 quaestione per multiplices -ata fortunas. 29, 2, 21 haec per intestinas -antur (*i. expanduntur*) aerumnas. HIER. epist. 26, 2 in universas gentes euangelii -atus est sermo (PELAG. in Rom. praef. p. 645ᴬ *epistulae Pauli* prolatae atque -atae sunt. VEREC. in cant. 6, 12. SALON. in prov. p. 972ᴰ in multitudine(m) auditorum verba scientiae *praedicando* -amus [= GREG. M. in Ezech. 1, 12, 12]). HIER. in Hab. 1, 2 p. 616 possessionum terminos (VVLG. exod. 34, 24 deut. 12, 20. 19, 8 I par. 4, 10 Am. 1, 13 PS. RVFIN. in Os. 13, 14/15 PAVL. NOL. epist. 24, 17). VVLG. gen. 32, 12 semen meum sicut harenam. I reg. 2, 1 -atum est os meum super inimicos meos (psalm. 34, 21. 80, 11 Is. 57, 4 *persaepe apud* ECCL.). II reg. 22, 37 gressus meos subtus me. psalm. 17, 37 *saepe*. prov. 18, 16 donum hominis -at viam eius (RVFIN. Orig.

in psalm. 36 hom. 5, 7 quae *via* divitiis -atur et luxuria dissolvitur). 20, 19 ambulat fraudulenter et -at labia sua. Is. 33, 23 signum. RVFIN. hist. 6, 11, 5 carceris ... -vit angustias. PAVL. NOL. carm. 24, 843 -ato pectore. AVG. civ. 5, 24 dei cultum. bon. viduit. 17, 21 voluntas ipsa ... -atur, ut capiat. PAVL. MED. bened. 10, 2 nominis sui -vit cognitionem. LEO M. epist. 156, 1 -are magis quam sopire certamina. PETR. CHRYS. serm. 9 p. 213^A suam laudem -at pauperis ex dolore. 47 p. 332^A. VEREC. in cant. 6, 13 alio ... sensu haec intellegentia -atur. IORD. Get. 58, 299 progeniem. INST. Iust. 3, 9, 2 ius. GREG. M. in Ezech. 1, 6, 19 per amorem mores. 1, 8, 26 dona. 2, 1, 7 mentem (2, 2, 12 mens se angustat, ut -etur. moral. 23, 40). moral. 2, 3 angelorum scientiae longe super nos incomparabiliter -antur. 7, 7 Iudaea *quasi bos* mugitus -at, quia stans ante praesepe ... ieiunat. *al. nota*: 7, 11 *Iudaea* per sanctos apostolos ad collectionem se gentium -at. VEN. FORT. vita Pat. 7, 23 inter ieiunia intulit xenia copiosa et multiplicavit cibaria refectione -ata (*alii* dilata). *intr. i. q. se extendere* (*cf. 2*): CHIRON 687 usque quo causa canceris -verit.

2 *reflexive vel passive i. q. se extendere, exaltare, attolli, iactare, inflare, plerumque in malam partem*: SEN. epist. 20, 3 quidam se domi contrahunt, -ant foris et extendunt. 120, 21 modo -at se usque ad invidiam (*opp.* subsidit et contrahitur). QVINT. inst. 2, 3, 8 quo quis ingenio minus valet, hoc se magis attollere et -are conatur. AMBR. Isaac 6, 51 (*Iesus ad animam*:) aperi ipsam te mihi, noli coartari, sed -are. HIER. tract. in psalm. 149 p. 312, 23 nos peccata non contrahant, sed iustitia -et. VVLG. prov. 28, 25 qui se iactat et -at, iurgia concitat. II Cor. 6, 13 -amini et vos (πλατύνϑητε. *praecedit* 6, 11 cor nostrum -atum est). MAX. TAVR. hom. 85 p. 417^B honoribus inflatus ... et auri thesauris -atus. PS. AVG. serm. 188 p. 873^B (= MAX. TAVR. serm. app. 15) *martyr* quantum ... extrinsecus multiplici poenarum genere contritus artabatur, tantum intrinsecus interiori exultante homine -batur. MVTIAN. Chrysost. hom. 33, 4 semet ipsum (*praecedit* semet ipsum contribulat). GREG. M. moral. 5, 6 ad *pia* desideria (*quae deus explere distulit*) laxato mentis sinu -entur *pii*. 5, 17. 6, 26 in magna se exultatione -ant impii. 6, 53 *et saepius*. *nota* -ari labiis *i. q. decipere, ludificare* (*cf. supra l. 2*): ITALA prov. 24, 28 (Ps. Aug. spec. 42 p. 479) noli esse testis mendax ... neque -eris labiis tuis (πλατύνου τοῖς χείλεσι, VVLG. nec lactes quemquam labiis tuis, *cf.* prov. 20, 19).

3 *aliquem i. q. extendere, amplificare sim.*: VVLG. gen. 9, 27 -et deus Iapheth (*nisi forte* Iaphet *pro dat. accipiendum et subintellegendum 'terminos', v. hebr. et graeca; sed cf.* AVG. c. Faust. 12, 24 -atur Iaphet *et infra l. 49*). VVLG. gen. 26, 22 -vit nos dominus et fecit crescere. 28, 14 -beris ad occidentem *eqs.* PSALT. Rom. 4, 2 in tribulatione -asti me (VVLG. mihi). AVG. serm. 23, 7 non te angustat ... imo ... -bit te *deus*. PETR. CHRYS. serm. 108 p. 500^A (*inter artificiose opposita*:) extensio corporis mei (*Christi in cruce pendentis*) vos -at in gremium *dei*. CASSIOD. in psalm. 98, 7 nominatim percurrere non poterat, quos multitudo infinita -bat. GREG. TVR. Iul. 1 Isaac benedicitur, Iacob -atur (*cf. supra l. 42*), Ioseph custoditur.

B *speciatim*: 1 *de oratione, argumento amplificando, uberius tractando* (*saepe absolute ponitur*). GLOSS. V 661, 46 -at orationem suam (*quo pertinere videntur* 661, 20 coloravit rem *et* 663, 58 perplexe loquitur). CIC. Flacc. 12 non -bo orationem meam. de orat. 1, 163 quae coartavit et peranguste refersit in oratione sua, -et nobis atque explicet. 2, 109 omni copia dicendi -vit, quid esset maiestatem minuere. Brut. 309 eloquentiam, quam dialecticam esse -atam putant (*opp.* dialectica ... quasi contracta et adstricta eloquentia). 322 qui -are posset atque a propria ac definita disputatione ... ⟨ad⟩ communem quaestionem universi generis orationem traducere. orat. 40 verbis. part. 23 ut aut ex verbo -etur aut in verbum contrahatur oratio. ac. 2, 42 proposita ... ita -ant, ut. parad. 2 argumentum. nat. deor. 2, 20 quae -antur a nobis, Zeno sic premebat. 3, 22 locum totum illa vetus Zenonis brevis ... conclusio -vit (*i. effecit, ut -ari posset*). QVINT. inst. 8, 4, 14. ARNOB. nat. 1, 56 conscriptores nostri ... angustas res satis ambitioso -vere praeconio. LACT. inst. 1, 1, 20 *volumina* -are atque exequi plenissime. AQVILA rhet. pr. 12 p. 22 *figurandis sententiis et elocutionibus orator* et parva extollit et angusta -at. IVL. VICT. rhet. 6, 2 p. 398 illa prior *ratio definitionis* subtilius ... coartatur, at vero haec oratoriis actionibus -atur. SERV. georg. praef. p. 128, 12 coartando lata et angustiora -ando. SCHOL. Cic. Bob. p. 110, 34 St. sententiam (PS. RVFIN. in Am. 9, 1). RVFIN. Adamant. 2, 15 sermonem nimium -are (apol. adv. Hier. 2, 27 MVTIAN. Chrysost. hom. 21, 1). AVG. serm. ed. Mai 51, 2 quam interrogationem trina propositione -vit. OP. imperf. in Matth. 28 p. 776 ad quascumque ... personas ... -are tractatum. CASSIOD. in psalm. 71, 15 brevitatem illam ... eloquentiae decore -vit. MVTIAN. Chrysost. hom. 27, 2 non iam -at historiarum commemorationem, ne videatur sermonem suum protelare. *passive de ipso dicente*: RVFIN. symb. 34 *Daniel* satis amplis narrationibus -atur (*i. fuse disputat*). 2 -are litteras *i. q. pingue loqui*: CIC. Brut. 259 *Cotta* se valde -andis litteris a similitudine Graecae locutionis abstraxerat (*cf.* de orat. 3, 46). *sim.*: SCAVR. app. gramm. VII 35, 1 est enim genus -andi verba quae 'io' finiuntur (*sc.* veniebam, venibam).

part. perf. pass. pro adi. **dīlātātus**, -a, -um. 1 *proprie: i. q. in latitudinem extensus*: PLIN. nat. 36, 150 *aëtites lapis Cyprius* amplior ... atque -us. ceteris enim globosa facies. 2 *translate: i. q. uber, profluens, de oratione*: CIC. orat. 187 angusta quaedam atque concisa et alia -a (*A*, conlatata, collata *al.*) et fusa (diffusa *L*) oratio. ORIG. in I reg. 1, 10 non angustis assertionibus, sed -is et affluentibus confutare possim omnem scientiam. *late patens, spatiosus*: HIER. epist. 55, 1 brevis epistula ... non valet ... in artum multa concludens stringere verbis, quod sensibus -um est. *inde adv.* **dīlātātē**: GLOSS. II 273, 31 διὰ πλατέων (dilate *trad., corr. Götz*).

derivata: dilatatio, dilatator.

2. **dīlāto**, -āvi, -ātum, -āre [*a* dilatus, differre. *Th.*]. *i. q. differre*: GLOSS. -at differ[e]t. FIRM. err. 28, 12 adhuc indignationem suam ... deus -at, severitate⟨m⟩ suspendit (*sic edd. ante Zieglerum, qui* dilata severitate *coniecit*). LEX Visig. 2, 3, 5 si ... susceptum negotium ultra decem dies ... -verit. *sim.* GREG. TVR. Franc. 8, 43 episcopus autem ad urbem redire iubetur et usque ad synodum futurum -atur (*sc. iudicium de eo*). *i. q. segregare*: PS. FVLG. serm. dub. 70 p. 942^B Perpetua ... tenebris angustata, a lumine -ata.

dīlātor, -ōris *m. a* differre. *is qui in longum tempus differt, procrastinat*: AGROEC. gramm. VII 115, 10 delator qui defert ad accusandum, -r qui differt ad proferendum (= ISID. diff. 1, 164. *cf.* orig. 10, 77). SCHOL. Hor. gloss. b -r procrastinator. HOR. ars 172 -r spe longus (SCHOL. quia ... semper senes differunt, quae facienda sunt). AVG. serm. 40, 5 o male -r, o crastini male appetitor.

dīlātōrius, -a, -um [*a* differre, dilatus; *cf.* dilator. *Th.*]. *t. t.* ICTorum *i. q. ad procrastinationem pertinens, nonnisi de exceptione usurpatur*: GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357^A διλατορίαι· ὑπερθετικαί. GAIVS inst. 4, 120 dicuntur autem exceptiones aut peremptoriae aut -ae (dig. 44, 1, 3 VLP. dig. 14, 1, 2, 4). inst. 4, 122 -ae sunt exceptiones, quae ad tempus valent (INST. Iust. 4, 13, 10 temporales atque -ae sunt, quae ad tempus nocent et temporis dilationem tribuunt [*opp.* perpetuae et peremptoriae exceptiones]). 4, 123. 124 non solum ... ex tempore, sed etiam ex persona exceptiones intelleguntur. 4, 125. dig. 44, 1, 3 temporales atque -ae sunt, quae non semper locum habent, sed evitari possunt *eqs.* VLP. dig. 44, 1, 2, 4 -a est exceptio, quae differt actionem, veluti procuratoria exceptio -a est.

dīlātūra, -ae *f. a* differre. *id quod pro mora datur*: LEX Sal. 2, 1 add. 1 *tot* denarios ... culpabilis iudicetur excepto capitale et delatura. *sim. saepe* (*plerumque* dil-. *cf. index s. v.* *v. etiam* delatura *p. 417, 40*).

dīlaudo, -āvī, -ātum, -āre *a* dis- *et* laudare. *i. q. valde laudare*: CIC. Att. 4, 17, 5 libros, quos tu -as (quo studio laudas *trad.*). 6, 2, 9 (quo studi laudas *M*[1]). 6, 3, 3 (quos dii laudas *M*[1]).

dīlaxat NOT. Tir. 71, 55. *a* dis- *et* laxare. *Gudeman.*

dīlecta, -ae *f. v.* dilectus *sub* 2. diligo.

dīlectātor, -ōris *m. a* 2. dilectus. *qui dilectus habendi officio fungitur. cf. Liebenam, PW. V 618, 55.* PS. FRONTIN. strat. 4, 1, 3 Pyrrhus -i (*CGH*, delectatori *h*, delectori *P*) suo fertur dixisse: tu grandes elige. CORP. II 1970 (*Malacae, periit*) delectator⟨i⟩ Aug(usti) *eqs.* XI 7554 (*Fori Clodi*) dilictat(ori) ⟨tir⟩o(num) ex Numidia lecto⟨r(um)⟩ leg(ionis) Aug(ustae) in Africa. XIII 1808 (*Luguduni*) -i per Aquitanica⟨e⟩ XI populos. XIV 3602 (*Tibure, periit*) dilect(atoris). *Bögel.*

^×**dīlēctio**, -ōnis *f. a* 2. diligere. *de scriptura*: GRAMM. suppl. 299, 22 (301, 13, *v. p. 1176, 36*). *pluralis*: AVG. fid. et op. 25, 46 SACR. Leon. p. 382. *de significatu*: PS. HIL. libell. 22 est ... -o vinculum animorum, casta et sincera et sine aemulatione, caritas est consummatio omnium mandatorum. AVG. civ. 14, 7 p. 14 D. amorem et -em indifferenter et in bono et in malo apud sacras litteras inveniri. *ibid.* nonnulli arbitrantur aliud esse -em sive caritatem, aliud amorem. *eqs.* divers. quaest. 36, 1. ISID. orig. 8, 2, 6 caritas graece, latine -o interpretatur, quod duos in se illiget. nam -o a duobus incipit. 8, 2, 7 -is autem nomen tantum in melioribus rebus accipi solet. diff. 2, 142 amor et -o media sunt ... modo in bonum, modo in malum vertuntur, caritas autem nonnisi in bonum *eqs.* GLOSS. ἀγάπη. στοργή. caritas. *vox imprimis ecclesiastica legitur inde a* TERT.

1 *speciatim*: a *de amore Christiano, caritas, ἀγάπη. ex ingenti exemplorum copia admodum pauca attuli*: TERT. apol. 39 -is operatio. bapt. 9 opera -is (adv. Marc. 4, 15 p. 465 *et saepe*). adv. Marc. 1, 23 p. 322 nomine elemosynae et -is. 4, 27 p. 513 -o *dei* (*iunctura longe frequentissima*). p. 514 ut Christus tam ... immotam, acerbam adhuc -em expostularet. patient. 15 p. 22 -em adiuvat *patientia*. resurr. 9 p. 38 *Christus* -em mandans post suam in proximum. scorp. 6 -o operit multitudinem peccatorum. 12 quem (*timorem*) -o foras abicit. adv. Val. 9 sub praetexto -is in patrem. ITALAE *loci* (*praecipue apud* TERT. CYPR. AVG.) *fere ubique* -o *exhibent pro* VVLG. caritas *vel formis verbi* 'diligendi': I reg. 18, 3 (Legion.) in -e illius (ἐν τῷ ἀγαπᾶν, VVLG. diligebat eum). Hab. 3, 4 (Firm. err. 21, 4 Cypr. testim. 2, 21) constituit -em suam (ἀγάπησιν, VVLG. *aliter*). Phil. 4, 9 (Ps. Cypr. singul. cler. 46) deus pacis et -is (et -is *om. graec. et* VVLG.). I Ioh. 4, 8 (Ps. Hil. libell. 22) deus -o est (ἀγάπη, VVLG. caritas). HIL. in Matth. 10, 24 qui domesticas nominum (*i. patris, matris, coniugis*) cari-

tates -i eius (*spiritus dei*) praetulerint. in psalm. 118 ain 15. PACIAN. epist. 1, 5 Ephesios desertae -is accusat. FILASTR. 155, 9 -o Christi exuberans. 156, 9. PS. AMBR. laps. virg. 7, 28 -o spiritalis (PASS. Mar. Iac. 3 p. 49, 8). VVLG. sap. 6, 19 cura ... disciplinae -o est ... -o custodia legum illius est. Sirach 24, 24 *sapientia* mater pulchrae -is et timoris. Rom. 13, 10 plenitudo ... legis est -o (ἀγάπη, *item* Eph. 5, 2 ambulate in -e. Col. 1, 8 manifestavit nobis -em. II Tim. 3, 10 assecutus es ... -em). PAVL. NOL. epist. 11, 5 ut ad nostram inter nos -em nulla adici posset affectio nisi caritas Christi. AVG. civ. 5, 16 quanta -o debeatur supernae patriae (5, 18). *persaepe*. serm. ed. Mai 6, 2. 31, 2 adversis probatur amor, affectio pensatur periculis, poenis examinatur -o, morte perfecta caritas munitur. fid. et symb. 9, 20 istam communionem, quam sive deitatem sive -em caritatemve appellamus. mor. eccl. 1, 14, 24 cui (*deo*) haerere certe non valemus, nisi -e, amore, caritate. lib. arb. 3, 21, 60 *ad* exhortandam -em. *ibid.* sincerissimam -em dei et proximi. in psalm. 118 serm. 8, 3 ipsius -is -em se velle habere. epist. 130, 13 omnes ... quibus amor et -e debetur, amplectitur amicitia. PROSP. resp. ad Gall. 2, 7 fidem, spem et -em dedit. SEDVL. epist. 1 p. 6 gratiā purae -is (*metonymice pro deo ipso*). GREG. M. in Ezech. 1, 6, 19 lata ... est caritas, quia et inimicorum -em capit. moral. 2, 29 ut -em (*fere i. q. legem -is*) proximi exsolveret *Iob*. NICET. spir. 22 pacem et -em sectantes. b *in allocutione* (*additur* tua *vel* vestra) *ex. gr.*: PS. ORIG. tract. 1 p. 2, 22 admonenda fuit -o vestra (*i. Christiani*. EPIST. pontif. 216 [*a. 355*] Lucif. epist. 2 p. 320 *bis*. SIRIC. epist. 6, 1137^{A}. *persaepe*). HIER. epist. 5, 1 tuae -is scripta. DAMAS. Hier. epist. 19 PAVL. NOL. epist. 2, 1 accepimus litteras -is vestrae. *al.* AVG. serm. ed. Mai 36, 1. 135, 1. 136, 2 adult. coniug. 1, 1 *al.* epist. 47, 1 164, 1 non fraudabo -em tuam. 180, 1 *al.* MAR. MERC. Nest. serm. 4, 6 AVELL. p. 107, 7. 119, 7. 526, 7 *al.* SACR. Leon. p. 416 EPIST. pontif. 556 Thiel Hil. 9, 1 *al.* LEO M. serm. 32, 4 p. 240 *persaepe* PETR. CHRYS. serm. 119 VAL. CEM. epist. p. 755^{D} GREG. M. in Ezech. 1 praef. *saepe* EVGIPP. Sev. 21, 1 CAES. AREL. testam. 98 FACVND. defens. 2, 6 p. 580^{C} *al.* BEDA gramm. VII 260, 9 VIRG. gramm. epit. 13 p. 82, 25.

2 *generatim*: a *de amore coniugali et consanguineo necnon amicorum*: ARNOB. nat. 5, 13 infamis et flagitiosa -o (*non alibi in malam partem*). CLAVD. DON. Aen. 5, 572 propter sui amoris meritum constituendum et diuturnam puri pectoris -em. HEGES. 1, 29, 9 paternae immemorem -is (φιλία). 1, 39 mutuae -is affectum. 1, 41, 10. 5, 53, 1 l. 171 supremum coniugalis munus -is. VVLG. Tob. 8, 9 accipio sororem ... coniugem, sed sola posteritatis -e. AVG. civ. 1, 24 *Regulus* servavit ... in Romanorum -e constantiam. 7, 25 in cuius (*Attidis*) -is memoriam. 15, 16. 22 huius igitur caritatis, hoc est -is et amoris. *al.* SIDON. epist. 3, 3, 1 -o tui. ALC. AVIT. epist. 52 p. 81, 5 communi ... sermone vulgatum est, quod sese mutuae -is intuitu concordantium cernant motus animorum. 90 p. 98, 27 -is fraternae (SCHOL. Germ. Sang. p. 127, 22). CASSIOD. var. 2, 16, 2 nostra ... -e dignissimus. IORD. Get. 158. ENNOD. epist. 2, 15, 1 p. 56, 6 post -is ... obitum (*syn.* affectus, amor). GREG. TVR. Mart. 2, 43 de uxoria -e. *al.* HIST. Apoll. rec. A 23 ingens amor fit inter coniuges, mirus affectus, incomparabilis -o, inaudita laetitia, quae perpetua caritate complectitur. VEN. FORT. carm. 1, 1, 17 bonitas, -o plebis te dedit esse patrem. CORIPP. Iust. 1, 178 patris. *nota*: GREG. M. moral. 9, 53 fraus per privatam -em nascitur (*seq.* amor proprius, semet ipsum diligens). b *seq. genet. obi. rei* (*plerumque incorporeae*): VVLG. Sirach 40, 20 -o sapientiae (ἀγάπησις σοφίας). AVG. civ. 5, 14 iustitiae (epist. 125, 1. PS. PRIMAS. in Phil. p. 635^{A} non -e et delectatione iustitiae [*in lusu verborum*]). epist. 93, 6 non odio nocendi, sed -e sanandi (93, 50 non -e corrigendi, sed inimicandi odio). fid. et op. 8, 12 mundi. MART. CAP. 9, 891 una (*sc. Astronomia*) vero, quae potissima caeli siderumque -o est (*i. q. deliciae?*). ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 25 virtutis. *al.* *syn.*: affectus, amor, caritas.

1. dīlecto *v.* delecto.

2. *dīlēcto, -āre: VEN. FORT. carm. app. 5, 7 dulcia -ans (*Mommsen*, delectans *trad.*) dulcis dilecta potestas. *a* 2. diligere, 1. dilectus.

×**dīlēctor**, -ōris *m.* *a* 2. diligere. *legitur inde ab* APVL., *praeter hunc apud* ECCL.; *non habet* VVLG., *saepe* AVG.

1 *i. q. amator, fautor sim.*: a *generatim*: APVL. flor. 9 p. 38 me -em tuum profiteor. TERT. adv. Marc. 4, 23 p. 497 parvulorum (*de Christo*). AVG. civ. 5, 16 mundi (in psalm. 76, 7 rectores eos mundi dixit, quia ipsi reges -es mundi. 141, 15 -es mundi, peccatores. FVLG. RVSP. ad Monim. 1, 20 *saepe*). c. Faust. 19, 24 gentis tenebrarum. c. Secundin. 17 rei bonae -r inordinatus in culpa sit. serm. 255, 4 saeculi (c. Iul. op. imperf. 4, 22 PS. LEO M. humil. 4 GREG. M. moral. 19, 49 *al.*). doctr. christ. 2, 28, 43 calumniantibus Platonis lectoribus et -bus (*sim. lusus verborum* c. Iul. op. imperf. 5, 15 spec. 6 p. 49). in psalm. 10, 9 iniquitatis. lib. arb. 1, 13, 28 bonae voluntatis. epist. 177, 15 auditores et in perversum -es *Pelagii*. *saepe*. GREG. TVR. Franc. 4, 31 pauperum. FACVND. defens. 4, 4 p. 626^{B} sui potius honoris quam veritatis -r. 5, 3 p. 644^{B} castitatis approbator atque -r. ISID. orig. 12, 1, 59 columbarum.
b *speciatim sensu Christiano, i. q. cultor, amator*: TERT. adv. Marc. 4, 25 p. 508 creatoris. PS. AMBR. serm. 30, 6 ipse -i suo . . . pollicetur. AVG. civ. 1, 20. 2, 20 cultores et -es deorum. in psalm. 6, 5 fruendum te praebentem -bus tuis (= PS. RVFIN. in psalm. 6, 5). in psalm. 141, 11 (*opp.* persecutoribus). c. Adim. 4, 20 plenum dat -bus suis, ut ergo ipse diligatur. c. Faust. 15, 4. grat. 18, 38 legis. epist. 127, 2 *persaepe*. VEREC. in cant. 9, 56 domini -es. FVLG. RVSP. ad Monim. 2, 6 *saepe*. MVTIAN. Chrysost. hom. 34, 2 FERRAND. epist. 5, 7 *passim*. *f.* **dīlēctrīx**, -īcis: PASS. Paul. 14 habuit obviam . . . Plautillam, apostolorum ferventissimam -em et religionis divinae cultricem. *Gudeman.*

1. dīlēctus, -a, -um *v. sub* 2. diligo.

×**2. dīlēctus**, -ūs *m.* *a* 1. diligere (*i.* deligere. *cf.* delectus *p. 429, 75 sqq.*). *recedunt hic illic codd.* (*vel codicum pars*) *a forma incipiente ab* di-, *dominante imprimis sub I.* *in titulis raro legitur*: CORP. III 6067 dilec⟨tum⟩ *incerti significatus est.* XIV 3602 *v. p. 1166, 54.* VIII 7036, 5 (*aet. Hadriani*) dilec⟨tu⟩m (*ad I*). V 7989 di- (*ad I, v. p. 1169, 16*). *codices ipsa antiquitate scripti (s. IV—VI/VII) ubique fere* di- *exhibent* (*significatu I et II*): PLAVTI *A* Pseud. 391 de- *vel* di- (*II A*). CIC. rep. 1, 53 di- (*II B*). VERG. georg. 3, 72 *M P R* di- (*II B*). LIV. (*ubique I*) *Veron. semper* di- (*Mommsen, Abhdl. d. Berl. Akad. 1868 phil.-hist. Kl. p. 172; cf. ibid. eiusdem iudicium de scripturae per* di- *causa et necessitate*), *item Put.* (*30*^{ies}); *Vindob. 19*^{ies} di-, *semel* (41, 21, 5) de-. FRONTO *ubique* di- (p. 143, 7 *II B*, 199, 5 *II C*, 206, 1 *I*). DIG. *F* 5^{ies} di- (*ter I*; 23, 2, 43, 1 *et* 40, 7, 36 *II C*), *semel* de- (3, 1, 1 pr. *II C*). LACT. Bonon. *ubique* di-, *ter* inst. (*II C*), *semel* ira 13, 8 (*sub* delectus *p. 430, 21*). SYMM. or. 3, 8 di- (*I*). SVLP. SEV. epist. 3, 3 *V* di- (*II B*) COD. Theod. *R* 7, 13, 10 de- (*I*), *P(?) M* 2, 10, 5 di- (*II C*). OROS. hist. *L ubique* di- (*I*). *de codicum recentiorum in hac re fide, quae nulla est, cf. ex. gr.* VARRO ling. 5, 87 de-, 6, 66 di- (*utroque loco I*). CAES. Gall. α di-, β de- (*ubique I*). *illud praeterea monendum videtur locis p. 429 sqq. sub* delectus *enotatis* (*ubi p. 430, 10 corrigendum* SEN. epist. 70, 24 *pro* 7, 24) *praeter* CIC. fin. 1, 33. 3, 12 (*de quibus cf. C. F. W. Müller ad Cic. vol. IV 1 p. XV 105, 13*) [CARM. adv. Marc. 5, 68] *codicibus ubique exhiberi* di- (BOETH. herm. sec. 3, 9 de- *pars codd. saec. XI*). di- (*sub I*) *in usu fuisse docet* PAVL. FEST. *l. 60.* e *flagitatur*: GRAMM. suppl. 182, 11 hinc (*a* lego delego [*cf.* 181, 35]) est etiam 'delectus' nomen quartae declinationis ut '-us militum', id est delectio, qua scilicet ad militiae deleguntur servitium. *derivatur: v. infra l. 54. cf.* CIC. leg. 1, 19 ut illi (*Graeci*) aequitatis, sic nos -us (*ad p. 1170, 83*) vim in lege ponimus (*quae a legendo dicta est*). AGROEC. gramm. VII 124, 10 'delictum' peccatum ... ⟨'dilectum' carum⟩, delectum (dilect-, delict- *codd.*) militiae aut alicuius examinis electionem appellabimus. nam diligi affectionis est, deligi iudicii. *cf.* ALBIN. gramm. VII 300, 12 *et fort.* GRAMM. suppl. 299, 22 -us diligendus *eqs.* (*sim.* 301, 13). *declinatio: dat.* -ui; -u: LIV. 22, 2, 1. *genet. plur. nullum extat exemplum.* *perraro usurpatur a poetis*: VERG. georg. 3, 72 (*a quo pendet* CLAVD. carm. min. 30, 190) OV. Pont. 3, 6, 32 (*ad II*); LVCAN. 3, 181 SIL. 7, 43 CLAVD. 26, 463 (*ad I*). *adde* CARM. adv. Marc. 5, 68 *p. 430, 14.* *perperam traditur*: OV. met. 10, 324 *in parte codd. pro* delicto. PETRON. 44.

I *t. t. rei militaris*: GLOSS. στρατολογία, δοκιμασία. V 596, 64 -us (detectus *trad.*) agitur modo, id est probatio fit tironum. *cf. Liebenam, PW. V 591.* *inde a* PLAVTO (*? v. infra l. 62*) VARRONE CIC. VARRO ling. 5, 87 legio, quod leguntur milites in -u (de- *trad.*). 6, 66 ab legendo legio et diligens et -us (*cf.* frg. Non. p. 57 GRAMM. suppl. 288, 1). *cf.* LIV. 26, 50, 14 -u clientium habito (*ad p. 1170, 44*) cum delectis (di- *P*) mille ... revertit. 32, 9, 1 ita habito -u, ut eos fere legeret. ADNOT. Lucan. 3, 181 (*cf.* COMM. Bern. *ad l.*) quamvis -us sit, ut milites eligantur, omnes tamen venerunt .... cum -us est, plurimi relinquuntur, quod modo mirum est, in -u habito neminem remansisse. *distinguitur*: PAVL. FEST. p. 73 -us militum et is qui significatur amatus. AGROEC. *v. supra l. 40 sqq.*

A *loci notabiles*: *de* -u *Romano*: PLAVT. Rud. 1279 perii, -um dimisit: nunc non censet, quom volo (*cf. p. 1170, 73*). VARRO frg. Macr. sat. 1, 16, 18 -um rei militaris causa habere (TAC. ann. 14, 18 -umque militarem pretio et ambitione corruptum). LIV. 6, 12, 4 sicut nunc in -bus fit Romanis. 43, 14, 6 *ter*. CIC. Sulla 33 sine tumultu, sine -u, sine armis, sine exercitu (VELL. 2, 130, 2 sine trepidatione -us. PS. QVINT. decl. 12, 21 *cf. p. 1169, 18*). prov. 5 exercitus ... superbissimo -u et durissima conquisitione collectus (LIV. 5, 11, 5 gravis [TAC. hist. 4, 14 natura gravem onerabant ... avaritia et luxu]. 7, 3, 9 acerbo iuventutem agitavit [7, 4, 2 acerbitas in -u. 21, 11, 13 -us acerbitate. *ad p. 1169, 54 sq.*]. 41, 21, 5 consulibus eo difficilior. VAL. MAX. 2, 3, 1 fastidiosum -us genus in exercitibus Romanis *tollendum*. PANEG. 12 [2], 14, 3 infami. *cf. adverbia locutionibus adiuncta p. 1169, 55 sqq. et 1169, 72 et 1169, 79*). Mil. 68 si ... Italia a -u ... numquam esset conquietura (LIV. 26, 26, 10 exhaustam -bus Italiam. 29, 15, 3 continuis omnium annorum. LVCAN. 3, 181 exhausit totas quamvis -us Athenas [*cf. p. 1169, 18*]. SVET. Iul. 79, 3). CIC. Phil. 5, 31 quod potest studium esse -us? (LIV. 6, 27, 10 cura [43, 14, 2 -us habendi. TAC. hist. 3, 58]. *cf.* CIC. Att. 7, 11, 5 ἐπίσκοπον, ad quem -us ... referatur. 7, 17, 4 me ... neque -um ullum neque negotium suscepisse. Phil. 11, 24 non -ūs necessitate, sed voluntariis studiis). epist. 11, 8, 2 Romae -us habetur totaque Italia, si hic -us appellandus est, cum ultro se offerunt omnes (LIV. 5, 16, 5 non iusto -u [*opp.* voluntariorum ... manu]. *cf.* 32, 26, 12

tumultuario. *cf. infra l. 27.* TAC. hist. 4,19 subito). parad. 46 omnia venalia, -um decretum (*cf. Plasberg ad l.*). Att. 7, 23, 3 tota Capua et omnis hic -us iacet. POLLIO Cic. epist. 10, 33, 5 in -u non multum spei puto esse (*cf.* CIC. epist. 15, 1, 5 *infra l. 36*). CAES. civ. 3, 102, 3 an n o v i s -bus, si nemo premeret, Macedoniam tenere conaretur (NEP. *infra l. 20* LIV. 21, 26, 2 *al. cf.* TAC. hist. 4, 70 recenti *et infra l. 44*). BELL. Alex. 50, 3 augetur odium et ipso -u (LIV. 3, 30, 3 nova de -u contentio orta. PS. QVINT. decl. 3, 5 quanta -ui tuo fit invidia). LIV. 3, 20, 3 nihil -u opus est. 4, 53, 7 -us causa (*cf. infra l. 53*). 5, 10, 3 simul -u simul tributo conferendo laboratum est (7, 27, 4 quia tributo ac -u supersessum. TAC. Agr. 13 *al.* AMM. 17, 13, 3). LIV. 22, 57, 11 formam novi -us (*cf.* 10, 38, 3 nova lege *habere*). 39, 29, 10 retenti . . . -bus *consules* (*sim.* 40, 37, 8). SEN. dial. 5, 2, 4 non expectatis -bus. TAC. hist. 4, 14 instare -um, quo liberi a parentibus . . . dividantur. VEG. mil. 1, 7 in prima -us examinatione. 2 praef. libellum de -u atque exercitatione. 2, 18 si exercitati . . . viri -ui praeponantur (*cf. infra l. 46*). CORP. V 7989 (*aet. imp. Maximini*) per tirones iuventut(is) novae Italicae suae -us posterior(is). *de -u e x t e r a r u m g e n t i u m*: CAES. Gall. 7, 4, 3 *Vercingetorix* in agris habet -um egentium ac perditorum. NEP. Hann. 6, 4 novis -bus . . . multos contraxit *Hannibal.* LIV. 9, 42, 9 -u an voluntarii pro Samnitibus adversus Romanos bellassent. *de Carthaginiensium* -u *velut* 21, 11, 13 (28, 12, 13. 29, 34, 1). 29, 5, 7. 33, 3, 2. CVRT. 10, 3, 10 *de Alexandro* (PANEG. 9 [12], 5, 1 praeter Macedones cunctae Graeciae . . . innumerabilem -um . . . indicere). PLIN. nat. 33, 137 *de Persis.* PANEG. 5 (8), 12, 1 contractis ad -um mercatoribus Gallicanis. OROS. hist. 3, 1, 19 Lacedaemonii . . . habito inexercitati militis qualicumque -u. *m e t o n y m i c e i. q. c o p i a e d e l e c t a e*: GLOSS. V 408, 33 -um meniu (*anglosax.; i. multitudo*), exercitum. PLAVT. Rud. 1279 -um dimisit (*iocose*). CIC. Catil. 2, 5 illum exercitum prae Gallicanis legionibus et hoc -u, quem in agro Piceno . . . Metellus habuit, et his copiis . . . contemno. Mil. 67 si Italiae (*cf. sim. p. 1170, 48 et 56*) -us . . . , si delecta iuventus . . . contra Milonis impetum armata est. Phil. 11, 34 ad has copias accedent alii reges, etiam -us a c c e d e n t (LIV. 4, 17, 10 ad -um a consulibus habitum . . . adiecti). *cf.* ad Brut. 2, 6, 1 de exercitu suo aut -u tibi aliquid tribuat (*cf. p. 1170, 26 et 1170, 36*). epist. 15, 1, 5 quamobrem in hoc provinciali -u spem habeatis aliquam, causa nulla est: neque multi sunt (16, 12, 4 -us magnos habebamus) et diffugiunt (*cf. supra l. 3*). 16, 12, 3 -us, qui sunt habiti, et praesidia nostra d i m i t t a n t u r (BELL. Afr. 36, 1 -us cotidie libertinorum . . . habere atque . . . submittere. LIV. 40, 28, 9 sociis atque nomini Latino remittere. TAC. hist. 4, 71). PS. QVINT. decl. 3, 5 hostibus prope humanas vires excedentibus opponere parem -um. TAC. hist. 3, 50 sex milia Delmatarum, recens -us (*cf. supra l. 4*), comitabantur. CLAVD. 26, 463 non iam -us miseri (*opp.* vera inventus).

B ***locutiones*: 1** *v e r b a l e s*: -um (-us) h a b e r e: PLAVT. Poen. 838 (*? v. p. 1170, 63*). VARRO Men. 195 consul ⟨in⟩ Capitolio cum -um haberet (CIC. Catil. 2, 5 in agro Piceno. epist. 11, 8, 2 CAES. Gall. 7, 1, 1 totā provinciā. 7, 4, 3 in agris. civ. 1, 6, 3 *al.* LIV. 10, 38, 3 p e r omne Samnium [ASCON. Mil. p. 44, 1 St. TAC. ann. 13, 35 *cf.* CORP. X 3856 *al.*]. LIV. 35, 23, 9 e x Sicilia . . . ex insulis). CIC. Phil. 6, 4 ne -us habeat (Att. 1, 19, 2 BRVT. et CASS. Cic. epist. 11, 3, 2. BELL. Alex. 2, 1 -us habendi causa [*cf. supra l. 9*]. LIV. 22, 2, 1 habendoque [trahendoque *P*] -u dat operam. 29, 5, 7. 39, 20, 4 VELL. 2, 111, 1). Att. 7, 18, 2 acerrime (LIV. 2, 28, 5 quam acerrimum). 8, 11^{b}, 2 diligentissime. *al.* (LIV. 5, 37, 3 accuratiorem. 8, 38, 1 intentiore [8, 17, 7 intentius. 42, 32, 5 intentiore cura]. 33, 19, 4 raptim. *al. cf. p. 1168, 68*). LENT. Cic. epist. 12, 14, 6 pro salute omnium contra coniurationem (SALL. or. Phil. 17 advorsum vos). CAES. Gall. 6, 1, 1 per . . . legatos (LIV. 5, 48, 5 per se). LIV. 2, 27, 10 ex senatus consulto (MARCIAN. dig. 48, 4, 3 iniussu principis). 7, 28, 3 sine vacationibus (*cf.* CIC. Phil. 5, 31 sublatis vacationibus). 29, 13, 8 ad novas scribendas legiones et in . . . exercituum supplementum. *c. genet.*: PLAVT. *et* CIC. *v. p. 1170, 63. 65.* CIC. epist. 12, 13, 3 remigum . . . celeriter. Att. 5, 18, 2 civium Romanorum (CAES. civ. 1, 30, 4). CAES. civ. 1, 14, 4 colonorum. BELL. Afr. 36, 1 cotidie libertinorum, Afrorum, servorum denique et cuiusque modi generis hominum . . . habere atque sub manum Scipioni in castra submittere (*cf. supra l. 27*). LIV. 6, 2, 6 iuniorum. 26, 50, 14 *al. eodem sensu* e x: LIV. 4, 46, 1 ex toto passim populo. 22, 59, 12 ex omni aetate et fortuna. CVRT. 10, 3, 10 e vobis iuniorum. f a c e r e: CINC. frg. Gell. 16, 4, 2 fieret (est: CIC. Att. 7, 13^{a}, 2 *al.* LIV. 9, 10, 6 *c. genet.* 43, 14, 6 COMMENT. Lucan. 3, 181). c o n f i c e r e: CAES. Gall. 6, 1, 4 per suos. LIV. 25, 5, 5. 27, 39, 3 raptim. *al.* (LIV. 22, 38, 1 perficio. *al.* 39, 32, 1 perago). i n t e r m i t t e r e: CAES. civ. 1, 10, 4 (1, 14, 4 -us circa urbem intermittuntur). LIV. 41, 5, 11 omissus est. i n s t i t u o: CAES. civ. 1, 16, 1 BELL. Alex. 56, 4 (*c. genet.*). a g e r e (*cf. etiam II B 1* QVINT. decl.): LIV. 2, 48, 1 neque bella neque -us neque ullam aliam priorem curam agere, quam ut *eqs.* (QVINT. inst. 12, 3, 5 TAC. Agr. 7 hist. 2, 16. 2, 82 ann. 1, 31 in urbe [SVET. Vit. 15, 1]). SVET. Cal. 43 ubique acerbissime (LIV. perioch. 7). FLOR. epit. 3, 10, 22 VEG. mil. 1, 6. CORP. III 6067 non agunt dilec⟨. . .⟩. a g i t a r e: COD. Theod. 7, 13, 10 (*a. 381*). TAC. hist. 2, 57 f e s t i n a t i s per Gallias -bus. d a r e: CIC. Mil. 70. d e c e r n e r e: CIC. Phil. 8, 6. *adde vol. V p. 147, 67* (*ubi* 3, 65, 6 *corrig. pro* 3, 5, 6). *149, 64. 150, 56.* e d i c e r e: LIV. 3, 41, 7 (3, 57, 9 ad ea bella. VAL. MAX. 6, 3, 4). LIV. 3, 66, 3 -um indictum haberi (41, 5, 4 extra ordinem non in urbe tantum, sed tota Italia indicti. MEN. dig. 49, 16, 4, 12 per bellum. PANEG. 9 [12], 5, 1). AQVILA rhet. 26 p. 30 iuventuti denuntiatur. m a n d a r e: LIV. 25, 22, 4 (*Cornelio*). i n i u n g e r e (*populo*): TAC. Agr. 15. imperare: PANEG. 12 (2), 32, 3 (*opp.* remittere). SYMM. epist. 6, 58, 2 *c. genet.* i m p e d i r e: LIV. 2, 44, 1 *al.* (3, 11, 3 *prohibere.* 3, 38, 3 impedimentum -ui fore *discordiam.* 4, 53, 6 se moram -ui non facere. SIL. 7, 43 -us vetiti *sunt*). a b n u e r e: LIV. 3, 38, 10 (TAC. hist. 4, 14). d e p r e c a r i: LIV. 29, 15, 14. o b i r e: TAC. Agr. 13. p a t i: TAC. ann. 4, 46. SYMM. or. 3, 8 quando . . . -ui n o m e n o b t u l e r i t *i. ad -um responderit, cf. infra l. 16. 23* (*syn.* census).

2 *l o c u t i o n e s p r a e p o s i t i o n a l e s v e l a d v e r b i a l e s*: i n *c. abl.*: VARRO ling. 5, 87 in -u *legi* (LIV. 41, 8, 8 *milites* dare). CIC. div. 1, 102 quod . . . in -u consules observant (PAVL. FEST. p. 121 ominis boni gratia . . . in -u censuve primi nominantur Valerius, Salvius, Statorius). Att. 7, 14, 2 adiuvare -um, in quo parum prolixe r e s p o n d e n t . . . coloni (LIV. 43, 14, 6 in -u prodibis. *cf. infra l. 25*). LIV. 2, 44, 10 in -bus saevire solitos (*opp.* in bello . . . paruisse. 6, 36, 3 oboedientem in -u . . . plebem). a d: VARRO rust. 3, 2, 4 cohortes ad -um consuli adductae (QVINT. decl. 253 p. 36, 28 *rapi.* TAC. hist. 4, 14 vocari. PANEG. 5 [8], 9, 4. 5 [8], 12, 1 *contrahi.* VEG. mil. 1, 4 *cogi*). LIV. 26, 31, 11 ad -um discessit *consul* (34, 56, 7 proficisci. *cf.* 29, 15, 14 ad -us habendos. CORP. VIII 7036, 5 missum). 42, 35, 2 ad -um . . . r e s p o n d e r u n t (PS. QVINT. decl. 3, 17 POMPON. dig. 10, 3, 20 [delictum *F*] MEN. dig. 49, 16, 4, 10). LIV. 43, 14, 6 ad -um prodisti *cf. supra l. 17.* e x: CIC. Phil. 8, 27 'suppletis (*legionibus*) ex D. Bruti exercitu', non modo ex -u suo (CAES. civ. 3, 87, 5 *refici.* LIV. 8, 8, 14 *adici*). epist. 12, 5, 2 copias ex -u Italiae compararat (CAES. civ. 1, 15, 5 contrahit cohortes ex -bus Pompeianis. 1, 25, 1 confecerat. HIRT. Gall. 8, 54, 2 confectam ex -u provinciae Caesaris; *opp.* ex suo numero). POMP. Cic. Att. 8, 12^{d}, 1 qui ex -bus conscripti sunt (VELL. 2, 20, 4). *ibid.* 2 neque . . . ex -bus huc homines convenire possunt (CAES. civ. 1, 24, 2 copias . . . ex novis -bus ad se cogi). CAES. civ. 1, 18, 5 legio . . . venit cohortesque ex novis Galliae -bus. p e r: LIV. 29, 34, 1 equitatu per novum -um comparato. TAC. Agr. 31 per -us alibi servituri auferuntur *liberi.* *abl. instr.*: CIC. prov. 5 exercitus . . . -u collectus. Mil. 25 (*infra l. 67*) *conscribere* (LIV. 21, 26, 2. *cf.* 5, 10, 7 in quattuor . . . bella uno -u exercitus scriptos et pueros quoque ac senes extractos. PANEG. 12 [2], 14, 3). LIV. 5, 16, 5 non iusto -u . . . coacta manu. 6, 18, 2 non avocata -u *plebs.* 32, 26, 12 tumultuario -u *armari.* TAC. hist. 4, 19 subito -u *suppleri* (ann. 4, 4 -bus). 4, 70 copias recenti Vangionum . . . -u auctas. FRONTO p. 206, 1 N. -u novo tirones sumendi. *rhetorice*: PANEG. 7 (6), 6, 2 arma *Romana* -u *iuvant Franci.*

C *s t r u c t u r a e*: **1** *c. genet. obi.* (*vel adi.*) *inde a* PLAVTO *et* CIC. *v. infra l. 63 et 65.* CIC. Phil. 5, 22 -us centurionum (BELL. Alex. 56, 4 equitum . . . Romanorum [eque . . . Romae *trad.*]. LIV. 43, 15, 1 eorum, quos . . . mitti oportebat. VEG. mil. 3, 1 tironum). Phil. 13, 5 totius Italiae -us (-um *pars codd.*) excitavistis (TAC. hist. 4, 70 Vangionum). Att. 5, 18, 2 civium (VELL. 2, 20, 4). *sim.* 7, 13^{a}, 2 -us adhuc quidem invitorum est et a pugnando abhorrentium (LIV. 9, 10, 6 voluntariorum). LIV. 23, 14, 3 praeter . . . legiones . . . et servorum -um cohortesque . . . collectas ad ultimum . . . auxilium . . . descendit (PLIN. nat. 7, 149 servitiorum -us iuventutis penuriā). SYMM. epist. 6, 58, 2 iuniorum. CORP. X 1259 ⟨ad dilect⟩um iunioru⟨m⟩ (VIII 7036, 5. AMM. 17, 13, 3 validae iuventutis. *adde p. 1169, 62 sqq. et 68*). provincialis: CIC. epist. 15, 1, 5. Latinus: LIV. 8, 8, 14. urbanus: LIV. 9, 19, 2. SEN. contr. 9, 4 (27), 5 Romanos . . . ad servilem -um Cannensis ruina compulit. FLOR. epit. 4, 2, 5 Gallici Germanique -us. **2** *c. genet. subi.* (*vel adi.*): CIC. Phil. 10, 21 Pansae -us urbem . . . erexit. Att. 8, 1, 1 BELL. Afr. 20, 4. LIV. 25, 3, 8 consulum. *cf.* CIC. Phil. 8, 27 suo. CAES. civ. 1, 15, 5 Pompeianis.

II ***latiore sensu*:** **A** -us *m i l i t a r i s t r a n s f e r t u r a d a l i a s c o n d i c i o n e s*: *ioci vel opprobrii causa*: PLAVT. Poen. 838 ita vinariorum habemus nostrae -um domi (*cf.* PORPH. Hor. sat. 1, 2, 114 vasorum . . . -um non *habere*). CIC. dom. 5 servorum (Sest. 34 servorum -us habebatur pro tribunali Aurelio. Pis. 11. 23. *cf. supra l. 51. 53 et supra l. 57*). Mil. 25 Collinam (*tribum*) novam -u perditissimorum civium conscribebat. SEN. nat. 1, 16, 3 in . . . balneis agebat ille -um et aperta mensura legebat viros. FLOR. epit. 2, 8, 9 ne non aliquo genere ducem agere videretur, virginum puerorumque -us habebat (*cf.* LAMPR. Comm. 5, 4 ex matronarum meretricumque -u). *non accedente notione ioci vel opprobrii*: CIC. Cluent. 128 in -u dignitatis et in iudicio civium (*censorio; cf.* rep. 1, 53). Balb. 49 qui imperatoribus nostris in bello, in acie, in exercitu -um virtutis . . . eripi vellet (*cf. ibid.* spem praemiorum). Phil. 5, 13 -us . . . et notatio iudicum etiam in nostris civibus haberi solet. SYMM. epist. 3, 81, 2 in suos exercere censuram morumque agere -um (*cf. p. 1171, 50*). *i. q. copia selecta*: PLAVT. Pseud. 391 ergo utrumque, tibi nunc -um (de- *vel* di- *A*) para ex multis atque exquire illinc unum (*sic fere P*). CIC. ad Q. fr. 1, 2, 8 nullum -um litterarum fuisse (*opp.* volumina selectarum epistularum). CLAVD. carm. min. 30, 190 equorum (*cf. p. 1171, 38 sq.*).

B (*huc pertinent quaecumque sub* delectus *p. 429, 75 sqq. enotata sunt*) ***actio deligendi***, *distinguendi, qua ex multis deligitur pars*

(*additur* quidam: Cic. de orat. 3,150. quasi: Val. Max. 7,2 ext. 1): 1 *hominum*: Cic. Verr. 4,87 hic -us, hoc discrimen te praetore fuit, ut *eqs.* Planc. 9 etiam si iudicat, non -u aliquo (*cf. infra l. 20*) aut sapientia ducitur *populus* (*opp.* impetus, temeritas). Cic. rep. 1,53 est in ipsis *populis* magnus (*cf.* orat. 49 Sen. benef. 2,18,3 Svet. Aug. 74,1 *infra l. 51*) -us hominum et dignitatum. ad Q. fr. 1,1,18 -us in familiaritatibus et provincialium hominum et Graecorum percautus et diligens. Ov. Pont. 3,6,32 ipso iudice -us Martis iniquus erit. Scrib. Larg. praef. p. 4,19 ubi ... -us non est personarum, sed eodem numero malus bonusque habetur. Qvint. decl. 352 p. 383,2 tam subito -um ducum agere. 2 *rerum* (*cf. infra l. 17. 20.* Fronto p. 143,7 N. sapientem ab insipiente ... -u rerum discerni): *corporalium*: Plavt. *v. p. 1170,63.* Gratt. 127 disce ... et validis -um hastilibus (*dat.*) omnem (Colvm. 5,24,11 *palmarum* -us scite faciendus est. Svet. Aug. 31,1 *librorum* -u habito. *cf.* Val. Max. 7,2 ext. 1 in contextu rerum asperarum quasi lactae materiae facere -um). *incorporalium*: Cic. Verr. 3,123 qui ... omnium rerum -um atque discrimen ... sustulisset (fin. 4,69 -u omni et discrimine remoto). fin. 3,50 cum inter eas res ... nihil omnino interesset neque ullum -um adhiberi (5,90 ad quod) oporteret. off. 1,6 si rerum aliquem (*cf. supra l. 3*) -um reliquissent. *cf. l. 61 sqq. et p. 430,4 sqq.* de orat. 3,150 in hoc verborum genere propriorum -us est habendus quidam atque is aurium quodam iudicio ponderandus est (Brut. 272 verborum ... elegans. Sen. dial. 11,1,3 magnitudo doloris ... -um verborum eripiat. epist. 40,5. Qvint. inst. 10,3,5 -us ... rerum verborumque agendus est et pondera singulorum examinanda. 12,9,5 Tac. dial. 22. *cf. graec.* ἐκλογὴ ὀνομάτων). Qvint. inst. 8,5,30 non ... potest esse -us, ubi numero laboratur (*sc. sententiarum*). *sim. de stili elegantia*: Cic. Tusc. 2,26 *v. l. 55.* Gell. 17,10,5 quibus ... imposuit census atque -us sui supremam manum. Svlp. Sev. epist. 3,3 sine -u ullo familiariter scripta. Plin. nat. 7,107 ingeniorum gloriae quis possit agere -um (*syn.* censura) per tot disciplinarum genera (Paneg. 12[2],5,3 cum ... impediat turba *rerum gestarum* -um). nat. 7,180 *v. infra l. 58.* Qvint. inst. 2,8,7 in his (*proprietatibus ingeniorum*) certum studiorum facere -um (*syn.* dispicere, discernere). Svet. Nero 37 nullus posthac adhibitus -us aut modus interimendi. 3 *bestiarum* (*cf. p. 1170,81*): Varro rust. 2,5,17 item ut in reliquis gregibus pecuariis -us quotannis habendus (Colvm. 6,22,1). Verg. georg. 3,72 nec non et pecori est idem -us equino. Plin. nat. 6,66 -um (*elephantorum*) in bella vires et aetas atque magnitudo faciunt.

C *fere i. q.* ***discrimen, differentia***: Rhet. Her. 4,34,45 sine -u (delectu *Cbd*, delictu *vel* -o *rell.*) temere et cupide (Sen. dial. 2,12,1 voluptatium sine -u appetentes. *al.* Plin. nat. 10,2. Fronto p. 199,5 N. non temere nec sine -u. Vlp. dig. 3,1,1 pr. sine -u passim [23,2,43,1 palam ... accipimus passim, hoc est sine -u. Lact. inst. 7,7,6 passim sine -u omnia. mort. pers. 37,5 (delicto *vel* -u *cod.*)]. Gell. 20,5,5. Min. Fel. 5,9 *fulmina* sine -u tangunt loca sacra et profana. Lact. inst. 5,19,30). Cic. agr. 2,57 sine ullo -u ... addicentur *agri* (Sen. dial. 12,2,7 benef. 1,1,2 Apvl. met. 8,17. *al.*). *c. genet. obi.*: Sen. benef. 4,28,2 sine -u morum (Lact. inst. 3,17,8). Svet. Aug. 74,1 non sine magno ordinum hominumque -u. Apvl. met. 4,14. Min. Fel. 16,5 omnes homines sine -u aetatis, sexus, dignitatis. Capitol. Maximin. 8,7. Lact. inst. 3,17,8 sine -u morum ... saevire mortem. *cf.* Papin. dig. 40,7,36 citra -um ordinis. Cic. Tusc. 2,26 nullo -u, nulla elegantia. Svet. Claud. 15,2 nullo -u, culpane quis an ... necessitate cessasset. Dict. 5,11. 14 nullo -u virorum fortium. Sen. dial. 9,4,2 cum -u inveniat aliquid (*syn.* parcius. Plin. nat. 7,180 plurimas prodidit Verrius: nos cum -u modum servabimus. Plin. epist. 2,13,8 parce et cum -u. *ibid.* eligeret). benef. 2,18,3 maiore (*cf. supra l. 5*) -u *quaerere* (3,16,1). Rhet. Her. 3,2,3 prudentia est calliditas, quae ... potest -um habere bonorum et malorum (Cic. leg. frg. 3 si -um rerum utilium et inutilium non habebit. off. 1,149 habere -um civis et peregrini in ipsoque peregrino, privatimne an publice venerit [Sen. dial. 9,7,1 an ... an]. Fest. p. 289 qui faciendarum praetermittendarumque rerum divinarum ... -um habent [*cf. p. 1172,31*]). Cic. fin. 5,67 ut ... prudentia in -u bonorum et malorum *cernatur* (phil. frg. V 50 nullo -u proposito bonorum et malorum). Tac. hist. 1,16 utilissimus idem ac brevissimus bonarum malarumque rerum -us est cogitare, quid aut volueris ... aut nolueris. Gell. 12,5,7 subtiliorque et exploratior commodorum ⟨incommodorum⟩que -us. Plin. paneg. 2,6 -um principum (-em *codd.*) servat *populus*. Cod. Theod. 2,10,5 (= Cod. Iust. 2,6,6, *a. 368/370*) aliquem inter arbitros et patronos esse -um.

syn.: *ad I*: auxilia, copiae, conquisitio, conscriptio, exercitus, probatio. *ad II*: ars, censura, census, cultus, differentia, discrimen, elegantia, iudicium, modus, notatio. *opp.*: *ad I*: voluntarii. *ad II*: aequabilitas, impetus, temeritas.

deriv.: dilectator.

3. dīlēctus, -ūs *m. a* 2. diligere. *i. q. dilectio, amor*: 1 *hominis*: *coniugum*: Pavl. sent. 2,20,1 concubina ... ab uxore solo -u separatur (*cf. Leonhardt, PW. IV 835,43*). *cf.* Non. p. 320 honos: -us amor (*spectat ad Verg. Aen. 12,57*). *hominum aliorum*: Ps. Cypr. Iud. incred. 8 ut ... me ... ad promixtum -us tui caritate (*cf.* 9 dilectio caritatis) ... admittas. Clavd. Don. Aen. 6,236 Miseni -us. Nectar. Aug. epist. 90 quoniam crescit in dies singulos -us et gratia civitatis. Mart. Cap. 2,218 ex famulitio -uque (de- β) Cyllenii (*genet. obi.*). Corp. VIII 726 cum summo eorum (*parentum*) dilectu ⟨pie⟩ vixit annos XXI (*pro 'delectatione' accipit Wilmanns*). *meton. de homine ipso*: Cassiod. var. 3,42,3 -ui (-u *pars codd.*) vestro ... illa ... imponere. *de hominum erga deum amore*: Ps. Ambr. serm. Sess. 1,4 ab eius (*dei*) ... -u divelli. 3,4 eminentiore -u. *ibid.* ut -u antevenias diligentes. Hier. nom. hebr. p. 19,26 Obab -us sive amplexus aut saepes (33,13 dilectio). *dei erga homines*: Tycon. 3 p. 28,14 in Iacob -um consummasse, *sc. deum* (*alluditur ad electionem v. p. 28, 18*). 2 *rei*: *i. q. desiderium*: Itala II Thess. 2,10 (Cypr. epist. 59,13 laps. 33 Pacian. paraen. 11 p. 123) -um veritatis non receperunt (ἀγάπην, Itala Tert. adv. Marc. 5,16 p. 631,9 dilectionem. Vvlg. caritatem). Clavd. Don. Aen. 4,292 nihil ..., quod -um coniunctionis abrumpat (Verg. rumpi ... amores). 9,85 iugiter custoditus (*luci, syn.* affectus. Verg. silva ... dilecta). *i. q. cura, cultus, diligentia* (*qui significatus congreditur interdum cum* 2. dilectus, *cf. p. 1171, 41 et 1171, 62*): Ps. Apvl. Ascl. 9 quomodo homo caeli, vel quae in eo sunt, -um possit habere vel cultum. *ibid.* -us dei caeli cum his, quae insunt, omnibus una est obsequiorum frequentatio. *ibid.* ut et terrenum cultum et divinitatis posset habere -um *homo*. 12 nullum post nos habiturum -um simplicem, qui est philosophiae, quae sola est in *eqs.* (*opp.* eam multifaria ratione confundunt). Paneg. 4(9),5,3 *principes* inter illas imperatorias dispositiones ... litterarum quoque habuere -um. 4(9),17,2 cum mihi ultra communem ... studiorum religionem ... proprius quidam sit erga Maeniana illa ... -us. Edict. imp. Diocl. I 8 nullum communis necessitudinis habere -um. Chalc. comm. 135 neque ... -us haberi potest sine affectus passione (*respicit ad definitionem daemonis praemissam* diligentiam hominibus impertiens). Avg. civ. 21,27 *discernuntur probi et improbi* solo -u atque neglectu elemosynarum (*cf. p. 1171,66*). Cael. Avr. chron. 5,10,91 aliae *collectiones* (*i. tumores*) solo medicamine curantur atque medicinali -u gubernante usum chirurgiae non exigunt.

syn.: affectus, amor, cura, dilectio, diligentia, famulitium, gratia, religio, studium. *opp.*: neglectus. *Bögel.*

dīlego *v.* deligo.

dīlēmma, -atis *n.*, δίλημμα. *t. t. dialecticae i. q. complexio* (Serv. Aen. 2,675): Serv. Aen. 10,449 -a argumentum, quod est ab utraque parte firmissimum et concludit adversarium. Hier. adv. Rufin. 3,3 hoc est verum -a tuum, non ex dialectica arte ... sed ex carnificum officina ... prolatum: si tacuero, criminosus ero, si respondero, maledicus. *syn.*: complexio, cornutus syllogismus.

dīlēmmatus, -a, -um, διλήμματος. *i. q. ambiguus*: Ps. Rvfin. fid. (Migne 21, 1150[C]) interrogationem huiusmodi, quam Graeci -am (-um *cod.*) vocant. *adv.* **dīlēmmatōs**, διλημμάτως *i. q. per dilemma, per amphiboliam*: Mar. Merc. subnot. 6,5 rogo, si simpliciter et non -os (-us *trad.*), tamquam ad Croesum et Pyrrhum Loxias, loqueris.

dīlēnīmentum, dīlēnis, dīlērus, dīlībero, dīlibuo, dīliciae *v.* del-.

dīlīdo, -ere [*a* dis- et laedere. *Th.*]. *i. q. discutere, diffringere*: Plavt. Poen. 494 colaphis ... tuom iam -am caput (eilidam *vel* dilidam *A*, elidam *P*).

dīligēns, dīligenter *v. sub* 2. diligo *p. 1181,36 sqq. 1183,38 sqq.*

***dīligentia**, -ae *f.* [*a* diligens. *Th.*]. Diff. ed. Beck p. 49,62 cura cor haurit ... -a est rerum administratio et contrarium neglegentiae (Isid. diff. app. 175). Schol. Cic. Gron. B p. 338,25 St. industria, qua invenimus; -a qua inventum perficimus. Diff. gramm. VII 528,1 -a a diligendo singula, huic neglegentia opponitur nec recipit errorem. Gramm. suppl. 283,2 cura cruciatum habet, -a rerum administratio. Gloss. ἐπιμέλεια (Gloss. iurispr. cod. Paris. gr. 1357[A] διλιγεντία: ἐπιμέλεια), ἀσφάλεια. *pluralis*: Apvl. met. 9,16 Novell. Iust. 25,4,2. [*dub.*: Treb. trig. tyr. 31,9.] *legitur inde a* Plavto, *deest poetis, praeter* Plavti, Ter. *binos* Pvblili, Verg. catal. *singulos locos. adamatur soli* Cic., *qui etiam 'cura' in deliciis habet. quorum vocabulorum apud scriptores frequentia ex sequenti tabula apparet; sed notandum ex duabus quas sub* cura (*vol. III p. 1451 sqq.*) *distinxi notionibus eam solam, quae est* ἐπιμέλεια *(I), plane cum* diligentiae *significatu congruere.*

	diligentia	cura		diligentia	cura
Cato	1	4	Nep.	7	9
Varro	9	16	Liv.	3	236
Rhet. Her.	7	4	Vitr.	8	14
Cic.	283	373	Sen. rhet.	4	10
Caes.	21	4	Vell.	1	10
Hirt. Gall.	1	1	Val. Max.	6	29
Bell. Alex.	5	1	Cels.	4	28
,, Afr.	1	—	Sen. phil.	32	98
,, Hisp.	3	—	Cvrt.	—	38
Sall.	1	32	Colvm.	24	149

	diligentia	cura		diligentia	cura
PETRON.	3	7	APVL.	12	42
PLIN. nat.	22	148	MIN. FEL.	1	1
QVINT. inst.	34	129	TERT.	13	27
„ decl.	2	14	PANEG.	4	28
FRONTIN.	3	18	SCRIPT. hist. Aug.	12	21
TAC.	2	171	ARNOB.	2	13
PLIN. iun.	12	68	AMM.	9	65
SVET.	2	42	VVLG.	8	40
FLOR.	2	—	AVG. civ.	15	33
FRONTO	7	27			

I *generatim i.q.* cura (ἐπιμέλεια), *attentio, studium, industria, sedulitas, assiduitas sim.* (*cf.* CIC. de orat. 2, 147*sqq.*, *praecipue* 2, 150 in cura, attentione animi, cogitatione, vigilantia, assiduitate, labore, complectar uno verbo ...-a. PVBLIL. M 41 mora cogitationis -a est):

A *cum genetivo*: **1** *c. gen. subiect.*: VARRO rust. 1, 13, 6 antiquorum. 3, 3, 4 servorum. CIC. Verr. 5, 9 maiorum (leg. agr. 2, 73). 5, 73 hominis (6, 20 leg. agr. 2, 28). *saepe.* Verr. 6, 28 imperatoris. Cluent. 199. leg. agr. 2, 82 privatorum (Mur. 85). 2, 100 consulum. Rab. perd. 9 patroni. Sull. 36 Gallorum. Verr. 6, 103 praetoris (Flacc. 32). Vatin. 34. Cael. 9 patris (rep. 1, 36). Lig. 1 inimici. Brut. 104 matris. 239. rep. 1, 54 viri (SALL. Catil. 51, 19 PLIN. nat. 3, 17). leg. 3, 5. Att. 5, 17, 2 legatorum et tribunorum et praefectorum. CAES. Gall. 3, 21, 3 nostrorum. BELL. Alex. 43, 4. SEN. nat. 7, 25, 4 ista, quae nunc latent, in lucem ... extrahat ... longioris aevi -a. QVINT. inst. 10, 2, 25 Pollionis (12, 10, 11). PS. QVINT. decl. 11, 6. VERVS et PIVS Call. dig. 22, 5, 3, 6 iudicantis. TERT. resurr. 16 ministerii (*i. ministri*). SOL. pr. 5 antiquitatis. 2, 2 veterum auctorum. 52, 2 regum. AMM. 22, 8, 16 Graecorum. VVLG. sap. 14, 18 artificis. AVG. civ. 15, 23 sacerdotum. BOETH. mus. 2, 30 lectorum. *nota pluralem*: APVL. met. 9, 16 contra maritorum inefficaces -as (*i. actus -ae*) constantissimus.

2 *c. gen. obiect.* (*et qualit.*): VARRO rust. 1, 2, 9 culturae. 1, 4, 5 generis. RHET. Her. 4, 56, 69 exercitationis. CIC. Verr. 4, 10 (Deiot. 7) audiendi. rep. 2, 27 sacrorum. Tusc. 1, 73 contemplandi. leg. 2, 41 votorum. ad Q. fr. 1, 2, 13 cautionis meae. SEN. dial. 11, 17, 2 rationum accipiendarum. epist. 7, 11 artis. 88, 3 verborum. COLVM. 12 pr. 6 custodiendi. QVINT. inst. 4, 5, 6 divisionis. 4, 5, 24 partiendi. 10, 1, 3 scribendi. TERT. nat. 1, 16 inquisitionis. patient. 4 obsequii. adv. Val. 30 delictorum (*cf. Oehler*). SOL. 3, 2 narrandi. FORTVN. rhet. 3, 15 p. 130 -a et cura vocis. SCHOL. Cic. Bob. p. 89, 32 St. curae (*i. cultūs*). AVG. doctr. christ. 3, 1, 1 emendationis. coll. c. Don. 3, 17, 31 temporum. CASSIAN. inst. 4, 7 susceptionis et humanitatis. 5, 8 carnis. conl. 14, 9, 2 lectionis. CASS. FEL. 4 curationis. *al.* BOETH. mus. 1, 1. *nota pluralem*: NOVELL. Iust. 25, 4, 2 itinerum -as (ὁδῶν ἐπιμελείας). *pro genet. obi. locutiones praepositionales*: CIC. Mur. 86 in re publica (*cf.* leg. agr. 2, 100 in re publica custodienda cura ac -a. QVINT. inst. 4, 2, 117 *orator* sit ... in verbis summa -a. *saepe*). QVINT. inst. 1, 8, 15 circa glossemata (8, 3, 87 TRAIAN. Plin. epist. 10, 62). TAC. ann. 4, 20 erga pecuniam alienam -a (*i. studium*).

B *genet.* -ae *pendet ex substant.*: CIC. inv. 1, 25 suspicio. S. Rosc. 75 vita ... haec rustica ... -ae magistra est. Verr. 1, 32 capiam fructum (2, 20 Brut. 222 epist. 5, 20, 4 RVT. LVP. 1, 4). Verr. 1, 34 fidei -aeque periculum facere. 4, 109 pensum. Mur. 80 subtrahere vicarium (COLVM. 11, 1, 5). Att. 1, 17, 5 laude (APVL. Socr. prol. p. 108). LENT. Cic. epist. 12, 14, 5 reliquias. NEP. Att. 13, 4 signum. VELL. 1, 7, 4 pace -ae Catonis. SEN. epist. 58, 31 beneficio. PLIN. nat. 25, 1 in admirationem. QVINT. inst. 1, 6, 17 perversitas. 2, 5, 14 genus. PLIN. epist. 5, 9, 7 nomen. paneg. 92, 2 salva -ae tuae ratione (*aliter* CET. FAV. 27 p. 301 -ae et utilitatis ratio). TRAIAN. Plin. epist. 10, 78, 2 fiduciam -ae (*dat.?*) habeo. FRONTO p. 215, 22 N. illecebras. GELL. 10, 11, 5 industriae celeritas et -ae tarditas. PS. APVL. Ascl. 10 curam propriam -ae suae (ARNOB. nat. 4, 29). AVG. fid. et op. 27, 49 ut non eo usque progrediatur dementiae potius temeritas, quam severitas -ae. CASSIOD. var. 6, 6, 3 districtione.

C *genet. vel ablat. qualitatis pendet ex subst.*: CIC. Verr. 1, 30 homo summa ... -a (Mur. 48). BELL. Alex. 68, 1 homo tantae prudentiae ac -ae. SEN. dial. 10, 20, 3 exactae -ae senex. PLIN. nat. 34, 92 Callimachus ... *non* finem habentis -ae, ob id catatexitechnus appellatus. GELL. 15, 3, 7 vir acerrimae in studio litterarum -ae.

D *adverbialiter positum, sive abl. modi vel instr. sive* 'cum' (*semel* 'per' *p. 1174, 7*) *addito, accedit fere ubique epitheton, velut* magna, summa: PLAVT. Capt. 115 asserventur magna -a (Rud. 820. CATO agr. 5, 6 maxima -a curatos habeto. VARRO frg. Non. p. 529, 16 CAES. civ. 3, 64, 3 SPART. Pesc. 1, 2 *saepe*). VARRO Men. 236 summa -a eligat asinum (CIC. inv. 2, 139 S. Rosc. 28 Verr. 3, 190 CAES. Gall. 6, 36, 1 civ. 1, 77, 1 *saepissime*). VARRO rust. 1, 4, 4 -ā leviora facere (*sic nude positum ex. gr.*: RHET. Her. 3, 7, 14. 4, 20, 28 *al.* CIC. S. Rosc. 149 Verr. 1, 6 Cael. 74 Planc. 7 de orat. 1, 260 off. 1, 92 *persaepe.* Q. CIC. pet. 33 CAES. Gall. 6, 34, 7 IVLIAN. dig. 13, 6, 19 EPIST. Papin. dig. 39, 5, 27. VOPISC. quatt. tyr. 1, 3 ea; *passim*). CIC. inv. 1, 50 magna cum cura et -a (1, 70. Quinct. 61 summa cum -a. Cluent. 121 maiore cum religione et -a. CAES. Gall. 7, 65, 3 magna cum cura et -a. VAL. MAX. 2, 1, 5 *al.*). CIC. div. in Caec. 67 fide -aque sua (*sic persaepe cum pronomine possessivo* Verr. 1, 5. 6. 51. 3, 179. 4, 228 Catil. 2, 14. 4, 5 Phil. 14, 37 ad Q. fr. 1, 1, 3 *al.* off. 1, 77 CAES. Gall. 7, 29, 6). CIC. Sest. 99 omni scientia ac -a. Balb. 11 acerbissima -a. *nota*: ITIN. Alex. 54 quae per -am laboravit. *huc referri potest locutio* pro -a: CIC. Verr. 2, 135 pro sua fide ac -a (epist. 13, 5, 1). PLIN. epist. 2, 16, 1 VLP. dig. 32, 11, 9 ITIN. [Silv.] 3, 6 *saepe.*

iuncturae selectae: **1** *iuxta posita*: **a** *bimembria*: abstinentia: CORP. X 6440. administratio: CIC. Att. 11, 3, 2. aequitas: HYG. astr. 2, 25. amor commissae rei: FRONTIN. aq. 1. animadversio: CIC. off. 1, 103. apparatio: CIC. inv. 1, 25. ars: CIC. div. 2, 111. assiduitas: CIC. Att. 2, 15, 4. 15, 4, 1. benevolentia: CIC. epist. 10, 12, 5. cautio: CIC. Att. 1, 19, 8 epist. 9, 24, 1. *cf.* VITR. 10 pr. 4 caute summaque -a. consilium: CIC. off. 1, 77. continentia: CIC. Att. 5, 3, 2. cura: CIC. inv. 1, 50 (*cf. p. 1173, 84 sq.*) LIV. 30, 5, 5; *longe saepissime, v. etiam vol. IV p. 1453, 60 sqq. adde* FRONTIN. aq. 1, 1 *syn.* intentior cura. custodia: COLVM. 12 pr. 5 BENED. reg. 70, 8. decor: QVINT. inst. 12, 10, 7. fides: CIC. div. in Caec. 67 Verr. 1, 34. 2, 19. 135 epist. 3, 9, 4 QVINT. inst. praef. 3 PLIN. epist. 2, 5, 3. 8, 6, 10 GAIVS inst. 1, 200 VEG. mil. 2, 1; *admodum frequenter.* industria: CIC. de orat. 1, 260 Att. 15, 13, 3 NEP. Cato 3, 4 VITR. 8, 3, 28 SEN. dial. 6, 12, 2 COLVM. 12, 3, 5 GELL. 10, 11, 5; *al.* labor: PANEG. 4 (9), 1, 1 CHIRON 743 *al.* memoria: COLVM. 12 pr. 6. officium: CIC. div. in Caec. 72 Att. 6, 1, 1 epist. 3, 9, 1. 11, 15, 1 ad Q. fr. 2, 13, 1 AVG. civ. 1, 13. opera: RHET. Her. 4, 35, 47 COLVM. 12 pr. 4; *al.* peritia: AVG. civ. 22, 8. pietas: HYG. astr. 2, 38. prudentia: CIC. Brut. 294 leg. 3, 5 Att. 12, 34, 2 BELL. Alex. 42, 2. 68, 1 COLVM. 1, 4, 3 TRAIAN. Plin. epist. 10, 62. ratio: CIC. Lael. 89 ad Q. fr. 1, 1, 4 Q. CIC. pet. 11 PS. APVL. Ascl. 8; *al.* regula: QVINT. inst. 9, 4, 4. religio (*cf. p. 1174, 44*): LIV. 23, 11, 6. salus: CIC. epist. 15, 2, 8. sanctitas: VAL. MAX. 4, 1, 14. sapientia: CIC. inv. 2, 141. sedulitas: SVET. Galba 12. severitas: CIC. Att. 10, 4, 6 CATO Cic. epist. 15, 5, 3 TRAIAN. Plin. epist. 10, 20. sollertia: CIC. nat. deor. 2, 130 Cato 59. sollicitudo: PAVL. dig. 50, 16, 57 pr. HIL. in Matth. 10, 20. studium: CIC. de orat. 2, 131 Brut. 252 epist. 13, 11, 3 LENT. Cic. epist. 12, 15, 6 VITR. 7 pr. 5 FLOR. epit. 4, 12, 12 FRONTO p. 216, 2 N.; *al.* subtilitas: CIC. Brut. 154 SEN. epist. 95, 61. tutela: SEN. epist. 121, 20. virtus: CIC. de orat. 2, 363 Brut. 129 LIV. 10, 40, 11. voluntas: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 32. 41. *opponitur* indiligentia: PETRON. 67. neglegentia: CIC. Att. 8, 11, 6 COLVM. 1, 6, 8 VLP. dig. 50, 8, 8 (6). **b** *multimembria*: industria, studium, labor, -a: RHET. Her. 3, 24, 40. fides, officium, -a: CIC. de orat. 2, 192. probitas, -a, religio: CIC. Att. 1, 17, 5. opera, studium, -a, labor: CIC. Att. 4, 1, 1. consilium, studium, officium, opera, labor, -a: CIC. epist. 10, 1, 3. cura, opera, -a, gratia: CIC. epist. 1, 2, 4 *cf.* 5, 8, 2. fides, -a, prudentia: CIC. epist. 12, 23, 4. ratio, cura, labor, -a: Q. CIC. pet. 15. prudentia, providentia, -a, cogitatio: SEN. dial. 3, 3, 7. labor, opera, -a: SEN. dial. 10, 8, 2. fides, -a ... industria: FRONTO p. 169, 18 N. opera, industria, -a: AVG. civ. 22, 8.

2 *iuncturae verbales*: **a** -a *subiectum*: -a abest: BELL. Hisp. 40, 3. deest: CIC. Cluent. 192 p. red. ad Quir. 24 PLANC. Cic. epist. 10, 11, 3. accedit: CIC. nat. deor. 2, 130. apparet: QVINT. inst. 4, 1, 57. assequitur: CIC. Verr. 3, 181. avertit: TREB. trig. tyr. 31, 9 errorem. aufert: PLIN. nat. 34, 92. bene cedit: SEN. dial. 9, 17, 1. comparet: NEP. Cato 3, 4. comprobat: CIC. ac. 2, 46. non constat sibi: PLIN. nat. 35, 54. cordi est: CIC. Quinct. 93. custodit: PLIN. nat. 12, 59. sibi excidit: SEN. dial. 5, 24, 4. evitat: SEN. nat. 2, 59, 4. facit: QVINT. inst. 10, 3, 11 sibi difficultatem. *al.*

b -am *obiectum*: -am abicere: HIER. epist. 27, 1, 3. accommodare: CIC. Brut. 75. addere: VVLG. Sirach prol. adhibere: VARRO rust. 2, 19 CIC. de orat. 1, 129 (29^{ies}) Q. CIC. pet. 15, 33 CAES. Gall. 3, 20, 1 civ. 3, 98, 2. 3 BELL. Hisp. 20, 2 VITR. 2, 5, 1. 6, 8, 5 CELS. 7, 10 SEN. epist. 110, 3 COLVM. 3, 3, 4. 5, 11, 13. 6, 4, 1 arb. 1, 3. 27, 2 QVINT. inst. 2, 4, 15 ALF. dig. 18, 6, 12 (11) GAIVS dig. 17, 2, 72. 44, 7, 1, 4 HIL. in Matth. 14, 3 PROB. Verg. georg. 1, 233 HIER. epist. 14, 8, 5 VVLG. II Macc. 11, 23 INST. Iust. 3, 27, 1 PASS. Theclae B 28 CORP. VI 3188, 3. *cf. etiam vol. I p. 648, 44 sqq.* adiungere: CIC. Cluent. 3 ad Q. fr. 1, 1, 21. administrare: CATO Cic. epist. 15, 5, 1. aemulare: TER. Andr. 21. amittere: CIC. Tusc. 1, 73. animadvertere: CAES. civ. 3, 61, 3. augere: CIC. Marcell. 22. cognoscere: CIC. S. Rosc. 121 Verr. 2, 57 Mur. 86 Cael. 63 epist. 12, 23, 4. colere: CIC. de orat. 2, 148. conferre: CIC. Att. 4, 1, 1 epist. 16, 4, 3. confundere: COLVM. 1, 9, 7. consumere: CIC. Verr. 2, 112. corrumpere: OPTAT. 6, 5 p. 153, 8. culpare: APVL. met. 3, 3. debere: VLP. dig. 50, 8, 8 (6). declarare: CIC. Verr. 2, 16. deserere: TERT. nat. 1, 3. desiderare: CIC. Rab. perd. 9 orat. 149 Att. 15, 13, 3 NEP. Epam. 7, 1 SEN. dial. 4, 18, 2 COLVM. 3, 20, 4. 12 pr. 4 POMPON. dig. 40, 4, 8 PAVL. dig. 50, 16, 57 ARNOB. nat. 4, 10 VEG. mil. 2, 1. despicere: CIC. leg. agr. 3, 3. diligere: CIC. Att. 12, 34, 2. dividere (*i. diffundere*): AMM. 23, 1, 2. eludere: PORPH. Hor. carm. 3, 16, 5/7. excitare: CIC. off. 1, 103. excogitare: CIC. Verr. 6, 156. exhibere: COLVM. 3, 20, 5

Gaivs dig. 18, 6, 2, 1 Pavl. dig. 23, 3, 17. exigere: Call. dig. 26, 7, 33. 49, 14, 3, 5 Vlp. dig. 24, 3, 24, 5. 30, 47, 5. extendere: Tert. idol. 11. habere: Cic. Lael. 89 Cels. 7, 5 Ps. Soran. quaest. med. pr. p. 244, 7. impendere: Cassian. inst. 4, 7. instituere: Cic. epist. 16, 20 Colvm. 12, 4, 2. instruere: Aqvila dig. 26, 7, 34. mereri: Qvint. inst. 6 pr. 2. minuere: Hirt. Gall. 8, 12, 1. mirari: Cic. Cato 59 Plin. nat. 23, 112 Avg. civ. 22, 8. noscere: Ter. Hec. 263 Cic. Att. 13, 33, 4. oppugnare: Cic. Cluent. 199. perspicere: Cic. Catil. 4, 23. pertimescere: Q. Cic. pet. 55. polliceri: Cic. epist. 15, 2, 4. ponere in: Cic. Mur. 45 *al.* poscere: Sen. epist. 72, 1. postulare: Cic. ad Q. fr. 1, 1, 41 Qvint. inst. 9, 4, 63. praebere: Scaev. dig. 32, 35, 3 Call. dig. 26, 7, 33. praestare: Cic. Caecin. 5 Bell. Hisp. 3, 7 Alf. dig. 18, 6, 10 (11) Frontin. aq. 89 Proc. dig. 18, 1, 68 Cels. dig. 16, 3, 32 Cod. Iust. 5, 14, 11, 4 *persaepe apud* Ictos. praeterire: Caes. civ. 2, 32, 11. praetermittere: Cic. Verr. 6, 28. probare: Cic. div. in Caec. 72 Verr. 2, 17. 19 Scrib. Larg. pr. p. 5, 29 Plin. epist. 9, 35, 2 Pompon. dig. 40, 7, 21 Gaivs inst. 1, 200. profiteri: Sen. epist. 83, 11. relinquere: Sen. contr. 3 pr. 6. remittere: Caes. Gall. 6, 14, 4 civ. 2, 13, 2. reprehendere: Cic. Flacc. 31. requirere: Cic. Flacc. 32 Balb. 9 Caes. Gall. 6, 34, 3 Spart. Pesc. 1, 2. sequi: Scaev. dig. 31, 88, 17. sociare: Colvm. 3, 3, 7. sortiri: Apvl. Plat. 1, 9. spectare: Cic. Verr. 4, 137. suadere: Plin. epist. 1, 20, 11. subsequi: Cic. de orat. 3, 173. temptare: Tert. nat. 1, 7. tollere: Cic. fin. 4, 68 Tusc. 4, 46. venerari: Plin. nat. 27, 4. videre: Cic. Verr. 5, 9. 73 leg. agr. 2, 28 Sull. 36 Apvl. met. 6, 11.

c *genetivus pendet a verbo*: oblivisci: Sen. epist. 121, 20. *dativus*: addere: Caes. Gall. 7, 4, 9 severitatem. confidere: Cic. epist. 16, 24, 1 (*cf. p. 1173, 64*). se credere: Petron. 107. non est locus: Plin. nat. 6, 59. praeesse: Cic. inv. 1, 14. *ablativus*: indigere: Cic. Tusc. 4, 58. opus esse: Cic. ac. 2, 45 Att. 16, 6, 3. uti: Cic. Att. 13, 3, 1.

3 *epitheta selecta*: accuratissima: Cic. Att. 7, 3, 1. acerbissima: Cic. Balb. 11. acerrima: Gell. 15, 3, 7. ambitiosa: Vlp. dig. 22, 1, 33 pr. artificiosa: Cic. inv. 1, 25. assidua: Verg. catal. 3, 7. cauta: Cod. Iust. 1, 29, 5. celeris: Amm. 31, 3, 7. crudelis: Cic. Sull. 43. curiosa: Paneg. 12 (2), 6, 1. difficilis: Cic. rep. 2, 27. domestica: Colvm. 12 pr. 4. egregia: Cic. Verr. 6, 28. enixa: Amm. 15, 1, 3. exacta: Sen. dial. 10, 20, 3 Gaivs dig. 44, 7, 1, 4 Pavl. dig. 18, 6, 3 Inst. Iust. 3, 27, 1. eximia: Vvlg. sap. 14, 18 Corp. X 6440. falsa: Plin. nat. 18, 197. grata: Cic. Att. 13, 9, 1. gravis: Cic. leg. agr. 2, 100. historica: Avg. civ. 6, 7. 16, 2. 17, 1. 18, 38. idonea: Sen. nat. 3, 30, 5. impensa: Amm. 18, 4, 1. imprudens: Plin. nat. 8, 132. inanis: Qvint. inst. 5, 11, 30. 8 pr. 18. incredibilis: Cic. Mil. 65 epist. 10, 12, 5 Ps. Avr. Vict. epit. 15, 5. inefficax: Apvl. met. 9, 16. inepta: Cic. Att. 3, 23, 1. ingens: Sen. epist. 124, 22 Capitol. Pius 2, 6. intenta: Avg. civ. 9, 8. libidinosa: Petron. 26. magna (maior, maxima): *cf. p. 1173, 76 persaepe.* mediocris: Nep. Att. 13, 4. merita: Hyg. astr. 2, 27. minuta: Cic. part. 57. mira: Corp. XI 6146. misera: Scaev. dig. 31, 88, 17. miserabilis: Cic. Att. 3, 23, 1. 4. molesta: Cic. Att. 3, 17 Qvint. inst. 1, 6, 17. nimia: Cic. Catil. 3, 7 Mil. 66 Mur. 73 Plin. nat. 35, 80 *al.* nova: Cic. Verr. 6, 156 Plin. nat. 21, 12. obnoxia: Fronto p. 214, 16 N. obscura: Ter. Andr. 21 (= Hier. epist. 49 [48], 15, 1). omnis: Cic. Sest. 99. par: Bell. Alex. 4, 2 Nep. Hann. 7, 5 Amm. 15, 12, 2. paterna: Sen. contr. 10 pr. 16. pergrata: Cic. Att. 2, 15, 4. pertinax: Min. Fel. 5, 3. pervigil: Apvl. met. 3, 3 Amm. 16, 4, 5. plena: Cic. Flacc. 87. postuma: Apvl. met. 6, 30. privata: Cic. Catil. 1, 11. scrupulosa: Apvl. met. 3, 3 Arnob. nat. 4, 29. singularis: Capitol. Aur. 10, 10. sinistra: Plin. epist. 7, 28, 3. sollers: Avg. doctr. christ. 3, 1, 1. sollicita: Qvint. inst. 3, 11, 23. 6 pr. 1 Plin. epist. 7, 31, 2 Hier. epist. 54, 9, 3. supervacua: Sen. dial. 10, 13, 8. subtilis: Char. dig. 48, 18, 10, 5. summa: *cf. p. 1173, 78. persaepe.* tenuis: Qvint. inst. 4, 5, 6. 8, 3, 87. vana: Plin. nat. 8, 132. velox: Amm. 26, 7, 11. Vergiliana: Macr. sat. 6, 7, 6. vetus: Sol. 53, 30. ultima: Qvint. inst. 1, 8, 16. universa: Avg. civ. 6, 9.

II ***speciatim*:** A *i. q. parsimonia, frugalitas* (*opp.* avaritia, luxuria): Rhet. Her. 4, 25, 35 non est ista -a, sed avaritia, ideo quod -a est accurata conservatio suorum, avaritia incuriosa appetitio alienorum (*cf. etiam* 4, 20, 28). Cic. off. 1, 29 augeatur *res familiaris* ratione, -a, parsimonia (2, 87 conservari *res familiaris debet* -a et parsimonia). Nep. Att. 13, 5 non sumptuosus, omnisque -a munditiam, non affluentiam affectabat. Sen. dial. 7, 22, 1 *cum* in divitiis et temperantia et liberalitas et -a ... campum habeat patentem. Colvm. 12, 2, 4 rei familiaris laboriosior est neglegentia quam -a (Qvint. inst. 12, 1, 6 agrorum nimia cura et sollicitior rei familiaris -a). Tac. ann. 4, 6 infecunditati terrarum ... obviam it *Tiberius*, quantum impendio -aque poterat. Sidon. epist. 1, 2, 6 privatam -am.

B *i. q. curatio aegroti*: Nep. Att. 21, 5 quantam ... curam -amque in valetudine mea tuenda ... adhibuerim. Cels. 3, 21 ille enim cum summa -a non medici tantummodo ... custodiretur. Colvm. 12, 1, 6 aegris adhibita -a (Pelagon. 33 -a congrua post frigus). Plin. nat. 11, 227 medica -a (Chiron 219 -a medicinae. Avg. civ. 22, 24 medicorum -a ... crudelis). Chiron 71. 167. 174 cui nulla -a curae prodesse potest. 741 *al.* Soran. p. 81, 7. 15 haec omnia ... calastica -ā relaxari solent. p. 83, 17. 105, 9 hac -a si mulier in totum curari non potuerit. p. 119, 1 haec est omnis mulierum -a. Theod. Prisc. log. 19. 53 si sub hac sane -a parum medicina profecerit. 57 *saepe.* Cass. Fel. 4 ob -am vero curationis conteres. *saepe.*

C *i. q. amor*: Tert. fug. 1 ulterutra (*i. mutua*) -a et dilectione. Ps. Tert. haer. 43 -a attonita et cura sollicita (*opp.* metus). Paneg. 11 (3), 24, 7 anxia est fidelium -a (*seq.* amor). Symm. epist. 1, 37, 1 amicitiam -a stabili perseveras. 7, 10, 2 circa absentes memorem -am. 7, 121 pro mutua -a (*plus 70ies*). Pelagon. 24 ut adhibeas talem -am (φιλοκαλίαν) ... monemus. Veg. mulom. praef. 16 pastoris ipsius amor atque -a *bestiarum* (*sed potest ad I A 2 referri*). Ennod. epist. 2, 9 p. 49, 2 veri -a sequestrata ... formido. 2, 25 p. 67, 18 -am corporalem aeterni amoris sapore mutare. 2, 26 p. 68, 3 alitur ... scriptione -a. 3, 14 p. 82, 4 mutua inter absentes -a. *al.* Nicet. psalm. 9 competenti -a et devotione sincera.

D *varia*: *i. q. accurata, sedula observantia*: Tert. uxor. 2, 8 cotidiana -a sine impedimento. Mart. Cap. 5, 512 huic -ae (*sc. sollerti investigationi*) subiungitur translatorum cura verborum. *i. q. securitas*, ἀσφάλεια (*v. sub* diligenter 8): Itala deut. 12, 10 (Lugd.) habitabitis cum -a (μετὰ ἀσφαλείας, Vvlg. absque ullo timore). *i. q. curiositas*: Ivl. Val. 3, 14 fuit mihi ad eorum fabulas -a. 3, 15 cum hoc (*sc. quod nuntiatum erat de monumento auro referto*) naturalem hominum vel -am in nostris vel appetentiam promovisset.

dīligibilis, -e *a* 2. diligere. Hier. in Philem. 1 p. 749 non habetur in Graeco ἠγαπημένῳ, quod 'dilectus' dicitur, sed ἀγαπητῷ id est -i. . . . -is vero is tantum *appellatur*, qui merito diligitur (*sed* Vvlg. Philem. 1 Philemoni dilecto).

1. dīligo *v.* 2. deligo.

***2. dīligo**, -ēxī, -ēctum, -ere [*ex* dis- *et* legere *cps. esse videtur, v. L. Meyer, Z. f. vergl. Sprachforsch. 23, 410. alii conferunt gr.* ἀλέγειν. *Th.*]. deilexserat: Carm. epigr. 54, 7 (*aet. Sull.*). delexit domeno: Inscr. Mainz. Zeitschr. 3 (1908) p. 11 n. 35. diligebit: Itala Ioh. 14, 23 (cod. e. ἀγαπήσει, Itala codd. d δ q -it, Vvlg. -et). díléctae: Carm. epigr. 1022, 2. 1066, 7 (*saec. I*). Gramm. suppl. 301, 13 dilectum, dilectatio, diligam, dilectio, -it, dilectat, diligens, si de dilectione fuerit per 'i' scribitur, si de peccato per 'e' et 'i' scribendum est. Frg. Bob. gramm. VII 542, 21 '-ctus mihi est' figuratum est, hodie '-ctus a me est' dicimus, *cf.* Verg. georg. 1, 399, *quem locum ad hanc structuram probandam affert* Arvs. gramm. VII 467, 30. *vide plura p. 1177, 75. 1178, 23. 1180, 14. 1181, 9. supinum praebet* Comm. apol. 186 ad se transeundo -ctum. *in libris saepe confunduntur* deligere *et* -ere. *de sensu*: Diff. ed. Beck p. 47, 12 colimus ... deum, ... -imus amicos, suspicimus potentes. Hil. in psalm. 118 ain 15 facere aliquid minus est quam -ere, quia ... dilectio ... propriae voluntatis (*non necessitatis*) affectio est. Non. p. 290 -ere manifestam habet significationem, ut plerumque. -it dividit (*affert* Plavt. Curc. 424 *et* Titin. com. 84 *v. p. 1177, 15 sq.*). p. 421 amare vim habet maiorem, -ere est levius amare (*laudantur* Cic. epist. 9, 7, 1 Clodius valde me -it vel, ut ἐμφατικώτερον dicam, valde me amat. ad Brut. frg. 5 me aut amabis aut, quo contentus sum, -es). *cf. praeterea* Cic. Att. 14, 17, 5 (= epist. 9, 14, 5) mihi nunc demum amare *Brutum* videar, antea -isse. ad Brut. frg. 4 valde et nos ama vel, si id nimis est, -e. Agroec. gramm. VII 124, 11 -i affectionis est, deligi iudicii (*cf. p. 452, 8*). Isid. diff. 1, 17 alii (*sc. atque Cicero*) dixerunt amare nobis naturaliter insitum, -ere vero electione. Gloss. ἀγαπῶ. στέργω. -is φιλεῖς. -it ἐπιμέλει. eligit amare. *al. sim.* *vox legitur inde a* Plavto *per totam latinitatem. usum verborum* amo *et* diligo *v. in tabula subsequenti. utrumque vocabulum deest* Vitr. Frontino.

	amo	diligo		amo	diligo
Naev.	5	—	Tib.	15	—
Enn.	2	—	Prop.	55	3
Plavt.	550	4	Ov.	36	37
Ter.	128	5	Liv.	7	1
Lvcil.	3	2	Manil.	11	4
Varro	40	—	Sen. rhet.	53	5
Rhet. Her.	4	6	Vell.	—	3
Cic. orat.	30	59	Val. Max.	6	10
rhet.	15	21	Cels.	2	—
phil.	71	127	Phaedr.	3	3
epist.	253	162	Sen. phil.	153	28
	369	369	Cvrt.	1	5
Catvll.	37	5	Colvm.	8	4
Pvblil.	17	3	Mela	3	—
Lvcr.	6	—	Lvcan.	19	5
Caes.	—	2	Pers.	1	—
Sall.	5	—	Petron.	29	5
Nep.	6	9	Calp.	6	3
Verg.	38	9	Plin. nat.	29	18
Hor.	43	9	Val. Fl.	8	7

	amo	diligo		amo	diligo
SIL.	18	12	FRONTO	90	30
HOMER.	1	1	ICTI	3	6
STAT.	47	29	APVL.	22	14
MART.	102	18	MIN. FEL.	—	1
QVINT. inst.	22	2	TERT.	13	85
decl.	70	5	SCRIPT. hist. Aug.	55	22
IVV.	18	4	AVSON.	29	9
TAC.	13	5	AMM.	8	8
PLIN. epist.	110	61	VVLG.	49	339
SVET.	4	24	AVG. civ.	164	141

[*dub. vel corrupt.*: PLAVT. Curc. 424 -it (Non. p. 290 *v. p. 1176, 48, sed codd. Plauti* dissicit *q. v.*, dirigit *ut videtur* PAVL. FEST. p. 69). TITIN. com. 84 pernam totam -it (Non. p. 290 *p. 1176, 49. cf. Ribbeck, com.*² *coroll. p. LIX sqq. sed potius videtur i. q.* deligit, *cf.* NIGID. Gell. 6 [7], 9, 5 serpens si memordit, gallina -itur [de- *al.*] et opponitur *et p. 452, 30*). QVINT. inst. 11, 2, 23 *al.* COD. Iust. 11, 63 (62), 4 pr. alia loca -entes (deligentes *Mommsen*).]

I *i. q.* ***amare***, *ἀγαπᾶν, φιλεῖν, στέργειν.* **A** *de **amore** inter **utrumque sexum** et hominum (perraro bestiarum) et deorum, necnon in **pueros**. perraro absolute* (SEN. contr. 1, 6 [14] 13): PLAVT. Amph. 509 feminarum nulla est quam aeque -am. TER. Andr. 292 te in germani fratris -xi loco. Eun. 96 non pol, quo quemquam plus amem aut plus -am eo feci. CIC. Verr. 5, 145 sic hanc Tertiam -xit. Scaur. 8 *matrem Bostaris* . . . iam diu -bat (SVET. Iul. 50 Bruti matrem. *al.*). off. 2, 25 uxorem (SEN. contr. 2, 2, 9 ut uxori virum et uxorem viro -ere concedas. APVL. met. 10, 5 *al.*). Tusc. 5, 78 *mulierem* plurimum ille -xerit. *al.* CATVLL. 6, 5 quid . . . scorti -is (SEN. dial. 2, 6, 6). 72, 3 -xi tum te non tantum, ut vulgus amicam, sed pater ut gnatos -it (*v. ad I B*). 76, 23. 81, 2. NEP. Epam. 4, 1 *quem* . . . plurimum -bat. Ham. 3, 2 *Hasdrubalem* -i turpius quam par erat, ab Hamilcare. Paus. 4, 1 *puerum* amore venerio -erat (ARNOB. nat. 6, 13 *nomen* amati ab se pueri atque obscena cupiditate -cti. *al. sim.*). VERG. Aen. 2, 784 lacrimas -ctae pelle Creusae. CIRIS 428 HOR. epod. 12, 24 carm. 2, 5, 17. PROP. 2, 24, 43 Minoida Theseus. 2, 25, 29. 4, 1, 117 rape nunc et -e vatem (*i. Aias Cassandram*). OV. epist. 4, 56 Iuppiter Europen. 16, 195. 18, 205 puellae (am. 1, 4, 3. rem. 655 -ctam . . . odisse puellam. *al.*). ars 3, 517 fast. 6, 555. Ib. 295 ut Amyntiaden turpi -ctus amore oderit. met. 3, 472. 4, 204. 5, 417. 6, 683. 8, 592. 10, 107. 167. 11, 737 -ctos artus (*sc. mariti*). 14, 151 -isse (*sc. me*) negabit (*praecedit* amata videbor). rem. 305 -it ipsa alios, a me fastidit amari. 771 Pont. 1, 2, 139. PAVL. FEST. p. 310 quem *Adonin* -bat dea. SEN. contr. exc. 6, 4 VAL. MAX. 2, 6, 14. 7, 3, 10 PHAEDR. 3, 10, 9 app. 13, 1 SEN. Ag. 186 Herc. O. 353. 363. 365. 1803. COLVM. 11, 1, 14 (*praecedit* a venereis amoribus aversus). ASCON. Scaur. p. 23 St. PETRON. 83 Iuppiter in caelo suo non invenit quod -ret. 114. 126. 128 quod me Socratica fide -is. CALP. ecl. 2, 3. 6, 34. CARM. epigr. 44, 3 -o iuvenem venustum (*praecedit* amoris ignes). PLIN. nat. 8, 61 (*metonymice*). 21, 65 *Hyacinthum* Apollo -erat. 22, 20. 35, 87. VAL. FL. 7, 209 fas tunc mihi manes -isse viri (*sc. Iasonis*). SIL. 2, 622 colla -ctae coniugis. 3, 435 -ctae virginis ore (STAT. Ach. 1, 636). HOMER. 103 sic -or a te? (*Iuno a Iove*). STAT. silv. 2, 1, 37. 172 -ctos premis visus (*i. ora*). MART. 4, 13, 9 senem. 8, 49, 1. QVINT. decl. 357 p. 389, 13 maritum (368 p. 404, 1 APVL. met. 5, 21 CARM. epigr. 52, 4 *al.*). IVV. 6, 72 hunc -it Aelia pauper. 10, 318 -ctae fiet adulter matronae. SVET. Iul. 52 reginas. Aug. 62 Cal. 33. 36 Claud. 29 Nero 21. 35 Otho 2. 3 Vesp. 3. Dom. 22 viro orbatam ardentissime palamque -xit. vita Verg. p. 57. APVL. met. 5, 6 amo . . . et efflictim te . . . -o (10, 21 amo et cupio et te solum -o. SERV. Aen. 3, 420 *Scyllam* amabat Glaucus, quem Circe -bat. DRAC. Romul. 10, 142 iuvenemque Pelasgum -at, optet, amet, cupiat, suspiret, anhelet. *v. p. 1179, 3 sqq.*). 5, 28. 31. TERT. adv. Marc. 1, 27 p. 328 adultera. PORPH. Hor. carm. 1, 32, 11. 4, 1, 33/34 NEMES. ecl. 2, 52 LAMPR. Comm. 11, 9. SPART. Pesc. 13, 8 cum palam citharoedum illa -ret. ipse Cornificiam infamissime dicitur -isse. TREB. Gall. 21, 3 quam is perdite -xit. IVST. 11, 10, 2. OPTAT. 2, 1 p. 32, 10 sponsam. HYG. astr. 2, 1 p. 30 non mediocriter esse -ctam *Callistonem*. 2, 8 p. 44 *al.* VVLG. gen. 24, 67 *saepe* AVG. civ. 6, 7 *al.* HIST. Apoll. rec. A 6 rex impio amore -it filiam suam. *de bestiis*: OV. fast. 4, 102 frontem -ctae laedere parcit *aries* ovis. met. 9, 736 taurum -xit filia Solis. PLIN. nat. 8, 14 unguentariam . . . -ctam ab elephanto. 10, 51.

part. perf. pass. cum dativo: VERG. Aen. 1, 344 magno miserae -ctus amore. 12, 391 Phoebo ante alios -ctus Iapyx (*sequitur* captus amore). HOR. carm. 1, 21, 4 *Latonam* -ctam penitus Iovi. 2, 4, 18 PRIAP. 62 OV. met. 5, 395. 8, 755. 10, 153 trist. 1, 6, 1 PLIN. nat. 21, 4. 35, 86 VAL. FL. 2, 316 SIL. 12, 227 STAT. Theb. 9, 759 MART. 14, 77, 1 TAC. ann. 15, 63 AVIEN. Arat. 705 AVSON. 175, 13 CLAVD. 10, 332.

B *de amore inter **consanguineos**, familiares, necessitudine aliqua coniunctos, hic illic de bestiis*: PLAVT. Men. 41 illum -xit. CIC. inv. 1, 46 -it filium *mater* (1, 86 Cluent. 135 NEP. Dion 2, 1. PLIN. epist. 4, 19, 1 filiam. SVET. Tib. 52 *persaepe, praecipue apud* ECCL. *adde* EVGRAPH. Ter. Haut. 464 vehementissime filium desiderabat et -bat). Planc. 45 *suos*. part. 80 parentibus, amicis, hospitibus praecipue atque insigniter -endis. fin. 3, 62 -i procreatos. 5, 65 a procreatoribus nati -untur. epist. 5, 8, 4 *me* maxime sicut alterum parentem et observat et -it (13, 29, 3 ut parentem *al.*). VAL. MAX. 5, 4, 7. OV. epist. 11, 127 -ctae nimium mandata sororis (PAVL. FEST. p. 14 plus sorores a fratribus quam fratres -i solent. QVINT. decl. 389 p. 426, 1 SVET. Cal. 24 HYG. astr. 2, 21 p. 63 *al.*). SEN. contr. 2, 1, 14 me meus pater -it. 7, 1 (16), 5. VELL. 2, 59, 3 *quem* -xit ut suum *maior avunculus*. VAL. MAX. 5, 4, 3. 9, 11, 5 SEN. Phoen. 383 dial. 6, 1, 2. 11, 18, 7. CVRT. 5, 3, 12 parentis eam *matrem* loco -i colique. 8, 1, 21 haud secus quam mater a rege -batur. COLVM. 6, 37, 8 equas. 8, 8, 8 STAT. silv. 3, 3, 207. 5, 5, 69 Theb. 7, 514. 11, 374 vultus . . . -ctos (*metonymice*). QVINT. decl. 301 p. 185, 25 *generum*. SVET. Cal. 4 Claud. 1. PAVL. dig. 40, 5, 38 si fraterna caritate -itur *frater* (AVSON. 171, 8 *al.*). APVL. met. 10, 3 PANEG. 12 (2), 8, 2. 28, 5. AVSON. 182, 12 natorum tamquam -o progeniem. AMM. 30, 10, 6 consanguineum pietate nimia -xit. VVLG. *ex. gr.*: gen. 44, 20 tenere. deut. 21, 15. *de bestiis*: CIC. de orat. 2, 168 ferae partus suos. SEN. epist. 99, 24 sic aves, sic ferae suos -unt (*seq.* amor). COLVM. 6, 37, 8 equas. 8, 11, 16 pullos. PLIN. nat. 8, 165. SOL. 27, 57 *catulos* impendio -unt *simiae*. VVLG. Sirach 13, 19 omne animal -it simile sibi.

part. perf. pass. cum dativo: VERG. Aen. 4, 31 luce magis -ota sorori. LVCAN. 5, 473 -ctus tibi . . . socer. VAL. FL. 4, 468 nostro -cte parenti. SIL. 8, 107 caput . . . tibique germanaeque tuae -ctum Iuli.

II *i. q.* ***magni, valde aestimare, favere****, colere, probare, τιμᾶν, ἀσπάζεσθαι*: **A** ***aliquis***: **1** ***absolute***: CIC. de orat. 2, 185 ut aut oderint aut -ant aut invideant (orat. 131 *ut* oderit, -at, cupiat, fastidiat, speret, metuat, laetetur, doleat *iudex*. MIN. FEL. 31, 8 sic mutuo . . . amore -imus, quoniam odisse non novimus. *saepe*). Lael. 28 quod magis alliciat ad -endum. 30. 32. 56 in amicitia finis et quasi termini -endi. 60. 78. 82 cum homines . . . neque solum colent inter se ac -ent, sed etiam verebuntur (VVLG. sap. 15, 6 qui colunt et qui -unt. *cf. p. 1180, 61. 84*). 85. nat. deor. 1, 122 inter se -unt *di*. fin. 1, 53 -i et carum esse iucundum est. 5, 30 ita -i a sese quemque, ut ea vis -endi . . . non ad eum ipsum *referatur*, qui sese -it. off. 2, 23 nec aptius . . . quam -i nec alienius quam timeri (CLAVD. 10, 332 -imus pariter pariterque timemus. *saepe sic opponuntur, v. etiam p. 1178, 55*). 2, 30. 31 si -it multitudo. Att. 7, 2, 3 quam facile -as. PLIN. nat. 18, 44 (*Catonis dictum*) id agendum, ut -ant vicini (*cf.* CATO agr. 4 vicinis bonus esto). PLIN. epist. 7, 20, 7 ut invicem ardentius -amus. paneg. 62, 5 patres conscripti, favete aperte, -ite constanter. 85, 8 cum ipse ardentissime -as, adhuc tamen ardentius -aris (*praecedit* amari . . . amare). TERT. adv. Marc. 1, 27 p. 328 quomodo -es, nisi timeas non -ere. 1, 29 p. 332 quomodo -et, cuius originem non amat? *saepe*. PACIAN. epist. 3, 4 p. 53 -ere non noverunt. SCHOL. Cic. Bob. p. 103, 18 St. qui -it, amplectitur. HIER. epist. 52, 5, 4 aequaliter. 54, 6, 5 *al.* VVLG. prov. 17, 17. PAVL. NOL. epist. 40, 2 -endi ac neglegendi tempus. AVG. civ. 1, 10 *al.* SIDON. epist. 5, 11, 1 ut eligam ante, post -am. *al.*

2 ***aliquem*** (*vel passive*): **a** *de **homine***: TER. Ad. 873 illum amant . . . illi credunt consilia omnia, illum -unt. LVCIL. 269 qui te -at, aetati facieque tuae se fautorem ostendat. 461 -ctum video studiose vulgus habere. TVRPIL. com. 85 merito (CARM. de mens. 2, 20). *huc referas lusum verborum* RHET. Her. 4, 21, 29 *v. p. 453, 32.* 4, 22, 31 *Alexandrum* omnes maxime metuerant, idem plurimum -erunt (*sim. opp. saepe*: CIC. Att. 8, 1, 4. 8, 13, 1. 9, 13, 4 NEP. Alc. 7, 3 Timol. 3, 4 OCTAVIA 457 [*del. vers. Leo*]. TAC. ann. 6, 51 Seianum -xit timuitve. TERT. adv. Marc. 1, 27 p. 328 *al. cf. p. 1178, 28*). 4, 36, 48. CIC. inv. 1, 24 neque aperte laedas eos, qui -untur. 1, 109 qui audiunt et aliquem -erunt. 2, 166. de orat. 2, 208 quos ob benefacta -i volemus. 2, 237. 362. 3, 187 quos *philosophos* tu maxime -is. Brut. 4. 101. 266. orat. 1 quem unice -rem (rep. 1, 16. 2, 1 fin. 5, 3 Att. 1, 16, 11. 1, 17, 4. 7, 17, 3 *saepe*). 34. 42 Isocraten. leg. 1, 15 *Platonem* maxime -is. 3, 5 *magistratus*. Quinct. 70. Q. Rosc. 5. 29 qui -bant hunc, illi favebant. Verr. 3, 7 homines (5, 51 prov. 29 rep. 1, 23 leg. 1, 43 Att. 13, 46, 4). 3, 15. 89. 117 *quem* singulariter -issem. 4, 2 civis (Phil. 1, 33 carum esse civem, . . . laudari, coli, -i gloriosum est [*opp.* metui . . . in odio esse]. *saepe iuxta ponitur* colere, *ex. gr.*: rep. 3, 29 Cato 26. 83 epist. 6, 20, 3. 9, 15, 1. 11, 27, 2 PLIN. epist. 7, 19, 10 *cf. p. 1180, 84*). CIC. Verr. 4, 8. 3, 139 palaestritas. 6, 31 Cluent. 184. Balb. 59 ut eos . . . -itis et caros habetis. Phil. 10, 4 quos acerbissime ceteri oderunt, tu constantissime -as (*saepe opponuntur*: fin. 5, 28 appetitus animi [*res personata*] et oderit se et simul -et. PVBLIL. Q 73 LIV. 39, 5, 3 VVLG. iud. 14, 16 II reg. 13, 15. 19, 6 AVG. civ. 9, 7 *passim cf. p. 1178, 28*). ac. 2, 115 quem *Diodotum* et admiror et -o (rep. 2, 1 leg. 2, 4 VELL. 2, 114, 5 PANEG. 7 [6], 17, 4 *al.*). fin. 1, 67 nisi aeque amicos et nosmet ipsos -amus (1, 70 Lael. 62. 79 Tusc. 3, 73 *persaepe* VERG. Aen. 9, 428). 2, 33 se ipse -at (*sic vel se solum persaepe, ex. gr.*: fin. 2, 83. 3, 16. 4, 34. 5, 29. 30. 33. 37. 61 *al.* Lael. 80. 81 Tusc. 3, 72 off. 3, 31 rep. 3, 12 leg. 1, 34 VVLG. lev. 19, 18. 19, 34. Marc. 12, 31 [*sim.* ITALA *codd. omnes et* CORP. X 1396] -es proximum tuum tamquam te ipsum). off. 1, 136 *eos* vereri et -ere videamur (*sic iuxta ponuntur*: PLIN. epist. 8, 23, 2 FRONTO p. 26, 2 N. *al.*). 2, 29 quam cari esse et -i malumus (epist. 13, 16, 2

PLIN. paneg. 62, 6 *al.*). *persaepe.* Att. 1, 5, 8 te et sororem tuam et matrem maxime -it (1, 8, 1). 1, 13, 4 *nos* admodum -it, amplectitur, amat (*saepe iuxta ponuntur, ex. gr.*: 4, 5, 2. 12, 28, 3 amo illum mortuum ... totam domum -o. 16, 17ᵃ, 5 ut mihi nunc denique amare videar, antea -isse [= epist. 9, 14, 5]. *cf.* 16, 3, 3 etsi per se est amabilis a meque -itur. epist. 1, 7, 11. 9, 16, 2. 15, 7. 16, 7 PVBLIL. Q 57 VAL. MAX. 4, 1 ext. 2 PLIN. epist. 9, 5, 1. FRONTO p. 26, 3 N. 59, 23 amo omnes, qui te -unt. p. 186, 9 AVR. Fronto p. 95, 21 N. APVL. Plat. 2, 13. HIL. in Matth. 4, 27 amantes amare . . . -ere -entis. PASS. Theclae B 10 *al.* amans et -ens illam. 29. *cf. etiam p. 1177, 61*). CIC. Att. 5, 9, 3 Dionysium semper ... -xi, sed cotidie pluris facio. 6, 1, 21 quem plane -o. 6, 2, 10 *quem plus* plusque in dies -o (ad Q. fr. 3, 1, 10 *al.*). 6, 3, 9 *quem* multum -o. 11, 12, 2 quominus . . . minusve te . . . -rem. 12, 29, 2 *me* valde -i (epist. 2, 13, 1. 3, 1, 3 *al.* AVR. Fronto p. 94, 11 N. *al.*). 13, 1, 3 Peducaeum ... vehementer -o (epist. 13, 4, 1. 13, 22, 1. 15, 9, 1). epist. 1, 7, 1 ut te plurimum -am (13, 16, 1). 2, 14 mirificeque eum -o (13, 15, 1 CASS. Cic. epist. 12, 12, 4). *al.* 13, 17, 1 *Atticum observat* ac -it (13, 21, 1. 13, 29, 1. 13, 78, 2 *me* et colit et observat et -it). 13, 78, 2 ut eum complectare, -as, in tuis habeas. ad Q. fr. 1, 1, 27 *eos* -as et ... tueare. PLANC. Cic. epist. 10, 4, 4 meque mutuo -as (10, 7, 2. 10, 11, 3. 10, 15, 4. 10, 17, 3). 10, 24, 5. MAT. Cic. epist. 11, 28, 8 lubenter (TREBON. Cic. epist. 12, 16, 1). *persaepe in subscriptionibus epistularum, ex. gr.*: CIC. Att. 3, 12, 2 epist. 5, 12, 9. 9, 22, 5. 13, 21, 2. 15, 3, 2 (*14ⁱᵉˢ*) PLANC. Cic. epist. 10, 4, 4 (*9ⁱᵉˢ*) MAT. Cic. epist. 11, 28, 8 CATO Cic. epist. 15, 5, 3 CAES. Gall. 6, 19, 4 civ. 1, 61, 3 NEP. Att. 5, 4 CAPITOL. Alb. 4, 7 AVSON. 405, 3. HOR. epist. 2, 1, 260 stulte quem -it *sedulitas* (*res personata*). MAECEN. carm. frg. 2 ni te visceribus meis, Horati, plus iam -o. OV. trist. 1, 3, 65 sodales (4, 5, 1). SEN. contr. 1, 8, 5. VAL. MAX. 1, 8 ext. 18 capreas. 6, 5, 5. ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 2, 12 quem familiarissime -o (PLIN. epist. 1, 13, 3. 2, 13, 5 *hunc* arte familiariterque -xi. 7, 8, 2. 7, 16, 1. 7, 24, 2. 9, 19, 5 familiariter ab eo -ctus probatusque. 10, 87, 1 SCHOL. Cic. Bob. p. 156, 36. 178, 9. 13 St.). PHAEDR. app. 30, 8 SEN. benef. 4, 24, 1 dial. 6, 19, 1. 10, 8, 4 quos valdissime -unt. epist. 11, 8. 63, 15 *saepe.* CVRT. 3, 6, 1 ut alumnum eximia caritate -bat. 5, 5, 12 *opp.* fastidire. LVCAN. 7, 36 PLIN. nat. 7, 122. VAL. FL. 4, 364 -ctae pecudi ... pascua ... legam. STAT. silv. 1, 5, 9 -cto ... lascivire sodali. 2, 4, 32. 3, 1, 89 -ctaque Polli corda (*metonymice*). 4 praef. Theb. 9, 905 canes. MART. 4, 45, 5 sic te, *Apollo*, tua -at arbor. 7, 43, 1 *al.* QVINT. inst. 7, 9, 12. IVV. 3, 49 quis nunc -itur, nisi conscius et cui fervens aestuat . . . animus. TAC. dial. 8 cum quadam reverentia -untur (PLIN. epist. 7, 11, 3 cum summa reverentia). PLIN. epist. 1, 14, 1 (*seq.* foverit). 1, 14, 10 -o . . . adulescentem ardentissime (6, 4, 3 paneg. 85). 1, 22, 1 quem singulariter et miror et -o. 2, 1, 7. 2, 9, 6 -eris, coleris, frequentaris. 3, 11, 5 *C. Musonium* cum admiratione -xi et Artemidorum ipsum ... arta familiaritate complexus sum. 3, 15, 2 poeticen ipsam religiosissime veneror et te validissime -o (4, 4, 1). 4, 17, 4 ex admiratione -ere. 4, 21, 3 patrem illarum ... perseverantissime -o. 6, 8, 1 *hunc* artissime -o (AMM. 25, 4, 12). 7, 30, 1 cumque omnes, quos probas, effusissime -as (paneg. 84). paneg. 87 ipsum ... mediocriter -at (*seq.* leges amandi). *saepe.* SVET. Iul. 67 milites. Aug. 57 pro quibus meritus ... -ctus (AVR. Fronto p. 41, 11 N.). AMPEL. 2, 9 quem (*sc. Sagittarium*) Musae semper -erant. PAPIN. dig. 7, 7, 6, 3 si -xerit eum dominum aut in deliciis habuerit. 34, 9, 16, 1 Rufinam ingenuam honore pleno. PAVL dig. 26, 3, 4. TERT. scorp. 4 quem *deum* et iubeor timere ... et de omni substantia (*i. toto pectore*) -ere (*saepe*). adv. Marc. 2, 13 p. 353 patrem -endum pie. 4, 16 p. 471 extraneos. ITALA *ex. gr.*: prov. 15, 12 (Cypr. epist. 4, 4) non -it . . . me (ἀγαπήσει). Os. 2, 23 (Hil. myst. p. 22, 29) -am non -ctam (ἀγαπήσω τὴν οὐκ ἠγαπημένην, VVLG. miserebor eius, quae fuit absque misericordia). Is. 29, 13 (Tert. adv. Marc. 3, 6 p. 384) labiis -entes deum (τιμῶσι με, VVLG. glorificat me). Matth. 5, 43 (Rufin. Adamant. 1, 12) -es -entem te (ἀγαπήσεις τὸν πλησίον, ITALA codd. abcdg¹ *et* VVLG. -es proximum). 10, 37 (codd. d g¹ q Cypr. Fort. 6 *al.*) -it patrem et matrem (φιλῶν). 15, 8 (codd. d e Tert. adv. Marc. 4, 17 p. 477) labiis me -it (τιμᾷ, ITALA codd. g¹ q *et* VVLG. me honorat). Eph. 5, 28 (Tert. adv. Marc. 5, 18 p. 640) carnem suam -it, qui uxorem suam -it (ἀγαπᾶν . . . ἀγαπῶν, VVLG. -ere uxores suas ut corpora sua). *admodum frequenter* ITALA *praebet* -ere, *ubi* VVLG. *habet* amare. PANEG. 11 (3), 24, 1 neque enim ullum . . . tanto generis humani ardore -ctum. SPART. Hadr. 22, 4. 23, 4 Sept. Sev. 4, 1 Pesc. 12, 1 *al.* QVEROL. p. 12, 8 *opp.* despicit. SCHOL. Cic. Bob. p. 169, 26 St. familiaritate praecipua Milonem -bat. VEG. mil. 2, 5 fideliter. HIER. epist. 8, 1. 9, 1 te -it amore. *saepe.* VVLG. *ex. gr.*: exod. 21, 5 -o dominum meum. lev. 19, 18 amicum. deut. 6, 5 dominum deum (*admodum saepe*). Luc. 6, 27 inimicos tuos. CLAVD. 22, 148. AVG. civ. 8, 4 Socratem singulariter -bat. 21, 26 carnaliter -endo Christo. FERRAND. epist. 11 me veraciter. CORP. IX 2641 ordinem populumque ... favore -erit, foverit, iuverit. INSCR christ. Leblant 458 fuet amatus pa⟨uperibus⟩, delectus ab o⟨mnibus⟩.

b *de favore deorum in homines*: PLAVT. Bacch. 816 quem di -unt (*Menander* φιλοῦσιν), adulescens moritur (TER. Andr. 973 solus est, quem di -unt. PVBLIL. S 40 stultitia est insectari, quem di -unt). TER. Phorm. 854 ab dis solus -ere. CIC. fin. 3, 66 ut dis immortalibus cari simus et ab iis -amur. nat. deor. 1, 121 neminem ab eo *deo* amari, neminem -i vultis. 2, 165 earum *partium* partes *di* -unt, ut Romam, Athenas ... Curium, Fabricium, Coruncanium. div. 1, 82 *saepe.* CALP. ecl. 4, 108 omnis eum (*Caesarem*) tellus, gens omnis adorat, -iturque deis (*dat.*) quem sic . . . verentur arbuta. PS. APVL. Ascl. 6 (*seq.* colit). *deinde persaepe apud* ECCL., *ex. gr.*: HIL. in Matth. 12, 10 -ctum a deo. VVLG. deut. 7, 8 -xit vos dominus (II reg. 12, 24 II par. 2, 11. 9, 8 prov. 3, 12 sap. 8, 3 Os. 3, 1 Malac. 1, 2 II Cor. 9, 7 hebr. 12, 6 I Ioh. 4, 11). prov. 8, 17 -entes me -o. *al.*

c *de bestiis*: PLIN. nat. 9, 25 *puerum* miro amore -xit delphinus (*potest ad I A referri*). 9, 172 murenam -xit *Hortensius* (*i. in deliciis habuit*). SOL. 15, 8 dominos aequaliter omnes canes -unt. 45, 7 quos *rectores* -bant *equi.*

part. perf. pass. cum dativo: VERG. georg. 1, 399 -ctae Thetidi alcyones. Aen. 5, 569 pueroque puer -ctus Iulo. HOR. epist. 2, 1, 247 -cti tibi Vergilius Variusque. OV. Pont. 1, 8, 1 tibi -cto Nasone. CARM. epigr. 1053 (*Roma, saec. I*) grata fui domino, gemino -cta parenti. SIL. 4, 106 -ctas Veneri . . . aves. STAT. silv. 1, 2, 163 mihi *Veneri* . . . -cta puella (CLAVD. 14, 2). Theb. 10, 348 -cti regibus ambo. MART. 10, 20, 3 PLIN. paneg. 88, 3. APVL. flor. 15 p. 54 tyranno -ctus Anacreon. AVSON. 219, 3. VVLG. Sirach 45, 1 -ctus *deo* (CLAVD. 7, 96 AVG. civ. 5, 26 *al.*). CLAVD. 26, 183 virginibus -ctus. PAVL. NOL. carm. 6, 43 caelesti domino -cte (6, 141 CORP. IX 1880. CARM. epigr. 100, 1 domino -ctus [*fort. serioris aetatis*]). CORP. VII 209 ⟨imperato⟩rum . . . Iovi -ct(orum) (*sic videtur leg.*). *nota cum verbo finito*: CALP. ecl. 4, 108 *v. supra l. 4.* MART. 8, 54, 3 -eris populo.

3 *rem corpoream aut incorpoream* (*vel passive*): RHET. Her. 4, 20, 28 -ere formam, neglegere famam (*in lusu verborum* CASSIOD. in psalm. 118, 47 neglegere enim numquam potest homo, quae -it). 4, 21, 29 tantum tamen curiam -it, quantum Curiam (*in lusu verborum*). 4, 35, 47 qui vestrum, iudices, nomen senatus -it, hunc oderit necesse est (CIC. Verr. 3, 163 nomen ... Romanum. SIL. 12, 216 Euganeis -ctum nomen in oris. CAPITOL. Opil. 6, 7 *al.*). CIC. inv. 1, 24 ad id, quod -it. Quinct. 59 officii rationem. Verr. 5, 107 *insulam.* 5, 139. 6, 8 imperium . . . populi Romani. Cluent. 200 pudorem, veritatem. Manil. 42 mansuetudinem. Mur. 67 publicam magnificentiam. Flacc. 52 civitatem. Sest. 123 *poetarum* ingenia. 145 patriam. prov. 25 consilia. Balb. 63 officia observantiamque *hominis.* Phil. 9, 13 continentiam. 11, 36 quin eos tam oderim, quam rem publicam -o (PLIN. epist. 5, 7, 3). *al.* leg. 1, 32 *quae* ... natio non comitatem ... non gratum animum ... -it? 1, 48 nec est viri boni errare et -ere, quod per se non sit -endum. fin. 2, 46 omnia vera. 2, 83 ut aequitatem, modestiam, virtutes omnes ... gratis -ant. 3, 16 *al.* Att. 12, 34, 2 benevolentiam, diligentiam, prudentiam mirifice -o. VERG. Aen. 8, 590 quem (*Luciferum*) Venus ante alios astrorum -it ignes (*v.* SERV. *ad l.*). HOR. carm. 1, 30, 2 sperne -ctam Cypron. 2, 10, 6 mediocritatem -it (*paulo latiore sensu, fere i. q. sequitur*). epist. 1, 1, 72 quae -it ipse vel odit. OV. met. 7, 467 aurum (MANIL. 2, 145 HIER. epist. 52, 5, 4 *al.*). Pont. 4, 14, 35 quis patriam sollerte magis -xit Vlixe? (PLIN. epist. 4, 28, 3 patriam . . . veneraris et -is). MANIL. 2, 480 *ut* quaedam -rent alia. 2, 482 ut se -rent semper sibique ipsa placerent. SEN. suas. 2, 10. VELL. 2, 98, 3 otium validius -at (STAT. Theb. 6, 110 locorum otia). VAL. MAX. 7, 8, 7 amavit enim sordes suas et -xit pericula (*v. p. 1177, 61sqq.*). 9, 13, 3 vitam -ere, mortem non timere. SEN. Herc. f. 894 -cta tege pŏpulo. benef. 7, 31, 1. dial. 2, 5, 7. 6, 11, 2 quae -is et quae despicis. epist. 69, 3 admonitio -cti corporis (*seq.* amor. *potest metonymice accipi, ut* VAL. FL. 4, 401 ceu Styga -ctum fugiens caput). 90, 3 colere divina, humana -ere. *saepe.* LVCAN. 9, 354 -cta ... dixit ab unda. PETRON. 93 animus ... iniurias -it. LAVS Pis. 113 *quod* -is ex aequo. VAL. FL. 8, 229 -cta Cythera. SIL. 16, 67 -cto ... telo. STAT. silv. 5, 1, 40 -is umbram et colis exequias. Theb. 3, 703 tua iussa verenda tuosque -xi monitus. 6, 917 urbes. *al.* MART. 11, 44, 4 mortem. QVINT. inst. 9, 3, 82 odit . . . luxuriam . . . magnificentiam -it (VVLG. psalm. 44, 8 -isti iustitiam et odisti iniquitatem. *sic saepe opponuntur. v. etiam p. 1178, 28*). decl. 279 p. 138, 4 gravitatem huius pueri. IVV. 14, 240 Thebas. TAC. ann. 4, 71 dissimulationem. PLIN. epist. 2, 17, 29 incolere, inhabitare, -ere secessum. 4, 19, 5 non enim aetatem meam aut corpus ..., sed gloriam -it. SVET. Cal. 8 Antium. Vesp. 2 aviae memoriam. FRONTO p. 102, 24 N. qui indolem ingenii tui in germine ... -xerim, nunc frugem ipsam ... nonne multo ... amplius -am? VLP. dig. 23, 11, 9 *praedia* pro tua diligentia -as (IREN. 2, 4, 1 cum summa diligentia -ere [ἀσπάζεσθαι] et apprehendere veritatis traditionem). APVL. apol. 12 *al.* PS. APVL. Ascl. 25 contemnetur nec -atur totus hic mundus (COMM. instr. 2, 16, 12). TERT. anim. 33 *animae* honorandae et -endae et curandae et appetendae. idol. 14 feriae a deo aliquando -ctae. nat. 2, 17 Punicam urbem. *al.* ITALA eccles. 5, 9 (Cypr. testim. 3, 61) -it argentum (ἀγαπῶν, VVLG. *aliter*). Is. 1, 18 (Tert. adv. Marc. 2, 19) -ere quaestiones (*fort. pro graeco* διελεγχθῶμεν, VVLG. *aliter*). Matth. 23, 6 (cod. e Cypr. testim. 3, 5) locum (φιλοῦσιν, ITALA codd. dg¹q *al. et* VVLG. amant). Eph. 5, 29 (Tert. adv. Marc. 5, 18) ecclesiam (θάλπει, VVLG. fovet). I Cor. 13, 7 (Cypr. unit. eccl. 14) omnia -it (στέγει, VVLG. suffert) *passim.* ANTH. 428, 5. COMM. apol. 438 luxurias. SOL. 15, 14 neque mirantur aliena neque sua -unt. PRISCILL. tract. 3, 66 *opp.* respuere. AVSON. 298, 39 Burdigalam -o, Romam colo

(AMM. 22, 9, 2 -bat eam [*Constantinopolim*] et colebat. HIER. epist. 22, 10, 2 *al. cf. p. 1178, 68*). SYMM. epist. 4, 4 (7), 3 beneficia. AMM. 27, 6, 9 rem publicam ut domum paternam. VEG. mil. 2, 5 *maiestas imperatoris* generi humano -enda est et colenda. VVLG. *ex. gr.*: I par. 29, 17 quod probes corda et simplicitatem -as. psalm. 4, 3 vanitatem. 118, 119 *al.* AVG. civ. 5, 12 *gloriam ardentissime* -erunt (19, 20 epist. 93, 16). 6, 7 -cta insula Samo. *persaepe.* FERRAND. epist. 11 gratiam dei . . . -it et veneratur.

part. perf. pass. cum dativo: VERG. Aen. 9, 84 silva mihi -cta. GERM. 270 lyra Mercurio -cta. LVCAN. 3, 184 -cta Iovi Creta. PLIN. nat. 33, 27 *Polycrati* anulus. VAL. FL. 6, 598 Phryxo rura. SIL. 1, 167 domino ensem. 3, 259. 8, 474. 11, 451. 14, 205 STAT. silv. 2, 2, 4. 4, 5, 22. 4, 8, 7 (*seq.* cara deo). Ach. 1, 450 MART. 1, 12, 3. 9, 61, 19. 11, 47, 1 TAC. hist. 2, 80 AVIEN. orb. terr. 701.

B *subi. aliquid* (*res quasi personata*): **1** *aliquam rem*: MANIL. 2, 497 Leo ... Capricorni -it astrum. PLIN. nat. 13, 38 salsum ab his palmis -i. 16, 74 montes et valles -it abies. 19, 65 *cucumeres* oleum odere mire nec minus aquas -unt. AVG. civ. 19, 3 ipsa bona . . . -it virtus. **2** *aliquem*: ITALA cant. 1, 3 (Aug. civ. 17, 20) acquitas -xit te (νεάνιδες ἠγάπησάν σε, VVLG. recti -unt te). **3** *in aliqua re* = *aliquid*: VVLG. Sirach 31, 30 (*cf. Thielmann, Archiv VIII 557*) -es in vino (*deest gr. et* VVLG.).

III *i. q. gaudere, amare, cum infinit.*: PALLAD. 3, 25, 1 nasci tamen tali solo maxime -unt *poma* (*res personata*). MAR. VICTORIN. ad Iust. 16 ut -as aeterna ... perspicere. VVLG. Sirach 6, 34 si -xeris audire, sapiens eris. Ier. 14, 10 Os. 4, 18. AVG. civ. 11, 26 id esse ac nosse -imus (11, 28). 19, 19. serm. ed. Mai 6, 2 mundus -it amare viles (*in re personata*). *inf. pass.*: AVG. serm. 89, 3 ut foliis obumbrari -res.

IV *singularia*: *i. q. diligenter nutrire*: CHIRON 384 *cibo* maxime -endus (VEG. mulom. 2, 117 sustentandus) est, ut habeat nutrimentum. *i. q. intellegere*: VIRG. gramm. epist. 3 p. 152 quae (lēgo *et* lĕgo) nisi sono discreta fuerint, confusibiliter -entur. *allegorica interpretatio*: OP. imperf. in Matth. 42 p. 874 dei filium -ere, id est cognoscere.

part. praes. pro adi. ⁎**dīligēns**, -entis. VARRO ling. 6, 66 ab legendo legio et -s. CIC. nat. deor. 2, 72 ex diligendo -es. *de ablat.*: PLIN. dub. serm. Char. gramm. I 126, 9 -e: Verrius Flaccus eorum nominum quae 'ns' finiuntur casu nominativo ablativus in 'e' dirigendus est. *quae regula nonnisi de participio unico loco excepto* (PAVL. dig. 9, 2, 31) *valet. genet. plur. adi. in 'um' desinit apud* ENNOD. dict. 9, 6 p. 544, 18 epist. 7, 15 p. 184, 18. *comp. et superl. leguntur inde a* VARRONE *et* CIC. GLOSS. ἐπιμελής. ἀγαπῶν. *legitur inde a* PLAVTO, *deest propter metrum repugnans hexametris nec legitur apud* CATVLL. SALL. HOR. ARNOB. *singulis habent locis*: CELS. CVRT. MART. SVET. AVIEN. VVLG. *binis*: PLAVT. CAES. PHAEDR. PETRON. AVSON. *ternis*: NEP. LIV. TAC. APVL. *prae* CIC. (*118^ies*); *frequens apud neminem, saepissime apud* SEN. phil. (*31^ies*) COLVM. (*24^ies*) PLIN. nat. (*42^ies*) ICTI (*36^ies*). *in usu adverbii agmen ducit* CIC. (*406^ies*), *sequuntur* SEN. phil. (*48^ies*) COLVM. (*120^ies*) PLIN. nat. (*43^ies*) QVINT. inst. decl. (*61^ies*) ICTI (*40^ies*) VVLG. (*52^ies*) AVG. civ. (*69^ies*) *deest poetis praeter* ACC. CATVLL. STAT. *singulos locos*, PLAVT. PHAEDR. *binos*, MART. *tres.*

1 *vi verbali praevalente i. q. amans, studiosus*: CIC. or. frg. A VIII 13 -es libertatis. NEP. Epam. 3, 1 veritatis. VELL. 1, 6, 3 cuius *disciplinae* quamdiu Sparta -s fuit. SEN. nat. 6, 12, 1 antiquitatis. PLIN. nat. 25, 5 *Mithridates* omnium ante se genitorum -issimus vitae. FRONTO p. 216, 8 N. texendi araneas. p. 226, 8 perambulandi. VLP. dig. 37, 14, 17 iuris civilis praeter veterem et bene fundatam peritiam anxie -s. PANEG. 12 (2), 17, 2 amicorum fuisse quam sui -iores. SYMM. epist. 1, 78 mei (1, 96).

⁎**2** *i. q. accuratus, subtilis, attentus, sedulus, cautus, prudens* (*opp.* neglegens *sim.*): **a** *absolute* (*hic illic substantivi vice necnon pro adverbio*): PLAVT. Amph. 630 memor sum et -s. VARRO rust. 2, 11, 8 -iores (*i. diligentius*) ... oves tondere solent. CIC. de orat. 2, 272 non amo ... nimium -es. Quinct. 13. Att. 1, 5, 5 -iorem ... neque neglegentiorem esse. 6, 7, 2 nihil enim illo adulescente castius, nihil -ius. ad Q. fr. 1, 1, 17 cautus ... ac -s (1, 1, 18 percautus et -s. CAES. Cic. epist. frg. IV QVINT. inst. 4, 1, 70). *saepe.* Q. CIC. pet. 24 sunt ... gratiosi, sunt -es et copiosi. CAES. civ. 2, 29, 4. PRIAP. 72, 1 -s Priape, facito. 77, 16 VITR. 10, 16, 1. SEN. contr. 2, 2, 11 -es facti sumus (QVINT. inst. 1, 1, 1 -ior ... fiet). 4, 5. 7, 1 (16), 6 SEN. dial. 5, 4, 5 *al.* PLIN. nat. 2, 109 exquisivere -iores. 3, 128 -iores tradunt (4, 83. 10, 181 *al.*). 5, 40. 30, 8 *saepe.* QVINT. inst. 1, 4, 24. 1, 11, 14 -s aliquis ac peritus. 8, 3, 55 ut a -i curiosus ... distat. 9, 3, 65 *cum* pro illiberali -em *appelles. al.* PS. QVINT. decl. 18, 8 (*opp.* neglegens. OPTAT. 6, 6 p. 154, 24). PLIN. epist. 2, 4, 2. 10, 85, 1 industrium et -em. GAIVS dig. 19, 2, 25, 7. PAVL. dig. 9, 2, 31 a -e provideri potest. *al.* PELAGON. 25 VEG. mil. 2, 9 RVFIN. Basil. hom. 1, 2. AVG. civ. 10, 17 qui *deus* solus -s et dilectus beatos facit. SIDON. epist. 7, 9, 10. SCHOL. Ter. p. 158, 29 -s, studiosus in alteris causis. BOETH. mus. 1, 31.

b *cum nomine personali*: PLAVT. Amph. 973 -em ut uxorem decet (RVT. LVP. 1, 21 excipiet te . . . -s atque amans uxor). VARRO ling. 8, 78 virum et mulierem ... -em ... -iorem ... -issimum. rust. 2, 1, 21 pastor (COLVM. 6 praef. 5 prudentem -emque. *al.*). CIC. de orat. 2, 140 -es et memores et sobrii oratores (Brut. 105 industrium etiam et -em). 2, 186 medico (PLIN. epist. 8, 1, 3). Brut. 238 patronus (top. 65). Verr. 2, 92 homo certus et -s (Cluent. 91 homo sanctus et -s. ac. 2, 98 homo et acutus ... et valde studiosus ac -s. fin. 2, 44. ALF. dig. 18, 6, 12 (11) homines frugi et -es [FRONTO p. 87, 5 N. homo frugi et sobrius et acer et -s]. *al.*). 3, 1 -s et firmus accusator. 4, 53 arator (Deiot. 27 agricola. *persaepe*). 4, 143 iudices. Catil. 2, 14 consulem (Att. 1, 14, 6). prov. 39. Balb. 43 defensorem. Flacc. 8 ducem. *persaepe.* Brut. 60 -issimus investigator antiquitatis. Tim. 1 acer investigator et -s (off. 1, 146 acres ac -es ... animadversores). *al.* Att. 13, 45, 3 nec -iorem nec officiosiorem facile delegissem Vestorio. epist. 1, 8, 1 hominis amantissimi prudentissimi -issimi. ad Brut. 1, 18 (9, 26), 1 prudentissima et -issima femina. Q. CIC. pet. 21 quod genus hominum multo etiam est -ius atque officiosius. NEP. Con. 1, 2 prudens rei militaris et -s imperator. Att. 1, 2. LIV. 5, 50, 1 -issimus religionis cultor. VITR. 5, 9, 1. SEN. contr. 2, 4, 8 sermonis observator -issimus. 2, 6 (14), 13. suas. 2, 19 VELL. 2, 98, 1. VAL. MAX. 1, 1, 6 custos (1, 7 ext. 2 PHAEDR. app. 13, 25 SEN. dial. 6, 4, 3 COLVM. 12, 3, 10. QVINT. inst. 8, 5, 19 leges, -issimae pudoris custodes. *al.*). 7, 8, 9 CELS. 1 pr. SEN. nat. 3, 7, 1. 5, 16, 3 *al.* COLVM. 1, 1, 3 pater familiae (1, 2, 2 *saepe*). 1, 8, 18 *saepe.* PLIN. nat. 2, 245 auctores (6, 141. 11, 153. 36, 109 *al.*). 36, 44 luxuriae interpres. *saepe.* EPIST. imp. Dom. (Corp. IX 5420) 22 -issimi et indulgentissimi ... principis epistula (FRONTIN. aq. 64. 87. EVTR. 9, 26 -issimus et sollertissimus princeps). QVINT. inst. 8 pr. 3 artium scriptores. FRONTIN. aq. 1 -iore an amantiore rei publicae imperatore. TAC. Agr. 5 -i ac moderato duci. PLIN. epist. 2, 12, 6 *al.* FRONTO p. 215, 3 N. adversus -es vero et circumspectos. VENVL. dig. 45, 1, 137, 3 PAPIN. dig. 46, 3, 97 *al.* APVL. apol. 58. TERT. adv. Marc. 4, 14 p. 459. 5, 17 p. 632 explorator. nat. 1, 3 *al.* PRISCILL. tract. 3, 58. AMM. 21, 16, 4 doctrinarum -s affectator. 31, 10, 22 dux cautus et -s. PELAGON. 24. 267 SCHOL. Cic. Bob. p. 102 St. HIER. epist. 28, 2, 2 explicator. 57, 11, 2 lectore (MACR. sat. 3, 5, 10. 6, 6, 20 BOETH. mus. 2, 5. 2, 8). EPIPHAN. Hier. epist. 51, 1, 1. VVLG. prov. 12, 4 mulier -s corona est viro suo. EVSTATH. Bas. hex. 8, 3 p. 949^A pavo. 9, 3 p. 959^B *formica.* BOETH. mus. 2, 8 CASSIOD. inst. div. 5.

c *cum nomine rem quasi personatam significante*: VARRO rust. 1, 54, 2 in vindemia -i. frg. Non. p. 66, 25 agrorum cultus (CIC. inv. 2, 161). RHET. Her. 1, 2, 3 ratione (CIC. top. 6 APVL. Plat. 1, 3 AMM. 17, 8, 2 *al.*). 3, 11, 19 memoria. 3, 20, 34 notatione. CIC. inv. 2, 17 ratiocinatio . . . -s et considerata. 2, 135 scriptura (de orat. 1, 150 assidua ac -s scriptura). de orat. 1, 60 sine -issima pervestigatione. Brut. 143 latine loquendi accurata et ... -s elegantia. orat. 78 quaedam etiam neglegentia est -s. div. in Caec. 73 severam -emque accusationem. Verr. 4, 216 praeturam. Pis. 14 relatio. Phil. 7, 3 cautio. nat. deor. 1, 50 magna ac -i contemplatione. 2, 140 providentiam ... -em tamque sollertem. off. 1, 127. epist. 2, 19, 2 commendatio (13, 51). ad Q. fr. 1, 1, 12 integritatem ... cautiorem ... -iorem (1, 1, 23 officium -entis et moderati imperii. *al.* RVT. LVP. 1, 13 -s studium virtutis. LIV. 41, 27, 13 moribus quoque regendis -s et severa censura fuit. VITR. 1, 3, 2 electio. 5, 8, 2 animadversio. 10 pr. 3. SEN. contr. 7, 5 (20), 11 nihil est autem amabilius quam -s stultitia (*i. cum diligentia coniuncta*). VELL. 1, 4, 2. 2, 116, 2 VAL. MAX. 2, 9 pr. PHAEDR. 2 prol. 4 industria. SEN. benef. 5, 5, 2. 6, 24, 1. 6, 29, 2 aures (MART. 6, 1, 3). dial. 4, 21, 2. 7, 3, 3 *saepe* CVRT. 4, 1, 4 COLVM. 1, 9, 1. 3, 9, 5. 7, 4, 3 cura (9, 9, 1 *saepe*). PETRON. 24 sciscitatione. frg. 5^b. PLIN. nat. 3, 46 subtilitate. 6, 84 notitia. 14, 146 -i scito legum. *saepe.* QVINT. inst. 1, 8, 18 enarratio historiarum. 5, 10, 61. 10, 3, 5 stilus (TAC. dial. 39). decl. 348 p. 370, 1. FRONTIN. aq. 128 lege. TAC. Agr. 6. PLIN. epist. 5, 5, 3 *libros* absolverat subtiles et -es. *al.* CALL. dig. 49, 14, 5 GAIVS inst. 2, 109. 3, 54 VLP. dig. 11, 4, 1, 7. 16, 10, 7, 3 *al.* LACT. inst. 1, 17, 16 -s, tam sollicita curatio (HIL. syn. 36 sollicita ... multum -ique cautela). ira 10, 22 FIRM. err. 24 HIL. op. hist. frg. 1, 7. AVIEN. ora 710 labos (VEG. mil. 1 pr. labor -s ac fidelis). AMM. 14, 10, 5 navata est opera -s (15, 5, 19. 16, 10, 19. 29, 5, 2. 30, 4, 1. 31, 4, 5). 18, 2, 7. 24, 4, 3. 27, 2, 4 AVG. civ. 3, 18 substitutione. 8, 14. 12, 20. 15, 23 *al.* PS. VICT. VIT. pass. 15. BOETH. arithm. 1, 30 acumen. INST. Iust. 1, 1, 2 -issima atque exactissima interpretatione. 2, 20, 23 tractatu. 4, 18, 12. CORP. III 567 exploratio.

d *seq. genet. obiect.*: CIC. fin. 4, 32 omnis . . . est natura -s sui. Q. CIC. pet. 22 ut spectatorem te officiorum esse intellegant -em. LIV. 7, 3, 7 -s talium monumentorum auctor Cincius. PLIN. nat. 13, 31 -issimi naturae tradunt. 32, 26 medicinae. 34, 81 artis (QVINT. inst. 1, 7, 34). QVINT. inst. 9, 4, 77 Plato, -issimus compositionis. decl. 262 p. 72, 19 in hac civitate -issima iuris. PLIN. paneg. 79, 5 temperamenti. SVET. gramm. 23 rei familiaris. GELL. 2, 26, 11 poeta verborum -issimus (13, 25, 4). 4, 11, 4 vir litterarum veterum -issimus. PS. APVL. Ascl. 8 rerum. TERT. resurr. 32 credendi -ior quam contendendi ... religiosus. SCHOL. Cic. Bob. p. 163 St. curiosus et -s eruendae vetustatis. SYMM. epist. 1, 38 *fortuna* praesentium -s. PS. RVFIN. in Os. 10, 11/12.

e *seq. dativ.*: CIC. rep. 2, 36 Corinthios video publicis equis assignandis et alendis orborum ... tributis fuisse quondam -es. TERT. nat. 2, 9 agros stercoribus iuvando -s fuit.

f *cum praeposit.*: in *c. abl.* (*plerumque gerundii vel gerundivi*): CIC. Brut. 246 prudens, acutus, minime incautus patronus in

causis cognoscendis, componendisque -s. Verr. 1, 29 in quaerendo. 2, 126 in re ... hereditaria. 4, 107. 6, 49. 157 in supplicio. Catil. 3, 17 in perditis rebus. Manil. 58 in uno Gabinio. Cluent. 133. 191 in eo. Balb. 45 Rab. perd. 27. 32. Phil. 2, 110 in Caesaris memoria. rep. 2, 27 div. 1, 94 off. 1, 7 *al.* Att. 4, 1, 1 in custodia salutis meae. 6, 1, 18 homo in historia -s. 12, 33, 2. 13, 6, 4 in tuis multo minus -s quam in meis. *saepe.* SEN. dial. 5, 25, 2 in officio. PLIN. uat. 34, 58 in symmetria. QVINT. inst. 1, 8, 9 oeconomia ... in iis -ior. 3, 1, 18 in tradendo. 10, 1, 79 in compositione. *al.* PLIN. paneg. 51, 1 in tuendo. TERT. orat. 27 in orando. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 23 in pictoribus et plastis -issimus (*i. fastidiosus*). CAPITOL. Alb. 3, 6 in legendis magistratibus -s. in *c. acc.*: EVTR. 10, 16 in amicos liberalis, sed minus -s quam tantum principem decuit. ad: CIC. div. in Caec. 70 ad legum defensionem. Verr. 5, 6 ad reportandum. 6, 80 ad classem ornandam. Catil. 1, 19 ad custodiendum. Phil. 10, 17. epist. 3, 12, 4 -ior ad declarandum. PAVL. FEST. p. 249 ad suffragia ... ferenda. QVINT. inst. 1, 1, 7 ad cetera. PS. QVINT. decl. 2, 2 ad facinus. FRONTO p. 216, 6 N. PS. AVR. VICT. epit. 20, 5. 48, 11. de: CIC. Att. 5, 4, 4 de omnibus rebus. circa: PLIN. nat. 20, 263 circa carduos -issimus videtur. 31, 56 circa haec. EVTR. 8, 7 circa aerarium. OP. imperf. in Matth. 54 p. 946 circa verbum dei. adversus: PLIN. med. 3, 34 adversus omnes morborum incursus ... -issimus.

3 *i. q. parcus, frugi, tenax* (*opp.* prodigus, profusus): a *cum nomine personali vel substantivi vice*: RHET. Her. 4, 34, 46 si quis hominem prodigum et luxuriosum illudeus parcum et -em appellet. CIC. Verr. 5, 39 homo frugi ac -s. SEN. epist. 1, 4 quod apud luxuriosum sed -em evenit. rem. fort. 16, 2 quam multas *coniuges* ... videmus ex -issimis solutissimas, ex liberalissimis rapacissimas. PLIN. epist. 2, 6, 1 *apud* quendam ut sibi videbatur lautum et -em, ut mihi sordidum simul et sumptuosum. CORP. VIII 23908 filius frugalissimus adq. -issimus. b *seq. genet.*: RVT. LVP. 1, 4 pro illiberali -em rei familiaris. SEN. epist. 58, 30 -s sui tutela (*praecedit* parsimonia). 101, 3 non minus patrimonii quam corporis -s. PLIN. epist. 6, 8, 5 est alieni abstinentissimus, sui -s. *fortasse huc pertinet in imag.* PAVL. NOL. epist. 13 negligens ... ventris, quia -s animae. c *seq.* de: PLIN. epist. 4, 13, 8 qui fortasse de alieno neglegentes, certo de suo -es erunt (*nisi ad p. 1183, 18 referre mavis*).

inde adv. ¤**dīligenter** (*de usu v. p. 1181, 49*) *unico loco excepto* (SCHOL. Germ. Bas. p. 82, 5 quod in deos religiosa, in hominibus officiosa -r fuerit) *cum verbis coniunctum legimus, praecipue faciendi et agendi, rarius cognoscendi cogitandive. ex ingenti exemplorum copia pauca admodum attuli, sed fere omnia iuxta posita enotavi. comp. et superl. leguntur inde a* VARRONE *et* CIC. HIER. quaest. hebr. in gen. p. 54, 4 in Graecis legitur ἀσφαλῶς, id est -r. GLOSS. ἐπιμελῶς. impense. enixe. -ius ἐπιμελέστερον.

1 *i. q. accurate, cum cura, attente,* ἀκριβῶς, (*opp.* neglegenter): PLAVT. Capt. 226 accurate agatur, docte et -r (CIC. nat. deor. 1, 15 epist. 3, 10, 11 APVL. flor. 9 p. 31). TER. Eun. 207 -r facias (500 VARRO rust. 3, 16, 21. COLVM. 12, 38, 8 mundi et -r. APVL. apol. 13 libenter et -r. *persaepe*). 339 ut -r nunties. 505 curate ... -r virginem (Hec. 257 CATO agr. 143 ACC. trag. 598 CIC. Att. 1, 9, 2. 4, 4b, 5 -r [cures *vel* cura *omisso.* 5, 18, 4. leg. 3, 46 Graeci hoc -ius]. 5, 20, 8 *persaepe*). Men. 968 rem heri -r tutetur. CATO agr. 32, 2 -r caveto (67, 2 *persaepe*). *al.* VARRO ling. 6, 10. 78 hic magis promiscue quam -r consuetudo est usa. 10, 7 -r videndum (rust. 1, 40, 1 CIC. inv. 1, 45 de orat. 2, 237 perquam -r videndum. *persaepe*). 10, 75 haec -ius quam apertius dicta. *saepe.* RHET. Her. 1, 6, 9 consideranda sunt (2, 24, 38. 2, 31, 50. 3, 13, 23 CIC. inv. 1, 57. 2, 28. 38. 39. 41 de orat. 2, 114 *saepe*). 2, 8, 12. 2, 9, 13 perscriptum (3, 11, 19 scripsit. CIC. inv. 1, 77 perquisitius et -ius conscripsisse. leg. 3, 49 perite et -r scripsit. Att. 1, 20, 1 -r, officiose. *persaepe cum verbo scribendi*). 2, 27, 43 observaverimus (4, 48, 61 CIC. inv. 1, 82. 89 *persaepe*). 2, 30, 49 exputamus acriter et criminose et -r. 4, 2, 3 eligere (CIC. inv. 1, 8 ingeniose et -r. SEN. benef. 4, 9, 2 COLVM. 7, 9, 1 PLIN. nat. 17, 40 *persaepe*). CIC. *ex. gr.*: inv. 1, 19 -r erunt artificio reperta, cura et cogitatione pertractata. 1, 20 cognoscere (2, 99 *causas* -r penitusque cognoscat. 2, 110 de orat. 2, 362 Q. Rosc. 31 Verr. 3, 135 Cael. 55. GAIVS inst. 1, 93 -ius ... exactiusque causam cognoscat. *al.*). 1, 30 sua -r et enodate narrando. 2, 44 attendamus (Quinct. 22 Verr. 3, 82 *persaepe* VITR. 5, 4, 1 SEN. epist. 10, 1 *al.*). 2, 135 -issime legi obtemperare (Verr. 6, 28 *al.*). 2, 146 quae -issime sancta est (leg. agr. 1, 13 Pis. 90). de orat. 1, 45 audierat (2, 122 Sull. 14 Phil. 1, 38 epist. 3, 5, 1 HERM. Pal. mand. 3, 7 [ἀκριβῶς]. *al.*). 1, 118 quam -r et quam prope fastidiose iudicamus. 1, 156 habenda est ratio -r. 2, 92 persequatur. Brut. 227 rem videbat acute, componebat -r (223 *al.*). S. Rosc. 72 -ius paratiusque venisses (*praecedit* bonorum emptores). rep. 1, 35 non possum ... dicere me in ulla cogitatione acrius aut -ius solere versari. ac. 2, 36 *cum* -issimeque circumspexerit (ad Q. fr. 1, 1, 10 SEN. epist. 70, 5). fin. 4, 79 *quos* tibi studiose et -r tractandos (*alibi haec iunctura cum verbo* 'curandi, *coniungitur, ex. gr.*: Att. 16, 16, 7 epist. 6, 4, 5. 10, 3, 14. 13, 6, 4. 13, 69, 2). off. 2, 54 de re familiari impertiendum, sed -r atque moderate. Att. 1, 6, 2 fac nos quam -issime certiores (1, 14, 7 epist. 4, 14, 4 *saepe*). Att. 2, 4, 1 *hoc* amanter ... -rque conficias. 3, 23, 5 exponis prudenter et -r. 8, 6, 3 fortiter et -r (VAL. MAX. 8, 3, 1 -r ... fortiter executa. PLIN. epist. 2, 11, 19). 14, 22, 1 odorari -ius quid futurum sit. epist. 5, 6, 3 *Antonium* gravissime ac -issime defendi (7, 17, 2 ut gravissime -issimeque potui *commendavi* [*saepe cum hoc verbo*]). 5, 17, 3 officiis amicitiae -r a me sancteque servatis (SEN. epist. 48, 3 societas -r et sancte observata). 6, 5, 1 legitur a me -r et custoditur -issime. 14, 16 -ius facere et cautius (CAEL. Cic. epist. 8, 10, 2 CAES. Gall. 5, 49, 3 HIL. in Matth. 10, 9 EVGRAPH. Ter. Hec. 218 *al.*). ad Q. fr. 1, 1, 20 ius dici aequabiliter et -r. 1, 2, 9 varie -rque monuisse. 2, 1, 3 considerate -rque naviges (AVG. serm. ed. Mai 63, 2 considerate et -r respicite). 3, 1, 21 humanissime -issimeque locutus. Q. CIC. pet. 43 valde ac -r rogatum. 50 assidue, -r petere. CAES. Gall. 7, 60, 1 -r industrieque administrarent (SVET. Dom. 8). *al.* SALL. Iug. 95, 2 optume et -issime omnium. ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 7 bene atque -r ... petere (SEN. benef. 7, 1, 4). LIV. 45, 37, 9 acerbius et -ius circumitae sunt. VAL. MAX. 5, 8, 3 plenissime ... -issimeque auditis testibus. CELS. 6, 18, 3 aduri -r et timide debet. SEN. benef. 2, 32, 1 scite ac -r excipere. 7, 32, 1 nec ideo pigrius dabo, sed -ius. dial. 9, 11, 2 omnia tam -r faciet, tam circumspecte. 10, 18, 3 orbis terrarum rationes administras tam abstinenter quam alienas, tam -r quam tuas, tam religiose quam publicas. epist. 104, 2 ut me -ius amem. *saepe.* COLVM. 7, 5, 17 saepius ac -r ovium terga perspicere (7, 10, 7 arb. 6, 2. APVL. apol. 16 inspexerat saepe ac -r). 12, 52, 10 -r emundatum. arb. 9, 1 *virgas* -r et aequaliter compositas. *persaepe.* PLIN. nat. 21, 178 minime -r demonstrando. *saepe.* MART. 7, 31, 7 o quam, Regule, -r erras (*ironice i. valde, penitus*). QVINT. inst. 6, 2, 23 haec -ius (*sc. tractabimus*) cum de amplificatione dicemus. *persaepe.* PLIN. epist. 7, 17, 8 tanto -ius quanto sollicitius intendo (VVLG. deut. 13, 14 quaere sollicite et -r). *saepe.* SVET. Iul. 48 domesticam disciplinam ... -r adeo severeque rexit. Cal. 36 -r ac lente ... considerabat. Claud. 4 qui vellem -ius et minus μετεώρως deligeret sibi aliquem. gramm. 4 -r aliquid et acute scienterque ... dicere aut scribere. vita Lucani p. 52 confici vero ac proponi *poemate* venalia non tantum operose et -r, sed et inepte quoque. FRONTO p. 47, 8 N. τέχνην alias -ius et subtilius persequemur. *al.* (AVG. civ. 19, 1 -r et subtiliter scrutatus). *persaepe apud* ICTOS, *ex. gr.*: SPART. Hadr. 6, 5 ambitiose ac -r expositis. CAPITOL. Gord. 24, 1 eius saeculum emendatius ac -ius ... perfectum. SVLP. VICT. rhet. 6 p. 316 -ius aliquid et cultius et lectius ... proferendum. VEG. mil. 2, 3 *opp.* neglegenter. HYG. astr. 2, 2 p. 33, 7 verius et -ius navigare (p. 33, 14). VVLG. III Esdr. 8, 27 -r (ἐπιμελῶς, *notione severitatis praevalente*). AVG. civ. 1, 3 -r copioseque tractanda sunt (8, 14. 9, 5). 5, 16 -r et sobrie illa intueantur exempla. 6, 2 quis consideravit attentius ... quis -ius pleniusque (planius *nonnulli codd.*) conscripsit *Varrone*? 7, 19 Caelum enim esse Iovem innumerabiliter et -r affirmant. 8, 22 attentius et -ius intuentibus. 16, 2 haec -r et intellegenter advertens. 20, 21 -ius et distinctius ... intueri. 20, 23 erudite -rque conscriptum. *saepe.* BOETH. mus. 2, 15 p. 246, 10 perquam -issime in arithmeticis diximus. CASSIOD. inst. 6 (*praecedit* attente). 9 plura praestantius et -ius aperuit ... minute ac -r.

2 *fere i. q. emendate, pure*: CIC. Brut. 109 latine -r locutum (140. 166).

3 *fere i. q. considerate* (*cf.* diligentia *II A*): QVINT. decl. 318 p. 251, 29 hoc legato patroni vestri necesse est utrique vestrum -ius vivere (*Gronov.*, videre *trad.*; *seq.* frugaliter vixerit).

4 *fere i. q. amanter sensu Christiano* (*v. supra sub* diligo *p. 1180, 6*): PS. APVL. Ascl. 12 haec est enim merces pie sub deo, -r cum mundo viventibus.

5 *i. q. consilio, consulto, cogitate*: TERT. nat. 2, 6 melius est errare simpliciter, quam ut physici -r. SERV. auct. Aen. 4, 555 -r virum strenuum non ante facit requiescere, quam rite omnia paravisset.

6 *i. q. festinanter*: ITALA exod. 12, 11 (Lib. iubil. 49, 13) comedetis illud -r (μετὰ σπουδῆς, VVLG. festinanter).

7 *i. q. commode*: CHIRON 136 ut -r iaceant.

8 *i. q. secure,* ἀσφαλῶς (*v. p. 1176, 21. 1183, 44*): ITIN. [Silv.] 6, 2 -ius et securius iam in eo loco ... ambulant nocte.

9 *i. q. recte*: BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 12 p. 32, 13 divisionem generis -r agnosces.

part. perf. pass. pro adi. ¤**dīlēctus**, -a, -um. PAVL. FEST. p. 73 -us militum, et is qui significatur amatus, a legendo dicti sunt. DIFF. Suet. p. 278 Reiff. (delectus ... certus) militum numerus ... -os maxime diligimus, ut filios, parentes, fratres (= GRAMM. suppl. 288, 1). HIER. in Philem. 1. GLOSS. -us ἀγαπητός. carus -a ἠγαπωμένη. electa. -um carum. -issimus ἠγαπημένος. *persaepe vis substantiva praevalet.* -um habere *v. p. 1178, 52.* *compar. legitur*: CLAVD. rapt. Pros. 3, 74. *superl. inde a* STAT.

i. q. carus, amatus, gratus: 1 *generatim*: a *de personis*: OV. met. 9, 308 una ministrarum ... faciendis strenua iussis, officiis -a suis (*i. propter o.*). PLIN. nat. 35, 119 ob id (*sc. amorem in feminas flagrantem*) deas pingens, sed -arum imagine. HOMER. 101 Achivos. SVET. Aug. 98 ex -is unum. ITALA gen. 22, 2 (Aug. loc. hept. 1, 69 p. 518, 9 *al.*) filium tuum -um (τὸν ἀγαπητόν, ὃν ἠγάπησας, VVLG. tuum unigenitum quem diligis). Phil. 4, 1 (Mar. Victorin. in

Phil. p. 1227^B) fratres -issimi (ἀγαπητοί, VVLG. carissimi). *sic admodum frequenter cum* filius *sim. coniungitur, sed* VVLG. *nisi aliud, ut supra, praebet*, -us *vel* carissimus *praetulit*, ITALA *et* ECCL., *praecipue* HIER., *elativum, at cf.* epist. 57, 12, 2 ἀγαπητός -us est, non -issimus. PRISCILL. tract. 4, 76 -issimi in deo. AMM. 19, 1, 10 iuvenis nobilitate commendabilis et -us. SERV. ecl. 2, 1 hunc . . . -um fuisse Pollionis. AMBR. paenit. 2, 10, 96 veteri occurrisse -ae. HIER. in Matth. 4, 26 canticum -o canit (epist. 65, 4, 3 canticum . . . canitur carissimo atque -o. *saepe*). epist. 65, 8, 1 ad amantissimum et -um regem (65, 13, 2). VVLG. deut. 32, 15 incrassatus est -us. psalm. 28, 6. 59, 6 -i tui (*sic cum pronomine* psalm. 126, 2 cant. 1, 12 [23^ies]. Is. 5, 1 Ier. 11, 5 Bar. 3, 37 Dan. 3, 35). cant. 2, 7 neque evigilare faciatis -am (= 3, 5. 8, 4). Col. 3, 12 electi dei et sancti et -i. I Tim. 6, 2 fideles sunt et -i. Rom. 1, 7 -is dei. 16, 8 Ampliatum -issimum. *al.* AVG. civ. 8, 12 discipulus (fid. et symb. 4, 9). SIDON. epist. 9, 6, 1 pro -issimo nostro (PASS. Matth. 260, 29 *saepe sim.*). CORP. III 9597 uxori -issimae. *saepe. seq. dat.*: STAT. Theb. 8, 99 augur Apollineis modo -issimus aris. APVL. met. 10, 23 artissimo multumque sibi -o contubernali. LVCIF. non parc. 4 p. 217, 2 deo (Athan. 2, 16 p. 176). PRISCILL. tract. 5, 89 -issimi mihi (HIER. epist. 60, 13, 3 *al.*). **b** *de rebus quasi personatis*: VAL. FL. 3, 343 galeam -aque cingula. STAT. Theb. 3, 578 conubia. ITALA psalm. 83, 2 (Cypr. mort. 23) -issimae habitationes (ἀγαπητά, VVLG. -a tabernacula). HIER. epist. 60, 2, 3 animam. VVLG. Is. 21, 4 Babylon -a mea. apoc. 20, 9 civitatem -am. CLAVD. rapt. Pros. 3, 74 luco -ior omni laurus. IGNAT. ad Ephes. 1, 1 multum -um tuum nomen (πολυαγαπητόν). **2** *speciatim in allocutione, praecipue epistularum et sermonum Christianorum, ubi semper elativus legitur*: HOR. carm. 2, 20, 7 -e Maecenas. HIL. c. Aux. tit. -issimis fratribus (*admodum frequenter, ex. gr.*: op. hist. frg. 2, 1. 3 PRISCILL. tract. 5, 84 VVLG. Iac. 1, 16. 19. 2, 5 EPIPHAN. Hier. epist. 51, 1 Ps. ORIG. tract. 1 p. 3, 10 *saepe* AVRELIVS p. 1009^B *al.* BACHIAR. repar. laps. 23 FAVST. REI. serm. 1 p. 223, 4 EPIST. pontif. 784 Alc. Avit. epist. 42 *passim. notatur* f. d. *in* FRG. liturg. 2 p. 265). DAMAS. Hier. epist. 19 -issimo filio. *al.* EPIPHAN. Hier. epist. 51, 1 -issime. *persaepe.* VVLG. prov. 31, 2 -e mi, quid -e uteri mei, quid -e votorum meorum. cant. 1, 15 -e mi (2, 17. 7, 11. 13. 8, 14). Hebr. 6, 9 -issimi (SACR. Leon. p. 423 SIDON. epist. 7, 9, 5 *al.*).

iuxta posita et synonyma (*ad* diligo): admirari, aestuare, amare, amplecti, appetere, carum, gratum esse, carum habere, cognoscere, colere, complecti, cupere, curare, eligere, favere, frequentare, in deliciis habere, honorare, intellegere, mirari, diligenter nutrire, observare, probare, tueri, venerari, vereri. *opposita*: avertere, contemnere, despicere, fastidire, insectari, invidere, metuere, neglegere, odisse, respuere, timere.

deriv.: dilectio, 2. dilecto, dilector (-trix), 3. dilectus, diligentia, diligibilis.

dīliquēsco, dīliquium *v.* del-.

[dilis] cotidianis GLOSS. V 496, 66. *videtur pertinere ad* dius.

dīlitēsco, dīlītigo *v.* del-.

dilogia, -ae *f.*, διλογία. *i. q. ambiguitas*: Ps. ASCON. Verr. p. 214, 28 St. -a dicitur figura, cum ambiguum dictum duas res significat. DON. Ter. Eun. 1089 figura -a: ad utrumque enim pertinet et ad laudem et ad vituperationem.

dilogōs *adv.*, διλόγως. *i. q. ambigue*: PORPH. Hor. epod. 17, 6 -os nunc dicitur. sat. 1, 10, 36 hoc -os (*bis*).

dilophos, -on δίλοφος. *i. q. duplicem cristam habens*: MART. CAP. 2, 177 -on alitem . . . in certaminis temptamenta pulsabat.

dīlōrīco, -āvī, -ātum, -āre [*a* dis- *et* lorica *vel* loricare. *Th.*]. NON. p. 101 -are dictum est scindere. GLOSS. -are scindere. deloricatum laceratum.

i. q. vestem scindere, dilacerare: CIC. de orat. 2, 124 -are tunicam et iudicibus cicatrices . . . ostendere. APVL. met. 6, 10 involat eam vestemque plurifariam -at (AMBR. exc. Sat. 2, 12 -ata veste secreti pudoris nuda prostituant). 7, 8 -atis statim pannulis. HEGES. 1, 25, 2 -ato amictu. *latiore sensu aliquem lorica exuere et necare*: HEGES. 1, 6, 2 qui Antigonum -rent. 4, 25, 2 quemcumque reppererant, -bant (τὸν προστυχόντα διήλαυνον, *seq.* interficere).

dilōris, -e [*a* di- *et* lorum, *cf.* monoloris. *Th.*]. *i. q. duo lora habens*: VOPISC. Aurelian. 46, 6 paragaudas vestes ipse primus militibus dedit . . . et quidem aliis monolores, aliis -es, trilores aliis et usque ad pentelores. quatt. tyr. 15, 8 interulas -es duas *dabis Bonoso. graece*: PAPYR. Wessely, Wien. Stud. 24 (1902) p. 126 ἠριθ‹μήθ›η ὑπὲρ τιμῆς στιχαρίων διλώρων (*i. vestium -ium*) ἑκάστου.

dīlūceo, -ēre [*a* dis- *et* lucere, *cf.* dilucescere. *Th.*]. GLOSS. dilucit διαφαίνει. *i. q. apparet, manifestum est*: VARRO ling. 6, 63 ne sit confusus atque ut -eat dicitur disputare. LIV. 3, 16, 1 -ere res magis patribus. 8, 27, 11 -ere deinde brevi fraus coepit. 25, 29, 10 quae acta cum Romanis essent -ere . . . coepit. FRONTO p. 62, 10 N. in verbis vero eligendis ilico -et. p. 63, 12. GELL. 16, 8, 16 emolumentum eius *dialecticae* in animo tuo -bit. *seq. coniunct. vel* ut: VERVS Fronto p. 132, 8 N. necessarium puto -ere, ut quantum nos egerimus appareat (PANEG. 6 [7], 12, 8 necesse est tamen ad tuos nutus -eat et sileat). *seq. acc. c. inf.*: GELL. 6, 10, 3 per quod satis -et hanc ʻcapionem' posse dici. APVL. apol. 67 cuivis clare et *eqs.* TERT. anim. 15.

dīlūcēsco, -xī, -ere [*a* dis- *et* lucescere (luciscere), *cf.* dilucere. *Th.*]. GLOSS. -it διαφαύει (*v. p. 1185, 75*). *cf. p. 1185, 74 sqq. legitur inde a* CIC. *et* LVCR.

1 *proprie i. q. dies oritur, lux incipit*: HOR. epist. 1, 4, 13 omnem crede diem tibi -isse supremum. GELL. 3, 2, 3 qui *dies* post eam noctem -xerit (= MACR. sat. 1, 3, 3). *in imag.*: LVCR. 5, 176 an, credo, in tenebris vita . . . iacebat, donec -xit rerum genitalis origo. CIC. Phil. 12, 5 discussa est illa caligo . . .; -xit, patet, videmus omnia. *impersonaliter*: CIC. Catil. 3, 6 cum iam -ret (LIV. 36, 24, 6). SEN. benef. 3, 27, 1 ut primum -xit. VVLG. I reg. 29, 10 *cum* coeperit -ere. II reg. 17, 22 donec -ret. IV reg. 10, 9 cumque -isset. **2** *translate i. q. apparere, manifestum fieri*: FAV. EVL. p. 4, 7 ab hoc iustitia . . . librata partium aequalitate -xit. AVG. civ. 18, 30 ut quae pertinent ad Christum et ecclesiam -ant. 18, 43 ut . . . idem tamen sensus bene intellegentibus -ret. 20, 33. retract. 2, 54 multa in scripturis sanctis obscura, cognito locutionis genere -unt. epist. 194, 20 c. Faust. 11, 6. c. Petil. 3, 1, 2 quam *veritatem* -ere atque innotescere formidatis (*praecedit* obscuraretur).

dīlūcidātio, -ōnis *f. a* dilucidare. *i. q. illustratio*: CASSIOD. anim. 12 p. 1306^B ad animae -em. compl. in I Cor. 3, 16 actus omnium manifesta -e cognoscitur.

dīlūcidē *adv. v. s.* dilucidus.

dīlūciditās, -ātis *f. a* dilucidus. *i. q. dilucidatio*: BOETH. top. Arist. 8, 2 p. 996^C ad -em exempla et similitudines afferendum.

dīlūcido, -āvī, -ātum, -āre [*a* dilucidus. *Th.*]. GLOSS. -are adaperire. *legitur inde a* TERT.

i. q. lucide declarare, plane facere, illustrare sim.: TERT. adv. Iud. 1 *quod* minus plene potuit -ari. 13 -ato pectore per Christi veritatem. adv. Marc. 3, 23 p. 417 -ata per Christum veritate (ALC. AVIT. epist. 30 p. 61, 34). ZENO 7, 3, 1 quod *signum* . . . -vit *deus* his verbis. FAVSTIN. trin. 6, 4 p. 75^C *obscurum* exemplo (TYCON. 1 p. 1, 7 AMBROSIAST. in Col. 2, 14. HIER. in Ion. prol. p. 387/8 *obscura* breviter aperteque -et. AVG. serm. 99, 4 ad totam eius obscuritatem removendam et -andam. CASSIAN. conl. 19, 16, 1). TYCON. 4 p. 32, 2 *donec* transitus -etur. FVLG. Virg. cont. p. 94, 12 ut ordo se evidenti manifestatione -et. AMBROSIAST. in Rom. 7, 19 saepe repetit, ut -et sensum (II Cor. 10, 2). I Cor. 14, 29 disputatione planiore. HIER. hom. Orig. in Ezech. 1 p. 891. AVG. epist. 977, 42 -ata cordis instructio. c. Faust. 12, 42 prophetantis personam esse -atam. dialect. 6. MAR. MERC. Cyr. epist. cler. 13 res. CASSIAN. conl. 17, 12, 1 haec exemplis. c. Nest. 5, 9, 1. 6, 15, 1. AVELL. p. 233, 11 sanctum mathema explanaverunt et de deitate sancti spiritus -erunt. EPIST. pontif. 612 Thiel Gelas. 3, 16. FAVST. REI. epist. 6 p. 196, 3 fidem. grat. 2, 5 p. 69, 28 apertiore sensu et -ata ratione. POMER. 1 prol. 3 BOETH. categ. 1 p. 159^A. ENNOD. epist. 1, 9 p. 18, 12 (*in imag.*) se exercita litterarum gymnasiis palaestra -ant. 3, 25 p. 90, 17. CASSIOD. inst. div. praef. p. 1107^c scripturas. 2 p. 1113^d canticum. 8 p. 1120^c. 26 RVSTIC. c. aceph. p. 1194.

dīlūcidus, -a, -um [*cf. c.* lucidus *et c.* dilucere. *Th.*]. HIER. quaest. hebr. in gen. p. 13, 6 διαφανές, hoc est -um. GLOSS. -um limpidum, perlucidum. -a aperta, manifesta. *legitur inde a* RHET. Her. (*adv. inde a* TER.). *compar. inde a* RHET. Her., *superl. deest.*

1 *proprie i. q. perlucidus, limpidus*: PLIN. nat. 37, 70 -i quidem ac liquidi *smaragdi*. DAMIG. lapid. 15 lapis est rubicundus et -us. **2** *translate*: **a** *i. q. perspicuus, planus, apertus, clarus sim.*: RHET. Her. 1, 9, 14 narratio (1, 9, 15 CIC. orat. 124 part. 29. QVINT. inst. 4, 2, 36 narratio aperta ac -a). 2, 2, 13 expositionem (4, 39, 51 perspicuam et -am . . . expositionem). 3, 4, 3 rei (3, 23, 39). 3, 21, 34 brevitas. 4, 12, 17 apertam et -am orationem (4, 49, 62 apertiorem . . . magis -am. CIC. part. 20. 25 -am orationem et illustrem. fin. 3, 3 QVINT. inst. 1, 5, 1). 4, 28, 39 genus exornationis. CIC. inv. 1, 16 argumentandi ratio. 1, 29 verbis (QVINT. inst. 8 pr. 26 AVG. c. Faust. 11, 2). de orat. 3, 38 puri -ique sermonis (Tusc. 1, 46 multo puriora et -iora. QVINT. inst. 5, 14, 13 sermone puro et -o et distincto. 1, 11, 5 3). orat. 20 -iora, non ampliora facientes. part. 12 obscura -is . . . inteximus. 19. 20. SEN. epist. 121, 13 sensus est non satis -us nec expressus. QVINT. inst. 7, 3, 2 finitio. 8, 2, 23 erunt -a et neglegenter loquente audientibus aperta. 9, 2, 44 locorum quoque -a . . . descriptio. 11, 3, 30. VLP. dig. 40, 9, 14, 5 probationibus. AVG. civ. 16, 28 promissione. MACR. sat. 1, 7, 6 nullum secretum quod non vulgo fieri -um posset. BOETH. herm. sec. 4, 10 p. 251, 12 -iorem seriem . . . faciamus. COD. Theod. 11, 36, 1 (*a. 314*) confessio propria vel -a. EPIST. pontif. Migne 50, 609^C -a et perspicua maiorum credulitas. COD. Iust. 1, 2, 19 certo et -o iure taxamus. 1, 17, 1, 1 constitutiones emendare et viae -ae tradere. **b** *de voce i. q. clarus*: QVINT. inst. 11, 3, 33 -a vero erit pronuntiatio primum si verba tota exierint *eqs.* FORTVN. rhet. 3, 19 p. 132 velut elocutio emendata esse debet, -a . . . ita et pronuntiatio . . . quid -a? ut sonus vocis medius sit, nec gravissimus nec acutissimus. **c** *fere i. q. celebratus*: IORD. Get. 7 insulas licet non ab aliquo scriptore -as. **d** *de intervallis insaniae*: COD. Iust. 6, 22, 9, 1 si vero voluerit *furiosus* in -is intervallis aliquod condere testamentum *eqs.*

inde adv. ᴹ**dīlūcidē**: GLOSS. διαυγῶς (*Buecheler*, δηλαυγῶς *trad.*). aperte. diserte, scholastico, latino, plano sermone. *legitur inde a*

TER., *comparat. inde a* RHET. Her., *superl.*: AVG. c. Faust. 11, 7 c. Cresc. 2, 1, 1 epist. 167, 4.

1 *proprie i. q. clare, perlucide, limpide*: PLIN. nat. 37, 48 ramenta *sucini*... flagrant -ius. 2 *translate, i. q. manifeste, perspicue, aperte sim.*: TER. Phorm. 399 expedivi. POMPON. Atell. 161 verrem (?) sume dapsile ac -e. VARRO rust. 1, 18, 3 neuter satis -e modulos reliquit. RHET. Her. 1, 9, 15 narrabimus. 1, 17, 27 breviter et -e ... diceremus (2, 9, 13 scriptum illud esse -e, breviter. 4, 25, 35 -e proponit et explicat [*om. plerique codd.*] breviter. 4, 49, 62 CIC. Cluent. 8 QVINT. inst. 4, 1, 34. 4, 2, 32 FRONTO p. 150, 12 N. AVR. Fronto p. 49, 13 N. AVG. civ. 19, 1. 21). RHET. Her. 2, 1, 1. 2, 20, 31 intellegere. 3, 11, 19. 4, 12, 17. CIC. inv. 1, 30 -e et ornate exponitur (PORPH. Hor. epist. 1, 7, 46). 1, 49 demonstratus est (1, 55). de orat. 1, 94 satis acute atque -e ... dicere. 1, 144 plane et -e *loquamur* (orat. 79). Tim. 8 -e et plane exornata oratio. GELL. 1, 10, 1 LACT. inst. 4, 8, 3 MACR. sat. 1, 5, 1). 1, 229 pure et -e *dixit*. orat. 124 narrationes ... explicatae -e (div. 1, 117 ratio ... explicata. phil. frg. F V 99 ambigua ... explicare -e). part. 19. 31 -e probabiliterque narremus. 32. 45 *argumentatio* distinguenda -e. Verr. 3, 191 crimina diluere. Sest. 133 *lex* -e vetat (Vatin. 37). ac. 2, 44 -e perspicere. 2, 56 docetur (LIV. 39, 47, 3). fin. 3, 19. 4, 1 exposuisti ..., ut tam obscure, -e. Tusc. 1, 41. 4, 33 satis illa -e dixerimus pro rerum obscuritate (nat. deor. 1, 58. VITR. 10, 8, 6 ut obscura res ... -e pronuntiaretur). Att. 16, 11, 4 de Myrtilo -e (*sc. exposuisti*). NEP. Pel. 1, 1 *ut* minus -e appareat (SCHOL. Cic. Bob. p. 144, 5 St.). VELL. 2, 16, 3 rettulit. CELS. 2, 14 -ius ... praeceperit. PLIN. nat. 18, 274 quas ... miscebo ... quam potero -e atque perspicue. QVINT. inst. 8, 6, 52. FRONTO p. 63, 25 N. parum -e ... collocetur. p. 208, 17 patet. PRISC. gramm. II praef. 4 *ut gloria mea* -ius crescat. GELL. 11, 16, 1 -e tamque apte demonstrari. *al.* APVL. apol. 28 palam et -e ostendero. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 22 satis aperte -eque declarat (OPTAT. 4, 1 p. 102, 3 CASSIAN. conl. 19, 13, 1 COD. Iust. 1, 14, 12, 1). gen. div. verb. 16 manifeste et -e significant. SCHOL. Cic. Bob. p. 77, 22 St. HIER. hom. Orig. in Ier. 2 p. 763 RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 96^C^ Orig. princ. 2, 1, 4 Adamant. 4, 10. AVG. c. Faust. 11, 7 -issime dicit. c. Cresc. 2, 1, 1 -issime docui. epist. 166, 6 *liber* hoc insigniter -eque declarat. 167, 4 -issime convicisti. quaest. hept. 5, 13 MACR. sat. 1, 4, 7 CASSIAN. conl. 10, 12. CLAVD. MAM. stat. anim. 1, 12 -e vivificatum corpus. COMPVT. Carth. 2, 17. BOETH. in Porph. comm. sec. p. 269, 12 plenius -eque declaravit. COD. Iust. 4, 30, 13 VEN. FORT. vita Albin. 3, 5 NICET. symb. 11 p. 50, 2.

dīlūculāscit dilucescere incipit GLOSS. V 190, 11. *cf.* 190, 12 diluculesceret dilucesceret. *cf.* diluculat.

dīlūculat *impers.* [*a* diluculum. *Th.*]. *i. q. dilucescit*: GELL. 2, 29, 7 die crastini, ubi primum -bit. 6, 1, 6 *Scipionem* solitavisse noctis extremo, priusquam -ret, in Capitolium ventitare.

¤**dīlūculum**, -ī *n.* [*a* dilucescere. *Th.*]. *tribus locis exceptis* (VVLG. Iob 41, 9 Ion. 4, 7 PS. RVFIN. in Os. 11, 1), *ubi genet. legitur, nonnisi nom. acc. abl. erant in usu; ablat. pro adverbio v. p. 1188, 2. pluralis et quidem poeticus*: FRONTO p. 103, 17 N. *in libris identidem* deluculum *scribitur*. SVET. frg. p. 160, 5 *ultima septimarum partium noctis*: -um quasi iam incipiens parva dici lux. haec est aurora, quae solem praecedit. CENS. 24, 2 -um cum sole nondum orto iam lucet. PS. RVFIN. in psalm. 45, 6 -um est, quando primo oritur dies. AVG. quaest. hept. 7, 46 -um, quod graece dicitur ὄρθρος, tempus ante solem significat, quod iam usitatissime dicitur, cum albescere coeperit *et fusius in sequentibus*. MACR. sat. 1, 3, 12 *dici civilis pars* ... -um, cum incipit dinosci dies. GREG. M. moral. 8, 48 -um dicitur, cum iam nocturna tempora in claritatem lucis mutantur. BEDA gramm. VII 270, 23 -um, non deluculum, quia modicam diei lucem ostendit. *adde*: HYMN. Ambros. I 7, 26 -um ... meridies ... crepusculum. GLOSS. λυκοφῶς. ὄρθρος. διαύγασμα. διάφαυμα. ἡ πρὸ ἡλίου ὥρα. ante mane. -o ante mane. albiscente caelo. diluculus ὄρθρος (*quae forma caret exemplis*). *legitur inde a* PLAVTO, *sed praeter hunc (bis) et* AFRAN. *deest poetis; ante Augusti tempora nonnisi 5^ies^ obvia; frequentat* VVLG. (*39^ies^*).

i. q. prima lux diei: PLAVT. Amph. 737 primulo -o abiisti (CIC. S. Rosc. 19 primo -o. SVET. Vit. 15 APVL. met. 3, 25. EPIST. Alex. p. 207 primo aurorae -o. VVLG. exod. 14, 27 Dan. 6, 19. 14, 15 SVLP. ALEX. Greg. Tur. Franc. 2, 9 PASS. Andr. brev. 3). PLAVT. Amph. 743 abii ... cum -o. FRONTO p. 103, 17 N. (*in imag.*) iubes matutina -a lucere meridie. AVR. Fronto p. 31, 17 N. -um usque ad solis ortum (APVL. met. 4, 21. ITALA act. 20, 11 [Aug. epist. 36, 28] usque ad -um [ἄχρι αὐγῆς, ITALA codd. d g usque ad lucem, VVLG. usque in lucem]). ITALA exod. 32, 6 (Lugd.) vigilans in crastino -o (ὀρθρίσας τῇ ἐπαύριον, VVLG. mane). AMBR. in psalm. 36, 66 ut -um praeveniret. Hel. 15, 55. obit. Valent. 64 -um mihi est. HIER. in Ioel 2 p. 185^B^ (*in imag.*) mane et -um subito tenebras fugat et cunctos montes aurora collustrat. epist. 22, 37, 1. VVLG. Iob 41, 9 splendor ignis et oculi eius, ut palpebrae -i. Os. 6, 3 quasi -um praeparatus est egressus eius. Ion. 4, 7 paravit deus vermem ascensu -i in crastinum. PS. RVFIN. in Os. 11, 1 -i ... tempus. AVG. civ. 22, 8 ante -um. quaest. hept. 7, 46 albescit -um. SVLP. SEV. dial. 1, 1, 3 tenebras -o rumpente. GREG. M. moral. 8, 61 (*in imag.*) -um veritatis. EVGIPP. Sev. 16, 1 iam clarescente -o. ISID. fid. cath. 1, 54, 1 circa -um resurgens. *abl. sing. adverbii loco, fere ubique cum verbis morendi*: AFRAN. com. 70 CIC. Att. 16, 13^a^, 1 FRONTO p. 6, 17 N. 118, 5 MIN. FEL. 2, 4 TERT. adv. Marc. 4, 39 p. 558. ITALA iud. 6, 28 (Lugd.) cum surrexissent -o (ὤρθρισαν, VVLG. mane. *sic al., ubi* VVLG. mane). AMBR. obit. Valent. 64 off. 2, 8, 40. 2, 22, 114 HIER. epist. 34, 2, 2 VVLG. (*33^ies^, plerumque cum verbo surgendi*) *ex. gr.*: exod. 8, 20 psalm. 45, 6 adiuvabit eam deus mane -o (Is. 28, 19). I Macc. 5, 30 factum est -o. Luc. 24, 1 valde -o (PASS. Paul. 15). AVG. civ. 102, 36 quaest. 6, 2 *al.* MIRAC. Steph. 2, 3 PLIN. VAL. 2, 30 MART. CAP. 1, 97 PETR. CHRYS. serm. 39 p. 311^A^ SIDON. epist. 2, 2, 14. 4, 8, 2. 8, 11, 11 VITAE patr. 3, 124 GREG. TVR. Mart. 4. GREG. M. moral. 8, 48 (*allegorice*) -o ergo nos dominus visitat, quia erroris nostri tenebras luce suae cognitionis illustrat. LIB. iubil. 32, 2 MIRAC. Theclae 1 PASS. Theclae 15.

dīlūdium, -ī *n.* [*a dis- et* ludus *vel* ludere. *Th.*]. *i. q. intermissio, dilatio* (*cf.* SCHOL. Hor. epist. 1, 19, 47 -a dicuntur tempora quae gladiatoribus conceduntur inter dies munerum quibus pugnant): HOR. epist. 1, 19, 47 (*in imag.*) clamo et -a posco, ludus enim genuit trepidum certamen et iram (PORPH. *ad l.* cur -a postulet).

dīlūdo, dīlumbo *v.* del-. *Gudeman.*

¤**dīluo**, -uī, -ūtum, -ere [*a dis- et* lavere. *ad significationem amplificandam verbum gr.* διαλύειν *nonnihil contulit. Th.*]. PAVL. FEST. p. 120 lues est -ens usque ad nibil, tractum a Graeco λύειν. *in codd. confunditur cum* deluo, deleo, diruo, (SOL. 8, 6 *pars codd.*) *q. v.* GLOSS. κατακλύζω. -it ἀνίησιν, διαλύει. purgat, defendit. abluit, lavat vel purgat. delavit. crevit (?) vel relaxat vel diligit (*contam.?*). -e ἀπόπλυνε. -ere purgare. *legitur inde a* PLAVTO CATONE VARRONE, *nusquam frequenter, nisi apud medicos et rhetores.* [*loc. corrupt.*: SEN. contr. 7, 5 (20), 13.]

I *i. q. in partes dissolvere*: **A** *proprie*: **1** *generatim*: **a** *res solidas emollire, diffluentes reddere*: CATO agr. 157 si turundam non recipiet *fistula*, -ito. CAES. civ. 2, 10, 6 lateres. VITR. 1, 4, 6 principia. SEN. dial. 1, 3, 13 nivem (4, 25, 4 nat. 4, 2, 19 GELL. 19, 5, 3). nat. 1, 2, 5 *formae* -untur et desinunt. PLIN. nat. 33, 76 mons (APVL. met. 1, 8). 35, 46. SIL. 5, 57 -erat nebulas Titan. MART. 8, 33, 4 nebula *pegmati illita*. GELL. 12, 1, 21 (*in imag.*) vinculum ... amoris. *nota sine obi.*: PLIN. nat. 17, 15 umor ... ingurgitans -ensque (*i. inundans*). *reflexive*: PLIN. nat. 20, 203 *opium* sudat et se -it. *c. ablat.*: FVR. ANT. carm. frg. 1 sanguine -itur tellus (*cf. p. 1189, 5*). VERG. georg. 1, 326 pluvia ingenti sata ... boumque labores. PROP. 4, 5, 12 stantia ... aquā. SEN. nat. 4, 13, 8 glaciem ... aquis. epist. 78, 23 vino nivem. CVRT. 8, 10, 25 terra humore -uta (COLVM. arb. 3, 6). SCRIB. LARG. 25 ulcus ... ovi albo. PETRON. 136 vulnus cruris ... aceto. PLIN. nat. 36, 81. GELL. 17, 15, 4 nigro *elleboro* alvum. SOL. 8, 6 AVIAN. fab. 41, 12. **b** *res liquidas infusis liquoribus attenuare*: OV. Pont. 1, 9, 53 lacrimis ... unguenta. PERS. 3, 14 guttas. *transfertur ad colorem*: OV. Pont. 4, 10, 62. PLIN. nat. 31, 91. 37, 84 *opalus* qui -itur *colore* aquae. *c. dat.*: PLIN. nat. 37, 125 ille emicans in amethysto fulgor violaceus -itur hyacintho (*i. ut h. fiat*). *ad saporem*: PLIN. nat. 31, 52 mutant saporem *amnium* et influentes rivi ... victique -untur.

2 *technice apud coquos, medicos i. q. herbas, medicamenta sim. dissolvere, liquore miscere, temperare* (*cf.* FRONTO p. 64, 19 N. AGROEC. gramm. VII 115, 11 *p. 474, 3*): CATO agr. 69, 2 cummim (delnito *codd.*). LVCR. 6, 929 -utaque ... misceri absinthia. LIV. 40, 4, 13 venenum. CELS. 6, 7, 6 myrrham. CVRT. 3, 6, 8 medicamentum (*cf.* 3, 6, 12 quod -eras, bibi. SCRIB. LARG. 26. 87). SCRIB. LARG. 15. 21. 158 faba ... cum melle -uto. PERS. 5, 100 elleborum. PLIN. nat. 14, 149 meros ... hauriunt tales sucos nec -endo ... mitigant. 18, 103 fermentum (*sc. ut fiat f.*). 18, 160 cinere mustelae vel felis -uto. 19, 179 aquam -uto latere crudo inimicam *formicis*. 22, 101 *laser*. 23, 3. 25, 143 pastillos. 31, 95 garum ad colorem mulsi ... -utum. 34, 123 *al.* PORPH. Hor. epist. 1, 19, 18 cumin[i]um. SER. SAMM. 397. 908. 990. *obi. omiss.*: QVINT. decl. 377 p. 420, 8 excusandum est, quod ne -rem (*sc. venenum*), mori volueram. *c. ablat.*: PLAVT. Pseud. 816 eo *laserpici* libram pondo -uont (CATO agr. 116 aceto). VERG. georg. 1, 344 quoi (*Cereri*) tu lacte favos et miti -e Baccho (HOR. sat. 2, 2, 15 mella Falerno ... -uta). HOR. sat. 2, 3, 241 aceto -it insignem bacam. CELS. 5, 17, 2. 5, 20, 1 *pastillum* aceto. 5, 25, 3. 6, 18, 7 tetrapharmacum ... rosa. *et saepe.* COLVM. 2, 9, 10 cucumeris anguini ... radicem -unt aqua. 5, 10, 15 exiguum ... laseris vino (= arb. 23, 1). 6, 34, 1 *al.* SCRIB. LARG. 5 pastilli aceto. 38 oleo. *et persaepe.* PLIN. nat. 17, 258 *fimum* suillum ... si riguis -atur. 19, 153 aceto melle -uto (22, 160). 20, 233. 23, 126. 25, 164 rosaceo. 29, 134 murium fel aceto -utum. *al.* APVL. met. 10, 4. 34 vino crocus -uta. SER. SAMM. 118 *fel ursinum* tepefacta -e lympha. 331 *al.* SOL. 30, 32. AVSON. 20, 11 vinum non -is undis. 344, 7 hinc (*de farre*) cibus, hinc potus, cum -retur aqua puls. PLAC. med. 4, 10 fel capreae aqua -utum et mixtum. CASSIAN. inst. 4, 20 aqua, qua -batur *lenticula*. GREG. TVR. glor. mart. 70 folium -utum aqua. *c. praepos.*: in: VARRO rust. 3, 16, 14 thynum ... -unt in aqua tepida (PELAGON. 214). CELS. 3, 16. 5, 23, 2 in potione vini. 5, 25, 5 in tribus cyathis aquae. PLIN. nat. 18, 102 pastillos in pane faciendo -utos. 20, 190. 22, 105 in spongea. 30, 47 in Attico melle. 32, 93 ternis obolis -utis in vini sextariis II per dies XV. *al.* CHIRON 558. ex: CELS. 5, 21, 1 ex lacte muliebri. 5, 26, 30 lycium

ex passo aut lacte -utum. 6, 7, 2 ex vino (6, 8, 1. 6, 18, 2). SCRIB. LARG. 224 ex aceto (CHIRON 943). 247 ex eadem *aqua* (PLIN. nat. 29, 123). cum: COLVM. 6, 4, 2 sabinam herbam rutamque cum mero -unt. 12, 5, 1. 12, 12, 2 SCRIB. LARG. 198 PLIN. nat. 30, 87. *in re rustica i. q. humum rigando emollire* (*cf. p. 1188, 72*): COLVM. 5, 10, 10 rubricam amurca -ere (= arb. 21, 2 PLIN. nat. 17, 256). PLIN. nat. 18, 110 nec -ui aut madere voluit *terra Campana*. *adde*: PLIN. nat. 18, 162 cura ... rigandi, ut praepinguis et densa ubertas -atur.

B *translate et in imagine*: **1** *i. q. explicare*: PLAVT. Rud. 1108 mihi quod rogavi -e. AMBR. Abr. 1, 4, 30 locus facilis ad -endum est. HIER. adv. Iovin. 1, 6 singula.

2 *i. q. dissolutione infirmare, extenuare, minuere*: **a** *affectus, statum animi vel corporis* (*de tempore v. l. 22*): CIC. de orat. 1, 120 amicitias ... sensim -ere quam repente praecidere. Tusc. 3, 34 cogitatio ... molestias omnes extenuat et -it. VAL. MAX. 9, 2, 1 memoria tam praeclarae rei. SEN. epist. 29, 3 auctoritas. 84, 2 altera res (*sc. scribere*) contristabit vires et exhauriet, de stilo dico, altera (*sc. legere*) solvet ac -et (*i. q. relaxabit. cf.* QVINT. inst. 11, 1, 52 non ... omnes -et vires et miserationem securitate laxabit?). MACR. sat. 2, 8, 9 *tristitiam*. *c. abl.*: ELEG. in Maecen. 1, 22 quod discinctus eras nimio, ... -is (diluvii *codd.*) hoc nimia simplicitate. OV. ars 1, 238 cura fugit multo -iturque mero. epist. 18, 14 -itur ... hora mero. SVET. Vesp. 23 ut invidiam aliqua cavillatione -ret transferretque ad sales. APVL. met. 1, 26 viae vexationem non cibo, sed somno -endam. 5, 3 somno et mox lavacro fatigationem (AVSON. 450, 2). TERT. test. anim. 4 lucratione gravioris partis metum -is (-it *A B*). anim. 48 quod ... autumnus ... valetudinem sucis pomorum vinosissimis -at. SYMM. epist. 7, 100 amaritudo ... purgationibus. OROS. hist. 2, 7, 4 dolorem sanguine hostium.

b *apud rhetores: argumenta, obiecta* (*cf.* GLOSS. V 661, 28 -it crimen et refutavit *sine interpr.*): RHET. Her. 2, 24, 38 ex duplici conclusione alterutra pars -itur. 4, 18, 26. 4, 35, 47 accusatoris officium est inferre crimina, defensoris -ere et propulsare (CIC. S. Rosc. 36. 78 Verr. 1, 33. 3, 191. 5, 43. 6, 77 Cluent. 8. 166 Mil. 72 Brut. 278 LIV. 4, 14, 3. 33, 16, 9 CVRT. 3, 6, 11. 7, 1, 31. QVINT. inst. 9, 2, 48. 53 aut -ere aut negare. decl. 355 p. 18. PS. QVINT. decl. 12, 12 [*opp.* differentes]. TAC. ann. 3, 14. 11, 34. 16, 24. PLIN. epist. 2, 11, 9 [*syn.* defendi]. 4, 9, 7 augentis ... non -entis. 6, 22, 4 APVL. apol. 101 AMM. 30, 8, 5 CLAVD. 26, 593. AVG. epist. 153, 10 -endis vel obtegendis criminibus. ZACCH. 1, 33). CIC. inv. 1, 22 suspiciones iniectas. 1, 78 adversariorum confirmatio aut -itur [aut infirmatur *om. M*] aut elevatur. *ibid.* ea quae contra dicentur (2, 127). 1, 99. 2, 143. S. Rosc. 42 res ... infirmem ac -am. 82 quae obiecit (*cf.* LIV. 45, 10, 13. QVINT. inst. 4, 2, 26 obiecta. 9, 2, 93 AMM. 14, 9, 3. 15, 2, 8). Cluent. 6 una quaque de re dicam et -am. Cael. 35. Scaur. 14 dedisti mihi ... quod -rem (*cf.* OV. am. 2, 2, 37 obicies, quae tnto -at). de orat. 2, 236 res ... quas argumentis -i non facile est, ioco risuque dissolvit. orat. 49 occultabit quae -i non poterunt. part. 15 firmamenta ... aut per se -enda aut obscuranda aut digressionibus obruenda. 28 aut -endo aut extenuando. 120. 122. nat. deor. 2, 120 orationis flumine ... convicia -untur. OV. rem. 695 nec peccata refer, ne -at. SEN. Thy. 512. LAVS Pis. 43 capitale nefas. QVINT. inst. 4, 2, 27 causae ... faciles ad -endum. 4, 2, 28. 78. 4, 5, 8 plura vel obicienda sunt vel -enda (7, 10, 12). 7, 1, 9. 11 ne id quod non statim -imus, timere videamur. 9, 2, 80 contrarium ... confirmare id ipsa defensione quod -endum est. decl. 371 p. 408, 26 iudicium. FRONTIN. strat. 1, 1, 10 existimationem. GELL. 2, 7, 14 conclusio ... refutarique ac -i sic potest. 3, 3, 15 delicta. 12, 12, 1 *opp.* infitiari. APVL. apol. 3 *opp.* obiectasse. TERT. adv. Marc. 2, 24 *malorum* infamiam. SPART. Carac. 8, 5 apud populum facinus -ret (CLAVD. 20, 23). DON. Ter. Hec. 743 coniectura -itur per ἄτεχνον πίστιν. SYMM. or. 4, 9 famam saeculi. AMM. 27, 1, 5 dedecus. 30, 1, 23 SCHOL. Cic. Bob. p. 77, 24. 84, 7 St. quaestionem (MART. CAP. 5, 473). LEO M. epist. 163 confirmavit magis quam -it. *obi. omiss.*: LIV. 29, 18, 20 ipse coram audiat, ipse -at. APVL. met. 10, 7 quibus ... verbis accusator urserit, quibus rebus -erit reus.

II *attenuata vi praepositionis fere i. q. lavere*: **A** *artiore sensu i. q. luere, madefacere*: CATVLL. 99, 7 multis -uta labella ... guttis. SEN. nat. 6, 26, 4 Cyprum ambit ... mare ..., Tyros ... -itur. VAL. FL. 3, 557 artus et concita pectora sudor -erat. AMBR. myst. 8, 48 *Iudaeos* ad horam satiavit aqua, te sanguis -it in aeternum. CYPR. GALL. Ios. 96 *cautes* unda ... -it.

B *latiore sensu i. q. abluere*: **1** *lavando tollere*: **a** *proprie*: PLIN. nat. 15, 64 in usu -entes cretam. TERT. pall. 2 si quid mare -it. VEG. mil. 1, 10 in quo *Tiberi* iuventus sudorem pulveremque -ret. **b** *in imagine* (*saepissime apud Christianos*): PROP. 3, 17, 6 tu vitium ex animo -e, Bacche, meo (*cf.* OPTAT. 7, 1 p. 168, 4 maculam a vobis). PS. APVL. Ascl 36 malignitatem omnem vel illuvione -ens vel igne consumens. MIN. FEL. 16, 1 ut conviciorum amarissimam labem verborum veracium flumine -amus. TERT. bapt. 2 lavacro -i mortem (anim. 50. HYMN. Ambros. I 3, 11 mortisque regnum). 5 delicta (15 orat. 29. ieiun. 7 ieiunio). pudic. 12 maculas carnis ... paenitentia -i posse (RVFIN. hist. mon. 1 p. 400^B scelerum pollutiones. apol. adv. Hier. 2, 39 sordes nuptiarum. SIDON. epist. 7, 8, 1 totum *squalidum*. FAVST. REI. grat. 1, 11 p. 40, 3 maculata. *al.*). TERT. pudic. 22 eiusmodi crimina nonnisi propria martyrio -enda (PAVL. NOL. carm. 6, 272. *cf.* 6, 264 abluit). ITIN. Alex. 12 vitium morbi et calumniae. FVLG. aet. mund. p. 136, 15 pueris tinctura fontis -it facinus. PELAG. in I Cor. 6 p. 732^B nisi ... peccata baptismi gratia -antur (PAVLA Hier. epist. 46, 3, 2. AVG. doctr. christ. 3, 21, 31 paenitendo. CASSIOD. in psalm. praef. lacrimis. *saepe*). HYMN. Ambros. I 1, 16 culpam (PRVD. Cath. 9, 93 [deluit *pars eodd.*, delevit *o*]. GREG. M. moral. pr. 12 *al.*). GENNAD. dogm. 21 nec merito indulgeretur, quod non arbitrio -isset. RVFIN. apol. Orig. 8 p. 602^B vitia animarum. ZACCH. 2, 8 p. 1441^C quidquid ... polluerant. LEO M. epist. 124, 7 sanguine ... chirographum letale (*cf.* PETR. CHRYS. serm. 123 p. 539^A CAPREOL. epist. 2, 10 p. 856^B). ENNOD. epist. 2, 1 p. 40, 14. 3, 3 p. 99, 15 -is quod ego collegi ubertate culparum. *i. q. compensare, exaequare*: SEN. contr. 7, 3, 8 abdicationes ... suas veneno -it. GELL. 20, 1, 31 non omnino omnes ... iniurias aere isto pauco -erunt. COD. Theod. 4, 19, 1 (*a. 380*) tempus, quo debitum solutione -erint (PAVL. NOL. epist. 23, 36 amore magno magna debita -amus). **2** *lavando purgare*: **a** *proprie*: PALLAD. 6, 8, 2 aqua caelestis ... debebit pecorum tonsa et uncta membra -ere (*cf.* VEN. FORT. vita Radeg. 4, 12 virorum capita. 17, 40 cum sapone ... membra singula -bat). PELAGON. 56 *glandulas* nitro et aqua -ito, si nitrum non fuerit, lotio (VEG. mulom. 2, 24, 3 ex nitro et aqua calida). 281 poscā vulnera. CYPR. GALL. lev. 80 vasa (VEN. FORT. vita Radeg. 24, 59). **b** *translate et in imagine* (*plerumque i. q. baptizare apud Christianos*): TERT. bapt. 4 mari quis an stagno ... -atur. *ibid.* in aquis corporaliter -itur (ARATOR act. 1, 203). 15 aqua ... rursus quos -it, inquinat. pudic. 18 peccatoris ... -endi per Christi gratiam. AMBR. Iac. 2, 1, 3 uva ... expressa ... mundum -it. RVFIN. Orig. in gen. 2, 3 baptismate -antur omnes. AVG. c. Cresc. 2, 18, 22 sancta ... conscientia -it *baptisma* accipientis conscientiam. CASSIOD. in psalm. 77, 57 nos sanctae regenerationis lavacra -erunt. GREG. M. moral. 4 praef. 3 p. 635^B quem salutis unda non -it. 9, 56. 28, 35 nos -at procella *temptationis* et non mergat. *omiss. obi.*: VICTRIC. 24 apostoli ... medentur et -unt. *reflexive*: OP. imperf. in Matth. 1 p. 620 ecclesiam ... bonis operibus se -entem. *additur unde*: AVG. c. Iul. 5, 6, 24 te lacrimis ab cadem nova peste (quant. anim. 33, 74 ab omni tabe anima libera maculisque -uta. LEO M. epist. 116, 1 GREG. M. in Ezech. 2, 8, 20). CASSIOD. in psalm. 150 concl. diluvio criminibus suis terra -uta est. *i. q. excusare aliquid*: SYMM. epist. 1, 20, 3 quibus verbis -am, quod adesse non possum. 8, 54 moram (8, 64). 9, 95 -ere litteris, quod commune est.

part. perf. pass. pro adi. ***dīlūtus**, -a, -um. *legitur comp. inde a* CELSO, *sup. v. l. 45*. GLOSS. -um gelidum (*leg.* liquidum? κλύδων?). **1** *proprie*: **a** *de liquoribus, i. q. admixta aqua attenuatus*: CATO agr. 157, 13 vinum lene -um (CELS. 1, 3 p. 20, 36 *opp.* meracius. 1, 4 *al.* MART. 1, 106, 3 -i ... Falerni). CELS. 1, 3 p. 16, 37 potione (p. 17, 9. 21, 19 quam -issima. 6, 7, 7. HIER. in Tit. 1, 7 p. 700 a -iori ... potione). CELS. 5, 26, 20 pus ... tenue -um. PLIN. nat. 11, 32 mel ut aqua -um (28, 73). 27, 17 *aloe*. 35, 44 -iore sanie. PAVL. NOL. carm. 23, 134 -ior unda. MACR. sat. 7, 11, 8 humor. *inde subst. n.* dīlūtum, -ī. PLIN. nat. 27, 46 bibitur et madefacti *absinthii* -um *eqs.* *in imag. i. q. infirmus*: GELL. 20, 1, 12 nimis esse -um, quod ... scriptum est. TERT. resurr. 7 -ior videatur auctoritas carnis. anim. 24 -ioris divinitatis et exilioris felicitatis. HIER. in Philem. 20 p. 759 aquatius et -ius nescio quid ... sonamus (*cum val vertimus* 'ita'). **b** *de rebus solidis, i. q. aqua admixta mollitus*: PLIN. nat. 2, 237 *bitumen*. 11, 16 -ior cera (*opp.* crassior). 17, 63 fimo (17, 267. 18, 295). 17, 144 solo. *in imag. de hominibus ebriis*: TERT. test. anim. 4 a bustis -ior redis. AVSON. 335 paulo hilarior et -ior. **2** *transfertur ad colorem* (*fere i. q. clarus*): CELS. 2, 4 -a ... atque alba *urina* (2, 6 PLIN. nat. 28, 69). PLIN. nat. 9, 131 taeniense *genus bucini*. 9, 138 pallor. 22, 92 -o rubore (22, 96). 33, 114 minium ... esse -ius. 37, 66 in colore liquido nec -o (37, 67. 122 GELL. 2, 26, 14. SERV. georg. 3, 82 neque satis -i coloris neque nimium pressi). AMM. 20, 11, 28 *iridis* pars. *in imag. i. q. manifestus*: AMM. 20, 3, 4 -ior erit defectus *solis*. *ad odorem*: PLIN. nat. 15, 109 malis acutus est odor, Persicis -us. *ad saporem*: AVSON. 400, 5 -i salis, fellis ignavi. MACR. sat. 7, 6, 17 vinum ... vim suam perdit et fit -ius (12, 14). 8, 8 species ... acres ... fiunt -iores.

adv. **dīlūtē**: CIC. Font. frg. 9 Gallos post haec -ius esse poturos. CELS. 1, 3 p. 21, 14 -ius ... bibendum est.

syn. et iuxta posita: *ad I A 1*: dissolvere. *ad I A 2*: miscere (LVCR. 6, 929), mitigare (PLIN. nat. 14, 141), temperare. *ad I B 1*: explicare. *ad I B 2*: defendere (PLIN. epist. 2, 11, 9 APVL. apol. 3), dissolvere (CIC. de orat. 2, 236), (ex)purgare (CVRT. 7, 1, 31 TAC. ann. 16, 24), extenuare (CIC. Tusc. 3, 34), laxare (QVINT. inst. 11, 1, 52), infirmare (CIC. inv. 1, 78), infitiari (GELL. 12, 12, 1), lenire (AMM. 14, 9, 3), propulsare (RHET. Her. 4, 35, 47), refutare (GELL. 2, 7, 14), repellere (QVINT. inst. 4, 2, 26). *ad II B*: abluere (AVG. c. Cresc. 2, 18, 22 PAVL. NOL. carm. 6, 264. 267), defendere (SYMM. epist. 9, 95), exsolvere (GREG. M. moral. 9, 52), lavare (OP. imperf. in Matth. 1 p. 620 VEN. FORT. vita Radeg. 4, 12), luere (COD. Theod. 11, 30, 21 [340]), mundare (TERT. bapt. 4 MVTIAN. Chrysost. hom. 23 p. 383), perfundere (CYPR. GALL. Ios. 96), purgare (CHROMAT. in Matth. 1, 1).

opp.: *ad I B 2 b*: differre (PS. QVINT. decl. 12, 12), (con)firmare

(LAVS Pis. 42 QVINT. inst. 4, 2, 78), obscurare (CIC. part. 5, 15), obtegere (AVG. epist. 153, 10). *ad II B*: inquinare (TERT. bapt. 15), mergere (GREG. M. moral. 28, 35), polluere (ZACCH. 2, 18 p. 1141C).
deriv.: dilutio, ?dilutorium, diluvies, diluvium (-us).

dīlūtē *v. p. 1190, 69.*

dīlūtio, -ōnis *f. a* diluere. GLOSS. κλύδων. HIER. c. Ioh. 5 qui ... in -e (*i. q. refutatione*) criminum aliqua praetermittit, quicquid tacuerit, confitetur. *v. etiam* delutio.

dīlūtor, -is *m. v.* delutor.

?dīlūtōrium, -ī *n.* CASSIOD. var. 10, 29, 4 utere ... aquis illis, primum potae -is (*Mommsen, sc. potionibus morbum diluentibus. trad.* delutoriis, delitoriis *sim.*).

dīlūtus, -a, -um *v. p. 1190, 40 sqq.*

dīluviālis, -e *a* diluvium. *i. quod diluvii est*: SOL. 9, 8 -is irruptio. MART. CAP. 8, 812 post -is consternationis excursum.

dīluviēs, -ēī *f.* [*a* diluere. *Th.*]. GLOSS. κατακλυσμός. *i. q. diluvium*: LVCR. 5, 255 pars . . . glebarum ad -em revocatur imbribus (*i. diluitur. cf.* 6, 292). HOR. carm. 3, 29, 40 fera -es quietos irritat amnes (SCHOL. *ad l.* nove ⟨tempestatem *A*⟩ dixit, cum omnes auctores hoc -um posuissent). 4, 14, 27 Aufidus . . . -em meditatur agris. PLIN. nat. 9, 8 physeter . . . -em quandam eructans.

1. dīluvio, -ōnis *f.* [*cf. c.* diluvium, diluvies. *Th.*]. *i. q. diluvium*: CENS. 18, 11 cataclysmos, quam nostri -em vocant (*cf.* FIRM. math. 3, 1, 9). TERT. anim. 46 Mandanae . . . vesicam in -em Asiae fluxisse.

2. dīluvio, -āre [*a* diluvies *vel* diluvium. *Th.*]. LVCR. 5, 387 amnes . . . minantur omnia -are (*i. inundare*) ex alto gurgite ponti.

×dīluvium, -ī *n.* [*a* diluere, *cf.* diluvies. *Th.*]. ISID. orig. 13, 22, 1 -um dictum, quod aquarum clade omnia quae inundaverit, deleat.
plural. -a: MELA 1, 52 PLIN. epist. 8, 17, 1 APVL. apol. 41 TERT. nat. 2, 5 ARNOB. nat. 1, 4 PANEG. 2 (10), 7, 4 AMBR. Noe 15, 52. 19, 68 PAVL. NOL. epist. 23, 29 AVG. civ. 12, 10 GREG. TVR. Franc. 5, 33. *de genere*: NON. p. 203 -um generis habetur, ut saepius, neutri, feminini Lucretius (*cf.* PS. ASPER gramm. suppl. 41, 30). diluvius: CHRON. Alex. chron. I p. 116, 235 -us. PS. FVLG. RVSP. serm. 45 (= AVG. bapt. c. Don. [rev. Bénéd. 29, 158, 48] 148) -os. *de significatione*: HYG. fab. 153 p. 26, 17 cataclysmus, quod nos -um vel irrigationem dicimus. VIRG. gramm. epit. 5 p. 40, 13 *v. p. 474, 49.* GLOSS. κατακλυσμός. κατομβρία. eluvium. lavacrum. graece cataclismum, latine tempestas. inundatio. *legitur inde a* VARRONE (*? v. l. 63 sq. 71. 74*) *et* VERG. *frequentat* AVG. [*it.* diluvio, *francog.* déluge, *hisp.* diluvio. *M.-L.*]
i. q. inundatio aquarum: 1 *generatim*: a *proprie*: VERG. Aen. 12, 205 tellurem . . . -o miscens. MELA 1, 52 ubi sedavit *Nilus* -a (AMM. 22, 15, 30. *sim.* IVV. 6, 411 arva teneri -o *Niphatis*. PANEG. 2 [10], 7, 4 -a *Rheni* creverunt. AVR. VICT. Caes. 32, 3 Tiberis . . . -i facie inundavit). PLIN. epist. 8, 17, 1 hic . . . crebra -a. TERT. nat. 2, 5 de ira *deorum* . . . inc⟨idere⟩ soleant . . . -a. PORPH. Hor. carm. 1, 2, 12 -i inundatione. CLAVD. DON. Aen. 7, 228 post -um . . . nihil remanet. SCHOL. Lucan. 5, 626 -um fuisset nisi Iuppiter infundisset pluvias. AVG. civ. 12, 10 -is et conflagrationibus. SIDON. epist. 9, 14, 5 *rivulus* . . . confragoso -o supergressus. ISID. orig. 13, 21, 35 in -o soluta mole terrarum. GREG. TVR. Franc. 5, 33 Arvernorum regionem -a magna presserunt. *c. genet.*: PS. ASCON. div. in Caec. 3 p. 187 St. a -o pluviae. VVLG. psalm. 31, 6 in -o aquarum. ALC. AVIT. carm. 5, 4 ad -um *Rubri maris refluentis* ... current perituraе milia gentis.
b *in imagine et translate i. q. eversio, pernicies*: VERG. Aen. 7, 228 -o ex illo ... vecti. VAL. FL. 6, 394 -o tali paribusque Ariasmenus urguet excidiis. FLOR. epit. 4, 2, 3 quodam quasi -o et inflammatione. DECL. in Catil. 79 quanto -o facultatum urbanarum ruituram fuisse impietatem (NOVELL. Valent. 12 pr. fortunarum). PANEG. 12 (2), 3, 3 nationibus Romano nomini velut quodam -o superfusis.
2 *de diluviis mythicis* (*cf.* cataclysmus): a *sub Ogyge vel Deucalione*: AVG. civ. 18, 8 Varro . . . nihil . . . proponit antiquius quam Ogygi -um. 18, 10 quid Varro tradat . . . de -o Deucalionis eqs. (*cf. vol. III p. 587, 41*). PS. SOL. add. p. 222, 3 secundum -um fuit in Achaia Iacob patriarche et Ogygy. LACT. inst. 2, 10, 23 sub Deucalione. SERV. ecl. 6, 41 fuit -um . . . sub Ogyge . . . secundum autem -um fuit sub Deucalione. HIER. chron. a. Abr. 260. 495. AVG. civ. 18, 8 -um magnum factum est, non illud maximum. OROS. hist. 1, 7, 3 (ISID. orig. 13, 22, 3). CHRON. Alex. chron. I p. 116, 235 post eos -us sub gregorum memoratur. SERV. Aen. 3, 578 Varro dicit in -o aliquos ad montes confugisse. OV. met. 1, 434 -o tellus lutulenta (*cf.* LACT. Phoen. 13 cum -um mersisset ... orbem. PS. AVR. VICT. orig. 4, 2). SEN. nat. 3, 27, 14 natari . . . in -o et in illa rapina potest? APVL. apol. 41 in Gaetuliae ... montibus ... pisces per Deucalionis -a reperirentur (*cf.* PRISC. periheg. 438). ADNOT. Lucan. 1, 653. 5, 623. *terminus computandi*: ARNOB. nat. 5, 8 Varro . . . edocet ab -i tempore. MELA 1, 64 ante -um. SOL. 11, 18 post primum -um. ADNOT. Lucan. 10, 263 HIER. chron. a. Abr. 211. b *sub Noe*: TERT. bapt. 8 post aquas -i, quibus iniquitas antiqua purgata est (LACT. inst. 2, 10, 9 -um ad perdendam ... malitiam. ALC. AVIT. carm. 4, 3 nefas ... piatum -o). ieiun. 4 iudicium ostenderat dominus per -um. monog. 4 -um iniquitates provocaverunt. VICTORIN. leg. dom. 35 -oque necans (*cf.* CARM. adv. Marc. 4, 44 in cataclysmo). IREN. 4, 36, 4 deus . . . -um inducens (*cf.* VVLG. gen. 6, 17 adducam. II Petr. 2, 5). COMM. apol. 44 -o facto. 162 -o perierunt (HIER. epist. 15, 2, 2 AVG. civ. 13, 24. 15, 20 *al. cf.* LACT. inst. 2, 13, 1 humanum genus -o perdere [AVG. civ. 15, 24]. HIER. epist. 36, 5, 3 -o delctae [VVLG. gen. 9, 15 Sirach 44, 19 AVG. civ. 15, 8. DRAC. laud. dei 2, 811 -o . . . gravi. *al.*]. CYPR. GALL. Sod. 2 -o vindice. AVG. civ. 15, 24 -o mortuus. SEDVL. carm. pasch. 1, 74 -i ... spumantis mole sepultum). OPTAT. 7, 1 p. 166, 1 in -o navigaret *Noe*. AMBR. Noe 14, 48. 16, 58. 19, 68. HEGES. 5, 41 l. 30 -i superstites. HIER. epist. 18A, 7, 3. RVFIN. hist. 1, 2, 20 inundatione -i (AVG. civ. 16, 7. *cf.* ZACCH. 1, 15 -i infusio). VVLG. gen. 7, 6 -i aquae inundaverunt terram (7, 10). 7, 7. 10. 9, 11 neque erit deinceps -um. psalm. 28, 10 -um inhabitare facit. Luc. 17, 27 venit -um (ὁ κατακλυσμός). *al.* AVG. civ. 15, 11 exitium ... -i. 15, 14 coeptum esse -um. *ibid.* illud tam grande -um. *et saepissime.* SVLP. SEV. chron. 1, 3, 2 OROS. hist. 1, 3, 3. MAX. TAVR. serm. 20 non tam -um quam baptismum contigisse. ALC. AVIT. carm. 4, 166 -um ... vibrabat *deus*. DRAC. laud. dei 2, 400 -um nocens. 2, 417. GREG. M. epist. 11, 28 -o cessante. *c. genet.*: ITALA gen. 7, 4 (Aug. loc. hept. 1, 17 p. 510, 5) inducam -um aquae super terram (ἐπάγω ὑετόν, VVLG. pluam). ARNOB. nat. 1, 4 genus humanum aquarum -is interemptum. HIL. myst. p. 3, 13 Noe -o. *in computatione annorum*: TERT. ieiun. 4 post -um (anim. 38 LACT. inst. 6, 10, 19 HIER. epist. 36, 10, 3 VVLG. gen. 9, 28. 10, 32. 11, 10 AVG. civ. 15, 11. 16. 18, 22 post illud maximum atque universale -um. *al.*). FILASTR. 108, 1 ante -um (HIER. epist. 52, 2, 2. 60, 14, 3 VVLG. Matth. 24, 38 AVG. civ. 15, 8. 9 ante illud nobile diffamatumque -um. 18, 38 *al.*). 112, 1 ab Adam usque ad -um . . . a -o usque ad confusionem linguarum. *saepissime.* PRVD. c. Symm. 2, 338 -i sub tempore. AVG. civ. 15, 11 Methusalae ... aetas quattuordecim annis -um videtur excedere. 16, 10 a transacto -o. LEO M. serm. 30, 7 saecula quae -um praevenerant.
de irrigationibus maximo diluvio similibus: RVFIN. hist. 3, 6, 16 aut aquae -o aut Sodomitanis ignibus. PS. RVFIN. in Am. 5, 21 -i instar. AVG. gen. ad litt. 5, 9 p. 153, 3 non erat iam impertitio saginae, sed -i inundatio. LIB. pontif. p. 160, 4 aquae -i superinundaverunt.
in apocatastasi mundi: SEN. nat. 3, 27, 1 cum fatalis dies -i venerit. 29, 1 conflagrationi et -o. 30, 4. ARNOB. nat. 1, 8 saeva illa -a et conflagrationes mundi (*cf. Plato Tim. 22D* ὕδασι . . . κατακλύζωσι). AVG. civ. 20, 18 unda -i. PS. PROSP. carm. de prov. 826 sunt quos -um mundi non obruat. *in imagine*: TERT. bapt. 8 male comparatur *baptismus* -o (OPTAT. 1, 8 p. 9, 19 Christi carnem . . . Iordanis mersam -o . . . esse mundatam. p. 10, 3. 12. *cf.* VICT. VIT. 2, 29 -o rebaptizationis. PS. FVLG. RVSP. serm. 45). AMBR. Noe 15, 52 gravium -a passionum subruebant. PS. RVFIN. in Os. 3, 12, 1 -o captivitatis. AVG. serm. ed. Mai 112, 7 -um figuram sanctae ecclesiae ostendebat (catech. rud. 19, 32). in psalm. 31, 2, 18 quid est -um aquarum? multiplicitas variarum doctrinarum. 103, 2, 7 in -o persecutionum (PROSP. in psalm. 103, 6 *cf.* 9). gen. c. Manich. 1, 23, 35 infantia nostra tamquam oblivionis -o deletur. civ. 15, 26 in hoc saeculo maligno tamquam in -o (*cf.* PS. PROSP. prom. 1, 7, 3 huius vitae. 1, 7, 4. PAVL. NOL. epist. 23, 29 huius mundi -a. ALC. AVIT. epist. 37 aestus ille -i, quem procellis temporalibus comparastis). 16, 12 in -o multarum superstitionum. quaest. hept. 1, 144 ebriosorum qui non satietate se replent, sed mergunt -o. RVSTIC. c. aceph. p. 1169A nequitiae -um.
deriv.: diluvialis. *Rubenbauer.*

dimachae, -ārum *m.*, διμάχαι. *equitum genus apud Macedonas*: CVRT. 5, 13, 8 delectis equitum VI milibus CCC quos -as appellabant.

dimachaerus, -ī *m.*, διμάχαιρος. *gladiator qui duobus ensibus pugnat*: CORP. XIII 1997 Hylatis dymachero (*sic*) sive assidario (*i. essedario*). *fortasse idem verbum latet in libello gladiatorio* CORP. IV 2508, 10 di. *cf. de re Friedländer, Sitteng. II8 p. 541.*

dīmadēsco, -uī, -ere *a* dis- *et* madescere. *i. q. liquefieri*: LVCAN. 6, 479 cum bruma rigeret, -uere nives.

dīmāno, -āvī, -āre *a* dis- *et* manare. *i. q. diffundi, translato sensu*: CIC. Cael. 6 meus hic forensis labor vitaeque ratio -vit ad existimationem hominum paulo latius. CONC. Aquil. a. 381 Migne 13, 589B inde in omnes ... communionis iura -aut. *cf. etiam* demano.

dimembro *v.* demembro.

×dīmēnsio, -ōnis *f. a* dimetiri. *persaepe* dem- *scribitur.* GLOSS. διαμέτρησις. διατύπωσις. largitio. distributio. *legitur inde a* CIC.
i. q. actus dimetiendi, mensura: 1 *speciatim propria vi ubique subeunte*: a *t. t. geomet. vel astron.* (*cf.* CASSIOD. art. 6 p. 1213A geometria latine dicitur terrae -o): CIC. Tusc. 1, 57 interrogat quaedam geometrica de -e quadrati. BALB. grom. p. 101, 14 quaecunque autem linea in -em medium secans circulum. p. 108, 2 ad circumferentem lineam ex signo -is duae lineae concurrerint. PS. APVL. Ascl. 13 *terrae* vero -es (HYG. astr. 1, 8 p. 27. EVSTATH. Bas. hex. 3, 5 p. 595C pro terrae -e. MART. CAP. 6, 609 PS. BOETH. grom. p. 393, 4). PS. CENS. frg. 4, 2 cum mundi -es . . . ratio geometrica impleverit. CHALC. comm. 100 a medietate totius corporis facta -e. AMM. 20, 3, 4 cum *sol et luna* ad -es veneriut quas ἀναβιβάζοντας . . . συνδέσμους dictitant. 23, 6, 11 omnis sinus -e litorea in numerum XXIV milium stadiorum finitur. 26, 1, 8. HYG. astr. 1, 3 -o totius ostenditur sphaerae cum ex utrisque partibus eius *centri* ad extremam circumductionem

rectae ut virgulae perducuntur. quae -o a compluribus axis est appellata (4,11 p.108). 1,6 p.24 certa -e finitur *circulus zodiacus*. 4,14 p. 116. MACR. somn. 1,5,9 omne corpus longitudinis, latitudinis et altitudinis -bus constat (1, 6, 36. 2, 2, 3 *saepe*). MART. CAP. 7, 781 in quo numero qui -em cius non habebunt. 8, 828 lineari -e a cardine mundi ... ducta. 8, 859 *lunae circulus et corpus* vera -e monstrantur. CHRON. Vict. Aq. 3, 532 p. 678, 25 lunaris ... -o (DIONYS. EXIG. epist. de pasch. 1 p. 485A). CLAVD. MAM. anim. 1, 6 compactis rate -bus (1,25. 2,5). BOETH. arithm. 2,4 p. 86,13 qui circa figuras geometricas et earum spatia -esque versantur. 2, 13 p. 97, 8 lateribus aequali -e dispositis. 2, 54 p. 169, 18 *saepe*. PRIMAS. in apoc. p. 925D (*in imag.*) civitas omni ex parte aequali dicitur -e locata. **b** *t. t. artis metricae, i. q. metrum*: QVINT. inst. 9, 4, 45 omnis structura ac -o et copulatio vocum constat aut numeris (numeros ῥυθμούς accipi volo) aut μέτρους, id est -e quadam. QVINT. inst. 9, 4, 48 alia -o est versuum. 9, 4, 52 aperta servari debet -o. 9, 4, 85 in -e pedum syllaba. DIOM. gramm. I 468, 2 rhythmi certa -e temporum terminantur. FIN. METR. gramm. VI 229, 3 ad -em pedum metrorumque perducit. AVG. civ. 22, 24 quantam peritiam -um atque numerorum ... comprehenderit. mus. 1, 1 propter temporum -em. **c** *i. q. mensura temporis*: PS. APVL. Ascl. 32 temporum -e dinoscitur (SYMM. or. 2, 6 locorum notitiam, temporum -es. AVG. civ. 12, 16 -es temporalium spatiorum. EVSTATH. Bas. hex. 6, 5 p. 926C). CHALC. comm. 108 *ut* eadem tempora sub -em venirent. AVG. civ. 12, 21 intervallis et -bus saeculorum factum. MACR. sat. 1, 8, 7 tempus est certa -o. 1, 9, 10 ad demonstrandam anni -em (COD. Theod. 2, 17, 1 pr. [*a. 321*]). 1, 12, 38 annua ordinata -o. 1, 14, 13 habitis ad lunam -bus. *huc referri potest fere i. q. dilatio*: COD. Theod. 2, 7, 2, 1 (= COD. Iust. 2, 52 [53], 6, 1; *a. 327*) impetrata -o sese ultra constitutionis regulam proferat. **d** *i. q. expensio ponderis, examen*: MAECIAN. distrib. 81 *ponderis et mensurarum* dispensio et -o. DARES 20 ostendit librarum ponderumque -em. ENNOD. dict. 19, 3 p. 479, 14 quae argenti aurique pondera parcitas sub -e servavit. **e** *i. q. distributio, actus admetiendi*: LACT. inst. 2, 9, 11 secundum harum partium -em diem quoque fecit (*potest ad c trahi*). AVSON. 394, 11 milia bis nongenta iubet -o legum (*i. modus legibus constitutus*) annumerata reos per tot obire dies. VEG. mil. 4, 7 nisi ab exordio -e salubri per idoneos erogatio temperetur (*de frumento militibus distribuendo*). PS. RVFIN. in Ioel 3, 4 p. 1053C traditam sibi terram certis -bus possiderunt. *huc traxerim*: AVG. civ. 11,22 si unum radatur supercilium ... multum detrahitur pulchritudini, quoniam non mole constat, sed parilitate et -e membrorum. **f** *extensio, magnitudo*: HIL. in psalm. 59, 7 ubi modus est credentium futurus, illic -is examen est. PRVD. perist. 10, 1126 notata est sanguinis (*i. vulneris*) -o. MART. CAP. 6, 614 Sarmatarum gens ... accessum indagandae -is excludit. EVCHER. instr. 2 p. 148, 23 stadium ... spatii certa -o. PS. PROSP. vocat. gent. 2, 22 ut divina iustitia nihil eis suae -is (*i. ingentis magnitudinis*) adhiberet. ALC. AVIT. epist. 50 p. 78, 16 in -um ratione. CASSIOD. in psalm. 11, 10 nec aliqua in eo (*sc. creatore*) potest esse -o. PRIMAS. in apoc. p. 925D civitatis.

2 *generatim necnon in imag. i. q. mensura*: SYMM. epist. 2, 3 Appiam *viam* ... incohate ea -e ut (*notione celeritatis eundi sublatente fere i. q. tam celeriter, ut*). 6, 28 (29) iustis itineris -bus. AVG. ord. 2,19,49 certis -bus (*fere i. spatiis dimensis*) linguam dentibus et palato accommodamus. CAEL. AVR. chron. 4, 3, 58 non coniectura, sed vera -e coctionis quantitatem sumamus. CAPREOL. epist. 2,4 p. 851D quam *divinitatem* ... nulla -o circumscribit. GREG. M. moral. 33, 18 scriptura sacra fune aliquando -um (*metonymice, ut videtur. v. etiam p. 1195, 6*) sortes, aliquando peccata ... designare consuevit, nam propter hereditarias -um sortes dicitur. *translate i. q. mensura spiritalis, ratio, iudicium, computatio*: AVG. ord. 1,1,2 rata subtilique -e vel minutissimorum quorumque animalium membra figurantur. 2,19,49 si in ratis -bus ratio. ZACCH. 1,30 sub quadam mali -e (*de astrologis*).

dīmēnso, -āre [*a* dimetiri, dimensus. *Th.*]. GLOSS. διαμετρῶ.

dīmēnsor, -ōris *m. a* dimetiri. *t. t. is qui dimetitur*: COSMOGR. 1, 2 omnis orbis terrae ... a -bus peragratus.

dīmēnstruus, -a, -um [*a* di- *et* menstruus, *cf.* bimenstruus. *Th.*]. *i. q. spatium duorum mensium*: COD. Theod. 11, 5, 3 (*a. 436*) per -um tempus ad omnium perveniat notionem.

dīmēnsūrātio, -ōnis *f.* [*a* dis- *et* mensurare, mensuratio. *Th.*]. -o provinciarum *est titulus libri in Geogr. lat. min. p. 9.*

dīmēnsus, -a, -um *v. sub* dimetior. **dīmergo** *v.* demergo.

×**dimeter** (-rum, -ron, -rus), -ī *m.* [*a* δίμετρος. *Th.*] *forma in -r desinens prae aliis rara*: DIOM. gramm. I 506,15.18. 511,25. 513,4. 517,17. 528,1. 529,14 PRISC. gramm. III 425, 24 MAR. VICTORIN. gramm. VI 166,20 SCHOL. Hor. epod. 1, 1. *pluralis*: DIOM. gramm. I 506,15. 511,25. 513,4. 517,17. 528,1. 529,14 PRISC. gramm. II 427,7. 591,17. III 418,14. -us: TER. MAVR. 2439. 2458. 2478 PRISC. gramm. III 233, 23 MAR. VICTORIN. gramm. VI 76, 11. 85, 25. 137, 11. 14. 33. 143, 29. -um *passim*, -on: MAR. VICTORIN. gramm. VI 78,9. 145,16. 178,20 FORTVN. gramm. VI 281, 18 (*13ies*, *bis* -um, 287, 4. 6). *neutr. plur.*: SACERD. gramm. VI 516, 22 ad -a veniamus. 530, 23 -a Anacreontea (*alibi* -um). *legitur inde a* DIOM.

i. q. duo metra habens: definitur: DIOM. gramm. I 506, 15 versuum genera praecipua sunt quinque: -i sunt aut trimetri aut tetrametri aut pentametri aut hexametri ... -r ex inferiore parte hexametri qui habet dactylum et spondeum vel trochaeum *velut* 'terruit urbem'. 515, 27 -um ... quod est ex superiore parte hexametri *velut* 'arboribusque comae'. 517, 17 -r est ex τελείου ἰάμβου *velut* 'carmina modos'. PRISC. gramm. III 418, 14 -i ex quattuor *pedibus simplicibus coniuncti*. SCHOL. Hor. epod. 1, 1 secundus versus vero tetrameter sive -r qui epodos dicitur, id est uno pede minor. SCHOL. Prud. praef. -um quattuor pedes habens, duos semper pro uno quia *metrum* non potest dici in uno pede nisi pede ad pedem pergat. DIOM. gramm. I 510, 22 Anacreonticum -um. 511, 25 -r herous (MAR. VICTORIN. gramm. VI 74, 22). 528, 1 -r si compositis pedibus scandatur. PRISC. gramm. II 304, 10 -um iambicum *persaepe* (FORTVN. gramm. VI 249, 3). III 422, 10 -is brachycatalecticis, id est a tribus simplicibus pedibus. 422, 15 -is catalecticis, id est quibus una desit syllaba. 422, 17 -is hypercatalecticis, id est quibus una abundat syllaba. *passim*. *adiect. vice fungitur*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 73, 4 versus -us (RVFIN. gramm. VI 558, 21). SACERD. gramm. VI 502, 12 species.

deriv.: dimetria.

dīmētiēns *m. v.* dimetior.

×**dīmētior**, -nsus sum, -īrī *a* dis- *et* metiri. *perf. forma* -itus *legitur*: LIB. col. II p. 252, 16. 253, 19. 254, 6 GROM. p. 373, 6 RVFIN. Orig. in psalm. 38 hom. 1, 9 VEREC. in cant. 2, 21. *fut.* -ibor: ITALA psalm. 59, 8 (Psalt. Veron. Rom.) PSALT. Rom. 107, 8. -o: ITALA num. 34, 7. 8. 10 (Lugd.) IORD. Get. 4 THEOD. MOPS. in Col. 3, 7. *part. perf. praeter l. 43. 46 47. 54. p. 1195, 10 passive usurpatur, item hic illic aliae formae. perfect.*: CIC. Cato 59 Att. 1, 6, 1 VERG. georg. 2, 284 QVINT. inst. 9, 4, 27 HIL. in psalm. 2, 23. 118 he 2. *praesens*: VITR. 3, 5, 8. 5, 5, 12. 5, 9, 3. 9, 7, 2 COLVM. 2, 10, 25 COSMOGR. 1, 2 RVFIN. Orig. in num. 18, 3 AVG. ord. 1, 2, 3 MART. CAP. 7, 737 VEREC. in cant. 2, 9. *persaepe in codicibus scribitur* dem-. GLOSS. -or ἀπομετρῶ. -ar dividam. -nsus mensuravit. -nsae separatae. *legitur inde a* PLAVTO, *deest poetis praeter* PLAVTI *duos locos*, TER. HOMERI STATI SEDVLI *singulos*, VERG. MANILI SILI AVIENI *ternos*. [*dub.* HIL. in psalm. 1, 16 *fructus* -nsi. *fort.* demessi.] *sine dubio ad* demetendi *notionem pertinet*: ITALA Os. 6, 5 (Wirc.) -nsus sum prophetas vestros (*gr.* ἀπεθέρισα τοὺς προφήτας ὑμῶν, VVLG. dolavi in prophetis).

I *proprie vel in imagine*: **A** *sensu locali i. q. metiri, mensuram capere, hic illic i. q. ordine describere, determinare*: **1** *generatim*: CIC. Cato 59 a quo essent illa -nsa atque descripta ... ego ista sum omnia -nsus. Att. 1, 6, 1 *domum* iam -nsam et exaedificatam. CAES. Gall. 4, 17, 3 ligna ... -nsa ad altitudinem fluminis. VERG. georg. 2, 284 omnia sint paribus numeris -nsa (demensa *MB*) viarum. Aen. 12, 117 campum ad certamen ... -nsi (SIL. 14, 508). VITR. 3, 3, 10 -enda est altitudo columnae (3, 5, 8. 5, 9, 3). 4, 1, 6 -nsi sunt virilis pedis vestigium. 5, 5, 12. 9, 7, 2 spatia (AMM. 29, 1, 30). PAVL. FEST. p. 116 limitatus ager in centurias -nsus. SIL. 1, 446 exulibusve datum -nsis litus arenis. PLIN. epist. 8, 20, 4. LIB. col. II p. 252, 16 *ager* in modum arcellae -itus. p. 253, 19 *iugera* per centurias et limites est -itus. p. 254, 6 campi ... -iti in iugeribus. GROM. p. 373, 6 quo arca Noe -ita esse dinoscitur. SVET. Cal. 21 ad -endum opus (*de Isthmo*). Nero 49 *scrobem* -nsus (demensus *M*) ad corporis sui modulum. COSMOGR. 2 oriens -nsus est (*ibid. saepius*). IVL. VAL. 2, 36 spatia viae. LACT. inst. 4, 26, 36 (*in imag.*) extendit ... manus suas, orbem -nsus est. HIL. in psalm. 118 he 2 mansionum intervalla -nsa sunt. AMM. 22, 8, 10 litorea navigatio XXIII -nsa milibus stadiorum. 31, 15, 5 vallum. VEG. mil. 4, 21 trabes. AMBR. hex. 1, 6, 22 (*in imag.*) quia omnia non tamquam immensa praetereant eius scientiam, sed cognitioni eius tamquam -nsa subiaceant (*nota lusum verborum*). VVLG. Sirach 1, 2 profundum abyssi. RVFIN. Orig. in num. 18, 3 (*in imag.*) *funiculus geometricus* in quo -itur angelus Ierusalem. AVG. ord. 1, 2, 3 quo *centro* cetera pariliter -antur. SVLP. SEV. chron. 2, 11, 5 urbem. MACR. sat. 5, 13, 19 magnitudinem corporum alto latoque -nsus est. MART. CAP. 6, 597 cuius *gnomonis* umbrae prolixitas aequinoctio centri sui aestimatione -nsa. SEDVL. op. pasch. 3, 15 stupore -i corporis mancum (carm. pasch. 3, 183). BOETH. arithm. 1, 10 p. 22, 27 omnes impares rite pluralitas -nsa sufficiet. VEREC. in cant. 2, 9 (*in imag.*) funiculis hereditas -itur. 2, 21 (*in imag.*) perditionis Titianae sunt gladio -iti (*i. divisi*) *Iudaei*. IORD. Get. 4 passuum -unt quantitatem.

2 *speciatim et technice*: **a** *in re militari*: CAES. Gall. 2, 19, 5 opere -nso. SIL. 12, 541 *castra*. TAC. ann. 1, 61 -nsis principiis *castrorum*. 15, 43 -nsis vicorum ordinibus et latis viarum spatiis. VEG. mil. 2, 7 loca *castrorum*. **b** *apud astronomos*: CIC. Cato 49 in studio -endi paene caeli atque terrae. VERG. georg. 1, 231 certis -nsum partibus orbem. MANIL. 2, 843 intervalla *siderum* ... per maius -nsa. QVINT. inst. 12, 11, 10 siderum cursus ... cognoscere, mundum ipsum paene -iri. TAC. ann. 6, 21 positus siderum ac spatia -nsus. LACT. inst. 2, 9, 7 -nsus est meridiem ac septemtrionem. AVIEN. Arat. 157 qua per -nsos dimittitur ordo meatus. FAV. EVL. p. 5, 18 signa solis curriculis -nsa variantur. MART. CAP. 8, 859.

B *i. q. secundum pondus, amplitudinem metiri, mensuram capere*: PLAVT. Men. 14 (*in imag.*) argumentum vobis -nsum dabo, non

modio neque trimodio, verum ipso horreo (*potest etiam pro substant. haberi v. infra l. 57*). Stich. 60 meministis quot Kalendis petere -nsum cibum (PS. QVINT. decl. 15, 9). AVIEN. Arat. 59 (*in imag.*) cur tempora noctis Libra celerque Aries -nso pondere Olympi aequarent. *huc referas:* SPART. Hadr. 1 *patrimonium* in diem vitae suae -nsum (*cf. p. 1193, 57*).

C *sensu temporali:* 1 *generatim:* CIC. Tim. 52 annorum conversiones ... spatium temporis -nsae *sunt*. MANIL. 1, 530 -nsa suis consumere tempora signis (HOMER. 865 tempora noctis. HIL. in psalm. 2, 23. 65, 6). 3, 248 lucem noctemque pares -nsus in horas (MART. CAP. 7, 737 horas dici noctisque). STAT. Theb. 1, 505 -nsis orbibus anni. RVFIN. Orig. in psalm. 38 hom. 1, 9 prophetae vita et numerata et -ita deo est. AVG. civ. 12, 21 p. 547 ubi sunt illi determinati -nsique circuitus *temporum*. lib. arb. 2, 16, 44 -nsis motibus. CLAVD. MAM. anim. 2, 12 -nsis limitibus articulos temporum signant. 2 *speciatim in re gramm., metrica, musica:* CIC. orat. 147 de syllabis propemodum dinumerandis et -endis loquemur. 183 neque enim ipse versus ratione est cognitus, sed natura atque sensu, quem -nsa ratio docuit. QVINT. inst. 5, 10, 124 si tamen, tardior manus, nisi inspectis -nsisque singulis quibus quaeque vox fidibus iungenda sit, dubitet. 9, 4, 27 non enim ad pedes verba -nsa sunt. 9, 4, 112 -endis pedibus ac perpendendis syllabis. TER. MAVR. 1633 -nsa rythmum continet lex temporum. FAV. EVL. p. 21, 4 tonus certa mensura est ... -nsa (p. 21, 14). AVG. mus. 1, 9, 15 appellemus ... illos *motus* qui inter se -nsi sunt rationales. MART. CAP. 9, 930 enarmonion modulandi genus per hanc maxime -imur.

II *translate et in imagine:* *i. q. enumerare:* CIC. parad. 26 audiam civem digitis peccata -entem sua? OROS. hist. 1, 2, 95 loca, nomina et spatia -ar. *fere i. q. diiudicare, aestimare:* QVINT. inst. 8 pr. 27 dum inventa ponderant ac -untur. *i. q. finire, circumscribere:* THEOD. MOPS. in Col. 3, 7 cum praesenti vita totam spem vestram -batis. *i. q. fines describere possessionis deputandae causa:* ITALA num. 34, 7 (Lugd.) a mare magno -etis vobis iuxta montem (καταμετρήσετε, VVLG. termini incipient). 34, 8 (Lugd.) a monte -itis vobis (VVLG. *aliter*). 34, 10 (Lugd.) -ietis vobis ipsis terminos (VVLG. metabuntur). 34, 29 (Lugd.) -iri filiis (VVLG. dividerent terram). Ios. 18, 8 (Lugd.) -iri terram (χωροβατῆσαι, VVLG. ad describendam terram). VVLG. psalm. 107, 8 (*in imag.*) convallem tabernaculorum -ar (*ad l. v.* HIL. in psalm. 59, 7).

deriv.: dimensio, dimenso.

part. praes. pro subst. m. **dīmētiēns,** -entis. *i. q. diameter:* PLIN. nat. 2, 86 -s tertiam partem ambitus ... colligat. 2, 87 quantas enim -s habeat septimas *partes*.

part. perf. pass. pro adi. **dīmēnsus,** -a, -um. *i. quod metiri potest* (*proprie et in imagine*): CIC. orat. 38 ut verba verbis quasi -a et paria respondeant. PLIN. epist. 4, 30, 3 certis -isque momentis vel subtrahitur vel assurgit (9, 36, 3 certum -umque tempus). HIL. in Matth. 4, 13 synagogam ... modio comparavit quae susceptos fructus ... intra se tantum receptans, certum modum -ae observantiae continebat. trin. 12, 53 motum -ae huius vicissitudinis (*i. maris*). AVG. civ. 22, 24 p. 610 suis -is motibus peragere tempora. *subst. n.* dīmēnsum, -ī. GLOSS. demensum ἀπομέτρημα. -um insevimus id est immensuratum (in mensura statum *Bücheler*). DON. Ter. Phorm. 43 servi quaternos modos accipiebant frumentum in mensem et id -um dicebatur et utrum a mense an a metiendo incertum est (GLOSS. IV 50, 24). EVGRAPH. *ibid.* de -o: de cibario. NON. p. 525 -um Terentius in Phormione quasi deminutum posuit. *i. q. distributio:* TER. Phorm. 43 unciatim vix de -o suo suom defrudans genium (*v. p. 1193, 33*). PANEG. 12 (2), 13, 2 vix necessarium usurpando -um ... emendasti. SPART. Hadr. 7, 9 ut plerisque in diem vitae suae -um sine dilatione praestiterit. *i. q dimensio:* CHALC. comm. 69 aequa signorum -a. 78 in aequalia -a. SYMM. epist. 1, 1, 1 ad -um verba tribuere. SIDON. epist. 2, 13, 4 pristinae quietis tenere -um. CASSIOD. in psalm. 150, 5 concl. illi ad -um cognitus, qui arenam maris ... creaturarum omnium naturas dinumerabili quantitate complectitur.

1. dīmeto *v.* 2. demeto.

2. dīmēto, -āvī, -ātum, -āre *a* dis- *et* metare. *i. q. metiri:* CIC. nat. deor. 2, 110 -ata signa sunt. 2, 155 *siderum* cursus -ati. LIV. 8, 38, 7 locum castris -ari iussit (*i. fines describere*).

dimetria, -ae *f.* [*a* dimeter. *Th.*]. *i. q. carmen ex iambicis dimetris compositum:* AVSON. 406, 104 volucripes -a.

dimetrum, -us *v.* dimeter. *Gudeman.*

dīmicātio, -ōnis *f. a* dimicare. *hic illic in codd.* de- (*v. p. 1197, 2. 19. 39 sq.*). GLOSS. IV 380, 49 proelium dimigatio ([*cf. p. 1197, 41*] -catio *a b c*) pugna. GLOSS. διαγωνισμός. ἀντικατάστασις, μάχη, πύκτευσις. πυγμή. -em facit διαμάχεται. *legitur inde a* RHET. Her. *et* CIC. (*pluralis inde ab* Arch. 14), *singulis locis:* RHET. Her. SEN. phil. CVRT., *duobus:* CAES., *ternis:* QVINT. SVET., *quinque:* HIRT. Gall., *sex:* BELL. Alex., *frequentant:* LIV. (*52ies*), CIC. (*27ies*), PLIN. nat. (*18ies*). [*loc. dub. vel corrupt.:* PLIN. nat. 8, 32 ACT. Petr. 4 p. 48, 26.]

i. q. contentio, pugna, certamen; haud raro (v. imprimis p. 1196, 11. 71 sqq.) per imaginem de controversiis forensibus (cf. dimico *II A); additur* adversus *p. 1196, 63. 77 al.,* contra *p. 1197, 27;* -o est cum: *p. 1196, 55 al.:* CIC. Catil. 3, 23 sine caede, sine sanguine, sine exercitu, sine -e togati me uno togato duce et imperatore vicistis (*cf.* HIRT. Gall. 8, 11, 1 sine -e perniciosa. 21, 2. LIV. 1, 54, 10 sine ulla -e). Mur. 33 pugnam navalem ... mediocri certamine et parva -e commissam. Arch. 14 me ... in tot ac tantas -es atque in hos ... impetus obiecissem. dom. 55 caedem et -em (*cf.* Sest. 45 *et l. 25*). p. red. in sen. 29 metum -is et sanguinis (33). Balb. 6 labor, assiduitas, -o, virtus digna summo imperatore. Planc. 89 infinita -o pararetur. de orat. 3, 13 me semper ab omni contentione ac -e (animi *add. H*) revocasti. orat. 42 verum haec ludorum atque pompae; nos autem iam in aciem -emque veniamus. Att. 2, 3, 3 fortiter resistendum est legi agrariae, in quo est quaedam -o, sed plena laudis. 7, 1, 2 tantam -em ... quanta numquam fuit. epist. 1, 7, 5 te ... a -e deterreo (*cf. l. 21 sqq.*). 2, 6, 5 in hac petitione Milonis omni non modo contentione, sed etiam -e esse elaborandum. ad Q. fr. 1, 3, 5 si qua subeunda -o erit (LIV. 2, 13, 2. 4, 2, 10. 7, 24, 3. 31, 34, 3). CAEL. Cic. epist. 8, 5, 1 *ut* periculosam ... et gravem illam -em evitaremus (*syn.* contentio *cf. l. 8. 42*). PLANC. Cic. epist. 10, 24, 8 expeditissimam -em. CAES. Gall. 7, 86, 3 omnium superiorum -um fructum. civ. 3, 111, 2 pugnatum est ad portum ac longe maximam ea res attulit -em. HIRT. Gall. 8, 18, 2 nostri ... cum ... nullam -em recusarent. 8, 41, 2 magno cum labore et continua -e. 8, 42, 1 ut ... -is periculo deterreant Romanos (*cf. l. 13*). BELL. Alex. 11, 3 cum in omnibus -bus et scientia et virtute praestitissent. 22, 2 magis deterrendi et continendi a periculosissimis ... -bus quam incitandi ad pugnandum (LIV. 25, 4, 5 a caede ac -e continuisse homines ... patientiam magistratuum. *adde l. 13. 21 sq.*). 25, 3 sine *Euphranore* nulla umquam -o marituma ..., nulla etiam parum feliciter confecta erat. 32, 4 non tantum bellum ipsum ac -em, sed etiam talem adventum eius felicem fuisse. 46, 1 fortuitae -i [fortunae] rem committere (*cf.* LIV. 10, 20, 4 *ne* tam oneratum agmen -i [-bus *M*] committant). 46, 4 ex suis navibus in hostium naves transilire non dubitabant et -e aequata ... rem feliciter gerebant (*cf. p. 1197, 25 sq.*). LIV. 1, 15, 2 Romanus ... -i ultimae instructus (*cf. l. 35*). 1, 32, 2 eventus ... belli minus miserabilem -em fecit. 1, 28, 4 (*v.* dimico *p. 1199, 31 sq.*). 2, 30, 14. 2, 56, 5 patres ad ultimum -is rati rem venturam (8, 29, 10. *cf.* 6, 38, 3 ad ultimam -em [*cf. l. 33*] de legibus ventum). 3, 5, 7 se ... in mediam -em infert (*cf.* SVET. Aug. 10, 4). 3, 48, 2. 4, 13, 12 qui se ... tantae -i obicerent (*cf. l. 5. p. 1197, 10*). 4, 17, 6 cum *illis* ... atrox -o instabat. 4, 18, 4 qui inter -em castra Romana aggrederentur (*cf.* 7, 28, 4 inter ipsam -em [10, 40, 8]). 4, 43, 3 bellum minore quam timuerant -e erat perfectum. 5, 51, 2 nisi haec quoque (*sicut prior cum Gallis*) pro patria -o esset (*sc. cum tribunis plebis; syn.* contentio, certamina). 6, 12, 1 maiorem -em propositam domi quam foris (*cf.* 10, 24, 14 cum periculum, cum -o proposita sit. LACT. inst. 3, 12, 2 utrique [*i. animo et corpori*] proposita -o est et utrique ex -e victoria). 6, 19, 5 rem (eam *trad.*) ... ingentis -is fore. 6, 23, 1 praesentis -is fortunam (SCHOL. Cic. Bob. p. 130, 26 St. -is obire fortunam). 7, 11, 1 *syn.* pugna. 7, 12, 10 ruendo in arma ac -em. 7, 20, 1 quam non suarum virium ea -o esset, cernebant. 7, 42, 6 aversos a -e militum animos. 8, 38, 4. 9, 21, 4 quamquam anceps -o erat (*cf.* 22, 41, 2 haudquaquam par Poenis -o fuit). 9, 39, 6 ut non cum Etruscis ..., sed cum aliqua nova gente videretur -o esse. 10, 29, 11 relictis in -e sociis. 10, 46, 7. 21, 53, 2 dilatam -em. 21, 60, 7 nec magni certaminis ea -o fuit. 22, 32, 2 in casum universae -is, quam omnibus artibus petebat hostis, non veniebant. 24, 38, 9 si cum armatis -o futura esset. 25, 3, 19 nec procul -e res erat. 25, 4, 6 quaerentibus -em. 25, 6, 20 bellum ... ingenti -e geritur. 29, 30, 10 sibi adversus Syphacem (cum Syphace *Σ*) haud paulo maiorem restare -em. 30, 28, 2. 31, 35, 7. 32, 31, 3 spe per unam -em rei decernendae. 36, 23, 6 ut nullum tempus vacuum -e esset. SEN. dial. 5, 43, 3 quid nobis cum -e et insidiis? (*cf.* PANEG. 3 (11), 16, 1 alternis -bus et insidiis. *v. etiam p. 1197, 17*). CVRT. 9, 1, 1 quidquid Indis virium fuisset, illa -e prostratum (*cf. p. 1197, 20*). PLIN. nat. 8, 18 clara unius e Romanis -o adversus elephantum, cum Hannibal captivos ... dimicare ... coegisset. *ibid.* famam eius -is (8, 34 *elephanti et draconis* -is ... fama). 8, 71 *rhinocerotis et elephanti* (*syn.* pugna). 8, 88 *ichneumonis et crocodili*. 8, 98 (*de mustella*) cum *serpentibus* -e conserta. 8, 150 artifici -e *canis adversus elephantum*. 8, 181 cornibus in procinctu -em poscentibus (*de tauro*). 9, 152 cum caniculis atrox -o *urinantium*. 10, 9 spectanda -o *avis et aquilae*. 10, 47 -e pariter *regnum* inter *gallos*. 11, 58 -o *apium* iniectu pulveris aut fumo tota discutitur. QVINT. inst. 5, 7, 3 cum praesentibus (*sc. testibus*) ... ingens -o est (*cf.* 5, 7, 1 simplicior contra tabulas pugna). 6, 4, 4 asperrima in hac parte (*i. in altercatione*) -o est, nec alibi dixeris magis mucrone pugnari. 8, 3, 13 ubi res agitur et vera -o est. FRONTIN. strat. 1, 11, 12 a *saga* ... -um eventus praediscere (*cf.* 2, 9, 6. AMM. 14, 6, 26 -um currulium eventu). 2, 1, 11 arbitratus alienum -i tempus. 2, 1, 12 PS. FRONTIN. strat. 4, 7, 10. 38 post infaustam adversus Poenos -em. SVET. Aug. 17, 2 in serum -e protracta. Dom. 6, 2 ipsa -is hora. FLOR. epit. 3, 5, 23 nocturna ea -o fuit. SOL. 25, 13 -is praecipua causa (VAL. CEM. hom. 14, 2 p. 755C). EVTR. 6, 23 post multas -es. 10, 12 Romani imperii vires ea -e consumptae sunt. AVSON. 429, 3 AMM. 27, 10, 16. SCHOL. Cic. Bob. p. 78, 18 cruentissimae -es. 82, 16 ad -em usque processum est (*cf. p. 1198, 30 sq.*). 83, 3 ut Clodianos impetus ab illa -e, quam facere coeperat, submoveret. 85, 20 *Petreium* praemiserat cum exer-

citu ad edendam -em. 149, 6 ne quid seditiosae -is cum multorum exitio moveretur. VEG. mil. 1,2 in -e (de- *AM* [*opp.* in castris]). 1, 26. SVLP. SEV. dial. 3,16,1 in qua per triennium iugiter -e consistens. *acced. gen. obiect.* (*qua de re dimicetur, indicatur*): RHET. Her. 4, 42, 54 *sapiens* pro patria studiose quamvis in magnam descendat vitae -em (CIC. Planc. 77 nullas ... sibi ille neque contentiones neque inimicitias neque vitae -es nec pro re publica nec pro me defugiendas putavit. *cf.* Phil. 14,37 cum ... rem publicam ... conservarint -e et periculo vitae suae). CIC. Mur. 8 in capitis -e ... in honoris contentione (prov. 23 cum -e capitis. Balb. 23 qui se ... -i capitis ... obiecerit [*cf. p. 1196, 37*]. Mil. 100. *cf. p. 1201,46*). Rab. perd. 5 in tanta -e capitis, famae fortunarumque omnium (Planc. 31 in iudicio capitis, ... in -e fortunarum. *cf.* Tull. 77 in extremo discrimine ac -e fortunae). LIV. 1,38,4 ad universae rei -em ventum est (*cf. p. 1196, 35 sq.*). 5,30,2 suae gloriae ... inter -em patriae meminisse. *acced. gen. explicat.* (*dimicandi ratio accuratius describitur*): CIC. ad Q. fr. 1, 1, 5 nullas ... insidias hostium, nullam proelii -em ... pertimescimus (*cf. p. 1196, 60 sq.*). TERT. scorp. 6 -em martyrii et lavacrum sanguinis. VEG. mil. 1, 9 in ipso conflictu (*i. collisione*) ac -e (de- *A*) telorum. CASSIOD. in psalm. 143 praef. p. 1015^A *David* Goliam saxei teli -e prostravit (*cf. p. 1196, 62*). *acced. gen. subiect. sive pronom. possessiv.* (*indicatur dimicans*): CIC. Mil. 82 maximis -bus meis. CAEL. Cic. epist. 8, 10, 1 haec exiguitas copiarum recessum, non -em mihi tuam praesagiebat. LIV. 23,33,1 in hanc -em duorum ... populorum omnes reges ... animos intenderunt. PLIN. nat. 5, 85 naturae -o illa (*sc. fluvii et montis, syn.* pugna) aequatur (*cf. p. 1196, 31*). 8,18. 20 mirabili unius *elephanti* -e. 10, 39 noctuarum contra aves sollers -o. 18, 3 contra serpentium -es (*syn.* proelium). 36, 18 in *scuto Minervae caelavit Phidias* deorum et Gigantum -es, in soleis vero Lapitharum et Centaurorum. LACT. inst. 3,12,6 quid ... intererit inter animi et corporis -em nisi quod corpus temporalem vitam expetit, animus sempiternam? AMBR. Noe 16, 57 *Homerus* dispositionem dimicaturi ita *ordinavit* exercitus, quo inferiores (*in medio collocati*) ... a fortioribus iuvarentur et -em utriusque partis assumerent.

dīmicātor, -ōris *m. a* dimicare. *i. q. pugnator*: VEREC. in cant. 9, 32 *Gedeon* -es aptissimos segregavit. PALLAD. hist. mon. II 10 p. 360^C *daemon* semper -bus (ἀϑληταῖς) Christi resistere solet.

ᵡ**dīmico,** -āvī (-uī), -ātum, -āre [*ex* dis- *et* micare *cps. esse videtur. Th.*]. *adde l. 42 sq.* *de formis*: dem- *saepius pro* dim- *invenitur in codd.* (*cf. l. 50. p. 1199, 9 sq. 21 et Schuchardt, Vokal. d. Vulgärlat. III p. 192*). LIB. geneal. chron. I p. 173, 275 demigabat (*cf. p. 1195, 74*). *perfecti forma*: PRISC. gramm. II 472, 22 mico ... 'micui' 'mictum' debet facere, ... quamvis ab eo verbo compositum -o '-avi' facit et '-atus'. -avi *primo legitur apud* CAES. (civ. 2, 4, 3), *saepius (17^ies) apud* LIV., *prorsus evitatur a* CIC. BELL. Alex. Hisp. CVRT., *in universum raro exhibetur: singulis locis*: BELL. Afr. *et* NEP., *binis*: VAL. MAX. PLIN. nat. SVET., *quater*: FLOR., *5^ies*: VELL. -ui *nisi duobus* OVIDI *locis* (am. 2,7,2. 2,13,28) *non extat.* GLOSS. διαμάχομαι. -at πυκτεύει, διαμάχεται. pugnat. certatur, pugnat. -verunt ἐπύκτευσαν. demicare διαπληκτίζεσθαι. *cf.* SERV. auct. Aen. 12,695 decernere ferro, decertare, -are. *legitur inde a* SISENNA *et* RHET. Her. *nota usum transitivum: p. 1199, 66 sq.* (*v. etiam p. 1198, 7*). *ad frequentiam verborum* -andi *et* pugnandi *illustrandam subiungo hanc tabulam*:

apud scriptores solutae orationis:

	-o	pugno
CIC.	37	*saepissime*
CAES. (*9^ies* proeliari)	39	*saepissime*
HIRT. Gall. (*11^ies* proeliari)	6	2
BELL. Alex.	10	14
Afr.	12	9
Hisp.	8	11
SALL.	—	26
NEP.	15	16
LIV.	136	*saepissime*
VELL.	11	12
VAL. MAX. (*12^ies* proeliari)	25	12
CVRT.	33	19
PLIN. nat.	30	31
TAC. (*6^ies* proeliari)	1	32
SVET.	11	7
FLOR.	19	22
VEG. mil.	33	42
VVLG.	26	182

apud poetas:

	-o	pugno
CATVLL.	—	4
LVCR.	—	11
VERG. Aen.	—	9
CVLEX	—	1
AETNA	—	4
HOR.	—	11
TIB.	—	2
PROP.	—	5
OV.	3	84
MANIL.	1	12
LVCAN.	—	15
PERS.	—	—
LAVS Pis.	1	—
VAL. FL.	—	3
SIL.	1	32
HOMER.	1	11
STAT.	—	27
MART.	—	6
IVV.	—	4

praeterea IVSTINVM *verbum* -andi *longe saepius usurpare quam* proeliandi, pugnare *autem paucissimis exhibere locis schedae nostrae monent.*

ex sermone gladiatorio videtur emanasse quae plerisque locis exhibetur notio decertandi pugnandive cf. ANTON. Cic. Phil. 13,40 unius corporis (*i. ludi gladiatorii*) duas acies lanista Cicerone -antes. LIV. 35, 33, 6 quanto esse satius Romam mittere legatos ... quam populum Romanum cum Antiocho lanistis Aetolis ... -are? *et l. 69. 73 sqq. p. 1200, 70. 79 sq. al. significatio autem primaria subest his locis:* *intrans.: i. q. (in diversas partes) micare*: CHIRON 279 *iumentum opiosum* auriculis -at (*cf.* VEG. mulom. 2,10 micabit auriculis). 301 *iumentum rabians* auriculis erectis -at. *transit. i. q. huc illuc agitare*: CHIRON 286 *iumentum insaniens* auriculas -at.

1 ***proprie*** *i. q. decertare*: RHET. Her. 4,24,34 quid me facere convenit, cum a tanta Gallorum multitudine circumsederer? -rem? (an -rem? $P^2B^2C^2E$). CIC. Arch. 21. p. red. in sen. 3 si -are placuisset. Planc. 89. Marcell. 15 se maluisse non -are quam vincere. Phil. 2,76 an ... Dolabella pro te (*i. loco tuo*) in Hispania -ret? 12, 8 quid ... revocante et receptui canente senatu properet -are? 13, 6 fortitudo -are iubet. epist. 5,21,3. 6, 3, 4 alteri -ant, alteri victorem timent. CAES. Gall. 2, 21, 5 hostium ... tam paratus ad -andum animus (5, 49, 4. 7, 19, 3 civ. 3, 85, 4 BELL. Afr. 41, 3 BELL. Hisp. 25, 2. LIV. 10, 39, 8 per omnia ad -andum satis paratus. frg. 60 AVSON. 427, 4. *cf.* BELL. Alex. 13, 6 se ad -andum parabat. CVRT. 10, 9, 15 praeparatis ad -andum animis). Gall. 3, 17, 7 aequo loco (civ. 2,33,3 BELL. Afr. 74, 1 LIV. 9,4,9. 38,49,1 quo aequiore *loco* potuerim -are). 5, 49, 6 iniquo loco (civ. 2,31,1. 3,85,3 LIV. 9,4,9. 38,41,6. 38,49,1). 6, 7, 4 aliquam -andi facultatem (*cf.* civ. 2, 33,3 aequo loco -andi ... occasio. 3, 85, 2 VEG. mil. 4, 45). 7, 6, 3 in itinere. 7, 20, 5. 6. 7,35,7. 7, 56, 1. 7, 60, 2 civ. 1, 82, 3. 2, 4,3. 3, 37, 4. 3, 73, 5. 6. 3, 77,1 si qua esset imposita -andi necessitas (*cf.* BELL. Afr. 79, 2). 3, 84, 1. 3, 86, 5 -andi potestas (LIV. 9, 38, 7). 3, 109, 2. HIRT. Gall. 8, 7, 7 se offerre ad -andum. 8,8,4 si forte hostes ... posset elicere ad -andum. 8,9,2. 8, 12, 5. 8, 15, 1 BELL. Alex. 10, 5. 15, 3. 38, 3 facillimum accessum et aequissimum ad -andum ⟨locum⟩. 39,2 processum est ad -andum (47,1 BELL. Hisp. 29,3. 6 VVLG. iud. 20, 23 *cf. p. 1196, 82*). 43, 2 in agmine (FLOR. epit. 3, 20, 14 in primo agmine). 74,3 inito consilio -andi. BELL. Afr. 51, 4. 61, 1. 74, 1 aequo loco invitat ad -andum (*cf.* 75, 2). 81,2 in acie (VELL. 2,68,1 CENS. 12,3 VEG. mil. 2,20 HIER. epist. 60, 5, 2. *cf.* PLIN. nat. 8,143 *cohortes canum* primae [*fort.* prima] -bant in acie numquam detrectantes. FLOR. epit. 3,3,17 in prima acie. VEG. mil. 2, 15 ante signa et circa signa nec non etiam in prima acie -antes. *v. etiam* VELL. 2, 30, 6 qua ultima -vere acie *fugitivi e ludo gladiatorio.* PANEG. 2[10],5,3 cum ipse pugnares, ipse omnibus locis totaque acie -res?). BELL. Hisp. 15,1 eques ad -andum dimisso equo cum pedite congreditur. 18,6 ut potius ad -andum descenderet quam signum fugae ostenderet (24, 2. 26, 6 VAL. MAX. 2, 6, 2. 2, 7, 6. 7, 4 ext. 2). 25,7 NEP. Milt. 5,4. Them. 3,1 in (*om. u*) terra. Alc. 8, 2 Dat. 6, 2. 7, 3 Ages. 2, 1. OV. am. 2, 7, 2 ut (*i. licet*) vincam, totiens -uisse piget. LIV. 1,15,3 ut potius acie decernerent, quam inclusi de tectis moenibusque -rent (*cf.* VEG. mil. 4,44 in muris ... et turribus). 3,69,10 mora -andi nulla est facta (7,27,6. 21,32,1. 24,15,1. 24,17,2. 29,36,7). 4, 47, 3 tantus ardor ad -andum fuit (*cf.* 44, 36, 3). 5, 36, 4. 9, 37, 2 aviditate -andi quam primum in campos delata acies. 21,5,11 aequo ... campo (27,18,8. *cf.* 24,14,6 puro ac patenti campo). 24,8,18 quorum (*imperatorum*) ductu atque auspicio -retis (*cf.* PANEG. 9 [12], 15, 2). 34,12,2. 38,3,10 apertos circa campos ad -andum esse. 39,31,3 acerrime media acies, duae fortissimae legiones, -bant. 44,39,5 sine ulla sede vagi -assemus. *al.* VERR. FLACC. Gell. 5, 17,2 tribunum militum ad Aliam adversus Gallos pugnaturum rem divinam -andi gratia ... fecisse. PAVL. FEST. p. 66 duellum bellum, ... quod duabus partibus de victoria contendentibus -atur. p. 88. 297 VELL. 2, 26, 2. 2, 28, 1. 2, 84, 1. 2, 85, 4 desperata victoria in mortem -batur (*cf. p. 1200, 31. 39*). VAL. MAX. 2,7 ext. 2 hoc ... accepto signo ('*aut cum armis aut in scutis*') Spartanae acies -bant. 3,2,3 ad -andum provocatus (3,2,21. *cf.* CVRT. 7,4,33 si quis viritim -are vellet, provocavit ad pugnam. PLIN. nat. 7,81 *milite* ex provocatione -ante [8,156 *cf. p. 1199, 56*]). 3,2,22. 3,8,2 ut Scipio pugnando ita *Q. Fabius Maximus* non -ando maxime civitati *profuit* (7,3,7 cuius [*sc. Fabii*] non -are vincere fuit). SEN. Tro. 897. CVRT. 4,1,1 triumphantis magis quam -antis more. 4,13,6 non in ... angustiis et inviis callibus, sed in aperta et lata planitie -rent (-ari cogitarent *Vogel*). PETRON. 108,9 -antium furor, illis pro ultione, nobis pro vita pugnantibus. PLIN. nat. 8,182 *tauros* ex imperio -antes. 8, 224. 9, 152. 11, 58. SVET. Iul. 26, 3 gladiatores ... sicubi infestis spectatoribus -rent. 39, 3 quo laxius -retur. 60 ad -andum cunctatior factus. Cal. 30, 3 Claud. 21, 6. Otho 9, 2 ex improviso atque in ipsa consalutatione. Tit. 4, 3 *equi* rector circa *Titum* -ans occubuerat. *al.* APVL. met. 9,12 *pugiles* pulvisculo per⟨s⟩persi -ant, farinulenta cinere sordide candidati. S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 40. 62 is ... qui aput tribunum plebei ... sponte ad -andum profitebitur. TERT. idol. 21. 22 ut facilius in ecclesiam redeant, qui subando quam qui -ando ceciderunt. adv. Marc. 3, 18 p. 407, 19 ubi nomen domini -bat -uri quandoque adversus diabolum. SOL. 2, 6. 25,3. PANEG. 3 (11),18,3 ⟨concurrunt⟩ barbari ad arma, sed invicem -uri! 10 (4),15,4 quia in -ando praeter ceteros insignes fuissent *duo iuvenes.* 10,(4),19,3 ut ... -andi voluntatem pro victoriae pignore teneres. PS. AVR. VICT. orig. 13, 1 signum -andi. 14, 2 *al.* AVSON. 426, 9 *illi* congressi, ut -rent. *al.* AMM. 14, 2, 6 ex necessitate ultima fortiter -antes. 16, 12, 13 salutaris quidem genius praesens ad -andum eos

. . . incitabat (29, 5, 49 hac insperatae voces ad -andum quosdam acrius incitarunt). 16, 12, 69 et -asse et vicisse. 17, 1, 14 oppetere -ando gloriose. 17, 13, 18 manus ad -andum aptatas. 20, 7, 5 -bat (dicabat *V*) vi magna resistentibus oppidanis. 20, 11, 20 -are succinctius parans per sublimes aggestus. 20, 11, 22 partiti munera -andi inter necessitatis articulos. 21, 3, 3 inter . . . -andi exordia ipse coucidit. 24, 4, 18 controversae partes -antes instanter. 24, 5, 11 inter primos (25, 4, 10). 29, 6, 12 parum ad has calliditates -andi sollertes. 31, 5, 8 urebatur -andi studio . . . natio. *al.* VEG. mil. 1, 1 -andi (demicande *A*¹) . . . audaciam (1, 20). 2, 13 manipulus vocabatur ab eo, quod coniunctis manibus pariter -bant (de- *A*¹). 3, 13 locum, in quo -andum est. HYG. astr. 2, 6 p. 41, 15. AMBR. Noe 16, 57 dispositionem -uri . . . exercitūs (*cf. p. 1197, 32 sqq.*). VVLG. iud. 5, 13 dominus in fortibus -vit (LXX *aliter cf. l. 21*). II par. 18, 31 circumdederunt eum -antes (ἐκύκλωσαν αὐτὸν τοῦ πολεμεῖν). 20, 17. II Macc. 15, 17 statuerunt -are et confligere fortiter (γενναίως . . . ἐμφέρεσθαι). PS. AVG. quaest. test. I 61, 1. SVLP. SEV. epist. 2, 9 quodsi ei . . . in illa, quae tunc extitit, -are congressione (*i. Christianorum persecutione*) licuisset. BACHIAR. repar. laps. 6 p. 1042ᴬ solet percussus miles in primo certamine in secundo fortius -are. MART. CAP. 9, 925. SACR. Leon. p. 312 machinamenta diaboli dextera tua in *beatis martyribus* demicante vicerunt *fidei confessio, patientia etc.* (*cf. l. 13*).

a *indicatur hostis:* *dativo*: SERV. Aen. 1, 475 congredior tibi antiqui dicebant, sicut pugno tibi, -o tibi. hodie dicimus congredior tecum, pugno tecum, -o tecum. SIDON. epist. 8, 12, 8 etsi ceteris eris in hoc genere pugnandi -urus, . . . senatorem nostrum . . . conflictui huic facies exsortem. cum (*cf. l. 23 sqq.*): RHET. Her. 2, 30, 49 quarum rerum causa . . . cum hostibus de vita -atur (CIC. off. 3, 99 *Vlixi* vero non modo cum hostibus, verum etiam cum fluctibus . . . -are melius fuit, quam *eqs.* CAES. Gall. 3, 17, 7 cum tanta multudine hostium. LIV. 1, 28, 4 -atum est . . . non magis cum hostibus quam, quae dimicatio maior atque periculosior est, cum proditione ac perfidia sociorum. 9, 4, 9 cum hoste. 22, 38, 10. 25, 6, 16. 28, 25, 13. 32, 31, 1. CVRT. 5, 3, 8 non cum hoste solum, sed etiam cum loco. 8, 2, 37 comminus cum hoste. SCHOL. Cic. Bob. p. 82, 25 St.). RHET. Her. 4, 18, 25. CIC. Catil. 3, 17 quod si Catilina in urbe . . . remansisset . . . ut levissime dicam, -andum nobis cum illo fuisset. dom. 5 cum improbis (*cf.* Sest. 139 cum multis audacibus, improbis, nonnumquam etiam potentibus -andum). Sest. 43 ut, cum amentissimo tribuno pl. ⟨si⟩ decertassem, cum consulibus ceterisque eius ultoribus -rem. prov. 33 propter vim ac multitudinem gentium illarum numquam est antea cum omnibus -atum. uat. deor. 2, 6 off. 1, 38. 84 nec cum Atheniensibus -andum putabant. BELL. Afr. 13, 2 acie instructa cum pedestribus copiis. NEP. Milt. 1, 2 Con. 4, 3. Pel. 4, 1 cum civibus (*cf.* FLOR. epit. 3, 12, 5 -asse domi cum civibus sociis, mancipiis gladiatoribus totoque inter se senatu). Eum. 10, 3 LIV. 2, 49, 10 4, 30, 14. 4, 61, 5 cum Volscis . . . signis collatis -atum. 9, 17, 11. 9, 40, 18 cum reliquiis (-quis *al.*) Etrùscorum. 9, 41, 4. 10, 16, 4. 21, 60, 6. 27, 17, 5 cum uno -are duce exercituque quam simul cum universis malebat. *ibid.* cum pluribus pariter (*cf.* CVRT. 9, 7, 19 cum pluribus simul). 27, 26, 1. 27, 27, 1. 29, 18, 10. 29, 22, 1 terra marique cum Carthaginiensibus (AMPEL. 46, 1). 34, 28, 1. 35, 7, 8. 35, 33, 6. 36, 25, 7. 36, 41, 5. 37, 58, 3 quantis cum classibus hostium -asset. 41, 12, 8. 42, 10, 5 frg. 22. VELL. 2, 23, 2 Sulla . . . cum Mithridatis praefectis. VAL. MAX. 1, 1, 16. 3, 2, 8 consule cum Volscis parum prospere -ante. 3, 2, 19. 24 ex provocatione (*cf. p. 1198, 61 sq.*). CVRT. 9, 1, 7. 9, 6, 10 de Persidis regno cum Dareo. PLIN. nat. 9, 92 cum monstro -are sibi videbantur (FLOR. epit. 2, 2, 20 nec cum hominibus, sed cum monstris quoque -atum est). 10, 58 gruum . . . cum *Pygmaeis* -antium. 16, 3 cum feris. 20, 132 mustelae -urae cum *serpentibus*. QVINT. decl. 317 p. 248, 15 pater cum filio. FLOR. epit. 1, 18, 14 nec vero tantum armis et in campo, sed consiliis quoque et domi cum rege Pyrrho -atum est. 2, 7, 2. 2, 17, 5. 3, 19, 1 etsi cum sociis, nefas, cum liberis tamen et ingenuis -atum est. SOL. 15, 23 IVST. 4, 2, 6. AMM. 20, 11, 32 cum Persis. 23, 6, 9 *al.* VVLG. Ier. 33, 5 ut -ent cum Chaldaeis. AVG. civ. 20, 8. *nota accus. rei effectae*: SOL. 9, 6 militiam (*i. bellum, cf.* CLAVD. 27, 20) mundi -atam (*RC*, -atum *reliq. codd.*) cum gigantibus (*cf. p. 1202, 20 sq.*). adversus, adversum: NEP. Milt. 4, 5 adversus se (*hostes*) tam exiguis copiis -ari. reg. 3, 2 LIV. 9, 13, 1. FEST. p. 285 *Pittacus* adversus Phrynonem -urus propter controversias finium. VAL. MAX. 2, 7, 15 haec (*sc. patria*) pro se, ille (*sc. hostis*) [ne] adversus se ⟨si⟩ -rent, parvi *ducentes*. PLIN. nat. 14, 90 imperator adversus Samnites -urus (FRONTIN. strat. 1, 11, 6). AMPEL. 20, 1 *Horatii* adversus Curiatios. PANEG. 12 (2), 30, 5 domini adversum rebelles servos -uri (IVST. 3, 5, 3). IVST. 2, 14, 7. 6, 1, 2 PS. AVR. VICT. epit. 34, 2 AMBR. bon. mort. 3, 8 p. 708, 22. VVLG. uum. 10, 9 ad bellum . . . contra hostes qui -aut adversum vos. Ios. 10, 25 II reg. 12, 27 Ier. 32, 5 II Macc. 1, 11. LIB. geneal. chron. I p. 173, 275 Amalech, adversus quem *Iosua* demigabat (ex quo Amalechitae, qui pugnaverunt contra filios Israhel *T*). CLAVD. MAM. anim. 2, 3 p. 104, 19 adversum nos -are uostros et extraneos pugnare pro nobis. contra: MELA 2, 78 Herculem contra . . . Neptuni liberos -antem. 3, 81 *genus Pygmaeorum* contra grues -ando defecit. PLIN. nat. 6, 152 contra Persas. HOMER. 522 quem contra . . . nou aequis -at armis. VOPISC. Aurelian. 18, 2. TREB. Claud. 18, 1 fortiter contra gentes. VEG. mil. 3, 16. VVLG. deut. 20, 4 contra adversarios (II par. 26, 13). 20, 20 *civitas* contra te. Ios. 22, 12 iud. 5, 20. 10, 18. 20, 14. 23 I par. 5, 19 II par. 11, 1 Is. 29, 7. 8 *gentes* -verunt contra montem Sion. MARCELL. chron. II p. 103, 529, 4 *expeditio* contra Vandalos feliciter -ura. PRAEDEST. 1, 43 p. 600ᴬ Origenem . . . contra haereses -antem et vincentem. SIDON. carm. 5, 348 ne -et ultra Carthago Italiam contra. PALLAD. hist. mon. I 42 p. 327ᴰ contra . . . viros atque matronas, veluti contra feras aliquas cotidie -bat (ἐθηριομάχησε). inter: inter se: BELL. Afr. 61, 8 LIV. 29, 18, 10 VAL. MAX. 3, 2 ext. 7 PLIN. nat. 7, 5. 8, 18. 212. 9, 95. 99. 10, 100 FLOR. epit. 3, 2, 3 HYG. astr. 2, 7 p. 43, 24 AVG. civ. 18, 45. LIV. 39, 34, 4 seditione inter ipsos -atum. CVRT. 5, 6, 4 inter ipsos victores ferro -batur. ARNOB. nat. 1, 5. IVST. 2, 7, 7 inter Athenienses et Megarenses (*v. l. 33 sq.*).

b *is, qui sive id, quod ab hoste defenditur vel praemium, bonum sim., de quo certamen est*: de: SISENNA hist. 28 armis de vita certatim -are nitebatur (RHET. Her. 2, 30, 49 CIC. Arch. 23 gloriae causa. LIV. 24, 26, 7. CIC. Arch. 29 de ipsa vita. *cf. p. 1201, 74*). CIC. Manil. 9 de imperio (off. 1, 38 CVRT. 4, 3, 19. AMPEL. 20, 1 Albanorum de summo imperio [*cf.* NEP. Hann. 8, 3 de summa imperii] AVG. civ. 18, 45). Cael. 47 tot iam menses aut de salute aut de gloria -ret? (off. 1, 83 -are . . . paratius de honore et gloria quam de ceteris commodis. ad Q. fr. 1, 1, 43 non de reliqua et sperata gloria iam laborare, sed de parta -are). Att. 7, 3, 4 de sua potentia. CAEL. Cic. epist. 8, 14, 2 hoc . . . , de quo qui rerum potiuntur, sunt -uri. NEP. Eum. 10, 3 de summis rebus. LIV. 10, 16, 7 pro salute sua, non de . . . regno (29, 29, 9. 40, 6, 6 CVRT. 9, 6, 10). 30, 30, 8 aliena appetivimus, ut de nostris -remus. 32, 33, 13 de quorum (*neutr.*) possessione -etur. 36, 41, 5 in Asia et de ipsa Asia . . . terra marique -andum ei cum Romanis esse. VELL. 2, 68, 1 dum in acie Pharsalica Africaque (acriter *Haupt*) de summa rerum Caesar -at. CVRT. 4, 14, 1 in spem victoriae, de qua -andum foret. QVINT. decl. 271 p. 109, 13 de praemio -ans occisus est. IVST. 2, 7, 7 inter Athenienses et Megarenses de proprietate Salaminae insulae prope usque interitum armis -atum fuerat. pro: CIC. Balb. 25 privatus . . . ne quis vir . . . pro nostro imperio periculo suo -ret (*syn. ibid.* se pro nostro imperio in periculum capitis atque in vitae discrimen inferret. *cf.* LIV. 2, 23, 2). har. resp. 41 cum his conflictari et pro salute patriae cotidie -are (*cf.* LIV. 10, 16, 7. VELL. 2, 85, 1 pro salute alter, in ruiuam alter terrarum orbis. VAL. MAX. 7, 6 ext. 3 pro salute coniugum et liberorum. SEN. benef. 3, 19, 2 CVRT. 4, 3, 19). Tusc. 4, 43 convenit -are pro legibus, pro libertate (LIV. 2, 23, 2. 10, 16, 4. 36, 17, 13), pro patria (LIV. 1, 24, 2. 5, 30, 5 FRONTO p. 127, 20 N. *adde l. 50*). LIV. 2, 7, 8 pro re publica (VAL. MAX. 5, 2, 10 AMM. 16, 12, 40). 4, 5, 6 nemo arma capturus, nemo -urus pro superbis dominis. 4, 35, 8 plebem, pro qua -verit. 5, 30, 1 sibi pro aris focisque (9, 12, 6. 10, 44, 8) et deum templis ac solo, in quo nati essent, -andum fore. 8, 17, 2 pro extrema spe -uri enixe. 22, 8, 7 pro urbe ac penatibus (*Fabri*, ac p. pro u. *P*) -andum esse (VAL. MAX. 5, 4 ext. 5 pro *urbibus et agris cultis*). 29, 23, 10 pro terra Africa (propter Africam *Σ*), . . . et pro patria coniugis suae proque parente ac peuatibus. VELL. 2, 85, 5 pro absente duce. VAL. MAX. 3, 2, 23 pro castello . . . , cui praepositus erat. 5, 1, 2 pro *Olbia oppida* fortissime -ans Hauno . . . occiderat. MELA 3, 81 PLIN. nat. 6, 66. 8, 51 pro catulis feta (*sc. leaena*) -at. 12, 113 -atum pro frutice (*sc. balsami*) est. QVINT. decl. 377 p. 419, 10 pro alienis patribus. AMM. 25, 9, 2 pro genitali sede. VEG. mil. 2, 20 *miles* pro illis (*signis*) in acie fortius. VVLG. deut. 20, 4 pro vobis contra adversarios -bit (*cf.* II par. 26, 13 pro rege coutra adversarios). AVG. civ. 19, 15 cum iustum geritur bellum, pro peccato e contrario -atur. propter: PLIN. nat. 15, 119 propter raptas virgines (*cf.* SOL. 25, 6 propter feminas). COMM. instr. 2, 12, 12 rex adest optato; propter spem -at vestram (dimicat ura *C*). circa: SOL. 7, 30 *a perdicibus* -atur (-antur *R*) circa conubium. *dativ. commodi*: AMBR. Abr. 1, 3, 17 plurimum . . . refert, utrum pecuniae an gloriae -veris.

c *ratio pugnandi*: *α ablat. instrumenti*: armis, ferro *sim.*: SISENNA hist. 28 armis de vita certatim -are (CIC. Planc. 87 erat non iure . . . decertandum . . . , armis fuit, armis inquam fuit -andum. CAES. civ. 1, 20, 3 manum conserere atque armis -are. NEP. Milt. 1, 2. HOMER. 522 nou aequis . . . armis. FLOR. epit. 1, 18, 14 IVST. 2, 7, 7. PS. AVR. VICT. epit. 17, 4 gladiatoriis armis in amphitheatro. VAL. CEM. hom. 15, 5 p. 741ᴬ armis spiritalibus). CIC. dom. 5 ne cum improbis boni ferro -rent (LIV. 1, 24, 2. 28, 25, 13. 29, 18, 10 CVRT. 5, 6, 4 MELA 1, 114. TAC. dial. 34 adversarii et aemuli ferro, nou rudibus [*Faber*, sudibus *codd. cf. l. 84*] -antes. SVET. Cal. 27, 2 ARNOB. nat. 1, 5. *adde* LIV. 40, 17, 3 ferro et acie). OV. rem. 27 vitricus et gladiis et acuta -et hasta (*cf.* QVINT. decl. 305 p. 194, 12. FRONTO p. 147, 8 N. gladio -andum, sed iuterest robiginoso an splendido. VEG. mil. 2, 14. 17 uou solum missilibus, sed etiam gladiis comminus. 2, 23. 4, 44). PAVL. FEST. p. 45 caestus . . . quibus pugiles -ant (AMM. 30, 6, 6 bracchiorum motus velut caestibus -antium). PLIN. nat. 6, 66 *elephantis* militant -antque pro finibus. 9, 95 *locustae marinae* cornibus. 10, 1 *struthocameli ungulis*. 35, 130 *Antidoti pictoris* est clipeo -ans Athenis. PANEG. 4 (9), 2, 4 hic (*in secretis studiorum exercitiis*) plerumque velut sudibus (*cf. l. 74*) et saxis (*cf.* AMM. 24, 2, 14 saxorum manualium nim-

VERLAG VON B. G. TEUBNER IN LEIPZIG UND BERLIN.

BIBLIOTHECA SCRIPTORUM GRAECORUM ET ROMANORUM TEUBNERIANA

Die „Bibliotheca Teubneriana" stellt sich die Aufgabe, die gesamten noch vorhandenen Erzeugnisse der griechischen und römischen Literaturen in wohlfeilen Ausgaben zu veröffentlichen, soweit dies zugunsten der Wissenschaft oder der Schule wünschenswert ist. Die Texte der Ausgaben beruhen auf den jeweils neuesten Ergebnissen der kritischen Forschung, über welche die beigefügte adnotatio critica, die sich zumeist unter dem Text befindet, Auskunft gibt. Die Sammlung wird ununterbrochen fortgesetzt werden und in den früher erschienenen Bänden durch neue, verbesserte Ausgaben stets mit den Fortschritten der Wissenschaft Schritt zu halten suchen.

Die Sammlung umfaßt zurzeit gegen 550 Bände, die bei einmaligem Bezuge statt ca. M. 1800.— geheftet, M. 2050.— in Leinwand gebunden, zum Vorzugspreise von ca. M. 1350.— bzw. M. 1600.— abgegeben werden.

NEUERSCHEINUNGEN UND NEUAUFLAGEN 1912.

a) Griechische Schriftsteller.

S. Abercii vita. Edidit Theodorus Nissen. [XXIV u. 154 S.] Geh. M 3.20, geb. M 3.60.

In der Ausgabe wird die ursprüngliche Rezension der Aberkiosvita zum erstenmal vollständig und mit Einarbeitung der aus der russischen Version zu gewinnenden Varianten herausgegeben; dann folgen die beiden bisher allein gedruckten Paraphrasen nach neuen Kollationen.

Apolinarii metaphrasis psalmorum. Rec. et app. crit. instr. Arth. Ludwich. [XXXVIII u. 308 S.] Geh. M 6.—, geb. M 6.50.

Der Band enthält die erste auf sorgfältiger Verarbeitung der handschriftlichen Überlieferung beruhende Rezensio des in der Vulgata durch zahlreiche Interpolationen entstellten Textes.

Archimedis opera omnia cum comment. Eutocii. Iterum ed. J. L. Heiberg. Vol. II. [XVIII u. 554 S.] Geh. M 7.40, geb. M 8.—

Dieser zweite Band der Neugestaltung der Heibergschen Archimedesausgabe bringt die durch das Jerusalemer Palimpsest aus Konstantinopel überhaupt erst oder wenigstens in ihrem griechischen Texte bekannt gewordenen Werke *περὶ ὀχουμένων*, die Methodenlehre und das kleine Fragment *Ἰτομάχιον*.

Aristotelis ethica Nicomachea. Rec. Susemihl. Ed. tertiam cur. O. Apelt. [XXX u. 280 S.] Geh. M 2.40, geb. M 2.80.

Eine auf sorgfältiger Durchprüfung der handschriftlichen Grundlagen beruhende und durch Beifügung der Parallelstellen aus Aristoteles wie der Quellennachweise für die zitierten Schriftsteller vermehrte Neubearbeitung des Susemihlschen Textes.

Bacchylidis carmina cum fragmentis. Ed. Frid. Blaß. Ed. IV cur. Guil. Sueß. [LXXXII u. 154 S.] Geh. M 2.80, geb. M 3.20.

Für die Neuauflage wurde die Ausgabe unter sorgfältiger Berücksichtigung der neuen Literatur, insbes. der Ausgabe von Jebb und Taccone einer genauen Revision unterzogen. Der kritische Apparat unterrichtet eingehend über den Zustand des Papyrus und über die bisher vorgebrachten Konjekturen und Ergänzungen.

Carmina Anacreontea. E bybl. nat. Par. cod. gr. suppl. 384. Post Val. Rosium tertium edidit Carolus Preisendanz. Adiecta est tabula phototypica. [XX u. 66 S.] Geh. M 1.—, geb. M 1.40.

Die Ausgabe beruht auf erneuter, sorgfältiger Kollation der einzigen erhaltenen Handschrift. Über die Geschichte der Handschrift orientiert die Vorrede; Wort- und Namenindex sind beigefügt.

Διαδόχου ἐπισκόπου Φωτικῆς τῆς ἠπείρου τοῦ Ἰλλυρικοῦ κεφάλαια γνωστικὰ ρ'. **Sancti Diadochi Episcopi Photic. de perfectione spirituali capita centum.** Textus graeci ad fidem codd. mss. editionem criticam et quasi principem curavit J. E. Weis-Liebersdorf. [VI u. 163 S.] Geh. M 3.20, geb. M 3.60.

Dieser in zahlreichen Handschriften überlieferte Text wird hier zum erstenmal in einer auf 8 Handschriften beruhenden kritischen Ausgabe vorgelegt, der die lateinische Übersetzung des Turrianus beigegeben ist.

Epistulae privatae graecae, quae in papyris aetatis Lagidarum servantur. Ed. St. Witkowski, Adiecta est tabula phototypica. Ed. altera auctior. [XXXVII u. 194 S.] Geh. M 3.—, geb. M 3.40.

In der Neuauflage hat sich die Zahl der Briefe durch Aufnahme von 13 neuen, in den letzten Jahren publizierten auf 72 erhöht. Die in der Zwischenzeit erschienenen Beiträge zur Textkritik und Erklärung der Urkunden sind sorgfältig verwertet worden.

Hermogenes vide Rhetores graeci. Vol. VI.

Heronis Alexandrini opera quae supersunt omnia. Vol. IV. Heronis definitiones cum variis collectionibus. Heronis quae feruntur geometrica. Copiis Guilelmi Schmidt usus edidit J. L. Heiberg, Prof. Hauniensis. Cum LXII fig. [XXIX u. 450 S.] Geh. M 9.—, geb. M 9.80.

Der Band umfaßt die von Hultsch herausgegebenen mathematischen Sammlungen, auf Grundlage des von Schmidt gesammelten, vom Herausgeber vervollständigten Materials. Die durch den cod. Constantinop. wesentlich bereicherte Hs.-Überlieferung ist vollständig ausgenutzt. Die Änderungen betreffen nicht nur den Text im einzelnen, der meist auf anderen Quellen beruht als bei Hultsch, sondern auch den Bestand und die Anordnung des Ganzen.

Libanii opera rec. R. Foerster. Vol. VII. [XV u. 739 S.] Geh. M 15.—, geb. M 15.80.

Der VII. Band dieser grundlegenden Ausgabe enthält die von Libanius verfaßten oder unter seinem Namen überlieferten ethologischen Deklamationen mit Ausschluß der dem Chorikios zuzuweisenden. Für die Bearbeitung blieben die bisherigen bewährten Grundsätze maßgebend; über die Echtheitsfragen wurde in den Prolegomena zu den einzelnen Deklamationen ausführlich gehandelt. Beigegeben ist eine gegen Libanius gerichtete Deklamation des Gregorios Kyprios. Band VIII soll die Progymnasmata bringen.

Menandrea ex papyris et membranis vetustissimis Ed. II. Ed. Alfr. Koerte. Ed. maior. Mit 2 Lichtdruckt. [LXIV u. 192 S.] Geh. M 3.—, geb. M 3.40. Ed. minor. [VI u. 145 S.] Geh. M 1.80, geb. M 2.20.

Die erste Ausgabe von Koertes Menandrea war ein ausgezeichnetes Stück Arbeit; die zweite bedeutet wieder einen erheblichen Fortschritt. Der Herausgeber hat die in der Zwischenzeit erschienenen Arbeiten, namentlich die neuen Kollationen Lefebvres und Jensens in umsichtigster Weise verwertet. Auch persönlich hat er sehr viel zum besseren Verständnis und zur richtigen Ergänzung des lückenhaften Textes beigetragen. (Berliner philologische Wochenschrift.)

Πρόκλου Διαδόχου Λυκίου στοιχείωσις φυσική. **Procli Diadochi Lycii Institutio physica.** Ed. et interpret. german. et comment. instr. A. Ritzenfeld. [XVI u. 78 S.] Geh. M 1.80, geb. M 2.20.

Auf Grund bisher noch unbenutzter Handschriften gelang es, den Text vielfach zu verbessern. Die Abhängigkeit von Aristoteles legen die unter dem Text angeführten Parallelstellen, sowie der Kommentar dar.

Claudius Ptolemäus, Handbuch der Astronomie. Aus dem Griechisch. übersetzt und mit Anmerk. von K. Manitius. In 2 Bänden. [XXVIII u. 462 S., VI u. 446 S.] Geh. je M 8.—, geb. je M 8.60.

Die auf Heibergs Text beruhende Übersetzung verwendet für die Beweisführungen die modernen mathematischen Formeln und Zeichen. Ausführliche Erklärungen durch Parenthesen im Text, Fußnoten und erläuternde Anmerkungen sind beigefügt. Die Einleitung gibt über die historische Bedeutung des Handbuches Aufschluß. Ein Verzeichnis der Abweichungen vom Text Heibergs und ein Namenverzeichnis sind Band II beigefügt.

Rhetores graeci. Vol. VI: **Hermogenis opera.** Ed. H. Rabe. Cum 2 tab. [XXVIII u. 467 S.] Geh. M 10.—, geb. M 10.60.

Die Ausgabe bringt den Text, der auf der direkten Überlieferung aufgebaut ist; aus der indirekten Überlieferung ist verwertet, was beim jetzigen Stand der Untersuchungen zweckmäßig erschien. Die Echtheitsfragen werden in der Praefatio behandelt. Die Hermogenes-Handschriften bis zum 15. Jahrhundert wurden geprüft. Hinweise auf Quellen und Parallelstellen sind gegeben.

Fortsetzung auf Seite 4

BIBLIOTHECA SCRIPTORUM GRAECORUM ET ROMANORUM TEUBNERIANA.

Sexti Empirici Opera rec. Hermannus Mutschmann. Vol. I: *Πυρρωνείων Ὑποτυπώσεων* libros tres continens. [XXVIII u. 210 S.] Geh. ℳ 3.60, geb. ℳ 4.—

Dieser 1. Band der Sextusausgabe wird in kritischer Hinsicht nach den vom Herausgeber im Rhein. Mus. 64 S. 244ff. dargelegten Prinzipien ediert. Neben den der Rekonstruktion des Archetypus unserer griechischen Codices dienenden Handschriften ist die lateinische Übersetzung im Paris. lat. 14700 im ganzen Umfang herangezogen; unter dem Text stehen die für Text- wie Quellenkritik gleich wichtigen Parallelstellen.

Xenophontis institutio Cyri rec. Guilelmus Gemoll. Ed. maior. [XIV u. 461 S.] Geh. ℳ 3.—, geb. ℳ 3.50. Ed. minor. [XI u. 344 S.] Geh. ℳ —.90, geb. ℳ 1.30.

Die Ausgabe beruht auf sorgfältigem Studium der handschriftlichen Überlieferung und bietet eine abschließende Rezension des Textes.

Xenophontis scripta minora. Fasc. posterior opuscula polit. equestria venatica contin. Post L. Dindorf ed. F. Ruehl. Acced. Simonis de re equestri quae supersunt. [XXIV u. 200 S.] Geh. ℳ 1.60, geb. ℳ 2.—

Das handschriftliche Material wurde aufs neue sorgfältig durchgeprüft und die Ergebnisse der neueren Forschung berücksichtigt. Über die Parallelstellen, die Lesarten der maßgebenden Handschriften und die wichtigsten Konjekturen gibt die adnotatio critica Aufschluß.

b) Lateinische Schriftsteller.

Q. Horati Flacci carmina rec. Fr. Vollmer, ed. maior. Ed. II. [VIII u. 404 S.] Geh. ℳ 2.40, geb. ℳ 2.80.

Die Ausgabe bietet auf Grund einer sorgfältigen Untersuchung der Überlieferungsgeschichte des Horaz eine als Grundlage für weitere sachliche Prüfung brauchbare Textrezension. Für die Neuauflage wurden die neuen Ergebnisse der Kritik und Exegese sorgfältig verwertet.

Iurisprudentiae Anteiustinianae reliquias in usum maxime academicum compositas a Ph. Ed. Huschke ed. sexta aucta et emendata edid. E. Seckel und B. Kuebler. Vol. II, Fasc. I. [IV u. 188 S.] Geh. ℳ 2.20, geb. ℳ 2.60.

Der Band enthält zunächst die Sentenzen des Paulus. Die Ergänzungen des Breviarauszugs, die aus den Digesten, den Fragmenta Vaticana, der Collatio, der Consultatio und den beiden Appendices gewonnen werden, sind vollständig abgedruckt. Die Provenienz jedes Fragmentes ist am Rande angegeben und der kritische Apparat von der Sammlung der Parallelstellen räumlich getrennt und letztere stark vermehrt worden. Die Texteskonstitution weist gegen die früheren Ausgaben starke Veränderungen auf. Hinzugefügt wurden die Fragmente der übrigen Werke des Paulus, soweit sie außerhalb des Corpus Iuris überliefert sind, ferner die übrigen noch ausstehenden Fragmente aus klassischer Zeit.

Titi Livi ab urbe condita libri, ed. primam cur. Guil. Weißenborn. Ed. II., quam cur. Guil. Heraeus. Pars V. Liber XXXIX—CXLII. [XVI, 112 u. XX, 244 S.] Geh. ℳ 2.60, geb. ℳ 3.20.

——— ——— Pars V. Fasc. II. Lib. XLI—CXLII. [XX u. 244 S.] Geh. ℳ 2.—, geb. ℳ 2.40.

Mit diesem Heft ist die Revision des veralteten Weißenbornschen Livius-Textes vollendet. Sie beruht im wesentlichen auf den neuerschienenen kritischen Ausgaben von Zingerle und Roßbach, für die die maßgebenden Handschriften neu verglichen wurden.

M. Minucius Felix Octavius. Recognovit et commentario critico instruxit Joh. P. Waltzing. [XII u. 76 S.] Geh. ℳ 1.—, geb. ℳ 1.40.

Die Neuausgabe bietet den Text in engstem Anschluß an die handschriftliche Überlieferung; eine reiche Sammlung von Parallelstellen ist beigefügt.

C. Plini Caecili Secundi Epistularum libri novem, Epistularum ad Traianum liber, Panegyricus. Recensuit R. C. Kukula. Editio altera aucta et emendatior. [XVIII u. 426 S.] Geh. ℳ 3.20, geb. ℳ 3.80.

Eine durchgreifende, mit erweiterter praefatio versehene Neubearbeitung, die auf Grund vermehrten textkritischen Apparates und vertiefter Studien des plinianischen Sprachgebrauchs und Stils zu wesentlich neuen Ergebnissen gelangt.

P. Papini Stati Silvae. Krohni copiis usus iterum edidit Alfredus Klotz. [XCVI u. 220 S.] Geh. ℳ 2.40, geb. ℳ 2.80.

Die neue Bearbeitung unterscheidet sich prinzipiell nicht von der ersten Auflage. Über die neueren Versuche, in den Politiannoten des Exemplar Corsinianum eine von M unabhängige Überlieferung zu erweisen, handelt ein Anhang der Praefatio. Der Text ist von neuem durchgearbeitet. Reicher gestaltet ist der kritische Apparat, indem nicht nur die Fundstätten der Konjekturen notiert und diese überhaupt reichlicher angegeben sind als in der ersten Ausgabe, sondern auch einzelne schwierige Stellen durch kurze Erklärungen oder Hinweise auf Parallelstellen erläutert werden.

Valeri Flacci Argonautica. Ed. Otto Kramer. [LXXXVI u. 218 S.] Geh. ℳ 3.20, geb. ℳ 3.60.

Die Ausgabe beruht auf sorgfältigster Durchprüfung der handschriftlichen Grundlagen, vor allem des nebst einigen anderen Handschriften unverglichenen Vaticanus 3277. Da nach den Ergebnissen der Praefatio bei der Herstellung des im Vaticanus oft schwer geschädigten Textes nur geringe Hilfe von den anderen Handschriften zu erwarten ist, erschien für die Textgestaltung bei vollstem Respekt vor der Überlieferung eine entschlossene Kritik am Platze, die durch emendatio oder Anerkennung der Verderbnis jede hyperkonservative Duldung sprachlicher Stümpereien nach Kräften vermeidet.

M. Terenti Varronis Rerum Rusticarum libri tres post Henricum Keil iterum edidit Georgius Goetz. [XVI u. 162 S.] Geh. ℳ 2.—, geb. ℳ 2.40.

An den Grundlagen der Keilschen Arbeit ist nicht gerüttelt worden; der Unterschied der äußeren Einrichtung besteht darin, daß die Keilsche Zweiteilung des Apparats beseitigt wurde. In der Gestaltung des Textes konnte öfter die Überlieferung eingesetzt werden. Was Ellis, Leo, Norden, Reitzenstein (brieflich) und andere zur Herstellung des Textes geleistet haben, ist sorgfältig geprüft und berücksichtigt worden. Wertvolle Bemerkungen hat F. Schoell bei der Korrektur beigesteuert.

Vitae Vergilianae rec. Jacob Brummer. [XVIII u. 74 S.] Geh. ℳ 2.—, geb. ℳ 2.40.

Auf Grund einer sorgfältigen selbständigen Verarbeitung der zum erstenmal vollständig zusammengetragenen und kritisch verwerteten handschriftlichen Überlieferung wird hier eine kritische Sammelausgabe der zahlreichen von Suetons Vergilvita abhängigen Viten vorgelegt.

Vitruvii de architectura libri X. Edidit F. Krohn. [XI u. 291 S.] Geh. ℳ 4.60, geb. ℳ 5.—

Die Ausgabe bietet einen wesentlich verbesserten, von späteren Glossen und Einschüben gereinigten Text unter Zugrundelegung der von Rosé als führend erkannten Handschriften.

GESCHICHTE DER RÖMISCHEN LITERATUR

VON W. S. TEUFFEL

6. Auflage. 3 Bände [zusammen ca. 80 Bogen]. Lex.-8.

BEARBEITET VON E. KLOSTERMANN, W. KROLL, R. LEONHARD, F. SKUTSCH UND P. WESSNER

I. Band. Bis zum Jahre 31 v. Chr. (In Vorbereitung.)
II. Band. Vom Jahre 31 v. Chr. bis zum Jahre 96 n. Chr. [VI u. 348 S.] Geh. M. 6.—, in Leinwand geb. M. 7.50.
III. Band. Vom Jahre 96 n. Chr. bis zum 8. Jahrhundert. (In Vorbereitung.)

Bei der Neubearbeitung des „Teuffel" soll an dem Charakter dieses bewährten Handbuches möglichst wenig geändert werden. Aber schon dadurch, daß die Literatur von fast 20 Jahren nachzutragen ist, ohne daß doch der Umfang merklich wachsen soll, sind Streichungen nötig geworden, die sich besonders auf die nicht zur eigentlichen Literaturgeschichte gehörigen Angaben der Anmerkungen erstreckt haben; daher wird man im neuen „Teuffel" weniger Aufsätze, die Konjekturen enthalten, und weniger sprachliche Monographien zitiert finden. Schonender wurde der Text behandelt, aber auch hier Veraltetes und Falsches ohne großes Zagen gestrichen. Die Arbeit ist in der Weise verteilt worden, daß in der Hauptsache Skutsch die Literatur der Republik, Kroll die der Kaiserzeit übernommen hat; die christlichen Schriftsteller sind von E. Klostermann, die Juristen von R. Leonhard, die Grammatiker von P. Wessner bearbeitet.

VERLAG VON B. G. TEUBNER IN LEIPZIG UND BERLIN.

THESAVRVS LINGVAE LATINAE

EDITVS AVCTORITATE ET CONSILIO
ACADEMIARVM QVINQVE GERMANICARVM
BEROLINENSIS GOTTINGENSIS LIPSIENSIS
MONACENSIS VINDOBONENSIS

VOL: V FASC: VI

dimico — disputatio

MDCCCCXV
LIPSIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

bis), illic (*in acie fori*) semper telis splendentibus -atur. IVST. 2,9,19 ut...velut rabida fera dentibus -verit. AMM. 25,1,13 contis. VEG. mil. 3,14 verutis vel mattiobarbulis. HYG. fab. 274 p. 151,8 Afri et Aegyptii primum fustibus -verunt, postea Belus...gladio belligeratus est. *adde*: FLOR. epit. 3,3,3 populus Romanus agrariis legibus inter se -urus. copiis, navibus *sim.*: CAES. Gall. 5,49,6 tantulis [cum tantis β] copiis (NEP. Milt. 4,5 tam exiguis copiis. LIV. 9,39,5 *tantis* simul copiis simul animis -verunt). BELL. Alex. 28,2 ne navibus in flumine -ret (FLOR. epit. 2,2,4 nihil interesse virtutis, equis an navibus, terra an mari -retur). 42,3 classe (BELL. Afr. 63,5 FRONTIN. strat. 1,12,12). NEP. Eum. 3,6 equitatu potius . . . quam peditatu (MELA 3,52 non equitatu modo aut pedite, verum et bigis et curribus Gallice armatis). *nota*: VEG. mil. 2,2 magnitudo Romana, . . . semper cum legionibus -ans (de- *A'*). proelio, acie *sim., saepe sensu modali sublatente (subiunguntur locutiones ex ablat. absol. originem deducentes)*: CIC. nat. deor. 2,6 proelio (CAES. Gall. 6,17,3. 6,31,1. 7,6,3 civ. 1,41,3. 3,43,3. 3,44,1 *syn.* proelio decertare. 3,63,2 ancipiti proelio [LIV. 9,23,4. 10,45,10. *cf.* SVET. Iul. 36 ancipiti...fortuna. PANEG. 10(4),7,1 bello ancipiti]. Gall. 3,72,3. BELL. Afr. 51,6 proeliis minutis. 61,8 equestribus proeliis. LIV. 9,38,8 proelio utrimque atroci atque incerto eventu. 35,4,7 recto ac iusto proelio [*cf.* 38,41,6 etsi iniquo loco, proelio tamen iusto, acie aperta, signis collatis -andum erat]. 35,5,11 integro . . . proelio [bello *B in marg.*] et dubio. 44,8,2. IVST. 2,14,7 navali proelio [3,6,6. 3,7,15 aperto. VEG. mil. 4,33 Actiaco). CAES. Gall. 7,19,3 aequo Marte (*cf.* FLOR. epit. 1,11,2 Marte vario [*cf.* IVST. 4,2,6 varia victoria]). 7,64,2 neque *se* fortunam temptaturum aut acie -urum (LIV. 2,30,10. 2,49,10. 2,53,6. 4,30,14. 4,58,10. 7,29,7 *al.* 22,24,11 iusta . . . acie. 31,35,5 tota. 38,41,6 aperta. *adde de apibus*: COLVM. 9,9,7). LIV. 10,44,8 signis collatis (4,61,5. 10,45,10. 22,24,11. 22,38,10 *al.* PLIN. nat. 7,92 SOL. 1,106). 21,17,8 ea parte belli, *i. bello maritimo* (*cf.* 25,32,10). 39,34,4 seditione. OV. am. 2,13,28 hac . . . pugna -uisse. VEG. mil. 3,26 quadrata . . . fronte. AMBR. bon. mort. 3,8 p. 708,22 singulari certamine. *adde*: LIV. 2,19,5 *duces* suismet, ipsi[s] corporibus -antes miscuere certamina. 37,58,8 quota . . . parte virium suarum ibi -vit Antiochus? (*cf.* CVRT. 6,1,2 aequis viribus. ARNOB. nat. 1,5 ferro . . . et viribus *eqs.* IVST. 4,4,12 ex utraque parte summis viribus -batur). VEG. mil. 3,1 qui secundos optat eventus, -et arte, non casu (HIER. in Ioel prol. p. 167/8 omni arte pugnandi). BELL. Afr. 73,2 *Galli* per virtutem, non per dolum -are consuerunt. β *ablat. modi et locutiones eandem vim habentes*: CIC. dom. 66 quibuscum ego noluissem bonorum periculo -are (Balb. 25 periculo suo. Att. 7,3,4 periculo civitatis. BELL. Alex. 48,1 cum periculo magno tum etiam maiore periculi fama. AVG. civ. 20,8 tantis periculis. *cf. l. 54*). LIV. 2,12,10 in hoc discrimen accingere, ut in singulas horas capite -es tuo (*cf. infra l. 70 et* dimicatio *p. 1197, 9sq.*). CAES. Gall. 8,29,1 cum aliquamdiu summa contentione -retur. LIV. 9,40,18 nec dubia nec difficili victoria. LAVS Pis. 197 mille modis acies tua -at (*de ludo calculorum*). SVET. Iul. 68,3 quanta fortitudine. FLOR. epit. 4,7,10 acie . . . commissa cum pari ardore aliquamdiu -atum foret. VEG. mil. 3,16 nescio qua occulta ratione, immo paene divina, alii contra alios -ant melius. cum: CIC. Att. 2,14,1 cum optima spe. epist. 10,26,1 cum periculo (CAES. Gall. 5,16,2 magno cum periculo. *cf. l. 44sq.*). LIV. 10,45,10 cum maiore sua quam hostium iactura. *adde*: LIV. 10,31,6 pugnatum infestissimis animis hinc...illinc ab ultima (ad ultimam P^2V) iam -antibus spe (spem P^2V). *accced.* in *notione finali*: MANIL. 5,210 qua (*i. Canicula*) subdente facem terris radiosque movente -at in cineres orbis (*sc. terrae*) fatumque supremum sortitur. VELL. 2,85,1 in ruinam (*cf. p. 1200,39*). 2,85,4 in mortem. *aliter* in modum *i. modo*: PAVL. FEST. p. 14 alii rorarios *dicebant*, quod id genus hominum, antequam acies coirent, in modum rorantis tempestatis -ret. *pendet* ut, ne: CIC. div. in Caec. 72 *obsides*, ut incolumes...recuperare possimus, omni ratione erit -andum (*cf. infra l. 78sqq.*). LIV. 23,24,11 Postumius omni vi, ne caperetur, -ans occubuit. *accedunt adverbia (selecta)*: certatim: SISENNA hist. 28. comminus: BELL. Afr. 51,6 LIV. 2,49,10. CVRT. 8,2,37 TERT. adv. Marc. 3,5 p. 381,21 VEG. mil. 2,17. 23. 4,44. foris: LIV. 2,23,2 viritim: CVRT. 7,4,33. gregatim: SVET. Cal. 30,3.

2 per imaginem: **a** *de litibus controversiisque forensibus*: CIC. Sest. 1 reos de capite (*cf. supra l. 46*), de fama (NEP. Timoth. 4,3), de civitate, de fortunis (Balb. 5 POMP. Cic. Att. 8, 12^d, 1), de liberis -antes (LIV. 3,44,11. *cf.* COD. Theod. 9,1,5 [*a. 326*] ut . . . professio criminis . . . tam accusatorem quam reum sub experiendi periculo de patria, de liberis, de fortunis, de vita denique -are cogeret). LIV. 22,25,16 de iure imperii. VAL. MAX. 5,3,5 de paternis bonis in foro. *nota*: LIV. 6,40,17 possetisne ferre Sextium haud pro dubio consulem esse, Camillum de repulsa -are? APVL. met. 9,27 nec herciscundae familiae, sed communi dividundo formula -bo, ut *eqs.* PETRON. 13,4 negavi circuitu agendum, sed plane iure civili -andum, ut . . . ad interdictum venire⟨n⟩t (*cf. supra l. 62sqq.*). *adde fere i. q. aemulari*: LIV. 6,41,2 qui certos sibi uni honores inter -antes competitores aequum censeat esse. **b** *de Christiani pugna spiritali*: TERT. adv. Marc. 4,20 p. 485,8 cum legione . . . daemonum (*cf.* VAL. CEM. hom. 15,5 p. 741^A adversus istas . . . legiones nobis est armis spiritalibus -andum). OPTAT. 6,4 p. 150,17 contra impugnationem mentis (*i. carnis desideria*) mitellarum numerus -ret. HIER. in Ioel prol. p. 167/8 omni arte pugnandi adversum diabolum -as (*cf.* TERT. adv. Marc. 3,18 p. 407,19 cum *Iosua* adversus Amalech proeliabatur . . . nomen domini -bat, -uri quandoque adversus diabolum). AVG. civ. 22,24 quibus (*i. virtutibus*) *mens* prudenter, fortiter, temperanter et iuste adversus errores et cetera ingenerata vitia -et. *ibid.* spiritus hominis *in regno caelesti* nullum omnino habens vitium, ...nec cui cedat nec contra quod saltem laudabiliter -et. in psalm. 141,17 contra *desideria terrena* luctamur et -amus.

3 *translate i. q. disputare*: TERT. adv. Marc. 3,5 p. 381,21 iam ad certum et comminus -urus video aliquas etiam nunc lineas praeducendas, ad quas erit -andum (*in imagine de dimicatione gladiatoria, cf. Oehler ad scorp. 4, item* pudic. 6 ad hanc iam lineam -bit nostra congressio. 5,1 p. 570,20 isdem et hic -bimus lineis, in ipso gradu provocabimus praescriptionis. scorp. 4 de deo alibi [*i. aliis in libris*] -antes et de reliquo corpore haereticae cuiusque doctrinae. nunc in unam speciem congressionis certas praeducimus lineas. *adde* TERT. adv. Marc. 1,7 p. 299,28 quamquam totā materiā [*an nominat.?, cf. p. 1199, 66sq.*] de duobus deis -etur, his interim lineis eam clusimus, intra quas...congrediemur). TERT. anim. 1 plurimum . . . cum philosophis. 32 et hic -emus necesse est adversus portentosiorem praesumptionem. HIER. epist. 49,13,6 exempla (*i. testimonia, quibus contra Iudaeos usus es*) servierunt tibi (*in tuis epistulis*) ad victoriam, quae in suis voluminibus non -ant (*i. ne -bant quidem*). RVFIN. Orig. in psalm. 36 hom. 3,1 gentiles adversum se in disputationibus -antes. *subiectum est res*: TERT. adv. Marc. 1,1 p. 292,12 regulam prius adversarii praetexam, ne cui lateat, in qua principalis quaestio -ura est. *cf. l. 15.*

syn.: *ad 1*: bella suscipere (RHET. Her. 2,30,49), decertare (CIC. Sest. 43 Planc. 87 off. 1,38 HIRT. Gall. 8,7,7), conflictari (CIC. har. resp. 41), manum conserere (CAES. civ. 1,20,3), contendere (NEP. Con. 4,3), inter se signis collatis concurrere (LIV. 29,18,10), certare (LIV. 29,29,8), congredi (LIV. 32,33,11), acie bellare (LIV. 32,33,12), pugnare (VELL. 2,85,4 PETRON. 108,9 QVINT. decl. 271 p. 109,9 PANEG. 2[10],5,3 AVSON. 427,5. 442,4 AMM. 21,3,3 VVLG. I par. 12,19 *al.*), militare (PLIN. nat. 6,66), armis contendere (QVINT. decl. 271 p. 109,10), belligerari (HYG. fab. 274 p. 151,9), confligere (VVLG. II Marc. 15,17), luctari (AVG. in psalm. 141,17), arma tractare (MART. CAP. 9,925). *ad 3*: congredi (TERT. anim. 1 adv. Marc. 1,7 p. 299,29).

deriv.: dimicatio, dimicator. *Graeber.*

dīmidiātio, -ōnis *f.* [*a* dimidiare. *Th.*]. *i. q. partitio in duas partes*: TERT. adv. Marc. 1,24 p. 323,24 unde haec -o salutis?

dīmidiātus, -a, -um [*prius quam verbum* dimidiare *a* dimidium *vel potius a* dis- *et* medius, medium *ductum. Th.*]. *de usu v. p. 1203, 36sqq. et* VARRO frg. Gell. 3,14,6 -um est quasi dismediatum et in partes duas pares divisum, -um ergo nisi ipsum quod divisum est dici haud convenit. [*loco obscuro*: VARRO rust. 3,2,1 privati candidati tabella -a aedificemus?] **1** *i. q. dimidius*: *res*: ENN. 536 vas vini. CATO agr. 37,3 lunaque -a (COLVM. 2,10,15 [semediata *S A*]. PLIN. nat. 28,323. CHALC. comm. 37 -a maior... -a minor. *cf.* MART. CAP. 7,738 *luna* -o maior, quae dicitur ἀμφίκυρτος). VITR. 7,5,3 -a . . . sigilla. 7,5,4. FEST. p. 238 ⟨soleas -as, qui⟩bus utuntur *Umbri* in venando. PLIN. nat. 13,93 commissae ex orbibus -is duobus *mensae*. ARNOB. nat. 6,16 ventres *simulacrorum* cum lateribus -os. CAPITOL. Pert. 12,2 -as lactucas. CHALC. comm. 258 -ae sphaerae. HIER. in Eph. 4,10 p. 614 -am Christi asserit dispensationem. *animantes*: PLAVT. Mil. 762 procumbunt -i. Men. 155 dies (*res personata*) . . . ad umbilicum est -us mortuos. CATO or. frg. 37,3 homines defoderunt in terram -os. LVCIL. 1342 uno oculo pedibusque duobus -us ut porcus (SVET. Tib. 34 aprum). CAES. carm. in Ter. v. 1 o -e Menander . . . Terenti (*sc. sermone Menandrum aequans, non vi*). TERT. resurr. 57 p. 116,14 -is hominibus (*i. caecis, claudis sim.*). *cum substant. mensurae*: CATO agr. 151,3 digitum (*cf. quae adnotat* GELL. 3,14,18). CIC. Verr. 3,129 unum -umque mensem (Tusc. 2,37 CENS. 18,2). VITR. 3,3,2 unius et -ae columnae crassitudo. 3,5,6 -ae partis latitudo. *ibid.* -um oculi spatium. 4,3,4 moduli. 4,3,8 quantum -i *triglyphi* est spatium ⟨et⟩ hemitriglyphi id accedit. PAVL. dig. 2,12,8 duabus -is noctibus (AMM. 16,5,5 nocte -a semper exurgens). CENS. 19,2 dies . . . CCCLXIIII et -um (22,5 MACR. sat. 1,3,5). MARCELL. med. 27,93 acetabuli. *in computando*: CHALC. comm. 49 -a *pars numeri centum nonaginta duo*. **2** *i. q. mutilus, corruptus*: LVCIL. 1283 soleam . . . -am (*aliter l. 54*). CIC. Tusc. 5,66 exesis posterioribus partibus versiculorum -is (SVET. vita Verg. p. 62 -os versus complesse). AVR. Fronto p. 107 N. Ciceronis epistulas . . . electas totas vel -as. FRONTO p. 225,4 N. -is verbis (MIN. FEL. 2,1 HIER. epist. 22,29,6. *cf.* APVL. met. 5,18 tertiata). GELL. 12,1,6 imperfectum atque -um matris genus. 15,30,6 'petorritum'...est non ex Graecia -um, sed totum Transalpibus. MIN. FEL. 34,6 corrupta et -a fide. AVG. c. Petil. 3,31,36 sententia.

deriv.: dimidiatio.

dīmidietās, -ātis *f.* [*a* dimidius. *Th.*]. *plur. p. 1203,4.* **a** *i. q. dimidia pars*: CHALC. comm. 64 si media non est *terra*, non ex omni

[Rubenbauer]

. . sui parte -em caeli supra se, -em vero alteram infra se habebit. BACHIAR. repar. laps. 13 barbae (*v. p. 1205, 83*). BOETH. anal. pr. 1, 26 erunt … conclusiones -s propositionum. mus. 3, 1 p. 268, 24 semitonia esse -es tonorum (medietates *pars codd.*). *praesertim in computatione* (*cf. p. 1204, 71*): CHALC. comm. 10 -is et dupli ratione. 15. 38 *senarius numerus* habet -em in tribus. SERG. gramm. IV 481, 20 -e dupli (SERV. gramm. IV 425, 29 = POMP. gramm. V 124, 29). BOETH. mus. 5, 2 p. 354, 4 totius *lineae* dimidiam sumere compellitur dimidiaeque -em. b *i. contagio, societas*: PS. CYPR. singul. cler. 33 esse sine feminarum -e detractant.

dīmidio, -āvī, -ātum, -āre [*a* dimidius, -um. *cf.* dimidiatus. *Th.*]. PRISC. gramm. III 481, 26 adverbium medie, verbum ab eo compositum -o, -as, -at unde et -atus. HIER. quaest. hebr. in gen. p. 53, 1 ubi nos habemus 'divisit', Aquila posuit ἡμίσευσεν, id est -vit. *i. q. in duas partes dividere*: TERT. carn. 5 quid -as mendacio Christum? VVLG. Iob 21, 21 et si numerus mensium eius -etur (*gr.* διηρέθησαν. ITALA Hier. interpr. Iob *et* Aug. in Iob p. 553, 19 -atus sit). psalm. 54, 24 non -bunt dies suos (*cf.* EVCHER. instr. 1 p. 93, 1 non -ant dies suos hi qui immatura morte rapiuntur *eqs.* GREG. M. moral. 5, 70 dies … -are est tempus vitae male in voluptatibus ductum ad paenitentiae lamenta dividere atque … partiendo separare). PETR. CHRYS. serm. 36 p. 301[A] maluimus -are tractatum. PAVL. PETRIC. Mart. 1, 65 verba (*de balbutiente*). ANTH. 314, 4 nostros paries -et lares. *significanter*: PS. FVLG. RVSP. serm. 79 quod per multos annos non -arunt, ille paucis annis implevit.

×**dīmidius**, -a, -um [*a* dis- *et* medius, medium *mirabiliter fictum, nisi potius imminutum est pro* dimidiatus. *Th.*]. DON. Ter. Ad. 241 -um a dimensione dicimus (SCHOL. Stat. Theb. 7, 645). PROB. app. gramm. IV 198, 27 dimidius, non d e m i d i u s (*legitur* TEST. Vrsae [Corp. V 4489] 4. CORP. VII 140. X 3428). *notatur*: dim(idia): CORP. XII 5093 *praeterea v.* s(emis). *de significatione*: MART. CAP. 4, 384 opponuntur autem sibi ita, ut aut relative opponantur, ut . . . -um duplo …; nam -um opponitur duplo et eiusdem dupli -um est. BOETH. mus. 2, 29 quidquid enim cuiuscumque est -um, id si duplicetur, illud efficit, cuius dicitur esse -um. *cf.* 3, 1 p. 271, 12 *sqq.* GLOSS. -um caput ἡμικέφαλον. *de usu adiectivorum -us et* dimidiatus: VARRO frg. Gell. 3, 14, 2 oportet … dicere 'dimidiatum librum *legi*' non '-um', et 'dimidiatam fabulam *audivi*' non '-am'. contra autem si ⟨ex⟩ sextario hemina fusa est, non 'dimidiatum sextarium fusum' dicendum est, et qui ex mille nummum, quod ei debebatur, quingentos recepit, non 'dimidiatum' recepisse dicemus, sed '-um'. at si scyphus argenteus mihi cum alio communis in duas partes disiectus est, 'dimidiatum' eum esse dicere scyphum debeo, non '-um', argentum autem, quod in eo scypho inest, '-um' meum esse non 'dimidiatum' (*cf. totum* GELLI cap. *et* AGROEC. gramm. VII 116, 22). GELL. 3, 14, 8 -um … est, non quod ipsum dimidiatum est, sed quae ex dimidiato pars altera est. GRAMM. suppl. 287, 21 -um non potest significare partem, nisi subiaceat integrum nomen …; hora non potest dici -a esse, aut 'dimidiatam horam' aut '-um horae' dicendum est. dimidiatum autem diminuta portio. ISID. diff. 1, 146 -um est aequa pars divisa, dimidiatum utique pars, sed non aequalis (DIFF. ed. Beck p. 52, 25). *legitur inde a* PLAVTO. [*dub.* PVBLIL. J 52 (*supplet Bothe*, initium *Brugmann*, remedium *libri*). CAES. civ. 3, 2, 2 (*supplet Wölffl.*). LIV. 23, 12, 1 (*delet Madv.*).] [*francog.* demi. *M.-L.*]

I *additur* **pars** (*cf. p. 1205, 46*): A *g e n e r a t i m*: 1 *d e a m p l i t u d i n e e t m a g n i t u d i n e* (*de tempore* PLIN. nat. 36, 3), *iungitur saepissime c. genetivo, nonnunquam c. ex*: CATO agr. 29 *stercoris*. VARRO ling. 5, 132 *ricinii*. CIC. Arat. 353 -am retinet . . . Corona partem etiam supera, atque alia de parte repulsa est. nat. deor. 2, 103 terrae (SEN. nat. 5, 17, 2 mundi. CVRT. 8, 8, 10 terrarum. AVG. civ. 18, 2 Asiam, quae totius orbis ad numerum partium tertia dicitur, ad magnitudinem vero -a reperitur). LVCR. 1, 617 -ae partis pars semper habebit -am partem. CAES. civ. 1, 27, 1 operis. BELL. Alex. 14, 5 Alexandriae (LIV. 24, 3, 2 *Crotonis*. VVLG. Ios. 12, 2. 5 Galaad. II Esdr. 3, 17 vici Ceilae. Esth. 5, 3 regni. *al.*). LEX Iul. munic. (Corp. I 206) 30 viae. LIV. 3, 70, 15 rerum. VITR. 9, 2, 2 caeli (SEN. nat. 7, 29, 2). 9, 3, 1 -a pars prior Tauri *sideris*. CELS. 3, 4 *febris*. 3, 22 p. 113, 4 resinae terebinthinae (*opp.* pars altera. *cf.* 6, 7, 1 *corticum*). 4, 5 p. 127 *cibi*. CORP. XIV 3010 (*sub imp. Claud.*) amphitheatri. SEN. nat. 1, 8, 1 quare arcus *caelestis* non implet orbem, sed pars -a eius videtur *eqs.* COLVM. 5, 5, 4 *scrobis*. PLIN. nat. 23, 48 periculi. *al.* AMM. 20, 11, 26 sphaerae. HYG. astr. *passim*. VVLG. exod. 24, 6 sanguinis. II reg. 10, 4 barbae. *al.* *imprimis in quolibet genere p o s s e s s i o n i s* (*saepissime apud* ICTOS): PLAVT. Aul. 767 -am tecum potius partem dividam. Rud. 1123 petebas. LEX par. fac. Put. (Corp. X 1781) 3, 14. 15 pecuniae (LEX Mamil. [grom. p. 265 *sq.*]. CIC. Att. 11, 1, 3 LIV. 38, 39, 6 IVLIAN. Vlp. dig. 17, 2, 52, 4. GAIVS inst. 4, 171 -ae partis *sponsio* [*opp.* tertiae partis]). CIC. Q. Rosc. 32 decidisti (34). 37 me solutum spondeo. 38 eius quid … exegisset (39. 56). 51. Verr. 4, 40 non decumas frumenti, sed -as venire partes *eqs.* ALF. dig. 39, 2, 43, 1 non oportuisse amplius quam -ae partis *repromittere*. LIV. 36, 39, 3 agri (VAL. MAX. 6, 5 ext. 1. 8, 6, 3 COLVM. 4, 3, 6 SCAEV. dig. 32, 41, 4. COD. Iust. 6, 37, 23 pr. *opp.* in solidum). 37, 35, 4 impensae. TEST. Ones. (Corp. III 6998) 10 *sq.* usurae. SEN. contr. exc. 6, 1 hereditatis (IAVOL. dig. 28, 6, 39 pr. SCAEV. dig. 33, 1, 21, 2 VLP. dig. 5, 3, 25, 15. *cf.* COD. Iust. 6, 56, 7 *filii successionis. saepe*). QVINT. decl. 264 p. 78, 5 bonorum (p. 78, 29 *al.* SVET. Iul. 42 POMPON. dig. 38, 6, 5, 1 GAIVS inst. 3, 41. 49 *al.* VLP. dig. 32, 5, 5 pr. -ae partis quarta). p. 79, 14 patrimonii (GAIVS inst. 1, 33). IAVOL. dig. 18, 1, 79 fundi (IVLIAN. dig. 21, 2, 39, 2 SCAEV. dig. 31, 88, 9 PAVL. dig. 7, 1, 50 *al.*). SVET. Dom. 7 *vinetorum*. CORP. III 944, 2. 5 (*a. 159*) domus (PAVL. dig. 18, 1, 57 pr. *al.*). IVLIAN. dig. 7, 2, 4 usus fructus *fundi communis* (VLP. dig. 7, 2, 10 COD. Iust. 6, 61, 6, 3). 15, 1, 16 servi *al.* 43, 33, 1, 1 -as partes possessionis. VLP. dig. 50, 16, 164, 1 partitionis nomen non semper -um significat … sed si non fuerit portio adiecta, -a pars debetur. VVLG. Tob. 8, 24 -am partem dedit Tobiae et fecit scripturam, ut pars -a, quae supererat *eqs. al.* *adde*: SCAEV. dig. 31, 89, 2 legati -a portio. PAVL. dig. 10, 2, 38 patrimonii. COD. Iust. 6, 57, 2 vocetur in -am *proprietatis* portionem. 2 *d e n u m e r o*: PLAVT. Curc. 447 -am partem nationum … subegit. VARRO rust. 2, 4, 19 *porcorum*. CAES. Gall. 6, 31, 5 Eburonum. civ. 3, 101, 1 cum … -ae parti *classis* praeesset P. Sulpicius …, -ae M. Pomponius. LEX Vrson. (Corp. II 5439) 125, 19 decurionum. SALL. Iug. 64, 5 exercitus (LIV. 33, 15, 2 *corr. Madv.* LACT. mort. pers. 47, 4). LIV. 25, 19, 13 octo m i l i a m i l i t u m, pars -a cives, pars socii (31, 26, 2. 36, 24, 9 VEG. mil. 2, 20). 36, 40, 5 plus partem -am ex quinquaginta milibus hominum caesa. *al.* VAL. MAX. 7, 3, 4 navium. GAIVS inst. 1, 45 ex quo *numero servorum* -a aut tertia … pars liberari potest (VLP. reg. 1, 24 PAVL. dig. 4, 14, 4). S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 37. 40 minus quam -a pars gregariorum. PAVL. dig. 6, 1, 2 neuter solidum gregem, sed ne partem -am totius eius vindicabit. VVLG. Ios. 13, 31 *al.*

c. *p r a e p o s. in modum adverbii* (*saepe in formulis* ICTORUM *v. l. 33 sqq. 48*): a d: LIV. 42, 3, 2 aedem … detegit. GAIVS inst. 1, 43 usque ad -am partem numeri. VVLG. II Esdr. 4, 6 aedificavimus murum … totum usque ad partem -am. COD. Iust. 6, 37, 23, 2 a. *plur.*: PLIN. nat. 20, 136 *ruta* decocta ad -as partes (*et 6*[ies]). e x: CIC. dom. 38 sacerdotes … habebit. epist. 13, 29, 4 h e r e s ex parte -a et tertia est Capito (QVINT. decl. 336 p. 324, 2 IAVOL. dig. 29, 2, 64 SVET. Tib. 23 IVLIAN. dig. 10, 2, 51, 1. 37, 11, 8 pr. GAIVS dig. 28, 5, 33 *opp.* ex altera parte -a. *al. cf.* inst. 2, 124 heres fit. SVET. Aug. 101 heredes instituit [IVLIAN. dig. 35, 2, 87, 3 *saepissime*]. vita Verg. p. 63 fecit. *al.*). LVCR. 5, 721 globus … -a ex parte candenti lumine tinctus (VITR. 9, 2, 1). LABEO dig. 33, 2, 31 coniunctus pro indiviso -a ex parte totius fundi ususfructus. VAL. MAX. 4, 1, 1 numerum … minuit. PLIN. nat. 25, 139 doloribus . . . capitis. 30, 50. 37, 75 ex -a parte smaragdum, ex -a iaspidem. VLP. dig. 36, 1, 17 (16), 7 hereditas restitueretur. PAVL. dig. 5, 4, 9 condemnarent. i n *c. acc.*: COLVM. 12, 24, 1 *pix* in -am partem decoquenda. GAIVS inst. 2, 124 in partem accrescunt, … in -am (VLP. reg. 22, 17 *opp.* in partem virilem). PAVL. dig. 37, 5, 15, 2 tuendus est. 50, 16, 142 veniant. COD. Iust. 6, 37, 23, 1 a *opp.* in totum. *plur.*: PAVL. dig. 26, 7, 46, 6 ac si in partes -as tutores dati essent. p r o: CIC. Q. Rosc. 32 utrum pro -a parte an pro ⟨re⟩ tota *decidi*? SVET. Iul. 41 *opp.* pro parte altera. IVLIAN. dig. 32, 41, 7 duci *servum*. 43, 33, 1, 2 pignoris persecutio detur. VENVL. dig. 48, 8, 6 multatur. GAIVS dig. 20, 6, 7, 4. PAVL. dig. 46, 4, 9 quod ego tibi promisi, id pro parte -a habesne acceptum? *al. saepe. plur.*: SCAEV. dig. 32, 41, 7 dari. MARCIAN. dig. 20, 1, 16, 8 habeat obligatam hypothecam utrum pro quantitate debiti an pro partibus -is. u l t r a: PAVL. dig. 10, 2, 38 fratrem accepisse. *adde abl. limit. et mensurae*: OV. trist. 1, 2, 44 -a certe parte superstes ero. fast. 5, 122 truncaque -a parte decoris erat. LIV. 22, 40, 7 parte -a auctas hostium copias (29, 25, 2 PLIN. nat. 12, 93). COLVM. 2, 2, 10. PLIN. nat. 6, 210 paulo minus -a Asiae parte minorem (QVINT. decl. 264 p. 80, 17 plus -a parte. IVV. 5, 9 tegetis pars -a brevior).

B *speciatim cum substant. mensurae, ponderis, temporis*: VARRO ling. 5, 171 semuncia, quod -a pars unciae: 'se-' (*Bentin.*, sic *codd.*) valet -um. PAVL. FEST. p. 100 hemina ex Graeco ξέστου ἡμίσεια; quod est -a pars sextarii. MANIL. 2, 699 binas in partibus esse -asque . . . partes (2, 720). VITR. 2, 734 adiecta parte … -a. 3, 3, 7 moduli. 3, 3, 10 in partes octo et -am (-um *codd.*). 3, 5, 11 altitudinis (5, 2, 2). 4, 3, 6 -ae et sextae partis. 4, 4, 1 longitudinis. 4, 7, 3 crassitudinis (*ter*). 5, 2, 1 latitudinis. *saepissime*. COLVM. 5, 1, 11 *iugeri*. 5, 2, 9 *pedum*. PLIN. nat. 26, 56 acetabuli. FRONTIN. aq. 127 poenae HS dena milia essent, ex quibus pars -a *eqs.* SCAEV. dig. 36, 1, 80, 7 semissis. PAVL. dig. 49, 14, 49 assis. *in computatione*: FAV. EVL. p. 16, 23 *numeri*. AVG. civ. 11, 30 numerus … senarius primus completur suis partibus, id est sexta sui parte et tertia et -a (19, 2). *al.*

II *accedunt alia substantiva*: A *g e n e r a t i m*: 1 *d e m a g n i t u d i n e e t a m p l i t u d i n e* (*de tempore p. 1205, 2*): CATO agr. 150, 1 lacte, feriis quod mulserit, -um (lactis . . . -um *vel* lacte . . . dimidiatum *Rudorff, sed cf. Keil ad l.*). VARRO frg. Gell. 3, 2, 6 Kalendarum -arum. NEP. Eum. 9, 1 -um fere spatium (VITR. 9, 3, 1 mundi). OV. met. 3, 682 -ae … cornua l u n a e (VITR. 9, 2, 3. PLIN. nat. 16, 250 sui -a. 18, 322. 323. *cf.* 2, 46 -o orbe *lunae*. 2, 80). MANIL. 1, 661 caelum. 2, 744 sortes. CELS. 5, 28, 9 ovi (IVV. 5, 84 *i. divisum*). 8, 3 p. 331 os -um perforatum est. SEN. nat. 1, 6, 1 maior arcus -o circulo (*v. p. 1203, 70 et cf.* PLIN. nat. 2, 150 -a circuli forma). 6, 6, 3 navis. COLVM. 11, 3, 14 areas. 11, 3, 48 in -um sulcum. 12, 46, 5 vas. SCRIB.

[*Rubenbauer*]

LARG. 154 tota compositio ... -a. PETRON. 65 potiones. PLIN. nat. 2, 206 urbem. 7, 167 spatio vitae (*opp.* pars aequa). 9, 102 -o orbe caesis *conchis.* 9, 122 cena. 9, 138 -a et medicamina adduntur. 27, 124 lenticulae. 33, 158 pretio. MART. 1, 92, 8 nates. 2, 10, 1 basia -o ... das ... labro *eqs.* (2, 22, 3 *opp.* labro utroque). 2, 37, 4 mullum. IVV. 6, 257 tegimen. 14, 132 -o putrique siluro. PLIN. epist. 6, 2, 5 clepsydras (*opp.* binas vel singulas). TERT. ieiun. 9 ut quis -am gulam deo immolet, aquis sobrius et cibis ebrius. resurr. 2 p. 26, 12 *al.* TRYPH. dig. 23, 4, 36 dos (*bis*). VLP. dig. 5, 2, 8, 8 non totam hereditatem ..., sed -am (*v. p. 1204, 1*). 18, 2, 13 pr. fundum. 21, 2, 14 in -am quantitatem pretii. 31, 89, 2 possessionem (*ubi* -am *fortasse del.*). ITALA (Lugd.) *et* VVLG. Ios. 22, 1 -am tribu(m) Manasse (τὸ ἥμισυ φυλῆς. *cf.* VVLG. num. 32, 33. 34, 13 novem tribubus et -ae tribui. *saepissime*). III reg. 13, 8 (Lucif. non conv. 3 p. 7, 9) domum (τὸ ἥμισυ τοῦ οἴκου, VVLG. mediam partem). CHIRON 48 salem -am. 330 caducitas mentis (mensis *B*) -a. AVG. civ. 7, 7 in opere illi dare potestatem -am. 16, 7 orbem -um ... alium vero -um. IVL. HON. cosmogr. A 22 fluvius ... unus et -us. *al.* *de effigie ex parte dimidia expressa*: CIC. facet. dict. 5 frater meus -us maior est quam totus. MART. 11, 18, 22 non est -o locus Priapo. *adde*: SCHOL. Germ. Bas. p. 78, 21 *Equus sidus* -us est, in priore parte parens usque ad umbilicum. *de personis*: LIV. 4, 2, 6 is qui natus sit, -us patrum sit, -us plebis. TERT. resurr. 34 p. 73, 26 quam indignum deo -um hominem redigere in salutem. AVSON. 105, 3 vado tamen, sed -us, vado minor ipso -o. *i. q. mutilus*: IVV. 15, 56 vultus. *in statuis*: MART. 10, 2, 10 -os Crispi mulio ridet equos. IVV. 8, 4 Curios iam -os. 13, 95 crus. 15, 5 Memnone. 2 *de numero*: S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 35 -am copiam universi numeri. ITALA Ios. 8, 33 (Lugd. Rufin. Orig in Ios. 9, 6) erant -i iuxta montem Garizim et -i iuxta montem Gebal (ἥμισυ, VVLG. media pars). B *speciatim c. substantivis mensurae, temporis, ponderis*: VITR. 3, 5, 1 crassitudinis unius et -ae (*cf.* 4, 3, 2 -a latitudine. 4, 8, 3 altitudine. 10, 10, 2 foraminis. PLIN. nat. 6, 53 longitudinem. 7, 73 mensura. *al.*). COLVM. 5, 1, 9 a minima parte, id est ab -o scripulo incipiam *eqs.* (5, 2, 7 scripula duo et -um). PLIN. nat. 2, 182 -am gnomonis mensuram. VVLG. exod. 37, 1 unius cubiti ... et -i. *al.* PALLAD. hist. mon. II 9 p. 355^D stadium (p. 46, 11 Butl. ἡμιστάδιον). *adde*: VITR. 5, 4, 6 ⟨-um⟩ hemitonium (MART. CAP. 2, 182 tonos ac -us habebatur. 2, 198). MANIL. 3, 259 in horas -am atque novem (3, 261. 459. PLIN. nat. 6, 214 horarum XIV atque -ae. VVLG. Tob. 11, 14. RVFIN. hist. 3, 8, 2 spatio horae -ae [ἐφ' ἡμίσειαν ὥραν]. *al.*). 3, 366 annum (COMM. apol. 886. TYCON. 5 p. 61, 6 tres anni et -us. AVG. civ. 20, 23 p. 465, 13 D. *syn.* semissem). *al.* COLVM. 11, 2, 3 menses. HYG. astr. 4, 10 diem (VVLG. apoc. 11, 9. 11). *al.* CELS. 5, 17, 1 scripulo. PLIN. nat. 14, 81 pondus (25, 175). 20, 8 modus ... ab -o obolo ad solidum (22, 133). 24, 65 drachma. *al.*

subst. f. ✱**dīmidia,** -ae (*sc.* pars): GLOSS. ἥμισυ. *de possessione* (*v. p. 1203, 73 sqq.*): CIC. Verr. 4, 40 plus etiam quam -ae venierunt. 4, 117 quae -ae essent. VITR. 10 pr. 2 adiectione -ae *sumptus.* PAVL. dig. 7, 2, 7 *usus fructus* (*bis*). 30, 1 pr. *bonorum.* COD. Iust. 4, 32, 26, 2 centesimae usurarum (7, 54, 2. 10, 8, 3). INST. Iust. 2, 9, 2 pro tertia -a potiturus. 3, 1, 16 hereditatis. *de magnitudine et multitudine*: PLIN. nat. 2, 86 *spatii.* CASS. FEL. 74 croci. *cum substantivis mensurae, sim.*: VITR. 4, 3, 6 moduli. 5, 1, 4 longitudinis (6, 3, 6. 8. 10 latitudinis). COLVM. 2, 12, 1 summam operarum decem et -am (2, 12, 2 CELS. VLP. dig. 38, 1, 15, 1). TERT. adv. Iud. 8 hebdomadae (*ibid.* -am hebdomadam). *in divisione*: VITR. 3, 1, 6 *numero sex* -a adiecta. FAV. EVL. p. 6 quaternarius habet -am duo. *al.* AVG. civ. 11, 30. *cum praepositionibus* (*cf. p. 1204, 28*): SCRIB. LARG. 1 incoquuntur ..., donec ad -as perducantur. 3 decoquere ad -as (66 PLIN. nat. 10^ies PELAGON. 111). VLP. dig. 28, 5, 13, 5 ex -a et sexta scriptum heredem. COD. Iust. 6, 26, 11 pr. utrum ... priores ... in -am vocantur et Titius in reliquam -am ... in -am ... in aliam -am an omnes in virilem portionem.

subst. n. ✱**dīmidium,** -ī (*v. p. 1203, 32 sqq. 49. 1204, 11*). GLOSS. ἥμισυ. *coniungitur cum genetivo substantivorum (quae interdum ex conexu sententiarum subaudienda sunt) et c. praepos.* ex (*v. l. 74. 76 al.*). de *p. 1206, 4*: 1 *generatim*: a *de magnitudine et amplitudine* (*de tempore v. l. 82*): PLAVT. Aul. 291 obsoni (293 *bis.* Truc. 748). Amph. 1125 boni -um ... dividere cum Iove. TER. Phorm. 594 vixdum -um dixeram, intellexerat. CATO agr. 24 -um helvoli -um apicii vini. 36 aquae. 150, 1 casei pondo I s(emis), -um aridum (*i. et dimidiam quidem partem aridam*). OV. fast. 4, 588 curae. 5, 459 -um vestri parsque altera voti. EPICED. Drusi 2 nominis (*sc. felicis matris Neronum*). LIV. 22, 28, 2 virium. 44, 6, 15 loci. MANIL. 3, 375 -um e toto mundi (mundo *al.*). VITR. 4, 6, 5 impagis. 9, 2, 2 candentiae. PAVL. FEST. p. 24 aequilavium significat ex toto -um ... cum -um *lanae* decidit sordibus. CELS. 5, 28, 23 resinae terebinthinae (*cf. p. 1203, 68*). SEN. epist. 99, 11 ex hoc *tempore.* PLIN. nat. 2, 84 spatii (*ter.* 4, 31). 22, 150 gallae (29, 45). 24, 185 ex relicto *semine faeni.* 28, 254 mellis. TERT. adv. Hermog. 38 p. 168, 19 -um eius *materiae.* ITALA Ios. 22, 30 (Aug. loc. hept. 6, 28 p. 619, 26) tribus (*v. supra l. 12 sq.*). VVLG. I par. 2, 52 requietionum. psalm. 101, 25 dierum (*i. vitae*). *al.* BACHIAR. repar. laps. 13 barbae (*ibid.* -a ... barba). MARCELL. med. 20, 48 rosae -um ... id est ipsum florem. *de dimidia parte personarum* (*cf. l. 21 sqq.*): HOR. carm. 1, 3, 8 serves animae -um meae. ANTH. 445, 9 plus quam -um mei recessit. *imprimis de possessione*: PLAVT. Persa 68 si legirupam qui damnet, det in publicum -um. Rud. 958. 960. Pseud. 1164 de praeda. 1328 -um aut plus etiam ... feres. Bacch. 321 *auri* (1184. 1189). CATO orig. 95 mille minus -um familiae multa esto. LEX Tarent. (Ephem. epigr. IX p. 1) -um *pecuniae exactae* in ⟨p⟩ublicum referto, -um in l⟨u⟩deis ... consumito. VARRO rust. 1, 18, 5 -um vineti, -um oliveti. CIC. Verr. 2, 123 *hereditatis* (VLP. dig. 37, 8, 1, 11 ipse -um, liberi -um habeant). Flacc. 32 imperavit. de orat. 2, 352 -um eius ei quod pactus esset ... daturum. ad Q. fr. 2, 4, 2 pecuniae (LEX Iul. munic. [Corp. I 206] 43). LIV. 2, 41, 1 *agri.* 44, 16, 9 ex vectigalibus. 45, 18, 7 tributi (EVTR. 4, 7, 3). 45, 26, 14 eius, quod regi pependissent (29, 4. 11). LABEO dig. 28, 6, 9 bonorum (VVLG. Luc. 19, 8). SEN. epist. 53, 10 rerum. PLIN. nat. 33, 45 res p. -um lucrata est. 35, 40 *pretii.* MART. 1, 75, 1 donare. 1, 75, 2 perdere (*opp.* totum). 8, 9, 2 dare (*opp.* dodrantem). QVINT. inst. 5, 10, 105 -um ex eo, quod debebant. GAIVS inst. 3, 103 -um *stipulationis* deberi. GELL. 5, 10, 6 *mercedis* (*opp.* reliquum -um). *al.* CORP. X 3428 demedium monumenti emptum fecit. b *de numero*: LIV. 10, 18, 8 ad tria milia hostium caesa erant, -um fere eius captum (21, 59, 8. 30, 12, 5). 23, 19, 17 ex quingentis septuaginta ... minus -um. 33, 8, 14. 35, 1, 2. *cf. etiam infra l. 47.*

c. praepos. in modum adv. (*v. p. 1204, 28*): ad: CATO agr. 98, 1 decoquito ad -um (COLVM. 12, 19, 1 [-am *pars codd.*]. PLIN. nat. 23, 142. 151. *cf.* CATO agr. 107, 2 usque coquito, dum -um excoquas. 150, 1 mulserit -um) PLIN. nat. 18, 116 arefaciunt ... ad -um (*Mayh.*, ad initium *codd.*). CAPITOL. Pert. 8, 11 sumptum ... ad soliti -um detraxit. AVG. civ. 19, 2. in *c. acc.*: TRYPH. dig. 37, 4, 20, 2 legata ... deminuta in -um. in *c. abl.*: PLIN. nat. 2, 171 in -o computari videtur. GAIVS inst. 3, 79. ORIG. in Matth. 15, 19 in -o (ἐξ ἡμισείας) ... in -o autem. per: PLIN. nat. 18, 348 si *luna* plenilunio per -um pura erit. *adde ablat.*: OV. trist. 2, 178 -oque tui praesens ... -o procul es. MANIL. 3, 453 -o vincat primum. APVL. apol. 89 -o auges. IVNIL. 2, 19 ex parte vel -o. *saepissime post comparat., ex. gr.*: PLAVT. Asin. 441 -o minus (VARRO rust. 1, 22, 3. 3, 9, 6 CIC Att. 13, 29, 2 CAES. Gall. 5, 13, 2 LIV. 24, 42, 5 CELS. 5, 28, 11. 12 PLIN. nat. 6, 95). CIC. Verr. 4, 77 -o fere pluris (ARVS. gramm. VII 465, 4 id est duplo. *cf.* CIC. Verr. 4, 117 -o plus. Tull. 14 Att. 9, 9, 2 CELS. 6, 6, 31 IVV. 14, 201). Flacc. 47 stultiores. dom. 115 carius. HOR. sat. 2, 3, 318 maior (CVRT. 4, 9, 3). VITR. 3, 4, 1 crassiores. CELS. 8, 10, 1 longiore (MELA 2, 32. 3, 85 SOL. 11, 34). COLVM. 11, 1, 16 maturius. SCRIB. LARG. 101 celerius. PLIN. nat. 5, 89 propior. 32, 78 amplius. SOL. 30, 9 protentior ... vita.

2 *speciatim cum substantivis mensurae* (*v. p. 1204, 61 et 1205, 53*): PLAVT. Rud. 1409 dividuom talentum faciam -um tibi sume, -um huc cedo (LIV. 38, 8, 10 summae -um. *cf.* 33, 30, 7 mille talentum daret ... -um ... -um). TER. Ad. 370 -um minae. VARRO ling. 5, 171 assis. 5, 174 libellae. LVCIL. 571 horae -o et tribus confectis. TERT. adv. Marc. 1, 19 p. 314, 13 -um anni cum -o mensis. *saepe.* CATO agr. 108, 1 acetabuli. LIV. 36, 4, 5 -um eius (*sc. modium quingentorum milium*). VITR 6, 3, 5 ex atrii latitudine. 10, 10, 3 foraminis. SCRIB. LARG. 45 sextarii duo et -um. PLIN. nat. 2, 88 mensurae. 5, 41 lata -um eius (*sc. XXV passuum. cf.* 6, 27. 12, 53 *al.*). 36, 179 crassitudinis. QVINT. inst. 1, 42 *longitudinis.* VVLG. exod. 30, 13 sicli. *adde in computatione*: BOETH. in Porph. comm. sec. 5, 12 p. 324, 18 *sq. summae* -um ... horum (*duodecim*) -um ... erunt sex. arithm. 2, 47 p. 154, 27. *in proverbiis*: HOR. epist. 1, 2, 40 -um facti qui coepit habet. SEN. epist. 34, 3 principia totius operis -um occupare dicuntur. AVSON. 81, 1 -um facti est coepisse *eqs.* *cf. Otto, Sprichw. p. 117 sq.* PLAVT. Pseud. 452 bonus animus in mala re -umst mali. AFRAN. com. 156 formosa virgo est: dotis -um vocant. OV. fast. 5, 718 -um toto munere maius erit (GELL. 18, 2, 13 -um plus esse toto dicit *Hesiodus*).

syn.: semis (*cf. etiam p. 1203, 36*). *opp.*: *v. p. 1203, 68. 78 al.*
deriv.: dimidietas, dimidio. *Rubenbauer.*

dīminōro *v.* dem-. **1. dīminuo** *v.* deminuo.

2. dīminuo, -uī, -ūtum, -ere *a* dis- *et* minuere. PRISC. gramm. II 32, 12 dimminuo (*sic etiam* PLAVT. Men. 304 *B* Most. 266 GLOSS.), non disminuo. GLOSS. διασχίζω. -uit confregit. *i. q. conterere, diffringere* (*cf. p. 484, 58*): PLAVT. Men. 304 nihil est, qui illi homini -am caput (Most. 266 illi speculo. TER. Eun. 803 tibi [*cf.* DON. *ad l.*]. Ad. 571 -etur tibi quidem iam cerebrum [SCHOL. p. 157, 10 *ad l.* frangetur. DON. *ad l.* comminationis genus [*v. l. 77*] verba ipsa indicant, ut appareat senem baculum sustulisse]. TERT. nat. 1, 10 p. 80, 2 famosum et -utum caput imago cuiuslibet dei vestit). SEN. contr. 10, 4, 2 alterius -utas scapulas in doforme tuber extundit. ITALA Hab. 3, 12 (Tert. adv. Marc. 4, 39 p. 555, 16) in comminatione tua (*v. l. 73*) -es terram (ὀλιγώσεις, VVLG. conculcabis).

3. dīminuo, -āre [*pro* diminuere; *cf.* minuare, deminuare *p. 486, 1. Th.*]. DIDASC. apost. 56, 12 spes nostra in dominum non -bitur.

? **dīmiscuit** cognovit (conglobavit *Bücheler*) iunxit GLOSS. V 496, 67 (dinoscuit *Heraeus*). *L.*

✱**dīmissio,** -ōnis *f. a* dimittere. CAEL. AVR. acut. 1, 11, 84 in -e ... quam Graeci ἄνεσιν vocant. *legitur inde a* CIC.

[*Tafel*]

1 *i. q. in diversas partes missio, ablegatio, remotio*: CIC. parad. 46 qui . . . -es libertorum ad defaenerandas diripiendasque provincias . . . recordetur. ITALA lev. 16, 8 (Lugd.) ad -em pompeio *hirco* (τῷ ἀποπομπαίῳ, VVLG. emissario). 16, 10 (Lugd. *sim.* Rufin. Orig. in Ios. 23, 1) ut dimittat eum *hircum* ad -em (ὡς ἀποστεῖλαι αὐτὸν εἰς τὴν ἀποπομπήν, VVLG. emittat eum in solitudinem). AVG. loc. hept. 4, 69 p. 593, 6 (*opp.* resolutio). quaest. hept. 1 pr. a principio . . . usque ad -em duorum primorum hominum de paradiso (*i. expulsio*). 3, 61 per hanc -em (*i. repudium*) potuit putari, quod licite quisquam sibi uxorem copularet fratris. *in re militari*: CIC. Verr. 6, 86 classis . . . infirma propter -em propugnatorum atque remigum. *rei, i. q. renuntiatio*: AVG. c. Petil. 2, 104, 239 tali rerum terrenarum -e. HIPPOCR. progn. 11 si . . . fecerit homo -em (ἄφεσιν) ventositatis (*ibid.* ventum edere). 2 *i. q. remissio* (*cf. p. 1215, 23*): HERM. Pal. vis. 2, 2, 4 omnibus quidem -o erit, qui peccaverunt usque in hunc diem. Pal. mand. 4, 3, 3 -em priorum peccatorum (HIER. in Eph. 5, 1 p. 518 AVG. c. Iul. op. imperf. 2, 165 bapt. 1, 11, 15 in euang. Ioh. 31, 9). AVG. in Rom. imperf. 23. 3 *t. t. medicorum*: a *i. q. remissio, laxatio morbi* (*plerumque de febre, opp.* accessio. *cf. l. 44. p. 1217, 5*): THEOD. PRISC. gyn. 31 sub blanda -e (demissione *V*, remissione *b*). CAEL. AVR. acut. 1, 6, 51 in -e vel declinatione accessionis. 1, 11, 82 usque ad medium tempus -is. 1, 11, 84 non . . . -o accessionis, sed totius passionis declinatio. 2, 1, 7. 2, 3, 13 febre acuta sive iugi sive -bus intercapedinata. 2, 9, 50. 51 in accessione aut in -e. 2, 18, 107 doloris. *al.* CASS. FEL. 77 p. 187 ut omnia, quae in accessione senserint, -is tempore recordentur. b *i. q. sanguinis emissio*: GELL. 10, 8 tit. inter ignominias militares . . . fuisse sanguinis -em (10, 8, 1 venam solvi et sanguinem dimitti).

dīmissor, -ōris *m. a* dimittere. *i. q. remissor*: TERT. adv. Marc. 4, 10 p. 444, 25 -em delictorum Christum recognosce. AVG. in psalm. 85, 4 peccatorum omnium non commissor, sed -r. serm. 99, 4, 4. 99, 5, 5 mendacii. in epist. Ioh. 2, 8.

dīmissōrius, -a, -um *a* dimittere, dimissor. 1 *t. t.* ICTORUM: litterae -ae (*omittitur plerumque* litterae): MOD. dig. 50, 16, 106 -ae litterae dicuntur, quae volgo apostoli dicuntur. -ae autem dictae, quod causa ad eum, qui appellatus est, dimittitur. PAVL. sent. 5, 34, 1 ab eo, a quo appellatum est, ad eum, qui de appellatione cogniturus est, litterae -ae diriguntur. GLOSS. -a ἀποσχετική, ἀπολυτική. dimisoria famuli voluntaria dimissio. DIG. 49, 6 tit. MARCIAN. dig. 49, 6, 1 pr. 49, 6, 1, 2 sufficit . . . petisse inter tempus -as instanter et saepius (*ibid.*). PAVL. sent. 5, 34 tit. 5, 34, 2 qui intra tempora praestituta -as non postulaverit vel acceperit vel reddiderit, praescriptione ab agendo submovetur. PAPYR. Wessely, Wien. Stud. 24, 126 προσδεχόμ⟨ε⟩θα διμι⟨σ⟩σωρίαν. 2 *t. t. med.* (*cf. supra l. 19*): CASS. FEL. 57 p. 146 in prima anetica die, id est -a.

dīmissus, *dat.* -uī *m. a* dimittere. CHAR. gramm. I 189, 20 (= DIOM. gramm. I 407, 28) inter adverbia quidam haec posuerunt, quae etiam apud veteres observata sunt: translatui, -ui *eqs.* ? *i. q. dimissio (1), remotio*: CIC. S. Rosc. 11 hanc quaestionem . . . manifestis maleficiis cotidianoque sanguini (sanguine *codd.*) -ui (Σ, *defendit Landgraf, Berl. phil. Wochenschr. 32, 1299 sqq.* [*cf. etiam 1490 et 1913, 253. 379*], dimissius, demissius, dimissus *cett. codd.*) sperant futuram.

dīmitto, -mīsī, -ssum, -ere *a* dis- *et* mittere. *in codd. scribitur passim* demitto, *quod cf.* LEX repetund. (Corp. I^2 2 n. 583) 71 dimitere. dismisit: CORP. XI 198a FRONTO p. 209, 2 N. *saepe in codd.* ITALAE (*praecipue* cod. d). *sed* CAPER gramm. VII 97, 7 dismitte non dicas. *de significatione*: CAPER gramm. VII 97, 7 -e ἀπόλυσον absolve. NON. p. 286 -ere mittere [p. 285 -ssum abiectum. p. 286 desuper mittere, edere *pertinet ad* demitto]. AVG. loc. hept. 4, 69 p. 593, 6 ἀφιεῖς, quod . . . est '-is'. DIFF. gramm. suppl. 287, 17 -it, qui in multas partes mittit. DIFF. ed. Beck p. 29, 6 inter absolutum et -ssum: . . . -ssus est, qui sine crimine est tamquam aliquis ab amico aut servus. p. 50, 11 demittimus de superiori parte, -imus a nobis aliquem, relinquimus aliquos vel aliquid. GLOSS. ἀπολύω, διαφίημι. -e ἄφες, ἀπόλυσον. -e me ἄφες ἐμέ. -ssus ἀπολελυμένος, ἀπολυθείς [humilis, abiectus, abominatus. dimisis asclaecadun (*anglosax.*) *pertinet ad* demissus]. *legitur inde ab* ENN. *per totam latinitatem, deest* TIB. [*loc. corrupt.*: SEN. dial. 6, 25, 3.]

I *praevalet notio directionis i. q.* **in diversas partes mittere, emittere**: A *proprie*: 1 *aliquem*: VARRO rust. 1, 69, 3 cum . . . pueros -isset, ut medicum requirerent (*cf. p. 1215, 74*). CIC. Verr. 3, 6 quos *cives* illa *provincia* partim . . . -it, partim retinet. CAES. Gall. 6, 34, 5 -endae plures manus diducendique erant milites. civ. 1, 80, 3 equites (LIV. 10, 20, 5). SALL. Catil. 42, 2 illi, quos ante Catilina -erat. LIV. 2, 37, 8 praecones. 3, 51, 1 -ssis legatis (41, 22, 7 CVRT. 4, 11, 4. MELA 1, 38 utrimque). 22, 28, 10 levem armaturam. 28, 39, 5 -ssis, qui conquirerent (33, 14, 12 qui specularentur). 29, 5, 8. PLIN. epist. 7, 12, 6 cursore -sso (*cf. p. 1209, 12*). SIL. 1, 667 cum . . . -ret Ardea pubem. SVET. Iul. 4, 2 comites servosque ceteros ad expediendas pecunias. TERT. adv. Marc. 4, 21 p. 487, 28 -it discipulos ad praedicandum dei regnum. ITALA gen. 43, 4 (Lugd.) si . . . -is fratrem nostrum nobiscum (ἀποστέλλεις, VVLG. mittere). *additur quo*: CIC. Quinct. 25 pueros circum amicos -it. Verr. 3, 92. 136 in omnes civitates . . . censores -sit. CAES. Gall. 3, 7, 3 praefectos tribunosque militum . . . in finitimas civitates frumenti causa -sit. 3, 32, 2 legatos quoquoversum (LIV. 2, 22, 3 legatos . . . passim -unt). 4, 19, 2 nuntios in omnes partes (4, 34, 5. 5, 39, 1. 5, 53, 4 nuntios legationesque. 6, 34, 8. 7, 38, 10 tota civitate Haeduorum. *al.* civ. 3, 102, 6 BELL. Afr. 8, 1 SVLP. SEV. chron. 1, 22, 2). 5, 49, 8 speculatoribus in omnes partes -ssis (TAC. Agr. 38). *al.* HIRT. Gall. 8, 25, 1. SALL. Catil. 27, 1 C. Manlium Faesulas . . . C. Iulium in Apuliam -sit, praeterea alium alio. Iug. 35, 9. VERG. Aen. 1, 577 equidem per litora certos -am et Libyae lustrare extrema iubebo. LIV. 2, 34, 3 -ssis passim ad frumentum coemendum non in Etruriam modo . . . sed in Siciliam quoque. 3, 38, 12 circa domos. 4, 32, 1 per vicos. 6, 3, 8 per urbem. 21, 61, 2 equite passim -sso. *al.* SEN. suas. 1, 4 domitoremne generis humani, magnum Alexandrum eo -itis? VAL. MAX. 7, 2 ext. 11 Aristoteles . . . Callisthenem auditorem suum ad Alexandrum -ens. SEN. benef. 5, 16, 6. dial. 5, 19, 5 -ssis per domos centurionibus. PLIN. nat. 7, 123. FRONTIN. strat. 1, 5, 19 per angustos tramites . . . -ere exercitum. SVET. Aug. 64, 1 consules designatos circum provincias exercitusque. 97, 2. FLOR. epit. 1, 13, 16 per medias hostium custodias Fabium pontificem ab arce -sit. TERT. adv. Marc. 5, 1 p. 568, 29 iam ordinato officio apostolatus et in sua opera -sso *Paulo*. ITALA exod. 23, 20 (Ottob.) -o angelum meum ante faciem tuam (ἀποστέλλω, VVLG. mittam). *cf.* lev. 18, 24 (Monac.). AMM. 19, 9, 4 familiarem suum . . . Nisibin occulte -sit. VVLG. Ezech. 40, 2 -sit me super montem excelsum. CORIPP. Ioh. 6, 603 discedunt cuncti -sso ad bella magistro. *nota absolute*: CIC. Tull. 22 Tullius statim -it ad amicos. CAES. civ. 3, 112, 6 -sit (deauxit *trad.*) . . . circum omnes propinquas provincias. *accedit supinum*: LIV. 8, 7, 1 qui *praefecti* exploratum in omnes partes -ssi erant. 22, 13, 9 Maharbalem cum equitibus in agrum Falernum praedatum -sit. 22, 24, 4 frumentatum. VELL. 2, 70, 2 evocatum. FRONTIN. strat. 2, 13, 6 pabulatum. *infin.*: ITALA gen. 3, 23 (Aug. gen. ad litt. 11, 1 p. 334, 14) -sit illum dominus deus . . . operari terram (ἐξαπέστειλεν, VVLG. emisit, . . . ut operaretur). *aliter v. p. 1210, 10. 1215, 57.*

2 *rem* (*plerumque additur quo*): PLAVT. Epid. 452 fugias manibus -ssis (dem- *P et fort. A*) domum (*i. summa celeritate, cf. Vssing; item* Pseud. 841 *sqq.* *aliter* SEN. contr. 9, 6, 12 manus ad genua -e, rea es. ITALA Is. 35, 3 [Tert. adv. Marc. 4, 10 p. 444, 15 *al.*] manus -ssae [ἀνειμέναι, VVLG. dissolutas]). CIC. Tusc. 5, 40 multas naves in omnem oram maritimam (CAES. civ. 1, 36, 2 classem quoquoversus. LIV. 29, 35, 5. 35, 42, 6 -endam partem navium a classe regia. 36, 41, 7 speculatorias naves ad omnia exploranda circa insulas -sit. 37, 10, 10. STAT. silv. 2, 2, 142 sic perge nec umquam emeritam in nostras puppem [*i. vitae tuae*] -e procellas. FLOR. epit. 1, 18, 3 *Tarentum* in omnes terras vela -it). CAES. civ. 3, 22, 1 -ssis circum municipia litteris (3, 79, 4 LIV. 38, 1, 9. 42, 51, 1 circa praefectos. 43, 14, 10 per fora et conciliabula. *al.* PS. FRONTIN. strat. 4, 7, 38 circa municipia. FRONTO p. 6, 1 N. ad te). AETNA 33 neque extremas ius est -ere in artes sidera. SEN. Herc. O. 540 qui certa tenerā tela -it manu (819 harundo Getica visa -i manu. SIL. 12, 406 telum procul in ventos -sit Apollo. *aliter v. p. 491, 41 sqq.*). nat. 7, 26, 2 sol radios suos longe lateque -it. STAT. silv. 1 pr. 6 dubitavi . . . an hos libellos . . . congregatos ipse -rem. 5, 1, 86 magnum late -ere in orbem Romulei mandata ducis (PANEG. 2 [10], 3, 4. SVET. Galba 10, 3 edicta). PLIN. epist. 4, 7, 2 eundem *librum* in exemplaria mille transscriptum per totam Italiam provinciasque -sit (AVR. Fronto p. 87 N.). FRONTO p. 70, 18 N. ego tridui acta mea ad te tandem possum -ere. ITALA exod. 23, 27 (Ottob.) timorem tuum -am, qui praecedat tui (ἀποστέλλω, VVLG. mittam). deut. 28, 8 (Monac.) -et dominus in te benedictionem (Lugd. inmittat super; ἀποστεῖλαι ἐπί, VVLG. emittet super). HYG. astr. 4, 14 *in defectione lunae* solis radios propter magnitudinem terrae ita esse -ssos, ut *eqs.* ANON. Vales. 12, 72 argentum vel aurum. COD. Iust. 1, 17, 2, 22 in constitutione, quam ad legum professores -simus.

B *metaphorice*: CIC. orat. 200 quae *verba* mens . . . statim -it, ut suo quodque loco respondeat (SEN. dial. 11, 6, 6 *mens* cogitationes suas in omnia nota atque ignota -it). OV. met. 3, 381 aciem (*i. oculos*) partes -it in omnes. 4, 367 ex omni -ssis parte flagellis (*de polypo*). 8, 188 ignotas animum -it in artes (SEN. benef. 7, 8, 1 per universa. dial. 6, 21, 3 cum ad omne tempus -seris animum). SEN. epist. 31, 10 in populos nominis -ssa notitia. LVCAN. 1, 448 vos quoque, qui fortes animas belloque peremptas laudibus in longum, vates, -itis (dem- *VB*) aevum. ITIN. Anton. Plac. rec. A 15 p. 169, 15 arbor per tectum foris -ssa. VVLG. Sirach 39, 38 cogitavi et scripta *ea* -si. Iob 10, 1 -am adversum me eloquium meum. CLAVD. 15, 522 urbs . . . Caralis tenuem . . . per undas obvia -it fracturum flamina collem (*cf.* OROS. hist. 1, 2, 3 a sinistra . . . Africam -it *Asia.* 1, 5, 6 qua -ssi altrinsecus montes subiectis campis excipiuntur).

II *praevalet notio separationis i. q.* **a se mittere**, *permissionem abeundi dare*: A *de separatione locali*: 1 *proprie*: a *generatim* (*saepe etiam i. q. valedicere alicui. cf.* DON. Ter. Phorm. 141 'nunc amitte hunc' quod nos '-e'): AFRAN. com. 181 -it assestricem, me ad sese vocat. CATO or. frg. 73 tum, ubi ii -ssi sunt, revertantur resignatis vectigalibus. VARRO rust. 2, 1, 1 nos te non -emus (dem- *trad.*) antequam illa tria explicaris (*cf. p. 1211, 83 al.*). CIC.

S. Rosc. 45 alterum *filium* a se non -bat, alterum *eqs.* Verr. 3,56 Epicrates homines ... male ab se acceptos -it. 3, 79 qui ... honestos homines ... ableget a consilioque -at. Sull. 57 familiarissimum suum -ere ab se et amandare in ultimas terras. Pis. 48 si familiam tuam -isses ... amici te constringendum putarent: praesidium tu rei publicae ... -isses, si tuae mentis compos fnisses? Mur. 32 regem (Bell. Alex. 23, 1 *al.*). Deiot. 21. orat. 100 ut se -rem. de orat. 1, 112. 126. Att. 2,12,2 complexus iuvenem -si (Liv. 2,40,10). 3,7,3 quem (*fratrem*) ... ego, nec ⟨quo⟩ modo visurus nec ubi -urus sim, scio. 3, 19, 2. 5, 1, 5. 5,18,1 ne senatus ... Pompeium nolit -ere (5,21,3). 6,6,4. 12, 18,4 discedentem ... te ... non sine magno dolore -am. 14,21,2 Cassi tabellarium (*cf. p. 1207, 79*). 16,13[a],1 lumina. 16,24,1. epist. 13,57,1 nec ipse adduci potuisset, ut a me discederet neque ego, ut eum a me -rem. 13,63,1. ad Q. fr. 1,3,1 quem flens flentem prosequentem proficiscens -eras. 1,3,3 e complexu meo. ad Brut. 1,15,2 quem cum a me -ens graviter ferrem. Cic. fil. Cic. epist. 16,21,6. Caes. Gall. 2,5,3 his datis mandatis eum ab se -it (7,54,4). 3,18,7 *illos* ex concilio. 4, 23, 6 his (*legatis tribunisque*) -ssis. civ. 1,13,5. 1,34,1. 3,10,1 *al.* Sall. Iug. 9,1. Ov. am. 1,6,35 hunc (*Amorem*) ego, si cupiam, nusquam -ere possum. epist. 2, 13. 5, 51 oscula -ssae quotiens repetita dedisti. met. 15, 692 agmenque suum turbaeque sequentis officium placido visus -ere vultu. Liv. 1, 9, 5 a plerisque rogitantibus -ssi *legati*, ecquod ... asylum aperuissent (1, 22, 7. 23, 6, 1 *al. saepe* Cvrt. 4, 11, 22. 7, 9, 2 Plin. nat. 7, 112 Epist. imp. Vesp. ad Sabor. [Corp. II 1423, 15] Tac. ann. 1, 39. Svet. Cal. 44,1 cum ignominia). Liv. 2, 13, 1. 10, 19, 4 *opp.* retinere. 24, 23, 1 ex contione. 29, 5, 1 ab hoc sermone (Cvrt. 6, 7, 16). 30, 42, 11 cum hoc ... responso (Cvrt. 4, 2, 6). *al. saepe.* Vitr. 5, 3, 5 cnm populus -atur de spectaculis. 7 pr. 7 condemnatos ... cum ignominia -sit. Sen. contr. 3 pr. 11 haberetur disertus, si a praelocutione -ret (*sc. auditores*). 9, 6, 19 nusquam a sinu meo -si puellam. Val. Max. 2, 10, 2. 9, 3, 2. Phaedr. 4, 25, 14 ut ne irate te -ssum sentias. Sen. apocol. 9. Herc. f. 140 grege -sso. clem. 1, 9, 7 e cubiculo. dial. 6, 19, 1 -simus illos, immo consecuturi praemisimus. *al.* Cvrt. 6, 7, 18 ceteris -ssis. 6, 8, 15. 8, 2, 29 -sso internuntio pacis. 10, 5, 3 *al.* Ascon. Mil. 71 p. 44 St. iudices. Lvcan. 8, 243. Petron. 130, 7 cum ... pollicitatione. 136, 11 non ... nisi. Val. Fl. 7, 261 *opp.* detinere. Sil. 6, 492. 12, 197 ⟨e⟩ caede cohortes. Stat. Theb. 4, 342 nequit illa pio -ere natum complexu. Mart. 9, 68, 11 discipulos -e tuos. 10, 12, 3 ne vivam, nisi te, Domiti, -o libenter. Qvint. inst. 1, 5, 36 a se. decl. 355 p. 386, 14. 20 Ivv. 6, 127. Plin. epist. 3, 21, 6 eum amicissime. 9, 36, 2. paneg. 23, 1 -ssus osculo (*cf. l. 43*). 79, 6 Svet. Aug. 99, 1. Claud. 15, 1 eum ... ut cupidum iudicandi -sit. Tit. 7, 2 Berenicen statim ab urbe -sit invitus invitam (*cf. p. 1212, 15*). 8, 1 ne quem sine spe -ret. Otho 10, 2 ab amplexu (Flor. epit. 4, 2, 71) et osculo suo (*cf. l. 41*). Flor. epit. 1, 9, 3 ut ... alterum ... ex consulibus ... fascibus abrogatis urbe -rent. Gran. Lic. p. 33, 7. Vlp. dig. 1, 16, 10, 1 legatum de provincia. Gell. 13, 21, 9. Tert. adv. Marc. 4, 22 p. 495, 4 ostensis prius cum illo Moyse et Helia ... atque ita -ssis. Itala gen. 3, 23 (Aug. gen. c. Manich. 2, 12 *cf.* civ. 14, 21. 20, 1 Praedest. 1, 31 p. 597[C]) -sit eum dominus deus de paradiso (ἐξαπέστειλεν, Vvlg. emisit. *cf.* Avg. gen. c. Manich. 2, 22, 34 bene dictum est ⟨'dimisit'⟩, non 'exclusit', ut ipso peccatorum ... pondere tamquam in locum sibi congruum videretur urgeri, ... et illi eum non excludunt reluctantem, sed -unt cupientem). Vvlg. gen. 3, 19. 26, 29 cum pace. I reg. 9, 19 -am te mane. Matth. 15, 23 *al.* Porph. Hor. ars 192 *quarta persona tragoediae* ... non loqui debet, sed adnuere statimque -i. Comm. instr. 1, 3, 3. Schol. Cic. Bob. p. 89, 27 St. suo iussu eum (*Clodium*) esse -ssum.

nota absolute: Qvint. inst. 11, 3, 86 an non his (*manibus*) ... vocamus, -imus, minamur? *additur quo*: Caes. civ. 1, 21, 2 eos, qui venerant, collaudat atque in oppidum -it. Liv. 10, 25, 9 Appius praetor Romam -ssus. 34, 9, 12 redemptoribus ... Romam -ssis. *ibid.* -ssis ab Lacedaemone Eumene et Rhodiis et L. Qninctio fratre ad classem. Sen. contr. 1, 4, 4 ad suos -itur. Lvcan. 5, 277. Plin. nat. 11, 78 ad alia pensa. Frontin. strat. 2, 1, 6 ad munera. Plin. epist. 7, 27, 7 suos omnes in interiora -it. Stat. Theb. 12, 308 hunc quoque ... in Aonios vigiles -e (demitte *Klotz*). silv. 3, 3, 77 nondum stelligerum senior -ssus in axem Claudius (Ivv. 6, 470 exul Hyperboreum si -atur ad axem). Tac. hist. 3, 31 Gell. 5, 21, 12. Cypr. epist. 24 ad consultum vestrum eos -si. Vvlg. II par. 7, 10 -sit populos ad tabernacula sua. *accedit alter accus.* (*cf. p. 1216, 19*): Plavt. Rud. 791 si te non ludos pessimos -sero. Enn. scaen. 144 quos ego ope mea ex incertis certos compotesque consili -o. Cic. Verr. 5, 63 quem ad modum regem ... spoliatum expilatumque -ret. orat. 34 eos aequos placatosque. Sall. hist. frg. 2, 111 ita fiducia quam argumentis purgatiores -untur. Verg. Aen. 1, 571 auxilio tutos *vos* -am (8, 171). Hor. sat. 2, 7, 51 -it neque famosum *me* neque sollicitum. epist. 1, 7, 18 tam teneor dono, quam si -ar onustus. Liv. 21, 43, 1. 26, 34, 13 maestiores ... Campanos -erunt. 34, 16, 5. 37, 7, 4 ea quoque irrita legatio -ssa est (Val. Max. 4, 3 ext. 3. 8, 11 ext. 5 natura artem. Fronto p. 209, 2 N.). Val. Max. 4, 8 ext. 2 variis muneribus ornati -bantur. Sen. dial. 10, 14, 5 nemo non venientem ad se beatiorem amantioremque sui -it. epist. 52, 11 quanta autem dementia eius est, quem clamores imperitorum hilarem ex auditorio -unt. 64, 3. Svet. Dom. 11, 1 actorem ... securum hilaremque -sit. Itala Luc. 1, 53 (cod. d) divites dismisit inancs (ἐξαπέστειλεν κενούς, Vvlg. -sit). *accedit* ad *c. gerund.*: Liv. 21, 48, 2 Poenos ... in civitates quemque suas ad sollicitandos popularium animos -sit. 27, 17, 17 ad copias adducendas. 34, 13, 10 ad corpora curanda. *al.* Cvrt. 4, 13, 10 sic incitatos ad corpora curanda -sit. 8, 11, 4. Frontin. strat. 2, 12, 1 exercitum ad quiescendum. Gell. 15, 9, 11 hominem ... ad indagandum vocabulum -simus. Tert. orat. 11 Ioseph -ens fratres suos ad perducendum patrem. *acc. supinum*: Varro Men. 279 hi pusilli nigri, qui expectant nundinas, ut magister -at lussum. 413 populum ... cubitum. Hor. epist. 1, 7, 73 dormitum. *acc. infinitivus*: Vitae patr. 5, 4, 15 non -si aliquem dormire.

b *speciatim*: α *contionem sim.* -ere: Lex repetund. (Corp. I[2] 2 n. 583) 71 neive iudicium dimitere iubeto. Qvadrig. hist. 45 senatus ... de nocte convenire, noctu multa domum -i. 76 contione -ssa (*v. vol. IV p. 731, 4*). Cic. Verr. 3, 72 consilium (3, 73 -sso atque ablegato consilio. *al. v. vol. IV p. 460, 39*). 5, 146 senatum (Mil. 28 epist. 1, 2, 2 Liv. 2, 28, 6 *al.*). Catil. 1, 9 vixdum ... coetu vestro -sso. Vatin. 5 concilium (*v. vol. IV p. 48, 41*). Att. 1, 14, 5 comitia (Liv. 39, 39, 10). ad Q. fr. 2, 10, 1 ut ... coactus sit nos (*senatum*) -ere. Sall. Catil. 21, 5 conventum (Liv. 33, 35, 1 *al.*). Liv. 25, 4, 1 plebe -ssa (Tert. anim. 9). 26, 15, 6 -ens praetorium (30, 5, 2. 37, 5, 2). 26, 22, 13 senioribus -ssis iuniores suffragium ineunt. 36, 29, 5 convivio -sso (Tac. ann. 15, 30 Svet. Aug. 76, 2). Ascon. Mil. arg. p. 36 St. -sso ... iudicio. Qvint. inst. 11, 2, 24 auctione -ssa. Plin. epist. 5, 9, 2 -untur centumviri. Svet. gramm. 6 -ssa ... schola (18). Itin. [Silv.] 31, 4 fit denuo oratio ad Crucem et -itur populus (38, 2. 43, 3). Vvlg. act. 19, 40 ecclesiam (ἀπέλυσεν). Avg. in psalm. 147, 8 -sso theatro aut amphitheatro. *add. quo*: Svet. Claud. 34, 2 -sso ad prandium populo. *absolute*: Cic. Brut. 200 videt ... *iudicem* quaesitorem, ut -at (*sc. iudicium*), rogantem. ad Q. fr. 2, 1, 1 coepit -ere (*sc. senatum*).

β *exercitum, milites sim.* (*cf.* Don. Ter. Eun. 814 -it exercitus dicitur vel pace facta vel vexatis hostibus): Plavt. Rud. 1279 (*in imag.*) dilectum -sit. Ter. Eun. 814 iam -o exercitum. Cic. Verr. 4, 60 equitem Romanum. 6, 87. 100 remigibus militibusque -ssis (6, 133). 6, 110 nautas (6, 131). *al.* Manil. 26 partem militum. Pis. 47 exercitum (91 Deiot. 19. Phil. 7, 2 ut omnes exercitus -antur. Caes. civ. 1, 2, 6 *al. saepe apud historicos*). de orat. 2, 303 sua praesidia -unt (Att. 7, 17, 2 epist. 2, 17, 3. 16, 12, 3 Liv. 43, 23, 6). off. 1, 36 cum ... Popilio videretur unam -ere legionem, Catonis quoque filium ... -sit. Att. 6, 8, 2 *al.* 15, 5, 3 partem *veteranorum* esse -ssam (Liv. 40, 39, 4 Tac. ann. 1, 78 Ivst. 12, 11, 4). 16, 4, 2 epist. 3, 3, 2. Brvt. et Cass. Cic. epist. 11, 2, 1 cum ... -erimus ... nostros necessarios. Caes. Gall. 2, 14, 1 -ssis Haeduorum copiis (5, 19, 1 civ. 3, 10, 10 Hirt. Gall. 8, 15, 1 Liv. 32, 11, 10). 7, 71, 1 equitatum (Liv. 27, 19, 12). civ. 1, 86, 2 *universi milites* significare coeperunt, ut statim -rentur. *al.* 3, 4, 1 milites (*al.*). Bell. Afr. 46, 4 eos ... ob neglegentiam ignominiae causa -endos ab exercitu ... cnravit (54, 4 te ab exercitu. Sall. hist. frg. 3, 60 eum ab armis [Verg. Aen. 10, 46. 12, 844]. Ivst. 6, 1, 3. *sim.* Inst. Iust. 2, 12 pr. -ssis militia, id est veteranis). Liv. 9, 7, 7 auxiliorum apparatus. 21, 23, 6 Carpetanos ... ab se -ssos simulans. 21, 54, 4 mille peditibus -ssis. *et saepe.* Sen. contr. 1, 8, 3 *opp.* retinere. Vell. 1, 15, 1 cum esset in bello conquirendus potius miles quam -endus. 2, 50, 1 Val. Max. 9, 3, 7. Cvrt. 10, 2, 19 cum plures -serim. Lvcan. 6, 321 -o ... milite. Tac. hist. 3, 57 centurio per ignominiam a Galba -ssus. 4, 46. ann. 1, 17 ne -ssis quidem finem esse militiae. 13, 35 -ssis, quibus senectus aut valetudo adversa erat. *al.* Svet. Nero 5, 1 iuvenis ... -ssus e cohorte. Flor. epit. 3, 1, 9 pretium ... quo, quos emerat, -sit exercitns. Vlp. dig. 3, 2, 2 pr. Veg. mil. 2, 3. Cod. Inst. 1, 27, 2, 9 nullum audeant duces aut tribuni commeatalem de ipsis -ere. *formula in* Const. veteran.: -ssis honesta missione. *additur quo*: Cic. epist. 15, 4, 10 exercitum in hiberna (Liv. 28, 4, 3. 42, 67, 3. 45, 9, 1 Tac. hist. 4, 39. Svet. Aug. 49, 1 cohortes in hiberna et aestiva circa finitima oppida). Hirt. Gall. 8, 24, 1 plures in partes exercitum -ere constituit. Bell. Alex. 24, 4 ad suos. Sall. Catil. 40, 6 eos pollicitos operam suam domum -it (Iug. 47, 4. 73, 2 Liv. 26, 50, 13. 32, 1, 5. 37, 16, 13. 37, 22, 1. 41, 5, 11 exercitus. Val. Max. 2, 7, 5). Liv. 23, 48, 2 milites Romam. 36, 45, 7. Cvrt. 4, 1, 35 quamquam plerosque militum ex praesidiis ad regem -erat. 10, 2, 16 in patriam.

γ *uxorem repudiare*: Plavt. Mil. 15 -it concubinam (*cf. p. 1212, 14*). Cic. Scaur. 8 neque eam *uxorem* habere in matrimonio neque -ere propter dotem volebat. Ov. ars 3, 33 Phasida iam matrem fallax -sit Iaso. Sen. contr. 1, 6 them. ut archipiratae filiam -at. 1, 6, 5 haec *uxor*, quod dedit, -ssa non auferet. 1, 6, 10. 2, 1, 34 ob hoc uxorem suam -sit. *al. saepe.* Vell. 2, 41, 2 Val. Max. 2, 1, 4. 6, 3, 10. 9, 1 ext. 5. Ascon. Scaur. p. 23 St. Tertiam ... -ssam a Pompeio (p. 23. 29). Lvcan. 5, 765 sorte frequenti plebeiaque nimis careo -ssa (demissa *M*) marito. Qvint. decl. 251 p. 27, 14. 257 p. 48, 30. 262 p. 73, 8. Svet. Iul. 1, 1 -ssa Cossutia. Aug. 62, 1 -sit intactam adhuc et virginem. Tib. 49, 1 e matrimonio. Nero 35, 2 eandem ... -sit ut sterilem. *al.* Tryph. dig. 4, 4, 37, 1 *et saepius apud* Ictos. Tert. pudic. 16 adv. Marc. 4, 34 p. 534, 6 *opp.* indimissa. *al.* Itala deut. 24, 1 (Tert. adv. Marc. 4, 34 p. 533, 9) *et* Vvlg. -et illam de domo sua (ἐξαποστελεῖ). *cf.* Vvlg. Mal. 2, 16 Matth. 5, 32 Luc. 16, 18. Lact. inst. 6, 23, 33. Comment. Lucan. 3, 23. Hier. epist. 49, 4, 1. 55, 4, 5 sive ipsa -serit

[Tafel]

virum sive a viro -ssa sit. *al.* *adde*: SVET. Cal. 25, 1 matrimonia (*opp.* contrahere).

δ *magistratus ex munere -ere*: CIC. Planc. 98 lictoribus -ssis (Att. 3, 9, 1 SVET. Iul. 16). SEN. benef. 5, 17, 1 Camillum *res publica* in exilium misit, Scipionem -sit. PLIN. paneg. 93, 3 defunctos nos et quasi -ssos consulatu. SVET. Tib. 65, 1 ut a se per speciem honoris -ret *Seianum*. VLP. dig. 3, 2, 2 pr. si dux...-ssus erit. *adde*: PLIN. paneg. 61, 7 paulo ante -ssi fasces (*errore huc trahit* NON. p. 286 *locum* CIC. rep. 1, 6, 2 *v.* demitto *p. 489, 84*).

ε *filium exheredare*: QVINT. decl. 256 p. 47, 22 -endus mihi a domo filius erat. 271 p. 113, 14 PS. QVINT. decl. 2, 4 non saltem *filium* abdicatione -it.

2 *metaphorice*: a -it *aliquis*: α *aliquem* (*saepe i. q. missum facere, cf. III B 3 p. 1217, 63 sqq.*): CIC. Tusc. 1, 76 numquam ita te in hoc sermone -am, ulla uti ratione mors tibi videri malum possit. 1, 78 quid igitur est causae, quin amicos nostros Stoicos -amus? fat. 7 Posidonium sicut aequum est, cum bona gratia -amus. de orat. 2, 77 -o ... eos non tam contumeliose, quam philosophum illum Hannibal. orat. 105 hunc tu oratorem ... totum diligentissime cognovisti neque eum -is e manibus. SEN. contr. 10 pr. 1 sinite me ... exhaurire memoriam ... et -ite vel adactum iureiurando. SEN. Thy. 888 -o superos, summa votorum attigi. benef. 7, 10, 6 -e me et illis divitiis meis redde. nat. 2, 21, 1 -ssis ... praeceptoribus nostris incipimus per nos moveri. 4, 4, 1 poteram me peracta quaestione -ere. epist. 25, 6 licebit -as paedagogum. QVINT. inst. 12 pr. 3 orator a dicendi magistris -ssus. decl. 338 p. 336, 2 -amus in praesenti maritum ..., de nutrice dicamus. MART. 2, 16, 5 -e Machaonas omnes. *additur unde*: SIL. 16, 156 -e bilingues ex animo socios. PORPH. Hor. serm. 1, 6, 60 plerique ... ideo non temere in amicitiam recipiunt, ne facile -ant (*sc. ex amicitia*). *additur quo*: CIC. de orat. 1, 333 quoniam retines nos in hoc studio nec ad aliam -is artem. SCRIB. LARG. 122 in consuetudine⟨m⟩ victus sui, qui colo infestabatur, -atur. TERT. adv. Marc. 4, 37 p. 548, 7 -ens conflictatos in laxamentum. *creditorem* -ere, *i. q. satisfacere*: SEN. epist. 21, 11 non est tamen *venter* molestus creditor: parvo -itur, si modo das illi, quod debes (epist. 60, 3 natura). PLIN. epist. 2, 4, 2 -ssis omnibus qui, non dico molestiores, sed diligentiores erant. QVINT. decl. 273 p. 119, 14. VAL. dig. 36, 1, 69, 2 -ssis *creditoribus* (PAPIN. dig. 40, 9, 25 *et passim* ICTI). *moriturum* -ere (*de deo, cf.* AVG. loc. hept. 4, 69 p. 593, 1 *sqq.*): ITALA num. 20, 29 (Lugd. Aug. *l. c.*) vidit omnis synagoga, quia -ssus est Aaron (ἀπελύθη, VVLG. occubuisse). VVLG. Luc. 2, 29 -is (ἀπολύεις) servum tuum ... in pace.

β *aliquid*: LVCR. 3, 356 -ssa anima corpus caret undique sensu (MART. 1, 78, 8 -sit ... animam nobiliore via. EVSTATH. Bas. hex. 8, 4 p. 949^C *apes* si pupugerint aliquem, -unt animam cum aculeo. SEDVL. carm. pasch. 5, 262). PROP. 4, 1, 27 ubi bulla rudi -ssa est aurea collo. SEN. Thy. 935 miseri temporis omnes -e notas. PS. QVINT. decl. 4, 5 hunc spiritum ... festinata morte -ere (TERT. apol. 21). IVVENC. 2, 487 non est his ulla potestas vivacem leto ... -ere mentem. *additur unde*: LVCR. 2, 924 si forte *homines* suum -unt corpore sensum. SEN. dial. 6, 23, 1 animum ab humana conversatione. COMM. instr. 2, 15, 6 malitia⟨m⟩ nullus -it aeque de corde. b -it *res* (*plerumque personata*): HOR. epist. 1, 14, 3 *agellum* habitatum quinque focis et quinque bonos solitum Variam -ere patres. 2, 2, 49 unde simul primum me -sere Philippi decisis humilem pinnis inopemque paterni et laris et fundi. LIV. 8, 3, 1 quod responsum ... dubios Samnites ... -sit. SEN. contr. 7, 5, 7 ultima sit pars, quae iudicem faventem possit -ere (amittere *codd.*). SEN. Oed. 506 Luna ... -ssos dum plena recolliget ignes. dial. 9, 5, 5 nec expectes, donec res te -ant, sed ab illis te ipse diiungas. 10, 3, 5 sexagesimus me annus ab officiis -et. 10, 17, 6 Marium caliga -sit: consulatus exercet. 10, 19, 1 sciturus ... ubi nos a corporibus -ssos natura componat. epist. 37, 4 hos tam graves dominos (*i. malos affectus*) ... -it a te sapientia. 71, 13. 99, 22 hominem ... quem fortuna non utique perducit ad senectutem: unde visum est, -it. SIL. 4, 683 iam ... -sit in altum pōpulus ardens ... volucres. 17, 427 ambo Mantua pubenti genetrix -erat aevo. STAT. Theb. 5, 290 ni iam -at Eoo Lucifer astra polo (6, 238). silv. 4, 4, 41 messes ... reversae -sere forum. MART. 10, 10, 12 -sit nostras purpura vestra togas. QVINT. inst. 5, 12, 14 quaesitum ... potentissima argumenta primone ponenda sint loco, ut occupent animos, an summo, ut inde -ant. 10, 1, 41 qui si quis est, intra primos statim versus deprehendetur et citius nos -et. 11, 2, 43 *oblivio* tamquam -ssa discedit. FLOR. epit. 1, 12, 2 quae proficiscentes in proelium porta -sit. CYPR. epist. 11, 1 tormenta, quae ad coronam non facile -ant. PANEG. 10 (4), 38, 6 ut *Roma* vos alacres excipiat et ... receptura -at. ANTH. 440, 3 ante nives calidos -ent fontibus amnes (SOL. 5, 17 Acidem *fluvium* quamquam -ssum Aetnā. 35, 1 Iordanis amnis ... Paneade fonte -ssus. ITIN. [Silv.] 15, 2 qui (*fons*) ... integrum fluvium -bat. AVIEN. orb. terr. 1351). SOL. 2, 48 aditus, qui -it ad pastus. HIER. epist. 43, 2, 2 talis nos cibus et occupat et -it. PAVLA Hier. epist. 46, 10, 2 occiduo sole -sso (SEDVL. carm. pasch. 1, 254). CORIPP. Ioh. 1, 114 placidus finis -it et hostis.

B *latiore sensu i. q. solvere, liberare aliquem vel aliquid comprehensione, possessione, potestate sim.*: 1 *proprie*: a *aliquem*: α *generatim*: CIC. de orat. 1, 100 si te, nisi omnia quae percontati erimus explicaris, -erimus. Phil. 7, 27 beluam ne inclusam et constrictam -atis cavete. CATVLL. 64, 216 gnate, ego quem in dubios cogor -ere casus. CAES. civ. 3, 69, 4 -ssis equis (STAT. silv. 4, 2, 47 TAC. Agr. 35 ann. 4, 35 *al.* FRONTIN. strat. 1, 2, 1 equum de industria -ssum. SVET. Iul. 60 Nero 48, 3). LIV. 27, 10, 10 aliarum coloniarum ... mentionem fieri patres vetuerunt neque illos -i neque retineri neque appellari a consulibus. SEN. contr. 1, 4, 2 arcessitus, ut occideret adulteros, venit ut -ret (9, 1, 3. 4 *al.* QVINT. decl. 277 p. 130, 15. 279 p. 135, 24 *al.* VLP. dig. 48, 5, 30 pr. *al.*). 7 pr. 9 qui fratrem parricidii damnatum in exarmata nave -sit. 7, 1, 15 a portu naufragum. *al.* VAL. MAX. 4, 6, 1 mare *serpente* -sso. *ibid.* feminam -i iussit. PHAEDR. 4, 18, 13 vetat -i magnus illos Iuppiter. LVCAN. 8, 154 quam vix ... siccis -ere matres iam poterant oculis. PETRON. 13, 4 quod fortuna me a turpissima suspicione -erat. STAT. Theb. 7, 567 tigres. PLIN. nat. 10, 41 si -retur *avis*. HOMER. 63 cogitur invitos aeger -ere amores (*i. Chryseida*. PORPH. Hor. carm. 3, 27, 1 amatam peregre proficiscentem -ens invitus. *cf. p. 1209, 43*). QVINT. decl. 275 p. 124, 21 pro ⟨eo⟩. *fratre* rogante patre et abdicationem eius promittente -sit. p. 125, 4 *al* 353 p. 385, 5. PS. QVINT. decl. 12, 3 tu ... proximum quemque emptorem -is. TAC. hist. 4, 14. FRONTIN. strat. 1, 5, 14 avocatus in diversum hostis -sit consulem. 1, 5, 19. 28 boves. SVET. Iul. 34, 1 Domitio ... in dicionem redacto atque -sso. Cal. 27, 2. Claud. 16, 1 recognitione equitum iuvenem probri plenum ... sine ignominia -sit. FLOR. epit. 3, 17, 8 apprehensum faucibus viator non ante -sit, quam sanguis ... redundaret. POMPON. dig. 35, 1, 8 ne filium a se -at. VLP. dig. 50, 5, 2, 7 *ad munera vocatum*. 50, 9, 4, 1 aliquem debitorem (TERT. castit. 10). TERT. bapt. 8 columba ... -ssa ex arca. ITALA deut 22, 7 (Lugd.) -ens -is matrem (ἀποστολῇ ἀποστελεῖς, VVLG. abire patieris). Matth. 19, 14 (cod. d) -ite pueros (ἄφετε, VVLG. sinite). LACT. inst. 5, 9, 17 qui ... noxios impune -ant. SORT. Sangall. 12, 11 noli -ere persona(m) de qua so(m)niaris (21, 11). HIER. epist. 5, 3 dicit se a domino suo fuisse -ssum. VVLG. gen. 8, 6 aperiens Noe fenestram arcae ... -sit corvum. 32, 26 non -am te, nisi benedixeris mihi. exod. 10, 3 -e populum meum. 11, 10 filios Israel. 14, 5 *et saepe*. Ioh. 11, 48 si -imus eum sic, omnes credent. *et passim*. RVFIN. hist. 4, 15, 20 dic in Christum convicia et -o te (ἀπολύσω). CLAVD. rapt. Pros. 2, 126 cava -ssus ab alvo mellifer ... exercitus. AVG. epist. 141, 9 ut de exilio -rentur. HIST. Apoll. rec. A 32 eam *virginem*. PASS. Theclae C 33 p. 91, 5 leo asperrimus -ssus est. *additur quo*: SEN. contr. 1, 8, 1 si illum amplius in aciem -sero. COLVM. 6, 27, 12 in eadem pascua ... -endus *pullus* (VVLG. Marc. 11, 3 huc). PLIN. nat. 32, 49 ipsa *rana* ... -ssa in aquam (32, 115. 133 in mare). VAL. FL. 1, 397 dum in dulcem reges *apium* -it Hymetton. PROC. dig. 41, 1, 55 si solutum eum aprum in silvam -issem (*ibid.* in suam naturalem laxitatem). PASS. Theclae B a 18 p. 44, 14 dedit monilia sua ostiario, ut eam -ret foras (admitteret C a, -ret foras exire C c). C a 28 p. 77, 1 cum iam venisset dies, ut bestiae -rentur in amphiteatro (C b publicarentur). *c. dat. personae*: RVFIN. hist. 4, 15, 27 ut leonem Polycarpo -ret (ἐπαφῇ). PASS. Theclae B 34 p. 92, 18. C 34 p. 93, 25 complures bestias -erunt ei. *in imag.*: EVANG. Thom. 6, 10 -ssus sum in mentem meam. *c. acc. dupl.*: RHET. Her. 4, 39, 51 si istum impunitum -seritis (CIC. Verr. 6, 149 [*metonym.*] hanc iniuriam ignominiamque nominis R. inultam impunitamque -ere. SALL. Catil. 51, 5 LIV. 39, 55, 3 VAL. MAX. 4, 1 ext. 1). CAES. civ. 1, 18, 4 Attium ... incolumem -sit (1, 23, 3 VELL. 2, 52, 3 VAL. MAX. 3, 7, 1^e. TAC. ann. 15, 24 Paetum legionesque). SALL. Catil. 52, 26 misereamini censeo ... atque etiam armatos *eos* -atis. NEP. Hann. 3, 3 neminem nisi victum. 4, 1 saucium ... inde ac fugatum *Scipionem* -it. HOR. epist. 1, 10, 45 nec me -es incastigatum. LIV. 2, 12, 14 iure belli liberum te intactum inviolatumque hinc -o (36, 9, 15. 43, 28, 3 inviolatos atque etiam benigne appellatos. VELL. 2, 52, 2. 2, 74, 4. VAL. MAX. 6, 6, 4 navem. 7, 2 ext. 17 legiones. *cf.* OPTAT. 1, 13 p. 15, 16 latentes -sit illaesos). 3, 4, 6 ut magis suspecti quam venerant -rentur. 4, 10, 4. 9, 3, 6. 11. 37, 54, 9 regem amicum inhonoratum. SEN. contr. 1, 7, 1 talem me -ite, qualem a piratis recepistis. contr. exc. 4, 1 -sit *me*, qualem redire ad sepulcrum puderet. VAL. MAX. 2, 6, 8 nostros autem ... suffusos tamen lacrimis -sit. SEN. apocol. 3 nec illum incomitatum -am. clem. 2, 7, 2 hostes -et salvos, aliquando etiam laudatos. dial. 5, 23, 3 salvum incolumemque. SCRIB. LARG. 16 dum viva utraque animalia -antur (PLIN. nat. 29, 101 mus. 29, 131 serpens). QVINT. decl. 296 p. 171, 26 itane hoc tandem satis fuit -ere impunitum, -ere inviolatum *parasitum*. 342 p. 352, 1 *tu* qui voluisti -ere *ancillam*, qui voluisti tamquam liberam -ere. SVET. Iul. 81, 2 equorum greges, quos ... vagos et sine custode -erat. VVLG. gen. 31, 42 forsitan modo nudum me -isses. exod. 21, 26 -et eos liberos pro oculo quem eruit (deut. 15, 12 *et saepe*). lev. 14, 7 -et passerem vivum.

β *speciatim*: *captivum* -ere: CIC. Verr. 2, 9 cum praedonum duces acceptā pecuniā -serit. BELL. Afr. 64, 1 quem Caesar in Hispania cum reliquis -erat. SALL. Catil. 51, 43 OV. met. 13, 226 (*in imag.*) captam -ere Troiam. LIV. 21, 25, 7. 22, 7, 5 captivorum qui Latini nominis essent, sine pretio -ssis. 22, 13, 2 *al. saepe*. SEN. contr. 1, 6 thema: si -ssus esset. 1, 7 thema. 1, 7, 4. 6 *al.* 7, 1, 15 piratas ... qui nesciant captos -ere. 9, 2, 7 existimans ipsum praetoris beneficio -i. VAL. MAX. 8, 1 absol. 3 ut Laelius ... Gabinium -i iuberet. 9, 4, 2 SEN. clem. 1, 10, 3. 2, 7, 3. CVRT. 6, 2, 8 captivam. 6, 8, 13. 6, 10, 12 si credidisti mihi, absolutus sum, si pepercisti, -ssus. *al.* COLVM. 8, 7, 4 cum ... satiata est avis, paululum deposita cavea -itur. PLIN. nat. [Tafel]

8,18 ille -i pactus. 9,33 donec -i rex eum (*delphinum*) iussit. 29,99 caudam mustelae, quae abscissa ea -ssa sit. 30,99. 100. 32,92. SIL. 11,377 *Decius* Libycis -itur oris (dem- *vulgo*). STAT. Theb. 3,432 Aeolio -ssos carcere ventos (6,522 carceribus [demissus *P*]). MART. 1,104,15 -unt, repctunt amantque captos. QVINT. decl. 388 p. 441,18. Ps. QVINT. decl. 17,9 aliud est miserorum genus, quod clementia, quod succurrendi favore -itur. FRONTIN. strat. 1,8,11 ut *custodes* -ssi ... Syracusas occulte redirent. TAC. hist. 1,58 in custodia habitus et post victoriam demum ... -ssus est. ann. 12,21. 16,3 PLIN. epist. 10, 31,5. 10,96,5 -endos *eos* esse. SVET. Aug. 27,4. Nero 2,3 unde (*a Corfinio*) -ssus. GRAN. LIC. p. 27,4 ceteros omnes captivos. MACER dig. 48,11,7 pr. hominem ... ex ... vinculis. MOD. dig. 48,19,22 in metallum damnati ... -i poterunt. VLP. dig. 47,2,52,12 si fugitivum meum *servum* quis de carcere vel custodia -ret. *et saepe apud* ICTOS. MIN. FEL. 37,4 cum -i *nostri* praesertim haberent in sua potestate. TERT. anim. 35 ille te in carcerem mandet infernum, unde non -eris nisi modico ... delicto ... expenso. adv. Marc. 4,8 p. 438,14. ITALA Marc. 15,6 (codd. c d *et* VVLG. *cf.* Matth. 27,17 ἀπολύειν. ITALA cod. k remittere). 15,8 (cod. k) ut -ret unum (*om. gr. et* VVLG.). VVLG. Is. 45,13 captivitatem meam -et. AVG. civ. 17,23 inde -ssa pars *Israel* templum ... instauravit (18,45). *de liberto in imag.*: PETRON. 41 hic aper ... a convivio -ssus ⟨est⟩ itaque ... tamquam libertus ... revertitur. *cf.* GELL. 2,24,9 *et infra l. 49.* *reum, damnatum* -ere (*saepius fere i. q. absolvere; cf. etiam p. 1214, 11*): SCIP. min. or. frg. Isid. orig. 2,21,4 damnatum ex voluntate -si. CIC. Verr. 4,141. 6,13 homines servos e medio supplicio. Vatin. 1 ut te ... tacitus -rem. ad Q fr. 1,2,5 quem adductum in iudicium fortasse an -i non oportuerit. CAEL. Cic. epist. 8,16,1 (= Att. 10,9ª,1) in -endis adversariis. LIV. 3,13,8 -ssus e foro ... in exilium abiit. 3,58,10. 26,38,10 ita inde (*a tribunali*) -ssi sunt. VITR. 7 praef. 7 condemnatos ... cum ignominia -sit. SEN. contr. 9,2,18 non speramus, ut illum iudex probet, sed ut -at. 9,3,6 ex hoc iudicio hoc est ... medium illud genus nec -endi divitem nec accusandi *eqs.* VAL. MAX. 8,1 absol. 8 si quidem iudices iniquum rati sunt eum victorem -ere, qui ... merebatur. ASCON. Scaur. p. 25 St. ita omnium commutavit animos, ut ab ipso etiam tribuno -retur. PETRON. 18,5 facio .. indutias vobiscum et a constituta lite -o (*sc. vos*). 52 ille *puer* -ssus (*sc. ex poena, cf. p. 1214, 27*) circa mensam percucurrit. QVINT. inst. 5,7,21 est actoris suspectum testem, dum prodest, -ere (5,7,26). 5,10,104 decl. 269 p. 97,23 (p. 101,15). 333 p. 311,14 illum, quem vult videri praevaricatione -ssum p. 312,16. 365 p. 398,2 SVET. Tib. 73,1. PAVL. sent. 5,31,1 cuius criminis reus -ssus esse videatur. APVL. flor. 18 p. 89 vinco et iudicio -or. HIER epist. 22,30,5 in ... sacramenti verba -ssus revertor ad superos. DRAC. laud. dei 2,414 impune reos passim -ret omnes. *e potestate*: CIC. Caecin. 98 si pater vendidit eum, quem in suam potestatem susceperat, ex potestate -it. GAIVS inst. 1,118 ⟨ex⟩ suo iure eas personas -ere. 1,133 filium ... de potestate -ere, nepotem vero in potestate retinere (VLP. dig. 37,6,5 pr.). SCAEV. dig. 31,88,11 libertos suos ... de domu -sit. INST. Iust. 1,12,6 ut ... filios ... sua manu -rent (COD. Iust. 8,48,6 a sua manu).

b *rem*: α *subi. est persona* (*bestia l. 56. 57*): CATVLL. 68,81 coniugis ... collum. OV. met. 8,148 illa metu puppim -sit. fast. 6,705 modo -it digitis modo concipit auras, *dum tibiis canit.* VAL. MAX. 3,3 ext. aurem eius morsu corripuit nec ante -sit, quam *eqs* CELS. 7,9 (*de cute*) ita adducendum, ut ... -ssum non multum recedat. *cf.* 7,18 p. 296,14 (*opp.* pressum). PHAEDR. 1,4,6 quem tenebat ore -sit cibum. 5,10,6 cariosis dentibus praedam -sit (app. 23,6). SEN. epist. 66,50 in genua se excepit nec arma -sit (SIL. 7,632 FLOR. epit. 1, 10,4). LAVS Pis. 229 vela. PLIN. nat. 11,202. SIL. 7,660 una arcum laeva cadens -sit dextra sagittam. STAT. Theb. 6,113 nec amplexae -unt robora Nymphae. 7,648 cornu deprensus Achiva -sit moriens clipeum hostilemque suumque. 9,233 longum -ere habenas. 9,410 -ssa ... volvitur urna. 11,376. 675 tunc natam baculumque manu -sit (demisit *P*). silv. 2,5,6 insertas ... manus laxo -ere morsu. 3,1,36. Ps. QVINT. decl. 8,19 impatientia, qua vix -itur cadaver in rogos. IVV. 1,125 citius -e (*sc. sportulam*). 5,20 habet Trebius, propter quod ... debeat ... ligulas -ere. TRAIAN. Plin. epist. 10,41 si -ssus (*an* dem-*?*) in mare fuerit *lacus.* IVST. 2,9,18. VVLG. prov. 17,14 qui -it aquam, caput est iurgiorum. CLAVD. MAM. anim. p. 114,22 lege ponderis si -as *aquae guttulam* in aere. *apud medicos*: SEN. epist. 85,29 si ... per adsiccata viscera recens -itur sanguis. GELL. 10,8,1 sanguinem (*v. p. 1207,26 et 490,70*). CHIRON 953 bubus pituitam -ere.

β *subiectum est res, i. q. emittere, edere, reddere*: LVCR. 3,339 ut umor aquae -it saepe vaporem. 4,226 omnibus ab rebus res quaeque fluenter fertur et in cunctas -itur undique partes (6,390). 5,671 florescunt tempore certo arbusta et certo -unt tempore florem. 5,758 sol ... suos etiam -ere languidus ignes ... cur ... nequeat? 6,308 cum multa rigoris corpora -ens *glans* ignem concepit in aures. 6,842 semina si quae forte vaporis habet *umor* propere -it in auras. 6,877 (dem- *codd.*). MANIL. 1,821 -ssus ... ignis. 1,871 involvit *sol* suo flammantis igne cometas ac modo -it. SEN. dial. 7,20,5 quandoque aut natura spiritum repetet aut ratio -et. COLVM. 12,48,4 donec *radiculae* amaritudinem -ant. VAL. FL. 5,72 -erat anchora terras. PLIN. nat. 12,11 platanus ... numquam folia -ens (13,64). 17,165 *vitis* celerius rorem -it. 18,91 granum. FRONTIN. aq. 20 modum, quem acceperunt *arcus*, aut circa ipsum montem aut in Palatium Aventinumque et regionem Transtiberinam -unt. DIOSC. 1,34 quamdiu *cicinum* corium -serit (ἀποϱϱαγεὶς ἐκπεσῇ). *ibid.* quamdiu omnem virtutem per umorem -serit. CLAVD. MAM. anim. p. 114,17 pondus ... illius *corporis* hinc animadvertitur, quod hoc ipsum ... superiore videlicet elemento -ssum motu infatigabili non quiescit. *i. q. vocem edere* (*cf. p. 1215, 21*): SIL. 7,257 saevi fera murmura venti -unt. STAT. silv. 2,4,18 auditas ... memor penitus -ere voces sturnus. QVINT. inst. 11,3,81 *labrae* vocem tantum altera parte -unt.

2 *metaphorice*: a *aliquem* (*saepe i. q. liberare*): CIC. epist. 7,17,2 hunc tu virum (*Caesarem*) nactus ... ne -seris. CAES. civ. 1,64,3 hostem ex manibus -i (3,49,2 Pompeium). PROP. 2, 28ᶜ,59 quoniam es ... magno -ssa (demissa *codd.*) periclo. 2,29,29 somno -ssa recenti (*i. ex somno*). SEN. Oed. 702 quisquis in culpa fuit, -ssus odit. benef. 6,30,1 siquis tecum contraxit, per ista -itur. 7,16,1 hic illum -at, ille se teneat. 7,16,4. 7,30,1. dial. 1,4,7 quisquis videtur -ssus esse (*i. a rebus adversis*), dilatus est. 3,19,5. 12,13,2 si avaritia *te* -sit ..., moram tibi ambitio non faciet. epist. 65,16 nisi *philosophia spiritum* a terrenis ad divina -sit. STAT. Theb. 7,367 fessum vitā -ite Parcae. Ps. QVINT. decl. 12,4 a fame solus -ssus est. 16,5 magnam partem mortalium fortuna -sit a legibus. TERT. adv. Marc. 2,19 p. 361,8 -ere conflictam integram. VVLG. Luc. 13,12 -ssa es (ἀπολέλυσαι) ab infirmitate tua. *c. acc. dupl.*: SEN. dial. 3,8,7 non aliquando in ira quoque et -unt *irati* incolumes intactosque quos oderunt. epist. 83,23 Alexandrum ... tot flumina ... tot maria tutum -erunt. *fere i. q. veniam dare, ignoscere* (*cf. p. 1213, 37. 1215, 23*): ITALA (omnes codd. Tert. adv. Marc. 4,17 p. 475,16) *et* VVLG. Luc. 6,37 -ite et -emini (ἀπολύετε καὶ ἀπολυθήσεσθε). PACIAN. epist 3,15 blasphemia remittetur hominibus; qui autem in spiritum sanctum peccaverit, non -etur.

b *res*: α *i. q. absistere ab aliqua re, deponere, amittere, praetermittere aliquid, hic illic fere i. q. finire* (*l. 33. 60. 68*): CATO orig. 84 duo et vicesimo anno post -ssum bellum (*i. finitum*). CIC. Caecin. 75 quod patrimonium unius incommodo -etur, ius amitti non potest sine magno incommodo civitatis. Verr. 3,70 iudicium (Cluent. 74. COD. Theod. 4,18,2 [*a. 423*] post absolutum -ssumque iudicium). 3,74 si -isset ... quaestionem (Cluent. 177). Arch. 29 non cum vitae tempore esse -endam commemorationem nominis nostri. Planc. 94 *libertatem.* 97 custodiam mei capitis. Cael. 30 concessa omnibus iura -o (Balb. 31 *opp.* retinere). Phil. 2,37 quae *vita* me ... -ssa molestiis omnibus liberaret (NEP. Hann. 12,5 LVCAN. 3,642 SIL 2,259 *al.*). 3,33 nullum tempus .. -am, quin ... cogitem (de orat. 2,89 vidi statim indolem neque -si tempus. CAES. Gall 2,21,6 NEP. Alc. 8,6. *cf.* LVCAN 10,430 horam. SIL. 15,67). CIC. de orat. 2,160 istam artem. Brut. 327. Lael 76 in amicitiis -endis. ac. 2,11 philosophia (*opp.* revocare. PORPH. Hor. carm. 1,29,16). fin. 3,1. Tusc. 1,12 *Crassus* illas fortunas morte -serit (*i. amiserit*) Att. 4,1,2 quem (*complexum tuum*) semel nactus si umquam -sero (16,5,2). 10,12ª,3. 10,13,1 si quid ad spem poteris, ne -seris. 14,11,2 istam curam (OV. met. 1,209 13,217 curam belli trist. 5,6,3 amici STAT. Theb. 9,101 *al.*). epist. 5,19,2 non ... -am pudorem in rogando meum (PVBLIL P 10 pudor -ssus numquam redit in gratiam). 9,1,2. ad Brut. 1,16,5 nisi prius -imus dignitatem et libertatem. BRVT. Cic. ad Brut. 2,3 ut ... numquam -ere videatur cogitationem cuius sit filius. CATVLL. 64,208 oblito -sit pectore cuncta quae mandata prius constanti mente tenebat PVBLIL. C 3 cavendi nulla est -enda occasio (CAES. Gall. 5,38,2 civ. 1,72,4 *al.* NEP. Milt. 3,3). D 16 -ssum quod nescitur, non amittitur. CAES. Gall. 6,8,1 speratam praedam ex manibus. 6,12,6 Sequani principatum -erant. 6,37,10 ne tantam fortunam ex manibus -ant. 7,17,4 oppugnationem (*i. finire.* civ. 3,73,1). civ. 1,8,3 studium et iracundiam ... rei publicae. 1,28,2 rei gerendae facultatem (3,97,1 GRATT. 467). *al.* BELL Afr. 48,3 auctoritatem. SALL. or. Lep. 7 eum per scelus occupata periculosius -urum. Ps. SALL. rep. 2,11,7 superbiam suam. NEP. Timol. 2,3 imperium. VERG. Aen. 11,706 fugam. HOR. epist. 1,7,96 quantum -ssa petitis praestent. OV. met. 2,598 nec coeptum -it iter (*cf.* 11,446 propositos pelagi -ere cursus). LIV. 24,19,7 multa magnis ducibus sicut non aggredienda, ita semel aggressis non -enda esse. 33,33,1 ludis ... -ssis (*i. finitis*). 40,33,3 aut eam *quaestionem* sibi esse deserendam aut provinciam -endam (*cf.* VAL. MAX. 7,6,1 Siciliam ... et Sardiniam ... -sit. IVST. 38,5,6). 44,26,1 nec haec tantam Persei per avaritiam est -ssa res (*i. occasio*). SEN. suas. 1,5 ut alia -antur argumenta. VAL. MAX. 5,2,1 benevolentiam ex animis. SEN. Phoen 642 infaustas pugnas (SIL. 10,329 Martem. 15,476. STAT. Theb. 6,514 bellum). Thy. 705 -ssa mora (VAL. FL. 8,105). benef. 2,1,2 beneficium ... quod quis aegre -ere visus est. 5,10,1 *al.* dial. 10,9,1 quod in manu fortunae positum est, disponis, quod in tua, -is. *al.* CVRT. 4,4,1 opportunitate -ssa. LVCAN. 1,317 semel raptos numquam -et honores. 9,200 iuvit sumpta ducem, iuvit -ssa potestas. VAL. FL. 5,172 vota. 5,286 metus (STAT. Ach. 1,892 *al.*). 5,539 nec decus oblati -seris advena belli. SIL 16,343 verbera. STAT. silv. 2,2,47 illa *domus* cadentem *Phoebum* detinet exactamque negat -ere lucem. QVINT. inst. 3,11,16 saepe causam in aliquam rem -i, quae non sit propria quaestionis (Ps. QVINT. decl. 6,12 eo causam -imus). 6,4,18 expedit ... dare aliquid adversario, quod pro se putet, quod appre-

[Tafel]

hendens maius aliquid cogatur -ere. 12,7,6 litem. decl. 359 p. 391,28. Tac. ann. 3, 10 -ssa eius causae delatione. Plin. epist. 4, 9, 11 ut... faces ignem ... -ssum aegerrime reparant. 7, 1, 6 spe balinei ... -ssa. Svet. Iul. 18,2 triumphum. Iavol. dig. 41,2,21,2 quoniam non potest videri id pro derelicto habitum, quod salutis causa interim -ssum est. Gaivs inst. 2, 85 quia res ... a se -ere mulieres ... possunt. dig. 21, 1, 26 corpus. 50, 17, 158 pignus. Cels. dig. 41, 2, 18, 1 possessionem. *et saepe* Icti. Itala Matth. 23,23 (cod. e) haec oportet facere et illa non dismittere (ἀφεῖναι, Vvlg. omittere). Itin. Anton. Plac. rec. A 13 ager ... deinceps aratur et -itur. Avien. Arat. 157 (*de sidere draconis*) qua per dimensos -itur ordo meatus. Schol. Hor. Vind. ars 160 colligit iram et -it. Hier. epist. 31, 2, 2 cave, ne operis ornamenta -as. Epiphan. Hier. epist. 51, 4, 6 -enda nobis est doctrina apostolorum et prophetarum. Vvlg. II Esdr. 10,31 -emus annum septimum. Evod. Aug. epist. 158, 1 et repetebat *lectionem* et nec -bat, nisi sibi apparuisset. Mart. Cap. 7, 788 -atur igitur *numerus*.

ex animo -ere, *fere i. q. oblivisci*: Qvint. inst. 11, 2, 9 illa, quae scriptis reposuimus, velut custodire desinimus et ipsa securitate -imus. Tac. hist. 3,36 praeterita, instantia, futura pari oblivione -erat. Plin. epist. 9, 18, 2 ne istam ipsam memoriam ... cogam, pluribus singula posterioribus priora -ere. *ex ore* -ere, *fere i. q. loqui* (*cf. p. 1214, 7*): Anth. 476, 2 quidquid -is in aula.

β *i. q. veniam dare alicuius rei, poenam remittere, ignoscere* (*cf. p. 1214, 27*): Tac. hist. 3, 55 his tributa -ere. Calp. decl. 25 raptori si poena -itur. Tert. scorp. 6 beati, quorum -ssae sunt iniquitates. orat. 7 -i nobis debita (Itala Matth. 6, 12 [omnes codd. Cypr. orat. 16 *al.* Vvlg.] -e nobis debita nostra, sicut et nos -imus debitoribus nostris [ἄφες, ἀφίεμεν]. *cf.* deut. 15, 2 [Tert. adv. Marc. 4, 17 p. 474, 4; Lugd. remittis]). bapt. 7 neque peccatum -it neque spiritum indulget (adv. Marc. 4,10 p. 445,28 *al.* Itala exod. 32,32 [Aug. c. Faust. 22, 79] si -is illis peccatum, -e [ἀφεῖς ... ἄφες]; Lugd. remittis, Vvlg. *aliter*]. Matth. 9, 2 [codd. *et* Ps. Cypr. rebapt. 18]. 9, 6 [codd. *et* Tert. pudic. 22] -endorum peccatorum ... potestatem [ἀφιέναι, Vvlg. -endi]. *cf.* Vvlg. Matth. 9, 5 Luc. 5, 21 Ioh. 1, 8. 20, 23 *al.*). Tert. pudic. 1. 2 quasdam praemisimus altercationes scripturarum hinc retinentium hinc -entium delicta (21. 22 adv. Marc. 1, 28 p. 330, 1 *al.* Itala Is. 53, 11 [Tert. adv. Marc. 4, 10 p. 444, 26] in plurimis -et delicta eorum [ἀνοίσει, Vvlg. ipse portabit]). Pacian. epist. 3, 15 hoc est ... quod non -itur. Filastr. 91,3 blasphemiam. *et saepe.* Avson. 325,98 condonatas puero -ere culpas. Hier. epist. 42, 2, 3. 61, 4, 3 haec impietas. Vvlg. gen. 50,17 iniquitatem hanc. exod. 32,31 hanc noxam. *et passim.* Avg. civ. 13, 7 etiam hoc eis in illo lavacro -retur. *et passim.* Sedvl. carm. pasch. 2, 274 decies millena talenta. Coripp. Ioh. 8, 334. Pallad. hist. mon. I 2 p. 258^A (ἀπολύεσθαι). Act. Petr. 2 demittet vobis Iesus ... quae ignorantes egistis. *huc pertinet*: Chiron 550 *equo* et ambulationem -e (Veg. mulom. 2, 37 nec ad deambulandum cogatur). *omittitur obiectum*: Tert. pudic. 2 -e et -etur tibi (*ibid. saepius*). adv. Marc. 1, 27 p. 328, 6 *deus* -it ... non vindicando et absolvit non puniendo. 4,17 p. 475,26 prout quisque indicaverit aut condemnaverit aut -serit aut mensus fuerit. Alterc. Heracl. p. 141,5 in quo si blasphemaverit homo, non illi -etur neque hic neque in futuro. Vvlg. gen. 18, 26 -am omni loco propter eos. exod. 23, 21. lev. 4, 26 *et saepe.* num. 15, 25 Matth. 18, 21 Avg. civ. 21, 27. Pass. Perp. 13 -ite vobis invicem.

c *sequente structura verbali i. q. sinere, permittere* (*cf.* Avg. in psalm. 104, 9 'non -sit hominem nocere eis' id est non permisit). *seq.* (*acc. c.*) *infin.*: Itala Luc. 18,16 (cod. d) -ite infantes venire (ἄφετε, Vvlg. sinite). Clem. ad Cor. 55 postulavit a senioribus -i se abire in castra. Herm. vulg. vis. 1, 3 -isti illos conviolari saeve (ἀφῆκας ... φθαρῆναι, Pal. reliquisti ... ut corrumperentur). Pal. vis. 3,1,8 -e seniores primo sedere (ἄφες, vulg. sine). Ivl. Val. 3, 6 Indi bestias prae se ire -unt, ita doctas *eqs.* Lib. gener. chron. I p. 128,297 Cyrus -sit populum redire in Hierusalem. Amm. 29, 3, 9 *ursam* in silvas abire -sit. Vvlg. Ios. 10, 19 nec -atis eos ... intrare praesidia. iud. 3, 28. I Esdr. 6, 7 -ite fieri templum dei illud. *et passim.* Matth. 8, 22 *v. infra l. 77.* Avg. civ. 22, 22 si *homo* -atur vivere, ut velit, et facere quidquid velit. Ps. Avg. quaest. test. I 83, 3 primum enim -sit genus hominum uti voluntate sua. Avell. p. 285, 19. 567,25 -ent eas dissipari. Prosp. epist. 1, 5 quae *nationes* ... -ssae sunt ingredi vias suas. Cass. Fel. 1 p. 8 in solio descendere -es. *al.* Salon. in prov. p. 979^A qui clausam aquam decurrere -it. Vict. Vit. 1, 40. *cf.* 2, 33. Op. imperf. in Matth. 52 p. 932 *qui* gladium suum aeruginare -serit. *al.* Anthim. 81. Ps. Matth. euang. 13, 4 inopem a me vacuum ire non -si. *seq.* ut: Vvlg. iud. 11, 17 -e me, ut transeam per terram. 11, 19 -e, ut transeam. Iob 10, 20 *et passim.* Cass. Fel. 1 p. 10 -es, ut operetur usque ad ruborem cutis. Ps. Matth. euang. 13, 3 -e me, ut tangam te (*syn.* permitto). *om.* ut: Itala Matth. 8, 22 (cod. l) -e mortuos sepeliant mortuos suos (ἄφες ... θάψαι, Vvlg. sepelire). *absolute*: Filastr. 101, 3 etsi excitantur mali contra malos interdum -ente domino. *adde*: Vvlg. Matth. 3, 15 tunc -sit (ἀφίησιν) eum (*sc. ad baptisma; fere i. q. admisit; syn.* sinere). *ad ea, quae sub c et sub III enotata sunt, cf. Löfstedt, Philol. Komm. z. Peregr. Aetheriae p. 189.*

III *praevalet notio relictionis, solitudinis i. q.* **post se relinquere,** *solum relinquere, deserere* Non. p. 286 -ere derelinquere. Gloss. linquit -it. reliquit -sit): A *proprie*: 1 *generatim*: a *aliquem*: Verg. Aen. 10,366 aspera quis natura loci -ere quando suasit equos (*i. descendere ex equis*). Itala deut. 31, 6 (Lugd.) non te -ssum faciet (ἀνῇ, Vvlg. non -et nec derelinquet te). Matth. 16, 4 (cod. e) et demisit et abiit (καταλιπών, Vvlg. relictis illis. *cf.* Hil. in Matth. 16, 3). Capitol. Aur. 28,5 si iam me -itis, vale vobis dico. Ver. 9,7 in urbe (Iord. Get. 190 domi). Itin. [Silv.] 8, 5 Farao ... vidit, quod filii Israhel -erant eum. Optat. 4, 9 p. 115, 4 -erunt deum vivum (Vvlg. Ios. 24, 20 si -seritis dominum. iud. 2, 12 Pass. Thom. p. 156, 16). Schol. Hor. Vind. ars 145 socium in litore. Fvlg. myth. 3, 6 iubetur puella in montis cacumine sola -i. Hier. in psalm. 119 -simus matres, -simus parentes ... haec omnia -simus. epist. 38,5,1 patrem senem cum navicula et rete -unt. 65,16,5 mortuum patrem. Vvlg. deut. 4, 31 non -et te nec omnino delebit. iud. 2, 23 -sit ergo dominus omnes nationes has. Cassian. conl. 3, 7, 2. Ps. Vict. Vit. pass. 12 -e eos (*i. segrega te ab eis*). Evgraph. Ter. Phorm. 465 quod -serit eam, quam diligebat. Ennod. epist. 8,42 p. 227,6 talis sum, qualem me in desperatione -istis. Fvlg. Rvsp. ad Monim. 1, 19 iuste est in perditione peccati -ssus. *c. acc. dupl.* (*cf. p. 1209, 70*): Val. Fl. 7,455 me sine (*imperat.*) et insontem misero -e parenti. Plin. epist. 7, 27, 16 ne me suspensum incertumque -as. Itala Luc. 10, 30 (cod. d) -entes semivivum *hominem* (ἀφέντες ἡμιθανῆ, Vvlg. semivivo relicto). Chiron 136 coopertum -e *equum* horis tribus aut quattuor. Hier. chron. a. Abr. 1685 Andromacho locorum custode -sso. Vvlg. Iudith 6,9 sic vinctum restibus -erunt eum. Mart. Cap. 7,739 in principio septimani partus hominem absolutum perfectumque -unt. Cassian. inst. 5, 21, 3. Evang. de nativ. Mar. 6, 3 virginem inter septa templi cum aliis virginibus ibidem educandam -erunt.

b *aliquid* (*de locis l. 37. 41 al.*): Lvcan. 3,367 si solus eam -ssis degener armis (Qvint. decl. 271 p. 113,14 Stat. Ach. 1, 424). Itala Is. 66, 19 (Cypr. testim. 1, 21) -am super eos signum (καταλείψω, Vvlg. ponam. *cf.* Itin. Anton. Plac. rec. A 35 Traianus ... signum hoc nobis -sit). Matth. 19,27 (cod e) nos -simus omnia (ἀφήκαμεν, Vvlg. reliquimus). Luc. 19,44 (cod. d) non -ent lapidem super lapidem (ἀφήσουσιν, Vvlg. relinquent). Ioh. 4, 28 (cod. e) mulier ... demisso urceo abiit in civitate⟨m⟩ (ἀφῆκεν ... τὴν ὑδρίαν, Vvlg. reliquit). Herm. Pal. vis. 3, 7, 1 -unt viam suam veram (ἀφίουσιν, vulg. relinquunt). Pallad. 3,12,3 singulis bracchiis vitium bina flagella -e (*opp.* recidere. *cf.* 3, 12, 6 *al.* Vvlg. Dan. 4, 20 germen radicum eius in terra -ite. *cf. p. 1217, 70*). Comment. Lucan. 8, 249 dum alto se dat et dimit⟨t⟩it sinus litoris. Ps. Garg. Mart. p. 210 vas est ... ita per dies VII -endum (*cf.* Soran. p. 113, 11 sic eam *matricem*). Schol. Stat. Theb. 1,401 paternum regnum. Clavd. Don. Aen. 1, 95 ipse enim Aeneas campos, non altitudinem -sit. Hier. in psalm. 119 -simus possessionem, -simus patriam, -simus saeculum. in Is. 17,9 p. 195 aratra. epist. 54, 14, 2 secum portet, quod invitus -urus est. 58, 4, 4 summae stultitiae est renuntiare saeculo, -ere patriam, urbes deserere. 60, 2, 3 ille ... fugitivus propheta, qui reliquit domum suam, -sit hereditatem suam. 60, 9, 1. 61, 1, 3 Aegyptum. Vvlg. gen. 45, 20 nec -atis quidquam de supellectile vestra. exod. 14, 19 cum eo pariter columna nubis, priora -ens, post tergum stetit. Ios. 10, 30 *al.* Avg. civ. 10,30 in hominum ... non sua, quae -erant, sed alia nova corpora redire humanas animas arbitratus est (*cf.* Serm. Arrian. frg. I 15 *Christus templum* [*i. corpus*] in cruce -sit). 20,7 quod dominus omnia sua -enti ... promisit. serm. ed. Mai 3,1 mundum. bon. coniug. 8,8 omnem suam substantiam. Cypr. Gall. gen. 927 urbes. Sidon. epist. 2,1,4 statuit ... nobilitas, seu patriam -ere seu capillos. Evgipp. Sev. 44, 3 (*opp.* transferre). Alc. Avit. carm. 2,392 pondere quo pulsant -ssa (demissa *codd.*) cadavera terram. Drac. Romul. 8, 119 templum -sit et aram. Arator ad Vigil. 9 ecclesiam subeo -ssa ... aula. Lib. iubil. 39,9 vestimenta sua in manibus eius (*syn.* dereliquit). Mart. Brac. corr. 16 signum crucis (*opp.* accipere). *nota i. q. praeternavigare*: Drac. Romul. 8,247 Abydon et Seston -sit aquis *eqs.* *c. dat.* (*cf. p. 1217, 29 sqq.*): Itala Matth. 23, 38 (cod. d) demittetur vobis domus vestra deserta (ἀφίεται, Vvlg. relinquetur). Ioh. 14, 27 (cod. d; Cypr. testim. 3, 2 unit. eccl. 24 *cf.* Optat. 1, 1 p. 3, 9) pacem meam -o vobis (ἀφίημι; cod. e remitto, Vvlg. relinquo). *al.* Lampr. Heliog. 23,7 eosdem ... *colymbos* singulis amicis natantibus -sit. Filastr. 156, 2 diversas doctrinas ... nobis -unt et deferunt. Vvlg. psalm. 16,14 -erunt reliquias suas (*sc. cibi*) parvulis suis. eccles. 2, 21 homini otioso quaesita -it.

2 *speciatim*: a -unt *mortui* (*cf. etiam* demitto *p. 493, 18*): *aliquid* (*hereditatem sim., obi. omittitur l. 76*): Stat. Theb. 1, 185 (*in imag.*) Cadmus ... fraternas acies ... augurium seros -sit ad usque nepotes. Test. porcelli p. 243. 244. Lampr. Heliog. 31, 3 facultates a multis -ssas. Vopisc. Aurelian. 35, 1 posteris suis. Sort. Sangall. 7, 9 fac testamentum ita, ut pauperibus -as (9, 11). Rvfin. hist. 4, 23,10. Hier. epist. 22,33,2 unum solidum. 54,4,3 Vvlg. *passim.* Epist. pontif. Thiel Hilar. 15, 4. Cod. Iust. 5, 17, 8, 7. 11, 66, 1 possessiones ad posteros suos dominii perpetui durabilitate. Hist. Apoll. rec. A 51. *aliquem* (*filium, heredem sim.*): Ampel. 34, 3 *Nicomedes* moriens testamento populum R. heredem -sit. Sort. Sangall. 3, 5 ut servos tuos liberos -as (*cf. supra l. 19*). Itala Matth. 22, 25 (cod. d) -sit uxorem suam fratri (ἀφῆκεν, Vvlg. reliquit). Luc. 20, 31 (cod. d) non -erunt filios (κατέλιπον, Vvlg. reliquerunt). Priscill. tract. 2, 48

p. 39, 20 nos ... quippe quos et ipse in ecclesiis nostris secum etiam communicantes -erat (de- *cod.*). VVLG. Marc. 12, 19 si *frater* ... -serit uxorem et filios non reliquerit. ENNOD. dict. 11, 6 p. 466, 1 heredem. COD. Iust. 6, 60, 3, 1 *filios* in patria potestate. LEX Sal. 44, 1 viduam. **b** *t. t. medicorum de morborum fine*: CELS. 2, 4 ut *febres* per accessiones increscant ... neque umquam integrum corpus -ant (VVLG. Matth. 8, 15 -sit eam febris. HIPPOCR. progn. 17 [ἀφῇ]. PETR. CHRYS. serm. 28 p. 247^A videtis quomodo -it febris quem tenuerit Christus. VITA Sev. 6. *nota sine obi.*: CELS. 2, 7 p. 44, 6 si febris non -it). CELS. 4, 29 quosdam *dolor* non -it. 5, 28 leuce quem occupavit non facile -it. *sim. de somno*: CVLEX 385 hunc ubi sollicitum -sit inertia vitae. OV. medic. 51 cum teneros somnus -serit artus. *de defectione animae*: ITALA gen. 35, 18 (Hier. quaest. hebr. in gen. p. 55, 11) cum -ret eam anima (ἀφιέναι αὐτήν, VVLG. egrediente ... anima). POMER. 3, 17, 1 quem carnalis voluptas superata -serit, mundi vanitas occupabit.

B *translate*: **1** *c. dat.* (*vel* in *c. abl. v. l. 22. 26. 43.* ad *l. 32*) *i. q. dedere, concedere* (*cf.* NON. p. 286 -ere permittere, in potestatem dare): **a** *aliquem*: STAT. silv. 1, 5, 3 et te, Phoebe, choris et te -imus, Euhan. TERT. monog. 14 -ssus est sententiae suae a domino. ITALA Is. 50, 1 (Rufin. Adamant. 1, 27) iniquitatibus vestris -si matrem vestram (ἐξαπέστειλα, VVLG. in sceleribus ... -si). VVLG. prov. 29, 15 puer ... -itur voluntati suae (VICT. VIT. 1, 35 PASS. Thom. p. 131, 2). CAEL. AVR. acut. 1, 10, 73 omnes somno -imus (1, 11, 82 *al.*). VICT. VIT. 3, 17 -it vos ecclesiis et domibus vestris (*sc. abire patitur*). in *c. abl.*: GREG. M. moral. 11, 18 in manu suorum operum -ssum hunc (*improbum*). 13, 37 in infimis voluptatibus -ssi (16, 60). 14, 35 in pravitatis suae sensu. *cf. l. 22.*

b *aliquid*: CVLEX 380 -es omnia ventis. VVLG. Matth. 5, 40 -e (ἄφες) ei et pallium (*cf.* MVTIAN. Chrysost. hom. 20, 2 p. 363 illud *vestimentum* -it [παραχωρεῖ] alii *mulieri*). AVG. epist. 63, 4 causam meam iudicio tuo (ad *aliquem v. p. 1207, 36*). 209, 7 loca illa eidem -ssa atque permissa sunt. quaest. hept. 1, 26 deo (*syn.* commendare). CAEL. AVR. acut. 1, 15, 125 potestati aegrotantium -endum quid velint eligere. 1, 17, 181. SEDVL. carm. pasch. 4, 116 vasto ... profundo retia -i piscautia (*an scrib.* demitti?). EVGRAPH. Ter. Hec. 391 hoc voluntati -itur. ENNOD. opusc. 4 p. 392, 8 -ssa fratribus cellula. epist. 3, 32 p. 94, 22 melius est plus aestimationi per silentium -ere. CASSIOD. hist. 12, 9 p. 1211^A -entes eas *possessiones* quibuscumque personis. ASSVMPT. Moys. 2, 2 magisteria locorum -es illis. FACVND. defens. 2, 6 p. 581^C ipsius considerationi -imus. PASS. Mar. Iac. 4 p. 50, 15 ut recentissima gloriae suae -rent secuturis. in *aliquid*: FRONTO p. 34, 9 N. ne *scripta mea* in fumum -rem (*i. concremarem*). in *aliqua re*: HIER. in Is. 38, 1 p. 467 Ezechias ... in dei iudicio quid velit praestare -it. OP. imperf. in Matth. 22 p. 752 remedium ... sanitatis in potestate misericordiae eius -sit. CASSIOD. hist. 2, 14 p. 933^D hoc in uniuscuiusque voluntate, non in necessitate -isti. GREG. TVR. Franc. 2, 3 ne ecclesiam dei in ambiguo, hoc est in suspenso -rem. *acced. alter accus.*: PS. APVL. Ascl. 10 ne curae omnia suae mandata vidua desertaque -at. CYPR. epist. 22, 2 universi litteras ex compacto universis pacem -simus. PS. AVG. categ. 16 cum philosophus ipse liberum -serit arbitrium inquirentibus. GREG. M. in Ezech. 1, 8, 6 ut locus vacuus, per quem hostis possit ingredi, -atur. *c. acc. gerund.*: HIER. epist. 61, 3, 2 haec aliis aut loquenda aut ridenda -o. VVLG. lev. 19, 10 pauperibus et peregrinis carpenda -es *grana*. AVG. epist. 102, 32 nobis ... ea legenda -erunt. VICT. VIT. 3, 15 non ... mutanda quae ferebant vestimenta, penitus -untur. *al.*

2 *officium sim., statum deserere*: PAVL. sent. 5, 31, 1 si pecuniā acceptā miles custodiam -serit. HEGES. 2, 15, 8 societatem *Romanorum*. HIER. epist. 64, 8, 1 leviticum gradum. VVLG. prov. 1, 8 ne -as legem matris tuae. *sim.* EVGRAPH. Ter. Ad. 855 -it vitam praeteritam. PASS. Thom. p. 151, 15 peto te, ut -as hanc amentiam.

3 *i. q. omittere*: VIGIL. TRID. ad Ioh. 8 p. 556^A quae in compendium -imus. HIER. adv. Rufin. 3, 14 quae -isti vel addidisti aut Origenis erunt aut tua. epist. 57, 10, 4 si ... aliqua verba -serim. 57, 11, 1 *opp.* addere. SORAN. p. 118, 2 ut ex rebus huic corpori necessariis nihil -isse videamur. *i. q. partem residuam facere, non delere*: VICT. VIT. 1, 18 decrevi ego de nomine et genere vestro nullum -ere. 2, 12. VVLG. exod. 10, 15 quidquid pomorum in arboribus fuit quae grando -erat (*cf.* CORIPP. Ioh. 2, 303 ne male -ssi [*i. non eradicati*] perdant ... hordea vepres *et p. 1216, 39*). iud. 2, 21 non delebo gentes, quas -sit Iosue. Sirach 44, 18 -ssum (red- *cod. A*) est reliquum terrae, cum factum est diluvium. *fort. i. q. delinquere, facere*: LEX Visig. Eur. 276 si vero servus hoc -serit (*antecedit* facere).

part. perf. pass. pro adi. **dīmissus**, -a, -um. *i. q. laxus*: SEN. nat. 7, 27, 6 facies *cometarum* ... non in angustum conlecta et artata, sed -a liberius et multarum stellarum amplexa. PALLAD. 2, 15, 18 cortex in nuce -us maturitatis indicium est. CAEL. AVR. acut. 2, 10, 70. 2, 32, 171 solubile ac -um ... corpus. 2, 32, 172 corporis habitudo laxior atque -a. 3, 8, 90. chron. 1, 4, 65 corporis -a volutatio. SEDVL. carm. pasch. 3, 94 languida -is pendebant vincula nervis *mortui* (op. pasch. 3, 8).

deriv.: dimissio, dimissor(ius), dimissus. *comp.*: indimissus. *Tafel.*

dimoeros, -on, δίμοιρος. *t. t. mathem.*: VITR. 3, 1, 6 bessem, -ον dicunt, quattuor *partitiones numeri sex habere*. *t. t. metricorum*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 116, 3 ⟨versus Adoni⟩dius, quod metrum vocatur -ον ἐπικόν, eo quod duos pedes heroos tantum recipiat, dactylum ⟨et⟩ spondeum (167, 16. 175, 30). *cf.* 116, 23. 120, 8. 161, 28. 163, 1 epodis epici -i (*Gaisford*, duo p. moeris *trad.*) primo *libro odarum usus est Horatius* novies. 171, 34 (*de carm. saec.*) hendecasyllabum est Sapphicum, tribus continuis versibus, epodo quarto epico -o. 172, 5.

dīmōlior *v.* demolior.

dīmoveo, -mōvī, -mōtum, -ēre *a* dis- *et* movere. dismota: S. C. de Bacch. (Corp. I² 581) 30. *saepe confunditur cum* demoveo *q. v.* GLOSS. -vit διέστησεν, μετέστησεν, ἀποκινεῖ. divomerat (*sic*) aperuerat (*cf. infra l. 48*). *legitur inde a* S. C. de Bacch. *et* TER.

1 *strictiore sensu i. q. in diversas partes movere, disicere, discutere, dispellere, dirimere, disiungere*: **a** *aliquem* (*multitudinem*): CIC. Planc. 17 qui hos -vit (*sc. in magistratu petendo*). HOR. carm. 3, 5, 51 *Regulus* -vit obstantes propinquos et populum reditus morantem. LIV. 3, 48, 3 multitudo ipsa se sua sponte -vit (*i. discessit. cf.* TAC. hist. 3, 51 -ota turba. 3, 80 SVET. Galba 19, 2. LACT. inst. 6, 1, 8 populum). 23, 29, 11 hostium cornua. PLIN. nat. 8, 23 occurrentia *animalia*. APVL. met. 9, 21. 11, 6. ITALA IV reg. 17, 20 (Cypr. epist. 69, 6) -vit eos (ἐσάλευσεν, VVLG. afflixit). CASSIOD. chron. II p. 155, 1211 Hunos ... per Aetium -vit. **b** *aliquid* (*hic illic fere i. q. tollere*): S. C. de Bacch. (Corp. I² 581) 30 Bacanalia ... faciatis utei dismota sient. LVCR. 6, 869 ubi sol radiis terram -vit obortus et rarefecit calido gliscente vapore. 6, 891 -endo mari est Aradi fons, dulcis aquai qui scatit et salsas circum se -et undas (OV. epist. 17, 80 -otae corpore murmur aquae. 18, 48 lentaque -otis bracchia iactat aquis. met. 4, 708 undis). PS. SALL. rep. 1, 5, 1 bonis malisque -otis (*cf.* ARNOB. nat. 7, 12 bonas ut res conferant -eantque contrarias *di*). VERG. georg. 2, 513 agricola incurvo terram -vit aratro (OV. met. 5, 341 glaebam. FIRM. err. 3, 4). Aen. 3, 589 umentemque Aurora polo -verat umbram (4, 7. GLOSS. *ad l.* deduxerat. 11, 210. *cf.* CYPR. GALL. Ios. 203 noctem .. opacam). 5, 839 Somnus ... aëra -vit tenebrosum et dispulit umbras (*cf.* 9, 642 spirantes -et auras). HOR. carm. 1, 23, 8 virides rubum -vere lacertae. OV. met. 8, 641 foco tepidum cinerem -vit. 11, 617. fast. 5, 638 raucaque -vit (*i. diduxit*) talibus ora sonis. hal. 24. SEN. Phaedr. 587 -e vocis moras (*cf.* APVL. met. 9, 19 -ota cunctatione). nat. 6, 5, 2 (*in imag.*) rerum naturae latebras -ere (AMM. 15, 9, 2 obscuritate -ota. INSCR. christ. Rossi II p. 63, 10 demovit dominus tenebras). 6, 12, 2 *spiritus* quaerens locum omnes angustias -et. LVCAN. 2, 372 *Cato* nec horrificam sancto -vit ab ore caesariem (APVL. met. 2, 23 crinibus antependulis hinc inde -otis [*Oud.*, dem- *cod.*]). 8, 754 summas -vit harenas. SIL. 12, 705 nubem (CLAVD. 18, 390 nebulam). STAT. Theb. 1, 436 -otis ... claustris (IVL. VAL. 1, 9. *cf.* TAC. ann. 6, 24 parietibus. APVL. met. 4, 10 *fores*. *i. aperire, v. l. 13*). TAC. ann. 4, 63 obruta. PLIN. paneg. 49, 1 -vit perfregitque custodias. SVET. Tit. 10, 1 pallulis. APVL. met. 1, 8 aulaeum tragicum -eto. 2, 8 amicula (10, 31 *laciniam*). 9, 12. MART. CAP. 2, 220 vs. fruge vera omne fictum -ent *libelli* (*cf.* 8, 809 figmenta). PETR. CHRYS. serm. 137 p. 571^D instituit rempublicam, non -vit *Iohannes baptista*.

2 *latiore sensu*: **a** *i. q. removere, avertere* (*accedunt abl., praep.* a): TER. Ad. 170 cave nunciam oculos a meis oculis quoquam -eas tuos (di- ε *et* GLOSS. V 533, 6 -eas avertas, de- *cett. codd.* PLIN. paneg. 67, 5 a custodia tui capitis oculos). CIC. Att. 4, 16, 3 (*in imag.*) quod in iis libris ... personam desideras Scaevolae, non eam temere -vi. SALL. Iug. 42, 1 equites R., quos spes societatis a plebe -verat. AETNA 508 vix †iunctis quisquam fixo (*i. a re qualibet, quas tetigerunt*) -verit illas *scintillas*. HOR. carm. 3, 8, 10 hic dies ... corticem astrictum pice -bit amphorae. 4, 5, 14 curvo nec faciem litore -et. TERT. apol. 5 ab eiusmodi hominibus poenam -vit. ARNOB. nat. 1, 19 quod ab dis convenit procul esse -otum. 1, 25 *mentes* ab omni perturbatione -otas. 7, 23. AMM. 15, 8, 1 partem ... longe -otam. 21, 16, 5 corporibus a lascivia -otis et luxu. 26, 6, 12 -oto longius principe. CYPR. GALL. gen. 127 *deus Adam Evamque* procul sacratis -et hortis. 414 patriis te -e terris. Ios. 19. PS. RVFIN. in psalm. 25, 1 ne a proposito suo -eatur. MART. CAP. 5, 458 imprudentia est, cum a voto scientiaque nostra aliquid -emus. BOETH. herm. pr. 2, 12 p. 171, 18 nos ab hac opinione. **b** *i. q. movere, agitare*: CELS. 1, 6 p. 24 neque ambulatione quamvis leni -eri *debet aegrotus*. 2, 14 p. 60 manus (ORIBAS. syn. 1, 4). 3, 22 p. 111 corpus. 3, 27, 3. 4, 14 p. 139. 4, 31 p. 157 se -ere. APVL. met. 1, 13 capite Socratis in alterum -oto latus.

dīmus bimus GLOSS.

dīna δεῖνα. ITALA Matth. 26, 18 (cod. h) ite in civitatem ad dinan (πρὸς τὸν δεῖνα, ITALA rell. codd. *et* VVLG. ad quendam).

? **dinamerus** (-um?). FVLG. Virg. cont. p. 86, 2 quae ... Dardanus in -is ... cecinerunt.

dinamicē, dinamidia *v.* dyn-. **dīnārius** *v.* denarius.

dindro *v.* drindro. **dingua** *v.* lingua.

dīnitido, -āre *a* dis- *et* nitidare. *i. q. nitidare*: MART. BRAC. humil. 3 *adulatio* levi quadam et suavi unctione caput interioris hominis, quod est cor, quasi unguendo -at. *L.*

dīnōscentia, -ae *f.* [*a* dinoscere, dinoscens. *Th.*]. *in codd.* [*Graeber*]

saepius dign- *scribitur, in vetustioribus autem ubique* din- (*cf. infra l. 26 sqq.*). *i. q. actio dinoscendi, discernendi sive cognoscendi scientia* (*syn.* discretio *l. 22*). [*locus corruptus*: IVL. VAL. 1, 25 p. 34, 26 multitudini nec facilis sui apud omnes singula -a atque etiam difficilis vel conspiratio (*in T non leguntur*).] FVLG. aet. mund. p. 133, 12 ex -ac ... ligno. AVG. civ. 14, 7 lignum eo, quod istam faceret -am ..., ex ea re nomen accepit, ut appellaretur lignum sciendi boni et mali. in psalm. 52, 5 ista -a nobis ex spiritu dei est. gen. c. Manich. 2, 25, 38 in ipso homine tamquam in arbore ... eam -am demonstraturos se esse praesumunt. CASSIOD. in psalm. 30, 22 *labia dolosa* superius obmutescere -ae virtute praedixit (*cf.* 21 quando ... manifestationem resurrectionis agnoverint, ... obmutescunt). *accedit genet. obiect.*: IVL. VAL. 2, 25 p. 91, 13 pulvis ... omnem -am veri eminus confudisset. ITALA gen. 2, 9 (Aug. gen. c. Manich. 2, 9, 12) lignum -ae b o n i e t m a l i (τοῦ εἰδέναι γνωστὸν καλοῦ καὶ πονηροῦ, VVLG. scientiae boni et mali). TYCON. 3 p. 18, 12 per -am boni et mali. AVG. gen. c. Manich. 2, 9, 12 arboris -ae boni et mali (*ibid. iterum.* 2, 25, 38 *syn.* scientia boni et mali. gen. ad litt. 8, 15 p. 254, 19. 8, 16 p. 255, 8. 11, 42 p. 376, 26 c. Iul. op. imperf. 6, 30 p. 1581^A nat. bon. 35 p. 872, 21 c. adv. leg. 1, 13, 21 *cf. l. 59 sqq.*). AVG. mor. eccl. 1, 24, 45 ad quam (*prudentiam*) -a pertinet appetendorum et vitandorum. ISID. orig. 10, 240 sicut gustus aptus est ad discretionem saporis ciborum, sic sapiens ad -am rerum atque causarum. *nota sensu passivo de statu eius, qui cognoscitur*: IVL. VAL. 2, 25 p. 87, 15 unus ex Persis armis Macedonicis indutus, evitata hoc astu -a.

*dīnōsco, -nōvī, -nōscere *a* dis- *et* (g)noscere. dign- *saepius scribitur in codd. inde a VIII/IX saec., in vetustioribus ubique* din- *uno excepto loco* (*cf. p. 1221, 80*). den-: FRG. Mur. 57 PS. VEN. FORT. vita Remed. 2, 5. *adde l. 35.* dinusc-: PS. VEN. FORT. vita Med. 2, 4. *perfectum formaeque ab eo derivatae inveniuntur ter* PS. ORIG. tract. 14 p. 155, 15 dinoverat. AMM. 26, 1, 7 dignorat (pignorat *VP*). NOT. Tir. 47, 85^a dignovit. CASSIOD. (*ex Papiriano*) gramm. VII 163, 13 *dis praepositio* sequentibus ... b d g l m n r amittit *s*, ut ... dimovit, -it, diripit. GLOSS. γινώσκω. διαγινώσκω. -it ἐμφανίζει. -itur cognoscitur. -imur φαινόμεθα. denosco παραδειγματίζω. *legitur inde ab* HOR. *et* OV.

I *vi praepositionis* dis- *integra i. q.* **discernere, distinguere, internoscere**: **A** *aliquem*: COLVM. 8, 5, 7 mater (*gallina*) suos et alienos *pullos* propter similitudinem -ere non potest (*cf. l. 64*). SOL. 1, 82 murmillo et ... orator *tam similes*, ut ... -i non possent, nisi discrepantiam habitus indicaret. VEG. mil. 3, 5 muta signa, quae dux belli in equis aut in indumentis et in ipsis armis, ut -atur hostis, praecipit custodiri. *obiect. supplend.*: OV. met. 13, 835 geminos ... inter se similes, vix ut -ere possis, ... catulos ... ursae. *nota fere i. q. recensere, recognoscere*: TERT. scorp. 10 p. 167, 22 qui *Christiani* non -i habeant (*i. dinoscendi sint*) illic (*sc. in limine caeli*), sed agnosci. CYPR. GALL. num. 31 genitos primo pueros -ere partu (VVLG. num. 3, 42 recensuit). *indicatur, a quo discernatur*: *abl.*: HOR. epist. 1, 15, 29 scurra ... impransus non qui civem -ret hoste. a b: PAVL. dig. 18, 1, 5 difficile -i potest liber homo a servo. *additur nota distinctionis*: SEN. dial. 10, 2, 4 his illos -i ... notis (*cf.* MIN. FEL. 31, 8 nos ... non notaculo corporis ... sed innocentiae ac modestiae signo [*v. infra l. 77*] facile -imus. *v. etiam l. 84*). QVINT. inst. 11, 3, 31 sonis homines ut aera tinnitu. TAC. Germ. 20 dominum ac servum nullis educationis deliciis.

B *aliquid*: ALBINOV. carm. frg. 14 nihil erepto valuit -ere mundo †obstructum. MANIL. 2, 608 cognata ... signa. SEN. epist. 45, 7 quemadmodum hanc similitudinem (*quae inter adulationem extat et amicitiam*) possim -ere. 124, 5 minuta discernere, ... b o n u m m a l u m q u e -ere (ITALA gen. 2, 9 [Aug. gen. ad litt. 8, 4 p. 235, 13] lignum scientiae -endi bonum et malum [τοῦ εἰδέναι γνωστόν, VVLG. scientiae boni et mali]. Aug. gen. c. Manich. 2, 15, 22. *cf. supra l. 14 sqq.*). COLVM. 3, 2, 30 quaedam *vites* ... a qualitate sua discesserunt, ita ut -i non possint. 3, 20, 5 vites, quae propter similitudinem ... -i nequeunt (*cf. supra l. 39*). PS. QVINT. decl. 8, 12 indifferentiam *fratrum geminorum* ... parentum ... agnitio -it, separat notitia nutricum. FRONTIN. aq. 26 differentiam unciae digiti *etc.* ... ut facilius -amus. IVV. 10, 2 pauci -ere (discernere ς) possunt vera bona atque illis multum diversa. *obiect. supplend.*: SVET. Otho 12, 1 galericulo capiti propter raritatem capillorum ... adnexo, ut nemo -ret. *indicatur, a qua re discernatur*: *abl.*: HOR. epist. 2, 2, 44 curvo -ere rectum. PERS. 5, 105 veris speciem -ere. a b: PLIN. nat. 12, 72 vix ut -i possit a mastiche vera (*de herba simili*). 28, 119. CHAR. gramm. I 48, 5 unde ... -itur et discernitur nomen a participio? DIOM. gramm. I 344, 19 iterativa verba ab incohativis. *additur nota distinctionis*: *abl.*: SEN. clem. 1, 3, 1 vitia ... virtutes imitantia non possunt secerni, nisi ⟨iis⟩ signa, quibus -antur, impresseris (*cf. supra l. 52*). COLVM. 3, 2, 9 frequentia materiarum foliorumque ... magnitudine -itur *vitis Aminea maior*. 3, 2, 26. PLIN. nat. 28, 119 praecipua ... differentia *scincus* -itur a crocodilo *eqs.* FRONTIN. aq. 13 ut *aquae* facilius appellationibus -rentur. PS. APVL. Ascl. 30 terrenum ... tempus aëris qualitate, aestuum frigorisque varietate -itur. CENS. 20, 10 quattuor ... illi (*sc. menses*) ... eo -untur, quod *eqs.* LACT. inst. 3, 10, 2 *animalia* cum ... suas voces propriis inter se notis discernunt atque -unt, colloqui videntur (*cf.* ira 7, 7 *muta animalia* -unt invicem se vocibus. *v. p. 1219, 51 sqq.*). HIL. in Matth. 22, 3 haec ... parabola (*i. interpretatio huius fabulae*) distinguenda temporibus est et -enda personis. *obiect. supplend.*: COLVM. 2, 2, 20 sapore *terram.* i n: DIOM. gramm. I 434, 6 in illis (*i. accentibus*) sonos, in his (*i. lineis virgulisque*) tempora -i videmus (*item* MAR. VICTORIN. gramm. VI 193, 25). p e r: SERV. Aen. 3, 587 nox media ... inactuosa, carens actibus, per quos tempora -imus. *ibid. iterum.* *a d v e r b.*: CHAR. gramm. I 48, 5 unde (*cf. p. 1219, 74*). VLP. dig. 50, 16, 99, 2 inde. *significatur instrumentum, quod ad discernendum adhibetur*: QVINT. inst. 11, 3, 18 non haec (*i. vox*) minus auribus quam oculis illa (*i. facies*) -itur.

C *sequitur interrogatio indirecta*: VAL. MAX. 1, 1, 8 ne -retur, utri rem divinam fieri oporteret. 5, 6, 6 -i arduum est (*cf. p. 1221, 28*) utrum ... an (6, 8, 5). 9, 9, 2 hostesne an commilitones occurrerent. COLVM. 2, 4, 1 in utram partem vomer actus sit. STAT. Theb. 11, 37 -ere ..., quae magis arma sonent, quo plus eat hasta lacerto. POMPON. dig. 46, 8, 16 pr. utrumne ... an. VLP. dig. 39, 4, 3, 2 quis sit. 50, 16, 99, 2. TERT. adv. Hermog. 15 p. 143, 5 non examinando nec -endo, quomodo illud (*i. malum*) aut deo tribuant aut a deo separent. AVG. gen. ad litt. 12, 1 p. 380, 18 c. adv. leg. 1, 13, 21. SVLP. SEV. chron. 1, 11, 3 ad -endum, qui (*i. uter*) prius nasceretur. *nota*: PERS. 5, 24 pulsa, -ere cautus, quid solidum crepet, et pictae tectoria linguae. *indicatur instrumentum ad discernendum adhibitum*: AVG. gen. ad litt. 8, 15 p. 254, 21 antequam ... homo ... ipsa experientia -ret, quid interesset inter bonum ... et malum.

II *vi praepositionis* dis- *debilitata vel prorsus neglecta verbum meram in notionem abit (discernendo) plane, recte* **noscendi, agnoscendi, cognoscendi**: **A** *aliquem*: TERT. resurr. 2 p. 27, 1 in *Christo* (*qui est idem deus et homo*) -itur deus (*i. discernendo a Christo homine plane cognoscitur*). ITALA Ier. 31, 34 (Cypr. testim. 1, 11) -e dominum (γνῶθι, VVLG. cognosce. *cf.* PSALT. Rom. 47, 4 deus in gradibus eius -etur; VVLG. cognoscetur). HERM. Pal. sim. 3, 2 neque iusti neque iniqui in hoc saeculo -untur, sed similes sunt (φαίνονται, *syn.* apparent). *ibid. iterum.* 3, 3. COMM. instr. 1, 32, 6 lex tibi non ulla est nec te in prosperitate -is (*i. recte diiudicas*). AVG. serm. ed. Mai 55, 1 gubernator in tempestate -itur, miles in acie probatur. PS. AVG. categ. 7 ut animal intellegi non potest nisi de subiecto homine (καθ' ὑποκειμένου λεγόμενον ἀνθρώπου), sic homo adverti non potest, nisi de subiecto aliquo homine -atur. *obi. omissum*: COMM. instr. 1, 36, 15 traiectum clavis dominum cognoscere nolunt, in cuius iudicium cum ve⟨ne⟩ri⟨n⟩t, ibi -unt. *indicatur nota, qua quis agnoscitur*: e x: TERT. adv. Marc. 4, 9 p. 442, 12 unde magis -itur Christus creatoris quam ex verbi potestate? (*ibid.* agnoscitur). PS. APVL. Ascl. 35 hominum genus *est* uniforme, ut homo -i ex aspectu possit. i n: HIER. epist. 39, 1, 3 in eo facilius -batur, quod neglectius (neglegentius *al.*) incedebat.

B *aliquid*: **1** *obiectum solum*: FRONTO p. 95, 24 N. ut parentes cum in voltu liberum oris sui liniamenta -unt, ita ego cum in orationibus vestris vestigia nostrae sectae animadverto *eqs.* p. 139, 5 castella verborum, conciliabula verborum loco, gradus, pondera, aetates dignitatesque -ere, ne in oratione praepostere ... collocentur. GELL. 17, 15, 4. PS. APVL. Ascl. 15 nec qualitates ... nec quantitates nec positiones nec effectus -i potuissent earum rerum, quae nusquam sunt. 32 cuius veritatis in mundo nequidem extrema linea umbrave -itur. *ibid.* intellectus noster ad qualitatem sensus mundi intellegendam et -endam mentis pervenit intentione. TERT. adv. Marc. 4, 29 p. 523, 26 tempus ... illud non -entes (*syn.* p. 524, 2 eius tempora nosse). anim. 9 p. 310, 23 *mulier ecstatica* quorundam corda -it (ITALA Luc. 16, 15 [cod. e Cypr. epist. 68, 4] deus ... -it corda vestra [γινώσκει, codd. b c *al. et* VVLG. novit]). ITALA Luc. 12, 2 (Tert. adv. Marc. 4, 28 p. 516, 17) nihil absconditum, quod non -etur (γνωσθήσεται, cod. e cognoscatur, d scietur, VVLG. sciatur). COMM. apol. 65 agricola doctus tempestiva (*i. tempestates*) longe -it (*fere i. q. praenoscit*). 113 nec poterit tanti dei forma -i (*cf. p. 1221, 34 sq.*). SOL. 19, 18 IVL. VAL. 1, 30. LACT. opif. 7, 11 quantum conferat *barbae ratio* ... ad -endam corporum maturitatem. IVL. VICT. rhet. 4, 1 p. 385, 33 statum *causae* (p. 385, 8 *syn.* cognoscere). DICT. 4, 18 secreta. PS. RVFIN. in Am. 2, 4. 5 p. 1064^A morum vulnera -ere ac vitare. AVG. in psalm. 149, 2 ne forte fragilitas humana -ere non posset lupum sub ovina pelle. SVLP. SEV. chron. 2, 34, 3. MACR. sat. 1, 3, 12 diluculum, cum incipit -i dies. PHYSIOGN. 45 eius nominis (*sc.* ἐπιπρέπεια) significatio concipienda tibi est atque -enda. SIDON. epist. 5, 3, 1. EVG. TOLET. carm. 6, 1 vis -ere verum. BENED. reg. 61. *additur abl. modi*: TYCON. 7 p. 70, 14 eadem ratione. *nota absolute*: VAL. MAX. 2, 6, 8 quantum -ere erat (*i. licebat*). **2** *indicatur nota, qua quid agnoscitur*: *abl.*: PS. APVL. Ascl. 34 aliquid ... corporale, id est quod possit qualitate, quantitate numerisque -i. d e: TERT. pudic. 5 p. 226, 25 de loco modum, de ordine statum, de confinio meritum cuiusque (*sc. delicti*) -as. adv. Marc. 1, 17 p. 312, 8 alterum de operibus, alterum de beneficiis -etur (*M*, dei -itur *R*). ITALA Matth. 12, 33 (cod. k) de fructu ... arbor -itur (γινώσκεται, VVLG. agnoscitur). *cf. p. 1221, 7.* i n: TERT. adv. Marc. 1, 29 p. 332, 7 abstinentia nubendi in facultate -itur. FILASTR. 152, 4 *ut* fides atque doctrina

[*Graeber*]

studiumque et vita praeclara in paucorum fidelium et cupientium voluntate -retur exuberans. VVLG. Sirach 4, 29 in lingua ... sapientia -itur (agnoscitur *A*) et sensus et scientia et doctrina in verbo sensati et firmamentum in operibus iustitiae. ex: TERT. adv. Hermog. 39 p. 169, 15 ex partibus totum. LACT. inst. 7, 9, 10 ex eo *argumento* aeternitatem animae. opif. 8, 12 mens ac voluntas ex oculis saepe -itur. ACT. Archel. 20, 2 p. 31, 16 ex fructu omnis arbor (*cf. p. 1220, 82*). *adde infra l. 48.* a: LAMPR. Alex. 27, 1 ut *officia et dignitates* a vestitu -rentur (*syn.* agnoscere). *adverb.*: TERT. adv. Marc. 4, 9 p. 442, 12 unde (*cf.* PS. AVG. quaest. test. II nov. 47 p. 448, 1). SIDON. epist. 5, 3, 1 hinc. 3 *significatur instrumentum, quod ad agnoscendum adhibetur: abl.*: PLIN. nat. 18, 216 non ... difficili ratione -entur *siderum exortus* ... digestione circulorum. PS. APVL. Ascl. 32 ubi ... quid temporum dimensione -itur. 34 intellegibilem mundum, id est qui mentis solo obtutu -itur. TER. MAVR. 663 hanc (*sc. vicem consonantis*) ... sensu per artem tradito -imus. ARNOB. nat. 7, 7 neque ... apertissima potuit cognitione -i. CLAVD. MAM. anim. p. 100, 8 omnia -untur melius contrariorum comparatione. *adde*: PLIN. nat. 6, 40 sunt ... aliae *Portae* Caspiis gentibus iunctae, quod -i non potest nisi comitatu rerum Alexandri Magni (*i. per homines comitantes Alexandri expeditiones*). DICT. 6, 5 futura defunctorum animis (*cf. l. 23*). per: APVL. Socr. 6 p. 134 somniis conformandis vel extis fissiculandis ... ceterisque adeo, per quae futura -imus (*cf. l. 21*). TERT. resurr. 15 p. 45, 2 cogitatus ... per carnem -untur extrinsecus. *adde singulariter*: ITALA Matth. 24, 32 (cod. e) a ficu ... -ite similitudinem (μάθετε, VVLG. discite).

C *sequitur interrogatio indirecta*: VAL. MAX. 1, 8 pr. quae (*miracula*) unde manaverint aut qua ratione constiterint, -ere arduum est (*cf. p. 1220, 14*). 7, 3, 8 quisnam re vera esset. PLIN. dub. serm. frg. Char. gramm. I 136, 22 qualem oporteat nominativum singularem esse. APVL. met. 9, 7 ut erasis intrinsecus sordibus diligenter aptum⟨ne⟩ usui (*sc. dolium*) possim -ere. PS. APVL. Ascl. 34 locus solus quid sit -i non potest. TERT. cult. fem. 2, 9 pompae quam ... curent luxuriae negotium. COMM. apol. 99 hunc (*i. deum*) ... nec ipsi nuntii (*i. angeli*) -ere possunt, qualis sit aut quantus (*per anticipationem. cf. etiam p. 1220, 65*). 244 nec modo (*i. nunc in exilio*) -unt, quapropter sint talia passi. AVSON. 303, 11 quid ferre possis quidve non -ere (AVG. gen. ad litt. 1, 21 p. 31, 21). DICT. 3, 23 barbarine Graecine summa rerum potirentur. 5, 1 quae apud Graecos actitata essent. PS. AVG. quaest. test. II nov. 47 p. 448, 1. SVLP. SEV. Mart. 12, 1 ut difficile fuerit -ere quid videret. MACR. sat. 1, 4, 3 Saturnaliorum ... cur malimus quam Saturnalium dicere. EVG. TOLET. carm. 16, 7. *nota indicativum*: PS. SORAN. quaest. med. praef. p. 246, 8 aptissima ... semiotica est inspectio vel probatio vitiorum, qua -itur quod in arte est bonum.

D *sequitur acc. c. inf.*: PS. ORIG. tract. 14 p. 155, 15 in saeculo iam eum (*sc. dominum*) venisse -erat *Ioannes*. MAR. VICTORIN. verb. script. 3 AMM. 26, 1, 7. MACR. sat. 1, 23, 12 hunc ... eundem Iovem solemque esse cum ex ipso sacrorum ritu tum ex habitu -itur. COD. Theod. 14, 4, 1 (*a. 334*). SIDON. epist. (carm. 14) 1.

III *vi et praepositionis* dis- *et verbi* noscendi *magis magisque evanescente verbum passive personaliter usurpatur: sequitur nom. c. inf.: hic illic supplendum est* esse (*syn.* probari *l. 55. 77*; apparet *l. 62*; manifestari FILASTR. 87, 3; cognosci FILASTR. 137, 3): MOD. dig. 2, 4, 25 si inopiā -itur laborare. PROB. inst. gramm. IV 54, 36 'fau' ... corruptum invenitur, 'ni' vero coniunctio esse probatur, 'us' autem corruptum esse -itur. PS. APVL. Ascl. 1 alterum ... alterius consentaneum esse -itur: omnia unius esse aut unum esse omnia. TERT. anim. 17 p. 325, 21 per hos sensus solus omnium homo animal rationale -itur. FRG. Mur. 57 una ... per omnem orbem terrae ecclesia deffusa esse denoscitur (*sed cf. Lietzm.*). MAR. VICTORIN. verb. script. 2 quando temperantur invicem, sibi necessaria esse -untur (*sc. lux et tenebrae*). *ibid. iterum* (*syn.* apparet). TRACT. c. Arrian. p. 14, 31 deus, si pluraliter loquitur, consortem naturae suae habere -itur. LVCIF. Athan. 2, 21 p. 187, 13 esse intellegeris unus ex illis, qui -antur audire: vae vobis *eqs.* moriend. 12 p. 309, 9 hi sunt spiritus, quibus tu .. sacrificare -eris. SERM. Arrian. frg. I 1 p. 598^B pater in sua non nata substantia incomparabilis -itur (*sc. esse*). FILASTR. 49, 4. 87, 3 ut consortes Iudaeorum criminis et sceleris (*sc. esse*) manifestantur atque ab omnibus -untur. 118, 4 non ... Moses in illa hora -itur circumcisus (*sc. esse*). 137, 3 *al.* FVLG. myth. 1 praef. p. 3, 14 quia et mihi nuper imperasse -eris, ut *eqs.* GENNAD. dogm. 72 qui usuras accepisse convincitur aut in scaena lusisse -itur. RVFIN. hist. 4, 16, 6 ex quibus apertissime -itur ... ignorare (φανερὸν ὑμῖν ἐστιν ὅτι ... οὐδὲν ἐπίσταται). 5, 17, 3 *al.* EPIST. pontif. 285 Migne 20, 465^A *illorum* in locum successisse -or. AVELL. p. 636, 7 quanto flagramus studio ... iamdudum planum fecisse -imur. p. 701, 5. 712, 3 *al.* BREV. fid. adv. Arrian. p. 661^D nulli subditus esse probatur, sed suae potestatis esse -itur. *al.* COMPVT. cod. Col. prol. 9 p. 233 *al.* PS. ARNOB. confl. 2, 5 p. 277^A quomodo *anima* non corporea esse -itur. CLAVD. MAM. anim. p. 53, 4 FAVST. REI. spir. 1, 6 p. 109, 6 *al.* CONC. Arv. a. 535 p. 68, 17 quod quisque fecisse dignuscetur (*C*, cogn- *rell. cf. p. 1219, 26 sq.*). CASSIOD. in psalm. 86, 1 *templum* a Salomone fabricatum esse -itur. 87, 16. 113, 16 *al.* COD. Iust. 1, 3, 48, 5. 5, 3, 19, 1 NOVELL. Iust. 9, 1. 37, 1 METROL. p. 138, 7 LEX Visig. *passim.*

syn.: *ad I*: secernere (SEN. clem. 1, 3, 1 PS. QVINT. decl. 8, 12), discernere (SEN. epist. 124, 5 CHAR. gramm. I 48, 5 LACT. inst. 3, 10, 2 AVG. gen. ad litt. 1, 10 p. 16, 13. 12, 1 p. 380, 18), separare (PS. QVINT. decl. 8, 12 VLP. dig. 50, 16, 99, 2), distinguere (HIL. in Matth. 22, 3). *ad II*: animadvertere (FRONTO p. 95, 25 N.), pervidere (PS. APVL. Ascl. 32), intellegere (PS. APVL. Ascl. 32), agnoscere (LAMPR. Alex. 27, 1 ACT. Archel. 20, 2 p. 31, 16), probare (AVG. serm. ed. Mai 55, 1). *ad III cf. p. 1221, 52 sq.*

deriv.: dinoscentia, (in)dinoscibilis. *Graeber.*

dīnōsis *v.* deinosis.

dīnoto, -ātus, -āre *a* dis- *et* notare. *i. q. discernere, dinoscere*: CIC. ac. 2, 57 cum ei (*sapienti*) res similes occurrunt, quas non habeat -atas.

dīnumerābilis, -e *a* dinumerare. *i. qui dinumerari potest*: PS. RVFIN. in psalm. 21, 17 p. 723^A *ossa* -ia. CASSIOD. in psalm. 150 concl. qui arenam maris, pluviarum guttas ... -i quantitate complectitur.

dīnumerātio, -ōnis *f. a* dinumerare. *in codd. saepius scribitur* den- (*etiam* GLOSS.). *plur. v. l. 21.* *i. q. computatio*, GLOSS. ἐξαρίθμησις: RHET. Her. 4, 20, 27 hoc non -e (den- *trad.*) nostra (*sc. syllabarum*) fiet. CIC. rep. 3, 3 -bus noctium ac die⟨rum⟩ (ARNOB. nat. 3, 29). FRONTIN. strat. 2, 10, 1 victos se esse secundum eam -em. SVET. vita Ter. 3 ⟨in⟩ -e (de- *A*) omnium *fabularum*. DON. gramm. IV 369, 17 pes est syllabarum et temporum certa -o (*cf.* CLEDON. gramm. V 30, 9 MAR. VICTORIN. gramm. VI 51, 15). GAIVS dig. 2, 11, 1 itineris. VLP. dig. 4, 6, 38, 1 habita -e temporis. 50, 16, 3 pr. frg. Vat. 162. 163 PAVL. dig. 38, 10, 10, 16. 17 (de- *trad.*). sent. 5, 33, 1. APVL. met. 10, 14 -em adhibebant partium. PS. CENS. frg. 2, 6 CHALC. transl. p. 47^A comm. 65. 75. DON. Ter. Hec. 531 mensium. Ad. praef. 3, 7 paginarum. LIB. gener. chron. I p. 89, 1 temporum et annorum (AVG. civ. 15, 13. 21. 16, 14 LEO M. serm. 27, 5). FAV. EVL. p. 9, 27. AMBR. fug. saec. 2, 5 cur -o (den- *codd. pars*) et definitio temporis comprehensa. VVLG. II par. 2, 17 post -em *populi*, quam dinumeravit David (SALV. gub. 7, 81). RVFIN. Orig. in num. 21, 1 PS. RVFIN. in Os. 7, 13 p. 1000^A. *t. t. rhet.*, ἀπαρίθμησις: CIC. de orat. 3, 207 *inter figuras orationis, sed* QVINT. inst. 9, 3, 91 quaedam omnino non sunt figurae sicut ordo, -o *eqs.*

dīnumerātor, -ōris *m. a* dinumerare. *i. q. computator*: AVG. in psalm. 55, 10 aucupes verborum, -es paene syllabarum.

***dīnumero**, -āvī, -ātum, -āre [*a* dis- et numerus, *cf.* numerare. *Th.*]. *in codd. (cf. sub 2 a et supra l. 19) et* GLOSS. *scribitur etiam* den-. GLOSS. ἀπαριθμῶ (den- *cod.*). ἐξαριθμῶ (den- *cod.*; *sed cf. infra l. 67*). καταριθμῶ (den- *cod.*). -at diligenter numerat. -are diribere. -ans conputans. V 661, 27 -atis diebus *sine interpr.* *legitur inde a* PLAVTO *et* TER. [*dub.*: APVL. Socr. 23 p. 175.]

i. q. enumerare, recensere, computare: 1 *generatim*: CIC. rep. 2, 29 regiis annis -atis (SEN. epist. 26, 7. GELL. 15, 28, 3 a Q. Caepione et Q. Serrano ... ad *illos coss.* LIB. gener. chron. I p. 90, 22). nat. deor. 1, 2 eorum sententias (QVINT. decl. 263 p. 77, 18. AMM. 20, 11, 30 *opiniones*). off. 1, 154 -are se stellas aut metiri mundi magnitudinem posse. orat. 147 de syllabis propemodum -andis et dimetiendis loquemur. VERG. Aen. 6, 691 tempora (MANIL. 1, 513 saecula. PS. QVINT. decl. 12, 18. CLAVD. 24, 3 tempora ... longae viae. AVG. civ. 18, 12 ab exitu ... usque ad obitum). OV. epist. 14, 80 Danaus generos ex caede iacentes -at. met. 11, 574 noctes. fast. 2, 622 generis ... gradus. SEN. epist. 51, 12. PLIN. nat. 2, 185 nec horas -ari ibi. 4, 43 ita Xerxes ibi -vit exercitum. 7, 131. STAT. silv. 4, 1, 29 -a fastos. QVINT. inst. 6, 1, 3. GAIVS dig. 2, 11, 1 vicena milia passuum in singulos dies. PAPIN. dig. 44, 3, 10, 1 quadriennii tempus. PAVL. dig. 38, 10, 10, 17 personas totidem. EXPLAN. in Don. gramm. IV 533, 8 temporum intervalla (CENS. 21, 5). APVL. Plat. 2, 14 Plato tres amores hoc genere -at, quod sit unus divinus *eqs.* MIN. FEL. 21, 1 TERT. spect. 29. nat. 1, 7 loca (= apol. 8). apol. 1 -ant *malefici* in semet ipsos mentis malae impetus. ITALA gen. 15, 5 (Rufin. Orig. in lev. 5, 2) vide stellas, si -ari possunt a multitudine (ἀρίθμησον, VVLG. numera). *sim.* gen. 16, 10 (Lugd.). 32, 12 (Aug. quaest. hept. 1, 102) arenam maris quae non -bitur prae multitudine (ἀριθμηθήσεται, Lugd. *et* VVLG. numerari). deut. 16, 9 (Aug. quaest. hept. 5, 25) septem septimanas integras -bis tibi ipsi (ἐξαριθμήσεις, Lugd. *et* VVLG. numerabis). Iob 14, 5 (Aug. in Iob p. 840, 17) -ati enim sunt menses eius apud te (ἀριθμητοί, VVLG. numerus mensium eius apud te est). 16, 23 anni enim -ati venerunt mihi (ἀριθμητά, VVLG. breves anni transeunt). Matth. 10, 30 (cod. g^1. VVLG. num-). CAPITOL. Gord. 25, 2. LIB. gener. chron. I p. 90, 22 parentum -atam generationem. p. 121, 269 hic -vit populum *eqs.* HIL. in Matth. 15, 10 in tot partium milia plebs -ata. *al.* AMM. 22, 14, 2 probra civitatis infesta mente -ans (inn- *V*). VVLG. num. 23, 10 pulverem Iacob. I par. 9, 1 universus ergo Israel -atus est. II par. 2, 17 *v. supra l. 33.* Iudith 2, 7 *al.* PS. RVFIN. in psalm. 43, 4 in catalogo ... -antur septem nationes. PRVD. ham. 36 unus ... princeps numeri est nec -ari tantum unus potis est (*sc. nisi sequuntur duo, tres etc.*). AVG. civ. 11, 7 *al.* MACR. sat. 3, 20, 1 sic Cloatius diversas ficos ... -at (*ibid.* enumerare). SVLP. SEV. chron. 1, 38, 6 *tot* civium milia -ata *sunt*. MART. CAP. 6, 632 universa provincia ... civitates *tot* tota complexione -at. PAVL. PETRIC. visit. nepot. 61 quo *numero dierum* saepe ignaros spes -ata fefellit. NOVELL. Iust. 38 praef. 1 (den- *trad.*). FACVND. defens. 4, 2 p. 611^B Diodorus vero non -atur, vel,

[L.]

si et ipse subintellegitur, abdicandus. INSCR. christ. Rossi II p. 53, 2 quis vero -ct morum documenta tuorum. *absolute*: CIC. Att. 16, 9 centuriat Capuae, -at (*in dilectu copias; alii referunt ad 2a*). *sq. interrog. indir.*: PACIAN. epist. 1, 1 quanti haeretici emerserint, -are perlongum est. *c. praep.* cum, inter, in *i. q. adnumerare*: ITALA act. 1, 26 (codd. d δ) -atus est cum apostolis (συγκατεψηφίσθη, VVLG. annumeratus est cum). PRVD. perist. 11, 234 *diem* annua festa inter -are (ISID. orig. 3, 70, 36 Centaurus Chiron ... inter astra -atus est). PLIN. VAL. 1, 37 in dentium dolore, qui ipse quoque in maximis tormentis -ari potest.

2 *speciatim*: a *de pecunia i. q. solvere*: PLAVT. (*A* den- *vel* din- Epid 468, den- Most. 921; *ceteris locis non extat*; den- *ubique Leo*) Asin. 453 verum istuc argentum tamen mihi si vis -are (den- *codd., item* Epid. 367 meis manibus -vi. din-: Epid. 71. 353 ego resolvi, manibus his -vi *argentum*). Epid. 468 si sexaginta mihi -antur minae (*de A cf. l. 12*, den- *rell.*; *item* den-: Most. 921. din-: TER. Ad. 915 [*A non extat*; DON. *ad l.* -et dixit quasi multum numeret]). Mil. 74 ut *latronibus* -em stipendium (den- B^1CD, din- B^2 *Gloss. Plac.*). Rud. 1406 mille nummum (den- *codd.*). APVL. met. 2, 13 -atis centum denarium. *cf. etiam l. 3.* b *in sententia roganda senatores*: PLIN. paneg. 76, 2 consulti omnes atque etiam -ati sumus. c *t. t. mus.*: AVG. mus. 1, 9, 16 appellemus ergo istos *motus inaequales rationales* connumeratos, illos autem -atos.
deriv.: dinumeratio, dinumerator.

dinummius, -a, -um [*a* di- *et* nummus *Th.*]. *vectigal, quod duobus nummis solvitur* (*pro mercibus advectis*): COD. Theod. 14, 27, 2 (*a. 436*; = COD. Iust. 11, 29, 1) cccc solidos ex -o vectigali memoratae civitatis (*Alexandrinae*) praecommodari decernimus.

dīnūndino *v.* den-.

[**dinupula**]. *nomen herbae bryoniae*: Ps. APVL. herb. 66 Bessi -a dicunt (DIOSC. 4, 182 W. Δάκοι κινούβουλα). *cf.* GLOSS. bryonia -a. discopela.

dīnus *v.* divinus.

diōbolāris, -e [*a* διώβολον *derivatum. Th.*]. VARRO ling. 7, 64 -es a binis obolis. PAVL. FEST. p. 74 -es meretrices dicuntur, quae duobus obolis ducuntur. FVLG. serm. ant. 32 -es (diovoleres, diovolares, diovalares *trad.*) dicuntur vilissimae meretrices, quae sub parvo stipendio prostant, sicut Pammacius ait: -e prostibolum *eqs. l. 43.* GLOSS. II 53, 14 -es δυο βουλον (διόβολοι, διωβολιοῖοι *h*, διωβόλου *Bücheler*). V 496, 68 -es vilissimae meretrices. PLAVT. Cist. 407 miserae am⟨ic⟩ae, osseae, -es. Poen. 270 servolorum sordidulorum scorta -ia (duob- *codd.*).

diōbolus, -a, -um *cf.* diobolaris. FVLG. serm. ant. 32 (*v. supra l. 38*) nam et Pacuvius similiter ait: non ego ita fui, ut nunc sunt meretrices -ae *eqs.* (*exemplum fictum*).

diocēsis *v.* dioecesis.

[**diocidio**] dispositio vel subligentia GLOSS. IV 229, 33 (diocitio *et* subiacentia *a*). descriptio *et* sub licentia *coni. Warren, sed cf.* dioecesis.

diōctēs operis inpulsor GLOSS. διώκτης. *comp.*: ergodioctes.

dioctō δι' ὀκτώ. CASSIOD. art. 5 p. 1210^A diapason symphonia est quae etiam -o dicitur ... fit autem per sonitus octo, unde et nomen accepit.

diodela, -ae *f.* *nomen herbae millefolii*: Ps. APVL. herb. 88 Daci *appellant* -am (diodetam *al.*). *cf.* GLOSS. III 559, 54 diodila i. millefolium.

diodeta, diodila *v.* diodela.

dioecēsānus, -a, -um [*a* dioecesis. *Th.*]. *quod ad dioecesin pertinet*: COD. Theod. 16, 2, 23 interpr. (*a. 376*) convocatis ab episcopo -is presbyteris. ISID. epist. 1, 11 -is basilicis.

*__dioecēsis__, -eōs *f.*, διοίκησις (*cf. l. 76*). *apud recentiores scribitur* dioc-. diocis-: CONC. Aurel. a. 538 p. 78, 15 GREG. TVR. GLOSS. diocens- (*cf. p. 1224, 1*): PROVINC. laterc. Veron. *sing. genet.* -eos, *sed* -is: CORP. II 1262 INSCR. Revue archéol. 4 sér. XII 1908 p. 444 EVGIPP. Sev. 25, 2 GREG. M. epist. 9, 45. 13, 4. *accus.* -im *et* -in, *sed* -em: GREG. M. epist. 13, 39. *ablat.* -i. *plur. nom. acc.* -es, *sed* -is: CONC. Aurel. a. 538 p. 78, 15. *genet.* -ium: CIC. *dat. abl.* -ibus. GLOSS. -is parrochiis id est adiacens domus vel gubernationibus. diocisa gubernatio (EVCHER. instr. 2 p. 160, 2). diocisus graece, latine terminus vel locus subiectus. in -i parrochia. *cf. etiam l. 48.*

i. q. regio, territorium, pars provinciae: *in iure publico* (*cf. Kornemann, PW. V 716 sqq.*): CIC. Att. 5, 15, 3 per magistros scripturae et portus nostrarum -ium. 5, 21, 7 mirifica expectatio Asiae nostrarum -ium. 6, 2, 4. epist. 3, 8, 4 omnium illarum -ium, quae cis Taurum sunt, ... magistratus. 13, 67, 1 ex provincia mea Ciliciensi, cui scis τρεῖς -εις Asiaticas attributas fuisse. CORP. III 431 proc(urator) ⟨imp.⟩ Caesaris Tra(ia)ni Hadriani ⟨Au⟩g. ad -in Alexandr(iae). XIV 3599 (*cf.* 3600) legato prov. Afric(ae) -eos Carthaginien(sis). *al.* VLP. frg. Vat. 205 si quis ad urbicam -im pertinens testamento tutor detur. *post Diocletianum pars imperii, complures provincias complectens*: PROVINC. laterc. Veron. 1, 2 -is Orientis habet provincias numero XVIII. 2, 1 -is Pontica *etc.* NOT. dign. or. 2, 1 sub dispositione viri illustris praefecti pr. per Orientem sunt -es infra scriptae. *et passim.* RVF. FEST. 8 in -i Macedonica provinciae sunt septem. AMM. 17, 7, 6 affectatam recens -ensin curans vicaria potestate. FILASTR. 121, 3 Cham (*dat.*) ... omnes Syrias et -in Aegypti Africae Aethiopiae... distribuit. COD. Theod. 2, 26, 1 (*a. 330*) comitem -eos Asianae. *et saepe.* COD. Iust. 1, 3, 54, 11 antistites sive Africanae -eos ... sive aliarum provinciarum. 1, 52, 1 *al. huc pertinere videtur*: TAB. Peut. 5, 1 (*in Africa*) Presidi diocece. *de episcoporum provincia saepe apud* ECCL., *ex. gr.*: AVG. epist. 133, 3 ecclesia ad Hipponensium Regiorum -im pertinenti. c. Petil. 2, 1, 2 *al.* SVLP. SEV. epist. 1, 10 *al.* LEO M. epist. 157, 2 episcoporum, qui Aegyptiacis -bus praesunt. SIDON. epist. 7, 6, 8 -bus parochiisque. 9, 16, 2 peragratis ...-bus. EVGIPP. Sev. 25, 2 universa -is suae castella.
deriv.: dioecesanus.

dioecētēs, *plur.* -ae *m.*, διοικητής. *i. q. procurator*: CIC. Rab. Post. 22 -es fuit regius (*sc. Alexandriae*). 28 id autem (*sc. pecuniam servare*) facere non poterat, nisi -es — hoc enim nomine utitur qui ea *regit — esset constitutus (*cf. Brandis, PW. V 790*). COD. Theod. 14, 27, 1 (*a. 396*; = COD. Iust. 1, 4, 5) archigerontes et -ae ergasiotanorum *Alexandriae*.

diōgmītae, -ārum *m.*, διωγμῖται. *i. q. vigiles, custodes* (*cf. Fiebiger, PW. V 784*): CAPITOL. Aur. 21, 7 armavit et -as (*propter penuriam militum*). AMM. 27, 9, 6 adhibitis semiermibus paucis, quos -as appellant, unum grassatorum cuneum ... adoriri conatus *eqs.*

dioncōsis, *acc.* -in *f.*, διόγκωσις. CAEL. AVR. acut. exc. 12 p. 706 unum genus *synanches* cum extumentia, aliud sine tumentia: neque enim aliter -in possumus dicere.

diōnymos, -on, διώνυμος. GLOSS. -us qui duo nomina habet. DIOM. gramm. I 322, 1 quaedam *nomina* enim inveniuntur ... -a, ut Palaemon Melicertes ..., Numa Pompilius *etc.* *cf.* PRISC. gramm. II 61, 1. EXPLAN. in Don. gramm. IV 540, 3 -on.

diopetēs [διοπετής. *Th.*]. *genus ranae*: PLIN. nat. 32, 70 ranae, quas -as ... vocant. 32, 139 iecur ranae -is (dioph- *nonnulli codd.*). [*nomen herbae* DIOSC. 4, 88 (*cf. Archiv 10, 36*) *est* δίγιτους.]

? **di⟨opop⟩obalsamātu⟨m⟩** *collyrium* INSCR. ocul. Corp. XIII 10021, 70 (*sed dubia suppletio*).

diopthalmus, διόφθαλμος. *qui duos oculos habet*: OROS. hist. 16, 5 noster hic (*Iesus*) mutilus, lēvis in fronte (*i. non cornutus*), -os (dyoptalmus, dyobt-, diobt- *trad.*).

dioptra, -ae *f.* [διόπτρα. *Th.*]. *acc.* -an *l. 43.* *instrumentum opticum* (*cf. Hultsch, PW. V 1074*): VITR. 8, 5, 1 libratur autem -is aut libris aquariis aut chorobate, sed diligentius efficitur per chorobaten, quod -ae libraeque fallunt. PLIN. nat. 2, 176. SORAN. p. 117, 18 scio me retro ad inspiciendam altitudinem mulieris frequentius organi mentionem fecisse, quod Graecitas -an vocat.

diorismos *m.*, διορισμός. *t. t. rhet.*: IVL. RVF. rhet. 14 p. 42, 27 aphorismos vel -os descriptio rerum per reprehensionem.

diorthōsis *f.*, διόρθωσις. *t. t. rhet.*: SCHEM. dian. 2 p. 71, 8 -is quae latine correctio nominatur.

diōryx, -gis *m.* [διῶρυξ. *Th.*]. *i. q. canalis*: MELA 3, 80 manu factus amnis ... ex Nili alveo -e adductus. VVLG. Sirach 24, 41 ego quasi fluvii -x (διῶρυξ; fluvius dorix *cod. A*) et quasi aquaeductus exivi de paradiso. *cf.* PAVL. NOL. epist. 11, 8 gratia ... quasi rivus a fontibus Israel vel διῶρυξ, ut scriptum est, a paradiso abundans fluit.

diosatis *v.* dios elacate.

diosbalanos (PLIN. nat. 15, 93 *cf.* CLOAT. frg. Macr. sat. 3, 18, 4), **dioselacatē** (DIOSC. 4, 60 W. Ps. APVL. herb. 4 diosatis. *cf.* GLOSS. III 559, 71), **diospneuma** (Ps. APVL. herb. 79), **diospyron** (PLIN. nat. 1, 27, 74 DIOSC. 3, 153 *cf.* 3, 141 W.) *pertinent ad nom. propr.* Zeus.

dioscyamos (Ps. APVL. herb. 5) *v.* hyoscyamus.

dios(s)o, dios(s)um *v.* deorsum.

diōta, -ae *f.* [*a gr.* δίωτος *tractum. Th.*]. *dolium*: HOR. carm. 1, 9, 5 deprome quadrimum Sabina ... merum -a. PORPH. *ad l.* -am amphoram dicit quod ansae eius velut aures sint. *cf.* SCHOL. *ad l.* GLOSS. ἀμφόριον, οἰνοφόριον. ISID. orig. 16, 26, 13 amphora vocata quod hinc et inde levetur. haec graece a figura sui -a (dicta *codd. et vulg.*) dicitur, quod eius ansae geminatae videantur aures imitari.

diōvolāris *v.* diob-.

dioxūs, δι' ὄξους. *nomen collyrii*: MARCELL. med. 8, 204. INSCR. ocul. Corp. XIII 10021 p. 605 (*scribitur etiam* dioxsus. *nota* 10021, 186 dioxum).

(**dipampinum**) NOT. Tir. 105, 51^a (*antecedit* pampinum).

dipenthēmimericus, -a, -um, *διπενθημιμερικός. *t. t. metricorum*: SACERD. gramm. VI 502, 9 dactylicum metrum ... dividitur in species XVII ... pentametras IV: ...-am Archilochiam dactylicam. 512, 10 de metro -o Archilochio pentametro *eqs.* 517, 19.

[**dipheciaca**]. VITR. 1, 2, 4 in ... navibus interscalmio, quae -a (διάπηγμα *Rose*, *διπηχυαία *C. F. W. Schmidt*, *cf. Krohn ed. praef. p. IX*) dicitur, ... invenitur symmetriarum ratiocinatio.

diphrum tribunal eburneum, in quo consules sedent GLOSS. *i. q.* δίφρος.

diphrygēs *adi. et subst.* [διφρυγής *Th.*]. *acc.* -a *p. 1225, 2.* *nomen metalli, residuum aeris cocti*: CELS. 5, 7 p. 163 exedunt corpus ... hypocistis, -es, sal *eqs.* 5, 8 p. 163. 5, 22, 2. SCRIB. LARG. 227 -is p. (denar.) II. 247. PLIN. nat. 1, 34, 37 de -e. 34, 135 ab ea (*sc. smegmate*) discernitur quam in isdem officinis (*sc. aerariis*) -em vocant Graeci ab eo

[L.]

quod bis torreatur; cuius origo triplex *eqs.* 34,136 id quod ex cocto *lapide* supersit, -a vocari. MARCELL. med. 7, 18. 31, 6. DIOSC. 5, 95 difrigus. 5,128 de difrigus. friguus (*sic*) habet tres species *eqs.* 5,150 lapis ipse *pyrites* conbustus a multis difriges appellatur. THEOD. PRISC. eup. faen. 69 -em lapidem tundes. log. 23.

diphth- *v.* dipth-.

diphyēs, -es, διφυής. *adi. i. q. ex duabus partibus compositus*: DIOM. gramm. I 481, 23 -es *pes* ex duabus brevibus et tribus longis, temporum octo. HIER. chron. a. Abr. 880 a Cecrope -e (*cf.* CHRON. Alex. chron. I p. 117, 238 Cecrops qui dipsyis vocabatur . . . quia statura procerus erat). *subst. f. nomen gemmae*: PLIN. nat. 1, 37, 57 -es. 37, 157 -es duplex, candida ac nigra, mas ac femina, genitale utriusque sexus distinguente linea. *nomen herbae callitrichi*: PS. APVL. herb. 48.

diplancistrōdēs, *διπλαγκιστροειδής. *instrumentum quoddam medici*: CHIRON 100 venam -e (diplant- *cod.*) inter nervos nimia subtilitate relevabis.

diplangium *v.* diplus.

diplasius, -a, -um, διπλάσιος. *i. q. duplex* (*in mathem. et musica*): VITR. 3, 1, 7 ex duobus numeris simplicibus est effectus -ον. CENS. 10, 9 cum chorda duplo maiore pondere tenderetur et esset -on logus (-on locus *codd.*, διπλασίων λόγος *Jahn*). FAV. EVL. p. 16, 15. 16. 17, 24 FVLG. myth. 3, 9 p. 75, 8. MART. CAP. 9, 934 tertia διὰ πασῶν . . . constat ex ratione -a, hoc est dupli. 9, 951. 952. 977. 980 CASSIOD. art. 5 p. 1210ᴬ.

diplē *f.*, διπλῆ. *graece*: CIC. Att. 8, 2, 4 in quibus (*litteris Pompei*) animadvertito illum locum, ubi erit διπλῆ. NOT. Suet. gramm. VII 533, 4 notae XXI quae versibus apponi consuerunt: . . . > -e ⪼ -e periestigmene . . . >— -e obelismene. *de usu v.* 535, 3 *sqq.* 536, 4. 6. MAR. VICTORIN. gramm. VI 23, 3 inter duas litteras -en aversam, id est sicilicum, ponite. ISID. orig. 1, 21, 13 *sqq.*

dipleuros, δίπλευρος. *graece*: DON. Ter. Ad. 341 complexio est -os oratoria, in qua utrum concesseris, contrarium tollis *eqs.*

diplinthius, -a, -um [*cf. gr.* δίπλινθος. *Th.*]. *duorum laterum crassitudinem habens*: VITR. 2, 8, 17 latericii *parietes* vero nisi -i aut triplinthii fuerint *eqs.*

dīplōdo, -sus, -ere *a* dis- *et* plodere. GLOSS. Plac. V 17, 17 = 62, 5 -sa divisa vel separata.

diploē *f.*, διπλόη. PS. SORAN. quaest. med. 230 quid est -e? duplicatio.

diplois, -dis *f.* [διπλοΐς. *Th.*]. diplu- *v. l.* 52. DVB. NOM. gramm. V 578, 2 diploidis (*tamquam nominativus, qui traditur etiam* PROSP. in psalm. 108, 29) generis feminini ut '-em suam'. diplōide: VEN. FORT. carm. 5, 6, 4. *acc.* -dam: ITALA *infra l.* 57. PORPH. Hor. epist. 1, 17, 25 (*cf.* SCHOL. *ad l.*) duplici panno: vili veste, quam -dem (dupl- *trad.*) veteres dixerunt. *sim.* 1, 17, 30. HIER. tract. in psalm. I p. 196, 4 -is genus est pallii . . . -is ideo quia duplex est pallium (AVG. in psalm. 108, 31 PROSP. *et* CASSIOD. *ad l.*). EVCHER. instr. 2 p. 156, 20 -is in regnorum (*v. l.* 57) sagum chlamys, ἀπὸ τοῦ διπλοῦσθαι, ab eo quod duplicetur, et omne indumentum, quo dupliciter ambimur, -is appellari potest (*cf.* GLOSS. -dem duplicem. IV 505, 46 dipluidis sagum vel chlamidis). GREG. M. moral. 9, 68 -em quippe duplum vestimentum vestimus (GLOSS. -de id est vestimentum duplex. *sim.* ISID. sent. 3, 2, 9). ISID. orig. 19, 24, 11 -is Graecum nomen, ab eo quod sit duplex amictus *eqs.* NOVIVS Atell. 72 sine -de (depl- *codd. Noni*, diploma *Bücheler*) a recta grassatur via. ITALA I reg. 2, 19 (Legion.) -dam habebat pusillam (διπλοΐδα, VVLG. tunicam). 15, 27 (AVG. civ. 17, 7, *cf.* Legion.) tenuit Saul pinnulam -dis eius (διπλοΐδος, VVLG. pallii. *cf.* SVLP. SEV. chron. 1, 35, 7). HEGES. 1, 46, 2 adopertum purpurea -de. VVLG. psalm. 108, 29 operiantur sicut -de confusione sua. Bar. 5, 2 (*in imag.*) circumdabit te deus -de iustitiae. PS. AVG. serm. 199, 2 (= PETR. CHRYS. serm. 91 p. 457ᴮ) *Ioannes* legis et gratiae fibula, quae -dem summi sacerdotis sancto patri iungebat in pectore. VEN. FORT. carm. 5, 6, 4 (p. 117, 4) (*in imag.*) -ōïde lucis operti *Adam et Eva.* PS. THOM. euang. 6, 7 (*interpr. dub.*). *translate de substrato duplice*: APIC. 4, 134 piperis grana integra adsparge et nucleis pineis adorna, ita ut per singula coria substernas -dem. 4, 135.

diplōma, -atis *n.* (-a, -ae *f. v. p.* 1226, 11), δίπλωμα. -ŏ- *v. p.* 1226, 11. *de formis*: CAPER gramm. VII 109, 8 -a, non duploma (*v. l.* 73. *p.* 1226, 14) aut duplomum (*v. p.* 1226, 15. 21 NOT. Tir. 76, 50). diplomum, diplumum: GLOSS., *ibid.* dipluma, deploma. *de declinatione*: CHAR. gramm. I 42, 33 dicimus enim poematum et poematorum, . . . duplomatum duplomatorum (*neutrum nunc legitur*). *cf.* GLOSS. hoc -a et haec -ta sicut hoc thema et haec themata. *dat. abl.* -bus. *sing. abl.* -a? *v. p.* 1226, 11. GLOSS. δίπλωμα. duplicatio. -um duplex. duplicatum. gubernatum (?).

i. q. libellus, codicillus commendatorius, praecipue is, per quem quis ius accipit cursu publico vehendi (*cf. Wünsch, PW. V 1158*): [NOVIVS Atell. 72 *v. l.* 55]. CIC. Pis. 90 -ta tota in provincia passim data (SEN. clem. 1, 10, 3 *Augustus damnatos* adeo non occidit, ut dimissis iis, quo tutiores essent, -ta daret). epist. 6, 12, 3 -a statim non est datum . . . se ablaturum -a. Att. 10, 17, 4 de -e adiuvaris *eqs.* SEN. benef. 7, 10, 3 video istic -ta et syngraphas et cautiones *eqs.* TAC. hist. 2, 54 -ta Othonis, quae neglegebantur, laetiore nuntio revalescerent. 2, 65 tamquam . . . eoque -bus nullum principem (*i. nullius principis nomen*) praescripsisset. PLIN. epist. 10, 45 -ta . . . quorum dies praeteriit, an omnino observari et quam diu velis rogo scribas (*cf.* TRAIAN. Plin. epist. 10, 46). 10, 64 festinationem tabellarii . . . -e adiuvi. 10, 120, 1 TRAIAN. Plin. epist. 10, 121. CORP. VI 8622 T. Aelius Aug. l. Saturninus a -bus (*cf.* X 1727 oficiali veteri a memoria et a -bus). VENVL. dig. 45, 1, 137, 2 duplomate usus. SVET. Aug. 50, 1 in -bus libellisque et epistolis signandis. Cal. 38, 1. Nero 12, 1 -ta civitatis Romanae. Otho 7, 1. AVR. Fronto p. 15, 17 N. navibusne an equis an -bus facit haec tam velocia stativa. TERT. apol. 25, 6 o nuntios tardos, o somniculosa -ta! CARM. epigr. 484, 3 (*Carthagine*) diplŏmā (*abl.*) circavi (*cf. Bücheler ad l.; Wölfflin, Archiv 3, 559. 11, 418*) totam regione(m) pedestrem. MOD. dig. 48, 10, 27, 2 qui se pro milite gessit . . . vel falso duplomate vias commeavit. DECRET. centon. Sentin. (Corp. XI 5749 *a.* 261) 13 *illos* iam pridem patronos per duplomum a numero n(ostro) cooptatos. CAPITOL. Pert. 1, 6 sine -bus cursum usurpaverat. SYMM. epist. 5, 38 -tis sacri (*i. imperatorii*) tarda perlatio. MACR. sat. 1, 23, 14 consulunt deum missis -bus consignatis (*ibid.* codicilli). SIDON. carm. 7, 400 rumor, succincto referens -e *seq. acc. c. inf.* CORP. IX 2826 (*saec. VI*) -tis annotationem exhiben⟨tis⟩. PAPYR. Marini 114 alio dyplomum (*abl.*) vacuali. *sim.* 118.

deriv.: diplomarius, diplomatarius.

diplōmārius, -a, -um [*a* diploma. *Th.*]. *i. qui diploma fert*: CORP. XV 7142 tabellaris (*voc. sing., ut videtur*) -ari discede. *cf. Hirschfeld, Verwaltungsbeamte*[2] *p.* 200 *n.* 6.

diplōmatārius duplicator GLOSS. (*trad. etiam* diplumatarius, diplomaxarius). *a* diploma.

diplōmum *v.* diploma.

?**diplum**, -ī *n.* *nomen herbae*: VEG. mulom. 2, 92, 4 -i unc. III (depli *ed. pr.*, bdellii CHIRON 309).

diplūs *adi.*, διπλοῦς. *i. q. duplex*: THEOD. PRISC. eup. faen. 37 amurca in -o angio (*i.* ἀγγείῳ. diplangio, deplangio *al.*) cocta. log. 101. *cf. gr.* δίπλωμα *i. vas duplex.*

dipnoicus *v.* dyspnoicus.

?**dipnoidon** i. lactuca agrestis GLOSS. III 560, 26.

dipodia, -ae *f.*, διποδία. *acc.* -an, -am *l.* 44. *t. t. metricorum*: DIOM. gramm. I 502, 16 regiones pedum sunt quinque: thesis arsis basis synzugia -a . . . basis synzugia -a in tetrasyllabis constat, sed . . . -a in paribus. 504, 14 huic metro ternario si accesserit quarta -a, fit versus quadratus. 504, 22 in triplicem autem feritur -an *trochaicum metrum.* 505, 22 *sqq.* 506, 2. 519, 37 VLT. SYLL. gramm. IV 225, 9. MAR. VICTORIN. gramm. VI 42, 13 in -a facta coniugatione binum pedum. 47, 5. 53, 19 metra quaedam . . . binis *pedibus*, quam -am vocaverunt, scandi moris est. 55, 14. 61, 1. 70, 15. 75, 26. 80, 4 per -as id scandere. 162, 25. 164, 21 FORTVN. gramm. VI 281, 2 PS. BASS. gramm. VI 305, 6. 306, 5 SACERD. gramm. VI 500, 31. 501, 1. 519, 5.

dipondius *sim. v.* dupondius. **dīpōno** *v.* depono *p.* 576, 27.

diprax qui perdit sermones et aliud hinc inde aliud defert GLOSS. differax *Löwe*, prodit *et* differt *Götz, qui etiam cogitat de* difrax *et* dapax.

dipsacos, *acc.* -on *f.*, διψακός. *nomen herbae*: PLIN. nat. 1, 27, 47. 27, 71 -os folia habet lactucae bullasque spinosas in dorsi medio *eqs. cf.* DIOSC. 3, 11 PS. APVL. herb. 26 (*nomen herbae chamaeleonis*). 63 (*dictamnus cf.* GLOSS.). *nomen morbi*: ORIBAS. syn. 9, 56 quam *passionem* aliqui vero diabitem, alii -on vocant. *nomen serpentis*: ORIBAS. eup. 2, 1 E 12. *cf.* dipsas *et* GLOSS. IV 227, 41. 329, 23 depraces genus serpentis.

dipsas, -dis *f.*, διψάς. *acc. plur.* -das: SIL. 3, 313 AMM. 22, 15, 27. dipsa: GLOSS. III 492, 11. SOL. 27, 31 *pars codd. cf. l.* 73. ADNOT. Lucan. 9, 610 nomen a siti (*cf.* 9, 718. 743). ISID. orig. 12, 4, 13 -s genus aspidis, qui latine situla dicitur, quia quem momorderit, siti perit. 12, 4, 32 -s serpens tantae exiguitatis fertur *eqs.* GLOSS. serpens. serpens intolerabilis. genus *vel* nomen serpentis (serpentium). V 408, 35 genus serpentis est intolerabilis; quando percusserit hominem, siti moritur ipse homo *eqs.* CELS. 5, 27, 7 si cerastes aut -s aut haemorrhois percussit. LVCAN. 9, 610 in mediis sitiebant -des undis. 9, 718. 738. 754. 851. PLIN. nat. 23, 152 serpentium venenis resistunt *folia lauri illita*, maxime sepos, -dis et viperae. 32, 46. SIL. 3, 313 atro rabidas effervescente veneno -das immensis horrent Garamantes harenis. MART. 3, 44, 7 -s medio perusta sole. SOL. 27, 31 -s siti interficit. AMM. 22, 15, 27. VVLG. deut. 8, 15 in qua (*solitudine*) erat . . . scorpio ac -s (ITALA Lugd. sitis, δίψα). CLAVD. 15, 151. POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 32. *huc pertinet* NOT. Tir. 113, 28 dibia *et l.* 57.

dipsȳchia, -ae *f.*, διψυχία. *i. q. dubitatio*: HERM. Pal. mand. 9, 10 haesitatio quae et -a est. 9, 11 -a autem terrenus spiritus a diabolo est, quia vires non habet. 9, 12 -a abstine. 10, 1. 2.

dipsȳchus, δίψυχος. *i. q. dubius, haesitans*: HERM. Pal. mand. 10, 2, 2 ille qui -us est. 11, 1 qui -i sunt. 11, 2

dipsyis *v.* diphyes. **diptamnus** *v.* dictamnus.

diptarmicē (DIOSC. 2, 148) *v.* ptarmice (DIOSC. 2, 162 W.).

dipteros, -on *adi.*, δίπτερος. *t. t. archit.* (*cf. Degering, PW. V 1162*): VITR. 3, 2, 1 aedium autem principia sunt, e quibus constat

[L.]

figurarum aspectus, et primum in antis..., deinde peripteros, pseudodipteros, ⟨-os⟩, hypaethros. 3, 2, 7 -os autem octastylos... duplices habet ordines columnarum. 3, 2, 8. 3, 3, 8 -i aedis symmetria. 7 praef. 15 columnarum circa -on collocationem.

diptheriae, -ārum *m.*, διφθερίαι. VARRO rust. 2, 11, 11 *pellis caprinae* usum apud anticos quoque Graecos fuisse apparet, quod in tragoediis senes ab hac pelle vocantur -ae (-pth- *A*).

dipthonga *v. l. 34.*

*****dipthongus** (-os), -ī *f.* [δίφθογγος. *Th.*]. *de aspiratione v. W. Schulze, Orthographica II (ind. lect. Marp. 1895) p. XXII sqq XXX.* *formae: nom.* -us: PRISC. gramm. II 51, 13 VLT. SYLL. gramm. IV 264, 3 DON. gramm. IV 369, 10 *al.* -os: TER. MAVR. 428 FIN. METR. gramm. VI 230, 6 SERV. *acc.* -um *et* -on. *passim apud* GRAMM., *ex. gr.*: CHAR. gramm. I 12, 12 naturā longae syllabae aut ex una producta vocali sunt ... aut ex duabus iunctis, ut ae vel oe, quas Graeci -os vocant (*cf.* 14, 21 geminae vocales quas Graeci -os vocant. VLT. SYLL. gramm. IV 219, 25 duplicatis vocalibus. 258, 3 duabus iunctis. MAR. VICTORIN. gramm. VI 26, 26. 30, 17. 32, 4 MALL. THEOD. gramm. VI 586, 25 TER. MAVR. 379). DIOM. gramm. I 427, 14 *sq.* PRISC. gramm. II 37, 10 i quoque apud antiquos post e ponebatur et ei -um faciebat. 51, 13 nulla -us. VLT. SYLL. gramm. IV 245, 7 aliquando naturaliter longa est paenultima -i ratione, ut 'taedet'. SERV. gramm. IV 423, 32 y et i in graecis nominibus -us est, ut 'Harpyia' (SERV. Aen. 3, 226). POMP. gramm. V 115, 12 plane scire debere -os longas esse; sunt autem apud Latinos quattuor usitatae *cqs.* 298, 1 graeca enim -us est ai. TER. MAVR. 390 *sqq.* SERV. Aen. 1, 257 omnia quae apud Graecos ει -on habent, apud Latinos in e productum convertuntur (3, 108). 1, 316. 3, 354 aulaï pro aulae: et est diaeresis de Graeca ratione veniens, quorum 'ae' -os resoluta apud nos duas syllabas facit. 4, 82 'maeret' per -on 'est tristis'; nam aliter (*sc. meret*) militiam significat (*sim.* GLOSS. V 554, 35). *cf.* 5, 69. 117 *eu* -os Graeca est. 10, 24 quam nos u habemus, illi (*Graeci*) -on habent ου. MART. CAP. 3, 279. 288 (*cf. l. 35*). *f.* dipthonga *adi. et subst.*: MART. CAP. 3, 275 cum -ă (*sic codd.*) repperitur *vocalis.* 3, 277. 278. 280 -a *cod.* β (-us, -i *rell.*). ISID. orig. 1, 16, 2 -ae syllabae Graeco nomine dictae *eqs.* GLOSS. V 286, 43 -as duae litterae sunt vocales.

diptōtos, -on, δίπτωτος. *t. t. gramm. (lat.* bipartita forma CHAR. gramm. I 150, 21): CHAR. gramm. I 309, 14 -a intelleguntur ea, quae singulari numero casu tantum nominativo et vocativo similiter efferuntur ceteris deficientibus, ut Iuppiter (ISID. orig. 1, 7, 33). PRISC. gramm. II 188, 3 -a sunt quae duos diversos casus habent tantum. DON. gramm. IV 377, 24 SERV. gramm. IV 433, 30 POMP. gramm. V 184, 37. CONSENT. gramm. V 351, 21 quo fit, ut formae casuales sint sex: monoptotos, -os ... hexaptotos.

diptychium, -ī *n. a* diptychum *deminutive.* AVG. c. Faust. 15, 4 p. 421, 10 nec -o miserabili dicacitate reprehenso movearis. p. 422, 13 in illo -o lapideo. p. 422, 22. 15, 6 p. 428, 18.

diptychum, -ī *n.*, δίπτυχον. *singularis v. l. 55.* *adi.* diptychus *v. l. 68.* GLOSS. -a duae tabulae. -a sunt tabulae. tabellae quas ferimus. **1** *generatim*: SCHOL. Iuv. 9, 35 quamvis blandis te epistulis et -is sollicitet. ISID. fid. cath. 2, 14, 5 et non quidem foris in lapideis -is (*ut decalogus*), sed intrinsecus in tabulis cordis. *in imag. de crustis ostreorum*: AMBR. hex. 5, 8, 22 si quando ostreum ... -um illud suum aperiat. **2** *speciatim*: **a** -a *magistratuum*: COD. Theod. 15, 9, 1 pr. (*a. 384*) exceptis consulibus ordinariis nulli prorsus alteri auream sportulam, -a ex ebore dandi facultas sit. 15, 9, 1, 1 sit sportulis nummus argenteus, alia materia -is. SYMM. epist. 2, 81, 1 ut eius (*filii*) nomine -a et apophoreta suscipere dignemini. 2, 81, 2 auro circumdatum -um. 5, 56 -um candidati. 5, 119. **b** *catalogi episcoporum*: EPIST. pontif. 665 Thiel Gelas. 27, 8 numquid omnes imperatoris nomen ex -is abstulerunt. AVELL. p. 472, 15 nec debere in -is eorum nomina recenseri. p. 606, 21 abrasis eorum de -orum inscriptione vocabulis. p. 654, 7 in sacris -is recitare. p. 708, 7 sacrorum -orum recitatione. VICT. TONN. chron. II p. 190, 480, 9 *illorum* nomina de -is tollit. CASSIOD. hist. 10, 19. 25 VEN. FORT. carm. 10, 7, 36 nomina vestra legat patriarchis atque prophetis, cui hodie in templo -us edit ebur.

deriv.: diptychium.

diptychus *v. l. 68.* **dipundius** *etc. v.* dupond-.

?**dipygnus**, *δίπυκνος? (*Putsch, δίζυγος Keil; utrumque parum probabile*). SACERD. gramm. VI 532, 7 de dimetro -o hypercatalectico: anapaesticum dimetrum -um hypercatalectum fit hoc modo: dactylo, spondeo, duobus dactylis, syllaba.

dipyrēnum, -ī *n.*, διπύρηνον. *instrum. chirurg.*: CAEL. AVR. acut. 3, 3, 18 -o immisso. *cf.* GLOSS. III 207, 63 (*rubr.* de ferramentis medicinis) dypirinos dipirinis.

dipyrus, δίπυρος. *i. q. bis ustus*: MART. 4, 47, 1 encaustus Phaethon tabula tibi pictus in hac est: quid tibi vis, -um qui Phaethonta facis?

dīra *v.* dirus. **dīradio** *v.* disraro.

dīrādo, -sī, -ere *a* dis- *et* radere, *cf.* derado. *i. q. atterere*: CASSIOD. var. 11, 40, 7 ut superducta retia eius *piscis* tergum frustra -serint. *L.*

[**dīrapio**] *v.* diripio. **dīrāro** *v.* disraro.

direaea, direion *v. nom. propr.* Dirce. **dīrē** *v.* dirus.

dīrēctāneus (-a, -um) *a* directus. *cf.* in directum *p. 1255, 20 sqq.* *adi.*: BENED. reg. 17 qui psalmi -i sine antefana (*i. antiphona*) dicendi sunt. *inde subst. m.* (*sc. psalmus*): AVRELIAN. reg. mon. p. 393[C] ad lucernarium *dicatur* -us parvulus, id est 'regna terrae, cantate deo' *cqs. ibid. iterum.* p. 394[B. C]. 395[B] *bis* (*item* reg. virg. p. 403 *sqq.*). p. 393[D] ad matutinos *paschales* -um 'exaltabo te' (p. 394[D] reg. virg. p. 403[D]. 405[B]). *opp.* antiphona, canticum in antiphonas. *n.* **dīrēctāneum** *pro adv.*: CAES. AREL. reg. mon. 21 post hoc dicant matutinos (*sc. psalmos*) -um, 'exaltabo te, deus meus et rex meus' *eqs.* (*opp.* in antiphonas). *adv.* **dīrēctāneō**. CAES. AREL. reg. mon. 21 perfectis missis dicite matutinos -o, 'exaltabo te' *cqs.*

dē(dī-)rēctārius, -ī *m.* [*orig. inc.* *a* se dirigere *derivatum esse putat* VLP. dig. 47, 11, 7 *cum aliis, a* dierectus *Rudorff, Abhdl. d. Berl. Akad. 1865 p. 280 sq. Th.*]. *Hitzig, PW. V 1666.* *forma: praeter* DOSITH. *l. 27 et* GLOSS. III 179, 36. 251, 61 *traditur* de-. GLOSS. II 44, 35 ὁ εἰς τὰς ἀλλοτρίας ἔνεκεν τοῦ κλέψαι εἰσερχόμενος οἰκίας. 44, 53 θυρεπανοίκτης (III 179, 36. 251, 61), ἐπεισπηδητής, κατάρατος. II 576, 24 certus latro in aliena domo furans. 40, 46 -i (def- *cod.*) εἰσπηδησιῶνες (lib. de officio proconsulis). VLP. dig. 47, 11, 7 saccularii ... item qui -i appellantur, hoc est hi, qui in aliena cenacula se dirigunt furandi animo, plus quam fures puniendi sunt *cqs.* 47, 18, 1, 2 saccularii et -i (δερεκτάριοι *Basilic.*, deretractarii *FV*, detractarii, -torii *al.*). PAVL. sent. 5, 4, 8 cuius domus introitur ab his, qui vulgo -i appellantur. DOSITH. gramm. VII 425, 15 criminor -um.

dīrēctē *v.* dirigo *p. 1255, 58.*

dīrēctiangulus, -a, -um [*a* directus *et* angulus; *cf.* rectiangulus, ὀρθογώνιος. *Th.*]. MART. CAP. 6, 712 secunda species (εὐθυγράμμου τετραπλεύρου), quae -a est, non aequilatera, et dicitur ἑτερομήκης. tertia aequilatera est, non tamen -a, et dicitur ῥόμβος.

dīrēctilīneus (-a, -um) [*a* directus *et* linea, *cf.* rectilineus. *Th.*]. MART. CAP. 6, 710 quando ... aeque intra se tenent angulum lineae et directae fuerint, -us dicitur angulus et graece εὐθύγραμμος.

dīrēctim *v.* dirigo *p. 1256, 59.*

dērēctio, dīrēctio, -ōnis *f. a* derigere, dirigere. *forma*: de- *traditum* (*omnes loci pertinent ad notionem, quae est sub I 1*): VITR. (*semel* di- *codd.*: 1, 6, 12) 1, 6, 1 *H S* (*item* 1, 6, 8). 4, 3, 6 *G H.* 7, 1, 4 *H.* 7, 3, 5 *codd.* (*item* 7, 3, 6). HYG. grom. p. 134, 2 (*v. infra l. 67*) CASSIAN. inst. 5, 15 *G*[1] GLOSS. II 317, 27. *significatio*: GLOSS. εὐθύτης. *in litteris e graeco conversis praeter* εὐθύτης (VVLG. psalm. 44, 7 virga -is. 98, 4 parasti -es [PSALT. Rom. *al.* aequitatem]. 118, 7 [= sap. 9, 3] in -e cordis) *est i. q.* κατόρθωσις: ITALA psalm. 96, 2 (cod. Veron., Aug. in psalm. 96, 5) iudicium -o sedis eius (PSALT. Rom. VVLG. correctio). κατόρθωμα: THEOD. MOPS. in Phil. 1, 11 p. 204, 10 (*plur.*). σχοῖνος *vel* σχοινίον: ITALA psalm. 138, 3 (Hil. in psalm. 138, 9, Psalt. Rom., Cassiod. in psalm. *l. c.*) semitam meam et -em meam (ITALA Aug. in psalm. *l. c.* Prosp. in psalm. *l. c.* limitem; VVLG. funiculum). *legitur inde a* VITR. *plur.: ap.* VITR. 6[ies] (*semel sing.*), *alias non nisi* VVLG. *l. 43* THEOD. MOPS. *l. 46* MART. BRAC. *l. 52.* [*sensu dubio*: MART. BRAC. sent. patr. 39 discretio -es sunt animae, *fort. cf. c.* VVLG. psalm. 98, 4 *v. supra l. 43.*]

I *strictiore sensu*: **1** *tractus, ductus convenieus lineae, regulae, normae sim.* (*cf* SERV. auct. Aen. 4, 251 'riget'... recta est: unde et rigorem dicimus -em). **a** *sensu abstracto* (*accedit ad infra l. 60*): VITR. 1, 1, 4 euthygrammi ⟨et⟩ circini ... usum, e quo maxime ... aedificiorum in areis expediuntur descriptiones normarumque et librationum et linearum -es. 1, 6, 1 arearum divisiones platearumque et angiportuum ad caeli regionem -es. 1, 6, 8 convertendae sunt ab regionibus ventorum -es vicorum (1, 6, 12 -bus vicorum et platearum). 4, 3, 6 viarum -es (*i. canaliculorum triglyphorum. aliter sensu translato*: CASSIAN. conl. 13, 8, 4 *deus* salutaris viae -em demonstrat errantibus). HYG. grom. p. 134 *territoria observantur* aliquando summis montium iugis et divergiis aquarum, aliquando limitibus ..., aliquando ipsius divisionis (*sc. agrorum*) -e (derectione *G*, defictionis *B*, definitione *Blume*). CHALC. comm. 258 cum ... in directum rigorem utriusque oculi visus ferantur, erat consequens dexterioris visus -e partes dexteras tangi sinistrique item sinistras. CASSIAN. conl. 1, 5, 1 (*in descriptione tela ad* σκοπόν *dirigentium*) qui (σκοπός) si forte ab eorum fuerit subtractus intuitu ..., excidisse se ... ab illius disciplinatae lineae -e non sentient. *ibid.* quantum a -e discesserint. *cf.* 1, 7, 4 desideratum finem linea certae -is attingere. *conveniens libellae*: VITR. 7, 1, 4 (*de pavimentis struendis*) coagmentorum compositio planam habeat inter se -em. **b** *sensu concreto*: **α** *t. t. architecturae: genus operis tectorii subsequens trullissationem* (*i. q. nostrum 'ebener Abputz'*; *syn.* derectura *p. 1230, 12*): VITR. 7, 3, 5 parietes quam asperrime trullissentur, postea autem supra, trullissatione subarescente, deformentur -es harenati, uti longitudines ad regulam et ad lineam, altitudines ad perpendiculum, anguli ad normam respondentes exigantur *cqs.* 7, 3, 6 cum ab harena praeter trullissationem non minus tribus coriis fuerit deformatum, tunc e marmore graneo (grandio *codd.*, granio *epit.*) -es sunt subigendae *cqs.* **β** *linea directa*

[Dittmann]

(*nota Graecorum σχοῖνος latine redditum per -o p. 1228, 47*): APVL. mund. 1 a *polis* veluti a cardinibus -o quaedam profecta (δι' ὧν εἰ νοήσαιμεν ἐπεζευγμένην εὐθεῖαν) axis est dictus.

dilatata notione (*plane i. q. nostrum 'Richtung'*): CORP. IX 2826 (*aet. Gothorum, non extat*) pecuaria regali derelicto transitu tramite devio arbitrali -e transferre.

2 *actio dirigendi i. collineandi*: CASSIAN. conl. 1, 5, 1 (*cf. l. 30 sqq.*) signum, quod vel peritiam -is probet vel arguat pravitatem. inst. 5, 15 teli.

3 *actio dirigendi i. curva ad rectum revocandi*: GREG. TVR. Mart. 2, 31 in manus . . . -e (*syn.* erectione pedum; *antecedunt*: manus . . . contracta dirigitur). vit. patr. 15, 3 p. 723, 2.

II *latiore sensu*: 1 *notiones a verbo* dirigendi *originem ducentes*: a *actio dirigendi i. ad destinatum finem convertendi, promovendi*: α *aliquid, aliquem: accedente* ad: QVINT. inst. 3, 6, 30 coniectura dicta est a coniectu, id est -e quadam rationis ad veritatem. *fine non indicato* (*sed ex sensu Christiano supplendo*): PS. RVFIN. in psalm. 39, 3 (*ad* 'direxit gressus meos') -em gressuum (GREG. M. in Ezech. 1, 9, 4). FVLG. RVSP. ad Monim. 1, 9 (*ad* psalm. 36, 23 'a domino gressus hominis dirigentur') gratiam benevolendi . . . divinae largitatis -e donari. CASSIOD. in psalm. 36, 24 dirigimur plane, cum sine erroribus ambulamus. sed quo nos ducit ista -o? *adde*: AVG. serm. ed. Mai 9 erit nobis -o ipse dominus. ipse est enim sana -o (*i. rectae viae praeceptio*). *ibid. saepius*. β *semetipsum*: RVFIN. Orig. in num. 16, 7 p. 697^A (*ad* I reg. 6, 12 'direxerunt boves in via [*i. processerunt in directum*; κατεύθυναν, *cf. p. 1250, 82*] et non declinaverunt ad dextram aut ad sinistram') praescientiam hanc, quae de boum -e praedicta est. PAVL. NOL. epist. 44, 3 Christus, ut -is tuae cursum ad stabilitatem suam ducat, ventos et maria tibi placans videtur. CASSIAN. conl. 1, 4, 4 in hac destinatione (σκοπῷ) defigentes nostrae -is obtutus velut ad certam lineam cursum rectissimum dirigemus (*ibid. iterum*). b *actio dirigendi i. mittendi*: α -o *hominum, i. q. delegatio, dimissio*: CLAVD. DON. Aen. 10, 238 -em *equitum* poeta non descripsit, sed hinc intellegitur facta. β *vocis, epistulae: accedente* ad: PRISC. gramm. III 202, 21 vocis -e non solum ad eos, quos videmus, sed etiam ad illos, ad quos vox nostra potest pervenire etiam absentes. *fine non indicato*: ENNOD. epist. 2, 4 p. 43, 16 uberrimi . . . -e colloquii (*i. epistulae*). 6, 28, 2 paginarum. 8, 8, 1 paginae.

2 *notiones e substantivorum graecorum significatu originem ducentes*: a *cf. c. graec.* εὐθύτης (*cf. p. 1228, 42*): α *i. q. ratio recte vivendi*: HIER. hom. Orig. in Ier. 11 p. 848 (*ad* Ier. 15, 11 'dirigentibus eis' [κατευθυνόντων αὐτῶν]. *cf. p. 1251, 7*) postulat -em atque virtutem. VVLG. Is. 57, 2 requiescat in cubili suo, qui ambulavit in -e sua. IV Esdr. 6, 32 vidit . . . -em tuam (*syn.* pudicitiam). β *i. q. aequitas*: RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 74^C distinguit *Salomo* iustitiam veram a -e iudicii (*cf.* prov. 1, 3 δικαιοσύνην ἀληθῆ καὶ κρίμα κατευθύνειν, VVLG. iustitiam et iudicium et aequitatem). γ *i. q. rectum, iustum* (*opp.* perversitas: PAVL. NOL. epist. 12, 9): PAVL. NOL. epist. 2, 3 p. 11, 25 informa nos ad regulam -is. 12, 9 p. 81, 22 (*v. supra l. 49 sq.*) in -e, in qua docemur (*cf.* 37, 7 p. 323, 4 in -e doctrinae tuae). 18, 4 p. 131, 20 in viis -is ostendit se *Christus*. SALV. gub. 7, 40 gressum -is.

b *i. q. ad iustum revocatio, cf. c.* διόρθωσις (*et notione sub I 3 proposita*): AVG. quaest. hept. 7, 29 hyperbata, quorum -e, cum verba ad ordinem redeunt, sensus explanatur. *incertum an huc pertineat*: RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 129^B hic interim mihi videtur esse ordo sermonum ipsorum verborumque -o (*cf. antea* historicus sensus . . . hoc videtur ostendere). *dubites, an potius sit aut i. q. 'interpretatio' (cf.* dirigo *p. 1239, 65 sqq.) aut i. q. 'intentio', conferendum c.* στοχασμός.

synonyma: ad I 1 a: rigor. *ad I 1 b α*: derectura. *ad II b α*: delegatio, dimissio. *ad II 2 a β*: aequitas. *ad II 2 a γ*: rectum, iustum. *opposita: ad II 2 a*: perversitas, pravitas.

dīrēctitūdo, -inis *f. a* directus. *i. q. status rectitudinis*: CASSIOD. in psalm. 101, 30 (*ad* 'semen eorum in saeculum dirigetur') quoniam quae *opera fidelium* ibi (*in mundo*) suscepta fuerint, in aeterna -e collocantur, ubi nihil pravum, nihil potest esse distortum.

1. dīrēctō *adv. v.* dirigo *p. 1255, 75.*

2. dīrēcto, -āre *a* dirigo, directus. *i. q. dirigere*: VIRG. gramm. epit. 2 p. 7, 12 H. litera ab ipsis . . . cerae caracteribus usque ad quassorum compositionem hosce ordines -at: *eqs.*

3. (dīrēcto) dērēcto, -āre *a* de *et* rectus, *cf. c.* dehonestare *sim. efficere, ut aliquid non iam rectum sit*: OP. imperf. in Matth. 20 p. 747 nec enim potest mens humana -are (di- *trad., ut videtur*), id est extra rectum facere, scilicet perversum vel malum ostendere, quod sapientia divina dictavit.

dīrēctor, -ōris *m. a* dirigere. 1 *i. q. rector*: IREN. 3, 25, 1 necesse est . . . ea, quae providentur et gubernantur, cognoscere suum -em (rectorem *al.*). 2 *t. t. rei militaris* (*fort. cf. c.* dirigere tela *sim.*): NOT. dign. occ. 40, 26 praefectus numeri -um (*inter* praef. numeri exploratorum *et* praef. numeri defensorum). *cf. Böcking II p. 870 sq.*

dīrēctōrius, -a, -um [*a* dirigere. *Th.*]. *subst.* (?) *f.* **dīrēctōria**, -ae *sc. linea. instrumentum, ut videtur, fabrorum* (*syn.* regula): RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 102^A regulam quandam directam ponamus esse aequitatem, ut, si quid in nobis iniquitatis est, hanc adhibentes et superducentes -am mandatorum dei, si quid in nobis curvum, si quid tortuosum est, ab huius regulae linea resecetur. *subst. n.* **dīrēctōrium**, -ī *i. q. iter devectionis praescriptum*: COD. Theod. 14, 15, 3, 1 (*a. 397*) urbani . . . usus frumenta, si quando vel fortuna vel ratio in Africae coegerit residere litoribus, attingere nullus audeat aut mutatis -is quoquam praeter sacram urbem praescripti ullius innovatione transmittere.

dē(dī-)rēctūra, -ae *f. a* derigere, dirigere, directus. de-: VITR. 7, 3, 5 FRONTIN. aq. 18. *t. t. architecturae*: 1 *genus operis tectorii* (*syn.* derectio *v. p. 1228, 76 sqq.*): VITR. 7, 3, 5 (*praecedunt ea quae sub* directio *p. 1228, 78 enotata sunt*) subarescente iterum et tertio inducatur. ita cum fundatior erit ex harenato -a, eo firmior erit ad vetustatem soliditas tectorii. 2 *t. t. artis aquarum ducendarum i. q. ductus directus librationi conveniens*: FRONTIN. aq. 18 veteres humiliore -a perduxerunt *aquas*, sive nondum ad subtile explorata arte librandi seu quia ex industria infra terram aquas mergebant. 3 *t. t. artis gromaticae* (*quid sit parum liquet*): GROM. p. 336, 24 (*in descriptione casae quae per S nomen habet*) ipsum terminum et ipsum locum -a trifinium facit.

dīrēctus, -a, -um *v.* dirigo *p. 1251, 20.* [*Dittmann.*

diremptio, -ōnis *f. a* dirimere. *i. q. separatio, discissio*: [CIC. Planc. 14 *v.* diribitio.] VAL. MAX. 4, 7 pr. *cognationis* -o non (*Kempf*, directione *codd.*) utique iniquitatis, altera (*sc. amicitiae*) utique levitatis crimini subiecta est. SERV. Aen. 4, 431 coniugii. COMMENT. Lucan. 5, 767. HYMN. Ambros. I 33, 10 ut noctibus vel lumini -is terminum . . . dares. AVG. civ. 3, 17 plebs in Ianiculum hostili -e secesserat. 13, 2 p. 557 cum anima corpori sic fuerit copulata, ut nulla -e separentur. p. 558. 20, 22 p. 463 quo (*iudicio ultimo*) fiet -o bonorum et malorum (20, 30). lib. arb. 3, 23, 70 *opp.* unitas. fid. et op. 16, 28 c. Parm. 1, 7, 12. 3, 4, 23 c. Petil. 1, 25, 27 un. bapt. 11, 19 epist. 87, 1. 144, 3 *opp.* societas.

diremptor, -ōris *m. a* dirimere. *is qui dirimit*: AVG. doctr. christ. 2, 20, 31 amicitiae. ORIENT. carm. app. 2, 37 pravique bonique -r.

diremptus, -ūs *m. a* dirimere. *i. q. diremptio*: CIC. Tusc. 1, 71 est . . . interitus quasi discessus et secretio ac -us earum rerum, quae *eqs.* *L.*

dīrepo *v.* derepo.

dīreptio, -ōnis *f. a* diripere. GLOSS. διαρπαγή (ITALA Lugd. num. 14, 3. 31 ITALA Is. 42, 24 [Filastr. 79, 3] VVLG. Tob. 3, 4. *cf.* ITALA IV reg. 17, 20 [Cypr. epist. 69, 6] dedit eos in -em [ἐν χειρὶ διαρπαζόντων]). καθαρπαγή. *exprimitur* ἁρπαγή: NOVELL. Iust. 17, 5 pr. (*infra l. 80*). *cf.* VVLG. I Macc. 13, 34 actus . . . per -em . . . gesti (ἦσαν ἁρπαγαί). ἀφαίρεσις: CASSIOD. Ios. antiq. 17, 14 (p. 504, 19 Bas.) aerarii anathematumque -o. *legitur inde a* CIC., *non apud poetas praeter* IVVENC. 2, 618 facilis . . . -o praedae. *pluraliter saepe* (*inde a* CIC.).

I *accedente genetivo obi.*: 1 *rerum*: a *i. q. expilatio, spoliatio* (*cf.* SCHOL. Cic. Bob. *p. 1231, 21*): α *urbium sim.*: CIC. Verr. 5, 115 urbis (CAES. civ. 2, 11, 4 LIV. 5, 21, 17. 38, 43, 4 FLOR. epit. 1, 12, 10. 4, 2, 40 urbium -e sociarum. IVST. 21, 2, 5. 22, 5, 8 castellorum urbiumque contumacium. SIDON. epist. 8, 15, 1 urbis obsidio, oppugnatio, irruptio nec -o. *plur.*: LIV. 43, 1, 10 -es sociarum urbium). SVET. Claud. 21, 6 edidit . . . in Martio campo expugnationem -emque oppidi ad imaginem bellicam. IVST. 9, 1, 1 civitatium (AMM. 19, 9, 2 inter haec funera -esque civitatis excisae). fanorum: CIC. Phil. 11, 6. *cf.* QVINT. inst. 8, 3, 69 (*in descriptione urbis expugnatae*) illa profanorum sacrorumque -o. *terrarum*: TAC. hist. 1, 50 -es provinciarum. ann. 1, 36 imbutas praeda manus in -em Galliarum erupturas. aerarii: AMPEL. 27, 5. *cf. l. 46.* β *bonorum sim.* (*sensu ad b inclinante*): CIC. Verr. 5, 111 *bonorum* -es (*item plur.*: epist. 4, 13, 2 LIV. 32, 21, 23. *sing.*: CIC. Verr. 6, 31 dom. 51. 146 SEN. epist. 117, 31). PANEG. 10 (4), 8, 3 miseras patrimoniorum -es. HIL. in psalm. 128, 3 substantiae. TVRRIB. epist. 3 alienorum. b *i. q. raptus*: CIC. Phil. 2, 62 auri, argenti maximeque vini foeda -o. 5, 15 pecuniae. PS. QVINT. decl. 12, 15 caedes ac -o pecorum (HIL. in psalm. 128, 3 pastorum caedem et . . . -em pecudum). PS. FRONTIN. strat. 4, 5, 1 minantibus direpturos pecuniam militibus, quae in triumpho ferretur, . . . laureatos fasces obiecit, ut ab illorum inciperent -e. SPART. Pesc. 10, 5 ob unius gallinacei -em. IVVENC. 2, 618 praedae. AMM. 22, 8, 15 Argo . . . ad -em aurei properans velleris. 2 *hominum*: a *i. q. expilatio*: CIC. Verr. 4, 58 aratorum -es. 4, 88 -o *sociorum* (Catil. 1, 18 Pis. 40. Phil. 10, 12 advolarat subito ad -em pestemque sociorum, ut, quocumque iret, omnia vastaret, diriperet, auferret. off. 2, 75 tanta . . . expilatio -oque sociorum. 3, 36 furta, peculatus, expilationes -esque sociorum et civium). AVR. VICT. Caes. 33, 8 *militibus* flagitantibus Mogontiacorum -es. b *virginum* -o *i. q. raptus* (*libidinis causa, fere i. q. constupratio*): NOVELL. Iust. 17, 5 pr. adulteria virginumque -es (ἁρπαγάς).

II *absolute*: 1 *expilatio, spoliatio, praedatio*: a *singulari* (*nota locos, quibus -o positum est propter praecedens verbum* diripiendi: LIV. 44, 45, 14 quinquaginta talenta militibus posita sunt in ripa diripienda. ab hac -e cum per tumultum naves conscende-

[Dittmann]

rent. GELL. 3, 9, 7 cum oppidum ... consul diripuisset multumque auri in ... templis fuisset, quisquis ex ea -e aurum attigit, ... periit. COD. Theod. 10, 1, 16 [*a. 399*] in exactorum personam refertur commissa -o [*antecedunt*: praediorum ... pars ... ab improbis direpta; ... ea, quae erepta sunt. *sequuntur*: quae sunt direpta]. *cf. etiam p. 1230, 69 sq. 75. 1231, 21 sq. 24 sq. in figura etymologica*: RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 3, 1 ut *latrones* iugulent et occidant et perdant diripientes -em). CIC. Verr. 4, 197 huic praedae ac -i cellae nomen imponens? dom. 25 impendebat fames, incendia, caedes, -o. Sest. 34 cum ... homines ... ad vim, ad manus, ad caedem, ad -em incitarentur. 46 cum proscriptio, caedes, -o denuntiaretur. epist. 4, 1, 2 urbem ... relictam -i et incendiis. LIV. 28, 3, 14 -e et caede obviorum abstinueruut *milites urbem captam ingressi*. 28, 20, 6 nemo patentibus ad -em omnibus (*sc. urbe capta*) praedae memor est. 38, 23, 2 consul captis castris -e praedaque abstinet militem (*cf.* 38, 27, 5). 38, 43, 3 terrorem -is et caedis urbi iniectum. FLOR. epit. 3, 19, 6 castella, vicos, oppida miserabili -e vastavit. EDICT. imp. Diocl. I 14 non ferendae -is. PANEG. 9 (12), 6, 1 captos a -e defendere. 12 (2), 32, 5 nullus tumultus, nulla confusio, nulla -o ut a barbaro erat. SYMM. epist. 7, 127 cuncta . . . quae -o sparserat, investigata patuerunt. SCHOL. Cic. Bob. Verr. 1, 52 p. 346, 3 St. ('spoliatum esse fanum . . . et oppidum') omnem illam -em ad p. R. legatum pertinere. COD. Theod. 16, 5, 57, 2 (*a. 415*) ne sub obtentu rerum ad ecclesias *haereticorum* pertinentium adversus privatos spoliatio ac -o perpetretur (*praecedunt*: spoliandos, sive domus ea fuerit sive possessio). OROS. hist. 3, 16, 5 civitatem -i dedit (PETR. CHRYS. serm. 40 p. 313^{B} mors pastoris ... gregem ... -i dat). CASSIOD. in psalm. 118, 176 ut facile -i pateat, qui pastoris sui custodiam non habeat. PS. VEN. FORT. vita Leob. 13, 42 ne ... quasi oves sine pastore in -em veniant. LEX Visig. 8, 1, 13 qui aliena pervasit (*tit.* qui diripuit), si in ipsa -e ... occisus fuerit. *hebraismi*: VVLG. Is. 5, 5 erit in -em (Ier. 49, 32 Ezech. 26, 5 Soph. 1, 13. *cf.* Is. 42, 22 facti sunt in rapinam, ... in -em. RVFIN. Greg. Naz. orat. 8, 12, 2 fieri nos in -em, *ubi -em i. q. 'praedam' esse vult Engelbrecht*). Is. 42, 24 dedit in -em Iacob et Israel vastantibus (Ier. 15, 13. 17, 3 IV Esdr. 2, 6. *cf. p. 1230, 43.* tradere in -em: Tob. 3, 4 *et infra l. 47*). Is. 24, 3 dissipatione dissipabitur terra et -e praedabitur. **b** *plurali*: CIC. prov. 9 in Syria ... nihil aliud ... actum est nisi ... decisiones, -es, latrocinia, caedes. LIV. 5, 20, 6 avidas in -es manus ... urbanorum (*cf. in eis quae sequuntur* praerepturas, praedator). AMM. 22, 12, 1 caedum et -um monumenta saevissima. 31, 8, 3 lugubri bellorum -umque eventu.

2 -o *sc. puellae i. q.* raptus (*libidinis causa, cf. I 2 b p. 1230, 79*): COD. Theod. 15, 7, 2 (*a. 371*) ex scaenicis natas, si ita se gesserint, ut probabiles habeantur, tua sinceritas ab inquietantium fraude -busque (-isque *v. l.*) submoveat.

III *accedente genetivo subi.*: **1** *singulari*: VVLG. Ezech. 25, 7 tradam te in -em gentium. RVFIN. hist. 3, 6, 24 in bello, fame et -e praedonum (ἐν πολέμῳ καὶ λιμῷ καὶ στάσει). COD. Theod. 10, 1, 16 (*a. 399*) exactores et compulsores, quorum -o arguitur (*cf. supra l. 23 sqq.*). **2** *plurali*: AVR. VICT. Caes. 24, 2 quae (*Gallia*) Germanorum -bus tentabatur. RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 18, 2 impiorum et pollutorum -bus. CASSIOD. in psalm. 118, 176 *ovis errans* -bus luporum exposita. 131, 15 *ecclesia* patitur . . . quod vidua, improbitates malorum, -es crudelissimas impiorum.

ex substantivis, quae coniungi solent, ob frequentiam imprimis notabile: caedes (*cf. p. 1230, 67. 1231, 9. 10. 11. 12 al.*). *praeterea* expilatio: CIC. off. 2, 75. 3, 36. praeda: CIC. Verr. 4, 197 LIV. 38, 23, 2. spoliatio: COD. Theod. 16, 5, 57, 2. vexatio: CIC. Catil. 1, 18. *adiectiva apposita*: acerba et indigna: CIC. Verr. 6, 31. foeda: CIC. Phil. 2, 62. miserabilis: FLOR. epit. 3, 19, 6.

dīreptor, -ōris *m. a* diripere. der-: GREG. TVR. Franc. 9, 27 (dir-, er- *v. l.*). **1** *i. q. expilator*: *c. genet. obi.*: CIC. p. red. in sen. 22 -bus ... bonorum meorum. Phil. 3, 27 custosne urbis an -r et vexator esset Antonius? SCHOL. Cic. Bob. Sest. 71 p. 134, 22 St. ('volturii') -es provinciarum. *absolute*: CIC. Catil. 2, 20 quos ... in eodem genere praedatorum -umque pono. AMBR. in psalm. 118 serm. 18, 16 fures, -es, caupones. **2** *i. q. raptor*: TAC. hist. 3, 33 ubi virgo aut quis forma conspicuus incidisset, vi manibusque rapientium divolsus ipsos postremo -es in mutuam perniciem agebat. GREG. TVR. Franc. 9, 27 puellae castitas non est a -e saevo ullatenus violata. *f.* **dīreptrīx**, -īcis: HESYCH. in lev. 22, 22/25 p. 1076^{A} quemadmodum nimis effera et -x manus semetipsum abscindens et auferens a coniunctione dei.

dīreptus, -ūs *m. a* diripere. *i. q. direptio*: SPART. Sept. Sev. 19, 6 invadentibus multis rem p. res Romana praedonibus -ui fuit.

dirhythmus *v.* dirythmus. [*Dittmann.*

diribeo, -itus, -ēre [*a* dis- *et* habere. *Th.*]. GLOSS. -ere dinumerare. -ita digesta vel separata (*inde fortasse* ANTH. 19, 4 antistat gerras meas anitas dirributa). *i. q. distribuere*: VARRO frg. Non. p. 483 libertae quaestuis causa -ent (deribant *trad.*) suas res pueris. PLIN. nat. 11, 44 alvos *apium* quidam in eximendo melle expendunt, ita -entes, quantum relinquant. 24, 46 ut puero v folia *fraxini* III cyathis *vini* -eantur (*Mayh.*, diriuantur, diluantur *trad.*). 36, 118 *populus R.* gentes, regna -et. NOT. Tir. 7, 65 -et. *speciatim*

in iure publico i. q. tabellas suffragii digerere: [CATO orig. 125 *coni. L. Müller.*] VARRO rust. 3, 2, 1 dum -entur suffragia (LEX Malac. [Corp. II 1964] 2, 13). 3, 5, 18 (*absol.*). CIC. Pis. 96 dum de te quinque et septnaginta tabellae -eantur (Planc. 49. ad Q. fr. 3, 4, 1 -itis tabellis). VAL. MAX. 9, 12, 7 dum sententiae -rentur. [LVCAN. 5, 393 *coni. Bentley.*]

deriv.: diribitio, diribitor(ium).

diribitio, -ōnis *f. a* diribere. GLOSS. -o enim dicitur aliquarum rerum digestio vel separatio: unde diribitores (*Mai*, diriuatores, discriptores *trad.*) dicuntur, qui populum per centurias et tribus dividunt. *i. q. actio diribendi* (*suffragia*): CIC. leg. agr. 2, 4 -o (*Richter*, tribus *codd.*) suffragiorum. Planc. 14 nihil est, quod -o (*T E*, diremtio *vel* direptio *cett.*), nihil quod renuntiatio suffragiorum expectetur. SYMM. epist. 4, 7.

diribitor, -ōris *m. a* diribere. *is qui diribet*: APVL. met. 2, 19 -es ... fercula copiosa scitule subministrare. AMM. 18, 5, 6 -es venumdatae subito potestatis pretium per potiores diffunditant domos. *speciatim*: GLOSS. (*v. etiam supra l. 9*) divisores et -es dicebantur, qui suffragia populi divisa in locos tributim separabant. -es erant qui suffragia populi in tabulis scripta separabant. divisores. CIC. Pis. 36 -es tabellarum. p. red. in sen. 28. AVSON. 419, 13 cum -e nil pepigi. *cf. Liebenam, PW. V 1167.*

diribitōrium, -ī *n.* [*a* diribere *vel* diribitor. *Th.*]. *aedificium Romae, ubi suffragia diribebantur*: GLOSS. locus contubernii (campi Martii *Öhler*). PLIN. nat. 16, 201 *trabes*, quae -o (dil- *trad.*) superfuerat. 36, 102 tectum -i ab Agrippa facti. SVET. Claud. 18, 1. *gr.* διριβιτώριον: DIO CASS. 55, 8, 3. 59, 7, 8. 66, 24, 2. *cf. Hülsen, PW. V 1168.* *aedes ubi aquae diribebantur*: CORP. XIII 1132 (*in Aquitania*) ⟨in ther⟩mis et in balin⟨eo ... d⟩iribitoria. 1378. *L.*

diribūtus *v. p.* 1231, 79.

dīrīdeo *v.* derideo. **dīrigeo** (-ēsco) *v.* derigeo.

1. ***dīrigo** *et* (*prius*) **dērigo**, -rēxī, -rēctum, -ere. *a* de *et* regere. ***formae***: ISID. diff. 1, 153 derigimus, quae curva sunt, dirigimus, cum aliquo tendimus. **de-** *in titulis et codd. ipsa antiquitate scriptis ceteris hic praeter paucos neglectis (exempla infra ita proponenda curavimus, ut abbreviatae legantur formae in codd. per* di- *incipientes, ceterae plena scriptura exhibeantur)*: **derig-**: CARM. epigr. 960 = CORP. I^{2} 1732 (*aet. Caes., II A 4 a*). INSCR. (*aet. Hadr.*) Bull. corr. hell. 1903 pl. 1 n. 662, 10 (*I A 1 b*). CIC. rep. 2, 55 (dereg-; *II B 1 a α*) VERG. Aen. 1, 401 R^{1}. 5, 162 *P R*. 6, 195 *PR*. 10, 140 *PR*. 11, 654 *MR* (*def. P*). 11, 855 *MPR*. 12, 490 *MPRV* (*ubique II A*) LIV. *Put.* 22, 44, 4. 45, 4. 29, 33, 4 (*I A 1 c*) PLIN. nat. *M* 11, 58 (*I A 1 c α*) GROM. *B* p. 127, 10 *et* 12 (*I A 1 b*) CHAR. gramm. *N* p. 131, 12 (*I A 2 c*) DIG. *F* 3, 3, 65 (*III B 1*). 36, 3, 5 pr. (*I B 1 b*). 43, 23, 10 (*II A 1 d*) LACT. inst. *B* 6, 16, 11 *et* 6, 17, 12 (*II B 2 c*) COD. Theod. 1, 5, 13 *T* (*III B 2 a*). *adde* VARR. ling. *F* 10, 22 (*II A 1 a α*). 10, 74 (*I B 1 a α*; 8, 26 di-). rust. 1, 13, 6 (*I B 1 a α*). 1, 18, 1 (*II A p. 1240, 8*; '*sic ubique in antiquissimo libro' teste Victorio ad l.*). CIC. part. 46 *A* de re igitur (*i.* derig-, *II B 1 a γ*). **derex-**: CORP. V 8002, 9. 8003, 7 (*a. 47; I A 1 b*). VERG. Aen. 7, 497 RF^{1} (*II A 3 b β*). 7, 523 *M* (*I A 1 c α*). 10, 400 M^{1} *ante corr.*, *R* (*II A 3 b α*). LIV. *Put.* 22, 19, 11 *et* 28, 22, 13 (*I A 1 c*). **derect-**: CORP. V 698, 1 (*Claud.*). III 2883 (*ante Vesp.*). VIII 25967 (*Vesp.*) = 23084. 25860 (14882). XIII 9082 (*a. 74*). III 14206^{4} (*Trai.*). 14406^{d} (*Hadr.*); *ubique I A 1 b*. CORP. VI 36126 (*adi. propr.*). ACT. Arv. a. 219 b 5 (*III A 1*). VERG. georg. 2, 281 *MPRV* (*I A 1 c*) LIV. *Put.* 21, 47, 8. 22, 47, 3. 27, 48, 4. *Vind.*: 40, 30, 6. 44, 28, 10 (*ubique I A 1 c praeter* 22, 47, 3 [*adi. propr.*]) PLIN. nat. *M* 11, 125 (*II A 3 d*) DIG. *F* 3, 5, 19 (20) *et* 10, 2, 49 (*adi. transl.*). 50, 17, 80 (*I B 1 b*). F^{2} 13, 6, 3, 4 (*adv. transl.*). *adde* VARR. ling. *F* 10, 22 *ter.* 43 (*adi. propr.*; di- 10, 43. 44) rust. (*v. supra l. 47 sq.*) 1, 8, 2. 1, 40, 6. 3, 5, 9 (*adi. propr.*) LVCR. 2, 198 (*I A 1 f*). 4, 609 (*adi. propr.*). 6, 823 (*IV A*). CAES. *cf. Meuselii lex. s. v.* (*de civ.* 1, 45, 4 *cf. quae adnotat Kübler in editione*). *scripturae per* **di-** *primum certum exemplum* **dirig-**: EDICT. imp. Diocl. S I 30 (*III B 2*) dirigi. VERG. Aen. *M* 1, 401 *et* 5, 162 (*II A 2 d α*). 6, 195 (*II A 2 a α*). 10, 140 (*II A 3 b β*). LIV. *Put.* 22, 43, 11 (*I A 1 c α*). 29, 27, 8 *et* 29, 27, 12 (*II A 3 a α*). *Vind.*: 41, 23, 17 (redig- *restituendum*). GROM. p. 31, 2 *A*. 32, 18 *A*. 128, 1 *B*. 166, 9 *A*. 167, 5 *B*. 169, 14 *A*. 171, 7 *AB*. 180, 4 *B*. 182, 3 *AB*. 183, 3 *AB*. 189, 12 *AB*. 205, 9 *AB*. 217, 18 *A*. 223, 16 *A* (*ubique I A 1 b praeter* p. 167, 5 [*IV A*]) CHAR. gramm. *N* I 52, 2. 126, 10. 192, 22 (*I A 2 c*). DIG. *F* 11^{ies} (*I A 1 b, 2 a α. B 1 b α. II A 5 a α. B 1 d α, β*) FRG. Vat. 340 (*notio incerta*) ITALA Lugd. *bis* (*II A 5 b β. B 1 b α*) CYPR. *S* laps. 23 (*I A 2 a β*) *SO* epist. 63, 17 (*III B 1*) LACT. inst. *B* 2, 17, 9 (*II A 4 a*). 6, 17, 9 (*II B 2 c*) HIL. in psalm. *cod. V* 1, 2 (*II B 3 a*). 118 ain 17 *et* 140, 2 (*I A 2 a*) PRISCILL. tract. 6, 94 *et* 7, 112 (*II B 3 b*) SCHOL. Veron. Verg. Aen. 9, 404 (*II B 2 e*) DIDASC. apost. 15, 33. 35 (*IV A*) AVG. civ. *cod. L* 2, 23 (*I A 2 a α*) COD. Theod. 2, 26, 1 *R M*. 8, 5, 48 pr. *R*. 9, 2, 5 *V*. 10, 10, 11 *V*. 10, 10, 12, 1 *V* (*III B 2*). 8, 5, 48, 1 (*III A 2*). *adde* CAES. *cf. Meuselii lex. s. v.* **direx-**: CORP. V 2781 (*a. 314; non extat; III B 1*) PAPYR. Rainer (*saec. IV*) Wessely Schrifttaf. p. 9 n. 21 (*III B 2*) VERG. Aen. 6, 57 *MP* (*II A 3 b α. item* 10, 400 M^{1} *e corr.*, *P*). 7, 497 MF^{2} (*II A 3 b β*). 7, 523 *R* (*I A 1 c α*) DIG. *F* 8, 1, 9 (*I A 1 b*). 28, 5, 72 (71), 1 (*II B 1 d β*) ITALA Lugd. (*IV B 1*) CYPR. epist. *F* 45, 1 (*III B 1*) LACT. inst. *B* 2, 17, 9 (*II A 4 a*) HIL. in psalm. *cod. V* 58, 3 (*IV B 2*) COD. Theod.

[*Dittmann*]

6, 28, 1 *R* (*III B 2*) Oros. hist. *L* 4, 6, 25 (*IV B 1*). **direct-:** Carm. epigr. 899 *a. 565* (*I A 1 b*). Verg. Aen. 6, 57 *R* (*corrupt. ex* direx-). Grom. p. 28, 15 *A* (*adi. propr.*). 217, 7 *A* (*I A 1 b*) Dig. *F* 73^ies^ (20, 4, 3, 2 *et* 28, 2, 25, 1 *I B 1 b β*, *46^ies^ adi. [bis proprie] 25^ies^ adv. transl.*) Gai *cod. V 13^ies^* (*adi. adv. transl.*) Cypr. Fort. 10 *S* (*I A 1 c*) Hil. in psalm. *cod. V* 57, 2. 118 phe 10 (*adi. transl.*) Avg. epist. *cod. B* 223, 1 (*III B 1*) Cod. Theod. 8, 5, 18 *R* (*III A 2*). 8, 5, 28 *R* (*III B 1*). 8, 12, 1 *RHPM* (*adi. transl.*). 10, 1, 2 *VHPM* (*adi. transl.*) Oros. hist. *L* 4, 8, 13 (*adi. propr.*) Evcher. form. 8 p. 50, 9. 12 *S* (*adi. propr.*; p. 50, 12 deret- *P*). *annominatione probari videtur* de-: Bell. Afr. 26, 4 *v. p. 1242, 76. Apvl. met.* 2, 30 *v. p. 1242, 53* (*utroque loco II A*). ? Ambr. obit. Valent. 1 *v. p. 1244, 40* (*II B 1*). di-: Maximin. c. Ambr. 136 *v. p. 1246, 46* (*III A 2*). *corruptelae ad agnoscendam formam idoneae: abiit in* redig-: *fort.* Cypr. epist. 45, 1 ext. (*Hartel* redig- *retinet*). *contra* redig- *restitutum pro* dirig-: Liv. 41, 23, 17 Colvm. 2, 2, 8 (der- *S*). *abiit in* defig-: Grom. p. 134, 11 *B*. *in* delig-: Sil. 2, 92 *Col.*, derex- *in* detex-: Sil. 4, 676 *Sang.* *restitutum* ⟨d⟩erig-: Bell. Afr. 51, 2 (*II A 1 c β*) Amm. 24, 2, 13 (*II A 3 b β*). derect- *abiit in* decret-: Cic. leg. agr. 2, 44 *codd.* Caec. 22 *T* Liv. 21, 19, 1 *CM*. 34, 28, 6 *et* 37, 23, 7 *B* Plin. nat. 18, 317 Gell. 1, 3, 29 *A* Lact. inst. 1, 1, 18 *PV* Avien. orb. terr. 765 Gloss., *in* decert-: Gell. 19, 12, 7, *in* detect-: Catvll. 22, 8, *in* secret-: Lvcan. 9, 556 *MPU*, *in* eiect-: Bell. Afr. 41, 2 *V*, *in* erect-: Avien. orb. terr. 239. direct- *in* dirept-: Apvl. met. 6, 18, *in* discret-: Lex Visig. 4, 2, 3. *abiit in* diger-: Pavl. Nol. carm. 20, 377 *v. p. 1250, 83. contra* diger- *restitutum aut restituendum pro* dirig-: Cic. part. 75 Cels. 5, 18, 8 p. 168, 22 Colvm. 8, 7, 3 Tert resurr. 22 p. 55, 9 nat. 2, 9 p. 111, 20. *cf. etiam infra l. 73sqq.* *abiit in* dilig-: Plin. nat. 11, 148 *Fa* Petron. 44, 8 Ps. Qvint. decl 3, 15 *M* Hier. nom. hebr. p. 2, 16 *BH*. 2, 21 *F* Alc. Avit. epist 38 p. 67, 9 Cassiod. var. 8, 23, 4 *al. contra* dilig- *restituendum pro* dirig-: Pavl. Fest. p. 69, 15 (*v. infra l. 49*). Avg. spec. 7 p. 61, 6 = cod. Am. Vulg. prov. 16, 13. *cf.* Mart. Cap. 2, 168 (direct- *trad.*, dilect- *legend.*). direx- *abiit in* dixer-: Cic. div. 1, 30 Ps. Qvint. decl. 5, 10 *B al.* *in universum apparet priscae formae, quae est per* de- (*cf. Lachm. ad Lucr. 4, 609 Mommsen, Ges. Schrift. VII p. 115*) *tenacissimum fuisse verbum* notione propria (*cf. etiam* directio *p. 1228, 38 et Isidori praeceptum p. 1232, 33*), *maxime* participio perf. pass. (*cf. etiam veriloquium p. 1251, 21*). dē- *in* dī- *quando immutari coeptum sit, certo dici nequit. notione quidem 'mittendi', quae inde a saec. III exeunte ita in usum venit, ut denique fere regnaret (III A 2, B 1. 2), verbum duobus exceptis locis (p. 1247, 17. 1248, 80, cf. p. 1232, 44. 45. adde l. 54. 55) ubique scriptum legitur per* di-. *neque vero id eo processit, ut inveniantur huius verbi formae scriptae per* disr-, *quae scriptura passim obvia est in ceteris verbis a* dir- *incipientibus* (diripio, dirumpo, diruo). *nam quod legitur* Gloss. IV 332, 28 disrectum divisum *corrigendum esse in* discretum *vel* dissectum *recte statuit Götz.*

part. fut. primum ap. Sen. nat. 5, 18, 8. *syncope in perf.*: Verg. Aen. 6, 57 -xti (Ven. Fort. carm. 6, 8, 49).

de notione: [Pavl. Fest. p. 69, 15 -ere apud Plautum invenitur pro discidere. *scrib.* diligere, *cf.* Non. p. 290 *p. 1176, 48. 1177, 15.*] Gloss. εὐθύνω. ἰθύνω. ἀπευθύνω derigo (II 234, 48). ἀπιθύνω. κατιθύνω derigo (II 346, 13). κατευθύνω. -it ἀνευθύνει (ἀπ-?). derigit rectum facit (IV 329, 29 *cf. p 1232, 33*). derectum rectius ordinatum vel rectius missum. (*cf. II A 5 b*:) ὁδηγῶ. (*cf. III*:) ἀποστέλλω. derigere (-ire *cod.*) ἐξαποστεῖλαι (II 44, 48). -untur ἐξαποστέλλονται derigenda ἐξαποσταλτέα (II 44, 50). -ctus ἀποσταλείς, καταπεμφθείς -it transmittit mandat. *in litteris ex graeco conversis exprimuntur* (*omitto singularia*): εὐθύνειν: Itala (*I A 1 b, II B 1 b*). Vvlg. (*I A 1 b, II A 2 c, 3 a*). Rvfin. (*II A 2 c*). κατευθύνειν: Itala (*II A 2 c. IV A. B*). Vvlg. (*I A 2 a, b. II A 2 c, d, 3 d. B 1 b, 2 b, 3 a. IV B*). Pass. Petr. Paul. (*II A 3 d*). ἀνορθοῦν: Itala (*I A 1 g*). διορθοῦν: Itala (*II A 2 d*). κατορθοῦν: Vvlg. (*I A 2 a*). *cf.* Theod. Mops. (*I A 2 a*). εὐοδοῦν: Itala (*II A 5 b*). Vvlg. (*II B 3 a*). κατευοδοῦν: Itala (*II B 3 a*). ὁδηγεῖν: Itala (*II A 5 b. B 2 b*). Vvlg. (*II A 2 c, 5 b. B 2 b*). πέμπειν (ἀνα-, ἀπο-, δια-, ἐκ-, εἰς-, κατα-, προ-): *passim III.* ἀποστέλλειν (*cf.* Pavl. sent. 5, 34, 1 *p. 1247, 15*): Pallad. (*III A 2*) Ps. Rvfin. Ios. bell. Iud. (*III B 2*). στέλλεσθαι: Novell. Iust. (*IV B*).

legitur certis exemplis (Cato *v. l. 69sqq.*) *inde a* Varrone.

[*loci corrupti vel dubii*: Cato orig. 125 (Non. p. 229) ne praedia in lubricum -rentur (de- *L*), cum tributus exigeretur (derecto *opponitur* lubricum: Cic. Cael. 41 Sen. epist. 84, 12). Qvint. inst. 2, 6, 1 materias, quas discipulis ad dicendum dabant, non contenti divisione -ere latius dicendo prosequebantur. *scrib. vid.* digerere, *cf. exempla ap. Bonnell, lex. Quint s. v.* digero. Plin. nat. 18, 202 horum siderum aliorumque exortus et occasus dirigendi ... in suos dies (digerendi *edd., sed fort. i. q. 'accurate deducendi'*). Vlp. frg. Vat. 340 ⟨quia iudex condemnationem in c⟩ognitorem -ere ⟨debet⟩. Cypr. epist. 45, 1 *v. supra l. 14.*] [*val.* dreagere, *prov.* derzer. *M.-L.*]

DISPOSITIO

I praevalente notione ***ad rectum revocandi:***
  A sensu strictiore:
    1 proprie:
      a in re augurali: p. 1234, 57
      b in re gromatica et in architectura: p. 1234, 60
      c in re militari: p. 1235, 81
      d in re rustica sim.: p. 1236, 53
      e generatim de re naturaliter inflexa ad porrectam speciem revocanda: p. 1236, 68
      f de rebus ita defigendis, ut α) in porrectum promineant, β) ad perpendiculum constitutae videantur: p. 1237, 21
      g erigere: p. 1237, 32
      h passive -i α) e curvata specie in porrectam abire, β) in porrectum extendi, excurrere: p. 1237, 34
    2 translate:
      a ad rectam normam accommodare, revocare: p. 1237, 58
      b stabilire, confirmare: p. 1238, 16
      c t. t. grammaticorum de declinatione nominum: p. 1238, 33
  B sensu latiore de relatione:
    1 referre, revocare, accommodare: p. 1238, 43
    2 exigere, definire: p. 1239, 57
    3 significare, quo tendant dubie dicta, interpretari: p. 1239, 65
II praevalente notione ***ad destinatum finem convertendi, promovendi***
  A proprie:
    1 quae delineando, muniendo procedere videntur: p. 1240, 9
    2 quae motum significant: p. 1240, 41
    3 quae moventur: p. 1241, 45
    4 visum, oculos: p. 1242, 71   *5 aliquem: p. 1243, 12*
  B translate:
    1 praevalente notione intendendi: p. 1243, 57
    2 " " deducendi: p. 1245, 26
    3 " " regendi, gubernandi: p. 1245, 77
III sensu debilitato plane ***de motu*** *i. q. mittere, destinare*
  A generatim:
    1 porrigere: p. 1246, 31   *2 mittere dona sim.: p. 1246, 37*
  B speciatim:
    1 litteras: p. 1247, 7   *2 aliquem: p. 1248, 39*
IV intransitive:
  A de regione: p. 1250, 21   *B de motu: p. 1250, 58*
part. perf. pass. pro ***adi.:*** *p. 1251, 20sqq.* ***adv.:*** *p. 1255, 58sqq.*

I *praevalente notione* ***ad rectum revocandi:*** A ***sensu strictiore*** *i q efficere, ut ad rectam lineam aliquid decurrere videatur*: 1 ***proprie*** -ere *res, quae vel in porrectum vel sursum* (*p 1236, 78sqq. 1237, 21. 32*) *vel deorsum* (*p. 1236, 62 extenduntur. saepe cogitandum est de adiumento instrumentorum* (*oculi l. 48; cf. etiam l. 65*), *cf.* Cic. div. 1, 30 (*l. 58*). Pavl. Fest. p. 123 castra ... metis (*cf. l. 68*) deriguntur. Catvll. 22, 8 (*de nitido libello*) derecta (detecta *codd.*) plumbo et pumice omnia aequata (*cf. Baehrens ad l.*). Pers. 1, 66 scit tendere versum non secus ac si oculo rubricam derigat uno. Gloss. V 265, 33 (= IV 486, 26) amussis regula fabri aequalis (IV 486 fabri[cae]), qua tabulae -untur. Cet. Fav. 21 p. 303, 17 asseres ... ad lineam aut regulam aequaliter -antur. Non. p. 63 est ... gruma mensura quaedam, qua fixa viae ad lineam -untur (de- *pars codd.*). Rvfin. Orig. in gen. 2, 6 p. 173^d^ non ex ... impolitis, sed ex quadratis et secundum aequitatis lineam -ctis ... lignis (*metaphorice*: Vincent. Ler. 2, 2 interpretationis linea secundum ... catholici sensus normam ... -atur). *v. etiam* Colvm. 3, 15, 1. ad perpendiculum: *p. 1236, 64sq.*

a *in re augurali*: -ere regiones *i. q caeli regiones rectis lineis designare*: Cic. div. 1, 30 eo (*lituo*) Romulus regiones -xit (dixerit *trad.*) tum, cum urbem condidit.

b *in re gromatica et in architectura* (*sim. in arte fabrili supra l. 48sqq., in libro adornando supra l. 45sqq*): α *adiumento grumae, aliorum instrumentorum efficere, ut rectis lineis aliquid decurrere videatur* (*cf. de usu grumae*: Frontin. grom. p. 32, 18 ferramento [*i. gruma*] primo uti et omnia momenta [indomita *cod.*] perpenso -ere: oculo [cuius *cod.*; p. -ere o. *coniungit Schulten, PW. VII 1884; cf. supra l. 48*] ex omnibus corniculis extensa ponderibus et inter se comparata fila ... ita perspicere, donec proxima consumpto alterius visu sola intueatur; tunc dictare metas. Non. p. 63 *v. l. 51; cf.* Gloss. V 459 grumare: -ere, aequare. IV 242, 21 *al.*): Vitr. *v. sub β p. 1235, 40sqq.* Liv. 5, 55, 3 festinatio curam exemit vicos -endi. castra: *v. l. 44. formam aedificii*: Avell. p. 47, 11 (*epist. imperat. a. 386*) sublimitas tua (*praefecti urbis*) eatenus per architectos futurae basilicae -et formam, quatenus se planities ... praetulerit. *ordinem columnarum*: Avg. quaest. hept. 2, 177, 10. Liv. 39, 27, 10 Fabium ... -isse finem Philippo ... viam regiam nusquam ad mare declinantem (*nota dupl. acc.; opp.* Philippum novam postea deflexisse viam). *sic saepe de finibus regundis* (*absolute*: Hyg. grom *p. 1235, 5sqq. aliquid*: Hyg grom. p. 134, 11). Corp. III 2883 (*ante Vespas.*) finis (-es *trad.*) inter Neditas et Corinienses derectus mensuris actis iussu *illius*. VIII 25967 (*aet. Vespas.*) fines provinciae novae et veter(is) derecti, qua fossa regia fuit (= 23084. 25860. *cf. etiam* 14882). III 14206^4^ (*aet Traian.*) fines derecti inter rem publicam Col. Philippiensem et Claudianum Artemidorum. 14406^d^ (*aet. Hadr.*) fines derect(i) ⟨int⟩er pop(ulum) Phil(ippensem) ⟨et⟩ her(edes) *illius*. Inscr.

[*Dittmann*]

Bull. corr. hell. 1903 pl. 1 n. 662, 10 (*Delphis, aet. Traian., pertinet ad* Corp. III 567) fines oportere derigi (*in eiusdem tituli actis limitationis graecis l. c. p. 107 sqq. fines passim ita determinantur:* ἐκ... ἐπ' (εἰς) ὀρθὸν εἰς ...; *cf.* Hyg. grom. p. 109, 10 termini ... quibusdam locis positi sunt, ut ab uno ad unum -a[n]tur. p. 127, 10 quidquid ... fuerit loco termini et observetur, custodiri debet, ut ab uno ad unum derigatur; et si notae sunt, a nota ad notam. p. 127, 12. 128, 1). *accedit* per: Vlp. dig. 10, 1, 2, 1 (= Grom. p. 276, 11) si ... per aliam regionem fines -ere iudex *finium regundorum* velit. *mensuram sim.*: Plin. nat. 4, 121 est *latitudo* Italiae ..., qua videtur mensuram agere Polybius, *tot pass.*; sed certior mensura ... ad occasum solis aestivi ostiumque Rheni per castra legionum Germaniae ab iisdem Alpibus -itur, *tot pass.* (*cf. etiam p. 1237, 48 sqq.*). Hyg. lim. grom. p. 183, 3. Pallad. 2, 12 centeni ... pedes per singula latera *tabulae quadratae iugeralis* -antur (*i. in porrectum dimetentur*). vias *sim.* (*cf. p. 1234, 52 et β (I) infra l. 41 sqq. aliter* viam *i. iter p. 1241, 4. 21. nescio an hic etiam insit notio 'aequum, planum faciendi', cf. β (II) (III) et locutiones metaphor. infra l. 73 sqq.*): Corp. V 8002, 9 *et* 8003, 7 (*a. 47*) viam ... quam Drusus ... derexerat. 698, 1 (*aet. Claud.*) viam derectam per Atium centurionem. XIII 9082 (*a. 74*) iter de⟨rectum ab Arge⟩ntorate in R(aetiam). Frontin. aq. 126 vicinales vias agrestesque per ipsas formas (*i. aquaeductus*) derigunt. Svet. Cal. 19, 1 superiecto ... terreno ac derecto (*v. Ihm, praef. p. LII*) in Appiae viae formam. Cels. dig. 8, 1, 9 ut, qua primum viam -isset, ea demum ire agere deberet. Vlp. dig. 43, 8, 2, 21 viae ... publicae solum publicum est, relictum aut (*Mo.*, ad *trad.*) -ctum certis finibus latitudinis ab eo, qui ius publicandi habuit. Carm. epigr. 899 (*Romae, in via Salaria in ponte Anienis; a. 565*) quam bene curbati -cta est semita (*cf. infra l. 78*) pontis. *accedit* ab ... ad: Cic. nat. deor. 2, 137 *v. p. 1240, 21.* *limites sim.* (*cf. IV A p. 1250, 26 sqq.*): Hyg. lim. grom. p. 166, 9 decumani secundum solis decursum -untur, kardines a poli axe. p. 169, 14 secundum antiquam consuetudinem limites -untur. p. 180, 4. 182, 3. 189, 12. 205, 9 privatas limitum observationes -ere. p. 217, 7. 18. 273, 7. *cf.* p. 223, 16 limites ... ad occidentem ... -unt cursus.

β *in architectorum sermone usus speciales*: (I) -ere *aliquid i. q. alicuius rei faciendae* rectum rigorem constituere *sc., ut videtur, in* architecti tabula, *qua aedificiorum sim. lineamenta designantur* (*de nonnullis dubites, an potius ad α referenda sint. contra huc fortasse pertinet* Avell. p. 47, 11 *p. 1234, 71*): Vitr. 1, 6, 1 -untur haec (*plateae et angiportus*) recte, si *eqs.* 1, 6, 7 per angulos inter duas ventorum regiones et platearum et angiportorum ... debere -i descriptiones. 1, 6, 13 inter angulos ... gnomon ponatur, et ita -antur angiportorum divisiones. 5, 6, 2 anguli trigonorum, qui currunt circum curvaturam circinationis *theatri Romani* (*cf. infra l. 51 sqq.*), -ant ascensus scalasque inter cuneos ad primam praecinctionem, supra autem ... superiores cunei medii -antur. 5, 6, 3 anguli ... qui ... -unt scalaria. 5, 7, 2 gradationes scalarum *theatri Graeci* (*cf. infra l. 51 sqq.*) inter cuneos et sedes contra quadratorum angulos -antur ad primam praecinctionem, a praecinctione inter eas iterum mediae -antur. *ad 5, 6, 2 sq. 5, 7, 2 cf. diagrammata proposita in Reberi versione Vitruvi p. 149. 152, apud Dörpfeld et Reisch, Das griech. Theater p. 162. 163.* (II) *i. q. adiumento libellae ita struere, ut aequa, plana efficiatur superficies*: Vitr. 2, 8, 6 isodomum dicitur, cum omnia coria (*i. tabulata pavimenti*) aequa crassitudine fuerint structa, pseudisodomum, cum impares et inaequales ordines coriorum -untur (*qui Vitruvium exscripsit* Plin. nat. 36, 171 cum inaequali crassitudine structa sunt coria). 3, 4, 5 *stylobates* si ad libellam -etur, alveolatus oculo videbitur. *i. q. planum facere, exaequare*: Cet. Fav. 19 p. 301, 19 in contignationibus ... aequalitas soli -atur (*cf. c.* Vitr. 7, 1, 1 solum ... exaequetur). *sensu non satis certo*: Cet. Fav. 16 p. 300, 9 tegulae ... quae pavimentum -ant (Vitr. 5, 10, 2 sustineant). (III) *i. q. inducto harenato, harena, testa sim. ad planam superficiem revocare* (*cf.* derectio, derectura): Vitr. 7, 3, 3 imum caelum *camerarum* trullissetur, deinde harenā derigatur, postea ... creta aut marmore poliatur. 7, 3, 6 corium *ruderis* -atur (*i. in planam superficiem parieti inducatur*). 7, 4, 1 *paries* pro harenato testa trullissetur et -atur. *ibid.* paries testa trullissetur et -atur. 7, 4, 3 trullissatione inducta pro harenato testa -atur (*absolute*). Cet. Fav. 22 p. 304, 16 loricationes -antur (*cf. c.* Vitr. 7, 3, 5 inducatur *absol.*).

locutiones metaphoricae ad b pertinentes: Tert. bapt. 6 angelus baptismi arbiter superventuro spiritui sancto vias -it ablutione delictorum (Pavl. Nol. epist. 32, 2 operibus tuis, quibus iniqua viarum saecularium -is et clivosa complanas). Itala Ioh. 1, 23 (*omnes fere codd., item* Vvlg.) -ite viam domini (εὐθύνατε; Itala *al.* parate). *adde II A 2 c β p. 1241, 24 sqq.* Ambr. in psalm. 118 serm. 2, 2 -amus semitas nostras, nec tortuosi serpentis sequamur anfractus (*cf. p. 1241, 25*). Tert. idol. 18 *Christus* dedit formam (*i. normam*) suis -endo omni fastigio (*cf. p. 1236, 66*) et suggestu *tam* dignitatis quam potestatis.

c *in re militari*: α aciem (*accedit* contra *p. 1236, 9. 20*; adversus *p. 1236, 10 cf. 21*; congressionem ad ... lineam *p. 1236, 24*): Caes. Gall. 6, 8, 5 -i. Bell. Alex. 37, 4 simplici derecta (di- *al.*). Bell. Afr. 13, 1 -unt. 13, 2 -it simplicem. 41, 2 turmatim derecta (dir-, eiecta *al.*). 59, 2 hoc modo derexit (*Ashb.*, di- *cett.*). Bell. Hisp. 29, 3 derectam. Verg. georg. 2, 281 derectae. Aen. 7, 523 derexere (*M*, di- *R*). Liv. 2, 49, 10 derigendi. 21, 47, 8 derecta (*item* 27, 48, 4. 34, 28, 6 [decreta *B*, erecta *M*, dir- *rec.*]. 40, 30, 6). 22, 43, 11 -rent. 22, 44, 4 derigit. 22, 45, 4 derigerent. 28, 22, 13 derexisset (31, 27, 7). 31, 24, 10 derigere a foro ad portam. 31, 43, 2 -xere. Vell. 2, 47, 1 -cta (de- *A*, *item* 2, 95, 2 *et* 2, 112, 3 -entibus). Sen. nat. 5, 18, 8 exercitus ... -uros aciem in mediis fluctibus. Plin. nat. 8, 9 -i (de- *F*). 11, 58 contra derigunt (*M*). Qvint. inst. 2, 13, 4 derecta (*B*). Frontin. strat. 1, 12, 3 adversus *hostes* -cta (2, 2, 12 -urus. Tac. hist. 4, 25 derectam. Vvlg. II reg. 10, 10). strat. 2, 1, 4 ante ... munimenta ... -rent (Vvlg. II reg. 10, 8). strat. 2, 2, 7 sic -xit, -ut. 2, 3, 8 in colle ... post vineas -isset. Tac. hist. 4, 16 derecta ... haud procul a flumine ... et obversis in hostem navibus. ann. 2, 45 deriguntur *non* vagis incursibus aut disiectas per catervas. 6, 34 -cta utrimque. Svet. Cal. 46 derecta (*cf. Ihm, praef. p. LII*) in litore Oceani. Flor. epit. 2, 6, 58 -xere. 3, 16, 5 -ctae in foro. Apvl. met. 3, 6 -itur proeliaris. 5, 12 -xit. Amm. 16, 12, 27 Severus ... Romanorum aciem -ens laevam (*i. qui praeerat cornui sinistro*). Veg. mil. 3, 17 Heges. 3, 3, 4. Vvlg. gen. 14, 8 contra eos (Ios. 8, 14 contra desertum). Ios. 8, 13 ad aquilonem. II reg. 10, 17 ex adverso (III reg. 20, 29 I par. 19, 17). I par. 19, 9 iuxta portam. *al.* Rvfin. hist. 4, 2, 5 -cta (παραταξάμενος). *e gladiatorum sermone, ut videtur* (*v. Oehler ad Tert. scorp. 4*): Tert. carn. Christ. 17 ad unam iam lineam congressionem -amus (*cf. IV A p. 1250, 48 sqq.*). β *exercitum, exercitus partes, naves -ere i. recta linea in acie collocare* (*accedit* in *l. 28. 33. 35 sqq. 44. 45 sq. 49* adversus *l. 30. 47. cf. l. 43. 44*): Bell. Afr. 59, 2 Numidas ... ita extenuatos et in longitudinem derectos (di- *al.*). 78, 2 equitatu dextra sinistra derecto (di- *al.*) ab oppidi lateribus. Liv. 1, 27, 5 adversus ... hostem derigit (*P*) suos. 29, 33, 4 derigit suos. Qvint. inst. 2, 13, 3 *imperator* aciem instruat, derigat (*B*) frontem (5, 13, 11 ut sic dixerim, derecta [*B*] fronte pugnandum est). Frontin. strat. 1, 6, 1 *tot* cohortes in dextram viae partem -xit, quinque ad sinistram (2, 3, 20 cum ... phalangem ... duplicem mediam in partem -isset). Veg. mil. 1, 26 tirones secundum matriculae ordinem in aciem -endi. Itala psalm. 26, 3 (Cypr. Fort. 10) si -cta fuerint in me castra *i. exercitus* (παρατάξηται, Vvlg. consistant). Cassiod. Ios. antiq. 8, 14 (p. 252, 3 Bas.) e diverso et Achab suum -it exercitum (ἀντεπεξῆγε). *per similitudinem*: Pass. Mar. lac. 12 p. 61, 6 artifex feritas dispositas agminum series *martyrum caedendorum* per ordinem -bat. *naves, classem* (*cf. absolute positum IV A p. 1250, 40 sqq.*): Liv. 37, 31, 5 derectis ante portum navibus. Plin. nat. 9, 5 ut ... classis ... contrarium agmen adversa fronte -erit (de- *R*[1]). Tac. hist. 2, 34 naves pari inter se spatio ... adversum in flumen -bantur. 5, 23 derexit classem. *accedit* in *c. acc.*: Liv. 22, 19, 11 derexerat ... in pugnam naves. *aliter* 37, 23, 7 in frontem derectas. *cf. etiam IV A p. 1250, 41. 42.* proras: Liv. 36, 44, 3 adversus dextrum cornu prope terram proras derigere. 37, 27, 4 derexissent ad terram. 44, 28, 10 derectae in se prorae. γ castella (*aliter munitiones sim. II A 1 c p. 1240, 23*): Flor. epit. 4, 12, 26 in Rheni ... ripa L amplius castella -xit (*i. recta linea velut in acie collocavit*). *aliter* castra *supra l. 37.*

d *in re rustica sim.*: sulcos, ordines (*cf. p. 1234, 74. 1240, 10*) -ere *i. ita ordinare, ducere, ut ad lineam decurrere videantur*: Cic. *v. l. 59.* Colvm. 3, 13, 4 paribus ... omissis spatiis ... sulcos derigunt (Vlp. dig. 39, 3, 1, 5 [*ex Ofilio*] sulcos agri colendi causa -ctos ita, ut in unam pergant partem). Colvm. 3, 15, 1 ita (*sc. ad lineam*) paribus spatiis ordines deriguntur (di- *A*). *accedit* in, ad: Cic. Cato 59 -ctos (de- *Non. p. 401*) in quincuncem ordines *arborum*. Colvm. 5, 9, 7 in favonium -i ordines (*cf.* Pallad. 2, 13, 6 in aquilonem vel favonium vineta -imus). arbores -ere *v. infra l. 78 sqq.* *et in re rustica et in arte muniendi de fossarum lateribus exacte ad perpendiculum agendis*: Colvm. 4, 4, 1 ne similis sit alveo scrobis, sed ut expressis angulis velut ad perpendiculum frontes eius -antur. Hyg. mun. castr. 49 *fossa* latere exteriori ad perpendiculum -itur (*opp. latus* contrarium devexum fit, quomodo in fastigata *fossa*).

e *generatim de re naturaliter inflexa a curvata specie ad porrectam revocanda, deducenda* (*sim. rem transversam -ere: p. 1237, 14*): Cic. part. 23 (*metaphorice*) cum ... circuitus *orationis* -untur. nat. deor. 2, 152 flumina arcemus, -imus (de- *B*[1]), avertimus. Lvcan. 6, 475 *Thessalarum arte* Maeander -xit aquas. Plin. nat. 4, 38 *Strymo* priusquam -at (de- *A*) cursum. Heges. 5, 46 l. 36 *amnium cursum* natura -erat (*opp.* inflexo, quo victores iubebant). *fort.* Oros. hist. 1, 2, 52 *p. 1237, 52.* Manil. 4, 601 *mare* litora ... in Syrtes revocans sinuata ... rursusque ad Nilum (*i. usque ad N.*) derectis fluctibus exit. Sen. nat. 1, 9, 10 coronam (*i.* ἅλωα, *aliter p. 1246, 31*) si diviseris, arcus erit, si -eris, virga. *arbores*: Sen. clem. 2, 7, 4 *agricolae arboribus*, quas aliqua depravavit causa, adminicula, quibus der⟨i⟩gantur, adplicant. *item per imaginem*: Vvlg. Os. 14, 9 -am eum ego ut abietem virentem. *cf.* Psalt. Rom. 79, 16 -e eam (*vineam*), quam plantavit dextera tua (κατάρτισαι). Sil. 6, 228 *serpens* resolvens contortos orbes derecto (di- *al.*) corpore totam extendit molem (*cf. p. 1255, 15*). *membra corporis humani*

[Dittmann]

(*accedit abl. instrum. l. 2. 3. 15. 16 cf. l. 7*): CELS. 8,10,7 frangi rursus ossa et -i debent. TERT. carn. 4 *infans* pannis -itur, unctionibus formatur. PHYSIOGN. 115 qui narem digitis suis -unt atque fingunt. PROSP. in psalm. 134,18 -untur pedes claudorum. GREG. TVR. Franc. 5,4 p. 195,14 cuius virtus ... paralytica membra -isset. 9,6 p. 361,7 *debiles* iubebat ... extendi, ut, quos virtutis divinae largitiones (*i. -bus*) -ere non poterat, quasi per industriam restauraret. Iul. 39 *puerum* membris omnibus esse -ctum (*opp.* contractum). Mart. 1,40 -ctus est pes ... qui fuerat debilis. 2,6 -batur *paralyticus* (*cf. Bonnet p. 293 adn. 3; sequuntur* sic ... erectus super plantas). 2,26 digitos -ctos manusque rettulit sanas (2,31 manus contracta -itur. vit. patr. 15, 3). 2,46 tit. (p. 608,8) de claudo -cto. *corpus infantis in matrice emortui, quod* aut in caput aut in pedes conversum est aut transversum iacet (CELS. 7,29 p. 317,24 D.): CELS. 7,29 p. 317,26 *medicus* eum manu -at vel in caput vel ... in pedes (*syn.* rectius reddere). 7,29 p. 318 sinistra ... -ere eum debet *medicus*. *ibid.* si vero transversus est neque -i potuit. *metaphorice*: PETR. CHRYS. serm. 167 p. 638^D ut *qui a recti detorserant disciplina* -cti et attenuati in modum acus per angustum paenitentiae foramen ... intrarent.

f *de rebus ita defigendis, collocandis, ut α) in porrectum promineant, β) ad perpendiculum constitutae videantur*: α CVRT. 4,9,5 utrimque a iugo *currus falcati* ternos -erant gladios. SIL. 9,583 ab incurvo derecta cacumine *dentis elephanti* cuspis (*nota utroque loco accedens* ab). β LVCR. 2,198 tigna ... alte (-tu *codd.*) derecta (*i. derecte ad perpendiculum in aquam immissa*). MANIL. 1,284 *axis* in binas Arctos ... per inania mundi perque ipsum terrae -ctus constitit (-spicit *trad.*) orbem. PLIN. nat. 18,317 malo in media *prela* derecto (decreto *codd.*). PALLAD. 1,13,1 binas inter eos (*asseres*) perticas -emus. [*dub.*: CARM. epigr. 277,1 (*aet. Diocl.*) ⟨der⟩ectam ⟨p⟩risca regione co⟨lu⟩mnam.]

g *erigere*: ITALA II reg. 7,13 (Tycon. 4,37,15 Aug. civ. 17,8) -am thronum eius (ἀνορθώσω, ITALA *al.* erigam, VVLG. stabiliam).

h *passive*: -i α *i. q. e curvata specie in porrectam abire*: CELS. 4,1 p. 122 D. *intestinum* recurvatum in imo -itur, qua excernit; ideoque id ibi rectum intestinum nominatur. β *i. q. in porrectum extendi, excurrere* (*cf. etiam l. 27. p. 1242, 63 sqq. accedit in l. 43. 53*; per *l. 39. cf. l. 27. p. 1242, 67*; ad *l. 48. 49. 51. 52*; ab ... in *l. 44. 45*; ab ... ad *l. 42*): MANIL. 1,563 fila (*i. orbes*), per quae -itur signorum ... ordo (AVG. civ. 16,10 tit. Sem, in cuius progenie tendens ad Abraham civitatis dei ordo -itur. 16,14 ext. ordo, qui -itur ab Adam usque ad Noe et inde usque ad Abraham). GERM. 380 *Piscis* totus -ctus in austros. FRONTIN. grom. p. 31,2 agrorum constitutio, cuius decimani ab oriente in occidentem -untur, kardines a meridiano in septentrionem (HYG. lim. grom. p. 171,7). TERT. nat. 1,12 corpori nostro ... secreta linea crucis situs est, quod caput emicat, quod spina -itur. AMM. 22,8,20 ora maritima ... velut longitudine lineali -cta. HEGES. 4,18 l. 30 longitudo lacus ... usque ad Zoaros ... -itur stadiis *tot*; latitudo in stadiis *tot* usque ad viciniam Sodomorum (ἐκτείνεται, PS. RVFIN. tenditur). 5,3,1 in aggere publico, qui ad muros -batur (κατατείνουσαν, PS. RVFIN. duceret). OROS. hist. 1,2,52 *Hister* ad orientem -ctus Ponto accipitur (*cf. p. 1236, 75*). 1,2,99 promunturium ... -itur in occasum (*syn.* aspicit, respicit). PS. BOETH. geom. p. 403,11 lineae, porticus, stadia, miliaria, fluminum latitudines et alia ... longa protensione -cta. CASSIOD. in psalm. 24,3 semitae ... sunt, quae angusto calle -untur.

2 *translate* (*adde locut. metaphor. p. 1235, 72 sqq. et 1236, 70*): a *i. q. ad rectam normam accommodare, revocare*: α *aliquid* (*de nonnullis dubitatio relinquitur, an potius sub b collocanda sint*): CIC. Mur. 3 vitam (*de Catone, item* LVCAN. 9,556 *v. B 1 a p. 1238, 45 et 1239, 5*). orat. 237 *nihil* inveni firmius, quod tenerem aut quo iudicium meum derigerem (*A*), quam id, quodcumque mihi quam simillimum veri videretur (*paulo aliter* BRVT. Cic. ad Brut. 1,16 [9,24], 11 iudicium suum ... tanta firmitate ac magnitudine -xit [*fere i. q. rigoris plenum exhibuit*] in exturbando Antonio [*opp.* flexerit]. *cf. etiam* QVINT. *p. 1239, 20*). VLP. dig. 10,3,7,10 cum ... iudicium agitur, iudex officium suum (*cf. p. 1246, 27*) ita -et, ut *eqs.* TERT. virg. vel. 1 ut ... paulatim -retur et ordinaretur et ad perfectum perduceretur disciplina ab ... spiritu sancto. *ibid.* est paracleti administratio (*spiritus sancti munus*), ... quod disciplina -itur. *ibid.* is (*fructus*) rudis ... et informis paulatim aetatem suam -ens eruditur in mansuetudinem saporis (HIER. epist. 39,6,1 cuius parva adhuc aetas et rudis paene infantia te magistrante -itur. *cf.* AVG. epist. 173,3 *p. 1245, 39*). resurr. 2 p. 26,8 Christo ... servabatur ... dubitata -ere. *cf. etiam* adv. Marc. 4,34 p. 533,19 (*v. p. 1238, 18*). IVL. VAL. 1,20 nisi per prudentiam vestram illorum titubantia sit -cta. VVLG. psalm. 140,2 -atur oratio mea (κατευθυνθήτω; *opp.* HIL. *ad l.* depravabitur). PAVL. NOL. epist. 40,11 med. nisi certo statu -entes animi momenta libremus (*cf. antea* ut non declinemus dextra vel sinistra). *fere i. q. corrigere*: AVG. civ. 2,23 pro -endis vel pro corrigendis ... moribus (CASSIOD. var. 10,22,3). epist. 173,2 ut mala voluntas hominis -atur. CASSIOD. var. 4,43,3 perperam commissa -ere. THEOD. MOPS. in Gal. 3,23 p. 52,2 universa illa, quae ab *Christo* -cta sunt (τῶν παρ' αὐτοῦ κατορθωμάτων). *item* in Col. praef. p. 254,3 (*cf. syn.* corrigere in Col. 1,25). *i. q. emendando, corrigendo conficere*: FERRAND. epist. 4,16 mei erit officii exemplaria veriora (*de vita Fulgentii descripta*) -ere. *i. q. recte agere* (*cf. graec.* κατορθοῦν): THEOD. MOPS. in Gal. 3,23 p. 51,9 quod -ere illud, quod nobis conveniens est, non possumus (*cf. syn.* agere).

β *aliquem*: LVCAN. 2,245 mente labantem -e (de- *codd. pars*) me, dubium certo tu robore firma. TERT. resurr. 2 p. 28,5 multi rudes et plerique sua fide dubii ..., quos instrui, -i, muniri oportebit. CYPR. laps. 23 plectuntur ... quidam, quo ceteri -antur. AVG. epist. 185,21 sicut meliores sunt, quos -it amor, ita plures ..., quos corrigit timor. *accedit* ad (*cf. p. 1239, 30 sqq.*): PLIN. paneg. 45,6 ad hanc (*vitam principis*) -imur, ad hanc convertimur. VVLG. psalm. 118,128 ad omnia mandata tua -bar (κατωρθούμην; ITALA Veron. Ambr. Aug. corrigebar; *opp.* HIL. *ad l.* non deflectitur, non detorquetur per terrenas cupiditates).

b *i. q. stabilire, confirmare*: α *aliquid* (*cf. p. 1237, 59*): TERT. adv. Marc. 3,5 p. 382,5 apud quam (*divinitatem*) uniformem statum temporis -it aeternitas ipsa. 4,34 p. 533,19 hoc ... responso *Christus* et Moysi constitutionem protexit ... et creatoris institutionem -xit (*cf.* castit. 5 ad legem semel nubendi -endam. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 29 p. 397^D per medium ... opinionum ... dogma nostrum in veritate -ere). TERT. patient. 1 p. 1,9 constantiam commonendi propriae conversationis (*i. vitae rationis*) auctoritate -ere. HEGES. 1,15,3 -xit Magni intentionem ... nuntius (προσεπέρρωσε τὴν ὁρμήν. PS. RVFIN. multum alacritati eius addiderat). VVLG. psalm. 7,10 -es iustum (κατευθυνεῖς; confirmetur iustitia PSALT. sec. Hebr.). *seq. acc. c. inf. i. q. contendere* (*cf. Hoppe, Synt. Tert. p. 50*): TERT. adv. Marc. 1,9 p. 302,21 hinc itaque constantissime -am (-atur *F*) deum non esse, qui sit hodie incertus (*nescio an subsit notio 'prave proposita rectius definiendi, constituendi', cf. a et B 1. 3*). β *aliquem* (*i. q. corroborare*): CAEL. AVR. chron. 1,4,96 resumendos aegrotantes et cum recorporativa curatione -endos.

c *t. t. grammaticorum de declinatione nominum: i. q. ad rectam normam, regulam declinare, determinare*: ROMAN. Char. gramm. I 126,10 'Verrius Flaccus', inquit Plinius: 'eorum nominum ... ablativus in e -endus est'. 131,12 'glossemata' ut 'toreumata' ... et his similia omnia Varronis regula, inquit Plinius, dativo et ablativo plurali in bus derigit. SCAVR. gramm. VII 19,4 qui 'nux' *et similia* in novissimam litteram s -unt. ROMAN. Char. gramm. I 192,22 quorum (*adverbiorum*) ratio cum in e litteram -atur. CHAR. gramm. I 52,2 haec *nomina* ... ad declinationem superiorem -untur.

B *sensu latiore de relatione*: 1 *referre, revocare, accommodare* ad *aliquid* (ad normam: CIC. Mur. 3 [*notione ad I A 2 a declinante, cf. p. 1237, 60*] Catoni vitam ad certam rationis normam derigenti [di- *dett.*] et diligentissime perpendenti. ad regulam: CIC. opt. gen. 23 regula, ad quam *Atticorum* -antur orationes. fin. 1,63 iudicia rerum. secundum: *l. 68. p. 1239, 23.* pro: *p. 1239, 29*). a *generatim*: α *aliquid*: VARRO ling. 8,26 omnis oratio cum debeat -i ad utilitatem, ad quam tum denique pervenit, si *eqs.* (CIC. de orat. 1,141 *syn.* referre. TAC. dial. 5 ad utilitatem vitae omnia consilia [*cf. infra l. 80 et p. 1244, 48*] factaque [*cf. l. 77*]). ling. 10,74 analogia, ... quae derigitur ad naturam verborum atque illa, quae ad usum loquendi. rust. 1,13,6 potius ad antiquorum diligentiam quam ad horum luxuriam derigas aedificationem. frg. Aug. civ. 7,17 in hoc *libro* quae perscribam omnia ut ad (*om. pars codd.*) aliquam -am summam. CIC. Mur. 77 (*ad Catonem, cf. l. 45*) haec omnia ad rationem civitatis si derigas, recta sunt, *opp.* perpendere ad disciplinae praecepta (*item* ad rationem [-es]: Brut. 140 Antonius in verbis et eligendis ... et collocandis ... nihil non ad rationem et tamquam ad artem -bat. ac. 2,66 [*notione ad II A 2 a p. 1240, 44 sqq. et II B 1 b p. 1244, 33 sqq. declinante*] meas cogitationes sic -o, non ad ... Cynosuram, ... sed Helicen et ... Septemtriones, id est rationes has latiore specie, non ad tenue elimatas. eo fit, ut errem et vager latius. VITR. 6,1,1 ad regionum rationes caelique varietates ... aedificiorum debere -i collocationes. FRONTIN. aq. 37 formulas modulorum ... derectas [-am *cod.*] ad rationem, de qua locuti sumus. *ibid.* secundum quod [*sc. rationem enarratam*] et fistulae ... derigi debent. *cf. etiam supra l. 45*). CIC. de orat. 1,130 ad hanc similitudinem *Roscii* oratoriam laudem -amus (orat. 9 ad illius [*speciei pulchritudinis*] similitudinem *Phidias* artem et manum -bat. *cf. p. 1244, 37*). leg. 2,13 ad *naturam* leges hominum -untur. fin. 1,54 laus ... -atur ad voluptatem (2,115 ad voluptatem artes). top. 73 ad *vulgi opinionem* omnia -unt. LIV. 8,32,5 tibi ad voluntatis interpretationem meae -enda tua sententia fuerit. SEN. contr. 10,1,12 ad positionem controversiae colorem actionis -endum (de- *B*). VELL. 2,8,1 facta (*cf. supra l. 52*) ... ad consilium -bant (2,85,6 *Antonius* ad *Cleopatrae* arbitrium -xit fugam). 2,30,3 invidiam rerum non ad causam, sed ad voluntatem personasque -ere (*i. referre*). CELS. 2,10 p. 52 D. ad quas *observationes* -i curantis consilium (3,5 p. 84 D.). 3,5 p. 84 D. ad eum (*corporis habitum*) -ere curationem. SEN. benef. 3,31,5 cursum ad rectum iter vitae -isse (*notione aeque ac supra l. 61 ad II A 2 a declinante; item* epist. 95,45 navigantibus ad aliquod sidus [*cf. supra l. 63 et p. 1239, 2*] -endus est cursus.

[*Dittmann*]

SVET. Claud. 20, 3 ut ad nocturnos ignes cursum navigia -rent. *cf.* CVRT. 7, 4, 28 ad quorum *siderum* cursum iter -unt). dial. 8, 1, 1 exemplum, ... ad quod vitam derigamus (epist 90, 34 vitae legem, quam *sapiens* ad universa -xit [de- *B*[1]]. LVCAN. 9, 556 [*notione ad I A 2 a declinante*] vita tibi [*Catoni, cf.* CIC. Mur. *p. 1238, 44*] semper derecta [secreta *MPU*, directa *cett., cf. p. 1233, 22*] supernas ad leges). epist. 59, 1 scio, ... si ad nostrum album (*i. indiculum vocabulorum ad vitae rationem pertinentium*; alvum *codd., corr. Agric.*) verba -imus, rem infamem esse *voluptatem*. 76, 18 ad haec (*honestum ac turpe*) faciendi et non faciendi ratio -itur. 117, 33 si -ero ⟨co, *sc. ad sapientiam; add. Haase*⟩ omne, quod disco. CVRT 8, 9, 36 spatium *mensium* ad hunc lunae modum -unt *Indi* (*paulo aliter* MACR. sat. 1, 14, 3 Caesar ... ad numerum solis ... annum -ere [*i. ad rectum revocare*] contendit). PLIN. nat. 17, 19 ad soli naturam, ad loci ingenium, ad caeli cuiusque mores -enda sollertia est. 37, 109 *v. infra l. 42.* 37, 122 ad *amethystum absoluti Phoenices purpurae coloris* tinguentium officinae -unt vota (*sc. imaginationem coloris, quem in votis habent, cuius similitudinem assequi student*). QVINT. inst. 6, 5, 2 quid in quaque re sequendum cavendumque sit, docemus ..., ut ad ea iudicium -atur (*cf. p. 1237, 62*). 10, 2, 1 *v. sub II B 2 b α p. 1245, 35.* TAC. ann. 4, 40 *principibus* praecipua rerum ad famam derigenda. TERT. adv. Marc. 2, 13 p. 352, 14 *iustitiae dei* negotium ... secundum adversionem (*i. προσοχήν*) -endae bonitatis. PANEG. 11 (3), 31, 1 -ere omnes opes et cogitationes ... ad memoriam posteritatis. ARNOB. nat. 1, 63 *Christus* ad officiorum convenientium fines suas leges et constituta -xit. CHALC. comm. 75 *v. p. 1246, 5.* AMBR. in Luc. 8, 11 femina ... quae ... ad libram -at opus. RVFIN. epist. Clement. 13 pro ingenio discentium semetipsum aptare et verbi ordinem pro audientis capacitate -ere (*cf. p. 1241, 29*). *β* se -ere ad *aliquid* (ad *c. gerund. infra l. 36 et p. 1244, 62*); *sensus interdum abit ad notiones sub A 2 a p 1237, 58 sqq. et II B 1 b p. 1244, 34 sqq. significatas*: SEN. contr. 4 praef. 9 *Haterius* non -bat se ad declamatoriam legem. 7, 1, 27 cum se ad imitationem magni alicuius ingenii derexerat (*item* 10 praef. 11). SEN. dial. 2, 19, 3 adhuc ad publicum se iudicium -entibus. epist. 84, 12 stabis ... in lubrico: huc potius te ad sapientiam -e. QVINT. inst. 10, 1, 127 ad ea se quisque -bat effingenda, quae poterat. 12, 3, 8 cum se ad id, quod est optimum natura, derexerit (*B*). HIER. epist. 18[A], 15, 3 ad eius (*scripturae*) nos -amus exempla. *cf. p. 1244, 62 et* -i *ad aliquid p. 1238, 11.* *γ* -i *i. q. pertinere* (*cf. b β*): SEN. dial. 4, 27, 2 cum ... nihil horum, quae nobis nocent prosuntque, ad nos proprie derigatur. PLIN. nat. 37, 109 *topazi genus* simile chrysopraso. tota enim similitudo ad porri sucum -itur (de- *B*[1]). *cf.* 37, 122 *supra l. 16.* BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 5 p. 147, 18.

b *speciatim apud ICTOS* (*accedit* ad; *aliter accedente* in, *v. p. 1245, 6 sqq.*): *α i. q. referre*: LABEO dig. 19, 1, 54 pr. tota ea res ad dolum malum ... et culpam venditoris -enda (*iudici referenda*) est. 33, 10, 12 urbana penus et supellex ad usum urbanum, non ad locum urbanum aut peregrinum -enda est. GAIVS dig. 17, 2, 72 culpa ... non ad exactissimam diligentiam -enda (*fit fere i. q. excutienda*) est. PAPIN. dig. 36, 3, 5 pr. neque ius neque persona, ... ad quam verba stipulationis derigi possint. *β* -ctum esse *i. q. pertinere* (*cf. a γ*): PAPIN. dig. 20, 4, 3, 2 pignus ad eam (*solam*) partem *agri* -ctum. 50, 17, 80 in toto iure ... illud potissimum habetur, quod ad speciem derectum est. PAVL. dig. 28, 2, 25, 1 verba ... testamenti ad eum ... -cta videri.

2 *fere i. q. exigere, definire, limitibus circumscribere* (*accedit abl.*): CIC. de orat. 3, 190 neque sunt haec *praecepta* rhythmicorum aut musicorum acerruma norma -enda. orat. 237 *v. sub I A 2 a p. 1237, 61.* fin. 2, 71 voluptate omnia -entes. 5, 57 fines bonorum utilitate aut voluptate -unt. off. 3, 83 honestate -enda utilitas. 3, 89 *Hecato* utilitate ... officium (*cf.* VLP. *p. 1237, 67*) -it magis quam humanitate. CLAVD. 17, 96 ut *in Academia* discat, quo fine beatum -itur, quae norma boni, qui limes honesti.

3 *significare, quo tendant, pertineant, quomodo recte intellegenda sint dubie dicta; fere i. q. interpretari*: *α indicatur quo vel unde*: PS. QVINT. decl. 4, 15 nihil ita locutus est *mathematicus*, ut illud audientium interpretatio traheret -retque quo mallet. TERT. adv. Hermog. 23 p. 151, 22 'erat' (*in verbis*: terra erat invisibilis) in hoc -it *Hermogenes* (*in hanc sententiam recte interpretari conatur*), quasi quae semper retro fuerit. adv. Marc. 4, 11 p. 452, 5 *Christus* in hoc -bat similitudinem (*i. parabolam*), ut ostenderet *eqs.* 5, 12 p. 617, 23 si 'satanas transfiguratur in angelum lucis', non potest hoc -i in creatorem. pudic. 9 ad martyrium potius -remus spem illarum (*parabolarum, i. parabolis peccatoribus propositam*). adv. Marc. 4, 38 p. 550, 18 cum ... sensus responsionis non ad (*i. secundum*) aliud sit -endus quam ad propositum interrogationis. anim. 1 si quid de anima examinandum est, ad dei regulas -et *sapientia Christiana*. resurr. 37 p. 79, 1 ex materia dicti -endus est sensus. *β absolute*: TERT. adv. Marc. 4, 12 p. 453, 13 cetera de sabbato ita -o (*prave intellecta ita interpretor*). adv. Prax. 2 p. 229, 29 *οἰκονομίας* sacramentum, quae unitatem in trinitatem disponit, tres -ens ('*definiens, interpretans*' *Kroymann per litteras*) patrem et filium et spiritum. *cf. etiam p. 1238, 27 sqq.*

II *praevalente notione* **ad destinatum finem convertendi, promovendi** (*plerumque accedunt adverbia vel praepositiones finem indicantes, item dativus, v. l. 25. p. 1241, 63. 65. 82. 84 1243, l. 40. 1244, 41; quod ubicumque non fit, intellegendum: 'ad destinatum finem' vel 'recta in porrectum'*): A *proprie* (*nota in proverbio metaphorice positum sine obiecto*: VARRO rust. 1, 4, 1 agricolae ad duas metas -ere debent, ad utilitatem et voluptatem. 1, 18, 1 de familia Cato derigit ad duas metas, ad certum modum agri et genus sationis): 1 *quae non loco moventur, sed delineando, muniendo procedere videntur*: a ordines, lineas (*ad β cf. etiam p. 1236, 53* ordines, sulcos): *α aliquo*: VARRO ling. 10, 22 ad hunc quadruplicem fontem *analogiae* ordines deriguntur bini, uni transversi, alteri derecti, ut in tabula *latruncularia*. BOETH arithm. 2, 22 p. 106, 4 si ... ad ... verticem *tetragonae basis* lineae -antur, erit pyramis. PS. BOETH. geom. p. 387, 8 (= grom. p. 389, 2) si ... ab eo puncto (*sc. centro*) ad circulum ... lineae ... -antur. *β finis non indicatur*: CHALC. comm. 78 littera *Θ*, per quam lineae duae -antur. GROM. p. 362, 23 -i lineam. PS. BOETH. geom. p. 387, 1 (= grom. p. 388, 20) si in circulo per centrum linea quaedam recta -atur. GROM. p. 389, 2. 24. 29. 390, 8 *al.* (*syn.* ducere). b vias (*cf. p. 1235, 16 sqq.*) *aliquo*: CIC. nat. deor. 2, 137 quasdam a medio intestino usque ad portas iecoris ... ductas et -ctas vias. c munitiones (*inde a* CAES. *infra l. 27*): *α aliquo*: BELL. Afr. 38, 2 bracchium ... ab eo loco ... usque ad eum ... derigi (di- *al.*). BELL. Hisp. 38, 6 circummunitiones iugo (*dat.*) derigunt (di- *al.*). CVRT. 4, 3, 8 molem ... in adversum ventum non latere, sed recta fronte -xit. *β finis non indicatur*: CAES. Gall. 7, 27, 1 promota turri derectisque (di-, perf- *al.*) operibus (*sc. aggere*). BELL. Afr. 51, 2 bracchia ... ducere et ita ⟨d⟩erigere, ut ad angulum dextrum sinistrumque ... oppidi convenire⟨n⟩t. *aliter*: FLOR. epit. 4, 12, 26 castella, *v. p. 1236, 51.* d *fossas, aquaeductus sim.*: *α aliquo*: PLIN. nat. 18, 47 quasdam *fossas* in alias -i (de- *d*) maiores. VLP. dig. 43, 23, 10 cloaca ... ex aedibus eius in tuas pertinet, hoc est: derigitur, extenditur, pervenit. PALLAD. 1, 39, 3 ad ... milliarium fistula ... -atur. *β finis non indicatur*: VITR. 8, 6, 5 *v. infra l. 59.* FRONTIN. aq. 20 hi (*arcus*) -cti per Caelium montem. 124 specus (*i. aquaeductus subterranei*) per privatorum agros derecti. CET. FAV. 6 p. 293, 8 canaliculus ... iuxta magnitudinem aquae -atur. 6 p. 293, 17 *v. infra l. 62.* VVLG. Iudith 7, 6 quod fons ... aquaeductum ... a parte australi extra civitatem -ret.

2 *quae motum significant*: a cursum (*navis* [*cf. etiam I B 1 a p. 1238, 62 et 1238, 82*], *equi al. aquae: l. 61. 62. 71; metaphorice: l. 53. 65; fort. huc etiam referendus usus absolutus v. 3 a p. 1241, 51*): *α aliquo*: CIC. Sest. 98 quo *gubernatores* c. suum derigere (*P*) debeant (AVG. epist. 55, 15 c. aliquo et alicunde -endum, quod gubernatores navium faciunt et hi, qui per solitudines ... nulla certa semita gradiuntur). CAES. civ. 3, 25, 4 ad litora. NEP. Milt. 1, 6 quo tendebat. VERG. Aen. 6, 195 c. per auras derigite *PR*, di- *M*) in lucos. LIV. 37, 27, 1 eo ... onerariae derigebant c. (39, 25, 9 praeter Thebas Demetriadem c. derigerent). VELL. 2, 19, 4 in Africam (IVST. 22, 5, 1). VAL. MAX. 1, 5, 6 cursu⟨m⟩ in insulam Cyprum ... classe[m] -xit. 7, 3 ext. 2 in ... locum. 7, 4, 5 alio. SEN. dial. 10, 2, 2 quibusdam nihil, quo c. derigant, placet. CVRT. 10, 1, 17 Gades. IVST. 31, 2, 5 ad Antiochum. HYG. astr. 4, 14 quod *stella erratica* ad aliud signum ... feratur et suum c. -at. *al.* volatus (*cf. infra l. 73*): LACT. Phoen. 65 in Syriam. *β finis non indicatur* (*cf. p. 1236, 73. exempla, in quibus accedens* ad *non finem, sed relationem indicat, v. p. 1238, 82 sqq.*): CIC. nat. deor. 2, 131 ab *ventis Etesiis* maritimi cursus celeres et certi -untur. VITR. 8, 6, 5 (*de aquaeductibus*) sin ... non longa erit circumitio, circumductionibus, sin autem valles erunt perpetuae, in declinato loco cursus -entur (CET. FAV. 6 p. 293, 17 aut fistulis plumbeis aut canalibus libere cursus -atur). VELL. 1, 4, 1 classis c. esse -ctum ... columbae antecedentis volatu. SEN. epist. 16, 3 *philosophia* sedet ad gubernaculum et per ancipitia fluctuantium -it cursum. benef. 3, 31, 5 *et* epist. 95, 45 *v. p. 1238, 82 sq.* FRONTIN. strat. 3, 13, 6 (*de nante*) ut cruribus velut gubernaculis dimissis c. -ret. APVL. met. 10, 34 per mediam plateam -it c. petiturus ... mulierem. SOL. 56, 3 ab eo promunturio ... cursus *navium* -atur. FIRM. math. 2, 1, 1 per *zodiacum orbem* planetae ... cursus suos -unt (4, 8, 2. 4, 15, 1. 3. 4. 6. 7. 8). err. 17, 1 *sol* per XII horarum spatia cursus sui ordinem -it. HEGES. 4, 15, 3 cum Iordanes obstructus cursus proprios -ere non posset. AVG. in psalm. 93, 16 luminaria ... -ere cursus suos. CASSIAN. conl. 1, 4, 4 *v. p. 1229, 30. al.* volatus (*cf. supra l. 55*): AMM. 21, 1, 9 v. avium -it deus. b *impetum, motum, vim* (*cf. B 1 c*): *α aliquo*: CIC. Tim. 25 hanc (*φοράν*) ... mediana linea -it ad laevam (*opp.* detorsit ... in dexteram partem). SEN. nat. 2, 32, 7 submissiora *sidera* ... propius in nos vim suam -unt. SIL. 4, 676 Venus ... rapidas -xit (*Col.*, detexit *Sang.*) in amnem coniugis ... vires. HIER. tract. in psalm. I p. 7, 27. *β finis non indicatur*: GELL. 9, 1, 5 cum modus et impetus iactūs temperandus -endusque (de- *N*) est. RVFIN. Orig. in num. 16, 7 daemonum ... -entium vel avium vel pecudum vel fibrarum motus. c iter *et suum et aliorum* (*saepe metaphorice*): *α aliquo* (ad *c. gerund. p. 1241, 5*): PLANC. Cic. epist. 10, 11, 2 ad Mutinam. HEGES. 1, 9, 3 in Ara-

[Dittmann]

biam. RVFIN. hist. mon. prol. *deus* nostrum i. -xit ad Aegyptum. SVLP. SEV. chron. 1, 31, 4 i nullo duce in Iudaeam pecudes -erunt. HIST. Apoll. 48 rec. A ad Ephesum i. -at *gubernator*. profectionem (*cf.* β): APVL. met. 11, 26 Romam versus p. -o. viam *i. iter* (*cf.* β. *aliter p 1240, 20*): VVLG. psalm. 118, 5 -antur viae meae ad custodiendas iustificationes tuas (κατευθυνθείησαν). I Thess. 3, 11 Christus -at viam nostram ad vos (κατευθύναι). PAVL. NOL. epist. 47, 1 p. 388, 26 -endam ad te viam sermonis (*i. epistulae*) ac filii nostri. *ibid.* p. 389, 12 *dominus* -at ad nos viam tuam. β *finis non indicatur accedens* ad *non finem, sed relationem indicans v. p. 1239, 2*): [*dub.*: CAES. civ. 3, 30, 1 iter secundum eas terras -erant. *cf. Meusel in editionis appendice*]. OV. fast. 1, 4 timidae -e navis iter (*cf. p. 1245, 78*). CVRT. 7, 4, 28 *v. p. 1239, 2*. ITALA prov. 9, 15 (Vincent. Ler. 21, 26) -unt i. suum (κατευθύνοντας ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν; VVLG. pergentes itinere suo). PORPH. Hor. epist. 1, 15, 13 *equus* i. -it (*opp.* devertit). SOL. 2, 46 *dux agminis avium* ductu certum i. -at. 20, 3 itineris -endi. HYG. astr. 4, 14 quo loco Veneris stella i. suum -it. AMBR. hex. 5, 10, 29 qui duces i. *piscium* -unt (PAVL. NOL. carm. 20, 364). VAL. CEM hom. 2, 2 suum ... per angustum. GREG. TVR. Thom. p. 130, 5 -as i. meum. profectionem (*cf.* α): APVL. met. 9, 17 securam -it p. expeditiones: SOL. 10, 12 quatenus *grues* e. suas -ant. viam (*cf.* α): SOL. 19, 11 *cervi* secundo vento vias -unt (de- LP^{1}, fugiunt PLIN.). VEG. mil. 3, 23 *camelos* confusas ... vento vias absque errore -ere. VVLG. *saepe metaphorice (sensu interdum ad I A 1 b α declinante, cf. p. 1235, 72 sqq.)*. *adde* prov. 4, 26 -e semitam (*cf. p. 1235, 29. 78*) pedibus tuis. *ex graeco*: Tob. 4, 20 vias tuas -at (αἱ ὁδοί σου εὐθεῖαι γένωνται). psalm. 5, 9 -e in conspectu tuo v. meam (ὁδήγησόν με). Sirach 2, 6 -e v. tuam (εὔθυνον) (*item i. q.* εὐθύνω: Sirach 37, 19 -at *deus* in veritate v. tuam. RVFIN. hist. 1, 1, 3 v. verbi [τοῦ λόγου πορείαν] absque errore -ere. *cf. p. 1239, 28*). d *gressum, gradum, pedes* (*metaphorice l. 34. 39 sqq.*): α *aliquo*: VERG. Aen. 1, 401 qua te ducit via, derige (R^{1}, di- *M*) gressum. 5, 162 huc derige (*PR*, di- *M*) gressum (11, 855). SEN. Phoen. 120 -e huc gressus. APVL. met. 7, 12 -it gressum ad suam patriam. VVLG. Luc. 1, 79 ad -endos pedes nostros in viam pacis (κατευθῦναι). β *finis non indicatur*: OV. am. 1, 6, 8 inoffensos -it *amor* pedes. SEN. Phoen. 62 regam abnuentem, -am inviti gradum. APVL. met. 6, 1 ilico -it citatum gradum. 9, 21 rapidum -it gressum. ITALA prov. 16, 9 (Cypr. zel. 17) a deo -antur (διορθωθῇ) gressus eius. VVLG. Tob. 14, 12 -ite gressus vestros, ut exeatis hinc. psalm. 36, 23 apud dominum gressus hominis -entur (κατευθύνεται; *item* 39, 3 -xit gressus meos. 118, 133 gressus meos -e secundum eloquium tuum). *saepius*. *notione ad I A 1 e declinante*: GREG. TVR. Mart. 2, 25 p. 618, 1 paralyticorum gressus -it *Martinus*.

3 *quae moventur*: a navem (-es) *sim.* (*aliter p. 1236, 41*): α *aliquo*: NEP. Chabr. 4, 2 eo. LIV. 29, 27, 12 huc -ite. VAL. MAX. 9, 8, 2 in altum -i iusso navigio. CVRT. 7, 9, 5 ratem ... in ripam -i. 8, 13, 11 rates ... -i ad ripam. LVCAN. 3, 592 -it huc puppim. CYPR. epist. 68, 3 ad ... portus naves. AMM. 27, 5, 9 navibus remigio -ctis in medium flumen. RVFIN. hist. mon. 18 Alexandriam. *omisso obiecto absolute* (*cf. p. 1240, 43 et IV B p. 1250, 60. 72. 77*): LIV. 29, 27, 8 si iubeat eo -i, ... in portu fore ... classem. LVCAN. 8, 170 quotus in Plaustro Libyam bene -at ignis. β *finis non indicatur*: OV. fast. 1, 466 -it in medio quis mea vela freto? VAL. FL. 2, 49 non hanc ... sine numine pinum -imus. SOL. 32, 43 Pharos ... e qua facibus ... -itur navigatio (PLIN. cursum navium regens). VVLG. Iac. 3, 4 naves ... circumferuntur, ... ubi impetus -entis voluerit (τοῦ εὐθύνοντος). b *tela sim.* (*acced. interdum abl. instrum.*): α *aliquo*: VERG. Aen. 6, 57 (*ad Phoebum*) Paridis -xti tela manusque corpus in Aeacidae (VAL. MAX. 7, 2, 5 in ... pectus. SEN. benef. 4, 34, 2 ut telum meum in commilitonem manus -at. SIL. 9, 171 de- *LF*. HOMER. 40. FRONTIN. strat. 3, 3, 4 de- *G*. AVIAN. fab. 17, 17 PRVD. ham. praef. 56). Aen. 10, 400 Ilo (*dat. cf. l. 65*) ... procul ... derexerat (RM^{1} *ante corr.*, di- PM^{1} *e corr.*) hastam (OV. met. 8, 66 in te. CVRT. 4, 9, 25 -cta in guttur. 7, 4, 37 in os). Aen. 12, 490 huic (*cf. l. 63*) ... *hastile* certo contorquens derigit ictu. MANIL. 1, 269 in *Scorpionis* caudam contento -it arcu *Sagittarius* ... sagittam (SVET. Dom. 19 in pueri ... palmam sagittas tanta arte -xit [de- *v. l.*]. AMM. 25, 1, 18 pone versus -ctis. VEG. mil. 2, 15 ad manuballistas. VVLG. III reg. 22, 34 in incertum. *adde* PERS. 3, 60 est aliquid, quo tendis et in quod -is arcum; *cf. p. 1242, 28*). VEG. mil. 1, 14 destinato ictu vel in palum vel iuxta -at missile. 3, 24 sarisas ... in elefantos. VVLG. II reg. 11, 24 iacula ... ad servos tuos ex muro. *metaphorice de telis fortunae*: SEN. epist. 107, 5 multa et varia ... in nos -untur. quaedam in nos fixa sunt, quaedam vibrant ... quaedam ... nos stringunt. gladios sim. (*cf. p. 1242, 26*): CVRT. 3, 11, 5 mucrones in ora. VVLG. Ezech. 38, 21 gladius ... in fratrem ... -etur. telorum similia (*cf. p. 1242, 24*): OV. met. 8, 400 summa *aper* -xit ad inguina dentes. fast. 6, 759 -xit in ipsum fulmina. VAL. MAX. 3, 2, 12 virgam ... in ... barbari oculum. 8, 11 ext. 7 quam (*spongeam abiectam*) fortuna ad ipsas equi *picti* nares -ctam. SEN. benef. 2, 17, 4 *pilam* in ipsam *collusoris* derigentes manum. DRAC. Romul. 9, 66 puppibus ... quis -et ignes *Hectore mortuo*? vulnera (*cf. p. 1242, 32*): SEN. Herc. O. 160 vicino Nabataei (*cf. l. 63. 65*) v. -it Parthus. ictus (*cf. infra l. 35*): TAC. ann. 2, 31 duos i. in viscera *sua* derexit. β *finis non indicatur* (-unt *machinae: infra l. 7. 22. 23; cf. etiam l. 13. obiecto omisso absolute*: VEG. mil. 2, 23 ars -endi): VERG. Aen. 7, 497 curvo derexit (RF^{1}, di- MF^{2}) spicula cornu (11, 654 spicula converso ... derigit arcu. OV. met. 12, 606 certa ... letiferā -xit ... dextrā [-xit *vulg.*, dimittit *N*]. SIL. 3, 273 HOMER. 439. VEG. mil. 3, 24 *carroballistae* longius et vehementius spicula -unt. CLAVD. 3, 81 *Megaera* Athamanteae -xit spicula dextrae). HOR. carm. 4, 9, 18 tela Cydonio derexit (*R*, di- *cett.*) arcu (SEN. epist. 71, 3 -ere ac moderari manu telum. QVINT. inst. 9, 4, 8 arcu derigentium [*A*] tela. HIER. c. Lucif. 7 eminus. *al.*). SEN. Phaedr. 51 grave dextra laevaque simul robur lato ... -e ferro. 813 totis iaculum -e viribus (VEG. mil. 4, 44 fundis ... ballistis scorpionibus iacula -untur et saxa. HIER. epist. 64, 11, 2). epist. 94, 3 destinatum locum captat et manum format ad -enda, quae mittit. VAL. FL. 6, 541 missile (*cf.* VEG. mil. 2, 23 missibilia vel plumbatas. 3, 4. 24 ex equis). MART. epigr. 23, 1 certo venabula -it ictu. PORPH. Hor. carm. 4, 6, 3 sagittam ... derigente (AMM. 21, 16, 7 perite. HIER. epist. 52, 14, 2 sagitta ... interdum resiliens percutit -entem. c. Lucif. 13 VVLG. I par. 12, 2 CLAVD. 8, 530 *al.*). VEG. mil. 1, 20 *pilum* scienter ac fortiter -ctum (2, 15 arte et virtute -ctum). 3, 14 funditores ... -unt saxa (*ibid.* prope ad instar onagri -it *fustibalus* saxa. 4, 29 s. manibus, fundis sive fustibalis -cta; *syn.* mittere, destinare. *cf. etiam supra l. 13. adde* 4, 22 onager -it lapides; *syn.* destinare). telorum similia (*cf. p. 1241, 77*): VAL. FL. 1, 569 *Iuppiter* -xit per inane facem (*i. fulmen*). ensem *sim.* (*cf. p. 1241, 76*): HOMER. 604. LVCAN. 9, 676 Pallas dextra ... trementem Perseos ... derigit (di- *al.*) harpen. arcum, *machinas* (*cf. p. 1241, 71*): MANIL. 2, 171 intentum ... arcum (STAT. Ach. 1, 632 arcus. AMM. 24, 2, 13 ex edito arcus ⟨d⟩erigebant). VEG. mil. 4, 22 *ballista* si ab exercitatis hominibus -atur. *cf.* 2, 25 *carroballistis* singula contubernia ad armandum vel -endum deputantur. vulnera (*cf. p. 1241, 83*): VERG. Aen. 10, 140 -ere (de- *PR*). SIL. 2, 92 liquidas ... per auras -it (deligit *Col.*, der- *FV*) aligero ... vulnera ferro. TAC. hist. 2, 35 e ripa v. derigebant. iactus, ictus (*cf. p. 1241, 84*): STAT. Theb. 8, 524 -xit iactus. 9, 773 modo derigit (di- *Pω*) ictus (*i. recta in hostes obversos -it, opp.* nunc latere alterno dubius conamina mutat). AVSON. 72, 7 certos manus ... -at ictus. c *currum, equum sim.*: α *aliquo*: OV. met. 12, 78 currum -xit in hostem. LIV. 2, 6, 8 concitat ... equum atque in ipsum ... consulem -it (*FV*, -regit *P*, regit *RD*, ru//it *M*). APVL. met. 6, 29 unde me (*asinum*) arrepto capistro -ere dextrorsum. β *finis non indicatur*: PANEG. 6 (7), 12, 22 currum devio rectore turbatum ... rursum -ret *deus*. FIRM. err. 7, 3 quadrigam ... per medium lacum -it. d *manus (aliter p. 1238, 71 et 1241, 59), gestum, digitos, pedes (aliter p. 1241, 34. 36) sim.*: α *aliquo*: VAL. MAX. 6, 2, 9 -ctis in Pompeium ... manibus. IVV. 4, 89 (*proverbialiter*) numquam derexit bracchia contra torrentem. QVINT. inst. 11, 3, 105 in posteriora gestus non derigitur (*B*). PASS. Petr. Paul. long. 60 crux mea caput meum in terra debet ostendere et pedes ad caelum -ere (κατευθύνειν). *nota*: MELA 1, 45 pronis *armentis* -cta in humum cornua officiunt (PLIN. nat. 11, 125 in terram derecta). *cf.* SOL. 29, 8 si rectā ad pastus ora -ant *armenta*. β *finis non indicatur*: APVL. met. 2, 30 (*notione ad I A 1 e declinante*) -ctis digitis et detortis nutibus praesentium denotor. *aliter* (*metaphorice*): VVLG. Sirach 38, 10 averte a delicto et -e manus (εὔθυνον). e *instrumentum medicum aliquo*: CELS. 8, 15 p. 356, 11 D. spatha ... ad alam bracchio -itur (*i. usque ad alam bracchio in porrectum adaptatur*) sic, ut caput eius summae alae subiciatur. f *medicamenta* -ere *i. q. immittere, introducere*: CHIRON 833 lini semen ... bene contusum -e ⟨per cornu *vel* in fauces *Büch.*⟩. 835 offam facito ... et quasi salivatum -es. g -i *de rebus naturalibus i. q. recta procurrere, procedere, protendi*: α *aliquo*: SEN. nat. 5, 10, 2 cum ... recti in nos radii -untur (*cf.* 1, 11, 1 *infra l. 67*). PANEG. 3 (11), 9, 2 ad itinera vestra derecti solis radii. COLVM. 5, 6, 10 ut *ulmorum* rami ad orientem et occidentem -antur (*cf.* β *l. 69*). *de tempore*: MACR. sat. 1, 15, 2 *mensis* post kalendas ... -itur in nonas. β *finis non indicatur*: SEN. nat. 1, 11, 1 cum radii per angusta foramina nubium tenues et intenti distantesque inter se -untur (*cf.* 5, 10, 2 *supra l. 62*). PALLAD. 3, 13, 2 ita formandi sunt rami ..., ne alter sub alterius linea -atur (*cf.* α *l. 64*).

4 *visum, oculos sim.*: a *aliquo*: CATVLL. 63, 56 cupit ipsa pupula ad te sibi (*i. suam*) -ere aciem (MANIL. 2, 514 Pisces ad Scorpion ... -xere aciem. SEN. epist. 88, 45 lumen, per quod acies -atur [de- V^{1}] ad verum. POTAM. tract. 1 p. 1415^{B} CASSIAN. inst. 5, 15 *al. cf. etiam p. 1243, 6. 7 et 1244, 41*). BELL. Afr. 26, 4 (5) oculos mentemque ad mare depositos (disp- *al.*) -ctosque (*cf. p. 1233, 10*) haberet (SEN. contr. 1, 8, 6 in me ... civium -untur [de- *B*] oculi [HIER. epist. 60, 14, 5]. 7, 6, 19 nemo in domum nostram o. -bat. SEN. dial 12, 12, 3 *o.* in Caesarem -e. epist. 55, 3 -xi o. in villam. GELL. 2, 1, 2 ore [*cf. p. 1243, 1 sqq.*] atque oculis eundem in locum -ctis. LACT. inst. 2, 17, 9 eo [de- *H*]. VVLG gen. 18, 16 contra Sodomam. II par. 20, 12 ad te. Tob. 3, 14. RVFIN. hist. mon. 1 p. 397^{C} oculum cordis nostri in *deum*. AVG. civ. 22, 29 p. 630, 12 D. conf. 4, 6, 11. *al.*). CARM. epigr. 960, 2 (*aet. Caes.*) qui

[Dittmann]

... nostri voltus derigis inferieis (VVLG. num. 24, 1 -ens contra desertum vultum suum. *cf. p. 1242, 80 et infra l. 10*). SOL. 5, 2 Pachynus aspectus in Peloponnesum ... -it (de- *N*). CHALC. comm. 258 ad eam partem *speculi* contemplatio -atur (*cf. p. 1244, 50*). CLAVD. 20, 134 ad moenia visus -e. b *finis non indicatur*: PLIN. nat. 11, 148 *pupillae* angustiae non sinunt vagari incertam aciem ac velut canali -unt. PHYSIOGN. 42 qui ... aciem -unt, affectatores pulchritudinis sunt. *accedit unde*: AVIEN. Arat. 1039 medio de tramite si quis -at (de- *V*) obtutus. *sequitur* ut (*sensu ad B 1 declinante*): VVLG. IV reg. 12, 17 -xit faciem suam (*cf. supra l. 2*), ut ascenderet in Ierusalem (*cf. graec.* ἔταξεν τὸ πρόσωπον).

5 *aliquem*: a se -ere (*i. se conferre*): α *aliquo* (*absolute l. 18*): VAL. MAX. 5, 4, 3 se in Pomponii domum ... -xit. VLP. dig. 47, 11, 7 derectarii ... hoc est hi, qui in aliena cenacula se -unt furandi animo. APVL. met. 6, 7 se protinus ad Iovis ... arces -it. 6, 16 protinus ... ad inferos ... te derige[t]. 10, 24 domum iuvenis protinus se -xit saeva Rivalitas. ITIN. [Silv.] 47, 2 clauduntur ... ostia, ne qui cathecuminus se -at (*i. accedat, Geyer*). GREG. TVR. Franc. 2, 40 -ite vos ad me. *metaphorice de tempore* (*i. procedere*; -i *v. p. 1242, 66*): MIN. FEL. 2, 3 post aestivam diem in temperiem semet autumnitas -bat (*nisi agnoscenda est notio 'ad rectum revocandi, temperandi'; sed cf.* MACR. sat. 1, 15, 2 *p. 1242, 66*). β *acc.* de ... per: APVL. met. 9, 2 de ... angiportu canem rabidam ... per posticam impetu miro sese -isse. b -ere *alios (res pro personis: infra l. 27; bestias: l. 28. 44. 46. 48) i. q. deducere, perducere.* GLOSS. ὁδηγῶ. α *aliquo*: SIL. 8, 224 (*Anna ad Hannibalem*) huc -e signa (*cf. II A 3 a c*). [LIV. ANDR.] trag. 33 (Ter. Maur. 1938) -e ... ad certa cubilia canes. TERT. scorp. 8 qui spiritu dei agebantur, ab ipso in martyria -bantur. IVL. VAL. 1, 41 *satrapas* oportere *Alexandrum* compeditum ad sese -ere. NON. p. 303 (*ad* VERG. Aen. 6, 295 via ... quae fert Acherontis ad undam) ferre -ere, ducere (*cf. infra l. 47*). OPTAT. 1, 17 ad palatium -retur. AMBR. Isaac 8, 78 alas, quae ... ad superiora -ant. AMBROSIAST. in Rom. 1, 10 ut *Paulus* -retur ... ad urbem Romam. HEGES. 1, 20 Aristobulus cum filio Romam -cti sunt (ἀνήχθη. PS. RVFIN. perductus est). VVLG. Iudith 13, 24 dominus ... te -xit in vulnera capitis principis inimicorum. GREG. TVR. Franc. 5, 14 p. 201, 18 Merovechus ... monasterium ... -itur. PASS. Petr. Paul. brev. 8 utrique ergo, ubi fuerat corpus, -cti sunt. PASS. Mar. Iac. 2 p. 48, 16 sua Christo gubernante ad ipsum *martyrii* locum -cta vestigia. BAVDON. vita Radeg 27 basilicae (*dat.*) ... sunt -cti. *metaphorice* (*cf. B 2 α*): VVLG. psalm. 26, 11 -e me in semitam rectam (ὁδήγησόν με, deduc PSALT. sec. Hebr.). Sirach 36, 19 -e nos in viam iustitiae. β *finis non indicatur*: ITALA iud. 4, 8 (Lugd.) in qua *die* -it dominus angelum mecum (εὐοδοῖ; *om.* VVLG.). HIER. in Is. 13, 14/16 p. 243 *bruta animalia* huc atque illuc errantia non habent, qui eos -ant. *metaphorice* (*cf. B 2 b β*): SACR. Leon. p. 345 *grex tua* iisdem rectoribus -atur (SACR. Gelas. p. 656 gubernetur). ARATOR act. 2, 255 *Christo cognito* via rectior omnes -it. BAVDON. vita Radeg. 20 obtinuisses ..., ut ante te oves, quas congregaveras, -isses; ... gregem domino tradidisses. *item metaphorice* -i (*cf. p. 1245, 59*) *i. q. recta procedere*: CASSIOD. in psalm. 36, 24 -imur, quando fidei regulam, in qua gradiamur, accipimus. -imur plane, cum sine erroribus ambulamus. *notione 'ad finem' vel 'recta' promovendi plane evanida i. q. ducere*: HEGES. 1, 6, 1 quod pompam armatorum ... -erit. 3, 16 l. 7 quem catenatum Vespasianus ante currum suum -at. GREG. TVR. Franc. 2, 33 exercitum per aquaeducto -ctum.

B *translate*: 1 *praevalente notione* **intendendi** (*primum in veriloquio*: VARRO Serv. auct. Aen. 3, 366 prodigium, quod porro -it. *cf.* SERV. Aen. 2, 601 quod in longum tempus -it significationem): a *orationem, sermonem sim.* (*fine ubique indicato praeter γ p. 1244, 26 sqq.*): α ad, in *rem*: CIC. rep. 2, 55 (*potest revocari ad 2, cf. p 1245, 27*) ad quae (*exempla*) reliqua oratio derigatur mea (top. 89 cum de honesto turpique quaeritur, ad animi bona aut mala omnis oratio -enda est. SOL. 2, 1 ad locorum commemorationem stilus -endus est atque adeo ... in Italiam). *aliter* TERT. (*cf. I B 1 a α, b*): resurr. 49 p. 102, 11 *apostolus* ad disciplinam totum hoc *praeceptum* -it (*i. pertinere vult*). 52 p. 108, 14 sine dubio ad hoc -xit *apostolus*: 'non omnis caro eadem caro' (*i. verba 'non eqs.' spectare voluit*). adv. Marc. 4, 34 p. 535, 16 unde hanc sententiam deduxerit dominus quove -erit. in: QVINT. inst. 2, 1, 11 communes loci, ... qui sunt in vitia derecti (*B*). TERT. resurr. 28 p. 65, 26 in carnem ... -itur, quicquid in sanguinem praedicatur (*seq.* ut: adv. Marc. 4, 11 p. 452, 5 in hoc -bat Christus similitudinem [*i. parabolam*], ut ostenderet *eqs.*). β ad, in, adversus *personam*: ad: QVINT. inst. 2, 13, 5 ad iudicem omni sermone derecto (*B*), *opp.* averso (HIL. syn. 77 reliquus mihi sermo ad ... episcopos -endus est. HIER. epist. 65, 13, 2 PELAG. in Rom. 2 p. 654D. RVFIN. hist. 4, 11, 11 *gr.* προσφωνεῖ. Orig. princ. 2, 3, 6 Orig. in cant. prol. p. 63A. 4 p. 194B. AVG. in psalm. 109, 18 ad ipsum dominum. MACR. sat. 4, 6, 10 vel ad inanimalia vel ad muta *vicem personarum agentia*. PROSP. in psalm. 121, 6 ad ipsas sedes dei. SALON. in eccles. p. 993C SIDON. epist. 1, 11, 11 FAVST. REI. grat. 1, 4 p. 19, 10 CASSIOD. inst. div. 5 BENED. reg. praef.). QVINT. inst. 4, 1, 64 *prooemii sensus* acrior fit atque vehementior ad personam derectus (*B*) alterius (*cf.* 4, 1, 68 derecto [*B*] ad Ciceronem ... principio, et quidem protinus). HEGES. 2, 8, 4 ad Agrippam ... populus -xit precatum (VITA Caes. Arel. 2, 20 preces ad dominum pro curatione eius -xit). HIER. epist. 22, 15, 1 nunc ad te mihi omnis -itur oratio (SALON. in eccles. p. 1003C ad deum). AVG. civ. 10, 19 orantes atque laudantes ad *deum* -imus ... voces (SERM. Caspari Anecd. p. 218, 6 ad vos ... vox ... -atur). CASSIAN. inst. 12, 4, 3 dixit ... de Adam et Eva: '...'; quod etiam ad hos, qui ... confidunt, iustissime -etur. PROSP. in psalm. 137, 1 ad quem (*Iesum*) prophetica est -cta confessio. CASSIOD. var. 1, 30, 3 ad populum ... praecepta nostra -ximus. *pro obiecto sunt ipsa verba orationis* (*cf. infra l. 22*): TERT. scorp. 9 ad apostolos -it: 'ecce *eqs.*'. adv. Marc. 5, 1 p. 569, 24 cum ad Beniamin -isset: 'Beniamin', inquit, 'lupus rapax *eqs.*'. *sim.*: TERT. monog. 13 ad eas (*iuvenculas viduas*) -it (*sc. pertinere vult apostolus, quae dicit, cf. infra l. 21*). in: CVRT. 8, 5, 13 haud perplexe in Callisthenem -batur oratio. TERT. adv. Prax. 29 p. 286, 5 -ctam blasphemiam in patrem. AVG. epist. 125, 2 non in meam personam ... verba -xit. PS. RVFIN. in Am. 4, 1 in divites ... obiurgationem (MVTIAN. Chrysost. hom. 1, 4 maledictiones ... in proximos). INST. Iust. 4, 7 pr. -amus sermonem in personam servi dominique. *nota*: TERT. pudic. 17 licet ... ex Iudaismo disputare videatur *apostolus, tamen* in nos -it (*i. pertinere vult, cf. supra l. 13*) integritatem et plenitudinem disciplinarum. *pro obiecto sunt ipsa verba orationis* (*cf. supra l. 10*): TERT. adv. Marc. 4, 15 p. 465, 10 'vae' si et vox maledictionis est vel ... austerioris inclamationis et a Christo -itur in divites. adversus: QVINT. inst. 5, 7, 6 *interdum* adversus singulos -itur actio (*aliter l. 81 sqq.*). γ -i *i. q. ad finem derecto spectare, recta procedere* (*cf.* -ere circuitus *orationis I A 1 e p. 1236, 70*): CIC. part. 46 -itur (de re igitur *A*) *argumentatio*, cum proposuit aliquid, quod probaret (*syn.* ad fidem derecto spectat, *opp.* se inflectit ad motum). RVFIN. Adamant. 3, 1 qualiter disputatio -i debeat. hist. 1, 2, 1 ita ... perfectius nobis narratio -itur (γένοιτ' ἂν ἡμῖν ... ἐντελὴς ἡ τῶν ἀκολούθων διήγησις). *cf.* VVLG. psalm. 140, 2 *p. 1237, 77.* b *animum, intentionem sim.* (*seq.* ut: *infra l. 36 et 76*): α *aliquo* (se -ere ad *aliquid v. p. 1239, 30 sqq. et l. 62*): CIC. ac. 2, 66 *v. I B 1 a α p. 1238, 61.* CVLEX 91 huc imminet, omnes -it huc sensus, haec cura est subdita cordi, ... ut *eqs.* VAL. MAX. 3, 7, 4 quonam mentem (*cf. p. 1242, 76*) suam -ens *Phidias* vultum Iovis *finxisset*. *cf. p. 1238, 71* (AMM. 14, 11, 7 ad hoc unum mentem sollicitam -bat. AMBR. obit. Valent. 1 in eum, *quem amissum dolemus*, mentem -imus intentionemque defigimus. *cf. etiam* APON. 9 p. 179 *anima*, quae futuris bonis aciem mentis -ret). VAL. MAX. 8, 14, 4 Sulla ... ad neminem scriptorem animum -xit, *i. omnes neglexit* (SEN. benef. 6, 16, 3 *praeceptor* numquam in me derexit animum. 6, 19, 3 in me. nat. 2, 32, 6 in *auspicia*. TERT. resurr. 30 p. 69, 3. DARES 24 in eum. SVLP. SEV. epist. 2, 17 quo. VAL. CEM. hom. 18, 4 animus iam totus -ctus ad caelum. animos: APVL. met. 10, 15 totos ad me -unt. animam: VVLG. Sirach 51, 27 *gr.* κατεύθυνα). SEN. epist. 71, 3 (*cf. quae praecedunt*) errant consilia (*cf. p. 1238, 52*) nostra, quia non habent, quo -antur: ignoranti, quem portum petat, nullus suus ventus est. COLVM. 3, 12, 4 ad quae contemplationem suam derigat (*cf. p. 1243, 4*). QVINT. inst. 10, 3, 28 *intentionem* si tota mente in opus ipsum derexeris (*B*). *item* intentionem: AVG. civ. 19, 20 sapientia ... i. suam ... ad illum -it finem (SALON. in prov. p. 969A ad deum). BOETH. herm. sec. 5, 12 p. 398, 8 animi. in Porph. comm. sec. 1, 5 p. 147, 18 *v. p. 1239, 44.* GREG. M. moral. 1, 34, 47 post [*i. ad*] virtutum sensum i. cordis -ere. PALLAD. hist. mon. I 32 p. 318C ad deum. *cf.* BOETH. herm. sec. 6, 13 p. 452, 18 quo ... maxime -at dubitationem). ITALA Ios. 24, 23 (Lugd. *et* Aug. quaest. hept. 6, 29) -ite cor vestrum ad dominum (εὐθύνατε, VVLG. inclinate). *item* cor: VVLG. II par. 20, 33 Iob 34, 14 (AVG. in psalm. 93, 18). Ier. 31, 21 in viam rectam. AVG. in psalm. 32 serm. 1, 2 recti *sunt*, qui -unt cor secundum voluntatem dei. in psalm. 93, 18 -rent se et cor suum ad ... sequendam voluntatem dei. 93, 19 figas *cor* ad regulam et -atur in deum cor tuum. ZACCH. 2, 14 p. 1134A corda ... ad ... perfectionem informat et -it *spiritus sanctus. cf. etiam supra l. 53. 56.* aures *i. intentionem*: SEN. epist. 123, 16 nos ad illa potius a. -amus. mandatum *sim.* (*cf. β infra l. 77*): GILD. Brit. 40 chron. III p. 50, 12 quibus sententia domini -itur per prophetam. BENED. reg. 26 mandatum ei -ere. β *finis non indicatur: accedit* per: ARNOB. nat. 1, 2 *homines* per diversas artium disciplinarumque rationes ... ingenia derigunt (*i. ire iubent*). VVLG. psalm. 77, 8 generatio, quae non -xit cor suum (κατεύθυνεν, *item* II Thess. 3, 5 dominus ... -at corda vestra). prov. 23, 19 -e in via animum tuum. PS. RVFIN. in Os. 2, 10 quam nec consilia -erint *Iudaei* (*cf. supra l. 48*). CASSIOD. in psalm. 77, 11 -it mentem, qui ad divinas se correxerit iussiones. *seq.* ut: AVG. fid. et op. 14, 21 apostolicae epistulae ... eam -unt intentionem, ut ... astruant. mandatum (*cf. α supra l. 66*): PAVL. MED. bened. 3, 2 *Christus* a monumento per mulieres mandatum -xit dicendo 'ite et dicite *eqs.*'.

c *affectus sim.* (*cf. A 2 b et infra 2 c*) *aliquo*: SEN. Phoen. 163 -e iras quo soles. APVL. met. 7, 21 in eam furiosos -xit impetus.

d *speciatim in re iudiciaria*: α actionem (*aliter* QVINT. inst. 5, 7, 6 *supra l. 25*): QVINT. decl. 261 p. 71, 11 in personas eorum, qui possent rei publicae esse suspecti, -i actiones. VLP. dig. 5, 4, 1, 3 *coheres* -at actionem adversus ... possessorem. COD. Inst. 8, 35 (36), 2

[*Dittmann*]

(*a. 213*) pro portione tua ... actiones -ere potes. 9, 12, 2 (*a. 213*) tutelae actionem adversus fiscum -e. *sim.*: VLP. dig. 10, 2, 20, 8 si ... mulier adversus utrumque -at dotis petitionem. *fere i. q. deferre* (*cf. γ*): TERT. patient. 12 p. 18, 11 ⟨ad⟩ iudicem cum adversario suo -ens negotium. *β voluntatis intentionem* (*cf. I B 1 b*): PAVL. dig. 28, 5, 72 (71), 1 si *testator* in aliam personam captionem *alienae hereditatis* -erit (*fere i. q. transtulerit*). PAPIN. dig. 2, 14, 40 pr. tale pactum ... non in personam -itur (*opp.* generale est). 31, 77, 10 in eum (*solum*) destinatio (*i. voluntatis intentio*) -i potest. 31, 77, 26 in quem voluntatis intentio -atur. *γ crimen, accusationem sim.*: TERT. nat. 1, 3 in nos crimen ... -i. *ibid.* crimina, quae neque institutum (*sc. institutum maiorum personae vicem agens*) -it neque probatio assignat neque sententia enumerat. 1, 10 quod in nos generali accusatione -itis, divortium ab institutis maiorum. adv. Marc. 2, 10 p. 348, 5 uti ... in creatorem -as culpam ut in auctorem diaboli. HEGES. 1, 41, 9 quasi in praesentes accusatio -batur. AVG. epist. 126, 8 iste pecuniae ... appetitus ex obliquo in clericos ... -atur. e *tempus -ere aliquo*: SVLP. SEV. chron. 2, 9, 7 omne ... tempus in Stiliconem consulem -xi (*spectare volui; cf. Bernays, Ges. Abhdl. II 85*). f *quaestionem -ere i. q. proponere: alicui*: CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 111 propositiones (προβλήματα) ... solvendas alterutris -bant (ἀντεπέστελλον). *absolute*: DIOM. gramm. I 306, 7 horum ... nominum ... declinatio multiplex nullo catholico continetur; ... ideo quaestio -itur. g *insidias*: IORD. Get. 244 contra eum.

2 *praevalente notione* **deducendi** (*cf. A 5 p. 1243, 40 sqq.*): a *orationem aliquo*: CIC. rep. 2, 55 *v. 1 a p. 1243, 61.* PRAEF. bibl. monarch. in Matth. p. 12, 9 L. *Matthaeus* principium a credendi fide in electionis tempus porrigens et ex electione in transmigrationis diem -ens atque a transmigratione usque in Christum definiens. b *animum* (*passim personam pro eius animo*; se -ere ad *aliquid v. I B 1 a β p. 1239, 29 sqq.*): *α aliquo* (*cf. A 5 b α p. 1243, 40*): CIC. div. 1, 25 *coniectura* fallit ... nonnumquam, sed tamen ad veritatem saepissime -it. ANTON. Cic. Att. 14, 13^a, 3 ad hanc opinionem ... -ere puerum. QVINT. inst. 10, 2, 1 ad exemplum virtutum omnium mens derigenda (*B*). *cf. p. 1239, 20.* ITALA Ioh. 16, 13 (Nicet. spir. 4 p. 22 B.) *spiritus* vos -et in omnem veritatem (ὁδηγήσει, VVLG. docebit). EMPOR. rhet. p. 572, 24 id ipsum, ad quod sententia nostra -itur *ab oratore.* AMBR. in Luc. 8, 43 -i ad dei regnum (8, 44). AVG. epist. 173, 3 *filius* ad bonam disciplinam coactus et domitus -atur (*cf. p. 1237, 73*). CASSIAN. conl. 1, 5, 3 quidquid ... nos ad hunc scopon, id est puritatem cordis, potest -ere (1, 5, 4 ad *c. ger.*). EPIST. pontif. 381 (*a. 431*) Migne 50, 533 in quam nos sententiam -it ... papae ... regularis auctoritas. PROSP. chron. I p. 472, 1301 Britannos ad catholicam fidem. FAVST. REI. grat. 1, 8 p. 25, 20 cum gentes ... ad mali bonive iudicium insito sibi -antur arbitrio. DRAC. satisf. 12 quocumque iubes, -is ingenia. GREG. TVR. Thom. p. 130, 5 in veritate -as servum tuum ad sedem tuam. THEOD. MOPS. in Gal. 2, 15/16 p. 30, 10 ad virtutes. *β finis non indicatur* (*cf. A 5 b β p. 1243, 45*): VVLG. II par. 26, 5 *deus* -xit eum in omnibus. II Esdr. 1, 11 -e servum tuum hodie. psalm. 24, 5 -e me in veritate tua (ὁδήγησόν με, deduc PSALT. sec. Hebr.; *item* 24, 9 -et mansuetos). 66, 5 gentes in terra -is (ὁδηγήσεις, gentium ... ductor es PSALT. sec. Hebr.). 89, 16 (ὁδήγησον). prov. 11, 3 simplicitas iustorum -et eos. PAVL. NOL. carm. 31, 70 praecepta, quibus per bona -rer. BOETH. mus. 1, 1 p. 179, 8 quem conveniens investigatio veritatis contemplatione -erit. in Porph. comm. pr. 1, 4 p. 11, 27 ubi ipsarum ... rerum nulla scientiae cognitione -imur. NICET. fid. 7 (p. 17, 31 B.) *dei* gubernatio semper nos ... -at. *nota* -i (*cf. p. 1243, 50*) *fere i. q. prospere agere: cf.* CASSIOD. in psalm. 100, 10 illos ... -i dicimus, qui accedendo proficiunt aut aliqua prosperitate meliorantur, quod *iis non contingit,* qui tortuosis ... semitis *ambulant.* VVLG. psalm. 101, 29 semen eorum in saeculum -etur (κατευθυνθήσεται; *item* 139, 12 vir linguosus non -etur in terra). prov. 28, 13 qui abscondit scelera sua, non -etur. c *affectus* (*cf. 1 c*) *aliquo*: LACT. inst. 6, 16, 11 ut *affectuum* impetus ... derigeretur (*B R,* di- *cett.*) ... in viam rectam. 6, 17, 9 non ... temperandus timor ..., sed in veram viam ... -endus est. 6, 17, 12 affectus ... derigamus (*B,* di- *cett.*) in rectum. d *de tempore* (?): PLIN. nat. 18, 202 *v. p. 1233, 74.* e *i. q. ficta in vera convertere* (*cf. c.* declinare, deflectere): FRONTIN. strat. 3, 2, 1 morem illum obambulandi in subitum -xit (de- *G*) impetum.

f *deducere i. q. repetere*: TERT. anim. 25 astrologi genituram hominis ab initio conceptus -bant (*i. initium capere ex primo conceptu volebant*; digerebant *B in marg.*). SCHOL. Veron. Verg. Aen. 9, 404 ⟨de vi⟩cino et proximo -untur opportune invocationes (SERV. auct. *ad l.* ducat).

3 *praevalente notione* **regendi, gubernandi**: a *i. q. regere, gubernare*: OV. fast. 6, 484 -e vatis opus (*sic V,* navis iter *vulg., cf. p. 1241, 12*). *cf. p. 1246, 23.* ITALA psalm. 1, 3 (Hil. in psalm. 1, 2) omnia, quaecumque faciet, bene -entur (κατευοδωθήσεται, VVLG. prosperabuntur). VVLG. gen. 39, 3 omnia, quae gereret, ab eo (*deo*) -i in manu illius. 39, 23 omnia opera eius -bat. psalm. 89, 17 opera manuum nostrarum -e (κατεύθυνον, CASSIOD. *ad l.* ut, cum fuerimus perversi, efficiamur eius correctione rectissimi). sap. 11, 1 -xit opera eorum (εὐώδωσε). Sirach 39, 10 *deus* -et consilium eius et disciplinam (κατευθυνεῖ). Is. 53, 10 voluntas domini in manu eius -etur. BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 231, 7 actiones ... nostrae ... ratione -ctae. SEN. epist. 107, 10 Iovem, cuius gubernaculo moles ista (*sc. mundus*) derigitur (CHALC. comm. 75 est ... totius mundi ... constitutio ... providentiae gubernaculis ad motum aeternitati convenientem -cta). PS. QVINT. decl. 3, 15 di magnitudinem tuam curant ac -unt (dil- *M*). TERT. anim. 17 *opiniones,* quae a sensibus -untur (*fere i. q. pendent ex sensibus, item* orat. 5 ultio *martyrum* a saeculi fine -itur). 48 ex arbitrio erunt somnia, si -i poterunt. AVG. gen. ad litt. 12, 20 p. 409, 6 intercluso itinere intentionis a cerebro, qua -itur sentiendi modus (p. 409, 14). VVLG. Sirach 38, 14 -at requiem eorum et sanitatem (εὐοδώσῃ, *item* I Macc. 3, 6). PELAG. in Rom. 12 p. 700^D per quem (*sensum*) regitur corpus et omnia membra -untur. CASSIAN. conl. 13, 9, 5 bonarum voluntatum ... principia *a deo.* CLAVD. MAM. anim. epil. p. 192, 2 quos (*sensus corporis*; quod *cod.*) -it memoria (*cf. Engelbrecht praef. p. XLVII*). se -ere: TERT. adv. Marc. 1, 22 p. 319, 17 natura (*cf. supra l. 4 sq.*) ... se ita -it, ut, si cessaverit, non sit.

b *i. q. administrare* (*sublatente notione ad rectum revocandi, ad finem deducendi*): TERT. anim. 25 *inter arma medicorum* aeneum spiculum, quo iugulatio *fetus* ipsa -itur caeco latrocinio (*subesse videtur* 'transigitur, ad finem perducitur'). PRISCILL. tract. 6, 94 divini gratia sacramenti paschalis mysterii opus -ens. 7, 112 David ... primi psalmi opus -ens. *cf. p. 1245, 78*). RVFIN. Clement. 1, 7 si quis ... secundum voluntatem ... dei patris actus suos -erit. ENNOD. opusc. 3, 65 p. 347, 18 bene causae suae ordinem -it, qui *eqs. fort. huc referendum* VLP. *p. 1237, 66.*

III *sensu debilitato plane iam* **de motu** *i. q. porrigere, mittere* (*ita vero, ut -i fere soleat vel ab eo vel ad eum, qui dignitate, quadam praeditus est*). *cf.* GLOSS. *p. 1233, 54.*

A *generatim*: 1 *i. q. porrigere*: ACT. Arv. a. 219 b 5 corona⟨s⟩ derectas per com(mentariensem?) ...; *cf. Mommsen ap. Henzen Act. Arv. p. 33 sq., qui paulo aliter interpretatur* 'per com(mentariensem) *signatas nominibus Arvalium, quibus singulae destinatae erant*'. *passive* -i *i. q. porrigi, extendi* (*cf. p. 1237, 36 sqq.*): FIRM. math. 3, 5, 3 ⟨per⟩ totum orbem faciet imperia, ut ... potestas eius ... per totius orbis ... spatia -atur (4, 17, 10). 2 *i. q. transmittere, mittere, maxime praesidium, opem, dona sim.*: a *aliquo* (per: *infra l. 58. 72*; ad *sensu finali: l. 61*): MANIL. 4, 323 Cancer in adversum Capricorni -it astrum *decem* partes, dignatus (*sc.* -ere) in illo *tempore eqs.* (*agnoscitur adhuc notio* '*recta ad finem destinatum promovendi*', *quae in ceteris exemplis plane iam evanuit. cf. de radiis solis p. 1242, 63*). NOVATIAN. trin. 29 dona, quae ... spiritus *sanctus* ecclesiae Christi sponsae quasi quaedam ornamenta distribuit et -it. hic est, qui ... linguas -it (MAXIMIN. c. Ambr. 136 spiritus sanctus ... ministeria -ens et dividens gratias). 31 a quo (*patre*) vis divinitatis ... etiam in filium tradita et -cta. IVL. VAL. 2, 12 Peloponnesiis ... frumenta ... -isse *Alexandrum.* COD. Theod. 8, 5, 18 (*a. 364*) -ctarum rerum custodes (*syn.* species transmittendas). ITIN. Theod. 28 *lapidem* Constantinopolim -ere (CASSIOD. var. 3, 10, 2 marmora ... ad ... urbem per catabolenses ... -antur). PS. AVR. VICT. epit. 34, 2 ad quem ... indumenta regia -erat. GAVDENT. serm. 14 med. spiritus sanctus ... -endus erat apostolis. HEGES. 1, 37, 3 imagines Antonio (διαπέμψασθαι, CASSIOD. Ios. arch. 15, 2 p. 428, 43 destinare; *sed v. l. 67*). 2, 9, 1 quo -at merces suas *terra.* HIER. in Os. 10, 5/6 p. 111 vitulos aureos inter munera ... Assyriis regibus (*syn.* mitto). *item* PS. RVFIN. in Os. *ad l.* VVLG. I reg. 16, 13 -ctus est spiritus domini ... in David. CASSIAN. inst. 10, 22 per loca Libyae *et* per civitates *captivis* -unt *monachi* alimoniae victusque substantiam. PROSP. resp. ad Gall. 2, 10 in universos fines terrae euangelium -atur (PS. PROSP. vocat. gent. 2, 3 quamvis ... ad omnium hominum vocationem euangelium -retur). EVSTATH. Bas. hex. 8, 8 p. 954^C stamina, quae Seres huc -unt. RVRIC. epist. 2, 64 (p. 441, 15) vehicula illo -ere. ENNOD. epist. 9, 17, 2 (p. 241, 3) cucullam ... -ere religionem profitenti. 9, 17, 3 (p. 241, 8) laenam et racanas ... mihi ... -ite (EVGIPP. Sev. 17, 4 ad eum vestium copiam). CASSIOD. Ios. antiq. 12, 4 (p. 342, 37 ed. Bas. 1524) multa large regi et Cleopatrae ... dona -bat (ἔπεμπε). 15, 2 (p. 429, 1) imagines Antonio -xit (πέμπει). *al.* VEN. FORT. carm. 3, 27, 3 -xit nobis mustum tua ... voluntas. vita Germ. 13, 43 sex milia solidorum. vita Radeg. 9, 21 *lineum* loco sancto. carm. 6, 8, 49 mihi ... -xti *naviculam.* GREG. M. epist. 1, 70 illic (*i. illuc*) naves quantas possumus -amus. PALLAD. hist. mon. II 10 p. 362^A multas oblationes -xit per ... monasteria (ἀπέστειλεν). BENED. reg. 54 si ... a parentibus sui ei quicquam -ctum fuerit. BAVDON. vita Radeg. 14 digitum *reliquum ex corpore hominis sancti* cum digno honore ... Radegundi -xit. 16 ad imperatorem non munera -it. b *finis non indicatur*: COD. Theod. 8, 5, 48, 1 (*a. 386*) lineae vel amictoria ... nec ulterius raedis, sed angariis vel navibus -antur (*syn.* mitto). AVG. c. Fort. 25 p. 109, 10 *deus* animam -xit (*syn.* mitto). COD. Iust. 11, 65 (64), 5 pr. (*a. 399*) quidquid *tributi* exactum fuerit, -atur (*sc. ad palatium*). ALC. AVIT. epist. 72 p. 90, 17 octo palustres ... et duo paria solearum ... -xi. 74 p. 91, 6 deliciae, quas ... -istis. 87 p. 96, 23 magdaliola ... -i. ENNOD. epist. 7, 22, 3 (p. 190, 25) anatem -ximus (*syn.* destino). CASSIOD. var. 3, 44, 2 pro reparatione murorum ... pecuniae ... -ximus

[Dittmann]

quantitatem. Greg. Tvr. glor. mart. 54 reliquias ... pontifex ... cum honore per presbyterum -it (*sc. devoto expetenti*). Ps. Ven. Fort. vita Leob. 23, 73 benedictum ... oleum. Evgipp. Sev. capit. 17 (p. 9 K.) distributioni eius (*i. distribuendas per eum*) ... decimas -bant. *ibid.* qui -ere distulerant (17, 4 mittere). Vita Caes. Arel. 2, 9 tres naves ... cum tritico -erunt.

B *speciatim*: 1 *litteras sim.* (*pro litteris sunt interdum ea, quae litteris continentur*). *prima huius usus exempla sunt* Cic. fil. (?) *infra l. 82 sqq.* Ps. Sen. *infra l. 11* Frg. Mur. *p. 1248, 5* (*cf. Wölfflin, Archiv 4 [1887], 100*) *et infra* Cypr. epist. Pavl. sent. Mod. dig. a *aliquo* (*accedit unde l. 18. 19. 26*): Ps. Sen. epist. 1 litteras ... ad aliquam civitatem seu caput provinciae -isti (Cypr. epist. 68, 3 -antur in provinciam et ad plebem ... a te litterae). Pavl. sent. 5, 34, 1 ab eo, a quo appellatum est, ad eum, qui de appellatione cogniturus est, litterae dimissoriae -untur, quae vulgo apostoli appellantur (*cf. infra l. 71*). Mod. dig. 3, 3, 65 litteras suas ad adversarium derigere debebit. Cypr. epist. 15, 1 ad me (*item* litteras ad *aliquem*: epist. 15, 4. 16, 3. 45, 1. 48, 1 de ... colonia. *ibid.* illuc ad presbyteros. 63, 17. 66, 7 de carcere. Hier. epist. 134, 2, *cf. l. 23.* Epiphan. Hier. epist. 51, 1, 3 Canon. Migne 56, 426^C Alc. Avit. epist. 75 p. 92, 1. Ennod. epist. 2, 13, 6 p. 54, 9 *syn.* mitto. Anon. Vales. 10, 47 *al. dat.*: Ambr. hex. 5, 10, 29 tribunis militum. Hier. epist. 134, 2, *cf. supra l. 19.* Evgipp. Sev. 32, 1 Bavdon. vita Radeg. 10 *al.*). Epist. imp. Constant. Corp. V 2781 (*a. 314, ex schedis*) ad praefectos nostros ... scripta -ximus (ad *aliquem*: Epist. pontif. 235 [*a. 380*] Migne 13, 356^A. Avg. epist. 141, 1 ex concilio. Epist. episc. Aug. epist. 176, 5 Leo M. epist. 32 p. 795^A Cassiod. var. 3, 4, 4 Iord. Get. 186 Mart. Brac. corr. 1. *dat.*: Avg. epist. 215, 2). Cod. Iust. 7, 62, 19 pr. (*a. 331*) iudex ... acta ad nos -at. Hier. vir. ill. 71 epistula ad episcopos -itur (ad: Hier. adv. Rufin. 3, 16 contra papam ... ad te. Avg. epist. 191, 1 de hac re ad ... eum ... per *illum.* c. Iul. op. imperf. 1, 18. Vict. Vit. 3, 19 ad regiones transmarinas. Ennod. epist. 2, 12, 4 p. 52, 13 Vitae patr. 3, 34 Cassiod. inst. div. 6 p. 1118^A Evgipp. Sev. epist. 1 Caes. Arel. suggest. p. 305 *al. dat.*: Avg. epist. 177, 15. 202^A, 8 Mar. Merc. Theod. epist. p. 1083^A Canon. Migne 56, 480^A Ferrand. epist. 11 Vita Fulg. 54. per *loca*: Cassian. conl. 10, 2, 1. ubique *i. quoquoversus*: Hyd. chron. II p. 20, 73). Hier. in Zacch. prol. p. 777 dictare ... quod ... tibi -am (*cf.* Apring. in apoc. 1, 11 *ad* Vvlg. *l. c.* 'mitte septem ecclesiis' quod scripserit, quo -at, *cf. infra l. 66 sq.*). reg. Pachom. praef. 1 libros a ... Silvano ... mihi -ctos (*syn.* missos). *item dat.*: Avg. epist. 185, 51 tibi librum. Cassiod. c. Ap. 1, 101 (ἔπεμψε). ad *aliquem*: Vita Fulg. 54 Isid. vir. ill. 9 (22 Arev.). Lucif. 23 ad *illum* synodum (*i. synodi placitum*) -xit. Clavd. carm. min. 40, 1 adfatus (*i. litteras*) ... non mihi -is. Avg. epist. 178, 2 decretum per epistulam ... papae *illi* -endum. 197, 1 Hieronymi ... expositiones ... beatitudini tuae. retract. 2, 27 ad illos ... promissa. Ps. Avg. c. Fulg. 1 libellum, quem mihi religio tua -xit (Pavl. Med. adv. Cael. 5 beatitudini tuae. Leo M. epist. 12, 6 ad nos. *cf. b p. 1248, 17*). Pavl. Med. vita Ambr. 26 ad se relationis exemplaria -rentur (*cf. l. 63*). Cod. Theod. 1, 10, 7 (*a. 401*) breves ... ad officium ... -endos (Cod. Iust. 1, 32, 1, 2). gest. in sen. 3 (*a. 438*) codices ... per orbem (*cf. b p. 1248, 18*). Pol. Silv. chron. I p. 518, 7 laterculum ... apud (*i. ad*) te ... -xi. Hyd. chron. II p. 24, 130 quae *gesta* ab Hydatio ... ad Antoninum -cta (133 gesta de Manichaeis per provincias -untur. *cf.* 145 *responsa* cum ... gestis et scriptis per ecclesias -untur). p. 24, 135 ad episcopum ... disputatio *perscripta* -itur. Praedest. 1, 16 p. 592^B assertiones *haeretici* -entes ad ... episcopum (*cf. b p. 1248, 20*). Sidon. epist. 5, 17, 2 ad te ... versus (*cf. b p. 1248, 21*). 7, 9, 1 orationem ... tibi. Favst. Rei. epist. 7 p. 201, 5 quam (*scripturulam*) ad me -ere dignatus es (Cassiod. hist. 2, 11 p. 929^C -ximus vobis ... scripturam). Vict. Vit. 2, 38 episcopo ... praeceptum (*cf. infra l. 75*). 2, 39 edicti tenorem ... coepiscopis (*cf. infra l. 72*). 3, 29 relationem ... Carthaginem adversus eos -xit (Cassiod. var. 2, 24, 2 ad ... praefectum. Greg. M. epist. 2, 39 nobis. 3, 1. 2 *al.*). Alc. Avit. epist. 22 p. 54, 20 -ctae ad me paginae (Ennod. *saepius*). Apring. in apoc. 1, 1 Iohanni -cta est apocalypsis (Vvlg. mittens ... Iohanni, *cf. supra l. 39*). Cassiod. hist. 1, 14 p. 913^D tomo, quem ... vobis -xi per *illum.* Conc. Rom. a. 499 p. 402, 2 -ctis ... per provincias auctoritatibus (*i. rescriptis*). Novell. Iust. 8 iusiur. pr. p. 89, 5 (*a. 535*) *indiculi* exemplar ... -ctum est tuae celsitudini. 23, 4 (*a. 536*) ad ... praefecturam appellationes (*cf. supra l. 14 sq. syn.* transmitto). 33 (*a. 535*) legem ... in Thraciam. 86, 1 (*a. 539*) edictum (*cf. supra l. 62*) ad omnes ... subiectos (καταπέμψαι). 114, 1 pr. (*a. 541*) inter quos et ad quem iudicem vel per quam fuerit -cta personam *imperatoris iussio.* 112 epil. (*a. 541*) *praeceptiones* in universas provincias. Iord. Get. 269 ad fratris (*sc. domum*) gaudii nuntium -xit. Hist. Apoll. rec. A 19 -o ... codicillos filiae meae (rec. B mittite). Caes. Arel. suggest. tit. suggestio humilis sacerdotibus -cta. Dionys. Exig. Procl. fid. p. 418^A haec vestrae caritati -imus (*syn.* destinare). Vita Fulg. 46 dicta ... legenda ei celeriter -it. Isid. vir ill. 3 (16 Arev.) opusculum -ctum ad *illum.* b *finis non indicatur* (*accedit unde: p. 1248, 6; passim* per *illum*): Serv. Aen. 8, 168 Cicero per epistulam culpat filium, dicens male eum dixisse '-xi litteras duas', cum 'litterae', quotiens epistulam significant, numeri tantum pluralis sint (*item* litteras: Heges. 1, 38, 6 per suos. Hier. adv. Rufin. 3, 16 Vvlg. Esth. 16, 17 Avg. epist. 191, 1 Epist. pontif. 784 [*a. 517*] Alc. Avit. epist. 42 p. 70, 18. 71, 14 Cassiod. Ios. c. Ap. 1, 112 Vita Fulg. 41 Bavdon. vita Radeg. 7. *cf.* Alc. Avit. epist. 87 p. 96, 20 has, *sc. litteras*). Frg. Mur. 40 epistulae Pauli a quo loco vel qua ex causa -ctae sint (Heges. 1, 45, 3 *bis* [ἔπεμψα. Ps. Rvfin. misi]. Avg. epist. 189, 1 Ennod. epist. 2, 12, 5 p. 52, 17. *cf. etiam infra l. 29*). Cod. Theod. 8, 5, 28 (*a. 368—373*) *in subscriptione*: -cta v kal. Ian. (*alias* data, proposita. *item in subscriptionibus*: Vict. Vit. 2, 101 -cta ... per episcopos. Canon. conc. Carth. a. 419 Migne 56, 875^B gesta ... per nos -cta). Epist. pontif. 260 (*a. 390*), 4 Migne 13, 1171^B haec scripta -xi per fratres (Ennod. epist. 4, 25, 1 p. 116). Avg. epist. 139, 2 per diaconum ... commonitorium -xi (Qvodv. Aug. epist. 223, 1, *syn.* destinare. *cf.* Paschas. epist. 2 commemoratorium). epist. 179, 1 per quem ista -xi (Hil. Aug. epist. 226, 9 haec [*opp.* per me deferre]. 226, 10. Favst. Rei. epist. 1 p. 164, 15 quae). Pavl. Med. adv. Cael. 4 libellum (*cf. a p. 1247, 47*). Cod. Theod. gest. in sen. 3 (*a. 438*) codex ... principis praeceptione -ctus (*cf. a p. 1247, 52*). Praedest. 1, 85 p. 616^B *haereticorum* confessiones ... -xit, *sc. Damasus ad Valentinianum* (*cf. a p. 1247, 57*). Sidon. epist. 5, 17, 11 *carmen* cras -etur (*cf. a p. 1247, 58*). Rvric. epist. 2, 5 p. 380, 8 sermo mediator (*i. epistula*) ... a me -itur, a te suscipitur. Sigism. Alc. Avit. epist. 29 p. 59, 14 -ctis litterarii sermonis officiis (Alc. Avit. epist. 39 p. 68, 3 salutationis officium pagina famulante -xi). Alc. Avit. epist. 34 p. 64, 9 pagina ... quasi ab uno -cta (52 p. 81, 9. Ennod. epist. 2, 26, 2 p. 68, 14). 59 p. 87, 12 caritatis apicibus, quos -istis. Ennod. epist. 2, 1, 11 p. 41, 2 ruptam singultibus contestationem pro stili ubertate -ens. 5, 1, 1 p. 123, 3 verba. Cassiod. var. 7, 34 tit. evocatoriae (*sc. epistulae*), quam princeps motu suo -it. *al.*

obiecto omisso (*cf. 2 p. 1250, 8*): Avg. epist. 167, 1 ut exponas mihi, ... aut, si iam ... expositum habes, -as nobis, quo modo accipiendum sit *eqs.* 202^A, 13 inquire ... aut, si iam invenisti, ...-e et nobis. Avell. p. 694, 23 (*a. 520*) nobis scribite, ut pro vestra repetitione ad imperatorem -amus. Ennod epist. 6, 33, 2 ut vix ad vos -endi praestaret indutias. Epist. pontif. 246 (Ps. Damas.) Theineri disqu. crit. p. 301 -imus vestrae fraternitati ... de sacrificio *eqs.*; -at nobis sanctitas vestra, ... quomodo ... agamus.

2 *de missione eorum, qui cum mandato, cum litteris sim. ire aliquo iubentur* (*exercituum, imperatorum, legatorum al.*): a *aliquo* (*accedit unde: l. 50. 68 al.*): Edict. imp. Diocl. S. I 30 quacumque exercitus nostros -i communis omnium salus postulat (Pavl. Med. vita Ambr. 13 ad custodiendas fores -ctus. Consvl. Constant. chron. I p. 247, 464 adversum Vandalos. Cassiod. var. 3, 38, 2 ubi [*i. quo*] -itur. 3, 42, 2 ad defensionem vestram. Iord. Get. 293 contra eum. *cf.* Heges. 1, 13, 1 ut Damascum iuventus -retur [ἐκπέμψασα, Ps. Rvfin. commisso exercitu]. *al. item imperatorem* cum exercitu [*cf. b p. 1249, 55 sqq.*]: Iord. Rom. 337 Africam. Get. 164 contra. 308 ad fretum ... custodiendum. Greg. Tvr. Franc. 5, 2 p. 192, 5. *cf.* Iord. Rom. 380 contra quem ... de Oriente -itur cum paucis. *al.*). Cod. Inst. 3, 3, 4 (*a. 303*) quotiens pedanei iudices dati ... ad aliud iudicium ... -antur (Marcell. auct. chron. II p. 107, 546, 3 ibi *i. eo.* *sim.* Cod. Theod. 2, 26, 1 [*a. 330*] agrimensor -atur ad loca. Cassiod. var. 2, 32, 4 ad loca ... duos *senatores.* 3, 26 *illum* ad ordinationem siliquatici ... ad provinciam. Novell. Iust. 29, 2 [*a. 535*] *vicarios* civitatibus non -ens [ἐκπέμπων]. *sim. al.*). Papyr. Rainer (*saec. IV*) Wessely Schriftt. p. 9 n. 21 *illos* ad adorandam divinam purpuram ...-xi ad sacratissimum comitatum (Cod. Theod 8, 5, 48 pr. [*a. 386*] Avg. coll. c. Don. 24, 42 Cassiod. var. 3, 36, 2). Ambr. in Luc. 4, 50 vidua ... ad quam Elias -ctus est. Ambrosiast. in Rom. 1, 13 ad ... urbes ... apostolum (Hier. in Is. 66, 21 p. 824 *apostolos* ad gentes. Didym. spir. 23 Avg. c. Fort. 22 p. 107, 1 [*syn.* mitto]. *passim*). Heges. 1, 22, 1 filios ... eidem ... caritatis pignora -xit (ἔπεμψε, Ps. Rvfin. misit). 1, 23, 1 *rex* filium suum in urbem ... -xit, memoratos accersiturum (πέμπει, Ps. Rvfin. mittit. *sim.* 3, 22, 2. 4, 1, 5 *gr.* ἀπεσταλμένος, Ps. Rvfin. missus). 1, 28, 1 adversum se -ctae legationis (2, 9, 1 l. 189 W. ultra Euphraten ad *illos.* Epist. pontif. 789 [*a. 517*] Migne 63, 799 ab ultimis ad nos Galliis. Alc. Avit. epist. 39 p. 68, 8 *al.* Ennod. epist. 4, 1, 2 p. 97, 13 Cassiod. Ios. antiq. 12, 5. 13, 7 p. 368, 3 Bas. [πέμπει]. Iord. Get. 164 ubi *i. quo.* 186 Greg. Tvr. Franc. 2, 28 [mittit *v. l.*]. 3, 31 p. 135, 17 *al.* legatos: Hier. chron. a. Abr. 1857 Hyd. chron. II p. 34, 238 [*cf.* 251 in legatione. Anon. Vales. 12, 57] Cassiod. var. 2, 41, 3. 3, 1, 3. 4. 3, 4, 4 *al.* Ios. antiq. 13, 2 p. 362, 28 Bas. ἔπεμψε, *item* 13, 15 p. 377, 38 Iord. Get. 131. 225 *al.* missos: Greg. Tvr. Franc. 2, 27 p. 88, 16 Bavdon. vita Radeg. 16). Heges. 1, 37, 7 pueros *i. servos* (*cf. b p. 1249, 77*). 2, 9, 3 comprehensos ad Florum -xit (ἔπεμπε, Ps. Rvfin. misit; *item* 2, 13, 5 captivum. *cf* 2, 16, 1. 3, 26, 4. 4, 30 vinctum. Nepotian. 1, 22 catenatum [Val. Max. pertrahi iussisset]. Cod. Theod. 1, 5, 13 [*a. 400*] ad audientiam v. i. comitis sacri aerarii ferro obrutus derigatur). 2, 12, 2 *uxor regi* insinuavit, ut ad ... oppidum -retur (πέμπειν, Cassiod. Ios. arch. mitteret). 3, 1, 3 ut in Syriam -retur *Vespasianus* (*item imperatorem* [*cf. supra l. 47*]: Nepotian. 7, 8 Marcell. auct. chron. II p. 105, 537, 2 cui. p. 106, 535, 9 ibi *i. eo.* p. 107, 545, 3 Romae [*syn.* mitto]. p. 108,

[Dittmann]

547, 3. IORD. Rom. 237 contra socios ... in *proelium*. 321. 327. 352. 371 Get. 236). HEGES. 3, 9, 1 eo *imperator* plerosque ex suis -erat, qui munirent (πέμπει, Ps. RVFIN. praemittit). 3, 24 l. 74 quos ad pugnam -xit. 5, 17 *transfugas* quo quisque cupiebat -xit (διηφίει, Ps. RVFIN. dimittebat). 5, 33, 1 (ἀπέπεμψεν, Ps. RVFIN. dimisit). CLAVD. DON. Aen. 10, 675 cum ... quemquam ... ad incerta -imus. QVEROL. p. 52, 11 amicum ... ad te. HIER. epist. 134, 2 Firmum ... Ravennam. Ps. RVFIN. Ios. bell. Iud. 1, 10 p. 615, 22 Bas. contra eos ... magistratus ... -ctus est (ἐκπέμπει). *al.* AVG. c. Fort. 24 p. 108, 10 deus huc nos -xit (*syn.* misit). SVLP. SEV. dial. 3, 12, 4 percussores his ... -untur (PASS. Paul. 7 apparitores ... qui ... interficerent). PAVL. MED. vita Ambr. 12 ut in eo carpento -retur ad exilium (*ibid.* ad exilium destinatus. *cf.* VICT. TONN. chron. II p. 205, 566, 1 exilio [CASSIOD. hist. 6, 1 p. 1031[B]]. VICT. VIT. 3, 21 in exilium). COD. Theod. 10, 10, 12, 1 (*a. 380*) *delator* -endus ad provinciam. 1, 10, 7 (*a. 401*) bini ... per singulas provincias palatini -antur (1, 10, 8 *a. 428; syn.* mitto). 9, 2, 5 (*a. 409*) magistratus ... reos ... ad iudicium -ant (PASS. Quirin. 2). CASSIAN. conl. 2, 15, 1 (*syn.* mitto). 8, 18, 2 si ad eas (*solem lunamque*) -ctae fuissent ... umbrae (*i. daemones*). CANON. Migne 56, 505[B] portitor litterarum ex illis partibus ad nos usque -ctus (ENNOD. epist. 5, 10, 3. 6, 34, 2 *al.*). ADDIT. Prosp. chron. I p. 489, 9 -untur ad orientem presbyteri et diaconi ad haeresim confutandam. PRAEDEST. 1, 84 p. 616[A] per Italiam ... suos discipulos. RVRIC. epist. 2, 57 p. 437, 14. 2, 58 p. 437, 28 VICT. VIT. 2, 10. 47. 3, 2. ANON. Vales. 13, 76 ubi (*i. quo*). ALC. AVIT. epist. *passim.* hom. 8, 4 p. 120, 7. ENNOD. epist. *passim.* FVLG. RVSP. epist. 17. EVGIPP. Sev. 37, 1 capit. 20 suos ... ad fluvium (*cf.* 20, 2 iubens ad fluvium properanter excurrere). GEST. Pilat. 1, 1, 3 dum me -res Ierusalem (*A*, mitteres *cett.; gr.* ἀπέστειλας). BENED. reg. 50 fratres ... in itinere -cti. 55 in via (67 tit. 67, 2). CASSIOD. hist. var. Ios. antiq. IORD. GREG. TVR. GREG. M. *passim. al.* ad *c. gerund.* (*cf. etiam p. 1248, 43. 48. 57 et supra l. 22*): HEGES. 4, 14 (πέμπει, Ps. RVFIN. misso) OROS. hist. 4, 6, 21 LEO M. epist. 28, 6 EPIST. pontif. 784 (*a. 517*) Alc. Avit. epist. 42 p. 71, 6 FVLG. RVSP. rem. pecc. 2, 15 CASSIOD. var. 3, 17, 2. 3, 31, 5 IORD. Get. 90. 101. 300 EVGIPP. Sev. 19, 3 Ps. THOM. euang. 9, 1 (*gr.* πέμπει *vel* ἀπέστειλεν). 14 (ἔπεμψε). *al.* ad *c. subst. verb.* (*cf. p. 1248, 45. 54. 79*): CASSIOD. var. 3, 34, 1 ad ordinationem vestram defensionemque. PASS. Barth. 7 p. 144, 9 ad redemptionem nostram ... filium ... -isti. in *munus sim.* (*cf. infra l. 53*): HEGES. 1, 30, 3 Dellius in hos usus -ctus (πεμφθείς, Ps. RVFIN. missus). 3, 22, 1 -cto in negotium filio (πέμπει, Ps. RVFIN. mittit). COD. Theod. 6, 28, 1 (*a. 379*) quemquam officialium in aliquod munus (*syn.* mitto). ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 16, 4 in id ipsum (epist. 40 p. 69, 3). *inde i. q. destinare*: FIRM. math. 5, 4, 3 a potentioribus viris vel a regibus ad magnae administrationis officia -untur (5, 4, 20 ad alicuius administrationis potestatem).

b *finis non indicatur* (*accedit unde*: LEO M. epist. 83, 2 *al.*): COD. Theod. 10, 10, 11 (*a. 369*) certi ... -antur, qui ... inquirant. 1, 10, 8 (*a. 428*) *palatinus* -endus est (*sc. in provinciam, syn.* mitto). COD. Iust. 11, 10 (9), 2 (*a. 390*) adoraturus aeternitatem nostram -atur *ille.* 1, 4, 5 (*a. 396*) archigerontes ... non nisi Christiani -antur. EPIST. pontif. 259 (*a. 386?*) Migne 13, 1149[A] episcopos ... cum litteris -as (PAVL. MED. adv. Cael. 4 cum gestis sedis apostolicae). CLAVD. DON. Aen. 5, 726 se ... Iovis auctoritate -ctum. AMBR. off. 3, 17, 100 cuius gratia muneris (*cf. supra l. 42*) Nehemiam ... rex Persarum -xit. HEGES. 1, 20 *ducibus* cum parte exercitus -ctis (ἔπεμψεν, Ps. RVFIN. misit. *item* cum exercitu *sim.* [*cf. p. 1248, 47*]: 3, 23, 1. 4, 4, 2 ANON. Vales. 11, 52 PROSP. chron. I p. 478, 1344 HYD. chron. II p. 35, 247 IORD. Rom. 229 Get. 286. 291). HEGES. 1, 28, 9 -xit armatos (ἐκπέμψας, Ps. RVFIN. missis). 1, 45, 11 percussores ... qui interficerent. 3, 13 Traianum ductoris officio. 3, 14 (*ubique gr.* πέμπειν, Ps. RVFIN. mittere). 5, 18, 3 amputatis manibus -bantur (*sc. in urbem*; εἰσέπεμψε, Ps. RVFIN. intromisit). VVLG. Ios. 6, 17 nuntios, quos -ximus. Ps. RVFIN. Ios. bell. Iud. 3, 11 p. 722, 12 Bas. filium suum Titum -ret (πέμψαι). *al.* AVG. c. Fort. 3 p. 85, 21 *deum* salvatorem -isse. 24 p. 108, 12 proprio filio -cto. PAVL. MED. vita Ambr. 8 iudex (*cf. p. 1248, 51*) a se (*imperatore*) -ctus. 26 -cta legatio est ... de repetenda ara (*cf.* VICT. VIT. 2, 4 legatis. IORD. Rom. 365. MARCELL. auct. chron. II p. 104, 535, 2 in legatione. ALC. AVIT. epist. 38 p. 67, 14. SIDON. epist. 3, 7, 3 *legati* secreta -entum [-entium *al.*] principum venditantes. *v. etiam infra l. 79. p. 1250, 17*). CASSIAN. conl. 8, 18, 2 qui illos (*daemones*) -erant (*syn.* immiserunt). AVELL. p. 61, 21 (*passim*). HYD. chron. II p. 226 *coniugem. al.* CAES. AREL. epist. ad Ruric. p. 448, 25 VICT. VIT. 2, 24. 44. 3, 30 EPIST. pontif. 650 (*a. 494/95*) Cassiod. var. p. 389, 7. DRAC. Romul. 10, 48 quem sequitur -cta manus *armatorum* (*sc. ad litus; cf. l. 58; vix pertinens ad usum adi. p. 1253, 59 sqq.*). ALC. AVIT. epist. 12 p. 46, 6. 38 p. 67, 9 *al.* hom. 8, 4 p. 120, 7 si per mille passus onustum -as. ENNOD. epist. 3, 8, 1 p. 76, 27 puerum. 3, 10, 4 p. 78, 20 praesentium perlatorem (6, 33, 3 *al.*). opusc. 1, 77 p. 282, 16. 3, 60 p. 346, 8. 14. 3, 64 p. 347, 6 rex parvitatem meam (*legatum*) oratu⟨m⟩ -xit. *al.* APRING. in apoc. 22, 6 -cto nuntio (VVLG. misit angelum). FVLG. RVSP. epist. 17, 1, 1. CASSIOD. compl. in II Cor. 8, 22 (VVLG. mittere). var. *passim* (*syn.* mittere, destinare). IOS. antiq. 8, 7 p. 234 (*syn.* mitto; *gr.* πέμπειν, *item* 10, 9. 12, 7 *al.*). NOVELL. Iust. app. 7, 9 (*a. 554*) officia pro exigendis *vectigalibus* (EVGIPP. Sev. 19, 4 pro qua re. BENED. reg. 51 pro responso. 61 pro hoc ipsud). IORD. Rom. 77 -cto principe militiae (HIER. chron. a. Abr. 1814 destinato). 223 proconsul -ctus (RVF. FEST. 11 ad bellum missus. *item* 232). 372 -ctis (*sc. quibusdam*) e sociis (Get. 310 praemissis fidelissimis). *al.* LEX Visig. 5, 4, 4 *al.* Ps. PRIMAS. in Rom. p. 417[B] *Paulus* -ctus est gentibus praedicare. GREG. M. epist. *passim.* EVGIPP. Sev. 8, 4 -ctis equitibus (*cf. p. 1249, 58*). 44, 2 VITA Fulg. 40. 45 *al.*

obiecto omisso (*cf. 1 p. 1248, 31*): MARCELL. auct. chron. II p. 104, 536, 5 -it Ravennam (*ex* IORD. Get. 310 praemissis Ravennam fidelissimis sibi viris). CASSIOD. var. 3, 2, 3 ad regem Francorum (*syn.* legatos ... destinare). Ios. antiq. 8, 13 p. 247, 34 nullum ... locum, quo non -erit (ἀπέστειλε). 13, 1 p. 361, 35 -erunt ad regem Demetrium, petentes (πέμπουσι παρακαλοῦντες). EVGIPP. Sev. 8, 2 -ens ad *reginam* ... postulabat. VEN. FORT. vita Pat. 18, 50 -unt ad se invicem (*syn.* mitto). BAVDON. vita Radeg. 10 similiter et ad eorum proceres -bat. 16 illa ... iterum ad ... regem -it.

part. perf. pass. pro subst. dīrēctus, -ī *m. i. q. legatus* (*cf.* missus): ALC. AVIT. epist. 46[A] p. 76, 25 commendat -um. ENNOD. opusc. 2, 83 p. 313, 11.

IV *intransitive* (*cf. Koehler, Acta sem. Erlang. I 457; Wölfflin, Archiv 10 [1898] 3 sqq.*): **A** *de regione* (*accedente interdum notione motus*): *i. q. rectā porrigi*: LVCR. 6, 823 e regione loci, qua derigit aestus. BELL. Hisp. 29, 2 hinc -ens proxima planities aequabatur, cuius decursum *eqs.* (VVLG. Iudith 7, 5 loca, quae ad angusti itineris tramitem -unt inter montosa). VITR. 9, 8, 12 lingulam, cuius cacumen -at ad punctorum regiones. FRONTIN. grom. p. 29, 10 *limites*, qui spectabant in orientem, dicebant *maiores* prorsos: qui -bant (-bantur *S*, dicebant *A*) in meridianum, dicebant transversos (HYG. lim. grom. p. 167, 5 *limes*, qui ab oriente in occidentem -ret. *ibid.* 8 a meridiano ad septentrionem. *cf. I A 1 h β p. 1237, 43 sqq.*). GROM. p. 303, 4 in agro olivario sic quaeris, quo -ant fines. AVELL. p. 749, 7 portus Indiae -ens ad Thebaidam. CHIRON 142 *venas* pertendentes et -entes a collo usque ad femora. *adde*: ITALA Ezech. 18, 25 (Didasc. apost. 15, 33 *et* 35) non -it via domini (οὐ κατευθύνει, *cf. p. 1251, 2*; VVLG. non est aequa). *i. q. inclinare*: VAL. MAX. 3, 8, 6 cum ad unam potionem sententiae *medicorum* -issent. *i. q. se convertere* (*cf. infra l. 55*): AMBR. hex. 4, 5, 23 si contra septentrionem -as. *ibid.* cum ad aquilonem sol -it. *speciatim in re militari: cave huc referas* LIV. 2, 6, 8 *v. p. 1242, 39, item non huc, sed ad I A 1 c β p. 1236, 25 sqq. potius referenda* LIV. 37, 23, 9 deinceps quae sequebantur *naves* servantes ordinem in frontem derigere iubet; *ibid.* 10 ceteri, quia in frontem derigere (*sc. naves*) iussi erant. *cf. Riemann, Tite-Live[2] p. 208.* TAC. hist. 4, 58 cum Romanae legiones contra derexerint (*cf. Heraeus*; ⟨se⟩ *vel* ⟨aciem⟩ *suppl. alii*). APVL. met. 2, 17 comminus in aspectum, si vir es, derige. *de bestiis*: VOPISC. Prob. 19, 6 *leones*, qui -ere (*i. in medium procedere ad dimicandum*) nolebant.

nota usum Tertullianeum: TERT. adv. Marc. 4, 37 p. 548, 15 in alterius quaestionis gradum -o (*i. me colloco dimicaturus, fere i. q. me converto; e gladiatorum sermone, cf. Oehler ad scorp. 4; sim. transitive p. 1236, 24*). ieiun. 11 per singulas -ximus species ieiunationum ..., ut ... retundamus ... revincamus. praescr. haer. 15 hoc (*i. huc*) -bamus et hoc praestruebamus allocutionis praefatione, ut ... hinc de eo congrediamur, de quo adversarii provocant. *latiore sensu: i. q. se convertere* (*cf. supra l. 37 sqq.*): TERT. adv. Marc. 4, 14 p. 459, 15 quo -am nescio in tanta frequentia ... vocum. spect. 10 inde nunc ad scaenicos ludos -emus.

B *de motu i. q.* (*directo itinere*) *proficisci, iter facere* (*primitus de navigantibus, cf. p. 1241, 51*): **1** *proprie*: **a** *aliquo*: SEN. epist. 53, 1 protinus per altum ad Nesida -xi (de- *L*) praecisurus omnes sinus. ITALA iud. 14, 6 (Lugd.) -xit in eum spiritus domini (ἥλατο, VVLG. irruit). ITIN. Alex. 30 hinc Mediam -it. HEGES. 4, 9, 3 in urbis sinum -endum putassent *Idumaei* (ἐτράποντο). PAVL. NOL. epist. 15, 3 ext. quae *occasiones* (*i. portitores occasione oblati*) statim ad ipsos ... -ant (-antur *al.*). OROS. hist. 4, 6, 25 cum omnia, in quae -isset, prosterneret (IVST. 22, 6, 5 omnia, quacumque ingrederetur). CASSIAN. inst. 12, 17, 2 in semita virtutum facilius ac sine labore -ere. SERM. Corp. Vind. 21 p. 243, 8 in aeternam beatitudinem per elimosynam pauperum -amus. NOVELL. Iust. 6, 3 aliquem ... episcoporum praesumere -ere (στέλλεσθαι *i.* '*proficisci*'; *fort. prave intellectum, cf. III B 2 a*) ad hanc ... civitatem. GREG. TVR. Franc. 1, 48 p. 56, 13 ad urbem Toronicam -unt (*sc. navibus*). 2, 37 p. 99, 16 Chlodovechus ... Pectavus (*acc.*) -it. 2, 41 ad Chararicum (5, 2 p. 192, 11). 3, 4 cum exercitu ad eum -it (4, 16 p. 154, 10 post eos. 5, 3 p. 193, 2 illuc). 3, 10 p. 117, 5 Hispaniam. Mart. 2, 45 -erunt ad ecclesiam. *sim. saepe, cf. Bonnet p. 630 adn. 8.* HIST. Apoll. 48 rec. B: ad Ephesum -e, *sc. nave* (rec. A *v. p. 1241, 3*). PASS. Fructuos. 1 -erunt beneficiarii in domum eius. **b** *finis non indicatur*: Ps. QVINT. decl. 5, 10 explicare non potui navigationem; non illa, qua speraveram, prosperitate -xi. ITALA I reg. 6, 2 (Rufin. Orig. in num. 16, 7 p. 697[A]) -erunt boves in via ... et non declinaverunt ad dexteram aut ad sinistram (κατεύθυναν, VVLG. ibant ... in directum). PAVL. NOL. carm. 20, 377 ignotis ut tramite recto -ret (dig- *codd.*) spatiis *porcus*. GREG. TVR. glor. conf. 62 p. 784, 20 cum *legatis* -it (*sc. ad imperatorem*).

[Dittmann]

2 *translate* (*cf. etiam p. 1250, 67*) *i. q.* *recte procedere, recte ambulare, notione adaptata ad verbi* κατευθύνω *usum intransitivum* (*cf. p. 1250, 34*): ITALA psalm. 58, 5 (Hil. in psalm. 58, 3 p. 183, 4) sine iniquitate cucurri et -xi (κατεύθυνα; *item* VVLG., -bar PSALT. Rom. AVG. in psalm. 58, 9 CASSIOD. in psalm. 58, 4). *cf.* HIL. *ibid.* p. 183, 14 qui currens sine iniquitate -xit. p. 184, 17. ITALA Ier. 15, 11 (Hier. hom. Orig. in Ier. 11 p. 848) his -entibus (κατευθυνόντων αὐτῶν; *om.* VVLG.; *cf.* HIER. *ad l.* cum ad paenitentiam conversi . . . ambulare coeperint rectam viam). ITALA Mal. 2, 6 (Aug. civ. 18, 35) in pace -ens ambulavit mecum (κατευθύνων, VVLG. in aequitate). VVLG. psalm. 100, 7 qui loquitur iniqua, non -xit in conspectu oculorum meorum (κατεύθυνεν; CASSIOD. *ad l.*: '-xit' significat 'non profecit'. *sequuntur ea, quae p. 1245, 60 exscripta sunt*). Sirach 29, 24 repromissio nequissima multos perdidit -entes (κατευθύνοντας).

adverbia raro accedunt: protinus (SEN. epist. 53, 1 QVINT. inst. 4, 1, 68 APVL. met. 6, 7. 16. 10, 34 COD. Theod. 8, 5, 48 pr.). ilico (HEGES. 3, 22, 2). perite (AMM. 21, 16, 7). opportune (SCHOL. Veron. Verg. Aen. 9, 404 *p. 1245, 75*). bene (ENNOD. opusc. 3, 65 p. 347, 18). *pendet acc. c. inf.*: *p. 1238, 28.*

part. perf. pass. pro adi. **dērēctus, dīrēctus,** -a, -um. CASSIOD. in psalm. 24, 8 -us . . . dicitur, qui de curvo rectus efficitur. ISID. orig. 10, 69 -us eo, quod in rectum vadit. *de forma cf. p. 1232, 52. 1233, 1. 37 sqq. futtilis distinctio inter* de- *et* di-: AGROEC. gramm. VII 115, 15 derectum in rectum vadens, directum in latera rectum. *terminatione graeca*: THEOPHIL. inst. Iust. 1, 14, 1 ἐλευθερίαν diréctan (GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357^{A} διρέκταν· ὀρθὴν ἐλευθερίαν. *cf. p. 1254, 4 sqq.*). 4, 3, 16 ὁ díreetos Aquílios (*cf. p. 1254, 25*). *ibid.* τὸν díreeton, τοῦ diréctu. 4, 6, 4 τὴν diréctan in rem (*sc. actionem, cf. p. 1254, 23*). 4, 8, 5. *comparativus* (CAES. Gall. 6, 26, 1 magis -um): GELL. 9, 1, 2 IVL. VAL. 3, 24 AVIEN. orb. terr. 239 AMBR. in psalm. 118 serm. 2, 2. *superl.*: PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 1, 27 *v. p. 1254, 1.* GLOSS. rigidus. -um κατὰ κανόνα ὀρθωθέν, ἰθυνθέν, γραμμισθέν. [*dub.*: CORP. XIV 157, 3 ab initio dericto (*i.* der(el)icto *sec. Rossium, Bull. arch. christ. 6, 74*).] [*val.* dreapt, *it.* dritto, *francog.* droit, *hisp.* derecho. *M.-L.*]

A *proprie i. q.* εὐθύς, ὀρθός (*inde a* CATONE *2 a*): 1 *de ordinibus, lineis sim.*: VARRO ling. 10, 22 (*describuntur analogiae formae*) ordines deriguntur bini, uni transversi, alteri derecti, ut in tabula *latruncularia*. transversi sunt, qui ab recto casu obliqui declinantur, ut 'albus, albi, albo'; derecti sunt, qui ab recto casu in rectos declinantur, ut 'albus, alba, album' (*ibid. iterum* [*opp. item* transversi]. 10, 43 rationes *analogiae* implicatas duas, ut sit una derecta, altera transversa. *ibid.* -is ordinibus [*opp.* obliquis versibus]. 10, 44 per -as declinationes Albius Atrius, Albia Atria [*opp.* per obliquas declinationes . . . Albius Atrius, Albio Atrio]). CIC. Caecin. 22 fundi extremam partem oleae -o (decreto *cod. Teg.*) ordine definiunt. PALLAD. 1, 9, 2 transversus et -us duplex ponatur ordo. *metaphorice*: LEX Visig. 4, 2, 3 (*de hereditatis successione*) *tit.* si aut de superiori aut de inferiori genere -i ordinis personae defuerint (*opp.* a latere venientes). *ibid.* qui de superiori aut de inferiori genere -o (*Bannier*, discreto *codd.*) ordine veniunt (*cf.* 4, 2, 6 -a linea). *militum* ordines *v. sub 5.* VARRO rust. 1, 8, 2 iugationis species duae, una derecta . . . altera compluviata in longitudinem et latitudinem iugata. VARRO rust. 3, 5, 9 flumen . . . longum pedes *tot* derectum (di- *al.*; '*in der Luftlinie*', *cf. infra l. 58 et* per -um *p. 1255, 24*) ab insula, quae est in imo fluvio, . . . ad summum flumen. MELA 1, 16 *ora maritima* paene ut -o limite extenta (STAT. silv. 2, 2, 84 -o limite ponti ['*in gerader Luftlinie über das Meer hinweg*' *Vollm.*]. PAVL. dig. 38, 10, 9 στέμματα cognationum -o limite in duas lineas separantur). PLIN. nat. 4, 77 inter duos Bosporos . . . -o cursu (*i. linea*) *tot passus* intersunt (4, 78. 6, 206 = MART. CAP. 6, 703). 6, 207 Agrippa . . . intervallum a freto . . . ad sinum . . . per longitudinem -am *tot pass.* taxat (*cf.* per -um *p. 1255, 22 sqq.*). APVL. mund. 18 *terrae motus* excutientes onera et recuperantes -is angulis (κατ' ὀρθὰς γωνίας; *opp.* obliquis lateribus iactantes et acutis angulis mobiles). Plat. 1, 7 -i[s] . . . anguli trigonis (*cf. ibid.* anguli recti). MART. CAP. 6, 710 quando . . . -a (*sc. linea*) super -am iacentem stans dextra laevaque angulos aequales fecerit, -us uterque est angulus. *ibid.* angulus maior -o obtusus dicitur, minor -o acutus. 6, 717. APVL. mund. 18 palmatiae (*sc. terrae motus*) . . ., quorum pavitatione illa, quae trepidant, sine inclinationis periculo nutabunt, cum -i tamen rigoris statum retinent (διορθοῦντες ἀεὶ τὸ σειόμενον). CHALC. comm. 91 ad -um rigorem solis terraeque et lunae positio conveniet (239). 258 cum in -um rigorem . . . visus feruntur (259). *cf.* PS. BOETH. geom. p. 394, 29 rigor est, quidquid inter duo signa veluti in modum lineae -um prospicitur (*opp.* flexuosum). TERT. nat. 1, 12 pars crucis . . . est . . . robur, quod derecta statione (*i. statu*) defigitur. CHALC. comm. 11 -is lineis $A\Delta$ et ΘZ agantur lineae ΔE et ZE ('*als gerade Verlängerung von* $A\Delta$ *u.* ΘZ'). 62 aquae superficiem planam et in -a linea positam. 87 cum *luna* inter visum nostrum et aliquod ex sideribus ad -am lineam se obiecerit. 110. 124 CET. FAV. 29 p. 302, 22. 310, 22. 311, 8. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 34 -am incessus . . . lineam. MACR. sat. 7, 14, 13. MART. CAP. 6, 709 linearum aliae -ae sunt, quas εὐθείας dico, aliae in gyrum reflexae. *passim* (*saepe* linea *subintelleg.*). NOT. urb. Const. 16, 57 -ā lineā (*in der Luftlinie*). *cf. etiam p. 1251, 51.* CHALC. comm. 61 omnia . . . ex qualibet parte -o tenore descendentia ad unum punctum (*syn.* descensus rigidi tractus). 88 si coetus solis et lunae fiet -us et velut ad perpendiculi destinationem.

2 *de rebus naturalibus* (*quae moventur v. sub 6*): a *arbores sim.*: CATO agr. 18, 2 arbores *usque* ad stipitem primum derectas (IVL. VAL. 3, 24 -iores *quam cupressus*). GELL. 19, 12, 7 stolones . . . proceros atque derectos (decertos *codd.*). *arborum materia* (*cf. infra l. 32 sqq.*): VITR. 2, 9, 6 *abies* rigore naturali contenta non cito flectitur ab onere, sed derecta (GH^{1}) permanet in contignatione. 2, 9, 13 *cedri* est . . . materies venā -ā. b *partes corporum animalium*: VARRO rust. 1, 9, 3 *canum* dentibus dextra et sinistra paulo eminu⟨li⟩s, superioribus -is potius quam brocchis. CAES. Gall. 6, 26, 1 cornu . . . excelsius magisque derectum (β, di- α) his, quae nobis nota sunt, cornibus (FIRM. err. 21, 4 'cornua' . . . signum crucis *significant*. huius signi uno extenso ac -o cornu mundus sustentatur. *cf. vol. IV p. 970, 50*). VITR. 6, 1, 3 gentes . . . derecto capillo et rufo (PHYSIOGN. 73. 103. 112). SCRIB. LARG. 142 ultimae partis -i intestini (*cf. p. 1237, 35*). PHYSIOGN. 18 supercilia cum sunt -a atque prolixa. 51 nares (125 *anser* animal . . . naribus longis et -is. PASS. Barth. 2 p. 131, 5 nares aequales et -ae [καλόρινος]). DRAC. Romul. 7, 90 -is auribus audax erecta cervice *equus*. c *res caelestes* (*radii solis sub 6 e*): VARRO frg. Plin. nat. 18, 348 si . . . luna erit -a (*cf.* 18, 347 cornua erecta. *ibid.* cornu acuminatum atque rigidum. *cf. etiam supra l. 15*). Ov. met. 2, 129 -os (de- *frg. Harl.*) . . . via quinque per arcus (*i. orbes caelestes; opp.* sectus in obliquum . . . limes, *i. signifer*). *incertum huc an ad p. 1253, 50 sqq. pertineat*: MART. CAP. 8, 878 zodiacus circa Cancrum Capricornumque flexior aequinoctialem paene -um secat (*fort.* -im, *cf. p. 1256, 65*).

3 *de rebus, quae fiunt fabricando sim.*: CAES. Gall. 4, 17, 8 haec (*sc. quae in transversum structa erant*) derecta materia iniecta contexebantur. 7, 23, 1 trabes derectae (β, di- α) . . . in solo collocantur. PALLAD. 1, 13, 1 asseres . . . -os et aequales (*cf.* CET. FAV. 21 *p. 1234, 50. aliter* VITR. 7, 3, 1 *v. p. 1253, 53*). CET. FAV. 4 p. 292, 15 tabulas . . . -as. Ov. met. 1, 98 non tuba -i, non aeris cornua flexi (VEG. mil. 3, 5 tuba, quae -a est, appellatur; bucina, quae in semet aereo circulo flectitur). VITR. 6, 2, 2 remi cum sint sub aqua -i, tamen oculis infracti videntur (*ibid. iterum*). MACR. sat. 7, 3, 5 mucrones *v. p. 1253, 80.*

4 *de locis*: a *praeruptis* (*cf. glossema infra l. 43*): CIC. Verr. 5, 107 Henna . . . ab omni aditu circumcisa atque -a est. CAES. civ. 1, 45, 4 [praeruptus *del. Madv.*] locus erat utraque ex parte derectus (*ρ S V*). *incertum huc an ad b an ad p. 1253, 50 sqq. pertineat* civ. 2, 24, 3 iugum derectum (*a f l*) eminens in mare, utraque ex parte praeruptum atque asperum. HEGES. 3, 20, 2 litus asperum -umque (ὀρθίῳ, CASSIOD. arduum). *de fossarum lateribus*: CAES. Gall. 7, 72, 1 fossam . . . derectis (*α h*) lateribus ('*mit senkrechten Seitenwänden*'). HIRT. Gall. 8, 9, 3 de- *codd.* b *porrectis* (flumen *v. p. 1251, 54*): α *iter, via* (*interdum metaphorice, cf.* EVCHER. form. 8 p. 50, 9 *via* -a: praeceptis dei ordinata): CIC. Cael. 41 illud unum derectum iter ad laudem; *opp.* vias . . . lubricas (nat. deor. 2, 144 flexuosum iter habet *auditus*, ne quid intrare possit, si simplex et -um pateret. CAES. civ. 2, 24, 4 derecto. 3, 79, 2 derecto [recto *al.*]. VITR. 1, 5, 2 portarum itinera non sint -a, sed scaeva. APVL. met. 9, 33 LACT. inst. 1, 1, 8 [decret- *pars codd.*]. VVLG. Sirach 4, 20 [κατ' εὐθεῖαν]). fin. 1, 57 beate vivendi . . . apertam et simplicem et -am viam (LVCR. 4, 609 derectis. TAC. dial. 19 flexisse ab ista vetere atque -a dicendi via. NON. p. 63 -ae quattuor . . . conveniunt viae. VVLG. Sirach 39, 29 [εὐθεῖαι]. 41, 2 Is. 35, 8 BOETH. herm. pr. 1, 9 p. 112, 26 *al.*). BELL. Alex. 2, 5 derectis plateis (di- *al.*). VITR. 5, 3, 5 *theatrorum* aditus . . . ex omnibus locis perpetuos et -os sine inversuris faciendos. APVL. met. 6, 18 canale -o (-pto *F*) perges ad ipsam Orci regiam. CHALC. comm. 88 (*v. p. 1253, 32*) tramitem (COD. Iust. 7, 6, 1, 12^{a} [*a. 531*] triplex antea via libertatis, quae multiplices introducebat ambages, uno -o tramite discat ambulare). AVSON. 298, 16 respondentes -a in compita portas (*cf. p. 1253, 23*). β *alia*: CAES. civ. 3, 46, 5 crates derectae (di- *al.*; '*die in gerader Linie aufgepflanzten Faschinen*' *Heller*; deiectae *edd.*). BELL. Alex. 38, 3 fossas duas derectas ('*in gerader Linie laufend*'). VITR. 7 praef. 11 ut, quae in -is planisque frontibus *aedificiorum* sint figurata, alia abscedentia, alia prominentia esse videantur. MELA 3, 50 perpetuo margine -i litoris (*cf. p. 1251, 57*). AVIEN. orb. terr. 239 ⟨d⟩erectior ora . . . rigidi sub imagine nervi tenditur (νευρῆς σημήια . . . ἰθὺ διαγραφθέντα). 844 *mons* nunc . . . subrigit obliquas arces et flexilis aera pulsat nunc -a solo tentus vestigia figit (ἴχνεσιν ὀρθότατον). VEG. mil. 4, 2 ambitum muri -um veteres ducere noluerunt (*opp.* sinuosis anfractibus). EVSTATH. Bas. hex. 8, 4 p. 950^{A} -as vel simplices cavernarum profunditates efficere (μίαν ποιῆσαι διαμπερὲς τὴν κοιλότητα). ISID. orig. 1, 4, 3 vocales sunt, quae -o hiatu faucium sine ulla collisione . . . emittuntur.

5 *de acie sim.*: LIV. 30, 33, 3 ut *velites* post -os (inrectos *codd.*) refugerent ordines. VEG. mil. 3, 19 serra dicitur, quae . . . -a ante frontem opponitur hostibus. 3, 20 reliquum exercitum . . . tuum -a

[*Dittmann*]

acie ordines (4, 45 liburnarum instruendae sunt acies, non -ae, ut in campis, sed incurvae ad similitudinem lunae. OROS. hist. 4, 4, 5).

6 *de motu et eis, quae moventur: cf.* EVSTATH. Bas. hex. 1, 11 p. 878[B] motum -um (κίνησις ἡ ἐπ' εὐθείας). VITR. 10, 3, 2 per ... orbiculos funis circumactus -is ductionibus (*syn.* motus porrectus). a *de nave, navigatione*: BELL. Alex. 64, 3 (5) cum *in ostio fluminis* neque flectere navem ... neque derectam (di- *al.*) tantis fluctibus tenere posset. VEG. mil. 4, 31 Cyprum petere -a navigatione. HEGES. 4, 27 l. 38 W. -um cursum ... inflecti oportet (*in metaphora*: CAES. AREL. suggest. p. 305 -o cursu paradisi portum ... intrare. p. 306 -um vitae cursum tenere). b *de cursu animalium, siderum*: PANEG. in Mess. 93 (*de equitante*) modo -o contendere passu, seu libeat curvo brevius contendere gyro. AMBR. in psalm. 118 serm. 2, 2 cervorum cursus -ior, vulpeculae flexuosus. FIRM. math. 1, 4, 11 nunc -o cursu nunc retrogrado *siderum*. *de incessu hominum* (*cf. p. 1251, 83*): PHYSIOGN. 2 liberos ... ac -os meatus (*opp.* perversos et angustos). c *de telorum missione sim.*: VITR. 1, 1, 8 -am telorum missionem. SIL. 4, 540 intorquens derecto turbine robur. GELL. 9, 1, 2 ut contigui magis -ioresque ictus fiant (*cf. ibid. tit.* rectiores). CHIRON 64 scalpello plagam -am das (-am *om.* VEG.). 707 *plur.* *cf.* HIER. epist. 49, 13, 2 noli ex obliquo ... vulnus inferre: -o percute gladio (MACR. sat. 7, 3, 5 mucrones *v. infra l. 80*). *cf. etiam p. 1254, 1.* d *de ventis*: VITR. 1, 6, 8 plateae contra derectos (*i. derecto ex adverso venientes*) ventos ... conformatae. APVL. mund. 12 excursores venti ... qui -o spiritu pro⟨flant⟩ (*gr.* εὐθύπνοοι). PANEG. 5 (8), 14, 4 ventum, quia derectus non erat, captaret obliquum. e *de radiis solis*: VITR. 8, 1, 6 *in quibusdam locis* radii solis non -i perveniunt ad terram (AVIEN. orb. terr. 765). CHALC. comm. 89 ignium lucem praebentium radii -i feruntur. *cf.* CHALC. comm. 66 medio die ... sol ... terram -o despicit nutu.

7 *de visu*: CHALC. comm. 81 acie. *ibid.* -o visu (85. 240). 88 ob -um ... proptereaque angustum oculorum nostrorum tramitem. *cf. p. 1252, 65.* MACR. sat. 7, 14, 13 *v. infra l. 58.* PHYSIOGN. 40 *oculi* duri ⟨et⟩ -i (*cf. gr.* ἀτενές, *v. adn.*).

8 *de habitu corporis humani*: HYG. astr. 3, 21 *Gemini* occidunt -i *incipientes* a pedibus (*opp.* exoriuntur inclinati ut iacentes). 3, 26 *Sagittarius* praeceps occidit, exoritur -us (3, 27. *syn. alibi* erectus). SORAN. p. 79, 12 ut in orificio matricis -um caput *infantis* inveniatur. 9 *de specie litterae*: MART. CAP. 9, 960 a iota -o (*alias* rectum) in sigma iacens.

-um esse ad, in *aliquid i. recta porrigi, tendere, spectare*: VARRO rust. 1, 40, 6 ramuli, quem inseret, cacumen ut derectum sit ad caelum. PAVL. FEST. p. 235 prorsi limites ... qni ad orientem derecti sunt. COLVM. 1, 5, 7 frons *villae* ad orientem ... -a sit. FRONTIN. grom. p. 28, 15 kardo nominatur, quod -us ad kardinem caeli est. GELL. 2, 22, 15 ἀπαρκτίας *ventus* obiectus derectusque in austrum. -um esse *c. dat. i. gerade gerichtet sein auf, eine gerade Verlängerung bilden zu etw.*: CHALC. comm. 11 sit -um *ΒΓ* latus *ΓΖ* lateri: erit igitur etiam *ΔΓ* latus *ΓΗ* lateri -um. *cf. p. 1251, 78.*

praedicative accedens ad verba ponendi, mittendi, eundi sim.: a *de regione*: CIC. top. 22 omnibus est ius parietem -um (*'im rechten Winkel schneidend'?*) ad parietem communem adiungere vel solidum vel fornicatum. VITR. 7, 3, 1 asseres -i (*aliter p. 1252, 34*) disponantur inter se. HYG. astr. 4, 14 p. 116 per mediam terram. si quid -um (*i. rectā*) traieceris. -um eminere (*?*): *v. p. 1252, 45.* aequinoctialem ... -um secare (*?*): *v. p. 1252, 30.* b *de motu* (*i. q. recta, recto itinere*): α *rerum*: VEG. mil. 4, 30 quae (*sagitta*) cum ad muri fastigia -a pervenerit. MACR. sat. 7, 14, 13 utrobique acies videndi -a procedit. β *animalium*: ITALA Ios. 8, 14 (Lugd.) *rex* exivit in obviam illis -us ad bellum (ἐπ' εὐθείας). SIDON. carm. 2, 272 hanc (*gentem*) tu -us per ... rura vagantem contra is, aggrederis. 13, 10 *Hercules* tandem -as *iussit* ire boves *a Caco raptas*. PAVL. NOL. carm. 15, 270 callibus ignotis -us iussa petebat. *vix huc referenda*: DRAC. Romul. 10, 48 quem sequitur -a manus. GREG. TVR. Franc. 3, 15 p. 122, 19 -us venit ad locum. *utrumque exemplum videtur pertinere ad III, cf. p. 1249, 74.*

B ***translate*** (*cf. etiam locutiones metaphor. p. 1251, 48. 1252, 50 sqq.*): 1 *praevalente notione* *destinati, certi*: CIC. Q. Rosc. 11 quid est in iudicio? -um, asperum, simplex: 'si paret, ~~HS~~ *tot* dari'; *opp.* quid est in arbitrio? mite, moderatum: 'quantum aequius et melius sit dari' (*cf.* RVFIN. Basil. hom. 5, 9 -um atque indeclinabile iudicium). Cael. 42 vera (severa *Baehr.*) illa et derecta (di- *al.*) ratio *vivendi* (part. 130 -a [-i *E*] veri et iusti ... ratione. GELL. 1, 16, 8 [= MACR. sat. 1, 5, 9] certa atque -a). LIV. 21, 19, 1 haec derecta (decreta *codd.*) percontatio ac denuntiatio belli. GELL. 1, 3, 29 derectum atque perpetuum distinctumque in rebus singulis praeceptum. APVL. apol. 10 quod *poeta* ... pueros -is nominibus carmine suo prostituerit. HIL. in psalm. 118 phe 10 p. 512 -ae malivolentiae (MACR. sat. 7, 3, 2 loedoriam ... esse ... -am contumeliam. 7, 3, 5 -ae loedoriae; *comparantur iis* -i mucrones [*opp.* hami angulosi]. 7, 3, 21 scommata). *de homine*: CIC. Cael. 38 tristi ac derecto seni (*syn.* vehementem atque durum, *opp.* leni ... et clementi). AMM. 27, 11, 6 ita implacabilis et -us, ut ... nec exorari posset nec ad ignoscendum erroribus inclinari. *alio sensu* (*cf. supra l. 17 sqq.*): PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 1, 27 (= 1, 16 p. 632 Bas.) torquendo iaculo -issimus ... videbatur (ἀκοντιστὴν ... ἰθυβολώτατον). *speciatim in sermone* ICTORUM (*v. Heumann-Thon, Handlexikon zu den Quellen des röm. Rechts s. v.*): IVLIAN. dig. 29, 7, 2, 2 libertas -a datur. 29, 7, 2, 3 libertates (*opp.* fideicommissariae, *item* [*plur. et sing.*] MAECIAN. dig. 29, 4, 28, 1 VLP. dig. 25, 6, 1, 11. 29, 4, 12 pr. 35, 3, 1, 12. 36, 1, 17, 13. 36, 1, 23 [22], 1 *bis.* 38, 1, 13, 1. 40, 5, 4, 19. 40, 5, 24, 10 *et* 11 COD. Iust. 3, 31, 12, 2[b]. 7, 3, 1. 7, 15, 2. *cf.* PAPIN. dig. 26, 5, 13 pr. *opp.* per fideicommissum data. 36, 1, 54 [52], 1 *opp.* fideicommissa, *item* MOD. dig. 40, 4, 43). SCAEV. dig. 40, 4, 59 pr. *ibid.* 1 puram et -am. 40, 5, 41 pr. -a pure data (VLP. dig. 40, 5, 4, 5). PAPIN. dig. 40, 4, 49 VLP. dig. 36, 1, 11, 2. 40, 5, 4, 12 *et* 13. 40, 5, 26 pr. PAVL. dig. 40, 4, 35. 40, 5, 33 pr. NOVELL. Theod. 16, 8 (*a. 439* = COD. Iust. 7, 2, 14) COD. Iust. 7, 2, 9 (*a. 283*). 7, 4, 14 pr. INST. Iust. 1, 14, 1. *cf. etiam p. 1251, 20.* POMPON. dig. 36, 1, 72 (70) pr. actiones. GAIVS inst. 4, 34. 77 (= INST. Iust. 4, 8, 5) actio (*opp.* noxalis, *cf.* PAVL. dig. 9, 4, 26, 4). PAPIN. dig. 23, 4, 26, 3. 48, 23, 3 (*opp.* utilis, *item* VLP. dig. 3, 3, 27, 1. 9, 2, 13 pr. 44, 7, 37 pr. PAVL. dig. 3, 5, 46 [47], 1 coll. Mos. 10, 7, 8 COD. Iust. 2, 18 [19], 24, 1. 5, 13, 1, 5[a] in rem. 5, 14, 11 pr. INST. Iust. 4, 3, 16. 4, 16, 2). VLP. dig. 3, 5, 19 (20) derecta *F* (*opp.* contraria, *item* INST. Iust. 4, 16, 2). 10, 4, 17 nihil impedit -am actionem ... exhibitio. 16, 1, 8, 13 (*opp.* restitutoria. *cf. l. 28*). 37, 10, 3, 13 (*ex Iuliano*). MARCIAN. dig. 49, 14, 18, 10. COD. Iust. 7, 35, 6 (*a. 294*) in rem (INST. Iust. 4, 6, 4). INST. Iust. 4, 16, 2 *actio* pro socio ... ab utraque parte -a est. THEOPHIL. inst. Iust. 4, 3, 16 ὁ dírectos Aquílios (*i. -a legis Aquiliae actio*) *quater.* *adde*: VLP. dig. 5, 3, 13, 10 (*ex Marcello*) petitione hereditatis (*opp.* utili). COD. Iust. 3, 32, 24 (*a. 294*) citra beneficium actionis rescissoriae -a permanet integra vindicatio, *cf. l. 21.* GAIVS inst. 2, 268 quae -o iure legautur (*opp.* per fideicommissum). 2, 275. 3, 84. COD. Iust. 7, 2, 9 (*a. 283*) libertatem dare. COD. Theod. 10, 1, 2 (*a. 319*) -o iure atque perpetuo. PAPYR. Marini 94 (*a. 625*) *et saepe in* PAPYR. CAES. AREL. testam. 57 quibuscumque saecularibus iure -o res ecclesiae vendidimus *cf. etiam infra l. 67.* VLP. dig. 10, 2, 49 iudicio (de- *F*[1], defecto *F*[2], *opp.* ntilem actionem). 10, 4, 3, 13 exceptionem ... differendam in -um iudicium. VLP. dig. 29, 1, 19 pr. *heredis* institutionem (*opp.* precaria). *cf.* COD. Iust. 3, 28, 26 (*a. 304*) substitutionem. 6, 26, 5 (*a. 290*) *plur.* COD. Theod. 8, 12, 1 (*a. 316* = COD. Iust. 8, 53 [54], 25 pr. FRG. Vat. 249) donatio sive -a sit sive mortis causa instituta sive condicionibus ... suspensa *eqs.* (interpr.: donatio -a est, ubi in praesenti res donata traditur). PORPH. Hor. sat. 2, 1, 8 ('transnanto') vide ut -is verbis utitur propter iuris peritos. COD. Iust. 6, 23, 15 pr. (*a. 339*) *institutio heredis* utrum imperativis et -is verbis fiat an inflexa. 6, 26, 7 (*a. 293*). 6, 27, 4 pr. (*a. 530*). 6, 42, 14, 1 (*a. 255*). 6, 43, 2 pr. (*a. 531*) -is verbis, quale est 'iubeo' (*opp.* precariis, quale est 'rogo, volo, mando, fideicommitto'). 7, 2, 10 (*a. 293*). 7, 4, 15 (*a. 530*). 8, 37 (38), 10 (*a. 472*) stipulationes ... non sollemnibus vel -is, sed quibuscumque verbis ... compositae. ENNOD. opusc. 2, 56 p. 305, 8. DIG. de confirm. dig. (*a. 533*) 12 (13) = COD. Iust. 1, 17, 2, 12 (13) ut *homines* leges ... in posterum habeant tam -as quam compendiosas (*gr.* ὀρθοῖς).

2 *praevalente notione* *recti*: a *de oratione sim.*: IVST. 38, 3, 11 quam (*orationem*) obliquam Pompeius Trogus exposuit, quoniam in Livio et in Sallustio reprehendit, quod contiones -as pro sua oratione operi suo inserendo historiae modum excesserint (*cf. Teuffel, G. d. R. L.*[6] *§ 258, 3*). FORTVN. rhet. 2, 18 p. 111, 30 narrationum ... genera quinque: -um, conversum *eqs.* p. 111, 33 cum aliquid approbandum est, -o utemur. ISID. orig. 2, 21, 1 quia -a et perpetua oratio fatigationem atque fastidium tam dicendi quam audiendi creat, flectenda est ... in alias ... formas (*opp.* ornata figuris verborum et sententiarum). psalmus -us *i. directaneus* (*cf. p. 1228, 3 et 1255, 20*): GREG. TVR. stell. 42 in -is LX psalmos. *de sententiarum serie*: BOETH. herm. sec. 2, 5 p. 116, 11 -am sententiae seriem continuavimus longum Aristotelis hyperbaton partium coniunctione recidentes. b casus -us *i. rectus*: CONSENT. gramm. V 349, 9 uniuscuiusque urbis primum -um casum examinare debemus.

3 *i. q. rectum, iustum* (*notione interdum ad 1 vel 2 declinante*): ITALA psalm. 19, 9 (Tert. pudic. 6) iura domini -a (δικαιώματα ... εὐθέα, VVLG. iustitiae ... rectae). *cf. supra l. 29 sqq.* VVLG. sap. 9, 9 quid esset -um (εὐθές) in praeceptis tuis. Sirach 20, 19 -o (*i. recto*) sensu. ENNOD. dict. 12 p. 463, 14 ad -um homines agitis (augetis *trad.*) propositum aut mutatis obliquum. epist. 9, 30, 2 p. 252, 11 -us (*i. rectus, iustus*) subditorum error est, qui in hac re (*sc. in affectionis muniis*) praecedentes antevenit. *nota*: GREG. TVR. Franc. 3, 7 ecce verbum -um habemus (*'la parole iuste, le bon droit' Bonnet p. 280; item* 4, 14 p. 152, 3 verbum ... derictum non habemus. *cf. Bonnet ibid.*).

n. pro subst. **dē(dī-)rēctum, -ī.** [*corrupt.*: MART. CAP. 4, 411 *sqq.* CASSIOD. art. 3 p. 1171[C] *sqq. utroque loco scrib.* -im.] 1 *proprie*: a *c. praeposit.*: α in -o: VARRO ling 7, 15 leges (*sc. XII tab.*) iubent in -o pedum VIII ⟨viam⟩ esse, in anfracto XVI (GAIVS dig. 8, 3, 8 in porrectum). CET. FAV. 19 p. 301, 24 primum in -o iactatis axibus, sequentibus in transverso stratis. CHIRON 100 venam extantem quo loco invenies, cutem contra se in -o venae ad duos digitos aperies. *metaphorice*: VVLG. psalm. 25, 12 pes meus stetit in -o (ἐν

[Dittmann]

εὐθύτητι). *β* in -um: Gloss. κατ' εὐθύ. *i. q.* κατ' ὀρθόν: Itala psalm. 138, 9 (Prosp. in psalm. 138, 9 Aug. in Iob p. 604, 1). Corp. VI 36126 a maceria ... in der(e)c(tum) ad villam vers(us) ... p(edes) *tot*. Liv. 22, 47, 3 in derectum utrimque nitentes. Sen. nat. 6, 20, 2 (*de aqua*) in -um cadere (*opp.* exire ... per devexum). Pavl. dig. 41, 1, 29 linea in -um per insulam transducta (Chalc. comm. 12. 18). Chalc. comm. 87 visus ... in -um porrigitur (Vvlg. Ier. 3, 2 leva oculos tuos in -um). 89 radios ... in -um exaltatos. Veg. mil. 3, 14 singuli armati in -um ternos pedes inter se occupare consueverunt. 3, 20 reliquam partem exercitus ... in -um porrige quasi veru. Vvlg. I reg. 6, 12 ibant ... in -um vaccae per viam. [Ier. 7, 29 *ex falsa interpr. textus hebr.*] Soran. p. 24, 21 ⟨si⟩ in -um conetur *adducere matricem* (p. 110, 19 ad secundas in -um ⟨adducendas *suppl. Medert*⟩). p. 78, 15 ut *infans* in -um in orificio matricis pedes habeat rectos. Oros. hist. 4, 8, 13 (*de verme*) in -um corpusculi sui partes gradatim porrigendo contractas. Boeth. categ. 4 p. 289^D. *t. t. geom.*: in -um (-o) iacere: Ps. Boeth. geom. p. 374, 11 (= Cassiod. art. 6 p. 1214^A Grom. p. 377, 9). 381, 14 (= Grom. p. 382, 25). in -um positum (esse): *ibid.* p. 384, 4 (= Grom. p. 384, 24). in -um iungi: p. 385, 22. 386, 7 (= Grom. p. 386, 22. 387, 7). Bened. reg. 12 dicatur ... psalmus sine antefana in -um. 17 si *congregatio* minor, in -um psallantur *psalmi* (*opp.* cum antefanas). *γ* per -um (*cf. p. 1251, 62*): Plin. nat. 3, 66 *urbis Romae* spatium, mensura currente a *foro* ad ... portas ... efficit passuum per -um *tot* (*'in der Luftlinie'. cf. Hülsen, Röm. Mitt. 12, 154*). 5, 80 *montis* altitudo per -um *tot pass.* Itin. Anton. Plac. rec. A 3 a Ptolemaida ... in ... est miliario semis per -o (recto *R omisso* per). Opt. Porf. schol. carm. 9 adiuncta est linea per -um et per oblicum. Vvlg. Ezech. 47, 20 (*cf. gr.* κατέναντι). *δ* ad -um (*cf. p. 1251, 81*): [Vlp. dig. 43, 8, 2, 21 *v. p. 1235, 25.*] Opt. Porf. schol. carm. 15 nonus *versus* ad -um heroicus et reciprocus heroicus est. 25 ut ... ceteras partes *orationis* ad -um vel ad reciprocum modum variare possis. Itin. [Silv.] 3, 1 montes ... totum ad -um subis, ac si per parietem (*opp.* per gyrum, ut dicimus in coclea). *ibid.* ad -um descendi. *ε* ex -o (*metaphorice, cf. infra l. 41*): Salv. eccl. 3, 57 neque solum, ut aiunt, ex -o, sed etiam ex obliquo et ex transverso ... venientibus res propriae facultatis addicunt. **b** *nudo casu: sing.*: Rvric. epist. 1, 18 p. 371, 4 ut -um lineae sulcus amittat. 9, 33 p. 258, 1 pii itineris -um (dict. 13 p. 464, 17 nauta ... feliciter umidi -um transit itineris). *plur.*: Apvl. mund. 21 *natura* -is obliqua confudit (ὀρθὸν περιφερεῖ).

2 *translate*: **a** *c. praep.*: *α* ex -o (*cf. supra l. 34*): Pavl. dig. 40, 4, 56 si quis servo ... dederit libertatem et -o et per fideicommissum, in potestate servi est, utrum velit ex -o (ex *del. Mo.*), an ex fideicommisso ad libertatem pervenire. *cf. p. 1256, 30 sqq.* Avell. p. 42, 3 sibi omnes *haereses* vel ex -o vel ex obliqua concatenatione communicant. *β* in -um: Itala Is. 40, 4 (Cypr. testim. 2, 6) erunt omnia tortuosa in -um (τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν, Vvlg. prava in -a). *item* Is. 42, 16 (Aug. doctr. christ. 3, 32, 45 faciam ... prava in -um (Vvlg. in recta). **b** *nudo casu: sing. i. q.* ὀρθόν: Ambr. hex. 3, 13, 55 si quis de haereticis convertatur, vel confirmet eam partem, in quam se ... contulerit, maxime si habeat aliquod -um naturae. *plur. i. q. recta, iusta*: Itala psalm. 57, 1 (Hil. in psalm. 57, 2) -a iudicate, filii hominum (εὐθεῖα, recta Vvlg., iusta Hil. *l. c.* 57, 1). Ennod. dict. 18, 11 p. 478, 17 (*ad iudices*) nec vobis debeatur laudatio -a censendi (*i. recta, aequa iudicandi*).

n. pro adv. **dīrēctum.** Petron. 44, 8 in curia ... *non* schemas loquebatur, sed -um (dilectum *cod.*). *cf. p. 1253, 68 sqq. et infra l. 82 sqq.*

adv. **dē(dī-)rēctē.** *comp. l. 62.* Gloss. κατ' εὐθύ. 1 *proprie*: **a** *de regione*: Caes. Gall. 4, 17, 4 haec (*tigna*) cum machinationibus ... defixerat festucisque adegerat, non sublicae modo derecte ad perpendiculum, sed prone ac fastigate. **b** *de motu*: Cic. ac. 2, 66 -ius gubernant *Phoenices*, quod *Cynosuram* tenent. Vvlg. sap. 5, 22 ibunt -e (εὔστοχοι) emissiones fulgurum. Avg. in psalm. 91, 3 aliquando *impii* dimissis omnibus omnino -e eunt in deum (*opp. v. vol. III p. 262, 39*). 2 *translate*: Cic. part. 24 (*de conversa oratione atque mutata*) ut, cum semel dictum sit -e, sicut natura ipsa tulerit, invertatur ordo et idem quasi sursum versum retroque dicatur, deinde idem intercise atque permixte. Avg. c. Iul. 4, 16, 79 (*ad Iulianum*) 'pro sua honestate' *inquis* 'genitalia loca -e appellare nolebat *apostolus*'; ... honestas ergo erat non appellare -e, quod deus facere dignatus est recte. c. Iul. op. imperf. 4, 118 cur -e non audes dicere, quod oblique convinceris dicere?

adv. **dē(dī-)rēctō.** *graeca terminatione*: Theophil. inst. Iust. 2, 23, 2 διρέκτως (recto iure Inst.). 2, 25, 2 (-o Inst.). 1 *proprie*: **a** *de regione*: Caes. civ. 2, 9, 2 supraque ea tigna derecto (*'in rechten Winkeln'*; derecta *al.*) transversas trabes iniecerunt. **b** *de motu*: Cic. leg. agr. 2, 44 (*de navigantibus*) cur non aperte ... cur non ... -o (decreto *codd.*) et palam regionem illam petiverunt? nat. deor. 1, 69 atomum, cum pondere et gravitate -o deorsum feratur, declinare paululum (*cf.* fin. 1, 18 ferri deorsum ... ad lineam; 1, 20 recte *ferri*. fat. 22 ad perpendiculum ... rectis lineis). 2 *translate*: Cic. div. 2, 127 quid opus est circumitione et anfractu, ut sit utendum interpretibus somniorum potius, quam derecto deus ... 'hoc facito, hoc ne feceris' diceret (Aqvila rhet. 8 p. 25, 2 utemur *figura praeteritionis* in his, quae infirma ... nobis futura sunt, si -o dicantur). part. 46 argumentandi ... alterum *genus* ad fidem -o spectat, alterum se inflectit ad motum. Liv. 1, 11, 9 eam (*Tarpeiam*) ... derecto arma petisse (Sen. epist. 66, 5 illa bona -o optabimus). Fest. p. 173 'nuncupata' pecunia est, ut ait Cincius ... nomina⟨ta⟩, certa, nominibus propriis pronuntiata; ... at Santra ... 'nuncupata' ... non derecto (de recto *cod.*) nominata significare, sed promissa *eqs.* (*cf. p. 1254, 44 sq.*). Tert. spect. 20 nullam ... abstinentiae mentionem ... in scripturis determinari, quae -o prohibeat *eqs.* resurr. 50 p. 103, 23 non enim resurrectio carni et sanguini -o negatur. anim. 52 si homo in mortem -o institutus fuisset. adv. Prax. 26 p. 277, 24 spiritum dei ... non -o deum nominans. 27 p. 281, 17 invenimus *Christum* -o et deum et hominem expositum. scorp. 9 etsi non -o pronuntiavit: '*eqs.*'. adv. Marc. 1, 26 p. 327, 3 immo et permisisse -o debuit. 2, 14 p. 354, 20 quibus (*malis*) etiam -o bona pro malis damnantur. 4, 10 p. 448, 1 *Christus* ipsi Daniheli revelatus -o filius hominis. apol. 23 et isti, quos -o daemonas nostis. Ivl. Vict. rhet. 3, 2 p. 377, 7 cum utrique se reos -o consistunt (*cf. vol. IV p. 472, 67*). Mart. Cap. 4, 400 cum -o (derecte *R*) proponimus *proloquium* (*opp.* dum convertimus, *sensu logico, cf. infra l. 71 sqq.*). *speciatim apud ICtos* (*cf. l. 5 sqq.*): Labeo dig. 17, 2, 84 -o cum illius persona agi posse. Vlp. dig. 13, 6, 3, 4 (derecto *F²*) Pavl. dig. 9, 4, 26, 2 (*opp.* praetoriā). Gaivs inst. 4, 38 -o intendi. Pavl. dig. 24, 1, 55 vindicare -o (*oppositum cogita 'utili in rem actione'*). 24, 3, 45 quamvis actio ei -o non competat. Inst. Iust. 4, 7, 8 id, quod iussu patris dominive contractum fuerit quodque in rem eius versum fuerit, -o quoque posse a patre dominove condici (*ibid. iterum*). S. C. Rubr. (*aet. Trai.*) dig. 40, 5, 26, 7 ac si -o manumissi essent (*cf.* Vlp. reg. 2, 8 qui -o liber esse iussus est). Pompon. dig. 40, 4, 40, 1 fideicommissas libertates pro -o datis habendas (Gaivs inst. 2, 272 -o libertas dari non potest, ... per fideicommissum potest. Marcell. dig. 35, 2, 56, 3 si -o ... libertatem dedisset; *opp.* fidei eius commisit, ut ... manumitteret. Papin. dig. 36, 1, 57 [55], 1 *rescript. imp. Anton.* Vlp. dig. 29, 1, 13, 4 libertas simul et hereditas -o data; *opp.* per fideicommissum hereditatem reliquerit. 35, 1, 50. reg. 2, 7 libertas et -o potest dari hoc modo 'liber esto, liber sit, liberum esse iubeo', et per fideicommissum *eqs.* Lic. Rvf. dig. 40, 5, 16 *opp.* per fideicommissum. *item* Pavl. dig. 40, 4, 56 *v. p. 1255, 42.* Marcian. dig. 40, 5, 55, 1 Mod. dig. 40, 5, 12, 2 Inst. Iust. 2, 24, 2). Gaivs inst. 2, 267 (= Inst. Iust. 2, 24, 2) qui -o testamento liber esse iubetur. *ibid.* -o ex testamento libertatem habere. *cf.* Maecian. dig. 40, 5, 42 ac si *libertatem et hereditatem* -o accepissent (*opp.* per fideicommissum data). Pavl. dig. 29, 1, 40, 2 si -o accepisset libertatem (*opp.* fidei commisit, ut ... manumitteret). Gaivs inst. 1, 24 ne quid [in]directo hereditatis legatorumve nomine eos posse capere dicamus. 2, 289 eorum, quae -o relinquuntur (*opp.* fideicommissorum). Scaev. dig. 32, 103 pr. non -o, sed per successionem ad filium hereditas ... pervenit. Gaivs inst. 2, 289 tutor non aliter testamento dari potest quam -o (*opp.* per fideicommissum). Papin. dig. 28, 6, 15 -o substituit *heredem* (Marcian. dig. 29, 7, 6 pr.). *cf.* Vlp. reg. 25, 11 quamvis -o heres institui ne quidem confirmatis codicillis possit. Vlp. dig. 17, 1, 12, 11 si ... mandet tibi, ut pro meretrice fide iubeas; ... et si ulterius -o mandaverit tibi, ut meretrici pecuniam credas. 47, 10, 1, 3 aut per semet ipsum alicui fit iniuria aut per alias personas. per semet, cum -o [ipsi *del. Mo.*] cui patri familias ... fit iniuria. Pavl. dig. 27, 3, 4, 1 (*Iulian.*) -o teneri (Inst. Iust. 4, 8, 5). Mod. dig. 20, 1, 22 pignus -o quidem non convalescit, sed utilis pigneraticia dabitur creditori.

adv. **dē(dī-)rēctim.** *exprimitur graec.* κατ' ὀρθόν: Itala psalm. 138, 9 (Vict. Vit. 2, 88) si sumpsero pennas meas -im (Vvlg. diluculo, *i.* κατ' ὄρθρον). 1 *proprie*: **a** *de regione*: Apvl. Socr. prol. 3 p. 107 lapidem derectim (*B*, directim, -um *cett.*) caesum (*opp.* inaequalitate aspera ... sine regulae correctione et mensurae parilitate et perpendiculi sollertia). Clavd. Mam. anim. p. 90, 15 latitudo et transversim et -im recipit sectionem (*cf.* p. 90, 11 transversim ... per longum). **b** *de motu*: Macr. sat. 7, 12, 35 inundatio ... ex *mari Hadriatico* dextra in Parthenium, laeva in Ionium et -im in Aegaeum pergit. 7, 14, 13 oculorum domesticum profluvium si repperit in circumfuso nobis aëre lucem, per eam -im pergit.
2 *translate*: Ivlian. Aug. c. Iul. op. imperf. 3, 167 meque irridet, qui eam erubescam nominare -im. *speciatim t. t. dialecticae*: Ps. Apvl. herm. 7 p. 272 ex hac coniugatione *sc. propositionum*

omne honestum bonum est
omne bonum utile est: primi modi fit illativum, si -im, universale: omne igitur honestum utile est, si reflexim, particulare: quoddam igitur utile honestum est.

ibid. -im autem dico inferri (*i. fieri syllogismum*), cum eadem particula subiecta est tam in coniugatione quam in ipsa illatione (*i. apodosi*) itemque declarans eadem cum est utrobique. reflexim vero, cum hoc fit vice versa. 9 p 274 igitur in prima formula modus primus est, qui conducit ex universalibus dedicativis (*i. propositionibus affirmativis*) dedicativum universale -im (*opp.* at si reflexim inferas *eqs.*). *ibid. item ter.* 10 p. 276 *quater.* 11 p. 276/7 5^ies (*opp.* reflexim). 14 p. 281 *ext.* cum -im sumitur tum reflexim. *item* Mart.

[Dittmann]

CAP. 4, 411—413 *14ies* (-im *fere codd.*, -um *edd. falso; opp.* reflexim, si reflectas *sim.*). *item* CASSIOD. art. 3 p. 1171^C *14ies* (-um *edd.*; *opp.* per reflexionem, reflexim [reflexum *edd.*]) = ISID. orig. 2, 28, 3—21 (*14ies*; -um *fere codd.*; *opp.* per reflexionem, reflexim [-um *pars codd.*]).

deriv.: v. p. 1228, 3 sqq. *graec.:* δι(δη-)ριγεύω (MALALAS CONST. PORPH.). *adde comp.:* indirecte.

2. dīrigo, -āre *a* dis- *et* rigare. *i. q. rigando, derivando in diversas partes ducere*: PS. THOM. euang. 4, 3 (*praecedunt* 4, 1 *pluviam* congregavit in piscinam) Pharisaeus autem ... apprehendit ramum olivae et coepit -are fontem, quem fecit Iesus (*gr.* A 3, 1 ἐξέχει τὰ ὕδατα, ἃ συνήγαγεν ὁ Ἰησ. B 2, 2 κατέστρεψε τοὺς λάκκους).

dīriguo *v.* derigeo. **dirimiae** *v.* redimiae. [*Dittmann.*

***dirimo,** -ēmī, -emptum, -ere [*a* dis- *et* emere. *Th.*]. der-: GLOSS. *cf. Loewe, Prodr. p. 361 adn.* *prima syllaba producitur*: CARM. adv. Marc. 2, 93 INSCR. christ. Rossi II p. 264 n. 18, *sed cf.* PRISC. gramm. III 56, 24. *de forma perfecti*: CHAR. gramm. I 248, 3 -o -is -emi et -empsi, sed magis -emi (*hoc inde ab* ENN.). CORP. IX 5036 diremsi⟨t⟩. *cf. etiam* GLOSS. *l. 27. 28 et* NOT. Tir. 27, 8. *part. perf. pass. legitur inde a* CIC., *confunditur in codd. saepe cum* direptus. *supponitur forma* dirimare: GREG. TVR. Franc. 9, 43 dirimandas (-endas *D 5*) *v.* GLOSS. *de constructione et significatione*: PRISC. gramm. III 277, 8 separativa sive discretiva cum accusativo etiam ablativo coniunguntur ut 'averto illum hac re'... similiter ... separo -o, educo et similia. GLOSS. διαιρῶ. διαμερίζω. διαχωρίζω. διιστῶ. divido. -it ἀφαιρεῖ. διαστέλλει. separat, dividit. iutercidit (interducit). digerit. dirimat dividit, intercidit, finit. -amus τελέσωμεν. dere(m)psi separavi. -emit ἀφείλατο. discussit, separavit abinvicem. dcremsit separatio(?). -untur secernuntur. V 661, 47 -ere fructus *sine interpr.* *legitur inde ab* ENN., *deest* TER. CATONI VARRONI RHET. Her. CATVLLO NEP. HOR. TIB. PROP. PHAEDRO PETRON. MART. APVL. VVLG. *non abiit in linguas romanicas.* [*loci dub. vel corrupt.*: LVCIL. 1318 LIV. 42, 57, 1 LVCAN. 10, 314. PLIN. epist. 2, 11, 18 senatum nocte -i (*MD*, -it *V*, dimitti *F*). TERT. adv. Marc. 4, 20 p. 484, 11.]

I *sensu strictiore*: A *unum corpus, congeriem corporum in (duas) partes -ere, i. q. discindere, dissolvere*: CIC. nat. deor. 3, 29 corpus ... nullum esse ... quod -i distrahive non possit. LVCR. 6, 1075 colos conchyli iungitur uno corpore cum lanae, -i qui non queat usquam. LIV. 28, 2, 8 angustiae et internata virgulta ordines -bant. SEN. nat. 7, 16, 3 cometen in duas *partes* -i (*opp.* fieri ex duabus). MELA 1, 27 Herculem ... iunctos olim perpetuo iugo -isse colles. PANEG. 7 (6), 5, 2 cum reciprocos aestus (sensus *codd.*) *maris* iactis inter undas vallis -isset. LACT. inst. 2, 8, 8 postea ... deum -isse (*fere i. q. digessisse*) omnem illam congeriem. RVFIN. hist. 2, 11, 2 verbi ... praecepto fluvii fluenta -ere (σχίσας). *additur quo*: RVFIN. Adamant. 5, 17 cum cibus ... nunc in sanguinem, nunc in umorem, nunc etiam in fellis qualitatem -atur (ἐκκρίνεται). *speciatim aquam* -ere, *i. q. percurrere*: PERS. 1, 94 (*ex poeta incerto*) caeruleum -bat Nerea delphin. SEN. Ag. 441 -unt ... canae caerulum spumae mare. 540 -it insanum mare *Aiax*. STAT. Theb. 5, 482. *noctem*: VAL. FL. 4, 664 elisa ... noctem lux (*sc. fulmen*). B *duo corpora inter se* -ere, *i. q. disiungere*: COLVM. 4, 26, 3 (*de iuganda vinea*) ubi duae materiae per unam partem iugi mittentur, media pertica interveniat -mptaeque palmae per iugorum compluvia decurrant. AMM. 22, 8, 15 scopuli (*Symplegades*) ... stetere concorporati, ut eos aliquando fuisse -mptos nulli nunc ... credant. -i *i. q. in diversas partes abire*: CELS. 8, 1 p. 327, 19 D. primo ... duo bracchii ossa iuncta paulatim -untur, rursusque ad manum coeunt.

II *sensu latiore*: A *in duas partes separare* (*personae vel rei -enti additur* medius: *infra l. 66. 83. p. 1258, 11. 23. 24. 39. cf. infra l. 67 et p. 1259, 8. rei -mptae p. 1258, 18. 26*): 1 *personas* (*animalia v. l. 71. p. 1258, 1*): a *proprie*: α -unt *personae*: LIV. 1, 13, 1 Sabinae mulieres ... ausae ex transverso impetu facto ... -ere infestas acies, -ere iras. β -unt *res*: LIV. 4, 39, 6 nox incertos -emit (9, 23, 4. 27, 2, 8 nox ... pugnantes). 8, 1, 4 cum tempestas eos ... dimicantes -isset. 23, 44, 4 imber ... pugnantes. 32, 10, 8 -mpti medio amni. SEN. Herc. f. 1294 onus omne, media parte quod mundi sedet -itque superos. Oed. 1016 (*notione ad B inclinante*) coniuges nefandos dividat vastum mare -atque tellus abdita. LVCAN. 5, 470 duces parva campi statione -mptos. 7, 461 VAL. FL. 3, 188 FRONTIN. strat. 2, 2, 8 TAC. hist. 5, 23. RVFIN. Orig. in gen. 2, 1 animalia in arca per sua quaeque loca ... congrua discretione -mpta. hist. mon. prol. -untur habitaculis *monachi* (*syn.* separare). AVG. civ. 16, 24 dies iudicii -ens carnales per ignem salvandos et in igne damnandos (*cf. p. 1258, 41 et 1259, 49*). PRISC. perihег. 841 multis ... virorum incolitur populis ... alma *tellus* -mptis (οὐχ ἅμα ναιετάοντες, ... ἀλλὰ διαμφίς). *absolute ponitur*: LIV. 2, 24, 8 parvo -ente intervallo castra ponit. 25, 32, 10 -ente amni ponunt castra (42, 39, 4 in conspectu steterunt. AMM. 25, 1, 2 properantem congredi militem -ente fluvio brevi). PRVD. ham. 926 -ente chao (*sc. beatos et damnatos*). b *translate*: VELL. 2, 36, 2 -mptos gradibus aetatis floruisse hoc tempore Ciceronem, Hortensium ... Catonem. SEN. dial. 5, 42, 3 par acerrimum *inimicorum* media mors -et (*aliter* CORP. IX 5036 ⟨donec m⟩ors diremsi⟨t⟩). TAC. hist. 2, 53 moderatione meliorum -mpti. CLAVD. carm. min. 7, 3 *equos marmoreos* forma -emit, materies cognata tenet discrimine nullo.

2 *res* (*accedit in c. acc. infra l. 10. 32*): a *proprie*: α *vasa, suffragia* (?): ? LVCIL. 1318 vasa (*cf. Cichorius, Unters. p. 304*). ? LVCAN. 5, 393 suffragia *v. p. 1260, 34 sqq.* *cf.* PLIN. epist. 8, 14, 19 -i debere sententias occidentis et relegantis. β *loca, res locales* (*populos v. infra l. 27*): SEN. Oed. 9 rupem ... saxis vasta -entem freta. 285 trames ... -it amnis ... vadum. CVRT. 7, 7, 14 quae tam longo intervallo natura videtur -isse, una victoria ... committere. COLVM. 4, 18, 1 in semiiugera omnis modus -atur. 4, 33, 2 ordines ... quinum pedum spatiis -untur. LVCAN. 4, 18 medius -it tentoria gurges. VLP. dig. 10, 1, 2, 1 ubi *iudex* non possit -ere fines. TER. MAVR. 185 vicinia vocum modico -mpta puncto. RVFIN. hist. mon. 22 p. 444^C cellulae tanto inter se spatio -mptae (p. 445^A). DRAC. laud. dei 1, 316 *opp.* coniungere. *speciatim in re geographica* (*cf. p. 1259, 65 sqq.*): -it *amnis, flumen, mare sim.*: LIV. 22, 15, 4 urbs Vulturno flumine -mpta. MANIL. 4, 677 Tanaim Scythicos -entem fluctibus orbes (LVCAN. 3, 275 *Tanais* Asiaeque et terminus idem Europae, mediae -ens confinia terrae). MELA 2, 79 Rhodanus Gallias. LVCAN. 9, 959 Byzantion arto Pontus et ... Chalcedona cursu. PLIN. nat. 11, 95 amnis ... penuriam *cicadarum* et copiam -it. VAL. FL. 1, 284 -i ... procul non aequore visa coeperat a gemina discedere Sestos Abydo. ITIN. Anton. Aug. p. 12, 1 flumen ... -it Mauretanias duas. AVSON. Mos. 285 *villas* medius ... amnis. AMM. 27, 12, 17 *Hiberniam* medius ... Cyrus. PRISC. periheg. 312 *al.* -unt *montes sim.*: LIV. 36, 15, 6 id iugum, sicut Appennini dorso Italia dividitur, ita mediam Graeciam -it. 45, 28, 3 Isthmus duo maria. MELA 1, 81 *Taurus* terras. 2, 73 *Alpes populos* (PLIN. paneg. 14, 2). TAC. Agr. 23. Germ. 43 *syn.* sciudo. PLIN. epist. 6, 8, 2 oppida nostra unius diei itinere -untur. 9, 7, 4 *villa* editissimo dorso duos *sinus* -it. AMM. 18, 9, 2. 27, 4, 5 CLAVD. 5, 350. *in astronomia*: MANIL. 2, 313 duo sunt ternis -entibus astra. γ *alia*: *de tempore*: MANIL. 3, 384 hic locus in binas annum noctesque diesque per duo partitae -it divortia terrae. *in arithmetica*: MANIL. 1, 547 exiguo -ens solidam discrimine summam. AVSON. 336, 58 *numerus ternarius* aequipares -ens partes ex impare terno. *in re metrica*: TER. MAVR. 2741 metri regula ... quae ternos -it pedes.

b *translate*: α *generatim*: CIC. leg. 1, 54 controversiam ... eam, quae -at omnia (TERT. nat. 2, 12 quia tempore ⟨omnia di⟩rimantur. *cf. etiam infra l. 65*). LVCAN. 6, 99 nec medii -unt morbi vitamque necemque. AVG. civ. 1, 35 perplexae ... sunt istae duae civitates ... invicemque permixtae, donec ultimo iudicio -antur. *fere i. q. distinguere* (*cf. supra l. 1*): MIN. FEL. 18, 10 illic vocabulis opus est, cum per singulos propriis appellationum insignibus multitudo -enda est. GREG. M. moral. 9, 98 nisi tormentorum summam meritorum acta -rent. β *speciatim: societatem, foedus, affinitatem, amicitiam sim.*: CIC. Sull. 6 cum ille ... omnium officiorum *societatem* -isset (Phil. 2, 24 *opp.* coire. off. 3, 28 communem humani generis societatem. LIV. 4, 4, 10 civilem. SEN. suas. 7, 2 *opp.* inire. VAL. MAX. 9, 12 ext. 1 corporis atque animi. TERT. anim. 52 *mors* animae et carnis societatem ... divellit ac -it. LABEO dig. 17, 2, 65, 5 PROC. *ibid.* POMPON. dig. 17, 2, 60 pr. PAVL. dig. 17, 2, 27. AVG. civ. 19, 7 tit. hominum. *nota c. dat.*: LIV. 8, 23, 10 Publilius ... -erat hostibus societatem auxilii mutui). CIC. dom. 28 hanc nostram coniunctionem, hanc conspirationem in re publica bene gerenda, hanc ... vitae atque officiorum omnium societatem certi homines ... falsis criminibus -erunt. Cael. 34 pacem Pyrrhi (LIV. 9, 8, 12 ob iram -mptae pacis. QVINT. inst. 2, 16, 7). Lael. 27 ex ea caritate (*inter natos et parentes*). .quae -i nisi detestabili scelere non potest. 34 -i ... interdum *amores adulescentium* contentione vel uxoriae condicionis vel commodi alicuius. off. 3, 23 *civium coniunctionem* (epist. 3, 10, 5 veterem [*opp.* conciliare]). Att. 4, 17, 3 -mpta coitione (-pta *M*). LIV. 1, 49, 7 bellum, pacem, foedera, societates per se ipse, cum quibus voluit ... fecit -emitque. 25, 18, 9 publicis foederibus ruptis -mpta simul et privata *iura* esse (POMPON. dig. 50, 17, 8 sanguinis. DRAC. laud. dei 3, 348 causa pudicitiae naturae iura -emit). VELL. 2, 47, 2 omnia inter destinatos tanto discrimini duces -ente fortuna. VAL. MAX. 8, 1 absol. 9 -urum se fuisse *affinitatem* (TAC. ann. 12, 4 PAVL. dig. 3, 3, 43, 6). SEN. Med. 146 qui ... arto pignore astrictam fidem -it. dial. 12, 15, 1 concordiam. nat. 3, 27, 11 -⟨m⟩ptum inter miseros commercium. TAC. ann. 6, 29 amicitias. TERT. apol. 39 ex substantia familiari fratres sumus quae penes vos fere -it fraternitatem. LACT. inst. 5, 5, 13 foedus societatis humanae. ira 24, 12 *syn.* inrumpo, dissipo. AVG. civ. 15, 16 ne ipsa propinquitas se paulatim propaginum ordinibus -ens longius abiret et propinquitas esse desisteret. EVSTATH. Bas. hex. 7, 5 p. 943^A *uxor* nullis occasionibus contractam semel -ens affectionem. *conubium, matrimonium sim.*: LIV. 4, 6, 2 decemviros conubium -isse (AVG. fid. et op. 7, 10 conubia). IVV. 9, 79 instabile ac -i coeptum et iam paene solutum coniugium. SVET. Iul. 43, 1 *nuptias* praetorii viri (TERT. adv. Marc. 4, 34 p. 534, 14 VLP. dig. 24, 3, 22, 7). GELL. 10, 15, 23 (*Masur. Sab.*) *matrimonium* flaminis nisi morte -i ius non est (TERT. adv. Marc. 4, 34 p. 534, 8 quod non rite -mptum est. LABEO dig. 23, 3, 84 PAPIN. dig. 23, 5, 12 *et saepe* ICTI). *certamen, pugnam, bellum sim.* (*cf. p. 1259, 80 sqq. 1260, 1 sqq. 14*): TAB. triumph. Aemil. 9 *duello magno* -endo (VERG. Aen. 12, 79 LIV. 27, 30, 4. 13

[*Tafel*]

Mela 1, 38 Ivv. 6, 164). Verg. Aen. 5, 467 proelia voce -emit. Ov. met. 1, 21 hanc deus et melior litem natura -emit. 5, 314 -ant certamina nymphae (Liv. 3, 41, 4. 7, 14, 5 per centuriones. 33, 39, 1 ad -enda inter Antiochum Ptolomaeumque reges certamina. 39, 22, 9). Liv. 1, 13, 1 iras *v. p 1257, 64.* 4, 45, 8 patria maiestas altercationem istam -et. 27, 13, 5 aequis manibus (*cf. p. 1260, 7*) ... pugnam. 28, 18, 2 -endarum simultatium causa. Lvcan. 1, 104 arma ducum -ens ... Crassus (*cf.* 1, 100 medius; *comparatur cum Isthmo in sequentibus*). Frontin. strat. 1, 8, 6 seditionem. Tac. hist. 3, 75 -⟨m⟩pta aemulatione inter duos. 3, 81 -⟨m⟩pta belli commercia. *controversiam, litem, causam sim.* (*praevalet notio componendi, diiudicandi, imprimis apud Ictos*): Cic. off. 3, 119 controversiam (Liv. 33, 47, 8 Vlp. dig. 10, 1, 2, 1. 39, 1, 1, 10). Ov. fast. 6, 98 res est arbitrio non -enda meo. Manil. 4, 216 in ambiguo fuerit quodcumque locatum et rectoris egens, -ent examina Librae. Colvm. 3, 13, 11 contendentium litem disputationemque. Frontin. strat. 3, 2, 10 iurgium (Amm. 18, 1, 2. Inscr. christ. Rossi II p. 264 n. 18 iurgia -emit, certantes foedere iunxit). Tac. hist. 4, 76 consiliorum diversitatem. Clem. dig. 38, 2, 38 pr. quod utique sic -endum est. Scaev. dig. 33, 1, 13, 1 huiusmodi varietas viri boni arbitrio -enda est. Vlp. dig. 3, 2, 6, 7 de calculo [qui] fere iudicio solet -i. 5, 1, 2, 2 litem. 10, 1, 8, 1 finium quaestionem (36, 1, 1, 17 quae sententia multas quaestiones -it. 45, 1, 41 pr. Cod. Iust. 8, 37, 14 pr.). Pavl. dig. 3, 3, 73 hoc omne officio iudicis -endum est. 36, 3, 7 per mediocritatem causam -ere (Cod. Iust. 2, 46, 3, 1 causas. 2, 58, 2 pr. *al.* Novell. Iust. 23, 3 pr.). Serv. Aen. 7, 187 -endarum litium (Cod. Iust. 1, 17, 2, 17. 3, 1, 14, 2. 3, 1, 17 Novell. Iust. 75, 1 2). Rvfin. epist. Clement. 10 *negotium.* Greg. Tvr. Franc. 9, 43 querimonias. Cod. Iust. 1, 5, 21 pr. in -endis litigiis. 5, 4, 24 antiqui iuris contentio. 6, 2, 22, 4b *et saepe sim.* Cod. *et* Novell. Iust.

B *seiungere ab unitate, societate quadam*: **1** *personas*: **a** *proprie*: **α** -unt *personae (passive -i ita ut de certa persona -ente non cogitetur): i. q. avellere*: Liv. 26, 39, 12 cum *navibus vecti* rostris concurrissent nec -i ab se hostem paterentur. Drac. Orest. 71 a matre -mpta (-pta *A*) *filia.* *i. q. segregare* (*cf. infra l. 48*): Clavd. 5, 478 *Minos* iustis -it sontes. **β** -unt *res* (*rei -enti additur* medius: *infra l. 43*): Verg. Aen. 7, 227 si quem ... -it plaga Solis iniqui (*syn.* tellus extrema ... summovet). Liv. 30, 35, 9 Italicos intervallo quoque -mptos ... in postremam aciem summotos. Sen. Phaedr. 931 te licet terra ultimo summota mundo -at Oceani plagis. Val. Fl. 7, 540 quantis nox una -erit undis Aesoniden. 8, 365 quotiens *natans* propinquat *navi*, tunc aliud rursus -it mare. Sil. 4, 101 tantum campi -bat ab ictu, quantum *eqs.* Plin. epist. 6, 16, 11 Stabiis erat, -mptus sinu medio. paneg. 32, 1 -mptam mari gentem. 63, 4 ab illis (*locis proximis*) abesse, tamquam Dánubio Rhenoque -are. Lvcan. 9, 538 Libyco gens igne -mpta. Avson. 297, 6 qua Pyrenaicis nivibus -untur Iberi. 417, 71 quem ... suo longe -at provincia tractu. Amm. 31, 2, 17 Halani licet -mpti spatiis longis. Pavl. Nol. carm. 26, 193 Ezechiam fugiens alio procul orbe -mptum. *i. q segregare* (*cf. supra l. 34*): Avg. civ. 20, 21 distantia praemiorum atque poenarum, iustos -ens ab iniustis. *c. dat.*: Avson. 394, 14 ex quo te -unt milia pauca mihi. **b** *translate*: Liv. 26, 24, 6 Acarnanas ... a corpore *Aetolorum* -mptos. Ps. Rvfin. in Ioel 3, 17/18 virgo (*sc. ecclesia*) sicut in praesentia ab improbis ... virtutum institutione, ita in futuro saeculo praemiorum felicitate -itur. Avg. civ. 14, 11 *Adam* ab unico noluit consortio -i nec in communione peccati. Arator act. 1, 449 hic (*Iudas*) prodidit, ille (*Arius*) -emit (*sc. Christum a patre*). *i. q. arcere*: Liv. 28, 21, 9 cum *duo certamine singulari dimicaturi* -i ab tanta rabie nequirent. Homer. 619 utrosque qui -ant a caede viros.

2 *res*: **a** *proprie*: **α** *generatim*: Lvcr. 1, 114 nata sit *anima* an contra nascentibus insinuetur et simul intereat nobiscum morte -mpta. **β** *speciatim loca, res locales*: Liv. 7, 7, 6 planities castra Romana ab Hernicis -bat. 27, 16, 9 murus ..., qui urbem ab arce -bat. Plin. epist. 10, 61, 2 potest lacus fossa usque ad flumen adduci nec tamen in flumen emitti, sed relicto quasi margine contineri pariter et -i. *in re geographica* (*cf. p. 1258, 15 sqq.*): -it *fretum flumen sim.*: Liv. 24, 49, 5 Hispaniam angusto -mptam freto (28, 27, 10 Cvrt. 4, 2, 1 Tac. hist. 2, 58. 3, 2. *absolute*: Sil. 1, 199). 27, 31, 11 *amnis* Elium agrum ab Dymaeo -it. Mela 2, 8 *Hypanis* Scythiae populos a sequentibus -it. Plin. nat. 3, 54 Tiberis ... Veientem agrum a Crustumino ..., -ens. 4, 5. 6. 81. 5, 30. -unt *terra, montes sim.*: Liv. 32, 14, 1 fauces ... angustas, quae ab Athamania Thessaliam -unt. Mela 1, 18 Aegaeum. ab Ionio mari -it *Graecia.* Lvcan. 4, 33 *collis* medius ... castris -bat Ilerdam. 10, 312 (Sil. 15, 343). Tac. ann. 2, 19. Ps. Qvint. decl. 3, 4 -mpta (dira *M*, direpta *S*) frigoribus plaga. *in astronomia*: Manil. 1, 622 *circulus* Geminis Cancrum -it. **b** *translate*: *i. q. secernere*: Amm. 29, 2, 3 ubi non lex ... non aequitas veritatem a mendaciis -bat. Rvfin. Adamant. 2, 1 quod -itur ab aliquo et distat, non est ubique (τὸ διεστώς).

C *i. q. abrumpere, interrumpere, finire*: **1** -it *aliquis*: Bell. Afr. 19, 1 proelio -mpto (Liv. 37, 32, 7. 44, 35, 20 Ps. Avr. Vict. orig. 14, 2. 3. Amm. 24, 2, 14 pari sorte. Bell Hisp. 25, 7 pugna. Avson. 428, 3 -mpto ... ob noctem certamine). Liv. 5, 1, 4 quia sollemnia ludorum, quos intermitti nefas est, violenter -isset. Tert. ieiun. 10 nonā horā -endis stationibus. Papin. coll. Mos. 6, 6, 1 coitum. **2** -it *res*: -it *nox*: Plavt. Amph. 255 proelium id tandem -emit nox interventu suo (Bell. Alex. 11, 5. 46, 7 Sall. Iug. 60, 8. Liv. 7, 33, 15 victoriam magis quam proelium [*cf. infra l. 15*]. 21, 59, 8. 31, 17, 10. 44, 4, 6 Val. Max. 3, 2, 8 Frontin. strat. 2, 10, 1 Tac. hist. 4, 35. 5, 20 ann. 12, 16 Dict. 2, 32 Amm. 19, 8, 1. 27, 2, 8. *cf.* Sil. 1, 557 pugnas crepta luce. Amm. 25, 3, 12 certamen. 31, 7, 15 certamina cedens vespero dies). Enn. ann. 167 bellum aequis manibus (*cf. p. 1259, 6*) nox intempesta -emit. Cic. ad Q fr. 2, 11, 3 actum est eo die nihil, nox -emit. Liv. 34, 33, 3 colloquium. Stat. Theb 3, 677 alterna (*i. altercationem*) ducum nox interfusa -emit. Plin. epist. 4, 9, 9 actionem meam, ut proelia solet, nox -emit. Flor. epit. 1, 18, 10 nec alius cladi finis fuit quam nox -ret. Amm. 31, 13, 11 haec damna. -unt *alia*: Cic. rep. 1, 17 num sermonem vestrum aliquem -emit noster interventus? Caes. Gall. 1, 46, 4 res colloquium. civ. 1, 40, 7 quarum adventu proelium -itur (Bell. Alex. 63, 6. Liv. 6, 8, 7 imber certam magis victoriam quam proelium [*cf. supra l. 3*]. 6, 32, 6 pugnam imber. 31, 33, 9 fatigatio ipsorum equorumque incerta victoria -emit proelium. Tac. hist. 2, 36 proelium ... fugā -mptum). Tert. apol. 39 aeque oratio convivium -it. Liv. 26, 11, 3 acies instructas ... tempestas -emit (40, 59, 5 comitia). 35, 15, 2 mors nuntiata Antiochi -emit colloquia (Tac. hist. 5, 9 motum. Ivst. 36, 4, 11 contentionem consulum. *cf. p. 1257, 83*). *nota*: Bell. Hisp. 25, 5 ut prope videretur finem bellandi duorum -ere pugna (*fere i. q. bello -endo bellandi finem facere; cf. Fleischer, progr. schol. Afran. 1895 p. 26*).

D *i. q. impedire, irritum facere, tollere*: Cic. leg. 2, 31 rem susceptam -i, si ... augur 'alio ⟨die⟩' dixerit. Sall. Catil. 18, 8 ea res consilium -emit. Liv. 1, 36, 6 ut ... concilia populi, exercitus vocati, summa rerum, ubi aves non admisissent, -rentur. 7, 21, 1 comitia consularia certamen patrum ac plebis -emit (Tac. hist. 1, 18 observatum id [*sc. tempestas*] antiquitus comitiis -endis non terruit Galbam). 8, 23, 16 auspicium (Plin. nat. 8, 223 soricum occentu -i auspicia). 27, 6, 18 censores neque senatum legerunt neque quidquam publicae rei egerunt: mors -emit L. Veturi (*cf. supra l. 20 sq.*). Lvcan. 5, 393 fingit sollemnia Campus *Martius* et non admissae -it suffragia plebis (Adnot. interrumpit ita, quasi missa plebs videretur tulisse suffragia. *an i. q. diribere? cf. p. 1258, 5*; diribet ... plebi *Bentley*). Flor. epit. 1, 16, 12 consules ... voluntaria deditione turpitudinem foederis -unt. Ser. Samm. 1009 concilium populi labes horrenda -emit (peremit *v. l.*) Vlp. dig. 40, 2, 20, 1 ne constitutio divi Marci superveniens cunctationem consulis -at. Serv. Aen. 4, 339 quae res -it confarreationes. Schol. Cic. Bob. Sest. 129 p. 138, 27 St. si ... ostentu aliquo -rentur ea quae ad populum ferebantur. Rvfin. hist. 9, 9, 4 *Maxentius* totius belli futuras caedes unius capitis sui -emit interitu. Carm. adv. Marc 2, 93 ut pro peccatis *sanguis agni* oblatus -at iram. *absolute*: Amm. 14, 10, 9 barbari ... -entibus forte auspicibus vel congredi prohibente auctoritate sacrorum ... optimates misere *eqs.* (18, 5, 7 nostrorum copiis ingenti strage confossis, quasi -ente quodam medio fetiali Persas nondum Edessam ... tetigisse. 21, 13, 8 auspiciis -entibus. 27, 5, 5 nihil agi potuit -ente magnitudine fluentorum). *fere i. q. differre*: Cic. div. 1, 85 quid ... habet haruspex, cur pulmo incisus etiam in bonis extis -at tempus et proferat diem? Serv. ecl. 8, 29 ne quid nova nupta audiat adversum, quo dies nuptiarum -atur. *i. q. demere aliquid alicui* (*cf. etiam* Liv. 8, 23, 10 *p. 1258, 52*): Test. porcelli p. 243 hodie tibi -o vitam.

part. perf. pass. pro adi. **diremptus**, -a, -um. *i. q. diversus*: Pavl. Nol. carm. 2, 5 *pisces* miros specie formaque -os. 17, 305 nos quantum meritis -i.

deriv.: diremptio, diremptor, diremptus (-ūs). *Tafel.*

dirimo(r), -ārī (-āre) *a* dis- *et* rimari (-e). Gloss. II 276, 31 διερευνῶ perscruto, -or, pertundo. 50, 44 -at κατερευνᾷ. V 287, 4 -at scrutatur, requirit (-at *cod.*).

***diripio**, -uī, -ptum, -ere [*a* dis- *et* rapere. *Th.*]. *in codd. saepe confunditur cum* deripio, *de differentia v. p. 632, 31.* disripit: Gloss. IV 57, 34 Not. Tir. 46, 50. disripuit: Itala I reg. 15, 27 (Legion.), *cf. Rönsch, Coll. p. 232.* Not. Tir. 46, 55. disreptus: Itala deut. 28, 29 (Lugd.). disrapiunt: Gloss. IV 506, 15. [dirapimur *ex coni. legebatur* Apvl. Socr. 21 p. 167, *sed cf. Novák, Wien. Stud. 33 (1911) 106.*] diripierunt: Greg. Tvr. Franc. 9, 31. 33. *Bonnet p. 420 (utroque loco variant libri).* *nota* disruperat: Itala Luc. 8, 29 (cod. l. συνηρπάκει; abripiebat cod. d, arr- Vvlg.), *cf. Rönsch, Coll. p. 232.* *part. futuri legitur inde a* Liv. 24, 2, 1. direptum iri: Cic. ad Q. fr. 1, 2, 1 Att. 9, 9, 2. *cf.* Sil. 17, 499 irent -ptum. *frequentatur gerundivum praedicative positum inde a* Plavt. Poen. 646.

Gloss. -it ἀφαρπάζει, separat; disreptum separatum disperatum. -ptum disiunctum. *usus in litteris e graeco conversis*: **1** *cf. I: i. q.* διαρρήγνυμι: Itala I reg. 15, 27 (Legion., Vvlg scissa est) *v. supra l. 65* Psalt. Rom. 106, 14 (Vvlg. disrupit). **2** *cf. II: i. q.* διαρπάζω: Itala gen. 34, 29 (Aug. loc. hept. 1, 130 p. 526, 21). deut. 28, 29 (*supra l. 66/67*, Vvlg. vastantes). Vvlg. Sirach 36, 27 I Macc. 6, 24 Marc. 3, 27 *bis* Rvfin. hist. 4, 26, 5 Ps. Rvfin. Ios. bell. Ind. 2, 21. 5, 3 Cassiod. Ios. antiq. 8, 14. ἁρπάζω: Itala Is. 10, 2 (Tert. adv. Marc. 4, 14 p. 460, 20. 4, 27 p. 515, 8, Vvlg vim facere). Matth. 11, 12 (Hil. in Matth. 11, 7 Hier. epist. 22, 40, 5. 60, 3, 4 Aug. c. Faust. 19, 24; Vvlg rapio). Vvlg. Bar. 4, 26. συναρπάζω:

[Dittmann]

v. p. 1260, 71. πρoνoμεύω: VVLG. I Macc. 8, 10. ἀθετέω: ITALA sap. 5, 1 (Cypr. testim. 3, 16, VVLG. abstulerunt). ἀπάγω: RVFIN. hist. 1, 7, 11 filium captivum -issent. *legitur inde a* PLAVTO, *frequenter positum a* CIC. (55^{ies}) CAES. (17^{ies}) LIV. (122^{ies}); *praeter coniunctiones sollemnes* (d. urbem, castra *sim.*) *rarescit apud posteriores. non abiit in linguas romanicas.*

I ***vi praepositionis integra*:** A *in diversas partes rapere*: 1 *aliquem per vim distrahere, discerpere, dilacerare, dilaniare*: PLAVT. Cist. 208 feror differor distrahor -or. Merc. 469 Pentheum -isse ... Bacchas (Ov. met. 3, 731 membra *Penthei.* ars 1, 338 Hippolytum ... equi. fast. 3, 265. Ib. 479 *canes Actaeonem et Linum*). TIB. 3, 9, 22 incidat in saevas -enda feras. Ov. epist. 11, 118 -unt ... viscera nostra (*i. filium*) ferae. SIL. 3, 433 MIN. FEL. 11, 4. HOMER. 993 te *Hectorem* ferae *et* volucres (MART. 5, 67, 4 QVINT. decl. 278 p. 134, 17 PAVL. NOL. carm. 31, 276. *cf. etiam p. 1262, 73*). Ov. Ib. 551 -pta pateant tua viscera pelle (SEN. Herc. O. 1262). 599 -antque tuos ... unguibus artus *Maenades.* VAL. FL. 1, 813 fida manus ... -at laceretque senem. 1, 825. 2, 240 HEGES. 5, 24, 3 (*ibid.* discindere). AVG. civ. 3, 28 quendam *proscriptorum* sine ferro laniantium manus -erunt, immanius ... quam bestiae solent discerpere cadaver. 2 *aliquid*: a *res corporales*: α *raptim avellendo in diversas partes ducere*: c. *dat.*: VERG. Aen. 1, 211 tergora -unt (de- *Heinsius v. p. 632, 77*) costis (*abl.?*) et viscera nudant. Ov. met. 6, 387 clamanti *Marsyae* cutis est summos -pta (de- *Heinsius*) per artus. PLIN. nat. 20, 97 huic (*scillae*) aridis tunicis -ptis (de- *Mayhoff*). c. *praep*: VEG. mil. 4, 18 -ptis (de- *Schwcb*) coriis de lignis *turris ambulatoriae.* β *impetu quodam, per vim divellere, discindere, disturbare*: GLOSS. -unt rumpunt. CIRIS 423 -ptis moenibus urbis. LIV. 25, 36, 9 ludibrium illud *munitionis* distraherent -entque. LVCAN. 6, 35 -pta ... moenia transfert *ad vallum extruendum.* VOPISC. Prob. 6, 1 vallum. PROP. 4, 8, 61 -ptisque comis tunicisque solutis (SIL. 1, 525 *v. p. 1263, 42*). SEN. nat. 1, 5, 5 quaedam specula ... catervam ... non confundunt, sed -ptam in facies singulas distrahunt (*cf. p. 1263, 34 sqq.*). 2, 26, 6 per quam *altitudinem* -ptis (-mptis *Pinc.*) aquis ignis emersit. STAT. Theb. 5, 367 lacerant ... nubila venti -untque fretum. PAVL. dig. 8, 2, 20, 5 *stillicidium*, quod ex alto cadit, ⟨cadit⟩ lenius et interdum -ptum (*i. interruptum*). ARNOB. nat. 5, 23 circumiectas ⟨p⟩rolibus (*i. testiculis*) -entem membranulas. ITALA I reg. 15, 27 (Legion.) pinnam diploidis (*cf. p. 1260, 77*). PSALT. Rom. 106, 14 vincula (*cf. p. 1260, 78*). b *res incorporales*: LYGD. 6, 28 venti temeraria vota aeriae et nubes -enda ferant. SEN. nat. 3, 27, 11 -ptum (Φ, -mptum *T*) inter miseros commercium ac transitus. dial. 10, 3, 3 quam multi vitam tuam -erint te non sentiente. MARCIAN. dig. 48, 6, 5 pr. funus -atur (*i. disturbetur*), distrahatur.

B *vi verbi* rapiendi *immutata* (rapere *i. vehementi studio sibi appetere*): *a diversis partibus certatim sibi expetere*: 1 *aliquem*: SEN. dial. 5, 23, 5 Timagenes ... tota civitate -ptus. 10, 7, 8 -itur ... toto foro patronus. STAT. silv. 2, 2, 134 te geminae suffragia terrae. 5, 3, 131 *Homerum* aliae ... aliis natalibus urbes. Theb. 5, 722 matrem ... avidis complexibus ambo. MART. 7, 76, 1 te ... potentiores per convivia, porticus, theatra. IVV. 6, 404 quis ... -atur adulter (*cf. Friedl.*, decipiatur P^2ω, *falso* SCHOL. ad poenam raptus). SIDON. epist. 3, 3, 6 irruentum tumultuoso -ĕris amplexu. *cf.* carm. 2, 420 -unt diversa oculos. 2 *aliquid* (*nonnulla inclinant in notionem eorum, quae sub II B enotata sunt*): SEN. epist. 74, 7 fortunam ... in mortalium coetum honores, divitias, gratiam excutere, quorum alia inter -entium manus scissa sunt. Oed. 65 -itur ignis *a mortuos cremare gestientibus.* PROB. vita Pers. 8 editum librum continuo mirari homines et -ere coeperunt. QVINT. inst. 6, 1, 47 talos iecit in medium, quos illi (*pueri*) -ere coeperunt. SVET. Aug. 98, 3 licentia -endi ... missilia. Nero 11, 2 concessum, ut scaenici ardentis domus supellectilem -rent (*cf. p. 1262, 51*). VOPISC. Prob. 19, 2 venationem ... dedit, ita ut populus cuncta -ret. LAMPR. Heliog. 8, 3. HIL. in psalm. 134, 6 benedictionem *domini* -it *Christi coetus.* SVLP. SEV. chron. 1, 20, 4 quas (*coturnices*) cum avide -rent *Iudaei* (*cf. p. 1262, 74 sq.*). 2, 33, 8 confluentium fides certatim domino calcata -at (*i. domini vestigia osculis petat*). SIDON. carm. 2, 420 *v. supra l. 53.*

II ***vi praepositionis imminuta*:** A *expilare, despoliare* (GLOSS. -ptus praedatus): 1 *aliquem*: PLAVT. Poen. 646 hunc ... ad te (*lenonem*) ... -undum (-endum *P*) adducimus. CIC. Verr. 4, 32 licentiam -endorum aratorum (4, 52. LIV. 27, 12, 6 cultoribus agri). or. frg. A IX 7 socios (har. resp. 58 LIV. 26, 30, 6. 32, 21, 15 TAC. ann. 13, 43). ad Q. fr. 1, 2, 1 quod ita scripsisti direptum iri te a tuis. CAES. Gall. 6, 35, 4 Eburones (*sim. nomen gentis*: 6, 34, 8. 7, 8, 4 civ. 2, 12, 3 NEP. Cat. 3, 4 LIV. 31, 45, 13 FLOR. epit. 1, 12, 4). DARES 4 cives. VVLG. psalm. 34, 10 egenum et pauperem (Am. 5, 11). 88, 42. Is. 10, 2 pupillos. *al.* RVFIN. hist. 4, 26, 5 innocentes. MAR. VICTOR aleth. 3, 463 -ptis populis. *nude positum*: EDICT. imp. Diocl. II 4 detestandis quaestibus -ientium (*cf ibid.* donativo militem stipendioque privari). 2 *loca vel res, unde aliquid rapiendo aufertur* (*cf. etiam B 1 p. 1262, 35 sqq. 43 sqq. 55 sqq. 84*): GLOSS. -it vastat, debellat. CIC. Verr. 2, 36 oppidum (2, 56 -enda ac vexanda. CAES. Gall. 7, 11, 9 civ. 1, 21, 2. 3, 80, 6 BELL. Afr. 74, 2. LIV. 4, 47, 5 captum ac -ptum. *et* 9^{ies}. *passim*). CIC. Sest. 38 urbem (epist 14, 14, 1 off. 1, 82 CIRIS 191 LIV. 4, 34, 3. 21, 5, 4 expugnat -itque. 21, 57, 13 captam ... -rent. *sic* 6^{ies}, *praeterea* 22^{ies}. *passim*). CIC. Pis. 96 Ambracia (*sim. nomen urbis*: CIC. Att. 5, 20, 3 -pto et vastato. POLLIO Cic. epist. 10, 33, 4 BELL. Alex. 58, 4 BELL. Afr. 95, 1. LIV. 23, 17, 7 -ptis atque incensis. 24, 35, 2 vi capta diruit ac -uit. *et* 12^{ies}. *passim*). CIC. Manil. 33 portum Caietae. CAES. civ. 3, 31, 4 civitates (LIV. 36, 20, 1 FRONTIN. strat. 3, 6, 1 FLOR. epit. 2, 16, 5 *al.*). LIV. 22, 20, 9 vicis (32, 13, 12 TAC. ann. 1, 20). 31, 10, 6 coloniam (31, 48, 7 TAC. hist. 4, 63). CIC. Verr. 5, 122 aedes spoliata atque -pta. 5, 139 spoliatam urbem, fana -pta (Manil. 23 Pis. 85 CAPITOL. Maximin. 19, 4 *al.*). LIV. 37, 21, 7 *templa signaque* hostiliter. SIL. 17, 499 *Iovi Capitolino* soliumque domosque irent -ptum *Poeni.* VOPISC. Aurelian. 31, 7 templum. IVST. 2, 12, 8. CIC. Manil 57 expilandos socios -endasque provincias (parad 46 defenerandas -endasque. Phil. 13, 42 vastandarum -endarumque). Catil. 4, 13 Italiam vastandam -endamque (SIDON. carm. 2, 380 me *Italiam* Vandalus hostis). Att. 9, 9, 2 quem ... locum Graeciae non -ptum iri? dom. 60. SALL. epist. Mithr. 9 Bithyniam -uere. SVET. Nero 43, 1 LAMPR. Alex. 59, 2. CIC. Att. 8, 2, 3 patriam -endam et inflammandam (epist. 16, 12, 1). PS. SALL. in Tull. 1, 1 rem publicam. CIC. p. red in sen. 18 domus. dom. 113 disturbaretur -retur (*cf.* dom. 98). BELL. Afr. 87, 6 VERG. Aen. 2, 563 LIV. 25, 10, 9 APVL. met. 7, 1 *al.* CIC. Phil. 3, 31 villae (LIV. 2, 26, 2 AMM. 27, 2, 2). BELL. Alex. 19, 1 aedificia. LIV. 5, 41, 10 tecta. 25, 10, 10 hospitia. VAL. MAX. 4, 3, 14 proscriptorum penates. CVRT. 5, 5, 2 thesauros (10, 6, 23). FLOR. epit. 4, 1, 2 aerarium. CAES. civ. 3, 112, 3 more praedonum naves (IVST. 25, 2, 6). LIV. 2, 14, 3 castra ... hostiliter (2, 25, 4 capta -ptaque, *sic* 11^{ies}, *praeterea* 14^{ies}. *passim*). VERG. Aen. 9, 74 -uere focos. 12, 283 aras (SERV. deiecerunt dissipaverunt). LIV. 22, 31, 2 ager. TAC. Agr. 7 praedia et patrimonii partem (*cf. infra l. 58*). CORIPP. Ioh. 1, 30 -ptae ... terrae. RVFIN. hist. 3, 6, 14 sepulcra (τυμβωρυχοῦντες).

B *abripere, rapere, raptim auferre, abducere*: GLOSS. -unt rapiunt, auferunt. 1 *cum obiecto solo*: CATO or. frg. 2 p. 37, 6 bona, liberos (*cf. p. 1263, 25.* LACT. inst. 4, 21, 4 pueros. RVFIN. hist. 1, 7, 11 ENNOD. opusc. 3, 97 p. 356, 3). bona: CIC. S. Rosc. 30 adempta, possessa, -pta (p. red. ad Quir. 20). Verr. 2, 38. 3, 46. 4, 31. 79 Sest. 54. 84 Mil. 87 rep. 1, 62 VATIN. Cic. epist. 5, 10^a, 2 CAES. 5^{ies} BELL. Alex. 41, 2 BELL. Afr. 97, 3. LIV. 2, 5, 2 bona regia (25, 30, 12 regiae opes. CLAVD. opes *ter, nusquam aliter*). 2, 5, 4. 2, 6, 3 SEN. benef. 5, 17, 2. dial. 2, 5, 7 dissipata et -pta. FLOR. epit. 1, 9, 1. COD. Theod. 16, 10, 24 *i. q. furari* (*item* COD. Iust. 1, 1, 11, 16). CIC. Verr. 3, 20 argenti vestisque stragulae domi quod fuerit esse ... -ptum. SVET. Nero 47, 3. CIC. Verr 4, 24 ad fortunas aratorum ... vexandas -endasque. 4, 131 bonis fortunisque. dom. 98 Vatin. 6. LIV. 8, 38, 14 -i passim ferrique. 26, 30, 10. 32, 38, 7. 43, 7, 10. *cf.* CIC. Verr. 4, 198 fructus aratorum (FRONTO p. 16, 2 N.). Ov. trist. 3, 58 ruris opes ... pecus (*cf. infra l. 65*), plaustra et quas divitias incola ... habet. COD. Theod. 2, 26, 2 (*a. 330*) agri modum (*i. q. vi abripere, cf.* COD. Iust. 1, 3, 39, 4 adimere. IVLIAN. epit. novell. 22, 83 -pta vel usurpata a quibusdam ... praedia). CIC. Verr. 4, 57 omne instrumentum (CVRT. 5, 12, 17 pecunia ... et supellex. SVET. Iul. 17, 2. *cf. etiam p. 1261, 61*). Pis. 48 omnia (Phil. 10, 12 vastaret, -ret, auferret. 11, 40 divexare ac -ere. LIV. 2, 23, 5. 25, 29, 9 omnia, quae in promptu erant [*cf.* 10, 34, 12 quae migratu difficilia. 38, 40, 10. 39, 30, 5. 41, 2, 11]. 28, 37, 2 quaedam. 35, 4, 2 sua. *sim. al.*). CIC. Verr. 5, 139 hereditatis -endae (AVR. Fronto p. 17, 8 N. VVLG. Ier. 50, 11 *al.*). Att. 4, 1, 3 *res familiaris* fracta, dissipata, -pta. de orat. 3, 3 a consule ... tamquam a ... praedone (*cf.* Verr. 5, 122) -retur patrimonium dignitatis *senatus. cf.* TAC. Agr. 7 *supra l. 29* AMM. 29, 1, 43. CAES. Gall. 2, 17, 3 impedimentis (LIV. 23, 16, 6 impedimenta ac sarcinas. CVRT. 4, 15, 5. 18. 22 FRONTIN. strat. 1, 6, 1 TAC. hist. 2, 29 ann. 1, 23). Gall. 7, 38, 9 magnum numerum frumenti commeatusque. BELL. Alex. 36, 5 praeda (SALL. Iug. 41, 7 LIV. 22, 52, 5 VOPISC. Prob. 15, 5 VVLG. *passim, item* spolia. *cf.* VVLG. Is. 33, 23 rapinam. *nota*: RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 3, 1 direptionem). BELL. Afr. 26, 5 pecus (LIV. 28, 8, 10. 28, 11, 9 PS. QVINT. decl. 12, 6 p. 223 AMM. 17, 10, 6. VVLG. Iob 24, 2 greges. EVGIPP. Sev. 30, 4. *cf.* COLVM. 8, 2, 7 ne obsidiis hominum aut ... animalium -antur *gallinae*). VERG. georg 4, 214 constructa ... mella -uere ipsae *apes.* Aen. 3, 227 harpyiae ... dapes (VAL. FL. 4, 454 APVL. met. 10, 15. *cf.* abripio *vol. I p. 133, 74*). *item de bestiis pastum arripientibus* (*cf.* GLOSS. -it devorat [*Bücheler*, devovit *codd.*]): COLVM. 9, 15, 3 VAL. MAX. 1, 6, 5 PLIN. nat. 2, 147. 9, 32. 32, 17. VVLG. II Macc. 9, 15 *mortuos* avibus ac feris -endos traditurum (οἰωνοβρώτους ἐκρίψειν. *cf. p. 1261, 14*). *nota*: LVCAN. 6, 117 humanis ... incognita mensis -ens miles (*cf.* 6, 111 pecudum ... cibos). AETNA 347 torrens ut spiritus ... ipsa suo declivia pondere nunquam corpora -at (de- *Gorallus, cf.* 125 *p. 1263, 35*) validoque absorbeat arcu, *i. introitu montis* (*item de rebus rapidis*: TIB. 1, 6, 54 ventis ... cinis. PROP. 4, 7, 22 fallacia verba ... -uere Noti. *cf.* LYGD. *p. 1261, 40.* VVLG. Is. 18, 2 -erunt flumina terram. *cf.* abripio *II C et p. 1263, 37*). LIV. 44, 45, 13 *tot* talenta *militibus* posita ... -enda (*opp.* dividere. *cf.* PS. FRONTIN. strat. 4, 5, 1). VITR. 8, 3, 9 bituminis ... moles -unt qui habitant circa. PHAEDR. 2, 7, 9 latrones ... nummos. CVRT. 3, 11, 20 ingens auri argentique pondus (TREB. trig. tyr. 2, 1). CALL. dig. 47, 9, 7 naufragia (*ibid.* ne

[*Dittmann*]

quid ex naufragiis -atur; *utroque loco* de- *F*). MARCIAN. dig. 48, 7, 1, 2. AMM. 14, 8, 3 aureo vellere . . . -pto. 19, 11, 12 sella regalis. 27, 1, 6 vexillum. AMBR. hex. 6, 3, 13 *perdix* ova aliena. COD. Theod. 11, 7, 20 (*a. 412*) -ptorum (*i. eorum, quae a vectigalium exactoribus concussione possessorum -pta sunt*) quadrupli poena ex eorum patrimonio eruatur (INTERPR. in quadruplum, quae sunt superexacta, reddantur). CYPR. GALL. exod. 911 furto . . . -pta (furto ablatum VVLG.) restituat. GREG. M. in Ezech. 1, 11, 24 furto (*opp.* aperte). *cf. p. 1262, 41*). CARM. epigr. 444, 1 *uxore* -pta morte recepta (morte ἀπὸ κοινοῦ, *cf. Büch.*). *nota transitum in notionem aliorum verborum* (abripio, deripio, rapio *ubique conferenda. cf. etiam p. 1262, 41. 48*): *i. q.* *adimere*: VAL. MAX. 2, 9, 8 *censores* equites Romanos . . . -ptis (de- *Torrenius*) equis publicis inter aerarios referendos curaverunt. *i. q.* *avellere* (*cf. usum verbi cum praepositionibus coniuncti*): AVSON. 240, 2 caput Danai -uere meum (*Priami*; de- *Wakefield; cf.* VERG. avulsum). *i. q.* *surripere*: COD. Theod. 9, 40, 15 (*a. 392*) *ne reus* -ptus a clericis asseratur. *i. q.* *delere*: COD. Iust. 5, 4, 23, 1^b *mulierum, quae inhonestam professionem effugerunt*, omni macula -pta (-mpta *Mommsen*). 2 *nude positum, ubique ita, ut obiectum facile subintellegatur*: CIC. Manil. 65 quibus causa belli propter -endi facultatem (cupiditatem *al.*) inferatur. CAES. civ. 2, 25, 3 ut *equitatus* -ret atque haberet loco praedae (*quae portabantur atque agebantur*). LIV. 25, 31, 9 in discursu -entium militum. SEN. epist. 90, 4 terra . . . in usus populorum non -entium larga. COLVM. 1, 7, 6. 3 *accedunt praepositiones*: ex: RHET. Her. 4, 39, 51 liberi . . . e gremiis parentum. CIC. Verr. 4, 66 bona . . . ex agris auferri ac -i. Manil. 22 quas *res* ex tota Asia -ptas congesserat. div. 1, 69 ex horreis -ptum . . . frumentum. PAVL. dig. 47, 9, 4, 1 praedam ex naufragio. *ibid.* aliqua ex illo *naufragio* (*cf. supra l. 1*). GREG. M. moral. 19, 47 ex erroris morsu animam. ab: OV. met. 9, 636 a (de *N*) pectore vestem. STAT. Theb. 4, 817 a (e *BM*) fontibus amnis -itur *ab avide bibentibus. cf. p. 1262, 74 sq.* TAC. ann. 1, 35 ferrum a latere. *cf.* VERG. Aen. 10, 475 *M*, *v.* deripio *p. 632, 64*. de: RVFIN. Adamant. 3, 8 *malos* de hoc mundo -ret *bonus deus*. in *c. acc.*: AETNA 125 illa *flumina* vorago -pta (de- *Gorallus, sed cf. Sudhaus in comm.*) in praeceps fatali condidit ore. SEN. nat. 1, 5, 5 *v. p. 1261, 31*. AVG. epist. 180, 1 in alia atque alia diversarum occupationum tempestate -ptus. ad: IVST. 26, 1, 7 virginibus . . . ad stuprum -ptis (abr- *Gronov.*, de- *Jeep*). ?4 *accedit ablativus* (*vix dubium, quin ubique legendum sit* de-): VERG. Aen. 3, 267 litore funem (di- *M*, de- *P*, *v.* deripio *p. 632, 77*). OV. met. 11, 29 arbore ramos. *v. p. 632, 83*. COLVM. 3, 10, 16 planta direpta (-teirepta *A*, deir- *S*) trunco. SIL. 1, 525 decisae vertice cristae -ptumque decus . . . iubarum (*siquidem* vertice *ἀπὸ κοινοῦ accipiendum; sin minus, pertinet ad I A 2 a cf. p. 1261, 31*). 5 *accedit dativus*: [*non huc pertinet* HOR. carm. 3, 5, 21 arma militibus -pta (di- *codd. praeter R, qui* de- *recte, cf.* deripio *p. 632, 57*.] LAMPR. Alex. 55, 2 praeda, quam Persis -erat. AVELL. p 40, 2 vasa . . . Lucifero *episcopo*. CARM. epigr. 1310, 1 coniuge (‘*debuit* coniugio’ *Büch.*) -pta meo -ptaque natis; *cf. supra l. 9*. CYPR. GALL. Ios. 261 iumenta . . . tantum sunt -pta neci (*cf. Bücheler ad* CARM. epigr. 444). 6 *accedit* inde: AVELL. p. 27, 28 ecclesiae ianuas confringunt, -entes inde, quidquid ad . . . ministeria pertinet.

accedunt adverbia: *ad I B*: avide: SVLP. SEV. chron. 1, 20, 4. certatim: SVLP. SEV. chron. 2, 33, 8. *ad II A 2*: crudeliter: CIRIS 191 LIV. 26, 30, 4. hostiliter: LIV. 2, 14, 4. 36, 20, 1. 37, 21, 7 SVET. Iul. 54, 1 IVST. 14, 1, 6. foede: LIV. 31, 41, 5. tyrannice: GALLICAN. Avid. 7, 7. *ad II B*: quam impudenter, quam palam, quam acerbe: CIC. Verr. 3, 46. inempto (-to *Petsch.*, -ta *codd.*): SPART. Sept. Sev. 7, 3. impie: AVELL. p. 40, 2.

syn. suis locis enotata sunt. adde ad II B: vastare: CAEL. Cic. epist. 8, 10, 2. AVR. VICT. Caes. 2, 3 *et* PS. AVR. VICT. epit. 2, 9 *cf. c.* SVET. Tib. 41 (Gallias vastari). rapere: CVRT. 3, 11, 20. furari: PELAG. in Eph. 4 p. 834^c. auferre: AVG. civ. 21, 27.

opp.: *ad II A 2*: servo: CIC. Att. 8, 2, 3. *ad II B*: recipio: VOPISC. Prob. 16, 2 AMM. 14, 8, 3. 25, 3, 5. reddo: RVFIN. hist. mon. 30 p. 456^c. reformo (*i. reddo*): MAR. VICTOR aleth. 3, 463.

deriv.: direptio, direptor, direptus (-ūs). *comp.*: indireptus. *D.*

dīritās, -ātis *f. a* dirus. GLOSS. δεινότης. saevitia. *i. q. foeditas, saevitia, turpitudo*: *personarum* (*tam de facie quam de moribus*): CIC. Vatin. 9 quamquam es omni -e atque immanitate taeterrimus. Cato 65 quanta in altero *fratre* -s, in altero comitas. SVET. Tib. 21, 2 morum eius -em. APVL. apol. 56 oris et animi. PANEG. 11 (3), 29, 2 aliorum imperatorum hilarem -em cachinnantemque saevitiam. AMM. 14, 7, 3. 18, 10, 4 -e crudelitateque terrebat. 22, 8, 33 immani -e terribiles *gentes*. 26, 6, 7. *rerum*: CIC. carm. frg. 39, 5 si qua invecta -s casu foret (*i. infortunium. cf.* AMM. 26, 1, 3 hac volubilium casuum -e exitu luctuoso finita. 31, 3, 2 impendentium -em augente fama). PANEG. 11 (3), 4, 5 accusatoriam -em laudum titulis peragebant (*i. accusant, dum laudant*). AMM. 19, 2, 3 ultra omnem -em taetri spectaculi. 23, 6, 81 inter quas *leges* -e exsuperant latae contra ingratos. 26, 10, 5 doctrinarum. 28, 1, 25. MART. CAP. 3, 224 depulsa vocis insuavissimae -e. *speciatim de omine*: SVET. Nero 8 ob totius diei -em. GELL. 4, 9, 10 dies religiosi dicti, quos . . . propter ominis -em relinquimus. AMM. 28, 4, 8 ut sine -e ominis loquamur.

dīrīvo *sim. v.* derivo.

dirodium NOT. Tir. 112, 62^a. *cf.* birodium.

[**diructio**] ἀποκατάστασις GLOSS. II 50, 37. *conicitur* directio, deductio, reductio. *L.*

ˣ**dīrumpo** (dis-, dir-rumpo), -ūpī, -uptum, -ere *a* dis- *et* rumpere. *formae*: dir-: PLAVT. Cas. 326. 809 *et* 810 *P* (*v. infra l. 30*) Curc. 222 *E* (*v. infra l. 15. 31*) Poen. 117 CIC. Vatin. 16 dom. 99 Phil. 13, 26 Att. 4, 18, 2. 7, 12, 3 SEN. dial. 5, 33, 3 nat. 2, 27, 3. 3, 29, 1 COLVM. 10, 83 TAC. hist. 1, 55 APVL. met. 1, 16. 3, 2. 7, 21. 10, 15 apol. 13 PORPH. Hor. epist. 1, 19, 15 PS. CYPR. ad Novat. 5 ARNOB. nat. 1, 43. 2, 60 LACT. inst. 6, 10, 4 (*sed v. infra l. 34*; inr- *B*) IVST. 4, 1, 1 LVCIF. reg. apost. 4 p. 44, 23 PACIAN. bapt. 7 p. 140 *P* AVIEN. orb. terr. 1118 AMM. 15, 10, 4. 20, 11, 19 *al.* VVLG. *passim. de recc. v. infra l. 27.* disr-: INSCR. christ. Leblant 2, 1. PLAVT. Bacch. 441 *B* (*v. infra l. 30*) Curc. 222 *B* (*cf. supra l. 7, infra l. 31*) LVCIL. 575/6 (Non. p. 201) VARRO Men. 267 (Non. p. 448 *L? G*) CIC. dom. 99 *G M* div. 2, 44 Lael. 85 off. 3, 21 Att. 4, 16, 8 *M* epist. 7, 1, 4 *G* (*v. infra l. 32*) VITR. 2, 8, 20 *bis*. 6, 8, 5 SEN. nat. 6, 15. 6, 17, 3 λ ϱ. 6, 30, 1 *et* 4 λ (ϱ?) CYPR. testim. 1, 13. 21. 3, 119. TERT. *ubique, ut vid.* ITALAE codd. *semper fere* (*cf. infra l. 33*). PS. ORIG. tract. *ubique* COMM. apol. 1028 IVL. HON. cosmogr. B 4 p. 36, 18 VOPISC. Tac. 17, 4 HIL. in Matth. 6, 1. 27, 1 LVCIF. non conv. 12 p. 25, 23 reg. apost. 2 p. 40, 30. 4 p. 44, 25. 5 p. 47, 24 PACIAN. bapt. 7 p. 140 R^1 PRISCILL. tract. 1, 12 (*v. infra l. 34*). 1, 16. 4, 78. 10, 125 FILASTR. 153, 4 AVIEN. Arat. 1541 TYCON. 4 p. 41, 19. 7 p. 79, 20 AMM. 21, 6, 3 (distrup-) SCHOL. Hor. epist. 1, 19, 15 AMBR. Abr. 2, 1, 3 HIER. epist. 7, 3, 2 *al.* VVLG. *passim. apud recc. semper fere* (dir- *fere non nisi apud* CORIPP.). dirr- (*cf.* CASSIOD. gramm. VII 163, 14 interdum s littera sequente r in eandem litteram mutatur, ut dirrumpo): PLAVT. Bacch. 441 *C D* (*v. supra l. 15*). 603 *B C D* Cas. 809 *et* 810 *A* (*v. supra l. 6*) Curc. 222 *V* (*v. supra l. 7. 15*) TER. Ad. 369 *A* ς *pars* CIC. epist. 7, 1, 4 *M* (*v. supra l. 17*). 12, 2, 2 *M* APVL. met. 8, 23. 9, 28. 10, 22. 29 ITALA Marc. 2, 22 (cod. e) ITALA Afr. ed. Soden act. 5, 33 (cod. h) LACT. inst. 6, 10, 4 R^1 epit. 34, 11 PRISCILL. tract. 1, 12 W^1 GLOSS. II 273, 55. IV 54, 54. V 551, 31. der-: COMM. apol. 641 LEX Sal. 27 add. 2 GLOSS. dirrupiebantur: ITALA Afr. ed. Soden act. 5, 33 (cod. h). *perf. act.*: FLOR. epit. 3, 1, 11 disrupuit *in* diripuit *mutavit* N^2. LACT. epit. 34, 11 dirrumperit *T. cf. etiam* GLOSS. *l. 41/2*. *part. perf. pass.*: PLAVT. Bacch. 603 dirrumptum (dirruptum B^2). RVRIC. epist. 2, 4 p. 376, 2 disrumtum. *de significatione*: GLOSS. διαρήσσω. GLOSS. Plac. V 16, 34 = 61, 23 derupsit dispersit (disrupsit *cod. Vatic. libri gloss.*, disrupit *eiusdem alii libri*). *legitur apud* PLAVT. (7^{ies}) TER. LVCIL. VARRONEM COLVM. TAC. (*singulis locis*) CIC. (11^{ies}) VITR. (*ter*) SEN. phil. (7^{ies}) APVL. (9^{ies}), *passim exhibent* TERT. ITALA VVLG. *seq.*

I *proprie*: **A** *active* (*vel passive ita, ut de certis subiectis -entibus cogitetur*): **1** -it *persona* (*bestia v. p. 1265, 3. 14 sqq.*): **a** *rem* (*accedunt abl. instr. infra l. 49 al. p. 1265, 3,* ab, de *p. 1265, 7 sqq.*): *membra humana*: PLAVT. Bacch. 441 extemplo puer paedagogo tabula -it caput. AVIEN. orb. terr. 1118 femoris sub imagine partus -isse Iovem penetralia. SIDON. carm. 13, 9 colla . . . furis. *metaph.*: VVLG. Os. 13, 8 -am interiora iecoris eorum. PETR. CHRYS. serm. 31 p. 287^A Iudaei . . . dum perimunt Christum, synagogae matris uterum -erunt. *res fabricatas, aedificatas*: TAC. hist. 1, 55 legiones . . . -unt imagines Galbae. ITALA III reg. 13, 3 (Lucif. reg. apost. 5 p. 47, 24) sacrarium -etur (ῥήγνυται, VVLG. altare scindetur). *cf.* TYCON. 4 p. 41, 19 altare. HEGES. 1, 24, 1 -pta murorum parte (διαρρήξας). VVLG. Ier. 52, 7 -pta est civitas. II Macc. 14, 41 ianuam (τὴν . . . θύραν βιαζομένων). RVFIN. hist. 1, 13, 20 -ret saepem, quam a saeculis nemo -erat (διέσχισε . . . σχισθέντα). symb. 16 p. 355^A -ptis inferni claustris (CASSIOD. in psalm. 139, 8. INSCR. christ. Leblant II 1 postquam sydereus -upit tartara princeps). LEX Sal. 27 add. 8 clausuram alienam. CORIPP. Ioh. 1, 335 -ptis . . . tectis. *funes, vincula sim.*: ITALA iud. 16, 9 (Lugd.) -upit . . . nervias, quemadmodum -itur spartum (διέσπασε . . . ἀποσπάσοι, VVLG. rupit . . . rumpat). ITALA psalm. 2, 3 (Tert. adv. Marc. 1, 21 *al. et* VVLG.) vincula (διαρρήξωμεν; *cf. etiam* ITALA Ier. 30, 8 [Cypr. testim. 1, 13] PACIAN. bapt. 7 p. 140 PS. AMBR. laps. virg. 10, 52 VVLG. psalm. 106, 14. 115, 16 (Nah. 1, 13 *al.*). ITALA Marc. 5, 4 (codd. d l *cf.* VVLG.) catenas (διεσπάσθαι). AMM. 20, 11, 19 restibus -ptis (*edd.*, direptis *V*, diremptis *Petsch.*). OROS. hist. 6, 8, 14 *falcibus* -i . . . antemnarum armamenta praecepit. *nota*: PLAVT. Poen. 117 iamne hoc tenetis? si tenetis, ducite; cave -atis (*sc. velut filum argumenti*). *vestimenta sim.*: ITALA I reg. 15, 27 (Aug. civ. 17, 7) tenuit Saul pinnulam diploidis eius et -upit eam (διέρρηξε, VVLG. scissa. *cf. p. 1261, 38*). ITALA III reg. 11, 30 (Lucif. reg. apost. 4 p. 44, 23) -upit *vestimentum* duodecim scissuris (διέρρηξεν, VVLG. scidit). VVLG. Ezech. 13, 21 cervicalia vestra. RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 1 (*metaph.*) indivisibilem et insecabilem tunicam Christi . . . -ens inimicus et scindens. AVG. serm. ed. Mai 171, 1 vestimenta (*cf. etiam p. 1265, 80*). ENNOD. epist. 7, 20 p. 188, 9 dum prelorum famuli . . . uvarum tunicas properata calce -rent. *petram sim.*: PS. ORIG. tract. 16 p. 174, 24 -pta durissima petra (*cf.* VVLG. psalm. 104, 41 *gr.* διέρρηξε). RVFIN. hist. 9, 6, 3 rupes sub patibuli onere -pta (GLOSS. V 430, 24 divisa). AVG. civ. 3, 19 *v. p. 1265, 5*. *sim.*: VVLG. psalm. 73, 15

tu -isti fontes et torrentes (διέρρηξας). *i. q. aperiendo sive percurrendo dirimere*: VVLG. Is. 64, 1 caelos (CORIPP. Ioh. 4, 256 caerula sulcabat -ens luce... Phoebus). RVFIN. Adamaut. 4,5 aves in aëre secantes eum et -entes (*deum, qui creditur esse materia*). CLAVD. rapt. Pros. 1,72 Boreas... -it pelagus. AVG. civ. 3,19 Gallia transcursa Alpibusque -ptis (*de Hannibale; fort. ad I A, sc. accto ruptis, cf. vol. I p. 381,4sqq.*). *i. q. abrumpere, abripere c.* de, a: VVLG. Ezech. 13, 20 -am eos (*pulvillos*) de brachiis vestris. GREG. TVR. virt. Iul. 34 -ptis a palla ... fimbriis. LEX Sal. 27 add. 2 inmetus (in potus, inpotos *al.; notionis incertae*) de pomario aut de perario. b *bestiam*: LVCIL. 576 Marsus colubras -it cantu (*v. infra l. 66*). ITALA iud. 14,6 (Ps. Orig. tract. 13 p. 150,3) catulum leonis -it quasi haedum (διέσπασεν, VVLG. dilaceravit... discerpens). c *hominem*: VVLG. sap. 4,19 -et illos inflatos (ῥήξει). Matth. 7, 6 ne... conversi *porci* -ant vos (ῥήξωσιν). PASS. Theclae B 36 p. 100, 18 Theclam fuisse -ptam *a tauris* (disserptam *al.*). *sensu obsceno*: APVL. met. 7, 21 *ab asino* -pta ... cruciabilem cladem sustinuisset (10, 22). 9, 28 nates candidas noctu ... diuque -ptus. d *absolute i. q. irrumpere*: CORIPP. Ioh. 1,66 mediam... in arcem Romanus -upit eques (irrupit *cod. corr.*). 5, 99 Petsch. (= 4, 743 Pa.) in medium -ens concitus agmen pulsat equum. 5, 230 (= 4, 874 Pa.) inter socium -it... agmen. 5, 465 (= 4, 1109 Pa.). 2 -it *res*: CIC. div. 2, 44 cum *anhelitus terrae*... eius (*nubis*) tenuissimam quamque partem coeperint dividere atque -ere. VITR. 2, 8, 20 *rimae* turgescunt, deinde siccescendo contrahuntur et ... -unt tectoriorum soliditatem (*ibid. craticii* subsidentes ... -unt speciem tectoriorum. 6, 8, 5). ITALA Marc. 2, 22 (cod. e, *cf.* VVLG.) -it vinum utres (ῥήξει). *cf. infra l. 46 sq.* GARG. MART. med. 13 furunculos itemque carbunculos ... -it *nasturcium*. COMM. apol. 1028 tonitrua -unt moenia firma. VVLG. Iob 32, 19 quasi mustum ... quod lagunculas novas -it (HIER. interpr. Iob: follis ... -ptus [ἐρρηγώς]). RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 1 crassitudo terrae aratro ... -pta ... scinderetur. AVG. gen. ad litt. 2,2 p. 35, 20 -it eas (*aquas*) aer sursum nitens. MART. CAP. 6, 626 Nilus *Asiam* Africamque -ens. IVL. HON. cosmogr. B 4 p. 36, 18 fluvius ... -ens loca montuosa.

B *passive ita, ut de certa persona -ente non cogitetur* (*aliqua re v. l. 40. 42. 48. 56. 65; accedit* medius *l. 60*; per medium *infra l. 64. cf. II B p. 1266, 29*): 1 *de rebus*: VARRO Men. 267 corrigia -pta. SEN. nat. 2, 27, 3 cum super caput alicuius -pta vesica est (GREG. M. moral. 17, 10 aquarum bullae). 3, 29, 1 -pto solo (6, 30, 1 ab imo). 6, 15 alia aestibus magnis -pta patuerunt. 6, 17, 3. 6, 30, 4 aes unius statuae ... -ptum est. COLVM. 10, 83 -ptos pondere qualos. APVL. met. 1, 16 funis (ITALA eccles. 4, 12 [Ps. Orig. tract. 12 p. 137, 22 Filastr. 153, 4] spartum [funiculus Filastr.] triplex non -etur [ἀπορραγήσεται, VVLG. difficile rumpitur]. VVLG. Ier. 10, 20 Bar. 6, 43). 10, 29 -pto spineo tegmine *rosarum*. ITALA Ios. 9, 4 (Lugd.) utres vini veteres -ptos colligatos (κατερρωγότας, VVLG. scissos). 9, 13 -pti (ἐρρώγασιν, VVLG. rupti et soluti). *cf. supra l. 27.* ITALA Hab. 3, 10 (Tert. adv. Marc. 4, 39 p. 555, 12) fluminibus -etur terra (ῥαγήσεται). *cf.* VVLG. num. 16, 31. PS. CYPR. ad Novat. 5 aquis ... -ptis cataractis undique convenientibus. NOVATIAN. trin. 18 p. 919B paulatim -ptis et dissipatis tenebris. VOPISC. Tac. 17, 4 sepulchrum -ptis ianuis se aperuit. AMM. 21, 6, 3 *hominem* interna compage -pta efflasse spiritum. HIER. in Ioel 2, 28 *sq.* p. 203 ut monumenta aperta et saxa -pta sint (AVG. serm. ed. Mai 28, 4). VVLG. num. 5, 21 tumens uterus tuus -atur (MARCELL. med. 28, 49 *intestina* tenuiora. *hyperbolice*: SIDON. epist. 2, 9, 10 -ptum ganea stomachum). RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 3 -pto sacco. ab *aliqua re*: IVST. 4, 1, 1 Siciliam ... quondam ... Italiae adhaesisse -ptamque velut a maiore corpore. 2 *de animantibus*: PLAVT. Curc. 222 geminos in ventre habere videor filios. nil metuo, nisi ne medius -ar miser. PORPH. Hor. epist. 1, 19, 15 dum Timaginem imitatur ... declamantem, ... ipse -ptus est. AMM. 22, 15, 18 *crocodili* -untur suffossis *alvis*. VVLG. Dan. 14, 26 -ptus est draco (διερράγη). ANNIAN. Chrysost. hom. 4, 1 per medium repente -ptus est. SVLP. SEV. chron. 2, 28, 5 delapsus in terram ... -ptus est. MART. CAP. 9, 928 canticis allici -ique serpentes. *adde*: RVFIN. hist. mon. 15 p. 434B pedes ... eius, ... quod multo tempore immobiles fuerant, -bantur.

C *reflexive* se -ere (*adde* CIC. epist. 7, 1, 4 *p. 1266, 49*): AVIEN. Arat. 1541 denique -ant si sese cingula lunae (*Arat. 817* ῥηγνύατο). *nota: part. praes. intransitive*: GREG. TVR. Franc. 3, 35 cum ... vix adhuc -entibus tenebris aliquid quis possit discernere (*cf. Bonnet p. 632*).

II *translate et in metaph. i. q. dirimere, frangere*: A *active* (*cf. p. 1264, 46*): 1 -it *aliquis*: a *rem*: CIC. Lael. 85 repente in medio cursu amicitias exorta aliqua offensione -imus. off. 3, 21 -i necesse est eam quae maxime est secundum naturam humani generis societatem (AVG. civ. 1, 30 corrupta -ptaque concordia ... seditionibus. OROS. hist. 2, 4, 10 pace). ITALA Is. 45, 1 (Cypr. testim. 1, 21) fortitudinem regum -am (διαρρήξω). Is. 58, 6 (Priscill. tract. 4, 78) omnem conscribtionem iniquam -ite (διάσπα, VVLG. omne onus -e). Ioel 2, 13 (Ps. Ambr. laps. virg. 8, 36) -ite corda vestra et non vestimentum (διαρρήξατε, VVLG. scindite). COMM. apol. 641 legem tartaream -upit verbo praesenti. ARNOB. nat. 1, 43 familiarum ... caritates. LACT. inst. 6, 10, 4 *vinculum humanitatis* (epit. 34, 11 divini opificii vincla. PRISCILL. tract. 10, 125 saeculi. HEGES. 3, 17 l. 18 vitae huius. AVG. civ. 19, 8 humanarum omnium necessitudinum. *al.*). HIL. in Matth. 6, 1 *haeretici* contradictionum aculeis imperitiam nostram fidemque -ant. TYCON. 7 p. 79, 20 tenebras lumine veritatis. VVLG. III reg. 11, 11 -ens scindam regnum tuum. RVRIC. epist. 34, 1 silentia longa. GREG. TVR. Franc. 6, 11 foedus. IVLIAN. epit. novell. 36, 144 -pto priore matrimonio (directo, diruto *v. l.; cf. infra l. 24*). MART. BRAC. corr. 16 pactum. verba -ere *i. q. interrumpere*: DRAC. Romul. 2, 14 matris -ens verba precantis. *c.* ab, de, ex: ITALA I reg. 15, 28 (Lucif. reg. apost. 2 p. 40, 30 Aug. civ. 17, 7) -et dominus regnum tuum ex (ab Aug.) Israel de manu tua hodie (διέρρηξεν ... ἀπό ... ἐκ, VVLG. scidit). III reg. 11, 31 (Lucif. *l. c.* p. 44, 25) -o regnum de manu Salomonis (ῥήσσω, VVLG. scindam). HIER. hom. Orig. in Ezech. 7 p. 945 qui scripturas lacerant et a verbis verba -unt. b *personas*: *fere i. q. separare*: ZACCH. 2, 17 fuerunt ... aliquando nobiscum, sed ... Novato auctore -pti sunt. ENNOD. opusc. 2, 68 p. 308, 22 vobis hostiliter -ptis (*sed cf. Vogel ad l.*). FACVND. defens. 12, 4 p. 848B -erunt eos et ab ecclesia diviserunt. ITALA Iob 40, 7 (Priscill. tract. 1, 12) -c a te impios (σῆψον, ITALA Aug. spec. 28 p. 437, 5 separa a te. VVLG. contere). LVCIF. non conv. 12 p. 25, 23 vobis haerendo ... -pti fuissemus ... a castitate fidei. *alio sensu* (*cf. infra l. 31 sqq.*): CYPR. GALL. gen. 1138 quoque magis geminā tristes *fratres* -ret irā *Ioseph*. 2 -it *res*: *rem*: PS. RVFIN. praef. in proph. p. 961A quandoquidem ... elocutiones vitiatae ... sensum vel doctrinae vel narrationis -ant. IVLIAN. epit. novell. 36, 132 causae, quae ... matrimonia -unt (*cf. supra l. 5*). *personam*: VVLG. Sirach 19, 10 commoriatur in te *verbum, quod audisti adversus proximum tuum*, quoniam non te -et (ῥήξει). FAVST. REI. serm. 6 p. 245, 1 non enim si in te fuerit *secretum*, -et te.

B *passive et reflexive* (*cf. gr.* διαρραγῆναι. *accedit* medius *infra l 33 et 34. cf. I B p. 1265, 36*): a *absolute* (*sc. iracundia, indignatione, invidia*): PLAVT. Bacch. 603 sufflatus ille huc veniet. :: -ptum velim. Cas. 326 *uxor tua* in fermento tota est, ita turget mihi. :: ego edepol illam mediam -ptam velim. TER. Ad. 369. LVCIL. 575 iam -etur medius iam, ut Marsus colubras -it cantu. CIC. dom. 99 -atur licet ista furia (Att 4, 16, 8 -aris licet). Vatin. 16 quem tu -eris cum aedilicium vides. Att. 4, 18, 2 -untur ii, qui me aliquid posse doluerunt. ITALA Afr. ed. Soden (cod. h) act. 5, 33 haec cum audirent verba, -bantur (διεπρίοντο, VVLG. dissecabantur). RVFIN. hist. 6, 41, 22 -bantur intra semet ipsos (ἐπρίοντο). b *c. abl.*: PLAVT. Cas. 809 -i hymenaeo cantando licet: illo morbo quo -i cupio (*sc. re venerea*), non est copia. CIC. Att. 7, 12, 3 dolore. epist. 12, 2, 2 infinito ... fratris tui plausu -itur. SEN. dial. 5, 33, 3 stomacho. APVL. met. 3, 2 risu (10, 15). SCHOL. Hor. epist. 1, 19, 15 invidia quodammodo -ptus est (*cf.* PORPH. *p. 1265, 61*). AVG. in psalm. 109, 6 maluerunt inflata taciturnitate -i quam humili confessione edoceri. c *c. partic. i. q. clamore -i* (*cf.* PLAVT. Cas. 809 *l. 40* PORPH. *p. 1265, 61*): APVL. apol. 13 paene -ptus est ... clamitans. AMBR. Abr. 2, 1, 3 quamvis ... -antur laudantes corporis delectationem.

adde: CIC. epist. 7, 1, 4 -upi me paene in iudicio Galli Caninii. APVL. met. 8, 23 praeco -ptis faucibus et rauca voce saucius. *sim. de auditu*: ARNOB. nat. 2, 60 ut infidelium dissiliat et -atur auditus.

part. perf. pass. pro adi. **dīruptus**, -a, -um. *i. q. herniosus?*: CIC. Phil. 13, 26 homo -us dirutusque, Q. Caelius (*cf. infra l. 84 sqq.*). *de locis* (*cf.* deruptus. *ad* der- *potius quam ad* dir- *videntur pertinere*: AMM. 22, 8, 14 scopuli in vertices ... porrecti -os. 29, 5, 34 montes ... -is rupibus inaccessos. 30, 5, 13 ex -is montibus [di- *ubique trad.*]. *n. pl. pro subst.* derupta, -orum: AMM. 19, 5, 5 [te- *trad.*]. *cf. infra l. 61*): AMM. 15, 10, 4 per -as utrimque angustias et lacunas. *incertum huc an ad* der- *pertineant* ITALA Ios. 13, 11 (Lugd.) civitates -as (κεχωματισμένας, VVLG. in tumulis sitae). AMM. 27, 5, 4 ad -a ... et flexuosa (*opp.* plana camporum). *n. pl. pro subst.* **di(s)rupta** (-ōrum). HIL. in Matth. 27, 1 *episcopus* infirma confirmet, -a consolidet, depravata convertat. *de locis*: ALC. AVIT. hom. 6 p. 110, 1 -a terrarum. *cf. supra l. 61.*

deriv.: diruptio, diruptor.

***dīruo**, -uī, -utum, -ere *a* dis- *et* ruere (*verbo transitivo*). *confunditur in codd. et* GLOSS. *cum* deruere *q. v.* *de formis*: GLOSS. Plac. V 17, 6 -o -is -it cum una r dicimus. GLOSS. *et* NOT. Tir. 75, 76 disruit (75, 70 diruit). *part. perf. pass.* -utus *inde a* VARRONE *et* CIC. PRISC. gramm. II 571, 26 apud antiquiores tamen etiam ab hoc (*sc.* eruo) compositum producit paenultimam, '-o -i -utus' (*poetae ubique* -ŭ-). GLOSS. -utus, erutus poetae dixerunt (*al.* p. d. propter metrum). CORP. VI 626 diruitam. XIV 3530, 4 diritam. SERV. auct. Aen. 3, 286 diruituri. *de significatione*: NON. p. 95 demoliri -ere. ISID. diff. app. 183 eruuntur latebrae, -untur eminentia. DIFF. ed. Beck p. 52, 29 -it, qui captam urbem totam ad solum usque prosternit. GLOSS. καταβάλλω οἶκον. καταλύω ἐπὶ οἰκοδομῆς. καταστρέφω. -⟨u⟩nt convellunt. -it demolit. κατέβαλεν οἰκοδομάς. eiecit, evertit. deiecit. obruit. dispersit, dissipavit deruit. κατέστρεψεν ἀνα[σ]τρέπει *cf.* deluit (= deruit? *vel* delevit?) -it. derutus eversus vel deiectus. -utum distructum. -uta eversa. *legitur inde a* TER., *decst apud* LVCIL. RHET. Her. CATVLL. LVCR. CAES. TIB. LVCAN. PERS. PETRON. VAL. FL. STAT. MART. PLIN. epist. [*locus dubius*: CIC. Phil. 13, 26 [*Tafel*]

homo diruptus -utusque Caelius (*l,* diruptus divitique $b\,n^1t$, -utus diviciis n^2, homo -utus aere, Q. Caelius *coni. Reid. cf. p. 1266, 54. 1268, 13*).]

I *transitive i. q. demoliri, delere*: **A** *proprie* (*iungitur saepe cum* incendere, inflammare, exurere *sim.*): **1** *aedificia, monumenta, muros, machinas sim.*: TER. Ad. 908 hanc in horto maceriam iube -i (916 -e. EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. [Corp. X 4842] 19 ne ea maceria parsve quae eius maceriae aliter -atu⟨r tollat⟩ur. VVLG. Is. 5, 5). ASELL. hist. 13 tam pulchrum opus tamque artificiose factum passus est -i. VARRO ling. 5, 147 domus ... quae ibi publice sit -uta (CIC. Cael. 78 meam domum. LIV. 4, 16, 1 SEN. contr. 10, 4, 12 ASCON. Pis. 26 p. 17 St. *al.* S. C. de aedif. [Corp. X 1401] 26 ne quis domum villamve -ret. QVINT. decl. 337 p. 328, 29 SPART. Hadr. 18, 2 VIR. ill. 24, 7 NOVELL. Iust. 65, 1, 2). CIC. dom. 137 (*metaph.*) quod ... -eris, aedificaris (SALL. Catil. 20, 12 nova -unt, alia aedificant. *metaph.* HOR. epist. 1, 1, 100 mea cum pugnat sententia secum, quod petiit spernit, repetit quod nuper omisit ... -it, aedificat, mutat quadrata rotundis). Tull. 34 tectum (LIV. 1, 23, 2 tectis modo -utis. 1, 29, 4. 31, 24, 18 *al.* SEN. dial. 3, 19, 2 AVG. civ. 3, 31). BELL. Hisp. 16, 2 ad casas ... -endas et incendendas. NEP. Con. 4, 5 muros -utos a Lysandro (LIV. 8, 20, 7. 27, 16, 9 -utus est ac disiectus. 31, 27, 4. 32, 23, 7 *et passim.* SEN. contr. 10, 4, 11 *al.* PLIN. nat. 6, 123 TAC. hist. 4, 65 *al.* IVST. 5, 9, 12 bracchia muri. *al.*). HOR. carm. 3, 30, 4 (*metaph.*) monumentum ..., quod non imber edax, non Aquilo impotens possit -ere *cqs.* PROP. 4, 9, 14 furis (*Caci*) et implacidas -it ira (*Herculis*) fores. OV. epist. 3, 45 -uta Marte tuo Lyrnesia moenia (met. 3, 550 LIV. 39, 33, 6 SEN. Ag. 652 AMM. 22, 16, 15). LIV. 2, 41, 11 -utas publice aedes (8, 20, 8 VAL. MAX. 4, 1, 1 SVLP. SEV. chron. 2, 30, 6. Mart. 14, 6 profanam aedem usque ad fundamenta). 4, 61, 9 -uta et arce et urbe. 8, 19, 4 -uto aedificio (S. C. de aedif. [Corp. X 1401] 12 -endo. VLP. dig. 9, 2, 32 LAMPR. Alex. 25, 4). 9, 41, 6. 28, 11, 9 villis ... -utis aut incensis (SEN. dial. 5, 21, 5 SVET. Iul. 46 POMPON. dig. 10, 3, 20 *al.*). 28, 20, 7 -unt, quae incendio absumi nequeunt. 30, 25, 12 sepulcrum (31, 30, 5 sepulcra monumentaque. *al.* LAMPR. Heliog. 23, 1). 31, 26, 10 templa (42, 3, 6 *al.* SEN. dial. 2, 4, 2 SVET. Cal. 60 TERT. resurr. 18 p. 49, 26. 50, 1 ANTH. 100 tit. VVLG. Nah. 2, 6 ad solum. SVLP. SEV. chron. 2, 8, 8 *al.*). 39, 18, 7 datum ... consulibus negotium est, ut omnia Bacchanalia (*de ipsis locis sacris; cf.* S. C. de Bacch. [Corp. I^2 581] 30 Bacanalia ... faciatis utei dismota sient) ... -rent. VITR. 5, 5, 8. SEN. benef. 5, 17, 2 -uti eius penates. CVRT. 9, 8, 13 -uta ... arce (SIL. 5, 123). PLIN. nat. 2, 146 nulla non earum *turrium* -uta. 11, 56 *apes* nascentium domos -unt. IVV. 14, 196 -e Maurorum attegias, castella Brigantum. TAC. hist. 1, 68 -utis omnibus. 5, 19 molem. ann. 15, 17. SVET. Aug. 72, 3 *praetoria* ad solum. Nero 25, 2 arcum. Dom. 8, 5 monumentum. FLOR. epit. 1, 16, 8 ruinas ipsas urbium. VLP. dig. 9, 2, 32 aquae ductum ... caementa. SPART. Hadr. 10, 4 triclinia de castris et porticus et cryptas et topia. CAPITOL. Maximin. 22, 5 machinamenta. IVST. 6, 5, 9 (*opp.* reficere). HIL. in Matth. 25, 1 destruenda omnia esse et dispersis totius substructionis lapidibus -enda. OPTAT. 3, 1 p. 68, 10 basilicas. AMM. 24, 5, 11 ad -endum (eruendum *V*) castellum. 25, 4, 24 rapta munimenta vel -uta. VVLG. I Macc. 4, 38 (καϑηρημένα). 5, 68 (καϑεῖλε). 6, 7 (καϑεῖλον). CLAVD. 8, 40 penetralia SVLP. SEV. Mart. 14, 4 ut ... virtus illud divina -ret. MART. CAP. 9, 899 gymnasia. VEN. FORT. carm. 10, 6, 16 aula -uta. CORP. VI 31564 formam aquae ... -utam. VII 45 locum religiosum per insolentiam -utum. XI 6671^a, 10 iter lapsum quod omnino erat d⟨i⟩rutum. CARM. epigr. 917, 9 -uta Vigilius ... haec papa gemescens ... omne novavit opus. **2** *urbes*: CIC. inv. 1, 17 utrum Carthago -atur (VELL. 1, 12, 5 *al. item nomen urbis*: CIC. inv. 1, 93 PROP. 4, 1, 113 OV. epist. 1, 51. 8, 104 met. 12, 551. 13, 520 LIV. 3, 30, 8. 8, 23, 6. 28. 39, 17. 34, 22, 3. 42, 67, 9 Pteleum a fundamentis. *al.* VAL. MAX. 7, 3, 4 ext. SEN. Tro. 236 *passim*). CIC. inv. 1, 72 eorum urbem (1, 73. 93. ad Q. fr. 1, 1, 25 urbes ... -utas ac paene desertas. LIV. 1, 29, 1. 1, 33, 3. 7, 27, 2. 21, 13, 6 ex magna parte. 42, 63, 11 a fundamentis. *al.* SEN. nat. 3, 11, 5 OCTAVIA 817. CVRT. 3, 10, 7 ad solum. 7, 6, 16 *al.* SVET. Iul. 54, 2. OROS. hist. 4, 15, 6 urbes -isse *terrae motus*). SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 4 oppida ... prostrata et -uta (BELL. Afr. 20, 4 -i ac deseri [*Ashb.*, deleri *al., cf.* 26, 5 -i deserique]. LIV. 2, 17, 6. 7, 27, 8. 30, 1, 10 Genuam oppidum. 42, 54, 6 -uto ... et incenso. *al.* PLIN. nat. 6, 120. FLOR. epit. 1, 1, 11 captum ac -utum [direptum *al.*]. CLAVD. 21, 340). PROP. 2, 28, 54 et Thebae et Priami -uta regna senis. CVRT. 5, 5, 4 *vicos.* PLIN. nat. 6, 47 *al.* AMPEL. 18, 11 SOL. 54, 2. IVST. 6, 5, 8 incensa et -uta ... patria. *al.* *subst. n.* -uta *i. q. ruinae*: VVLG. I Macc. 9, 62 extruxit -a eius *urbis* (τὰ καϑῃρημένα). act. 15, 16 -a eius reaedificabo (τὰ κατεστραμμένα). **3** *varia: lignum, herbas*: VERG. Aen. 10, 362 qua saxa ... impulerat torrens arbustaque -uta ripis. CYPR. GALL. deut. 235 ignis ... -it ... messes. *telas*: ASCON. Mil. 13 p. 38 St. telas, quae ex vetere more in atrio texebantur, -erunt. *caelum, terram*: BELL. Hisp. 42, 7 legiones ... quae non solum vobis obsistere, sed etiam caelum -ere possent. SEN. Herc. f. 283 -utis ... iugis. PLIN. nat. 4, 54 Same *insula.* *absolute ponitur*: HOR. epist. 1, 1, 100 *cf. supra l. 15.* OPTAT. 3, 2 p. 69, 18 non potuistis construere, nisi -retis.

B *translate i. q. disicere, delere, tollere*: HOR. carm. 4, 14, 30 ut barbarorum Claudius agmina ferrata vasto -it impetu. LIV. 39, 37, 4 -ere omnia vestigia tyrannidis debuistis. GRAN. LIC. p. 22, 12 eius funus populus ⟨Subur⟩anus -it. CLAVD. MAM. anim. p. 167, 17 ut ... falsum ... vero -as. *de personis*: aere -utus, *t. t. mil. i. q. stipendio exutus*: VARRO frg. Non. p. 532 cui datum non esset *stipendium* propter ignominiam, aere -utus (PAVL. FEST. p. 69 -utum aere militem dicebant antiqui, cui stipendium ignominiae causa non erat datum, quod aes -batur in fiscum, non in militis sacculum. NON. p. 532 aere -uti appellabantur milites. quibus *eqs.*). CIC. Verr. 6, 33 renovabitur prima illa *Verris adulescentuli* militia ...; aleatoris Placentini castra commemorabuntur, in quibus cum frequens fuisset, tamen aere -utus est. Phil. 13, 26 *cf. p 1266, 84 sqq.* PLIN. nat. 34, 1 hinc aera militum ... aere -uti. AVSON. 350, 8 aere -utum facies. SIDON. carm. 7, 351 timet aere vocari -utus.

II *intransitive i. q. corruere, decidere* (*cf.* deruere): VEN. FORT. carm. 10, 6, 80 victa vetustatis per tempora culminis arca -it (*sed v.* 10, 6, 16 *p. 1267, 54*).

deriv.: dirutio. *Tafel.*

dīruptio, -ōnis *f. a* dirumpere. disr-: AVG. LEO M. CASS. FEL. 39 p. 86 DIONYS. EXIG. *i. q. diffissio, ruptio*: SEN. nat. 2, 15 aër vastum in tam magnorum corporum -e reddit sonum. AVG. civ. 17, 7 regni Israelitici (*ibid.* divisio). gen. ad litt. 2, 2 p. 35, 21 at ipsa -o singultus vasorum est. HIPPOCR. aer. 4 -es eis faciunt (ῥηγματίας. *de morbo*: CAEL. AVR. acut. 3, 17, 164 facere -em intestinorum. CASS. FEL. 29 p. 51 -bus *oculorum.* 39 p. 86 venarum). LEO M. serm. 57, 2 eadem -o sacerdotalem aufert ornatum. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 14 -em divulsionemque partuum.

dīruptor, -ōris *m. a* dirumpere. *is qui dirumpit*: VEREC. in cant. 7, 20 vinculorum disruptor.

dīruptus, -a, -um *v. p. 1266, 53.* *L.*

***dīrus,** -a, -um [*sunt qui conferant c. gr.* δεινός (ΔϜεινίας), δεδιέναι, δέος, *med.* dvaēϑā, '*comminatio(?)*', *etsi ex* dv- *in vocibus vere latinis* b- *factum esse constat; v. Ernout, Les éléments dialectaux du vocabulaire latin p. 153. Th.*]. *fortasse ex sabin. vel umbr., cf.* SERV. auct. Aen. 3, 235 ⟨S⟩abini et Vmbri quae nos mala -a appellant. *de etymologia*: PAVL. FEST. p. 69 -us dei ira natus (*cf.* NON. p. 30 *infra l. 45* SERV. Aen. 2, 519. 6, 373 SERV. auct. Aen. 4, 453 ADNOT. Lucan. 3, 127 COMMENT. Lucan. 1, 558 FRG. Bob. gramm. VII 542, 3 ISID. *v. infra l. 49 sqq.* GLOSS. *l. 52*). *de formis*: *compar.* -ior: CIC. div. 2, 36 TERT. ieiun. 8 RVFIN. hist. 1, 8, 7. 9, 6, 4 Orig. in Rom. 7, 16 LEO M. serm. 33, 4 CYPR. GALL. deut. 255 VEREC. in cant. 2, 25 PASS. Petr. 3. magis -us: PROP. 2, 9, 49 SEN. dial. 4, 35, 6. *superl.* -issimus: RVFIN. hist. 5 pr. 1 hist. mon. 8 p. 421^D. 29 p. 453^C Orig. in Rom. 7, 16 GLOSS. *de significatione*: NON. p. 30 -um est triste, infestum et quasi deorum ira immissum. SERV. auct. Aen. 1, 293 '-ae' hoc est abominandae, alias '-ae' magnae (*cf.* georg. 1, 36 auct. Aen. 6, 373. 8, 350. 9, 183. *cf.* ISID. *l. 51*). auct. Aen. 6, 373. SCHOL. Hor. carm. 1, 2, 1 a furiis tractum, quae Dirae dicuntur. ISID. orig. 10, 75 -us praeparcus (*cf.* GLOSS. parcus. *quo pertineat, dici nequit*) et taeter, quasi divina arte in id actus ... alias -us magnus. diff. 1, 141 inter -um et atrocem: -us immisericors quasi divina ira in id adactus. GLOSS. δεινός, ϑεοχόλωτος, μιαρός, πονηρός, χαλεπός. atrox, crudelis, immanis, pessimus, parcus (*cf.* ISID. *l. 51*), terribilis. -a δεινή. execranda, mala, horrida. V 285, 36 -a mens (*Bücheler, cf. p. 1273, 11*; diranus *cod.*) amara, crudelis, terribilis. idem mali quicquam (*Büch.*, aliam quicque *cod.*) dicitur. -um στυγνόν, σκληρόν. asperum, durum. quasi deor[s]um ira missum. -arum miserarum. -issimum severum.

legitur apud ACC. *et* TRAG. inc. (*singulis locis*) *atque inde a* CIC., *deest* CAES. SALL. NEP. *apud* ICTOS (*praeter* COD. Theod. *p. 1269, 64*), *prae ceteris frequentant* SEN. trag. (*et* OCTAVIA) LVCAN. PLIN. nat. VAL. FL. SIL. STAT., *e recentioribus praeter poetas* (*imprimis* AVIEN. CLAVD.) AMM. RVFIN. [*dub.*: PROP. 3, 23, 20 -as ... ephemeridas (*N*, duras *O*). SEN. Herc. O. 1007. *corrupt.*: SEN. Herc. O. 1008. *interdum in codd. confunditur cum* durus.] *non abiit in linguas romanicas.*

I *sensu strictiore t. t. religionis, i. q. fatalis, sinister, calamitatem portendens*: **A** *de malis ominibus* (*de hominibus p. 1269, 16*): ACC. trag. 80 o -um (*Noni* L^1, odiorum *cett.*) hostificumque diem (CIC. Att. 10, 8, 7 non tam -us ille dies *fuisset* ... C. Mario. *aliter p. 1273, 61*). CIC. leg. 2, 21 quae ... augur iniusta, nefasta, vitiosa, -a defixerit, irrita infectaque sunto. div. 1, 28 sinistra dum non exquirimus (*in auspiciis*), in -a et in vitiosa incurrimus. 2, 36 cum enim [tristissuma] exta sine capite fuerunt, quibus nihil videtur esse -ius. carm. frg. 3 (div. 1, 18), 17 quod ferme -um in tempus cecinere (cecidere *al.*) Latinae. CALV. carm. frg. 10 mens mea -a sibi praedicens omnia vecors. VERG. georg. 1, 488 cometae *v. p. 1272, 18.* HOR. carm. 1, 2, 1 nivis atque -ae grandinis (PROP. 3, 13, 53 nives. GERM. frg. 4, 81. 115 *v. p. 1272, 19.* CLAVD. 18, 4 lapidum -as [duras *al.*] hiemes. OROS. hist. 4, 5, 1 [*inter prodigia*] -i, ut ipsis visum est, terram imbres irrigaverunt. *alia, quae fortasse huc pertinent, v. p. 1272, 17*). TIB. 1, 3, 17 omina -a (OV. met. 5, 550 bubo, -um mortalibus omen. SEN. contr. 10, 4, 8 contr. exc. 4, 10. 10, 4 VELL. 2, 46, 3 VAL. MAX. 1, 5, 6. 1, 6, 10. SEN. dial. 6, 9, 4 tamquam

[Tafel]

-um omen. LVCAN. 1, 112. 2, 6. 4, 551. SIL. 7, 48 -um egressis omen. 10, 614 qui . . . -um veniat pavitantibus omen. STAT. Theb. 2, 264 TAC. hist. 3, 56). GERM. frg. 4, 101 nimbis *v. p. 1272, 20.* OBSEQ. 27 cum . . . sacrificanti -a portenderentur (PLIN. nat. 2, 237 -a Apollionatis suis portendit *crater intermittens.* 8, 185 IVST. 17, 1, 3). VAL. MAX. 1, 7, 7 somni -um aspectum (LVCAN. 7, 26 -a quies et imagine maesta diurna. VAL. FL. 3, 59 somnia. PS. QVINT. decl. 4, 3 peranxias noctes -osque somnos. PLIN. epist. 7, 27, 6 inde [*apparente idolo*] inhabitantibus tristes -aeque noctes per metum vigilabantur. TAC. ann. 1, 65 ducem terruit -a quies. APVL. met. 1, 18 nox acerba -as et truces imagines obtulit. *cf.* PS. AMBR. laps. virg. 9, 40 licet te -ae imagines peccati dormientem . . . perterreant). VAL. MAX. 1, 7 ext. 6 illum *iuvenem* Siciliae atque Italiae -um esse fatum. 5, 1 ext. 4 -is anspiciis (AMM. 22, 8, 3. 29, 1, 29) 8, 11, 1 eo . . . velut -o quodam monstro (*sc. lunae defectione*) perterritus. SEN. Ag. 495 fulmen *v. p. 1272, 20, item* nat. 3, 27, 10 luminis *al.* Tro. 66 iudicis (*sc. Paridis*). PLIN. nat. 2, 101 (*de flamma caelesti*) -am illam ac minacem appellatamque Helenam. 2, 143 ex his *caeli partibus* maxime -ae, quae septentrionem . . . attingunt. 2, 144 cetera ipsius mundi portione minus prospera aut -a. 10, 35 bubo in urbibus aut omnino in luce visus -um ostentum est (11, 55 *de uva apium*). 10, 42 quod ipsum in auguriis -um est. 28, 77 ex . . . mensibus *mulierum* -a et infanda vaticinantur. 31, 24 -um est non profluere eos (*fontes*) aspicere volentibus. 31, 25 e diverso miracula alia -a. 32, 17 (*opp.* laetum est consultantibus). SIL. 6, 302 sidere. 6, 339 o -am Latio lucem. 9, 55 (*loquitur Paulus*) at quos Flaminius —, sed -a avertite, divi! STAT. Theb. 2, 266 monile Harmoniae (*syn.* infaustos . . . ornatus. SCHOL. funestum). 2, 281 Phrixei velleris aurum. 3, 458 *corda* -ā . . . nefas minitantia vena (*in augurio*). 4, 188 signa (9, 626 preme -a [diva *B M*] malorum signa [SCHOL. compesce nefanda . . . omina]). 7, 404 serunt -os monitus volucresque feraeque *eqs.* SVET. Aug. 92, 1 auspicia et omina quaedam pro certissimis observabat: si mane sibi calceus perperam ac sinister pro dextro indueretur, ut -um. LAMPR. Heliog. 3, 3 fausta in Antoninum et -a in Macrinum . . . dicta sunt. AVSON. 456, 3 prodigiis (OROS. hist. 4, 4, 1 obscena et -a prodigia. 4, 15, 1). AMM. 25, 10, 1 multa visebantur et -a. OROS. hist. 4, 13, 4 (*de Gallo et Galla vivis in foro defossis*) -as externorum mortes (*cf. antea* obligamentum hoc magicum). *de avibus mali ominis* (*aliter p. 1271, 17sqq.*): LVCAN. 1, 558 volucres (SIL. 13, 597 *v. p. 1271, 18sqq.* STAT. Theb. 2, 522. 3, 510). CALP. ecl. 6, 8 bubo (*cf.* PLIN. nat. 10, 35 *supra l. 20*). PLIN. nat. 18, 4 alitum (PANEG. 3 [11], 3, 6). TAC. ann. 12, 43 insessum -is avibus Capitolium (SVET. Claud. 22 SOL. 10, 19. LAMPR. Comm. 16, 2 incendiariae . . . ac -ae. CLAVD. 20, 230 in -am se vertit avem *Bellona.* 28, 208). *de fato* (*notione ad II declinante*): HOR. carm. 3, 24, 6 Necessitas *v. p. 1270, 38* (VAL. MAX. 2, 10, 6 fati necessitate. 9, 12, 4. AVG. civ. 19, 7 duras et -as necessitates. *cf. p. 1274, 1*). SEN. Ag. 230 fata (Phaedr. 1271 OCTAVIA 182 SIL. 8, 152. 10, 405 ARNOB. nat. 1, 5). CLAVD. carm. min. 27, 110 non stamina Parcae in te -a legunt.

speciatim de imprecationibus, incantationibus: HOR. epod. 5, 89 -a detestatio. TIB. 2, 6, 17 tu me mihi -a precari cogis. OV. Ib. 85 carmina dum capiti male fido -a canuntur (LIV. 10, 38, 10 iurare cogebant -o quodam carmine in execrationem capitis familiaeque et stirpis composito. LVCAN. 1, 564 PS. QVINT. decl. 14, 4. APVL. met. 2, 22 cantaminibus. PASS. Petr. Paul. brev. 8). LIV. 10, 41, 3 -a execratio ac furiale carmen (26, 25, 12. 28, 22, 11. 40, 56, 9 SVET. Claud. 12, 3 PORPH. Hor. epod. 5, 86 AMM. 21, 5, 10. 26, 7, 9). SEN. benef. 6, 35, 4 caput sanctum tibi -a precatione defigis (PLIN. nat. 5, 45 imprecatione. 28, 19 precationibus). LVCAN. 6, 501 Phoebe . . . -is verborum obsessa venenis palluit (*i. incantatione*). 6, 683 quibus *herbis* os -um nascentibus inspuit. VAL. FL. 2, 173 -a precantur coniugia *Lemniades sc. maritis.* 8, 352 -ā . . . levat maria ardua linguā (*syn.* magico . . . carmine). TAC. ann. 14, 30 preces -as. APVL. met. 7, 14 -as devotiones imprecer (9, 23). COD. Theod. 9, 38, 6 (*a. 381*) qui noxiis quaesita graminibus et -is (*vix subst.*) immurmurata secretis mentis et corporis venena composuit. *de magis*: LVCAN. 6, 444 impia . . . aures caelicolum -ae convertunt carmina gentis (6, 507). 6, 564 Thessalis. VAL. FL. 6, 151 -os magico terrore (*i. magicis artibus*) Choatras.

fem. pl. pro subst. dīrae, -ārum (dīra, -ae *v. infra l. 79sqq., cf.* dīra, -ōrum *supra l. 4. p. 1274, 14sqq. 1274, 26*): CHAR. gramm. I 33, 9 feminina semper pluralia . . . hae -ae. 1 *i. q. mala omina*: GLOSS. ὀργαί, θεοχολωσίαι. CIC. div. 1, 29 -ae, sicut cetera auspicia, ut omina, ut signa, non causas afferunt, cur quid eveniat, sed nuntiant eventura, nisi provideris. PAVL. FEST. p. 260 quinque genera signorum observant augures, ex caelo . . . ex -is. PLIN. nat. 28, 17 in augurum disciplina constat neque -as neque ulla auspicia pertinere ad eos, qui . . . observare se ea negaverint. SERV. auct. Aen. 3, 246 auspicii genus secundum augures, quod de -is colligitur. 4, 453 de augurali disciplina . . . quae -is observatur. dira enim deorum ira est, quae duplici modo colligitur, aut ex signis aut quocumque modo et quacumque ex parte (5, 7). 5, 7 de signis diram fieri in tertio *libro* (*246*) de harpyiis et in quarto (*453*) de Didone significatum est nunc quocumque modo diram fieri *eqs.* CIC. div. 1, 29 M. Crasso quid acciderit videmus -arum obnuntiatione neglecta (*cf. l. 16sqq.*). PLIN. nat. 28, 26 sternumento revocari ferculum mensamve, si non postea gustetur aliquid, inter -as habetur. SIL. 8, 121 asper somno -is (-us *codd.*) me impleverat horror.

2 -ae *alicui conceptis verbis dictae, i. q. execratio, devotio* (*de re cf. Plut. Crass. 16*): CHAR. gramm. I 549, 5 hae -ae κατάραι. GLOSS. ἀραί (singulare non habet). κατάραι. PORPH. Hor. epod. 5, 89 (*v. l. 10*) -ae . . . execrationes dicuntur ac detestationes, saeva maledicta. DIRAE (*carmen Vergilio adscriptum, cf.* SVET. vita Verg. l. 56 Br. SERV. vita Verg. l. 14 Br. PHILARG. vita Verg. I l. 54 Br.) 3 rura, quibus -as indiximus, impia vota (62). HOR. epod. 5, 89 -is agam vos! -a detestatio nulla expiatur victima. TIB. 2, 6, 53 tunc tibi, lena, precor -as. PROP. 3, 25, 17 has tibi fatalis cecinit mea pagina -as. LIV. 10, 28, 17 sese (*Decium*) . . . contacturum funebribus -is signa, tela, arma hostium. 40, 5, 1 quae -ae brevi ab omnibus diis exauditae (*cf. antea* ut . . . ipsum . . . exsecrarentur). SEN. nat. 5, 18, 10 *Crassus* non horrebit revocantis -as tribuni (LVCAN. 3, 127 Crassumque in bella secutae saeva tribuniciae voverunt proelia -ae. *cf.* SCHOL. *ibid.* FLOR. epit. 3, 11, 3 tribunus plebi . . . exeuntem ducem hostilibus -is devoverat. MIN. FEL. 7, 4 -arum imprecationes Crassus et meruit et irrisit). PLIN. nat. 2, 31 *amnis Horci* poenales aquas -isque genitas (*cf. Hom. B 755*). 8, 21 ut . . . -as . . . Pompeio . . . imprecaretur (TAC. ann. 6, 24 Tiberio . . . meditatas compositasque -as imprecabatur. SPART. Did. 4, 3 AVSON. 461, 3). nat. 28, 10 quotiens ipsae -ae obstrepentes nocuerint *precationibus.* VAL. FL. 1, 804 nostras nequeat praecurrere -as. FLOR. epit. 2, 6, 8 quasi has inferias sibi Saguntinorum ultimae -ae mandassent (AMM. 28, 1, 57 caesorum. 28, 6, 25. 29, 2, 20). SOL. 31, 2 -is solis ortus excipiunt, -is occasus prosequuntur (*ex* PLIN. nat. 5, 45 *v. p. 1269, 58*). IVST. 5, 1, 3 ubi . . . se . . . -is per omnium sacerdotum religiones devotum cognovit. 14, 4, 13 has vobis -as atque inferias dico.

B *apponitur nominibus ad funesta, maxime ad inferna spectantibus*: 1 *de numinibus* (*cf.* Dirae *nom. propr.; interdum dubium esse potest, utrum adiectivum an nomen proprium agnoscendum sit*): VERG. Aen. 2, 622 apparent -ae facies inimicaque Troiae numina magna deum (*cf.* SERV. auct.). 7, 324 luctificam Allecto -arum ab sede dearum (sororum *al.*) infernisque ciet tenebris. 7, 454 adsum -arum ab sede sororum. 12, 914 (*de Dira*) dea -a (OV. met. 14, 278 *de Circe*). HOR. carm. 3, 24, 6 Necessitas (*cf. p. 1269, 45*). SEN. Herc. f. 608 Iovi (*i. Diti. cf.* 722 -a maiestas dei). 771 Charon. Herc. O. 1012 Tisiphone. 1313 Gradivus (Tro. 783 Marte [morte *codd.*]). 1600 Manes. Thy. 78 -a furiarum agmina (250 cohors). STAT. Theb. 1, 104 capitis *Tisiphones.* 6, 923 Parcae. 7, 108 unum -a comitum (*Martis*) de plebe Pavorem. APVL. met. 9, 29 larva vel aliquo -o numine immisso (CLAVD. 28, 327 numina). TERT. ieiun. 8 etiam adversus -iora daemonia. CLAVD. carm. min. 15, 1 Cupido. 2 *de rebus et locis* (*cf. p. 1272, 9sqq.*): CATVLL. 64, 173 -a ferens stipendia *Minotauro* (*sim. de victimis*: OV. ars 1, 334 victima. Pont. 4, 9, 84. Ib. 106 hostia. LVCAN. 4, 790 tam -a piacula). OV. met. 4, 499 -os . . . ictus *anguium Tisiphones.* SEN. Ag. 493 Stygis (Thy. 666. *fort.* STAT. silv. 2, 6, 81 Acheronta [durum *cod.*]). Herc. f. 1221 -a furiarum loca. Herc. O. 671 -a lampade Erinys (1005 face). Med. 576 artibus (*seq.* vocetur Hecate). Phaedr. 1238 chaos (CLAVD. rapt. Pros. 2, 13). Thy. 16 carceris *i. Tartari* [*corrupte* Herc. O. 1008 -as carceris . . . fores]. Med. 223 fores *Tartari.* dial. 4, 35, 6 facies *Furiarum, v. p. 1272, 1.* LVCAN. 3, 9 -i . . . plena horroris imago *mortuae apparentis* (STAT. Theb. 3, 75 -o horrore volantes . . . animae). PETRON. 122, 138 umbrarum facies -o stridore minantur. PLIN. nat. 35, 175 pallorem -um velut defunctorum. APVL. apol. 63 formam -i cadaveris . . . prorsus horribilem et larvalem. AMM. 31, 1, 3 umbrae . . . caesorum . . . multos -is terroribus agitabant (CLAVD. 5, 328). CLAVD. 3, 356 ore *Megaera.* rapt. Pros. 1, 82 formae *Plutonis.* *nota de re inferis -a, cum apud superos fausta sit*: STAT. Theb. 8, 40 (*loquitur Dis Tartari compage soluta*) nec iste meus *mundus* -isque en pervius astris inspicitur. *de locis infaustae, abominandae memoriae*: VAL. MAX. 1, 1, 15 in execrabili ac -o solo *Cannarum* (SIL. 8, 623 defigunt -o signa infelicia vallo). 3, 7 ext. 6 Trasimennum lacum -a inustum memoria. SEN. Herc. f. 19 -a ac fera Thebana tellus (STAT. Theb. 1, 162 loca -a arcesque nefandae *Thebarum.* 9, 294 Thebes. 10, 334). LVCAN. 1, 38 -os Pharsalia campos impleat (4, 803 Pharsalia). 4, 788 invisas -ae Carthaginis umbras (SIL. 15, 184 bellorum -a creatrix . . . tellus, *sc. Carthago*). 10, 2 harenas. VAL. FL. 7, 206 arvis.

II *sensu latiore i. q. abominandus, atrox, terribilis*: A *praevalet notio nocendi*: VERG. georg. 3, 469 priusquam -a per incautum serpant contagia volgus (GRATT. 412 SIL. 11, 12 VINCENT. LER. 8, 13 *cf. p. 1273, 30*). 4, 246 -um tiniae genus. HOR. epod. 5, 61 venena Medeae (sat. 1, 9, 31 OV. am. 2, 14, 28 Pont. 2, 9, 68. LVCAN. 6, 501 verborum *v. p. 1269, 59.* PLIN. nat. 9, 155 SIL. 1, 411 MART. CAP. 2, 126 PASS. Petr. 11. *cf.* OV. epist. 6, 84 -a . . . cantata pabula falce metit. SEN. Herc. O. 568 vis *sc. veneni. adde*: COLVM. 10, 231 spargantur caecis nasturcia -a colubris. PERS. 4, 2 sorbitio . . . -a cicutae. LVCAN. 6, 581 sucis [SEN. Med. 718 *A falso*]. 9, 821 stipite quae -o . . . toxica . . . carpunt . . . Saitae. AVSON. 345, 11 aconita. *v. etiam p. 1271, 15*). SEN. Thy. 87 mittor -us vapor tellure

rupta (STAT. Theb. 12, 712 vaporibus. QVINT. decl. 329 p. 296, 15 -os illos atque execrabiles ... fumos. *cf.* SEN. nat. 6, 27, 4 afflatus aëris -i. OCTAVIA 235 -o spiritu *Neronis* polluitur aether). PLIN. nat. 4, 51 *scopulum* -um ac pestiferum. 5, 26 sinus dividitur in geminos duarum Syrtium vadoso ac reciproco mari -os. 17, 229 urucae, -um animal. 18, 259 pessima *herba* nummuli siliquam etiam -am ferentis. 21, 98 tribulus ..., -a (dura V^2 *prob. Mayh.*; σκληρός *Theophr. Diosc., cf.* GLOSS. *p. 1268, 57*) res alibi, iuxta Nilum ... recipitur in cibos. AVIEN. orb. terr. 659 post -a (dura *cod.*) Ceraunia. CYPR. GALL. deut. 255 *vitis Gomorrae* cunctis -ior aspidum venenis. *c. dat.*: OCTAVIA 878 funestus multis populi -usque favor. PLIN. nat. 2, 134 fit et caligo nebulae (beluae *codd.*) simili nube, -a navigantibus. 5, 42 scorpiones, -um animal Africae. 11, 104 *locustae* immensos tractus ... -a ... messibus nube contegunt. SIL. 17, 187 o -um exitium mortalibus (*sc. invidia*)! *accedit ablat.*: PLIN. nat. 6, 4 portus Acone veneno aconito -us. 8, 103 volpes, animal ... sollertia -um.

B *praevalet notio terrendi, horrorem faciendi*: 1 *de bestiis, monstris*: CARM. frg. Cic. Tusc. 2, 24 arcere nequeo -am volucrem (*i. aquilam*) a pectore (VERG. Aen. 3, 262 -ae obscenaeque volucres, *sc. harpyiae.* 8, 235 [*cf.* SERV. modo ... non mali ominis ... ut sunt bubones, sed quae humanis cadaveribus vescebantur]. VAL. FL. 4, 79. *cf.* 4, 68 *infra l. 34.* SIL. 13, 597 *notione ad I B declinante.* AMM. 17, 1, 1 ne -ae volucres consumerent corpora peremptorum. 31, 7, 16. *aliter p. 1269, 39 sqq.*). VERG. Aen. 3, 211 -a Celaeno *harpyia* (*item* 3, 713. 235 -a ... cum gente *harpyiarum*). CIRIS 466 -ae testudinis ... spelaeum. HOR. epist. 2, 1, 10 hydram (VAL. FL. 7, 623) OV. rem. 740 Charybdis. met. 2, 651 serpentis (SEN. Herc. O. 1813 PLIN. nat. 19, 19. SER. SAMM. 847 morsus *serpentium. cf. infra l. 36*). SEN. Herc. f. 32 quidquid pontus aut aer tulit terribile -um pestilens atrox ferum (Herc. O. 261 si quid excessit feras immane -um horribile). Herc. O. 1791 greges. 1934 pellis *leonis* (dura *codd.*). Oed. 106 callidi monstri (*i. Sphingis*) cinis. COLVM. 10, 57 spicula ... -a Nepae. 10, 351 animalia (MELA 3, 43 *cf. etiam supra l. 13*). PLIN. nat. 12, 85 -o vespertilionum genere. VAL. FL. 4, 68 vulturis (SER. SAMM. 858). SIL. 6, 204 -um ... et lamentabile monstrum (AVIEN. Arat. 1301). 9, 629 implicitum nexu -o ... ligamine torsit *elephans* (ZACCH. 2, 13 nexibus *serpentis*). STAT. Theb. 2, 555 Sphingos (2, 512 linguae *Sphingis*). APVL. met. 8, 15 bestiarum (*sc. luporum*). 11, 2 quadripedis -am faciem. AVIEN. Arat. 772 belua. RVFIN. hist. 3, 23, 10 morsibus (*cf. supra l. 28*). hist. mon. 8 p. 421ᴰ -issimus draco. OROS. hist. 2, 10, 11 alites. PASS. Theclae B 29 p. 80, 20 feris. *accedit ablat.*: PLIN. nat. 9, 92 *polypi* odore -i.

2 *de hominibus*: a *de animo, moribus* (*interdum i. q.* δεινός): VERG. Aen. 2, 261 Vlixes (2, 762 STAT. Ach. 1, 94). Aen. 11, 792 *v. p. 1273, 62.* HOR. carm. 3, 6, 36 Hannibalem (4, 4, 42 Afer. IVV. 7, 161 SIDON. carm. 7, 129). CORN. SEV. carm. frg. 13, 22 Syphax (CLAVD. 15, 91). OV. epist. 1, 91. 5, 60 paelice. 12, 188 noverca (CLAVD. rapt. Pros. 3, 40). ars 2, 383 parens (MANIL. 5, 540 *pl.* CLAVD. rapt. Pros. 3, 97. *cf.* OCTAVIA 94 matris. 153 genetrix. SIL. 11, 475 Ciconum matres). met. 5, 274 Pyreneus. 8, 479 manu (SEN. Herc. O. 963 manus. STAT. Theb. 5, 239 dextra). fast. 2, 718 Superbe. Pont. 3, 2, 102 Getas. ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) II 14 ut -um nomen latronis taceam (SEN. epist. 114, 24 nomen detestabile ac -um *tyranni*). SEN. Ag. 674. 845. Herc. O. 719 -us (virus *codd.*) Nessus. 952 (*de Medea*) seu mater nocens seu -a soror es (VAL. FL. 8, 263). Thy. 244 *Thyestae* -um ... caput (OCTAVIA 227. 861). Phaedr. 564 Medea reddet feminas -um genus. Phoen. 297 -is, scelestis, breviter ut dicam — meis. OCTAVIA 661 viri. 671 Neronis (MART. epigr. 28, 11 AVSON. 258, 5). 951 militis SIL. 1, 74 tyranni. 5, 336 Lusitana ciebat pugnas -a manus. 14, 126 Laestrygone. 14, 430 Himilco. 16, 545 *fratrum mutua caede occisorum* -us in invitas effugit spiritus auras. STAT. Theb. 1, 4 *Thebanae* gentis (QVINT. inst 9, 3, 64 AVIEN. orb. terr. 445. 1020. *cf. supra l. 25*). 1, 240 (*de Oedipode*) -e senex. 1, 298 nepoti (2, 122. 3, 245. 4, 606). 3, 645. 6, 425. 7, 215. 10, 698. 11, 333 coniugis (AVIEN. orb. terr. 652). 12, 85. 594. MART. 10, 35, 6 Thyestae. IVV. 4, 14 cum -a et foedior omni crimine persona est. 4, 116 caecus adulator -usque (*i.* δεινός). APVL. met. 3, 8 tam -ae factionis. 10, 5 femina. COMM. apol. 756 *v. p. 643, 82.* ANTH. 52, 1 mens tibi -a, Creon. AVR. VICT. Caes. 41, 25 -o atrocique ingenio (ENNOD. epist. 5, 9 p. 133, 3). AVIEN. orb. terr. 749 -a Britannorum ... agmina. 923 Chorasmi (929 *al.*). 1242 animas. QVEROL. p. 41, 2 dominus ille durus et -us (*cf. p. 1274, 1 et l. 77*). AMM. 14, 5, 8 ut erat in complicandis negotiis artifex -us. 22, 3, 12 alte spirantem ... et -um. 27, 11, 2 insidiatorem. 29, 5, 48 truculentum eum appellans et -um. RVT. NAM. 2, 41. AVELL. p. 13, 10 atrox ille et -us ... episcopus. SIDON. carm. 2, 240 turba ... -a, rapax, vehemens. ENNOD. epist. 5, 4 p. 127, 20. *accedit ablat.*: COMM. apol. 811 rex Apollyon ... nomine -us (*cf. p. 1273, 70*). *i. q. severus* (*cf. l. 71*): BENED. reg. 2 -um magistri, pium patris ostendat affectum. *i. q. noxius*: COMM. instr. 1, 28, 7 iudices ... excruciant poenis -os. 1, 36, 4 rex aeternitatis per crucem -os adumbrat (*i. obcaecat*). RVFIN. Orig. in Rom. 7, 16 -issimum aliquem et his ipsis, qui corripiendi sunt, multo -iorem (durissimum -duriorem. *al.*). b *de specie corporis*: VERG. Aen 3, 593 -a illuvies immissaque barba. 6, 498 Deiphobum ... -a tegentem supplicia (*aliter p. 1273, 45 sqq.*). 8, 194 semihominis Caci facies (OV. fast. 1, 553 -a viro facies. SEN. dial. 4, 35, 6 si qua magis -a facies [*sc. quam Furiarum, cf. p. 1270, 34*] excogitari ... potest). OV. met. 1, 156 obruta mole sua (*gigantum*) cum corpora -a iacerent. LVCAN. 9, 1010 -a ... regis dona (*caput Pompei*). SIL. 4, 541 *unoculi* -um ... lumen. 5, 440 squalore ... hispida -o *pectora.* 6, 50 -is frons depasta modis. SVLP. SEV. chron. 1, 13, 7 ulceribus. *c. abl.*: TAC. hist. 4, 62 dux ... effosso oculo -us ore. PS. QVINT. decl. 14, 2 tristem habitu -umque conspectu.

3 *de rebus*: a *de rebus corporeis vel eis, quarum diritas maxime ad sensus pertinet*: α *generatim de aspectu*: LVCR. 2, 421 colores ... qui foeda specie di⟨ri *suppl. Lachm.*⟩ turpesque videntur. PLIN. nat. 16, 50 similis his ... aspectu est ... taxus: minime virens gracilisque et tristis ac -a. SIL. 11, 52 spectacula (RVFIN. hist. 2, 26, 2 -o hoc et tam atroci spectaculo). 17, 603 talis, miserabile visu, prostratis facies aperitur -a maniplis (STAT. Theb. 10, 556 -a intus facies *i. aspectus*). AMM. 19, 8, 6 aspectum. 29, 5, 38 inaestimabilium turmarum specie -a. β *de caelo, tempestate, flamma sim.*: VERG. georg. 1, 488 nec -i totiens arsere cometae (AVIEN. Arat. 594). GERM. frg. 4, 81 -ae ... grandinis (4, 115. *cf.* HOR carm. 1, 2, 1 *p. 1268, 78*). 4, 101 nimbis. SEN. Ag. 495 fulmen (AVIEN. orb. terr. 520 OROS. hist. 4, 1, 17. *cf. I A*). nat. 3, 27, 10 luminis (VAL. FL. 3, 132 SIL. 1, 467. STAT. Theb. 9, 802 ferri). PLIN. nat. 2, 91 -a *stella* (*sc. cometes*). 18, 365 tempestates (QVEROL. p. 29, 5). VAL. FL. 2, 235 taedas. SIL. 1, 595 Boreae -um furorem (*cf. p. 1273, 15*). 17, 409 -a flagrantia lumina (*i. oculi*) flamma. STAT. silv. 4, 6, 79 incendia (*cf. p. 1273, 35*). AVIEN. Arat. 663 frigus. 1811 vis -a procellarum (MART. CAP. 9, 908 procella). PS. AMBR. laps. virg. 3, 9 caligo. γ *de locis, terris, mari, aqua sim.* (*cf. p. 1270, 46. 64*): VERG. Aen. 7, 22 litora *Circes.* OV. trist. 3, 3, 5 regione. Pont. 2, 8, 47 Germania (CLAVD. 26, 568 Britannia). SEN. Herc. f 226 stabula ... Bistonii gregis. Phoen. 121 *Sphingis* sedes (STAT. Theb. 8, 241 -a ... in sede latentem Oedipoden). PLIN. nat. 10, 34 bubo ... deserta incolit nec tantum desolata, sed -a etiam et inaccessa. SIL. 3, 488 *Alpium* iugis (STAT. Theb. 2, 557 *Sphingis*). 6, 149 domus *serpentis.* STAT Theb. 3, 138 canitiem impexam -a tellure volutans. silv. 3, 5, 72 montis (*sc. Vesuvii*). TAC. hist. 2, 70 protritis arboribus ac frugibus -a vastitas. SYMPH. 286 latebris. AVIEN. orb. terr. 659 -a (dura *codd.*) Ceraunia. 892 gurgitis. AVSON. Mos. 292. AVG. civ. 19, 12 speluncae. ORIENT. comm. 1, 493 portus (fluctus, motus *coniec.*). CORIPP. Ioh. 2, 5 -aque munivit *Maurus* (*i. -a munimina struxit*). *c. abl.*: PLIN. nat. 4, 42 oppidum ... Diomedis equorum stabulis -um 5, 71 Asphaltiten lacum -um natura. *de aris sim.*: OV. met. 13, 452 *Polyxena* -o ... fit hostia busto. LVCAN. 3, 404 altaribus. CLAVD. 18, 20 aras. δ *de instrumentis, armis*: OV. am. 1, 12, 18 carnifici -as praebuit illa *arbor* cruces (SIL. 1, 165 -o suspensum robore *sc. cruce*). VAL. FL. 7, 555 -i ... grave robur aratri. OCTAVIA 369 ensem (LVCAN. 8, 677). VAL. FL. 4, 148 caestus. SIL. 8, 155 ferro. MART. 9, 70, 3 armis. *c. inf.*: SIL. 4, 282 -am vel portas quassare trabem. ε *de cibis*: OV. met. 6, 663 dapes. VAL. FL. 4, 106 pabula (STAT. Theb. 12, 566). ζ *de tabe, sanguine sim.*: OCTAVIA 512 -a tabe polluto foro (PLIN. nat. 33, 99. LVCAN. 1, 615 rutilo -um pro sanguine virus. 9, 698 -os ... fero de sanguine rores. APVL. apol. 50 *tabis* -um fluxum). LVCAN. 1, 444 sanguine (STAT. Theb. 6, 350). VAL. FL. 7, 562 *hospitis abominandi* cruores (SIL. 3, 315 cruorem). STAT. Theb. 7, 70 aspargine. 10, 311 liquor. η *de sonitu*: VERG. Aen. 3, 228 *harpyiarum* vox taetrum -a inter odorem (OCTAVIA 855 voce -a. SIL. 4, 260. 11, 341 RVFIN. hist. mon. 1 p. 399ᶜ PASS. Barth. 7 p. 147, 1. *aliter infra l. 81*). 7, 520 bucina. CVLEX 220 -is flagrant latratibus ora *Cerberi.* OV. met. 7, 597 mugitus. PETRON. 122, 138 stridore. *v. p. 1270, 57.* SIL. 7, 325 clamorem. STAT. Theb. 2, 290 sibila. QVEROL. p. 30, 16 clangoribus *anserum.* CLAVD. 3, 35, 6 -o ... ore. ϑ *de odore sim.*: GRATT. 79 volture -us ab a⟨t⟩ro(?) turbat odor silvas. PLIN. nat. 6, 30 odoris. 7, 64. 9, 92 *v. p. 1271, 41* QVEROL. p. 46, 7. RVFIN. hist. 1, 8, 7 his ... omnibus doloribus fetor -ior (SVLP. SEV. chron. 1, 16, 7). hist. mon. 29 p. 453ᶜ odoris -issimi.

b *de rebus incorporeis* (*interdum i. q.* δεινός): α *de factis nefariis, horrendis* (*nota laudis infra l. 82*): TRAG. inc. 240 (MAR. VICTORIN. gramm. VI 149, 12. *exempl. fict.?*) struunt sorores Atticae -um nefas (VERG. Aen. 4, 563 SEN. Herc. O. 1232 1350 Med. 931 VAL. FL. 2, 567 SIL. 8, 177 *al.*). OV. met. 2, 589 crimine. 3, 625 caede. *v. p. 1273, 38 sqq.* 6, 210 -o ... facto (6, 533 factis. 8, 531 IVV. 13, 193). 10, 426 -os ... amores (*filiae patris concubitus expetentis.* 10, 470 utero). 14, 99 natae -a in periuria linguae. VELL. 2, 119, 4 -i auctor exempli (APVL. met. 2, 8. 10, 6). SEN. Phoen. 218 (*versum damnavit Wilam.*) scelera (VAL. FL. 3, 172 STAT. silv. 2, 7, 104). Oed. 20 toros (*incestu pollutos, cf.* STAT. Theb. 11, 637 cubili *Iocastes*). Tro. 582 -as mali doloris artes (SIL. 14, 216 *Perillus* -ae conditor artis. STAT. Theb. 11, 468 -aeque Prometheos artes. *aliter* SEN. Med. 576 *v. p. 1270, 51*). LVCAN. 2, 180 morem ... nefandae -um saevitiae *eqs.* (SIL. 16, 537 is genti mos -us erat). 5, 372 tam -i foederis ictu. PLIN. nat. 37, 192 -a mendacia magorum. VAL. FL. 6, 591 fraudibus. 7, 299 voces *nefaria suadentis.* SIL. 8, 384 *Scaevolae* -ae caelatur laudis honora effigie clipeus. 14, 102 *tyrannum* miscentem turpia -is. STAT. Theb. 12, 548 noxae. IVV. 8, 119 tam -ae praemia culpae (13, 106). APVL.

[Tafel]

met. 5, 26 tam -um facinus (AMM. 14, 1, 1. 15, 13, 2. 28, 3, 3. 30, 1, 1. 30, 5, 1 SVLP. SEV. chron. 1, 29, 4 *al.* AMM. 29, 5, 23 hoc ut -um vituperant et asperrimum. RVFIN. hist. 9, 6, 4 ut longe saeviora prioribus et -iora patrarentur. VEREC. in cant. 2, 25 reatu ... -iore. *β de cupiditate, furore sim.*: LVCR. 4, 1046 -a lubido (SEN. Phaedr. 206. 981 OCTAVIA 300 PERS. 3, 36). 1090 cuppedine. VERG. georg. 1, 37 nec tibi *apud inferos* regnandi veniat tam -a cupido (SERV. auct. *ad l.* -a ... pro magna vel vehemens. VERG. Aen. 6, 373 [*i. insana et explebilis.* SERV. cupiditas ex deorum ira veniens; aut certe magna]. 6, 721 lucis. 9, 183 [SERV. magna]. MANIL. 4, 539 cibi. SEN. Thy. 953 fleudi. AVG. civ. 14, 5). Aen. 2, 519 quae mens tam -a ... impulit (*alii ad I referunt.* SERV. -a modo proprie; -a enim est infusa ex deorum ira. *aliter p. 1271, 68*). VAL. MAX. 4, 3 pr. his tam -is vitiis. CELS. 1 pr. p. 8, 7 D. crudelitate. SEN. Ag. 590 vitae -us amor (LVCAN. 1, 355 ferri). Phaedr. 131 spei. 567 furor (COMM. apol. 872 DRAC. Romul. 10, 573. *cf. etiam p. 1272, 24*). Thy. 349 -i mala pectoris. clem. 1, 1, 3 ostentandae ... potentiae -a ... gloria (*i.* κενοδοξία). dial. 4, 35, 6 affectus (*sc. ira*). LVCAN. 4, 705 voluptas. 7, 51 rabies (STAT. Theb. 1, 589 canum. AVSON. Mos. 292 *v. p. 1272, 37*). MART. 12, 53, 7 rapacitatis. IVV. 15, 32 feritas. APVL. met. 8, 11 impetu. AVIEN. Arat. 1176 incendia. AMM 29, 5, 23 hoc ut -um vituperant et asperrimum. AVG. civ. 21, 3 cupiditatem (22, 26). *de fame sim.* (*cf. supra l. 10*): VERG. Aen 3, 256 -a fames. Ov. met. 8, 845. 11, 371. IVV. 15, 9, 6 -a obsidionis egestas. RVFIN. hist. 2, 8, 1. 3, 5, 7. *cf.* LEO M. serm. 33, 4 illam -iorem omni inedia famem (*i. veritatis inopiam*). *γ de bello, rapinis, persecutionibus sim.*: VERG. Aen. 1, 293 -ae claudentur Belli portae (SERV. auct. abominandae. CARM. de mens. 1, 1 -a patet Iani Romanis ianua bellis). 10, 50 hunc ... -ae (durae *R*) valeam subducere pugnae (AVG. civ. 3, 19). 11, 217 bellum (LVCAN. 3, 150 SIL. 3, 229. 6, 227. *cf.* LVCAN. 3, 370 contagia belli -a). PROP. 2, 9, 49 non ob regna magis -is cecidere sub armis Thebani ... duces (MART. 9, 70, 3). 2, 30, 22 praemia (*sc. bello capta*). VAL. MAX. 9, 2, 1 proscriptionis. SEN. Tro. 783 Marte (*v. p. 1270, 40*). LVCAN. 3, 312 proelia (7, 689 SIL. 8, 300. 17, 397). VAL. FL. 8, 399 ut ... alius lueret tam -a incendia (*i. bella; cf. p. 1272, 25*) raptor. SIL. 4, 5 motus. MART. 11, 41, 5 rapinae. QVINT. decl. 347 p. 368, 25 bonorum meorum -a populatio. APVL. met. 8, 11 impetu. RVFIN. hist. 5 pr. 1 persecutiones ... -issimae. CLAVD. 8, 313 Neronis funera. *de caede*: Ov. met. 3, 625 -a ... pro caede (13, 551. 15, 802 trist. 4, 4, 63 SEN. Tro 255 SIL. 5, 206). *δ de religione, ritibus sim.*: VERG. Aen. 8, 350 iam tum religio pavidos terrebat agrestes -a loci (SERV. magna. SERV. auct. admirabilis). CVRT. 4, 3, 23 superstitio. LVCAN. 5, 372 tam -i foederis. SIL. 1, 102 -os templi ritus (TAC. ann. 16, 8 sacrorum ritus). SVET. Claud. 25, 5 religionem ... -ae immanitatis. *ε de dolore, vulnere, suppliciis sim.*: VERG. Aen. 11, 273 -a meorum supplicia (SEN. Med. 461 Phoen. 539 APVL. met. 9, 20 IVST. 18, 4, 14. AMM. 15, 3, 7 quaestionum suppliciorumque species -as. *aliter p. 1271, 84*). Ov. met. 3, 694 tormentis. 9, 179 cruciatibus (PLIN. nat. 11, 208). VAL. MAX. 1, 8 ext. 2 -um malignumque vulnus. SEN. Herc. O. 1176 -us o nobis pudor. PLIN. nat. 36, 10 maeror. VVLG. II Macc. 9, 5 dolor (ἀνήκεστος). SACR. Leon. p. 395 -arum atrocitate poenarum. *ζ de morte, exitu*: VERG. Aen. 11, 56 nec sospite -um optabis nato funus pater (*cf.* LVCAN. 4, 231 pro -a pudoris funera!). 12, 924 exitium -um hasta ferens (*cf. infra l. 77*). TIB. 1, 10, 4 -ae mortis (SEN. Herc. f. 56 [*A E^2*, dur- *$E^1\Sigma$*]. Herc. O. 928 [Tro. 783 morte -a; Marte -o *Peip.*]. OCTAVIA 322 HIL. hymn. 3, 8. FILASTR. 132, 7 -o mortis interitu. OROS. hist. 5, 15, 14 mortis facies. DRAC. laud. dei 2, 267 *aliter p. 1269, 37*). SEN. Med. 614 exitu. Oed. 180 -a novi facies leti (LVCAN. 3, 651 -i ... leti facies). LVCAN. 5, 764 -i fax summa rogi. SIL. 7, 652 -o casu ... amici (*cf. infra l. 78*). VVLG. sap. 3, 19 nationis ... iniquae -ae sunt consummationes (χαλεπὰ τὰ τέλη). CORP. XI 6926 o genesis, o -a dies suprema iacenti. *η de morbis sim.*: VERG. Aen. 11, 792 haec -a ... pestis (*metaph. de Camilla, item* SEN. Med. 355 pestes *de Sirenibus. cf. infra l. 68. 71*). HOR. carm. 2, 2, 13 crescit indulgens sibi -us hydrops. Ov. met. 7, 523 lues (15, 626 VAL. FL. 2, 291. 6, 399 SIL. 5, 623. 12, 385. 16, 622 STAT. Theb. 1, 601 AMM. 30, 2, 11). SEN. clem. 1, 25, 2 ille -us animi morbus (*sc. crudelitas*). SER. SAMM. 200 oculis -a caligine pressis. 696 languore. 776 pestis (860 MART. CAP. 1, 18). SVLP. SEV. Mart. 16, 2 -a paralysis aegritudine. *accedit ablat.*: SER. SAMM. 128 est elephans morbus tristi quoque nomine -us (*cf. p. 1271, 77*). 860 sunt ... -ae vulnere pestes. *ϑ de pavore, terrore sim.* (*cf. p. 1270, 43*): HOR. epod. 13, 10 levare -is pectora sollicitudinibus. CVLEX 200 formidine. AMM. 31, 1, 3 *v. p. 1270, 60.* 31, 13, 8 pavoribus. *ι de calamitatibus, rebus adversis* (*cf. supra l. 62*): SEN. Herc. O. 832 cladis. 1253 malum (Oed. 330 mala). Tro. 424 prosperis rebus locus ereptus omnis, -a (dura *Bentl.*) qua veniant habent. OCTAVIA 128 naufragia. SIL. 2, 487 exitium ... Sagunti (650 casus. *cf. supra l. 69*). IVV. 12, 26 sortis eiusdem (*sc. naufragii*) pars -a (APVL. met. 4, 33 sortis). 15, 104 urbibus ... -a atque immania passis. TAC. hist. 5, 17 captivitatem clademque et -a omnia obversari *Romanis.* APVL. met. 2, 14 tam -am, immo vero Vlixeam peregrinationem. TERT. adv. Marc. 4, 39 p. 557, 28 haec fieri tam atrocia, tam -a. AMM. 24, 1, 11 acciderat aliud ... -um. VVLG. Sirach 38, 16 -a passus (δεινὰ πάσχων). AVG. civ. 1, 12 quamvis ... haec in conspectu hominum dura et -a videantur (cur. mort. 2, 4 *cf. p. 1269, 46*). 3, 17 huius mali tam -a calamitas. PASS. Petr. 3 se ... etiam -iora (duriora, deteriora *al.*) per eum pati. *accedit dativus*: AMM. 24, 4, 20 nihil erat pro salute currentibus metuendum aut -um. INSCR. christ. Rossi II p. 127, 6, 12 vincebat lacrimis omnia -a suis. *de labore*: OCTAVIA 622 -um laborem Sisyphi. CARM. epigr. 850, 1 dírós ... labóres. *de tempore* (*cf. p. 1273, 61*): IVV. 4, 80 temporibus (10, 15). *κ de potestate, imperio*: PLIN. nat. 2, 21 imperia -a in ipsos ... irrogant. SIL. 14, 33 post -um Antiphatae sceptrum. STAT. Theb. 5, 324 subeo (*Hypsipyle*) — pro -a potestas — exangue imperium et maestam sine culmine Lemnon. *de iussis*: VAL. FL. 5, 659 iussa ... tyranni. SER. SAMM. 1003 quidam *medici* -a iubent. ALC. AVIT. carm. 2, 157.

c *de oratione, plerumque neutr. plur.* (*cf. p. 1269, 70. l. 26*): VERG. Aen. 9, 611 talia iactantem dictis ac -a canentem (Ov. met. 10, 300 -a canem). 10, 571 -a frementem (*cf.* SEN. Herc. O. 1679 *l. 23.* dial. 5, 3, 6 ira -um quiddam atque horridum stridens. 5, 4, 2 labra ... -um quiddam exsibilantia. SIL. 2, 563 *mortui imaginem per somnium conspectam* -a sonantem. 4, 378 -a fremunt). SEN. Herc. O. 1456 -as ... irarum minas. dial. 3, 20, 4 illa -a et abominanda *vox* ʽoderint, dum metuantʼ. SIL. 9, 27 urnae -a minanti (PAVL. PELL. 362 Gothos ... mihi -a minari). 11, 221 murmur.

acc. neutr. sing. -um (*plur. l. 26*) *pro adv.*: SEN. Herc. O. 1679 -um fremens (Oed. 961 *cf. etiam l. 16*). SIL. 2, 616 Tisiphone ... -um insonuit Stygio ... flagello. 2, 671 ubi inferni -um tonat aula parentis. ALC. AVIT. carm. 2, 132 -a micant oculi (5, 405 -um micat ignis). 5, 98 -um frendens Pharaonis conscius ardor.

structurae: accedit dativus: p. 1271, 10, ablativus: p. 1271, 15. 1271, 41. 1272, 7. infinitivus: p. 1272, 47. supinum: AMM. 27, 7, 8 illud accedebat dictu -um et factu. PRVD. apoth. 1 -a relatu dogmata.

adv. **dīrē** (*superlat. l. 34 sqq.*) *i. q. atrociter*: SIL. 7, 295 -e summa pendebat cuspide cassis. CASSIAN. inst. 5, 2 per ignem vitiorum -issime nostras exurentium mentes. PALLAD. hist. mon. I 10 p. 286[A] -issime daemon urgebat. PASS. Petr. 17 -issime (durissime *A*) a quodam ... flagellatus. -e sentire: SCHOL. Stat. Theb. 4, 516 -e sentiunt qui eum (*deum*) interesse nefandis artibus actibusque magicis arbitrantur.

deriv.: diritas, praedirus. *cf. nom. propr.* *Tafel.*

dīrutio, -ōnis *f. a* diruere. *i. q. destructio*: CORP. XI 4770 (*Spoletii*) domu(m) Tettiana(m) ex dirution(e) restit(uerunt). ORIG. in Matth. 18, 59 per ipsam -em ingressus fur diripit eam.

dirythmus, -um [δίρρυθμος. *Th.*]. *i. q. duobus rythmis constans*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 96, 22 bacchiacum igitur -um sive dimetrum acatalectum.

1. dīs *v.* dives *et nom. propr.* Dis.

2. dis- (dī-, dir-) [*praepositio antiquitus, ut videtur, non nisi in cps. adhibita, varias in variis linguis mutationes subiit, cf. theodisc.* zur-, zir-, zer-, *saxon.* ti-, te-, *got.* dis-, *gr.* διά, *ind.* nis- ʽ*ex*ʼ. *verbum goticum* twis-standan ʽ*discedere*ʼ *suspicionem movet cognationis cuiusdam cum adverbio* dvis, bis (*q. v.*). *cf. Stolz, Archiv f. lat. Lexicogr. XIII 99 sqq. Th.*]. CHAR. gramm. I 198, 8 -s pro valde ... ʽdispudetʼ, ... ʽdistaedetʼ. PRISC. gramm. II 298, 19 ʽdiʼ etiam praepositio est et ʽ-sʼ et praepositio est. III 29, 11 quaedam *praepositiones* numquam separantur, ut ʽcon, re, di, -sʼ. 56, 16 et ʽdiʼ quidem et ʽ-sʼ eandem significationem habent, quomodo ʽabʼ et ʽabsʼ; sunt autem separativae, ut ʽdividoʼ *etc. v. p. 938, 77.* VLT. SYLL. gramm. IV 253, 18 -s praepositio brevem syllabam habet *eqs.* VEL. gramm. VII 64, 21. 65, 5 *sqq.* CASSIOD. gramm. VII 163, 8 *sqq.* 205, 18 GRAMM. suppl. 158, 24. SERV. Aen. 11, 381 -s separantis est *eqs.* GLOSS. *v. p. 938, 78. 83.*

?**disafexis.** FVLG. myth. 3, 10 p. 74, 19 quamvis de his rebus, quas musici -is (dixafexis *v. l.*) dicunt, ... multa faciat *cithara.*

disalia *v.* dysalia.

disamo, -āre *a* dis- *et* amare. *i. q. valde amare*: FRONTO p. 43, 4 N. litterulas tuas -o.

?**disarestia.** FVLG. myth. 3, 6 p. 68, 23 Aristofontes Athenas in libris, qui -a (Διὸς ἀρεστεία *Plasberg*) nuncupantur.

discalceātus, -a, -um [*a* dis- *et* calceare, calceatus. *Th.*]. *scribitur etiam* discalciatus. disculc-: *v. l. 70. 74 sqq.* *i. q. sine calceis*: SVET. Nero 51 (-culci- *M^1Q*, *v. Ihm, praef. p. LI*) sine cinctu et -us. ITALA II reg. 15, 30 (Legion. marg.) et ipse ibat -us (ἀνυπόδετος, VVLG. nudis pedibus). VEG. mil. 3, 10 securos, inermes, -os (disculcios *al.*). ITALA Ambr. epist. 58, 4 nudus et -us (VVLG. Is. 20, 2. 3. 4; 3 -culci- *Amiat.* [2. 4 *om.*]). VVLG. deut. 25, 10 domus -i (disculciati *Amiat.*, exculciati ITALA Lugd.). HIER. epist. 77, 5 -is pedibus. VITAE patr. 3, 217. LEX Sal 58 discinctus, -us (disculciatus, discalcius, disculcius. *al.*). GREG. M. dial. 4, 30 p. 369[B] ISID. orig. 7, 6, 60. 61. *inde verbum* **discalceo**, -āvī, -āre. *scribitur etiam* discalcio. DIOM. gramm. I 378, 31 calco ... inculco, ... calcio discalcio. GLOSS. ὑπολύω (disculc- *codd.*). HIER. epist. 121, 4 (*in imag.*) -emus nos pelle litterae nudisque pedibus *eqs.* nom. hebr. p. 75, 21 Petrus dissolvens vel -ans. AVG. serm. 339, 5 (*in imag.*) cum tibi caliga mala et constricta nocuerit, sedes, -as te. PS. AVG. serm. 19, 5 -batur et expuebatur in faciem. GREG. M. dial. 3, 20 -a me. *[L.]*

past. 1, 5 ORIG. in I reg. 6 p. 1002^A *syn.* excalceo. ISID. in exod. 7, 4 in iud. 9, 6.

discalcius (-culcius) *v. p. 1274, 73. 77.*

discapēdino, -āvī, -āre [*a* dis- *et* 2. capedo. *Th.*]. *i. q. distinere*: APVL. flor. 3 p. 11 primus Hyagnis in canendo manus -vit.

discapillo, -ātus, -āre *a* dis- *et* capillus. *i. q. capillos distrahere, scindere*: LEX Burg. lib. const 33, 1 si qua mulier . . . a quocumque . . . in via innocens -ata fuerit aut detracta.

discar(r)ico, -āvī, -āre [*a* dis- *et* carricare. *Th.*]. GLOSS. -a (discarruta *trad.*) solve carrum, id est ondhlelth (*anglosax., i.* 'entlade'). *i. q. carrum exonerare*: LEX Sal. 27, 11 si fenum exinde ad domum suam duxerit et discaregaverit. 27, 14 PS. VEN. FORT. vita Med. 7, 22. *L.*

***discēdo**, -cessī, -cessum, -cēdere. *a* dis- *et* cedere. *de prosodia litterae e perfecti cf.* cedo *vol. III p. 719, 79. de formis: perf. per syncopam*: PLAVT. Asin. 251 -cesti. VEN. FORT. Mart. 4, 352 -cesse. *perf.* disced-: CORP. VIII 9747. ITALA act. 13, 13 (cod. d). EPIST. pontif. 292 (*a. 404*) Migne 20 p. 486^C (*cf. p. 1285, 80sq.*). discederunt: GLOSS. IV 56, 17. V 451, 38 (*cf.* 497, 12). *part. perf.* (*cf.* decedo *p. 120, 51sq.*): CAEL. hist. 32 -ssis (*v. p. 1277, 62*). *cf.* PRISC. gramm. II 483, 26 multa . . . a vetustissimis . . . sunt prolata participia praeteriti a neutralibus verbis ut a . . . -o -ssus ὁ ἀναχωρήσας (566, 20). 512, 20 illa . . . obsoluerunt: '-o -ssus', hoc est 'qui -ssit' *eqs.* dic-: GREG. TVR. Franc. 3, 17 p. 126, 8. scedo (*an pro* secedo? *sed cf. p. 1308, 79*): GLOSS. V 623, 40. *notatur*: dis: CORP. VIII 9840. 21573. 21574. disc: CORP. VIII 9862. 9870. disct: CORP. VIII 21738 (*a. 530*). dicest: CORP. VIII 21806. discess: CORP. VIII 21760. disces: CORP. X 7971. dissit: CORP. VIII 21637 (*a. 410*). 21728 (*a. 361*). *adde errores orthographicos*: discesit: CORP. V 6196 (*a. 403*). VIII 21680 (*a. 469*). 21726 (*a. 428*). 21740. discesi: CORP. VIII 21748. dissesit: CORP. VIII 21801. syscessit: CORP. VIII 21701. *de origine et significatu*: VARRO ling. 6, 38 praeverbiis mutatis additis atque commutatis aliud atque aliud fit: ut enim . . . incessit et excessit, sic successit et decessit, ⟨-ssit⟩ et concessit. ASCON. Corn. p. 56, 25 St. (*v. p. 1276, 57sqq.*). NON. p. 99 -ere hiare, dividi, distendi (*cf. p. 1276, 29sq.*). ISID. diff. 1, 12 abscedit, quod a parte qualibet se subtrahit; quod vero a medio dividitur, -it. 1, 155 -ere per divortium dicimus, abscedere per absentiam, secedere per singularitatem, decedere per mortem (*cf. infra I A 2 a*). GLOSS. ἀφίσταμαι ἀπαλλάττομαι. disvado. decedit et -it ἀποχωρεῖ, ἀναχωρεῖ, ὑποχωρεῖ, ὑφέλκει (*cf. p. 119, 56*). abscedit, recedit. -e ἀπόστηθι. -ssit ἐξεχώρησεν, ἐξέστη. recessit, ambulavit. disceduerunt dissenserunt, recesserunt. disc⟨ed⟩itur dissentitur. -entibus abeuntibus. *legitur inde a* PLAVTO *et* TER. *frequentant* OV. (*52^{ies}*) LIV. (*51^{ies}*) SEN. trag. (*73^{ies}*). [*persaepe in codd. confunditur cum* descendere (*cf. p. 641, 60*): *praeter locos sub* descendo *allatos legendum videtur* descend- *his locis*: AETNA 378 (*cf. Sudhaus ad l. p. 162, 14*). LVCAN. 4, 126 descendit (discessit *codd.*) ab astris umor et ima petit quidquid pendebat aquarum. TAC. Agr. 21 paulatim . . . descensum (*sic Pichena*, discessum *codd.*) ad delenimenta vitiorum, porticus et balineas et conviviorum elegantiam. AMM. 14, 2, 6 superati periculose per prona descendunt (*sic recte Bentley*, discedunt *cod.*). 14, 6, 4 iam . . . vergens in senium (*sc. populus*) . . . ad tranquilliora vitae descendit (-ssit *codd.*; *fort. autem referendum est ad p. 1287, 60sqq.*). CASSIOD. var. 3, 51, 11 ad inanes contentiones sic descenditur (*E A*, disceditur *vulg.*), tamquam de statu periclitantis patriae laboretur. *item loci dubii vel corrupti*: VARRO frg. Non. p. 525, 16 CIC. Att. 2, 16, 4 (*cf. Boot ad l.*) CAES. Gall. 7, 78, 1 (*p. 649, 56*; disced- *α*, descid- *β*) civ. 1, 5, 3 (*p. 649, 58*; discess- *codd.*) CALP. ecl. 7, 69 (*p. 1284, 78sq.*). PETRON. 80, 1. ITALA Matth. 14, 13 (cod. k) disecessit (ἀνεχώρησεν. *cf.* 2, 13; *aut per errorem pro* discessit *aut per correcturam* secessit *legendum est*). HYG. astr. 4, 14 p. 118, 9 longo -ente intervallo (*corrigend.* dissidente, *cf.* 3, 10. 39). AMM. 14, 6, 13. 21, 9, 4.] *ex coni. legitur*: VARRO ling. 6, 38 (*cf. supra l. 34*). ASCON. Corn. p. 56, 25. 26 St. (*p. 1276, 59. 61*). CARM. epigr. 673, 8 (*cf. p. 1284, 45sq.*).

I PROPRIE.

ubicumque verbum vel proprio sensu vel notione propria paulum evanescente (p. 1281, 71sq.) ponitur, notio dissolutionis praevalere solet formis impersonalibus (cf. p. 1276, 22) et pluralibus (cf. veluti p. 1277, 30. 58sqq.).

A *vi praepositionis integra*: 1 *dissolvitur unitas vel societas quaedam i. q. in diversas partes cedere*: a *de animantibus*: *α de hominibus*: (I) *generatim*: CIC. inv. 2, 132 cur certo tempore conveniant, certo -ant. Quinct. 25 tabulae . . . consignantur, -itur (Cluent. 37. *cf.* Tull. 20. Sest. 74 creditum est; -ssum est. CAES. civ. 3, 87, 7. APVL. met. 2, 11 his et talibus obgannitis sermonibus inter nos -ssum est. SVLP. SEV. dial. 3, 18, 5 [*in exitu dialogi; cf. l. 80sq.*]). Verr. 5, 85 *senatus* commotus perturbatusque -it. Caecin. 45 ut statim testificati -rent, ⟨cum⟩ optime sponsionem facere possent. fin. 4, 80 quae cum essent dicta, -ssimus (*similiter in exitu dialogi*: Att. 9, 18, 1 TAC. dial. 42 MIN. FEL. 40, 4. *adde supra l. 77*). ad Q. fr. 2, 1, 3 (*de senatoribus*) repente magna querimonia omnium -ssimus. CAES. Gall. 5, 17, 5 *v. p. 1276, 22 sq.* 5. 58, 7 omnes Eburonum et Nerviorum quae convenerant copiae -erunt. NEP. Eum. 8, 3 longe . . . inter se -erant. Them. 4, 4 si *hostes* -issent, maiore cum labore . . . bellum confecturum, cum singulos consectari cogeretur. VERG. Aen. 12, 696 -ssere omnes medii spatiumque dedere. OV. met. 13, 899 coetu . . . soluto -unt placidisque natant Nereides undis. LIV. 33, 15, 3 haec tria diversa (*cf. l. 46 sqq.*) agmina -ssere (*cf.* STAT. Ach. 1, 555 laxantur coetus resolutaque murmure laeto agmina -unt). SEN. dial. 3, 5, 2 *homo* congregari vult, *ira* -ere. PETRON. 96, 6 non -unt ocius nequissimi servi manusque continent a rixa? HOMER. 279 post haec (*i. foedere icto*) -it (descendit *al.*) uterque depositis populus telis. 632 Troum Danaumque catervae. STAT. Theb. 1, 93 -it inane (*i. umbrarum*) vulgus et occursus dominae (*i. Tisiphonae*) pavet. PLIN. epist. 9, 6, 7 *opp.* coire. ITIN. Alex. 25 -entibus his (*sc. spatium dantibus incursui curruum falcatorum; syn* in latera densati). LAMPR. Alex. 54, 3. AVSON. 426, 12 *ille et ille* congressi, ut dimicarent, . . . facta armorum permutatione -unt. DARES 19 utrique se invicem remuneraverunt et amici -erunt. AMM. 29, 1, 4 partium -ssere ductores etiam tum discordes *eqs.*

sensu mediali fere i. q. dissolvi: CIC. ad Q. fr. 2, 3, 5 s c. factum est, ut sodalitates decuriatique -rent. *ibid.* qui non -issent, ea poena, quae est de vi, tenerentur. *indicatur unde*: a: VARRO Men. 303 ⟨a⟩ quo (*sc. silicernio*) pransi -entes dicimus alius alii vale. CAES. Gall. 7, 2, 3 a concilio -itur. ex: CAES. Gall. 5, 17, 5 ex hac fuga . . . quae undique convenerant auxilia -erunt (*cf. l. 32sq.*). *adv.*: HOR. sat. 1, 1, 18 hinc vos, vos hinc mutatis -ite partibus. *indicatur quo (nonnulla, velut infra l. 43, possunt referri ad I B)*: *accus.*: TAC. hist. 2, 78 haud dubia destinatione -ssere *ille* Antiochiam, *ille* Caesaream (*aliter* AMM. 26, 5, 4 *ille* Mediolanum, Constantinopolim *ille* -ssit. *v. p. 1280, 58sq.*). in (*adde etiam transl.* TAC. ann. 1, 49 *p. 1284, 67sqq.*): SISENNA hist. 57 armati . . . ⟨magis⟩ magisque in latitudinem -unt (NON. p. 99 *ad l.* -ere hiare, dividi, distendi). CIC. Catil. 3, 29 in vestra tecta -ite. CAES. Gall. 5, 39, 2 milites, qui lignationis munitionisque causa in silvas -issent. 7, 88, 7 reliqui ex fuga in civitates -unt (*cf. supra l. 22sq.*). LIV. 26, 42, 2 quoniam in tres tam diversas regiones -issent Punici exercitus (IVLIAN. dig. 38, 1, 23, 1 patroni). CVRT. 8, 12, 8 equites -ere (descendere *codd.*) in cornua inserat. FRONTIN. strat. 2, 3, 14 in latera. TAC. ann. 1, 34 assistentem contionem, quia permixta videbatur -ere in manipulos iubet. AVSON. 427, 11 intercessu noctis exercitus quisque in sua -unt. *adde in sensu finali*: QVINT. decl. 321 p. 265, 24 sicine digressi sumus? in has spes -ssimus? ad: LIV. 26, 9, 9 alii accipiunt imperia -untque ad suas quisque officiorum partes (*cf. infra l. 49sq.*). MANIL. 3, 137 quo . . . ordine certo ad sua compositi -ant munera servi. APVL. met. 11, 17 ad suos -unt lares. AMM. 20, 11, 24 partes . . . -erunt, ad otium breve (*cf. p. 1280, 67*). VVLG. II Macc. 12, 12 -ssere ad tabernacula sua (ἐχωρίσθησαν). *acced. gerundiv.*: LIV. 4, 59, 2 tres tribuni . . . tripertito ad devastandos fines -ssere. 10, 33, 10 diversi consules ad vastandos agros urbesque oppugnandas -unt (22, 56, 1 cum . . . patres diversi ad sedandos tumultus -issent. *cf. supra l. 5*). 33, 35, 1 decem legati partiti munia inter se ad liberandas suae quisque regionis civitates -erunt (*cf. supra l. 40sq.*). CVRT. 8, 6, 19 ad curanda corpora. *c. supin.*: CIC. rep. 6, 10 cubitum -ssimus. DICT. 5, 1 finito convivio quietum (*codd.*, tum *vulg.*) -itur (*cf.* 4, 16). (II) *speciatim de more pedibus in sententiam eundi sive in comitiis sive in senatu (v. Liebenam, PW. V 1172 sqq; Mommsen, Staatsr. III 398. 991sq.) cf. gracc.* διίστασθαι: DIONYS. ant. 4, 84, 3 διαστάντες κατὰ τὰς φράτρας ψῆφον ἐπενέγκατε (10, 41, 3 κατὰ φυλάς). μεθίστασθαι: PLVT. Pomp. 58 ASCON. Corn. p. 56, 25 St. cum id solum superest, ut populus sententiam ferat, iubet eum is, qui fert legem, -ere (dicere *codd.*): quod verbum non hoc significat, quod in communi consuetudine: eant de eo loco, ubi lex feratur, sed in suam quisque tribum -at (descendat *codd.*), in qua est suffragium laturus. CIC. Verr. 4, 208 quid sedetis? cur non in media oratione mea consurgitis atque -itis? Font. 28 cum -itis (*opp.* cum proditis; *appellantur iudices*). leg. 3, 11 lex recitata est: -ere et tabellam iubebo dari. LIV. 2, 56, 12 si solis videtur, -ite, Quirites. 3, 11, 4 initium erat rixae, cum -ere populum iussissent tribuni, quod patres se submoveri haud sinebant. PLIN. paneg. 76, 2 *unicuique ex senatoribus* ⟨licuit⟩ dissentire, -ere. *item de senatu*: TREB. Val. 5, 8 quae *sententia* cum *esset* saepius dicta, addiderunt 'omnes', atque ita -ssum est. *additur* in (*cf.* TAC. ann. 1, 34 *supra l. 36sq.*): CIC. epist. 10, 12, 3 frequens eum senatus reliquit et in alia omnia -ssit (*cf.* PLIN. epist. 8, 14, 23 in alia). SALL. Catil. 55, 1 senatus in *illius* sententiam (LIV. 3, 41, 1 in hanc sententiam ut -retur, iuniores patrum evincebant. 28, 45, 5. 30, 23, 8 GELL. 3, 18, 6. *cf.* 7, 13, 9 *philosophi* in diversa tempora et in contrarias sententias -erunt). ASCON. Corn. p. 56, 26 St. (*v. supra l. 60 sq.*) in suam quisque tribum (*cf.* LIV. 25, 2, 7 ad suffragium ferendum in tribus discursum est). *additur* a (*cf. I A 2, I B 1 a*): PLIN. epist. 8, 14, 14 exigebam . . . ut, qui capitali supplicio afficiendos putabant, -rent a relegente nec interim contra absolventes mox dissensuri congregarentur. *β de bestiis*: LVCR. 4, 1203 in triviis cum (quam *Lachm.*) saepe canes -ere aventes diversi cupide summis ex viribus tendunt, quom interea validis Veneris compagibus haerent. HYG. astr. 2, 7 cum . . . Mercurius vidisset duos dracones inter se coniuncto corpore alium

[*Graeber*]

alium appetere, ut qui -ere inter se viderentur, virgulam inter utrumque subiecit; itaque -erunt.

b *de rebus: de Symplegadibus:* VAL. FL. 4, 645 maria ipsa repente diffugere adversosque vident -ere montes (*cf. de freto Siciliensi:* IVST. 4, 1, 16 coeuntibus in se promunturiis ac rursum -entibus. 4, 1, 18 quo cum accesseris, -ere ac seiungi promunturia, quae ante iuncta fuerant, arbitrere).

2 ***disiunctio sive segregatio quaedam indicatur*** *i. q.* ***recedere seque seiungere ab aliquo, quocum quis societatem quandam sive communionem pactionemve iniit, vel abscedere a loco, in quo quis officii causa constitutus est:*** a *i. q.* **divertere, distrahere coniugium vel concubinatum** (*cf. p. 1280, 10 sq*): α *de feminis matrimonio pulsis: additur* a: CIC. Cluent. 14 -it a Melino Cluentia, ut in tantis iniuriis non invita, ut a viro non libenter (SEN. contr. 2, 2, 5 TERT. adv. Marc. 5, 7 p. 594, 13 *cf. c.* VVLG. I Cor. 7, 10 [χωρισθῆναι]). CAEL. Cic. epist. 8, 6, 1 uxor a Dolabella -ssit. VLP. dig. 25, 7, 1 pr. quae in concubinatu est, ab invito patrono poterit -ere et alteri se aut in matrimonium aut in concubinatum dare? (*cf.* MOD. dig 24, 2, 10). 48, 20, 5, 1 a marito. IVST. 2, 6, 14 *ab Aegeo* per divortium -ens Medea (*cf. p. 1275, 37*). RVFIN. hist. 4, 17, 6 AVG. adult. coniug. 1, 1, 1 p. 347, 12 (*syn.* recedere) *et saepe. acced.* ad: IVST. 28, 1, 4 prior uxor velut matrimonio pulsa sponte sua ad fratrem Antiochum -it. *absolute*: PROP. 4, 11, 35 iungor, Paule, tuo, sic (*i. non nisi morte*) -ura, cubili: in lapide hoc uni nupta fuisse legar. VLP. dig. 25, 2, 17, 1 MARCIAN. dig. 24, 3, 35 TERT. adv. Marc. 5, 7 p. 594, 14. *cf. c.* VVLG. I Cor. 7, 11 (χωρισθῇ). AMM. 14, 4, 4. RVFIN. hist. 4, 17, 5 libello . . . repudii dato -it (ἐχωρίσθη). *adde de uxore repudiata*: QVINT. inst. 330 p. 297, 28 conscientia mater -erit an verecundia.

β *de viris*: VVLG. Sirach 7, 21 noli -ere a muliere sensata et bona (μὴ ἀστόχει). γ *de ambobus coniugibus* (*non tam disiunctionis quam dissolutionis momentum sublatet* [*cf. p. 1275, 67 sqq.*]): OV. rem. 669 tutius est aptumque magis -ere pace nec petere a thalamis litigiosa fora. VLP. dig. 24, 1, 32, 10 plerique ... cum bona gratia -unt, plerique cum ira sui animi et offensa. PAVL dig. 50, 16, 191 divortium ex eo dictum est, quod in diversas partes eunt qui -unt. VVLG. I Cor. 7, 15 quod si infidelis -it, -at (χωρίζεται, χωριζέσθω). b *i. q.* **deserere**: α *de militibus: indicatur unde*: ab *homine*: CIC. Phil. 5, 34 iis, qui in exercitu M. Antoni sunt, ne sit ea res fraudi, si ante kal. Febr. ab eo -erint. LENT. Cic. epist. 12, 15, 7 ea nocte omnes fere ... milites ab eo -isse. CAES. civ. 1, 12, 2 milites in itinere ab eo -unt ac domum revertuntur. 1, 16, 1 conquiri milites qui ab *Lentulo* -erant, ... iubet. *adde*: SPART. Sept. Sev. 5, 5 ut ab eo milites senatu praecipiente -rent. ab *re*: CAES. Gall. 5, 16, 1 ab signis (5, 33, 6 civ. 1, 44, 4 LIV. 25, 20, 4. *cf.* FRONTIN. strat. 1, 5, 3 ab ordinibus signisque. PS. FRONTIN. strat. 4, 7, 42 *syn.* agmen laxare. *adde l. 48*). 5, 34, 1 tota acie pronuntiari ... ne quis ab loco -ret. *abl. separat.*: LIV. 4, 29, 5 quod . . . iniussu -erit praesidio (decess- *Gronov., fort. recte*). *cf.* 5, 6, 14. 24, 37, 9. 38, 37, 11. SIL. 7, 93 -ere signis haut licitum (*cf.* SCAEV. dig. 4, 6, 45). *indicatur quo*: CAES. civ. 1, 13, 4 deseritur a suis Varus; nonnulla pars militum domum -it (3, 87, 2). AMM. 25, 5, 8 ad Persas. β *de servis mercennariisque*: BELL. Hisp. 18, 4 servus . . . clam a Caesaris praesidiis in Pompei castra -ssit. LIV. 26, 27, 8 ab dominis (VLP. dig. 21, 1, 17, 6). VAL. MAX. 4, 4, 6 mercennarium ... -isse (*item* SEN. dial. 11, 12, 5). IVLIAN dig. 41, 4, 7 pr. SCAEV. dig. 34, 1, 13, 2 *opp* morari. VLP. dig. 21, 1, 17, 1 PAVL. dig. 40, 12, 38, 3. VVLG. Philem. 15 -ssit ad horam a te (ἐχωρίσθη). *de imperatore imperio se abdicante v. p. 1287, 64.*

B ***vi praepositionis evanescente*** *i. q.* ***cedere, abire*** (*de nonnullis, in quibus verbum* **pluraliter** *positum est, dubitatio relinquitur, an potius ad A referenda sint*): 1 *de* **animantibus**: a *de* **hominibus**: α *absolute*: LVCIL. 273 si -sseris (*Cichorius*, -erit *codd.*) horno (*sc. in provinciam*). CAEL. hist. 32 custodibus -ssis multi interficiuntur (*cf. p. 1275, 20*). VARRO Men. 410. rust. 1, 69, 3 descendimus de aede et ... -imus omnes. 2, 1, 1 cum Menates -isset. 3, 6, 1 RHET. Her. 4, 51, 64. CIC. de orat. 3, 17 ut ... ante meridiem -erunt paulumque requierunt. Verr. 2, 88 simulac -erunt (*opp.* quamdiu adsunt). 2, 138 tum discedunt; postridie revertuntur. 3, 55 qui, antequam aditum in ius esset ... -isset. 3, 59 hominem fraudandi causa -isse. 3, 71 -unt omnes; nam ceteri quoque impetrant, ne retineantur. 4, 67. 5, 51 ipse ... tyrannus non -bat longius (CIC. Att. 3, 8, 3. 16, 13[b], 1 *opp.* propius accedere. epist. 14, 2, 4 ad Q. fr. 1, 4, 2 CAES. Gall. 5, 19, 3. 6, 39, 4. BELL. Alex. 10, 1 longius paulo. BELL. Afr. 6, 6 quanto longius. LIV. 8, 20, 5 SEN. dial. 5, 22, 2. *cf.* CIC. Att. 5, 17, 6 quam longissime potuerit). Verr. 5, 65 iubet illos -ere et candelabrum relinquere. dom. 8. 10 *opp.* remanere. 95 duplicatā gloriā (*de abitu in exilium*). Phil. 1, 1 nec vero usquam -bam nec a re publica deiciebam oculos. 1, 6 ea mente -ssi, ut adessem kalendis Ianuariis. 6, 14 possessores animo aequiore -ent. 7, 18 praesertim cum bonorum praesidia -erint, illi parati sint ad nutum futuri. fin. 4, 52 -et ... nihilo firmior ad dolorem ferendum quam venerat. Tusc. 5, 118 *syn.* abire. Att. 5, 11, 3 nusquam (9, 3, 1 Q. CIC. pet. 43. *cf.* HOR. epist. 1, 7, 25 me noles usquam -ere. *v. etiam p. 1281, 2*). 5, 16, 1 etsi in ipso itinere et via -bant publicanorum tabellarii. 6, 6, 3. 7, 12, 2 *opp.* manere. 7, 14, 3. 9, 13, 4 eo tardior ad -endum fui, quod difficile est de discessu voluntario sine ulla spe reditus cogitare. 10, 8, 10. 10, 15, 4. 12, 18, 4 -entem ... te ... non sine magno dolore dimittam. 12, 35 antequam (a te *add. c Z b*) proxime -ssi (12, 37, 2). 13, 8. 13, 9, 1. 13, 19, 1. 13, 49, 1 ille -ssit iratus (*cf.* epist. 7, 24, 2). 14, 15, 2. 15, 20, 4 *al.* epist. 4, 2, 4. 6, 3, 4. 6, 14, 2 hac opinione (hanc opinionem *codd.*) -ssi, ut (*cf. p. 1280, 25*). 7, 32, 1. 9, 2, 3 me idcirco -ere, quod *eqs. al.* HIRT. Cic. Att. 15, 6, 4 CAEL. Cic. epist. 8, 3, 1. 8, 6, 2. CATVLL. 64, 123 ut eam ... liquerit immemori -ens pectore coniunx. 64, 134 sicine -ens . . . immemor, a, devota domum periuria portas? LVCR. 4, 914 ne fieri negites, quae dicam posse, retroque vera repulsanti -as pectore dicta. CAES. Gall. 1, 39, 3 *opp.* remanere. 4, 15, 4 Caesar iis, quos in castris retinuerat, -endi potestatem fecit (IVST. 14, 1, 4. 22, 4, 3 SVLP. SEV. chron. 1, 14, 5. 1, 25, 6. *cf.* AMM. 16, 12, 34 -endi copiam [16, 12, 58. 29, 5, 26]). 5, 53, 7 magnas Gallorum copias ... convenisse ... sed ... -isse adeo ut fugae similis discessus videretur. 5, 58, 3 *equites* dispersi ac dissipati -unt (*opp.* accedere). 6, 33, 4 -ens (descendens *B M*[1]. *cf. p. 1275, 44 sqq.*) post diem septimum sese reversurum confirmat. 6, 35, 7 omnem ... exercitum -isse. 7, 20, 1 cum omni equitatu. *al.* civ. 3, 41, 4 *al.* BELL. Alex. 38, 2. 39, 1 tuto. *ibid.* sine causa. *al.* NEP. Att. 4, 5. VERG. ecl. 3, 78 me -ere flevit. Aen. 2, 109 saepe fugam Danai Troia cupiere relicta moliri et longo fessi -ere bello (*cf.* HOR. sat. 1, 5, 93 *ille* -it maestus [AVSON. 460, 8. AMM. 20, 4, 13]. epist. 1, 14, 6 me ... -ere tristem [APVL. met. 3, 17]. PRIAP. 63, 18 *puella* prurinosa [pruriginosa *Aed.* pruriensque *Büch.*] -it. OV. met 11, 189 tacitus. 13, 445 immemores ... mei -itis, ... Achivi [*verba Achillis*]. fast. 3, 555 dubii [LIV. 7, 25, 4]. *al.*) Aen 2, 644. 6, 545. 8, 167. *al.* HOR. sat. 2, 7, 37 Mulvius et scurrae, tibi non referenda precati, -unt. TIB. 1, 3, 21 audeat invito ne quis -ere Amore aut sciat egressum se prohibente deo. 1, 5, 41. 2, 4, 49. PROP. 2, 5, 9 nunc est ira recens, nunc est -ere tempus. 3, 24, 27 flebo ego -ens (OV. epist. 5, 43). OV. am. 1, 12, 3. 2, 18, 5 *al.* epist. 10, 57 venimus huc ambo: cur non -imus ambo? ars 1, 603 cum -et mensā conviva remotā, ipsa tibi accessūs turba locumque dabit. 2, 233 militiae species amor est: -ite segnes. non sunt haec timidis signa tuenda viris. rem. 243 nec satis esse putes -ere (dediscere *R*): lentus abesto. met. 1, 398 -unt (descendunt *vulg. sed cf.* 1, 381). 3, 436 tecum venitque manetque, tecum -et, si tu -ere possis. *al.* 4, 338 gradu . . . verso. 7, 364 tum cum -ret Herculis agmen. 9, 350 quae cum perterrita retro ire et ... vellet -ere. 10, 411. 412. 11, 687 manus ... ad -entem, cupiens retinere, tetendi. *al.* 15, 28 numen abire iubet: prohibent -ere leges. trist. 1, 3, 58 quasi -ens oscula summa (*i. suprema*) dedi. fast. 1, 281 pace fores obdo, ne qua -ere possit. 2, 582 dicit -ens ebriaque exit anus. *al.* LIV. 10, 2, 14. 40, 14, 11. VITR. 10, 16, 7 *ille* cum classe sua -ssit. PAVL. FEST. p 318 *montem* plebes, cum secessisset a patribus, . . . -entes Iovi consecraverunt. SEN. contr. 1, 6, 11 ut primam honestam occasionem invenerit -endi, -isse *puellam.* VAL. MAX. 4, 1, 7 *opp.* remanere. SEN. Med. 449 -o exeo, penatibus profugere quam cogis tuis. benef. 4, 11, 3. dial. 1, 2, 11 alienae saluti consulit et instruit -entium fugam. CVRT. 10, 2, 17 *opp.* retineri. LVCAN. 8, 152. PLIN. nat. 31, 60 *non* sine oleo -entes (*sc. ex balineis*). CARM. epigr. 333 (CORP. IV 813) otiosis locus hic non est, -e morator. MART. 5, 25, 3 ecquis, io, revocat -entemque reducit? QVINT. inst. 1, 5, 36 si plures a se dimittens ita loquatur 'abi' aut -e (*exemplum soloecismi; opp.* venire). 6, 1, 39. decl 269 p. 97, 20 *opp.* redire. 348 p. 372, 4 *opp.* permanere. TAC. hist. 2, 33 *opp.* remanere. 3, 68 ut in aede Concordiae positurus insignia imperii domumque fratris petiturus -ssit. ann. 6, 44 fugae specie -ssum. 13, 39 propere. SVET. Otho 11, 1 -ere et abire. Vesp. 4, 4 cum ... aut -ret saepius aut praesens obdormisceret. IVLIAN. dig. 42, 1, 60. VLP. dig 5, 1, 19, 2 ubi sic venit, ut confestim -at. PAVL. dig. 41, 2, 3, 8 quod si servus vel colonus . . . decesserint -erintve (SIDON. epist. 4, 25, 1). PAVL. dig. 47, 2, 21 pr. *opp.* revertor. MACER dig. 49, 16, 13, 5 eius fugam qui, cum sub custodia vel in carcere esset, -erit. APVL. apol. 75. met. 3, 12 *syn.* digredi. ITALA gen. 21, 16 (Aug. quaest. hept. 1, 54) -ssit (ἀπελθοῦσα, VVLG. abiit). Ios. 22, 32 (Lugd.) -ssit (ἀπέστρεψε, VVLG. reversus . . . est). Is. 52, 11 (Cypr. laps. 10) -ite, -ite (ἀπόστητε, VVLG. recedite, recedite). Matth. 2, 13 (cod. k) cum illi -issent (ἀναχωρησάντων, VVLG. recessissent). PORPH. Hor. sat. 1, 1, 11 vadere ... id est -ere. VOPISC. Aurelian. 25, 3 *iuxta pos.* terga dare. IVST. 2, 11, 7 *opp.* remanere. AMM. 16, 12, 37 incondite (*cf.* 31, 7, 15 incomposite). 28, 2, 8 *syn.* digredi. 28, 2, 13 gressu ... veloci. 31, 11, 5 cito. 31, 13, 9 gradiens retro. FVLG. myth. 3, 6 p. 67, 19 *opp.* advenire. VVLG. gen. 26, 17 *syn.* recedere. I Macc. 2, 31 (κατέβησαν. *cf.* 2, 29 *syn.* descendere). 6, 63 festinanter (ἀπῆρε). 11, 43 omnis exercitus (ἀπέστησαν). II Macc. 12, 7 -ssit quasi iterum reversurus (ἀνέλυσεν). Luc. 21, 21 qui in Iudaea sunt, fugiant ad montes et qui in medio eius, -ant (ἐκχωρείτωσαν). act. 28, 25 (ἀπελύοντο). CLAVD. 28, 253. RVT. NAM. 1, 269 intrantemque capit -entemque (deced- *Baehrens*) moratur postibus affixum . . . poema. EVGRAPH. Ter. Andr. 709 ut impedimentum (*meton. de homine*) ad interrogationem -ret. β ***additur unde***: **a, ab**: ab *homine* (*accedente acc. mensurae*: PLAVT. Asin. 603 ne iste . . . ab ista non pedem -at, *syn.* abire [CIC. Deiot. 42 negat unquam se a te in Deiotari tetrarchia pedem -isse. POLLIO Cic. epist. 10, 31, 6 nullum ... vestigium abs te -urus sum. *sim.* APVL. met. 10, 26

[Graeber]

nec cum . . . mulier unguc latius a sc -ere passa est; *syn.* abire. *cf. etiam infra l. 44 sq.*]): PLAVT. Asin. 251 iam diu est factum, quom -esti ab ero atque abiisti ad forum. CIC. Verr. 5, 146 a me nusquam (de orat. 1, 97). Verr. 3, 169 is cum praetorem circum omnia fora sectaretur neque ab eo umquam -ret (PIS. 68. *cf.* Balb. 5 numquam). Cluent. 189 non illa ut a viro improbo -isset, sed ut a crudelissimo hoste fugisset domumque illam in perpetuum . . . reliquisset. Deiot. 42 Att. 1, 17, 1. 3, 22, 1. 6, 3, 1 *ille* ex pacto et conventu — nam ea lege exierat — iam a me -erat. 7, 2, 8. 12, 1, 1. 12, 49, 1. 15, 27, 2 epist. 2, 12, 2. 2, 15, 4. 3, 3, 2. 7, 24, 2. 13, 57, 1 nec ipse adduci potuisset, ut a me -ret neque ego, ut eum a me dimitterem. 13, 71. 14, 7, 1. 15, 2, 5. 15, 17, 1 cum a me -unt (*opp.* cum ad me veniunt). 15, 21, 1 (*nota praecedens* accedere). 16, 1, 1. 16, 9, 1. ad Q. fr. 2, 5, 3 a puero. top. 5 ut . . . a te -ssi in Graeciam proficiscens. Q. CIC. pet. 46 ii possunt abs te placati aequique -ere (*ibid. opp.* inimici -unt). 49 ut amiciores abs te -ant quam accesserint. PLANC. Cic. epist. 10, 18, 1. CIC. fil. Cic. epist. 16, 21, 1. 4 quem nullo tempore a me patior -cre. CAES. Gall. 1, 16, 3. 1, 23, 3. 4, 12, 1. 5, 3, 6 sese . . . ab suis -ere atque ad eum venire noluisse. 5, 49, 3 hostes ab se -isse omnemque ad eum multitudinem convertisse. 7, 33, 1 a bello atque hoste (VEG. mil. 3, 22 ab hoste. *cf. p. 1286, 64 sqq.*). civ. 1, 22, 2. 2, 42, 3. 3, 79, 3 rei frumentariae causa ab eo -erat et Heracliam . . . iter fecerat. BELL. Afr. 73, 3 hostium copias ab se suoque vestigio non -uras existimabat. BELL. Hisp. 2, 1 NEP. Alc. 8, 5. LIV. 3, 49, 5 pro imperio *ille* -ere a privato lictores iubebat. 6, 15, 1 cum . . . -ere senatum ab se vetuisset. VITR. 2 pr. 4 ex eo *ille* ab rege non -ssit et in Aegyptum est eum persecutus. PAVL. FEST. p. 223 praetoria cohors est dicta, quod a praetore non -bat. *ibid. iter.* SEN. contr. 1, 2, 17 *opp.* venire ad. *al.* VAL. MAX. 1, 7, 7. 4, 5, 4. SEN. Phoen. 49 -e a patre, -e, virgo (HIER. epist. 21, 7, 1. *cf.* IVST. 22, 8, 10 a patre noctis errore [*fere i. q. aberrare*]). dial. 6, 24, 1. 12, 8, 1 epist. 49, 1. 123, 8. FRONTO p. 53, 10 N. neque umquam ab *Socrate* auditores -ssere lacerati, sed nonnumquam lacessiti. AVR. Fronto p. 116, 11 N. GAIVS inst. 4, 164 antequam ex iure exeat, id est antequam a praetore -at. APVL. met. 10, 26. ITALA gen. 13, 9 (Aug. civ. 16, 20) -e a me (διαχωρίσθητι, VVLG. recede). COMM. instr. 2, 8, 2 a matre (*i. ecclesia*) noli -ere longe. AMM. 21, 8, 1 Iulianus a Rauracis. VVLG. psalm. 6, 9 -ite a me (ἀπόστητε, *item* Luc. 13, 27. Matth. 7, 23 ἀποχωρεῖτε). Luc. 4, 42 (πορεύεσθαι). 8, 37 (ἀπελθεῖν). SVLP. SEV. dial. 1, 9, 5 vel exiguum temporis punctum a tanto viro -ere noluissem. *adde*: CIC. Planc. 100 multos . . . menses a capite meo non -ssit. Lael. 1 a senis latere numquam. a *bestia*: VVLG. I Macc. 6, 36 et quocumque ibat (*sc. bestia*), ibant et non -bant ab ea (ἀφίσταντο). a *locis sive rebus, quae in certo loco sunt vel fieri solent* (*accedente acc. mensurae*: CIC. Verr. 5, 33 neque ab argento digitum -ere. *cf. p. 1278, 81 sqq*): VARRO rust. 1, 16, 4 ne de fundo familia ab opere -at (2, 10, 9 praegnatem . . . non longe ab opere -ere. CAES. civ. 1, 75, 1 ab instituto opere. BELL. Alex. 73, 3. *adde l. 65 sq. v. etiam p. 1280, 20*). VARRO Scaur. gramm. VII 29, 8 ab *significat* locum, a quo -imus, ut ab pariete. CIC. Verr. 3, 73 a subselliis (*syn.* abire. Cluent. 58 demisso capite). 5, 33. Phil. 8, 23 ab Alexandrea (*cf.* 12, 11 a Mutina [14, 4]. Att. 3, 4 a Vibone. CAES. Gall. 7, 43, 5 a Gergovia [7, 59, 1]. civ. 3, 24, 4 a Brundisio. BELL. Afr. 91, 4 ab Zama -it atque ad villam suam . . . se confert [SALL. Iug. 61, 1]. VVLG. act. 1, 4 ab Jerosolymis [χωρίζεσθαι]. 18, 2). Phil. 11, 18 consul, pontifex maximus, . . . collegae, flamini Martiali, multam dixit, si a sacris -isset (VAL. MAX. 1, 1, 2). 14, 3 ab eorum aris, ad quas togati adierimus, ad saga sumenda -ere (TIB. 2, 1, 11 LVCAN. 9, 585). Att. 2, 5, 1 cupio Alexandream . . . visere et simul ab hac hominum satietate nostri -ere et cum aliquo desiderio reverti. 7, 15, 1 ab urbe (8, 11[b], 3. 9, 10, 4. 4, 1, 2 *opp.* accedere. 14, 14, 2 CAES. civ. 1, 33, 2. 1, 34, 3 LIV. 27, 5, 16. 35, 20, 14 QVINT. inst. 5, 11, 9 IVST. 13, 3, 5. *cf. p. 1280, 46*). 16, 9 a mari (CAES. civ. 3, 44, 1 a mari Dyrrachioque). epist. 15, 4, 8 cum . . . me -ere ab eo monte simulassem. LENT. Cic. epist. 12, 15, 5 subito ex Lycia *illi* . . . a classe -erunt navique longa profugerunt. CAES. Gall. 2, 20, 3 ab opere singulisque legionibus singulos legatos Caesar -ere . . . vetuerat. 4, 6, 3 ab Rheno. 5, 1, 1 ab hibernis. 5, 7, 5 a castris. 5, 8, 6 ab litore. 5, 19, 3 ab agmine legionum. 7, 9, 1 ab exercitu (civ. 1, 9, 3 NEP. Dat. 5, 1 SVET. Iul. 29, 2). civ. 3, 37, 2 a vallo. 3, 78, 6 ab ora maritima Oricoque. BELL. Afr. 6, 6 ab oppido (68, 2. *cf.* BELL. Hisp. 29, 7 aut ab excelso loco aut ab oppido [*i. proficisci ad hostes aggrediendos*]. 32, 5). 73, 3. NEP. Them. 3, 4 ab Artemisio. Dion 9, 1 a foribus qui non -ant, certos praeficit. OV. trist. 1, 3, 85 a patria. LIV. 2, 14, 3 Porsennam -entem ab Ianiculo. 3, 17, 1 postquam arma poni et -ere homines ab stationibus nuntiatum est. VAL. MAX. 4, 2, 3 ab ea (*i. mensa*) et amicitia et affinitate iuncti -erunt (*opp.* venire ad). SEN. dial. 4, 33, 6 a convivio (*cf.* QVINT. decl 301 p. 185, 5 a cena. *v. etiam p. 1280, 78 sq.*). 11, 6, 4 ab hac civitate -e, . . . omnes urbes circumi. epist. 22, 9 tam magnas spes relinquam? ab ipsa messe -am? CVRT. 10, 7, 19 a corpore Alexandri. VAL. FL. 7, 558 saevis . . . procul -ssit ab agris (STAT. Ach. 1, 150 nostris procul haut -ere ab antris *solebat.* APVL. met. 2, 7). QVINT. inst. 7, 7, 4 magistratus ab arce ne -at. TAC. ann. 6, 50 ab limine. SVET. Tit. 8, 1 a sermone principis. TERT. orat. 18 a *sacrificio* sine pace. AMM. 18, 8, 2 ab aggeribus publicis . . . longius. 21, 4, 6 a Galliis. 23, 1, 7 a limitibus. HYG. astr. 1, 6 p. 26, 4 quanto magis a polo (p. 26, 7). AVG. conf. 4, 12, 19 *Christus* -ssit ab oculis. DRAC. Orest. 412 cunctos -ere (descend- *A*) iussit ab aula ac domibus remeare suis. PASS. Petr. Paul. brev. 4 a Iudaea. *adde*: AVG. fid. et op. 17, 31 p. 76, 14 non intrare cupientes repelluntur, sed ab introitu (*i. primo in ostio*) ipsi . . . -unt. **de**: CIC. S. Rosc. 79 quod . . . neque de praediis umquam temere -erit. Verr. 3, 92 de foro (5, 147). 5, 49 de convivio (*cf. p. 1279, 77*). Phil. 8, 21 non modo illum de Gallia non -isse . . . , sed ne a Mutina quidem recessisse. QVINT. decl. 258 p. 54, 15 de domo mea (*de dissolutione matrimonii*: PAVL. dig. 24, 1, 57 FRG. Vat. 107. *cf. p. 1277, 11 sqq. v. et l. 19*). POMPON. dig. 35, 1, 8 de medio (ITALA II Cor. 6, 17 [Tert. pudic. 15] -ite de medio eorum [ἐξέλθατε, VVLG. exite]. *cf. infra l. 35*). SCAEV. dig. 33, 7, 20, 3 *coloni* de colonia. VLP. dig. 48, 4, 2 qui . . . de provincia, cum ei successum esset, non -ssit. FILASTR. 99, 1 p. 59, 2 *animam* de caelo. DARES 5 de finibus (VVLG. Marc. 5, 17 [ἀπελθεῖν ἀπό]). *ibid.* de insula. VVLG. Luc. 2, 37 non . . . de templo (οὐκ ἀφίστατο). AVG. civ. 10, 32 p. 457, 8 D. iussus est -ere de terra sua et de cognatione sua et de domo patris sui (*cf. l. 10*). **e, ex**: CIC. Verr. 2, 132 indignum isti videri coepit ex tanta aede tantoque opere se non opimum praeda, praesertim a pupillo, -ere. 5, 145 cum fratre e curia. Cato 84 ex vita ita -o (*cf. infra l. 36*) tamquam ex hospitio, non tamquam e domo. Att. 3, 9, 1 ex Asia (11, 12, 1 ex Italia [15, 11, 3 ANTON. Cic. Att. 10, 10, 2]. 11, 17[a], 3 ex Africa. epist. 15, 2, 8 hac opinione e Cappadocia . . . , ut *eqs.* [*cf. p. 1278, 5*]). LENT. Cic. epist. 12, 15, 5 (*v. p. 1279, 64 sq*). CAES. Gall. 3, 2, 1 ex ea parte vici, quam Gallis concesserat, omnes noctu -isse. 4, 30, 3 ex castris (HIRT. Gall. 8, 7, 6 SALL. Catil. 36, 5. *cf.* CAES. civ. 3, 75, 2 ex conspectu castrorum). 5, 28, 3 ex hibernis (5, 41, 6). civ. 2, 33, 1 ex contione (SALL. Iug. 34, 2 VELL. 2, 32, 1). 3, 30, 7 ex eo loco (3, 102, 4 HIRT. Gall. 8, 14, 3. *cf.* CAES. civ. 3, 101, 7 ex his locis [3, 102, 7]). SEN. contr. 2, 2, 11 -am civitate, fugiam, exulabo. VAL. MAX. 2, 10, 8 e theatro. CELS. 1, 10 p. 26, 28 D. ubi gravi tempore anni -erunt ex suis sedibus. 3, 22 p. 111, 20 id *caelum*, ex quo -it aeger *caeli mutandi causa.* SVET. Iul. 1, 2 e medio (*cf. supra l. 12*). PORPH. Hor. sat. 1, 1, 117/8 ut nemo . . . ita gratus e vita abeat, ut conviva, qui . . . satur e convivio -it (*cf. p. 1279, 77*). NEMES. ecl. 2, 89 e silvis. *adde de re personata*: AMM. 14, 7, 21 velut exturbatum e iudiciis fas omne -ssit. *ablat. separat.*: VARRO rust. 3, 17, 1 non laboro . . . hoc loco -isse *illum.* CIC. Verr. 1, 54 cum haec frequentia totius Italiae Roma -erit (ARVS gramm. VII 467, 23. *cf.* PROP. 2, 19, 1. *adde*: CIC. Att. 7, 21, 1 Capua [7, 24]. 11, 17[a], 3 Alexandrea [11, 25, 2]. epist. 1, 9, 9 Luca. 6, 4, 5 Athenis. 14, 4, 6 Brundisio. CAES. civ. 2, 21, 5 Tarracone. TAC. hist. 2, 54 Mutina). OV. epist. 1, 81 me pater Icarius viduo -ere lecto cogit. met. 1, 381 templo. trist. 1, 3, 5 finibus extremae . . . Ausoniae. Pont. 1, 4, 47 urbe (*cf. p. 1279, 60 sqq*). LVCAN. 5, 357 castris. SIL. 17, 48 Sicula . . . terra. CLAVD. 7, 142 tectis. *adv.*: CIC. top. 25 hinc (*cf.* Caec. 52 Att. 12, 14, 3 epist. 9, 2, 5 NEP. Them. 3, 3 HOR. sat. 1, 5, 93 OV. trist. 4, 4, 49. fast. 4, 365 procul hinc [MART. 13, 25, 1]. LIV. 3, 48, 4 HIL. in Matth. 30, 2 [VVLG. Ioh. 13, 30 exivit, ἐξῆλθεν] *al.*). Verr. 3, 161 illinc (dom. 7). 5, 63 inde (Att. 5, 20, 3. 6, 3, 6. 14, 20, 2 CAES. civ. 1, 83, 3. 3, 40, 6 BELL. Afr. 28, 2 NEP. Chabr. 2, 2 Epam. 3, 3 LIV. 2, 48, 10 VAL. MAX. 1, 7, 8 *al.*). CAES. Gall. 1, 28, 4 unde (LIV. 39, 33, 5 *al.*). SVET. Cal. 4 quotiens aliquo adveniret vel sicunde -ret. AMM. 28, 5, 13 exinde. *γ additur quo: accus.*: SALL. Iug. 28, 3 infectis rebus . . . domum (*cf.* NEP. Them. 4, 2 domos suas [LIV. 2, 48, 10]). TAC. ann. 6, 20 Capreas (*cf.* AMM. 14, 10, 16 Mediolanum ad hiberna [*cf.* 27, 5, 5. 30, 3, 7]. 20, 8, 20 Viennam. 26, 5, 4). EVGRAPH. Ter. Hec. 223 (rus habitatum abii) rus. **in**: VARRO rust. 3, 17, 1 in hortos. CIC. Deiot. 19 in cubiculum. Att. 4, 3, 3 in vestibulum *illius.* epist. 2, 16, 2 in aliquas solitudines. CAES. civ. 1, 83, 3 in castra (*cf.* LIV. 7, 25, 4 *ut* dubii . . . -erint in castra Galli, Graeci retro ad naves, victos se an victores putarent). SALL. Iug. 54, 10 in proxumos colles. 56, 3 in loca quam maxume occulta. NEP. Dat. 5, 6 ipse cum suis in Cappadociam -it. LIV. 26, 31, 11 in Capitolium ad dilectum. PORPH. Hor. sat. 2, 3, 246 (quorsum abeant) in quam partem -ant. AMM. 31, 10, 22 in otium (*cf. p. 1276, 43*). SCHOL. Cic. Bob. p. 132, 11 St. in exilium (AVG. civ. 2, 17 *v. etiam* SCHOL. Cic. Bob. p. 157, 12 *absol.*). p. 173, 2 in legationem. PASS. Petr. Paul. brev. 3 in palatium suum (-tio suo *F*). **ad**: CIC. Att. 4, 16, 3 ad rem divinam. VERG. Aen. 12, 184 convenit Euandri victos -ere (de- *M*[1]) ad urbem. LIV. 7, 25, 4 (*v. supra l. 62 sq.*). 26, 31, 11 (*v. supra l. 64*). TAC. ann. 11, 16 ad conterminos populos. SPART. Carac. 6, 6 ad requisita naturae. AMM. 14, 10, 16 (*v. supra l. 58*) ad hiberna (27, 5, 5. 30, 3, 7). 20, 7, 8 ad sua (*i. domum*). 26, 6, 4 ad abdita longiusque remota. AVG. in psalm. 148, 2 cum quisque -it ad propria (*opp.* in ecclesia quando congregamur). CASSIOD. var. 1, 15, 2 ad Africam. *acced. gerundiv.*: SEN. dial. 4, 33, 6 a convivio ad ossa fili legenda. CVRT. 4, 15, 20 inde *illi* -erant ad opprimenda impedimenta. QVINT. decl. 249 p. 24, 14 ad colendos . . . agros. PANEG. 3 (11). 12, 3 ad revisendos exercitus. circa: LIV. 3, 17, 12 dum haec in foro . . . aguntur, consules . . . , ne . . . hostis moveretur, circa portas murosque -erant. *adv.*: CIC. epist. 3, 6, 3 eo -isti, quo ego te ne persequi quidem possem *tot* diebus (SALL. Iug. 54, 4

[Graeber]

quo cuiusque animus fert, eo -unt). CVRT. 5, 12, 9 quo -rent, non habebant. TERT. anim. 34 nusquam. *nota*: CIC. Att. 3, 8, 3 (*in litteris perturbato animo scriptis*) quod suades, ne longius -amus ... puto me ita esse facturum, sed ubi, nondum statui. δ *indicatur unde et quo*: CIC. epist. 15, 2, 5 a me -ssit in oppidum Cybistra. CAES. Gall. 5, 1, 1 ab hibernis in Italiam. 5, 7, 5 a castris ... domum. OV. trist. 4, 4, 49 nunc precor hinc alio iubeat -ere. CARM. epigr. 101, 4 -ssi ab urbe in praetorio Hadriani Aug. Caesar(is). VVLG. Matth. 25, 41 -ite a me maledicti in ignem aeternum (πορεύεσθε). RVFIN. Adamant. 1, 12 -ite a me (*cf. p. 1279, 37*) ... in tenebras. AVG. civ. 16, 20. PASS. Petr. Paul. brev. 6 unde maledictus et condemnatus a nobis -ssit (abiit *F*) in suam perditionem.

b *de numinibus speciebusque sim.*: OV. met. 15, 25 post ea (*i. verba*) -unt pariter somnusque deusque. EPIST. Sapph. 107 *Amor*, tibi qui numquam longe -it. SEN. epist. 83, 1 sic intervenit (*sc. deus cogitationibus mediis*) ..., tamquam aliquando -at. STAT. silv. 1, 3, 12 *Venus* volucres vetuit -ere natos. ITALA Matth. 4, 11 (codd. g¹k) -ssit diabolus (ἀφίησιν αὐτόν, VVLG. reliquit eum). AMM. 25, 2, 3 speciem illam Genii publici ... per aulaea tristius -entem. 30, 5, 18 Fortunam. VVLG. act. 10, 7 angelus (ἀπῆλθεν). PSALT. Rom. 9ª, 1 ut quid domine -isti longe? (ἀφέστηκας, VVLG. recessisti). AVG. civ. 2, 22 -erant ... omnes adytis arisque relictis di (*item* 2, 24. 25. 3, 14. 15 *bis*. *cf. cum* VERG. Aen. 2, 351 excessere omnes adytis arisque relictis di). 2, 23 quod velut offensi civium iniquitate -erint. 3, 25 -ente Concordia. a, a b (*accedit* in *infra l. 28*): SEN. Med. 967 -ere a me, frater, ultrices deas ... iube. SCHOL. Germ. Bas. p. 66, 4 *Virginem* ab hominibus (*syn.* p. 65, 22 recedere). VVLG. Luc. 1, 38 -ssit ab illa angelus (ἀπῆλθεν. *cf.* 2, 15 ab eis ... in caelum. act. 12, 10 *gr.* ἀπέστη). 9, 33 *Moyses et Elias* ab illo (*i. Iesu*; διαχωρίζεσθαι). AVG. civ. 22, 8 *daemon* inter haec verba -ssit ab homine (*syn.* exire). PALLAD. hist. mon. I 10 p. 287ᴬ (*daemon loquitur*) -o ab homine nec accedo ulterius (*syn.* exire). de: SVLP. SEV. dial. 2, 9, 3 -e funeste *daemon* de pecude.

c *de bestiis*: VARRO rust. 3, 16, 33 quod si omne *mel* eximas, fore, ut -ant *apes*. CIC. nat. deor. 2, 129 testudines ... et crocodilos dicunt, cum in terra partum ediderint, obruere ova, deinde -ere. PHAEDR. 4, 3, 3 *vulpes*. SEN. Herc. f. 77 -ant ferae, ipse imperando fessus Eurystheus vacet. AVIAN. fab. 13, 11 *leo*. *nota de volucribus advenis* (*cf.* discessus *II B*): PLIN. nat. 1, 10, 34 de avibus nostris, quae -unt, et quo abeant hirundines *eqs.* 10, 61 nemo vidit agmen -entium (*sc. ciconiarum*), cum -urum appareat, nec venire, sed venisse cernimus. a, a b: OV. trist. 1, 1, 77 nec procul a stabulis audet -ere ... agna. VAL. FL. 8, 79 *draco* haut Aeolio -ere fessus ab auro (*i. ab vellere aureo*) ... sustinet.

2 *de rebus*: a *de sideribus*: *absol.*: HOR. epist. 1, 16, 7 ut veniens dextrum latus aspiciat sol, laevum -ens (*codd.*, descendens π, decedens *Bentl. cf. p. 122, 31sqq.*) curru fugiente vaporet (DRAC. laud. dei 1, 417 -ere solem nec lucem remeare putat terrena propago). VITR. 9, 2, 3 *luna* cotidie ... -ens (*sc. a sole; ibid.* recessit a sole. *cf.* PLIN. nat. 2, 59 *stellae errantes* -entes [*sc. a sole*] partibus numquam amplius undenis). *adde*: OV. met. 4, 91 lux tarde -ere visa praecipitatur aquis. *indicatur unde*: a, a b (*acced.* ad *l. 53, abl. mensurae l. 55*): VARRO ling. 9, 25 nonne luna, ut ab sole -it ad aquilonem et inde redit in eandem viam, sic inde fertur ad austrum et regreditur inde? (CIC. nat. deor. 2, 53 neque *illa stella* a sole longius umquam unius signi intervallo -it tum antevertens tum subsequens. *ibid. iterum*. MART. CAP. 8, 862. *cf. etiam supra l. 48*). CIC. nat. deor. 3, 37 cur ... sol *non* longius progrediatur solstitiali orbi itemque brumali: ne longius -at a cibo (*i. ab aqua*). SEN. nat. 1, 4, 4 solis imago a nube. HYG. astr. 1, 8 p. 28, 17 sol ab eo loco. *ablat. separat.*: AVIEN. Arat. 875 ut *Centaurus* fluctu tantum -at coo, quantum adit occasum. AMM. 20, 3, 12 *stellas* -ere suis sedibus. *indicatur quo*: PLIN. nat. 5, 56 ad septentriones sole -ente. b *de variis*: OV. fast. 2, 152 magna ... -ens signa reliquit hiems. SEN. Herc. f. 321 (*de maris recessu*) bis ... -ens fretum et bis recurrens. nat. 7, 20, 2 (*de flammis mirabilibus*) alii ... ignes diu manent nec ante -unt quam *eqs.* POMPON. dig. 7, 4, 23 si eodem impetu -erit aqua, quo venit. CLAVD. 26, 221 ipsa etiam diffisa brevi Trinacria ponto si rerum natura sinat -ere longe optat et Ionium refugo laxare Peloro. *de tractu fluvii mutato*: PLIN. nat. 6, 25 qua -it Euphrates. PROB. Verg. ecl. 6, 82 *Eurotas* confunditur Alpheo rursusque -it.

C *notione propria paulum evanescente non tam abire homines indicatur, quam* ***quo eventu, qua condicione*** *quis ex colloquio, proelio, iudicio sim. evadat (cf. p. 1275, 67sqq.) accedentibus*: 1 *adverbiis et locutionibus adverbialibus*: PLAVT. Stich. 395 Hercules, qui deus sis, sane -isti (-isses *P*) non bene (male *P*). TER. Phorm. 1047 immo vero pulchre -o et probe et praeter spem. CIC. div. in Caec. 71 turpissime (epist. 12, 3, 2) flagitiosissimeque. Verr. 3, 57 impune (APVL. met. 7, 7 LACT. ira 18, 6. *cf. p. 1282, 80*). ad Q. fr. 2, 3, 1 honeste. SALL. Iug. 25, 11 frustra (*i. q. infecta re cf. p. 1282, 10sqq.*). DARES 17 pacifice. TER. Andr. 148 denique ita tum -o ab illo, ut *eqs.* (RHET. Her. 1, 15, 25 CIC. Quinct. 29 Verr. 5, 62 nat. deor. 3, 95 LEPID. Cic. epist. 10, 34, 1 LIV. 3, 36, 8. 35, 19, 7). Phorm. 773 modo ut hoc consilio possiet -i, ut istam ducat. RHET. Her. 2, 17, 25 si sine supplicio -erit (*cf.* CIC. Verr. 4, 141 quem ... sine supplicio dimittere non debuisti, hunc abs te sine praemio -ere noluisti? *adde*: CIC. Quinct. 23 sine vadimonio. div. in Caec. 60 quemquam horum esse putas, qui non malit te sine vituperatione quam cum scelere -ere? Verr. 3, 37 sine praeda. 4, 69 sine ignominia molestiaque [*cf. l. 6*]. Cluent. 161 sine iudicio controversiaque. Att. 2, 21, 6 spero nos aut cum summa gloria [*cf. l. 9sq.*] aut certe sine molestia -uros. off. 2, 82 concordiā constitutā sine querella. CAES. civ. 3, 46, 6 sine detrimento. LIV. 44, 37, 10 sine proelio [IVST. 2, 6, 20]). CIC. epist. 5, 18, 1 quam levissima poena ab hac re p. ad Q. fr. 1, 2, 16 multiplicata gloria (NEP. Epam. 8, 5 maxima. *cf. l. 5sq.*). CAES. Gall. 7, 17, 5 nusquam infecta re (civ. 3, 40, 6 AMM. 21, 12, 4. *cf.* SALL. Iug. 28, 3 infectis rebus [NEP. Milt. 7, 5). civ. 3, 112, 7 ut aequo proelio -retur (*cf.* NEP. Them. 3, 3 pari proelio). HOR. sat. 1, 7, 17 si disparibus bellum incidat ..., -at pulchrior (pigrior *al.*) ultro muneribus missis. LIV. 9, 44, 8 Marte aequo -ssum *esse* (25, 19, 5. 27, 12, 10 [*nota*: 2, 40, 14 cum Volscis aequo M. -ssum est]. IVST. 3, 6, 9 utrimque. *cf.* TAC. hist. 3, 9 ex aequo. ann. 2, 46 condicionibus aequis. AMM. 24, 4, 18 aequis manibus et pari fortuna. 31, 8, 10 pari pugnandi sorte. 31, 16, 5 aequis partes -ssere momentis). LIV. 21, 59, 8 sicut aequata ferme pugna erat, ita clade pari -ssum est. 32, 40, 4 de colloquio -ssum *tot* Cretensibus ab tyranno datis Romano *eqs.* 39, 21, 7 incerta victoria. TAC. ann. 2, 57 apertis odiis. Agr. 27 irritatis utrimque animis -ssum (ann. 13, 56 infensis utrimque animis -ssum). CORP. VI 33976d (*a. 94 vel non multo post*) ex certamine *poetarum* cum honore -ssit. RVFIN. hist. 5, 24, 17 ita ab invicem plena fide pace integra et firma caritate -unt (ἀπηλλάγησαν).

2 *adiectivis et partic. perf. pass.*: CIC. de orat. 1, 239 cum hic (*i. in his causis*) iuris consultus superior fuerit -urus, qui *eqs.* (Caecin. 2 Tusc. 2, 54. CAES. civ. 1, 47, 1 ut se utrique superiores -isse existimarent. BELL. Hisp. 5, 4. SALL. Catil. 39, 4 quodsi primo proelio *ille* superior aut aequa manu [*cf. supra l. 14sqq.*] -isset. NEP. Hann. 1, 2 Ham. 1, 2. Eum. 10, 2 superior proelio. Dat. 8, 4 semper ... inferior copiis superior omnibus proeliis. VAL. MAX. 7, 7, 1 omnibus non solum consiliis, sed etiam sententiis superior -ssit). Quinct. 59 si in causa pari -ere inferior videretur. Verr. 3, 25 vicerunt ... ita, ut egentes inanesque -rent. Caecin. 46 qui vivus -erit, ei vim non esse factam. nat. deor. 3, 77 si, qui *philosophos* audierunt, vitiosi essent -uri. LEPID. Cic. epist. 10, 34, 1 omnis ex proelio integer -ssit ita, ut *eqs.* BELL. Alex. 20, 6 incolumes (AMM. 23, 5, 11). SALL. Iug. 56, 6 profugi. NEP. Dat. 11, 3 cum aliquamdiu in colloquio fuissent et diversi (-e *al.*) -issent. OV. rem. 765 quis poterit lecto durus -ere Gallo? CVRT. 4, 4, 2 tam -ere irritum quam morari pudebat (TAC. ann. 1, 59). QVINT. decl. 333 p. 314, 25 -ssi a iudicio laetior quam reus ipse (*cf.* SIL. 16, 571). VLP. dig. 21, 1, 27 indemnis ... emptor debet -ere. OPTAT. 7, 1 p. 159, 15 ut cooperto crimine suo quasi superbi -rent. AMM. 14, 7, 8 innoxius. 26, 5, 9 longius -erant incruenti. CIC. Brut. 229 *Hortensius* cum eorum qui affuerunt tum ipsorum consulum ... iudicio -ssit probatus. Quinct. 32 conturbatus sane -it *ille*. 44 iam tu potes liberatus -ere molestia (S. Rosc. 143 culpa liberatus et crimine nefario solutus cupit a vobis -ere. *cf.* Verr. 5, 140 [*ex litteris publicis*] omnes liberatos -isse. NEP. Phoc. 2, 3) S. Rosc. 8 ut spoliis ex hoc iudicio ornati auctique -ant. Verr. 4, 30 illusos se et irrisos ab iudicio -uros. Cluent. 111 se ex iudicio -isse victum (200 patimini matrem ... victam potius vestra aequitate -ere. Tusc. 5, 78 illa *mulier* victa maesta -it. SALL. Catil. 49, 2 ab adulescentulo *illo* victus -erat. *cf.* VELL. 2, 32, 1 VAL. MAX. 3, 2, 8. RVFIN. Adamant. 1, 28 *ille* victus cum confusione -ssit ad tempus). Flacc. 41 istud columen accusationis tuae, Mithridates, ... reprensus, convictus fractusque -ssit (*cf.* dom. 50 repudiatus convictusque -ssit [ac. 2, 118 repudiati condemnatique -ent. COMM. instr. 1, 11, 9]). Rab. Post. 18 soluti huc convenistis; ne constricti -atis, cavete. ad Q. fr. 2, 4, 1 homo petulans et audax valde perturbatus debilitatusque -ssit. SALL. Catil. 61, 7 graviter volneratus. FRONTO p. 53, 10 N. neque umquam ab *Socrate* auditores -ssere lacerati, sed nonnumquam lacessiti. TERT. orat. 17 ille publicanus ... iustificatior Pharisaeo procacissimo -ssit. AMM. 24, 4, 7 habitus frustra -ssit (31, 12, 9). RVFIN. hist. 5, 1, 42 *quod mulier* tot *martyriis* permaneret invicta et per singulos agones -ret coronata. *adde*: CASSIOD. inst. div. 16 p. 1132ᴰ paganitas ... a vero domino confutata -ssit.

3 *substantivis*: CAES. civ. 3, 47, 6 maximarum se gentium victores -isse (HOR. epist. 1, 10, 37 postquam victor violens -ssit ab hoste [*equus ab cervo*]. VAL. MAX. 3, 2, 8 proelium nocte dirimente victoresne an victi -rent incerti abierunt. SPART. Sept. Sev. 17, 8 prope a nullo congressu -ssit [*Richter*, digressus *add. Casaub.*] nisi victor. AVR. VICT. Caes. 20, 14 nullo congressu nisi victor. AMM. 29, 1, 3. VEG. mil. 3, 25 victor ex omni parte. HYG. fab. 165 p. 19, 10). HOR. epist. 2, 2, 99 (*de certamine poetarum*) -o Alcaeus puncto illius; ille meo quis? quis nisi Callimachus? SEN. benef. 6, 4, 5 aestimatione facta debitor -e, qui creditor veneras. *nota translate de re*: CIC. Verr. 5, 68 si istius haec tanta iniuria impunita -erit (*cf. p. 1281, 77sq.*).

II in locutionibus PER IMAGINEM expressis

A *vi praepositionis integra*: 1 *dissolutio quaedam indicatur*: a *de rebus corporeis* (*additur* ad *l. 3*, in *l. 5 et* ex *l. 1sq.*,

[*Graeber*]

inter *l. 11*, quo *l. 3*, *dat. l. 9*): LVCR. 2, 712 sua cuique cibis ex omnibus intus in artus corpora -unt. 2, 833 prius omnem efflare colorem particulas quam -ant ad semina rerum. 5, 360 quo quasi res possint -ere dissoluique. SEN epist. 73, 8 epulum et visceratio et quicquid aliud manu capitur, -it in partes (*opp.* individua bona, pax et libertas, ea tam omnium tota quam singulorum sunt). LVCAN. 9, 785 (*de ossibus sanie diffluentibus*) ossa -unt. CLAVD. rapt. Pros. 1, 251 veterem qua lege tumultum discrevit natura parens et semina iussis (*A*, iustis *cet.*) -ssere locis (*dat.*). *de corpore humano*: LVCAN. 2, 121 (*de homine dilacerato*) *te* sparsum per viscera, Baebi, innumeras inter carpentis membra coronae -isse (discerpsisse *V U G*) manus. AVG. civ. 19, 12 donec mundi conveniat elementis et in eorum pacem paulatim particulatimque -at *cadaver* (*syn.* dissolvi dilabique). DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 30 p. 398[B] nec ante corpus animam *esse* nec e contrario dicimus, ne divisus homo iuxta differentiam temporis in semet ipso -at. b *de rebus incorporeis* (*additur* ab *l. 19*, in *l. 20*): VARRO ling. 9, 94 *lepus, nemus assumpto pronomine et casu* -unt (*i. in dissimilitudinem digrediuntur*) ac dicuntur hi lepores, haec nemora. 10, 50 haec (*velut 'Hercules'*) ab uno capite, ab recto casu, in duo obliquos -unt casus (*'Herculi, Herculis'*; *opp.* multa a duobus capitibus ... confluunt in obliquum unum). SEN. epist. 48, 4 in diversum ecce sapientia et stultitia -unt: cui accedo? TERT. idol. 2 universa nomina criminum -ant in operum suorum proprietates, remaneat idololatria in eo, quod ipsa est. AVIEN. orb. terr. 1231 longas bivium -it in oras. AVG. fid. et symb. 9, 20 p. 26, 8 separatis ... corporibus, quae copulata fuerant, *copulatio* nulla invenitur; nec tamen quasi -isse et migrasse intellegitur, sicut illa corpora.

2 *disiunctio sive segregatio quaedam indicatur*: VAL. FL. 1, 285 dirimi ... procul non ... visa *iam appropinquante nave* coeperat a gemina -ere Sestos Abydo.

B *vi praepositionis evanescente*: 1 *de hominibus morientibus i. q. (ex vita) decedere (cf. p. 1312, 51sqq.) accedente* a, ex, *de vita, rebus humanis, hominibus sim.*: a: CIC. Tusc. 1, 84 Hegesiae liber est Ἀποκαρτερῶν, quo[d] a vita quidam per inediam -ens revocatur ab amicis (epist. 2, 2. *cf. contrar.*: COMM. apol. 332 -it, quoniam potior resurgit, a morte. CIC. Tusc. 1, 85 *Priamus* si vivis filiis incolumi regno occidisset ..., utrum tandem a bonis an a malis -isset? tum profecto videretur a bonis [*sc. -isse*]. 1, 86 utrum ..., si tum esset extinctus, a bonis rebus an a malis -isset *Pompeius*? certe a miseris. AVG. civ. 19, 4 ab his malis morte. CIC. Cato 79 cum a vobis -ssero [*Xenoph. Inst. Cyr. 8, 7, 17* ἐπειδὰν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου τελευτήσω]). ex: CIC. Cato 84 ex vita ita -o tamquam ex hospitio, non tamquam e domo (*cf.* AMM. 28, 4, 15). CIC. Cato 84 o praeclarum diem ... cum ... ex hac turba et colluvione -am. de: SPART. Sept. Sev. 20, 5 de rebus humanis sine posteritate. RVFIN. hist. 3, 32, 8 ut ... et apostolorum chorus et omnis illa aetas ... de hac luce -ssit. Adamant. 1, 26 -ens de hoc mundo (μέλλων ἐξιέναι). RVRIC. epist. 2, 4 p. 377, 24 bene ... vivere et bene -ere de hac vita paucorum est. *absolute*: LVCR. 3, 960 (*nondum trito illo sensu, quo apud posteriores*) nec opinanti mors ad caput adstitit ante quam satur ac plenus possis -ere (discere *trad.*) rerum (*cf. p. 1279, 77*). QVINT. decl. 247 p. 10, 12 statim -ssit post vocem. FRONTO p. 235, 3 N. caelum ... consalutabo -ens. MIN. FEL. 1, 3 -ens (decedens *Davisius*) vir eximius et sanctus immensum sui desiderium nobis reliquit. TERT. ieiun. 12 in ipsa negatione -ssit (*Iun.*, digessit *cod.*). patient. 3 p. 4, 17 saginari voluptate patientiae -urus volebat *Christus*. AMM. 29, 5, 42 dilatato vulneris hiatu -ssit (dec- *Gelen.*). CLAVD. 5, 21 solacia leto exitium commune dabit nec terris -am. 8, 395 securus fati laetusque laborum -am. 8, 433. GREG. TVR. Franc. 3, 17 *illo* episcopo apud Toronus dicedente. *passim in titulis sepulcralibus Christianorum* (*sed multo saepius* decedo), *velut*: CORP. VIII 20303 (*a. 352*) fabente deo sine dolore filioru(m) -ssit. 21728 (*a. 361*) INSCR. christ. Rossi I p. 306 (*a. 381*) CORP. VIII 9849 (*a. 399*). V 6196 (*a. 403*). VIII 9804 (*a. 418*). 21680 (*a. 469*). 21595 (*a. 488*). 9808 -ssit in p(ace), *item* 9821 INSCR. christ. Rossi I p. 555 (*a. 406*). *cf.* CORP. VIII 21701 in pace domini. 9815 vixit an(nos) *tot* ⟨et⟩ pr(a)ecessit in pace (*cf.* 21637 *a. 410*) et -ssit *tum*. 9870 (*a. 583?*) disc(essit) in C(hristo). *cf.* X 7971. CORP. VIII *persaepe legitur, ceteroquin admodum raro, ut videtur* (CORP. V *v. l. 64, adde* 1714. X *v. l. 69*). *accedit quo*: PS. CIC. epist. ad Oct. 9 in illam aeternam domum.

2 *de rebus*: a *corporeis*: PLIN. nat. 17, 66 (*de arboribus translatis*) -entes *arbores* virus *in solo* relinquunt (*cf. ibid.* migrare, transitus, peregrinatio). *indicatur unde* (*cf. p. 1284, 21sqq.*): SEN. benef. 5, 8, 5 quidquid *naturae* avellitur, ad illam redit, nec perire quidquam potest, quod ... eodem revolvitur, unde -it. nat. 2, 6, 1 aer ... statim ibi futurus ..., unde *terra* -erit. b *incorporeis*: α *generatim* (*persaepe de affectibus*): LYGD. 6, 37 turpes -ite curae (*cf.* STAT. silv. 1, 5, 11 -e laborque curaque. PS. QVINT. decl. 6, 6 p. 116, 14 mei cura). OV. met. 10, 336 spes interdictae -ite *eqs.* (*cf. p. 1284, 20sq.*). LIV. 4, 52, 8 ubi eae sollicitudines (*i. morbus et annona*) -ssere. SEN. Thy. 882 abeant questus, -e, timor (*cf. p. 1284, 7sq.*). dial. 2, 17, 1 tanta animorum imbecillitas est, ubi ratio -ssit. 5, 27, 5 sua sponte ira. epist. 11, 7 sui iuris suut *artificia scaenicorum*, iniussa veniunt, iniussa -unt. 63, 3 imago ista tristitiae. 91, 16 -e ..., ambitio. QVINT. inst. 11, 1, 16 quotiens -ssit aemulatio, succedit humanitas. 11, 2, 44 *memoria* praevelox fere cito effluit et, velut praesenti officio functa nihil in posterum debeat, tamquam dimissa -it. TERT. resurr. 60 p. 120, 23 officia membrorum. p. 121, 6 -uro (*P F*, desc- *M*) concubitu et fetu et educatu. ARNOB. nat. 1, 32 -at haec longe atque a nobis procul ... averruncetur amentia. HIER. epist. 14, 2, 1 abeant preces, blandimenta -ant (*cf. p. 1283, 82*). AVG. conf. 4, 11, 16 illa -unt, ut alia succedant (*syn.* 4, 11, 15 decedere). POMER. 3, 3, 1 vitia fideliter expulsa -unt, si virtutibus cedant. *indicatur unde*: a, ab: CIC. Cluent. 83 ab eo invidiam -ere aliquando, ad quem numquam accessisse culpam videtis. Phil. 2, 90 ea, quae, dum timor abest, a te non -it, audacia. SEN. epist. 117, 15 ille (*i. ager*) abalienari potest et alteri tradi, haec (*i. sapientia*) non -it a domino. PS. QVINT. decl. 1, 6 p. 8, 3 innocentia per gradus certos ab homine -it. TERT. adv. Val. 27 p. 203, 24 (*de immanente substantia quae effugit*) *soter* -ssit ab illo (*i. Christo*). VVLG. iud. 16, 19 fortitudo. VAL. CEM. hom. 19, 3 quatenus a nobis desideria carnis fugitiva -ant. *abl. separat.*: SEN. Med. 927 ira -ssit loco materque tota (*i. amor maternus*) coniuge expulsa redit. *adverb.*: hinc: OV. met. 9, 509 obscenae procul hinc -ite flammae (*sc. amoris*; *cf. p. 1283, 80*). unde (*cf. p. 1283, 74sqq.*): SEN. nat. 6, 13, 2 eo frigidum confluit, unde vis calidi -ssit (*syn.* expelli). exinde: VITA Nicet. 9 nec sanctificatio exinde ab eodem indulta -erat, ubi etiam post exitum habitabat.

β *speciatim: de animo, anima, spiritu sim.* (*acced.* a *l. 32*; de *l. 33*; *ablat. separat. l. 45sq.*; in *l. 31. 45*; quo *l. 28*): CIC. Tusc. 1, 18 qui -ere animum (*sc. a corpore*) censent. Cato 80 cum hominis natura morte dissolvitur, ceterarum rerum perspicuum est, quo quaeque -at; abeunt enim illuc omnia, unde orta sunt, animus autem solus, nec cum adest nec cum -it, apparet (*Xenoph. Inst. Cyr. 8, 7, 20* οὔτε παροῦσα οὔτε ἀπιοῦσα). 84 *Catonis* animus ... in ea ... loca -ssit, quo *eqs.* SEN. dial. 1, 6, 9 illud quod vocatur mori, quo anima -it a corpore (*cf.* BACHIAR. repar. laps. 14 p. 1051[A] de corpore). TERT. anim. 10 ut divisione eorum (*animae et spiritus*) alterius -entis alterius immanentis (manentis *B*) mortis et vitae concursus eveniat. 31 cum varia aetate -ant animae, cur una revertuntur? 56 corpora eadem recepturas in resurrectione animas, in quibus -erunt (*A*, dec- *B*). adv. Marc. 4, 42 p. 565, 7 spiritus ... expirando -ssit. *ibid. saepius.* AMM. 21, 15, 3 diu ... cum anima colluctatus iam -ura abiit e vita. PRVD. ham. 919 haec (*sc. arcana*) *Ioannes* ante obitum membrorum ... secedente anima, non -ente videbat. AVG. civ. 13, 23 *mors corpori* fit anima -ente. 19, 12 *anima* si molestiis *corporis* exclusa -erit. 21, 3 sic est anima conexa huic corpori, ut summis doloribus cedat atque -at. PASS. Petr. Paul. brev. 11 cum diabolo *Simonis* anima -ssit in geheunam. CARM. epigr. 673, 8 *patre* supera⟨nte meo -i⟩t spiritus ore. *adde de spiritu venti*: SEN. nat. 6, 18, 2 ubi erepta -endi facultas est (*syn.* evadere). *de morbo, dolore sim.* (*ubique fere acced.* a [*praeter l. 50sq.*]): CIC. Att. 8, 6, 3 audivi quartanam a te -isse (*cf. p. 122, 46*). VVLG. Marc. 1, 42 statim -ssit ab eo lepra (ἀπῆλθεν, *item* Luc. 5, 13). Luc. 9, 39 *spiritus immundus* vix -it dilanians eum (ἀποχωρεῖ). II Cor. 12, 8 ut -ret a me *stimulus carnis meae angelus satanae* (ἀποστῇ). RVFIN. hist. mon. 32 p. 206[B] statim dolor omnis ... ab *daemoniaco*. *adde*: OV. epist. 19, 3 -at sic corpore languor ab isto.

III TRANSLATE.

A *vi praepositionis praevalente*: 1 *dissolutio quaedam indicatur*: a *de hominibus i. q. dissentire, dissociari sive dividi* (*sensu mediali*): SALL. hist. frg. 1, 21 omnis Italia animis -ssit (discindit, -scendit, -scedit *al.*). OPTAT. app. 3 p. 204, 21 plures ... super observantiam ... legis catholicae -ere coepisse. *additur* in: SALL. Iug. 13, 1 in duas partes -unt Numidae: plures Adherbalem sequuntur, sed illum alterum bello meliores (LIV. 9, 46, 13 in duas partes -ssit civitas. TAC. hist. 5, 12 in duas factiones. VLP. dig. 49, 15, 21, 1 in civilibus dissensionibus ... in alterutras partes. GELL. 2, 12, 5 in alteram partem. DICT. 6, 3 in partes. *sensu proprio resuscitato*: TAC. ann. 1, 49 non proelio, non adversis e castris, sed isdem e cubilibus, quos simul vescentes dies, simul quietos nox habuerat, -unt in partes). LVCAN. 10, 418 Latium sic scindere corpus dis placitum; non in soceri generique favorem -unt populi.

b *de rebus*: α *corporeis*: ① *de rebus solidis et compactis i. q. scindi vel rumpi* (*mediali sensu*), *hiscere, patescere* (*cf.* NON. *p. 1285, 8*): CIC. Arat. 427 pedibus subito percussa Dianae insula -ssit disectaque saxa revellens perculit (*sim. de terrae motu*: SEN. nat. 6, 1, 5 si hoc, ... quod fundamentum quidam orbis esse dixerunt, -it ac titubat. *cf.* 6, 4, 1 *cur terra* in partes divisa -at. 6, 14, 4 *terra* datura vento locum -it. *adde*: SIL. 6, 36 late stagnantem caede et facilem -ere terram ense fodit. *dub.*: CALP. ecl. 7, 69 quotiens sōl⟨a⟩ -entis (*Haupt*; *variant codd.*) harenae *amphitheatri* vidimus inverti [*Haupt*; in partes *codd.*]). div. 1, 97 caelum -isse visum est (1, 99. VERG. Aen. 9, 20 medium video -ere caelum [SERV. chasma dicit factum, id est subitam aëris disruptionem *eqs.* SERV. auct.: in auguralibus libris inter ostenta etiam caelum -isse dicitur. DON. rescinditur ... caelum; ... hiatibus aperitur]). LVCR. 3, 17 moenia mundi

[Graeber]

-unt. VERG. georg. 3, 24 scaena *versilis* ut versis -at frontibus. SEN. Herc. O. 1119 -et via Tartari, fractis ut pateat polis? benef. 3, 37, 2 -isse creditum est ignes et utrimque flamma recedente limitem adapertum. nat. 1, 2, 5 nonnumquam ab aliqua parte rumpuntur *coronae* (ἅλωες), et inde ventum nautici expectant, unde contextus coronae perit: si a septentrione -ssit aquilo erit, si ab occidente, favonius. LVCAN. 3, 654 -ssit medium . . . pectus ad ictus. *acced. abl.*: CIC. off. 3, 38 (*affert* NON. p. 99 *s. v.* -ere, hiare, dividi, distendi) cum terra -isset magnis quibusdam imbribus, descendit *Gyges* in illum hiatum. LVCAN. 6, 382 -ssit vomere sulcus. CLAVD. rapt. Pros. 2, 187 duros Trinacria nexus solvit et immenso late -ssit hiatu. *acced.* in (*additur* ex *l. 20*): LVCR. 3, 640 quod scinditur et partes -it in ullas, scilicet aeternam sibi naturam abnuit esse (SEN. Oed. 321 ecce pugnax ignis in partes duas -it et se scindit unius sacri discors favilla. dial. 8, 5, 5 quis fuerit universi status, antequam singula in partes -rent [*vulg.*, descend- *A, fortasse* singulas in p. . . . -ret]. *cf.* epist. 89, 3 quicquid in maius crevit, facilius agnoscitur, si -ssit in partes. FAV. EVL. p. 3, 11 unum solum recte dicetur, quod in partes sui divisione ⟨non⟩ -at). SEN. nat. 3, 30, 1 a primo die mundi, cum in hunc habitum ex informi unitate -ret. 7, 16, 2 cometen ... -isse in duas stellas. LVCAN. 6, 360 palus multos -ssit in amnes. VAL. FL. 1, 570 *fulmen* in bifidum -ssit iter.

(II) *de glacie i. q. dilabi, discuti, liquescere*: SEN. nat. 4, 5, 2 quicquid ... glaciatum et astrictum est, relaxari; tunc flumina gelata -ere. (III) *de rebus liquidis spirabilibusque i. q. dissolvi, dissipari, diffluere*: LVCR. 3, 435 quassatis undique vasis diffluere umorem et laticem -ere cernis. VERG. georg. 4, 359 alta iubet -ere late flumina, qua iuvenis gressus inferret. LVCAN. 3, 632 aequora -unt mersā diducta carinā (ADNOT. dividuntur). STAT. Theb. 4, 585 -unt nebulae. in: LVCR. 3, 400 sine mente animoque nequit residere per artus ... pars ulla animai, sed comes insequitur facile e⟨t⟩ -it in auras (3, 436 nebula ac fumus quoniam -it in auras. SIL. 13, 647 spiritus ... in auras. *cf. etiam syn.*: LVCR. 3, 455 dissolvi ... omnem animai naturam, ceu fumus, in altas aeris auras). 3, 477 hominem cum vini vis penetravit acris et in venas -ssit diditus ardor. 4, 870 umor ... -it in omnia quae loca cumqua poscunt umorem.

sensu finali: SEN. nat. 1, 2, 2 cum in piscinam lapis missus est, videmus in multos orbes aquam -ere (descendere *codd.*). PLIN. epist. 6, 20, 18 caligo tenuata quasi in fumum nebulamve -ssit. (IV) *de terris, regionibus sim. i. q. diffundi, extendi, patere*: SEN. Thy. 649 post ista vulgo nota, quae populi colunt, in multa dives spatia -it domus. LVCAN. 9, 419 *Asia* -it (descendit *V G*) in ortus (*syn.* vergere). PLIN. nat. 2, 136 *Italiae* partes a septentrione -unt (descend- *al.*) ad teporem. β *incorporeis i. q. dividi*: QVINT. inst. 3, 6, 86 haec quattuor velut proposita formaeque actionis . . . in duo . . . genera -unt, rationale et legale. 12, 10, 58 altera est divisio, quae in tres partes et ipsa -it (descendit *G*). FAV. EVL. p. 4, 9 divisus hic nunc numerus (*i. dyas*) . . . aequali sectione -it.

2 ***disiunctio quaedam indicatur***: a *de personis i. q. se avertere ab aliquo, quocum quis societate quadam sive communione, amicitia sive pactione sive alio pietatis fideive vinculo coniunctus conexusque est i. q. deserere, deficere* (*propria cedendi notio, quae supra I A 2 subaudiebatur, magis magisque evanescit*):

α *generatim*: a, ab: CIC. Sull. 52 si tum se cum Catilina societate sceleris coniunxerat, cur ab eo -bat? Cael. 10 ad quem si accessit aut si a me -ssit umquam. Deiot. 13 a Pompeio (*cf.* div. 2, 79). ac. 2, 69 numquam a Philone -ssit, nisi posteaquam ipse coepit, qui se audirent, habere. Lael. 42 ne existiment ita se alligatos, ut ab amicis in magna aliqua re publica peccantibus non -ant (*cf.* 75 saepe incidunt magnae res, ut -endum sit ab amicis). Att. 7, 11, 1 (*verba Pompei*) Labienus -ssit a Caesare (*cf.* 12, 5). CAES. Gall. 5, 56, 3 Caesaris secutum fidem ab eo non -isse. civ. 3, 60, 3 -ere ab nobis et novam temptare Fortunam novasque amicitias experiri. LIV. 43, 6, 7 *Lampsaceni* commemorantes -isse se a Perseo ..., cum sub dicione Persei . . . fuissent. QVINT. decl. 283 p. 148, 5 -e ab insipiente, ab insano. PAPIN. dig. 35, 1, 72 pr. a liberis (*ibid.* 1). IVST. 29, 4, 11. EPIT. Alex. 9 ab amicitia (PS. HIL. libell. 19 p. 747[C] a familiari conversatione). HEGES. 2, 5, 1 a Romanis. VVLG. Sirach 38, 12 *medicus* non -at a te (ἀποστήτω). act. 13, 13 (ἀποχωρήσας). 15, 38 ab eis de Pamphylia (ἀποστάντα). 15, 39 facta est . . . dissensio ita, ut -rent (ἀποχωρισθῆναι) ab invicem (AVG. in psalm. 140, 2). 19, 9. HIER. chron. a. Abr. 1604 Euboea ab Atheniensium societate (1673). AVG. adv. Don. 5, 7 p. 104, 18 ab eis etsi non corporaliter segregatione, tamen spiritali vitae dissimilitudine et morum diversitate -unt. c. Gaud. 2, 4, 4 p. 259, 10 quare vos . . . ab unitate . . . ecclesiae nefario schismate -itis et . . . in eadem discessione (discissione *vulg*) persistitis? (2, 10, 11 p. 267, 10 unde *i. ex ecclesia. cf.* HIL. trin. 7, 4 -entibus ex ea [*i. ecclesia*] haereticis [*opp.* manere]). SVLP. SEV. chron. 1, 41, 1 pars populi ab *rege* offensa -it. ZACCH. 2, 17 p. 1139[B] a credulitate catholica (*syn.* a cuius pace . . . recesserunt. *cf.* EPIST. pontif. 292 (*a. 404*) Migne 20, 486[C] episcopi ... a pace omnium -derunt [dissederunt *Sirm.*]). CONC. Rom. a. 501 p. 432, 5 *clerici* ab episcopo suo . . . contra regulas -erunt et schisma fecerunt. *adde*: LVCAN. 8, 80 nunc sum tibi gloria maior, a me quod fasces et quod pia turba senatus tantaque -ssit regum manus. *absolute* (*exempla fere accedunt ad notionem propriam*): SEN. epist. 9, 8 paravit amicum adversum vincla laturum opem: cum primum crepuerit catena, -et. 20, 7 -et, quisquis non te, sed aliud sequebatur. DRAC. laud. dei 3, 603 abiere parentes et quibus impendi mox -ssere propinqui vel quicumque fuit subito -ssit amicus, agmina servorum fugiunt. VEN. FORT. Mart. 4, 352 *illum* solum -esse querellans, cui non complacuit communio noxia fratrum. β *speciatim*: (I) *de deo hominem deserente* (*adde l. 19*): VVLG. psalm. 21, 12 ne -sseris a me (34, 22. 37, 22). AVG. in euang. Ioh. 78, 1 quamvis deus ... -at ab eorum cordibus, qui eum relinquunt moribus, non pedibus. ACT. Petr. 18 *syn.* recedere. (II) *de homine a deo deficiente*: a, ab: ITALA deut. 7, 4 (Aug. loc. hept. 5, 23 p. 604, 9) -ere ... faciet filium tuum a me (ἀποστήσει, VVLG. seducet filium tuum, ne sequatur me). Ier. 17, 5 (Aug. c. Faust. 13, 8) a domino -it cor eius (ἀποστῇ, VVLG. recedit). HIL. in psalm. 118 samech 10 p. 493, 6 *deus* spernit -entes a se, quos apostatas vocant. *ibid. saepius.* 120, 8 p. 564, 2 cum ab eo (*i. deo*) per peccata -ssimus ..., discessionem nostram ab eo consequitur abscessio eius a nobis, quia nos ab eo per peccata -imus, et -ente eo a nobis in omnes delictorum foveas incidimus (*ibid. syn.* abscedente *deo*). epist. 21, 7, 2 non locorum spatiis, sed affectu aut esse nos cum deo aut ab eo -ere (abscedere *al. cf.* 21, 7, 1). FILASTR. 105, 3 p. 77, 14. VVLG. psalm. 79, 19 non -imus a te. Hebr. 3, 12 cor malum incredulitatis -endi a deo vivo (ἀποστῆναι). AVG. gen. ad litt. 8, 12 p. 250, 6 a *deo* non locorum intervallis, sed voluntatis aversione -itur. *absolute*: ITALA num. 31, 16 (Monac.) hae (*i. feminae*) ... fuerunt filiis Israel secundum verbum Balaam causa -endi et contemnendi verbum domini (ἀποστῆσαι, VVLG. praevaricari). Ier. 17, 13 (Sangall.) qui -erunt (ἀφεστηκότες, VVLG. recedentes a te).

b *de rebus: i. q. dirimi, separari, seiungi, solvi*: α *sensu passivo*: *absolute*: VARRO rust. 1, 50, 3 *in area stramentum* -it (*sc. a spica*) in aperto loco palam, a quo potest nominata esse palea.

a, ab: a *re*: CIC. fin. 1, 66 ut . . . virtutes . . . sic amicitiam negant posse a voluptate -ere (*syn.* seiungi). QVINT. decl. 278 p. 135, 5 neque a beneficiis meis appellatio ista (*sc. nomen patris*) -et. *t. t. ICTorum*: ab *homine*: IVLIAN. dig. 30, 81 pr. dominium a priore legatario non -it (30, 82 pr. VLP. dig. 23, 3, 9, 1 *bis. cf.* 13, 1, 10, 3 *absolut.*). VLP. dig. 18, 2, 11 pr. res a venditore. PAVL. dig. 10, 2, 15 *usus fructus* a personis (MOD. dig. 7, 1, 51 GAIVS inst. 2, 30). GAIVS inst. 1, 170 a cessicio tutela -it et revertitur ad eum, qui *eqs.* *abl. separat.*: PROP. 2, 7, 7 citius paterer caput hoc -ere collo (*cf.* OV. epist. 15, 153 ante recessisset caput hoc cervice cruenta). LVCAN. 6, 347 postquam -ssit Olympo Herculea gravis Ossa manu (ADNOT. separata est).

β *sensu mediali*: a, ab: VITR. 2, 8, 2 simul . . . calx . . . ab harena -at et dissolvatur, item caementa non possunt cum his cohaerere. PLIN. nat. 28, 126 *lac schiston* ablatum . . . igni refrigeratione dividitur et -it serum a lacte. 33, 99 *argentum vivum* ab auro. CHIRON 629 si ungulae a corona -erint et excalciaverint (excaldaverint *cod.*, excaliglaverint *Oder. cf.* 733 omnis coniunctio ungularum separata decadit et excaliglat). in: CELS. 5, 28, 17 p. 220, 3 squamulae ex summa cute -unt. PLIN. nat. 33, 95 eodem opere ignium (*i. excoquendo*) -it pars in plumbum, argentum autem innatat superne, ut oleum aquis. *absolute*: CHIRON 578 si unguis -erit (*cf. l. 47 sq.*).

B *vi praepositionis evanescente*: 1 *de hominibus* (*de bestiis v. p. 1288, 77 sqq.*): a *i. q. se avertere (se convertere p. 1287, 60 sqq.), se abdicare, desistere, recedere, omittere*: α *generatim*: a, ab *homine*: CIC. ac. 2, 82 ab hoc credulo (*i. Epicuro*) ... -amus. TERT. resurr. 3 p. 29, 9 -e . . . ab ethnico, haeretice. ITALA II Thess. 3, 6 (Cypr. testim. 3, 68) ut -atis ab omnibus fratribus (στέλλεσθαι, VVLG. subtrahatis vos). VVLG. act. 5, 38 -ite ab hominibus istis et sinite illos (ἀπόστητε). 22, 29 -erunt ab illo, qui eum torturi erant (ἀπέστησαν). *acced. gerundiv.*: CIC. div. in Caec. 5 non omnino a defendendis hominibus sublevandisque. rep. 2, 69 ut numquam a se ipso intuendo contemplandoque -at. a, ab *re*: CIC. Manil. 5 *illum* magnis rebus gestis ab eo bello -ere (CAES. Gall. 7, 33, 1 a bello atque hoste. STAT. silv. 3, 2, 128 ab emerito ... bello. CAPITOL. Aur. 22, 8 a bellis. IVST. 2, 12, 7. *cf. etiam* LIV. 37, 26, 13 ab sua parte belli). Phil. 5, 41 ab armis (8, 33 *opp.* adire. Att. 11, 6, 2. 15, 22 CAES. Gall. 5, 41, 8. civ. 1, 9, 5. 1, 26, 4 aequis condicionibus. 3, 10, 3. 3, 16, 4. HIRT. Gall. 8, 52, 4 -ret uterque ab armis exercitusque dimitteret. SALL. Catil. 34, 1. 36, 2 Iug. 21, 4 LIV. 3, 17, 2. 9, 14, 1. 29, 2, 3 QVINT. decl. 323 p. 269, 21. TAC. hist. 2, 38 *syn.* ponere bellum. IVST. 6, 6, 1). de orat. 2, 144 a iudiciis causisque. Brut. 314 a sperata dicendi gloria. leg. 1, 60 quom animus cognitis perceptisque virtutibus a corporis obsequio indulgentiaque -erit. fin. 4, 39 *ratio* non -it ab eorum curatione, quibus praeposita vitam omnem debet gubernare. epist. 9, 19, 1 a malitia non -is. 9, 26, 1 a quibus *sc. litteris i. studiis* (*cf. p. 1287, 55 sq.*). 12, 18, 1 et in summum otium te ire . . . et ab impendentibus magnis negotiis -ere (NERAT. dig. 2, 14, 58 *ibid. iterum.* IVLIAN. dig. 18, 5, 5 pr. *cf. p. 1287, 71 sq.*). PS. CIC. exil. 7 cedo invitus de re publica ... -o ab re publica victus audacia malorum. CAES. civ. 1, 2, 5 a sua sententia. 2, 31, 3 ab oppugnatione castrorum (BELL. Alex. 44, 5. *cf.* VAL. MAX. 5, 1, 5 ab obsidione [QVINT. decl. 323 p. 269, 23 AVG. civ. 3, 20]). BELL. Alex. 15, 7 necessario -ssum ab arte est propter angustias loci atque omne

[Graeber]

certamen in virtute constitit. LIV. 42, 43, 4 -entibus a societate communis concilii Boeotorum quibusdam populis. VITR. 7, 5, 8 quae commonefacere potui, ut ab errore -atur in opere tectorio (*cf.* SEN. benef. 4, 38, 1 non est levitas a cognito et damnato errore -ere. ZACCH. 1, 1 p. 1073[C] convictus ab errore -as. *v. etiam infra l. 59*). SEN. nat. 3 pr. 18 a sordidis. epist. 48, 11 ab ingentibus promissis. 74, 12 ab hoc -e iudicio. 78, 18 ad alias cogitationes avertere animum et a dolore -ere. 95, 32 non erat animus ad frugalitatem magna vi reducendus, a qua paulum -erat. LVCAN. 5, 261 liceat -ere, Caesar, a rabie scelerum. PLIN. nat. 18, 206 quo . . . laetior mens -at a caelo (*sc. perlustrando*) et facta sentiat, quae futura praenosci non possint. PS. QVINT. decl. 14, 1 p. 265, 17 a deterrimae mulieris caritate. TAC. ann. 1, 43 -ite a contactu ac dividite turbidos. PLIN. epist. 1, 6, 1 non tamen ut omnino ab inertia mea et quiete -rem. IVLIAN. dig. 5, 4, 7 a communione (10, 2, 51, 1. VLP. dig. 10, 2, 16 pr. a communione usus fructus. 10, 3, 6, 1. *cf.* APVL. met. 10, 14 ab isto . . . nexu communionis). 12, 2, 40 ab omni controversia (VLP. dig. 44, 5, 1, 2 PAVL. dig. 4, 8, 19, 1. *cf.* 12, 6, 43 ab omni contentione). 18, 2, 17 a priore emptione (POMPON. dig. 18, 5, 2 PAPIN. dig. 46, 3, 95, 12. VLP. dig. 18, 2, 4, 2 *opp.* ad secundam pervenire. 38, 5, 1, 13. 16. PAVL. dig. 4, 2, 21, 4 ab emptione locatione. 18, 5, 7, 1). 36, 4, 6, 1 a possessione (*syn.* de possessione decedere. VLP. dig. 10, 2, 18, 6. 42, 5, 33, 1). POMPON. dig. 12, 2, 42 pr. ab omni condicione (*ibid. iterum*). AFRIC. dig. 18, 2, 18 a priore venditione (SCAEV. dig. 18, 5, 8 PAVL. dig. 20, 6, 10). MAECIAN. dig. 40, 5, 35 a causa testamenti. SCAEV. dig. 4, 4, 47, 1 a toto contractu (VLP. dig. 18, 2, 4, 2). TRYPH. dig. 26, 3, 10 a *prima voluntate* (*cf. al. sens. p. 1288, 62 sqq.*). VLP. dig. 6, 1, 35 pr. a proprietate. 12, 4, 1 pr. a lite (PAVL. dig. 12, 6, 65, 1 EVGRAPH. Ter. Phorm. 633 [Ter. ut . . . his desistat litibus]). 20, 6, 4, 1 a pignore. 38, 5, 1, 12 a re. 39, 1, 5, 4 ab opere (*aliter p. 1279, 46 sqq.*). 41, 2, 10 pr. a conductione. 42, 1, 15, 9 a nomine. 46, 2, 8, 3 ab obligatione iudicati (PAVL. dig. 46, 2, 30 a prima obligatione in universum). 46, 5, 10 a prima stipulatione prorsus. 49, 1, 3, 3 an liceat ei -ere ab hac (*sc. causa appellandi*) et aliam causam allegare? 50, 5, 13 pr. ab eo (*i. sacerdotio*). MARCIAN. dig. 20, 4, 12, 4 ab hypotheca in totum. 20, 6, 5 pr. *bis.* TERT. nat. 1, 1 utique ab iniustitia priore. CAPITOL. Maximin. 4, 8 a militia (*cf. l. 75 sq.*). IVST. 6, 7, 12 velut ex placito consensu a proelio -itur. AMM. 21, 3, 4 nusquam a tutela . . . Galliarum. VEG. mil. 4, 27 a laboris intentione. CHIRON 27 a quibus *adiutoriis* (*sc. ustione et sanguinis detractione*) numquam -i potest. VVLG. II par. 35, 15 nec puncto quidem . . . a ministerio. Sirach 7, 2 -e ab iniquo (ἀπόστηϑι. *cf.* 35, 2 ab omni iniquitate [II Tim. 2, 19]). RVFIN. Adamant. 5, 28 a praesumptione animi . . . falsa et dogmatibus *falsis.* POMER. 2, 24, 2 ab omnibus omnino vitiis. COD. Iust. 6, 30, 22, 13 et adire hereditatem et sine damno ab ea -ere. PASS. Petr. 8 a maritali toro. *adde:* AVG. civ. 21, 27 etiamsi *non* ab eis (*peccatis*) vita (*i. homo, quamdiu vivit*) -at (-ant *al.*) in melius commutata. c *re:* CIC. epist. 15, 4, 6 perfeci, ut e regno ille -ret. AMM. 28, 1, 44 e vicaria potestate. de *re:* VLP. dig. 42, 5, 9, 6 inde de possessione (MARCIAN. dig. 42, 5, 35 de possessione. 46, 3, 40). *abl. separat.:* SIL. 3, 88 -e periclis incerti Martis durosque relinque labores. POMPON. dig. 43, 26, 15, 4 quia non -erit animo possessione (AFRIC. dig. 41, 2, 40, 1. *cf. supra l. 49*). SCAEV. dig. 36, 1, 81 toto. IVVENC. 4, 604 iusti -ere poena. FVLG. Virg. cont. p. 106, 9 bello (*cf. p. 1286, 64 sqq.*). BOETH. herm. sec. 2, 3 p. 79, 8 labore. *adverb.:* CIC. Att. 2, 16, 3 incumbamus . . . ad illa praeclara studia et eo, unde -ere non oportuit, aliquando revertamur (*cf. p. 1286, 77*). IVLIAN. dig. 8, 5, 18 inde (*sc. ex bonis adversarii; opp.* possidere). VLP. dig. 42, 5, 9, 6 *v. supra l. 49.* RVFIN. Greg. Naz. orat. apol. 37 p. 31, 24 ad paganorum errores, unde -ssum fuerat, redire (ἣν πεφεύγαμεν. *cf. supra l. 3 sqq.*). ad: VARRO ling. 8, 31 cum -ssum e⟨s⟩t ab utilitate ad voluptatem. VENVL. dig. 45, 2, 12 pr. actor ad alia negotia. AMM. 14, 6, 4 *populus* iam . . . vergens in senium . . . ad tranquilliora vitae -ssit (26, 7, 1 ad pacatiora iam vitae). 25, 4, 12 ad vitam . . . privatam (*absolute:* AMM. 24, 3, 7). 28, 6, 25 ad otium. *absolute:* CIC. de orat. 2, 213 neque assiliendum statim est ad genus illud orationis . . . nec cum in eam rationem (*sc.* πάϑους καὶ ἤϑους) ingressus sis, celeriter -endum est. IVV. 7, 50 si -as, laqueo tenet ambitiosi consuetudo mali. IMP. Hadr. Call. dig. 49, 14, 3, 6 facilius invenientur conductores, si scierint fore ut, si peracto lustro -ere voluerint, non teneantur. VLP. dig. 18, 2, 2 *sc. ab emptione* (19, 1, 13, 27 ut aut stetur emptioni aut -atur. DIG. 18, 5 tit.). PAVL. dig. 3, 5, 15 si ab initio ad unum negotium accessit, ut finito eo -ret (*cf. p. 1286, 78 sq.*). 19, 2, 54, 1. 37, 9, 2 *sc. ex possessione* (*cf.* 41, 2, 3, 9 IVLIAN. dig. 41, 5, 2 pr. VLP. dig. 39, 2, 15, 34). AMM. 24, 3, 7 *v. supra l. 64.* COD. Iust. 12, 19, 3 in scriniis palatii militantes . . . post *tot* annos transactae militiae si -endum sibi esse decreverint (*cf. supra l. 36*).

β *speciatim:* (I) *de transitione rhetorica:* a, ab (*additur* ad *p. 1288, 3*): CIC. Planc. 6 -am ab ea contentione, ad quam tu me vocas et veniam ad illam *eqs.* (*cf. p. 1288, 27 sqq.*). ac. 2, 115 -amus a nobismet ipsis, de sapiente loquamur. fin. 3, 20 quoniam . . . ab his principiis naturae -ssimus. div. 1, 47 -o parumper a somniis, ad quae mox revertar. off. 1, 53 ut . . . ab illa infinita (*sc. societate hominum*) -atur *eqs.* VITR. 7, 2, 1 cum a pavimentorum cura -ssum fuerit tunc de . . . operibus est explicandum. SEN. contr. exc. 3, 4 ut a patris potestate -as et ad aestimationem beneficii venias (*an* -amus . . . veniamus?). PLIN. nat. 12, 107 (*alluditur ad notionem propriam*) -ssimus a terris oceanum spectantibus ad convexas in nostra maria. 30, 264 -uri (-ssum *codd.*) ab hortensiis unam compositionem . . . subteximus. AMM. 23, 5, 17 a vetustate. *adverb.:* QVINT. inst. 7, 1, 20 -amus hinc quoque (*argumento infirmiore dimittendo, syn.* omittere, remittere). HIER. epist. 3, 6 ut ad id redeam, unde -eram. (II) -ere ab *aliquo i. q. aliquem praeterire silentio, excipere:* CIC. de orat. 1, 191 ut ei (*i. Aculeoni*), quom ab hoc (*i. Scaevola*) -eritis, nemo de iis qui peritissimi sunt, anteponatur. Scaur. 3 quis invenitur, cum ab Aiace fabulisque -sseris, . . . qui *eqs.* Att. 1, 17, 5 amoris . . . erga me, cum a fraterno amore domesticoque -ssi, tibi primas defero. epist. 1, 9, 18 cum a vobis meae salutis auctoribus -erim, neminem esse, cuius *eqs.* 6, 12, 2 omnes Caesaris familiares . . . habeo implicatos consuetudine . . . sic, ut, cum ab illo -erint, me habeant proximum. Tusc. 2, 33 a te enim malo -ere, sed ille *eqs.*

b *se avertere, recedere ab eo quod par, iustum, propositum est i. q. deflectere:* a, ab: VARRO ling. 6, 44 ab eadem mente . . . dictum et amens, qui a mente sua -it (*vulg.*, descendit *codd.*). *cf.* PAVL. FEST. p. 159 demens *dicitur,* quod de sua mente decesserit et amens, quod a mente abierit. *v. etiam l. 47.* CIC. de orat. 1, 152 si quando in dicendo scriptum attulerit aliquid, cum ab eo -erit, *eqs.* (*cf.* div. in Caec. 47 si ab isto libro, quem tibi magister ludi . . . dedit, verbo uno -sseris. fin. 4, 10 *non* a commentariolis suis -ere). orat. 36 Ennio delector . . . quod non -it a communi more verborum. 65 a re saepe -unt, intexunt fabulas (*i. q. aberrant, digrediuntur*). 109 an ego Homero, Ennio . . . concederem, ut ne omnibus locis eadem contentione uterentur . . . ipse numquam ab illa acerrima contentione -rem? (*cf. p. 1287, 78*). 111 *Demosthenes* illud medium quotiens vult arripit et a gravissimo -ens (descendens *Schütz*) eo potissimum delabitur. top. 32 tralatione . . . utens -bat a verbis propriis rerum ac suis. Verr. 3, 107 propter cuius auctoritatem . . . *ille* ab omnium Siculorum consuetudine -ret et civem Romanum cognitorem daret (Font. 12 quam longe videar ab consuetudine mea et cautione ac diligentia -ere. BELL. Hisp. 29, 7 neque tamen illi a sua consuetudine -bant, ut *eqs.*). Cluent. 146 multo esse indignius in ea civitate, quae legibus contineatur, -i ab legibus (GELL. 11, 18, 10 a lege illa decemvirali. APVL. mund. 38 a sacra lege [*Plato leg. 4 p. 716a* ἀπολείπεσϑαι]. *al.*). fin. 4, 41 a natura (SEN. epist. 99, 17. *cf.* CIC. off. 1, 67 nihil a statu naturae . . ., nihil a dignitate sapientis [*cf.* AMM. 27, 6, 14]). 4, 44 a superiorum auctoritate. ac. 2, 58 ab hac (*sc. regula*) mihi non licet transversum, ut aiunt, digitum -ere (*cf.* Att. 13, 20, 4 in omni vita sua quemque a recta conscientia transversum unguem non oportet -ere. *cf. p. 1278, 81 sqq.*). Tusc. 4, 42 ubi semel a ratione -ssum est (*cf.* off. 1, 80 praesenti animo uti et consilio nec a ratione -ere. *v. etiam p. 1289, 14*). div. 2, 114 ille . . . Graecus . . . a constantia atque a mente (*cf. l. 20 sq.*) atque a se ipse -ssit (*cf.* Brut. 273 nescio quomodo discessu meo -ssit a sese ceciditque. fin. 5, 33 prins a se poterit quisque -ere, quam appetitum earum rerum, quae sibi conducant, amittere). off. 1, 32 ab officio (CAES. Gall. 1, 40, 2 tam temere . . . ab officio). 2, 6 ab hoc discendi genere. 3, 79 a fide iustitiaque (SCHOL. Germ. Bas. p. 65, 25 temere ab aequitate atque iustitia. SEN. suas. 1, 12 a fide. VVLG. I Tim. 4, 1 a fide [ἀποστήσονται]). epist. 9, 16, 3 a iure (PAPIN. dig. 46, 6, 12. AMM. 28, 1, 40 a iure . . . iustitiaque crebro -ens ferreus cognitor). VITR. 2, 8, 5 a quadrato. 5, 6, 7 ab symmetria. VAL. MAX. 4, 3, 12 multum a prisca continentia. SEN. epist. 122, 5 hoc est luxuriae (*i. hominum luxuriosorum*) propositum . . . nec tantum -ere a recto, sed quam longissime abire, deinde etiam e contrario stare. QVINT. inst. 8, 6, 28 pusillum a vero. 12, 2, 14 ab illa cavillatione. 12, 2, 26 a suscepta semel persuasione. FRONTO p. 148, 7 N. ab eloquentia. SCAEV. dig. 50, 1, 24 a forma observata. FLORENT. dig. 35, 2, 90 a voluntate eius, qui testamentum fecit (*cf. alio sensu p. 1287, 26*). VLP. dig. 47, 12, 3, 5. TERT. adv. Marc. 5, 2 p. 572, 9 ab ordine creatoris per fidem dei alterius. nat. 2, 4 -itur vocabuli interpretatione pariter et divinitatis opinione. PORPH. Hor. epod. 2, 67/8 ab ea *vita,* in qua consueverit. DON. Ter. Phorm. 6 a sublimitate tragica. AMM. 17, 14, 1 nusquam ab utilitate Romanae rei maiestateque (*fere i. q. neglegere*). VVLG. psalm. 118, 118 a iudiciis tuis. RVFIN. Adamant. 5, 25 corpus . . . dixit *Paulus* et sive id immortale sive gloriosum . . . dixit, nusquam tamen a corporis appellatione -ssit. AVG. c. mend. 7, 10 p. 428, 21 cum tanto quisque ab aeternitate -at, quanto a veritate -it, absurdissimum est dicere -endo inde posse ad boni aliquid aliquem pervenire (PRAEDEST. 1, 23 p. 595[A]. *v. etiam p. 1289, 25*). CASSIOD. inst. div. 15 p. 1127[B] a recto calle. PALLAD. hist. mon. I 15 p. 292[D] a naturali . . . prudentia. BENED. reg. prol. 101 ab *Christi* numquam magisterio. *adde de bestiis:* CIC. Tusc. 5, 38 bestiis aliud alii praecipui a natura datum est, quod suum quaeque retinet nec -it ab eo (*syn.* manet in lege naturae). *adverb.:* SEN. epist. 90, 39 nulla nos finium propagatio eo (*i. ad statum beatum, in quo pauperes non inveniebantur*) reducet, unde -ssimus (*sc. per avaritiam*). AVG. c. mend. 7, 10 inde (*cf. supra l. 73*).

c *i. q. oblivione obrui, evanescere, perire:* CLAVD. 1, 173 ante *fient* ἀδύνατα . . ., quam Probus a uostro possit -ere sensu (*cf.*

[Graeber]

infra l. 63sq.). CARM. epigr. 116 (= CORP. VIII 1557) de animo certa es quia nnmquam disced⟨es⟩ meo.

2 *de rebus*: a *i. q. se avertere, recedere, omittere vel sensu durativo i. q. distare, abesse*: a, ab: VITR. 7, 11, 1 id aes et ea harena . . . inter se dando et accipiendo sudores a proprietatibus -unt. 10, 3, 6 *vela* in capite mali summo collocantur -entia longius a centro. MANIL. 1, 551 quia per medium est tellus suspensa profundum, binis a summo signis -it et imo. AVIEN. ora 622 regio -it procul salso ab fluento. orb. terr. 314 qua navigero tellus -it ab aestu. 370 pars quae coeaneo -it ab aequore. b *i. q. deflectere* (*cf. p. 1288, 18*): a, ab: VARRO ling. 5, 119 accessit matellio a matula dictus [et dictus], qui, posteaquam longius a figura matulae -ssit, et ab aqua aqualis dictus. 9, 71 *vocabula* tamen fere non -unt ab ratione sine iusta causa. CIC. Tusc. 4, 11 vehementiorem *appetitum* volunt esse, qui longius -erit a naturae constantia. SEN. dial. 9, 8, 9 optimus pecuniae modus est, qui nec in paupertatem cadit nec procul a paupertate -it (*cf.* QVINT. inst. 8, 6, 23 nec procul ab hoc genere -it metonymia). epist. 72, 3 non enim ubi *philosophia* interrupta est, manet, sed ... usque ad initia sna recurrit, quod a continuatione -ssit. VITR. 9, 8, 13 -ens (*Krohn*, descendent *codd.*) foramen a perpendiculo. COLVM. 3, 2, 30 quaedam . . . stirpes cum locis vocabula mntaverunt, qnaedam propter mutationes locornm ... etiam a qualitate sua -erunt. PLIN. nat. 11, 78 in tantum a lorica gerenda -ssere mores, ut oneri sit etiam vestis. 35, 103 *ars* longius a veritate (*cf.* BOETH. herm. pr. 1, 6 p. 81, 11 alia *negatio* mox a veritate -it). SERV. Aen. 1, 452 *figura* numqnam a principalitate. BOETH. arithm. 1, 10 p. 21, 19 quater XVI LXIIII sunt et sedecies IV idem complent. rursus bis XXXII facti a LXIIII non -unt. 2, 2 p. 80, 17 quoto ipsi (*sc. multiplices*) loco ab unitate -erint (2, 2 p. 82, 17. *cf.* 2, 31 p. 123, 8 dualitatem, qui numerus primus ab uno -ens alter factus est). 2, 31 p. 123, 6 quod a prima illa immutabili *natura* -ens prima *substantia* sit altera. 2, 32 p. 125, 16 binarius et cnncti parte altera longiores, qui a finita substantia -erunt (*cf.* 2, 35 p. 132, 17 omnis . . . infinita et indeterminata potentia ab aequalitatis natura et a ... substantia -ens). mus. 1, 6 p. 194, 3 superpartiens *numerus* ... quodam modo a simplicitate -it (*ibid. iterum*). 1, 21 p. 212, 27 chroma . . . quasi ab illa naturali intentione -ens et in mollius decidens. 2, 13 p. 201, 16 *aliquae potestates* ab oppositorum ... potestate. in Porph. comm. pr. 2, 1 p. 84, 9 quae (*i. mentis divinitas*) cum ... a suae vivacitate naturae non -erit. CASSIOD. art. 3 p. 1180^D *enthymema* a syllogismi ratione. c *proficisci, originem ducere*: *generatim*: MANIL. 3, 222 ut parte ex illa, qua *sol ortus est*, -at numerus *horarum signis surgentibus attributarum*. *speciatim de verbi notione*: SEN. benef. 5, 10, 2 quaedam ad alios pertinere et sic esse formata, ut tota significatio illorum -at a nobis (*sc. suppl.*: *et spectet ad alterum, veluti* praestare, vendere, frater, par *al.*). d *i. q. evanescere, perire, non iam adesse vel conspicuum esse, demi, detrahi*: α *de rebus corporcis*: *absolute*: SEN. epist. 15, 11 -ant aliquando ista insidiosa bona et sperantibus meliora quam assecutis. 74, 18 omnia ista (*sc. bona*) nobis accedant, non haereant, ut si abducentur, sine ulla nostri laceratione -ant. dial. 6, 12, 3 melius est -ura nobis bona quam nulla contingere (*cf.* 6, 12, 1 *syn.* quod detractum est ... quod contigit). PETRON. 14, 4 ne ... praeda -ret. STAT. Ach. 2, 22 iam ardua ducere nubes incipit et longo Scyros -ere (decrescere *Q*²) ponto. MIN. FEL. 18, 6 quando umquam regni societas aut cum fide coepit aut sine cruore -ssit (desiit *Vrsin.*). VVLG. IV Esdr. 4, 29 si ... non ... -erit locus, ubi seminatum est malum, non veniet, ubi seminatum est bonum. GREG. M. moral. 2, 36 tenebrarum umbra. a: VVLG. apoc. 18, 14 poma desiderii animae tuae (*appellatur Babylon*) -erunt a te et omnia pinguia et praeclara perierunt a te (ἀπῆλθεν). SVLP. SEV. dial. 1, 23, 2 neque umquam a dextera mea liber iste -it. β *de rebus incorporeis*: ex: CIC. rep. 6, 9 numquam ex animo meo -it illius optimi atque invictissimi viri memoria (*cf. p. 1288, 84*). a: VVLG. Sirach 23, 12 non -et (ἀποστήσεται) a domo illius plaga *i. calamitas*. de, ab: AVG. in epist. Ioh. 7, 1 res ergo, quae numquam debet de corde -ere nec ab ore -at. *dativ. commod.*: CAES. Gall. 2, 7, 2 quorum adventu et Remis cum spe defensionis studium propugnandi accessit et hostibus eadem de causa spes potiundi oppidi -ssit. *absolute*: CLAVD. 3, 178 ilicet ambitio nasci, -ere rectum, venum cuncta dari. ARATOR act. 2, 281 progressa prius cur iam -at imago (*i. actio symbolica, de circumcisione*). BAVDON. vita Radeg. 2, 9 cum ante eam vicibns psalmus cessasset, lectio numquam -ssit (*nisi forte scribendum est* lectione . . . -ssit *vel* a lectione -ssit).

syn. et iuxta posita: *ad I B 1*: abire (PLAVT. Asin. 251. 603 CIC. Verr. 3, 73 Tusc. 5, 118 OV. met. 15, 28 QVINT. inst. 1, 5, 36 SVET. Otho 11, 1). descendere (VVLG. I Macc. 2, 29). digredi (APVL. met. 3, 12 AMM. 28, 2, 8). dilabi (AVG. civ. 19, 12). dissolvi (LVCR. 5, 360 AVG. civ. 19, 12). egredi (TIB. 1, 3, 21). exire (OV. fast. 2, 582 SEN. Med. 449 *al.*). recedere (CIC. Phil. 8, 21 *al.*). retro ire (OV. met. 9, 350). terga dare (VOPISC. Aurelian. 25, 3). *ad II B 2*: abire (CIC. Cato 80 SEN. Thy. 882 HIER. epist. 14, 2, 1). evadere (SEN. nat. 6, 18, 2). expelli (SEN. nat. 6, 13, 2). *ad III A 1 b a*: diffluere (LVCR. 3, 435). scindi (LVCR. 3, 640). se scindere (SEN. Oed. 321). *ad III A 2 a*: recedere (ACT. Petr. 18). relinquere (AVG. in euang. Ioh. 78, 1 VVLG. psalm. 37, 22 der-). *ad III B 1 a*: digredi (CIC. epist. 12, 18, 1 *proprie, item* ire; -ere *transl.*). recedere (NERAT. dig. 2, 14, 58). *ad III B 2 b*: mutare (COLVM. 3, 2, 30).

opp: *ad I A 1*: coire (PLIN. epist. 96, 7). congredi (AVSON. 426, 12). congregari (SEN. dial. 3, 5, 2). convenire (CIC. inv. 2, 132 CAES. Gall. 5, 17, 5. 5, 58, 7). *ad I B 1*: accedere (CIC. Att. 4, 1, 2. 16, 13^b, 1 Q. CIC. pet. 49 CAES. Gall. 5, 58, 3 PALLAD. hist. mon. I 10 p. 287^A). adesse (CIC. Verr. 2, 88). adire (CIC. Phil. 14, 3 LVCAN. 6, 771 AVIEN. Arat. 875). advenire (SVET. Cal. 4 FVLG. myth. 3, 6 p. 67, 19). manere (CIC. Att. 7, 12, 2 OV. met. 3, 436 SEN. nat. 7, 20, 2). permanere (QVINT. decl. 348 p. 372, 4). redire (QVINT. decl. 269 p. 97, 20). remanere (CIC. dom. 10 CAES. Gall. 1, 39, 3 VAL. MAX. 4, 1, 7 TAC. hist. 2, 33 IVST. 2, 11, 17). retineri (CIC. Verr. 3, 71 CVRT. 10, 2, 17). reverti (CIC. Verr. 2, 138 Att. 2, 5, 1. 4, 16, 3 CAES. Gall. 6, 33, 4). venire (CIC. fin. 4, 52 epist. 15, 17, 1 PRIAP. 63, 18 OV. epist. 10, 57 met. 3, 436 SEN. contr. 1, 2, 17 QVINT. inst. 1, 5, 36 *al.*). *ad II A 1*: confluere (VARRO ling. 10, 50). *ad II B 2*: accedere (CIC. Cluent. 83). adesse (CIC. Cato 80). immanere (TERT. anim. 10). redire (SEN. Med. 927). reverti (TERT. anim. 31). revolvi (SEN. benef. 5, 8, 5). secedere (PRVD. ham. 919). succedere (QVINT. inst. 11, 1, 16 AVG. conf. 4, 11, 16). *ad III A 2 a*: accedere (CIC. Cael. 10). se coniungere (CIC. Sull. 52). *ad III B 1 a*: accedere (PAVL. dig. 3, 5, 15). adire (CIC. Phil. 8, 33 Brut. 314 COD. Iust. 6, 30, 22, 13). adsilire (CIC. de orat. 2, 213). pervenire (VLP. dig. 18, 2, 4, 2). *ad III B 1 b*: accedere (CIC. orat. 109). *ad III B 2 c*: nasci (CLAVD. 3, 178).

deriv.: discessio, discessivus, discessus. *Graeber.*

discendo (-nsio, -nsus) *v.* desc-. **discēns** *v.* disco.

discēnsor *v.* dissensor.

discentia, -ae *f.* [*a* discens, discere. *Th.*]. TERT. anim. 23 *Plato* novum elaboravit argnmentum, μαθήσεις ἀναμνήσεις ... id est -as reminiscentias esse *puerulorum* animae . . . ipsis solis deditae studiis (HIER. adv. Rufin. 3, 40). 24 quorum -ae reminiscentiae fiunt. *Gudeman.*

×**disceptātio**, -ōnis *f. a* disceptare. *actio disceptandi.* GLOSS. διάγνωσις, διαδικασία, διάσκεψις, διάλεξις, διαίτησις, παρατριβή, ζήτησις. altercatio, contentio, examen, dimicatio, rixa, disputatio, iudicium. *inde a* CIC. *omisi aliquot locos apud* LIV. QVINT. TERT. *inferiorisque aetatis auctores, reliquos recepi omnes.*

I ***loci significantiores***: A *quaestio de iure*: 1 *litigantium* (*controversia sim. cf.* CIC. part. 104 ex rationis ... et ex firmamenti conflictione et quasi concursu quaestio quaedam exoritur, quam -em voco): CIC. inv. 1, 7 deliberativum *genus*, quod positum in -e civili habet in se sententiae dictionem. 1, 10 positam in dictione ac -e aliquam controversiam (MAR. VICTORIN. rhet. 1, 8 p. 179, 37 *ad h. l.* dictio potest esse demonstrativa materia, -o vero deliberativa et iudicialis. deinde dictio potest esse narratio, . . . -o vero quaestiones [-is *B O*]; ibi enim totius controversiae pugna versatur). Cluent. 79 C. Iunium . . . non -e dicendi, sed clamore hominum de foro ... esse sublatum. 88 iudicia ... partim ruinae similiora aut tempestati quam iudicio et -i fuisse. 90 illa . . . quaestio ant -o aut iudicium fuit? 96 non fuit illud ... iudicium iudicii simile ...; vis illa fuit et . . . quidvis potius quam iudicium aut -o aut quaestio. leg. agr. 2, 57 nulla -e, nullo consilio privata publicare, publica liberare. 3, 1 aequitatem vestrae (*Quiritium*) -is ... retinuissent (*infra*: certamen contentionemque fugerunt). Flacc. 24 -em et cognitionem veritatis ... fore. Sest. 40 nec mihi ... iudicium ... nec legitimam ... contentionem nec -em aut causae dictionem, sed vim *eqs.* ... denuntiabat. Rab. perd. 17. Mil. 23 cum esset controversia nulla facti, iuris tamen -em esse voluit. Deiot. 5 *causa* in -e versata est. de orat. 1, 65 in -bus atque usu forensi. 2, 42 quae in foro atque in civium causis -busque versantur. 2, 78 causam appellant rem positam in -e reorum et controversia. 2, 113. 3, 117 -es, quae ad cognitionem referuntur. 3, 118 quae . . . in officii -e versantur. 3, 122 in civium -bus. off. 1, 132 contentio -bus tribuatur iudiciorum, contionum, senatus. epist. 5, 2, 8 me ... non iudicio neque -e, sed vi ... evertere. LIV. 3, 24, 9 comitiorum. 35, 6, 8 de litteris ... -o in senatu fuit. 35, 17, 2 dum suas qnisque ... querellas ... inserit ..., ex -e altercationem fecerunt (*cf.* 38, 32, 4). 35, 50, 2 nulla . . . nec -o nec dubitatio fuit, quin ... iudicarent. 37, 54, 7 -o aut nobis impedita est aut vobis . . . deliberationem praebitura videtur. 39, 24, 14 civitatibus, quibus cum rege -o erat. 41, 22, 4 de qnibus ambigebatur rebus, -em ab rege ad Romanos revocabant. 42, 46, 2 superior fuisse in -e. QVINT. inst. 12, 8, 10. SCAEV. dig. 34, 3, 28, 9 ex qualitate -is iudicem aestimaturum. LAMPR. Alex. 16, 3. IVST. 8, 3, 14 -um suarum iudicem eligerent. VVLG. exod. 18, 16. COD. Iust. 9, 46, 5 (*ca. a. 290*) in publicorum . . . iudiciorum quaestionibus, non etiam in liberalibus causis, quae privatas -es continent. 2 *iudicis vel arbitri* (*sententia, iudicium, arbitrium*): LIV. 41, 23, 13 provocantes (provinciis *codd.*) de controversiis ad -em populi Romani. QVINT. inst. 11, 1, 43 nec eodem sono publica iudicia et arbitrorum -es aguntur. VLP. dig. 2, 15, 8, 24 haec ... habent -em praetoris. SYMM. epist. 4, 71, 1 finalis . . . quaestio, quam -o . . . rectoris absolvit. rel. 21, 7 opto iudicium: experientur me sub imperiali -e constantem. COD. Theod. 1, 6, 3

[Hey]

(*a. 364*) sacrae -is arbitrium suscepto litis examine terminabit *praefectus urbi.* 9, 1, 13 (*a. 376*). 2, 4, 7 (*a. 409*) actiones ... servato iudicantum -e finiantur. VAL. CEM. hom. 14, 5 superbus . . . in iudicio sententiam daturus aliud ... sensisse se simulat, ut alterius -e dissentiat. COD. Iust. 1, 3, 25 pr. (*a. 456?*) -em ... archiepiscopi ... experiri. CONC. Rom. a. 501 p. 423, 9 invitum ad -em nostram (*sc. episcoporum*) adducere. COD. Iust. 7, 62, 37 pr. 3 *generatim (iudicium, actio, examen)*: AMM. 15, 5, 28 per quaestiones familiarium sub -e ignobili crudeliter agitatus (discerptatione *V*). PS. RVFIN. in Ioel 3, 2 -em movere in vallem Iosaphat (*supra*: ad tribunal ... exhibiti. VVLG. disceptabo cum eis). COD. Theod. 11, 26, 1 (*a. 369*) quotiens in -e constiterit inique discussionem fuisse confectam. EVCHER. instr. 2 p. 145, 7 sententiam divinae -is (*ibid.* iudicium dei). AVELL. p. 80, 2. ENNOD. opusc. 2, 20 p. 294, 8 libram -is intrare (*cf. antea*: ad examen adduci). CASSIOD. compl. in I Cor. 5, 1 de illis ... divina -o iudicavit. 6, 1 iudicium ... sanctorum ..., qui etiam mundum in futura -e iudicabunt (in psalm. 52, 7). in psalm. 139, 13 (*ibid.* iudicium). CONC. Rom. a. 501 p. 428, 8 cum impugnatoribus suis in -e confligere. LEX Burg. lib. const. 51, 1.

B *quaestio de variis rebus (disputatio, colloquium, tractatio, dubitatio; interdum i. q. concilium, v. infra l. 49)*: CIC. de orat. 2, 5 quaecumque in hominum -em cadere possunt. 3, 111 *v. p. 1294, 43.* 3, 116 simplex est -o, ut si disseratur: expetendane sit gloria? (*opp.* ex comparatione). 3, 119. part. 104 in his causis eadem et prima quaestio et -o extrema est (QVINT. inst. 3, 11, 11). off. 1, 34 duo genera decertandi, unum per -em, alterum per vim. 3, 53. GELL. praef. 19 inter eiusdem Musae aemulos certationibus -busque. 2, 7, 1 quaeri solitum est in philosophorum -bus, an. 5, 13, 1 seniorum hominum . . . -o quaedam fuit ... de gradu ... officiorum. 14, 2, 13 est ... -o ista multiiugae et sinuosae quaestionis. MIN. FEL. 14, 2 cum non laudi, sed veritati -o vestra nitatur. TERT. anim. 56. adv. Marc. 5, 10 p. 605, 26 ut et secundam apostolus -em (discrep- *codd.*) aeque de corpore induxerit. DON. Ter. Andr. 820 officiorum -em ... patrum inter se de officio ... tractantium. HIL. syn. 11 cum nonnulla putaretur esse de fide -o, diligenter omnia apud Sirmium tractata sunt et discussa. trin. 9, 30 AMBR. Abr. 2, 6, 27. 2, 9, 61. Noe 1, 5, 55 sunt purae animi -es, quae virtuti adhaereant. HIER. vir. ill. 38 *inter Clementis opera*: de ieiunio -o. in Hab. 1, 2 p. 608. VVLG. Rom. 14, 1 infirmum ... in fide assumite, non in -bus cogitationum (εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν). I Tim. 2, 8 levantes puras manus sine ira et -e (χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ. *cf.* AMBR. Cain et Ab. 1, 9, 39 HIER. tract. in psalm. 143 p. 279, 5 sine cogitationibus et -bus. RVFIN. orig. in cant. 1 p. 83^D. *cf.* AVG. in psalm. 93, 3 serm. ed. Mai 115). RVFIN. Adamant. 2, 1 tit. incipit -o secunda. Greg. Naz. orat. 3, 20, 1 p. 136, 9 venite ad consessum dei et ad -em ac confabulationem eius intrate. AVG. civ. 2, 13 p. 68 D. in hac -e ... ratiocinatio summam quaestionis absolvit. *nota* gen. ad litt. 12, 14 p. 399, 8 intellectus ... in -e se tenet. c. Parm. 1, 6, 11 *Donatistae* causam suam ... non potuerunt ... in transmarinis tot -bus (*i. conciliis*) obtinere. MACR. somn. 1, 19, 15 quod sine ulla -is ambage ... probabit assertio. AVELL. p. 66, 10. 67, 25 LVP. EVPHRON. epist. p. 66^C. CASSIOD. inst. div. 17 p. 1134^C cum haereticis ... altercatione confligunt, ita ut ... certamine controversias subeant et iudicibus mediis gloriosa -e confligant. *nota* FRONTO p. 154, 13 N. fabulam ... de -e vitis et arboris ilicis.

significatu obscuriore: PASS. Petr. 9 his dictis vix est sedata seditio et praefecti -o (disceptio *E*, discerptio *f*).

II *iuncturae*: A *verbales*: *nom.*: -o: accidit: VVLG. exod. 18, 16. constat: PAVL. dig. 3, 5, 33. est: CIC. div. 2, 150 *passim.* est sine exitu: LIV. 32, 40, 3. existit: CIC. part. 105. 108 ex scripti contentione. oritur: CIC. part. 106 *bis.* LIV. 33, 13, 7. 38, 13, 9 LACT. inst. 1, 3, 17. AMBR. Isaac 4, 20 *ex gen. 26, 21*: orta est -o (VVLG. rixati sunt; ἐκρίνοντο). tenet: LIV. 27, 5, 15. 38, 9, 12. venit in quaestionem: QVINT. decl. 294 p. 166, 8. versatur: CIC. part. 132 in scriptis. vertitur: LIV. 36, 7, 1. *acc.*: -em: adducere: CIC. part. 104 in angustum. constituere: CIC. part. 109 COD. Iust. 6, 37, 23, 2. consummare: AVELL. p. 297, 12. decidere: COD. Iust. 6, 37, 23, 2. deferre: APVL. mund. pr. (*v. app. crit.*). delegare: LIV. 5, 25, 7 ad pontifices. differre: AMM. 28, 6, 9. experiri: COD. Iust. 1, 3, 25 *a. 456? v. supra l. 5.* finire: LIV. 34, 62, 18. habere: LIV. 33, 41, 1. 42, 41, 9 VLP. dig. 26, 2, 10, 2 SERV. ecl. 3, 1 RVFIN. hist. 5, 18, 8 (διορίζεσθαι). 6, 33, 2 (ζητήσεις καὶ διαλόγους). iactare: LIV. 39, 48, 2. incohare: LEO M. epist. 167 p. 1200^A. inducere: TERT. adv. Marc. 5, 10 p. 605, 26 *v. supra l. 32.* ingredi: ENNOD. epist. 6, 14, 1 p. 157, 8. interrumpere: LIV 40, 36, 5. movere: LIV. 32, 40, 1 PS. RVFIN. in Ioel 3, 2. peremere: VLP. dig. 5, 1, 70 *de peremptorio edicto.* permittere: LIV. 38, 32, 7 PS. AVR. VICT. orig. 17, 4. protelare: INST. Iust. 4, 13, 11. quaerere: PRISCILL. tract. 3, 64 p. 49, 28. reicere: LIV. 21, 31, 7 ad Hannibalem (*v. app. crit.*). revocare: LIV. 41, 22, 4 *v. p. 1290, 73.* servare: LIV. 39, 4, 4 *integram.* solvere: MVTIAN. Chrysost. hom. 11, 1. sumere: ARNOB. nat. 1, 7. suscipere: VAL. MAX. 2, 8, 2. tollere: LACT. inst. 5, 1, 5. *dat. abl. praepp.*: -i: finem imponere: LIV. 38, 32, 4 TERT. resurr. 62 p. 123. subdere: COD. Theod. 9, 1, 18 (*a. 396*). -e: vincere: CIC. off. 1, 64. in -em: avertere: LIV. 3, 24, 9 certamen. trahere: LIV. 4, 49, 12 Postumium. venire *de rebus*: LIV. 39, 36, 12 SIDON. epist. 2, 7, 2. vocare: CIC. de orat. 3, 129. ad -em: provocare: LIV. 41, 23, 13 *v. p. 1290, 79.* HIER. in Hab. prol. p. 589/90.

B *nominales*: *epitheta*: anceps: LIV. 5, 25, 7. caelestis: SALV. gub. 1, 50. civilis: CIC. inv. 1, 7 COD. Iust. 6, 34, 1 (*a. 229. opp.* crimen). 3, 8, 3 (*a. 262. opp.* quaestio criminis). coniecturalis: SCHOL. Cic. Bob. p. 121, 24 St. deliberativa: MAR. VICTORIN. rhet. 1, 8 p. 179, 37. dialectica: GELL. 20, 5, 3. divina: EVCHER. instr. 2 p. 145, 7 CASSIOD. compl. in I Cor. 5, 1 *v. p. 1291, 15.* domestica: QVINT. inst. 7, 4, 9. 31. faceta: DON. Ter. Ad. pr. 3, 4 (*v. app. crit.*). familiaris: SYMM. epist. 9, 121. fidelis: EPIST. pontif. 322 Migne 20, 589^A. forensis: CIC. de orat. 1, 22. 2, 175. 3, 111. fraterna: AVG. bapt. 2, 4, 5. gloriosa: CASSIOD. inst. div. 17 p. 1134^C *v. p. 1291, 51.* ignobilis: AMM. 15, 5, 28. imperialis: SYMM. rel. 21, 7 *v. p. 1290, 84.* infinita: CIC. de orat. 3, 125 part. 106. ingens: LACT. inst. 3, 13, 2. inutilis: AMBR. Abr. 2, 6, 27. iucunda: TERT. resurr. 2 p. 27, 5. iudicialis: MAR. VICTORIN. rhet. 1, 8 p. 179, 37 SCHOL. Cic. Bob. p. 165, 7 St. COD. Iust. 8, 33, 3, 6. legitima: CIC. top. 95 rep. 4, 12 CASSIOD. var. 4, 28. libera: CIC. part. 43 (*opp.* legitimis iudiciis). longa: LIV. 34, 57, 4. magna: LIV. 38, 32, 4 LACT. inst. 6, 10, 18. medica: EPIST. pontif. 322 Migne 20, 589^A. parva: LIV. 38, 9, 12. 38, 13, 9. 39, 48, 2 RVFIN. hist. 6, 33, 2. pecunialis: QVINT. decl. 294 p. 166, 8. pecuniaria: COD. Iust. 8, 46, 4 (*a. 259*). peropportuna: LIV. 21, 31, 7. plena: AMM. 28, 6, 9. privata: QVINT. decl. 294 p. 166, 8. prolixa: QVEROL. p. 28, 8. prospera: LIV. 35, 15, 9. publica: SCHOL. Cic. Bob. p. 92, 6 St. pura: AMBR. Noe 1, 5, 55 *v. p. 1291, 36.* sacra: COD. Theod. 1, 6, 3 (*a. 364*) *v. p. 1291, 1.* simplex: CIC. de orat. 3, 116 *v. p. 1291, 22.* tenebrosa: AMBR. Cain et Ab. 1, 10, 44. tranquilla: AVELL. p. 80, 2. vehemens: VVLG. iud. 12, 2. ex aequo: LIV. 37, 36, 5. 39, 36, 1. in factum: PAVL. dig. 3, 5, 33.

cum *aliquo*: CIC. div. 2, 150 nobis ... est. LIV. 21, 18, 8. 32, 21, 25 *al.* TERT. resurr. 2 p. 27, 6 cum haereticis. DON. Ter. Ad. pr. 3, 4 (*v. app. crit.*) RVFIN. hist. 6, 33, 2. contra *aliquem*: VVLG. iud. 12, 2. inter *aliquos*: LIV. 10, 18, 7. 33, 13, 7. 35, 15, 2 *al.* VAL. MAX. 2, 8, 2. GELL. praef. 19 *v. p. 1291, 26.* LACT. inst. 1, 3, 17 *al.* IVST. 32, 2, 3 RVFIN. Greg. Naz. orat. praef. 5 p. 4, 22 AVG. epist. 228, 12 *cf.* SIDON. epist. 2, 7, 2.

pro epitheto sunt: *enuntiata secundaria*: CIC. part. 105 existet illa -o: minueritne maiestatem, qui. 106. LIV. 21, 18, 8 -o est, licueritne. 32, 21, 25. QVINT. decl. 332 p. 308, 6 esse ... -em, uter mereatur. VLP. dig. 26, 2, 10, 2 an ... sit. PAVL. sent. 3, 5, 14 sive falsum sive ruptum ... testamentum, salva eorum -e. TERT. anim. 56. SCHOL. Cic. Bob. p. 175, 19 St. -o ..., ⟨an⟩ ... debeat. *genetivi rerum*: -o: bonorum: COD. Iust. 3, 1, 3 (*a. 224*). cogitationum: VVLG. Rom. 14, 1 *v. p. 1291, 38.* controversiae: MVTIAN. Chrysost. hom. 11, 1 (ἀντιλογίας ἀμφισβητήσεις). definitionis: CIC. de orat. 3, 115. deliberationum: CIC. de orat. 1, 22. dicendi: CIC. Cluent. 79 *v. p. 1290, 49.* de orat. 2, 291. examinis: ENNOD. opusc. 2, 84 p. 313, 23. fidei: HIL. trin. 9, 30. eiusdem formulae: LIV. 39, 25, 6. universorum generum: CIC. de orat. 3, 125. unius horae: LIV. 40, 16, 1. iudicationum: QVINT. inst. 3, 11, 18. iudiciorum: CIC. de orat. 1, 22 QVINT. inst. 2, 4, 24 ARNOB. nat. 1, 2. iudicii divini: PRISCILL. tract. 3, 58 p. 46, 11. iuris: CIC. Mil. 23 *v. p. 1290, 59.* QVINT. inst. 3, 6, 82 FORTVN. rhet. 1, 11 COD. Iust. 6, 37, 23, 2. iustitiae: HIER. in Hab. prol. p. 589/90. legis: FORTVN. rhet. 1, 11 COD. Iust. 9, 20, 4 (*a. 239*). negotii: AVELL. p. 297, 12 COD. Iust. 7, 62, 37 pr. INST. Iust. 4, 13, 11. officii: CIC. de orat. 3, 118 *v. p. 1290, 64.* philosophiae: GELL. 10, 4, 1. praeteriti temporis: CIC. part. 69. quaestionum moralium: AVG. civ. 8, 3 p. 324 D. rei: PS. AVR. VICT. orig. 17, 4. rerum: LIV. 38, 32, 7 GELL. 7, 13, 10 APVL. mund. pr. (*v. app. crit.*) PRISCILL. tract. 3, 64 p. 49, 28. saeculi: AMBR. Abr. 2, 9, 61. seditionis: LIV. 21, 31, 7. verborum: LIV. 21, 19, 2. veritatis: CIC. Cluent. 81. *add. gerund.*: TERT. pudic. 21 custodiendae ⟨necne⟩ legis. adv. Marc. 1, 21 p. 317, 17 servandae legis necne. AVG. epist. 196, 1 cavendi Iudaismi.

synonyma, apposita: causa, certamen (LACT. inst. 1, 3, 17), certatio, cognitio (*adde* AMBR. Cain et Ab. 1, 10, 44), conflictus (SERV. ecl. 3, 1), contentio (*adde* CIC. div. 2, 150), controversia (*adde* CIC. de orat. 2, 113. 291 part. 106), dubitatio, examen (ENNOD. epist. 6, 14, 1 p. 157, 8), iudicium, quaestio (*adde* CIC. de orat. 3, 129 FORTVN. rhet. 1, 11 COD. Iust 3, 1, 3 [*a. 224*]). *opp.*: altercatio.

disceptātor, -ōris *m. a* disceptare. *qui disceptat.* GLOSS. διαγνώμων, διαγνώστης, διαιτητής; litigator, contentiosus, altercator, disputator, inquisitor, examinator. -es: iudices. *cf.* CIC. part. 10 -r, id est rei sententiaeque moderator. *inde a* PLAVTO, *v. p. 1293, 14.*

I *de iure*: *arbiter, iudex*: A *loci notabiliores*: CIC. leg. agr. 1, 23 populo Romano -e uti (Flacc. 97 populum Romanum -em . . . non recuso). part. 28 in personis nostris, -um, adversariorum. LIV. 39, 25, 1 cum Romani legati -um loco, Thessali ... accusatores, Philippus ... tamquam reus consedissent. TAC. ann. 16, 22 -em senatum nobis relinque. AMM. 30, 4, 15 vim negotii sub ore -is ... instruuntur. SCHOL. Stat. Theb. 4, 530 de -e animarum et censore vitae (*Minoe Cretensi*). AMBR. Cain et Ab. 1, 6, 24 -em verbi doctoremque virtutis ... declinant (*cf. supra* legislator). *transl.*: AVG. c. Faust. 16, 6 p. 445, 12 Moyses carnalium ciborum ... facit discretionem et inter pisces ac volucres ... helluonis in modum -r sedet.

B *iuncturae*: 1 *verbales*: -r: decernit: LIV. 8, 23, 8. diiudicat:

[Hey]

cf. CIC. Caecin. 6. dirimit discrimen: NOVELL. Iust. 11, 4. est: LIV. 40, 17, 1 NOVELL. Iust. 11, 4. examinat negotium: COD. Theod. 6, 4, 16. fert sententiam: SALV. epist. 4, 15. 24. iudicat: CIC. leg. 3, 8. tollit controversias: *cf.* ARNOB. nat. 4, 16. -em: dare: AVG. un. eccl. 18, 46 p. 291, 18 COD Iust. 3, 3, 3 (*a. 294*). desumere: SIDON. epist. 5, 5, 3. eligere: VLP. dig. 4, 8, 3, 1. habere: CIC. Verr. 4, 184 LIV. 42, 42, 4 VAL. MAX. 2, 10, 4. legere: QVINT. inst. 9, 4, 132. recusare: CIC. Flacc. 97. relinquere: TAC. ann. 16, 22. sumere: LIV. 1, 50, 8 PS. AVR. VICT. orig. 23, 1. -i: placet *aliquid*: POMPON. Vlp. dig. 4, 8, 17, 3. -e: uti: CIC. leg. agr. 1, 23 epist. 13, 26, 2 LIV. 35, 45, 3. 2 *nominales*: -r: aequus: LIV. 42, 42, 4. bonus, clemens: VICTRIC. 16. constans: AMBR. exc. Sat. 1, 58. domesticus: CIC. Caecin. 6. iniquus: CIC. or. frg. A III 2 LAVRENT. Chan. p. 123^C^. scientissimus: PS. AVR. VICT. epit. 12, 5. severus: CIC. Cael. 35. *alicui* (*homini vel rei*): PLAVT. Most. 1137 utrisque -r ... adest, age disputa. QVINT. inst. 9, 4, 132 huic causae. SIDON. epist. 5, 5, 3 negotiis. *alicuius rei*: CIC. Verr. 4, 184 -es huius criminis. rep. 3, 33 legis . . . inventor, -r, lator (LACT. epit. 40, 8 ira 19, 9). 5, 3 litis (APVL. flor. p. 101 litium ... et iurgiorum. PS. AVR. VICT. epit. 12, 5 iurgiorum). leg. 3, 8 iuris (3, 9 AMBR. exc. Sat. 1, 58 COD. Iust. 3, 1, 14, 1). TAC. ann. 14, 18 agrorum. IVL. VAL. 2, 16 communis commodi. PS. AVR. VICT. orig. 23, 1 controversiae. AMBR. Cain et Ab. 1, 6, 34 verbi (*v. p. 1292, 80*). HEGES. 4, 7 l. 4 negotiorum (*Ios. bell. Iud. 4, 274* δικαστὰς ... τῶν διαφόρων). *de aliqua re*: CAES. Gall. 7, 37, 5 cur ... Haedui de suo iure ... ad Caesarem -em (disceptaturi *M*²) ... veniant. LIV. 35, 45, 3 reconciliatore pacis et -e de eis, quae ..., utendum. 40, 17, 1 VAL. MAX. 2, 10, 4 QVINT. inst. 11, 1, 44. *inter aliquos*: LIV. 1, 50, 8. 40, 17, 1 VLP. dig. 4, 8, 3, 1 APVL. flor. 22 p. 101 AVG. c. Faust. 16, 6.

II *de aliis rebus: disputator, argumentator, dubitator*: TERT. carn. 24 nudam . . . pronuntians carnem omnes -es eius ferit (*ibid.* argumentatores quatit). HIER. tract. in euang. Marc. p. 350, 17 *de philosophis*: nullus ... -um saecularis litteraturae. CASSIOD. hist. trip. 1, 1 p. 881^C^ *Theodosius* -r ... positus iudexque librorum. *obscurius*: TERT. adv. Marc. 4, 35 p. 540, 17 *Christus* inspexit illos secundum legis arcanum, significantis Christum esse verum -em (dispect- *Kroymann*) et elimatorem humanarum macularum.

syn.: ad I: arbiter: CIC. rep. 5, 3 epist. 13, 26, 2 POMPON. Vlp. dig. 4, 8, 17, 3 APVL. flor. 22 p. 101 ARNOB. nat. 4, 16 SYMM. rel. 39, 5 SIDON. epist. 5, 5, 3. cognitor: SYMM. epist. 2, 75. 5, 63, 3 rel. 39, 5. iudex: ARNOB. nat. 4, 16 SYMM. rel. 39, 5 SALV. epist. 4, 15 COD. Iust. 3, 1, 14, 1. 3, 3, 3 NOVELL. Iust. 11, 4. *ad II*: argumentator, iudex. *opp.: ad I*: auscultator: CIC. part. 10. iudex: CIC. Caecin. 6 LACT. ira 19, 9.

f. **disceptātrīx**, -īcis. *quae disceptat.* 1 *de rebus*: CIC. ac. 2, 91 dialecticam inventam ... veri et falsi quasi -em et iudicem. LAMPR. Comm. 5, 4 quos ... ex plebe ac nobilitate ... forma -e collegerat. COD. Iust. 3, 26, 7 (*a. 349*) colonis . . . gravitatem tuam . . . -em esse. 2 *de personis*: AMM. 14, 11, 26 *de Nemesi*: regina causarum et arbitra rerum ac -x. AVG. conf. 6, 2, 2 *mater* accusatrix potius consuetudinis suae quam -x ... prohibitionis.

disceptim σαφῶς, φανερῶς: GLOSS. II 50, 50 (disertim *i, Vulc.*). *cf. c.* disceptare.

***discepto**, -āvī, -ātum, -āre [*a* dis- *et* captare. *Th.*]. *deponens: v. p. 1295, 57.* GLOSS. διαγιγνώσκω, διαιτῶ, διαλαμβάνω. -ant διασκέπτονται. -at disputat (IV 331, 52 -at diffutat [disputat? *Götz. cf.* IV 332, 13 disfutat -at]), dividit, tractat, aestimat, dissipat (disputat? *Götz. cf.* IV 54, 11), flitad (*anglosax.*). -vero sciro. -ari manifestari. *inde a* CIC. (*sed* disceptator *iam* PLAVT.); *vocabulum orationis pedestris, nisi quod legitur apud* SIL. 16, 186. *omnes dedi locos praeter aliquot apud* LIV. TERT. AVG. SVLP. SEV.

I ***intransitive***: **A** *absolute*: **1** *de iure*: **a** *de litigantibus vel generatim* (*certare, litigare*): CIC. Quinct. 46 possumus ... depositis armis ... de re pecuniaria -are? Cluent. 94 accusante tribuno plebis condicione aequa -ari posse non putarunt *iudices* (*cf. infra*: iniqua condicione reum causam dicere). Planc. 87 erat non iure, non legibus, non -ando decertandum. de orat. 2, 183 reos ... appello . . . omnes, quorum de re -atur. part. 98 cum de verissimo accusatore -atur. 104. Att. 6, 1, 15 ut Graeci inter se -ent suis legibus. CAES. civ. 1, 24, 6 si coram de omnibus condicionibus -etur. 3, 107, 2 *v. p. 1294, 74.* SALL. Iug. 11, 2 inter se de ... negotiis. LIV. 8, 23, 8. 26, 17, 11 -ando palam de legibus. 26, 33, 4 coram imperatore ... inter Marcellum Siculosque -atum fuerat. 28, 21, 5 -ando controversias finire. 31, 48, 5. 34, 43, 6 de provinciis consulum -atur. 35, 8, 5. 35, 16, 6 ex aequo (39, 47, 6. 42, 23, 6). 35, 32, 14 verbis ... de eis, quae ambigerentur. 35, 33, 5 Romam mittere legatos, seu -are seu rogare senatum mallent. 38, 32, 3. 38, 35, 1 ad consulem inter Achaeos Lacedaemoniosque -atum est. 38, 39, 17 de Pamphylia ... inter Eumenem et Antiochi legatos. 39, 26, 14. 39, 37, 9 servorum -antium apud dominos. 42, 24, 6 *al.* PLIN. nat. 3, 23 Tarracone -ant (*i. iudicia habent*) populi XLII (*sim.* 5, 109 eodem foro -ant Orthronienses). FRONTO p. 173, 2 N. publico vel privato iudicio. GRAN. LIC. p. 27, 10. POMPON. dig. 1, 2, 2, 6 actiones ..., quibus inter se homines -rent. PAPIN. dig. 22, 1, 1 pr. iudicio bonae fidei. CALL. dig. 48, 19, 28, 12 qui iactura affectus est, damni -et. 50, 13, 5 pr. de re pecuniaria -atur (*ibid.* agitatur, cognoscitur, quaeritur). VLP. dig. 43, 5, 1, 7 de statu. MOD. dig. 44, 1, 10 *litigator* proprio nomine -ans. APVL. apol. 15 *Socrati* apud iudices ... paulisper -anti (*ibid.* litiganti. *opp.* apud omnes homines . . . disserenti). TERT. adv. Marc. 4, 28 p. 519, 8 in causa . . . -antium fratrum. VVLG. Iob 31, 13 si contempsi subire iudicium cum servo meo et ancilla mea, cum -rent adversum me. 34, 19 contra pauperem. POMER. 3, 8, 2 *superbi* de loco superiori -ant. PAPYR. Berol. 628^r^ I 10 (*act. Neron.?*) utraeque partes nec (*i. ne*) disce⟨de⟩rent, priusqu⟨am⟩ ad -an⟨du⟩m i⟨ntrodu⟩cti f⟨uis⟩se⟨nt⟩. *cf. Mitteis, Herm. 32 (1897) 631 adn.* de iure: CIC. Balb. 29 de civitatis ... iure, non de foederibus -amus. 64 periculo suo de publico iure. LIV. 21, 19, 1 de foederum iure verbis. 34, 62, 5 de iure vectigalium. FRONTO p. 169, 4 N. sortiendi. iure: CIC. Caecin. 1 considerati hominis esse ..., qua de re iure -ari (decepturi, decertari *codd.*) oporteret, armis non contendere. HIRT. Gall. 8, 55, 2 spes ... iure potius -andi quam belligerandi. SALL. Iug. 21, 4 de controversiis suis inter se iure potius quam bello -are (*totam sententiam om. mell. codd.*). *cf. etiam infra l. 39.* GELL. 20, 10, 7 in iure.

b *de iudice* (*decernere, sententiam dicere, arbitrium facere*): CIC. Verr. 4, 169 huic . . . spes nulla salutis esset, si publicani ... iudicarent: minor esse nunc, iudices, vobis -antibus debet. 6, 183 ut, -ante populo Romano, mecum sibi rem videant futuram. Cluent. 3 de invidia ... sic inter nos -are debetis *iudices*, ut. Deiot. 6 causam si in foro dicerem eodem audiente et -ante te (*Caesare*). part. 28 qui -ant (*i. iudices*). LIV. 3, 40, 11 senatu -ante. 5, 4, 2 exercitu. 28, 21, 8 verbis ... Scipio (*in causa fratrum; ibid.* se iudicem habituros). 34, 62, 15 qui inter populum . . . et regem in re praesenti -rent (*cf.* 34, 62, 16 neutro inclinatis sententiis). 35, 33, 8 accerseretur Antiochus ad ... -andum ... inter Aetolos et Romanos. 39, 33, 1. TAC. ann. 2, 51 inter filios . . . et leges. PLIN. epist. 7, 15, 2 inter amicos. VLP. dig. 4, 8, 11 pr. *arbitrum* inter eos (*litigantes*) -are (*ibid.* sententiam dicere). 10, 4, 3, 13 (*ibid.* iudicat). COD. Iust. 2, 9, 2 (*a. 238*) super negotio -urus. ITALA I Cor. 6, 1 (Cypr. testim. 3, 44) adversus alterum negotium habens -are apud iniustos (κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, VVLG. iudicari apud iniquos). *obscurius* IVL. VAL. 2, 33 *Darius*: inter haec verba blanda -es, *Alexander*. IMPP. DIOCL. et CONSTANT. frg. Vat. 277 (*a. 286*) praeses provinciae . . . de ceteris inter vos discep⟨tat⟩urus. SYMM. rel. 44, 3 me (*sc. iudice*) -ante. or. 2, 1 inter obsides victoris iure -ans. AMM. 15, 7, 1 in -ando iustissimus. 22, 10, 2 CLAVD. MAM. anim. 2, 7 p. 127, 10 *v. p. 1295, 47.* COD. Iust. 2, 46, 3, 2 de . . . restitutione (2, 46, 3, 1 iudicandi facultatem. *ibid.* causas dirimere).

2 *de aliis rebus, quae verbis peraguntur* (*disputare, disserere*): CIC. de orat. 3, 111 omnis ... res eandem habet naturam ambigendi, de qua quaeri et -ari potest, sive in infinitis consultationibus -atur sive in eis causis, quae in civitate et in forensi disceptatione versantur. Brut. 292 cum de sapientia -etur. orat. 45 latius ... de genere quam de parte -are licet. 116 nisi ... inter eos qui -ant convenit, quid sit illud, de quo ambigitur nec recte disseri ... nec ... potest. fin. 4, 60 ac. 1, 32. 2, 65. off. 1, 50 ratio et oratio, quae docendo, discendo, communicando, -ando, iudicando conciliat inter se homines. FRONTO p. 114, 17 N. Socrates ne coargueret, Zeno ne -ret, Diogenes ne increparet. VLT. SYLL. gramm. IV 245, 37 de natura ... syllabarum. GELL. 1, 3, 29 Theophrastus ... cum discernendi magis -andique diligentia quam cum decernendi sententia . . . scripsit. 4, 17 tit. de natura . . . particularum . . . exemplis rationibusque . . . -atum. APVL. flor. 18 p. 86 penes extrarios . . . promptissime. TERT nat. 2, 2 de qualitate . . . et de natura . . . -ent *philosophi*. pudic. 12 anim. 3 *al.* adv. Marc. 2, 1 p. 333, 13 in hoc ..., quod ... sit (cor. 8 in origines). 4, 12 p. 454, 2 ad ipsam materiam. CENS. 17, 15 Vettium ... cuivis docto in -ando parem. ARNOB. nat. 2, 7 de rebus -atis obscuris. HIER. epist. 12 *discipuli* de dignitate. VVLG. act. 11, 2 adversum illum (*sc. Petrum Iudaei*. διεκρίνοντο). RVFIN. Clement. 1, 20 -andi tempus *inter Petrum et Simonem magum* (1, 19 disputationibus nostris; *ibid.* mihi certamen cum Simone). AVG. civ. 2, 1 p. 53 D. -andi finis ... et loquendi modus. 9, 23 p. 399 *al.* SVLP. SEV. chron. 2, 35, 5 adversus quos (*catholicos*) de fide (2, 39, 2 *al.*). OROS. hist. 5, 16, 2 *consules* inter se gravissima . . . contentione -ant. VINCENT. LER. 29, 42 de sanciendis fidei regulis. EVSTATH. Bas. hex. 1, 1 p. 863^B^ de verborum subtilitate. CASSIOD. gramm. VII 215, 1 Donatus ... in secunda parte ita -at: *eqs.* VEN. FORT. vita Hil. 8, 27 contra haereticos -andi de religione licentia.

3 *translate de eis quae manu peraguntur* (*decernere*): CIC. Att. 8, 11^d^, 8 ego condicionibus ..., illi armis -ari maluerunt. epist. 4, 4, 3 armis . . . de iure publico. 4, 14, 2. CAES. civ. 3, 107, 2 Ptolomaeum atque . . . Cleopatram . . . de controversiis iure apud se potius quam inter se armis -are. SIL. 16, 186 *v. p. 1295, 41.* TAC. ann. 2, 65 PROB. Verg. ecl. 6, 31 p. 342, 19. CIC. epist. 6, 1, 5 pilis et gladiis, non consiliis neque auctoritatibus . . . de iure publico -ari. SALL. Iug. 21, 4 bello (*v. l. 17. cf. etiam p. 1295, 21*).

B cum *aliquo*: **1** *de iure*: CIC. Tull. 20 servus respondit . . . dominum esse ad villam; posse eum cum eo -are. Verr. 3, 38 ut sibi cum palaestritis ... aequo iure -are liceat. LIV. 29, 31, 5 de quo (*agro*) . . . cum Gala non modo verbis -atum, sed etiam armis certatum fuerat. 31, 49, 9 -andi cum praetore consuli potestatem factam.

[Hey]

34, 62, 8 de agro ... cum regis legatis. 36, 9, 2 per legatos ... secum. 42, 14, 7. TAC. ann. 4, 6 *Caesar* cum privatis. 6, 5 ob rem pecuniariam. IVST. 21, 5, 5 cum perditissimo ... de minimis rebus (*sc. Dionysius exul*). VVLG. Ier. 2, 9 iudicio contendam vobiscum, ait dominus, et cum filiis vestris -bo. Ioel 3, 2 cum eis super populo meo. 2 *de aliis rebus*: CIC. fin. 4, 45 Zenonem cum Polemone -antem. ac. 2, 126 an Stoicis ipsis inter se -are, cum iis (*Academicis*) non licebit? AVG. civ. 8, 5 p. 326 de theologia cum Platonicis. AVIAN. fab. apol. 24 venator cum leone -ans de viribus. *c. dat. v. infra l. 59.* adversum (-us) *aliquem: v. p. 1294, 6. 61. 66.* contra: *v. p. 1294, 6.* inter *aliquos: passim, v. supra.*

C *pro subi. sunt res*: PLANC. Cic. epist. 10, 10, 1 in uno proelio omnis fortuna reipublicae -at (-atur *Wesenberg*). TERT. adv. Marc. 4, 4 p. 429 quatenus communio eius inter nos et Marcionem de veritate -at.

II *transitive* (*cf.* ARVS. gramm. VII 467, 17): A *pro obi. sunt nomina*: 1 *de iure*: CIC. Mil. 23 is ... praepositus quaestioni, qui haec iuste sapienterque -et (LIV. 45, 15, 5 haec inter ipsos -ata). TAC. ann. 15, 14 multum invicem -ato. RVFIN. hist. 5 ind. 20 quae Irenaeus contra haereticos apud ... Romam -vit (τοῖς σχισματικοῖς ἐγγράφως διείλεκται). CIC. or. frg. B 15 illa dissensio -ata bello. top. 95 in controversiis -andis (*saepius, v. vol. IV p. 786, 59*). leg. 2, 21 foederum, pacis ... fetiales iudices, nuntii sunto, bella -anto. LIV. 37, 55, 4 legatos ... senatum missurum ad res Asiae -andas componendasque. POMPON. dig. 4, 8, 14 arbitrio ... dies statuere ... et ita causam -are (ITALA psalm. 73, 22 [Cas.] exurge deus meus: -a causam meam [δίκασον τὴν δίκην σου; VVLG. iudica causam tuam]). CAPITOL. Aur. 10, 10 rebus agendis litibusque -andis (ARVS. gramm. VII 467, 17). ARNOB. nat. 1, 25 disceptationis huius -are momenta. COD. Theod. 1, 16, 8 (*a. 362*) pedaneos iudices, hoc est qui negotia humiliora -ent. COD. Iust. 7, 33, 12, 3 inter absentes causam. 2 *de aliis rebus*: CIC. de orat. 1, 44 ista inter Graecos dici et -ari solere. part. 100 omnia, quae de iure civili aut de aequo et bono -antur. fat. 46 hoc modo hanc causam -ari. Tusc. 4, 6 cum Academici eorum controversias -rent. GELL. 2, 2, 10 quod colloquimur ..., quod de officiis -amus, privata actio est. TERT. adv. Marc. 1, 21 p. 317, 27 *quaestionem*.

B *pro obi. sunt enuntiata*: CIC. de orat. 2, 112 in quibus *causis* qualis quaeque res sit -atur. part. 108 in ambiguis -etur, quid maxime significetur. 129. LIV. 33, 45, 3 cum diu -atum esset, utrum ... an. 42, 23, 6 quid cuiusque esset, -rent. SIL. 16, 186 -ent ... armis, ... uter imperet. TAC. hist. 4, 55 discep⟨tatu⟩ras Gallias, quem ... velint. VLP. dig. 25, 3, 3, 4 si an uxor fuerit -etur. 27, 2, 5. 40, 12, 7, 5 hoc ... -atur, utrum ... agatur. 43, 30, 3, 3. TERT. scorp. 3 -andum, an. adv. Marc. 4, 7 p. 436 -o, quomodo ... cognoverit. 4, 12 p. 452 -retur, cur destrueret. AVG. in psalm. 147, 17 -ate vobiscum, utrum ... sit. MART. CAP. 5, 453 quid fieri oporteat -atur. CLAVD. MAM anim. 2, 7 p. 127, 10 qui ... disputationibus assentiatur interque animum corpusque suum praeside ratione -et, quidnam sit illud. VEN. FORT. vita Hil. 7, 21 episcopi ... -uri, quid sentirent *eqs.*

part. praes. pro subst. **disceptantēs,** -ium: *i. q. litigatores*: SVET. Aug. 54 -antium altercationes. 93 andiit -antes. MIN. FEL. 4, 6 ut arbiter ... -antes duos medins segregarem. MAXIMIN. c. Ambr. 114 inter -antes cognitio. *i. q. iudices*: AMM. 30, 4, 22 iniquitati -antium (*opp.* litigantes). *sing.* disceptans: VICTRIC. 23 nulla interrogatio -antis (*i. causam dicentis*).

depon. **disceptor,** -ātus sum, -ārī. VVLG. Iob 32, 11 audivi prudentiam vestram, donec -remini sermonibus. THEOD. MOPS. in Col. 4, 5 cum prudentia illis, qui extranei sunt a fide, -amini.

syn.: dicere causam, ius (LIV. 41, 20, 1), sententiam. dirimere causas. disserere. iudicare. quaerere.

deriv.: disceptatio, disceptator. *cf.* disceptim. *Hey.*

discernenter *v. p. 1306, 12 sqq.*

discernentia, -ae *f. a* discernere. *i. q. actio vel facultas discernendi, penitus cognoscendi, cognitio*: AVG. epist. 4, 1 ut ... indicemus tibi, quid in sensibilis atque intellegibilis naturae -a profecerimus.

discernibilis, -e *a* discernere. *id quod discerni potest*: CANDID. gen. div. 4 p. 1015^{D} refulgentia ... -is pars a toto est. AVG. enchir. 90 ut in effigie sua cuiusque *reviviscentis* proprietas et -is similitudo servetur. *fere i. q. cognoscibilis*: MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 49 p. 1078^{C} *unum divinum* soli ... sibi et -e et definitum ipsa sua existentia (*opp.* indiscernibile).

discerniculum, -ī *n.* [*a* discernere. *Th.*]. 1 *i. q. acus discriminalis* (*cf. Mau, PW. V 1171 sq.; Daremberg-Saglio I 63. II 1204, 2; Lovatellia, Röm. Mitt. 16 [1901] p. 382—390*). *de originatione et significatu* (*cf.* discerno *p. 1296, 48 sq.*): VARRO ling. 5, 129 -um, quo discernitur capillus. NON. p. 35 -um acus, quae capillos mulierum ante frontem dividit, dicta a discernendo. p. 282 unde (*sc. a* discernendo; *cf.* GLOSS. V 650, 30) et -um dicitur acus, quae capillos a media fronte disseparat. GLOSS. Plac. V 62, 10 ornamentum capitis virginis (*cf.* GLOSS. ornamentum capitis virginalis ex auro. ornamentum capitis virginalis. ornamentum capitis mulieris. ornamentum capitis). *cf. Plutarch. quaest. Rom. 87* διὰ τί τῶν γαμουμένων αἰχμῇ δορατίου τὴν κόμην διακρίνουσιν; LVCIL. 991 euplocamo digitis, -umque capillo (*cf. Marx ad l.*). 2 *i. q. discrimen, diversitas, differentia* (*acced. genet. explicat. l. 4. 7*): GELL. 17, 15, 4 comperi duas species ellebori esse -o coloris insignes, candidi et nigri, eos autem colores ... in radice dinosci. AMBR. apol. Dav. II 4, 26 p. 374, 18 *deus pater et filius* quia in una sede sedent, una maiestate potiuntur et sedent non pro -o dignitatis nec pro ordine potestatis, sed pro copula caritatis (*ibid.* distinctio). exhort. virg. 1, 3 p. 337^{C} apud Christum ... servitus et libertas aequa lance penduntur nec ullo -o bonae servitutis et libertatis merita dividuntur.

ˣ**discerno,** -crēvī, -crētum, -cernere. *a* dis- *et* cernere. *de formis: forma* dicerno (*v. p. 959, 3*) *non legitur nisi e coniectura improbabili (v. p. 1300, 42 sqq.). perfect. act. formaeque inde deductae raro exhibentur (quod convenit verbi notioni), leguntur inde a* VERG. (Aen. 4, 264. 11, 75). *partic. fut.*: TAC. ann. 2, 65. *forma contracta* (*cf.* cerno *vol. III p. 864, 6*): APVL. apol. 38 discrerit. *de significatu*: ISID. diff. 1, 151 inter -ere et secernere: -it, qui in duas partes dividit, secernit qui ex mnltis seorsum multa eligit (DIFF. ed. Beck p. 52, 27). GLOSS. διαστέλλω. διαχωρίζω. διακρίνω. -it diiudicat. -ere διανοεῖν, διακρίνειν. dividere, separare. separare vel iudicare. -erat intexerat (*v. p. 1297, 11*). -antur διαχωρισθήτωσαν. -etus lecto ἀπόκοιτος. -etum χωρισθέν. divisum (*cf. etiam p. 1233, 45*), separatum. facile -endum εὐδιάγνωστον, εὐδιάκριτον. *legitur inde a* VARRONE (33^{ies}) *apud* CIC. (15^{ies}) LVCR. (4^{ies}) CAES. (*bis*) SALL. (*bis*) VERG. (4^{ies}) HOR. (*bis*) OV. (4^{ies}) LIV. (11^{ies}) MANIL. (9^{ies}) VAL. MAX. (*ter*) CELS. (15^{ies}) SEN. phil. (13^{ies}) trag. (*ter*) CVRT. (5^{ies}) COLVM. (5^{ies}) LVCAN. (*bis*) PLIN. nat. (63^{ies}) QVINT. (25^{ies}) TAC. (33^{ies}) PLIN. epist. (12^{ies}), *singulis locis habent* CATVLL. NEP. GRATT. VITR. GERM. VELL. PHAEDR. MELA PERS. SIL. *al.*; *deest* TIB. PROP. PETRON. MART. IVV. FLORO *al.* [*dub. vel corrupt.*: CIC. part. 77 *v. p. 1305, 45 sqq.* Catil. 1, 32 (secern- *codd. meliores*) SEN. nat. 1, 7, 3 APVL. Plat. 2, 8 ISID. diff. 1, 136 GLOSS. IV 54, 20. 506, 32. V 451, 33 (-etum *in* discerptum *corrigendum videtur*).] *in codd. saepius confunditur cum* decerno (*cf. p. 139, 57 sq. v. etiam p. 1299, 84. 1300, 43*). CALP. ecl. 2, 27 *v. p. 140, 53.*

I ***vi praepositionis integra*: A *strictiore sensu: disiunctio sive separatio sive divisio indicatur*:** 1 *generatim i. q. disiungere, separare (arcere), dividere; passivum saepe sensu mediali usurpatur*: **a** *aut subi. est persona aut (passive, maxime p. 1297, 7 sqq.) de aliquo -ente omnino non cogitatur*: ***α aliquid*:** VARRO ling. 5, 45 reliqua urbis loca olim -eta *sc. erant* (*cf. p. 1306, 23 sqq.*). 7, 110 in *libris* generatim -etis. rust. 1, 28, 2 subtilius -etis (descriptis *al.*) temporibus. 2, 1, 12 ea *scientia* partes habet novem, -etas ter ternas (AVSON. 385, 11 quattuor illa ... -etis partibus anni solstitia. *v. etiam p. 1306, 31 sqq.*). 2, 2, 15 *agni* -untur (*sc. a matribus*). LVCR. 5, 1441 divisa colebatur -etaque tellus. 6, 790 permixta *semina rerum* gerit tellus -etaque (*sc. semina*) tradit (*cf. p. 1297, 20 sq.*). GRATT. 272 sint celsi voltus ... cauda brevis longumque latus -etaque collo caesaries neu pexa nimis neu *eqs.* (*v.* discerniculum *1*). CELS. 2, 6 p. 38, 3 alvus ... varia pestifera est, quae strigmentum, sanguinem, bilem ... simul et in mixtura quadam, -eta tamen repraesentat. 7, 3 p. 266, 18 haec ipsa (*i. morborum signa*) fortuna huc illucve -it. SEN. epist. 65, 19 quis omnia in uno mersa et materia inerti convoluta -erit? 73, 7 stulta avaritia mortalium possessionem proprietatemque -it. COLVM. 3, 20, 4 *in seminibus* -endis maxime ... prudentia opus est (3, 21, 1 -eta semina per regiones consituros nihil dubito. *ibid.* separatos surculos). PLIN. nat. 18, 195 quod in ima area subsedit, ad semen reservandum est ... neque alio modo utilius -itur (disp- *codd.*). SIL. 5, 30 ruebat mixtus eques, nec -etis levia arma maniplis *eqs.* QVINT. inst. 5, 10, 61 cum genere in speciem diducto, species ipsa -itur. TAC. hist. 2, 89 *tot* cohortes, ut nomina gentium aut species armorum forent, -etae. 3, 27 vallum portasque legionibus attribuit, ut -etus labor fortes ignavosque distingueret. 4, 23 *illi illique*, quo -eta virtus manifestius spectaretur, sibi quaeque gens consistunt. ann. 13, 4 -etam *fore* domum (*sc. suam Caesaris*) et rem publicam. PLIN. paneg. 32, 3 *opp.* sociare ... atque permiscere. SVET. gramm. 4 iam -etis professionibus (*i. grammatica et rhetorica*). PAPIN. dig. 5, 1, 44 pr. cum praesentium et eorum qui non defenduntur administratio -i et aestimari possit. HERMOG. dig. 1, 1, 5 ex hoc iure gentium ... -etae gentes, regna condita, dominia distincta *eqs.* APVL. met. 6, 10 -e[re] seminum ... passivam congeriem singulisque granis rite dispositis atque seiugatis *eqs.* ITALA psalm. 32, 10 (Cas.) dominus -it consilia gentium separans cogitationes populorum (διασκεδάζει, VVLG. dissipat). TERT. pudic. 15 *opp.* iungere. MAR. VICTORIN. defin. p. 24, 8 subiungere species, ut alia quae vicina esse possint -etis communionibus separemus. p. 24, 22 quibus omnibus animalibus ... -etis atque disclusis (*syn.* exclusis). AVSON. 10, 5 dividat haec (*i. toxica et argenti letalia pondera vivi*) si quis, faciunt -eta venenum (*opp.* sociare). AMM. 17, 12, 12 -eto consortio. 24, 7, 5 *naves* ut possint custodiri, -etae sunt (*sc. ne igni comburerentur*). 31, 2, 24 (*de virgarum oraculo*) *virgas* cum incantamentis quibusdam secretis ... -entes. CLAVD. 5, 105 Gallica -etis Eoaque robora turmis complexus *Stilicho*. 28, 636 -eto revoluta gradu torquentur in orbes agmina. AVG. civ. 11, 34 in con-

[Graeber]

ditione firmamenti aquarum -etarum nomine angelos significatos. Oros. hist. 5, 19, 12 cum permixtim corpora ad sepulturam -rentur. Sacr. Leon. 373 p. 75, 10 deus qui diem -is et noctem, actus nostros a tenebrarum distingue caligine. Cod. Iust. 5, 30, 5, 2 haec . . . et nominum et rerum foeda confusio est; -etis itaque omnibus (*sc. nominibus et rebus*) *eqs.* *indicatur res, qua quid disiungitur: ablat. instr.* (*cum his exemplis ea coniunxi, in quibus abl. non tam instrumenti, quam velut rei efficientis habendus est, cf. l. 14sq. 22. additur* a *l. 22. 24. 30 al., abl. separat. l. 60*): Varro ling. 5, 129 discerniculum, quo -itur capillus (*cf. p. 1295, 74 sqq.*). Verg. Aen. 4, 264 tenui telas -erat auro (*i. aureo subtemine; item* 11,75). Hor. carm. 1, 18, 11 cum fas atque nefas exiguo fine libidinum -unt avidi (*cf. p. 1298, 48*). Liv. 23, 31, 9 utraque *aedes* in Capitolio est, canali uno -etae. 27, 39, 9 duas . . . urbes magno inter se maris terrarumque spatio -etas (*v. p. 1298, 15 sq. 44. 1299, 1 sq. 29. cf.* Cvrt. 4, 11, 13 terras ingenti spatio intervalloque [Plin. nat. 2, 50. 4, 92 Amm. 20, 6, 9] -etas [desertas *codd.*]. Plin. nat. 2, 12 certis -eta spatiis *tot* sidera. 4, 103. Pallad. 4, 9, 2 semina spatio semipedis [4, 9, 10]. Evstath. Bas. hex. 2, 7 p. 888[A] *lucem et tenebras* prolixis a se spatiis et destituit et -vit). Manil. 1, 126 seu permixta chaos rerum primordia quondam -vit partu (*cf. p. 1296, 46 sq.*). Cels. 8, 1 p. 324, 16 narium duo foramina osse medio -untur. Mela 3, 33 Sarmatia . . . ab his quae sequuntur Vistula amne -cta (*cf.* Plin. nat. 3, 6. 31 Narbonensis provincia . . . amne Varo ab Italia -eta. 3, 116. 5, 70. 6, 25 *illo* amne . . . et illis montibus [*cf.* 8, 224]. *adde p. 1298, 46 sq.*). Plin. nat. 2, 33 *ut* convolutus aer . . . fundatur adverso siderum verbere -etus et digestus. 2, 77 Iovis sidere . . . sexaginta partibus -eto (*sc. a Martis sidere; opp.* triquetro). 2, 168 angusto -eti *oceani* situ restagnatio (Avien. Arat. 710 bis gemino -eta situ micat . . . lux). 5, 25 duas provincias . . . -etas fossā. 6, 42 Atrapatene ab Armeniae Otene regione -eta Araxe *fluvio.* 12, 90 *sarmenta fruticis* sorte gemina -i. 13, 33 multis candidisque lignum *in pomo palmae* a carnibus -itur tunicis. 34, 121 *misy* concretum natura -etumque vi. Stat. Theb. 5, 559 *saxo* -etus ager. Tac. ann. 13, 41 quod moenibus cingebatur, ita atra nube coopertum fulgoribusque -etum est, ut *eqs.* Plin. epist. 9, 11, 2 tanta diversitate regionum -eta hominum iudicia. Cens. 17, 12 p. 34, 23 his ludis saecula -i. Paneg. 5 (8), 4, 2 orbis quadrifariam duplici -etus oceano. Arnob. nat. 7, 28 p. 262, 17 omnis haec ratio longe est ab diis sita nec exigui limitis interiectione -eta (*cf. infra l. 48*). Avien. orb. terr. 108 -eta freto . . . cacumina (Clavd. 1, 228 medius geminas interfluit alveus urbes -etas subeunte freto). 693 Sestus . . . atque Abydus parvo sale -untur. Arat. 317 Iustitia . . . nullo -erat aëre regna. Amm. 22, 13, 3 *scintillae* omne quidquid contingi potuit, licet ⟨erecta⟩ -etum celsitudine, concremarunt. Prob. Verg. 6, 31 p. 335, 3 *elementum* quintum quasi proprium aethera . . . privata mole -etum (*sc. a ceteris elementis*). Heges. 3, 4, 1 *Ascalon urbs tot* stadiis ab Hierosolymitana urbe -batur et odiis ingentibus. Clavd. 3, 381 tum tellus communis erit, tum limite nullo -etur ager (*cf. supra l. 39*). Pavl. Nol. carm. 27, 482 ut sit porticus una, et paries mediis spatio bipatente columnis culmine -etas aditu sibi copulat aulas (*syn.* disiunctus). Macr. sat. 1, 22, 8 ordo elementorum temporum numerositate distinctus, . . . nexus aeternitate conductus, visione -etus. Physiogn. 68 p. 87, 11 si . . . *ἰσχία* solida et dura et -eta (distenta *H*) ossibus fuerint. 72 p. 90, 11 pedes imi -eti nervis et articulis (*cf.* 90 p. 119, 17 imi pedes -eti articulis. *v. etiam p. 1306, 33 sqq.*). Mart. Cap. 2, 156 dehinc a lunari circulo usque in terram quidquid interpatet interstitii proprii partitione -itur (*syn.* disparare). 8, 838 haec . . . *tot* signa circuli interiacentis ambitu -untur. Alc. Avit. carm. 1, 15 iam pater omnipotens librantis pondere verbi undique collectis -erat arida lymphis. Prisc. periheg. 28 alii terris malunt -ere terras. Ennod. epist. 1, 3, 8 p. 6, 25 barbaras nationes et a nostro limite toto paene orbe -etas. Cassiod. in psalm. 17, 33 p. 132[D] deus trinitas est inseparabilis personarum tantum, non substantiae distinctione -etă. Novell. Iust. 62, 2 pr. aliud . . . capitulum propter honorem dignitates comitantem praesenti lege -endum esse perspeximus. Arator act. 1, 113 quattuor est laterum -etus partibus orbis. per: Prisc. periheg. 27 per mare . . . fluviosque duos -itur orbis. *nota*: Porph. Hor. carm. 3, 3, 46 *sq.* (medius liquor secernit Europen ab Afro) inde (*i. a medio liquore sive mari Gaditano*) . . . -i incipiunt Europa et Libya. *indicatur, a qua re disiungatur: ablat. separat.* (*cf. supra l. 9*): Cvlex 375 vastum Phlegethonta pati, quo (*instr.? loc.?*), maxime Minos, conscelerata piā -is (-it *codd.*) vincula sede. Plin. epist. 1, 8, 17 plebem . . . limine curiae parietibusque (*fort. instr., sc. a me*). Sil. 14, 195 Messena . . . minimum . . . revulsa -eta Italia. Avien. Arat. 1238 *signa* (*sc. Capra et Haedi*) membris -eta aliis (*i. Aurigae*). Pavl. Nol. carm. 26, 222 exiguam Segor Sodomis -it (sec- *al.*) iniquis Lot fugiens (*fere i. q. exitio eximit*). 26, 342 daemone . . . animam. Drac. carm. 16, 1 corpore mentem. a, ab (*additur abl. instr. v. supra l. 9*): Val. Max. 4, 5, 6 divinus spiritus mortali -batur a corpore. Pompon. dig. 15, 1, 4 pr. *peculii est id* quod dominus ipse separaverit suam a servi rationem -ens. Vlp. dig. 1, 1, 1, 1 aequum ab iniquo separantes, licitum ab illicito -entes. Tert. adv. Prax. 8 p. 238, 3 Valentinus probolas suas -it et separat ab auctore et ita longe ab eo ponit, ut *eqs.* p. 238, 26 nec frutex . . . a radice nec fluvius a fonte nec radius a sole -itur, sicut nec a deo sermo (*ibid.* coniunctus, indiscretus, cohaerens). Porph. Hor. carm. 1, 3, 21 *sqq.* (abscindere) ut terrae . . . a mari -rentur. Hil. in Matth. 28, 1 fideles ab infidelibus separabit atque ab infructuosis fructuosa -et *filius dei*, haedos videlicet ab agnis. Amm. 14, 8, 7 *Osdroenam* ab hac descriptione (*fere i. q. excludere*). 21, 14, 5 *animas* a colluvione peccandi, immaculata corporis societate, -etas. *cf. p. 1307, 29.* 27, 9, 10 -vit ab aedibus sacris privatorum parietes isdem inverecunde conexos. Avg. civ. 11, 9 ab aquis utique terra -eta est. Vindic. med. 9 p. 214, 2 humor tenuatus a lacte -itur (*syn.* secernere. *cf.* 32 p. 228, 6). Evstath. Bas. hex. 6, 2 p. 922[A] dies a nocte -etus *erat.* e: Manil. 5, 716 quartum quintumque genus -itur omni e numero summaque (*aliter p. 1301, 8 sq.*). Ps. Apvl. Ascl. 15 ea, quae vim solam concipiendi habent, ex alterius commixtione naturae ita -enda sunt, ut *eqs.* inter: Plin. nat. 4, 103 *tot* Orcades modicis inter se -etae spatiis (*cf. p. 1297, 14 sq.*). *indicatur, quas in partes dividatur*: in: *sensu finali* (*acced. ablat. causae l. 19*): Ov. met. 5, 324 septem -etus in ostia Nilus. Plin. nat. 2, 110 vastitas caeli immensā -etā altitudine in *tot* signa. Avien. Arat. 970 orbita . . . ista poli (*i. circulus tropicus Cancri*) partis si -atur in octo. 1496 totum -e in tempora mensem. Mart. Cap. 1, 45 in *tot* . . . caelum omne regiones. 3, 239 *litterae consonantes* -untur in semivocales et mutas. 3, 268 *locus de fastigio* in tria -itur. Boeth. mus. 3, 1 p. 269, 12 sesquioctavam proportionem . . . in dimidia posse -i. Cod. Iust. de emend. cod. 2 constitutiones . . . in singula -etas capitula. *sensu modali*: Physiogn. 52 si quidem longe atque in prolixum -atur mentum. *nota dativ.*: Avien. Arat. 813 nulli . . . formae flammarum Iuppiter ignes -vit (*fere i. q. nullam in formam eqs.*).

β ***aliquem***: Stat. Theb. 4, 524 Styx -etis interflua manibus obstat. Tac. hist. 4, 75 culpabant *illum* passum iungi (*sc. eos*), quos -etos intercipere licuisset. Itala psalm. 67, 15 (Cas.) in -endo caelestes reges (*sim.* Vvlg.; *ἐν τῷ διαστέλλειν*). Porph. Hor. carm. 1, 13, 18 ita amoris vinculo inter se constricti sunt, ut numquam -i possint. Avg. civ. 11, 34 non illic apparet, ubi facti sint angeli, sed ubi -eti (*cf. p. 1302, 84 sq.*). Prisc. periheg. 7 populos . . . per orbem -etos (*cf. Dionys. periheg. 2 ἀνδρῶν ἄκριτα φῦλα, quae corrigere voluisse videtur* Prisc.). Cod. Iust. 6, 51, 1, 10[e] disiuncti (*sc. disiunctim heredes scripti*) . . . ab ipso testatoris sermone apertissime sunt -eti (*sc. a coniunctis*). *indicatur res, qua qui(s) disiunga(n)tur: ablat. instr.* (*additur* a *l. 45 sq. al.*): Liv. 23, 33, 2 *Philippus* propior Italiae ac mari tantum Ionio -etus erat (*cf.* Val. Fl. 7, 13 *Medea* tam magno -eta mari). 31, 29, 12 alienigenae homines plus lingua et moribus et legibus quam maris terrarumque spatio -cti (Tac. hist. 1, 9 longis spatiis -eti exercitus . . . *non* miscebantur. 4, 46. *cf. p. 1297, 15 sqq.*). Cvrt. 10, 10, 7 a ceteris sui quisque imperii regione -eti (*cf. l. 76*). Plin. nat. 4, 109 Tarne . . . amne -eti a Tolosanis Petrocori (*cf.* 6, 29. Tac. hist. 1, 65 uno amne -etis conexum odium). Tac. hist. 1, 51 exercitus finibus provinciarum -bantur (*v. p. 1297, 12. cf.* 3, 15 discordes animis, -etos viribus hostium exercitus). 4, 64 *illi* Rheno -eta gens. ann. 13, 5 *Agrippina* velo -eta, quod visum arceret, auditus non adimeret (Plin. epist. 4, 19, 3). Tert. nat. 1, 7 satis . . . est nobis sola ver⟨itate⟩ a vestra positione -i. adv. Marc. 5, 18 p. 639, 4 creatoris extranei et longa separatione -eti. Amm. 16, 11, 14 *illum* cum exercitu quem regebat . . . Gallico vallo -etum. 25, 4, 21 ab his consortiis (*i. a municipalium ordinum coetibus*) privilegiis aut origine longe -etos. Pavl. Nol. carm. 11, 52 donec . . . -ar orbe (ab orbe *B O*) quolibet. Ennod. dict. 18, 8 p. 477, 23 nescio qua sint criminum diversitate -eti, interim . . . poena iungendi sunt. *ablat. limit.* (*additur* a *l. 64*, per *l. 66*): Tac. Germ. 38 *Suebi* propriis nationibus nominibusque -eti (*cf. p. 1301, 2 sqq.*). hist. 5, 5 *Iudaei* separati epulis, -eti cubilibus (*sc. a ceteris nationibus*). Avien. orb. terr. 1298 -eti populi, -eti finibus (*ἀπὸ κοινοῦ?*) agri . . . Arieni. Dict. 4, 22 p. 85, 19 se *Antenorem* eadem stirpe, qua Priamum Graecis coniunctum, animo semper ab eo -i. Avson. 166, 13 -eti quamquam tumulis et honore iacetis, commune hoc verbi munus habete: vale. Avell. p. 20, 12 licet essent corpore -eti per intervalla regionum. Ennod. epist. 4, 34, 2 p. 121, 25 inter habitatione -etos (9, 34, 1 p. 258, 22). per: *cf. supra l. 66 et infra l. 82. 84.* *indicatur, a qua re disiungatur: ablat. separat.: homine*: Pavl. Nol. carm. 26, 204 *Christus* inter iniquos condemnatus obit, nos ut -at iniquis. Carm. de Sod. 133 Loth -ctus patruo. *re*: Pavl. Petric. Mart. 2, 564 templi faetorem chrismate Christi. Cod. Iust. 10, 35 (34), 2, 9 extraneum . . . heredem propinquitatis . . . iure -etum. *nota dativ.*: Cypr. Gall. Ios. 161 femina . . . fuit meritae donata saluti, civili -eta neci. a, ab (*adde supra l. 40. 59 et p. 1299, 3*, ab *c. gerund. l. 81, accedit* per *l. 82. 84*): Cvrt. 10, 9, 18 ccc fere . . . a ceteris -etos (*cf. l. 45*). Tac. hist. 4, 57 a legionibus. Hil. in psalm. 1, 9 p. 24, 28 cum per confessionem dei ab impietate -cti sint. myst. p. 8, 1 *Cain* per ipsam interpretationem (-is *cod.*) nominum (*sc. Cain et Abel i. risus et fletus*) -etus a sanctis. Amm. 14, 7, 21 a societate noxiorum insontes (*cf.* Avg. civ. 12, 9). 18, 5, 5 ab impetranda magisterii dignitate per obscuritatem adhuc longe -etus. 23, 6, 54 *illi* omnes paene collibus altis undique circumsaepti, ideo a mari -eti. Sidon. epist. 8, 2, 2 per *dignitates* solebat ultimo a quoque summus

[Graeber]

quisque -i. inter: TAC. hist. 4,46 victores constituit modicis inter se spatiis -etos (*cf. p. 1297, 15 sqq.*).

nota se -ere (*accedit* a *l. 6 sq.*, e *l. 3*): AMM. 26, 6, 3 e medio se conspectu -vit. 29, 5, 54 manibus repens et pedibus longius (longius de *V*) sese -vit. AVG. civ. 16, 2 Cham ... medius Noe filius, tamquam se ab utroque -ens et inter utrumque remanens. VINCENT. LER. 24, 34, 7 quis umquam haereses instituit nisi qui se prius ab ecclesiae catholicae ... consensione -crit?

γ ***absolute***: AVG. epist. 186, 12 p. 55, 8 quae sola *gratia* sic -it a poena, ut *eqs.*

b *subi. est res* (*nomen verbale infra l. 38. 40. exempla verbi passivi cum ablativo rei efficientis coniuncti sub αα collocare malui, cf. p. 1297, 7 sqq.*): *α* ***aliquid***: VARRO rust. 2, 7, 10 inter singulas *equas* a praesepibus intericere longarios, qui eas -ant, ne inter se pugnare possint. SALL. Iug. 79, 3 neque flumen neque mons erat, qui finis eorum -ret (PORPH. Hor. carm. 3, 29, 28. AVIEN. orb. terr. 1031 Cydnus *flumen* ... mediae -it moenia Tarsi. *cf.* AVSON. 391, 6 maesti ... parentis oscula et amplexus -erat invidus amnis [*meton. i. parentem* oscula dare ... cupientem]). OV. fast. 2, 194 ubi -etas insula rumpit aquas (*Tiberis*). MANIL. 1, 635 *circulus meridianus* medium praecidit Olympum -itque diem. 1, 705 veluti virides -it semita campos. CELS. 4, 1 p. 121, 11 *saeptum transversum* non solum intestina, sed iecur quoque lienemque -it (*cf. l. 35 sq.*). PLIN. epist. 2, 17, 26 vicus, quem una villa -it (*sc. a mea villa*). PAPIN. dig. 31, 77, 18 permutatio rerum -eus communionem intervenit. CENS. 23, 8 p. 51, 1 partes diei bifariam tum divisi meridies -bat. AVIEN. Arat. 995 *aequator circulus* dividit ima noti -itque alta aquilonis. *indicatur res, qua quid disiungitur: ablat. instrum.*: CLAVD. 28, 364 *Rubicon* spatiis -ens gaudia parvis (*cf. p. 1297, 14 sqq.*). CARM. de aegr. Perd. 60 *sol* diem sextā magnum -erat horā. ISID. orig. 19, 31, 8 discriminalia capitis mulierum sunt vocata ex eo, quod caput auro -ant (*cf.* discerniculum 1 *p. 1295, 74 sqq.*). *indicatur, a qua re disiungatur: ablat. separat.*: PRISC. perieg. 16 Libyam Europae -it finibus amplis linea, quam *eqs.* (21 *syn.* disiungere). a, ab: CELS. 7, 4, 2 p. 267, 19 saeptum id, quod transversum a superioribus visceribus intestina -it (*cf. supra l. 22 sq. et infra l. 42 sq.*). 8, 1 p. 323, 18 duae *suturae* super aures tempora a superiore capitis parte -unt. PLIN. nat. 18, 185 runcatio ... segetem ... -it a caespite. AVIEN. orb. terr. 46 *sinus* Libycis Asiam -it ab oris. VEG. mil. 4 praef. p. 128, 10 agrestem ... hominum ... vitam a communione ... ferarum urbium constitutio prima -vit. POL. SILV. fast. Ian. 5 nonus dies *nonas* -it ab Idibus. CAEL. AVR. acut. 2, 34, 180 *membrana* (*i. diaphragma*) a visceribus -it intestina (*cf. l. 22 sq. 35 sq.*).

β ***aliquem***: AMM. 22, 9, 13 qui locus Cappadocas -it et Cilicas. AMBR. obit. Valent. 79 p. 1382[B] non vos -vit tumulus, quos non -bat affectus (*syn.* separare). PAVL. NOL. carm. 21, 287 quos -it sexus, consociat pietas. ENNOD. epist. 9, 5, 1 p. 231, 26 quos -it itinerum prolixitas, ... iungit affectio. CARM. epigr. 739, 3 -vit uos vita quidem, se⟨d⟩ vivet amoris indivisa fides. *indicatur, a qua re disiungatur*: a, ab: AMM. 17, 13, 16 ⟨quos⟩ a nostrorum acie ulterior -erat ripa.

γ ***absolute***: PLIN. nat. 31, 4 *aquae* alibi frigidae alibi calidae, alibi iunctae ... tenui intervallo -ente. *acced. abl. instr.*: CATVLL. 64, 179 *patriae* petam montes? a, gurgite lato -ens (*sc. patriae montes a me, vel me a patriae montibus*) ponti truculentum ubi dividit aequor! inter: PS. HIL. libell. 5 *ut* esset, quod inter humana et divina -ret (*de caelo*). ISID. orig. 14, 5, 11 *ille mons* -it inter fecundam terram et harenas.

2 *speciatim de praedestinatione et salvatione i. q. seiungere, eligere servandi causa: subi. est deus sive qualitates eius personatae: accus.*: ITALA I Cor. 4, 7 (Aug. correpť. 7, 12 praed. sanct. 5, 9. 10) quis ... te -it? (*item* VVLG.; διακρίνει). HIL. myst. p. 3, 12 *Christus praefiguratione* ecclesiam -it (*sc. ortu Isaac*). AVG. epist. 186, 12 p. 55, 12 cum parvulos ipse -at deus, quos merita nulla -unt (*cf. l. 79*). *acced. ablat.* (*additur* a, ab *l. 68 sqq.*): AVG. civ. 14, 26 *deus* non eos iam meritis ..., sed gratiā -ens. correpť. 7, 12 -untur ... non meritis suis, sed per gratiam mediatoris. 7, 13 quicumque ... ab illa originali damnatione ista divinae gratiae largitate -eti sunt (*cf. infra l. 73*). c. Iul. 4, 131 ab eis dei misericordiā. c. Pelag. 3, 3, 5 quos ... deus a filiis diaboli non solum lavacro regenerationis, sed ipsius etiam ... fidei probitate -it. *acced.* a, ab: AVG. correpť. 7, 12 non sunt ab illa conspersione -eti, quam constat esse damnatam. *ibid.* ab illa perditionis massa (*cf. supra l. 68 et infra l. 78 sq. 80*). in euang. Ioh. 76, 2 dilectio sanctos -it a mundo. enchir. 99, 25 sola ... gratia redemptos -it a perditis, quos in unam perditionis concreverat massam ab origine ducta causa communis (*cf.* c. Iul. 4, 124 Israelitas ... pios ab his ... non -bat natura, sed gratia. *v. etiam l. 66 sqq.*). ex: AVG. c. Iul. 4, 131 quos ex massa perditionis non humana merita, sed gratia divina -it (*cf. supra l. 68. 73. 80*). de: AVG. epist. 214, 3 de massa illius perditionis ... non -it hominem ... nisi deus (*cf. supra l. 68. 73. 78*).

B *latiore sensu: distinctio indicatur*: 1 *i. q. distinguere, dinoscere; passivum saepius i. q. differre*: a *subi. est persona*: *α* ***aliquid***: VARRO ling. 8, 48 his -etis (decr- *F*) particulas singulas perspice (*cf.* rust. 3, 1, 8 quae ipsa pars [*i. pastio*] duplex est, tametsi ab nullo satis -cta, quod altera est villatica pastio, altera agrestis). 9, 94 similitudinum -endarum causa (9, 109 *cf.* 108 quom similitudo saepe sit confusa, ut -i nequeat, nisi *eqs.* SEN. epist. 45, 6 quid mihi vocum similitudines distinguis ...? res fallunt: illas -e). 10, 20 (19) non enim idem oppidum et Roma, cum oppidum sit vocabulum, Roma nomen, quorum discrimen ... alii -unt, alii non. rust. 2, 5, 6 -untur in prima *aetate* vitulus et vitula, in secunda iuvencus et iuvenca *eqs.* CIC. de orat. 2, 139 ut genera rerum -rent eaque paulo subtilius explicarent (PLIN. nat. 37, 98. *cf. p. 1301, 8 sqq.*). part. 86 in -endis bonis malisque (*cf. l. 16*. AVG. in psalm. 148, 3 per intellectum -endi bonum et malum). fin. 2, 33 sunt et in animo praecipua quaedam et in corpore, quae cum leviter agnovit *animal*, tum -ere incipit, ut *eqs.* ac. 2, 40. Tusc. 5, 114 Democritus luminibus amissis alba ... -ere et atra non poterat, at vero bona mala, aequa iniqua ... poterat. off. 3, 7. LVCR. 4, 555 necessest verba quoque ipsa plane exaudiri -ique articulatim. NEP. Lys. 4, 2 alterum *librum* pari magnitudine et tanta similitudine, ut -i non posset, ... subiecit. VITR. 4, 4, 2 in concluso ... aere si quae extenuatae erunt *columnae*, non -entur. CELS. 3, 13 -endae ... singulae *febres* sunt. SEN. nat. 1, 3, 6 nec dispiciuntur intervalla, quibus singulae *solis facies* distant, spatio prohibente -i. COLVM. 3, 10, 9 PLIN. nat. 33, 157. 34, 67. QVINT. inst. 2, 2, 11 probanda atque improbanda. 2, 8, 7. 3, 8, 2. 8, 3, 11. 9, 1, 3. 12, 2, 10 ambigua aperire et perplexa -ere. PLIN. nat. 14, 125 Liguriae maxime Circumpadanisque mustis (*dativ.*) utilitas -itur hoc modo: *eqs.* (*cf. infra l. 74*). FRONTIN. aq. 92 omnes *aquas*. PS. FRONTIN. strat. 4 praef. p. 2, 26 στρατηγικῶν et στρατηγημάτων perquam similem naturam. TAC. Agr. 16 *non* sexum in imperiis (*cf.* AMM. 24, 3, 12 sexus *palmarum v. p. 1301, 32*). ann. 2, 65 ius et iniuriam. 3, 1 *non* -res proximos alienos, virorum feminarumve planctus, nisi quod *eqs.* 3, 10 vera ... aut in deterius credita iudice ab uno facilius -i. 6, 12 vera *carmina Sibyllae* (*sc. a falsis*). PLIN. paneg. 75, 5 acclamationes veras falsasque. IAVOL. dig. 46, 3, 78 *nummos*. EPIST. imp. Sev. et Carac. ad Tyr. (Corp. III 781) 22 *promercales res* professionibus ad -enda munifica mercimoniorum edendas esse. GAIVS inst. 4, 4 sic ... -etis actionibus. VLP. dig. 18, 1, 11 pr. minus *peritus* -endarum materiarum. TERT. adv. Marc. 2, 16 p. 356, 25 substantias. 4, 11 p. 451, 18 nova et vetera (*cf. in seq.* separare, *hoc loco consulto, ut videtur, non positum*). ITALA I Cor. 11, 29 (Pacian. paraen. 7 p. 112, 18) non -ens corpus domini *sc. a pane et vino* (διακρίνων, VVLG. diiudicans). PORPH. Hor. epist. 1, 10, 29 (vero distinguere falsum) veram Tyriam et fuco Aquinate tinctam. CENS. 14, 13 p. 27, 11 duos istos numeros subtiliter -erunt (decrev- *codd.*, dis- *Vatic. in marg. manu recent.*, dicrev- *Hultsch. cf. p. 1296, 13 sq.*). DON. Ter. Ad. praef. 1, 4 *quinque actūs* a veteribus doctis -eti atque disiuncti sunt. HIL. trin. 4, 41 p. 126[B] quid exaequata (*i. dei filium et deum patrem*) discriminas? quid comparata -is? (*cf.* in Matth. 20, 5). syn. 15 quomodo inter filium atque patrem natura -itur generis indifferentis? (*ibid.* indiscreta ... indissimilisque natura. 20 si in *patre et filio* differentis essentiae -eta natura est. 27. 36. AMM. 18, 3, 8 profutura ... et nocentia. 22, 4, 7 auri et lapillorum varietates. VVLG. II reg. 19, 35 suave aut amarum. HIER. monogr. 15 p. 233 casus *declinationis*. RVFIN. hist. mon. 27 p. 449[A] gratia (*i. donum*, χάρισμα) -endorum spirituum. AVG. civ. 7, 9 factorum prima ... et summa. 10, 9. 11, 6 si ... recte -untur aeternitas et tempus. 15, 7 cum *deus* sacrificia -isset amborum, in illius respiciens, huius despiciens. 15, 19 *generationes* -untur (*fere i. q. dinumerantur*) *inde* a progenie Cain. gen. ad litt. 1, 10 p. 16, 13 *syn.* dinoscere. epist. 120, 3 p. 706, 27 procul dubio -vit *propheta* haec duo (*sc. credere et intellegere*). BENED. reg. 2 p. 10, 36 non ab *abbate* persona in monasterio -atur. ISID. diff. 2, 2 invicem haec vocabula (*sc. deus et dominus*) -untur. *aliquid et aliquem*: TAC. ann. 1, 55 ipsi tempus fore, quo crimina et innoxios -ret. *indicatur instrumentum, quod ad distinguendum adhibetur sive nota distinctionis: ablat. instrum. sive limit.* (*additur* a *l. 82. p. 1301, 14. 18 al.*): VARRO ling. 9, 44 quas (*sc. extremas litteras*), qui audit voces (*sc. crux Phryx*) auribus -ere potest nemo. 9, 60 quibus (*i. praenominibus*) -rentur nomina gentilicia. 10, 62 *sexti* casus litterarum discriminibus facilius reliquorum varietate⟨m⟩ -ere poterit (LIV. 34, 54, 5 omnia discrimina talia, quibus ordines -rentur, et concordiae et libertatis aequae minuendae esse. QVINT. inst. 10, 2, 10 ut non res, quae simillimae quaeque pares maxime videantur, utique discrimine aliquo -antur). rust. 2, 1, 12 in *pecore maiore* sunt ... ad tres species natura -eti boves asini equi (QVINT. inst. 2, 4, 39 utilitas ... interim natura -itur, interim tempore. FAV. EVL. p. 20, 7 *ut analogia* coniungat faciatque eadem, quae fuerant natura -eta). VERG. Aen. 3, 201 diem noctemque ... caelo. MANIL. 1, 72 variosque dies incertaque noctis tempora nec similes umbras, iam sole regresso, iam propiore, suis poterant -ere causis (AVIEN. Arat. 1389 certis singula signis [*v. p. 1303, 34*] tempora. *adde p. 1301, 5*). CELS. 1 pr. p. 7, 12 *remedia* usu -eta. 5, 27, 12 p. 204, 33 *fungi inutiles* et specie quidem -i possunt ab utilibus. 7, 6 p. 271, 34 aliis ... vocabulis quaedam *tubercula* alii -unt. SEN. epist. 124, 5 non oculis, sed tactu minuta -ere (*syn.* dinoscere; *cf.* SALON. in eccles. p. 1004[A] oculis mentis). COLVM.

[Graeber]

2, 10, 35 sapore . . . nihilo differt *cicera* a cicercula, colore tantum -itur. PLIN. nat. 8, 63. 192 Gallicis . . . nominibus *tomentum* -itur (15, 137 silvae nominibus *Caesarum* -etae. 21, 27. 33, 31 decuriae . . . pluribus -etae nominibus fuere. QVINT. inst. 9, 3, 25 tam parva momenta nominibus. CENS. 24, 1 p. 51, 6 noctis et diei tempora . . . propriis . . . -eta nominibus. FAV. EVL. p. 3, 19 virtutes sexu . . . nominibusque -etae. AVG. civ. 15, 22. 17, 21 nomine. *v. etiam p. 1302, 49 sq.*). 9, 131 *purpurarum* genera plura pabulo et solo -eta (14, 29 praeciae *uvae* duo genera magnitudine acini -untur. 19, 125 alii colore et tempore satus genera *lactucae* -vere [22, 38. *v. etiam l. 38 sq. p. 1300, 75*]. 20, 222 amplitudine folii [*cf. l. 13*]. QVINT. inst. 12, 10, 58 *illa divisione* -i posse . . . recte dicendi genera inter se videntur). PLIN. nat. 14, 32 -itur *vitis minor a maiore* folio circinato (20, 134 *Pythagoras* in *ruta* marem minoribus . . . foliis a femina -vit [*cf. infra l. 79*]). 16, 40 aliquid visu (37, 128). 16, 48 nos ista Romano -imus iudicio. 19, 55 aquae . . . separantur et ipsa naturae elementa vi pecuniae -eta sunt. 22, 50 radix *pseudoanchusae* in oleo non fundit rubentem sucum et hoc ab anchusa -itur. 25, 79. 35, 155 ab illo facta poma et uvas nemo posset aspectu -ere a veris. QVINT. inst. 8, 3, 18 clara . . . atque sublimia . . . materiae modo -enda sunt. 9, 3, 65 *distinctione* similia -untur (*cf.* AVG. civ. 6, 9. *v. etiam p. 1300, 3 sqq.*). 11, 2, 13 ut . . . membra . . . nulla nota possent -ere (TAC. Germ. 10 *surculos* notis quibusdam -etos. *v. p. 1303, 9*). decl. 276 p. 127, 8 -eta sunt ipsā legis scripturā: mortem vel nuptias (*opp.* iungere). TAC. hist. 4, 7 sorte et urna mores non -i. 4, 33 pauci prudentiā honesta ab deterioribus, utilia ab noxiis -unt. PLIN. paneg. 2, 3 -atur orationibus nostris diversitas temporum. DON. gramm. IV 387, 8. VLP. dig. 43, 12, 1, 1 flumen a rivo magnitudine -endum est aut existimatione circumcolentium. PS. APVL. herm. p. 268 *verbo* praecipue etiam in illis proprietatibus *pars propositionis declarativa* a pari subiectiva -itur. TERT. adv. Val. 29 p. 205, 5 animas ipsas duplici proprietate -unt, bonas et malas *eqs.* ARNOB. nat. 1, 59 p. 40, 23 sexus . . . femininis generibus masculinisque -etos (*cf. p. 1300, 29*). 2, 15 p. 60, 10 sententiae . . . *non* infinita varietate -etae. PS. IVL. RVF. schem. lex. 22 (rhet. p. 53, 23) παραδιαστολή (*latine* discriminatio) est, cum similes res -untur contrariis redditis. HIL. trin. 12, 40 p. 459A caeli, terrae . . . creatio ne levi saltem momento operationis -itur. in Matth. 20, 5 comparatio omnis per se absoluta est: sed personis distinguenda et -enda temporibus est. HIER. epist. 52, 6, 3 saporibus avium -o provincias (*cf.* SVLP. SEV. dial. 1, 16, 1 vim radicum sapore). RVFIN. Greg. Naz. orat. 4, 16 p. 161, 22 discretionis donum, quo -i et intellegi possit a bono quod melius est. AVG. civ. 10, 16 p. 428, 10. 12, 3 p. 516, 12 *mente capaci intellegibilis lucis* -itur iustum ab iniusto. 14, 13 p. 33, 20 *differentia magna* civitas . . . utraque -itur. PHYSIOGN. 79 ruborem *vultūs* oculorum indiciis. 104 *iuxta pos.* noscere. MART. CAP. 9, 968 omnis . . . numerus (*i. rhythmus*) triplici ratione -itur: visu audituque vel tactu. a: VARRO ling. 6, 78 a qua 'facie' (*sc. a rem faciente rei, quam facit, velut imposita*) -itur (*sc. id quod fit*), ut dici possit aliud esse vestimentum, aliud vas *eqs.* in (*additur a l. 51. 52*). PLIN. nat. 16, 45 omnia ea *genera non* facile -untur in fronde etiam a peritis. AVG. civ. 20, 9 in quo -atur *regnum sanctorum cum Christo per mille annos* a regno aeterno. BOETH. in Porph. comm. pr. p. 119, 14 in quo differentia ab specie -retur. ex *accedente* a: VLP. dig. 43, 20, 1, 3 ex proposito utentis et ex natura locorum aquam aestivam a cotidiana -i. pro: TERT. anim. 27 seminis *corporis et animae* . . . -enda sunt tempora pro statu ordinis (*syn.* dividi; *ibid.* indiscretus. *cf. etiam p. 1300, 77 sqq.*). resurr. 54 p. 113, 6 -e pro sensibus communionem verborum (*sc. quae sunt* mors *et* mortale). per: VIRG. gramm. epit. 5 p. 33, 21 cetera . . . *nomina* primae positionis sicut nec componi ita nec per modos -i *habent. adde p. 1303, 31.* de: AVG. in epist. Ioh. 7, 8 non -untur facta hominum nisi de radice charitatis. secundum: AVG. epist. 149, 23 p. 369, 12 -entes cibos secundum culturam angelorum atque ita de hoc mundo decernentes dicunt. *indicatur, a qua re distinguatur: ablat. separat.*: MANIL. 2, 692 pacata infestis signa ut -ere (perdiscere *codd.*) possis. TERT. cult. fem. 2, 2 si deus . . . facto stupri concupiscentiam non -it in poena. PORPH. Hor. epist. 1, 10, 29 ('vero distinguere falsum') vera bona falsis. ALC. AVIT. carm. 2, 203 sic sancta ut noxia nosse, iniustum recto, falsum -ere vero (*cf. infra l. 74*). a, ab (*adde supra l. 49. p. 1300, 65*): VARRO ling. 5, 33 Gabinus *ager* quoque peregrinus, sed quod auspicia habe[n]t singularia, ab reliquo -etus. CIC. de orat. 1, 50 eorum . . . in dicendo ubertatem et copiam ab eorum exilitate, qui *eqs.* ac. 2, 22 qualia visa a falsis -i non possent (2, 25. *cf.* PLIN. nat. 37, 197 veras *gemmas* a falsis. AVG. c. Cresc. 1, 15, 19 verum . . . a falso. *v. etiam supra l. 68*). MANIL. 5, 494 pacem a bello. CELS. 5, 28, 2 p. 207, 8 cacoethes . . . a carcinomate. SEN. benef. 7, 7, 3 a sacris profana. PLIN. nat. 8, 63. 21, 27 *violae purpureae* solae . . . Graeco nomine a ceteris *violis* -untur. 21, 115 *accedente abl. caus.; syn.* distinguere. 22, 50. 34, 135. 162. 35, 56 in pictura marem a femina (*cf. supra l. 14*). 35, 155 ab *illo* facta poma et uvas . . . aspectu -ere a veris. QVINT. inst. 1, 4, 6 consonantes a vocalibus. 8, 6, 35. TAC. ann. 1, 70 incerta ab solidis, brevia a profundis. FRONTO p. 161, 2 N. vestem interpolem a sincera. SATVRN. dig. 48, 19, 16, 6 furta manifesta a nec manifestis -i solent, rixae a grassaturis, expilationes a furtis, petulantia a violentia. VLP. dig. 21, 1, 19, 2 dictum a promisso. 49, 4, 1, 11 propriam causam ab aliena. TERT. resurr. 55 p. 113, 25 -enda est . . . demutatio ab omni argumento perditionis: aliud enim demutatio, aliud perditio. adv. Marc. 5, 3 p. 576, 22 *non* laborasset *apostolus* fidem a lege -ere, quam diversitas ipsius divinitatis ultro -isset, si fuisset. HIL. in Matth. 11, 9 p. 982C non idem est opus virtutis et virtus, et efficiens -itur ab effecto. trin. 6, 31 p. 183A quantum interest nasci et adesse, tantum a se (*cf. p. 1306, 84*) uterque sermo -itur (*sc.* 'a patre venisse' et 'ex deo exisse'). AVG. civ. 2, 29. 6, 5. 8. 9 *al.* 13, 23 ab spiritali . . . hoc quod nunc est animale -ere (*cf.* 13, 24). 15, 6 deus a vasis misericordiae irae vasa -ens. 21, 8 ut nisi inter se similes essent *homines*, non -retur species eorum ab animalibus ceteris *eqs.* (*cf. infra l. 81 sq.*). *al.* conf. 2, 2, 2 p. 30, 3. 8, 9, 21 p. 188, 3 vix a servitio . . . imperium. *al.* DRAC. Orest. 920 a licito -o nefas. inter: QVINT. inst. 12, 10, 58 inter se (*cf. p. 1301, 11 sq.*). VVLG. lev. 10, 10 ut habeatis scientiam -endi inter sanctum et profanum, inter pollutum et mundum. III reg. 3, 9 inter bonum et malum (AVG. civ. 14, 17 SALON. in eccles. p. 1004A). PELAG. in Rom. 2 p. 656B eligis maiora et inter minora -is. ISID. diff. 1, 553 inter temperantiam et temperationem sic -itur, ut *eqs.* 2, 89 inter intelligibilia et sensibilia taliter veteres -oruut: *eqs.*

β aliquem: CIC. har. resp. 39 uxorem sororemque non -is (*i. cum sorore cois tamquam cum uxore*). CAES. Gall. 7, 75, 1 ne tanta multitudine confusa nec moderari nec -ere suos . . . possent. LIV. 40, 10, 1 -e, dispice insidiatorem et petitum iusidiis. SEN. contr. 7, 5 (20), 2 lumen (*cf. p. 1303, 19*) attulisti, ut -res [erat] illic, quem leviter vulnerare deberes (*cf. γ*). TAC. Germ. 21 notum ignotumque, quantum ad ius hospitis, nemo -it. PLIN. epist. 7, 19, 10 utram magis *dilexerim*, nescio nec -i volebant. TERT. adv. Marc. 5, 13 p. 622, 9 duos deos, iustum alium, bonum alium. HIL. syn. 14 -itur persona accipientis et dantis (*cf.* OPTAT. 7, 1 p. 163, 24 cum patrum et filiorum et personae -antur et nomina). CLAVD. 8, 211 Eurotas proprios -ere nescit alumnos (*sc. Ledae filios geminos*). AVG. civ. 21, 8 admiramur, quando duos ita similes reperimus, ut in eis -endis aut semper aut frequenter erramus. quaest. hept. 4, 34 p. 349, 11 in psalm. 106, 14. PHYSIOGN. 50 liberalem atque obscurum et malignum -ere. COD. Iust. 6, 22, 10 pr. -etis surdo et muto (*i. distinguentes inter surdum et mutum*) . . . sancimus *eqs.* NOVELL. Iust. 112, 1 p. 524, 9 in *constitutione* scientes et ignorantes emptores -vimus (διεκρίναμεν). *aliquid et aliquem: v. p. 1300, 62 sq. adiungitur alter accusativ. praedicative*: VARRO ling. 9, 55 nullius nostrum filium et filiam non apte -i marem ac feminam, ut Terentium et Terentiam. TERT. pudic. 16 *Paulus* illam *virginem* beatiorem -it, quae *eqs.* *indicatur instrumentum, quod ad distinguendum adhibetur sive nota distinctionis: ablat. instrum. sive limit.* (*additur* inter *l. 49,* a *l. 51. 54 sq. 58 al.*): MANIL. 4, 322 (*de Libra, Scorpio, Centauro denas Geminorum partes capessentibus*) nec quisquam numero (*partium sideris sibi attributarum*) -itur. QVINT. inst. 11, 3, 74 qua *observatione* servi, lenones *etc.* inter se -untur. TAC. Germ. 38 nominibus (*cf. p. 1301, 2 sqq.* RVFIN. hist. 5, 1, 52). FRONTO p. 143, 7 N. quis dubitat sapientem ab insipiente vel praecipue consilio et dilectu rerum et opinione -i? PAPIN. dig. 28, 7, 24 eos heredes institutos, sed emolumento portionum eventu nuptiarum -etos. TERT. resurr. 49 p. 101, 20 *Christus* nihilo ex ista substantiarum condicione a choica qualitate -itur. LAMPR. Alex. 27, 3 equites Romani a senatoribus clavi qualitate. ARNOB. nat. 7, 48 p. 282, 18 *si* sequentia tempora malos omnes generarent et nulla diversitate -etos. RVFIN. hist. 5, 1, 34 ut vultu ipso et aspectu -rentur a ceteris (διαδήλους . . . εἶναι). AVG. civ. 7, 30 qua pietate -atur a creaturis creator. 9, 8 nullum bonum eorum commemoravit, quo boni -untur a malis. praed. sanct. 5. 10 *natura* -imur a pecoribus. *ibid. natura* in ipsis hominibus a deformibus pulchri vel ingeniosi -untur a tardis (*cf. p. 1301, 54*). MART. CAP. 4, 438 cum . . . hominem animal risibile dixerimus, eo a ceterorum animantium generalitate -vimus. PRAEDEST. 1, 53 p. 606B presbyterum ab episcopo nulla differentia debere -i. per *accedente* a: MART. CAP. 4, 348 hominem a leone per violentiam volentes -ere. ex: COD. Iust. 6, 2, 21, 4 ex tempore omnibus -etis. *adverb.* (*additur* a *l. 69*): AVG. civ. 19, 1 illud quidquid est, unde philosophi Cynici -untur a ceteris. c. Iul. op. imperf. 5, 30 p. 1468 cum quaeritur unde fecerit *deus mundum*, ibi -imur (*sc. a Manichaeis*). *indicatur, a quo distinguatur: ablat. separat.*: ALC. AVIT. carm. 4, 405 nec dominos famulis -ere noverat ordo. a, ab (*adde supra l. 46. 68*): CIC. Font. 23 ubi -i *possit* stultus auditor et credulus ab religioso et sapienti iudice. MANIL. 5, 494 nec pacem a bello, civem -et ab hoste. CVRT. 10, 2, 10 ab integris sumptuosos. 10, 5, 9 nec poterant victi a victoribus in communi dolore -i. PLIN. nat. 7, 55 QVINT. inst. 7, 3, 15. decl. 367 p. 401, 27 ab inimicis amicos. TAC. ann. 6, 7 alienos a coniunctis, amicos ab ignotis *eqs.* (*cf. supra l. 27*). TERT. nat. 1, 9 p. 74, 3. AVG. civ. 8, 14 deos a daemonibus tam diligenter copioseque -it (*cf.* 10, 9 a daemonibus angelos). 21, 8 nisi inter se dissimiles essent *homines*, non -routur singuli ab hominibus ceteris. inter (*adde supra l. 49*): VVLG. act. 15, 9 nihil -vit inter nos et illos (διέκρινεν). AVG. civ. 11, 19 (*notione ad A declinante*) inter sanctos angelos et immundos fuisse -etum, ubi dictum

[*Graeber*]

est: et divisit deus inter lucem et tenebras (*cf. p. 1298,34sq.*). ISID. diff. 1,499 inter sapientem et prudentem ita -i solet, ut *eqs.*

nota se -ere: PRISCILL. tract. 6,101 p. 75,16 *deus* in nullo se secundum mundi elementa -ens.

γ sequitur interrogatio indirecta (*additur ablat. instr. l. 6. 34*, ex *l. 21*, per *l. 31*): VARRO ling. 7,17 id quo -itur, homo mas an femina sit. 9,4 *v. infra l. 36 sqq.* rust. 1,2,12. 1,3,1 quae diiungenda essent a cultura cuiusmodi sint, quoniam -etum *est* (*syn.* 1,1,11 secerno). CIC. rep. 2,6 ne nota quidem ulla, pacatus an hostis sit -i ac iudicari potest (*cf. p. 1301,22*). Tim. 27 *animus* -it...quid sit eiusdem generis quid alterius et cetera diiudicat. LVCR. 4,384 eadem... sint lumina necne... hoc animi demum ratio -ere debet. SALL. Catil. 25,3 pecuniae an famae minus parceret, haud facile -res. OV. Pont. 4,15,25 erroris nam tu vix est -ere nostri sis argumentum maius an auxilium. LIV. 7,9,7 nec qui poterentur, incertis viribus satis -i poterat. 8,34,10 nec -atur, interdiu nocte, aequo iniquo loco, iussu iniussu imperatoris pugnent. 21,4,3. 21,18,8 quoniam -i placet, quid publico consilio, quid sua sponte imperatores faciant. ?SEN. contr. 7,5 (20),2 *v. p. 1302, 26 sq.* VAL. MAX. 5,4,6 SEN. benef. 5,9,3 COLVM. 1 praef. 23. PLIN. nat. 2,95 ut facile -i posset ex eo, non modo an obirent ac nascerentur *stellae*, sed an ..., item an *eqs.* 35,133 TAC. hist. 3,28 ann. 5,6. 6,7 quid repens aut vetustate obscurum. SVET. Cal. 25,1 matrimonia contraxerit turpius an dimiserit an tenuerit, non est facile -ere (*cf.* SOL. 1,48). VLP. dig. 27,5,1 pr. PAVL. dig. 18,1,1,1 in permutatione -i non potest, uter emptor, uter venditor sit (*cf.* 19, 4,1 pr.). APVL. met. 2,25 ut ne deus quidem Delphicus ipse facile -ret duobus nobis iacentibus, quis esset magis mortuus. 8,17. PORPH. Hor. ars 273 (iuurbanum lepido seponere dicto) hoc est: -ere quid inurbane dictum sit, quid lepide. epist. 2,2,44 (curvo dinoscere rectum) id est per ethicam partem philosophiae discer⟨ner⟩e quid sit vitium, quid sit virtus. ARNOB. nat. 2,23 p. 66,25 *iuxta pos.* discriminare. AVG. gen. ad litt. 12,1 p. 380,18 *syn.* dinoscere. in psalm. 40,6 PHYSIOGN. 46 *al.* 54 ceteris... signis -es, utrum... an *eqs.* (55 *cf. l. 84 et p. 1300,79*).

δ absolute sive obi. omisso: VARRO ling. 9,4 ea quae dicam quo facilius pervideri possint, prius de trinis copulis (*cf. vol. IV p. 918,61sqq.*) -endum (nam confusim ex utraque parte pleraque dicuntur, quorum alia ad aliam referri debent summam): primum de copulis naturae et ⟨u⟩suis: ... secundum de copulis multitudinis ac finis, utrum... an *eqs.* 9,60 -endi causa. QVINT. decl. 363 p. 395,20. GELL. 1,3,29 *Theophrastus* cum -endi magis disceptandique diligentia quam cum decernendi sententia atque fiducia scripsit. TERT. adv. Hermog. 7 p. 134,14 AVG. civ. 21,10 p. 511,29 c. Cresc. 1,15,19. in psalm. 32,2 serm. 2,5 p. 288 confundunt illi male -endo creaturam cum creatore. *ibid.* illi -unt et confundunt. 148,3 pecora etsi ... mentem intellegentem atque -entem non habent. *acced. abl. instr.*: PLIN. nat. 16,67 Graeci situ -unt *acera.* 22,97 quidam -vere *fungos* arborum generibus *eqs.* 24,142 *ille* satu -vit *aron et dracontium.* VVLG. Rom. 14,23 qui ... -it, si manducaverit, damnatus est (διακρινόμενος). MART. CAP. 7,752 *numeri* ut re ipsa -eti sunt, sic etiam vocabulis -am (*sc. eos*).

b *subi. est res* (*saepe sensu causativo i. q. diversum reddere*):

α aliquid: VARRO ling. 9,42 si analogia rerum dissimilitudines assumat ad -endum vocis verbi figuras ('vocis *fort. del. vel scrib.* voce' *L. Spengel*). 10,7 duae res (*sc. tempora et casus*) vel maxime -unt analogias. CIC. ac. 2,27 ut *visa* vel falsa esse possent neque ea posset ulla notio -ere. PHAEDR. 4,24,22 fabella talis hominum -it notas eorum, qui *eqs.* SEN. nat. 1,14,3 cum acies nostra non -at (*fere i. q. dispiciat, cf. p. 1305,35. 38*) transitum *chasmatum*, sed quacumque cucurrerunt, id totum igneum credat. epist. 82,6 quae sit illa ratio, quae appetenda ac fugienda -at. PLIN. nat. 36,144 adulteratum haematiten -unt venae rubentes et friabilis natura. TAC. ann. 1,34 vexilla praeferri *iubet*, ut id saltem -ret cohortes. PRISC. gramm. III 157,9 *pronominis* proprium est -ere personas. SERG. gramm. IV 525,28 altitudinem -it accentus. TERT. adv. Marc. 5,3 p. 576,23 (*cf. p. 1302,4sq.*). SOL. 1,71 ipsum dentium numerum -it qualitas sexus. 1,95 pudoris disciplinam etiam inter defuncta corpora natura -vit. FILASTR. praef. 2 p. 1,9 tempus aetatis -ens (*sc. genus pullorum a perdicis, matris affectatae*). AMM. 25,5,6 nomen *Iuliani* una littera -bat (*sc. a Ioviani nomine*). RVFIN. Adamant. 1,28 p. 59,13 istud capitulum (*i. scripturae sacrae locus*) non naturas -it, sed hominum propositum. PAVL. NOL. carm. 16,69 (*narratur miraculum*) ignotus notusque suis fit civibus idem (*sc. Felix*), -ente fide vultum credentibus ipse, hostibus alter erat. AVG. civ. 19,20. MART. CAP. 9,989 *rhythmus* διάγυιος ... dictus est id est quasi duplicia membra -at. INST. Iust. 3,28 pr. hoc dividatur secundum imaginem rerum proprietatis et usus fructus, quam nostra -vit constitutio (*cf. ibid.* secundum... constitutionis nostrae divisionem). BENED. reg. 63 p. 61,11 in omnibus... locis actas non -at ordines nec praeiudicet. *indicatur instrumentum, quod ad distinguendum adhibetur, sive nota distinctionis: ablat. instr.* (*additur* a *p. 1304,2. 4*, in *l. 7*): MANIL. 1,65 *mundum* (*i. astra*) fatorum ... vices certis -ere signis (*cf. supra l. 34*). GERM. 337 *Sirion* -it ... ortu longe sata: vivida firmat, *alia* exanimat. CELS. 1 prooem. p. 6,25 D. medicinam ortam ... aliorum salute aliorum interitu perniciosa -entem a salutaribus. PLIN. epist. 5,3,9 *vultus, oculi, nutus, manus, murmur, silentium* satis apertis notis iudicium ab humanitate -unt (*cf. p. 1301, 22*). APVL. apol. 38 quibus membris et causis -crit natura viviparos *piscium* et oviparos. LACT. opif. 10,13 *lingua* vocem motibus suis in verba -it. MAR. VICTORIN. ad Iust. 4 p. 1001[D] *silva* omne lignum materie -vit specierum, arborum genere dispar atque dissimile. per: ENNOD. epist 3,31,2 p. 93,25 per *paginas* amicitiam (*i. veram a fucata*) -ere absentia vix (*fort.* iudex *Hartel*) praesumit. *indicatur, a qua re distinguatur*: a, ab (*adde l. 2. 4*): SEN. contr. exc. 2,1 census equitem Romanum a plebe -it (*P*, secern- *M*). QVINT. inst. 1,6,30 nonnumquam etiam barbara ab emendatis conatur -ere *etymologia.* AVG. civ. 19,4 quid illa virtus, quae prudentia dicitur, nonne tota vigilantia sua bona -it a malis, ut *eqs.* inter: PS. PRIMAS. in Hebr. p. 712[B] (*notione ad A declinante*) sermo ... dei patris in tantum est efficax et penetrabilior omni gladio ancipiti, ut -at inter opera carnis et opera spiritus, inter carnalia peccata et spiritalia *eqs.* (*cf.* VVLG. Hebr. 4,12 discretor cogitationum et intentionum cordis).

β aliquem: LVCAN. 3,605 -vit mors saeva viros, unumque relictum agnorunt... parentes. APVL. met. 2,3 nec aliud nos quam dignitas -it quod *eqs.* *indicatur instrumentum, quod ad distinguendum adhibetur, sive nota distinctionis: ablat. instr.* (*additur* a *l. 30*): PANEG. 9 (12),13,2 eadem sub numine tuo tela inimicos aut supplices tuos pernicie aut conservatione -unt. HIL. syn. 33 omnis ... sermo in nullo patrem et filium essentiae ac naturae diversitate -vit. AVG. quaest. hept. 3,41 p. 276,27 quod ... dicitur cicatrix signi... ideo dicitur..., quod ipsum hominem signo quodam -it a ceteris, hoc est notabilem reddit. *indicatur, a quo distinguatur*: a, ab: PLIN. nat. 28,133 butyrum barbararum gentium lautissimus cibus et qui divites a plebe -at. SATVRN. dig. 48,19,16,5 tempus -it emansorem a fugitivo et effractorem vel furem diurnum a nocturno. 48,19,16,7 quantitas -it furem ab abigeo. VLP. dig. 50,16,46,1 matrem ... familias a ceteris feminis mores -unt atque separant. TERT. adv. Marc. 2,29 p. 376,6 antitheses Marcionis ... gestientes ex qualitatibus ingeniorum ... -ere atque ita alienare Christum a creatore. AVG. praed. sanct. 5,10 illa natura ... non -it ab homine hominem; ipsa vero fides -it ab infideli fidelem.

γ sequitur interrogatio indirecta: AVG. civ. 10,16 satis deberet pietas ipsa -ere, quid horum de fastu superbiae, quid de vera religione descenderet.

δ absolute (*sive obi. omisso*): GREG. M. moral. 1,49 mentis custodia -endo virtutes a vitiis separat. BENED. reg. 63 ordines suos in monasterio ita conservent *monachi*, ut conversationis tempus, ut vitae meritum *monachos* -it.

2 *i. q.* ***discutere, singillatim examinare***: a *aliquid* (*acced. abl. instr. l. 50. 53*): PLIN. epist. 1,22,3 dubitat diversitate rationum, quas acri magnoque iudicio ab origine causisque primis repetit, -it, expendit. CYPR. epist. 33,2 p. 568,1 peto -atis desideria vestra. 41,1 p. 587,17 et aetates et condiciones... et merita. *ibid.* p. 588,4 neve ea ... possent diligentiae vestrae examinatione -i. CLAVD. MAM. anim. 1,4 p. 37,15 -endarum naturarum causas ingressus. GREG. M. moral. 3,23 p. 611[A] si non hoc quod die agitur etiam subtiliter -atur. *cum reprehensione*: CASSIAN. inst. 4,41,3 nihil ... -ens, nihil diiudicans ex his, quae tibi fuerint imperata. **b** *aliquem*: GREG. M. moral. 10,26 quisquis iam prava a se opera exterius resecat, necesse profecto est, ut... sollerter sese in mentis intentione -at.
c *absolute sive obi. omisso*: AVG. epist. 147,39 p. 313,13 testium pondera -endo perpende. GREG. M. moral. 2,81 p. 595[A] vestimenta scindimus, cum -endo nostra opera retractamus. 3,23 p. 611[A] oblata ... recte dividere est quaelibet bona nostra sollicite -endo pensare. 3,24 -ere caute neglegimus. BENED. reg. 64 p. 63,34 *in operibus iniungendis* -at et temperet cogitans discretionem sancti *illius.*

3 *i. q.* ***diiudicare, iudicare, dirimere, disceptare*** (*inde a* CAES. *p. 1305,14*): **a** *subi. est persona*: *α aliquid* (*acced. abl. modi l. 70. 72*): SEN. Herc. O. 1559 Aeacos inter geminosque Cretas facta -ens. CALP. ecl. 6,90 hoc alius possit -ere iudex. HOMER. 879 sedet illic aequus utrisque iudex et litem -it fronte severa (serena *codd. dett.*) (NEMES. ecl. 1,52 ruricolum ... lites. BOETH. in Porph. comm. sec. p. 142,16 hanc litem ... tali ratione. *cf. p. 1305,2sq.*). ITALA Matth. 16,4 (codd. e ff[1]) faciem quidem caeli nostis -ere, signa autem temporum non potestis scire? (διακρίνειν, VVLG. diiudicare). VVLG. III reg. 3,11 sapientiam ad -endum iudicium (Bar. 6,53). psalm. 42,1 iudica me, deus, et -e causam meam de gente non sancta (*i. adversus gentem non sanctam*). COD. Inst. 7,62,34 pr. *suggestionem. ibid.* in scriptis relationem. PALLAD. hist. mon. I 12 p. 289[A] tantum ... habuit in -enda rerum ambiguitate iudicium (διακριτικός). *acced. abl. instr.*: VELL. 2,118,1 quod ... solita armis -i iure terminarentur. VLP. dig. 5,1,14 sorte res -i solet (SCHOL. Cic. Bob. p. 162, 11 St. quoniam -i huiusmodi magistratus [*i. aediles*] nisi sorte non possent). CLAVD. rapt. Pros. 1,250 veterem qua lege tumultum -vit Natura parens. CASSIOD. in psalm. 32,5 p. 227[C] di-

ligit ... iudicium, cum pios sequestrat ab impiis et merita eorum aequitatis qualitate -it. cx: COD. Iust. 7, 62, 37 pr. *lis* ex ipsa ... sententia iudicis -enda (*cf. p. 1304, 72*). *β aliquem* (*cf.* AVG. civ. 20, 24 [*v. l. 6*] -ere ... populum suum, quid est nisi per iudicium separare bonos a malis, tamquam oves ab haedis): ITALA psalm. 49, 4 (Aug. civ. 20, 24 *ter. v. l. 4. cf.* SACR. Leon. 309 p. 16, 22) populum (VVLG. *item*, LXX διακρῖναι). 81, 1 (Cypr. testim. 2, 6. *cf.* Psalt. Rom. 81, 1 Hier. epist. 22, 4, 4) deus stetit in synagoga deorum, in medio autem deos -ens (διακρινεῖ, VVLG. diiudicat). Ier. 15, 10 (Hier. adv. Rufin. 2, 24. *cf.* epist. 39, 2, 2) mater ... quid me genuisti virum, qui iudicer et -ar omni terrae (δικαζόμενον καὶ διακρινόμενον, VVLG. *aliter*). *nota*: BENED. reg. 2 p. 10, 45 solummodo in hac parte apud ipsum *deum* -imur, si meliores ... inveniamur.
γ sequitur interrogatio indirecta: CAES. civ. 1, 35, 3 neque sui iudicii neque suarum esse virium -ere, utra pars iustiorem habeat causam. LIV. 22, 61, 10 quam quid veri sit -ere queas (*cf.* PLIN. nat. 7, 112). PLIN. nat. 25, 23 qui gravissimi ex his (*i. morbis*) sint, -ere stultitiae prope videri possit. QVINT. inst. 2, 8, 3 cui quisque certamini praeparandus sit. AMM. 24, 8, 7 nec ... aere concreto -i potuit quidnam esset. PS. AVG. categ. 2 haec ... cur unam rem tot *nomina* significent, nec -i nec definiri potest.

b *subi. est res*: *α aliquid*: VERG. Aen. 12, 898 saxum ... limes agro positus, litem ut -ret arvis (*dat. [cf. p. 1304, 71]; parum probabiliter alii pro abl. accipiunt, ut sit* -ret *i. q.* '*arceret*'). PS. PRIMAS. in Hebr. p. 712[C] subtilitatem cogitationum et intentionum cordis -it et diiudicat sermo dei (*cf.* VVLG. Hebr. 4, 12 [*ibid.* p. 712[B]] discretor cogitationum et intentionum cordis. *v. p. 1304, 16 sqq.*). *β sequitur acc. c. inf.*: OROS. hist. 1, 2, 38 hoc ita non esse -it fluvius Euphrates.

II *vi praepositionis debilitata*: **A** *i. q. discernendo sive distinguendo plane cognoscere* (*cf.* dinosco *II*), *interdum i. q. dispicere*: **1** *aliquid*: CELS. 4, 2 p. 124, 19 si parum causa -itur. SEN. epist. 90, 29 quemadmodum -antur vitae aut vocis ambigua (*cf. infra l. 49*). PERS. 4, 11 rectum -is, ubi inter curva subit. PLIN. nat. 8, 116 nec potest aetas -i, sed dentibus senecta declaratur. VAL. FL. 5, 394 si vivos (*i. natura, non arte factos*) possis -ere calles (*fere i. q. dispicere*). AVG. c. acad. 3, 3, 6 istos adulescentulos vix ... posse -ere quae acute ac subtiliter disseruntur. POMER. 1, 5, 1 p. 423[C] ut quod nunc in aenigmate cernunt nec perfecte -unt, tunc in illa revelatione conspiciant (*cf.* VVLG. I Cor. 13, 12 videmus). GREG. M. moral. 2, 52 p. 581[B] iuxta litteram (*i. ad verbum*) historiam audierant, sed virtutem eius -ere spiritaliter nesciebant. *subi. est res*: AMM. 23, 5, 9 oracula dubia ... quae non nisi casus -vere postremi. APRING. in apoc. 2, 18 *filii dei* intuitus universa -it. *indicatur instrumentum, quod ad cognoscendum adhibetur, sive nota, qua quid cognoscitur*: *abl. instr.*: [*dub.*: CIC. part. 77 temperantia ... duobus ... modis ... -itur (*E vulg.*, cernitur *A*), ... non expetendo et ... abstinendo.] CELS. 5, 26, 31 p. 196, 26 *cancer* aliis aliisque signis -itur. SEN. nat. 1 praef. 2 *altera pars philosophiae* lumen admovet, quo -antur ambigua vitae (AVG. epist. 120, 10 p. 713, 5 lumen, quo cuncta ista -imus [*syn.* diiudicare]. *cf. l. 32. p. 1302, 26 sq.*). TAC. ann. 2, 83 eloquentiam *non* fortuna -i. AMM. 15, 4, 5 quod ni ita agi ipse doceret aspectus, nulla vi credebatur posse -i. **2** *sequitur enuntiatum*: ALC. AVIT. epist. 6 p. 33, 29 -ite, quod reddantur in centuplum non quae tribuuntur Christi nomine, sed quae pro Christi nomine relinquuntur. **3** *absolute*: OROS. hist. 6, 15, 16 si Apollo iste Pythius paulatim -ente experientia contemptus, relictus atque abolitus est. PS. RVFIN. in Am. 1, 1 p. 1058[C] quasi -endi luminibus effossis tenebras ... populus diligebat (*cf. l. 49 sq.*).

B *i. q. decernere, determinare, destinare, statuere*: **1** *aliquid* (*acced. dat. l. 61, in l. 63*): TERT. adv. Marc. 4, 34 p. 536, 23 ad inferos -it Abrahae sinum pauperi (*syn.* determinat). adv. Val. 16 p. 196, 5 *Soter feminam Achamoth* ab omnibus iniuriis *Passionis* expumicat, non eadem neglegentia in exterminium -etis, quam acciderat in casibus matris. **2** *sequitur interrogatio indirecta*: OPTAT. 5, 7 p. 134, 21 per quem baptizentur *gentes*, nulla exceptione -etum est.

syn. et iuxta posita: *ad I A 1*: cernere (MANIL. 1, 635), digerere (PLIN. nat. 2, 33), discludere (MAR. VICTORIN. defin. p. 24, 22), disiungere (PRISC. perieg. 21. *cf.* 27. 28), disparare (MART. CAP. 2, 156), dividere (CATVLL. 64, 180), rumpere (OV. fast. 2, 194), secernere (VINDIC. med. 9 p. 214, 2), separare (POMPON. dig. 15, 1, 4 pr. VLP. dig. 1, 1, 1, 1 TERT. adv. Marc. 4, 22 p. 492, 8 *al.* AMBR. obit. Valent. 79 p. 1382[B]). *ad I B 1*: diiudicare (CIC. Tim. 27 AVG. epist. 120, 10 p. 713, 5), dinoscere (SEN. epist. 124, 5 AVG. gen. ad litt. 1, 10 p. 16, 13. 12, 1 p. 380, 18), disceptare (GELL. 1, 3, 29), discriminare (ARNOB. nat. 2, 23 p. 66, 25), dispicere (LIV. 40, 10, 1 SEN. nat. 1, 3, 6 QVINT. inst. 2, 8, 6), distinguere (SEN. epist. 45, 6 PLIN. nat. 21, 115 HIL. in Matth. 20, 5). dividere (TERT. anim. 27), internoscere (CIC. ac. 2, 85), iudicare (CIC. rep. 2, 6), noscere (PHYSIOGN. 104. *cf.* ALC. AVIT. carm. 2, 203), notabilem reddere (AVG. quaest. hept. 3, 41 p. 276, 27), seiungere (MART. CAP. 4, 348), separare (PLIN. nat. 19, 55 VLP. dig. 1, 1, 1, 1. 50, 16, 46, 1). *ad I B 2*: diiudicare (CASSIAN. inst. 4, 41, 3), expendere (PLIN. epist. 1, 22, 3). *ad II A*: diiudicare (AVG. epist. 120, 10 p. 713, 5).

nota annominationem: cernere (POMER. 1, 5, 1 p. 423[C] *v. p. 1305, 37 sq.*), decernere (GELL. 1, 3, 29 *v. p. 1303, 43.* AVG. epist. 149, 23 p. 369, 12 *v. p. 1301, 61 sqq.*), disserere (AVG. c. acad. 3, 3, 6 *v. p. 1305, 36 sq.*).
opp. ad I A 1: concrescere (PLIN. nat. 34, 121 AVG. enchir. 99, 25), conectere (TAC. hist. 1, 65 AMM. 27, 9, 10), coniungere (DICT. 4, 22 p. 85, 19), consociare (PAVL. NOL. carm. 21, 287), iungere (QVINT. decl. 276 p. 127, 7 TAC. hist. 4, 75 PLIN. epist. 2, 6, 7 TERT. pudic. 15 ENNOD. epist. 9, 5, 1 p. 231, 26 dict. 18, 8 p. 477, 23 carm. 2, 151, 1), miscere (TAC. hist. 1, 9), permiscere (LVCR. 6, 790 PLIN. paneg. 32, 3), sociare (PLIN. paneg. 32, 3 AVSON. 10, 5). *ad I B 2*: confundere (AVG. in psalm. 32, 2 serm. 2, 5 p. 288), decernere (GELL. 1, 3, 29).
adv. part. praes. act. **discernenter**: CAEL. AVR. chron. 1, 4, 81 alii ... -r aiunt hoc adiutorii genus sic adhibendum, ut *alii* statim ... phlebotomentur, *alii* in tertium diem ... differantur (*nisi forte pro* -r *scribendum* discernentes *absol. sensu i. q. distinguentes v. supra I B 1 a δ*).
part. perf. pass. pro adi. (*vel subst. cf. infra l. 50 sq. p. 1307, 1 sq. 19 sqq.*) **discrētus**, -a, -um. *compar. v. p. 1307, 83. superl. v. p. 1307, 68. 1308, 13.* **A** *disiunctio sive separatio sive divisio indicatur*: **1** *strictiore sensu i. q. disiunctus, separatus, divisus, interruptus*: **a** *de rebus*: *α corporeis*: VARRO rust. 2, 9, 4 *canes* digitis -is (PLIN. nat. 11, 248 *digiti elephanto* indivisi ac leviter -i unguilisque ... similes). 3, 6, 4 cubilia. VAL. MAX. 2, 4, 3 -is ... locis (*cf.* MART. CAP. 1, 44 -is plurimum locis deorum singuli mansitabant [*ibid.* per diversas caeli regiones]. *v. etiam p. 1296, 41*). SEN. Med. 735 haec (*i. veneficia*) scelerum artifex (*sc. Medea*) -a ponit (*fere i. q. disponit*). Oed. 66 non ossa tumuli sancta -i tegunt. LVCAN. 7, 804 petimus non singula busta -osque rogos. VAL. FL. 2, 633 montis (*i. bicipitis, cf. Langen ad v. 631*). PAPIN. dig. 28, 6, 41, 4 -as portiones coniunctis pluribus *heredibus* separatim dedit. ARNOB. nat. 6, 16 p. 228, 2 utinam liceret Olympiacos illos ... Ioves diducere in membra resolutos omnesque illas partes, quibus summa concluditur corporum, -as ac singulas contueri. PHYSIOGN. 5 p. 8, 11 nodis et articulis summorum pedum et summarum manuum ... prope imum seiunctis atque -is (92 p. 121, 1 articulis. *cf.* 122 p. 139, 4 pedes imos et manus ... -as atque seiunctas. *v. etiam p. 1297, 54 sq.*). 58 p. 79, 5 umeri ... bene -i. 61 p. 83, 6 pectus latum dispositum et -um, cuius clarae sunt singulae partes, quod Graeci dicunt διηρθρωμένον (*cf.* 69 p. 89, 5 ⟨κρῆμαι⟩ ... solidae et -ac, quod Graeci appellant διηρθρωμένον). 109 p. 132, 14 ⟨γλαφυρὸν intellegendum est⟩ quod non uniforme est nec congestum, sed -um tamquam interrasum vel insculptum. SACR. Leon. p. 405 -is terrarum partibus. ENNOD. epist. 3, 10, 1 p. 77, 24 -arum ... damna regionum (*cf. infra l. 51*). 3, 14, 1 p. 81, 22 terrarum. dict. 1, 10 p. 426, 1 -arum nationum concordem sententiam non revolvo. carm. 2, 151, 1 una domus duplici -a iungitur aede (*ibid.* gemina tecta, *syn.* divisus; *fort. de ecclesia christiana ex orientali et occidentali coniuncta*). ARATOR act. 1, 929 lateris *Christi sanguis* fluxit ab ictu -ae coniunctus aquae. *acced. abl. limit.*: PLIN. epist. 8, 8, 5 praeter illum *fontem* quasi parentem ceterorum sunt minores *fontes* capite -i. *nota usum substant.* (*cf. supra l. 17 sq.*): ENNOD. epist. 5, 4, 1 p. 127, 9 per -a regionum caritas damna non sentit (*cf. supra l. 43*). *β incorporeis*: OV. met. 11, 699 nec mors -a fuisset. SEN. nat. 20, 2 potestas. PLIN. epist. 2, 6, 7 *luxuria sordesque* cum sint turpissima -a ac separata, turpius iunguntur. PROB. inst. gramm. IV 84, 13 quaecumque nomina ... nominativo casu numeri singularis in litteris -is definiuntur (85, 23. 108, 3 ui [126, 19. 185, 32]. 126, 25 io. 129, 20 ua. 183, 22 uo [184, 31]. app. gramm. IV 194, 38 per duas u litteras -as scribuntur. *cf.* MART. CAP. 3, 271 *Catul-lus Sallus-tius* consonantes -as habent). PAPIN. dig. 46, 3, 96, 3 temporibus -is (*cf.* SACR. Leon. p. 344). AMBR. exc. Sat. 1, 21 quae -a umquam voluntas? quod non commune vestigium? MAXIMIN. c. Ambr. 17, 36 *homousianorum* secta non confusas et concretas personas, sed -as et distinctas credebat (CONSENT. Aug. epist. 119, 4 p. 701, 3 deus indiscretus est, personae -ae sunt. EXPOS. fid. Caspari Anecd. p. 651[D] trinitatem in distinctis atque -is personis). RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 66[D] rerum ... proprietas unicuique -a servatur. MART. CAP. 4, 371 quantitas (*i.* ποσότης) bipertita est, quod alia -a est (*sc. multitudo*), alia continua (*sc. magnitudo*). -a ut numeri et orationes, continua ut lineae ac tempus (BOETH. mus. 1, 6 p. 193, 8 *sqq.* 2, 3 p. 228, 7 *sqq.* CASSIOD. art. 3 p. 1170[B]. 4 p. 1204[C]). CYPR. GALL. num. 128 tribuum proceres pia dona ferentes -os habuere dies (καθ' ἡμέραν. VVLG. num. 7, 11 per singulos dies; *cf.* 142 -is ... diebus). BOETH. mus. 5, 5 p. 356, 11 non ... -a est *vox*, sed a gravi in acutum ita deducitur, ut continua videatur (5, 6 p. 357, 3 -ae *voces* ... habent proprios locos veluti colores impermixti. *syn.* disgregatae. p. 357, 7). COD. Iust. 6, 22, 10, 2 sin autem infortunium (*sc. fandi et audiendi impotentia*) -um est (*opp.* si quis utroque morbo simul laborat). CASSIOD. art. 4 p. 1207[C] -us numerus est qui a -is monadibus continetur ut verbi gratia 3 a 4, 5 a 6 (*opp.* continens. *cf.* ISID. orig. 3, 7, 1). *acced. abl. limit.* (*acced.* a *infra l. 84*): VARRO rust. 3, 1, 1 dubium non est quin hae *vitae* (*sc. rustica et urbana*) non solum loco -ae sint, sed etiam tempore diversam originem habeant. BOETH. arithm. 1, 2 p. 12, 28 *ea* quae nulla rationis proportione iunguntur et a se (*cf. p. 1302, 8*) omni substantia naturaque

[*Graeber*]

-a sunt. *nota usum substant.* (*cf. p. 1306, 17*): TERT. anim. 10 agant in -o aliquid ambo: seorsum anima, seorsum spiritus, *eqs.*
b *de hominibus*: TAC. Germ. 16 colunt -i ac diversi. AVG. in psalm. 47, 11 *o filiae Iudae* -ae vivite, etsi concretae natae estis. SIDON. epist. 7, 11 (10), 1 inter -os separatosque. *additur* a: TERT. adv. Marc. 4, 22 p. 492, 8 longe . . . -i a claritate Christi, qui voces et litteras ipsas eorum ab euangelio suo erat separaturus.

2 *latiore sensu i. q. remotus, reconditus, abditus, absconditus, ultimus* (*additur* longe *l. 14. 29. 47. 64 al.*, longius *l. 23*, procul *l. 18. 25*): **a** *de rebus*: ? HOR. carm. 2, 13, 23 sedes . . . piorum (*cf. p. 661, 13*). PORPH. Hor. epist. 1, 11, 26 (locus effusi late maris arbiter) arbitrum pro ⟨re⟩moto posuit *eqs.* maris arbiter est locus, qui trans mare longe positus atque -us ⟨est⟩ (*cf.* AMM. 17, 13, 30 ad loca . . . longe -a). AMM. 19, 11, 6 terras . . . longe -as. AVG. civ. 15, 21 p. 105, 23 ad -os proprios ac debitos fines. ENNOD. epist. 4, 9, 2 p. 105, 3 -i maris ignota . . . lana. *additur* a, ab *accedente accus. sive abl. mensurae*: PLIN. nat. 4, 52 *insulae* -ae a Corcyra (AMM. 14, 8, 14 Cyprum . . . insulam procul a continenti -am). PS. AVR. VICT. epit. 40, 2 in villa sex milibus ab urbe -a. *nota usum substant*: AVIEN. ora 666 -a in aethrae flectitur *sol* curvo ambitu. AMBR. exc. Sat. 1, 73 possunt . . . animae altiora et -a (*fere i. q. secreta, arcana*) perspicere.
b *de hominibus* (*et deis l. 24*): AMM. 17, 12, 19 ad Victohalos -os longius confugerunt. *additur* a (*accedente ablat. mensurae l. 27*): APVL. Socr. 3 p. 123 deos in sublimi aetheris vertice locatos, ab humana contagione procul -os. AMM. 15, 11, 4 *Belgae* ab humaniore cultu longe -i (*cf.* CAES. Gall. 1, 1, 3 longissime absunt). 31, 12, 3 barbari quindecim milibus passuum a civitate -i. *inde de hominum animis et natura i. q. abhorrens, alienus* (*acced. ablat. separat. sive* a): AMM. 14, 9, 1 forensibus iurgiis longe -us. 21, 14, 5 *v. p. 1298, 6 sq.* AVG. epist. 103, 4 p. 581, 21 innocentes . . . et eos, quos a crimine constat esse -os.

B *distinctio et diversitas indicatur*: **1** *sensu passivo*: **a** *i. q. distinctus, diversus* (*inde a* VARRONE *infra l. 63*): *α de rebus* (I) *corporeis*: CELS. 2, 18 quamvis haec (*genera alimentorum*) ita -a sunt, tamen etiam, quae sub eadem specie sunt, magna discrimina recipiunt. MAR. VICTORIN. adv. Iust. 4 p. 1001[D] penes -a confusio *est* (*sc. diversae arborum materiae in unitatem silvae coniunguntur*). HIL. myst. p. 21, 16 *manna* -um (*sc. inaequaliter collectum*) partibus sumebatur expletis (*cf. exod. 16, 17 sq.*). *acced. abl. limit.*: PAVL. FEST. p. 109 impares tibiae numero foraminum -ae.
(II) *incorporeis*: FRONTIN. strat. 1 praef. p. 2, 6 quo magis . . . -a *exempla* ad rerum varietatem apte collocarentur, in tres libros ea diduximus. TRYPH. dig. 34, 9, 22 -a sunt . . . iura . . .: aliud tutoris aliud legatarii. VLP. dig. 43, 22, 1, 1 -ae sunt servitutes ductus aquae et haustus aquae. TERT. anim. 8 proprietatum privata discrimina . . . ut sint tam -a quam paria *eqs.* LACT. inst. 4, 3, 4 philosophia et religio deorum disiuncta sunt longeque -a. HIL. syn. 23 ne -ae ac dissimilis naturae existimarentur esse missus et mittens, cum diversae essentiae esse non possint natus et gignens. trin. 12, 44 p. 461[B] verborum distinctas -asque virtutes. PHYSIOGN. 26 p. 41, 2 *oculi χαροποί* varietatem in se habent et ipsa varietas -a est. 104 p. 127, 2 *animalium* unum quidem genus est atque unum nomen, animus autem et corporis qualitas diversa atque -a. ENNOD. dict. 10, 2 p. 456, 2 declamationibus etsi pari favor sermone, -is tamen mentibus exhibetur. 21, 23 p. 489, 16 votorum bonorum est causa consimilis nec -a sunt studia benignitatis. VIRG. gramm. epist. 1 p. 111, 2 ut sub his nominibus generum -us quidam ordo dictorum sententiarumque describi facilius possit (*ibid.* discretio). *adde*: FORTVN. rhet. 1, 24 p. 99, 18 *ambiguitas fit* per -um sive indiscretum modo obscuro (*ibid.* p. 99, 21 per -um et indiscretum; *cf. Theo progymn. p. 81, 30 Sp.* τοῦ ἀδιαιρέτου τε καὶ διῃρημένου). *acced. abl. limit.*: QVINT. inst. 1, 7, 15 ea (*sc. ratio scribendi*) casibus numerisque -a est. *acced.* a, ab: VARRO ling. 7, 91 quod . . . a fero -um, id dicitur cicur. MART. CAP. 9, 961 *ab his tribus tetrachordis* divisum longeque -um quod est quartum *tetrachordum*. NICET. psalm. 2 p. 69, 8 sicut aestus a frigore -us est, sic tacens a loquente diversus est. *β de animantibus*: PHYSIOGN. 8 p. 13, 8 animalia. AVG. c. Iul. op. imperf. 5, 30 p. 1469 cum quaeritur unde *eqs.* -issimi reperimur (*ibid.* quanta diversitate distemus). *acced. abl. limit.*: QVINT. inst. 5, 10, 21 regionibus litoribusque *genera piscium* -a sunt. AMBR. virg. 3, 1, 2 *filius dei* non impar generantis, non potestate -us. *acced.* ab: AVG. virg. 22, 22 p. 257, 12 divisam dicit *apostolus* innuptam et virginem ab ea, quae nupta est, id est distinctam atque -am, ut *eqs. additur* a *accedente abl. limit.*: HIL. syn. 47 patre a filio non naturae nomine, quia nec diversitate substantiae, sed sola innascibilitatis auctoritate -o.
b *i. q. abhorrens, alienus accedente praep.* a, ab: ARNOB. nat. 7, 23 p. 256, 13 quicquid . . . mite est . . ., ab nocendi procul est usu et cogitatione -um (*syn. p. 256, 5* dimotus et disiunctus). AMM. 14, 5, 6 crimina . . . multa . . . a veritate longe -a. 31, 2, 4 *aedificia* velut ab usu communi -a sepulcra declinant. AVG. epist. 120, 12 p. 714, 26 quanto est *trinitas* ab omnium qualitatum et quantitatum corporalium comparatione -ior. BOETH. in Porph. comm. sec. p. 155, 17 nec haec quidem *divisio* ab huius libri utilitate -a est.

c *ἐμφατικῶς i. q. egregius, singularis*: CORIPP. Ioh. 2, 316 -a mente (7, 243). Iust. 1, 224 hic bene suscepti primordia prospera regni -a ratione vocans (*i. celebrans*).

2 *sensu activo i. q. iudicandi peritus, iustus*: **a** *de hominibus*: CORIPP. Iust. 1, 297 alma . . . -o placuit concordia vulgo. GREG. M. moral. 8, 5 p. 804[B] quatenus inter cor et linguam aequus quidam -usque arbiter sedeat, subtiliter pensans, si *eqs.* 11, 65 p. 982[D] vir . . . fortis quilibet et -us vocatur, mulier vero mens infirma vel indiscreta accipitur. *ibid.* saepe contingit, ut etiam -us quisque . . . labatur in culpam. p. 983[A]. **b** *meton. de rebus*: GREG. M. moral. 7, 61 p. 802[B] quatenus os -um (*i. -endi peritum*) et congruo tempore vox aperiat et rursum congruo taciturnitas claudat (*cf. opp.* 60 indiscretum silentium). 20, 4 p. 137[B] huius . . . -issimae dispensationis suae sancta ecclesia . . . reminiscatur. epist. 6, 41 p. 417, 17 ut ita se circa eos fraternitas vestra -a moderatione exhibere studeat. 7, 3 p. 443, 20 pia -aque cautela. 9, 85 p. 99, 31 plus virium habet -ă in coercitione remissio, quam in exequenda ultione districtio. 12, 12 p. 359, 17 laudabile -umque est . . . honorem debitum exhibere prioribus.

syn. et iuxta posita: *ad A 1 a α*: dispositus (PHYSIOGN. 61 p. 83, 6), seiunctus (PHYSIOGN. 5 p. 8, 11. 122 p. 139, 4), singuli (ARNOB. nat. 6, 16 p. 228, 2). *ad A 1 a β*: disgregatus (BOETH. mus. 5, 6 p. 357, 3), distinctus (MAXIMIN. c. Ambr. 17, 36 EXPOS. Caspari Anecd. p. 651[D]), separatus (PLIN. epist. 2, 6, 7 *cf. l. 25*). *ad A 1 b*: dimotus et disiunctus (ARNOB. nat. 7, 23 p. 256, 5), separatus (SIDON. epist. 7, 11 [10], 1 *cf. l. 24*). *ad B 1 a α (II)*: disiunctus (LACT. inst. 4, 3, 4), dissimilis (HIL. syn. 23), distinctus (HIL. trin. 12, 44 p. 461[B] AVG. virg. 22, 22 p. 257, 12), diversus (HIL. syn. 23 PHYSIOGN. 104 p. 127, 2 NICET. psalm. 2 p. 69, 8). *ad B 2 b α*: aequus (GREG. M. moral. 8, 5 p. 804[B]).

opp.: *ad A 1 a β*: continens (CASSIOD. art. 4 p. 1207[C]), continuus (MART. CAP. 4, 371 CASSIOD. art. 3 p. 1170[B]. *cf.* BOETH. mus. 5, 5 p. 356, 11), indiscretus (CONSENT. Aug. epist. 119, 4 p. 701, 3). *ad A 1 b*: concretus (AVG. in psalm. 47, 11). *ad B 1 a α (II)*: par (TERT. anim. 8 ENNOD. dict. 10, 2 p. 456, 2), unus (PHYSIOGN. 104 p. 127, 2). *ad B 2 b α*: indiscretus (GREG. M. moral. 11, 65 p. 982[D]).

adv. **discrētē** (*cf.* discretim): **1** *i. q. disiuncte* (*syn.* distincte *l. 42*, *opp.* simul *l. 40*, confuse *l. 43*. *adde l. 45*): PRISC. gramm. III 98, 4 subdisiunctivae *coniunctiones* sunt, quae voce disiunctivarum utrumque tamen esse significant vel simul . . . vel -e. 98, 11 -e utrumque tamen esse significat, ut 'toto die vel legit iste vel cogitat' (*syn.* distincte). AVG. quant. anim. 34, 77 p. 1078 solus deus animae (*dativ.*) colendus est neque -e neque confuse. BOETH. herm. sec. 2, 8 p. 182, 23 hoc est . . . quod dixit 'neque enim est aliquis homo equus' et hoc sub uno legendum est, non -e pronuntiandum homo et rursus equus, sed homo equus, ut ex his iuuctis appareat *eqs.* **2** *i. q. diversa ratione*: PS. PRIMAS. in Hebr. p. 838[A] unum habemus patrem in caelis, ille (*i. Christus*) proprium, nos adoptivum, . . . et ipse et nos ex uno deo patre sumus, licet -e. *nota i. q. discretione adhibita*: GREG. M. moral. 3, 68 p. 632[B] aliquando discretionis imaginem oculis obicit *diabolus*, et ad indiscretionis laqueos perducit: sicut est, cum impulsu eius pro infirmitate nobis plus alimentorum quasi -e concedimus, sed indiscrete contra nos bella carnis excitamus. 7, 61 p. 802[B] -e . . . vicissitudinum pensanda sunt (*cf. p. 1304, 63 sq.*) tempora (*i. tempus tacendi et tempus loquendi*).
deriv.: indiscrete (*cf. l. 53*).

adv. **discrētim** [*a* discernere, discretus. *Th.*]. *cf. A. Funck, Archiv 8 (1893), 104. 109.* *i. q. disiunctim* (*cf.* discrete *1*), *iuxta pos.* singillatim *l. 61*, *opp.* coacervatim *l. 62*: APVL. met. 6, 1 haec singula Psyche curiose dividit et -m remota (se- *Rohde*, seiuncta *Michaelis*) rite componit. flor. 9 p. 37 quae utinam possem . . . non singillatim ac -m, sed cunctim et coacervatim (concertatim *F*) tibi . . . offerre. HIL. in psalm. 138, 23 p. 760, 1 per haec superiora -m ex utroque, in quo erat, naturae genere praedicavit, dei scilicet atque hominis. AMM. 28, 1, 36 *illum illumque* apparitores aliquotiens -m trudi iubebat. 29, 6, 13 dum -m grassatores adoriri festinant. CYPR. GALL. gen. 345 fecundas iubet *deus Noe filios* -m sumere terras. *i. q. semotim* (*cf.* discretus *p. 1307, 8 sqq.*): AVIEN. Arat. 591 *Electram* sede carere sororum atque os -m procul abdere (edere *cod.*). *nota activo sensu i. q. dissecando*: CYPR. GALL. gen. 63 Tigris . . . Assyriam celeri -m flumine sulcans.
deriv.: indiscretim (*cf. l. 56*). *Graeber.*

ˣ**discerpo**, -psī, -ptum, -ere [*a* dis- *et* carpere. *Th.*]. GLOSS. ἀπομερίζω. διαμερίζω. διασπαράσσω. διαχωρίζω. lacero. -it devorat. -ere membra laniare vel lacerare. -psit diripuit. -ptus διασπαραχθείς. -ptum (discretum *trad.*) devastatum aut ab arbore detractum.
legitur inde ab ENN. *et* ACC. [COLVM. 4, 6, 4 disc- *SA pro* dec-. LVCAN. 2, 121 -isse *VUG*, discessisse *al.* (*sim.* HOMER. 417 *E*[1], dec- *cett.*).] [*it.* scerpare. *M.-L.*]

1 *proprie i. q. dilacerare, distrahere, dilaniare, divellere*: ENN. ann. 404 undique nitendo corpus -ere ferro. ACC. trag. 543 cupienter mălis membra -at suis. CIC. nat. deor. 1, 27 distractione humanorum animorum -i et lacerari deum. Tusc. 1, 71 *animus* nec secerni nec dividi nec -i nec distrahi potest. ac. frg. 20 *Liberum* incomptis un-
[L.]

guibus bacchantes asperoque ore -ant. LVCR. 4, 96. VERG. georg. 4, 522 *Orphea* -ptum. LIV. 1, 16, 4. 39, 13, 5 indicem manibus suis (45, 38, 2. VAL. MAX. 9, 9, 1 Cinna ... populi manibus -ptus est. CVRT. 6, 11, 8. PS. QVINT. decl. 10, 1 SVLP. SEV. chron. 1, 27, 3). VAL. MAX. 3, 7, 1[d] librum ... -psit (discessit *trad.* EDICT. imp. Constant. de accus. [Corp. V 2781] *famosos libellos* statuis detrahere ad⟨que discerper⟩e vel igni debebit exurere. COD. Theod. 9, 34, 9 [*a. 386*] famosum libellum). 9, 7, 4 PHAEDR. app. 16, 7. SEN. nat. 2, 7, 1 quidam aëra -unt et in particulas diducunt. LVCAN. 7, 842 non omnis populus *occisus* pervenit (*i. redactus est*) ad ossa inque feras (*i. volucres*) -ptus (disceptus *M U V*) abit. PLIN. nat. 30, 59 -pti vespertilionis sanguine (PLIN. med. 2, 11). HOMER. 990 -ptum (direptum *codd. meliores*) more ferarum. MART. 5, 67, 5 *syn.* lacerare. SVET. Iul. 17, 2. 81, 3 Cal. 2. 28 Nero 47, 2. Dom. 15, 3 ut ... semiustum cadaver -rent canes (*syn.* lacerare). FLOR. epit. 1, 1, 17. FRONTO p. 16, 12 N. sive *naufragos* volucres -ant. APVL. met. 1, 13. 2, 26 laceratus atque -ptus domo proturbor. 9, 30 -ptae comae. ITALA iud. 8, 7 (Lugd.) -o carnes vestras (ἀλοήσω, VVLG. conteram). PORPH. Hor. epod. 16, 13 ars 50 SOL. 15, 22. ARNOB. nat. 2, 41 viscera. FIRM. err. 6, 8. 29, 2 POTAM. tract. 2 p. 1416[B] PS. AVR. VICT. epit. 25, 2 AMM. 14, 7, 6. 14, 10, 2. 15, 3, 1. 15, 13, 2 SERV. auct. Aen. 1, 430 HYG. astr. 2, 7 p. 43, 10. *ibid.* p. 44, 12 SCHOL. Germ. Bas. p. 88, 8 HIER. epist. 1, 13, 2. 14, 8, 3 VVLG. iud. 14, 6. Marc. 1, 26 -ens eum spiritus immundus (σπαράξαν. 9, 25). act. 23, 10 ne -retur (διασπασθῇ) Paulus ab ipsis. RVFIN. Greg. Naz. orat. 3 p. 114, 22. 5 p. 170, 9 Vind. hist. 6, 4, 1. 6, 41, 4. 8, 9, 2 -ptis despicatisque visceribus. AVG. civ. 3, 15. 28. 7, 25 CYPR. GALL. gen. 1242 SVLP. SEV. chron. 1, 31, 2. 1, 39, 4 RVT. NAM. 1, 609 MART. CAP. 3, 326. 8, 840. OROS. hist. 3, 23, 6 *syn.* dilaniare. SIDON. epist. 1, 5, 5 *Padus* ab alveo principali molium publicarum -ptus (*i. divisus*) obiectu. carm. 23, 279. CARM. epigr. 787, 37. IORD. Get. 261 (*in imag.*) nisi ... se ipsos -rent fortissimae nationes. GREG. TVR. Franc. 8, 30. PASS. coron. 8 abreptus a daemonio -ens se expiravit. *al.*

t. t. de scisso obsonio: HOR. sat. 2, 8, 86 pueri ... -pta ferentes membra gruis. *accedit* in, per (*cf. l. 46*): LVCR. 2, 829 in parvas partes (*cf.* SEN. Thy. 61 membra *liberorum Thyestis* per partes eant -pta, *ut coquantur.* CLAVD. MAM. anim. 3, 13 p. 180, 5 in diversas partes). PANEG. 12 (2), 44, 1 in frusta (GREG. TVR. vit. patr. 4, 2 Andr. 18 PASS. Thom. p. 99, 13. *cf.* HIER. epist. 15, 1, 1 per frusta). MVTIAN. Chrysost. hom. 33, 4 per plura -itur. *sim.* APVL. met. 9, 37 adulescentem frustatim. AMM. 19, 8, 7 membratim (SCHOL. Germ. Bas. p. 84, 12. 152, 15 MARCELL. chron. II p. 86, 455, 19).

2 *translate*: **a** *i. q. dividere*: CIC. de orat. 3, 24 *homines leviter eruditi* quae complecti tota nequeant, haec facilius divulsa et quasi -pta contrectant (*cf.* 3, 132 num ipsas litteras ... tam -ptas fuisse, ut nemo genus universum complecteretur *eqs.*). 3, 49 non -ptis sententiis *dicere.* 3, 132. top. 28 partitionum *definitiones*, cum res ea, quae proposita est, quasi in membra -itur (IVL. VICT. rhet. 3, 3 p. 378). *c. praep.* ab *i. q. separare*: AVG. epist. 87, 1 virum ab ecclesia catholica ... -ptum doleo. *cf.* in Iob p. 543, 14 ab ipsa pace aut a memet ipso -psit, ut ab adversariis ... dilacerarer. **b** *i. q. dissipare*: CATVLL. 64, 142 quae cuncta aerii -unt irrita venti. VERG. Aen. 9, 311 aurae omnia -unt et nubibus irrita donant. **c** *i. q. diffamare*: CATVLL. 66, 73 si me infestis -ent (dierpent *trad.*) sidera dictis. GELL. 6, 18, 10 ut contempti vulgo -ptique sint (disreptique *R*, despretique *Lipsius*). AVG. quaest. hept. 4, 49 *v. p. 1070, 70.* *i. q. divulgare*: HIER. hom. Orig. in Ezech. 9 p. 959 quando ergo diffunditur peccatum et longius malitia procedit et peccatores sua inter se peccata -unt. **d** *i. q. macerare, conficere*: SEN. epist. 51, 8 inter tot affectus distrahar, immo -ar. RVFIN. Orig. in gen. 8, 3 ut ... cogitationibus -atur (AVG. serm. ed. Mai 23, 3). ITALA Iob 16, 12 (Aug. in Iob p. 543, 14) in pace eum essem, -psit me (διεσκέδασε, VVLG. contritus sum. *aliter interpretatur* AVG. *supra l. 48*). DAMAS. epigr. 2, 4 caedibus adsiduis ... -ere plebem (*de Paulo*).

deriv.: discerptim, discerptio, discerptor.

discerptim *adv. a* discerpere. *i. q. separatim*: BOETH. herm. pr. 2, 11 p. 151, 22 -m multa signant. p. 151, 27.

discerptio, -ōnis *f. a* discerpere. *i. q. dilaceratio*: [LIV. 41, 24, 10 *coni. Madvig*, dissertio *trad.*] HIER. tract. in Marc. p. 336, 12 corporis. VVLG. IV Esdr. 12, 32 incutiet coram ipsis -es eorum. RVFIN. hist. 3, 36, 9 -es membrorum (συγκοπαί). GILD. Brit. 11 chron. III p. 32, 9.

discerptor, -ōris *m. a* discerpere. GLOSS. glabrio faciei -r. *i. qui pilos evellit.*

discertātio, -ōnis *f. a* discertari. *i. q. dissensio, disputatio*: GELL. 10, 4, 1 rem sane in philosophiae -bus celebrem. ITALA act. 15, 39 (cod. d) facta est autem -o ita, ut *eqs.* (παροξυσμός, VVLG. dissensio).

discertor, -ārī *a* dis- *et* certari. *i. q. discordare*: ITALA Ioh. 6, 53 (cod. e) -bantur itaque Iudaei adinvicem dicentes *eqs.* (ἐμάχοντο, *cett. codd. fere omnes et* VVLG. litigabant). discerto, -āre: GLOSS. -at plus certat (*cf. Götz, Archiv 2, 347*). NOT. Tir. 34, 83 -at. *L.*

discessio, -ōnis *f. a* discedere. *i. q. actio discedendi.* *legitur inde a* TER. *plural. p. 1310, 74.*

I ***proprie***: **A** *vi praepositionis integra*: **1** *indicatur velut dissolutio unitatis cuiusdam*: **a** *generatim* (*cf.* discedo *p. 1275, 71 sqq.*): MACR. sat. 1, 5, 3 ni tempus noctis ... necessariae -is nos admoneret (*cf.* 1, 5, 17 discedentes). 3, 20, 8 ita facta -o est (*utroque loco de dialogo finito, cf.* discedo *p. 1275, 77. 80 sq.*). *i. q. itio in partes*: CIC. Sest. 77 oritur saepe seditio ... ex clamore primum, deinde aliqua -e contionis. **b** *speciatim de more pedibus sententiam ferendi* (*v.* discedo *p. 1276, 52 sqq.; Liebenam, PW. V 1172 sqq.; Mommsen, Staatsr. III 983 sq. 991 sqq.; cf. Cass. Dio 41, 2* διαψηφίσεως ... ἐν τῇ ἐπὶ τάδε καὶ ἐπ' ἐκεῖνα τοῦ βουλευτηρίου μεταστάσει γενομένης): CIC. Verr. 5, 146 cum iam non solum -o facta esset, sed etiam perscriptum atque in tabulas relatum (Sest. 74 sine ulla varietate. Phil. 6, 3. 14, 21 has in sententias meas [Att. 12, 21, 1 TAC. ann. 3, 69] si consules -em facere voluissent. epist. 1, 2, 2. 1, 4, 2. HIRT. Gall. 8, 53, 1 sententiis dictis. PLIN. epist. 2, 11, 22. 8, 14, 19 *lex* ita -em fieri iubet: 'qui haec sentitis, in hanc partem, qui alia omnia, in illam partem ite, qua sentitis'. GELL. 14, 7, 13). Phil. 3, 24 senatus consultum de supplicatione per -em fecit (HIRT. Gall. 8, 52, 5. LEX de imp. Vesp. [Corp. VI 930] 4 utique ei ... senatus consulta per relationem discessiónemque facere liceat. TAC. ann. 6, 12 SVET. Tib. 31, 1 S. C. de nund. salt. Beg. [Corp. VIII 23246] 10. GELL. 3, 18, 2 cum senatus consultum per -em fiebat, nonne universi senatores sententiam pedibus ferebant? 14, 7, 19 *opp.* per singulorum sententias exquisitas). Phil. 8, 1 tua voluntas in -e fuit ad lenitatem propensior. SEN. dial. 7, 2, 1 cum de beata vita agetur, non est quod mihi illud -um more respondeas: 'haec pars maior esse videtur' *eqs.* TAC. ann. 14, 19 postquam -em consul permiserat, pedibus in sententiam eius iere. PLIN. epist. 9, 13, 20 consul citatis nominibus et peracta -e mittit senatum. GELL. 14, 7, 13 quia in omnibus senatus consultis ... -o esset necessaria.

2 *indicatur disiunctio quaedam* (*cf.* GLOSS. διαχωρισμός): **a** *i. q. discidium, divortium* (*cf.* discedo *p. 1277, 11 sqq.*): TER. Andr. 568 si eveniat, quod di prohibeant, -o (EVGRAPH. si fiat divortium). HIL. in Matth. 4, 22 si alii ex -is necessitate nubenda sit. AVG. adult. coniug. 1, 18, 22 -o coniugis fidelis ab infideli. **b** *i. q. actio deserendi* (*cf.* discedo *p. 1277, 37 sqq.*): AMBR. Abr. 1, 4, 26 p. 521, 12 fugientis *servae* -em. SVLP. SEV. dial. 1, 12, 4 graviter irascerer -e fugitivi (*sc. liberti*). *huc etiam referas*: LEO M. serm. 68, 2 p. 373[C] ut *Iesum* non solum pater relinqueret, sed etiam ipse se quadam ratione desereret, non trepida -e, sed voluntaria cessione. **c** *de sideribus* (*cf.* discedo *p. 1281, 44 sqq.*): GELL. 14, 1, 8 stellarum motus et vias et -es et coetus.

B *vi praepositionis evanescente*: *i. q. decessio, abitus, reditus* (*cf.* discedo *p. 1277, 58 sqq.*) *acced. genet. l. 41. 54. 56, pron. poss. l. 48. 52*: TAC. ann. 1, 30 primum octava, dein quinta decima legio *in hiberna* rediere: nonanus ... desolatus aliorum -e *eqs.* DON. Ter. Phorm. 440 repentina (*sc. personae a scaena*). AVSON. 422, 15 foeda -o *Graecorum a Troia* ab Vlixe cohibetur (*cf. p. 1312, 78 sq.*). SCHOL. Verg. Veron. Aen. 2, 695 Troianos stellam ducem -is habuisse. 2, 703. SCHOL. Cic. Bob. p. 172, 10 St. *exilium suum* maluit -em vocare quam poenam (*falso; apud* CIC. *nusquam* -io *sic, sed semper hoc sensu legitur* discessus, *cf. p. 1311, 48 sqq. 79 sqq.*). HEGES. 5, 16 l. 153 accepto pretio -is fidem fregere. VVLG. act. 20, 29 intrabunt post -em meam lupi rapaces in vos (ἄφιξιν). SVLP. SEV. dial. 1, 22, 3 causam -is (*sc. ex eremo*) et consilium. MACR. sat. 3, 9, 14 (*ad* VERG. Aen. 2, 351 excessere ... di) evocationem numinum -emque. OROS. hist. 2, 19, 9 -is *Gallorum* pretium. EVGRAPH. Ter. Andr. 708 -em tuam complere (*ibid.* discedere). Haut. 190 (abitio) hoc est -o. Hec. 228. ENNOD. epist. 2, 4, 1 p. 43, 3 in aucupio -is. 9, 32, 1 p. 256, 7 tantum me *illius* perculit ... -o ut *eqs.* opusc. 1, 40 p. 272, 6 ne ascriberetur casui prima ⟨? clades *suppl. Hartel*⟩ et -o perfugarum. *nota sensu collectivo*: ITALA I Macc. 2, 15 (Lucif. non parc. 12 p. 235, 8) venerunt qui erant a rege et compellebant -em (ἀποστασίαν, VVLG. qui confugerant) in Modiin civitatem, ut sacrificarent.

II ***metaphorice de anima*** (*cf.* discedo *p. 1284, 25 sqq.*): **A** *vi praepositionis integra*: HIL. in psalm. 53, 14 p. 146, 12 morti ... id est -i ... tamquam animae corporisque. **B** *vi praepositionis evanescente* (*additur* e *infra l. 64*, a *infra l. 65*): PS. APVL. Ascl. 28 cum fuerit animae e corpore facta -o (*cf. p. 1312, 61 sqq.*). HIL. in psalm. 63, 9 p. 231, 5 mortem ... esse ... -em *animae* a corpore. HEGES. 5, 53, 1 l. 36 infusione animae mortuus resurgit, -e vivus exanimatur.

III ***translate***: **A** *vi praepositionis integra*: **1** *indicatur dissolutio quaedam* (*cf.* GLOSS. διχόνοια, διχοστασία): *i. q. discidium*: GELL. 2, 12, 1 si ob discordiam dissensionemque seditio atque -o populi in duas partes fiet. **2** *indicatur disiunctio quaedam*: **a** *i. q. separatio* (*sic* GLOSS.): SALL. hist. frg. 1, 11 -o plebis a patribus aliaeque dissensiones domi fuere (OROS. hist. 2, 5, 5). **b** *i. q. defectio, seditio* (*cf.* GLOSS. ἀποστασία). **α** *generatim*: HEGES. 2, 6, 2 crupit in seditiones graves, latrocinia, -es eorum insolentia. 2, 6, 4. 3, 3, 7. 3, 8, 2. RVFIN. hist. 1, 5, 6 (ἀποστασίαν). IORD. Get. 50, 260. *additur* a: VVLG. act. 21, 21 quia -em doceas a Moyse eorum qui *eqs.* (ἀποστασίαν ἀπό). AVG. epist. 173, 10 recessisse a domino *Iesu tot* discipulos et arbitrio suae malae atque impiae -is fuisse permissos.

β *speciatim: a deo* (*cf.* discedo *p. 1286, 11 sqq.*): ITALA II Thess. 2, 3 (cod. g *al.*) nisi venerit -o primum (VVLG. *item*; ἀποστασία). HIL. in psalm. 118 samech 10 p. 493, 10 differt ... a peccato -o (*sc. apostatae*), quia peccato venia per paenitentiam reservatur, -o vero cum ipsa paenitentiae -e se damnat (*ibid. saepius* discedere). 120, 8 p. 564, 2 cum ab eo per peccata discessimus ..., -em nostram ab eo consequi-

[Graeber]

tur abscessio eius a nobis. AVG. bapt. 5, 2, 2 id erratum cooperiebat caritas unitatis, quamdiu inerat ista non diabolica -o, sed humana temptatio. HESYCH. in lev. 17, 1/7 p. 1003^{D} fornicatio (*i. idololatria*) dicitur ab *deo* -o. FVLG. RVSP. ad Monim. 2, 1 p. 179^{B} nec deum praedestinasse -em hominis a se, cum causa ipsius -is sola voluntaria esset aversio peccatoris. *ab ecclesia* (*cf.* discedo *p. 1285, 75 sqq.*): CYPR. epist. 52, 3 ut... iudicium sacerdotum voluntaria -e praecederet (*opp.* eici de ecclesia et excludi). AMBR. hex. 4, 2, 7 p. 115, 12 *ecclesia sicut luna* aliquorum quidem in persecutionibus -e minuitur, ut... impleatur. RVFIN. Greg. Naz. orat. 4 p. 151, 5 Engelbr. *fratrum* -e et separatione affligimur et discerpimur. AVG. c. Gaud. 2, 4, 4 p. 259, 10 quare vos... ab unitate huius ecclesiae nefario schismate disceditis et haeretica praesumptione in eadem -e (*f*, disciss- *vulg.*) persistitis? 2, 10, 10 p. 267, 12 cum et schismaticus sis sacrilega -e et haereticus sacrilego dogmate.

B *vi praepositionis evanescente fere i. q. intermissio, absentia* (*cf.* discedo *p. 1289, 46 sqq.*): SYMM. epist. 1, 34, 1 veteris in te amoris nulla -o est. CASSIOD. in psalm. 104, 16 quamvis fames substantialis non sit, sed sola est -o copiarum, sicut nox appellatur solis absentia.

discessīvus, -a, -um *a* discedere. VIRG. gramm. epit. 8 p. 70, 13 adverbia congregandi non unius sunt status: aut enim coniungunt et stabilia sunt, ut 'invicem sumus' aut controversia ut 'invicem insurgimus' aut -a (*i. disiunctionem significantia*) ut 'abinvicem disiungimur' aut agapeta ut 'pro invicem laboramus'.

1. **discessus**, -a, -um *v.* discedo *p. 1275, 19 sqq.*

2. **discessus**, -ūs *m. a* discedere. *i. q. actus discedendi. legitur inde a* VARRONE (*v. infra l. 42 et 77*), *apud poetas non nisi* LVCR. 4, 41 VERG. Aen. 6, 464. 8, 215 STAT. Theb. 11, 671. *plur. v. p. 1312, 69. dub.*: CAES. Gall. 7, 74, 1.

I *vi praepositionis integra*: A *proprie de hominibus* (*cf.* GLOSS. χωρισμός): 1 *generatim*: CIC. Cato 84 non longinquum inter nos digressum et -um fore. 2 *speciatim: i. q. desertio* (*cf.* discedo *p. 1277, 37 sqq.*): CAES. civ. 3, 76, 4 militum.

B *per imaginem vel translate de rebus*: 1 *indicatur dissolutio quaedam*: LVCR. 4, 41 cum corpus simul atque animi natura perempta in sua -um dederint (*i. discesserint; cf. p. 1283, 2 sq.*) primordia quaeque. *accedit genet.*: CIC. Tusc. 1, 71 est... interitus quasi -us et secretio ac diremptus earum partium, quae ante interitum iunctione aliqua tenebantur. nat. deor. 2, 60 te nec terrae fremitus nec caeli -us... terrebunt. 2 *indicatur disiunctio quaedam* (*additur a l. 43*): VARRO ling. 5, 60 animae et corporis (*cf. p. 1310, 62*). CIC. Tusc. 1, 18 -um animi a corpore ... esse mortem (1, 82; *cf. Plat. Phaed. p. 64e* τὴν τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγήν).

II *vi praepositionis evanescente*: A *de hominibus*: 1 *proprie*: a *generatim (inde a* VARRONE *infra l. 77): i. q. discessio, secessio, decessus, abitus (cf.* GLOSS. ἀποχώρησις. ἀναχώρησις. κατάβασις) *interdum (cf. p. 1312, 7) i. q. absentia*: CIC. dom. 15 quod in meo reditu spes otii et concordiae sita videbatur, in -u autem cotidianus seditionis timor (*sic* CIC. *saepius de exilio suo tristitiam rei verbi lenitate mitigans, cf.* Planc. 73 in illo tristi et acerbo luctu atque -u. Rab. Post. 47. Mil. 103 *opp.* reditus. SCHOL. Cic. Bob. p. 168, 21 St. qui ... patientiam -us illius ... susceperit. *v. etiam infra l. 79 sqq.*). p. red. ad Quir. 7 in -u civium exercitu se armisque revocavit. Scaur. 11 -ūs ... solitudo ei ... fuit quaerenda. Tusc. 1, 18 nullum ... fieri -um (*sc. animi; cf. supra l. 42*). Att. 5, 1, 1 ego ... et tuum in -u vidi animum et meo (*sc. animo*) sum ipse testis (*cf. p. 1312, 3*). 9, 13, 4 eo tardior ad discedendum fui, quod difficile est de -u voluntario sine ulla spe reditus cogitare. 12, 50 *opp.* adventus. 16, 3, 4 multa me movent in -u, in primis..., quod diiungor a te. *ibid.* tempus...-ūs subabsurdum. epist. 4, 2, 4 quod consilium in -u, quae loca sequamur. ATT. Cic. Att. 9, 10, 6 ego ... subitum -um et praecipitem profectionem cum tibi, tum ipsi *illi* inutilem et periculosam puto. PLANC. Cic. epist. 10, 23, 3 dedi operam ..., ut et celeriter me reciperem et hic -us nihil fugae simile haberet (*cf.* CAES. Gall. 5, 53, 7 magnas Gallorum copias ... discessisse, adeo ut fugae similis -us videretur. *v. etiam p. 1312, 4. 33*). VERG. Aen. 6, 464. FRONTIN. strat. 1, 5, 25 Darius ut falleret *illos* -u. IVST. 2, 11, 1 *opp.* introitus in Graeciam. 12, 11, 5 retenti veteranorum -um (*sc. ceterorum qui dimissi erant*) aegre ferentes missionem et ipsi flagitabant. HIL. in psalm. 143, 10 cum deo ... -us et accessus adscribitur, quia secundum meritorum nostrorum differentiam... aut desit aut absit. AMM. 15, 4, 8 nec aliud vitae subsidium nisi -u sperare veloci (*cf.* 30, 1, 5 neque aliam nisi cito -u salutis reperiens viam). 23, 6, 8 vix ipsi tutum invenere -um. 31, 12, 16 inerti -u primordia belli foedarunt. COD. Theod. 9, 43, 1, 2 (*a. 321*) *opp.* reditus. *acced. genet. sive pron. possess.* (*adde* CIC. dom. 15 *supra l. 48 sqq.*): VARRO Men. 324 inter medici[s] -um et adventum pollictoris. CIC. Catil. 1, 7 -u ceterorum, nostra tamen, qui remansissemus, caede te contentum esse. dom. 17 -u meo (*opp.* reditus; *de exilio suo v. supra l. 48 sqq., cf.* 59. 60. 85. 95 meus ille -us [*item* Pis. 31]. 115 Sest. 49. 60. 128. 133 p. red. in sen. 3. 19 Vatin. 6 prov. 45. Pis. 21 -u tum meo. 32 Planc. 86 Brut. 273 *ille* nescio quomodo -u meo discessit [*cf. p. 1288, 48 sqq.*] a sese ceciditque. parad. 30 meo -u exulasse rem publicam. *adde*: dom. 96 unius. 122 eius civis. Vatin. 7 eius viri). Phil. 2, 109 -u nostro laetatus est (*cf. ibid.* metu perterriti *ex senatu* diffugimus. *cf. etiam* Att. 6, 4, 1. 7, 17, 3. 10, 8, 9 quantus... animus in -u nostro [*cf. p. 1311, 57*]. ad Q. fr. 2, 12, 1. 3, 8, 1). Phil. 5, 30 post -um latronis vel potius desperatam fugam (*cf. p. 1311, 66*). Brut. 308 oratorum aut interitu aut -u aut fuga. Tusc. 1, 7 tuum post -um (Att. 1, 18, 2. 12, 48. 13, 45, 1. 15, 8, 1 epist. 1, 2, 3. 1, 9, 23. 7, 10, 3. 11, 27, 2 tuus ... -us isque diuturnus. 15, 14, 6 accessit post tuum -um familiaritas mihi cum *illo* maxima. STAT. Theb. 11, 671 moenia lustra -u Thebana tuo). Att. 1, 13, 2. 1, 16, 5 summo -u bonorum, pleno foro servorum. 1, 17, 6 fratris. 11, 7, 1 *senatus consulta* post -um tribunorum facta sunt. 15, 20, 1 nunc dubitare quemquam prudentem quin meus -us desperationis sit, non legationis? epist. 10, 28, 1 post Antoni foedissimum -um. ad Brut. 2, 7, 2 post -um *illius* consulis. PLANC. Cic. epist. 10, 18, 2 post -um legatorum. CAES. Gall. 2, 14, 1 Belgarum. 4, 14, 2 *opp.* adventus. 5, 3, 6 omnis nobilitatis. 6, 41, 2 hostium (HIRT. Gall. 8, 16, 1 QVINT. decl. 377 p. 422, 13. *cf.* AMM. 31, 14, 19 post ... -um ... hostilem). 7, 5, 7. 7, 20, 1 *ibid.* discedere. 7, 41, 4. 7, 54, 2 civ. 1, 74, 1. 1, 80, 3 nostrorum equitum. 2, 35, 5. 3, 9, 6 BELL. Afr. 67, 3 LIV. 28, 31, 3. 35, 45, 2 *ibid.* discedere. SEN. dial. 6, 7, 1 -u, non solum amissione carissimorum necessarius morsus est. FRONTIN. strat. 2, 11, 3. TAC. hist. 3, 59 tam pavidus *illius* -us. 4, 39 citeriorem Hispaniam ostentans -u *illius* vacuam. ann. 2, 44 Romanorum. IVST. 2, 12, 19 sociorum. 23, 2, 7. AMM. 16, 12, 2 ducis fugati (*cf.* 25, 3, 14). RVFIN. hist. 4, 3, 2 non tantum salvatore praesente, sed et post -um eius (ἀπαλλαγέντος). SVLP. SEV. Mart. 6, 4 -u sancti *illius*, quem ad exilium haereticorum vis coegerat, turbatam ecclesiam. dial. 2, 8, 8. 3, 4, 7. SIDON. epist. 7, 1, 3 primorum populariumque. 7, 15, 2 hac...condicione -um impetraturi, ut aut vicissim redeatis aut serius. *additur unde*: a: CIC. Att. 1, 13, 2 post -um a me tuum (epist. 7, 18, 1. *cf.* Att. 3, 25 post tuum a me -um [*ibid.* discedere]. ad Brut. 1, 14, 1 de *illius* abs te -u). CIC. Att. 8, 3, 3 quid foedius ... hoc (*om. M*[1]) ab urbe -u sive potius turpissima fuga? (*cf. l. 4. p. 1311, 66*). ad Brut. 1, 15, 5 animus...qui semper infixus in patriae caritate -um ab eius periculis ferre non potuit. CAES. civ. 3, 80, 4 -u exercituum ab Dyrrachio cognito. LIV. 28, 37, 10 *illius* ab Oceani ora. IVST. 7, 4, 1 post -um a Macedonia Bubaris Amyntas rex decedit. 23, 3, 12 turpem ... ab Italia -um. de: CIC. p. red. in sen. 25 *Metelli* quondam de patria -us honestus omnibus ... visus est. e: AMM. 16, 10, 16 cuius e Perside -um supra monstravimus. *abl.*: CIC. Att. 11, 18, 1 de illius Alexandrea -u nihil adhuc rumoris. *additur quo fiat* -us: ad: DICT. 1, 14 post -um *Herculis* ad deos. *acc.*: CIC. Att. 9, 5, 1 sunt ista quidem ... difficillima, iter ad superum, navigatio infero, -us Arpinum, ne hunc fugisse, mansio Formiis, ne obtulisse nos gratulationi videamur.

b *speciatim de feriis aestivis*: CIC. Att. 12, 40, 3 si quis requirit, cur Romae non sim: quia -us est. *acced. genet.*: CIC. epist. 3, 9, 4 ⟨iu⟩ ipsum -um senatus incidisse ... meas litteras (*cf. alio sensu*: Att. 7, 12, 2 nec cum rerum prolatio nec senatūs magistratuumque -us nec aerarium clausum tardabit). *acced.* a: LIV. 4, 36, 3 per -um hominum ab urbe. 2 *in locutionibus per imaginem expressis*: a *de excessu, decessu, morte* (*cf.* discedo *p. 1283, 32 sqq.*): CIC. div. 1, 47 o praeclarum -um...e vita, cum...in lucem animus excesserit (*cf.* RVFIN. hist. 4, 15, 5 iniquae huius vitae ultro velocem expetisse -um [ὡς τοῦ ἀδίκου ... βίου αὐτῶν ἀπαλλαγείη]). *absol.*: APRING. in apoc. 2, 10 in primordiis ecclesiae catholicae post ipsius -um apostoli. EVGIPP. Sev. cap. 44 p. 12, 12 post -um eius. EXC. barb. p. 320, 5 Fr. b *de morientis discessione a huius vitae rebus et hominibus* (*cf.* discedo *p. 1283, 46 sqq.*): CIC. fin. 5, 32 quin ... *sapiens* -u a suis atque ipsa relinquenda luce moveatur. Tusc. 1, 83 illud angit vel potius excruciat, -us ab omnibus iis, quae sunt bona in vita. vide, ne 'a malis' dici verius possit. c *de animae ex corpore discessione* (*cf. p. 1310, 62 sqq. et* discedo *p. 1284, 25 sqq.*): TERT. anim. 53 rapida quaeque mors... nullam animae moram praestat nec -um eius in momenta discruciat (SCHOL. Cic. Bob. p. 131, 1 St.).

B *de bestiis* (*cf.* discedo *p. 1281, 33 sqq.*): VERG. Aen. 8, 215 -u mugire boves (*syn.* abitus). PLIN. nat. 18, 314 post ciconiae -um. 25, 90 *illius herbae genera* florent adventu hirundinum, -u marcescunt.

C *de rebus* (*cf.* discedo *p. 1281, 44 sqq.*): CIC. nat. deor. 2, 19 solis accessūs -ūsque solstitiis brumisque cognosci (*cf.* PS. RVFIN. in Am. 5, 7/8 p. 1077^{A} nimirum solis [*sc. ministerio uteretur deus*], qui -u quidem noctem, nobis regressu diem pararet). CAES. civ. 3, 9, 1 -u Liburnarum ex Illyrico *ille* cum iis, quas habebat, navibus Salonas pervenit (*cf.* BELL. Alex. 20, 5 navium). FRONTIN. strat. 3, 9, 1 Scipio apud Carthaginem sub -um aestus maritimi ... ad muros urbis accessit (*cf.* SOL. 1, 91 fluctuum). OPTAT. 6, 8 p. 156, 17 post -um noctis ante lucis adventum.

accedunt adiectiva: a *attributive*: acerbus: CIC. Planc. 73. citus: AMM. 30, 1, 5. diuturnus: CIC. epist. 11, 27, 2. foedus: CIC. epist. 10, 28, 1 (foedissimus; *cf. infra l. 84*). hostilis: AMM. 31, 14, 9. iners: AMM. 31, 12, 16. pavidus: TAC. hist. 3, 59. praeclarus: CIC. div. 1, 47. subitus: ATT. Cic. Att. 9, 10, 6. tristis: CIC. Planc. 73. tutus: AMM. 23, 6, 8. velox: AMM. 15, 4, 8 RVFIN. hist. 4, 15, 5. voluntarius: CIC. Att. 9, 13, 4. b *praedicative*: acerbus: CIC. Mil. 103 (acerbior). foedus: IVST. 2, 11, 1 (*cf. supra l. 78 sq.*). inutilis: ATT. Cic. Att. 9, 10, 6.

[Graeber]

longus: Cic. epist. 7, 10, 3. luctuosus: Cod. Theod. 9, 43, 1, 2 (luctuosior). molestus: Cic. p. red. in sen. 25. periculosus: Att. Cic. Att. 9, 10, 6. summus: Cic. Att. 1, 16, 5. turpis: Ivst. 2, 11, 1. 23, 3, 12.

accedunt praepositiones: in: Cic. p. red. ad Quir. 7 in -u civium exercitu ... se revocavit. Planc. 73 Att. 5, 1, 1. 10, 8, 9. 16, 13, 4 ad Q. fr. 2, 12, 1. per: Liv. 4, 60, 3 captatum ... tempus ab tribunis militum, quo per -um hominum ab urbe ... senatus consultum fieret. post: Cic. dom. 59 post meum -um. 60 p. red. in sen. 3. 19 Sest. 60 Phil. 5, 30 Tusc. 1, 7 Att. 1, 13, 2 *et saepissime.* sub: Frontin. strat. 3, 9, 1 sub -um aestus maritimi. *Graeber.*

disceus, -ī *m.*, δισκεύς (Lyd. mens. 4, 116 *ex Apuleio*). *genus cometae*: Plin. nat. 2, 89 (*de cometis*) quos *radios* et -us, nomini similis, colore autem electro, raros e margine emittit. Serv. auct. Aen. 10, 272 p. 422, 26 cometes in tympani modum, qui nec valde lucet et electri colorem habet, quem -um vocant. iste ... caedes, rapinas, bella ... significat.

discibilis, -e *a* discere. *comp. l. 21.* *i. quod (facile) disci potest*: Boeth. categ. 4 p. 277A *Aristotelis* sententia est virtutes non esse scientias, ut Socrates ait, neque, ut Stoici, naturaliter eas esse, sed -es *eqs.* syll. categ. 1 p. 793C per introductionem est facilior -iorque doctrina. *D.*

discidiōsus, -a, -um *a* discidium. Ambr. epist. 76, 9 ut in homine uno et novus homo et vetus sublato pariete maceriae, qui utrumque -o (diss- *codd.?*) obicc dividebat (*cf.* Vvlg. Eph. 2, 14), inter se convenirent. Don. Ter. Hec. 617 haec inter illas (*socrum et nurum*) est -a coniunctio.

discidium, -ī *n.* [*non a discindere, sed a dis- et cadere ductum esse censet Stowasser, Dunkle Wörter II 11sq. cf.* excidium. *Th.*]. *vocem derivandam esse a* scindendo (*cf. nostratium* 'Scheidung, Spaltung, Trennung') *probatur ex. gr. his locis: l. 54. 58. p. 1314, 33. proprie significat discissionem, diruptionem, hinc violentam diiunctionem, distractionem, separationem hominum vel animorum. saepius in codd.* (*ut* Cic. Att. 1, 17, 7. 4, 1, 1 *M* Tac. ann. 12, 2) *corrupta est in* dissidium, *quod latinum vocabulum non esse iam Madvig, Cic. fin. p. 812sqq. evicit (legitur hodie non nisi in editionibus, quarum fides de his rebus nulla est, ut Mignii).* Gloss. διαχωρισμός, χωρισμός. δίεσις. separatio per vim facta. Not. Tir. 11, 55 excidium -um. *legitur inde a* Plavto, *plur. inde ab* Acc. trag. 161 (*poet.*: Octavia 746).

I *proprie de rebus corporeis i. q. discissio, dissolutio, diruptio, fissura sim.*: Lvcr. 1, 220 quae *vis* partibus eius -um (διάκρισιν) parere et nexus exsolvere posset. 1, 249 omnes *res* -o redeunt in corpora materiai. 1, 452 permitiali. 2, 120 *corpora* conciliis et -is exercita crebris. 3, 347 *animae* (*cf.* Rvfin. Orig. princ. 2, 10, 5 *syn.* dissolutio atque divulsio, *et infra l. 51*). Apvl. mund. 34 flammarum *Aetnae* fluenta divino separata -o. Tert. pall. 2 tota illa plaga -i (*sc. Rhegii*). Lact. inst. 7, 3, 23 *seminibus* iterum resolutis -um atque interitum *mundi* secuturum *putat Epicurus* (*fort. huc pert.* Gloss. IV 409, 46 -um eversionem hoc est infernum, *ubi* interitum *emend. Büecheler*). Cassiod. var. 5, 38, 1 *murorum.* *acced. gen.*: Lvcr. 3, 342 animai (3, 581. *cf.* 3, 839 corporis atque animai [Ps. Lact. inst. interpol. 7, 5, 27 § 12]. Tert. resurr. 19 p. 51, 15 carnis atque animae. *cf.* Rvfin. Orig. princ. 2, 1, 2 animorum). Lvcr. 6, 293 *imber* -o nubis ventique procella mittitur (*antea* fulmen perscindit ... nubem). Sen. nat. 6, 30, 2 vides et urbium fieri gentiumque -um (*cf.* Verg. Aen. 3, 418 Hesperium Siculo latus abscidit). Tert. paenit. 12 maris *Rubri* (Amm. 31, 4, 7 *de perfossione Athonis*). Sol. 1, 91 humi. 23, 13 orbis (*postea* scissis montibus). Arnob. nat. 5, 6 -o partium *membri* sanguis fluit. Symm. epist. 6, 70 corruptorum parietum -a sarciuntur. Amm. 27, 4, 7 -um panditur terrarum angustum (*de Hellesponto*).

II *translate*: **A** *de hominibus*: **1** *generatim i. q. separatio localis* (*add. gen. obi. saepius, epex. l. 67*): Cic. dom. 96 deflevi coniugis miserae -um, liberorum carissimorum solitudinem. Phil. 2, 45 quod desiderium tui -i ferre non posset. Att. 4, 1, 1 *te* acerbissimo -um nostrum tulisse. Catvll. 66, 22 fratris cari flebile -um. Ov. met. 14, 79 non bene -um Phrygii latura mariti *Dido* (*sc. morte*). Apvl. met. 10, 29 *saltatores* in quadratum patorem cuneati et in catervae -um separati. Ivst. 23, 2, 11 fletibus tam crudelis -i. Hil. in Matth. 33, 6 *vox Christi* recedentis a se verbi dei contestata -um. Symm. epist. 8, 14 querella -i. Ambr. in Luc. 7, 135 p. 341, 25 carissimorum pignorum -a. *ibid.* p. 342, 3 filios a parentibus -o necessitudinis separaturus. Corp. VI 7579 (*in columbario*) ne tam scelestum -um experiscar. *nota i. q. divisio*: Rvfin. Greg. Naz. orat. 3 p. 121, 19 ut neque fiat in unitate confusio neque in divisione (*deitatis in tres personas*) -um. *hine fere i. q. discessio, dissensio, discordia sim.* (*cf.* Gloss. ἀποστασία. διχόνοια. *add. gen. obi. saepius, epex. p. 1314, 6; inter p. 1314, 6. cf. p. 1314, 16*): Plavt. Mil. 654 neque ex me exoritur -um in convivio. Acc. trag. 160 cur vetera tam ex alto appetissis -a, Agamemno? Cic. leg. agr. 2, 14 non ... natura neque -o neque odio penitus insito bellum nescio quod habet susceptum consulatus cum tribunatu (Balb. 30 fin. 1, 44 nat. deor. 1, 42 Lael. 23 *cf. p. 1314, 2*). Sull. 60 -o ac dissensione facta (Att. 1, 17, 7 Firm. math. 6, 32, 31. Rvfin. Greg. Naz. orat. 6 p. 210, 6 fratrum. p. 224, 4 *cf. p. 1314, 6*). har. resp. 45 post -um optimatium (*postea* discordiis principum). Lig. 5 belli *civilis* -o distractus a fratribus. 19 secessionem ... existimavisti, ... non bellum nec hostile odium, sed civile -um (Tac. ann. 14, 60 Clavd. 15, 242). Lael. 78 amicorum. Fronto p. 168, 16 N. Lact. inst. 3, 7, 3 nullus -o, nullus errori locus est *in morali parte philosophiae.* 4, 1, 5 generis humani (6, 6, 20). 6, 19, 10. Firm. math. 6, 25, 6 perpetuae dissensionis -um. Avr. Vict. Caes. 41, 5 -um inter Licinium Constantinumque exoritur. Amm. 20, 4, 14 in apertum erupere -um. Heges. 2, 9, 1 p. 56 orbis Romani. Rvfin. Greg. Naz. orat. 7 p. 217, 24. 221, 4. Prvd. cath. 3, 148 aspidis atque hominis digladiabile -um. Avg. serm. ed. Mai 6, 1. Mart. Cap. 9, 893 divina humanaque -a. Anth. 863a in -o volumus, Paris, arbiter esto. 936 (*modo sit antiquum*) -is (diss- *cod.*) indiscissis.

2 *speciatim*: **a** *de dissolutione matrimonii, amicitiarum vel amantium i. q. divortium sim.* (*add. gen. personae saepius, rei l. 18. cf.* Gloss. διάζευξις γάμου. διάλυσις γάμου. divortium. repudium, separatio): Ter. Andr. 697 valeant qui inter nos -um volunt (*cf.* Schol. *ad l.* divortium, separationem). Hec. 476 hoc -um evenisse. 782. Cic. Cluent. 190 divortia atque affinitatum -a. Cael. 61 extincta erat consuetudo, -um extiterat (*cf.* 31. Evgraph. Ter. Haut. 395. *cf. infra l. 35. 43*). Att. 11, 23, 3 *Tulliae a Dolabella.* 15, 29, 2 constitutum ... esse -um. Tib. 1, 5, 1 bene -um (diss- *codd.*) me ferre loquebar. Prop. 1, 11, 28 multis ista dabant litora (*sc. Baiae*) -um. 2, 24, 32 -um vobis proximus annus erit (*i. vestram coniunctionem tollet*). Eleg. in Maecen. 2, 7 Ov. met. 5, 530. Sen. dial. 2, 8, 3 orbitates, -a. Octavia 746 Octaviae (Tac. ann. 14, 1). Mart. 10, 41, 8. Tac. ann. 2, 86 *opp.* coniugio (3, 34). 11, 30 *opp.* matrimonium (12, 40). 12, 2. Svet. Dom. 3, 1 impatiens -i. Papin. dig. 48, 5, 12, 13 causam -i praestitisse (*syn.* divortio. *cf.* Hier. epist. 49, 6, 2. 3 adv. Iovin. 1, 11). frg. Vat. 121. Pavl. dig. 49, 15, 8 poenis -i tenebitur *uxor.* frg. Vat. 106 interveniente. Firm. math. 5, 3, 3 -o separatur (7, 11, 1). Sen. contr. exc. 8, 6. Ivvenc. 1, 532 scribere -um (3, 474). Pelag. in I Cor. 7 p. 738C solvi -o ligatos. in Tit. 2 p. 898A Drac. Romul. 10, 423. **b** *de dissensione fidei i. q. schisma* (*etiam add. gen. rei*): Cypr. unit. eccl. 23 (*in imag.*) scindi unitas non potest nec corpus unum -o compaginis separari. Lact. inst. 4, 30, 4 qui -um facerent unitatis. Hil. trin. 7, 4 fidei extitisse -um. Amm. 21, 16, 18 excitavit -a plurima. Cod. Theod. 16, 5, 2 (*a. 326*) ante -um *Novatianorum.* Svlp. Sev. dial. 3, 12, 3 Theognitum odio potius quam causa fecisse -um. Rvfin. apol. adv. Hier. 1, 19 pro concordia movere -a. Val. Cem. hom. 12, 6 caritatis (*opp.* coniunctio). Isid. orig. 8, 3, 5 congregationis.

B *de rebus* (*cf. etiam supra l. 18. 33. 35*): Plavt. Pseud. 70 harunc voluptatum mi ... distractio -um vastities venit. Cic. de orat. 3, 61 hinc -um illud extitit quasi linguae atque cordis. ac. 1, 43 qua de causa -um (diss- *codd. dett.*) factum sit *inter veterem et mediam academiam* (*syn.* defectio. *cf.* Lact. inst. 3, 4, 12 -um et quasi civile bellum). Liv. 25, 18, 5 publicorum foederum (Avson. 424, 3). Ter. Mavr. 2115 dum ne -um verbi quarto pede fiat. Paneg. 5 (8), 10, 1 provinciarum a Roma⟨na⟩ luce -um. Amm. 30, 4, 11 legum. Max. epist. p. 2 nostrarum regionum.

?**discido** *a* dis- *et* cadere. Not. Tir. 11, 41a -it.

discīdo, -cīdī, -cīsus, -ere [*a* dis- *et* caedere. *Th.*]. Gloss. -um (discissum *a*) διηρημένον. Not. Tir. 11, 62a discisus. *i. q. dirimere, dissecare*: Ter. Ad. 559 vide, ut -it labrum (*cf.* Don. *ad l.* Asper mediam longam a 'caedendo' accipit, ego mediam brevem a 'scindendo': *illam explicationem ut praeferas, suadet lex prosodiaca Luchsi de diiambis in fine versus*). Lvcr. 3, 659 in multas partes -ere ferro *serpentem* (3, 669 *anima*). *cf.* Pavl. Fest. p. 69 dirigere (diligere *Lindsay, cf.* Non. p. 290) apud Plautum invenitur pro -ere (discedere *vulgo*). p. 117 *v. s.* discindo *l. 83.* *i. q. distinguere*: Char. gramm. I 94, 21 forfices et forcipes ⟨et forpices⟩ quidam -unt, ut *eqs.*

discifer, -ī *m.* [*cf.* δισκοφόρος, discophorus. *Th.*]. Gloss. V 618, 34 est qui discum fert. *v.* discophorus.

discinctātus, -a, -um *cf.* discinctus. Pass. Perp. 10 *vir* -atus (διεζωσμένος) purpuram inter duos clavos per medium pectus.

?**discinctibilis**. Cael. Avr. diaet. pass. 40 quomodo discernis critice sudantem (hoc est -i [distinctibilis *cod. Aug. Rose p. 214*] sudore qui est necessarius) ab eo qui diaphoresi solvitur?

discincta, -ae *v. infra p. 1316, 72.*

discinctio, -ōnis *f. a* discingere. Gloss. II 236, 53 ἀπόζωσις discinctus -o.

discinctus, -ūs *m. a* discingere. Gloss. II 236, 53 *v. supra l. 69.*

discindo, -scidī, -scissum, -ere [*a* dis- *et* scindere. *Th.*]. *coni. plusqu.* discisset: Sil. 11, 455. *saepius confunditur in codd. cum* descendo; *part.* discissus *et cum* discisus *et cum* discussus *sic ut interdum dubites, quid sit verum.* Gloss. διασχίζω. -isse pedem detraxisse (*corrupt.*). *legitur inde a* Plavto *et* Catone. [*dub. vel corr.*: Lvcan. 1, 31 *et* Hil. trin. 10, 28 *v.* descendo. Qvint. inst. 1, 11, 9 *v. l.* distendat.]

I *proprie*: *i. q. discidere, dissecare, dispertiri, dilacerare sim.* (*cf.* Pavl. Fest. p. 73 delaniare est -ere): **a** *aliquem* (*cf. p. 1315, 25; bestias l. 83. 84*): Plavt. Mil. 1395 facite inter terram atque caelum, ut sit ⟨situs⟩, -ite (descendite *B*). Pavl. Fest. p. 73 lanius dicitur, qui pecus -it (p. 117 discidendo *cod.* Amm. 28, 4, 34). Cels. 5, 27, 3 haedus agnusve -ssus (*antea* dividere). Cvrt. 10, 9, 12 -ssae

[*Hofmann*]

canis viscera. SVET. Cal. 33 cunctantem *tragoedum* flagellis -idit. HEGES. 4, 20 -ssus et laceratus sentibus *Nero.* 5, 24, 3 duo milia fere virorum -ssa sunt. VVLG. Os. 14, 1 parvuli earum elidantur et fetae eius -antur (διαρραγήσονται). *nota*: ITIN. Alex. 14 minaces maxime hostium globos -isse. *adde partes corporis*: TER. Ad. 559 *v. s.* discido. LVCR. 3, 639 dispertita ... vis animai et -ssa simul cum corpore disicietur. VERG. georg. 3, 514 -ssos nudis laniabant dentibus artus (AMBR. in psalm. 118 serm. 21, 5, 2 [*metaph.*]). CELS. 1 pr. p. 7, 31 D. -ssum transversum saeptum est. 5, 26, 5 peius est *vulnus*, quod etiam collisum, quam quod tantum -ssum est. 5, 26, 23 p. 191 auris ima. 7, 21, 1 ventre. 8, 4 p. 334 cutis. SEN. Med. 260 caesi senis -ssa membra (SVLP. SEV. chron. 1, 29, 4 in duodecim ... partes). SVET. Cal. 58, 2 maxillam ictu. APVL. met. 6, 10 capillo. TERT. resurr. 42 p. 88, 18 nudi ... invenientur *mortui* carne deposita vel ex parte -ssa sive detrita. AMM. 16, 12, 53 quorundam capita -ssa trabalibus telis. *nota*: ITALA Ioel 2, 13 (Cypr. laps. 29) -ite (discingite *al.*, διαρρήξατε, VVLG. scindite) corda vestra et non vestimenta vestra. **b** *aliquid*: TER. Ad. 120 -idit vestem: resarcietur (Eun. 646. SIL. 16, 436 pectore [SVET. Iul. 33 a pectore]. SVET. Iul. 84, 4 Nero 42, 1 Vit. 17, 1 APVL. met. 2, 26 HIL. in Matth. 32, 3 in psalm. 62, 4 OPTAT. 3, 9 p. 93, 9 [*metaph.*]. VVLG. I Macc. 3, 47 vestimenta sua. *adde*: CIC. de orat. 2, 195 tunicam. VERG. Aen. 12, 602 amictus. APVL. met. 8, 9 interula. PANEG. 9 [12], 3, 4 purpuram. AMM. 19, 1, 5 parte indumenti. 19, 8, 8 indumenta ... in oblongos ... pannulos. MIRAC. Theclae 1 p. 170, 4 pannis. *nota enallagen*: STAT. Theb. 3, 125 stat sanguineo -ssus amictu Luctus. QVEROL. p. 59, 13 si *parasitus* fuerit veste -ssus). CATO agr. 40, 2 salicem graecam -ito. CIC. div. 1, 32 cotem in comitium allatam ... novacula esse -am (LIV. 1, 36, 4). LVCR. 6, 436 quam *nubem* cum -idit *ventus* (SIL. 6, 590 *v. s.* discutio. APVL. mund. 9 fractae ac -ssae). CAES. Gall. 7, 8, 2 -ssa (discussa *α*) nive. SEN. epist. 30, 2 alia *iunctura aedificii* excipitur, alia -itur. SIL. 12, 118 qua -idit aequor Amphitryoniades (*cf.* 11, 455 stagna. LACT. inst. 7, 15 fluctibus, *syn.* dimotis. SVLP. SEV. chron. 1, 15, 5 mare. TRACT. in Luc. 5 pr. Iordanem. AVG. in Iob p. 567, 6 torrentem). 14, 16 impactum pelagus laceratae viscera terrae (*Siciliae*) -idit. STAT. silv. 1, 1, 11 muris *Troiae.* TAC. hist. 5, 6 undantes bitumine moles ... securibus ... -i. GELL. 4, 18, 12 librum ... -idit suis manibus et concerpsit. 15, 16, 3 mediam *arborem* ... -idit divellitque *Milo.* PALLAD. 14, 150 *amygdalus insiticia* -sso pruni cortice fixa. AMM. 24, 4, 10 rupibus anfractu celsiore -ssis (discessis *cod. cf.* OROS. hist. 4, 15, 6). PS. RVFIN. in psalm. 44, 16 (*metaph.*) templum *dei* ruinosum ... -ssum ... divisum. PRVD. cath. 5, 111 turbinibus. CYPR. GALL. deut. 42 indumenta pedum longus non -idit usus. SEDVL. op. pasch. 5, 23 velo *templi.* VEN. FORT. vita Albin. 19, 56 pariete cellulae.

II *translate i. q. separare, dividere, divellere* (*inde a* CATONE *l. 54*): **a** *aliquem*: HIL. trin. 3, 23 quid -is et distrahis filium a patre? (*cf.* 3, 3. VINCENT. LER. 12, 17 verbi naturam. 24, 34 trinitatis unitatem). c. Const. 11 concorporatos Christo a Christo -isti (*cf.* AVG. epist. 82, 8. 108, 11 nefaria separatione. c. Parm. 1, 7, 12 p. 33, 7 impia diremptione). AMM. 15, 11, 3 a Belgis ... eandem gentem Matrona -it (*syn.* disterminat). *i. q. difflagitare, diverberare*: AVG. in psalm. 121, 6 quantis cupiditatibus diverberatur atque -itur (distenditur *v. l.*) *anima humana!* **b** *aliquid* (*cf.* GLOSS. II 52, 5 -endi⟨s⟩ τμητέαις, ἐν τῷ τέμνειν τὰς δίκας): CATO dict. 68 (Cic. Lael. 76) amicitiae ... dissuendae magis quam -endae. SEN. epist. 89, 17 omnis oratio aut continua est aut inter respondentem et interrogantem -s⟨s⟩a (*postea* dividitur). ITALA I reg. 15, 28 (Tert. adv. Marc. 2, 24 p. 369, 8) -idit dominus regnum Israhelis de manu tua (διέρρηξε, VVLG. scidit). AMM. 29, 1, 3 -ssi foederis rei. OROS. hist. 7, 29, 18 -ssa pace et unitate fidei. BEDA gramm. VII 249, 22 hic *poeta* 'i' et 'a' -it, ille conglutinat (250, 11). PRISC. periheg. 408 Alpheus, qui Messeni -itur undis Eurotae. FACVND. defens. 11, 1 p. 793^C quibus *dictis* calumnias Eutychianorum ... ex omni -idimus parte.

part. perf. pro adi. **discissus**, -a, -um. *i. q. divisus, discors*: *hom.*: AMM. 22, 5, 3 dissidentes Christianorum antistites cum plebe -a in palatium intromissos. 25, 5, 2 -i ... studiis turbulentis (28, 4, 31). *res*: CYPR. epist. 46, 1 Christi membra discerpi, dominici gregis animum et corpus unum -a aemulatione lacerari. PAVL. NOL. carm. 24, 81 -am fidem in corde portans naufrago *Novatianus.* *neutr. subst.*: RVRIC. epist. 2, 15 p. 396, 12 (*in imag.*) reparare collapsa, sarcire -a. *compos.*: indiscissus.

***discingo**, -xī, -ctum, -ere *a* dis- *et* cingere. *hic illic confunditur in codd. cum* distinguo. *formas part. pass. v. infra.* GLOSS. ἀποζωννύω. dissolvo, divido. -xit ἀπέζωσεν. NOT. Tir. 97, 38 -it. 97, 39 -xit. 97, 40 -ctum. *legitur inde a* PLAVTO (Truc. 957?), *dein* CIC. *et* BELL. Hisp. [*dub.*: BVC. Eins. 1, 46.]

1 *proprie i. q. cingulum solvere*: VELL. 2, 41, 3 neque ... aut excalcearetur aut -retur. *add. abl. i. q. exuere*: STAT. Theb. 6, 367 picto -it pectora limbo. MART. 9, 101, 5 peltatam Scythico -xit Amazona nodo *Hercules.* *hinc i. q. exarmare*: FLOR. epit. 2, 4, 3 victos ... Aemilius in Capitolio -xit. TERT. idol. 19 omnem postea militem dominus in Petro exarmando -xit. *adde*: PRVD. psych. 632 -itur omnis terror et avulsis exfibulat ilia zonis. *nota obi. rei*: MART. 12, 29, 13 medios -ere lectos (*sc. institis*). ALC. AVIT. carm. 2, 129 siccum nitido -ens (*i. exuens*) corpore tegmen ... coluber. *nota e. acc., quasi medialiter*: AVIEN. Arat. 1569 si radios -itur ultro *sol* (*fere i. q. diffinditur*).

2 *translate*: **a** *aliquem*: PLAVT. Truc. 957 ut -xi (*i. repressi, compescui*) hominem! CIC. ad Q. fr. 2, 11, 1 mihi crede, *Pompeius* in sinu est neque ego -or. IVV. 8, 120 cum ... nuper Marius -erit (*i. spoliaverit*) Afros. CASSIOD. var. 11, 40, 3 ut eum pietas benigna -at (*i. otiosum reddat, opp.* excubat). *i. q. cingulo dignitatis privare, magistratu exuere, exauctorare* (*cf. etiam*: SIL. 8, 34 iam -itur armis *Fabius i. arma imperiumque deponit*): COD. Theod. 8, 7, 20 (*a. 415*) quicumque apparitores ob culpam vel neglegentiam fuerint iudicato -cti. 6, 27, 18 (*a. 416*). COD. Iust. 12, 20, 2 (*a. 415*) *syn.* eximendi. 11, 68, 3 (*a. 425*). CHRONOGR. a. 354 chron. I p. 75, 2 in eadem insula -ctus est *Pontianus.* CHRON. Caesaraug. chron. II p. 223, 529. *add. abl.*: DECRET. syn. a. 347 (Hil. op. hist. frg. 3, 11) Asclepas ante decem et septem annos episcopatus honore -ctus est. SIDON. epist. 1, 7, 3 potestate. **a b** (*cf. infra l. 19*): GREG. TVR. Franc. 5, 27 ab episcopato. *nota sensu christiano, imago de militia sumpta*: RVFIN. Orig. in Ios. 5, 2 si ... veritas est cingulum nostrum, quo ad Christi militiam cingimur, si quando falsum loquimur ..., -imur a militia Christi et balteo veritatis exsolvimur. PAVL. NOL. epist. 25, 4 *Christo* militemus, cui cinctus numquam -itur miles. **b** *aliquid*: *i. q. relaxare, effeminare*: SEN. epist. 92, 35 habuit ... ingenium et grande et virile, nisi illud secundis ⟨rebus dis⟩cinxisset. *i. q. dissolvere, retundere*: SIL. 7, 153 -xit *Fabius* ratione dolos fraudesque resolvit. CANON. Migne 56, 470^B ut ... prava doctrina celere possit veritatis ratione -i. *in iure i. q. terminare, finire, decidere* (*add.* inter: *l. 36*): COD. Theod. 1, 16, 3 pr. (*a. 319*; COD. Iust. 7, 49, 2) in quibus -endis causis fidelem operam praestiterit (COD. Iust. 3, 8, 4 [*a. 336*; distingui *codd.*]. LAMPR. Alex. 22, 5 AVELL. p. 72, 3). CARM. epigr. 325, 3 (*ca. 340*) vice qui sacra -xit iurgia iudex (COD. Theod. 2, 26, 4 [*a. 385*]). SYMM. rel. 19, 10 cuncta. COD. Theod. 1, 16, 9 (*a. 364*) in audiendis ac -endis (discernendis *pars codd.*) litibus. 11, 30, 64 pr. (*a. 412*) negotia (*syn.* terminarent. *cf.* 5, 1, 7, 3 [*a. 426*]. CASSIOD. var. 2, 39, 11 *syn.* dissolvi, definiri. LEX Visig. suppl. p. 466, 8 [*a 506*]). RVFIN. hist. 10, 2 p. 961, 18. SIDON. epist. 2, 7, 2 ut ... quae veniunt in disceptationem ... -as. 3, 9, 2 inter coram positos ... obiecta. 9, 3, 7 rem ex asse. CASSIOD. var. 6, 9, 5 querimonias. *al.* GREG. M. epist. 9, 47 contentiones.

part. perf. pass. pro adi. **discinctus**, -a, -um. 1 *homines*: **a** *proprie i. q. sine cingulo* (GLOSS. λυσίζωνος, ἄζωστος ὁ μὴ ἔχων ζώνην): VERG. Aen. 8, 724 Nomadum genus et -os ... Afros (*de veste laxa et fluente, cf.* LIV. 35, 11, 7 SIL. 2, 56. AVSON. 419, 34 Carthago [distincta *codd.*]. CORIPP. Ioh. 2, 132). HOR. sat. 2, 1, 73 -i ludere. OV. epist. 6, 89 passis -a capillis. ars 1, 421 institor. ELEG. in Maecen. 1, 21 -us eras (*postea* tunicae ... solutae, *opp.* praecinctos. *sed etiam mores spectat. cf.* SEN. epist. 114, 4. 6). SEN. benef. 7, 19, 3. SIL. 3, 26 -is mos tura dare *Herculi Gaditano.* GALLICAN. Avid. 6, 1. TREB. Gall. 20, 5 a -is etiam cum imperatore cenatur. IVST. 19, 3, 1 procedit ... imperator sordida ... tunica -us (OROS. hist. 4, 6, 14). PROB. Verg. georg. 1, 60/3 -is capitibusque velatis. GREG. M. dial. 4, 30 p. 369^B -us atque discalceatus (LEX Sal. 58). *speciatim in re militari de victis vel dedecoris causa*: BELL. Hisp. 22, 7 neque extra vallum licere exire nisi -um. LIV. 27, 13, 9 centuriones ... destrictis gladiis -os destitui *iussit* (*cf.* PS. FRONTIN. strat. 4, 1, 27 galeatos et -os. 4, 1, 43 *bis.* SVET. Aug. 24, 2 tunicatos -osque [100, 4]). PAVL. FEST. p. 104 sub his *hastis* victos -os transire cogebant. VVLG. III reg. 20, 11 ne glorietur accinctus aeque ut -us (LXX *aliter*). PRVD. psych. 822 sacris sedem properet -a (*sc. armis depositis*) iuventus. *fere i. q. privatus*: SIDON. epist. 1, 9, 4 *opp.* cinctus. 5, 7, 3 *delatores* invident ... cinctis iura, -is privilegia. **b** *translate i. q. (moribus) dissolutus, neglegens, perditus* (*cf.* SERV. Aen. 1, 210 accinctos ... industrios dicimus ... sicut contra neglegentes -os vocamus. 8, 724 inefficaces, ut contra 'praecinctos' strenuos dicimus): HOR. epod. 1, 34 *quod ut* -us ... perdam nepos (*cf.* PORPH. *ad l.*: -os pro neglegentibus solemus et nos dicere). PERS. 3, 31 ad morem -i vivere Nattae (*cf.* SCHOL. *ad l.*). 4, 22 vernae. CASSIOD. var. 7, 22 similis ... -o (*i. otioso*) habetur *miles*, qui ignobili torpori relinquitur. 2 *res*: **a** *proprie*: HOR. sat. 1, 2, 132 -a tunica fugiendum est (VAL. MAX. 2, 7, 9. CORP. XIV 2215 tunicas II, praecincta(m) et -a(m)). **b** *transl. i. q. laxus, mollis*: OV. am. 1, 9, 41 ipse ego segnis eram -aque in otia natus. CASSIOD. var. 8, 10, 1 nec -a (*i. otiosa, pacata*) iacet toga iam procinctualis (*i. bellica*) effecta.

fem. subst. **discincta**, -ae (*sc. vestis*). PASS. Perp. 10 qui erat vestitus -am candidam (*variant codd., v. adn. crit.; gr.* ἐσθῆτα λαμπρὰν καὶ περιεζωσμένος). 20 -is (ὑποζώσμασιν) indutae. PASS. Mar. Iac. 7 p. 55, 10 cuius vestitus erat -a (distincta *vel* distinctus *pars codd.*) iu tantum candida luce, ut *eqs.* *Hofmann.*

discipio, -cēpī, -ceptum, -ere *a* dis- *et* capere. GLOSS. IV 331, 55 -ptus divisus. *cf.* LIB. gloss. -epit divisit. [*dub. aut corrupt.*: GLOSS. IV 505, 50 -ptis scrutatis. V 450, 58 (discreptis *cod.*, discretis *Büch.*). LVCAN. 7, 842 *pars codd.* MAX. TAVR. serm. 69 p. 674^A *pars codd.*] *D.*

***disciplīna**, -ae *f.* [*a* discipulus. *Th.*]. VARRO ling. 6, 62 ab docendo docere -a discere litteris commutatis paucis. GRAMM. suppl. 215, 12 -a dicitur magisterium a discendo eo quod plena discatur (PS. PRIMAS. in

[*Gudeman*]

Hebr. p. 777^{B} -a dicta est a discendo quae alio nomine correctio suorum potest appellari. ISID. orig. 1,1,1. 10,66). *de formis*: discipulina: PLAVT. Asin. 201 Most. 154 Pseud. 1274^{a} PAVL. FEST. p. 359 CORP. III 13750,42. V 346,3. 5127,8. VII 896. 10570,4 *al.* VIII 10570 (4,5). X 26 INSCR. numm. Cohen II^{2} p. 152 n. 550 (*Hadriani aetate*). CARM. epigr. 1556. disceplina: CORP. XII 2074. discipleinam: CORP. I^{2} p. 202 n. 41 (= CORP. VI 1302). disciplia: INSCR. christ. Rossi I n. 304 (*a. 381*). descepline: FRG. Mur. 63. *formam* displicina (*cf. Keller, Lat. Volksetymologie p. 120*) *grammatici ad unum omnes pro barbarismo per metathesin facto habent, ex. gr.*: PRISC. gramm. III 114,3 DON. gramm. IV 392,20 CONSENT. gramm. V 392,25 AVDAX gramm. VII 362,9.

de sensu: AMBR. in psalm. 43,2 *fuse de differentia* -ae, sapientiae, intellectus *agit.* RVFIN. Basil. hom. 5,5 *disciplina* vel eruditio est institutio quaedam cum labore adhibita animae. AVG. in psalm. 118 serm. 17,2 -am quam Graeci appellant παιδείαν. SALON. in prov. p. 968^{B} sapientia est divinarum rerum cognitio, -a vero est sanctae et purae vitae conversatio. DIFF. ed. Beck p. 84,28 studium animi est, -a artis (DIFF. gramm. VII 530,20). ISID. orig. 1,1 *fuse de re.* 1,1,3 inter artem et -am Plato et Aristoteles differentiam esse voluerunt *eqs.* GLOSS. ἀγωγή, ἐπιστήμη, μάθησις. ἀγωγὴ ἐπὶ τῆς ἀναγωγῆς. ἀγωγὴ μαθήσεως. παιδεία. eruditio, doctrina. sine -a δύσκολος. *vox viguit per totam latinitatem. deest poetis praeter* PLAVT. (*13*^{ies}) TER. (*bis*) COMM. (*3*^{ies}) AVSON. 198,14, *necnon* PETRON., *frequentant* CIC. (*291*^{ies}) LIV. (*67*^{ies}) TERT. (*220*^{ies}) VVLG. (*98*^{ies}*, sed septem Pauli locis exceptis [quae quidem ab* ITALA *pendent. J. Denk] omnino deest Novo Testamento*). [*dub. vel corrupt.*: CIC. de orat. 1,256 GELL. 1,9,12.] *v. etiam nom. propr.* Disciplina (CORP. VIII 9832. 10657).

I ***strictiore sensu*: A *proprie* i. q. *actus, ratio erudiendi, docendi, institutio,*** *educatio, studium, **διδασκαλία.** saepe perdifficile est inter I A et II A diiudicare; in dubio exempla ad II A referre malui. hic illic sequitur genet. obiect., rarius subiect.*: PLAVT. Bacch. 135 tua -a nec mihi prodest nec tibi. 421 eadem erat haec -a tibi, cum tu adulescens eras? Most. 154 parsimonia et duritia -ae (*i. exemplo*) aliis eram. RHET. Her. 2,12,17 ut huius infantiae garrulam -am contemneremus. 3,24,40 in omni -a infirma est artis praeceptio. CIC. de orat. 1,85 de -a iuventutis. 3,141 mutavit *Aristoteles* totam formam prope -ae suae. Brut. 112 Cyri vitam et -am (παιδείαν) legunt. 236 quidquid habuit, habuit ex -a (268). orat. 200 id autem bona -a exercitatis. Verr. 2,115 adulescentes in -am ei tradite (Phil. 2,3 te in -am meam tradideras. div. 1,92 *ut* Etruriae populis in -am traderentur. SVET. Nero 7 SCAEV. dig. 33,7,20,6 VLP. dig. 21,1,17,3. PAVL. dig. 32,78 -ae traditus. HYG. fab. 274 p. 150,8). Verr. 4,161 in furis atque divisoris -a educatus. 6,30 ut eum ...-a patris similem esse cogeret (LACT. ira 20,1). Caecin. 78 ut natura, non -a consultus esse videatur. Font. 43 virum ad usum ac -am peritum. Manil. 28 e pueritiae -is ... in militiae -am profectus est (Arch. 1 ab optimarum artium ... -a profecta). Flacc. 9 do *illis* multarum rerum -am (PAVL. FEST. p. 359 Tages ... puer dicitur -am haruspicii dedisse duodecim populis Etruriae. *possunt ad I B referri*). 63 virtus non solum natura corroborata, verum etiam -a (fin. 2,33. 80 non quaeritur ... quid naturae tuae consentaneum sit, sed quid -ae. MAR. VICTORIN. rhet. 1,24 p. 216. 217 *sic saepe opp.*). Sest. 14 -am ... praescribere. Cael. 9 patris diligentia -aque munita. 39 haec est igitur tua -a? Pis. 71 si quidem philosophia ... virtutis continet et officii et bene vivendi -am (*potest aequo iure ad I B 1 b δ vel I B 2 a α referri*). rep. 4,3 -am puerilem ingenuis ... nullam certam ... esse voluerunt ... in qua una Polybius ... nostrorum institutorum neglegentiam accusat (nat. deor. 1,72 nihil *Epicurus* olet ex Academia ..., nihil e puerilibus quidem -is. ARNOB. nat. 4,13). 4,6 magnam vim habet -a verecundiae (Tusc. 1,102 magnam habet vim rei publicae -a). leg. 3,29 educatione quadam et -a (3,30 QVINT. inst. 5,10,25). ac. 2,102 earum ipsarum rerum prima institutio et quasi -a in illo libro continetur (PLIN. nat. 9,41 accipiunt tamen -am). div. 1,91 qui (*rex Persarum*) non ante magorum -am scientiamque perceperit. 2,10 quarum *rerum* est -a. fin. 4,6 *ea* -a effecit tantam ... dicendi copiam. off. 2,6 ubi ea -*a* quaeretur, cum ab hoc discendi genere discesseris? epist. 1,7,11 nulla enim hac praestantior -a. 9,14,2 quasi alumnum -ae meae (= Att. 14, 17^{a}, 2). ad Brut. 2,7 (9,6), 6 virtutis -am meliorem reperiet nullam. ad Q. fr. 3,3,4 neque ego impediri Ciceronis iter atque illam -am volo. *huc traxerim* fat. 11 *vitia funditus tolli* positum in ... voluntate, studio, -a. *al.* CAES. Gall. 6,13,4 ad hos *druides* magnus adulescentium numerus -ae causa concurrit. 6,14,2 multi in -am conveniunt et a parentibus ... mittuntur. 6,14,3 annos nonnulli vicenos in -a permanent. 6,14,4 quod neque in vulgum -am efferri velint. civ. 3,10,4 quae *incommoda* pro -a et praeceptis habere possent. LIV. 1,28,9 si ipse discere posses ... vivo tibi ea -a a me adhibita esset. 7,32,12 sequi volo nec -am modo, sed exemplum etiam a me petere. 9,18,15 tironem aut mala -a institutum exercitum acceperunt (*fortasse ad II A 2 pertinet*). VITR. 1,1,3 eum *architectum* ad -am docilem *esse oportet*, neque enim ingenium sine -a aut -a sine ingenio perfectum artificem potest efficere. SEN. contr. 1,3,15 e castis -is *venis*. 9,3 (26), 2 pete quantum vis pro -is, imputa quantum vis pro alimentis. VELL. 2,94,1 innutritus caelestium praeceptorum -is. CELS. 1 pr. p. 2,5 litterarum -a agitari. 3,4 p. 79 falluntur qui per omnia iucundam eius -am esse concipiunt. PHAEDR. app. 4,6 in -am ... quem receperat (SVET. rhet. 13). SEN. epist. 94,47 pars virtutis -a constat, pars exercitatione. COLVM. 4,3,2 *liberos suos* avare nutriunt nec -is aut ceteris corporis excolunt instrumentis. 7,12,6 etiam -a mores facit. PLIN. nat. 11,50 *apes* operantur quadam -a cum matribus. QVINT. inst. 1,2,5 praeceptorem eligere ... et -am licet. 1,10,30 qui modo legitimam -am non sint perosi. 2,12,12 gratulemur (*ironice*) sine labore, sine ratione, sine -a disertis. 2,14,5 ars erit *rhetorice* quae -a (*sc. dicendi*) percipi debet (IVL VICT. rhet. prooem. p. 373). 4 pr. 2 tui meique filii formare -am. 5,7,28 eius rei ... neque -a ulla in scholis neque exercitatio traditur (12,9,20). 8,3,75 ut terram cultu, sic animum -is meliorem ... fieri. 11,2,1 omnis -a memoria constat. 11,3,61 -a et ratione formandi *affectus.* 12,2,1 omnis honesti iustique -a pertractanda. 12,2,2 qui natura constare mores et nihil adiuvari -a putant. 12,9,20 cui -a et exercitatio et studium dederit vires. TAC. dial. 30 referam ... animum ad ... -am *rhetorum.* 34 imbutus domestica -a deducebatur ad oratorem. ann. 15,52 Silanus eximia nobilitate -aque C. Cassii apud quem educatus erat. SVET. Iul. 26,3 ut -am singulorum susciperent. rhet. 25 novum genus -ae instituerunt, ad quos iuventus in ludum conveniret. FRONTO p. 128,8 N. te libri et litterarum -ae imbuebant. p. 129,3 Africani -a, Metelli exempla docuerunt. IAVOL. dig. 34,1,6. VLP. dig. 19,1,13,22 in -as ... impendi (27,2,2). GELL. 2,8,5 ut in -is traditur (*cf.* 2,8,7 in scholis. 2,8,9 in docendo. *sed fortasse ad I B 2 a α referendum*). APVL. flor. 12 p. 44 ad -am humani sermonis facilior est psittacus. apol. 15 *Socrates* speculo etiam ad -am morum utebatur. MIN. FEL. 36,8 calamitas saepius -a virtutis. TERT. anim. 20 acuunt doctrinae -ae artes ... negotia, studia, obtundunt inscitiae, ignaviae ... otia, vitia. 24 excidat *scientia* studiorum, excidat doctrinarum, -arum. 39 ex institutionis -a *sanctos procreari* (AMBR. vid. 2,12 prima ... institutionis est -a). 48 superstitio -am somniis praescribit. bapt. 17 -a verecundiae et modestiae. ieiun. 12 nova abstinentiae -a. orat. 1 orandi -a (patient. 12 patientiae -is eruditur). scorp. 9 persecutionis obeundae -a. spect. 11 artes Castorum ... -ae prodiderunt. adv. Val. 18 p. 197 prolatis Soteris -is. 26 p. 202,15 indiguisse enim animalem etiam sensibilium -arum. *al.* CAPITOL. Maximin. 27,2 ad primam -am usus est magistro Graeco. IVST. 11,7,7 *virgo* gnara artis ex -a parentum. IVL. VAL. 2,4 Alexandro adsunt Aristotelis -ae. MAR. VICTORIN. rhet. 1,6 p. 177 facultatem studio et -a comparatam. PALLAD. 12,17,2. PELAGON. 267 *equus* gressus ipsos sine -a ponit. HIER. epist. 30,9 *Caph et Lamed* manus cordis sive -ae, *seq. definitio.* 61,3,2 aliud a parva aetate didicisti, aliis adsuetus es -is. AVG. civ. 1,10 p. 18 D. ut eis adderetur etiam experimentorum -a. serm. ed. Mai 2,2 quid profecerit doctrina penes discipulos ... penes famulos -a. SVLP. SEV. dial. 2,7,5 disce -am (*i. instructionem*), serviat tibi matrona. 3,15,4 primis annis inter sacras ecclesiae -as ... crevisset. SORAN. p. 117 quoniam nisi insinuata fuerit -a, quatenus hoc fieri possit. OROS. hist. 1,18,1 ludi litterarii -a. SACR. Leon. p. 295 cruciati spiritalis observantiae -is. p. 319 austerioribus -is. PETR. CHRYS. serm. 5 p. 199^{A} nullamque illic (*i. in Platonica schola*) ... scientiae invenirent -am. 70 p. 401^{A} orandi latissimam capias -am. BOETH. mus. 1,34 non ex -a, sed ex ipsis potius instrumentis. in Porph. comm. pr. 1,7 ad definitionis -am (διδασκαλία. 1,8). 1,9 -am generum, specierum suscepisset. BENED. reg. 70,8 infantum. *huc pertinere videtur*: VITR. 9,2,3 Aristarchus Samius ... rationes varietatis -is (*f. i. in expositione quae scriptis suis continetur*) de eadem re reliquit. *nota sensu concreto i. q. ludus, schola ipsa, accedit ad notionem metonymicam*: CIC. de orat. 3,74 cui -a (*f. i. schola*) fuerit forum, magister usus et leges ... mosque maiorum. Sull. 89 huic misero notiora sunt itinera iudiciorum et fori quam campi et -arum. VLP. dig. 9,2,5,3 si magister in -a vulneraverit servum. *ibid.* (*ex Iuliano*) qui eluscaverat discipulum in -a.

B ***metonymice,*** *effectus pro causa, quod educatione efficitur i. q.* ***doctrina, ars, scientia,*** *sapientia, eruditio, peritia, experientia, usus, sim.* μάθημα, **ἐπιστήμη.**

1 ***generatim*:** GELL 1,9,6 geometriam ... musicam ceterasque item -as altiores μαθήματα veteres Graeci appellabant (14,3,5). Ps. AVG. categ. 11 -a ἐπιστήμη. **a** ***nude positum*:** PLAVT. Pseud. 1274^{a} *me* intuli illis facete, nimis ex -a. QVADRIG. hist. 16 Gallus sua -a ... Manlius animo magis quam arte confisus. VARRO ling. 5,1 de -a quam vocant ἐτυμολογικήν. RHET. Her. 3,22,36. 4,32,43 *opp.* armis. 4,53,66 *opp.* viribus. CIC. Brut. 272 e -a motus. Flacc. 62 hac ex -a nobis illa sunt. BIBAC. carm. frg. 3 quibus ille -is ... sapientiam assecutus. VITR. 3,3 pr. sententiae scientiaeque -is auctae. VELL. 1,13,3 corpus periculis aut animum -is exercuit. SEN. dial. 11,10,8 scientiam popinae professus -a (*i. arte*) sua saeculum infecit *Apicius.* QVINT. inst. 12,2,29 Ps. FRONTIN. strat. 4,7,42 SVET. Nero 20,1 FRONTO p. 148,12 N. APVL. apol. 85. Plat. 2,8 quarum (*sc. partium rhetorices*) una est -a contemplatrix bonorum. TERT. adv. Marc. 4,36 *saepe.* ITALA deut. 32,28 (Lugd.) non est in ipsis -a (ἐπιστήμη, VVLG. sine prudentia). Ier. 3,15 (Cypr. testim. 1,14) pascent vos ... cum -a (ἐπιστήμη, VVLG. scientia et doctrina). SOL. 2,46. 11,6 *al.* ITIN. Alex. 41 animo et -is militans. PANEG. 3 (11), 11,2 solita secutus est -a. VVLG. II Tim. 2,23 stultas ... et sine -a (*i. ineruditus;* ἀπαιδεύτους) quaestiones devita. RVFIN. hist. 5,1,49 medicus -a.

[Gudeman]

b *iuncturae selectae* (*ex allatis exemplis nonnulla aequo iure ad I B 2 referas*): *α pendet genet.* -ae, -arum *ex substant.*: adminiculum: Ps. Apvl. Ascl. 22. alimentum: Tert. anim. 6. amnis: Cic. rep. 2, 34. arma: Apvl. met. 9, 29. auctor: Cic. div. 2, 80 Gell. 7, 2, 4 Capitol. Aur. 2, 2. bonum: Carm. epigr. 111, 22 (*a. 384*). caput: Colvm. 11, 1, 28. certamen: Firm. math. 6, 24, 6. codex: Amm. 29, 1, 41. cognitio: Cic. leg. 2, 48 Ps. Apvl. Ascl. 8. communicatio: Vitr. 1, 1, 12. consultum: Colvm. 11, 1, 12 universae -ae. copia: Vitr. 6 pr. 4. corpus: Vitr. 4 pr. 1 Colvm. 1, 1, 14. cupiditas: Cael. Avr. chron. 1, 5, 147. disciplina -arum: Rvfin. Greg. Naz. orat. p. 18, 7 Macr. sat. 1, 24, 21. 7, 15, 14 *cf. A. Klotz, Archiv 13 (1904) 98.* doctrina: Macr. sat. 1, 24, 17. doctrix: Vvlg. sap. 8, 4 -ae dei et electrix. eversio: Tert. anim. 35. exemplum: Sen. epist. 108, 36. fomes: Apvl. flor. 15 p. 59. fundamentum: Sen. dial. 11, 17, 4 Ps. Apvl. Ascl. 16. genus: Varro rust. 3, 3, 1 Plin. nat. 7, 107 Arnob. nat. 2, 11. gradus: Vitr. 1, 1, 11. gratia: Apvl. flor. 15 p. 59. incuria: Apvl. Socr. 3 p. 125. initium: Scrib. Larg. 29 Qvint. inst. 10, 2, 2. inquisitor: Cassiod. art. 3 p. 1168^A. institutor: Avg. civ. 12, 10. intellectus: Qvint. inst. 1, 1, 15. interpres: Firm. math. 5, 7, 1. inventor: Sol. 56, 3 Mart. Cap. 6, 701. latebrae: Apvl. met. 2, 20. liber (*saepissime de opere Varroniano*): Vitr. 7 pr. 14 Gell. 10, 1, 6 *al.* lingua: Itala Is. 50, 4 (Tert. adv. Prax. 22 *al.*) -ae (παιδείας, Vvlg. linguam eruditam). magister: Colvm. 1 pr. 3 Lampr. Comm. 1, 7 Amm. 22, 16, 17 Clavd. Mam. epist. 2 p. 203. magnitudo: Vitr. 6 pr. 6. moneta: Sidon. epist. 4, 1, 3. monstrator: Amm. 21, 1, 10. monumenta -arum: Sen. contr. 10 pr. 7. nectar: Clavd. Mam. epist. 2 p. 205. officium: Firm. math. 6, 3, 12. pater: Tert. anim. 33 (*de Homero*). potestas: Apvl. met. 3, 18. praeceptor: Sen. contr. 2 pr. 5 Pavl. dig. 50, 16, 57. praeceptum: Cic. Mur. 77. praesidium: Tert. anim. 46. propago: Varro ling. 8, 24. ratio: Cic. epist. 6, 6, 3 Vitr. 1 pr. 3. 3, 3, 9. receptaculum: Ps. Apvl. Ascl. 32. repertor: Firm. math. 4, 19, 18 sacrarum -arum. scientia: Vitr. 1, 1, 17. 3 pr. 1 Qvint. inst. 12, 11, 21 *al.* scriptura: Vitr. 1, 7, 1. secretum: Firm. math. 2, 30, 14. 4, 22, 7. 5, 1, 16. sectator: Amm. 14, 6, 19. similitudo: Cic. nat. deor. 2, 161. studium: Qvint. inst. 1, 10, 2 Svet. Aug. 89, 1 Amm. 27, 6, 9 Oribas. syn. 1 pr. *al.* superatrix: Corp. VI 2, 13300. tela: Vitr. 6 pr. 3. tirocinium: Apvl. met. 9, 11. via: Vvlg. Bar. 3, 20. 27. 37. volumen: Plin. nat. 2, 199. voluptas: Varro frg. Gell. 16, 13, 6. usus: Qvint. inst. 1, 11, 18. utilitas: Varro frg. Gell. 16, 13, 6.

β accedit genet. subiect.: aetatis: Cic. Flacc. 5. augurum: Cic. leg. 2, 33 nat. deor. 2, 10 div. 2, 74 Plin. nat. 28, 17 Gell. 7 (6), 6, 4. Chaldaeorum: Arnob. nat. 1, 5. diaboli: Firm. err. 18, 1. Etruscorum: Cic. nat. deor. 2, 10 Sen. nat. 2, 50, 1. fictorum: Arnob. nat. 6, 11. Graecorum: Cic. rep. 2, 34. 4, 4 ad Q. fr. 1, 1, 28. haruspicum: Cic. div. 1, 3. 33. 91. hominum: Veg. mil. 1, 6. medentium: Sol. 20, 13. medicorum: Arnob. nat. 3, 20 Vvlg. Sirach 38, 3. Plinii: Sidon. epist. 1, 1, 1. pontificum: Plin. nat. 28, 18. saeculi: Tert. patient. 1 p. 2 (*f. i. negotia spiritalia*). sapientium: Cens. 1, 2. viri: Svlp. Sev. mor. 7, 1.

γ additur adiect. pro genet.: Aegyptia: Apvl. flor. 15 p. 56 Macr. sat. 1, 16, 39. aliena: Cato agr. 1, 4. Attica: Plavt. Cas. 652. auguralis (*de re cf. Wissowa, Rel. u. Kult.² 527*): Pavl. Fest. p. 298. Chaldaica: Vitr. 9, 2, 1. divina: Apvl. met. 3, 19. Etrusca (*semper praecedit praeter* Liv. 5, 15, 11; *de re cf. Thulin, PW. V 725—730; Wissowa, Rel. u. Kult.² 543 sqq.*): Cic. epist. 6, 6, 3 Val. Max. 1, 1, 1 Plin. nat. 1, 2, 113. 1, 11, 119. 2, 199. 10, 37 Serv. auct. Aen. 1, 422. Graeca: Qvint. inst. 1, 1, 12 Svet. Aug. 89, 1 Clavd. Mam. epist. 2 p. 205 *al.* magica (*sed potest pro 'magiae' gen. obi. accipi*): Apvl. met. 2, 20. prisca: Varro frg. Non. p. 494, 9. regalis: Apvl. flor. 7 p. 26. regia: Bell. Alex. 78, 2 Sidon. epist. 1, 2, 6. rustica: Tert. anim. 19.

δ accedit genet. obiect.: agricolationis: Colvm. 2, 21, 6. analogiae: Prob. inst. gramm. IV 47, 26 *al. ibid.* armorum: Veg. mil. 1, 1. 8 *al.* artis, artium: Cic. Flacc. 9 Arch. 1 orat. 4 Tusc. 1, 1 Apvl. Socr. 22 p. 170 Plat. 2, 26 Arnob. nat. 1, 2 *saepe.* astronomiae: Boeth. arithm. 1, 1. athleticae: Firm. math. 6, 8, 2. augurandi: Svet. gramm. 1 Sol. 1, 9. augurii: Cic. nat. deor. 2, 9 div. 2, 76. tibiis canendi: Gell. 15, 17, 2. potioris consilii: Apvl. Plat. 2, 24. consonantiae: Rvfin. Orig. in num. 26, 2. culturae agri: Varro rust. 1, 3. decantandi augurii: Cic. div. 1, 105. dialecticae: Cic. ac. 1, 32 Boeth. in Porph. comm. pr. 1, 5 *al.* dicendi: Cic. orat. 17. discendi: Apvl. Plat. 2, 4. divinandi: Cic. div. 1, 105. divinationis: Macr. sat. 1, 20, 5. doctrinae, doctrinarum: Vitr. 6 pr. 4 Firm. math. 6, 13, 1 Porph. Hor. carm. 4, 4, 33. dogmatis: Sedvl. op. pasch. 1, 1. educationis: Apvl. Plat. 2, 3 (*potest etiam ad II A referri*). faciendi: Gell. 15, 31, 1 obsidii. Paneg. 4 (9), 8, 1. geometriae: Rvfin. hist. 5, 28, 14 Boeth. arithm. 1, 1 *al.* harmonicae: Boeth. mus. 1, 15. haruspicii: Pavl. Fest. p. 359 Cens. 17, 6. haruspicinae: Cic. div. 2, 50. hominum: Firm. math. 3, 1, 13. intellegendi: Cic. orat. 17. inveniendorum argumentorum: Cic. top. 2. iuris civilis: Cic. de orat. 1, 180. Corp. I² p. 202 n. 41 *iuris fetialis.* Gell. 3, 2, 14 iuris antiqui. 13, 20, 9 iuris. legis: Sol. 32, 11. loquendi: Varro ling. 10, 1 Vervs Fronto p. 130, 18 N. magisterii: Firm. math. 3, 7, 4. matheseos: Boeth. mus. 1, 1 *al.* medicinae: Vitr. 1, 9, 10 Scrib. Larg. 10 Ambr. Iac. 1, 4, 14 Macr. sat. 1, 20, 5. melodiae: Rvfin. Orig. in num. 18, 3. memoriae: Cic. fin. 5, 2. metiendi: Avg. epist. 14, 4. musices (musicae): Qvint. inst. 1, 10, 15 Hil. psalm. instr. 23 (modi musici). officinae: Apvl. met. 9, 12. operis: Firm. math. 2, 30, 1. 3, 6, 40. 5, 1, 37. orandi: Tert. adv. Marc. 4, 36. prosae orationis: Sol. 40, 12. originis verborum: Varro ling. 7, 109. villaticae pastionis: Varro rust. 3, 2, 18. philosophiae: Tert. anim. 9. poeticae: Porph. Hor. epist. 2, 1, 103 Firm. math. 5, 5, 6. 6, 26, 1. populorum: Cic. rep. 3, 4 (*i. ars populi regendi*). potentiae: Firm. math. 6, 5, 7. praesentiendi: Amm. 23, 6, 33. prudentiae: Firm. math. 3 pr. 1. 6, 1, 10. rationis: Boeth. herm. sec. 2, 7. rerum: Cic. orat. 16 nat. deor. 2, 15. Tac. ann. 15, 67 ex -a *rei militaris* (Veg. mil. 1, 28). Apvl. Plat. 2, 6. rhythmorum: Rvfin. Orig. in num. 18, 3. ruris: Colvm. 1 pr. 13. 21. 1, 1, 6. 7, 2, 2. 9, 14, 12. 11, 1, 31 *al.* sacrorum: Val. Max. 1, 1, 1. sapientiae: Liv. 40, 29, 7. scientiae: Arnob. nat. 2, 6 Firm. math. 2, 30, 14. 5 pr. 1. sermonis: Firm. math. 6, 16, 6. siderum: Sol. 23, 22. 25, 2. 29, 3. sollertiae: Firm. math. 5, 4, 6. studiorum: Sedvl. epist. 1 p. 5, 5. ustionis: Chiron 579, 55.

ε additur adiect. pro genet.: analogica: Prob. inst. gramm. IV 124, 19. apodictica: Boeth. in Porph. comm. pr. 1, 5. arithmetica: Fav. Evl. p. 20, 4. astronomica: Boeth. arithm. 1, 1. athletica: Firm. 6, 24, 6. bellica: Cic. ac. 1, 9 nat. deor. 2, 161 Veg. mil. 3, 22. caelestis: Sol. 32, 37. 56, 3. cyclica: Mart. Cap. 9, 998. dialectica: Cic. ac. 1, 32 Boeth. in Porph. comm. pr. 1, 5. domestica: Cic. Brut. 98 ac. 1, 9. epica: Symm. epist. 1, 3, 2. geometrica: Ps. Boeth. geom. p. 393, 7. harmonica: Fav. Evl. p. 17, 9 Boeth. arithm. 1, 1. mathematica: Cassiod. inst. div. 22. mechanica: Gell. 10, 12, 9. medicinalis: Rvfin. Greg. Naz. orat. p. 21, 4. militaris: Flor. epit. 1, 3, 1 (*seq.* artemque bellandi). Gell. 10, 9, 2 Veg. mil. 1, 8. musica: Fav. Evl. p. 14, 30. 19, 3. mystica: Amm. 29, 1, 31. navalis: Cic. Manil. 54 (*i. navigationis*). nautica: Clavd. Don. Aen. 5, 281. oratoria: Colvm. 11, 1, 11. poetica: Avg. util. cred. 16. regia: Sidon. epist. 1, 2, 6. saecularis: Hier. epist. 18^A, 15, 90. sideralis: Mart. Cap. 6, 701. theurgica: Avg. civ. 10, 10. 27.

ζ verbales: subiect.: comprehendit: Veg. mil. 1, 6. deficiunt: Vitr. 6 pr. 3. evanescit: Cic. leg. 2, 33. excellit: Cic. div. 1, 91. fallit: Firm. math. 3, 6, 40. iacent: Cic. ac. 2, 147. oblectat: Sedvl. epist. 1 p. 5, 5. obstant: Qvint. inst. 1, 7, 35. remanet: Cic. Manil. 54. in diversum tendent: Qvint. inst. 1, 12, 1.
obiect. (*vel passive*): accipere: Sen. epist. 71, 31 Porph. Hor. carm. 4, 4, 36. adhibere: Cic. Brut. 151. adiungere: Cic. ac. 2, 2. aperire: Cic. ac. 1, 9. apprehendere: Vvlg. psalm. 2, 12 Vitr. 9, 6, 2. arbitrari (*i. contemplari*): Apvl. met. 9, 12. assumere: Rvfin. Basil. hom. 5, 15. attingere: Svet. Nero 52. callere: Symm. epist. 1, 3, 2. capessere: Clavd. Mam. epist. 2 p. 206. cognoscere: Cic. fin. 5, 11 Colvm. 1 pr. 21 *al.* colere: Plavt. Mil. 186 Ps. Sen. mon. 138. colligere: Qvint. inst. 2, 17, 38. componere: Vitr. 1, 1, 12 Ps. Qvint. decl. 3, 9 Firm. math. 3, 1, 14. comprehendere: Cassiod. inst. div. 22. comprobare: Cic. div. 1, 33 Qverol. p. 36, 1. condecet: Plavt. Cas. 652. condere: Flor. epit. 1, 3, 1. conservare: Vvlg. prov. 5, 2 (ἔννοιαν). consociare: Macr. sat. 1, 20, 5. consummare: Colvm. 5, 1, 2. contaminare: Apvl. flor. 7 p. 26. contemnere: Cic. div. 1, 36 Plin. nat. 18, 28. contravertere: Sol. 29, 3. dare: Vvlg. Dan. 1, 17. 2, 21 *al.* deserere: Cic. nat. deor. 1, 6 Colvm. 11, 1, 11. desiderare: Cic. ac. 2, 2. diligere: Vvlg. prov. 12, 1. discere: Vervs Fronto p. 130, 18 N. Apvl. flor. 20 p. 98 Vvlg. Sirach 16, 24 Rvfin. Orig. in num. 26, 2 Mart. Cap. 5, 438 *al.* disserere: Gell. 5, 1, 1. docere: Cic. leg. 2, 21 Veg. mil. 1, 1 Vvlg. psalm. 118, 66. ediscere: Veg. mil. 1, 8. educere: Tert. scorp. 6 artes et -as. excipere: Corp. I² p. 202 n. 41. exire: Firm. math. 2, 30, 10. exosam habere: Vvlg. prov. 1, 29. exponere: Cic. rep. 4, 3. fieri: Boeth. Porph. isag. p. 31, 22. fugere: Qvint. inst. 2, 17, 15. 12, 2, 23. garrire: Mart. Cap. 9, 998. habere: Rhet. Her. 3, 2, 4 Cic. fin. 2, 68 Vitr. 1, 1, 16 -as penitus habere notas. Mart. Cap. 1, 36 -as paratas habere. *al.* haurire: Cic. leg. 1, 17. imitari: Plavt. Cas. 657. impertire: Ps. Apvl. Ascl. 14. intellegere: Vvlg. prov. 19, 25 (αἴσθησιν). invenire: Vitr. 9, 6, 3 Sol. 40, 12 Vvlg. prov. 3, 4. laudare: Qvint. inst. 3, 7, 15. narrare: Qverol. p. 5, 5. noscere: Cael. Cic. epist. 8, 3, 3 Vitr. 1, 1, 10 Tert. idol. 5. obtinere: Vvlg. III Esdr. 8, 8. omittere: Cic. nat. deor. 2, 9. patefacere: Vitr. 9, 2, 1. percipere: Cic. nat. deor. 1, 11 div. 1, 91 Qvint. inst. 6 pr. 10 Svet. gramm. 15. percolere: Apvl. flor. 18 p. 91. percontari: Cic. div. 2, 76. perdiscere: Colvm. 11, 1, 7. persequi: Cic. Tusc. 4, 5. possidere: Cic. Q. Rosc. 17. probare: Cic. ac. 2, 7 fin. 1, 13 nat. deor. 2, 10. profiteri: Liv. 39, 8, 4. recipere: Vvlg. lev. 26, 23. relinquere: Cic. Tusc. 5, 74 nat. deor. 1, 6. reprehendere: Cic. rep. 4, 4. repudiare: Colvm. 6 pr. 1 Apvl. apol. 28. respuere: Sen. dial. 10, 7, 3. retractare: Paneg. 4 (9), 6, 2. revelare: Vvlg. Sirach 1, 7. sacrare: Mart. Cap. 2, 126. scire: Vvlg. prov. 1, 2. sequi: Gell. 6, 11, 9 Sol. 23, 22 Schol. Cic. Bob. p. 108, 11 St. sonare: Vvlg. Iob 34, 35 -am (σύνεσιν). spernere: Cic. ac. 2, 2. suscipere: Rvfin. hist. 3, 26, 1 Boeth. in Porph. comm. pr. 1, 9. tenere: Cic. Brut. 264 leg. 2, 21 (20) div. 1, 105. tractare: Firm. math. 3, 12, 3 -am musicamque. tradere: Cic. Q. Rosc. 28 Brut. 264 ac. 1, 32 Evgraph. Ter. Eun. 476 Boeth. mus. 1, 32 *al.*

η variae structurae: *cum dat.*: appellere (*i. se dare*): Avson. 198, 14 -is. operam dare: Svet. Claud 3, 1. se dedere: Cic. Cael. 72

[*Gudeman*]

p. red. in sen. 14. studere: Cic. div. in Caec. 39. *cum ablat.*: adiuvari: Apvl. Plat. 1, 3. assuefieri -a: Heges. 5, 30. educari, educi, erudiri: Bell. Alex. 2, 4 regius animus -is. Nep. Epam. 1, 4. Liv. 24, 4, 5 -a eductus. Colvm. 5, 5, 15 Arnob. nat. 5, 8 Ps. Avr. Vict. orig. 21, 3 Hier. epist. 18^{a}, 15, 9. 65, 18, 2 *al.* Avg. civ. 22, 5 ineruditus. exculta: Cic. orat. 48. fatigari: Qvint. inst. 1, 12, 1. imbuere: Sen. dial. 11, 9, 7 Apvl. apol. 25 Plat. 2, 25 Avg. util. cred. 16 Boeth. in Porph. dial. 1 p. 9^{B}. initiari: Firm. math. 5 pr. 1 -is. Amm. 29, 1, 31. institui: Cic. Verr. 2, 47 leg. agr. 2, 1 Svet. Tit. 2 Svlp. Sev. Mart. 7, 1. instrui: Porph. Hor. carm. 4, 4, 33 Capitol. Max. Balb. 16, 4 Hier. epist. 64, 20, 4. muniri: Rhet. Her. 4, 43, 55. ornari: Vitr. 1, 1, 1. 2, 1, 8 Gell. 1, 3, 20. potiri: Ps. Avr. Vict. epit. 14, 1. abhorrere ab: Cic. ac. 1, 4. conferre ad: Cic. Tusc. 4, 6. confugere ad: Cic. Q. Rosc. 30. constringere ad: Mart. Cap. 9, 967. elaborare in: Cic. div. in Caec. 39. erudire ad: Cic. rep. 2, 34. laborare de: Cic. rep. 4, 3. pervenire ad: Vindic. epist. ad Pentad. p. 485. proficisci ab (de): Cic. Arch. 1 Tert. anim. 20. progredi ad: Vitr. 2, 1, 6. promovere ad gloriam: Tert. patient. 1 p. 2. revocare ad: Veg. mil. 3 pr. versari in: Cic. Flacc. 5.

ϑ *pendet ab adiect.*: contentus -is: Qvint. inst. 1, 12, 15. docilis ad: Cic. epist. 7, 20, 3 (*de medicina*). eminens -is: Arnob. nat. 5, 8. habilis: Schol. Cic. Bob. p. 74, 14 St. ad docilitatem. memor -ae: Apvl. met. 8, 4. perinfames *c. gen.*: Apvl. met. 3, 16. peritus -ae: Capitol. Aur. 3, 3 Schol. Verg. Veron. Aen. 2, 687 -arum (Macr. sat. 1, 16, 2 Boeth. arithm. 2, 43). Veg. mil. 3, 22 -is. *adde*: Cic. Font. 43 ad usum ac -am. plenus: Cic. Arch. 5 artium ac -arum. proprium -ae: Cic. Catil. 1, 12 Tusc. 4, 4. prudens: Colvm. 3, 21, 2 -ae (Serv. auct. Aen. 1, 422). Amm. 31, 2, 20 -ā. scius: Firm. math. 5, 1, 17 -arum.

ι *epitheta* (*cf. p. 1322, 14. 1324, 47*): altiores: Qvint. inst. 2, 1, 3. amplissima: Cic. Tusc. 4, 5. bona (optima): Rhet. Her. 3, 7, 13 Gell. 1, 3, 20 *al.* Apvl. Plat. 2, 25 optima. didascalica: Boeth. in Porph. dial. 1 p. 9^{B}. diligens: Firm. math. 2, 29, 20. encyclios: Vitr. 1, 1, 12. exquisita: Colvm. 1 pr. 23. facinorosa: Apvl. met. 9, 29. fallacissimae: Bell. Alex. 24, 3. gloriosa: Firm. math. 6, 5, 7. honesta: Rhet. Her. 4, 43, 55. horrida: Arnob. nat. 5, 8. illustris: Colvm. 5, 5, 15. inconstans: Apvl. Plat. 1, 6. indocilis: Cic. ac. 2, 2. insanabilis: Sedvl. op. pasch. 1, 1 p. 177. insitiva: Cic. rep. 2, 34 (*i. doctrina foris illata*). liberales: Vell. 2, 59, 4 Sen. dial. 10, 7, 3. 12, 2, 5 Ps. Sen. mon. 138 Qvint. inst. 12, 7, 8. 12, 11, 21 Svet. Cal. 53, 1 *al.* Tert. anim. 33 Amm. 14, 6, 9. 29, 1, 41. Avg. civ. 12, 10 Cod. Iust. 12, 40 (41), 8 *persaepe.* magna: Cic. de orat. 1, 222 Vvlg. III Esdr. 8, 8. mala: Plavt. Cas. 657. malefica: Apvl. met. 3, 16. mirabilis: Avg. civ. 18, 39. multiformis: Arnob. nat. 5, 8. multiplex: Cic. de orat. 1, 222 Amm. 31, 2, 20. nobilis: Cic. ac. 2, 147. placita: Colvm. 1 pr. 3. praeclara: Firm. math. 6, 26, 1. profundissima: Boeth. arithm. 1, 32. rationalis: Cels. 1 pr. p. 6. sobria: Mart. Cap. 2, 220. sollers: Apvl. met. 8, 4 Amm. 27, 6, 9. vana: Tert. patient. 1 p. 2. venerabilis: Firm. math. 4, 3, 1. utilis: Avg. civ. 13, 21.

κ *iuxta posita*: ars: Plavt. Mil. 186 Cic. rep. 2, 34 leg. 2, 33 ac. 1, 4 Vitr. 2, 1, 6 Flor. epit. 1, 3, 1 Vlp. dig. 7, 1, 27, 2 Apvl. Plat. 2, 9 Ps. Apvl. Ascl. 8 Tert. anim. 46 Macr. sat. 7, 15, 14 Mart. Cap. 9, 967 *persaepe.* doctrina: Tert. anim. 20 Cassiod. art. 3 p. 1168^{A} *al.* eruditio: Vitr. 1, 1, 1. exercitatio: Sen. epist. 94, 3. ingenium: Cic. Verr. 5, 131. intellegentia: Ps. Apvl. Ascl. 22. maturitas: Sidon. epist. 1, 1, 1. monumentum: Cic. ad Q. fr. 1, 1, 27. notitia: Boeth. mus. 2, 2. observatio: Gell. 3, 2, 14. opiniones: Gell. 7, 2, 4. peritia: Gell. 15, 31, 1. potestas: Qverol. p. 35, 1. prudentia: Ps. Apvl. Ascl. 22 Svlp. Sev. chron. 2, 1, 4. ratio: Cic. Arch. 2 nat. deor. 2, 15 div. 2, 50 Ps. Apvl. Ascl. 22 Tert. patient. 16 *al.* sapientia: Vvlg. prov. 1, 2 sap. 7, 16 *al.* scientia: Cic. div. 1, 91 Vvlg. Dan. 1, 17. 2, 21 *saepe.* sententia: Cic. Tusc. 5, 84. sermo: Cic. rep. 2, 7. studium: Cic. inv. 1, 8 Tert. anim. 6 Arnob. nat. 2, 11 Veg. mil. 3 pr. timor: Vvlg. Sirach 10, 33.

2 speciatim: a *quasi technice i. q. schola, doctrina, ars,* σύστημα, δόξα, τέχνη: α *philosophorum, rhetorum, omninoque magistrorum. accedit plerumque genet. subiect., hic illic locutio praeposit.* (ex ... -a) *pendet ab substantivo*: Plavt. Truc. 130 mala tu femina, olcs unde es -am. Cic. de orat. 1, 75 cum illo summo doctore istius -ae Apollonio (Gell. 11, 13, 1). 3, 188 non traduntur in vulgari ista -a. Brut. 94 doctus ex -a Stoicorum (245 vir ex Rhodia -a Molonis. 263 *orator* ex ... Hermagorae -a. Apvl. apol. 18 ex -a sectae. Vopisc. Prob. 22, 3. Svlp. Sev. dial. 1, 1, 5 ex Martini -a [Chron. Gall. chron. I p. 652, 48 rec. A]). Cic. Brut. 114 quae opinio propria est huius (*sc. Stoicorum*) -ae. 117. div. 1, 6 cum id ... reliquis eiusdem -ae solis luce videatur clarius. 2, 50 fontem. ac. 1, 17 discriptio ... formulam -ae. 2, 129 princeps (nat. deor. 1, 16 div. 1, 6). fin. 1, 29 auctori (Firm. math. 3, 6, 21). 3, 74 compositio. 5, 9 forma. 5, 13 philosophi -arum (5, 90. 120). Tusc. 4, 7 firmamentum. Gell. 4, 11, 11 Plutarchus ... homo in -is (*i. doctrina vitae agundae*) gravi auctoritate. Paneg. 3 (11), 19, 2 praeceptis. Firm. math. 5, 1, 31 veritas. *huc traxerim*: Porph. Hor. carm. 1, 29, 14 ut si diceret Socraticae scholae -am.

iuncturae selectae: *seq. genet.*: divini animi (*i. Platonis*): Firm. math. 1, 7, 10. bene vivendi: Cic. Tusc. 4, 5. Chrysippi: Cic. orat. 115. Epicuri: Cic. fin. 1, 28. Hermagorae: Cic. Brut. 263. Megaricorum: Cic. ac. 2, 129. Peripateticorum: Cic. fin. 5, 9. philosophiae (philosophorum): Cic. ac. 2, 15 Tusc. 2, 4. 15. 3, 11 fin. 1, 12 Sen. epist. 94, 31 (*sed potest ad I referri*). Fronto p. 62, 4 N. 149, 23. 176, 11 Gell. 2, 18, 4 Avg. civ. 11, 25 *al.* Pythagoreorum: Cic. fin. 5, 87 Tusc. 4, 3 Vitr. 2, 2, 1 Gell. 2, 18, 4. 4, 11, 9 Apvl. Plat. 1, 3. sapientiae: Val. Max. 1, 1, 12. Stoicorum: Cic. Brut. 94 orat. 113 off. 3, 20. *additur adiect. pro genet.*: Platonica: Fronto p. 176, 19 N. Pythagorica: Boeth. mus. 5, 3 arithm. 1, 4. rhetorica: Gell. 11, 13, 1. Rhodia: Cic. Brut. 245. Socratica: Val. Max. 5, 10 ext. 2 Avg. civ. 8, 3. 4. Stoica: Gell. 1, 2, 3. Porph. Hor. sat. 1, 3, 137 -ae Stoicae sectator. Capitol. Aur. 3, 3.

epitheta: amplissima: Cic. Tusc. 4, 5. certa: Cic. Tusc. 5, 82. consentanea: Cic. off. 1, 6. continens: Cic. fin. 1, 37. expedita: Cic. Brut. 263. fortis: Cic. Tusc. 2, 41. gravis: Cic. fin. 1, 37. immortalis: Firm. math. 4, 22, 20. inops: Cic. Brut. 263. nobilis: Cic. ac. 2, 114. nota: Cic. ac. 2, 131 fin. 4, 21. nova: Cic. ac. 1, 43 fin. 4, 21. perfectissima: Cic. ac. 2, 15. plenissima: Firm. math. 8, 5, 1. praeclara: Firm. math. 5, 1, 37. severa: Cic. fin. 1, 37. tripartita: Avg. civ. 11, 25. variae: Cic. Tusc. 2, 15. vulgaris: Cic. de orat. 3, 188.

cum verbis: adiuvant: Cic. fin. 3, 11. constant: Cic. ac. 2, 15. depravant: Cic. fin. 3, 11. sufficit: Avg. civ. 11, 25. accipere: Cic. nat. deor. 1, 26. adiungere: Cic. fin. 5, 87. aperire: Cic. ac. 1, 9. attingere: Fronto p. 62, 4 N. cognoscere: Cic. Tusc. 4, 3. constituere: Cic. fin. 4, 3. corrigere: Cic. ac. 1, 35. delibare: Fronto p. 62, 4 N. expedire: Cic. Brut. 263 expedita Hermagorae. extingui: Cic. Tim. 1. extruere: Cic. fin. 4, 1. fundare: Cic. fin. 4, 1. institui: Cic. orat. 115. intimare: Firm. math. 6, 40, 3. invenire: Avg. civ. 11, 25. percipere: Cic. nat. deor. 1, 11. persequi: Cic. Tusc. 4, 5. probare: Cic. ac. 2, 7 fin. 1, 13. relinquere: Cic. Brut. 163 ac. 2, 15. renovare: Cic. Tim. 1. reperire: Caes. Gall. 6, 13, 11 in Britannia. restituere: Sen. epist. 94, 31. separare: Cels. 1 pr. p. 2. sequi: Cic. ac. 2, 7 nat. deor. 1, 11 off. 3, 20 Gell. 6, 11, 9 *al.* tradere: Cic. div. 2, 51. transferre: Caes. Gall. 6, 13, 11 in Galliam. *saepe.* adhaerere ad: Cic. ac. 2, 8. se conferre ad: Cic. Tusc. 4, 6 Apvl. Plat. 1, 3. consentire cum: Cic. ac. 2, 131. deducere ad: Cic. ac. 2, 114. deferre ad: Cic. ac. 2, 8. esse ab: Cic. Tusc. 2, 7. esse in: Cic. ac. 2, 115 fin. 5, 9. exardescere ad: Cic. Tusc. 5, 83. proficisci ab: Cic. inv. 2, 8 orat. 191. semovere ab: Cic. ac. 1, 34. officere -ae: Apvl. Plat. 1, 8. erudiri -a: Fronto p. 176, 11 N. *pendet ab adiect.*: consentanea *c. dat.*: Cic. off. 3, 20. peritus: Capitol. Aur. 3, 3 -ae.

β *i. q. secta*: Ter. Eun. 263 tamquam philosophorum habent -ae ex ipsis vocabula, parasiti ita ut Gnathonici vocentur *ad quem locum v.* Evgraph.

b *apud* Eccl. *i. q. doctrina Christiana, lex moralis; sed saepe, praecipue apud* Tert., *diiudicari nequit, utrum huc an potius ad II A exempla pertineant*: Tert. bapt. 15 haeretici nullum habent consortium nostrae -ae. idol. 13 adversus fidem -amque. 14 benedictio est nominis maledictio custoditae -ae. 15 intra limites -ae. 20 conversatio divinae -ae (adv. Marc. 5, 6 p. 590. 591 depalatorem -ae divinae. Avg. civ. 19, 17 *al.*). 21 adimpleas -am. ieiun. 1 sine religione ... et spiritali -a (*Reifferscht., trad.* spiritalis -ae; orat. 6 Sedvl. op. pasch. 2 p. 224, 6 *sed possunt aequo iure ad I A vel ad II A trahi*). 2 ex imperio novae -ae. adv. Marc. 1, 26 p. 326 ratio -arum consistat. 1, 28 p. 330 de -ae (*Marcionis*) vanitate. 2, 5 p. 340 totum ordinem -ae per praecepta dispositum. 2, 17 p. 358 veni ... ad inspectionem doctrinarum -arum praeceptorum. 3, 16 p. 403 per legis -am (4, 1 *al. cf.* 2, 19 p. 360 legalibus -is occurrentibus. *al.*). 4, 11 p. 450, 10 de auctoritatibus -arum (Arnob. nat. 1, 40 *al.*). p. 450, 13 si Christus reiecisset Iohannis -am. 4, 12 p. 453 Christi. *ibid.* -am eius induci. 4, 16 p. 469 non destruxit -as creatoris (5, 6 p. 592 *saepe*). p. 473 ad arbitrium -ae suae. 4, 17 p. 473 ad perfectum -ae Christianae nitorem (pudic. 11 *al.* Avg. civ. 3, 31 *saepe*). p. 475 humanam docet -am et mercedem. 5, 2 p. 572, 3 quod novam deberet sectari -am. p. 572, 20 ex conversatione aliud, non ex religione, ex -a, non ex divinitate. 5, 7 p. 592 publicae religionis secutus sit -am. 5, 12 p. 617 de -a, non de divinitate dissidebatur. *persaepe.* monog. 2 monogamiae -am ... exprobrant. nat. 1, 4. 1, 5 desertores -ae. 1, 7 -a eius illuxit ... -ae nostrae sponsionem. 1, 10 expositione. orat. 11 *al.* patient. 2 p. 2 vivae ac caelestis -ae divina dispositio delegat. *al.* poen. 2 summam -ae suae sanciat. praescr. 44. pudic. 1 si -a persuaserit. 6 iuga -arum in tenore -ae. 11 determinatorem. 12 in novitate -arum ... compendia. 14 censorem -arum (*de Paulo*). 16 columnam immobilem -arum. 17 in nos dirigit integritatem ... -arum. 19 fidei et -ae regulis (resurr. 40 *al.*). resurr. 48 p. 98 distinctione ecclesiasticae -ae (Avg. gen. ad litt. 11, 40 p. 375, 12 *al.*). spect. 1 praescriptum. 10 *al.* test. anim. 2 *al.* Lact. mort. pers. 2, 2 disponens testamenti novi sollemnem -am. Comm. instr. 1, 26, 1 caelestis. Firm. err. 19, 5 *quidquid* ... tradat euangelica -a (24, 9 *quidquid* prophetica tradit -a). Ambr. Cain et Ab. 2, 11. Avg. c. Adim. 14 p. 151 teneamus apostolicam -am (Greg. M. moral. pr. 7 *al.*). civ. 17, 18 reddidit eis ... temporariam -am. 17, 20 peccata -ae nostrae. gen. ad litt. imperf. 1 p. 459, 11 catholicae -ae (c. Faust. 12, 46.

[*Gudeman*]

SVLP. SEV. chron. 2, 43, 1 quae fides catholicam -am loqueretur. SEDVL. epist. 1 p. 8, 4 *al.*). SVLP. SEV. dial. 1, 7, 2 ad regendam ecclesiae -am. FAVST. REI. serm. 28 p. 333 prophetarum. ALC. AVIT. c. Arr. 13 regula. PETR. CHRYS. serm. 6 p. 202[B] pastoralis. INSCR. Notiz. degli scavi 1911 p. 116 -ac custos, pietatis magister. 1912 p. 347 (*Ostiae*) religiosa -a. *passim.*

II *latiore sensu*: **A** *proprie*: **1** *generatim i. q. severitas, severa morum educatio,* παιδεία, *imprimis apud* TERT. *et* VVLG. *nonnulla quae fortasse hic desideres, ad II B 1 trahere malui.*

a *iuncturae*: *α pendet genet. ab substant.*: auctoritas: CIC. ac. 1, 33. bonum: COMM. instr. 1, 26, 1. campus: TERT. ieiun. 17. commemoratio: TERT. orat. 1. compendium: TERT. pudic. 12 compendia -ae imponant. concupiscentia: VVLG. sap. 6, 18. contemplatio: CORP. VIII 10570 (4, 5) *in decreto Commodi.* conversatio: TERT. idol. 20. cura: VVLG. sap. 6, 19. dispensatio: GREG. M. in Ezech. 1, 1, 18. dissolutio: AVG. quaest. hept. 7, 50. domus: SVET. Aug. 65 APVL. met. 9, 18 VVLG. Sirach 51, 31. donum: VVLG. sap. 7, 14. duritia: TERT. nat. 1, 10. enormitas: TERT. pudic. 1. exaggeratio: TERT. spect. 10. exemplum: GELL. 4, 20, 1. exitium: APVL. met. 10, 6. exorbitatio: TERT. idol. 8, 14. filum: TERT. pudic. 10. frenum: TERT. pudic. 2 COMM. apol. 220. gubernaculum: TERT. pudic. 7. imperium: TERT. ieiun. 2. increpatio: VVLG. prov. 6, 23. iniuria: TERT. adv. Marc. 4, 16 p. 470. integritas: TERT. pudic. 17. iugum: TERT. pudic. 6. lac: QVINT. inst. 2, 4, 5. laus: VVLG. Phil. 4, 8. magister: CIC. Cluent. 129 (*cf. p. 1326, 25*). obiurgatio: SVLP. SEV. chron. 1, 30, 3. peccatum: VVLG. sap. 2, 12. periculum: TERT. spect. 8. plenitudo: AMBR. Cain et Ab. 2, 11. praemium: TERT. resurr. 47 spect. 20. regula: TERT. pudic. 19. retentio: TERT. adv. Marc. 5, 3 p. 574. sanitas: TERT. patient. 1. severitas: SEN. contr. 1, 5, 1 QVINT. inst. 2, 2, 4 TAC. dial. 29 AVG. c. Parm. 3, 2, 13. *necnon* severitas ac -a *per* ἓν διὰ δυοῖν: TAC. dial. 28 (*bis*) GALLICAN. Avid. 5, 6 TERT. nat. 1, 10. spiritus: VVLG. sap. 1, 5. supplementum: TERT. adv. Marc. 4, 16 p. 465 -ae creatoris. tenor: TERT. pudic. 9. transgressio: TERT. adv. Marc. 5, 5 p. 584. tutela: TERT. pudic. 9. vanitas: TERT. adv. Marc. 1, 28. vena: SPART. Pesc. 3, 11. vigor: GREG. M. moral. pr. 7. virga: VVLG. prov. 22, 15. *nota fere i. q. poena, castigatio, correptio*: GREG. M. moral. 2, 28 asperitas. BENED. reg. 7, 22 evocatio. 24, 3 mensura. *cf. p. 1323, 71. adde nude positum*: AVG. civ. 22, 22 quid ferulae, quid loca, quid virgae, quid -a illa.

β pendet ab adiect.: CVRT. 6, 2, 3 tenax -ae (PLIN. epist. 10, 85, 1).

γ accedit genet. obiect., rarius subiect.: abstinentiae: TERT. ieiun. 13. animi: ARNOB. nat. 2, 69. Augusti: CORP. VII 896 INSCR. numm. Cohen II² p. 151 n. 540. p. 152 n. 550. castitatis: VAL. MAX. 6, 1, 4. Christi: TERT. adv. Marc. 4, 12 p. 453 *al.* civitatis: CIC. Verr. 4, 161. Tusc. 4, 1 de -a ac temperatione civitatis loquamur. SEN. epist. 114, 2. consulis: OROS. hist. 5, 15, 7. constitutionis ecclesiasticae: VINCENT. LER. 7, 12. continentiae: AMBR. epist. 27, 8. curiae: SEN. apocol. 9. dei: TERT. idol. 5 *saepe.* domini: CIC. Verr. 6, 8 dominorum. VVLG. deut. 11, 2 prov. 3, 11 Ephes. 6, 4 *al.* ecclesiae: AVG. c. Parm. 1, 3, 5. eruditionis: GREG. M. moral. 3, 47. familiae (*i. servorum*): CIC. ad Q. fr. 1, 1, 18 TERT. idol. 15. fidei: INSCR. christ. Rossi I 304 (*a. 381*) PETR. CHRYS. serm. 6 p. 221[A]. fidelium: ISID. Goth. 28 chron. II p. 279. imperandi: CASSIOD. var. 9, 9, 5. ingenii: FIRM. math. 1, 4, 14. iustitiae: TERT. resurr. 47 p. 96. legis: TERT. adv. Marc. 1, 20 p. 316 *al.* loci: SEN. epist. 51, 11. magistrorum: TERT. pudic. 20. maiorum: CIC. Catil. 1, 12 LIV. 8, 32, 7. 28, 27, 12 VAL. MAX. 4, 3, 9 TAC. dial. 28 GALLICAN. Avid. 14, 4 LAMPR. Alex. 53, 3. matris: APVL. apol. 76. AVG. c. Parm. 2, 9, 19 secundum divinae misericordiae -am. morum: CORP. VI 32415. 32419. Christiani nominis: TERT. pudic. 1. obsequii: TERT. patient. 4 *al.* pacis (*i. usus*): TERT. patient. 11. 12. palatii: CASSIOD. var. 6, 6, 1. parentium: CIC. off. 1, 118. patientiae: TERT. adv. Marc. 4, 16. patris: VVLG. prov. 1, 8. 4, 1. populi Romani: LIV. 26, 49, 14. principis: TAC. dial. 38. PLIN. paneg. 46, 5 principum. regentis: AVG. civ. 5, 12. regulae: BENED. reg. 60, 5. 62, 7. regum: CVRT. 4, 6, 6. rei publicae: CIC. rep. 1, 50 leg. agr. 2, 89 phil. frg. F V 26. religionis: TERT. adv. Marc. 5, 7 p. 593. Sabinorum: LIV. 1, 18, 4. sanctimoniae: TERT. resurr. 47. sanctitatis (*i. usus*): TERT. resurr. 44. servitii: APVL. met. 9, 32. sobrietatis: TERT. ieiun. 12. temporis: CIC. Cato 55 temporum. TERT. adv. Marc. 5, 10 p. 601 CAPITOL. Opil. 12, 1 CASSIOD. var. 8, 32, 4. victus: TERT. ieiun. 6. virtutis: CIC. off. 2, 6 MIN. FEL. 36, 8 calamitas -a virtutis. PORPH. Hor. carm. 4, 4, 36. *nota i. q. poena*: GREG. M. moral. 9, 86 corruptionis.

b *verbales*: *α subiect.*: corrigit: VVLG. psalm. 17, 36. depacat: TAC. dial. 38 eloquentiam. docet: TERT. adv. Marc. 4, 17 p. 508 VVLG. psalm. 17, 36. excutit: SEN. epist. 11, 2. firmat: SEN. epist. 51, 11 ingenium. gubernat: TERT. pudic. 21 hominem. labat (labitur): CIC. fin. 4, 53 LIV. 1 pr. 9. 36, 6, 2. laborat: SEN. epist. 114, 2. persuadet: TERT. pudic. 1. potest: CAES. Gall. 6, 1, 4 quid populi Romani -a atque opes possent. sancit: CVRT. 4, 6, 6 silentium vitae periculo. valet: CIC. Flacc. 11. vulnerat: TERT. ieiun. 6. *β obiect.*: abicere: VVLG. prov. 3, 11. 15, 32 sap. 3, 11. accipere: CAES. Gall. 1, 40, 5 SEN. epist. 71, 31 TERT. scorp. 5 PORPH. Hor. carm. 4, 4, 36 VVLG. prov. 8, 10 sap. 6, 27 Ier. 5, 3 *al.* AVG. in Iob 38 p. 600 nemo flagellatus dicat, indigne se accipere -am (*i. q. castigationem divinam*). administrare: TERT. orat. 19. admirari: CIC. Cato 55. agnoscere: APVL. apol. 7, 6. assumere: VVLG. Sirach 51, 36. audire: VVLG. prov. 1, 8. 4, 1. 8, 33. capere: PLIN. paneg. 46, 5. captare: TERT. adv. Marc. 4, 25 p. 508. cognoscere: CIC. Verr. 4, 157 TERT. adv. Marc. 4, 16 p. 472. commutare: CIC. Rab. perd. 13 (*potest etiam ad II B 2 referri*). confirmare: TERT. pudic. 20. conservare: TERT. adv. Marc. 1, 20 p. 316 BENED. reg. 63, 18. contemnere: OPTAT. 4, 4 p. 105, 24. cogitare: CASSIOD. var. 6, 2, 3. corrigere: SVET. Vesp. 8, 3. curare: TERT. adv. Marc. 5, 7 p. 597. custodire: TERT. idol. 14 VVLG. prov. 10, 17. dare: SEN. dial. 3, 11, 4 TERT. resurr. 26 (*nota fere i. q. punire, condemnare*: AVG. in psalm. 140, 9 [*praecedit* verberat]. CAES. AREL. reg. mon. 3 PALLAD. hist. mon. 2, 20, 8). deducere: TERT. pudic. 6. deserere: VELL. 2, 1, 1 VVLG. prov. 13, 18. despicere: TERT. resurr. 11. detestari: VVLG. prov. 5, 12. discere: VVLG. prov. 24, 32 (*subest notio admonitionis*). effeminare: TERT. pudic. 2. exercere: TERT. ieiun. 13. exponere: APVL. met. 9, 32. expugnare: APVL. met. 9, 18. exquirere: VVLG. Sirach 33, 18. ferre: OPTAT. 1, 18 p. 20, 11. firmare: PS. APVL. Ascl. 39. habere: VVLG. prov. 5, 23 sap. 6, 12 CASSIOD. var. 8, 32, 4. imperare: TERT. resurr. 47. ingerere: EPIST. Aesop. 5 p. 4/5 Th. (famulis). instituere: FRONTO p. 178, 16 N. intellegere: TERT. idol. 9. irridere: VVLG. prov. 15, 5. laedere: MAXIMIN. c. Ambr. 124. munire: TERT. spect. 3. neglegere: VVLG. Hebr. 12, 5. nocere: TERT. idol. 5. occidere: TERT. ieiun. 6. odisse: VVLG. psalm. 49, 17. pati: TERT. ieiun. 12. possidere: CIC. Q. Rosc. 17. praebere: BENED. reg. 2, 47 (*i. punire*). praedicare: VVLG. Iudith 11, 6. praestare: SEN. epist. 71, 31 TERT. adv. Marc. 4, 12 p. 453. praetegere: TERT. spect. 10. recipere: VVLG. lev. 26, 23 Ier. 2, 30. 7, 28. regere: CIC. Att. 10, 7, 3 SVET. Iul. 48 SVLP. SEV. dial. 1, 7, 3. relinquere: CIC. Quinct. 94. repercutere: TERT. pudic. 2. reperire: EVGRAPH. Ter. Andr. 79 integram -am. 93. respicere: TERT. resurr. 21. respuere: COMM. instr. 1, 26, 1. restinguere: TERT. pudic. 2. retinere: FRONTO p. 178, 16 N. sancire: CIC. fin. 1, 35 VITA Cypr. 4. sectari: TERT. adv. Marc. 5, 2 p. 572. servare: SEN. apocol. 9. subtrahere: VVLG. prov. 23, 13. suppurare: TERT. ieiun. 4. suscipere: VVLG. prov. 19, 20 Sirach 51, 34 Soph. 3, 2. 7. tenere: LIV. 23, 18, 14 GREG. M. moral. pr. 7. vigorare: TERT. pudic. 2. *γ variae structurae: cum dat. vel abl.*: subdere -ae: BENED. reg. 55, 28. 60, 11. 62, 6 (*de poena*). subicere -ae: BENED. reg. 32, 10. 54, 11. 55, 28. 70, 12 (*de poena*). succumbere: OPTAT. 1, 16 p. 19, 1. agi -a: AVG. civ. 18, 51 (*de poena*). assuefieri: CAES. Gall. 4, 1, 9 nullo officio aut -a assuefacti. confirmari: CIC. rep. 2, 30 populum Romanum … consilio et -a. contineri: SEN. dial. 1, 1, 6. exerceri: TERT. pudic. 5. molliri: SEN. dial. 4, 15, 1. terreri: TERT. adv. Val. 1. uti: CATO agr. 5, 1. gubernari a: CIC. Att. 6, 1, 2. perdomari a: SEN. dial. 4, 12, 3. derigere ad: TERT. resurr. 49. reducere ad: EVGRAPH. Ter. Ad 825. transvolare ad: TERT. test. anim. 2. se gerere contra: TRAIAN. Plin. epist. 10, 78, 3 -am meam. coniti in: TERT. resurr. 21.

c *epitheta*: acerrima: CIC. Verr. 1, 30. Amerina: CIC. S. Rosc. 120. castigatissima: GELL. 4, 20, 1. civilis: CASSIOD. var. 6, 2, 3. constans: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 18. districta: BENED. reg. 34, 11 (*de poena*). tolerabilis: OROS. hist. 4, 6, 40. domestica: CIC. Cael. 11 Tusc. 2, 27 VAL. MAX. 2, 1, 10 SVET. Iul. 48. dominica (*i. domini*): TERT. patient. 1. dura: LIV. 38, 17, 12 TERT. pudic. 3 p. 225, 12. ecclesiastica: MAXIMIN. c. Ambr. 120 AVG. civ. 5, 26 *al.* egregia: CORP. VI 32415. equestris: CIC. Verr. 4, 137. gravis: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 18 BENED. reg. 55, 28 (*de poena*). horrida: LIV. 38, 17, 12. humana: TERT. adv. Marc. 4, 17 p. 475 pudic. 5 p. 227, 26. incorrupta: SOL. 49, 7. incruenta: AVG. epist. 153, 10. integra: EVGRAPH. Ter. Andr. 79. 93 Ad. 825. iucunda: QVINT. inst. 2, 4, 5. legitima: CAES. AREL. reg. mon. 3 (*de poena*). lenissima: TERT. ieiun. 17. mala: CIC. fin. 2, 32. memorabilis: SOL. 35, 9. mollissima: TERT. pudic. 5 p. 227, 25 humanissima. nova: TERT. ieiun. 2 adv. Marc. 5, 2 p. 572. optima: CIC. Verr. 1, 23 (*ironice*). praeclara: CIC. leg. agr. 2, 89. praedicabilis: CORP. VI 32419. V 346, 3. principalis: TERT. pudic. 1. pristina: LIV. 23, 18, 14. regularis: BENED. reg. 32, 10. 54, 11. 60, 11. 65, 36. 70, 12 (*de poena*). religiosa: MAXIMIN. c. Ambr. 124. Romana: LIV. 4, 8, 2 (*cf. etiam p. 1325, 6*). severa: SEN. contr. 2, 6 (14), 7 TAC. dial. 40. Spartana: LIV. 38, 17, 12. tenax: APVL. met. 9, 18. terribilis: AVG. civ. 18, 51 (*de poena*). tetrica: LIV. 1, 18, 4. tristis: LIV. 1, 18, 4 SEN. dial. 1, 1, 6. vetus: CIC. Verr. 3, 7. 4, 137 Cluent. 76. 107. 129 Cael. 11 Tusc. 2, 27 VELL. 2, 1, 1 CVRT. 4, 6, 6 FLOR. epit. 3, 12, 3 FRONTO p. 128, 17 N. TERT. adv. Marc. 5, 3 p. 574 *saepe.* universa: TERT. patient 7. utilis: TERT. scorp. 5.

2 *speciatim sensu militari, plerumque additur militaris, militiae, rarius castrorum, castrensis (bis tantum apud* CIC.). *de re cf. Fiebinger, PW. V 1176—1183.* **a** *pendet genet. ab subst. vel cum substant. coniunctum, hic illic nude positum*: PLAVT. Pseud. 1004 ita militaris -ast (RHET. Her. 4, 38, 50 BELL. Alex. 48, 3 NEP. Iph. 1, 1. 4 LIV. 1, 19, 4 [21^ies^]. VAL. MAX. 2, 7 praef. 2, 7, 5 gloria. *al.* CVRT. 5, 1, 36. 10, 2, 12 COLVM. 6, 23, 3 PLIN. nat. pr. 30 QVINT. decl. 315 p. 242, 10 PS. QVINT. decl. 3, 8 TAC. hist. 4, 17 PLIN. epist. 6, 31, 6. 10, 29, 1 conditorem -ae militaris firmatoremque. FRONTO p. 207, 5 N. militaris -ae labem exercuit. VLP. dig. 2, 12, 9 *al.* AMPEL. 28, 3 SOL. 52, 11 GALLICAN. Avid. 3, 8 SPART. Hadr. 3, 9 Pesc. 3, 9 CAPITOL. Maximin. 7, 2 IVST. 12, 11, 9 ORIGO Const. 5, 24 VIR. ill. 58, 6 AMM. 23, 6, 83.

[*Gudeman*]

30, 9, 1. 31, 14, 2 Clavd. Don. Aen. 2,372. 9,240 Veg. mil. 1, 8. 3, 10. 11 *al.* Marcell. chron. II p. 92, 479, 1 institutor coercitorque. Corp. III 12351 reparatori). Cic. fin. 1, 35 militaris imperii. Bell. Alex. 34, 4. 68, 2. Sall. Iug. 44, 3 maiorum -a milites laborare coegisset. Liv. 4, 37, 5 -a rei militaris (8, 34, 2 Cvrt. 5,2,6). Liv. 4, 37, 7 -ae Romanae (Vell. 2,109 formam. 2,110 notitia. Tac. Germ. 30 concessum. Capitol. Maximin. 3,1 Itin. [Silv.] 7, 4. 9,3 Evtr. 4, 27). Liv. 5,6,1 ad -am militiae (9,31,9 in vetere -a militiae. 25,20,6 *al.* Val. Max. 2, 7, 2. 2, 7 ext. 2). Liv. 25, 37, 1 Scipionis. 28, 27, 12 adversus morem militiae -amque maiorum (*potest etiam ad II B 1 referri*). 34, 9, 4 -a erat custos infirmitatis quam (*sc. -am*) inter validiores optime timor continet. 36, 11, 5 severiore -a. Vell. 2, 5, 3 -a ... fuit clarissimus. 2,78,2 res -ae inimicissima, otium. 2,119,2. Val. Max. 2, 9 pr. castrensis -ae tenacissimum vinculum (Sen. dial. 11, 12, 2 Tert. coron. 11 Amm. 16, 5, 10. 22, 4, 6 flagitia). Val. Max. 6, 1, 11 severa castrorum -a (Tac. hist. 2, 68 bacchanalibus quam -ae et castris propiora. Plin. paneg. 6, 2. 18, 1 Svet. Vesp. 4,6 Ampel. 18, 3. Pavl. dig. 49, 15, 19, 7 -a castrorum antiquior fuit parentibus Romanis quam caritas liberorum. Veg. mil. 1, 1). Val. Max. 6, 3, 3 libertatis ... vindex severitas, sed pro dignitate etiam ac pro -a aeque gravis. Sen. dial. 12, 15, 5 militandi. Cvrt. 6, 6, 17 -ae fecisse iacturam. Tac. hist. 1,37. 46 rem ... perpetuitate -ae (*i. ordinis militaris*) firmatam. 1, 51 severitate -ae (Veg. mil. 2, 9). 1, 60 ordinem. 1, 83 rigor -ae. 2, 12 adversus modestiam -ac. 2, 27. 77 acriore hodie -a victi. 3, 2. 49. 5, 21 cura. ann. 1, 19 -ae vim meditentur. 1, 35 veteris -ae decus. 3, 42 militia -aque nostra (ἓν διὰ δυοῖν). *huc quoque traxerim*: Agr. 16 nec Vettius Bolanus ... agitavit Britanniam -a, eadem inertia erga hostis (*i. non exagitavit B. actionibus, quas -a militaris postulavit*). Svet. Iul. 65 exactor gravissimus -ae. Vit. 10,2 militis (Evtr. 8, 7). Flor. epit. 4, 12, 17 Men. dig. 49, 16, 4, 15 Vlp. dig. 1, 12, 1, 12 Apvl. met. 10, 1 Lampr. Alex. 50, 1 Vopisc. Aurelian. 6, 1 Gallican. Avid. 4, 9. 6, 5. Amm. 18, 6, 1 *al.* Veg. mil. 3, 1 -ae ordine custodito. 3, 10 -ae regula custodita. Apon. 8 p. 148.

b *iuncturae verbales*: α *subiect.*: continet: Liv. 1, 19, 4. labitur: Plin. paneg. 18, 1 Spart. Hadr. 10, 3. manat: Liv. 2, 44, 10. prolabitur: Liv. 8, 7, 19. vincit: Liv. 8, 35, 4. vivit: Spart. Pesc. 3, 11 si ulla vena paternae -ae viveret. β *obiect.*: adiuvare: Val. Max. 3, 4, 6. libentius ... sollicitius administrare: Tert. orat. 19. agitare: Sol. 52, 11. aspernari: Tac. hist. 2, 68 ann. 1, 16. confirmare: Qvint. decl. 339 p. 341, 24 Ampel. 18, 3. conservare: Liv. 39, 6, 5. continere: Liv. 34, 9, 4. 39, 1, 2 Flor. epit. 3, 12, 2. corrumpere: Liv. 29, 19, 3 Plin. paneg. 6, 2 Capitol. Maximin. 2, 6. dediscere: Caes. civ. 3, 110, 2. deflectere: Val. Max. 7, 3, 7 a recto. discere: Caes. civ. 3, 110, 2. dissolvere: Bell. Alex. 65, 1 Val. Max. 9, 7, 3. exigere: Svet. Tib. 19. extinguere: Liv. 23, 45, 4 Plin. paneg. 18, 1. evertere: Liv. 8, 30, 11. 8, 34, 3. firmare: Val. Max. 2, 7, 11. ignorare: Men. dig. 49, 16, 4, 15. imitari: Spart. Pesc. 3, 9. incusare: Capitol. Opil. 12, 1 superiorum temporum. instruere: Val. Max. 2, 7, 5. neglegere: Val. Max. 2, 7, 4. personare: Petr. Chrys. serm. 14 p. 231[B]. polluere: Liv. 8, 34, 7. refovere: Plin. paneg. 18, 1. regere: Svet. Aug. 24, 1 Capitol. Maximin. 8, 7. reparare: Veg. mil. 3, 10. restituere: Liv. 8, 7, 19. retinere: Val. Max. 2, 8 pr. Spart. Hadr. 10, 3 Veg. mil. 2, 14. retrahere: Capitol. Maximin. 7, 2. revocare: Val. Max. 2, 7, 2. sancire: Cic. fin. 1, 35. sequi: Liv. 25, 38, 6 Vell. 2, 114, 3. servare: Sen. dial. 12, 15, 5. solvere: Liv. 8, 7, 15. 29, 21, 13. 40, 1, 4. tenere: Rhet. Her. 4, 38, 50 Spart. Hadr. 3, 9. 22, 1. tradere: Liv. 9, 17, 10 Cvrt. 5, 2, 6 Svlp. Sev. chron. 1, 17, 40. vereri: Liv. 5, 6, 17. vincere: Liv. 8, 30, 11. γ *cum aliis casibus vel praepos.*: oblivisci: Liv. 7, 14, 2. suescere: Tac. ann. 2, 52. carere: Val. Max. 2, 7, 6. indigere: Val. Max. 2, 7, 14. uti: Liv. 8, 6, 14. desciscere a: Vell. 2, 81, 1. insuescere ad: Liv. 5, 6, 1. redigere in: Flor. epit. 2, 18, 11. valere -a: Cic. Tusc. 1, 2.

c *iuxta posita*: armatura: Bell. Alex. 34, 4. 68, 2. imperium: Liv. 26, 2, 10 Tac. ann. 2, 52. institutio, institutum: Liv. 25, 38, 6. 28, 24, 9 Tac. hist. 2, 69 Veg. mil. 3, 1. nomen: Caes. civ. 3, 110, 2 nomen -amque populi Romani. ordo: Liv. 32, 10, 11. patientia: Liv. 4, 37, 5. severitas: Bell. Alex. 65, 1 (*cf. etiam p. 1323, 29*). virtus: Liv. 4, 37, 5. usus: Veg. mil. 2, 1 *al.*

d *epitheta*: acer: Tac. hist. 2, 77. antiqua: Liv. 45, 35, 6. 45, 37, 2. censoria: Treb. trig. tyr. 33, 3. corrupta: Gallican. Avid. 4, 7. intenta: Tac. ann. 12, 42. Macedonica: Flor. epit. 2, 12, 3. militaris (*v. p. 1324, 77*). optima: Liv. 28, 1, 13. ordinata: Liv. 24, 48, 4. severa: Liv. 36, 11, 5 Val. Max. 6, 1, 11. vetus: Tac. ann. 1, 35 (*v. etiam p. 1324, 69*). Gallican. Avid. 6, 5.

B ***metonymice***: **1** ***generatim*** *i. q. ordo, mos, consuetudo, ratio, usus, consilium sim.*: Plavt. Asin. 201 eadem nos -a utimur. Cist. 16 nec nisi -a apud te fuit quidquam ibi quin mihi placeret. Merc. 116 pessuma. 133 ignava. Cic. de orat. 1, 3 incidimus in ipsam perturbationem -ae veteris. 1, 159 percipienda omnis antiquitas, senatoria consuetudo, -a rei publicae (leg. agr. 2, 89 praeclara rei publicae -a. off. 1, 156). Quinct. 94 relicta virorum bonorum -a. Verr. 4, 6 meretriciam -am videre (5, 7 non requirebat ille Cupido meretriciam -am). 4, 161 instituere ad civitatis -am. Sull. 49 a maioribus esse traditam -am. Mur. 74 -am suam legesque conservant. prov. 36 nihil videtur alienius a dignitate -aque maiorum. Balb. 43 ex Gaditanorum moribus -aque (Deiot. 28 imitari avi mores -amque. rep. 1, 2. 2, 64. Tusc. 5, 5 tu, *philosophia*, magistra morum et -ae fuisti. off. 1, 156. Liv. 4, 8, 1 morum -aeque Romanae penes eam *censuram* regimen. 38, 17, 18. Cvrt. 6, 6, 3 patrios mores -amque Macedonum regum salubriter temperatam. Gell. 5, 13, 1 in morum -arumque veterum doctrina. Apvl. Plat. 2, 27 Avg. civ. 10, 32 Corp. XII 697 *al.*). Cic. rep. 1, 70 nullam omnium rerum publicarum aut constitutione aut discriptione aut -a conferendam esse cum ea. 5, 6 institutis et -is. leg. 1, 57 leges vivendi et -arum daturum (Tusc. 4, 5 amplissimam omnium artium, bene vivendi -am ... persecuti sunt. off. 2, 15 Avg. c. Petil. 2, 83, 184). fin. 1, 71 quae beatae vitae -am iuvaret. nat. deor. 3, 85 nec res publica ratione quadam et -a dissignata. Tusc. 1, 102 magnam habet vim rei publicae -a (*nisi ad II A 1 a β referre malis*). div. 1, 72 quorum alia sunt posita in monumentis et -a. off. 1, 129 *scenicorum* mos tantam habet vetere -a verecundiam. 2, 27 hanc consuetudinem et -am iam antea minuebamus, post vero Sullae victoriam penitus amisimus. Liv. 9, 20, 10 res Capuae stabilitas Romana -a (*i. iure vel legibus*). 21, 7, 1 sanctitate -ae. 39, 16, 8 omnem -am sacrificandi ... abolerent (*i. ritum*; Tert. bapt. 7 unctione de pristina -a. 8. 12 tingui -a religionis. orat. 10 post traditam orandi -am. 18 -ae foris et consuetudini domi satisfacies. 25 ex Israelis -a. pudic. 20 speciem -ae. Gratian. ad Aquil. 3 religionis sanctissimae -am non cumulet iteratio [*de baptismo*]). Sen. contr. 1, 5, 1 fortior publicae -ae severitas (Pavl. dig. 39, 4, 9, 6 vigor publicae -ae. Char. dig. 1, 11, 1. 50, 4, 18, 7. Apvl. met. 4, 30 contempta -a publica. 6, 22 Hier. epist. 60, 14, 5). Vell. 2, 118, 1 feritasque sua novitate incognitae -ae mitesceret. Sen. epist. 11, 2. 36, 7 gentis. Cvrt. 8, 7, 12 Persarum te vestis et -a delectat (Fronto p. 55, 6 N. cum Persarum -am memorares). Colvm. 1, 8, 20 bene moratam -am, cum senectus advenerit, obtinebit. Frontin. aq. 117 revocare ad aliquam -am. Tac. hist. 4, 74 octingentorum annorum fortuna -aque compages haec coaluit (*sed potest ad II B 2 referri*). Svet. Iul. 24, 2 *legionem* -a cultuque Romano ornatam. Prob. inst. gramm. IV 48, 19 quae contra analogiae rectam rationis -am immutant (*i. regulam*. 124, 19. 127, 34. 142, 5 *saepe*). Vlp. dig. 1, 12, 1, 12 spectaculorum. Tert. anim. 16 ex affectu -ae. nat. 1, 10 vitae ac -ae corruptam ... antiquitatem recognosco. adv. Marc. 1, 23 p. 321. orat. 22 una et -a capitis exigitur (*i. ratio*). patient. 1 cum *patientia* vanas saeculi -as (*i. mores et negotia*) ad laudem ... promovet. 12 omnem speciem salutaris -ae (*i. actionis*) gubernet. pudic. 7 ex naturae -a, ex lege auris. 9 quorum mensam Iudaica -a depellit (*fere i. praecepta*). scorp. 3 observari ... -am. 5 fidei -as ... rescindentes. *saepe*. Cod. Iust. 1, 3, 19 pr. qui probabilem saeculo -am agit. 2, 17 (18), 2 huiusmodi ... donationem admitti temporum meorum -a non patitur. 4, 6, 8 iuris dictat -a. *seq. infinit.*: Ter. Haut. 300 nam -ast eis demunerarier ancillas. *nota adverbialiter positum fere i. q. modo, ratione*: Soran. p. 53 quae fieri debet hac -a. p. 70 quae hac -a comburitur. p. 117 tit. qua -a organo aperiendae sint mulieres. Ps. Soran quaest. med. 129 *al. apud eundem*.

2 ***speciatim*** *i. q.* ***leges civitatis***, *institutio publica*: Cic. Flacc. 15 o morem praeclarum -amque quam a maioribus accepimus, si quidem teneremus. 63 cuius *Massiliae* ego civitatis -am ... haud scio an cunctis gentibus (*nota comparationem compendiariam*) anteponendam dicam (*fortasse ad II B 1 referendam*. Sen. epist. 14, 7 Qvint. decl. 323 p. 274, 12). de orat. 1, 196 nobis mens mos -a nota esse debet. 2, 67 de re publica, de imperio, de re militari, de -a civitatis *dicendum oratori*. Brut. 40 a quo *Lycurgo* est -a Lacedaemoniorum astricta legibus (rep. 1, 50 cum *Lacedaemon* praestare putabatur -a rei publicae [*cf. p. 1325, 80*]. 2, 58 ne Lycurgi quidem -a tenuit illos in hominibus Graecis frenos. nat. deor. 3, 91 nec Lacedaemoniorum -am ... umquam ab Apolline potius Spartae quam a Lycurgo datam. Tusc. 1, 110 *non* Lycurgum, Solonem legum et publicae -ae carere gloria. off. 1, 76 Lycurgi legibus et -ae. Liv. 38, 34, 9 -a Lycurgi ... sublata [39, 36, 4. 39, 37, 1 leges -amque vetustissimam Lycurgi sustulistis]. 39, 37, 2 ad dissolvendam Lycurgi -am. 45, 28, 4 *Lacedaemonem* -a institutisque memorabilem. Vell. 1, 6, 3 Lycurgus severissimarum ... legum auctor et -ae. Tac. dial. 40 quarum civitatum severissima -a et ... leges traduntur). Cic. ad Q. fr. 1, 1, 19 haec institutio atque haec -a potest sustinere ... severitatem. Apvl. met. 3, 8 legibus vestris et -ae publicae litate (Avg. civ. 2, 27 quanta eversione publicae -ae). Ivst. 21, 6, 6 civilis -ae ordo (Avg. c. Faust. 32, 1 -ae civilis praecepta).

deriv.: disciplinabilis, disciplinalis, disciplino, disciplinosus.

disciplīnābilis, -e [*a* disciplina, *cf.* disciplinatus. *Th.*].

activo sensu i. q. disciplinae capax (*cf.* Cassiod. Didym. in I Ioh. p. 1788[B]): Cassiod. art. 3 p. 1167[D] qui *Christiani* conversatione -i, similitudine futurae vitae vivunt (= Isid. orig. 2, 24, 9). var. 4, 33, 1 ut conventus multorum -ium sit adunatio voluntatum (*translate*).

passivo sensu i. q. artificiosus, eruditus: Cassiod. in psalm. 64, 1 in ipsa enim verus hymnus dicitur domino -i carmine, non linguae clamore perverso. 150, 4 *tympanum* musici -i mensura percutientes. Dionys. Exig. Greg. Nyss. creat. 24 qui artificiosius operatur et qui hanc -em formam huius operationis excipiet. 31 per hanc artificio-

[Gudeman]

sam atque -em formationem consertum animae demonstrat effectum. *adv.* **disciplīnābĭlĭter.** *i. q. docte, erudite*: CASSIOD. in psalm. praef. 4 p. 15^B chordarum fila religata -r plectro percussa. 150, 4 *linguas organi* -r magistrorum digiti reprimentes. hist. 1, 11 p. 898^D sapienter et -r sedabat saepe contentionem.

disciplīnālis, -e *a* disciplina. *i. q. ad -am pertinens*: BOETH. top. Arist. 1, 1 p. 910^D non enim oportet in -bus principiis inquirere. *adv.* **disciplīnālĭter.** *i. q. sapienter, ἐπιστημονικῶς*: BOETH. trin. 2 in naturalibus igitur rationaliter, in mathematicis -r, in divinis intellectualiter versari oportebit. CASSIOD. Didym. in I Petr. p. 1767^B -r ... honorentur. p. 1769^C I Ioh. p. 1775^C. 1800^A videre.

disciplīno, -āvī, -ātum, -āre *a* disciplina. *i. q. docere, παιδεύω*: ITALA Matth. 28, 19 (cod. *d*) euntes ergo docete et -ate omnes gentes (*μαθητεύσατε*, VVLG. docete). II Tim. 2, 25 (cod. g) cum modestia -antem resistentes (*παιδεύοντα*, VVLG. corripientem). CASSIOD. hist. 2, 1 p. 921^A eruditione -ati. PS. MATTH. euang. 31, 3 si praevales eum ad -andum accipe (= PS. THOM. euang. 13, 1) ... quem *infantem* ad -andum suscepi. *part. perf. pass. pro adi.* **disciplīnātus,** -a, -um. *comparat.* TERT. fug. 1. *i. q. disciplina praeditus, eruditus, peritus, ἐπιστήμων*: TERT. fug. 1 fides in expeditione sollicitior et -ior in ieiuniis. ITALA deut. 1, 13 (Lugd.) date ex vobis viros sapientes et -os (*ἐπιστήμονας*, VVLG. gnaros). PRISCILL. tract. 10, 141 -o opere (11, 144). VVLG. Sirach 10, 28 vir prudens et -us. 40, 31 vir autem -us et eruditus. Iac. 3, 13 (*ubique ἐπιστήμων*). HESYCH. in lev. 14, 21 p. 959^A per -as castasque cogitationes demonstrantes. POMER. 1, 23 -us ... et gravis sermo. BOETH. top. Arist. 3, 4 p. 939^C si quoddam opinatum -um, opinio quaedam disciplina. *i. q. ordinatus, bene moratus disciplina, κόσμιος*: CASSIAN. conl. 1, 5, 1 excidisse se ... ab illius -ae lineae directione non sentient. 7, 18 ordinatam et ut ita dixerim -am nequitiam. OP. imperf. in Matth. 1 p. 633 nulla res sic castitatem mulieris viro commendat, sicut vita eius -a. ALC. AVIT. carm. 4, 46 -os dissuescit promere fructus. NOVELL. Iust. 5, 2, 2 -us fuit et honestatis amator. *adv.* **disciplīnātē**: CASSIAN. conl. 10, 13, 2 nihil -e (*i. ordinate*) nec opportune recipiens. ORIG. in Matth. 17, 24 qui conversantur -e (*i. docte, perite*).

disciplīnōsus, -a, -um *a* disciplina. *i. q. doctus, eruditus* (*cf.* NON. p. 463 -us etiam de pessima arte potest dici): CATO mil. frg. 14 gladiator -us. inc. libr. frg. 42 -us, consiliosus, victoriosus. ITALA Iac. 3, 13 (cod. ff) sapiens et -us (*ἐπιστήμων*, VVLG. disciplinatus). TRACT. in Luc. 5, 3 *navis* erat Simonis -i.

discipula, -ae *f. v.* discipulus.

discipulātus, -ūs *m.* [*a* discipulus. *Th.*]. GLOSS. *μάθησις, μαθήτευσις. vox* ECCL. *peculiaris inde a* TERT. *legitur.*

i. q. doctrina, schola necnon status disciplinae: TERT. adv. Marc. 4, 3 p. 427 a -u Lucae coepit religionis Christianae sacramentum. praescr. 22 in -u (*de apostolis*). RVFIN. Basil. hom. 2, 4 in -um nos verbi dei mancipavimus. Orig. princ. 2, 4, 2 quem erudiebat atque in -um producebat. Orig. in num. 22, 3 *ad* -um sapientiae properans. apol. Orig. 5 p. 571 in -um se Christi cultumque tradiderunt. PS. RVFIN. in Am. 5, 13 -ui colla subducunt. AVG. serm. 23, 1 periculosum magisterium, -us securus est. 62, 2 superbum ... a suo -u revocavit. 234, 2. 292, 1 in -um assumpti sunt. c. Faust. 22, 48 in -u Christi (PS. AVG. serm. 290, 1). PAVL. MED. bened. 3, 6 -ui eam subdet ecclesiae (HESYCH. in lev. 25, 1/7 p. 1111^B quotquot nobis ad -um semetipsum subdiderint). HESYCH. in lev. 15, 25/28 p. 979^B. CASSIAN. inst. 2, 12, 3 -us et disciplinae imbutio. conl. 21, 9, 6 me a -u retrahas salvatoris. PETR. CHRYS. serm. 15 p. 234^B antequam -us subiret officium. 54 p. 350^A intres paupertatis scholam, -um misericordiae. CASSIOD. in psalm. 104, 22 in -um fidei. var. 5, 40, 4 -us genus. VIRG. gramm. epist. 3 p. 133 quasi culmen -ui nostro. GREG. M. moral. 20, 17 testimonium superni -us. 32, 42 in -u caelestis magisterii. epist. 9, 218. ORIG. in Matth. 18, 142 fructus -us sui. FACVND. defens. 12, 1 p. 828^D in -u ... veritatis.

discipulīna *v.* disciplina.

discipulo, -āvī, -āre *a* discipulus. *intransitive: i. q. partem discipuli agere*: ITALA Matth. 27, 57 (cod. *d*) ipse discipulus *erat* et -vit Iesu (*ἐμαθητεύθη*, VVLG. *om.*). DRAC. satisf. 154 cinctus apostolica -ante (*fere i. famulante*) manu. *transitive i. q. docere: part. perf. pass. pro adi.* **discipulātus,** -a, -um: GLOSS. (5^ies) -ati edocti.

ˣ**discipulus,** -ī *m.* [*origine non satis perspicua. a dis- et capere ductum esse conferendumque c.* disceptare, praeceptor *putat Stowasser, Archiv 5, 290. ad significationem constituendam similitudo verbi discere plurimum contulisse videtur. Th.*]. ISID. orig. 10, 66 -us a disciplina dictus. *scribitur* decipolus: FRAGM. Murat. 9. decipu- -lus: FRAGM. Murat. 10. 22. *genet. plur. in* -um: SEDVL. carm. pasch. 4, 127. 5, 337. GLOSS. *μαθητής. φοιτητής.* *legitur per totam latinitatem inde a* PLAVTO. *deest ex. gr.*: RHET. Her. LVCR. CATVLLO VERG. PROP. TIB. VAL. FL. STAT. SIL. MART. *al. singulis locis*: TER. HOR. LIV. VELL. CVRT. PETRON. PANEG. FIRM. IVST. *binis*: VARRO TAC. *ternis*: MART. LACT. AVSON. *frequentant* CIC. (*49^ies*) PLIN. nat. (*47^ies*) QVINT. inst. (*31^ies*, *deest* decl.) TERT. (*100^ies*) HIER. (*37^ies in epist.*) AVG. civ. (*45^ies*), *longe saepissime* VVLG. (*bis in vet. test., 258^ies in novo, sed nonnisi in euang. et act. apost.*).

1 *i. q. qui illiberalibus quibuslibet artibus instituitur necnon i. q. servus*: PLAVT. Aul. 409 meos -os fustibus male contuderunt (*loquitur coquus magister.* Pseud. 865. 886). TER. Andr. 477 num immemores -i? CIC. ad Q. fr. 3, 1, 3 quattuor eius conservos et -os Venafri cuniculus oppresserat. PAVL. dig. 14, 3, 5, 10 ut *fullo* -is suis quibus tabernam instructam tradiderat, imperaret. sent. 2, 8, 3 quod cum -is eorum qui officinis vel tabernis praesunt contractum est. ITALA Marc. 13, 34 (cod. k) dedit -is suis potestatem (*δούλοις*, VVLG. servis).

2 *i. q. qui artibus liberalibus vel litteris imbuitur, studiosus, assecla, sectator plerumque philosophi, rhet. sim. vel doctrinae eius, saepe additur appositive nec raro oppositum* magister:

a PLAVT. Bacch. 164 nimio es tu ad istas res -us docilior. 427 -us et magister ... improbi. 484. Stich. 105 imperitus rerum et morum mulierum -us venis. CIC. S. Rosc. 118 -us magistro tantulum de arte concedere *videtur*. 119 Verr. 4, 162 Flacc. 46. 47 habebat rhetor -os ... locupletes. de orat. 3, 141 florere Isocratem nobilitate -orum. Brut. 187 -o sane frigenti. rep. 1, 67 spernant -i magistros. OV. Pont. 3, 3, 46. 48. SEN. contr. 7, 7 (22), 19 dicenti -o ... exclamabat. 9, 2 (25), 23 coepit et promiscue poni pro -o auditor. VAL. MAX. 3, 7 ext. 2. 8, 7 ext. 11 incertum ... -usne an praeceptor esses laudabilior. *al.* SEN. benef. 6, 16, 3 in grege -orum. COLVM. 1, 1, 7 magister ac -us Aristoteles cum Theophrasto. PETRON. 46, 2 iam tibi (*homini litterato*) -us crescit cicaro meus; iam quattuor partes dicit. PLIN. nat. 35, 161 -i magistrique certamine. *al.* MART. 10, 60, 1 iura trium petiit a Caesare -orum (*ironice pro liberorum*) assuetus ... docere duos. QVINT. inst. 2, 2, 6 -orum dictionibus. 2, 2, 13 iudicio (2, 5, 13). 2, 5, 16 si -us erraverit. 3, 1, 14 praestantissimi -i. 8 pr. 3 sequentur -i quo duxeris. 8, 2, 18 qui *praeceptor* -os obscurare quae dicerent iuberet. 10, 5, 21 turba *al.* IVV. 2, 28 in tabulam Sullae si dicant -i tres (*ironice de altero triumviratu quasi -o Sullae in proscribendo*). PLIN. epist. 8, 7, 1 neque ut -o -us ... sed ut -o magister ... librum misisti. 8, 7, 2. SVET. gramm. 7 scripta -orum. 9 *Orbilius* fuit ... naturae acerbae ... in -os. 24 non tam -os quam sectatores aliquot habuit. rhet. 25. FRONTO p. 152, 20 N. magistro -us haereat semper et inserviat. AVR. Fronto p. 56, 21 N. 75, 25 erubescit. VERVS Fronto p. 132, 4 N. APVL. apol. 15 flor. 6 p. 22. 18 p. 87 TERT. anim. 46. 55 servi super dominum et -i super magistrum. idol. 10 inquinamenta ... -us fidelis non adibit. adv. Marc. 4, 2 p. 426 praedicatio -orum. *saepe.* PORPH. Hor. epist. 1, 19, 46 multitudinem. PANEG. 12 (2), 15, 1 faciles ... sequacesque -i. EDICT. imp. Diocl. 7, 64 ceromatitae in singulis -is menstruos (69. 70. 71). CAPITOL. Pius 10, 4 non magister ad -um debet venire, sed -us ad magistrum. LAMPR. Alex. 44, 4 FILASTR. 37, 1. 68, 1 *saepe.* AVSON. 28, 1 -us melior nulli. 214, 5. SCHOL. Cic. Bob. p. 104 St. eruditionem -orum. HIER. epist. 14, 11, 1. 48, 4, 3 *al.* VVLG. Is. 8, 16. SIDON. epist. 2, 2, 2 -is ... pallentibus. DRAC. Romul. 3, 14 silent. COD. Iust. 1, 17, 2, 9 leges -is tradentem. CARM. epigr. 91, 6 summa quom (*i. cum*) castitate in -os suos. CORP. V 6087. XII 5284). *nota*: HIST. Apoll. 34 occurrit illi *regi Athenagorae ex lupanari exeunti* -us suus (*i. qui postea puellam possedit. in* 37 *rec. A* collega). *fere i. q. monachus*: BENED. reg. 2 abbas duplici debet doctrina suis praeesse -is. 5 praedicta magistri iussio et perfecta -i opera. *saepe.*

b *accedit genet., subi. persaepe in appositione, perraro obiect.*: VARRO rust. 3, 2, 18 recipe me ... -um villaticae pastionis. CIC. inv. 1, 5 eorum (*sc. Catonis et Laelii*) ... -um (*i. q. sectatorem, imitatorem*) Africanum. 2, 8 -orum *Isocratis* ... multa de arte praecepta reperimus. de orat. 3, 35 summorum ... artificum et magistrorum exisse -os. 3, 173 orat. 142. 172. Q. Rosc. 29 *Roscii* (31). Verr. 1, 23 patris. Balb. 47 Africani. Planc. 83 cum laboris et fori -o disputare. rep. 1, 3 quid assequerentur eius -i. 2, 28 Pythagorae. ac. 2, 129. div. 1, 46 auditor et -us *Platonis* (IVST. 16, 5, 13. AVG. civ. 10, 29 ex -is Platonis fieri -os Christi. *persaepe*). off. 3, 8. 51. 63 *al.* Att. 2, 1, 2 *liber* omnes eius (*Isocratis*) -orum arculas ... consumpsit. epist. 9, 16, 7 dicendi -os habeo, cenandi magistros. *al.* LIV. 37, 20, 2 *dux* Philopoemenis ... -us. SEN. contr. 2, 5, 11. VELL. 1, 16, 4 post eius (*Isocratis*) auditores eorumque -os. VAL. MAX. 4, 3, 7 *al.* CELS. 3, 21 *al.* SEN. dial. 1, 1, 5 -us eius *dei* aemulatorque et vera progenies. nat. 7, 32, 3 harum artium multi -i sunt multique doctores. epist. 108, 5 philosophorum. *al.* COLVM. 1 praef. 5 agricolationis neque doctores ... neque -os cognovi (11, 1, 10 agriculturae neque -os neque praeceptores inventos). 1, 1, 14 cuius (*sc. Celsi*) velut -us ... Graecinus. 11, 1, 4 PLIN. nat. 2, 187 *saepe* QVINT. inst. 2, 15, 19. 3, 1, 9 *al.* IVV. 7, 218 custos *al.* TAC. dial. 34 oratorum. SVET. Dom. 10 gramm. 19 rhet. 28 APVL. flor. 15 p. 59. 18 p. 89 tanti veteratoris perfectissimus -us. Socr. prol. p. 106 TERT. anim. 23. adv. Marc. 2, 3 p. 336 Marcionis (PS. TERT. haer. 6 Marcionis sectator atque -us. *al.*). adv. Marc. 4, 11 Iohannis *al.* spect. 30 -is suis una conflagrantibus. adv. Val. 5 mihi autem ... non cum affectatis ducibus passivorum (*a* paudere) -orum *erit limes.* 33 de schola ipsius -i. *persaepe.* HIER. epist. 27, 1, 2 piscatorum se -os asserentes. 50, 4, 4. 53, 1, 2. 53, 2, 2 in aures -i ... insonat. 65, 11, 3 magistri eruditio -orum profectus. *al.* IOVIN. Hier. epist. 50, 4, 4 -orum gregem ducto. AVG. civ. 8, 2. 12 dilectus eius -us. *saepe.* SVLP. SEV. chron. 1, 45, 3 *saepe.* OROS. hist. 6, 1, 8 *al.* HIST. Apoll. 26 medici (*al.* CORP. V 89). *nota metaph. cum genet.*

[*Gudeman*]

rei incorporeae: PVBLIL. D 1 -us est prioris posterior dies. HIL. c. Const. 12 Christus -us veritatis. HIER. epist. 15, 2, 1 cum -o crucis (*metonymice de fide Christiana, ut videtur*) loquor. DIONYS. EXIG. Procl. or. 4 primus peccati -us Cain emersit. ACT. Archel. p. 80, 25 verborum eius -us.

c *iuncturae verbales notabiliores*: -um: abducere: CIC. de orat. 2, 40 fin. 5, 75. 86. adiurare: HIER. epist. 52, 15, 2. agnoscere: CIC. off. 1, 3. amittere: PLIN. epist. 7, 30, 1. attrahere: OV. fast. 3, 830. audire: CIC. ac. 2, 16 Tusc. 5, 10. blandiri: CIC. rep. 1, 67. castigare: PLAVT. Stich. 467. cognoscere: COLVM. 1 pr. 5. colligere: TAC. dial. 29. comparare: CIC. Pis. 71. congregare: AVG. civ. 18, 41 p. 318 D. constringere: HIER. epist. 51, 4, 6. corrigere: QVINT. inst. 2, 5, 16. dare: SVET. Nero 33, 3. diligere: FRONTO p. 103, 9 N. dimittere: PLIN. nat. 7, 123 MART. 9, 68, 11. disperdere: VVLG. Mal. 2, 12. docere: QVINT. inst. 2, 9, 1 APVL. flor. 15 p. 60 HIER. epist. 49, 13, 6 AVG. civ. 12, 14 *al.* ducere: OV. ars 2, 498 -os Amoris ad me. QVINT. inst. 8 pr. 3. eluscare: VLP. dig. 9, 2, 5, 3 in disciplina. excarnificare: SEN. clem. 1, 16, 3. exercere: SVET. rhet. 25. facere: RVFIN. hist. 3, 23, 11. habere: CIC. Flacc. 47 PLIN. nat. 34, 50 SVET. gramm. 24 *al.* inclinare (*sensu obsceno*): IVV. 10, 224. instituere: QVINT. inst. 2, 2, 8. 2, 3, 11. 2, 5, 1. invenire: COLVM. 11, 1, 10. laudare: QVINT. inst. 5, 13, 44. metuere: CIC. rep. 1, 67 magister. minitari: PLAVT. Bacch. 152. obviam mittere: CIC. epist. 9, 18, 1. morari: PLAVT. Bacch. 153. nobilitare: PLIN. nat. 34, 56. occidere: IVV. 3, 117. omittere: CIC. orat. 172. ostentare: QVINT. inst. 1, 4, 22. praestare: IVV. 14, 213. quaerere: CIC. fin. 2, 30. recipere: VARRO rust. 3, 2, 18. relinquere: PLIN. nat. 34, 66. 145 AVG. civ. 8, 2. reperire: CIC. de orat. 1, 129. suscipere: QVINT. inst. 2, 5, 1. tradere: QVINT. inst. 2, 1, 1.

3 *apud* ECCL. *i. q.* *sectator Christi, apostolus*: a TERT. anim. 50. bapt. 11 tinguunt. idol. 12 domini (*persaepe*). adv. Marc. 1, 1 p. 291 negant *al.* 4, 5 p. 431 promulgant. *ibid.* edunt (4, 11 p. 450 manducant ... bibent. 4, 12 p. 453 esuriunt [VVLG. Matth. 12, 1]. p. 454 ieiunant [VVLG. Matth. 9, 14]). 4, 11 p. 450 Christi (*persaepe*). 4, 13 p. 458 carissimo -orum (adv. Prax. 23 carus -us Iohannes). 4, 43 p. 566 incredulitas. 5, 1 p. 569 in persona -i (HIL. in Matth. 7, 9 *al.*). orat. 1 *dominus* novis -is novi testamenti novam orationis formam determinavit. scorp. 9 in hereditarios -os. 15 flent ... orantes. LACT. inst. 4, 18, 2. 5, 2, 17 *al.* HIER. epist. 12, 1 certare. 52, 3, 9 in -orum corde. *al.* VVLG. Matth. 5, 1 accedunt *al.* 8, 23 sequuntur *al.* Luc. 6, 1 vellunt. 6, 40 non est -us super magistrum. *admodum saepe.* Ioh. 6, 62 murmurant. act. 14, 19 circumdant. AVG. civ. 10, 32 trepidant. 18, 50 stupent. DRAC. laud. dei 2, 145 -i famulique sui. 2, 516 *al.*

b *iuncturae verbales selectae*: -um: abducere: VVLG. act. 20, 30. accusare: TERT. adv. Marc. 4, 12 p. 454. adoptare: TERT. scorp. 12. adorare: TERT. orat. 1. alloqui: ITIN. [Silv.] 35, 3. amare: HIER. epist. 14, 9, 1 VVLG. Ioh. 20, 2. assumere: VVLG. Matth. 20, 17. compellere: VVLG. Matth. 14, 22. confirmare: VVLG. act. 18, 23. congregare: TERT. orat. 25. convertere: TERT. adv. Marc. 4, 15 p. 463. convocare: VVLG. Matth. 10, 1 *al.* defendere: TERT. adv. Marc. 4, 11 p. 450 *al.* destinare: TERT. adv. Marc. 4, 23 p. 498. dimittere: TERT. adv. Marc. 4, 21 p. 487. docere: ITIN. [Silv.] 33, 2. 39, 3 VVLG. Marc. 9, 30 *al.* eligere: AVG. civ. 18, 49 PS. BOETH. fid. cath. p. 183. excusare: TERT. adv. Marc. 4, 20 p. 485. iustificare: AVG. civ. 21, 27. mittere: TERT. bapt. 19 HIER. epist. 22, 24, 3 VVLG. Matth. 22, 16 *al.* monere: TERT. pudic. 20. ostendere: TERT. adv. Marc. 4, 19 p. 480. provocare: TERT. adv. Marc. 4, 11 p. 450. recognoscere: HIER. epist. 22, 28, 4. segregare: VVLG. act. 19, 9. tradere: TERT. adv. Marc. 4, 22 p. 494. tueri: TERT. adv. Marc. 4, 12 p. 454.

f. ***discipula**, -ae. GLOSS. -ae μαθήτριαι.

1 *angustiore sensu i. q. quae discit*: PLAVT. Aul. 59 te dedam -am cruci (*iocose i. quasi magistro tradam te ad castigandum*). HOR. sat. 1, 10, 91 -arum (*i. cantatricum*) inter iubeo plorare cathedras. PLIN. nat. 35, 147 Cratini pictoris filia et -a ... Nearchi filia et -a. ZENO 1, 5, 8 *quod* fecere peiores Evae non -ae, sed magistrae. HIER. epist. 64, 7, 3 nolo -am coniugemque pontificis quidquam habere de veteri homine. PAVLA et EVSTOCH. Hier. epist. 46, 1, 1 (*proverb.?*) magistram cupimus docere -ae. PROSP. chron. II p. 462, 1187 Burdigalae quaedam Priscilliani -a ... lapidibus extincta est. GREG. M. in euang. 40, 11 Herundinis -a ... huic duo ... -ae adhaerebant. *al.* PALLAD. hist. mon. I 48 p. 332^A virgo ... -a illius. CARM. epigr. 1733, 4 sponsa et disci(pul). CORP. XII 3447 -a posuit. INSCR. Ephem. epigr. 9, 288 -ae carissimae. *nota*: APVL. flor. 10 p. 41 luminis luna -a (*i. quae lumen a sole quasi magistro accipit*). *de bestiis*: PLIN. nat. 10, 83 audit -a *luscinia* intentione magna et reddit vicibusque reticent.

2 *in re personata vel metaphorice*: QVINT. inst. 12, 10, 27 *Latina facundia* prorsus -a eius (*sc. Graeciae*) videtur. TERT. test. anim. 5 quantum dederis magistrae, tantum adiudicabis -ae. magistra natura, anima -a (anim. 54 qua ratione -ae *animae* ad magistras conventabant). AVG. c. Faust. 16, 21 omnes gentes istorum librorum fieri -as cernat. BACHIAR. fid. 2 p. 1023 illa beatissima -a, hoc est Roma. CASSIAN. c. Nest. 5, 1, 1 haeresin illam Pelagianae haereseos -am atque imitatricem. LEO M. serm. 82, 1 quae eras magistra erroris *Roma*, facta es -a veritatis.

3 *latiore sensu i. q. ministra*: VAL. MAX. 1, 1, 7 maximae ... virginis Aemiliae -am ... tutam ... Vestae numen praestitit. *i. q. sectatrix fidei*: VVLG. act. 9, 36 in Ioppe autem fuit quaedam -a (μαθήτρια).

deriv.: disciplina, discipulatus, discipulo. *Gudeman.*

? **discīsio**, -ōnis *f.* *a* discidere, discisus. GLOSS. II 271, 15 διαίρεσις: divisus divisio di⟨s⟩cisio. DIOM. gramm. I 442, 11 *v. s.* discissio *l. 36.*

discissio, -ōnis *f.* *a* discindere, discissus. *legitur inde ab auctor. saec. IV* (DON. DIOM. HIL.). [*inc.*: RVFIN. Greg. Naz. orat. p. 210, 6 dissensionem *codd. pler.* ENNOD. epist. 9, 11, 3 p. 236, 14.]

1 *proprie*: *corporis*: AVG. c. epist. fund. 35 corruptio integritatis *corporis* -o aut fractura aut diminutio *vocatur*. COMMENT. Lucan. 6, 558 vulnere ... ventris: -e. CASSIAN. c. Nest. 3, 7, 2 nulla hic recipi disparatio potest, nulla -o *in Christo nascituro* (*antea* disiunctionem, divisionem. *cf.* 5, 4, 3. 5, 7, 7. VIGIL. THAPS. c. Arrian. 2, 10 *opp.* generatio). *rei*: HIL. trin. 10, 39 motu terrae, ... -e veli *templi in morte Christi.* 2 *transl.*: *hominum i. q. dissensio, schisma* (*nota imag.*: AVG. in psalm. 30 serm. 2, 1 sic est ... unum corpus *ecclesiae*, ut non sit -o *eqs.* OROS. hist. 7, 42, 16 corpus Christi, quod nos sumus, redintegrata -e sanatum est): AVG. fid. et symb. 10, 21 schismatici ... -bus iniquis a fraterna caritate dissiliunt (*opp.* haeretici). serm. 46, 18 *opp.* unitatem. c. Parm. 2, 14, 32 p. 86, 9 *syn.* divisione, *opp.* pace. c. Cresc. 2, 4, 5 cohibete dissensionem, resarcite -em (dissensionem *codd. falso repetitum*), finite litem. c. Emer. 7 p. 190, 1 (= epist. 128, 4). c. Gaud. 2, 4, 4 p. 259, 10 ab unitate huius ecclesiae nefario schismate disceditis et haeretica praesumptione in eadem -e persistitis (discessione *ed. princ.*, *cf.* 2, 9, 10 p. 267, 12, *ubi* discessione *cod.*). epist. 33, 2. 128, 3 *syn.* separationis. PS. RVFIN. in Os. 4, 15 *opp.* concordiam. *add. gen.*: AVG. epist. 209, 1 plebis. GREG. M. epist. 9, 156. *nota*: AVG. epist. 82, 8 quod -em (*i. defectionem*, *cf.* VVLG. act. 21, 21 discessionem, ἀποστασίαν) doceat a Moyse ..., ut credentes in Christum discindantur a propheta Christi. *rerum*: *i. q. divisio, separatio*: DON. gramm. IV 396, 18 diaeresis est -o syllabae unius in duas facta *eqs.* (DIOM. gramm. I 442, 11, *ubi* discisio *pars codd.*, ISID. orig. 1, 35, 4). ITALA Iob 28, 4 (Hier. interpr. Iob *ad l. et* Aug. in Iob p. 567, 11) facta est -o (διακοπή, VVLG. *aliter*) torrentis a cinere. RVFIN. Greg. Naz. orat. p. 161, 16 -e vocis (*i. linguarum divisione*) ... impiae conspirationis reprimuntur conatus (*de constructione turris Babyloniae*). *i. q. diruptio*: GREG. M. past. 3, 22 p. 90^D foederis.

[**discissūram** PS. AMBR. serm. 5, 7 *v.* scissura.]

discissus, -ūs *m.* *a* discindere. GREG. M. epist. 9, 156 in -us ecclesiae saevienti *lupo* non cedite. *Hofmann.*

discito, -āre *a* discere. *i. q. cognoscere*: CYPR. GALL. exod. 698 dum causas -at omnes *Moyses iudicans* (-at *A*, deboscitat *C*, noscitat *Peiper*).

[**discivitum** *v. infra l. 55 et p. 1365, 12.*]

disclūdo, -ūsī, -ūsum, -ere [*a* dis- *et* claudere. *Th.*]. *praeter* PAVL. FEST. p. 213 APVL. met. 1, 16 IVVENC. 4, 749 PS. AMBR. serm. 45, 3 PS. RVFIN. in Os. 2, 14 DRAC. laud. dei 3, 666 *nonnisi praesens et part. perf. pass. erant in usu. cf.* MACR. sat. 6, 4, 11 (*ad* VERG. ecl. 6, 35) ferit aures nostras hoc verbum -ere, ut novum, sed prior Lucretius in quinto (*affertur* LVCR. 5, 438). GLOSS. διανοίγω. -sum divisum, patens. disreptum. divulsum. †discivitum (*v.* discubitum). *legitur inde a* VARRONE CIC. LVCR.

I *proprie*: A *latiore sensu i. q. separare, secernere, dividere*: 1 *animantes*: VARRO rust. 3, 17, 4 loculatas ... piscinas, ubi dispares -sos habent pisces. CAES. Gall. 7, 8, 2 mons Cebenna, qui Arvernos ab Helviis -it (*cf. 2*). VERG. ecl. 6, 35 *v. supra l. 53.* SEN. dial. 6, 25, 3 non illos interfusa maria -unt nec altitudo montium *eqs.* APVL. met. 9, 27 uxore altrorsus -sa. PRVD. ham. 903 qua *mens* circumtulit acrem ... intuitum nullo obice rerum -sa. 2 *res, plerumque locales*: VARRO ling. 5, 43 paludibus mons erat ab reliquis -sus. rust. 3, 7, 6 certum locum ... -sum ab aliis rete. CIC. Tusc. 1, 80 quas *partes* ... semotas a mente et -sas putat. LVCR. 3, 171 ossibus ac nervis -sis (*sc. telo*). 5, 438 -ere mundum, membraque dividere ... disponere partes ... secernere caelum et seorsum mare. CAES. Gall. 4, 17, 7 *tignis* -sis atque in contrariam partem revinctis. VERG. ecl. 6, 35 -ere Nerea ponto (SERV. mixtam sibi ... aquam ... -ere). FEST. p. 213 cum Etruscorum agrum a Romano Tyberis -ret. PLIN. nat. 4, 84 *Buces lacus* a Coreto, Maeoti lacūs sinu, petroso -itur dorso. 6, 30 ibi loci terrarum orbe portis -so. 6, 44 ita Parthorum quoque regna foribus -untur. AVIEN. orb. terr. 198 angustas -it Bosphorus oras. 537 tenui tellus -itur aestu. 1173 invectumque sibi cohibens altrinsecus amnem stat -sa palus. EVSTATH. Bas. hex. 8, 4 p. 950^A (*de cellis apium*) unumquodque ... spiramen ... forulorum intersaeptione -itur.

B *angustiore sensu i. q. aperire, discindere*: LVCR. 6, 240 ut possint ictu -ere turres, disturbare domos, avellere tigna trabesque. VERG. Aen. 12, 782 viribus haud ullis valuit -ere morsūs roboris. AETNA 503 qua -sa est *moles.* *in locutionibus metaphoricis*: PS. AMBR. serm. 45, 3 arbor lumen corporis patefecit, arbor oculos cordis -sit. MART. CAP. 8, 813 studii secreta -ere.

[*Gudeman*]

II *translate:* *i. q. impedire:* *aliquid*: APVL. met. 1, 16 *ut* restis . . . spiritus officia -ret. *aliquem*: SALV. eccl. 1, 49 vicino iam exitu etiam a mediocrium actione -sus. *i. q. expellere, excludere, non admittere sim.*: *aliquid*: IVVENC. 3, 162 duro -itis omnia corde iussa. 4, 749 militibus terror sensum -erat omnem. MAR. VICTORIN. defin. p. 24, 22 *ceteris* omnibus animalibus discretis atque -sis (*sc. in definitione hominis invenienda*). p. 27, 3. PRVD. ham. 648 quod (*sc. malum*) cum -ere possit *dominus* non abolet. DRAC. laud. dei 3, 666 pelle famem, -e (*i. seda*) sitim, compesce dolores. *huc traxerim* PS. RVFIN. in Os. 2, 14 hoc vitium (*sc. oblivionem domini*) castigatione -ens. *aliquem*: EVGRAPH. Ter. Eun. 214 ('istum aemulum . . . ab ea pellito') militem meretricis ab amore -at. *Gudeman.*

disclūsio, -ōnis *f. a* discludere. *i. q. separatio, secretio*: APVL. Socr. 1 p. 115 summum, medium et infimum (*sc. naturae rerum trifariam divisae*) intellegas non modo loci -e, verum etiam naturae dignitate. *v. etiam* [disculsio]. *D.*

✱**disco**, didicī, -ere [*ex eadem radice crevisse videtur atque verbum* docere *q. v. fuit fortasse prima praesentis forma* *didco (*cf.* gigno), *mutata postea ad exemplum verborum in -sco desinentium. Th.*]. VARRO ling. 6, 62 ab docendo docere, disciplina, -ere commutatis paucis. *de formis*: VARRO ling. 9, 96 ut -bam -o, -am et eadem perfecti, sic -eram, -ici, -icero. CHAR. gramm. I 257, 1 -o -ici. *al.* PHOC. gramm. V 437, 15 caret participio futuri temporis . . . -o (*item* PRISC. gramm. II 421, 12 *sed* 511, 16 *laudat* APVL. [frg. 10] sic auditurum, sic disciturum. *adde* GENNAD. vir. ill. 37). PRISC. gramm. II 460, 6 *inter verba quae corripiunt productam paenultimam in praeterito* (dīsco, didĭci). 509, 11 *inter verba in -sco desinentia quae faciunt praeteritum per exceptionem.* 560, 9 *enumerat verbum inter ea quibus deficit supinum, sed* 511, 16 *laudatur forma* discĭtum *sine exemplo.* didicebatur: EXC. Barb. p. 268, 2 Fr. dedicit: IORD. Rom. 26. *de structura*: ARVS. gramm. VII 467, 12 -o ex illo . . ., de illo (*affert* VERG. Aen. 12, 435 *et* TER. Eun. 262 *cf. ad hunc locum* DON. magis 'de illo' et 'de me' veteres dicebant, quam ut nos dicimus 'a me' aut 'ab illo'). *de sensu*: NON. p. 286 -ere est ignotam rem meditando . . . assequi. p. 287 temptare. ISID. diff. 1, 177 -it qui non novit, docet vero qui novit. GLOSS. μανθάνω *et sim.* -e μάθε. cognosce. *vox viguit per totam latinitatem inde a* PLAVTO *et* ENN. *non habent ex. gr.*: MELA ASCON., *singulis locis legitur apud* LVCIL. CATONEM GERM. SCRIB. LARG. FRONTIN. PS. QVINT. decl., *binis* NEP. VITR. VELL. PHAEDR., *ternis* CATVLL. VAL. FL. *frequentant prae ceteris* CIC. (*297ies*) OV. (*67ies*) SEN. (*174ies*) QVINT. (*135ies*) TERT. (*100ies*) VVLG. (*89ies*) AVG. civ. (*97ies*). [*dub. ex. gr.*: PLAVT. Truc. 181 CAES. Gall. 1, 35, 2.]

I *i. q.* ***doctrina, auditu, meditando, experimento usuve aliquid percipere, erudiri,*** *institui, necnon studere sim.* (*opp.* docere, dediscere). *perfectum saepe per metonymiam quod -endo efficitur significat ideoque ad notionem sciendi, hic illic assuefaciendi proxime accedit.*

A ***absolute,*** *persaepe genet. gerundii*: PLAVT. Merc. 522 pol docta -ici. Poen. 554 -icimus tecum una, ut respondere possemus tibi (*praecedit* scimus omnem rem). LVCIL. 350 labora -ere. VARRO ling. 6, 83 frg. Non. p. 363 Gell. 16, 18, 6. RHET. Her. 4, 5, 7 qui -it (CAES. Gall. 6, 14, 4 *al.*). 4, 5, 8. CIC. de orat. 1, 15 -endi studio (rep. 1, 36 nat. deor. 1, 8. Lael. 104 studiis . . . cognoscendi . . . atque -endi. *saepe*). 1, 72 rudes an -erimus. 2, 4. 77. 3, 87. Brut. 249 -icit (*i. studuit*). 311 in foro. part. 29 facillime -it. Verr. 3, 17 in agendo. dom. 141 docere antequam ipse -isset (*sic saepe coniunguntur, ex. gr.*: rep. 1, 13. 2, 1 fin. 3, 66 Tusc. 1, 22. SEN. epist. 7, 8 dum docent -unt. PLIN. epist. 7, 27, 1 TERT. bapt. 18 idol. 10 AVG. civ. 8, 7 *al.*). CIC. rep. 1, 6 -endi causa (*saepe*. CAES. Gall. 6, 13, 12). ac. 1, 20. 2, 69. fin. 5, 49 cupiditas (5, 50 LIV. 1, 18, 3 SEN. epist. 108, 1 APVL. apol. 16 *al.*). 5, 50 ad -endum cognoscendumque. 5, 53 tempus inquirendo ac -endo . . . consumant. Tusc. 5, 115 -endi quaerendique . . . delectationi. off. 1, 50. Att. 6, 1, 12 -unt, exerceutur (TREBON. Cic. epist. 12, 16, 2). epist. 1, 7, 11 experiendo . . . quam -endo cognovi. ad Q. fr. 3, 3, 1 studiose. *persaepe*. PVBLIL. V 5 male -it. HOR. carm. 2, 19, 1 Nymphasque -entes. sat. 2, 1, 4 ars 88 (*opp.* nescire). TIB. 1, 6, 52 ne pigeat . . . -isse. OV. ars 1, 428 ne -isse iuvet. fast. 5, 276 VITR. 9 pr. 1 PAVL. FEST. p. 184 SEN. contr. 1 pr. 19. 9 pr. 4 VAL. MAX. 8, 7 ext. 8 SEN. dial. 5, 36, 4 nat. 1, 17, 4. epist. 7, 9 si tibi -isti. 33, 9. 78, 20. 94, 38 non -o, sed pareo. 106, 12 non scholae, sed vitae -imus. *persaepe*. CVRT. 6, 9, 36. COLVM. 1 pr. 11 -endi cupidiores. PERS. 1, 24. 3, 66. 73. 5, 91 PETRON. 58, 7. 68, 6 LAVS Pis. 168 SIL. 4, 281. 13, 503. 636 STAT. silv. 2, 2, 143. 5, 2, 51 Theb. 6, 325 MART. 9, 101, 4. 10, 62, 12 QVINT. inst. 1, 1, 1. 13. 1, 12, 6 ratio -endi. 2, 17, 12. 3, 1, 6 nemo non -isse mavult quam -ere. 12, 1, 45 praecipere vero ac -ere . . . necessarium est. 12, 11, 13 *persaepe*. PLIN. epist. 1, 10, 11. 4, 13, 4 APVL. Plat. 2, 4 *al.* TERT. idol. 10. adv. Marc. 3, 7 p. 386 ex abundanti. 3, 16 p. 402. 4, 26 p. 508 adv. Prax. 23 *saepe*. CYPR. testim. 1, 4 SOL. 52, 14 PANEG. 4 (9), 10, 2. 12 (2), 8, 5 CAPITOL. Aur. 3, 1 DON. Ter. Ad. 751 ITIN. [Silv.] 47, 4 FILASTR. 60, 1. 135, 5 AVSON. 141, 3 SCHOL. Cic. Bob. p. 346 St. FAV. EVL. p. 22, 1. VEG. mil. 1, 9 aequaliter -ant. HIER. epist. 3, 3, 2. 52, 7, 5. 58, 11, 3 *al.* GENNAD. vir. ill. 37 quasi -urus docet docturum. RVFIN. Basil. reg. 3 VVLG. prov. 17, 16 eccles. 1, 16 Sirach 6, 33. 18, 19 Ier. 10, 2 I Cor. 14, 31 Col. 2, 7 II Tim. 3, 7 *saepe*. AVG. civ. 2, 11. 7, 9 *al.* HIST. Apoll. 16A. *accedit abl. modi*: PLIN. nat. 29, 18 periculis nostris. TAC. ann. 1, 11 experiendo. AVG. civ. 16, 5 videndo. *al.* *abl. instrumenti*: CIC. Cato 26 -bant . . . fidibus antiqui. *huc etiam referendum*: PS. QVINT. decl. 8, 20 contentum fuisse medicum toto homine -entem primo putatis aspectu? *seq. unde, a quo*: TER. Ad. 125. 413 domi habuit unde -ret (CIC. de orat. 2, 355 HIER. epist. 60, 10, 2 AVG. civ. 8, 12. 22, 24). CAECIL. com. 145 qui sapiet de me -et (TERT. anim. 46 de Callisthene. 51 de meo. resurr. 40. 49 de antecedentibus). CIC. ac. 2, 107 a quibus (nat. deor. 2, 16 ab ipsa natura. *saepe*. LIV. 30, 11, 4 SEN. contr. 2, 1, 15. 7, 8 [23], 5 VAL. MAX. 3, 7 ext. 1 SEN. Herc. O. 991 epist. 86, 14. COLVM. 1, 1, 6 a lectione -entem. PLIN. nat. 35, 114 TAC. Agr. 5 TERT. anim. 13. 36 adv. Marc. 4, 32 p. 529 PORPH. Hor. ars 88 ARNOB. nat. 2, 36 FILASTR. 151, 5 VVLG. Sirach 8, 11 Matth. 11, 29 I Thess. 4, 9 II Tim. 3, 14 AVG. civ. 2, 8 *passim*). PLIN. nat. 28, 200 ut -isse se ex barbaris . . . tradidit (SVET. Nero 36, 1 FRONTO p. 111, 17 N. TERT. resurr. 46 ex sequentibus). *seq.* apud: APVL. apol. 41 TERT. anim. 43. *seq.* de: PLAVT. Stich. 400 de dictis melioribus. SEN. epist. 88, 33. 95, 56 QVINT. inst. 2, 21, 15 TERT. nat. 2, 2 scorp. 2 spect. 19 VVLG. Dan. 7, 19.

B ***cum obiecto rei incorporeae.*** *ubicumque sequitur enuntiatum relativum cum indicat.*, id (ea) *potius subaudire quam interrogationem indirectam, praesertim apud priores, statuere malui. ex ingenti copia nonnisi pauca attuli. alia si quis desideret, sub ipsis substantivis quaerat*: ENN. ann. 219 *sophiam*. PLAVT. Amph. 688 quod -icit, id dediscit (*cum acc. pronom. demonstr. vel relat. longe saepissime legitur*). Asin. 907 fulloniam. Mil. 1359 mores (Stich. 194). Rud. 291 artem (POMPON. Atell. 63. CIC. Balb. 15 non facile -untur. *persaepe*). Truc. 735 litteras (CIC. div. in Caec. 39 SALL. Iug. 35, 31 SEN. suas. 2, 16. CVRT. 4, 4, 19 aut docuit aut -icit. *saepe*). TER. Haut. 10 partes (*i. ediscere*). Hec. 14 *fabulas* Caecili -ici novas (*i. edidici*. 57). VARRO ling. 9, 1 -ere quae ignorant (9, 15 MART. 2, 77, 5). *al.* FANN. hist. 1 multa (*sim. al.*). RHET. Her. 3, 16, 17 mnemonica. CIC. de orat. 1, 42 nihil de ratione vitae. 1, 72 -erintve palaestram an nesciant (QVINT. inst. 5, 10, 121). 1, 85 philosophorum inventa. 1, 131 rem militarem. 1, 138 praecepta (fin. 2, 80). 1, 171 ius civile (1, 248 *saepe*). 1, 251 in gestu -endo. 3, 123 in rebus -endis. orat. 15 praeclara . . . magnifica. 165 *legem* (Mil. 10 *saepe*). Verr. 5, 4 nomina. dom. 127 orationem. 134 sacra (STAT. silv. 5, 3, 180). leg. 2, 59 carmen (LIV. 27, 37, 7 SEN. contr. 2, 3, 8 STAT. silv. 1, 2, 173 *al.*). Tusc. 1, 29 physica (1, 48). epist. 10, 26, 2 alienas causas tam facile -as (VERG. Aen. 6, 488 veniendi . . . causas. OV. fast. 1, 153 *al. cf. etiam p. 1335, 11*). CATVLL. 90, 2 haruspicium. PVBLIL. D 17 sapientia (FRONTO p. 140, 19 N. -endae exercendaeque sapientiae. VVLG. prov. 6, 6 *al.*). LVCR. 3, 345 corporis atque animai mutua vitales -unt contagia motus (*in re personata*). 5, 1042 vocabula prima. 5, 1384 querelas. SALL. Catil. 7, 4 per laborem usum militiae. VERG. georg. 2, 35 generatim (*i. per singula genera*) -ite cultus. Aen. 2, 65 accipe . . . Danaum insidias et crimine ab uno -e (*i. intellege*) omnes. 3, 103 spes. 6, 433 vitasque et crimina. 12, 146 dolorem *al.* HOR. sat. 1, 1, 26 elementa . . . prima. epist. 2, 1, 133 preces. *saepe*. TIB. 2, 3, 4 verba . . . rustica (PERS. 3, 46 PLIN. nat. 10, 118 *al.*). PROP. 3, 8, 18 notas. OV. am. 1, 15, 28 -entur numeri *Tibulli*. ars 3, 27 amores. 3, 571 casus. fast. 2, 584 -e . . . quae mihi nota (*sc. sunt*). trist. 2, 347 furta. *saepe*. LIV. 1, 35, 5 iura . . . ritus. *al.* GRATT. 127 dilectum. 414 vias (VAL. FL. 6, 291). 455 commissa. MANIL. 1, 91 linguas (CVRT. 6, 10, 23 FILASTR. 104, 4). 4, 409 signa. 4, 228 bellum. 4, 882 rationem . . . noctis. VITR. 7, 12, 2. GALL. epigr. 1 'caput ad laevam!'. SEN. contr. 7, 5 (20), 12 exempla *al.* VELL. 2, 29, 5 recta. CELS. 1 pr. p. 8, 7 idque per misericordiam -ere quod alii dira crudelitate cognorint. SEN. Herc. f. 1076 longam -ere noctem. Med. 206 regia. Tro. 730 iras *al.* benef. 5, 14, 5 honestum. 10, 12, 4 canticis. 10, 13, 3 supervacua (epist. 48, 12). nat. 3 pr. 18 nequitiam . . . furoremque. 3, 30, 8 vitia (PETRON. 88, 6 vitia tantum docemus et -imus. *al.*). epist. 50, 5 bonam mentem. 50, 8 *virtutes* -ere (*saepe*), vitia dediscere. 88, 2 non -ere . . . ista, sed -isse. 88, 37 *saepe*. 90, 35 utilia. 91, 17 geometriam (PETRON. 58 geometrias, critica. APVL. Plat. 1, 3 *al.*). *ibid.* subtilia. 94, 54 deteriora. 98, 17 philosophiam (FRONTO p. 151, 10 N. *al.*). 104, 16 quaesita. 108, 36 artificium venale (COLVM. 11, 1, 9). 110, 15 avaritiam. 123, 17 haec -enda, immo ediscenda sunt. *persaepe*. COLVM. 11, 1, 10 scientiam (PLIN. nat. 30, 9). PETRON. 17 fabulas. 46 quidquid -is, tibi -is. PLIN. nat. 8, 6 litterarum ductus. *saepe*. VAL. FL. 1, 772 ingentes animos et fortia -ere facta. SIL. 8, 77 maesta. 16, 417 moderamina equorum. STAT. silv. 2, 2, 58 iugum -entia saxa (*res personata*). Ach. 1, 282 cursus. Theb. 6, 22 pericula. 8, 192 -is ventura docesque. MART. 5, 1, 3 responsa. 7, 37, 2 theta novum. 11, 78, 2 mentula -at opus (*res personata*). epigr. 26, 8 docuit lusus . . . aut -icit. QVINT. inst. 1 pr. 4 studia. 1, 1, 18 maiora . . . -et . . . quo *anno* minora -isset. 1, 1, 24 litterarum nomina (APVL. apol. 34) et contextum . . . formas. 1, 11, 2 amoris . . . affectum. 3, 1, 3 libentius . . . ea. 12, 11, 12 meliora. *persaepe*. decl. 268 p. 93, 6 secta. TAC. dial. 32. IVV. 6, 66 rustica. PLIN. epist. 3, 3, 7 eloquentiam (VIR. ill. 82, 1). FRONTO p. 103, 10 N. puerilia. p. 146, 8 cera-

[Gudeman]

tinas et sorites. *al.* VERVS Fronto p. 130, 18 N. disciplinam (APVL. flor. 20 p. 98 VVLG. Sirach 16, 24 *al.*). GRAN. LIC. p. 30, 12 scelera. GELL. 16, 9, 2 dicere ea properamus, non -ere. APVL. apol. 10 versus. 55 sacra ... ritus ... caerimonias. *al.* TERT. anim. 17 *quinque sensus.* adv. Marc. 3, 14 p. 400 arma allegoria. 4, 36 p. 546 regulam ... mercedem fidei. pudic. 18 sacramentum ... fidei. *saepe.* COMM. apol. 524 vera (instr. 1, 8, 12). 593 proloquia (*i. artificia dicendi*). instr. 1, 22, 7 bonum. NEMES. cyn. 188 venandi munera. 215. PANEG. 2 (10), 10, 5 obsequia. ARNOB. nat. 7, 43 solitudinem. HIL. trin. 10, 34 regnum Christi. AVIEN. Arat. 1317 curricula. AVSON. 322, 57 Maronem (*metonymice, i. q. carmina Vergilii*). AMM. 18, 5, 2. 23, 6, 33. 28, 4, 33. 30, 5, 7 *al.* HYG. astr. 2, 6 p. 42 HIER. epist. 7, 2, 1. 22, 16, 1 superbiam. 51, 7, 1 veritatem. 52, 7, 1 -e quod doceas. 61, 4, 1 dialecticam. *al.* VVLG. psalm. 118, 71 iustificationes tuas. Is. 26, 9 iustitiam. *persaepe.* CLAVD. 22, 74 ut primos in coniuge -ret ignes. AVG. civ. 2, 6 vitae probitas castitasque -atur. 3, 17 medicinam. 7, 12 quod ... salubriter -retur (*cf. p. 1334, 71*). 8, 10 *litteras* libentius. 10, 32 *quidquid* studiosissime. 15, 13 *quod* utiliter. *persaepe.* DRAC. laud. dei 1, 491 pudorem. CASSIOD. inst. div. 25. *accedit abl. modi vel instr., ex. gr.*: SALL. Iug. 85, 13 ea ego militando -ici. VERG. georg. 1, 351 signis. APVL. flor. 6 p. 22 alterius demonstratione. 15 p. 60 meditationibus academicis. Plat. 2, 6 magistra ratione. VIR. ill. 81, 6 exitium corvi auspicio. AMM. 29, 1, 6 nomen imperaturi ... praesagiis. *sequitur unde* (a, de, ex): ab: TER. Hec. 18 ut ab eodem alias -rem. VARRO ling. 5, 111. CIC. de orat. 1, 40 ius a nobis (Mur. 127 epist. 7, 11, 1 *al.*). 1, 66. 2, 37 quid ab hac arte. 2, 143 har. resp. 19. dom. 127 orationem ... a gentili tuo. 134 leg. 2, 49. ac. 2, 98 ab eo ... dialecticam. fin. 1, 20 a Polyaeno ... geometrica. 5, 88 nat. deor. 1, 93 div. 2, 6 off. 1, 4 Att. 2, 9, 2. 5, 13, 1 ad Q. fr. 1, 1, 28 LIV. 21, 18, 9 SEN. clem. 1, 26, 1 benef. 5, 7, 5. 12, 16, 6 CVRT. 8, 8, 13 PLIN. nat. 16, 1 MART. 1, 34, 7 TAC. ann. 11, 14 APVL. flor. 18 p. 90 AMPEL. 2, 9 MIN. FEL. 24 (23), 1. TERT. anim. 1 a deo. pudic. 13. 20 resurr. 47 scorp. 5 *al.* HIER. epist. 53, 7, 1. 54, 14, 2 *al.* VVLG. Sirach 8, 12 Ier. 9, 14 Gal. 3, 2 AVG. civ. 8, 4. 10, 27. 32. 11, 21. CARM. epigr. 1004 exemplum a nobis -ite. de: PLAVT. Poen. 280 de te ... haec -ici. TER. Eun. 262 id de me. CIC. Att. 2, 2, 2. HOMER. 1039 meo ... de corpore (*i. de me*). SPART. Hadr. 11, 5 de amicis multa. HIER. epist. 22, 15, 1 molestias nuptiarum ... de domestico exemplo -isti. ex: VARRO ling. 8, 3 quae ... ex his. CIC. de orat. 2, 217 epist. 7, 28, 2 NEP. Epam. 3, 2. VERG. Aen. 12, 435 virtutem ex me. OV. fast. 1, 289. Ib. 247 ex te tua vulnera. CVRT. 8, 7, 3. SIL. 5, 637 ex me pugnas. QVINT. decl. 268 p. 93, 21 ex istorum scholis abstinentiam. TAC. ann. 3, 59 id ... e paternis consiliis. TERT. test. anim. 1 AVG. civ. 11, 2 VVLG. Hebr. 5, 8. *seq.* apud: CIC. ac. 2, 69 haec ... apud Philonem. epist. 9, 10, 2 apud quem litteras -at. SEN. contr. 7, 1 (16), 7 QVINT. inst. 2, 4, 1 TAC. dial. 30 TERT. resurr. 14 adv. Prax. 27 HIER. epist. 18^{a}, 10, 1 *al.* AVG. civ. 2, 26 quae apud deos religiose -rent. *seq.* de (περί): CIC. rep. 1, 11 nat. deor. 3, 43 fin. 3, 72 SPART. Pesc. 9, 1 AMBR. Cain et Ab. 2, 9, 33 HIER. epist. 65, 4, 5.

C *seq.* ***infinit.***: PLAVT. Amph. 315 ferire malam male -it manus. 687 vera -ici (*i. consuevi*) dicere. Aul. 595 nare. Cas. 362. Merc. 147 philosophari numquam -ici neque scio. 508. Trin. 631 facere -ici (*i. consuevi*). Dysc. frg. CATO Colum. 11, 1, 26 TER. Ad. 125 SCIP. min. Macr. sat. 3, 14, 6 AFRAN. com. 255. 282 POMPON. Atell. 12. 110 non -ici (*i. consuevi*) hariolari gratiis. VARRO ling. 8, 6 rust. 1, 2, 1 *al.* RHET. Her. 4, 6, 9. CIC. (40^{ies}) *ex. gr.*: inv. 1, 3 de orat. 2, 70. 3, 74 -enda esse -isse. Brut. 7 orat. 146. Quinct. 44 Hortensius contra caput non -icit (*i. consuevit*) dicere. rep. 2, 45 leg. 2, 9 ac. 2, 2 fin. 2, 30 Tusc. 1, 75 off. 2, 13 epist. 7, 6, 2. 15, 2, 7 ad Q. fr. 3, 1, 2 PVBLIL. D 8 Q 2 LVCR. 5, 1409 SALL. Iug. 101, 6. VERG. ecl. 4, 42 nec varios -et mentiri lana colores (*in re personata*). 10, 61 georg. 3, 232 (*de bestiis*). Aen. 1, 630 *saepe.* LYDIA 8 HOR. carm. 2, 27, 75 sat. 2, 3, 299 epist. 2, 1, 55 ars 326 *al.* TIB. 1, 6, 11 LYGD. 4, 62. 6, 44 PANEG. in Mess. 170 PROP. 1, 5, 20. 1, 10, 13. 2, 21, 15. 2, 29, 22. 3, 11, 6 *al.* RVT. LVP. 1, 6. OV. (28^{ies}) *ex. gr.*: epist. 10, 98. 16, 90 am. 1, 8, 83 ars 3, 281. 335 fast. 3, 818 met. 3, 358 (*semel tantum*) Pont. 1, 5, 49. 3, 2, 40 rem. 43 trist. 3, 7, 30 LIV. 1, 28, 9. 5, 27, 6. 10, 19, 8. 22, 29, 9. 36, 7, 20 GRATT. 8 SEN. contr. 2, 1, 8. 21 PHAEDR. 4, 19, 6 SEN. (23^{ies}) *ex. gr.*: Herc. O. 555. 1268 Med. 190 Phaedr. 313 Thy. 319 benef. 3, 16, 2 dial. 4, 12, 4. 9, 9, 2 epist. 16, 8. 70, 26. 81, 13 OCTAVIA 843 CVRT. 3, 2, 13. 4, 10, 27 COLVM. 3, 8, 5. 6, 2, 5. 7, 4, 6 LVCAN. 4, 239. 5, 364 -e ferire, -e mori. *al.* PETRON. 29, 4 PLIN. nat. 8, 208. 11, 83. 33, 4 *al.* VAL. FL. 1, 410 SIL. 3, 275. 8, 302. 10, 120 *al.* HOMER. 1039 STAT. silv. 1, 5, 65. 5, 2, 180 Ach. 1, 362 Theb. 9, 797. 11, 551 *al.* MART. 1, 22, 2. 2, 75, 10. 7, 18, 14 epigr. 30, 8 *saepe.* QVINT. inst. 2, 4, 14. 7, 10, 9. 9, 1, 4 *al.* decl. 304 p. 193, 13. 388 p. 436, 4 IVV. 5, 14. 155. 6, 365^{19}. 7, 30. 13, 22 SVLPICIA sat. 6 TAC. dial. 34 Agr. 16 hist. 1, 33. 2, 84 ann. 3, 54. 13, 16 PLIN. paneg. 75, 5 SVET. rhet. 29 APVL. Plat. 2, 3. 6 AVR. Fronto p. 49, 15 N. TERT. anim. 43 -is mori et vivere, -is vigilare. idol. 12 adv. Marc. 1, 9 p. 301 *saepe.* ITALA deut. 18, 9 (Hier. adv. Pelag. 1, 36) non -es facere abominationes (*gr.* μαθήσῃ, VVLG. *aliter*). Is. 2, 4 (Tert. adv. Marc. 3, 21 p. 414 Cypr. testim. 2, 18) et non -ent amplius bellare [iam non -ent pugnare] (*gr.* οὐ μὴ μάθωσιν ἔτι πολεμεῖν, VVLG. *aliter*) COMM. instr. 1, 30, 1 SOL. 12, 12 VOPISC. Prob. 16, 6 LACT. inst. 1, 10, 3 FIRM. err. 16, 2 HIER. epist. 52, 14, 2. 64, 2, 2. VVLG. deut. 4, 10 timere me (*sic saepe de domino*). iud. 3, 2 Is. 1, 17 Ezech. 19, 3 Mich. 4, 3 I Tim. 1, 20. 5, 4. 13 Tit. 3, 14 AVG. civ. 1, 10. 8, 15. 10, 11. 12, 7. 20, 2 salubriter -imus non magni pendere. *al.* SVLP. SEV. dial. 1, 10, 4 ALC. AVIT. carm. 2, 133 DRAC. Orest. 278 Romul. 7, 79 COD. Iust. 7, 6, 1, 12^{a} CORP. XIII 10018, 68 CARM. epigr. 833, 1. 1564, 9. 307, 3 Engstr.

D *seq.* ***acc. c. inf.***: VARRO frg. Non. p. 88 CIC. Phil. 12, 15 rep. 1, 56 ac. 2, 98. 146 Tusc. 1, 49 nat. deor. 3, 64 div. 2, 6 Att. 13, 21, 3 LVCR. 5, 82 (= 6, 58 HOR. sat. 1, 5, 101) NEP. praef. 3 PROP. 2, 9, 32. 4, 11, 93 OV. fast. 6, 639 Pont. 3, 3, 69 LIV. 7, 4, 5 VAL. MAX. 5, 1, 3 CELS. 1 prooem. p. 1, 19. 6, 7. 7, 18 PHAEDR. 2, 2, 2 SEN. Ag. 959 Herc. f. 70 Phaedr. 240 Tro. 242. 264 benef. 6, 41, 1 dial. 11, 3, 2 nat. 1, 1, 1 epist. 88, 14. 99, 2. 101, 15 CVRT. 5, 1, 6 LVCAN. 2, 558. 3, 371. 9, 761. PLIN. nat. 12, 112 malleolis seri -icit *balsami arbor* (*in re personata*). 31, 21 QVINT. inst. 1, 10, 46. 3, 6, 83 decl. 245 p. 5, 22. 365 p. 397, 12 FRONTIN. strat. 1, 10, 1 PLIN. epist. 3, 9. 35 paneg. 31. 49 SVET. Nero 36, 1 FRONTO p. 111, 17 N. 173, 23 AVR. Fronto p. 80, 25 APVL. apol. 21 flor. 16 p. 67 met. 10, 11 MIN. FEL. 13, 2 TERT. adv. Marc. 3, 24 p. 420. 4, 33 p. 530 nat. 1, 18 pudic. 13 *saepe.* PORPH. Hor. carm. 3, 5, 25/26 SOL. 1, 90. 112. 27, 43 PANEG. 7 (6), 21, 3 FIRM. err. 12, 2 VOPISC. Tac. 2, 3 LACT. inst. 6, 18, 28 HIL. ad Const. 1, 5 AMM. 16, 10, 16. 25, 3, 19. 29, 5, 44. 54 *al.* HIER. epist. 29, 3, 5. 49, 13, 1. 57, 7, 7 *al.* VVLG. Ezech. 19, 6. 7 AVG. civ. 5, 26. 11, 1. 15, 7. 16, 37. 17, 1. 20, 5. 30. 21, 27. 22, 11 SALV. epist. 4, 25 DAMAS. epigr. 77, 10 CARM. epigr. 738, 2. 779, 1. *nota ellipsin*: ENNOD. dict. 25, 1 p. 500, 16 *Achilles* feminam diuturnitate *se gerere* non -icit.

E quod, quia *pro acc. c. inf.*: AMBR. vid. 13, 79 -erat ... quia dominus Iesus ... corpus suum ... ministravit. VVLG. gen. 30, 27 experimento -ici quia benedixerit mihi. lev. 23, 43 ut -ant ... quod .... III reg. 18, 37 ut -at ... quia tu es dominus. Esth. 12, 2 eccles. 2, 14.

F *seq.* **ut** *pro acc. c. inf.*: GREG. M. moral. 10, 7 -icit ut ... timeret *deum* (*i. se debere ... timere*). in Ezech. 1, 10, 31 -it ut viscera etiam misericordiae habeat. PASS. Quirin. 4 -ici a domino, ut debeam ad illam vitam pervenire. *addo exempla aliter comparata, sc. in quibus enuntiatum quod per* ut *inducitur non pro obiecto est*: CAES. Gall. 1, 13, 6 ita a patribus ... -isse, ut. OV. trist. 2, 273 -itur ... ut agat facundia causas. SEN. epist. 6, 4 gaudeo -ere, ut doceam. 36, 9. QVINT. inst. 12, 11, 22 Aristoteles -icit, ut ... scientia complecteretur. 12, 11, 23 TERT. resurr. 25 AVG. civ. 8, 11.

G *seq.* ***interrogatio indirecta***: TER. Haut. 971 prius quaeso -e, quid sit vivere. VARRO rust. 2, 3, 1 quemadmodum breviter oporteat dicere, -e (CIC. part. 83 Lael. 41 SEN. epist. 15, 7. 37, 4. CVRT. 8, 5, 19 ad quem modum. VVLG. Sirach prol. *al.*). RHET. Her. 4, 5, 7 qui -ere vult, utrum unum omnia an omnia neminem putet consequi posse (SEN. nat. 7, 25, 2). CIC. de orat. 2, 232. 3, 79. 87 -icit quod -endum. orat. 23. Verr. 2, 88 hoc quam nihil sit, tametsi ex multis ... civitatibus -ici. Phil. 2, 117 frg. B 8, 4 fin. 1, 63. 3, 66 Tusc. 1, 36. 5, 113 nat. deor. 2, 49 Cato 6 rep. 2, 64 leg. 20 *al.* VERG. georg. 2, 249 Aen. 5, 737 HOR. epod. 1, 17, 3 ars 312 PROP. 4, 3, 35. 4, 8, 1 OV. ars 1, 50. 2, 479. 3, 436. 4, 140 -ere cur sit Quinquatrus illa vocata dies (VVLG. Esth. 4, 5). medic. 1. met. 4, 287 unde sit ... -ite. 8, 392. 438 quantum distent. 14, 119. 319 *al.* LIV. 10, 25, 17. 44, 34, 6. 44, 36, 13 MANIL. 4, 409 VELL. 2, 9, 4 VAL. MAX. 2, 2, 8. 7, 1, 2 ubinam ... esset felicitas. CELS. 1 prooem. p. 10, 31 ex quo -i potest, ut vera sit. PHAEDR. 4, 4, 8 SEN. Phaedr. 1200 benef. 1, 5, 1. dial. 1, 4, 3 quod quisque posset nisi temptando non -icit (*aoristi vi i. q. scit*). nat. 1 pr. 3. epist. 26, 9 an sciamus. 88, 11 quomodo (121, 4). *saepe.* COLVM. 1, 8, 4 LVCAN. 4, 377. SIL. 4, 71 -at quanto stat celsius arce. 5, 249. 6, 483. 7, 538. 11, 104. 16, 428. STAT. silv. 1, 1, 25 quantum tu melior armis. Ach. 1, 577 illa libens -it quo vertice Pelion. 2, 131 MART. 2, 1, 3 QVINT. inst. 1, 4, 12. 1, 11, 17 TAC. dial. 22. 33 ann. 1, 11 PLIN. epist. 8, 13, 1. 8, 14, 3. 24 paneg. 32, 2 APVL. apol. 36 flor. 9 p. 39 TERT. adv. Marc. 2, 26 p. 372. resurr. 7 quando et quomodo caro floruerit. *al.* COMM. apol. 32. 90 CAPITOL. Gord. 22, 7 PRISCILL. tract. 2, 54 AMM. 28, 4, 24. 31, 5, 12 HIER. epist. 21, 2, 2. 29, 3, 1. 53, 10, 2 *saepe.* VVLG. iud. 16, 5. I reg. 17, 18 cum quibus ordinati sunt, -e. sap. 7, 21 quaecumque sunt absconsa ... -ici. 9, 18. I Macc. 10, 72 -e quis sum. Phil. 4, 11 in quibus sum sufficiens esse. CLAVD. 8, 412. AVG. civ. 1, 13 illud salubriter -itur (*v. p. 1333, 17*) quanta possit esse remuneratio. 2, 6. 4, 23 unde. 9, 4. 13, 21 BOETH. mus. 1, 2.

II ***i. q. cognoscere***, γιγνώσκειν: **A** *generatim*: **1** *rem corpoream*: ACC. trag. 346 moeros. HOR. carm. 3, 3, 34 -ere nectaris sucos (*de Romulo in caelum translato. explicat Porph.* adsuescere saporibus nectaris). VOPISC. Prob. 12, 3 quae mundi pars est quam ille non vincendo -erit .... quatt. tyr. 8, 1 Aegyptum totam -ici levem (*nisi acc. c. inf. statuere mavis*). ITIN. [Silv.] 9, 6 ad plenum -ere volebam loca. CLAVD. 7, 62 medicas ... herbas. 18, 32 si pelagi fluctus, si Libyae -is harenas (*fortasse prolepsis est statuenda, ut intellegatur* 'si -is, quot sint etc.'). **2** *aliquem*: HOR. carm. 2, 20, 20 me peritus -et Hiber Rhodanique potor. 4, 14, 8 quem legis expertes Latinae Vindelici -icere nuper quid Marte posses. MANIL. 5, 96 morte Iovem -icit (*potest etiam ad III C referri*). SEN. epist. 76, 4

[Gudeman]

in quo *loco* vir bonus -itur. PLIN. epist. 2, 18, 2 fratris tui filios probe -ere. TERT. anim. 47 deum (adv. Marc. 1, 12 p. 306 COMM. instr. 1, 29, 12 HIL. ad Const. 1, 6 PS. HIL. libell. 6. AVG. civ. 11, 29 *saepe apud* ECCL. *adde*: CLAVD. carm. min. 53, 108 -icit cum morte deam). pudic. 17 Christum (HIL. ad Const. 2, 6 AVG. epist. 78, 8 *al.*). OPTAT. 2, 13 p. 15, 9 plenius auctores scismatis -e. AVELL. p. 39, 8 quam feminam quicumque -icit. HIER. epist. 18^A, 6, 8 dominus. 22, 38, 3 nuntium -it *Maria*. AVG. epist. 26, 5 Paulinum. 27, 5. 101, 1. CASSIOD. in psalm. 87, 18 *qui* nos opinione vel visione -erunt.
B *speciatim et technice de patrono causam iudicialem penitus cognoscendo*: CIC. de orat. 1, 51 clientis causam (*cf. vol. III p. 693, 59 cui adde*: QVINT. inst. 1 pr. 22. 10, 7, 20. 12, 8, 1. 6. 12, 9, 21 HIER. epist. 49, 1). *nota absolute*: CIC. Verr. 3, 17 in agendo. QVINT. inst. 12, 7, 6. 12, 8, 3. 4. 11. 14.

III *i. q.* **experiri,** *certiorem fieri, audire, animadvertere, intellegere sim.*: A *absolute*: PLAVT. Poen. 122 ut quidem -ici. LIV. 39, 47, 3 nec se satis liquido -ere ab eo senatus cum cerneret posse. PLIN. nat. 9, 120 cupiebat -ere Antonius (*sc. an verum esset Cleopatram una cena centies* ~~HS~~ *absumpturam*). TAC. hist. 1, 29 ut qui adversas res expertus cum maxime -am (*i. intellegam*). APVL. met. 9, 41 ut postea -ici. 10, 21 quo *more* -eram. AMM. 14, 1, 7 ut postridie -ret imperator. 17, 4, 12 -ant qui ignorant. 18, 10, 1. 29, 6, 12. HIER. epist. 39, 2, 5 statim -ici cum apostolo (*i. intellexi*). LEO M. epist. 11, 6. B *aliquid*: PLAVT. Epid. 591 quae -ici, dixi omnia. OV. fast. 4, 845 haec ubi rex -icit. IVST. 2, 10, 13 quod ubi ... -icit. AMM. 29, 1, 9 omnia se indicante Theodorum -isse. 20, 8, 1. 20, 9, 9 si haec trans mare -isset. 29, 1, 37. LEO M. epist. 42 certa *saepe apud eundem*. C *seq. acc. c. inf.*: CIC. epist. 3, 5, 1 -ici ex tuis litteris te ... habuisse rationem. 13, 15, 1 intellexi et -ici mihi fuisse ... amicissimum. CATVLL. 21, 11 me, me (*sed dubia lectio*) puer et sitire -et. OV. fast. 6, 296. Pont. 2, 1, 21 indice te -ici nuper ... coisse innumeras gentes. STAT. Theb. 3, 172 amissum ... patrem. FLOR. epit. 2, 11, 3 captum sese. ICTI *de se dicere adsolent*: POMPON. dig. 4, 4, 50 -ici tantundem temporis esse praestandum. CLEM. dig. 7, 7, 5 SCAEV. dig. 28, 6, 48, 1 VLP. dig. 43, 16, 1, 25 PAVL. dig. 2, 14, 27, 1. 3, 5, 14 (15). 5, 3, 19, 3. 35, 2, 1, 18 Vat. 50. TERT. bapt. 13 Nazarenum esse dominum. adv. Marc. 3, 21 Christum non bellipotentem. IVST. 2, 3, 13. 5, 9, 2. *adamatur* AMM. *ex. gr.*: 16, 4, 1. 16, 11, 6. 19, 9, 7. 21, 3, 1. 26, 6, 3. 27, 2, 2. 28, 1, 23. 28, 4, 11. 28, 6, 28. 29, 6, 10. 30, 2, 3. 30, 5, 10. 31, 11, 2 HIER. epist. 23, 1, 2. 51, 9 AVG. civ. 5, 18 PASS. Petr. 2. 17.

IV *i. q.* **docere.** *de hac confusione, quam praecipue in vulgari sermone obviam iam impugnare videtur* ISID. diff. 1, 177 (*v. p. 1331, 35*), *cf. Plasberg, Rhein. Mus. 54, 148*[1], *ubi adde anglosax.* learn *pro* teach: ANTH. 666, 28 comforta, revoca, corripe, -e (*defendit Plasberg l. c.*, duce *Büchler*), mone. EXC. Lat. Barb. p. 268, 2 astrologica arte didicebatur (*sic*). *nescio an huc pertineat*: HIL. trin. 7, 16 quia deum esse dominum nostrum Iesum Christum ... -issemus (docuissemus *codd. dett.*).

partic. praes. pro **substant.**, *rarius pro adiect.* **discēns,** -entis *m. i. q.* **studiosus, tiro, discipulus et liberalium et illiberalium artium,** *apud* ECCL. *identidem de apostolis* (*cf. etiam Ficbinger, PW. V 1171*). [*it. sept.* desent '*Schmiedelehrling*'. *M.-L.*] GLOSS. -es μαθηταί. *sing.*: SEN. dial. 9, 9, 4 onerat -em turba. epist. 39, 1 illa res -i magis necessaria est, haec scienti. 108, 3 et docenti et -i debet esse propositum. PLIN. nat. 30, 15 -is ingenium. QVINT. inst. 1, 2, 11 -is intentio. 1, 3, 6 -is animus (1, 12, 13). 2, 3, 8 ad mensuram -is. 2, 4, 5 -is annis. 2, 8, 8 difficiliora -i. 3, 11, 23 -em ... fatigabit. APVL. flor. 12 p. 44 haec -i ferula est. TERT. patient. 3 ne unius quidem -is gladium (= CYPR. epist. 67, 4). praescr. 3. 30. COMM. instr. 2, 18, 1 saeculi -s. BOETH. arithm. 1, 21 mus. 1, 34. CORP. XIII 7945 (*a. 210*) -e *architecti*. VI 10010 -i suo. 10014 -i b. m. (10018. III 14730). 10015 magister -i. 10016 -i piissimo. III 14360[20] -s illorum. V 944 -s equitum (8278, 8 -es equitum). 18086 d(iscens) buc(inator) ... d(iscens) s(ignifer). XI 4607 -i et sorori eius. *persaepe*. *plural. admodum frequens, ex. gr.*: CIC. de orat. 1, 16. orat. 143 -bus (*A*: id est studiosis) satisfacerent. LIV. 6, 25, 9 vocibus. CELS. 1 pr. p. 12, 36 -bus necessarium. SEN. clem. 1, 16, 1 imperat ... praeceptor -bus. COLVM. 1 pr. 4 tam -bus egeat quam magistris. 1 pr. 28 studia. 4, 29, 2. CORP. IV 275 Saturninus cum -es (*sic*. 694. 698). 673 rogant. 5403. 5410. VLP. dig. 9, 3, 5, 3. SCRIB. LARG. praef. 30 animos. TEST. Galli (Corp. XIII 5708) 14 -bus eorum. QVINT. inst. 1, 1, 17 -bus ... docentibus pepercisse (7, 10, 10). 1, 2, 27 infirmitatem. 2, 5, 1 profectum. 7, 1, 54 utilitatem. 11, 1, 5 scientibus ista... -bus tradimus *persaepe*. SVET. gramm. 7 ex liberalitate -ium consecutus. 17 ingenia. TERT. bapt. 17 nisi episcopi iam ... vocantur -es (*i. catechumeni*). carn. 6 adv. Marc. 4, 22 p. 493 *al.* ITALA act. 1, 15 (Cypr. epist. 67, 4) in medio -ium (μαθητῶν, VVLG. fratrum). 15, 10 (Tycon. 3 p. 12, 19) collum -ium (μαθητῶν, VVLG. discipulorum) *saepe*. PS. CYPR. pasch. 1. COMM. instr. 1, 37, 6 -es ad doctos eunt. PRISCILL. tract. 1, 25. AVG. civ. 18, 39 in corda. *al.* VIRG. gramm. epit. 4 p. 15 *al.* BACHIAR. fid. 6 p. 1034^B BOETH. mus. 1, 34. ACT. Petr. 41 -bus dei et Christi. CORP. VI 10009 coniux et -es fecerunt. IX 3721 una cum -bus. XIII 5826 *saepe*. *huc pertinere videtur* HERM. vulg. sim. 9, 22 difficile -es (*i.* δυσμαθεῖς). *adiect. vice*: SEN. benef. 5, 25, 6 offensationes puerorum -ium (PETRON. 94, 14. VLP. dig. 9, 2, 5, 3 sutor puero -i). *nota* **discenda,** -orum *n.*: SEN. epist. 88, 35 quamcunque partem rerum humanarum divinarumque comprehenderis, ingenti copia quaerendorum ac -orum fatigaberis.

discobīno *v.* descobino.

discobolē, -ēs *f.*, δισκοβολή (*voc. graec. non traditum*). *i. q. iactus disci*: SCHOL. Stat. Theb. 6 praef. -e, in quo certamine vincit Hippomedon.

discobolos (-us), -ī *m.*, δισκοβόλος (GLOSS.). NOT. Tir. 107, 85 -um. *nonnisi de statua vel pictura discum iacientis*: PLIN. nat. 34, 57 -on (*sc. Myronis*. QVINT. inst. 2, 13, 10 ille -os Myronis). 34, 80 -o Naucydis. 35, 144 -um *Taurisci*.

disco(e)īdēs, -is, δισκοειδής. *disci formam habens. t. t. medicinae de quarta oculi tunica*: *graece*: VINDIC. med. 19 sphaeram, hoc est oculi ultimam interius tunicam, quam Graeci κρυσταλλοειδῆ vocant seu φακοειδῆ aut δισκοειδῆ. gyn. p. 432. 433 (*ter*).

[**discolatis** *v. Thes. gloss.*]

discolor, -ōris *adi.* [*a* dis- *et* color. *Th.*]. *quae hic desideras v. sub* decolor *quocum saepe permutatur*. GRAMM. suppl. 115, 2 -r *communis generis*. *legitur plerumque nom. sing.* *pro superl.* -es maxime: PLIN. nat. 10, 3. DIFF. ed. Beck p. 51, 22 -r dispare colore est vel est varius, ut pardus; versicolor autem ex colore vertitur in alium colorem. GLOSS. ἀλλόχροος. ἑτερόχροος. ποικιλόχρωμος. δίχρους. δίχρωμος. dissimilis. varius. -es ἀλλόχροος. *legitur inde a* VARRONE.

I *proprie i. q.* **diverso variove colore**: A *de rebus corporeis*: VARRO rust. 3, 17, 4 cerae (SYMM. or. 3, 5 PS. ASCON. Verr. p. 193, 23 St.). CIC. Verr. 1, 40 signis. VERG. Aen. 6, 204 -r unde auri per ramos aura refulsit. OV. trist. 2, 477 -r ut recto grassetur limite miles (*de albis et nigris latrunculis cf. infra l. 42*). OBSEQ. 20 duo -es circuli solem cinxerunt. SEN. nat. 1, 3, 1 arcus. CVRT. 3, 3, 26 non auro, non -i veste ... fulgentibus (FLOR. epit. 1, 16, 7. TERT. pall. 3 multicolor et -r et versicolor. HIER. in Ezech. 16, 10 p. 152 CYPR. GALL. lev. 169. *adde* VVLG. Ezech. 16, 10 vestivi te -bus [*sc. vestibus*]). COLVM. 6, 37, 7 pilos. 7, 3, 2 neutra pars (*sc. neque palatum neque lingua*) esse debet -r lanae (*dat.*, *opp.* concolor lanae). LVCAN. 6, 654 -r et vario furialis cultus amictu (SIL. 3, 23). 8, 293 unda (SCHOL. *ad l. de mari Rubro*). 8, 722 truncus. 10, 128 -r hos sanguis, alios distinxerat aetas. PLIN. nat. 2, 207 maculae (13, 98 CAEL. AVR. acut. 2, 10, 72). 17, 99 bacas. VAL. FL. 6, 525 chlamys. STAT. silv. 2, 3, 51 -r umbra pōpulus. MART. 14, 17, 2 calculus hac gemino -r hoste perit (*in ludo latrunculorum; item* ANTH. 192, 1. 478, 8 *cf. supra l. 30*). FLOR. epit. 1, 12, 7 vittis. 3, 2, 5 armis. APVL. Socr. 1 p. 117 oris. IVL. HON. cosmogr. B 45 fluvii. TREB. Gall. 8, 2 sericis. EPIT. Alex. 70 velis. ZENO 1, 9, 11 lapidum -bus formis. DON. de com. 8, 6 vestitus. ITIN. Eucher. p. 127, 5 *lacus* -r aquis. AVIEN. Arat. 1697 iris. SERV. Aen. 5, 269 fasciis. CLAVD. 24, 289 frons -r auro. carm. min. 26, 40 hiatus. rapt. Pros. 2, 192 anhelitus. AVIAN. fab. 10, 8 coma. HIER. praef. Vulg. euang. ex minio -em numerum. COD. Theod. 14, 10, 1, 1 (*a. 382*) palliis. DRAC. laud. dei 1, 252 penna. ENNOD. opusc. 1, 89 p. 285, 21 gemmis. epist. 1, 4 p. 7, 16 fucis. CASSIOD. var. 11, 14, 5 torrentes ... vitreo aequori -es.
B *de animantibus*: OV. am. 3, 2, 78 agmen (*de factionibus aurigarum in ludis circensibus quattuor coloribus distinctis*). PLIN. nat. 10, 3 aves. STAT. Theb. 4, 327 equus (9, 685). 10, 119 virgo. CLAVD. 8, 7 legio. 15, 193 exterret cunabula -r infans (*malim* decolor, *cf.* IVV. 6, 600). CORIPP. Ioh. 4, 520 sonipes. *per hypallagen*: VAL. FL. 6, 120 -r hastatas effudit Hiberia (*i. regio Caucasi*) turmas. SEDVL. carm. pasch. 4, 193 *leprosos* corpore foedo -r obscenis turpabat poena figuris (*cum chiasmo*). op. pasch. 4, 16 p. 266, 11 *leprosos* -r sparsa vultibus poena ... ficerat. *dubium utrum per hypallagen an metonymice accipiendum*: AVSON. 322, 17 -r (*i. quae facit* -es) arboreos variet Pomona sapores.

II *translate et in locutionibus metaphoricis i. q.* **varius, diversus, dissimilis.** A *de personis*: PRVD. psych. 710 deus est mihi -r ... nunc minor aut maior. PAVL. NOL. carm. 13, 24 vias vario plebs -r agmine pingit. AVG. quaest. hept. 3, 45 non est -r et dissimilis inventus a cute. *accedit. dativ.*: HOR. epist. 1, 18, 4 matrona meretrici dispar erit atque -r (PORPH. id est dissimilis *parum apte, cf. Kiessl.-Heinze de vi propria adhuc vigente*). GILD. Brit. 31 chron. III p. 43, 18 pardo similis moribus et nequitiis -r.
B *de rebus*: PERS. 5, 52 rerum -r usus. PLIN. nat. 31, 30 aspectu. VAL. FL. 5, 564 variis floret via -r armis. TER. MAVR. 824 titulus. 1002 -r alternos referat ne pagina versus. MART. CAP. 1, 15 cursus -is amnes ... Fortunas ... ambiebant. 2, 170 triformes etiam -rque vertigo. *accedit dativ.*: OV. trist. 5, 5, 8 vestis ... fatis -r (*i. non congruens*) alba meis. STAT. Theb. 9, 338 pelago non -r amnis (SCHOL. non dissimili mari). AVG. quaest. hept. 3, 45 -r sano colori (*opp.* concolor sano colori).

discolōreus, -a, -um [*cf. c.* discolor. *Th.*]. *i. q. vario colore*: CASSIOD. var. 1, 6, 2 -a crusta marmorum.

discolōrius *a* dis- *et* color, *cf.* discolor. PETRON. 97, 3 -a veste.

discolōror, -ārī *a* dis- *et* color; *cf.* colorare, discolor. *i. q. colorem mutare*: ZENO 1, 16, 18 -atur per momenta color.

[*Gudeman*]

discolōrus, -a, -um [*cf. c.* discolor. *Th.*]. 1 *proprie i. q. vario colore*: a *de rebus*: Apvl. apol. 30 licia. mund. 16 corona non -a. Symm. or. 2, 1 serta. Prvd. perist. 10, 302 lana. Mart. Cap. 1, 67 nihil habuit -um. 1, 71 floridam -amque vestem ... palla contexerat. b *de animantibus*: Itala gen. 30, 32 (Hier. quaest. hebr. in gen. p. 47, 12) pecus varium et -um (φαιόν ... διάλευκον, Vvlg. oves varias et sparso vellere). 2 *translate*: Mart. Cap. 4, 328 florentibus -a venustate ceris.

disconcinnus, -a, -um *adi.* [*a* dis- *et* concinnus. *Th.*]. *i. q. impar*: Fronto p. 159, 17 N. -os illos *oculos*, hos concinnos dici potuisse.

disconduco, -ere *a* dis- *et* conducere. 1 *i. q. nocere, inutile esse*: Plavt. Trin. 930 nil -it huic rei. 2 Gloss. II 51, 25 -it ἐπαγορεύει (Vulc. ἀπαγορεύει; *ad* Plavt. Trin. 930 *glossam spectare tibi persuadeas ex iis, quae disputavit Loewe, Prodr. p. 255 sqq., sed ne tum quidem satis apparet, quid glossator voluerit*).

disconiungo, -ere *a* dis- *et* coniungere. *i. q. separare*: Vict. Vit. 3, 50 -untur tenera pignera filiorum.

disconvenientia, -ae *f.* [*cf. c.* disconvenire *et c.* convenientia. *Th.*]. *i. q. dissimilitudo*: Tert. test. anim. 6 suspectam habe convenientiam praedicationis in tanta -a conversationis.

disconvenio, -īre *a* dis- *et* convenire. *i. q. non convenire, non congruere*: Hor. epist. 1, 1, 99 vitae -it ordine toto. Frontin. grom. p. 9, 3 quidquid. p. 12, 4 de fine. p. 24, 1. 47, 16 specie -ente (p. 47, 20). Hyg. lim. grom. p. 182, 14 limitum ordinatio ... altera alteri -it. p. 206, 2. *impersonaliter*: Hor. epist. 1, 14, 18 -it inter meque et te. *seq. inf.*: Ps. Boeth. geom. p. 381, 5 rectam lineam elevare non -it. p. 389, 11 aequiangulum designare non -it. *inde part. praes. pro adi.* **disconveniēns**, -entis: Vitr. 4, 3, 1 mendosae et -es in his symmetriae. Zeno 1, 12, 5 res est -s et absurda. *cf.* Gloss. *s. v.* discrepans.

discooperio, -uī, -rtum, -īre *a* dis- *et* cooperire. discoperio: Itala Cas. *13^{ies}* (*bis cum dupl.* o, *cf. edit. p. 122*), cod. b (Luc. 5, 19) *al.*, Itin. Anton. Plac. rec. A 30 Hier. epist. 22, 6, 2. 64, 3, 1. Gloss. -rtus: renudatus detectus. -rta domus ἄστεγον οἴκημα. ἀπερικάλυπτον. *legitur inde ab* Itala. [*it.* scoprire, *francog.* découvrir, *hisp.* descubrir. *M.-L.*]

i. q. denudare, detegere aliquid vel (rarius) aliquem, semel sensu mediali (Vvlg. Is. 57, 8): 1 *proprie*: Itala Is. 47, 2 (Hier. epist. 22, 6, 2) -i velamentum (ἀποκάλυψαι τὸ κατακάλυμμα, Vvlg. *v. l. 46*). Luc. 5, 19 (cod. b) -erunt tectum (*deest in optimis codd. gr. et* Vvlg.). Itin. Anton. Plac. rec. A 30 basilica aedificata in quadriporticus, in medio atrio -rtus. Schol. Iuv. 6, 236 a calore se -it. Hier. in Nah. 3 p. 567 pudenda. nom. hebr. p. 6, 14 Pharao dissipans sive -ens eum. 6, 19 Phetrefe libycus vitulus sive -ens vel certe divisio aut os declinans. Vvlg. lev. 21, 10 caput (num. 5, 18). Ruth 3, 4 pallium (3, 7). II reg. 6, 20 rex Israel -ens se ante ancillas. Is. 20, 4 natibus. 47, 2 denuda turpitudinem tuam, -i humerum. Dan. 13, 32 iusserunt, ut -retur. 2 *translate vel in locutionibus metaphoricis*: Itala I reg. 20, 13 (cod. Legion) -am aurem tuam (ἀνακαλύψω, Vvlg. revelabo). Vvlg. lev. 18, 7 turpitudinem matris tuae (18, 8. 12. 20, 19). 18, 15 ignominiam (Ezech. 23, 10. 18). Ier. 49, 10 -ui Esau, revelavi abscondita eius. thren. 4, 22 peccata tua. Ezech. 22, 10 verecundiora patris -erunt in te.

discophorus, -ī *m. a* δισκοφόρος. *i. q. minister mensarum, qui vas escarium fert*: Hier. adv. Iovin. 2, 15 talem -um inedia meruerat hebdomadis. praef. in Dan. *cum* -um lectitaret. Gloss. -um discum ferens.

***discoquo**, -xī, -ctum, -ere *a* dis- *et* coquere. *saepe cum* decoquo *confunditur, q. v.* (*supra p. 201, 55 sqq.*). Gloss. -ctum δίεφθον. *legitur inde ab* Sen. phil., *frequentant prae aliis* Plin. nat. (*18^{ies}*) *et* Marcell. med.

i. q. coquendo resolvere, de cibis, herbis, liquoribus sim. praecipue medicamenti causa adhibitis: 1 *aliquid, perraro absolute*: Sen. epist. 122, 3 licet in vino ... tenebras suas exigant, licet epulis et quidem in multa fericula -ctis (*fere i. cibis -ctis et in multa fercula distributis*). Scrib. Larg. 184 malva. Plin. nat. 22, 142 caelesti aqua -cta. 28, 210 caprini capitis. 28, 265 carnem caballinam (Hier. in Ezech. 7, 24 p. 275 carnes intrinsecus). 30, 68 gallinaceorum -ctorum ius. Pallad. 1, 29, 2 farre. 4, 10, 34 ficus. Plin. med. 2, 10 *al.* Pelagon. 261 hibisco bene -cto. 387. Fvlg. aet. mund. p. 149 vaporatio -endi. Vvlg. Ezech. 24, 5 ossa. Marcell. med. 28, 59 *saepe*. Theod. Prisc. log. 31. 104 Plin. Val. *ranae al.* Orient. 1, 508 dapes. 2 *additur* in, ex *qua materia*: in: Plin. nat. 20, 208 in eademque (*sc. caelesti aqua*). 22, 150. 29, 108. 121. 30, 68. 118. 133. 32, 89. 33, 113 Garg. Mart. med. 32 Chiron 636. Marcell. med. 4, 39 in oleo -cta et contrita. 19, 8 *saepe*. Philvm. med. 2 p. 46. ex: Plin. nat. 22, 143 ex aceto. 29, 70 ex aqua. Garg. Mart. med. 46 ex passo. Chiron 636. Marcell. med. 16, 80 ex vino. *al.* *ablat.*: Plin. nat. 22, 156 *si* caelesti aqua -antur. 29, 135 melle. *Gudeman.*

discor dissimilis: Gloss. V 407, 42 (*cf.* discors *an* discolor? *Götz*).

discordābilis, -e [*a* discordare. *Th.*]. *discors*: Plavt. Capt. 402 me ... fuisse ingenio haud -i. Leo M. serm. app. 14, 3 nihil dissonum deprehendatur in vocibus, nihil -e reperiatur in moribus. *e coni.*: Firm. math. 5, 3, 3 cum uxore -bus (*Skutsch*, discordabitur *codd.*) dissentient iurgiis.

discordāle *v.* discordate.

discordātē διχονοητικῶς: Gloss. II 51, 59 (*g, i*; discordale *reliqui*).

dissensor **discordātor**: Gloss. V 285, 52. *a* discordare.

***discordia**, -ae *f.* [*a* discors. *Th.*]. *inter substantiva primae declinationis*: Gramm. suppl. 41, 13. 123, 20. Gloss. II 279, 24 singulariter tantum declinabitur. *sed pluralis passim occurrit, velut* Acc. trag. 587 (*appos.* dividiae). Varro frg. Non. p. 454, 19 Cic. Font. 42 Cluent. 39 Mur. 47 dom. 63 *al.* (*plur. 34^{ies}, sing. 19^{ies}*) Cael. Cic. epist. 8, 11, 3. 8, 14, 4 (*sing.* 8, 14, 3). Sall. Catil. 9, 2 Iug. 78, 1 or. Macri 17 or. Phil. 14 (*sing. ter*) Liv. 2, 31, 10. 2, 42, 3. 3, 19, 5 *al.* (*plur. 18^{ies}, sing. 38^{ies}*). Vell. 2, 3, 3 Qvint. decl. 301 p. 190, 7 (*sing. 5^{ies}*). Tac. dial. 40 Agr. 32 hist. 1, 46 *al.* (*35^{ies}, sing. 45^{ies}*) Svet. Cal. 26, 4 Claud. 25, 3 (*sing. 8^{ies}*) Flor. epit. 4, 9, 3 (*sing. quater*) Pompon. dig. 1, 2, 2, 8 Papir. dig. 31, 77, 20 Tert. spect. 16 (*sing. 10^{ies}*) Ps. Tert. haer. 2 p. 218, 5 Sol. 37, 23 (*pars codd., sing. al.*) Capitol. Max. Balb. 14, 1 Vopisc. Car. 3, 1 Arnob. nat. 2, 76. 3, 26. 28. 4, 20. 7, 51 Ivst. 5, 10, 11 *al.* (*ter, sing. 5^{ies}*) Obseq. 48 Avr. Vict. Caes. 39, 46 Amm. 27, 12, 9 *al.* (*saepe; sing.* 15, 4, 4 *al.*) Veg. mil. 3, 10 p. 92, 1 Heges. 1, 40, 10 Vvlg. prov. 6, 19. 17, 19. 30, 33 (*sing.* Vvlg. Ier. 15, 10) Avg. civ. 3, 21 p. 133, 6 D. *al.* (*sing.* 3, 24 p. 135 *al.*) Svlp. Sev. chron. 1, 26, 2 *al.* Oros. hist. 2, 16, 1 *al.* (*sing.* 4, 6, 2 *al.*) Cod. Iust. 1, 17, 1, 1. Gloss. διχόνοια, διχοστασία. furor, intentio (contentio?). *cf.* Pavl. Fest. 70 dividiam -am. *cf. etiam p. 1341, 36. 38.* Cic. Tusc. 4, 21 *v. infra l. 43.* *invenitur inde ab* Ennio *et* Plavto. *non apud* Caes. *apud poetas: dactylicos* (*nom. sing.; claudit fere paenultimum hexametri pedem, sed cf.* Lvcr. 6, 366 *al.* Verg. Aen. 10, 9 Hor. sat. 1, 7, 15 *al.*): Enn. ann. 266 Lvcr. 5, 440 *al.* Verg. ecl. 1, 71 *al.* Dirae 6 *al.* Aetna 183 *al.* Hor. sat. 1, 7, 15 Prop. 1, 2, 17 *al.* Ov. met. 1, 60 *al.* Manil. 1, 142 *al.* Germ. 113 Lvcan. 2, 272 *al.* [Calp. ecl. 1, 57 *v. p. 1341, 79.*] Petron. 124, 271 *al.* Val. Fl. 2, 204 *al.* Sil. 4, 321 *al.* Stat. Theb. 1, 130 *al.* Avson. 139, 5 Clavd. 3, 30 *al.* Sidon. carm. 15, 170 Pavl. Pell. 248. *reliquos*: Plavt. Truc. 420 Ter. Hec. 693 Atta com. 21 Acc. trag. 587 Pvblil. D 9 Hor. epod. 4, 2. [*dub.*: Cic. Balb. 58 in ruinis nostris vestrisque -is (discordiis *plerique edd. vel delent vel mutant*). Calp. ecl. 1, 57 *v.* discordium.]

I *loci selecti*: A *generatim vel de dissensione privatorum* (*rixa, simultas, aemulatio sim.; definitio* Cic. Tusc. 4, 21 *v. l. 43*): Plavt. Truc. 420 inveniam, quomodo divortium et -am inter nos (*Phronesium et militem*) parem. Ter. Hec. 693 confingis falsas causas ad -am. Atta com. 21 pro populo fluctus caecos faciunt per -am. Cic. fin. 1, 58 dominorum. Tusc. 4, 16 subiecta sunt ... libidini ira, excandescentia, odium, inimicitia, -a. 4, 21 -a ira acerbior intimo animo et corde concepta. nat. deor. 1, 28 qui bellum, qui -am, qui cupiditatem ... ad deum revocet. 1, 42 *deorum.* ad Q. fr. 2, 5, 1. Pvblil. D 9 -a fit carior concordia. Sall. Iug. 10, 6 concordia parvae res crescunt, -a maximae dilabuntur (Oros. hist. 2, 17, 17). Liv. 4, 32, 2. 22, 44, 5 Sen. contr. 1, 1, 4 *al.* Germ. 113 Vell. 2, 95, 3 Sen. benef. 3, 14, 4. 7, 26, 5 familiarissimorum. Ps. Sen. mon. 35. 61 nullae tantae sunt nec vires nec opes, quas non -a affligat atque distrahat. Plin. nat. 4, 89. 29, 102 lapidem a cane morsum usque in proverbium -ae venisse. 37, 142 *achatae* abominantur -am (*B*, discordialem *rell.*). Stat. Theb. 1, 260 thalami (*i. coniugis*). Tert. adv. Marc. 1, 25 p. 326, 12 aemulationi occurrant ... officiales suae ...; ira, -a, odium, dedignatio *eqs.* Avson. 139, 5 *de fratribus Thebanis* (*ibid.* atrox animus). Ambrosiast. in Rom. 13, 9 exordium ... iniustitiae -a est. Avg. civ. 22, 22 p. 604, 4 D. *ex amore rerum vanarum* curae ..., insana gaudia, -ae, lites, bella *cqs.* in psalm. 149, 2 quare in -a sumus? charitas laudat dominum, -a blasphemat dominum. Rvfin. Greg. Naz. orat. 4 p. 152, 11. Sidon. carm. 15, 170 dat concordem -a iussa furorem (*sc. filiabus Danai*). Pavl. Pell. 248. Corp. VI 31956 cum q(uo) vixit ... sine ulla -a. 31998 me⟨cum⟩ vixit ... sine aliqua -a aut controversia. V 2095, 5. *in divinitate*: Novatian. trin. 31 p. 951^A -am divinitatis de numero duorum deorum facere non potuit. *metonymice de persona*: Prop. 1, 2, 17 Idae et cupido quondam -a Phoebo Eueni ... filia (*Marpessa*). Petron. 43, 3 durae buccae fuit, linguosus, -a, non homo. *nota*: -a *alicuius rei, i. ex aliqua re orta*: Hier. epist. 51, 1, 3 *fratres* communionis ... tuae coeperunt habere -am. Epist. pontif. 360 (*a. 418/22*) Migne 20, 790^B *sacerdotes* in tantam obstinationis efferbuisse -am.

B *in vita publica* (*partes, factio, seditio, sim.*): Cato or. frg. 6, 2 ex fenore -a excrescebat. Cato nep. or. frg. Prisc. 1, 90, 15 in hac civitate ... propter diem atque fenus -am fuisse. Lex Cic. leg. 3, 9 civium (Cic. Sest. 99 Phil. 8, 8 Liv. 3, 66, 2 Vell. 2, 3, 3 Tac. hist. 51 *al.* civis: Dirae 83). Cic. Font. 42 civitatis (Cluent. 39). dom. 17 (*opp.* concordia populi). har. resp. 40 optimatium (50 *al.*). 44 *al.* 45 principum (Plin. nat. 36, 120 Svet. Tib. 9, 1). Phil. 1, 1. 7, 25 omnia ... plena odiorum, plena -arum, ex quibus oriuntur bella civilia. 13, 1 quem -ae, quem caedes civium, quem bellum civile delectat. Brut. 54 Cael. Cic. epist. 8, 11, 3. 8, 14, 3. Sall. Catil. 9, 2 iurgia, -as, simultates cum hostibus exercebant. Verg. ecl. 1, 71 quo -a cives produxit. Liv. 2, 1, 6 dissipatae res nondum adultae -a forent. 3, 67, 6 ordinum (4, 48, 14). 4, 46, 4 tribunorum. 4, 56, 11 patrum. Sen. contr. 10, 1, 8. Lvcan. 5, 299 finem civili faciat -a (Comment. inter Caesarem et

[*Hey*]

exercitum) bello. 9, 217 volgi. PLIN. nat. 5, 88 TAC. Agr. 16. Germ. 33 hostium (*Germanorum*). hist. 1, 29 *al.* ann. 16, 22 avida -arum civitas. PLIN. paneg. 37, 4 civitas ... Romana instar erat odii et -ac. SVET. Tib. 37, 2 caede in theatro per -am admissa (*ibid.* capita factionum). FLOR. epit. 1, 23, 1. 3, 22, 8 misera inter Romanos duces Hispania -ae poenas dabat. POMPON. dig. 1, 2, 2, 8. GELL. 2, 12, 1 si ob -am dissensionemque seditio atque discessio populi ... fiet. IVST. 5, 10, 11. 39, 3, 1 VIR. ill. 50, 2. *huc pertinet* TAC. hist. 1, 59 Batavorum cohortes ... tum -a temporum a legione digressae (3, 7). -a civilis, domestica *et sim. v. s. II B.*

C *de sententiis* ***controversis*** (*controversia*): AETNA 306 si forte mihi quaedam -a tecum est, ... credas consurgere. CELS. 1 pr. p. 5, 23 non posse ... comprehendi patere ex eorum, qui de his disputarunt, -a. PLIN. nat. 4, 98 prodentium. 18, 213 eorum, qui ... dissedere (*cf.* 18, 212 raro ullius sententia cum alio congruente). TAC. ann. 14, 16 ut ... contraria asseverantium -a fruerctur. TERT. patient. 5 p. 6, 20 eadem (earum *cod.*) -a est rerum quae et auctorum. BOETH. mus. 5, 3 multa doctorum sententiae -a fuit. COD. Iust. 6, 30, 21, 1. 1, 17, 2, 21 posteritatis (*de commentatoribus*).

D *de hostili vel divergente* ***bestiarum*** *inter se animo*: VERG. georg. 4, 68 saepe duobus regibus (*sc. apium*) incessit magno -a motu. COLVM. 9, 11, 1 *de apibus.* PLIN. nat. 1, 32, 12 marinorum. 8, 32 bellantes ... cum eis (*elephantis*) perpetua -a dracones (8, 34; *cf.* 1, 8, 11 SOL. 25, 10). VAL. FL. 6, 401 trepidos lacerat -a currus (*sc. equorum paventium*).

E *de dissonantia* ***rerum***: **1** *de aquis, ventis, sim., in quibus species quaedam voluntatis est*: OV. met. 1, 60 *de ventis personatis.* SEN. nat. 2, 59, 12 tempestatum. LVCAN. 5, 646 -a ponti. SIL. 4, 321 exercet -a ventos. **2** *de elementis, incorporalibus, sim.*: VARRO ling. 5, 6 verborum novorum ac veterum -a. CIC. leg. 1, 55 ex hac ... non rerum, sed verborum -a controversia est nata de finibus (rerum: LVCR. 6, 366 DIRAE 6 MANIL. 3, 525. PLIN. nat. 37, 59 de -a rerum concordiaque, quam antipathian Graeci vocavere ac sympathian. TERT. patient. 5 p. 6, 20 *v. supra l. 16.* verborum: *v. supra l. 30*). LVCR. 5, 440 *principiorum.* 6, 1048 AETNA 183. OV. met. 9, 630 incertae ... mentis (10, 445 SIL. 9, 648 mentis. *ibid.* fati). MANIL. 1, 142 *elementorum* (AMM. 26, 10, 17). SEN. benef. 3, 28, 5 animi. dial. 10, 8, 2 affectuum. nat. 5, 12, 1 corporum inter se pugnantium. 7, 8, 1. epist. 66, 17 honestum ... in magna -a volutatur. LVCAN. 2, 272 minimas rerum -a turbat, pacem magna tenent. PLIN. nat. 2, 104 mundi celeritate -a accenditur. 24, 1 illius -ac atque concordiae (*sc. rerum naturalium*). TAC. hist. 1, 59 *v. supra l. 8.* TERT. resurr. 21 p. 54, 3 inter -am certorum et incertorum, manifestorum et obscurorum. adv. Marc. 1, 19 p. 314, 25 -am euangelii cum lege committere. 3, 15 p. 401, 4 in -a dispositionum. pall. 2 p. 920 diversitatis -am vices foederant. AMM. 15, 4, 4 clementum perenni -a separatum. HIER. epist. 52, 5, 4 morum. 57, 8, 4 verborum ordinisque. AVG. mus. 4, 14, 23 ubi est aequalitas, nulla -a; ubi autem dispar est numerus ..., facit rursus ipse ordo concordiam. serm. 152, 4 -a ... quae est in spiritu et carne, pro concordia laborat. MART. CAP. 7, 732 *dyas est* -a, ex qua adversa oriantur. COD. Iust. 1, 17, 1, 4 ut ... omnis materia colligatur, nulla ... similitudine neque -a derelicta. 1, 17, 2, 15 inventum ..., quod dissonantiae querellam dissolvit et aliam naturam inducit -ae fines effugientem. *aliter v. p. 1338, 67.* *in philosophia* (νεῖκος *Empedoclis*): CIC. Lael. 24 quae in rerum natura ... constarent ..., ea contrahere amicitiam, dissipare -am. *cf.* 23. CLAVD. 17, 74 alter philosophus ... receptis nectit amicitiis, quidquid -a solvit.

F **Discordia** *personata* (*cf. Aust, PW. V 1183, 27*): ENN. ann. 266 -a taetra belli ... postes ... refregit (HOR. sat. 1, 4, 60). VERG. Aen. 6, 280 in limine Bellum ferreique Eumenidum thalami et -a demens (*cf.* SIL. 9, 288 -a demens intravit caelo. VAL. FL. 2, 204 accelerat Pavor et ... -a demens ... atraeque ... Irae). 8, 702 scissa gaudens vadit -a palla (*cf.* SERV.). MANIL. 1, 923 adamanteis -a vincta catenis. PETRON. 124, 271 scisso -a crine extulit ... Stygium caput. 124, 295 factum est in terris, quidquid -a iussit. VAL. FL. 7, 468 *galeam* funerea tenuit -a dextra. SIL. 13, 586 Error ... infido gressu et -a gaudens permiscere fretum caelo. STAT. Theb. 1, 130 sociis ... comes -a regnis. 2, 288 Luctus et Irae et Dolor et ... -a. 5, 74 Furor et medio recubat -a lecto. 7, 50 geminum ... tenens -a ferrum (*cf.* SCHOL.). IVST. 12, 15, 11 mālum -ae. [SERV. Aen. 1, 27 quod malum coniecit -a (*P, om. rell., del. edd.*).] HYG. fab. geneal. p. 9, 6 *ex Nocte et Erebo*: -a (*del. Schmidt*), Miseria, Petulantia *eqs.* (p. 9, 7 Amicitia, Misericordia [Amicitia, -a *prop. Schmidt*]). 92 p. 87, 20 *Iovem in nuptiis Thetidis* omnes deos convocasse excepta Eride, id est -a (MYTHOGR. 1, 208. 2, 205. 206. RVFIN. Clement. 10, 41 -am *in nuptiis Pelei et Thetidis* concupiscentiam carnis dicunt *gentiles. cf.* MYTHOGR. 2, 206). PRVD. psych. 683 -a nostros intrarat cuneos sociam mentita figuram. CLAVD. 3, 30 pestes Erebi: nutrix -a belli, imperiosa Fames *eqs.* AVG. civ. 3, 25 p. 137 D. cur ... non ibi potius aedem -ae fabricarunt *Romani*? an ulla ratio redditur, cur Concordia dea sit et -a dea non sit. *ibid. saepius.* MART. CAP. 1, 47 -am ... ac Seditionem quis ad sacras nuptias corrogaret? *nota plur.*: ARNOB. nat. 3, 26 deam Lavernam ... Bellonas, -as, Furias. *adde locos, quibus -a mali aliquid agere dicitur: p. 1340, 13.*

II ***iuncturae***: **A** ***verbales***: -a: capit finem: VERG. Aen. 10, 106. cedit: CLAVD. 24, 48. erumpit: TAC. ann. 5, 11. est: LEX Cic. leg. 3, 9 CIC. Att. 3, 10, 1 ad Q. fr. 1, 1, 25 AETNA 306 HOR. epod. 4, 2 LIV. 4, 47, 8 TAC. hist. 4, 11 *al.* SVET. Aug. 96, 1 CAPITOL. Max. Balb. 14, 1 CLAVD. 20, 540. excrescit: CATO or. frg. 6, 2. existit: PS. TERT. haer. 2 p. 218, 5. exoritur: VERG. Aen. 12, 583 LIV. 4, 52, 8. flagrat: AMM. 30, 7, 3. fremit: LVCAN. 9, 217 CLAVD. 22, 81. furit: AMM. 26, 10, 17. gliscit: DIRAE 6 conversa retro. TAC. ann. 4, 17. impendet: CAEL. Cic. epist. 8, 14, 4. manet: LIV. 2, 63, 1 TAC. hist. 2, 88 *al.* mitescit: LIV. 5, 17, 10. nascitur: CIC. rep. 1, 49 POMPON. dig. 1, 2, 2, 8 IVST. 15, 1, 1 CLAVD. 15, 236. oritur: SALL. hist. frg. 1, 11 LIV. 2, 39, 6 TAC. ann. 12, 32 SVET. Tib. 4, 2 AMM. 29, 6, 13. saevit: AVG. civ. 3, 21 p. 133, 15 D. *al.* surgit: VERG. Aen. 12, 313. versatur: CIC. Att. 2, 1, 6. vertitur: COD. Iust. 6, 61, 8, 2. *adiungo locos, quibus mali aliquid agere dicitur* -a: ACC. trag. 587 LVCR. 5, 1305 VERG. georg. 2, 496 (*cf.* SERV. *ad h. l.*) HOR. sat. 1, 7, 15 PROP. 1, 22, 5 LIV. 2, 24, 1 *al.* LVCAN. 6, 780 STAT. Theb. 1, 137 TAC. hist. 4, 73 *al.* PS. AVR. VICT. epit. 43, 4 AMM. 16, 12, 16 CLAVD. 7, 64 OROS. hist. 4, 6, 2. -am: abolere: OROS. hist. 3, 8, 5. abominari: PLIN. nat. 37, 142 *v. p. 1338, 52.* accendere: SALL. or. Phil. 14 LIV. 2, 29, 8 PLIN. nat. 2, 104 TAC. hist. 1, 65. agitare: OROS. hist. 2, 16, 1. augere: SEN. contr. 2, 6, 2 *de pecunia.* TAC. hist. 4, 48 certamine. ann. 5, 11. componere: TAC. hist. 4, 50 AMM. 22, 5, 3. concitare: CIC. Mur. 83. conserere: ARNOB. nat. 3, 28 p. 130, 25. contrahere: TERT. orat. 11. decidere: COD. Iust. 6, 30, 21, 1. differre: PLIN. epist. 8, 14, 13. diiudicare: VELL. 2, 3, 3. dividere: SEN. dial. 4, 35, 5 in populos. excitare: CIC. Sest. 103 SOL. 37, 23 AMM. 29, 5, 2 AVG. civ. 3, 24 p. 135 D. *cf.* AMM. 20, 4, 15. 27, 12, 9. exercere: SALL. Catil. 9, 2. facere: PLIN. nat. 37, 182 TAC. hist. 3, 48 PANEG. 11 (3), 5, 2 IVST. 5, 3, 3. finire: LIV. 42, 5, 11 CVRT. 10, 8, 14. habere: ITALA exod. 38, 22 (Lugd.) AVG. civ. 19, 17 p. 384, 5 D. INSCR. christ. Rossi I p. 194 (*a. 367*) coniugi ... quae numquam mecum -a (-a⟨m⟩? *an neutr. plur.? cf. p. 1341, 79*) qua fidelis habere potuit. *cf.* HIER. epist. 51, 1, 3. inducere: CIC. off. 1, 85 in civitatem. inicere: TAC. hist. 3, 10. intermittere: LIV. 2, 42, 3. iudicare: CAEL. Cic. epist. 8, 14, 4. mitigare: LIV. 2, 57, 2. moliri: CIC. har. resp. 40. movere: LIV. 4, 48, 14 FRONTIN. strat. 1, 8, 1. nutrire: APVL. met. 10, 14. parare: PLAVT. Truc 420. perficere: VERG. Aen. 7, 545 bello ... tristi. placare: CIC. har. resp. 63. ponere: TAC. ann. 15, 2. producere: VVLG. Ier. 15, 10. profiteri: ENNOD. opusc. 1, 63 p. 278, 15. quaerere: TAC. hist. 1, 51. 4, 48 ann. 6, 3. reprimere: LIV. 3, 66, 2. sanare: LIV. 2, 34, 1 VELL. 2, 3, 3. sedare: CIC. har. resp. 46 Phil. 1, 1 Brut. 54 LIV. 2, 29, 8. 3, 17, 12. 5, 17, 10 PAPIR. dig. 31, 77, 20. seminare: VVLG. prov. 6, 19. serere: LIV. 3, 40, 10. 4, 2, 12. 8, 27, 5. 23, 35, 7. *cf.* SVET. Cal. 26, 4 ARNOB. nat. 3, 26 AMM. 21, 6, 2 VEG. mil. 3, 10 p. 92, 1. summovere: VELL. 2, 126, 2. suscipere: TERT. idol. 6. tollere: CIC. har. resp. 55. -ae: finem imponere: PETRON. 80, 5. -ā: furere: TAC. hist. 4, 55. convellere: TAC. ann. 4, 40. inquietare: AVG. civ. 3, 17 p. 122 D. exercere: SVLP. SEV. chron. 1, 26, 2. ad -am: trahere: TAC. ann. 2, 58. illicere: TAC. ann. 2, 62. ruere: TAC. hist. 1, 46. in -am: agere: TAC. hist. 1, 83. 2, 38. venire: POMPON. dig. 1, 2, 28. ire: TERT. spect. 16. concitare: HIER. epist. 36, 16, 5.

B ***nominales***: *epitheta*: acerba: PAVL. PELL. 248. antiqua: TAC. ann. 13, 17. aperta: LIV. 28, 20, 10 (*opp.* tacita suspicio). atrox: LIV. 2, 60, 3. civilis: VARRO frg. Non. p. 454, 19 CIC. epist. 16, 11, 2 (*ibid.* bellum). SALL. Catil. 5, 2 (*ibid.* bella intestina). Iug. 78, 1 LIV. 2, 42, 3. 3, 40, 10. 3, 65, 6. 24, 22, 2 OBSEQ. 48 TAC. hist. 1, 62. 2, 32 *al.* SVET. Iul. 5 GELL. 2, 12, 1 IVST. 16, 4, 9 AMM. 14, 11, 8. 30, 7, 3 *al.* AVG. civ. 3, 24 p. 135 D. *al.* SVLP. SEV. chron. 1, 26, 2 OROS. hist. 6, 2, 10. concors: MANIL. 1, 142. continua: TAC. ann. 3, 28. damnosa: LIV. 4, 46, 4. demens: *v. p. 1339, 59 sqq.* digna odio: TAC. ann. 2, 76. domestica: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 34 (*opp.* bellum externum). LIV. 9, 14, 5 TAC. dial. 41 ann. 12, 29 *al.* OROS. hist. 2, 16, 1. effera: LVCAN. 6, 780. exitiabilis: SVET. Claud. 25, 3. exitiosa: TAC. Agr. 15 hist. 3, 12. ferox: SIL. 16, 101. fraterna: LIV. 40, 8, 11. gravis: AVG. civ. 3, 21 p. 133, 6 D. GREG. M. moral. 1, 9. humana: ARNOB. nat. 7, 51. immanis: APVL. met. 10, 14. immodica: PLIN. nat. 4, 98. incivilis: AVG. civ. 3, 23 p. 135, 5 D. -ae civiles vel potius inciviles. ingens: AETNA 183. inimica: DIRAE 83. iniqua: COD. Iust. 1, 17, 1, 1. interna: TAC. ann. 2, 26. intestina: LIV. 2, 31, 10 (*opp.* bellum externum). 2, 44, 7. 2, 45, 4. 4, 58, 2. 5, 17, 10. 9, 20, 5. 26, 41, 22. 40, 7, 7 IVST. 27, 3, 1. iugis: SOL. 25, 10. magna: CIC. Balb. 58. 60 Phil. 7, 23 Att. 2, 1, 6 CAEL. Cic. epist. 8, 14, 4 SEN. epist. 66, 17 PS. TERT. haer. 2 p. 218, 5. parricidalis: IVST. 39, 3, 1. parva: DARES 29. perennis: AMM. 15, 4, 4. perniciosa: CIC. har. resp. 50. pigra: OPTAT. 2, 5 p. 40, 8. praeceps: STAT. Theb. 1, 137. publica: TERT. scorp. 10 p. 169, 16. pugnax: AVG. civ. 16, 20 p. 156. quanta: HIER. epist. 57, 8, 4. recens: CVRT. 10, 9, 14. repens: VERG. Aen. 12, 313. repentina: SEN. contr. 10, 1, 8. segnis: LIV. 2, 43, 1. socialis: VOPISC. Car. 3, 1. stulta: CIC. har. resp. 43. summa: SVET. Iul. 19, 2. tacita: CIC. Mur. 47 CAPITOL. Max. Balb. 14, 1. tactra: ENN. ann. 266 *v. p. 1339, 57.* tanta: CIC. off. 2, 80 LVCR. 6, 1048 OV. met 1, 60 *al.* MANIL. 3, 525 SEN. benef. 3, 28, 5 dial. 10, 8, 2 nat. 5, 12, 1 PLIN. nat. 8, 34 STAT. Theb. 1, 260 HIER. epist 52, 5, 4 EPIST. pontif. 360 Migne 20, 790[B]. tristis: LVCR. 5, 1305. turpis: PLIN. epist. 2, 19, 6. vaecors: LIV. 40, 8, 16. vana: COD. Iust. 1, 17, 2, 21. vetus: LIV. 39, 48, 5 TAC. hist. 1, 65. 2, 66 *al.* Romana: PROP. 1, 22, 5 LIV. 2, 25, 1. 3, 38, 3 CLAVD. 26, 288.

[Hey]

inter *aliquos*: PLAVT. Truc. 420 CIC. har. resp. 63 Att. 3, 10, 1 VERG. Aen. 12, 583 LIV. 2, 39, 6. 4, 43, 3 *al.* PLIN. nat. 1, 32, 12 (SOL. 25, 10) TAC. hist. 1, 65. 4, 11 ann. 13, 9 SVET. Aug. 96, 1 *al.* PS. TERT. haer. 2 p. 218, 5 PANEG. 11 (3), 5, 2 CAPITOL. Max. Balb. 14, 1 ARNOB. nat. 3, 26 IVST. 5, 3, 3 *al.* AMM. 21, 6, 2. 27, 12, 9 *al.* VEG. mil. 3, 10 p. 92, 1 HIER. epist. 57, 8, 4 VVLG. prov. 6, 19 CLAVD. 20, 540 COD. Iust. 6, 61, 8, 2. cum *aliquo*: SALL. Catil. 9, 2 AETNA 306 HOR. epod. 4, 2 QVINT. decl. 328 p. 287, 21 POMPON. dig. 1, 2, 2, 8 ITALA exod. 38, 22 (Lugd.). adversus *aliquem*: TAC. hist. 1, 66 ann. 4, 32. 12, 44. 15, 2. erga *aliquem*: TAC. ann. 2, 76. in *aliquem*: TERT. idol. 6 CLAVD. 15, 236. contra *aliquid*: VERG. Aen. 10, 9. *alicuius* et *alicuius*: TAC. hist. 2, 88 legionum auxiliorumque. 4, 50. 72 TERT. resurr. 21 p. 54, 3 *v. p. 1339, 41.*

substantivis appositum: -ae (-arum): ambages: OROS. hist. 5, 17, 2. bellum: IVST. 27, 3, 1 SVLP. SEV. chron. 2, 51, 8. calamitas: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 34. concordatio: HIER. tract. in psalm. 148 p. 310, 17. exitus: CIC. har. resp. 54. finis: CIC. har. resp. 46 SALL. or. Macri 17 hist. frg. 1, 11 LIV. 3, 67, 10 IVST. 11, 7, 10 AVG. civ. 5, 12 p. 216 D. SVLP. SEV. chron. 2, 44, 4. flamma: CIC. epist. 16, 11, 2. foeditas: AVG. civ. 16, 21 p. 157 D. fons: VARRO frg. Non. p. 454, 19. impetus: CIC. dom. 63. incitamentum: TAC. hist. 2, 23. initium: TAC. ann. 12, 41. machaera: TERT. adv. Marc. 3, 21 p. 414, 5. moles: LIV. 4, 43, 3. remedium: TAC. ann. 4, 17. semen: LIV. 3, 19, 5 TAC. hist. 1, 53. 4, 18 AMM. 30, 2, 3. studium: AMM. 21, 12, 20. tempestas: CIC. Sest. 46. turbo: AMM. 26, 9, 9. vis: PLIN. nat. 28, 263. vitium: AVG. civ. 12, 28 p. 555 D.

arbiter: IVST. 16, 4, 9. auctor: CVRT. 10, 8, 15. 10, 9, 16 TAC. ann. 3, 48. princeps: LIV. 42, 2, 2 FERRAND. epist. 10. seminarium (*de persona*): SVLP. SEV. chron. 2, 45, 4. seminator: HEGES. 1, 40, 10. vir: VVLG. Ier. 15, 10.

synonymis et oppositis supra allatis adde: syn.: aemulatio: TAC. ann. 4, 40. arma civilia: TAC. Germ. 37 ann. 2, 39 *al.* bellum: *passim, cf. vol. II p. 1854, 14* (*nota* bellum civile: CIC. off. 1, 86 TAC. hist. 1, 46 VOPISC. Car. 3, 1 IVST. 8, 4, 8 CLAVD. 7, 64). certamen: SALL. hist. frg. 1, 11 LIV. 4, 26, 6. contentio: QVINT. decl. 301 p. 190, 7 PS. TERT. haer. 2 p. 218, 5. discessio: GLOSS. II 279, 27. discidium: CIC. fin. 1, 44 nat. deor. 1, 42. dissensio: CIC. har. resp. 40. 46. 50 Phil. 8, 8 Lael. 23 TAC. dial. 40 Agr. 32 IVST. 12, 15, 12 GLOSS. II 279, 27. iurgium: SALL. Catil. 9, 2. odium: CIC. fin. 1, 44 nat. deor. 1, 42. partes: TAC. dial. 40. rixa: VVLG. prov. 17, 19 *al.* seditio: CIC. Mur. 83 Sest. 46. 99 fin. 1, 44. 58 off. 1, 85. 86 ad Q. fr. 1, 1, 25. 9, 14. 5 LIV. 34, 49, 10. 42, 4, 5 VELL. 2, 126, 2 CVRT. 10, 7, 1 TAC. hist. 1, 46. 84. 2, 23. 86 ann. 6, 3 *al.* AVG. civ. 3, 17 p. 122 D. *al.* OROS. hist. 5, 17, 2. simultas: SALL. Catil. 9, 2 QVINT. decl. 321 p. 264 ARNOB. nat. 2, 76. *opp.*: amicitia: CIC. Lael. 23. 24. bellum *externum*: LIV. 2, 34, 2 *al.* caritas: QVINT. decl. 321 p. 262. concordia: CIC. Phil. 8, 8 rep. 1, 49 Lael. 23 LIV. 10, 22, 4 TAC. Agr. 15 PLIN. epist. 8, 14, 13 GELL. 2, 12, 4 VIR. ill. 18, 4 MAXIMIN. c. Ambr. 91 HIER. epist. 52, 5, 4 OROS. hist. 5, 8, 1. gratia: FERRAND. epist. 10. pax: CIC. Phil. 7, 23 LIV. 2, 54, 2 SEN. dial. 4, 35, 5 TAC. hist. 4, 1 TERT. spect. 16 AVG. civ. 19, 17 p. 384, 5 D. conf. 4, 15, 24. quies: TAC. hist. 2, 37. 4, 1. similitudo (*v. p. 1339, 51*).

deriv.: [discordialis], discordiosus.

[discordiālem: *prava lectio* PLIN. nat. 37, 142 *v. p. 1338, 52.*] *cf. p. 1338, 2.*

discordiōsus, -a, -um [*a* discordia. *Th.*]. *discordiae plenus. de personis*: SALL. Iug. 66, 2 volgus ... seditiosum atque -um. AVG. civ. 12, 28 p. 555, 19 D. nihil . . . est quam hoc genus (*sc. humanum*) tam -um vitio, tam sociale natura. vera relig. 3, 4 'accepisti alapam, para alteram maxillam', dicitur -is. bapt. 4, 18, 25 constituamus alium . . . -um, contentiosum, aemulum *eqs.* SIDON. epist. 6, 2, 4 *v. p. 1344, 32. de rebus*: CYPR. unit. eccl. 12 plus . . . impetrari posse paucorum concordi prece quam -a oratione multorum. epist. 45, 2 neque . . . sunt . . . publicanda, quae -o stilo . . . scandalum moveant. AVG. civ. 3, 12 p. 110, 25 D. malum -i certaminis. agon. 29, 31 gladius (*Matth. 26, 52*) -am linguam (*haeretici*) significat (*infra*: lingua litigiosa). c. Iul. 4, 8, 49 carnalis concupiscentiae -um malum. c. Cresc. 2, 16, 20 -o errore deposito ad catholicam veritatem pacemque conversi. epist. 202^A^, 2, 6 consulere . . . studiosa caritate, non -a contentione. SIDON. epist. 9, 3, 2 per condiciones -as.

adv. **discordiōsē.** AVG. bapt. 3, 15, 20 *sacramenta* -e tractantur. FACVND. defens. 10, 2 p. 774^B^ quod crudeliter et -e fecerunt. DIONYS. EXIG. vita Pachom. 45 p. 262^C^ quod ... concordia -e uterentur.

discorditās, -ātis *f.* [*a* discors. *Th.*]. NON. p. 97 -s pro discordia (GLOSS. V 640, 23). PACVV. trag. 178 quantam ... ex -e cladem importem familiae.

*?***discordītus,** -a, -um. *i. q. discors*: PS. ORIG. tract. 9 p. 97, 12 cum -orum animalium (*sc. ovium et haedorum*) in coniunctione communis fetus minime congruat (*an* discordiorum *compar.? cf. p. 1344, 38*).

*?***discordium,** -ī *n. cf. c.* discordia *et c.* concordium. CALP. ecl. 1, 57 pax ... quae ... publica diffudit tacito -a ferro (*sic codd.; coniecerunt varia*). *v. etiam p. 1340, 30.*

discordo, -āvī, -ātum, -āre [*a* discors. *Th.*]. *depon.* discordor: *v. l. 84 sqq.* discordiare?: SVLP. SEV. chron. 1, 29, 9 *cod. P* (*sed cf.* 2, 18, 7 *et* epist. 3, 6). GLOSS. II 52, 42 -or διχονοῶ. 279, 25 διχονοῶ -or dissentio. 275, 32 διαφέρομαι dissideo dissentio -o (-or *a*). IV 332, 6 -antes controversiam inter se habentes. 332, 7 -at dissentit dissidet. *inde a* PLAVTO (*v. l. 44*). [*corrupt.*: FIRM. math. 5, 3, 3 *v. p. 1337, 83.*] [*val.* descordare, *it.* discordare, *hisp.* descordar. *M.-L.*]

I *de litibus, iurgiis, controversiis* (*abhorrere, litigare, inimicum esse, sim.*): A *proprie de personis*: 1 *generatim*: TER. Andr. 575 eos (*adulescentem et virginem*) nunc -are inter se (EVGRAPH. discordes esse). BELL. Hisp. 34, 1 oppidani . . . -are coeperunt usque eo, ut clamor in castra nostra perveniret. CVLEX 254 -antes Cadmeo semine fratres. HOR. epist. 2, 1, 185 si -et eques . . ., poscunt . . . ursum *plures* (PORPH. si equester ordo . . . aliud quam plebes velint). LIV. 26, 41, 20 tres duces -antes. STAT. Theb. 10, 191. TAC. Agr. 32 aegra municipia -antia. ann. 1, 9 -antis patriae. 1, 16. 3, 40. 11, 8. 12, 1. 28 cum quis. PORPH. Hor. carm. 3, 29, 28 inter se. OPTAT. 4, 2 p. 104, 3. AMM. 22, 9, 10 inimicum, cum quo -bat asperrime. 27, 3, 11 -antis populi seditiones. 30, 4, 9. SERV. Aen. 9, 685 *Troiani* a Rutulis -bant. HIER. epist. 21, 41, 3. RVFIN. Clement. 2, 31 si ... dissideas et -es a temet ipso. Greg. Naz. orat. 7, 20 p. 230, 16 ab omnibus -are (ἀποστατεῖν τινος. *opp.* omnibus sociari). AVG. serm. 49, 6, 6 qui -ant inter se, concordent per te (*supra*: esse discordes). SVLP. SEV. chron. 2, 18, 7 epist. 3, 6. OROS. hist. 5, 8, 2 de seditionibus -antis . . . urbis. EPITAPH. Sidon. carm. epigr. 1516, 8 (*a. 479*) -antibus inter arma regnis pacem ... reduxit. *part.* discordans, -tis *pro subst.*: HEGES. 2, 10, 3 tantae -antium contentioni. POMER. 3, 9, 1 -antes ad tempus . . . in dissensione confirmant. GREG. M. in Ezech. 1, 8, 9 a -antibus accipere non vult sacrificium. in euang. 32, 5 -anti sibi reconciliari appetit. BENED. reg. 4 cum -ante . . . in pace redire. 2 *speciatim de eis, quibus sententiarum controversia est*: TERT. patient. 1 p. 2, 6 philosophi . . . cum inter sese variis sectarum libidinibus et sententiarum aemulationibus -ent. LACT. inst. 1, 1, 17 cum inter se magna concertatione dissideant secumque ... -ent *philosophi*. MAR. VICTORIN. in Eph. 1, 2 p. 1237^B^ qui dissentit, utique -at. FILASTR. 36, 1 in nullo -ans ab eo (*sc. haeretico*). HIER. in Ezech. 20, 39 p. 237 Aquila ... Symmacho ex parte consentiens, in parte -at. RVFIN. hist. 5, 13, 2 *Marcionitae* inter semet ipsos -ant (παρ' ἑαυτοῖς ἀσύμφωνοι γεγόνασιν). PS. AVG. quaest. test. I 65, 2 in verbo. 66, 2. CHROMAT. beat. 7 ecclesiae -antes ad unitatem pacemque formantur. OROS. hist. 5, 3, 4 de varietate -antium historicorum (*ibid.* diversi sunt). PS. PROSP. vocat. gent. 2, 3 cur . . . a religiosis parentibus suboles prava -et. BOETH. mus. 5, 1 p. 351, 17 in quibus ... doctores sententiae diversitate -ant. herm. sec. 4, 10 p. 289, 17 in hac ... parte nihil discrepant atque -ant. GREG. M. moral. 3, 51 a nobis *haeretici*. FACVND. defens. 8, 5 p. 728^D^ ipsius . . ., qui -et ab omnibus, . . . evacuanda sententia. 3 *de bestiis*: PLAVT. Merc. 231 neu -rent *caprae*, si ambae in uno essent loco. COLVM. 9, 9, 6 pugna ... vel unius inter se dissidentis vel duorum examinum -antium. 9, 11, 3 apium ... familia nimia licentia -at. PLIN. nat. 25, 72 iumentis -antibus.

B *transl. de rebus, in quibus voluntatis quaedam species est*: PLIN. epist. 8, 20, 6 -antibus ventis. PS. APVL. Ascl. 28 procellis . . . aeris, ignis et aquae saepe -antibus. DRAC. laud. dei 1, 267 cum -ent inter se elementa coacta (1, 268 concordant). CARM. de aegr. Perd. 158 *in aegro* sacrae partes, quibus omnis vita tenetur, -are parant. GREG. M. moral. 34, 7 nulla sibi sui corporis membra -ant. *nota de pomis al.*: COLVM. 12, 47, 6 cum una clausa sunt diversa genera, inter se -ant et celerius vitiantur. PALLAD. 9, 5 si circa se (*sc. vites*) serantur *rafanus et brassica*, natura -ante refugiunt *vites* (*cf. supra*: brassicam . . . vitibus inimicam). *de membris personatis*: QVINT. inst. 5, 11, 19 de membris humanis adversus ventrem -antibus fabula. VIR. ill. 18, 2 humani artus ab eo (*ventre*) -arunt. *de animo*: CIC. fin. 1, 44 *cupiditates* in animis inclusae inter se dissident atque -ant. 1, 58 animus a se ipse dissidens secumque -ans. STAT. Theb. 10, 737 pietas incerta vagatur -antque metus (*sc. patris, utri filio succurrat*).

II *de discrepantia, diversitate* (*discrepare, dissonare, dissimilem, diversum esse, sim.*): A *discrepant personae inter se*: HOR. epist. 2, 2, 194 quantum simplex . . . nepoti discrepet et quantum -et parcus avaro (PORPH. intersit inter). AMBROSIAST. in Rom. 12, 18 *qui hanc pacem spreverit*, non -at a bene agentibus. COD. Theod. 16, 5, 42 (*a. 408*) a nobis fide et religione -at (*cf.* 16, 5, 45 dissidet). *sim.* SIL. 16, 20 dissona lingua agmina, ... -antia ritu corda virum. *cf.* GREG. M. moral. 17, 45 -antia saecularium corda concorditer credunt. *de bestiis*: COLVM. 6, 36, 2 ut -antem utero suo generis alieni stirpem (*sc. asini*) insitam facile recipiat *equa*.

B *discrepant personae a rebus*: AMBROSIAST. in Rom. 2, 16 qui -ant a catholica veritate, diversa sentientes de Christo. 8, 20 nec -at ab his (*sc. dictis*) David. in I Cor. 4, 1 quod -rent a traditione apostolica. HIER. in Mal. 1, 9 p. 950 multum in hoc loco LXX interpretes ab hebraica veritate -ant (*ibid.* diversa est interpretatio). PS. RVFIN. in psalm. 1, 2 a praeceptis patris numquam filius -vit. 2, 10 quanto. 5, 9 quantum. 15, 8 neque . . . ab eius (*Christi*) voluntate -emus (PROSP. in psalm. 124, 5 GREG. M. moral. 2, 11 p. 560^D^). SVLP. SEV. chron. 1, 29, 9 ab hac supputatione nostra ceteros -arc. PROSP. in psalm. 139, 6/7 a lege iustitiae. ENNOD. epist. 2, 19, 8 p. 61, 22 a recti -at affectu, qui. GREG. M. moral. 5, 53 *anima* a veritatis regula per quanta -at. in Ezech. 1, 2, 19 ab eius (*redemptoris*) manda-

[Hey]

tis atque operibus -are quid est aliud quam a similitudine longe recedere?

C *discrepant res inter se*: MANIL. 2,422 sic bellum natura gerit, -at et annus (annum *codd.; sc. a se ipso, cf.* 418 brumae dissidet aestas). VELL. 2,53,3 in tantum ... a se -ante fortuna. SEN. epist. 34,4 non est huius animus in recto, cuius acta -ant (*cf. supra*: omnia facta dictaque tua inter se congruant). COLVM. 6 praef. 2 in his tam -antibus votis est tamen quaedam societas atque coniunctio. PLIN. nat. 31,2 secum -ante mundo. STAT. Theb. 12,462 -at utrimque clamor. QVINT. inst. 8,3,18 a sermone tenui sublime ... -at. 11,3,45 ne ab oratione -et *vox*. APVL. mund. 21 *loco corrupto*: pari nec -ante consensu. MAR. VICTORIN. gramm. VI 104,1 quantum a perfecti versus mensura -et *brevitas coli*. TERT. anim. 21 numquam -bunt sententiae sanctae (AMM. 26,1,5 nulla -ante sententia electus est). 32 substantia est lapis ...: duritia lapidis ... natura substantiae est. duritia communicat, substantia -at. TER. MAVR. 1014 -antes *litteras* mutatis vincere verbis *in versu* (*opp.* aptas). SOL. 14,2 fama. NOVATIAN. trin. 2 p. 889^B -antes materias conectit (PS. AVG. quaest. test. II mixt. 9,5). LACT. inst. 3,2,2 cuius (*corporis philosophiae*) partes ac membra -ent ... quasi disiecta et dissipata (*sim.* epit. 27). 6,18,6 lingua ... a sensu. AMBROSIAST. in Rom. 1,16 quod illi tradiderant ... -bat a doctrina apostolica. 10,8 a natura animarum ... non -at quod credimus. HIER. epist. 13,3 animo -ante (discrepante *al.*) cum verbis, oratione dissidente cum factis. 36,13,2 in reliqua parte interpretatio non -at. 57,9,7 *interpretatio* -at a translatione veteri (*opp.* concordat). in Is. 27,2. 3 p. 361 multum Hebraicum ... a LXX editione. praef. Vulg. euang. RVFIN. hist. 3,10,1 volumina inter se invicem -antia (βιβλίων ... ἀσυμφώνων καὶ μαχομένων). apol. Orig. 1 p. 549. AVG. serm. 82,6,9 *opp.* concordare. c. epist. fund. 27 p. 227,8 de recto pravum faciens, ut -ret, quod concordabat et abhorreret, quod congruebat. discipl. 5,5 non -et cor tuum a facie tua. PS. AVG. quaest. test. I 115,42. COD. Theod. 11,25,1 (*a. 393*) -ante brevium modo. LEO M. epist. 119,5 SALV. gub. 3,60. ALC. AVIT. carm. 6,615 -ans responsum praebet uterque (6,616 disiuncta voce). FAVST. REI. grat. 1,4 p. 18,21 *verba* -antia videbantur. BOETH. mus. 1,3 p. 191,2 *voces* nulla inaequalitate -ant. herm. sec. 4,10 p. 293,18 (*ibid.* dissidere). ENNOD. dict. 10,11 p. 458,5 permixtio ... ipsa diversitate -at. FVLG. RVSP. ad Tras. 1,18 CASSIOD. Didym. in I Ioh. p. 1778^B -are praesentia ad illud. NOVELL. Iust. 111 praef. GREG. M. moral. 12,53 sensus non discrepat, quamvis a se sermo -et. 23,8. 24,45 dictis. in euang. 5,4. 26,9. PASS. Mar. Iac. 5 p. 52,12 -antibus poenis.

part. pro subst. **discordantia**, -ium. *i. q. contraria*: COLVM. 2,2,3 qualitatium inter se dissidentium quasi quasdam coniunctiones, quas Graeci συζυγίας ἐναντιοτήτων, nos -antium comparationes tolerabiliter dixerimus. ZENO 2,73 duo -antia (*i. ignis et fides*) ... in unam concordiam convenere. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1,23 p. 23,24 ut coniungeret separata atque in concordiam et pacem -antia revocaret. SIDON. epist. 2,8,3 vers. 8 -antia ... copulasti. DRAC. satisf. 57 diversa creans et -antia *deus* (59 elementa contraria). *sing.*: CASSIOD. inst. div. 24 si quid dissonum aut discordans patrum regulis contigerit inveniri.

structurae: inter se: TER. Andr. 575 *al. v. supra. cf.* SOL. 14,2. cum *aliquo*: CIC. fin. 1,58 *al. v. supra.* adversus: QVINT. inst. 5,11,19 *v. p. 1342, 57.* ab *aliquo, aliqua re*: VELL. 2,53,3 *et passim, v. supra.* dat.: HOR. epist. 2,2,194 *v. p. 1342, 65.* GREG. M. moral. 34,7 *v. p. 1342,53.* in euang. 32,5 *v. p. 1342,26.* *dat.? abl.?*: CASSIOD. inst. div. 24 *v. supra l. 49.* GREG. M. moral. 24,45 *v. supra l. 40. cf.* HIER. in Ezech. 20,39 (*v. p. 1342, 33*). ad *aliquid*: CASSIOD. Didym. in I Ioh. p. 1778^B *v. l. 38.*

syn.: discrepare, dissentire, dissidere. *opp.*: concordare, congruere. *deriv.*: discordabilis. discordale (discordate)?, discordator.

discoriātio, -ōnis *f. a* discoriare. *corii detractio.* PS. SORAN. quaest. med. 245 *inter generales operationes chirurgiae*: scarificatio, -o, subcoriatio, depunctio *eqs.*

?**discoriātōrius**, -a, -um *a* discoriare. *qui ad discoriationem pertinet.* CASS. FEL. 13 p. 20,17 medicamento -o (*ed.*, descor- *g c*, decor- *p*). *cf.* decoriatorius.

discorio, -āvī, -ātum, -āre [*a* dis- *et* corium. *Th.*]. *fere i. q.* decoriare. GLOSS. ἐκδέρω, ἀποδέρω. V 190,34 dispicatis discordati (*Parisinus, ubi in marg. m*¹ alb decoriatis; *Pal.* discordiatis) inruptis. CHIRON 509 si aliquod ex quadrupedibus ... morsum fuerit, ipsum migalem -a. *cf.* decorio.

⌘**discors**, -dis [*a* dis- *et* cor, *cf.* concors. *Th.*]. PRISC. gramm. II 282,11 a corde ... -s, -dis (*fere idem* III 515,15). GRAMM. suppl. 123,18 *inter communia trium generum numeratur.* *nom.* discordis: POMPON. sat. frg. 3 *v. p. 1344,4.* *neutr. plur.* -ia (GRAMM. suppl. 123,18): LVCR. 5,894 VERG. Aen. 2,423 OV. met. 1,9 *al.* GLOSS. διχόνους, ὁ μὴ ὁμονοῶν, διχόνοια (?, *cf.* discordia), dissimilis cordis. -es διχονοοῦντες. *cf.* discor. *inde a* POMPON. sat., *v. p. 1344, 4. unico loco eoque dubio apud* CIC., *v. p. 1344, 5. deest comp. et superl., cf.* LVCAN. 6,687 multum -ia. *v. etiam p. 1341,78. omisi Tacitea nonnulla, dedi reliqua omnia.* [OV. am. 2,12,11 *v.* dissors. INSCR. christ. Rossi I p. 194 (*a. 367*) *v. p. 1340, 28. loco mutilo* CARM. epigr. 1205,6.]

I *de corde (animo, voluntate)* ***animantium*** (*abhorrens animo, divisus, aversus, inimicus, sim. usurpatur tam de interna plurium inter se discordia, velut* LIV. 2,23,1 [*v. infra l. 9*], *quam de externa adversus alios, velut* LVCAN. 1,266 [*v. infra l. 19*]): A *de personis sim.*: POMPON. sat. frg. 3 blanda, fallax, superba, impotens, discordis. CIC. leg. agr. 2,91 non gloriae cupiditate efferebantur ...; non contentione, non ambitione -es (non ... -es *om. cod. Lg. 9, Zumpt*; ⟨non⟩ discordia *Pluyg. Kays.*). CATVLL. 64,379 mater -is maesta puellae (*i. amorem marito negantis, Riese*). *transl.* OV. fast. 4,788 quia cunctarum contraria semina rerum sunt duo -es, ignis et unda, dei. LIV. 2,23,1 civitas secum ipsa -s (33,48,11 in civitate ... factionibus -i. TAC. hist. 2,10). 4,26,7 ad alia -es in uno ... consensisse (SEN. epist. 81,31 in hoc tam -s turba consentiet. 115,11 populus in alia -s in hoc convenit). 21,31,5 gens ... tum -s erat (*cf.* 21,31,7 seditio). 22,41,5 dissimiles -esque imperitare. 34,62,1. VELL. 2,37,3 filius ... -s patri. SEN. Herc. f. 93 revocabo in alta conditam caligine ... -em deam (*i. Discordiam? cf.* Thy. 251 -s ... Erinys veniat). clem. 1,1,1 multitudinem -em, seditiosam. CVRT. 3,8,26 exercitus (TAC. hist. 3,15 -es animis ... exercitus). 9,3,22 -es ... Porum et Taxilen. LVCAN. 1,266 -es ... tribunos (SCHOL. contra senatum scilicet). 3,313. PLIN. nat. 2,117 orbe -i et in regna ... diviso (*cf.* 30,13 CLAVD. 26,565). 9,182 SIL. 4,771 STAT. Theb. 6,426. 9,378 -s ... tellus *Thebanorum.* QVINT. decl. 321 p. 260,21. 327 p. 286,28 inter tam dissonantes tamque -es. [328 p. 287, 2.] 328 p. 289,5. TAC. hist. 1,11 *Aegyptum* lascivia -em. 1,13. 2,5 *Vespasianus et Mucianus* invidia -es. 2,92 *al.* 3,53. ann. 1,34 Italiae consensum ... extollit; nil usquam ... -s. 2,34 divisa ... et -s aula erat. 3,38 Thraecia diviso imperio ... -s agebat. 12,54 CAPITOL. Max. Balb. 14,2 AMM. 16,11,1. 29,1,4 AMBR. Abr. 2,6,26 nulla ... spatia possunt satis esse -bus. CLAVD. 5,100 -s Aurora (*i. Oriens*). 8,485 Sarmata -s (*sc. Romanis*). PAVL. NOL. epist. 30,2 p. 263,17 ipse -s mei (*sic codd.*, et *edd.*). AVG. c. Faust. 19,26 -i marito (*sc. uxori*). PS. AVG. serm. 116,6 quos -es agnoscitis, ad concordiam revocate (*sim.* 265, 2). SIDON. epist. 6,2,4 unam ... domum discordiosam (*sc. Agrippini ut litigiosi*), ... utramque -em (*sc. Agrippini et Eutropiae litigantium*). CASSIOD. in psalm. 134,4 -bus benedictio nulla praestatur. PALLAD. hist. mon. I 20 p. 299^B quaecumque ... viderentur ... -es (τὰς ... μὴ εἰρηνευσάσας). *de bestiis*: SIL. 16,413 campo -es sternuntur equi. PALLAD. 7,7,6 *apes* -es sunt (*ibid.* concordia). PAVL. NOL. epist. 32,17, vers. 10 -s agnis genus haedi. carm. 21,538 quantum ... -s agno lupus et tenebris lux, tantum dispescunt via divitis et via Christi.

B *de animo, corporis partibus, sim.*: VERG. Aen. 9,685 increscunt animis -bus irae (SERV. hostilibus, scilicet Troianorum, qui a Rutulis discordabant. TAC. hist. 4,3. 26 ann. 1,72). LVCAN. 10,12 fremitu volgi ... -ia sensit *Caesar* pectora et ancipites animos (*cf.* SIL. 2,380 HOMER. 7). STAT. Theb. 6,290 iungunt -es inimica in foedera dextras. 10,581 ancipitis pugnat sententia vulgi -esque serit motus.

C *translate de variis rebus*: VERG. georg. 2,459 *agricolis* procul -bus armis fundit ... victum ... tellus (TIB. 2,3,37 STAT. Theb. 11,100 PRVD. psych. 903 MEROB. poet. 181. *cf.* OV. am. 3,8,48 -es addere in arma manus). HOR. carm. 3,29,28 quid ... Bactra parent Tanaisque -s (*sc. Romanis; sed cf.* PORPH.). OV. met. 9,403 -ia Thebae bella movent (BOETH. cons. 4 carm. 6,18). trist. 5,5,35 ipsa sibi -s ... scinditur in partes ... favilla duas (*in rogo Eteoclis et Polynicis.* SEN. Oed. 323. *ibid.* pugnax ignis. STAT. Theb. 12,448 rogi -is hiatus). *nota* VAL. MAX. 5,3 ext. 3 -es foci tui, *Athenae* (*de familiis exulum*). LVCAN. 1,98 concordia -s (SCHOL. inter Caesarem atque Pompeium. COMMENT. amicitia infidelis). PLIN. nat. 33,34 ordinem *equestrem* ... instituere Gracchi -i popularitate in contumeliam senatus. STAT. Theb. 4,718 (*versu spurio*) -es gemuere poli *cadente Phaethonte. cf.* ALC. AVIT. carm. 3,330 polus -s invidit germina terris (3,331 ipsa sibi tellus adversa). *nota* TAC. hist. 1,2 opus ... atrox proeliis, -s seditionibus. PLIN. paneg. 32,2 libertate -i. AVSON. 243,3 -es tumulos (*Achillis et Polyxenae*). ZACCH. 2,13 altercantium malignitas -s hebesque perfidia.

II *de dissonantia rerum* (*dissonus, diversus, dissimilis, non congruens*): A *de variis rebus*: LVCR. 5,894 Scyllas et cetera ... inter se quorum -ia membra videmus. VERG. Aen. 2,423 *Graeci* mentita ... tela *Troianorum* agnoscunt atque ora sono -ia (discrepantia SERV.) signant. HOR. sat. 2,3,174 vesania -s *prodigi et sordidi. nota* epist. 1,12,19 quid velit et possit rerum concordia -s (PORPH. tangit ... par[t]em conpagem rerum ex elementis ... diversis aptam. OV. met. 1,433. *cf. etiam l. 56.* LACT. inst. 2,9,17). ars 374 gratas inter mensas symphonia -s (*cf.* PETRON. 120,73 -i strepitu. *sim.* STAT. silv. 5,5,26?). OV. met. 1,9 non bene iunctarum -ia semina rerum. LIV. 9,3,8 tam -ia inter se ... responsa data. MANIL. 1,429 -es vultu (vultum *L*²) ... partus. 2,603 -ia signis corpora. SEN. Herc. f. 711 a fonte -s manat ... latex, alter quieto similis ..., at hic tumultu rapitur ingenti. nat. 1,5,8 *nubes* e diversis ... compositae et ob hoc -es. epist. 92,10 tam -s inter se iunctura corporum. 95,19 inconstans variusque ex -i cibo morbus. CVRT. 9,9,26 elementi (mentis *codd.*) natura, modo -s, modo imperio temporum obnoxia (LVCAN. 1,589 *monstra* nullo semine -s protulerat natura [COMMENT. contraria]. AVIEN. orb. terr. 436 -s ... est natura fluento [*Danubio, sc. diversa a Rheno*]. DRAC. laud. dei 1,45 infantem -s natura biformem protulit). CVRT. 10,9,4 LVCAN.

[*Hey*]

1, 79 -s machina divolsi ... mundi (*cf.* 1, 74 chaos). 6, 687 vox ... confudit murmura ... dissona et humanae multum -ia linguae (COMMENT. discordantia sine certo sono. SCHOL. pro discordantia). 7, 198 aethera ...-i obsistere caelo. PETRON. 126, 11 -em libidinem ..., quod ancilla haberet matronae superbiam et matrona ancillae humilitatem. PLIN. nat. 2, 218 aestus tempore, non ratione -es. 3, 39 populorum -es ferasque linguas. 17, 186 mixtura. 23, 33 -bus medicorum sententiis (SIL. 13, 470 variat ... iacentum exequias tumuli et cinerum sententia -s [*cf.* STAT. Theb. 12, 173 PRVD. psych. 758]). SIL. 8, 283 frena incerto fluitant -ia curru. APVL. mund. 20 pictura ex -bus pigmentorum coloribus. SOL. 54, 15 mensurae ratio -s. OPT. PORF. carm. 20ᵇ, 21 iuvenum labor haud sibi -s *in inflando organo.* PAVL. NOL. carm. 21, 538 *v. p. 1344, 38.* SIDON. carm. 23, 437 *penates* — res difficilis sibique -s — libertas simul excolit pudorque. CORIPP. Ioh. praef. 19 nutat in angustum -s fortuna poetae; laureus inde furor, pallidus inde timor. EPITAPH. Ennod. Carm. epigr. 1368, 11 scismata ...-ia legi. *de ventis:* VERG. Aen. 10, 355 magno -es aethere venti proelia ... tollunt. AETNA 58 geminant ... faventes undique -es comitum (sonitum *Iacob*) simul agmine venti. PANEG. in Mess. 124 fera -es tenuerunt flamina venti. OV. am. 2, 10, 9 ventis -bus acta phaselos (met. 4, 631). SEN. contr. exc. 8, 6. SIL. 17, 250 intonat ater *Boreas* -i flatu et partem rapit aequoris Eurus. *de aquis:* SEN. Med. 941 bella cum venti gerunt utrimque fluctus (flatus *Bentl. al.*) maria -es agunt. *neutr. plur. pro subst.* discordia, -ium: SEN. nat. 7, 27, 4 mundi concordia ex -bus constat (*supra*: contraria inter se elementa).

B *de personis:* OV. met. 8, 133 -em ... utero fetum tulit *Pasiphae.* SEN. Med. 773 Typhoeus membra quae -s tulit. CVRT. 4, 13, 4 opprimi ... hostes -es moribus, linguis (PRVD. c. Symm. 2, 586 -es linguis populos et dissona cultu regna). RVST. HELP. hist. testam. 20 facit ora deus ... -ia *in turri confusionis.* CARM. epigr. 617, 3 d⟨isc⟩ors ... fato.

iuncturae: *alicui:* OV. trist. 5, 5, 35 *v. p. 1344, 52.* VELL. 2, 37, 3 *v. p. 1344, 14.* LVCAN. 6, 687 *v. supra l. 1.* PLIN. nat. 30, 13 TAC. ann. 3, 42. 11, 6 *al.* PAVL. NOL. epist. 32, 17 vers. 10 *al.* EPITAPH. Ennod. Carm. epigr. 1368, 11 *v. supra l. 16.* *alicuius:* PAVL. NOL. epist. 30, 2 p. 263, 17 *v. p. 1344, 29.* cum *aliquo:* LIV. 2, 23, 1 *v. p. 1344, 9.* TAC. ann. 1, 72. inter se: LVCR. 5, 894 *v. p. 1344, 66.* LIV. 9, 3, 8 *v. p. 1344, 74.* 34, 62, 1 TAC. hist. 4, 3. *aliqua re:* CIC. leg. agr. 2, 91 *v. p. 1344, 5.* LIV. 33, 48, 11 *v. p. 1344, 10.* MANIL. 1, 429 *et* 2, 603 *v. p. 1344, 75 sqq.* CVRT. 4, 13, 4 *v. supra l. 27.* PLIN. nat. 2, 218 *v. supra l. 5. saepius.* ad *aliquid:* LIV. 4, 26, 7 *v. p. 1344, 11.* in *aliquid:* SEN. epist. 115, 11 *v. p. 1344, 12.*

adv. **discorditer.** AVG. ord. 2, 11, 34 *architecti* partes *aedificii* -r collocatas dicunt non habere rationem.

syn.: adversus, divisus. *opp.*: concors. *deriv.*: discordia, discorditas, *?* discorditus.

(discortico, -āre). *part. pro subst. neutr.* **discorticāta,** -ōrum *i. q. partes, quibus cortex detractus.* PLIN. med. 3, 30 p. 102, 7 percussa in facie aut -a (desquamata *rec. codd. cum Plin. nat. 22, 139*). *cf.* decortico. *Hey.*

discrēbilis, -e [*a* discernere. *Th.*]. *id quod (facile) discerni potest:* IVL. VAL. 3, 27 acuta quaedam vox, sed enim -is et intellegenda.

discrēdo, -didī, -ditum, -ere *a* dis- *et* credere. *i. q. non credere, diffidere:* *aliquid:* COMM. instr. 1, 1, 3 quod -unt inscia corda. 1, 29, 15 omnia -is. HESYCH. in lev. 2, 7 p. 809ᶜ nullatenus haec -as. *seq. acc. c. inf.:* COMM. instr. 1, 23, 10 -is deum iudicare defunctos. 1, 25, 17 si quis ea -it (discretis *codd.*) esse futura. 2, 24, 3. IVL. VAL. 3, 36 moveri omnia non -res. CASSIAN. conl. 12, 10, 4 licet nequaquam sit -endum minore ab eis castimoniam posse labore ... comprehendi. *absolute:* ITALA Luc. 24, 41 (cod. *δ*) adhuc ... -entibus illis (ἀπιστούντων, VVLG. non credentibus). Rom. 3, 3 (cod. g) quid enim, si -erunt quidam? (ἠπίστησαν, VVLG. non crediderunt). COMM. apol. 556 -ere coepit. ORIG. in Matth. 16, 16 si ... aliqui eorum -erint (ἠπείϑησαν). *cum dat.: personae:* PALLAD. hist. mon. II 9 p. 354ᴬ non mentienti ... non -as (μὴ ἀπιστήσῃς). RVSTIC. c. aceph. p. 1206ᴰ deo. VIRG. gramm. epist. 2 p. 124 H. quibus nec credere nec omnino -ere licenter audemus. *rei:* EVSTATH. Bas. hex. 3, 3 p. 893ᴬ secundo caelo. 3, 7 p. 897ᶜ liquoris amplitudini non -is.

discrepābilis, -e *a* discrepare. *i. q. discrepans:* CASSIOD. in psalm. 100, 1 si hae duae res -i sibi varietate dissentiant.

discrepantia, -ae *f.* [*a* discrepans, discrepare. *Th.*]. [*dub.*: ANON. med. ed. Piechotta 164.] *i. q. differentia* (*plerumque c. genetivo rei*): **1** *generatim:* CIC. top. 96 -a scripti et voluntatis. VITR. 8, 3, 26 tanta -a ... saporum. *ibid.* locorum. SOL. 1, 82 nisi -am habitus (*nom.*) indicaret. PS. AVG. quaest. test. I 97, 15 ut trinitas ... non recipiat -am naturae, quomodo non habet fidei diversitatem. MART. CAP. 2, 102 dissonans -a nationum. CLAVD. MAM. anim. 1, 3 p. 35, 17 contrariorum. 1, 12 p. 55, 11 quae est in siderum qualitate -a. FAVST. REI. spir. 1, 8 p. 113, 15 honoris -am, ... operis ... concordiam. BOETH. herm. pr. 1, 2 p. 51, 12 verborum. herm. sec. 1, 2 p. 63, 17 quadam alia -a. in Porph. comm. pr. 2, 1 p. 86, 15 differentiae ... quodammodo -am distantiamque faciunt. p. 87, 14 sec. 2, 6 p. 193, 18. 243, 25. arithm. 2, 43 p. 140, 27 aequa terminorum inter se -a. **2** *speciatim* -a *sententiarum sim.* (*cf.* discrepo *II A 2*): CIC. fin. 3, 41 maiorem multo inter Stoicos et Peripateticos rerum esse ... -am quam verborum. HIL. syn. 11 nec ullam habere potuerunt -am. PS. RVFIN. in Am. 5, 3 in dictis esse -am. AVG. civ. 1, 31 p. 48, 19 D. sine ulla sententiarum -a. 11, 25 p. 496, 17 multiplex -a ... opinionum. 15, 11 p. 77, 21 Hebraeorum codicum atque nostrorum. in Iob p. 614, 1 ut nulla invidiae -a cohaereant sibi *fratres.* *i. q. incongruentia:* CIC. off. 1, 111 in actiones omnemque vitam nullam -am conferre debemus.

discrepatio, -ōnis *f. a* discrepare. [*corrupte traditur pro* disceptatio: LIV. 10, 18, 7 M^2 (discepatio M^1). APVL. mund. pr. TERT. adv. Marc. 5, 10 p. 605, 26.] *i. q. differentia:* AVG. c. Parm. 3, 4, 22 si enim sic postea confirmarent, ut iam violare desinerent, non -o, sed correctio diceretur. CAEL. AVR. acut. 1, 5, 46 non febricitare furiosos percunctatum non est sive universale, quod Graeci καϑολικόν vocant, sed est -e partile. *cf. p. 1347, 31.*

discrepito, -āre [*cf. c.* discrepare *et c.* crepitare. *Th.*]. NOT. Tir. 89, 35ᵃ -at. *i. q. discrepare, differre:* LVCR. 2, 1018 positura -ant res. 3, 803 quid enim diversius esse putandumst aut magis inter se disiunctum -ansque, quam *eqs.* 6, 1105 longe -ant res.

ᴷ**discrepo,** -āvī (-uī), -ātum, -āre *a* dis- *et* crepare. -ui: HOR. ars 219 *metro probatur.* CIC. de orat. 3, 119 *apud* NON. p. 480 (-uit pro -vit; *sed* -vit *Ciceronis M*). -vi: VARRO ling. 8, 69. *vitatur apud sequentes, denuo legitur inde a saec. IV (v. p. 1347, 67. 69. 75. 1348, 26). part. fut. v. infra l. 32. fut. exact. p. 1347, 15. 69.* *de significatione:* GLOSS. ἀπηχῶ, διαφωνῶ. screpas dissentis, irasceris. -at ἀπᾴδει, διαφωνεῖ, σκάζει, ἀπηχεῖ, οὐ συμφωνεῖ, dissipat(?) non convenit, dissentit, dissonat, non consentit. NOT. Tir. 89, 34 -at. *legitur semel apud* ACC. (LVCIL. *v. l. 31*) *et inde a* VARRONE, *deest* CATVLLO CAES. SALL. NEP. TIB. PROP. SEN. rhet. VAL. MAX. CELSO PHAEDRO CVRT. LVCANO PETRON. PLIN. nat. VAL. FL. SIL. STAT. MART. IVV. TERT. VVLG. [*dub.*: LVCIL. 231. *?transitive:* OPTAT. 4, 2 ut iungerent preces, quos -aturae (R^1, -a R^2, -are B, discreturi G) fuerant partes (-are facerent partes *coni. Cochl.*).]

I *proprie i. q. dissonare:* **1** *instrumenta musica, soni, canentes* -ant: CIC. de orat. 3, 196 ut a multitudine ac populo non modo catervae atque concentus, sed etiam ipsi sibi singuli -antes eiciantur. CIC. rep. 2, 69 quem *concentum instrumentorum* immutatum aut -antem aures eruditae ferre non possunt. off. 1, 145 ut in fidibus aut tibiis, quamvis paulum -ent, tamen id a sciente animadverti solet, sic videndum est in vita, ne forte quid -et. VITR. 6, 1, 8 largiter inter eos (*calices*) sonitus -bit. MART. CAP. 2, 108 ex quo (*tono, sc. consonae unitatis continua modulatione*) nihil est quod -et aut resultet in medio. 9, 947 hi *soni* alii sibi in vicem congruunt, alii -ant et resultant; ... διάφωνοι ... sunt qui, cum percussi fuerint, in vicem -ant. *metaphorice:* CIC. fin. 4, 75 ut ... in fidibus pluribus, si nulla earum ita contenta nervis sit, ut concentum servare possit, omnes aeque incontentae sint, sic peccata, quia -ant, aeque -ant. SEN. epist. 88, 9 doces me ... quomodo nervorum disparem reddentium sonum fiat concordia: fac potius quomodo animus secum meus consonet nec consilia mea -ent. **2** *vi propria evanescente: sermo, verba* -ant: **a** *generatim:* CIC. off. 3, 83 ut haec duo (*honestas et utilitas*) verbo inter se -are, re unum sonare videantur (*cf. p. 1347, 28*). LIV. 30, 34, 1 dissonae illis, ut gentium multarum -antibus linguis, voces. **b** *speciatim in re metrica:* TER. MAVR. 1353 quicquid istis -bit (*in metro*), absonum reddet melum.

II *translate:* **A** *i. q. differre:* **1** *generatim:* **a** *res* -ant (*bestia v. infra l. 75*): **α** **inter** se: VARRO ling. 9, 97 neque ex divisione si uniusmodi ponas verba, -ant inter se. RHET. Her. 2, 10, 15 cum duae leges inter se -ent (*syn.* dissentire. CIC. inv. 1, 17 videntur ... inter se duae leges aut plures -are. 2, 144. 145. 147). 4, 28, 39 duae sententiae inter se -antes (EPIST. pontif. Thiel Hil. 2, 1 -are inter se utrorumque sententias atque sibi invicem resultare). CIC. de orat. 3, 34 ea quae inter se -ant. VITR. 2, 9, 5 *arbores* inter se -antes et dissimiles habent virtutes. *absolute i. q. inter se -are:* VARRO ling. 9, 107 neque propter haec, quod -ant in sermone pauca, minus est analogia. PS. AVR. VICT. epit. 43, 4 in multitudine -antibus studiis. MART. CAP. 3, 308 'nox' et 'atrox' sic in prima positione consentiunt, ut -ent per obliquos. 6, 719 omnes *lineae*, quae vel potentia vel mensura -ant, ἀσύμμετροι sunt. CAEL. AVR. acut. 3, 6, 65. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 12 p. 33, 9 ut ... eadem definitionibus non -ent. 1, 24 p. 72, 22. 25. sec. 4, 1 p. 241, 4 homo atque arbor ... differentia sensibili secundum genus -ant. *cf. seq.* arithm. 2, 27 p. 116, 18 si unitate tantum -ent *numeri.* p. 116, 21. **β** *res* -at *alicui rei* (*formas, quae etiam pro abl. accipi possunt, hic ponere malui*): ACC. trag. 48 dicta factis -ant. NIGID. Gell. 7, 6, 10 -at dextra *avis* sinistrae, praepes inferae. HOR. ars 219 sortilegis non -uit sententia Delphis. CHAR. gramm. I 179, 17 his ... pauca -ant, quae non Latine, sed consuetudine pronuntiantur. ENNOD. opusc. 8, 8 p. 418, 2 nil hic est, in quo -ant antiqua novis aut moderna veteribus. *res sibi* -at: CIC. Tusc. 4, 29 affectio ... -ans sibi ipsa. PAVL. NOL. epist. 24, 15 quae quoniam sibi -are non possunt. *cf.* COLVM. 6, 1, 1 ipsa quoque Italia partibus suis -at. *alicui:* HOR. sat. 1, 6, 92 longe mea -at istis et vox et ratio. **γ** **cum** *aliqua re* (*aliquo p. 1347, 4*): VARRO ling. 9, 102 si genus cum genere -at. 9, 111 quod ... in quibus conveniant *qui de analogia scripserint*, ea cum consue-

[*Tafel*]

tudinis -ent verbis. Cic. part. 132 quod adversarius ex ambigue scripto intellegendum esse dicet . . . -are cum (*E vulg*, quam a *A*) ceteris scriptis. fin. 2,96 facta eius cum dictis -are. Colvm. 1,1,6 quaecumque . . . propter disciplinam ruris nostrorum temporum cum priscis -ant. δ ab *aliqua re*: Cic. de orat. 2,110 scriptum a sententia. 3,119 si qua in re -vit (*v. p. 1346, 21sq.*) ab Antoni divisione nostra partitio. rep. 3,16 -are ab aequitate sapientiam. leg. 2,23. parad 2 ab opinione populari. Tusc. 3,14 -at . . . a timendo confidere. Att. 2, 1,11 id a tuis litteris . . . -bat (9,31,1). epist. 5,20,6 neque in eo quicquam a meis rationibus -bunt tuae. Aetna 36 -at a prima facies (*i. imaginatio*) haec altera vatum. Manil. 4,426 ut signum a signo, sic a se -at ipsum *caelum*. Apvl. Plat. 2,4 bonitate...quae a semet ipsa tot modis -et. Hil. in Matth. 33,5 mors hominum a morte unigeniti. Hier. psalt. sec. Hebr. pr. sicubi . . . editio mea a veteribus -arit. Evstath. Bas. hex. 3,3 p. 892^C. 6,3 p. 924^A. Boeth. in Porph. comm. pr. 1,26 p. 78,16. 2,19 p. 119,13 arithm. 1,5 p. 15,2. 1,11 p. 25,7. 26,9. 2,28 p. 118,22. in top. Cic. 2 p. 291,15. 17 contraria ... sunt, quae in eodem posita genere longissime a se -ant. Cassiod. in psalm. 62,4. Cod. Iust. 4,12 pr. iuramentum . . . a principali sacramento. 8,37,15,1 factum a datione. ε *aliqua re* (*hic non nisi certa ablativi exempla posui, cetera cum dat. coniunxi, cf. p. 1346, 73*): Clavd. 28,28 vili *non* -at arbore laurus. Boeth. herm. sec. 6,14 p. 469,25 in quibus nihil negatione -et privatoria affirmatio. Cod. Iust. 7,25,1 Quiritum nomen, quod nihil aenigmate -at. ζ *omissa relatione* (*cf. etiam p. 1346, 64 sqq.*): Varro ling. 8,69 ut quicque in obliquis casibus -vit. 8,77 non -ret in his ʻmacrior teneriorʼ. Cic. Verr. 3,129 si quid -et (*opp.* congruere). leg. 1,30 oratio verbis -at sententiis congruens (*cf. p. 1346, 51*). Verg. Aen. 10,433 nec multum -at aetas (Clavd. Don. *ad l.* inter aetates . . . amborum non plurimum fuit). Plin. paneg. 55,6 nec -at causa (*sc. honoris tui ab illorum*. Cael. Avr. acut. 3,6,64 causa *distentionis* -at atque ... varia esse invenitur. *paulo aliter p. 1348, 10sqq.*). Apvl. Plat. 2,26 suboles natura (*sc. parentum*) -ante confecta. Hil. syn. 16 quia natae et gignentis essentiae ... similitudo non -et. Hier. epist. 57,7,2 aliis multo verbis ... ac toto ordine -ante. Drac. Orest. 943 sententia (*in iudicio*) duplex -at. Boeth. in Porph. comm. pr. 1,24 p. 74,21 quorum substantia -at, non est dubium quin generis quoque ipsius definitio -bit. arithm. 1,12 p. 29,7.

b *personae* -ant: α **inter** se: Varro ling. 8,42 num -ent inter se (*sc. ex geminis nati*). *absolute i. q. inter se -are*: Colvm. 3,2,30 in hac ipsa Italia...vicinae etiam nationes nominibus earum (*vitium*) -ant variantque vocabula. Amm. 15,11,1 *gentes* lingua institutis legibusque -antes (*cf.* Caes. Gall. 1,1,2 inter se differunt). Veg. mil. 2,2 p. 35,20 (*syn.* nec disciplina inter se nec notitia nec affectione consentiunt). *seq. enuntiat. interrog.*: Greg. M. moral. 10,50 in iudicii quoque ultione non -ant *impii*, utrum rebus an solis moribus intumescant. β *alicui* (*cf. p. 1346, 73*): Hor. sat. 2,3,108 qui (*adv.*) -at istis, qui *eqs.* epist. 2,2,194 quantum simplex hilarisque nepoti -et (*syn.* discordet). Vopisc. Car. 4,7 ut maioribus nostris ... non -emus. Amm. 14,6,10 nec opibus nec victu ... gregariis militibus -antes. *alicui rei*: Pers. 6,18 -et his alius (*aliter* Schol. dissentiat his rebus a me, qui vult, *fort. recte*). γ **ab** *aliquo*: Tac. hist. 2,5 cibo fortuito, veste habituque vix a gregario milite -ans. Apvl. Plat. 2,16 non a ceteris modo, verum etiam a se. Sol. 15,5 Chalybes ... crudelitate ab immanissimis nihil -ant. Veg. mil. 2,21 equites a peditibus. Chromat. beat. 8 a mundanis hominibus et erroneis. Boeth. in top. Cic. 2 p. 294,12 ut homo ab equo rationabilitatis differentia -at. Greg. M. moral. 3,20 rectitudo stantis a iacentis situ -at. *adde* Cassiod. in psalm. 101,8 aves genere -antes (*sc. ab hominibus*). a s e (*cf. supra l. 54*): Sidon. epist. 8,12,2 tantumne a te ipso ipse tu -as? Pomer. 3,14,1 nec erubescunt a se ipsis aliter vivendo quam praedicant, -are. Boeth. in Porph. comm. pr. 2,1 p. 85,27 communi a me ipso differentia -bo. p. 86,8 a se. sec. 2,4 p. 181,23. 3,2 p. 205,7. δ ab *aliqua re* (*aliqua re l. 69*) *fere i. q. desistere a*: Vell. 2,112,5 *duces* multum a more imperatoris sui -antes (*Puteanus*, crepantes *AP*). Avson. 400,5 *me* a propositis -antem. Ambr. in psalm. 36,64 *Maria* in nullo -vit a sapientiae disciplinis. Pelag. in Eph. 5 p. 836^B a pristina conversatione. Ps. Rvfin. in Os. 2,3 qui proposito genitorum...-verint. Prvd. perist. 13,39 ab egregiae virtutis honore. Sacr. Leon. p. 435 qui faciles a tua rectitudine -amus. Ennod. epist. 3,15,2 p. 82,22 quicquid in orbe gentium est, ab humanitate non -at (5,11,2 p. 135,2). opusc. 8,2 p. 414,25 a superna ... conversatione non -at, qui *eqs.* Greg. M. moral. 3,20.

c *impersonaliter*: Pomp. gramm. V 198,28 unum -at (*inter* ʻlupusʼ *et* ʻlepusʼ) . . . -vit in genere (*fort. huc pert.* Mart. Cap. 3,298 et in ceteris -at [*sc. inter eas species*; -ant *sc. species Kopp*]). Isid. diff. 2,26 inter resurrectionem Christi et nostram sic -at. *seq. enuntiat. interrog.*: Arnob. nat. 1,32 nec quicquam refert aut -at, utrum . . . an.

2 *speciatim de auctoribus, scriptoribus, sententiam ferentibus, rerum memoria, editionibus, codicibus sim. i. q. dissentire* (*de rebus fere i. q. in diversum modum proferri*): **a** *sc.* *inter se* (inter *legitur p. 1348, 2. 8. 9. 13. 22. 23. 25. 26. 30*): α *subi. est persona*: Varro ling. 9,2 non tam -ant. 9,111 et in medicina ... et in aliis multis -ant scriptores. Cic. Mur. 28 in eo, quod sciunt omnes, nullo modo possunt inter se -are. ac. 2,134 in his -ant. 2,147 *philosophi* de bonis contrariisque rebus tanto opere -ant, ut *eqs.* (Tusc. 4,61 de ceteris rebus -antium philosophorum). Lact. ira 2,8 omnes philosophi de ira consentiunt, de gratia -ant. Hier. epist. 41,3,1 in fidei regula. 57,7,5 -at euangelista et Septuaginta nostraque translatio. *cf. infra l. 16.* Avg. civ. 18,40 p. 316,24 D. doctissimos homines . . . inter se de rebus gestis . . . -antes. β *subi. est res*: Cic. Cluent. 122 quae . . . inter collegas -are videatis. Ov. fast. 6,572 Servius est (*sc. qui latet*), id constat enim: sed causa latendi -at (Cael. Avr. acut. 2,1,7 causa occulta atque apud veteres -ans. *paulo aliter p. 1347, 31*). Liv. 9,46,4 id quod haud -at (*i. de quo rerum scriptores consentiunt. cf. l. 19*). 26,49,2 aeque et alia inter auctores -ant. Vell. 1,7,2 rem . . . maximi . . . erroris et multum -antem auctorum opinionibus. Svet. Vit. 2,1 sed quod -at, sit in medio. Avg. civ. 15,10 p. 76,25 D. nusquam utrique codices (*cf. supra l. 6*). p. 77,10 summa universitatis -at (*in codicibus*), sed non plurimum (15,13 p. 84,23 *summa* in codicibus utrisque). Mart. Cap. 3,283 licet auctoritas et in his -et. *seq. acc. c. inf.*: Liv. 22,36,5 illud haudquaquam -at maiore conatu...rem actam, quam prioribus annis. *cf. l. 12.* γ *impersonaliter* (*cf. p. 1347, 74. 1349, 4*): Liv. 3,31,8 cum de legibus conveniret, de labore tantum -ret. 22,61,10 adeo -are inter auctores. 38,56,5 nec inter scriptores rerum -at solum, sed orationes quoque . . . abhorrent inter se. Orat. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 1,17 et hoc inter auctores -at. Tract. c. Arrian. p. 11,3 si quid inter nos -verit (*opp.* convenerit). *verbum cum negatione coniunctum sequitur* quin: Liv. 8,40,1 nec -at, quin *eqs.* 25,28,3 cum haud firme -ret, quin *eqs.* *seq. enuntiat. interrog.*: Liv. 29,25,1 quantum militum in Africam transportatum sit, non parvo numero inter auctores -at. Svet. Claud. 44,2 veneno . . . occisum convenit; ubi autem et per quem dato, -at. **b** ab *aliquo vel* ab *aliqua re* (ab *hic illic subintellegendum*): Cic. Verr. 6,122 eadem dicit, nulla in re -at (*sc. a ceteris*). div. in Caec. 14 vestrum iudicium ab suo iudicio ne -et. Cluent. 60 ne ab aliorum iudiciis -ent. ac. 1,39 ab iisdem. leg. 1,55 valde a Xenocrate et Aristotele *eqs.* epist. 2, 13,2 animorum contentione, non opinionum dissensione me ab eo -are (increp- *MG*). Planc. Cic. epist. 10,4,3 a tuis consiliis. Qvint. decl. 365 p. 398,17 quomodo . . . hi *iudices* ab illis quattuor -ant, sic illi inter se pugnant. Tac. ann. 1,13 *ille* haud multum -ans a Galli oratione. Apvl. Plat. 2,11 -es . . . a communi sententia (Symm. epist. 2,91 [90],2 a propria *sententia*. Amm. 21,7,3 ab hac constanti sententia). Iren. 1,21,5 cum . . . -ent ab invicem et doctrina et traditione. Cypr. epist. 45,3 nisi esset ex diverso -ans factio. *ibid.* omnem ambigendi et -andi scrupulum. Hier. epist. 36,16,1 a quo et *ille* non plurimum -at. 57,11,2 septuaginta editio . . . *in apostolis* ab Hebraico non -at. praef. Vulg. euang. cum ... a saliva, quam semel imbibit, viderit -are, quod lectitat. Avg. civ. 18,42 p. 321,9 D. ut . . . in nullo verbo . . . vel in verborum ordine alter ab altero -ret. 18,44 p. 324,33 in quibus ab Hebraica veritate putantur septuaginta interpretes -are. Ps. Avg. quaest. test. I 45 p. 81,14 -at *dictum* sensu (*sc. ab alio*), quia et dissimilis ratio est. Macr. sat. 1,13,4 hoc solo -bant *finitimi* (*sc. a Numae ordinatione*), quod *eqs.* Praedest. 1,26 p. 596^C hoc solum -amus (*sc. ab orthodoxis*), . . . quod *eqs.* 1,29 p. 597^B hoc tantum a nobis -ant. Sedvl. epist. 2 p. 173,2 sic et nostri prorsus ab sese libelli non -ant. Boeth. herm. sec. 6,14 p. 499,12 *affirmatio* nihil -at ab ea opinione. **c** cum *aliquo: subi. est persona*: Cic. fin. 4,60 quid attinuit cum iis, quibuscum re concinebat, verbis -are (4,72 *opp.* consentire. nat. deor. 1,16 *opp.* concinere). **d** *c. dat.*: Iren. 2 pr. -antes eos sibimetipsis. **e** adversum: Pavla Hier. epist. 46,6,2 unum adversum se non -are librum.

B *i. q.* ***abhorrere, repugnare,*** *non convenire* (*iungitur cum* ab, *dat., abl. l. 73, cum l. 78*): Cic. Sest. 103 multis in rebus multitudinis studium aut populi commodum ab utilitate rei publicae -bat. Planc. 42 factum tuum a sententia legis. off. 1,145 ea, quae multum ab humanitate -ant. 1,146 quid ab officio naturaque -et. fin. 2,100 *Epicuri* testamentum non solum ⟨a⟩ philosophi gravitate, sed etiam ab ipsius sententia . . . -are. Hor. carm. 1,27,5 vino et lucernis Medus acinaces immane quantum -at (Schol. non convenit nec aptus est laetitiae). ars 152 primo ne medium, medio ne -et imum. Sen. dial. 10,4,3 requiem suam (*Augusti*) non vacuam fore dignitatis nec a priore gloria -antem. Fronto p. 48,18 N. *gnomam* egregie convertisti, . . . ut poni in libro Sallustii possit nec -et aut quicquam decedat. Apvl. apol. 69 quantum lingua eius manu -et. met. 7,13 ne praesenti negotio ut alienus -rem. Sol. 1,37 quoniam ratio illa ante Numam a (*om. pars codd.*) lunae cursu -ret. Avson. 312,1 numquam -at utile a decoro. Amm. 22,5,4 hoc ab eo nimium -are. Ambr. Tob. 21,81 quam *haec* a viro bono -ent, recognosce. Hier. epist. 10,2,2 cani (*i. capilli*) cum rubore -ant, virtus cum aetate dissentit. *cf.* 13,3, *ubi v. adn. crit.* Rvfin. hist. 3, 25,7 aliena ... et a pietatis regula -antia (δυσσεβῆ). Avg. civ. 12,4 tit. de natura . . . vita carentium, quae in suo genere atque ordine ab universitatis decore non -ant. Zacch. 1,1 tam absurdum et ab humana ratione tam -ans. Cod. Theod. 16,8,19 (*a. 409*) quidquid a fide Christianorum -at. Salv. epist. 2 si in quibusdam officiorum tuo-

rum mos -arit (*Pauly*, -aruit *C*, *del.* r *m. 1*, -vit *Halm al.*), *sc. a more antiquo.* SIDON. epist. 4, 6, 4 si perspicis a vero non -are querimoniam. ENNOD. opusc. 10, 2 p. 419, 21 conditoris ... ira a pietate non -at. *impersonaliter seq. acc. c. inf.*: LVCR. 1, 582 quoniam fragili natura praedita constant, -at (*i. non convenit, repugnat*) aeternum tempus potuisse manere innumerabilibus plagis vexata per aevom (*de constr. cf. Munro ad locum et ad 4, 766*). *seq.* ut, *deinde acc. c. inf.*: COD. Iust. 10, 2, 3 pr. a iure non -at, ut *eqs.* ... postque eos ... conveniri.

part. praes. pro adi. **discrepāns,** -ntis. *abl. sing.* -i: LIV. 4, 23, 2 *VP* (-e *ML*). FRONTO p. 113, 9 N. -e: SOL. 7, 27, *gen. plur. v. l. 24. 26. superl. l. 22. 28.* GLOSS. ὁ μὴ συνηχῶν, τοῦτ' ἔστιν ὁ μὴ ὁμονοῶν non conveniens. disconvenit (-iens?). 1 *i. q. diversus, dissimilis* (*de persona l. 24*): CIC. de orat. 2, 281 ridentur etiam -ia. ac. 2, 115 plura ... vera -ia esse non possunt. nat. deor. 1, 1 tam variae ... tamque -es sententiae (ARNOB. nat. 3, 42 ambiguas -isque sententias. LACT. epit. 27, 1). LIV. 4, 23, 2 in tam -i editione. FRONTIN. aq. 23 qua ratione -ia invenerim (SIDON. carm. 14, 3 -ia sentientes). APVL. Plat. 1, 17 de -bus diversisque membris. 2, 13 ut pares paribus ... iunguntur, ita -es ... inter se disiuncti sunt. SOL. 7, 27 flumina, natura licet separi, miraculo tamen non -e. 52, 19 in quantum mores populorum dissonant, habitus quoque -issimus. PANEG. 4 (9), 19, 3 dispar natura mentium et -s in electione iudicium. PRVD. perist. 2, 421 -um gentium mores et observantiam. PS. AVG. quaest. test. I 78 p. 132, 11 verba similia ex parte quidem, ex parte vero -ia. MART. CAP. 1, 14 diversicolor fluentorum -ium unda. 2, 213 populus studiis -bus dissonabat. 9, 949 alia *diastemata* convenientia, alia -ia. SIDON. epist. 9, 16, 3 res omnino -issimas. BOETH. in Porph. comm. sec. 4, 14 p. 274, 22 illas species ... *differentiae* omni substantia faciunt alteras ac -es. CASSIOD. in psalm. 8, 1 quoties casus -es in unam significantiam congregamus. COD. Iust. 7, 71, 8, 3 sive par sive -s numerus est creditorum. *cum* ab: BOETH. in top. Cic. 2 p. 294, 21 quod vero contrarium est (*sc. nigrum*) ab albo plurimum -s est. *i. q. singularis, secretus*: COD. Iust. 12, 33, 5 pr. cingulis non coniunctis e prisca consuetudine, sed absectis atque -bus. 2 *i. q. non conveniens, absonus*: CIC. de orat. 3, 40 ea sic et casibus et temporibus et genere et numero conservemus, ut ne quid perturbatum ac -s aut praeposterum sit. FRONTO p. 113, 9 N. ⟨in⟩genio -i iuberesne me niti contra naturam?

syn.: dissonare, discordare, dissidere. *opp.*: congruere, convenire, par esse.

deriv.: discrepito, discrepabilis, discrepatio, discrepantia.

discrēsco, -ēvī, -ere *a* dis- *et* crescere. *i. q. in diversas partes crescere*: LACT. mort. pers. 33, 10 inferior *pars corporis* in utrium modum inflata -erat (*sic cod., editores varia temptaverunt*). *Tafel.*

[x]**discrētio,** -ōnis *f.* [*a* discernere. *Th.*]. *post* CAES. (*v. p. 1352, 49*) PAVL. FEST. QVINT. inst. GELL., *qui singulis locis voce utuntur, legitur inde a* TERT. (5^ies^) *passim, prae ceteris frequentant* AVG. GREG. M.; *in carminibus extat apud* TER. MAVR. AVIEN. PRVD. CYPR. GALL. EVGEN. *plur.*: *ad I*: VINDIC. med. 32. *ad II*: NOVATIAN. trin. 29 p. 944^B^ HIER. in Ier. 29, 24*sqq.* p. 1049 *al.* GLOSS. διάκρισις. διαχωρισμός. seperatio, divisa (*sic*). [*dub.*: FIRM. err. 1, 1 spe⟨m⟩ f⟨utur⟩ae felicitatis perversa ⟨discre⟩tione perve⟨rteret⟩.]

I *i. q. divisio, separatio, actio secernendi*: **A** *rerum*: **1** *de actione dividendi*: PAVL. FEST. p. 53 crines a -e dicti, quam Graeci κρίσιν appellant. TERT. anim. 51 opus ... mortis ... -o corporis animaeque (*cf.* LACT. inst. 7, 12, 4). CHALC. comm. 203 interdum concretionem *corporum minusculorum*, interdum -em, ut Empedocles, concretionem quidem amicitiam, -em porro et separationem inimicitiam vocans (*cf.* 282). 262 *motus corporum* in duplici specie: concretione et -e. AVIEN. Arat. 300 -o *camporum*. AMBR. hex. 1, 9, 34 -o fit inter lucem et tenebras (*cf.* 2, 1, 1 AVG. gen. ad litt. 1, 10 p. 14, 18 civ. 11, 20). 3, 3, 14 aquarum iam et super caelos et infra firmamentum fuerat facta -o. HIER. c. Lucif. 22 dominus ... sibi servans palearum et frumenti -em. PRVD. ham. 26 cumulum *dicionis* -o carpit. AVG. gen. ad litt. 2, 8 p. 44, 2 -o vel species aquarum atque terrarum. VICTRIC. 21 lucis et splendoris *non* fit ulla -o. CASSIOD. var. 1, 46, 3 si talis -o *temporis* sub veritate nescitur. *technice: i. q. partitio propositi in scriptis sim.*: QVINT. inst. 7, 1, 1 sit ... divisio rerum plurium in singulas, partitio singularum in partes -o. *cf.* CASSIAN. conl. 8, 21, 2 genealogiae -o. AVELL. p. 759, 24. 772, 21. *in arte logica*: CHALC. comm. 304 sequitur ... resolutionem compositio et -em concretio. AVELL. p. 719, 3 trinitas ... *non* potest ... -e seiungi. *in grammatica*: DIOM. gramm. I 438, 14 mora est levis in continuatione sensuum interposita -o. MAR. VICTORIN. defin. p. 31, 18 verbum compositum ... ex -e cognoscimus. p. 31, 22. *in medicina*: VINDIC. med. 32 tria inquit *Diocles* officia atque -es (*i. digestiones*) in corpore nutrimentum sustinere. **2** *de statu divisionis*: **a** *indicatur ipsa res, qua aliae res inter se discernuntur, i. q. discrimen, limes*: AVIEN. Arat. 31 *aether* insociabilium -o iusta deorum. *cf.* RVFIN. Orig. in gen. 2 p. 162^C^ istae ... habitationum -es nidi appellantur (ἀποδιαλαμβανόμενα ... χωρία). ZACCH. 2, 10 impenetrabilis -o tenebrarum. CASSIAN. conl. 5, 19, 2 (*in imag.*) ab ipsa *Aegyptia natione* quadam -e separamur. ACT. Archel. 27, 6 *murus* ad -em esset uniuscuiusque regni. **b** *i. q. distantia*: CASSIAN. conl. 16, 2, 3 locorum -o. PETR. CHRYS. serm. 123 p. 538^B^ iustos et iniustos etsi -o locorum, una tamen inferni adhuc regio continebat (*cf.* CASSIOD. in psalm. 113, 26). SIDON. epist. 2, 11, 2 ex ... municipiorum -e. *in arte musica*: MART. CAP. 1, 11 ⟨sesqui⟩octavis etiam sine -e iuncturis.

B *hominum*: **1** *de divisione multitudinis*: CYPR. epist. 45, 3 -is et separationis a se factae ... rationem. HIER. hom. Orig. in Ier. 14 p. 869 -o populi *Israel* ... ad praesentem diem permanet. AVG. civ. 2, 28 honesta utriusque sexus -e. 15, 8 ambarum societatum -o concretioque. CASSIAN. conl. 8, 21, 3 generationis eorum ista -o. LEO M. serm. 61, 5 ut nihil iam esset -is, ubi nihil resederat sanctitatis. EVGRAPH. Ter. Haut. 1062 cod. *α* elegans ... id est prudens in -e puellarum (*seq.* electione). *additur gen. causativus*: COD. Theod. 16, 5, 53 (*a. 412*) dummodo superstitiosa coniuratio (*sc. haeresis*) exilii ipsius -e solvatur. *de separatione mentium*: AVG. quaest. hept. 2, 40. CYPR. GALL. num. 462 ut vates inter -o summos atque tribus fieret. OROS. hist. 7, 39, 11 o sacra et ineffabilis divini iudicii -o! (*cf.* 7, 39, 13 cribrum fuisse arbitror). *sim.*: PAVL. NOL. epist. 38, 2 quod nobis cum horum societate commercium sit, cum quorum sorte -o est? *speciatim: de segregatione in iudicio ultimo*: HIL. in psalm. 64, 5 non res indiscreti iudicii electio *beatorum* est, sed ex meriti electu facta -o est. AVG. in psalm. 53, 4 iudicium illud non tibi erit punitio, sed -o. civ. 20, 11 per ultimum iudicium facta bonorum malorumque -e. *al.* LEO M. serm. 9, 2 divinae -is imago. 10, 2 NICET. symb. p. 50, 22 B. *de electione praedestinatorum ad salvationem*: TERT. apol. 41 *deus* non praecipitat -em *bonorum et malorum.* PS. AMBR. serm. Sess. 3, 4 vocatio *non potest esse* sine -e. AVG. epist. 186, 27 PROSP. epist. 1, 3. **2** *de singulis i. q. absentia*: PAVL. NOL. epist. 5, 14 urbici papae superba -o. 29, 9 filii non longinqua tamen -o. *spiritali sensu i. q. abstinentia*: PS. PROSP. vocat. gent. 2, 13 custodiens -em sui a permixtione carnalium.

II *i. q. distinctio, differentia*: **A** *sensu activo i. q. diiudicatio, dinoscentia, distinctio*: **1** *i. q. actus distinguendi*: TRYPH. dig. 7, 1, 62, 1 ne ... propter -em difficilem *animalium* ius incertum sit. TERT. anim. 12 si -o admittitur. 43 dialecticos in dubium deducentes totam naturalium et extranaturalium -em. TER. MAVR. 71 neu -o falsa sit rerum. ITALA Hebr. 5, 14 (Rufin. Orig. in cant. 1 p. 95^C^ Mutian. Chrysost. hom. 8 p. 296) *et* VVLG. habent sensus ad -em (διάκρισιν) boni et mali. CHALC. comm. 105 venit ad aevi temporisque -em. 208 pueros ... nonnumquam in -e falli. AVG. gen. ad litt. 12, 13 p. 398, 11. civ. 7, 10 an Iani et Iovis recta -o sit? 15, 7 divisionem hic -em intellegamus. *al.* MART. CAP. 2, 163 Manes ... ἀγαθούς et κακούς memorat Graia -o. PROSP. c. coll. 18, 2 epist. 1, 4. 5. PS. PROSP. vocat. gent. 1, 1 inter quam (*sc. voluntatem humanam*) et gratiam dei quorundam non sana -o est. CAEL. AVR. acut. 1, 5, 45 specialium uti -e. 1, 5, 46 quamquam sit etiam hoc insufficiens -i. FAVST. REI. grat. prol. p. 4, 15 -is nescius. 1, 1 p. 21, 8. 2, 10 p. 87, 25 -is nescia et rationis ignara. ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 24, 19 -em potius ... quam decretum. BOETH. herm. pr. 1, 4 p. 71, 22 *philosophis* veritatis et falsitatis -o curae est. *al.* FVLG. RVSP. epist. 14, 34 attende Augustini -em capitis membrorumque. ISID. orig. 10, 240 *v. p. 1219, 21.* *t. t. grammaticorum de distinctione significationis sensuum, fit fere i. q. explanatio, explicatio sim.*: *definitur*: DIOM. gramm. I 436, 23 -o est confusarum significationum perplana significatio *eqs.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 188, 14. 16 AVDAX gramm. VII 322, 11. PRISC. gramm. II 591, 25 vel -is causa ... vel significantiae. III 14, 13 significationem vel -em ostendere, quam Graeci διαστολήν dicunt. 170, 11 -is ... causa vel abundantiae. *al.* PORPH. Hor. sat. 1, 6, 68 *lustra non* sunt bona, ut ad -em eorum mala dixerit. DON. Ter. Andr. 108. 718. SERV. Aen. 1, 178 epitheta ... aut ad augmentum aut ad diminutionem aut ad -em poni solent. SERV. auct. Aen. 7, 207 addidit 'Phrygiae' ad -em. *i. q. diversa ratio tractandi*: PAVL. sent. 4, 8, 20 lex duodecim tabularum nulla -e sexus cognatos admittit *ad hereditatem* (*cf.* coll. Mos. 16, 3, 20. RVFIN. Orig. in Ios. 9, 9 *opp.* pro animi diversitate. COD. Iust. 9, 13, 1, 4 [*a. 533*]). GAVDENT. serm. praef. p. 832^A^ humani corporis natura ... infirmitatibus variis subiacet sine -e cuiusquam. VAL. CEM. hom. 8, 2 nulla est -o postulantis. *saepe.* *i. q. possibilitas, potestas discernendi*: RVFIN. Greg. Naz. orat. 1 p. 62, 20 sociorum et hostium agnitio nulla, nulla -o. OROS. hist. 4, 12, 12 perit illa -o. BOETH. in Porph. comm. sec. 5, 5 p. 302, 3 rursus alia -o est. *al.* **2** *i. q. facultas, indoles, virtus distinguendi*: ITALA (cod. g, Gaudent. serm. 9 p. 912^A^) *et* VVLG. I Cor. 12, 10 datur ... alii operatio virtutum, alii -o spirituum (διακρίσεις). *cf.* NOVATIAN. trin. 9 p. 944^B^ HIER. in Ier. 29, 24*sqq.* p. 1049 RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 193^C^ *al.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 4 p. 161, 22 datur -is donum, quo discerni ... possit a bono ... melius. SIDON. epist. 7, 14, 6 gustandi -em. *hinc latius i. q. ratio, prudentia, arbitrium*: EVCHER. instr. 1 p. 78, 2 salem rationis ac -is. CASSIAN. inst. 5, 6 -um gubernacula. LEO M. epist. 59, 4 -em ... regis fallere improbus conviva non poterit. PS. LEO M. humil. 2 a iudicio -is. FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 8, 6 amissa -is luce. 2, 8 p. 76, 2 cuius -i committitur, ut ... dominetur. 2, 12 p. 93, 18. 94, 26 -e liberum, ratione perfectum. ALC. AVIT. epist. 7 p. 39, 6 pro sensus sui -e. EVGEN. carm. app. 18, 2 disponens ... -o. VEREC. in cant. 2, 26 -is

[Rubenbauer]

scientiam. 2, 37. IVNIL. 2, 6 *legislatio dividitur* in naturalem -em et in legem extrinsecus positam *eqs.* GREG. TVR. Mart. 2, 26 non est nostrae -is exsolvere. GREG. M. epist. 7, 14 p. 457, 7 ut nostrae ignorantiae exemplum -is daret. *al.* *nota circumlocutionem*: GREG. M. epist. 6,8 p. 406, 18 fraternitatis tuae -o. *al.* EVGIPP. Sev. 43,4 aeternae -is examine. FERRAND. epist. 6, 10 -o vestra. *apud* ECCL. *praesertim spiritali sensu i. q. cautio, circumspectio*: PS. AMBR. epist. 4,6 quidquid boni cum -e feceris (*opp.* virtus indiscreta). SERM. Corp. Vind. 21 p. 316,12 lumen -is (*cf. p. 1350, 81*). VITAE patr. 5,10 tit. 5,10,1 *al.* FVLG. RVSP. epist. 14,43 accepto -is spiritu. *al.* PS. PRIMAS. in I Cor. p. 540^D scientia id est spiritalem sensum hoc est -em *eqs.* GREG. M. moral. 3, 24 -is ... librā (*opp.* incaute). 8, 5 -is trutina. 20, 28 ante -is oculos. 27, 78 valida -is calce. in Ezech. 1, 3, 4 virtutem -is (*opp.* indiscretionis stultitia). dial. 2, 39 monachorum regulam -e praecipuam (διακρίσει ἐξαιρέτῳ). epist. 11, 10 p. 270, 21 *saepissime.* PALLAD. hist. mon 12 p. 262^C spiritualis vir et virtute -is praecipuus (p. 34, 11 Butl. διακριτικός). 6 p. 267^C -is sapientia praemunitus (p. 43, 16 Butl. διακρίσεως). *al.* BENED. reg. 64 testimonia -is, matris virtutum. MART. BRAC. sent. patr. 8. CAES. AREL. testam. 56 non sine -e vel iustitia. VITA Caes. Arel. 1, 45. *i. q. disceptatio, iudicium*: CASSIAN. conl. 7, 2 *vitia* dicioni nostrae -ique subicere. inst. 4, 9 nec super earum (*sc. cogitationum prurientium*) iudicio quicquam suae -i committere (*cf.* 4, 39, 2 *syn.* iudicio). 8, 10 omnis cordis cogitationes -esque perlustret *mens.* AVELL. p. 309, 27 -em atque iudicium sanctorum patrum ... conservantes. BOETH. cons. 3, 10, 104. *ponitur actio pro actore*: PASS. Theclae B a 37 p. 104, 13 *Christus* salutis terminus, vitae mortisque -o.

B *sensu passivo i. q. diversitas, differentia, varietas, quae rebus inest*: *de diversitate rerum, quibus inter se quaedam est similitudo, ex. gr.*: VICTOR. metrol. p. 87 per -em nominum ... particulae *assis* notio facilius advertatur. PRISC. gramm. III 140, 2 personarum -em. BOETH. in Porph. comm. sec. 5, 7 p. 304, 17 expeditis communibus generibus ac speciei nunc de eorum -e pertractat. FVLG. RVSP. epist. 14, 43 in quo utriusque testamenti potest apparere -o. c. Fastid. 15 ad agnoscendam -em memoriae, cogitationis et voluntatis. *de verborum significatione*: NON. p. 443, 13 *v. p. 1352, 69.* SCHOL. Hor. epist. 2, 1, 228 -o inter accerso et arcesso haec est *eqs.* *saepius apud* GRAMM. *de iis, quae sibi sunt opposita v. l. 63 sqq.* *de differentia, quae inest divinis personis*: AVG. epist. 120, 2 quaestionem ... de unitate divinitatis et -e personarum ... discutiam. PS. PHOEBAD. fid. 7 p. 44^A -es ... personarum. ALC. AVIT. c. Arr. 14 *non scinditur* una personarum -e divinitas. ISID. diff. 2, 3 in personis ... -o est, in divinitate nulla distinctio *de discrimine personae et naturae divinae*: BOETH. c. Eut. 2, 4 quaenam inter naturam personamque possit esse -o. 4, 114. *naturae divinae et humanae in Christo*: FVLG. RVSP. ad Thras. 2, 10. 3, 8 naturalis -o (*opp.* personalis distinctio). *de distinctione ciborum a gente Iudaica observata*: NOVATIAN. cib. Iud. 2 lex ... cibos carnis cum -e disposuit. AMBROSIAST. in Rom. 4, 15 cessat ... escarum -o. DIDASC. apost. 48, 4 observantes ... escarum -es. 50, 31 PS. AVG. quaest. test. 1, 44, 5. EVCHER. instr. 1 p. 136, 13 in ciborum -e legis observantiam non tenebant *gentes.* LEO M. serm. 9, 2. 34, 2 neminem fallant -bus ciborum. NICET. psalm. 9 p. 76, 12. *i. q. species differentes*: THEOD. PRISC. log. 31 haec supradictae -es (discriptionis *Vindob. 68*) una eademque medicinae diligentia visitantur. CAEL. AVR. acut. 1, 2, 33 concursus -um facit intellegentiam prominere. *in arte dialectica*: MART. CAP. 4, 346 differentia est sufficiens ad id quod susceperis -o. 5, 478. *signa, quibus morbi dinoscuntur*: VEG. mulom. 1, 16, 1 *v. p. 1352, 63.* CAEL. AVR. acut. 1, 15, 153 neque -bus generalibus vini coniectura convenit. *nota*: BOETH. cons. 1, 1, 7 mulier ... statura -is ambiguae (*i. quae certo statui non possit*).

structurae: *accedit genetivus*: *ipsarum rerum, quae inter se differunt, ex. gr.*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 155, 25 *metrorum* -o ... erit talis. HIL. trin. 12, 30 rerum divinarum humanarumque. AMM. 30, 5, 5 iustorum iniustorumque. RVFIN. Orig. princ. 3, 6, 3 non ... iam mali bonique -o est. *al.* PHYSIOGN. 10 masculini et feminini generis. SACR. Leon. p. 423 membrorum. VAL. CEM. hom. 97, 1. SALV. gub. 5, 12 recti ac pravi. EVSTATH. Bas. hex. 5, 9 p. 919^B colorum *eiusdem arboris* ... quantas dicas esse -es. *res, quae ab aliis distat, sing. exprimitur*: SERV. Aen. 3, 203 quantavis sit obscuritas, tamen noctis est manifesta -o. SCHOL. Stat. Theb. 5, 403 ad -em Herculis. VEG. mulom. 1, 16, 1 *v. p. 1352, 63.* CAEL. AVR. acut. 3, 1, 6 ad -em tumoris tonsillarum. BOETH. in Porph. comm. sec. 5, 4 p. 297, 11 ad -em pecudis. *seq.* ab: AVG. in psalm. 87, 5 ubi est domini Christi a ceteris mortuis animadvertenda -o. *sing. generalis*: VAL. CEM. hom. 8, 2 *v. p. 1350, 68.* *pro genet. extat pronomen poss.*: ENNOD. dict. 12 p. 464, 10 per -em vestram. *gen. indicatur, quo pertineat distinctio*: TERT. uxor. 2, 9 nulla spiritus carnisve -o. CET. FAV. 27 p. 307, 2 non ponderis, sed naturae. CAPREOL. epist. 2, 3 p. 851^A quae -o est carnis et sanguinis in homine Adam et in Christo ...? EVSTATH. Bas. hex. 5, 7 p. 917^C *non* solum in alterno genere -o fetuum continetur. GREG. M. moral. 4, 70 quia in hac vita nobis est -o operum, erit in illa ... -o dignitatum. *accedit* inter: SYMM. or. 4, 15 neque alia inter cives quam inter filios iudicii -o est. LEO M. epist. 14, 11 inter ... apostolos in similitudine honoris fuit quaedam -o potestatis. BOETH. in Porph. comm. sec. 2, 3 p. 178, 8. LEX Burg. lib. const. 5, 5 de ictibus inter ingenuum libertum et servum -em solutionis fieri. *genet. subi.*: PS. PROSP. vocat. gent. 1, 1 *v. p. 1350, 44.* FVLG. RVSP. epist. 14, 34 *v. p. 1350, 51.*

iuncturae: **1** *nominativus*: esse (*saepe deest copula*): *abs.*: LACT. inst. 4, 20, 6 cum igitur a prophetis idem *Christus* manus dei et virtus et sermo dicatur, utique nulla -o est. QVEROL. p. 38, 17 quantula est ... -o? AMBROSIAST. in Rom. 9, 5 nulla -o est *divinitatis.* PASS. Mar. Iac. 8 *al.* *c. genet.*: *v. p. 1351, 64. 66. 69 al.* *accedit* inter (*v. p. 1351, 37. 83. infra l. 26. 34*): CLEDON. gramm. V 35, 1 apud veteres haec erat -o inter nomina et vocabula *eqs.* SOL. 27, 58. PELAG. in Rom. 10 p. 639^D inter Iudaeum et gentilem credentes nulla -o est. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1 p. 39, 18 *v. p. 1065, 30.* PS. RVFIN. in Os. 4, 8. AVG. c. Faust. 14, 1 inter iustos et iniustos. PS. AVG. categ. 11 inter usias et ad aliquid videbitur nulla esse -o. SVLP. SEV. epist. app. 2, 16. EPIST. pontif. 375 Migne 50, 487^B apud vos ... inter cibum et venenum sit certa -o (διαφορά). EVSTATH. Bas. hex. 7, 1 p. 937^A piscium inter se. BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 230, 9 CASSIOD. in psalm. 102, 20 COD. Iust. 1, 2, 23 pr. (*a. 530*). *adde*: MAR. VICTORIN. rhet. 300, 21 haec sola -o est data inter definitionem legalem et constitutionem. in *c. abl.*: *de ratione differentiae*: AMBR. off. 1, 45, 218 ut magis in sermone distinctio sit, quam in virtute -o. PAVLA Hier. epist. 46, 10, 3 in veste nulla -o. EVSTATH. Bas. hex. 7, 2 p. 938^B nimia ... est piscibus in cuiusque generis successione -o. COD. Iust. 7, 15, 1, 3 (*a. 530*) in successionibus ... nulla est inter liberos -o. *indicatur, quibus diversitas insit*: PAVL. NOL. epist. 50, 13 in eadem sententia magna mihi videtur esse -o. PHYSIOGN. 23 est ... in his parvo indicio magna -o. CAPREOL. epist. 2, 3 p. 851^A *v. p. 1351, 79.* PS. RVFIN. in Os. 6, 1—3. EVSTATH. Bas. hex. 8, 3 p. 948^C est etiam in eis (*sc. avibus*) alia -o, secundum quam *eqs.* ACT. Archel. 18, 2. ab: DON. Ter. Andr. prol. 11 -o est a superioribus. *seq.* ut: PHYSIOGN. 3 prima igitur divisio observationis huius atque -o ea est, ut *eqs. cf. l. 54. p. 1353, 4.* quod: AVG. c. Secundin. 12 non omnis inter nos -o est, quod *eqs.* VAL. CEM. hom. 97, 1 haec est ... boni malique -o, quod *eqs.* ISID. diff. 1, 523.

alia: apparet: CLAVD. DON. Aen. 9, 318 nulla specierum -o apparebat. FVLG. RVSP. epist. 14, 43. cessat: AMBROSIAST. in Rom. 4, 15 *v. p. 1351, 48.* latet: GREG. M. moral. 12, 11. manet: BOETH. c. Eut. 4, 114 FVLG. RVSP. epist. 2, 23. perit: OROS. hist. 4, 12, 12. *transitivum*: BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 2 p. 5, 22 nisi eas *species* aliqua -o separet.

2 *accusativus*: accipere: EVCHER. instr. 1 p. 132, 16. adicere: CAEL. AVR. acut. 1, 14, 109. agnoscere: FVLG. RVSP. c. Fastid. 15. animadvertere: AVG. in psalm. 87, 5 *v. p. 1351, 74.* considerare: AVG. quaest. hept. 4, 25 illa -o ... consideranda est, utrum *eqs.* FVLG. RVSP. epist. 14, 46. constituere: LEX Visig. 6, 5, 19. continere: EVSTATH. Bas. hex. 5, 7 p. 917^C. custodire: PS. AVG. quaest. test. 1, 44, 5. dinoscere: MACR. somn. 1, 6, 17 -o ... sexus futuri ... in utero dinoscitur. facere: *homines statuunt discrimen*: CAES. anal. frg. Pomp. gramm. V 144, 17 volentes Romani -em facere. GELL. 17, 10, 12. SCHOL. Cic. Bob. p. 77, 20 St. fit a M. Tullio consultissima -o. CAEL. AVR. acut. 1, 5, 47 (*bis*). FVLG. RVSP. epist. 14, 43. CASSIOD. in psalm. 139, 1 ad -em faciendam. *accedit* de: PHYSIOGN. 73 de capillorum varietate haec ... -o facta est, ut *eqs.* inter: HIER. in Matth. 13, 17 ut inter sanctorum merita -em quamlibet facere videamur. FVLG. RVSP. ad Monim. 1, 26 facta inter puniendos glorificandosque -o. LEX Burg. lib. const. 5, 5 *v. supra l. 3.* PS. PRIMAS. in Hebr. p. 687^C ISID. diff. 1, 330. ex: CAEL. AVR. acut. 1, 5, 47. *res causae sunt diversitatis*: SOL. 52, 45 inter nobiles et ignobiles -em digitorum facit numerus. habere: *de rebus*: PHYSIOGN. 104 nec solam stultitiam ... hanc habere -em. VAL. CEM. hom. 13, 6. *de hominibus*: CASSIOD. var. 1, 27, 4 praesumptionis huius habenda -o. GREG. M. epist. 5, 19 p. 301, 22. indicare: VEG. mulom. 1, 16, 1 elefantiotis morbi superius est indicata -o (*P M*, descriptio *F*). intellegere: SALV. gub. 5, 12. invenire: NON. p. 438, 1 in plurimis invenitur ista -o. FVLG. RVSP. c. Fastid. 15. (com)memorare: CAEL. AVR. chron. 4, 6, 89 CASSIOD. art. 3 p. 1186^B. ostendere (*v. p. 1350, 58*): RVFIN. Orig. princ. 1, 3, 6 MVTIAN. Chrysost. hom. 31 p. 432 quae formam -emque Christianitatis ostendunt. pandere: NON. p. 443, 13 confidentiae et fidentiae -em M. Tullius pandit. ponere: CAEL. AVR. acut. 2, 10, 25 de aliis ... nunc -em ponemus. FVLG. RVSP. epist. 17, 31, 64. proferre: EVCHER. instr. 1 p. 78, 19 de mundis immundisque animalibus erat proferenda -o. prosequi: PHYSIOGN. 46. reperire: PS. AVG. categ. 11. retinere: FVLG. RVSP. epist. 18, 3, 5. servare: CAEL. AVR. acut. 1, 15, 127 nulla -e servata. LEX Visig. 6, 5, 19. suggerere (*i. docere*): RVFIN. Orig. princ. 1, 3, 6. tenere: FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 8, 7.

3 *ablativus*: AVG. c. Iul. op. imperf. 5, 30 p. 1468 magna -e distinguimur. epist. 147, 27 ab hoc saeculo ... discrevit saeculi futuri vitam -e apertissima (BRAVLIO vita Isid.). 167, 6 quaedam vitia virtutibus aperta -e contraria. PS. LEO M. humil. 19 *caritatis* proprietatem subtilissimis -bus eliquabat. SACR. Leon. p. 423 ecclesiam ... suorum conexam -e (distinctione *edd.*) membrorum. RVRIC. epist. 2, 11 p. 387, 6 *assignare.* BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 3 p. 92, 3 separabili differentia -eque formatae. FVLG. RVSP. epist. 2, 10, 20 *monstrare.*

[Rubenbauer]

c. Fastid. 15 distant. ACT. Archel. 1, 5 nec numero aliquo nec -e ulla distinguit. *abl. absol.*: PAVL. sent. 4, 8, 20 nulla -e sexus. EXVP. 4 CASSIOD. var. 9, 23, 3. AMM. 19, 9, 9 *corpora* numerata sunt hac -e facilius, quod *cqs.* (*cf.* ENNOD. epist. 9, 4, 1 p. 231, 8 hac in amicitiam -e cocuntes, ut *cqs.*). AVG. civ. 2, 11 sive omnibus omnia ... permixte tribuantur ..., sive certa -e.

4 *praepositiones*: absque: AMM. 30, 5, 5 vias absque iustorum iniustorumque -e scrutantis. RVFIN. hist. 3, 5, 4. 5, 24, 9 omnes simul absque -e (πάντας ἄρδην). Orig. in gen. 5, 4 absque ulla -e. ad (*v. p. 1350, 60sqq. 1351, 71*): AMM. 29, 6, 15 Sarmatas, Liberos ad -em servorum rebellium appellatos. AVG. quaest. hept. 1, 162 *accentus* valent ... ad magnam -em. BOETH. Porph. isag. p. 51, 16 (εἰς διάκρισιν). *al.* causa (*v. p. 1350, 57*): CASSIOD. ex Caesellio gramm. VII 207, 2 quum ... scribendum est -is causa. citra: COD. Iust. 9, 13, 1, 4 (*a. 533*) citra sexus -em. cum (*v. p. 1351, 7. 48*): CASS. FEL. 29 *medicamina* cum -e adhibere. GREG. M. moral. 5, 62 p. 376, 19 *al.* PALLAD. hist. mon. II 14 p. 369[B] *opp.* indiscrete. ISID. reg. monach. 12, 1 *opp.* acqualiter. de: RVFIN. hist. mon. 13 de -e spirituum nos docebat. AVG. epist. 120, 2. SIDON. epist. 9, 9, 14 affectare de vestium -e superbiam. LEX Visig. 8, 4, 29. ex: GREG. M. in Ezech. 2, 3, 22 ex -e praecepti. gratia: MARTYR. gramm. VII 170, 7 -is ... gratia bis numerus per hanc litteram scribitur. 181, 1 *al.* in *c. abl.*: EVCHER. instr. 1 p. 136, 13. FVLG. RVSP. epist. 15, 7 agnoscenda est in illa -e et gratuita bonitas et iusta severitas. per (*v. p. 1351, 30*): ENNOD. dict. 12 p. 464, 10. pro: COD. Theod. 9, 21, 1 (*a. 319*) poenam pro -e sexus et condicionis suae diversitate sustineat. propter (*v. p. 1350, 35*): MARTYR. gramm. VII 177, 9 propter -em per b mutam scribitur. 195, 2 VIRG. gramm. epist. 1 p. 110, 26 ALC. AVIT. hom. 6 p. 111, 36. secundum: EVSTATH. Bas. hex. 8, 3 p. 948[C]. sine: PAVL. coll. Mos. 16, 3, 20 sine ulla -e. ARNOB. nat. 1, 59 AMM. 23, 6, 67. AVG. c. Faust. 14, 1 confuse omnes et sine -e ulla. CAEL. AVR. chron. 1, 5, 172. PALLAD. 8, 4, 5 aliqui duobus ante mensibus arietes a coitu revocant ... quidam coire sine -e permittunt. AMM. 17, 1, 1. 26, 6, 7 SALV. gub. 7, 101. FAVST. REI. grat. 2, 6 p. 71, 23 (*ibid.* sine ratione). *accedit genet.* (*v. p. 1350, 67*): CASSIAN. inst. 3, 2 tit. sine horarum -e. CASSIOD. in psalm. 31, 13 sessoris.

epitheta: ambigua: BOETH. cons. 1, 1, 7. aperta: AVG. epist. 147, 27. 167, 6. certa: AVG. civ. 2, 11 EPIST. pontif. 375 Migne 50, 487[B] *al.* clara: PHYSIOGN. 10. competens: COD. Iust. 1, 2, 23 pr. (*a. 530*). congrua: FVLG. RVSP. epist. 3, 9, 15. consultissima et ... admiranda -o: SCHOL. Cic. Bob. p. 77, 20 St. difficilis: TRYPH. dig. 7, 1, 62, 1 AVG. gen. ad litt. 12, 13 p. 398, 11. evidens: PHYSIOGN. 10. falsa: TER. MAVR. 71. generalis: CAEL. AVR. acut. 1, 15, 153. iusta: FVLG. RVSP. epist. 2, 10, 20. magna: PAVL. NOL. epist. 38, 2 AVG. quaest. hept. 1, 162 *al.* PHYSIOGN. 23. manifesta: SERV. Aen. 3, 203 CAEL. AVR. acut. 2, 10, 25 *al.* nimia: EVSTATH. Bas. hex. 7, 2 p. 938[B]. omnis: AVG. c. Secundin. 12. promptissima: CAEL. AVR. acut. 2, 10, 25. recta: AVG. civ. 7, 10. 9, 22. sobria: AVG. epist. 155, 16 hoc qui sobria -e eligit. subtilis: PS. LEO M. humil. 19. sufficiens: MART. CAP. 4, 346. 5, 478.

syn.: *ad I*: distantia (AVG. civ. 20, 27), distinctio (RVFIN. Orig. in gen. 2 p. 162[C]), divisio (AVELL. p. 759, 1), electio (EVGRAPH. Ter. Haut. 1062 cod. α), separatio (CHALC. comm. 203). *ad II*: dinoscentia (ISID. orig. 10, 240), examen (CASSIAN. inst. 4, 9), iudicium (CASSIAN. inst. 4, 89, 2), ratio (AVG. civ. 9, 22 *al.*). differentia (EVSTATH. Bas. hex. 8, 3 p. 948[C]), discrimen (FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 8, 7), distantia (PHYSIOGN. 46), distinctio (AMBR. off. 1, 45, 128 SALV. gub. 7, 101 *al.*), diversitas (RVFIN. Orig. in Ios. 9, 9, *cf. ibid.* separatio. EVSTATH. Bas. hex. 7, 2 p. 938[B] COD. Theod. 9, 21, 1).

opp.: *ad I*: commercium (PAVL. NOL. epist. 38, 2), concretio (CHALC. comm. 203 AVG. civ. 15, 8). *ad II*: indiscretio (GREG. M. in Ezech. 1, 3, 4), stultitia (GREG. M. epist. 10, 5 p. 241, 2). communia (BOETH. in Porph. comm. sec. 5, 7 p. 304, 17), communitates proprietates (BOETH. Porph. isag. p. 51, 15), similitudines (BOETH. in Porph. comm. sec. 5, 24 p. 347, 23).

deriv.: discretionalis.

discrētiōnālis, -e *a* discretio. *qui distinguere, discernere potest*: HESYCH. in lev. 14, 1—9 p. 953[D] *cogitationes*, quae -em (*sc. hominem*) continentes per barbam recte significantur (*praecedit* homini ... rationali ... contemplativum). *Rubenbauer.*

discrētīvē *v.* discretivus *p. 1354, 13sqq.*

discrētīvus, -a, -um [*a* discernere, discretus. *Th.*]. *de origine cf. p. 1354, 4sq.* 1 *syn.* separativus, *opp.* congregativus (*cf. etiam p. 1354, 14*): PRISC. gramm. III 87, 14 -a *adverbia* seorsum, secus, separatim, secreto *eqs.* (*opp.* congregativa. *cf.* discretive *p. 1354, 14*). 277, 6 separativa *verba* sive -a cum accusativo etiam ablativo coniunguntur, ut 'averto illum hac re' et 'ab hac re'. 2 *id quod distinguit* (*opp.* absolutus *l. 78. p. 1354, 1*): PRISC. gramm. III 141, 9 apud Graecos alia sunt demonstrativorum pronominum absoluta (*cf. vol. I p. 179, 9sqq.*), alia -a (*cf. p. 1354, 15sq.*). 141, 11 -a sunt, quae egent adiunctione aliarum personarum, quae ὀρθοτονούμενα vocant, ut εἶδεν ἐμέ, οὐκ ἐκεῖνον. 141, 15 apud nos autem pronomina eadem et -a sunt, ut 'vidit me' vel 'vidit me, illum autem non'. 141, 19 nominativus ... primae vel secundae personae pronominum si verbo iungatur ..., plerumque -us est, ut 'ego dico, ille autem non'. 157, 6 absoluta et non -a ... prolatio. 500, 26 *tertia persona* modo demonstrativa modo relativa modo -a. 500, 33 ipse ... et relativum et -um est ... -um est, ut ego ipse, tu ipse, ille ipse. 501, 2 ideo ... -um dicitur, quia discernit personam cui coniungitur, ostendens per se facere et non per alium. DON. Ter. Andr. 2, 1, 10 (sed Pamphilum video) 'sed' inceptivum est..., non -um, ⟨ut si dicas 'sapiens sed miser'; hoc enim -um erit⟩ (*cf. l. 11sq.*). SCHOL. Hor. gloss. Γ carm. 1, 29, 15 (loricis Hiberis) catexoche (*pro* κατ' ἐξοχήν) figura -a (*i. quae discernit loricas Hiberas utpote optimas a ceteris*). *acced. genet.*: PRISC. gramm. III 140, 1 *pronomina* personarum ... omnium -a sunt (*ibid.* personarum discretio). DON. Ter. Andr. 5, 4, 37 'at' -um est superiorum dictorum (*cf. supra l. 6 sq.*).

adv. **discrētīvē** (*cf.* discretivus): *ad 1*: PS. ASPER gramm. V 552, 13 *adverbia fiunt* aut -e ut seorsum aut congregative, ut una pariter simul. *ad 2*: PRISC. gramm. III 118, 23 Graeci compositum ἐμαυτοῦ absolute dicunt, ἐμοῦ αὐτοῦ vero -e (*cf. p. 1353, 78 sq.*). DON. Ter. Eun. 1, 2, 43 (bonam magnamque partem) -e dictum est, nam alias bona pro magna accipimus.

discrētor, -ōris *m. a* discernere. *i. q. is, qui discernit, disiungit* (*opp.* confusor *l. 22*), *diiudicat.* GLOSS. discriminator. divisor. -es sequestres pedisequi. AVG. in psalm. 32, 2 serm. 2, 5 p. 288 propter quosdam iniquos -es et turbulentos confusores. 73, 11 p. 936 veniet *Christus* ut iudex: primo vocator, postea -r. VEREC. in cant. 2, 28 poscendus est -r spiritus sanctus hanc nobis gratiam collargiri. *acced. gen. obiect.* (*additur* a *l. 30*): VVLG. Hebr. 4, 12 sermo dei ... -r cogitationum et intentionum cordis (κριτικός; *cf. p. 1305, 25 sq.* scrutator ITALA). IREN. 5, 27, 1 *filius* iudicialis est ... et -r credentium et non credentium. PELAG. in I Cor. 12 p. 755[C] quis erit boni odoris malive -r? AVG. c. Cresc. 1, 15, 19 qui ... verus disputator est, id est veritatis a falsitate -r (*ibid.* verum discernit a falso). VEREC. in cant. 4, 11 'consiliarium sapientem de architectis' *significat* -em et aedificatorem animarum.

discrētōrium, -ī *n.* [*a* discernere, *cf.* discretor. *Th.*]. CAEL. AVR. chron. 2, 12, 143 *diaphragma* nos iamdudum -um diximus (*cf.* 2, 11, 127 discrimen. *v. etiam p. 1299, 42sq.*). *Graeber.*

discrībo, -psī, -ptum, -ere [*a* dis- *et* scribere. *Th.*]. di- *et* de- *passim confunduntur in libris; item in* LEGE repetund. (Corp. I² 583; *a. 123 vel 122*) 14 de- *pro* di- *scriptum est*, 18 *recte* di- *in eadem locutione* (*infra l. 69*); *praeterea in aere aut lapidibus* di- *recte scriptum est*: LEX agr. (Corp. I² 585; *a. 111*) 70 (*infra l. 78*). EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. (Corp. X 4842) 38. 43 (*infra p. 1355, 8*). *cf.* discriptio. NOT. Tir. 6, 89 discribit (6, 88 de-). 7, 1 disscripsit (6, 100 de-). *multis locis* di- *prave editores, Bücheleri auctoritatem* (*Rhein. Mus. 13 [1858] 598 sqq.* = *Kl. Schr. I p. 135*) *parum caute secuti; cf. supra p. 662, 78. sub* discr- *eos locos solos reperies, quibus distribuendi et dividendi notio praevalere videtur; omnes locos, qui definiendi et constituendi notionem exhibent, sub* de- *congessi; de aliquot locis dubitari potest; cf. p. 658, 19 et 663, 44.* GLOSS. describere (di- *trad.*) dictionis vel ordinationis est, -ere dinumerare; *ad* de- *et* di- *possunt pertinere*: GLOSS. -o (de- *trad.*) διαχαράσσω; -ere διαγράψαι. *legitur inde a* TER. [*var. lect.*: CENS. 20, 9 x dies, quos per VII menses ... ita -ret (*D*, distribuit *V*), ut *eqs. ex coniectura legitur*: SEN. benef. 5, 6, 1 nationes -ptas in (*Gertz sec. Gronov.*; districtas sine *codd.*) exercitum. *dub. vel corrupt.*: LVCIL. 386 *v. p. 656, 65.* CIC. de orat. 3, 117 *v. p. 656, 62.*].

1 *i. q. scribendo (vel delineando) distribuere, dividere*: a *acced. dativus*: TER. Phorm. 923 quodne (*sc. argentum*) ego -psi (perscr- γ) porro illis, quibus debui? CIC. Verr. 4, 215 cum *sesquimodios frumenti* ... populo R. in capita -isses (de- *codd.* LIV. 30, 26, 6 magnam vim frumenti ... quaternis aeris vicatim populo. 33, 42, 8). dom. 13 cum desperatis ducibus decuriatos ac -ptos (de- *codd.*) haberes exercitus perditorum. Phil. 5, 22 bona ... suis comitibus ... -psit (*Büch.*, de- *codd.*). LIV. 40, 51, 9 *censores* regionatim ... generibus hominum ... tribus -erunt. *onera* (*cf. p. 1355, 2. 25*): LIV. 34, 56, 6 iis XV milia peditum ... pro numero cuiusque iuniorum -psit. b *acced. adverbia in* -tim *sim.* (*adde supra l. 60* vicatim; *l. 63* regionatim; *p. 1355, 16* generatim): LEX repetund. (Corp. I² 583) 14 ⟨quei ex⟩ h. l. ... lectei erunt, ea nomina omnia in tabula ... scriptos, patrem tribum cognomenque, tributimque -ptos (de- *aes*) hab⟨eto⟩. 18 di- *aes.* CIC. Flacc. 15 tributim et centuriatim -ptis (de- *codd.*) ordinibus, classibus, aetatibus. Q. CIC. pet. 30 totam Italiam ... in animo tributim -ptam (de- *codd.*) comprehensamque habeas. *abl.*: CIC. leg. 3, 44 -ptus (de- *codd.*) ... populus censu, ordinibus, aetatibus. per (*cf. p. 1355, 39. 55. 68*): SEN. epist. 95, 24 agmina exoletorum per nationes coloresque -pta. LACT. inst. 1, 22, 4 Numa deos per familias -psit (de- *codd.*). iuxta: VVLG. Ios. 18, 4 -ant (de- *Amiat., vulgo*; di- ITALA Lugd.) *terram* iuxta numerum uniuscuiusque multitudinis. c *cum obiecto solo positum* (*acced.* ad *l. 84*): LEX agr. (Corp. I² 585) 70 ⟨quod eius p⟩equniae adsignatum -ptum adsignatumve in tabuleis publiceis est. CIC. Verr. 6, 27 ubi paulisper ... pretio, non aequitate iura -erat (de- *codd.*) *praetor* (off. 1, 114 servare leges, iura -ere. *aliter p. 663, 15 sqq.*). Catil. 1, 9 -isti (de- *codd.*) urbis partes ad incendia. 3, 8 quemadmodum -ptum (de- *codd.*) distributumque erat. Flacc. 32 -psit (de- *codd.*) ... pecuniam ad Pompei rationem. Sest. 66 quae *ne-* [*Vetter*]

gotii publici curatio non esset attributa atque -pta (*P*, de- *GW*). Rab. Post. 41 *onera*, quae ... multi homines ... -pta (de- *codd.*, *corr. Kayser*) sustinuerunt, ... universa sustinet. Phil. 13, 12 illud septiens miliens ... ita -ctur (*a*, de- *cett.*), ut *eqs.* leg. 3, 7 censores ... equitum peditumque prolem -unto (de- *codd.*). epist. 12, 1, 1 pecuniae maximae -untur (*M*, de- *HD*). VARRO ling. 6, 81 *a cernendo* fines capilli -pti (*A. Spengel*, de- *cod.*) ... discrimen. EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. (Corp. X 4842) 38 eam aquam distribuere -ere vendundi causa. 43 quae ita distributa -pta ... erit. SEN. dial. 9, 10, 4 exiguae saepe areae in multos usus -entis (*Hermes*, de- *A*) arte patuerunt. CELS.* dig. 28, 5, 60, 1 *bis* asse -pto (de- *codd. vulgo*). FRONTIN. aq. 87 haec copia aquarum ... computata ad hunc modum -batur (de- *cod.*). PANEG. 8 (5), 5, 5 agros, qui -pti (de- *codd.*) fuerant. VVLG. Ios. 18, 8 terram (de- *Amiat.*, *vulgo*) *bis.* **d** *acced.* in: CIC. leg. agr. 2, 79 in iugera dena -at (de- *codd.*) *agrum.* 2, 85 duodena -it (de- *codd.*) in singulos homines iugera. de orat. 1, 58 de iure civium generatim in ordines aetatesque -pto (de- *codd.*). rep. 2, 14 populum ... in tribus tres curiasque XXX -erat (de- *cod.*). ... ea Tatio sic erant -pta (de- *cod.*) vivo *eqs.* 2, 16 habuit plebem in clientelas principum -ptam (de- *cod.*). leg. 3, 7 censores ... populi ... partes in tribus -unto. VARRO rust. 1 capp. p. 4, 8 de solis cursu -pto (de- *cod.*) in partes anni. *ibid.* 11 anni -pti (de- *cod.*) in quattuor partes. LIV. 1, 19, 6 ad cursus lunae in XII menses -it (de- *codd.*) annum (FLOR. epit. 1, 2, 2 de- *BL*. EVTR. 1, 3 de- *codd.* *cf.* CVRT. 3, 3, 10 Persis ... in totidem dies -ptus est annus). 30, 37, 5 decem milia talentum argenti, -pta (de- *codd.*) pensionibus aequis in annos L, solverent. 31, 14, 2 veteribus militibus ... in legiones -ptis (39, 38, 11 de- *codd.*). 45, 15, 1 in IV urbanas tribus -pti (de- *V*) erant libertini. 45, 18, 7 in IV regiones -i (de- *V*) Macedoniam. MANIL. 2, 828 tempus -it (de- *codd.*) in horas. VAL. MAX. 2, 2, 9 omnem forensem turbam in IV ... tribus (de- *codd. vulgo*). SEN. benef. 6, 34, 1 consuetudo ista vetus est regibus ... populum amicorum -ere (de- *N*). 7, 4, 2 illa, quorum ad regem pertinet universa possessio, in singulos dominos -pta (de- *N*) sunt. epist. 89, 3 -itur (de- *B*) in tribus populus *eqs.* dial. 5, 22, 5 in cohortes (de- *A*). CVRT. 5, 2, 6 equites in suam quisque gentem seorsus a ceteris. PLIN. nat. 3, 142 viribus -ptis in decurias *tot.* 5, 82 tetrarchias in regna -ptas ... XVII. VVLG. Ios. 18, 6 terram in VII partes -ite (de- *Amiat.*, *vulgo*). *nota praesens pass. notione status manentis*: MANIL. 4, 587 quattuor in partes caeli -itur orbis. 5, 734 ut ... per ingentes populus -itur (de- *G*) urbes. **e** *seq. enunt. interrog.*: CIC. epist. 16, 11, 3 Italiae regiones -ptae (M^{1}; de- *cett.*) sunt, quam quisque partem tueretur. FRONTIN. aq. 98 Agrippa -psit (de- *cod.*), quid aquarum publicis operibus, quid lacibus ... daretur.

2 *latiore sensu i. q. distribuere*: **a** *accedit* in (*aliter infra l. 63*): in genera *sim.*: CIC. de orat. 2, 288 haec ipsa nimis mihi videor multa in genera -isse. PLIN. nat. 2, 15 inferis quoque *numinibus* in genera -ptis (de- *codd.*). 11, 87 *scorpionibus* in IX genera -ptis per colores. PLIN. epist. 2, 6, 2 vinum ... parvulis lagunculis in tria genera -erat (*D*, de- *vulgo*). *cf.* CIC. de orat. 3, 144 in quattuor partes omnem orationis laudem -eras. PLIN. nat. 10, 190 in mares et feminas -pta (de- *plerique codd.*) sunt animalia. VELL. 2, 32, 4 -pto ... in omnes recessus maris praesidio. SEN. epist. 87, 21 *bona* in regiones *orbis terrarum* -pta sunt. PLIN. nat. 2, 9 -pto (*Mayh.*, de- *codd.*) circulo, qui signifer vocatur, in duodecim animalium effigies. 11, 219 pulsus ... in modulos certos legesque metricas per aetates ... -ptus (29, 6). 18, 162 terrae genera in fruges. 18, 270 -ptis (*Mayh.*, de- *codd.*) in deos stellis. LACT. inst. 2, 8, 8 singulis ... rebus ex confuso acervo separatis in ordinemque -ptis (R^{1}, de- $R^{2}S$, digestis *B*). **b** *cum obiecto solo positum* (*seq. ex l. 61*): CIC. Att. 2, 1, 4 videbare mihi tempora peregrinationis commodius posse -ere (*Z*, de- *vulgo*). OV. hal. 92 -psit sedes varie natura profundi. MANIL. 5, 669 ex uno *corpore* varius -itur (*cod. Matrit.*, de- *cett.*) usus (*i. unum corpus in varium usum -itur*). SEN. epist. 73, 6 quamvis nihil in meum honorem -pta ⟨tempora⟩ sint. CVRT. 3, 2, 3 agmina, sicut -pta erant, intravere vallum. FILASTR. 121, 1 quod Graeci coeperint ... -ere (*Marx*, de- *codd.*) orbem terrae universum, non ... Noe suis filiis tribus ... diviserit *eqs.* **c** *accedit dativ.*: MANIL. 4, 701 humana est signis -pta (*Büch.*, de- *codd.*) figura. CENS. 14, 6 aetatem hominis XII hebdomadibus -i (de- *D*). **d** *acced.* per (*cf. p. 1354, 73 et supra l. 39. 55*): HIER. epist. 53, 8, 4 per singulas urbes, viculos, montes ... ecclesiae ... spiritalia regna -it (di- *λH*, de- *cett.*, *sed plerique* descripsit).

3 *i. q. separare, secernere* (?): ALC. AVIT. carm. 4, 652 prisci cum tempore Noe conclusas lignis animas -ret (*LN*, de- *RFβ*) octo *lavacrum* (*i. separaret a multitudine? cf. I Petr. 3, 20* ὀκτὼ ψυχαὶ διεσώθησαν δι' ὕδατος).

syn. et iuxtaposita: adsignare (LEX agr. 70), attribuere (CIC. Sest. 66), decuriare (CIC. dom. 13), distribuere.

deriv.: discriptio. *Vetter.*

***discrīmen**, -inis *n.* [*a* discernere. *cf.* crimen. *Th.*]. NON. p. 282 -n ... separatio a discernendo. *de genere*: EXC. Bob. gramm. I 554, 12 nomina, quae apud Romanos neutralia, apud Graecos feminina: ... -n διαφορά. *forma: scribitur* descrimina: CARM. epigr. 712, 5. *de significatione* (*cf. p. 1356, 17. 55. 68. 1359, 39. 61*): AGROEC. gramm. VII 120, 4 -n periculum vel diversitas. GLOSS. (*loci selecti*) διάκριμα (III 367, 58 *de aureis*). διάκρισις. διαφορά. διαβολή. ἀνακτένισμα, διάκριμα καὶ κίνδυνος. ἀνάκρισις. aliquando duarum rerum separationem ostendit quae coniunctae esse possunt, ut est in ornamentis mulierum (*cf. l. 24*), aliquando vero periculum vitae et capitis. praeiudicium. periculum vel diversitas. et periculum significat et discrepationem. separatio, discretio, distantia aut periculus. -a laboris (*vel* labores) pericula. NOT. Tir. 32, 93. *legitur inde a* LVCIL. (*semel*) VARRONE (38^{ies}) RHET. Her. (*ter*); *frequentant* CIC. (87^{ies}) LIV. (92^{ies}) TAC. (68^{ies}) AMM. (85^{ies}) FIRM. math. (*plus quam centum locis*); *habent singulis locis* CAES. HOR. MELA, *binis* SALL. NEP. *deest* CATVLLO BELL. Afr. Alex. Hisp. TIB. PROP. GERM. SEN. trag. (phil. 34^{ies}) PHAEDRO PERS. PETRON. *al.* [*dub. vel corrupt.*: PLIN. paneg. 36, 4 liberum est autem -n (*libri*, disceptanti dicere *Catan.*) 'nolo eum eligere'. CORP. XII 1731 P. C(ornelius) Herm⟨ia dis⟩crimina ⟨evasi?⟩.] [*sic.* scrima *'Haarscheitel'. M.-L.*]

I *proprie*: **A** *i. q. medietas, distantia, qua res inter se discernuntur, distinentur* (SCHOL. Cic. Gron. B p. 327, 14 St. -n autem est proprie, quod separat aliquas res asse [*i.* axe] in medio posita): 1 *in corpore animantium*: *capillorum*: VARRO ling. 6, 81 *v. p. 1355, 6.* CIRIS 499 qua se medium capitis -n agebat. OV. ars 2, 303 compositum -n erit: -a lauda. 3, 137 probat. CLAVD. 10, 102 multifidum -n arat. *metaph.*: COLVM. 10, 94 puro -e pectita tellus. 10, 186 vibrato -e *lactucae* (10, 183 vertice). *hinc i. q. discerniculum*: SERV. Aen. 11, 144 -n capitis muliebris dicitur, ex eo quod caput auro discernat (*cf. p. 1295, 78. 1362, 35* GLOSS. V 450, 59). ITALA Is. 3, 20 (Cypr. hab. virg. 13) auferet dominus ... cincinnos et lunulas et -n (ἐμπλόκιον, VVLG. discriminalia). *aliarum partium corporis*: VERG. Aen. 10, 381 -a costis ... qua spina dabat. COLVM. 6, 15, 2 -n ... quo divisa est bovis ungula (7, 5, 11 PLIN. nat. 11, 254). QVINT. inst. 12, 10, 29 *littera f* inter -a dentium efflanda. TERT. resurr. 15 p. 44, 24 in medio superciliorum -e (*cf.* CLAVD. 10, 267). CAEL. AVR. chron. 2, 11, 127 membrana, quae thoracem a ventre discernit a Graecis diaphragma appellata, quam nos -n dicere poterimus. 2, 13, 186. 3, 8, 129. 5, 10, 99. 107 (*cf.* 2, 12, 143 discretorium).

2 *in aliis rebus, maxime corporeis*: VARRO ling. 7, 91 membranam tenuem, quae est ut in malo Punico -n. STAT. Theb. 2, 738 nectent purpureas niveo -e vittas. PAVL. NOL. epist. 32, 15 nova destructo veteris -e tecti culmina. *locorum*: CIC. leg. agr. 2, 87 cum *duo maria* pertenui -e separentur (CVRT. 3, 1, 13 nisi tenue -n *terra* obiceret. PLIN. nat. 3, 100 ad -n ... maris). CVLEX 102 *Sol* aetherio ponit -a mundo (MANIL. 1, 651 coit ipse sibi nullo -e mundus. CARM. poet. min. V 68, 35). OV. met. 1, 291 mare et tellus nullum -n habebant. trist. 5, 10, 22 simul nobis habitat -e nullo barbarus. Pont. 1, 8, 62 -n murus ... facit. SEN. nat. 5, 17, 3 tot aëris -a esse, quot partes *eqs.* COLVM. 10, 230 parvo -e sulci. LVCAN. 5, 76 *Parnasos* pontoque fuit -n et astris. CARM. epigr. Engström 94, 6 ni tu per teneras -n poneres au⟨ras⟩. PRISC. periheg. 31 -n ... Europae atque Asiae disiungens ruribus arva. 36. *temporis sim.*: OV. fast. 1, 459 lux hiemem medio -e signat. VERG. Aen. 3, 685 leti -e parvo (9, 141. 10, 510 COLVM. 10, 407 SIL. 12, 266). OV. met. 7, 426 ingens -e parvo committi potuisse nefas. MANIL. 4, 420. *nota lusum*: PAVL. NOL. carm. 24, 296 -n a -e (*i. periculo*) tutum paravit (24, 298 discriminarat).

B *i. q. intervallum*: LVCR. 5, 690 aequato ... -e. VERG. Aen. 5, 154 aequo -e (SERV. *ad l.* vel interstitio, vel certamine, vel cursu. GLOSS. pari intervallo. MORET. 48 OV. medic. 71. MANIL. 2, 656 aequali. 3, 620). OV. met. 8, 578 spatium -a fallit (*cf.* SEN. nat. 1, 3, 10 spatio ... -n interit). GRATT. 486 medio in -e luci. VAL. FL. 4, 689 tenui -e (PLIN. nat. 8, 121). TERT. anim. 54 tanto -e invicem absentes. FAVST. REI. epist. 6 p. 159, 22 per ... intervalla regionum et per tot rerum interiecta -a. *in arte musica*: VITR. 1, 1, 9 sonitum et -a, quae Graeci *ἠχεῖα appellant ... componunt.

C *i. q. separatio*: CVRT. 4, 12, 20 agminum. TAC. ann. 13, 54 consessum caveae, -a ordinum. TERT. spect. 3 -a popularium per proclivum. adv. Marc. 4, 20 p. 484, 7 pari utrimque stupore -is fixum *mare Rubrum.*

II *translate*: **A** *i. q. differentia, notae, quibus res inter se dinoscuntur, discretio hominum diiudicantium* (SERV. Aen. 10, 393 -a differentias): LVCIL. 830 ut -n non facit neque signat linea alba. VARRO ling. 6, 12 [a] naturali -i civilia vocabula die⟨ru⟩m accesserunt. 8, 2 de huiusce multiplici natura -um orae sunt hae *eqs.* rust. 1, 9, 4 haec -a pertinent ad fructus. 3, 16, 26 aliut -n sequantur in carptura (*cf.* PLIN. nat. 18, 87 molae -e hoc constat). LVCR. 5, 924 omnes foedere naturae certo -a servant (SIL. 13, 469 ista *sententia* per omnes -n servat populos). HOR. carm. 2, 5, 20 falleret hospites -n obscurum (PORPH. *ad l.* obscuro sexus -e. SCHOL. gloss. *Γ* -n discretio. *cf.* STAT. Ach. 1, 337 tenuique latens -e sexus). OV. met. 6, 61 tenues parvi -is umbrae. MANIL. 1, 558 mixtum ingenti generis -e fatum. VITR. 4, 1, 7 duobus -bus columnarum inventionem ... sunt mutuati. PAVL. FEST. p. 154 cum ceteri -a maiestatis sua habeant. VAL. MAX. 5, 2, 1 vetustisque aurium insignibus novum vittae -n adiecit. SEN. nat. 5, 14, 2 nulla lux -n aëris monstrat. 5, 15, 3 noctium dierumque ... -n. 5, 17, 4 duodecim aer -a accipit. PLIN. nat. 19, 132 candoris ... -e praeferentes. IVV. 8, 54 nullo ... alio vincis

[Rubenbauer]

-e quam quod *eqs.* FLOR. epit. 1, 6, 3 patrimonii, dignitatis. CENS. 21, 1 tria -a temporum esse tradit Varro. PS. CENS. frg. 11, 3 *carminis.* PRVD. ham. 8 bina boni atque mali glomerat -a sordens hic mundus. ENNOD. carm. 1, 4, 3 pingitur et vario mundus -e florum.

nota: VERG. Aen. 6, 646 obloquitur numeris septem -a vocum (*sententia difficillima; fere i. q. septem diversas voces cf.* ISID. orig. 3, 22, 5 -a ... ideo quod nulla chorda vicinae chordae similem sonum reddat. CARM. epigr. 1113, 3 ⟨dum cithara loqueris septe⟩m -a vocum. FAV. EVL. p. 10, 4 musici ... septem vocum -a duobus tetrachordis ... efficiunt. *aliter p. 1358, 31 et* CLAVD. 5, 107 numquam ... convenere ... tot -a vocum. PAVL. PETRIC. Mart. 6, 161). *in computando*: MANIL. 1, 547 pars efficitur tum tertia gyri exiguo dirimens solidam -e summam. *cf.* 3, 405. 428 FAV. EVL. p. 6, 22. CIC. Planc. 9 non est consilium in volgo, non ratio, non -n (*i. q. facultas discernendi.* TAC. hist. 2, 90 *cf.* COLVM. 7, 12, 3 magnoque opus interdum -e est in propulsandis lupis). *i. q. discordia*: ARNOB. nat. 2, 39 opinionum -bus dissiderent. 4, 33 furialium ... ardore -um.

iuncturae: -n *est subiectum*: est: VARRO ling. 6, 36 verborum (*c. genet. ut* 8, 10. 15. 9, 67. 10, 10 rust. 1, 9, 5. 1, 22, 2 *al.* SEN. dial. 4, 19, 1 animalium hominumque. nat. 5, 17, 2 caeli. LVCAN. 9, 493 terrae. IVV. 10, 196 iuvenum. VLP. dig. 48, 19, 9, 11 *al.*). 8, 17 in his ... sunt -a propter incrementum (9, 56. 10, 64 SEN. epist. 71, 34 COLVM. 2, 14, 4). rust. 2, 4, 1 de maribus et feminis idem fere -n. 2, 11, 3 est -n, utrum ... an (SEN. dial. 8, 7, 2. *cf. in sententia obscura*: MANIL. 2, 284 -n erit, dextris seu causa sinistra, quae subeunt. PLIN. nat. 9, 76 -n esse, quod [QVINT. inst. 9, 4, 50]. MART. CAP. 7, 748 -a sunt, an). VITR. 6, 3, 9 inter corinthios ... et aegyptios *tetrastylos* hoc erit -n (6, 8, 10. 10, 1, 3 SEN. clem. 1, 12, 3 epist. 72, 11. 94, 15. FRONTO p. 232, 25 N. inter bonos ac malos fortunarum -n erit. VLP. dig. 45, 1, 38, 16 PAVL. dig. 33, 7, 13 pr. *al.*). SEN. suas. 1, 5 inter reges ipsos esse -n (SEN. benef. 1, 6, 2 nat. 4, 11, 5 *al.* ITALA act. 4, 32 [Cypr. testim. 3, 3]). SEN. dial. 12, 17, 2 ⟨sint⟩ in aliis rebus dignitatum ac nobilitatum magna -a (QVINT. decl. 388 p. 438, 22. *cf.* PLIN. nat. 11, 261 gentium quoque in hoc). AVSON. 395, 4 est -n utrisque (*c. dat. etiam* CLAVD. 18, 29). SYMM. epist. 10, 2, 3 nihil a paupertate -n est. *discretio fit per homines*: CIC. Verr. 4, 87 hic dilectus, hoc -n ... fuit, ut (*cf.* Balb. 49). 6, 140 nullum fuit omnino civitatis ... in hoc genere -n (*cf.* nat. deor. 3, 85 si in ea *mundi moderatione* -n nullum est bonorum et malorum). parad. 23 in delictis. SALL. Catil. 52, 22 (*oratio Catonis*) inter bonos et malos. LIV. 5, 10, 8 iam non aestatis nec hiemis -n esse (PLIN. epist. 96, 2 aetatium. TERT. anim. 55). HIL. in Matth. 26, 5 in assumendis fidelibus futurum esse -n. evenit: QVINT. inst. 11, 1, 14. fit: VARRO ling. 6, 38 (*bis*). rust. 1, 6, 5 sationum. PLIN. nat. 9, 73. interest: APVL. met. 11, 27. oritur: MART. CAP. 7, 763 NOVELL. Iust. 11, 4. perit: LIV. 24, 16, 12 SEN. nat. 3, 29, 8. (per)manet: FRONTO p. 210, 25 N. CLAVD. 5, 474. sequitur: LIV. 5, 6, 7 mediocre -n opinionis.

obiectum: accipere: *v. p. 1356, 83.* adhibere: QVINT. inst. 2, 15, 19. adicere: PLIN. nat. 16, 246. confundere: LIV. 1, 33, 8 recte an perperam facti. 5, 14, 4 gentium. considerare: VITR. 1, 4, 7 temperaturae. custodire: PLIN. epist. 9, 5, 3 ordinum. dare *i. q. efficere*: VERG. Aen. 10, 393 (*v. p. 1356, 68*) dura dedit vobis -a Pallas. QVINT. inst. 3, 8, 38 CLAVD. rapt. Pros. 2, 29. *i. q. ascribere*: CARM. poet. min. V 61, 66. deprehendere: CELS. 3, 18. discernere: VARRO ling. 10, 20 (19). excludere: CVRT. 10, 3, 13 victi et victoris. exigere: PLIN. nat. 23, 34. eximere: SEN. dial. 6, 16, 8. CVRT. 5, 2, 6 nationum. explicare: VITR. 4 pr. 2. extinguere: LIV. 39, 8, 6 pudoris. facere: *homines -n statuunt* (*v. p. 1356, 69*): SEN. nat. 7, 11, 2. epist. 85, 20 boni. PLIN. nat. 27, 80 herbae. 37, 201 COD. Iust. 1, 2, 22 pr. *adde*: LIV. 21, 15, 1 in caedibus vix ullum -n aetatis ira fecerat. *res -is causae sunt*: OV. met. 10, 517 cultus. LIV. 1, 6, 4 aetatis verecundia. 25, 10, 10 cum titulis notatae fores -n pacatae ab hostili domo fecissent. MANIL. 1, 57. PLIN. nat. 11, 271 (*syn.* nos distinxit). QVINT. inst. 7, 2, 14 aetas. 11, 1, 43. gerere: ARNOB. nat. 3, 14 in vultibus. *aliter*: VINCENT. LER. 4, 6. habere (*v. p. 1356, 80 et 1358, 19*): SEN. nat. 3, 2, 2 epist. 66, 33. LVCAN. 4, 192 saecula nostra venturi -n habent. *aliter*: IVV. 13, 118 nullum -n habendum est effigies inter vestras statuamque Vagelli. TRYPH. dig. 23, 2, 67, 4 SVLP. SEV. dial. 1, 6, 2. ignorare: EXPLAN. in Don. gramm. IV 526, 9. inducere: COD. Iust. 2, 52, 7 pr. interponere: CELS. 3, 3 *al.* invenire: PLIN. nat. 19, 54. iungere: DIOM. gramm. I 403, 24 ENNOD. carm. 2, 127ᵃ, 1 -n generis iunxerunt foedera partus. minuere: LIV. 34, 54, 5. miscere: LVCAN. 4, 104 rerum -a (CLAVD. carm. min. 53, 62). (cog)noscere (novisse): LIV. 2, 3, 3 inter amicum atque inimicum -n nosse. *aliter*: CELS. 7, 7, 15. 7, 18 p. 296, 18 nullis -bus satis cognitis. SEN. dial. 4, 10, 2 GELL. 10, 28, 2. notare: QVINT. inst. 2, 8, 1 -a ingeniorum. omittere: LIV. 5, 55, 4 sui alienique. 6, 14, 11. ostendere: HIL. in Matth. 5, 8. ponere: STAT. silv. 2, 6, 1 lacrimis quisquis -a ponis lugendique modos. IVV. 14, 203 inter unguenta et corium. praebere: CLAVD. carm. min. 17, 25. recipere: CELS. 2, 18 SEN. epist. 66, 41. removere: CIC. fin. 4, 69 (*syn.* dilectus). reperire: CELS. 1 pr. p. 12, 21 in dando cibo. COD. Theod. 9, 2, 3 (*a. 380*). (ob)servare (*v. p. 1356, 74 sq.*): LIV. 5, 46, 7 rerum. MANIL. 2, 173 QVINT. inst. 1, 7, 4 decl. 252 p. 31, 21 AMM. 28, 4, 22 *al.* signare: PLIN. nat. 18, 265. sublevare: TER. MAVR. 834. tenere: FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 8, 8 *syn.* discretionem. tollere: CIC. Verr. 3, 123 leg. 2, 59 fin. 3, 13 nat. deor. 3, 82 LIV. 4, 2, 5 SEN. clem. 1, 2, 2 PLIN. nat. 34, 32.

genet.: LIV. 1, 42, 4 Servium conditorem omnis in civitate -is. GELL. praef. 11 sine cura -is.

dat. (*v. p. 1356, 70*): VITR. 7, 4, 4 generum -bus non alienas ... dignitates. TERT. adv. Marc. 4, 15 p. 465, 8 nec erit iam -i locus.

ablat.: -e, -bus (dis)cernere: VARRO ling. 10, 62 litterarum. QVINT. inst. 10, 2, 10 MAR. VICTORIN. defin. p. 45, 8 ALC. AVIT. carm. 4, 394 *iudex* diversam cernens meriti -e sortem. disparare: VITR. 4, 8, 7. dissociare: ARNOB. nat. 4, 18. internoscere: TAC. Agr. 12. notare: VITR. 5, 8, 2. PLIN. nat. 7, 117 sedis. separare: CIC. ac. 2, 141 AVG. civ. 7, 5. *nota*: IVV. 5, 123 nec minimo sane -e refert. *ablat. mens.*: VAL. MAX. 3, 8, 2 ne parvi quidem certaminis -e recessit. *adverbialiter*: LVCR. 5, 1314 turbabant ... nullo -e turmas (VERG. Aen. 1, 574. 10, 108. 12, 498. 770 MANIL. 1, 66. 2, 206. 4, 97 LVCAN. 3, 119. 4, 218. 770 VAL. FL. 4, 296. 6, 395 SIL. 2, 681. 14, 546 STAT. Theb. 4, 809 TAC. hist. 3, 77 ann. 4, 74 NEMES. cyn. 196 AMM. 19, 9, 2 CLAVD. carm. min. 7, 4 MEROB. poet. 91 COD. Iust. 5, 27, 10, 3 [*aliis locis additur* habito, *ex. gr.*: 1, 4, 24. 6, 58, 14 pr. *al.*] DRAC. laud. dei 2, 747). SALL. hist. frg. 126 nullo ... generis aut imperii -e. LVCAN. 10, 91 sexus. TAC. hist. 4, 1 militum aut populi. AMM. 17, 5, 6 virtutis ac doli. *al.* VERG. Aen. 6, 319 quo -e hae linquunt, illae ... verrunt. OV. met. 10, 242 in rigidum parvo silicem -e versae (*cf.* SVLP. SEV. dial. 3, 11, 5 parvo -e inter hominum genera). LIV. 1, 43, 5 eodemque -e aetatium. 5, 40, 10 salvo (*i. servato*) ... -e divinarum humanarumque rerum. MANIL. 3, 186 haec tibi cum fuerint certo -e nota (3, 584). SEN. nat. 4, 11, 5 etiamsi magno -e, tamen minima vincuntur. LVCAN. 9, 401 si quo fuerit -e notum, dux an miles eam. PLIN. nat. 10, 127 miro -e. 16, 47 publico -e. 35, 4 surdo figurarum -e. SIL. 5, 393 vario -e vocum (*cf.* AVSON. 297, 13 vario -e vestis et oris). 10, 36 iunxit fera tempora leti Sidonius non consimili -e miles.

c. praepos.: in *c. acc.*: VARRO ling. 8, 1 quo pacto declinata in -a ierint (declinatu -a fierent *L. Spengel*). 8, 14 nomina declinantur ... in ... rerum -a. *ibid.* in sua -a. SEN. benef. 4, 23, 3 *noctem* in numerum ac -n dierum observas. QVINT. inst. 1, 5, 5 se in illud tenue -n grammaticus intendat. propter: VARRO ling. 8, 14 *nomina declinantur* propter ipsius rei -a. rust. 2, 7, 15 PLIN. nat. 33, 33. QVINT. inst. 1, 5, 25 vocum. cum: VARRO ling. 7, 12. VAL. MAX. 3, 3 ext. 7 cum aliquo personarum -e. in *c. abl.*: VARRO ling. 9, 32 in infectis rebus, ... in perfectis, sic in aliis -bus. rust. 1, 7, 9 agrum meliorem dicit esse in novem -bus, quod. de: VARRO ling. 10, 10 VITR. 2, 2, 2 de varietatibus et -bus usūs. ex: VARRO ling. 10, 77 ex verbi -e ... vocis commutatio fit. VITR. 5, 4, 5. 8 praef. 1 e generum -bus efficere qualitates. ab: VARRO rust. 1, 9, 3 ab aliis generum -bus mixta. sine: LIV. 1, 8, 6 sine -e, liber an servus esset (28, 3, 10). 6, 27, 7 sine ullo -e. 7, 11, 10 caedunt (27, 16, 6). 9, 30, 2 recti pravique. *al.* COLVM. 7, 12, 10 omnes sine -e canes ... pascit. QVINT. inst. 4, 3, 3 causarum atque utilitatis. 10, 1, 7 TAC. hist. 3, 58 PLIN. paneg. 58, 1 SVET. Avg. 32, 1. Cal. 8, 3 sine ullo sexus -e. FLOR. epit. 1, 18, 4 FRONTO p. 212, 21 N. VLP. dig. 50, 4, 3, 15. ITALA I Tim. 5, 21 (Lucif. non parc. 19 p. 251, 20) haec custodias sine -e (χωρὶς προκρίματος, VVLG. sine praeiudicio). ARNOB. nat. 2, 1. AMM. 16, 11, 9 aetatis. 22, 7, 8 condicionis. *saepe.* pro: TERT. nat. 2, 4 pro -e vocabulorum etiam res se⟨parantur⟩. *adde*: FEST. p. 371 nominibusque dissimilibus -is causa sunt dispartita.

epitheta (*v. supra l. 23 sqq.*): aliquod, certum, constitutum (QVINT. inst. 5, 10, 42), durum (*v. p. 1357, 52*), grande, magnum, mediocre (LIV. 5, 6, 7), multum, naturale (*v. p. 1356, 70*), obscurum, privatum (TERT. anim. 8), rectum (AVG. civ. 7, 5).

B *i. q. diiudicatio, iudicium*: CIC. Quinct. 92 ea res nunc ... in -e versatur, utrum ... an. fin. 2, 44 summi boni. 3, 41 rem in summum -n adduxit. ac. 2, 132 erit ... res iam in -e. Phil. 3, 29. off. 2, 33 cum res agatur in -nque ventum sit, rem expedire. LVCR. 3, 726 quaerendum videatur et in -n agendum. LIV. 4, 8, 2 ut ... senatus equitumque ⟨in⟩ centuriis decoris dedecorisque -n sub dicione eius magistratus (*sc. censurae*) esset. MANIL. 4, 774 Roma orbis ... imperio retinet -a rerum. CVRT. 4, 9, 23 numquam in -n venit, an. QVINT. inst. 12, 3, 7 recti pravique. decl. 270 p. 102, 17 tota ... lis et omne -n controversiae. 343 p. 354, 26 -n inter duos petitores, quod facilius posset praestare dives. *inde i. q. momentum, quo iudicium nititur*: AETNA 190 non illam *causam* parvo aut tenui -e signes (*Heinsius*, signis *codd.*). OV. met. 1, 222 experiar, deus hic, -e aperto, an sit mortalis. LIV. praef. 8 haec ... haud in magno equidem ponam -e (*cf.* SIL. 12, 77 cerno). MANIL. 3, 186 cum fuerint certo -e nota. *nota*: HIL. myst. p. 26, 36 sub -e consectandae a nobis intellegentiae editum.

C *i. q. cardo, summa rerum, momentum, quo res vertuntur*: CIC. Phil. 8, 29 si maximum in -n venitur. 10, 14 ut ... eos in -n armorum adduceret. 14, 3 huius totius belli in unius viri ... vita positum esse -n (epist. 12, 5, 2. *cf.* LIV. 34, 24, 2 civitas). epist. 5, 21, 3 res in propinquum -n adducta. 7, 2, 3 cum omnis res p. in meo capite -n esset habitura (aditura *Lambinus*, subitura *Wesenberg*). VERG. Aen. 10, 528 anima una dabit -a tanta (SERV. *ad l.* differentiam circa eventum et victoriam). LIV. 6, 35, 6 agri, pecuniae, honorum -e pro-

[Rubenbauer]

posito. 8, 27, 4 -n . . . rerum suarum . . . verti. 8, 35, 4 quae in -e fuerunt (*cf.* 22, 59, 16. 19. 29, 17, 6 in -e est nunc humanum omne genus, utrum . . . an. 39, 28, 6 *al.*). 9, 18, 17 fortunae pignora in -n detulisset. 10, 14, 9 -n summae rerum (24, 9, 10. 37, 18, 9 *cf. l. 12*). 10, 39, 7 quo maiore -e res vertebatur. 21, 9, 3. 25, 41, 9 ulla magni -is res (31, 32, 2 magni -is consiliis. VELL. 2, 105, 1 CVRT. 4, 10, 2). 30, 30, 20 ne tot annorum felicitatem in unius horae dederis -n. 33, 7, 10 committendam rerum summam in -n. 44, 19, 12 in ultimo -e fortunarum. 45, 8, 1 animo . . . quo se regnumque suum ad ultimum -n adduceret. VELL. 2, 47, 2 inter destinatos tanto -i duces. CVRT. 3, 1, 11 tanti belli -n aditurus. 3, 8, 20 ultimi -is tempus. 4, 14, 3 nomina . . . *non* ad belli -n pertinere. 4, 14, 24. 4, 16, 28 in ipsa acie summae rei . . . esse -n. 7, 4, 35 alienum -n secuturi. 8, 13, 12 parvae rei -e summae experiebatur eventum. 8, 14, 2 rerum adesse -n. LVCAN. 5, 557 magnarum . . . rerum. 7, 109 gladio permittere mundi -n. VAL. FL. 3, 712 in tenui -e rerum. 5, 311 certi . . . -is horas. TAC. hist. 2, 40 rem in -n mitti. 3, 56 *Vitellius* recentissimum quodque volnus pavens, summi -is incuriosus. 5, 15 ad maturandum summae rei -n (ann. 2, 12). GELL. 3, 10, 14 -a . . . periculorum in morbis maiore vi fieri. *imprimis in certamine*: LIV. 1, 55, 2 *templa* in ipso -e adversum Romulum pugnae vota (*cf.* 10, 19, 17. 10, 42, 7. 35, 1, 8. 36, 36, 1). 3, 28, 6 ab ea quoque parte rem in -e esse. 7, 10, 8 ferociam in -n ipsum certaminis distulerat. 8, 10, 2 ad ultimum -n servari. 10, 14, 8 in apertum semel -n evasura . . . res. 10, 27, 7 *opp.* iustum certamen. 10, 28, 1 communis adhuc Mars belli erat necdum -n fortuna fecerat. 22, 9, 5 in -e extremo. 23, 29, 7. 26, 39, 9 cum in maioris -n rei . . . pugnarent (39, 1, 8). 30, 32, 4. GRATT. 180 vocat extremo . . . -e Mavors. CVRT. 3, 8, 9 *maiores* universas vires -i bellorum semper obtulerint. 3, 11, 2 in medium belli -n. 5, 4, 28 antequam -n experirentur, in fugam avertit. 6, 1, 1. 9, 6, 24 belli Martisque -n impavidus subibo. 9, 9, 4. LVCAN. 5, 723 summa . . . -a Martis. 6, 415 summique gravem -is horam. 7, 242. 8, 389. 9, 1085 maiore -e gessimus arma. 10, 532. BVC. Eins. 2, 18, 21 dubio pugnant -e. VAL. FL. 6, 545 in medio duri -e belli. SIL. 4, 67 suos vocat ad -a. 5, 519. 660 laeva ob -a Martis. 17, 479. MART. 5, 31, 7 de -e palmae securus puer est. TAC. hist. 1, 68 ante -n feroces, in periculo pavidi. 1, 84. 3, 40 ante -n pugnae. ARNOB. nat. 2, 67 Martium -n obeuntes. AMM. 17, 13, 11 proeliorum. 27, 10, 12 *al.*

inde i. q. certamen, quo decertatur et omnino i. q. pugna: NON. p. 282 -n: certamen. CIC. de orat. 1, 3 consulatu devenimus in medium rerum omnium certamen atque -n (*metaph. cf.* leg. 3, 14 doctrinam . . . in ipsum -n aciemque produxit. QVINT. inst. 2, 10, 8 pugnae simulacris ad verum -n aciemque iustam consuescimus. 10, 5, 17. 12, 6, 4. 12, 11, 15). VELL. 2, 84, 2 bis ante ultimum -n classis hostium superata. 2, 85, 1 maximi -is dies. 2, 86, 3 -i vestro me subtraham. VAL. MAX. 1, 8, 10 ne illi -i interesset. CVRT. 3, 11, 26 quae fortuna -is fuisset. 4, 1, 40 leviora inter illos fuere -a. 4, 13, 18 ne ultimo quidem rerum -e excitatum. 4, 14, 1 unum superesse -n. 5, 1, 39. 6, 1, 7. 8, 10, 10 -n temptaverant. 8, 14, 6 in medium -n ruere. MELA 1, 70 locus est magni aliquando -is. SIL. 1, 636 ne crede emensos levia ob -a pontum. 7, 541. 14, 510 sat erat decoris -e tuto. 15, 498 pondera . . . auri parta metalliferis longo -e terris. 17, 389 -is . . . merces. STAT. Theb. 4, 251 triste ad -n ituro. 6, 436 postremum -n erat Chromis . . . et . . . Hippodamus. 6, 605 ambiguo -e tendunt. QVINT. inst. 2, 13, 4 praesentis condicio -is. 6, 4, 17 instant . . . et saepe -n omne committunt, quod deesse nobis putant. decl. 266 p. 87, 24. MART. epigr. 12, 1 -a saeva Dianae. 29, 7 finis -is aequi. FLOR. epit. 4, 7, 10 par utrimque -n. S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 63 liberatus si -n instauraverit. AVSON. 366, 5 Stymphalidas pepulit volucres -e quinto. AMM. 31, 5, 12 -bus . . . supremis. 31, 7, 8 experiri postrema -a. PROSP. epigr. 96, 3 *syn.* bella.

D *i. q.* ***periculum, res dubiae, casus, calamitas*** (NON. p. 282 -n est periculum. SERV. Aen. 1, 204 bene dicendo 'casus' et '-a' praeterita attenuat; neque enim ait pericula): CIC. Sull. 77 in extremo -e ac dimicatione fortunae. Planc. 86 quod -n, quae fuerit in re publica tempestas. Lig. 16 in tanto -e et periculo civis (*cf.* LIV. 3, 18, 3 periculum ipsum -nque. 6, 17, 1 in ipso -e periculi [8, 24, 12 FIRM. math. 4, 1, 2 *al.*]. 25, 14, 8 QVINT. decl. 317 p. 247, 15 TAC. hist. 1, 83. 2, 77). LIV. 2, 12, 10 in hoc -n . . . accingere. MANIL. 4, 570 vitae -n inertis. SEN. benef. 1, 10, 5 in partem -is veniam. VAL. FL. 4, 619 nec plura equidem -a cerno. 5, 686 hic labor amborumque haec sunt -a fratrum (*cf.* TAC. Agr. 8 labores . . . et -a. hist. 2, 4 IVV. 10, 139 PANEG. 11 [3], 4, 3). 7, 426. SIL. 9, 429 ⟨in⟩ sese -a vertit Scipio. 13, 190 magnaeque optat -a famae. QVINT. inst. 6, 1, 37 ingens in epilogis . . . verti -n (TAC. ann. 11, 28). PS. QVINT. decl. 2, 6 ignoscite malorum, periculorum metus, ignoscite humana -a (17, 12 -a humana lassavi). 4, 5 utriusque nostrum -n agitur. TAC. hist. 2, 19 metum ac -n ostendere. 3, 66 -n ac dedecus ostentantes (*cf.* CAPITOL. Pert. 7, 4 per -um atque dedecorum vestigia). 4, 70 pro magnitudine suscepti -is agere. IVV. 6, 520 quidquid subiti et magni -is (*i. morbi*) instat, in tunicas eat. 12, 24. 14, 290 causa mali tanti et -is. PLIN. epist. 4, 9, 22 -um vetus fama. SVET. Galba 11 accessit ad tanta -a mors Vindicis. FLOR. epit. 4, 3, 8 omnique genere -um. CAPITOL. Maximin. 22, 5 ARNOB. nat. 2, 76. 7, 38 pestilentias, sterilitates . . . aliaque . . . -a. AVSON. 421, 2 *ira* mille dedit -a Achivis (ἄλγεα). AMM. 16, 9, 2 stipendiis et -bus. 16, 12, 57. 18, 3, 1. 31, 15, 13. VEG. mil. 3, 8 incautum est plenumque -is. 4, 38. VVLG. Esth. 11, 8 dies illa tenebrarum et -is (LXX 1 praef. l. 10 σκότους καὶ γνόφου). RVFIN. hist. mon. epil. 6 p. 462A sextum -n nobis in . . . Nilo fuit (*syn.* periculum). CYPR. GALL. gen. 171 ne maius septena parent -a funus. exod. 592 si nostra movent -a sensus . . . tuos. SIDON. carm. 2, 489 thalamos -e partos. CARM. epigr. 787, 41 -n vehemens non sufficit annum (unum? *Büch.*). *nota*: CYPR. GALL. num. 46 abdita dum calidis errant -a venis (*cf.* 44 tabes). *in re iudiciaria i. q. causa iudicialis* (*fort. huc pertinet* GLOSS. *obscura* II 124, 1 litis -e το διαφερον της [τῷ διαφέροντι *editio Stephani*; τὸ διαφέρον τῆς δίκης *Götz*]): CIC. Verr. 4, 52 cum reum te fore putares, cum huiusce iudici -n ab opinione tua non abhorreret. 4, 140 venerat res in iudicium atque [in] -n (*cf.* Planc. 54 quasi res in contentionem aut in -n aliquod posset venire). 6, 179 non omnes . . . in -n aut iudicium vocandi (QVINT. inst. 3, 2, 2. *cf.* 7, 2, 9 quae *persona* extra -n iudicii est. PS. HIL. dedic. eccl. p. 884A). QVINT. inst. 7, 2, 51 adulterii . . . quod plerumque duorum -n est (*cf.* 7, 2, 52 crimen). PS. QVINT. decl. 15, 1 reatus indignumque -n. IVV. 6, 500 censebunt tamquam famae -n agatur aut animae. TAC. Germ. 12 accusare et -n capitis intendere. dial. 6 ut aut sua aut amicorum -a commendent. ann. 13, 43 non in ipso -e, non post damnationem fractus animo. *al.* SVET. Dom. 9, 2 -e liberavit. RVFIN. Basil. hom. 1, 3 sine ullo -e vel ambiguitate. SEDVL. carm. pasch. 5, 183 *Christus* religione pia mutans -is iram.

inde i. q. supplicium: AMM. 25, 4, 8 paucorum -e vitia cohibebat. 26, 3, 1. *cf.* COD. Iust. 12, 7, 1, 1 (*a. 380*) gravis multae -e. *i. q. damnum*: COD. Iust. 7, 49, 2 (*a. 319*) non solum existimationis dispendiis, sed etiam litis -e. 7, 32, 12, 2 (*a. 531sq.*) ut dominus nullo modo aliquod -n sustineat . . . non ut etiam lucrum sibi . . . acquirat.

iuncturae selectae: -n *est subiectum*: adest: LIV. 2, 55, 8. circumstat: SIL. 8, 170. est: SEN. epist. 81, 25 coniventi. CVRT. 9, 2, 18 evadentium. *per ellipsin*: TAC. hist. 4, 74. 5, 21 *al.* evenit: VEG. mil. 3, 25. imminet: QVINT. inst. 8, 4, 22 SVET. Tib. 25 *al.* incurrit: VEG. mil. 1, 10 ab hoste. instat: CVRT. 77, 26 IVV. 6, 520 *v. p. 1359, 79* TAC. ann. 6, 21. trudit: AMM. 16, 12, 54. urguet: SVET. Tit. 6, 2. *nota*: CVRT. 7, 7, 10 -n . . . me occupavit. IVV. 10, 311 quem maiora expectant -a.

genet. pendet ex subst.: CIC. nat. deor. 2, 166 -um et periculorum comites. CVRT. 4, 13, 25 metu -is (AMM. 14, 9, 1 *al. cf.* 21, 12, 8 pavore). PANEG. 5 (8), 12, 2 auctoramentum tanti -is. ARNOB. nat. 1, 3 -um varietate. 1, 8 variorum -um necessitates. 2, 54 species (*syn.* mala). AMM. 16, 12, 22 inter ipsos -um vertices (24, 5, 11. 25, 4, 11). 19, 10, 1 -um magnitudine. 25, 1, 5 molem. FIRM. math. 4, 19, 23 publici -is periculis. 5, 4, 9 maximorum -um difficultatibus implicantur. 6, 15, 4 incommoda. 6, 15, 11 praecedentium -um minaces exitus. ALC. AVIT. hom. 7 p. 117, 2 incohatio -um. CASSIOD. in psalm. 1, 6 acerbitatem -is. *ex adi.*: LVCAN. 5, 194 expers. TAC. hist. 1, 66 haud iguari -is sui.

obiectum: abicere: SCHOL. Pers. 1, 83. adire (*v. vol. I p. 627, 33sqq. nota*: PLIN. epist. 9, 22, 3 *syn.* periculum). afferre: CIC. off. 1, 154 periculum -nque patriae. FIRM. math. 4, 20, 6 *al.* comperire: TAC. hist. 2, 85. concitare: FIRM. math. 6, 11, 3. 8. 6, 35, 7. corrigere: FIRM. math. 6, 33, 7 ut praecedentis infortunii . . . -n salutari remedio corrigatur. decernere: FIRM. math. 3, 2, 26 *saepe.* (ef)fugere: RHET. Her. 4, 42, 54 vitae. CIC. Phil. 13, 6 HIER. epist. 51, 7, 2. evadere: TAC. ann. 14, 10 FIRM. math. 5, 3, 7. 36. evincere: VEG. mulom. 1, 11, 9 (*cf.* 1, 15, 4 *syn.* passio. 4, 3, 6 morbi). facere: FIRM. math. 4, 19, 27 Saturnus . . . faciet insidias, pericula, accusationes, -a. frustrari: SOL. 11, 22. habere: TAC. hist. 1, 29 minus -is. VEG. mil. 3, 22 CLAVD. 15, 101. impingere: FIRM. math. 4, 8, 4 malae mortis eidem matri -n impingitur. 4, 15, 4. 6, 33, 9. imponere: FIRM. math. 4, 20, 3 *al.* incurrere: FIRM. math. 5, 1, 21 *al.* indicere: FIRM. math. 4, 13, 10 *saepe.* inferre: FIRM. math. 4, 14, 9 *al.* infligere: FIRM. math. 6, 15, 12 aliis acerbae valitudinis -n infligunt. 6, 31, 6. irrogare: FIRM. math. 5, 3, 9. mitigare: FIRM. math. 4, 15, 6 *saepe.* parere: VEG. mil. 3, 6. pati: VAL. FL. 8, 388. pensare: SIL. 1, 534. referre: TERT. anim. 46. sperare: FIRM. math. 5, 6, 4 nec debes ex malo loco sperare -n. spernere: SIL 8, 344. subire: CVRT. 8, 11, 10 QVINT. decl. 271 p. 112, 13 SVET. Otho 9, 3 FIRM. math. 5, 6, 7. 6, 15, 8. suscitare: FIRM. math. 6, 20 effrenatae multitudinis impetum et popularis seditionis suscitant cruenta -a. sustentare: RVFIN. Basil. hom. 1, 3. temptare: CLAVD. 8, 435. transmittere: PLIN. epist. 8, 11, 2. (e)vitare: CIC. p. red. in sen. 20 FIRM. math. 4, 20, 7. 6, 11, 11 AMM. 24, 5, 6 HIER. epist. 140, 5.

dat.: committere: AMM. 31, 12, 5. dare: VVLG. iud. 5, 15 quasi in praeceps ac barathrum se -i dedit. GILD. Brit. 11 chron. III p. 31, 25. eripere: PLIN. epist. 6, 16, 8 AMM. 26, 5, 12. 31, 16, 8. eximere: TAC. hist. 3, 10 ann. 2, 55. obicere: SVET. Cal. 45, 3. obviam ire: TAC. Agr. 18. occurrere: TAC. hist. 1, 33 VEG. mil. 4, 18. offerre: VVLG. iud. 5, 9. subiacere: GREG. TVR. Mart. 4, 47. AMM. 28, 5, 14 obnoxius -bus nullis.

ablat.: afficere: FIRM. math. 4, 20, 3. affligere: AMM. 22, 16, 9. arguere: MIN. FEL 36, 9. carere: SVET. Claud. 9, 1. conquassare: FIRM. math. 5, 3, 12. constare: IVV. 14, 258 quanto capitis -e constent incrementa domus. MEROB. poet. 139. defungi: CVRT. 9, 4, 16. eximere

[Rubenbauer]

(*cf. p.1360,77*): AMM. 29,5,14 -e mortis. *cf.* 16,12,55. 18,2,13 *al.* expedire: AMM. 18,8,8. extrahere: AMM. 25,8,3. implicare: PLIN. epist. 7,19,2 FIRM. math. 4,1,2 *al.* laborare: AMM. 17,1,10. nocere: FIRM. math. 6,34,5. nutare: TAC. hist. 4,52. subtrahere: AMM. 16,8,7. terrere: TAC. hist. 1,81. VAL. FL. 7,631 amens -e tanto. HOMER. 686 attoniti ... -e tanto. FLOR. epit. 4,2,37 trepidum tanto -e. *ablat. temp.*: VERG. Aen. 3,629. 9,208 *al.* *modi*: OV. met. 10,612 -e vitae coniugium petere (SEN. dial. 11,19,5. *cf.* SIL. 16,538 lucis -e). SVET. Aug. 25,4 minima commoda non minimo sectantis -e. Tib. 41 *opp.* dedecore. Claud. 1,4. CYPR. GALL. gen. 115 duro -e ponere partus.

c. praepos.: in *c. acc.*: accingi: *v. p. 1359, 68.* adducere: *v. vol. I p. 601, 52. 58 sqq. 64 sq. 75 sqq. adde*: CIC. Phil. 7,12 vitam. Att. 7,4,3 *al.* committere (*cf. p. 1360,75*): LIV. 8,32,4 STAT. Theb. 6,313. conferre: CIC. epist. 2,7,2. dare: TAC. ann. 2,11. deducere: PLANC. Cic. epist. 10,24,4 APVL. apol. 26. dimittere: LIV. 3,35,3. incidere: CIC. Att. 7,1,5. inferre: CIC. Balb. 25. ire: STAT. Theb. 11,424 QVINT. decl. 345 p. 364,5. mittere: LVCAN. 2,599. offerre (*cf. p. 1360,79*): CIC. Sest. 1 se. 61 vitam. perducere: VELL. 2, 27,1. recidere: SVET. Iul. 17,1. ruere: AMM. 17,12,8. trahere: CVRT. 8,3,1. trudere: AMM. 25,3,30. venire (*v. p. 1360,13sq.*): RHET. Her. 4,44,57 (*ibid.* periculum). CIC. S. Rosc. 16 dignitas. Verr. 2,110 dom. 17 epist. 9,13,2 LIV. 28,39,2 FLOR. epit. 4,8,3 *al.* vocare (PAVL. FEST. p. 27 argutum iri: in -n vocari. *v. p. 1360, 16*): CIC. Manil. 12 p. red. in sen. 36 off. 1,83 *al.* per: VERG. Aen. 1,204 tendimus. VAL. FL. 7,426. AMM. 16,2,7 venit. ad: CVRT. 9,6,10 promptae esse te ad omne -n audaciae. TERT. scorp. 9 hortetur. PANEG. 9 (12),9,6 tu ... ad ullum -n accedas (FIRM. math. 4, 13,10 *al.*). FIRM. math. 4,22,4 ad omne infelicitatis -n ... applicati. 7,6,11 ad ipsa captivitatis -a venientes. AMM. 14,10,4 trusus est. prope: LIV. 10,22,5 ventum foret. inter: AMM. 25,3,5. in *c. abl.* (GLOSS. in -e: in periculo): CIC. ad Brut. 1,12 (9,21), 1 maximo in -e res publica ... versatur (epist. 16,12,1). Att. 14,13,4 video in -e *me esse mansurum.* epist. 1,9,13 quid acciderit. 6,3,4 te esse (CAES. Gall. 6,38,2 rem. NEP. Dat. 5,4 LIV. 10,5,4. 23,14,10 Nolana res. 23,21,2. 25,25,13 *al.* CVRT. 4,16,2 PLIN. epist. 8,11,2). NEP. Ages. 6,2 celeritas ... saluti fuit. LIV. 4,14,5 opem sibi ... ferrent. 4,26,8 dictatorem dicere. 6,20,2 ut ... vestem mutarent. 6,36,7 res vertebantur (26,5,12. 29,7,1 TAC. hist. 4,85 *cf. p. 1359, 74*). 25,20,5 desertos volebat socios. SEN. contr. 7,8 (23),1 periculosa libertas est. VAL. MAX. 7,3 ext. 6 clementissima suffragia expertus est (*cf.* LVCAN. 5,249). SIL. 15,82 suspiratos. STAT. Theb. 2,447 attoniti ... cives. TAC. hist. 2,63 in -e alieno sibi pavens. 3,41 infamia caruit. SVET. Iul. 4,2 desidere. FLOR. epit. 3,17,9 Drusum ... mors abstulit. *al.* sine (GLOSS. sine -e: sine periculo): LIV. 9,18,18 viveret. 35,48,10 eventum ... opperirentur. SVET. Aug. 14 AMM. 14, 2,13. 15,10,3 *al.* ZACCH. 3,1 prima ac sine -e via. cum: LIV. 25, 24,13 gesta. 37,53,16 Pergami inclusus. VELL. 2,82,2 adiit pericula. AMM. 18,2,9 ne ... pons iungeretur. ex: VAL. MAX. 2,10,6 emersit. QVINT. decl. 345 p. 364,5 evasurum. FIRM. math. 6,36,3 ex ... -bus liberantur. *al.* sub: TERT. apol. 50 sub -e capitis ... certemus. absque: AMM. 24,1,8 esse certandum. 31,6,4 populandas ... regiones. ab: FIRM. math. 5,3,5 ab his incommodorum -bus liberati. *al.* 6,35,6 ab omni periculorum -e separatum *tempus.* AMM. 21,12,13 vallum ... defendebat.

epitheta: abruptum: AMM. 16,2,1 *al.* acerbum: FIRM. math. 5,6,10. 6,31,56. acre: TAC. ann. 15,3. alienum: TAC. hist. 2,63. ambiguum: TAC. ann. 6,21. apertum: FRONTO p. 208,4 N. AMM. 17,12,8. arduum: AMM. 15,11,14. caducum: FIRM. math. 5,6,5. certum: CIC. Att. 16,15,3. cruentum: *v. p. 1360,71.* durum: *v. supra l. 10.* extremum: CIC. Mur. 84 p. red. in sen. 36 epist. 12,6,2 *saepe* TAC. hist. 2,5 *al.* furiale: ARNOB. nat. 5,7. grande: FLOR. epit. 3, 3,13. grave: TAC. ann. 4,56 FIRM. math. 4,13,10 *saepe* AMM. 16, 8,7 VEG. mil. 3,22. humanum: *v. p. 1359,75.* improvisum: TAC. ann. 14,10. indignum: *v. p. 1360,19.* ingens: *v. p. 1359,73.* iniquum: CIC. Planc. 8. lacrimosum: AMM. 29,1,15. letale: AMM. 14,2,13. magnum (maius, maximum): CIC. Phil. 8,29. 9,6 *al.* TAC. hist. 4,74 FIRM. math. 4,3,2 *al.* AMM. 24,5,6 *saepe.* malum: FIRM. math. 6,31,67. manifestum: SEN. epist. 81,25. marinum: RVFIN. Basil. hom. 1,3. metuendum: FIRM. math. 6,11,2 *al.* miserum: FIRM. math. 5,2,4 *al.* omne: CIC. Phil. 13,6 LIV. 2,55,8 *al.* parvum (minus, minimum): SVET. Aug. 25,4 Tib. 41 TAC. hist. 1,56 AVG. civ. 3,13. periculosum: FIRM. math. 5,3,9. primum: AMM. 25,3,5. publicum: LIV. 9,18,18 SVET. Tib. 2,2 FIRM. math. 4,19,23. quantum: IVV. 14,258. subitum: *v. p. 1359,79.* summum: CIC. de orat. 2,195 QVINT. inst. 8,4,22 PLIN. epist. 8,11,2 *al.* supremum: AMM. 16,7,9. 31,15,2. tale: FLOR. epit. 3,17,9. tantum: CIC. Lig. 16 VERG. Aen. 3,622 *saepissime.* ultimum: LIV. 28,39,2 *al.* VAL. MAX. 6,5,2 CVRT. 5,11,8 AMM. 14,2,11 *al.* varium: ARNOB. nat. 1,8 FIRM. math. 4,20,3 *al.* vehemens: *v. p. 1360,7.*

additur genet. eius qui discrimen adit (*sim. pron. poss.*: LIV. 6,20,9 VAL. FL. 7,500 STAT. Theb. 2,44 QVINT. inst. 6,1,47 TAC. hist. 1,66 *al.*): RHET. Her. 4,44,57 in rei publicae -e (CIC. dom. 24 Phil. 9,6 *al.* LIV. 4,26,8 *al.* QVINT. decl. 333 p. 314,6. *cf.* 286 p. 86,17 civitatis). CIC. Att. 16,15,3 certissimum esse video -n Cascae nostri tribunatum. VAL. MAX. 6,5,2 togati. VAL. FL. 1,503 nati. 2,587 miserae flebant -a (*i. casūs*) Troiae. QVINT. inst. 6,1,20 ipsius. decl. 348 p. 379,29 non enim -n paucorum capitum agebatur. MART. 7,45,10 duorum. AMM. 14,1,10 multorum. 21,16,11 vicorum agrestium. 28,2,4 quorundam. *et passim.* *c. genet. rerum, quae discrimini subiacent*: CIC. div. in Caec. 71 in -n existimationis venire (VLP. dig. 47,10, 7 pr.). Verr. 1,2 in ipso -e ordinis iudiciorumque. 3,76 vitae (CVRT. 5,11,8 fortunae ... et vitae. APVL. apol. 69 SCAEV. dig. 32,39,1 TRYPH. dig. 11,4,5 FIRM. math. 4,3,1 *al.* PRVD. psych. 157 sanguinis ac vitae. *al.* SEDVL. carm. 4,137 amissae passus -a vitae). Verr. 6,157 capitis vitaeque (capitis: *v. vol. III p. 416, 84 sqq. adde*: SYMM. epist. 10,49,1 ne quis temere in alieni capitis -n irrueret). Manil. 45 temporis (har. resp. 18 QVINT. decl. 246 p. 8,28). Flacc. 81 omnium fortunarum. epist. 2,7,2 rerum (VERG. Aen. 1,204 [*cf.* CORP. XIII 8371] SEN. benef. 6,30,5 VAL. FL. 1,217 STAT. Theb. 8,37). epist. 6,12,4 salutis fortunarumque (SYMM. epist. 6,16 [17] AMM. 28,6,21). CYPR. unit. eccl. 10 veritatis (SYMPH. 311 veri). FIRM. math. 4,24,3 valitudinis (6,15,12. AMM. 21,15,2 imminutae valetudinis). PRVD. perist. 13,73 sanguinis (*v. l. 9* AVG. epist. 153,10). IVV. 6,592 partūs (*cf.* 6,593 nutricis ... labores. MART. CAP. 2,149). AMM. 17,4,14 sub meatūs sui -e. *nota*: PELAG. in I Tim. 4 p. 881^C fornicationis ... inire -n (*ibid.* crimen). ALC. AVIT. carm. prol. p. 201,4 -n editionis intravi. *c. genet. rerum periculosarum*: LIV. 6,17,1 periculi (FIRM. math. 4 praef. 2 *al.*). VELL. 2,1,2 iudicii vel poenae. SCRIB. LARG. 70 mortis (*cf.* VAL. FL. 1,714 leti). LVCAN. 3,336 Martis (*cf.* TERT. adv. Marc. 4,12 p. 455,26 belli). 4,48 armorum. VAL. FL. 1,37 ira maris vastique placent -a ponti (SIDON. epist. 8,6,14 pelagi). FRONTIN. strat. 1,3,4 proeliandi. FIRM. math. 3,2,26 tumultus servilis -a vel propter servos pericula. *saepissime.* AMM. 27,3,12 mortis vulnerumque. VICT. TONN. chron. II p. 189, 475,3 sub hiemis -e. CARM. epigr. 1387,13 mundi. *sim.*: FIRM. math. 6,32,43 ex aquis misera -a. 6,33,9.

deriv.: discriminalis (-e), discrimino, discriminosus.

discrīminālis, -e *a* discrimen. *i. q. discernens*: HIER. adv. Rufin. 3,42 linguam veriloquam -i acu confoderunt. *subst. n.* **discrīminale**, -is. ISID. orig. 19,31,8 -ia capitis mulierum sunt vocata, quod caput auro discernant (*cf.* 11,1,31 *et l. 45*). GLOSS. διάκριμα. -ia capitis ornamentum, causa (acus, a *Volkmann*) discernendo. capitis ornamentum. ornamenta mulierum. *semper usurpatur forma plur.* -ia. ITALA exod. 35,22 (Rufin. Orig. in exod. 13,5) attulerunt gemmas et inaures et anulos et -ia et dextralia (ἐμπλόκια, *om.* VVLG.). HIER. in Ezech. 7,23 p. 271 ut armillas vestras et -ia imponeretis manibus et capitibus amatorum. in Is. 3,15 p. 60 ornamenta virtutum ... sub ... mitris et -bus ... describuntur. 3,18 p. 61 mitras, capitis ornamenta, -ia, ut iudicium habeant singulorum (*cf.* RVFIN. Orig. in exod. 13,5 offert -ia, qui bene scit discernere, quid agendum sit, quid vitandum). HESYCH. in lev. praef. p. 791^A quid inaures et -ia ...? VVLG. Is. 3,20 *cf. p. 1356,26.*

discrīminātim *adv.* [*a* discriminare. *Th.*]. *i. q. separatim*: VARRO rust. 1,7,7 sunt quae non possunt vivere nisi ... -m [ut] alia in lacubus ... alia in fluminibus.

discrīminātio, -ōnis *f. a* discriminare. GLOSS. διάκρισις. διαφορά. *i. q. discretio, distributio*: DIOM. gramm. I 320,16 nomen est quo deus aut homo propria dumtaxat -e enuntiatur. *ibid.* sine speciali -e. CONSENT. gramm. V 380,24 impersonalia, quae in tur exeunt, -em personarum ... excipiunt (*ibid.* discriminantur. *saepe*). AVG. in euang. Ioh. 22,5 aliquando iudicium -o dicitur ... est enim -o ut bonis bona, malis mala distribuantur (*ibid.* iudicium discretionis). *t. t. rhet.*: PS. IVL. RVF. schem. lex. 22 p. 53,20 παραδιαστολή ... latine dicitur -o.

discrīminātor, -ōris *m. a* discriminare. GLOSS. discretor. divisor. [TERT. nat. 1,10 -es *A*, *pro* criminatores *q. v.*] AVG. in euang. Ioh. 20,12 considerator istorum omnium, -r, distinctor ... animus est. *f.* **discrīminātrīx**, -īcis. PANEG. 10 (4),7,4 maiestas fandi ac nefandi -x, quae omnia meritorum momenta perpendit, librat, examinat.

*__discrīmino__, -āvī, -ātum, -āre [*a* discrimen. *Th.*]. SERV. Aen. 11,144 -at id est dividit (ISID. orig. 19,31,8). CLAVD. DON. Aen. 11, 144 -are est speciem a specie immensa alia separare. GLOSS. διακρίνω. διαχωρίζω. -at intersecat, disiungit. dividit, diiudicat. *cf. Roensch, Beitr. III 30.* *non attuli omnes locos* GRAMM. *unde aliquid segregatur vel dinoscitur, additur ablat. (v. l. 79. 83. p. 1363, 8. 19) praepos.* ab (*l. 82. p. 1363,10. 35*), inter (*v. p. 1363,31*), cum (*v. p. 1363,36*). **1** *i. q. dividere, segregare*: **a** *de loco: dividunt homines*: VARRO rust. 1,23,4 ea -anda in conserendo quae sunt fructuosa. APVL. met. 2,9 *capillus* pectinis ... dente ... -atus (apol. 4. *cf.* met. 6,28 frontem. VVLG. iud. 16,13 crinem [διέταξε]). 5,1 pavimenta ... in varia picturae genera -antur. AMM. 18,8,12 -ato (*i. discisso*) capite. 28,5,3 -atis ordinibus. PAVL. NOL. carm. 24, 298 (*in imag.*) *potestas gratiae* fideles impiis -arat naufragos. *res in medio positae*: CIC. Phil. 12,23 Etruriam -at Cassia (*cf.* PLIN. nat. 4,113 promunturium ... terras, maria, caelum -ans. STAT. Theb. 5,529 ab arctois -at aethera plaustris anguis. SOL. 23,15 Propontis Europam Asiamque -ans. CLAVD. 3,175 Odrysiis Asiam -at oris. 28,290 MART. CAP. 8,814 SIDON. epist. 9,4,1 CLAVD. MAM. anim.

[Rubenbauer]

p. 147, 9). VERG. Aen. 11, 144 lucet via ... et late -at agros. LVCAN. 2, 357 torus ... vestes -at. PLIN. nat. 11, 160 qui -ant eos (*sc. dentes continuos*) canini appellantur. STAT. Theb. 1, 600 frontem -at anguis. TER. MAVR. 2026 *longas syllabas* si veniens in medium pes pariambus -et. SYMM. epist. 6, 9. CLAVD. 1, 90 nodus *ensis* ... pectus. carm. min. 53, 74 pugnae spatium -at acr. MART. CAP. 2,132 pubem ciliorum -at glabella medictas. 8,817. 826 novissima supernaque -ans ... horizon. RVT. NAM. 1, 457 incertas gemina -at arbore fauces ... limes. SIDON. epist. 1, 2, 3 arcam dorsi. 2, 2, 9. 2, 11, 1. FAVST. REI. epist. 3 p. 177, 24 peccatores a coetibus ... iustorum ... chaos ... -at. PAVL. PETRIC. Mart. 3, 103. **b** *de tempore*: LIV. 21, 4, 6 vigiliarum somnique nec die nec nocte -ata tempora. SER. SAMM. 924 morbus -at horas. LACT. Phoen. 55. HIL. in Matth. 5, 13 diem ... nox interiecta -at.

2 *i. q. diiudicare*: VARRO ling. 8, 51 cum -entur in rectis casibus is, ea, id. 9, 57 natura ... tria genera transit et id est in usu -a⟨tum *Reiter*, -o *F*⟩... usus docuit -are doctam rem ab hominibus. 9, 104 verba (POMP. gramm. V 231 *et saepe*). 10, 84 genus. TER. MAVR. 328. DIOM. gramm. I 321, 29 cognomina. 474, 5 metrum ... rhythmo -atur. distat enim metrum a rhythmo. CONSENT. gramm. V 380, 15 ea quae in id exeunt. *al.* SEN. epist. 95, 65 notas ... quibus inter se similia -entur. TERT. pudic. 2 paenitentiae ... condicio -atur. ARNOB. nat. 2, 23 *syn.* discernere. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 3, 5 *syn.* diiudicante. HIL. trin. 4, 41 quid exaequata -as ... discernis? PROB. Verg. ecl. 6, 31 sunt qui binis principiis mundum -ent. AMBR. in psalm. 1 praef. diversa opera -anda virtutum. 48, 6 sapientia non facultates -at, sed voluntates. AMBROSIAST. in II Cor. 5, 11 iudicium ... ad singulorum -anda opera. CLAVD. 26, 39 potestates priscus -at ordo iustitiae. MACR. sat. 1, 7, 26 nondum quisquam servitio vel libertate -batur. MART. CAP. 2, 127 omnia rerum ... -ans ... Prudentia. 6, 709. FAVST. REI. grat. 2, 9 p. 79, 2 inter malum et bonum. POMER. 1, 6, 1 inter eam scientiam ... et eam. BOETH. arithm. 1, 23 p. 47, 9. APRING. in apoc. 19, 15—16 ut -et universa *iudex* et singulorum facta determinet. *res differentiam efficiunt*: MART. CAP. 4, 348 proprium est quod ... unamquamque rem ab omnium communione -et ut in homine risus. 6, 605 nos cum illis diversitas temporum velut quadam contrarietate -at. 8, 846 inaequalitas ... dierum spatia noctiumque -at. BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 1 p. 87, 17. *i. q. differentias notare*: TER. MAVR. 2254 *moram* pollicis sonore vel plausu pedis -are. HIL. gen. 60 dies varie rerum -at ora. MART. CAP. 6, 597 scaphia ... horarum ductus -ant.

part. perf. pass. pro adi. **discrīminātus,** -a, -um: PRVD. perist. 10, 350 aedem -is (*i. distinctis*) illatam coloribus.

deriv.: discriminatim, discriminatio, discriminator.

discrīminōsus, -a, -um *a* discrimen. *i. q. periculosus*: CLAVD. DON. Aen. 11, 563 -um fuit hastae iactu liberari. *adv.* **discrīminōsē**: IVL. VAL. 2, 24 id factum ... valetudinem ... -ius vicerat. [*Rubenbauer.*

discrīptio, -ōnis *f. a* discribere. *de* di- *et* de- *v. p. 1354, 36 sqq. ad* discribo. di- *in lapide*: LAVD. Murdiae (Corp. VI 10230) 17 *infra l. 64.* GLOSS. διαχάραξις (de- *trad.*) *et* διαγραφή (di- *et* de- *trad.*) *ad* di- *et* de- *pertinere possunt.* *legitur inde a* CIC. [PLIN. nat 3, 46. 49. 63 *v. p. 665, 2.*]

i. q. distributio: CIC. Sull. 52 tum -o (*Büch.*, de- *codd.*) totam per urbem caedis atque incendiorum constituta est. Flacc. 32 in -e (de- *codd.*) aequabili sumptus. *ibid.* discripsit ... pecuniam ad Pompei rationem, quae fuit accommodata L. Sullae -i (de- *codd.*). dom. 129 servorum omnium vicatim celebrabatur tota urbe -o (de- *codd.*). Planc. 45 decuriatio tribulium, -o (*Büch.*, de- *codd.*) populi. rep. 2, 39 quae discriptio *Servii Tullii* si esset ignota vobis, explicaretur a me. Tusc. 4, 1 cum ... equitum peditumque -o ... esset constituta. 4, 10 *illorum* -em sequar, qui animum in duas partes dividunt. 5, 68 in -e expetendarum fugiendarumque rerum. off. 1, 21 privatarum possessionum -o (*B*). LAVD. Murdiae (Corp. VI 10230) 17 quom -o partium (*sc. hereditatis*) habeat gratum ... animum in viros *eqs.* PS. FRONTIN. strat. 4 pr. quae parum apte -i (*Büch.*, de- *codd. opt.*; discretioni *dett.*) priorum ad speciem alligatae subici videbantur. SVET. Tib. 30 legionum et auxiliorum -e (*M*; de- *rell.*). DON. Ter. Hec. pr. 3, 6 docet ... Varro *non* ... esse mirandum, quod actus impares scaenarum ... sint numero, cum haec distributio in rerum -e (*L*, de- *rell.*), non in numero versuum constituta sit. GREG. M. epist. 8, 24 p. 25, 19 sollicitii -e iudicii.

syn.: decuriatio (CIC. Planc. 45).

[**discrīptor,** -ōris *m.* GLOSS. V 190, 26 -es dicuntur, qui populum per centurias et tribus dividunt. *cf.* diribitor *p. 1232, 18. alia v. sub* descriptor.]

discrīptus (-ē) *v. p. 663, 7 sqq.* *Vetter.*

discruciātus, -ūs *m. a* discruciare. *i. q. cruciatus, excruciatus*: PRVD. ham. 834 vermibus et flammis et -bus aevum immortale dedit.

discrucio, -āvī, -ātum, -āre *a* dis- *et* cruciare. *inde a* PLAVTO. NOT. Tir. 66, 66 -at.

1 *corpora animalium valde cruciare, excruciare*: CIC. Phil. 13, 37 ut ... Trebonium et ... Brutum, Cassium -atos necaret. SVET. Aug. 14 eundem ... -atum necasset. APVL. met. 9, 32 -bar frigore. FIRM. math. 4, 19, 5 corpore erunt modici ... et quos intrinsecus collectus dolor assidua ratione -et. 5, 6, 2 renes acerbo dolore -at *luna*. SYMM. epist. 6, 73 rienum dolore -or. AMM. 27, 12, 3 -atus cecidit ferro poenali. PS. AMBR. laps. virg. 8, 32 te omni tormentorum genere -andam. HIER. hom. Orig. in Ezech. 5 p. 928 inedia et squalore et macie -etur. ORIENT. comm. 1, 316 vita perennis laetificans iustos -ansque reos. *singulariter*: TERT. anim. 53 p. 386, 4 rapida ... mors ... nullam animae moram praestat nec discessum eius in momenta -at (*i. nec efficit, ut anima paulatim ac minutatim [cf. ibid. p. 385, 12] inter cruciatus a corpore discedat*).

in enecandi notionem transit: MARCELL. med. 4, 22 stercus scrofinum ... lendes pedunculosque -at.

2 *frequentius adhibetur ad animum (mentem) spectans*: **a** *formae activi*: CARM. epigr. 1044[B], 10 (*saec. I in.; Viminacii Moes. super.*) et hic miserum ut -et stimulus (*cf. Bücheler ad l.*). SEN. epist. 95, 3 illos, quos honores nulla non arte atque opera petiti -ant. 115, 16 cotidianas sollicitudines, quae pro modo habendi quemque -ant. APVL. met. 9, 16 amoris languidi desidia tuos volentes amplexus (*i. te amplexus gestientem*) -at. 11, 15 fortunae caecitas dum te pessimis periculis -at. FIRM. math. 5, 6, 9 quos perpetui operis laboriosa sollicitudo -et. PS. AMBR. serm. Sess. 1, 5 non condicio languentium ac morientium proximorum sollicitudo -at (*sc. cum*). AVELL. p. 11, 8 legatos ... interim sola dilatione -at. EPIST. pontif. (*a. 430*) Migne 50, 491[C] non vos ista -ent (βασανιζέτω). NICET. appell. 2 p. 4, 25 B. si ira -at et exagitat dissensio, accede ad Christum. PETR. CHRYS. serm. 172 p. 649[A] invidia (*velut* carnifex) ... torquet animos, -at mentes. CASSIOD. in psalm. 127, 1 *pericula* homines inani pavore -ant. *reflex.* se -are: PLAVT. frg. inc. 32 quid murmurillas tecum et te -as? APVL. Plat. 2, 22 si de tali se causa -et. CASSIOD. in psalm. 101 praef. se ... lamentabili afflictione -at (101, 7. *cf.* 142, 1 peccatorum suorum recordatione). 101 concl. se -ando. var. 12, 11, 2 nesciunt ... esse lucripetes nec aliqua se negotiationis calliditate -ant. **b** *formae passivi*: PLAVT. Cas. 276 -or miser amore. Poen. 368 -or miser, nisi *eqs.* Trin. 103 haec cum audio in te dici, -or (excrucior *codd.*, *corr. Ritschl*) miser. CIC. Q. Rosc. 31 quod ... ipse celeriter arripuit, id cum tarde percipi videt, -atur. AVR. Fronto p. 92, 22 N. tanto angore -or. VERVS Fronto p. 131, 3 N. cura -bor. SYMM. epist. 1, 54 continuo animi dolore -or. 6, 64, 3 -or incerto per moram servuli, qui ... necdum revertit. ENNOD. epist. 4, 27, 5 p. 117, 17 super tarditate ... *illius* et opinionum varietate -or. dict. 28, 5 p. 506, 8 furore incensa -or. SCHOL. Hor. epod. 17, 23 sensus hic: ego -or m⟨a⟩eroribus et tu vacas deliciis. *adduntur* animi, animo, animum: *cf.* DOSITH. gramm. VII 424, 21 -or animi et animo et animum (DIOM. gramm. I 318, 25 BEDA gramm. VII 270, 13). 425, 29 -or animi et animo (DIOM. gramm. I 311, 17. IDIOM. cas. gramm. IV 570, 25 -or [discutior *cod.*] animi κατὰ ψυχὴν [ἐρευνῶ *del.*] τρύχομαι et animo [obcrucior *del.*] τιμωροῦμαι τὴν ψυχήν). CHAR. gramm. I 295, 29 -or animi et animum. GLOSS. -or animi βασανίζομαι τὴν ψυχήν. animi: PLAVT. Aul. 105 -or animi quia ab domo aboundum est mihi. TER. Ad. 610 -or animi (*cf.* ARVS. gramm. VII 468, 11 SCHOL. Ter. p. 158, 3).

form. pass. cum acc. c. inf. coniungitur: PLAVT. Bacch. 435 CATVLL. 66, 76 CAEL. Cic. epist. 8, 3, 1 CIC. Att. 14, 6, 1.

syn.: crucio, concrucio, excrucio. *deriv.*: discruciatus. *Nelz.*

discubitio, -ōnis *f. a* discumbere. *i. q. sedile, accubitus,* ἀνάκλισις (GLOSS.): ITALA Luc. 9, 14 (cod. d) reclinate eos -es (κατακλίνατε ... κλισίας, VVLG. facite illos discumbere). AVG. serm. ed Mai 118, 1 in unius -is instramento. ASSVMPT. Moys. 7, 8 habebimus -es et luxuriam. CORP. XIII 1766 loco exculto cum -e et tabula (*cf. Ihm, Matronenkultus p. 52*).

discubito, -āre *a* discumbere; *cf. c.* cubitare, secubitare. *i. q. quiescendi causa semotum iacere*: ALC. AVIT. hom. 7 p. 114, 26 facit furoris incontinentia, ne tacens -et *diabolus*.

discubitus, -ūs *m. a* discumbere. *cf. c.* accubitus, secubitus. *acc. plur.* -os: ITALA Marc. 12, 39 (cod. b) Matth. 23, 6 Luc. 11, 43 (codd. b l). 14, 7 (codd. a f). 20, 46 (cod. a). *i. q. actus vel locus discumbendi, se reclinandi, plerumque in convivio*: *sing.*: VAL. MAX. 2, 1, 9 ne seniorum adventum -u praecurrerent. VVLG. Sirach 41, 24 erubescite ... de -u in panibus (πήξεως ἀγκῶνος ἐπ' ἄρτοις). GAVDENT. serm. 13 p. 934[B] explanantes -um Lazari (*sc. in domo divitis*). PETR. CHRYS. serm. 66 p. 387[C] si Lazarus ad tuam (*divitis*) mensam venisset, tu ad istum -um (*sc. in inferno*) non venisses. p. 388[B] pro molli -u sustine tormentorum dura. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 2 p. 351[B] -um ... mensam et cetera *exornans*. *plur.*: primi -us: ITALA Matth. 23, 6 (cod. a ORIG. in Math. 18, 10) diligunt primos -us (πρωτοκλισίαν, VVLG. primos recubitus). Luc. 11, 43 (codd. b l) primos -us (πρωτοκαθεδρίαν, VVLG. primas cathedras). IREN. 3, 14, 3 AMBR. hex. 5, 15, 52. VVLG. Marc. 12, 39 in cenis. Luc. 20, 46 in conviviis (πρωτοκλισίας *utroque loco*). ACT. Archel. p. 36, 3.

disculcio (-iatus) *v.* discalceo.

disculpo, -ptum, -ere *a* dis- *et* scalpere *vel* sculpere. *i. q. scalpendo vel sculpendo insignire*: TERT. pall. 4 pectus squamarum (*sc. loricae*) signaculis -ptum. *cf.* desculpo.

[**disculsio:** GLOSS. V 189, 39 -o expulsio (disclusio *vel* dispulsio *Götz*)].

[*Gudeman*]

disculum *a* discus, -um *deminutive*: GLOSS. IV 342,13 ferculum: -um discus.

discum, -ī *v. p. 1370, 28.*

discumbo, -cubuī, -cubitum, -ere *a* dis- *et* cumbere. *de sensu*: DIFF. ed. Beck p. 30,18 accumbere est ad quietem reclinare, -ere ad epulas, decumbere in infirmitate. p. 51,23 -unt diversis partibus plures. *seqq. definitiones verborum* accumbendi, succumbendi, procumbendi, concumbendi. SCHOL. Hor. carm. 1,27,8 succumbere deorum est, ... -ere hominum, recumbere ferarum. GLOSS. -it iacet, epulatur. -amus ἀναπέσωμεν. -e ἀνάπεσον. -uit accubuit, incubuit. -entes fusi (*cf.* SERV. auct. Aen. 1,214,708). *legitur inde a* PLAVTO. *cf. etiam* decumbo (*p. 221, 40 sqq.*). [*dub.*: **discubitum** (*semel per errorem scribitur* discivitum GLOSS. IV 332,3) *part. perf. pass. vel supinum ex* dis- *et* cumbere, *ut videtur, tractum, sed sensu prorsus alieno*: GLOSS. V 450,60. 496,73. 567,31 disiunctum. semotum. IV 332,3 disclusum.]

I *i. q.* **se collocare in lecto**, *pulvinari hic illic etiam de singulis. de re cf. Marquardt-Mau, Privatleb. p. 300. 322.* **A** *dormiendi causa*: PLAVT. Merc. 100 -itum noctu ut imus (*praecedit* decumbo *de epulante*). CIC. inv. 2,24 cenare et in eodem loco somnum capere voluerunt, cenati -erunt ibidem.

B *cenandi causa accumbere in triclinio, convivio*: **1** *absolute*: ISID. orig. 20,11,9 apud veteres Romanos non erat usus accumbendi, ... postea, ut ait Varro de vita populi Romani, viri -ere coeperunt, mulieres sedere (diff. 1,524). VARRO Men. 102 -imus mussati. CIC. Att. 5,1,4 -uimus omnes praeter illam. LVCR. 3,912 -uere tenentque pocula saepe homines. SALL. hist. frg. 3,83 -uere: Sertorius inferior in medio, super eum L. Fabius (PETRON. 57,1 supra me). NEP. frg. 24 temperius ut -ret. SEN. epist. 47,5 ad cenandum -uimus. CVRT. 8,5,9 cum quibus cum -isset rex, paulisper epulatus convivio egreditur. PETRON. 21,6. 22,2 pedes -entium. 31,3. 57,2 secundum illum. 67,3. 70,10 IVV. 5,12. 6,434 TAC. hist. 2,68 ann. 4,54. 6,50. 11,2. 14,57 epulandi causa. 15,69 SVET. Iul. 48. 74 Aug. 70,1 Cal. 45,2 Claud. 32. GELL. 3,2,2 lemm. ratio ... in -endo sedendoque. TERT. spect. 28 cum illis. nat. 1,7. ITALA Luc. 13,29 (codd. a f r) -ent in regno (ἀνακλιθήσονται, VVLG. accumbent). PORPH. Hor. epist. 1,5,29 CARM. poet. min. V 64,11 SPART. Hadr. 22,4 TREB. Gall. 20,4 LACT. inst. 4,15,16 HIL. in Matth. 9,1 OPTAT. 5,10 AVSON. 157,20 AMM. 21,4,4. HYG. fab. 126 p. 110,15 cum ancillis Vlyssis -unt (*vix secundum Homerum de concubitu intellegendum, cf.* p. 110,21). VVLG. I reg. 16,11. Tob. 7,9 ad prandium. 9,8 Matth. 9,10. 14,19 Marc. 2,15. 14,18 et -entibus eis et manducantibus. Luc. 5,29. 7,36 -uit (22,14). Ioh. 6,10. 12,2 *saepe* HIER. prol. gal. RVFIN. Orig. in cant. 1,87^{A} AVG. in psalm. 66,8 SVLP. SEV. dial. 1,4,3. 2,7,4 cum epulante. 2,12,10 MART. CAP. 5,538 PETR. CHRYS. serm. 83 p. 433^{C}. SIDON. epist. 3,13,4 cum -erit. ENNOD. carm. 1,9,152 -ere servum. CYPR. GALL. gen. 1396 ubi -uit. HIST. Apoll. 40 vade, -e et epulare. PASS. Theclae D 13 *al.* *in titulis*: DECRET. decur. Gab. (Corp. XIV 2795) 10. 13 CORP. IX 3160. X 5654. 5657. 2795. CARM. epigr. 856,2 sum -ens. *impersonaliter*: CIC. Verr. 2,66 mature veniunt, -itur. VERG. Aen. 1,700 STAT. Ach. 1,756. TAC. ann. 11,27 -itum inter convivas. FLOR. epit. 4,8,4.

2 *additur ubi*: VERG. Aen. 1,708 toris (OV. met. 8,566. 12,155 LVCAN. 10,136. PETRON. 67 in quo *toro*). TIB. 2,5,95 in herba. OV. met. 12,212 antro. STAT. silv. 4,2,10 mediis ... in astris cum Iove et Iliaca. 4,2,33 mensis (AMM. 31,5,6 in nepotali mensa). Theb. 1,528 parte alia. QVINT. inst. 11,2,13 quo quisque -erat. PS. FRONTIN. strat. 4,3,7 lectis. TAC. ann. 3,14 in convivio. 14,22 in villa. ACT. Arv. 2,33 (*a. 87*) in triclinio (11 A TREB. trig. tyr. 23,5. *cf.* SVET. Cal. 37,2). ACT. Arv. 16 B toralibus. PORPH. Hor. epist. 1,18,10/11 in imo rex ipse -it. AMM. 29,2,4 in quibus *domibus*. 30,1,19 honoratiore -uit loco (VVLG. Luc. 14,8 in primo loco). SCHOL. Hor. sat. 2,8,23 in medio (PASS. Thom. 98,20). VVLG. Marc. 8,6 super terram. *al.* AVG. in psalm. 144,9 super pectus domini (epist. 167,10 virg. 27,27 contin 11,25). PETR. CHRYS. serm. 29 p. 283^{B} -bat Iesus plus in Matthaei mente quam sigmate (*i. mensa*). *impersonaliter*: VAL. FL. 2,190 -itur ... porticibus. 8,255 toris -itur. GELL 2,2,9 cum sedeatur, ambuletur, in convivio ..-atur. 3,19,1 apud cenam ... -itum fuerat.

II *i. q.* **recumbere in terra**: AMPEL. 2,6 canis ad pedes eius -ens. HERM. vis. 3,12 *senior* iam non -it, sed et stat (οὐκέτι ἀνακεῖται, ἀλλὰ ἕστηκεν; non iam iacens *rec. Pal.*). *de re*: PALLAD. 3,11 vitis ..., quae per terram proiecta -it.

discuneātus, -a, -um [*a* dis- *et* cuneus *vel* cuneare. *Th.*]. *i. q. cuneo disclusus*: PLIN. nat. 9,90 insidiantur ... polypi *conchis* apertis impositoque lapillo extra corpus, ne palpitatu eiciatur: ... illae se contrahunt, sed frustra, -ae.

discupio, -ere *a* dis- *et* cupere. **1** *i. q. valde cupio, flagito*: PLAVT. Trin. 932 -o dicere. CATVLL. 106,2 cum puero bello praeconem qui vidit esse, quid credat nisi se vendere -ere? CAEL. Cic. epist. 8,15,2 te videre et omnia intima conferre -o. ?**2** *i. q. neglegere, ex propria praepositionis vi ortum*: ITALA act. 6,1 (cod. d, *cf.* h *v. l. 82*) quia -untur in ministerio diurno viduae (quod ... viduae ... a ministris ... -ierentur: cod. h *e lectione Buchanani*; παρεθεωροῦντο, VVLG. despicerentur). *Gudeman.*

discurro, -(cu)currī, -rsum, -ere *a* dis- *et* currere. *forma perfecti reduplicata legitur* SEN. suas. 4,2 SVET. Cal. 32,2, *v. etiam l. 5; non redupl.*: VERG. Aen. 5,580 LIV. 25,25,9. 31,26,4. 34,37,1 SEN. contr. 2,2,9 SEN. nat. 6,29,1 CVRT. 4,15,10 VVLG. gen. 49,22 (*Amiat. praes.*) HIER. tract. in psalm. 143 p. 280,19 GREG. TVR. Franc. 4,51. NOT. Tir. 27,17 -currit. 27,27 -cucurrit. GLOSS. διατρέχω. περιτρέχω. *legitur inde a* CAES. (*semel*) BELLO Alex. (*semel*) VERG. (6^{ies}). *usus transitivus v. l. 74 sqq. 84. p. 1367, l. 50 sqq. 79 sqq.* [*dub.*: LVCAN. 4,733 equitem late -ere (*UG*, dec- *ceteri libri*) campis. *loco corrupto*: VERVS Fronto p. 116,20 N. -is autumno (*legit Hauler*).]

I *proprie i. q. huc illuc, in omnes partes celeriter se movere, currere, vagari* (GREG. M. in Ezech. 1,5,9 omnis ... qui -it accedit in locum, in quo non fuit et eum deserit, in quo fuit); *ubi de pluribus dicitur, saepe subintellegendum* in diversas partes festinare (*praesertim addito* quo *vel* unde): **A** *de animantibus*: **1** *de personis* (*praecipue militibus*): **a** *generatim*: **α** *pedibus*: VERG. Aen. 9,162 -unt variantque vices. LIV. 25,25,9. PAVL. FEST. p. 57 in Lupercalibus nudos -ere (MIN. FEL. 24,3 TERT. spect. 5 PS. AVR. VICT. orig. 22,1. *cf.* AVELL. p. 458,28). VITR. 2,8,12 inter se congregantes -bant. SEN. clem. 1,3,5. dial. 5,32,3 propter quae litigamus -imus (*i. trepidamus*) anhelamus (*cf.* epist. 13,13 aestuare ac -ere. ENNOD. carm. 1,4,94 suspiret, cupiat, -at, ferveat). dial. 9,2,9. 11,10,6 quid tanto tumultu -itis? nat. 29,1 insanis attonitisque similes. epist. 2,1. 122,16. CVRT. 3,8,26 festinatio -entium. PETRON. 59,6. SIL. 4,549 instat Hiber levis et levior -ere Maurus. TAC. ann. 1,44 *milites seditiosi.* SVET. Tib. 75,1. Cal. 32,2 more victorum. Claud. 10,2 -ens forte gregarius. APVL. met. 8,25. PORPH. Hor. carm. 1,15,27 furit ac per hoc -it, ut te repperiat. IVST. 12,7,8 exercitus ... -it (*sc. in partes diversas*). AMM. 31,2,8 incomposita acie cum caede vaste -unt. HIER. epist. 64,11,2 sacerdotes. VVLG. prov. 6,3 -e festina. MART. CAP. 1,36 cum -endum esset. ENNOD. opusc. 1,51 p. 275,11 ne impunita esset libido -entium (*i. transfugarum*). *additur ubi*: CAES. civ. 3,105,3 ut in muris armata civitas -ret (OV. fast. 2,285 deus velox -ere gaudet in altis. ANTH. 415,39 SVLP. SEV. Mart. 23,6 DRAC. Orest. 849 IORD. Get. 10,66). OV. met. 14,419 per omnes -unt silvas (LIV. 25,34,11. 33,28,3 PS. QVINT. decl. 19,16 SVET. Claud. 21,6 APVL. met. 4,30. CYPR. epist. 44,3 oppidatim per quasdam civitates. IVST. 5,7,4 AVSON. 352,19 AMM. 16,3,3. 17,12,3. 20,6,2 per turres ... et minas. *al.* CLAVD. rapt. Pros. 3,50 luctu. OROS. hist. 5,24,13. CONC. Latun. a. 673—675 p. 218,10 vacare [*i. vagari*] aut -ere. *saepe. per homines*: GREG. TVR. Franc. 9,8). LIV. 22,17,3 hominum passim -entium (24,39,6 SEN. benef. 3,23,2 dial. 9,2,2. *cf.* SVLP. SEV. dial. 1,6,13 ubique). 26,9,8 circa deum delubra (27,51,7 *cf. l. 69. 79*). LVCAN. 1,476 qua Nar ... illabitur amnis, ... -ere Caesaris alas. 5,295 totis -ere castris (VAL. FL. 1,312 transtris. STAT. Theb. 7,455 muris. SVET. Nero 57,1 NEMES. ecl. 4,6 .cyn. 49. PALLAD. hist. mon. I 24 p. 305^{B} toto ... mundi fine -ens [περιερχόμενος p. 109,8 Butl.]. *v. infra l. 70*). LVCAN. 10,359 interque maritos -ens (*cf.* AMM. 20,5,5 inter tela. VAL. CEM. hom. 18,4). AVR. Fronto p. 230,17 N. parvolam nuntio nostram melius valere et intra cubiculum -ere. AMM. 15,4,9 prope munimenta Romana. IORD. Get. 282 super Sarmatarum rege -it. *quo vel ad quem finem*: BELL. Alex. 31,2 Alexandrini trepidantes in omnes partes castrorum -ere coeperunt (VERG. Aen. 11,468 in muros tota -itur urbe. LIV. 5,21,6 *al.* SEN. contr. 2,4,1 in omnia ... ministeria. SEN. dial. 5,6,3 in multa ... negotia. CVRT. 6,2,16. APVL. met. 7,9 in ... fugam). VERG. Aen. 12,577 ad portas (LIV. 5,36,5 ad arma [25,37,11. 27,41,8 *al.* SEN. suas. 6,5 ab armis ad arma. SEN. dial. 5,2,3. 10,3,1 ad lapides et arma. CVRT. 9,7,8 TAC. Agr. 35]. 4,34,2 ad praedam [5,21,14. 9,31,16 CVRT. 4,15,10 *al.*]. 25,29,9 ad caedem. 31,18,7. 42,58,4 miles ad sua quisque tentoria -it. *al.* SEN. dial. 10,12,5. nat. 4,6,2 ad paenulas. PETRON. 114,1 ad officia. ad *c. gerund.*: LIV. 1,9,10 ad rapiendas virgines. 3,50,12. 8,27,9. 25,2,7. 25,10,10. 27,16,7 ad diripiendam urbem. 35,11,5. SEN. epist. 95,24 ad inferendam cenam. CVRT. 4,1,31 ad populandos agros. 5,12,6. 9,9,8 MARCELL. chron. II p. 96,504). LIV. 35,4,2 praedatumque ... -bant Romani. PETRON. 37,1 huc atque illuc (CAPITOL. Maximin. 5,1 HIER. tract. in psalm. 143 p. 280,19. RVFIN. hist. mon. 29 p. 454^{B} puerulos. GREG. TVR. Mart. 4,17). APVL. met. 1,5 ultro citro (AMM. 14,11,10 *al.*). *unde*: LYGD. 1,3 vaga nunc certa -unt undique pompa. FLOR. epit. 4,2,77 circa obsidionem urbium utrimque -rsum est (AMM. 29,5,26). AVIEN. orb. terr. 516 hinc Metapontini -unt latius arvo. *nota c. dat.* (?): PANEG. in Mess. 68 ut inferno Plutonis subdita regno magna deum proles levibus -ret umbris (*alii intellegunt 'specie levium umbrarum'*). *usus transitivus i. q. huc illuc percurrere*: AMM. 16,2,10 tramite obliquo -rso. 21,12,3 -rsis Thraciis Constantinopolim introiit. 25,10,1 -rsis itineribus (29,5,17). 31,2,21 Mediam. VVLG. II Macc. 5,26 civitatem (εἰς τὴν πόλιν ... εἰσδραμών). IORD. Get. 155 Tusciam usque ad urbem Romam -entes. 271 Illyricum totum -entes in praeda. **β** *alia ratione*: LIV. 25,9,2 ut *equites* -rent circa vias perlustrarentque omnia (*cf.* 33,15,2. VAL. FL. 6,203. SVET. Cal. 19,3 [*proverbialiter*] non magis Gaium imperaturum quam per Baianum sinum equis -urum. AMM. 26,3,5. VVLG. Esth. 8,10 per veredarios. OROS. hist. 1,13,4 *al.* ITIN. Anton. Plac. rec. A 40 -entes cum ipsis equis [PALLAD. hist. mon. I 1 p. 251^{D}]). AMM. 14,6,16 basternis. 17,2,3 navibus -ere flumen (24,4,9 itineri-

[Rubenbauer]

bus et cumbis per varia -entes. ANTH. 723, 16 cursus aequoris). MART. CAP. 1, 7 *rotis.* *de deo, diabolo sim.*: MIN. FEL. 10, 5 deum . . . -entem scilicet atque ubique praesentem. AMM. 14, 11, 26 *Nemesis* per elementa -ens. PETR. CHRYS. serm. 13 p. 231^A *diabolus* circa nos, servos eius, . . . -it. SVLP. SEV. Mart. 23, 3 inter se ac deum nuntios -ere. *in locut. vulgari, ut vid.*: CYPR. epist. 14, 3 audio quosdam improbe et insolenter -ere (*i. vitam agere -endo*), ad ineptias...vacare (*cf.* RVFIN. Orig. in exod. 1, 5 *diabolus* te facit -ere per saeculum). *in locut. metaph.* (?): VVLG. gen. 49, 22 filiae -erunt super murum (HIER. quaest. hebr. in gen. *ad l.* gradu composito incedentes super murum). *de rebus personatis*: LVCAN. 4, 574 -ens Fama per orbem (CVRT. 4, 1, 24 PELAG. in I Thess. 1 p. 683^A CARM. epigr. 279, 9 [*a. 357*] *al.*). IVVENC. 2 praef. 11 gloria. HIER. in Is. 37, 33 p. 466 mors (*sc. pestis*) saeva -it (*i. dilatatur. sim.* DRAC. Romul. 8, 628. *aliter* DRAC. satisf. 217 si debilitas faceret -ere [*i. abire*] mortes).

b *speciatim*: *de ludis, exercitiis militaribus i. q. in diversas partes deflectere*: VERG. Aen. 5, 580 olli -ere pares. LIV. 7, 33, 11 cum equites . . . -unt in cornua legionibusque in mediam aciem aperiunt viam (*cf.* VEG. mil. 3, 22). 28, 14, 19 in cornua (CVRT. 3, 2, 14). CLAVD. 28, 633 in gyros. *de ambitu matutino clientium*: MART. 4, 78, 3 -is tota vagus urbe. 12, 26, 3 per urbem. *de itineribus magistratuum*: COD. Theod. 1, 16, 11 (*a. 369*) provinciis praesidentes per omnium villas sensim . . . -ant. 8, 5, 66, 1 (*a. 407*) per provinciam suam. CONC. Cabil. a. 639—654 p. 210, 17 (*syn.* circuire). *cf.* AMM. 21, 16, 18 catervis antistitum, iumentis publicis ultro citroque -entibus per synodos.

2 *de bestiis*: VERG. Aen. 12, 590 *apes* per cerea castra -unt (PS. QVINT. decl. 13, 12). SEN. contr. 10 praef. 9 quidquid ferarum -it. PETRON. 40, 2 canes Laconici etiam circa mensam -ere coeperunt. MART. 8, 33, 15 aranea (HIER. tract. in psalm. I p. 109, 16). APVL. met. 4, 18 facies ursae mediis aedibus -entis. 4, 19. 6, 10 formicula (EVSTATH. Bas. hex. 9, 3 p. 959^C). 7, 15 *al.* AMM. 29, 5, 41 equo, per saxa et rupes -ere citius assueto (VVLG. Zach. 6, 7 PALLAD. hist. mon. II 3 p. 347^D [διατρέχοντας p. 20, 17 Butl.]). HIER. adv. Iovin. 2, 5 gallina. VVLG. iud. 15, 5 ut huc illucque -rent *vulpes*. CLAVD. carm. min. 18, 5 *mula*. DRAC. laud. dei 1, 279 PASS. Theclae B 36 p. 100, 16. *nota*: HIL. gen. 12 quae per liquidos -unt agmina campos. HIER. in Am. 3, 8 p. 336 aves volantes per aerem et sublimius -entes. SIDON. carm. 5, 403 anguis -it per aciem.

B *de rebus*: 1 *quae ipsae se movent*: VERG. georg. 4, 292 *Nilus* septem -it in ora (SEN. nat. 4, 2, 8 per totam -it Aegyptum. LVCAN. 10, 238. APVL. met. 2, 5 *fons* deae vestigio -ens. flor. 6 p. 19. AMM. 23, 6, 26 fluvii multi per haec loca -unt). SEN. epist. 102, 25 suffusus sanguis -ensque per totum (CHIRON 4). PALLAD. 4, 10, 11 aqua. HIER. tract. in psalm. I p. 141, 17 pluvia in universo orbe -it. SEN. suas. 4, 2 sidera in quas -cucurrerint partes (LVCAN. 1, 643). SEN. benef. 4, 23, 4 *stellae* (nat. 7, 13, 1 PLIN. nat. 18, 351). dial. 11, 6, 7 ⟨sol⟩ . . . per omnis signorum partes -it (SCHOL. Germ. Sang. p. 228, 3. 231, 2 *sole* a *terra* longius -ente. 231, 11 ab oriente in occidentem. MART. CAP. 8, 879 *al.* *transitive*: AMM. 26, 1, 13 duodecim siderum domicilia sol -ens. 28, 4, 24 polum -ens luna. MACR. somn. 1, 6, 53 omnem zodiaci et longitudinem et latitudinem circum perque -it. 1, 18, 12. ARNOB. in psalm. 18 p. 349^C horarum mensuras. CASSIOD. var. 1, 35, 2. 1, 45, 8). EVSTATH. Bas. hex. 1, 3 p. 870^C circum te -unt ea, quae moventur in caelo. LVCAN. 4, 369 aera non passus vacuis -ere venis. PS. QVINT. decl. 8, 18 spiritus per tacitos meatus . . . -ens (GREG. TVR. Mart. 2, 3 flatus spiraminis). CLAVD. rapt. Pros. 1, 173 ventos (CASSIOD. in psalm. 15, 6). ENNOD. carm. 1, 7, 42 aura. HIER. epist. 53, 9, 2 -unt fulgora (VVLG. exod. 9, 23 -entia fulgura super terram. Nah. 2, 4 GREG. TVR. Franc. 4, 51). c. Ioh. 32 elementa . . . -unt in venas. VVLG. deut. 33, 26 nubes. sap. 3, 7 scintillae in arundineto -ent (διαδραμοῦνται). Ezech. 1, 13 visio -ens in medio animalium. VINDIC. med. 8 accepti cibi disiecta materies. 2 *quae moventur*: ANTH. 440, 1 rates Siculo -ent aequore (AMM. 22, 6, 4 navigiorum ultro citroque -entium. 25, 8, 3. 31, 5, 3). AVIEN. orb. terr. 1246 spicula (*cf.* CASSIOD. in psalm. 126, 6 *sagitta*). HIER. epist. 18^A, 8, 3 lampades. GREG. M. epist. 2, 21 scriptis -entibus (2, 23 [*ibid.* alternantibus]. *saepe*). *de partibus corporis*: VVLG. Zach. 4, 10 oculi...-unt in universam terram (CLAVD. 21, 310). DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 9 *lingua* per aspera dentium intervalla -ens.

II *translate*: A *de hominibus*: 1 *i. q. percurrere per, decurrere* (*plerumque de scriptoribus*): SEN. contr. 2, 2, 9 sine certo ordine per locos -erat (-bat *Gertz*; *H. J. Müller*). AVG. civ. 4, 11 per cuncta (CASSIOD. inst. div. 33). epist. 130, 22 per omnia precationum sanctarum verba (ENNOD. epist. 2, 6, 3 p. 45, 7 per infabricata verba). MAX. epist. p. 2. PALLAD. hist. mon. I p. 255^B per . . . prophetas (περιέρχομαι). QVINT. inst. 2, 4, 15 *pueri* a media in utramque partem -ere . . . cogantur. *c. obiecto i. q. res singillatim tractare, excutere, perlustrare*: PS. ORIG. tract. 3 p. 26, 21 per singulas species -enda est disputatio. CHALC. comm. 253 -rsis penitus latibulis quaestionis. AMM. 30, 7, 1 actus eius -ere per epilogos breves. PETIL. Aug. c. Petil. 2, 29, 66. AVG. epist. 108, 18 collectis vestris atque -rsis (*i. perscrutatis*). MART. CAP. 4, 343 universa. 9, 955. CASSIOD. inst. div. 10 sex modos intellegentiae studiosa voluntate -ere. ISID. orig. 6, 2, 14 omnia heroico metro -unt. *nota*: AMM. 17, 4, 1 super quo *obelisco* nunc pauca -am. 2 *i. q. recurrere* (*dilucente propria significatione*): SEN. epist. 84, 11 relinque ista iamdudum, ad quae -itur. 90, 36 ad rapinam ex consortio. *i. q. pervenire*: GREG. M. in Ezech. 1, 12, 10 non iam per exteriores concupiscentias in appetitum laudis . . . -at. CASSIOD. in psalm. 101, 8 per omnium satisfactionum modos -ere. *huc referendum videtur*: MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 12 p. 1122^B suos actus naturae continentis contagione -unt. 3 *i. q. diversas sententias sequi, dissentire*: IVST. 13, 6, 17 in duas partes -entibus ducibus (OROS. hist. 3, 23, 19).

B *de rebus*: 1 *corporeis*: a *materies, linea sim.* (*motus rebus non inest, sed per hominum oculos additur*): AETNA 393 materiam penitus (*per Aetnam*) -ere (*cf.* PETR. CHRYS. serm. 29 p. 282^A *aurum* per ima venarum). MANIL. 2, 274 in tres aequales -it linea ductus. CELS. 4, 1 multis . . . venis per id -entibus (7, 19. 8, 1 PLIN. nat. 2, 166. 11, 182 *al. cf.* 26, 105 nervis). LVCAN. 2, 355 infulaque in geminos -it candida postes. PLIN. nat. 13, 117 *incisurae*. 33, 40 -ant catenae circa latera. 33, 81 arcus. 35, 6 stemmata . . . lineis -bant ad imagines pictas. 37, 5 -entibus maculis. 37, 189 *bis*. OPT. PORF schol. carm. 6 versus . . . per anfractus varios sursum ac deorsum -unt. *i. q. decurrere*: AVIEN. Arat. 12 -ente meatu. ITIN. Anton. Plac. rec. A 23 platea. 30 per medio -it cancellus. b *sonus, vox, sermo* (*cf. p. 1367, 11sqq.*): SIL. 7, 347 -it tessera castris. AVIEN. Arat. 1428 late murmura -unt. HIER. epist. 51, 3, 4 sermo (AVG. civ. 1, 6. MACR. sat. 1, 2, 5 -ens . . . inter reliquos grata vicissitudo *sermonis*). ENNOD. epist. 4, 30, 1 p. 119, 2 verba. *adde*: ENNOD. epist. 16, 1 p. 185, 5 quidquid boni facundis accesserit, germana gaudiorum per populos voce -it (*i. divulgatur*).

2 *incorporeis*: a *i. q. vagari, extendi*: OV. rem. 443 secta bipertito cum mens -it utroque (SEN. dial. 10, 10, 5 quietae mentis est in omnes vitae suae partes -ere. CLAVD. rapt. Pros. 2, 201 EVSTATH. Bas. hex. 1, 9 p. 876^C). HIER. in psalm. I p. 109, 18 vita hominum huc et illuc -it. BARNAB. 4, 2 non demus animae nostrae spatium, ut possit habere potestatem -endi cum nequissimis (συντρέχειν). MART. BRAC. ira 3. SEN. nat. 6, 14, 2 febris . . . per omnes *partes* pari aequalitate -it. VVLG. lev. 13, 12 -ens lepra in cute. CASS. FEL. 18 dolor (51). 52 torpor . . . per membra patientibus -it. DRAC. laud. dei 2, 641 vapor. PS. QVINT. decl. 8, 19 -entem per omnia . . . errorem. 13, 15 *apium* labor. AMM. 26, 1, 1 historiae . . . -ere per negotiorum celsitudines assuetae. BOETH. mus. 1, 21 descriptio. in Porph. comm. sec. 1, 8 p. 156, 7 definitio. ENNOD. carm. 1, 8, 49 non mihi per campos -at lingua patentes. PETR. CHRYS. serm. 4 p. 195^B inter diversos pignorum casus genitoris pietas stupefacta -it. CORIPP. Ioh. 3, 4 gaudia. b *i. q. decurrere*: ENNOD. epist. 5, 2, 1 p. 124, 21 peritiae successio illo quo patrimonia iure -it. COD. Iust. 2, 13 (14), 1 pr. ut . . . iudiciariae lites . . . suo Marte -rent (3, 1, 13, 9. *cf.* 4, 1, 12, 2 percurrat).

deriv.: discursim, discursio, discurso, discursus.

discursātio, -ōnis *f. a* discursare. *plur. v. l. 52.* *i. q. actus discursandi*: *de hominibus*: SEN. dial. 10, 3, 2 officiosa per urbem -o. TERT. apol. 39 inde (*de cena dominica*) disceditur non in catervas caesionum nec in classes -um. *de bestiis*: *eundo*: FRONTIN. strat. 1, 5, 28 pecus . . . magna -e montes . . . collustravit. *volando*: LACT. opif. 3, 7 *aves* cibos convehunt et totos dies in huiusmodi -e consumunt. 3, 20 avium per aërem libera -o. *translate*: FACVND. defens. 12, 3 p. 844^A pro sui animi -e (*i. mobilitate*).

discursātor, -ōris *m. a* discursare. *i. q. miles qui passim vagatur*: AMM. 14, 2, 6 hoste -e rupium abscissa volvente. 16, 12, 21 pedites -es et leves. 21, 7, 4 -bus expeditis. 29, 5, 7. 31, 10, 21.

discursim *adv.* [*a* discurrere. *Th.*]. IVL. VAL. 1, 51 cum [mille] funditoribus totidem obire -m (*i. discurrendo*).

discursio, -ōnis *f. a* discurrere. GLOSS. διαδρομή. 1 *proprie*: *de actu discurrendi*: *hominum*: FIRM. math. 3, 3, 6 iussu principum vel ducum hac atque illac frequenti -e mittuntur (*de magistratibus; cf. p. 1367, 22*). AMM. 15, 4, 11 non iusto proelio, sed -bus. 31, 9, 2 hi . . . -e rapida maturabant. ENNOD. dict. 1, 18 p. 428, 5 per dulcia cubiculorum limina confusa -o. NOVELL. Iust. 24, 1 non secundum ordinem legitimum . . . accedere, sed secundum quandam -is figuram (ἐπιδρομῆς). 26, 3 pr. belli causa -o (ἐκδρομή). *siderum*: CHALC. comm. 86 de stellarum errantium inconstanti -e. 2 *in locut. metaph. et translate*: ITALA prov. 2, 15 (Vind.) pravae -es (τροχιαί, VVLG. gressus) eorum. 2, 18 (Vind.) penes infer⟨os⟩ cum terrigenis -es (ἄξονας, VVLG. semitae) s⟨uas⟩. EVSTATH. Bas. hex. 1, 8 p. 876^B torquebitur . . . meus ad nullum certum exitum perveniente -is indagine. CASSIOD. hist. 1, 14 -bus uti et adversus nos machinari.

discurso, (-āvī, -ātum), -āre [*cf. c.* discurrere *et* cursare. *Th.*]. *i. q. huc atque illuc identidem currere*: 1 *de hominibus*: QVINT. inst. 6, 3, 54 Suram multum in agendo -autem (11, 3, 126 -are . . . et . . . satagere ineptissimum). FLOR. epit. 3, 18, 10 duce et auctore belli -ante Poppaedio. AMM. 14, 4, 1 Saraceni ultro citroque -antes. HIER. epist. 50, 4, 1 non loquendo et -ando, sed tacendo et sedendo. MART. CAP. 1, 35 ne . . . -are sub praeceptis Iovialibus denegaret *Cyllenius*. MARCELL. chron. II p. 103, 532. *c. praepos.*: SEN. dial. 10, 14, 3

[Rubenbauer]

per officia -ant. MARCELL. chron. II p. 68, 405 (= IORD. Rom. 321) Isauri per montem Tauri -antes. *c. ablat.*: HIER. in Mich. 1, 2 p. 457 tota clerici urbe -ant. *nota usum transitivum*: AMM. 15, 5, 4 duce Gallias ... -ante. MARCELL. chron. II p. 103, 530 Getis Illyricum -antibus. 2 *metaphorice de rebus*: CHALC. comm. 241 quod vero visu non sentitur, -antis aciei (*sc. radii speculis identidem refracti*) lumine proditur. ILDEF. vir. ill. 7 -antium (*i. hic et ibi susceptorum*) negotiorum ... itinere.

ⁿdiscursus, -ūs *m. a* discurrere. *legitur inde ab* HIRT. *et* OV. (*nusquam dat. sing.*). *plur. inde ab* OV., *gen. plur.* -uum: EDICT. imp. Diocl. II 14.

I *proprie i. q. actus discurrendi*: A *animantium*: 1 *hominum*: *praecipue militum huc illuc vagantium*: HIRT. Gall. 8, 29, 2 magno clamore -uque passim fugae se mandant (ENNOD. opusc. 1, 38 p. 271, 18 fugacium -us). OV. fast. 2, 223 Fabii vallem latis -bus implent. LIV. 23, 16, 12 in sua quisque ministeria -u trepidant. 25, 25, 5 contineri ab -u miles avidus praedae non posset (*cf.* 25, 25, 8. 25, 31, 9 in -u diripientium militum. QVINT. inst. 8, 3, 69). 33, 15, 5. VAL. FL. 3, 220 aciem vauis -bus implet (*cf. l. 16*). SIL. 9, 279 agilique virorum -u. STAT. Theb. 10, 560 fervent -bus arces. TAC. Agr. 35 *equitis* strepitu ac -u (*cf.* FLOR. epit. 2, 6, 14 equitum virorumque. *de equitando etiam* PLIN. paneg. 14, 3). hist. 1, 84 in -u ac ... confusione. APVL. met. 3, 28 -us hostilis. PANEG. 2 (10), 2, 4 inter -us iuventutis. 3 (11), 2, 4 AMM. 16, 12, 37. 24, 1, 13 militum per longinqua -us. 31, 10, 2 per fallaces -us. *al.* OROS. hist. 3, 1, 12 navali -u (*opp.* pedestrem expeditionem). 3, 2, 11. 7, 27, 5. 7, 40, 10 magnis cruentisque -bus. PETR. CHRYS. serm. 26 p. 274ᴮ si in -bus indefessus miles. SIDON. epist. 3, 3, 7. carm. 7, 249 -u, flammis, ferro ... delebant. NOVELL. Valent. 18, 13 barbarorum -bus (18, 9 *syn.* incursibus). ENNOD. opusc. 1, 86 p. 285, 5 per exoticos -us. *aliorum*: LIV. 26, 9, 6 ⟨dis⟩cursu (*suppl. Madv.*) hominum affingentium vana auditis. SEN. contr. 1, 3, 6 hac ... sacerdotis inter supplicia et vota -us est. SEN. dial. 9, 7, 5 assiduus generis humani -us est. epist. 77, 3. 104, 17 VAL. FL. 5, 427. QVINT. inst. 1, 12, 10 infantium ... totius diei -us. 2, 19, 9 *in agenda oratione* (*cf.* PLIN. epist. 2, 19, 2). 4, 2, 3 de -u amicorum Chrysogoni. PS. QVINT. decl. 4, 16 aliquis vagi numinis errore perstrictus est, vitam transigit ille -bus. 5, 11. APVL. met. 6, 1 Psyche variis iactabatur -bus. 11, 7 -u religioso. NEMES. cyn. 2 venandi ... labores -usque citos (*cf.* CYPR. GALL. gen. 891 longis -bus actus). EDICT. imp. Diocl. II 14 locorum adque -uum totiusque negotii ratio supputetur. HIL. in Matth. 31, 11 post -us recursusque multiplices. AMM. 14, 7, 16 *funes* coniunctos per ampla spatia civitatis acri raptavere -u. 15, 12, 4 -bus vagis. HIER. in Nah. 3 p. 565 incertis per cuncta -bus. epist. 22, 8, 3 euangelii praedicandi ... -us. 52, 3, 2 huc illucque -us. PRVD. c. Symm. 1, 581 variis -bus. 2, 863 uudique petuntur -us iuvenum *Lupercorum*. CLAVD. 8, 143 qui vatum -us erat? 20, 100 lascivis flueret -bus aestas. MACR. sat. 1, 10, 24 -um publicum et laetitiam religionis. 5, 17, 3 per urbem mediam ... facere -um. MART. CAP. 1, 5 palaestra crebrisque -bus exercitum corpus. PAVL. epigr. 74 PETR. CHRYS. serm. 40 p. 312ᴮ. *adde*: TERT. anim. 28 Platonis de animarum reciproco -u. IVNIL. 2, 9 angelorum ... -us propter humanam vitam (*cf.* HIER. in Is. 6, 2 p. 92 velocitatem et in cuncta -um). GREG. M. in Ezech. 1, 5, 11 -us atque mobilitas spiritus. *de pompis in re militari*: LIV. 30, 33, 3 in dextram laevamque -u ... viam ... darent. TAC. hist. 2, 25 subito -u terga cinxerant equites. FRONTO p. 12, 13 N. ille in pyrrica versicolorum -us (*cf.* APVL. met. 10, 29). *de ambitu clientium* (SCHOL. Hor. gloss. Γ sat. 2, 6, 18 ambitio: -us circa amicos): MART. 7, 39, 1 -us varios vagumque mane ... et have potentiorum. TAC. ann. 4, 74 Romae sueti -us. *inde fere i. q. ambitus, apparatus, labor ad rem persequendam susceptus*: SEN. dial. 8, 6, 5 -us et sudor (*opp.* quies). PS. QVINT. decl. 2, 8 sceleribus ..., quae -um, quae exigunt laborem. IVV. 1, 86 ira, voluptas, gaudia, -us. PLIN. epist. 1, 9, 7 strepitum istum inanemque -um. 8, 23, 5 quo -u ... aedilitatem ... petiit. TERT. idol. 11 de -bus negotiationibusve. LIV. perioch. 117 -us utriusque partis virorum ad accipiendas provincias. *c. gen.*: PANEG. 9 (12), 12, 3 bellorum toto orbe surgentium -um apparatumque. *de itineribus magistratuum*: PANEG. 5 (8), 3, 2 in diversa -us vel revisenda. CASSIOD. var. 4, 74, 4 saionum. 5, 14, 7 iudicum. COD Theod. 8, 5, 16 pr. (*a. 363*) in qua *provincia Sardinia* nulli paene -us veredorum seu paraveredorum necessarii esse noscuntur. *singulariter*: OPTAT. 2, 18 p. 51, 20 loca ... qui fuerint vestri -us (*i. recessus*). COD. Theod. 15, 1, 45 (*a. 406*) homines inter incendia -us (*i. possibilitatem fugiendi*) ac liberandi sui facultatem invenient. 2 *animalium*: LIV. 22, 17, 3 *boum*. SEN. dial. 3, 3, 8 ex fremitu -uque vesano statim quies soporque sequitur. 6, 7, 2 equarum. nat. 1 praef. 10 formicarum. APVL. met. 7, 15. 9, 11 *Lucii in asinum mutati*. LACT. opif. 3, 1 *animalia* gestire -bus. MACR. sat. 5, 11, 4 *apum*. PALLAD. hist. mon. I 5 p. 267ᴮ sues agrestes -bus ac strepitu lascivientes (σκιρτῶντας καὶ φεύγοντας p. 43 Butl.). OV. hal. 40 lupus *piscis* ... -u fertur vario (PLIN. nat. 32, 13). PANEG. 6 (7), 1, 3 fama ... -us volucres mutuata (ZACCH. 1, 27).

B *rerum*: 1 *quae ipsae se movent*: SEN. dial. 1, 1, 2 siderum coetum -umque. epist. 36, 11 stellarum (117, 19 PS. APVL. Ascl. 30 *al.* *aliter*: PLIN. nat. 1, 2, 36 de -u stellarum [*i. de stellis deciduis*]. 2, 100). ZACCH. 1, 25 transitus solis lunaeque -us (EVSTATH. Bas. hex. 6, 8 p. 931ᴬ solis -bus. SEDVL. carm. pasch. 1, 252 rapidis -bus [= op. pasch. 1, 22]. *cf.* GLOSS. IV 464, 20 solisque labores [*Verg. Aen. 1, 742*] -us diurnos). SEN. dial. 6, 18, 5 rivorum lenis inter prata -us (*cf.* LVCAN. 10, 249 commeat ... tacitis -bus unda). nat. 5, 18, 11 inhibito -u furentium *ventorum* (CASSIOD. in psalm. 134, 7. *cf.* ENNOD. opusc. 1, 66 p. 279, 11 procellarum). PLIN. epist. 6, 20, 9 nubes ... tortis vibratisque -bus rupta. LVCAN. 3, 640 -usque animae diversa in membra meantis. 2 *quae moventur, exagitantur*: LIV. 37, 24, 2 *navis* libero inter ordines -u praetervecta (AMM. 23, 6, 11 navium crebri -us. COD. Theod. 7, 17, 1 [*a. 412*] -us opportunitatem. SIDON. epist. 1, 5, 6 lyntrium). VAL. MAX. 3, 1, 1 telorum. MACR. sat. 7, 1, 1 -um variantibus poculis minutioribus.

II *translate*: A *de hominibus*: SEN. contr. 2 praef. 3 facilis ab hac in omnes artes -us est. EPIST. pontif. 365 (*a. 422*) Migne 20, 782ᶜ ut fierent illinc (*ab ecclesia Antiochena*) ... saepe -us (*i. defectiones. opp* communio). *i. q. libido*: CASSIAN. conl. 22, 35 -us sunt sensuum coercendi. 24, 4, 3 animi. 9, 3, 2 ab omni -u atque evagatione. inst. 5, 10 mentis *al.* *i. q. commercium*: COD. Theod. 9, 24, 1, 1 (*a. 320*) redemptique -us. B *de rebus*: PLIN. nat. 13, 96 oblongo ... -u *venarum mensarum* (*cf.* 34, 118. 178. TERT. carn. 9 venarum ramosos -us ut ambages rivorum. VEN. FORT. vita Hil. 9, 24 arefacto). 16, 66 macularum. *de herbis*: PLIN. nat. 14, 13 *vites* -u atria media complentes. 17, 144 inter se radices serpunt mutuoque -u necantur. *de tempore*: GREG. M. moral. 29, 2.

discus, -ī *m.* [δίσκος. *Th.*]. ISID. orig. 20, 4, 9 -us antea iscus vocabatur a specie scuti ... postea -us vocatus, quod det escas id est apponat (*cf.* GLOSS. II 592, 45 scus discus). *forma* -um: NOT. Tir. 107, 84 (*acc.?*) GLOSS. III 397, 8. *legitur inde a* PLAVTO CIC. HOR. [*it.* desco, *francog.* dais. *M.-L.*]

1 *proprie* (GLOSS. δίσκος, δισκάριον. SCHOL. Hor. ars 380 -us massa, quam iuvenes inter se iactabant). *de forma cf. p. 1371, 8. de usu vel in certamine* (PAVL. FEST. p. 211 pentathlum ... constat iactu -i *eqs.* SCHOL. Hor. carm. 1, 8, 11 -um, quo iuvenes in agone contendebant; fortior iudicandus, qui ultra designati eum finem spatii iecisset. *fusius* STAT. Theb. 6, 646 *sqq.*) *vel exercitio* (*Daremberg-Saglio, Diz. epigr. III 277 sqq.; Jüthner, PW. V 1188*): PLAVT. Bacch. 67 (*vers. spur.*) pro -o damnum capiam. 428 hasta, -o, pugilatu ... sese exercebant. Most. 152 -o, hastis, pila ... victitabam. HOR. sat. 2, 2, 13 pete cedentem aera -o. carm. 1, 8, 11 -o ... expedito (PORPH. *ad l.* dicit ... eum gloriose et -um misisse). PROP. 3, 14, 10 missile ... -i pondus in orbe rotat (STAT. Theb. 6, 681 rotat atque in nubila condit [Ach. 2, 154]). OV. met. 10, 177 latique ineunt certamina -i *Phoebus et Hyacinthus*. Ib. 587 misso ... -o (*cf. l. 41*. SEN. nat. 2, 9, 3 ex loco superiore in piscinam. STAT. Theb. 6, 646 emisso ... decernere -o. COMM. instr. 1, 11, 19 in altum. HYG. fab. 63 p. 62, 11). VITR. 7, 5, 6 statuae ... -os tenentes *eqs.* SIL. 14, 506 seu splendentem ... exigeret -um. STAT. silv. 3, 1, 155 nubila -o findere (5, 3, 53). Theb. 6, 664 pubes ... adorato rediit ... -o. 6, 670 terrā -umque manumque asperat. 6, 677. 712. 7, 21 sonat orbe recusso -us. MART. 14, 164, 1 volitant Spartani pondera -i (*v. l. 42*). 14, 173, 1. TAC. dial. 10 lacertos ... iactu -i (*v. l. 34*) vanescere. PROB. Verg. ecl. 3, 106 *Hyacinthus* occisus -o (ACT. Achat. 2). HIER. tract. in psalm. I p. 241, 24 athletae ad -um contendunt. VVLG. II Macc. 4, 14 participes ... in exercitiis -i (τὴν τοῦ δίσκου πρόκλησιν). CLAVD. rapt. Pros. 2, 134 -i ... error. *nota*: CIC. de orat. 2, 21 -um audire quam philosophum malunt: qui simul ut increpuit, *eqs.* (*cf. l. 50. aliter p. 1371, 6*). *metonymice de iactu disci* (SCHOL. Hor. carm. 1, 8, 11 -o genus ludi): HOR. sat. 2, 2, 13 seu te -us agit. ars 380 indoctusque pilae -ive. HOMER. 1012 -o fortis Polypoetes. HYG. fab. 273 p. 147, 18 vicerunt ... Telamon ... -o (*cf. l. 39*). 2 *per comparationem*: a *genus escarii i. q. lanx* (GLOSS. V 618, 21 dapifer -us. vasculum, fasculum [ferculum *Loewe*]. *cf.* SCHOL. Hor. sat. 2, 6, 104. epist. 1, 5, 23 *app. gloss. cf.* PAVL. FEST. p. 27 aristophorum vas, in quo prandium fertur, ut -us): APVL. met. 2, 24 cenarumque reliquiis -us ornatus. VLP. dig. 47, 2, 19, 1 lancem vel -um vel pateram. PAVL. dig. 16, 3, 36, 2 -os duos. LAMPR. Heliog. 20, 7 barbas ... exhiberet plenis fabatariis et -is (PS. FVLG. RVSP. serm. 55 p. 925ᶜ caput). TREB. Claud. 17, 5 -um corymbiatum argenteum. BREV. de Hier. p. 154, 2 -us ubi caput S. Iohannis portatum fuit (*cf.* HIL. in Matth. 14, 3 inferri. VVLG. Matth. 14, 8 [ἐν πίνακι]. 14, 11 Marc. 6, 25. 27. 28. MARCELL. chron. II p. 84, 453, 1 in -o positum. EXC. barb. chron. I p. 281, 117 adductum est. PS. FVLG. RVSP. serm. 55). SERV. Aen. 1, 216 apud maiores ipsas apponebant mensas pro -is. PRVD. ditt. 185 somniat illapsum Petrus alto ex aethere -um confertum omnigenis animalibus (*cf.* VVLG. act. 10, 11 vas quoddam [σκεῦος]. AVG. in psalm. 30, 2 serm. 2, 5. 96, 13 significabat omnes gentes [c. Faust. 12, 15 PROSP. in psalm. 103, 11]. gen. ad litt. 10, 25 p. 330, 6. 12, 2 p. 381, 24. 12, 32 p. 427, 9 RVST. HELP. hist. testam. 17 ISID. orig. 7, 8, 38 [33 vas]). APIC. 2, 58. 4, 135. 7, 307 in -o verses. 8, 368. CASSIOD. hist. 11, 16 nec -is nec calicibus opus habet. GREG. TVR. Franc. 3, 7 -um ... argenteum pro gratia dedit. VEN. FORT. vita Radeg. 24, 58 lavans. ISID. orig 16, 7, 2 tellure -o operta. PASS. Thom. p. 109, 3. VITA Caes. Arel. 1, 37 mitto muneris loco ... -um *eqs.* *nota adnominationem*:

[Rubenbauer]

RVFIN. Basil. hom. 2,6 non habes aureos et argenteos -os, sed habes lunae -um ... radiantem. **b** *singularia* (*obscura* GLOSS. V 407, 39 discos fraus): *genus horologii*: VITR. 9, 8, 1 scaphen sive hemisphaerium [dicitur] *invenisse* Aristarchus Samius, idem etiam -um in plauitic. *tintinnabuli* (*cf. Jüthner, Jahresh. d. Öst. Arch. Inst. VII* [*1904*]): AVR. Fronto p. 70, 7 N. -us crepuit, id est pater meus in balneum transisse nuntiatus est (*de eodem* MART. epigr. 14, 163, 1 aes thermarum). *comparatur cum disco caelum*: AVG. gen. ad litt. 2,10 p. 48,6. *terra*: MART. CAP. 6, 590 positioni ... -i diffusioris *terram* assimilant. *luna* (*cf. l. 2*): ACT. Archel. p. 13,16 adimpletur lunae -us.
syn.: *ad 1*: orbis (OV. Ib. 588 STAT. Theb. 6, 656). *ad 2a*: carneus (SCHOL. Pers. praef. in prol. p. 1 Kurz [p. 241 Jahn]), catinus (EVG. TOLET. carm. 65, 1), lanx, patera, vas (*v. p. 1370, 76. 79*).
deriv. et composita: disceus, discifer, discobole, discobolus, discoides, discophorus.

discussē *v. p. 1375, 79.*

×discussio, -ōnis *f. a* discutere. *plur. v. l. 73. 79.* discussíοnας: NOVELL. Iust. 147, 2. *legitur semel apud* SEN. nat., *frequentatur inde a saec. IV.*

1 *proprie*: SEN. nat. 6, 19, 2 vox ... per totum *dolium* cum quadam -e percurrit ac resonat. CAEL. AVR. chron. 5, 7, 84 corpus seminis -e vexatur. *fortasse huc referendum*: ANON. de mach. bell. 3 ut qualitas futurae -is *nummorum* appareat, formas ... pictura ... subieci. 2 *i. q. examen, inquisitio, cognitio* (*passive v. l. 51. 56. 60.* GLOSS. λογοϑεσία. ἐξέτασις. examinatio): a *generatim*: *rerum*: HIER. Didym. spir. 1 sine -e sollicita. RVFIN. apol. Orig. praef. p. 543^C per nimiam -em et per multam scrutationem scripturarum. Orig. princ. 1, 8, 4. AVG. c. Petil. 3, 29, 34 haec erit tota -o, an *eqs.* civ. 9, 2 c. Iul. 2, 10, 36. c. Iul. op. imperf. 3, 23 levi -e videamus. 3, 109 externorum -em. serm. ed. Mai 31, 3 festina -o (*opp.* latior ... tractatus). 133, 3. epist. 17, 5 -e dignum. 44, 6 temporum. *saepius.* MACR. somn. 1, 16, 8 -o, quid sit, quod adiecit. MART. CAP. 9, 897 ampliandam -em. CASSIAN. inst. 4, 10. 4, 24, 4. 12, 32, 2 conl. 8, 3, 1. 18, 3, 2. CLAVD. MAM. anim. p. 146, 18 tacita -e. 151, 15 -e adhibita. 185, 3 *al.* ENNOD. opusc. 2, 7 p. 289, 13 CONC. Rom. a. 501 p. 421, 25 *cf.* p. 425, 9. 426, 3. CASSIOD. inst. div. 4 minutissima -e. *hominum vel eorum factorum* (*saepe in re iudiciaria ut l. 42. 59 necnon de fidei inspectione per episcopos habita*): RVFIN. symb. 40 cum ... regis liberalitas -i non sit obnoxia. AVG. serm. 144, 1 meritorum. c. Parm. 1, 4, 8 collegarum posteriori -i iudicioque cesserunt. coll. c. Don. 3, 2, 2 personarum. PS. AVG. serm. 136, 3 (= SERM. Corp. Vind. 21 p. 249, 3) quanta malorum -o erit, qua damnabuntur impii. PS. MAR. MERC. Nest. epist. 2, 3. BACHIAR. fid. 2 p. 1023^B non ex -e, sed ex suspectione condemnant. EPIST. pontif. 333 (*a. 417*) Migne 20, 669^A examinata -o. 369 (*a. 428*) Migne 50, 435^B. LEO M. epist. 4, 2 -is curam nobis ... vindicante. LIB. pontif. p. 115, 5 AVELL. p. 441, 14 Eutychis *al.* PETR. CHRYS. serm. 26 p. 272^B -em dispensationis ... non timebit. SIDON. epist. 2, 7, 1 -is ... onere laxari (*ibid.* examen). FAVST. REI. grat. 1, 9 p. 30, 16 generalis (*opp.* specialis ... dispensatio). 2, 6 p. 75, 4 operum. VICT. VIT. 1, 48 -e metaute. ALC. AVIT. epist. 44 p. 73, 13 qui *servus* -i necessariis credebatur. carm. 3, 91 prodidit et totum -o iusta reatum. ENNOD. epist. 1, 3, 2 p. 5, 11 infidelium. 5, 1, 3 p. 123, 17 conversatio, quae ... in -em deducta est. opusc. 2, 43 p. 301, 9 cruenta. 2, 48 p. 302, 23. CASSIOD. var. 7, 4, 4. 9, 9, 1 saeva -is. CONC. Aurel. a. 511 p. 4, 22 episcoporum. a. 538 p. 76, 23. 77, 22 ad -e veniat. *al.* MVTIAN. Chrysost. hom. 11, 4 scrupulosae (ἀκριβοῦς ἐξετάσεως). GREG. M. moral. 1, 54 occulta -e. 9, 30 vim -is. epist. 3, 7 crudelis atque dolosa -o. 3, 54. 11, 4. LEX Burg. Rom. 8, 3 per -em iudicis. LEX Visig. 2, 1, 21 -o iudicantis. BENED. reg. 2 in iudicio dei facienda erit -o (*i. ratio*). *ibid.* -o pastoris de creditis ovibus. *notanda*: ENNOD. dict. 5, 1 p. 438, 1 inter maculas numeret quoscumque triumphos ante -em campi miles acquiret. GREG. M. epist. 13, 50 vilissimis testibus sine corporali -e credi non debeat. **b** *speciatim i. q. munus discussorum* (*v. p. 1372, 29*): IVVENC. 1, 144 tum forte novo capitum -o censu Caesaris ... iussu ... describebatur. FIRM. math. 3, 10, 6 -ique aut rationibus ... praepositos. SYMM. epist. 5, 76, 1 -em pontis ac basilicae. *ibid.* in societatem -is admissus. rel. 26, 2 ut utriusque ... sumptus ... investigatio -is inquireret. COD. Theod. 11, 36, 14 (*a. 361*) vesaniam principalis negotii -o publicasset. 11, 26, 1 (*a. 369*) inique -em fuisse confectam. 1, 15, 6 (*a. 372*) titulorum, de quibus instructus est, non ad plenum vel -em egisse vel satisfactionem ... curasse. 9, 26, 4 (*a. 406*) in -bus. 13, 11, 11 (*a. 406*) -es inspectionesque. CASSIOD. var. 2, 34, 2 *pecuniae*. 3, 25, 1. 2 *de examine rationum tributariarum.* COD. Iust. 10, 22, 2 (*a. 429*) ad -em transacti muneris. 2, 7, 6 (*a. 439*) nulla ingeratur peraequatio ..., nulla -o. 10, 30, 3 (*a. 442*) iugorum. 12, 40 (41), 9 pr. (*a. 444*) vel pensionis vel -is domus gratia. 8, 12 (13), 1, 1 super facto opere ratiocinium vel -em. NOVELL. Iust. 147, 2 tam militares quam foederaticas -es (discussíοnας). 3 *singulariter*: COD. Theod. 12, 1, 5 (*a. 317*) omnium honorum et munerum civilium -e (*i. administratione*) perfunctus.
t. t. med. i. q. crisis: CASS. FEL. 30 sanguinis fluor ... bonam -em ostendit. 61 determinatio febrium sive -o fieri solet. *ibid.* tempore imminentis -is.

discussor, -ōris *m. a* discutere. discussoρας: COD. Iust. 1, 4, 26, 4 (1). discossor *v. l. 17.* GLOSS. λογοϑέτης examinator (logotetha *margo*) -es λογοϑέται. *legitur inde a* TERT.
i. q. examinator, scrutator, investigator: 1 *generatim*: a *hominum eorumque factorum* (*saepe coniungitur* iudex, arbiter *sim.*): TERT. nat. 1, 3 diligentissimi et pertinacissimi scelerum -es. TRACT. in Luc. 1, 6 *deus* -r est secretae mentis et luminis (*cf.* PAVL. NOL. epist. 32, 24 animarum. ENNOD. epist. 4, 13, 1 p. 108, 14 sensuum. 7, 8, 2 p. 178, 1). PS. AVG. serm. 122, 3 (= MAX. TAVR. hom. 12) supernae dispensationis arbiter et -r. CASSIAN. conl. 17, 17, 4 deus verborum ... actuumque nostrorum -r et iudex. PETR. CHRYS. serm. 126 p. 546^A -is laudem. CLAVD. MAM. anim. p. 23, 24 *cogitatorum.* FAVST. REI. grat. 2, 10 p. 88, 8 vias hominum et merita conscientiarum secretus -r interrogat (ARATOR act. 2, 841 meriti). ENNOD. epist. 8, 20, 1 p. 213, 19 secretorum. opusc. 2, 48 p. 302, 24 in -um collectione. 2, 93 p. 361, 10 -is indagini. CORP. VIII 2297 (= CASSIOD. var. 7, 7, 2) -r (discossor *lapis*) obscurus, arbiter silentiosus. MVTIAN. Chrysost. hom. 11, 4 p. 316 vitarum (ἐξετασταί). CORIPP. Iust. 1, 24 rectorum. FACVND. defens. 10, 7 p. 792^D dictorum. **b** *rerum* (*imprimis de iis qui litteris aliquid investigant*): RVFIN. Greg. Naz. orat. 2 p. 101, 20 divinitatis. symb. 4 quis est qui inter has patris et filii voces medius se -r interserat. MACR. somn. 1, 21, 8 diligens rerum -r inveniet quod requirat. EPIST. pontif. 388 (*a. 432*) Migne 50, 550^C deliberare difficile est inter -em nativitatis *salvatoris* et mortis auctorem. PETR. CHRYS. serm. 36 p. 301^D non ut -r nescius, sed ut praescius inquisitor. 41 p. 578^A conceptum virginis temerarius -r attendere. 58 p. 361^C OP. imperf. in Matth. 30 p. 788 (*opp.* creditores). ENNOD. epist. 2, 13, 4 p. 53, 25 minutissimi -es opinionis.
2 *t. t. in iure de iis, qui rationes, census, aedificia inspectant et examinant* (*cf. Seeck, PW. V 1183 sqq.* COD. Iust. rubr. tit. 10, 30 de -bus): FIRM. math. 3, 11, 17 -es rationales. COD. Theod. 11, 36, 21 (*a. 374*) a -bus observari iubemus, ut manifesti debitores provocationis suffragio minime subleventur (*cf.* 11, 36, 29). 11, 30, 45 pr. (*a. 385*) cum post sententiam -is vel rationalis fuerit provocatum. 13, 11, 8 (*a. 396* = COD. Iust. 11, 58 [57], 6) peraequatores ac -es. 16, 8, 10 (*a. 396* = COD. Iust. 1, 9, 9) rectores provinciae vobis *Iudaeis* nullum -em aut moderatorem esse concedent. SYMM. rel. 34, 3 praefecturae inquisitio et -um litterae. 34, 6 praefectis ac -bus. 34, 9. epist. 5, 76 (74), 2 operis ... -em. CASSIOD. var. 4, 38, 2 -bus iniquis se oneribus ingravatos. 9, 10, 4 quidquid a -bus novi census probatur.

discussōrius, -a, -um *a* discutere. PLIN. nat. 30, 75 -am (*i. quae discutit*) vim habet fimum columbarum.

discussus, -a, -um *v. p. 1375, 78.*

discutibilis, -e *a* discutere. CAEL. AVR. acut. exc. 3 p. 494 quomodo [dis]cernis creticum sudantem, hoc est -is sudor.

×discutio, -ssī, -ssum, -ere [*a dis- et* quatere. *Th.*]. *saepe cum* decutere *in libris confunditur q. v.* GLOSS. διασείω. -e διασκέδασον καὶ πρὸς τὸ ἀκριβὲς ἐξέτασον. -ere disserere, dicere. -ssis διερευνηϑέντων. *legitur inde a* LVCIL. (*semel*) VARRONE (*bis*) CIC. (*9^ies*); *frequentat praeter ceteros* PLIN. (*fere 175^ies*); *deest* CATVLLO SALL. HOR. TIB. MART. *al.* [*locis dubiis*: CELS. 5, 26, 17 medullā ... discissā (*coni. Lind.*, -ussa *codd.*). SEN. nat. 5, 7, 1 incipiamus illos *ventos* excutere (*Δϑ*, disc- *λϱ*). AMM. 28, 4, 1 diu multumque a negotiis -ssus (*G*, discursis *V*, negotiis digressus *Wagner*). AVG. serm. ed. Mai 1, 4 arbor *paradisi* lumen nobis corporis patefecit, disclusit (*Mai*, disc- *codd.*) cordis oculos arbor *crucis*. CARM. de aegr. Perd. 190 nox tenebris diffusa (*Baehrens*, -ssa *libri*) suis compresserat *solis radios*).]

I *proprie*: **A** *i. q. diffringere, dirumpere, quatiendo delere* (*c. dat. l. 68*): LVCIL. 337 percutio dentesque advorsos -o omnes. LVCR. 2, 953 ictum ... -ere ac dissolvere quacque. 6, 339 impetus ... obvia -at plagis. 6, 418 delubra ... -it ... fulmine (LIV. 42, 20, 1 OBSEQ. 12. *cf.* PAVL. FEST. p. 129 *manubiae* quae ... -antque aut divellant. SEN. nat. 2, 40, 1 *fulmen* quod terebrat, quod -it, quod urit. PERS. 2, 25 ilex sulpure -itur). CAES. civ. 2, 9, 3 ne aut tela ... tabulationem perfringerent aut saxa ex catapultis latericium -reut. BELL. Alex. 46, 2 ut navis ... rostro -sso ligno contineretur. VERG. Aen. 9, 810 -ssaeque iubae capiti. PROP. 4, 1, 141 bene cum fixum mento -sseris uncum. OV. ars 3, 29 femina nec flammas nec saevos -it arcus (*cf.* am. 3, 9, 8 fractos arcus). met. 2, 625 tempora -ssit claro cava malleus ictu. 4, 519 ora (*cf.* 5, 292 -ssisque [*Nς*, -s-ique *M*[1] *vulgo, sed cf.* 5, 58. 12, 252] ossibus oris). 8, 762 fluxit -sso cortice sanguis (*vulgo*, sanguine cortex *codd. opt.*). 15, 70 Iuppiter an venti -ssa nube tonarent (*aliter p. 1373, 32 sqq.*). LIV. 21, 12, 2 arietibus aliquantum muri -ssit (SEN. contr. exc. 5, 5. ANTH. 466, 2 -ssaque moenia flammis). VAL. MAX. 3, 2, 23 galea. SEN. Herc. O. 458 -ssi arbores (*Birt*, inferos *Leo*, fores *codd.*). 1229 ossa (*cf. l. 72*). clem. 1, 4, 2 frenos ... si quando abruperit vel ... -ssos repoui sibi passus non erit. nat. 7, 2, 2 *cometae*. LVCAN. 2, 487 alnos -ssa compage feras, *gurges*! 2, 685 rates fastigia molis -ssere. 5, 171 serta. 6, 83 ungula ... -ssit ... campum. 7, 165 -ssa fugit ab ara. 9, 459 domos. SIL. 6, 250 caput. QVINT. decl. 272 p. 116, 27 vincula (PS. QVINT. decl. 5, 2. ANTH. 458, 7 capitis). PS. QVINT. decl. 10, 2 inferos (*sc. ima terrarum, cf. l. 76*). 12, 11 angulos. IVV. 10, 145 *saxa sepulcri*. ARNOB. nat. 7, 6 claustra. AVSON. 417, 1. 20 iugum.

[Rubenbauer]

423, 3 porta. AMM. 20, 11, 15 turrim. OROS. hist. 5, 15, 21 monilibus . . . anulisque -ssis.

B *i. q. excutere, decutere* (*cf. l. 67*): VARRO rust. 1, 52, 1 *tabula* -it e spica grana. SEN. Herc. O. 383 saeva totas bruma -ssit comas (*sed cf. p. 249, 40*). LVCAN. 6, 210 elephans . . . mota cute -it hastas (AVG. civ. 14, 24. *cf.* STAT. Theb. 6, 773 manibus nunc obvia tela -ens. SEN. epist. 53, 12 *philosophia* quaedam *tela* -it et . . . respuit). TERT. resurr. 61 sanguinis onera secedant, quem pigrior sexus -ere non sufficit. PRVD. c. Symm. 2, 974 elementa . . . de legitimo -ssa modo. SVLP. SEV. dial. 1; 16, 3 quae virulenta erant, ore -ens. *de personis i. q. expellere*: IVVENC. 3, 193 -sso daemone. IORD. Rom. 364 captum catenatumque -ssit. 385.

C *i. q. diducere, dissolvere, dirimere*: **1** *res*: **a** *generatim*: LVCR. 4, 996 catulorum blanda propago -ere et corpus de terra corripere instant. MELA 2, 63 -ssis fluctibus (PLIN. nat. 10, 9 -ssis pectore aquis. 28, 118. STAT. Ach. 1, 30 -sso . . . ponto. TERT. adv. Marc. 4, 20 undas freti). LVCAN. 9, 977 -ssa iacebant saxa. PETRON. 11, 2 claustris (*aliter p. 1372, 84*). PLIN. nat. 18, 358 ignis e se (est *codd.*) favillam -it. 37, 137 radios *solis*. CLAVD. 1, 124 -ssas . . . per auras. 8, 548 iubae. AVG. civ. 22, 24 velut colligata involucra solvere atque -ere. **b** *speciatim i. q. diducendo tollere*: *nubes, caliginem sim.* (*proprie et in locut. metaph.*): CIC. de orat. 3, 215 ea quae obscurant. Phil. 12, 5 caligo (LIV. 29, 27, 7 SEN. epist. 102, 28 CVRT. 4, 12, 23 STAT. silv. 2, 2, 138. CENS. 21, 5 hoc caliginis Varro -ssit. RVFIN. hist. 2, 14, 3 mendacii. *al.*). LVCR. 1, 148 (= 2, 61. 3, 93. 6, 41) terrorem animi tenebrasque necessest non radii solis . . . -ant (OV. met. 11, 522 SEN. Thy. 896. benef. 3, 32, 2 natalium. epist. 49, 11. PS. APVL. Ascl. 29 errorum. TERT. adv. Marc. 4, 22. PRVD. perist. 13, 26 -it et tenebras de pectore pellit et furorem. *al.*). LVCR. 4, 316 lucidus aer . . . nigras -it umbras (VERG. georg. 3, 357. Aen. 12, 669 *mentis*). 6, 832 aera (6, 1003. EVSTATH. Bas. hex. 6, 10 p. 933A dissolvit ac -it). VAL. MAX. 5, 7 ext. 1 tristitiae nubem (SEN. Herc. O. 1707 nube -ssa. Oed. 410 vultu sidereo -e nubila [*cf.* CVRT. 10, 9, 5 tempestatem subita serenitate -ssit. STAT. Theb. 2, 57]. PLIN. nat. 2, 129. 12, 74 nebula. 18, 355 SIL. 6, 590 STAT. Theb. 9, 175. 12, 4. Ach. 1, 646 soporis. AMM. 15, 5, 3 fallaciarum). SEN. Herc. f. 50 nocte -ssa (Herc. O. 333 Med. 68 LVCAN. 5, 700 APVL. met. 2, 1. GREG. M. moral. 1, 30 erroris). QVINT. inst. 8, 2, 23 obscuritatem (TERT. adv. Val. 15). *nivem, al.*: CAES. Gall. 7, 8, 2 -ssa (discissa β) nive (*i. liquefacta*. SEN. Oed. 176 CVRT. 7, 3, 10 LVCAN. 1, 554 VAL. FL. 5, 174. *cf.* PLIN. nat. 18, 315 ros). SEN. contr. 1 praef. 16 sudorem unctione. SEN. apocol. 4, 1, 10 -ens fugientia Lucifer astra. nat. 1, 6, 3 quare color ille subito desinat cum omnes fulgores [et] paulatim -antur. *t. t. medicorum i. q. tumores diducendo solvere; saepe iuxta ponuntur* aperire, (ex)calefacere, concoquere (*v. infra l. 62*), dissolvere (PLIN. nat. 24, 23), maturare, (e)mollire, refrigerare. *inde omnino morbos tollere*: VITR. 8, 3, 17 calculos (8, 3, 19 *cf.* 18 dissipant). CELS. *saepissime, ex. gr.*: 1 prooem. p. 12, 4 febrem *al.* (SEN. benef. 6, 8, 1). 3, 2 morbus (SEN. benef. 6, 36, 2). 3, 21 si malum inveteravit (SEN. epist. 95, 34). 4, 2 dolorem (PANEG. 8 [5], 9, 6 PELAGON. 50 *al.*). 4, 18 cruditas. 5, 11 ea quae in corporis parte aliqua coierunt. 5, 18 tuberculum. 6, 6, 35 *suffusio*. 8, 4 concretus cruor. 8, 9, 1 suppuratio. SEN. epist. 55, 2 bilis. COLVM. 6, 4, 2 languor nausea (6, 34, 1 VEG. mulom. 4, 2, 8). 6, 10, 1 tussis. 6, 12, 1 sanguis. 6, 17, 6 tumor (VLP. dig. 21, 1, 14, 7). 6, 35, 1 mentis error. *al.* SCRIB. LARG. 43 parotidas (44. 45. 206. 263). 106 vomicas . . . aut -it aut celeriter aperit (264). 213 duritiem. PLIN. nat. (*plus centum locis*) *ex. gr.*: 20, 64 inflationes. 20, 74 urinae tormina. 20, 101 strumas. 20, 128 panos. 20, 158 frigora. 20, 159 pituitas. 20, 183 destillationem narium. 20, 194 vertigines. 20, 234 caliginem oculorum. 22, 55 oculorum cicatrices, argema, nubeculas. 22, 107 tubera. 22, 122 collectiones impetusque. *ibid.* cum inter concoquendum -endumque cura est. 23, 82 sudores. 23, 85 gravitatem auditus. 23, 115 corporum vitia. 23, 157 perfrictiones. *al.* PELAGON. 413 cicatrices. MARCELL. med. 4, 24 porriginem. *al.* ANON. med. ed. Picchotta 160 sanguinis fusionem. PLAC. med. 2, 9 *al.* MISC. Tir. p. 59, 9. *nota*: CHIRON 227 lombricos et tiniolas et vermes -it foras a corpore.

2 *hominum congregationem i. q. dispellere, dissipare*: CIC. dom 54 advocationem manibus, ferro, lapidibus -isti. LIV. 2, 28, 4 coetus (39, 16, 10 ASCON. Mil. p. 39, 20 St.). 42, 44, 6 -sso Boeotico concilio. VELL. 2, 12, 6 comitia. STAT. silv. 5, 3, 282 -ssa plebe. FLOR. epit. 3, 18, 13 singulos populos Cato -it. AMM. 25, 1, 3 hostiles turmae. *de bestiis*: PLIN. nat. 11, 58 dimicatio *apium* iniectu pulveris aut fumo tota -itur. *sim.*: PAVL. dig. 24, 1, 2 ut -rentur (*i. solverentur*) matrimonia (*cf.* GAIVS dig. 24, 2, 2, 2 sponsalibus).

D *i. q. concitare, vehementer movere, perturbare, percellere*: OV. trist. 2, 36 *Iuppiter* purum -ssis aëra reddit aquis. AVIEN. ora 235 nullus aethram -it superne venti spiritus. AMM. 23, 4, 9 si fuerit exerto vigore -ssum. EVG. TOLET. carm. 14, 20 tremore foedo corpus omne -is, *senectus*. *metaphorice*: SEN. nat. 6, 2, 3 circumspicite, quam levibus causis -amur. PS. QVINT. decl. 15, 3 temptavit asperitate -ere.

II *translate*: **A** *i. q. tollere, irritum facere, delere* (*cf. sub I C 1 b*): **1** *consilia, actiones hominum, res adversarias sim.*: VARRO rust. 1, 12, 3 *locus* quod perflatur, siquid est quod adversarium inferatur, facilius -itur (SEN. epist. 70, 15 adversa). CIC. Mur. 84 periculum (LIV. 2, 52, 7 FRONTIN. strat. 2, 11, 4 PAPIN. dig. 22, 2, 4 pr.). ac. 2, 46 ut occurrere possimus interrogationibus eorum captionesque -ere. Att. 2, 24, 4 caedem. ad Q. fr. 2, 10, 2 rem (2, 10, 3). LVCR. 2, 959 leti dominantem in corpore motum. HIRT. Gall. 8, 52, 5 rem morando -erunt (discesserunt *codd.*). LIV. 4, 49, 6. 7, 17, 5 -sso . . . apparatu hostium (*cf.* 35, 45, 5 belli). 29, 37, 17. 34, 56, 9. 38, 13, 10 disceptatio. 39, 10, 8. 41, 25, 2. 42, 12, 6. perioch. 5 consilium (PS. FRONTIN. strat. 4, 7, 31 IVST. 2, 15, 16). VELL. 2, 48, 5 condiciones pacis (*cf.* VAL. MAX. 5, 6 ext. 4 condicionis iniuriam. VIR. ill. 34, 8). 2, 75, 1 id . . . sepultum atque -ssum est. 2, 81, 2 seditio (FRONTIN. strat. 1, 9, 2). VAL. MAX. 1, 7 ext. 5 praenuntios somnii. 4, 1, 4. 4, 7, 6 supplicium (*cf.* SEN. benef. 3, 33, 4 tormenta [TERT. scorp. 5]. LVCIF. moriend. 13 p. 319, 9 cruciamenta). 5, 6 ext. 1 bellum (TERT. ieiun. 12 bella propria). 7, 4 ext. 1 vim vi. 8, 1 abs. 4 quaestione (*cf.* SEN. benef. 6, 27, 6 lite). SEN. benef. 1, 11, 3. 6, 35, 2 necessitatem. nat. 3 pr. 17 *servitutem* (QVINT. decl. 254 p. 43, 16). epist. 40, 5 -enda *sunt*, quae fallunt. 74, 33 *miserias* optimum est differre, si -ere non possit. 95, 8 impedimenta. 105, 5 incommodum. CVRT. 3, 8, 29 destinata. ASCON. Pis. p. 15, 9 St. ludi sublatis collegiis -ssi sunt. PETRON. 14, 8 risum. PLIN. nat. 23, 59 *acetum* gustatu . . . -it poenam eam *ciborum*. QVINT. inst. 4, 2, 18 criminis (*cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 102, 20 St. veneni criminationem. GREG. M. moral. 22, 30 ut culpa eorum atrocior -ssa [*i. excusata*] fieret quam fuerat perpetrata). 6, 1, 49 -endae . . . oratione eius modi scaenae. PS. QVINT. decl. 10, 19 terroribus omnibus verba graviora. TAC. hist. 2, 8 famam. SVET. Iul. 79 infamiam. Dom. 2. FLOR. epit. 3, 18, 9 nefas. TERT. resurr. 19 ignorantiae morte. 63 ambiguitates. adv. Marc. 4, 10 scandalo isto -sso. FIRM. err. 24, 1 quod . . . iste . . . componit . . . -ere (*i. refutare*). MACR. sat. 7, 2, 8 interrogationes. GREG. M. moral. 12, 60 -sso flore. **2** *statum animi vel corporis hominum* (*de morbis v. p. 1373, 47 sqq.*): POLLIO Cic. epist. 10, 33, 2 cunctationem (VAL. MAX. 3, 2, 17). LVCR. 4, 996 donec -ssis redeant erroribus ad se (SEN. nat. 1 praef. 2 epist. 94, 5. 104, 13 COLVM. 5, 11, 12 [= arb. 27, 1] PETRON. 111, 12). PROP. 2, 26, 20 -ssit talia visa metus (*cf.* GREG. M. moral. 23, 42 imaginationes corporeas). 3, 10, 13 purā *somnum* tibi -e lymphā (CVRT. 6, 8, 22 sopore. 8, 6, 26 APVL. met. 10, 11. 12. 11, 1 pigra quiete. 11, 22 AMM. 19, 6, 8 HYMN. Ambros. I 1, 30 mentis. *nota*: APON. 9 p. 182 ab oculis mentis). VAL. MAX. 1, 7, 8 metu eius -sso (SEN. Oed. 793 PLIN. nat. 28, 84. VAL. FL. 4, 700 formidine. APVL. met. 4, 21 timore. 7, 1 sollicitudine. AMM. 30, 10, 6). SEN. contr. 1 praef. 15 tristitia . . . feriarum hilaritate -itur (CELS. 3, 18 SEN. epist. 28, 1. PLIN. nat. 2, 13 caeli tristitiam). 9 praef. 2 stupor. 10, 1, 11 suspicionem. SEN. benef. 6, 16, 6 desidiam (DICT. epist.). dial. 7, 10, 3 *vitia* (epist. 56, 9 otii vitia negotio -i [CVRT. 7, 1, 4]). epist. 34, 1 senectute (CLAVD. 28, 354 quam pax intulerat *Romae*, bello -ssa senectus). 94, 17 *furor*. CVRT. 8, 2, 1 ebrietate (PETRON. 73, 5 PLIN. nat. 20, 47. *cf.* 20, 85 crapulam. 21, 130. 23, 42. 24, 148. APVL. met. 8, 13 crapulam cum somno). LVCAN. 1, 119 fides. PETRON. 47, 10 expectatione. QVINT. inst. 6, 1, 46 miserationem (*opp.* commovere). decl. 245 p. 5, 26 luxuriam. APVL. met. 1, 2 fatigationem. TERT. nat. 2, 1 perversitatem. AVELL. p. 30, 28 invidiam. FAVST. REI. grat. 1, 7 p. 24, 9 -ssa est primae dignitas puritatis. GREG. M. moral. 9, 105 torporem. *nota*: GREG. TVR. Mart. 3, 50 ut me virtus eius ab hac infirmitate -at. GREG. M. moral. 8, 43 *pii* animum ab illusionis imaginatione -unt (*cf. l. 39*). **3** *i. q. diiudicare*: VLP. dig. 4, 8, 13, 2 litem. 4, 8, 25, 1. 48, 2, 6 levia crimina (*cf.* AVG. coll. 1, 10). TERT. adv. Marc. 4, 30 quaestionem. MACR. sat. 1, 2, 1 clientium negotia.

B *i. q. perquirere, examinare* (*inde a saec. II ex.*): **1** *res corporeas* (*sublatente aliquatenus propria significatione huc illuc vertendi, perscrutandi causa*): LAMPR. Alex. 61, 2 neque enim aliud a -entibus militibus in tentoriis est repertum *nisi cibus militaris*. HIER. in Ezech. lib. VII praef. pannulos . . . et sarcinulas. AVG. c. Petil. 1, 15 non vetera archiva -imus, non antiqua armaria ventilamus. *adde*: HEGES. 5, 39, 2 -bantur defuncti, ne quis . . . cibus lateret. **2** *suppressa propria significatione i. q. cogitatione perlustrare, percurrere, quaerere ab aliquo*: **a** *generatim*: ITALA Iob 36, 23 (Aug. in Iob p. 591, 14) quis est, qui -at opera eius (ἐτάζων, VVLG. poterit scrutari). HEGES. 1, 44, 7 -ere atque examinare singulos. PS. AMBR. serm. Sess. 1, 4 redditus supputet, impensa -at. HIER. adv. Rufin. 1, 31 quid dormiens fecerim discrimve -as. 2, 4 elocutiones tuas. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1 p. 8, 8 vel bona nostra vel contraria curiosa examinatione -unt. 1 p. 82, 12 me ipsum. 5 p. 174, 14 (*syn.* reddetis rationem). 6 p. 200, 26 actus nostros. Orig. in gen. 5, 4 (*syn.* requirant) *al.* PS. RVFIN. in psalm. 32, 5 vias suas. AVG. serm. ed. Mai 22, 3 iustitiam tuam. 23, 1 fidem. epist. 216, 5 conscientiam. *al.* PS. PHOEBAD. fid. 3 p. 39A si -as eos cur hoc dixerint. OROS. hist. 6, 1, 3 pagani . . . cum a nobis -untur. CASSIAN. inst. 5, 4, 2 quid minus aliquis habeat. 30, 3 aliorum vitam conversationemque. LEO M. serm. 38, 3 cordis sui interiora. 39, 5. 48, 3 mentes. epist. 1, 1 nullo -ssi examine. PETR. CHRYS. serm. 84 p. 438 cur . . . tam dure -it resurgentem *Thomas*. SALV. gub. 5, 32. 7, 74 *sacerdotes et clericum*. PAVL. PETRIC. Mart. 6, 150 -ssis (*i. perquisitis*) . . . horis. FAVST. REI. grat. 2, 10 p. 88, 9

[*Rubenbauer*]

si te et ipse -as. epist. 3 p. 168, 15. *cf.* p. 173, 8 si . . . -enti magistro . . . responsio satisfecit. ALC. AVIT. carm. 6, 533 purgandos sancto patientia -it igni. epist. 30 p. 61, 9 dominum. APRING. in apoc. 19, 11/13 oculi domini . . . universa . . . -unt. 19, 15/16. GREG. TVR. Mart. 3, 45 GREG. M. in Ezech. 1, 12, 11 *saepe.* PALLAD. hist. mon. 19 p. 376^{D} coepit pater eius requirere et -ere eam (ἐξεταζομένη p. 165, 18 Butl.). VITA Caes. Arel. 1, 3. *nota*: Ps. MATTH. euang. 3, 4 cumque . . . haec in animo suo -ret si reverti deberet. **b** *speciatim*: *in re iudiciaria*: PAPIN. dig. 2, 14, 40, 1 nullo alio de principali causa -sso. TERT. nat. 1, 6 -itur . . . de ordine admissi. ITALA deut. 19, 18 (Rufin. Orig. in exod. 10, 1) -ent iudices diligenter et examinabunt. AVG. serm. 5, 1 obiecta. COD. Theod. 9, 6, 2 (*a. 376*) nihil quaeri, nihil -i. PROSP. in psalm. 142, 2 expavesco . . . -i, metuo iudicari. ORIENT. comm. 2, 312 sermonis ratio. SIDON. epist. 1, 7, 8 VICT. VIT. 1, 50 APRING. in apoc. 20, 4 ut iudicarent de singulis et -rent sancti universas nationes. MVTIAN. Chrysost. hom. 21, 3 deum postulas, ut te non de hoc -at (ἐξετάσαι). 21, 4 pro verbositate. INSCR. christ. Rossi II p. 169, 24, 7 iudex veneris cum tu -eris omnes. COD. Iust. 3, 1, 13, 8^{a} litem . . . tam -ere quam terminare. NOVELL. Iust. 75, 1. LEX Burg. lib. const. 39, 1 -endum iudici praesentet. Sal. 57, 1 si . . . causam inter duos -unt. Visig. 9, 1, 10 mancipium. *et saepe.* *de indicio episcoporum in rebus fidei vel morum*: AVG. epist. 43, 18 non collegarum -endus examine. CASSIAN. inst. 4, 9 quod -erit ac pronuntiaverit senioris examen. 5, 30, 1 EPIST. pontif. 394 (*a. 435*) Migne 50, 611^{C}. LEO M. epist. 127, 3. 151 Atticum presbyterum. EDICT. imp. Valent. Leo M. epist. 11 papae cognitione. AVELL. p. 293, 16. ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 16, 15 *Eutyches* -ssus detectus atque damnatus est. GREG. TVR. Franc. 5, 18. CONC. Rom. a. 502 p. 424, 18 sive -ssa sive indiscussa causa. *cf.* p. 425, 10. CONC. Massil. a. 533 p. 60, 15 (*syn.* requirenda). Aurel. a. 541 p. 91, 15 ut nullus saecularium personarum . . . quemquam clericorum pro sua potestate constringere, -ere audeat aut damnare. *et saepissime.* *t. t. in iure de munere discussorum* (*v. p. 1372, 29*): COD. Iust. 8, 12 (13), 1 pr. -endis publicis operibus vel aquae ductibus . . . abstinere . . . in -endo civiles reditus vel facta opera. EPIST. impp. de Asia (Bruns fontes^{7} p. 270) I 23 per idoneos ratione -ssa. CORP. VIII 22660 ⟨d⟩iscussimus rati⟨oci⟩nio. VIII 22661. *litteris, oratione sim. de rebus dubiis vel explanandis disserere*: TERT. apol. 4 nulla lex vetat -i quod prohibet admitti. adv. Prax. 24. adv. Marc. 1, 15 p. 309, 12 si et ad apostolum vestrum -endum pervenerimus. pudic. 11 -ssa (discussio *codd.*) iam quaestio est (AVG. quaest. hept. 5, 15 civ. 2, 21 *al.*). FIRM. math. 1, 5, 1 -ssis omnibus atque purgatis. 4, 19, 3 omnia, quae diximus, diligenti ratione -e. 4, 20, 2. MAR. VICTORIN. gramm. VI 155, 20 -ssis septem speciebus hendecasyllabi. CHALC. comm. 49 epogdoi rationem. OPTAT. 2, 15 p. 49, 20 rationem rerum (*ibid.* recensete). LVCIF. Athan. 2, 11 p. 168, 24 epist. 4. AVIEN. Arat. 1871 astrorum lapsus. AVSON. 207, 6 CLAVD. DON. Aen. 1, 65. 350. *saepius.* TRACT. c. Arrian. p. 15, 29 sacramenti . . . arcana. HIER. hom. Orig. in Ezech. 13 p. 991 sermonem principis. epist. 64, 21, 1 (*syn.* exponerem). RVFIN. Orig. in gen. 12, 5 nisi minutatim littera fuerit -ssa et fracta. Orig. princ. 1, 6, 1 -entibus magis et pertractantibus quam pro certo . . . statuentibus. symb. 4 (*opp.* credendus est . . . deus). apol. adv. Hier. 1, 8 (*syn.* pertractatur). *al.* PAVL. NOL. carm. 32, 1 sectas. AVG. civ. 10, 1 in medium adducere atque -ere *controversias.* 20, 26 in psalm. 126, 11 serm. ed. Mai 33, 3 (*syn.* scrutemur) *saep.* PHOEBAD. c. Arrian. 23 his omnibus -ssis et in lucem . . . propositis. VICTRIC. 22 non -enda maiestas. MACR. somn. 1, 5, 1 somnii verba. MART. CAP. 2, 107 numeri congruentiam. 5, 469 naturam causae. 5, 474. 475 *al.* OROS. hist. 4, 6, 4. 6, 1, 19. CASSIAN. inst. praef. 5 quae . . . si . . . -ssa non fuerint et polita. Ps. PROSP. vocat. gent. 2, 31 *dei* iudicium. ARNOB. in psalm. 37 p. 377^{A} librum. CLAVD. MAM. anim. p. 27, 20 *saepe.* MAX. TAVR. serm. 88 veterem fidem. SEDVL. op. pasch. 2, 14 p. 214, 21 nemo manifestam sibi rem -it. BOETH. herm. pr. 2, 11 p. 166, 13 *al.* ENNOD. opusc. 3 p. 374, 14 regni utilitate -ssa. APRING. in apoc. 1, 11 (*syn.* disseramus). CASSIOD. inst. div. 23 scripturas divinas. *al.* GREG. M. moral. 2, 46 sacram historiam sub figurali intellectu -imus. *et saepissime.* INSCR. christ. Rossi II p. 248, 13, 7 -ens p⟨r⟩isci nam ⟨h⟩oramina (= *horamata*) celsa pro⟨ph⟩et⟨a⟩e. *seq. enuntiatum*: TERT. resurr. 18 -am cui se substantiae addicant (*cf.* adv. Marc. 4, 10 p. 446, 7. HIL. trin. 6, 29 quid illud sit. AMBR. virg. 7, 38 qui sunt isti. Iac. 1, 4, 15. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 31 non statim -endus est . . . quare *eqs.* AVG. mus. 1, 3 quid sit modulari. CASSIAN. inst. 2, 5, 4 *al.*). TERT. adv. Hermog. 27 -endum an . . . an (*cf.* adv. Marc. 1, 25). *nota*: MART. CAP. 5, 466 -itur (*i. colligitur*) . . . ab his legalibus status principales esse discretos. *coniungitur c. praep.* de: RVFIN. Adamant. 3, 13 de hoc. patr. 9, 2 de Zabulon. AVG. civ. 9, 1 ENNOD. opusc. 2, 31 p. 297 ACT. Archel. 50.

part. perf. pass. pro adi. **discussus**, -a, -um. HIER. adv. Pelag. 1, 13 -us (*i. contritus*) facile solvitur. *adv.* **discussē**: MART. CAP. 9, 891 in senatu caelico reticebunt ab ipsa deinceps virgine explorandae -ius.

deriv.: discussio, discussor, discussorius, discutibilis. *Rubenbauer.*

disdiapāsōn, δὶς διὰ πασῶν, *sc.* χορδῶν. *cf.* diapason. *t. t. musicae*: *definitur*: CHALC. comm. 44 diapason adiuncta sibi ea, quae diatessaron dicitur, adiuncta quoque alia diapente accepit duplicem perfectionem proptereaque -n vocatur. MART. CAP. 9, 953 quod -n (*graecis litteris in codd.*) dicitur, habet sonos quindecim *eqs.* CASSIOD. art. 5 p. 1210^{B} -n, id est dupla diapason symphonia *eqs.* VITR. 1, 1, 9. 5, 4, 7 (*v. infra l. 10*). 5, 4, 8. 9. 5, 5, 1 CHALC. comm. 35. 46. *syn.*: bis diapason (MART. CAP. 9, 950 BOETH. arithm. 2, 48. 49 mus. 1, 7 *al.*), bis plenum (MART. CAP. 9, 912 vers.).

disdiapente, δὶς διὰ πέντε, *sc.* χορδῶν. *cf.* diapente. *t. t. musicae*: VITR. 5, 4, 7 συμφωνίαι . . . sunt sex, diatessaron, diapente, diapason et disdiatessaron et -e et disdiapason.

disdiatessarōn, δὶς διὰ τεσσάρων, *sc.* χορδῶν. *cf.* diatessaron. *t. t. musicae*: VITR. 5, 4, 7 *v. supra l. 10.*
syn.: bis diatessaron (BOETH. mus. 2, 21. 3, 4).

disdo *v.* dido *p. 1015, 46.*

disdonat (per) diversa donat GLOSS. *v. Thes. gloss. s. v.* NOT. Tir. 41, 88 -at.

[**disediitiosus** *v. p. 711, 40.*]

disēmus, (-a), -um, δίσημος. *scribitur etiam* -os, -on. diss-: MART. CAP. *cod.* β 9, 978 *sqq. plerumque sing. (nom. acc. abl.), plur.* -os, -is *v. l. 32. 33.* *t. t. metricorum*: *i. q. quod ex duabus moris constat, dichronus* (*definitio*: MART. CAP. 9, 981 -us, id est, qui duobus temporibus impletur): *de arsi, thesi*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 42, 17 in iambo (*sim.*) . . . monosemos arsis ad -on thesin comparatur (*syn. thesis* temporum duum). 42, 22 -os arsis. 42, 30 thesin. 43, 14 temporum . . . incrementa a duobus ad duodecim procedunt, id est a -o ad duodecasemum (*item* 43, 23, *ubi syn.* a dichrono ad duodecachronum). *de pedibus*: MART. CAP. 9, 978 aequale est . . . numeri genus, quod a -o usque in sedecim pedes procedit. -us appellatur pes, qui per arsin et thesin primus constare dicitur, ut est 'leo'. 9, 980 pedum compositio *habens differentiam* per magnitudinem, cum ex -o vel (*i. et*) tetrasemo componitur numerus; . . . per oppositionem . . ., cum aut primos -os ponimus insequentibus longe potioribus aut tetrasemos -is insequentibus applicamus. 9, 981 *de proceleusmatico* 'breviore' (9, 983). *D.*

[**diseria** *v.* dysaeria.]

disertim [*cf. c.* disertus. *Th.*]. GLOSS. disposite. digeste (*legitur* dissertim GLOSS. Plac. lib. gloss. V 62, 13, *sed* disertum Plac. Rom. V 16, 14). PAVL. FEST. p. 72 -m pro diserte dixerunt antiqui. NON. p. 509 -m dicere ⟨id est⟩ plane, palam Lucilio ⟨et Titinio⟩ auctore possumus (*corr. Marx ad Lucil. 1156*). *afferuntur* TITIN. *l. 44*, PLAVT. *l. 43*, ACC. *l. 45*, LIV. ANDR. *l. 41.* LIV. ANDR. carm. frg. 6 tuque mihi narrato omnia -m (ἀτρεκέως *Hom. Od. 1, 169*). PLAVT. Stich. 241 id fuit nomen tibi. :: fuit -m (*A*, NON. *l. c.* GLOSS. Plaut. gramm. III 59, 7; disertum *B*, desertum *CD*). TITIN. com. 150 †habui recte, -m. LVCIL. 1156 -m. ACC. trag. 350 -m id unum incommodis defit meis.

1. disertio, -ōnis *f.* [*originis non satis perspicuae. varia proponunt C. O. Müller ad* PAVL. FEST. p. 72 (sors); *Vaniček, Etymol. Wörterb. d. lat. Spr.*^{2} *93* (herciscere); *Walde, Lat. etymol. Wörterb.*^{2} *s. v.* (2. artus). *Th.*]. PAVL. FEST. p. 72 -es (des- *codd. praeter R*) divisiones patrimoniorum inter consortes. *huc pertinere videtur* GLOSS. dissertiones separationes.

2. disertio, -ōnis *f.* *a* disertus. *i. q. eloquentia*: FVLG. myth. 1, 18 p. 30, 4 quod negotiatori linguarum sit -o necessaria. APON. 11 p. 207 in simplicissimis videlicet absque ullo -is sermone mentibus hominum.

disertitūdo, -inis *f.* *a* disertus. *i. q. eloquentia, facundia*: MAR. VICTORIN. rhet. 1, 1 p. 159, 39 (*ad* CIC. inv. 1, 1) ut supra pro eloquentia aut copiam dicendi aut exercitationem aut -em ('disertissimos homines' CIC.) nominaverit. HIER. hom. Orig. in Ier. 2 p. 763 ut -em, quae in graeco sermone laudatur, graece interpretando sequeretur (DIONYS. EXIG. epist. ad Eugipp. p. 345^{D}). in Ion. prol. p. 387/8 ut . . . non tam -em ostentet suam quam sensum . . . edisserat. 3, 6 *sq.* p. 420 -is suae fulgore. c. Ioh. 13 -is tuae fluvius. adv. Rufin. 3, 6 p. 461^{D} procacitatem -em . . . arbitraris. epist. 50, 5, 2 occasionem respondendi -i suae. 119, 1 de canina . . . facundia ad Christi -em transmigrastis. VVLG. Is. 33, 19 -em linguae (CASSIOD. in psalm. 48, 6). AVG. in psalm. 36 serm. 3, 6 in nostra -e (*opp.* barbarismo). SIGIST. epist. -is tuae paginam relegentibus. CASSIOD. var. 8, 12, 2 veritatis terminos -o nescit excedere. 9, 21, 4. 9, 25, 1 veritas et -o dictorum. 9, 25, 3 qua -e devotus asseruit! in psalm. 106, 38 nulla -e gloriosos. EVGIPP. epist. 2 ne . . . tali vitam sermone conscriberet, in quo . . . res mirabiles . . . obscura -e (diss- *al.*) non lucerent.

disertīvus, -a, -um *a* 2. disserere. PRISC. gramm. III 93, 14 species *coniunctionum* sunt: copulativa, continuativa, . . . disiunctiva, subdisiunctiva, -a (des- *vel* diss- *al.*), ablativa. 98, 25 *coniunctiones* -ae (des- *vel* diss- *al.*) vel electivae sunt, quando diversis propositis aliquid ex eis nos eligere ostendimus ut 'dives esse volo quam pauper'. *cf. Apollon. Dyscol. π. συνδ. p. 221, 16* διασαφητική.

diserto *v.* disserto.

disertulus, -a, -um *a* disertus *deminutive.* *pro substantivo*: MAR. MERC. Nest. serm. praef. occupent . . . se . . . isti nostri -i ad singulas syllabas nostras scrutandas.

***disertus**, -a, -um [*ex* dis- *et* 2. artus *cps. esse videtur* (*cf.* di-

[*Lackenbacher*]

sertim narrare); *significationis mutationem similitudo verbi* 2. disserere *efficere potuit. alii ex participio* dissertus *factum esse putant, v.* PAVL. FEST. p. 72. *Th.*]. PRISC. gramm. III 56, 24 ubique producitur ʻdi' excepto ʻdirimo' et ʻ-us'. *de origine:* VARRO ling. 6, 64 ut olitor disserit in areas sui cuiusque generis res, sic in oratione qui facit, -us. PAVL. FEST. p. 72 -us a disserendo dictus (ISID. orig. 10, 65 -us, doctus, a disserendo dictus: disposite enim disserit). SERV. Aen. 2, 149 ʻedissere' ... ordine cuncta narra, unde qui plane loquuntur dissertores fiunt et -i vocantur. POMP. gramm. V 280, 23 ab eo, quod est sero sertus, -us. *cf.* CIC. de orat. 1, 240 cum *Crassus* disserendo par esse non posset — quamquam fuit Crassus in numero -orum, sed par Galbae nullo modo. div. 1, 105 difficultas laborque discendi -am neglegentiam (*i. homines neglegentes*) reddidit; malunt enim disserere nihil esse in auspiciis quam, quid sit, ediscere. APVL. apol. 5 eundem (*sc. me*) -issimum, quod nullum meum factum vel dictum extet, de quo disserere publice non possim. COMINIAN. Char. gramm. I 175, 29 *p. 1379, 32.* VOPISC. Prob. 2, 7 *p. 1379, 9.* *de formis: scribitur* dissertus: CORP. X 13934 *et saepe in codd., ex. gr.* CATVLL. 12, 9 (*cf. Friedrich, Komm. p. 132*). HIER. epist. 34, 3, 2 RVRIC. epist. 1, 3; desertus: *ex. gr.* CIC. epist. 3, 11, 5 SEN. epist. 45, 3 COMPVT. cod. Col. prol. 9 p. 233. *de notione:* AGROEC. gramm. VII 115, 10 (= BEDA *ibid.* 269, 23) -us orator est, desertus derelictus (ISID. diff. app. 88 DIFF. ed. Beck p. 53, 32 *cf.* ISID. diff. 1, 136). DIFF. ed. Beck p. 54, 5 eloquens est naturaliter verbis instructus, -us vero a disserenda causa reorum et eloquentiae proximus habetur (*cf. infra l. 64*). GLOSS. eloquens. doctus, prudens, intellectus (?). scolasticus. σαφής. σώφρων. λόγιος, φιλόλογος, ἐλλόγιμος. *comp.:* CIC. de orat. 3, 129 SEN. contr. 3 praef. 17 MART. 3, 38, 3 *al.* *sup.:* CIC. inv. 1, 1 de orat. 1, 229 CATVLL. 49, 1 *al.* *legitur inde a* TER. *et* VARRONE (*adv. inde a* PLAVTO, *v. p. 1380, 50. 1376, 43*); *non habent* CATO CAES. VERG. TIB. LIV. CVRT. COLVM. LVCAN. PERS. PLIN. nat. VAL. FL. SIL. STAT. SVET.; *frequentant* CIC. (*or. 26ies, rhet. 55ies (vel 53ies, v. l. 36), phil. 8ies, epist. 10ies, frg. semel*) OV. (*15ies*) SEN. *uterque* (*30ies; 18ies*) MART. (*14ies*) QVINT. (*37ies*) TAC. (ann. *semel*, dial. *12ies*) PLIN. epist. (*16ies*). [*loc. dub.:* CIC. de orat. 2, 94 (*c coni.*). 3, 154 AVG. civ. 8, 4 p. 360, 21 Vind.]

I *i. q. clarus, planus:* RHET. Her. 4, 30, 41 hic atrocior tacita suspicio quam -a explanatio facta (facti *Klotz*) est. VITR. 5, 8, 2 consonantes sunt *loci*, in quibus *vox* ... egrediatur ad aures -a verborum claritate. APVL. met. 3, 29 ʻo' quidem tantum -um ac validum clamitavi, reliquum autem Caesaris nomen enuntiare non potui.

II *i. q. argutus vel ingeniosus in argumentando* (*de rebus i. q.* ἐναργής, εὔστοχος): **1** *de hominibus:* CIC. Tusc. 1, 10 -us esse possem, si contra ista dicerem. rep. 1, 4 se ... copiosos et -os putant (div. 2, 83). **2** *de rebus:* SEN. suas. 2, 11 non quidem in hac suasoria, sed in hac materia -issima illa fertur sententia Dorionis (5, 8 SEN. epist. 21, 8). contr. 1, 5, 9. 9, 5, 15 dixit rem -issumam et omnibus saeculis duraturam. QVINT. inst. 8, 2, 21 ingeniosa haec et fortia et ex ancipiti -a creduntur. *huc referendum esse censeo* VVLG. sap. 7, 22 spiritus intellegentiae sanctus, unicus, multiplex, subtilis, -us (τρανόν), mobilis.

III *i. q. astutus, urbanus, lepidus:* TER. Eun. 1011 callidum et -um credidi hominem. CIC. Verr. 4, 23 ut Apronius, qui aliis inhumanus ac barbarus, isti uni (*sc. Verri*) commodus ac -us videretur. Cael. 67 quam volent in conviviis faceti, dicaces, non numquam etiam ad vinum -i siut. HOR. epist. 1, 19, 16 *Timagenes* studet urbanus tenditque -us haberi. SEN. contr. 10, 5, 22 (*de Timagene*) -us homo et dicax, a quo multa improbe, sed venuste dicta. MART. 9, 11, 16 nobis non licet esse tam -is (*quam poetis Graecis*), qui Musas colimus severiores. *nota c. genet.:* CATVLL. 12, 9 est enim leporum -us puer ac facetiarum.

IV *i. q. eloquens, facundus:* **1** *de animantibus:* **a** *loci, quibus aut opponuntur aut coniunguntur adiectiva similis significationis: opponitur* eloquens (*cf. supra l. 24*): CIC. de orat. 1, 94 scripsi (*sc. Antonius*) ... illud quodam in libello ... -os cognosse me nonnullos, eloquentem adhuc neminem, quod eum statuebam -um, qui posset satis acute atque dilucide apud mediocres homines ex communi quadam opinione hominum dicere, eloquentem vero, qui mirabilius et magnificentius augere posset atque ornare, quae vellet, omnisque omnium rerum, quae ad dicendum pertinerent, fontis animo ac memoria contineret (orat. 18 QVINT. inst. 8 praef. 13 IVL. VICT. rhet. 25 p. 444, 35 [*conflatum ex* CIC. de orat. 1, 94 *et* 3, 53] HIER. adv. Pelag. 3, 17). 1, 95 qui ... existat talis orator, qualem quaerimus, qui iure non solum -us, sed etiam eloquens dici possit. *coniungitur c.* eloquens (eloquentia. *cf. p. 1378, 19*): CIC. de orat. 1, 215 neque vero, si quis utrumque potest, aut ille consili publici auctor ac senator bonus ob eam ipsam causam orator est aut hic -us atque eloquens, si est idem in procuratione civitatis egregius, illam scientiam dicendi copia est consecutus. 3, 129 eloquentior videlicet fuit et -ior Socrates. PAVL. FEST. p. 182 *orator* pro -is et eloquentibus (*cf.* QVINT. inst. 12, 1, 23 concedamus ... repertum esse aliquem malum virum summe -um, nihilo tamen minus oratorem eum negabo). ARNOB. nat. 7, 22 quod Mercurius eloquens *est*, eloquentibus debet -issimisque *hostiis* mactari. HIER. adv. Rufin. 1, 15 quem -issimum et eloquentissimum ... praedicavit. CIC. de orat. 1, 38 omnium mihi videor ... eloquentissimos audisse Ti. et C. Sempronios, quorum pater, homo prudens et gravis, haudquaquam eloquens, ... at vero eius filii -i. 1, 63 illud est probabilius neque tamen verum, quod Socrates dicere solebat omnis in eo, quod scirent, satis esse eloquentis; illud verius neque quenquam in eo -um esse posse, quod nesciat. Brut. 39 videsne igitur vel in ea ipsa urbe, in qua et nata et alta sit eloquentia, quam ea sero prodierit in lucem? si quidem ante Solonis aetatem et Pisistrati de nullo ut -o memoriae proditum est. NEP. Epam. 5, 1 fuit etiam -us, ut nemo ei Thebanus par esset eloquentia. SEN. epist. 75, 6 non quaerit aeger medicum eloquentem, sed, si ita competit, ut idem ille, qui sanare potest, compte de iis, quae facienda sunt, disserat, boni consulet. non tamen erit, quare gratuletur sibi, quod inciderit in medicum etiam -um. QVINT. inst. 10, 3, 13 Iulius Florus in eloquentia Galliarum ... princeps, alioqui inter paucos -us. 11, 1, 36. APVL. apol. 5. *opponitur* facundus: SEN. contr. 3 praef. 11 Silo Pompeius sedens et facundus et litteratus est et haberetur -us, si a praelocutione dimitteret. POMP. gramm. V 292, 37 his duodecim vitiis siqui caruerit, eloquens erit, id est -us: non quidem facundus, sed -us. *coniungitur c.* facundus (facundia): OV. ars 1, 610 non tua sub nostras veniat facundia leges; fac tantum cupias: sponte -us eris. rem. 310 atque utinam possis etiam facundus in illis esse! dole tantum: sponte -us eris. APVL. apol. 5. AVSON. 194, 17 memor, -us, lucida facundia. CASSIOD. inst. div. 1 p. 1110^{A} quem Eustathius vir -issimus ita transtulit in latinum, ut ingenium doctissimi viri facundiae suae viribus aequiperasse videatur. *coniungitur c.* litteratus (*cf. l. 17*): CIC. Brut. 81 A. Albinus et litteratus et -us fuit. PLIN. epist. 6, 26, 1 studiosus, litteratus, etiam -us. FIRM. math. 3, 5, 37 litteratos ..., -os et variis litterarum studiis ornatos. *coniungitur c.* formosus: CASS. SEV. or. frg. Sen. contr. 2, 4, 11 quasi -us es, quasi formonsus es, quasi dives es. SEN. epist. 45, 3. APVL. apol. 4 philosophum formonsum et tam graece quam latine ... -issimum. HIER. epist. 40, 3.

b *ceteri loci:* CIC. inv. 1, 1 -issimos homines (1, 4 neque in publicis rebus infantes et insipientes homines solitos esse versari nec vero ad privatas causas magnos ac -os homines accedere. Quinct. 7 homines -issimos, fortissimos, florentissimos. div. in Caec. 44 [*de Hortensio*] cum homine -issimo et ad dicendum paratissimo. Caecin. 97. Phil. 2, 8 [*de Antonio*] homo -e. 2, 18 *al.* de orat. 1, 253 illi -issimi homines ministros habent in causis iuris peritos. 2, 316 hominem in primis -um atque eruditum Philippum. 3, 4 homini et vehementi et -o et in primis forti ad resistendum Philippo. *al.* Att. 13, 46, 2 *Catonem meum* saepissime legendo se dicit [*Caesar*] copiosiorem factum, Bruti Catone lecto se sibi visum -um [*cf. p. 1377, 44*]. Q. CIC. pet. 8. 13 *v. infra l. 74 sq.* SEN. contr. 1, 2, 22 Scaurus non tantum -issimus homo, sed venustissimus. *al.* VELL. 2, 45, 1 P. Clodius, homo nobilis, -us, audax. SEN. apocol. 14, 2 homo Claudiana lingua -us [*cf. p. 1379, 18*]. QVINT. inst. 8, 1, 2 Theophrastum, hominem alioqui -issimum. TAC. dial. 1 -issimorum ut nostris temporibus hominum sermo. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 23 ut ... non iam -orum hominum, sed Musarum etiam videatur oratio). CIC. Quinct. 2 ut ego ... cum patrono -issimo compararer (*sc. cum Hortensio. cf.* COD. Iust. 3, 28, 37, 1^{e} viris -issimis patronis causarum. *cf.* 2, 58, 2 viros -issimos advocatos. 2, 7, 13. de cod. confirm. 3. de cod. comp. 1 -issimos togatos fori. Iust. 1, 17, 13. 2, 7, 29, 1. 3, 1, 13, 9. 6, 61, 5, 1 tantae existimationis viri atque -issimi iuris periti). CIC. div. in Caec. 47 cum subscriptoribus exercitatis et -is. Verr. 4, 63 Q. Lollius ... adulescens et bonus et fortis et in primis -us (Cluent. 156 Flacc. 18 Cael. 15 de orat. 1, 229 PORPH. Hor. carm. 4, 1, 9 VOPISC. Car. 7, 1. *cf.* APVL. apol. 98 -i iuvenis). CIC. Sest. 122 -issimus poeta (*sc. L. Accius.* Brut. 167 L. Afranius poeta, homo perargutus, in fabulis ... -us. PETRON. 96, 6. FIRM. math. 8, 5, 3 Aratus, poeta -issimus). har. resp. 37 Lentulum gravem oratorem ac -um (de orat. 1, 231 -issimus orator Lysias. VAL. MAX. 8, 7, 1 HIER. in Gal. 1, 11. 12 p. 408. VITR. 1, 1, 17 rhetor -us [VIR. ill. 81, 2. *cf.* CIC. de orat. 1, 91 neminem scriptorem artis ne mediocriter quidem -um fuisse dicebat *Charmadas*]). CIC. Brut. 104 Diophanem Mytilenaeum Graeciae temporibus illis -issimum. 148 ut paulo ante dixi consultorum alterum -issimum, -orum alterum consultissimum fuisse (*cf.* 145 eloquentium iuris peritissimus Crassus, iuris peritorum eloquentissimus Scaevola). nat. deor. 3, 23 isto modo etiam -us, et quidem mathematicus, musicus, omni denique doctrina eruditus, postremo philosophus *mundus est.* Att. 2, 24, 3 (*de Cicerone ipso*) me non nominavit, sed dixit consularem -um, vicinum consulis, sibi dixisse (*item de Cicerone:* epist. 9, 19, 2 ne pluris esse balbos quam -os putes. 9, 22, 2. Q. CIC. pet. 8 homini navo, industrio, innocenti, -o. 13 forti homini, -o, innocenti. CATVLL. 49, 1 -issime Romuli nepotum. SEN. epist. 107, 10 Ciceronis, -issimi viri. 118, 1 AVG. civ. 3, 30 p. 158, 7 Vind. Cicero, ille -us artifex rei publicae gerendae. *cf.* PETRON. 55, 5 SEN. contr. 3 praef. 17 MART. 3, 38, 3). CATVLL. 53, 5 (*de Calvo*) salaputium -um. PVBLIL. S 49 sat est -us, pro quo loquitur veritas. SALL. hist. frg. 1, 4 (*de Catone maiore*) Romani generis -issimus (AMPEL. 19, 8 HIER. epist. 52, 3, 6. 61, 3, 3). HOR. epist. 1, 5, 19 fecundi calices quem non fecere -um? ars 370 consultus iuris et actor causarum mediocris abest virtute -i Messallae. OV. met. 13, 383 (*de Vlixe*) quid facundia posset, re patuit: fortisque viri tulit arma -us

[*Lackenbacher*]

(SEN. contr. 1 praef. 10 sententias a -issimis viris factas. 3, 1, 1. 3 praef. 15. 10, 4, 17 suas. 6, 25. 7, 14 VAL. MAX. 4, 7, 2 ext. SEN. apocol. 10, 2. dial. 3, 20, 6 apud -issimum virum ⟨T.⟩ Livium. 8, 1, 4 [*de Vergilio*] ille vir -issimus. epist. 107, 10 *v. p. 1378, 76.* 117, 23 TAC. dial. 23. 41. PLIN. epist. 2, 9, 4 Erucius Clarus vir sanctus, antiquus, -us atque in agendis causis exercitatus. 2, 11, 17. 4, 4, 1. 4, 26, 2. 8, 13, 1. APVL. apol. 95 Romani nominis -os viros. LAMPR. Alex. 16, 1 neque ullam constitutionem sacravit siue viginti iuris peritis et doctissimis ac sapientibus viris isdemque -issimis non minus quinquaginta. VOPISC. Prob. 2, 7 ut non Sallustios, Livios, Tacitos, Trogos atque omnes -issimos imitarer viros in vita principum et temporibus disserendis. CAPITOL. Gord. 5, 3. HIER. epist. 34, 3, 2 [*de Hilario*] tantum virum et suis temporibus -issimum. in Am. 2, 9 *sqq.* p. 246 Philo vir -issimus Hebraeorum. RVFIN. hist. 4, 30, 1 vir -issimus in Syrorum liugua. SVLP. SEV. dial. 3, 2, 1. AVG. civ. 7, 3 p. 306, 15 Vind. vir -issimus Sallustius. SIDON. epist. 1, 11, 1 CASSIOD. inst. div. 5 p. 1116A). OV. Pont. 2, 2, 100 umbra -a (*i. e. M. Valeri Messallae*). fast. 4, 112 proque sua causa quisque -us erat. SEN. contr. 2, 4, 8 sua lingua (*i. e. ut Hispanus*) -us est (*cf. p. 1378, 46, sed v. l. 14*). 10 praef. 14 numquam audivi patrem familiae -iorem. VAL. MAX. 8, 12 ext. 2 -issimus populus. SEN. frg. 18 plerique philosophorum tales sunt, -i in convicium suum. MART. 5, 59, 2 Stella -e. QVINT. inst. 7, 1, 42 reo proditionis patri -us filius affuit, rusticus non affuit. 10, 1, 68 qui fuerunt in foro -i. 10, 7, 15 pectus est…, quod -os facit, et vis mentis. 11, 1, 21 si abundans opibus pauperem se et… -us imperitum plane et infantem vocet. TAC. dial. 36 quo modo -um haberi pulchrum et gloriosum, sic contra mutum et elinguem videri deforme habebatur (*cf.* LACT. inst. 4, 26, 8 qui rationem divinitatis ignorat, is vere elinguis et mutus est, licet sit omnium -issimus). PLIN. epist. 2, 3, 9 habeo hic, quos legam, non minus -os. AVR. Fronto p. 17, 10 N. vale -issime, doctissime, mihi carissime, dulcissime, magister optatissime (*cf.* p. 67, 22). p. 31, 9 *Theopompum* audio aput Graecos -issimum natum esse. COMINIAN. Char. gramm. I 175, 29 -issimus grammaticus ita disseruit. TER. MAVR. 2135 -i Annaeus Seneca et Pomponius ante Secundus. HIER. in Am. 5, 3 p. 283 Galenus -issimus atque doctissimus *medicorum.* AVG. conf. 2, 3, 6 dummodo essem -us vel desertus potius a cultura tua. SVLP. SEV. Mart. praef. 1 -is … scriptoribus. CASSIOD. inst. div. 1 p. 1110C (*de Augustino*) -us atque cautissimus disputator.

pro substantivo (*v. p. 1377, 12*): a *i. q. orator* (*cf. p. 1377, 80*): CIC. Quinct. 47 potentes, -i, nobiles omnes advocandi sunt. de orat. 1, 40 proprio munere aliquo -orum. orat. 13 et doctis eloquentia popularis et -is elegans doctrina defuit. OV. ars 2, 507 neque declament medio sermone -i. Pont. 2, 5, 51 status est vultusque -i. VITR. 6, 5, 2 forensibus … et -is elegantiora et spatiosiora *vestibula facienda sunt* ad conventus excipiundos. TAC. dial. 17 nostrorum temporum -is (25. 32). 40 cum se plurimi -orum ne a Publio quidem Scipione aut L. Sulla aut Cn. Pompeio abstinerent. PLIN. epist. 6, 17, 2. AVR. Fronto p. 28, 22 N. philologos et -os. APVL. flor. 9 p. 37 orationes laudatas -is. SER. SAMM. 260 (*de Hortensio*) cum…nondum extincti moreretur lingua -i. CAPITOL. Ver. 2, 8 multos -os et eruditos semper secum habuisse dicitur. PALLAD. 1, 1, 1 HIER. epist. 50, 3, 3. DRAC. laud. dei 3, 534 *verum deum* numquam verba -i exornaut. CASSIOD. inst. div. 28 p. 1143A Columella sexdecim libris per diversas agriculturae species eloquens ac facundus illabitur, -is potius quam imperitis accommodus. b *i. q. patronus*: CIC. de orat. 1, 168 homo ex numero -orum (Brut. 135). OV. am. 1, 13, 21 nec tu consulto nec tu iucunda -o: cogitur ad lites surgere uterque novas. ars 1, 85. TAC. dial. 1 horum autem temporum -i causidici et advocati et patroni et quidvis potius quam oratores vocantur. LAMPR. Alex. 16, 3 fuit … illi consuetudo, ut, si de iure aut de negotiis tractaret, solos doctos et -os adhiberet. *fere i. q. accusator*: SEN. contr. 10, 1, 8 adeo non timuit, ne esset reus, ut etiam -us esse curaverit. c *i. q. doctrina rhetorica imbutus*: MART. 6, 60, 7 quam multi tineas pascunt blattasque -i. IVV. 7, 31 didicit iam dives avarus… tantum laudare -os.

2 *de rebus: de disserendi velut instrumentis*: OV. trist. 3, 11, 20 ora -a. PS. AVG. serm. 128, 8 quod est hoc … verbum, quod linguis gentium -is non fit et linguas infantium -as facit? *de rebus disserendo ortis*: CIC. de orat. 1, 231 orationem -am sibi et oratoriam videri, fortem et virilem non videri. *cf.* CYPR. ad Donat. 2 accipe non -a, sed fortia (SEN. contr. 2, 4, 8 orationem -issimam recitavit. 9, 4, 21 AVG. civ. 8, 19 p. 386, 21 Vind. CASSIOD. inst. div. 16 p. 1132C). CIC. Att. 4, 15, 4 sane -o epilogo. PROP. 3, 23, 6 *tabellae norant* quaedam sine me verba -a loqui (OV. Pont. 3, 5, 8). SEN. contr. 7, 3, 8 versus referebat Publili -issimos (SEN. epist. 8, 8. 107, 10 MART. 6, 14, 1. 3 CAPITOL. Opil. 14, 3 Gord. 3, 3 FIRM. math. 2, 29, 2). VAL. MAX. 8, 9 ext. 1 *Solonis* salubriores erant contiones, *Pisistrati* -iores. AVG. anim. 2, 3, 7 -i et ornati sermonis… suavitate (CASSIOD. inst. div. 1 p. 1111C. 3 p. 1114C sermone -issimo. COMPVT. cod. Col. prol. 9 p. 233 deserti sermonis eloquentiam). AVG. anim. 4, 2, 3 tua nostrae ignorantiae -issima et luculentissima castigatio. *de litteris, libris sim.*: CIC. Brut. 101 *historia* neque nimis est infans neque perfecte -a. Att. 7, 2, 8 -issumae epistulae. epist. 3, 11, 5 si … eae litterae non fuerunt -ae, scito meas non fuisse (AVR. Fronto p. 27, 13 N. neque -ae neque doctae). SEN. epist. 46, 1 *liber* quam -us fuerit (GREG. M. moral. 11, 42. PLIN. epist. 5, 13, 6 libellum -um et gravem). LAMPR. Heliog. 35, 5 multis paginis isdemque -ioribus. *de facundia, sim.*: PORPH. Hor. carm. 4, 2, 59 -a et elegans elocutio. TREB. trig. tyr. 1, 1 non historico nec -o, sed pedestri alloquio. CET. FAV. praef. p. 287, 3 facundia. ISID. vir. ill. 5 epistulam pulchro ac -o comptam eloquio. *varia*: CIC. epist. 3, 11, 5 quod -um non erit, ne putaris meum. SEN. suas. 6, 25 nihil esse in historiis eius hoc quem rettuli loco -ius. QVINT. inst. 1, 8, 4 non modo quae -a, sed vel magis quae honesta sunt, discant. 2, 11, 5. 8 praef. 24. AVR. Fronto p. 104, 16 N. mitte mihi aliquid, quod tibi -issimum videatur. VAL. MAX. 1, 7, 1 -um … Platonis somnum (*per enallagen dictum*). MART. 4, 55, 3 Arpis (*v. vol. II p. 630, 69*) cedere non sinis -is. 6, 48, 2 non tu, Pomponi, cena -a tua est. 10, 19, 12 -am … iannam (*Plinii causas centumvirales agentis*). TAC. dial. 5 -am quidem, sed inexercitatam et eius modi certaminum rudem Helvidii sapientiam elusit. APVL. apol. 18 eadem est… paupertas … in Aristide iusta, in Phocione benigna, in Epaminonda strenua, in Socrate sapiens, in Homero -a. RVRIC. epist. 1, 3 velim -issimis auribus tuis ore garrulo non tam officiosus quam iniuriosus existere. *pro subst.* diserta, -orum: PORPH. Hor. ars 24 -a profiteutem κακόζηλα vitiant. AVG. anim. 2, 1, 1 sunt noxia prava (et prava *G*) -a, quia hominibus minus eruditis eo, quod -a sunt, videntur et vera.

sensu latiore: fere i. q. doctus: LVCR. 2, 988 *potest* et sapere et doctis rationem reddere dictis non ex semiuibus sapientibus atque -is *factus*. CASSIOD. gramm. VII 213, 17 a virtute doctrinae, quam -i viri unius cuiusque bonae rei scientiam vocant.

syn. et iuxta posita: *ad II*: copiosus, ingeniosus, fortis. *ad III*: callidus, dicax, urbanus. *ad IV 1*: eloquens, facundus, dicax (MAR. VICTORIN. rhet. 1, 4 p. 168, 24), ornate dicens (CIC. de orat. 1, 36), elegans (SEN. epist. 58, 6), doctus (HIER. in Am. 5, 3 p. 283), eruditus (CIC. de orat. 2, 316 CAPITOL. Ver. 2, 8. *cf.* CIC. Brut. 304 teste -o eruditoque [*Stangl*, uterque *codd.*] Philippo). *ad IV 1a*: forensis. *ad IV 1b*: consultus. *ad IV 2*: copiosus, oratorius.

opp.: *ad I*: tacitus. *ad II*: copiosus. *ad IV 1*: eloquens, facundus, balbus (CIC. epist. 9, 19, 2), frigidus (CAEL. Cic. epist. 8, 9, 5), infans (CIC. orat. 56 *cf.* QVINT. inst. 11, 1, 21), loquax (CIC. frg. inc. J 20), mutus et elinguis (TAC. dial. 36 *cf.* LACT. inst. 4, 26, 8), ingeniosus (MART. 7, 9, 2), prudens (CIC. de orat. 1, 36), sapiens (CIC. Att. 10, 1, 4). *ad IV 1a*: doctus. *ad IV 1b*: reus. *ad IV 2*: fortis et virilis, infans, rusticus.

deriv.: disertulus, disertio, disertitudo, disertivus(?). *comp.*: indisertus, perdisertus.

adv. **diserte.** GLOSS. eloquenter. eleganter. σαφῶς. λογίως, ἐλλογίμως. ἐκτικῶς. *comp.*: SEN. suas. 2, 14 APVL. apol. 91 flor. 7 p. 27 *al.* *superl.*: CIC. de orat. 2, 64 LIV. 39, 28, 12 *al.* *legitur apud* PLAVT. AFRAN. NEP. MART. PLIN. epist. *singulis locis*, TAC. APVL. *bis*, QVINT. *ter*, SEN. min. *quater*, LIV. SEN. mai. (*6ies*) CIC. (*10ies*). [*loc. corrupt.*: FRONTO p. 210, 21 N.]

1 *i. q. plane, definite*: PLAVT. Amph. 578 satin hoc plane, satin -e … videor tibi locutus esse? AFRAN. com. 51 quod vult -e pactum, haut (aut *codd.*) dictum. CIC. Verr. 4, 126 hoc eum -e scribere (LIV. 36, 28, 2. 39, 28, 12 FRG. Vat. 67). LIV. 21, 19, 3 cum in Lutati foedere -e additum esset. 34, 59, 2 *condiciones* -e a Quinctio latae sunt. 42, 23, 4 illo haud ambiguo capite foederis deterreri, quo -e vetentur. 42, 25, 4 *in foedere* -e prohiberi. SEN. contr. 10, 4, 25 hunc aiebat sensum -issime apud Nasonem Ovidium esse positum.

2 *i. q. eloquenter, facunde*: CIC. de orat. 1, 44 prudentibus -e, stultis etiam vere videare dicere (1, 63. 2, 39. ac. 2, 134 Theophrasto multa -e copioseque [*cf. p. 1377, 44. 1378, 42*] dicente. NEP. Epam. 3, 2 SEN. contr. 2, 1, 35. 9, 4, 20 SEN. apocol. 9, 2. epist. 59, 3 Vergilius … -e quidem dicit, sed parum proprie. MART. 8, 7, 1 QVINT. inst. 12, 1, 30 PORPH. Hor. carm. 1, 13, 6 epod. 17, 35 *cf.* epist. 2, 1, 155. DON. Ter. Andr. 523 -e et latine dixit. Phorm. 280 AVG. c. Cresc. 4, 2, 2 p. 500, 1 CORP. III 14359^10a). de orat. 2, 38 si de pingendo pictor aliqnis -e scripserit aut dixerit (PLANC. Cic. epist. 10, 11, 1. GELL. 15, 9, 1 vere ac -e Caecilius hoc in Subditivo scripsit. TREB. trig. tyr. 33, 8. HIER. epist. 47, 1, 2 SIDON. epist. 9, 3, 1). de orat. 2, 50 quae saepe -e agenda sunt (*ibid.* agenda sunt non minus -e quam quae in lite dicuntur. PLIN. epist. 4, 22, 2 egit… causam non minus feliciter quam -e). de orat. 2, 64 tractanda sunt omnia -issime. SEN. contr. 10, 4, 17 Labienus … -e declamavit. suas. 2, 14 Nicetes longe -ius hanc phantasiam movit. SEN. nat. 1, 5, 6 ut ait Nero Caesar -issime (epist. 92, 35). QVINT. inst. 6, 2, 26 ut lugentes… -issime quaedam exclamare videantur. 12, 8, 3 multa et -e summisque clamoribus … decantaverunt. TAC. dial. 9 Agamemnon aut Iason -e loquitur (APVL. apol. 91 cum multo -ius ipsae tabulae loquantur. PANEG. 9 [12], 1, 2 PALLAD. 1, 1, 1 DON. Ter. Phorm. 193). APVL. flor. 7 p. 27 ut … ⟨non⟩ -ius maledicat. PORPH. Hor. carm. 2, 11, 11 -e … inquit (DON. Ter. Eun. 179). *ibid.* 3, 29, 54. VOPISC. Prob. 2, 7 qui haec et talia non tam -e quam vere memoriae tradiderunt. HIER. epist. 18A, 4, 2 vera rustice quam -e falsa proferre. 34, 3, 2 errorem -ius (dissertius *codd.*) exsecutus est. AVG. c. Faust. 20, 11 p. 548, 23 non tam -e deliraret. 21, 10 p. 581, 10 ut has vanitates -e garriret. COD. Theod gest. in sen. p. 1 acclama-

[*Lackenbacher*]

tum est: nove -e, vere -c. SIDON. carm. 23,10 cum carmina postules -e. *nota:* TAC. dial. 26 ut oratores nostri tenere dicere, histriones -e saltare dicantur. *adv.* **disertim** *v. p. 1376, 36 sqq.*

syn. et iuxta posita: *ad I:* plane. *ad II:* absolute (DON. Ter. Phorm. 280), graviter (PLANC. Cic. epist. 10,11,1), ornate (AVG. c. Cresc. 4,2,2 p. 500,1), vehementer (DON. Ter. Eun. 179), vere (GELL. 15,9,1). *opp.:* *ad II:* fideliter (TREB. trig. tyr. 33,8), proprie (SEN. epist. 59,3), rustice (HIER. epist. 18^{A}, 4, 2), vere (VOPISC. Prob. 2, 7).
Lackenbacher.

dis(ex), -icis *subst. significationis non satis certae. ductum a* disicere *videtur et conferendum cum* obiex, subex. *? instrumentum ad disiciendum (sc. feras) aptum:* CARM. epigr. 1526 A 6 (= CORP. II 2660; *aet. fere Hadr.*) ut quiret *venator* . . . cursu certare, ut -e ferri (*cf. Bücheler ad l., qui* ferri *pro gen. accipiendum statuit; de aliorum interpretamentis v. eius adn.*).

(disfatīgābilis) NOT. Tir. 72, 42. **(disfatīgo**, -āre) NOT. Tir. 72, 37 -at. *cf. Heraeus, Archiv 12 (1902) 42.*

disgladior *v.* digladior *p. 1131, 54.*

disglūtino, -āre [*cf. c.* dis- *et c.* conglutinare. *Th.*]. *i. q. disiungere:* HIER. epist. 66,12 coniuncta -amus, unita dissicimus.

disgregātio, -ōnis *f. a* disgregare. *i. q. segregatio, divisio:* BOETH. divis. 884^{C} oportet igitur secundum naturam divisionis et secundum diffinitionem in proprias species semper fieri generis -em.

disgregātīvus, -a, -um *a* disgregare, disgregatus. *i. q. separativus:* BOETH. top. Arist. 1, 13 p. 921^{D} eius *coloris*, qui est in corporibus congregativum et -um visūs (7, 2 p. 990^{D}). in Porph. comm. sec. 3, 9 p. 229, 11 omnia . . . individua -a sunt et divisiva.

***disgrego**, -āvī, -ātum, -āre [*cf. c.* congregare. *Th.*]. *i. q. separare, segregare, discernere.* digr-: AVG. c. Cresc. 4, 44, 52. *in deliciis habet* BOETH. AVG. c. Cresc. 3, 34, 38 p. 446,6 a communione vestrorum quemadmodum orientales postea -ati sunt. 4,44,52. MART. CAP. 3, 289 -bitur *ordo* in bina. 5, 477 species . . . tantum modo -ata *a genere.* 9, 913 (vers.) -ato plasmate. BOETH. categ. 2 p. 205^{A} -atum est, cuius partes nullo communi termino coniunguntur. arithm. 1, 4 -ata medietas. mus. 4,17 vocum notulas. 5,5. 5,6 *cum* aliae *voces* sunt continuae, aliae -atae. herm. sec. 1, 2 p. 54, 2 ab his vocibus -vit nomen. 6, 13 p. 446, 14 syll. hyp. 1 p. 833^{B} categ. 1 p. 202^{D} in Porph. comm. *v. indicem Brandtii.* *cf. etiam* degregat *p. 387, 28.*

disgreg(us), -a, (-um) *adi.* [*a* disgregare, disgregatus. *Th.*]. *i. q. dissimilis:* MART. CAP. 9, 892 hae *puellae* igitur nec dispares numero nec -ae venustate.

disgrex, -gis *adi.* [*a* dis- *et* grex, *cf.* disgregus. *Th.*]. GLOSS. V 596,47 -x segregus (*cf.* GLOSS. Osb. 181) -es segreges, divisi, separati).

[**?dishabeo**, -erī *si vera vox, a* dis- *et* habeo, *cf. c.* dehabeo. CORP. XI 4413 (*Ameriae; periit*) N. Basian . . . asmittere . . . Atr. Caesari fratri . . . -eri . . .]

dishiasco, -ere *a* dis- *et* hiascere. *i. q. se aperire, discindi:* CATO agr. 12 fibulas . . . qui (*adv.*) arbores comprimat, si -ent.

***disicio** (dissicio), -ēcī, -ctum, -ere [*a* dis- *et* iacere. *Th.*]. *de formis: prima syllaba nusquam correpta (v. M. W. Mather, Harvard studies in class. phil. 6 [1895] 126 sqq.). in codicibus verbi praesentis formae saepe scribuntur* dissic- (*v. Fleckeisen, Jahrb. Phil. 87 [1863] p. 199 adn., Engelbrecht, Wien. S.-B. 110 [1885] p. 527, Mather l. c. p. 125*), *haud raro* dissec-, *qua ratione scribendi factum est, ut confunderetur cum verbo q. e.* dissecare, *quod conferas. quod vero Ribbeckius (Frg. Com.^{2} Coroll. p. XIII sqq.) aliique eum potissimum verbi usum, qui infra est sub I B 1, a* disicere *prorsus segregaverunt et ad peculiare* dissecendi *verbum a* *secēre (*i.* secare) *ductum pertinere statuerunt, recte refutaverunt Engelbrecht l. c. p. 523 sqq., Mather l. c. p. 123 sq. in libris praeterea* -ere *et* deicere *persaepe confunduntur nec facile potest diiudicari, utrum sit praeferendum. sub* deicio *igitur inveniet, quae quis hic desiderabit.* disiic- *scriptum est:* VERG. Aen. 7, 339 *V(?)*. 12, 308 *P.* PRVD. perist. 2, 209 *pars codd.* diiec-: LIV. 42, 20, 4 *V (cf. quae adnot. Heraeus ad l.)*. *de notione:* NON. p. 382 rumpere (*Verg. ecl. 8,71*) -ere. GLOSS. (*praemisi glossas ad formas perf. act. et pass. pertinentes, quoniam de interpretamentis verbi praesentis interdum dubitari potest, num recte huc referantur*): -ecit: dispersit disiunxit. dissipavit. disruit. disrumpit. -ctus: διασκεδασθείς. -ctum: dispersum. -ctas: disparsas aut distantes. dissicit: disturbat. discernit vel submergit, dissipat. separat. dispergit, tollit. desicit (deicit?): detrudit. dissice: disperge, effuga, discute. separa. divide. dissipa. tolle, rumpe, frange. dissi[s]cere: disrumpere, dispergere. -itur (digegitur *cod.*): dissipatur. *cf. etiam* disseco. *legitur inde a* NAEV. *et* ENN., *deest ex. gr.:* TER. TIB. PROP. SEN. rhet. CVRT. LVCANO PLIN. iun. VVLG. CLAVD.; *singulis locis habent* PLAVT. PLIN. nat. *al., binis:* CAES. HOR. VELL., *ternis:* CIC. SALL. APVL. TERT.; *frequentant* VERG. (*12^{ies}*) LIV. (*18^{ies}*) SEN. (*18^{ies}*) SIL. (*13^{ies}*) TAC. (*40^{ies}*) AMM. (*24^{ies}*).

I ***proprie*:** A ***generatim*:** 1 *res corporeas:* a *i. q. discutere, dirumpere, frangere, funditus evertere, diruere sim.:* NAEV. com. 57 saxa, silvas, lapides, montes -is dispulveras. ENN. scaen. 89 arae . . . fractae et -ctae iacent. VARRO frg. Gell. 3,14,3 si scyphus . . . in duas partes -ctus sit (*i. fractus, divisus*). RHET. Her. 4, 27, 37 Numantiam delevit, Karthaginem sustulit, Corinthum -ecit, Fregellas evertit. CIC. Arat. 427 -ctaque saxa revellens (*cf. Arat. 642* ἀναρρήξασα). BELL. Alex. 63, 4 munitiones (NEP. Eum. 5, 7). NEP. Hann. 7, 7 domum (VELL. 2,45, 3. GREG. TVR. *v. Bonnet p. 122 adn. 3*) a fundamentis (Tim. 3, 3 arcem . . . a fundamentis). Tim. 3, 2 moenia (SEN. Phoen. 343. *aliter p. 1383,83*). VERG. georg. 1, 283 fulmine montes. Aen. 2,608 moles (8,191). 8,290 urbes (VAL. MAX. 1, 5, 1). 8,355 -ctis muris (LIV. 27, 16, 9 murus . . . dirutus est ac -ctus. VITR. 10, 15, 7 VAL. MAX. 5, 1, 5 SVET. Nero 25, 1 ITIN. Alex. 17). HOR. carm. 2,19,15 tectaque Penthei -cta non leni ruina. OV. epist. 1, 47 vestris -cta lacertis Ilios. met. 15, 523 ni rota . . . fracta ac -cta fuisset. LIV. 25, 11, 10 alia *opera hostium* -erunt, alia igni corruperunt. 42, 20, 4 quae *rostra* tempestas -isset (*ibid. 2 syn.* discutere). 44,8,5 quae -cta ac vastata ab Romanis erant, refecit. VAL. MAX. 6, 9, 6 (*trop.*) quasi perruptis et -ctis nequitiae ... claustris (PRISC. Anast. 190). SEN. Ag. 896 *aper* cupit . . . caecos sinus -ere. nat. 6, 24, 6 loca. SIL. 2, 691 mapalia. 7, 523 vallo. 9, 539 -e telo flagranti (*i. fulmine*) . . . arces. STAT. Theb. 10,69 tumulum (TAC. ann. 2,7 tumulum . . . aram). TAC. hist. 3, 74 -cto aeditui contubernio. 4,63 ea sedes (*sc. colonia Agrippinensis*) . . . -cta. 5,19 -ctis quae morabantur (*i. diruta mole*). ann. 14, 22 *fulgure* Neronis . . . ictae dapes mensaque -cta erat. SVET. Iul. 75,4 statuas (Cal. 34, 1 *statuas* subvertit atque -ecit). 81, 1 sepulcra. Tib. 48, 2 -ctis terrae motu civitatibus (*i. oppidis*). 63, 1 oracula. AVSON. 432, 3 ictu lapidis porta -itur (*Peiper,* discicitur *P,* discutitur *Paris.*). AMM. 17, 13, 13 -ctis culmis (*i. tuguriis*). 31, 16, 7 bellorum officinis. PRVD. perist. 2, 209 membra morbus -it. SVLP. SEV. chron. 1. 28, 6 *Samson* columnas -ecit. CYPR. GALL. exod. 1012 idola (deut. 66).

b *i. q. dissipare, dispellere, dispergere, dividere, separare:* LVCR. 1, 651 partibus . . . -ctis ⟨dis⟩que supatis (*opp.* conductis; *cf.* PAVL. FEST. p. 225 supare significat iacere et -ere. p. 311 supat iacit, unde dissipat -it). 1, 1020. 2, 939 materies -cta. 3, 639 dispertita ... vis animai et discissa simul cum corpore -etur. BELL. Afr. 47, 6 tentoriis aquarum . . . vi subrutis -ctisque. HOR. sat. 1, 4, 62 (*trop.*) -cti membra poetae (*cf.* SEN. Phaedr. 1256 -cta . . . membra laceri corporis. LACT. inst. 3, 2, 2 membra *philosophiae* . . . quasi -cta et dissipata). VERG. Aen. 1, 43 *Pallas* -ecitque rates evertitque aequora ventis (1, 128 -ctam . . . toto videt aequore classem [LIV. 30, 39, 2]. LIV. 23, 41, 9 *naves* metus haud secus quam tempestas passim -ecit. 30, 19, 5. 30, 24, 7 TAC. ann. 2, 23 HYG. fab. 125 p. 109). Aen. 1, 70 -e corpora ponto. AETNA 451 -ctaque saxa (SEN. nat. 3, 27, 9 rupes). OV. epist. 12, 63 -ctam comas (*i. crinibus passis*; met. 11, 386 -it hos ipsos [*sc. capillos*]. SEN. dial. 10, 12, 3 -cta coma restituitur. SIL. 2, 558 -ctaque crinem Eumenis [5, 203. *aliter* 16, 60 cudone comantes -ecit crines]) met. 1, 328 nubila (10, 179 nubes [SEN. Tro. 395. PLIN. nat. 2, 134 -cta . . . verius quam rupta. APVL. mund. 22]. LIV. 29, 27, 12 nebula -cta [AVIEN. Arat. 1614. *trop.:* BOETH. cons. 3, 9 carm. 25 -e terrenae nebulas et pondera molis]. APVL. met. 11, 7 nubilosa caligine -cta [*trop.:* TAC. hist. 2, 80 offusam oculis caliginem]. AVIEN. Arat. 1748 aëra. AMM. 19, 4, 8 -cto concreto spiritu. 20, 11, 26 umoris spiramina ... -cta in aspergines parvas. *al.*). OV. met. 12, 252 -ctisque ossibus oris (SEN. Tro. 650. 1111). LIV. 25, 1, 10 apparatus sacrorum. 33, 18, 7 quae *praesidia* multifariam -cta erant. VAL. MAX. 5, 10 ext. 2 tura. SEN. epist. 94, 57 -cto terrarum pondere (SIL. 6, 185 tellure). COLVM. 2, 5, 2 fimum (VLP. dig. 43, 24, 7, 6 acervum stercoris). 11, 2, 38 palos. PETRON. 123, 208 tela (deiec- *codd.* PS. SALL. rep. 2, 2, 4 inimicorum arma). VAL. FL. 4, 167 *caestuum* ictibus -cta ... lumina (*i. oculos*). 4, 412 -ctaque longe verbera (*i. flagella Tisiphones*). SIL. 2, 200 -cto . . . collisa per ossa cerebro. HOMER. 919 umeris . . . fluctus. STAT. Theb. 5, 210 veste. Ach. 1, 876 donis. TAC. hist. 3, 27 -ctam fluitantemque testudinem. 3, 56 sacrificii apparatu. ann. 1, 61 *v. vol. I p. 1311, 48.* 2, 61 -ctas . . . et vix pervias harenas. 16, 13 villas, arbusta, fruges passim -ecit *turbo ventorum.* SVET. Iul. 11 tropaea. GRAN. LIC. p. 33, 3 corpus. APVL. met. 7, 26 partibus *cadaveris* (*opp.* concinnare). TERT. resurr. 53 animam . . . humi elisam, -ctam, dissolutam. SER. SAMM. 966 -ctos vulnere nervos. AVIEN. Arat. 610 sidera. 984. 1550. orb. terr. 925. 964. 1174. AMM. 16, 8, 10 *pontis* -ctos asseres (*i. dissolutos; opp.* compaginare). 20, 11, 10 hiatu . . . violento -ctis operimentis (*i. cratibus*). SERV. auct. Aen. 1, 43 *genus fulminum* quod dicitur -ens idemque fragosum. AVG. gen. ad litt. 2, 25 p. 35, 24 aquas. ord. 2, 18, 48 *dolor* id, quod unum erat, -ere nititur. VINDIC. med. 8 accepti cibi -cta materies in corpuscula. CAEL. AVR. acut. 2, 31, 163 -i corpora per omnes viarum particulas 2, 32, 171. 2, 37, 212 vehementer corpus in solutionem -i.

2 *homines (bestias l. 75. 81. p. 1383, 2):* *i. q. dissipare, disturbare, dispergere (saepe apud* TAC.): LVCR. 5, 403 -ctosque redegit equos. OV. fast. 3, 325 plebs ... virides passim -cta (*i. passim iacens*) per herbas. PANEG. in Mess. 109. LIV. 21, 49, 5 qua *tempestate* ipsi -cti forent. SEN. dial. 6, 10, 4 -etur iste comitatus. epist. 74, 4 (*trop.*) quos . . . popularis ira aut invidia . . . inopinantes ... -ecit procellae more. SIL. 13, 444 quaecumque ante animae tendent potare cruorem, -e. TAC. hist. 1, 40 -cta plebe. 2, 61 civitas ... fanaticam multitudinem -ecit. 3, 10 ann. 1, 23. 65 equi . . . -ere obvios, proterere iacentes. 1, 70 manipuli . . . subtracto solo ... -cti aut obruti *undis.* 4, 46. 14, 8. 61. PS. AVR. VICT. orig. 20, 1 imbribus tonitrubusque, quae (*sc. comites*) cum illa erant, -etis. AMM.
[*Gudeman*]

20, 7, 15 plebis immensae ponderibus effuse -cti sunt. 25, 3, 6 quos *candidatos* -erat terror. MART. CAP. 9, 912 Anguis *sidus* Parrhasias -ens feras (*i. separans*). *reflexive*: MAR. VICTOR aleth. 3, 282 in partes populus se -it.

nota i. q. deicere: EPIST. Paul. et Cor. II rec. B 32 Helisaci prophetae mortuis ossibus quidam -ctus (missus rec. A) a filiis Israel (*cf. IV reg. 13, 21, ubi* VVLG. proiecerunt).

B *speciatim*: **1** *i. q. diffindere, dissecare aliquo instrumento vel vi qualibet (interdum dubites, an exempla ad A potius referenda sint)*: PLAVT. Curc. 424 clupeatus elephantum ubi machaerā -it (diligit *i.* dividit NON. p. 290 *v. p. 1177, 15*). ?CAES. Gall. 3, 15, 1 -ctis . . . antemnis (*αh*, deiectis *a¹ prob. Mensel.*). VERG. Aen. 12, 307 securi adversi frontem mediam mentumque reducta (*sc. ad ictum*) -it (discidit *R*). VAL. FL. 3, 141 ora securi -ecit cervice tenus. SIL. 7, 568 altos -ecit postes. 12, 184 portis. 15, 727 colla -it ense (*Heins.*, destitit *codd.*). STAT. Theb. 1, 590 proiectum temere . . . canum rabies . . . -it. LACT. inst. 2, 7, 8 hanc cotem . . . novacula -e. 3, 17, 26 ut *litterae* nulla ferri acie -i valeant (*syn.* secari ac dividi). AMM. 26, 8, 10 catenam . . . bipenni concidens ita confregit, ut -cta *eqs.* PROB. Verg. georg. 1, 20 cerebro . . . cornibus -cto. SIDON. carm. 5, 418 sinciput ense. CYPR. GALL. exod. 818 membra . . . ferro. iud. 550 *leonem* impete dextra. CLAVD. MAM. anim. 1, 18 p. 66, 19 in partes. 1, 27 p. 98, 9. 2, 9 p. 132, 5. *i. q. compagem membrorum iniecta mole discutere*: OV. met. 12, 366 hunc procul ut foedo -ctum vulnere . . . vidit. STAT. Theb. 2, 568 quattuor . . . -cti mole sub una congemuere. TAC. hist. 3, 29 *ballista* -ecit obruitque quos inciderat. AMM. 24, 4, 28 -cta compage membrorum. **2** *t. t. rei militaris*: **a** *de dissipatis in proelio i. q. fugare, pellere*: VARRO rust. 2, 4, 2 se *hostes*, ut scrofa porcos, -urum. LENT. Cic. epist. 12, 15, 6 *naves*. CAES. Gall. 1, 25, 2 *phalangem*. SALL. Catil. 61, 3 Iug. 50, 6. 53, 3. NEP. Milt. 2, 1 copiis. VERG. Aen. 11, 870 duces. 12, 402 agmina (12, 689. LIV. 22, 50, 9 cuneo . . . hoc laxum . . . agmen . . . -as [*Gronov.*, visseias *P*]. VAL. FL. 3, 162. 222 AMM. 19, 8, 10. 29, 6, 14 -cta agminis mole). PANEG. in Mess. 109 Pannonius *miles* . . . passim -ctus in Alpes. TAC. Agr. 37 acrius pulsos in fugam -isset. hist. 2, 12 caesi -ctique. 3, 2 rebus adversis -ctam . . . aciem. 4, 78. ann. 3, 42 inconditam multitudinem. 12, 31 -ctos consectatus. SVET. Galba 12, 2 classiarios. ITIN. Alex. 26. 30. 38. AMM. 16, 12, 42 pulsis -ctisque equitibus. 17, 13, 9. 19, 5, 8. 19, 11, 15 aliis trucidatis, aliis terrore -ctis (de- *V*). 20, 6, 7. 20, 7, 15 effuse (22, 8, 18). 21, 3, 3. 24, 4, 4 residuis -ctis in fugam. 27, 10, 15. **b** *non nisi passive de dispersim collocatis, iter facientibus sim.*: CIC. Att. 8, 12ᴮ, 1 -cta manu (*opp.* contractis copiis). CAES. Gall. 3, 20, 4 nostros -ctos adorti. LIV. 28, 4, 3 -ctum passim per provinciam exercitum. 33, 18, 7 praesidiis, quae multifariam -cta erant. TAC. Agr. 20 -ctos coercere (*i. ab agmine discedentes*). hist. 3, 22 ordinem agminis -cti. 3, 69 -ctos coque minus validos (ann. 6, 44 -ctos et longinquitate itineris fessos). ann. 2, 45 nec vagis incursibus aut -ctas per catervas. AMM. 18, 8, 8 sparsim -cti. 31, 12, 12 -ctis adhuc per itinera plurimis. *i. q. dividere*: TAC. hist. 5, 22 -cto agmine (*i. pars militum in naves imposita erat, pars terrestri itinere ducem sequebatur*).

II *translate*: **A** *res incorporeas (corpoream l. 70)*: *i. q. dissipare, dissolvere, discutere, prohibere, impedire sim.*: CATO or. frg. 26 tumultus maturissime -eci atque consedavi. PS. SALL. in Tull. 3 res publica -cta. NEP. Att. 8, 4 ille consensionis globus huius unius dissensione -ctus est. VERG. Aen. 7, 339 -e compositam pacem (SIL. 2, 295). LIV. 2, 35, 5 rem. 25, 14, 3 haec consilia ducis . . . clamor militum . . . -ecit (ITIN. Alex. 24 IVL. VAL. 1, 43). VELL. 1, 10, 2 cogitationem (cunctationem *Acidalius*) regiam Romana -ecit constantia. SEN. epist. 23, 6 -e et conculca ista, quae extrinsecus splendent. 79, 12 vitia *animus*. STAT. Ach. 1, 311 hospita sacra (*i. q. disturbare*). TAC. ann. 1, 50 adeo cuncta incuria -cta erant (*i. neglecta, dissoluta*). 4, 27 coniurationem. 14, 2 Neroni cupitum id memorat eiusdemque libertae astu -ctum. SVET. Iul. 42, 2 -cta novarum tabularum expectatione. ITALA Is. 44, 25 (Tert. Marc. 4, 25 p. 504, 20) -et signa ventriloquorum (διασκεδάσει, VVLG. irrita faciens). IVVENC. 2, 622 -it (dissicet *plerique codd.*) ille mei pecoris per devia pastus (*cf.* VVLG. Matth. 12, 30 qui non congregat mecum, spargit). PRVD. cath. 1, 96 somnum. MAR. VICTOR aleth. 1, 110 limite certo tempora (*i. dividere, distinguere*). CAEL. AVR. acut. 2, 38, 219 mentem (*fere i. q. disturbare. cf.* disiecto *p. 1384, 21 sq.*). ENNOD. epist. 7, 29 p. 196, 9 -ecit lacrimas medela cordis. opusc. 3, 19, 8 p. 382, 21 singultus verba (*acc.*) -unt. *i. q. profundere* (*pecuniam*): CAECIL. com. 239 dide ac -e. VAL. MAX. 3, 5, 2 pecuniam . . . flagitiis -i. *i. q. per famam differre*: VAL. MAX. 8, 14 ext. 5 *ut* nomen eius per totum terrarum orbem -retur.

B *homines*: *i. q. eum contemptu removere* (*cf. c.* abicere): DICT. 5, 6 contempti -ctique ab regulis. *i. q. discerpere, vellicare*: HIER. adv. Iovin. 2, 37 me carpe, me -e, obice crimina, quae volueris.

part. perf. pass. pro adi. **disiectus**, -a, -um. *i. q. dissipatus, separatus, diffusus: de rebus*: RHET. Her. 4, 2, 3 res varias et dispares in tot poematis et orationibus sparsas et vage -as. CIC. Q. Rosc. 7 haec (*sc. adversaria*) sunt -a, illae (*sc. tabulae*) sunt in ordinem confectae. HIRT. Gall. 8, 7, 8 *pabulatio*, quae . . . cum exigua tum -a esset. 8, 10, 3 raris -isque ex aedificiis. LIV. 24, 2, 9 in vasta urbe lateque moenibus -is. 24, 33, 9 vastam -amque spatio urbem. SEN. nat. 7, 8, 2 turbinum motus vagus est et -us. 7, 10, 3 *ignis* longus est et -us. *de hominibus*: TAC. ann. 1, 32 quod . . . neque -i nec paucorum instinctu, sed pariter ardescerent *milites seditiosi*. 3, 2 consules . . . et senatus ac magna pars populi viam complevere, -i et ut cuique libitum flentes. 4, 46 ut -i aliisque nationibus permixti diversas in terras traherentur. *substantivi vice*: *m. plur.*: HIRT. Gall. 8, 3, 1 accidit, quod imparatis -isque (deiect- *codd.*) accidere fuit necesse. SEN. epist. 48, 8 (*trop.*) ut -is (*i. vagantibus*) et errantibus clarum veritatis lumen ostendas. *n. plur.*: SEN. nat. 2, 6, 2 aer . . ., si in atomos inciditur, sparsus est; tendi (*Schultess*, teneri *codd.*) vero -a non possunt. AMM. 29, 4, 7 dum hostium -a (*i. catervas fusas*) frangeret timor.

adv. **disiectē**: PS. ASPER gramm. V 554, 4 composite requisite -e constricte (*i. dispersim, qui sensus opposito sequenti 'declarari videtur*).

disiectio, -ōnis *f. a* disicere. *i. q. dissolutio*: CAEL. AVR. acut. 2, 32, 172 -e occulta, quam Graeci ἄδηλον διαφόρησιν vocant. 2, 33, 175 aiunt -em sive diaphoresin diraratis partibus fieri totius corporis (*de febre*). [*corrupt.*: EVGRAPH. Ter. Haut. 195 *v.* disiunctio *infra l. 81.*]

disiecto (-āvī, -ātum), -āre [*cf. c.* dis(s)icere *et c.* iactare. *Th.*]. *i. q. disicere, disturbare, discutere*: LVCR. 2, 553 -are solet magnum mare transtra *eqs.* 2, 563 primordia . . . aevom debebunt sparsa per omnem -are aestus diversi materiai. 3, 501 desipientia fit, quia vis animi . . . conturbatur et . . . divisa seorsum -atur. STAT. Theb. 4, 381 trifidam . . . huc . . . et illuc . . . pinum -at. *t. t. rei militaris*: AMM. 16, 3, 3 conspiratas gentes. 19, 7, 2 ballistae propugnatores -bant. 23, 4, 5 muro saxeo . . . moles imposita -at, quidquid invenerit subter, concussione violenta. 25, 1, 17 ne sagittariorum procursus nostrorum cuneos -ret.

1. disiectus, -ūs *m. a* disicere. *i. q. dissolutio, dissipatio*: LVCR. 3, 928 maior enim turbae (turba et *Goebel*) -us materiai consequitur leto.

2. disiectus, -a, -um *et* **disiectē** *v.* disicio.

?**dis(i)ex** *v.* disex. **disinteria** (-ericus) *v.* dysent-.
di(s)indico *v.* diiudico. **dising-** *v.* diiug-. *Gudeman.*
di(s)iūnctē *v.* disiungo.

disiūnctim *a* disiungere. *praeter l. 36 semper scriptum* disi-. GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357ᴬ. διιουνκτιμ (*sic*)· διαζευκτικῶς (*i.* -ῶς). *t. t. iur. i. q. seorsum, separatim* (*opp.* coniunctim): GAIVS inst. 2, 199 si duobus pluribusve per vindicationem eadem res legata sit, sive coniunctim sive -m (*ibid.* coniunctim . . . ita legatur: . . . disiunctim ita: *eqs.* 2, 205. 215. 223 VLP. reg. 24, 12. 13 INST. Iust. 2, 20, 8). PAVL. dig. 28, 7, 5 si *heredi plures condiciones* -m *datae* sint. MOD. dig. 35, 1, 51 sub diversis condicionibus -m positis. COD. Iust. 6, 51, 1, 10ᵃ coheredes sunt omnes coniunctim vel omnes -m. *ibid.* 10ᶜ. 10ᵈ. 11ᵇ. 11ᵍ. *cf.* disiungo *p. 1387, 19 sqq.*
deriv.: indisiunctim.

*di(s)iūnctio, -ōnis *f. a* di(s)iungere. diiunct-: CIC. Sest. 42 *P*¹ de orat. 3, 207 ac. 2, 91 fat. 37 epist. 6, 6, 4 *M* QVINT. inst. 9, 1, 35 GELL. 2, 7, 22 TERT. scorp. 13. *plur. v. l. 62.* GLOSS. διαστολή, διάζευξις. *i. q. actio disiungendi, separatio*:

I *proprie de loco*: CIC. inv. 1, 109 duodecimus *locus*, per quem -o deploratur ab aliquo, cum diducaris ab eo, quicum libentissime vixeris. Sest. 47 (*de exilio*) in . . . tanta -e. TERT. anim. 27 p. 345, 2 -o corporis animaeque. *ibid.* si -o simul utrique substantiae accidit. ITALA II Tim. 4, 6 (Tert. scorp. 13) tempus -is instat (ἀναλύσεως, VVLG. resolutionis). ARNOB. nat. 3, 35. CAEL. AVR. chron. 2, 12, 142 est . . . motus cohaerentium partium -o.

II *translate*: **A** *generatim*: *personarum* (*fere i. q. discidium*): CIC. epist. 6, 6, 4 -e *Pompei et Caesaris* civile bellum excitari (*opp.* coniunctione). Lael. 76 ut non statim alienatio -oque facienda sit. *animi, sententiae*: CIC. agr. 2, 14 animorum -o dissensionem facit. prov. 40 ut in -e sententiae coniuncti tamen amicitia maneremus. *nuptiarum*: NOVELL. Iust. 22, 14, 1 factis -bus (διάζευξιν). *i. q. distinctio*: ARNOB. nat. 3, 8 quae dubitationis exceptio dare nos dicis sexum -e ex ipsa declarat. 3, 8 generum. *i. q. divisio*: BOETH. arithm. 1, 11 non usque ad unitatem progreditur aequalis illa -o *numerorum*. **B** *speciatim*: **1** *t. t. dialect., rhet., gramm.*: **a** *i. q. figura, qua verba, sententiae, notiones disiunguntur* (POMP. gramm. V 266, 7 -is est, quod sensum disiungit. *cf. Ernesti, Lex. techn. lat. rhet. s. v.*): RHET. Her. 4, 27, 38 ad festivitatem -o est apposita (*cf. ibid.* 37 disiunctum est, cum *eqs.*). CIC. de orat. 3, 207 (= QVINT. inst. 9, 1, 35). top. 56 reliqui dialecticorum modi plures sunt, qui ex -bus constant. *ibid.* quod in -e plus uno verum esse non potest. ac. 2, 91 quae coniunctio, quae -o vera sit. 2, 97 e contrariis -o (fat. 37 *plur.*). nat. deor. 1, 70 in omnibus -bus (de- *codd.*). QVINT. inst. 9, 3, 45 hoc alii συνωνυμίαν, alii -em vocant . . ., utrumque . . . recte: nam est nominum idem significantium separatio. GELL. 2, 7, 22 deest enim -i isti tertium. PAVL. dig. 50, 16, 28, 1 oratio, quae neque coniunctionem neque -em habet (*fort. referend. ad b, item* 50, 16, 29 coniunctionem . . . nonnumquam pro -e accipi Labeo ait). coll. Mos. 2, 6, 2. MART. CAP. 4, 417 quartus modus est, qui per -em efficitur. 4, 418. 421. EVGRAPH. Ter. Haut. 195 ⟨sic⟩ -em collocavimus (*Wessner*, disiect-, dilect *codd.*). **b** *significat ipsam particulam disiunctivam* (CLEDON. gramm. V 73, 24 contraria species videtur coniunctioni -o): AMBR. in psalm. 118 serm. 18, 38 nam cum sit 'autem' -o, intellegendum est -em ideo interposi-

tam *eqs.* c *i. q.* διαστολή: Ps. PRISC. gramm. III 520, 10 diastole, quae -o latine dicitur, quae contraria separat ... fit ita: ʾ. 2 *t. t. mus.*: BOETH. mus. 1, 20 p. 208, 6 est -o, quae vocatur diazeuxis, tonusque est distantia meses et parameses. p. 209, 25. 210, 12. 1, 25 p. 218, 2. 15.

ˣ**di(s)iūnctīvus**, -a, -um *a* di(s)iungere, di(s)iunctus. *scribitur fere* disiunct-. diiunct-: GELL. 5, 11, 8 *VR* (*sed* 5, 11, 9 disiunct- *omnes*). GLOSS. διαζευκτικός (*cf.* DOSITH. gramm. VII 418, 11). *i. q. disiunctionem efficiens:* 1 *t. t. gramm. de particulis*: FEST. p. 162 'nec' coniunctionem (*sic* PAVL., coniugationem *F vix recte*) grammatici fere dicunt esse -am (ASCON. Scaur. p. 26, 6 St. coniunctio -a. PROB. inst. gramm. IV 143, 27 MAR. VICTORIN. gramm. VI 203, 5 DON. Ter. Andr. 489 SERV. Aen. 1, 746 *et passim apud* GRAMM., *opp.* copulativa. *cf.* AVDAX gramm. VII 349, 15 -ae speciei coniunctiones quot sunt. ISID. orig. 1, 12, 2. GRAMM. suppl. 264, 11 -ae *coniunctiones* a disiungendo [*v. totum locum*]). PAVL. FEST. p. 369 'vel' conligatio ... est -a. SERV. Aen. 9, 280 particula. 2 *t. t. gromat. de agris determinandis*: AGENN. grom. p. 68, 17 L. effectus ... aut coniunctivus aut -us (deiunctibus *cod.*). p. 68, 23 -us est effectus, cum *eqs.* 3 *t. t. dialect. et iurisc. i. q. contraria opponens contrariis*: GELL. 5, 11, 9 in proloquio -o. AFRIC. dig. 45, 1, 63 cum ex duabus -is condicionibus altera defecerit. PROC. dig. 50, 16, 12 haec verba ... non solum -a, sed etiam subdisiunctivae orationis sunt. PAPIN. dig. 35, 1, 78, 1 -o modo condicionibus ascriptis (36, 2, 25. COD. Iust. 6, 51, 1, 10ᵃ non ... tantum coniunctivo modo quaedam relinquuntur, sed etiam -o). *adi. pro subst.* disiunctivum *i. q. disiunctum*: GELL. 5, 11, 8 non ratum id neque iustum -um esse ait. PROC. dig. 50, 16, 12 -um est, veluti cum dicimus *eqs.* *adv.* **disiūnctīvē**: HIER. hom. Orig. in Is. 2, 1 p. 907ᴮ in profundum et in excelsum non -e esse dictum. *deriv.*: subdi(s)iunctivus.

ˣ**disiungo**, (**diiungo**), -ūnxī, -ūnctum, -ere *a* dis- *et* iungere. *de* dis- *et* di- *codicum ratio sibi non constat. ex titulis et libroruin antiquissimis haec excerpsi*: di-: CORP. VI 22355ᵃ, 13 (*saec. I*) diunxisset. VERG. Aen. 1, 252 *F* (*saec. IV*) diiungimur (*addito* s, *ut videtur, manu altera*). TER. Hec. 161 *A* (*saec. IV/V*) diiunxit. LIV. 42, 46, 6 *et* 59, 4 *V* (*saec. V/VI*) diiungeret, diiunctus. *cf. corruptelam* dilux- *pro* diiunx-: CIC. Pis. 35 *palimps. Taur.* dis-: CORP. VI 26338 disiungere. V 5049, 14 (*saec. I*) disiunct- (*item* VIII 22971, 2 *et* 7). IX 292 disiunxerunt. TAB. devot. Audollent (*saec. I/II*) 272ᴬ, 12 disiungantur (*saepius*). SALL. hist. frg. 2, 93 (*palimps. Aurel.*) disiunct- (*item* FRONTO p. 131, 1 N. SCHOL. Cic. Bob. p. 85, 31 St.). DIG. *F ubique* (5ⁱᶜⁱ). ITALA Wirc. (*saec. V*) exod. 40, 30 disiungebant. *de significatione*: GLOSS. διαζευγνύω. -it separat, dividit. *legitur inde a* PLAVTO, *frequentat* BOETH. *cf. etiam* deiungo.

I *proprie*: **A** *strictiore sensu i. q. (iumenta) iugo absolvere, inter se* -ere: CIC. div. 2, 77 nos augures praecipimus, ne iuges auspicium obveniat, ut iumenta iubeant -ere. HOR. epist. 1, 14, 28 bovem ... -ctum (COLVM. 6, 14, 7 priusquam -antur *boves*. IVV. 5, 119). OV. met. 14, 648 iuvencos. TAB. devot. Audollent (*saec. I/II*) 272ᴬ, 12 cadan(t) frangan(t), -antur, male guren(t) *equi* (278ᴬ, 21. 283ᴬ, 28. 284, 32 INSCR. Rev. archéol. 4 sér. 2 [1903] p. 175 INSCR. Journ. des savants 1903 p. 261). PORPH. Hor. sat. 1, 5, 18 mulam -ctam. (ab) opere (*cf. s. v.* deiungo *p. 413, 49*): COLVM. 2, 3, 1 boves cum ab opere -erit *bubulcus*. 6, 14, 5. 6, 15, 2 opere -ctis *armentis*. *obiecto omisso*: PLIN. nat. 18, 251 eas (*peculiares stellas*) ... vespera et ab opere -enti *tibi* ostendo. a se: PASS. Theclae 36 p. 100, 16 animalia (*sc. tauri discurrentes*) a se -cta. *currum*: VAL. MAX. 1, 8 ext. 9 toto regno -i currus iussit. *obiecto omisso i. q.* ἀναζευγνύναι, *proficisci* (*cf.* AVG. quaest. hept. 2, 176 cum eis hoc signum dabatur -endi, hoc est castra movendi ex eo loco, ubi erant): ITALA exod. 40, 30 (Wirc.) cum ... ascendisset nub(e)s de tabernaculo, -bant fili Israhel cum impedimentis suis (ἀνεζεύγνυσαν, VVLG. 40, 34 proficiscebantur).

B *latiore sensu de separatione locali*: **1** *personas* (*bestias l. 84*): a *inter se*: PLAVT. Asin. 665 ne nos -e amantes (de- *codd.*). Mil. 1328 lacrumo, quia -imur. LIV. 32, 21, 7 legiones ... exiguo maris spatio -ctas. VAL. FL. 2, 562 longis -imur oris. MART. 2, 5, 3 duo sunt, quae nos -unt, milia passum. CORP. VI 22355ᵃ, 13 (*saec. I*) neque ullus umquam nos (*conlibertos*) -isset, nisi hic tuus fatalis dies. FRONTO p. 131, 1 N. quod tantis terris -ctus ... discruciabor. ARNOB. nat. 3, 26 gentes ... terrarum longinquitate -ctas. FILASTR. 93, 5 non loci separatione -ctos ostendit *filium et spiritum sanctum*. CLAVD. 5, 257 legio ... -cta. *coniuges* (*cf. p. 1386, 11. 82*): ITALA Matth. 19, 6 (Tert. adv. Marc. 4, 34 p. 533, 17) quod deus ... iunxit, homo ⟨non⟩ -erit (μὴ χωριζέτω, VVLG. separet). TERT. *ibid.* p. 535, 3. 14. COD. Theod. 9, 9, 1, 6 (*a. 326*) qui vero ex lege -cti clam denuo convenerint. IVLIAN. epit. novell. 36, 6 liceat domino ... copulatam *alieno ascripticio* mulierem -ere. *morte*: CORP. VI 26338 (= CARM. epigr. 1851) hos ab animo potuit -ere nemo nisi finitio fati. IX 292 (= CARM. epigr. 16) iniqua fata, quae nos tam cito -erunt. *reflexive* (*cf. p. 1386, 66*): AVG. adult. coniug. 1, 8, 8 uterque *coniunx* moechatur, si se alteri iunxerit, etiam cum se a fornicante -erit. *i. q. divellere*: GREG. TVR. Mart. 4, 7 qui ... tali plaga affligor, tali incisione -or. b ab *aliquo vel aliqua re* (*interdum subintellegendum*): VARRO rust. 2, 1, 20 fere ad quattuor menses a mamma non -untur agni (2, 9, 12 duobus mensibus primis ... non -untur a matre *catuli canum*. *cf. p. 413, 50*). CIC. Att. 16, 3, 4 multa me movent in discessu, imprimis ... quod -or a te. SALL. epist. Mithr. 10 *me* -ctum undique regnis et tetrarchiis ab imperio eorum. hist. frg. 2, 93 ⟨mo⟩dica valle -ctis ⟨ab eo⟩ hostibus. LIV. 37, 33, 7 idem dies P. Scipionem ... -erant ab exercitu. 42, 59, 4 equitatus ... a laevo cornu brevi spatio -ctus. TERT. anim. 57 animas ... proba morte -ctas (*sc. a corpore*). AMM. 20, 4, 8 ab imperatore nusquam -i debere praefectum. SCHOL. Cic. Bob. p. 85, 31 St. millibus passuum ferme *tot* ab urbe -ctum. CARM. epigr. 1829 (CORP. VIII 22971) 2 -ctus in aevom (*sc. a germano superstite*). *ibid.* 7. *a coniuge* (*cf.* DON. Ter. Hec. 796 proprie 'a meretrice segregari' dicitur, 'ab uxore -i'): TERT. uxor. 2, 2 cur, si a gentili inquinamur, non illc -itur? PASS. Petr. 3 uxores nostras a nobis -it. *cf. p. 1385, 72.* c. *abl.*: VERG. Aen. 1, 252 Italis longe -imur oris. AVSON. 417, 34 Pirithoo ... Thesea (*syn.* secernere).

2 *res* (*saepe in re geographica i. q. dirimere*): a *plures inter se* (*vel singulas in binas pluresve partes*): CIC. Arat. 266 *Cancer* (*sidus*) totus medius circo -itur. SALL. Iug. 92, 5 quod *flumen* Iugurthae Bocchique regnum -bat. MANIL. 1, 464 formas *siderum* -ere tantum contenta *natura*. VITR. 4, 4, 1 quae *columnae* -ant pteromatos et pronai spatium. 5, 6, 1 linea ... quae -at proscaenii pulpitum et orchestrae regionem. APVL. mund. 24 maximis intervallis -cta complectitur *deus*. AVIEN. orb. terr. 351 *Nilus* -ens Asiae medio confinia fluctu. AMM. 29, 1, 30 scriptiles formae ... -bantur spatiis ... dimensis. CYPR. GALL. gen. 5 has (*tenebras*) dum -i iussit *deus*. SIDON. carm. 2, 518 non -ctas ... habenas. DRAC. laud. dei 2, 195 sic iuncta ligantur *elementa*, ut -cta tamen concordi lite probentur. BOETH. arithm. 2, 4 p. 88, 1 VI ... et VI nulla spatii intervalla -unt. in Porph. comm. sec. 4, 17 p. 282, 13 fit saepe, ut quae actu -i non valeant, mente et cogitatione separentur (*cf. p. 1387, 69*). *de sono, versu*: CIC. rep. 6, 18 *sonus* intervallis -ctus imparibus. TER. MAVR. 2288 Creticum si quis velit -ere, fiet trochaeus. b ab *aliqua re* (*interdum subintellegendum*): CIC. Verr. 5, 103 insula est Melita ... satis lato a Sicilia mari ... -cta. 5, 117 Insula mari -cta angusto (*sc. a Syracusis*). SALL. hist. frg. 3, 72 qui *fluvius* quondam Lydiae regna -xit a Persicis. 4, 59 qua in parte Cappadocia ab Armenia -itur. TAC. ann. 4, 67 insulam, trium milium freto ab extremis Surrentini promunturii -ctam. ANTH. 426, 1 semoto et vasto -cta Britannia ponto (*sc. a nostro orbe*). AVIEN. Arat. 478 spatio -cta pari fax aemula flagrat. AMM. 14, 9, 8 villam ... quae ab Antiochia vicensimo et quarto -itur lapide (21, 15, 2 suburbanum ... -ctum exinde tertio lapide. 22, 16, 14 inde). CYPR. GALL. iud. 139 insula ab Assyrio -ens limite Persas. a se: EVSTATH. Bas. hex. 6, 11 p. 935ᴬ civitates ... longis a se spatiis -untur. c *aliqua re*: CYPR. GALL. Ios. 10 Euphrates, Syrio -ens limite Persas. PRISC. perieg. 32 locus hic discrimen dicitur esse Europes Asiae -ens ruribus arva. *i. q. terminare*: AMM. 22, 15, 2 a vespera Issiaco -itur mari *Aegyptus*.

II *translate*: **A** *i. q. separare, dirimere*: **1** *personas*: a *inter se*: LIV. 31, 29, 15 Aetolos, Acarnanas, Macedonas ... leves ... causae -unt coniunguntque. 37, 54, 6 non animi nostri ... nos, sed rerum natura ... -it. b ab *aliquo* (*subintellegendum l. 53*): TER. Hec. 161 ea res multo maxime -xit illum ab illa. CIC. Pis. 35 quem mecum eadem res publica, quae in tribunatu eius -erat (*sc. a me*), ... coniunxit. Sull. 60 -xit ... eos a colonis, ut hoc discidio ac dissensione facta *eqs.* Att. 1, 19, 6 publicanos facile a senatu disiungi (*cf. p. 1388, 9*). ad Q. fr. 1, 1, 32 ordinem ... cum re publica coniunctum et a nobis et a re publica -emus. TERT. adv. Prax. 1 p. 228, 20 nos ... agnitio paracleti ... -xit a psychicis. ILDEF. vir. ill. praef.: ut illorum bonae memoriae iungar, a quibus prava operatione -or. c ab *aliqua re*: CIC. Phil. 2, 23 opera mea Pompeium a Caesaris amicitia esse -ctum (*ibid. Pompeium* a mea familiaritate -xit). ARNOB. nat. 5, 9 quem pietas diiugare ab infando matris non valuit appetitu, effusa libido -xit? AMBR. Noe 19, 70 numquam ... a virtute -itur. ZACCH. 1, 27 ut *homines* ab eius (*dei*) bonitate -ant (*syn.* abstrahere). CASSIOD. in psalm. 32, 1 ecclesiam ... ab haereticorum contagione -ens. se -ere (*cf. p. 1385, 79 sqq.*): ab *aliquo*: CIC. Att. 7, 1, 9 -ere me ab illo volo. AVG. bapt. 6, 4, 6 a quibus se ille ... vitae dissimilitudine et pravi cordis aversione -it. *aliquo* (*an alicui?*): CYPR. GALL. num. 398 tantum vos ne corda deo -ite sancto. ab *aliqua re*: CIC. orat. 222 ab isto cursu invidioso facile nos et saepe -imus. Tusc. 1, 75 -amus ... nos a corporibus (*ibid.* secernere ... a corpore animum. *cf. Plat. Phaed.* 67ᵈ λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος). div. 1, 110 vigilantes animi ... se a societate divina. epist. 1, 9, 23 me iam (*edd.*, etiam *codd.*, animum *Schmalz*) ab orationibus -o fere. SEN. dial. 9, 5, 5 ab illis *rebus* te ipse -as. AMBR. Abr. 2, 1, 3 -at se ab his tribus. CASSIOD. in psalm. 103, 18 qui numquam se a domini soliditate -unt. *v. etiam s. v.* deiungo *p. 413, 56*.

2 *res*: a *statum, coniunctionem aliquam* -ere: PLAVT. Poen. 1406 -e inimicitias cum improbo. CIC. Att. 1, 18, 3 ille annus ... ordinum concordiam -xit. LIV. 42, 46, 6 quod veterem amicitiam ... -ret sibi ac Romanis. TERT. patient. 12 p. 19, 1 -cto matrimonio (adv. Marc. 5, 7 p. 594, 9 coniugium. p. 594, 15. 16. *cf. p. 1385, 72*). b *plures res inter se* -ere: CIC. fat. 8 -e longius (*sc. res, ad quas contagio naturae loci non pertinet. videtur esse t. t. dial., cf. infra*

[Tafel †]

l. 3sqq.). TERT. ieiun. 1 si -i omnino potuissent *libido et gula* (*opp.* cum ... tam unita atque concreta sint). TER. MAVR. 2737 *opp.* conectere. *speciatim t. t. dial., gramm., rhet. de separatione verborum, sententiarum, notionum* (*cf. etiam infra l. 36*): RVT. LVP. 1, 4 hoc schema (*sc.* παραδιαστολή) plures ⟨res⟩ aut duas, quae videntur unam vim habere, -it. PALAEM. Char. gramm. I 225, 26 *coniunctiones* -endi sunt hae διαζευκτικοί: vc, vel, an *eqs.* GELL. 5, 11, 8 alterum ex duobus, quae -untur. *ibid.* 10. 16, 8, 13 omnia . . . quae -untur, pugnantia esse inter sese oportet (*ibid. iterum*). PAVL. dig. 50, 16, 28, 1 oratio, quae neque coniunctionem neque disiunctionem habet, . . . vel -cta vel coniuncta accipitur. 50, 16, 53 pr. ut coniuncta pro -ctis accipiantur et -cta pro coniunctis. AQVILA rhet. 43 p. 36, 5 haec figura (διεζευγμένου) ita ornat . . . orationem, ut . . . membra -at ac separet. MART. CAP. 5, 536 cum diversis redditionibus verborum cola -imus sive duo sive plura. PRISC. gramm. III 13, 13 omnia, quae sibi coniunguntur . . . sive -antur seu copulentur. 97, 18 *coniunctiones disiunctivae* . . . sensum -ctum significant. *absolute*: DIFF. ed. Beck p. 79, 3 que semper coniungit, ve -it. *inde apud* ICTOS (*cf. supra l. 9*): GAIVS dig. 46, 1, 70 pr. si eas *condiciones* -am (*opp.* coniungam). VLP. dig. 30, 34 pr. si *legatarii* coniuncti -ctique (-ctive *cod.*) commixti sint. COD. Iust. 6, 51, 1, 10^{d} (*cf. et* 10^{c}) hoc non ad solos -ctos *legatarios*, sed ad omnes tam coniunctos quam -ctos . . . perveniat. *cf.* disiunctim. *de syllabis dirimendis* (*cf. infra l. 37*): PRISC. gramm. III 490, 1 alterum *verbum* in 'vi' syllabam, alterum in 'ui' -ctas facit praeteritum perfectum. BEDA gramm. VII 249, 25 -ctis u et a. *ibid.* 35 *syn.* divisis, seiunctis). *absolute*: MART. CAP. 3, 314 tertius *modus* . . . detracta 'a' littera -it (*sc.* '*ui*' *in duas syllabas*). c *aliquid* ab *aliqua re*: VARRO rust. 1, 2, 21 -amus . . . pastionem a cultura. 1, 3, 3 (*item* capp. p. 3, 2). CIC. Sull. 62 cum commoda colonorum a fortunis Pompeianorum rei publicae fortuna -erit. nat. deor. 1, 41 Diogenes Babylonius . . . partum Iovis . . . ad physiologiam traducens -it a fabula (de- *codd., prob. Plasb.*). FILASTR. 127, 5 non ergo -endum est unum ab altero (*opp.* coniungere, copulare). AMBR. Abr. 1, 2, 4 rationabile animae suae ab irrationabili -ere debet ac segregare. BOETH. herm. sec. 1, 1 p. 16, 33 cum dico 'Socrates non vivit', vitam a Socrate -xi. *in re gramm.* (*cf. supra l. 3sqq.*): GREG. M. moral. 7, 51 -cta a superioribus sententia. *de syllabis dirimendis* (*cf. supra l. 23*): DIOM. gramm. I 348, 7 consuetudo . . . a litteram subtrahit et i ab u -it (*velut in* '*tonui*'). d in *c. acc. i. q. dividere*: BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 9 p. 22, 15 cum totum corpus in diversa -is. arithm. 2, 27 p. 117, 19 hic *numerus* paritate recepta in gemina aequa -itur (mus. 1, 17 p. 203, 18 tonum).

B *i. q. discernere, distinguere*: 1 *personas*: CIC Vatin. 41 quaero, qui possis eos, quos crimine coniungis, testimonio -ere. de orat. 3, 143 sin eos (*oratorem et philosophum*) -ent (*opp.* si patiuntur *oratorem* eundem esse philosophum). SALON. in eccles. p. 1001^{B} ut ostenderet, quia... multum distat homo a iumento, . . . idcirco -xit dicens *eqs.* BOETH. in Porph. comm. p. 1, 8. p. 22, 1 homo . . . et deus . . . proprio . . . id est risibili . . . -itur. *aliquem* ab *aliquo*: ARNOB. nat. 2, 36 genitorem . . . dignitatis et potentiae gradibus satis plurimis ab imperatore -ctum. AVG. gen. ad litt. imperf. p. 500, 29 quod *hominem* -it a beluis.

2 *res*: a *aliquid* ab *aliqua re*: CIC. nat. deor. 1, 16 Stoicos, qui honesta a commodis non nomine, sed genere toto -rent. Tusc. 3, 11 insaniam . . . a furore -imus. QVINT. inst. 3, 4, 10 quae (προσομιλητική) a forensi ratione -itur. BOETH. herm. pr. 1, 3 p. 59, 3 ea . . . a verbi ratione et proprietate -it. 1, 5 p. 77, 21 unum aliquid ab uno aliquo. p. 77, 24. 1, 6 p. 79, 4. 6 *al.* in Porph. comm. pr. 1, 8 p. 22, 8 additum proprium hinnibile equum ab aliis... -xit. 1, 17 p. 51, 10 ab . . . differentiis genus dividit atque -it. in Porph. comm. sec. 4, 13 p. 270, 10 mortale appositum -xit nos ab *deis* (διέστησεν). arithm. 1, 11 p. 25, 20 in eo, quod *eqs.* . . . *numerus impariter par* a pariter pari -itur (*syn.* segregatur). 2, 27 p. 117, 7 mus. 1, 29 p. 221, 3. b *inter se*: TERT. resurr. 59 p. 120, 18 carnes . . . non materia, sed mercede -xit *propheta* (*syn.* distinxit). ANTH. 466, 6 -ctis mensibus. DON. Ter. Ad. pr. 1, 4* *quinque aetus* a doctis veteribus discreti atque -cti sunt. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 10 p. 27, 2 species . . . differentiis -untur. in Porph. comm. sec. 4, 17 p. 282, 14 animi ratione -ctae qualitates. p. 282, 24 quae omnino separari non possunt, si animo et cogitatione -imus (*cf. p. 1386, 29*). p. 283, 2. arithm. 1, 16 p. 32, 26 his . . . contra se positis . . . et naturali diversitate -ctis.

-ctum esse (esse *subintellegendum p. 1388, 10*, -ctum fieri *p. 1388, 1*, -ctum videri *p. 1388, 25*): A *proprie de separatione locali*: 1 *de personis*: CIC. epist. 1, 7, 1 intervallo locorum et temporum -i sumus. 1, 9, 1 si hoc tempore . . . quo -i fuimus, . . . una . . . fuissemus. ab: CIC. Verr. 2, 154 cum ab Italia freto -us esses. 2 *de rebus*: CIC. Verr. 5, 118 nisi *fons* munitione ac mole lapidum -us esset a mari. 6, 6 aditus omnis hominibus . . . non modo -us, sed etiam clausus est. Tim. 14 ut eadem sint ea, quae -a fuerant (de- *codd.*, devincta *Plasberg cum parte codd., vix recte*). VITR. 2, 2, 1 ea *corpora* (*sc. atomi*) cum sint -a. CAPER gramm. VII 101, 2 'ne quidem fieri potest' non dicendum, sed 'ne fieri quidem potest', ut -um sit. EVSTATH. Bas. hex. 3, 4 p. 894^{B} quod firmum est, cum sit -ctum (distinctum *al.*) spatiis, etiam duritiam possidet. *nota*: DRAC. laud. dei 2, 196 si -a fiant *elementa*. a se: BOETH. arithm. 1, 1 p. 8, 19 alia *pars essentiarum* -a a se (*sc. est*) et determinata partibus . . . ut grex, populus. *de tempore*: CIC. or. pro Q. Gallio frg. (Hier. epist. 52, 8, 3) *Socratis atque Epicuri* aetates non annis, sed saeculis . . . fuisse (esse *al.*) -as.

B *translate* (*cf. p. 1386, 48 sqq.*): 1 *de personis*: CIC. Verr. 6, 182 quasi *homines nobiles* natura et genere -i sint. APVL. Plat. 2, 13 ita discrepantes et inter se -i sunt nec aliorum amici. ab *aliquo*: CIC. Att. 1, 17, 8 nostros equites paene a senatu esse -os (Lael. 41 populum a senatu -um. *cf. 1386, 55*). 2 *de rebus*: a *inter se*: CIC. Pis. 3 ea, quae sunt longissime -a, comprehendam. fin. 4, 40 nunc *ultima bonorum* ita separantur, ut -a sint (*syn.* seiuncta). PAVL. FEST. p. 369 earum rerum, quae natura -a⟨e⟩ sunt (*velut* dies . . . nox). *in re dialectica* (*cf. p. 1387, 3 sqq.*): CIC. ac. 2, 97 omne, quod ita -um sit 'aut etiam aut non' non modo verum esse, sed etiam necessarium. GELL. 16, 8, 14 quae -a sunt. b ab *aliqua re* (*subintelleg. l. 25*) *fere i. q. abesse a, alienum esse a*: VARRO rust. 1, 23, 4 illa, quae ad hominum victum . . . non pertinent neque ab agri utilitate sunt -a. CIC. S. Rosc. 39 quae vita maxime -a ⟨a⟩ cupiditate et cum officio coniuncta est. Cael. 53 mores M. Caelii longissime a tanti sceleris atrocitate esse -os. har. resp. 53 quorum mentes et res sunt perditae longeque a communi salute -ae. de orat. 1, 12 id . . . quod longissume sit ab imperitorum intellegentia sensuque -um. top. 2, 8 extrinsecus . . . ea ducuntur, quae absunt longeque -a sunt. 6, 29 iam a communitate res -a videbitur. ARNOB. nat. 7, 23 divina illa vis ab nocendi procul est dimota et -a natura. BOETH. herm. sec. 1, 1 p. 25, 23 Hermini *ratio* . . . a rerum veritate longe -a est. arithm. 1, 13 p. 30, 6 *numerus impar* a paris numeri natura substantiaque -us est. a se: BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 3 p. 141, 17 in his tribus . . . quae proprio triplicique a se fine -a sunt. 1, 8 p. 154, 20 quae omnia a se definitione -a sunt. 2, 6 p. 190, 20 non specie . . ., sed numero.

part. perf. pass. pro adi. **disiunctus** (dīiunct-), -a, -um. *compar. l. 45 al.* (magis -us *v. infra l. 66*), *superl. l. 36 al.* 1 *proprie de loco*: GLOSS. -as disparsas aut distantes. longe separatas. a *de rebus*: CIC. Manil. 9 in locis -issimis maximeque diversis. Marcell. 5 -issimas terras (PLIN. paneg. 15, 1. 25, 5 AMM. 15, 8, 6). ? CAES. Gall. 4, 17, 5 *tigna* duo . . . iuncta (diiuncta β) intervallo pedum quadragenum. PANEG. 10 (4), 11, 5 -arum regionum longinquitas (AMM. 29, 1, 12 -issimis regionibus). AMM. 20, 3, 11 *luna* procedens . . . iam -issima *sc. a sole* (-issima *Petschenig*, -issimo *cod.*, -issime *Valesius*). EPIST. pontif. 321 (*a. 417*) Migne 20, 583^{A} de -is remotisque provinciis. ab: CIC. Pis. 91 *Aetolia* procul a barbaris -a gentibus. b *de personis*: CIC. rep. 2, 63 quae -is populis tribui solent conubia. Att. 13, 11, 1 postea quam sum a te -ior. AMM. 20, 8, 21 longe -us. AVG. civ. 9, 12 deos . . . homines . . . -os locis. 2 *translate*: a *i. q. seorsum existens*: CIC. Caecin. 92 ad duas dissimiles res duo -a interdicta sunt. de orat. 3, 57 neque -i doctores, sed idem vivendi erant praeceptores atque dicendi. TERT. adv. Marc. 1, 4 p. 294, 27 duo summa magna . . . distincta atque -a in suis finibus. BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 1 p. 165, 3 -a componere. arithm. 2, 41 p. 138, 12 necesse est habitudinem -am vocari. 2, 43 p. 141, 3 -a medietas (*cf. seq.*). 2, 44 p. 147, 29 proportio (mus. 2, 13 p. 243, 6. 9. 11). ALC. AVIT. carm. 6, 552 -o . . . consilio. 6, 616 coniunctum facinus -a voce fatentur. *speciatim in re rhetorica*: CIC. part. 21 suave . . . erit genus dicendi . . . coniunctione, quae neque asperos habeat concursus neque -os atque hiantes (*de hiatu vocalium*). *aliter* TAC. dial. 18 Brutum *visum esse* otiosum atque -um ('*i. in minutas sententias divisum et periodorum ambitu carentem.*' *Gerber-Greef. sed v. Gudeman ad l.*). b *i. q. diversus, contrarius*: CIC. har. resp. 53 ex aliquo -o diversoque monstro significatum. Phil. 2, 18 ut . . . non modo non cohaerentia inter se diceres, sed maxime -a atque contraria. de orat. 3, 61 *philosophorum* quasi familiae dissentientes inter se et multum -ae et dispares. fin. 2, 45 quae (*ratio et mens*) . . . -a coniungat. LVCR. 3, 803 quid enim diversius esse putandumst aut magis inter se -um discrepitansque, quam *eqs.* AVG. c. Cresc. 4, 26, 23 coniunctissimus coetibus, -issimus moribus. EVSTATH. Bas. hex. 1, 7 p. 875^{C} res -issimas . . . coniunxit. BOETH. arithm. 2, 32 p. 125, 18 ex his, quae longe -a sunt atque contraria. herm. sec. 6, 14 p. 501, 20 ne -as (disiunctim E^{2}) affirmationes et negationes contrarias diceremus. ab *aliqua re i. q. alienus*: CIC. Sest. 141 apud Athenienses . . . longe a nostrorum hominum gravitate -os. ac. 2, 66 nihil est . . . ab ea cogitatione . . . errore, levitate, temeritate -ius. QVINT. inst. 2, 15, 2 quidam artem quidem, sed a scientia et virtute -am . . . *rhetoricen* nominaverunt. ARNOB. nat. 7, 5 ira ab his (*deis*) longe et ab eorum condicione -a est. c *c. abl., fere i. q. expers*: CYPR. GALL. gen. 428 terra . . . -a colonis. BOETH. herm. pr. 1, 2 p. 55, 7 orationem falsitate ac veritate -am. d *t. t. mus.* (*cf. p. 1389, 7*): MART. CAP. 9, 949 in spatiis (*i. diastematibus*) alia sunt composita, alia -a atque asyntheta. *fem. subst.* disiunctae (*sc. chordae*): BOETH. mus. 1, 20 p. 209, 27 iuferius omne tetrachordum -arum, id est diezeugmenon, vocatum est. 1, 26 p. 218, 24.

n. adi. pro subst. **disiunctum** (dīiunct-), -ī, *n.* NOT. Tir. 66, 8. 1 *t. t. dial. et rhet. i. q.* διεζευγμένον, *diiunctio* (*definitur* RHET.

[Tafel †]

Her. 4,27,37 -um est, cum eorum, de quibus dicimus, aut utrumque aut unum quodque certo concluditur verbo. GELL. 16, 8, 12 διεζευγμένον ἀξίωμα nos '-um' dicimus. AQVILA rhet. 43 p. 36, 3 διεζευγμένον -um. haec figura ita ornat et amplificat orationem, ut diversis redditionibus verborum membra...-at ac separet. MART.CAP. 5,536): GELL. 16, 8, 14 tunc id -um mendacium est. BOETH. c. Eut. 5, 45 de quibus illud -um nascitur. **2** *t. t. mus.* (*cf. p. 1388, 78*): VITR. 5, 4,7 quartum *tetrachordum* -um, quod διεζευγμένον nominatur. BOETH. mus. 1, 20 p. 207, 27 octachordum ... diezeugmenon, quod est -um.

adv. **disiūnctē** (dīiūnct-). *compar. v. l. 12, superl. (?) p. 1388, 41. i. q.* *separatim, singillatim*: CIC. Phil. 2,32 non enim fortasse satis, quae -ius (distinctius *D*) dicuntur, intellegis? FEST. p. 293 nec ⟨Sacramviam⟩ appellari debere ait Verrius, sed -e, ut ceteras vias Appiam, Latinam. AVG. epist. 170, 5 haec omnia nec confuse unum sunt nec -e tria sunt. BOETH. arithm. 2, 44 p. 145, 22 hoc etiam -e licet. *? de loco i. q. remote v. p. 1388, 41.* *adv.* **disiūnctim** *v. p. 1384, 35.*

syn.: diiugare, dimovere, discernere, distinguere, secernere, segregare, separare.

opp.: iungere, coniungere, copulare

deriv.: disiunctim, di(s)iunctio, di(s)iunctivus.

Tafel † [mortem pro patria obiit 15. XI. 1914].

disiūrgium, -ī [*a* dis- *et* iurgium *vel* iurgare. *cf.* discordium. *Th.*]. *i. q. lis*: CORP. VI 22355ᵃ inter me et te ... nullum umquam -um fuisse conscius sum mihi.

dislēnio, -ire *a* dis- *et* lenire: DIOSC. 1, 118 dactyli cariotae comesti aspretudine(m) arteriarum -it (λῶνται).

disligo, -āre *a* dis- *et* ligare: SCHOL. Prud. cath. 7, 157 revulsa: -ata. GLOSS. lat.-arab. ed. Seybold (Semit. Stud. 15/17, 1900) p. 475 solvo -o. GLOSS. V 624, 17 (*s. v.* trica) inextricabilis res quae non potest -ari.

dismarītus *v.* bim-. **dismediātus** *v.* dimidiatus *p. 1202, 47.*

dismēnstruus *v.* bimenstruus. **disminuo** *v.* dim-.

dismīror, -ārī *a* dis- *et* mirari. GLOSS. Plac. V 16, 20 (= 62, 17) -ando emirando.

dismitto, dismoveo *v.* dim-.

dismyrias, -adis *adi.*, δισμυριάς. ITALA apoc. 9, 16 (Cypr. testim. 3, 59) numerus exercituum equestrium -es myriadou (δισμυριάδες μυριάδων, VVLG. vicies millies dena millia).

disōmus, -a, -um [*a* δίσωμος *Th.*]. *i. q. duo corpora habens*: CORP. IX 1729, 2 hoc vas -um sibi ... posuit.

? **disoricāre** *v.* destricare.

? **dispadat** NOT. Tir. 63, 25 (*sequuntur* expadat, pandit, dispandit).

dispalēsco, -ere [*cf. c.* dispalari. *Th.*]. GLOSS. -o σκορπίζομαι. *i. q. palam fieri*: PLAVT. Bacch. 1046 perisse suaviust quam illud flagitium volgo -ere.

dispalo(r), -atus sum, -āre (-ārī) [*a* dis- *et* palari. *Th.*]. [*dub.*: EPISC. GALL. Leo M. epist. 99, 1 quibus *spatiis* a nobis -ati (disparati *al.*) sumus. *ex coni.*: COLVM. arb. 26, 6 in eam *fissuram* ... cuneum, quo -etur (*Lundström*, quod is pat(i)etur *codd.*, quoad patietur *edd. vett.*), inserito]. NON. p. 101 -ari est separari (*affertur* SISENNA *l. 53 et 54*). GLOSS. -at διασπᾷ. -are separare. -atum diffugatum.

-are *i. q. dissipare* (*plerumque* -ari *medialiter positum*): SISENNA hist. 35 -ati ab signis digressi omnes ac dissipati. 134 tanto plures passim -antur. PS. SALL. rep. 2, 5, 6 multitudo in artes vitasque varias -ata (NEP. Hann. 5, 2 *iuvencorum* multitudinem magnam -atam immisit). NEP. Lys. 1, 2 -ati in agris. GELL. 1, 11, 4 ne sparsi -atique proruerent *milites*. DICT. 6, 1 passim ...-autur. AMM. 15, 4, 8 milites huc et illuc -antes. 20, 4, 21 metu mortis subitae -ati. 24, 7, 2 hostes...-atos. 31, 2, 10 -antur. *translate*: AMM. 16, 12, 1 quo -ato foedo terrore.

dispandium NOT. Tir. 63, 32 (*post* pandium, expandium). *a* dispandere.

dispando (-pendo *l. 66. 67*, -penno *l. 64. 71*), -pansum (-pessum *l. 69. 73. 74*), -ere [*a* dis- *et* pandere. *Th.*]. NON. p. 9 -pennere est expandere, tractum a pennis et volatu avium (*affertur* PLAVT. Mil. 1406 *ubi* -pendite *codd.*). [*e coni.*: PACVV. trag. 19 cervicum floros -pendite crines (*Ribbeck*, disperdite *cod.*). *cf. etiam l. 73 et 74.*] NOT. Tir. 63, 28 -pandit.

i. q. extendere, dilatare: PLAVT. Mil. 360 -pessis manibus (*cf. infra l. 79*), patibulum quom habebis (-pensis *A*, dispersis *P*. GELL. 15, 15, 4 *ad l.* -pessis dicit pro eo, quod est -passis). 1406 -pennite (*cf. l. 65*) hominem divorsum et distendite. LVCR. 1, 306 vestes ... -pansae in sole serescunt. 2, 1126 dum non ita sunt late -pessa (dispersa *codd.*). 3, 988 -pessis (dispersis *codd.*) ... membris. 6, 599 neu distracta suum late -pandat hiatum *natura*. PLIN. nat. 9, 8 arbor in tantum vastis -pansa ramis (ISID. diff. 2, 62 palma manus est -pansis digitis, sicut et arbor -pansis ramis). SVET. Dom. 19 -pansam dexterae manus palmam. CARM. adv. Marc. 2, 263 rufae cerae facies -panditur herba. PAVL. NOL. carm. 33, 84 suspiciens caelum ille manus -pandit. ISID. orig. 20, 4, 10 patena, quod -pansis patentibusque sit oris. 20, 5, 2 paterae ... patentes sunt -pansisque labris. *translate de oratione amplificanda*: VERVS Fronto p. 132, 12 N. an ... debeas ... illa omnia corripere an vero paulo altius (latius *Heindorf*) dicere nec tamen ita, ut mox nostra, -pandere ipse dispicies.

? (**dispango**), -pectus *v. p. 1394, 56.*

***dispār**, -pāris *adi.* [*a* dis- *et* par. *Th.*]. *nominat. sing. ultima longa*: HOR. epist. 1, 18, 3 OV. Pont. 2, 10, 30 EPICED. Drusi 176 SIL. 8, 568. 15, 28 MART. 10, 65, 12. *brevis*: AVIAN. fab. 11, 5. 23, 8 CARM. de pond. 167. *abl.* -i: *inde a* RHET. Her. 4, 45, 59 *passim* (*metro certum non nisi* TER. MAVR. 2335). -e: STAT. Theb. 4, 214 NEMES. ecl. 2, 16. 4, 5 TER. MAVR. 1966 IVVENC. 3, 468 AVSON. 417, 47 CLAVD. rapt. Pros. 2, 45 PROSP. carm. de ingrat. 47 PRVD. ham. 16. 21. 421 ditt. 22 DRAC. laud. dei 3, 710 CARM. epigr. 1355, 1. *gen. pl.* -ium: CENS. 10, 6 AVG. civ. 19, 13 p. 377, 9 D. vera relig. 30, 55 CLAVD. MAM. anim. 2, 7 p. 127, 7. *de significatu*: DIFF. ed. Beck p. 51, 21 -r est inaequalis, impar numero sine pare, separ humilior (ISID. diff. 1, 158 -r est inaequalis vel dissimilis, impar vero sine pari). GLOSS. ἄζυγος. ἄνισος. dissimilis. disparile. -es ἄνισοι. ἄζυγοι. ἀνόμοιοι. dissimiles. *legitur inde ab* ACC., *frequentat solus* CIC. (*40ⁱᵉˢ*). *pro comp.*: -r magis: GELL. 2, 23, 7 *p. 1391, 30 pro superl.*: multum -r: CIC. off. 1, 109 -es. CLAVD. 20, 412 AVG. civ. 3, 30. 5, 4 tit. longe -es: SIDON. *p. 1391, 62.* [*gen.* despa. *M.-L.*]

I *i. q. dissimilis, diversus, contrarius*: **A** *de animantibus*: **1** *nude additum*: TRAG. inc. 184 domino (CIC. Phil. 2, 104). VARRO rust. 3, 17, 4 -es disclusos habent pisces. CIC. de orat. 3, 61 *philosophorum* familiae dissentientes inter se et multum disiunctae et -es. Tusc. 5, 38 in -is animantis vitam transire. HOR. carm. 1, 17, 25 ne male -i (*tibi; sc. viribus? aliter* PORPH. *ad l.* in amore non consentienti scilicet intellegendum) incontinentes iniciat manus (male -i *alii copulari iubent, alii vetant*). *?* OV. am. 2, 2, 61 (*v. p. 1391, 3*). SEN. dial. 10, 13, 7 tam -ia animalia. TERT. adv. Marc. 1, 6 p. 297, 22 deos ..., alterum ... ferum ..., alterum mitem (1, 7 p. 299, 25 TRACT. c. Arrian. p. 12, 10 HIER. quaest. hebr. in gen. p. 12, 10). PORPH. Hor. epod. 7, 12 ferae (*opp.* eiusdem generis). epist. 2, 2, 189 ('voltu mutabilis' *sc. genius naturae humanae*) tam -r, quam sunt inter se hominum vultus. OPTAT. 5, 1 p. 120 ostende ... duas arcas ... et duas columbas -es, diversos ramos portantes. SYMM. epist. 1, 101, 2 duae personae -es. AMM. 16, 12, 61 sunt barbari humiles in adversis, -esque in secundis. CARM. epigr. 1128, 1 -r damna lege Parcarum et stamina -r (*i. diverso animi affectu, illa scilicet lugens, haec ridens, cf. quae seq.*). **2** *acced. abl. modi*: *?* ACC. trag. 156 virtuti (*abl.?*) sis par, -r fortunis patris. VARRO Men. 358 equi colore -es. HOR. epist. 1, 19, 29 rebus et ordine -r. PROP. 1, 20, 5 nomine. LIV. 1, 24, 1 nec aetate nec viribus -es. 1, 46, 5 longe -es moribus. 10, 38, 13 exercitus ... nec corporum specie nec gloria belli apparatu linteatae legioni -r. CVRT. 8, 13, 21 aequalem sibi et haud -em habitu oris et corporis. TAC. hist. 3, 84 Vitelliani ... numero fatoque -es. GELL. 13, 20 (19), 6 duos ... filios et matribus diversos et aetatibus longe -es (PANEG. 3 [11], 7, 7 aetatibus). LACT. inst. 5, 14, 19 -es multis gradibus homines. AMBR. Abr. 1, 5, 37 fide. AVG. civ. 5, 4 tit. geminis multum inter se morum et actionum qualitate -bus. 5, 6. MART. CAP. 9, 892 numero. **3** *acced. genet.*: *personae*: *?* ACC. trag. 156 *supra l. 37.* APVL. Plat. 2, 25 ne -es sui vel inter se dissimiles copuleutur. *rei*: SIL. 5, 296 nec -r sortis Isalcas. 8, 568 haud -r animorum. **4** *acced. dativ.* (*cf. l. 37*): CIC. off. 1, 109 sunt his alii multum -es. HOR. epist. 1, 17, 3 matrona meretrici -r ... atque discolor. LIV. 10, 38, 13 (*v. l. 40*). MART. 10, 65, 12 tam -r aquilae columba non est. TERT. adv. Marc. 4, 8 p. 439, 21 -em se naturae suae ageret. CLAVD. 20, 412 multumque priori -r *exercitus*. EVSTATH. Bas. hex. 2, 7 p. 888ᴬ sibique ex contrarietate -em. GREG. M. moral. 26, 53 patri. **5** *acced.* inter *vel* ab: AVG. civ. 5, 4 (*v. supra l. 46*). SALV. eccl. 1, 43 in uno a se -es, quod illi gaudent, ... isti plangunt. **6** *acced.* in *c. acc.*: MART. CAP. 9, 889 nec Bromius in favoris gratiam -r fuit.

B *de rebus*: **1** *incorporeis* (*saepe opposita* par, idem): **a** *adi. nude additum*: POMPON. Atell. 136 nuntium -em, divisum. VARRO ling. 8, 32 ⟨...⟩ rebus -bus figuris (-bus f. *copulanda videntur*). 9, 9 si quis ... ita declinat verba, ut dicat -ia. 9, 46 ut alia ⟨paria sint, alia⟩ -ia. RHET. Her. 2, 3, 5 vitium (*opp.* par). 4, 2, 3 res varias et -es (4, 45, 59 ex re -i. VITR. 2, 6, 4 dissimilibus et -bus rebus *al.*). CIC. inv. 1, 20 ratione (de orat. 2, 185 Phil. 8, 9 VITR. 4, 4, 2. 5, 6, 8 *v. p. 1391, 76* LACT. opif. 13, 6 *v. p. 1391, 83 al.*). inv. 2, 33 genere (de orat. 3, 26. 34 nat. deor. 2, 100 CAES. Gall. 7, 39, 1 SALL. Catil. 6, 2 VITR. 2, 6, 5). Verr. 6, 49 condicionem (prov. 17 LIV. 25, 40, 4 VLP. reg. 7, 4). Font. 49 fortunam longe -em (Mur. 43 div. 2, 90 LIV. 28, 12, 10 SEN. epist. 66, 22 SIL. 5, 544 TAC. hist. 4, 46 ann. 12, 17 AVSON. 468, 3). Mur. 63 poenas (CVRT. 5, 5, 7). Planc. 60 honorum gradus summis hominibus ... sunt pares, gloriae -es. 79 causa (off. 2, 61 OV. epist. 13, 77 LIV. 25, 40, 4 CVRT. 10, 2, 17 TAC. hist. 1, 72 PAVL. sent. 2, 5, 2 dig. 44, 1, 17 *al.*). de orat. 3, 25 voluptates. 3, 177 numeri (orat. 180. OV. Pont. 2, 5, 1 *de versibus elegis. aliter* BELL. Alex. 15, 6 in -i numero. GAIVS inst. 3, 16 HERMOG. dig. 40, 1, 24, 1 HIER. epist. 36, 11, 3 AVG. civ. 12, 19 *p. 1391, 77* COD. Iust. 7, 71, 8, 4). de orat. 3, 178 motu cursuque (nat. deor. 2, 19. 51). Brut. 229 aetatem *Hortensi* in -em oratorum aetatem includere (*v. Kroll ad l.; aliter* CIC. off. 1, 122 aetates. TAC. ann. 5, 10 iuvenis haud -i aetate. PANEG. 3 [11], 7, 7). nat. deor. 1, 87 temporibus. 1, 97 mores (1, 98 Lael. 74 *al.*). fin. 2, 10 coloribus (LVCR. 2, 738). div. 2, 90 geminorum formas ... similes, vitam atque fortunam plerumque -em.

[Gudeman]

epist. 1, 7, 10 contentio (*sc. altera parte plus valente.* Paneg. 9 [12], 4, 2). Caes. Gall. 5, 16, 2 proelio. Sall. Iug. 52, 1 ipsi pares, ceterum opibus -bus. Priap. 36, 7 gressus *Vulcani.* Ov. am. 2, 2, 61 quid -r (*fort. nomin. ad A 1*) certamen inis? met. 9, 721 fiducia. Liv. 10, 41, 1 longe -bus animis (23, 29, 6 militibus longe -r animus erat. 30, 28, 10 haud -r habitus animorum. Vitr. 7, 1, 12 Tac. hist. 4, 68 Amm. 21, 12, 11). Liv. 23, 29, 6 imperatorum utriusque partis haud ferme -es spes erant. 24, 5, 2 omnia quam -ia essent. 31, 24, 3 pari incepto haud -em eventum responsurum (Plin. nat. 7, 165 Tac. ann. 12, 40 neque -i eventu. Plin. epist. 3, 9, 18). 31, 46, 10 ut loca diversa, sic -i modo. 33, 3, 10 haud -i armatu. 33, 22, 2 merito (Gaudent. serm. praef. p. 840^B -bus meritis plagas irrogare consimiles). Manil. 2, 166 natura (Tac. hist. 4, 86 Paneg. 4 [9], 19, 3 mentium. Lact. opif. 12 Claud. Mam. anim. 2, 7 p. 127, 7). Vitr. 2, 7, 1 -bus et dissimilibus virtutibus. 4, 7, 1. 4, 8, 7 figurae. 4, 9, 1 altitudinibus. 6, 1, 1 qualitatibus (6, 1, 5). Sen. benef. 3, 10, 3 *beneficia.* 3, 18, 3 titulo. dial. 6, 11, 2 gradu (Papin. dig. 31, 67, 2 gradūs *sc. affinitatis*). 6, 21, 4 vivendi facultas. epist. 88, 9 sonum. Curt. 3, 3, 26 -r ⟨f⟩acies erat equis virisque *Macedonum (sc. ac Persarum).* Plin. nat. 2, 218 propter -es siderum in quoque tractu exortus diversi existunt aestus. Sil. 15, 28 habitus. Stat. Theb. 4, 214 *v. vol. III p. 1444, 44.* Quint. inst. 10, 1, 67 quorum (*Sophoclis et Euripidis*) in -i dicendi via. Tac. hist. 2, 4 fama. ann. 4, 14 neque -r ... antiquitas. 6, 39 nec -es ... exitus. 14, 50 haud -i crimine. Suet. Vit. 5 et voluntate -i et existimatione (*sc. in provincia ... in urbano officio*). Iulian. dig. 28, 6, 32 partibus (Pompon. dig. 18, 2, 12 Gaius dig. 34, 5, 7, 2 *al. apud* Ictos, *v. Vocab. iurispr.* Maecian. distrib. 8. 15). Gaius inst. 3, 59 licet -r in eo servo dominium habuerint *plures (i. non aequale).* Papin. dig. 27, 7, 6 administratio non -r (*i. disiuncta, discreta, opp.* communis). Gell. 2, 23, 7 non -i magis pretio. 14, 1, 23 -i variaque animi agitatione. Apul. mund. 21 -bus qualitatibus naturae (*Ps. Arist. mund. 5 p. 396^b, 32* ἐναντιωτάτας φύσεις). Min. Fel. 27, 6 argumentum. Tert. adv. Marc. 1, 7 p. 299, 22 duo summa magna. Ter. Maur. 1381 temporum mensura. 2335 locorum -i custodia. 2388 non erit -r *versus (syn.* manebit idem). 2509 -is figurae versus (2550). Cens. 6, 10 sexu (Nemes. ecl. 4, 5 Iuvenc. 3, 468 par -e sexu *sc. Adam et Eva.* Aug. civ. 5, 6 tit. Carm. epigr. 1355, 1). Cens. 10, 6 duarum vocum (Ambr. in psalm. 1 pr. 9 ex diversis et -bus vocibus). Nemes. ecl. 2, 16 forma (Claud. rapt. Pros. 2, 45 Prud. ditt. 22 Drac. laud. dei 3, 710). Sol. 27, 31 -es effectus ad nocendum (*sc. aspidum*). 53, 9 vultibus. Itin. Alex. 4 eandem ... iniuriam, sed -is contumeliae. Spart. Pesc. 9, 4 eadem fortuna ... vita satis -r. Arnob. nat. 3, 14 similesne sint dii ... an formarum -i circumscriptione teneantur. 7, 28 p. 262, 5 essentiae -es substantiaeque non unae. Aur. Vict. Caes. 13, 12 cognomento et potestate (Hil. in psalm. 61, 2 potestatis aut aequalis aut -is). Cet. Fav. 29 p. 310, 5 subtilitas ... -is mensurae de spatio horarum (*i. q. dispertitionis spatii horarum?*). Auson. 326, 5 pari iure, sed fiducia -i (407, 4 aevo (417, 47 Symm. epist. 1, 32, 4). Amm. 23, 6, 65 -r est tractuum diversorum ingenium. 23, 6, 88 licet dignitate -i (25, 3, 8 licet in negotio -i). Fav. Eul. p. 19, 15 intervallis (*ad* Cic. rep. 6, 18 *ubi* imparibus). Hier. epist. 1, 9, 2 non -r in utraque misericordia domini. Prud. cath. 6, 42 horror. Aug. civ. 5, 2 aegritudines (*syn.* diversus). 5, 5 nascendi hora. *ibid.* fata (Carm. poet. min. V 87, 3 fato). 11, 33 angelorum societatibus diversis atque -bus (*ibid.* societates ... inter se -es atque contrarias). Macr. sat. 5, 1, 16 sunt stili dicendi duo -i moralitate diversi. Avian. fab. 11, 5 concordia. 23, 8 pretium. Mart. Cap. 1, 4 non -r affectio. 1, 6 non -r ... formae ... luculentas (*subst.*). Prosp. carm. de ingrat. 47 non -e motu. Cass. Fel. 1 p. 5 -i temporum dolori, ... Graeci eterocraniam vocant. Val. Cem. epist. p. 758^B affectu. Eustath. Bas. hex. 7, 2 p. 938^A magnitudo membrorum -r et diversa. Sidon. epist. 1, 9, 3 longe in paribus -es sodalium spes et spiritus erant. Carm. de pond. 167 -r erit pondus paribus *formis.* Boeth. arithm. 1, 2 par atque impar ... cum -ia sint contrariaque. mus. 1, 2 p. 188, 5 inaequalitates. Ennod. epist. 7, 19, 3 p. 187, 23 non -i administratione. Cypr. Gall. gen. 678 orsus. Cod. Iust. 5, 3, 20, 7 pactionibus (5, 14, 10). **b** *ex adi. pendent casus vel locutiones praepositionales: ablat. modi*: Cic. de orat. 3, 34 formae figuraeque dicendi specie -es, genere laudabiles (orat. 33 *virtutes* specie -es). Paneg. 3 (11), 7, 7 -es ... aetatibus. Opt. Porf. schol. 21 versus vario colore -r. *dativ.*: Epiced. Drusi 176 quam -r huic fuit illud iter. Curt. 7, 8, 1 animo -em vultum. 8, 4, 8 tempestatem haud -em nocti. Aug. civ. 14, 24 naturas ... multum ceteris -es. Ps. Aug. quaest. test. I 108, 3 si non convenit rationi, ... si -r (*sc. rationi*) est (*quod quidam putant*). *inter se*: Cic. Tusc. 1, 68 -bus inter se motibus. Vitr. 5, 6, 8 inter se dissimili -ique ratione. Apul. Plat. 1, 17 Porph. Hor. epist. 2, 2, 189. Aug. civ. 12, 19 -es inter se atque diversi sunt *numeri. p. 1390, 31.* *ad aliquid*: Cic. de orat. 3, 56 eadem prudentia, sed consilio ad vitae studia -i. *ab aliquo*: Ps. Aug. quaest. test. I 97, 5 non est -r a generante nativitas *Christi* (97, 8). **c** *pendent particulae comparativae*: *ac*: Tac. ann. 12, 9 Pollio haud -bus verbis, ac nuper Vitellius censet. *quam* (*cf. p. 1392, 35*): Lact. opif. 13, 6 in plantis ... longe -r quam in manibus ratio est.

2 *corporeis*: **a** *nude additum*: Cic. Tim. 25 septem orbes (*cf. infra l. 33*). Verg. ecl. 2, 36 -bus septem compacta cicutis fistula. Ov. met. 1, 711 calamis. 8, 192 avenis. Pont. 3, 4, 86 rotis (*de versibus elegis, cf. p. 1390, 76*). Ib. 346 ingemino -r ... pede cultus. Liv. 22, 46, 5 -es ac dissimiles gladii. Manil. 2, 390 signis. Vitr. 2, 6, 4 dissimilibus et -bus rebus *igne* correptis (8, 3, 26). 8, 3, 26 -es variique ... fontes. Sen. epist. 52, 5 duo aedificia ab imo (*Bücheler,* ambo *codd.*) -ia. 91, 16 monumenta. Curt. 9, 9, 7 undas (*sc. maris et fluminis*). Colum. 5, 2, 6 triangulus -bus ... lateribus ager. arb. 21, 1 -i loco pro differentia agri (Amm. 19, 7, 5 ut loco -i, ita eventu dissimili. *aliter infra l. 44*). Fronto p. 159, 16 N. straboni oculi -es sunt: potuisse te pares aut impares dicere. Apul. met. 7, 5 centunculis. Plat. 1, 17 de discrepantibus diversisque membris ... et articulis -bus (Tert. adv. Marc. 1, 16 p. 311, 14 membra ... alia comparia alia -ia). Hil. in psalm. instr. 24 claves claustris -bus coaptare. Avien. Arat. 93 polus. 388 flamma. Symm. epist. 1, 1, 2 *picturae licentia* vestitum -em singulis tribuit. Ambr. in psalm. 1 praef. 9 -es citharae nervi sunt, sed una symphonia. Rufin. symb. 42 auri ... venam ... aeris ... longe -em. Prud. ham. 421 virtute pari, sed -e ferro. Drac. Orest. 940 calculus. **b** *pendent ex adi. casus: genet.*: Cic. Cato 78 cum simplex animi esset natura neque haberet in se quidquam -r sui atque dissimile. *abl. modi*: Ov. met. 2, 682 -r septenis fistula cannis. 15, 329 huic ... effectu -r ... amnis. Sen. nat. 7, 17, 3 *cometae* -es magnitudine, dissimiles colore. Itin. Alex. 36 urbem ... haud -em magnitudine ... cognominibus Alexandriis. *dativ.* (*v. etiam l. 22*): Ov. Pont. 2, 10, 30 quam -r est locus ille Getis (*comparat. compend.*). Manil. 1, 352 tertia *Trianguli sideris* lampada -r conspicitur paribus (*damn. Bechert*). ? Curt. 7, 7, 4 quae Tanain ... spectant, humano cultu haud -ia sunt (*v. vol. IV p. 1324, 63. sed potius abl. sep. agnoscendus videtur*). Lact. inst. 3, 27, 10 -r ceteris *hominibus* habitus *sapientis* (*comparat. compend.*). Aur. Vict. Caes. 40, 27 opus ceteris haud multo -r (*cf. infra l. 36*). Aug. epist. 127, 7 tantum -es, quantum aedificium petrae soliditate fundatum -r est ei, quod *eqs.* *inter se*: Cic. Tim. 25 quattuor *orbes* (*cf. p. 1391, 84*).

substantivi vice: *n. plur.*: Varro ling. 8, 32 negandum nobis -ia esse iucunda. Cic. fin. 2, 10 in multa -ia. *acced.* quam (*cf. p. 1391, 82*): Lact. inst. 3, 3, 10 opinabuntur multo -ia (*cf. supra l. 31*), quam nos opinati sumus. *m. sing.*: Cic. Phil. 2, 104 quam ab -i tenebantur *tecta.* Hor. carm. 4, 11, 31 -em (*sc. loco et fortuna*) vites. Sen. dial. 2, 7, 2 nec iniuria bonis nisi a -i verenda est. *n. sing.*: Hor. epod. 7, 12 lupis ... leonibus, ⟨n⟩umquam nisi in -r feris (*cf. infra l. 51*). *m. plur.*: Hor. sat. 1, 7, 16 si -bus bellum incidat. Symm. epist. 1, 1, 1 qui inter -es obsequium par requirit.

II *de numero i. q.* περισσός, *impar.*: Mar. Victorin. gramm. VI 80, 8 in *iambici versus* -bus locis, quas Graeci περισσὰς χώρας vocant, id est primo, tertio et quinto (*opp.* paribus ..., quas ἀρτίους χώρας dicunt).

adv. ? **disparē** *i. q. inique, importune* (?): Petron. 46, 2 etiamsi omnia hoc anno tempestas -e pullavit (*Reiske,* pallavit *cod.,* disparpallavit *Cholodniak, Rhein. Mus. 64 (1909) 303; cf. Meyer-Lübke, Roman. etym. Wörterb. p. 209 n. 2675*). *v. Friedl. ad l.* **dispariter** *a* Porph. Hor. epod. 7, 11, *ut videtur, fictum*: dispar adverbium est nunc, ut si diceret -r feris.

disparāsco, -ere [*cf. c.* disparare. *Th.*]. *i. q. disparem, alienum fieri*: Claud. Mam. anim. 3, 10 p. 171, 12 testimonium, quod a nobis -ere (dispar asserere *M*) arbitrabaris, animadvertis nobiscum profectu disputationis unescere.

disparātio, -ōnis *f. a* disparare. *i. q. separatio*: Iul. Vict. rhet. 10 p. 411, 10 animae et corporis. Cassian. c. Nest. 3, 7, 2 nulla hic recipi -o potest, nulla discissio. *de loco i. q. distantia*: Amm. 21, 12, 8 -e brevi civitatem ... amni praeterlabente. *i. q. differentia, dissimilitudo*: Aug. c. Iul. op. imperf. 4, 122 cum ... tanta -o sit inter te et Iovinianum, quanta coniunctio inter te et Manichaeum. [*dub.*: Vitr. 2, 9, 1.]

disparātum, -ī *n. v.* disparo. ? **disparē** *v. supra l. 47.*

dispāreo, -uī, -ēre [*a dis- et* parēre, *cf.* comparere. *Th.*]. Gloss. -uit exolevit. ungesene ueard (*anglosax.*). [*it.* sparire. *M.-L.*] *i. q. non apparere,* ἀφανὲς γίγνεσθαι: Cassiod. in psalm. 106, 29 tempestas ... in auras iussa -uit. compl. in act. 8, 26 Philippus subita translatione -uit. Iord. Get. 24, 124 terra ... apparuit, cerva -uit. Novell. Iust. 53, 4 pr. *si* ab hac ... -ant civitate. Greg. M. dial. 3, 7 p. 232^A cuncta illa malignorum spirituum turba -uit. 4, 55 p. 417^C -uit (4, 57 p. 424^B repente -uit. Pass. Paul. 18). moral. 15, 4 *gaudium hypocritae* apparet ad momentum, sed -et in perpetuum.

dispargo *v.* dispergo.

disparilis (disper- *l. 78*), -e *adi.* [*a* dis- *et* parilis. *Th.*]. Gloss. -e ἄζυγον ἄνισον dispar. dissimile. *cf.* II 50, 49 discerile ἀνόμοιον. *i. q. dispar, dissimile, diversus*: **1** *de rebus* (*raro corporeis*): Varro ling. 8, 9 formas (9, 40 *ubi* disper- *F*). 8, 67 cum horum casus patricus et accusativus in multitudine sint -es. rust. 2, 11, 4 pabulum. 3, 14, 4. Cic. div. 1, 79 ex caeli varietate et ex -i aspiratione terrarum. Plin. nat. 2, 116 -i errantium siderum ictu. Gell. 5, 1, 4 varios adeo vultus, -esque sensus. Ter. Maur. 1561 metro. Cens. 6, 6 opiniones. 8, 2 temperatura. Anth. 393, 2 semine. Chalc. comm. 246 soliditate. Prud. c. Symm. 2, 374 sorte (Victric. 5). Claud.

[Gudeman]

carm. min. 4, 9 *artus*. VICTRIC. 19 conceptione. CLAVD. MAM. anim. 1, 27 p. 97, 17 longe -em ... visionem. *acced. abl. modi*: VARRO rust. 3, 14, 4 non quo non in his regionibus quibusdam locis ac magnitudinibus sint -es *cochleae*. COLVM. 3, 2, 17 duae lanatae *vites* ... fluxurae qualitate sunt -es. *acced. dat.*: CLAVD. MAM. anim. 3, 16 p. 184, 6 saxum ... longe -e huic (*sc. soli*). 2 *de personis*: AMM. 22, 8, 31 gentes sermonum institutorumque varietate -es.
adv. **dispariliter** (disper- *l. 9*). *i. q. dissimiliter, varie, diverse*: VARRO rust. 1, 6, 6 tria fastigia agri ad colendum disperiliter habent momentum. ling. 8, 66 dicuntur (10, 48). 9, 89 declinetur. AVG. civ. 12, 6 non -r occurrit. CLAVD. MAM. anim. 1, 21 p. 75, 4. GREG. M. moral. 18, 92 longe. 29, 41 -r singuli accipiunt *al.* epist. 11, 18 p. 279, 21 mihi et vobis non -r noti.

[**disparilit** distribuit GLOSS. lib. Gloss. (dispartiit? *Götz*)].

disparilitās, -ātis *f. a* disparilis. GLOSS. dissimilitudo. 1 *t. t. grammat. i. q. anomalia*: VARRO ling. 10, 36 quae ratio ... per se solum efficere non potest analogias propter -em vocis figurarum. 2 *i. q. dissimilitudo, diversitas, varietas*: GELL. praef. 3 eadem rerum -s (MACR. sat. praef. 1, 3 variarum rerum). 6, 3, 47 ne -s collationis evidens fieret. APVL. Plat. 2, 4 quae (*bonitas*) a semetipsa tot modis discrepet et non solum -em, sed etiam inconcinnitatem prae se gerat. CHALC. comm. 102 naturae (AVG. epist. 120, 12 dissimilitudine ac -e naturae). 330 parilitatis -isque concretio. AMBR. spir. 1, 13, 135 unitatem divini nominis esse credendam, non -em. AVG. civ. 5, 4 tanta in actibus -s. 5, 5 p. 196, 8 D. si ... dispar nascendi hora ... -em intulit ceteris rebus. 11, 10 p. 496, 20 in magna -e quandam similitudinem. lib. arb. 3, 11, 33 -e seiungi. SALV. gub. 2, 5 meritorum. CLAVD. MAM. anim. 1, 27 p. 98, 6 affectuum. ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 18, 36 proprietas. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 2 p. 6, 4. 1, 5 p. 14, 4 verborum. GREG. M. moral. 9, 98 criminis. 35, 46. VIGIL. THAPS. c. Eutych. 2, 2 personarum. REGVLA Tarnat. 19 vestium.

dispariliter *v.* disparilis.

disparitās, -ātis *f. a* dispar. *i. q. diversitas*: BREV. fid. adv. Arrian. p. 656^C ubi una est substantia ..., nulla est -s vel diversitas existimanda. AVG. lib. arb. 3, 11, 33 -e seiungi possunt spiritales creaturae.

dispariter *v. p. 1392, 50.*

disparo, -āvī, -ātum, -āre [*a* dis- *et* parare. *Th.*]. *frequentat* AMM. *in codd.* (*velut* AMM. 30, 10, 4) *interdum confunditur c.* dis-separo *q. v.*

I *intransitive i. q. differre*: ? PLAVT. Amph. 549 tanto brevior dies ut fiat faciam, ut aeque -et (*cf. Leo, Hermes 18 [1883] 572, sed fortasse aliter accipiendum*). VEN. FORT. carm. praef. 5 apud quos (*barbaros*) nihil -at aut stridor anseris aut canor oloris.

II *transitive*: A *generatim i. q. separare, dividere, removere*: PLAVT. Rud. 10 nos per gentes alium aliā -at. CIC. rep. 2, 39 seniores ... a iunioribus divisit easque (*sc. classes*; eosque *codd.*) ita -vit, ut *eqs.* CAES. Gall. 7, 28, 6 ut *eos* ... -andos deducendosque ad suos curaret. VITR. 2, 9, 7 ima *abies* cum excisa quadrifluviis -atur. 9, 1, 2 aliac alio modo umbrae gnomonum aequinoctiales a natura rerum inveniuntur -atae. GELL. 11, 11, 4 varie ... et lepide tot sententias in eandem rem, quasi aliud atque aliud diceret, -vit. FRG. Vat. 35 ut nec ... valeret ... allegationum qualitas -ari. AMM. 17, 13, 27 quae longius -ati ... tulimus. FAV. EVL. p. 12, 15 quadrifariam limite -ato. PRVD. perist. 10, 888 secandi doctus ... artifex, qui cuncta norit viscerum confinia vel nexa nervis -are vincula. MART. CAP. 1, 25 vos numquam convenit -ari. AVELL. p. 748, 24 Indi in novem regna fuerant -ati. *indicatur qua re*: PANEG. 10 (4), 2, 1 quae temporibus -ata sunt, animorum praesumptione iunguntur. ARNOB. nat. 2, 16 vicinos nos esse neque intervallis longioribus -atos. PAVL. NOL. epist. 18, 1 p. 129, 14 etsi regionum intervallis corporaliter -emur, spiritu tamen ... coniuncti sumus. MART. CAP. 6, 625 cum antea natura terris maria -ret. 6, 699 Rubrum mare ... sinu gemino -atur (*ex* SOL. 54, 12 in duos sinus scinditur). CLAVD. MAM. anim. 2, 9 p. 134, 5 -atos corporibus (RVRIC. epist. 2, 3 p. 374, 9 etsi ... a vobis -atus sum corpore, tamen ... mente coniungor. 2, 36. 52. *cf. etiam l. 61*). CORP. VI 18817, 8 a manu mala -ati (separati *correxit quadratarius*) sumus. *indicatur unde*: ab *aliqua re*: ARNOB. nat. 3, 10 ab omni turpitudinis labe -ata atque abiuncta divinitas. EPIST. pontif. 216 (*a. 355*) Lucif. epist. 2 p. 320, 23 sum interim a vestro consortio -atus. MART. CAP. 2, 156. ab *aliquo* (*cf. l. 65*): SVLP. SEV. dial. 3, 18, 3 a me tam crudeliter -atus. CLAVD. MAM. anim. 3, 9 p. 170, 16 ab invicem -ati sunt.

nota i. q. semovere, secludere, omittere c. inf.: MART. CAP. 1, 24 numquam mage velle (*i. voluntatem nostram*) -amus ... quam cum *eqs.*

B *notiones speciales verbi passivi* (-ari, -atum esse): 1 *i. q. differre*: VITR. 4, 7, 1 quarum *aedium* dispares sunt figurae et quibus discrimiuibus inter se sunt -atae. NON. p. 447 fremere et freudere hoc -antur. MART. CAP. 5, 476 quae non tantum numero, sed etiam specie -antur. CASSIAN. conl. 11, 6, 2 quae tria ... magnis ... excellentiae suae gradibus ab invicem -antur. 12, 16, 3 tantum inter hominem distat et hominem, quantum illa ... ab invicem -antur. 2 *de loco i. q. distare, indicatur fere ubique qua re et unde* (*plerumque* ab [ab *aliquo p. 1394, 2*], *semel* ex: AMM. 25, 7, 8, *raro abl.*: AMM. 20, 4, 13. 24, 5, 3): AMM. 14, 3, 3 municipium ab Euphrate flumine brevi spatio -atur (*sim.*: 14, 8, 4. 15, 11, 18. 16, 12, 70. 20, 3, 7. 21, 9, 6. 22, 16, 10. 24, 1, 3 ut decimo paene lapide postremi -rentur a signiferis primis. 24, 2, 3. 26, 5, 1). SVLP. SEV. dial. 1, 8, 1. 3, 6, 1. 2 MART. CAP. 6, 637. 646. 650. 8, 857 EVGIPP. Sev. 24, 1. *additur solum qua re*: AMM. 18, 7, 9 *oppidum* centesimo lapide -atur (29, 6, 7. 30, 10, 4). 22, 8, 20. *additur solum unde*: AMM. 22, 16, 1. 23, 6, 56. 27, 4, 4.

part. perf. pass. pro adi. **disparātus**, -a, -um (GLOSS. separatus). *i. q. diversus*: *t. t. dialecticorum*: CIC. inv. 1, 41 quod contrarium *erit ei negotio* et quod -um. QVINT. inst. 5, 11, 31 -a (separata *A*), ut dura non duris. *n. sing. substantivi vice*: CIC. inv. 1, 42 -um autem est id, quod ab aliqua re praepositione negationis separatur hoc modo 'sapere' et 'non sapere' (= RHET. min. p. 595, 24). MAR. VICTORIN. rhet. 1, 28 p. 228, 30 Aristoteles 'opposito' genus posuit, 'contrarium', '-um' sub oppositis. *ibid.* p. 228, 42 sub -o ... Aristoteles duas species posuit, privantia et negantia. *latiore sensu*: VITR. 2, 2, 2 cum res ... in infinitis generibus rerum natura essent -ae. 2, 6, 5 omnia ... ut fortuito -a procreantur. 6, 1, 10 cum ... sint ... omnes nationes immoderatis mixtionibus -ae. 8, 3, 13 quodsi terra generibus umorum non esset dissimilis et -a. ARNOB. nat. 6, 13 lapides atque ossa informia, -a, confusa. MART. CAP. 1, 11 prolixitas (*i. q. diffusa?*). SIDON. carm. 22, 1 locis.

? **disparpallo** *v. p. 1392, 49.* **disparsio**, -sus *v.* dispersio.

dispartībilis, (-c) *adi.* [*a* dispartire, -pertire. *Th.*]. *i. q. qui potest dividi, separari*: TERT. adv. Hermog. 39 p. 169, 3 *materia* -is, quia et convertibilis et demutabilis (quia et conv. et dem. et -is *codd.*), 'demutationes enim eius', inquis, '-em eam ostendunt'.

dispartio *v.* dispertio.

dispateo, -ēre *a* dis- *et* patere. *i. q. in diversas partes patere*: LACT. inst. 3, 10, 3 latibula ... in plures exitus -entia. *Gudeman.*

(**dispeciscor**), -ctus sum, (-ī) *a* dis- *et* pacisci. *non legitur nisi part. perf. sensu passivo*: APVL. met. 4, 26 -ctae (*i. pacto iugali destitutae*) disturbataeque nuptiae. *cf. Leo, Anal. Plaut. II p. 33.* **D.**

? **dispectātor** *v.* disceptator *p. 1293, 36.* **dispectē** *v.* dispicio.

dispectio, -ōnis *f. a* dispicere. *i. q. actio dispiciendi, consideratio, reputatio, examen*: TERT. resurr. 19 -o tituli et praeconii. TER. MAVR. 1606 ne ... tarda sit -o. BOETH. mus. 4, 15 p. 343, 5 in modorum descriptione facilis possit esse -o.

dispecto (dissp- GLOSS. V 190, 31), -āre *a* dispicere: GLOSS. -are dispicere. discedere (discernere? *Götz*).

dispector, -ōris *m. a* dispicere. *is qui dispicit, examinator, scrutator, observator*: TERT. test. anim. 2 p. 136, 23 qui etsi deum non negent, -em (despi- *A*) plane et arbitrum et iudicem non putent. apol. 45 innocentiam ... fideliter custodimus ut ab incontemptibili -e mandatam. uxor. 2, 8 quasi revera -es divinarum sententiarum. cult. fem. 2, 10 institutorem ... deum existimantes, non etiam -em iustitutorum suorum. ITALA sap. 1, 6 (Tert. anim. 15 p. 320, 18) scrutatorem et -em cordis deum (ἐπίσκοπος ἀληθής, VVLG. scrutator ... verus). PS. BOETH. geom. p. 401, 15 prisci ... sophismatis cautissimi -es.

1. dispectus, -ūs *m. a* dispicere. *i. q. actus dispiciendi, scrutandi, observatio*: SEN. dial. 3, 1, 2 ad -um (de- *A*) aequi verique (10, 2, 3 veri; de- *A*). 4, 10, 1 officiorum. epist. 94, 36 rerum agendarum. 109, 16 -um utilitatis (de- *B A*). *dub.*: PLIN. nat. 34, 7 vasa ... Corinthia ... isti elegantiores modo ad esculenta transferunt, modo in lucernas aut trulleos nullo munditiarum -u (dissp- *B*, desp- *rell.*; respectu *Barbarus, fort. recte*).

2. dispectus, -a, -um *v. supra l. 31 sqq.*

3. dispectus, -a, -um *part. pro adi.* [*fortasse a* dis- *et* pangere. *Th.*]. *i. q. separatim infixus*: GROM. p. 362, 13 L. -as lapides posuimus. *ibid.* -as in rigora et in latere limitis constituimus lapides. [*vide ne ductum sit a* dispicere *et intellegendum* '*lapides, quorum positiones dispiciendo (cf. Schulten, PW. VII 1884) inventae sunt*'. *D.*]

dispello, -ulī, -ulsum, -ere *a* dis- *et* pellere. SERV. Aen. 1, 512 -erat segregaverat. et magna est inter 'di' et 'de' differentia. SERV. auct. *v. l. 74.* GLOSS. -ulit διεσκέδασεν. ἀπώθησεν. dispersit. -erat disiecerat. distraxerat. *legitur inde a* PLAVTO, *sed stirpe praes. nonnisi 7^{ies}*: SEN. Tro. 452 -e (STAT. Theb. 1, 661). STAT. Theb. 5, 335 -ens. 9, 472 -it. SER. SAMM. 998 -unt. AMM. 14, 7, 5 -ret. 21, 12, 9 -ere. [*corrupt.*: LIV. 4, 33, 10 FLOR. epit. 3, 5, 11.]

1 *proprie i. q. cum vi quadam dimovere, disicere, dissipare*: a *animantes*: CIC. Att. 7, 7, 7 pecudes, quae -lsae sui generis sequuntur greges. VERG. Aen. 1, 512 quos aequore turbo -erat (*v.* SERV. *supra l. 62.* SEN. Ag. 415 quae maris fortuna -erit duces. *absolute, subaudiendum* nos: VERG. Aen. 1, 538 Orion ... penitus ... perque undas ... perque invia saxa -ulit [SERV. auct.: id est dispersit]). VAL. MAX. 3, 8, 5 -lsis prostratisque inimicorum partibus. VAL. FL. 3, 89 *manum*. 6, 530 Colchos. STAT. Theb. 1, 661 globum (de- *B M*). FLOR. epit. 4, 9, 4 praesidia. APVL. met. 2, 5 ceteros omnes sermone secreto decedere praecipit. quibus -lsis omnibus *eqs.* AMM. 21, 12, 9 prohibitores. CYPR. GALL. exod. 693 hostes. *nota de uno*: ENNOD. epist. 2, 15 p. 56, 15 si te ad ultima terrarum confinia ... -isset adversitas. EVG. TOLET. carm. 11, 7 -lsus pectora daemon ... linquit. b *res corporeas*: CIC. Tusc. 1, 64 (*trop.*) *philosophia* ab animo tamquam ab oculis caliginem -ulit (VERG. Aen. 5, 839 aera dimovit ... et -ulit umbras [AVSON. 325, 46 caliginis umbram]. [*Gudeman*]

Liv. 22, 6, 9 -lsa nebula [26,17,14]. MANIL. 1,819 nubila. SEN. Herc. f. 279 emerge, coniunx [*Hercules*], atque -lsas manu abrumpe tenebras [EVSTATH. Bas. hex. 2,7 p. 887^A^. *tropice*: PHAEDR. 3, 10, 42 tenebras -ulit calumniae. AVG. serm. ed. Mai 169,5 haereticorum]). LVCR. 1,1017 -lsa suo de coctu materiai copia. VAL. MAX. 1,8,2 tempestatem (*trop., item* 7,6,6). STAT. Theb. 5,335 aerata -ens a e q u o r a prora (9,472 obiecta -it flumina parma. AMM. 26,10,16 mare -lsum retro). Theb. 8,469 -lsa casside (discussa *M*). CLAVD. 15,395 occidit iuvenes inhumataque corpora vulgo -ulit. *nota in c. acc.*: ENNOD. opusc. 3,121 p. 362,10 licet eam (*urbem*) . . . nullus in vastitatem temporalis procellae turbo -erat.

2 *translate i. q. dissolvere, delere, irritum facere*: *res incorporeas*: PLAVT. Asin. 738 amores nostros -lsos compulit. VAL. MAX. 3, 3 ext. 1 omni inhonesto atque inutili affectu -lso (*sc. philosophiā*). 8,1 abs. 3 omnia ista propitiae fortunae interventu -lsa sunt. SEN. Tro. 452 s o m n o s (SIL. 7, 328 SER. SAM. 998). SIL. 8,163 omnes luctus omnesque e pectore curas. AMM. 14, 7, 5 iu-diae . . . metum. AVIAN. fab. 10,10 iocum (-lit *Lachm.*, distulit *codd.*, *item* 31,8 minas). OROS. hist. 5,5,5 trucidationem praetento umbone pacti foederis -ulit.

opp.: compellere.

deriv.: dispulsio (?). *Gudeman.*

dispendiōsus, -a, -um *a* dispendium. *comp. l. 28.* GLOSS. ἐπιζήμιος. *i. q. dispendium, damnum afferens*: COLVM. 2, 20, 1 cunctatio. PANEG. 10 (4), 5, 6 revocatio. RVF. FEST. 29 condicionibus. COD. Theod. 11, 2, 4 (*a. 384*) species annonarias solvant neque sub taxationibus pretiorum -is occasionibus acquiescant. 7, 4, 25 (*a. 398*) novellum vinum militi praeberetur, . . . quod veteris -a videtur erogatio (COD. Iust. 12, 37 [38], 10). CASSIAN. conl. 19, 14, 7 nihil -ius iracundia. CASSIOD. var. 3, 53, 3 labore. 4, 38, 1 excludenda est -a semper enormitas. 7, 9, 3 quae sibi -a esse cognoscunt *mercatores*. GREG. M. epist. 1, 2 p. 3, 11 lucrorum. NOT. Tir. 41, 63^a^ -us. -um est *seq. inf.*: CASSIAN. conl. 4, 20, 4. *D.*

×dispendium, -iī *n.* [*a* dis- *et* pendĕre *ductum esse videtur; cf.* compendium. *v. Varro ling. 5, 183. Th.*]. *de veriloquio*: VARRO ling. 5, 183 ab eodem aere pendendo dispensator, . . . et -um, ideo quod in dispendendo solet minus fieri *eqs.* PAVL. FEST. p. 72 dispensatores dicti, quia aes pensantes expendebant, non adnumerabant. hinc deducuntur expensa . . . item compendium, -um, assipondium, dupondium. CASSIOD. var. 7, 23, 3 pondus . . . unde compendium et -um. DIFF. gramm. VII 525, 26 compendium undique ad pondus pertinet, -um deteritur in ponderibus. *de formis: genet.* -i: ENN. ann. 14 LVCR. 2, 1127. *plur. inde a* VERG. Aen. 3, 453. *de significatu*: SCHOL. Ter. p. 81, 15 damnum -um (p. 111, 1. 148, 6). PRVD. ham. 750 -a pericula. ISID. diff. app. 150 damnum, unde diminutum sit, -um ubi pondus absit, detrimentum quod a terendo nominatur. FRG. Bob. gramm. VII 544, 37 compendia via cita, -a via per circuitiones difficilis. GLOSS. -um ζημία. damnum. detrimentum. wom (*anglosax.*). -ii τῆς ζημίας. -o damno. -a detrimenta. -o feriendum ζημίᾳ ὑποκεισομένῃ. ὑπαχθησομένῃ. *in versu iambico vox ultimam occupat sedem praeter* TER. Hec. 795. *legitur inde ab* ENNIO *per totam latinitatem. deest ex. gr.*: CIC. CAES. SALL. LIV. VELL. VITR. VAL. MAX. CELSO CVRT. SEN. phil. VAL. FL. SIL. QVINT. TAC. PLIN. *frequentant prae ceteris* SYMM. AMM. (*19^ies^*) AMBR. ENNOD. (*25^ies^*) CASSIOD.

I *proprie de pecunia sim. i. q. s u m p t u s, iactura*: PLAVT. Men. 485 minore nusquam bene fui -o. Merc. 30 (*in versibus, ut videtur, spuriis*) inopia, contumelia et -um. 52 amorem multos inlexe (*i. inlexisse*) in -um. Poen. 163 s i n e [damno et] -o (TER. Eun. 929 sine sumptu et sine -o. Hec. 795 sine suo -o. VLP. dig. 6, 1, 37 domini. 21, 2, 38 creditoris. SCHOL. Iuv. 1, 48 pecuniae. COD. Iust. 1, 3, 28, 2. *v. etiam p. 1396, 11*). PROP. 2, 24, 15 me ista movent -a. SEN. contr. 2, 1, 6 -orum malum. STAT. silv. 2, 2, 151 animum -a torquent fenoris. TERT. apol. 43 quodcumque -um est rei vestrae per hanc sectam cum aliquo praesidio compensari potest. CYPR. vita 3 contemptis ille -iis r e i f a m i l i a r i s (PORPH. Hor. epist. 2, 2, 40 VITA Cypr. 3). PANEG. 11 (3), 10, 2 neminem ullum in tanto rerum apparatu sensisse -um. TREB. Gall. 1, 4 privatis . . . fortunis publica explere -a. GAVDENT. praef. inter -a omnium f a c u l t a t u m (*de Iob*; LEX Burg. 52, 5 LEX Visig. 6, 5, 19). SYMM. epist. 1, 5, 2 ut spes agri voluntariis -iis fulciatur. 1, 10, 1 pecuniae postea -um cumulabitur aut ruinae (CASSIOD. hist. trip. 9, 14). epist. 3, 11 *Vestales* paupertate a -o tutae sunt. rel. 14, 2. 23, 2 *argentum* cum . . . sine adiectione -ii reddidissent. AMM. 29, 2, 11 pecuniariis afflicti -iis. 31, 14, 5 locupletum. PS. ASCON. div. in Caec. p. 196 St. nequa deductio fieret: modo deductio -um significat. AMBR. hex. 3, 8, 35 ut numquam ullum -um suo inferat creditori. AMBROSIAST. in II Tim. 2, 8/9 non -um fecit, sed lucrum. HEGES. 2, 2, 2 superfluis sumptibus infinita -a toleravissent. HIER. in Ier. 5, 2, 6 aliorum damnis atque -iis suas complent domos. PS. RVFIN. in Os. 7, 12 nummorum -a sentientes. SEV. MAIOR. p. 737^A^ de praeda nostra vel de -o suo. COD. Theod. 16, 2, 10 (*a. 353*) negotiatorum. 15, 2, 2 (*a. 369*) librae unius auri -iis ingravetur. PETR. CHRYS. serm. 83 p. 436^A^ tuo -o. SALV. gub. 6, 51 nemo sumptus cogitabat, nemo -a, quia non sentiebatur expensa. PAVL. PELL. 551 plurima subtracto . . . per -a censu. PRISC. Anast. 193 -a saeva relaxas. COD. Iust. 1, 27, 1, 18 (7) non multa -a . . . sustinere. 11, 59 (58), 15 -iis (*i. vectigalibus*) liberata. PASS. Thom. p. 129, 2 in pecuniis -a nostra esse, non commoda.

II *translate*: A *generatim i. q. s u m p t u s, d e t r i m e n t u m, d a m n u m, incommodum, poena, iactura, persaepe accedente genet. obiect. plerumque rei incorporeae, perraro personarum* (*opp.* lucrum, commodum, compendium): ENN. ann. 14 terra⟨que⟩ corpus, quae dedit, ipsa capit nec -i facit hilum (*ad h. l.* VARRO ling. 9, 54 quod valet: nec -ii facit quicquam). LVCR. 2, 1127 plus -i f a c i a n t quam vescitur aetas (PAVL. dig. 17, 2, 65, 6 PS. CYPR. singul. cler. 4 LEO M. epist. 45, 1). OV. am. 1, 7, 25 in mea vesanas habui -a vires. 1, 14, 43 facta manu culpaque tua -a sentis. COLVM. 3, 21, 9 *uvae* s i n e -o differuntur (APVL. apol. 74 sine maximo causae -o. AVSON. 419, 72 sine -o disciplinae. AMM. 19, 11, 2 necessaria cuncta sine ullius -iis affluebant. 27, 2, 6. HEGES. 3, 17 v. 145 pietatis [ZACCH. 1, 18 absque pietatis -o]. 5, 12 sine suorum *militum* -o [IORD. Rom. 375]. AMBR. hex. 4, 6, 26. AVG. op. imperf. 4, 87 sine -o vel infirmatione divinitatis. POMER. 3, 6, 6 sui pudoris. ENNOD. epist. 1, 25 p. 36, 17 sine alterius -iis. 2, 6 p. 44, 17 sine ullo formae suae -o. 2, 11 p. 50, 25. 2, 23 p. 65, 21. 4, 26 p. 117, 5 mutationis. *al.* IORD. Get. 19, 105 sine magno rei publicae -o. FERRAND. epist. 6, 4 veritatis [AVSON. 419, 9]. MARCELL. chron. II p. 98, 514, 33 sine ullius *militis* accessit -o. CONC. Aurel. a. 538 p. 79, 16). COLVM. 4, 2, 3 maius afferre . . . -um (4, 24, 1). 6 pr. 5 maius -um sequatur inertem . . . pastorem (NERAT. dig. 19, 1, 31 ut omne lucrum ac -um te sequatur). MELA 1, 31 nullum rerum famaeve -um. PLIN. nat. 14, 57 nec alia res (*sc. quam vinum*) maius incrementum *sentit* ad vicensimum annum maiusve ab eo -um non proficiente pretio (CYPR. Demetr. 11 damnum et -um proprium sentiat. AVSON. 296, 8 non ulla exhaustae sentit -a plebis. OP. imperf. in Matth. 17 p. 726). nat. 36, 53 quod -um (*in secando marmore*) admodum pauci intellegunt. STAT. Theb. 1, 320 queritur seu tarda fugae -a. PS. QVINT. decl. 6, 2 *pietas* utrique subvenit -o sui. FRONTO p. 208, 18 N. gloriae suae (HEGES. 3, 12, 3). IAVOL. dig. 17, 1, 36, 1 non . . . tu ad idem -um deduceris. APVL. apol. 5 cum despectu et -o bonae valetudinis. met. 10, 15 cunctis artibus c o m m u n i s -ii latronem inquiri (AMM. 30, 1, 2 EVSTATH. Bas. hex. 6, 1 p. 921^A^). TERT. adv. Marc. 5, 4 p. 583 nec -um, sed compendium ab eo (*Christo*) consecuta est *lex*. CYPR. domin. orat. 36 nulla . . . precum damna, nulla orationum pigra et ignava -a. NOVATIAN. trin. 1, 5 possessoris humani. ARNOB. nat. 1, 10 per sua -a. 1, 19 iniustum *est* . . . *deos* -iis omnibus suos labefactare cultores. 2, 41 castitatis. 2, 64 ut compendii aliquid -iive patiatur (LEO M. epist. 167, 11). 4, 9. 7, 47 -iis levibus. LACT. epit. 52 (57), 7 (12). FIRM. math. 1, 7, 28 exercitum nostrum in -a nostra convertit. PALLAD. 3, 9, 12. AVR. VICT. Caes. 11, 9 -o publico. PS. AVR. VICT. orig. 6, 3 aequo animo -um ferens (SYMM. epist. 4, 31 aegerrime expectati gaudii -um tuli). ZENO 1, 2, 9 -o tui. 1, 3, 1 -o suae . . . facultatis . . . prodesse. AVIEN. Arat. 1834 poscimus alterius -a. ora 12. SYMM. or. 4, 11 praefecturae suae. epist. 6, 11, 3. 7, 25 *saepe*. AMM. 14, 5, 2 salutis suae (FVLG. RVSP. ad Tras. 1, 3. 3, 1). 16, 12, 41 sanguinis sui. 17, 1, 14 -iis rei Romanae . . . levissimis (20, 6, 9). 17, 13, 28 nostrorum . . . post aerumnosa -a. 26, 5, 5 -iis gravibus (28, 4, 5. 29, 4, 6). 27, 9, 2 lacrimosa -a Afrorum. 28, 2, 14 luctuosis aliorum -iis. 29, 6, 15 fortunae -a tristioris. 31, 5, 14 post calamitosa -a. SERV. auct. Aen. 2, 646 ut sit iactura (*sepulchri*) -um. FAV. EVL. p. 13, 16 immaturae mortis queri -a. VEG. mulom. 3 pr. 1 -a ex dissimulatione venientia deo imputare. FVLG. aet. mund. p. 150 laborum -iis. p. 169 crevit Roma semper suo studens -o. AMBR. obit. Theod. 9 animae. hex. 2, 3, 12 utriusque temperavit -a. epist. 18, 12. Iac. 1, 6, 24 necessitudinum . . . abscondit -a. 2, 5, 21 cuius *virtutis* societas lucrum dabat, non irrogabat -um. Ios. 2, 5 lucrum pietas nescit pecuniae, in quo pietatis -um est. 3, 18 posteritatis. serm. 51, 2 mutuo verborum -o. *saepe*. HEGES. 1, 9, 4 regni sui passus -a. 1, 32, 6 pecoris nostri -o. 4, 29, 2 laudis. 5, 18, 2 -um vitae et detrimentum salutis. *al.* HIER. vir. ill. praef. non magnopere nostri silentii -a suspirabunt *scriptores*. VVLG. prov. 27, 12 sustinuerunt -a (OP. imperf. in Matth. 25 p. 763 *al.*). PRVD. perist. 1, 23 sanguinis. CLAVD. 28, 452 ducum, quibus haud umquam vel morte parata foedus lucis amor pepigit -a famae. rapt. Pros. 1, 100 tertia (*per hypallagen*) supremae patior (*sc. Pluto*) -a sortis informesque plagas. PAVL. NOL. carm. 26, 368 meriti. epist. 34, 1 ne damnum animae et -um salutis adeamus. AVG. serm. ed. Mai 188, 2 interpellavi pro lucro non pro -o *mulieres*. bon. viduit. 8, 11 compensavit -um virginitatis. VICTRIC. 19 largitatis. ZACCH. 2, 5 -um augmentumque non recipit. CYPR. GALL. gen. 962 *deus* pignore multiplici (*i. multis liberis*) dempsit -a formae (*i. damnum pulchritudinis*). MART. CAP. 5, 452 ad -um sacerdotis *spectat admissum*. 6, 576 -aque lini perflagrata (*i. ellychnia combusta*). VINCENT. LER. 23, 29 nulla proprietatis -a sustineat. EPIST. pontif. 374 (*a. 430*) Migne 50, 479^B^ nullo animarum -o (ζημίᾳ) maereret ecclesia, nullo -o laetaretur. LEO M. serm. 92, 3. SACR. Leon. p. 335 aeternarum rerum . . . subire -um. SIDON. epist. 1, 3, 3 honoris . . . sarcire -um. 4, 7, 3. 9, 3, 3 domesticis . . . -iis. carm. 2, 367 Agrigentini . . . -a campi. RVRIC. epist. 2, 48 formidare -um (LEX Visig. 6, 5, 19). *al.* FAVST. REI. serm. 2 p. 229 lucrum lucis et -um caecitatis. ALC. AVIT. epist. 67. carm. 6, 485 cumque lucrum vobis -a nostra negabunt. BOETH. arithm. 1, 19 ut *velut Polyphemus* . . . naturale totius suae plenitudinis -um sortiretur. ENNOD. epist. 1, 4 p. 8, 25 p u d o r i s (2, 7. 4, 11. 7, 14). 2, 1. 4 vitare -um. 3, 2 -um caritati inferat. 4, 34

[*Gudeman*]

visionis *persaepe*. CASSIOD. in psalm. 120,7 corporis. var. 4,37,3 quod fit ambitu lucri, causa ... -ii. *persaepe*. IORD. Rom. 321 ingens -um rei publicae importarunt. COD. Iust. 1, 27, 1, 20 (7) auri -o (*i. poena*). NOVELL. Iust. 28, 4, 2 liberare tali -o et confusione (ζημίας). *saepe*. LEX Burg. lib. const. 39,4 *mancipium* in -um domini retinuerit. 49, 2. 53, 1 *al.* LEX Visig. 8, 4, 4 intulisse -um. VEN. FORT. epist. 2,13 pertulerunt -um. virt. Hil. 3, 8 de -o funeris reddere compendia sanitatis. ARATOR act. 2,536 prisci reparat (*cf. l. 36*) -a saecli. GREG. M. moral. 32, 42 perniciosum -um ... ingerunt. 35, 22 ORIG. in Matth. 14,8. 18, 66 compensamus lucra bonorum operum et -a peccatorum. GILD. Brit. 1 chron. III p. 25, 3 commune bonorum -um. CORP. VIII 23880 nullo -o civium. CARM. epigr. 1336, 5 non bene pensantur leti -a luctu. *nota locutiones infinit. sequente*: ARNOB. nat. 1, 55 nec in magnis posuere -iis membra vobis proicere. SCHOL. Hor. epist. 1, 2, 37 quando senseris maximum esse -um sapientia caruisse.

B *speciatim*: **1** *de temporis iactura*: VERG. Aen. 3,453 tibi nequa morae fuerint -a tanti ... quin areas (STAT. Theb. 3,718 neu sint -a iustae dura morae. SVLP. SEV. dial. 3, 17, 3 magnarum morarum ulla -a). APVL apol. 94 temporis (EPIST. pontif. Migne 20,543ᴮ DRAC. laud. dei 3, 141). LEX Sal. 4,16 quidquid -ii fuit. **2** *de loco, de ambagibus viarum i. q. circuitus itineris* (*opp.* directa via, compendium): MANIL. 2, 339 cum signata viae linquet -a recta (*v. Garrod ad l.*). LVCAN. 8, 2 deserta petens -a silvae (*v.* COMMENT. Lucan. *ad l.*). MART. 9, 99, 5 longa ... -a ferre viarum. AVIEN. orb. terr. 3, 687 latus omne soli procul in -a cedit litoris (*huc rettulerim*: ora 578 propria per -a caespes [*i. terra*] cavatur). PRVD. cath. 7, 49 flexuosa corrigens -a. 12, 174 longa post -a. RVT. NAM. 1, 321 vix circumvehimur sparsae -a rupis (*i. -a viae, quam sparsae per mare rupes praebent*). **3** *de defectu lunae* (*opp.* incrementum, auctus): APVL. Socr. 1, 1 p. 117 pari incremento itineris et luminis, mensem suis auctibus ac dehinc paribus -iis aestimans. flor. 18 p. 90 lunae vel nascentis incrementa vel senescentis -a (AVIEN. Arat. 1341 senescentis ... -a mensis). 1492 *luna* mediae velut indiga lucis utrimque sustinet obductae sibimet -a formae. 1502 hinc (*i. inde a luna plena*) in -a rursus altera provisae signantur tempora lunae. *sim. de nocte*: CLAVD. 17, 120 noctis reparant (*cf. l. 8*) -a Chelae. **4** *de voce amissa vel deficiente*: IVVENC. 1, 46 misera -a vocis Zachariae. TRACT. in Luc. 1, 45 ut vocis -um acciperes cum linguae iactura. VEN. FORT. vita Marcell. 8, 30 qui puerum cantare prohibuit, pertulit vocis -a quia vocibus invidebat. **5** *i. q. periculum, labor*: NEMES. auc. 4 immemor ipse sui tamen in -a (*sc. in laqueos*) currit *tetrax, avis stultissima*. FVLG. Virg. cont. p. 91 maternum est pariendi -um vel infantum nascendi periculum. GREG. M. moral. 2, 92 sine -o (*praecedit* sine periculo).

1. dispendo, -ēnsum, -ere *a* dis- *et* pendĕre. GLOSS. -o οἰκονομῶ. -it disponit, moderatur. distribuit. gubernat. [*it.* spendere, *francog. vet.* despendre. *M.-L.*]

1 *proprie*: **a** *fere i. q. diversis (ap)pendere*: VARRO ling. 5,183 (*v. p. 1395, 34*). **b** *i. q. quasi aequa lance perpendere*: Q. CIC. carm. frg. 9 autumni reserat portas aequatque diurna tempora nocturnis -o sidere Libra. **2** *translate i. q. distribuere*: MAECIAN. distrib. 77 in quas partes as dividitur, in has et libra -itur. APVL. mund. 27 potestates per omnes partes mundi orbisque -at. HIL. in Matth. 27, 1 (*per imag.*) qui si ... verbum vitae in aeternitatis cibum alendae familiae -at (*de episcopis*). in psalm. 1, 15 qui tandem hic -endus erit fructus? AVSON. 383, 9 aequatque diurna tempora nocturnis -nso sidere Libra. AMM. 15, 3, 4 inventorum sese varietate -eus (distendens *Valesius recte, ut videtur*). PRVD. c. Symm. 1, 583 panis -nsus. PAVL. NOL. carm. 19, 611 per quinque tribus -nsam *crucem* cornua virgis (19, 640). AVG. c. Fulg. 8 quibus sit recte -nsum *sacramentum*. RVRIC. epist. 1, 14 p. 367 salutatione praelata, pollicitatione -nsa promissa deposcimus.

2. dispendo *et* **dispenno** *v. p. 1389, 63.*

***dispēnsātio**, -ōnis *f. a* dispensare. TERT. adv. Prax. 2 -e quam oeconomiam dicimus (GLOSS.). GLOSS. -o ἀνάλωμα. distributio. *pluralis*: RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 11 Adamant. 1, 20 Orig. in cant. 2 p. 106ᶜ PS. RVFIN. in Am. 4, 7/8 MACR. somn. 1, 6, 54 LEO M. epist. 16, 2 serm. 37, 1 PROSP. in psalm. 109, 3 PS. PROSP. vocat. gent. 2, 3, 1 CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 28 *al.* *legitur inde a* CIC., *frequenter nonnisi apud* ECCL. [*dub.*: FIRM. err. 7, 6.]

I *proprie vel per imaginem i. q. distributio, aequa dispositio rerum corporearum velut pecuniae, frumenti, ciborum necnon incorporearum velut temporum, officiorum, apud* ECCL. *etiam de largitione, donatione sacramenti, baptismi, crucis sim.*: LIV. 4, 12, 10 revolutus ad -em inopiae. 10, 11, 9 in annonae -e. VITR. 1, 2, 8 distributio autem est copiarum locique commoda -o. PLIN. nat. 11, 35 in eximendis favis necessaria -o. FRONTIN. aq. 78 haec ipsa -o per nomina aquarum et regiones urbis partienda est. TERT. anim. 43 -o ciborum ... non facile procederet (VEG. mulom. 2, 119, 3. 5, 54, 3). adv. Val. 31 superest de consummatione *mundi* et -e mercedis. FIRM. err. 13, 2 ut iustae -is gratiam posteritas disceret (*de Ioseph in Aegypto*). HIL. in psalm. 1, 15 'in -e plenitudinis temporum' (= VVLG. Eph. 1, 10): hoc ergo -is est tempus quo et accipiendi et dandi opportunitas temperatur ... -o enim dandi fructus plenitudini temporum reservatur (AVG. pecc. mer. 1, 11, 13 pro temporum -e iustissima). trin. 8, 9 regenerantis baptismi -o (*i. largitio*). PS. AMBR. serm. Sess. 2, 3 de distracto -o exacta est. GENNAD. dogm. 71 bonum est facultates cum -e pauperibus erogare. VVLG. Eph. 3, 9 sacramenti absconditi (AVG. gen. ad litt. 5, 19, 38 POSSID. vita Aug. 27 ISID. eccl. off. 2, 8, 4 *al.*). AVG. epist. 238, 18 nomen ex -e (*i. largitione*) misericordiae susceptaeque humanitatis assumptum est (*de Christo*. LEO M. serm. 20, 1 FAVST. REI. grat. 2, 1 p. 60 *al.*). in psalm. 38, 10 fluctuavi in -e numerorum dierum. divers. quaest. 57, 2 non absurde intellegitur quadragenarius numerus temporalem -em significare (*i. rationem temporis digerendi*. fid. et symb. 4, 6. 8, 15 doctr. christ. 1, 35, 39. ZACCH. 2, 9 per -em immaturi temporis. POMER. 1, 10, 1 *al.*). ZACCH. 1, 25 horarum. MACR. sat. 1, 16, 37 ex hoc ordine Romanae -is (*i. compositionis anni*). somn. 1, 6, 54 hebdomadum. 2, 16, 9 cibi ordinata digeries naturali -e ... sucum ministrans. CASSIAN. inst. 7, 24 loculos -i pauperum deputatos. SEDVL. op. pasch. 2, 17 p. 227, 17 quidquid pauperi -o benigna largitur. HIER. epist. 52, 9, 2 quem -i pauperum curaeque praeficiat. vita Hilar. 29 ad -em fratrum vilem supellectilem habeo. BOETH. mus. 5, 1 (*per imaginem*) id mediocris doctrinae -e supplendum est. CASSIOD. in psalm. 27 praef. humanum genus captivum crucifixionis suae -e liberavit (*potest ad II B 1 referri*). GREG. TVR. vit. patr. 1, 1 rationabili -e porrecta. VITA Cypr. 13 novissimae -is ... sumptibus. ISID. epist. 15 -o vestimenti. *de oratione, per imaginem*: PRISCILL. tract. 10, 139 absoluta dictorum -e. HIER. c. Ioh. 3 -o ac libratio ista prudens verborum indoctos decipere potest.

II *translate*: **A** *generatim*: **1** *i. q. administratio, potestas administrandi*, οἰκονομία, *apud* ECCL. *saepe per imaginem de re incorporea; perraro cum genet. obiect. personae* (*c. in l. 53*): HIER. epist. 121, 6 unde et οἰκονομική Xenophontis ... qui *liber* non gubernationem villae, sed -em universae domus (Tullio interpretante) significat. CIC. Vatin. 36 eripueras senatui ... aerarii -em. Att. 15, 15, 3 profectionem meam ... Erotis -o impedit. LIV. 7, 21, 5 mensarios ab -e pecuniae appellarunt. SEN. dial. 6, 20, 6 hereditatis regiae -e. PLIN. epist. 10, 75, 1 -em quandam mihi erga te pietatis suae ministeriumque mandavit (*de testamento Largi*). PANEG. 11 (3), 22, 2 thesaurorum omnium mandata custodia et -o largiendi. HIER. hom. Orig. in Luc. 13 si commissam sibi -em bene egerit (RVFIN. Basil. hom. 3, 2 -o tibi commissa est dominicae facultatis. AVG. epist. 64, 2. SACR. Leon. p. 398 commissae sibi -is executor. *saepe*). virg. Mar. 20 domus. VVLG. Eph. 3, 2 audistis -em gratiae dei quae data est mihi. RVFIN. epist. Clement. 16 hanc tibi iniungens -em (*Petrus ad successorem suum*). AVG. epist. 63, 4 ecclesia meae -i credita. 69, 1 ministerium -is mysteriorum dei (*i. episcopatum*). 82, 27 -is veracem fidem. *persaepe apud eundem*. MART. CAP. 5, 442 iudicatio ... pars officii non poterit rite censeri, licet dicendum quid silendumve sit -o iudicationis examinet. EPIST. pontif. Migne 50, 612ᶜ volunt locum sibi per -em facere sacerdotum. LEO M. serm. 29, 2 -o actionum corporalium. 74, 1 per -em humilitatis. 76, 1 -o munerum divinorum. epist. 111, 2 *ut* -em totius causae et curae ecclesiasticae in Andream ... transferret. SACR. Leon. p. 341 huius -is magistros. p. 344. 385 mensarum. p. 388. APRING. in apoc. 1, 11 cognosci volui ... divini -em esse propositi. GREG. TVR. Franc. 3, 34 -e tua pauperes ... sunt relevati. 8, 30 -o in egenis. VEN. FORT. vita Leob. 6, 20 in cuius ministerii -e ... se reddidit providum (ISID. orig. 7, 12, 22 *al.*). vita Pat. 3, 10 ad -em cellarii deputatus.

2 *metonymice i. q. munus, officium dispensatoris*, διοίκησις. *persaepe diiudicari nequit, utrum huc an ad II A 1 pertineat* (*locos dubios ad II A 1 rettuli*): CIC. Rab. Post. 28 si curationem et quasi -em regiam suscepisset. SVET. Otho 5, 2 pro impetrata -e decies sestertium expresserat. Vesp. 23, 2 -em petentem cum distulisset. HIER. Orig. in Luc. 34 cui (*praesidi ecclesiae*) -o credita est (epist. 58, 7, 1 VVLG. I Cor. 9, 17 LEO M. epist. 104, 3. 106, 1 *al.*). in Is. 22, 15 aufereris a -e tua et de gradu tuo. CASSIAN. inst. 7, 9, 2 -em ipsius ecclesiae gubernabat. NOVELL. Iust. 28 praef. novare ... non erit -is (διοικήσεως) sanae. CORP. VI 9355 moratus est in -e Boioniae.

B *speciatim*: **1** *angustiore et quasi technico sensu apud* ECCL. *de divina dispositione, providentia, consilio, ratione plerumque ad hominum redemptionem salutemque spectante, i. q. ordo dei*, οἰκονομία (*ex magna exemplorum copia nonnisi notabiliora attuli*): TERT. adv. Val. 28 p. 204 -em mundi huius ... insequitur. adv. Prax. 4 p. 232 dispositionem et -em eius evertis in tot nominibus constitutam. NOVATIAN. tract. 13 videte dispositionem tantae -is. HIL. trin 1, 29 -is occulti a saeculis mysterii immemores. 2, 24 -o voluntatis paternae. 5, 11 -is est ordo, non generis. 6, 31 *alterum* in -e, alterum in natura est. 9, 53 carnis (*metonymice, ut videtur, de incarnatione Christi*: HIER. in Is. 29, 17 *al. cf.* AVG. epist. 136, 1 -em dominicae incarnationis defamant. CASSIAN. conl. 1, 15, 2). 11, 24 profundam ... arcanae scientiae -em. in Matth. 4, 26 -o gratuita. *persaepe*. PRISCILL. tract. 6, 102 mundialium rerum. 10, 137. SCHOL. Germ. Sang. p. 227, 5 secundum divini imperii -em. AMBROSIAST. adv. Gall. 1, 15 suscepit -em doni dei (HIER. epist. 51, 1, 5 *persaepe*). HIER. epist. 36, 15, 6 divinae -is fuisse (RVFIN. hist. 6, 11, 1. 6 *passim*). hom. Orig. in Luc. 4 magna mysteria domini et -is eius. VVLG. Col. 1, 25 ego minister secundum -em dei quae data est mihi (*partim ad II A 1 pertinet, nisi*

[*Gudeman*]

utrumque ad II B 2 referre malis). RVFIN. hist. 1, 2, 6 pro hominum -e. 6, 2, 4 -e domini . . . servatur (τῆς θείας καὶ οὐρανίου προνοίας. Ps. RVFIN. in psalm. 31, 5). Adamant. 5, 28 -em humanae salutis expleverit. Orig. in Ios. 23, 3 Christi -e directa. in lev. 11, 2 diversa -e. symb. 7 p. 348^{B} ad humanae salutis dignationem -emque descendit. apol. adv. Hier. 1, 11 de divinae providentiae disserere -bus. *al.* AVG. civ. 14, 9 certae -is gratia. 17, 10 in -e temporaria. 18, 42 -e providentiae dei. serm. ed. Mai 102, 7 peregit . . . plenam hominis -em *Christus*. in psalm. 109, 4 pro euangelismo, id est pro -e euangelica (epist. 84, 2). 134, 23 post istam totam dispositionem et -em. divers. quaest. 69, 9 secundum quid regnet nunc dominus -e sacramenti per incarnationem. *persaepe.* EVOD. epist. ad Val. 27 dei occultissima -e. MAR. MERC. Theod. expos. praef. 1 pravum eius de -e dominica... sensum. Euther. praef. arcanum salutiferae -is. CASSIAN. conl. 1, 15, 1 *deus* cotidianae -is auxilio pervidetur. EPIST. pontif. 576 (*a. 477*) Thiel Simplic. 6, 1 si -is supernae sagacius mensura libretur (SACR. Leon. p. 361 MAX. TAVR. hom. 12 *al.*). EVSTATH. Bas. hex. 6, 10 p. 933^{B} -em declarans . . . conditoris. LEO M. epist. 124, 7 -o humanae redemptionis impleta est (165, 8). SACR. Leon. p. 376 caelesti -e. p. 434 caelesti lege . . . speciali -e. SALV. gub. 2, 6 divini gubernaculi. RVRIC. epist. 2, 17 aeternae -is examine (*de novissimo iudicio*). FAVST. REI. grat. 1, 9 circa hominis... salutem specialis est -o. MVTIAN. Chrysost. hom. 1, 2 nec humano hanc -em reperiebat ingenio. *al.* GREG. M. moral. 2, 79 mira -e. 207, 77 exterior . . . causa eius terrena -o, interior vero cura caelestis. *persaepe.*

2 *latiore sensu* (ECCL. *fere peculiari*): a *de rebus prudenter disponendis i. q.* consilium, ratio, dispositio; *saepe accedit ad notionem* praecepti (*nonnulla aequo iure ad II B 1 referri possunt*): PLIN. nat. 25, 57 balinearum -e (*i. praescripto*), totius corporis cura. HIER. hom. Orig. in Luc. 4 secundum -em corporis. *i. q. ordinatio*: HIER. epist. 63, 1 quid tu pro -e (*i. dispensatorie*) non feceris. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 106^{C} -es eius (*ecclesiae*) ordinationesque. patr. 5, 3 quae *sors* dei iudicio et -e decernitur. Ps. RVFIN. in Am. 4, 7/8 -es infructuosissimae. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 28 -es vitae (τὰς περὶ τὸν βίον οἰκονομίας). 2, 177 rerum. AVG. bon. viduit. 7, 10 alia . . . sanctarum feminarum fuit. epist. 137, 1 tantae gratiae -o. 140, 26 -em veteris testamenti novique distinguam (civ. 13, 23 divers. quaest. 53, 1). 158, 10 -o exitus pueri eiusque patris est manifesta. in psalm. 26, 1, 5 in -e incarnati verbi sui. mor. eccl. 1, 7, 11 per -em ineffabilis sapientiae. divers. quaest. 80, 4 *Christum* passiones animi... voluntate -is suscepisse. *al.* MACR. sat. 7, 1, 7 ne *philosophia* mensuram notae sibi ac sectatoribus suis -is excedat (7, 1, 8 modum -is, quam das ei convivanti. *cf. Plut. quaest. conv. 1, 1, 3*). CASSIAN. conl. 17, 16, 2 non debemus... οἰκονομίας id est -es prophetarum atque sanctorum . . . abdicare. *al.* LEO M. epist. 16, 2 -um varietates. serm. 5, 2 *al.* SACR. Leon. p. 307 mirabili -e sapientiae tuae. PROSP. in psalm. 109, 8 omnibus -bus temporalibus peractis. Ps. PROSP. vocat. gent. 2, 3, 1 -um suarum abstulerat potestatem *deus*. SALV. gub. 1, 30 consilio ac -e permitti. MAX. TAVR. hom. 68 -e caelesti Romam petentes. VITAE patr. 3, 11 ex -e domini Iesu (*fere i. q. auctore domino*). GREG. M. moral. 3, 6 suum divina -o custodiendo deserit. 5, 79 per disciplinae -em geritur. *saepe.* FERREOL. reg. 39 -e abbatis (BENED. reg. 22, 3 ISID. reg. monach. 19, 1 *al.*). *huc traxerim*: TRACT. in Luc. 5, 14 -o medici pro mercede quaerit silentium.

b *i. q.* gratia divina: ENNOD. epist. 1, 17 p. 29, 3 caelestis -e beneficii. 2, 15 p. 56, 3 caelestis -e mysterii. 4, 8 p. 104, 7 avara est -o sanctorum. 4, 14 p. 109, 19. 4, 29 p. 118, 13 *saepe.* *nota c.* ut *et enuntiato*: VITAE patr. 6, 3, 4 deus fecit nobis hanc -em, ut neque in hieme frigus neque aestate ardorem sentiamus.

dispēnsātīvus, -a, -um *adi. a* dispensare. CASSIOD. art. 3 p. 1168^{C} haec *actualis philosophia* dividitur in moralem (ἠθικήν), -am (οἰκονομικήν), civilem (πολιτικήν). p. 1169^{A} -a dicitur domesticarum rerum sapienter ordo dispositus (= ISID. orig. 2, 24, 16). *i. q. ad oeconomiam divinam pertinens*: RVSTIC. c. aceph. p. 1245^{B} per propriificationem -am. *adv.* **dispēnsātīvē** *i. q.* οἰκονομικῶς, *per dispensationem*: HIER. epist. 112, 14, 5 qui sub lege est non -e . . . sed vere . . ., eum spiritum sanctum non habere (*de qua sententia fuse disputat* AVG. epist. 82, 19 *sqq., ex. gr.* an si officiose mentiatur quisque, culpandus est, si -e, approbandus). AVG. serm. ed. Mai 161, 2 -e tamen pro nobis factum est (AVELL. p. 287, 7 -e mentionem viri non fecit). MAR. MERC. Cyr. incarn. 13 in assumptione fuit carnis...-e. FACVND. defens. 9, 3 p. 753^{A} cum Iudaeis loquens de divinitate eius -e taceret. RVSTIC. c. aceph. p. 1176^{A} -e et condescensorie . . . dictum est.

***dispēnsātor**, -ōris *m. a* dispensare. *de veriloquio*: VARRO ling. 5, 183 ab eodem aere pendendo -r. PAVL. FEST. p. 72 -es dicti, quia aes pensantes expendebant, non adnumerabant. hinc deducuntur expensa sive dispensata vel compensata. PLIN. nat. 32, 52. 33, 43 -es libripendes. *legitur saepe* dispesator, *ex. gr.*: CORP. VI 8520. 8541. 8829. 9320. 9331. IX 3448. X 1921, 2. -ur: CARM. epigr. 1368, 15 (*a. 521*). *notatur* d.: CORP. III 8112. XI 6712, 3, *saepissime* disp. *cum apice*: CORP. XI 5609 dispénsator (5610), i *longa*: CORP. XI 7092. *de significatione*: GAIVS inst. 1, 123 servi, quibus permittitur administratio pecuniae, -es appellati sunt. HIER. epist. 121, 6 οἰκονόμος . . . tam pecuniae quam frugum et omnium, quae dominus possidet, -r est. ISID. orig. 10, 67 -r vocatur cui creditur administratio pecuniarum. THEOPHIL. inst. Iust. 3, 26, 10 ἐπίτρεψα αὐτῷ τὰ ἐμὰ δανείζειν χρήματα καὶ ἐποίησα τὸν λεγόμενον διςπενσάτορα. GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357^{A} διςπενσάτορ. διοικητής. οἰκονόμος. GLOSS. -r οἰκονόμος. ἐπιδαπανητής. prodigus -r eversor aut sine ordine. adventor: praepositus operatorum bonus -r. caenacularius: -r cenae. *de re fuse egerunt praecipue O. Hirschfeld, Verwalt. p. 495 sqq.; G. Bloch apud Daremberg-Saglio II 280—286; Liebenam, PW. V 1189—1198; Vulič apud Ruggiero II 1920—1923. vox legitur inde a* VARRONE *et* CIC. *per totam latinitatem, frequentatur nonnisi in titulis et apud* ECCL., *sed plerumque alio prorsus sensu.*

I *t. t. i. q. publicus privatusve* **administrator**, *imprimis pecuniarum et fiscalium distributor, procurator, servus a rationibus. locos auctorum non Christianorum omnes attuli, titulorum paucos eosque notabiliores. plures si quis desideret, apud Liebenam et Ruggiero inveniet*: A *nude positum*: CIC. rep. 5, 5 -r litteras scit. phil. frg. V 59 rationem a -e accipis. SEN. contr. 1, 1, 12 LABEO Pompon. dig. 40, 7, 21 SCRIB. LARG. 231 PETRON. 29, 4 -r factus. 30 (*ter*). 45, 7. 53, 10. PLIN. nat. 7, 129 -em...manumisit (QVINT. decl. 387 p. 433, 13. 388 p. 433, 19 GAIVS inst. 3, 160 ALF. dig. 11, 3, 16 *al.*). MART. 5, 42, 5 -em...spoliabit amica. 6, 73, 2 -is nobile cernis opus. 7, 71, 3 nec -r nec vilicus (11, 39, 6 te noster vilicus horret, te -r . . . pavet). QVINT. inst. 6, 3, 93. decl. 345 p. 362, 21 arca et -r. 345 p. 363, 6. 353 p. 384, 5 *sqq.* (*6ies*). FRONTIN. strat. 3, 16, 3 fidelissimum -em misit (HIER. epist. 58, 6, 3 fidelis et famosus tuorum quondam -r. VVLG. Luc. 12, 42 fidelis -r et prudens. AVG. fid. et op. 27, 49). TEST. Dasum. (Corp. VI 10229) 78. IVV. 1, 91 -e . . . armigero. TAC. hist. 1, 49 -r . . . e primoribus servis *Galbae*. SVET. Aug. 67, 1 Nero 44, 1. Galba 12, 3 ordinario . . . quidem -i breviarium rationum offerenti. 20, 2. Vesp. 22 admonente -e. IVLIAN. dig. 14, 3, 12 de peculio -is. POMPON. dig. 34, 2, 1. 50, 16, 166 potest enim aliquis -r non esse servorum urbanorum. GAIVS dig. 40, 4, 21. 45, 1, 141, 4 inst. 3, 160 MAECIAN. dig. 40, 5, 35 SCAEV. dig. 40, 5, 41, 15 VLP. dig. 47, 10, 15, 44 PAVL. dig. 46, 3, 51. 62. LAMPR. Alex. 32, 4 -r. publicus. HIER. epist. 52, 16, 3 timidus -r. VVLG. III reg. 18, 3. I Petr. 4, 10 boni -es multiformis gratiae. III Esdr. 4, 47 scripsit . . . ad omnes -es et praefectos. 8, 68 relegerunt praecepta regis regalibus -bus et subregulis Coelesyriae. RVFIN. epist. Clement. 14 (*per imaginem*) diacones -um teneant locum (*i. in nave dei*). AVG. conf. 12, 27, 37. POSSID. vita Aug. praef. omnium -um minimus (*de munere quodam ecclesiastico*). MACR. sat. 2, 4, 31 -em Caesar (*Augustus*) vocavit. somn. 1, 6, 81. COD. Theod. 10, 24 rubr. (*a. 368*) de his qui cum -e contraxerunt (*i. cui fiscalium thesaurorum tutela mandatur*). OROS. hist. 7, 37, 11. CASSIAN. inst. 4, 6 tit. vestimenta . . . a -e serventur. 4, 19, 3. AVELL. p. 568, 18 diaconus et -r. SALV. eccl. 4, 20 largos -es. SEDVL. op. pasch. 3, 14 p. 244 -r potius quam... mercator. COD. Iust. 2, 36 (37), 1 HIST. Apoll. rec. A 6. 7. 39. *in titulis, ex. gr.*: CORP. VI 30902 disp. it(em) nego(tiator). 31012 dispens(atoris) vic(arius). 33077 Italicus Caesaris. X 8179, 2 Aug(usti) -r (XI 6712, 3 Aug(usti) n(ostri) d(ispensatoris)). XIII 1824 Aug(usti) n(ostri) verna ex -bus (XIII 5371). CARM. epigr. 1368, 15 (*a. 521*) largus vel sapiens -urque benignus.

B *accedit genet. rei qua fungitur* -r, *perraro hominis, cuius cura geritur*: PLIN. nat. 33, 145 -r Hispaniae citerioris. APVL. mund. 26 pecuniae (AVG. in psalm. 112, 7 fidelis dominicae pecuniae -r). HIER. epist. 52, 16, 2 procuratores et -es domorum alienarum atque villarum. in Is. 22, 15 quaestorem et -em thesaurorum domus dei. VVLG. gen. 43, 16 domus suae (44, 1. 4. POMER. 2, 2, 1 -es regiae domus. *al.*). RVFIN. Basil. hom. 3, 2 -em te conservorum tuorum ex dominicis facultatibus esse cognosce. Orig. in psalm. 37 hom. 1, 1 -em et procuratorem parvuli. *al.* AVG. in psalm. 103 serm. 3, 12 de apostolis, de -bus sacramentorum dei (in psalm. 102, 13 conf. 10, 30, 41. op. monach. 21, 24 minister altaris, -es sacramentorum. *al.*). MACR. somn. 1, 6, 81 (*per imaginem*) hic numerus *septenarius* totius fabricae *corporis* -r et dominus. LEO M. serm. 45, 3 -es eleemosynarum (*i. distributores.* 90, 3 donorum). SACR. Leon. p. 389 fidelis apostolicae -r alimoniae. SALV. gub. 7, 68 rerum. VITAE patr. 5, 15, 30 monasterii. COD. Iust. 1, 3, 32 (33), 4 pauperum. LEX Visig. 9, 2, 6 annonae (CORP. VI 8472 = XI 2834). FACVND. defens. 12, 3 hic non -r familiae dominicae, sed dissipator est. *in titulis, ex. gr.*: CORP. VI 544 fisci frumentarii. 3739 (= 31065) cellae. 8454 rationis mon(e)t(ae) (III 40, 49 rationis pr(ovinciae) P(annonicae) s(uperioris). 6375. V 2155, 2. X 529, 2 *saepe sim.*). VI 8472 Caes. n(ostri) ser(vi) vern(ae) disp(ensatoris) scaenicorum (33775). VI 8541 -r Aug. primae et secundae expeditionis Germanicae (V 2155 Aug. n. disp. rat. c(opiarum) exped(itionum) fel(icium)). 8853 frumenti municip(alis) (II 1197). 10166 ludi magni. II 1198 arc(ae) patrimon(ii). III 1997 aurariarum Delmatarum felicissimus -r. 3921 summarum (V 89, 7. X 7347 *al.*). V 2385 verna -r regionum Padan. VII 8478 operum publicorum. VIII 20589 -r tri(butorum?). IX 5177 (*a. 172*) arc(a)e summar(um). X 3346, 5 classis. XI 5609 Fortunae (5610). INSCR. année epigr. II n. 180 disp. h(orreorum). *nota*: AMBROSIAST. in Rom. 16, 24 -r civitatis est quasi curator, qui . . . gubernat civitatem.

C *seq. praep.* a *in formula sollemni, rarius* ad: CORP. VI 8665 disp. maternus ab aedificiis. VIII 1028 a tributis. INSCR. Notiz. degli

[Gudeman]

scavi 1911 p. 400 a iumentis. CORP. XI 634 a frumento (8850. 8851. 8852. X 1562, 6. XIII 4323. XIV 2833 *saepe*). CORP. VI 5197 ad fiscum. 8578 ad census provinciae Lugdunensis. III 333 (= 13649a) ⟨ad⟩ frumentum (οἰ⟨κονό⟩μος ἐπὶ τοῦ σείτου).

II *maxime apud* ECCL.: A *de d e o mundi administratore, gubernatore, distributore bonorum, virtutum, propria quadam vi hic illic sublatente*: PS. APVL. Ascl. 27 deus omnibus speciebus vel generibus, quae in mundo sunt, -r distributorque est bonorum. *ibid.* -r qui est, inter caelum et terram obtinet locum, quem Iovem vocamus. 29 deus . . . sempiternus gubernator est ipsiusque vitae -r aeternus. 30. TERT. adv. Marc. 1, 24 p. 323 bonitatis. 5, 8 p. 599 Christus autem spiritalium -r. IREN. 4, 36, 7 unus -r, unus enim graece οἰκονόμος, spiritus dei qui disponit omnia. RVFIN. Orig. in gen. 3, 2 provisorem omnium et -em . . . deum. Adamant. 1, 2 bonus deus neque creator est malorum neque -r. FRG. liturg. 2 p. 263 deus immortalitatis promotor, -r adque largitor. FAVST. REI. serm. 28 p. 334 -r utilitatum nostrarum deus. ENNOD. epist. 1, 20 p. 32, 2 -r omnipotens. 9, 16 p. 240, 11 deus optimus -r. opusc. 1, 3 p. 262, 4 caelestis -r arcani. GREG. M. moral. 11, 3 -r aequissimus. SERM. Caspari Anecd. p. 321, 1 -is mirare consilium. BAVDON. vita Radeg. 2, 27 virtutum largitor ac -r *deus. al.*

B *i. q. minister, sacerdos, discipulus, assecla dei, Christi, ecclesiae; saepe de episcopis necnon per imaginem*: CYPR. epist. 59, 5 sacerdotes id est -es *dei*. PS. CYPR. aleat. 3 sumus -es et procuratores euangelii (AMBR. in psalm. 1, 19). HIL. in Matth. 27, 1 *si* verbum vitae in aeternitatis cibum alendae familiae dispendat, gloriam . . . -r fidelis consequetur (*de episcopis*). PS. HIL. libell. 9 -es gratiae dei (VVLG. I Petr. 4, 10 boni -es multiformis gratiae. *al.*). HEGES. 1, 44, 7 somni -r et minister securitatis. VVLG. I Cor. 4, 1 sic nos existimet homo, ut ministros Christi et -es mysteriorum dei (RVFIN. Basil. reg. 15 *al.*). RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 105^{A} verbi (AVG. conf. 6, 9, 15 VEN. FORT. vita Marcell. 47). AVG. serm. ed. Mai 26, 1 -bus praecipit *dominus* discipulis suis. epist. 140, 27 novi testamenti . . . apostolus. c. Faust. 2, 2 sacramenti. fid. et op. 17, 32 nolunt suscipere in ecclesia -is officium. in psalm. 102, 13 minister est dei quia -r dei. bon. coniug. 18, 21 ecclesiae (GREG. M. dial. 3, 20). *persaepe*. OROS. hist. 7, 37, 11 iustus -r humani generis deus. *nota*: HIER. hom. Orig. in Is. 8, 1 -r iniquitatis (*de diabolo*). RVFIN. hist. 8, 10, 9 (*per imaginem*) *martyres* ad reparandos denuo agones -es (*i. distributores*) poenarum sponte provocabant (*de carnificibus, ut videtur, paulo aliter gr.*).

inde f. **dispēnsātrīx**, -īcis: *i. q. ministra, quae administrat*: CORP. IX 4644, 9 (*a. 5 a. Chr.*) HIER. quaest. hebr. in I par. 50 SCHOL. Prud. cath. 7, 207 prodigam -em. CORP. IX 2558, 6/8. *adiect. vice*: DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 14 p. 367^{D} nec eis tamen adesse -x illa potentia corporis approbatur.

dispēnsātōriē *adv. v.* dispensatorius.

*dispēnsātōrius, -a, -um *adi. a* dispensare *vel* dispensator. *i. q. non necessario aut vere, sed ratione, consilio (interdum simulato) factus, ad dispensationem pertinens,* οἰκονομικός. *nonnisi cum rebus incorporeis coniunctum legitur*: HIER. epist. 112, 4 asseris reprehensionem apostolicam non fuisse -am, sed veram. in Is. 53 qui -am inter Petrum et Paulum contentionem . . . dicunt iurgium fuisse. PS. RVFIN. in Am. 1, 3/5 p. 1060^{A} ratione. AVG. epist. 82, 4 simulatione (82, 27). in psalm. 109, 10 rex est saeculorum, sed tamen illud -um et transitorium. MAR. MERC. Cyr. apol. p. 269 propter proprietatem -am. *al.* HESYCH. in lev. 4, 1 verbis. GREG. M. moral. 2, 83 tentatione. 21, 22 ordine. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 31 p. 401^{B} vitae potentias. *adv.* *dispēnsātōriē, *i. q. rationaliter, prudenter, frugaliter, parce, diligenter sim.*, οἰκονομικῶς (*cf.* dispensative): SCHOL. Hor. sat. 1, 10, 12 parcit viribus in loquendo et consulto, id est sponte et -e, extenuat vires suas. HIER. in Philem. 10 prudenter et -e . . . laudatus. 22 si hoc non -e, sed vere quis existimat imperatum. tract. in psalm. 103 p. 164 PS. RVFIN. in Os. 11, 1 p. 1016^{A}. in Am. 3, 3/8 -e utiliterque subiectum est. MAR. MERC. Cyr. epist. syn. 22 dicimus eum -e. Cyr. incarn. 26 suscipiens . . . -e exinanitatem. *saepe*. GREG. M. moral. 2, 15 -e utuntur hoc saeculo (*respondet* transitorie). 5, 24.

dispēnsātrīx *v. supra l. 42.*

dispēnsio, -ōnis *f. a* dispendere. *i. q. distributio*: MAECIAN. distrib. 81 eius (*ponderis modi*) -o ac dimensio (*seq. lacuna*).

*dispēnso, -āvī, -ātum, -āre [*a* dis- *et* pensare. *Th.*]. CONC. Aurel. a. 511 p. 6, 6 desp-. PRISC. gramm. II 391, 3 '-or' pro '-o' protulerunt vetustissimi teste Capro (*desunt exempla*). PAVL. FEST. p. 72 (*v. p. 1399, 75*). GLOSS. -at δαπανᾷ, ἀναλίσκει. remunerat. erogat. disponit. moderatur. gubernat. distribuit. *vox legitur praeter* PLAVT. *primum apud* CIC., *deinde per totam latinitatem, sed non frequentatur nisi ab* ECCL. [*dubia*: SEN. contr. 4 praef. 1 PS. SEN. mon. 94 COLVM. 2, 15, 1 FIRM. err. 7, 6.]

I *proprie vel per imaginem*: *fere i. q. quasi aequa lance perpendere, ponderare*: CIC. de orat. 1, 142 deinde inventa non solum ordine, sed etiam momento (*i. pondere*) quodam atque iudicio -are atque componere. STAT. silv. 5, 2, 75 pietasque per omnes -ata modos. ENNOD. opusc. 8, 1 p. 414, 14 *deus* illa res humanas lance -at.

II *vi propria debilitata vel omnino translate*: A *i. q. pariter distribuere, dissipare, erogare*: 1 *res corporeas (hic illic obiectum ex nexu sententiarum subaudiendum; interdum accedunt* inter, per, *abl. instr.*): PLAVT. Bacch. 971 qui -entur *nummi*. ELEG. in Maecen. 1, 140 si me -ata tibi stamina nente forent. CVRT. 6, 4, 4 amnis . . . repercussus duo itinera velut -atis aquis aperit (FRONTIN. aq. 9 VEN. FORT. vita Radeg. 24, 58). COLVM. 6, 7, 2 austeri vini quattuor sextarii . . . pari mensura per quadriduum. PLIN. nat. 13, 89 ut e senatu darentur arbitri -andis *chartis*. 18, 188 *fons* certis horarum spatiis -atur inter incolas. IVV. 3, 287 breve lumen candelae, cuius -o et tempero filum (*v.* SCHOL. *ad l.*). VLP. dig. 47, 11, 10 incrementa Nili -antur et coercentur. TERT. apol. 39 non epulis (*dat.*) inde (*sc. ex arca*) . . . -atur *sc. argentum*. IVL. VAL. 1, 9 mihi mittite -andum *argentum*. HIL. in Matth. 27, 7 reditus -ati talenti postulatur (27, 9). VAL. CEM. hom. 4, 4. 8, 1 quis . . . non certatim opes suas larga per miseros erogatione -et? (SALV. eccl. 2, 60. ENNOD. carm. 2, 111, 7 poma. VEN. FORT. vita Radeg. 16, 37 oblationes . . . incessabiliter -vit. PASS. Paul. 6 dona). SIDON. carm. 5, 565 (*per imag.*) cum civilis -et partis habenas. DRAC. Romul. 7, 30 digitis sub arundine ventos -ent (*sc. tibiis canentes*). PRISC. Anast. 206 -as cerealia munera vitae luxurie prohibens urbes. *accedit dativ.*: COLVM. 3, 13, 7 *imbres* alendis seminibus -et. 4, 24, 9 aequa portione sucum proli suae -at. 6, 3, 4 bubus . . . pabula -antur. MART. 12, 18, 24 pueris. OPTAT. 3, 3 p. 74, 19 *quod* pauperibus -retur. SCHOL. Cic. Bob. p. 143, 9 St. ex ea pecunia his omnis -ando. AVG. doctr. christ. 1, 1, 1 panes. conf. 9, 13, 36 victimam. 11, 2, 2 sacramentum tuum -are populo. MAR. VICTOR aleth. 3, 412 tentoria. VEN. FORT. vita Radeg. 3, 10 quod supererat monasteriis -bat. ISID. reg. monach. 9, 7 quod mensae redundaverit . . . egentibus -etur. CONC. Carpent. a. 527 p. 41, 9 quidquid clerecis . . . rationabiliter -etur.

2 *res incorporeas, fere ubique per imaginem*: OV. met. 6, 278 oscula. LIV. 7, 27, 3 in pensiones aequas solutio aeris alieni -ata est. 27, 50, 10 -arique laetitia inter impotentes eius animos potuit. SEN. contr. 10, 4, 2 sine satellitibus tyrannus calamitates humanas -at. SEN. benef. 6, 16, 7 nec quae sciebat maligne -vit. dial. 6, 11, 1 in multos dolores humani pectoris ⟨vis⟩ -anda. 12, 12, 3 *dolor* -atur inter plures. nat. 3, 27, 2 ad originem rerum parce utitur viribus *natura* -atque se incrementis fallentibus. epist. 48, 12 si multum superesset aetatis, parce -andum erat, ut sufficeret necessariis. SIL. 9, 244 vires (STAT. Theb. 6, 766). PLIN. paneg. 35, 4 quae singula quantum tibi gratiae -ata adiecissent (*seq.* omnia profudisti). APVL. met. 11, 2 *lunae dea* ambagibus solis -ans incerta lumina. TERT. anim. 14 non tam concita quam -ata *anima* (DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 4). patient. 1 nec alius id quam qui possidet -at. ITIN. Alex. 45 decima parte . . . -ata. AVSON. 419, 52 civilium decorum indumenta. 419, 76 fomenta. RVFIN. apol. ad Anast. 6 *animas* iudicio suo -et *deus* in corpore (Orig. in num. 27, 4). AVG. conf. 9, 13, 36. VAL. CEM. hom. 7, 2 facultatum per miseros -ata substantia. MART. CAP. 8, 816 non diversitate caeli discreta, sed spatiorum rationibus -etur. 9, 922 numeros cogitabilium motionum. SIDON. epist. 7, 13, 4 sermonem cum colloquente -at. DRAC. Romul. 8, 114 affectus. BOETH. cons. 4, 6. ENNOD. epist. 1, 3 mei ratio -ata consilii. COD. Iust. 11, 32 (31), 3 pr. 12, 20, 3, 1. CONC. Aurel. a. 511 p. 6, 6 medietatem. *accedit dativ.*: PANEG. 12 (2), 47, 5 urbibus Galliarum -bo miracula (*sc. narrando*). VEN. FORT. vita Germ. 40, 113 caecis pro pecunia in domo lumina -ret. *speciatim de oratione fere i. q. efferre*: AVSON. 419, 68 quae inflexio cum remissa, quae temperatio cum utraque -as. SALON. in prov. p. 972^{D} divina eloquia -amus. APRING. in apoc. 1, 15 si divina doctores verba susceperint, populis profecto -ant.

3 *de personis*: VINCENT. LER. 28, 40 *doctores* in ecclesia dei divinitus per tempora et loca -atos. *huc rettulerim*: RVFIN. Orig. in num. 28, 4 cum novissimi Adam . . . coeperit filios non dispergere, sed -are divina dignatio, non in initio, sed in fine mundi.

B *i. q. disponere, digerere, ordinare, perraro absolute*: 1 *generatim*: *de tempore*: ELEG. in Maecen. 1, 91 tempora -ant usus et tempora cultus. EPICED. Drusi 371 Fortuna arbitriis tempus -at iniquis. LIV. 1, 19, 6 annum . . . intercalariis mensibus interponendis . . . -vit. SEN. contr. 2, 3, 2 dies (MACR. sat. 1, 13, 13). CELS. 3, 6 -ari illa tempora non possunt. SEN. dial. 9, 3, 7 male -are tempus. 10, 8, 3. PS. ASCON. Verr. p. 205, 19 St. omne hoc tempus. *alia*: HOR. sat. 1, 2, 75 si modo recte -are velis *opem naturae* (SCHOL. cum ratione erogare, vivere). LIV. 38, 47, 3 consilium -andae cohonestandaeque victoriae imperatoribus maiores dederunt nostri (*i. de utenda victoria rationaliter constituendi*). SEN. benef. 1, 10, 2 in petulantiam . . . erumpet male -ata libertas. 4, 4, 3 ut quae sequuntur inaequali -ata mensura transeamus. dial. 5, 30, 4 nihil sibi vindicavit nisi -andi (*sc. victoriam*) potestatem. 11, 9, 3 omnium officiorum recte -andorum ratio (epist. 74, 28). nat. 1 praef. 15 *animum* -antem singula et sua et aliena. epist. 88, 29 alias *voluptates* -at et ad sanum modum redigit. PLIN. nat. 8, 177 coitus *boum*. 16, 107. MART. 12, 18, 24 -at pueris *officia* . . . vilicus. PLIN. epist. 3, 10, 3 cuius (*sc. memoriae mortui*) famae latius consuletur, si -ata et digesta fuerit *sc. in duo volumina*. TERT. coron. 7 coronati capitis institutionem . . . in eorum hono-

[*Gudeman*]

rem -atam (*fere i. q. ratione adhibitam*). IVST. 7, 6, 5 bella quae ... ex diversis locis uno tempore confluebant ... -anda ratus. SERV. Aen. 3, 19 bene -at. HIER. epist. 49, 11, 2 *matrimonia* -at sciens. 49, 11, 3 nuptias. PELAG. in Ephes. 4 p. 834B ira non inebriet mentem, sed veritas -et. RVFIN. hist. mon. 17 opera fratrum. AVG. op. monach. 29, 37 agnoscite quae praecipiuus, sumite (*sc. opera*) quae -amus. MACR. somn. 1, 6, 48 cursumque eius *lunae* ipse -at. 1, 6, 65 per septenos dies concepti corporis fabricam ... -ant, ut. MART. CAP. 2, 105 ratio principium medium finemque -at. 8, 816 non diversitate caeli discreta, sed spatiorum rationibus -ctur. AVELL. p. 708, 29 causam cum pacifica gubernatione -etis. ARATOR act. 3, 372 studium. GREG. M. moral. 1, 11. CORIPP. Ioh. 8, 288 volvebat magnas -ans ordine curas.

2 *speciatim: i. q. animo menteve disponere, deliberare, cogitare*: MART. CAP. 1, 39 par est igitur ipsa (*Minerva*) praesertim decernas quidquid de eius (*Mercurii*) conubio provisura -as. 5, 448 laudationis arbiter an rite quis laudetur aestimanti contemplatione -at. 8, 806 (*cum acc. c. inf.*) ain tandem non -as in Ioviali cachinnos te movisse concilio? *i. q. perpendere*, ζητεῖν: MART. CAP. 5, 540 in natura qualitas vocis et quantitas -atur. *fere i. q. divulgare scribendo*: AVG. conf. 12, 23, 32 cuius calamo -asti ea. 12, 26, 36 ut per servitutem ... linguae meae litterae illae (*sc. Moysis*) -rentur.

C *i. q. administrare, regere, gubernare, persolvere, erogare, ministrare*, οἰκονομεῖν *sim.*: 1 *sensu strictiore de eo qui munere rei alicuius administrandae fungitur*: CIC. rep. 5, 5 ut quasi -are rem publicam et in ea ... vilicare possit. Att. 11, 1, 1 qui eas (*sc. nostras res domesticas*) -vit. or. frg. A VIII 17 expelleret a -antibus (*si huc non pertineat, id quod deficiente nexu sententiarum expediri nequit, ad II A referas*). NEP. Con. 4, 1 quem vellet eligere ad -audam pecuniam. IVV. 7, 219 qui -at. POMPON. dig. 50, 16, 166 rusticarum rerum rationes -at (AMM. 17, 3, 1 tributi ratiocinia -vit). CANON. Migne 56, 861A oeconomum ... -antem ecclesiasticas res. ALC. AVIT. epist. 34 p. 65, 10 commissam sibi curam agnorum administratione -et. *nota perfectum de eo, qui quondam fuit dispensator*: CORP. VI 9327 M. Licinius Eutychus qui -vit Volusio Torquato. 9348 conlibert(us) qui disp(ensavit). III 7130 qui ⟨dis⟩pensavit ⟨in provin⟩cia Asia.

2 *sensu latiore*: OV. epist. 12, 3 -ant mortalia fata sorores (*si legis cum aliis codd.* fila *vel* facta, *ad II B referendum*). SEN. contr. 1 praef. 15 nesciebat -are vires suas. APVL. met. 10, 23 matris obsequium et sororis officium religiose -at (AMBR. Abr. 1, 5, 39 huic puero ... David divinae laudationis -at officium). HIL. in Matth. 4, 26 in officio ... -andae eius gratiae (PELAG. in II Tim. 2 p. 890B fideliter ... gratiam dei -are. AVG. epist. 126, 10 *al.*). HIER. hom. Orig. in Luc. 12 qui *angelus* -bat Aegyptias res. RVFIN. Orig. in psalm. 37 hom. 1, 1 quibus *angelis* creditae sunt -andae et regendae animae nostrae. PRVD. perist. 2, 44 opes (*praecedit* gubernans). MACR. sat. 1, 22, 5 sole -ante. EVSTATH. Bas. hex. 6, 8 p. 931A vitam nostram. MVTIAN. Chrysost. hom. 3, 4. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 138 cuncta a Chaldaeis -ari. 2, 185 res praecipuas -are permittit *sacerdotibus*. PALLAD. hist. mon. II 5 p. 350C -a haec (οἰκονόμησον). *huc traxerim de persona*: VITAE patr. 3, 75 abbas Agathon -bat semetipsum et in omnibus cum discretione pollebat.

3 *speciatim de deo res humanas administrante, regente, disponente sim. necnon de ministris dei* (*usus fere* ECCL. *peculiaris*): MANIL. 1, 252 *deus* multa in cunctas -at foedera partes. 2, 81 omnia toto -ata manent mundo. 4, 893 animum, qui cuncta gubernat -atque hominem. APVL. met. 11, 5 rerum naturae parens, ... quae caeli ... culmina, maris ... flamina, inferum deplorata silentia nutibus meis -o. PS. APVL. Ascl. 17 deus gubernator -ans omnibus rebus mundanis quantum unicuique necessarium (*potest ad II A 1 referri*). 29 gubernator est ipsiusque vitae dispensator aeternus. semel autem -vit vitam vitalibus cunctis. MIN. FEL. 18, 7 qui universa ... ratione -at. 25, 12 *deo* -ante (ENNOD. epist. 9, 31 p. 254 VITAE patr. 5, 8, 4 GREG. M. dial. 3, 3 moral. 2, 22 CAES. AREL. testam. 12 AVELL. p. 765, 10. GREG. M. in Ezech. 1, 10, 31 -ante mirabiliter deo). TERT. anim. 17 *deus* operibus suis intellegendis ... -andis fruendisque fallaces ... dominos praefecerit sensus. adv. Marc. 2, 23 p. 367 merita temporis cuiusque -at. nat. 2, 17 quaerite quis temporum vices ordinavit, idem regna -at. adv. Prax. 13 p. 249 *tota oeconomia eius* in materiam fidei prospecta atque -ata est. HIER. epist. 18A, 3, 2 genus -at humanum (RVFIN. symb. 15 quibus *potestatibus* regeretur et -retur mortalium genus). PELAG. in II Cor. 5 p. 786A et nova et vetera ab uno deo ... sunt -ata. in Tit. 1 p. 896D divina iura. RVFIN. Adamant. 1, 9 deus omnem mundum ... legibus -vit. AVG. civ. 5, 26 imperii magnitudo quam pro temporum gubernatione -at. CASSIAN. inst. 4, 4 in dei opere ... -ata (*i. persoluta*). VINCENT. LER. 26, 37 divinitus -entur (IVNIL. 1, 8). SACR. Leon. p. 333 tua -ante virtute. p. 379. EPIST. pontif. Migne 50, 583C cuncta ... -at (διοικῶν. SALV. gub. 1, 13. 18 omnia deum regere ac -are. 3, 3. 4 universa -et. MVTIAN. Chrysost. hom. 3, 5 deus convenienter cuncta -at. ARATOR ad Flor. 15). AVELL. p. 285, 17 CASSIOD. in psalm. 93, 10. MVTIAN. Chrysost. hom. 3, 5 deus aliquid -at atque disponit. 12, 1 GREG. M. in Ezech. 1, 1, 18. moral. 2, 19 mala. 1, 7, 14. *nota fere i. q. iubere, constituere c. infinit.*: RVFIN. Hier. adv. Rufin. 2, 8 factas iam olim *animas* ... nunc eas iudicio suo nasci -et in corpore. EVSTATH. Bas. hex. 3, 10 p. 902A *deus* a nobis haec parva verbornm proferri libamina -vit.

derivata: dispensatio, dispensativus, dispensator, dispensatrix, dispensatorius.

dispercutio, -ere *a* dis- *et* percutere. *i. q. comminuere*: PLAVT. Cas. 644 tibi istuc cerebrum -am.

[**disperditio** *v.* dispersio *p. 1412, 39.*]

***disperdo**, -didī, -itum, -ere *a* dis- et perdere. *confunditur identidem in libris cum* dispergere. *passivum pro* disperire *nonnisi* LVCR. 2, 831 VVLG. act. 13, 41 SALV. gub. 2, 5. GREG. TVR. Franc. 4, 14 in quo *bello* disperdamini. DON. Ter. Phorm. 898 dilapidet *pecuniam*: -at. GLOSS. ἀφανίζω. ἐξολεθρεύω. *legitur inde a* PLAVTO *et* CATONE, *frequenter in* VVLG. (*in vet. test. 105ies, bis in novo*). [*ex coni.*: COMM. apol. 240.]

i. q. funditus dissipare, absumere, devastare, disicere, diruere, perdere sim. 1 *res corporeas*: PLAVT. Cas. 248 rem (TITIN. com. 16) Trin. 334 aliquantum *pecuniae*. CATO ad fil. frg. 1. PACVV. trag. 19 crines (dispendite *Ribbeck*). COM. inc. 12 chlamydem. CIC. leg. agr. 1, 2 possessiones (EDICT. Paul. sent. III 4A, 7 bona [VENVL. dig. 42, 8, 25, 7. PORPH. Hor. carm. 1, 12, 37 *var. lect.* dispergnnt]). SEN. nat. 4, 13, 9 oleum. CALP. ecl. 3, 47 lumina (*i. oculos*) -it somno. GELL. 15, 31, 4 imaginem. LACT. inst. 7, 16, 2 -ent omnia et comminuent et vorabunt (epit. 24 [29], 1. mort. pers. 7 cuncta. ZENO 2, 15, 1 universa). AMM. 27, 9, 6 internecione cuncta -ere. HEGES. 5, 43, 1 quae diripiebant sui et -bant latrones. VVLG. lev. 26, 32 terram (Is. 13, 5. 14, 20. 36, 10 Ezech. 30, 11. 14 MART. CAP. 1, 68). II par. 21, 7 domum David. I reg. 15, 9 ea *pulchra*. Is. 9, 14 -et dominus ab Israel caput et caudam. 65, 8 totum. Ier. 18, 7 ut eradicem et destruam et -am illud. 51, 62 *locum*. Ezech. 6, 3 excelsa vestra. 9, 8 omnes reliquias (Soph. 1, 4) Israel. 30, 13 simulacra. Os. 10, 8 excelsa idoli. Mich. 5, 10 quadrigas (Zach. 9, 10). I Macc. 3, 58 sancta nostra. OROS. hist. 5, 16, 6 phalerae equorum.

2 *res incorporeas, hic illic per imaginem i. q. corrumpere*: LVCR. 2, 831 -itur omnis *color* (*quod recte defendit Brieger, Philol. 25 [1870] 73 contra* dispergitur, *coniecturam Lachmanni*). VERG. ecl. 3, 27 non tu ... indocte, solebas stridenti miserum stipula -ere carmen? (*cf.* SCHOL. Verg. Veron. *ad l.*). ITALA num. 15, 31 (Aug. quaest. hept. 4, 25) mandata eius -didit (διεσκέδασεν, VVLG. praeceptum illius fecit irritum). I reg. 15, 9 (Lucif. reg. apost. 2) supervacua (ἐξωλόθρευσαν, VVLG. demoliti sunt). 2, 31 (Lucif. Athan. 1, 10) semen tuum (ἐξολοθρεύσω, VVLG. praecidam bracchium tuum). HERM. Pal. mand. 10, 3, 3 snavitatem. 11, 1, 1 sensum servorum (*gr.* ἀπολλύων). PS. CYPR. aleat. 6 hereditates. IVVENC. 2, 68 vitas. ZENO 1, 6, 7 censum. VVLG. deut. 7, 24 nomina (12, 3 Zach. 13, 2). psalm. 145, 9 vias peccatorum. Sirach 32, 22 intellegentiam. Ier. 51, 20 regna (Ezech. 43, 3 civitatem). Zach. 9, 6 superbiam. SEDVL. op. pasch. 1, 26 p. 190 operam. OP. imperf. in Matth. 1 p. 624 omnem maculam de domo Achab. CYPR. GALL. exod. 628. PASS. Petr. Paul. brev. 13 religionem.

3 *animantes i. q. dissipare, funditus perdere, saepe etiam occidere*: PLAVT. Poen. 918 lenonem. VATIN. Cic. epist. 5, 10a, 1 tot ingenuos, matres familias, cives Romanos occidit, abripuit, -didit. OV. am. 2, 10, 21 me mea -at nullo prohibente puella. ITALA (*gr., ubicumque non alia ascripsi,* ἐξολοθρεύειν) *ex. gr.*: exod. 21, 29 (Lugd.) eum (μὴ ἀφανίσῃ, VVLG. recluserit). deut. 1, 27 (Lucif. Athan. 1, 5) nos (VVLG. deleret; *sic saepius*). 28, 20 te (VVLG. conterat). iud. 3, 23 (Lugd.) eas (ἐσφήνωσε, VVLG. subvortere). 7, 25 (Lugd. *al.*) te (VVLG. exturbet). I reg. 15, 18 (Lucif. reg. apost. 2) illos qui peccant in me (ἀνελεῖς, VVLG. interfice peccatores *al.*). 15, 21 (Lucif. reg. apost. 2) armenta (VVLG. caesa sunt). psalm. 67, 2 inimici (διασκορπισθήτωσαν, VVLG. dissipentur). II par. 25, 16 te (καταφθεῖραί σε, VVLG. occidere). Ier. 25, 6 (Firm. err. 28, 12 *al.*) vos (κακῶσαι, VVLG. affligam). Ezech. 21, 3 (Tycon. 4 p. 41, 4) de te iuiquum (VVLG. occidam). I Macc. 3, 8 (Lucif. de non parc. 16) Iudam (VVLG. perdidit). *al.* COMM. instr. 1, 2, 4 vos. FIRM. math. 3, 4, 21 *hominem* flebili nece ... -at. 3, 4, 23 submergi facit aut occisos a piratis undis facit ... -i. ZENO 2, 4, 2 PS. AMBR. laps. virg. 10, 48. VVLG. (*cf.* HIL. in psalm. 56, 1 ne corrumpas vel -as praescribitur quod uno verbo τῷ μὴ διαφθείρῃς utrumque graecus sermo complexus est. APRING. in apoc. 20, 7 seducere hic dissipare, -ere est et secum in perditionem attrahere) *ex. gr.*: gen. 6, 13 -am eos cum terra. num. 16, 21 eos repente -am. 33, 52 cunctos habitatores terrae illius. deut. 3, 6 civitatem virosque (OROS. hist. 6, 3, 3). 7, 20 deleat omnes atque -at. 9, 26 *populum* tuum (*al.*). 11, 23 omnes *gentes* (*saepe*). 28, 63 -ens vos atque subvertens. Ios. 23, 13 vos auferat atque -at de terra. IV reg. 13, 23 noluit -ere eos neque proicere. Sirach 10, 20 arefecit ex ipsis et -didit eos. Ier. 9, 21 parvulos de foris. 15, 7 interfeci et -didi populum meum. 23, 1 -unt et dilacerant gregem pascuae meae. 31, 28 *eos* ut dissiparem et -rem. I Cor. 3, 17 (*cf.* AVG. c. epist. fund. 39 multi Latini interpretes noluerunt dicere 'corrnmpet', sed dixerunt '-et illum deus'). AVG. civ. 2, 29 in te laudabile ... impietate ... -itur et punitur. fid. et op. 22, 41 permanentes in malignitate -ere. OROS. hist. 4, 8, 17 exercitum (*sim. de militibus.* 5, 16, 6. 6, 2, 15. 6, 9, 2). SALV. gub. 2, 5 mali aspicientur ut -antur. CYPR. GALL. gen. 151 mordaci fratrem (Abelum) -ere sensu. iud. 253.

[Gudeman]

4 *absolute positum vel ita, ut obiectum subaudiendum sit*: PLIN. nat. 29, 14 *ut* (*nos*) facile -ant. PLIN. epist. 7, 12, 1 ne tempus emendandi eum, id est -endi (*i. corrumpendi*) haberes (*libellum*). habebis tamen an emendandi nescio, utique -endi. ITALA psalm. 43, 23 (Firm. err. 24, 3) ne -as usque ad finem (μὴ ἀπώσῃ, VVLG. repellas. *cf.* Hier. epist. 106, 50 εἰς τὸ τέλος μὴ διαφθείρῃς, hoc est in finem ne -as et non, ut plerique κακοζήλως interpretantur, ne corrumpas). 81, 8 (Cypr. testim. 2, 28) -es in omnibus gentibus (κατακληρονομήσεις, *alii Italae codd.* exterminabis, VVLG. hereditabis). ARNOB. nat. 5, 5 divastare, -ere. AMBROSIAST. in psalm. 43, 11 hoc est ergo -ere ... ut vitiosa eradicentur. VVLG. Is. 54, 16 creavi interfectorem ad -endum. Ier. 1, 10 ut evellas et destruas et -as. act. 13, 41 et admiramini et -imini (ἀφανίσθητε).

[?**disperdulus** (pri-, *ut vid., cod.*) acuaerna vel sciron (*anglosax.*) GLOSS. Werth. Gallée 338. *cf.* dieperdulum.]

ˣ**dispereo**, -iī, -īre *a* dis- *et* perire. *futurum* -iet: ITALA exod. 30, 38 (Lugd.) psalm. 36, 22. 38 (Veron.) VVLG. Sirach 32, 22 (cod. Tolet.) LVCIF. Athan. 1, 34 GAVDENT. 7 HIER. in Is. 16, 3 PSALT. Rom. 36, 22. 38. VVLG. Iudith 6, 3 sap. 16, 29 Sirach 31, 7 SERM. Arrian. frg. II (Migne 13, 633[B]). EVGRAPH. Ter. Ad. 355 -ii perii. SCHOL. Ter. p. 118 -ii: valde perii (p. 125. 155). GLOSS. -o ὑπεραπόλωλα. -it ἀπόλλυται. perit. suscepit(?). amat perditim et perdite. -ii valde perii (*cf. l. 21*). responde (despondi *Götz*). *legitur inde a* PLAVTO (18[ies]), *postea frequentant nonnisi* ITALA *et* VVLG. [*dub.*: GAIVS dig. 44, 7, 5, 1. *v. adn. crit.*].

i. q. *funditus perire, interire, mori*: 1 *de hominibus*: a *generatim, fere ubique prima persona sing. perfecti*: PLAVT. Aul. 242 num ego -ii? Cas. 938 ita -ii. Cist. 671 -ii. Mil. 163 -istis, ni *eqs.* Persa 853 male -ii (*cf. supra l. 21*). Poen. 844 male partum male -it (*proverbialiter*). 908 quin prius -bit faxo. Stich. 753 bene ⟨ego⟩ -o. Trin. 1089 nunc hic -ii miser. ITALA Sirach 9, 4 (Ps. Cypr. singul. cler. 10) ne forte -as (ἀλῷς, VVLG. pereas). HERM. Pal. mand. 10, 4 -unt homines (καταφθείροντα). LVCIF. Athan. 2, 14 p. 172, 17 -ire incipias. HIER. in Is. 16, 3 depopulator terrae ... -iet. epist. 53, 8, 13 -erunt universi. in Ier. 30, 10 gentes adversariae ... -bunt. PSALT. Rom. 36, 22 maledicentes ... -ient (VVLG. -bunt). 36, 38 iniusti ... -ient, reliquiae impiorum peribunt (VVLG. -bunt ... interibunt). VVLG. deut. 8, 19. Iudith 6, 3 omnis Israel tecum perditione -iet. psalm. 82, 11 sap. 16, 29. Ier. 44, 8 -atis. 51, 58 thren. 5, 18. Dan. 3, 96. 7, 26 conteratur et -at usque in finem. soph. 1, 11 Sirach 31, 7. PS. RVFIN. in Os. 1, 2 ut gens ... vilissime -ret. 2, 3 ne natio ... internecione -at. AVG. serm. ed. Mai 4, 1 in psalm. 78, 8. agon. 29, 31 ut omnino -at atque moriatur. ENNOD. opusc. 7, 6 p. 412, 15. *de bestiis*: VARRO rust. 3, 16, 37 apes. LVCR. 4, 639 serpens. *al.*

b *speciatim*: α *exclamatio desperantis miserive* (*sicut* perii), *semper prima persona sing. perfecti*: PLAVT. Bacch. 1116 ei mihi, -ii. Cist. 713 -ii misera (TVRPIL. com. 179). Merc. 599. 607. 681. 709. Most. 375 -ii. :: bis periisti (*in lusu verborum*). 1030. 1086 male -ii. TER. Haut. 404. 970 Ad. 355 AFRAN. com. 65. β *formula iurantis sibique malum imprecantis, unico loco excepto* (*v. l. 56*) *ubique prima persona sing. coniunct. praes. seq.* 'si, nisi': CATVLL. 92, 2 Lesbia me -am, nisi amat. 92, 4 -am, nisi amo. VERG. catal. 4 (13), 3 -am, si. 7 (9), 2 HOR. sat. 1, 9, 47 PROP. 2, 21, 9 CARM. Suet. Tib. 29 MART. 1, 39, 9. 2, 69, 2. 9, 95[b], 2. 10, 11, 3. 11, 90, 8. *nota*: MART. 5, 82, 4 †i, tibi -as, Gaure.

2 *de rebus*: a *corporeis*: VARRO rust. 1, 2, 8 fructus (1, 11, 1. 2, 1, 24). 2, 4, 20 hordeum. CIC. leg. agr. 2, 80 fundum ... populi Romani, caput vestrae pecuniae, pacis ornamentum, subsidium belli, horreum legionum, solacium annonae -ire patiemini? LVCR. 3, 704 cibus. 4, 376 lumina radiorum (5, 288 pars ... radiorum). 5, 284 quidquid fulgoris. 5, 1422 pellis. HERM. vulg. mand. 5, 1 mel. ARNOB. nat. 7, 3 *thus* liquefactum carbonibus -it. LACT. inst. 7, 1, 8 terram et aquam et ignem -ire. VVLG. num. 21, 30 iugum. CASSIOD. in psalm. 128, 6 aedificia. SERM. Arrian. frg. II (Migne 13, 633[B]) in resurrectione ... capilli non -ient, iuxta quod scriptum est (*cf.* VVLG. Luc. 21, 18 *et* act. 27, 34 peribit). b *incorporeis*: CATVLL. 14, 11 labores. COLVM. 12, 46, 2 hiantia. ITALA Dan. 9, 24 (Hier. adv. Pelag. 2, 30) ut -at iniquitas (ἀπαλεῖψαι, VVLG. deleatur). 9, 26 (Ps. Cypr. pasch. 13) -bit unctio (ἐξολοθρευθήσεται, VVLG. peribit). SOL. 9, 10 indago originis eius aevo -iit. 53, 26 candor *margaritarum* senecta -it. VVLG. psalm. 108, 15 -at de terra memoria eorum. HESYCH. in lev. 18, 6 nec -ant hereditates. c *metonymice de homine*: ITALA exod. 30, 38 (Lugd.) -iet anima illa de populo suo (ἀπολεῖται, VVLG. peribit).

Gudeman.

ˣ**dispergo** (-spargo), -sī, -sum, -ere [*a* dis- *et* spargere. *Th.*]. -sparg- *saepe in codicibus, velut* VARRO rust. 2, 3, 9 RHET. Her. 4, 23, 32 *M* LVCR. 2, 1135. 3, 539. 4, 895 SCAEV. dig. 26, 7, 47, 4 VITR. 8, 2, 2 TERT. carn. 7 (?) adv. Marc. 2, 20 p. 362, 15 resurr. 37 p. 79, 19 scorp. 5 p. 155, 8 adv. Val. 33 p. 209, 6 ITALA num. 10, 34 *et* deut. 30, 1 (Lugd.). deut. 32, 8 (Clem. ad Cor. 29). psalm. 88, 34 (Cypr. epist. 11, 2 *et* 55, 22). 111, 9 (Cypr. testim. 3, 1). Is. 14, 27 (Tycon. 4 p. 52, 21 *V*). 41, 16 (Cypr. testim. 2, 4). Ier. 23, 2 (Wirc.). Ezech. 12, 14. 17, 21. 20, 41. 46, 18 (Weing.). 32, 15 *et* 36, 19 (Tycon. 4 p. 32, 21. 4 p. 45, 5 *V*[1]). Hab. 3, 10 (Veron., Tert. adv. Marc. 4, 20 p. 484, 18). Ioh. 10, 12 (codd. e l *et* Cypr. epist. 8, 1). Matth. 26, 31 (cod. l *et* VVLG. Amiat.). COMM. apol. 169 CARM. de fig. 58 CHIRON 957 TYCON. 4 p. 32, 14 *V*[1] HIER. tract. in psalm. I p. 281, 14. 25 MARCELL. med. 32, 49 GLOSS. -spergier: PRVD. apoth. 474. GLOSS. διαῤῥαίνω. διασκεδάζω. διασκορπίζω. διασπείρω. ἐπιπάσσω. σκορπίζω. dissico. -rsi diffusi, dissipati, diruti. *in litteris ex graeco conversis exprimuntur*: διασκεδάννυμι: ITALA num. 15, 31 (Aug. quaest. hept. 4, 25 p. 333, 18). psalm. 88, 34 (Cypr. epist. 11, 2. 55, 22). Is. 14, 27 (Tycon. 4 p. 52, 21). διασκορπίζω: ITALA num. 10, 34 *et* deut. 30, 1 (Lugd.). Ier. 32, 2 (Wirc.). Ezech. 20, 34 (Tycon. 4 p. 35, 17). 20, 41. 46, 18 (Weing.). VVLG. Dan. 4, 11 Matth. 26, 31 Marc. 14, 27 Luc. 1, 51 Ioh. 11, 52 act. 5, 37 PALLAD. hist. mon. *saepius*. ∗ διασπείρω: APVL. mund. 9 (*infra l. 64*) ITALA deut. 32, 8 (Lugd. *et* Clem. ad Cor. 29). Is. 24, 1 (Tycon. 4 p. 47, 3). 35, 8 (Tert. adv. Marc. 4, 24 p. 503, 2). 41, 16 (Cypr. testim. 2, 4). Ezech. 12, 14. 17, 21 (Weing.). 32, 15 (Tycon. 4 p. 45, 4). 36, 19 (Tycon. 4 p. 32, 21). VVLG. Bar. 2, 4. 13. 29. 3, 8 I Macc. 11, 47 act. 8, 1. 4. 11, 19 RVFIN. hist. 2, 1, 8. διΐστημι: VVLG. Sirach 28, 16. λικμάω: VVLG. sap. 17, 3. σκορπίζω: ITALA psalm. 111, 9 (Cypr. testim. 3, 1). Hab. 3, 10 (Tert. adv. Marc. 4, 20 p. 484, 18). Matth. 12, 30 (Hil. in Matth. 12, 16). VVLG. sap. 17, 3 Sirach 48, 16 I Macc. 4, 4. 6, 54. 7, 6. 10, 83 II Macc. 14, 13 Luc. 11, 23 Ioh. 10, 12. 16, 32 II Cor. 9, 9. ἀποσκορπίζω: VVLG. I Macc. 11, 55. φθείρω: ITALA Ier. 13, 9 (Wirc.). *legitur inde a* TER. (*deest ex. gr.*: CATONI CATVLLO HOR. TIB. SEN. rhet. PERS. GELL.). NOT. Tir. 12, 68 -am. 12, 82 -rsit. 29, 9 -it. *usus verbi passivi* (*saepe sensu mediali*) *multo praevalet.* [*falso legitur in codd.* LVCR. 2, 1126 (*v. p. 1389, 73*). 3, 988 (*v. p. 1389, 74*) TERT. resurr. 53 p. 112, 19 (respers- *leg.*).] *confunditur cum* disperd- (*cf. Thielmann, Archiv 6 [1889] 166*): TERT. adv. Prax. 16, 20 *v. p. 1411, 4. cf. etiam p. 1407, 75.*

I *proprie*: *i. q. spargendo dissipare*: A *sensu strictiore*, *vi spargendi integra*: *res corporeas* (*saepe indicatur quo vel ubi sim.*): *corporis humani partes* (*animam l. 48*): TER. Ad. 782 an tibi iam mavis cerebrum -am hic? (SEN. Herc. f. 1007 cerebro tecta -rso madent). TRAG. inc. 168 per ... agros passim -it corpus (VAL. MAX. 9, 2, 1 corpora ... per agros -enda curavit. PLIN. nat. 2, 156 ne lacerum corpus abrupta [*nom. pl.*] -rent. APVL. met. 7, 26 FIRM. math. 1, 7, 3. AVG. civ. 22, 21 in auras vel in aquas -rsum. *cf.* SEN. dial. 5, 41, 3 membra liberorum [Med. 963. Phaedr. 1246 -rsa foede membra laniatu effero. RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 42 p. 580[D] animal ita ... laceratum, ut ... membra ... inter se -rsa sint et divisa. *cf. etiam p. 1411, 45*]. LVCAN. 9, 58 membra ... -rsi pelago componere Magni [DRAC. Romul. 9, 153]. STAT. Theb. 12, 41 quaerunt, -rsus [-rsi *B M*] iaceat quo pulvere Tydeus. SVET. Tib. 54, 2 reliquias [*opp.* colligere, *item* Cal. 3, 2]. PS. TERT. haer. 6 p. 223, 26 -rsis quibusque corporis sui partibus. RVFIN. hist. 8, 7, 5 a tauro in aera -rsus est. AVG. epist. 127, 7 p. 27, 12 obruendus, rapiendus et -endus imbribus, fluviis ventisque donatur. GREG. TVR. Franc. 10, 13 p. 420, 26). LVCR. 2, 951 dissolvuntur ... positurae principiorum ... donec materies ... -rsam *animam* foras ... eicit (3, 539 dilaniata foras -itur. 3, 544 pereat -rsa per auras. 6, 839). VERG. Aen. 10, 415 ossa, *sc.* ictu (*aliter* PROP. 1, 21, 9 VVLG. psalm. 21, 15 Ezech. 6, 5 RVFIN. hist. 5, 1, 62 AVG. in psalm. 140, 25 DRAC. Romul. 9, 164). VVLG. Ezech. 5, 2 *partem capillorum abscisorum* -es in ventum. *res liquidas* (*cf. supra l. 32*): LVCR. 1, 309 in parvas ... partes -itur umor (*paulo aliter, notione ad B declinante* EVSTATH. Bas. hex. 5, 8 p. 918[C] umor ... in officia numerosa -itur. *cf.* ALC. AVIT. carm. 6, 484 ne -rsa [*i. dispertiendo perdita*] ... desint fomenta lucernis). VERG. georg. 4, 431 gens umida ponti exultans rorem late -rsit amarum (CIRIS 516 multum late -rsit in aequora rorem. SIL. 7, 206 *cf. etiam p. 1411, 55*). CELS. 5, 28, 19 ut quaedam quasi guttae -rsae esse videantur *in vitiligine*. PLIN. nat. 18, 359 spumae (*plur.*) ... -rsae (VVLG. sap. 5, 15 tamquam spuma gracilis, quae a procella -itur [πάχνη ὑπὸ λαίλαπος διωχθεῖσα]). SIL. 6, 187 in nubila primam -rsit saniem *serpens* (*cf.* CLAVD. rapt. Pros. 3, 268 *tigris* totam virentibus iram -it maculis. *cf. p. 1410, 67*). APVL. mund. 9 raritas ... nubium stillicidia -it (*Ps. Arist. mund. 4 p. 394[a], 30* ψακάδας διασπείρει). CHIRON 957 *medicamentum* -es ... de canali ligneo. *res spirabiles*: LVCR. 4, 895 aer ... -itur ad partes ita quasque minutas corporis (SEN. nat. 5, 13, 4 venti ... impulsum aera in alias ... partes ... -unt. CLAVD. MAM. anim. 1, 17 p. 63, 15. *sim.*: MANIL. 1, 831 non una specie -itur omnis aridior terrae vapor [*cf. infra l. 73*]. PLIN. nat. 18, 294 ut per totam vineam fumus -atur [HIER. epist. 18[A], 8, 3 ex igne ... rarior fumi natura -itur, quam *eqs.*]). LVCR. 5, 254 nubes ... validi toto -unt aere venti (VITR. 8, 2, 2. SIL. 5, 456 spiritus ... nubem -rsit in auras). 6, 888 vaporis semina ... -rsa foras erumpere cogit vis per aquam subito (SEN. epist. 73, 16 semina in corporibus humanis divina -rsa sunt). *alia*: LVCR. 2, 1135 *res* in cunctas undique partes plura modo -it et ab se corpora mittit. OV. met. 11, 35 iacent -rsa per agros *instrumenta ab agricolis fugientibus relicta* (AMM. 27, 2, 3 expedire arma -rsa). VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 cineribus nostris foede ac miserabiliter -rsis (VVLG. IV reg. 23, 12 cinerem ... in torrentem. *cf.* Iob 21, 18 erunt ... sicut favilla, quam turbo -it). COLVM. 12, 18, 2 -rsis acinis (VVLG. Dan. 4, 11 -ite [διασκορπίσατε] fructus eius arboris. VINDIC. med. 33 flores herbarum). PLIN. nat. 18, 193 fimum ([*cf.* COLVM. 2, 5, 2 *et* 15, 1 dissipare]. VVLG. Mal. 2, 3 -am super vultum vestrum stercus). APVL. met. 4, 12 rerum

[Becker †]

singula per ... fenestram forinsecus ... rapienda -ere. VLP. dig. 43, 24, 9, 3 acervum. SCHOL. Cic. Bob. p. 150, 23 St. sortes. VVLG. num. 16, 27 ignem *turibuli*. iud. 9, 45 destructa *urbe* ita, ut sal in ea -ret. II par. 34, 4 super tumulos eorum . . . fragmenta -rsit. APIC. 7, 309 modico cimino -rso (*fere i. q. asperso*).

i. q. re dispersa aspergere: TER. Ad. 317 capite pronum in terra statuerem, ut cerebro -at viam (DON. *ad l.* et cerebrum [*cf. p. 1406, 32*] et via -i potest).

B *sensu latiore, vi spargendi imminuta*:

1 *res fere corporeas*: a *i. q. sparsim diffundere: lumen, ignem, lucem sim.*: CIC. Arat. 137 gubernaclum -rso lumine fulgens (*sim. de sideribus*: CIC. Arat. 105 *Oriona* late -rsum. 397 late caelo -rsa tenetur *Hydra* [*cf. etiam p. 1411, 57*]. *aliter reflexive*: MACR. sat. 1, 18, 5 Vergiliae nec a sui unquam se copulatione -unt nec Hyadas . . . deserunt). MANIL. 1, 838 (*de cometis*) nunc prior haec species -rsis crinibus exit. SEN. nat. 7, 26, 1 splendor ... in crines -itur. SIL. 4, 678 -rsus ripis ignis (7, 712 quod *Poenus* nullos nostris ignes -erit arvis. 14, 424 *v. p. 1410, 33* [*aliter* VAL. FL. 6, 53 *p. 1408, 28*]. EVSTATH. Bas. hex. 4, 4 p. 905^{D} sicut ignis in parvulis ac diversis ... materiis est -rsus). AMM. 29, 5, 18 incendiis late -rsis. RVFIN. hist. mon. 9 flamma ... huc illucque -i ... coepit. VAL. FL. 2, 76 Phoebus ... medias ... diem -rsit in undas. CLAVD. rapt. Pros. 1, 8 claram ... lucem. *naves sim.*: BELL. Afr. 2, 5 onerariae *naves* vento -rsae. BELL. Alex. 45, 2. LIV. 30, 24, 12 per litora portusque -rsas Romanas naves colligeret (AMM. 24, 1, 6 navibus ... per opportuna -rsis). LIV. 45, 14, 8 -rsa classe in Hadriatico mari (VAL. MAX. 5, 1, 1^{d} tempestate classe -rsa. CVRT. 9, 9, 11. *cf. etiam p. 1411, 54*). *alia*: COLVM. 3, 11, 3 quaecumque gignuntur ... non penitus nec ⟨in⟩ profundum radices agunt, sed per summa terrae -unt atque diducunt (*cf.* 5, 6, 36 traducibus -ere atque disrarare. 11, 3, 25 lactuca ... hieme non aeque commode -itur. PLIN. nat. 16, 127 singulis *radicibus* . . . innituntur *abietes* quamquam minutis in latera -rsis. *cf.* 14, 12 sub rectos *arboris* ramorum digitos flagella -unt *vites*. *inde fit fere i. q. extendere*: CLAVD. 24, 140 *Roma* in geminos axes . . . -rsit cum sole manus). LVCAN. 10, 84 veluti laceros -rsa capillos (APVL. met. 11, 3 crines ... per divina colla passive -rsi. CLAVD. rapt. Pros. 1, 55 incultas -rsa comas. DRAC. Romul. 9, 42 longis -rsa comis. *aliter supra l. 16 et infra l. 54*). PLIN. nat. 11, 220 venae in praetenues ... fimbrias supter totam cutem -rsae. 16, 29 nigra varietate *coloris* -rsa (SVET. Aug. 80 corpore ... maculoso, -rsis per pectus ... genetivis notis. *cf. p. 1406, 59*). DRAC. laud. dei 1, 304 multa locis data sunt variis -rsa per orbem.

de locis: *fluvium, mare*: SEN. dial. 5, 21, 3 alveum *fluminis* in ... rivos -ret (*cf. l. 48*). MELA 1, 6 id omne, qua venit quaque -itur, uno vocabulo Nostrum mare dicitur. 1, 51 it per omnem Aegyptum vagus atque -rsus *Nilus*. 3, 24 Rhenus ... haud procul a mari huc et illuc -itur (3, 68 Ganges ... in septem ora). LVCAN. 7, 194 ubi ... -itur unda Timavi. SIL. 4, 644 lacerum *te* (*Trebiam fluvium alloquitur Scipio*) per Gallica rivis -am rura (APVL. met. 4, 6 fons ... rivulis pluribus -rsus. *cf. l. 43*). ITALA Hab. 3, 10 (Tert. adv. Marc. 4, 39 p. 555, 11) -ens aquas (σκορπίζων, VVLG. fluvios scindes terrae). IVL. HON. cosmogr. A 46 Nilus . . . per diversa se camporum -it spatia. AVG. gen. ad litt. 5, 10 p. 154, 9 erumpentia fluenta -i atque distendi (*trop.*: AVG. civ. 18, 32 p. 301, 22 D. hac atque hac -is fluenta doctrinae). *adde locutionem tropicam*: IVL. HON. cosmogr. A 47 -rsis crinibus Vticae oppido diffunditur *Bagrada fluvius*. *de insulis, civitatibus*: MELA 2, 111 hae *insulae*, quia -rsae sunt, Stoechades ... dictae (2, 124 sunt Stoechades ab ora Ligurum ad Massiliam usque -rsae). ITALA gen. 10, 5 (Aug. civ. 16, 3 p. 128, 12 D.) -rsae sunt insulae gentium super terram post diluvium (ἀφωρίσθησαν, VVLG. divisae). AMM. 22, 8, 12 per haec ... spatia oppida sunt -rsa Graecorum. 23, 6, 39 civitates.

opes, rem familiarem, pecuniam sim. (*interdum i. q. prodige diffundere, dilapidare* [*acced.* a se (*loc. dub.*): *l. 74*], *apud Christianos fere cum laude i. q. largiter praebere*): PLIN. nat. 2, 118 in multos -rsa (*i. distributa*) fortunae magnitudine. 34, 12 Mummi victoria . . . e compluribus Achaiae oppidis . . . aera -rsit (34, 34 signa ... Tuscanica per terras -rsa. 35, 154 *templorum* signa ex fastigiis [s. e. f. *coniung.*] -rsa *esse*). QVINT. decl. 252 p. 34, 1 -rsa pecunia parare gratiam (CASSIAN. inst. 12, 26). PLIN. epist. 3, 19, 3 quae (*varia supellectilis genera*) plurimum refert unum in locum conferas an in diversa -as. SCAEV. dig. 26, 7, 47, 7 ne nummi -antur. APVL. met. 9, 31 unum larem varie -it venditionis incertae licentiosa fortuna (COD. Iust. 1, 2, 21, 1 sin ... fuerint -rsa *arcana vasa i. divendita*). PORPH. Hor. carm. 1, 12, 37 prodigi ... qui bona sua a se -unt (disperdunt *var. lect.*). LAMPR. Alex. 43, 4 ut munera per totum annum -ret. FIRM. math. 5, 1, 2 substantia ... dilapidata -itur et rursus dissipata colligitur (6, 9, 7. 10. CASSIAN. inst. 7, 25, 2 totam *substantiam* -ere fratribus. conl. 5, 8, 4 -rsis omnibus substantiis. ORIG. in Matth. 14, 24 male -ens substantiam viri *mulier*. LAVRENT. paen. p. 100^{B}). CLAVD. 20, 85 in vulgus opes (PALLAD. hist. mon. I 42 p. 327^{A} quantum opum illa -erit [ἀνήλωσεν]. 49 p. 334^{A}). AVG. epist. 130, 8 divitias -endo pauperibus abiecerunt (CASSIAN. conl. 3, 8, 1 divitias ... abiciat atque -at). CASSIAN. conl. 1, 6, 2 omnes divitias suas. 3, 7, 8 facultatibus ... in pauperum alimenta -rsis (PALLAD. hist. mon. I 43 *gr.* διασκορπίσασα). conl. 5, 11, 6 quae a nobis -rsa sunt vel indigentibus distributa. 21, 33, 4 quod ... totum obtulit deo, id ... sine propriae necessitatis recordatione ... -it. COD. Iust. 6, 61, 8, 5^{a} post -rsum patrimonium. GREG. M. in Ezech. 1, 7, 2 ea quae possidentur. PALLAD. hist. mon. I 9 p. 280^{D} distractis . . . rebus omnibus atque -rsis (διασκορπίσας; *item* 29 p. 315^{A}). INSCR. christ. Rossi II p. 69, 38, 2 res copiosas -rsit indigentibus. *omisso obiecto*: ITALA (Cypr. testim. 3, 1) *et* VVLG. psalm. 111, 9 (= II Cor. 9, 9) -rsit (ἐσκόρπισεν), dedit pauperibus. *opes publicas*: COD. Theod. 12, 6, 11 (*a. 366* = COD. Iust. 10, 72, 4, 1) cogantur exponere, quibus titulis suscepta (*sc. vectigalia*) -erint (*i. expenderint*).

b *i. q. disicere, discindere*: MANIL. 1, 746 vaga -rsi fluitarunt lumina currus *Phaethontis*. LVCAN. 1, 384 aries ... -et saxa murorum (HIL. in Matth. 25, 1 destruenda omnia esse et -rsis totius substructionis lapidibus diruenda. VVLG. thren. 4, 1 -rsi sunt lapides sanctuarii). MART. 9, 40, 6 -rsa rate ... procellis. PS. QVINT. decl. 12, 11 p. 228, 6 publicarum aedium -rsos parietes (OPTAT. 3, 10 p. 96, 23). CORIPP. Ioh. 2, 405 -rso robore Gurzil (*i. dei Maurorum simulacrum ligneum*) scinditur. 2, 413 -rsis ... fossis (*i. castris*). LAVRENT. eleem. p. 115^{C} turris ferrea fulminata -itur. *i. q. disturbare*: LVCAN. 5, 716 turbata perit -rsis littera (*gruum volatu formata*) pinnis. SIL. 4, 570 -rsis Romana per agmina signis. *i. q. discutere*: TERT. carn. 7 *Christus* tanti retro aevi caliginem -ens. c *i. q. (in particulas) dividere: terras* (*cf. p. 1407, 42 sqq.*): MELA 3, 7 *Lusitania* in tria promunturia -itur. PLIN. nat. 5, 70 Galilaea ... asperis -rsa montibus. 6, 117 Mesopotamia ... vicatim -rsa. TAC. hist. 5, 8 magna pars Iudaeae vicis -itur ('ist übersät' *Heraeus*). *alia*: PLIN. nat. 16, 121 nux Abellana . . . in plures -rsa ramos. VAL. FL. 6, 54 -rsos trifidis ardoribus ignes. VVLG. Ier. 3, 13 -isti vias tuas (*i. modo hanc modo illam viam ingressus es*) alienis. ALC. AVIT. carm. 2, 135 (*de serpente*) trifidam -unt guttura linguam. d *i. q. distribuere* (*ad hanc notionem multa eorum accedunt, quae p. 1407, 62 sqq. proposita sunt, cf. ex. gr. supra l. 2*): TAC. dial. 9 *poeta* subsellia conducit et libellos -it (*sc. auditoribus*). EPIST. impp. de Asia (Bruns, fontes^{7} p. 270) I 17 per curias singulas omni iugatione -rsa. *passive i. q. passim extare, passim inveniri*: PLIN. nat. 12, 20 alterum *genus hebeni* fruticosum . . . et tota India -rsum. AVG. civ. 15, 13 p. 82, 22 D. in codicibus tam multis et tam longe lateque -rsis. COD. Iust. 1, 17, 1, 2 tot auctorum -rsa volumina. e *i. q. dissolvere*: SIL. 1, 56 sponte -itur *bitumen* (discerpitur *al.*). MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 25 corporis species dissoluta cum in elementa -itur. MARCELL. med. 32, 49 apostemata . . . si mollia fuerint, ut -antur. PROB. Verg. ecl. 6, 31 p. 332, 26 rerum naturae formam tenui primum et inani mole -rsum . . . in quattuor elementa concretam. ALC. AVIT. carm. 3, 263 -rsum naturae lege cadaver. f *i. q. huc illuc iactare, iacere*: *membra*: CELS. 2, 6 p. 36, 27 D. aeger *appropinquante morte* bracchia et crura nudat et inaequaliter -it. *tela*: SIL. 4, 195 -it gaesa lacerto. TAC. hist. 3, 23 tela ... -rsa (*i. huc illuc cadentia*) primo (AMM. 19, 5, 5 tela summa peritia -bant). MAXIM. eleg. 3, 4 (*de Iove*) fulmina -ens. g *i. q. abicere*: VVLG. Is. 30, 22 -es ea sicut immunditiam menstruatae. CLAVD. 7, 204 video ... gemmatos ... humilem -ere Persida cultus.

2 *animantia*: a *homines* (*tam per vim, i. q. disicere, disturbare, quam vi non adhibita, i. q. multitudinem passim ita distribuere, ut singulis locis singuli sint vel pauci. passive saepe sensu mediali. part. perf. pass. saepe ad adiectivi notionem vergit, cuius exempla v. p. 1411, 22 sqq.*): α *c. obiecto solo*: CAES. Gall. 1, 40, 8 desperantes iam de pugna et -rsos subito adortum (4, 32, 5 -rsos *nostros* ... subito adorti. 7, 16, 3 civ. 2, 38, 5. 3, 92, 2. BELL. Afr. 52, 3 in Numidas cupide insequentes -rsosque impetum fecerunt. TAC. hist. 2, 40. 4, 37 AMM. 28, 5, 15). Gall. 5, 58, 3 -rsi ac dissipati discedunt (HIRT. Gall. 8, 5, 1 -rsi profugiunt). 6, 34, 3 a perterritis ac -rsis (*opp.* universis, *item* NEP. Them. 4, 2). Gall. 6, 34, 6 -rsos circumveniendi. 6, 35, 6 multos ex fuga -rsos excipiunt. 6, 36, 2 -rsis ac paene deletis hostibus. civ. 3, 7, 3 impeditis navibus -rsisque remigibus. HIRT. Gall. 8, 5, 4 -rsi ... dissipantur (*cf.* BELL. Alex. 36, 5 milites dissiparentur -rsique caederentur). 8, 15, 1 ne -rsi perturbarentur. SALL. Iug. 98, 4 -rsos milites ... in unum contrahit (CVRT. 8, 4, 9). LIV. 24, 36, 1 incompositos ac -rsos nanctus eos. 31, 37, 4 conferti praeparatique in -rsos et effusos pugnantes (37, 41, 9 non confertos, sed quam maxime possent -rsos excurrere). 34, 28, 11 -rsos passim fuga (TAC. hist. 4, 18 foeda fuga. ann. 6, 50 passim). 38, 2, 14. VAL. MAX. 2, 7, 15 cum reliquias duorum exercituum ... -rsas collegisset (CVRT. 8, 14, 22 colligere -rsos). CVRT. 8, 2, 22 quos ubi -rsos fugavit. COLVM. 1, 9, 8 -rsi non facile custodiuntur (*sc. qui in agris opus faciunt*). SIL. 6, 564 iacent portis ... -rsum vulgus. 6, 673 -rsa ... agmina *hostium* (*aliter p. 1411, 36*). 16, 202 -rsas sine lege catervas. TAC. hist. 1, 79 -rsi cupidine praedae. 1, 81 fugere et -i. 2, 26. 28 cohortes (4, 16). 2, 42 (*opp.* integris ordinibus). 3, 26. 53 discordes -rsasque ... legiones. 4, 63 sedes ... disiecta Vbios quoque -erat. 4, 71 -rsas (*i. dispersim collocatas*) suorum copias conducunt. ann. 6, 19 iacuit immensa strages ... -rsi aut aggerati. 15, 10 -rso milite (*opp.* in uno habitus). ITALA num. 10, 34 (Lugd.) -antur (διασκορπισθήτωσαν, VVLG. dissipentur) inimici tui. *sic* ITALA *et* VVLG. *saepe* (*pauca v. p. 1409, 10 sqq.*). COMM. instr. 2, 1, 19 apol. 240.

[Becker †]

389 ITIN. Alex. 30. HIL. in Matth. 31, 11 -rsos ... et diffidentes ac trepidos (*de uno*: VVLG. Zach. 11, 16 -rsum non quaeret et contritum non sanabit). AMM. 14, 2, 5 *opp.* globis confertos. 14, 2, 20. 15, 4, 11 -rsi laxatis ordinibus ... truncabautur. 15, 9, 5 ubique. 27, 10, 15. 29, 5, 35 cuius abitu clandestino multitudo -rsa. 30, 1, 22 convivarum horrore maximo -rsorum. 31, 2, 8 de industria -rsi. 31, 9, 3 nostris ignotarum gentium terrore -rsis. 31, 11, 5 -rsos ... globos (31, 15, 5 imbres ... -rsere circumferentium globos). VEG. mil. 2, 17. 3, 3 *opp.* collecti. 3, 6 *opp.* conglobati. 3, 25. [3, 26 p. 122, 11.] 4, 28 sive ... fuerint ... otio aut aliqua necessitate -rsi. VVLG. I par. 10, 7 huc illucque. Iudith 5, 23 ex dispersione, qua -rsi fuerant. Iob 40, 6 -e superbos in furore tuo (*sim.* psalm. 58, 12. 88, 11). sap. 11, 21 -rsi (λικμηθέντες) per spiritum virtutis tuac. Is. 41, 16 illos ... procella -et. 56, 8 deus ... congregat -rsos (Ier. 31, 10 Ezech. 20, 34. 41. 28, 25. 29, 13 *al.*). Luc. 11, 23 qui non colligit mecum, -it (σκορπίζει). SVLP. SEV. *passim.* SIDON. epist. 1, 2, 9 ambitus (*metonymice, fere i. q. clientes*) ... per aulicos ... pro patronorum varietate -itur. *adde*: PRVD. apoth. 474 video longe -ier *accitas umbras.*

de navigantibus: VERG. Aen. 3, 197 -rsi iactamur gurgite vasto. LIV. 31, 45, 14. *cf. infra l. 26. 43.*

β indicatur quo vel ubi sim.: *ablativo*: CIC. Flacc. 30 *v. p. 1411, 23.* CAES. civ. 3, 88, 5 quae (*milia*) tota acie -erat (*i. distribuerat*). HIRT. Gall. 8, 10, 3 impeditis locis -rsi pabulatores. VERG. Aen. 8, 321 genus *hominum* ... -rsum montibus altis. LIV. 29, 32, 7 ala equitum -rsa lato campo. LVCAN. 3, 188 vagus altis -rsus silvis Athamas. SIL. 12, 362 -rsi pelago ... Teucri (DRAC. Romul. 8, 400). AVR. VICT. Caes. 2, 4 *cohortes* -rsae proximis municipiis seu Romae. AVG. civ. 18, 47 p. 331, 19 D. toto orbe. *praepositionibus*: in *c. acc.*: CIC. inv. 1, 2 -rsos homines in agros (*cf. l. 32*) et in tectis silvestribus abditos. CAES. Gall. 6, 34, 1 in omnes partes -rsa multitudo. MELA 1, 42 in familias passim et sine lege -rsi. FRONTIN. strat. 1, 5, 3 *milites* -rsi in proximos agros ad comparanda *eqs.* TAC. hist. 3, 76 in ministerium luxus -rsis militibus. ann. 1, 56 in silvas. 3, 74 tripertitum exercitum plures in manus -it. ITALA gen. 11, 4 (Aug. civ. 16, 4 p. 129, 18 D.) antequam -amur in faciem omnis terrae (διασπαρῆναι, VVLG. dividamur). ITALA Ier. 30, 11 (Hier. adv. Pelag. 2, 28) in quas gentes -rsi te (VVLG. lev. 26, 33). *al.* HIL. in Matth. 15, 3 in loca vicina. VVLG. I reg. 14, 34 -imini in vulgus. Sirach 28, 16 de gente in gentem (διέστησεν). 48, 16 in omnem terram. Ezech. 5, 12 in omnem ventum (ἐσκορπίσθησαν). Bar. 3, 8 *captivitate* nos -isti (διέσπειρας) in improprium et in maledictum et in peccatum. *al.* *nota de uno i. q. abripere*: LVCAN. 9, 126 quem sors alias -rsit in oras (*cf. supra l. 19*). in *c. abl.*: CAES. Gall. 3, 28, 3 -rsis in opere nostris. VELL. 2, 21, 1 cum in multis ... regionibus exercitus -rsi forent. TAC. hist. 4, 79 -rsos in domibus Germanos trucidaverunt. TERT. resurr. 30 p. 67, 25 statum ... Iudaeorum ... -rsum in campo orbis. ITALA Ezech. 20, 34 (Tycon. 4 p. 35, 17) in quibus *regionibus* -rsi sunt (διεσκορπίσθητε). VVLG. III reg. 22, 17 in montibus. Esth. 13, 4 in toto orbe terrarum. Tob. 3, 4. psalm. 43, 12. Ier. 15, 7 -am eos ventilabro in portis terrae. *al.* per: EPICED. Drusi 390 summa ... -rsi per iuga Pannonii. LIV. 31, 36, 5 -rsos milites per agros (31, 37, 2). VAL. MAX. 9, 2 ext. 3 *tot milia* civium Romanorum in Asia per urbes negotiandi gratia -rsa. SIL. 7, 54 per devia passim. 16, 69 agmina ... -rsa per agros. TAC. hist. 2, 56 -rsi per municipia ... spoliare. 3, 13 ceteris *militibus* per militiae munera -rsis (5, 21). 3, 35 victae legiones ... per Illyricum -rsae. ann. 4, 2. 16, 27 SVET. Tib. 37, 1 FRONTO p. 237, 18 N. APVL. Plat. 1, 12 deos ... ad tutelam et decus per omnia mundi membra -rsit *summus deus.* COMM. apol. 169 quos inde -rsit per insulas terrae semotos. RVFIN. hist. mon. prol. per eremum -rsi *monachi.* hist. 2, 1, 8 discipulos ... per ... Iudaeam -rsit seu potius disseminavit (διασπαρέντων). HIL. in Matth. 25, 2 per omnes orbis partes viris apostolicis -rsis. AMM. 16, 11, 15 milite -rso per stationes hibernas (17, 10, 10. 21, 12, 22 per Thracias. 28, 6, 12). 22, 7, 7. 23, 2, 3. 23, 6, 61 per intervalla ... longa. 27, 8, 10 multos per diversa libero commeatu -rsos. 31, 6, 5 per Thraciarum latus omne -rsi. 31, 10, 9 per calles. 31, 16, 8. VVLG. exod. 5, 12 deut. 28, 25 *al.* AVG. civ. *saepe.* NOT. dign. occ. 42, 37 praefectus laetorum Lingonensium per diversa -rsorum Belgicae primae. AVELL. p. 5, 2 per exilia et peregrina loca. *reflexive*: GREG. M. in Ezech. 1, 1, 12 sese per diversa -unt. ad: FRONTIN. strat. 2, 1, 6 cum hostes -rsi essent ad similia munera (VEG. mil. 3, 8 p. 82, 7 ad munera facienda). 2, 1, 18 cum ... ad contrahendas copias -rentur (*cf. etiam supra l. 32*). VEG. mil. 3, 10 -rsi ad praedandum. 4, 27 ad requiem aut ad curanda corpora. VVLG. psalm. 58, 16 ad manducandum. Ier. 43, 5 ad quas *gentes* fuerant ante -rsi. super: VVLG. gen. 11, 9 super faciem cunctarum regionum. inter: ITALA Ezech. 36, 19 (Tycon. 4 p. 32, 21) inter nationes (VVLG. in gentes). VVLG. Tob. 13, 4. ab: SALL. Iug. 51, 1 -rsi a suis. VVLG. Tob. 14, 6 a terra Israhel. Ier. 49, 5 -emini singuli a conspectu vestro. I Macc. 4, 4 -rsus erat exercitus a castris (ἐσκορπισμέναι ἦσαν). ex: HIL. in Matth. 27, 10 colligendos ... qui non ex Abrahae sint stirpe -rsi. de: VVLG. I Macc. 7, 6 de terra nostra (ἐσκόρπισαν). AVG. civ. 18, 52 p. 339, 1 D. in psalm. 100, 13. *v. etiam supra l. 39.*

b *bestias*: VARRO rust. 2, 3, 9 quod caprae lascivae et quae -ant sc. 2, 4, 20 *porci* silvestri loco -rsi. FRONTO p. 35, 18 N. oves consternatae -untur (*trop. de hominibus*: BARNAB. 5, 12 p. 38, 6 VVLG. Ezech. 34, 5. 12 Zach. 13, 7 Matth 26, 31 Marc. 14, 27. Ioh. 10, 12 lupus ... -it oves. *cf.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 18 p. 188, 2. *sim.*: VVLG. Ier. 10, 21 grex eorum -rsus est [23, 2. 50, 17 *al.*]. AVELL. p. 202, 19 Christi ... ovilia). AMM. 18, 6, 13 -rsis per pabulum equis. MIRAC. Theclae 2 p. 171, 7 boves ... lora et iuga excutientes -rsi sunt.

II *translate*: A *sensu strictiore, vi spargendi integra*: *in re rhetorica et in litteris i. q. hic illic inspergere, interserere, nullo ordine proferre*: RHET. Her. 2, 2, 3 narratio accusatoris suspiciones interiectas et -rsas habere debet. 4, 23, 32 si raro interseremus has exornationes et in causa tota varie -emus (4, 31, 42 exornationes verborum ... non vage -rsimus). 4, 40, 52 res tota causa (r. in t. c. *CE*) -rsae coguntur in unum locum (*cf. p. 1411, 72 sq.*). CIC. inv. 1, 30 membratim oportebit partes rei gestae -ere in causam. 1, 49 numeros et modos et partes argumentandi confuse et permixtim -rsimus (*opp.* digeremus). Att. 1, 19, 10 Lucullus de suis historiis dixerat se ... barbara quaedam et soloeca -isse. TERT. adv. Hermog. 42 p. 172, 1 -isti omnia (*sc. argumenta*) ... at ego colligam singula et conferam. SVLP. VICT. rhet. 52 p. 346, 16 voluntatis locus est ... in totam causam -rsus. COLVM. 9, 2, 1 veterum auctorum placita secretis -rsa monimentis collegit. PLIN. nat. 34, 53 insignes *artifices* raptim transcurram, reliqua multitudine passim -rsa. VEG. mil. 1 praef. p. 5, 4 quae apud diversos historicos ... -rsa et involuta celantur, ... proferantur in medium. 1, 8 p. 13, 10 horum *auctorum* ... quae -rsa sunt, velut in ordinem epitomata conscribo. 3 praef. p. 64, 15 per diversos auctores librosque -rsa. COD. Iust. de cod. comp. 2 quae in variis constitutionibus -rsa suut.

B *sensu latiore, vi spargendi evanida*: 1 *res incorporeas*: a *i. q. diffundere*: *bellum, pestem sim.*: CIC. Manil. 31 tantum bellum ... tam late divisum atque -rsum (35 longe lateque). ac. 2, 120 cur tam multa pestifera terra marique -erit *deus.* SIL. 14, 424 pestis Vulcania (*i. ignis*) ... implet -rsa foros (FLOR. epit. 3, 6, 7 -rsam toto mari pestem *sc. piratas*). PS. APVL. Ascl. 26 morbis pestilentibus ... per diversa loca -rsis (DICT. 2, 30). VVLG. II reg. 18, 8 proelium -rsum super faciem omnis terrae. *rumorem, clamorem, famam sim.*: CIC. Planc. 56 ne disseminato -rsoque sermoni fortunas innocentium subiciendas putetis (QVINT. inst. 5, 3, 3). LVCR. 4, 182 gruum ... clamor in aetheriis -rsus nubibus austri (= 4, 911). PHAEDR. 5, 5, 11 -rsus rumor (TAC. hist. 2, 42. 96 ann. 4, 24 AMM. 26, 6, 3. 28, 1, 27 SVLP. SEV. Mart. 18, 2 *al.*). PLIN. nat. 35, 88 famam (HIER. epist. 4, 1, 1 tuae dilectionis fama -itur. *cf.* AMM. 31, 5, 8 haec ubi fama rumorum nutrix maligna -rsit). LAVRENT. Chan. p. 122[D] verba sua. *nota*: -ere *quasi dicendi verbi vice fungitur sequente acc. c. inf.*: TAC. hist. 2, 1 vulgus ... -erat accitum in adoptionem *Vespasianum.* ann. 14, 38 -erat novum legatum opperiendum esse. *varia*: LIV. 2, 28, 4 in mille curias contionesque ... -rsam et dissipatam esse rem publicam. VAL. MAX. 8, 7 ext. 3 tanta ... vis, tanta copia litterarum undique colligenda erat, ut invicem per totum terrarum orbem -i et dilatari posset. SIL. 7, 315 cum fervorem -erit ignis. TAC. ann. 4, 18 plus formidinis in alios -batur (AMM. 29, 6, 9. *cf.* 21, 7, 2 terrorem ubique). FRONTO p. 117, 17 N. tanta multitudine omnium generum omniumque ordinum, in quos amorem vestrum -itis. p. 208, 5 per tot provincias ... curas ... -ere. AVIEN. orb. terr. 346 Nilus ... immensos vitam (*Wernsdorf*, ulnam *vel* vluan *codd.*) -it in agros. ITIN. Alex. 49 nomen Indiae late -rsum. HIER. epist. 18[A], 6, 7 sermonis varietas in omnes -rsa est nationes. tract. in psalm. I p. 281, 25 -rsas in toto orbe esse haereses diversas (PRAEDEST. 1, 13 p. 591[B]). vir. ill. 54 Alexandriae -rsa ecclesia. OP. imperf. in Matth. 20 p. 744 idololatria ... per varias idolorum culturas semper -rsa est. ENNOD. dict. 15, 3 p. 470, 2 ut plurimis per guttas (*veneni*) fata -ret *noverca.* carm. 1, 21, 18 -rsa mors quos afficit, ad vota mortis evolant. GREG. M. in Ezech. 1, 2, 13 apostolorum praedicatio in universo mundo. b *i. q. dissolvere, infirmare, irritum facere*: *ad vim propriam accedunt haec*: VERG. Aen. 11, 617 vitam -it in auras (SIL. 9, 167. *cf.* LVCR. 3, 544 *p. 1406, 49*). 11, 795 voti Phoebus .. partem ... -rsit in auras (OV. epist. 8, 61 iram [disparg- G^1, defund-, diffund- *cett. cf. p. 1406, 63*]). *inde notione dilatata*: TERT. resurr. 37 p. 79, 19 *deus* recogitatus illorum ... senserat -endos. adv. Marc. 2, 20 p. 362, 15 intentionem uniuscuiusque (adv. Val. 33 p. 209, 6. PALLAD. hist. mon. II p. 365[C] *syn.* pervagationem patitur). patient. 13 p. 20, 14 patientia ... severitatem *dei* -it. scorp. 5 occisionem occisione (*syn.* dissolvere, discutere, evaporare). adv. Val. 1 p. 178, 8 fatua simplicitate sua⟨m⟩ caede⟨m⟩ -unt. apol. 5 poenam. ITALA num. 15, 31 (AVG. quaest. hept. 4, 25 p. 333, 18, *cf.* p. 334, 20) mandata *domini* (διεσκέδασεν, VVLG. praeceptum ... fecit irritum). ITALA Is. 14, 27 (Tycon. 4 p. 52, 21) quod cogitavit *deus*, quis -et? (διασκεδάσει, VVLG. poterit infirmare). ITALA Ier. 13, 9 (Wirc.) -am contumeliam (φθερῶ, VVLG. putrescere faciam). AMM. 20, 5, 4 -rsa gentium confidentia (*i. -rsis gentibus confidentibus*). COD. Iust. 5, 4, 28, 4 matrimonia. *adde i. q. abstrahere*: ITALA psalm. 88, 34 (Cypr. epist. 11, 2. 55, 22) misericordiam meam non -am ab eis (διασκεδάσω, VVLG. ab eo). c *i. q. distrahere, disturbare*: SALL. Iug. 41, 6 plebis vis soluta atque -rsa in multitudine minus poterat (CVRT. 10, 9, 2 primum ...

[Becker †]

collisere vires, deinde -crunt. TAC. hist. 3, 56). ITALA gen. 11, 7 (Chron. Alex. chron. I p. 94, 334) -rsas faciamus . . . eorum linguas (συγχέωμεν, VVLG. confundamus). TERT. adv. Prax. 16 p. 256, 20 linguas . . . -ens (disperdens *cod.*, dispertiens *Vrs.*). virg. vel. 11 cohaerentiam. LACT. inst. 4, 3, 20 animus in multa -rsus. AMM. 23, 6, 76 per libidines varias (*sc. polygamiam*) caritas -rsa torpescit. PS. AMBR. laps. virg. 8, 38 si . . . sensus humanus non -retur vanitate saeculari. POMER. 2, 15, 2. GREG. M. moral. 26, 78 p. 395^A *corda* innumeris cogitationibus -untur. in Ezech. 1, 8, 13 mentem (*opp.* se colligere). NICET. vigil. p. 65, 11 sensum duplex cura -it. **d** *i. q. dividere*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 102 dicemus . . . de . . . sociatis metrorum generibus, quorum bifariam ratio -itur. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 5 p. 14, 13 Aristoteles . . . accidens in novem membra -rsit. 1, 7 p. 17, 9 in substantiam atque accideus omnes res secaret atque -ret.

2 *homines* (*deum v. l. 16*): **a** *i. q. dissolvere*: CLAVD. 17, 73 *Empedocles* -it revocatque deum. **b** *i. q. distrahere in diversa studia*: AVG. epist. 130, 15 p. 56, 8 per multa -imur. ORIG. in I reg. 1, 4 p. 999^B per multa dividitur et in diversa -itur.

syn.: dissipare, distrahere, dividere.

opp.: cogere, colligere, congregare.

part. perf. pass. pro adi. **dispersus,** -a, -um. **A** ***proprie***: **1** *de hominibus* (*de deis v. l. 42*): CIC. Sest. 91 ut quodam tempore homines . . . -i vagabantur (Flacc. 30 qui *praedones* toto mari -i vagareutur). de orat. 1, 33 -os homines unum in locum congregare (VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 vicatim -os cives suos in unam urbem contraxit. IVV. 15, 151 -os trahere in populum). rep. 1, 40 multitudo -a atque vaga concordiā civitas facta erat. Att. 8, 12^a, 1 existimabam -os nos neque rei publicae utiles neque nobis praesidio esse posse. LVCR. 4, 576 palantes comites . . . magna -os voce ciemus. CAES. Gall. 7, 14, 4 pabulum . . . necessario -os hostes ex aedificiis petere. civ. 1, 44, 1 rari -ique pugnarent. BELL. Alex. 29, 4 equites . . . -i vada quaerentes (STAT. Theb. 4, 369). LIV. 2, 53, 1 -i alii alia manipulatim excurrunt. 31, 42, 8 -i fugerunt (AMM. 16, 2, 6 abire). 40, 28, 1 -i, inordinati exibant (*opp.* compositi et instructi). SEN. Oed. 478 *Bacchus* -os domuit Gelonos (*i. dispersim habitantes*. TAC. Agr. 21 homines -i ac rudes). CVRT. 4, 16, 25 -is agminibus abiere (*aliter p. 1408, 76*). SIL. 15, 477. IVV. 4, 48 -i . . . algae inquisitores. PANEG. 10 (4), 18, 5 magnificentius congregata obteris, quae scrupulosius -a sequereris (*i. congregatos . . . -os*). AMM. 17, 12, 1 Pannonias . . . cuneis incursare -is. 31, 13, 8 VEG. mil. 3, 23. RVFIN. patr. 3, 2 -i *nominantur*, quorum patria temploque subverso per orbem terrae incredulum dispergitur geuus. *al.* *de deis*: TERT. adv. Val. 3 p. 180, 10 tot coniugia, tot genimina, tot exitus, tot eventus . . . -ae atque concisae divinitatis.

2 *de rebus*: **a** *corporeis, i. q. dispersim iacens*: CIC. nat. deor. 1, 34 ex -is quasi membris simplex sit putandus deus. Phil. 14, 34 -is bustis humili sepultura crematos (*sim. de aedificiis*: CVRT. 4, 7, 20 -is tuguriis habitant. SIL. 17, 89 qualia Maurus amat -a mapalia pastor. RVFIN. hist. mon. 22 -arum in eremo cellularum. 29 p. 453^D per eremum). LVCR. 5, 664 Idaeis fama est e montibus altis -os ignes . . . cerni (VERG. Aen. 10, 405 -a . . . incendia. LVCAN. 1, 606 -os fulminis ignes colligit). BELL. Alex. 42, 3 -is Octavianis navibus erat potitus (45, 2 cum . . . Tauridem accessisset -is suis navibus [*Nipperdey*, distersis *vel* distensis *codd.*]. *cf.* LIV. 37, 24, 4 signo . . . quo -am classem in unum colligi mos erat. CVRT. 9, 9, 19. *v. etiam p. 1407, 26 sq.*). SEN. nat. 3, 15, 7 colligitur roris modo tenuis et -us liquor. LVCAN. 5, 562 -os traxere cadentia sulcos sidera. APVL. met. 7, 21 ligno . . . abiecto -oque. 11, 4 per *pallae* extremitatem . . . stellae -ae coruscabant. AVIEN. Arat. 24 primordia (*i. elementa*). CLAVD. rapt. Pros. 3, 440 -a viarum indicia. **b** *incorporeis, i. q. diffusus, vagus*: CIC. Manil. 22 ut eorum (*membrorum Absyrti*) collectio -a . . . celeritatem persequendi retardaret. LIV. 31, 42, 9 in -a fuga. VAL. MAX. 4, 1 ext. 4 -am . . . et vagam vitam. SIL. 17, 509 -a virorum proelia. APVL. met. 8, 15 non laciniatim -o, sed cuneatim stipato commeatu (*i. itinere*).

B ***translate***: **1** *i. q. varius, diversus*: *de hominibus*: VARRO ling. 10, 60 homines imperiti et -i vocabula rebus imponunt, quocumque eos libido invitavit. *de rebus*: AVSON. Mos. 62 lapsus aquarum prodit caerulea -as luce figuras (*cf. Hosius ad l.*).
2 *i. q. diffusus* (*maxime de rebus, quae litteris, artibus sine ordine continentur*): VARRO rust. 1, 1, 10 Mago . . . res -as comprendit libris *tot.* CIC. de orat. 1, 187 omnia fere, quae sunt conclusa nuuc artibus, -a et dissipata quondam fuerunt. 1, 191 haec, quae -a sunt, coguntur (*cf. p. 1410, 14*). Q. CIC. pet. 1 ut ea, quae in re -a atque infinita viderentur esse, ratione et distributione sub uno aspectu ponerentur. SERV. gramm. IV 465, 1 de -is. 465, 3 illa . . . velut confusa digessi, haec velut -a collegi. NOVELL. Iust. app. tit. libr.: appendix constitutionum -arum. SVBSCR. Sedul. carm. pasch. (Sedul. ed. Huemer p. VII adn. 2) hoc opus Sedulius inter cartulas -um reliquit, quod recollectum adunatum *eqs.* *speciatim t. t. rhet.*: QVINT. inst. 9, 3, 39 (*de figuris dicendi*) ut haec in unum congeruntur, ita contra illa -a sunt, quae a Cicerone 'dissipata' dici puto: 'hic segetes, illic veniunt felicius uvae, arborei fetus alibi'. CARM. de fig. 58 (*inscribitur* 'διηρημένον' [διερειμμένον *cod.*]) -um est id (-um reddo *codd.*), quod passum (sparsum *Sauppe*), non ordine reddo.

n. sing. pro subst. dispersum, -i. *i. q. dispersio, distractio*: TERT. adv. Marc. 1, 4 p. 295, 25 in -o multifarium videtur summum magnum. CYPR. epist. 66, 8 p. 732, 12 scripsisti . . . quod ecclesia . . . propter me portionem sui in -o habeat (*opp.* collectum et adunatum esse). *i. q. res dispersa*: VVLG. Zach. 11, 16 *pastor* -um (τὸ ἐσκορπισμένον) non quaeret. *t. t. rhet.*: *v. p. 1411, 83.* in -o (*aliter l. 2. 4*): *i. q. hic illic*: TERT. adv. Marc. 1, 1 p. 290, 14 varietas . . . in -o reperta. *i. q. discretim, singillatim*: TERT. adv. Hermog. 32 p. 162, 5 species in -o demonstrent. ex -o: TERT. adv. Val. 29 p. 204, 17 colligam . . . ex -o ad concludendum, quae . . . disserant.
n. plur. dispersa: TERT. resurr. 24 p. 60, 24 -a antichristi (*i. antichristi potentia hic illic dispersa*).

adv. **disperse**: *i. q. diffuse, per occasionem, sine certo ordine*: CIC. inv. 1, 98 enumeratio est, per quam res -e et diffuse dictae unum in locum coguntur. 2, 11 cum . . . ceteris de rebus distinctius dictum sit, -e autem de confirmatione et de reprehensione, nunc certos confirmandi et reprehendendi in singula causarum genera locos tradendos. Verr. 5, 116 quae -e a me multis in locis dicentur. APON. 1 p. 8 spiritus sanctus, qui in aliis prophetis -e de hac coniunctione locutus est. **dispersim**: *i. q. disperse*: VARRO rust. 1, 1, 7 qui graece scripserunt -m alius de alia re. 3, 2, 13 alii quaedam (quod *cod.*) separatim ac -m in libris reliquerunt. SVET. Iul. 80, 1 consilia . . . -m antea habita et quae saepe bini ternive ceperant, in unum omnes contulerunt. IREN. 1, 9, 4 dictiones et nomina -m (σποράδην) posita colligentes transferunt. AVG. quaest. hept. 1, 161 p. 83, 11 quacumque -m leguntur 'misericordia et iustitia' vel 'misericordia et iudicium' vel 'misericordia et veritas'.

disperilis (-iter) *v.* disparilis.

dispern- *v.* despern- (GLOSS. IVVENC. 2, 255 AMBR. serm. 18, 1).

dispersē (-sim) *v.* dispergo.

***dispersio** (-sparsio), -ōnis *f.* *a* dispergere. GRAMM. suppl. 181, 31 dispersio . . . et respersio bene profertur per e; consparsio tamen satius per a profertur. -sparsio: ITALA deut. 30, 4 (Lugd.) Ioh. 7, 35 (cod. e) DIDASC. apost. 55, 18 HIER. tract. in psalm. I p. 124, 1 CASSIAN. conl. 10, 10, 11. *plur.*: *l. 46. 69. 83. p. 1413, 2. 12* GLOSS. διασπορά. *in litteris ex graeco conversis praeter hanc vocem exprimuntur*: σκορπισμός (*infra l. 46*), διασκορπισμός (*infra l. 63*), διαρπαγή (*p. 1413, 21*). *legitur certis locis inde a* TERT. [*dub.*: CIC. Phil. 3, 30 cum exercitu Romam sit ad interitum nostrum et ad -em (*Vt*, disperditionem *cln*) urbis venire conatus (*R. Klotz coni.* dispertitionem, *coll.* 4, 9 quibus . . . urbem se divisurum esse).]

I ***proprie***: **A** *sensu strictiore, vi spargendi integra*: *i. q. mera actio dispergendi*: TERT. nat. 1, 16 seminum (*de liberorum procreatione per libidinem passim effusam*). HIL. in Matth. 27, 10 homo . . . sine -e collecturus et sine satione messurus (*spectat ad Matth. 25, 24*). RVFIN. hist. 3, 36, 9 -es ossium (σκορπισμοὶ ὀστέων). GREG. M. moral. 30, 22 pulveris.

B *sensu latiore, vi spargendi imminuta*:
1 *i. q. dissipatio, diffusio, dispulsio*: TERT. resurr. 20 p. 53, 19 Israhelis . . . ultimae . . . -is exitum (31 p. 69, 13. *ibid.* 15 -is . . . iniuria). adv. Iud. 13 p. 738 Oehl. *Iudaeos* in -em demorari. adv. Marc. 3, 21 populo *Iudaico* ex -e redigendo. 3, 23 p. 418, 1 Christus -em eis (*Iudaeis*) postulat a patre: 'disperge eos in virtute tua' (= VVLG. psalm. 58, 12). *ibid.* p. 418, 21 gentis. ITALA Is. 49, 6 (Tert. adv. Prax. 11 Tycon. 4 p. 38, 2) Israhelis (διασποράν, VVLG. faeces). HIL. in Matth. 7, 3 gentium. TYCON. 4 p. 35, 7 regressui -is Israhel. SERV. Aen. 1, 70 deletur exercitus aut internecione aut -e (ISID. orig. 18, 2, 7). HEGES. 1, 2, 1 reliquorum -e bellum confectum. 4, 23, 1 Idumaeorum. HIER. vir. ill. 1 *Iudaeorum.* tract. in psalm. I p. 124, 1 -o . . . profuit illis ipsis, qui dispersi sunt (*opp.* consensus). in Ier. 10, 21 p. 916 populi. in Ezech. 5, 1 p. 49 gladio, captivitati ac -i traditur. VVLG. Iudith 5, 23 ex -e, qua dispersi fuerant, adunati sunt. Dan. 12, 7 -o manus populi sancti (διασκορπισμός). RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 117^A *al.* HESYCH. in lev. 26, 27/45 p. 1153^B non solum sensibili hac -e (*sc. Iudaeorum*), sed et intellegibili. PS. PROSP. vocat. gent. 2, 14 *incolarum* malae congregationis opportuna -o (*sc. linguarum divisione*). SACR. Leon. p. 316/7 gentium facta -o divisione linguarum. CHRON. Alex. chron. I p. 94, 22 factum est -o. *ibid.* 23 turris aedificationem et -em terrae. GILD. Brit. 19 chron. III p. 35, 20 -es solito desperabiliores . . . accelerantur. SALON. in eccles. p. 999^D de gentium -e et collectione. *de bestiis* (*cf.* dispergo *p. 1409, 84*): VEG. mil. 3, 8 p. 82, 9 pascentium equorum -o occasionem superventibus praestat. *indicatur quo sive ubi, praepositionibus in c. abl.*, ab, ad, per: ITALA deut. 28, 25 (Monac.) erit -o tui in omni regno terrae (ἔσῃ διασπορά, VVLG. dispergaris). 30, 4 (Lugd., Aug. loc. hept. 5, 65 p. 611, 22) si fuerit -o tua ab extremo caelo usque ad extremum caelum (ἡ διασπορά σου, VVLG. fueris dissipatus). AVG. epist. 232, 3 per cuncta -o. civ. 18, 46 tit. de -e Iudaeorum per omnes gentes. PROSP. chron. I p. 386, 20 divisae sunt linguae et per orbem terrae gentium est facta -o.

2 *i. q. status eorum, qui dispersi sunt, dispersa multitudo* (*gr. ubique* διασπορά): ITALA Ioh. 7, 35 (cod. e) in -em Graecorum (VVLG. gentium) incipiet ire. VVLG. psalm. 146, 2 -es Israelis congregabit. II Macc. 1, 27 congrega -em nostram. I Petr. 1, 1

[*Becker †*]

Petrus . . . electis advenis -is Ponti. AVG. in psalm. 146, 4 dominus colligens -es populi ipsius (PROSP. in psalm. 146, 3 CASSIOD. in psalm. 146, 5 *al.*). epist. 102, 35 in captiva -e. PROSP. in psalm. 147, 20 in unitatem confluat universa -o. VEREC. in cant. 6, 1 -em populi sui dominus recollegit. esse (vivere *sim.*) in -e *de Iudaeis extra Palaestinam viventibus*: DIDASC. apost. 55, 18 cum in -e inter gentes sitis. VVLG. Iac. 1, 1 duodecim tribubus, quae sunt in -e. RVFIN. hist. 3, 4, 2 qui in -e sunt. PAVL. NOL. epist. 50, 7 (= AVG. epist. 121, 7) in omnium gentium -e viventes *Iudaei*. CASSIOD. Didym. in Iudam p. 1749^A^ Iudaeis . . . in -e constitutis. *ibid.* p. 1755^A^ qui in totius orbis -e morabantur. *nota* -es *i. q.* *dispersae regiones*: ITALA iud. 1, 18 (Lugd.) hereditavit Iudas . . . ueque Zotum neque -es eius (τὰ περισπόρια αὐτῆς, VVLG. *deest*).

3 *i. q.* *divisio, distributio*: TERT. adv. Prax. 3 ut deus divisionem et -em pati videatur in filio et in spiritu sancto. CASSIOD. anim. 9 p. 1297^A^ nervi quam congrua -e corpus omne contineant.

4 *i. q.* *excidium*: VVLG. Dan. 12, 7 cum completa fuerit -o manus populi sancti. AVG. c. Gaud. 1, 19, 20 poena interitus sui et -is domorum suarum. *nota*: in -em ire *i. q.* *vastari*: ITALA Dan. 3, 96 (Aug. epist. 105, 7 p. 600, 9) in iuteritum irent et domus eorum in -em (ἔσονται . . . εἰς διαρπαγήν, VVLG. vastetur).

5 *i. q.* *largitio*: CASSIOD. in psalm. 111, 9 (*v.* dispergo *p. 1408, 8*) ipsa est -o, quae feliciter congregat; ipsa erogatio, quae caelorum regna mercatur.

II *translate*: *i. q.* *confusio* (*opinionum*): CASSIAN. conl. 1, 7, 4 errorum pervagationumque omnium -es poterimus evadere. 10, 10, 11 nec cogitationum -es valeo coercere. OP. imperf. in Matth. 54 p. 944 colligunt animas ex -e alicuius erroris.

dispersor, -ōris *m. a* dispergere. *is qui dispergit, dissipat*: AMBR. paenit. 2, 4, 25 ut sciatis, quia de -bus dicit, sic habemus scriptum: . . . 'qui non colligit mecum, dispergit' (*Matth. 12, 30*). PS. AVG. symb. 1, 5, 12 non glorietur -r. GREG. M. epist. 4, 11, 10 ut . . . non culpa -is incumberet. FACVND. defens. 12, 3 p. 844^C^ si quis . . . ecclesiam turbat, . . . dissipator est et mysteriorum dei -r.

dispersus (-sparsus GLOSS.), -ūs *m. a* dispergere. GLOSS. διασκορπισμός. *i. q.* *separatio* (*cf. O. E. Schmidt, Rhein. Mus. 52, 151*): CIC. Att. 9, 9, 2 quod consulem (*M*^1^*C*, consules *vulg.*) laudas, ego quoque animum laudo, sed consilium reprehendo; -u enim illorum actio de pace sublata est.

Becker † [pro patria mortem obiit 23. 8. 14].

×dispertio (-or), -īvī (-iī), (-ītus sum), -īre (-īrī) [*a* dis- *et* partire, partiri. *Th*]. *traditur hic illic* dispartio: S.C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278 *a. 176/7*) 39 CLEM. ad Cor. 29 HIER. Didym. spir. 13 VEREC. in cant. 9, 52 GLOSS. II 272, 49. V 451, 1. 497, 2. *deponentis formae leguntur*: CIC. leg. 2, 47 LIV. 3, 10, 9 ITALA exod. 21, 35 (Aug. quaest. hept. 2, 82) psalm. 21, 19 (Tert. adv. Marc. 4, 42 p. 502) AVG. op. imp. 6, 40 PRISC. gramm. II 503, 22 VEREC. in cant. 9, 52. *perfecti vel plusquamperf. formae per* -iv-: PLAVT. Aul. 331 SALL. Iug. 46, 7 NEP. Dion 7, 1 APRING. in apoc. 4 VEREC. in cant. 9, 52. *inf. parag. qui dicitur*: PLAVT. Pseud. 441. *pass. sensu reflexivo*: PLAVT. Curc. 189. GLOSS. ἀπονέμω. GLOSS. V 451, 1. 497, 2 iudex arbiter (dispertitor *recte, ut videtur, Götz coni.*), διαμερίζω. -am διελῶ. διαμερίσω. -it partitur. *legitur inde a* PLAVTO *per totam latinitatem, frequenter apud solum* CIC. (*19^ies^*). *deest ex. gr.*: TER. CAES. VAL. MAX. SEN. rhet. VITR. VELL. CELSO COLVM. CVRT. SEN. phil. QVINT. PLIN. epist. paneg. *poetisque omnibus praeter* PLAVT. AFRAN. NOVIVM LVCR.; *singulis locis habent*: RHET. Her. PLIN. nat. SVET. ICTI APVL. TERT.

i. q. *distribuere, dividere, separare; hic illic accedit dativ. vel* in *aliquam rem*: 1 *proprie*: a *de hominibus, praecipue in re militari, bis de bestiis* (*cf.* IVLIAN. Vlp. dig. 7, 1, 70, 5 proprie dicit -ire et dividere et divisionem quandam facere): PLAVT. Amph. 220 -iti viri, -iti ordines. Curc. 189 etiam -imini? SISENNA hist. 63 exercitum -unt (LIV. 29, 1, 14 per oppida). CIC. Catil. 4, 7 municipiis -iri iubet *coniurationis Catilinae socios*. Att. 9, 10, 6 vos -itos et in speculis esse. BELL. Afr. 46, 3 tirones autem iubet inter legiones -iri. 67, 3 copiis. SALL. Iug. 46, 7 in utrumque latus auxiliarios equites tribunis legionum -verat. 49, 6 inter manipulos funditores . . . -it. PLIN. nat. 9, 48 *pelamydes* in genera cybiorum -untur. TAC. ann. 1, 51 legiones . . . quattuor in cuneos -it. S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 39 is numerus universae familiae aequis partibus in singulos dies -atur. ITALA deut. 32, 8 (Clem. ad Cor. 29) cum dispartiebat gentes, cum disparsit filios (διεμέριζεν, VVLG. dividebat). ITALA exod. 21, 35 (Aug. quaest. hept. 2, 82) taurum . . . -entur (διελοῦνται, VVLG. -ent). ITALA psalm. 16, 14 (Aug. epist. 149, 3) eos (διαμέρισον, VVLG. divide. *cf.* AVG. *l. c.* hoc est dividendos atque separandos). VVLG. Is. 53, 12 -am ei plurimos. Marc. 3, 26 -itus est *diabolus*. AVG. op. imperf. 6, 40 singulis rebus singulos -itur auctores. VEREC. in cant. 9, 52 (*per imaginem*) caelestia suis spolia (*ter ibid.*). *nota c. abl. separat.*: AVSON. 419, 16 quorum me etiamsi non secerno numero, tamen quod ad honoris viam pertinet, ratione -o.

b *de rebus corporeis*: PLAVT. Aul. 282 ut -rem obsonium . . . bifariam (*quasi metonymice*: SVET. Vit. 13, 1 epulas trifariam . . . quadrifariam -bat). 331 iniuria -visti: pinguiorem agnum isti habent. CATO or. frg. 1, 21 frumentum. orig. 71 septimus *fluvius* finem Rheginum atque Taurinum -it (ITIN. Alex. 35 Tanais Asiam Europamque -it). AFRAN. com. 2 -antur pariter bona (NEP. Dion 7, 1 militibus). NOVIVS Atell. 15 ut pariter -am *mensas*. SISENNA hist. 23 manuales lapides -it. CIC. de orat. 1, 190 (*per imaginem*) eorum generum quasi quaedam membra -at. Cluent. 69 pecuniam . . . iudicibus -endam (SCHOL. Hor. sat. 2, 3, 103. Cic. Bob. p. 152, 25 St. tribulibus. HEGES. 2, 1, 4 mille talenta. HIER. epist. 22, 32, 2 nummos -ire pauperibus). Phil. 8, 8 *ut* fortunas nostras partim dissipet partim -at parricidis. off. 2, 40 nisi aequabiliter praedam -at (NEP. Dat. 2 suis). LVCR. 1, 890 herbarum genera et fruges frondesque. 3, 702 -itus enim per caulas corporis omnis . . . cibus. SALL. Iug. 59, 1 portas . . . tribunis -it. NEP. Ages. 8, 4 unguenta . . . servis -iit. FEST. p. 371 *aedificia* itineribus . . . distributa nominibusque dissimilibus discriminis causa sunt -ita (*metonymice*). PAVL. FEST. p. 368 in quas *tribus* urbs erat -ita. TAC. ann. 3, 43 arma occulte . . . iuventuti -it. APVL. Plat. 1, 16 *cibatum* itinera . . . -unt in cruoris habitudinem versum. MIN. FEL. 9, 5 huius certatim membra -unt. ITALA psalm. 21, 19 (Tert. adv. Marc. 4, 42 p. 503) -iti sunt sibi vestimenta mea (διεμερίσαντο, VVLG. diviserunt). LACT. opif. 11, 2 vitales sucos membris. AVSON. 419, 21 munera. VVLG. exod. 21, 35 cadaver . . . mortui inter se -ent. Marc. 3, 25 domus. AVG. civ. 4, 1 ut -itos faceret libros, alios humanis, alios divinis . . . distribuens *Varro*. VVLG. act. 2, 3 -itae linguae (διαμεριζόμεναι).

2 *translate nonnisi de rebus incorporeis*: PLAVT. Mil. 730 vitam humanam. Pseud. 441 quod fecisti flagiti populo viritim potuit -ier. VARRO frg. Non. p. 92, 11 ea quae ad mortales pertinent quadrifariam -rim: in homines, in loca, in tempora, in res. RHET. Her. 4, 35, 47 in plures res aut personas negotia quaedam certa -untur. CIC. de orat. 3, 114 *coniecturam* in quattuor genera -unt. Brut. 163 in membra quaedam . . . -bat orationem libentius. orat. 138 ut aliud alii tribuens -at. Verr. 6, 187 initia vitae. Mur. 75 tempora voluptatis laborisque -unt. leg. 2, 47 iuris consulti . . . id ⟨in⟩ infinitam (*sc. cognitionem*; infinita *codd.*, infinite *Plasberg*) -untur. ac. 2, 42 quas res in minima -unt. Tusc. 3, 81 haec Graeci in singulas scholas . . . -unt. 5, 72 genera -it *ratio disserendi*. fin. 5, 25 necesse est . . . extrema illa et summa . . . inter animalium genera distincta et -ita sint. nat. deor. 3, 93 quomodo . . . vultis . . . -iri ac dividi somnia? epist. 5, 2, 1 mihi tecum ita -itum officium fuisse (AVG. civ. 4, 8 numinum). LVCR. 3, 589 animae naturam. 3, 638 -ita . . . vis animae et discissa simul (6, 593 fera vis venti). NEP. Eum. 2, 1 cum regna singulis familiaribus -rentur. LIV. 3, 10, 9 consules belli administrationem inter se -iri iussi. TAC. ann. 13, 37 vires. TERT. adv. Prax. 16 turrem . . . elidens linguasque -eus (*Vrsinus*, disperdens *codd.*). AVSON. 419, 49 gradibus. HIER. Didym. spir. 13 in quae -itur effusus *spiritus sanctus*. AVG. civ. 6, 1 quae deorum talium potestati -ita. 21, 12 genus humanum. *al.* BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 19 p. 57, 5 *differentiae* seiungunt atque -unt (-uutur *pars codd.*). 1, 26 p. 77, 21 species genus . . . in plurima segregant atque -unt. 1, 27 p. 79, 4 (*seq.* dissipant dividuntque). comm. sec. 3, 9 p. 228, 16 *al.* APRING. in apoc. 4 hebdomadam. GREG. M. in Ezech. 1, 6, 11 -itis sermonibus. *nota absolute*: HESYCH. in lev. 7, 8 p. 860^D^ unicuique aequaliter -ens, ut non dissimilia . . . de deo sentirent.

dispertītio, -ōnis *f. a* dispertire. *i. q.* *divisio, distributio, dispersio*: TERT. adv. Hermog. 39 eadem ratione non poterit pati -em et demutationem. AVG. gen. ad litt. 5, 10, 26 per omnes -es suas (*sc. fontis*) ascendens ab terra. *e coni.*: CIC. Phil. 3, 30 *v. p. 1412, 40.* VITR. 2, 8, 17 *v. p. 735, 32.*

? **dispertītor** *v. p. 1413, 52.*

dispertītīvus, -a, -um *a* dispertire. *i. q.* *distributivus*: PRISC. gramm. III 413, 24 ff. habent ex omnibus numeris Romani -a quae Graeci vocant ἐπιμεριζόμενα quae naturaliter semper pluralia sunt . . . ut singuli, bini . . . terni vel trini *eqs.* . . . auctores tamen non proprie etiam singulari numero ea protulisse inveniuntur (*laudantur Verg. Aen. 10, 207 Lucan. 8, 444*).

dispesco, (-uī), -ere [*cf. c.* compescere (*q. v.*), parcere, parcus. *Th.*]. *perfecti forma a* PRISC. gramm. II 509, 8. 511, 16 *laudata nunc caret exemplis.* PAVL. FEST. p. 72 -ere est proprie pecus a pastione deducere, ut compescere una pascere et in uno loco continere. GLOSS. -it διαχωρίζει. secernit. *legitur primum apud* VARRONEM, *deinde deest usque ad* PLIN. nat. [APVL. met. 4, 26 *v. p. 1391, 31.*]

i. q. *dividere, separare, seiungere, dirimere*: 1 *proprie*: VARRO frg. Serv. auct. georg. 4, 265 canales. PLIN. nat. 2, 173 *oceanus* Africam, Europam, Asiam -it. 5, 53 Africam ab Aethiopia -ens *Nilus*. APVL. flor. 15 p. 49 nec *Samos* ab ea (*Mileto*) multo pelagi -itur. SOCR. 4 p. 127 cum . . . habitacula summa ab infimis tanta intercapedo fastigii -at ('. . . intercapedine . . . -ant' pro 'distent' PRISC. gramm. II 509, 11). SOL. 7, 15 *Peloponnesus* divortium facit inter Ionium et Aegaeum mare quattuor non amplius milibus -ens. 38, 13 *Taurus* a Ciliciae finibus Asiaticum limitem -it. ITIN. Alex. 18 quidquid utrique possidendum limes Euphratis -ret. AVIEN. orb. terr. 1295 innumeras idem -it flumine gentes. MACR. sat. 3, 15, 7 fretum quod Rhegium a Messana -it. MART. CAP. 6, 603 terra duas sibi partes . . . -it. 6, 622 Europam, Asiam Africamque, quarum primam atque ultimam interruptio -it Oceani. 6, 624. 686. SISEB. carm. poet. min. V 59, 23 limes -it turbida

[Gudeman]

puris. *nota impersonaliter i. q. distare (cf. p. 1414, 76)*: PAVL. NOL. carm. 21,539 tantum -unt via divitis et via Christi. 2 *translate*: IVL. VAL. 2,33 nihil interest quod -at regiam ... aut plebeculae dignitatem.

dispetit: NOT. Tir. 23, 104. *cf.* depeto.

dispex, -icis *adi.*: GLOSS. ὀξυβλέπτης. *a* dispicere.

dispicātus *v.* despicatus.

ᵂ**dispicio,** -xī, -ctum, -ere [*a* dis- *et* specere. *Th.*]. PRISC. gramm. II 435, 6 nunc in usu simplex non est quomodo ... spicio *etc.* ... ex quibus composita sunt multa ut ... -o. CAESELL. Cassiod. gramm. VII 205, 18 *sqq.* -o verbum compositum quaeritur utrum per duos 's' an per unum scribi debeat ... per duo autem 's' scribendum est ... quoniam ex praepositione et verbo constat esse compositum. PAPIR. Cassiod. gramm. VII 163, 11 'dis' praepositio 's' sequente litteram 's' non amittit, ut -o. *saepe in libris confunditur cum* despicere (*qua sub voce addas ad p. 748, 7 sqq.* ANTH. 390, 15 despectis piscibus [*Meyer*, disp- *codd.*; *opp.* delicias freti]). SERV. Aen. 1, 224 notandum saue quia, si -ens dixerimus, diligenter inquirens significamus. GLOSS. θεωρῶ. διαθεωρῶ. -ere διαβλέψασθαι. -am providebo (*explicatur* desp-, *scribitur* disp-: GLOSS. II 51, 49. 52, 36. IV 3, 17. 54, 44). *legitur inde a* PLAVTO *per totam latinitatem, sed nusquam frequenter nisi apud* CIC. SEN. phil. PLIN. epist. (*locis decenis septenis*) TERT. (*24ies*). *deest ex. gr.*: TIB. PROP. HOR. SEN. rhet. VELL. CVRT. STAT.

I ***proprie***: A *intransitive*: 1 *de iis qui caeci vel in caligine versantes primum lucem vident*: CIC. fin. 2, 97 ut primum -xit (*de Epaminonda vulnerato animum iam recipiente*). 4, 64 catuli, qui iam -uri sunt, caeci aeque et ii, qui modo nati. 4, 65 catuli aeque caeci, priusquam -erunt. SVET. Nero 19, 1 tanta oborta caligo est, ut -ere non posset. *per imaginem*: CIC. ac. 2, 61 ne scintillam quidem ullam nobis ad -endum reliquerunt. Tusc. 1, 45 qui ... acie mentis -ere cupiebant. 2 *i. q. in diversas partes aspectum convertere*: VITR. 9, 4, 5 earumque (*sc. Vrsarum*) capita inter se -entia (*de sideribus contrarie positis*).

B *transitive; plerumque e longinquo vel de alto aliquid discernere, perspicere, videre*: CATVLL. 66, 1 qui -xit lumina mundi. LVCR. 2, 742 caecigeni, solis qui lumina numquam -xere. 3, 26 nec tellus obstat quin omnia -antur. 3, 564 nequit ullam -ere ipse oculus rem. 4, 418 nubila -ere et caelum ut videare videre. CAES. Gall. 6, 39, 4 -cta (*Paul*, desp- *codd.*) paucitate. 7, 36, 2 collibus occupatis qua -i (*Paul*, desp- *codd.*) poterat. VERG. Aen. 6, 734 auras -unt (*codd. dett.*, despiciunt *omnes melioris notae*, respiciunt *Serv. Don.*). OV. fast. 4, 569 modo ... Arabas, modo -it Indos. SEN. contr. 7, 1 (16), 1 tanta tempestate confusus (*sc. archipirata*) neque aestimare quidquam neque -ere potui. SEN. nat. 1, 3, 6 intervalla. 1, 14, 3 partes *motus*. TAC. Agr. 10 -cta est et Thule. PLIN. epist. 5, 6, 23 (*in re personata*) -it pratum *villa*. 9, 7, 4 ex illa *villa* possis -ere piscantes. AMM. 14, 4, 1 *milvi* si praedam -erint. BOETH. herm. pr. 1, 7 p. 86, 14. *per imaginem*: CIC. Sest. 118 populi Romani ... libertatem iam ex diuturna servitute -eutis. p. red. in sen. 5 lucem in republica. Sull. 40 ut tot res ... in illa turbulentissima tempestate rei publicae mea sponte -erim. LIV. 44, 6, 17 nihil cum -isset caecata mens. SEN. benef. 5, 4, 4 quibus ad -endam veritatem non erat obfusa caligo. *nota i. q. circumspicere, diligenter quaerere*: CIC. Att. 5, 21, 9 Phemio -am κέρας. TERT. virg. vel. 3 (*per imaginem*) nec inter consuetudines -ere voluerunt illi sanctissimi antecessores.

II ***translate***: A *i. q. mente perspicere, discernere, dinoscere, cogitare sim.*: 1 *aliquid, aliquem*: TER. Andr. 622 iam *aliquid* -am (*cf.* SCHOL. Ter. diligenter inspiciam aliquod consilium. CIC. Att. 2, 20, 5 si -ere quid coepero. 11, 16, 3). div. 2, 81 si imbecilli animi ... verum -ere non possint. 2, 108 si quis semel aliquid in divinatione -erit. RVT. LVP. 2, 8 voluntatem. LIV. 40, 10, 1 discerne, -e insidiatorem et petitum insidiis. VAL. MAX. 4, 1 ext. 2 vindictae modum. 9, 8 pr. pericula. SEN. clem. 2, 6, 1 tristitia inhabilis est ad -endas res (epist. 107, 1). epist. 17, 2 partes ... nondum satis subtiliter -is. 94, 5. COLVM. 1 praef. 25 rationem (3, 3, 12). 9, 13, 1 morborum ... facilius ... causae -untur. QVINT. inst. 2, 8, 6 proprietates ingeniorum. decl. 261 p. 70, 8. PS. QVINT. decl. 3, 9 plura. TRAIAN. Plin. epist. 10, 55 remedium. TERT. adv. Marc. 2, 6 p. 342 nat. 2, 12. pudic. 10 semel -cta vel recepta necessitate. FIRM. err. 22, 4 vanitate. AMM. 14, 9, 1 certamina. 26, 3, 2 causas. 2 *seq. enuntiat. interrogat.*: CIC. fin. 5, 41 cum -ere coepimus et sentire, quid simus. ad Q. fr. 1, 3, 5 quod sperem, non -o. 2, 2, 3 quid velit. SEN. benef. 2, 14, 1. 2, 18, 1 dial. 5, 25, 2 COLVM. 4, 27, 4 QVINT. decl. 252 p. 32, 2. 322 p. 266, 15 TERT. adv. Marc. 5, 5 p. 584 AMM. 29, 1, 8. 3 *seq. infin.*: AMM. 15, 2, 9 nec defuere quae -res secundis avibus contigisse. 4 *absolute*: AVG. conf. 4, 16, 30 -endi acumen.

B *i. q. animo perpendere, examinare, investigare, excutere*: 1 *absolute*: PLAVT. Persa 268 virtus [est], ubi occasio admonet, -ere. quid faciet mihi? LVCR. 6, 648 latest alteque videndum et longe cunctas in partes -endum. AMM. 15, 5, 12 statuit imperator -entibus consistorianis ... in negotium praeterinquiri. 2 *aliquid*: CIC. Att. 6, 8, 5 res Romanas. VAL. MAX. 3, 3 ext. 2 rerum natura. SEN. epist. 59, 9 quod saepe mecum -o. COLVM. 4, 24, 19 QVINT. inst. 10, 7, 20. decl. 283 p. 148, 8 vita (PRVD. cath. 2, 58). 300 p. 183, 3 causis. TAC. ann. 13, 27 merita. VLP. dig. 13, 7, 25 TERT. adv. Marc. 1, 6 p. 297. 2, 15 p. 355. 2, 17 p. 358. 3, 6 p. 385. 4, 19 p. 483. LACT. opif. 1, 16 rationem corporis nostri -ere et contemplari. BOETH. in top. Cic. 4 p. 350, 32. 3 *de aliqua re*: GAIVS dig. 1, 6, 1 de his, quae in aliena potestate sunt. 41, 1, 10, 1 diligentius -amus (inst. 2, 86). inst. 1, 12. 3, 55 *persaepe*. VLP. dig. 14, 1, 1 TERT. resurr. 14 scorp. 10 INST. Iust. 3, 13, 2. 4 *seq. enuntiat. interrogat.*: SEN. epist. 13, 8 -e, an certa argumenta sint venturi mali. 21, 1. 26, 3. 95, 54. 110, 11 dial. 5, 25, 2 QVINT. inst. 7, 1, 9 decl. 266 p. 86, 3 PLIN. epist. 1, 5, 10. 1, 18, 5. 7, 33, 5. 10, 17, 5. 33, 3. 39, 6. 49, 2. 54, 2. 59. 75, 2 *al.* HADR. Paul. dig. 5, 3, 22 GAIVS dig. 40, 12, 9, 2 inst. 4, 114 PAVL. dig. 8, 3, 38. 33, 2, 16 VLP. dig. 48, 5, 28 (27), 1 MOD. dig. 33, 2, 16 VERVS Fronto p. 132, 12 N. TER. MAVR. 690 TERT. nat. 1, 7 p. 68, 19 anim. 13. 14 apol. 1. 15 adv. Marc. 4, 10 p. 448. 5, 1 p. 568 *al.* TER. MAVR. 1012 PHOEBAD. c. Arrian. 7. 5 *seq.* ne: SEN. dial. 12, 18, 4 PLIN. epist. 2, 10, 5.

? adv. a part. perf. deductum **dispectē:** GLOSS. IV 4, 49 abusive -e (V 541, 2). *fort. conferri potest usus verbi supra p. 1415, 52 significatus, nisi praestat legere* desp-. *Gudeman.*

dispico, dispiculo *v.* despic-.

dispīlo, -ātum, (-āre). *cf. c.* com- ex- suppilare. GLOSS. σπαράσσω. συλῶ. -atum dispersum seu dispectum (disiectum *coni. Bücheler*). *fort.* NOT. Tir. 78, 63, *cf. Heraeus, Archiv 12 (1902) 41 sq.* *D.*

displacidus, (-a, -um) *adi. a* dis- *et* placidus. GLOSS. -us morosus.

displāno, -āre [*a* dis- *et* planus. *Th.*]. *f. i. q. diffringere*: VARRO Men. 291 rutro caput -at. *Gudeman.*

displicentia, -ae *f.* [*a* displicens, displicere. *Th.*]. 1 *spectat ad animi habitum, i. q. taedium earum rerum, quae displicent*: SEN. dial. 9, 2, 10 hinc illud est taedium et -a sui. NON. p. 39 vituperare dictum est vitio dare, tamquam culpae vel -ae. 2 *spectat ad corporis habitum*: CAEL. AVR. chron. 3, 6, 86 si ... temporalis acciderit corporis -a, quam Graeci δυσαρέστησιν vocant. 5, 10, 95 sequitur etiam -a post acceptum cibum, quam Graeci δυσαρέστησιν vocant.

ᵂ**displiceo,** -uī (-itus sum *p. 1417, 74*), -itum, -ēre [*a* dis- *et* placere. *Th.*]. GLOSS. ἀπαρέσκω. FEST. p. 64 *v. s. v.* fraceo. *legitur inde a* PLAVTO, *deest ex. gr.* LVCR. CAES. *eiusque asseclis*, SALL. MANIL. VELL. PHAEDRO MELAE LVCANO PERS. VAL. FL. STAT. (*praeter* silv. 2 praef. *p. 1419, 21*). -urum, -a (esse): PS. APVL. Ascl. 8 HIER. adv. Rufin. 1, 8.

I ***generatim***: A -ent *animantes* (*bestiae l. 52. p. 1417, 9*): 1 *acced. dativ. personae* (apud *aliquem: infra l. 81, dativ. rei: infra l. 49. 77*): PLAVT. Men. 670 si tibi (*mulieri*) -o, patiundum est: at placeo huic Erotio (*item sensu amatorio*: TIB. 3, 19, 6 tu mihi sola places, ... -eas aliis. PROP. 4, 5, 49 nec tibi [*sc. puellae*] -eat miles non factus amori *eqs.* MART. 1, 23, 4 mirabar, quare numquam me ... vocasses [*sc. ad balnea*]: iam scio me nudum -uisse tibi. DRAC. Romul. 10, 292. *cf. l. 84 et p. 1418, 26*). CIC. S. Rosc. 41 quae tanta vitia fuerint in ... filio, quare is patri -ret (SEN. contr. exc. 3, 3 LAMPR. Heliog. 13, 2. *cf.* CIC. Cael. 5 si non modo parenti ... verum etiam municipio -ret. SEN. contr. 9, 6, 6 patri ... placet, ... matri ... -et *filia*. 1, 6, 10 non aliam *nurum* sibi magis placere, sed illam -ere). Verr. 2, 37. Brut. 206 mihi placebat Pomponius ... maxime, vel dicam minime -bat. VERG. georg. 3, 56 nec mihi -eat *bos* maculis insignis et albo (SERV. id est valde placeat). OV. met. 8, 493 mortis mihi (*Althaeae*) -et auctor. trist. 2, 140 nulla ... gravior ... poena est, quam tanto ... -uisse viro (*sc. Augusto. cf. Augusti iocum* QVINT. inst. 6, 3, 64 [MACR. sat. 2, 4, 6]). LIV. 2, 36, 2 visus Iuppiter dicere sibi ludis praesultatorem -uisse (non placuisse CIC. div. 1, 55). 40, 46, 4 (*Metellus ad censores*) nec tantum rei publicae prosit, quod omnibus nobis egregie placetis, quam quod alter alteri -etis, noceat. SEN. contr. 2, 1, 21 diviti *pauper* propius inspectus (PORPH. Hor. epist. 1, 17, 49 diviti importunus eris et -bis [*W. Meyer*, docebis *trad.*]). contr. exc. 3, 9 *servum* domino. SEN. dial. 7, 24, 4 mihi iam ... contingit malis -ere (rem. fort. 7, 1 PS. SEN. mon. 18). IVV. 2, 26 si fur -eat Verri, homicida Miloni. VLP. dig. 21, 1, 31, 24 quod *mancipium* ei (*sc. emptori*) magis -uerat (*cf. p. 1417, 10*). TERT. nat. 1, 16 numquid, ait *tragoedus*, ... ⟨-ui⟩ vobis? adv. Marc. 4, 27 p. 515, 12 hi si et Christo -bant, ut sui -bant (*sic vel deo, domino*: HIER. epist. 39, 7, 3 matrem meo domino -entem. 60, 17, 2 AVG. conf. 10, 39, 64 sibi placentes multum tibi -ent. civ. 5, 20. 15, 7 *Cain, cf. l. 71 et p. 1417, 18.* civ. 16, 5 *civitas Babylonica.* virg. 34, 34 magis hominibus ... quam deo. NICET. psalm. 13 [*in aliqua re*: AVG. civ. 15, 7 p. 68, 18 *et* p. 69, 16 D. *Cain.* 20, 25]). FIRM. math. 8, 29, 3 omnibus (SCHOL. Cic. Bob. p. 151, 13 St. iuste omnibus). AVR. VICT. vir. ill. 82, 3 bonis omnibus. OPTAT. 2, 12 p. 47, 18. 3, 9 p. 94, 7. 8. 5, 5 p. 131, 25 res, non persona. SPART. Sept. Sev. 12, 8 infamibus -uisse *Commodum*. HIER. epist. 49, 13, 3 rhetores vobis. 50, 5, 3 nullus ... qui non eius eloquentiae -ret. VVLG. exod. 21, 8 *ancilla* oculis domini (*cf. p. 1418, 28*). AVG. civ. 4, 26 merito -uit *Ciceroni Homerus*. 5, 19 bene iudicantibus non -ere. conf. 10, 39, 64 qui placent sibi ... quamvis aliis vel non placeant vel -eant. SVLP. SEV. chron. 2, 50, 2 mihi tam reos quam accusatores -ere. MART. CAP. 5, 437 ne nunc quidem apud vos, maximi caelites, -bo. quippe sum ipsa Rhetorica, quam alii autem ... dixere, alii disciplinam.

2 *absolute* (*dat. personae passim subintelleg.*): SEN. Herc. O. 304 (*verba Deianirae*) iam -emus: capta (*sc. Iole*) praelata est mihi (*cf.*

[Nelz.]

p. 1416,41sqq.). benef. 4, 34, 1 multa...intervenient, propter quae et malus pro bono subrepat et bonus pro malo -eat. Ps. Sen. mon. 141 quomodo (*Bonnet*, quam *codd.*) -entes amicos habere desinemus? Mart. 2, 91, 7 si -ui ... si placui (*sc. Caesari legenti mea carmina. item* epigr. 32, 1). Tac. hist. 2,10 nec poena criminis, sed ultor -bat. 4, 58 sane ego -eam: sunt alii legati *eqs.* Plin. paneg. 46, 3 auctorem -uisse, non factum. Svet. Cal. 20 qui maxime -uissent *in certamine facundiae.* Galba 16,2 imperatorem in Hispania factum. Vlp. dig. 19, 5, 20 pr. si *equi venales* in triduo -uissent, redderes (19, 5, 20, 1 *mulae*). Frg. Vat. 14 mancipium (*cf. p. 1416, 64*). Apvl. Socr. praef. p. 104 neque ... metuo, ne in frivolis -eam, qui in gravioribus placui (Hier. epist. 60,11,2 ut in recitando *opusculo* vel placere vel -ere videretur. Avg. conf. 4, 12,18 ne in his, quae tibi placent, tu -eas). Tert. nat. 1, 4 qui possident *veritatem*, magis -ent (*sc. quam qui affectant*). adv. Marc. 5, 7 p. 593, 1 secundum legem creatoris -uisse illum, qui *eqs.* Capitol. Opil. 4, 8 quod vel ob parricidium vel incestum -ret (*Caracallus*). Hil. myst. p. 7, 20 invidet ... placito (*sc. fratri*) -ens (*sc. Cain, cf. p. 1416, 69. item, sc. deo*: Avg. in euang. Ioh. 102, 5 -entes amati sumus, ut esset in nobis, unde placeremus). Avson. 267, 4 fama tibi melior iuveni, sed iustior ordo est complacuisse dehinc, -uisse prius. Sidon. epist. 1, 9, 8 si placeo, ... si -o (*cf. l. 4*). Arator ad Vigil. 16 unius (*sc. Christi*) officio -uere novem (*sc. musae*). *accedit abl. instrumenti*: Amm. 26, 1, 4 qui cum potiorum auctoritate -uisset ut asper et subagrestis, translata est suffragatio ... in *alium.* Avg. in psalm. 38, 18 fortitudine quadam -uit homo (*sc. deo*), ut erudiretur infirmitate; quia superbiā quadam -uit, ut erudiretur humilitate.

in sermone ecclesiastico de deo, Christo, antichristo: acced. dativ. personae: Comm. apol. 937 -et (*sc. antichristus*) ... Iudaeis et ipsis. Hier. epist. 45, 4, 2 solacium non placendi eis, quibus -et Christus. Vvlg. Iob 34, 33 deus ... qui -uit tibi. Avg. in psalm. 63, 18 si ... blasphemas et -et tibi deus et tu tibi places, perverso corde ... es. agon. 11, 12 *Christus* -et avaris, quia non aureum corpus habuit; -et impudicis, quia de femina natus est, ...; -et superbis, quod contumelias...pertulit, *eqs.* *absolute*: Tert. adv. Marc. 3, 4 p. 380, 13 dedignatus ... est imitari ordinem dei nostri, ut -entis (-entem *susp. Kroymann*), ut cum maxime revincendi.

B -ent *res*: 1 *subi. substantiva* (*infin. infra l. 53*):

a *acced. dativ. personae* (coram *aliquo: l. 84, dat. rei: l. 63. 77 p. 1418, 30,* in *aliqua re: p. 1418, 12, nota* ab *aliqua re: l. 76*): α *res incorporales*: Cic. inv. 1, 53 illam ... rem, quae sibi -eat (Cael. Cic. epist. 8, 6, 2 si res tibi non -bit. Liv. 1, 23, 10 Apvl. met. 7, 11 Vlp. dig. 20, 6, 3 Optat. 5, 5 p. 131, 25 *v. p. 1416, 74*). inv. 1, 72 vitium, quod illis -et (Capitol. Aur. 15, 3). leg. agr. 1, 18 nomen rei publicae *v. p. 1418, 23.* dom. 54 vim tibi maxime -ere (91). Sest. 133 acta mea sibi ait -ere (Liv. 3, 49, 7 parti patrum -ere acta decemvirorum. 33, 39, 4). Vatin. 5 defensio (6. Cvrt. 7, 13, 7 malo tibi defensionem ... -ere quam causam. Schol. Cic. Bob. p. 144, 11 St.). Pis. 17 crudelitas (Nep. Dion 1, 3). Rab. Post. 1 neque ... cuiquam eius consilium vehementius quam ipsi -ere (Att. 9, 9, 1 *opp.* delectat. 16, 9 epist. 2, 3, 1 Nep. Them. 3, 1). Phil. 5, 40 ei dominatum regium maxime -ere. Att. 4, 17, 3 enuntiationem ... Memmi valde Caesari -ere. 13, 21, 3 'inhibere' illud tuum, quod valde mihi arriserat, vehementer -et. epist. 3, 11, 5 genus querelae. Nep. Dion 10, 1 tale facinus. Ov. fast. 5, 657 -et heredi mandati cura sepulcri. Liv. 22, 50, 6 sententia (37, 15, 5 Avson. 305, 16 Avg. civ. 10, 30. 20, 24 Iovi. Cod. Iust. 2, 55, 5 pr. *cf. p. 1418, 48*). Sen. contr. 7, 1, 24 color (7, 2, 12). 7, 6, 21 verbum hoc ... quasi apud antiquos non usurpatum (Vvlg. Sirach 21, 18 verbum sapiens ... audivit luxuriosus et -bit [ἀπήρεσεν] illi et proiciet illud post dorsum suum). suas. 6, 27 hunc versum (*cf. p. 1418, 43*). Cels. 3, 21 hanc curandi viam. Sen. epist. 97, 11 nec ante illi culpa quam culpae fortuna -uit. Colvm. 1 praef. 14 luxuriae et deliciis nostris pristinum morem virilemque vitam -uisse. Petron. 117, 1 genus divinationis sibi non -ere. Qvint. inst. 4, 1, 70 nisi cui divina illa pro Ligario ironia ... -et. 6, 3, 2 non -uisse illi iocos, sed non contigisse. Tac. ann. 2, 82 -ere regnantibus civilia filiorum ingenia. 16, 28 pacem illi ... an victorias ... -ere? (Paneg. 9 [12], 7, 2 cui ... paene -uit ipsa victoria). Plin. epist. 6, 5, 3 haec eius oratio. Fronto p. 51, 9 N. fabula histrionibus celebrata. Vlp. dig. 12, 2, 34, 7 cum non deberet -ere condicio iurisiurandi ei, qui detulit. Pavl. dig. 4, 4, 38 pr. lex commissoria (Avson. 89, 2 lex. Schol. Cic. Bob. p. 133, 28 St. *cf.* Cod. Iust. 6, 51, 1, 1). dig. 17, 2, 65, 4 emptio. Gell. 1, 21, 4 cum Favorino Hygini commentarium legissem atque ei statim -ita esset insolentia et insuavitas illius. Apvl. met. 10, 14 societas ista. Tert. fug. 4 statu optima res pudicitia et veritas et iustitia, quae a multorum sensu -ent; ... ita et persecutio statu bona est, ... sensui eorum vero, quorum malo venit, -et. ieiun. 5 xerophagiae panis (*Vrs.*, panes *B, recte?*) angelici. 19 macies non -et nobis. adv. Marc. 4, 15 p. 468, 11 nec gratiae pseudoprophetarum -uissent nisi deo prophetarum (*saepe deo, domino, Christo, velut* Optat. 1, 21 p. 24, 6 deus, cui -et schisma [4, 3 p. 105, 11]. Vvlg. eccles. 5, 3 *al. cf.* Avg. civ. 3, 5 diis. 3, 6 illis numinibus [4, 26]. Clavd. *p. 1418, 14. nota* Vvlg. II reg. 11, 27 -uit verbum hoc ... coram domino). adv. Marc. 5, 1 p. 570, 7 haec figurarum sacramenta. 5, 17 p. 634, 3 cui -et caecitas populi. Capitol. Pert. 13, 1 imperium et omnia imperialia sic horruit, ut sibi semper ostenderet -ere. Vopisc. Aurelian. 44, 2 nimia ferocitas. quatt. tyr. 7, 5 praesentia ... tempora (Optat. 3, 10 p. 96, 9. *cf.* Avson. 362, 10 cunctis sua -et aetas). Firm. math. 5, 1, 2 liberalitatis ... constantia. Ivst. 22, 4, 3 status praesentis fortunae. Evtr. 2, 23 cum continuae calamitates Romanis -rent. 3, 22, 2 Carthaginiensibus condiciones. Optat. 2, 14 p. 49, 8 unitas. Schol. Cic. Bob. p. 151, 31 St. repulsa. Hier. epist. 38, 4, 4 *antichristo* praecepta -ent Christi. 45, 5, 2 nobis ... tua vita (Avg. civ. 1, 9 bonis malorum vita). 61, 3, 3 *illorum* iudicium. 64, 8, 1 nostra ... consortia. adv. Rufin. 1, 8 *testimonia.* Vvlg. I reg. 8, 6 -uit sermo in oculis Samuelis (18, 8). Ezech. 36, 31 vobis iniquitates vestrae et scelera vestra (Avg. in psalm. 44, 18 -eat in te ipso tibi iniquitas tua). Clavd. 9, 11 carmina nec superis nec -uere Tonanti. Avg. civ. 2, 20 haec felicitas. 6, 1 *philosophis* istae opiniones erroresque (8, 21 poetica Platoni -ere figmenta). 6, 9 *Bacchanalia* senatui. 11, 4 *deum* alienum ab ea, quae illis quoque -et, mutabilitate (*i. quam divinae naturae esse ne illis quidem placet*). 12, 4 *syn.* vituperare. Svlp. Sev. chron. 2, 44, 4 si, quae *fides* orientalibus placuisset, occidentalibus -uisset. Mart. pr. ne ... sermo incultior legentibus -ret. Inst. Iust. 2, 23, 7 stipulationes ... ipsi antiquitati. β *res corporales*: ? Varro Men. 305 si -bit tam tibi latum mare (*sens. dub.*). Cic. leg. agr. 1, 18 sibi nomen huius rei publicae, sedem urbis atque imperii, denique hoc templum ... atque hanc arcem -ere. epist. 6, 19, 1 locus (*cf. infra l. 60*). Tib. 1, 8, 75 *amatori* ianua dura (*syn.* odit, *cf. infra l. 60*). Ov. epist. 13, 46 illi vellem faciem -uisse tuam (*cf. p. 1416, 41sqq. 1416, 84*). Ivv. 6, 495 si tibi -uit nasus tuus. 14, 65 ne ... foeda ... atria -eant oculis (*cf. p. 1416, 77*) ... amici. Vlp. dig. 19, 5, 20, 2 argentum *empturo.* Tert. adv. Marc. 1, 14 p. 309, 6 mundus. ieiun. 5 panes (*? v. p. 1417, 78*). Pallad. 1, 35, 15 ut sibi (*sc. nubi*) obiecta (*sc. imago nubis*) -eat. Hier. epist. 27, 1, 3 quibus si -et fontis unda ..., caenosos rivulos bibant. Vvlg. num. 14, 31 terra.

b *absolute* (*dat. person. saepe subintelleg.*): α *res incorporales*: Ter. Haut. 972 vita. Cic. inv. 2, 134 *lex.* Sest. 92 iudicia (Pavl. dig. 10, 1, 4, 10. *cf.* Sol. 53, 16 iudicatum). de orat. 2, 339 res (Vlp. dig. 18, 1, 3. Pavl. dig. 18, 5, 6 intra certum tempus [*cf. infra l. 52*]). de orat. 3, 44 vox Romani generis urbisque propria, in qua nihil offendi, nihil -ere, nihil animadverti possit, nihil sonare aut olere peregrinum (Tert. anim. 33 -et vox *pavi*). fin. 4, 19 an vero -uit ea ... praestantia? an quae ... dicuntur? Liv. 3, 31, 7 plebeiae leges. 6, 40, 9 rogationes ... nostras, seu placent seu -ent, seu utiles seu inutiles sunt. Val. Max. 3, 7, 6 propositum (*opp.* factum si cui placet). Sen. epist. 107, 10 si placuerint ... si -uerint *versus* (*cf. p. 1417, 61*). Plin. nat. 35, 103 -bat ... ars ipsa (*sc. artifici*). Sil. 1, 510 ni -et aemula virtus (*sc. tibi, Alcide*). Qvint. inst. 12, 9, 6 neminem peius agere (*sc. causam*), quam qui -ente causa placet. Tac. hist. 2, 10 poena *v. p. 1417, 5.* ann. 3, 37 neque luxus in iuvene adeo -bat. Germ. 11 sententia, *opp.* placuit (Apvl. met. 7, 9 Papin. dig. 35, 1, 72 pr. *cf. p. 1417, 56*). Plin. paneg. 46, 3 factum *v. p. 1417, 7.* Flor. epit. 4, 7, 3 -uit ultio, cum caedes improbaretur. Papir. dig. 18, 1, 71 si aut pretium aut mensura -eat. Pavl. dig. 41, 4, 2, 5 si *emptio* -uerit intra certum diem (*cf. supra l. 36*). Apvl. apol. 37 carmina senis. Spart. Did. 6, 8 id consilium. Evtr. 2, 13, 1 pax. Hil. ad Const. 2, 7 omnis emendatio. Hier. epist. 21, 40, 4 haec ... interpretatio. 47, 2, 2 consortia. 57, 3, 1 lucrum placet ... voluntas -et. Rvfin. apol. adv. Hier. 2, 32 Origenis dicta sive placent ... sive -ent (*syn.* contemnuntur). Phoebad. c. Arrian. 8 nec vocabulum, sed vis vocabuli -et. β *res corporales*: Cic. de orat. 2, 262 'turmales' (*sc. statuas*) dixit *Scipio* '-ere'. Hor. carm. 1, 38, 2 -ent nexae philyra coronae (*syn.* odi, *cf. supra l. 26*). epist. 1, 19, 47 iste locus (*cf. supra l. 25*). Ov. trist. 1, 1, 50 (*poeta ad librum*) securus famae, liber, ire memento, nec tibi sit lecto -uisse pudor (Sidon. carm. 3, 10 i, liber, ... hoc censore etiam -uisse placet). Sen. dial. 4, 26, 2 vestimenta, quae quia -bant, scidimus. Colvm. 2, 2, 20 ea parte agri, quae maxime -bit (Pallad. 1, 5, 3). Mart. 5, 40, 2 opus ... tuum (*artificis*). Ivv. 13, 215 Albani veteris pretiosa senectus (*i. vinum Albanum vetus*). Tac. ann. 14, 1 cur ... differri nuptias suas? formam scilicet -ere *eqs.* (*cf. supra l. 26*). Vlp. dig. 43, 24, 11, 13 si ita praedium venierit, ut si -uisset, inemptum esset. Lampr. Heliog. 29, 7 ius (*i. cibus*). Hil. myst. p. 7, 3 hostia (Drac. laud. dei 3, 114). Avson. 411, 1 oleum, quod *muneri* miseras. Hier. epist. 38, 3, 2 cibi ... viliores. Avg. civ. 3, 14 -uerat (*sc. numinibus*) ... Alba, ... Roma placuerat. Favst. Rei. grat. 1, 2 p. 14, 7 si aliquis ... inquinamento candorem ... vestis aspergat, non -et (-it *cod.*) factura, sed macula.

2 *subi. adiectiva et pronomina neutr. gen.* (*subintelleg. p. 1419, 8*) *vel enuntiata*:

a *acced. dativ. personae* (apud *alqm.: p. 1419, 43, dat. rei: p. 1419, 35*): Plavt. Mil. 614 quodne vobis placeat, -eat mihi? (Lvcil. 629 quod tibi magno opere cordi est, mihi vehementer -et. Porph. Hor. epist. 1, 14, 20). Cic. Verr. 5, 31 ut id Hieroni et Tlepolemo -ret (p. red. in sen. 13 id sibi ... vehementissime. Liv. 32, 20, 6 *opp.* pro bono atque utili fore defendendum). de orat. 2, 77 aliquid afferunt, quod mihi non -eat. leg. 2, 36 quid ... mihi -eat in nocturnis *sacris* (Hil. c. Const. 23. Hier. epist. 37, 4, 1 cum mihi in illis *commenta-*

[Nelz]

riis multo -eant plura, quam placeant. PAVL. NOL. epist. 39,3 quicquid in agro tuo tibi -eat aut placeat, idem in anima tua placere Christo aut -ere. AVG. civ. 9, 1 in operibus vel affectibus pravis. agon. 11,12 non in homine ... sibi hoc -ere, sed in filio dei). fin. 1, 1 quibusdam ... totum hoc -et, philosophari. ac. 2, 133 hoc Antiocho vehementissime -et (*opp.* placet Stoicis). 2, 136 illa ... ferre non possum, non quo mihi -eant, sed *eqs.* Att. 8, 1, 4 mihi, quae adhuc acta sint, -ere. 12, 7, 1 tibi . . . intellexeram non nimis -ere (*sc. illud*). epist. 1, 5^a, 3. CATVLL. 54,4 †si non omnia (*sc. quae anteced, sensu qui est p. 1418, 26 sq.*) -ere vellem tibi et Fuficio (SEN. suas. 6, 19 omnia illi -uisse praeter mortem. QVINT. inst. 10, 1, 26 omnia *tantorum virorum* legentibus placere quam multa -ere maluerim. GALLICAN. Avid. 1, 8 AVSON. 318, 4). LIV. 39, 36, 3 ea, quae apud senatum questi erant Lacedaemonii, -ere senatui. SEN benef. 3, 1, 1 hoc omnibus haeret, quod omnibus -et (*sc. esse ingratum*). nat. 5, 10, 2 dicam primum, quid illis placeat, deinde cur -eat mihi. epist. 71, 26 nihil *sapienti viro* eorum, quae ferenda sunt, -et. 115, 18 ob ipsa, quae aliis -ent, sibi placens. PAPYR. Berol. 611 (*saec. I p. Chr.*) III 12 haec . . . si vobis placen⟨t⟩ . . . ⟨sin⟩ -ent. CVRT. 3, 8, 3 minus hoc regi quam purpuratis eius -bat. COLVM. 4, 13, 1 quod nec mihi -et (*syn.* nonnullis aliis ... visum est). STAT. silv. 2 praef. 35 haec qualiacumque sunt ... si tibi non -uerint. QVINT. inst. 10, 7, 32 illud, quod Laenas praecipit, -et mihi. 11, 1, 57 mihi illud Cassi Severi non mediocriter -et. IVV. 13, 2 exemplo quodcumque malo committitur, ipsi -et auctori. TAC. hist. 3, 84 cum omnia metuenti praesentia maxime -rent. PLIN. epist. 3, 13, 5 magis credam cetera tibi placere, si quaedam -uisse cognovero (AVG. civ. 11, 22). 8, 14, 14 quia parvolum referret, an idem -ret, quibus non idem placuisset. paneg. 76,4 nulla magis omnibus -ent, quam quae sic fiunt, tamquam omnibus placeant. SVET. Iul. 19,2 ne quid ageretur in re publica, quod -uisset ulli e tribus (*sc. triumviris*). CELS. dig. 16,3,32 quod Nerva diceret latiorem culpam dolum esse, Proculo -bat, mihi verissimum videtur. SCAEV. dig. 40, 5, 41, 4 non spectandum, quod heredibus -ret, sed id, quod viro bono posset placere. APVL. Plat. 2, 23 nec agere ea, quae *deorum* maiestati -eant (PS. APVL. Ascl. 8 deo -urum esse, quod placuit. *ita saepe apud* ECCL., *velut* TERT. spect. 24 quicquid dei non est vel deo -et. HIER. epist. 46, 11, 2 domino. 58, 7, 2 plus placent mundo, quae Christo -ent. VVLG. I par. 21,7 deo. prov. 24, 18 *al.*). TERT. adv. Marc. 5, 19 p. 643, 24 haec ... Marcioni -ere oportebant. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 63 LAMPR. Alex. 27,2. 53,5 IVST. 2, 7, 5. 5, 9, 2 PALLAD. 3, 16, 1. HIL. c. Const. 23 imperitis aedificatoribus, quibus sua semper -ent. AMM. 22, 3, 10 SCHOL. Cic. Bob. p. 88, 17 St. MAXIMIN. c. Ambr. 110. HIER. epist. 57, 11, 4 quae apud *Latinos* placent, si vertantur iuxta ordinem, apud *Graecos* -bunt. *al. passim.*

b *absolute* (*dat. personae passim subintelleg.*): CIC. fin. 4, 19 *v. p. 1418, 40.* MAT. Cic. epist. 11, 28, 5 non ..., quod -eat, committam. OV. met. 9, 527 quidquid factura videtur, -et (LIV. 5, 3, 7 quidquid patres faciunt, -et). LIV. 9,4,5 si quid eorum (*sc. quae pro condicionibus pacis proposita erant*) -eat. SEN. epist. 80, 9 mangones, quicquid est quod -eat, aliquo lenocinio abscondunt. TAC. dial. 34 quid in quoque vel probaretur vel -ret. FRONTO p. 202 N. si tamen hoc, quod gustui mittimus, non -bit. VLP. dig. 20, 2, 20, 7 merito. GELL. 12, 13, 24 quasi hoc -ret et corrigere id vellet. SPART. Hadr. 9, 2 omnia, quae -ere vidisset. AMM. 30, 2, 2 si id -uisset. SERV. georg. 1, 57 antiqui 'thus' dicebant ἀπὸ τῶν θεῶν; quod -uit: *eqs.* SCHOL. Cic. Bob. p. 117, 11 ad obtinenda ea, quae ... -ere deberent. HIER. epist. 36, 12, 1 puto problema dissolutum; quod si -et, *eqs.* AVG. epist. 108, 10 placentia ... ista (*sc. aliorum immunda vita sim.*) attinguntur, -entia repelluntur.

II *structurae speciatim notabiles*: A sibi -ere *i. se suisque rebus non esse contentum*: 1 *de hominibus*: TER. Haut. 1043 quam...totus -o mihi. CIC. Phil. 1,12 cum...mihimet -rem. nat. deor. 1, 84 ista effutientem nauseare atque ipsum sibi -ere. Att. 2, 18, 3. 4, 9, 1 epist. 7, 33, 1 SEN. contr. 10 praef. 3 SEN. dial. 9, 2, 7 nat. 4 praef. 13 AVG. conf. 10, 2, 2. 10, 38, 63. civ. 10, 25 *syn.* reprehendit se ipsum. 14, 13 sibi -eant, qui iam sibi placendo ceciderant. *ibid.* salubrius Petrus sibi -uit, quando flevit, quam sibi placuit, quando praesumpsit. in psalm. 44, 9 -e tibi, placeat tibi, qui te fecit. *additur alter dat.*: CIC. Att. 2, 21, 3 ipse etiam sibi, non iis solum, qui aderant, -bat. epist. 4, 13, 3 cum ceteris, ut quidem videor, tum mihi ipse -o. *accedit abl.*: AVG. correpț. 5,7 dolor ... quo sibi -et *homo*, quando sentit correptionis aculeum. *accedunt praepos.* super, in, ex: VVLG. Ezech. 6, 9 -bunt sibimet super malis, quae fecerunt. 20, 43 -bitis vobis in conspectu vestro in omnibus malitiis vestris, quas fecistis. AVG. conf. 10, 37, 61 cum vel ea laudantur in me, in quibus mihi ipse -o. civ. 5, 20 plus intendit in ea, in quibus sibi -et, quam in ea, ... quae non tam ipsi quam veritati placent. in psalm. 44, 9 quia in eo tibi -es, quod in te ipse fecisti. 140, 14 ex qua parte ... tibi -es, iniustus es. *in aegrotandi vim transit*: CAEL. AVR. acut. 3, 20, 197 si post vomitum minus sibi aeger coeperit -ere. chron. 5, 11, 14 ipsum hominem sibimet faciunt -ere (*sc. vomitus post cibum moti*). *de equo*: PELAGON. 184 si equus sibi aestate -uerit (*i. aegrotabit*), hac uteris potione. 2 *de rebus*: SEN. dial. 10, 2, 2 vaga et inconstans et sibi -ens lĕvitas. epist. 42, 2 nec ulla maior poena nequitiae est, quam quod sibi ac suis -et. AVG. civ. 1, 9 homines, quorum sibi vita contaminatissima et sceleratissima -et. 12, 18 *deum* priorem suam ... vacationem tamquam inertem ... et ideo sibi -entem damnasse ... atque ob hoc mutasse.

B *impersonaliter*: 1 *c. inf.*: a *acced. dativ. personae*: CIC. Cluent. 144 de orat. 1, 157 fin. 2, 5 QVINT. inst. 2, 5, 17. 11, 3, 103 TERT. scorp. 6. VOPISC. Aurelian. 49, 1 *opp.* magis placebat. AMM. 20, 4, 16 (*inf. subintelleg.*). VVLG. Ruth 4, 4. Ier. 40, 4 *opp.* placet tibi, ut. AVG. civ. 4, 14. b *absolute*: CIC. inv. 1, 97 de causa digredi nisi per locum communem -et. LAMPR. Alex. 9, 7. 2 *c. acc. c. inf.*: a *acced. dativ. personae*: CIC. Verr. 5, 82 rep. 4, 12 CAEL. Cic. epist. 8, 7, 2 NEP. Paus. 5, 5 (*acc. c. inf. subintelleg.*). LIV. 42, 43, 5 PLIN. nat. 29, 24 EPIST. imp. Aug. Suet. Claud. 4, 3 SCHOL. Cic. Bob. p. 116, 19 St. AVG. civ. 12, 4 *opp.* placere. b *absolute*: PAVL. dig. 25, 2, 3, 4. 3 *sequitur* quod, quia (*cf. p. 1419, 32*): OPTAT. 2, 5 p. 41, 1 si -ret vobis, quod parentes vestri peccaverunt. HIER. epist. 63, 3 super nefaria haeresi quod multam patientiam geris et putas ..., multis sanctis -et. AVG. epist. 173, 1 -et tibi, quia traheris ad salutem. 4 *sequitur* ut: VVLG. num. 22, 34 si -et tibi, ut vadam, revertar. 5 de *aliqua re*: CIC. dom. 53 quodsi ... populus Romanus de ista re consultus esset ..., nonne fieri poterat, ut populo de Cyprio rege placeret, de exulibus Byzantiis -ret?

nota: part. praes. c. esse *pro verbo finito*: VITR. 7, 4, 4 etiam pavimentorum non erit -ens, si qui animadvertere voluerit Graecorum hibernaculorum usum, minime sumptuosus et utilis apparatus.

part. praes. pro adi.: GLOSS. δυσάρεστος. SCRIB. LARG. 188 *aconitum* potum ... facit corpus grave et -ens (*i. aegrum*). CAEL. AVR. acut. 2, 14, 92 (*inter signa morbi*) iacendi negata atque -ens omnis positio. chron. 1, 3, 54 ut *incubo* nullam vigilantibus querelam aut -entem sanitatem (*i. displicentiam, cf. p. 1416, 30 sqq.*) faciat.

? lusus verborum (-ere ∾ disciplina): *fort.* LAMPR. Alex. 53, 5 si ... ista vobis ... -ent, disciplina maiorum rem p. tenet. *etiam maior dubitatio est de* MART. CAP. 5, 437 *p. 1416, 81 sq.*

deriv.: displicentia. [displicina *i. disciplina v. p. 1317, 8.*] *Nelz.*

[**displicina** *v. p. 1317, 8.*]

displico, -ātum, -āre *a* dis- *et* plicare. [*it.* spiegare, *francog.* déployer. *M.-L.*] GLOSS. -at ἀναπτύσσει. *i. q. dissipare*: VARRO rust. 3, 16, 7 si quando -atae sunt *apes* cymbalis ... numero reducunt in locum unum (*Georges coni.* dispalatae). *i. q. explicare*: GREG. M. in Ezech. 1, 9, 30 per verba doctorum exponendo -atur *sacra scriptura*.

displōdo, -ōsī, -ōsum, -ere [*a* dis- *et* plodere. *Th.*]. displudantur *traditur apud* VARRO rust. 2, 5, 8. SCHOL. Hor. sat. 1, 8, 46 explosum est eiectum, -osum cum impetu eiectum. GLOSS. -it dissoluit. -ōsa divisa. separata. -oso repulso. percusso.

i. q. dilatare, diducere: VARRO rust. 2, 5, 8 *pedes* (2, 9, 4). ARNOB. nat. 3, 14 naribus (6, 10). *i. q. dirumpere, dissolvere*: LVCR. 6, 129 vesicula (HOR. sat. 1, 8, 46 vesica [ISID. orig. 13, 8, 2]). 6, 286 -osa repente . . . templa. CONSENT. gramm. V 401, 8 ecthlimpsis est cum concursus vocum non solum praeterit syllabas, sed excludit et velut expressas strangulatasque -it. AVIEN. orb. terr. 507 terris. Arat. 1612 nubibus. AMM. 23, 4, 7 perfractis ossibus capita ipsa -ant.

displuviātus, -a, -um [*cf. c.* compluvium, compluviatus. *Th.*]. *t. t. architect.* (*de re vide Marquardt-Mau, Privatl. 217. 238*): VITR. 6, 3, 1 cava aedium quinque generibus sunt distincta quorum ita figurae nominantur, tuscanicum, corinthium, tetrastylon, -um, testudinatum. 6, 3, 2 -a autem sunt in quibus deliquiae arcam sustinentes stillicidia reiciunt *eqs.*

dispol- *v.* despol-.

**dispondēus* (-īus), -ī *m.* [δισπόνδειος *Th.*]. *plerumque* -ius *traditur. pes metricus ex duobus spondeis constans, proceleusmatico contrarius*: DIOM. gramm. I 480, 18 ut Maecenatis . . . oratores (= IV 370, 9). PROB. cath. gramm. 42, 14 MAR. VICTORIN. gramm. VI 47, 13 FORTVN. gramm. VI 280, 25 TER. MAVR. 1473 ISID. orig. 1, 17, 14 *al.* *Gudeman.*

***dispōno**, -posuī, -positum, -pōnere *a* dis- *et* ponere. dispostus: LVCR. 1, 52. 2, 644 (dispositus: LVCR. 3, 787. 794 *al.* OV. am. 1, 14, 35 *al.* MANIL. 1, 495 *al. etc.*). GLOSS. διατίθημι, διατυπῶ, καθίστημι. -it κατατάσσει, προσδοκᾷ (προσδιοικεῖ? *Götz*), διοικεῖ, διαπλάττει. *cf.* HIER. epist. 106, 66 (*ad psalm. 104, 24*) ὃν διέθετο i. e. quod -uit. nom. hebr. p. 57, 12 Cherethim '-cutes' pro quo melius in Graeco habetur διατιθέμενοι. SERV. Aen. 3, 376 sortitur: -it, ordinat. 3, 446 digerit: ordinat, -it. *cf. etiam* BEDA gramm. VII 286, 9. *inde a* CATONE, *v. p. 1422, 16.* [PLAVT. Men. 35 *v. l. 81*]. [*maced.* despune. *M.-L.*] [*loci dubiae traditionis vel significationis*: CIC. S. Rosc. 132 ⟨...⟩ aptam et ratione -sitam se habere (villam *sim. suppleri vult Landgraf*). SEN. dial. 7, 17, 2 nat. 2, 59, 4 COLVM. 4, 20, 3. 5, 9, 5 TERT. nat. 1, 19 p. 91, 24 ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 22, 31 APRING. in apoc. 18, 22. *ex coni.*: MANIL. 3, 71 SEN. suas. 5, 2. *corrupte*: PLAVT. Men. 35 B^1. COLVM. 5, 6, 5 *v.* depono *p. 581, 30* (*item* 5, 6, 19 dep- *legendum pro* disp-). LVCAN. 5, 562 *G.* STAT. Ach. 1, 459 *M* (*v. vol. IV p. 582, 16*). AVR. FRONTO p. 4, 18 N. HIER. epist. 55, 5, 1 (-sitam *pars codd.*; desponsatam *rell.*). AVG. epist. 151, 12 *ille* ad paeniten-

[*Hey*]

tiam deponatur (disp- *V U edd.; cf.* epist. 232, 6). MISC. Tir. p. 63, 7 ISID. diff. app. 119 (*v. adn. ed.*).]

I *de ordine locali*: A *i. q. ordinare res*: 1 *mobiles* (*diversis locis separatim ponere*): a *generatim*: CIC. Verr. 2, 51 signa (*i. statuas*) ... ad omnes columnas, ⟨in⟩ omnibus etiam intercolumniis, in silva denique -sita. Att. 4, 8ª, 2 libros (*de bibliotheca*). CIC. Colum. 12, 3, 3 haec postquam omnia secrevimus, tum suo quaeque loco -uimus (*ex* XEN. oec. 9, 8, *ubi* διηνέγκαμεν). LVCR. 5, 695 loca caeli ... -sitis signis ornata notarunt (*cf.* PETRON. 35, 2 repositorium duodecim habebat signa *zodiaci* in orbe -sita). VARRO ling. 5, 45 reliqua urbis loca olim discreta, cum Argeorum sacraria [in] septem et viginti ⟨in quattuor⟩ partis urbi⟨s⟩ sunt -sita. *nota* BELL. Afr. 26, 4 ut ... oculos mentemque ad mare -sitos (depos- *plerique codd.*) derectosque haberet. VERG. Aen. 3, 237 tectos ... per herbam -unt enses et scuta ... condunt. TIB. 2, 3, 53 femina ... auratas -uit ... vias (*i. virgas in veste Coa*). OV. ars 2, 45 *Daedalus* -it in ordine pinnas. 2, 577 Mulciber ... lectum circaque superque -it laqueos (2, 595). met. 1, 673 haec ubi -uit *Mercurius* (*sc. alas pedibus, virgam manu, tegimen capillis*). 14, 266 gramina -unt sparsosque sine ordine flores secernunt calathis. fast. 1, 591 -sitas ... per atria ceras (*cf.* 5, 566 PLIN. nat. 35, 6. IVV. 6, 163 porticibus ... avos). EPIST. Sapph. 13 -sitis quae iungam carmina nervis (*cf.* VITR. 5, 4, 5 mobiles ... sunt *sonitus*, qui in tetrachordo inter immotos -siti ... loca mutant. FAV. EVL. p. 15, 29 in tetracordo numerorum ratione -sito). LIV. 26, 51, 1 captivos obsidesque et praedam. MANIL. 5, 169 per totum ... vagas (-us *al.*) corpus -ere palmas (*de pilae lusore manus huc illuc quasi dispergente*). VITR. 9, 8, 8 horae -untur *in horologio* ex virgulis aeneis ... ab centro -sitae in fronte. 10, 2, 3 retinacula super scapulas machinae longe -antur. CELS. 5, 26, 27 linamenta -i per plagam. SEN. Phaedr. 1257 disiecta ... membra ... in ordinem -e et ... loco restitue partes. Thy. 491 plagis ... clausa -sitis fera. benef. 4, 6, 1. 7, 10, 6 per quae (*regna*) divitias suas -uit ac fudit. dial. 3, 21, 3 *ambitio* per omnem orbem titulos. 4, 31, 5 expedite ... armamenta. 12, 6, 5 tot -endi libelli *Polybio ab epistulis* (*cf. ibid.* rerum ... coeuntium congestus). nat. 1, 3, 6 *al. nota* 1, 16, 4 per quae (*specula*) flagitia sua divideret -retque. 4, 13, 3 *al.* epist. 84, 3 apes ..., quicquid attulere, -unt ac per favos digerunt (*sim.* MACR. sat. 1 pr. 5). 90, 10 fronde congesta et in proclive -sita. 95, 28 quae (*fercula*) -i solent, uno iure perfusa (*ibid.* ponantur). 110, 13 -sita (*sc. in cena*), quae terra marique capiuntur. 121, 22 fila *aranei*. CVRT. 5, 1, 20 *altaria* utroque latere (APVL. met. 11, 20 aras. IVST. 24, 3, 4 aras ubique hostiasque). 7, 9, 15 *al.* COLVM. 2, 5, 2 in agro ... *acervos* stercoris (2, 10, 6 -emus dissipabimusque). 3, 15, 3. 8, 17, 6 *al.* LVCAN. 4, 439. PERS. 5, 181 uncta ... fenestra -sitae ... lucernae. PETRON. 73, 5. PLIN. nat. 4, 12 urbes in litore per ordinem -sitas. 6, 102. 18, 193 fimum. 34, 84. STAT. Theb. 1, 519 mensas. QVINT. inst. 7 pr. 1 -endis eis (*saxis, materiae al.*) collocandisque. 10, 7, 23 rudentes. FRONTIN. strat. 3, 10, 6 *cibum*. IVV. 14, 305 -sitis ... amis vigilare cohortem. TAC. hist. 2, 22 molares. ann. 6, 17 -sito per mensas miliens sestertio. PLIN. epist. 5, 6, 40 FRONTIN. grom. p. 43, 1 terminos per summum iugum. SVET. Tib. 43, 2 cubicula plurifariam. Nero 27, 3 per litora *tabernas*. vita Hor. p. 47 specula in (speculato *codd.*) cubiculo scortans ita (scorta *codd.*) dicitur habuisse ... -sita (*totum locum del. Oudendorp*). VLP. dig. 5, 1, 19, 2 merces vendidit ... vel -uit vel comparavit. CORP. XIV 2793 (*a. 169*) signis aereis ... -sitis in zothecis. APVL. met. 6, 10 granis rite -sitis atque seiugatis. 11, 16 *al.* TERT. bapt. 3 p. 203, 21 quam (*materiam*) in omnibus rebus et operibus suis deus -uit (adv. Hermog. 43 p. 172, 23. PRISCILL. tract. 11, 145 ut ... materiam rerum ... in usum operis tui [*sc. dei*] sermo -ret). apol. 17, 1 molem *mundi*. FIRM. math. 8, 11, 5 ob interceptam annonam vel male -sitam vel ... subtractam. FILASTR. 133, 1 de thesauris locisque absconditis atque a deo -sitis. FAV. EVL. p. 21, 10 cavernis (*in tibia*) harmoniae lege -sitis. VVLG. num. 4, 19 *sacerdotes* -ent opera singulorum et divident, quid portare quis debeat. Esth. 1, 6 *lectulos*. psalm. 83, 6 *et* PSALT. Rom. 83, 7 ascensiones (ascensus *Psalt. Rom.*) in corde ... -uit (διέθετο) ... in loco, quem posuit (ἔθετο. -uisti ei *Psalt. Rom.*). CLAVD. 5, 26 cladem divisit in orbem -uitque nefas *Rufinus*. THEOD. PRISC. eup. faen. 96 ex sinopide, alumine *eqs.* ... cum aceto -sitis. PASS. Thom. p. 140, 7. CARM. epigr. 403, 6 molle in varias aurum -ere gemmas. 1135, 8 *pomum in tumulo*. *aliter i. q. separatim ab aliis ponere, separare*: ITALA deut. 19, 7 (Lugd.) tres civitates -es tibi (διαστελεῖς, VVLG. dividas). *pro subi. res* (natura *al.*): LVCR. 5, 439 iungi res et discludere mundum membraque dividere et magnas -ere partes. VITR. 6, 1, 12 proprietates locorum ab natura rerum -sitas. SEN. dial. 11, 10, 5 alimenta, quae rerum natura omnibus locis -uit. nat. 1, 13, 1 si nubes fors aliqua -uit, ut inter se conspiciant. 2, 1, 3 in ea sede, in qua illum (*spiritum*) natura -uit (*i. in dispositione universorum locum dedit*). 3, 30, 3 ubi non humorem natura -uit? 5, 18, 1 ventos ... per diversa -uit *providentia*. epist. 94, 57 haec (*caelestia*) supra nos itura -uit *natura*, aurum ... abscondit. CENS. 6, 2 aetherium calorem ..., qui membra -at *infantis in utero*. *passive non indicato auctore disponendi*: MANIL. 1, 416 Anguis squamea -sitis imitatur lumina flammis. 2, 789 *cardines* per mundum sunt quattuor omnes -siti (VITR. 9, 1, 3). 3, 62 *astra* per mediam mundi ... partem -sita. 5, 286 -sitis habitatur spica per artem frugibus et structo similis componitur ordo. VITR. 9, 1, 3 stellis -sitis XII partibus peraequatis (*de zodiaco*). 9, 3, 3. 9, 4, 5 caudae *arcton* capitibus earum adversae contra -sitae figurantur. 9, 4, 6 *al.* GERM. 193 qualis ... subicit clavicula dentes ..., talis -sita est stellis *Cassiepia*. SEN. benef. 6, 22, 1 *caelestia* ingentibus intervallis diducta et in custodiam universi -sita. nat. 3, 22 haec (*aqua*) ... cum toto *mundo* -sita est. epist. 102, 21. TERT. adv. Marc. 2, 3 p. 337, 1 quibus distinguendis ... sidera et luminaria caelestia -sita sunt. IREN. 1, 14, 2 ex quibus ... *elementa* -sita (κατακεκοσμῆσθαι) dicit. FIRM. math. 8, 3, 5 quatenus sint in zodiaco circulo signa -sita. HYG. astr. 3, 2 p. 82, 5 *stellas* passim -sitas (3, 4 in rotundo. *al.*). AVG. civ. 22, 24 p. 613 D. ita sunt in eo (*corpore*) loca sensuum et cetera membra -sita. 22, 30 p. 631. OROS. comm. 2 p. 154, 1 in membris corporis caeli signa esse -sita, id est arietem in capite *eqs.* b *in agricultura, maxime de seminatione*: CATO agr. 47 harundinem sic serito: ternos pedes oculos -ito (*cf.* PLIN. nat. 16, 173). MORET. 68 -ere plantas ... et ... committere semina terrae (COLVM. 5, 6, 9. PALLAD. 2, 15, 2 locis ... frigidis. 3, 9, 14 *al.*). MANIL. 5, 239 te, Bacche, ... -et ... iugis. SEN. dial. 6, 16, 7 in scissuram (missarum *A*) semina ... plantasque -it (COLVM. 5, 3, 1). COLVM. 3, 13, 4 vitem per denos pedes in quincuncem (3, 20, 4 per species digerendae vites -endaeque ... in proprios hortos. *ibid.* distinguendae). *ibid.* malleolum. 5, 5, 3 ordines. 5, 6, 9 *ulmum*. 5, 6, 11 inter quadraginta pedes ... arbores (5, 6, 17 *arborem. cf.* SIC. FLACC. grom. p. 145, 14). 5, 6, 23 palmites. 5, 7, 1. 5, 10, 21 ramos ... per pulvinos arearum (5, 10, 22 in ordinem). 5, 12, 3 *al.* 11, 3, 41 lepidium cum ... habueris -situm. 12, 16, 2 *uvas* in crate -ito rarius (12, 44, 2 uvam). arb. 30, 2 rosam fructibus ac surculis. PLIN. nat. 17, 68. 78. 19, 150 spongeas ... pedalibus intervallis. 19, 153 PALLAD. 1, 34, 4. 1, 35, 1 *al.* c *in re militari*: SISENNA hist. 61 construunt carros et sarraca crebra -unt. CAES. Gall. 7, 73, 5 obliquis ordinibus *stipitum* in quincuncem -sitis scrobes ... fodiebantur. 7, 81, 4 *fundas, sudes* in opere. civ. 1, 17, 3 tormenta in muris (LIV. 24, 34, 8). 3, 5, 2 omni ora maritima classem (*v. vol. III p. 1286, 81*). 3, 24, 1 *scaphas* in litore pluribus locis separatim. BELL. Alex. 25, 2 *navigia* in statione. BELL. Hisp. 20, 1 circum ea loca castella. LIV. 21, 11, 7 *catapultas ballistasque* per omnia tabulata. 25, 26, 2 *trina castra* per idonea loca (27, 40, 11 per urbes agri Sallentini castra -sita. habebat). 32, 32, 1 cum ... in Phocide ... hiberna -sita haberet. 36, 43, 2 naves. 44, 29, 4 *lembos* per Cyclades. SEN. nat. 6, 32, 7 arma contrariis -sita vexillis (ALC. AVIT. carm. 5, 373). SVET. Aug. 49, 3. Tib. 38 *commeatus* per municipia (PANEG. 11 (3), 14, 1). Cal. 46 *machinas*. VOPISC. Aurelian. 11, 6 illic hiemalia et aestiva -ere, ubi. VEG. mil. 3, 8 p. 83, 18 scutis ... in orbem ... -sitis. d *in architectura* (*ex artis regula collocare*): LEX par. fac. Put. (Corp. I² 2 n. 698) 2, 2 -ito *trabiculas*, ni plus S≡ (*sc. altera ab altera distet*). VITR. 3, 4, 3 supra stylobatas *columnas* (4, 8, 2 circum cellam isdem symmetriis). 3, 5, 15 capita leonina ... -sita ⟨ita⟩, uti. *ibid.* cetera aequali modo. 4, 1, 2 mutuli in coronis ... dorico more -untur. 4, 1, 7 cymatiis et eucarpis pro crinibus -sitis. 5, 1, 2. 5, 1, 9 supra trabes contra capitula ex fulmentis -sitae pilae sunt collocatae. 5, 3, 5 aditus. 5, 6, 9 *comicae scaenae* aedificiorum privatorum ... habent speciem prospectusque fenestris -sitos imitatione. 5, 10, 2. 3 *al.* 6, 5, 1 cum ad regiones caeli ita ea (*triclinia al.*) fuerint -sita. 7, 3, 1 *catenas*. COLVM. 5, 7, 2 tabulata. TERT. adv. Val. 7 p. 183, 21 cenacula in aedicularum -sita (dep- *al.*) sunt forma. VVLG. Ezech. 46, 22 in quattuor angulis atrii atriola -sita. e *de ordinandis capillis*: TIB. 1, 8, 10 saepe ... mutatas -isse comas (*v. vol. III p. 1750, 72*). 1, 9, 67 crines (*v. vol. IV p. 1204, 7. adde* APVL. met. 2, 9). OV. am. 1, 14, 35 male -sitos ... periisse capillos. SCHOL. Iuv. 6, 490 '-it' pro componit crines eius.

2 *immobiles* (*earum partes distinguere vel ordinare*): PANEG. in Mess. 152 tellus ... quinque in partes toto -itur orbe. PROP. 3, 5, 9 *Prometheus* corpora -ens. VITR. 1, 2, 9 cum ad usum patrum familiarum ... aut ad eloquentiae dignitatem aedificia †alte (apte *Krohn*) -entur (5, 12, 1 apte). 1, 5, 7 fundamenta ... pectinatim -sita. 6, 1, 1 *al.* COLVM. 1, 4, 6 villa qualiter aedificetur et quam utiliter -atur. 2, 14, 7 surculo et segetibus atque ... pratis fundus est -situs. 4, 17, 7 late -sita vinea. 4, 25, 1 sic -sita vinitoriae falcis figura, ut. 4, 31, 3 *salix* in bracchia ... -atur. 11, 3, 56 *solum* perfossum in areas -i. 12, 2, 5 est rite -sita navis. PLIN. nat. 17, 78 *arbusta*. 36, 100 sine ferreo clavo ita -sitā contignatione, ut. MART. 10, 79, 5 daphnona ... in agro. APVL. met. 5, 1 partes longe lateque -sitae domus. 10, 29 aulaeo subducto ... scaena -itur. PALLAD. 1, 18, 1 cellam vinariam ... habere debemus ... sic ... -sitam, ut. 1, 39, 3. CORP. VI 1130, 7 (*a. 305/6*) thermas ... quas ⟨M⟩aximianus ... -uit ac ⟨f⟩ieri iussit et ... consecra⟨vit⟩. *in imagine*: PRISCILL. tract. 11, 142 -sitae in te (*deo, deum?*) ecclesiae tabernaculum. FILASTR. 123, 3 zodia ... duodecim ... diversa sunt climata diversaeque regiones ... a deo -sitae, ut inhabitentur. VVLG. Sirach 33, 13 plasmare illud (*lutum figuli*) et -ere. THEOD. PRISC. log. 36 p. 134, 19 lectum straminibus ... -situm. GREG. TVR. Franc. 10, 21 *gladii* capulum ex gemmis ... auroque -situm erat. *singulariter i. q. ponere*: CORP. VI 3450, 6 Aur. Censorino ... uxor et ... filius b. m. -erunt. *huc potes trahere*: MANIL. 4, 712 in varias leges variasque figuras -situm (*paene i. q. factum*) genus est hominum.

[*Hey*]

B *i. q. collocare, dirigere homines (bestias)*: **1** *generatim*: CAES. Gall. 7, 28, 6 in via -sitis familiaribus. LIV. 2, 35, 4 clientibus. 24, 4, 7 qui per contionem ad excitandos clamores -siti erant. CVRT. 6, 11, 3 per -sitos, quos supra somnum habebat. QVINT. inst. 4, 2, 37 -sitae vel etiam circumfusae multitudinis. decl. 364 p. 395, 5. IVV. 7, 44 magnas comitum -ere voces (*i. plausores*). TAC. Agr. 43 cursores. ann. 14, 13 agmina per sexum et aetatem. PLIN. epist. 4, 19, 3 SVET. Iul. 43, 2 Tib. 11, 2. HIL. ad Const. 1, 6 plebs in custodia catenati ordinis constricta -itur. CYPR. GALL. Ios. 6 plebem ... locis -at opimis. SVLP. SEV. Mart. 9, 2 -sitis iam in itinere civium turbis. PASS. Mar. Iac. 12 p. 61, 5 -sitas agminum series. PLIN. nat. 10, 58 *grues* in extremo agmine ..., qui acclament, -sitos habent.

2 *in re militari*: SISENNA hist. 126 quam maxime celatim poterat, in insidiis suos -it. CIC. Phil. 5, 9 sic ... erant -sita praesidia, ut (CAES. Gall. 1, 8, 2 *al.*). POLLIO Cic. epist. 10, 31, 1 qui locis omnibus -siti ... scrutantur tabellarios. CAES. Gall. 5, 16, 4 ut ... stationes ... -sitas haberent (7, 69, 7 *al.*). 5, 33, 1 cohortes (*al. v. vol. III p. 1557, 24*. PANEG. 12 (2), 35, 3 manipulatim). 6, 8, 5 equites ad latera (civ. 3, 24, 4 per oram. *al.* HIRT. Gall. 8, 15, 3 equites frenatis equis in stationibus [*cf. Klotz, Caesarstudien p. 173*]. 8, 16, 4 in insidiis. LIV. 38, 41, 13 in cornua. CVRT. 3, 9, 5 dextra laevaque. FRONTIN. strat. 2, 5, 33 sub virgultis. CAES. Gall. 7, 56, 4 *equitatum*). CAES. Gall. 7, 27, 1 custodias in muro -sitas (7, 55, 9 *al. cf. vol. IV p. 1558, 60*. LIV. 23, 17, 1 *custodes*. SVET. Aug. 43, 2). 7, 34, 1 quae (*peditum milia X*) in praesidiis ... -ret. 7, 35, 1 *exploratores* (7, 61, 1). 7, 80, 1 *exercitum* ad utramque partem munitionum (*aliter cf. p. 1429, 19*. FRONTIN. strat. 1, 5, 24 circa latera). civ. 1, 14, 3 legiones ... in Apulia hibernorum causa (1, 37, 1 Narbone. BELL. Alex. 49, 1 in hiberna [*cf. Klotz, Caesarstudien p. 190*]). 1, 21, 3 in eis operibus ... milites -it non certis spatiis intermissis, sed perpetuis vigiliis stationibusque (3, 92, 2 in suis ordinibus. *aliter* LAMPR. Alex. 47, 1 milites ... sic -uit [*i. instituit*], ut ... annonas acciperent). 1, 27, 5 sagittarios funditoresque raros in muro (HIRT. Gall. 8, 40, 5. CVRT. 8, 14, 3 ab utroque latere). 2, 19, 3 vigilias ... in turribus. 3, 9, 6. HIRT. Gall. 8, 12, 1 silvestribus locis insidias (*cf.* VEG. mil. 3, 10 p. 91, 8 superventūs). 8, 18, 1. 8, 19, 1 *turmas* (TAC. ann. 4, 25). 8, 43, 2. BELL. Alex. 2, 3 *multitudinem*. BELL. Hisp. 2, 1 *tabellarios*. 25, 5 *acies* (*al., v. vol. I p. 407, 81 et 412, 18*). 40, 4. NEP. Iph. 2, 2 copiae ... sic ordinatae ..., ut singuli a peritissimo imperatore -siti viderentur. LIV. 23, 1, 6 Numidas ... in insidiis ... apte (30, 5, 9 ad exitus itinerum). 24, 46, 6 cornicines in via paribus intervallis. 25, 21, 3. 26, 44, 1 copias ita -it: ... opponit, ... arcem insidit, ... imponit (*cf. vol. IV p. 908, 13. adde* LIV. 32, 11, 6. *cf. etiam p. 1428, 41*). 27, 28, 7 oppidanos per muros ... in stationibus. VELL. 2, 27, 4. SEN. Phoen. 391 septena reges bella -siti parant. LVCAN. 6, 289 ut parva -ret arma corona (SCHOL. *ad l.* ut ... milites spissiores collocaret. QVINT. inst. 4, 1, 19). SIL. 12, 172 agmina (*cf. vol. I p. 1345, 59*). STAT. Theb. 5, 7. FRONTIN. strat. 2, 5, 22 insidiatores. 2, 5, 32 *al.* TAC. Agr. 35. hist. 2, 44 *excubias*. 3, 22 paratis ... -sitisque Flavianis. ann. 4, 27. FLOR. epit. 4, 1, 8 urbe tota viros, faces, tela. PAVL. dig. 1, 15, 1 *familiam publicam* circa portam. APVL. mund. 26 duces ac satrapae ubique -siti (*cf. Ps. Aristot. mund. 6 p. 398ᴬ, 29*). ITALA iud. 18, 16 (Lugd.) viri ... -siti ad ianuam portae (ἑστῶτες [ἐστηλωμένοι *al.*] παρά, VVLG. stabant ante). AVSON. 423, 2 *Argivi* -siti in turmas equitum. AMM. 31, 8, 5 praetenturas. VEG. mil. 1, 26 p. 27, 11 ut ... in acie -sitos ordines servent (3, 14 p. 98, 5 tertius ordo -itur de armaturis. MARCELL. chron. II p. 98, 514, 1 a mari in mare). VVLG. III reg. 10, 26 II par. 31, 19. CLAVD. 15, 417 maniplos. carm. min. 25, 88 cuneos. SVLP. SEV. chron. 2, 38, 5 per viam suos. *in imagine* ZACCH. 1, 18 tamquam ad signum bellici moris -sitos stare diceres fluctus. COD. Iust. 1, 27, 2, 8 *limitaneos*. LIV. 21, 5, 10 in ripa elephantos. CVRT. 8, 14, 13 beluae -sitae inter armatos.

sim. in saltatione: APVL. met. 10, 29 saltaturi ... -sitis ordinationibus.

3 *in cursu publico*: LIV. 37, 7, 11 Gracchus ... per -sitos equos (*sc. publice in mutationibus*) prope incredibili celeritate ... Pellam pervenit (*cf.* 40, 56, 11). SVET. Aug. 49, 3 *nuntiorum ex provincia afferendorum causa* iuvenes primo modicis intervallis per militaris vias, dehinc vehicula -nit.

II *de ordine verborum vel rerum per cogitationem, orationem, scripta*: **A** *generatim (i. q. exponere, disserere, digerere, argumentari sim.)*: VARRO ling. 6, 63 sermo, in quo pure -untur verba, ne sit confusus atque ut diluceat, dicitur disputare. CIC. de orat. 3, 137 Homeri libros confusos antea ... -isse. orat. 5 *sophistae* verba ... transferunt eaque ita -unt, ut pictores varietatem colorum. Tusc. 1, 6 *cogitationes* nec -ere nec illustrare. LVCR. 5, 529 causas. AETNA 249 quaecumque iacent tanto miracula mundo ..., manifesta notis certa -ere sede singula, divina est animi ... voluptas. 510 certis -ere singula causis. LIV. 42, 29, 8 consilia ... in omnem fortunam ita -sita habebat: si ..., si. 42, 46, 2 quae audisset quaeque dixisset, ita -sita in litteris erant, ut. SEN. epist. 89, 1 dividi philosophiam et ingens corpus eius in membra -i. 89, 14 moralem eius (*philosophiae*) partem ... -ere (*ibid.* dividi). 94, 33 officia praeceptis -untur. PS. QVINT. decl. 12, 1 levior est dolor, qui -itur (*i. cuius causae separatim proferuntur*). FRONTIN. strat. 2 pr. -sitis primo libro exemplis. APVL. met. 8, 24 mathematicus ..., qui stellas eius -uit. Plat. 2, 26 *Plato* originis eius (*civitatis*) principia et fundamenta -it. ITALA Afr. ed. Soden Luc. 1, 1 multi temptaverunt -ere narrationem (ἀνατάξασθαι, VVLG. ordinare). TERT. idol. 2 p. 31, 29 dominus quam extensius ista (*facinora*) -at. nat. 2, 9 p. 111, 3 deos Varro trifariam -uit, ⟨in certos⟩, incertos et electos. pudic. 9 p. 236, 7 ad struendam et -endam et texendam parabolam. 19 p. 265, 28 Iohannis ... distinctionem delictorum -entis. 21 p. 269, 23 hoc ... magis et agnosco et -o. resurr. 2 p. 26, 16 *haeretici* Christum (*i. qualitates eius*) aliter -ere coacti. 48 p. 98, 23 -sita ad Corinthios ... distinctione ecclesiasticae disciplinae *ab apostolo*. *ibid.* p. 100, 3 ordo ... meritorum ... nomine -etur (p. 100, 4 ordo ... corporum -atur). 53 p. 111, 4. 21 diversa in ordinem -i non possunt. apol. 24, 3 -unt divinitatem, ut imperium ... penes unum, officia penes multos velint. adv. Hermog. 36 p. 166, 13 portionem materiae in motum -ere. adv. Prax. 27 p. 279, 20 distinctione patris et filii, quam manente coniunctione -imus ut solis et radii. adv. Marc. 1, 2 p. 292, 17 *Christi* in homines, non in deos -entis exempla (*cf. p. 1423, 83*). p. 293, 11 has naturas quibus -erit articulis *Marcion*, ... ostendemus. 1, 7 p. 299, 21 -sita ... regula. 1, 9 p. 302, 15 cetera viderit Marcion, si in diversitate -uit. 2, 5 p. 340, 26 totum ordinem disciplinae per praecepta -situm a ... deo (THEOD. PRISC. log. 39 ordinem -situm custodientes *in libro*). 2, 12 p. 352, 4 totum hoc iudicato -situm et ordinatum est. 3, 13 p. 397, 6 in signum ... -sita virgo mater (*cf. Is. 7, 14*). 3, 17 p. 405, 16 de utroque titulo sic -am, ut. 4, 16 p. 473, 11 qui illud (*praeceptum*) ... et distinxit et ad arbitrium disciplinae suae -uit (PRISCILL. tract. 3, 58). 4, 29 p. 521, 17 qui furorem illum ... in personam -it creatoris. PS. TERT. haer. 5 p. 222, 8 totam plenitudinem et perfectionem veritatis in istis litteris esse -sitam. PRAEF. bibl. monarch. in Marc. euangelii in se dicta -ere (*ibid.* agnoscere, intellegere). CYPR. epist. 33, 1 dominus ... episcopi honorem ... -ens in euangelio loquitur. LACT. mort. pers. 2, 2 testamenti novi sollemnem disciplinam. *nota imaginem* HIL. in Matth. 6, 1 porcorum ... haereticis est nomen: quia quamvis ungulae bifidae sint (*ut ruminatoribus*), acceptam tamen dei cognitionem non ruminando -unt. psalm. instr. 13 in psalmo eo, qui octavo in numero -situs est (*i. octavus est*). trin. 4, 33 benedictionem, quam sub eodem sermone ad Ioseph -it *Moyses*. PRISCILL. tract. 1, 38 generatio domini in euangelio per eos (*electos*) sita et edicta. VVLG. psalm. 111, 5 -et sermones suos in iudicio (οἰκονομήσει τοὺς λόγους). sap. 18, 9 institiae legem in concordia -erunt (διέθεντο). CLAVD. 17, 70 aliis (*philosophis*) princeps rerum -itur aer. AVG. civ. 1, 36 p. 52, 33 D. ut deinceps -sita *in volumine II* ab alio sumamus exordio. THEOD. PRISC. log. 34 *adiutoria* in libro fysicorum commodius -imus. 115 exordium. phys. 7 p. 255, 2. AVIAN. fab. 32, 3 -sitis (*sc. per singulos deos*) confidens numina votis ferre ... opem. COMPVT. cod. Col. prol. 4 p. 229 -uimus omni genere inquirendi annos et tempora creaturae. EXC. barb. p. 292, 8 Fr. -amus regna (*ibid.* manifestemus). VAL. CEM. hom. 5, 5 aliud in corde serit, aliud in lingua -it. 17, 1 viam salutis ... sermone. 20, 2 fastidiosi oris verba. EVSTATH. Bas. hex. 6, 5 p. 926ᶜ nascentium genesim. CLAVD. MAM. anim. p. 191, 7 *libellos* subtilissima disputatione. BOETH. arithm. 1, 9 p. 20, 2 ordinatim -sitae ... summae (mus. 1, 16 p. 202, 25 in ordinem). 1, 10 p. 22, 24 si ab uno -antur *numeri* (1, 17 p. 33, 24 a ternario numero). 1, 12 p. 28, 10 *al.* herm. pr. 2, 12 p. 167, 24 (= herm. sec. 5, 12 p. 389, 28) *contradictiones* secundum esse et non esse -untur (*Aristot. herm. 12 p. 21ᴬ, 39* τάττονται). herm. sec. 4, 10 p. 264, 7 (*Aristot. herm. 10 p. 19ᴮ, 31*). in Porph. comm. pr. 1, 13 p. 37, 5 *al.* APRING. in apoc. 1, 9 ut passionis ... temptamenta -ret *Iohannes*. 4, 6. 19, 14 in equis albis aut fidei candorem dicit aut regeneratorum per resurrectionem corporum membra -it. COD. Iust. 6, 51, 1, 9 quod non ineleganter ... Vlpianus in hac parte cum omni subtilitate -uit. NOVELL. Iust. 23, 3 pr. illud ... in tertio capitulo -endum est, quod. 62, 1, 3 hunc ... legis articulum ita -imus. BENED. reg. 1. 18. CAES. AREL. suggest. p. 299 testamenti obscura reserare vel disserere et profunditatem sanctarum scripturarum -ere. *de re*: PRISCILL. tract. 10, 124 historia ... gesta -ens. MARCELL. med. carm. 8 salutifera -it pagina curas. *pro obi. enuntiatum*: TERT. adv. Prax. 5 p. 233, 22 cogitando et -endo secum, quae ... erat dicturus. THEOD. PRISC. log. 66 quid expediat, sequenti lectione -ui. *inf.*: TERT. pudic. 8 p. 234, 12 nec ... possunt *interpretes parabolarum* ... Christianum peccatorem in filio minore -ere veniam consecuturum, nisi ... expresserint. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 4 p. 12, 5 probationem ita esse debere ... -uit. COD. Iust. 7, 45, 14 Papinianus ... in quaestionibus suis rite -uit ... iudicem iudicare. *nota*: COMM. instr. 1, 27, 2 tu licet -as (*i. fingas vel putes, opineris*) nihil te sentire defunctum.

B *technice, maxime in rhetorica*: RHET. Her. 3, 9, 16 ex institutione artis non modo totas causas per orationem, sed singulas quoque argumentationes -emus ..., in (id est *vel* id est in *al.*) expositionem, rationem *cqs.* 4, 56, 69 quo pacto eas (*sc. res*) -ere conveniat. CIC. de orat. 2, 79 *inter quinque membra eloquentiae*: iuvenire, quid dicas, inventa -ere *cqs.* 2, 180 rationem ordinis et -endarum rerum. 2, 184 de -enda tota oratione. 2, 350 de inveniendis rebus -endisque. 2, 357 -sitis notatisque rebus. RVT. LVP. 1, 18 singulas res separatim -endo (*de* μερισμῷ). QVINT. inst. 2, 12, 10 in oratione multa summittere, variare, -ere. 3, 3, 10 non ... tantum inventa tenere, ut -amus, nec -sita, ut eloquamur, ... debemus. 3, 6, 65 colligere ... eadem ac -ere paulo significantius. 8 pr. 1 ratio inveniendi atque inventa -endi.

8, 3, 59 quod male -situm est, id ἀνοικονόμητον . . . vocant. 9, 1, 4 *al.* FRONTO p. 212, 15 N. argumenta ita -ere, ut sit ordo eorum rite conexus. SVLP. VICT. rhet. 4 p. 315, 9 inventa recte et cum ratione -ere (14 p. 320, 11 digerere in ordinem atque -ere). *de re*: QVINT. inst. 10, 6, 2 rerum ordinem ... intra se ipsa -it *cogitatio*. *absolute*: RHET. Her. 3, 9, 16 rationem in -endo habere. *ibid.* ex institutione artis -emus, cum. 4, 56, 69 quae si sequimur, acute et cito reperiemus, distincte et ordinate -emus. CIC. de orat. 1, 187 in hac . . . ratione dicendi excogitare, ornare, -ere, meminisse. part. 20, 68 ratio ... inveniendi et -endi. QVINT. inst. 3, 3, 11 *oratoris* esse invenire, -ere, eloqui. 5, 10, 54 *al.* PLIN. epist. 3, 13, 3 -ere apte, figurare varie. VLP. dig. 23, 3, 33 recte ... Sabinus -uit, ut diceret. ALTERC. Heracl. p. 143, 5 quomodo -is de fide? *apud poetas* (*ad A et B*): LVCR. 1, 52 mea dona (*i. carmen*) tibi studio -sta fideli. 3, 420 dulci ... reperta labore ... -ere carmina (*cf.* PORPH. Hor. carm. 1, 15, 15). PROP. 4, 1, 57 moenia ... -ere versu. TAC. dial. 3 tragoediam -ui ... et intra me ... formavi. SCHOL. Cic. Bob. p. 138, 6 St. in ea (*fabula*) est ... argumentum ita -situm, ut ... procedat. CLAVD. DON. Aen. pr. p. 6, 14 sic Aeneae laudem esse -sitam, ut.

C *singulariter i. q. separatim ponere*: RHET. Her. 4, 11, 16 si rarae -entur *exornationes*, distinctam ..., si crebrae collocabuntur, obliquam reddunt orationem. CIC. de orat. 3, 95 in ornatu -sita quaedam insignia et lumina (*opp.* id ... fusum aequabiliter per omnem orationem).

III ***de ordine temporum et actionum***: A *i. q. ordinare actus, vitam sim. secundum tempora*: TIB. 1, 9, 64 illa ... queat ... operum (*Veneriorum*) varias -isse vices (*cf.* OV. am. 3, 7, 64 quos ego non finxi -uique modos). SEN. Herc. O. 1096 qui tempora digerit ... deus anni, -uit vices. benef. 4, 6, 3 per quam (*lucem*) actus vitae tuae -is atque ordinas (SEN. epist. 16, 3 *philosophia* vitam -it, actiones regit. PS. QVINT. decl. 8, 6 quibus *consiliis* ordinatur iuventa, vita -itur. LACT. inst. 3, 7, 2 in -endo vitae statu. SIDON. epist. 2, 13, 4 *spatia vitae* per horarum ... clepsydras. ENNOD. epist. 8, 5, 2 p. 203, 23 vitam ... in innocentiae calle). SEN. benef. 6, 34, 3 amicum vocas, cuius -itur salutatio (HIER. epist. 22, 28, 4 salutandi ei ordo -itur). dial. 10, 1, 4 aetas nostra bene -enti multum patet. 10, 16, 3 quomodo id (*otium*) -ant aut extrahant (PLIN. epist. 4, 23, 1. *cf. infra l. 40*). 10, 20, 1 *senectutem* in novas spes. 12, 6, 4 diem (*v. p. 1048, 31*). epist. 99, 31 hoc, quod vivimus, late -itur. PERS. 5, 43 unum opus et requiem ... -imus ambo. MART. 5, 20, 3 tempus otiorum (AVSON. 399, 33 tempora. OROS. hist. 6, 1, 5. *aliter* COMM. instr. 2, 25, 1 -situm tempus *a deo*). QVINT. inst. 11, 3, 110 gestum. PS. QVINT. decl. 2, 8 cuius somnos ipsa -as? ipsa custodias? AVR. Fronto p. 68, 3 N. ab hora nona noctis in secundam diei bene -sito cibo studivi. PAVL. sent. 3, 5, 11 in -enda ... quaestione ... hic ordo servatur: primum ..., deinde. APVL. met. 8, 29 probe ... -sita cenula. TERT. spect. 28 p. 27, 4 non possumus cum illis discumbere, quia nec illi nobiscum: vicibus -sita res est. PANEG. 12 (2), 9, 3 -siti ad temporum vices ... secessus. FIRM. math. 5 praef. 5 ad cuius (*sc. Solis*) arbitrium fatorum ordo -itur. AVSON. 255, 5 fatis -ere sic placet aevum. 417, 69 praedia ... -sitis totum vicibus variata per annum (*cf. supra l. 29*). AVG. c. Iul. 3, 9, 19 ordinem saeculorum *deus* (PETR. CHRYS. serm. 174 p. 656^A cuncta ... saecula per aevi omnia spatia). LEO M. epist. 138 p. 1102^A tempus ... solemnitatis ita -sitos habet limites suos, ut ... nunc ..., nunc ... oporteat. DRAC. laud. dei 3, 332 *Brutus* annua festivis -ens fascibus acta.

B *latiore sensu (recedente notione dividendi, praevalente voluntatis): i. q. ordinare quomodocumque*: 1 *aliquid praeparare, administrare, iubere, velle*: Q. CIC. pet. 20 ut ... discriptum ac -situm suum cuique munus sit. SEN. suas. 1, 8 regenda esse et -enda, quae ... vicisset (*sc. provincias, gentes*). SEN. Oed. 256 qui carentes luce -is domos (*Pluto*). Phoen. 662 *Eteocles ad Polynicen*: praecepta melius imperi reges dabunt; exilia tu -e. Thy. 14 supplicia functis ... umbrarum arbiter -is. dial. 10, 9, 1 quod in manu fortunae positum est, -is, quod in tua, dimittis. 10, 20, 5. nat. 1 pr. 11 regna (ITIN. Alex. 28. *cf. etiam p. 1426, 57*). 2, 32, 3 aliis somnia, aliis exta -it *deus*. 2, 46 sic omnia esse -sita, ut. benef. 6, 23, 3 cum universa -rent *dei* (TERT. adv. Marc. 2, 5 p. 340, 6. adv. Prax. 6 p. 235, 10 per quem erant cogitata atque -sita, immo et facta iam *universa*. HIL. myst. p. 25, 1. *cf.* p. 24, 32. PS. HIL. libell. 3 ordinata et gradatim -sita universa. RVFIN. Orig. princ. 2, 9, 8). SEN. epist. 16, 5 arbiter deus universi cuncta -uit. 17, 1 *rem familiarem*. 36, 6 *mores* (*sc. suos*). 71, 2. 102, 20 satius est ire aperta via ... quam sibi ... flexus -ere. 108, 24 omnia in futurum. 119, 6 divitias. CVRT. 9, 6, 19 ne pigri quidem sibi fata -unt (PANEG. 3 (11), 3, 5 *Iuppiter* fata -it. FIRM. math. 3, 1, 2). LVCAN. 8, 603 gladios (*i. caedem*). PETRON. 115, 14 opes ... per mille annos. PLIN. nat. 18, 19 *imperatores* eadem cura semina tractabant qua bella eademque diligentia arva -bant qua castra. STAT. Theb. 7, 391 omnia rite -it, qui bella gerant, qui moenia servent. QVINT. inst. 6, 2, 30 divitiarum ... usum. PS. QVINT. decl. 1, 11 indicium. 7, 11 facinus ordinare, -ere. TAC. hist. 1, 58 Vitellius ministeria ... in equites. ann. 16, 8 imperii curas. PLIN. epist. 3, 19, 9 in -endis facultatibus. SVET. Nero 39, 3 bona male (INST. Iust. 3, 10, 3 legitimo modo. IVLIAN. epit. novell. 70, 256). VLP. dig. 4, 2, 14, 10 quatenus ... diximus ... inesse, sic hoc -endum est, ut. 28, 5, 35, 3 *res Italicas*. PAVL. sent. 4, 8, 25 fundorum hereditariorum culturas rationesque. MARCIAN. dig. 30, 114, 14. APVL. met. 4, 14 instanti militiae -imus sacramentum. 4, 19. 6, 22 pectus meum (*Iovis*), quo leges elementorum et vices siderum -untur. 10, 18 *al.* MIN. FEL. 17, 6 quae ... ut crearentur, fierent, -rentur, summi opificis eguerunt. ITALA psalm. 40, 9 (Aug. civ. 17, 18 p. 243 D.) verbum iniquum -erunt adversus me (κατέθεντο. VVLG. constituerunt). Marc. 9, 12 (cod. k) Elias primo -it omnia (ἀποκαθιστάναι. VVLG. *non respondet. cf.* ITALA Afr. ed. Soden Matth. 17, 11 Helias . . . veniet et -et omnia. ἀποκαταστήσει. VVLG. restituet). TERT. nat. 2, 5 p. 105, 7 nec quicquam hominum causa -ere *deos* (*ibid.* agere, curare). 2, 7 p. 107, 24 sacra. scorp. 10 p. 168, 18 domesticos ..., per quos traditio -sita est (*i. parata*). ieiun. 11 p. 289, 32 quisquis ille est (*sc. spiritus*), in Christo nostro haec erga dominum nostrum officia -uit. resurr. 37 p. 79, 4 *Christus* ut in spiritum -ret statum salutis. 38 p. 81, 3 rem. adv. Hermog. 18 p. 146, 2 ad opera mundi -enda. *ibid.* p. 146, 6 nihil ... -situm sine sophia. adv. Prax. 6 p. 235, 7 intra se. poen. 9 satisfactio confessione -itur. adv. Marc. 3, 2 p. 378, 18 nihil a deo non -situm *eqs.* 3, 15 p. 400, 28. 4, 1 p. 423, 17. *ibid.* p. 425, 14 qui -uit demutationem, iste instituit et diversitatem. 4, 9 p. 440, 22 *al.* 5, 6 p. 588, 4 *deus* stulta eligens eius et -ens in salutem. IREN. 2, 9, 1 mundus manifestat eum, qui se -uit. CYPR. unit. eccl. 4 unitatis . . . originem . . . sua auctoritate -uit *dominus*. epist. 20, 3 ut . . . -ere singula vel reformare possimus. 43, 7 ea, quae agenda sunt, -ere pariter et limare. 61, 1 relegationem vestram sic divinitus esse -sitam. NEMES. cyn. 321. PANEG. 9 (12), 9, 3 prospexeras omnia, -eras omnia. CAPITOL. Ver. 8, 6. Aur. 8, 14 quae ad bellum erant necessaria, ... et -uit ... et ordinavit (EVTR. 9, 23 ordinavit ... multa et -uit). MAX. Balb. 13, 4 res bellicas pulcherrime. Gord. 12, 2. ARNOB. nat. 1, 30 quis ventorum -erit flamina. FIRM. math. 3, 10, 7 qui regum actus sua intercessione -ant (*cf. Ziegler in indice ad* 5, 2, 17). 7, 1, 2 *deus* siderum cursus ordinesque -uit. PS. AVR. VICT. epit. 6, 2. EDICT. imp. Diocl. 1, 2 fortunam reipublicae ... -i fideliter adque ornari decenter. HIL. trin. 5, 23 quam (*legem*) manu mediatoris per angelos -sitam suscepit *Moyses* (*cf. Vulg. act. 7, 53 et Gal. 3, 19, ubi* lex . . . ordinata per angelos). 11, 49 secundum -sitam (*a deo*) primi hominis figurationem. PS. HIL. libell. 2 qui (*deus*) quaedam generaverit, quaedam fecerit, -erit, ordinaverit, exornaverit. OPTAT. 3, 4 p. 83, 15 PRISCILL. tract. 5, 81^b. 87 deus ... per omnem scripturam in se cuncta -ens. 11, 144 per te (*deum*) -sita sunt opera cunctorum (*ibid.* distinxisti singularum rerum partes). AVSON. 319, 60 -sitis ... funeris arbitriis. 419, 52 palmatae vestis meae ornamenta (*i. consulatum*) -is, *imperator*. 419, 67 nullus umquam *imperatorum* . . . aut consultius cogitata -uit aut -sita maturius expedivit. 460, 2 *Telemachus cum patre* agenda -it. AMM. 14, 7, 5 Antiochensi plebi ... non ... -i quicquam (*sc. frumenti*) statuit. 16, 10, 1 *al.* 17, 10, 5 quod ita recte -situm est impraepedite completum. 18, 1, 1 provinciarum fortunis multa conducentia -bat. 23, 1, 7 procinctus Parthici -endi. ORIGO Const. 6, 35 -sitam bene rempublicam. SCHOL. Iuv. 6, 545 CLAVD. DON. Aen. 2, 110 *al.* VEG. mil. 1 pr. MAXIMIN. c. Ambr. 123 etsi concilium, quod -situm erat, fuisset impletum. AMBROSIAST. in II Cor. 1, 17 non implet, quae -it (*infra*: non implevit, quod voluerat). HEGES. 1, 12, 3 proelia (*cf.* EVGRAPH. Ter. Eun. 771). HIER. in Philem. prol. p. 741/2 prandium (*ibid.* p. 743/4 praeparare). VVLG. num. 24, 11 decreveram ... honorare te, sed dominus privavit te honore -sito. II par. 7, 11. 8, 6 quaecumque voluit Salomon atque -uit. Tob. 5, 27. sap. 11, 21 omnia in mensura . . . -isti (διέταξας). 12, 15 (διέπεις). 15, 1 in misericordia -ens omnia (διοικῶν). Luc. 22, 29 -uit mihi pater meus regnum (διέθετο. *cf.* TERT. adv. Prax. 26 p. 279, 9). I Cor. 11, 34 cetera ..., cum venero, -am (διατάξομαι). PSALT. Rom. 72, 18 eis mala (VVLG. posuisti. ἔθου). PS. RVFIN. in psalm. argum. p. 644^D psalmos aliter, quam dictati fuerant, ordinavit: hoc ... spiritu sancto ideo -ente, ut *eqs.* PRVD. psych. 876 Sapientia ... omne consilium regni celsa -it ab aula. CLAVD. 28, 225 ni calor incauti ... Alani -situm turbasset opus. AVG. civ. 4, 33 p. 188, 12 D. *deus* ordini temporum non ... servit, sed eum ... tamquam dominus regit, moderator -it. 5, 21 p. 232, 22 *al.* 10, 24 p. 439, 5 semen -situm per angelos (10, 32 p. 457, 6 in manu mediatoris. *cf.* VVLG. Gal. 3, 19). 17, 18 p. 243, 21 mortem ipsius cogitasse et -isse inimicos eius. SVLP. SEV. dial. 2, 12, 10 convivia. BARNAB. 10, 2 -am ad populum ... aequitates meas (διαθήσομαι). OROS. hist. 3, 23, 26 in -endo bello (SIDON. carm. 7, 398 CASSIOD. var. 11, 1, 8). LEO M. serm. 33, 4 *Herodes* in puerum Iesum impietatem doli. LIB. pontif. p. 3, 12 *Petrus Clementi* cathedram ... -endam commisit (*ibid.* gubernandi ... potestas). *nota* PROSP. in psalm. 144, 2 per singulos dies benedictio dei celebranda -itur. VAL. CEM. hom. 18, 2 certamen singulare. CLAVD. MAM. anim. p. 28, 20 *passionem* ipsa *aeternitas dei* -uit. p. 82, 9. FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 10, 1 serpens ... machinas sibi. VICT. VIT. 1, 13 singulas ... provincias. 2, 55 propone, quod -is. SEDVL. op. pasch. 5, 2 p. 275, 5 PAVL. PETRIC. Mart. 6, 439. ALC. AVIT. carm. 4, 165 *deus* -ens funera rerum. 6, 626 virgineis quantum -itur illic (*sc. in caelo*) ... meritis. ENNOD. epist. 2, 13, 3 p. 53, 14 quidquid ubique -itur. 8, 5, 2 p. 203, 23 *v. p. 1425, 33.* opusc. 1, 51 p. 275, 14. 7, 3 p. 411, 25 cum ... deus ... et antiqua iusserit et moderna -at. dict. 10, 10 p. 457, 25 laeto deus gaudia nostra -at eventu. APRING. in apoc. 5, 2 quae secreta ... sanctione -uit, ordinatione fundavit, sapientia signavit, consilio statuit, virtute construxit. CASSIOD.

[Hey]

var. 2, 15, 3 praefecturam ... iuncta exercitus ... cura -uit, ut nec ... deesset nec ... subtraherot. 2, 16, 4 credita ... tanta integritate -uit, ut. 4, 46 petitiones supplicum ... ordinatione. 8, 10, 5 negotiorum aequabilia. anim. 2 p. 1287^C nescio quod adversum ..., quod -situm non habemus. MVTIAN. Chrysost. hom. 3, 5 p. 260 deus aliquid dispensat atque -it (οἰκονομῇ). COD. Iust. 1, 4, 27, 1 (= 5, 70, 7, 5^a) res furiosi ... sub hypotheca. 1, 27, 1, 12 ab ea (*praefectura Africae?*)... septem provinciae ... -antur (*i. administrentur*). 1, 27, 2, 13 cum omnia ... -sita et perfecta fuerint. 3, 1, 14 pr. *iudices* iudicium. 5, 17, 11, 1^c lucro ... ab his ... -endo. 5, 30, 5, 3. 5, 70, 7, 7 tali ... ordinatione in curatore furiosi -sita. 8, 47, 10, 1 secundum quod iam -uimus. 10, 44, 4, 2 quae ... non veteribus legibus, sed etiam nostris sanctionibus -sita sunt. 11, 48, 20, 4 *summam*. NOVELL. Iust. 112, 1 haec (διετυπώσαμεν). app. 1, 1 dispositionem (*de imperatore*). GREG. M. epist. 9, 20 p. 54, 25 NICET. appell. 2, 14. PALLAD. hist. mon. 14 p. 368^D quod iubetis de istis, -ite (τί κελεύετε περὶ τούτων;). BENED. reg. 3. 41 omnia sic temperet atque -at. 63. FACVND. defens. 1, 1 p. 531^A sacramentum (*cf. p. 1426, 3*). ROMVL. fab. Aesop. 69 p. 234, 11 Thiele (S) dominum debere attentum esse in suis rebus -endis. ISID. Goth. 11 chron. II p. 272 ius amicitiamque. INSCR. christ. Rossi II p. 146, 8 caelorum dominus ... -it terras. *de testatorum voluntate*: VVLG. II reg. 17, 23 -sita domo sua ... interiit (EVANG. de nativ. Mar. 8, 2. *ibid.* procurare. *cf. etiam infra l. 84*). COD. Theod. 4, 4, 3, 1 (*a. 396*) qui extremum -it arbitrium, obsignandum porrexerit testamentum. COD. Iust. 3, 38, 12 pr. nihil. 6, 23, 26 quibus legata ... -ret. 6, 23, 31, 5 quod ... pro suis rebus -erit *in testamento*. 6, 51, 1, 11^g coniunctim ea. 7, 15, 3, 1 in suo ultimo elogio, quidquid voluerit, contra eos -ere. 8, 37, 11. *testamentum -ere et sim. in sacra scriptura*: ITALA gen. 21, 27 (Aug. loc. hept. 1, 68 p. 518, 6) -erunt ambo testamentum (διέθεντο ... διαθήκην, VVLG. percusserunt ... foedus). *sic passim in* ITALA, *ubi* LXX διατίθεσθαι (διατιθέναι) διαθήκην, VVLG. foedus ferire, inire, paugere, percutere; pactum ferire, pangere; amicitias iungere; pacem facere; testamentum ordinare. *nota structuras*: cum *aliquo*: ITALA gen. 26, 28 (Aug. loc. hept. 1, 97 p. 521, 21). *al.* ad *aliquem*: exod. 2, 24 (Lugd.) *al.* *alicui*: gen. 34, 12 (Lugd.) *al.* ITALA Is. 55, 3 (Tert. adv. Marc. 3, 20 p. 411, 6) -am vobis dispositionem aeternam, religiosa et fidelia David (Tert. *ibid.* 4, 1 p. 424, 24 testamentum. διαθήσομαι ὑμῖν διαθήκην, VVLG. feriam vobiscum pactum). ITALA exod. 23, 32 (Aug. loc. hept. 2, 111 p. 561, 10) non -es illis et diis eorum pactum (συγκαταθήσῃ ... διαθήκην, VVLG. inibis cum eis foedus). iud. 2, 20 (Tert. scorp. 3 p. 152, 5) pactum ..., quod -ui patribus (διαθήκην ... ἣν ἐνετειλάμην, VVLG. pactum ... quod pepigeram). *de ordinatione medicorum*: THEOD. PRISC. log. 36 p. 135, 4 medicum ... commixtionem adiutoriorum posse -ere. 56 diversis ... accidentibus diversae curae -endae erunt. 102 p. 202, 11 *cibos*. gyn. 11 omnes ... -ere curationes ... adhibendas. 14 *purgationem* inoffense. 17. 32 quae artis officio ... aut -enda sunt aut facienda.

obi. supplendo: SEN. dial. 6, 11, 4 aeterna volutat animo et in nepotes ... -it *homo*. TERT. anim. 58 p. 395, 20 *anima* est, quae concipit, quae -it, quae mandat, quae impellit. resurr. 17 p. 48, 8 *anima* habet ... de suo ... cogitare, velle, cupere, -ere. adv. Hermog. 20 p. 148, 17 cogitando et -endo. adv. Prax. 5 p. 233, 23 cum ratione ... sua cogitans atque -ens sermonem eam (*sc. rationem*) efficiebat. apol. 21, 11 *spiritui* ratio assit -enti. ITALA prov. 8, 30 (Cypr. testim. 2, 1) *Sapientia*: eram penes illum (*deum*) -ens (ἁρμόζουσα. VVLG. cuncta componens). FIRM. math. 4, 14, 5 qui in regia domo iubendi vel -endi habeant potestatem. AMM. 15, 5, 20 cum de profectione ... -retur. 24, 4, 21 iam, si ipse -erit, evasuros. VVLG. act. 20, 13 sic ... -erat ... iter facturus (διατεταγμένος ἦν μέλλων ... πεζεύειν). PS. AVG. serm. 27, 4 plebs ... de corruptela -it et ... cogitat. COMM. instr. 1, 27, 7 non ita -uit, ut tu putas, deus aeternus. VICT. VIT. 2, 79 deus cum de mundi ... creatione -ret. PETR. CHRYS. serm. 118 p. 523^A quasi evasurus mortem, sic de vita -is. COD. Iust. 3, 28, 36, 1^D tunc restitui, quando testator -uit. SEN. dial. 10, 3, 5 quis ista, sicut -is, ire patietur? TERT. pudic. 16 p. 253, 24 aufert ⟨te⟩ tibi et Christo, sicut -erat, addicit. DARES 7 si, ut -situm esset, classis ... mitteretur. AMM. 30, 2, 4 VVLG. Ios. 6, 15. COMM. apol. 280. EXC. barb. p. 274, 10 Fr. sic regnaverunt, sicut ipse -erat. BOETH. mus. 2, 13 p. 243, 3 ut superius -uimus. COD. Iust. 8, 36, 5, 1 BENED. reg. 11. 65. *ibid.* prout abbas -erit. TERT. adv. Prax. 11 p. 243, 17 *deum* non aliter quam -uit pronuntiasse nec aliter -isse quam pronuntiavit. COD. Theod. 8, 8, 6 (*a. 395*) *rectore provinciae* insistente, -ente atque agnoscente. ENNOD. epist. 9, 11, 7 p. 237, 9 ne ... vobis -entibus haec a se exigi crederet. CONC. Rom. a. 502 p. 449, 11 donec -ente deo ... manserit doctrina. GREG. M. epist. 2, 51 coepiscopo nostro -ente. 4, 11 p. 245, 4. CORP. V 8987, 8 (*a. 362/3*) Iulianus ... princeps ... cursum ... fieri iussit, -ente Claudio ... praefecto praetorio, curante Vetulenio ... corr(ectore). III 10596 (*a. 365/7*) imperatores ... muros ... consurgere imperarunt, -ente Equitio v. c. ..., curante Augustiano *eqs.* VIII 4767 arcum ... p(rovincia) N(umidia) ... -entí (*sic*) ac dedicante Popilius ... ⟨exstruxit?⟩. *accedit dat. personae*: TYCON. 24, 3 (*ex gen. 18, 19*) sciebat ... quia -bat Abraham filiis suis (LXX ᾔδειν ... ὅτι συντάξει τοῖς υἱοῖς. VVLG. scio ... quod praecepturus sit filiis suis). VVLG. num. 8, 26 sic -es Levitis in custodiis suis (ποιήσεις τοῖς Λευίταις). Is. 38, 1 -e domui tuae, quia morieris. act. 7, 44 sicut -uit illis deus (διετάξατο). Tit. 1, 5 constituas ..., sicut et ego -ui tibi (διεταξάμην. ITALA Hier. adv. Pelag. 1, 21 praecepi). PSALT. Rom. 72, 15 natio filiorum ..., quibus -ui (ἠσυνθέτηκα. VVLG. reprobavi). TERT. scorp. 9 p. 163, 16 hac permixtione nunc ad apostolos, nunc ad omnes -endo effundit. HIL. trin. 4, 42 *deus* -ens ad Abraham, loquens ad Moysen. EVANG. Thom. 12, 3 *v. l. 51*.

pro subi. res est: natura: SEN. suas. 3, 1 quidquid ... diffluxit ..., invicem temperatur ..., sive ita natura -uit, sive. SEN. nat. 4, 2, 1 epist. 29, 9. PLIN. nat. 11, 3 *natura* -uit ieiunam caveam *culicis* uti alvum. 24, 1 remedia ... homini. FAV. EVL. p. 5, 17 ab hoc numero elementa. p. 12, 17. THEOD. PRISC. eup. faen. 3 medicinam ... in vilibus herbis. SEN. dial. 1, 5, 7 *v. infra l. 36*. epist. 66, 8 quas (*domos*) intravit -uitque *virtus*. PLIN. nat. 22, 30 *divinitatis* -entis auxilia in genera, in causas. PS. QVINT. decl. 2, 2 de pariter ardentibus *parentibus* vices -uit affectus *filii* (*sc. haesitantis, utrum prius servaret*). PS. APVL. Ascl. 40 earum rerum, quas εἱμαρμένη necessitasque -it. TERT. scorp. 10 p. 169, 6 quae ... initium finemque -unt. resurr. 2 p. 27, 7 ut de ipso prius constet, a quo dicatur -situm esse, quod quaeritur. adv. Val. 35 p. 210, 8 hoc quae ratio -at, ut. adv. Prax. 2 p. 229, 29 unitatem in trinitatem -it *oeconomia*. VVLG. prov. 16, 9 cor hominis -it viam suam (*opp.* dirigere gressus). sap. 8, 1 *sapientia* -it omnia suaviter (διοικεῖ. *cf.* AVG. serm. ed. Mai 7, 1). 9, 3 ut -at orbem terrarum in aequitate (διέπῃ). PS. RVFIN. in psalm. 22, 5 mente cogitationes -untur. ENNOD. epist. 4, 29, 1 p. 118, 12 caelestis utilitatem sequacium cura -it (*ibid.* dona tribuuntur). 8, 10, 1 p. 207, 3 bene -antur superno vota vestra iudicio. 9, 2, 3 p. 230, 2 et causa et persona *petentis* ... vestro -atur studio. COD. Iust. 1, 17, 1, 1 legum auctoritas ... res bene -it. 4, 66, 3, 6 aliter ... quam nostra constitutio -uit (6, 23, 30 nostra constitutio ... testatorem -uit ... scribere. *v. etiam infra l. 50*). NOVELL. Iust. 36, 6 quemadmodum ... iura -unt. 113, 2 sanctionem -entem iudicantis examinationem (θέσπισμα διατάττον ... ἐξέτασιν). GREG. M. moral. 2, 34 mutabilia cuncta -it *lux* (*i. deus*). 4, 55 acr ... ex caeli qualitate -itur.

pro obi. est: *oratio obliqua* (*enuntiata relativa v. p. 1425, 59. 63. 1427, 26 al.*): SEN. dial. 1, 5, 7 quantum cuique temporis restat, prima nascentium hora -uit. IVLIAN. Vlp. dig. 43, 30, 3, 4 -i, apud quem ... puer educeretur (*sic*). AMM. 14, 11, 4 ut ... -retur ... concordi consilio, quibus ... incrementis ... frangerentur. 16, 5, 3 praelicenter -ens, quid ... deberet. COD. Iust. 5, 37, 27 constitutionem ... fecimus -entes, quemadmodum debent solutiones ... fieri. *cf.* LIV. 34, 46, 8 ut ... -ret copias, quibus quaeque portis erumperent. *enuntiatum per* ut: SEN. contr. exc. 8, 2 -eramus ..., ut ... simulacra Phidias faceret. IAVOL. dig. 10, 3, 18 ut fundus ... serviat, arbiter -ere non potest. COLL. Moys. 15, 3, 2 dii ... ordinare et -ere dignati sunt, quae bona ... sunt, ut ... probarentur. ITALA I Cor. 9, 14 (Rufin. Adamant. 1, 6) -uit his ..., ut ... vivant (διέταξεν ... ζῆν. VVLG. ordinavit ... vivere). HIL. op. hist. frg. 2, 13 AMM. 16, 12, 27. ENNOD. epist. 6, 15, 1 p. 157, 14 CASSIOD. var. 8, 2, 7. 8, 3, 3 *al.* COD. Iust. 6, 51, 1, 11^C apertissime et expressim. INST. Iust. 2, 20, 2 constitutio ... -uit, ut. NOVELL. Iust. 37, 2 sublimitatem tuam suis -ere praeceptionibus, ut. EVANG. Thom. 12, 3 Ioseph ... -uit ad Mariam ..., ut non (παρήγγειλε ... ὅπως). CLAVD. 18, 157 quam bene -situm est terris, ut. AMM. 24, 4, 9 id erat ... ratione -situm, ut. SVLP. SEV. chron. 2, 31, 5 id domino ordinante -situm *est*, ut. *nota attractionem*: CLAVD. DON. Aen. 5, 756 quae (*domus*) -bantur, ut surgerent. CHIRON 6 antepridie *iumentum* -endus erit, ut minus cibetur. VVLG. IV Esdr. 7, 17 -isti lege tua, quoniam ... hereditabunt haec. *infinitivus* (MACR. exc. gramm. V 622, 22 volo currere, opto invenire, -o proficisci): VOPISC. Aurelian. 36, 5 -isse Aurelianum eos ... occidere. 48, 4. IVL. VAL. 3, 5 nobis in vos -situm est militare. ARNOB. nat. 7, 16 PALLAD. 3, 10, 7 *al.* HIL. in Matth. 20, 9 (ut *al.*). OPTAT. 2, 17 p. 51, 18 LVCIF. Athan. 2, 24 p. 192, 1 EPIST. pontif. 253 Migne 13, 372^B SERM. Dominic. 1 Migne 13, 643^A PRISCILL. tract. 1, 18. 3, 62 AMM. 16, 10, 16 *al.* SERV. Aen. 2, 102 *al.* CLAVD. DON. Aen. 1, 260. 2, 790 volo atque -o proferre, quae. *al.* AMBR. Abr. 1, 8, 71 *al.* AMBROSIAST. in Eph. 3, 9 PS. AMBR. serm. 2, 2. HEGES. 5, 42, 5 -uit in hostem irrumpere (*Ios. bell. Iud. 6, 4, 5* διεγνωκὼς ... ἐμβαλεῖν). HIER. vita Pauli 1 hom. Orig. in Luc. prol. p. 247/8 *al.* VVLG. I reg. 23, 10 *al.* GENNAD. vir. ill. 24 PS. RVFIN. in Os. 11, 10/11 p. 1020^B PAVL. NOL. carm. 32, 4 epist. app. 2, 7 p. 441, 18 AVG. civ. 22, 8 p. 574 D. epist. 71, 1, 2 *al.* retract. pr. 1 ut facere cogito atque -o. PS. AVG. quaest. test. I 93, 1 *al.* SVLP. SEV. dial. 2, 8, 3. 3, 4, 1 MART. CAP. 3, 326 OROS. hist. 3, 23, 53 CASSIAN. inst. pr. 2 *al.* LEO M. serm. 9, 2. 33, 1 providentia ... dei -situm habens ... subvenire. AVELL. p. 63, 2 PROSP. in psalm. 104, 28. 119, 2 religiosae voluntati et piam vitam agere -enti. PS. PROSP. vocat. gent. 2, 3 MARCELL. auct. chron. II p. 106, 540, 5 EXC. barb. p. 300, 18 Fr. VAL. CEM. hom. 17, 4 *al.* PS. ARNOB. confl. 1, 2 VRAN. epist. 1 p. 860^A *al.* SIDON. epist. 4, 8, 5 TAVRENT. ad Ruric. epist. 3 p. 446, 15 RVRIC. epist. 1, 6 p. 359, 26 *al.* FAVST. REI. grat. 2, 10 p. 85, 21 *al.* SERM. Corp. Viud. 21 p. 226, 4 VICT. VIT. 3, 19 ALC. AVIT. epist. 32 *al.* *nota* DRAC. Orest. 155 facinus ... parare -it. SCHOL. Ter. p. 110, 5 ENNOD. epist. 8, 12, 1 p. 208, 24 *al.* FVLG. RVSP. epist. 2, 30 p. 320^C *al.* CASSIOD. var. 1, 27, 2 *al.* compl. in act. 9, 1 IORD. Rom. 383 *al.* GREG. TVR. glor. conf. 95 Franc. 2, 1 p. 60, 22 COD. Iust. 1,

[Hey]

27,2,14. 2,59,2 pr. patronos ... prius iurare ... -uimus (2,59,2,3 *al. de edictis principum*). 6,25,7,1 *al.* (*de testatore*: 3,28,36,1^r. 7,4,16,2). Lex Sal. 14,4 (*pars codd.*). Hist. Apoll. 24 p. 44,13 Coripp. Ioh. 7,137 Greg. M. moral. 2,73 *al.* Isid. orig. 19,1,7 *al.* Pass. Thom. p. 141,21. 142,1 Pass. Andr. long. 15 Pass. Petr. 17 Vita Nicet. 11 Vita Desider. (Script. rer. Merov. III) 1 Vita Caes. Arel. 2,42 Carm. epigr. Engström 103,3. *acc. c. inf.*: Amm. 23,2,5 -isse Tarsum reversurum. 24,7,4. 25,5,9. 26,6,4 unam *partem classis* emitti -uit. *al.* Dig. de conc. dig. 2,8 nemine ... concedente, sed ... eum haberi -ente. Pass. Petr. 7 si me ... morari -it *dominus* (*ibid.* decreverit, dignatur). *pass. personale*: Amm. 27,8,3 Theodosius ... properare -itur. 28,1,12 *al.* 29,5,42 qui Caesaream mitti -situs. 29,6,3 *opus* maturari -situm est. Cod. Iust. 6,43,3,2^a quae restitui aliis -sita sunt. 6,50,18 pr. quae (*datio*) celebrari -sita fuerit. *nota structurarum permixtionem*: Canon. Migne 56,756^A si -ens aliquis et desiderans mulierem alienam dormire cum ea et constituerit et non veniat ad -situm suum.

2 *aliquem instituere, tractare, parare, regere* (*alicui v. p. 1427, 81*): Sen. benef. 5,25,1 *imperatorem* ingen⟨te⟩s exercitus ... -entem (*i. gubernantem*). Pavl. dig. 33,5,7 familiam heres. Tert. apol. 2,18 in omnibus nos (*Christianos*) aliter -itis quam ceteros. adv. Marc. 2,27 p. 373,17 in haec ... -situs est a patre *Christus*. 2,28 p. 375,21 deus, quos salvos non facit, ... in exitium -it. 3,9 p. 392,1 angeli ... ad moriendum pro nobis -siti. Cypr. epist. 25 quos (*paenitentes*) ... quomodo -erimus. Lampr. Alex. 47,1 *v. p. 1423,31.* Vvlg. sap. 3,5 in paucis vexati, in multis bene -entur *iusti* (εὐεργετηθήσονται). 8,14 populos (διοικήσω. 12,18). 9,12 populum ... iuste (διακρινῶ). 16,2 bene -isti populum (εὐεργετήσας). IV Esdr. 8,11 -as eum tuae misericordiae. Cod. Iust. 1,27,1,43 quae pro -endis (*sc. secundum annonas*) civilibus iudicibus Africae eorumque officiis ... -uimus. Inst. Iust. 1,6,7 quemadmodum alias res ita et servos suos in ultima voluntate -ere. Greg. M. moral. 4,55 nequaquam potestates summae minimas -rent (*syn.* angeli ... dispensentur). 16,34 *deus* iniuste homines non -it (*ibid.* regit). Pass. Mar. Iac. 4 p. 50,14 Marianum et Iacobum exemplo et magisterio suo -sitos. Carm. epigr. 1410,8 subolem. *de re*: Sen. dial. 11,18,3 bene liberos tuos et in auxilium et in oblectamentum fortuna -uit. epist. 78,7 sic nos ... natura -uit, ut dolorem ... brevem faceret. Novell. Iust. 113,2 quae (*iussio*) non -et ... iudicantem (τυποῦσαν ... τὸν δικάζοντα ... κέλευσιν). s e -ere (*etiam de re*): Sen. dial. 7,8,5 *ratio* cum se -uit et partibus suis consensit. epist. 23,8 qui consilio se suaque -ant. 28,6. Priscill. tract. 10,127 se per ea, quae sunt per deum provisa, -ens. Gennad. dogm. 15 quae (*anima*) ... semetipsam sua ratione -at. Greg. M. epist. 6,63 p. 440,15 qualiter se -ere debeat.

disponere *aliquid* (*aliquem*) i n *aliquid*: *v. p. 1421,30. 69. 1422, 83. 1424,4. 13. 15. 21. 1425,37. 81. 1426,14. 20. 1428,14. supra l. 22. 23 al.* *aliquid* e x *aliqua re*: *p. 1422,50. 81.* -ere *aliquem c. inf.*: *v. supra l. 11.* *c. quaest. obliq.*: *v. p. 1425,78.*

part. perf. pass. pro adi. **dispositus**, -a, -um. *comp.* -ior: Sen. nat. 1 pr. 14 Lact. ira 10,41. magis -us: Bell. Alex. 45,4. *superl.* -issimus: Boeth. cons. 4,1 arithm. 1,27 p. 55,7. Gloss. διακείμενος, εὔ[σ]τακτος, τακτικός. *i. q. bene ordinatus*:

I *de loco*: Varro rust. 1,59,2 in venustate -a pomorum. Bell. Alex. 45,4 acies ordine -a magis Octaviana, paratior ... Vatiniana. Manil. 2,72 -os ... cursus *siderum*. Vitr. 7,5,2 megalographiae habentes ... fabularum -as explicationes. Sen. Herc. O. 659 -o ... monili. Colvm. 5,6,1 frequens et -um arbustum. Plin. nat 10,108 *columbas* nosse credas suos colores varietatemque -am. 16,92 -a myrto *sunt folia*. Min. Fel. 17,10 apte -a recta montium. 18,4 ingressus ... domum omnia exculta, -a, ornata vidisses. Tert. adv. Hermog. 40 p. 170,1 -ac ... et comptae informem et incultam materiam respondere. Itala Ezech. 30,22 (Hier. *in ocum* p. 366) conteram bracchia eius fortia et -a (*ex prava LXX lectione* τεταγμένα *pro* τεταμένα. *v. Hier.*). Boeth. cons. 4,1 in ... -issima domo. *aliter* Physiogn. 51 narium pars ... a fronte -a ... honeste et seiuncta, quod Graeci dicunt διηρθρωμένον. *sim.* 61.

II *de verbis, scriptis sim.*: Lvcr. 2,644 quae (*fabulationes*) bene et eximie quamvis disposta ferantur. Cic. part. 6,19 dilucidum fiet usitatis verbis propriis -is. Priscill. tract. 3,58 inter profetas -i canonis. Boeth. arithm. 1,27 p. 55,7 usque ad decuplum -issima ordinatione perveniet.

III *de variis rebus*: *corporalibus*: Scrib. Larg. 103 stomachum ... ad lenia ... medicamenta apte -um. 271 p. 106,7 in dissimiliter -is corporibus. Lact. ira 10,41 nihil potest esse nec -ius ad ordinem nec aptius ad utilitatem *quam mundus* (Avson. 365,17 qualia [*sidera*] -i steterunt ab origine mundi. Clavd. 3,4 -i ... foedera mundi). Priscill. tract. 5,86 -i operis (*sc. mundi; cf. ibid.* -i ordinis). 6,91^b -ae (e *ras. corrasa? Schepss*) in nos naturae intellegentiam. Avg. gen. ad litt. 5,1 p. 138,1 universa -a atque composita. civ. 8,6 p. 330 D. ordinatum ... motum et elementa -a. *cf.* 22,11 p. 587. *incorporalibus*: Lvcr. 3,787 certum ac -umst, ubi quidquid crescat et insit (*sim.* 3,795. 5,139). Manil. 1,495 -is vicibus consurgere signa et velut imperio praescriptos reddere cursus (1,562). Sen. benef. 5,6,5 hic ibit o r d o per saecula -osque ac praedictos dies habet (epist. 110,16 ordo ... lentus -usque). nat. 1 pr. 14 hoc, quo neque formosius est quicquam nec -ius (*sc. ratio*). Plin. epist. 3,1,2 ut certus siderum cursus ita vita hominum -a. 3,20,4 omnia -a, moderata, tranquilla *apud maiores*. Tert. idol. 1 p. 31,2 post talia crimina ... cetera quoque aliquem ad modum et seorsum perinde -a in idololatria. apol. 23,11 ut ... disciplina -a est Christianorum. Theod. Prisc. gyn. 11 lavacrorum ... consuetudo -a. log. 53 p. 154,13 sub -a provocatione. Prosp. in psalm. 108,19 malum non repentinum, sed -um.

IV *de hominibus*: Colvm. 1,1,15 *Silvinus* sic mente -us, velut ... consecuturus. Plin. epist. 2,11,17 vir subtilis, -us, acer, disertus. Tert. castit. 12 p. 753 cur ... ita -us es, o Christiane, ut. adv. Marc. 2,6 p. 341,30 *homo* non natura in bonum -us est. Sacr. Leon. p. 353 populus ... te instruente -us. Boeth. categ. 2 p. 218^C si quisquam flammae propinquus caleat, ille -us dicitur ad calorem, id est habens aliquam applicationem coniunctionemque ad calorem. Sen. dial. 5,6,1 animus ... modestus et venerabilis est et -us. Novatian. trin. 27 p. 938^B de ordine -ae potestatis. Hier. epist. 60,12,2 in omnes caerimonias pia sollicitudo -a.

dispositum habere *aliquid v. p. 1421,13. 1422,27. 38. 39. 1423,12. 17. 77. 1425,53. 1427,4. 1428,74.*

neutr. pro subst. **dispositum**, -ī. Gloss. -a διατυπωθέντα. 1 *i. q. ordo praestitutus, propositum, consilium*: Sen. dial. 1,1,2 clarissimorum luminum et ex -o relucentium (6,26,6. Chalc. comm. 145 ex nostro -o [proposito *al.; syn.* institutione]. Macr. sat. 1,7,4). Zeno 2,8,1 providentis dei de deo ... -um. Amm. 22,5,3 -orum ... effectum. Ambrosiast. in II Cor. 1,17 -um ... implet (Avg. civ. 18,49 p. 333,26 passionis). *nota* Theod. Prisc. gyn. 13 -a ... ordinavi. Mart. Cap. 1,2 Hymenaeo praelibante -a. 1,18 quantum -is sat erat. Canon. Migne 56,756^A *v. p. 1429,15.* Sidon. epist. 4,4,2 si ... vis maior -a confundat. Sedvl. op. pasch. 1,14 p. 185,11 praeter naturae -um (carm. pasch. 1,171 sine more). Cassiod. var. 3,3,4 nostrum sequimini ... -um. 3,10,1 regalibus obtemperare -is. Mvtian. Chrysost. hom. 26,4 abduxerunt eos a -o et molimine suo (τῆς ἐπιχειρήσεως). Conc. Matisc. a. 585 p. 170,19 contra -um ... antiquorum ... venire. Cod. Iust. 2,7, 26,3 si ... custodierint -a salutaria. 2 *de rebus corporeis*: Sen. nat. 7,10,2 inter -a ac tranquilla versari *lunarem orbitam*.

adv. **disposite.** *superl.*: *l. 22.* *cum verbis dicendi*: Cic. Verr. 5,87 -e istum accusare. Vitr. 7 pr. 18 -e singulis voluminibus de singulis exponendum (-eremus *codd.*). Qvint. inst. 10,7,12 -e, ornate, copiose d i c i t (Sidon. epist. 6,6,6 dixit -e, graviter). Avg. gen. ad litt. 4,33 p. 133,16 sex dies tam distincte -eque narrari. Cassiod. gramm. VII 212,1 (= inst. div. 15 p. 1129^A) elocutioni ... servire -e. *cum aliis verbis*: Lact. inst. 2,5,15 tam -e, tam ordinate moveri *sidera*. 3,17,17 quomodo tam ordinate, tam -e mundus effectus est? 3,17,27 nec coire tam -e possunt *primordia*. Sidon. epist. 5,11,2 aedificas ... -issime. 8,11,2 utrisque praesentiam tuam -e vicissimque partitus. Greg. M. moral. 2,78 -e vixisse. Bened. reg. 11 residentibus cunctis -e.

deriv.: dispositio, dispositura, dispositus.

disportat Not. Tir. 7,20. *a dis- et portare.*

disposite *v. l. 38.*

***dispositio**, -ōnis *f. a* disponere. *actus disponendi vel res disposita.* d e s p o s i t⟨io⟩ *in inscr. mutila*: Corp. III 14450. *inde a* Rhet. Her.; *vocabulum orationis pedestris.* Gloss. διατύπωσις, ὑποτύπωσις, διαταγή, διάθεσις, οἰκονομία. -e[m]: foedere. *cf.* V 401,5 ypotesseon (ὑποτυπώσεων *Götz, recte, cf. p. 1432,6*) -um. *in codd. saepius confunditur cum* disputatio, dispensatio, *v. infra et sub illis vocabulis. ex coni. Fulvi legitur* Apvl. apol. 96 (*dubitat Helm*).

I *de ordine locali* (*interdum temporali v. p. 1431,43*): A *de disponendis hominibus*: Rhet. Her. 3,10,18 *v. p. 1431,71.* Colvm. 12,2,5 in exercitu neque miles neque imperator sine ordine ac -e quidquam valet explicare. Qvint. inst. 5,12,14 (*transl. de oratione*) ut Homerica -e in medio sint infirma (*Il. 4,299.* Amm. 24,6,9). Firm. math. 8,28,1 campidoctores et quibus -o committatur proeliorum. Veg. mil. 2,17 hac -e ... legio vincebat. 3,17. Heges. 1,16,1 -is specie. 3,23,1 adversus Romanae -is moderamina (*Ios. bell. Iud. 3,10,1* πρὸς τὴν εὐταξίαν τῶν πολεμίων). 5,7,1 virtus Romana ... praecellit -is ordine et praeceptorum oboedientia (*Ios. bell. Iud. 5,3,4* δι' εὐταξίαν). Greg. M. epist. 7,3 si illic exercitus sine ... cauta -e transmittitur. *de bestiis*: Ivlian. epit. novell. 22,84 veredorum -es (*ibid.* cursus publici). B *de disponendis rebus corporalibus*: Rhet. Her. 3,17,30 *in mnemonica* loci ... cartae simillimi sunt, imagines litteris, -o et collocatio imaginum scripturae. 3,20,34 si formarum -e et imaginum ... notatione utemur. Cic. Font. 20 de -e hibernorum. Vitr. 1,1,9 vox ... conveniens in -bus *vasorum*. 1,2,1 architectura ... constat ex ordinatione ... et ex -e, hanc ... Graeci διάθεσιν vocitant, et eurythmia ... et distributione, quae graece οἰκονομία dicitur. 1,2,2 -o ... est rerum apta collocatio eleganque ⟨e⟩ compositionibus effectus operis cum qualitate. species -is ... sunt hae: ichnographia, orthographia, scaenographia (*ibid.* ordinatio *alia significatione.* *de re cf. Iolles, Vitruvs Aesthetik, Freiburg, 1906, p. 16 sqq.*) *ibid.* terminationes -um. 1,3,1 fanorum ... collocatio, ... communium l o c o r u m ad usum publicum -o (1,3,2 emendata et sine impeditione

[Hey]

usus locorum -o. *ibid.* apta et commoda distributio). 2, 8, 20 arrectariorum et transversariorum -e. 3, 3, 4 *columnarum* (3, 3, 9 pteromatos ... ratio et columnarum circum aedem -o. 4, 7, 1 *al.*). 3, 3, 9 in pseudodipteris aedium -bus (3, 5, 15. *ibid.* proportiones. 4 pr. 1 *ibid.* distributiones). 4, 2, 2 artifices -es eorum (*fabrilium*) scalpturis sunt imitati. *ibid.* divisiones tignorum triglyphorum -em. 4, 6, 6 de Tuscanicis -bus. 4,8,4 *al.* 5,1,10 fastigiorum duplex pectinata -o. 5,4,3 dissimiles sunt tetrachordorum -es. 6,8,9 omnium operum probationes tripertito considerantur, id est fabrili subtilitate et magnificentia et -e. 9, 6, 1 de ... duodecim ... signorum et septentrionali meridianaque parte siderum -e. SEN. dial. 9, 10, 4 exiguae ... areae in multos usus discribentis arte patuerunt et quamvis angustum pedem -o fecit habitabilem. epist. 84, 4 conditura et -e *suci*. COLVM. 1, 6, 20 ad villae situm partiumque eius -em. 3, 21, 11 generum -o *in vineis.* 8, 3, 8 cohortalis officinae. 12, 2, 6 ordinem -emque rerum, quas reponit *villica.* PLIN. nat. 35,80 *Apelles* Melanthio -e (*sc. picturarum*) cedebat. 37, 100 pliadum ... -e. PLIN. epist. 5, 6, 32 -em amoenitatemque tectorum. APVL. Socr. 1 p. 116 loci (*supra: disclusione*). ITALA Afr. ed. Soden act. 3, 21 usque ad tempora -is omnium (ἀποκαταστάσεως. VVLG. restitutionis). TERT. bapt. 3 mundi. ieiun. 1 pro -e membrorum ordo vitiorum (ARNOB. nat. 7, 19 AVG. civ. 5, 11 p. 210, 29 D. VINDIC. med. 32). anim. 12 p. 317, 27 ex duarum substantiarum confusione an ex unius -e (adv. Hermog. 30 p. 158, 26 *ibid.* distinctionem). adv. Hermog. 26 p. 154, 10 *caeli* (CLEM. ad Cor. 20). cult. fem. 2, 1 de cultus ... et ornatus -e. FIRM. math. 3, 5, 32 stellarum (PRISCILL. tract. 5, 86 p. 65, 7 VVLG. sap. 7, 19 [ϑέσεις. 7, 29]. IV Esdr. 6, 45). CET. FAV. p. 305, 25 pavimentorum. ITIN. [Silv.] 19, 3 ecclesia ... ingens ... et nova -e. CHIRON 149 interiorum (VEG. mulom. 1, 37). HIER. epist. 60, 12, 4 quidquid placebat in ecclesia tam -e quam visu. 64, 18, 5 caelestia et dei -em (*de zodiaco*). VVLG. sap 7, 17 -em orbis terrarum (σύστασιν κόσμου). AVG. civ. 19, 13 p. 377 D. ordo est parium dispariumque rerum sua cuique loca tribuens -o. EXPOS. mundi 26 p. 109 Caesarea ... -e civitatis in multa eminens. *sim.* 35 p. 113. 49 p. 117. 61 p. 123, 5. MARCELL. med. 7 p. 55, 8 confectio sive -o emplastri (*sequitur descriptio compositionis et usus*). ALC. AVIT. epist. 50 p. 78, 15 ascribere conditori *ecclesiae* in -um qualitate elegantiam ..., in dimensionum ratione concordiam, in spatiis diffusionem *eqs.* BOETH. arithm. 1, 7 p. 16, 3 numerus ... naturali sibimet -e iunctorum (*ibid.* p. 16, 24. 1, 9 p. 18, 21 *al.*). mus. 1, 20 p. 210, 28 in ... endecachordi -e. COD. Iust. 1, 17, 1 pr. *clementorum* -o. ISID. orig. 19, 9 aedificiorum partes sunt tres: -o, constructio, venustas. -o est areae vel soli et fundamentorum descriptio. CORP. III 12483 latru⟨nc⟩ulorum ... impetum ... mun⟨imi⟩nis -e tenuerunt. C *de disponendis temporibus*: SEN. dial. 3, 6, 2 mutata vitae -e. epist. 122, 18 temporum -e (PS. APVL. Ascl. 39. *cf.* ITALA Eph. 1, 10 [cod. Waldecc.] in -e plenitudinis temporum [οἰκονομίαν. VVLG. in dispensatione]. APRING. in apoc. 5, 2). *cf. etiam III A 1.*

II *de ordine rerum vel vocabulorum per* ***orationem*** *vel* ***scripta***: A *technice in rhetorica: definitiones*: RHET. Her. 1, 2, 3 -o est ordo et distributio rerum, quae demonstrat, quid quibus locis sit collocandum. 3, 9, 16 -o est, per quam illa, quae invenimus, in ordinem redigimus. *ibid.* genera -um sunt duo: unum ab institutione artis profectum, alterum ad casum temporis accommodatum (*cf.* 3, 9, 17). CIC. inv. 1, 9 -o est rerum inventarum in ordinem distributio (*hinc* MAR. VICTORIN. rhet. 1, 7 p. 178, 2. IVL. VICT. rhet. 19 p. 431, 5. CASSIOD. rhet. 2 p. 495 pulchra distributio). QVINT. inst. 3, 3, 8 *v. infra l. 76.* 3, 9, 2 ipsa -o pars rhetorices et per omnes materias ... aequaliter fusa (*opp.* partitio). 7, 1, 1 -o utilis rerum ac partium in locos distributio (*opp.* divisio, partitio, ordo). SVLP. VICT. rhet. 14 p. 320, 11 in -e haec sunt: ordo cum ea, quae graece appellatur οἰκονομία, dehinc elocutio, tum pronuntiatio. FORTVN. rhet. 3, 1 p. 120, 22 duo *modi generales* -is ...: naturalis et artificialis. MART. CAP. 5, 442 -o est, quae ordinem rebus attribuit. 5, 506. *loci*: RHET. Her. 1, 2, 3 oportet ... esse in oratore inventionem, -em, elocutionem *eqs.* (*sim.* CIC. inv. 1, 9 *cf.* QVINT. inst. 1 pr. 22. 3, 3, 1. 3, 3, 15. 10, 7, 9 FORTVN. rhet. 1, 1 p. 81, 21 IVL. VICT. rhet. pr. p. 373, 17 MART. CAP. 5, 442). 1, 2, 3 -is perceptio. 3, 1, 1 -e, pronuntiatione, memoria. 3, 8, 15 (*ibid.* divisio). 3, 10, 17 cum ... res artificiosam (-a *al.*) -em artificiose commutare cogit. 3, 10, 18 in confirmatione et confutatione argumentationum -es huiusmodi ... habere. *ibid.* haec -o locorum, tamquam instructio militum, ... in dicendo, sicut illa in pugnando, parere poterit victoriam. 3, 11, 19 partium causae artificiosae -es. CIC. inv. 1, 30. de orat. 2, 179 -o argumentorum (*ibid.* ordo). VITR. 5 pr. 1 poematum ... pedes ac verborum elegans -o. QVINT. inst. 2, 11, 3. 3, 3, 2 refert, ... quo loco *quid dicamus*: opus ergo est et -e. 3, 3, 6. 7. 8 fuisse, qui adiecerunt ordinem, cum -em dixissent, quasi aliud sit -o quam rerum ordine quam optimo collocatio. *ibid. plura de loco dispositionis.* 3, 3, 13. 5, 12, 14 *v. p. 1430, 63.* 6, 4, 1 *al.* 7 pr. 1 nisi illas (*res*) ... -o in ordinem digestas atque in⟨ter⟩ se commissas devinxerit. 7, 1, 2 -em ... utilitate mutari. 7, 10, 5 quaestio omnis ac locus habet suam -em. 7, 10, 11 illa ... est potentissima quaeque vere dicitur oeconomica totius causae -o, quae ... constitui ... potest. 8 pr. 14 *al.* 10, 1, 50 in ... -e totius operis (*sc. Homeri*). 10, 1, 53 *Antimachus* -e et omnino arte deficitur. 10, 2, 27 *al.* 12, 10, 27 Latina ... facundia ... inventione, -e, consilio ... similis Graecae. FRONTO p. 14, 7 N. orationis doctam -em (*opp.* inventio *etc.*). SVLP. VICT. rhet. 4 p. 315, 7 tria *officia oratoris*: intellectio, inventio, -o. 14 p. 320, 9. FORTVN. rhet. 3, 1 *et* 2 *agit*: de -e. IVL. VICT. rhet. 19 p. 431, 5 verborum. *ibid.* rerum. RVFIN. hist. 1, 12, 2 Clemens ... in quarto Dispositionum libro (Ὑποτυπώσεων. 5, 11, 2). AVG. civ. 13, 24 p. 599, 24 D. quaestio ... commodiore -e (disputatione *al.*) differtur *in sequentem librum.* *ap. poetas*: SERV. Aen. 1, 226 prooeconomia, id est -o carminis (SCHOL. Hor. ars 1 de -e et convenientia carminis; *infra*: oeconomia. epist. 1, 2, 1). 12, 847 -o haec poetae, quae dicit. SCHOL. Hor. ars 41 'lucidus ordo' id est -o. *in mathematica*: MART. CAP. 6, 716 tertia *pars inter schemata planorum* κατασκευή ... latine ... -o argumentorum. PS. BOETH. grom. p. 412, 16 sex sunt ordines in opere demonstrationis artis geometricae, id est praepositio, -o, descriptio *eqs.* p. 412, 19.

B *generatim*: VARRO gramm. frg. Aug. dialect. 5 p. 237, 7 G.-S. vocalium vel -e ... vel concursione. TERT. nat. 2, 9 secundum tripertitam -em Varronis divinitatis. pudic. 5 p. 226, 20 *moechia* etiam damnatione cohaerebit illi (*idololatriae*) sicut et -e (*cf. supra* p. 226, 16 cuius [*moechiae*] cohibitionem post idololatriam ordinavit *lex dei*). patient. 2 p. 2, 18 nobis exercendae patientiae auctoritatem ... vivae ac caelestis disciplinae divina -o delegat deum ipsum ostendens patientiae exemplum. adv. Hermog. 14 p. 141, 16 secundum Hermogenis -em. adv. Val. 11 p. 190, 10. adv. Marc. 4, 2 p. 426, 16 si narrationum -o variavit. 4, 15 p. 464, 20 euangelii (PRISCILL. tract. 1, 38 p. 31, 31). PRAEF. bibl. monarch. in Matth. omnium rerum tempus, ordo, numerus, -o ... Christus est. PRAEF. in Ioh. -e canonis ordinati. *ibid.* vel scripturarum tempore -o vel librorum ordinatio. PRAEF. in Luc. ordo euangelicae -is. PS. SOL. add. p. 217, 16 tenor -is. DON. Ter. Phorm. 784 allocutio ... cum -e futurarum turbarum. LIB. gener. a. 334 chron. I p. 90, 21 cognoscant ... iudicum -es (*i. seriem?*) et regum tempora *in Israel.* DIOM. gramm. I 494, 10 versus est partium legitima -o. 502, 11 pedum. FIRM. math. 3, 1, 14 ultimum ... tempus Mercurio dandum esse putaverunt. quid hac potest inveniri -e subtilius? PRISCILL. tract. 3, 71 p. 55, 7 in -e generationis suae in euangelio. 10, 133 p. 97, 26 scripturarum. 10, 137 p. 100, 9 -e sermonis profetici. AVG. civ. 17, 14 p. 235 D. in -e ... psalmorum (p. 236 varietatis huius -em). in psalm. 134, 23 post istam totam -em et dispensationem. COMPVT. cod. Col. prol. 8 p. 232 -o de cursu lunae. 13 p. 234 sequamur ... ordinem vel -em *dierum.* *ibid.* a qua -e ... recedere. SIDON. epist. 9, 7, 2 meditaturo ... assistat -o per causas, positio per litteras, compositio per syllabas. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 3 p. 9, 21 *practica philosophia* officium mediocri componens -e distribuit. sec. 3, 4 p. 210, 14 *generum*. 4, 6 p. 255, 3 specierum generumque -o. 5, 12 p. 321, 16 in hac ... -e differentiarum, quam supra disposui. COD. Iust. 1, 17, 2, 12 omni ... Romani iuris -e composita (INST. Iust. 3, 7, 3). DIG. de conc. dig. 2 tripertita legum ... -o. PRISC. gramm. II 550, 17 de -e vel construetione partium orationis ... id est περὶ συντάξεως. III 183, 2 orationis constructione, id est -e.

III *de qualicumque* ***actione***, *quae fit* ***ordine et consilio*** (*recedit notio distributionis, praevalet* ***voluntatis***): A *generatim vel de privatis* (*distributio, administratio, consilium, propositum, voluntas sim.*): 1 *de variis hominum actibus*: SEN. dial. 7, 22, 1 cum ... in divitiis et temperantia ... et diligentia et -o et magnificentia campum habeat. epist. 64, 8 usus et inventorum ab aliis scientia ac -o. COLVM. 12, 2, 4 nihil esse pulchrius in omni ratione vitae -e atque ordine. APVL. met. 2, 15 epularum -es satis concinnas. TERT. idol. 5 p. 35, 4 figurae (*sc. veteris testamenti*), quae -i alicui arcanae praestruebantur. nat. 1, 10 p. 84, 23 conversationis humanae -e. scorp. 10 p. 169, 13 ordinem suum illi struere debebunt ... ab ista -e diversum, quae scripturis notatur. adv. Hermog. 20 p. 148, 20 quia cogitatio et -o prima sophiae sit operatio. adv. Val. 1 p. 177, 17 naturae venerandum nomen allegorica -o *Valentinianorum* praetendens. adv. Marc. 3, 2 p. 378, 16 nihil origine sua prius est in agnitione, quia nec in -e. monog. 5 ut omnis -o ... proinde desinat, quemadmodum et coepit. FIRM. math. 5, 2, 8 qui sine consilio aut -e (*Kroll*, disputatione *codd.*) sumptus suos erogare contendant. 6, 34, 5 negotiorum -e (*supra*: negotiorum ordine). DON. Ter. Hec. 514 'consilio *uxoris*' ...: utrum -e? AMM. 16, 12, 12 negotiis difficillimis saepe -o tempestiva prospexit. SERV. Aen. 4, 508 SCHOL. Iuv. 6, 360. *nota* CLAVD. DON. Aen. 3, 305 ex -e propriae voluntatis (ALC. AVIT. epist. 64 p. 88, 15 ad -em piissimae voluntatis). 9, 207 *al.* AMBR. c. Aux. 19 *opp.* casu. Cain et Ab. 2, 4, 15 non ex -e, sed praeter voluntatem. HEGES. 1, 32, 4 non ex -e, sed ex usu. 1, 40, 6 -is initae, ut ... confugeret (*Ios. bell. Iud. 1, 24, 6* ἀποδρᾶναι παρεσκευάζετο). AVG. in psalm. 102, 2 cogitatio flagitii, ... -o furti. epist. 34, 4 furorem illius ... a tam scelerata -e deterreat. 49, 1 perturbare ... -em nostram, quae ... suscipienda et agenda est. 82, 32 nec ... meae fuisse voluntatis aut -is aut consensionis aut saltem cogitationis, ut fieret. 126, 13 cum -e redeundi (*cf.* 125, 4). 138, 8 -e mutata (*opp.* opere). 174. pecc. mer. 3, 13, 23 p. 151, 1 epistulam ... -o mea brevem parturit. CASSIAN. conl. 7, 15, 1. 13, 7, 4 perniciosas -es nostras letalesque conatus (*sim.* 13, 18, 2). 17, 14, 2 emendatio -is improvidae. SIDON. epist. 4, 6, 1 inconsultarum -um ... exitus. SEDVL. op. pasch. 5, 17 humana -e. 5, 25 malignis ... -bus (*cf.* carm. pasch. 5, 308 consiliis). ALC. AVIT. epist. 50 p. 78, 33 con-

[Hey]

venit -bus vestris ... securitas. 90 p. 98, 18 ne quem a -e tam sancta ... abducat. carm. 6 pr. p. 274, 3 quos (*libellos*) non, sicut voluerat, edidit -o mea. BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 1 p. 87, 10 aliqua habitudine et -e aliquid faciendi. ENNOD. dict. 24, 8 p. 500, 5. epist. 5, 26, 2 p. 146, 12 caelestis dispensatio mysterii ... humanis -bus manus opponit, ut. opusc. 2, 35 p. 298, 13. CASSIOD. var. 1, 22, 1 bonae -is (7, 5, 5). 2, 2, 4 -e laudabili. COD. Iust. 3, 28, 32 ISID. Vand. 76 chron. II p. 297. *de re*: TERT. apol. 7 p. 140 ex -e naturae, quae ita ordinavit, ut. 2 *de testamenti iussionibus*: HEGES. 1, 46, 1 arbitrium et firmamentum -um suarum (*Ios. bell. Iud. 1, 33, 8* τῶν διαθηκῶν). COD. Theod. 2, 24, 1 (*a. 321*) -es ultimae (COD. Iust. 6, 22, 8 pr. ultimarum ... -um series. 6, 23, 28 pr. tempore, quo testamentum conditur vel codicillus nascitur vel ultima quaedam -o ... celebratur. 6, 59, 11 pr. 7, 7, 1^{b}. 7, 15, 2 in extremis -bus). COD. Iust. 3, 36, 26 pr. (*a. 321*) defuncti -o custodiatur. 3, 28, 30 subvertendae eorum (*testatorum*) -is (*supra*: testamentorum voluntatibus. *infra*: testamentis ... subvertendis). 5, 27, 9 pr. testamenti. 6, 23, 26. 6, 42, 32, 2 *al.* INST. Iust. 1, 6, 7 totorum bonorum in testamento -o. 2, 20, 36. INSCR. Notiz. degli scavi 1894 p. 21, 15 hanc voluntatem meam et -em ratam perpetuamque habeatis. 3 *de ordinatione sim. medici*: THEOD. PRISC. eup. faen. 26 ad choerades ... alia -e ... curam ... adhibeamus. gyn. 32 ordinata gynaeciorum -i sufficere.

B *de magistratibus, principibus, aliis potestatem habentibus* (*administratio, iussio, auctoritas, constitutio sim.*): PANEG. 4 (9), 5, 3 inter ... imperatorias -es longe maioribus ... provisionibus occupatas. CAPITOL. Maximin. 9, 8 *Alexandri* (LAMPR. Alex. 45, 4. *ibid.* quod proposuerat). Gord. 27, 7 *praefecti* ductu et -e. *nota* 28, 2 *Misithei praefecti* tanta in republica -o (*i. cura in disponendo victu*) fuit, ut nulla esset umquam civitas limitanea potior. 29, 2 Misitheus tantum ubique ... habuerat conditorum, ut vacillare Romana -o non posset (LAMPR. Alex. 45, 3 ne -em Romanam barbari scirent). LAMPR. Alex. 45, 6 de publicandis -bus. TREB. trig. tyr. 18, 5 Ballistae (18, 10 consilia. *item* 30, 5). VOPISC. Aurelian. 47, 4 ne meae -es in irritum veniant. LACT. mort. pers. 18, 5 *Caesaris* -em in perpetuum conservari (32, 2 servet). FIRM. math. 3, 7, 5 qui facultates regias sua -e sustentent. *ibid.* thesauros ... suae ... fidei -ique commissos. 3, 7, 13 actus principis ... -bus suis gubernare (*sim.* 3, 12, 1, *ubi*: administrationum officia). 6, 4, 5 necessitates regias suis dispositionibus ordinantes. LVCIF. Athan. 1, 30 p. 118, 23 ire contra tuas exsecrabiles -es. AMM. 17, 3, 6 ut secundae Belgicae ... -o sibi (*Caesari*) committeretur. 19, 11, 3 -bus ... alterius praefecturae. 20, 5, 9 turbandae -i consultae. 31, 10, 6 -o prudens. VEG. mil. 2, 3 si fortissima -o reparetur armorum. 2, 18 imperatoris. 3, 26 (*loco spurio*) magna -o est hostem fame ... urguere. *ibid.* virtute ... ac -e ... reipublicae tuae. *ibid.* p. 123, 19 -em mutare (*ibid.* consilium). 4 pr. -bus vestrae clementiae. CORP. VI 31963 (*a. 365*) castellum ... -o dedit et usui tradidit ... Volusiani. III 88 (*a. 371*) -e Iuli v. c. ... fabricatus est burgus ... s(ub) c(ura) Vahali trib(uni). HEGES. 1, 22, 2 Caesaris. 1, 29, 3. 1, 42, 8 subversis -bus regis (*Ios. bell. Iud. 1, 29, 1* διακόψας ... τὰς ... ἐλπίδας). VVLG. II par. 8, 14 iuxta -em David (23, 18 *al.*). prov. 24, 6 cum -e initur bellum. AVG. civ. 1, 31 p. 48 D. senatum construere molientem ab hac -e et cupiditate compescuit. NOT. dign. or. 2, 1 sub -e ... praefecti (11, 3 *et saepius*). 11, 16 scrinium -um (occ. 9, 11 COD. Theod. 6, 26, 10 [*a. 397*]). COD. Theod. 1, 8, 3 (*a. 424*) dignitates, quae ... ad magistrorum militum potestatem -emque transierant. 6, 26, 1 (*a. 362*) in scriniis ... memoriae ac -bus epistularum ac libellorum (memoriae ac -um et *Mommsen*, *cf.* 6, 26, 12 [*a. 401*]. COD. Iust. 10, 32, 67, 3. 12, 19, 3 [*a. 396*]). 6, 26, 2 (*a. 381*) magistros -um. 6, 26, 9 (*a. 397*) -um nostrarum norma. 6, 26, 14 pr. (*a. 407*) comitivam primi dispo⟨si⟩tionum. 11, 16, 3 (*a. 324*) rectorum consiliis et -e. 11, 16, 10 (*a. 362*). 13, 5, 10 (*a. 364*) publicis -bus. OROS. hist. 3, 14, 3 regiae -is (*sc. Philippi*). LEO M. epist. 30, 2 principis. 33, 1 sanctae -is (*sc. imperatoris.* τῆς θείας διατυπώσεως). 84, 1. SIDON. epist. 3, 6, 3 competentibus -bus *praefecti*. 5, 7, 3 qui invident .. -es numerariis. CASSIOD. var. 1, 33, 1 quod provida -e constituit *serenitas nostra*. 5, 11 *al.* COD. Iust. de cod. confirm. pr. recta -e nostri numinis (12, 19, 15 pr. NOVELL. Iust. 11, 6). Iust. 1, 27, 2, 7 secundum nostram -em (1, 27, 2, 13 *al.*). 1, 29, 3 (*ca. a. 480*) iudicum -bus parere (7, 17, 1, 1). 4, 35, 23 pr. piam -em *principis* (*supra*: constitutio, sanctio). 5, 17, 11, 2^{b} anteriores constitutiones et praesens -o. 6, 23, 31, 1. 6, 43, 3, 2^{a}. 7, 25, 1 inutiles legis antiquae -es. 7, 51, 6 (*a. 487*) principalibus -bus (INST. Iust. 3, 1, 15). 8, 4, 11, 1 -o in furti actione ... definita est. 8, 10, 13 vetere -e (*supra*: constitutio ... antiqua). 8, 36, 5, 3 huius sanctionis -e. INST. Iust. 3, 2, 3^{a} imperiali ... -e (*cf.* NOVELL. Iust. 112 pr., *ubi gr.* διατάξεσιν). NOVELL. Iust. 17 pr. saluberrimas -es nostras observantes. 37, 12 nostram -em violare. 62 pr. 1 *senatorum* (62 pr. gubernatio, consilium). 62, 1, 2 augustae maiestatis -em. 112, 2, 1 circa memoratam -em (διατύπωσιν). app. 1, 1 praesentem -em disposuimus, quam observare ... sancimus. GREG. M. epist. 9, 53 *civitatem* ad curam -emque patroni ... pertinere. FERRAND. epist. 7, 5. CORP. VI 1770, 23 quae forma interdicti et -is (*sc. praefecti urbis*) ... custodienda mandatur. XIV 2919, 6 publica aedificia ... benivola -e refici ... praecepit *consularis.* X 520 *Gracchus v. c.* defessum ordinem -e[m] candoris sui ... relevare dignatur. III 14382 ⟨disposit⟩ione Maximini ⟨v.⟩ c. 14358^{11}. VIII 22774 turris perfecta -⟨e⟩ eorundem per instantia(m) Arelli ... instruente *illo vel illo.* *de potestate sacerdotali, ecclesiastica* (*lex, norma, regula, sanctio, disciplina*): PRISCILL. tract. 1, 1 p. 3, 4 securum catholicae -is iter (*cf.* 3, 66 p. 51, 18 ecclesiasticae -is. *v. l. 15*). FILASTR. 88, 2 contra legem ... contraque -es ... apostolorum consulta ponentes. MAXIMIN. c. Ambr. 91 concilii (121 infringere). VVLG. II par. 30, 16 iuxta -em et legem Moysi. IV Esdr. 4, 23 -es *patrum nostrorum* scriptae nusquam sunt (*ibid.* lex). *nota* SVLP. SEV. dial. 1, 18, 2 monasterium magnae -is (*opp.* monasterium, ubi facilioribus legibus viveretur. GREG. M. epist. 7, 12 in rebus ... vel -e ... monasterii). COD. Theod. 16, 2, 43 (*a. 418*) ut ... sacerdotis praeceptis ac -bus obsecundent. OROS. comm. 1 p. 151, 14 quam possis -em adhibere virtutis (*sc. adversus haereticos*). LIB. pontif. p. 4, 4 post hanc -em (*sc. Petri Clementem episcopum consecrantis*). CANON. Migne 56, 794^{B} -es ecclesiasticas (56, 799^{C} GREG. M. epist. 9, 214). *ibid.* 796^{C} ex -em ecclesiae. 797^{B} ecclesiasticarum rerum. ENNOD. epist. 4, 8, 4 p. 104, 11 pollicitationem meam benigna -e *papae* complete. GREG. M. epist. 1, 8 salubri ac provida -e *papae*. 4, 11 p. 244, 4 canonicam -em quartarum ... provenire. 4, 22 canonicae -is statuta. 9, 30 -o nostra constituit. 9, 216 *al.*

C *de deo, divinitate*: *de dis gentilium*: APVL. met. 9, 1 nec consilio ... divinae prudentiae fatalis -o subverti vel reformari potest (CLAVD. DON. Aen. 1, 206. *cf.* FIRM. math. 1, 8, 7 fatum utique dicturus est et [et *del.?*] necessitatem mortis humanae, quae omnibus animantibus ... vivendi tempus propria iudicii -e distribuit). Plat. 1, 12 *summus deus* reliquarum -em ac tutelam rerum ... deis ceteris tradidit. PS. APVL. Ascl. 6 caelesti -e (*cf. infra l. 62*). TERT. bapt. 8. apol. 21 p. 198 factitatorem (*i.* λόγον *Zenonis*), qui cuncta in -e formaverit. FIRM. math. 1, 4, 11 divinae -is (*Kroll*; disputationis *codd.* 1, 7, 14 divinarum -um studio. 5 pr. 5 CHALC. comm. 54. *cf. l. 42*). 1, 5, 7 deo qui omnia perpetua legis -e composuit ad ... ordinem. CLAVD. DON. Aen. 1, 260 fatorum (9, 107. VEG. mulom. 6 pr. 3 divina providentia ac -e fatorum). 7, 511. AVG. civ. 7, 3 p. 277, 31 D. *Fortunam* non rationabili -e, sed ut temere acciderit, ... dona conferre. 9, 22 p. 397, 20 *daemones* -es ... suas ... praenuntiant. *apud Christianos maxime de opere redemptorio dei*: ITALA (Corb.) psalm. 118, 91 -e tua perseverant dies (τῇ διατάξει σου. VVLG. ordinatione tua). TERT. bapt. 8 p. 207, 28 quemadmodum ... post aquas diluvii ... pacem ... praeco columba terris adnuntiavit ..., eadem -e spiritalis effectus ... carni nostrae emergenti de lavacro ... columba sancti spiritus advolat. anim. 43 p. 372, 8 voluit ... deus ... in sua -e agere. resurr. 3 p. 28, 24 contra divinam -em (adv. Hermog. 34 p. 163, 10. adv. Prax. 16 p. 258, 13 omnem ordinem divinae -is per filium decucurrisse. CYPR. unit. eccl. 10 epist. 43, 5. 45, 1 sacramentum divinae -is. FIRM. err. 22, 1 -is legem. 22, 3 -is ordo. PRISCILL. tract. 5, 83 p. 63, 22 HIER. in Ier. 23, 18 p. 281, 20 AVG. civ. 1, 24 p. 40, 1 D. epist. 137, 15 serm. ed. Mai 27, 1 PHOEBAD. c. Arrian. 10 PS. PHOEBAD. fid. 6 p. 42^{C}. 43^{B} [*ibid.* opus]. *aliter v. p. 1436, 7*). TERT. resurr. 21 p. 54, 16 aeternae -es eius (*dei*) et universales in omne hominum genus. 33 p. 73, 3 *parabolae*, quae ad -em et transactionem regni *dei* et passionem ... praedicantur. 59 p. 119, 18 futurum ... aevum alterius est -is et aeternae (*ibid.* -em futuram). adv. Hermog. 17 p. 144, 22 necesse est ab ea ipsa (*materia*) acceperit *deus* et consilium et tractatum -is. adv. Marc. 1, 2 p. 293 in Christo quasi aliam inveniens -em ... benignitatis. 1, 20 p. 316, 12 secundum innovatam -em creatoris (1, 29 p. 332, 23. 5, 8 p. 600, 1 regulis et -bus et disciplinis creatoris). 2, 6 p. 341, 24 *al.* 2, 27 p. 373, 15 *filium* omni -i suae voluntatique praefecit (apol. 18 p. 184. LACT. inst. 7, 5, 8 -o dei et opus voluntasque). 3, 4 p. 380, 25 ut perfecta ... operatione aemuli dei ... proprias -es superduceret *deus Marcionis.* 3, 15 p. 400, 27 ex -e (*opp.* ex natura). 3, 24 p. 420, 19 et terrenae et caelestis -is auspicia (*v. p. 1435, 20*). p. 421, 2 Iudaeorum ... -o in Esau (*i. dei de Iudaeis*). 4, 7 p. 436, 25 dominicae -is (ENNOD. opusc. 9, 1 p. 416, 3). 4, 16 p. 469, 22 dominus ... et legis et omnium paternarum -um. 5, 12 p. 618 deus nullius terrenae -is (*i. Christus Marcionis*). apol. 48 p. 294 mundi species ..., quae illi -i aeternitatis aulaei vice oppansa est. ITALA Eph. 3, 1 (Mar. Victorin. *in h. l.* p. 1262^{A}) audistis -em dei gratiae (οἰκονομίαν, VVLG. dispensationem). 3, 9 (Mar. Victorin. *in h. l.* p. 1265^{A} *et* AVG. gen. ad litt. 5, 19 p. 162, 10) quae sit -o mysterii (sacramenti *Aug.* οἰκονομία, VVLG. dispensatio sacramenti. AVG. civ. 10, 8 p. 413, 30 D. magna mysteriorum -e). PRAEF. bibl. monarch. in Matth. operantis dei ... -em. IREN. 1, 6, 1 a -e ... circumdatum corpus *Christo* (οἰκονομίας). 1, 8, 2 eius, quae est circa Aeonas, -is (πραγματείας). 1, 14, 6 (οἰκονομία). *saepius.* HERM. Pal. vis. 3, 8, 2 iuxta -em domini (κατ' ἐπιταγήν. HERM. vulg. praeceptum). CYPR. unit. eccl. 17 contra dei -em. Fort. pr. 5 secundum -em et praeceptum dei. epist. 43, 5. PS. ORIG. tract. 2 p. 17, 6 -is mysteria. ARNOB. nat. 1, 60 summi regis imperio et -e (*infra*: rex summus decreverat). LACT. inst. 1, 1, 5 consilia et -es illius maiestatis aeternae (*opp.* cogitatio ... humana). 2, 16, 14. 4, 7, 3. 4, 10, 1. 2. 7, 2, 1 -e summi dei sic ordinatum, ut. 7, 3, 25 mira -o providentissimae rationis (AVG. civ. 11, 1 p. 461 D. summae -e providentiae. SACR. Leon. p. 431). opif. 6, 15 divinae rationis -o perpetua. FIRM. err. 7, 9. HIL. myst. p. 19, 23 *ad exod. 15, 25* 'posuit deus

[*Hey*]

iustificationes *eqs.*': non ... ullas -es iustificationum ... extare. p. 19, 36 consummatur ... -o spiritualis. Ps. Hil. libell. 3 ut ... *mundus* apud illum iam fuerit etsi non in substantia, plena -e. 5 dei filius ..., ut ordinem mutando -em melius ordinaret. Priscill. tract. 2, 41 p. 34, 16 multiplici ... -e (*sc. dei*). 5, 82 p. 62, 17 in opus euangelicae -is electus *Moyses*. Tycon. 3 p. 27, 1 non libero arbitrio, sed -e dei. Ambrosiast. in Rom. 1, 8 omnis -o salutis nostrae a deo quidem, sed per Christum est. Maximin. c. Ambr. 57 Christi -e et ordinatione. Heges. 1, 8 profunda quadam -e domini (*i. dei. Ios. bell. Iud. 1, 3, 6* ἐπίτηδες). Epiphan. Hier. epist. 51, 1, 5 *v. s.* dispensatio. Vvlg. Sirach 33, 14 secundum -em eius (κατὰ τὴν εὐδοκίαν). act. 7, 53 accepistis legem in -e angelorum (εἰς διαταγάς). IV Esdr. 8, 23 *domini* iussio fortis et -o terribilis. Rvfin. Orig. princ. 3, 5, 5 instituta fuisset a deo -is ... varietas. Avg. civ. 10, 12 p. 422 D. *dei*. 14, 11 p. 27, 22 *al.* doctr. christ. 3, 34, 49 in -e ac praedestinatione dei. mor. eccl. 1, 17, 30 mirifica -e spiritus sancti. gen. ad litt. 5, 22 p. 166, 23 (*supra*: gubernatio dei). Ps. Phoebad. fid. 8 p. 45^C^ sacramenti -em. 8 p. 46^B^. Prosp. epist. 1, 2 ex -e misericordiae dei. Favst. Rei. grat. 2, 3 p. 65, 6 interfectionem non -o dei ... ordinavit. Ennod. epist. 2, 25, 1 p. 67, 6 pro caelesti -e reditus mei. 6, 23, 3 p. 167, 26 superni -e favoris. opusc. 3, 109 p. 359, 4 -e caelestis imperii. 9, 4 p. 416, 25 laudanda -e. Greg. M. moral. 5, 16 *dei dispensatio* obscuris super nos -bus ... nos recipit. 9, 5. *sim. de foedere dei cum hominibus* (*testamentum*): Tert. adv. Marc. 4, 1 p. 423, 13 alium ordinem decucurrisse in veteri -e ..., alium in nova. p. 424, 28 novas testamentorum -es (*ibid.* leges). Itala Is. 42, 6 (Tert. adv. Marc. 3, 20 p. 410, 23) dedi te in -em generis (εἰς διαθήκην. Vvlg. in foedus populi). 55, 3 (Tert. adv. Marc. 3, 20 p. 411, 6) *v. p. 1427, 35.* Filastr. 86, 1 oeconomiam Christi domini -e[m] esse statutam hominibus. Sacr. Leon. p. 315 -is antiquae munus explevit *Christus*.

iuncturae ad III (*praeter supra allatas*): -em: adimplere: Cod. Iust. 3, 1, 15. administrare: Tert. adv. Marc. 4, 6 p. 433, 6. complere: Clavd. Don. Aen. 9, 107 Ps. Phoebad. fid. 8 p. 46^B^. constituere: Priscill. tract. 5, 86 p. 65, 7. destruere: Canon. Migne 56, 794^B^. explere: Cod. Iust. de cod. confirm. 5. expungere: Tert. adv. Marc. 3, 20 p. 410, 11. exsequi: Tert. adv. Marc. 3, 4 p. 380, 23 Leo M. epist. 84, 1. imbuere: Tert. adv. Marc. 3, 24 p. 421, 2. implere: Tert. adv. Marc. 4, 39 p. 553, 7 Lact. inst. 4, 7, 3 Avg. epist. 174. instituere: Canon. Migne 56, 799^C^. ordinare: Rvfin. Orig. princ. 3, 5, 5. servare (*cf. p. 1433, 75. 78*): Avg. epist. 174. -em *disponere*: *v. p. 1427, 36. 1432, 44. 1433, 78.*

IV *de statu rei vel hominis quomodocumque ordinato* (*condicio, ordo, natura sim.*): Tert. scorp. 9 p. 164, 17 manifesta ... definitio ... est tam confessionis quam negationis, etsi -o diversa est. bapt. 18 p. 216, 15 pro cuiusque personae condicione a⟨c⟩ -e, etiam aetate. anim. 3 p. 303, 5 de unaquaque -e *animae* disceptant (15 p. 321, 15 qui -em animae humanae de condicione bestiarum praeiudicarint). 10 p. 312, 21 pro cuiusque generis -e. 22. 53 p. 385, 26 de -e destituti hominis. 57 p. 393, 26 renuntiatorem -is infernae. resurr. 14 p. 43, 18 de cuius (*destinatorii iudicii*) -e. 36 p. 77, 21 corporalis -is ... indicia. 59 p. 119, 18 futurum ... aevum alterius est -is et aeternae (*ibid.* -em futuram). 60 p. 121, 9 futurorum atque praesentium -es. 61 p. 123, 9 in temporali -e. *ibid.* in aeterna -e. 62 p. 123, 22 cur non et homines ... in eadem substantia carnis spiritalem subeant -em? adv. Hermog. 26 p. 154, 24 eius rei -em scriptura subiunxit, cuius institutionem simulque nominationem praemisit (*cf. supra*: formam et habitum). adv. Val. 29 p. 204, 18 generis humani (*ibid.* naturam). adv. Prax. 5 p. 233, 5 de ... dei -e, qua fuit ante mundi constitutionem. 6 p. 234, 19 haec vis et haec divini sensus -o. monog. 6 p. 769 duas -es eius (*Abrahae, sc. circumcisi et digami*) ... diversas miscere non poteris. *nota* Iren. 1, 12, 1 duas coniuges *Bythi* ..., quas et -es vocant (διάθεσιν [*sic*]; *infra*: affectibus). Clem. ad Cor. 33 animalia ... sua -e iussit esse. Lact. inst. 1, 2, 5 ex ipsa rerum magnitudine, motu, -e, constantia, utilitate (7, 3, 26 providentia ... dei ex -e rerum ... manifesta. ira 10, 51 Priscill. tract. 11, 145 p. 105, 5). opif. 7, 3 quod una -o et unus habitus innumerabiles imaginum praeferat varietates. Epist. pontif. 212 Lucif. epist. 7 p. 328, 8 *pax* non sit verbis composita interna -e fallaciae. Priscill. tract. 6, 102 p. 76, 16 divinorum operum simplicem -em loco, tempore ..., ratione divisam ... confuderat (*supra*: dispensationem mundialium rerum). Oros. comm. 2 p. 153, 12 virtutum ... naturas et corporis -em. Psalt. Rom. 72, 7 in -em cordis (εἰς διάθεσιν καρδίας. Vvlg. affectum). Avg. epist. 148, 10 alicuius conspicabilis materiae -e assumpta. Mart. Cap. 4, 367 in *qualitatum forma* -o quaedam et habitus mentis esse intellegitur. *v. quae seq., ubi* -o *et* habitus *sibi opponuntur.* Boeth. arithm. 1, 1 p. 8, 6 *inter incorporea et immutabilia*: qualitates, quantitates ..., actus, -es. *al.* categ. 2 p. 218^B^ -o est ad aliquam rem mobilis applicatio, ut *eqs.* (*cf. p. 1430, 14*). p. 218^C^ idem ... est affectio, quod -o. *ibid.* -o cum sit quaedam ad aliam rem coniunctio vel ab alia affectio, ... mobilis est. *ibid.* habitus ... est -is vel affectionis firma ... accessio. *saepius.* 3 p. 240^D^ (*ex Aristot. categ. 8*) una ... species qualitatis habitus et -o dicitur (ἕξις καὶ διάθεσις). differt ... habitus a -e, quod permanentior et diuturnior est. Cassiod. var. 5, 39, 1 quies ... populi et -o tranquilla regionum. Conc. Rom. a. 501 p. 419, 7 ne discedentibus universis sub manifesta deserti -e (*i. condicione? occasione?*) iudicii maior urbem ... turba concuteret. *in doctrina trinitatis*: Tert. adv. Prax. 3 p. 230, 13 expavescunt ad (quod *Engelbr.*) oikonomiam, numerum et -em trinitatis, divisionem praesumunt unitatis. 4 p. 232, 7 -em et dispensationem eius (*monarchiae*) evertis in tot nominibus constitutam, in quot deus voluit. 9 p. 240, 5 dominus ... in persona paracleti non divisionem significavit, sed -em. 19 p. 262, 26 (*opp.* separatio. *item* 23 p. 271, 21, *ubi*: -o divina). 21 p. 264, 6 (*opp.* divisio). Phoebad. c. Arrian. 22 -em divinitatis.

loci dubiae traditionis vel interpretationis: Vitr. 7, 14, 3 quibus rationibus et rebus ad -em firmitatis (-es *Krohn*) quibusque decoras oporteat fieri picturas (*cf Schneider*). Tert. adv. Marc. 4, 31 p. 528, 23 illi, cuius nec ordinem habet nec -em ad parabolae conspirationem (ordo ... -o *Kroymann*). Itala Ier. 31, 32 (Tert. adv. Marc. 4, 1 p. 424, 19) in die, qua arripui -em eorum (ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρός. Vvlg. apprehendi manum eorum). Oros. comm. 2 p. 153, 14 sanctorum ... -es superare. Vvlg. Sirach 19, 18 in omni sapientia -o legis (ποίησις νόμου). Alc. Avit. c. Arr. 30 p. 13, 24 quid in -e (*L*, expos- *S*) facturi sint, qui de testimonio mentiuntur. Corp. III 6730 (*ca. a. 370*) *imperatoribus* civitas dispositio⟨ne⟩ pietatis eorum a ⟨funda⟩mentis fabrica⟨vit⟩.

syn. et opp. v. supra. adde Diff. gramm. VII 522, 10 ordinatio simplex est, -o vaga (varia *Buttmannus*).

dispositor, -ōris *m. a* disponere. *i. qui disponit.* Gloss. διατακτής. *de deo*: Sen. nat. 5, 18, 5 -r ille mundi deus. Lact. inst. 4, 9, 2 rerum naturae -em. Hil. trin. 4, 12 ordinatorem et -em inconvertibilem ... legis et prophetarum. Pavl. Nol. epist. 34, 3 ipse -r (*supra*: dispositam a deo ordinatamque rationem). Avg. civ. 14, 26 p. 55, 9 sub illo creatore ac -e. epist. 166, 5, 13 deus -r temporum. Sacr. Leon. p. 446 *coniugii* -r (*syn.* creator). p. 423 honorum dator, ordinum distributor, officiorumque -r. Greg. M. moral. 28, 22 creator noster atque -r. *de hominibus*: Firm. math. 3, 13, 5 publicarum ⟨pecuniarum *prop. Kroll-Skutsch*; rationum *Némethy*⟩ -es vel correctores. Gavdent. serm. 13 p. 936^A^ *Iudas*, irreligiosus ... et satis importunus -r (*ibid.* loculum tenens). Lib. pontif. p. 4, 1 -es diversarum causarum, per quos actus ecclesiasticus profligetur. Cassiod. var. 1, 46, 1 horologia cum suis -bus ... destinanda. 7, 5, 1 aula ... peritis -bus instituta. Ven. Fort. 7, 16, 26 plaudebat vigili -e domus (*de domestico*). Coripp. Iust. 2, 284 -r ... novus sacrae Baduarius aulae. 4, 5 libertatis ... tuendae -r *praefectus urbis.* [Tert. resurr. 48 p. 100, 2 ordo ... meritorum -um (-r *F*; *del. Gel.*) nomine disponetur.]

f. **dispositrīx**, -īcis. Ven. Fort. carm. 7, 6, 22 floret ... egregia -e domus (*sc. coniuge*).

dispositūra, -ae *f. a* disponere. *i. q. dispositio*: Lvcr. 1, 1027 *primordia* deveniunt in talis -as (5, 192 in talis -as deciderunt).

1. dispositus, -a, -um *v. s.* dispono.

2. dispositus, -ūs *m. a* disponere. *i. q. dispositio*: Tac. hist. 2, 5 -u provisuque civilium rerum peritus *Mucianus*. Avson. 298, 15 mirere domorum -um. Coripp. Ioh. 4, 595 ipso -u (-o *cod.*) felicia signa regentem ... Iohannem. Iust. 1, 138 -u ... Caesar eras (*cf.* 1, 137 ordine ... rerum). *Hey.*

disproficio, -ere *a* dis- *et* proficere. *i. q. a veritate discedere*: Hil. trin. 10, 33 hebetudine haeretica -is. *i. q. degenerare* (Gloss. a profectu deficit): Hil. trin. 11, 11 non -it in genere. *seq. inf.*: Hil. trin. 11, 11 non -it tamen in genere auctoris existere.

dispudet, -itum, -ēre *a* dis- *et* pudet. Schol. Ter. p. 109, 31 valde pudet. paenitet me. Gloss. -itum puduit, rubori fuit.

i. q. valde pudet: *c. inf.*: Plavt. Bacch. 481 Most. 1166 (*inf. subauditur*). *seq. acc. c. inf.*: Ter. Eun. 832. *c. genet.*: Apvl. apol. 63 non vos tot calumniarum tandem -et? *nota usum personalem*: Clavd. Mam. stat. anim. 3, 10 p. 172, 5 non -et auctor ... capessere indicium?

? **dispulsio** *v.* disculsio *p. 1364, 83.*

dispulvero, -āre [*a* dis- *et* pulvis. *Th.*]. Non. p. 95 -are est dissolvere. Gloss. -are in pulverem redigere. Naev. com. 57 saxa, silvas, lapides, montes dissicis, -as.

dispūmo *v.* despumo.

dispūnctio, -ōnis *f. a* dispungere. [*per coniect.*: Apvl. Socr. 3 p. 126.]

1 *t. t. i. q. examinatio, collatio rationum*: Vlp. dig. 42, 5, 15, 1 recognitio et -o concedenda sit creditoribus. *i. q. tabula contributionis*: Cod. Theod. 12, 1, 173, 2 (*a. 410*) quadrimenstruis ... brevibus ... celebratae descriptionis -o societur (= Cod. Iust. 10, 22, 1, 2).

2 *translate*: *i. q. examinatio remunerationis gratia*: Tert. apol. 18 ad utriusque meriti -em. adv. Marc. 5, 12 p. 617 -em boni ac mali operis ... ostendit. *i. q. consummatio*: Tert. anim. 33 in -e vitae (test. anim. 4).

dispūnctor, -ōris *m. a* dispungere. Gloss. ἐκλογιστής. λογοθέτης. V 286, 59 dispungit donat, largitur et ideo -es dicuntur, qui militibus dona erogant (V 408, 55. 597, 46). *hic sensus nonnisi ex* Gloss. *notus. de re cf. Liebenam, PW. V 1198 sq.*

1 *t. t. i. q. qui rationes confert, examinator pecuniarum publicarum, fere idem atque curator provinciae vel municipiorum*: Corp. III 2026 municipii. 8783 civitatis. VIII 8396 curator et -r. 9020 patro-

[*Gudeman*]

nus et -r. 9041. 9068. 9325 -r *rei publicae* (9699 rei publicae ... et curator, patronus provinciae. 9840. 20268 patronus municipii cur(ator) et -r. 20751 curatori et -i rei publicae. 20870. 21665).
2 *translate de deo i. q. retributor quippe quod meritis perpensis distribuat praemia*: TERT. adv. Marc. 4,17 p. 475 ut a iudice et -e meritorum.

ˣ**dispungo,** -ūnxī, -ūnctum, -ere *a* dis- *et* pungere. GLOSS. *διαστέλλω. διαστίζω.* -it donat, largitur (*v. s. p. 1436, 79*). -ncta dispensata. extorta. VLP. dig. 50, 16, 56 pr. -ere est conferre accepta et data. *legitur inde a* VELL., *sed admodum raro praeter* TERT. (*23ies*).

1 *proprie et per imaginem*: **a** *t. t. de datis et acceptis conferendis, rationes recognoscere, recensere*: SEN. benef. 4, 32, 4 apud me instar expensorum acceptorumque rationes -untur. VLP. dig. 40, 7, 6, 7 ad ... percontandas et examinandas rationes et -endas atque excutiendas. **b** *i. q. punctis quasi numerare*: SEN. dial. 10, 7, 7 -e ... et recense vitae tuae dies. APVL. Socr. 22 p. 170 cotidiana eorum aera -as, invenias in rationibus multa prodige profusa.

2 *translate*: **a** *i. q. distinguere, proprio sensu quodammodo sublatente*: VELL. 1, 13, 3 iutervalla negotiorum otio -nxit *Scipio*. **b** *i. q. examinare*: TERT. apol. 45 sub deo omnium speculatore -imur. nat. 1, 2 -ncta causa est aut satiata cognitio. *huc traxerim*: TERT. resurr. 14 vita est enim causa iudicii per tot substantias -enda per quot et functa est. orat. 23 spect. 17. **c** *i. q. examinando probandoque consummare, complere, absolvere*: TERT. anim. 57 animas ... prompta humatione -nctas. adv. Marc. 2, 4 p. 337 bonum ... consignans et -ens bonitatem. 2, 7 p. 344 si non bene -isset (*i. absolvisset*) quod bene acceperat. 4, 10 p. 444 specialis medicinae -nctam (*i. completam*) prophetiam. 4, 22 p. 495. patient. 8 omnis iniuria ... cum patientiam offenderit, eodem exitu -ctur (*i. ad eundem exitum perveniet*) quo telum ... in petra ... obtusum. pudic. 2 resurr. 58. **d** *i. q. repensare*: TERT. anim. 33 non ipsae *animae* -entur quae merebuntur. apol. 57 carn. 5 castit. 2 adv. Marc. 2, 23 p. 367 monog. 8 resurr. 56 CARM. de Sod. 39. 126 ZENO 1, 16, 4 PS. RVFIN. in Os. 1, 3, 14 in Am. 1, 3/5 PS. FVLG. serm. 71 p. 943D. **e** *i. q. consolari, qui sensus semasiologice explicari nequit*: OPTAT. 3, 4 p. 81 qui pauperes ... -rent ... hortarentur [*vide ne sit i. q. pauperes dispensandarum eleemosynarum causa examinare, cf.* p. 74, 19. *D.*]. *Gudeman.*

dispuo *v.* despuo.

disputābilis, -e *a* disputare. *i. de quo arte dialectica disputari potest*: SEN. epist. 88, 43 Protagoras ait de omni re in utramque partem disputari posse ex aequo, et de hac ipsa, an omnis res in utramque partem -is sit.

ˣ**disputātio,** -ōnis *f. a* disputare. *de formis*: *gen. pl.* -onon: DIG. I p. LIII* 39. *de significatione*: VARRO ling. 6, 63 -o et computatio e[t] (*corr. Spengel, cf. Goetz-Schoell p. 266 ad l.*) propositione putandi, quod valet purum facere. AVG. c. Cresc. 1, 14, 17 a -e dialectica nomen accepit, quoniam -o graece dialoge vel dialexis appellatur. BEDA gramm. VII p. 270, 17 dialogos graece, -o latine. EXC. Bob. gramm. I p. 553, 1 -o *διαλογισμός*. GLOSS. *διάλεξις. διάλογος. διάλεκτος. ὁμιλία.* *legitur inde a* VARRONE *et* RHET. Her., *deest poetis* (*praeter unum locum* MART. CAP.) *et* CATONI SALL. NEP. LIV. VELL. CVRT. TAC. (*praeter quinque locos* dial.). *legitur apud* VARRONEM PLIN. nat. *singulis locis*, PLIN. epist. *duobus*, CAES. VITR. SEN. rhet. CELS. *ternis*, VAL. MAX. *quater*, RHET. Her. *5ies*, SEN. phil. COL. *17ies*, QVINT. *20ies*, CIC. *197ies* (orat. *11ies*, rhet. *81ies*, phil. *94ies*, epist. *11ies*). *plur.*: CIC. Pis. 66 de orat. 1, 5. 43. 47. 104. 193. 194 *al.* [*dub. vel corrupt.*: *in codicibus confunduntur* dissupatio *et* -o: CIC. de orat. 3, 207. 211 ac. 1, 33; dispositio *et* -o: APVL. apol. 96 FIRM. math. 1, 2, 8 AMBR. epist. 29, 13 HIER. epist. 49, 13, 1. CIC. leg. agr. 2, 40 oratio ad eius rei -em (disceptationem *Naugerius*) deerit. APVL. Socr. 3 p. 126 non de errorum -e (dispunctione *Lipsius*) ... disserimus. VVLG. eccles. 3, 11 mundum tradidit -i eorum. GLOSS. -um ycresyposeon (*ὑποκρίσεων*) ypotoyan (*ὑπόνοιαν?*) ytytopytiocen (?) (dispositionum *ὑποτυπώσεων?*)].

I *sensu strictiore*: *i. q calculatio, ratiocinium*: HILARIAN. pasch. 9 sol et luna, dies et nox, alter in alterius conexam habet -em. *cf. p. 1442, 11.* [*falso huc in lexicis relatum*: COLVM. 5, 1, 13 diversae formae agrorum veniunt in -em. *pertinet ad II B 1.*]

II *sensu latiore*: **A** *praevalet actio reputandi*: **1** *fere i. q. deliberatio*: QVINT. inst. 12, 2, 19 non quaestio iuris omnis aut verborum proprietate aut aequi -e aut voluntatis coniectura continetur? **2** *fere i. q. dubitatio*: SEN. contr. 7, 1, 14 quo istud proposito ... feceris, apud plerosque -em habet. VAL. MAX. 8, 15 ext. 1 ut, quae ab eo (*Pythagora*) acceperant, in -em deducere nefas existimarent. SEN. benef. 2, 21, 1 illud ... venire in aliquam -em potest, quid *eqs.* 4, 2, 2 de ordine putas (disputas *codd.*, in his putas *Gertz*) -em esse? de re tota ... ambigitur. *cf.* CIC. de orat. 2, 134 causa, in qua id, quod in iudicium venit, ... non generum ipsorum universa -e (*Ottob. Pal. ex* 2, 138; dubitatione *codd. mutili verius*) quaeratur. *v. p. 1443, 66.*

B *praevalet actio dicendi*: *i. q. expositio, tractatio*: **1** *generatim*: *loci notabiliores*: *de iurisconsultorum disputationibus*: RHET. Her. 2, 7, 10 *bis* CIC. Cluent. 149 part. 43. 44. 118 top. 56. 72. PS. ASCON. Verr. p. 248, 10 St. maleficia sponte et non -e iurisconsultorum, sed naturali interpretatione fugienda sunt. COD. Iust. 1, 17, 2, 1 nomen ... libris imposuimus digestorum seu pandectarum, quia omnes -es et decisiones in se habent legitimas. 9, 41, 11, 1 Domitius Vlpianus in publicarum -um libris (*de eius et Tryphonini -um libris cf. Lenel, Paling. II p. 387 sqq. et 351 sqq.*). *de philosophorum disputationibus* (*cf. 2 d f*): CIC. de orat. 1, 230 ex illis -bus, quibus philosophi utuntur. 2, 61 *philosophi* sunt angustis et concisis -bus illigati. orat. 12 et *Platonis* (AVG. civ. 2, 14 p. 69, 33 D. -bus Platonis. 22, 28 p. 622, 1 Platonicis -bus) et aliorum philosophorum -bus. parad. 6 Socraticorum hominum. fin. 2, 67 vestris *sc. Epicureorum.* IVST. 20, 4, 11 *Pythagorae.* SCHOL. Hor. epist. 2, 2, 60 sunt ... -es Bionis philosophi, quibus stultitiam vulgi arguit. AVG. civ. 2, 7 p. 60, 16 D. philosophorum scholas -esque. *Ciceronis* Tusculanae -es: CIC. Tusc. 5, 1 quintus hic dies ... finem faciet Tusculanarum -um (div. 2, 2 fat. 4 Att. 15, 4, 2. 3 SCHOL. Cic. Bob. p. 130, 32 St. SCHOL. Hor. epist. 1, 1, 40. *cf.* CIC. Att. 15, 2, 4 prima -o Tusculana). Tusc. 2, 2 quae -o mihi nuper habita est in Tusculano (*cf.* 1, 8. 2, 9. 66. 3, 6. 4, 7. 8. 63. 82. 5, 15. 28. 48. 71. 76. 121). *poetae de materia philosophica* -o: PROB. Verg. georg. 1, 233 p. 346, 1 hanc tamen universam -em (*sc. georg. 1, 233 sqq.*) certum est Vergilium transtulisse ab Eratosthene ..., cuius -is tale principium est. *de qualibet disputatione de artium studiis habita*: CIC. de orat. 1, 209 id faciam, quod in principio fieri in omnibus -bus oportere censeo, ut quid illud sit, de quo disputetur, explanetur (fin. 2, 4 QVINT. inst. 3, 6, 80). de orat. 2, 21 palaestram et sedes et porticus ... Graecos exercitationis et delectationis (e. d. *om. M.*) causa, non -is (n. -is *om. M.*), invenisse arbitror. *de disputatione, quae in scripturis sacris inest*: AMBR. epist. 8, 32 secundum -em ... respondemus vobis. *cf.* 18. *nota*: CIC. Brut. 46 scriptas ... fuisse et paratas a Protagora rerum illustrium -es, quae (*sic codd.*, qui *ed. Nor.*) nunc communes appellantur loci. part. 115. *i. q. σύγγραμμα*: RVFIN. hist. 2, 17, 11 habent ... -es quasdam et interpretationes (*ἔστι δ' αὐτοῖς ... συγγράμματα*). BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 9 p. 22, 20 Hermagorae in prima Rhetoricorum -e. *cf.* APVL. apol. 55 ea -o celebratissima est, vulgo legitur, in omnium manibus versatur.

ad B 1 iuncturae selectae: **1** *verbales*: **a** *nomin.*: *α verba intrans.* (*refl.*): est de: RHET. Her. 4, 40, 52 CIC. Lael. 5 off. 1, 7 QVINT. inst. 10, 3, 1. est huius (istius) temporis: Q. CIC. pet. 39 HIER. epist. 21, 3, 1. 59, 3, 3. procedit: SEN. dial. 2, 7, 1 COLVM. 5, 3, 9. se demittit in: SEN. dial. 4, 1, 2. *β verba transit.*: colligit: COLVM. 3, 10, 13 *sq. acc. c. inf.* confert: MART. CAP. 4, 423 quicquid decenter docta -o multo astruendum contulit volumine. continet: CIC. rep. 1 frg. 5 Tusc. 3, 57. deducit: CIC. leg. 2, 46. docet: AVG. serm. ed. Mai 21, 3. perdocet: PS. APVL. Ascl. 19. extinguit: CIC. nat. deor. frg. 1 religiones. habet: AVG. civ. 7, 28 p. 311, 30 D. quid solidum, quid constans, quid sobrium, quid definitum habet haec -o? labefactat: CIC. div. 1, 8. parat: BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 4 p. 10, 7 viam. repetit a: COLVM. 4, 2, 3. tollit: CIC. div. 1, 8. **b** *genet.*: esse: CIC. leg. 1, 27 *non* omnia sunt huius -is ac temporis. **c** *dat.*: adversari: CIC. div. 2, 34. contradicere: AVG. civ. 2, 1. derogare: CELS. 1 pr. p. 5, 29 D. fidem. esse: CIC. Balb. 35 isti -i ⟨hic⟩ certe nihil est loci. facere: COLVM. 8, 17, 16 finem. iacere: COLVM. 3, 3, 1 fundamentum. imponere: COLVM. 3, 19, 3 clausulam. oboedire: AVG. civ. 22, 6 p. 564, 27 D. occurrere: CIC. top. 41. praescribere: COLVM. 9 praef. titulum. **d** *acc.*: abicere: AMM. 15, 8, 3. coartare: AVG. civ. 1, 16 p. 28, 3 D. committere in: AVG. un. eccl. 5, 9. conferre ad: CIC. fin. 4, 8. conserere: RVFIN. hist. 4, 18, 3. consummare: COLVM. 9, 16, 2. continere: AVG. civ. 9, 2. 22, 1 p. 552, 23 D. BOETH. in Porph. comm. sec. 5, 24 p. 348, 2. defugere: CIC. de orat. 1, 106. differre in: CIC. epist. 2, 3, 2. dividere in: CIC. nat. deor. 2, 75. ducere ab: CIC. fin. 5, 17. explicare: CIC. orat. 95 leg. 1, 20. finire: HIER. epist. 49, 8, 1. frenare: AVG. civ. 14, 26 p. 54, 19 D. habere: CIC. fin. 5, 76 *al.* inscribere: QVINT. inst. 6, 3, 22. instituere: CIC. rep. 1, 12 Att. 4, 16, 2 AVG. civ. 13, 1. interpretari: CIC. nat. deor. 3, 77. partiri: HIER. epist. 30, 1. perducere ad: IVLIAN. dig. 50, 17, 65 VLP. dig. 50, 16, 177. perficere: CIC. fin. 4, 44. procudere: TERT. patient. 5 p. 6, 10 *e Scaligeri corr.* referre ad: AVG. civ. 3, 5. scribere: GELL. 1, 3, 10. seponere: FIRM. math. 2 pr. 4. subvertere: LACT. inst. 5, 14, 4. suscipere: CIC. rep. 1, 12 AVG. civ. 2, 21 p. 80, 23 D. trahere: BOETH. herm. pr. 1, 1 p. 41, 8. **e** *abl.*: agere: CIC. div. 2, 148. complere: HIER. in Is. 54, 11/12 p. 637. conquirere: PS. APVL. Ascl. 7. digerere: BOETH. arithm. 2, 1 p. 77, 4. disserere: AVG. civ. 1, 36 p. 52, 2 D. egere: CIC. off. 1, 6. elidere: CIC. Tusc. 3, 83 (*coni. Madvig*, eligere *codd.*). explicare: CIC. nat. deor. 3, 19. laborare: AVG. civ. 2, 15. monstrare: FIRM. math. 1, 10, 1. persuadere: PS. RVFIN. in Am. 1, 2 AVG. civ. 18, 41 p. 319, 30 D. otium terere: SEN. epist. 113, 1. tractare: MART. CAP. 5, 493. **f** *praep.*: ab: separare: CIC. fin. 5, 23. ad: abire: SEN. benef. 4, 9, 1. admittere: AVG. civ. 11, 5. aggredi: CIC. nat. deor. 3, 7. pervenire: COLVM. 4, 22, 9. reverti: CIC. orat. 148 div. 2, 7. ex: nasci: MIN. FEL. 5, 1. in *c. acc.*: egredi: HIER. epist. 34, 5, 2. incidere: CIC. top. 60. incumbere: CIC. ac. 2, 77. ingredi: CIC. rep. 1, 38. transire: SEN. epist. 16, 6. venire: *p. 1437, 68.* in *c. abl.*: colligere: CIC. epist. 5, 13, 3 BOETH. in Porph. comm. sec 1, 2 p. 139, 8. complecti: CIC.

[*Lackenbacher*]

leg. 1, 17. describere: BOETH. arithm. 2, 31 p. 124, 9. esse: CIC. Att. 7, 15, 3 QVINT. inst. 12, 10, 42 LACT. inst. 5, 12, 5. insonare: AVG. civ. 4, 30 p. 185, 4 D. loqui: SEN. dial. 5, 36, 4. mussitare: AVG. civ. 6, 1 p. 243, 21 D. ponere: AVG. civ. 8, 14 p. 342, 26 D. 19, 23 p. 398, 28. quaerere: CIC. fin. 2, 80 AVG. civ. 6, 8 p. 261, 1 D. tractare: EVGRAPH. Ter. Andr. prol. p. 4, 2. versatur *aliquis:* CIC. rep. 3, 5 BOETH. arithm. 2, 31 p. 122, 22. *aliquid:* CIC. de orat. 1, 23 leg. 1, 28. per: tractare: CELS. 1 prooem. p. 8, 13 D.

2 *nominales:* a *additur genct.:* *hominis:* CIC. de orat. 2, 20 Graecorum. 3, 1 Antoni. 3, 119 utriusque. rep. 1 frg. 5 = phil. frg. V 42 istorum. AVG. civ. 8, 14 p. 342, 29 D. Apulei. *pro gen. hominis pron. poss., ex. gr.:* CIC. Pis. 66 in -bus suis. de orat. 2, 161 in illis suis -bus. 3, 34 ex qua mea -e. 3, 19 in partienda -e nostra. *rerum, de quibus -cs fiunt:* CIC. de orat. 1, 96 in eam ipsam totius huius vel studii vel artificii vel facultatis -em. Brut. 322 a propria ac definita -e hominis ac temporis. part. 102 aequi et veri et recti et humani ... -e. ac. 2, 5 earum rerum -em. TERT. nat. 2, 12 p. 120, 8 primordiorum -e. HIER. epist. 49, 8, 5 digamiae et trigamiae -em. FAV. EVL. p. 13, 21 ut hoc demonstrato totius primi versus (*i. primi ordinis numerorum*) plena sit -o. HIER. chron. a. Abr. 2210 Clemens ... et Pantaenus ... in -e dogmatis nostri disertissimi habentur. *addc:* huius modi: CIC. de orat. 1, 163. eius modi: TAC. dial. 14. istius modi: CIC. de orat. 1, 104 HIER. epist. 20, 4, 1. 20, 6. hesterni et hodierni diei: CIC. de orat. 3, 81. unius diei: CIC. ac. 2, 49.

b *locutiones praepositionales:* de: CIC. Brut. 184 de oratore probando. de *aliqua re, ex. gr.:* CIC. de orat. 2, 104 leg. 1, 56 ac. 2, 49 Cato 74 fat. 1 FRONTO p. 107, 10 N. HIER. epist. 52, 17, 2 AVG. civ. 2, 12 BOETH. mus. 1, 9 p. 195, 19. super: APVL. Plat. 1, 10 nostrae ... super earum cursibus opiniones -esque.

c -is: ambages: AVG. ord. 2, 9, 27. argumentum: CIC. top. 41. compendium: TRACT. c. Arrian. p. 11, 10. consummatio: AMBR. epist. 8, 5. contentio: CIC. de orat. 3, 230. cornua: CIC. div. 2, 26. cursus: CIC. Tusc. 4, 33. definitio: AMBR. epist. 8, 5. exordium: AVG. civ. 6, 1 p. 243, 11 D. BOETH. arithm. 1, 1 p. 12, 12. extremum: CIC. Lael. 14. finis: COLVM. 2, 21, 6 AVG. civ. 11, 33 p. 509, 26 D. fontes: CIC. de orat. 1, 193. genus: CIC. de orat. 2, 20 Tusc. 2, 26. impetus: AVG. c. Pelag. 1, 17, 35. initium: RVFIN. Orig. princ. 2, 2, 1. insolentia: CIC. de orat. 1, 99. inventor: CIC. de orat. 2, 47. intergressus: MIN. FEL. 15, 1. intervallum: AVG. civ. 18, 23 p. 288, 2 D. iter: CIC. de orat. 2, 234. labor: CIC. de orat. 2, 234. licentia: FIRM. math. 1, 8, 2. 6, 30, 24. materia: COLVM. 9, 2, 2. orae: CIC. de orat. 3, 22. oratio: FIRM. math. 1, 2, 8. 1, 10, 2. ordo: COLVM. 3, 11, 1 TAC. dial. 1 AMBR. in Luc. 6, 104 RVFIN. Orig. princ. 2, 1, 4 AVG. civ. 21, 1. pars: COLVM. 4, 29, 1 MART. CAP. 9, 938. princeps: CIC. de orat. 2, 47. principium: CIC. nat. deor. 3, 95. recusatio: CIC. de orat. 2, 26. regiones: CIC. de orat. 3, 22. secretum: FIRM. math. 2, 4, 6. 4, 7, 1. sententiae: CIC. Lael. 3. sermo: RVFIN. Orig. princ. 2, 1, 3. silva: HIER. epist. 36, 9, 2. summa: LACT. inst. 5, 16, 2. veritas: RHET. Her. 4, 2, 4. violentia: AVG. civ. 13, 17 p. 577, 23 D. vires: AVG. civ. 13, 17 p. 578, 9 D.

d *epitheta:* abstrusior: CIC. ac. 2, 30. aequa: MAXIMIN. c. Ambr. 91. altior: AMBR. Abr. 1, 1, 1. amica: AVG. civ. 5, 26 p. 242, 2 D. caelestis: FIRM. math. 4 pr. 3. 4, 7, 1. celebratissima: APVL. apol. 55. communis: CIC. part. 115. compendiosa: MAXIMIN. c. Ambr. 93. competens: BOETH. arithm. 2, 2 p. 83, 22. confirmatior: RHET. Her. 2, 7, 10. copiosa: CIC. ac. 2, 30. definita: CIC. Brut. 322. detestabilis: AVG. civ. 5, 9 p. 203, 29 D. diligens: AVG. civ. 8, 14 p. 342, 6 D. divina: FIRM. math. 4 pr. 3. 4, 7, 1. 8, 1, 7. docta: MART. CAP. 4, 423. epoptica: CHALC. comm. 272. erudita: CIC. orat. 95 (eruditissima: CIC. orat. 117). exigua: CIC. de orat. 3, 81. facilis: CIC. Phil. 13, 32. futura: COLVM. 3, 3, 1. generalis: HIER. epist. 52, 17, 2. gravissima: MIN. FEL. 1, 5. 15, 1. hesterna: CIC. Tusc. 2, 10. 66. 4, 8. 63. intima: CIC. de orat. 1, 96. irrita: AMM. 15, 8, 3. laboriosa: AVG. civ. 18, 41 p. 319, 30 D. lata: CIC. orat. 95. litigiosa: CIC. fin. 5, 76. longa: CIC. fin. 5, 76 Cato 74 HIER. epist. 34, 5, 2 (longior: CIC. de orat. 2, 16). maior: AVG. civ. 17, 1 p. 198, 6 D. multa (*sing.*): MART. CAP. 5, 493. multiplex atque multimoda: AVG. civ. 15, 1 p. 58, 5 D. naturalis: CHALC. comm. 272 SVLP. VICT. rhet. 1 p. 313, 25. necessaria: AVG. civ. 17, 1 p. 198, 6 D. nova: CIC. Brut. 297. operosa: AVG. civ. 17, 20 p. 248, 20 D. (operosissima: AVG. civ. 19, 11 p. 371, 7 D.). parva: HIER. epist. 18A, 15, 2. periucunda: CIC. de orat. 2, 26. perpetua: CIC. de orat. 2, 16 Q. CIC. pet. 39. platica: FIRM. math. 3, 1, 19. plena: CIC. Tusc. 3, 81. praesens: COLVM. 2, 21, 6. 8, 17, 16 PS. APVL. Ascl. 7 AVG. civ. 3, 21 p. 132, 28 D. probabilis: CIC. de orat. 1, 240. prolixa: AVG. civ. 19, 7 p. 367, 2 D. propensior: CIC. nat. deor. 3, 95 div. 1, 9. propria: CIC. Brut. 322. publica: COD. Iust. 9, 41, 11. pudibunda: AVG. civ. 10, 9 p. 415, 20 D. religiosa: MAXIMIN. c. Ambr. 95. resolutoria (ἀναλυτική): BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 5 p. 13, 16. sacrilega: FIRM. math. 1, 5, 12. sequens: AVG. civ. 1, 36 p. 52, 2 D. similis: CIC. part. 44. suavis: AVG. in psalm. 106, 1. subita: CIC. de orat. 1, 257. varia: CIC. part. 75. vera: CIC. de orat. 1, 240 (verior: CIC. nat. deor. 3, 95). veridica: AVG. in psalm. 106, 1.

e *pendet ab adiectivis (vel particip.) per praepositiones:* in: CIC. rep. 1, 13 cum superiores alii fuissent in -bus perpoliti, ... alii ... in disserendo rudes. 1, 34 qua in -e quoniam tu paratior es (TAC. dial. 31 in omnem -em paratos ... locos). QVINT. inst. 11, 3, 64 in -bus teres.

f *iuxta posita* (*cf. p. 1439, 29*): argumentatio (CIC. de orat. 2, 116). causa (CIC. de orat. 2, 222). concertationes (AVG. civ. 5, 9 p. 203, 20 D. *cf.* CIC. de orat. 2, 68). consilia (VITR. 9 praef. 17). dialogus (CIC. epist. 1, 9, 23 [*cf. Hirzel, Dialog I 276, 2*]). philosophorum dogmata et eminentissimae assertiones (RVFIN. Orig. in Ios. 7, 1). fabulae ... et arcana semotae dictionis (TAC. dial. 2). inquisitio (AVG. serm. ed. Mai 7, 1). otium (MART. CAP. 5, 441). verba (CIC. off. 3, 73). sermo (CIC. de orat. 2, 11. 19 leg. 1, 34 Att. 1, 17, 2. *cf.* SEN. epist. 26, 6 litterata colloquia et ex praeceptis sapientium verba collecta et eruditus sermo. QVINT. inst. 11, 3, 25 clamor ... et sermo et flexus). *de ratione, quae inter -em et sermonem intercedit, cf.* CIC. de orat. 1, 41 oratorem in omnis sermonis -e copiosissime versari posse. 3, 16 qui ipsi sermoni non interfuissemus et quibus C. Cotta ... sententias huius -is tradidisset. orat. 179 quae -o non huius instituti sermonis est. off. 1, 132 sermo in circulis, -bus, congressionibus familiarium versetur. epist. 11, 27, 8 ex his sermonibus utinam essent delatae ad te -es meae. SEN. epist. 38, 1 plurimum proficit sermo, ... -es praeparatae et effusae audiente populo plus habent strepitus, minus familiaritatis. HIER. epist. 42, 3 latam -em brevi sermone comprehendimus. 49, 7, 4. *cf.* QVINT. inst. 3, 4, 10. *similiter res se habet de -e et* oratione: CIC. Balb. 30 locus -is atque orationis. de orat. 1, 208 idem mihi spero usu esse venturum in hac -e, quod in dicendo solet, ut nulla expectetur ornata oratio. 2, 130 capita ... unde omnis ad omnem et causam et orationem -o ducitur. 2, 138 ea ... oratio ad universi generis -em referatur. 2, 152 ex quibus *locis* omnis argumenti ratio non modo ad philosophorum -em, sed etiam ad hanc orationem, qua in causis utimur, inveniretur. 3, 126 veteres doctores auctoresque dicendi nullum genus -is a se alienum putasse accepimus semperque esse in omni orationis ratione versatos. nat. deor. 2, 3 longa de mea -e detracta oratio est.

2 *speciatim* (*notionis discrimina hic proposita etsi neque a notione generali, quae est sub 1, neque inter se certis finibus segregantur, tamen idonea esse videbantur ad verbi usum planius illustrandum*):

a *fere i. q. pervestigatio, quaestio:* CIC. top. 79 nec ullam esse -em, in qua non aliquis locus incurrat, nec fere omnes locos incidere in omnem quaestionem. rep. 1, 16 Socratem omnem istam -em reiecisse et tantum de vita ... solitum esse quaerere. fin. 1, 30 negat *Epicurus* opus esse ratione neque -e, quam ob rem (Cato 77 AVG. civ. 4, 11). ac. 2, 12. 65 Tusc. 3, 54. 5, 11. VITR. 1, 1, 16 cum astrologis et musicis est -o communis de *eqs.* (*opp.* operum ingressus. *cf.* 4, 2, 6. CELS. 1 prooem. p. 6, 6 D. ne agricolam quidem aut gubernatorem -e, sed usu fieri. QVINT. inst. 11, 1, 35 qui se non otiosis -bus, sed administrationi rei publicae dederit. 12, 2, 7 non secretis -bus, sed rerum experimentis atque operibus). VAL. MAX. 4, 4, 2 ulteriore -e ... paupertatem scrutari. GAIVS inst. 1, 188 MAXIMIN. c. Ambr. 100 HIER. epist. 21, 1, 1. RVFIN. hist. 3, 28, 1 Gaius ... in -um suarum dialogo (ζητήσει). Orig. princ. 3, 4, 3 -em incidimus perprofundam, in qua necesse est ex singulis ... partibus, quae possunt moveri, discutere. AVG. civ. 8, 2 p. 322, 8 D. Thales ... rerum naturam scrutatus suasque -es litteris mandans. epist. 169, 13 in illo *libro* autem de animae origine tantum, quid ei videatur, consultatoria quadam -e quaesivi. quaest. hept. 1 praef. PETR. CHRYS. Leo M. epist. 25, 1 Christi generatio ... -e (διαλογισμῷ) temeraria ventilatur (PELAG. in Rom. 9 p. 688A quem locum Paulus apostolus mystica -e eventilans. *cf.* AVG. civ. 19, 1).

b *fere i. q. argumentatio:* CIC. Flacc. 23 qua -e orationem refellam eius, qui dicit *eqs.* (AVG. pecc. mer. 1, 17, 22 quam sit absurdum nec dignum -e, quod dicunt). FIRM. math. 1, 8, 4 in tam inepta -e licentia se argumentationis extollit. IVL. SEV. rhet. 18 p. 365, 14 omnis paene argumentatio moralem -em recipit ... moralis argumentatio de natura hominum vel morum consuetudine ducitur, ut Cicero (or. frg. B 22): 'hic ego dubitem in eam -em ingredi, quae ducatur ex natura hominum atque omnium sensibus?'

c *i. q. expositio docendi causa habita:* *in iudicio:* CIC. Cael. 27 deliciarum obiurgatio fuit longa, etiam (*Clark,* et ea *codd.*) lenior; plusque -is habuit quam atrocitatis, quo etiam audita est attentius. *in scholis:* CIC. de orat. 1, 194 docemur non infinitis concertationumque plenis -bus, sed auctoritate nutuque legum. orat. 11 ingressionem ... non ex oratoriis -bus ductam, sed e media philosophia repetitam. SEN. epist. 108, 3 QVINT. inst. 12, 2, 11 (*opp.* actiones). PLIN. epist. 1, 22, 6. AVG. civ. 18, 41 p. 317, 24 D. non pauci in scholis atque gymnasiis litigiosis -bus garruli. *i. q. praedicatio:* AMBR. Noe 15, 52 Christus ... comprimens evangelicis -bus ferocis istius corporis motus. 19, 70. in Luc. 8, 93 duo soli multiplicatam pecuniam deferunt, non utique aeris, sed -is usuris; alia est enim pecuniae fenebris, alia doctrinae caelestis usura. MAXIMIN. c. Ambr. 84 quas -is tuae scripturas vis interrogare, cum nulla in divinis eloquiis tanta blasfemiae tuae litteraria extet auctoritas? RVFIN. hist. 5, 20, 6 -es (διαλέξεις), quas habebat ad populum *Polycarpus.* AVG. serm. ed. Mai 90, 1 ante -is ingressum. epist. 29, 3 adiunxi ... -em, qua ostenderem. 29, 8 SVLP. SEV. Mart. 5, 6 ingressus euangelicam -em.

d *i. q. colloquium:* CIC. de orat. 1, 5 soles ... non numquam hac de re a me in -bus nostris dissentire. 3, 139 Socraticis (*cf.* 3, 60.

[Lackenbacher]

NEUERSCHEINUNGEN DER KLASSISCHEN ALTERTUMSWISSENSCHAFT
VERLAG VON B.G.TEUBNER IN LEIPZIG UND BERLIN

ΣΤΟΙΧΕΙΑ. Studien zur Geschichte des antiken Weltbildes und der griechischen Wissenschaft. Herausgegeben von Dr. **Franz Boll**, Professor an der Universität Heidelberg.

Die Wissenschaft ist im strengsten Sinne des Wortes eine Schöpfung der Griechen. Denn zum ersten und für viele Jahrhunderte einzigen Male wird von ihnen die Erkenntnis der Wahrheit erstrebt nicht nur in praktischer Absicht, mag diese auch noch so oft bestimmend mitwirken, sondern auch als ein Selbstzweck, der keiner weiteren Rechtfertigung bedarf; und von ihnen wird in langer Arbeit der Weg zurückgelegt von dem dunkeln Naturtrieb des Ergreifens der Dinge bis zum klaren Begriff der Wissenschaft. Die Geschichte des griechischen Geisteslebens bliebe unvollständig, wenn sie nicht die Bahn zu erhellen vermöchte, die von der alles umfassenden Philosophie zur Begründung und vollen Ausbildung der Einzelwissenschaften, und über ihren Verfall hinweg zu neuem Leben bei unverbrauchten Völkern führt.

Das im Zeitenlauf sich wandelnde Weltbild der Griechen wird in weitem Umfang von Philosophie und Wissenschaft bestimmt. Aber so wenig wie bei einem der neueren Völker von ihnen allein. Religiöse Vorstellungen behalten ihre bewußte oder unbewußte Wirksamkeit weithin und nicht nur im Empfinden des ungebildeten oder ungelehrten Volkes, und mehr als einmal münden starke Ströme von Osten ein, dessen Gnosis zuletzt den hellenischen Logos verdrängt. So wird die Geschichte des antiken Weltbildes zugleich ein Spiegel der wechselnden Beziehungen zwischen Orient und Okzident.

Die Untersuchung von meist jüngeren, aber, wie der Herausgeber mit Grund hoffen darf, auch manchen schon bewährten älteren Forschern, die unter dem Titel *Στοιχεῖα* in einer Folge von Heften zwanglosen Umfangs erscheinen sollen, werden sich mit den Einzelgebieten beschäftigen, die durch die Geschichte des antiken Weltbildes und der griechischen Wissenschaft begrenzt sind: Die Geschichte der Mathematik, der Astronomie und der Naturwissenschaften, wie jener später so einflußreichen Pseudowissenschaften, die namentlich von Osten her eindringen, soll durch einzelne Arbeiten gefördert werden. Dabei sollen die Ergebnisse in einer Form mitgeteilt werden, die es auch fernerstehenden Historikern und Philologen erlaubt, sie für das Gesamtbild der antiken Kultur unmittelbar fruchtbar zu machen.

I. Heft: Aus der Offenbarung Johannis. Hellenistische Studien zum Weltbild der Apokalypse. Von Dr. Franz Boll, Prof. an der Universität Heidelberg. [VIII u. 151 S.] gr. 8. 1914. Geh. ℳ 5.—, geb. ℳ 5.60

In Vorbereitung befinden sich:

II. Heft: Studien zum antiken Sternglauben von Dr. Erwin Pfeiffer, Lehramtspraktikant in Heidelbg.
III. Heft: Studien zu den griechischen Geoponikern. Von Dr. E. Fehrle, Privatdozent an der Universität Heidelberg.
IV. Heft: Der Globus, seine Entstehung und Verwendung in der Antike nach den literarischen Quellen und den Darstellungen in der Kunst. Von Dr. Alois Schlachter, Lehramtskandidat in Pforzheim.
V. Heft: De Parmenisco grammatico von Dr. Max Breithaupt in Waren i. M.

Als weitere Hefte werden in zwangloser Reihe folgen:

Jules Bidez: Étude sur la vie et l'œuvre de l'empereur Julien. Friedr. Gisinger: Die Erdbeschreibung des Eudoxos von Knidos. Wilh. Capelle: Berges- und Wolkenhöhen bei griechischen Physikern. Franz Dornseiff: Das Alphabet in Mystik und Magie. Konrad Nagel: Untersuchungen zur Geschichte der Zwölfzahl. Luise Kröger: Die antike Chiromantie. Jules Bidez: Les doctrines des Chaldéens d'après les écrivains grecs et latins, avec une introduction historique.

Kleine Schriften. Von **Franz Skutsch**. Herausgegeben von **Wilhelm Kroll**. Mit einem Bildnis Franz Skutschs. [XXVI u. 531 S.] gr. 8. 1914. Geh. ℳ 20.—, geb. ℳ 22.—

Der vorzeitige Tod des ausgezeichneten Latinisten ließ in weiten Kreisen den Wunsch rege werden, seine weit zerstreuten Beiträge in einem Band zusammengefaßt zu sehen, in dem Dissertation und Habilitationsschrift mit abgedruckt sind, während auf anderes, so die bequem zugänglichen Artikel in der Realenzyklopädie, die Konjekturen zu Statius und Firmicus, sowie die Berichte über lateinische Grammatik verzichtet ist. Inhaltlich beziehen sich die meisten Arbeiten auf die lateinische Wortforschung und Metrik, so außer Dissertation und Habilitationsschrift die Aufsätze: „Zur lateinischen Wortgeschichte und Plautinischen Versmessung", — „Zur Wortzusammensetzung im Lateinischen", — „Cale Facere", — Die beiden Arbeiten über „Iambenkürzung und Synizese", — der auf dem Internationalen Kongreß für historische Wissenschaft 1903 in Rom gehaltene Vortrag „Su alcune forme del verbo latino" — die Bemerkungen „zur lateinischen Syntax".

Aber auch andere Zweige der Philologie sind vertreten. Es genügt hinzuweisen auf die Arbeiten „Zum 68. Gedicht Catulls", — „Ein Prolog von Diphilos und eine Komödie von Plautus", — „Zu Plautus Casina und Diphilos Klerumenoi", und die wertvollen volkskundlichen Aufsätze wie „Das Josefsfest zu Rimini" und „Zur Geschichte Gottfriedens von Berlichingen dramatisiert".

Die nicht sehr zahlreichen Zusätze aus Skutschs Handexemplaren und die noch weniger zahlreichen des Herausgebers, der namentlich auf die nicht abgedruckten Grammatikberichte verwiesen hat, sind in Klammern gegeben. Ein Lebensabriß mit vollständigem Schriftenverzeichnis und ein Bild des Verstorbenen leiten die Sammlung ein.

Kleine Schriften. Von **Franz Buecheler**. I. Bd. [V u. 673 S.] 8. 1915. Geh. ℳ 24.— Geb. ℳ 28.—

Die kleinen Schriften bringen alle Abhandlungen, Aufsätze und Vorträge, die der Verfasser nicht in Buchform erscheinen ließ, nach der Zeit ihrer Entstehung und geben so ein fesselndes Bild vom Werden und Wachsen des berühmten Bonner Philologen. Die jedem Band beigefügten ausführlichen Register und Verweisungen leisten der wissenschaftlichen Nutzbarmachung der Schriften nach Möglichkeit Vorschub; die Anmerkungen der Herausgeber beschränken sich auf Literaturergänzungen und Nachträge.

Homer. Dichtung und Sage. Von **Erich Bethe**. Erster Teil: Ilias. [IX u. 374 S.] gr. 8. 1914. Geh. ℳ 8.—, in Halbpergament geb. ℳ 9.50.

Was die Homerischen Gedichte sind und wie sie wurden, kann nur zu begreifen hoffen, wer sie alle, jedes für sich und im Verhältnis zu dem anderen, untersucht und ihren Stoff, die Sage, auf Herkunft und Entwicklung verhört. Beides wird hier versucht. Die Analyse der Ilias und Odyssee wird auf festen Grund gestellt durch den Nachweis, daß sie als Literaturwerke ohne praktischen Zweck nicht vor dem VI. Jahrhundert in Athen verfaßt sind. Jedes der beiden Gedichte erweist sich als einheitliches, aber aus umgearbeiteten kleineren Epen und Epenteilen bewußt geschaffenes Kunstwerk. Die Betrachtung der rekonstruierten Epen des troischen Kyklos führt auf dasselbe Ergebnis.

Von den Erzählungen der troischen Epen bleibt nach Ablösung aller poetischen Motive ein Rest von Namen und Tatsachen. Sie zu deuten, muß ihre Heimat und womöglich auch ihre Zeit bestimmt werden. In weit auseinandergelegene Gegenden werden wir geführt, aber an Troja selbst haftet wie so manche jüngere auch eine alte von diesen Sagen. So öffnet sich hier und da ein Blick in griechische Vorgeschichte. Das Zusammenwachsen des troischen Kreises aus vielen einander fremden Sagen verschiedener Herkunft ist teils aus geschichtlichen Bedingungen zu erklären, teils aus der Willkür der Dichter, die aus dürftigem geschichtlichen Stoff die Sage schufen.

Der erste Band gibt nach Behandlung von Vorfragen über Form und Vortragsgelegenheit des lebendigen Epos und sein Verhältnis zur chorischen Lyrik eine Analyse der Ilias, der zweite wird die Geschichte des troischen Kyklos wiederherstellen, die Odyssee analysieren und schließlich Zeit und Ort der Herstellung der uns vorliegenden Epen besprechen. Der dritte Band ist der Untersuchung über den Sagenstoff, die Entstehung des troischen Sagenkreises und den geschichtlichen Hintergrund gewidmet.

Beiträge zu Aristoteles, Poetik. Von **Johannes Vahlen**. Herausgegeben von **Hermann Schöne**. [VIII u. 362 S.] gr. 8. 1914. Geh. ℳ 8.— Geb. ℳ 10.—

Diese zuerst in 4 Heften der Wiener Sitzungsberichte 1865—67 erschienenen „Beiträge" werden hier in unverändertem, mit den wünschenswerten Registern versehenem Neudruck vorgelegt. Sie gelten uns heute als eine der in ihrer Art vollkommensten und lehrreichsten Leistungen einer eindringenden und umfassenden Schriftstelleranalyse, die ihre stille Wirkung auch auf künftige Philologengenerationen nicht verfehlen wird. Zugleich bilden sie eine unentbehrliche Ergänzung zu der Mantissa adnotationis grammaticae in Vahlens kritischer Ausgabe.

Platos Jugenddialoge und die Entwicklungszeit des Phaidros. Von **Hans von Arnim**. [VIII u. 224 S.] gr. 8. 1914. Geh. ℳ 6.— Geb. ℳ 8.—

Als Ergänzung seiner „Sprachlichen Forschungen zur Chronologie der Platonischen Dialoge" (Sitzungsbericht d. K. Akad. in Wien, Phil.-histor. Kl. Bd. 169) bietet der Verfasser eine rein vom Inhalt ausgehende Untersuchung der Abfassungszeit und des Verhältnisses der sieben Dialoge: Protagoras, Laches, Thrasymachos, Lysis, Charmides, Eutyphron, Euthydemos. Es wird der Nachweis erbracht, daß sich diese Dialoge dem Inhalte nach als eine in sich abgeschlossene Gruppe darstellen, die als Gruppe der Jugenddialoge dem „Gorgias" vorausgeht und die „Prolegomena" der platonischen Philosophie enthält, indem sie den Leser über den sokratischen Standpunkt hinaus schrittweise durch Kritik anderer prinzipieller Begründungsversuche der Ethik zu dem Punkte zu führen sucht, wo die „Ideenlehre" entspringt. Im zweiten Teile werden die wichtigsten inhaltlichen Gründe für die Abfassung des „Phaidros" nach der „Republik" und am Anfang der platonischen Altersperiode entwickelt und vor allem gezeigt, daß sich dieser Dialog in einem ganz anderen Gedankenkreis als die Jugenddialoge bewegt.

Ennius und Vergilius. Kriegsbilder aus Roms großer Zeit. Von **Eduard Norden**. [VI u. 176 S.] 8. 1915. Geh. ℳ 6.— Geb. ℳ 7.60.

In dem Buche, das sich an Philologen und Historiker richtet, verbinden sich, vom Verfasser ungewollt, Wissenschaft und erlebte Gegenwart: die Discordia der Völker, Waffenfabrikation, Flottenbau, das Ringen der Großmächte zu Lande und zur See, die Gegensätze von Volksheeren und Söldnerheeren sowie manches andere dieser Art sehen wir in gewaltigen Bildern der beiden Dichter an unserem Auge vorüberziehen. Zum ersten Male untersucht das Buch das Abhängigkeitsverhältnis Vergils von Ennius. Dies geschieht, indem vor allem zwei Bücher der beiden Dichter miteinander verglichen werden: das VII. Buch der Aeneis mit den Fragmenten des VII. Annalenbuches. Zu diesem Zwecke mußte das letztere, soweit die Überlieferung es erlaubt, erst wiederhergestellt werden. Eine genaue Interpretation der Fragmente ergibt, daß in dem VII. Annalenbuche nicht der erste Punische Krieg, sondern die ersten Jahre des zweiten sowie die Verwicklungen, die zu ihm führten, erzählt worden sind. Vergil hat die völkergeschichtlichen Begebenheiten der Legende, die er im VII. Buche sowie im Beginne des X. der Aeneis erzählte, in genauem Anschluß an das gewaltige Völkerringen dargestellt, das Ennius in jenem Buche der Annalen entrollt hatte. Die Komposition besonders des VII. Buches der Aeneis, aber auch anderer, die am Schluß mit ennianischen Vorbildern verglichen werden, tritt dadurch in eigentümliche Beleuchtung.

Apulien vor und während der Hellenisierung. Mit besonderer Berücksichtigung der Keramik. Von **Maximilian Mayer**. Mit 40 Lichtdrucktafeln, 2 farbigen Tafeln und 82 Textabbildungen. [VIII u. 404 S.] gr. 8. 1914. Geh. ℳ 40.— Geb. ℳ 50.—

Auf Grund eigener mehrjähriger Tätigkeit an Ort und Stelle sowie neuerer und älterer Grabungs- und Sammelarbeit gibt Verfasser eine erstmalige zusammenfassende Darstellung der Kultur Apuliens in den 5—6 Jahrhunderten vor der römischen Epoche, während man aus den Zeiten vor Beginn der Römerherrschaft (ca. 300 v. Chr.) bis vor kurzem fast nur das, was aus dem voraufgehenden Jahrhundert und wenig darüber die Museen darboten, kannte. Unter Berücksichtigung des gesamten privaten und staatlichen Lebens (Gräber- und Ansiedlungswesen, Trachten, Kulte, Gerätschaften usw.) wird die vorhellenische Kultur dieses Zeitraumes wie das immer deutlichere Eindringen griechischen Einflusses eingehend geschildert. Begreiflicherweise nimmt die Kunst, insbesondere die Keramik den breitesten Raum ein. Zur Veranschaulichung dient ein überaus reichhaltiges und erlesenes, zum größten Teile hier zum ersten Male veröffentlichtes Abbildungsmaterial. Auch den durch die archäologische Durchforschung des Landes in ganz neues Licht gerückten topographischen, frühgeschichtlichen und ethnologischen Fragen, die an einem Knoten- und Kreuzungspunkt wie diese in die griechische und halbgriechische Welt vorgeschobene Halbinsel von jeher ihre besondere Bedeutung beanspruchen dürfen, sind eindringende kritische Untersuchungen gewidmet, wodurch zugleich für eine große Zahl von fehlerhaft überlieferten oder übersehenen Textstellen das richtige Verständnis gewonnen wird.

Die griechische Kunst an Kriegergräbern. Von **Franz Studniczka**. Mit 10 Abbildungen und 24 Tafeln. [30 S.] gr. 8. 1915. Geh. ℳ 2.—

Dieser archäologische Kriegsvortrag versuchte einer großen Zuhörerschaft in der Aula der Leipziger Universität und versucht nun auch allen anderen Freunden der antiken Kunst in vielen guten Abbildungen mit schlichten Erläuterungsworten die bildende Kunst der Hellenen am Kriegsgrabe von den mykenischen Stelen bis zum Alexandersarkophag, also ihr Werden aus primitiven Anfängen und besonders ihre klassische Vollendung im 5. und 4. Jahrhundert vor Chr. vorzuführen und näherzubringen, in der Hoffnung, daß daraus die Kunst unserer Tage brauchbare Anregungen und jeder empfängliche Betrachter Erhebung über die Not der Zeit zu schöpfen vermag.

Antike Technik. Sechs Vorträge von **Hermann Diels**. Mit 50 Abbildungen u. 9 Taf. [VII u. 140 S.] 8. 1914. Geh. ℳ 3.60, geb. ℳ 4.40.

Die Vorträge beabsichtigen weiteren Kreisen der Gebildeten, vor allem auch der Jugend unserer höheren Schulen, ein Bild von dem regen Leben zu geben, das auch in der Technik innerhalb des griechisch-römischen Altertums geherrscht hat. Es wird dadurch der innige Zusammenhang klar, der auch auf diesem bisher weniger beachteten Gebiete die alte Welt mit den Aufgaben und Errungenschaften unserer heutigen besonders technisch veranlagten Zeit verbindet. Der erste Vortrag zeigt das Verhältnis der antiken Wissenschaft und Mechanik zueinander, das ein ähnliches war, wie es heute wieder besteht, mit gleich fruchtbaren Wirkungen. Die weiteren Vorträge behandeln: Antike Türen und Schlösser, die ältesten Zeugnisse antiker Technik; Dampfmaschine, Automat und Taxameter im Altertum als Vorläufer modernster Erfindungen bei den Alten; antike Telegraphie und antike Artillerie, interessante Versuche der Überwindung des Raumes, wenn auch noch ohne Elektrizität und Pulver, und endlich die antike Chemie und Alchimie in ihrer merkwürdigen Verbindung von Wissenschaft und Aberglauben. Zur Erläuterung und Begründung der Darlegungen sind Abbildungen und Anmerkungen beigefügt.

VERLAG VON B.G.TEUBNER IN LEIPZIG UND BERLIN

FR. BAUMGARTEN · FR. POLAND · RICH. WAGNER

DIE HELLENISCHE KULTUR

DRITTE, STARK VERMEHRTE AUFLAGE

[XII u. 576 S.] Mit 479 Abbildungen, 9 bunten, 4 einfarbigen Tafeln, einem Plan und einer Karte. gr. 8. 1913.

Geheftet M. 10.—, gebunden M. 12.50

Das Werk, von der Kritik wie einem weiten Leserkreise glänzend aufgenommen, gibt auf Grund der neuesten, unsere Auffassung auch dieser Zeit so vielfach und immer wieder umgestaltenden Forschungen in einer für jeden Gebildeten verständlichen und anziehenden Form die erste zusammenfassende Gesamtdarstellung jener Entwickelung von ihren Anfängen bis zur Höhe. Berücksichtigt somit die dritte Auflage auch die Entdeckungen der letzten Jahre, so ist der schon außerordentlich reiche Bilderschmuck durch eine beträchtliche Anzahl weiterer sorgsam ausgewählter Abbildungen vermehrt. In der Darstellung ist der innere Zusammenhang der Erscheinungen und sind die großen Gesichtspunkte, die ihr Werden beherrschten, in den Vordergrund gerückt; den Anforderungen und Interessen der Gegenwart ist besonders Rechnung getragen dadurch, daß die Wechselbeziehungen zwischen Altertum und Gegenwart kräftig hervorgehoben werden.

Aus den Urteilen:

Neue Jahrbücher für das klass. Altertum: „So hätte denn also das prächtige Buch seine Existenzberechtigung glänzend bewiesen. Das Verdienst der Verfasser um vornehme Popularisierung der Kulturgeschichte des einzigen Volkes ist unbestreitbar."

Historische Zeitschrift: „Unter den Werken, welche dem gleichen Zwecke dienen, ist das vorliegende zweifellos inhaltlich eines der gediegensten und äußerlich vielleicht das am glänzendsten ausgestattete. Den Text wird auch der Fachmann mit Interesse, denn er hält sich fast ganz von Pedanterien frei, und nicht ohne mehrfache Anregung lesen, die Fülle der Reproduktionen in ihrer Vereinigung wird er mit Dank benutzen."

Historische Vierteljahrschrift: „Eine wohlgelungene Leistung, die mit großer Gewissenhaftigkeit gemacht und von reiner Begeisterung für die Sache getragen ist. Die Sorgfalt und die Kenntnis der Verfasser verdienen aufrichtige Anerkennung: das Ergebnis ist ein Buch, das ein glückliches Muster populärer Behandlung eines manchmal recht spröden Stoffes darstellt. Man möchte ihm recht weite Verbreitung in den Kreisen derjenigen wünschen, die sich nicht bloß mit dem konventionellen ‚Namen des Gebildeten' zufriedengeben, sondern in Wahrheit zu dem geschichtlichen Verständnis unserer heutigen geistigen und politischen Lage vorzudringen trachten."

DIE HELLENISTISCH-RÖMISCHE KULTUR

[XIV u. 674 S.] Mit 440 Abbildungen, 5 bunten, 6 einfarbigen Tafeln, 4 Karten u. Plänen. gr. 8. 1913.

Geh. M. 10.—, in Leinwand geb. M. 12.50

Dem ersten, die hellenische Kultur behandelnden Bande folgt nunmehr, mit gleich reichem Illustrationsmaterial ausgestattet, der zweite, der die späteren Jahrhunderte der griechischen Kultur und die gesamte römische bis zum Untergang der Antike schildert. Zum ersten Male wird hier ein Gesamtbild dieser Epoche geboten auf Grund der heutigen, weiteren Kreisen meist noch fremden wissenschaftlichen Anschauungen. Nicht mehr als Zeit des Verfalls erscheint sie da, sondern als Schöpferin der Formen, in der die Antike weiterlebt durch Mittelalter, Renaissance und Neuzeit. Die staatlichen Gebilde und Formen dieser Zeit bestimmen die Geschicke der kommenden Jahrhunderte. Hofwesen, Verwaltung und Recht leben in der Gestaltung, die sie hier gewonnen, fort bis heute. Die Baukunst schafft die Formen, die die Renaissance wieder aufnimmt; das Kunstgewerbe erreicht seinen Höhepunkt; die bildende Kunst der Antike bleibt über Rokoko und Barock hinaus das Ideal noch für unsere Klassiker. Auf literarischem Gebiete führen sie erst die Gebildeten unseres Volkes von Seneca und Vergil zu Sophokles und Homer zurück, nachdem literarische Schöpfungen dieser Zeit, so vor allem die von ihr geschaffene Komödie, immer wieder zu wetteifernden Nach- und Neuschöpfungen angeregt. Und endlich wurzelt das Christentum in diesem Boden, auf dem und aus dem heraus es allein in seinem Werden und Wachsen begriffen werden kann. All diese die gesamte europäische Kulturentwickelung bis in die Gegenwart hinein bestimmenden Erscheinungen werden erst auf Grund des richtig gezeichneten Bildes der letzten Jahrhunderte der Antike verständlich, wie es hier in umfassender Weise geboten wird.

Deutsches Philologenblatt: . . . Die Bändigung dieses ruhelos fließenden und auseinanderstrebenden Stoffes ist den gelehrten Verf. meisterhaft gelungen. Wir haben nun ein Werk, das für alle die von der Antike gelegten Fundamente unserer staatlichen, literarischen, künstlerischen und wissenschaftlichen Bildungen und Bestrebungen aufdeckt. Als Leser wünsche ich dem Werke nicht nur klassisch Gebildete und Gymnasiasten, sondern gerade solche, denen ihre Vorbildung den unmittelbaren Genuß der klassischen Literatur versagt hat. Schon das wundervolle Bildermaterial fesselt das Auge und ladet zum Lesen ein: nicht weniges darunter wird auch der Bewanderte hier zum ersten Male sehen. Die Absicht der Verfasser, für den Gebildeten in erster Linie zu schreiben, merkt man der Darstellung auf Schritt und Tritt an. Auch verwickelte Verhältnisse sind immer lichtvoll und ohne Trockenheit vorgetragen, in edler Sprache, die sich nicht selten zu poetischem Schwunge erhebt. Wir beglückwünschen die Verfasser zum Abschluß ihres prächtigen Werkes und zu ihrem Verleger, der durch den niedrigen Preis dieses Bandes, der doch den ersten um 100 Seiten übertrifft, seine Verbreitung erleichtert hat. Möchte auch er recht viele Leser finden: daß es dankbare Leser sein werden, des darf man sicher sein."

Ausführlicher Prospekt umsonst und postfrei vom Verlag

THESAVRVS LINGVAE LATINAE

EDITVS AVCTORITATE ET CONSILIO
ACADEMIARVM QVINQVE GERMANICARVM
BEROLINENSIS GOTTINGENSIS LIPSIENSIS
MONACENSIS VINDOBONENSIS

VOL: V FASC: VII

disputatio — 1. do

MDCCCCXXIII
LIPSIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

Emptores Onomastici vol. III fasc. II monentur in eo fasciculo contineri nomina

Didius — Dzoni

(non Didius — 2. Donusa, quod per erratum fasciculo inscriptum est).

61 ac. 2, 15 AVG. civ. 8, 3 p. 324, 16 D. 8, 4 p. 325, 14). rep. 1, 13 fin. 1, 13. MAXIMIN. c. Ambr. 118 -em ex aequo inter partes habitam. DAMAS. Hier. epist. 35, 1, 2. RVFIN. hist. 3, 38, 5 Petri et Apionis -o (διαλόγους). AVG. civ. 2, 21 p. 81, 27 D. -o de re publica inter magnos eius tum principes habita. 6, 2 p. 247, 7 -em se habuisse cum Marco Varrone. PASS. Petr. Paul. loug. 41 me ... cum his habere -em (διάλογον).

e *i. q. ratio (in contrarias partes) dicendi, loquendi, verba (interdum verba inania) faciendi*: CIC. epist. 3, 8, 3 aures ad hanc -em patent. CAES. Gall. 5, 31, 3 res -e ad mediam noctem perducitur. civ. 1, 33, 3 triduum -bus excusationibusque extrahitur. MIN. FEL. 16, 6. QVEROL. p. 19, 3 abi ... cum tua -e. GENNAD. vir. ill. 26 librum obscurissimae -is et involuti sermonis. AVG. contin. 5, 14 qualis ... dementia est -es suas rationi tribuere et actiones suas casibus subiugare? *fere i. q. declamatio*: SEN. epist. 20, 2 aliud propositum est declamantibus et assensionem coronae captantibus, aliud his (a. h. *del. Gertz*), qui iuvenum et otiosorum aures -e varia aut volubili detinent.

f *i. q. expositio dialectica arte prolata* (*cf.* ISID. orig. 1, 2, 1 tertia *liberalium artium* dialectica, cognomento logica, quae -bus subtilissimis vera secernit a falsis. *v. p. 1443, 10*): CIC. de orat. 1, 43 *Stoici* -um suarum atque iuterrogationum laqueis te irretitum tenerent. 3, 77 *philosophis non* multum ... in -e concedimus (*i. oratores.* off. 2, 35). 3, 107 alii *habent* ancipites -es, in quibus de universo genere in utramque partem disseri copiose licet (*cf.* fin. 3, 3 illa nobis simplex fuit in utramque partem -o [CAES. Gall. 5, 30, 1 QVINT. inst. 7, 2, 14]. CIC. ac. 2, 7 neque nostrae -es quicquam aliud agunt, nisi ut in utramque partem dicendo et audiendo *eqs.* 2, 116. VAL. MAX. 6, 3, 5 -e ... utroque flecti potest). orat. 113 aliud videtur oratio esse, aliud -o (*cf. p. 1440, 23 sqq.*). leg. 1, 62 non solum illa subtili -e sibi utendum putabit, sed etiam fusa latius perpetua oratione (dom. 142 FIRM. math. 1, 1, 2. 4, 9, 1 FAV. EVL. p. 5, 15 AVG. civ. 1, 36 p. 52, 21 D. 7, 28 p. 310, 24 MART. CAP. 4, 352. *cf.* CIC. de orat. 3, 187 off. 2, 35). VAL. MAX. 3, 4 ext. 1. SEN. epist 45, 5 multum illis temporis verborum cavillatio eripuit, captiosae -es, quae acumen irritum exercent. QVINT. inst. 5, 14, 27 dialogis ... et dialecticis -bus erit similior *oratio* quam nostri operis actionibus. 7, 3, 14. FIRM. math. 1, 1, 1 sententiis ac -bus ... philosophiam ... perfringere. AVG. civ. 10, 27 p. 443, 31 D.

g *i. q. controversia, disceptatio, contentio*: α *absolute*: RHET. Her. 2, 27, 43 controversia de musica inducta est, -o in sapientiae rationem et virtutis consumitur. CIC. fin. 2, 68 et certamen honestum et -o splendida! SEN. dial. 5, 8, 8. COLVM. 3, 13, 11 quae contendentium litem -emque dirimerent (QVINT. iust. 10, 1, 36 decl. 308 p. 213, 5. AVG. c. Cresc. 4, 3, 3 in collatione -is hoc cavendum est, ne prorumpatur in litem). COLVM. 11, 1, 31 PLIN. nat. 6, 184 QVINT. inst. 3, 6, 21. 9, 1, 7 quam multiplicem habeant quamque scrupulosam -em. OPTAT. 1, 12 p. 14, 13. FILASTR. 61, 4 *Manichei* ab Archelao ... in -e superati (*cf. titulum* ACT. Archel. 1 -o Archelay et Manychei *cod. C*, altercatio ... Archelay ... cum ... Manicheo *cod. M.*). AVG. civ. 21, 10 p. 511, 1 D. contentiosa -e certandum. persev. 24, 66 non ... simus in -bus prompti et in orationibus pigri. PS. PHOEBAD. fid. 5 p. 41[B] altercationem -um induces. EPIST. pontif. 322 (*a. 417*) Aug. epist. 182, 7 hostes ... quos in semet ipsi in spiculis malae -is armarunt.
β de: HYG. grom. p. 112, 13 L. (= p. 72, 18 Th.). VLP. dig. 4, 8, 21, 6 LEX Rom. Visig. 2, 9, 11 (p. 334 Haenel) de cauto et uon numerato ... aliquid -is afferre. γ *sequitur enuntiat. interr. obliq.*: TERT. idol. 17 -o oborta est, an *eqs.* δ *additur* contra *vel* adversum: contra: QVINT. inst. 2, 15, 27 MAXIMIN. c. Ambr. 61. VVLG. Iob 21, 4 numquid contra hominem -o mea est? AVG. civ. 5, 1 p. 191, 8 D. adversum: HIL. trin. 12, 20 RVFIN. Adamant. prol. Greg. Naz. orat. 10, 10, 4 adversum quae -um tuarum tela coutorqueas. ε *additur* inter *vel* cum: inter: CIC. Brut. 218 cum inveheretur in Caesarem Curio -oque esset inter eos. SEN. contr. 2, 1, 9 contr. exc. 2, 1 COLVM. 3, 17, 1. QVINT. inst. 11, 1, 70 ut inter eos non forensem contentionem, sed studiosam -em crederes incidisse. HERM. Pal. sim. 8, 10, 1 minimas ... -es, quas inter se habuerunt (*utraque versio lat.*; μικρὰ κατ' ἀλλήλων ἔχοντες). BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 193, 22 ASSVMPT. Moys. 1, 13. cum: CIC. Caecin. 79 qui cum istam -em mecum ingressus esset. SEN. benef. 3, 1, 2 de quibus fuisse mihi tecum -em scio. PLIN. epist. 1, 20, 1.

derivatum: disputatiuncula.

disputātiuncula, -ae *f. a* disputatio *deminutive*. SEN. epist. 117, 25 non -is inanibus suptilitatem vanissimam agitare. HIER. epist. 65, 1, 1. 77, 7. *i. q.* σύγγραμμα: GELL. 1, 3, 30 -ae huius initium. HIER. in Ezech. 1, 7 p. 12 legi et cuiusdam Catinae ... brevem -am. epist. 112, 18.

disputātīvus, -a, -um *a* disputare. GRAMM. suppl. 161, 13 *oratio est* allocutiva in epistulis, -a in dialogis, relativa in historiis. *i. q. litigiosus*: CASSIOD. hist. 9, 19 (p. 1137[A]) ut -as fugeret intentiones.
adv. **disputātīvē.** *i. q. logice*: CASSIOD. hist. 5, 42 (p. 1021[B]) -e atque veraciter Sylvanus ait.

***disputātor,** -ōris *m. a* disputare. *de significatione*: AVG. c. Cresc. 1, 14, 17 qui graece dialecticus dicitur, multo usitatius et tolerabilius latine dicitur -r. puto iam quod apostolum -em non neges, etiamsi dialecticum neges ... aut si et -em apostolum negas ... nec graece nosti nec latine. 1, 16, 20 hoc ille verus -r (*v.* 1, 15, 19 qui ... verus -r est, id est veritatis a falsitate discretor. *cf. p. 1441, 21. 1443, 10*) si late diffuseque faciat, eloquenter facit alioque tunc censetur augeturque vocabulo, ut dictor potius quam -r vocetur. *ibid.* si autem presse atque constricte, magis eum -em quam dictorem appellare consuerunt. GLOSS. dialecticus, genus philosophorum vel narrator. disceptator. *habent* CIC. VAL. MAX. PS. VARRO sent. *singulis locis, saepius legitur inde ab* AVG.

1 *sensu strictiore*: *i. q. calculator*: HILARIAN. curs. temp. p. 161, 12 -es annorum. *cf. p. 1437, 65.*

2 *sensu latiore*: a *i. q. disputandi peritus, dialecticus*: CIC. off. 1, 3 Demetrius Phalereus ... -r subtilis, orator parum vehemens. AVSON. 205, 11 -r ad Cleanthen Stoicum. PS. PHOEBAD. fid. 1 p. 34[C] nec ... academicus -r assisto, ut simplices sensus verborum subtilitate contorqueam. prol. p. 33[D]. AVG. epist. 135, 1 ille -r ex porticu (*i. Chrysippus?*). c. Iul. 1, 4, 12 ut in nos velut artifex -r insilias. PS. VARRO sent. 23 captiosus de verbis -r canis est aerem captans pro praeda. EPIST. pontif. 375 (*a. 430*) Migne 50, 487[D] movit -r (διαλεκτικός) vester proelium veritati. b *is qui disputat*: VAL. MAX. 8, 12 pr. suae ... artis unum quemque et auctorem et -em optimum esse. AMBR. hex. 14, 4, 14 (p. 122, 7) -es eorum, quae sua sunt. GENNAD. dogm. 15 Iacobus et alii Syrorum -es. AVG. epist. 147, 22 sicut ait -r (*i. Ambrosius. cf.* PROSP. resp. ad Gen. 7 p. 195[C] quid inconveniens ait admirabilis -r? [*i. Augustinus*]. c. coll. 2, 5 *de Cassiano.* CASSIOD. inst. div. 1 p. 1110[C] disertus atque cautissimus -r [*i. Augustinus*]. 2 p. 1113[D] de regum temporibus facundissimus -r eloquitur [*i. Augustinus.* civ. 17, 4]. 18 subtilis et cautissimus -r [*i. Hilarius*]. in psalm. praef. p. 9[B] *Augustinus* est ... litterarum omnium magister egregius et ... cautissimus -r). AVG. epist. 147, 34 euangelicus (retract. 1, 1, 2 ecclesiastici. EPIST. pontif. 375 [*a. 430*] Migne 50, 489[A] catholicus). un. eccl. 18, 47 p. 293, 30 Vind. ecclesiam suam demonstrent ... non in sermonibus et rumoribus Afrorum, non in conciliis episcoporum suorum, non in litteris quorumlibet -um. coll. c. Don. 1, 9 PAVL. MED. vita Ambr. 17 acerrimus nimium. ZACCH. 1 praef. *ironice dictum* (*fere is qui verbis rem obscurat, cf. d*): HIER. c. Ioh. 8 egregie. 35 acutissime. adv. Iovin. 2, 21 callidus. AVG. epist. 36, 8 urbicus. in psalm. 96, 11 nescio quis -r, qui doctus sibi videbatur. serm. ed. Mai 126, 8 sapientes illi magni arguti -es, inquisitores, eloquii quasi tonantes professores omnia ignoraverunt. c. Iul. op. imperf. 1, 94 constantissimus et subtilissimus. MAR. MERC. subnot. 7, 4 egregie perditorum magister et dialectice -r. 9, 3 tu aliud clausum in pectore, aliud promptum habens in lingua novus atque egregius -r. CLAVD. MAM. anim. 1, 8 p. 47, 10 acutissimi et doctissimi -is ingenio ... praeventus. 1, 12 p. 53, 16 violentissimus -r nec istud intellegit. *fere i. q. interpres*: AVG. c. Petil. 3, 52, 64 non indiget interprete nec -e aut demonstratore. de mend. 10, 17 licet ... vel dissertori ac -i atque praedicatori rerum aeternarum vel narratori aut pronuntiatori rerum temporalium. in psalm. 106, 8 ut ... officium a me non exspectetis -is, sed paene lectoris. ZACCH. 2, 12 p. 1129[D] inter electos seniorum coetus divinorum intellectuum -r. LEO M. epist. 124, 1. *is qui euangelium praedicat*: VICTRIC. 24 qui credit, fidem in -e et sacerdote, non verba rimatur. SIDON. epist. 7, 9, 1 tam per authenticos quam per -es. *fere i. q. investigator, perscrutator*: AVG. civ. 3, 15 p. 117, 25 D. -r magis quam laudator fuit *Cicero.* serm. 294, 21, 20 doctr. christ. 4, 20, 39. c. Petil. 2, 32, 73 tu es ille maledicus conviciator, non veridicus -r. serm. ed. Mai 126, 7 nobilissimus -r (*i. Plato*). PHYSIOGN. 22 hominem docilem, cogitatorem, natura -em (dispensatorem *cod. B*). BOETH. mus. 2, 8 p. 234, 23 de musica -r. *is qui dicit, loquitur*: BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 4 p. 144, 15 quae *decem rerum genera* vel intellegendo mens caperet vel loquendo -r efferret. c *i. q. collocutor*: AVG. epist. 33, 3 collatorem ... et -em, non assentatorem et adulatorem se esse cupiebat. c. Cresc. 1, 17, 21. d *i. q. homo litigiosus* (*cf.* AVG. c. Petil. 2, 53, 122 nonne qui nos audierit insanos potius litigatores quam Christianos -es ... iudicabit? c. Cresc. 2, 1, 1 ne contentiosissimus habeatur diligentissimus praedicator et ne litigator putetur impiger -r. epist. 167, 2 vaniloquis non -bus, sed litigatoribus): ENNOD. epist. 9, 28, 3 p. 250, 2 quasi opinioni tuae -r occurro. CASSIOD. var. 2, 3, 4 vehemens -r in libris, amoenus declamator in fabulis. *adiect.*: AVG. epist. 147, 29 nec ad hominem -em pulset, ... sed ad deum salvatorem.
fem. **disputātrīx,** -īcis. *i. q. dialectica* (*adiective*): QVINT. iust. 2, 20, 7 cum duo sint genera orationis, altera perpetua, quae rhetorice dicitur, altera concisa, quae dialectice, ... etiam -x virtus erit. 12, 2, 13 pars dialectica, sive illam dicere malumus -em (*J. C. Rolfe [Archiv 10 (1898), 239] cum aliis pro substantivo positum accipere maluit, id quod vix probes*).
deriv.: disputatorius.

disputātōrius, -a, -um [*a* disputare, disputator. *Th.*]. *de rebus*: GLOSS. -a (*sc.* ars) dialectica. AVG. c. Cresc. 1, 14, 17 dialectica, quae ... fortasse latine -a vocaretur. soliloq. 2, 11, 19 -ae arti. AMBR. hex. 1, 6, 22 non -is (*IIB*, disputationis *N*) me librameutis committo atque mensuris. *de homine*: SCHOL. Verg. Bern. ecl. 8, 70 Circe -a
[*Lackenbacher*]

erat et, qui aggrediebantur, illis illa asserebat. *adv.* **disputātōriē:** SIDON. epist. 9, 9, 10 scripseras ... dubia constanter, argumentosa -e (*i. dubie*).

disputātrīx *v. p. 1442, 73.*

×disputo, -āvī, -ātum, -āre [*a* dis- *et* putare *vel* putus. *Th.*]. *de significatione*: VARRO ling. 6, 63 antiqui purum putum appellaverunt; ... sic is sermo, in quo pure disponuntur verba, ne sit confusus atque ut diluceat, dicitur -are: SERV. auct. Aen. 8, 522 putare est et discernere et in partes redigere, inde -are (*cf.* AVG. c. Cresc. 1, 15, 19 qui ... -at, verum discernit a falso. *v. p. 1441, 21. 1442, 4*). ISID. orig. 9, 4, 14 iure ... -are est iuste iudicare. GLOSS. διαλέγομαι. -at tractat, extimat. συνζη⟨τεῖ⟩. -vit ἐφιλονίκησεν. -andi διαφιλονεικεῖν, μάχεσθαι. *legitur inde a* PLAVTO, *deest poetis (praeter* TER. MART. *singulos locos,* COMM. *tres,* PLAVT. *quinque) et* CATONI SALL. LIV. VELL. CVRT. PETRON. PLIN. nat. *de depon.* -ari *v. p. 1444, 17.* [*dub. vel corrupt.*: COLVM. 2, 15, 1 (*leg.* dispon-). QVINT. decl. 313 p. 230, 2 †debet -ari. 365 p. 398, 25 si ... quattuor *iudices* in totidem -rent [discrep- *Aerodius,* dispartirentur *Schulting*] sententias. ITALA lev. 26, 15 (Lugd.) ut -etis (*an* dissipetis?) testamentum meum (ὥστε διασκεδάσαι τὴν διαθήκην μου. VVLG. ad irritum perducatis). *cf.* GLOSS. -atis (dissupatis *Götz*) bonis dilapidato patrimonio.]

de actione putandi i. q. ratiocinandi:

I *sensu strictiore de rationibus conficiendis*: PLAVT. Aul. 529 -ata est ratio cum argentario. *cf.* 527 putatur ratio cum argentario.

II *sensu latiore*: **A** *praevalet actio reputandi*: **1** *i. q. deliberare, secum volvere (saepe additur* secum, cum animo *sim.)*: **a** *absolute*: CIC. Att. 8, 14, 2 ego tecum tamquam mecum loquor. quis autem est, ... quin varie secum ipse -et. SEN. contr. 7, 1, 24 diu mecum -vi. AMM. 20, 8, 11 cum animo -ans. **b** *c. obiecto*: PLAVT. Most. 87 in meo corde ... eam rem volutavi et diu -vi. APVL. met. 11, 27 religiosum scrupulum ... apud meum sensum -o. *de secum colloquentibus*: APVL. met. 2, 7 haec mecum ipse -ans. 7, 12 ista sycophanta ego mecum maxima cum indignatione -o. HERM. Pal. vis. 1, 2, 2 me hoc -ante in corde meo (ταῦτά μου συμβουλευομένου καὶ διακρίνοντος ἐν τῇ καρδίᾳ μου). **c** *pro obiecto sunt locutiones praepositionales*: HERM. Pal. sim. 2, 1 cum ... considerarem ulmum et vitem et -rem de eis (κατανοοῦντος ... καὶ διακρίνοντος περὶ αὐτῶν). *ibid.* quid tu intra te -as de hac vite et ulmo? (τί σὺ ἐν ἑαυτῷ ζητεῖς περὶ ...). AVG. serm. ed. Mai 120, 3 attende, considera et inde -a, ista cogita, ne *eqs.* *additur enuntiatum*: HERM. Pal. sim. 6, 1, 1 cum ... de mandatis eius -rem esse ea bona (συζητῶν περὶ τῶν ἐντολῶν, ὅτι). **d** *sequitur enuntiatum*: SEN. benef. 4, 12, 3 nemo Tusculanum aut Tiburtinum paratu⟨ru⟩s salubritatis causa et aestivi secessus, quoto anno empturus sit, -at. HERM. Pal. sim. 2, 1 -o, quam sint invicem altera alteri decori (συζητῶ). Pal. vis. 3, 4, 3 qui -ant in cordibus suis, si vere haec ita sunt aut non (διαλογιζομένους ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, εἰ ...).

2 *fere i. q. ambigere, dubitare*: de: CIC. off. 3, 11 de iudicio Panaeti dubitari non potest; rectene autem hanc tertiam partem ad exquirendum officium adiunxerit an secus, de eo fortasse -ari potest. VAL. CEM. hom. 20, 5 *coheredum testamenti fidem in dubitationem vocantium* alter de subscriptione patris -at. *cum obiecto vel absolute*: FRONTO p. 8, 22 N. homines ambigant, disserant, -ent, coniectent, requirant ... nostri amoris originem. AVG. civ. 16, 32 p. 176, 8 D. divino intonante praecepto oboediendum *est*, non -andum. PS. AVG. quaest. test. I 127, 12 quis hinc -et? quis dubitet? *sequitur interrogatio indirecta*: SEN. suas. 1, 4 Alexandrum eo dimittis, quod adhuc quid sit -atur? SEN. dial. 10, 6, 2 -atur, an ipse sibi manus attulerit. benef. 3, 33, 5 si quis sapientiam ... patri tradiderit, etiamnunc -bimus, an maius illi quiddam dederit, quam acceperat? epist. 14, 13 potest aliquis -are, an illo tempore capessenda fuerit sapienti res publica. PS. AVG. quaest. test. I 117, 6 nec -at *Abraham,* an fieri debet deo iubente parricidium. COD. Iust. 5, 70, 6 pr. antiquitas -bat, utrumne ... an ...; nos itaque eius ambiguitatem decidentes sancimus *eqs.* *cf.* AVG. epist. 54, 6 hinc, quin ita faciendum sit, -are, *ubi alii codices* dubit- *exhibent, alii* disput-.

B *praevalet actio dicendi*: *i. q. argumentando disserere, exponere, tractare*:

1 *generatim*: **a** *absolute*: PLAVT. Most. 1137 disceptator eccum adest; age -a (*i. causam age, expone*). LEX repetund. (Corp. I 2² 583) 38 ioudex nei quis -et (*cf. Mommsen, Ges. Schr. I p. 55*). VARRO Men. 451 extispices -antes. CIC. Verr. 6, 7 neque ego ullam in partem -o. leg. agr. 3, 4 neque vero nunc ideo -bo. de orat. 2, 25 id me ... non hortatur ad -andum. orat. 146 ea, quae supra dicta sunt, plus in -ando quam ea, de quibus dicendum est, dignitatis habuerunt. rep. 2, 70 finis -andi (fin. 2, 119). 3, 26 in -ando vafri. fin. 5, 8 me in Academia tamquam philosophum -urum. nat. deor. 3, 72 parumne subtiliter -at ille in Eunucho? (*sequuntur versus. cf.* 73 *p. 1445, 84*). fat. 4 ita ... audiam te -antem, ut ea lego, quae scripsisti. epist. 3, 8, 5 -bant, ego contra disserebam; dicebant, ego negabam. LEX Clodia de exil. Cic. (Cic. p. red. in sen. 8) ne quis ad vos (*senatum*) referret, ne quis decerneret, ne -ret, ne loqueretur (*cf. Mommsen, Staatsr. III 942 adn. 5*). VITR. 5, 2, 2 vox ibi (*in curia*) -antium. TERT. pudic. 17 p. 257, 15 ex Iudaismo -are. CHAR. dig. 50, 4, 18, 26 Herennius Modestinus et notando et -ando bene et optima ratione decrevit. AVG. civ. 2, 14 p. 69, 8 D. non persuasit -ando (*cf.* RVT. LVP. 2, 12 VVLG. act. 18, 4. 19, 8). 17, 16 p. 237, 27 D. laboriosum -andi exponendique negotium. 19, 21 p. 389, 29 -ando explicat. *accedit* ut *adv. sim.*: CIC. leg. 1, 24 ita est, ut -atur (nat. deor. 2, 66 ut Stoici -ant. Tusc. 2, 9 ut actum -atumque est. APVL. apol. 15 ut alii philosophi -ant. PALLAD. 12, 5 sicut Februario -atum est. AVG. civ. 2, 16 sicut supra -atum est. 2, 21 p. 79, 20 D. sicut Cicero -at. 19, 23 p. 399, 10 sicut in libris praecedentibus -vimus). *additur abl.* (*abl. c. part. l. 13*): CIC. Planc. 12 ut illius contra te oratione potius quam mea -em. rep. 2, 22 ut ... -es non vaganti oratione, sed defixa in una re publica. Tusc. 5, 33 qui legibus impositis -ant. APVL. apol. 89 pluribus -are. PROB. Verg. ecl. praef. p. 327, 3 *Theocritus* pastores inferebat ea lingua (*dialecto Dorica*) -asse. PS. RVFIN. in Os. 13, 13 iisdem coloribus -vit. VINCENT. LER. 11, 16 qui utroque sermone copiose et graviter -ret et scriberet. *adde*: COMM. instr. 1, 22, 13 -are (-ari *C, cf. Löfstedt, Phil. Komm. z. peregr. Aeth. p. 215*) parvo libello. RVFIN. hist. 2, 25, 8 cum ... scriptis (ἐγγράφως) -ret. *adduntur praepositiones*: CIC. Sest. 3 pro reo -andum. ITALA Os. 12, 4 (Tert. adv. Marc. 4, 39 p. 558, 18) -atum est ad eos (ἐλαλήθη πρός, VVLG. locutus est nobiscum). AVG. pecc. mer. 1, 26, 39 si ad singula testimonia similiter -emus.

b *c. obiecto*: *obiectum est substantivum*: PLAVT. Men. 50 ut hanc rem vobis examussim -em. CIC. Planc. 37 *causa* -ata hesterno die copiosissime a Q. Hortensio. off. 1, 161 quibus ex rebus breviter -atis. AGENN. grom. p. 60 L. (= p. 21, 12 Th.) ad hanc -andam materiam. TERT. praescr. 31 ad principalitatem veritatis et posteritatem mendacitatis -andam. TER. MAVR. 280 syllabas ... -atas attuli. CENS. 6, 6 -ata ratione. FVLG. myth. 2, 13 Melistus Euboicus, qui omnium fisiologorum sententias -vit. *obi. est pronomen vel adiectivum* (*additur abl. instr. infra l. 47, cum l. 31*): CIC. dom. 20 cum illis possum ... aliquid -are. p. red. ad Quir. 5 quorsum ... haec -o? (de orat. 1, 117 neque haec in eam sententiam -o. 2, 138. rep. 1, 53 haec fere ... et quaedam eiusdem generis ab iis ... -ari solent. ac. 2, 87 tractantur ista ingeniose, -antur etiam eleganter. off. 1, 128. Q. CIC. pet. 49 qui haec in hac popnlari parte petitionis -em. SEN. epist. 113, 26 haec -amus attractis superciliis? [*cf. p. 1446, 54*]). de orat. 3, 54 omnia quaesita, audita, lecta, -ata, tractata, agitata esse debent (*cf.* Tusc. 2, 11 a quibus *haec eadem* inventa, -ata, conscripta sunt. PLIN. epist. 4, 23, 1 te ... multum -are, multum audire, multum lectitare). Tusc. 5, 18 etsi alio loco -ata sunt (off. 1, 6). 5, 94 hoc loco multa ab Epicureis -antur (off. 1, 4 cum multa sint in philosophia et gravia et utilia accurate copioseque a philosophis -ata. Att. 4, 2, 4 multa secundum causam nostram -vit. 9, 10, 7 multa -as huic sententiae convenientia). nat. deor. frg. 1 non esse illa vulgo -anda. epist. 3, 8, 3 idque me arbitror Synnadis pro tribunali multis verbis -visse. Att. 11, 8, 1 quo minus id -es scribasque ad me quam saepissime. TAC. dial. 14 qui ista -atis. APVL. apol. 67 quinque ... res sunt, quas me oportet -are (CHAR. gramm. I 122, 3 ratio ... quam sub Euandri nomine -vimus. AVG. civ. 4, 1 quae primo volumine -ata sunt. 18, 1). ITIN. [Silv.] 47, 2 -ante ... episcopo singula et narrante. COD. Theod. 16, 5, 45 (*a. 408*) -are ea et asserere, quae *eqs.* *nota* CIC. Scaur. 1 neque hoc a me novum -atur. *sequitur obiect. et* de (*additur abl. instr. l. 55*): CIC. Cluent. 87 quid ego haec pluribus quasi de re obscura -o? Sull. 64 quid ego de hoc plura -em? (Phil. 1, 22). prov. 8 de provincia, quod agitur, id -o. Phil. 13, 32 nihil -o de iure belli (leg. 2, 41). fin. 1, 5 quae ... de bene beateque vivendo a Platone -ata sunt (epist. 7, 32, 2 APVL. Plat. 1, 6 *bis* PALLAD. 11, 14, 1 AVG. civ. 6, 11). CAES. Gall. 6, 14, 6 multa ... de sideribus atque eorum motu ... -ant *druides* QVINT. inst. 7, 1, 49 hoc in commune de iure omni -andum *est*. SPART. Hel. 2, 3 de Caesarum nomine in huius ... vita est aliquid -andum. LAMPR. Heliog. 8, 5 coegit ... scriptores nonnullos nefanda, immo potius inepta (*Peter,* impia *Egnatius, v. adn. crit.*) de eiusdem ... luxuria -are. AVG. civ. 13, 22 si forte de angelis aliud credibilius -ari potest. SVLP. SEV. dial. 1, 9, 1 de familiaritatibus virginum et monachorum ... quam vera, quam fortia -vit *Hieronymus*. *obiect. et* super (*cf. p. 1445, 39. 1447, 63*): POMER. 3, 10, 1 his ... super invidia -atis. *sequitur obiect. et acc. c. inf.*: *saepe apud* CIC., *ex. gr.* Scaur. 4 Socrates ... permulta -at hanc esse mortem, quam nos vitam putaremus. leg. 1, 36 nisi separatim hoc ipsum, natura esse ius, -arint. fin. 2, 108 quod vero a te -atum est, maiores esse voluptates et dolores animi quam corporis. Tusc. 4, 59 idne -es, paupertatem malum non esse, an *eqs.* AVG. civ. 15, 27 p. 118, 6 D. illud quod -ant, tantae magnitudinis arcam non potuisse compingi. *sequitur obiect. et enuntiat. interrog. obliq.*: AVG. civ. 12, 11 ne multa -em, quem ad modum ... vanitas refellatur.

c *sequitur* de *sim.* (*inde a* RHET. Her. *et* VARRONE *per totam latinitatem.* super *p. 1445, 39*, circa *p. 1445, 43*): **α** de *aliqua re* (*maxime in philosophia aut arte rhetorica*): RHET. Her. 1, 10, 16 quoniam de rerum inventione -andum est. 3, 23, 39 de prooemiis quaerendis -amus. VARRO ling. 10, 55 qui de omni natura -ant. CIC. de orat. 1, 49 si ... Aristoteles, si Theophrastus, si Carneades in rebus eis, de quibus -verunt, eloquentes ... fuerunt,

[Lackenbacher]

sint eae res, de quibus -ant, in aliis quibusdam studiis. 1, 82 pro se quisque ut poterat de officio et de ratione oratoris -bat. 2, 21 de maximis rebus et gravissimis -antem philosophum. Brut. 31 in qua (*philosophia*) de bonis rebus et malis deque hominum vita et moribus -atur. orat. 10 quicquid est ... de quo ratione et via (*v. p. 1448, 59*) -etur (de orat. 1, 209 rep. 1, 38 off. 1, 7). leg. 3, 47 satis iam -atum est de magistratibus. fin. 1, 66 tribus ... modis video esse a nostris de amicitia -atum. Tusc. 3, 77 si quid sit de ipsius, qui maereat, *condicione vitae* -andum. 4, 9 Chrysippus et Stoici ... de animi perturbationibus -ant. 5, 1 est a nobis de ea re, quam tu ... probas, -atum. nat. deor. 3, 17 -bimus de providentia deorum. div. 2, 120 tam licet de his erroribus ... quam de somniis -are. off. 3, 7 *Panaetius* de officiis accuratissime -vit. NEP. Epam. 3, 3 in quo *circulo* aut de re publica -retur aut de philosophia sermo haberetur. VITR. 6 praef. 1 de philosophia -ans *Aristippus*. VAL. MAX. 8, 12 ext. 3 de crure ... -are. SEN. dial. 1, 3, 12 de morte -vit *Socrates* usque ad ipsam. epist. 49, 12 de iustitia mihi, de pietate -a, de frugalitate, de pudicitia utraque. COLVM. 3, 18, 3 cum de summa parte sarmenti -rem (*cf.* 5, 11, 12. 9, 1, 5. 12, 2, 1. arb. 3, 7. 26, 9). MIN. FEL. 8, 3 Abderiten Protagoram ... consulte potius quam profane de divinitate -antem. 19, 4 sit Thales Milesius omnium primus, qui primus omnium de caelestibus -vit. TERT. anim. 13 ipsi ... philosophi ipsique medici quamvis de animo ... -uri. AVG. civ. 10, 14 de providentia ... Plotinus Platonicus -at. *de rebus ab oratore causam agente -atis* (*additur abl. instr. l. 27*): RHET. Her. 2, 28, 45 alteram rem efferre, de re altera mentionem non facere aut neglegentius -are. CIC. Verr. 2, 148 de ... impudentia pluribus verbis -are. Cluent. 89 de his singulis -o iudiciis. Flacc. 94. orat. 26 de legibus -at *Demosthenes*. SEN. contr. 7, 6, 13 de facto servi ... -vit *Latro*. *de rebus ecclesiasticis et dogmaticis*: HIER. epist. 29, 1, 3 licet de scripturis sanctis -anti non tam necessaria sint verba quam sensus (36, 14, 2). 49, 14, 4 vides ... non de coniugibus nos exponere, sed de coitu simpliciter -are. 49, 15, 1 de ecclesiasticis dogmatibus -arunt. 50, 5, 4 non aeque inter fusa et calathos puellarum et inter eruditos viros de divinae legis dogmatibus -ari. VVLG. act. 24, 25 -ante (διαλεγομένου) ... illo de (περὶ) iustitia et castitate et de iudicio futuro. AVG. civ. 11, 1 de duarum civitatum ... exortu et excursu et debitis finibus, quantum valuero, -are ... aggrediar. 11, 34 de duabus ... societatibus angelorum ... quantum satis esse visum est, -vimus. super (*cf. p. 1444, 67. 1447, 63*): TERT. patient. 1 p. 1, 16 -are super eo. HIER. vir. ill. 65 super διαφωνίᾳ ... plenissime -at *Iulius Africanus*. VVLG. III reg. 4, 33 et -vit super lignis a cedro ... usque ad hyssopum ... et disseruit de *eqs.* circa: QVINT. inst. 1, 5, 34 circa hoc ... -atum est. *additur, quo libro vel quo libri loco disputetur (cf. p. 1444, 8. 9. 36. 41. 50. 62. infra l. 62. 68. p. 1446, 8. 10. 1447, 38. 1449, 38). abl.*: CIC. off. 2, 87 de *utilitate* hoc libro -atum est (3, 14 COLVM. 7, 5, 1). ad Brut. 1, 15, 3 tanta de re ... hoc loco -are. VITR. 4 praef. 1 secundo *volumine* de copiis materiae ... -vi. SEN. contr. 2, 5, 13 in ultima parte controversiae, qua de re publica -atur. PALLAD. 11, 4 de *vitibus* satis mense Februario -vi. BOETH. mus. 1, 2 p. 189 de hac ... instrumentorum musica primo hoc opere -andum videtur. in *c. abl.*: CIC. off. 2, 60 de hoc genere toto in iis libris, quos de re publica scripsi, diligenter est -atum (AVG. civ. 14, 11 p. 29, 11 D. satis quantum potui. 15, 12 p. 80, 1 sicut potui. 20, 1 tit. *ibid.* p. 407, 1. 20, 3 tit. 22, 2 p. 555, 20 BOETH. mus. 2, 8 p. 234 CASSIOD. in psalm. 50 pr.). PORPH. Hor. epist. 2, 2, 215 mire in fine operis de fine -at vitae. LAMPR. Comm. 1, 1 de ... parentibus in vita Marci Antonini satis est -atum. HIER. epist. 36, 1, 4 Origenes in quarto Pauli ad Romanos ἐξηγητικῶν tomo de circumcisione magnifice -vit. 48, 2, 3 περικοπήν, in qua de virginitate ... -at. 49, 5, 2 in consequentibus de coniugio -antes. 49, 19, 5 Pythagoram et Archytam Tarentinum et Publium Scipionem in sexto τῆς πολιτείας de impari numero ... -antes. 59, 2, 2 in secundo volumine contra Iovinianum super hoc capitulo -asse me novi (AVG. civ. 19, 28. 20, 13 p. 438, 22 D.). epist. 61, 2, 4. BOETH. mus. 2, 14 p. 243 de his ... diligentius in arithmeticis -atum est. *adde*: HIER. epist. 55, 3, 1 de ... apostoli epistula, ubi de resurrectione -ans *eqs.* (AVG. civ. 1, 22). AVG. civ. 19, 19 unde iam superius -vimus. 22, 26 hinc in libro memorato, quantum oportuit, -vi. *sequitur praep. et acc. c. inf.*: CIC. Tusc. 2, 61 *Posidonium* graviter et copiose de hoc ipso, nihil esse bonum, nisi quod esset honestum, cubantem -visse. *sequitur praep. et enuntiat. interrog. obliq.*: VITR. 2, 1, 8 in primo *volumine* de artis officio, in hoc de naturalibus materiae rebus, quem habeant usum, -bo. SEN. benef. 2, 20, 1 -ari de M. Bruto solet, an *eqs.* nat. 6, 24, 1 CAPITOL. Ver. 9, 9 HIER. epist. 18^B, 4, 1. β de *aliquo*: CIC. Sull. 82 neque ego praecipue de consularibus -o. de orat. 3, 83 cum de oratore -em (3, 85). HIER. epist. 21, 28, 1 de persona iunioris filii -atum est. 22, 28, 1 -are de feminis. 22, 36, 1 paene superflue de monachis -vi. AVG. civ. 6, 2 p. 247, 16 D. de hoc uno (*sc. Varrone*) ... -urus *Cicero*. SVLP. SEV. dial. 1, 8, 5.

d *sequitur acc. c. inf.*: CIC. dom. 19 ita -ant, se ... delaturos. Rab. Post. 16 ita -bant eos teneri legibus oportere. de orat. 1, 90 ut ... -ret nullam artem esse dicendi. fin. 4, 73 Tusc. 5, 111 nat. deor. 1, 31. 40. 3, 73 *adulescens in Caecili Synephebis* facilem et liberalem patrem incommodum esse amanti filio -at (*sequuntur versus, cf. p. 1443, 78*). div. 1, 99 quod quidem somnium Sisenna cum -visset mirifice ... cum re convenisse, tum insolenter ... -at somniis credi non oportere. off. 2, 35. epist. 5, 2, 1 in senatu cum -rem permultos esse. APVL. apol. 91 TERT. resurr. 52 LAMPR. Alex. 62, 3 TYCON. 2 p. 11, 14 apostolus ... copiose ita -at, maxime ad Romanos, in parte accipiendum, quicquid de toto corpore dictum est. SCHOL. Cic. Bob. p. 130, 34 St. Φαίδων, ubi copiosissime moriturus -at Socrates non illum interitum sui, sed animae potius esse discessum. AVG. civ. 4, 27 *al.* retract. 1, 13, 1 de vera religione librum scripsi, in quo multipliciter et copiosissime -atur unum verum deum ... religione vera colendum et quanta misericordia eius ... concessa sit hominibus Christiana religio.

e *sequitur enuntiat. interrog. obliq.*: CIC. Sest. 65 non -o, cuius modi civis. prov. 41 omnia ... repudiavi: quam sapienter, non -o. de orat. 2, 233. 3, 48. 75 orat. 101 leg. 3, 13 fin. 3, 18. 4, 28 Tusc. 5, 92 off. 2, 74. 3, 120. epist. 6, 6, 12 -rem etiam, quanto solacio tibi conscientia tui facti, quantae delectationi (*syn.* commemorarem *et* exponerem). 16, 12, 2 CELS. 1 praef. p. 12, 8 D. QVINT. decl. 344 p. 259, 1 APVL. apol. 55 flor. 9 p. 31 CAPITOL. Aur. 5, 4 HIER. epist. 65, 4, 4 AVG. civ. 1, 15 p. 27, 4 D. 10, 29 p. 450, 15. 21, 1.

f *sequitur* ut *vel* quod: PSALT. Rom. 63, 6 -erunt, ut absconderent laqueos (διηγήσαντο τοῦ, VVLG. narraverunt, ut). FILASTR. 121, 1 -antes, quod Graeci coeperint.

2 *speciatim* (*cf. ea, quae p. 1440, 33 sqq. monuimus*):

a *fere i. q. -ando excutere, perscrutari* (*acc. infra l. 26. 33. 44*): CIC. de orat. 1, 22 re quaesita et multum -ata (*sic saepissime coniungitur* quaerere). 3, 114. part. 66 in hoc eodem genere, in quo quale sit quaeritur, exoritur aliud quoddam -andi genus (*cf.* 65). top. 36 multa ... in -ando notatione eliciuntur ex verbo. rep. 2, 21 te ... ingressum ratione ad -andum nova. leg. 1, 36 qui in -ando non tuum iudicium sequare. 3, 13 ut a doctissimis Graeciae quaesitum et -atum est. fin. 3, 1 -andi severitas. ac. 2, 9 quibus de rebus et alias saepe nobis multa quaesita et -ata sunt et quondam in Hortensii villa. nat. deor. 1, 43 πρόληψιν ... sine qua nec intellegi quicquam nec quaeri nec -ari potest (*cf.* ac. 2, 21. *Sext. Emp. adv. math. 1, 57* οὔτε ζητεῖν οὔτε ἀπορεῖν ἔστι). phil. frg. V 39 non philosophi quidem, sed prompti tamen ad -andum. VITR. 1, 1, 16 ceterisque omnibus doctrinis multae res vel omnes communes sunt dumtaxat ad -andum. operum vero ingressus ... ipsorum sunt, qui proprie una arte ad faciendum sunt instituti (QVINT. inst. 3, 5, 11 hi thesin a causa sic distinguunt, ut illa sit spectativae partis, haec activae: illic enim veritatis tantum gratia -ari, hic negotium agi). SEN. benef. 4, 2, 3. TERT. anim. 2 p. 302, 17 late quaeruntur incerta, latius -antur praesumpta. AVG. c. acad. 1, 3, 8 quos ad -andum non inveniendi veri cupiditas, sed ingenii puerilis iactantia impellit. *ibid.* in comparatione recti verique inveniendi contemnitur a -ante victoria. pecc. mer. 1, 35, 65. 2, 11, 25 turpe esse -antibus in verborum quaestione immorari, cum certamen nullum de rebus remanserit. 2, 36, 59. civ. 2, 21 p. 81, 9 D. quanta sit in -ando definitionis utilitas. LEX Rom. Visig. 2, 8, 3 nec -ari potest, si de diversis matribus nascantur, qui uno patre geniti sunt (*cf.* GAIVS inst. 3, 10 nec requiritur, an etiam matrem eandem habuerint). NICET. fid. 1. *haec significatio cum vi verbi* philosophandi *propinquitate quadam coniuncta est, cf.* HIER. epist. 50, 3, 2 adducto supercilio (*cf. p. 1444, 37*) de sacris ... litteris philosophari, *ubi alii codices* -are *exhibent.*

b *fere i. q. argumentis adhibitis tractare* (*huc eos locos rettuli, quibus* -are *cum verbo* argumentandi *coniunctum legitur*): CIC. Verr. 3, 119 de quo crimine quid ego -em? ... quid porro argumenter? Scaur. 14 dedisti mihi ... quod diluerem, in quo argumentarer, de quo -rem. Mil. 44 quid ego argumentor, quid plura -o? fin. 1, 31 et argumentandum et accurate disserendum et rationibus conquisitis de voluptate et dolore -andum putant. QVINT. inst. 11, 3, 95 *digitus index* aptus ad -andum est. acrius tamen argumentari videntur, qui *eqs.*

c *i. q. exponendo docere* (de *l. 75. 77 al., acc. p. 1447, 1. 3. 11, acc. c. inf. l. 81, enunt. interrog. obliq. p. 1447, 1*): *in iudicio*: CIC. Scaur. 17 non potero equidem -are. 19 cum singulis *testibus* -em? ... quae potest eloquentia -ando ignoti hominis impudentiam confutare? part. 47 vitare ... similitudinem poterimus, ... si non omnia -ando confirmabimus breviterque interdum, quae erunt satis aperta, ponemus. epist. 1, 9, 20 cum me -antem, non lacessentem laesisset *Crassus*. ad Q. fr. 1, 1, 21 (*inter virtutes a praetore adhibendas*) facilitas in audiendo, lenitas in decernendo, in satis faciendo ac -ando diligentia. SEN. apocol. 9, 1 sententiam dicere nec -are. 14, 3 de genere poenae diu -atum est, quid illum pati oporteret. QVINT. inst. 7, 3, 13 de his -atur, non litigatur. HIL. ad Const. 1, 5 idoneis testibus etiam convincuntur, qui eos magis oblatrantes quam -antes audierunt. AVG. c. Faust. 13, 12 non ... -are amant haeretici, sed quoquo modo superare impudentissima pervicacia. *in scholis*: CIC. p. red. in sen. 14 habet ... magistros ... eos, qui -ent horam nullam vacuam voluptate esse debere. de orat. 2, 10 qui de dicendi ratione -arunt. 2, 365. leg. 2, 4 *Athenae* delectant ... recordatione summorum virorum, ubi quisque habitare, ubi sedere, ubi -are sit

[Lackenbacher]

solitus. fin. 5, 2. div. 1, 109 si nihil queam -are, quam ob rem quidque fiat, et tantum modo fieri ea . . . doceam. NEP. frg. 46 opus esse magistros vivendi . . . plerisque, qui in ea (*philosophia*) -anda versantur. SEN. epist. 76, 1 in scholam eo et ab octava -antem *philosophum* audio. 94, 9 irascendum non esse magister iracundissimus -at. TAC. dial. 31 in quibus *artibus* de bonis et malis, de honesto et turpi, de iusto et iniusto -atur. SVET. gramm. 4 quendam Principem nomine alternis diebus declamare, alternis -are, nonnullis vero mane disserere, post meridiem remoto pulpito declamare solitum. Tib. 32, 2 Diogenes grammaticus -are sabbatis Rhodi solitus. TERT. praescr. 14 qui per fallaciam veniunt, qualem fidem -ant? PORPH. Hor. sat. 2, 3, 254 audisse fertur *Polemon* e proximo Xenocratis vocem -antis. COMM. apol. 172 -bat nemo de vita. AMBR. Hel. 12, 45 philosophi auditorium -antis. HIER. epist. 52, 7, 2 delicatus magister est, qui pleno ventre de ieiuniis -at. 58, 2, 3. VVLG. act. 19, 9 segregavit discipulos quotidie -ans (διαλεγόμενος) in schola Tyranni cuiusdam. AVG. civ. 8, 12 *Aristoteles* deambulans -are consueverat. PS. AVG. c. Felician. 3 in rebus . . . incomprehensibilibus exempla non suppetunt -anti.

d *i. q. de re ambigua colloqui, colloquio aliquid excutere (spectant nonnulla exempla ad f). v.* GLOSS. *p. 1443, 10*: *α absolute*: CIC. leg. 1, 16 nullo in genere -ando posse ita (*Vahlen*, honesta *codd.*) patefieri. parad. 23 Socrates -bat isto modo (ac. 1, 15 Tusc. 5, 11 SEN. dial. 10, 14, 2 epist. 24, 4 HIER. epist. 60, 4, 2 AVG. civ. 14, 8 p. 20, 1 D. *cf.* CIC. Tusc. 5, 11). Att. 4, 16, 3 adest in -ando senex (*Cephalus in Plat. rep. 1*). CAEL. Cic. epist. 8, 4, 4 in -ando coiecit illam vocem Cn. Pompeius (*cf.* PAVL. dig. 28, 2, 19). VITR. 5, 11, 2 in quibus *exedris* philosophi rhetores reliquique, qui studiis delectantur, sedentes -are possint. AVR. Fronto p. 254, 11 N. AMM. 16, 5, 6 per omnia philosophiae membra prudenter -ando currebat *Iulianus*. *additur* de: CIC. part. 70 de primo primum . . . -emus. Tusc. 2, 13 dic, . . . de quo -ari velis (4, 8. 5, 11). VITR. 8, 3, 25 cotidiano convictu necesse fuerat de philologia -are. VAL. MAX. 8, 7 ext. 14 Solon . . . assidentibus amicis et quadam de re sermonem inter se conferentibus . . . caput erexit interrogatusque, quapropter id fecisset, respondit 'ut, cum istud, quidquid est, de quo -atis, percepero, moriar'.

fere i. q. munere colloquentis in libris scriptis fungi (cf. infra l. 52): CIC. ac. 2, 7 qui in nostris libris -ent. Lael. 4. Att. 4, 16, 2 non mentio potuit fieri cuiusquam ab iis, qui -ant. AVG. civ. 2, 9. *additur* de: AVG. civ. 2, 21 *bis*.

β additur cum *vel* inter (*v. etiam p. 1443, 26. 1446, 68. 1449, 39*): (I) *absolute*: cum: PLAVT. Rud. 718 cum istoc . . . -a (*syn.* 717 fabulari. 719 agere). CIC. Pis. 38 ut cum fure, . . . ut cum sicario -bo. Scaur. 19 cum singulis *testibus* -em? inv. 1, 53 quicum -bat *Socrates*. ac. 2, 11 cum quo (*Heraclito Tyrio*) Antiochum saepe -antem audiebam, sed utrumque leniter. nat. deor. 1, 15 VAL. MAX. 8, 7 ext. 5 ITALA exod. 6, 27 (Lugd.) qui -ant cum Pharaone (οἱ διαλεγόμενοι, VVLG. qui loquuntur ad). VVLG. Ier. 12, 1 act. 9, 29 (συνεζήτει). 17, 17 (διελέγετο). 18, 19. 20, 7. 24, 12. AVG. civ. 18, 10. 21, 17 cum misericordibus nostris agendum esse video et pacifice -andum. epist. 82, 2. *nota*: PAVL. MED. vita Ambr. 25 cum quo . . . per interpretem (*cf. l. 69*) -verunt. MART. CAP. 4, 393. inter: CIC. Att. 13, 19, 3 si Cottam et Varronem fecissem inter se -antes. *cf.* ITALA Marc. 9, 33 (cod. k) -bant . . . ad invicem in via (πρὸς ἀλλήλους . . . διελέχθησαν, VVLG. inter se -verant). (II) *additur obiectum*: CIC. Manil. 66 libenter haec coram cum Q. Catulo et Q. Hortensio -rem. Tusc. 3, 6. Tim. 1 multa sunt a nobis . . . saepe ⟨cum⟩ P. Nigidio Carneadeo more et modo -ata. Att. 2, 15, 2. (III) *additur* de *vel* super: cum: CIC. leg. agr. 2, 78 coram mecum de agri Campani divisione -et. leg. 1, 14 fin. 4, 44. VITR. 9 praef. 17 plures . . . cum Lucretio videbuntur velut coram de rerum natura -are, de arte vero rhetorica cum Cicerone, multi posterorum cum Varrone conferent sermonem de lingua latina. AMM. 25, 3, 23 ipse cum Maximo et Prisco philosophis super animorum sublimitate perplexius -ans. inter: CIC. de orat. 2, 108 inter doctos homines de iis ipsis rebus . . . -atur.

γ additur dativus ex usu Graeco: ITALA act. 20, 7 (cod. g) Paulus -bat illis (διελέγετο αὐτοῖς, VVLG. cum eis [cis *Amiat. Fuld.*]). AMBR. bon. mort. 5, 18 AVG. c. Cresc. 1, 12, 15. 4, 66, 82. CASSIAN. conl. 16, 1 ut vel nobis vel his . . . non ut ceteri per interpretem (*cf. l. 51*), sed per semet ipsum elegantissime -ret. inst. 5, 31. *cf. p. 1449, 73. huc referendum censeo* COMM. instr. 1, 21, 4 tu tibi de illis ipsi -are deberes.

e *i. q. dicere, loqui, (multa) verba facere* (de: *p. 1448, 3 sqq. nota* in *aliqua re*: *p. 1448, 13*): *α sensu latiore*: (I) *absolute*: CIC. S. Rosc. 106 non . . ., ego ita -bo (*sequitur oratio directa; item* OPTAT. 4, 4 p. 106, 22 quomodo -as: 'quaere pacem?'). CIC. Pis. 65 ut tu -as (*cf.* OPTAT. 7, 4 p. 176, 10 AVG. civ. 4, 30 p. 185, 7 D.). Rab. Post. 17 ita enim -bant (*orationi directae interpositum*). Phil. 7, 3 nonne sic -ant? (fin. 5, 72 div. 2, 89). rep. 3, 47 errore quodam fallimur ita -ando. fin. 2, 17 rhetorice . . . nos mavis quam dialectice -are? . . . obsequar . . . voluntati tuae dicamque . . . rhetorice. SEN. epist. 75, 2 MIN. FEL. 16, 6 OPTAT. 7, 5 p. 178, 5 a quibusdam sociis tuis aliter -atur, ut dicant *eqs.* (II) *c. obiecto*: CIC. Caecin. 68 hoc qui -ant, si id dicunt, . . . non hoc debent dicere. Pis. 59 dices enim: . . . (*oratione directa absoluta pergitur*) non facies fidem scilicet, cum haec -bis. Mil. 7 in qua tandem urbe hoc homines stultissimi -ant? Tusc. 3, 71. AVG. civ. 9, 15 quod multo credibilius et probabilius -atur. SVLP. SEV. dial. 1, 6, 2 catholice -ata (III) *sequitur* de: CIC. prov. 8 nihil dico . . . in hominem ipsum: de provincia -o, . . . nihil de hac . . . audacia loquor, nihil de superbia . . . -o. de orat. 1, 50 eisdem de rebus ieiune quosdam et exiliter . . . -visse. 1, 57 de quibus illi tenui quodam exsanguique sermone -ant. ac. 1, 5 qui nulla arte adhibita de rebus . . . vulgari sermone -ant. HIER. epist. 52, 15, 1. (IV) *sequitur acc. c. inf.*: CIC. Verr. 6, 100 dicere omnes et palam -are minime esse mirandum *eqs.* OPTAT. 5, 1 p. 120, 9 sic . . . -asti, duas aquas esse.

β sensu strictiore: (I) *fere i. q. cum reprehensione verba facere*: TER. Andr. 15 id isti vituperant factum atque in eo -ant contaminari non decere fabulas (DON. immorantur, calumniantur, argumentantur). CIC. Brut. 188 quid habes quod -es? Att. 9, 1, 3 multa . . . mihi (in me *Aldus*) et severe . . . -ari. VITR. 2, 1, 8 si qui de ordine huius libri -are voluerit. SEN. contr. 4 praef. 3 -bat *Asinius* de illa parte, quam Marcellus dixerat: praetermissa ostendebat, tacta leviter implebat, vitiosa coarguebat. SEN. dial. 7, 19, 2 de alterius vita, de alterius morte -atis et ad nomen magnorum . . . virorum . . . latratis. (II) *fere i. q. declamare*: SEN. contr. 7, 3, 10 quasdam dixit inter -andum sententias *Cassius Severus*. 10 praef. 15 Latro numquam solebat -are in convivio aut alio quam quo declamare poterat tempore.

f *i. q. dialectica arte disserere* (*cf.* QVINT. inst. 2, 21, 13 cum sit dialectices materia, de rebus subiectis -are. AVG. civ. 8, 7 sollertiam -andi, quam dialecticam nominant *Stoici*. BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 2 p. 139 logicae peritia disciplinae, quae -andi modos atque ipsas ratiocinationes internoscendi vias parat. *additur* de *l. 26. p. 1449, 2, cum infra l. 81*): CIC. de orat. 1, 84 mos erat patrius Academiae adversari semper omnibus in -ando. 1, 93 me . . . perfacilem in audiendo, te perpugnacem in -ando (*cf.* part. 81 imitatur illam -andi prudentiam concertatio captatioque verborum. fin. 1, 27 iracundiae, contentiones concertationesque in -ando pertinaces. 1, 28 neque . . . -ari sine reprehensione nec cum iracundia aut pertinacia recte -ari potest. 2, 12 etsi satis clemens sum in -ando, tamen interdum soleo subirasci. ac. 2, 98 tortuosum genus -andi. HIER. epist. 50, 4, 2 in -ando nodosus et tenax). Brut. 31 *Socrates* subtilitate quadam -andi refellere *sophistarum* instituta solebat (Tusc. 3, 56 nat. deor. 2, 98 div. 1, 110. *cf.* Brut. 89 *oratoris laus* subtiliter -andi ad docendum [parad. 10 ac. 2, 30 VAL. MAX. 9, 14 pr. AVG. contin. 6, 16 civ. 12, 21 p. 548, 8 D. *cf. Hendrickson, American journal of philol. 26, 263*]). orat. 113 -andi ratio et loquendi dialecticorum sit, oratorum autem dicendi et ornandi (*cf. Hendrickson l. c.; item opp.* dicere *sim.*: Brut. 117 *Tubero* fuit mediocris in dicendo, doctissimus in -ando. 118 *Stoici* traducti a -ando ad dicendum inopes. off. 1, 3 nemini video Graecorum adhuc contigisse, ut idem utroque in genere elaboraret sequereturque et illud forense dicendi et hoc quietum -andi genus, nisi forte Demetrius Phalereus in hoc numero haberi potest. SVLP. SEV. chron. 2, 46, 3 Priscillianus . . . disserendi ac -andi promptissimus). part. 78 *virtutum* altera, quae sint in -ando vera atque falsa, . . . distinguit et iudicat, quae virtus omnis in ratione scientiaque -andi sita est, altera autem oratoria (*v. l. 43. infra l. 68* IVLIAN. dig. 9, 2, 51, 2). part. 79 nihil est enim aliud eloquentia nisi copiose loquens sapientia; quae ex eodem hausta genere, quo illa quae in -ando, est uberior atque latior. fin. 2, 18 dum dialecticam . . . contemnit Epicurus, quae una continet omnem et percipiendi, quid in quaque re sit, scientiam et iudicandi, quale quidque sit, et ratione ac via (*v. p. 1445, 5*) -andi, ruit in dicendo (*cf.* BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 2 p. 138, 15 hoc . . . *Epicuro* atque aliis accidisse manifestum est, quoniam per imperitiam -andi quicquid ratiocinatione comprehenderant, hoc in res quoque ipsas evenire arbitrabantur. p. 139, 1 necesse erat eos falli, qui abiecta scientia -andi de rerum natura perquirerent. nisi enim prius ad scientiam venerit, quae ratiocinatio veram teneat -andi semitam, quae veri similem *eqs.*). fin. 4, 10 poterit . . . semper . . . esse in -ando suus. ac. 2, 114 -andi et intellegendi iudicium . . . et artificium. off. 2, 7 quae . . . esset ista mens vel quae vita potius non modo -andi, sed etiam vivendi ratione sublata (*item opp.* vivere: CIC. Mur. 62. SEN. epist. 95, 13 docemur . . . -are, non vivere. 108, 23 nos docent -are, non vivere . . . itaque quae philosophia fuit, facta philologia est). SEN. contr. 2 praef. 1 Fabianus philosophus, qui adulescens admodum tantae opinionis in declamando, quantae postea in -ando (SEN. epist. 40, 12 Fabianus -bat expedite magis quam concitate. *cf.* 7, 9 recitare istis . . . aut -are). SEN. epist. 45, 6 *vocum similitudinibus* nemo umquam, nisi dum -at, captus est. 64, 3 *philosophi* instituunt, -ant, cavillantur. QVINT. inst. 12, 2, 14. PLIN. epist. 1, 20, 6 in -ando incomprehensibilis et lubricus. SVET. gramm. 16 primus dicitur latine ex tempore -asse *Caecilius Epirota*. MIN. FEL. 14, 3. AVG. c. Cresc. 1, 35, 40 nec eloquentiam quantamlibet nec dialecticam qualemlibet metuendam esse assertoribus veritatis, quominus assertores falsitatis -ando cum eis et eos refellendo convincant. anim. 3, 14, 21 facultas . . . -andi (haer. 88). MART. CAP. 4, 422 si quaestio sit, utrum utilis sit ipsa dialectica, proponendum est: si bene -are utile est, utilis est bene -andi scientia; at bene -are utile est,

[*Lackenbacher*]

utilis est igitur dialectica. PRAEDEST. 1, 13 p. 591ᴮ. *additur* in utramque partem *sim.*: CIC. de orat. 1,158 -andum ... de omni re in contrarias partes. 3,145 ancipites vias rationesque et pro omnibus et contra omnia -andi. nat. deor. 2, 168 in utramque partem vobis licet -are (off. 3, 89 epist. 11, 27, 8 CAES. civ. 1, 86, 3 SEN. epist. 88, 43 PLIN. epist 7, 27, 16. HIER. epist. 50, 2, 1 dicitur ... Carneadeum aliquid referens in utramque partem, hoc est pro iustitia et contra iustitiam -are).

g *i. q. litigare, disceptare*: α *absolute*: SEN. benef. 3, 7, 7 inter -antes ratio ius dicit. HYG. grom. p. 126, 2 L. (= p. 88, 21 Th.) secundum formas -atur. MIN. FEL. 4, 5. ITALA Is. 1, 18 (Cypr. testim. 1, 24) -emus (διελεγχθῶμεν. VVLG. arguite me). PRISCILL. tract. 4, 83. HIER. epist. 49, 12, 3 teneant modum in -ando. β *c. obiecto* (*cf. infra l. 54*): CIC. Verr. 3, 55 causa ... quod -ari posset, nihil habebat. AVG. civ. 12, 15 homines ..., quod eis placet, opinentur et -ent. γ *additur adverb.* contra: CIC. leg. agr. 2, 40 -ari contra nullo pacto potest. Flacc. 51 de orat. 1, 85. rep. 1, 4 his rationibus ... opponuntur ab iis, qui contra -ant. fin. 2, 2 ac. 2, 40 VITR. 3, 1, 6 ASCON. Mil. p. 37, 9 St. QVINT. inst. 2, 15, 26. 2, 17, 4 PS.TERT. haer. 2 p. 217, 21. *adde*: TAC. dial. 15 quamquam interdum in contrarium -es. δ *adduntur praepositiones*: contra *vel* adversus: contra *homines*: CIC. fin. 2, 43 contra eos (*Aristonem et Pyrrhonem*) desitum est -ari. ac. 2, 47. div. 1, 7 quod a Carneade multa acute et copiose contra Stoicos -ata sint. 2, 51 HIER. epist. 60, 10, 8 AVG. civ. 6, 1 p. 245, 32 D. *cf.* CIC. nat. deor. 3, 76 contra deum (AVG. in psalm. 44, 17). *aliter* CIC. nat. deor. 2, 168 contra deos -are. contra *res*: CIC. de orat. 3, 67 contra id, quod quisque se sentire dixisset, -are. rep. 1, 30. div. 1, 99 *Sisenna* contra ostenta nihil -at. fat. 4 Academicorum contra propositum -andi consuetudinem (PORPH. Hor. epist. 2, 2, 45 contra omnem sectam Academici -ant). off. 2, 8 contra ... omnia -atur a nostris, quod hoc ipsum probabile elucere non posset, nisi ex utraque parte causarum esset facta contentio. VITR. 1, 1, 16 SEN. contr. 7, 5, 15. 10, 2, 14 HIER. epist. 55, 2, 3 AVG. bapt. 6, 21, 37 civ. 12, 20 c. Cresc. 4, 2, 2. adversus *homines*: PORPH. Hor. sat. 1, 3, 76 ut adversus Stoicos -et. AVG. civ. 6 praef. 16, 41 p. 191, 23 D. adversum *res*: HIER. epist. 51, 6, 2 adversum omnia Origenis dogmata -are. AVG. civ. 19, 21 p. 390, 23 D. -atur ... acerrime ... in eisdem ipsis de re publica libris adversus iniustitiam pro iustitia. cum: CIC. Planc. 83 non vobis videtur *Laterensis* cum aliquo declamatore, non cum laboris et fori discipulo -are? ac. 2, 17 nec ... esse ullam rationem -are cum iis, qui nihil probarent. epist. 5, 2, 8 in senatu ... sic cum eo de re publica -vi, ut sentiret sibi cum viro forti et constanti esse pugnandum. MIN. FEL. 4, 4. ITALA Iob 39, 32 (Aug. in Iob p. 626) numquid, qui -at cum omnipotente, quiescit? (Vulg. contendit. *cf.* AVG. *ad l.*). VVLG. Iob 13, 3 (*cf. huius loci explanationem apud* GREG. M. moral. 11, 33). act. 6, 9 (συνζητοῦντες). Iudas 9 cum Michael ... cum diabolo -ans altercaretur de Moysi corpore (διακρινόμενος. *cf.* EVGRAPH. Ter. Andr. 653 altercasti: contendisti, diutissime -asti). AVG. civ. 8, 10 p. 335, 27 D. de hoc cum istis ... -bimus. inter: SEN. contr. 7, 1, 20 de colore inter maximos et oratores et declamatores -atum est. HYG. grom. p. 132, 16 L. (= p. 96, 2 Th.). PAPIN. dig. 37, 6, 8 cum de bonis parentis inter fratres -etur. AVG. civ. 19, 1 p. 346, 17 D. de finibus ... bonorum et malorum multa et multipliciter inter se philosophi -arunt. ad: ITALA Ezech. 20, 35 (cod. Weing.) -bo ad vos (διακριθήσομαι πρός. VVLG. iudicabor vobiscum). *nota*: CORP. VI 35987, 15 se ad pontifices -uru(m) (*i. rationem redditurum, se purgaturum*). de (*v. l. 50 sqq.*): VAL. MAX. 4, 1 ext. 2 ne de periurio ... -ret. SEN. epist. 113, 15 QVINT. inst. 2, 15, 37. 11, 1, 77 apud alium nos iudicem -uros de illius sententia non fuisse. PAPIN. dig. 34, 9, 24. 37, 6, 8. 50, 17, 78 VLP. dig. 5, 2, 1. 17, 1, 29, 4 *al.* PRISCILL. tract. 3, 62 *bis.*

ad **B**: -at *res* (*cf. p. 1446, 69*): *ad B 1 c*: CIC. Tim. 8 de re stabili et immutabili -at oratio. QVINT. inst. 7, 10, 3 scriptum (ῥητόν) et voluntas (διάνοια) de eo -at iure, quod est in lege, syllogismus de eo, quod non est. HIER. epist. 30, 1 eloquia divina aut de natura -are, ut in Genesi et Ecclesiaste, aut de moribus, ut in Proverbiis et in omnibus sparsim libris, aut de logica ..., ut in Cantico canticorum et euangeliis. DAMAS. Hier. epist. 35, 2, 1 *epistulae* raro de nostro dogmate -ant. PS. AVG. serm. 232, 1 lutum et vas fictile de creatore -at. coll. c. Pasc. 1 de deo ... -ans animus. *ad B 2 a*: MART. 9, 77, 1 quod optimum sit -at convivium facunda Prisci pagina. *ad B 2 e α*: SEN. epist. 94, 38 *lex* iubeat, non -et. *ad B 2 d γ*: CASSIAN. conl. 6, 6, 1 hominibus ... -ans divina censura necesse est ut humanis verbis ... eloquatur. *ad B 2 f*: SIDON. epist. 5, 2, 1 dialectica -at.

adduntur adverbia: accurate copioseque: CIC. off. 1, 4 (a. et diligenter: CIC. nat. deor. 1, 15. a. et exquisite: CIC. Brut. 277. accuratius: CIC. orat. 204 div. 1, 8 off. 2, 6. *v. etiam* diligentius. accuratissime: CIC. off. 3, 7). acrius: PRAEDEST. 1, 13 p. 591ᴮ (acerrime atque fortissime: AVG. civ. 19, 21). acute: CIC. Tusc. 5, 28 (a. et copiose: CIC. div. 1, 7). aeque: HIER. epist. 50, 5, 4. aliter: OPTAT. 7, 5 p. 178, 5. amanter et prudenter: CIC. Att. 1, 20, 2. argutissime: CIC. de orat. 2, 18. audacius: CIC. Mur. 61. bene: MART. CAP. 4, 422. breviter: CIC. Phil. 13, 22 off. 1, 161. catholice: SVLP. SEV. dial. 1, 6, 2. concitate: SEN. epist. 40, 12. competentius: HIER. epist. 65, 44. consulte: MIN. FEL. 8, 3. contra: *v. p. 1449, 16.* copiose: CIC. top. 66 Tusc. 1, 83 TYCON. 2 p. 11, 14 (c. et graviter: VINCENT. LER. 11, 16. *praeterea v.* accurate, acute, graviter, prudenter. copiosius: CLAVD. MAM. anim. 2, 7 p. 120, 5. c. et subtilius: AVG. contin. 6, 16. copiosissime: CIC. Planc. 37 SCHOL. Cic. Bob. p. 130, 34 St. *v. etiam* multipliciter). coram: CIC. Manil. 66 leg. agr. 2, 78 VITR. 9 praef. 17. credibilius: AVG. civ. 13, 22 (c. et probabilius: AVG. civ. 9, 15). dialectice: CIC. fin. 2, 17. diffusius: BOETH. arithm. 1 praef. 4. diligenter: CIC. off. 2, 60 AVG. civ. 22, 30 (*v. etiam* accurate. diligentius: AVG. civ. 14, 23. 21, 1. 23, 8 BOETH. mus. 2, 8 p. 234. 2, 14 p. 243. d. et accuratius: APVL. flor. 9 p. 31. diligentissime: CASSIOD. in psalm. 5 praef.). diu: *passim.* eleganter: CIC. ac. 2, 87 (elegantissime: CASSIAN. conl. 16, 1). enucleate: CIC. Tusc. 4, 33. eruditius: CIC. Cato 3. examussim: PLAVT. Men. 50. exiliter: *v.* ieiune. expedite: SEN. epist. 40, 12. exquisite: *v.* accurate. facile: HIER. epist. 58, 2, 3 (faciliter: VITR. 1, 1, 16). fideliter: AVG. c. Cresc. 4, 66, 82. fortissime: *v.* acerrime. fuse ac libere: CIC. leg. 1, 36 (fusius: *v.* uberius). generaliter: PAPIN. dig. 50, 17, 78. graviter et copiose: CIC. Tusc. 2, 61 (*v. etiam* copiose, subtiliter). ieiune et exiliter: CIC. de orat. 1, 50. impolite: AVG. c. Cresc. 4, 2, 2 p. 500, 3. inscite: CIC. Tusc. 3, 18. insolenter: CIC. div. 1, 99. intentius: MIN. FEL. 4, 5. latius: TERT. anim. 2 p. 302, 17 HIER. epist. 36, 1, 3. 51, 6, 10. leniter: CIC. ac. 2, 11. lentius: CIC. parad. 10. libenter: CIC. Manil. 66. libere: *v.* fuse. magnifice: HIER. epist. 36, 1, 4. mirabiliter: CASSIOD. inst. div. 1 p. 1110ᶜ. mire: PORPH. Hor. epist. 2, 2, 215. multipliciter: AVG. civ. 19, 1 (m. et copiosissime: AVG. retract. 1, 13, 1). neglegentius: RHET. Her. 2, 28, 45. operosius: AVG. civ. 13, 16. optime: CIC. fin. 2, 12. ornate: *v.* subtiliter. pacifice: AVG. civ. 21, 17. palam: CIC. Verr. 6, 100. parum: AVG. civ. 6, 12. peritissime: VAL. MAX. 8, 11, 1. perplexius: AMM. 25, 3, 23. plenius: *v.* uberius (plenissime: CAPITOL. Ver. 9, 9 HIER. vir. ill. 52. 65). praecipue: CIC. Sull. 82 QVINT. inst. 2, 15, 37 SPART. Hel. 2, 3. probabilius: *v.* credibilius. prolixius: NICET. vigil. 7 p. 63, 20. proprie: CIC. Tusc. 3, 77 AVG. civ. 20, 1. prudenter: CIC. Sest. 73 Lael. 1 AMM. 16, 5, 6 (*v. etiam* amanter. p. et copiose: MART. CAP. 4, 393. prudentissime: PORPH. Hor. sat. 1, 5, 103). raro: DAMAS. Hier. epist. 35, 2, 1. recte: CIC. fin. 1, 28 PRISCILL. tract. 3, 63 p. 49, 21. rhetorice: CIC. fin. 2, 17. scrupulosius: AVG. civ. 10, 29. separatim: CIC. leg. 1, 36 Tusc. 4, 83. severe: CIC. Att. 9, 1, 3. similiter: AVG. civ. 22, 12. simpliciter: HIER. epist. 49, 14, 4. studiosius: BOETH. mus. 1, 2 p. 188. subito: CIC. Lael. 17. subtiliter, subtilius *v. p. 1448, 40* (s., graviter, ornate: PLIN. epist. 1, 10, 5). superflue: HIER. epist. 22, 36, 1. varie: CIC. Att. 8, 14, 2. uberius et fusius: CIC. nat. deor. 2, 20 (u. et plenius: MIN. FEL. 36, 2).

part. perf. pass. pro subst. n. disputāta: APVL. apol. 51 nobilium philosophorum -a ... et libros. AVG. c. Iul. 6, 11, 34 tua -a considerans.

derivata: disputabilis, disputatio, disputativus, disputator, disputatrix.

compos.: condisputare. *Lackenbacher.*

disquāmo *v.* desquamo.

disquatio, -ere *a* dis- *et* quatere, *cf.* discutio. *i. q. excutere*: PAVL. NOL. epist. 41, 2 ne carneos tactus et amplexus illicitos delicatis male palpata tegminibus membra -ant (*v. adnot. crit.*).

disquīro, -ere [*a* dis- *et* quaerere. *Th.*]. *nonnisi praesens erat in usu. legitur apud* HOR., *deinde non ante* SCRIPT. hist. Aug.

1 *i. q. investigare, inquirere*: a *absolute*: HOR. sat. 2, 1, 7 mecum -ite. LAMPR. Alex. 16, 2 dato ... spatio ad -endum cogitandumque. ARNOB. nat. 1, 30 considerare, -ere. AVG. civ. 2, 7 -endi ac disserendi locus. MART. CAP. 5, 435 Iove maximo -ente. CASSIAN. conl. 20, 4, 3 sagacissima interrogatione -itis. MART. CAP. 1, 10 frustra incassumque -itur. b *seq. enuntiat. interrog. obliq.*: MAR. VICTORIN. ad Iust. 1 MART. CAP. 2, 118. 9, 920 MARTYR. gramm. V 636, 1 LEO M. epist. 15, 17 MAX. TAVR. hom. 83 CYPR. GALL. gen. 156 COD. Iust. 4, 28, 5. 2 *i. q. quaerere, indagare*: a *res*: CARM. poet. min. V 107, 59 Nili ... ortus. LACT. inst. 3, 3, 3 causas naturalium (PAVL. NOL. carm. 21, 601). IVVENC. 1, 631 victus. 2, 227 terras. 2, 664 iustitiam terris. 4, 606 procerum ... mentem. SERV. Aen. 6, 264 altiora. FAV. EVL. p. 13. VVLG. II Macc. 2, 31 curiosius partes singulas. CLAVD. 21, 240 regia Romanus -it crimina *carcer*. PS. AVG. quaest. test. I 102, 29. MART. CAP. 2, 149 elata. 5, 425 falcem. 5, 469. 9, 891 una ... examinis huius ... -itur (*fere i. q. desideratur*). 9, 894 vocabula. PETR. CHRYS. serm. 12 p. 225ᴮ panem. 158 p. 617ᴬ nutrimenta. EVSTATH. Bas. hex. 6, 11 p. 934ᶜ non desidiose affectiones ... -it. CLAVD. MAM. anim. 1, 15 p. 61, 7 consequentia. ENNOD. epist. 4, 6 p. 101, 23. 4, 7 p. 103, 14. 6, 12 p. 156, 8. 6, 34 p. 169, 9 CYPR. GALL. gen. 1147. EPIST. imp. de Asia (Bruns, fontes[7] p. 270) I 20 fundos iugationemque. COD. Iust. 3, 31, 8. b *aliquem*: MART. CAP. 1, 9 sagaci eum (*Apollinem*) investigatione -unt.

disquīsītio, -ōnis *f. a* disquirere. *legitur inde a* RHET. Her. *i. q. investigatio, inquisitio, disceptatio* (*in re iudiciaria et privata*): RHET. Her. 2, 26, 41 in -e positum est. CIC. har. resp. 13 ad facinoris -em interest adesse quam plurimos. Sull. 79 in magnis -bus. LIV. 8, 23, 14 in -em venit (26, 31, 2). TAC. ann. 3, 60 postulata provinciarum ad -em patrum mittendo. 5, 11 noxium ... ad -em (*pa-*

[Gudeman]

trum) trahebat. SVET. Iul. 15 Catulum . . . ad -em populi vocavit (*i. accusavit.* Nero 2, 2 ad -em senatus vocavit). VLP. dig. 4, 6, 3 huius rei -o iudicis est. PAVL. sent. 2, 21ᴬ, 5 paternae voluntatis. APVL. met. 6, 2 anxia -e tuum vestigium . . . requirit. SYMM. epist. 5, 76 (74), 2 -is summa. 9, 147 incestum . . . -o deprehendit. LEO M. epist. 151 presbyterum . . . secreta primum -e discutias. EVSTATH. Bas. hex. 1, 9 p. 876ᴰ -i metas debebis imponere.

disrapio *v.* diripio.

disrāro, -āvī, -ātum, -āre [*a* dis- *et* rarus. *Th.*]. dir- *traditur apud* CAEL. AVR.

1 *t. t. agriculturae i. q. rarum facere*: COLVM. 4, 32, 4 hoc (*harundinetum*) potest intercidi et -ari. 5, 6, 36 *vitem* dispergere atque -are. 2 *t. t. medicinae*: *i. q. extenuare* (*opp.* densare): CAEL. AVR. acut. 1, 11, 84 tenuat enim atque -at motus. 1, 15, 133 -ato corpore. 1, 15, 152 resolvere ac -are et tenuem facere. 2, 33, 175 diaphoresin -atis partibus fieri totius corporis. 3, 21, 203 ventris effusio iisdem dilationibus -ata.

disripio *v.* diripio.

(**disrudis**) *a* dis- *et* rudis: NOT. Tir. 75, 70.

disrumpo, disruo *v.* dir-.

dissaepīmentum, -ī *n.* [*a* dissaepire. *Th.*]. *i. q. paries intergerivus, medius*: FEST. p. 166 (*de vocabuli q. e.* 'nauCum' *veriloquio*) quidam nucis iuglandis, quam Verrius iugulandam vocat, medium velut -um.

dissaepio, -psī, -ptum, -īre. *a* dis- *et* saepire. *identidem in libris* dissepio *scribitur*, deseptus: GLOSS. IV 439, 6. dissiptum: *v. l. 38.* GLOSS. -ptus divisus. separatus.

i. q. separare, dividere, dirimere, discludere sim.: CIC. rep. 4, 4 (*tropice*) tenui sane muro -unt id quod excipiunt. LVCR. 1, 999 aer -it colles atque aera montes. VARRO ling. 5, 162 circum cavum aedium erat . . . parietibus -pta (*sc. domus*). OV. met. 1, 69 limitibus -erat omnia certis. SEN. Med. 335 bene -pti foedera mundi traxit in unum Thessala pinus. STAT. Theb. 10, 880 -ptoque aggere. FAV. EVL. p. 14, 6 sub pedibus summi patris qui -it (hinc dicitur πηγαία) Stix posita per omnes circulos fluit. *part. perf. pass. pro subst. n.* **dissaeptum,** -ī. *id quo aliquid ut muro separatur*: LVCR. 6, 951 per -a domorum saxea voces pervolitant. *t. t. anatomiae i. q.* διάφραγμα: MACR. somn. 1, 6, 77 intestina principalia tria, quorum unum d i s s i p t u m vocatur, quod ventrem et cetera intestina secernit. ISID. orig. 11, 1, 130 '-um' intestinum, quod discernit ventrem et cetera intestina a pulmonibus et a corde.

dissaeptio, -ōnis *f. a* dissaepire. *i. q. parietis ductus*: VITR. 2, 8, 20 nonnullos . . . in pendenti loco -o cogit.

dissāvior, -ārī *a* dis- *et* saviari. *i. q. exosculari*: Q. CIC. Cic. epist. 16, 27, 2 tuosque oculos . . . -bor. *Gudeman.*

disseco, -uī, -ctum, -āre *a* dis- *et* secare. *perf.* desecasti: GREG. TVR. Franc. 5, 18 p. 213, 13. *in codd. saepe* d e s e c- *et* d i s s i c-; *de verbis* -andi *et* disiciendi *confusis, item de dubio verbo* dissecendi *v. p. 1381, 53 sqq.* GLOSS. dissico διασχίζω ἱμάτιον, διαρίπτω (*ad* disicio?), διασκορπίζω (*ad* disicio?); -icant dissociant seu separant; -ctus divisus; dissecitum disclusum, dissaeptum; *dub.*: dissecere (disicere?) dissipare et in diversa secare, resecare (risic- *codd.*); *fort.* disrectum divisum, *v. p. 1233, 45.* *legitur apud* VARRONEM ELEG. in Maecen. COLVM.(?) LVCAN.(?) PLIN. nat.(*14ies*) HOMER. SVET. GELL. APVL. TERT. *et posteriores.* [*loci dub.*: SEN. nat. 2, 29, 1 debent . . . nubes utrimque inseri (*sic codd. boni*; -ari *interpolati*). LVCAN. 6, 178 cerebrum dissipat (dissec- *V*¹). 10, 232 neu terras dissipet (dissec- *G*¹) ignis. GLOSS. separat dissicet, secernit; dispergo dissico.]

1 *p r o p r i e i. q. i n p a r t e s s e c a r e*: **a** *hominem, animal*: ELEG. in Maecen. 1, 109 viscera -cti (disiecti *vel* -tu *codd.*) . . . arietis. PLIN. nat. 7, 30 *pisces* unguibus -ctos. 29, 59 mures -cti (30, 76). 30, 64 -ctis *catulis.* 30, 100 *scarabaeum.* 30, 122 *bis.* 32, 34. 111 *ranas.* SVET. Cal. 27, 3 multos . . . medios serra -uit. GELL. 20, 1, 52 -ctum esse antiquitus neminem equidem legi. TERT. apol. 37 nec mortuis parcunt Christianis, quin illos . . . -ent, distrahant. LAMPR. Comm. 10, 5 pinguem hominem medio ventre -uit (-ic- *codd.*). HIL. c. Const. 4 nec ego . . . eculeum metuissem, qui -ctum (desec- *vulgo*) Esaiam scissem (in psalm. 118 gimel 20 apostoli caeduntur, -antur [desec- *codd. vulgo*]. PRISCILL. tract. 3, 60 Esaiam fuisse -ctum). HIER. in Am. 1, 5 p. 228 contriverunt . . . sive -erunt in plaustris ferreis praegnantes Galaad (VVLG. I par. 20, 3 *carpentis ferratis*. Am. 1, 13). *tropice*: PROSP. carm. de ingrat. 70 libris valde excellentibus hostem -uit noscique dedit. **b** *p a r t e s c o r p o r i s*: PLIN. nat. 11, 185 capto *Aristomeni* Lacedaemonii pectus -uere viventi. 28, 154 occisae caprae alvum. 28, 221 *leporis* pulmo . . . -ctus. 28, 240 hircini . . . iocineris -cti sanies. 29, 69 caput *viperae* -ant scite iuter aures ad eximendum lapillum (29, 85 *capite* -cto). 37, 181 in ventre . . . lacertae harundine -cto. APVL. met. 8, 27 ancipiti ferro . . . sua quisque bracchia -ant (-ic- *cod.*). NON. p. 220 prosecta: exta . . . ex fibris pecudum -cta. AVSON. 84, 6 quod non hic gladio viscera -uit, *qui Canacen saltavit.* HIER. adv. Iovin. 1, 21 -ans glutinum nuptiarum. 2, 30 *deformitas* si oculos cruas, trunces nares, os -es. CAEL. AVR. acut. 1, 15, 135 acetum *eqs.* tumentes -ant membranas. *nota i. q. f r a n g e r e*: AVSON. 72, 4 *testam mortui* silicis verbere -uit (discic- *V*). **c** *r e m* (*additur* in tabulas *p. 1452, 1*; in partibus *l. 5*): VARRO rust. 1, 59, 3 sorba. COLVM. 9, 6, 1 in tabulas -ctae (des- *vulgo*) *arboris.* PLIN. nat. 9, 121 unionis parem (MACR. sat. 3, 17, 17). 25, 59 -ctis raphanis inserere helleborum. HOMER. 349 tunicam . . . -at *telum.* GREG. TVR. Franc. 5, 18 p. 213, 13 lumbum (*i. limbum*) aureis contextum filis in partibus desecasti. 2 *t r a n s l a t e*: **a** *i. q. s c i n d e r e, d i m o v e r e*: CASSIAN. conl. 6, 14, 1 virtute bracchiorum torrentis alvei impetum -antem (desec- *vulgo; cf. p. 669, 24*). VITA Desid. 13 (Mon. Germ. script. r. Merov. III p. 634) subito . . . -cto (desec- *vulgo*) aëre . . . aquila apparuit. **b** *i. q. d i v i d e r e* (*nota in c. abl. l. 18*): SOL. 55, 1 regna *Parthiae* -antur in duas partes. HIL. trin. 5, 2 neque *deum* ad diversitatis numerum -antes (desec- *vulgo*). 8, 20 -a naturae huius . . . unitatem. syn. 68 quia in duas una *substantia* -cta (desec- *vulgo*) sit. HIER. nom. hebr. p. 74, 11 Flegon -ans (-ic- *codd.*) vel dividens. PRVD. apoth. praef. 21 fidem minutis -ant ambagibus. MART. CAP. 6, 228 sed praedictum latus a Pyrenaei iugis in aliam provinciam -atur. 7, 735 decadis perfectio circulusque *pentadis* hemisphaerio -atur (ediss- β). BOETH. in Porph. comm. pr. 4 p. 10, 25 *causas possumus* in subiectis constitutionibus -are (desec- *pars codd.*). GLOSS. *v. p. 1451, 53.* **c** *i. q. p e n e t r a r e p e r*: MART. CAP. 2, 219 ni . . . Aurora . . . surgens fenestras -ret lumine. **d** -ari *i. q. r u m p i d o l o r e*: TERT. patient. 14 quid ridebat deus, quid -batur (-ic- *MN*) malus, cum Iob *eqs.* VVLG. act. 5, 33 haec cum audissent, -bantur (διεπρίοντο). 7, 54 cordibus suis, *cf. l. 29.* **e** *in medic. i. q. vi quadam aperire*: CAEL. AVR. chron. 3, 2, 41 vomitus arte affectatus, quo corpora -entur. 4, 1, 3. 4, 3, 76.

syn.: distrahere, dividere, truncare. *Vetter.*

dissectio, -ōnis *f. a* dissecare. GLOSS. III 514, 28 διαίρεσις -o.

dissecto, -āre [*a* dissecare, dissectus. *Th.*]. ITALA act. 7, 54 (Cassiod. compl. in act. 7, 54) -bantur cordibus suis (διεπρίοντο, VVLG. dissecabantur).

dissēdo, -āre *a* dis- *et* sedare. GLOSS. II 52, 12 -bitur καταπαυσθήσεται.

dissēminātio, -ōnis *f. a* disseminare. *plur. l. 35.* *i. q. divulgatio, dispersio*: APVL. met. 11, 30 nec extimescerem malevolorum -es. TERT. fug. 6 *ne* euangelii quoque -o perimeretur. ITALA deut. 28, 25 (Lugd.) eris in desemiuatione in omnibus regnis terrae (διασπορά, VVLG. dispergaris). II Macc. 1, 27 (cod. Bob.) custode -em nostram (τὴν διασποράν, VVLG. dispersionem). HIER. in Is. 18, 2 totum orbem huius blasphemiae -e impleverint. VICTRIC. 19 propria -e. CASSIOD. inst. div. 38 p. 1145ᴬ operis sui (*diaboli*) -e.

dissēminātor, -ōris *m. a* disseminare: GLOSS. IV 332, 37 -r divulgator. AMBR. in psalm. 36, 49 luxuriae sunt magistri, -es incontinentiae.

dissēmino, -āvī, -ātum, -āre [*a* dis- *et* semen *vel* seminare. *Th.*]. GLOSS. διασπείρω, -at διασπείρει, διαδίδωσιν, dispargit (dispergit). -atus διεσπαρμένος. -atum divulgatum. *legitur primum apud* CIC., *deinde a* PLIN. nat.

i. q. divulgare, dispergere, circumferre. 1 *aliquid*: CIC. Arch. 30 omnia . . . -are . . . in . . . memoriam sempiternam. Catil. 4, 6 latius opinione -atum hoc malum. Planc. 56 -ato dispersoque sermoni. FRONTO p. 103, 16 N. virtus. APVL. met. 5, 31 cupidines populis -antem. TERT. test. anim. 5 (*enuntiatum pro obiecto*). adv. Marc. 4, 21 p. 489 mendacium. ITALA num. 16, 37 (Lugd.) ignem (σπεῖρον, VVLG. dispergat). IREN. 1, 10, 2 in universum mundum -ata (διεσπαρμένη). SOL. 7, 23. IVST. 12, 13, 10 amici causas morbi intemperiem ebrietatis -erunt (HIER. c. Ioh. 5). HIL. op. hist. frg. 2, 7 ut impiam doctrinam dilatare ac -are possent. ZENO 1, 2, 6 haereses et schismata. 2, 14, 3 idololatriae . . . -atae (-ata?) . . . venena. 2, 47 tempora et saecula (2, 49). DICT. 1, 12 fama. 2, 23 malo exemplo. 2, 26. AMM. 14, 7, 1 latius iam -ata licentia. 20, 2, 1 susurros. 29, 6, 6 rumor (31, 4, 2). HIER. adv. Rufin. 2, 23 librum (3, 3). 2, 24 epistula -ata in vulgus. 3, 12 scripta tua cito -vit in vulgus. 3, 12 quibus per multos -atis. epist. 48, 2, 2 in vulgus nostra -ant. hom. Orig. in Luc. 21 in toto orbe euangelium -andum. in Phil. 22 nova praedictio. VVLG. prov. 15, 7 scientiam. act. 13, 49 verbum domini (HESYCH. in lev. 9, 23 p. 893ᴰ). AVG. c. Faust. 13, 5 mala. *ibid.* scripturas Hebraeas (MVTIAN. Chrysost. hom. 8, 4). meud. 5, 8 quod de ipso Paulo. MAR. MERC. Cael. 1, 1 subnot. praef. 5 sensum passim -are per populos. HESYCH. in lev. 16, 6 p. 991ᴬ COD. Theod. 8, 11, 3 (*a. 369*). MARCELL. chron. II p. 85, 453, 19 gratiam . . . in vulgo -bat. SALON. in prov. p. 973ᴮ iniustitiam. EVGRAPH. Ter. Haut. 16 rumores distulerunt, in diversum -arunt. MVTIAN. Chrysost. hom. 12, 1 in multis hoc -at et iaculatur *Paulus.* CASSIOD. in psalm. 1, 1 dogmatis venena. 32, 5. var. 3, 38, 1 opinionem longe lateque -at (inst. div. 30). GREG. TVR. Franc. 3, 4 bellum civile. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 31 p. 405ᴬ Procl. fid. p. 409ᶜ.

2 *aliquem i. q. dispergere*: PLIN. nat. 9, 62 *scaros* sparsos. ITALA deut. 28, 64 (Lugd.) te . . . in omnes gentes (διασπερεῖ, VVLG. dispergat). 32, 8 (Rufin. Orig. in Ios. 23, 3) filios Adam (διέσπειρεν, VVLG. separabat). Ezech. 20, 23 (Weing.; διασκορπίσαι, VVLG. ventilarem). 36, 19 (Ps. Cypr. ad Novat. 10) eos inter gentes (διέσπειρα, VVLG. dispersi). Dan. 9, 7 (Wirc.) eos (διέσπειρας, VVLG. eiecisti). HEGES. 2, 9, 1 populos. 5, 16 v. 1262 Iudaeos. VVLG. gen. 9, 19 omne genus hominum (GREG. TVR. Franc. 1, 5). Ier. 13, 24 -bo eos quasi stipulam. Ezech. 12, 15. RVFIN. hist. 2, 1, 8 discipulos . . . dispersit seu potius -vit

[*Gudeman*]

(διασπαρέντων). 2, 3, 3 Avg. civ. 15, 16. Ps. Avg. serm. 80, 2 nos dipersi et -ati. Rvric. epist. 2, 8 p. 382, 15 viros.

3 *absolute*: a *de aliquo*: Hier. in Gal. 1, 10 Avg. mend. 5, 8 Greg. M. in Ezech. 1, 9, 17. b *seq. acc. c. inf.*: Spart. Did. 3, 8 Dict. 6, 13 Hier. in Gal. 6, 11 Carm. epigr. 111, 31 (*a.* 384). *Gudeman.*

sc⟨h⟩ismatici **dissēnsātōrēs**, seperatores (*sic*): Gloss. V 412, 6. *a* dissentire, -sensum, *cf. c.* dissensor.

dissēnsibilis est, de quo dissentitur, dissentibilis vero is, qui dissentit: Diff. ed. Beck p. 52, 28.

***dissēnsio**, -ōnis *f. a* dissentire. Gloss. διχόνοια, διχοστασία, ἀμφισβήτησις. discordia, separatio. *cf.* Non. p. 101 dividae: -es. *inde a* Cic. *et* Varrone, *in versu* Avson. 364, 9. *plur. passim.* [*loco corrupto*: Sen. epist. 20, 2 *cod. L. dub.*: Pavl. dig. 24, 2, 3. *varia lectio* discissio: Avg. serm. 46, 8, 18 epist. 128, 3. descensio: Bell. Alex. 4, 1.] *i. q. actio dissentiendi, dissensus*:

I *in vita privata vel generatim* (*de bestia v. infra l.* 32): Cic. dom. 7 et -i nostrae et precibus tuis ... dignitatem meam praetulisset. Phil. 8, 17 parva de re. de orat. 1, 238 de iure. leg. 1, 47 Caes. Gall. 5, 31, 1 *al.* Bell. Afr. 97, 3 principum. Sall. Iug. 12, 1. 35, 1 regum. Nep. Att. 8, 4 ille consensionis globus huius unius -e disiectus est. Pavl. Fest. p. 14. Sol. 1, 49 contumeliosa -o privigni Nerouis (*cf.* Plin. nat. 7, 149 secessus *sc. ab Augusto*). Lact. inst. 5, 5, 4 (*app.* bella. *item* 5, 8, 6). Non. p. 430 inter inimicos -o lis appellatur. Filastr. 3, 1 angelis in -e constitutis. Dict. 6, 3 animorum (Rvfin. epist. Clement. 11). 6, 4 Amm. 20, 4, 16 *al.* Hyg. astr. 2, 13 p. 47, 14 *al.* Vvlg. I Cor. 14, 33 non ... est -is deus, sed pacis (ἀκαταστασίας ... εἰρήνης). Rvfin. Greg. Naz. orat. 7, 13, 3 p. 223, 13 contraria ... deo -o et bellum (*cf.* p. 223, 18). Avg. in psalm. 131, 5 -es adversum se (*sc. hominum; ibid.* bella inter homines). Alc. Avit. epist. 19 fraterna -o (*al. lect. in L; opp.* paterna dilectio). Evgraph. Ter. Eun. 856 Ferrand. epist. 10. *singulariter de bestiis*: Pavl. Fest. p. 33 bellum a beluis dicitur, quia beluarum sit perniciosa -o.

II *in vita publica* (*i. q. secessio, factio,* στάσις): Cic. Verr. 2, 34 erat tum -o civium (leg. agr. 2, 102 ex tumultu atque ex -bus civium. Cael. 70 har. resp. 53 Phil. 8, 8. rep. 6, 1 ea ... -o civium, quod seorsum eunt alii ad alios, seditio dicitur. Att. 7, 13, 1). Cic. Verr. 6, 152 civilis ... -is et seu amentiae seu fati seu calamitatis uou est iste molestus exitus. leg. agr. 2, 14 non potestatum dissimilitudo, sed animorum disiunctio -em facit. Catil. 3, 25 -es erant eiusmodi, quae non ad delendam, sed ad commutandam rempublicam pertinerent. *cf. ibid. infra.* 4, 15 *equites* ex multorum annorum -e huius ordinis ad societatem concordiamque revocatos (*infra*: coniunctionem). dom. 131 ut sine studiis -is sententiae dicerentur. Sest. 72. har. resp. 40 optimatium. 50 (*ibid.* discordiis). Marcell. 32 *al.* Phil. 5, 32 partium. de orat. 2, 199 nobilium. Lael. 77 propter -em ..., quae erat in republica, alienatus est a collega (Gell. 6, 19, 6). Caes. Gall. 7, 1, 2 retineri urbano motu Caesarem neque in tantis -bus ad exercitum venire posse. civ. 3, 88, 1 initio -is (*sc. inter Caesarem et remp., cf.* Hirt. Gall. 8 pr. 2). Bell. Alex. 42, 2. Bell. Afr. 95, 3 in exercitu. Sall. hist. frg. 1, 7. 11 Liv. 5, 24, 10. 24, 2, 8 ut plebes ab optimatibus dissentirent .... (9) eam -em in urbe ... nuntiat (Vell. 2, 121, 1 plebis). Val. Max. 6, 4, 4 ordinum (Tac. ann. 3, 27). Tac. dial. 40 civitas ... se partibus et -bus et discordiis confecit (*opp.* concordia). ann. 1, 77 vulgi. 11, 18 Svet. Tib. 3, 2. Claud. 10, 4 diversa censentium. Gell. 2, 12, 1 si ob discordiam -emque seditio atque discessio populi in duas partes fiet. Sol. 9, 17 Macedonica res -e iactata. Ivst. 2, 12, 18 (*ibid.* intestinum bellum). 4, 3, 1 cum Regini discordia laborarent civitasque per -em divisa in duas partes esset. Avr. Vict. Caes. 37, 5. Amm. 25, 7, 12 inter -es et turbamenta. 30, 1, 2 acer -um instinctor. 30, 7, 10 -um motus. Schol. Cic. Bob. p. 144, 21 St. populi. p. 172, 36 magistratuum. Heges. 2, 10, 2. Vvlg. I Macc. 3, 29 propter -em et plagam, quam fecit in terra (χάριν τῆς διχοστασίας ... ἧς κατεσκεύασεν). Rvfin. Greg. Naz. orat. 7, 17, 4 p. 227, 14 aegritudine coepit -is urgeri *populus sanctus* et in partes secti sunt (*infra*: factiones et seditiones). Avg. civ. 3, 23 p. 135 D. contiouum. 3, 25 p. 136. ord. 2, 18, 48 populus una civitas est, cui est periculosa -o (*cf. ibid.* coitio in unum). Oros. hist. 2, 3, 9 *al.*

III *inter doctos, philosophos* (*i. q. controversia*): Varro ling. 10, 10 in eo *loco* -o neque ea unius modi apparet eorum, qui de his rebus scripserunt. Cic. nat. deor. 1, 14 doctissimorum hominum de maxima re. ac. 1, 42 Zenonis a superioribus (*supra*: asscnsio). 2, 69. 126 sapientium. leg. 1, 52 controversam rem et plenam -is inter doctissimos. 1, 57 de summo malo bonoque. nat. deor. 1, 2 philosophorum (Avg. civ. 8, 8 p. 333 D. *ibid.* sectas. 18, 41 p. 318). Tusc. 2, 4 doctissimorum contentionibus -busque. Sen. nat. 6, 16, 1 (*cf. ibid.* quod plerisque auctoribus placet). Qvint. inst. 2, 15, 1 de qualitate ipsius rei aut de comprehensione verborum. 3, 1, 7 auctorum. 3, 6, 22 in aliis omnibus inter scriptores. 3, 11, 5 circa verba. Pompon. dig. 1, 2, 2, 48 (*cf.* 1, 2, 2, 47 diversas sectas feceruut). Gell. 13, 7, 6 Cens. 19, 4 p. 40, 25 *al.* Arnob. nat. 2, 10 Macr. sat. 1, 12, 16.

IV *apud Christianos: de fide* (*maxime in malam partem i. q. haeresis,* σχίσμα): Itala I Cor. 3, 3 (Cypr. testim. 3, 3. *sim.* Ps. Cypr. ad Novat. 14 Hier. epist. 22, 4, 4) in vobis aemulatio et contentio et -es (-o *B*, dissessiones *A*. ζῆλος καὶ ἔρις ⟨καὶ διχοστασίαι *add. D, E, al.* ς⟩. Vvlg. inter vos zelus et contentio). Itala I Cor. 11, 18 (Ambrosiast. *in h. l.*) convenientibus vobis in ecclesiam audio -es esse ... oportet enim et haereses esse (σχίσματα ... αἱρέσεις. Vvlg. scissuras esse inter vos. *cf.* Ambrosiast. ubi ... -o est, nihil rectum est). Vvlg. II Cor. 12, 20 ne ... contentiones, aemulationes, animositates, -es ..., seditiones sint inter vos (ἐριθεῖαι). *cf. etiam* Tert. bapt. 14 schismata et -es inter illos movebantur. pudic. 14 p. 246, 30 sic ... exegerant schismata et aemulationes et -es *eqs. adde* Avell. p. 399, 18. Itala (Aug. civ. 14, 2 p. 5 D. 21, 25 p 536) *et* Vvlg. Gal. 5, 20 *inter 'opera carnis'*: -es, sectae (-es, haereses *Aug.*; διχοστασίαι, αἱρέσεις). Tert. orat. 23 quae -o (*sc. de genu ponendo. supra*: varietas observationis). Hil. c. Const. 7 orientales ... -es artifex nutris. op. hist. frg. 2, 1 (*ibid.* iniqua doctrina). in psalm. 67, 32 *gentes*, quae caelestis pacis foedus abnuant magisque -um volent bella. Optat. 1, 2 (*ibid.* auctores scismatis). 2, 15 p. 50, 3 remotis scismatibus intermortua omni -e. 2, 18 p. 53, 1. 4, 3 p. 105, 11 -o et scisma tibi displicuit (*opp.* coucordasti ... cum una ecclesia). 7, 5 p. 178, 14. Maximin. c. Ambr. 95 cui et religiosa disputatio uon amica et -o ... optabilis (*ibid.* erroris). Hier. hom. Orig. in Ezech. 9 p. 959 ubi peccata ..., ibi schismata, ibi haereses, ibi -es (*opp.* unio). Avg. civ. 18, 50 p. 335 D. haereticorum. c. Petil. 2, 20, 46 palea tamquam levi flatu -is ablata. bapt. 1, 12, 18 p. 162, 24 recouciliatus unitati sacrilegio -is cxuitur. 1, 12, 19 p. 163, 27 -is ... tenebras. c. Gaud. 1, 29, 33 p. 231, 30 ex Donatistarum nefaria -e in pacem Christi ... transeunt. util. ieiun. 8, 10 (*opp.* caritas). in psalm. 30 serm. 2, 1 non ... facit discissionem uisi -o, caritas ... compagem facit *eqs.* serm. 210, 10, 12 *satanae* triumphus est -o Christianorum. Oros. hist. 6, 1, 4 de intellegentia veri dei ... confusa -o (*ibid.* omnium ... una opinio). Vincent. Ler. 27, 38 errantium -o contra omnium ... catholicorum consensionem. Leo M. epist. 23, 2 amputatis -bus (περιαιρεθεισῶν τῶν διχονοιῶν).

V *translate de rebus* (*i. q. dissonantia, discrepantia*): Cic. Tusc. 4, 29 non ... omne vitium pares habet -es (*cf. supra*: vitiositas ... est ... affectio ... a se ipsa dissentiens). off. 3, 56 videtur utilium fieri cum honestis saepe -o. Apvl. met. 9, 19 cogitationum -e ... in diversas sententias ... distrahebatur. Avg. civ. 14, 6 p. 13 D. quid est metus ... nisi voluntas in -e ab his quae nolumus (*opp.* consensio). *cf.* 14, 15 p. 37. *de re corporali*: Sol. 52, 57 inter adamantem et magnetem est quaedam naturae occulta -o. *aliter* -o *alicuius rei, i. q. de aliqua re*: Cic. Sest. 72 reipublicae. fin. 3, 44 rerum (nat. deor. 1, 16 Att. 1, 19, 7). nat. deor. 1, 16 verborum (Hil. syn. 9). epist. 2, 13, 2 opinionum (Avg. civ. 18, 41 p. 317 D. philosophicarum opinionum [*opp.* concordia]). Cens. 17, 10 p. 33, 16 temporum (*i. auctorum de temporibus*). Maximin. c. Ambr. 89 de fide, cuius -o totum concutit mundum (95). Avg. c. Iul. op. imperf. 1, 71 p. 1096 carnis et spiritus.

iuncturae: A *verbales*: -o: est: Cic. Verr. 2, 34 Marcell. 29 Phil. 8, 17 de orat. 1, 238 Brut. 185. 187 ac. 2, 117 *al.* ad Q. fr. 2, 4, 1 Sall. hist. frg. 1, 11 Liv. 5, 24, 10 Vitr. 1, 7, 1 Sen. contr. 7, 7, 10 Val. Max. 6, 4, 2. Cels. 1 pr. p. 3, 5 in eo ..., quod ... contendunt. Qvint. inst. 2, 15, 1 *al.* Apvl. apol. 69 Lact. inst. 5, 5, 4 *al.* Optat. 1, 2 Avg. civ. 9, 23 p. 398 D. conf. 12, 23, 32 *al. accedit oratio obliqua*: Cic. fin. 5, 16 quod ... in quo sit magna -o est. Tusc. 1, 18 nat. deor. 1, 2 Cels. 3, 5 p. 83 Colvm. 3, 12, 5 Qvint. inst. 9, 1, 10 *al.* exoritur: Dict. 6, 3. exsistit: Caes. civ. 1, 20, 4. fit: Cic. off. 3, 56 Sen. nat. 6, 16, 1. Itala (cod. e) *et* Vvlg. Ioh. 10, 19 (σχίσμα ... ἐγένετο. *item* Vvlg. Ioh. 7, 43). Hil. in Matth. 10, 24. Vvlg. act. 15, 39 (παροξυσμός). 23, 7 (ἐπέπεσεν στάσις. *cf.* 23, 10 γινομένης στάσεως). incidit: Cod. Iust. 3, 33, 15 pr. utrum ... an. incipit: Ps. Sen. mon. 36. intercedit: Cic. Lael. 77. intermoritur: Optat. 2, 15 p. 50, 3. intervenit: Gaivs inst. 2, 215. nascitur: Caes. Gall. 6, 22, 3 Bell. Alex. 33, 2 *cf.* 58, 1 Ivst. 5, 10, 11 Avg. epist. 210, 2. oritur: Cic. part. 41 Bell. Alex. 4, 1 Bell. Afr. 95, 3 Sall. Iug. 41, 10 Nep. Dion 6, 3 Liv. 36, 16, 9 *al.* Val. Max. 1, 7 ext. 8 Tac. ann. 3, 39 Porph. Hor. sat. 1, 5, 27 Ivst. 2, 4, 29 *al. cf.* Avg. conf. 12, 23, 32. versatur: Cens. 21, 4 p. 45, 8 in ... annis. *facit aliquid*: Cic. Phil. 10, 2 Sall. Iug. 37, 1 Gell. 13, 7, 6 Avson. 364, 9. *al.* **-em:** abicere: Rvfin. epist. Clement. 11. accendere: Vell. 2, 121, 1. amputare: Hil. op. hist. frg. 2, 1 Leo M. epist. 23, 2. augere: Pompon. dig. 1, 2, 2, 48. *de re* Amm. 22, 5, 4. cohibere: Avg. c. Cresc. 2, 4, 5 p. 364, 3 (*ibid.* discissionem ... litem). commovere: Cic. leg. agr. 3, 4 Schol. Cic. Bob. p. 144, 21 St. consopire: *cf.* Amm. 27, 5, 1. constituere: Pavl. dig. 24, 2, 3 (*loco dubio*). curare: Rvfin. Greg. Naz. orat. 7, 11, 1 p. 221, 7. diiudicare: Cic. Catil. 3, 25 nat. deor. 1, 2 Avg. civ. 18, 41 p. 318 D. disceptare: Cic. or. frg. B 15 bello. excitare: Liv. 34, 33, 11 Herm. Pal. sim. 8, 9, 4 (σχίσματα). exstinguere: Cic. Marcell. 32. facere (fieri *v. l.* 56): Cic. Sull. 60. Vvlg. I Macc. 3, 29 *v. p.* 1453, 63. Rom. 16, 17 (διχοστασίας). Doctr. apost. 4, 3 (σχίσμα. *cf.* Vvlg. I Cor. 1, 10. 11, 18). *de re* Cic. leg. agr. 2, 14 Avg. civ. 8, 8 p. 333 D. frangere: Cic. Marcell. 32. incipere: Avr. Vict. Caes. 20, 12. instituere (?): Cic. dom. 68 (*v. app. crit.*). mollire: Vell. 2, 121, 1. movere: Vell. 2, 1 *de re.* Svet. Iul. 3 Tert. bapt. 14. nutrire: Hil. c. Const. 7. permiscere: Oros. hist. 5, 15, 5. prohibere: Tac.

[*Hey*]

ann. 1, 77. redintegrare: SVET. Nero 3, 2. sedare: CASSIOD. chron. II p. 135, 560. seminare: AVG. util. ieiun. 8, 10. sopire: LACT. ira 24, 12. suscipere: AVG. in psalm. 124, 5. in -em: devolvi: RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 19, 2 p. 230, 5. in -e esse: CIC. nat. deor. 1, 2.

B *nominales*: *epitheta*: aemula: MAXIMIN. c. Ambr. 95. armata: CIC. Cael. 70 AVG. quaest. hept. 6, 26 (*de bello*). armigera: VITR. 1, 7, 1. aspera: QVINT. decl. 300 p. 184, 5. assidua: IVST. 20, 5, 7. civilis: *cf. vol. III p. 1216, 5. adde*: CIC. Catil. 3, 24 Lig. 26 rep. 6, 1 epist. 1, 9, 13 LEP. Cic. epist. 10, 35, 2 MAT. Cic. epist. 11, 28, 2 ARNOB. nat. 3, 26 p. 129, 26 CASSIOD. chron. II p. 133, 516. confusa: OROS. hist. 6, 1, 4. contumeliosa: SOL. 1, 49. diabolica: AVG. epist. 128, 2 p. 31, 28. diuturna: CIC. har. resp. 46. domestica: CAEL. Cic. epist. 8, 14, 3 BELL. Alex. 65, 1 IVST. 16, 3, 8. foeda: SVLP. SEV. chron. 2, 51, 8. gravis: HIL. in Matth. 10, 24. humana: RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 11, 1 p. 221, 7. ignava: PANEG. 10(4), 10, 4. immanis: VELL. 2, 2, 1. infinita: QVINT. inst. 3, 1, 7. interna: AMM. 27, 5, 1. intestina: SVET. Galba 7, 1. lata: MACR. sat. 1, 12, 16. magna: CIC. Marcell. 29 de orat. 1, 238 part. 41 fin. 2, 49. 3, 44 *al.* VAL. MAX. 6, 4, 2 CELS. 3, 5 p. 83 QVINT. inst. 11, 2, 14 GAIVS inst. 2, 215 VVLG. act. 23, 10 OROS. hist. 6, 14, 5. manifesta: AVG. bon. coniug. 18, 21. mediocris: QVINT. inst. 9, 1, 10. nefaria: AVG. epist. 128, 3. nova: CIC. leg. agr. 3, 4 BELL. Alex. 33, 2 SVET. Iul. 3. occulta: SOL. 52, 57 *v. p. 1454, 39*. parva: CIC. Phil. 8, 17 leg. 1, 8 APVL. apol. 69. perniciosa: PAVL. FEST. p. 33 *v. p. 1453, 32*. perpetua: CIC. Phil. 10, 2 PAVL. dig. 24, 2, 3 (*loco dubio*). pestifera: LACT. ira 24, 12. praerupta: HEGES. 2, 10, 2. pristina: CIC. Balb. 61. privata: VAL. MAX. 7, 2, 6. quanta: CIC. div. 2, 83. sacrilega: AVG. c. Parm. 1, 10, 16 p. 36, 28. summa: CIC. ac. 2, 117 nat. deor. 1, 2 epist. 1, 7, 10 QVINT. inst. 3, 6, 22 tanta: CIC. nat. deor. 1, 14 div. 2, 38 ac. 2, 147 CAES. Gall. 7, 1, 2 civ. 1, 20, 4 QVINT. inst. 3, 11, 5 PLIN. epist. 2, 11, 6 CENS. 19, 4 p. 40, 25 AVG. civ. 3, 25 p. 136 D. c. Iul. op. imperf. 1, 71 p. 1096. *cf.* LIV. 5, 24, 10. tolerabilis: CIC. Phil. 2, 38. turbulenta: LACT. ira 24, 12. vetus: COLVM. 3, 12, 5. violenta: PS. QVINT. decl. 1, 6. CIC. off. 1, 87 sine acerbitate. inter *aliquos*: CIC. Marcell. 29 de orat. 1, 238 *al.* CAES. civ. 1, 20, 4 BELL. Alex. 4, 1 NEP. Dion 6, 3 LIV. 34, 33, 11 *al.* VITR. 1, 7, 1 VAL. MAX. 1, 7 ext. 8 *al.* QVINT. inst. 3, 6, 22 *al.* PS. QVINT. decl. 1, 6 TERT. spect. 25 bapt. 14. ITALA (cod. e) *et* VVLG. Ioh. 10, 19 (σχίσμα … ἐν). PORPH. Hor. sat. 1, 5, 27 inter Caesarem … Antoniumque. CENS. 19, 4 p. 40, 25 *al. saepe. nota* COD. Iust. 3, 33, 15 pr. inter antiquam prudentiam (*i. prudentes*). cum *aliquo*: CIC. Phil. 8, 17 Brut. 185. 187 fin. 4, 60 *al.* APVL. apol. 69. adversum: *v. p. 1453, 29*. de *aliqua re*: *v. supra. materia dissensionis per orationem obliquam exprimitur*: *v. p. 1454, 53. 60*.

synonyma (*per v.* '*adde*' *ea significavi, quae exemplis supra p. 1453, 17 sqq. allatis addenda sunt*): contentio: *adde* CIC. epist. 1, 7, 10. 1, 9, 13 TERT. pudic. 14 p. 246, 30. controversia: CAES. Gall. 7, 34, 1 APVL. met. 9, 27. discidium: CIC. Sull. 60 Att. 1, 17, 7 RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 2, 1 p. 210, 5. discissio. discordia: *adde* CIC. har. resp. 40 (*verba haruspicum*). 46 Phil. 8, 8 Lael. 23 Att. 2, 1, 6 TAC. Agr. 32 LACT. ira 24, 12 IVST. 20, 5, 7 RVFIN. epist. Clement. 11 OROS. hist. 2, 14, 4. diversitas: GELL. 13, 7, 6. factio: *adde* CAES. Gall. 6, 22, 3 NEP. Dion 6, 3 SVET. Tib. 3, 2 AVR. VICT. Caes. 20, 12. inimicitiae: LACT. inst. 5, 5, 4. lis: *adde* QVINT. decl. 300 p. 184, 5. schisma: TERT. bapt. 14 *al.* OPTAT. 2, 3 p. 105, 11 ITALA Ioh. 7, 43 (cod. e) *coll.* VVLG. DOCTR. apost. 4, 3 AVG. epist. 128, 3. scissura. secta. seditio: *adde* CIC. div. 2, 120 LIV. 34, 33, 11 *al.* AVG. in psalm. 106, 12 OROS. hist. 5, 15, 5. separatio: AVG. epist. 128, 3. varietas: CIC. nat. deor. 1, 2.

opposita: assensio. caritas: *adde* AVG. epist. 128, 2. 210, 2. coitio. concordia: *adde* CIC. Balb. 61 har. resp. 53 Phil. 8, 8 SEN. dial. 3, 3, 6 PANEG. 10(4), 10, 4 VVLG. Esth. 13, 4 RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 19, 2 p. 230, 5 AVG. civ. 2, 18 p. 74 D. epist. 128, 4. coniunctio. consensio: *adde* CIC. Phil. 8, 8 TERT. spect. 25 MAXIMIN. c. Ambr. 95. conspiratio: TERT. spect. 25. pax: *adde* RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 13, 3 p. 223, 14 AVG. c. Cresc. 2, 4, 5 c. Petil. 1, 24 NICET. appell. p. 4, 25. reconciliatio: PS. SEN. mon. 36. unio. unitas: AVG. epist. 128, 3. *cf.* dissensus.

dissēnsor, -ōris *m. a* dissentire. *qui dissentit.* GLOSS. ἑτερογνώμων, discordator. *cf.* dissensator.

dissēnsus, -ūs *m. a* dissentire. *i. q. dissensio.* GLOSS. διχόνοια. *ap. poetas*: VERG. Aen. 11, 455 clamor -u vario … se tollit ad auras. STAT. Theb. 1, 423 caveae -us ephebos concitat (SCHOL. favor populi dissidentis). 5, 148 studia in contraria rapti -us. 10, 558 urbem scindunt -u vario Luctusque Furorque *eqs.* CLAVD. 3, 70 -u … alitur rumor (*cf. supra*: anceps motus erat vulgi). 15, 300 -us acerbus et gravior consensus erat. 22, 86 mediis -bus aulae intemeratorum stabat reverentia fratrum. 28, 395 causa tropaei civilis -us erat. *ap. ICTOS*: MOD. dig. 40, 5, 14 Seiae -um nullius esse momenti. POMPON. dig. 46, 3, 80 emptio *sim.* … quoniam consensu nudo contrahi potest, etiam -u contrario dissolvi potest. PAVL. dig. 17, 2, 65, 3 diximus -u solvi societatem: hoc ita est, si omnes dissentiunt.

dissentāneus, -a, -um [*cf. e.* dissentire *et c.* consentaneus. *Th.*]. *i. q. dissentiens.* NON. p. 100 -um: discors et dissentiens, ut consentaneum contra. Nigidius: cum locum facit -um. GLOSS. discors. NIGID. Non. p. 100 *v. p. 1455, 84*. CIC. part. 7 quae sunt … similia aut dissimilia aut consentanea aut -a (*infra*: quasi pugnantia inter se). PRISCILL. tract. 6, 96 p. 72, 14 vetus testamentum … et novum … mancipatur et non -um sibi, sed ratione divisum est.

?**dissentātio**, -ōnis *f. cf. c.* assentatio. GLOSS. IV 332, 30 -es disputationes, discordationes. V 451, 17 -es disputationes. IV 229, 24 disetatines (*sic Sangall.*; dissentationes *a b c d*; dissertationes *Götz*) disputationes. 332, 26 disputatio -o (*an* dissertatio? *v. Götz, Thes. Gloss. s. v.*; disceptatio?).

dissentericus *v.* dysentericus. **dissentibilis** *v.* dissensibilis.

***dissentio**, -sēnsī, -sēnsum, -īre *a* dis- *et* sentire. *depon.* dissentior: PRISC. gramm. II 399, 12 '-o' et '-or' in una eademque inveniuntur significatione … Caelius in I (CAEL. hist. 8): 'qui intellegunt, quae fiant, -untur'. AVG. ord. 2, 18, 48 quid est … -ire, nisi non unum sentire. GLOSS. διχονοῶ, διαφέρομαι, διαφωνῶ. -it: discordat, discrepat. *ante* CIC. *his tantum locis*: PACVV. trag. 73 CAEL. hist. 8 RHET. Her. 1, 11, 19 *al.* *frequentant*: CIC. QVINT. ICTI. *ap. poetas*: PACVV. trag. 73 LVCR. 4, 766 HOR. carm. 3, 5, 14 sat. 2, 1, 79 epist. 2, 2, 61 OV. fast. 5, 9 GERM. frg. 4, 153 STAT. Theb. 12, 423. ·[CIC. de orat. 2, 170 -isti *J*, dissedisti *rell.*] *ex coni. legitur* BELL. Hisp. 34, 2 qui in Caesaris adventum -ire (descendere *codd.*, *cf. p. 1453, 15*) coeperunt (supra 34, 1 discordare).

I *de personis* (*i. q. non consentire, diversa sentire, abhorrere; interdum prorsus idem quod inimicum, hostem esse, cf. infra l. 79 al.*):

A *nude*: PACVV. trag. 73 concertare (concentare *Ribb.*) ac dissentire †partem da cursum aequiter. CAEL. hist. 8 *v. supra l. 13*. CIC. inv. 1, 57 qui … putaverunt, cum idem in usu dicendi sequerentur, paululum in praecipiendi ratione -erunt. CIC. Manil. 63 omnes qui -unt. 68. dom. 14 uno … -ente *in senatu*. p. red. in sen. 26 *al.* Sest. 103 lex … ferebatur: populus … putabat …, -bant principes. Phil. 2, 38 de summa republica -entes. de orat. 3, 114 de maximis rebus. nat. deor. 1, 5 (*cf. ibid.* opiniones … inter se dissidentes). Att. 2, 1, 8 *al.* CAES. Gall. 5, 29, 7. BELL. Afr. 19, 3 legiones veteranas -ire neque … velle transire. BELL. Hisp. 37, 1 (34, 2 *v. supra l. 21*). NEP. Timol. 2, 3 (*ibid.* adversatus erat Dionysio). HOR. sat. 2, 1, 79 nisi quid tu … -is. epist. 2, 2, 61 tres mihi convivae prope -ire videntur (*sc. inter se*). OV. fast. 5, 9. LIV. 4, 55, 8 in quibus non -unt auctores. 21, 53, 7 nequiquam. 29, 20, 1 de Scipionis causa (*opp.* assensus). 33, 34, 10 *al.* SEN. nat. 2, 41, 1 haec Etruscis philosophisque communia sunt: in illo (illud *Φ*) -unt, quod … dicunt *eqs.* epist. 67, 5 quidam … existimant … ego -o. COLVM. 3, 3, 14 *al.* QVINT. inst. 1 pr. 18 *al.* 3, 3, 13 in eo. 7, 3, 15 nisi ipsi rei accesserit, tacitus -et. 9, 4, 2 in quibusdam paulum. decl. 365 p. 398, 29 bini an singuli -ant. TAC. dial. 16. hist. 2, 91 in republica. 3, 56. ann. 1, 74 imprudens. 2, 57 *al.* PLIN. epist. 1, 20, 24 *al. loco mutilo* paneg. 76, 2 (*in senatu*). IVLIAN. dig. 41, 1, 36 in causis. *ibid.* circa causam. POMPON. Paul. dig. 42, 1, 36 *al.* GAIVS inst. 1, 7 *al.* SCAEV. dig. 21, 2, 12 *al.* PAPIN. frg. Vat. 260 VLP. dig. 1, 7, 24 *al.* PAVL. dig. 12, 1, 16 *al.* 19, 1, 21, 2 de qualitate. GELL. 12, 8, 1 ARNOB. nat. 1, 42 FIRM. err. 15, 5 IVST. 5, 2, 11 FILASTR. 121, 11. SCHOL. Cic. Bob. p. 154, 26 St. Latinae feriae a quo fuerint institutae, -unt … auctores. *nota* HIER. epist. 64, 16, 2 Symmachus (*i. lectio Symmachi*) -it in zmaragdo ceraunium pro eo transferens *in primum ordinem*. AVG. civ. 10, 30 p. 451 D. spir. et litt. 34, 60 consentire vel -ire propriae voluntatis est. COD Iust. 7, 62, 37, 1 si -rent indices. *nota pass. impers.*: TIRO Gell. 10, 1, 7 cum … -retur. GELL. 3, 11, 6 de patria … Homeri multo maxime -nsum est. 14, 2, 17 super ea … re -itur. HIL. c. Aux. 5 de quo nunc usque -nsum sit. *dissentientes inter se separatim nominantur* (*cf. p. 1457, 65 sqq.*): PS. AVR. VICT. epit. 41, 21 ob … ius -ire … Constantinus et Constans. AVG. civ. 19, 23 p. 396 D. deus et dea inter se de Christo. *part. pro subst.* dissentiens, -tis: CIC. prov. 28 -entibus respondi. QVINT. decl. 365 p. 398, 16 miscere … et iungere -entes (*ibid.* discrepant, … inter se pugnant … non idem sentientes). PLIN. epist. 3, 4, 9 simplicitas -entis.

B *cum* a, ab: 1 a *persona*: CIC. inv. 1, 6 ab eis … magnopere -imus. Manil. 59 in hoc ipso ab eo vehementissime -o (epist. 13, 1, 2 in philosophia vehementer. ad Brut. 1, 2, 5). Catil. 3, 24 *al.* Sest. 104 populus a … principibus. prov. 25 me a C. Caesare in republica -isse … et sensisse vobiscum (in republica: ad Q. fr. 3, 4, 2). 40 ita -nsi ab illo, ut in disiunctione sententiae coniuncti … amicitia maneremus. Planc. 9 quantum. 91 *al.* Phil. 1, 31 multum (QVINT. inst. 3, 11, 16). de orat. 1, 5 hac de re … in disputationibus nostris. 3, 67 nihil … magno opere. orat. 214 rep. 1, 31 *al.* fin. 1, 5 tantum (QVINT. inst. 10, 1, 94). 2, 80 de veritate. ac. 1, 46 plurimum. 2, 15 verbis magis quam sententiis. 2, 129 quam non multum. 2, 133 quibusdam in rebus. Lael. 32 longe. Att. 2, 9, 1 *al.* 15, 5, 3 ab eorum partibus. epist. 1, 8, 2 honeste. CAES. Gall. 7, 29, 6. civ. 1, 20, 3 (*ibid.* dissensio exsistit). NEP. Cato 1, 3. LIV. 24, 2, 8 plebes ab optimatibus. 27, 31, 10 *al.* FEST. p. 218 de quibus. *nota* VAL. MAX. 9, 2, 1 qui armis a se -erant (*cf. p. 1457, 48*). CELS. 1 pr. p. 10, 10 eo nomine. SEN. epist. 28, 7 *al.* COLVM. 2, 2, 24 ASCON. Pis. p. 11, 7 St. QVINT. inst. 2, 4, 19 alii ab aliis historici -unt. 2, 15, 10 *al.* 3, 6, 78 a quibus … liberius -o. 3, 8, 62 non timide. PLIN. epist. 8, 14, 23 -ent ab eo, cui paulo ante consenserint (*supra*: in alia discedant). paneg. 91, 6 a se ipso. SVET. Tib. 29 in curia. CELS. dig. 33, 10, 7, 2

[Hey]

v. p. 1458, 23. Vlp. dig. 23, 1, 12, 1 Porph. Hor sat. 1, 1, 108. Capitol. Ver. 1, 4 a cuius secta lasciviā morum . . . -nsit. Lact. inst. 2, 8, 50. Firm. err. 5, 1 ab . . . diabolo aliqua ratione. Qverol. p. 12, 24 Schol. Cic. Bob. p. 139, 4 St. Hyg. astr. 2, 33 p. 71, 20 Avg. civ. 8, 13 p. 339 D. 10, 30 p. 453 in melius. 14, 15 p. 35 a se ipse (*ibid.* consensit). 18, 41 p. 317 *al.* Svlp. Sev. chron. 2, 37, 4 Photinus...a Sabellio . . . in unione. *nota* Itala num. 31, 49 (Monac.) pueri t⟨ui ac⟩ceperunt summam virorum bellatorum et nemo -nsit ex illis (διαπεφώνηκεν ἀπ' αὐτῶν. Vvlg. ne unus quidem defuit). *cf. l. 26. p. 1458, 4.* 2 a *re* (*i. q. abhorrere, alienum esse*): Cic. Font. 30 *nationes*, quae tantum a ceterarum more ac natura -unt (Sall. Catil. 3, 5 ab reliquorum malis moribus. Qvint. inst. 1, 2, 2 ab hoc . . . publico more). Manil. 51 Catulus itemque ... Hortensius ab hac ratione -unt. Sull. 60 nulla in re a ceterorum sententiis. Sest. 14 occulte a salute nostra. Vatin. 21 tantum animo ab actionibus tuis -entem. 38. Phil. 1, 5 tam valde reliquum tempus ab illo uno die -issc. 4, 9 ab iudicio omnium mortalium (Tac. dial. 21 nec -ire ceteros ab hoc meo iudicio). ad Q. fr. 3, 8, 3 nihil a nostra opinione. Liv. 22, 3, 14 ab consilio. 28, 40, 6 ab ista festinatione. Qvint. inst. 1, 10, 35 actor . . . si digitorum saltem incerto aut indecoro gestu a computatione -it. Lact. mort. pers. 15, 7. Filastr. 125, 3 a veritate. Schol. Cic. Bob. p. 110, 8 St. 150, 4. 152, 12. Avg. civ. 14, 6 p. 13, 17 D. cum -imus ab eo, quod accidere nolumus, talis voluntas metus est (*supra*: consentimus. *cf.* dissensio *p. 1454, 37*). in euang. Ioh. 110, 2 -endo ab uno non erant unum *omnes*. Zacch. 2, 6 ab eius (*dei*) cultu. *nota* Diom. gramm. I 320, 14 ex hac definitione Scaurus -it. *cf. l. 8 et p. 1458, 4.*

C *cum dat.*: 1 *personae*: Rhet. Her. 2, 26, 42 ipsum sibi in sua oratione -ire et contra quae ante dixerit dicere. Priscill. tract. 1, 36 p. 30, 16 -ens Moysi. Cael. Avr. acut. 3, 17, 146 de his huic (*sc. medico*; hic *Haller*). *cf.* Ivlian. Paul. dig. 23, 1, 7, 1 semper filiae patrem consentire, nisi evidenter -at. 2 *rei*: Hor. carm. 3, 5, 14 Reguli -entis condicionibus. Colvm. 3, 3, 8 opinioni. Qvint. inst. 7, 3, 15 *v. p. 1456, 41.* Cod. Iust. 10, 62, 1 -ire nominationi (*opp.* consentire). *cf.* Qvint. inst. 1, 5, 37 huic opinioni neque omnino accedo neque plane -o. Tryph. dig. 49, 15, 12, 3 quamvis consentire nuptiis . . . non posset: nam utique nec -ire. Praedest. 1, 20 p. 593^{B} acquiescentes veritati recepit, -entes . . . punivit.

D *accedit* cum: Cic. Sull. 61 de ambulatione . . . cum colonis -erunt (*opp.* idem sentire). har. resp. 54 -nsit cum Mario . . . Sulla. Val. Max. 4, 1, 12 acerrime. Sen. epist. 97, 15 cum Epicuro. Qvint. inst. 3, 11, 18 paulum in his secum . . . Cicero.

E *accedit* inter se: Cic. de orat. 1, 210. 3, 61 familiae *philosophorum* -entes inter se et multum diiunctae et dispares. Qvint. decl. 268 p. 93, 8 pugnant inter se atque -unt *philosophi*. Symm. epist. 1, 15, 2 qui inter se aliarum rerum (*sic*) saepe -unt. Avg. civ. 18, 41 p. 317, 8. 22 D. p. 319, 18 *al.* Svlp. Sev. chron. 2, 3, 5 *imperatoribus* inter se armis aut studiis -entibus. Inst. Iust. 2, 20, 23 circa optandum. adversus se: Avg. in psalm. 143, 6 p. 1860.

II *de rebus* (*i. q. abhorrere, dissimilem esse, non convenire, adversari*): A *nude*: Rhet. Her. 2, 10, 15 utrum leges ita -ant, ut altera iubeat, altera vetet. Stat. Theb. 12, 423 -uros (discessuros *sim. al.*) . . . ignes (*sc. in rogo Eteoclis et Polynicis.* Schol. discordantes sive in duos apices dividendos). Qvint. inst. 7, 3, 12 providendum, ut, si sensu non pugnant, comprehensione -ant *finitiones*. 8, 6, 54. 11, 1, 9. Hil. syn. 21 quod . . . non -it in genere, id videtur in unione manere naturae. Schol. Cic. Bob. p. 178, 25 St. metris . . . -entibus. Pelag. in I Cor. 1 p. 719^{C} dividitur corpus, cum membra -unt. Hier. epist. 15, 4, 4 in eodem sensu verba. 65, 3, 2. Avg. civ. 15, 14 p. 87 D. numerorum varietas . . . de . . . longaevitate -it. Physiogn. 99, 5 si non potiora signa -ant (*sc. a praedictis*). Mart. Cap. 3, 308 *nomina* consentiunt in nominativo, in obliquis -unt. 9, 947 διάφωνοι . . . id est -entes sunt *soni*, qui . . . in vicem discrepant. *ibid.* ut *sonorum diversitas* aut acumine aut gravitate -at. *nota* Cod. Iust. 7, 32, 3 quamvis . . . sint auctorum sententiae -entes. *res dissentientes per copulam componuntur*: Cic. part. 135 -ire adversarii vocem atque legis. Tert. anim. 17 de scabro ac levi . . . manus ac pedes . . . -unt. Sen. benef. 5, 12, 5 mala bonaque -unt nec in unum eunt. epist. 20, 3 vestis . . . domusque. Qvint. inst. 1, 6, 12 'lepus' et 'lupus' similia positione quantum casibus numerisque -ant. *impers.* dissentit *i. q. non congruit, non consentaneum est*: Lvcr. 4, 766 nec -it eum mortis . . . potitum.

B *cum* a, ab: 1 a *re*: Cic. prov. 1 ut dolor meus nihil a communi utilitate -at. de orat. 1, 140 a sententia scriptura. Brut. 264 volgi iudicium a iudicio meo. fin. 5, 79 quid ipsum a se -at. Tusc. 4, 29 affectio . . . inconstans et a se ipsa -ens. Cvrt. 6, 1, 17 -ire ab animis . . . vultus. Plin. nat. 31, 90 flos salis . . . -ens a sale. Qvint. inst. 10, 5, 3 plerumque a Graecis Romana -unt. 11, 3, 67. 12, 1, 29. Lact. inst. 1, 14, 1 ab eis, quae rettuli, aliquantum sacra historia -it. Firm. math. 1, 5, 5 vultus . . . ab . . . vultu. Ivst. 6, 8, 10 ab hoc vitae proposito mortis ratio. Hil. in Matth. 13, 5 nihil . . . aliud ab alio . . . -ens. myst. p. 15, 13 -it a se hominis affectus. in psalm. 65, 3 vox . . . exultationis . . . ab iubilo. Schol. Cic. Bob. p. 98, 31 St. morem nationis plurimum -ire a fide . . . testium. p. 101, 28 falsum, quod -erit a . . . consuetudine. p. 128, 17. Vvlg. II par. 18, 12 sermo tuus ab eis (*sc. verbis prophetarum*). Avg. civ. 19, 17 p. 385 D. *caelestis civitas* ab ea (*sc. terrena*). Mart. Cap. 3, 282 vocativus . . . a nominativo. 3, 283. *nota*: Diom. gramm. I 406, 8 ex hac regula unum -it. *cf. p. 1457, 8. 26.* 2 a *persona* (*non convenire, alienum esse*): Qvint. inst. 1 pr. 15 -entem a ceteris habitum. 1, 5, 36 responsum ab interrogante -it. 3, 8, 48 ne quae dicuntur ab eo, qui dicit, -ant. Symm. epist. 1, 85 bonae . . . valetudinis compos, quae a me hucusque -erat.

C *cum dat.*: Germ. frg. 4, 153 nec Libra metenti (tendenti *codd.*) -it divae. Sen. epist. 20, 2 orationi vita. Diom. gramm. I 307, 17 pauca . . . normae suae. Serv. Aen. 3, 678 Vergilii dictis -it temporum ratio. Clavd. Mam. anim. 2, 5 p. 117, 3 ut sibi nec magnitudine nec specie nec loco -ant *bina in corpore*.

D *accedit* cum: Rhet. Her. 1, 11, 19 videtur scriptoris voluntas cum scripto ipso -ire. 2, 10, 14 contrariam sententiam . . . cum rebus iudicatis -ire. Hier. epist. 10, 2, 2 cani cum rubore discrepant, virtus cum aetate -it (vires . . . -unt *al.*).

E inter se: Cic. part. 137 Plin. med. 1, 5 Mart. Cap. 9, 966.

syntactica: *transitive* (nihil, paulum, quid -ire *et sim. v. supra*): Cens. 4, 8 p. 8, 12 haec opinio in Parmenide fuit pauculis exceptis ab Empedocle -nsis (-isse *Darmst.*^{2}, *Vatican.*). *sim. c. acc. c. inf.*: Cels. dig. 33, 10, 7, 2 non . . . a Servio -o non videri . . . dixisse. Symm. epist. 1, 59 quod ais . . ., aequum esse -o. Avg. civ. 15, 10 p. 76, 12 D. ut illos . . . tam longaevos fuisse -ant. -it *impers. c. inf. v. p. 1457, 71.* in *vel* de *aliqua re: passim, cf. p. 1456, 28. 30 al.* in *aliquid: v. p. 1456, 39.* circa: *v. p. 1456, 46.* super: *v. p. 1456, 56.*

dissentiens, -tis *quasi adi.*: *v. p. 1457, 76. 77. 82.* -em esse, *i. q. dissentire: v. p. 1457, 63. 65.*

syn.: concertare. discrepare. dissonare: Filastr. 121, 11. diversa sentire: *cf.* Avg. civ. 19, 17 p. 385, 22 D. sentire cum *aliquo*. pugnare: *supra allatis adde* Qvint. inst. 11, 1, 9. *opp.*: accedere: Plin. epist. 1, 20, 25. assentiri (-e): *adde* Cic. Phil. 11, 15 Att. 2, 1, 8 epist. 1, 8, 3. comprobare: Plin. epist. 3, 4, 8. concordem agere: Tac. ann. 6, 42. concurrere in unum: Gaivs inst. 1, 7. consensum intercedere (*de rebus*): Vlp. dig. 18, 1, 9 pr. consentire: *adde* Sen. epist. 117, 1 Ivlian. dig. 41, 1, 36 Pompon. Paul. dig. 42, 1, 36 Vlp. dig. 4, 8, 17, 6 Pavl. dig. 12, 1, 16 *al.* Filastr. 121, 11 Hier. epist. 18^{A}, 9, 2. consonare in unum: Filastr. 121, 11. constat: Vlp. dig. 18, 1, 9, 1. convenire in unum: Vlp. dig. 2, 14, 7, 19. idem sentire: *adde* Qvint. inst. 7, 3, 12. ire in unum: Sen. benef. 5, 12, 5.

deriv.: dissensibilis, dissensio, dissensus, dissentaneus, dissentibilis, dissentivus. *cf.* dissensatores, dissentatio.

dissentīvus, -a, -um *a* dissentire. *i. q. dissentiens, dissentaneus.* Virg. gramm. epist. 3 p. 142, 4 quid in eis (*libris*) congruatum atque unanime . . ., quidve divisum ac -um (desent- *cod.*). *ibid.* p. 142, 7 quidquid . . . discors ac -um (descnt- *cod.*) reperieris. *ibid.* p. 142, 4 *opp.* concors et consentivum. *Hey.*

dissēparātio, -ōnis *f. a* disseparare. *i. q. separatio*: Decl. in Catil. 102 -i eorum (*Catilinae et Caepionis*) neque solem orientem . . . neque occidentem intervenisse.

dissēparo, -āvī, -ātum, -āre *a* dis- *et* separare. Gloss. -amur disiungimur vel separamur. -atus separatus, divisus. [*it.* sceverare. *M.-L.*] *i. q. separare*: Itala Marc. 10, 9 (cod. a) homo non -et (μὴ χωριζέτω, Vvlg. separet). Non. p. 282 (*v. p. 1295, 81*). Ps. Rvfin. Ios. bell. Iud. 2, 3 (= 2, 9 p. 669 Bas.) montibus ab orientali plaga per sexaginta stadia -atis. Oribas. syn. 9, 25 hae passiones . . . locorum varietate nominibus -atae sunt.

dissequor, -ī *a* dis- *et* sequi. Not. Tir. 30, 7 -itur. Gloss. V 567, 36 -entium discordantium. *cf. Heraeus, Archiv 12 (1902) 47.*

disserēno, -āvī, -āre *a* dis- *et* serenare. Gloss. -at in diversum serenat. disserasset (*cf. Pokrowskij, Archiv 15 [1908] 121*) disserenasset. Not. Tir. 75, 62 -at. 1 *impers. i. q. serenum fieri*: Liv. 39, 46, 4 cum undique -asset (*Φ*, conserenasset *M*, serenasset *S?*). Plin. nat. 18, 356 si cacumina pura fient, -bit. 2 *transitive i. q. serenum facere, nonnisi translate*: Zeno 1, 2, 5 lectionum nubila -a (Schol. Stat. Theb. 2, 655 primum frontis suae nubilum -ant. Avg. conf. 13, 15, 17). Cassiod. var. 6, 6, 1 scholarum mores procellosos moderationis suae prospero -at.

disserēnus Gloss. Voss. oct. 24^{2} (Loewe Prodr. 383). *cf. c.* disserenare. *Gudeman.*

1. dissero, -seruī (*v. l. 81*), -situm, -ere *a* dis- *et* 1. serere. [*locus dubius*: Colvm. 11, 3, 26. *v. etiam p. 1459, 36.*]

1 *i. q. semina spargere*: a *proprie arborum vel herbarum*: Varro ling. 6, 64 olitor -it in areas sui cuiusque generis res (*cf. p. 1459, 12*). rust. 1, 23, 6 -sitis (*coni. Vrsinus*, dessitis *codd.*) seminibus (Colvm. 11, 2, 30 semina in areolas -ere. 11, 3, 42. *per imaginem*: Rvfin. hist. 3, 37, 1 *apostolorum discipuli* salutaria semina regni caelorum per omnem terram latius -entes [ἐπισπείροντες]. Prosp. epist. 2, 14 semen verbi ubique -ere). Sveivs carm. frg. 1, 7 hoc genus arboris in praelatis finibus Grais -uere. Colvm. 11, 3, 29 panax . . . rarissime -itur. b *translate*: *i. q. passim inserere*: Caes. Gall. 7, 73, 9 taleae . . . in terram infodiebantur mediocribusque intermissis spatiis omnibus locis -bantur. *participio perf. fere i. q. dispergere*:

[Lackenbacher]

Lvcr. 3,143 cetera pars animae per totum -sita corpus. 3,377 *animae elementa* rara per artus -sita sunt. 4,888 in corpore toto per membra atque artus animai -sita vis est (*cf. Aetius plac. 4, 4, 6 [Diels, Doxogr. p. 390]* τὸ . . . ἄλογον [*sc.* τῆς ψυχῆς] καθ' ὅλην τὴν σύγκρισιν τοῦ σώματος διεσπαρμένον). Cvlex 188 -situs omnis spiritus excessit sensus.

2 *i. q. discernere, seiugare*: Apvl. met. 6,10 separatim ... distributis -sitisque generibus *seminum*. 7,23 *asinum* -sitis femoribus emasculare (*alii ad* dissitus *referunt*). Avson. 35,1 una quidem, geminis set -sita punctis littera, praenomen sic (*sc.* . L .) nota sola facit.

ᴹ2. dissero, -uī, -rtum, -ere *a* dis- *et* 2. serere. *de origine*: Varro ling. 6,64 quod dicimus -it, ... translaticio ... ex agris verbo; nam ut olitor disserit in areas sui cuiusque generis res, sic in oratione qui facit, disertus. Isid. diff. 1,578 sermo ... a serendo dictus, quod nos cum praepositione dicimus a -endo. *de significatione*: Ps. Apvl. herm. p. 267 ut ... pro -endo dicas eum uti oratione. Fvlg. myth. 1,18 p. 30 est ermeneuse quod nos latine -ere dicimus. Prisc. gramm. III 323,8 illi κόπτειν τὰ ῥήματα pro -ere. Gloss. declaro. ἐκτίθημι ἀντὶ τοῦ λέγω. διασαφῶ. φράζω. διαλέγομαι. -it exponit. disponit. narrat. enarrat. diluculo narrat. διασαφηνίζει. conputat. -ere διηγεῖσθαι. ἀφηγήσασθαι. -uit interpretatus est. *scribitur* discrere: Virg. gramm. epit. 6 p. 44,7. *saepe confunduntur in codd.* -ere *et perf. verbi q. e.* dicere, *ex. gr.*: Cic. fin. 1,64 Vell. 1,3,2 Mela 3,45 Tac. ann. 16,25 Hier. epist. 30,3,1. 49,13,6. *legitur inde a* Varrone *per totam latinitatem; deest poetis (praeter* Lvcr. *et nonnullos recentioris aetatis*), Nep. Vitr. Petron., Ictis, *quorum sermo in Vocab. iurispr. proponitur, praeter unum locum* Mod. dig. 38,10, 4,3. [*corrupt. vel dub.*: Tert. spect. 14 Apring. in apoc. 1,1.]

I *sensu strictiore i. q. in ordinem digerere sim.* (*sed satis dubia auctoritas huius notionis*): Colvm. 10,165 (*de terra tempore verno sativis quasi adornanda*) viridi redimite parentem progenie, tu cinge comas, tu -e crines (dig- *edd. vett.*). Cael. Avr. chron. 2,1,6 lingua paralysi vitiata vocem non -it (*i.* διαρθροῖ), sed interius movetur et nunc nullius significationis vocem reddit, nunc ... conticescit. *cf.* Apvl. met. 7,3 sequens *verbum* ... nullo pacto -ere (*i. pronuntiare*; ediss- *Colvius*) potui. *fortasse (nisi pertinet ad* 1. dissero, *cf. l. 1sqq.*): Vir. ill. 18,3 ventrem acceptos cibos per omnia membra -ere (dig- *edd. vett.*).

II *sensu latiore i. q. exponere, tractare, disputare*:

A *generatim*: 1 *absolute* (*accedit* apud *infra l. 64*, pro *infra l. 61. 71*): Cic. leg. agr. 2,40 utrum oratio ad eius rei disputationem deerit, an, cum idem et -et et iudicabit, *eqs.* de orat. 3,121 a minutis angustisque concertationibus ad omnem vim varietatemque vos -endi (*fere i. q. verba faciendi praeceptis ornate dicendi adhibitis*) traducendos. orat. 113 quamquam aliud videtur oratio esse, aliud disputatio, nec idem loqui esse, quod dicere, ac tamen utrumque in -endo est. rep. 1,13 alii . . . in disputationibus perpoliti ... alii in gerendo probabiles, in -endo rudes (3,26 in -endo mali; *syn.* in disputando). leg. 3,13 -endi genus (top. 56). fin. 1,63 *Epicurus* in dialectica ... nullam existimavit esse ... ad commodius -endum vim. 3,40 -endi labor (Tusc. 2,6 elegantia. 3,7 causam. Liv. 39,28,1 viam. Cod. Theod. 6,21,1 docendi peritiam facundiamque dicendi, interpretandi subtilitatem, copiam -endi). fin. 5,10 -endi . . . ab iisdem (*Aristotele et Theophrasto*) non dialectice solum, sed etiam oratorie praecepta sunt tradita. nat. deor. 1,18 -entium philosophorum. Tim. 8 qui -am (ὁ λέγων). Gran. Lic. p. 43ᴮ,8 *Sallustius* culpat et comparat -endo. Min. Fel. 14,3 pro -entium viribus (Sol. 23,19 pro ingeniis -entium). Avg. civ. 17,1 p. 198,1 D. et hoc perscrutando indagare et -endo monstrare (8,4 p. 359,26 -endo explicare). Pallad. hist. mon. I 25 p. 312ᴬ sapienter ac breviter -endo (διὰ βραχέων λόγων). *sequitur oratio directa*: Cic. fat. 40 ita -bant (Liv. 8,13,10. 41,24,1 Tac. Agr. 33 hist. 1,83). Liv. 4,3,1 Canuleius pro legibus suis et adversus consules ita -uit (34,1,7. 34,5,1). 25,38,1 contione advocata ita -uit (26,41,2. 26,43,2). Sall. Iug. 84,5 hoc modo -uit (hist. frg. 2,47). hist. frg. 1,76 in hunc modum (Tac. hist. 2,96 apud milites. 4,57 vocata contione. ann. 14,42 Gell. 12,13,6). Cvrt. 9,2,12 ad contionem vocatis militibus ad hunc maxime modum -uit (Amm. 14,10,10). Vopisc. Tac. 5,3 in haec verba (8,3 quatt. tyr. 10,1).

in coetu aliquo (*cf. supra l. 62 al.*): Liv. 28,8,2 in concilio *Philippus* elato animo -uit. 32,19,11. 33,16,9 potestate ... dicendi facta principio suppliciter, procedente autem oratione ... cum tanta fiducia, quantam innocentia dabat, -erunt. Tac. ann. 3,17 *Tiberius* pro Plancina cum pudore et flagitio -uit. 4,6 dabatur ... primoribus -ere *in senatu*. 12,21 *Mithridates* ferocius quam pro fortuna -isse apud Caesarem ferebatur. Hier. epist. 60,5,2 *Pericles* in contione -uit.

additur dativus: Sen. epist. 52,11 -bat populo Fabianus (*ibid.* 15 quemadmodum populo -endum). Apring. in apoc. 1,4 videatur apostolus vel septem ecclesiis vel illo mundo -ere. *notabilia quaedam*: ut -ui *sim.*: Varro ling. 5,33 ut ... augures ... -unt. Cic. Tusc. 1,58 ut omnibus locis a Platone -itur. off. 3,74 ut in primo libro -ui. Avg. civ. 14,15 p. 37,10 D. sic ut -uimus (20,24 p. 495,11).

additur abl.: Cic. S. Rosc. 123 de quibus *suspicionibus* si coepero dicere, pluribus verbis sit -endum. Sall. or. Macri 1 multis mihi -endum fuit. Sen. apocol. 10,1 summa facundia -uit: ʿego' inquit, ʿp. c. *eqs.*'. Apvl. Plat. 1,4 diversis opinionibus -entes. Ps. Apvl. herm. 1 p. 265 cum -amus oratione. Cassiod. inst. div. 7 propria discutiens ... Hieronymus diligenti cura -uit. *subi. res*: Tert. adv. Hermog. 31 p. 159,16 scriptura divina satis -ret, si *eqs.*

2 *seq.* de *sim.* (*inde a* Rhet. Her. *per totam latinitatem saepissime; selegi exempla pauca. locos, quibus praeter* de *vel* super *pendent adi. vel pron. gen. neutr., v. p. 1461, 69sqq.; acced. abl. infra l. 22. 42. 43, aliter l. 24. 52. cum l. 34*; pro *l. 21, dat. l. 59sqq.*). de: Rhet. Her. 2,10,15 de qua parte iuris posterius -emus. Cic. S. Rosc. 82 si de tam perspicuis rebus diutius -am. Flacc. 41 de hoc teste ... -uit subtiliter et copiose Q. Hortensius. p. red. in sen. 14 *philosophi* dies totos de officio ac de virtute -unt. prov. 36 omnia illa, de quibus -ui paulo ante. Pis. 60 (*antea*: haec disputabis *sc. secundum Epicureos*) vertes te ad alteram scholam (*sc. ad Stoicos*): -es de triumpho (*seq. or. dir.*). rep. 3,4 de ratione vivendi -unt. fin. 1,18 de materia -erunt *Democritus et Epicurus*. 3,4 ars est . . . philosophia vitae, de qua -ens arripere verba de foro non potest. ac. 1,17 Socraticam dubitanter de omnibus rebus ... consuetudinem -endi. div. 1,9 separatim id quaeri deque eo -i. Lael. 14 *Scipio* triduum -uit de re publica; cuius disputationis fuit extremum *eqs.* Att. 7,8,4 πολιτικῶς de pacis simulatae periculis -entem. Lvcr. 6,940 qua de *re* -ere aggredior. Sall. Catil. 51,15 de poena -unt (52,3). Iug. 111,1 ad ea Sulla pro se breviter et modice, de pace et communibus rebus multis -uit. Liv. 26,19,1 advocata contione ita de aetate sua imperioque mandato et bello, quod gerundum esset, magno elatoque animo -uit. 26,21,2 ibi cum de rebus ab se gestis -isset (35,8,2. 36,39,5. 36,40,14. 37,58,7. 39,4,2. 41,13,6. 42,28,2. 45,40,9 Plin. nat. 7,99). Sen. epist. 117,6 de animarum aeternitate -imus. Colvm. 2,1,2 priscorum de simili materia -entium. Plin. nat. 18,34 de terrae genere optimo -entes abunde dixisse possumus videri. Qvint. inst. 1,2,14 grammaticus ... si de loquendi ratione -at. 2,21,12 de bono, utili, iusto -ere philosophiae officium esse dicunt. Tac. ann. 4,16 de flamine Diali ... legendo, simul roganda nova lege -uit Caesar. Plin. epist. 6,5,1 de proximo senatus consulto -uit. Gell. 4,1,1 *grammaticus* de generibus et casibus vocabulorum -ens cum arduis superciliis. Min. Fel. 3,4 hac fabulae erant Octavi -entis de navigatione narratio. Hier. epist. 22,20,2 de continentia -ens et suadens. Vvlg. III reg. 4,33 *Salomon* -uit de iumentis *eqs.* Avg. civ. 9,3 Apuleius de his universaliter -ens (disputans *Lugd 608*). Boeth. herm. pr. 2,10 p. 127,6 de ... veritate et falsitate -uit *Aristoteles*. *additur, quo operis loco disseratur*: Cic. off. 1,94 de qua hoc loco -endum est (3,73. Colvm. 4,22,9 suo loco. Lampr. Diad. 9,6 Avg. civ. 6,9 p. 236,22 D.). off. 3,15 de quibus his libris -imus. Colvm. 1,9,9 de quo pluribus libro insequente mox -emus. 3,21,11 de quibus sequente volumine pluribus -emus. Spart. Hel. 2,9 de huius ... familia plenius in vita Lucii Aurelii ... -emus. Schol. Cic. Bob. p. 130,33 St. in primo disputationum Tusculanarum, in quo de morte -itur. Avg. civ. 13,18 p. 581,10 D. 15,6 Boeth. herm. pr. 2,10 p. 135,10. Cassiod. inst. div. 1 p. 1110ᴰ in libris ... confessionum posterioribus tribus voluminibus de genesis explanatione -uit *Augustinus*. super: Gell. 14,2 tit. quem in modum -uerit Favorinus ... super officio iudicis. Dict. 5,5 se in consilio super qualitate ... exertius -urum. Amm. 22,8,35 super ... origine et Hellespontiacis proeliis tempore -emus. unde (*i. de quo*): Avg. civ. 2,7 unde postea nobis erit in dei veri domini voluntate disquirendi ac -endi locus. 11,8 unde suo loco diligentius arbitror -endum. *subi. libri*: Hier. epist. 58,6,2 habes adversus Iovinianum libros de contemptu ventris et gutturis plenius -entes. *sequitur praeter praepositionem enuntiat. interr. obliq.*: Liv. 30,37,10 de pace multis verbis -uit, quam nec iniqua et necessaria esset. Tert. resurr. 48 p. 100,24 Avg. civ. 11,28 p. 502,19 D. *additur dativus*: Lvcr. 1,55 tibi de summa caeli ratione deumque -ere incipiam. Vvlg. act. 17,2 *Paulus* per sabbata tria -bat eis de scripturis (διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν).

3 *seq. enuntiatum interrog. obliquum* (*acced. abl. infra l. 70. 72*): Cic. off. 2,29 ut -amus, quibus rebus *eqs.* Liv. 28,38,2 quas res in Hispania gessisset, -uit. Qvint. inst. 1 praef. 22 quis agendi debeat esse finis ..., quantum nostra valebit infirmitas, -emus. Tac. ann. 2,14 vocat contionem et, quae sapientia provisa aptaque imminenti pugnae, -uit. Ps. Orig. tract. 16 p. 176,3 -endum est, cur *eqs.* Spart. Geta 1,1. Serv. Aen. 1,1 multi varie -unt, cur ab armis Vergilius coeperit. Hier. epist. 50,3,4 epistula longiore -ui, quo unumquidque sensu dixerim. *v. etiam p. 1462,7sqq.* *seq.* ut: Svlp. Sev. chron. 1,50,1 *Ezechias* multis -uit, ut ... essent misericordiam consecuti.

4 *seq. acc. c. inf.*: Cic. fin. 1,10 ita sentio et saepe -ni, Latinam linguam ... locupletiorem etiam esse quam Graecam. Tusc. 1,21 Dicaearchus ... Pherecraten ... -entem inducit nihil esse omnino animum. 1,72 ita *Socrates* censebat atque -uit. 4,54 *Stoici* ita -unt. Sen. suas. 2,21 apud matronas -bat liberos non esse tollendos. Mela 3,45 universum orbem mari circumfusum esse -it (*sic Wachsmuth*, dixerunt *Vat.*) Cornelius Nepos. Tac. hist. 2,32 *Suetonius Paulinus* festinationem hostibus, moram ipsis utilem *esse* -uit (3,2). ann. 2,63 apud senatum -uit. 6,29 Caesar missis ad senatum litteris -uit morem fuisse. 16,7 missa ad senatum oratione removendos a re publica utrosque -uit. 16,25 (*ex Haasii coni.*, dixeruut *codd.*) *et saepe*.

seq. quod: Hier. epist. 55,2,7 qui ita -ant, quod ... uxor viri cor-

[Lackenbacher]

pus sit. AVG. civ. 1, 36 ut et contra philosophos ... -atur ..., et de animae immortalitate et quod deus verus mundum condiderit et de providentia eius.

5 *c. obiecto i. q. enarrare*: a *obi. est subst.* (*acced. abl. infra l. 8. 33, abl. gerund. l. 21; dat. infra l. 16. 21. 34*): CIC. rep. 1, 38 in rebus -endis (div. 2, 12 quae *res* in philosophia ... -untur. LIV. 41, 6, 4 VAL. MAX. 6, 9 ext. 1 PS. ORIG. tract. 5 p. 44, 8 DICT. 3, 16). TAC. hist. 2, 2 initia religionis, templi ritum, formam deac ... paucis -ere. 3, 81 bona pacis et belli discrimina -ens. ann. 1, 4 pauci bona libertatis in cassum -ere. 2, 27 eius negotii initium, ordinem, finem curatius -am (*cf.* 6, 34. 12, 2). APVL. apol. 23 ad censum -undum. TERT. adv. Prax. 21 p. 264, 9 uni⟨c⟩us sinum patris -uit, non sinum suum pater (15 p. 254, 24. *cf.* VVLG. Ioh. 1, 18 enarravit). adv. Marc. 5, 14 p. 625, 6 quae *sacramenta* supra -erat in fidem Christi ex lege venientem (*i. ad confirmandam fidem Chr. e. l. v.*). TER. MAVR. 824 quam *semivocalem* -am. PS. ORIG. tract. 4 p. 40, 17 quam *causam circumcisionis* ... caritati vestrae -ui. 6 p. 57, 7 LAMPR. Alex. 30, 6 Hadriani -it vitam. VOPISC. Prob. 2, 7 ⟨ut⟩ ... omnes disertissimos imitarer viros in vita principum et temporibus -endis. PS. HIL. libell. 1 differentiam -amus. FILASTR. 130, 2 *David* in centesimo et plus *psalmo* contra allofylum pugnando -itur. AVIEN. ora 631 Rhodani ut fluentum plenius tibi -am (edisseram *Heinsius*). AVSON. Mos. 84 -e caeruleo fluitantes amne catervas. SCHOL. Stat. Theb. 3, 685 fabulas ... -amus. HIER. in Ezech. 33, 25*sqq.* p. 403 latam disputationem stringamus potius quam -amus. epist. 34, 3, 2. CLAVD. 26, 454 quis gaudia ... principis, amplexus alacris quis -at aulae? AVG. civ. 6 praef. MACR. sat. 1, 7, 18 OROS. hist. 1, 19, 2. EVSTATH. Bas. hex. 1, 8 p. 875[C] ut ... plures sermones in huiusmodi examinatione -endi sint (καταναλίσκεσθαι λόγους). SIDON. epist. 5, 5, 3 in legibus -endis. POMER. 2 praef. 2 capitula ... -enda. BOETH. herm. sec. 2, 8 p. 183, 20 quam *expositionem* supra -ui. APRING. in apoc. praef. divinae legis historiam ... -endam. 1, 11 p. 8. 3, 8 (asseruerat *Beatus*). CASSIOD. inst. div. 31 *Dioscorides* herbas ... mirabili proprietate -uit atque depinxit. BAVDON. vita Radeg. 2, 20 hoc visum ... fidelibus -uit. b *obi. pron. neutr.* (*acced. abl. l. 35*): CIC. fin. 1, 64. epist. 12, 7, 2 quod ... et in senatu pluribus verbis -ui ⟨et⟩ dixi in contione (SALL. Iug. 30, 4 quae in contione post reditum Bestiae huiuscemodi verbis -uit. CLAVD. 8, 356 verbis quae -is). APVL. flor. 18 p. 92 SCHOL. Cic. Bob. p. 119, 23 St. AVG. civ. 3, 9. 5, 12 p. 211, 14 D. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 14 p. 39, 23 quod -endum tractandumque capitur. CIC. Brut. 201 haec (part. 139 fin. 3, 2 Tusc. 1, 23 nat. deor. 3, 95 fat. 9 off. 3, 20. 106 Att. 5, 21, 12. LIV. 1, 50, 7 haec atque alia eodem pertinentia ... cum maxime -ret. 10, 40, 1. COLVM. 12 praef. 7 haec in Oeconomico Xenophon, deinde Cicero ... non inutiliter -erunt. TAC. ann. 15, 63 haec atque talia velut in commune -uit. GELL. 2, 2, 11 haec atque alia in eandem sententiam Taurus graviter simul et comiter -uit. TERT. anim. 20 p. 333, 12 adv. Marc. 4, 34 p. 536, 10 LACT. inst. 5, 20, 15 epit. 17, 4 DICT. epist. Sept. p. 1, 16 M. AMM. 20, 7, 8. 21, 5, 1. 29, 5, 1 AVG. doctr. christ. 4, 7, 14). VAL. MAX. 8, 11 ext. 1 quae acceperat ..., -uit. COLVM. 4, 30, 1. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 10 p. 23, 24 alta et magnifica quaestione -rta (*sc. esse ea*) quae. APVL. apol. 73 -o aliquid ... publice. AMM. 23, 5, 15 talia ore sereno -uit. PRVD. perist. 10, 924 effare quidvis ac perora et -e. c *obi. adi. neutr. sim.*: cuncta: PS. ORIG. tract. 6 p. 57, 9. multa: SALL. hist. frg. 2, 48 PLIN. nat. 35, 85. nihil: LACT. inst. 4, 3, 1 (*cf.* VELL. 1, 3, 2 nihil ... ex persona poetae, sed omnia sub eorum, qui illo tempore vixerunt, -unt [*coni. Orelli*, dixerunt *ed. pr.*]). omnia: CIC. leg. 1, 27. pauca: TAC. hist. 4, 73. aequiperabilia: APVL. Socr. 3 p. 124. ambigua: TAC. hist. 2, 53. apta: TAC. ann. 3, 31. arguta: SEN. epist. 102, 20. caelestia: LACT. inst. 6, 9, 15. cetera: AVG. civ. 15, 26 p. 116, 15 D. congruentia: TAC. ann. 1, 79. contraria: LACT. inst. 3, 28, 19. divina: MIN. FEL. 12, 7. fidelia: CYPR. GALL. Ios. 567. incerta: TAC. hist. 3, 3. magna: GREG. M. moral. 1, 29. meditata: TAC. ann. 13, 3. paria: TAC. ann. 12, 35. reliqua: SVLP. SEV. chron. 2, 28, 3. tolerata: AVSON. 452, 4. tuta: TAC. ann. 12, 48. *subi. res*: FVLG. myth. 1, 18 quid sibi ... huius nominis ... significatio -at. MART. CAP. 4, 423 *scientia* abstrusa promit nil morosum -ens praetervolando nilque ignotum deserens. EVSTATH. Bas. hex. 3, 1 p. 889[C] omnia ... noster sermo -uit (ὁ λόγος ... διελὼν τὴν ἐξήγησιν).

seq. praeter obi. de *vel* super, *ex. gr.*: de: CIC. Verr. 2, 72 de quo ne multum -am. Mur. 31 deque eo pauca -am (TAC. hist. 4, 40 *Domitianus in senatu* de absentia patris fratrisque ac iuventa sua pauca et modica [modice *Heraeus, sed cf. p. 1462, 3*] -uit. SVLP. SEV. dial. 1, 8, 6 multa de superbia, non pauca de superstitione -uit). Cael. 25 multa de incontinentia intemperantiaque -uit (Tusc. 1, 71. SALL. Iug. 11, 5 multa de administrando imperio. LIV. 10, 21, 13 in contionem advocato populo multa de magnitudine belli ... -uit. *v. etiam l. 73*). de orat. 3, 128 plurimum ... de natura rerum et -uit et scripsit. Cato 78 quae Socrates supremo vitae die de immortalitate animorum -isset (TERT. adv. Val. 29 p. 204, 19). COLVM. 2, 9, 12 Vergilius cum et alia tum et hoc de seminibus praeclare sic -uit. PLIN. nat. 23, 32 de volumine illo -uere innumera. TAC. ann. 3, 40 per conciliabula et coetus seditiosa -bant de continuatione tributorum. 4, 68 honora de Germanico ... -bat *Latiaris*. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 10 p. 24, 2 quid ... de his a priscis philosophiae tractatoribus -rtum sit. *adde* TAC. ann. 13, 21 nihil pro innocentia ... nec ⟨de *add. Acidalius*⟩ beneficiis ... -uit. super: TAC. ann. 6, 28 materiem ... multa super eo miraculo -endi. 12, 38 patres multa et magnifica super captivitate Carataci -uere. APVL. Socr. 10 p. 143 quid super tonitru Lucretius facundissime -at. AMM. 21, 14, 15 Plotinus ausus quaedam super hac re -ere mystica.

praeter obi. seq. enuntiat. interrog. obliq.: VARRO rust. 2, 1, 1 illa, quae coeperat hic -ere, quae esset origo, quae dignitas *eqs.* SALL. Catil. 5, 9 paucis instituta maiorum ..., quo modo rem publicam habuerint quantamque reliquerint, ... -ere. LIV. 26, 35, 9. HIER. epist. 21, 2, 1 quae *parabolae* non sunt a salvatore -rtae, quam ob causam dictae sint. BOETH. herm. sec. 1, 2 p. 59, 3.

B *speciatim* (*e re visum est discrimina quaedam significationis hic proponere, quorum ea, quae sunt sub 1—5, etsi neque a notione generali, quae est sub A, neque inter se certis finibus segregantur, tamen ad verbi usum planius illustrandum idonea esse videntur. ulterius a notione generali ea sola significatio abiit, quae est sub 6, quam tamen conferas cum ea, quae est sub A 5*):

1 *i. q. verbis litigare, disceptare* (*inde a* CIC. div. in Caec. *infra l. 41*): a *additur adv.* contra: CIC. epist. 3, 8, 5 (*verba Ap. Claudi Pulchri*) disputabant, ego contra -bam. TAC. ann. 2, 33 (*seq. or. ind.*, *item* 2, 77. 12, 20. 13, 6. 27). 11, 24 princeps et statim contra -uit et vocato senatu ita exorsus est. LACT. inst. 2, 8, 54. b *adduntur praep.* contra *vel* adversus: contra *homines*: CIC. ac. 1, 7 quam argute, quam obscure etiam contra Stoicos -endum *erit* (Tusc. 5, 84 nat. deor. 1, 4 div. 1, 8). ac. 2, 12 cum et Heraclitum studiose audirem contra Antiochum -entem et item Antiochum contra Academicos (2, 17). Tusc. 5, 32. contra *res*: CIC. de orat. 3, 80 qui ... Arcesilae modo et Carneadi contra omne, quod propositum sit, -at (nat. deor. 1, 11 haec in philosophia ratio contra omnia -endi). ac. 1, 45 *Arcesilas* contra omnium sententias -ens. Tusc. 1, 8 haec est ... vetus et Socratica ratio contra alterius opinionem -endi. 1, 11. 77. LIV. 34, 26, 6 Aristaenum contra omnium consensum -entem. COLVM. 11, 1, 31 contra quam observationem multis argumentationibus -isse me. QVINT. decl. 268 p. 93, 10 LACT. inst. 5, 20, 15. adversus *homines*: LIV. 35, 31, 7 adversus eos ita -endum erat. TAC. hist. 1, 90 vocata contione ... adversum Vitellianas partes modeste -uit. adversus *res*: LIV. 30, 42, 5 adversus ea M. Furius ... -uit (*seq. or. obl.*). TAC. ann. 3, 59 adversus quae cum augur Lentulus aliique varie -rent. 3, 69 adversum quae -uit Caesar (*seq. or. obl.*). c *additur* cum: CIC. div. in Caec. 44 tibi cum homine disertissimo et ad dicendum paratissimo futurum esse certamen, quicum modo -endum, modo omni ratione pugnandum certandumque sit. off. 3, 26 quid cum eo -as, qui omnino hominem ex homine tollat? VVLG. act. 17, 18 quidam ... Epicurei et Stoici philosophi -bant cum eo (συνέβαλλον αὐτῷ).

2 *i. q. dialectica arte disputare* (*cf. etiam p. 1459, 53. huc ea potissimum rettuli, quae ad* -endi *rationem, artem sim. spectant*): CIC. de orat. 1, 9 vel scientiae pervestigatione vel -endi ratione (Brut. 120 -endi ratio coniungitur cum suavitate dicendi. top. 6 leg. 1, 62 fin. 4, 8. fat. 1 *quaestio* περὶ δυνατῶν tota ... est λογική, quam rationem -endi voco). de orat. 1, 68 philosophia in tres partes est tributa, in naturae obscuritatem, in -endi subtilitatem, in vitam atque mores (fin. 1, 22 in altera philosophiae parte, quae est quaerendi ac -endi [*cf.* ac. 2, 32 in agenda vita et in quaerendo ac -endo], quae λογική dicitur. 5, 9 est forma *philosophiae* triplex: una pars est naturae, -endi altera, vivendi tertia. ac. 1, 19 fuit ... accepta a Platone philosophandi ratio triplex: una de vita et moribus, altera de natura et rebus occultis, tertia de -endo et quid verum, quid falsum ... iudicando. 1, 30 tertia ... philosophiae pars, quae erat in ratione et in -endo. Tusc. 5, 68 *tertius animi fetus*, in quo inest omnis cum subtilitas -endi tum veritas iudicandi. 5, 72 sequitur tertia *pars*, quae per omnes partes sapientiae manat ..., quae ... vera et falsa diiudicat, -endi ratio et scientia). de orat. 2, 157 *Diogenem* artem ... tradere bene -endi et vera ac falsa diiudicandi, quam verbo Graeco διαλεκτικήν appellaret (fin. 1, 26 -endi artem nullam habuit *Epicurus* [2, 27 contemnit -endi elegantiam; confuse loquitur]. 4, 10. ac. 1, 5 nullam ... artem esse nec dicendi nec -endi putant *Amafinius et Rabirius*. PS. APVL. herm. 1 p. 265 *rationali philosophiae parte* continetur ars -endi). Brut. 118 ut omnes fere Stoici prudentissimi in -endo sint. 143 (*de Crasso*) latine loquendi ... elegantia, in -endo mira explicatio. 276 ut ... rem illustraret -endo. orat. 114 Aristoteles tradidit praecepta plurima -endi et postea, qui dialectici dicuntur, spinosiora multa pepererunt (*cf.* fin. 3, 3 Stoicorum ... subtile, vel spinosum potius, -endi genus. 4, 79 -endi spinas). leg. 1, 30 *per rationem* coniectura valemus, argumentamur, refellimus, -imus, conficimus aliquid, concludimus. fin. 3, 2 quae ... de voluptate dicuntur, ea nec acutissime nec abscondite -untur; neque enim, qui defendunt eam, versuti in -endo sunt nec *eqs.* 4, 5 quae subtiliter -enda erant (ac. 1, 35. Tusc. 4, 33 quae ... enucleate disputant Stoici, quae λογικά appellant, quia -untur subtilius. Lael. 18 AVG. c. acad. 3, 3, 6. *cf. l. 53. 62. 75*). fin. 4, 8 ex eo genere, quod ad -endum valet. 4, 18 rationis explicandae -endique cupiditas. 5, 20 Carneades non ille quidem auctor, sed de-

[*Lackenbacher*]

fensor -endi causa fuit. 5,94 Arcesilas...fuit in -endo pertinacior. Tusc. 4,48 haec pleraque sunt prudenter acuteque -entium, illa quidem ex rhetorum pompa. nat. deor. 2,168 quoniam in utramque partem vobis licet disputare, hanc potius sumas eamque facultatem -endi, quam tibi a rhetoricis exercitationibus acceptam amplificavit Academia, potius huc conferas. fat. 38 inscientiam -endi. QVINT. inst. 10,1,81 Platonem esse praecipuum sive acumine -endi sive eloquendi facultate. AVG. civ. 8,3 p. 324,4 D. *Socrates* lepore mirabili -endi. *additur* in utramque partem *sim.*: CIC. de orat. 3,107 ancipites disputationes, in quibus de universo genere in utramque partem -i copiose licet (ac. 1,46 Att. 9,4,3 CELS. 1 praef. p. 7,10 D. QVINT. inst. 12,1,35 neque ... Academici, cum in utramque -unt partem, non secundum alteram vivunt, nec Carneades ille, qui ... non minoribus viribus contra iustitiam dicitur -isse quam pridie pro iustitia dixerat, iniustus ipse vir fuit. 12,2,25 LACT. inst. 5, 14,4). rep. 3,8 consuetudo ... contrarias in partes -endi (Tusc. 2,9 Peripateticorum Academiaeque consuetudo de omnibus rebus in contrarias partes -endi). MIN. FEL. 14,7 quod utrimque omni negotio -atur et ex altera parte plerumque obscura sit veritas.

3 *i. q.* colloquio aliquid tractare (*acced.* cum *vel* inter): cum: CIC. de orat. 1,57 haec ego cum ipsis philosophis Atheuis -bam. 2,13. rep. 1,34 memineram persaepe te cum Panaetio -ere solitum coram Polybio. fin. 2,2 *Socrates* percontando atque interrogando elicere solebat eorum opiniones, quibuscum -bat. 2,68 ac. 2,18. Tusc. 5,8 *Ponticum Heraclidem ferunt* cum Leonte ... docte et copiose -isse quaedam. nat. deor. 1,61 Lael. 11 SALL. Iug. 102,2 QVEROL. p. 7,6. PALLAD. hist. mon. I 25 p. 311^A -endo cum multis (ἐν τῇ διαλέκτῳ). *adde*: APVL. met. 4,29 *Venus* sic secum -it (*seq. or. dir.*). inter: CIC. or. pro Q. Gallio frg. (Hier. epist. 52,8,3) Euripiden et Menandrum inter se et ... Socraten atque Epicurum -eutes. Lael. 33 quae saepissime inter me et Scipionem de amicitia -bantur.

4 *fere i. q.* disserendo excutere, perscrutari (*acced.* de *l. 34 al.*, inter *l. 35. 37*): CIC. de orat. 3,115 ut si -atur (116) idne sit ius *eqs.* top. 90 cum ... de aequo et iniquo -itur. fin. 1,12 an, partus ancillae sitne in fructu habendus, -etur inter principes civitatis? 2,3 omnis ... in quaerendo ... oratio praescribere primum debet, ut quibusdam in formulis 'ea res agetur', ut, inter quos -itur, conveniat, quid sit id, de quo -atur. CELS. 1 praef. p. 6,27 D. repertis ... remediis homines de rationibus eorum -ere coepisse ... post inventam medicinam rationem esse quaesitam. SEN. epist. 29,6 *Ariston philosophus* in gestatione -bat. FRONTO p. 234,5 N. si maxime esse animas immortales constet, erit hoc philosophis -endi argumentum. *c. obi.*: FRONTO p. 8,22 N. sive homines ambigant, -ant, disputent, coniectent, requirant ... nostri amoris originem.

5 *fere i. q.* disserendo docere (*acced.* apud *l. 50, dat. l. 54*): SEN. epist. 52,9 *philosophis* admittere populum ac -ere consuetudo est. SVET. gramm. 2 *Crates Mallotes* plurimas acroases subinde fecit assidueque -uit. 4 Principem ... alternis diebus declamare, alternis disputare, nonnullis vero mane -ere, post meridiem remoto pulpito declamare solitum. APVL. apol. 15 apud iudices ... paulisper disceptanti an apud omnes homines semper -enti? de finibus agrorum litiganti an de finibus bonorum et malorum docenti? TERT. anim. 16 p. 322,14 rationale, quo docet, quo -it. HIER. epist. 53,7,1 quadam facilitate verborum, immo audacia -unt aliis, quod ipsi non intellegunt.

6 *i. q.* disserendo explanare, interpretari (*acced. dat. l. 66. 69. 72. p. 1464,1. 3. 5. 6, abl. l. 71. p. 1464,6, in c. abl. p. 1464,11, fort.* in *c. acc. l. 64*): a absolute: EVCHER. form. 7 p. 42,9 possunt et duo testamenta lapides molae significare, per quos labore -entium triticum veteris instrumenti in farinam euangelii convertatur. MAXIMIN. c. Ambr. 3 Maximinus episcopus ... -ens dicit (*item* 8. 11. 13. 14. 17; *sed* 19 *et* 24 interpretans). b *c. acc.*: rem: subst.: TERT. anim. 48 p. 379,20 somniorum ... -endorum. adv. Marc. 5,18 p. 641,7 sententiam. pudic. 10 p. 239,1 excusso ... iugo ⟨in⟩ ethnicum (*Gel.*, ethnicorum *B*) -endi parabolas istas et ... recepta necessitate ... interpretandi. PS. ORIG. tract. 6 p. 57,5 me ... lectiones ... alacritati vestrae -isse. 7 p. 76,13 ut vim, rationem atque mysterium (HIER. in Ezech. lib. 11 praef.) lectionis ... -am (*F*, ediss- *B*). 10 p. 105,9 me ... arduas paene et inextricabiles quaestiones ... caritati vestrae -isse (HIER. epist. 49,13,6 VINDIC. med. 6). HIER. epist. 5,2,2 *Rufinus* Canticum canticornm sublimi ore -nit. 45,2,2 divinos libros ... nonnullis ... -ui (in Zach. prol.: liber ... eo tempore -endus est, quo ... nullam moram patitur interpretatio). epist. 48,2,3 περικοπήν. 48,3,2 cum sensum apostoli ventilaret atque -ret (in Gal. 5,26 p. 515). 49,16,2 obscurum (61,2,2. CAES. AREL. suggest. p. 299 *syn.* reserare). 58,10,1 scripturas divinas. hom. Orig. in cant. 2 p. 528 sermonem (in Ezech. 18,5 *sqq.* p. 209). in Gal. 5,13 p. 494 difficilis locus est et ita nobis -endus videtur (in Is. 1,9 p. 18 in Ezech. 33,1 *sqq.* p. 395 AVG. c. Iul. op. imperf. 1,113). adv. Iovin. 1,13 Gregorius ... virginitatem et nuptias -ens Graecis versibus explicavit. in Is. 11,1 *sq.* p. 155 *prophetiam* per partes volumus explanare, ne simul proposita atque -rta *eqs.* in Ezech. 48,1 *sqq.* p. 604 superfluum est -rta -ere. adv. Rufin. 1,20 Aristotelis volumina (PS. RVFIN. praef. in proph. p. 960^C Salomonis). praef. Vulg. Ios. editiones. RVFIN. hist. mon. 2 p. 406^B cum ... plurima nobis scripturarum capitula sapienter -isset. BOETH. in Porph. comm. pr. 1,14 p. 40,2 *significationem*. *pron. sim.*: DAMAS. Hier. epist. 35,2,1 mihi, quae subiecta sunt, -e. HIER. in Ier. 5,27 *sqq.* p. 881 in Ezech. 9 praef. *ibid.* 10 praef. VVLG. Marc. 4,34 discipulis suis -bat (ἐπέλυεν) omnia. RVFIN. Orig. in exod. 12,1. 13,1. Orig. in cant. 1 p. 93^A quae nobis spiritali interpretatione -rta sunt. APRING. in apoc. praef.: quae scripta sunt, inculpabiliter -e⟨re⟩ et veraciter ... depromere. 4,7 quod maiores nostri personam Marci euangelistae significare describunt, et re vera apertissime et vere -itur. *hominem*: TERT. adv. Marc. 4,29 p. 524,15 iudicem ... in persona creatoris ... -unt. PS. RVFIN. in Ioel 1,4 ipso, quem -imus, propheta. c *c. dupl. acc.*: MIN. FEL. 19,10 Cleanthes ... mundum modo ... modo aethera, plerumque rationem deum -uit. 26,9 eos spiritus daemonas esse poetae sciunt, philosophi -unt, Socrates novit. CAEL. AVR. acut. 1 praef. 7 eius sectatores quidam residuam partem diffinitionis -entes stationem corpusculorum vel obtrusionem. CYPR. GALL. gen. 1271 leves spicas septenos -it orbes. d *seq. nom. c. inf.*: APRING. in apoc. 4,10 quod ante sedem procedere dicuntur, et in throno in conspectu dei, et in memoria recondita esse, quae scripta sunt, -untur.

adduntur adverbia: abscondite: CIC. fin. 3,2. absolutius: AVG. civ. 5,12 p. 211,14 D. abunde: COLVM. 4,33,6. accurate: CIC. fin. 1,31 COLVM. 7,11,3 (accuratius: CIC. nat. deor. 3,65). acute: CIC. leg. 3,14 Tusc. 4,48 AVG. c. acad. 3,3,6 (acutius: CIC. fin. 4,62. acutissime: CIC. fin. 3,2). aliter: LIV. 44,14,5 HIER. epist. 48,2,3. altius: TAC. ann. 3,25. anguste: CIC. part. 139. aperte: AVG. civ. 19,2 p. 353,3 D. (apertissime: APRING. in apoc. 4,7). argute: CIC. ac. 1,7. assidue: SVET. gramm. 2. bene: CIC. de orat. 2,157 SALL. Catil. 52,13. breviter: SALL. Iug. 111,1 MOD. dig. 38,10,4,3 HIER. epist. 29,6,1 AVG. civ. 19,2 p. 353,3 D. PALLAD. hist. mon. I 25 p. 312^A (brevius: CIC. nat. deor. 1,49). coactius: PAVLA Hier. epist. 46,3,4. comiter: GELL. 2,2,11. commodius: CIC. fin. 1,63. composite: SALL. Catil. 52,13. compte: SEN. epist. 75,6. contemptim: LIV. 2,56,12. copiose: CIC. Flacc. 41 de orat. 3,107 Tusc. 5,8 GELL. 1,26,3. coram: CIC. leg. agr. 3,16. curatius: TAC. ann. 2,27. dialectice: CIC. fin. 5,10. diligentius: QVINT. inst. 10,1,44 AVG. civ. 2,11 p. 66,7 D. 3,9. 6,9 p. 236,32. 7,6. 9,23 p. 400,22. 11,8. 11,28 p. 502,19. 13,2 p. 557,13 *et* 558,2. 13,18 p. 581,10. 20,22 p. 463,15. diutius: CIC. S. Rosc. 82 QVINT. inst. 2,1,7. docte: CIC. Tusc. 5,8. dubitanter: CIC. ac. 1,17. dupliciter: CIC. off. 1,10. durius: CIC. ad Brut. 1,3,4. enucleate: AVG. civ. 16,24 p. 161,23 D. exertius: DICT. 5,5. facundissime: APVL. Socr. 10 p. 143. ferocius: TAC. ann. 12,21. frequentissime: QVINT. inst. 1 praef. 12. Graece: CIC. Att. 9,4,3 tum Gr. tum Latine. SVET. Claud. 42,1 Gr. ac Latine. graviter: GELL. 1,26,3. 2,2,11. imperite: PLIN. nat. 35,85. impune: LACT. inst. 5,20,15. inculpabiliter: APRING. in apoc. praef. inutiliter: COLVM. 4,33,6. 12 praef. 7. Latine (*v. supra l. 44*): DICT. epist. Sept. p. 1,16 M. AMM. 16,5,7. latius: PRISC. gramm. III 456,38 AVG. civ. 2,21 p. 80,9 D. libentius: APVL. flor. 6 p. 20. longius: CHAR. gramm. I 186,30. modeste: TAC. hist. 1,90. modice: SALL. Iug. 111,1. nervosius: CIC. off. 3,106. obscure: CIC. ac. 1,7. oratorie: CIC. fin. 5,10. plenius: SPART. Hel. 2,9 AVIEN. ora 4,631 HIER. epist. 58,6,2 in Is. 1,9 p. 18 (plenissime: AVG. c. Iul. op. imperf. 1,113). πολιτικῶς: CIC. Att. 7,8,4. praeclare: CIC. Att. 16,11,4 COLVM. 2,9,12. principaliter: BOETH. in Porph. comm. pr. 1,10 p. 26,7. prolixius: HIER. epist. 42,3. prudenter: CIC. Tusc. 4,48. publice: APVL. apol. 5. 24. 55. 73. recte: CIC. orat. 116. sapienter: RVFIN. hist. mon. 2 p. 406^B PALLAD. hist. mon. I 25 p. 312^A. separatim: CIC. div. 1,9. similiter: HIER. praef. Vulg. Ios. singillatim: SALL. Iug. 42,5. sollertissime: APVL. apol. 49. splendidius: CIC. off. 3,20. subtiliter: CIC. Flacc. 41. *cf. p. 1462, 80.* summatim: VAL. MAX. 1 praef. suppliciter: LIV. 33,16,9. tenuiter: CIC. orat. 46. tripliciter: HIER. in Ezech. 33,1 *sqq.* p. 395. varie: TAC. hist. 4,81 ann. 1,11. 3,59 SERV. Aen. 1,1. uberius: AVG. civ. 2,21 p. 80,9 D. vere: APRING. in apoc. 4,7. ulterius: VAL. MAX. 8,9 ext. 3. universaliter: AVG. civ. 9,3.

deriv.: dissertio, disserto, dissertor. *comp.*: edissero.

3. dissero, -āvī, -āre *a* dis- *et* serare. *i. q. discludere, reserare*: TER. MAVR. 98 vocalia rictum nisi iuncta -arint.

disserpo, -ere *a* dis- *et* serpere. *i. q. diffundi*: LVCR. 6,547 late -unt inde tremores.

dissertātio, -ōnis *f. a* dissertare. *plur. inde a* GELL. *p. 1465,3.* GLOSS. -es (dissentationes *codd.*) disputationes. [*loc. dub.*: HYG. grom. p. 113,17 L. (= p. 73,23 Th.) *ne* sit dissertatio (*Lachmann*, discertatio *Arcer. s. VI, Gud. s. IX*, disceptatio [p *ex* r] *Palat. s. IX, prob. Thulin*), quis ante sortem tollere debeat. DON. Ter. Ad. praef. p. 8 *Aeschini* cum Micione patre facetissimam -em (*A C V*, disceptationem *dett., prob. Wessner*).]

1 *i. q. tractatio, disputatio*: GELL. 17,13,11 longioris -is est. CHALC. comm. 87 initium. GENNAD. vir. ill. 9 novum testamentum compendiosis -bus ... expositum. RVFIN. Orig. princ. 1,9 post eam -em, quam de patre ... digessimus. AVG. gen. ad litt. imperf. 13,40 p. 488,22 quod non paucis verbis, sed subtilibus -bus (dissertionibus *al.*) ... doceri potest. MACR. sat. 1,24,16 si tantae -i sermo non cesserit, promitto fore ut Vergilius noster pontifex maximus asse-

[Lackenbacher]

ratur (*cf.* AVELL. p. 745, 12 licet invalide -is possim referre sermonem). 2 *fere i. q. oratio (docendi causa habita)*: PAVL. FEST. p. 286 Cato in -e consulatus. GELL. 1, 2, 6 -um (*i.* διατριβῶν) Epicteti digestarum ab Arriano primum librum (17, 19, 2). 12, 1 tit. -o Favorini philosophi. 14, 3, 5 qni -es istius modi Socrati attribuerent. 3 *i. q. explanatio*: MACR. sat. 3, 2, 3 -em huius vocabuli exsecutus est.

dissertātor, -ōris *m. a* dissertare. *is qui contra disserit*: PRVD. apoth. 782 occurrit dubitans hic -r et illud obicit. *is qui (scripturas sacras) explanat*: CLAVD. MAM. anim. 2, 9 p. 135, 10 quamquam nonnullis -bus proferendis . . . supersederim.

dissertim *v. p. 1376, 37.*

dissertio, -ōnis *f. a* 2. disserere. GLOSS. ἀμφισβήτησις. *plur. l. 22. 40.* [*loc. dub.*: LIV. 41, 24, 10 cur exsecrabilis ista nobis solis velut -o iuris humani est? (-o *prob. Harant, emend. et adnot. ad T. Liv. 1880 p. 227sq., idem valere quod* disiunctio *et conferendum c.* consertio *statuens*; desertio *ed. Bas. 1531*, discerptio *Madvig*, dissaeptio *Seyffert*, discretio *dubit. Novák*). *loc. corrupt.*: SEN. epist. 20, 2.] *cf.* disertio.

i. q. actio disserendi: 1 *i. q. tractatio, disputatio*: GELL. 19, 12, 3 in ea -e . . . huiuscemodi sensus est. HIER. adv. Pelag. 3, 6. IVLIAN. Aug. c. Iul. op. imperf. 4, 69 -bus . . . obviam ire (discessionibus *var. lect.*). CASSIAN. c. Nest. 3, 14, 3 longum est ire per singula, quae prolixissimam et copiosissimam -em numero sui faciunt. BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 1 p. 85, 9 placuit . . ., ut, quoniam hesterna -o speciem explicuerat, alterius expositionis principium de sequenti differentia sumeretur. 2 *i. q. explanatio, interpretatio*: HIER. in eccles. 3 p. 408 quia non necesse est per singulos versus ponere, quid interpretentur et sentiant, perstringam breviter, latiorem super hoc -em lectoris ingenio derelinquens. in Gal. 1, 15 p. 390 haec . . . simplicius dicta sunt et absque altiore -e possunt utcumque placere lectori (PS. AVG. serm. 74, 1 quamvis altiore -e [*sic ed. Benedict. V a. 1683*, discussione *Migne*] aliquid secretius et sacratius possit intellegi). in Matth. 13, 13*sq.* p. 89 rogemus eum -em parabolae. epist. 49, 17, 7 RVFIN. Orig. in num. 13, 3 GAVDENT. serm. 18 p. 972^A^. EVCHER. form. 4 p. 23, 18 quando scripturae sacrae manifesta -o est. VEN. FORT. vita Hil. 14, 51 quam fuit in -e providus, in tractatu profundus. ORIG. in I reg. 9 p. 1006^C^ oportebat . . . nos et de orationis modo . . . et de elevatione manuum . . . non solum usitatis et attritis, sed et aliquantum innovatis -bus explanare. 3 *i. q. argumentum*: HIER. in Gal. 1, 4 p. 380 in tam profundas incidunt quaestiones, ut . . . infinita volumina super hac -e condiderint. 4 *i. q. sermo*: ISID. diff. 1, 578 sermo . . . a serendo dictus, quod nos cum praepositione dicimus a disserendo. hinc et sermo sancti Hilarii et Augustini dicitur, id est -o Hilarii et Augustini.

disserto, -āvī, -ātum, -āre *a* 2. disserere. *scribitur* disert- *ex. gr.*: VEN. FORT. Mart. praef. I 1. GLOSS. φράζω. -ans dicens. perorans. [*loc. corrupt.*: IVL. VAL. 3, 26.]

1 *i. q. verbis litigare, disceptare*: PLAVT. Men. 809 dic mi istuc . . ., quod vos -atis. CATO or. frg. 40, 6 quid ego cum illo -em amplius. 2 *i. q. (saepe) disserere, exponere, tractare*: **a** *absolute*: GELL. 6, 14, 9 *Carneades, Diogenes, Critolaus* magno conventu hominum -erunt (MACR. sat. 1, 5, 15). APVL. apol. 7 sive in auditorio -et. flor. 18 p. 83. CLAVD. MAM. anim. 3, 9 p. 169, 2 sic . . . -as (*sequitur or. dir.*). **b** *c. obi.*: *pron.*: TAC. ann. 12, 11 haec atque talia -vere. CLAVD. MAM. anim. 2, 10 p. 141, 14 (desertavimus *vel* discretavimus *al. codd.*). VEN. FORT. Mart. praef. I 1 quidquid in his vel stropha veterum vel praesentium sophisma plerumque -at. *praeterea acc. c. inf.* (*cf. infra l. 61*): APVL. Socr. 14 p. 150 id potius praestiterit Latine -are, varias species . . . perhiberi. *subst.*: TAC. hist. 4, 69 vim Romanam pacisque bona -ans et sumi bellum. **c** *sequitur de vel* super: GELL. 1, 26, 7 saepe *Plutarchum* de malo irae -visse. APVL. apol. 5. CHALC. transl. 50^A^ apertius . . . de eodem erit -are (εἰπεῖν) conandum. MART. CAP. 9, 930. CLAVD. MAM. anim. 2, 3 p. 105, 9 *Philolaus* multis voluminibus de intellegendis rebus et quid quaeque significent, oppido obscure -ans. *ibid.* p. 108, 7 cum super statu hominis -are coepissem. 2, 7 p. 128, 12. 3 *i. q. colloqui*: TAC. ann. 13, 38 rectius de iis, quae in publicum consulerentur, totis exercitibus coram -uros respondit (*cf. antea* colloquio). CASSIOD. or. frg. p. 476, 17 cum legatis saepius necessaria -bas (disserabas *cod.*). 4 *i. q. dicere, loqui*: MART. CAP. 4, 339 debetis . . . insolentiam perferre sermonis, qui Graiam (*sc. Dialecticam*) -are Latialiter compulistis.

comp.: edisserto.

dissertor, -ōris *m. a* 2. disserere. GLOSS. expositor. σοφιστής. NON. p. 328, 29 interpres dicitur obscuri -r. SERV. Aen. 2, 149 'edissere' . . . ordine cuncta narra, unde, qni plane loquuntur, -es fiunt. AVG. de mend. 10, 17 vel -i ac disputatori atque praedicatori rerum aeternarum vel narratori aut pronuntiatori rerum temporalium . . . mentiri . . . numquam licet. *Lackenbacher.*

dissertus *v. p. 1378, 18.*

dissicio *v.* disicio. **dissico** *v.* disseco.

dissidentia, -ae *f.* [*a* dissidens, dissidere. *Th.*]. GLOSS. distantia, differentia. PLIN. nat. 29, 75 dominante eadem illa rerum -a. ARNOB. uat. 3, 34 neque ut sunt trinae dissimilitudines nominum, personarum -as (diffid- *cod.*) tres esse.

***dissideo,** -sēdī, -ēre [*a* dis- *et* sedere. *Th.*]. dissed-: CYPR. domin. orat. 23 *S saec. VI/VII* (*sed* 24 dissid-). *al. perf. in codd.* -sid-: VAL. MAX. 2, 8, 2 PLIN. nat. 18, 213 QVINT. decl. 321 p. 261, 20 PS. QVINT. decl. 9, 3. *formae supini non leguntur. pass.*: *p. 1467, 26. 28. 77. 81.* GLOSS. διχοστατῶ (*cf. p. 1467, 3*). διαφέρομαι. -et διαχωρίζεται. dissentit, distat, discordat. -ens ἀποκεχωρισμένος. *v. etiam supra p. 695, 65; de* CIC. Tim. 44 *v. p. 1468, 18. legitur notione translata inde a* L. CRASSO (*infra l. 71*), *siquidem Crassi ipsius verba apud* CIC. *l. c. leguntur, et* RHET. Her. (*p. 1468, 10*); *notione propria inde a* VERG. (*v. I A 1*). [*corrupt.*: *v.* desideo *supra p. 696, 7*; desido *supra p. 713, 60*; discedo *scribendum* (*sec. Momms. et P. M. Meyer*): NOVELL. Theod. 3, 8.] des- *pro* diss- *perperam exhibent codd. nonn.* PAVL. NOL. carm. 28, 35. 206. disc- *pro* diss-: CIC. ac. 1, 34 *dett.* HYG. astr. 4, 14 p. 118, 9 (*v. l. 31*).

I *proprie: de situ*: A *de separatione locali* (GLOSS. -et distat): 1 *generatim* (*non in oratione pedestri*): **a** *de locis*: VERG. Aen. 7, 370 omnem equidem sceptris terram quae libera nostris -et externam reor. PROP. 1, 12, 4 tam multa illa meo divisa est milia lecto, quantum Hypanis Veneto -et Eridano. SEN. Thy. 125 Isthmi . . . regna Corinthii et portus geminos et mare -ens. CLAVD. 15, 159 quod Nilus et Atlas -et, . . . hoc sibi transscripsit proprium. carm. min. 31, 56 Libycae -et ora plagae (*i. longe a nobis distat*). **b** *de homine*: SEN. Oed. 620 ab omni -et turba procul . . . Laius.

2 *speciatim in astronomia*: SEN. nat. 7, 12, 5 ista *sidera* nobis vicina videntur, ceterum intervallis ingentibus -ent. HYG. astr. 1, 8 terra mundi media regione collocata, omnibus partibus aequali -ens intervallo (3, 8 Cepheus . . . tanto -et intervallo a pedibus Arcti minoris, quantum. . . . 3, 10 brevi intervallo -ent. 3, 39. 4, 14 p. 118, 9 [discedente *codd., ut videtur*]).

B *de inaequalitate situs*: HOR. epist. 1, 1, 96 vel si toga -et impar (SCHOL. non aequalis sedet in umeris). QVINT. inst. 1, 11, 10 *vidi supercilia* aliorum etiam -entia, cum alterum in verticem tenderet, altero paene oculus ipse premeretur (11, 3, 79 vitium in superciliis, si . . . inaequalitate . . . -ent). 1, 11, 16 ne caput oculique ab alia corporis inclinatione -eant (*cf. etiam* 11, 3, 165 ubi non -ens a voce permittitur gestus quoque).

II *translate*: *i. q. discrepare*: A *de studio vel affectibus animi* (GLOSS. -et discordat): 1 *generatim*: CIC. fin. 1, 44 *cupiditates* inter se -ent atque discordant. 1, 58 animus (*cf. l. 43. 52*) a se ipse (*cf. l. 56. p. 1467, 80*) -ens secumque discordans. VAL. MAX. 4, 2, 1 privatis inimicitiis. 4, 2, 2 -ente animo (*sc. a collega*). 4, 2, 3 odio -entes. PHAEDR. 1, 30, 1 humiles laborant, ubi potentes -ent (*ad 2?*). 3, 10, 56 ambitio namque -ens (*i. sibi ipsa repugnans*) mortalium aut gratiae subscribit aut odio suo. SEN. contr. 1, 1 them. duo fratres inter se -bant (*cf.* SEN. benef. 5, 20, 1 QVINT. decl. 328 p. 287, 3 [*cf. etiam* 321 p. 261, 20] GELL. 2, 12, 5). 10, 2, 1 -emus, quia nimium similes sumus. SEN. benef. 1, 10, 3 vitia . . . inter se -entia tumultuantur (*cf.* dial. 7, 8, 6 -ent vitia [*opp. virtutum* consensus atque unitas]. epist. 56, 5 avaritia luxuriaque). epist. 18, 2 ne -ere videremur cum publicis moribus. PETRON. 100, 2 fraudavique animum -entem (*cf. Büch. in ed. mai.*). CYPR. domin. orat. 23 sic nec sacrificium deus recipit -entis et ab altari revertentem prius fratri reconciliari iubet. 24 discordans et -ens et pacem cum fratre non habens. PS. CATO dist. 1, 4 conveniet nulli, qui secum -et ipse. PANEG. 6 (7), 13, 4 familias. HIL. in Matth. 10, 12 familiam inter se eiusdem modi -ere. 10, 24 a patris et matris affectionibus -emus. AMM. 15, 5, 8 -ens a mandatis, quae proficiscenti sunt data. AVSON. 362, 35 -et ambiguis semper mens obvia votis (*v. supra l. 41*). CASSIOD. in psalm. 118, 158 pactum est inter -entes affectu gratiae definita condicio (*cf.* NICET. appell. 3, 15 pax dicitur *Christus*, quia -entes in unum collegit). *apud astrologos de universa naturae contrarietate, speciatim de sideribus*: MANIL. 2, 418 brumae -et aestas (*syn.* repugnat). 2, 606 utque sibi caelum (*cf. quae antecedunt* 2, 469*sqq.*), sic tellus -et ipsi (*Bentley*, ipsa *codd.*) atque hominum gentes inimica sorte feruntur. PS. CENS. frg. 3, 8 (= SCHOL. Germ. Sang. p. 223, 12) cetera *signa zodiaci* -ent (*opp.* habent maximam consensionem).

2 *speciatim: in vita publica* (*de discordiis civilibus, factionibus, seditionibus, bellis sim.*): GLOSS. διχοστατῶ. L. CRASS. or. frg. Cic. de orat. 2, 170 semper a bonis -isti (-sensisti *codd. integri*). CIC. Verr. 6, 182 *homines nobiles* qnasi natura et genere diiuncti sint, ita -ent a nobis animo ac voluntate. Font. 6 turbulentissimo rei publicae tempore, cum . . . maximi exercitus . . . -rent †iudiciis ac legibus. leg. agr. 2, 91 non contentione, non ambitione discordes *Capuani*. nihil enim supererat, de quo certarent . . . nihil, ubi -rent. Sest. 104 ut popularis cupiditas a consilio principum -ret (*syn.* dissentire). 130 qui ab hac . . . voluntate bonorum . . . -ret. prov. 41 a vestris (*patrum*) sanctissimis mentibus -ere. Balb. 30 nullam esse gentem . . . tam -entem a populo Romano odio quodam atque discidio (*opp.* fide benevolentiaque coniunctam). har. resp. 54 cum Octavio collega Cinna -edit. 55 -eut principes. Pis. 3 -entibus consulibus. 81 ne tum quidem *me odisse potuit Caesar*, cum -bamus. leg. 3, 35 a . . . nobili homine . . . sed . . . -ente a bonis. rep. 1, 31 senatus alteram par-

[*Fraenkel*]

tem -entem a vobis. Marcell. 30 diversae voluntates civium fuerunt distractaeque sententiae; non enim consiliis solum et studiis, sed armis etiam et castris -bamus (GLOSS. *ad h. l.* διχοστατῶ). Brut. 223 *Q. Caepio*, nimis equestri ordini deditus, a senatu. Lael. 2 cum is ... capitali odio (*cf. p. 1466, 80. infra l. 17. 20. 46*) a Q. Pompeio ... -ret. Phil. 11, 15 me non cum homine solere, sed cum causa -ere. 12, 27 gravissime -entibus (dissent- *al.*) civibus. 13, 8 voluntate a re publica -ere. Att. 1, 13, 2 *consules* leviter inter se -ent. 7, 6, 2 me in tantis rebus a Pompeio -ere. SALL. hist. frg. 4, 37 -ere inter se coepere. NEP. Dion 8, 2 quod inimici⟨s⟩ eius -entes (*i.* οἱ στασιάζοντες, -is *fere codd.*) suos sensus aperturi forent. Hann. 10, 2 -bat ab eo (*sc. Prusia*) ... Eumenes ... bellumque inter eos gerebatur. HOR. carm. 3, 8, 20 Medus infestus sibi luctuosis -et armis. LIV. 38, 32, 6 qui, -entes in publica re (*B*, re publica *vulg.*), tum quoque minime inter se convenientes orationes habuerunt. PAVL. FEST. p. 231 -ente plebe a patribus. VAL. MAX. 1, 6, 10 armis cum collega suo -ens Cinna. 2, 9, 6. 3, 7, 7 a quo in administratione rei publicae ad multum odium -bat (3, 8 ext. 1 acerrimo studio secum in administratione rei publicae -entem). 5, 1, 3. 7, 2, 6 inimicitiis acerrime inter se -entes. 7, 6, 4. 9, 3, 3 quanto inter se odio Karthago et Roma -rent. PHAEDR. 1, 30, 1 *v. p. 1466, 44.* STAT. Theb. 1, 170 iam murmura serpunt plebis Echioniae tacitumque a principe vulgus -et. FRONTIN. strat. 2, 5, 18 qui -bant (*sc. milites seditiosi*). TAC. ann. 1, 46 -eat interim miles. 1, 55 spes incesserat -ere hostem in Arminium ac Segestem. SVET. Tib. 37, 2 caede in theatro per discordiam admissa capita factionum et histriones, propter quos -batur, relegavit. FLOR. epit. 1, 23, 2 -isse quondam humanos ... artus. 3, 5, 30 -entibus de regno fratribus. 3, 17, 5 sic urbe in una quasi in binis castris -batur. AMPEL. 19, 1. APVL. Socr. 17 p. 158 columina ... exercitus -ent, Agamemnon ... et Achilles. TREB. Gall. 14, 6. ARNOB. nat. 7, 12 hostilibus ... armis. VIR. ill. 76, 2 bello sociali -entibus Romanis. HIL. c. Const. 23 tuis ipsis -es et adversus tuos hostis rebellas. AMM. 25, 5, 8 Iovianorum signifer ... cum novo -ens principe. 30, 4, 20 inter se hostiliter. HIER. epist. 18[A], 4, 4 Iudaeos inter se -entes (*cf.* act. 28, 25 ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους. VVLG. cumque invicem non essent consentientes). in Is. 19, 25/26 p. 299 *populi* contra se hostiliter. RVFIN. Orig. in gen. 14, 3 p. 238 non semper pacem habet cum Isaac, sed aliquando -et, aliquando pacem requirit (*cf. ibid.* neque in dissensione semper potest esse). CLAVD. 15, 237. PAVL. MED. vita Ambr. 6 turbulentissime. OROS. hist. 5, 1, 14 -bat diversitas potestatum. MARCELL. anct. chron. II p. 104, 536, 2. *de animalium quoque inimicitiis proeliisque*: COLVM. 9, 9, 6 *de apibus*: pugna ... vel unius inter se -entis vel duorum examinum discordantium (*ibid.* -entes reges). PLIN. nat. 8, 91 *animalia* sciunt ... hostium adversa, norunt sua tela, norunt occasiones partesque -entium imbelles. 10, 203 -ent olores et aquilae *eqs.* 10, 206. *de arboribus*: PLIN. nat. 24, 1 quercus et olea tam pertinaci odio -ent.

B *iudicio, ratione, sententiis sim.* (*imprimis de variis philosophorum sectis atque doctrinis*): CIC. leg. 1, 53 *Zeno et Academia* de re una solum -ent, de ceteris mirifice congruunt. ac. 1, 34 *Strato* in ea ipsa (*investigatione naturae*) plurimum -edit a suis. 2, 132 de qua (*definitione summi boni*) qui -ent, de omni vitae ratione -ent. 2, 143 inter se. *ibid.* cum Cleanthe ... multis rebus Chrysippus. *ibid.* *ille* et *ille* multis in rebus. fin. 3, 41 sententias ... philosophorum re inter se magis quam verbis -ere. 4, 2 non verbis Stoicos a Peripateticis, sed universa re et tota sententia (*abs.* leg. 1, 54 fat. 44). 4, 3. 4, 72 videsne ... Zenonem ... cum Aristone verbis consistere (*cf. vol. IV p. 466, 83*), re -ere; cum Aristotele et illis re consentire, verbis discrepare? nat. deor. 1, 5 res ... nulla est, de qua tantopere ... docti dissentiant; quorum opiniones cum tam variae sint tamque inter se -entes. Tusc. 1, 55 qui a Platone ... et ab ea familia -ent. 5, 120 *inter Peripateticos et Stoicos* causam esse -endi negabat. off. 1, 2 nostra ... non multum a Peripateticis -entia. epist. 12, 17, 2 te a (*M, om. HD*) iudicio nostro, sic scilicet, ut doctum hominem ab non indocto, paulum -ere. HOR. carm. 2, 2, 18 redditum Cyri solio Phraaten -ens plebi (*pars codd., Porph. ad h. l., Prisc. gramm. III 268, 27*; plebis *al.*) numero beatorum eximit Virtus. VELL. 2, 80, 2 -endo in consiliis Caesari[s, *del. Acidalius*] et semper diversa iis, quae aliis placebant, dicendo. VAL. MAX. 2, 8, 2 si, dimicandum necne esset, contrariis inter vos sententiis -issetis. PHAEDR. 3, 3, 12 variis -ent sententiis. SEN. dial. 2, 16, 3 non est, quod putes magnum, quo -emus. 8, 3, 2 duae maxime et in hac re -ent sectae, Epicureorum et Stoicorum. epist. 82, 18 -ent inter se iudicia facientis. 88, 5 *philosophorum placita* inter se -ent. 102, 12 *omnes boni* -ere non possunt. nat. 7, 4, 1. PLIN. nat. 18, 213 eorum *astronomorum*, qui in eadem regione -edere, unam discordiam ponemus exempli gratia. 29, 6 -eruntque hae scholae. TERT. adv. Marc. 5, 12 p. 617, 21 de disciplina, non de divinitate -batur. ARNOB. nat. 2, 19 non habere diversas, non plurimas -entisque sententias. LACT. inst. 1, 1, 18 cum *philosophi* inter se magna concertatione -eant secumque ipsi plerumque discordent. 1, 5, 22 Aristoteles quamvis secum ipse -eat. CHAR. gramm. I 146, 11 nam et tonitrua an tonitra dici debeat -etur. AVG. civ. 6, 5 p. 253, 20 D. -entium multitudo sectarum. 18, 41 p. 319, 4 SVLP. SEV. dial. 1, 7, 3. 1, 24, 3 clericos. SIDON. epist. 2, 12, 3 medicorum consilia ... assidentum -entumque (*i. dissentientium inter se, nota lusum verborum*). CLAVD. MAM. anim. 181, 20 te tam -entia tamque diversa uno ... momento ... dixisse. BOETH. cons. 3, 2, 74 variae -entesque sententiae (*cf. p. 1467, 59*). CASSIOD. art. 3 p. 1179[A] in quo philosophus ab oratore ac dialectico ... -eat. *apud Christianos haud raro i. q. haereticum esse*: HIL. ad Const. 2, 10 sub synodo -enti (*i. Ariana*). COD. Theod. 16, 5, 45 (*a. 408*) qui ab ecclesiae catholico (catholice *v. l.*) sacerdote -et. IVLIAN. Aug. c. Pelag. 1, 24, 42 episcopi, qui nunc -ent.

C *i. q. differre, non convenire qualitate, natura, condicione* (*cum de hominibus, tum de rebus incorporeis*): RHET. Her. 2, 9, 13 cum voluntas scriptoris cum scripto -ere videbitur. CIC. inv. 1, 17 nam tum verba ipsa videntur cum sententia scriptoris -ere (*syn.* inter se discrepare). 2, 110 genere et prima conformatione eas (*sc. omnes causas*) ... -ere. rep. 1, 60 iracundiam ... -entem a ratione. Tusc. 4, 29 vitium *appellant*, cum partes corporis inter se -ent. 4, 34 *perturbationes* inflammant *libidine* impotentiam quandam animi a temperantia et moderatione plurimum -entem. Tim. 44 motus animi, comites superiorum et his etiam contrarios (*sic codd., cf. Plasberg*) -entes (*Plat. Tim. p. 42 B* καὶ ὁπόσα ἐναντίως πέφυκε διεστηκότα). off. 2, 8 *temeritas* a sapientia -et plurimum. OV. epist. 7, 36 matris ab ingenio -et ille (*Amor*) suae. 16, 252 a verbis facies -et ista suis. met. 15, 648 -et et variat sententia. fast. 3, 662 nec a veri -et illa (*fama*) fide. Pont. 1, 6, 6 nec minus a studiis -et illa (*feritas*) tuis. SEN. benef. 2, 29, 2 ex diversis ac -entibus bonis. epist. 5, 7 ista (*sc. timere et sperare*) cum videantur -ere, coniuncta sunt. 66, 19 *gaudium et dolor* magno inter se -ent spatio. 84, 7 unus numerus fit ex singulis, cum minores summas et -entes computatio una comprendit. 120, 9 specie quidem vicina, re autem plurimum inter se -entia. 122, 17. COLVM. 1 praef. 7 cetera diversa et quasi repugnantia -ent a iustitia. 2, 2, 3 qualitatum inter se -entium (*syn.* discordantium). PLIN. nat. 32, 121 *polypum* ferro ... infici vitiumque trahere natura -ente (*i. abhorrente a contactu ferri*). 37, 61 adamas -et cum magnete in tantum, ut *eqs.* QVINT. inst. 3, 8, 51 neque enim minus vitiosa est oratio, si ab homine, quam si ab re, cui accommodari debuit, -et. GELL. 13, 25, 4 si duo haec verba idem significant neque ulla re aliqua -ent. 18, 1, 8 id maxime -ere neque convenire ... quod, qui profiteretur ... idem contra negaret. TER. MAVR. 2032 *cola* quae modo sola -bant (*i. non conveniebant*). TERT. adv. Marc. 5, 2 p. 574, 7 verisimile non est *Apostolorum Acta* ... ex parte quidem apostolo convenire, ... ex parte vero -ere. HIL. syn. 23 -entium a se animantium (*i. serpentium et columbarum*) inesse nobis voluit naturam. myst. p. 18, 3 ut nihil sibi in his, quae ... in domino expleta sunt, nec loco nec tempore nec ratione -eat. in psalm. 54, 4 orationes leves, -entes (*i. secum non convenientes? sed fort. scribendum* diff-), inutiles. MAR. VICTORIN. gramm. VI 102, 11 alia consentanea ... ratione iunguntur, alia ex -enti ac contraria, quae Graeci κατὰ συμπάθειαν καὶ ἀντιπάθειαν appellant. AVSON. 313, 2 quicquid impar, -et. HIER. epist. 13, 4 oratione -ente cum factis. hom. Orig. in Ezech. 1 p. 890 inter se -entes deos (*sc. Veteris et Novi testamenti*). in Ioel 1 p. 171 *perturbationes* duae ... mutuo -entes (*syn.* sibi contrariae). CLAVD. 10, 314 quod semper -et, in te convenit, ingenio robur, prudentia forti (semper dissilit *codd. pars, recep. Birt coll. Horati epist. 1, 18, 41, perperam, v.* dissilio. convenire *verbo* dissidere *saepe opponitur. cum Claudiani versu cf. e. g.*: AMM. 14, 6, 3 Virtus convenit atque Fortuna, plerumque -entes). RVFIN. orig. in gen. 14, 3 p. 238 Migne moralis et physica ... philosophia paene omnia, quae nostra sunt, sentiunt; -ent vero a nobis, cum ... dicunt ..., -ent, cum negant; *saepius*. PAVL. NOL. carm. 25, 139 -et a nostris cava mundi gloria regnis nec coit adversis lux pia cum tenebris. 28, 35 *in vasis* -et artis opus, concordat vena metalli. 28, 206 tectorum -et (*cf. p. 1466, 15*) aetas, concordat species. AVG. civ. 19, 12 p. 376, 10 D. *cadaver putrescens* quasi tumultuatur -entibus exhalationibus et nostro inconvenientibus sensui. CLAVD. MAM. anim. 1, 21 p. 76, 4 ab animae intentione vivaci membrum languore torpens velut quadam mortis vicinia -ere. BOETH. cons. 4, 3, 33 cum bonum malumque ... adversa fronte -eant. arithm. 2, 32 p. 126 est ... armonia plurimorum adunatio et -entium consensio. PS. BOETH. geom. p. 417 quamvis ... aut angulariter aut lateraliter a supradictis parallelogrammis -eant *rhombi*. GILD. Brit. 19 chron. III p. 35, 11 Scottorum Pictorumque greges moribus ex parte -entes.

partic. praes. inde a SEN. *interdum adiectivi vice fungi videtur, ita tamen, ut fere ubique dubitatio relinquatur, v. p. 1466, 22. 1467, 78. 1468, 1. 2. 5. 23. 26. 47.*

structurae: -ere cum *aliquo v. p. 1466, 51. supra l. 10. 11, passim.* ab *aliquo v. p. 1466, 71. 73. 77. 78, passim.* *aliqua re* (*separat.*) *v. p. 1466, 21.* inter se: *v. p. 1466, 41. 1467, 8. 9. 20, passim.* -ere *alicui, dat. nonnumquam corrupt. in codd.* (*cf.* PRISC. gramm. III 268, 25) *v. p. 1466, 64. 65. 1467, 31. 65. 67. 1468, 40 cf. Kühner², II 1 p. 319.* *accedit ablat. modi ex. gr. p. 1466, 80. 1467, 5. 20, ablat. limit. ex. gr. p. 1466, 73. 1467, 3, ablat. mensurae v. I A 2 p. 1466, 26, adde supra l. 25.* *pendet enuntiat. interr. obliq.*: VAL. MAX. *sub B*, CHAR. *ibid.*

syn.: dissentire, discordare, discrepare, rebellare. *opp.*: congruere, consistere, convenire (*cf. supra l. 51*), coniunctum esse.

deriv.: dissidentia.

dissidiōsus *v.* discidiosus. **dissidium** *v.* discidium.

dis(sīdo?), -sēdī, (-sīdere?). *a* dis- *et* sidere, *si recte ad praes.*

[*Fraenkel*]

q. e. dissido *refertur. legitur non nisi perfect.* 1 *proprie: i. q. seorsum sidere:* SIL. 7, 736 (*de Minucio*) qui partitis -erat (disc- *al.*) ante maniplis. 2 *translate: i. q. desciscere:* CIC. Sest. 44 (*per ironiam*) consules, credo...a tribuno plebis (*sc. Clodio*) post interitum ⟨meum⟩ -issent, qui eandem horam meae pestis et suorum praemiorum esse voluissent. *i. q. in discordiam venire:* SEN. dial. 5, 2, 4 -edit plebs tota cum patribus. SVET. Tib. 7, 3 cum Iulia primo concorditer et amore mutuo vixit, mox -edit. *Fraenkel.*

dissigillo, -āre *cf. c.* dis- *et* sigillum (-are) *et c.* dissignare. *i. q. rescindere sigilla:* CARM. epigr. 1006, 2 (CORP. XIII 8655) ni -etis nive violetis opus. *cf. Bücheler ad l. et Kleine Schriften I 641.* *D.*

dissīgnātio, -ōnis *f. a* dissignare. 1 *i. q. descriptio, ordo (nisi forte* des- *legendum est; cf. p. 714, 2 sqq., quo loco iam ex Sjögreni emendatione [Comm. Tull. p. 154 ad* CIC. Att. $4, 4^{b}, 1$] *in et bibliotheca deleas quaeso*): CIC. nat. 1, 20 requiro ... ministros, machinas, omnem totius operis -em (*ABDG*; des- *HN*) atque apparatum. 2 *fere i. q. peccatum* (des-? *cf. p. 719, 80 sqq.*): ARNOB. nat. 7, 9 p. 244, 27 innoxii sanguine abolitionem -bus (*dativ.*) comparari. 3 *i. q. dissignatoris officium:* LEX Iul. munic. (Corp. I^2 593) 94 neve quis, quei praeconium -em libitinamve faciet, ... IIvir(atum) ... aliumve quem mag(istratum) petito (104).

dissīgnātor, -ōris *m. a* dissignare. 1 *is qui sigillum rumpit:* AVG. mor. Manich. 2, 13, 30 damnari tamquam -r (*Er.* dissipator, *Lov.* dissignitor, *cett.* -r *vel* designator) signaculi (*i. symboli Manichaeorum*) ... non potest (*syn.* solutor; *cf. etiam* 16, 51 corruptor signaculi). 2 *t. t. ministerii; notatur* dissign. *in titulis* (CORP. IX 531, 2 dissic.).
a *de ministerio eius, qui in theatro loca spectatoribus distribuit; cf.* SCHOL. Hor. epist. 1, 7, 6 dissignare est ordinare, unde et, qui locos in theatris spectatoribus distribuebant, -es (des- *γ*) dicebantur (*cf. Pollack, PW. V 1199*). PLAVT. Poen. 19 neu -r praeter os obambulet neu sessum ducat, dum histrio in scaena siet. VLP. dig. 3, 2, 4, 1 -es (designatores *trad.*) ..., quos Graeci βραβευτάς appellant, artem ludicram non facere Celsus probat, quia ministerium, non artem ludicram exerceant, et sane locus iste hodie a principe non pro modico beneficio datur. ACT. lud. saec. Sept. Sev. 8^{A}, 12 ne quis -r eu⟨m ...⟩r ea loca duxi⟨sse velit⟩. CORP. VI 1074, 11 cum ... Statilio Myrone -e scaenar(io). b *de ministerio eius, qui exequiis, pompis, ludis funebribus ordinandis praeest; cf.* DON. Ter. Ad. 87, 1 -es (designatores *trad.*) dicti, qui ludis funebribus praesunt: credo ob eam causam, quod *eqs.* SCHOL. Hor. epist. 1, 7, 6 -es (des- *γ b v*) dicuntur, qui ad lucum Libitinae funebria praestanda conducuntur, ut defuncti cum honore efferantur. aliter: -es (des- *γ f*) funerum mancipes et ordinatores *eqs.* SCHOL. Hor. gloss. *Γ* epist. 1, 7, 6 -em ordinatorem (*v*); procuratorem funerum (*E*). *cf. Daremberg-Saglio IV 1398 sq.; Pollack, PW. V 1199.* HOR. epist. 1, 7, 6 dum ficus prima calorque -em (des- *Ar*) decorat lictoribus atris. SEN. benef. 6, 38, 4 -es et libitinarios. PS. QVINT. decl. 6, 8. TERT. spect. 10 duobus inquinatissimis arbitris funerum et sacrorum, -e et haruspice. CORP. VI 1955, 3 praec(o) dissign(ator) (*condic. libertinae, ut videtur*). X 5429, 4 (*Aquini*) *ille* annorum XXVII praeco idem -r (*ingenuus*).
utrum ministerium intellegendum sit, diiudicari vix potest his locis: CIC. Att. 4, 3, 2 desertus a suis vix iam Decimum -em (des- *trad.*) ... retinet. CARM. epigr. 39 (*Pompeis*) ⟨Sa?⟩binus -r cum plausu facit (*sc. illum duovirum*). CORP. IV 597 Elainus dissign. V 5924, 2 (*Mediolani*) *ille* -r scriba. VI 8846 *ille* -r (des-, dis-, diss- *trad.*) Caesaris Augusti (*libert.*). 9373 *ille* L. l. -r. IX 531, 2 (*Venusiae*) C. Lani(us) C. f. Hor. dissic. 5461 (*Falerione*) *illi* -i socii dissignat(ores). INSCR. Notiz. degli scavi 1904 p. 403 (*prope Tibur*) *ille* dissign. mag(ister) Herc(ulis) et Aug(usti) *libert.*

? **dissīgnītor** *var. lect. v. supra l. 24.* *cf. c.* insignitor.

dissīgno, -āvī, -ātum, -āre *a* dis- *et* signare *vel* signum. 1 *i. q. discernere:* GLOSS. -at ordinat, distribuit (*nisi forte ad p. 717, 79 sqq. pertinet*). AVIEN. Arat. 614 *Pleiades aestatis et hiemis* tempora -ant. AVG. c. Faust. 25, 1 p. 725, 7 *circumcisionis terminus* Abraham ... a gentium ceterarum societate -at (des- *S*). 2 *i. q. rescindere, corrumpere; cf.* EVGRAPH. Ter. Ad. 87 (*p. 720, 22; cf. p. 719, 81 sqq. et infra l. 72*) -are proprie dicitur aliquid signatum legibus rumpere. PRISCILL. tract. 3, 62 symbolum enim signatura rei verae est et -are symbolum est disputare de symbolo malle quam credere. AVG. civ. 15, 16 p. 92 D. *morem* -ari atque corrumpi merito esse nefarium iudicatur. 3 SCHOL. Ter. p. 151, 2 (*cf. supra l. 67*) -vit ostendit, id est quam famam sibi fecit publice. -are est aperire (*cf.* PORPH. Hor. epist. 1, 5, 16 *p. 720, 5*). *Vetter.*

dissilio, -uī, -īre [*a* dis- *et* salire. *Th.*]. *de formis: perf.* -suluit: LVCR. 4, 605 (*B*, -sil- *A*). -silui *etc.*: LVCR. 1, 391 *et passim* (*cf.* SERV. Aen. 3, 416). -iit: OV. met. 5, 173 *l.* 12, 488 ς (des- *e*). VVLG. I Macc. 9, 48 (*?, v. p. 1471, 11*). SIDON. carm. 7, 182 *M.* CARM. poet. min. V 104, 8. *fut.* -ibunt: PS. RVFIN. in Am. 8, 1, 3. -iet *etc.*: SEN. clem. 1, 4, 2 *et passim.* GLOSS. διαρήγνυμαι. -uit ἐρράγη, ἐλάκησεν. discrepuit sive descendit (*v.* desilio). -uisse aperuisse, crepasse. *legitur inde a* LVCR., *in sermone pedestri inde a* VITR.
[*loc. dub.*: LIV. 2, 31, 6 *et* AVIAN. fab. 25, 6 *v. s.* desilio *p. 722, 13. 28*; PLIN. nat. 37, 57 *v. s.* exsilio. CLAVD. 10, 314 *v. s.* dissideo *p. 1468, 49.*] *cf.* dissulto.

I *i. q. in partes diversas salire, cito motu dissipari et dispergi:*
A *proprie de motu locali:* 1 *de pluribus corporibus:* LVCR. 1, 385 corpora ... si cita -ant (1, 391 -uere). 2, 87 ut diversa repente -ant *primordia rerum.* 2, 106 cetera (*sc. corpora prima*) -unt longe. 5, 362 neque extra qui locus est, quo -ant *summae rerum* (*i. mundi singuli*). AVSON. 139, 4 in diversa sui -unt cineres (cineris *al.*) *sc. filiorum Oedipodis* (*i. inter se discedunt, v. infra l. 49*).
2 *de singulis corporibus, quorum compages resolvitur:* a *de rebus: saxa, aes sim.:* LVCR. 1, 491 -unt ... saxa vapore. VERG. georg. 3, 363 aera ... -unt (SERV. rumpuntur). VITR. 2, 7, 2 Tiburtina *saxa*, simul sunt ab *igni* tacta, -unt et dissipantur (*cf.* PLIN. nat. 36, 167). 8, 3, 19 margarita, non minus saxa silicea, ... ab igni ... percalefacta ... aceto sparso -unt et dissolvuntur. MELA 1, 71 iacta in id (*monimentum*) saxa -unt. PLIN. nat. 36, 135 Varro ... tradit ... Luniensem silicem serra secari, Tusculanum -ire igni. SOL. 52, 56 *adamantes* in particulas -unt. *instrumenta, vasa sim., cf.* GLOSS. Plac. V 18, 4 (= 62, 14) -unt utres: rumpuntur: VERG. Aen. 12, 441 mucro ... ictu -uit (HOMER. 305). OV. met. 5, 173 lamina (12, 488 fracta ... -uit percusso lamina callo). VITR. 8, 3, 16 quam (*sc. aquam, quae Στυγὸς ὕδωρ nominatur*) neque argenteum neque aeneum ... vas potest sustinere, sed -it et dissipatur (ARNOB. nat. 4, 6 ne *vascula* flammarum -ant vi victa. CYPR. GALL. iud. 346 hydriae ... quassae -unt). VAL. FL. 4, 694 latera utraque (*sc. navis*) ... -uisse putant. SIL. 17, 277 -ens sonuit rupta compage carina. IVL. VAL. 2, 27 p. 95, 6 *imago quaedam Xerxi* repente fatiscente compactu procidit -itque. AMM. 23, 4, 4 funes ... compagem (*sc. scorpionis, onagri*), ne -a[n]t, continentes. PS. RVFIN. in Am. 9, 1 commota superliminaria (*i. architravi*) -rent. CLAVD. 21, 136 offenso quantae sub vomere putres -ant glaebis galeae. *mundus, tellus, montes* (*i. q. dehiscere, scindi*): LVCR. 6, 123 divolsa repente maxima -uisse capacis moenia mundi (PS. RVFIN. in Ioel 2, 30 *tempore ultimi iudicii* machina ista [*i. mundus, cf.* LVCR. 5, 96] velut combusta -at). VERG. Aen. 3, 416 haec loca vi quondam et vasta convolsa ruina ... -uisse ferunt. OV. met. 2, 260 -it omne solum. SIL. 5, 616 -ens tellus (APVL. mund. 18). STAT. Theb. 7, 817 humus ore profundo -it (APVL. mund. 34). 8, 19 -uisse novo penitus telluris hiatu Tartara (SEDVL. carm. pasch. 4, 285). PACIAN. paraen. 11, 125 -unt *Aetna et Vesuvius.* PETR. CHRYS. serm. 74 p. 409^{C} ima terrarum. *res clausae:* STAT. Theb. 7, 69 -uere fores. PS. RVFIN. in Am. 8, 1 ianuae ... vi expugnantium -bunt (*opp.* sensim recludentur). VAL. CEM. hom. 9, 3 fastidiosa ... claustra (*sc. cella penaria*) -ant, quae *nunc* ... nesciunt aperiri. *res intentae:* SEN. epist. 72, 3 non enim *philosophia*, ubi interrupta est, manet, sed eorum more, quae intenta -unt, usque ad initia sua recurrit, quod a continuatione discessit. *alia:* LVCR. 4, 604 ubi una *vox* -uit semel in multas exorta, quasi ignis saepe solet scintilla suos se spargere in ignis. OV. trist. 4, 6, 20 -uit nudo pressa bis uva pede. SEN. nat. 2, 28, 2 *nubes* nisi multo impetu -uere, non resonant. LVCAN. 5, 631 nec fulgora currunt clara, sed obscurum (*i. obscure, sine lumine*) nimbosus -it aer (SCHOL. *et* COMMENT. crepat). SIL. 16, 548 impius ignis -uit cineresque simul iacuisse negarunt. STAT. Theb. 4, 521 -it umbra capax. PALLAD. 10, 11, 2 *cera* picem lenitate permulcens frigoribus eam non patitur -ire. CARM. poet. min. V 104, 8 flamma. *nota metaphoram:* SEN. epist. 71, 9 optimates ... uno proelio profligabuntur et tam magni ruina imperii in totum -et orbem: aliqua pars eius in Aegypto, aliqua in Africa, aliqua in Hispania cadet. b *de partibus corporis et animalibus: partes corporis:* HOR. epod. 17, 29 caput ... Marsa -ire nenia. LVCAN. 9, 773 -uit ... membrana fluuntque viscera. ARNOB. nat. 2, 60 hoc saepe dicendum est, ut infidelium -at et dirumpatur auditus (*i. auris*). SIDON. carm. 7, 182 fractus ... molari -uit vertex *lupae.* FVLG. aet. mund. 14 p. 177, 7 viscera ... -entia. *corpora animalium:* OV. am. 2, 1, 25 carmine -unt angues (*v. l. 56*). LVCAN. 2, 156 (*de homine se praecipitante*) hic se praecipiti iaculatus pondere dura -uit percussus humo. *in coquendo:* APIC. 6, 248 ita ut laxamentum habeat *pullus*, ne -at (*cf.* 7, 289). *interiore quadam de causa:* SEN. dial. 1, 4, 10 lenior ieiunio mors est; cruditate -unt. MELA 3, 53 ut ... *pecora* nisi pabulo prohibeantur, diutius pasta -ant. PLIN. nat. 22, 78 *boves* -ire degustata *buprestide* fatentur. 29, 89 mus araneus ... si praegnans momordit, protinus -it. *sic hyperbolice de hominibus nimio affectu motis* (*cf.* dirumpi): SEN. epist. 113, 26 -o risu. PETRON. 61, 3 gaudimonio -o. 75, 9 felicitate -o. ANTH. 435 quaedam me (si credis) amat. sed -it (*sc. amore*), ardet non sic, non leviter, sed perit et moritur. PAVL. NOL. epist. 23, 24 ne ... *feminae* scientia inflante -ant. AVG. contin. 11, 25 nam et correptionibus eam (*ecclesiam tamquam personam*) reprimit, ne impunitate inflata -at. spir. et litt. 12, 19 p. 171, 15 qui vitio illo ... leves et inflati ac per se ipsos velut per inane sublati ... fracti -rent. MART. CAP. 8, 807 at quo etiam tempore (*sc. nuptiarum*) Cupido vel Satyrus petulantis ausus procacitate -unt?
B *translate:* 1 *de animo i. q. in diversas partes distrahi:* AVG. un. bapt. 11, 18 *Corinthios* in schismata -uisse redarguit. conf. 11, 29, 39 tu ... aeternus es; at ego in tempora -ui (*i. distentus sum, cf. antea:* distentio est vita mea), quorum ordinem nescio ..., et tumultuosis varietatibus dilaniantur cogitationes meae, donec in te confluam. 2 *de rebus i. q. perire, evanescere:* HOR.

[*Bauer*]

epist. 1, 18, 42 gratia sic fratrum geminorum ... -uit. SEN. nat. 3, 27, 2 magnā tutelā stant ac vigent omnia, cito ac repente -unt. clem. 1, 4, 2 haec unitas et hic maximi imperii contextus in partes multas -et. STAT. Theb. 1, 85 generis consortia ferro -ant (SCHOL. multi 'dissiciant' [dissentiant, dissitiant, disnciant *codd.*] legunt). IVL. VAL. 2, 25 p. 87, 18 ictus (*subst.*) ... frustra -uit (*i. exhaustus est, inanis factus est*). AVG. pecc. orig. 30, 35 quantumlibet arguta sit argumentatio, repercussa et contracta -et.

II *i. q. in alium locum salire; cf.* desilio, exsilio. *recentioris latinitatis usus*: A *proprie*: AVSON. 35, 4 -uit saxi fragmine laesus apex (*v. vol. II p. 227, 60*). PS. CYPR. singul. cler. 6 p. 179, 19 de carbonibus scintillae -unt. CLAVD. rapt. Pros. 2, 183 forti saucius ictu -uit... vertex Ossaeus Olympo (*abl. separ.*). *dub.*: VVLG. I Macc. 9, 48 -iit Ionathas et qui cum eo erant in Iordanem (ἐνεπήδησεν; desiluit *Amiat., recte ut videtur*). *in locutionibus metaphoricis*: BOETH. cons. 3, 12, 68 ex huiusmodi conflictatione quaedam veritatis scintilla -et. GREG. M. moral. 9, 106 ut cura carnis ... quasi ancilla famuletur, ut iussa assit atque ad nutum cordis repulsa -at. 26, 84 ab eis (*mentibus*) per districtae severitatis praesentiam cogitationes stultae -unt. B *translate*: ex, a *re* -ire *i. abalienari a re, omittere rem*: FVLG. aet. mund. 130, 15 ex ... ordine nullo modo -ire. AVG. fid. et symb. 10, 21 schismatici ... a fraterna caritate -unt. civ. 19, 16 p. 383, 22 D. si quis ... paci adversatur, corripitur ..., ut paci, unde -uerat, coaptetur.

deriv.: dissulto. *Bauer.*

*dissimilis, -e [*a* dis- *et* similis. *Th.*]. GLOSS. ἀνόμοιος. -e dispar, disparile. -i discrepanti. *definitio: v. infra l. 61. legitur inde a* PLAVTO. *compar.*: CIC. Brut. 320 *etc.* *superl.*: VARRO ling. 8, 28 CIC. Verr. 4, 5. 185 *etc.* [*dub. vel corrupt.*: VARRO ling. 9, 40. 92 LVCR. 4, 104. *fort.* PLIN. paneg. 94, 2 *v. p. 1472, 81.*]

i. q. non similis, dispar, diversus:

I *absolute* (*indicatur qua re infra l. 52. p. 1472, 30. 33. 41. 42. 43. 45. 53. 54. 57. 60. 1473, 7. 10*): PLAVT. Men. 1064 tuast imago; tam consimilest quam potest. pol profecto haud est -is (SEN. epist. 92, 21 FRONTO p. 74 N.). TER. Andr. prol. 11 *Menandri Andria et Perinthia* non ita -i sunt argumento. *ibid.* 12 -i oratione sunt factae ac stilo (LIV. 35, 12, 10 Philippum Nicander haud -i oratione incitabat). Ad. 41 is adeo -i studiost. 825 non quo -is res sit, sed quo is qui facit (VARRO ling. 10, 41 RHET. Her. 2, 12, 18. 2, 29, 46. 4, 21, 29. 4, 34, 45. *ibid. opp.* consimilis. CIC. Caecin. 92. part. 55 contrariarum et -ium et inter se pugnantium rerum conflictio. fin. 2, 9. 10. 20 Tusc. 1, 46 off. 3, 119. epist. 1, 7, 2 simillimamque in re -i ... fuisse rationem. LVCR. 4, 787. 5, 1090. 6, 370. VITR. 2, 6, 4 -bus et disparibus. IVV. 8, 216 par ... crimen, sed causa facit rem -em). LVCIL. 630 ego contra *nitor*, ut -is siem. VARRO ling. 8, 23 utraque declinatione alia fiunt similia, alia -ia. 8, 34 quod si oportet id es⟨se⟩, ut a similibus similiter omnia declinentur verba, sequitur, ut ab -bus -ia debeant fingi *eqs.* (9, 1. 3. 114. *cf.* 8, 35 ⟨non solum a similibus⟩ -ia *vocabula* finguntur, sed etiam ab isdem vocabulis -ia *eqs.*). ling. 8, 36 omnia ... nostra nomina (*L. Spengel*, om̄ia *F*) ... cum recto casu fiunt -ia, ea⟨de⟩m ⟨in⟩ dand⟨i⟩: -ia, ut *eqs.* (9, 71 FEST. p. 371). 8, 41 inveniuntur esse -es, si alter erit puer, alter senex, aut unus albus et alter Aethiops, item aliqua re alia -e⟨s⟩. 8, 42 rectos *casus* esse similes aut -es (9, 89. *aliter p. 1472, 6*). 9, 56 -is natura⟨e⟩ (CIC. div. 2, 93 LVCR. 1, 504. 6, 775. 990 LIV. 37, 28, 7) ling. 9, 67. 84 rationem (10, 36 rust. 3, 15, 1 CIC. leg. agr. 2, 31. Catil. 2, 9 eius diversa studia in -i ratione perspicere. Mur. 19 p. red. ad Quir. 7. 23 div. 1, 115 LVCR. 2, 667 CELS. 3, 13 COLVM. 1 praef. 26 QVINT. inst. 8, 5, 10. 9, 4, 133 haec ut sunt diversa natura, ita -em componendi ... rationem desiderant). ling. 9, 94. 113 sicut in animalibus -ia sunt, ut equus, bos *eqs.* 10, 2. 3 simile est, quod res plerasque habere videtur easdem, quas illud cuiusque simile; -e est, quod videtur esse contrarium huius. *seq. v. p. 1473, 25.* 10, 7. 17. rust. 1, 9, 2 cum si⟨n⟩t -i vi ac potestate partes permultae. 1, 18, 4 si similis est ager; sin est ita -is, ut *eqs.* 3, 11, 4 sunt ... non -ia alia genera, ut *eqs.* (CIC. inv. 2, 37. 64 Mur. 149 de orat. 3, 25. 27. part. 7, 26 in -i genere persimilis. Phil. 6, 4. VITR. 2, 6, 5 -i disparique genere. CELS. 4, 2). RHET. Her. 2, 29, 46 simile vitiosum est, quod de aliqua parte -e est (QVINT. inst. 7, 4, 6 forsitan ne sint quidem paria, quae ulla parte sunt -ia). 3, 19, 31. 4, 22, 30 aliae *annominationes*, quae non habent ... in verbis similitudinem et tamen -es non sunt. CIC. inv. 1, 33 aliquam diversam ac -em partem. 1, 79 quod comparabile putant, -e ostenditur. 2, 63 -bus de causis (2, 64 Phil. 2, 98 Att. 9, 18, 1 LIV. 34, 5, 11 SEN. epist. 108, 17 IAVOL. dig. 35, 1, 56). Sull. 17 propter hanc ... dissimilitudinem hominum atque causarum -em me ... praebui. rep. 1, 22 quem ad modum in -illimis motibus inaequabiles et varios cursus servaret una conversio (Tusc. 1, 63 nat. deor. 2, 119. PLIN. nat. 2, 63 *stellae* diversos habent orbes motusque -es). rep. 2, 69 concentus ex -illimarum vocum moderatione concors ... efficitur et congruens (LVCR. 5, 1060 cum pecudes ... -es soleant voces variasque ciere). leg. 2, 17. Brut. 285 quid est tam -e, quam Demosthenes et Lysias? (de orat. 3, 32 quid tam -e, quam ego in dicendo et Antonius? Att. 6, 1, 2 quid potest esse tam -e, quam *eqs.* SEN. nat. 1, 5, 2). orat. 109 in -illimis personis. fin. 2, 10 -es ... voluptates. 4, 64 similitudines eas, quibus illi uti solebant, -illimas proferebas (AVG. epist. 169, 6). ac. 2, 125 alios -es, alios eiusdem modi mundos esse. nat. deor. 1, 98 inter ipsos homines nonne et simillimis formis dispares mores et moribus ⟨paribus *add. Klotz*⟩ figura -is? (div. 1, 23 LVCR. 2, 409. 671. 722. 785). 2, 123 -illimis bestiolis communiter cibus quaeritur. div. 2, 95 quod uno et eodem temporis puncto nati -es et naturas et vitas et casus habent (epist. 15, 15, 3 in consilio pari casu -i usi sumus. CELS. 8, 8, 1 *v. infra l. 33. aliter p. 1471, 52*). div. 2, 96 dissimilitudo locorum nonne -es hominum procreationes habet? epist. 1, 7, 8 tuam -em fuisse fortunam (LIV. 9, 27, 12). LVCR. 2, 432 -i ... modo (PLIN. nat. 4, 48 TAC. ann. 3, 73 MEROB. Christ. 11). 2, 664 -i ... specie (5, 94 VITR. 6, 2, 2. COLVM. 1 praef. 24 varias -illimasque terrarum species). 2, 686 formae (2, 781. 4, 678. 5, 443 -es formas variasque figuras. PS. APVL. Ascl. 35. FIRM. math. 1, 10, 11 -ium formarum varietatibus). 4, 646 omnes ... animantes ut sunt -es extrinsecus (PLIN. nat. 7, 5 congregari videmus *animantia* et stare contra -ia). SALL. Catil. 6, 2 dispari genere, -i lingua, alii alio more viventes (PLIN. nat. 6, 15 *tot* nationes -bus linguis). Iug. 85, 37 ipsa *nobilitas* -is moribus. ALF. dig. 32, 60, 2 non -em esse deliberationem. HOR. sat. 2, 3, 313 an, quodcumque facit Maecenas, te quoque verum est (*sc. facere*), tanto (tantum *Bland.*) -em et tanto certare minorem? epist. 1, 10, 3 hac in re ... una multum -es (*sc. sumus*). OV. epist. 19, 165 -i certamina mente subimus. met. 7, 170 -em ... animum subiit Aeeta. fast. 4, 430 picta ... -i (*i. vario*) flore nitebat humus. LIV. 5, 4, 4 labor voluptasque, -illima natura. 22, 46, 5 dispares ac -es gladii. 37, 40, 11 alio haud -i habitu (MELA 3, 63 habitus moresque -es. PANEG. 4 [9], 19, 3). 43, 9, 9. MANIL. 1, 312 aer. 2, 165 iter. 3, 235 in tam -i spatio variisque dierum umbrarumque modis. VITR. 2, 7, 1 disparibus et -bus virtutibus. 5, 4, 3 tetrachordorum dispositiones. *ibid.* intervallorum designationem. 6, 1, 12 regiones. 8, 3, 12 saporibus. 8, 3, 13 si terra generibus umorum non esset -is et disparata. 8, 3, 26 propter locorum discrepantiam ... terrarumque -es proprietates. SEN. contr. 4, 5 multa sunt -ia: sexus, aetas, animus. VAL. MAX. 6, 2 ext. 3 coniugium (*i. societas*) ... virtute par, felicitate -e. CELS. 8, 8, 1 ut -is uterque casus est, sic quaedam -ia (*sc. remedia*) requirit (SEN. dial. 4, 20, 4 nec -illimis tantum ista, sed contrariis curanda sunt). SEN. benef. 2, 32, 2 exemplum hoc -e est (3, 23, 1 et -ia et quaedam inter se contraria. 5, 19, 1. 7, 14, 5 nat. 2, 55, 4 QVINT. inst. 5, 13, 24 APVL. mund. 28). benef. 3, 9, 3 quis -bus beneficiis iubebit beneficia pensari? (3, 11, 3 alia *beneficia* diversa sunt, -ia, infinitis inter se intervallis distantia). nat. 1, 3, 4 colores. 2, 12, 6 crepitus. 7, 17, 3 multi variique sunt *cometae*, dispares magnitudine, -es colore (PLIN. nat. 37, 55 *adamantem* colore -em. *cf. infra l. 53*). 7, 27, 3 et hoc ... et illud sidus eiusdem condicionis est, cum effectu et natura -e sit (PLIN. nat. 37, 58 siderites ... pondere ante ceteros *adamantes*, sed natura -is). epist. 5, 2 intus omnia -ia sint, frons populo nostra conveniat. 7, 6 Socrati et Catoni ... excutere morem suum -is multitudo potuisset. 7, 8 neve similis malis fias, quia multi sunt, neve inimicus multis, quia -es sunt. 87, 27 -illima ... utriusque rei condicio est. 113, 16 ut quae alia erant, et -ia essent et imparia. COLVM. 5, 11, 13 quo *exemplo* possit omne genus surculi -is arboribus inseri. MELA 2, 77 *Massilia* -illimis ... vicina gentibus. PLIN. nat. 6, 53 ferarum ... multitudo, haud -em hominum immanitatem obsidens. 6, 128 fertur ... *Tigris* et cursu et colore -is (SOL. 37, 6. *cf. supra l. 42*). 8, 123 luporum id genus est ... brevitate crurum -e. 8, 214 multaque alia haud -ia. 10, 190 generant ... aliquid coitu, sed imperfectum ac -e. 11, 23 cum duo examina *apium* concordibus populis -es habuere ritus. 15, 85 quartum genus *sorborum* ... arbore -e. 15, 89 nucleus -is latitudine et acriore callo. 17, 59 semine ..., quamquam (*adverb.*) -i. 20, 231. 21, 107. 22, 66. 35, 23. 183 nec minor est aut adeo -is aluminis opera. STAT. Theb. 1, 691 tu modo -is *eqs.* (SCHOL. ut factis tuis non solum parentibus videare -is, sed *eqs.*). 12, 721 alternas in proelia gentes -is Bellona ciet. MART. 3, 88, 2 sunt gemini fratres ... sed *eqs.*; dicite, -es sunt magis, an similes? (APVL. apol. 94 PORPH. Hor. epist. 2, 2, 183). QVINT. inst. 1, 11, 4 aliis non -bus, sed quasi hebetioribus *litteris*. 3, 6, 95 status. 5, 11, 5 hoc in testium interrogatione valet plurimum, in oratione perpetua -e est. *ibid.* omnia ... ex hoc genere sumpta necesse est aut similia esse aut -ia aut contraria. 5, 11, 33 argumenta duci ex iure simili ..., ex contrario ..., ex -i. 5, 13, 23. 5, 14, 4 proposito -i vel contrario. 7, 2, 29 sunt ... pleraque non solum ... -ia, sed etiam aliquando contraria. 8, 5, 34 ne, dum volumus esse meliores veteribus, simus tantum -es. 8, 6, 16 ne nimio maior aut, quod saepius accidit, minor, ne -is (*sc. sit translatio*). 9, 3, 76 πάρισον ... quod sit e membris non -bus (APVL. mund. 19 cum de pluribus una sit facta et similis sui tota *urbs*, cum -ia membra sint). 9, 3, 78 ὁμοιόπτωτον est tantum casu simile, etiam si -ia sint, quae declinentur. 9, 3, 82 quae sunt simili casu -i sententia in ultimo locata. decl. 269 p. 100, 17 ante omnia hoc -e est: quod *eqs.* (PLIN. epist. 9, 7, 1). PLIN. epist. 2, 19, 7 apud Graecos ... est quiddam quamvis ex diverso, non tamen omnino -e. paneg. 20, 4 quam -is ... alterius principis transitus. 94, 2 audisti, quae malo principi precabamur, exaudi, quae pro -illimo optamus (*fort.* dis simillimo, *cf.* 7, 5). 9, 9, 2 qua pietate cum -illimo patre vivebat! VLP. dig. 43, 7, 3, 1 condicio (GAIVS inst. 3, 118 valde -is). PAVL. dig. 12, 6, 60, 1 sed hoc -e est (45, 1, 83, 5 haec). APVL. apol. 14 quod ... hu-

[*Nelz*]

mano artificio assimulatum est, non mnlta intercapedine temporis -e redditur. mund. 20. Socr. 4 p. 126 moribus (AVG. civ. 9, 8). MIN. FEL. 30, 6 non -es (*sc. sunt*) . . . qui *eqs.* LACT. inst. 3, 19, 17 non -e Platonis illud est, quod *eqs.* 3, 28, 6 non -i errore credunt *eqs.* mort. pers. 5, 1 non -i furore correptus. FIRM. math. 1, 5, 5 -i . . . vultus varietate. RHET. min. p. 251, 11 -e... aliquid ant simile sit, octo rebus ostenditur. AVR. VICT. Caes. 8, 3. 13, 12 -es cognomento. OPTAT. 2, 15 p. 49, 20 -ia vota et personas diversas attendite. AVSON. 45, 4. 124, 2. AMM. 19, 7, 5 ut loco dispari, ita eventu -i. 27, 4, 9 morum sermonumque varietate -es. 29, 2, 24. FAV. EVL. p. 5 planetas... locis motibusque -es. p. 21 SCHOL. Cic. Bob. p. 135, 14 St. PELAGON. 267 MAXIMIN. c. Ambr. 82 quomodo -em *filium* (*sc. Christum*) dicimus (*sc. patri; cf.* ACT. Archel. 68, 8). CLAVD. 8, 81 -es, sed morte pares. 20, 492 geminos ... fratres Iapetionidas generis primordia nostri -i finxisse manu. 28, 28 carm. min. 17, 23. 25, 38 -i (*cf.* 35 inaequales avenas) tenuem (-em tenui *VP*) variabat harundine ventum. carm. min. app. 20 AVG. civ. 4, 10. 5, 2 *bis.* 5, 3. 7, 10. SVLP. SEV. chron. 2, 40, 3 ἀνομοιουσίαν, id est -em substantiam. MART. CAP. 5, 473. *nota:* VVLG. Ier. 23, 10 factus est cnrsus eorum (*sc. prophetarum*) malus et fortitudo eorum -is (*i. q. prava*). prov. 15, 7 labia sapientium disseminabunt scientiam; cor stultorum -e (*i. q. perversum*) erit. *ratio translationis utroque loco repetenda videtur ex hebraici* כֵּן *significatione ambigua.*

II *c. genetivo* (*indicatur qua re infra l. 29. 59. 61. 66*): VARRO ling. 8, 58 cum sint ab eadem origine verborum vocabula -ia superiorum. 10, 3 minimum ex duobns constat omne simile, item -e, quod nihil potest esse simile, quin alicuius sit simile, item nihil dicitur -e, quin addatur, quoius sit -e. CIC. Quinct. 38 quis tam t u i . . . -is (Verr. 4, 185 virum fortissimum ac tui -illimum. Cael. 50 mulier... tui -is vita institntoque meretricio. Phil. 10, 3 epist. 10, 6, 3. 13, 64, 1). Verr. 2, 48 fuit . . . s u i -is (4, 16 quid ... poterat ... respondere, si esset . . . sui -is. Brut. 321 sui -ior videbatur fieri cotidie. de orat. 3, 26 qui [*sc. Myro, Polyclitus, Lysippus*] omnes inter se -es fuerunt, sed ita tamen, ut neminem sui velis esse -em. Cato 78 neqne haberet *animi natura* in se quicquam dispar sui atque -e. nat. deor. 3, 23 nec ... vim esse naturae, ut sui -ia posset effingere. Phil. 2, 59 saturavit se sanguine -illimorum sui civium. 2, 92. 107. 9, 6 Att. 1, 16, 3 OV. met. 11, 273 EPICED Drusi 87 COLVM. 6, 37, 7 MELA 2, 7. 86. IVV. 10, 192 APVL. met. 3, 13 PS. APVL. Ascl. 35 EPIT. Alex. 58 HIL. syn. 58 AMM. 14, 9, 2. 25, 4, 19 CLAVD. rapt. Pros. 2, 314). CIC. Cluent. 46 homines inter se cum forma tum moribus similes, municipum autem suorum -illimi. leg. agr. 3, 5 omnium legum . . . -illimam . . . legis . . . eam, quam *eqs.* dom. 83 patrem tuum, civem ... egregium -emque vestri. 120 si qui similis istius . . . aliquem m e i -em . . . afflixerit (NEP. Phoc. 1, 4). Cael. 38 si esset aliqua -is istius *mulieris*, quae se omnibus pervolgaret *eqs.* de orat. 2, 83 artificium esse hoc quoddam non -e ceterorum (*sc. artificiorum*). 2, 208 aut invidiae (invidia *cod. Laud. et vulg.*) aut odii non -is offensio. Brut. 129 huius *Bestiae* -is in tribunatu reliquaque omni vita civis improbus. 282 *P. Crassus* dum Cyri et Alexandri similis esse voluit, et L. Crassi et multorum Crassorum inventus est -illimus. 285 quid est tam -e... quam horum omnium (*i. Demosthenis, Lysiae, Hyperidis*) Aeschines? 287 *v. p. 1475, 34.* orat. 67 apud *comicos poetas* nisi quod versiculi sunt, nihil est alind cotidiani -e sermonis. fin. 4, 43 *Stoici* quodam modo non sunt -es Aristonis. ac. 1, 26 quintum genus ... eorum ... quattuor (*sc. generum*), quae supra dixi, -e. 2, 125 atomos (*sc. putes esse*), e quibus quidquid efficiatur, illarum sit -illimum. Tim. 25 quattuor (*sc. orbes deus fecit*) et inter se dispares et -es trium reliquorum. div. 2, 37 vietum cor et -e cordis. epist. 11, 2, 1 de te si dubitemus ..., simus nostri -es. or. frg. A VII 37 homo illorum et vita et prudentia longe -is. BELL. Afr. 88, 5 quod -illimus *Cato* reliquorum ducum fuerat. NEP. Chabr. 3, 4 -is ... Chares horum (*sc. Cononis, Iphicratis, Timothei*) et factis et moribus fuit. HOR. sat. 1, 4, 112 Scetani -is sis. LIV. 3, 64, 8 perseverant *consules*... -es decemvirorum esse. FEST. p. 310 strues genera liborum sunt, digitornm coniunctorum non -ia. CVRT. 4, 14, 7 si qui -es eorum (*sc. fortium virorum*) essent. COLVM. 4, 29, 5 quia non -is est *autumni* aëris qualitas vernae (*sc. qualitatis*). MELA 1, 58 *Apis est* cauda linguaque -is aliorum (*sc. boum*). TERT. adv. Marc. 4, 25 p. 504, 4 qui *deus* -is creatoris inducitur. nat. 1, 7 institutum Neronianum . . . -e sni auctoris. LACT. mort. pers. 8, 7 *Constantius* -is ceterorum (*sc. Caesarum*). PACIAN. sim. carn. p. 124, 23 -em nostrae sortis *carnem.* AMM. 18, 4, 5 patris fratrisque. 21, 16, 11. 30, 8, 8. SCHOL. Cic. Bob. p. 89, 34 St. maiorum suorum -illimum. SVLP. SEV. chron. 1, 50, 1 multum paterni -is ingenii. dial. 3, 9, 1 aliam eius (*sc. virtutis*) non -em in simili opere virtutem. *in comparatione compendiaria*: CIC. fin. 5, 39 earum... rerum, quas terra gignit, educatio quaedam et perfectio est non -is animantium. BELL. Alex. 25, 4 fortuna... superiorum temporum -is. PLIN. nat. 27, 14 caulis . . . non -is antherici.

III *c. dativo* (*indicatur qua re l. 84. p. 1474, 14. 21. 22. 24. 33. 38. 69*): VARRO ling. 8, 28 cum -illima sit... toga tunica⟨e⟩, muliebri⟨s⟩ stola pallio. 9, 113 -is murena lupo *eqs.* 10, 4 similis homo homini, equus equo, et -is homo equo. 10, 42. RHET. Her. 12, 18 utrum ea res similis sit ei rei, qua de agitnr, an -is. CIC. inv. 1, 53. Verr. 3, 5 ut isti (*sc. reo*) non modo factis ..., sed etiam oris oculorumque ... contumacia ac superbia ... -illimus esse ac semper fuisse videar. 4, 77 quam -is hic dies illi tempori videbatur. Sull. 49 erat huic iudicio longe -is illa contentio. Brut. 204 nihil . . . tam -e, quam Cotta Sulpicio (Sulpicii *Madvig*). fin. 4, 15 hoc sic expositum -e est superiori. 5, 62 quis est tam -is h o m i n i, qui *eqs.* (OV. met. 14, 94 ut idem -es homini possent similesque videri. SEN. dial. 5, 17, 4 cum -illimus esset homini, qui illa patiebatur, -ior erat, qui faciebat). part. 2, 7 ea, quae sunt ant ipsi aut contrario eius aut similia aut -ia aut consentanea aut dissentanea. ac. 2, 105. opt. gen. 4 quod optumo -illimum sit, id esse deterrimum. LVCR. 5, 154 sedes *deorum* . . . nostris sedibus esse -es debent. VERG. Aen. 9, 280 me nulla dies tam fortibus ausis -em arguerit (*fere i. q. imparem*). HOR. sat. 2, 8, 28 aves, conchylia, pisces, longe -em noto celantia sucum. OV. met. 1, 252 subolem . . . priori -em. Pont. 2, 11, 17 quae (*sc. coniunx*), ne -is tibi sit probitate, laborat. trist. 1, 1, 121 *fortuna* -is est effecta priori. 1, 9, 58. 5, 5, 13. LIV. 1, 22, 2 *Tullus Hostilius* proximo regi -is. 36, 9, 6 *v. p. 1476, 8.* VITR. 6, 3, 11 non -es veris symmetriis perficiantur venustates. FEST. p. 262 ruscum est... non -e iunco. PAVL. FEST. p. 337. SEN. contr. 7, 3 (18), 6 habet (*sc. controversia*) . . . -em ceteris coniecturam et duplicem. 7, 4 (19), 6 ne -is orationi sit orator. 9, 2 (25), 10 quam -es exitus initiis habes. suas. 6, 27 *versum* meliorem quidem, sed non -em illi (*sc. versui*). VELL. 2, 73, 1 adulescens . . . fide patri -illimns. CELS. 5, 26 ἐλαιῶδες (*sc. pus*) . . . colore atque pinguitudine oleo albo non -e (5, 28). 7, 7. SEN. Phoen. 81 generi virgo -is suo. dial. 3, 6, 4 hoc uno medentibus erit -is (*sc. rector civitatis puniens*). 7, 15, 1 si aliquid in *summo bono* viderit -e meliori. 12, 5, 5 indue -em animo tuo voltum. nat. 1 praef. 5 quid est, cur suspiciamus nosmetipsos? quia -es deterrimis sumus. 2, 14, 2. 4, 2, 5 *Nilus* violentus et torrens . . . prosilit -is s i b i (SOL. 14, 1 ut -is sibi in mare condatur *Hypanis.* RVFIN. Adamant. 1, 11 BOETH. mus. 5, 6 in Porph. comm. pr. 1, 2 p. 5, 23 GREG. M. in Ezech. 1, 8, 16 *v. p. 1476, 36*). nat. 5, 15, 2 *maioribus.* 6, 21, 2. epist. 5, 6 vulgo. 25, 7 -em te fieri multis oportet. frg. 34 *v. p. 1476, 9.* COLVM. 3, 2, 13 Aminea *vitis*, maiori geminae non -is. 5, 11, 1 surculus . . . ei, cui inseritur, arbori cortice -is (*cf.* arb. 26, 1). 8, 6, 10. 9, 4, 3. LVCAN. 7, 201 -em . . . cunctis (*sc. diebus*), quos explicat, egit Thessalicum natura diem. PLIN. nat. 2, 125 *temporis* multum . . . aestivo illi (*sc. tempori*) -is. 6, 34 haut -em Hyperboreis gentem. 7, 17 haud -e his (*i. Thibiis*) genus Pharmacum. 8, 39 achlin haud -em illi (*sc. alci*). 8, 72 cercopithecos...-es ceteris voce. 14, 41. 91 *ego* in tantum -is istis, qui *eqs.* 16, 166. 20, 175 prasion . . . non -e hysopo. 20, 177 Heraclii *genus* mollius, sampsucho non -e. 21, 23 flos non -is illi (*sc. lilio*). 21, 101 spicam . . . non -em vulpium caudis. 25, 140 foliis canino capiti non -bus. 25, 141 thryselinum . . . non -e apio. 36, 182 lapis non -is alabastritae... aut marmoroso. SIL. 1, 511 haud me -em ... primoribus annis agnosces ... tuis. 5, 597 nec te . . . mater -em lugebit avis. QVINT. inst. 1, 9, 4 tertium *genus* huic non -e. 2, 4, 30 -is *locus* est ceteris. 2, 17, 4 quod his -e non est. 2, 20, 4 *declamationes* veritati -illimas. 4, 5, 7. 7, 1, 28 non -e huic est ... illud praeceptum. 7, 4, 29 non -es... abdicationum actionibus sunt malae tractationis (*sc. actiones*). 9, 3, 12 ἑτεροίωσιν . . . cni non -is ἐξαλλαγῇ dicitur (11, 3, 102). 9, 3, 75 verbum verbo . . . non -e valde . . . aut certe par et extremis syllabis consonans. 10, 2, 3 necesse est aut similes aut -es bonis simus. 11, 2, 32 ratio, . . . illi . . . arti non -is. 12, 3, 1 non -is iis, qui poetarum scripta pronuntiant. IVV. 3, 18 speluncas -es veris. PLIN. paneg. 82, 1 quantum -is illi, qui *eqs.* AFRIC. dig. 16, 1, 19, 1 nec -em huic propositioni ex facto agitatam (*sc. propositionem*). VLP. dig. 47, 2, 46 pr. nec . . . -is est morti mannmissio quod ad subtrahendum domino servum. PORPH. Hor. epist. 1, 18, 3. SYMPH. 124 -is matri, patri diversa figura... ex aliis nascor (*sc. mula*). LACT. inst. 1, 82, 24 sacra . . . non . . . his -ia. AVR. VICT. epit. 35, 2 haud -is fuit... Alexandro. HIL. c. Const. 14 *Christum* -em deo esse, similem patri posse intellegi. syn. 15 cum p a t r i f i l i u s et coimaginatus ad speciem sit nec sit -is in genere (PRAEDEST. 1, 54 p. 606C NICET. fid. 7). VVLG. Dan. 7, 7 sap. 2, 15. CLAVD. 8, 355 nec me fratrique tibique -em populi ... videbunt. 26, 80 quantum ... priori (*sc. sibi ipsi, qualis ante fuit*) -is *hostis.* AVG. civ. *passim. al.* *nota*: DRAC. satisf. 111 nec mihi (*i. erga me*) -is quam quod solet esse catervis (*i. erga catervas*) sit pietate sua *deus.* *in comparatione compendiaria*: SEN. clem. 1, 19, 2 insignis regi *apium* forma -isque ceteris (*sc. apibus*) cum magnitudine tum nitore. nat. 7, 27, 1 quare luna -illimum soli lumen accipiat. 7, 27, 6 *cometarum* -es ceteris (*sc. stellis*) motus. IVV. 15, 68 dextrae illis (*sc. Turno, Aiaci*) -es. NEMES. cyn. 233 -esque habeant (*sc. canes Tusci*) catnlis velocibus artus.

IV *dubium, utrum genetivus accedat an dativus*: CAEL. Cic. epist. 8, 6, 5 legem . . . variam, non -em agrariae Rulli . . . iactavit. OV. trist. 1, 5, 16 tibi di... fortunam praestent -em... meae. LIV. 28, 5, 11 pelta caetrae haud -is est. PAVL. FEST. p. 168 granum fabae . . . quod sit non -e navis formae (SEN. dial. 3, 3, 7 tota *animalium* forma humanae -is est). VELL. 2, 41, 2 -em . . . fortnnae suae (*i. abhorrentem a f. s.*) indutus habitum. SEN. dial. 6, 18, 2. epist. 18, 3 nec . . . nos similes esse pilleatae turbae voluisses nec . . . -es. COLVM. 7, 12, 3. 8, 2, 2. PLIN. nat. 13, 64 prunus Aegyptia, non -is spinae... dictae. 27, 22 alypon cauliculus est, . . . non -e betae. TAC. hist. 2, 11 *Otho* horridus, incomptus famaeque -is (*i. non conveniens*). PORPH. Hor.

ars 361. *nota*: QVINT. inst. 8, 3, 14 purus sermo et -is curae (*i. cui cura habita non esse videtur*). *in comparatione compendiaria*: PLIN. nat. 24, 139 ramos habet *clematis* ... non -es scamoniae.

notabilis breviloquentia quaedam, qua gen. an dat. subaudiri oporteat, parum liquet: DECRET. centon. Sentin. (Corp. XI 5749) 19 in futurum non -ia (*sc. eorum aut iis*) quae nunc sentimus perpetuo ... processura pari adfectione[m] speramus (*at neglegenter incisa, ut videtur; fort. igitur debuit esse* ⟨quam⟩ quae).

V *c. ablativo* (*cf. VI 3 et* absimilis *vol. I p. 171, 1sq., ubi del. 'quaestioni'*): VLP. dig. 18, 2, 4, 2 -em esse hanc speciem partus specie. CASSIAN. c. Nest. 7, 5, 1 ais quod 'homousios parienti nativitas esse debet', id est, quod -em se quaelibet parere non possit. PROSP. carm. de ingrat. 21 progenitos ... nullum traxisse reatum ... neque -es nunc nascier illo ortu primorum (*nota periphrasin*), qui ... peccarunt.

VI *sequitur praepositio*: **1** inter: VARRO ling. 10, 18 (20) quod *haec genera* inter se -es habent analogias. 10, 37 res inter se aliqua parte -es (CIC. de orat. 3, 25 res complures -es inter se, quae tamen consimili laude dignentur. LVCR. 2, 720. VITR. 10, 3, 1 duae res diversae et inter se -es). rust. 1, 62. CIC. inv. 2, 152 omnia posse inter se vel similia vel -ia demonstrari. de orat. 2, 126 quom inter vos in dicendo -illimi sitis. 3, 26 (*v. p. 1473, 32*). 27. 31 quid tam inter se -e. 3, 35 Brut. 204. 285. 286. LVCR. 2, 380 -i inter se quaedam volitare figura. 2, 697. 781 -es longe inter se variosque colores. 6, 776. 982. VITR. 2, 9, 5 inter se discrepantes et -es ... virtutes. 5, 6, 9 inter se -i disparique ratione (QVINT. inst. 10, 2, 23 quorum omnium -is atque diversa inter se ratio est). SEN. nat. 6, 22, 1. 7, 27, 2 quare omnes stellae inter se -em habeant faciem. epist. 35, 1 haec inter se diversa sunt? immo -ia. 88, 4. 117, 15 *v. p. 1476, 4.* QVINT. inst. 9, 4, 17 ii ipsi (*sc. Demosthenes et Plato*) inter se -es fuerunt. APVL. Plat. 2, 25 ne dispares sui vel inter se -es copulentur. MIN. FEL. 18, 1 et similes universi videmur et inter se singuli -es invenimur. BOETH. mus. 1, 3 -ium inter se vocum ... concordia. inter se *et genetivus*: CIC. Brut. 287 qui (*i. Attici*) sunt et inter se -es et aliorum. **2** in *c. acc.*: TAC. ann. 2, 39 *servus* aetate et forma haud -i in dominum erat.
3 ab (*indicatur qua re l. 38. 42*): CLEDON. gramm. V 11, 29 si ... -is fuerit genetivus a nominativo. IREN. 2, 12, 2 non -is sit *emissio* ab eo, qui emisit. PORPH. Hor. epist. 1, 1, 1 Flacci epistularum libri titulo tantum -es a sermonum (*sc. libris*) sunt. SOL. 53, 17 cultu rex -i a ceteris vestitur syrmate. LACT. mort. pers. 8, 1 frater ... non -is ab eo. CLAVD. DON. Aen. 4, 367 ab humana ratione -is *es*. ANON. de mach. bell. 14 est *machina* a superioribus curribus quadam parte -is. VVLG. Dan. 7, 19 bestia ... erat -is valde ab omnibus (*sc. bestiis*). AVG. quaest. hept. 3, 45 non commutatus est tactus in cute, id est non est discolor et -is inventus a cute. SALV. gub. 6, 4 quam -is est nunc a se ipso populus Christianus. SIDON. epist. 4, 24, 3 occurrit mihi ... multum ab antiquo -is incessu. CASSIOD. in psalm. 34, 11 multum ... est creatura a creatore -is. var. 12, 2, 4 -is ab accusato debet esse, qui iudicat. *in comparatione compendiaria*: PELAGON. 287 non -is est passio a ceteris, qui intrinsecus ... dolent. AVG. civ. 15, 16 tit. de iure coniugiorum, quod -e a subsequentibus matrimoniis habuerint prima conubia.

VII *sequitur coniunctio comparativa*: **1** atque (ac): RHET. Her. 3, 6, 12 quoniam -es sint, qui audiant, atque ille, qui vituperatur. CIC. Att. 2, 3, 3 quiescendum, quod est non -e atque ire. BELL. Alex. 18, 1 etsi erat non -e atque Alexandriae genus aedificiorum. VELL. 2, 25, 3 adeo ... Sulla -is fuit bellator ac victor. NERAT. dig. 41, 1, 14 pr. nec -is condicio eorum (*sc. litorum publicorum*) est, atque piscium et ferarum. ac si: LIV. 5, 5, 12 haec sunt ... consilia vestra, non -ia ac si quis aegro ... morbum efficiat. **2** quam (*cf. l. 8*): VITR. 6, 5, 2 bybliothecas ... non -i modo quam publicorum operum magnificentia comparatas. VELL. 2, 55, 2 nec -is ... adversus victos quam in priores clementia fuit. DRAC. satisf. 111 *v. p. 1474, 66.*

VIII *copula conectuntur, quae -ia sunt* (*cf. l. 53sqq.*): **1** et: CIC. prov. 15 quod est primum -e, res ... cum ... latrunculis ... gesta et bellum ... confectum. Planc. 68 quamquam -is est pecuniae debitio et gratiae. Phil. 2, 59 militum causa et tua. SEN. benef. 6, 20, 2 quod nostra et horum condicio -is est. epist. 85, 32 nisi -is esset gubernatoris condicio et sapientis. 95, 8 quam -is sit aliarum artium condicio et huius. PAVL. dig. 14, 2, 2, 1 quia -is earum rerum causa sit, quae *eqs.* ... et earum, pro quibus *eqs.* *cf.* OV. epist. 9, 24 -es hic vir et ille puer. **2** que: CIC. Tusc. 4, 31 illud animorum corporumque -e *est*, quod *eqs.* *cf.* AVSON. 104, 2 quod tam -es estis tuque sororque tua.

m. plur. pro subst. -es (*sc. homines*): LIV. 22, 41, 5 -es discordesque imperitare. VELL. 2, 45, 1 inter tam -es. 2, 60, 5 inter ... naturaliter -illimos ac diversa volentis. SEN. dial. 9, 17, 3 conversatio ... -ium bene composita (*neutr. pl.*) disturbat. epist. 32, 2 non conversari -bus ac diversa cupientibus. 102, 13 diversa -ium iudicia. PLIN. paneg. 44, 7 *opp.* similes (*sc. homines*). 45, 5. 53, 2. APVL. Plat. 2, 25 *v. supra l. 30.* *accedit genetivus*: CIC. Att. 9, 11, 4 cum -illimis nostri esse cupio.

n. sing. aut plur. pro subst. -e, -ia: VARRO ling. 9, 99 -ia ... conferunt, verba infecti cum perfectis. 9, 109. 10, 3 *v. p. 1471, 61. 1473, 26.* 10, 5 sunt qui tris naturas rerum putent esse: simile, -e, neutrum *eqs.* 10, 50. CIC. Tusc. 5, 45 mixta ex -bus. top. 46 est eiusdem -e et simile invenire. PAVL. FEST. p. 147. SEN. dial. 7, 7, 3 quid -ia, immo diversa componitis? nat. 1, 3, 4 quod a simillimo coepit, in -illimo desinit. 117, 15 non est ... quod compares inter se -ia. QVINT. inst. 1, 10, 12 -ium concordia, quam vocant ἁρμονίαν. 5, 11, 30 et -bus inesse simile ... et similibus -e. TAC. ann. 3, 36 PLIN. epist. 5, 8, 11 IREN. 2, 11, 1 HIL. ad Const. 1, 2. *additur dat.*: LIV. 36, 9, 6 *legatus* cum haud -ia iis ... quae ... in colloquio ... dicta erant ... egisset. SEN. frg. 34 tam indigna liberis, tam -ia sanis. *speciatim in rhetorica*: CIC. part. 41 definiendum saepe est ex contrariis, saepe ... ex -bus, saepe ex paribus. QVINT. inst. 5, 10, 73 argumentorum locus ex similibus ..., ex -bus ..., ex contrariis. 5, 10, 94. 5, 11, 7 simile est *eqs.* ...; -e: *eqs.* ...; contrarium: *eqs.* 5, 11, 35. MART. CAP. 5, 558 locos ... qui sunt a -i, a pari, a contrario per positionem et negationem.

adv. **dissimiliter.** *comp. infra l. 41. superl. non legitur.*
1 *nude verbo additum*: VARRO ling. 8, 32 gemina conclavia -r poliunt. 8, 68 sin respondeatur similia non esse, quod ea vocemus -r sure, lupe, lepus. 9, 26 quid sit aut fiat in motibus -r. 9, 94 quod similes lapides similiter ducunt, -r dissimiles. 10, 12 alias ... ab similibus verbis similiter declinantur, ut *eqs.* ..., alias -r *eqs.* RHET. Her. 2, 13, 20 possunt res simili de causa -r iudicatae proferri. BELL. Afr. 54, 3. SALL. Iug. 89, 6 oppidum Thalam ... haud -r situm munitumque. LIV. 36, 32, 7 sicut ..., haud -r. VITR. 6, 1, 1 aliter ..., aliter ..., non eodem modo ..., -r. 6 pr. 3. SCRIB. LARG. 271 in -r dispositis corporibus. GELL. 18, 12, 3. CHAR. gramm. I 83, 8 pater patris cum faciat et mater matris, cur -r aper apri et caper capri solet quaeri. PS. APVL. Ascl. 37 quod aliis quae colenda videntur atque veneranda, apud alios -r habentur. HIL. in psalm. 67, 18 haud -r. OPTAT. 6, 1 p. 144, 18 simili errore -r deliquistis. AVG. c. Cresc. 4, 27, 34 talis eris, qualis ille, ... quamvis -r vivas. civ. 1, 9 qui -r vivunt et a malorum factis abhorrent. 21, 7. quaest. hept. 2, 55 propter diversas operationes ... spiritum dei -r appellari. epist. 102, 4 similiter ... vivunt, similiterque moriuntur, quamvis -r nata sint. MART. CAP. 4, 346 unamquamque rem -r nos posse dividere. GREG. M. in Ezech. 1, 2, 20 dei ... esse est -r numquam esse. 1, 8, 16 cum *deus* numquam sibimet ipsi sit dissimilis, -r tamen tangit dissimilia.
2 *sequuntur casus*: *dat.*: LIV. 27, 48, 11 inter duas acies versari, velut incerti, quorum essent, haud -r navibus sine gubernaculo vagis. *abl.*: FVLG. RVSP. fid. 26 bona ... quae creavit *deus* ... multo inferius -iusque suo creatore sunt. **3** *sequitur* a *praepos.*: HIL. in Matth. 21, 8 haec arbor (*sc. ficus*) -r a ceterarum arborum et natura et condicione florescit. **4** *sequitur* atque si: POMPON. dig. 18, 1, 26 PAVL. dig. 41, 2, 3, 13.

deriv.: dissimilitudo, dissimilo.

**dissimilitūdo*, -inis *f. a* dissimilis. PRISC. gramm. III 522, 34 paenultimam productam servant ... caligo, -o, magnitudo. GLOSS. ἀνομοιότης. *plur.*: VARRO ling. 8, 29. 9, 42. 47 CIC. Verr. 4, 6 *al.* [*corrupt.*: VARRO ling. 9, 46. 47 APVL. Plat. 2, 4.]

i. q. diversitas, discrepantia, distantia, varietas, differentia.

I *nude vel addito genetivo* (*aliter III*): **A** *generatim*: VARRO ling. 8, 29 in aedificiis quom non videamus habere ⟨ad⟩ atrium περίστυλον similitudinem et cubiculum ad equile, ... tamen propter utilitatem in his -es potius quam similitudines sequimur. 8, 31 cum discessum e⟨s⟩t ab utilitate ad voluptatem ... in eo ex -e plus voluptatis quam ex similitudine ... capitur. 9, 42 rerum -es (CIC. inv. 2, 109 varietate et -e rerum. orat. 68 div. 2, 94. SEN. epist. 20, 4 inconstantia et -o rerum consiliorumque. QVINT. inst. 9, 3, 92 et mutatio [et] si ea est, quam Rutilius ἀλλοίωσιν vocat, -em ostendit hominum, rerum, factorum. PAVL. dig. 50, 16, 244 PS. PHOEBAD. fid. 5). ling. 9, 85. 10, 5 *bis* (*altero loco opp.* similitudo). RHET. Her. 1, 8, 13 illud genus narrationis, quod in personis positum est, debet habere sermonis festivitatem, animorum -em, gravitatem, lenitatem *eqs.* (*cf.* CIC. inv. 1, 27). CIC. Verr. 4, 6 -es studiorum et voluntatum (*cf.* Lael. 74). Verr. 4, 214 propter temporis -em. leg. agr. 2, 14 non potestatum -o, sed animorum disiunctio dissensionem facit. Sull. 17 propter ... -em hominum atque causarum dissimilem me ... praebui (top. 62. fat. 43 causarum distinctio ac -o. QVINT. inst. 5, 2, 2 PLIN. epist. 7, 30, 5 quantum aut diversitas ingeniorum ... aut causae -o pateretur. PANEG. 12 [2], 33, 5) Balb. 31 -o ... civitatum varietatem iuris habeat necesse est. de orat. 3, 26. 33. 34. 162 rep. 3, 37 leg. 1, 30. Marcell. 5 varietate regionum ... nec -e bellorum. Brut. 285 gradus et -es et vim et varietatem Atticorum. fin. 5, 19 quanta differentia est in principiis naturalibus, tanta sit in finibus bonorum malorumque -o. Tim. 17 quod eius (*i. dei*) iudicio praestabat -i similitudo (ὅμοιον ἀνομοίου). div. 2, 93 qui potest eadem vis esse nascentium, cum caeli tanta sit -o? (2, 93 eos, qui nascuntur eodem tempore, posse in dissimilis incidere naturas propter caeli -em). div. 2, 96 -o locorum nonne dissimilis hominum procreationes habet? *ibid.* ut incredibilis varietas -oque sit. fat. 8 quoniam in naturis hominum -es sunt ..., quid mirum est has -es ex differentibus causis esse factas? off. 1, 107 ut ... in corporibus ... -es sunt ... sic in animis existunt ... varietates. 1, 109 innumerabiles aliae -es sunt naturae morumque (Lael. 74 PLIN. nat. 17, 3 TAC. ann. 15, 67 APVL. Plat. 2, 13. PANEG.

[Nel.]

11 [3], 5, 3 ne ... faceret morum -o discordiam). Att. 1, 17, 1 magna ... varietas voluntatis et -o opinionis ac iudicii ... fratris mei. 6, 1, 2 rationis. epist. 3, 8, 8 institutorum meorum ac tuorum. 11, 27, 2 vitae (Avg. bapt. 6, 4, 6 in psalm. 138, 26). Nep. Alc. 1, 4 in uno homine tantam esse -em tamque diversam naturam. Liv. 37, 40, 1 regia acies varia magis multis gentibus, -e armorum auxiliorumque erat. Pavl. Fest. p. 14 propter -em personarum. Sen. nat. 2, 12, 6 nubium. 5, 12, 1 magna inaequalitas ac -o corporum (Tert. anim. 5). Ps. Qvint. decl. 17, 8 pronuntiationis. Tac. ann. 15, 28 fortunae. Gaivs dig. 8, 2, 6. Tert. anim. 32 substantiae (*opp.* naturae similitudo). Arnob. nat. 3, 34 ut sunt trinae -es nominum, personarum dissidentias tres esse. Firm. math. 1, 10, 10 nisi uniformem istam colorum similitudinem maxima vultnum -o variaret. Non. p. 442 matronae et patris familias -em hoc modo ... separant ... ut *eqs.* Hil. c. Const. 14. syn. 16 nullam diversitatem ac -em admittit nascentis et gignentis essentia. 36. 89 Schol. Cic. Bob. p. 78 St. Hier. in Ezech. 8, 3, 82. epist. 7, 3, 2 ut breviter coeptam -em (*i. -is expositionem*) finiam, ego veniam deprecor, ille expectat coronam. 57, 5, 7 -es casuum, varietates figurarum. Avg. serm. ed. Mai 94, 2 -e signorum, quasi litterarum diversitate. gen. ad litt. 5, 16 p. 159, 23. civ. 1, 8 manet ... -o passorum etiam in similitudine passionum. 5, 4 tanta in eorum vita fuerunt moribusque diversa, tanta in actibus disparilitas, tanta in parentum amore -o. 8, 25 voluntatis. 12, 20. 21, 8. epist. 120, 12 -e ac disparilitate naturae. Mart. Cap. 5, 487 huic -o contraria est, quae a Cicerone differentia vocatur, quae res inter se diversas, non adversas ostendit. 9, 980 -um (*sc. pedum*) ... differentiae tres erunt: per magnitudinem, per genus, per oppositionem. Boeth. arithm. 1, 27 p. 55 nulla varietatis -o subripiet. in Porph. dial. 1 p. 10[A] illa ... divisio et -o specierum differentiae nomine vocitantur. mus. 1, 1 p. 180. 1, 31 p. 222 hanc canendi concordiam similitudo non efficit, sed -o, quae cum distet in singulis vocibus, copulatur in mixtis. Cassiod. art. 3 p. 1189[D] comparatio ... maioris ad minus quaedam quasi similium -o est. Greg. M. in euang. 34, 10. *nota c.* ad: Boeth. in Porph. comm. sec. 5, 18 p. 336, 18 eiusdem ... speciei distantias ad differentiam diximus, cum differentiae ad species -es monstrabamus.

B *speciatim:* 1 *in grammatica*: Varro ling. 8, 23 cum alii putarent in loquendo ea verba sequi oportere, quae ab similibus similiter essent declinata, quas appellarunt ἀναλογίας, alii cum id neglegendum putarent ac potius sequendam ⟨dis⟩similitudinem, quae in consuetudine est, quam vocarunt ἀνωμαλίαν. 8, 24 quae contra -em *dicantur.* 8, 32 verborum -e⟨m⟩, quae sit in consuetudine[m], non esse vitandam. 8, 37 sequitur, quod in pluribus est -o, ut non sit in sermone sequenda analogia. 9, 109. 10, 1 in verborum declinationibus disciplina loquendi -em an similitudinem sequi deberet (*syn.* anomalia). *ibid.* cur -em ducem haberi oporteret. 10, 3. 2 *in rhetorica*: Cic. de orat. 2, 166 similitudines et -es et contraria et consequentia *eqs.* 2, 169 ex -e *sic argumenta ducuntur*: ...; atque utroque in genere et similitudinis et -is exempla sunt ... et fictae narrationes saepe ponendae.

II *sequitur praepositio*: ab: Cic. de orat. 1, 252 hanc habet *ius civile* ab illis rebus (*i. gestu et voce*) -em. inter: Cic. orat. 2 cum tanta sit inter oratores bonos -o. Boeth. diff. top. 4 p. 1216[C] in quibus maxima est -o inter rhetoricos ac dialecticos locos. cum: Cic. fin. 3, 24 est ... alia cum his ipsis artibus sapientiae -o. 4, 9 quanta ... eorum (*i. argumentorum*) ... cum captiosis interrogationibus -o! epist. 2, 13, 2 genus institutorum et rationum mearum -em nonnullam habet cum illius administratione provinciae. apud: Cassiod. hist. 5, 34 quia dicitur innovatum ab aliquibus de -e filii apud patrem.

III *pro praepositione extat genetivus*: Avg. civ. 9, 17 si ... deo quanto similior, tanto fit quisque propinquior: nulla est ab illo alia longinquitas quam eius -o. Greg. M. moral. 6, 19 in tanta ... unius grani parvitate et paene nulla sui -e.

dissimilo *a* dissimilis; *cf. c.* assimilare, *v. vol. I p. 898, 3.* Gloss. ἀνομοιῶ. disto: -o differo. *i. q. differre*: Boeth. in Porph. comm. pr. 1, 7 p. 17, 24 ut si qua sunt, quae nomine tantum communicent, substantia vero -ent (-simul- *pars codd.*). *Nelz.*

dissimulābiliter *adv. a* dissimulare. *fere i. q. clam, occulte*: Plavt. Mil. 260 hominem investigando operam huic -r dabo, qui fuerit conservos, qui *eqs.*

dissimulāmentum, -ī *n. a* dissimulare. *i. q. actio dissimulandi*: Apvl. apol. 87 *Pudentilla* scripserat -i causa et dericiduli: ἐλθέτω νῦν, ἕως ἔτι σωφρονῶ. flor. 3 p. 13 Musae cum Minerva -i gratia iudices astitere ad deridendam scilicet monstri illius (*Marsyae*) barbariam.

dissimulanter *v.* dissimulo.

dissimulantia, -ae *f.* [*a* dissimulans, dissimulare. *Th.*]. *fere i. q. dissimulatio I*: Cic. de orat. 2, 270 Socratem ... in ... ironia -aque longe lepore et humanitate omnibus praestitisse

dissimulātē *v.* dissimulo.

dissimulātio, -ōnis *f. a* dissimulare. Gloss. μετεωρισμός. παρενθύμησις. παραλογισμός. προσποίησις. παραπροσποίησις. ὑπόκρισις. -e finctione, celatione. *plur.*: Ps. Cypr. singul. cler. 33 Firm. math. 5, 1, 25. 8, 1, 2 Ivst. 21, 5, 11 Veg. mulom. 3 praef. 3.

I *i. q. artificium simulationis cum in agendo tum in loquendo, quo quis fingens se aliquid nescire vel alia quacumque simulatione usus aliter agit vel loquitur ac sentit*:

A *generatim*: Rhet. Her. 1, 7, 11 insinuatio eiusmodi debet esse, ut occulte per -em eadem illa omnia conficiamus (*sc. ut aut benivolum aut attentum ... faciamus auditorem. cf.* Cic. inv. 1, 20 insinuatio est oratio quadam -e et circumitione obscure subiens auditoris animum). 1, 8, 13 illud genus narrationis, quod in personis positum est, debet habere ... -em (Cic. inv. 1, 27). 3, 2, 3 dolus consumitur in pecunia, pollicitatione, -e *eqs.* Cic. Verr. 3, 71 ne -e quidem tectam improbitatem et audaciam (6, 138 dedecora -e ... tegere). de orat. 2, 275 valde haec ridentur ... quae a prudentibus quasi (*secl. Sorof*) per -em (simulationem *Hm*) non intellegendi (n. i. *secl. Ernesti, vix recte*) subabsurde salseque dicuntur. 2, 289 similitudine turpioris et -e et subabsurda dicendo et stulta reprehendendo risus moventur. 2, 350 (*Crassus ad Antonium*) lubenter ... te evolutum ... integmentis -is tuae nudatumque perspicio. off. 3, 61 ex omni vita simulatio -oque tollenda est. Att. 12, 20, 1 (*anteced.*: me hortaris ..., ut dissimulem me tam graviter dolere) quod (*sc. totos dies consumere in litteris*) etsi non -is, sed potius leniendi ... animi causa facio, tamen ... simulationi certe facio satis. Labeo Vlp. dig. 4, 3, 1, 2 posse ... sine dolo malo aliud agi, aliud simulari, sicuti faciunt, qui per eiusmodi -em (simulationem *PL, fort. recte*) deserviant. Val. Max. 8, 14 ext. 3 Sen. dial. 10, 18, 6. Cvrt. 6, 7, 32 quo propiore gradu amicitiae me contingis, hoc maius est -is tuae facinus. Qvint. inst. 5, 14, 35 minus suspecta argumentatio -e. Ps. Qvint. decl. 14, 4 virus ... lenitate vultus et blanda porrigentis -e protectum. Frontin. strat. 1, 1, 5 *Caesar* inter eam -em praeparatis subsidiis occupavit Aegyptum (*cf. quae antecedunt*). Tac. hist. 4, 54 Civilis omissa -e in populum Romanum ruere. 4, 56 optimum ... ratus *Vocula* mutua -e et isdem, quibus petebatur, grassari. ann. 2, 57 sermo coeptus a Caesare, qualem ira et -o gignit (*antea*: convenere firmato vultu). 4, 71 nullam aeque Tiberius ... ex virtutibus suis quam -em diligebat. 6, 32 ut ... Sinnacen -e ac donis ... morarentur *Tiberius.* 6, 50 nondum -o deserebat *Tiberium.* 11, 26 abrumpi -em ... Silius ... urguebat. 13, 15 -em nox et lascivia exemerat. Svet. Iul. 31, 1 spectaculo publico per -em interfuit *Caesar.* Tib. 72, 3 quamvis *Tiberius* nihil ex ordine cotidiano praetermitteret ... partim intemperantia, partim -e. Tert. spect. 1 tanta est ... voluptatium vis ut ... conscientiam corrumpat in -em. adv. Val. 4 p. 181 seposita ... sollemni -e sua. Arnob. nat. 2, 51 ipsum quod nescias sine aliqua profiteri -e nescire. Firm. math. 5, 1, 25 qui adversarios subdolis semper -bus insequantur. 6, 16, 4 *amicos* captiosa ... -e decipere. 6, 22, 16 obstinata ... ac tristi -e compositi. 8, 1, 2 cum quibusdam -um trepidationibus. Ivst. 21, 5, 11 inter has ... -um artes. Hil. op. hist. frg. 1, 4 Clavd. Don. Aen. 10, 63 Avell. p. 42, 12 Sidon. epist. 1, 7, 6.

B *speciatim: figura rhetorica* (*cf. l. 5. 7. 13. 15*): Qvint. inst. 6, 3, 85 plurimus ... circa simulationem ⟨et -em *add. Regius*⟩ risus est, quae sunt vicina et prope eadem; sed simulatio est certam opinionem animi sui imitantis, -o aliena parum se intellegere fingentis (*cf. quae sequuntur*). 9, 2, 14 cui *figurae* (*sc. respondendi*) est confinis -o, non alibi quam in risu posita. 9, 2, 95 utilis aliquando etiam -o est, ut in eo ... qui, cum esset contra eum dictum 'iura per patris tui cineres', paratum se esse respondit. *i. q.* εἰρωνεία: Cic. de orat. 2, 269 urbana ... -o est, quom alia dicuntur ac sentias, non illo genere ... quom contraria dicas ..., sed quom toto genere orationis severe ludas, quom aliter sentias ac loquare (*cf.* 270 in hoc genere Fannius ... Africanum ... dicit fuisse (⟨egregium⟩ *aut* ⟨multum⟩ *sim. addunt edd. non necessar.*) et eum graeco verbo appellat εἴρωνα. *quae sequuntur v. p. 1477, 78*). 2, 272 est huic finitumum -i, quom honesto verbo vitiosa res appellatur. 3, 203 illa, quae maxime quasi irrepit in hominum mentes, alia dicentis ac significantis -o. ac. 2, 15 Socrates ... libenter uti solitus est ea -e, quam Graeci εἰρωνείαν vocant (Gell. 18, 4, 1 genere illo facetissimae -is, qua Socrates ad sophistas utebatur). Qvint. inst. 9, 2, 44 εἰρωνείαν inveni qui -em vocaret: quo nomine quia parum totius huius figurae vires videntur ostendi, ... erimus graeca appellatione contenti. Ps. Ivl. Rvf. schem. dian. 9 p. 62 εἰρωνεία ... latine dicitur -o vel irrisio.

II *actio tecte aliquid faciendi, occultatio*:

A *absolute* (*notio proxime accedit ad eam, quae est sub I A*): Cic. Verr. 6, 1 nemini ... dubium esse, quin C. Verres ... versatus ... sit sine ulla ... -e in omni genere furandi. Tusc. 3, 35 non est ... in nostra potestate fodicantibus iis rebus, quas malas esse opinemur, -o vel oblivio. Vell. 2, 88, 3 *Maecenas* speculatus est per summam quietem ac -em praecipitis consilia iuvenis (*Lepidi*). Val. Max. 5, 7 ext. 1 *Antiochus* impium pectoris vulnus pia -e contegebat. 7, 4, 4 Salinator in Vmbria apud Metaurum flumen proximo die dimicaturus summa cum -e Neronem castris noctu recepit. 7, 4, 5. Cvrt. 7, 2, 9 (*Alexander loquitur*) nisi, quae delata essent, excussissem, alte -o mea suppurare (superare *codd.*) potuisset. 10, 9, 8 alta -e consilium premebat *Perdicca*, ut opprimeret incautum *Meleagrum.* Men. dig. 49, 16, 4, 3 temporarium exilium voluntario militi insulae relegationem assignat, ⟨lecto *ins. Momms., cf. p. 1481, 41*⟩ -o perpetuum exilium. Ivst. 5,

[Bannier]

11, 5 Cyrus iam non occulte bellum, sed palam, nec per -em sed aperta professione parare coepit. 8, 5, 11 crescit -e dolor (OROS. hist. 3, 12, 31). SVLP. SEV. dial. 1, 5, 3 cognoscimus . . . hospitem nostrum esse presbyterum, quod summa nos -e celaverat. CASSIOD. in psalm. 31, 6 operire est . . . valde aliquid silentio tegere aut cordis -e celare. COD. Iust. 2, 21 (22), 1 num inofficiosi querellae vel palam vel tacita -e sit renuntiatum. *dubium, huc an ad I referendum:* PS. CYPR. singul. cler. 33 *Galli* abscidentes semet ipsos libenter excruciant, dummodo cum damno status sui simulacrorum -bus (*i. mysteriis?*) pareant.

B *c. gen. obi.*: CIC. Flacc. 21 *testes* aut sine ullo studio dicebant aut cum -e aliqua cupiditatis. LIV. 9, 45, 6 universa prope gens sine -e consilii publici ad hostes desciverat. VELL. 2, 97, 1 *Lollio* inter summam vitiorum -em vitiosissimo. QVINT. inst. 9, 4, 147 *in compositione verborum* -o curae praecipua (*sc. debet esse*), ut numeri sponte fluxisse . . . videantur. IVST. 5, 11, 4 *Cyrum* innocentiam -e belli simulantem. AMBR. hex. 3, 13, 53 ne unquam spei tuae -e nuderis. AVG. civ. 4, 1 p. 146 D. suae scientiae -e. MACR. sat. 1, 12, 32 cordis beneficio, cuius -e brutus habebatur, idoneus emendationi publici status extitit *Iunius*. *nota c. gen. pers.*: TAC. ann. 13, 25 *Nero* veste servili in -em sui compositus.

III *i. q. actio eius, qui simulat se aliquid non animadvertere, non curare, neglegere, ignoscere* (*sed simulandi notio interdum prorsus evanescit*):

A *fere i. q. omissio, neglectio*: **1** *absolute*: QVINT. inst. 9, 2, 9 *interrogamus* instandi et auferendae -is *gratia*. TAC. hist. 1, 26 adeo parata apud malos seditio, etiam apud integros -o fuit. 3, 54 Vitellius fractis apud Cremonam rebus nuntios cladis occultans stulta -e remedia potius malorum quam mala differebat. 4, 18 Hordeonius primos Civilis conatus per -em aluit. ann. 13, 49 quod si summa -e transmitterentur, quanto magis inanibus abstinendum? (SVET. Cal. 10, 2). PLIN. epist. 6, 27, 3 quod ipsum non -e et silentio praeterii. 9, 13, 21 quod *senatus* severus in ceteros senatoribus solis -e quasi mutua parceret. PAPIN. dig. 23, 4, 27 reversa post iurgium per -em mulier. VLP. dig. 47, 10, 11, 1 iniuriarum actio . . . -e aboletur. TERT. adv. Marc. 2, 28 p. 375 paenitentiam -is pristinae fecit *deus*. 4, 36 p. 546 ne patientiam eius (*Christi*) infamaretis nec ullam rationem -is illi affligeretis. ARNOB. nat. 2, 72 causam tam longa[m] prodere -e (*'i. cessatione' Reifferscb. in indice, vix recte*). 5, 18 deos Consentis pari more ac -e taceamus. FIRM. err. 28, 13 *divina moderatio* facinus tuum cum -e respexit. math. 2 praef. 4 hunc locum non debemus cum -e transire. 2, 4, 6 *Graeci* istum tractatum cum quodam -is fastidio reliquerunt. 4, 21, 12 (?). 5, 2, 21 qui omnes dolores cum quadam -e contemnant. 6, 9, 12 amorem suum . . . cum quadam . . . -e celare. AVR. VICT. Caes. 41, 20 verteratque gratiam muneribus in perniciem posterorum -o. EVTR. 7, 20, 3 *coniurationes* patefactas ingenti -e contempsit *Vespasianus*. HIL. c. Const. 7 conclusos urbe una . . . -e depravas. in psalm. 118 vau 12 operis . . . officium semper esse oportet intentum et nulla interdum neglegentis otii -e cessare. SYMM. rel. 3, 3 si exemplum non facit religio veterum, faciat -o proximorum. AMM. 28, 4, 5 quae . . . probra -e iugi neglecta . . . effrenatius exarserunt. 31, 5, 1 Theruingi . . . ducum -e perniciosa . . . adiuti. MAXIMIN. c. Ambr. 124 esset hoc . . . -e dignum, . . . si non id religiosam laederet disciplinam. COD. Theod. 8, 5, 4 (*a. 326*) illis . . . qui observare iussi sunt, pro -e vel neglegentia idem supplicium luituris. LEO M. epist. 8 nec -em crimina nuper detecta patiuntur. 157, 1 quae . . . parricidae sacrilegi commiserunt, nulla posse -e tolerari. FAVST. REI. grat. 2, 1 ego -e mea cor tuum . . . animavi.

2 *c. gen. obi.*: TAC. Agr. 6 *proconsul* redempturus . . . mutuam -em mali. 18 -e famae famam auxit *Agricola*. TERT. anim. 43 *anima* -e praesentiae futuram absentiam ediscens. resurr. 8 p. 37 virginitas . . . et viduitas et . . . matrimonii -o . . . deo adolentur. patient. 11 p. 17 quem *servum* admonendi -e non decipit *dominus*. adv. Marc. 5, 5 p. 585 omne hominum genus per naturae -em et reliquerat et rebellaverat adversus creatorem. ARNOB. nat. 2, 44 retentionis -e (*i. retentione omissa*). HIL. in Matth. 4, 25 *euangelia* ulciscendae iniuriae exigunt -em. AVELL. p. 357, 10 ministerii -e suscepti *sacerdotes* . . . neglegunt regimen animarum. SACR. Leon. p. 360 ne ad -em tui cultus prospera nobis collata succedant.

B *fere i. q. neglegentia, incuria; saepius c. gen. subi. pers. et rei*: VEG. mil. 1, 7 per gratiam aut -em probantium tales *tirones* sociantur armis, quales *eqs.* 1, 8 *armorum* usum -o longae securitatis abolevit. 1, 18 quem usum usque ad hanc aetatem, licet iam cum -e, pervenisse manifestum est. 2, 3 si . . . dispositio reparetur armorum et emendetur -o praecedentum. 2, 14 *militis* -e situ ac robigine arma foedantur. 3, 6 si adversariorum imperitia vel -o occasionem nobis dederit, non oportet omitti. mulom. 3 praef. 1 sollemnis excusatio neglegentium est, dispendia ex -e venientia deo imputare vel casibus. 3 praef. 3 si quid calamitatis evenerit, avaritiae vel -bus imputari. HEGES. 5, 16 vers. 72 prophetae -e famem adolevisse. AVG. corrept. 16, 49 si corripiendus . . . prava -e neglegitur. IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 1, 38 eorum -o . . . servit iustitiae. MART. CAP. 9, 898 neque enim . . . doctarum virginum examinare sollertiam . . . ignaviae -e piguerit. COD. Theod. 7, 20, 11 (*a. 365 vel 368*) loca . . . situ -is horrentia. 11, 16, 11 (*a. 365*) si eorum (*iudicum officiorumque*) vel . . . coniventia vel ignobili -e temeritas admiserit. 16, 2, 34 (*a. 399*) ecclesiae . . . privilegia . . . vel temeritate violata vel -e neglecta. CASSIAN. conl. 18, 14, 3 petitionem eius -e praepositi fuisse neglectam. EPIST. pontif. 591 Thiel (Felix 1) 12 numquid adhuc istum (*Petrum episcopum*) -e sumus et coniventia recepturi? LEO M. epist. 4 praef. per -em (*opp.* vigilantia). 6, 2 ut nulla -o, neglegentia nulla proveniat. 99, 1 *tarditas nostra* non de otio aut -e, sed de certa necessitate descendit. 167, 9. AVELL. p. 57, 6 hactenus steterit iners -o iudicantum. SIDON. epist. 2, 10, 5 ut sine -e (*i. attente*) lectites. COD. Iust. 2, 58, 2, 4 vereamur, ne . . . quidam . . . ex praedicta -e nostram sanctionem deludant. 11, 66 (65), 5 pr. procuratorum coniventia vel -e perfectum *dicitur*, ut *eqs.* (*cf. supra l. 6*).

IV *fere i. q. cunctatio*: LEO M. epist. 14, 1 motus tuos exequi sine -e properasti. FAVST. REI. serm. 11 p. 266 sine aliqua -e festinemus ad paenitentiae medicamenta confugere. 24 p. 322 periculosa -e in peccatis perseverando diutius obdurati.

syn.: *ad I*: circumitio (CIC. inv. 1, 20), irrisio (PS. IVL. RVF. schem. dian. 9 p. 62), simulatio (CIC. off. 3, 61 QVINT. inst. 6, 3, 85). *ad II*: quies (VELL. 2, 88, 3). *ad III*: coniventia (EPIST. pontif. 591 Thiel [Felix 1] 12 COD. Iust. 11, 66 [65], 5 pr.), gratia (VEG. mil. 1, 7), imperitia (VEG. mil. 3, 6), neglegentia (COD. Theod. 8, 5, 4 LEO M. epist. 6, 2), otium (LEO M. epist. 99, 1), silentium (PLIN. epist. 6, 27, 3). *opp. ad II*: aperta professio (IVST. 5, 11, 5).

epitheta notabilia: *ad I*: blanda (PS. QVINT. decl. 14, 4), captiosa (FIRM. math. 6, 16, 4), impia (AVELL. p. 42, 12), obstinata (FIRM. math. 6, 22, 16), periucunda (CIC. de orat. 3, 203), subdola (FIRM. math. 5, 1, 25), summa (SEN. dial. 10, 18, 6), tribulosa (SIDON. epist. 1, 7, 6), tristis (FIRM. math. 6, 22, 16), urbana (CIC. de orat. 2, 269). *ad II*: alta (CVRT. 10, 9, 7), pia (VAL. MAX. 5, 7 ext. 1), stulta (TAC. hist. 3, 54), summa (VELL. 2, 97, 1 VAL. MAX. 7, 4, 4 SVLP. SEV. dial. 1, 5, 3. *cf.* VELL. 2, 88, 3), tacita (COD. Iust. 2, 21 [22], 1). *ad III*: incredibilis (SVET. Cal. 10, 2), ingens (EVTR. 7, 20, 3), iugis (AMM. 28, 4, 5), perniciosa (AMM. 31, 5, 1), prava (AVG. corrept. 16, 49).

dissimulātor, -ōris *m. a* dissimulare. GLOSS. ὑποκριτής. **1** *qui celat aliquid* (*fere semper c. gen. obi.*): SALL. Catil. 5, 4 *Catilina* cuius rei lubet simulator ac -r (*cf.* SEDVL. op. pasch. 2, 14 p. 217 *diabolus* ancipitis usus varietate sermonis simulator ac -r inventus). HOR. epist. 1, 9, 9 timui, mea ne finxisse minora putarer, -r opis propriae. OV. met. 5, 61 *Lycabas* veri non -r amoris. MART. 5, 25, 11 amici. HIER. epist. 49, 13, 5 quam artifex *Paulus*, quam prudens, quam -r sit eius, quod agit. AVG. civ. 5, 22 p. 234 D. quidam . . . -es suae scientiae . . . in nostram religionem . . . insiliunt. SIDON. epist. 3, 13, 2 *Gnatho* simulator parati *beneficii*, -r petiti. **2** *qui aliter agit vel loquitur ac sentit*: MART. 4, 88, 10 decipies alios verbis vultuque . . . nam mihi iam notus -r eris. COMM. instr. 2, 15, 1 tit. -i. ARNOB. nat. 2, 48 *homines* alios videmus . . . -es. DON. Ter. Ad. 97 hoc agi stomacho adversus -es solet. AVG. c. Parm. 2, 13, 31 cum ad pacem Christi revocantur, calumniatores sunt, cum paci Donati consulunt, -es sunt. **3** *qui neglegit, omittit aliquid* (*c. gen. obi.*): QVINT. inst. 2, 2, 5 *magister* eorum quae emendanda erunt -r. 2, 17, 6 *Antonius* -r artis fuit. TAC. hist. 2, 56 Valens . . . alienae culpae -r.

syn.: *ad I*: simulator (SALL. Catil. 5, 4 SEDVL. op. pasch. 2, 14 p. 217). *ad II*: *v.* ARNOB. nat. 2, 48.

⌘**dissimulo**, -āvī, -ātum, -āre [*a* dis- *et* simulare *vel* similis. *Th.*]. *cf.* dissimilare. *de notione*: GLOSS. ὑποκρίνομαι. πλάττομαι. ῥαθυμῶ. προσποιοῦμαι. παραπροσποιοῦμαι. παρενθυμοῦμαι. ἀφοσιοῦμαι. praetereo. -at παραλογίζεται, παραπροσποιεῖται. conticiscit, praeterita neglegit. -ent cessent (celent? *Götz*). -vit distulit. -atur ἀποπροσποιεῖται. σιωπηθῇ. DIFF. Suet. p. 290 simulamus quae nescimus, -amus quae scimus. NON. p. 439 -are est fingere nescire quae scias (ISID. diff. 1, 515 DIFF. ed. Beck p. 83, 16). SERV. Aen. 1, 516 -amus nota, simulamus ignota (EVGRAPH. Ter. Andr. 583a ISID. diff. 1, 515). ISID. diff. 1, 541 qui -at non vult videri facere, quae facit (DIFF. ed. Beck p. 83, 16). GRAMM. suppl. 276, 9. *dep.*: SCHOL. Ter. p. 91, 4; *fort.* GLOSS. II 52, 9 -ari ἀφοσιοῦσθαι (*cf.* II 253, 45 -o ἀφοσιοῦμαι).

I *generatim: i. q. per fictam inscientiam quasi ignorare, occultare, celare* (*de oratoribus, scriptoribus i. q. tacendo celare, silere*):

A *de hominibus*:

1 *cogitationes, sensus, facta sim.*: **a** *absolute*: PLAVT. Cas. 771 nimium lepide -ant, quasi nil sciant. Men. 608 scit, sed -at malus. 641 o hominem malum, ut -at! (Merc. 974). Mil. 463 plane east. :: sed quo modo -bat. 992 -bo hos quasi non videam neque esse hic etiamdum sciam. Most. 1015 -ando infectum hoc reddere. Pseud. 422 id iam pridem sensi et subolebat mihi, sed -bam. TER. Phorm. 429 metuit hic nos, tam etsi sedulo -at. CIC. Verr. 4, 131 cum planum fieret . . . in aratorum bonis fortunisque diripiendis decumanos dictitasse tuas esse partis . . . et, cum -are non posses, potuisse tamen perpeti et perferre, quod *eqs.* 6, 3 non possum -are, iudices; timeo ne *eqs.* 6, 126. 179 potero silere, . . . potero -are, cum tantum res publica vulnus acceperit? Catil. 2, 17 cur tam diu de

[Bannier

uno hoste loquimur . . . de his qui dissimulant . . . nihil dicimus? Mur. 40 delectant homines . . . ludi, etiam illos qui -ant. Flacc. 22 una sedent, ex accusatorum subselliis surgunt, non -ant, non verentur. Sest. 8 numquam illum . . . neque communem metum omnium nec propriam . . . suspicionem aut infitiando tollere aut -ando sedare voluisse. Planc. 48 quid taces, quid -as, quid tergiversaris? Phil. 2, 84 non -at . . . apparet esse commotum. de orat. 2, 351 si . . . vere agere volueris, omnia tibi relinquo; sin -are, *eqs.* off. 1, 108 Q. Maximum . . . facile celare, tacere, -are, insidiari (*cf.* QVINT. inst. 10, 1, 21). Att. 5, 1, 4. 6, 1, 11. 10, 16, 2. MAT. Cic. epist. 11, 28, 6 numquam quod facerem negarem, ne et in peccando improbus et in -ando timidus ac vanus existimarer. PVBLIL. Q 10 qui bene -at, citius inimico nocet. CAES. civ. 1, 19, 1 litteris perlectis Domitius -ans in consilio pronuntiat Pompeium celeriter subsidio venturum. SALL. Catil. 31, 5 -andi causa aut sui expurgandi . . . in senatum venit *Catilina*. 47, 2 *Galli* Lentulum -antem coarguunt. VERG. Aen. 1, 516 -ant *Aeneas et Achates* et nube cava speculantur amicti. HOR. sat. 1, 9, 66 *Aristius* male salsus ridens -are. TIB. 1, 8, 7. OV. am. 2, 2, 18 conscius esse times: -are licet. 2, 4, 16 *feminam* velle, sed ex alto -are. 3, 14, 4 ut temptes -are, *nostra censura* rogat. epist. 15, 7 male -o: quis enim celaverit ignem. 16, 151 tu -a, nisi si desistere mavis! sed cur desistas? -are potes. ars 1, 276 vir male -at, tectius illa (*puella*) cupit. 3, 553. trist. 1, 1, 62 (*ad librum*) -are velis, te liquet esse meum. 1, 5, 52 pars . . . quaedam *malorum* mecum moriatur oportet, meque velim possit -ante tegi. Pont. 4, 3, 9 -as . . . nec me vis nosse videri. LIV. 10, 18, 10 *Appium* illiberali et ingrato animo, si eguerat ope, -antem. 24, 27, 3. 42, 16, 9. SEN. contr. 2, 3, 9 non possum -are, pater: quod illum exoravi, tuum beneficium est. contr. exc. 6, 2 ignora, -a: lex te innocentem esse, non curiosum iubet. 6, 4. contr. 7, 8 (23), 2 non -o: metuo te, puella. VELL. 2, 62, 5 cum . . . iniuriam -ando Caesar . . . ferret. VAL. MAX. 6, 7, 1 SEN. benef. 4, 31, 3. 6, 32, 4. 7, 26, 1. apocol. 10 -are et dolorem . . . continere. MART. 5, 16, 14 'belle' inquis 'dixti: satis et laudabimus usque'. -as? 11, 108, 4. 12, 40, 3 pedis, -o. QVINT. inst. 6, 3, 86. 9, 2, 83. 10, 1, 21. decl. 254 p. 42 cum affectari tyrannidem putaret *exul* . . . non -vit. 278 p. 135 -es licet et videatur . . . hoc contra causam meam: sciebas. 369 p. 405. SVET. Nero 27, 1 nullāque -andi curā ad maiora palam erupit. FLOR. epit. 4, 2, 16 consulatus . . . -ante eodem (*Caesare*) negabatur. FLORENT. dig. 18, 1, 43, 2 dolum malum a se abesse praestare venditor debet . . . qui insidiose obscure -at. MEN. dig. 49, 16, 4, 2 in insulam deportatus si effugiens militiae se dedit lectusve -vit. PAVL. dig. 46, 2, 19 etiamsi sciat *petitor*, -are debet. 49, 14, 13, 5. TERT. idol. 13 si non ignoraris, quod sis Christianus, temptaris . . . sin vero et -veris, temptatus addictus es. 22 VOPISC. Tac. 7, 5. IVVENC. 4, 517 *Iudas* -ans *Christum* blanda cum voce salutat. *al.*

additur de: SALL. Catil. 47, 1 Volturcius . . . -are de coniuratione. PAVL. dig. 40, 13, 4 servus de condicione sua -at. TERT. adv. Marc. 4, 43 *Christus* -ans de conscientia rei gestae.

part. praes. fere pro subst. i. q. dissimulator: FRONTO p. 229, 13 N. eius leti guttam unam aspersisse minimam, quanta -antis lacrima esse solet.

b *c. obiecto, i. q. occultare, silere*: TER. Andr. 132 Pamphilus bene -atum amorem et celatum indicat (OV. epist. 15, 236 VAL. MAX. 5, 7 ext. 1 APVL. met. 7, 10; *cf.* PLIN. paneg. 62). Hec. 552 si modeste ac raro fecit [haec], nonne ea -are nos magis humanumst, quam . . .? 578. CIC. S. Rosc. 86 ut *tenuitas hominis* -ari non queat (*sequitur* occultatur). Verr. 4, 144 Cluent 54 Catil. 1, 30. 4, 14 Arch. 26. Planc. 57 ut neglegatis aut -etis *fontem maledicti*. 73 beneficia. Sest. 25 scelus (VAL. MAX. 9, 4 ext. 1). 35 Cael. 54. de orat. 2, 292 ut totum *vitium* bono . . . ornando et augendo -atum obruatur (*cf.* OV. ars 2, 642 *vitia* -asse. SVET. Tib. 42, 1 Nero 29 PORPH. Hor. sat. 1, 3, 44/45. 76). off. 1, 105 appetitum voluptatis. 3, 61 nec ut emat melius nec ut vendat, quicquam simulabit aut -bit vir bonus. Att. 1, 16, 9 *volnus* (*i. plagam. cf.* OV. fast. 3, 634 falsumque Lavinia volnus mente premit tacita -atque fremens [metus *R*]. CVRT. 7, 6, 5 *proprie*: magnitudinem vulneris). 1, 18, 1 ad Q. fr. 2, 14, 2 PLANC. Cic. epist. 10, 8, 4 CAES. Gall. 4, 6, 5. civ. 1, 19, 2 res diutius tegi -arique non potuit (LIV. 26, 51, 12). 2, 31, 5. BELL. Alex. 48, 1 odia (QVINT. decl. 338 p. 333 TAC. hist. 2, 92 ann. 16, 5). SALL. Catil. 31, 7. Iug. 95, 3 negotia. VERG. Aen. 4, 305 nefas. 4, 368. HOR. carm. 2, 20, 17 metum (VAL. MAX. 7, 3 ext. 9 officiis. CVRT. 9, 5, 27 FRONTIN. strat. 1, 9, 4 TAC. Agr. 43 ann. 11, 32. 15, 69 AMM. 30, 1, 4 *cf. supra l. 65*). epist. 1, 16, 23 febrem. TIB. 3, 18, 6 ardorem. OV. am. 2, 7, 8 crimen (VAL. MAX. 8, 6, 3). 3, 7, 84 dedecus. 3, 11, 24 verba (Pont. 3, 9, 40). epist. 9, 84 facta. 16, 76. ars 3, 210 ars . . . -ata. met. 6, 653 gaudia (TAC. Agr. 43). trist. 2, 468 nomina vivorum (4, 9, 32 PRISCILL. tract. 2 p. 40 OROS. hist. 1, 8, 14). 3, 1, 6 *fortunam* iocis. 3, 5, 2 amicitiam (*cf.* 3, 6, 2 foedus amicitiae). 4, 4, 28. 5, 1, 50 casus. Ib. 306. fast. 2, 844 virtus -ata. 4, 850 pietas -ata (6, 90 irā pietas -ata). LIV. 1, 9, 6 aegritudinem animi (28, 8, 2). 3, 36, 2 superbiam. 5, 48, 5 neque -ari neque ferri ultra fames poterat. 6, 39, 5. 30, 31, 2. 33, 39, 7 ut . . . adventus . . . -ari . . . potuerit. 34, 25, 6 pavorem (CVRT. 4, 12, 22). 39, 47, 9 multa . . . praeterita. SEN. contr. 1 praef. 21 -ata subtilitas. 1, 6, 9 gestum. 2, 6 (14), 3 solet . . . luxuria -ari (TAC. hist. 1, 71). 10, 1, 7. VELL. 2, 99, 2 -ata causa consilii. 2, 114, 3. VAL. MAX. 6, 5 ext. 4 culpam. 6, 8, 7 -ata fuga. 7, 3, 7 suspicionem (QVINT. decl. 363 p. 395). 8, 11 ext. 3 -atae claudicationis. SEN. benef. 2, 10, 1 paupertatem. dial. 4, 33, 5 iram (CVRT. 9, 10, 22 VVLG. Esth. 5, 10. *cf.* CVRT. 10, 1, 28 causam irae). 9, 1, 16. epist. 97, 12 peccata. 120, 5. PS. SEN. extr. voc. 200 turpitudinem. CVRT. 4, 6, 19 -ato . . . dolore (SVET. Aug. 66, 4 HIER. epist. 60, 13, 3 EVSTATH. Bas. hex. 8, 1 p. 946[B] [ταμιευσαμένη]. *cf.* QVINT. decl. 246 p. 6 doloris . . . professionem). CVRT. 4, 16, 22 -ato . . . periculo. PETRON. 79, 9 iniuriam. 108, 10 non -ata missione. PLIN. nat. 7, 138. SIL. 15, 822 adversa quiete (FRONTIN. strat. 2 praef.). STAT. silv. 4, 2, 44 ore *Domitiani* nitebat -atus honos. Ach. 1, 638 virginis ignem. QVINT. inst. 4, 2, 116 iudicium. 6, 4, 17 instrumenta. 12, 9, 5. decl. 260 p. 26 nomine severitatis (servitutis *codd.*) -atur . . . crudelitas. 346 p. 366. 351 p. 380. PS. QVINT. decl. 16, 8 impatientiae . . . affectus. FRONTIN. strat. 1, 2, 9 quamquam hoc (*sc. iunctum esse exercitum*) illi (*Livius et Nero*) non duplicatis castris -rent. TAC. hist. 1, 18 -ata seditio. 2, 97 necessitatem. 4, 11 -ata . . . iracundia. 4, 32. ann. 2, 42 -atis . . . offensionibus (3, 64). 3, 41 defectionem; *sim.* SVET. Tib. 37, 3 -ata itineris causa. Claud. 15, 1. 3. Vesp. 12 mediocritatem. Dom. 12, 2 -ata origine. FRONTO p. 50, 12 N. AVR. Fronto p. 60, 16 N. VLP. dig. 40, 7, 9, 1 -ata condicione statutae libertatis. 47, 20, 3, 1 -ata obligatione. MARCIAN. dig. 48, 16, 1, 6 APVL. apol. 11. 19 -atis facultatibus (*i. divitiis*). 60 stupra. met. 3, 17 -ata veritate. 4, 9 artibus . . . opulentiam. 8, 9 indicio facinoris . . . -ato. 9, 23 ingenita . . . astutia -ato . . . flagitio. PANEG. 8 (5), 8, 5 -ata paupertas. 10 (4), 18, 2 -ato principis habitu. CAPITOL. Aur. 26, 5 Ver. 4, 11. Max. Balb. 12, 8 nec -ari poterat maeror. IVST. 18, 4, 6 -atae opes. 41, 6, 5 -ato parricidio. AVR. VICT. epit. 14, 6 ardorem gloriae. HIL. c. Const. 3 iniuriam (in Matth. 4, 25 VVLG. prov. 12, 16). 10 trin. 6, 38. AVSON. 452, 10 *lacrimas* vultu. AMM. 18, 6, 8 obsidium. 20, 4, 4. VEG. mil. 3, 11 egressus . . . -etur. *al.*

c *pendent variae structurae*: *α (acc. c.) inf.*: PLAVT. Epid. 238 -bam earum (*mulierum*) operam sermoni dare. Most. 1871 -bo me horum quicquam scire (Poen. 112 CIC. S. Rosc. 102 Q. CIC. pet. 35 FRONTIN. strat. 2, 11, 4 AVG. civ. 1, 32 p. 49 D.). CIC. inv. 1, 24 te id defensurum, quod existimeris. Verr. 1, 21 me id moleste ferre. 4, 71 vos intellegere (SEN. epist. 95, 9). leg. agr. 3, 13 se Sullanum esse (Att. 4, 1, 5 se inimicos esse. ANTON. Cic. Att. 10, 8[a], 1 CAEL. Cic. epist. 8, 3, 1 QVINT. inst. 1, 2, 2. 10, 3, 14 PLIN. epist. 6, 12, 3 *al.*). dom. 121 me nescire ea, quae . . . -rem. Planc. 77 me plurimum debere. Rab. Post. 38. Mil. 52 illum eo die . . . rediturum. orat. 145 *eloquentia* se valere. 146 me didicisse. off. 2, 79 se accipere volnisse. Att. 8, 1, 4 mihi quae adhuc acta sint displicere (LIV. 33, 39, 4). 12, 20, 1 me . . . dolere. Q. CIC. pet. 35 te audisse (LIV. 33, 41, 2 VAL. FL. 2, 373 VVLG. I reg. 10, 27. *cf.* SEN. suas. 7, 12 exaudisse. SEN. dial. 6, 13, 1). OV. trist. 1, 7, 5 hoc tibi . . . dici. Pont. 1, 6, 3 fateri. LIV. 4, 23, 2 neuter tribunos militum eo anno fuisse traditum a scriptoribus antiquis -at. 8, 23, 6 aegre pati civitatem Samnitium. 8, 38, 3 postero die facturos. 21, 56, 8 sentire sese. 26, 7, 3 praetermissam occasionem. *al.* *β* quod: VARRO rust. 3, 4, 1 non -bo, quod volo de ornithone primum. SVLP. SEV. epist. 3, 19 quam sancto -bat gaudio, quod dolebat. *γ enuntiatum relativum*: CIC. Verr. 2, 27 quod saepe experti sumus. OV. epist. 9, 122 quae patior. HIER. epist. 14, 1, 2. 22, 35, 5. 57, 4, 2. 61, 3, 4. *δ enuntiat. interrog. obliq.*: CIC. epist. 14, 5, 1 ut mihi . . . -are non liceat, quid sentiam. VERG. Aen. 4, 291 quae rebus sit causa novandis. OV. Ib. 52 LIV. 10, 9, 11. 28, 42, 16 ubi Hannibal sit. 29, 1, 8. 35, 31, 11 quae fama vulgata de reddenda Demetriade Philippo foret. SEN. dial. 7, 10, 1. QVINT. inst. 6 praef. 7 quid ille gratiae in vultu, quid iucunditatis in sermone . . . ostenderit. 7, 1, 3. 12, 9, 4. decl. 263 p. 75 quo pertineant rogationes. CAPITOL. Ver. 4, 6. *ε* quin, quominus: CIC. orat. 147 me . . . ille versus, qui vetat artem pudere proloqui quam factites, -are non sinit, quin delecter. DICT. 5, 13 quin palam desiderium fateretur. SVLP. SEV. dial. 2, 3, 7 SIDON. epist. 1, 7, 1 ALC. AVIT. hom. 8, 4. TERT. resurr. 63 p. 125 nec -are spiritum sanctum oportebat, quominus et huiusmodi eloquiis superinundaret.

2 *res corporeas: i. q. celare*: OV. fast. 3, 748 aspicit et ceras -atque (*sc. se non aspexisse simulat, cf. p. 1483, 30*) senex. VAL. MAX. 2, 6, 2 -andum et occultandum vulnerum suorum cruorem. PETRON. 126, 18 v. 4 (*de Iove in cycnum mutato*) plumā canos -are (*cf. p. 1483, 26*). STAT. Theb. 12, 287 *Argia* gradu caeco ferrum calcataque tela -at. PORPH. Hor. ars 338 carmen . . . novem annis.

3 *homines: i. q. repudiare, non agnoscere, mutando occultare* (*part. perf. pass. nonnullis locis quasi pro medio*): OV. epist. 5, 84 ut . . . Hecubae fuerim -anda nurus. ars 1, 690 Achilles veste virum . . . -atus erat. met. 2, 731 nec se -at *Mercurius*. 13, 163 Nereia (*i. Thetis*) . . . -at cultu natum. trist. 2, 437 (*de Metella cf.* APVL. apol. 10) quorum libris modo -ata Perilla (*sc. legitur*; Perillae *sc. nomine cod. Bern. ex testim. Merkelii, fort. recte*), nomine nunc legitur dicta, Metelle, tuo. Ib. 352 (*de Arsinoe?*) quaeque sui Venerem iunxit cum fratre mariti Locris in ancillae -ata nece. fast. 5, 504 -antque deos *Iuppiter et Mercurius*. 6, 507 -ata deam . . . Saturnia (STAT. silv. 1, 2, 14. *cf.* Theb. 9, 811 *Dorcei* vultu dea *Latonia* -ata). VAL. MAX. 9, 5 ext. 1 nec fuit ei (*Alexandro*) pudori filium, civem,

[Bannier]

hominem -arc. STAT. Ach. 1, 948. TAC. ann. 11, 30 quod ei (*Claudio*) Titios Vettios Plautios -visset *Narcissus*. APVL. apol. 10 qui (*Propertius*) Cynthiam dicat, Hostiam -et. AVSON. 213, 7 *Dynamius* rhetor Flavini cognomine -atus. PS. PHOEBAD. fid. prol. p. 31[B] -ato auctore *libelli*. PETR. CHRYS. serm. 2 p. 188[B] -at iudicem, qui magis vult implere genitorem (*i. iudex esse recusat qui genitor esse mavult*).

B *de bestiis, rebus*: 1 *bestia rem incorporeum i. q. supprimere*: STAT. Theb. 12, 605 campumque lacessens -at gemitus *taurus*. Ach. 1, 707 rabiemque minasque -ant *lupi*. SOL. 27, 18 *leones* ancipiti recessu -ant timorem. 2 *res rem incorporeum: i. q. occulere*: CIC. orat. 145 *eloquentia* id quod -at effugit. TIB. 1, 8, 44 ut annos -et viridi cortice tincta nucis *coma*. GRATT. 93 qui . . . clausit venator pedicas quam -antibus armis saepe habet . . . alieni lucra laboris . . . ! MANIL. 4, 367 -ant, non ostendunt mortalibus astra. VAL. MAX. 3, 8 ext. 1 Blasius vultu -ante (*fere pro adiectivo*) ac voce summissa monere Dasium coepit. 5, 3, 1 *saeculum* conditoris sui cruore . . . maculatum ne summa quidem posteritatis -are pietas potest. PHAEDR. 4, 21, 2 quid iudicare cogitet livor modo, licet -et, pulchre tamen intellego. SEN. epist. 114, 12 quid illi (*magni nominis viro*) aetas sua ignoverit, quid in illo sciens -verit. SIL. 4, 349 *Siris* fonte quieto -at cursum. QVINT. inst. 9, 4, 21 -atque *simplicitas numeros*. PANEG. 3 (11), 12, 4 impatientes ad -andum indicium perturbationis oculi. HIER. epist. 48, 4, 3 ecclesiastica interpretatio, etiamsi habet eloquii venustatem, -are eam debet et fugere. *c. inf.*: FILASTR. 124, 3 anima -at inhaerere studiis. 3 *res corporea rem corpoream: i. q. incognitum reddere*: OV. met. 2, 374 capillos -ant plumae (*cf. p. 1482, 70*). MART. epigr. 1, 1, 4 -et (*fere i. q. desinat iactare, efferre*) Delon cornibus ara frequens. 4 *bestia personam vel bestiam*: OV. epist. 4, 56 Iuppiter Europen . . . dilexit tauro -ante deum. GRATT. 208 quodsi *canes* . . . -are feras (*i. simulare se feras non conspexisse, cf. p. 1482, 68*) tacitique accedere possent.

II *i. q. neglegere, neglegentem esse, non respicere* (*de scriptoribus, oratoribus, loquentibus fere i. q. non commemorare, omittere, praeterire; cf. p. 1484, 52. interdum notio proxime ad eam accedit, quae est sub I*): A *absolute*: CELS. 3, 2 p. 77 neque dubium est, quin vix quisquam, qui non -vit, sed . . . mature morbo occurrit, aegrotet. SEN. dial. 4, 33, 1 saepe . . . satius fuit -are quam ulcisci. epist. 53, 6 pedes dolent, articuli punctiunculas sentiunt: adhuc -amus. STAT. Theb. 9, 203 laevum . . . femur *Hippomedontis* cuspide fixum . . ., sed -verat ardens, sive . . . nescierat. MART. 5, 36, 2 laudatus nostro quidam, Faustine, libello -at. IVV. 16, 9 (*ad militem*) ne te pulsare togatus audeat, immo etsi pulsetur -et. TAC. hist. 1, 73 Crispinilla variis frustrationibus et adversa -antis principis fama periculo exempta est. 2, 29 ne -ans suspectior foret, paucos incusavit *Valens*. GAIVS inst. 4, 124 quodsi -verit et per cognitorem egerit, rem perdit. dig. 6, 1, 30 si ante denuntiatum sit actori, ut impensam solveret, et eo -ante posita sit doli mali exceptio. MIN. FEL. 12, 2 deus patitur, -at. TERT. pudic. 1 p. 220 adversus *pudicitiam Christianam* nonne -are potuissem? spect. 1 ne aut ignorando aut -ando quis peccet. HERM. Pal. *et* vulg. sim. 5, 2, 7 cum *dominus* sensisset, quod esset bonum, non -vit. EDICT. imp. Diocl. I 6 -andi forsitan adque reticendi relictus locus videretur. DARES 28 Achilli nuntiatum est, -at. FILASTR. 150, 9 -antibus . . . et non recte currentibus a domino haec non erunt conferenda. AMM. 22, 9, 10 inimicum quidam suum . . . commisisse in maiestatem turbulentius deferebat imperatoreque -ante eadem diebus continuis replicans. 22, 14, 2 multa in se facete dicta comperiens *Iulianus* coactus -are pro tempore. VVLG. gen. 19, 16 -ante illo (*Lot*) apprehenderunt manum eius *angeli*. Iob 3, 26 nonne -vi? nonne silui? nonne quievi? Sirach 23, 13 si -verit (ὑπερίδῃ) *vir multum iurans*, delinquit dupliciter. CLAVD. 19, 15 (*de Eutropio oppresso*) -ant socii coniuratique recedunt. AVG. epist. 176, 5 plurimos . . . si ab eis -etur, suis laqueis implicare. AVIT. BRAC. Lucian. epist. rec. B 4. CASSIAN. c. Nest. 3, 6, 7 -andum ultra non censuit *Paulus apostolus*. LEO M. epist. 157, 4. AVELL. p. 33, 6 *episcopi* ignorantibus iudicibus vel etiam -antibus atrocia exercent. p. 399, 6 crescere -ando perniciem. *cf.* GLOSS. Plac. V 16, 30 *et* V 16, 12 demusso dubito -o. IV 507, 54 *al.* distuli -vi. *nota part. praes. c. genet.*: AMBR. exc. Sat. 1, 26 cautelam praetermisisti -ans periculi tui. de: IMP. AVR. et COMM. Macer dig. 1, 18, 14 de modo poenae eius (*insanientis*) -are, cum satis furore ipso puniatur. TERT. idol. 11 si quis . . . de turario -bit. AMBROSIAST. in I Cor. 1, 20 *deus* -ans de bonis. 1, 21 *homines* -antes de *deo*. a, ab: *se continere, omittere*: TERT. Scap. 4 quanti praesides et constantiores et crudeliores -verunt ab huiusmodi causis? CLAVD. DON. Aen. 1, 202 a quibus cum Troiani iam -assent, persuadet -andum etiam a praesentibus. 1, 217 nec *Aeneas* -are a perditis potuit. 4, 107 ab *Iunonis* . . . fraudibus. 12, 400 a vulnere atque omnium fletu. AMBR. in psalm. 118 serm. 2, 9 *sol* -vit a me, quia non servavi mandata eius. AMBROSIAST. *saepe, velut* in Rom. 1, 1 a lege (13, 1). 1, 18 a veritate. 12, 19 ab ira. 14, 9 ab intentione edendi. I Cor. 5, 6 a . . . crimine. *al.* RVFIN. hist. 10, 1 p. 960 AVG. *saepe, velut* c. Cresc. 1, 6, 8 ab . . . convincendo errore. 3, 48, 53 ab inquirenda causa (IMP. CONST. LIC. Aug. epist. 88, 6). civ. 1, 9 p. 14 ab eis docendis admonendis (epist. 188, 3) aliquando etiam obiurgandis et corrigendis (epist. 176, 3). epist. 44, 9 ab . . . factis. *al.* COD. Theod. 4, 6, 3. hinc: AVG. civ. 3, 13 p. 218 etiam Tullius hinc -are non potuit. PS. AVG. quaest. test. 115, 55 p. 337.

B *c. obiecto*: OV. Pont. 1, 2, 148 de me ut sileam, coniunx mea sarcina vestra est, non potes hanc salva -are fide. SEN. epist. 81, 16 alia . . ., per quae procedit omnis collatio, prosequetur et, si pusillum erit, quod intersit, -bit. COLVM. 1, 1, 6 cetera non -anda erunt agrorum cultori praecepta rusticationis. 3, 10, 7 si quam scientiam eligendi malleoli habet, eam . . . -at ac superponit. 3, 18, 3 ut incommoda ista praeteream, certe illud, quod est inimicissimum, -are nequeo. 6, 37, 3 quidam non -andi auctores . . . prodiderunt. 9, 6, 2 quamvis incommodum eius (*alvi*) . . . non -verit *Celsus*. PETRON. 103, 6 -ata nauseantis devotione ad ordinem tristitiae redimus. STAT. Theb. 8, 696 obiectas acies turbamque minorem -at transitque manu *Tydeus*. MART. 4, 3, 6 madidis Helicen -are comis. 7, 10, 9 illud -as, ad te quod pertinet, Ole. QVINT. inst. 1, 5, 27 cum dico 'circum litora', tamquam unum enuntio -ata distinctione. 5, 13, 9 quod defendi non possit, silentio -andum. 6, 2, 36 haec -anda mihi non fuerunt (6, 3, 112). 6, 4, 14 ut quaedam in actione -ata subito in altercando proferantur. 9, 2, 94 si fuerint crebriores figurae, quam ut -ari possint. 10, 1, 40 non est -anda nostri . . . iudicii summa. 11, 3, 34 consonantium quaedam insequente vocali -antur. 12, 8, 5 quid dicendum, quid -andum, quid declinandum . . . sit. decl. 298 p. 178 -ata et remota persona mea parasitum abdico. 310 p. 221 supererat fortasse, ut causam quoque adhuc viri fortis agere temptarem. sane -emus partem. 350 p. 379 personam non onero, denuntiationem -o. PS. QVINT. decl. 16, 2 litis . . . facinus. 18, 1 mortem filii. IVV. 9, 70 vernm ut -es, ut mittas cetera. TAC. dial. 34 ut nec bene ⟨nec male⟩ dicta -rentur *ab invidis et faventibus*. Agr. 39. hist. 2, 71 -atus Marci Macri *consulatus* (*cui destinatus erat*) tamquam Othonianarum partium ducis. 2, 82 vitia magis amicorum quam virtutes. 4, 24 Civilis conatus. ann. 4, 19 (*inter crimina Silii*) conscientiā belli Sacrovir din -atus, victoria foedata . . . arguebantur. 15, 71 Acilia . . . sine absolutione, sine supplicio -ata. SVET. Claud. 46 ultima vitae tempora. Nero 37, 3 -ata senatus mentione. APVL. apol. 45 quattuordecim servi petitu tuo adsunt, eos -as. 46. TERT. idol. 2 multifariam servos dei nec tantum ignorata, sed etiam -ata *idololatriae latitudo* subvertit. adv. Hermog. 32 p. 161. HERM. vulg. mand. 12, 3, 6 mandata. COMM. instr. 2, 15, 1 legem. SOL. praef. 8 ne . . . prorsus . . . -ata sit *origo Romae*. 1, 44 modus intercalandi . . . -atus. HIL. in Matth. 6, 6 andita. AMM. 21, 3, 2. 28, 1, 24 tot malis -atis. VEG. mil. 1, 28 cura exercitii militaris primo neglegentius agi, postea -ari . . . cognoscitur. 3, 26. mulom. praef. 5 curationem. HEGES. 1, 40, 9 officium. VVLG. sap. 11, 24 peccata hominum. CLAVD. 28, 361 (*Roma loquitur*) -ata diu tristes in amore repulsas . . . queror. AVG. fid. et op. 3, 4 malos in ecclesia. civ. 13, 3 p. 558 D. non -anda nascitur quaestio. serm. ed. Mai 6, 3 facta . . . humana. SVLP. SEV. chron. 1, 13, 3 imperium (2, 1, 4). dial. 2, 1, 4 *pauper* -atum se a clerico querens. OROS. hist. 1, 12, 8 taceo . . ., praetermitto . . ., Atrei et Thyestis odia stupra et parricidia . . . -o. 5, 24, 17 -ato . . . Mithridatico bello atque Delmatico. EPIST. pontif. 557 Thiel (Hil. 10) praef. 4. 559 Thiel (Hil. 11) 1. 587 Thiel (Simplic. 18) 1 curam caritatis et fidei. 612 Thiel (Felix 15) 4 meam personam. AVELL. p. 368, 28 potestatem. CONC. Aurel. a. 538 p. 83, 19 canones suos nec ignorare quemquam nec -are, id est praeterire, permittetur. *al.* *nota de animo*: SEN. epist. 94, 25 saepe animus etiam aperta -at.

C *pendent variae structurae*: 1 (*acc. c.*) *inf.*: COLVM. 4, 29, 2 in vitibus nimis temere tot mensium rusticis insitionem permissam. VAL. FL. 7, 485 me mox . . . moritnram patris ab ira. PS. QVINT. decl. 16, 2. SVET. Iul. 73 *a Valerio Catullo* sibi versiculis de Mamurra perpetua stigmata imposita. HERM. Pal. sim. 5, 2, 7 facere illud (SERM. Caspari Anecd. p. 223, 2). PS. CYPR. singul. cler. 33 peragere domini voluntatem. ANTH. 218, 7 venire (RVFIN. Adamant. 2, 21 PS. AVG. serm. 301, 5 SVLP. SEV. dial. 1, 14, 4 SIDON. epist. 2, 12, 1 FAVST. REI. serm. 19 p. 300. 29 p. 340 LEX Burg. lib. const. 8, 4 CONC. Aurel. a. 533 p. 62, 1). SYMM. epist. 9, 17 meorum . . . accusare segnitiem. 9, 23 (21), 1 *amicitiam tuam* colere. 9, 25 (23), 1 referre gratias. 9, 36 (33) salutationi respondere. 9, 63. 9, 113 (103), 2. AMM. 20, 4, 8 procursare. 30, 8, 8 scire. PHOC. gramm. V 435, 16 non -bimus de illis dicere. PELAG. epist. ad Demetr. 30 extr. bene administrare. VVLG. I reg. 23, 13 exire. CLAVD. 5, 164 nostrae succurrere morti. PAVL. NOL. epist. 29, 13 concinere vigilantibus. AVG. conf. 5, 10, 19 hospitem reprimere. serm. ed. Mai 61, 2 *bis*. epist. 118, 3 mederi tibi. 179, 8 peccata contexere. 227. PS. AVG. serm. 4, 1 peccata vitare. 301, 1. 305, 1 *al.* 2 *enuntiatum relativum*: QVINT. decl. 323 p. 275 quae acciderunt. APVL. met. 7, 9 quod bonum mihi videtur. TERT. adv. Marc. 4, 2 p. 426 DICT. 1, 23. 3, 3. AVG. civ. 3, 2 p. 98 neque enim praetereundum aut -andum est, quod et in primo libro attigi. SACR. Leon. p. 464 quos vel -are quae sua sunt vel his contraria perspexeris operari. 3 *enuntiat. interrog. obliq.*: QVINT. decl. 258 p. 52 quae causa patri fuisset. 342 p. 350. GARG. MART. med. 1 rafanus quibus rebus sit contraria. 4 ut: CASSIOD. var. 2, 10, 1 nec -ari potest, . . . ut sollicitatores publicos habeat genialis tori . . . societas. 2, 24, 5 nos . . . -are non possumus, ut sine acerbitate belli rebus suis exuantur oppressi et illi magis pereant, qui rei publicae parere festinant. PAPYR. Wessely p. 5 n. 1 -are non potui, ut tibi non scriberem.

[Bannier]

syn.: *ad I*: celare (TER. Andr. 132 CIC. off. 1, 108), fingere (CIC. Att. 1, 18, 1 QVINT. decl. 351 p. 380), ignorare (SEN. contr. exc. 6, 2 contr. 1, 7, 17 QVINT. decl. 263 p. 75), indulgere (CIC. ad Q. fr. 2, 14, 2), insidiari (CIC. off. 1, 108 QVINT. inst. 10, 1, 21), negare (CIC. Att. 4, 1, 5), neglegere (CIC. Verr. 4, 144 Planc. 57), obtegere (CIC. Att. 1, 18, 1), occultare (CIC. ad Q. fr. 2, 14, 2 CAES. civ. 2, 31, 5 VAL. MAX. 2, 6, 2 TAC. ann. 3, 52 APVL. apol. 11), oblivisci (LIV. 39, 47, 9), mente premere (OV. fast. 3, 634), non sentire (PETRON. 79, 9), silere (AMM. 20, 4, 4), spernere (CVRT. 4, 16, 22), supprimere (SEN. benef. 5, 1, 5), tacere (CIC. Planc. 48 off. 1, 108 MART. 11, 108, 4 QVEROL. p. 37, 9), tegere (CAES. civ. 1, 19, 2 LIV. 26, 51, 12 TAC. hist. 4, 11 SVLP. SEV. Mart. 23, 11), velare (HIL. c. Const. 10). *ad II*: ignorare (SVET. Claud. 46 TERT. spect. 1 idol. 2 CONC. Aurel. a. 538 p. 83, 19), mittere (IVV. 9, 70), nescire (STAT. Theb. 9, 203), removere (QVINT. decl. 298 p. 178), reticere (EDICT. imp. Diocl. 1, 6), silere (VVLG. Iob 3, 26), superponere (COLVM. 3, 10, 7), tacere (COD. Theod. 4, 6, 3), transire manu (STAT. Theb. 8, 696).

oppos.: *ad I*: prae se ferre (SVET. Vesp. 12), efferre (TAC. ann. 3, 41), praeterire (AVG. civ. 3, 2 p. 98 D.), simulare (CIC. off. 3, 61 SALL. Iug. 95, 3). *ad II*: dicere ... declinare (QVINT. inst. 12, 8, 5), malle (TERT. adv. Marc. 4, 2 p. 426), optare (HEGES. 1, 40, 9), ulcisci (SEN. dial. 4, 33, 1).

adverbia addita: *ad I*: bene (TER. Andr. 132 PVBLIL. Q 10 QVINT. inst. 6, 4, 17 PANEG. 8 [5], 8), callide (SVLP. SEV. chron. 1, 12, 2), difficulter (BELL. Alex. 48, 1), lepide (PLAVT. Cas. 771), male (OV. epist. 15, 7 ars 1, 276 VELL. 2, 109, 2 TAC. hist. 2, 92. 5, 11 ann. 3, 2), moderate (HIER. epist. 14, 1, 2), sedulo (TER. Hec. 578). *ad II*: male (AVG. civ. 1, 9 p. 14 D.).

derivata: dissimulabiliter, dissimulamentum, dissimulantia, dissimulatio, dissimulator.

part. perf. **dissimulātus**, -a, -um *saepius sumas pro adiectivo, fere i. q. occultus, obscurus, falsus*: QVINT. inst. 4, 1, 60 -a ... et, ut Graeci dicunt, ἀνεπίφατος actio melius saepe subrepit. 4, 2, 117 compositio -a quidem, sed tamen quam iucundissima. 8, 6, 59 μυκτηρισμός, -us quidam, sed non latens derisus. decl. 338 p. 333 *odia* nec ... occulta aut -ata saltem. TERT. adv. Marc. 2, 11 p. 350 nec causa -am evasisse severitatem *debuit*. FRONTO p. 52, 19 in quo *genere dicendi* nihil est oblicum, nihil interdum -um. AMBR. hex. 5, 9, 25 nihil ... inexploratum, nihil -um reliquit. COD. Iust. 4, 35, 23 pr. puram et non -am facere donationem. ex -o *pro adv.*: VELL. 2, 109, 2 ex male -o agebat aemulum *Maroboduus*. SEN. nat. 4 praef. 5 non esse occulte nec ex -o blandiendum.

adverb. part. praes. **dissimulanter**. GLOSS. II 422, 43 προσπεποιημένως. *legitur inter* GLOSS. Plaut. (Prisc. gramm. III 59, 3) in Mercatore ... -r. [*corrupt.*: GLOSS. Plac. V 29, 11 (*cf.* V 77, 6) taciter -r intraserunt.] **I** *i. q. occulte, tecte*: CIC. de orat. 2, 149 id (*voltus perspicere*) ... -r facere. Brut. 274 numeris non aperte nec eodem modo semper, sed varie -rque conclusis. epist. 1, 5ᵇ, 2 ceteri sunt partim obscurius iniqui, partim non -r irati. OV. ars 1, 488 lecticam dominae -r adi. epist. 19, 130 ad limina crebro anxius huc illuc -r eo. LIV. 40, 23, 4 -r asservari iussus. perioch. 67 quartum consulatum -r captans *Marius*. VAL. MAX. 5, 7 ext. 1 bracchium adulescentis -r apprehendendo *Erasistratus* ... comperit, cuius morbi aeger esset. PS. QVINT. decl. 18, 11 ferrem ... suspiciones tuas ... si -r indicia tanti sceleris agitasses. PLIN. epist. 1, 13, 2 ante finem recedunt alii -r et furtim, alii simpliciter et libere. SVET. Tib. 21, 2 Augustum palam nec -r morum eius diritatem ... improbasse. Nero 33, 1 *Claudii* necis etsi non auctor, at conscius fuit *Nero* neque -r. APVL. met. 4, 9 frugi ... et solitarii homines fortunam parvam vel certe satis amplam -r obtectam protegunt. 9, 5 mulier ... hominem dolio ... -r abscondit. AVSON. 163, 18 tu caeli numeros et conscia sidera fati callebas studium -r agens. AMM. 14, 1, 6 *ad colligendos rumores destinati* peragranter et -r honoratorum circulis assistendo ... quidquid noscere poterant vel audire ... nuntiabant. MACR. sat. 1, 11, 21 *Caepionem* dominum Neapoli *servus* -r occuluit. 5, 16, 12 interdum *Vergilius* auctorem suum *Homerum* -r imitatur. 5, 18, 1 *Vergilius* -r et clanculo doctus. PROSP. chron. I 483, 1375 *amici Valentiniani* concepti facinoris opportunitatem -r aucupantes egressum extra urbem principem confoderunt.

II *i. q. ficte, fallaciter*: GELL. 16, 19, 19 regem ... navitas inquisitos ... -r interrogavisse, *eqs.* APVL. met. 5, 15 ad destinatam fraudium pedicam sermonem conferentes *sorores* -r occipiunt sciscitari, *eqs.* 9, 7 ad maritumque eius (*feminae*) -r conversus *adulter* ... ait. LACT. epit. 59 (64), 2 (11) nihil subdole, nihil -r loquetur *veritatis sectator*. ira 11, 10 quod *Cicero* non -r, ut Academicus (*cf. p. 1478, 55sqq.*), sed vere atque ex animi sententia proclamavit. AVSON. 165, 5 (*ad Aemiliam Hilariam*) reddebas verum non -r ephebum. MACR. sat. 3, 14, 15 quod (*saltandi studium*) ei (*Gabinio*) Cicero non -r obiecit. *nota* -r ferre, *fere i. q. dissimulare*: VAL. MAX. 1, 5, 6 vox (Κατωβασίλεια) spem eius (*Pompei*) ... comminuit neque id -r tulit (4, 1 ext. 9). *fere i. q. per ambages, circuitum*: MIN. FEL. 4, 3 *oratione* in te invectus *Octavius* obiurgavit neglegentiae, ut me -r gravius argueret inscientiae.

III *i. q. sine diligentia, non accurate, neglegenter*: OPTAT. 2, 18 querellas eius (*episcopi*) -r audistis (SVLP. SEV. chron. 1, 48, 5 non -r ... audita est vox prophetae). AMM. 28, 6, 6 -r (*fere i. q. otiose*) diebus ibi quadraginta consumptis nullo temptato inde discesserat comes. EPIST. pontif. 322 (*a. 417*) Aug. epist. 182, 6 -r habetur vulnus duarum *ovium* (*sc. Pelagii Caelestiique*). AVG. c. Parm. 3, 2, 6 *ne* quasi -r neglegantur aliena peccata. CASSIAN. inst. 2, 16 -r de satisfactione et venia cogitare. AVIT. BRAC. Lucian. epist. rec. B 14 quare dissimulasti ... non egi -r.

adv. part. perf. **dissimulātē**: *i. q. ficte*: SCHOL. Ter. p. 90, 22 eho: -e. p. 90, 29 Chremes solus et -e loquitur. *Bannier.*

dissio *v.* dissuo.

dissipābilis, -e *a* dissipare. *i. q. qui dissipari potest.* dissup-: CIC. nat. deor. 3, 31 *A V.* CIC. nat. deor. 3, 31 ignis ... et aër ... cedens est maxume et -is. LACT. ira 10, 29 si ... dii ... ex illis *atomis* constitissent, -es fierent seminibus ... resolutis. CHALC. transl. p. 37ᴬ cum *anima* aliquam vel -em substantiam offenderit vel individuam, facile recognoscit, quid sit eiusdem individuaeque, quid item diversae dissolubilisque naturae (*item* comm. 52 *et* 103. *Plato* οὐσίαν σκεδαστήν. CIC. Tim. 27 materiam mutabilem).

dissipātio, -ōnis *f. a* dissipare. GLOSS. διασπασμός. *i. q. actus dissipandi.* dissup-: CIC. Phil. 5, 11 *V*². *cf.* CIC. de orat. 3, 207 (*v. infra l. 33*) ac. 1, 33 (*v. l. 46*).

I *de motu locali (i. q. dispersio)*: *rerum corporalium*: CIC. nat. deor. 1, 71 *Epicurus* dum individuorum corporum concretionem fugit, ne interitus et -o consequatur, negat *eqs.* ITALA Ier. 12, 11 (Hier. in Ier. 3, 10, 1) -e dissipata est terra (ἀφανισμῷ ἠφανίσθη, VVLG. desolatione desolata est. *sed cf.* VVLG. Is. 24, 3 -e dissipabitur terra). VVLG. Ier. 12, 11 posuerunt eam (*vineam*) in -em. EVCHER. instr. 1 p. 104, 27 (*ad eccles. 12, 5* 'dissipabitur capparis') in -e capparis concupiscentiae frigus ostendit. GREG. M. moral. praef. 16 Sophar ... dicitur -o speculae vel speculationem dissipans. *verborum in rhetorica*: CIC. de orat. 3, 207 *inter varia ornamenta orationis*: dinumeratio et alia correctio et -o (disputatio *cod. Erlang. et ed. Rom. 1469*) et continuatum *eqs.* (QVINT. inst. 9, 1, 35. *cf.* 9, 3, 39 illa dispersa sunt, quae a Cicerone dissupata dici puto: 'hic segetes, illic veniunt felicius uvae, arborei fetus alibi'). *hominum*: CIC. rep. 2, 7 Carthaginem et Corinthum pervertit ... error ac -o civium (*cf. supra*: non haerent in suis sedibus. *item*: exulant et vagantur). ITALA Ier. 24, 9 (Ps. Cypr. pasch. 11) dabo eos in -em in omnia regna terrae (εἰς διασκορπισμόν, VVLG. in vexationem afflictionemque). HIL. in psalm. 67, 32 gentium. VVLG. Ier. 25, 34 (*cf.* HIER. *ad l.*). *membrorum*: IGNAT. Rom. 5 confractio ossium, -o membrorum (*gr.* συγκοπὴ μελῶν).

II *translate (i. q. detrimentum, infirmatio)*: *generatim rerum incorporalium*: CIC. ac. 1, 33 haec erat illis (*Academicis*) forma *disciplinae* a Platone tradita, cuius ... -es (disputationes *codd.*) ... exponam (*cf. infra*: Aristoteles ... labefactavit ..., Theophrastus ... fregit). AVG. civ. 16, 27 p. 170 D. *testamenti* (*cf.* ITALA gen. 17, 14 [Aug. civ. *l. l.*] testamentum meum dissipavit). *bonorum, maxime sumptu*: CIC. Phil. 5, 11 pecuniae publicae. 13, 10 praedae. FIRM. math. 3, 3, 19 quorum patrimonium frequenti et cita -e depereat. 4, 15, 5 *Luna* patrimonium ... -bus lacerat (*M*, lacerationibus dissipat *rell. et edd.*). 5, 3, 35 totum ... -bus minuunt. 5, 3, 40 substantiam ... misera -e deperdunt.

III *generali significatione*: AVG. in psalm. 134, 19 rex in omni gente prior est; Aegyptus afflictio est, Pharao -o. afflictio ergo regem habet -em; quia illi, qui affligunt ecclesiam, dissipati affligunt ... quoniam rex ducit, populus sequitur; praecedit -o, sequitur afflictio. 134, 20 -o rex afflictionis.

dissipātor, -ōris *m.* *i. q. qui dissipat.* GLOSS. V 414, 25 prodigus: -r substantiae. *de haeretico, inimico ecclesiae*: LVCIF. Athan. 1, 38 p. 133, 11 dicis te dei servum, cum sis ipsius -r legis (*cf.* HIER. in Is. 8, 11 p. 123 Sammai ... -r interpretatur ..., eo quod ... legis praecepta dissipaverit). AVG. in euang. Ioh. 11, 13 adversus haereticos, adversus schismaticos, adversus -es ecclesiae (VIGIL. THAPS. c. Eutych. 1, 2 Nestorii ... *ecclesiae Constantinopolitanae* non rectoris, sed -is. *cf.* FACVND. defens. 12, 3 p. 844ᶜ si quis ... ecclesiam turbat, hic non dispensator familiae dominicae, sed -r est et mysteriorum dei dispersor). *sim. de diabolo* ACT. Petr. 8 lupus rapax, vorator et -r vitae aeternae. *dicitur in bonam partem*: PRVD. psych. praef. 34 Abram triumphi -r hostici. AVELL. p. 735, 13 *Iustinus* scismatum et superbiae -r et cultus veteris restitutor (*refertur ad IV reg. 18, 4* dissipavit excelsa, *cf. p. 1487, 74*). *generatim*: EVCHER. instr. 2 p. 141, 22 'Aaron' mons fortitudinis. 'Pharao' denudans eum sive -r eius (*sim.* ISID. orig. 7, 6, 43, *sed* denegans eum).

[*dubiae traditionis*: AVG. mor. Manich. 2, 13, 30 signaculi -r (*ed. Er.*, dissignator *mss.*).]

⟨elutius:⟩ **dissipidius**, dissolutius, minus sapidum: SCHOL. Hor. sat. 2, 4, 16. *a* dis- *et* sapidus.

dissipisco *v.* des-.

***dissipo** (dissupo), -āvī, -ātum, -āre [*a* dis- *et* supare. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 111 insupare inicere, unde fit -are. p. 311 supat iacit, unde -at disicit. *cf.* p. 105 insipere far in ollam (farinolam, -ulam *codd.*), iacere pultis. unde -are, obsipare. dissup- *in lapide*: [*Hey*]

CORP. IX 4130. *hic illic in codd.* CIC. LVCR. LIV. SEN. phil.; *praeterea habent Noni codd. omnes ad* ENN. scaen. 118 *et pars codd. ad* COM. inc. Non. p. 287, 8 (= LVCIL. 801 L. *cf.* 922 Marx), ITALA Marc. 9, 26 cod. k. *de syncopis v. Neue-Wagener IV³ p. 114. in tmesi:* LVCR. 1, 651 *v. p. 1489, 19.* GLOSS. διασπῶ, διασκορπίζω, διασκεδάζω, σκεδαννύω. -at παρακούει (παρακρούει *apud Labb. i.* desipit? *Götz*), παρατάσσεται (*ad* dirigit? *Götz*), διασκεδαννύει, disturbat (*det. al.*). -a disruc, disperge. -atum καταλυθέν. *inde a* PLAVTO, *v. p. 1488, 12. non habent* TER. CATVLL. SALL. NEP. VERG. TIB. PROP. MANIL. VELL. MELA ASCON. PERS. PETRON. CALP. FRONTO. *nota raritatem: semel ap.* PLAVT. VARRONEM MART. QVINT. decl. TAC. PLIN. epist.; *bis ap.* RHET. Her. SEN. contr. VAL. MAX. VAL. FL. SIL. FLOR. SVET.; *ter ap.* HOR. PHAEDR. (app.) PLIN. nat. STAT.; *quater ap.* CAES. APVL. (met.). *frequentant* CIC. LIV. VITR. SEN. phil. FIRM. math. [*loci dubiae interpretationis:* VVLG. psalm. 34, 16 Is. 42, 14.]

I *proprie de motu locali (i. q. disicere, dispergere, diffundere, segregare, separare):* **A** *-are res corporales:* **1** *subi. persona (animal):* **a** *de dispersione, divisione, dilatatione:* CIC. div. 1, 76 simia . . . sortes . . . disturbavit et aliud alio -vit (2, 69). OV. met. 4, 241 -at (*sc. penetrando*) hunc *tumulum* radiis *Sol.* SEN. dial. 9, 1, 8 divitiis per omnes angulos -atis. PRVD. psych. 603 dispergit servata (*sc. aurum, marsupia etc.*) . . . victrix et egenis -at. *sim.* SEN. contr. 1 pr. 17 nec patiebatur *Latro* alimenta . . . aequaliter digeri, sed perturbata ac -ata in caput agebat. SEN. Tro. 468 Hector . . . cervice fusam -ans iacta comam (*aliter v. p. 1488, 54 sqq.*). PHAEDR. app. 8, 10 ille . . . sputum digitis -at. *in agricultura:* VAL. MAX. 4, 4, 4 illi . . . glebas . . . -bant (*sc. aratores.* PALLAD. 2, 3, 2 dolabris). COLVM. 2, 5, 2 cum in agro disponentur acervi stercoris, non debet maior modus eorum -ari, quam. 2, 10, 6 vehes stercoris . . . disponemus -bimusque (2, 15, 2). 2, 17, 4 grumos. PALLAD. 10, 1, 2 *cumulos* stercoris. *in geometria:* BOETH. arithm. 2, 6 p. 92, 4 *triangula figura* in tria triangula -atur (*supra:* dividere). 2, 7 est . . . triangulus numerus, qui in solis tribus unitatibus -atur (*infra:* segregare).

b *accedente significatione perdendi, infirmandi sim.:* *obi. variae res solidae:* CIC. leg. agr. 2, 89 effusis ac -atis fructibus. Vatin. 34 num quis . . . *quaesitorem* vi deturbarit, subsellia -arit, urnas deiecerit. Pis. 93 illi . . . statuam . . . deturbant, affligunt, comminuunt, -ant. LIV. 4, 15, 8 tecta parietesque . . . -rentur bonaque . . . publicarentur. 23, 24, 13 res, quia nihil -atum fuga est, stratae per . . . ordinem inventae sunt. VITR. 10, 13, 1 Carthaginienses . . . totam communitionem -verunt (*sc. tigno*). 10, 16, 2 machinam malleolis et ballistarum plagis. CELS. 7, 7, 14 *suffusio* acu concidenda et in plures partes -anda est. SEN. dial. 2, 5, 7 *bona* quae -ata et direpta ferebantur *in urbe capta.* PLIN. nat. 10, 204 *asinus* spinetis . . . se . . . atterens nidos . . . -at. VAL. FL. 7, 626 *Iason* galeae nexus ac vincula -at (*i.* 'celeriter solvit', *Langen. cf.* HIER. in Eph. 4, 3 pacis vinculo -ato atque corrupto. VVLG. iud. 15, 14. *cf. etiam l. 55. sim.* STAT. silv. 3, 2, 57 longo clamore magister [*sc. navis*] -at amplexus *discedentium* atque oscula fida revellit). FLOR. epit. 4, 11, 6 *naves* habiles . . . illas graves . . . adortae missilibus . . . ignibus iactis ad arbitrium -vere. VLP. dig. 47, 9, 3, 7 aedificium. ITALA Is. 58, 6 (Cypr. domin. orat. 33 testim. 3, 1 Barnab. 3, 3) omnem consignationem iniustam (cautionem maliguam *Barnab.*) -a (διάσπα, VVLG. omne onus dirumpe. *cf.* TERT. adv. Marc. 2, 19 p. 361, 8 -are scripturam iniustam. 4, 37 p. 548, 8 omnem conscriptionem iniquam -ans). ITALA Marc. 5, 4 (cod. e) catenas (διεσπάσθαι, VVLG. dirupisset). HERM. Pal. sim. 8, 6, 3 qui non custodierunt sigillum (*i. baptismum*) integrum . . ., sed -verunt (τεθλακότες). PANEG. 10 (4), 33, 5 *facilius est* -are apta quam divulsa componere (*cf.* CIC. orat. 235 *p. 1493, 8*). LAMPR. Heliog. 9, 2 *consecrationem* (*i. carmina*). LACT. mort. pers. 52, 2 *bestiae malae* divini gregis . . . cubilia. FIRM. math. 8, 27, 7 civitates (*opp.* restaurabunt. HIER. in Dan. 9, 24 p. 695 civitatem et sanctuarium). PALLAD. 3, 17, 2 cuneum . . . consideranter deponimus, ne corticis fascia -etur. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 11 p. 191, 6 muros civitatis (*infra:* deiecit. VVLG. II par. 32, 5). OBSEQ. 33 grex luporum limites. AMBR. Isaac 8, 65 *bonus rector* novit copulare discordes *equos* (*sc. temperantiam et fortitudinem*), ne forte currum suum (*i. animam*) -ent. HIER. epist. 18 A 5, 2 domum . . . insipiens -at manibus (*opp.* aedificare). 53, 8, 14 ut . . . -atas quadrigas . . . vaticinetur *Zacharias* (*cf.* VVLG. Zach. 9, 10 disperdam quadrigam). in psalm. 2 p. 8, 13 vas figuli . . . si -etur (VVLG. Ier. 18, 4. *cf.* SEN. dial. 6, 11, 3 *p. 1489, 16*). VVLG. num. 9, 21 -bant tentoria (*ibid.* proficiscebantur. 9, 22 movebant castra). deut. 12, 3 -ate aras eorum et confringite statuas (II par. 34, 7 *altaria* [*ibid.* contrivisset]. AVELL. p. 35, 1 securibus). IV reg. 16, 3 idola . . . dominus. 18, 4 excelsa (*ibid.* contrivit, succidit, confregit. 21, 3). I Esdr. 6, 12 domum. Iob 30, 13 itinera (Is. 3, 12 viam). 38, 31 gyrum Arcturi (*opp.* coniungere). eccl. 5, 5 iratus dominus . . . opera manuum tuarum. 10, 8 saepem (*cf.* ITALA [Vincent. Ler. 21, 16] scindentem). Is. 49, 8 possideres hereditates -atas (*i. vastatas*). 49, 17 destruentes te (*Sion*) et -antes 65, 8 ne -es illud (*granum in botro*). *obi. suppl.* Ier. 1, 10 ut evellas et destruas et disperdas et -es, et aedifices et plantes (*sim.* 31, 28). 2, 13 cisternas -atas, quae continere non valent aquas. 47, 4 -bitur Tyrus et Sidon. 49, 2 *urbs* erit in tumulum -ata. Ezech. 36, 36 ego dominus aedificavi -ata plantavique inculta. Dan. 4, 20 *arborem.* Nah. 2, 10 *Ninive* -ata est et scissa et dilacerata. Zach. 9, 10 -bitur arcus belli (*ibid.* disperdam). *in* VVLG. *talia saepius.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 3, 3 *canes* alienos labores (*ibid.* laniare et discerpere. *Greg. Naz. orat. 26 p. 1232 B* σπαράξαι καὶ διασπεῖραι καὶ διαλῦσαι κόπον ἀλλότριον). PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 6, 7 machinarum tegmina (*Ios. bell. Iud. 5, 280* ἐσπάραττον). PRVD. perist. 3, 129 martyr . . . simulacra *deorum.* cath. 7, 157 rex . . . laenam revulsa -bat fibula. COD. Theod. 9, 17, 2 pr. (*a. 349*) qui -arunt (*sc. columnas al.*) vel ornatum minuerunt (*supra:* abstulerunt, deiecerunt). GREG. M. moral. praef. 16 *v. p. 1486, 30. sim.* VVLG. I Esdr. 6, 12 regna. AVG. civ. 18, 42 p. 320 D. comites . . . regnum *Alexandri* . . . -assent bellis omnia vastaturi. CHRON. Alex. chron. I p. 128, 304 EXC. barb. p. 304, 24 Fr. *obi. membra, artus, corpus:* PLAVT. frg. inc. 50 -bo te tamquam folia farfari. TRAG. inc. 169 nati (*sc. Absyrti*) -atos artus (*v. infra l. 34. cf.* CIC. Manil. 22 *Medeam* praedicant . . . fratris sui membra . . . -visse, ut eorum collectio dispersa . . . celeritatem . . . retardaret. OV. trist. 3, 28 *Medea* divellit divulsaque membra per agros -at. LACT. inst. 3, 2, 2 si . . . potest corpus vocari, cuius partes ac membra . . . quasi disiecta et -ata palpitare . . . videantur. AVG. civ. 10, 11 p. 420 D.). LVCAN. 6, 178 *Scaeva* caput obterit ossaque saxo ac . . . cerebrum -at (HOMER. 452 Tydeius ensis [*ibid.* ossa . . . spargit]. ITALA iud. 5, 26 (Lugd.) [διήλωσε, VVLG. tempus valide perforans]). VAL. FL. 6, 380 regina . . . partem capitis galeaeque *securi.* SIL. 1, 402 gladio . . . crepitantia ossa. APVL. met. 7, 17 -ato corio *asini* (*sc. ictibus*). TERT. spect. 12 p. 14, 22 nisi . . . feris humana corpora -rentur (*cf.* 21 p. 22, 11 in amphitheatro derosa et -ata . . . corpora. anim. 33 p. 356, 22 *iudicia humana* sicarium . . . feris -ant. ARNOB. nat. 2, 41 in amphitheatris mandi homines . . . et bestiarum laniatibus -ari). fug. 5 praesidi oblatus, tormentis -atus. ITALA Marc. 9, 25 (cod. k) *spiritus surdus* -vit eum et exivit de eo (σπαράξας, VVLG. discerpens. VVLG. Luc. 9, 39 *spiritus* -at eum cum spuma et vix discedit dilanians eum; *gr.* σπαράσσει. *item* 9, 42, *ubi gr.* συνεσπάραξεν). ARNOB. nat. 1, 41 Liberum . . . membratim ab Titanis -atum. 5, 19 vos . . . caprorum (*sc. in Bacchanalibus*) reclamantium viscera cruentatis oribus -atis. LACT. inst. 5, 11, 6 *belua* non tantum artus hominum -at, sed et ossa ipsa comminuit (epit. 61, 4 mort. pers. 21, 6). FIRM. math. 6, 15, 8 -ati corporis laceratione confecti. AVSON. 72 tit. qui testam hominis . . . -are voluit (*infra* vers. 4 silicis verbere dissicuit). PELAGON. 286 hirundinis pullos ore -atos (*cf. Ihm ad l.*). VVLG. Ier. 15, 3 ad devorandum et -andum (*sc. a bestiis*). CASSIOD. Ios. antiq. 13, 19 matrem caedi vel -ari (*sc. tormentis. Ios. arch. Iud. 13, 233* σπαραττομένην). PRVD. perist. 10, 802 fabricam corpusculi (*sc. tormentis*). *transl.* AVG. quaest. hept. 4, 49 (*ad Ter. Andr. 408:* orationem . . ., qui differat te) solet . . . intellegi 'differat' velut 'hac atque illac ferat tempestate verborum' quasi 'discerpat et -ct' (*cf.* EVGRAPH. Ter. Andr. 407). PETR. CHRYS. serm. 132 p. 562^B qui corpus Christi -ant, membra dispergunt. ROMVL. fab. Aesop. (rec. g) 75, 10 *panthera* pecudes . . . trucidat, pastores -at (rec. W *et* rec. v necat). VICT. VIT. 1, 7 *alios* a meatu . . . naturali usque ad arcem capitis -bant (*i. scindebant*). 1, 34 -atis carnibus. 2, 16 quos . . . flagellis. 3, 40 verberibus. OP. imperf. in Matth. 33 p. 812 in destructionem carnis suae agit, quod agit et -at carnem suam. MVTIAN. Chrysost. hom. 7 p. 289 (σπαραττόμενον). GREG. M. in euang. 7, 4 ursorum bracchia. VITA Fulg. 18 flagellis membra . . . -antibus. PASS. Matth. 13 vivos -ate (σπαράξατε, διασπαράξατε) et . . . comedite. *sim. de crinibus scissis:* MVTIAN. Chrysost. hom. 4 p. 268 alius . . . capillos -at, illa . . . ululat. ACT. Petr. 17 conscissa veste, crinibus -atis lugentem. *aliter v. p. 1487, 25. nota* MVTIAN. Chrysost. hom. 15 p. 339 -or ex indignatione. *obi. reliquiae hominum:* CIC. leg. 2, 56 C. Marii . . . reliquias . . . -ari iussit Sulla. HOR. epod. 16, 14 barbarus . . . ossa Quirini. 17, 48 prudens anus novendialis -are pulveres. TERT. apol. 37, 2 *mortuos* de requie sepulturae . . . avellant, -ent (*Fuld.*, dissecent *vg.*), distrahant. SPART. Sept. Sev. 11, 5 senatorum . . . cadavera -ari iussit (LACT. inst. 6, 20 ictibus). VVLG. psalm. 52, 6 deus -vit ossa eorum, qui *eqs.* AVG. civ. 22, 20 p. 600 D. in resurrectione . . . natura corporum . . . -atorum in integrum . . . revocanda.

2 *subi. res:* **a** *obi. res solida:* SISENNA hist. 11 -atis (*sc. per tempestatem?*) imbricum fragminibus ac testis tegularum. CIC. nat. deor. 2, 41 ignis . . . cuncta disturbat ac -at. Att. 15, 11, 3 dissolutum offendi navigium (*sc. rem publicam*) vel potius -atum (*sc. tempestate. cf.* TERT. anim. 52 p. 385, 3 nihilo refert integram abire corporis navem an -atam [*supra:* naufragia . . . vitae]. resurr. 60 p. 121, 22 navem procella -atam vel carie dissolutam. HIER. in Ier. 21, 8—10 p. 984 ante naufragium et -atam navem. CYPR. epist. 30, 2 erret *homo* . . . necesse est et huc atque illuc . . . negotiorum tempestatibus -etur [*sc. tamquam navis*]). AETNA 502 moles . . . pulsatos -at ictus. LIV. 40, 2, 3 tempestas . . . fastigia . . . templorum a culminibus abrupta foede -vit (OBSEQ. 5). OBSEQ. 16 *tempestate* aedificia -ata. 46 nimbis et procella plurima (*sc. aedificia*) -ata. VITR. 1, 5, 5 *turres* quadratas . . . machinae celerius -ant. 7, 2, 1 calculi . . . dissolvunt et -ant tectorii politiones. SEN. dial. 12, 1, 2 hoc universum . . . dies aliquis -bit et in confusionem veterem tenebrasque demerget. nat. 2, 28, 3 ictu . . . totum globum -ante. *obi. suppl.* 2, 40, 2 *genus fulminum,* quod -at (*supra:* quod discutit. *infra:* rumpit icta. PLIN. nat. 2, 137). 2, 52, 1 *fulmen* valentiora . . . vehementius. 2, 52, 2. 6, 14, 4 *spiritus* cum . . ., quidquid intravit, vi sua diducat ac -et. 6, 21, 1 spiritus potest -are

[Hey]

magna spatia terrarum (LVCAN. 10, 232 terras ... ignis. ITALA Ier. 12, 11 [Hier. in *h. l.*] *v. p. 1486, 25.* VVLG. gen. 9, 11 diluvium -ans terram. OP. imperf. in Matth. 33 p. 811 cameli pes ... non -at terram [*cf. ibid.* p. 812 -at, id est, demolitur terram]). SEN. nat. 6, 30, 5 (*ibid.* findere *et* scindere). PLIN. nat. 28, 151 sanguine cervino ... contrahi serpentes tradunt, -ari deinde, si *eqs.* GRAN. LIC. p. 22, 4 fulmine afflatus est et culmen tabernaculi -atum. SOL. 52, 56 adamantes ... malleis ... ante fractis et incudibus -atis aliquando cedunt atque ... dissiliunt (PLIN. nat. 37, 59 incudes malleosque frangens). VOPISC. Tac. 15, 1 *statuae* deiectae fulmine ita contritae sunt, ut membratim iaceant -atae. PALLAD. 6, 2, 1 -antibus ventis *materiam* (*obi. suppl.* VVLG. Ezech. 13, 11 dabo ... ventum procellae -antem). AVG. civ. 8, 2 p. 323 D. *mens* corpora aeterna ... coniungendo et -ando ageret omnia. CYPR. GALL. exod. 1071 lignis ... perpetuo validis, nulla quae -at aetas. CORP. IX 4130, 4 canales vetustate corruptos et -atos. *transl. de homine*: SEN. dial. 6, 11, 3 quid est homo? quolibet quassu vas et quolibet fragile iactatu; non tempestate magna, ut -eris, opus est (*infra*: solveris). **b** *obi. res liquida sim.* (*solvere, dispergere*): VARRO rust. 3, 14, 3 ut *aqua* in ... lapidem incidat ac late -etur. LVCR. 1, 651 acrior ardor ... conductis partibus *ignis* esset, languidior ... disiectis ⟨dis⟩que supatis. 2, 210 sol ... -at omnes ardorem in partes. 4, 873 glomerata ... vaporis ... corpora -at adveniens liquor ac restinguit ut ignem. 6, 163 lapidem si percutiat lapis ... scintillas -at ignis. 6, 181 *ventus* fervidus ... -at ardoris ... semina. OV. met. 2, 801 *invidia* per ossa -at et ... spargit ... venenum. LIV. 5, 16, 9 *aquam* -atam ... rivis extingues. VITR. 1, 6, 9 ut *venti* advenientes ad angulos insularum frangantur repulsique -entur (LVCAN. 9, 451 austrum ... non ... frangit Libye scopulisque repulsum -at et ... solvit). 5, 9, 5 umores ... aer ... extenuat ... -ando quod plus inest quam *eqs.* 7, 8, 3 lapide⟨u⟩m ... pondus ... neque eum liquorem potest ... premere ... nec -are. 8, 1, 7 ex his (*aquis*) quod est levissimum ... aer avocans -at in impetum caeli. SEN. nat. 1, 13, 2 nubes ... ab eo (*sole*) -atur. 2, 15 *aer* nubium sinus -at. 2, 22, 2 *procellis* id quod obvium fuit, -atur et rapitur et longe a loco suo proicitur. 4, 2, 19 imbres nivem diluunt, reliquias eius ... calor -at. 7, 1, 7 conglobatam *flammam* ... mundus turbine suo -asset. 7, 9, 4 *conversione mundi* omnium ventorum in unum congesta vis -retur (*supra*: solveretur). SOL. 36, 3 radiis caliginem -antibus. VVLG. prov. 25, 23 ventus aquilo -at pluvias. AVG. serm. ed. Mai 188, 2 lux ... nebulam. DRAC. laud. dei 1, 410 luna tenebras. *in re medica*: VITR. 8, 3, 18 venae *fontium* ... -ant, quae ... in corporibus *hominum* ... offenderunt. CELS. 3, 27, 4 suppurationes ... perea malagmata, quae digerunt, -entur (*cf.* SCRIB. LARG. 263 malagma, quod discutit strumas ... suppurationem -at). 5, 27, 4 *acetum* habet *vim* -andi (*sc. venena*). 5, 28, 7 medicamenta ... umorem. *sim.* STAT. Theb. 12, 774 auras -at hasta tremens. **c** *obi. corpus humanum* (*lacerare*): ENN. scaen. 118 alia fluctus differt -at visceratim membra. LVCAN. 3, 473 saxum (*sc. ballistarum*) ... totos cum sanguine -at artus (*ibid.* frangit). APVL. met. 5, 27 per saxa ... membris iactatis atque -atis et ... laceratis. 6, 26 silices ... te ... membratim -bunt. FIRM. math. 1, 7, 21 corrupta ac -ata *per morbum* facie. 6, 11, 4 *hae geniturae* publica animadversione prostratos miseris lacerationibus -ant (*similia v. p. 1491, 80 sqq.*). 6, 29, 10 ferarum morsu consumpti artus ... lacerationibus -antur. 6, 31, 75 *al.* VEN. FORT. vita Radeg. 26, 62 lima cilicii membra ... saetis asperis -ante.

3 *passive, incerto vel non diserte addito subiecto dissipandi*: **a** *de rebus solidis*: VITR. 2, 7, 2 Tiburtina *saxa* simul ... sunt ab eo (*igni*) tacta, dissiliunt et -antur. 2, 8, 3 monumenta ... proruunt et ... dissolutis iuncturis ... -antur. 8, 3, 16 *hanc aquam* neque aeneum nec ferreum vas potest sustinere, sed dissilit et -atur. 8, 3, 19 isdem rationibus (*sc. aceto suffuso*) aes ... -bitur et fiet aerugo (*supra*: dissolvi; *infra*: dissilire *et* dissolvi). SEN. nat. 6, 2, 3 quod tremunt terrae, quod subito -antur. COLVM. 2, 2, 18 *gleba* illisa humo non -atur. MART. 1, 82, 1 pulvere -ata multo ... porticus explicat ruinas. ARNOB. nat. 3, 35 si ... mundus unum est animal ... nec in plura potest numina -ari (*syn.* scindi, *opp.* conflari, cogi). VEG. mulom. 2, 33, 1 quae sunt disrupta, componis ... compingis ad locum et ... fasciato, ne iterum -etur. VVLG. eccles. 12, 5 -bitur capparis. OP. imperf. in Matth. 39 p. 847 corpus ... debile ..., etiamsi modice tactum fuerit, citius -atur. *ibid.* tacuimus quasi cithara -ata. *sim. de navibus*: LIV. 35, 43, 4 collectis in alto quae -atae erant navibus. 42, 48, 10 onerariae ex agmine suo per altum -atae. **b** *de rebus liquidis*: VITR. 5, 2, 2 vox ... priusquam in aëra elata -bitur, auribus erit intellecta (VINDIC. med. 22 aëris laxioris causa -atae *voces* etiam proximorum difficilius audibiles fiunt). 7, 10, 2 praefurnium ... comprimitur, ne flamma extra -etur (SEN. nat. 1, 1, 3 *flamma* in cursu suo -ata est). 7, 19, 2 *cometae* dilabuntur ... et ... -antur. 8, 6, 13 *mali vapores* quemadmodum per nares spiritus ex aestu (aestuariis *Ioc.*) -buntur. SEN. nat. 1, 2, 6 *aer fluens* non ... resistit nec formatur, quia prima quaeque pars eius -atur. MIN. FEL. 5, 8 homo et animal ... elementorum ... concretio est, in quae rursum homo et animal omne dividitur, solvitur, -atur. FORTVN. rhet. 3, 17 prandendum est ... cibo tenero ..., qui ante cenae tempus -etur. CASSIOD. in psalm. 101, 4 fumum videmus de flamma ... egredi, sed in auras ... tenuissime -ari. *sim. de animo* (*anima*): CIC. Tusc. 1, 18 qui discedere animum censent, alii statim -ari, alii diu permanere. 1, 24 si anima est *animus*, fortasse -bitur. 1, 42. 4, 78 quid est autem se ipsum colligere, nisi -atas animi partis rursum in suum locum cogere? PALLAD. hist. mon. I 2 p. 256[B] *animam* una cum corpore -ari atque dissolvi (συνδιαλύεσθαι). *aliter* MACR. somn. 1, 11, 1 *anima* individuo fonte naturae in membra corporea -atur. **c** *de re immobili*: CELS. 8, 1 p. 324[D] alia *foramina* ... in multa et tenuia foramina -antur.

B -are *res incorporeas*: **1** *dispergendo, dilatando*: RHET. Her. 2, 3, 5 falsos rumores -atos esse (CIC. Phil. 14, 10 LIV. 7, 38, 9 *al.*). 2, 8, 12 rumorem proferre et confictam fabulam -arc. CIC. Verr. 2, 17 cum ... amici ... sermones ... -assent (Flacc. 14). Planc. 57 nihil .. latius -atur *quam maledictum.* Phil. 14, 15 famam. CAEL. Cic. epist. 8, 1, 4 te ... subrostrani ... -arant perisse. PANEG. 10 (4), 25, 4 multitudinis portio ... ⟨per⟩ totum exercitum timoris contagium -arat. PHAEDR. app. 8, 6 factum rumor -at. *sim., ut vid., dictum* COMM. apol. 812 Apollyon ..., qui persecutionem -et sanctorum in armis (*i. spargat per orbem?*). COMPVT. Carth. 2, 9 *in computo*: assem ... annos per singulos scripulis -are. 2, 10 unus assis ... ab imperitis ... in contentionibus -atur. *passive incerto subiecto*: LIV. 28, 3, 1 Scipio ... animadvertit -atum passim bellum. **2** *dividendo, frangendo, solvendo*: LVCR. 2, 1003 mors ... coetum -at ollis, inde aliis aliud coniungit. VITR. 6, 8, 7 dentes ... -bunt retinendo impetum congestionis. SEN. epist. 100, 6 quidam usque eo asperā *compositione* gaudent, ut etiam quae mollius casus explicuit, ex industria -ent. BOETH. in Porph. comm. pr. p. 79, 4 si qua sunt subteriora, illa, quae sunt superiora, dispertiunt et in multitudinem -ant dividuntque. *passive, incerto subiecto*: OPTAT. 1, 11 p. 14, 1 scisma ... sparso coagulo pacis -atis sensibus generatur. RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 42 p. 580[B] *ecclesiae* corpus quod prius -atum fuerat et in diversa laceratum in suam compaginem iuncturamque redigetur.

C -are *animantia* (*sc. turbam; de singulis, qui lacerantur, v. p. 1488, 12 sqq. sed cf. etiam l. 50*): **1** *subi. animantes*: **a** *generatim*: CIC. Sest. 145 eversa domus est ..., -ati liberi, raptata coniunx. Pis. 96 milites ... non dimissi abs te, sed -ati. leg. 2, 42 quorum scelere religiones tum prostratae ... sunt, partim ex illis distracti ac -ati iacent. *de bestiis* BELL. Alex. 36, 4 Pharnaces ... magnam ... multitudinem pecoris intra eas fauces (*loci angusti*) -ari iussit. STAT. Theb. 4, 549 *Tiresias* carmen ... serit, quo -at umbras, quo reciet sparsas (SCHOL. spargeret ..., vagantes ... cogeret). TERT. apol. 46, 16 hoc pro suis omni atrocitate -atis nemo umquam temptavit Christianus. ITALA exod. 32, 25 (Lugd. Wirc. *et* Aug. quaest. hept. 2, 146) -atus est *populus.* -vit enim eos Aaron (διεσκέδασται, διεσκέδασε. VVLG. esset nudatus, spoliaverat). Ezech. 12, 15 (Weing.) si -bo eos in gentes (ἐν τῷ διασκορπίσαι ... ἐν τοῖς ἔθνεσιν. VVLG. dispersero). FIRM. math. 5, 3, 38 filii ... vario genere -antur. 6, 35, 6 *Mercurius* inimicos frequentibus rationibus faciet -ari. VVLG. deut. 30, 4 si ad cardines coeli fueris -atus (*sc. populus Israel. supra syn.* dispergere, *opp.* congregare). prov. 20, 26 -at impios rex sapiens. APRING. in apoc. 20, 7 'seducet gentes ... Gog et Magog'. seducere hic -are, disperdere est. *singulariter* HIER. in Is. 54, 1 p. 625 (*ex Symmacho*) filii -atae (LXX τῆς ἐρήμου. VVLG. desertae). *pro subi. bestia*: OV. met. 8, 344 *aper* spargit ... canes ... et obliquo latrantes -at ictu (fast. 2, 202). SEN. epist. 58, 2 *asilum* pecora peragentem et totis saltibus -antem. APVL. met. 9, 1 convivium ... petulantiā -rem (*asinus*). **b** *in re militari sim.* (*vi et armis*): CIC. dom. 15 depulsis ac -atis tuis (*sc. Clodii*) copiis (FLOR. epit. 3, 5, 11 bello). prov. 5 milites populi Romani capti, necati, deserti, -ati sunt. Phil. 1, 30 -ato concursu impiorum. epist. 2, 10, 3 multi occisi capti, reliqui -ati. CAES. Gall. 2, 24, 4 cum ... calones, equites, funditores, Numidas diversos -atosque in omnes partes fugere vidissent. 6, 35, 3 -atis ac perterritis hostibus (LIV. 3, 70, 4 terrore). HIRT. Gall. 8, 6, 1 Caesar ... convenientes manus. BELL. Alex. 40, 5 reliquias exercitus -ati collegit (LIV. 38, 46, 8 trifariam. 40, 16, 10 *opp.* in unum cogere). LIV. 6, 12, 11 ordines (6, 29, 3 primo impetu. FRONTIN. strat. 2, 2, 11 per elephantos). 7, 24, 8. 7, 26, 9 *Galli* per Volscos ... -ati sunt. 8, 39, 8 partim ... caesi, partim in fugam -ati sunt (10, 14, 21 passim. 33, 10, 5 *al.*). 10, 20, 13 *equites.* 22, 49, 5. 26, 16, 11 multitudo civium -ata in nullam spem reditus. 27, 14, 11 pedites ... -atas (-os *vulg.*) trepidantisque *beluas* avertunt. 34, 15, 1. 35, 5, 9 haec procella equestris primo confudit et turbavit, deinde -vit aciem Gallorum (SIL. 9, 363 FRONTIN. strat. 2, 1, 14). 37, 42, 2 *subsidia.* 38, 25, 13 *al.* 44, 41, 6 legio ... phalangem. CVRT. 6, 1, 12 insequebatur -atos victor. ORIGO Const. 5, 25 multitudo -ata. VVLG. num. 10, 35 surge, domine, et -entur inimici tui. IV reg. 19, 17 -verunt reges Assyriorum gentes et terras. psalm. 17, 15 (= II reg. 22, 15) misit sagittas et -vit eos. 67, 31 *al.* AVELL. p. 29, 9 *clerici* plebem. p. 33, 5 episcopi ... per manum militarem fideles et ... catholicos. VICT. VIT. 1, 51 -atis atque dispersis ... presbyteris.

2 *subi. res*: CIC. epist. 15, 4, 2 cum ... seditione ... exercitus esset -atus. LIV. 10, 28, 10 equitatum velut lymphaticus pavor -at. 27, 14, 7 -atis (disputatis *P*) terrore *militibus.* 32, 26, 3 redire in colonias, unde belli casibus -ati erant (33, 11, 1 variis casibus pugnae). 40, 58, 7 -ati procellā *Thraces.* 43, 10, 4 incompositi ..., cum nocturnus error -ret. PHAEDR. app. 14, 19 vis grandinis ... passim comites -at. SEN. dial. 12, 7, 6 quos Troianum bellum ... per alienas ter-

[Hey]

ras -vit. CVRT. 3, 11, 12 ceteri -antur metu. CAPITOL. Gord. 16, 2 *tempestas* exercitum . . . ita -vit, ut minus idonei milites proelio fierent. IVST. 24, 8, 9 *terrae motu* confertissimi cunei . . . -ati ruebant. HIER. in Is. 18, 4 p. 288 qui . . . fuerant . . . a fluviis in partes varias -ati (VVLG. Is. 18, 7 diripuerunt flumina terram eius). *transl.* GREG. M. moral. 7, 33 quos ... praesentis vitae sollicitudo ordinat, amissio -at. *sim.* LENT. Cic. epist. 12, 14, 2 classis -ata est adventus nostri timore.

3 *passive, incerto subiecto dissipandi* (*i. q. dilabi*): SISENNA hist. 35 dispalati ab signis, digressi omnes ac -ati. CAES. Gall. 5, 58, 3 *equites* dispersi ac -ati discedunt. civ. 1, 55, 1 pabulatores . . . sine ullo -atos timore. HIRT. Gall. 8, 5, 4 Carnutes . . . terrore periculi . . . dispersi . . . -antur in finitimas civitates. BELL. Alex. 36, 5 ut . . . praeda diripienda milites -rentur dispersique caederentur. LIV. 2, 28, 4 in mille curias contionesque . . . dispersam et -atam esse rem publicam. 5, 30, 4 -ati per tribus. 5, 41, 5 relicto praesidio, ne quis in -atos . . . impetus fieret, dilapsi ad praedam. 6, 29, 4 ex fuga -ati (-ata *Madv., cf. p. 1493, 1*) locum . . . capiunt (22, 55, 4). 7, 36, 10 circa collem castellatim -atos aggrederetur. 7, 37, 14 cum . . . eques velut indagine -atos Samnites ageret. 8, 11, 5 qui . . . superfuerant multis itineribus -ati cum se in unum conglobassent. 8, 38, 15 *al.* 24, 1, 4 ut ab urbe excluderent fuga -atos (27, 26, 6 per agros. 43, 10, 8 *opp.* colligere). 42, 64, 10 (*ibid.* sparsos; *opp.* confertos). CVRT. 5, 13, 18 barbari . . ., qua quemque aut spes ducebat aut pavor, -bantur. FRONTIN. strat. 2, 5, 19 velut ad praedam festinantes neglectis ordinibus accelerare coeperunt; quos -atos ... fudit. 2, 6, 2. IVST. 2, 12, 10 civitates (*supra*: dilabi vellent. *opp.* contractam Graeciam. *cf.* NEP. Them. 4, 4 qui si discessissent). VVLG. Iob 4, 11 catuli leonis -ati sunt. 6, 17. Bar. 1, 19 -ati recessimus (ἐσχεδιάζομεν). Ezech. 34, 12 in medio ovium suarum -atarum (*syn.* dispersae. *cf.* ACT. Petr. 10, *ubi opp.* coadunari). act. 5, 36 qui credebant ei, -ati sunt (διελύθησαν). RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 18, 2 videte ne, priusquam congregamini, dispergamini et -emini sicut oves remissae de vinculis. ITALA IV reg. 17, 21 (Cypr. epist. 69, 6) -atus est Israel a domo David (VVLG. scissus est. *aliter* LXX).

II *translate de detrimento* (*i. q. perdere, delere*): A -are *bona, maxime sumptu, luxuria*: 1 *subi. persona*: CAECIL. com. 205 a parco patre quod sumas, quanto -es libentius. *fortasse huc pertinet*: COM. inc. Non. p. 287, 8 (= LVCIL. 801 L. *cf.* 922 M.) dividant, differant, -ent, distrahant. CIC. leg. agr. 1, 2 possessiones . . . disperdat ac -et. Flacc. 90 *vir* patrimonium ... Graecorum conviviis maluit -are (L. CRASS. or. frg. Cic. de orat. 2, 54 *v. infra l. 77.* CIC. Tusc. 3, 48 FIRM. math. 3, 2, 8. 3, 3, 5. 7 [*opp.* colligit]. 3, 14, 5 [de] miseris lacerationibus. 6, 17, 1 lacerato ac -ato). CIC. p. red. ad Quir. 19 mihi, quod potuit vis et iniuria . . . detrahere, eripuit, abstulit, -vit. Phil. 2, 6 cum tu reliquias reipublicae -isses (de orat. 1, 38 *Gracchi* rem publicam). 2, 35 pecuniam (6, 3 pecunia ... -ata atque effusa. 7, 15. ad Q. fr. 1, 3, 7 frustra. GAIVS dig. 4, 4, 27, 1). 8, 8 fortunas (epist. 4, 13, 2). Att. 4, 1, 3 in re . . . familiari, quae . . . fracta, -ata, direpta sit (epist. 4, 7, 5). SEN. contr. 2, 6, 4 bona (VAL. MAX. 8, 6, 1. QVINT. decl. 367 p. 402, 1 luxuriā. PLIN. epist. 7, 33, 4 MARCELL. dig. 17, 1, 38, 1. VLP. dig. 27, 10, 1 pr. dilacerando et -ando profudit. reg. 12, 3 male. VVLG. Luc. 16, 1 [διασκορπίζων]). SEN. dial. 10, 1, 4 opes ... -antur (*opp.* crescunt. TAC. ann. 13, 34 per luxum). SCAEV. dig. 36, 3, 18 pr. substantiam (FIRM. math. 3, 2, 4. 3, 3, 2. 5, 1, 2 substantia . . . dilapidata dispergitur . . ., -ata colligitur. *al.* VVLG. Luc. 15, 13, *ubi gr.* διεσκόρπισεν. *cf.* FIRM. math. 6, 31, 88 oculorum substantia -ata). VLP. dig. 24, 3, 22, 8 dotem (*supra*: abutitur). 47, 4, 1, 2 libertus . . . dolo quid. FIRM. math. 3, 3, 19 quicquid ei . . . honorum vel divitiarum collatum fuerit, totum . . . minuitur ac -atur et funditus evertitur. 3, 7, 9 quicquid pecuniae ... repositum fuerit, profusis ... erogationibus -ari. 5, 3, 24 *al.* 6, 3, 10 paternis facultatibus -atis. 6, 15, 13 si qua habuerint subsidia facultatum, aut ipsis adhuc superstitibus pereunt aut post mortem eorum . . . lacerationibus -antur. SCHOL. Cic. Gron. p. 314, 28 praedia. HIER. epist. 54, 15, 1 patrimoniolum . . . perit, . . . hereditas -atur. VVLG. prov. 18, 9 dissolutus . . . in opere suo frater est sua opera -antis. 21, 20 imprudens homo *thesaurum et oleum*. COD. Iust. 8, 17, 12, 5 res dotales . . . quocumque modo vel -atae vel consumptae. GREG. M. moral. 8, 82 p. 852^{C} fructus laborum (*cf. infra*: plena fructibus anima humanae laudis cupiditate -atur). *sim.* SEN. dial. 5, 42, 2 quid iuvat ... brevissimam aetatem -are? *cf. p. 1492, 21.* *obi. suppl.* CIC. Phil. 13, 11 argentum, vestem, supellectilem, vinum. rep. 3, 45 cum . . . supplicium sumit multitudo, cum agunt, rapiunt, tenent, -ant. PANEG. 9 (12) 14, 6 'fruimini', aiebat, '-ate, prodigite'. *nota de persona*: CIC. p. red. ad sen. 24 me (*Ciceronem*) . . . hominem fractum et prope -atum, restituendum. 2 *subi. res*: ACC. trag. 587 ne horum divid⟨i⟩ae et discordiae -ent [et] disturbent . . . civium divitias. L. CRASS. or. frg. Cic. de orat. 2, 54 lubidines totum *patrimonium* -erunt. PS. AVG. serm. 116, 3 quod luxuria vel gula -vit in mundo, pietas reponat in coelo. *ap.* FIRM. math. *saepius stella vel genitura dicitur id facere, quod homo fatis coactus facit, velut*: 3, 2, 4 *Saturnus* maternam substantiam -at (3, 2, 8). 3, 4, 9 *Mars* patrimonium. 4, 2, 1 *al.* 6, 9, 15 substantiam ista coniunctio . . . lacerationibus -at. *cf. etiam p. 1489, 50. accuratius* 6, 16, 2 *Iuppiter et Sol* facultates . . . faciunt . . . -ari (*cf.* 6, 31, 15 *al.*).

B -are *varias res quomodocumque*: 1 *subi. persona*: CARM. epigr. 1504^{A}, 6 (*saec. II/III*) da mihi, ut . . . lusibus . . . -em curas. PS. QVINT. decl. 3^{b}, 2 legem -as, quam senatus . . . condidit (ITALA Hab. 1, 4 [Gild. Brit. 51 chron. III p. 56, 30] -ata est lex [διεσκέδασται, VVLG. lacerata]. HIER. in Is. 24, 6 p. 33 *al.* VVLG. psalm. 118, 126 -verunt legem tuam [διεσκέδασαν. PROSP. *in h. l.* praevaricationis iniquitate integritatem eius non custodierunt, CASSIOD. *in h. l.* -are . . . est legem aliter vivere, quam ipsius praecepta monuerunt]). ITALA gen. 17, 14 (Aug. civ. 16, 26 p. 167^{D}) testamentum meum -vit (διεσκέδασε, VVLG. pactum . . . irritum fecit. *sim.* ITALA deut. 31, 16 [Lugd. *et* Wirc.], *ubi* VVLG. irritum faciet foedus. 31, 20 [Monac. *et* Wirc.]). ITALA psalm. 72, 20 (Hier. epist. 43, 2, 3) domine, in civitate tua imaginem eorum -a (ἐξουδενώσεις, VVLG. ad nihilum rediges). IREN. 2, 12, 8 firmamento ipsorum (*sc. a me*) -ato et in bythum, hoc est in id, quod non est, dissoluto. LACT. inst. 4, 30, 4 qui discidium facerent unitatis et ecclesiam -rent (AVG. in euang. Ioh. 5, 12 columbae non erant, qui ecclesiam -erunt, accipitres erant . . . . non laniat columba. AVELL. p. 157, 24. *cf.* AVG. epist. 43, 4 unitatem Christi discordiis furialibus -antes). LACT. ira 2, 6 *sectae* veritatem dum -ant (*i. in partes diducunt, cf.* CIC. ac. 1, 33 [*p. 1486, 45*] *et p. 1493, 11*), perdiderunt. FIRM. math. 3, 4, 9 parentum vitam ac patrimonium (GREG. M. in Ezech. 1, 6, 18 vitam ... in pravitate. 3, 5, 11 [*loco corrupto*] actus. SEN. dial. 5, 42, 2 *v. p. 1491, 70*). 6, 31, 69 fractis ac -atis viribus. 6, 34, 6 *Sol* -at . . ., quidquid fuerit ante compositum, ut . . . animus per diversa genera sollicitudinum dividatur. OPTAT. 4, 5 p. 109, 5 cuius doctrina, nisi in . . . concilio a . . . episcopis -retur. LVCIF. reg. apost. 5 p. 48, 7 idololatriam quam ipse constituerat. Athan. 2, 17 p. 178, 6 mandata (*opp.* instituere. VVLG. I Macc. 2, 31, *ubi gr.* διεσκέδασαν τὴν ἐντολήν). MAXIMIN. c. Ambr. 47 omoeusion. HIER. epist. 18 A 2, 1 rege . . . sacerdotium -ante. in Is. 8, 11 p. 123 *v. p. 1486, 63.* 23, 8. 9 p. 323 dominus . . . compactam iniuriam (*ibid.* dissolveret . . . vincula). VVLG. II reg. 15, 34 consilium (17, 14). Iob 5, 12 cogitationes (17, 11). prov. 20, 8 malum. 29, 8 homines pestilentes -ant civitatem. Is. 24, 5 foedus (VAL. CEM. hom. 20, 2). EPIST. pontif. 381 (*a. 431*) Migne 50, 530^{A} *haeretici* quiescentium fratrum memoriam. LEO M. epist. 44, 2 religio -atur (βλάπτεται). SALON. in prov. p. 979^{A} concordiam. CASSIOD. inst. div. 15 p. 1126^{C} ne . . . verborum puritas -etur (*sc. ab interpretibus*). *ibid.* p. 1127^{A}. MVTIAN. Chrysost. hom. 24 p. 371 domus eversae sunt, amicitiae -atae. GREG. M. moral. 9, 5 pacis conventio -atur *ab homine resistente.* 2 *subi. res*: CIC. Lael. 24 quae . . . toto . . . mundo constarent, quaeque moverentur, ea contrahere amicitiam, -are discordiam. HOR. carm. 2, 11, 17 -at Euhius curas edaces. LIV. 2, 1, 6 -atae res nondum adultae discordiā forent. SEN. epist. 91, 6 quidquid longa series ⟨dierum?⟩ struxit, id unus dies spargit ac -at. benef. 7, 27, 3 *vitium ingratorum* quod dissociet homines, quod concordiam ... scindat ac -et. dial. 9, 7, 3 hilaritas tristitiam. MIN. FEL. 16, 3 cui non est veri stabile iudicium, prout infida suspicio spargitur, ita eius dubia opinio -atur. SOL. 4, 6 *fontes* ocularias -ant aegritudines. LACT. ira 24, 12 *dissensionibus* humanae societatis . . . coniunctio irrumpitur, dirimitur, -atur. HIER. in Matth. 21, 12 p. 150^{B} stropham eorum crebra venientium inopia -bat. PRVD. cath. 6, 45 -atis mendax imago (*i. somnium*) veris animos . . . fallit. AVG. adv. Don. 4, 6 p. 4, 14 ne ... disciplina -et unitatem. VAL. CEM. hom. 7, 1 *misericordiam* iactantia. EVGIPP. Sev. 40, 2 illorum afflictio vestram . . . potestatem. *nota obi. res corporal.*: CLAVD. carm. min. app. 2, 131 Idam ... ignis (*sc. prorumpens ex ore tauri Cretensis*). 3 *passive, incerto subiecto*: TERT. resurr. 21 p. 54, 4 ne inter discordiam certi et incertorum . . . fides -etur. VVLG. prov. 15, 22 -antur cogitationes (*opp.* confirmantur). GREG. M. moral. 1, 52 p. 550^{D} *laudis* delectatione cum mens ... resolvitur, ab omni intentionis ... vigore -atur (*cf.* 5, 69 p. 719^{B}). 7, 59 supervacuis verbis a silentii sui censura -atur *mens* (*ibid.* extra se ducitur).

se dissipare: LVCR. 1, 350 -at in corpus sese cibus omne animantum. LIV. 30, 5, 7 ignis ... totis se passim -vit castris. VITR. 7, 4, 1 umor . . . in nova structura se -bit.

syntactica: -are *aliquid* in *aliquid*: *v. p. 1487, 42. 82. 1489, 21. 32. 64. 80. 1490, 6. 7. 26. 43. 59? 65. 1491, 4. 12. 14. cf. etiam p. 1493, 11.* per *aliquod spatium*: *v. p. 1488, 16. 1489, 25. 48. 71. 1490, 14. 64. 84. 1491, 15. 21.* ab *aliqua re*: *v. p. 1491, 33. 1492, 60. 61.* ad *aliquid*: *v. p. 1490, 46.*

part. perf. pass. pro adi. **dissipātus**, -a, -um: 1 *de loco*: a *de rebus corporalibus* (*i. q. separatim constitutus vel positus, non cohaerens*): CIC. Phil. 2, 67 Oceanus ... vix videtur tot res tam -as, tam distantibus in locis positas . . . absorbere potuisse. VAL. MAX. 1, 6, 5 carnis ... in modum nimbi -ae partes ceciderunt. CELS. 7, 26, 3 p. 311 D. neve intus aliquae -ae reliquiae maneant. SEN. nat. 7, 11, 3 sideris . . . circa se -um ignem trahentis. CVRT. 8, 14, 9 -os tota acie currus vagari. b *de multitudine* (*i. q. separatim vivens vel habitans*): CIC. Sest. 91 -os *homines* unum in locum congregarunt (*sim.* Tusc. 1, 62. 5, 5. ARNOB. nat. 2, 13 *homines* per varia sectarum deverticula -i). de orat. 1, 36 genus hominum in montibus ac silvis -um. SEN. nat. 5, 18, 4 gentes -as locis miscuit. IVST. 5, 10, 10 per multa membra civitas -a in unum tandem corpus redigitur. c *de incorporalibus*: LIV. 2, 59, 9 collectis ex -o cursu militibus. 3, 5, 10 vagi -o

[Hey]

agmine fugientes. 28, 20, 8 exercitus ex -a passim fuga reliquiae (29, 33, 6. 38, 27, 8. *cf. p. 1491, 16*).

2 *translate*: a *de rebus*: CIC. de orat. 1, 187 omnia..., quae sunt conclusa nunc artibus, dispersa et -a quondam fuerunt. 2, 142 ius civile, quod nunc diffusum et -um esset, in certa genera coacturum *eqs.* orat. 220 -a et inculta et fluens est oratio. 233 alicuius inconditi . . . -am . . . sententiam (*infra*: diffluens et solutum; *opp.* aptum). 235 facilius est . . . apta dissolvere quam -a conectere (*cf.* QVINT. inst. 9, 3, 39. *sim.* PANEG. 10 [4], 25, 4). SEN. dial. 5, 6, 4 in hoc vitae actu -o et vago. LACT. epit. 27, 1 *philosophia* non est uniformis, sed divisa in sectas et in multas discrepantesque sententias -a. BOETH. mus. 1, 1 p. 179, 19 si dulces coaptatique modi sint, ...si -i atque incohaerentes feriant sensum. b *de persona*: CIC. Brut. 216 *Curio* cum tardus in cogitando tum in struendo -us fuit. homo -us *i. cuius bona dissipata sunt v. p. 1491, 74.*

derivata: dissipabilis, dissipatio, dissipator. *Hey.*

dissīptum *v. p. 1451, 38.* **1. dissitus** *v. sub* 1. dissero.

2. dissitus, -a, -um *a* dis- *et* situs. *i. q. situ disiunctus*: APVL. met. 9, 15 auribus grandissimis praeditus cuncta longule etiam -a facillime sentiebam (flor. 2 p. 7 homines . . . neque longule -a neque proxume adsita possumus cernere). 10, 4 ad longissime -as festinare villulas. ARNOB. nat. 1, 55 gentes regionibus -ae. 4, 30 quae non modo sint longe ab eorum -a distantiaque natura (diis sint adstantiaquae *cod.*). CARM. adv. Marc. 4, 148 dividit hoc *velamen* partes ambas *templi* una⟨m⟩que recludit -am ab aeterna cultura et temporis usu. *n. plur. pro subst.*: MART. CAP. 9, 912 perpes ament -a vinculum. [*dub.*: APVL. met. 7, 23 *v. p. 1459, 8.* COD. Theod. 5, 11, 11 (*a. 386*) intra Maium mensem, quod spatium ⟨dis⟩sitis (*Peyron*, sitis *T*, *an* satis?) idoneum et volentibus longum est.]

opp.: adsitus *l. 21.* *D.*

dissociābilis, -e *a* dissociare *cf. c.* sociabilis. 1 *i. q. qui nequit sociari vel cum quo nulla societas est, insociabilis*: HOR. carm. 1, 3, 22 nequiquam deus abscidit prudens Oceano -i terras. TAC. Agr. 3 quamquam . . . Nerva Caesar res olim -es miscuerit, principatum ac libertatem. ARNOB. nat. 2, 32 *dei* cognitio fermentum quoddam est vitae et rei -is glutinum. 2 *i. q. qui dissociari potest, separabilis*: PRVD. psych. 763 nil -e firmum est. CLAVD. 5, 238 quid consanguineas acies, quid dividis olim concordes aquilas? non -e corpus coniunctumque sumus (*cf.* 5, 223 secernique negant).

dissociālis, -e [*cf. c.* dissociare *et c.* socialis. *Th.*]. *i. q. qui nequit sociari*: *c. dat.*: RVT. NAM. 1, 384 Iudaeus . . . humanis animal -e cibis.

dissociātio, -ōnis *f. a* dissociare. 1 *sensu locali i. q. disiunctio*: PLIN. nat. 6, 2 (*de Bosporis*) quaedam in -e (*sc. terrarum*) germanitas concors. TAC. ann. 16, 34 de natura animae et -e spiritus corporisque inquirebat. 2 *de qualitate i. q. aversatio societatis*: PLIN. nat. 7, 57 est quaedam privatim -o corporum. 22, 62 *adiantum* perfusum mersumve *aqua* sicco simile est: tanta -o deprehenditur.

dissocio, -āvī, -ātum, -āre [*a* dis- et sociare. *Th.*]. desoc-: SEDVL. op. pasch. 5, 18 (*v. p. 1494, 25*). GLOSS. V 628, 8 (*v. s. v.* dissors). GLOSS. διαλύω κοινωνίαν. διαλύω. διαχωρίζω. -ata disiuncta. *legitur singulis locis*: LVCIL. VARRO LVCR. NEP. HOR. OV. MANIL. SIL. MART. FRONTIN. APVL. TERT. *bis*: STAT. *ternis locis*: CIC. SEN. *quater*: TAC. NOT. Tir. 46, 21 -at.

I *res* (*generatim*: AVSON. 38, 3 rem sociam non -bo): A *corporeas*: 1 *sensu locali*: a -at *res*: LVCR. 5, 354 quicquam, quod queat artas -are intus partes [= 3, 806 *interpol.*]. BOETH. cons. 3, 12 p. 82, 18 coniuncta . . . naturarum ipsa diversitas invicem discors -ret atque divelleret, nisi unus . . . contineret. *partes terrae*: HOR. epist. 1, 16, 5 continui montes, ni (si *al.*) -entur opaca valle. SIL. 14, 20 spatium, quod -at consortia terrae. STAT. silv. 1, 3, 32 -ata profundo Bruttia Sicanium circumspicit ora Pelorum. RVT. NAM. 1, 330 *insula* longinquo -ata mari (*sc. a terra continente*). *verba*: TER. MAVR. 2770 distinctio verba -at nectitve aliter. *animam*: ARNOB. nat. 2, 40 ab hominum formis tabifica macie -rentur abiunctae (*sc. animae*). AVG. civ. 19, 12 suam mortalitatem . . . seditionem famis ad -andam atque excludendam de corpore animam concitantem. *partes corporis*: AVSON. Mos. 119 in corpore *piscis* partes segmentis coeunt, sed -antur aristis. b *mediali sensu* -ari *vel reflexive* se -are: MANIL. 2, 807 -ata fluat resoluto machina mundo. PRVD. cath. 10, 15 cuncta creata necesse est labefacta senescere tandem compactaque -ari. *de anima* (*cf. supra l. 65sqq.*): LACT. inst. 7, 11, 8 non interire animam, sed -ari a corpore. POTAM. tract. 1 p. 1413[A] -ato per divortium mortis auriga (*sc. corporis, i. anima. cf. ibid.* recedente anima). *de fluviis*: BOETH. cons. 5 carm. 1, 4 Tigris et Euphrates uno se fonte resolvunt et mox abiunctis -antur aquis.

2 *latiore sensu de qualitate*: TERT. anim. 9 p. 311, 16 quanta enim et alia color sociat, natura -at? CHAR. gramm. I 51, 4 (= DIOM. gramm. I 439, 22) neque aliter barbaram linguam ab erudita quam argentum a plumbo -at *analogia*.

B *incorporeas*: 1 -at *res*: *aliquam societatem*: CIC. Lael. 74 quorum (*i. e. morum*) dissimilitudo -at amicitias. SEN. benef. 4, 18, 1 nihil aeque concordiam humani generis -at ac distrahit, quam hoc vitium (*sc. ingratum esse, cf. infra l. 28*). ARNOB. nat. 1, 3 novitas, quae tenorem perpetuum rerum -ata continuatione diduxerit. AVSON. 342, 4 foedera -at lis. 2 -at *animans*: *societatem*: APVL. met. 8, 3 gliscentis affectionis firmissimum vinculum non posse -ari. PAPIN. frg. Vat. 121 culpa -andi matrimonii (FIRM. math. 6, 33, 3 matrimonium aut morte aut dissensione -at *Saturnus*. AMM. 19, 4, 3 ne peregrinus [*i. Paris*] poenas -ati regalis matrimonii lucraretur. COD. Iust. 5, 4, 7 -atum est matrimonium. 5, 4, 14 -atum reconciliare. 9, 9, 23, 1. *cf.* EPIST. pontif. 293 [*a. 405*] Migne 20, 500[B] coniugium. *adde*: LACT. inst. 6, 23, 33 -ari corpus [*i. matrimonium*] et distrahi). HEGES. 3, 17 l. 5 animae et corporis . . . contubernium interrrumpere ac -are. CYPR. GALL. iud. 752 cessit (*sc. serva*) -ans commune iugum. *nota*: TAC. hist. 4, 37 iis . . . causam suam -antibus (*sc. a ceteris, i. se seiungentibus*). ann. 13, 56 ni causam suam -rent (*a ceteris*). 3 *passive ita, ut de aliquo -ante non cogitetur*: PS. PHOEBAD. fid. 7 p. 43[D] cum nominibus ipsis -ata natura *dei patris et filii*.

II *animantes*: 1 *de qualitate*: CIC. de orat. 3, 72 -ati . . . a Socrate diserti a doctis (*cf.* 3, 60 *syn.* separavit). 2 *de animo*: a -at *animans*: TAC. ann. 1, 28 tironem a veterano, legionem a legione -ant. 12, 55 blandimentis adversum plebem, fraude in ducem cum barbarorum copias -asset. HEGES. 1, 34, 1 cum a me -erit *Cleopatra Antonium*. AVIAN. fab. 18, 12 aggreditur *leo* pravis insistere verbis collisum cupiens -are pecus (*sc. tauros coniunctos. syn.* animos disiunxit). SEDVL. op. pasch. 5, 18 p. 289, 5 socium, qui iam -ari meruerat (desociare *HJ*, disociari *B*). VEN. FORT. carm. 3, 14, 8 quos semel affectu astringis pietate paterna, ulterius numquam -are potes (*sc. abs te*). b -at *res*: SEN. benef. 7, 27, 3 est . . . grave vitium (*sc. ingratum esse, cf. supra l. 1*) . . . et quod -et homines. epist. 90, 36 avaritia atque luxuria -vere mortales. FRONTIN. strat. 1, 10, 4 -atum armis civilibus populum Romanum. LACT. epit. 55, 1 quos impietas -erat. SIDON. epist. 4, 11, 1 a collegio . . . Complatonicorum solo habitu et fide -batur. -ant *res personatae*: MART. 7, 24, 6 (*de perfida lingua*) Ledae poteras -are genus. *stella*: FIRM. math. 4, 9, 4 facit *luna* parentes . . . perpetua dissensione -ari. 4, 13, 13 *luna* parentes acerba dissensione -at. 6, 16, 6 *radiatio* eos (*fratres*) ⟨a⟩ fraternis affectibus gravi simultate -at. 6, 32, 38 filios a parentibus grandi simultate. *mors*: HIER. epist. 60, 2 o mors, quae fratres dividis et amore sociatos crudelis ac dura -as! c *mediali sensu* -ari *vel reflexive* se -are: NEP. Att. 2, 2 -atis animis civium. STAT. Theb. 10, 57 nulla *mulier* sterilis nec -ata marito. MOD. dig. 17, 2, 4, 1 -amur renuntiatione, morte, capitis minutione et egestate (*opp.* societatem coire). LACT. inst. 6, 10, 12 ab ea (*sc. societate humana*) . . . se ipsos inhumanae virtutis suae rigore -ant. 6, 10, 25 qui se ipse -at ac secernit a corpore (*i. a societate*). HEGES. 5, 44, 4 priusquam populus a Romanis se -ret. AVG. c. Cresc. 4, 58, 69 a . . . populis . . . me -ero. ORIENT. comm. 2, 10 sint fugienda iocus, convivia, sermo, voluptas, sisque (*Bährens*, sic *codd.*) etiam aequaevis -ande tuis. CASSIOD. var. 1, 43, 3 in nulla se nobis parte -ans. 3 *sensu locali*: a -at *res*: AMM. 22, 8, 33 a quibus . . . itineribus modicis Tauri -antur. EVG. TOLET. carm. 9, 8 sorte sepulcrali -ata (*sc. a ceteris*). b -at *animans*: CYPR. GALL. deut. 229 sontes -ans proculque pellens *deus*. HEGES. 3, 1, 3 se tanto -atum (*i. privatum, orbatum*) comitatu ducis.

part. perf. pass. pro adi. **dissociātus**, -a, -um: 1 *proprie*: a *res corporeae* (*sensu locali*): OV. met. 1, 25 -a locis concordi pace ligavit. SIDON. epist. 9, 8, 2 -ae situ habitationis. PAVL. PELL. 417 praesidia diffusa nec multum -a. b *res incorporeae*: ARNOB. nat. 4, 18 utrumne res ita sint, . . . ut indicant scripta, an aliter se habeant et multo -ae discrimine. CASSIOD. var. 12, 24, 1 unum ex his (*sc. duobus officiis*) -um impleri non permittit effectum. 2 *translate* (*de animo*): a *res*: LVCIL. 874 (*cf.* VARRO Men. 509) -aque (*em. Büchelcr*, -at atque *codd.*) omnia ac nefantia. b *homines*: CIC. rep. 3, 3 homines . . . antea -os iucundissimo inter se sermonis vinclo colligavit. AVG. bapt. 1, 7, 9 -us a societate Christiana. c. Cresc. 4, 64, 79 ab eo -us.

deriv.: dissociabilis, dissocialis, dissociatio. *Becker †.*

dissōlātio *v.* des- *p. 733, 64.*

dissologia duplex locutio GLOSS. IV 56, 20. διςςολογία.

dissolūbilis, -e *a* dissolvere. *legitur inde a* CIC. NOT. Tir. 30, 1[a]. *comp. l. 84.* [*loc. corrupt.*: PRISCILL. tract. 7, 112.] *i. q. qui dissolutionem admittit, dissolvi potest*: *generatim de eis, quae composita sunt vel iunctura quadam continentur*: CIC. nat. deor. 1, 20 quae est . . . coagmentatio non -is? TERT. anim. 9 p. 310, 9 -e . . . omne compositicium et structile (*cf.* PS. HIL. libell. 3 nec filius dei compositus ac per hoc -is teneatur). LACT. inst. 2, 8, 39 quod accipit vim, -e est; quod dissolvitur, interibit. CHALC. transl. 41[A] quod iunctum est natura, -e (λυτόν). comm. 139. *de rebus corporeis*: CIC. nat. deor. 3, 29 mortale . . . omne animal et -e et dividuum sit necesse est. LACT. inst. 7, 8, 6 in terram resolvi, quod est in homine ponderosum et -e, quod autem tenue atque subtile, id vero esse individuum. CHALC. transl. 41[A] opera (*cf.* comm. 201). comm. 54 rerum. 130 stellas . . . puro minimeque -i corpore (MACR. sat. 7, 12, 3 omne corpus suapte natura -e et marcidum est). 330 species. AVG. gen. ad litt. imperf. p. 480, 2 quidquid infra aethereum caelum est, . . . mutabilius esse et -ius. *adde*: CHALC. transl. 37[A] (= comm. 52. 103)

[*Lackenbacher*]

quid sit eiusdem individuaeque, quid item diversae -isque (σκεδαστήν) naturae (Avg. civ. 12,4). *de rebus incorporeis*: Tert. anim. 14 p. 318, 20 singularis . . . et simplex et de suo tota *anima* est non magis instructilis aliunde quam divisibilis ex se, quia nec -is. si enim structilis et -is, iam non immortalis. itaque quia iam non mortalis, neque -is neque divisibilis *eqs.* apol. 47 p. 288 *animam* alii divinam et aeternam, alii -em contendunt. Lact. inst. 4, 8, 10 nostri spiritus -es sunt, quia mortales sumus. Avg. c. Iul. op. imperf. 4, 40 qua . . . ratione indignum esset non imagine dei . . ., sed mancipio -i imaginis dei? *de syllaba*: Ter. Mavr. 2224 non ita, est ut longa *syllaba* -is, breves vicissim contrahi in longam valent.

comp.: indissolubilis.

***dissolvo**, -vī, -ūtum, -ere *a* dis- *et* solvere. *inf. fut. pass.*: dissolutuiri: Lact. inst. 7, 12, 29 *B P* (dissolutum iri *HS*). *cf. S. Brandt, Archiv 2 (1885) 352.* Gloss. dirrumpo. καταλύω, διαλύω (II 272, 33 desolvo), παραλύω. -it exolvit. -itur defetiscit. -utus ἔκλυτος, διαλελυμένος. -uta convulsa. infecta, fracta. *per diaeresin leguntur*: -o: Catvll. 66, 38. -uisse: Tib. 1, 10, 62. -enda: Tib. 1, 7, 2. 40. *formas in fine hexametri positas* (Lvcr. 1, 223. 519. 559. 764. 3, 330. 706. 5, 360 [= 1, 815]. 6, 446 Avson. 336, 53) *per diaeresin legere licet, item* Carm. epigr. 248, 4 Lvcr. 1, 216. 528. 546. 1040. 2, 947. 3, 455. 470. 578. 612. 758. 903. 4, 919. 6, 46. 216. 352. 356. 598. 1162. *opus esse diaeresi* Lvcr. 1, 559 (-ensque), 3, 706 (-untur), 6, 446 (-itque) *evicit Lachm. ad Lucr. 3, 198.* *legitur inde a* Plavto, *singulis locis habent* Catvll. Caes. Bell. Alex. Ov. Sen. rhet. Val. Max. Cvrt. Colvm. Pers. Petron. Val. Fl., *binis* Plavt. Ter. Sall. Hor. Phaedr., *ternis* Varro Tib. Lvcan. Plin. paneg. Svet., *quinis* Rhet. Her. Nep., *senis* Tac. Gaivs Apvl.; *frequentant* Cic. (*115^{ies}*) Lvcr. (*40^{ies}*) Vitr. (*26^{ies}*) Plin. uat. (*27^{ies}*) Qvint. inst. (*24^{ies}*) Tert. (*43^{ies}*); *deest* Catoni Verg. Prop. Vell. Celso Scrib. Largo Sil. Stat. Mart. Ivv. Not. Tir. 29, 96 -it. *litteris graecis scriptum p. 1498, 35.* [*loc. corrupt.*: Dom. Mars. carm. frg. 1, 7 *cf. p. 1499, 18* Fest. p. 209.]

I *vi praepositionis integra i. q. disiungendo, dirimendo sim. solvere*: A *corporea*:

1 *res conexas, nodos, vincula sim.* (*cf.* Cic. orat. 235 *p. 1498, 64.* Tim. 40 quamquam omne colligatum solvi potest, sed haud quaquam boni est ratione vinctum velle -ere [λύειν]. Sen. epist. 71, 14 composita -i, -uta componi. Boeth. arithm. 1, 15 p. 32, 21 nihil . . ., quod -i potest, incompositum est, sed . . . compositum): Lvcr. 1, 243 *corporum* contextum. 6, 356 *elementa* -unt nodos omnes et vincla relaxant (*cf. p. 1498, 27.* *tropice*: Avg. nupt. et concup. 2, 33, 55 totum istum nodum sua confessione -it. Ps. Damas. epigr. 64, 4 peccati nodum -ere). Tib. 1, 7, 2 stamina non ulli -enda deo. Vitr. 2, 8, 3 coagmentorum . . . -utis iuncturis (4, 2, 4). 8, 6, 6 fistularum commissuras. Plin. nat. 24, 65 Homerus . . . dixit navium sparta -uta (*Il. 2, 135 σπάρτα λέλυνται*). Arnob. nat. 1, 2 p. 4, 11 numquid *mundi* . . . parte est in aliqua relaxata aut -uta constructio? 3, 25 vincula (Avson. 454, 2 Vvlg. gen. 49, 24. *tropice*: Papin. dig. 12, 6, 59. 46, 3, 95, 4. Rvfin. Adamant. 3, 2 [διάλυσις]. hist. mon. 7 p. 414^{C} Clavd. 22, 41 Ennod. carm. 1, 9, 45). Avson. 449, 3 trabium compago -itur (Amm. 17, 7, 14. Vvlg. Dan. 10, 16 -utae sunt compages meae [ἐστράφη τὰ ἐντός μου]. Avg. civ. 19, 13 p. 377, 25 D.). Amm. 19, 7, 7 -utis turrium coagmentis. Schol. Cic. Bob. p. 131, 2 St. -uta hac velut harmonia corporis animique. Vvlg. Iob 12, 18 balteum regum. Is. 58, 6 *tropice* (*v. p. 1499, 17*). Sirach 22, 19 loramentum lignenm colligatum in fundamento aedificii non -etur (*cf.* Svlp. Sev. Mart. 21, 4 -uta artius lora constringit). Rvfin. patr. 10, 2 p. 329^{B} -uti sunt nervi bracchiorum. Apring. in apoc. 5, 2 qui aperiret librum vel signacula -ret (Vvlg. solvere. *cf.* Apring. in apoc. 5, 3. 5). *de crinibus:* Tib. 1, 10, 62 ornatus -isse comae. Apvl. met. 2, 17 crinibus . . . -utis. *de vestimentis*: Plin. nat. 28, 78 capillo cinctuque -uto. Porph. Hor. sat. 2, 3, 77 -uto pallio. Hier. epist. 64, 20, 2 ut non sit laxum nec -utum *superumerale.*

hominem vinculis constrictum: Plavt. Poen. 148 ubi -utus tu sies, ego pendeam. *inde tropice:* Plavt. Merc. 166 -e iam me; nimis diu animi pendeo. *cf. p. 1501, 35 sq.*

2 *hominum concilia, coetus sim.* (*cf. B 2 a*): Cic. off. 3, 26 -etur omnis humana consortio. Sen. dial. 6, 26, 6 societatem generis humani coetumque (Evstath. Bas. hex. 8, 8 p. 955^{B} *gr.* *διαλύσω τὸν σύλλογον*). Tac. Agr. 32 *exercitum* contractum ex diversissimis gentibus ut secundae res tenent, ita adversae -ent (Svet. Galba 12, 2 cohortem). ann. 14, 17 collegia . . . -uta sunt (Svet. Aug. 32, 1 Scaev. dig. 32, 38, 6 Marcian. dig. 47, 22, 3 *bis*). Ivst. 34, 1, 5 corpus Achaeorum. Serv. Aen. 4, 1 convivium (Macr. sat. 1, 10, 18). Avson. 446, 2 concilium. Heges. 4, 10 l. 2 factionem (*Ios. bell. Iud. 4, 335 εἰς τὴν αὐτῶν κατάλυσιν*). *civitatem sim.*: Liv. 2, 44, 7 -i rem Romanam posse (4, 48, 15. 5, 6, 15). Sen. nat. 3, 27, 2 urbes constituit aetas, hora -it. Vvlg. Sirach 28, 18 lingua . . . gentes fortes -it (*aliter p. 1498, 45*). *accedit* in *c. acc.*: Arnob. nat. 2, 42 quibus *sonoribus* . . . lasciviens multitudo incompositos corporum -retur in motus.

3 *res solidas* (*homines, deos p. 1496, 55. 62. 68 sqq. 1497, 9 sq. 23 sqq.*): a *i. q. in partes solvere*: α *generatim*: (I) *notio delendi, destruendi verbo abest*: Corp. 1^{2} 632 (= Carm. epigr. 248, 4) de decuma . . . tibei (*Herculi*) Lucius Mumius donum . . . promiserat hoc dare sese. visum animo suo perfecit tua pace rogans te, cogendei -endei (*sc. praedam*) tu ut facilia (*i. facultatem*) faxseis (*'coacta praeda dissolvitur, ut iuste decuma fiat' Bücheler*). Cic. orat. 234 si quis Phidiae clipeum -erit. 235 non clipeum, sed, ut in proverbio est, . . . scopas . . . mihi videntur -ere. Vitr. 10, 13, 3 turres ambulatorias . . . -utas. Svet. Cal. 57, 1 simulacrum Iovis, quod -i transferrique Romam placuerat.

(II) *inest notio dissipandi, delendi, destruendi*: Lvcr. 1, 223 quae *vis* res intus penetret . . . -atque (Vitr. 2, 6, 1 neque eas *res* fluctus neque vis aquae potest -ere). 1, 519 *materies* esse aeterna potest, cum cetera -antur. 1, 528 haec *corpora* neque -i plagis extrinsecus icta possunt nec . . . retexi nec . . . labare. 1, 556 quidvis citius -i posse videmus quam rursus refici. 1, 559 quod fregisset adhuc *aetas anteacti temporis* disturbans -ensque. 1, 1040 omnia (3, 330). 2, 953 discutere ac -ere quaeque. 3, 818 (= 5, 363) quae *corpora* possint . . . valida -ere plaga *summarum summam.* 6, 46. Cic. Tim. 15 *mundus* ita apte cohaeret, ut -i nullo modo queat, nisi ab eodem, a quo est colligatus (*ἄλυτον ὑπό του ἄλλου πλὴν ὑπὸ τοῦ συνδήσαντος.* Avg. civ. 8, 2 p. 322, 21 D. mundos modo -i, modo iterum gigni. 11, 5 p. 467, 15. *v. etiam l. 64. cf.* Apvl. mund. 19 *quod* nondum sit *mundi* mortalitas -uta [*Ps. Arist. de mundo 5 p. 396^{a}, 33 ὁ κόσμος . . . οὐ πάλαι διέφθαρται καὶ ἀπόλωλεν*]. Tert. resurr. 41 p. 85, 19 *domicilio mundi* -uto. Firm. math. 3, 1, 16 quicquid substantiam mundi aut -it aut format). Att. 15, 11, 3 -utum offendi navigium vel potius dissipatum (Phaedr. 4, 22, 10 *navem* tempestas horrida simul et vetustas medio -it mari [Tert. resurr. 60 p. 121, 23 navem procella dissipatam vel carie -utam. Vlp. dig. 7, 4, 10, 7. Pavl. dig. 32, 88, 3 *et saepe apud* Ictos]). Nep. Them. 5, 1 ut pons . . . -retur (9, 3). Vitr. 1, 4, 6 *calor* interficit -itque cetera principia fervore. 2, 3, 1 *lateres* dilabuntur et -untur (2, 3, 4). 2, 4, 2 parietes (Heges. 5, 52 l. 6 murum ariete). 2, 7, 2 saxa gelicidiis et pruina congesta friantur et -untur (Sen. nat. 2, 6, 5 ut *parvula semina* ingentia saxa deturbent et monumenta -ant [Dict. 5, 11 murorum opus Neptunique . . . atque Apollinis . . . monumenta . . . civium manibus -untur]. Amm. 15, 10, 11 *rupem* cremando vi magna flammarum acetoque infuso -it [*cf. p. 1498, 13 sq.*]. Vvlg. Nah. 1, 6 petrae -utae sunt ab eo). Vitr. 7, 2, 1 *calculi* -unt et dissipant . . . politiones (Pallad. 1, 10, 2 tectoria). 8 praef. 1. 8, 1, 5. 10, 6, 3 *tabulae* lamminis ferreis colligantur, ut ab aquae vi ne -antur. Colvm. arb. 9, 2. Val. Fl. 1, 123 pinus gracili -ere lamna. Pavl. dig. 6, 1, 23, 7 si -utum sit aedificium (Salv. gub. 3, 1. Oros. hist. 4, 4, 1 aedes . . . ictu fulminis -uta . . . est. Tert. resurr. 41 p. 85, 15 *domus* -etur per passionem [adv. Marc. 5, 12 p. 615, 24. Vvlg. II Cor. 5, 1 (καταλυθῇ)]. Vvlg. Marc. 14, 58 -am [καταλύσω] templum. *adde*: Sol. 2, 6 *oppidum* hiatu terrae haustum -utum est in lacum Fucinum [lacu . . . haustum Plin. nat. 3, 108]. Vvlg. Ier. 51, 64 submergetur Babylon et . . . -etur). Tert. resurr. 52 p. 107, 13 frumento seminato et in terra -uto (Epist. Paul. et Cor. II rec. B 26 semina. Clavd. 22, 462 nec . . . semina praerupto -at Aquarius imbre). *ibid.* p. 109, 13 nec aliud seminatur quam quod -itur humi, nec aliud -itur humi quam caro (Hier. epist. 22, 3, 3. Rvfin. symb. 42 caro . . . putrefacta -itur. *cf. l. 67; aliter p. 1497, 11*). Itala Matth. 24, 2 (Cypr. testim. 1, 15) non relinquetur . . . lapis super lapidem, qui non -atur (καταλυθήσεται, Vvlg. destruatur). Pallad. 9, 9, 3 si *in puteis fodiendis* terra non stabit vitio generis -uti. Vvlg. Ier. 10, 4 clavis et malleis compegit *lignum artifex,* ut non -atur. Prvd. c. Symm. 1, 435 si lapis est *deus*, senio -itur. Bachiar. repar. laps. 1 resina . . . -uta coniungit et scissa conglutinat. Cypr. Gall. exod. 1211 vitulum -it (Vvlg. exod. 32, 20 contrivit). *adde*: Apvl. Plat. 1, 10 *tempus* finere ac -i posse. *cf. Plat. Tim. 38^{B} ἵνα ἅμα γεννηθέντες ἅμα καὶ λυθῶσιν* (*sc. χρόνος καὶ οὐρανός*). *additur* in *c. acc.* (*item p. 1498, 19; aliter l. 44*) *vel* quo: Lvcr. 1, 216 uti quicque in sua corpora rursum -at natura. 1, 546. 764. 3, 815 (= 5, 360) quo quasi res possint discedere -ique. Tert. anim. 42 si . . . quo -imur praeter nos, etiam quo compingimur extra nos. resurr. 63 p. 124, 14. Iren. 2, 12, 8 firmamento . . . dissipato et in bythum . . . -uto. Arnob. nat. 1, 4 mundus incensus in favillas et cineres -utus. 7, 3 p. 239, 24. Hier. in Os. 8, 5 *sq.* p. 84 *aranearum fila* intereunt et in atomos atque in nihilum -untur. Avg. civ. 22, 12 p. 589, 19 D. ut . . . carnes in umorem putredo -at. *de animantibus*: Tert. adv. Prax. 8 p. 238, 5 *Aeon* paene devoratur et -itur in reliquam substantiam (adv. Val. 9 p. 187, 19). Arnob. nat. 4, 25 p. 162, 13 Herculem . . . -utum in cinerem. Hil. trin. 10, 55 quae rerum acerbitas . . . filium hominis in lacrimas -it? *reflexive*: Lvcr. 6, 446 *prester* se in terras demisit -itque.

β *speciatim*: (I) *de corpore humano eiusque partibus: fere i. q. laxare, infirmare, corrumpere*: *membra, artus*: Lvcr. 4, 919 -untur membra fluuntque ([*sc. somno, cf. l. 80. p. 1497, 33*]. Vitr. 8, 3, 4 -uta membra corporum paralysi. Tac. ann. 15, 57 -utis membris insistere nequibat. Arnob. nat. 1, 38 p. 25, 26. Pallad. hist. mon. I 31 p. 317^{B} constrictum omnibus membris, quae . . . fuerant -uta [τὴν πάρεσιν ἰασάμενος]. *cf.* Dict. 3, 22 animo deficere ac -i membris . . . occipit. *cf. etiam p. 1501, 75*). Rvt. Lvp. 2, 7 -ntis artubus (*sc. somno cf. supra l. 75*). Hier. in Ezech. 21, 6 *sq.* p. 245 *ut* artus et viscera -antur. Physiogn. 40 membra et articulos omnes sine vigore, laxos et -utos. *genua, manus sim.*: Tert. resurr. 20 p. 53, 9 genua -uta revaluerunt (adv. Marc. 4, 10 p. 444, 16. Vvlg. Sirach 25, 32 manus

[*Lackenbacher*]

debiles [παρειμέναι] et genua -uta [παραλελυμένα]). adv. Marc. 4, 12 p. 456, 23 invalescunt manus -utae, sicut et genua -uta in paralytico (HIL. in psalm. 134, 26. VVLG. II reg. 4, 1 -utae sunt manus eius. II par. 15, 7 Is. 13, 7. 35, 3 manus -utas et genua debilia. Ier. 6, 24. 38, 4. 47, 3. 50, 43 Ezech. 7, 17. 21, 7 Soph. 3, 16. *cf.* FIRM. math. 1, 7, 31 bracchia umeris tenus -uta [RVFIN. patr. 10, 1 p. 327. *v. etiam p. 1496, 84*]). *alias corporis partes*: LVCAN. 9, 723 ossa ...-ens cum corpore tabificus seps. PETRON. 24, 5 risu -bat ilia sua (APVL. met. 3, 7 Milonem risu maximo -utum. IVL. VAL. 1, 1. *cf.* ARNOB. nat. 1, 53 in lasciviam -amini cachinnorum. HIER. epist. 38, 5, 2 cachinno ora -imus [in Matth. 12, 37 p. 82]). TERT. resurr. 41 -etur caro nostra per passiones (*aliter p. 1496, 50*). ITALA deut. 20, 3 (Lugd.) non -atur cor vestrum ([ἐκλυέσθω, VVLG. pertimescat]. VVLG. Ios. 5, 1. 14, 8. Sirach 2, 15 [καρδίᾳ παρειμένῃ]. I Macc. 9, 7 [ἐξελύθη]). SOL. 27, 32 -utis venarum commerciis. PELAGON. 216 renibus -utum (VVLG. Ezech. 29, 7 -isti omnes renes eorum). PHYSIOGN. 54 fluxae ac -utae esse cervicis. *de toto corpore vel homine* (*cf. p. 1499, 60*): VITR. 1, 4, 4 quae ab frigidis regionibus corpora traducuntur in calidas, non possunt durare, sed -untur (ARNOB. nat. 3, 10 fractis -utisque corporibus. FIRM. math. 3, 1, 16 *corpus hominis* nimia desudatione -itur. 4, 1, 6. HIL. in Matth. 11, 5 quibus per luxum fluida et -uta sunt corpora. *cf.* FIRM. math. 3, 1, 16 substantia ... humani corporis ... -itur). HIL. in psalm. 13, 3 inhabitantes morbo -utos (*cf.* in Matth. 7, 4). DICT. 4, 11 -utum vulneribus. VVLG. I Macc. 9, 55 -utus est paralysi (παρελύθη). GREG. M. in euang. 15, 5. *de voluptatis, mollitiae, somni sim. effectu*: SEN. epist. 92, 10 voluptas ... -it et omne robur emollit (*cf.* ARNOB. nat. 7, 4 quod ... voluptate -itur, id contraria necesse est tristitia contrahatur). dial. 4, 25, 1 -utus deliciis (VVLG. Ier. 31, 22). TERT. spect. 10 p. 12, 27 *Veneri* per sexum, *Libero* per luxum -utis. ITALA deut. 32, 36 (Lugd.) fatigatos et -utos et defectos in abductione (παραλελυμένους ... καὶ ἐκλελοιπότας ἐν ἐπαγωγῇ καὶ παρειμένους, VVLG. *aliter*). HIL. in Matth. 9, 6 *mulier* vitii immunditiis -uta. IVVENC. 4, 495 somnus ... -erat omnes (PASS. Thom. p. 122, 2. *cf. p. 1496, 75. 80*). ALC. AVIT. carm. 3, 221 *illum* nimio luxu -ens vita fovebat. GREG. M. in Ezech. 1, 8, 7 nec carne *diabolus* premitur, ut in eius luxuria -atur. CASSIOD. var. 11, 1, 9 militem ... nimia quiete -it. *reflexive, accedente in c. acc.*: ARNOB. nat. 4, 21 nisi ambo ⟨se⟩ sexus in obscenas -rent copulatis corporibus voluptates. *fere i. q.* c o n f i c e r e, i n t e r f i c e r e; *pass. i. q.* i n t e r i r e, m o r i: LVCR. 3, 756 quod mutatur enim, -itur, interit ergo (*cf.* 3, 701). 6, 1162 singultus...-bat eos. CIC. fin. 2, 100 quod -utum sit, id esse sine sensu (*Epicur. sent. 2 p 71, 6 Usen.* τὸ ... διαλυθὲν ἀναισθητεῖ. *cf.* CIC. Tusc. 5, 88 QVINT. inst. 5, 14, 12. 13 TERT. anim. 42). Tim. 40 quoniam estis orti, immortales vos quidem esse et indissolubiles non potestis, neutiquam tamen -emini (οὔ τι μὲν δὴ λυθήσεσθέ γε). Cato 72 opus ipsa suum eadem, quae coagmentavit, natura -it. *ibid.* ut aedificium idem destruit facillime, qui construxit, sic hominem eadem optime, quae conglutinavit, natura -it. 80 quom hominis natura m o r t e -itur (*Xenoph. Cyrop. 8, 7, 20* διαλυομένου ἀνθρώπου. HIL. epist. ad fil. 5 non morte -itur. myst. p. 7, 23 AVG. civ. 19, 14 p. 380, 7 D. BACHIAR. repar. laps. 15 p. 1052^B multo nobilius est per paenitentiam mori quam communi hac morte -i). SALL. Iug. 17, 6 plerosque senectus -it, nisi qui ferro aut bestiis interiere (AVG. civ. 14, 26 p. 53, 16 D. senecta. *cf.* AVSON. 417, 12). VITR. 1, 4, 8 animalium c o r p o r a ... e superationibus aut defectionibus ... laborare -ique iudicamus (MIN. FEL. 34, 6 HIL. op. hist. frg. 1, 1. AVG. civ. 13, 17 p. 577, 17 D. ut *terrestria corpora* sit necesse -i et emori. 21, 2. epist. 102, 5 Christi corpus non -utum tabe atque putredine. CLAVD. MAM. anim. 3, 3 p. 158, 7). TERT. anim. 14 p. 318, 23 dividi -i est et -i mori est. ITALA Is. 46, 1 (Cypr. testim. 3, 59) -utus est draco (συνετρίβη, VVLG. contritus est). HIL. myst. p. 14, 18 non ... quod -etur *saeculum* et non erit, sed quod aeternum ... est (*cf.* IVVENC. 4, 800). in psalm. 1, 7 volunt *impii* ex naturae necessitate se nasci et ex eadem rursum necessitate -i. HIER. epist. 18^B, 2, 2 ignis ... nos -it (*cf.* 36, 13, 1). VVLG. Phil. 1, 23 desiderium habens -i (εἰς τὸ ἀναλῦσαι. *similiter* PACIAN. bapt. 6 p. 139 HIER. epist. 3, 5, 1. 22, 17, 1. 60, 7, 2 AVG. civ. 14, 7 p. 15, 21 D. 14, 9 p. 22, 2 c. Iul. op. imperf. 2, 186). VVLG. Iudith 16, 8 Iudith ... -it eum (παρέλυσεν). PRAEDEST. 1, 46 p. 603^A.

Ⓑ *de* a n i m a (*sc. ex partibus composita vel harmonia*) *i. q.* i n p a r t e s s o l v e r e, d i s s i p a r e; *pass. fere i. q.* i n t e r i r e: LVCR. 3, 438 animam quoque diffundi multoque perire ocius et citius -i ⟨in⟩ corpora prima (3, 455. 470. 578. 602. 706. 758 -i quoque *animae* debent posse ..., denique ut intereant). 3, 613 si immortalis nostra foret mens, non tam se moriens -i conquereretur (*cf.* LACT. inst. 7, 12, 27. 28. 29). CIC. Tusc. 1, 24 animus ... si anima est, fortasse dissipabitur, ... si est Aristoxeni harmonia, -etur. TERT. resurr. 53 p. 109, 27 *animam* mortuam, id est humi elisam, disiectam, -utam. FIRM. err. 5, 4 animam ... separatio ista -it. AVG. civ. 13, 19 p. 582, 10 D. animas mortalium nec in suis corporibus semper esse posse existimat, sed mortis necessitate -i. CLAVD. MAM. anim. 1, 8 p. 47, 19 si perinde diceretur *anima* potuisse formari, eatenus videretur posse -i. PALLAD. hist. mon. I 2 p. 256^B *animam* una cum corpore dissipari atque -i (συνδιαλύεσθαι). *adde*: SALON. in eccles. p. 1001^A quia spiritus iumentorum simul cum corpore -atur. *fere i. q.* m o l l i r e, *infirmare*: TERT. anim. 48 quod aestas -at animas et hiems ... obduret. *cf.* SVLP. SEV. dial. 1, 16, 2 cum ... frequens vomitus ... ipsam animae sedem ... -ret.

b *i. q.* m o l l i r e, l i q u e f a c e r e (*cf. 4*): LVCR. 6, 352 *fulmen* -it porro facile aes aurumque repente confervefacit. 6, 963 *sol* glaciem -it (*cf.* VVLG. sap. 19, 20 nec -bant *flammae* illam, quae facile -batur sicut glacies, bonam escam [οὐδὲ τηκτὸν εὔτηκτον κρυσταλλοειδὲς γένος ἀμβροσίας τροφῆς]. *cf.* HOR. carm. 1, 9, 5 -e frigus [SOL. 5, 11 nec calor frigore mitigatur nec frigus calore -itur]). VITR. 1, 4, 3 calor, cum excoquit e rebus firmitatem ..., -it eas. 8, 3, 18 cortex *ovi* mollescet et -etur. *ibid.* uti plumbum -atur. 8, 3, 19 margarita, non minus saxa silicea, quae neque ferrum neque ignis potest per se -ere, ... aceto sparso dissiliunt et -untur (SER. SAMM. 730 nonnullus calcem vivam -it aceto. MACR. sat. 3, 17, 17 unionem. *cf. p. 1496, 34*). PERS. 2, 64 haec sibi corrupto casiam -it olivo. PLIN. nat. 22, 48. 25, 153 medicamenta. 28, 168 collyria. 28, 192. SER. SAMM. 795 lixiva cinis ceras -it et o v a (APIC. 4, 120. 147). SOL. 5, 18. HIER. in Am. 7, 7 *sqq.* p. 329 lapis ... hircorum cruore -itur (PS. PHOEBAD. fid. 8 p. 46^A ut lapis, cum -itur decoctus in calcem. *cf. p. 1496, 59 sqq.*). ZACCH. 1, 10 -utam naturaliter humum (*opp.* rigore constringere. OROS. hist. 4, 15, 2 Sarnus late redundans ... -utos campos reliquerat. MARCELL. chron. II p. 81, 444, 3 oppida atque praedia ... inundatione sublapsa -utaque). APIC. 1, 31 lasar ... tepidā (*sc. aqua*) -is. *sine obi.*: PLIN. nat. 24, 23 *Hammoniaci natura* mollit, calefacit, discutit, -it. 24, 184 vis *faeni Graeci* siccare, mollire, -ere. 31, 98 *salis natura* repurgans, extenuans, -ens. *t. t.* m e d i c. (*cf. l. 39. p. 1499, 80*): PALLAD. 8, 6, 2 vini genus ... phlegma -et. CHIRON 36 ustio incipit -ere nodos. 37 verum est ... ustionem -ere posse. PLAC. med. 3, 7 testiculo si saepe parotidas fricaveris, -it eas. *reflexive*: CHIRON 934 ut se -at post fistula. *cf.* 96.

c *fere i. q.* p a n d e r e, *aperire*: LVCR. 6, 598 cavernas terrai ne -at natura (*cf.* HIL. in Matth. 16, 7 quae *petra* infernas leges et Tartari portas et omnia mortis claustra -ret [COD. Theod. 9, 38, 3 omnibus, quos ... carcer inclusit, claustra -imus]. PRVD. c. Symm. 3, 469 antrum carcereum -ite. TAB. devot. Audollent 270, 22 διοσολουαμ θεν θαπεεν [*i.* τὴν ταφήν]). RVFIN. Orig. in psalm. 36 hom. 5, 7 p. 1366^A per illam latam et spatiosam *viam*, quae divitiis dilatatur et luxuria -itur. SVLP. SEV. dial. 1, 14, 3 eremita videt sportulam -utam. *in medicina* (*cf. supra l. 26*): ARNOB. nat. 7, 29 ni illa labatur et -atur obstructio (*sc. alvi*). ORIBAS. syn. 1, 29 *aqua sulfurea* stomachum ... -it et vertit.

d *fere i. q.* d i d u c e r e, *dispergere, diffundere*: OV. hal. 37 *polypus* bracchia -it. VITR. 2, 8, 1 genus *structurae* reticulatum ... ad rimas faciendas ideo paratum, quod in omnes partes -uta habet cubilia et coagmenta. VVLG. Hab. 3, 6 *deus* -it gentes (*alio sensu p. 1495, 78*). PSALT. Rom. 34, 16 -uti sunt nec compuncti sunt (διεσχίσθησαν, VVLG. dissipati). COD. Iust. 1, 17, 2, 1 opera iam paene confusa et -uta ... colligere.

4 *res liquidas, aërias sim.* (*cf. 3b*): VARRO ling. 6, 79 luce -untur tenebrae. LVCR. 6, 216 ventus *nubes* leviter diducit euntes -itque (6, 514 rarescunt ... nubila ventis aut -untur. SEN. nat. 2, 27, 3 conglobata nubes -itur. CLAVD. 8, 175 nubila -it Phoebus. *cf.* VVLG. sap. 2, 3 *vita nostra* sicut nebula -etur [διαχυθήσεται]). SEN. nat. 2, 58, 1 *ignis* modo usque ad terram profertur, modo ante -itur (FIRM. math. 3, 1, 16 nisi ... umor ignem -erit). PLIN. nat. 14, 123 resina omnis -itur oleo. AVIEN. Arat. 1419 vis autem siccior olli (*sc. umido*) cum fuit, in celeres -itur undique ventos. EVSTATH. Bas. hex. 6, 10 p. 933^A *sol* aërem ... frigore nebulisque concretum -it ac discutit (κατέτηξε καὶ διέχεεν). *sine obiecto*: HIL. in psalm. 120, 12 ut hiberno tempore sol ... solvat ... aestivis mensibus sol urat et luna -at.

B *incorporea* (*cf. metaphoras p. 1495, 42. 49*):

1 *i. q.* d i d u c e r e, *dividere*: CIC. orat. 233 ut ordine verborum paululum commutato ... ad nihilum omnia recidant, cum sint ex aptis -uta (235 facilius est apta -ere quam dissipata conectere). 232 si ... bene structam collocationem -as permutatione verborum. 235 orationem (QVINT. inst. 2, 11, 7 ut -uta et ex diversis congesta oratio cohaerere non possit). HOR. sat. 1, 4, 55 quem *versum* si -as (PORPH. sat. 1, 4, 62). QVINT. inst. 5, 13, 15 accusatori congerere argumenta, reo -ere expediet (*cf. ibid.* 13). 5, 13, 28 per partes -itur, quod contextu nocet. 9, 3, 53 acervatio est aut iuncta aut -uta. 9, 4, 15 quo pulchriora et sensu et elocutione -eris. 11, 2, 39 sicut facilius versus ediscimus quam prosam orationem, ita prosae vincta quam -uta. AVSON. 336, 53 tris coit in partes numerus perfectus, ut idem congrege ter terno per ter tria -atur. BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 9 p. 158, 15 definitione quodlibet illud circumscribere et divisione -ere.

2 *i. q.* d i s s o l u t i o n e i n f i r m a r e, *corrumpere, tollere, irritum facere* (*accedit in c. acc. p. 1500, 57. 63*; *in c. abl. p. 1499, 57. 1500, 24*):

a *sensu strictiore*: f o e d u s, s o c i e t a t e m, o b l i g a t i o n e m *sim.* (*cf. A 2*): SISENNA hist. 112 foedera (AMM. 25, 9, 11). CIC. S. Rosc. 112 a m i c i t i a m (Lael. 32 si utilitas amicitias conglutinaret, eadem commutata -ret. PANEG. 11 [3], 18, 4. VVLG. Sirach 22, 25 [διαλύσει]). CIC. Q. Rosc. 38 in s o c i e t a t e -uta (NEP. reg. 3, 2 PAVL. dig. 17, 2, 56. 17, 2, 65, 9 COD. Iust. 4, 37, 7. *cf.* FIRM. math. 6, 1, 4 -uto societatis consortio). IVLIAN. dig. 18, 5, 5, 1 e m p t i o nuda conventione -itur (POM-

[Lackenbacher]

PON. dig. 46, 3, 80 cum emptio vel venditio vel locatio contracta est, quoniam consensu nudo contrahi potest, etiam dissensu contrario -i potest. *al.*). GAIVS inst. 1, 59 -uta adoptione (1, 61 dig. 23, 2, 55 COD. Iust. 8, 47, 10, 1^{c}). 2, 84 obligationem (3, 170. 180 TERT. idol. 21. VLP. dig. 50, 17, 35 verborum obligatio verbis tollitur: nudi consensus obligatio contrario consensu -itur. INST. Iust. 4, 13, 3 *et saepe apud ICTOS*). PAPIN. dig. 24, 2, 7 matrimonium (VLP. dig. 23, 2, 45, 6 *et saepissime apud ICTOS*. FIRM. math. 3, 13, 4. 6, 30, 10). TERT. adv. Marc. 4, 37 p. 548, 6 -ens violentiorum contractuum obnexus (COD. Iust. 8, 47, 10, 1^{f} neque ... nexus naturalis ... -batur. *cf.* MART. CAP. 9, 888 interulos ... -ere nexus). TERT. pudic. 12 p. 242, 21 sponsionem (VLP. dig. 23, 1, 10 sponsalia [CAPITOL. Aur. 6, 2]). VLP. dig. 2, 15, 7, 1 omni causa ... -uta. 32, 49, 6 legatum. PAVL. sent. 1, 1, 2 (= CONSVLT. 4, 4) in bonae fidei contractibus pactum conventum alio pacto -itur. VVLG. Ezech. 17, 15. 44, 7. *cf.* EPIST. pontif. 286 Migne 20, 480^{A} solet bonae fidei contractus nulla ratione -i). PAVL. dig. 46, 3, 108 mandatum. VVLG. Is. 58, 6 -e colligationes impietatis. AVG. civ. 16, 4 p. 131, 10 D. conspiratio -uta est. *fort. huc referendum* DOM. MARS. carm. frg. 1, 7.

b *sensu latiore*: α *iudicium, legem, praecepta sim.*: CIC. Tull. 27 totum hoc iudicium et praetoris severitas -retur (35 ut ... iudicia -ret. 36 severissimum iudicium maximaque ratione compositum per vos videri esse -utum. leg. agr. 2, 34 -ant iudicia publica. PAPIN. dig. 24, 3, 42, 3 HIL. ad Const. 1, 7 *cf.* AVG. in psalm. 25, 13). Caecin. 40 -i hoc interdictum. Phil. 1, 18 acta Caesaris -i. 1, 19 leges Caesaris (ITALA Matth. 5, 17 [Hil. in Matth. 4, 14] legem aut prophetas, *opp.* adimplere [καταλῦσαι, VVLG. solvere]. *item* TERT. adv. Marc. 4, 9 p. 444, 8. 4, 12 p. 456, 9. 4, 36 p. 545, 4. 5, 14 p. 626, 20. *cf.* 4, 7 p. 434, 22. 4, 9 p. 443, 5. 4, 30 p. 524, 23 pudic. 6 p. 228, 13 IREN. 1, 27, 2 HIL. in Matth. 4, 16 IVST. 3, 3, 12 CLAVD. rapt. Pros. 1, 63). Phil. 6, 7 non omnino -utum est, quod decrevit senatus (ARNOB. nat. 1, 42 omnia victa decreta -utaque fatalia). Phil. 6, 14 agrorum assignatio ... -uta est. 11, 14 iura (CALL. dig. 17, 2, 64 VLP. dig. 38, 6, 1, 6 COD. Iust. 8, 47, 10 pr. *bis* 8, 47, 10, 2 INST. Iust. 1, 11, 2 NICET. symb. p. 351). leg. 2, 29 quod institutum ... pontificum neglegentia -utum est. TAC. ann. 3, 24 neque ... -uta, quae Augustus voluisset. TERT. adv. Marc. 4, 39 p. 558, 24 prophetias, *opp.* adimplere (HIL. trin. 12, 3). HIL. in Matth. 19, 5 praecepta (HEGES. 5, 7 l. 17). OPTAT. 1, 26 sententiam ... datam -i non posse. PRISCILL. tract. 1, 27 quorum dogmata ... divinorum testimoniorum ... luce -imus. *adde*: HEGES. 4, 6 l. 57 quo sollemnitas veterum -retur, legis obrogarentur praecepta. VVLG. act. 5, 38 si est ex hominibus concilium hoc aut opus, -etur (καταλυθήσεται). 5, 39. MVTIAN. Chrysost. hom. 15, 3 p. 339/40 comminationem (ἔκλυσις). β *disciplinam, mores, animum sim., saepe fere i. q. effeminare*: BELL. Alex. 65, 1 -endae disciplinae severitatisque (LIV. 39, 37, 2. VAL. MAX. 9, 7 mil. Rom. 3 -utam disciplinam ... astringere). LIV. 3, 66, 4 -i licentia militandi morem (PHAEDR. 1, 2, 12 qui -utos mores vi compescerct. FIRM. err. 6, 9 EVTR. 9, 14. *cf. p. 1501, 74*). SEN. contr. 1 praef. 3 *longa desidia* iuvenilem quoque animum -it (AVG. bon. coniug. 20, 23 animum sine disciplinae forma indecenter fluidum ac -utum. POMER. 3, 20, 2 ut animum nostrum nec blanda -ant nec adversa deiciant. MVTIAN. Chrysost. hom. 29, 3 p. 423/4 molle ... vestimentum etiam veram animam -it [ἐκλύει], diffundit et frangit. *cf.* VVLG. prov. 19, 15 anima -uta). TAC. ann. 15, 49 -uta luxu mens (SALON. in eccles. p. 1004^{C} risus -it mentem et laetitia corrumpit ... animum. ALC. AVIT. carm. 4, 78 longior insanas mentes -erat aetas. GREG. M. moral. 2, 79. 3, 64. *reflexive*: GREG. M. in Ezech. 21, 10 *praedicatio* mentem audientis ligat, ne se vel in misera cogitatione -at). AVIEN. orb. terr. 1261 -it pectora luxus. AVG. serm. ed. Mai 61, 2 -uta ac paralytica cogitatio (SALON. in eccles. p. 1006^{B}). *hominem* (*cf. p. 1497, 17 sqq.*): PS. RVFIN. in Am. 3, 3/8 p. 1068^{D} quem non formido -at. ACT. Petr. 4 -erat eos diabolus nequitia sua. 5. γ *potestatem, regnum sim.*: NEP. Lys. 3, 5 regia potestate -uta (LIV. 2, 44, 2 *tribuniciam potestatem* -i. 4, 48, 6. 5, 2, 14. 5, 3, 5. 38, 56, 10). LIV. 6, 38, 7 vim tribuniciam a se ipsa -i non patiar. 4, 13, 11 ad -endum imperium. AMPEL. 12 -utum est Mediae regnum (HIL. in Matth. 12, 13 si regnum legis contra se dividitur, -atur [desolabitur *potiores codd. sec.* VVLG. Matth. 12, 25, *cf. p. 734, 52*] necesse est. 12, 15 regnum ... divisione ... -utum). δ *affectum animi sim.*: VOLCAC. carm. frg. 1, 3 eum meo iudicio errorem -am tibi. CIC. Tull. 27 severitas *supra l. 20* (Mur. 65 in -enda severitate). LIV. 39, 16, 9 -endae religionis (40, 29, 11 MIN. FEL. 8, 1). QVINT. inst. 6, 3, 10 ea ... urbanitate tota est invidia criminis -uta. FRONTIN. strat. 1 praef. p. 3, 24 de -endo metu. VLP. dig. 23, 1, 6 nuptiarum spem. HIL. trin. 7, 2 quia ... fidem unus tantum nobis deus ... -at (DICT. 5, 10 ne ... pacti fides ... -retur). HEGES. 1, 9 l. 33 offensionum genera (*Ios. bell. Iud. 1, 91* διαλύεσθαι). 3, 19 l. 6 vulgi iram sine iudicio conceptam silentio -it (*Ios. bell. Iud. 3, 411* τὴν ... περὶ τούτου δέησιν ... ἐξέλυσεν ἡσυχίᾳ). SEVERIN. doctr. p. 128 inimicitias. EVSTATH. Bas. hex. 2, 7 p. 887^{A} maerorem (τὴν κατήφειαν διέλυσε). COD. Iust. 1, 17, 2, 15. ε *affectum corporis* (*t. t. medic., cf. p. 1498, 26. 39*): PLIN. nat. 20, 122 inflationes. 24, 60 lassitudines. 24, 62 capitis dolorem. 27, 67 stranguriam. 32, 99 tenesmum. SER. SAMM. 173 poteris -ere (depellere *vulgo*) morbum. 870 meri potu -itur improba pestis. ARNOB. nat. 2, 11 p. 56, 3 annosas -ere passiones. PELAGON. 296 -itur omne vitium (CHIRON 34). ζ *quaestionem, obscura, dubia sim., fere i. q. enucleare, explicare* (*t. t. philos.*): LVCR. 4, 500 etsi non poterit ratio -ere causam (ARNOB. nat. 1, 11 cuius *mali* explicare, -ere neque originem valeas neque causam). CIC. de orat. 2, 158 reperiunt ... ea, quae iam non possint ipsi -ere (159). ac. 2, 46 *fallaces ac captiosas interrogationes* -ere non possunt. 2, 96 haec Chrysippea sunt, ne ab ipso quidem -uta. nat. deor. 3, 29. div. 2, 11 quo modo ... 'mentientem', quem ψευδόμενον vocant, -as? 2, 35 hoc erat, quod ego non rebar posse -i. at quam festive -itur! SEN. epist. 45, 5 ambiguam significationem verbis illigamus ac deinde -imus. PLIN. nat. 7, 180 quaestione ... -uta (GELL. 12, 5, 5. 18, 2, 5 SPART. Hadr. 20, 2 HIL. trin. 1, 34 AVG. civ. 2, 2 p. 55, 4 D. 14, 2 p. 5, 26. 22, 17 p. 595, 12 retract. 2, 33 pecc. mer. 1, 1, 1. 3, 5, 11 MACR. sat. 7, 3, 23 EVGRAPH. Ter. Phorm. 626 BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 10 p. 160, 2. 1, 11 p. 167, 8. 4, 9 p. 264, 5 GREG. M. in Ezech. 1, 4, 3. *cf.* AVG. doctr. christ. 2, 30, 47 *genera quaestionum* sunt penetranda et -enda. nat. et grat. 52, 61 huius quaestionis controversia -uta est [civ. 12, 14 p. 531, 9 D. hanc *controversiam*]. PS. AVG. categ. 12 quod saepe quaesitum est, brevi tractatu -ere. EVGRAPH. Ter. Hant. praef.). GELL. 1, 2, 4 griphos. APVL. apol. 4 qui (*sc. Zeno*) primus omnium ⟨omnia⟩ sollertissimo artificio ambifariam -erit. TERT. adv. Marc. 4, 19 p. 482, 8 *voces* condicionales et rationales simplicitatis condicione -unt. PS. CYPR. pudic. 8 somniorum ... obscura (VVLG. gen. 40, 16 quod prudenter somnium -isset). ARNOB. nat. 5, 42 cur *mysteria* -ere in allegoriarum explanatione curatis? HIER. epist. 36, 12 problema. VVLG. Dan. 5, 16 obscura interpretari et ligata -ere. AVG. epist. 149, 4 ambiguitatem. MACR. sat. 3, 11, 5 nec ... haesitationem suam requisita ratione -it. MART. CAP. 2, 191 (*de Phoebo*) -is nocturna admissa. *omisso obiecto*: CIC. ac. 2, 75 *bis* (*intelleguntur* multa *a Chrysippo disputata*). η *argumentationes, crimina, sententias contrarias sim., fere i. q. refutare* (*t. t. rhet.*): RHET. Her. 1, 10, 18 *cum adiumenta* contraria ... -erimus. 2, 26, 41 controversiam controversia -ere. CIC. S. Rosc. 82 Eruci criminatio tota ... -uta est (ARNOB. nat. 1, 1 SCHOL. Cic. Bob. p. 102, 24 St.). Verr. 3, 68 crimina ... quae erant ... non solum defensione, verum etiam iudicio -uta (Sull. 69. opt. gen. 15 argumentando). de orat. 2, 236 *orator* odiosas ... res saepe, quas argumentis dilui non facile est, ioco risuque -it (*cf. infra l. 41. p. 1499, 72*). Tusc. 3, 73 utrumque -itur. RVT. LVP. 2, 4 id, quod ... fore arbitramur contrarium nobis, praeoccupamus dicere et cum ratione -ere. QVINT. inst. 4 pr. 6 contra dicta. 5, 13, 1. 2. TAC. ann. 13, 21 obiecta (SERV. ecl. 3, 10). AQVILA rhet. 15 p. 26, 21 διασυρμός ... ea figura est, qua ludentes, quae dicuntur ab adversariis, -imus (*cf.* SCHEM. dian. 34 MART. CAP. 5, 525). SERV. Aen. 12, 653. HIER. epist. 21, 3, 2 sententiam veterem nova opinione -it. 50, 1, 2 σοφίσματα ... callida argumentatione -ere. AVG. civ. 10, 31 p. 454, 15 D. argumentatio -uta est. CAPREOL. epist. 2, 12 p. 858^{A} haereticorum machinamenta. *hominem*: ACT. Petr. 31 Petrus sequendo Simonem magum -bat eum (διήλεγχεν). *reflexive*: CIC. dom. 50 quid, si iis verbis scripta est ista proscriptio, ut se ipsa -at? ARNOB. nat. 3, 29 contraria ... -entiaque se ipsa. LACT. inst. 3, 6, 14 dogma sibi ipsi repugnans seque -ens. ϑ *alia* (*accedit in c. acc. l. 57. 63*): CIC. Caecin. 7 cuius rei causa maxime iudicia constituta sunt, id iam mala consuetudine -utum est. 11 argentaria -uta. off. 3, 113 fraus ... astringit, non -it periurium. BRVT. Cic. epist. 11, 14, 1 ὄργανον est -utum. LVCR. 2, 947 -untur ... positurae principiorum. SALL. Catil. 51, 20 *mortem* cuncta mortalium mala -ere. VITR. 1, 4, 6 -untur compositionibus virtutes. PLIN. nat. 28, 117 iocinere amatoria -i. QVINT. inst. 1, 8, 2 *lectio* non ... in canticum -uta nec plasmate ... effeminata. TERT. scorp. 5 p. 155, 7 mortem morte -ere. anim. 46 p. 375, 7 -ens ordinem rerum. resurr. 2 p. 28, 11 prophetias (HIL. trin. 12, 3). SOL. 29, 6 bello ... difficultas haec -uta est. ARNOB. nat. 2, 56 humana ingenia labefactare, -ere (*syn.* infirmare). HIER. quaest. hebr. in gen. p. 4, 27 quod ... sabbatum -utum sit (ACT. Petr. 1). in Ezech. 12, 21 sq. p. 120 omnis visio peribit ... vel ... διαπνεύσει, id est in ventum et auram tenuem -etur (*cf.* PALLAD. hist. mon. II p. 372^{A} phantasma ... -utum est). epist. 10, 2, 2 non memoriae tenacitatem ... senecta -it. VVLG. Zach. 11, 14 germanitatem. RVFIN. hist. p. 953, 19 pacem. PS. RVFIN in Os. 1, 10 sq. p. 971^{C} captivitatem. AVG. civ. 19, 12 p. 376, 6 D. quae *curatio* formam cadaveris -i dilabique non sinat. CARM. adv. Marc. 4, 9 vacuas voces -ere vento. SIDON. epist. 2, 2, 6 luctas ... virga -it. CASSIOD. var. 11, 1, 8 paucis litigia nodosa -it.

II *vi praepositionis attenuata*: A *i. q. solvere, exsolvere*: 1 *pecuniam sim.* (*accedit plerumque dativus*): TER. Phorm. 655 qui -rem, quae debeo (CIC. Q. Rosc. 38 Roscio omne quod debuit -vit. Att. 14, 19, 5. 16, 15, 2 RVT. LVP. 1, 15 GAIVS inst. 3, 170 VLP. dig. 6, 3, 31, 1 PAVL. dig. 22, 3, 25, 2 sent. 2, 31, 32 ENNOD. epist. 4, 26, 2 p. 117, 6 COD. Iust. 7, 72, 10, 2). CIC. Quinct. 17 quid liberis ... -ret. Q. Rosc. 38 partem ... dimidiam Roscio (56). 40 *tot sestertia* Fannio (42. 51 Att. 16, 15, 5). Verr. 4, 174 an ... pecuniam publicam tenueris omnem neque quicquam ulli -eris civitati. 4, 180 populis pecuniam (*ibid.* 6, 53 p. red. ad Quir. 23 pecuniam qui retinet, non -it, qui reddidit, non habet: gratiam et qui rettulit habet et qui habet -it. Planc. 68. CAES. civ. 1, 87, 1 militibus ... pecuniam pro his rebus -it [solvit *cod. Dresd.*]). CIC. Verr. 6, 33 *damna aleatoria* ab isto aetatis fructu -uta et compensata sunt (*cf.* Phil. 2, 56). Sull. 56

[Lackenbacher]

aes alienum (Phil. 2,46 off. 2,84 CVRT. 10,2,9 PLIN. nat. 33,44. 36,21 SPART. Sept. Sev. 7,9 SCHOL. Cic. Bob. p. 87,6 St.). CIC. Planc. 68 *oportet* ceteris, cum cuiusque dies venerit, hoc nomen, quod urget, nunc, cum petitur, -ere (LIV. 7,21,8 tarda ... nomina ... aerarium ... -it). VLP. dig. 24,1,11,10 an -atur donatio. IVVENC. 3,395 duplex -e tributum (4,5 ENNOD. epist. 1,6,5 p. 14,19 GREG. TVR. vit. patr. 2,1 ut Arverna civitas, quae tributa in specie triticea ac vinaria dependebat, in auro -ret). ENNOD. dict. 8,7 p. 448,1 quando integrum fenus ruricolis arva -unt. COD. Iust. 4,9,2 LEX Burg. Rom. 8,4. *huc pertinere videntur*: ENNOD. epist. 7,29,5 p. 196,7 -ens carni subolem. 9,16,3 p. 240,14 salutationis cultum ...-ens. *sine obiecto*: CIC. Quinct. 20 Scapulis difficiliore condicione -it. Q. Rosc. 55 Font. 1 *bis*. 2 APVL. apol. 75. 2 *vota sim.*: CATVLL. 66,38 pristina vota novo munere -o (CIC. Att. 15,11,4 vota). PETR. CHRYS. serm. 36 p. 301A debitoris est mox promissa -ere. ENNOD. epist. 3,7 p. 76,18 quae *vota* consecutus dei beneficia sine mora -am.
3 *poenam*: CIC. Tusc. 1,100 quam *poenam* sine mutuatione et sine versura possem -ere (*cf. Plut. apophth. Lac. 221F* τὴν ζημίαν ἐκτεῖσαι). LIV. 8,12,1 praemiis poenaque pro cuiusque merito -utis (*sic Medic., alii* persolutis). SVLP. SEV. chron. 1,50,1. 4 *delictum, peccatum sim.* (*accedit saepe ablativus*): PAPIN. dig. 24,3,39 paria ... delicta mutua pensatione -untur (ARNOB. nat. 7,42 *ut populus* aliena delicta capitis sui -ret poenis. AVG. epist. 157,20). ARNOB. nat. 7,27 p. 261,11 offensa si ... contracta est, thuris vapore -itur. PELAG. in Rom. 5 p. 670B Christus ... gratia sua multorum peccata -it (HIER. epist. 36,5,2. AVG. quaest. hept. 1,169 -i abolerique peccata. CASSIOD. inst. div. 12). AVG. nupt. et concup. 1,31,36 quia eius reatum peccatorum omnium remissione -it. ZACCH. 2,18 p. 1142C aut ligare, quae dura sunt, aut expiata -ere. OROS. hist. 1,20,5 Aremulus matura supplicia immatura aetate -it. *adde*: TERT. adv. Marc. 3,9 p. 391,24 *ut Christus* mortem nostram morte sua -ret (bapt. 11 quia nec mors nostra -i posset nisi domini passione nec vita restitui sine resurrectione ipsius. *cf. p. 1500, 58*. PRVD. ham. praef. 22 *mors* per crimen orta, -uta est crimine).
B *fere i. q. liberare*: VARRO ling. 7,105 omnes, qui bonam copiam iurarunt, ne essent nexi, -uti. *cf. p. 1495, 64*. *nota ambiguitatem*: CIC. Catil. 2,18 magno in aere alieno maiores etiam possessiones habent, quarum amore adducti -i (*sc. aut aere alieno aut possessionibus*) nullo modo possunt. *additur unde*: PSALT. Rom. 88,45 -isti eum ab emundatione (κατέλυσας, VVLG. destruxisti). PS. AVG. quaest. test. 77,1 -uti a promissione patrum. ENNOD. opusc. 2,98 p. 317,22 a nitore domini sui obligatione -itur. 4,28 p. 389,27 fratris ... vitam e sedibus suis ... -it. *nota c. gen.*: TIB. 1,7,40 Bacchus et agricolae magno confecta labore pectora tristitiae -enda dedit. *reflexive*: TER. Haut. 508 -i me (*sc. obstrictum negotio*). LVCR. 3,903 -ant animi magno se angore metuque. GREG. M. moral. 2,70 ne *bonorum corda* se ... a formidinis accinctione -ant.
C *fere i. q. absolvere, seiungere*: VARRO ling. 5,79 lu⟨t⟩ra, quod succidere dicitur arborum radices in ripa atque eas -ere ab †litra (*an litore? Götz-Schöll*). VITR. 2,8,2 *simul* calx ... ab harena discedat et -atur. HIL. trin. 5,38 -at eum, qui inest, ab eo, in quo inest. op. hist. frg. 1,2 admixtos insecabili in dei nomine affectu nulla vis saecularium motuum aut -it aut dividit. AVG. civ. 13,16 p. 576,3 D. ne forte moriantur, id est -antur a corpore (CASSIAN. conl. 23,5,7 -i optat hoc corpore).
D *fere i. q. evertere, de medio tollere*: IREN. 1,24,2 quod -ere voluerint patrem eius omnes principes (*Theodoret.* τὸν πατέρα ... καταλῦσαι). *de tempore*: IVVENC. 4,801 donec consumens (consummans *al.*) -at saecula finis (*cf.* VVLG. Matth. 28,20 usque ad consummationem saeculi).
deriv.: dissolubilis, dissolutio, dissolutivus, dissolutor, dissolutus.
part. perf. pass. pro adi. ×**dissolūtus**, -a, -um. *legitur comp. et superl. inde a* CIC. GLOSS. *v. p. 1495, 16*.
I *proprie*: A *i. q. diffluens*: HIL. in psalm. 122,11 canibus vulnera -a lingentibus.
B *i. q. infirmatus, corruptus*: 1 *de hominibus i. q. mollis, effeminatus* (*cf. p. 1497, 28 sqq.*): PS. CYPR. spect. 6 vir ultra muliebrem mollitiem -us. SPART. Did. 5,9 milites desides et urbana luxuria -os. TREB. Gall. 5,1. ARNOB. nat. 6,12 Liber *fingitur* membris cum mollibus et languoris feminei -issimus laxitate. FIRM. math. 1,7,40. AMM. 17,11,4. 23,6,80 adeo ... -i sunt et artuum laxitate vagoque incessu se iactitantes, ut effeminatos existimes. VVLG. prov. 18,9 mollis et -us est in opere suo. HIER. hom. Orig. in Ezech. 3 p. 908 discipulos ... moribus -os. *i. q. paralyticus* (*cf. p. 1496, 76. 1497, 1. 2. 24*): ARNOB. nat. 1,51 ut membrorum situs curvatis redderet et -is. 2 *de rebus*: a *i. q. mollis, effeminatus*: PLIN. epist. 4,9,19 sententiam Macri ut rigidam duramque reprehendunt, ... illam alteram -am atque etiam incongruentem vocant. paneg. 80,1 quam mitis severitas, quam non -a clementia! GREG. M. moral. 3,64 censura ... virilis ...-am turpitudinis mollitiem reprimat. 3,65 -a remissio misericordia vult videri. *huc spectare videtur* SCHOL. Hor. sat. 2,4,16 (elutius:) dissipidius, -ius. b *i. q. laxus, infirmus* (*cf. p. 1495, 57. 62. 63. 1496, 78. 83. 1497, 1 sqq. 16. 19. 21*): SEN. dial. 12,10,3 -us deliciis stomachus (PLIN. nat. 20,65. 75 stomachum -um astringit *herba hedypnois* [20,256 GARG. MART. med. 47]. 23,13. 53. 27,112. 29,45 stomachum -um confirmant pulli. *cf. p. 1498, 40*). PORPH. Hor. epod. 8,9 cute iam rugosa ac -a. AMM. 20,11,12 aries vetustus et -us. PELAGON. 409 in *equo* paralytico signa haec sunt: labra prava et -a (HIER. epist. 22,29,6 in Tit. 1,7 p. 699). GREG. M. moral. 28,12 fortibus et non -is gressibus.
II *translate*: A *i. q. mores dissolutos habens*: 1 *i. q. immoderatus, lascivus*: a *de hominibus*: CIC. Verr. 4,129 omnium hominum -issimus crudelissimusque. 6,148 homo barbarus ac -us. Cluent. 175 vir. Tusc. 4,45. 55 de adulescente perdito ac -o. NEP. Alc. 1,4 luxuriosus, -us, libidinosus, intemperans. QVINT. decl. 252 p. 31,31 quam -us, quam luxuriosus ac perditus. inst. 12,3,12 in publico tristes, domi -i. FIRM. math. 1,7,42 pudicis ac sobriis impudicus ac -us ... praelatus est. EVTR. 9,8,1 diu placidus et quietus, mox in omnem lasciviam -us. MVTIAN. Chrysost. hom. 15,4 p. 339/40 -i et remissi (διακεχυμένοι καὶ χαῦνοι). b *de rebus* (*cf. supra p. 1499, 47. 50. 53. 54*): CIC. Verr. 4,131 iudicium Romae tam -um, tam perditum, tam nummarium. leg. agr. 2,55 o consilia -a atque perdita! Flacc. 25 -am Graecorum consuetudinem licentiamque. QVINT. inst. 2,2,5 non austeritas eius tristis, non -a sit comitas. ARNOB. nat. 1,59 p. 40,15 -i est pectoris. SALON. in eccles. p. 996D risum -um et immoderatum atque perstrepentem. MVTIAN. Chrysost. hom. 29,3 p. 423/4 humidam et -am ... vitam (ὑγρὸν καὶ διαλελυμένον ... βίον). *pro subst.*: CIC. off. 1,129 nec ... histrionibus oratoribusque concedendum est, ut iis haec (*sc. inverecunda*) apta sint, nobis -a (*sc. apta sint*). *nota*: RVT. LVP. 1,21 -o (*i. hilari*) vultu. 2 *i. q. neglegens*: a *de hominibus*: CIC. Quinct. 38 quis tam -us in re familiari fuisset, quis tam neglegens (Verr. 4,143. 162. 5,115 HIL. in Matth. 27,5 *cf.* CIC. off. 1,99). Quinct. 40 quis tam perditus ac profusus nepos non adesa iam, sed abundanti etiam pecunia sic -us fuisset, ut fuit Sex. Naevius? Q. Rosc. 27 homo liberalis et -us et bonitate affluens. Verr. 6,7 maluisse Domitium crudelem in animadvertendo quam in praetermittendo -um videri. 6,104 poterone esse ... in eum -us? Catil. 1,4 cupio ... me esse clementem, cupio in tantis rei publicae periculis non -um videri. Cato 36. QVINT. inst. 7,4,19 laus eum misericordis potius quam reprehensio -i consecutura est. PLIN. paneg. 82,9 VOPISC. Prob. 6,4 PS. ASCON. Verr. p. 239,5 St. b *de rebus*: RHET. Her. 3,3,6 inertiam et -am neglegentiam (VLP. dig. 17,1,29 pr. *cf.* CIC. S. Rosc. 32 quis tam -o animo est, qui, haec cum videat, tacere ac neglegere possit? AVG. in psalm. 30,1,20 ne -a securitate neglegentius agant). CIC. ad Brut. 1,3,3 ne tua liberalitas -ior videatur. 2,7,5 neque -um ... nec crudele. Att. 1,19,8 nihil ... a me asperum in quemquam fit nec tamen quicquam populare ac -um. PAPIN. dig. 21,1,55 ignorationem.
B *i. q. non coniunctus, in partes diductus*: 1 *generatim*: CIC. de orat. 1,188 quae ars (*sc. logica*) rem -am divolsamque conglutinaret et ratione quadam constringeret. 2 *speciatim*: *t. t. rhet.*: RHET. Her. 4,11,16 quod *genus* appellamus -um, quod est sine nervis et articulis (FORTVN. rhet. 3,9 p. 126,8 μέσῳ *dicendi generi* quod est contrarium? tepidum ac -um et velut enerve). CIC. orat. 196 *sit oratio* permixta et temperata numeris nec -a nec tota numerosa ([*cf.* 195 FORTVN. rhet. 3,11 p. 128,3 IVL. VICT. rhet. 2 p. 433,27]. 198 ne immoderata aut angusta aut -a aut [ac *Heerdegen*] fluens sit oratio. QVINT. inst. 8,6,62 fit ... aspera et dura et -a et hians oratio [*cf.* 12,10,80]. PRISC. gramm. III p. 419,10 ut paene -a et pedestri simillima esse videatur ... sermocinatio). QVINT. inst. 11,1,6 humile atque cotidianum sermonis genus et compositione ipsa -um. PRISC. rhet. 2,6 p. 552,19 *enarrationem* variis proferre modis solemus: per rectum indicativum, per indicativum inclinatum, per convictivum, per -um (*cf. ibid.* 2,7 p. 552,26. 33). *pro subst.* (*i. q.* ἀσύνδετον): RHET. Her. 4,30,41 -um est id, quod coniunctionibus verborum e medio sublatis, separatis partibus effertur. CIC. de orat. 3,207 (= QVINT. inst. 9,1,34) est ... gradatio quaedam et conversio et verborum concinna tragressio et contrarium et -um.
C *i. q. diffusus*: TERT. praescr. 9 nulla vox divina ita -a est et diffusa, ut verba tantum defendantur et ratio verborum non constituatur. GRAMM. VI 274,6 poematum versificationes laudantur gravis et plena, aequalis et temperata, subtilis et circumspecta, florida et venusta, quibus contrariae sunt tumida et -a, exilis et fucosa.
D *i. q. dissolvens*: CASS. FEL. 1 p. 3,4 austri graves auditui, caliginosi, capiti gravabiles et -i (*Hippocr. aphor. 3,5* διαλυτικοί).
comp.: indissolutus.
adv. **dissolūtē**. *comp. l. 84*. 1 *i. q. neglegenter*: CIC. Verr. 4,90 ita ... -e decumas vendidisti. Caecin. 103 ut id non minus ... laboravit, ne inique contendere aliquid, quam ne -e relinquere videretur. Att. 14,13,6 *M. Antonius scripsit* quam -e, quam turpiter. ISID. sent. 3,20,1 quanto superni amoris propositum -e appetunt, tanto proclivius ad mundi amorem ... reducuntur. 2 *i. q. molliter, effeminate*: CIC. Verr. 6,19 si quid est factum clementer, ut -e factum criminer. Phil. 6,1 res ... confecta est, minus quidem illa severe quam decuit, non tamen omnino -e (MAR. VICTORIN. rhet. 1,25 p. 217,31 severiores saepe -ius et dissolutiores saepe severius educant). ad Q. fr. 2,11,2 iudicatis. BRVT. Cic. ad Brut. 1,4,2. MVTIAN. Chrysost. hom. 24 p. 387/8 -ius laxiusque moventur. 3 *i. q. non coniuncte*, ἀσυν-

[*Lackenbacher*]

δέτως: Cic. orat. 135 (= Qvint. inst. 9, 1, 39) demptis coniunctionibus -e plura dicuntur. 4 *i. q. lascive*: Avg. conf. 8, 11, 27 casta dignitas continentiae, screna et non -e hilaris.

dissolūtio, -ōnis *f. a* dissolvere. Gloss. διάλυσις, διευλύτωσις. *plur.*: Cic. part. 21 Plin. nat. 20, 248. 25, 56. 27, 123 Ivl. Val. 2, 5 Vvlg. sap. 8, 8. *legitur inde a* Rhet. Her. [*ex coniectura*: Tert. resurr. 41 p. 85, 11.]

I *vi praepositionis integra i. q. solutio in partes*: A *proprie*: 1 *de rebus concretis et intentis*: Arnob. nat. 1, 62 nec interitionis -e dilabi id, quod est unum et simplex nec ullarum partium congregatione compactum. Avg. civ. 13, 18 p. 581, 4 D. sibimet conexa nulla possint -e seiungi. *cf. etiam l. 35. 36.* 2 *de rebus solidis*: a *sensu strictiore*: Cass. Fel. 49 p. 128 ex fellis -e. b *sensu latiore i. q. destructio, corruptio*: Vitr. 8 praef. 1 quae... de aere nascerentur... in caeli regiones reverti neque interitiones recipere et -e mutata in eam recidere, in qua ante fuerant, proprietatem. Tac. ann. 14, 5 navigii. Marcell. dig. 34, 2, 6, 1. Tert. adv. Marc. 5, 12 p. 615, 25 ad *domus* -is contristationem consolandam. resurr. 31 p. 70, 1 de -e et corruptela seminis. 47 p. 97, 15 carnis (Hil. in psalm. 122, 11 Pacian. sim. carn. 110, 7 *cf.* Tert. resurr. 41 p. 85, 13. 44 p. 90, 21 in substantia perpetuae -is. 57 p. 116, 16). Ivl. Val. 2, 25 pontis. Arnob. nat. 2, 36 *deos et* mundum corruptibilis esse natura neque esse omnino -is expertes (Hil. in Matth. 25, 2 universitatis huius -o). Arnob. nat. 6, 16 ab ruinarum casibus et -is metu. *de corpore humano eiusque partibus* (*de anima v. infra l. 45*): Sen. epist. 77, 9 paulatim defecit ... non sine quadam voluptate, quam afferre solet lenis -o non inexperta nobis, quos aliquando liquit animus. Tert. adv. Marc. 5, 10 p. 606, 20 seminationem ... vocavit -em corporis in terram. *ibid.* 22 cuius ille ordo in -e, eius et hic in resurrectione, c o r p o r i s scilicet. ceterum si auferas corpus resurrectioni quod dedisti -i, ubi consistet diversitas exitus? (Hil. in psalm. 119, 18 corporum. Ambrosiast. in Rom. 5, 12 mors ... -o corporis est. Hier. epist. 60, 4, 2. Avg. c. Pelag. 1, 20, 38 p. 455, 19 conversus est color *reginae* per -em [ἐν ἐκλύσει]. Svlp. Sev. epist. 3, 6 = Greg. Tvr. glor. conf. 97). Plin. nat. 27, 123 -es nervorum et infirmitates et incisuras. Vvlg. Nah. 2, 10 geniculorum (Rvfin. Greg. Naz. orat. 7, 2). *fere i. q. interitus, mors*: Cic. fin. 2, 101 cum -e, id est morte, sensus omnis extinguatur (*cf.* Cic. leg. 1, 31 mors fugitur quasi -o naturae [fin. 5, 31]. Boeth. top. Arist. 4, 4 p. 947ᴮ -o *est* corruptio quaedam). Sen. epist. 82, 15. Iren. 1, 24, 2 ad -em malorum hominum (ἐπὶ καταλύσει τῶν πονηρῶν). 2, 18, 5 timor et expavescentia et passio et -o. 2, 18, 7 -is et perditionis. 3, 8, 3 quaecumque... initium sumpserunt, et -em possunt percipere. Arnob. nat. 2, 64 ad nihilum redigi corruptionis -e. Lact. inst. 7, 12, 27. Firm. math. 1, 4, 2 mortalitatis (*i. hominum*). 1, 8, 3. Ps. Hil. libell. 8 amputato interventu temporariae -is. Ambr. bon. mort. 9, 41 *anima* moritur non ... aliqua sui -e. Cael. Avr. acut. 2, 32, 166. *t. t. medic.: de stomacho* (*cf.* Gloss. V 656, 30 vomicae stomachi -o): Plin. nat. 9, 155. 20, 248. 22, 144. 23, 9. 51. 25, 56. 26, 59. 27, 17. 130. *genus morbi*: Cael. Avr. acut. 3, 5, 53 similis *apoplexiae* lethargia, epilepsia ... et paralysis et gravatio et -o. *ibid.* 56 gravatio et -o inter resumptionem veniunt.

B *translate*: 1 *i. q. infirmatio, abolitio*: a *sensu strictiore: de matrimonio sim.*: Pavl. Fest. p. 74 inter virum et mulierem ... -o. Cod. Iust. 5, 12, 29, 1 post matrimonii -em. 7, 10, 7 pr. si non a dominis libertas detur mancipio alieno..., facilis -o est. b *sensu latiore*: α *de rebus variis*: Cic. Verr. 5, 133 iudiciorum. Phil. 1, 21 legum omnium. Tac. ann. 13, 50 imperii. Ferrand. epist. 7, 5 p. 933ᶜ severitatis. β *de moribus, disciplina* (Avg. quaest. hept. 7, 50) *sim.*: *fere i. q. lascivia*: Spart. Pesc. 10, 8 Commodi temporum -o. Treb. Val. 8, 1 moribus periucundus atque a fratris -e seiunctus. trig. tyr. 23, 2. Schol. Iuv. 6, 326 lascivitas efficitur et -o. Ambr. bon. mort. 8, 35 Ps. Ambr. serm. 24, 6 Heges. 4, 25, 2. 5, 7, 1. Hier. in Dan. 11, 13 *sq.* p. 707 tantae ... -is et superbiae Agathocles fuit. Avg. serm. ed. Mai 108, 2 ubi timor non est, -o vitae est, ubi -o vitae, ibi vitiorum abundantia. Zacch. 1, 35. Salv. gub. 6, 95 ille nos provocat ad compunctionem, nos ruimus in -em. Pomer. 2, 4, 3 animorum -em. Apon. 12 p. 218. Greg. M. moral. 14, 15 luxuriae et -i. *fere i. q. neglegentia, desidia*: Cic. epist. 5, 2, 9 remissio animi ac -o (Mvtian. Chrysost. hom. 34, 3 p. 453/4 omnem remissionem et -em; *gr.* πᾶν χαῦνον καὶ διαλελυμένον). Sen. dial. 2, 5, 1 animorum -o et vanitas. 7, 10, 2 desidiam -emque segnis animi. nat. 7, 31, 1 invenit deliciarum -o et tabes aliquid adhuc tenerius molliusque. epist. 3, 5 non est quies, quae motum omnem molestiam iudicat, sed -o et languor. Ivl. Val. 2, 5 timiditates nobis et -es Atheniensibus struis. Arnob. nat. 4, 33 aures... enervati pectoris -e mollitae. *fere i. q. perturbatio animi*: Vvlg. II Macc. 3, 24 ut omnes ... in -em (ἔκλυσιν) et formidinem converterentur. Is. 8, 22 -o et angustia. γ *i. q. explicatio*: Vvlg. sap. 8, 8 argumentorum (λύσεις αἰνιγμάτων). δ *i. q. refutatio*: Rhet. Her. 1, 3, 4 confutatio est contrariorum locorum -o (*cf.* Cic. part. 60). Cic. Cluent. 3 ut eorum omnium *criminum* -em ab oratore quaeratis.

2 *i. q.* ἀσύνδετον: Ps. Ivl. Rvf. schem. lex. 20 p. 53, 1 ἀσύνδετον *vel* διάλυτον latine dicitur -o vel inconexio. Cic. part. 21 *cum* constructio ... verborum tum coniunctionibus copuletur tum -bus quasi relaxetur. Qvint. inst. 9, 3, 50 hoc genus et βραχυλογίαν vocant, quae potest esse copulata -o; ... ἀσύνδετον ... dicitur (*opp.* πολυσύνδετον). *ibid.* figuram, quae, quia coniunctionibus caret, -o vocatur.

II *attenuata vi praepositionis: fere i. q. compensatio*: Cod. Theod. 4, 9, 1 (*a. 319*) poenae facilis -o est.

dissolūtīvus, -a, -um *a* dissolvere, dissolutus. *i. q. aptus ad dissolvendum*: Boeth. top. Arist. 4, 4 p. 947ᴮ si corruptivum -um *est*, et corrumpi dissolvi *est. cf.* 7, 2 p. 991ᶜ. *adv.* **dissolūtīvē**: Boeth. top. Arist. 7, 2 p. 991ᶜ corruptive *est* -e.

dissolūtor, -ōris *m. a* dissolvere. *is qui dissolvit*: Avg. mor. Manich. 2, 17, 58 signaculi -r. Cod. Theod. 3, 16, 1 (*a. 331*) sepulchrorum -em (Interpr. sepulchri violatorem. Cod. Iust. 5, 17, 8, 2). *is qui infirmat*: Tract. in Luc. 5, 14 -em ... legis. *is qui enucleat*: Alc. Avit. hom. 17 p. 125, 35 -r aenigmatum. *f.* **dissolūtrīx**, -īcis. Tert. anim. 42 mortem -em corporis. Cod. Iust. 5, 17, 8, 3 sepulchrorum -em.

1. dissolūtus, -a, -um *v. p. 1501, 62.* **2. dissolūtus**, -ūs *m.* Gloss. διάλυσις. *a* dissolvere. *Lackenbacher (militiae munere avocatus et huic verbo et ei q. e. distribuo pertractando manum extremam imponere non potuit. curam egit D.)*

dissonantia, -ae *f.* [*a* dissonans, dissonare. *Th.*]. *plur.: l. 28. 36.* 1 *proprie i. q. sonus absonus, asper*: Boeth. mus. 1, 8 p. 195, 8 -a ... est duorum sonorum sibimet permixtorum ad aurem veniens aspera atque iniucunda percussio. 1, 28 p. 220, 10 *opp.* consonantia. Prisc. gramm. III 505, 7 in 'sor'... desinentia vel in 'xor' verbalia feminina facere non possunt litterarum -a prohibente. *cf. infra l. 27.*

2 *transl. i. q. discrepantia, diversitas, contrarietas*: a *de rebus*: *corporeis*: Hier. hom. Orig. in Ezech. 11 p. 977 aures, si frequentius audiant, melius possunt vocum capere -as. Clavd. Mam. anim. 1, 21 p. 73, 7 haec...-a contrariorum sibi corporum (*sc. elementorum*)... in quandam concinentiam cogitur. 1, 21 p. 76, 5 cum animalis cuiuspiam corpus -a sui dissederit. *incorporeis (plerumque de scriptis)*: *absolute*: Avg. serm. 51, 5 ostendero ... -am (*antea* dissonare inter se euangelia). Cassiod. Ios. c. Ap. 1, 19 *syn.* diversitatis. Cod. Iust. 1, 17, 2, 15 (*a. 533*) *syn.* contrarium, discordiae. 6, 51, 1, 11ᵇ (*a. 534*) antiquam -am in unam trahentes concordiam. Virg. gramm. epist. 3 p. 133, 7. 9 (*bis plural.*). *c. genet.* (*cf. l. 46. 47. 49. 54 sqq.*): Char. gramm. I 291, 9 idiomatum -a multiplex. Hier. in Matth. 18, 8/9 p. 139 morum. vir. ill. 5 (= catal. Paul.) stili sermonisque (Isid. eccl. off. 1, 12, 11 *syn.* distantiam *cf. l. 49*). Rvfin. hist. 5, 24, 13 nec -a ieiunii fidei consonantiam rupit (*syn.* varietas). 6, 31, 3 Africanus scribit... de ea quae videtur euangeliorum -a (διαφωνίας. *syn.* diversa conscriptio, *opp.* consonantiam. *adde*: Avg. cons. euang. 3, 7, 30 euangelistarum, *syn.* discrepantia). Avg. epist. 75, 22 unius verbi. Ennod. epist. 8, 1, 4 p. 200, 3 -am Atticae perfectionis... e t Romanae. *add. praepos.* (*cf. infra l. 54. 55*): Hier. adv. Rufin. 2, 19 quantam inter se *duae translationes Origenis* ... sensuum habeant -am (*cf. l. 54*). 3, 34 i n una re et in parva epistula quanta varietas et -a mentiendi (adv. Pelag. 1, 26. Leo M. epist. 90, 1 *syn.* discordia. Cassiod. Ios. c. Ap. 1, 12). vir. ill. 1 (= catal. Petr.) propter stili c u m priore -am. Hier. chron. a. Abr. 914 quanta ... d e *Homero* apud veteres -a fuerit (Avg. civ. 15, 10 p. 76 D. eadem -a est quae in superioribus quinque de centum annis [*opp.* consonantia]). Avg. soliloq. 1, 1, 2 deus, a quo -a ... nulla est, cum deteriora melioribus concinunt. b *de personis* (*cf. supra l. 42*): Avg. civ. 18, 40 p. 316 D. historicorum inter se -a (*cf.* Novell. Iust. 125, 1 si ... aliqua inter *cognitores* emergat -a). Ps. Ambr. serm. 3, 5 afflictionem, quae nobis propter -am regum supervenit. Ennod. dict. 10, 9 p. 457, 21 familiarum. *adde*: Novatian. trin. 31 p. 952ᴬ aut -a aut inaequalitate divinitatis.

syn.: contrarium, discordia, discrepantia, distantia, diversitas, varietas. *opp.*: concinentia, consonantia.

dissono, -uī (*p. 1505, 38*; -āvī: *p. 1505, 1. 24*), -āre *a* dis- *et* sonare, *cf.* διαφωνέω. *de scriptura* de- *v. infra l. 66, cf. 73.* *legitur inde a* Vitr., *dein apud* Colvm. Qvint. decl. *singulis locis, saepius demum inde a s. p. Chr. quarto.* Gloss. ἀπηχῶ. διαφωνῶ. -at per diversa sonat. non consentit. non convenit. divisi (*? ex contaminatione cum* dissortes, *q. v., ortum, ut videtur*). desonuit desentit. 1 *proprie de sonitu, voce*: Boeth. mus. 4, 18 p. 349, 8 quid consonet vel quid -et utraque *chorda*. Hier. in Nah. 3, 7 p. 569 -antes chordas ... in unam harmoniam contrahere. *adde*: Mart. Cap. 5, 514 labdacismus: ubi 'l' plurimum -at. *dub.*: Vitr. 5, 8, 1 sunt ... nonnulli loci naturaliter impedientes vocis motus, uti -antes qui graece dicuntur κατηχοῦντες (*opp.* circumsonantes, resonantes, consonantes. desonantes *coniec. Krohn*). *ibid.* -antes sunt in quibus vox prima, cum est elata in altitudinem, offensa superioribus solidis corporibus repulsaque residens in imo opprimit insequentis vocis elationem.

2 *translate i. q. discrepare, discordare, differre*: a *de rebus*: *absolute*: Colvm. 1, 1, 3 an universa, quae maiores prodiderunt, huius temporis culturae respondeant an aliqua -ent. Sol. 52, 19 in quantum mores populorum -ant, habitus quoque discrepantissimus (*cf.* Mela 3, 63). Arnob. nat. 2, 57 ex omni parte diversa dici... et rerum contrarietatibus -are. Lact. inst. 3, 15, 2 legem bene vivendi, cuius capita longe -ant. Heges. 4, 1, 2 studiis -antibus. Hier. epist. 65, 8, 2 nec statim scriptura -are videatur. Mart. Cap. 6, 718 ἄλογος ... linea efficitur, si -are per omnia repperitur. *nota* Itala Ios. 23, 14

[*Hofmann*]

(Lugd.) *verbum* non -vit ex illis (διεφώνησεν, *i. irritum cecidit*; VVLG. *deest*). *add. dativ.* (*cf. infra l. 11*): CONSENT. gramm. V 382, 2 nec -at huic condicioni '*lavor*'. RVFIN. hist. 3, 24, 13 non sibi euangelia -are (διαφωνεῖν ἀλλήλοις. *cf.* ORIG. in Matth. 18, 126 non -ant sibi euangelistae ab iuvicem). MACR. sat. 1, 24, 12 nec his Vergilii verbis copia rerum -at. CASSIOD. in psalm. 70, 18 haec duo -antia sibi *nomina*. *add. praepos.*: a b: SOL. 37, 23 siderites a contemplatione ferri nihil -at (differt *SAP*². *cf.* PLIN. nat. 37, 182 ferro similis est). HIL. ad Const. 2, 11. AMM. 15, 5, 4 alter multum a vero illo -ans . . . textus (22, 10, 2. 22, 15, 6 a veritate [AVG. civ. 18, 40 p. 316 D.]). 26, 1, 1 similia plurima ⟨a⟩ praeceptis historiae -antia. AMBR. Isaac 8, 79. RVFIN. hist. 3, 25, 7 longe ab apostolica -ant fide (τῆς ἀληθοῦς ὀρθοδοξίας ἀπάδουσα). symb. 1 nil ambiguum, nil obscurum, nil a reliquis -ans. AVG. epist. 27, 4 *ut* meum cor a lingua mea non -et. PROSP. in psalm. 146, 2 non . . . ab operibus vox nec a voce debent opera -are. c. coll. 21, 3 epist. 2, 6. CLAVD. MAM. anim. 1, 21 p. 73, 13 -antibus ab unitatis concinentia corporis partibus. CASSIOD. inst. div. 15 p. 1126^C^. FACVND. defens. 1, 5 p. 551^C^. inter: HIER. in Ioel 2 p. 201 diversa et -ans inter se explanatio. RVFIN. hist. 5, 28, 16 inter se ipsa multum -are *exemplaria* (*syn.* non conveniunt). AVG. civ. 15, 10 tit. p. 76, 8 D. de differentia, qua inter Hebraeos et nostros codices videntur annorum numeri -are.

b *de personis* (*cf. supra l. 5*): *absol*: ITALA exod. 24, 11 (Ottobon. *et* Aug. quaest. hept. 2, 102) de electis Israhel non -vit (Ottobon., -uit Aug.) nec unus (διεφώνησεν, VVLG. *aliter*). FILASTR. 121, 11 multis cousonantibus in unum quam duobus aut tribus -antibus historiographis. RVFIN. Adamant. 3, 4 auctoribus ipsis -antibus (μὴ ὁμονοούντων). MART. CAP. 2, 213 populus studiis discrepantibus -bat. *dat.*: PAVL. NOL. epist. 29, 13 piis vocibus -are. *praepos.* (pro: *l. 34*): a b (*cf. etiam l. 7. 56*): FILASTR. 52 a fide catholica -antes. 82, 3. AVG. epist. 71, 4 a Graecis ecclesiis Latinae. 143, 3 a sensu communi *moriones*. in psalm. 146, 3 a te ipso -as. 'quomodo', inquies, 'a memetipso -o?': aliud sonat lingua, aliud indicat vita. SACR. Leon. p. 331 ab . . . traditione. inter: CANON. Migne 56, 797^B^ pro eo -are inter eos *episcopos*. in: HIER. in Agg. 2, 11*sq.* p. 759 in quibusdam verbis LXX *interpretes*. de: AMBR. in Luc. 6, 44 de numero euangelistae. 3 *singulariter i. q. divulgari*: AVELL. p. 194, 17 a recta fide te deviasse et hoc ubique -uit (πανταχοῦ περιήχηται).

part. praes. pro adi. **dissonāns**, -tis (*locos, ubi c. praep. vel dat. iungitur, vide fere s. verbo*): *proprie i. q. absonus, asper*: DIOM. gramm. I 456, 21 in ornatu prima compositio debet servari, ut non sit -s et aspera structura orationis. *translate i. q. discrepans, discors, diversus*: *de rebus*: HERM. dig. 40, 1, 24 pr. si -es pares iudicum existant sententiae (*cf. p. 1506, 35*). GARG. MART. med. 41 -s virtus *pomorum* et quadrifariam divisa. HIL. in psalm. 51, 7 *ut extet per linguam* ex confuso erumpentis spiritus sono -s (*i. distinctus*) ad rerum intellegentiam sermo. AMBR. fid. 1, 6, 44 una perfidia *Arrianorum* impietate non -s, communione discordans (*syn.* dissimilis). in psalm. 118 serm. 10, 1 nec discors ac -s videtur interpretatio. MART. CAP. 2, 102 -s discrepantia nationum (*nota pleonasmum, cf. l. 28 et p. 1506, 25*). CAEL. AVR. acut. 1 pr. 9 obtrusionem. chron. 2, 13, 183 ordinata (3, 4, 56 ordinatio). 3, 8, 122 iudicia. *nota add. dat. gerund.* (*cf.* aptus, contrarius): CAEL. AVR. chron. 4, 1, 10 quae sunt utraque incongrua ac -ia siccandae cuti (*postea* contrarium). *de bestiis*: RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 196^D^ trecentarum vulpium quae a semetipsis diversae et -es erant. *pro subst.*: *masc.*: QVINT. decl. 327 p. 286, 28 ne fraternitatis quidem eadem iura futura erant inter tam -es tamque discordes. *neutr.*: MAR. VICTORIN. ad Iust. 7 haec -ia. FILASTR. 142, 1 -ia . . . dictasse. HIER. in Ezech. 7 praef. p. 241 iuncta . . . separare et -ia in unam coartare congeriem. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 117^C^ nihil -s (*syn.* contrarium, *opp.* cougruum, conveniens). COD. Iust. 1, 17, 2, 19 (*a. 533*) quid -s. *technice*: DIOM. gramm. I 456, 1 Latine barbarismus -s vocatur. *adv.* **dissonanter**. AVG. gen. ad litt. 4, 33 p. 133, 13 de illo alibi non utique -r scriptum est.

opp. ad dissono: consono. *ad* dissonans: *syn.*: contrarius, discordans, discretus, dissimilis, diversus, incongruus. *opp.*: congruus, conveniens.

dissonōrus, -a, -um *cf. c.* dissonare *et c.* sonorus. *i. q. dissonus, diversus*: TER. MAVR. 190 compressio porro est in utraque (*sc.* '*b*' *et* '*p*') -a.

dissonus, -a, -um [*cf. c.* dissonare *et c.* consonus. *Th.*]. *sine gradatione* (*cf.* CLAVD. 21, 152, *ubi* -a *iuxta compar.* diversior). *legitur inde a* LIV., *dein* SEN. CVRT. COLVM., *in poesi inde a* LVCANO. GLOSS. -a dissimilia. NOT. Tir. 72, 29 -us, cousonus.

1 *proprie de incongruo (turbato, aspero, vario) sonitu; cf. definitionem*: BOETH. mus. 4, 1 p. 302, 4 -ae *voces*, quae simul pulsae non reddunt suavem . . . sonum. 5, 7 p. 357, 14. 5, 11 p. 361, 5 non unisonarum . . . vocum aliae quidem *sunt* aequisonae, aliae consonae . . ., aliae -ae. 5, 11 p. 361, 16. *de musica, cantu*: SEN. dial. 6, 18, 4 tantum silvarum cum suis animalibus aviumque concentu -o (*cf.* epist. 84, 10 *cum* ex pulpito omne tibiarum genus organorumque consonuit, fit concentus ex -is [MACR. sat. 1 praef. 9 APVL. mund. 19 *v. p. 1506, 74*]). COLVM. 12, 2, 4 -um quiddam ac tumultuosum . . . canere. APVL. mund. 20 *musica* tam diversis et -is vocibus (*Ps. Arist. mund. p. 396^b^, 16* ἐν διαφόροις φωναῖς) harmoniam consonam reddit. FAV. EVL. p. 21, 26 tetrachorda . . . non hiantia neque -a. MART. CAP. 2, 209 -is mela dulcia cantilenis (*sc. complurium vocum. cf.* 9, 910 -a suavitas). NICET. psalm. 13 p. 80, 5. *adde*: NEMES. ecl. 1, 16 -a (disona *N*) flamina Mopsi. 3, 10 -a sibila. *de clamoribus turbulentis sim.*: LIV. 4, 28, 2 -os clamores ac subitos tumultus (4, 37, 9 -us, impar [*cf. ibid. glossema*: incerto clamore]. 21, 33, 6. 22, 5, 1. 34, 47, 4. 37, 41, 10. 44, 33, 6. *reliqua v. s.* clamor *vol. III p. 1257, 49 sqq.*). LIV. 5, 39, 5 ululatus cantusque -os. 30, 34, 1 congruens clamor ab Romanis . . . -ae illis, ut gentium multarum discrepantibus linguis, voces (*Polyb. 15, 12, 9* ἀδιάκριτον . . . τὴν φωνὴν καὶ παρηλλαγμένην. *adde*: CVRT. 9, 9, 14 TAC. ann. 14, 45 PLIN. paneg. 56, 6. *technice*: QVINT. inst. 9, 3, 72 non eadem ex ⟨voce⟩ non -a. *cf. etiam infra l. 31*). LVCAN. 6, 687 murmura . . . -a et humanae multum discordia linguae (*cf.* CLAVD. carm. min. 18, 3). 7, 272 mixtae -a turbae barbaries. PLIN. nat. 2, 54 crepitu -o. TAC. hist. 4, 29 strepitus. ann. 1, 34 questus. APVL. met. 8, 44 latra[n]tibus fervidis -isque. AMM. 31, 7, 11 varios sermonis -i strepitus (*antea* clamoribus . . . inconditis). *adde*: PLIN. nat. 2, 112 vaporem -um . . . ut candente ferro in aquam demerso. *nota per enallagen de locis*: VAL. FL. 3, 359 -a pervigili planctu vada. SIL. 3, 221 castra . . . permixtis -a linguis. *hinc transfertur ad oculorum sensum de vario et incongruo aspectu*: PRVD. psych. 829 ne commissuris distantibus angulus impar argutam mutilet per -a semetra normam. *cf.* 442 gemmas discordia -a turbat. PHYSIOGN. 54 incongruis ac -is translationibus pedum.

2 *translate i. q. discrepans, diversus* (*saepius add. ablat. ut l. 29. 44. 45. 59. 65. 66*): a *de rebus* (*hic illic i. q. alienus, cf. l. 48. 50*): *absolute* (*vel c. abl.*): LVCAN 3, 289 tam variae cultu gentes, tam -a volgi ora (*cf.* ARNOB. nat. 1, 46 oratione. PAVLA et EVSTOCH. Hier. epist. 46, 10, 3 vox [AVG. doctr. christ. 2, 4, 5 SIDON. epist. 4, 25, 4]. HIL. Macc. 311 lingua. CARM. epigr. 1842, 6 verba). PLIN. nat. 36, 73 solis ipsius -o cursu. STAT. silv. 2, 2, 114 seu nostram quatit ille chelyn (*hexametros*) seu -a nectit carmina (*i. disticha*). PAVL. dig. 42, 1, 38 pr. inter pares numero iudices si -ae sententiae proferantur (BOETH. cons. 1, 4 p. 16 *syn.* multiplices). SOL. praef. 4 ritu -o abditarum nationum (PRVD. perist. 2, 427). 29, 2 natura tam -am (sui *add. SAP*) faciat varietatem (AVG. epist. 112, 2). PANEG. 4 (9), 19, 3 -i motus habitusque dissimiles (*syn.* diversissimus, dispar, discrepans). MAR. VICTORIN. in Phil. 4, 7 p. 1229^D^ *syn.* discrepans. COD. Iust. 6, 36, 3 (*a. 290*) -is voluntatibus (*syn.* contrarius. PALLAD. hist. mon. I 6 p. 269^C^ *syn.* diversae). AMBR. Abr. 2, 6, 26 plura . . . -a ac repugnantia *vitia*. HIER. epist. 18^A^, 7, 4 *syn.* diversum. PRVD. cath. 10, 16 -a texta. c. Symm. 2, 324 tempora. CLAVD. 20, 42 -a partu semiua. 28, 6 species . . . -a coetu. AVG. coll. c. Don. 3, 9, 15 *testimonia* (*opp.* consona). CYPR. GALL. gen. 1254 somnia. Ios. 501 synagoga. MACR. sat. 7, 8, 6 exemplum non -um. MART. CAP. 1, 1 -a nexa (*sc. coniugia. cf.* 1, 92 nexio). 2, 191 -a sacra (*sc. peregrina, barbara*). 9, 912. EPIST. pontif. Thiel Hil. 2, 2 opinionis. PAVL. PELL. 277 vota. INSCR. christ. Rossi II p. 264 v. 19 dogmata. *nota i. q. allegorice scriptus*: ARNOB. nat. 5, 36 -is atque alienis significationibus tecta *pars historiae* (*postea*: ambiguorum . . . dictorum). *add. dativ.* (*cf. infra l. 78*): STAT. Theb. 8, 620 voxque illa *hirundinum* tamen non -a verbis. TER. MAVR. 116 'e' quae sequitur vocula, -a est priori (*sc.* '*a*'). IVVENC. 3, 764 laetitiis thalami fuerat quae *vestis* -a (desona *L saec. IX*) longe (lingua *R, Huemer*). PRISCILL. can. 2 p. 113, 9 quae sibi -a et inimica motu ac fructibus existant. *seq. praepos.*: LIV. 8, 8, 2 adeo nihil apud Latinos -um a b Romana re praeter animos erat. b *de personis* (*ubi additur* sermone *sim., etiam possis referre ad 1*): LIV. 1, 18, 3 tot gentes -as sermone moribusque (STAT. Theb. 4, 299 gens una viris, sed -a cultu. SOL. 31, 1 AMM. 31, 5, 13 FAVST. REI. epist. 3 p. 172, 12 IORD. Get 39, 204. *cf.* AMM. 23, 6, 75 nationes -as et multiplices [29, 5, 28 MART. CAP. 2, 203]). VAL. FL. 5, 608 regna (PRVD. c. Symm. 2, 586). SIL. 16, 19 tot -a lingua agmina (*syn.* discordantia). TAC. hist. 2, 37 exercitus linguis moribusque -os. PRVD. ham. 100 numina. CLAVD. 17, 249 -a ritu barbaries. 21, 152 -a linguis turba. *adde*: STAT. Ach. 1, 457 tunc sparsa ac -a moles (*Graecia; sc. propter varias dialectos*) in corpus vultumque coit. *seq. praepos.*: LEO M. epist 111, 3 episcopum a professione sua -um. *adde de mente i. q. inimicus*: SIL. 11, 45 -a corda (CYPR. GALL. Ios. 296). CYPR. GALL. lev. 164 mens.

pro subst.: *masc.*: AMBR. Abr. 2, 6, 26 quietis et pacificis etiam angusta abundant, -is moribus etiam spatiosa artantur (*syn.* discordibus). *neutr.* (*cf. p. 1505, 83*): APVL. mund. 19 contrariorum per se natura flectitur et ex -is fit unus idemque consensus. PRISCILL. tract. 6, 100 p. 74, 24 ista tam diversa, tam -a. MACR. sat. 5, 1, 18 velut in musica concordiam -orum. COD. Theod. 16, 1, 3 (*a. 381*) nihil -um profana divisione facientes (*de trinitate*. GREG. TVR. glor. mart. 80). CYPR. GALL. num. 664 vatem diversa et -a fantem. *add. dativ.*: CASSIOD. gramm. VII 211, 35 (= inst. div. 15 p. 1128^D^) reperies . . . frequenter in auctoritate consuetudini -a. inst. div. 24 p. 1138^D^ quid -um aut discordans patrum regulis.

syn.: alienus, contrarius, discors, discrepans, dissimilis, diversus, incongruus, inimicus, multiplex, peregrinus (CLAVD. 28, 6), varius. *opp.*: aequisonus, congruens, consonus, unus.

[*Hofmann*]

dissors, -tis [*a* dis- *et* sors, *cf.* consors. *Th.*]. AVG. gramm. V 505, 33 consors et -s in genetivo singulari tis syllabam habent, ut consortis -tis. -s autem dicitur dissimilis sortis (ISID. orig. 10, 51 'consors'... communis sorte, sicut '-s' dissimilis sorte). GLOSS. II 51, 24 -es διακληρωθέντες. V 287, 35 di⟨s⟩sociat⟨i⟩, sine sorte. 628, 8 desociati (*i.* diss-), divisi, sine sorte sociati. OV. am. 2, 12, 11 mea seposita est et ab omni milite -s (*sic P*, discors *vulgo*) gloria.

dissortium, -ī *n.* [*cf. c.* dissors, consortium. *Th.*]. GLOSS. II 53, 10 -um: διαχωρισμός, διάστασις.

dissuādeo, -suāsī, -suāsum, -ēre *a* dis- *et* suadere. de- *legitur* PORPH. Hor carm. 3, 5, 18 *et semel bisve in cdd. parum fidelibus; cf. l. 12. legitur inde a* PLAVTO. GLOSS. ἀποτρέπω. desuadeo ἀποπείθω. NOT. Tir. 53, 45 -et. 53, 48 -sit.

i. q. dehortari, absterrere, saepe technice de parte deliberativi generis causarum, cf. definitiones: QVINT. inst. 2, 4, 33 Romanis pro contione suadere ac -ere moris fuit. 3, 4, 15. 3, 8, 6 pars deliberativa', quae eadem suasoria dicitur, de tempore futuro consultans quaerit etiam de praeterito. officiis constat duobus suadendi ac -endi. 3, 8, 15.

A *subi. est persona*: 1 *absol. vel obiecto supplendo*: PLAVT. Asin. 931 ego -bam, mater. TITIVS or. frg. Macr. sat. 3, 16, 14 qui suaserint qui -erint (SEN. benef. 6, 30, 5 suadet -etque. epist. 87, 41 90, 5. SIDON. epist. 4, 3, 6 suadet ut Cato, -et ut Appius, persuadet ut Tullius. EVGRAPH. Ter. Phorm. 441. 459). RHET. Her. 3, 3, 4 ad suadendum et ad -endum (CIC. inv. 2, 12 in suadendo et in -endo. LIV. 6, 40, 2 ad -endum processisse [43, 16, 8. *cf.* 34, 1, 4 prodibant]. 30, 1, 5 QVINT. inst. 3, 8, 67). CIC. Verr. 5, 53. leg. agr. 2, 101 si hoc -ere est ac non disturbare atque pervertere (*cf.* GELL. 1, 6, 3 neque id hortari magis esse quam -ere absterrereque). Lael. 96 -simus nos. part. 95 -entibus ... aut utilitas labefactanda est aut efficiendi difficultates efferendae *eqs.* Att. 16, 7, 3 quibus invitis et -entibus (CAES. Gall. 7, 15, 6 *opp.* concedente. LIV. 6, 21, 5. SVET. Aug. 8, 2 dubitante matre, vitrico vero ... multum -ente. Dom. 2, 1. OV. met. 2, 53 -ere licet [*sequitur* τόπος *secundum genus deliberativum elaboratus*]). LIV. 3, 63, 8 multis -sum prodeuntibus. 45, 21, 7 VELL. 2, 31, 4. 2, 32, 2 TAC. ann. 14, 7. AMM. 21, 15, 1 *coniunct.* vetare. *add. dat.* (*cf. infra l. 52*): SEN. epist. 95, 10 suadere vobis ac -ere contenta *philosophia*. de: CIC. off. 3, 110 cum ... de captivis -urus esset *Regulus*. TAC. ann. 13, 49 de bello aut pace ... suaderet -retve. ab (*cf. infra l. 74*): TERT. castit. 4 -et ab eo quod supra indulserat. EVGRAPH. Ter. Andr. 366 ab inhonesto. 2 *aliquid*: PLAVT. Cist. 218 modo quod suasit, ⟨id⟩ -et (-sit *codd.*), quod -sit, id ostentat. Trin. 670 quod -etur, placet. CIC. inv. 2, 134 actiones. leg. agr. 2, 101 quis ... tam secunda contione legem agrariam suasit quam ego -si? (Tusc. 3, 48 VELL. 2, 32, 1 LIV. 7, 6, 12. 10, 7, 1. 45, 21, 6 FEST. p. 242. 345 SEN. dial. 2, 1, 3 GELL. 11, 10, 1). de orat. 2, 333 suadere aliquid aut -ere. LIV. 30, 37, 7 pacem. SIDON. epist. 1, 7, 5. 34, 5, 1. 3 rogatione. STAT. silv. 4 praef. supervacuum est -ere rem factam (*cf. antea* reprehenderunt). Theb. 11, 351 pugnas (*opp.* iubet). TAC. ann. 13, 26 poenam. 14, 11 donativum et congiarium. TERT. scorp. 15 martyrium -entes (*cf. antea* dehortationis consilio). adv. Marc. 1, 20 p. 316, 21 ieiun. 9. VIR. ill. 40, 4 condicionem. *add. dativ.* (*cf. etiam l. 57. 59*): OV. met. 12, 307 quique suis frustra bellum -erat, augur. AVG. serm. ed. Mai 171, 2 -et (de- *traditur*) paenitentiam peccatori. POMER. 1, 15 cupidis amorem ... -ere pecuniae. 3 *structurae: seq. infin.* (*cf. infra l. 82*): RHET. Her. 3, 3, 5 nimium progredi -bimus. SEN. Herc. O. 929 misero ... -et mori. QVINT. inst. 2, 8, 7 certum studiorum facere delectum nemo -erit. 4, 2, 121. PORPH. Hor. carm. 2, 2, 19/20 dedocere ... id est -ere populo beatum dicere eum, qui. AVG. serm. ed. Mai 171, 2 et peccare suadet homini *diabolus* et paenitere -et. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 4, 7 p. 751 ed. Bas. vim adhibere -bant (*Ios. bell. Iud. 4, 295* ἀπεγίγνωσκον). *acc. c. infin.* (*cf.* CIC. off. 3, 101 *Regulus* non modo non censuerit captivos remittendos, verum etiam -erit. *v. etiam infra l. 79*): SVET. Tib. 2, 1 Appius Caecus societatem cum rege Pyrrho ut parum salubrem iniri -sit. AVG. civ. 1, 23 p. 38 D. hoc fieri ... -bant (PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 1, 12 p. 622 ed. Bas. Herodis consilio -entis id fieri, *cf. Ios. bell. Iud. 1, 318* ἀποτρέποντι). *seq.* ne: GRACCH. or. frg. Gell. 11, 10, 4 qui prodeunt -uri, ne hanc legem accipiatis. ASCON. Scaur. p. 25, 2 St. FRONTO p. 57, 7 N. neve ... neve. GELL. 6, 2, 10 me dehortatur -etque, ne (*ad* ENN ann. 381 de me hortatur, ne). PORPH. Hor. carm. 3, 5, 18. ITALA Zacch. 7, 11 (Lucif. Athan. 1, 37) et -erunt, ne observarent (ἠπείθησαν, VVLG. noluerunt attendere). 4 *mutata structura secundum verba quae sunt deterrere sim.* (*cf. supra l. 40*): HYG. fab. 219 p. 129, 11 *Cisseus* ab amicis -sus (disuasus *F*) fidem fraudavit. SCHOL. Stat. Theb. 4 praef. p. 187, 18 -entis eum a pugna.

B *subi. est res* (*personata*: OV. met. 1, 618 pudor est, qui suadeat illinc, hinc -et amor): SEN. nat. 2, 39, 3 *fulmen consiliarium* suadet -etque (*cf.* 2, 39, 1. *seq. acc. c. inf.*: AMM. 23, 5, 13 -ent aliquid fieri vel suadent). dial. 4, 3, 4 -ente aliqua causa. epist. 95, 37 sciet pro patria pugnandum esse, -bit timor (*postea* vetabunt). *seq. infin.*: PLIN. epist. 2, 17, 26 si ... balneum ... brevior mora calfacere -at.

syn.: absterrere, dehortari, vetare. *opp.*: concedere, dubitare, hortari, iubere, suadere.

dissuāsio, -ōnis *f. a* dissuadere. GLOSS. ἀποτροπή. *i. q. dehortatio, technice fere, cf.* dissuadeo *et defin.*: RHET. Her. 1, 2, 2 deliberativum *genus causarum* est in consultatione, quod habet in se suasionem et -em. CIC. part. 85 FORTVN. rhet. 1, 1 p. 81, 17 CASSIOD. rhet. 3 ISID. orig. 2, 4, 3. *absol.* (*cf. etiam infra l. 39*): SEN. epist. 94, 39 consolationes ... -esque et adhortationes et obiurgationes et laudationes: omnia ista monitionum genera sunt. EVGRAPH. Ter. Hec. 340 quid ... aegra: -o. [Andr. 302 *class. α.*] *c. gen. subi.*: AVELL. p. 242, 3 -e eius *Petri*. *c. gen. obi.*: CIC. Cluent. 140 in -e rogationis (*opp.* suasione). ASCON. Pis. p. 17, 1 St. legis agrariae (QVINT. decl. 255 p. 44, 19 suasoriarum et legis suasio et -o est). TERT. uxor. 1, 3 praelatio superiorum -o est infimorum. de: FEST. p. 234 Cato in -e de rege Attalo et vectigalibus Asiae. NON. p. 64, 20 Cato ... in -e de faeneratione. ne: FEST. p. 282 Cato in -e, ne lex Baebia derogaretur.

opp.: praelatio, suasio.

***dissuāsor**, -ōris *m. a* dissuadere. de- *v. l 30. is qui dissuadet, dehortatur.* 1 *de hominibus, technice fere* (*cf. praecepta rhetorica*: CIC. part. 83 ut illa prima sint suasori aut -i videnda, quid aut possit fieri aut non possit *eqs.* 85 *bis.* MART. CAP. 5, 467 *opp.* persuasor. *et saepius ibidem*). *absolute*: CIC. de orat. 2, 261 -r (*sc. legis annalis*) M. Servilius. LIV. 38, 54, 8 -r processit. MACR. somn. 2, 10, 3 compos -r. CASSIOD. in psalm. 9, 37 iniquus. *v. etiam infra l. 40. c. gen. obi.*: CIC. Brut. 106 Piso ... multarum legum aut auctor aut -r fuit (LIV. 2, 41, 7 -r et intercessor legis agrariae. *cf.* 2, 41, 4 largitioni resistebat). Att. 1, 14, 5 Piso ... lator rogationis idem erat -r. epist. 9, 15, 3 non -em mihi emptionis Neapolitanae fuisse, sed auctorem moderationis. SEN. epist. 108, 7 populus honesti -r (*cf. infra l. 35*). AMM. 17, 10, 2 tunc -r pugnandi. 30, 9, 4 boni pravique suasor et -r (*Valesius*, desuasor *codd.*) admodum prudens. ENNOD. carm. 2, 75, 1 recti -r. 2 *de rebus* (*personatis*): CIC. ad Brut. 1, 15, 5 cum etesiarum diebus auster me in Italiam quasi -r mei consilii rettulisset. LVCAN. 4, 248 iusti gladius -r (*cf.* ADNOT. *ad l.*: id est qui non patiatur eos servare iustitiam). CLAVD. rapt. Pros. 3, 28 -r honesti luxus.

syn.: intercessor. *opp.*: auctor, lator, suasor.

dissuāsōriē *adv. a* dissuasor. *i. q. in modum dissuasoris*: SERV. Aen. 2, 46 ligno: bene 'ligno' quasi -e (*ME*, desuasor *L*, desuasore *H*), non 'simulacro' ... nam in suasione vel dissuasione tam sensus quam verba considerantur (merito quasi dissuasor affectavit tapinosin dicens 'ligno' *C*).

dissuāvio(r) *v.* dissavio(r). **dissuēsco, dissuētūdo** *v.* de-. **dissūgo** *v.* desugo.

dissulco, -āre [*a* dis- *et* sulcare. *Th.*]. *i. q. dividere*: AVG. c. epist. fund. 24 p. 222, 23 terra tenebrarum, quae terram lucis non modo vicinitate contingit, sed etiam penetratione -at. VEN. FORT. Mart. 4, 243 columna molliter aërio -ans (*sic codd.*) nubila lapsu. *cf. etiam* desulco. *Hofmann.*

dissulto, -āvī, -ātum, -āre [*cf. c.* dissilire *et c.* saltare. *Th.*]. GLOSS. διαπηδῶ. -ant resonant. per diversa sonant. *inde a* LVCR.; *in pedestri sermone inde a* SEN. phil. *v.* dissilio, desulto.

i. q. dissilire: 1 *in partes diversas salire*: a *de multitudine corporum, quae e contactu resiliunt*: LVCR. 3, 395 quantis intervallis *primordia* ... possint concursare, coire et -are vicissim. 3, 569 quia ... tenentur corpore ab omni nec magnis intervallis primordia possunt libera -are. b *de singulis corporibus, quorum compages solvitur* (*fere i. q. rumpi*): VERG. Aen. 8, 240 -ant ripae. SEN. epist. 45, 9 *fortunae* tela ... grandinis more -ant, quae incussa tectis ... crepitat ac solvitur. PLIN. nat. 37, 57 ut ferrum utrimque -et. STAT. Theb. 5, 565 nemorum ... -ant nexus. CYPR. GALL. gen. 253 ne fissilibus -ent *arcae* robora rimis. IVL. VAL. 1, 5 testulā *ovi* -ante. *hyperbolice: clamore -are i. rumpi*: AVSON. 364, 10 hinc fora -ant clamoribus. MART. CAP. 2, 133 magno tympani crepitu crotalorumque tinnitu universa -ant. c *i. q. dispergi* (*de luce, voce sim.*): VERG. Aen. 12, 923 nec fulmine tanti -ant crepitus. SIL. 7, 144 aquae splendor radiatus lampade solis -at per tecta. 9, 608 subito ... per alta collucet iuga -ans Vulcanius ignis. MART. CAP. 5, 427 bombis -antibus. 2 *in alium locum salire, transire; tantum translate*: ALC. AVIT. epist. 9 p. 44, 2 si ab unitate sensus retri Roma -et.

singularis usus est his locis: MART. CAP. 9, 906 Pitho, Voluptas et Gratiae admixtis lyrae vocibus atque ipsae harmonicis -antes motibus (*i. huc et illuc saltantes*) advenere. *transitive* (*i. q. facere, ut aliquid dissiliat, cf.* resulto): MART. CAP. 1, 3 cum ... id ... deditum mundo loquax triviatim -ret (*i. divulgaret*) humanitas.

dissultor *v.* desultor *p. 778, 12.* *Bauer.*

dissum ἀκέραιον GLOSS. II 52, 28 [*cf. c.* bissum, *q. v.* *Th.*].

dissunapiter *vox magica* CATO agr. 160.

dissuo (-suī), -sūtum, -ere [*a* dis- *et* suere, *cf.* consuere. *Th.*]. *perfect. legi videtur* HIER. tract. in psalm. I p. 95, 14. GLOSS. παραλύω. -it παραλύει. dissire: desuere. *v. etiam Thes. gloss. s. v.* resuit. NOT. Tir. 83, 55 -it. *proprie de vestimentis i. q. dissolvere, discindere; cf. metaphoram*: CIC. Lael. 76 tales ... amicitiae sunt ..., ut Catonem dicere audivi, -endae magis quam discindendae (*cf.* off. 1, 120 [dissuere *codd. interpol.*, diluere *edd.*] HIER. epist. 8, 2). OV. fast. 1, 408

[*Hofmann*]

altera *Nais* -uto pectus aperta sinu. ITALA lev. 10, 6 (Lugd.) vestimenta vestra ⟨non⟩ -etis [scindetis, *glossema ex* VVLG] (οὐ διαρρήξετε, VVLG. nolite scindere. *adde*: VVLG. lev. 13, 45 habebit vestimenta -uta [παραλελυμένα]. HIER tract. in psalm. I p. 95, 14 *syn.* scindantur. RVFIN. hist. mon. 31 p. 458^C *iussit eum* vestimentum -ere atque iterum resuere et rursus resolvere. PS AVG. serm. 27, 3). HIER. epist. 117, 7, 2 si de industria -uta sit tunica, ut aliquid intus appareat *eqs.* (ISID. in lev 11, 16 *allegorice*: -utis tunicis, id est omnibus secretis manifestatis). PS. AVG. serm. 252, 1 aliquid in stola animae. *adde*: AMM. 23, 6, 84 licet sinus lateraque -uta (*i. non tecta*) relinquant flatibus agitari ventorum (VEREC. in cant. 2, 40 *allegorice*: latus . . . -ere hoc est cordis revelare secreta). *transl.* (*cf. p. 1508, 82*): PERS. 3. 59 oscitat hesternum -utis (*i diductis*) undique malis (CASSIAN. inst. 2, 10, 1 -utis malis et hiantibus). ARNOB. nat. 3, 27 dea *Venere* cogente . . . dissu[ri]untur tenacium matrimoniorum nexus. *reflexive*: AVG. util. cred. 8, 20 p. 25, 11 -bam me tamen magis magisque ab istis, quos iam deserere proposueram. *part pro adi.* **dissūtus** *v. supra.* *neutr subst.* **dissūta**, -ōrum: HIL. in Matth. 19, 11 -a vestium retexuntur. PS. AVG. serm. 300, 4 -a consuere, conscissa sarcire.

syn.: (di)scindere, resolvere. *opp.*: consuere, retexere.

dissupo *v.* dissipo. **dissyllab-** *v.* disyllab-.

distābēsco, -tābuī, -ere *a* dis- *et* tabescere. GLOSS. dista⟨b⟩uit elanguit, distillavit. -erunt contabuerunt. asunduu (*anglosax.*). 1 *proprie i. q (con)tabescere, dissolvi*: *de rebus et partibus corporum*: CATO agr. 24 sinito . . . cum musto -at *sal.* PAVL. FEST. p. 156 (= FEST. p. 157) iecur cum -uit in coquendo. VEG. mulom. 1, 11, 13 ut suspirium -at (de- *S saec. VI*) in aqua (CHIRON 362). OROS. hist. 5, 16, 11 corpora in modum nivium -erunt. *de hominibus ipsis*: OROS. hist. 2, 10, 11 pedestres . . . copiae . . . labore, fame ac metu . . . -uere. CASSIAN. inst. 5, 30, 1 eius (*urae aegritudinis*) languore -ui. ORIG. Const. 3, 8 p. 8, 4 Galerius . . . sic -uit (distibuit *cod. corrector*), ut aperto . . . viscere moreretur. 2 *translate in* ITALA *et apud Christianos*: ITALA Ios. 5, 1 (Lugd.) -erunt sensus eorum (ἐτάκησαν, VVLG. dissolutum est cor). ITALA Iob 42, 6 (Hier. interpr. Iob 42, 6 Aug. civ. 22, 29 p. 627 D. *cf.* gen. ad litt. 10, 8 p. 305, 18 pecc. mer. 2, 11, 16) despexi memetipsum et -ui (ἐτάκην, VVLG. *deest*). ITALA psalm. 62, 2 (Ambr. in psalm. 118 serm. 20, 52, 2) quam -uit caro mea in terra deserta. ITALA Hab. 3, 6 (Hier. in Hab. 3, 6 p. 641) aspexit et -erunt gentes (διετάκη, VVLG. dissolvit). *add. praepos.*: ITALA psalm. 138, 21 (Aug. spec. 6 p. 45, 18) contra adversarios tuos -ui (ἐξετηκόμην, VVLG. tabescebam). AVG. conf. 3, 3, 5 in quantas iniquitates -ui! (contabui *V*). ARNOB. in psalm. 118 p. 521^B tabescebam (*cf.* psalm. 118, 139) . . . quomodo -uit Moyses in populo praevaricatore . . ., quomodo Samuel in Saule. *cf. etiam* detabesco.

syn.: dissolvi.

distaedet, -tīsum (-taesum), -ēre *a* dis- *et* taedere. PAVL. FEST. p. 72 distisum et pertisum dicebant, quod nunc di⟨s⟩taesum et pertaesum. *c. gen.*: PLAVT. Amph. 503 edepol haud quod tui me neque domi -at. *c. inf.*: TER. Phorm. 1011 cum hoc ipso -et loqui (*cf.* ROMAN. Char. gramm. I 198, 8 'dis' pro 'valde'. EVGRAPH. *ad l.* -et: id est valde pudet. SCHOL. Ter. p. 139, 31 -et: valde taedet vel dis testibus [*sic*] taedet me loqui).

? prosodiae velut quaedam ⟨**d**⟩**istāmina** SERG. gramm. IV 532, 10 (*ex Varrone*; διαστήματα *coniec. Wilmanns*). *sed cf. etiam s.* stamen.

distāns, **-anter** *v.* disto. *Hofmann.*

ᴮdistantia, -ae *f.* [*a* distans, distare. *Th.*]. *i. q. intervallum, discrimen, differentia.* GLOSS. διάστασις, διχόνοια, inaequalitas, differentia. *legitur inde a* CIC., *frequentant* TERT. AVG. BOETH. [*e coni.* AMM. 31, 2, 9.]

I *proprie*: *de intervallo vel separatione locali vel temporali, interdum de numerorum intervallis* (*accedit genet. passim*, ad *l. 68 et p. 1510, 15*, inter *l. 79 et p. 1510, 2*): VARRO gramm. frg. 76 p. 210 G.-S. vocem sicut omne corpus tris habere -as: altitudinem, crassitudinem, ⟨longitudinem⟩ (*cf. l. 83*). VITR. 5, 4, 2 *tonorum.* 5, 4, 3 intervallorum. 5, 4, 6 ei *sonitus* intervalla . . . et -as habent crescentes. 6, 1, 7 quae . . . progredientibus ad septentrionem sunt nationes, . . . altiores habent -as ad mundum (ad mundi *codd.*, mundi *Krohn*). COLVM. 1, 1, 20 *servi* tam longa dominorum -ā corrumpuntur. 9, 8, 8 loci (SIDON. epist. 8, 9, 5 *cf. l. 77*). PLIN. nat. 2, 61 a longissimis -ae suae metis (*de Veneris et Mercurii stellis*). *ibid.* a longissimis -ae suae finibus (*de Veneris stella*). PS. QVINT decl. 1, 12 paries habet -am, vacat aliquid loci. LIB. col. grom. p. 214, 1 L. nulla interiecta -a. p. 227, 7 quorum limitum -a est ped. *tot.* TERT. adv. Marc. 4, 34 p. 537, 3 per immensam illam -am sublimitatis et profunditatis. CARM. epigr. 871, 3 (*Burdigalae*) nec me diversi cogit -a mundi. PANEG. 9 (12), 21, 5 magna . . . intercapedine temporis ac brevi locorum -a (AVG. c. Iul. 2, 10, 37 SIDON. epist. 9, 8, 2 *cf. l. 69*). MAR. VICTORIN. verb. script. 3 quid . . . est separare, si non -am inter haec (*lucem et tenebras*) facere (*cf.* CAEL. AVR. acut. 2, 12, 85 ob dentium [*cf. p. 1510, 5*] faciendam -am. chron. 1, 4, 110 oris facienda -a. *cf. p. 1511, 40*). AVSON. 336, 75 triplex sideribus positus, -a, forma. FAV. EVL. p. 11, 15 dupli ac tripli -as. AMBR. Noe 6, 13 in nostro corpore summa est et media et minima -a (*cf. supra l. 64*). AVG. civ. 5, 5 p. 196, 19 D. si tanta -a est temporis in nativitate geminorum. MART. CAP. 7, 758 ubi alter numerus maior, alter minor est, protinus inter eos -a est. 9, 930 diesis . . . -ae sunt tres (*in musica*). 9, 965. AVELL. p. 196, 26 unitati ne dederis -am neque dividas deum a carne CAEL. AVR. acut. 2, 10, 69 palpebrarum. 2, 10, 70 ut sit *dentibus* quaedam interiecta -a (2, 10, 74 perfecta dentium -a. *al., cf. p. 1509, 80*). 3, 5, 50 oris hiscens -a (chron. 1, 4, 110). 3, 7, 74 motus earundem partium . . . temporis -ā differentes (chron. 2, 13, 164 -ā temporum. THEOD. MOPS. in Gal. 1, 3—5 p. 5, 16 temporum prolixitas vel -a [διάστημα]). CLAVD. MAM. anim. 2, 4 p. 114, 21 pro partium -a (*cf.* 3, 6 p. 163, 20). ALC. AVIT. epist. 93 p. 100, 29 orientalium . . gentium -a. BOETH. arithm. 1, 10 p. 23, 14. 2, 23 p. 107, 6. 2, 46 p. 150, 9 *syn.* intervallum. mus. 1, 8 p 195, 6 intervallum . . . est soni acuti gravisque -a. 1, 10 p. 196, 4 quibus . . . inter se -is consonantiae differant. 1, 20 p. 208, 6 -a meses et parameses. 1, 31 p. 222, 7. 2, 29 p. 262, 14 hemitonii. 4, 6 p. 319, 19 paranete hyperboleon ad neten hyperboleon obtinens -am tonum. *al.* *nota*: DIONYS EXIG. Greg. Nyss. creat. 31 p. 403^C *pulmo* cedens atque rarescens rursusque attrahens aerem per -am movetur (*i. se dilatans*; *gr.* τῇ διαστάσει).

II *translate*: *i. q. discrimen, diversitas*; *nonnullis locis fere i. q. species* (*pluralis l 27. 37. 41. 46 sqq. 52*; *p. 1511, 9. 27. 29. 35. 37 acced. genet. passim.* ab *l. 38. 50*; *p. 1511, 22.* ad *p 1511, 25 sq. 28.* apud *l. 69. 76.* cum *l. 68.* in *c. abl. l. 24. 50. 52*, in *c. acc. l 40*, inter *l. 28. 36. 43. 48. 53. 59. 61. 65*; *p. 1511, 8. 17 al.*): CIC. Lael. 74 morum studiorumque. LVCR. 2, 373 intercurrat quaedam -a formis. 2, 525 formarum. 6, 636 tantaque in his rebus -a differitasque. QVINT inst. 5, 10, 26 condicionis *personae* etiam -a est *in argumentatione.* 7, 10, 10 caloris -am (*in aegroto*). GELL. 2, 26, 6 quasdam -as coloris rufi. APVL. Plat. 2, 13 per dissimilitudinem morum et -am vitae. TERT. nat. 1, 5 p. 65, 27 multum -ae inter crimen et nomen. anim. 10 p. 314, 19 cum -am non das, ut ipsa sit anima spiritus, dum *eqs.* 16 p. 322, 7 †delicti diversitas . . . ex -a auctorum. 27 p. 345, 14 temporum. resurr. 5 p. 32, 3. adv Marc. 4, 1 p. 425, 16 quid differentiam rerum ad -am interpretaris potestatum? 4, 25 p. 508, 9 pro differentia . . . mercedum operarum quoque credenda -a est. 4, 34 p. 538, 22 non erit divinitatum statuenda -a, sed ipsarum materiarum. 5, 3 p. 577, 14. IREN. 5, 36, 2 habitationis (διαστολήν). PS ORIG. tract. 12 p. 138, 16 magna est -a inter coccum et purpuram. ARNOB. nat. 2, 59 qualitatum -as. LACT. inst. 5, 7 bonorum ac malorum. ira 7 hominis atque mutorum. NON. p. 438 *voces* hanc h a b e r e -am (p. 423 genetrix a matre hanc habet -am. p. 439 simulare et dissimulare hanc habent -am. p. 441 AVG. c. Fel. 1, 18 p. 823, 28. DIOSC. 3, 133 *leucoyon* in flores -as habet [διαφορὰ ἐν τῷ ἄνθει]. 3, 149. CASS. FEL. 35 quattuor -as . . . habere uva [*i. tumor faucium*] ostenditur. 38. *cf. p. 1511, 41*). MAR. VICTORIN rhet. 1, 1 p. 156, 22 quae -a sit inter rhetorem, sophistam et oratorem. 2, 16 p. 272, 12 illa tantum -ā et dicendi diversitate. IVL. RVF. rhet. 22 p. 44, 14 harum *specierum* -a est, quod *eqs.* RHET. min. p. 586, 13 temporis -ae sunt duae: semper et accidens (*fere i. q. differentiae, cf.* p. 586, 15 loci -ae . . .: spatium et sedes). CHAR. gramm. I 70, 2. CONSENT. gramm. V 386, 8 quid -arum *illi modi* inter se habeant. CASSIOD. (*ex Papiriano*) gramm. VII 158, 12 ut esset -a genetivorum a dativis. PALLAD. 3, 25, 4 cum in *pomorum generibus* excolendis sit nulla -a. 4, 10, 27. 11, 14, 1 POTAM. tract. 1. HIL. in psalm. 14 habitationis et requiei. 118, 3 p. 356, 20 sunt . . . -ae in singulis . . . rebus. OPTAT. 1, 10 p. 13, 18 inter scismaticos et haereticos quam sit magna -a. 1, 21 p. 23, 10. 5, 3 p. 125, 3 *al.* AVSON. 89, 3. AMM. 29, 2, 2 sine fortunarum -a. 31, 6, 7 sine -a aetatis vel sexus. CLAVD. DON. Aen. 1, 639 fuit in . . . apparatu *convivii* diversitas propter -am personarum. VEG. mil. 3, 13 sed illa -a est, quod, si . . ., si vero *eqs.* FVLG. aet. mund. p. 141, 12 (*cf. p. 1511, 31*). AMBR. hex. 4, 4, 14 *nativitatis.* 4, 4, 17. HIER. epist. 49, 14, 9 tantam nos inter virginitatem et nuptias fecisse -am (AVG. c. Iul. op. imperf. 1, 120 inter te . . . et Manichaeum . . . magnam factam esse -am. ENNOD. dict. 12, 11 p. 464, 7 inter unius naturae homines -am facitis. CASSIOD. compl. in I Cor. 15, 39 totius carnis -am facit [*syn.* discernit]). 49, 14, 13 in Gal. 6, 3. in Ier. 5, 33, 2. 6, 15 p. 886 nullam h a b e r e (*i. statuere*) -am bonorum malorumque operum (VVLG. Ezech. 22, 26 inter sanctum et profanum. MART. CAP. 8, 844 temporum, quibus signa oriuntur aut occidunt. 8, 851 horum . . . septem [*sc. planetarum*] illa eo maxime cum fixis sideribus habenda -a, quod *eqs.* MAX. epist. p. 2, 29 nullam apud Christum -am et condicionem . . . haberi nec sexum). 25, 34/35 p. 1023 tract. in Marc. p. 345, 31 in Matth. 13, 20/21. 13, 37 *sq.* adv. Pelag. 2, 7 p. 543^B personarum (VVLG. deut. 1, 17). praef. Vulg. in euang. quotiens praetulerint in numerorum adnotatione -am. in catal. Paul. stili sermonisque (ISID. eccl. off. 1, 12, 12 *syn.* propter dissonantiam sermonis). VVLG. deut. 1, 39 boni ac mali (eccl. 6, 5). II par. 12, 8 ut sciant -am servitutis meae. 14, 11 domine, non est apud te ulla -a, utrum . . ., an . . . . DOCTR. apost. 1, 1 -a . . . magna est duarum viarum (*sc. vitae et mortis*; διαφορά). AVG. civ. 5, 4 D. ut . . . inimicos eos (*Esau et Iacob*) inter se faceret ipsa -a. 8, 21 p. 351, 22 elementorum. 9, 17 p. 392, 27 locorum (*cf.* CLAVD. MAM. anim. 2, 12 p. 146, 19 quia cum differentia dignitatum sit -a locorum. 3, 10 p. 171, 5). 15, 10 p. 76, 10 D. 20, 27 p. 477, 7 praemiorum atque poenarum. *al.* epist. 140, 8. 167, 18 sedendi et standi. c. Fel. 1, 18 p. 823, 31. quaest. hept. 1, 105 hoc . . . quā -ā dicatur 3, 8 sacrificia non pro -a peccatorum . . ., sed pro -a personarum distinxerit. 5, 15 p. 383, 26 *syn.*

[*Pflugbeil*]

differentia duorum testamentorum. gest. Pelag. 14,32 gratiarum. pecc. mer. 1, 31, 60 divinitatis et infirmitatis. c. Pelag. 3, 4, 11 spir. et litt. 15, 42. 16, 28 (*opp.* congruentia). serm. 1, 5 creaturae creatorisque. 22, 8 peccatorum. virg. 46, 47 fertilitatis. *al.* BACHIAR. fid. 5 p. 1033^{A} iustorum peccatorumque. CHROMAT. in Matth. 10, 2. MACR. sat. 7, 7, 16. PHYSIOGN. 46 masculini et feminini -a, quorum discretionem supra prosecuti sumus. THEOD. PRISC. cup. faen. 17 huius passionis. DIOSC. 4, 24. MART. CAP. 9, 969 est quoque -a inter rhythmum metrumque non parva. LEO M. serm. 75, 4. CASS. FEL. 49 sunt ictericorum -ae duae. 52. 54 *al.* PETR. CHRYS. serm. 88 p. 449^{C} sic est unitas trinitatis, ut nulla sit in deitate -a. CLAVD. MAM. anim. 1, 12 p. 55, 12 eandem ..., quae est in siderum qualitate discrepantia, resuscitatorum corporum fore pro meritorum diversitate -am. 2, 3 p. 110, 11. FAVST. REI. spir. 1, 7 p. 113, 8 *syn.* dissimilitudo ... (differentia). ALC. AVIT. c. Arr. 30 p. 13, 30 carm. 5, 245. 6, 283. epist. 22 p. 55, 8 meriti alternante -a. hom. 7 p. 117, 3. 8, 4 p. 119, 25. 9, 2 p. 120, 17 LEX Roman. Visig. (epit. inst. Gaii) 2, 5, 5 inter legatum vindicationis et damnationis illa -a est, ut *eqs.* BOETH. herm. sec. 1, 1 p. 23, 16. 3, 9 p. 197, 1. *ibid.* p. 229, 5 quoniam nec de eo ulla -a est, sive ... sive .... 4, 1 p. 305, 18. 5, 12 p. 381, 28 magna ... -a est, an ... an .... in Porph. comm. pr. 1, 17 p. 51, 17 generis specieique. 1, 19 p. 56, 13 de differentiae accidentisque a genere -a. *ibid.* p. 56, 22 differentiam -amque. 2, 1 p. 86, 16 harum ... communes et propriae differentiae quodammodo discrepantiam -amque faciunt (*i. efficiunt. cf. l. 37*). *ibid.* p. 87, 14. 2, 19 p. 119, 10 *sq.* cum superioris generis ad alia quattuor differentiae fuerint, nunc vero differentiae (*genet.*) ad alia tres -ae videantur, septem hae -ae fiunt. in Porph. comm. sec. 5, 18 p. 336, 14 expositis igitur -is differentiae ad cetera. *ibid.* p. 336, 17. ENNOD. epist. 8, 16, 2 p. 211, 6 est facti unitas in -a personarum. opusc. 10, 2 p. 419, 18. APRING. in apoc. 21, 21 meritorum. FVLG. RVSP. ad Monim. 2, 11 p. 191^{C} c. Arrian. 7 p. 217^{B} (*syn.* differentia). rem. pecc. 2, 5 p. 555^{C} (*cf. p. 1510, 58*). CASSIOD. in psalm. 24, 3. 134 conclus. MVTIAN. Chrysost. hom. 19, 1 p. 357/8 (τὸ διάφορον). GREG. M. in Ezech. 1, 1, 17 PALLAD. hist. mon. I 6 p. 269^{C}. 37 p. 325^{D} ORIG. in Matth. 16, 16. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 3 p. 357^{C} tres -as (τρεῖς διαφοράς) voluntatum novit apostolus: carnalem ... animalem ... spiritalitatem. EXPOS. fid. Caspari Anecd. p. 311. ISID. orig. 11, 1, 56 -as vocis.

iuncturae: -a est: *saepe.* intercurrit: *p. 1510, 22.* -am dare: *p. 1510, 3. 29.* facere: *p. 1509, 79 sqq. 1510, 60 sqq. 1511, 24.* efficere: *p. 1511, 37.* habere: *p. 1509, 64 66 sq. 72. 1510, 26. 38 sqq. 42. 64 sqq.* intericere: *p. 1509, 73. 1510, 5.* obtinere: *p. 1510, 15.* ponere: CASSIOD. inst. div. 5 p. 1117^{C}. praeferre: *p. 1510, 72.* statuere: *p. 1510, 34.*

syn. et iuxta posita: *ad I*: prolixitas (THEOD. MOPS. in Gal. 1, 3—5). *ad II*: differentia (AVG. quaest. hept. 5, 15 *al.*), differitas (LVCR. 6, 636), discrepantia (BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 1 p. 86, 16), discretio (PHYSIOGN. 10 *al.*), dissonantia (ISID. eccl. off. 1, 12, 11), diversitas (MAR. VICTORIN. rhet. 2, 16 p. 272, 12 *al.*).

distantīvus, -a, -um [*cf. c.* distare, distans. *Th.*]. *i. q. ad distantiam efficiendam valens*: TERT. anim. 9 p. 310, 5 illud trifariam -um (distantium *trad.*), longitudinem dico et latitudinem et sublimitatem. *i. q. distantiam habens*: CHALC. comm. 16 haec eadem ... duum corporum -a (distantia *al.*) seu duplex medietas coniungere distantia corpora ... sic ostenditur (*cf. de eadem re infra*: distans competens *[i. analogia, proportio] est,* quod duobus mediis finibus separat extima [*velut* 8 : 4 = 6 : 3]. *opp.* continuum competens [*velut* 8 : 4 = 4 : 2]). *Pflugbeil.*

[**distario** occupatio GLOSS. (*vel* disturio) *v.* distentio *p. 1516, 63,* distractio *p. 1540, 46.*]

distēctus, -a, -um *part.* [*a* dis- *et* tegere, *cf.* detegere. *Th.*]. *i. q. detectus, denudatus*: ALC. AVIT carm. 4, 408 qui (*Chanaan*) forte cachinno -um petiit ... patrem (*sc. Noë*). GREG. M. epist. 14, 3 domus ipsa ... parte -a, parte diruta, parte igne probatur esse consumpta.

distegia, -ae *f.*, διστεγία. *i. q. aedificium vel aedicula vel porticus duo tabulata habens* (*quid sit parum constat*): INSCR. Revue des études anciennes 2 (1900) 239 (*Emeritae Augustae, ex apographo*; = CORP. VI 3050* *immerito inter falsa relata*) hortulo⟨s⟩ aedicul(am) sacell(um) cum disteg(ia) Servilia Cinyra fecit sibi. *supplevit Hübner propter graecum vocabulum, ut videtur; nam* distegum, -i *n.* (CORP. VI 2653*) *non iam licet afferre.*

distegus, -um *adi.*, δίστεγος. *i. q. duo tabulata habens*: CORP. VI 1600, 8 conparaverunt ... armarium -um cum taberna et hortulo.

†**distemistea**. FVLG. myth. 2, 6 p. 45, 23 Nicagoras in -a libro (*Διὸς θεμιστεία Plasberg*).

⌘**distemperantia**, -ae *f. a* distemperare. *t. t. medicorum ex gr.* δυσκρασία *versus*: PS. SORAN. quaest. med. 80 aegritudo est -a humorum in nobis consistentium. *ibid. iterum.* PHILAGR. med. 1 p. 74 frigidae -ae splenis (PLIN. VAL. 5, 25. 26 tit. MISC. Tir. p. 49, 6 ORIBAS. syn. 2 add. p. 843). *ibid.* calida (PLIN. VAL. 5, 18 tit. ORIBAS. syn. 4, 19 *al.*). 1 p. 76 *saep.* 1 p. 78 80 compositis (*opp.* simplici). *passim in hoc capitulo.* ORIBAS. syn. 5, 51 sicca (5, 53). 5, 53 (*plur.*) *al.*

distemperātio, -ōnis *f. a* distemperare. *i. q. distemperantia*: PS. GARG. MART. p. 211 quibus ... ex -e caloris stomachus patitur.

distempero, -ātus, -āre *a* dis- *et* temperare. NOT. Tir. 56, 93ᵃ -at. **1** *i. q. contemperare, commiscere*: PLIN. VAL. 1, 5 nuces ... -as cum aceto et imponis. 2, 45 cum -atum fuerit *vinum.* MISC. Tir. p. 50, 12 in vino. CASS. FEL. (?) cod. Cantabr. p. 59 aequalia pondera -a cum aqua de rosa. PS. THEOD. PRISC. add. p. 271, 7. 282, 24 ORIBAS. syn. 2 add. p. 848. **2** *i. q. male temperare* (*cf.* distemperantia): PHILAGR. med. 1 p. 74 frequenter ... -atur splen. *ibid.* -atus efficitur. ORIBAS. syn. 1, 34. 5, 47 si digerit bene venter, temperatus est, si autem non digerit, -atus est. 6, 24 aërum qualitates si -ati fuerint frequenter in omnibus. *Hofmann.*

⌘**distendo**, -tendī, -tentum (-tēnsum), -ere *a* dis- *et* tendere. *part.* -sum, *quantum de tradita scriptura certe iudicare licet (id quod plerumque fieri nequit), legi videtur in libris aut in librorum parte inde a* TERT. apol. 9, 14 (*v. infra l. 62*) *apud* COMM. instr. 2, 20, 19 ENNOD. epist. 8, 8 p. 206, 9 VEN. FORT. carm. 11, 3, 11 GREG. M. dial. 2, 8 p. 152^{A} moral. 2, 75 *alios, ita tamen, ut ab eorundem saeculorum scriptoribus etiam formae in* -tum *desinentes usurpentur. v. etiam* NOT. Tir. 12, 4 distentus 12, 18 distensum. dest- *pro* dist- *exhibet cod. Palat.* VERG. ecl. 9, 31, *item cod. Vat.* AMM. 19, 12, 13. 29, 5, 54. GLOSS. *singulis capitulis praescripsi praeter* -it περιτείνει. -nsis: ventilatis causis (*cf. IV B 2*). *legitur inde ab* ENNIO *atque* PLAVTO, *deest apud* CIC. *al.* [*ex coniectura*: SEN. dial. 3, 2, 2 alium *ira iussit* in cruce (cruces *codd.*) membra distendere (*Lipsius*, diffindere *vel* diffundere [*cf. vol. V p. 1103, 5*] *codd. vett.*). *loc. dub.*: BOETH. mus. 4, 3 p. 309, 7 si quando melos aliquod musicus voluisset ascribere super versum rhythmica metri compositione distentum (*codd., malim* distinctum). LACT. Phoen. 131 caudaque porrigitur fulvo distincta (*recent.*; distenta *vett.*) metallo. *cf. p. 1517, 51.* HEGES. 3, 1, 1 (*v. p. 1513, 31*), *ubi* distendebatur *cod. Cassell.*, distring- *vulg.*].

I *i. q. tendere, extendere*:

A *proprie* (*inde a* PLAVTO *infra l. 79*): **1** *de rebus corporeis*: **a** *generatim de arcu, chorda, tignis; de vestibus, velis sim.*: GLOSS. διατείνω. OV. ars 2, 209 -nta suis umbracula virgis. VITR. 10, 2, 8 tignum, quod erigitur et -itur retinaculis quadrifariam. COLVM. 4, 17, 6 *vinea* ex utraque parte iugo devincta pari libramento velut ancoris quibusdam -itur. SVET. Otho 2, 1 -nto sago. GELL. 15, 15, 3 'velis passis' ... significat diductis atque -ntis. TERT. idol. 8 cymatia -ere. pudic. 2 (*trop.*) funem contentiosum alterno ductu in diversa -ere. FAV. EVL. p. 16, 1 huic chordae si alteram iungas diversa ratione -ntam (RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 8, 1 nec arcus districto semper nervo chordaque -nta utilis erit emissionibus sagittarum [GREG. ἐπεὶ μηδὲ νευρὰ φέρει τὸ σύντονον ἀεὶ τεινομένη]. AVG. in psalm. 56, 16 psalterium ... chordas -ntas habet. serm. 243, 4). RVFIN. Orig. in psalm. 36 hom. 3, 2 *arcu* dilatato atque -nto. MART. CAP. 8, 872 *Sol* suum circulum contra mundum per obliqua -it (*velut arcum*). EVSTATH. Bas. hex. 2, 5 p. 885^{D} constat factum esse caelum praeceptione dei subitoque -nsum (*velut velum vel tentorium*). PAVL. PETRIC. Mart. 5, 224 -nta ... lintea. ALC. AVIT. epist. 7 p. 39, 2 *turabula paganorum ex metallis confecta* infusa fornacibus et -nta per laminas (*cf.* VVLG. num. 16, 38 producatque ea in laminas). ENNOD. carm. 1, 5, 13 Lyaeus -it tunicas uvarum carcere musti (*i. prelo premit*). **b** *speciatim*: **α** *t. t. medicorum de nervis hominum* (*cf.* distentio): CELS. 4, 27, 1 nervi -untur. 5, 26, 14. 17 *opp.* resolvuntur. 7, 2. 7, 5, 4. 8, 25. **β** *de cute hominis vel animalium* (*verbi notio nonnumquam prope accedit ad exempla sub III A 2 allata*): POTAM. tract. 1 p. 1412^{A} inter ieiunas et numerabiles costas *Lazari* pellis taetra -itur. VEG. mulom. 2, 9, 2 huic (*sc. iumento ex distentione laboranti*) capitis membrana -itur. CLAVD. 18, 259 laxasque laborat -isse (contendisse *al.*) genas fictumque inflatus anhelat (*cf.* ARNOB. nat. 2, 42 inflandis bucculas -rent tibiis. 7, 33 buccas vento -ere. HIER. epist. 22, 16, 2 rubentibus buccis cutis farsa -itur). 20, 449 *cocus secum volutat* quanto ... cutem (*sc. suis*) -at echino (*i. farciat; de re v.* APIC. 8, 339. *cf.* TERT. apol. 9, 14 botulos ... cruore -nsos [*ABEF*, -ntos *DG*]). SIDON. epist. 3, 13, 7 *frons* cutem plicat, supercilia -it. 9, 9, 14 Zenon fronte contracta, Epicurus cute -nta. DRAC. laud. dei 3, 694 iam tegit ossa cutis multos -nta per artus. *de corpore, translate tamen eo modo, ut non aliquod membrum, sed facultas vel indoles eius tendi dicatur*: PETRON. 87, 1 cetera, quae libido -nta dictat (*fere i. q. turgida, ambiguo sensu, cf.* AVG. civ. 4, 11 p. 162, 24 D. turpi nuditate -ntus ... Priapus). NEMES. cyn. 287 (*de equis*) mox laetae redeunt in pectora fortia vires et nitidos artus -nto robore formant. **2** *de tensione corporis hominis vel animalis ab aliis facta*: **a** *generatim*: LIV. 1, 28, 10 duabus admotis quadrigis in currus earum -ntum illigat Mettium. COLVM. 6, 9, 13 ceterum corpus (*sc. quadrupedis*) laqueatum et -ntum temonibus obligatur. LVCAN. 4, 628 *victor victi* inguina ... insertis pedibus -it. RVFIN. hist. 5, 1, 41 Blaudina ... religata ad stipitem atque in crucis modum -nta bestiis pabulum praeparatur (ἐπὶ ξύλου κρεμασθεῖσα). **b** *speciatim de hominibus, qui verberandi causa extenduntur* (GLOSS. ad virgas extentus): PLAVT. Mil. 1407 dispennite hominem divorsum et -ite (distendite *A*, NON., dispendite *P*). QVINT. decl. 338 p. 336, 11 deficientes (suffic- *codd.*) iam per se -is artus lacerasque verberibus iam non cohaerentem cutem. LACT. mort. pers. 21, 4 si quis (*sc. inimicorum Maximiani*) esset verberandus, defixi in stabulo pali quattuor stabant, ad quos nullus umquam servus -i solebat. VVLG. Hebr. 11, 35 [*Fraenkel*]

alii autem -nti sunt (*ἐτυμπανίσθησαν cf. p. 1516, 80*). EVCHER. pass. Acaun. 7 ad poenam vel ad supplicia -itur. ISID diff. app. 76 laniat qui membratim -it. *eadem notio sublatere videtur*: SVET. Tib. 62, 2 excogitaverat ... inter genera cruciatus etiam, ut larga meri potione per fallaciam oneratos, repente veretris deligatis, fidicularum simul urinaeque tormento -ret (*ubi tamen ea quoque inest significatio, de qua v. III A 2 d*). 3 *de motu membrorum corporis*: Ov. met. 4, 491 Erinys nexa ... vipereis -ens bracchia nodis. SEN. Herc. f. 1212 (*translate*) Symplegas ... hinc et hinc vinctas manus -at alto. dial. 3, 2, 2 (*v. p. 1512, 21*). LVCAN. 3, 734 -ntis toto riguit sed corpore palmis (QVINT. inst. 11, 3, 115 in latus utramque *palmam* -imus. CAEL. AVR. acut. 2, 10, 59 manuum neglecta atque -nsa abiectio. 3, 6, 68 *opisthotonicis* neque manus -untur: digitos conductos atque implicitos habent, ut Hippocrates ait *eqs.* [*cf. Hippocr. περὶ νούσων 3, 13 vol. VII 132 Littré ὀπισθότονος ... οὐκ ἐᾷ ... οὐδὲ τὰς χεῖρας ἐκτεῖναι*]. VEN. FORT. vita Pat. 13, 40 contractarum manuum [*sc. ancillae aegrotae*] se tela -it. *de sidere*: AVIEN. Arat. 467 *Andromeda* diducta ulnas ... -it in aethra. 1198 Cepheus ipse caput -ntaque bracchia vasto induitur ponto). LVCAN. 6, 95 -ntaque lumina rumpit. 6, 757 *morientis* -nto lumina rictu nudantur (*cf. p. 1514, 64*). 9, 722 oraque -ens avidus fumantia prester. QVINT. inst. 1, 11, 9 ne immodicus hiatus rictum -at. PRISC. Anast 71 *leo* -it hiatus. GREG. M. dial. 4, 11 cum eum ... conspiceret solutis ... membris quasi in morte -ntum (*cf. l. 10*).

B *translate* (*apud Christianos, imprimis* CASSIAN.): *de animo, i. q. sollicitare* (*totus hic usus fluxisse videtur ex Ecclesiastae [l. 29] interpretatione, ut videtur, iam vetere latina [cf. p. 1517, 45]. significatio ubique eadem, cf. p. 1517, 32 sqq*): ITALA (*v. p. 1517, 33*) eccles. 3, 10 deus distensionem magnam dedit hominibus, ut -antur in ea (*τοῦ περισπᾶσθαι ἐν αὐτῷ*). AMBROSIAST. in Rom. 10, 19 per quam (*gentem*) zelum passi iracundia -rentur. HEGES 3, 1, 1 -batur animi sollicitudine (*v. p. 1512, 27*). CASSIAN. conl. 1, 20, 5 ut *diabolus* monachum ... perniciosarum sollicitudinum occupatione -at. 1, 21, 1 calliditate diaboli circumventum taliquo -ntum ieiunio, ut *eqs.* 19, 6, 4 animum ... expectatio ipsa -it. 23, 5, 1 sollicita mente -itur. 23, 5, 7 *mens* crebris -itur curis. inst. 4, 35 sollicitudine curaque (POMER. 2, 21, 2). VICTORIN. ad Ruric. epist. 2 p. 444, 19 pro filiae redemptione anxietas paterna -itur. *accedit enuntiatum finale*: CASSIAN. conl. 11, 13, 1 is qui alium valde amat ... attonita semper pietate -itur, ne ... intepescat. *accedit* ad: CASSIAN. conl. 9, 5, 5 ad duorum vel trium solidorum acquisitionem nosmet ipsos propensiore ... opere ac labore -ere. SALV. eccl. 1, 22 quid ad conquirenda terrena et peritura -eris? (*sc. paterna pietas*).

C *nota sensum genuino contrarium, ita, ut non tentio, sed relaxatio rei antea tentae significetur, fere i. q. retendere*: SCHOL. Hor. carm. 3, 8, 23 'laxo meditantur arcu': ut eos -nsis arcubus victos et fugientes ostenderet. GREG. M. moral. 28, 29 ex studio namque arcus -itur, ut in suo tempore cum utilitate tendatur (*cf. p. 1512, 40*). *in locutione metaphorica*: GREG. M. moral. 28 pr. *conscia virtus animam* a meliorationis intentione -it.

II *i. q. tendendo distrahere, divellere, dirumpere.* GLOSS. -itur discerpitur.

A *proprie*: CAES. civ. 3, 92, 2 Pompeius suis praedixerat, ut Caesaris impetum exciperent ... aciemque eius distrahi paterentur; idque ... fecisse dicebatur, ut ... acies ... -retur. LIV. 3, 23, 1 ut -rent hostium copias. 34, 29, 7 ut -rent (*M*, descenderent *B*) ab apertiore loco hostes (*cf. Weißenb. ad l.*). ANTH 99, 1 Laucontem gemini -unt nexibus angues (*fort propius accedit ad I A 2 a*). PALLAD. hist. mon. I 6 p. 272[B] aspidis dente percussus est ... correptam igitur eam et utraque manu ab ore -ntam scidit mediam (*λαβὼν οὖν αὐτὴν ταῖς δύο χερσὶν ἀπὸ τῶν χελυνίων κρατήσας διέσχισεν*). B *translate de anima*: EPICED. Drusi 5 nec tua te pietas -it amore duorum. LIV. 9, 12, 10 -it ea res Samnitium animos, quod nec ... ire ... nec ... manere ... satis audebant. 27, 40, 1 consules diversis itineribus profecti ab urbe velut in duo pariter bella -erant curas hominum. COLVM. 1, 6, 8 ne villici diversas partes circumeuntis sedulitas -atur. 4, 29, 3 cum vero vastitas operis etiam diligentissimi agricolae curam -it (12, 46, 1 rerum autumnalium compositiones, quae et ipsae curam villicae -unt). 8, 2, 7 quae (*sc. ducenta capita avium*) pastoris unius curam -ant. SYMM epist 1, 3, 4 aut eos occupatio geminata -ret. AMM. 30, 4, 13 inter sollicitudines indicum per multa -ntas. AVG. serm. 54, 1 turbatur enim mens parum intelligentis et praecepto utique obaudire cupientis et per diversa et adversa -itur. SERM. Caspari Anecd. p. 329, 2 quam multa eos sacrificiorum observatione -erit (*sc. conscriptor legis*).

III *i. q. inflare, implere*: GLOSS. -unt implent (SERV. Aen. 1, 433). replent.

A *proprie*: *de cavis corporibus, quae intrinsecus extenduntur vel implentur*: 1 *generatim* (*plerumque accedit ablativus*): VERG. georg. 3, 124 impendunt curas denso -ere pingui quem legere ducem (*sc. armentorum*). 4, 164 *apes* liquido -unt nectare cellas (= Aen. 1, 433 dulci -unt n. c. *cf. l. 76*). TIB. 2, 5, 84 -et spicis horrea plena Ceres. SEN. nat 2, 27, 3 conglobata nubes dissolvitur et eum, quo -nta fuerat, spiritum emittit. PS. CYPR. laud. mart. 7 lactentibus (lat- *codd.*) stipulis -nta imbribus frumenta turgescunt. PALLAD. 14, 83 exiguam sorbum dulci -ere suco novit *malus* (*sc. insitus*). AVIEN. Arat. 1490 seu plenum luminis orbem Cynthia -it. SALV. gub. 1, 9 -nta aureis nummis marsupia. PS. VEN. FORT. vita Med. 5, 15 vasa ... -nta melle (*fort. imitatur* VERG. Aen. 1, 433 *v. p. 1513, 81*). *absolute*: AMM. 29, 1, 13 carceres publici iam -nti (*i. pleni*). 2 *speciatim de corporibus hominum vel animalium*: a *de ventre* (GLOSS. -ntus satis plenus, cibo plenus, pinguis, corpulentus): PLAVT. Cas. 777 ut ipsae solae ventres -ant suos. ENN. ann. 322 Cyclopis venter velut olim turserat alte (alti *cod.*) carnibus humanis -ntus (ENNOD. carm. 2, 63, 2 artubus humanis Polyphemus vixit et atro sanguine -ntus [-ntos *codd.*, *prob. Hartel*] delicias habuit). SEN. dial. 4, 20, 2 *pueri* ne cibis quidem implendi sunt; -entur enim corpora et animi cum corpore tumescent. nat. 4, 13, 6 -ntos copia ferculorum ac varietate. epist. 47, 2. 83, 21 viscera. 95, 16. COLVM. 7, 5, 19 ovis toto ventre -itur. 7, 10, 6 -ntam pabulis alvum (QVINT. inst. 2, 10, 6 quadrupedes ... pabulo -ntae). PLIN. nat. 32, 75 *rana* ventres boum -ens. PLIN. paneg. 49, 6 -ntus solitaria cena. SVET. Claud. 33, 1 -ntus ac madens. APVL. met. 1, 18 cibo et crapula -ntos (2, 31 crapula -ntus). 7, 14 (*de canibus*). 7, 27. CYPR. laps. 30 sagina largiore -ntus (AMM. 21, 12, 15 largiore ... potu saginisque -nti. *cf. p. 1516, 46*). PANEG. 9 (12), 24, 2 trucem Francum ferina sola carne -ntum. AMM. 22, 15, 22 belua (*hippopotamus*) ... -nta (22, 15, 23 *cf.* SOL. 32, 31). 25, 10, 13 *Iovianus* avida cruditate -ntus (AMBR. Noe 8, 24 helluones ... -untur cruditatibus usque ad periculum; *opp.* solvuntur visceribus exinanitis [MACR. sat. 7, 7, 17 qui usque ad periculum -untur vino plurimo]. HIER. in Is. 65, 13/14 p. 785[C] SALV. gub. 4, 19. 7, 70). SCHOL. Cic. Bob. p. 102, 23 St. barbari hominis, quem poma inusitata -erint. AMBR. Noe 6, 13 epulis ventre -nto (PS. AMBR. serm. 7, 2 ventrem cibo. HIER. epist. 55, 2, 3). HIER. epist. 9, 3 viscera -nta (*opp.* venter vacuus). RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 14, 5 corpora pingui arvina. 9, 3, 5 abundantia cibi corrumpit -nta praecordia. PAVL. NOL. epist. 23, 8 ut *farina nostra* ... fraternitatem ... monacham ... duplici ministerio fermentatis orbibus aut soluto farre -at. MACR. sat. 1, 11, 14 dum se mensae copiis et aviditate -unt. somn. 1, 3, 4 -ntus cibo. CASSIAN. inst. 6, 23. MART. CAP. 2, 135 *pectus* nescio qua intima plenitudine -ntum magno cum turgore respiciens (*de pectore dicit, sed quasi de ventre, nam postea virgo id, quod intra pectus est, evomit*). SALV. eccl. 3, 15 quomodo ... viscera exsaturata -at (*syn.* quibus copiis ventrem expleat). PAVL. PETRIC. Mart. 1, 57. *paulo latiore sensu*: SALV. eccl. 4, 32 *heredes mei* -untur deliciis a me relictis. *a ventre ad res spirituales transl.*: MAR. VICTORIN. ad Iust. 16 *animae* ad pinguedinis -ntae grassamina. SIDON. epist. 6, 6, 2 ut ... interioris hominis maciem saepenumero mysticus adeps et spiritalis arvina (*cf. supra l. 31*) -at. b *de graviditate*: Ov. met. 15, 219 corpora visceribus -ntae condita matris. IVV. 6, 598 si *uxor tua* -ere vellet et vexare uterum pueris salientibus. APVL. met. 1, 9 iam octo annorum onere misella illa velut elephantum paritura -itur. PRVD. ham. 585 mater (*sc. vipera*) morte sua, non sexu fertilis, aut de concubitu -nta uterum. PAVL. NOL. carm. 6, 105 gravida -itur alvo Elisabeth. ALC AVIT. carm. 6, 174 perfectoque gravis fetu -itur alvus. c *de uberibus* (*ante* LACT. *tantum de pecudibus*): GLOSS. -ntas: plena ubera lacte. LVCR. 1, 259 *pecudibus* candens lacteus umor uberibus manat -ntis. VERG. ecl. 4, 21 ipsae lacte domum referent -nta capellae ubera. 7, 3 -ntas lacte capellas. 9, 31 cytiso pastae -ant ubera vaccae HOR. epod. 2, 46 claudensque textis cratibus laetum pecus -nta siccet ubera (*cf. p. 1516, 45*). Ov. met. 13, 826 ut vix circueant *pecudes* -ntum cruribus uber. LVCAN. 4, 314 -ntas (*pars codd. et Acro*; -nsas *BG*) siccant (*cf. l. 57*) pecudes. LACT. opif. 3, 6 uberibus (*pecudum*) sua sponte -ntis. 12, 17 *mulieris* turgescentes mammae dulcibus sucis -untur. IVST. 43, 2, 5 *lupa* amissis catulis -nta ubera exinanire cupiens. *in locutione metaphorica*: COLVM. 3, 21, 3 alma tellus ... mortalibus -nta musto dem⟨itt⟩it ubera. d *de variis corporis partibus et de toto corpore*: LVCIL. 646 ut si eluviem facere per ventrem velis, cura ne omnibus -nto corpore expiret viis. SEN. Herc. O. 1222 sanguinis quondam capax tumidi †iecur (tumet igne cor *Leo*, tumidi igne cor *M. Müller*) pulmonis arentes fibras -it. dial. 4, 35, 3 rabida vocis eruptio colla -et. SCRIB. LARG. 181 altercum, quod Graeci ὑοσκύαμον vocant, qui biberunt, caput grave venisque -ntum habent. LVCAN. 9, 797 nec lorica tenet -nti corporis auctum (*i. veneno serpentis inflati*) (CYPR. GALL. num. 537 dum *viperae* tenuia quamquam vulnera letali -unt corpora suco. SOL. 27, 32 prester quem percussit, -itur enormique corpulentia necatur extuberatus. PAVL. PETRIC. Mart. 4, 129 cum iam liventes virus [*sc. serpentis*] -ret artus [*sc. pueri*]. *ut de eo, quem serpentis morsus percussit, sic de ipso serpente*: PAVL. PETRIC. Mart. 3, 238 *ad diabolum*: antiquo serpens -nte veneno). VEG. mil. 1, 6 suris et pedibus non superflua carne -ntis, sed nervorum duritia collectis. CHIRON 354 *mulus morbo qui maleos appellatur laborans* nares -ntas habebit (*paulo antea*: cum venae tensae fuerint circa collum). MAR. VICTOR aleth. 1, 210 *sanguis* -it molles per nota foramina venas. ORIBAS. syn. 1, 5 tendendo vel -endo arterias (*διιστάντας ἐπιτήδες τήν τε ἀρτηρίαν καὶ τὰς ἄλλας διεξόδους*). 8, 11 p. 217 cerebrus ... intumescit ita, ut -at in capite suturas et testa (*i. testam; φλεγμαίνων ὁ ἐγκέφαλος οἰδεῖ*

[Fraenkel]

πολλάκις οὕτως, ὥστε καὶ τὰς ἐν κεφαλῇ ῥαφὰς διΐστασθαι). CELS. 7, 29, 6 solet ... evenire, ut is infans (*sc. emortuus in utero*) umore -atur (*similiter de hydropicis*: COLVM. 7, 7, 3 cum -etur aqua cutis, quod vitium Graeci vocant ὕδρωπα. SCRIB. LARG. 133 ad hydropicos, cum iam -nti sunt propter aquae multitudinem. PALLAD. hist. mon. I 2 p. 263ª vidimus hominem tanto corporis tumore -ntum, ut *eqs.* [*antea* p. 262ᵈ aquoso languore pervasus]. *cf.* RVFIN. hist. 1, 8, 7 umor ... erga pedes tumidos oberrabat, et ab inferioribus partibus pube tenus tumore -ntus). *de oculis* (*cf.* distentio *I A 2 c*): CELS. 6, 6, 26 tument ac -untur cum dolore oculi. CAEL AVR. acut. 2, 10, 77 oculos habent -ntos. *de lingua*: ENNOD. epist. 8, 8 p. 206, 9 -nsam per tormenta ranulam (*i. linguae tumorem*) longis hominibus coaequabo. *de respirationis itineribus*: CHIRON 365 si quod iumentum arida tussi laboraverit, ... tussiet frequenter, -ntus et difficilis spiritus erit in eo (*cf.* RVFIN. hist. 1, 8, 7 spiritus quoque incredibilis inflatio et tentigo [πνεύματός τε ὀρθία ἔντασις]). DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 12 p. 363ᶜ cum plus solito -untur respirationis itinera. *adde*: RVFIN. hist. 1, 8, 14 et cibi aviditate et tussis convulsione -batur (ἐνδείᾳ τροφῆς καὶ βηχὶ σπασμώδει διετείνετο).

B *translate de animo*: 1 *i. q. inflare*, ἐμφυσᾶν: SEN. nat. 4 praef. 2 infelicem animum nunc superbia inflamus, nunc cupiditate -imus. ARNOB. nat. 2, 29 *typho et arrogantia* inanium (inani *Vrs.*) -imur vanitate. AMM. 30, 3, 4 venit immane quo quantoque flatu -ntus ut futurus arbiter superior pacis. CASSIAN. conl. 12, 4, 3 si qui summa honorum ambitione -itur (*cf.* LEO M. epist. 104, 4 ambitione -i). 12, 6, 5 nec cenodoxiae vanitate -itur. 14, 17, 4 vanae gloriae amore -ntus (*cf.* 14, 9, 5). 2 *i. q. implere*: RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 53, 2 *Paulus* erga omnes fraterno -ntus affectu.

IV *i. q. extendere, expandere, promovere, dilatare sim.* GLOSS. -nta extenta.

A *de spatio locali*: 1 *generatim*: MANIL. 1, 843 *ignis* tumidis exaequat dolia flammis procere -nta uteros (*de structura cf. l. 61*). 2, 253 Cancer (*sc. sidus*) patulam -ntus in alvum. 5, 685 cum solidum certo -unt (-ant *al.*) margine campum, *sc. ad salinas faciendas* (*cf.* MAR. VICTOR aleth. 1, 279 *flumen* regna Evilantum -it limo, *i. auget*). SEN. nat. 2, 6, 6 quid ... aliud ... virentes erigit arbores ac -it in (*cf. l. 33*) ramos (*item de arboribus sim.*: COLVM. 4, 21, 2 quae [*sc. vitis*] supra hunc modum materiis -itur. 10, 306 iam rosa -at contorti stamina iunci. RVFIN. patr. 1 praef. 2 vel gravatur fructibus palmes, vel vaga proceritate -itur. MART. CAP. 1, 11 eminentiora prolixarum arborum culmina perindeque -nta. PAVL. PETRIC. Mart. 2, 259 huic pinus vicina loco -nta virentes pandebat ramos. CORIPP. Ioh. 1, 534 ubi glauca nemus -it oliva). LVCAN. 4, 140 medios pontem -it in agros. 6, 489 gelidos ... explicat orbes inque pruinoso coluber -itur arvo (*cf.* AMM. 19, 12, 13 criminibus vero *velut viperis* serpentibus latius, per implicatos nexus sine fine -ntos [*v. p. 1512, 18*] quidam ... extinguebantur). VLT. SYLL. gramm. IV 232, 13 pronomina ... neque multiplicibus syllabis late -nta. HIL. trin. 10, 34 *Christum* penetrantem quidem inferos, sed ubique naturae suae virtute -ntum (*i. per omnia pertinentem*). AVG. gen. ad litt. 5, 10 p. 154, 9 qua latius possent erumpentia fluenta dispergi atque -i. COD. Theod. 7, 13, 12 (*a. 397*) per quas *provincias* res nostra -itur. MAR. VICTOR aleth. 3, 421 -itur agmen (*i. phalanx dilatatur, acies instruitur*). PAVL. PETRIC. Mart. 5, 736 sic -nta nimis longe lateque micabant ... signa. ARATOR act. 2, 682 quinquaginta etiam cubitis -itur arca. *translate*: CASSIOD. var. 1, 4, 15 quo enim se quaevis nobilitas ultra -it quam haec, quae.... BOETH. herm. sec. 2, 7 p. 138, 8 *qualitas humanitatis* determinanda est et aut in pluralitatem -enda aut in unitatem numeri colligenda. NOVELL. Iust. 79 praef. in omnia ... eam (*sc. legem*) quae subiecta sunt -entes. 2 *speciatim*: a *sensu geographico, de terris sim.*: MANIL. 1, 204 tellus ... *non* patulas -nta plagas (*i. in plagas extenta; de structura cf. l. 32*), sed *globosa*. MELA 2, 5 terra ... longe -nta. AVIEN. orb. terr. 224 qua ... pontus -itur. 412 latior ambabus (*Europae et Libyae*) species -itur. 538 Illyris ora dehinc -itur. 566 cetera sub folii specie -itur arva. 575 hic -ntus aquas (*ed. princ.*, aqua *cod.*, *recte, ut videtur; ablat. ad* lambit *pertinet, cf.* ora 634) sata lambit pinguia Ladon. 633 tellus Trinacria patulo -itur agro. Arat. 1727 qua pontus freta per -nta quiescit. ora 217 litusque late saxeum -itur. 580 moles multa gurgitis -itur. AMM. 14, 4, 3 spatia longe lateque -nta. 14, 8, 1 Cilicia spatiis porrigitur late -ntis (23, 6, 65 terrasque lato situ -ntas. 31, 16, 3). 22, 8, 42 terras sine cognita fine -ntas (*cf.* 31, 2, 18). VEG. mil. 1, 8 *populus Romanus* ex parvissimis finibus imperium suum paene solis regionibus et mundi ipsius fine -it. MART. CAP. 6, 626 hoc ... freto laevorsum Europa -itur usque in Tanais fluminis gurgitem. 6, 644 circuitus eius (*Corsicae*) omnis -itur milibus trecentis viginti quinque. 6, 661. 8, 831. VICT. VIT. 1, 37 itinera -nta deserti. PAVL. PETRIC. Mart. 2, 16 urbs Turonum -uta agris. 2, 228 -nti avia ruris. 5, 19 Gallia et immensis late -itur agris. DRAC. laud. dei 2, 380. VEREC. satisfact. 168 ardor concremat incensas -ntis sedibus urbes. PRISC. perieg. 89 Sicaniae gurges ... qui procul effusus Pachyni -itur (*B*, pachinis tenditur *A*) oris ad Cretae summam. 133 Asia quam (*sc. Propontida*) supra populis -itur amplis ad notiam partem. CASSIOD. in psalm. 33, 4 per locorum latitudines forte -ntas. IORD. Get. 3, 17 sinu (*sc. maris*) -nto. 5, 37 ultra quos -untur (*antiquorum codicum pars*, -unt *ex altera parte recepit Mommsen, interpretatus p. 186 'sensu reflexivo'*) supra mare Ponticum Bulgarum sedes. CORIPP. Ioh. 2, 80 iunctasque mari -it harenas Marta mali genetrix. GREG. M. dial. 2, 8 p. 152ᴬ mons -nso sinu hoc idem castrum recepit. b *apud mathematicos et physicos de corporibus, quibus extentio quaedam propria est, item apud theologos Christianos de qualitate dei disputantes.* AVG. civ. 10, 3 p. 405, 33 D. *deus* nec mole -itur nec partitione minuitur. 11, 5 p. 467, 24 substantiam dei, quam nec includunt nec determinant nec -unt loco (*cf.* c. epist. fund. 16 p. 213, 24 *omne corpus* aliud hic et aliud alibi habens per quaelibet spatia locorum distanti et dividua vel potius, ut ita dicam, sectili mole -itur). MACR. somn. 1, 5, 9 planities vero, quam Graeci ἐπιφάνειαν vocant, longo latoque -itur, alto caret. EVSTATH. Bas. hex. 3, 4 p. 894ᴬ corpus ... in altitudine et latitudine -nsum. CLAVD. MAM. anim. 3, 11 p. 174, 8 corpulentum aliquid aut coloratum aut per loca -ntum. *cf.* 3, 16 p. 186, 11 memoria illocalis quaedam capacitas est, quae nec multitudine recordabilium -itur (*sc. ut ex. gr. venter cibis*) nec *eqs.* BOETH in Porph. comm. sec. 1, 10 p. 161, 5 linea vel superficies vel numerus vel singulae qualitates, quas tametsi incorporeas esse pronuntiamus, quod tribus spatiis minime -antur, tamen *eqs.* arithm. 2, 4 p. 90, 3 *superficies nec* trina intervalli demensione -itur. 2, 13 p. 97, 15 quartus *pentagonus* ... quantitate -itur. 2, 49 p. 158, 20 ex longitudine in latitudinem -ntus est cybus. *a corporibus geometricis transl. ad numeros*: MART. CAP. 7, 746 in secundo versu a decem numeri velut linea -untur. BOETH arithm. 2, 4 p. 88, 9 intervalla multiplicata (*sc. numerorum*) maiore sese spatii prolixitate -unt. 2, 5 p. 90, 7 in longitudinem ... -nti numeri (*paulo post*: in aliud ... spatium latitudinis extenti numeri). *de musicorum intervallis*: BOETH. mus. 1, 18 p. 204, 28 diapente ab ... usque ad ... -itur.

B *de spatio temporali*: 1 *generatim*: CYPR GALL. Ios. 572 cuius vita fuit centum -nta per annos atque decem. AVELL p. 596, 18 -untur ecce vota pacem desiderantium, diuturni temporis tractu maeret ecclesiarum ... communio. VEN. FORT. carm. 11, 3, 11 gaudia -nsos pariter celebretis in annos. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 23 p. 383ᴮ moleste ferens intercapedinem temporis, quae dilatione sui desiderata -it. 2 *speciatim de sermone vel libro ampliore*: RVFIN. symb. 22 breviatum sermonem longa dissertatione -imus. AVG. c. Cresc. 3, 82, 94 nolo te per multa -as. MAR. MERC. Theod. adv. Cyr. 1 operae pretium visum est iterum contra niti sermonemque -ere. PAVL. PETRIC. Mart. 5, 201 -ntae et scripta coartans historiae. BOETH. in top. Cic. 1 p. 271, 14 nisi opus multa librorum pluralitate -ret. *cf.* GLOSS. *p. 1512, 20*.

part. perf. pass. pro adi. **distentus** (-nsus *l. 49*), -a, -um. *comparat.*: HOR. sat. 1, 1, 110 quodque aliena capella gerat -ntius uber (*cf. III A 2 c*). PACIAN. epist. 3, 25 p. 94 uva -ntior (*cf. p. 1515, 37*). AMM. 22, 12, 6 milites carnis -ntiore sagina ... potusque aviditate corrupti. 28, 4, 34 plerique -ntioribus saginis addicti (*utroque Ammiani loco translatio ab homine ad rem; cf. p. 1514, 6*). GREG. M. moral. 2, 75 quo est cura -nsior. VEG. mulom. 1, 25, 2 (*enumerantur varia aegrotorum mulorum genera casu dat.*) freneticis, -ntis (*L*, distenticiis *F* [distentiosis *Chir.*], bistentitiis *A*, disentricis *P*), sideraticis (*cf. p. 1512, 57*).

usus reflexivus: *v. p. 1515, 56. 1516, 26.*

deriv.: distento, distentio, distentus.

distênsio *v.* distentio.

[**distentātio**, -ōnis *f.* -e *var. lect. pro* distentione *p. 1517, 63.*]

? **distenticius**, -am, -um *v. l. 51.*

distentio, -ōnis *f. a* distendere. *iuxta formam genuinam legitur* distensio *inde a saec. IV* (CHIRON 114. 275. 276 FVLG. aet. mund. p. 141, 5 RVFIN. Greg. Naz. orat. p. 175, 18 AVG. serm. 243, 4 MARCELL. med. 8, 117. 16, 4 PS. SORAN. quaest. med. 79 CASS. FEL. 42 p. 99, 21 BOETH. arithm. 2, 44 p. 145, 7 VEREC. in cant. 1, 2. 6, 12 *al.*). GLOSS. occupatio (distent-, distens-; *fort. huc etiam referenda* distar-, distur-, *sed cf. p. 1540, 46.* -e δια[σ]τάσει). *primum legitur apud medicos* (CELS. SCRIB. LARG.) *sensu proprio. deinde translate ad sollicitam occupationem significandam usurpatum erat in ecclesiastae interpretatione vetere latina (v. p. 1517, 45), unde fluxit in scriptorum Christianorum tractatus, qui postea eius vocis vim latiorem esse voluerunt, ita ut multis participii* distentus *significationibus responderet. a scriptoribus non Christianis vocem non usurpatam esse nisi ad morbum nominandum vel inde intellegitur, quod* PLIN. *et* DIOM. *gramm., cum eis nomine actionis opus esset a verbo* distendendi *derivato, non -o, sed* distentus (*quod conferas*) *dixerunt.*

I *proprie*: A *i. q. tensio*: 1 *generatim* (*cf.* distendo *I A*): RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 8, 1 nec arcus ... chordaque distenta ... (*cf. p. 1512, 40*), nisi parum quid a -sione (-tione *al.*) laxetur. AVG. serm. 243, 4 diversa -sio (*nervorum citharae*) diversos edit sonos. VEREC. in cant. 6, 12 arcus extensio dominici corporis est in ligno crucis -sio (*cf.* distendo *I A 2*). MVTIAN. Chrysost. hom. 27 p. 405, 1 -o quippe dicitur decollatio (ἀποτυμπανισμὸς γὰρ λέγεται ὁ ἀποκεφαλισμός. *cf. p. 1513, 1*). 2 *speciatim*: *t. t. medicorum*: a *de nervis*: CELS. 2, 1, 12 frigus modo nervorum -em, modo rigorem infert: illud σπασμός, hoc τέτανος graece nominatur. 2, 8, 17 *ipsa febris* nervorum -em rigoremque, si postea coepit, ex toto tollit (*cf. Hippocr.*

[Fraenkel]

vol. V p. 658, 348 Littré τὰ σπασμώδεα καὶ τετανώδεα πυρετὸς ἐπιγενόμενος λύει). *passim apud* CELS.: nervorum -o (*opp.* resolutio 5,28,2 B. 8,4,1. 21). CAEL. AVR. acut. 3, 6, 61 *suprascr.* de conductione, quam Graeci spas[i]mon vocant et -e, quam tetanon appellant (*cf.* 3,6,63) et earum speciebus (*toto hoc capite modo* extentio, *modo* distentio, *modo* tensio *ponuntur*). VEN. FORT. vita Germ. 39,110 nervorum -sionem. **b** *de toto corpore* (*i. q. inflatio*): CELS. 5,28,11 D. SCRIB. LARG. 89 extr. MARCELL. med. 16,4 (*cf.* CASS. FEL. 42 p. 99,21 ad praecordiorum -siones [p. 99,15 praecordiorum tensio]. CAEL. AVR. acut. 2,10,69 colli). **c** *de oculis*: SCRIB. LARG. 26 (= MARCELL. med. 8,117) ad dolores cum rubore et -e oculi sicca (*cf. p. 1515, 9*). **d** *in mulomedicina capitis quidam morbus*: VEG. mulom. 2, 9, 1 -is quoque valetudo ad capitis praecipue causam refertur. 2, 9, 3 cum animal -is aegritudo comprehenderit (tit. cap. 2, 9 de -bus). CHIRON 114 (*in titulorum indice*) de -nsione. 256 si nondum cerebrum gravaverint, -ntionem faciunt ab eo, quod *eqs.* 266 -ntio. 275 de -nsione. *ibid.* quod iumentum a -nsionem (*Bücheler*, ad extensionem *cod.*) laborabit. 276. *de humani capitis morbo*: PS. SORAN. quaest. med. 79 per hanc (*sc. vigilantiam*) ... aegro -nsio fit. et est siccitudo cerebri, quae aufert somnum.

B *i. q. extensio, ambitus, amplitudo (de spatio locali). cf.* distendo *III A*: FVLG. aet. mund. p. 141, 5 murorum ambitus in -ntione (-nsione *al.*) admiranda porrigitur. AVG. in psalm. 44, 4 -ntio aëris (EVSTATH. Bas. hex. 6, 9 p. 932ᶜ aëris -ntione). BOETH. arithm. 2, 44 p. 145, 7 (*cf. p. 1516, 26*) si in quamlibet multiplicitatem numerorum sit constituta -nsio (distantia *al.*).

C *i. q. inflatio. de ventre pleno; cf.* distendo *III A 2 a*: RVFIN. Greg. Naz. orat. 2,6,1 ventris -nsione. PAVL. NOL. epist. 38, 8 init. (*trop.*) ab illa supervacuae -ntionis saturitate vacuatus es. 50,13 extr. (= AVG. epist. 121, 13) -ntio (-nsio *al.*) corporis animae sobrietatem necat. POMER. 2, 22, 1 -e ventris vilibus onerari. MVTIAN. Chrysost. hom. 29, 4 p. 426, 6 gravedinem ex illis cibis et -em ... habiturus.

II *translate i. q. sollicita occupatio* (*cf.* distendo *I B*): ITALA eccles. 3, 10 (Op. imperf. in Matth. 29 p. 784) deus -nsionem magnam (περισπασμόν, VVLG. afflictionem) dedit hominibus, ut distendantur in ea (*cf.* HIER. adv. Iovin. 1,13 statim impleat, quod praeceptum est, et hoc faciat sine ulla -e [distentatione *al*], quae data est secundum Ecclesiasten hominibus huius mundi, ut distendantur in ea [epist. 49, 7, 3]). ITALA eccles 5,13 (Ambr. Iob 2, 4, 12) pereunt in summa -e (*pro* -ntione *pars codd.* distinctione, *reliqui* districtione) ac sollicitudine (περισπασμῷ πονηρῷ, VVLG. afflictione pessima). VVLG. eccles. 8,16 *ut* intellegerem -em, quae versatur in terra (τὸν περισπασμὸν τὸν πεποιημένον ἐπὶ τῆς γῆς). *hebraicam vocem q. c.* ענין, *quam quomodo verterent interpretes valde dubitabant, cum in uno Ecclesiastae libro atque illic quidem passim legeretur (cf. ex. gr. Fürst, lexic. manual. s. v.), iam in interpretatione vetere latina si non ubique, at certe aliquot locis vocabulo q. c. -o redditam esse testatur* HIER. in eccles. 1 p. 392 (*ad* eccles. 1, 13 hanc occupationem ... dedit deus filiis hominum): verbum ANIAN Aquila, Septuaginta et Theodotio 'περισπασμόν' similiter transtulerunt, quod in 'distentionem' Latinus interpres expressit, eo quod in varias sollicitudines mens hominis distenta lanietur. Symmachus vero 'ἀσχολίαν', id est 'occupationem' transtulit. quia igitur saepius in hoc volumine nominatur, sive 'occupationem', sive 'distentionem', sive quid aliud dixerimus, ad superiorem sensum cuncta referantur (*sic ipse* HIER. in eccles. 8 p. 456 [*ad* eccles. 8, 16] *transtulit*: viderem occupationem, *in* VVLG.: intellegerem -em; *cf. l. 41*). *vox illo artiore sensu, quo adhibetur Ecclesiastae locis* (*sc. ut significet sollicitam occupationem*, 'quae versatur in terra') *a posterioribus recepta, adamata* CASSIANO: SERM. Arrian. frg. II 9 a terrenarum rerum -nsione. CASSIAN. inst. 6,11 -bus diei (conl. 7, 3, 3 *mens* cotidianis -bus occupata. 9,6,1. 24,11,2 ab omni cura et sollicitudine diurni operis ... absque ulla -e spiritus). conl. 14,9,3 mundanis ... -bus (9,5,1 [*syn.* curas sive sollicitudines saeculares]. 24,13,4 nullae saeculares curae, nullae mundanae -es. *cf.* 23,16,4 -e condicionis humanae ... ad curas humilium rerum *mens prolabitur*). *de cura victus et rei familiaris*: CASSIAN. conl. 4,20,2. 18,7,3. 19,5,1. 19,6,1. 24,1,2. 24,3,1 loca quae mentem eius nulla ad culturae -em ... fecunditate sollicitent (*cf.* 24,12,4). 24,25,5. 24,26,4. 6. GILD chron. 34 p. 15, 20 propriae voluntatis -bus ruptis. POMER. 2,21,2 *qui mortuus est carne ... eum* non -o (distinctio *al.*) alieni actus illaqueat. VEREC. in cant. 1, 2 extr. in -e mobilium voluptatum (*antea*: fluminibus ... -is humanae). 2,6 terrenis -bus occupati. GREG. M. moral. 2, 37 deus ... simul cuncta sine -e comprehendit.

deriv.: distentiosus.

distentiōsus, -a, -um *cf. c.* distentio, distentus. *de armento, quod distentionis malo laborat*: CHIRON 17 caduco, frenetico, -is (distencionis *cod.*). *cf. p. 1516, 51.*

distento, -āre *a* distendere. *i. q. distendo*: HIER. in Is. 54, 2. 3 p. 628ᴰ dilatet tentorium suum pellesque -et (VVLG. extende).

1. distentus, -a, -um *a* distendere *v. p. 1516, 43.*

2. distentus, -a, -um *a* distinere *v. s. v*

3. distentus, -ūs *m. a* distendere. *i. q. actio distendendi*: PLIN. nat. 8, 138 sufflatae cutis -u (*cf.* distendo *I A 1 b*). DIOM. gramm. I 477, 18 *ut* et brevi successu et longo -u (-o *al.*) gradus simul et nisus firmaretur. *Fraenkel.*

distergit, -sit NOT. Tir. 49, 3ᵃ. 49, 9ᵃ. *a* dis- *et* terg(e)o, *cf. c.* deterg(e)o, *cuius verbi formam vulgarem fortasse agnoscendam esse statuit Heraeus, Archiv 12 (1902) 42.*

disterminātio, -ōnis *f. a* disterminare. *i. q. terminatio*: AGENN. grom. p. 66, 24 L. (= p. 27, 14 Th.) in omni ... genere -is.

disterminātor, -ōris *m. a* disterminare. APVL. mund. 1 axis ... divisor et -r mundi (*Ps. Arist. mund. p. 391ᴮ, 26* διάμετρος ἔσται τοῦ κόσμου).

distermino, -āvī, -ātum, -āre [*a* dis- *et* terminare. *Th.*]. *variat in codd. hic illic cum* de-, *quod conferas.* GLOSS. διορίζω. -at disiungit. COMMENT. Lucan. 2,7 divisit -vit. *legitur inde a* CIC. carm. *et* LVCR. *singulis locis, dein* SEN. phil. [*dub.*: CLAVD. 3, 175 discriminat *codd. plerique*, disterminat *B*, '*fortasse recte*' *Birt*]

1 *i. q. dividere, disiungere, separare*: **a** *c. acc. rei* (*absol., obi. supplendo*: VVLG. Ezech. 47, 18 Iordanis -ans ad mare orientale [διορίζει]): *c. simplici acc.*: CIC. Arat. 94 quas *stellas* intervallum binas -at unum. PLIN. nat. 6, 9 ubi -at eos ... amnis. APVL. Socr. 8 p. 137 veluti quadrifariam natura magnis partibus -ata. mund 2 Luna altitudinis aetheriae principia -ans (*Ps. Arist. mund. p. 392ᴬ, 29* ὁ τῆς σελήνης [*sc.* κύκλος] μέχρι γῆς ὁρίζεται). PAVL. dig. 10, 1, 4, 10 *urbana praedia* communibus parietibus plerumque -antur (*cf.* AMBR. in psalm. 118 serm. 6, 19 nec -et *paries* eius *templi* interna, sed muniat [*syn.* separet]). AVIEN. orb. terr. 911 medius -at ambos. Arat. 386 -at aër crassior hos. AMM. 31, 8, 6 fretum ... maria. HEGES. 3, 6, 1 *Galilaeam* (*Ios. bell. Iud. 3, 35* διορίζει). *adde*: THEOD. PRISC. gyn. 12 ut haec patefactio *feminarum atretarum* ... linteolis ... diutius -etur (*i. aperta teneatur*). *c. duobus acc.* (*saepius nomina populorum pro terris posita. cf. etiam*: PLIN. nat. 5, 85 Arabiam inde laeva ... dextraque Commagenem -at *Euphrates*): SEN. nat. 1 pr. 8 Danubius Sarmatica ac Romana -et (6, 7, 1 Europam Asiamque). MELA 2, 5 Panticapes qui Nomadas Georgosque -at (PLIN. nat. 4, 83). PLIN. nat. 3, 31 Pyrenaei montes Hispanias Galliasque -ant. 5, 123. 142. 149. 6, 129 Tigris ... Arabas Orrhoeos Adiabenosque -ans. TAC. ann. 11, 10. AVIEN. orb. terr. 28 Europam atque Asiam Tanais (*cf. infra l. 44. 51*). 398. ora 695 Europam ... isto flumine *Rhodano* et Libyam ... -ari. AMM. 27, 12, 11. 31, 16, 7. HYG. astr. 1, 8 p. 27, 14 *syn.* dividit PRISC. perieg. 866 IORD. Get. 3, 17. *c. acc. et* ab *c. abl.* (*cf. infra l. 51*): MELA 1, 101 canalis angustior Europam ab Asia stadiis quinque -at. LVCAN. 1, 216 Gallica certus limes (*sc. Rubico*) ab Ausoniis -at arva colonis. 9, 957 Asiam ... fluctus ab Europa. PLIN. nat. 4, 112 -atis ab Asturia Vettonibus. 5, 119 Phrygem *fluvium*, qui nomine genti dato a Caria eam -at. 6, 9. 135. 7, 30. 12, 100. OPTAT. 3, 2 p. 70, 10 (de- *pars codd.*). AVIEN. orb. terr. 349 *Nilus* Asiam ab Libya -at ... secernens, ... disiungens (*cf. infra l. 52*). AMM. 15, 11, 2. 22, 8, 27 Asiam ... ab Europa *Tanais*. HEGES. 4, 27 v. 5 AVG. quaest. hept. 6, 21 p. 440, 9. *adde*: AMM 25, 1, 15 venam quae caput a cervice -at. PROB. Verg. georg. 1, 233 p. 363, 13 orizon ... diem a nocte. AMBR. Noe 13, 43 noctem ... tenebrae a diei claritate. *nota passivum pro intrans.* (*cf infra l. 75*) *i. q. distare*: SOL. 33, 5 pagus Sabaeorum, a quo octo mansionibus regio turifera -atur (*cf.* PLIN. nat. 12, 52 distat). EPIST. pontif. 300 Migne 20, 515ᴮ ita longis intervallis -atis a me ecclesiis. *c. acc. et abl.*: AVIEN. orb. terr. 861 *Tanais* Asiam Europa[m] -at. PRISC. perieg. 219 *Nilus* latis Libyen Asiae -at oris. **b** *c. acc. personae* (*cf. etiam supra l. 26*): *c. acc. mero*: LICENT. carm. ad Aug. 140 nos iter immensum -at (*syn.* coercet). *c. acc. et* ab *c. abl.*: PANEG. 12 (2), 22, 2 non ... quas *gentes* ab orbe nostro ... flumina ... distinguunt, sed quas ..., continua hieme separatas aut interfusis aequoribus abiunctas natura -at. ARNOB. nat. 6, 5 quos *populos* ab sui notitia maria *eqs.* -ant. SYMM. epist. 4, 23, 1 quos a proprio lare peregrinatio longa -at. *adde*: ZACCH. 3, 1 p. 1150ᴬ eos a Christo vis nulla. AVELL. p. 53, 26 quem a communione religionis mentis inquietudo -at. POMER. 2, 13, 2 p 456ᶜ quae *divitiae nos* a mundo -ant. **2** *i. q. determinare, definire*: PLIN. nat. 5, 97 unde vastos sinus Taurus mons ... Chelidonio promunturio -at. HYG. lim. grom. p. 169, 5 mensurae ... -andae causa. AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 40, 1 qui *funibus* ... agrorum limites ... distinguunt et possessionum spatia -ant. COMPVT. Carth. I 9 tricesimarius ... lunae numerus per septenarium numerum ebdomadis divisus spatia numero ducenta decem -at (*postea* adnotata). **3** *de actione mentis i. q. distinguere*: LVCR. 2, 719 ne forte putes animalia sola teneri legibus hisce, ea res (*Munro*, his quaedam *codd.*) ratio -at omnes. AVG. civ. 8, 4 p. 325 D. rationalem *philosophiam*, qua verum -atur a falso. BOETH in Porph. comm. sec. 5, 7 p. 307, 15 aliae sunt *differentiae* quae genus ab specie ... -ant, aliae vero quae ... genus ... etiam a ceteris diducunt ac -ant (distinguunt ac deducunt *H N*). categ. 1 p. 177ᴮ. *pass. pro reflex. vel intrans. i. q. differre*: THEOD. PRISC. log. 32 satyriasis, gonorroea vel priapismus ... his accidentibus -antur. 49. 77. *nota duos abl.*: THEOD. PRISC. log. 112 hae passiones ... locorum varietate nominibus -atae sunt.

syn.: ab-, disiungere, arcere (PLIN. nat. 4, 112), coercere, dividere, secernere, separare. determinare, diducere, distinguere.

disterminus, -a, -um [*cf. c.* disterminare *et c.* conterminus. *Th.*]. *i. q. disterminatus*: SIL. 5, 399 Tartessos latis -a terris, *sc. a Calpa* (*syn.* divisus). *f. subst.* **distermina**, -ae: MART. CAP. 6, 714 quae linea ... διάμετρος dicitur, latine -a.

[*Hofmann*]

disterno, -strāvī, -strātum, -ere [*a* dis- *et* sternere. *Th.*]. NOT. Tir. 54, 87 -it. 54, 88 -vit. 54, 89 -atum. *i. q. sternere*: APVL. met. 2, 15 pueris extra limen ... humi ... -atum (distractum *φ*, *de F v. adn. crit., cf. ὑπέστρωτο Lucian.*) fuerat. 10, 34 iam torus ... accuratissime -batur.

distero, -trīvī, -ere *a* dis- *et* terere. *i. q. terendo comminuere*: CATO agr. 75 casei p. II bene -at in mortario. *ibid.* ubi bene -erit. *obscaene*: PETRON. 24, 5 cinaedus ... clunibus eum basiisque -vit.

distexo, -ere *a* dis- *et* texere. *i. q. retexere*: SIDON. carm. 15, 161 Penelopam tardas texit -ere telas.

distichos, -on (**distichus**, -um) *adi.*, *δίστιχος*. *de hordei genere*: COLVM. 2, 9, 16 alterum ... genus hordei est, quod alii -um, Galaticum nonnulli vocant (*opp.* hexastichum. ISID. orig. 17, 3, 10). *de genere versuum*: VARRO Men. 398 etiam -on epigrammation vocant poema. *n. subst.* **distichon** (**distichum**, -ī), *δίστιχον* (*graece scr.*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 57, 9 epodoe quae similiter *κατὰ δίστ[ο]ιχον* fiunt): ISID. orig. 1, 39, 21 idyllion paucorum versuum, -on duorum, monostichon unius. MART. 2, 71, 2 ex nostris -a pauca (7, 85, 2 *opp.* tetrasticha. 11, 108, 2 *opp.* libello). 2, 77, 8 -a longa facis. 3, 11, 2 in te factum -on (*sc. 3, 8*). 6, 65, 4 -a sola legas (*opp.* hexametris epigramma facis). 8, 29, 1 *opp.* liber. 13, 3, 5. SVET. Iul. 51 hoc -o apparet (*sc. duobus septenariis troch.*). Otho 3, 2 hoc -o enotuit. vita Verg. p. 58 *bis* (*semel seq. duo hexametri*). p. 63 AVSON. 109, 2. SCHOL. Hor. epist. 1, 1, 67 unde -on fecit (*duos senarios*). MART. CAP. 1, 42 -um ... Ennianum (*seq. duo hexametri*). SIDON. epist. 5, 8, 2. 8, 11, 7 *opp.* tetrasticho (epist. [carm. 22] 6). 9, 14, 5.

distillātio, distillo *v.* **de-**.

distimulo, -āre [*a* dis- *et* stimulare. *Th.*]. *quasi stimulo dissipare, dilapidare*: PLAVT. Bacch. 64 aculeata sunt: animum fodicant, bona -ant, facta et famam sauciant. *cf. etiam* destimulo *p. 754, 44, ubi* PAVL. NOL. epist. 20, 23 *corrigas*: carm. 20, 23.

distīnctē *v.* distinguo. **distīnctibilis** *v.* discinctibilis.

distinctim *adv. i. q.* distincte. CYPR. GALL. exod. 1095 signantes *gemmae* nomina sena -m tribuum. num. 152. CASSIAN. inst. 2, 11, 1 *psalmos* duabus vel tribus intercisionibus cum orationum interiectione divisos -m particulatimque consummant (*opp.* continuata ... pronuntiatione concludere). PROSP. c. coll. 21, 3 -m (*i. separatim*) edita volumina *Augustini*. CASSIOD. in psalm. 32, 15 singillatim: id est divisim atque -m.

***distīnctio**, -ōnis *f. a* distinguere. distint- *hic illic in codd. saep. confunditur in codd. cum* distentio; *hinc dub.*: EVSTATH. Bas. hex. 7, 1 p. 937^B^ per -em pectoris acrem trahens *pulmo* (*sic impressum apud Migne; διαστολῆς*). GLOSS. *διαστολή. διάλυσις.* separatio. -em *διαίρεσιν*. *legitur inde a* RHET. Her. *et* CIC., *dein* SEN. phil. (*11^ies^*) COLVM. (*semel*) PLIN. nat. (*17^ies^*) QVINT. inst. (*13^ies^*) TAC. (*bis*) PLIN. epist. (*semel*), *dein passim. plur. inde a* QVINT. [*dub.*: PAVL. dig. 4, 8, 16, 1 districtione *codd. dett.*]

I *de actione mentis i. q. discretio*: **A** *latiore sensu*:

1 *generatim*: **a** *mera vi actionis*: **α** *absolute*: CIC. inv. 1, 75 hac -e *nominis ambigui*. fin. 3, 54 recte ... haec facta -o est. ac. 2, 48 nulla in visis -o appareat (*cf.* 2, 86 in agnoscendo. orat. 205 in eo genere. part. 17 in verbis). 2, 84 qua -e sublata. Tim. 7 de his ... haec sit prima -o (*διοριστέον*). div. 2, 127 quae est tandem ista -o? (*cf.* TERT. adv. Marc. 5, 13 p. 621, 2). fat. 45 off. 1, 122. ad Brut. 1, 2, 5 illam -em tuam. SEN. epist. 58, 21 si aliam desideras -em *eqs.* 85, 18 inepta -o *Epicuri*. PLIN. nat. 12, 71 facili -e *Indicae murrae a genuina*. GAIVS dig. 50, 16, 236 TER. MAVR. 1356. TERT. resurr. 51 p. 105 sine -e, sine condicione. adv. Marc. 4, 39 p. 556 interstruere -em. 5, 17 p. 633 *al.* FAV. EVL. p. 8, 13 -is gratia. HIER. epist. 37, 1, 3 ob -em ... positum est. AVG. civ. 6, 9 p. 263 D. cum religiosum a superstitioso ea -e discernat, ut *eqs.* 10, 1 p. 403 certior. *al.* BARNAB. 9, 8 -e facta dicit (*διάστημα ποιήσας. cf.* RVFIN. hist. 3, 39, 5). *al.* *add. gen. subi.* (*cf. p. 1520, 27*): SEN. epist. 9, 14 Chrysippi. TERT. adv. Marc. 5, 13 p. 619 haeretici. AVG. civ. 3, 25 p. 137 D. Labeonis. POMER. 3, 31, 5 Stoicorum. AVG. quaest. hept. 3, 2 p. 236, 2 legis *Mosaicae*. BOETH. herm. sec. 6, 13 p. 446, 14 expositionis nostrae (*syn.* separationem). **β** *c. gen. obi.* (*cf. p. 1520, 29*): RHET. Her. 3, 19, 32 idoneorum locorum commodissimam -em comparare. CIC. Scaur. frg. 1, 4 congesta fuit accusatio magis acervo quodam criminum, non -e aliqua generum et varietate (PLIN. nat. 10, 22. 12, 41). leg. 2, 13 est lex iustorum iniustorumque -o *eqs.* (*cf.* top. 82 iuris et iniuriae *de cognitionis quaestione* 'quale sit'). fin. 1, 33 harum ... rerum facilis est et expedita -o. ac. 2, 43. nat. deor. 2, 15 siderum ... -em, utilitatem, pulchritudinem, ordinem (2, 104. *cf. p. 1521, 83*). 2, 146 varietas sonorum, intervalla, -o (*cf. p. 1520, 67*). fat. 43 causarum -o ac dissimilitudo. off. 1, 104 ingenui et illiberalis ioci. SEN. benef. 7, 2, 1 turpis honestique. nat. 2, 39, 4 aliam -em utriusque *fulminis* (*cf.* PLIN. nat. 15, 122. 19, 126). PLIN. nat. 19, 18 medullae *lini* numerosior -o candore, mollitia. QVINT. inst. 4, 5, 6 quaestionum (*opp.* tractatio). ITALA I Cor. 12, 10 (Tert. adv. Marc. 5, 8 p. 599) -o spirituum (*διακρίσεις*, VVLG. discretio). TERT. pudic. 19 delictorum. anim. 11 spiritus. adv. Hermog. 30 p. 158 substantiarum (*coniunct.* dispositionem, *opp.* confusionem. *cf. antea* singillatim definiens). adv. Marc. 2, 14 p. 354. 2, 21 p. 364 *al.* HIL. psalm. instr. 17 psalmi. AMM. 25, 4, 8 pro rerum ⟨et⟩ hominum -e. 31, 14, 3 HIER. epist. 28, 4, 2 in psalm. 24 AVG. civ. 10, 25 anim. 4, 24, 39 p. 418, 24 serm. ed. Mai 58, 1. ARNOB. ad Greg. 14 ciborum. BOETH. herm. sec. 6, 14 p. 485, 12 falsitatis. *al. nota*: AMM. 16, 8, 13 sine iustitiae -e (*i. respectu*) vel recti. DECRET. decur. Ferent. Prisc. (Corp. X 5853) 17 sine -e libertatis. *nota*: DIOM. gramm. I 436, 19 pronuntiatio est scriptorum secundum personas accommodata -e similitudo. *adde*: CIC. fin. 1, 64 veri a falso -o. **b** *i. q. discrimen*: DIOM. gramm. I 420, 17 *vox tibiae* habet ... modulatam aliquam -em. LACT. epit. 33, 3 non erit sanguinis ulla -o *in civitate Platonis* (*cf.* SALV. gub. 7, 101 sine -e [*i. promiscue, syn.* discretione]). VVLG. Rom. 3, 22 non enim est -o (10, 12 Iudaei et Graeci). RVFIN. Greg. Naz. orat. 4 p. 154, 20 temporum ... -e servata. VICTRIC. 21 nominis. ISID. diff. 1, 225. 2, 3. est -o *c. structuris* (*cf. etiam p. 1521, 14*): *seq.* ut (*cf. infra l. 34*): CIC. fat. 45 eum haec sit -o, ut. SVLP. SEV. dial. 2, 10, 6. *enunt. interrog.* (*cf. infra l. 33*): CIC. Tusc. 4, 59. TERT. bapt. 4 nulla -o est, mari quis an stagno ... diluatur (*syn.* refert). quod: PLIN. nat. 21, 165. 34, 117 (*cf. antea* distat). *acc. c. inf.*: PLIN. nat. 18, 90.

2 *speciatim*: **a** *in iure*: *absol.*: NERAT. dig. 25, 1, 15 secundum eam -em (VLP. dig. 12, 4, 3, 1 *al.* COD. Iust. 3, 33, 14, 1 *al.*). AFRIC. dig. 19, 2, 35 pr. hac -e uti (VLP. dig. 41, 1, 33, 1 *al.*). *ibid.* probata est (VLP. dig. 14, 1, 1, 9 *al.*). GAIVS inst. 1, 127 hoc -em recipit (MAECIAN. dig. 35, 2, 30, 5). 3, 197 optima...-e. MAECIAN. dig. 29, 1, 14 non sine -e (35, 2, 30, 2 PAVL. dig. 5, 1, 24, 2 *al.* COD. Iust. 5, 16, 25, 1 *al. cf.* PAVL. dig. 34, 3, 25 cum -e [VLP. dig. 42, 8, 10, 10 *al*]). PAPIN. dig. 3, 1, 8 adhibetur. 15, 1, 50, 3 admittendam esse. 49, 17, 15, 2 servabitur. *saep. add. gen. subi.*: PROC. dig. 32, 86 Labeonis. VLP. dig. 12, 1, 11 pr. Nervae. 19, 1, 17, 2 Trebati. COD. Iust. 4, 29, 23 pr. iurisdictionis. *al. add. gen. obi.*: PAPIN dig. 34, 9, 18 pr. temporis (35, 2, 9, 1). 49, 17, 15, 3 causarum. VLP. coll. Mos. 1, 6, 1 casus. COD. Iust. 2, 41, 2 *al. add. praepos.* (*cf. supra l. 7*): in *aliqua re*: VLP. dig. 28, 3, 6, 7 *al.* de: AFRIC. dig. 19, 2, 35 pr. circa: PAPIN. dig. 29, 1, 34, 2. 35, 2, 9, 1. *add. enunt. interrog* (adhibenda est -o *sim.*): POMPON. dig. 34, 2, 34, 2 PAPIN. dig. 3, 1, 8 CALL. dig. 14, 2, 4, 2. ut: POMPON. dig. 32, 85 PAPIN. dig. 46, 3, 95, 5 VLP. dig. 19, 1, 17, 2 *al.* **b** *apud* ECCL. *de trinitate* (*cf.* ISID. diff. 2, 3 in personis ... discretio est, in divinitate nulla -o): TERT. adv. Prax. 9 p. 239 nec divisione alium *filium a patre*, sed -e (12 p. 246 *cf.* PHOEBAD. c. Arrian. 20 FACVND. defens. 7, 7 p. 703^B^). 11 p. 243 et demonstrationem et -em trinitatis (p. 245). 21 p. 264 utriusque personae. 27 p. 279 patris et filii (*opp.* coniunctione). AMBR. apol. Dav. II 4, 26 TRACT. c. Arrian. p. 11, 22. 13, 11 *opp.* unitatem. GAVDENT. serm. 7 p. 882^A^ *opp.* naturae diversitas (*item* FILASTR. 93, 3). *adde*: HIER. quaest. hebr. in gen. p. 11, 22 PS. AVG. spec. 2 p. 298, 2 tit. *passim. nota*: VICT. VIT. 5, 79 aequalitatem -is personarum (*i. distinctarum personarum*). *adde*: TERT. adv. Prax. 14 p. 251 visibilis et invisibilis *dei* -em *in scriptura*. 15 p. 253.

B *strictiore sensu i. q. explanatio, explicatio, definitio, signum* (*cf.* GLOSS. *σαφήνεια*): SEN. nat. 2, 40, 6 utrique *generi fulminis* -em suam reddam. benef. 6, 7, 1 -o statim subsecuta ostenderet (*antea* apertius ... dicere). HIER. in Ezech. 44, 25 *sqq.* p. 553 non dixerit absolute 'et sabbata sanctificabunt', ... sed cum -e 'sabbata mea'. RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 84^A^ cum evidens in eo *versiculo* habeatur -o. hist. 1, 7, 10. AVG. pecc. mer. 2, 10, 13 p. 84, 23 -e confusa (*i. ambigua*). *al.* HESYCH. in lev. 22, 4—8 p. 1068^B^ traditam a lege -em. *nota*: MART. CAP. 2, 127 omnia ... vigili -e (*i. examinatione*) discriminans ... Prudentia. *add. gen. subi.*: ITALA num. 19, 2 (Aug. quaest. hept. 4, 33 p. 341) ista -o legis, quaecumque constituit dominus (*διαστολή*, VVLG. *aliter, cf.* AVG. *ad l.*). num 30, 7 (Aug. quaest. hept. 4, 59 p. 363, 25) secundum -em labiorum *mulieris* (*cf. s.* distinguo *p. 1526, 81*). ISID. vir. ill. 41 libellum titulorum -bus praenotatum. *gen. obi.*: PLIN. nat. 17, 263 Cato et medicamenta quaedam componit, mensurae quoque -e. TERT. pudic. 4 demandata paenitentiae -e. resurr. 48 p. 98 disposita ad Corinthios (*cf. Vulg. I Cor. 1—14*) omni -e ecclesiasticae disciplinae. HIL. in psalm. 128, 4 sine -e nominis. myst. p. 27, 13 sacrificiorum -o (*fere i. constitutio*). VVLG. IV Esdr. 12, 8 ostende ... mihi interpretationem et -em visus horribilis huius. I Cor. 14, 7 nisi -em (*διαστολήν*) sonituum dederint *citharae* (*opp.* incertam vocem). AVG. civ. 20, 30 p. 484 D. etsi eius *dei* alia -o non ponatur. LIB. col. I grom. p. 223, 16 L. numeri.

II *i. q. divisio, separatio*:

A *generatim*: **1** *de rebus corporeis*: COLVM. 4, 18, 1 centenae stirpes per singulos hortos semitis distinguantur ... quae -o *eqs.* PLIN. nat. 15, 88 nucleorumque *iuglandis* alia quadripertita -o, lignea intercursante membrana. TERT. adv. Marc. 3, 13 p. 398, 5 antequam transcripta esset *Damascus* in Syrophoenicem ex -e Syriarum. *adde*: FRONTIN. grom. p. 38, 14 L. (= p. 28, 15 Th.) agrorum finis qui aut loci natura aut terminorum -e firmatus est. CAEL. AVR. chron. 3, 2, 23 ora vaporanda et -o dentium facienda. *nota fere i. q. pars*: PLIN. nat. 5, 24 mox Africae ipsius alia -o (*i. q. subdivisio*): Libyphoenices vocantur. ITALA cant. 1, 10 (Ambr. in psalm. 118 serm. 3, 7, 1 Rufin. Orig. in cant. 2 p. 135^A^ Cereal. 20 p. 768^A^) similitudines auri faciemus tibi cum (ex *Ambr.*) -bus argenti (*στιγμάτων*, VVLG. vermiculatas argento. *cf.* RVFIN. *ad l. ut* -es solas ac signa quaedam parva velut puncta interscrerent illi operi). *adde de hom.*:

[Hofmann]

AVG. serm. ed. Mai 133, 2 corpus hominis ... in membrorum -e formetur (Ps. ORIG. tract. 1 p. 2, 19 quasi corporeum deum et membrorum esse -e compositum. *cf. ibid.* p. 2, 1 compactione). in psalm. 141, 18 *coniunct.* compago. 2 *de scriptorum, temporis al. partitione*: PLIN. nat. 10, 29 volucrum prima -o pedibus maxime constat. 18, 220 cardines temporum quadripertita anni -e constant per incrementa lucis (*cf.* CASSIOD. inst. 25 quadrifaria *libri*). SOL. pr. 3 servata orbis -e. AVG. civ. 6, 3 p. 249 D. subtilissima -e *in libris Varronis facta* (6, 4 p. 250 *syn.* distributionis). 8, 4 p. 325 *philosophiae* (*antea* tripertitio). SVLP. SEV. chron. 1, 1, 1 cum -e temporum ... res ... dicere. LEO M. epist. 15 pr. illa totius humani corporis per duodecim caeli signa -o *eqs.* (*de haeresi quadam*). CAEL. AVR. acut. 3, 1, 1 cunctarum *passionum* perfecta -o. CASSIOD. in psalm. 80, 3 priscorum -bus (*syn.* partitio). 93, 10. *nota*: est -o *seq.* siquidem: PLIN. nat. 37, 186. *adde*: PLIN. epist. 8, 14, 6 quae -o (*i. divisio*) pugnantium sententiarum *in senatu* (*cf.* 8, 14, 15 dividere sententiam).

B *technice in re rhetorica et grammatica*: *de traductione quae vocatur, qua idem verbum crebrius ponitur*: CIC. de orat. 3, 206 eiusdem verbi crebrius positi quaedam -o. *cf.* CARM. de fig. 49 si verbum diverse iteres, -o fiet. *i. q.* παραδιαστολή: QVINT. inst. 9, 3, 65 qu[i]a simili⟨a⟩ discernunt⟨ur⟩. *cf.* 9, 3, 82 species *contrapositi* quam -em diximus. SEN. epist. 88, 42 *philosophi* ad syllabarum -es et coniunctionum ac praepositionum proprietates descenderunt. AMBR. in psalm. 118 serm. 18, 33, 2 quamvis ... 'et' syllaba ... coniunctiva sit, habet tamen -em, qua confusio disiungitur ac separatur. *de rhythmo*: CIC. de orat. 3, 186 -o (*i. interruptio, opp.* continuatione) et aequalium aut saepe variorum intervallorum percussio numerum conficit. HIER. epist. 28, 2, 1 rhythmi -em *diapsalma esse*. *de separata pronuntiatione singularum vocum*: QVINT. inst. 1, 5, 27 'circum litora' tamquam unum enuntio dissimulata -e. 11, 3, 52 volubilitate nimia *vocis* ... -o perit. *cf.* FORTVN. rhet. 1, 24 p. 99, 18 ambiguitas ... per -em *eqs.* (IVL. VICT. rhet. 3, 12 p. 383, 9 MART. CAP. 5, 462). *latius de moris, pausis pronuntiandi*: QVINT. inst. 11, 3, 37 in ipsis ... -bus tempus alias brevius, alias longius dabimus *eqs.* 11, 3, 38 illam -em 'litora'. 11, 3, 39 vitiosa -o. 11, 3, 47 singulas ... -es *principii Milonianae*. 11, 3, 181. *hinc apud gramm. fere i. q.* punctum, interpunctio, στιγμή, *opp.* subdistinctio, media -o (*sed saepe etiam significatio morae vel pausae subest; cf.* GLOSS. διάστιξις. διαστιγμή. sensus separatio): DIOM gramm. I 436, 25 discretio ... ostenditur modis quinque *eqs.* 437, 10 *syn.* posituras, θέσεις (DON. gramm. IV 372, 15 SERV. gramm. IV 427, 36). 437, 14 -o est apposito puncto nota finiti sensus vel pendentis mora (*hinc* MAR. VICTORIN. gramm. VI 192, 8 *al.*). 437, 20 est silentii nota cum sensu terminato (*hinc* DOSITH. gramm. VII 380, 7 *al.*). SERV. gramm IV 484, 23 dicta -o est ..., quod positum punctum distinguit nostram orationem *eqs.* *sim. alii, nota*: ISID. orig. 1, 20, 2 ultima -o ... est periodus. diff. 1, 145 (DIFF. ed. Beck p. 52, 26). *exempla*: TER. MAVR. 2769 -o verba dissociat nectitve aliter. 2776. 2779 PORPH. Hor. epist. 1, 14, 40. 2, 1, 3 incerta -o est (DON. Ter. Eun. 1073 Ad. 45. 213. 254. 345. 481. 693 Phorm. 255; *seq. enunt. interrog.*: Andr. 228 Hec. 104 Phorm. 116 Ad. 321. 740. *adde*: 595 obscura). ROMAN. Char. gramm. I 229, 18. 240, 19 mora -is. MAR. VICTORIN. gramm. VI 151, 2 interposita, ut versus priapeus exigit, -e. DIOM. gramm. I 450, 13. 453, 7. 15. DON. Ter. Andr. 332 interposita -e (Eun. 209) vultuose hoc dicitur. 915. Eun. 290 ambigua -e positum est (*cf.* SCHOL. Verg. Veron. Aen. 10, 566 ⟨amb⟩igua). SERV. Aen. 1, 100 varia. 1, 130 gemina. 2, 114 mutata (5, 81. 565. ecl. 1, 28). 4, 486 plena (5, 565 SERV. auct. Aen. 6, 287 SCHOL. Hor. sat. 2, 8, 40). CLAVD. DON. Aen. 9, 390 diversa. 10, 229. 11, 146 mala. *apud alios scriptores*: TERT. adv. Marc. 4, 38 p. 551, 7 facta hic -e post 'deum'. *ibid.* p. 551, 17. 5, 11 p. 612, 28. 613, 15. AVSON. 322, 49 -o sensum auget *in legendo* (*syn.* intervalla. *cf.* HIER. epist. 60, 11, 2 -e moderata et pronuntiationis varietate). AMBR. Cain et Ab. 2, 6, 21 *syn.* divisiones. AVG. doctr. christ. 3, 2, 3 illa haeretica -o. 3, 2, 4. 5. 3, 4, 8 quaest. hept. 7, 44 p. 477, 7 PS. AVG. quaest. test. I 91, 11 p. 158, 25. SIDON. epist. 9, 11, 6 -um raritas. CASSIOD. inst. div. praef. p. 1109[C]. 12 GREG. M. moral. 7, 51. *de totis enuntiatis*: AMBR. epist. 76, 1 *Pauli* -es ... quibus persuadendum putavit ... de dei regno nobis non desperandum. *cf.* DON. Ter. Ad. 634. *nota de apice*: IVVENC. 1, 488 apicis parvi gracilis -o. *de 'diastole' accentu, opp.* hyphen: ISID. orig. 1, 19, 7 (*sed* PS. PRISC. gramm. III 520, 10 *habet* disiunctio).

III *praevalent notiones secundariae*: **1** *i. q. variatio, vices*: CIC. part. 47 est etiam illa varietas in argumentando et non iniucunda -o *eqs.* TAC. Germ. 12 -o poenarum ex delicto *eqs.* (*i. diversa constitutio*). ann. 15, 43 *aedificia* non, ut post Gallica incendia, nulla -e nec passim erecta. TERT. resurr. 12 p. 41, 5 reducuntur et siderum absentiae, quas temporalis -o exemerat (*cf.* AMM. 20, 3, 3 perenni -e). SYMM. epist. 6, 61 modo abscessu, modo reditu variamus locorum -em. CAEL. AVR chron. 1, 5, 155 loco ... nulla quoque picturae -e neque fenestris ... luminato. **2** *i. q. exornatio*: CIC. de orat. 2, 366 ut ipse instrumentum oratoris exponeret, tibi eius -em atque ornatum (*sc. luminibus dicendi*) relinqueret. SEN. benef. 7, 9, 2 elaboratam scrupulosa -e testudinem. BOETH. mus. 1, 27 p. 219, 6 ordinis -isque caelestis. cons. 2, 5 p. 36, 27 *gemmae* sui ... -e ... aliquid pulchritudinis trahunt. *huc pertinet* (*cf. sub* distinguo *p. 1527, 36*): HIL. in psalm. 148, 6 montium celsitas, -o collium ... creatoris providentiam laudant. *de honoribus hominum*: PLIN. nat. 18, 13 -o honosque civitatis ipsius non aliunde erat *quam ex agro colendo. cf.* AVG. civ. 7, 3 p. 278 D. si ... paucorum sapientium est ista -o *deorum quorundam* (*antea* selectio). CASSIAN. conl. 9, 26, 2 -em gravitatemque psallentis.

syn.: *ad I*: discretio, dispositio, distributio. *ad IIA*: partitio. *ad IIB*: divisio, intervallum. *ad III*: varietas. ornatus. *opp.*: *ad I2b*: coniunctio, unitas. *ad IIA*: compactio, compago. *ad IIB*: continuatio.

[**distinctivus**] *v.* distantivus.

distinctive *adv. a* distinguere. PRISC. gramm. III 203, 12 -e 'ipse' ... nominativus trium personarum nominativis ... coniungitur.

distinctor, -oris *m. a* distinguere. GLOSS. διαστίκτης. διαστολεύς. *is qui discernit*: AMM. 18, 1, 2 erat indeclinabilis iustorum iniustorumque -r (22, 3, 4 districtores *V.* 28, 4, 1 *coniunct.* arbiter). AVG. in euang. Ioh. 20, 12 considerator istorum omnium, discriminator, -r et quodammodo appensor in libra sapientiae animus est.

1. distinctus, -a, -um *v.* distinguo.

2. distinctus, -us *m. a* distinguere. STAT. silv. 1, 5, 41 viridis cum regula longo Synnada (*i. Synnadicum marmor*) -u[m] variat. TAC. ann. 6, 28 ore ac -u pinnarum a ceteris avibus diversum *animal Phoenix. cf.* GLOSS. -um στιγμόν. *v. etiam p. 1531, 77. Hofmann.*

distineo, -ui, -ntum, -ere [*a* dis- *et* tenere. *Th.*]. disteneo *traditur*: VITR. 10, 18 (12), 1 *GH.* AVIEN. ora 4. *in codicibus vel codicum parte saepe scriptum* destineo, *secundum inferioris aevi pronuntiationem (cf. Schuchardt, Vocal. d. Vulgärlateins II p. 65), vel inde corruptum* destino: CAES. Gall 7, 37, 3. 7, 59, 5 α. HOR. epist. 1, 2, 5 (destinet *maior pars codd.*, distinet *vel* distenet *al.*; detinet [*cf. supra p. 817, 69*] *Goth.* ς *ex coniectura, ut videtur, et editores*). OV. epist. 8, 69 LIV. 4, 59, 3. 37, 12, 2. 44, 20, 5 VITR. 3, 4, 1 CET. FAV. p. 292, 16 SEN. dial. 10, 17, 5 LVCAN. 4, 675 AMM 18, 5, 2. GLOSS. -eo (destino *cod.*) ἀντέχω (detineo *editio Stephani; neutrum intellego; an* obstino?). *legitur inde ab* AFRANIO, *translata significatione, eademque haud raro apud* CIC; *proprie primum apud* LVCR. CAES. CIC. *activo non utitur nisi* Att. 3, 23, 5. [*falso traditum pro* detineo: BELL. Afr. 61, 2 (destinere *T*[1], destinare *V*, detinere *Nipperd.*). AVR. VICT. Caes. 40, 9 *Galerius* Romam contendit; ibi cum obsidione -retur (*codd.*, det- *scripsi*) ... Italia decessit. *contra* dist- *corruptum in* det-: *v. p. 1523, 14 sqq.* *locus dubius*: VITR 2, 1, 5 Phryges ... eligunt tumulos naturales eosque medios fossura detinentes (*codd., cf. vol. V p. 812, 1*; dist- *cum Lorentzen Rose, parum probabiliter*; detegentes *Schmidt apud Krohn, haud intellego*; deprimentes *H. Bauer, cf.* VITR 10, 16, 11 *et supra p. 613, 72 sqq.*]

I *proprie*: *de loco*:

A *i. q. separatum, divisum, diiunctum tenere*:

1 *de rebus*: **a** *in re geographica vel astronomica* (*apud poetas*): LVCR. 5, 203 mare quod late terrarum -et oras. 5, 690 medio cursu flatus aquilonis et austri -et aequato caelum (*subi.*) discrimine metas totius orbis. OV. epist. 8, 69 qua duo porrectus longe freta -et (*v. supra l. 31*) Isthmos (12, 104 [*versum cum antecedente spurium iudicat Ehwald*] quique maris gemini -et Isthmos aquas). LVCAN. 4, 675 vasti plaga fervida regni -et (*v. l. 32*) oceanum zonaeque exusta calentis. STAT. Theb. 7, 16 omne quod Isthmius umbo -et (*i. a reliqua Graecia separatum tenet*) et raucae circumtonat ira Maleae. AVIEN. ora 305 Gerontis arcem et prominens fani ... -et medium salum. 340 -eri ⟨utrosque⟩ *locos* milibus tribus. 356 stadia triginta refert has *insulas* -ere. orb. terr. 397 procul unum -et (sustinet *al.*) os ambas (*sc. Europam et Libyam*). Arat. 524 *Aries* parvo se tramite subter -et (*sc. ab Andromeda*). **b** *t. t. architectorum*: *i. q. distinendo figere*: CAES. Gall. 4, 17, 6 haec utraque (*tigna*) insuper bipedalibus trabibus immissis, quantum eorum tignorum iunctura distabat, binis utrimque fibulis ab extrema parte -bantur (*v. supra l. 35*). VITR. 3, 4, 1 intervalla ... concameranda aut solidanda festucationibus, uti -eantur (*v. l. 31*). 10, 12, 1 in quibus excisionibus includuntur capitula catapultarum, cuneisque -entur (disten- *codd.*), ne in contentionibus moveantur. CET. FAV. p. 292, 16 puteum ... cum fodere coeperis, ... tabulas axium directas fodiendo submittes et eas vectibus ligneis transversis -bis (*v. l. 31*; sustinebis PALLAD. 9, 9, 3), ne labens terra ruina ponderis periculum fodientibus faciat. **c** *singulariter*: APVL. met. 1, 4 mollitie cibi glutinosi faucibus inhaerentis et meacula spiritus (*i. arteriam*) -entis minimo minus interii (*cf.* distendo *IIA2e*).

2 *de hominibus*: **a** *in re militari i. q. copias in diversis partibus tenere*: CAES. Gall. 2, 5, 2 manus hostium -eri, ne cum tanta multitudine uno tempore confligendum sit. 3, 11, 4 qui eam manum -endam curet. 7, 50, 1 *Haeduos* Caesar ... manus -endae causa miserat (civ. 3, 52, 1 -endae manus causa. BELL. Alex. 17, 3). Gall. 7, 59, 5 legiones ... maximum flumen -bat (*cf. supra l. 28*). 7, 84, 3 Romanorum manus tantis munitionibus -etur nec facile pluribus locis occurrit. civ. 3, 44, 2 *Pompeius* quam latissimas regiones praesidiis teneret Caesarisque copias, quam maxime posset, -ret. BELL. Hisp. 12, 5 *Cordubenses* eruptionem ad legionem VI fecerunt, cum in opere nostri -uti essent. *item* 23, 2 (*cf.* 25, 2). 27, 1 (*his quattuor* BELL. Hisp. *locis fere idem significari videtur quod apud* CAES. Gall. 3, 28, 3 dispersis

[*Fraenkel*]

in opere nostris subito ... *hostes* impetum fecerunt, *qui tamen etiam verbo* occupandi *hac de re utitur* Gall. 2, 19, 8 ad nostra castra atque eos, qui in opere occupati erant, contenderunt. 7, 22, 4 milites occupatos in opere adoriebantur. *utriusque significationis verbo suo aliquid inesse nescio an voluerit auctor belli Hisp.*). Liv. 4, 59, 3 late populati sunt tecta agrosque, ut -rent (*v. p. 1522, 31*) Volscos. 21, 8, 4 oppidani ad omnia tuenda atque obeunda multifariam -eri coepti [sunt] non sufficiebant. 31, 11, 10 -endo copias. *prope accedit notio, qua non unius exercitus partes, sed populi vel imperatoris vires variis bellis divisas teneri significatur*: Ps. Cic. epist. ad Oct. 1 Italia tota legionibus ... equitatuque exterarum nationum -etur (*i. divisa tenetur atque ideo debilitatur*). Bell. Afr. 55, 2 Iuba -ntus triplici bello. Liv. 44, 20, 5 potuisse ancipiti bello -eri (*v. p. 1522, 31*) regem (Ivst. 29, 2, 8 *Philippus* ne eodem tempore multis bellis -retur [*Duebner recte*; detin- *codd., cf. supra p. 816, 75*], pacem cum Aetolis facit. 31, 1, 6 ne uno tempore duplici bello Romanae vires -rentur [*Duebn.*, detin- *codd., cf. supra p. 816, 75*]). Tac. hist. 4, 55 furere discordiis populum Romanum, ... omnis exercitus suis quemque bellis -eri (*i. suo quemque loco retineri, ut unus cum altero convenire nequeat*).

b *generatim*: Apvl. met. 6, 11 -ntis et sub uno tecto separatis amatoribus. Anth. 456, 2 diversis iuvenes (*sc. Pompeios*) Asia atque Europa sepulcris -et.

B *i. q. procul, remotum tenere, cf.* Serv. Aen. 11, 381 -et: arcet, repellit, nam 'distinet' est proprie extra tenet.

1 *a b aliqua re*: Bell. Hisp. 8, 5 ita ab oppugnationibus natura loci -entur *oppida* (*i. ab oppugnationibus quasi intervallo quodam secernuntur*). Hor. carm. 4, 5, 12 iuvenem, quem Notus ... dulci -et a domo.

2 *loco, a quo quis separatur, non indicato*: Cic. Phil. 11, 6 *Dolabella* nunc tota Asia vagatur, volitat ut rex; nos alio bello -eri putat (*cf.* 11, 2 *Dolab.* cum procul esset a consulibus exercitibusque nostris). Verg. Aen. 11, 381 quae (*verba*) tuto tibi magna volant, dum -et (*Pγbc, Prisciani ω, Servius*, destinat *R*, detinet *M, Prisciani φ*; *cf. vol. V p. 812, 5*) hostem agger moerorum (*v.* Serv. *ad l. supra l. 23*). Lydia 69 tum (*sc. cum Venus moechi cuiusdam amore fruebatur*) credo fuerat Mavors -ntus in armis (*i. propter bellum a Venere remotus*). Tac. hist. 2, 32 Britannicum militem hoste et mari -eri (*i. procul teneri*). ann. 3, 59 *Drusum* diverso terrarum -eri (*i. procul ab urbe*). 14, 25 Parthi Hyrcano bello -bantur (*cf. l. 30*). Plin. paneg. 25, 4 negotiis aliquis, valetudine alius, hic mari, ille fluminibus -batur (*sc. ab urbe, cum congiarium distribuebatur*): expectatus est, provisumque, ne quis aeger, ne quis occupatus, ne quis denique longe fuisset. Avien. ora 4 Taurici ponti situs capi ut valeret his probabili fide, quos -rent (*v. p. 1522, 25*) spatia terrarum extima (*sc. a Taurico ponto*). Amm. 14, 2, 20 magister equitum longius ... -batur. 18, 5, 2 per Illyricum ..., ubi -batur (*v. p. 1522, 32*), ex negotiis seriis imperator.

procul tenere, ut de spatio loci, sic nonnumquam etiam de spatio temporis, fere i. q. differre: Cic. Phil. 12, 28 ne imperita militum multitudo per me pacem -eri putet. Att. 3, 23, 5 exponis ... quae sint quae rem -ere videantur (*paulo post opp.*: rem confici). Caes. Gall. 7, 37, 3 unam esse Haeduorum civitatem, quae certissimam Galliae victoriam -eat (*v. p. 1522, 28*). Liv. 2, 15, 5 ne quid meam vobiscum pacem -eat 37, 12, 2 rem (*sc. urbis traditionem*) -bat (*v. p. 1522, 31*), quod, utrum ... an ..., parum conveniebat.

II *translate: de animo*: A *i. q. diversis rebus occupatum, sollicitum tenere* (*part. perf. interdum fere pro adi., cf. superl. l. 67*): 1 *de negotiis sim.*: Afran. com. 73 nunc est -ntus animus tot (*Ribb.*, ut *cod.*) negotiis. Cic. S. Rosc. 22 cum *Sulla* tot tantisque negotiis -ntus sit. nat. deor. 3, 93 fac esse -ntam *mentem divinam*, caelum versantem, terram tuentem, maria moderantem (*cf. antea* occupatam). Att. 1, 14, 1 vereor, ne putidum sit scribere ad te, quam sim occupatus, sed tamen ita (*cf. l. 69*) -bar, ut ... vix ... tempus habuerim atque id ereptum e summis occupationibus. 2, 23, 1 quanta occupatione -ear. Balb. Cic. Att. 9, 13ª, 1 brevitate epistulae scire poteris eum (*Caesarem*) valde esse -ntum. Cic. Att. 15, 18, 2 intellego te -ntissimum esse qua de Buthrotiis, qua de Bruto. ad Q. fr. 3, 8, 3 etsi -ntus cum opera tum animo sum multo magis. epist. 7, 2, 4 nos hic in multitudine et celebritate iudiciorum et novis legibus ita -emur, ut *eqs.* 12, 30, 2 cum antea -bar maximis occupationibus, ... tum hoc tempore multo -or vehementius. Nep. Att. 9, 4 cum *Fulvia* litibus -retur (-aretur *A*) magnisque terroribus vexaretur. Vitr. 5 pr. 3 -ntam occupationibus civitatem publicis et privatis negotiis. Sen. dial. 10, 17, 5 suis opibus (*opp.* alienorum bonorum procuratio) -etur (*v. p. 1522, 32*). Tac. ann. 16, 8 Neronem circa summa scelera -ntum. Plin. epist. 3, 5, 7 -ntum impeditumque qua officiis maximis qua (*cf. supra l. 67*) amicitia principum. 6, 18, 1 plurimis occupationibus -ntus. 7, 7, 2 te negotiis -eri. paneg. 86, 2 cumque sis ipse -ntus imperii curis (*cf. infra l. 82*). Itin. Alex. 20 mox in (*cf. supra l. 36*) cetera providentia rege -nto. Capitol. Gord. 1, 3 improbum visum est ... pietatem tuam (*imperatoris*) multitudine -ere librorum. Amm. 24, 4, 21 imperatori pervigili cura -nto. Avg. in psalm. 4, 9 *anima* multiplici atque aerumnosa cogitatione -nta. epist. 118, 2 episcopum ecclesiasticis curis circumstrepentibus districtum atque -ntum (distinctum *A*). 2 *de gravi affectu, quo animus quasi discinditur*: Cic. Planc. 79 -or (disteutor *E*) tamen et divellor dolore. Plin. paneg. 68, 2 dies ... qui principes alios cura (*cf. p. 1523, 79*) et metu -bat.

B *i. q. in ambiguo tenere* (*sententiam, iudicium*): 1 *de singulis hominibus*: Ov. rem. 486 ut tuus in bivio -eatur amor (*i. ut in incerto haereas, utra potius puella fruaris; cf.* 441 *sqq.*). Tac. hist. 1, 32 Galbam duae sententiae -bant. 2 *de pluribus i. q. in discordia tenere*: Liv. 5, 20, 4 duae senatum -bant sententiae. 7, 21, 5 fenebrem ... rem, quae -ere unanimos (*codd.*, una animos *edd.*) videbatur. 9, 16, 6 duae factiones senatum -bant.

C *i. q. arcere, aversum tenere*: Hor. epist. 1, 2, 5 cur ita crediderim, nisi quid te -et (*cf. p. 1522, 29*) audi. Tac. ann. 11, 12 *Messalina* quominus strueret crimina et accusatores, novo et furori proximo amore -batur.

part. pass. pro adiect. (superl.) v. p. 1523, 67. *Fraenkel.*

×distinguo, -īnxī, -īnctum, -ere [*cf. c. dis- et c.* instinctus, interstinctus. *verbum* stinguere (*q. v.*), ex(s)tinguere *idemne sit an diversum, non constat. significatione artius coniungitur c. verbo* instigare (*q. v.*), *gr.* στίζειν *sim.; terminationem* -guo *pro* -go *ab alio verbo accipere potuit, fortasse ab simplici* stinguere, *si origine hoc est diversa. Th.*]. dest- *legitur hic illic in codd.* -guut *saepius in codd. vetustis, in aliis personis formae sine* u *hic illic in codd. occurrunt, cf.* Vel. gramm. VII 67, 20 inventi sunt qui -ere quoque sine u littera et scribere et dicere maluerunt adicientes et illam rationem, quod -ere est interposito puncto dividere atque diducere *eqs.* *in codd. confunditur haud semel c.* distringo *vel* discindo, -ctus *cum* distentus. *refl.*: Val. Max. 5, 2, 1 Sen. epist. 122, 18 Plin. nat. 35, 29 Greg. M. moral. 6, 19; *passiv. pro refl. saepius inde a* Varrone rust. 2, 2, 10. Gloss. διαστέλλω. διακρίνω. διαστίζω. -it σαφηνίζει, στίζει, διαιρεῖ. seiungit aut variat. -xi ἔστιξα. -untur variantur. Not. Tir. 49, 87 -it. 49, 92 -xit. 49, 97 -ctum. *nugae etymologicae* (*cf.* Vel. gramm. VII 67, 22 quidam ... -ere arbitrantur dictum παρὰ τὸ τέγγειν, sive quod -gatur res illa quae scribitur, sive quod tingat id quod inscribitur *eqs*): Gloss. ἀποβάπτω. *cf.* -it ἀποσβεννύει. *legitur inde a* Pacvv. trag. 61, *in prosa inde a* Rhet. Her. Cic. Varrone; *deest ex. gr.* Phaedro Val. Fl. Mart., *frequentant* Cic. Plin. nat. Qvint.

[*dub. vel corrupt.*: Germ. frg. 4, 103 distincta *codd.*, distenta *vulgo.* Sen. nat. 2, 44, 2 *v. l.* distringi. Bvc. Eins. 1, 46 -xit *cod.*, discinxit *coni. Hagen.* Plin. nat. 15, 111 ⟨dis⟩tinguntur? 35, 112 distruxerit *codd*, destruxerit *edd. vett.*, distinxerit *coni. Mayhoff.* Stat. Theb. 5, 269 flava crinem destrinxerat (*sic PB*) uva (*i. 'stringendo deprimere' interpretatur Klotz*). Svet. Cal. 41, 1 districtis *Memm.*[1], *Ihm.* *incertae interpret.*: Petron. 5, 18 fortuna sonet celeri -cta meatu. Apvl. mund. 3.]

I *vi verbi quasi propria et sua de actione mentis (hinc etiam de discretione verbis vel scriptis facta, cf. ex. gr. p 1525, 35 et* Tert. orat. 22 -it ... utramque speciem suis vocabulis designans; *rarius de sensibus, ut oculis, p. 1526, 4 sqq.) i. q. (similia, extrema, partes) discernere, disiungere*:

A *latiore sensu*:

1 *generatim* (*pass. pro refl. i. q. 'differre' saepe legitur*):

a *sine obiecto*: Cic. de orat. 2, 212 difficilis ad -endum similitudo (*cf. l. 84*). part. 103 -endi gratia. fat. 25 -endum est et ita dicendum *eqs.* Plin. nat. 13, 122 sicuti -emus. 23, 32 diligenter -emus *de vinis.* 25, 106 quidam non -unt et unum omnino genus *verbenacae* faciunt. 31, 123 quidam ita -unt: *eqs.* Qvint. inst. 11, 3, 101 approbantibus et narrantibus et -entibus decorus *gestus* (*cf.* 11, 3, 99). 12, 2, 13 pars dialectica: ... -endo, dividendo *eqs.* Isid. diff. 1, 265 Stoici sic -unt. *nota attractionem*: Plin. nat. 3, 150 in eo duo maria quo -ximus fine. *add. praep.* (*cf. p. 1525, 63*): Tert. adv. Marc. 2, 19 p. 360, 20 et in ipsis commerciis vitae ... -xit. resurr. 45 p. 91, 20 ad duas substantias -endo. adv. Hermog. 10 p. 137, 1 dum alibi de mali ratione -imus (*i. diiudicamus*). adv Prax. 12 p. 245 scriptura -it inter personas (15 p. 254 orat. 22 nat. 2, 14 Itala lev. 10, 10 [Aug. quaest. hept. 3, 33]. Pelag. in Rom. 5 p. 669ᴬ. 10 p. 693ᴬ Isid. diff. 1, 89). *enunt.* (*cf. p. 1525, 80*): Cic. inv. 2, 44 necessarium est -ere ..., quo pacto quidque accusatorem et quomodo defensorem tractare oporteat (part. 78 *syn.* iudicat. nat. deor. 3, 26 div. 1, 118 Sen. dial. 5, 29, 2 epist. 9, 13. 85, 28). Varro ling. 8, 16 uti is ... -ere posset, cum vocaret, cum daret, cum accusaret. Sen. benef. 3, 18, 1 sunt ... qui ita -ant, quaedam beneficia esse, quaedam officia, quaedam ministeria (Plin. nat. 14, 63 Ambr. in psalm. 118 serm. 20, 57, 1 Comm. apol. 189). Sen. epist. 85, 14 quidam ita -erunt, ut dicerent *eqs.* b *c. obiecto directo* (*personae: p. 1525, 8. 13. 22; add. dat.: p. 1525, 4. 14. cf. etiam p. 1526, 24*): α *c. simplici acc.*: Rhet. Her. 3, 19, 31 dissimiles forma atque natura loci comparandi sunt, ut -cti interlucere possint. Cic. Flacc. 36 hactenus ista formula testimoni atque orationis tuae describi ac -i potest, ut *eqs.* (Tert. nat. 2, 12). fin. 1, 22 qua via captiosa solvantur, ambigua -antur, *Epicurus* ostendit (Brut. 152 *iuxta pos.* videre. orat. 16 Sen epist. 109, 18 Avr Vict. Caes. 16, 11. *cf.* Cic. orat. 102 *in causa pro Caecina* verba ambigua -ximus). fat. 41 Chrysippus ... causarum genera -it (Plin. nat. 21, 90. 115. 25, 121. 37, 68. 195 Qvint. inst. 4, 2, 68. Apvl. mund. 22 *syn.* separavit. Tert. anim. 29). Brut. 280. orat. 65 sophistarum ... magis -enda similitudo (*cum oratoribus*) videtur (Sen. epist. 45, 6 *syn.* dis-

[*Hofmann*]

cerne). top. 31 non satis acute quae sunt secernenda -it (*opp.* confundit). SEN. benef. 4, 29, 1 istud (epist. 66, 6. 67, 4. 117, 11). 7, 17, 1. dial. 4, 26, 3 antequam h o c apud nos -amus (AVG. gramm. V 517, 31). 7, 13, 4 nisi aliquis -erit illi voluptates. nat. 2, 27, 1 tonitrua. 4 pr. 6 in -endis et curandis vitiis. epist. 30, 17 causas metus nostri (TERT. pudic 2 AVG. civ. 5, 10 p. 208 D.). 65, 19 *syn.* discreverit. 120, 9 specie quidem vicina, re autem plurimum inter se dissidentia. Med. 276 sontes duos. PLIN. nat. 34, 53 aetatibus. 37, 116. QVINT. inst. 3, 6, 45 apertius eosdem status. 4, 2, 33 diligentius . . . singula (TERT. adv. Marc. 4, 3 p. 428, 5). 5, 10, 3 partibus (PRISCILL. tract. 11, 144 p. 104, 13). 9, 3, 71 rei proprietate. 12, 5, 3 vim cuiusque verbi. TAC. ann. 2, 33 senatus et equitum census. 3, 64 -cto sacerdotiorum iure. GELL. 18, 2, 9 *coniunct.* resolvi. MIN. FEL. 33, 1 gentes nationesque. TERT. adv. Hermog. 3 p. 129, 11 utrumque nomen (*sc.* '*deus*' *et* '*dominus*') ei -xit et suo tempore ostendit. adv. Marc. 4, 20 p. 487, 16 legem non irrupisse, sed -isse. 5, 10 p. 608, 7 statum . . . in appellationis societate. TER. MAVR. 2351 pedum cum regulam -rem. 2926. HIL. in Matth. 25, 2 significationibus. SCHOL. Cic. Bob. p. 124, 5 St verba. AMBR. apol. Dav. I 4, 15 -ximus allegationes validas (*i. suo loco separatim posuimus*). RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 16 AVG. civ. 6, 5 p. 254 D. 15, 8 p. 72 *syn.* digerere. *al.* ord. 2, 11, 30 *opp.* conectendi. SVLP. SEV. chron. 1, 1, 4 tempora. *nota*: SEN. epist. 66, 26 fetus suos non -unt ferae (*i. pariter omnes amore complectuntur*). *add. abl.* (*saepe divisionis, cf. l. 40 44. cf. etiam infra l. 66; aliter infra l. 79*): CIC. Caecin. 56 ut servos non numero -ant, sed appellent uno familiae nomine (ACT. Archel. p. 2. 3). leg. 1, 23 in civitatibus . . . agnationibus familiarum -untur status. fin. 4, 10 ea quae dicas ratione et arte -cre (*cf.* 2, 18. 5, 67). ac. 2, 48 quî (2, 80). off. 1, 95 decorum . . . est cum virtute confusum, sed mente et cogitatione -itur (*antea* separari, secerni. *cf.* 2, 10). de orat. 2, 177 ut re -antur *argumenta*, verbis confusa esse videantur. Brut. 74 oratorum genera -ere aetatibus. part. 10 *causam* auditorum . . . g e n e r e -i (VITR. 6, 3, 1 COLVM. 3, 21, 2 PLIN. nat. 33, 90 TERT. nat. 2, 1 resurr. 59 p. 120 *syn.* disiunxit. AVG. civ. 8, 2 p. 322 D.). RVT. LVP. 2, 20 sententia. VITR. 4, 8, 7 ordines *ratiocinationum* . . . partitionibus -xi (AVG. civ. 8, 4 tit.). CELS. 5, 26, 20 p. 218, 33 Mx. quasdam species graecis n o m i n i b u s -ctas (MELA 2, 87 PLIN. nat. 5, 66. 16, 17. 78. 23, 20. 29, 85 QVINT. inst. 1, 10, 3 TERT. adv. Marc. 5, 15 p. 629. *cf.* PLIN. nat. 3, 13 cognominibus [35, 59 SVET. Tib. 1, 2]. 15, 138 appellatione. SVET. Vit. 2, 2 praenominibus). SEN. epist. 91, 16 nominum claritate. PLIN. nat. 10, 89 magnitudine. 13, 113 Samia et Aegyptia *mala* -untur erythrocomis et leucocomis. 16, 17 -emus *genera glandium* . . . p r o p r i e t a t e naturaque (QVINT. inst. 5, 10, 48 ARNOB. nat. 1, 30 SCHOL. Cic. Bob. p. 134, 18 St.). 16, 37 insignibus. 20, 113 *apium* -itur sexu. 29, 86 virgulis albis. QVINT. inst. 3, 5, 6 hoc genus Cicero scientia et actione -it. 4, 2, 36 narratio . . . -cta rebus, personis, temporibus, locis, causis. TAC. hist. 1, 21 mortem omnibus ex natura aequalem oblivione apud posteros vel gloria -i. SVET. Claud. 38, 1 edicto. APVL. Plat. 1, 5 qualitatis significatione. MIN. FEL. 37, 10 sola virtute -imur. TERT. adv. Marc. 3, 17 p. 405. 4, 35 p. 539 lege. HIL. in Matth. 20, 5 personis (*syn.* discernenda). op. hist. frg. 1, 7 *syn.* separanda, secernenda, diiudicanda. AVG. civ. 4, 10 p. 159 D. officiis. *al.* COD. Iust. 7, 67, 2, 1 (*a. 362*) affirmatione. BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 11 p. 165, 1 *al.* *nota pass.* -i *i.* '*differre*': VARRO rust. 2, 2, 10 *pastiones* temporibus -untur (-unt ut *trad.*) *eqs.* PLIN. nat. 18, 54 et colore -untur *genera panici* candido, nigro, rufo (19, 34. 21, 95). 25, 104 altera *echios* quae lanugine -itur spinosa. 26, 96 internodiis. *β c. acc. duorum subst. per* et *vel* que *iunctorum* (*cf. p. 1526, 8. 26. 32. 41. 61*): SEN. epist. 44, 6 si mala bonaque non populo auctore -xeris (71, 7). TAC. ann. 13, 45 maritos et adulteros non -ens (*sc. amore vel officio*). CHAR. gramm. I 111, 3 (*ex Caes.*) se et sese pronomina ita -it, ut. TERT. ieiun. 14 nova et vetera. *cf.* CIC. Mur. 76 -it *populus* rationem officiorum ac temporum, vicissitudinem laboris ac voluptatis. PS. SEN. mon. 66 hominis vitia et aetatis. *γ praep.*: i n t e r: PACVV. trag. 61 habeo ego istam qui -am inter vos geminitudinem. *cf. passivum pro refl.*: PLIN. nat. 8, 215 caudis inter se -untur *simiae*. a b (*saep. add. abl. cf. etiam p. 1526, 9. 17. 45*): CIC. Scaur. 38 libertatem a servitute nulla re alia nisi mentiendi licentia -endam. parad. 29 civem ab hoste . . . animo factisque. ac. 2, 22 artificem ab inscio. 2, 34 perspicua a perceptis. 2, 44 vera visa a falsis (2, 84. *cf.* 2, 57. 67 div. 2, 146). Tusc. 3, 47. 4, 66 de orat. 2, 244. 3, 34. part. 139 *syn.* diiudicare. Att. 8, 9, 2 ad Brut. 1, 12, 1. LIV. 40, 54, 5 cognomine a ceteris regibus. 45, 24, 4 PAVL. FEST. p. 78. 178. 241. 339 SEN. contr. 1 pr. 12 (*suppl.*). 10 pr. 16 SEN. benef. 4, 32, 4 PS. SEN. mon. 90 PLIN. nat. 6, 32. 16, 19 nomine. QVINT. inst. 1, 7, 27. 1, 8, 3. 3, 5, 11. TAC. ann. 16, 25 apud posteros. SVET. gramm. 4 p. 103, 7. 16 PS. APVL. herm. p. 273 TERT. nat. 1, 12 resurr. 35 p. 76 PAPIN. dig. 34, 5, 1 VVLG. Sirach 16, 26 AVG. civ. 2, 11 p. 66 D. cultus diversitate. 6, 6 p. 257; *saep. in hoc libro.* BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 17 p. 51, 2 *syn.* distribuit. *al. nota poetice abl.*: HOR. epist. 1, 10, 29 vero -ere falsum. s e c u n d u m: TERT. adv. Marc. 18 p. 197. *δ enunt.*: *interrog.*: CIC. Pis. 69 Graecus primo -ere et dividere illa, quemadmodum dicerentur. LIV. 26, 34, 4 aliorum Campanorum summam etiam census -erunt, publicandane necne bona essent. SEN. benef. 6, 5, 4 illud potius mihi -e . . ., utrum *eqs.* QVINT. decl. 261 p. 70, 3. CIC. Tusc 4, 21 -unt illud etiam, u t *eqs.* *per contaminationem* (*cf.* prohibeo): TAC. ann 11, 22 ne aetas quidem -batur, q u i n prima iuventa consulatum et dictaturas inirent. **c** *de sensibus i. dinoscere sim.* (*saepius add. abl. instr.; pro quo* per: *l. 12*; ab: *l. 9*): MANIL. 3, 377 mediaque tenus -itur alvo (*i. sphaera usque ad circulum aequinoctialem tantum videri potest*). GERM. 260 deficiente oculo -ere corpora parva. SEN. contr. exc 4, 6 hos ipsa noluit natura -i (*cf.* tit.: indiscreti filius et privignus). 5, 7 nocte quomodo hostem civemque -am? SEN. clem. 1, 19, 3. epist. 94, 19 oculus . . . a nigro album etiam nullo monente -et. PLIN. nat. 8, 215 nuces visu -ere *simias*. TAC. Germ. 17 locupletissimi veste -untur. hist. 1, 38 legionarius insignibus suis. CLAVD. MAM. anim. 1, 23 p. 83, 5 *ut anima* per oculum . . . verba -at. *nota*: SIDON. epist. 6, 1, 5 tactu pulsum -at (*i. examinet*). BOETH. mus. 3, 1 hanc differentiam . . . sensum aurium non posse -ere. *adde*: QVINT. inst. 1, 7, 2 'malus' arborem significet an hominem non bonum, apice -itur. COLVM. 7, 9, 12 sive per literas, sive per alias formas unumquemque fetum cum matre -at (*i. notet*). **d** *subi. est res* (*add.* ab: *l. 18. 19. 21. 22. 28. 29.* in *c. acc.*: *l. 24*): CIC. de orat. 2, 247 raritas dictorum -et oratorem a scurra. 3, 175 quae *res* magis oratorem ab imperito dicendi . . . -at. parad. 24 causa . . . haec, non natura -it. SEN. clem. 1, 2, 2 quae *moderatio* sanabilia ingenia -ere a deploratis sciat. 1, 24, 1 ut servos a liberis cultus -ret. benef 6, 8, 3 beneficium ab iniuria -it non eventus, sed animus. dial. 3, 4, 2 quae pluribus apud Graecos nominibus in species iram -unt. 5, 2, 2 quibus inra -it modus virium. LVCAN. 10, 128 discolor hos *servos* sanguis, alios -erat aetas. PETRON. 30, 4 qui dies boni quique incommodi essent, -ente bulla notabantur. PLIN. nat. 8, 39 alcen iumento similem, ni proceritas aurium et cervicis -at. 9, 127 -it *purpura* ab equite curiam. 11, 271 explanatio animi, quae nos -xit a feris. 33, 29 anuli -xere alterum ordinem (*sc. equestrem*) a plebe. 37, 101 mares austeritas -at. 37, 157. QVINT. inst. 5, 10, 44 et iuris quaestiones facit et qualitatem -it *utrumque genus*. TAC. hist. 3, 27 discretus labor fortes ignavosque -ret. TERT. anim. 10 -unt substantias opera. PAVL. dig. 47, 2, 54 pr. maleficia voluntas et propositum delinquentis -it. CLAVD. 18, 202 suffixa patenti vestibulo pretiis -it regula gentes (*de impudenti venditione munerum*). *nota*: MANIL. 1, 322 stella . . . in media radiat quae maxima fronte candidaque ardenti -it lumina flamma.

2 *speciatim*: **a** *in iure*: *absol.* (*cf. l. 48. 51*): GAIVS inst. 1, 90 complures -unt et putant *eqs.* 1, 91. VLP. dig. 13, 6, 3, 5 *add.* circa. 17, 1, 8, 4. 17, 2, 7 si non fuerit -ctum. 18, 2, 2, 1 secundum quod -ximus. *c. acc.*: LABEO dig. 33, 10, 12 urbanus servus et rusticus -itur non loco, sed genere usus (POMPON. dig. 50, 16, 166 pr.). GAIVS inst. 2, 146 singulas causas singulis appellationibus -i. PAVL. dig. 12, 2, 28, 2 *add.* in *c. abl.* (VLP. dig. 47, 10, 15, 48). COD. Iust. 8, 47, 10 pr. (*a. 530*) actionem (*opp.* negat). *c. praep.*: PAPIN. dig. 39, 5, 31, 1 (= frg. Vat. 254) ea significatione . . . peculium a dote puellae -retur. VLP. dig. 34, 2, 19, 17 *gemmas* a lapillis eo *eqs.* PAVL. dig. 28, 2, 11. *seq.* (ita, sic) ut (*fere absol.; add.* de *aliqua re*: VLP. dig. 21, 1, 14, 3 PAVL. dig. 33, 7, 9): IAVOL. dig. 18, 4, 8 POMPON. dig. 16, 1, 32, 3. 41, 10, 4 pr. VLP. dig. 2, 14, 7, 14. 3, 5, 5, 8 *et* 6[ies] PAVL. dig. 38, 10, 10, 15. *seq. enunt. interrog.*: SCAEV. dig. 42, 8, 24 an -endum est, is optulerit mihi an *eqs.* (VLP. dig. 19, 1, 13, 18 *al.*). CALL. dig. 14, 2, 4, 2 VLP dig. 4, 4, 7, 3. 7, 1, 21 (= frg. Vat. 71[b]). *al* PAVL. dig. 4, 8, 32 pr. *add.* in. 12, 2, 28, 2. 23, 2, 44, 3. 40, 5, 29 MOD. dig. 34, 4, 18. *nota*: PAVL. dig. 1, 18, 3 malis hom⟨i⟩nibus provinciam purgare, nec -u⟨n⟩tur unde sint. *seq. acc. c. inf.*: PROC. dig. 45, 1, 113 pr. -endum est interesse *eqs.* (POMPON. dig. 31, 43, 2 VLP. dig. 23, 3, 5, 14. 29, 2, 40. 29, 2, 41, 1. 29, 4, 6, 2. 34, 2, 19, 5 MARCIAN. dig. 48, 21, 3, 6). MARCIAN. dig. 15, 1, 40, 1 ita veteres -unt, si . . , id esse peculium, si vero . . ., non esse peculium. **b** *de trinitate apud* ECCL.: TERT. adv. Prax. 25 p. 276 genere sermonis, quo pater et filius in sua proprietate -itur. 27 p. 280. *cf.* resurr. 53 p. 111. TRACT. c. Arrian. p. 13, 14 personas -imus. MAXIMIN. c Ambr. 47 *syn.* discretas, *opp.* confusas (EXPOS. fid. Caspari Anecd. p. 651[D]). PAVL. NOL. epist. 21, 3 -cti potius quam divisi *filius, pater, spiritus*. PETR. CHRYS. serm. 60 p. 366[B] *opp.* est divisa. NICET. fid. 5 p. 15, 9 filium . . . a patre. *adde*: CASSIOD. in psalm. 8 div. duabus naturis inconfusis atque -ctis in Christo.

B *strictiore sensu*: **1** *i. q. accurate definire, explicare, significare* (*cf. etiam p. 1525, 35, subi. sunt res*: *l. 73. p. 1527, 7*): CIC. Caecin. 84 si praetor non -xit locum (*sc. expressis verbis*), quo me restitui iuberet. ac. 2, 32 *opp.* incerta dicunt. Tusc. 3, 11 ipsam (μανίαν) -imus nos melius quam *Graeci* (*i. nomine definimus*). PLIN. nat. 2, 177 tres . . . circuli . . . inaequalitates temporum -unt. 9, 78 nos *planos pisces* -ere non possumus, nisi si cartilaginea appellare libeat. 10, 46 *galli* ternas -unt horas interdiu cantu (OPTAT. 7, 3 p. 173, 8). 25, 83 hippace, -cta (sic dicta *Salmas.*), quod *eqs.* HERMOG. dig. 1, 1, 5 ex hoc iure gentium . . . discretae gentes, . . . dominia -cta. TERT. anim. 48 de cibis -endis vel derogandis. adv. Marc. 2, 3 p. 336 *temporibus* -endis et notandis . . . sidera . . . disposita sunt (*cf.* 5, 2 p. 571 IVVENC. 4, 93). ITALA lev. 5, 4 (Aug quaest. hept. 3, 3) anima quaecumque iuraverit -ens labiis malefacere aut benefacere (διαστέλλουσα, VVLG. protulerit. *cf.* AVG. *ad l.*: quaeritur quid dixerit '-ens'. . . . videtur . . . ista distinctio quasi definitio esse, qua secernitur aliquid a ceteris, quae solo dicto non tenentur). num. 30, 4 (Aug. quaest. hept.

3, 3) -ens labiis suis adversus animam suam. ITALA (Aug. quaest. hept. 3, 3 *al.*) *et* VVLG. psalm. 65, 14 vota ... quae -erunt labia mea. Ezech. 3, 18 (Lucif. non parc. 10 Aug. quaest. hept. 3, 3 *al.*) tu non -isti (illi) neque locutus es (VVLG. annuntiaveris). 3, 19 (Lucif. non parc. 10). II par. 19, 10 -etis cis *causam* (διαστελεῖσθε, VVLG. ostendite). VVLG. psalm 105, 33 -xit in labiis suis (διέστειλεν ἐν). CYPR. GALL. lev. 28 communis populo -it regula victus. AVG. civ. 20, 6 p. 416 D. serm. ed. Mai 4, 3 *canis* obsequium suum, licet voce explicare non possit, tamen corporis communione -it (*syn.* explicare). FAVST REI. grat. 1, 16 p. 49, 12 *syn.* pronuntiavit. NOVELL Iust. 111 pr. privilegium ... nuper indultum necessaria correctione -imus. *nota de articulatim loquendo* (*cf. p. 1529, 32. 1531, 39*): SIL. 1, 78 ut fari primamque datum -ere lingua Hannibali vocem. AVG. in psalm. 120, 11 *linguae* percutiendo palatum et dentes -unt sonos quibus loquimur. CAEL. AVR. chron. 2, 1, 4 lingua ... verba -ere non valebit. PAVL. PETRIC. Mart. 4, 284 lingua ... verbis -ere vocem. DRAC. laud. dei 3, 684 *linguae* verbere -ctas ... voces. *seq enunt. interr.*: TAC. ann. 11, 38 nuntiatum ... perisse Messalinam, non -cto sua an aliena manu. FAV. EVL. p. 2, 15 RVFIN. apol. Orig. 1 p. 552. CLAVD. MAM. anim. 3, 7 p. 165, 5 indaga, -e, pronuntia *eqs.* POMER. 1 prol. 3 GREG. M. moral. 15, 48. *acc. c. inf*: AVG. civ 10, 5 p. 409, 21 D. *syn* declaratum. 2 *i. q. dirimere, discingere, terminare, finire* (*add.* inter se: *l. 23*): SEN. benef. 7, 4, 3 *fines* inter se vicini privata terminatione -unt. SYMM. epist. 36, 3 aeternitas vestra singulatim quaerenda -at. AMM. 29, 2, 19 *Areopagitarum* aequitas deorum quoque iurgia dicitur -isse. COD. Iust. 3, 12, 5 (*a. 369*) fiscales causas tua sinceritas . . . -at. EPIST. pontif. 351 (*a. 419*) Migne 20. 762ᴮ si quae inter episcopos eveniant causae, ... -as. 396 (*a. 437*) Migne 50, 617ᶜ *syn.* definiat.

II *praevalet notio separandi, disterminandi*:

A *generatim*: 1 *de quavis diremptione* (*passim add. abl. causae nota aliquos vel refl.*: SEN. epist. 122, 18 cultu se a ceteris -unt [*postea* separare] IVV. 3, 159 qui nos -xit *sc. Otho lege Roscia. cf. l. 40. 41. 52. 69. 74*): RHET. Her. 4, 19, 26 articulus dicitur, cum singula verba intervallis -entur caesa oratione (CIC. de orat. 3, 186 *guttae.* SEN. epist. 99, 7. 9 PANEG. 6 [7], 10, 1 OPTAT. 2, 5 p. 42, 15 AMM. 30, 1, 12). LVCR. 5, 1374 olearum caerula -ens *vineta* . . . plaga (*cf.* 5, 1376 vario -cta lepore omnia. PLIN. nat. 16, 140 *cypressus* -endis ... pinorum ordinibus. FIRM. math. 1, 2, 9). LIV. 37, 31, 9 lingua ... medium fere sinum velut nota -it. 37, 40, 2 partes eas interpositis binis elephantis -bat (42, 58, 6 equitum ordines levis armatura interposita -bat). MANIL. 1, 246 pontus utrosque (*sc.* περιοίκους *et* ἀντοίκους) suis -it et alligat (*i. complectitur*) undis (*cf.* 1, 306 dividit et cingit). 1, 452 versas frontibus Arctos uno -i medias claudique Dracone. SEN. suas. 1, 16 quamvis -erim *sana a corruptis* (*syn.* separando. *cf.* VELL. 1, 14, 1 priorem huius voluminis posterioremque partem. QVINT. inst. 4, 2, 102 *syn.* dividere. AVG. civ. 18, 23 p. 288 D. solis capitibus). VAL MAX. 5, 2, 1 quoniam contrario proposito sese -erunt *grata et ingrata facta*, nostro quoque stilo separentur. 5, 5, 3 eo ipso ... quo vita ae mors -itur momento (*cf. l. 70*). SEN. dial 6, 18, 6 insulae quae interventu suo maria -unt. COLVM. 3, 19, 3 vites ... separatae ac -ctae specialiter an confusae et mixtae catervatim. MELA 3, 59 Sacae -cti regione, quia feris scatet, inhabitabili. PLIN. nat. 9, 173 -ctis (*i. seorsum collocatis*) ... generibus earum *coclearum*, separatim ut essent albae *eqs.* STAT. Theb. 8, 321 tamque humili populos ... -ere (*i. coercere*) fine. QVINT. inst. 8, 5, 26 artifices ..., cum plura in unam tabulam opera contulerunt, spatiis -unt, ne umbrae in corpora cadant. PS. QVINT. decl. 13, 11 possessiones suas velut quasdam gentes fluminibus montibusque -ere. TAC. ann. 2, 50 maiestatis crimen -i (*sc. a crimine adulterii*) Caesar postulavit. PLIN. epist. 2, 17, 21 tot facies locorum totidem fenestris et -it et miscet *zotheca.* 2, 17, 22 interiacens andron parietem cubiculi hortique -it (*cf.* IAVOL. dig. 33, 3, 4). ANTH. 480, 7 cum brevis una duas -it syllaba longas, creticus est. SOL. 23, 5 *promunturium Artabrum* caelum terras maria -it (*cf.* PLIN. nat. 4, 113 discriminans). AMM. 18, 2, 15 terminales lapides ... confinia -bant. 23, 3, 1 unde duae ... viae regiae -untur (*i. discedunt*). 25, 10, 12 qui locus Bithyniam -it et Galatas. PRISC. perieg. 172 solum squalens urbes -it opacas. NICET. psalm. 3 p. 71, 4 utrorumque sexuum -ctis classibus. *nota*: DRAC. laud. dei 2, 484 pars tanta *angelorum* ... -cta severe (*i. secreta, remota cf.* 2, 481 cecidit ... caelo). *add.* ab: PLIN. nat. 11, 139 *oculus* lucis usu vitam -at a morte. MELA 1, 77 Ciliciam a Pamphylia -it Anemurium *promunturium* (*cf.* PLIN. nat. 3, 6 SOL. 22, 7. PANEG. 12 [2], 22, 2 *syn.* disterminat. AMM. 15, 10, 2. 22, 8, 2. 27, 8, 6 31, 3, 8). AVG. civ. 20, 21 p. 458 D. manus *dei* -entis cultores suos a contemptoribus suis. SACR. Leon. p. 373 deus qui diem discernis et noctem, actus (actos *codd.*) nostros a tenebrarum -c caligine. *abl. separat. pro* ab (*cf. p. 1525, 79*): LVCR. 1, 525 alternis ... corpus inani -ctum⟨st⟩. 1, 527 spatium pleno . . . -cre inane. IVV. 14, 289 tabula (*sc. navis*) -itur undā *mercator* (*cf.* 12, 58 digitis a morte remotus quattuor). 2 *i. q. interrumpere, intersecare* (*cf. etiam sub III et s. IV A*): CVRT. 3, 4, 8 planitiem eius crebris -entibus rivis. MELA 2, 67 mare . . . tenuibus promunturiis semel iterumque -ens *Italia* (SOL. 2, 21). PLIN. nat. 37, 113 virgulis tribus -ctum candidis. 37, 138 alba nigraque macula in traversum -entibus crystallum. 37, 148 -entibus eam *gemmam* venis rubentibus (*cf.* 37, 174. 184. 189 *et p. 1530, 28*). QVINT. inst. 4, 2, 50 expedict expositionem brevi interfatione -ere. APVL. met. 2, 30 hanc cunctationem sequens adulescentis sermo -xit (*i. finivit*). AVSON. Mos. 67 viridem -it glarea muscum. OROS. hist. 6, 8, 2 mediam ... oppidi partem, quae torrente -batur (*cf.* CAES. Gall. 3, 1, 6 in duas partes flumine divideretur). BOETH. arithm. 1, 10.

B *speciatim t. t. gramm. i. q. moram facere, notare, interpungere: loci de pronuntiando imprimis dicti i. pausam facere* (*cf.* CIC. orat. 53 -cta alios et interpuncta intervalla, morae respirationesque delectant): QVINT. inst. 1, 8, 1 quo loco versum -ere *debeat puer*, ubi claudatur sensus, unde incipiat. 11, 3, 36 non -endum (*opp* suspenditur, *syn.* dividit). 11, 3, 39 virtus ... -endi. *cf.* PRAEDEST. 1. 22 p. 594ᶜ quicunque usque hodie Originem legit, si prudenti eum novit recitatione -ere. *apud* GRAMM. *et* SCHOL. *fere pertinet ad partem artis gramm., i. (codicem) interpungere, cf.* SVET. gramm. 24 exemplaria . . . emendare ac -ere et adnotare curavit *Probus* soli huic nec ulli praeterea grammaticae parti deditus. FRONTO p. 190 N. Ciceronianos emendatos et -ctos habebis, adnotatos a me leges ipse. POMP. gramm. V 132, 1 si vis codicem -ere, ita -e *eqs.* 133, 4. RVFIN. Orig. princ. praef. p. 114ᴮ inemendatum vel non -ctum codicem non habeat *eqs.* ANTH. 3, 1 -xi emendans, *sc. Asterius, cons. a. 494.* SVBSCR. Macr. somn. 1 cod. Par. s. XI Aur. Memm. Symmachus v. c. emeudabam vel disting⟨uebam⟩ meum *exemplar eqs.* Verg. cod. Medic. legi et -xi codicem. *aliter*: CASSIOD. inst. div. pr. p 1109ᶜ colis et commatibus translationem suam . . . -isse *Hieronymum* (*cf.* 15 p 1129ᴰ ordinata. CIC. *v. p. 1529, 7*). *adde*: MART. CAP. 2, 138 in aliis *voluminibus* ... -ctae ad tonum ac deductae paginae. *exempla, praecepta*: TERT. adv. Marc. 5, 11 p. 613 nos contra sic -endum dicimus: ʽin quibus deus', dehinc ʽaevi huius *eqs.*' (*cf.* AVG. quaest. hept. 7, 51 p. 502, 13 doctr. christ. 3, 2, 2 *al.* PS. AVG. quaest. test. I 91, 11). PORPH. Hor. carm. 3, 4, 5 hic -endum. sat. 1, 2, 120 haec -enda sunt, ut singula legantur. DON. Ter. Andr. 145 -endum, ut per se intellegatur. 188 ʽsivi' autem -e. 429 ʽforma bona' -unt. 643. 720 ʽdolorem' -xit Probus (probe *codd.*) et post intulit separatim quod sequitur (*cf.* Eun. 46 ʽnon eam' Probus -it; iungunt qui secundum Menandri exemplum legunt). 926 *opp.* subdistinguit. 958 ʽsic' delicate pronuntiandum est et separatim -endum. Eun. 232 alii -unt ..., alii .... Phorm. 298 Ad. 518 *al, nota c. acc. pron.* (*cf. supra l. 34*): 595 hoc -e. DIOM. gramm. I 437, 25 (= DOSITH. gramm. VII 429, 16) -ere ... oportet ante similitudines ... et ante redditas ἀνταποδόσεις ... et ante ʽaut' *eqs.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 22, 25 quando -itis, eum erit perfecta oratio ... punctum ponite *eqs.* PRISC. gramm. III 377, 3. 8. SERV. Aen. 1, 380 hoc loco -endum est (1, 475. 505. 548. 595. 607). 2, 48 -endum sane ʽerror'. 2, 116 hic -endum est (2, 149 *al.*). 2, 292 multi -unt, ut sit ʽadhuc' (2, 394 *al.*). 3, 359 potest et ʽinterpres divum' -i (auct. 12, 497). 5, 296 -endum per se. 5, 426 hic -endum propter vitium. 5, 753 melius hic -itur (ecl. 3, 7). georg. 4, 345 secundum Donatum. *al.* SCHOL. Verg. Veron. Aen. 10, 566 potest et sic -i ... ut hic sit mora. CLAVD. DON. Aen. 4, 672 hic -endum est (*syn.* separandum. 12, 161). 10, 147 sic debemus -ere (*syn.* faciamus moram. 12, 41). 11, 198 *syn* separatim pronuntiandum (*ceteris locis praefert* separare, separatim pronuntiare, moram facere, interponere, suspendere *sim.*). MART. CAP. 5, 462 dum heres ʽesto mi' -it *eqs.* BOETH. herm. sec. 2, 7 p. 168, 13. CASSIOD inst. div. 15 p. 1129ᴰ. CORP. VIII 6982 hederae -entes incoctiles (ʽ*sunt foliola quae passim in titulis cernuntur punctorum instar*' *ed*). *de notis criticis* (*cf. fort. etiam l. 16*): HIER. praef. Vulg. pent. asterisco et obelo opus omne -ens *Origenes eqs.* (epist. 57, 11, 1. 134, 2 asteriscis verubusque).

III *praevalet notio dividendi, distribuendi in partes* (*hic illic etiam referri possunt exempla ad II A 2*): a *c. mero obiecto*: CIC. Verr. 5, 88 plura sunt *crimina*, sed ea quo pacto -ere ac separare possim nescio (*cf. p. 1529, 6*). leg. 1, 36 quae fuse olim disputabantur ac libere, ea nunc articulatim di⟨s⟩ti⟨n⟩cta dicuntur. MANIL. 1, 507 caelumque suas -erat horas (*cf.* TERT. ieiun. 10 *horae* diem distribuunt, ... negotia -unt). PAVL. FEST. p. 90 forago: filum quo textrices diurnum opus -unt. SEN. epist. 84, 5 melius ... -cta servantur *memoria* (*syn.* separare. MACR. sat. pr. 1, 6. *cf.* FRONTO p. 139 N. post ista omnia investigata, examinata, -a, finita. cognita *sunt*). STAT. silv. 3, 1, 99 -ctis stat porticus alta columnis. QVINT. inst. 11, 2, 27 partes *ediscendae* non sint perexiguae, alioqui ... *orationem* -ent atque concident (*postea* dividi). APVL. flor. 10 p. 41 *deus* ubique -xit amnium fluores, pratorum virores (*cf.* CYPR. GALL. exod 660 flumina toto -xit mundo, *i. constituit*). S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 35 omnibus muneribus quae generatim -cta sunt. TERT. bapt. 3 -ctis aquis (*syn.* segregatis). adv. Marc. 1, 19 p. 314 -i ... materias oportet. 2, 1 p. 333 *addito dat.* (*cf.* TER. MAVR. 1596 haec sibi quaeque prius -ere metra paramus). AVSON. 298, 15 -ctas interne vias mirere, domorum dispositum. 336. 57 -it *unitas* solidos coebo pergente trientes (*syn.* dividit). MAR. VICTORIN. verb. script. 6 climata caeli -xit inter diem et noctem. AMBR. in psalm. 118 serm. 16, 28, 2 par est ... ut dividas primum ... et -as *escam.* PS. RVFIN. in Am. 5, 1/2 *deus* elementa iussione formavit atque -xit. *nota de partibus corporis*: QVINT. inst. 11, 3, 98 binos interim digitos -imus *de gestu.* CAEL. AVR. chron.

[*Hofmann*]

2,1,40 palpebram concludendo ac -endo. *aliter*: AMM. 31,7,14 capita per medium frontis et verticis mucrone -cta (*i. dissecta*). **b** *add. abl.*: CIC. Arat. 265 sol ... medio -ens corpore *Cancri* cursus (*cf.* MANIL. 1,580 Phoebus ... medium aequali -it limite caelum). div. in Caec. 38 quae *Verres* ... peccarit, ea quemadmodum locis temporibusque divisa sint, sic criminibus et oratione -ere. de orat. 3,186 continuatio verborum ... multo est aptior ..., si est articulis membrisque (*sc. commatibus et colis*) -cta (*opp.* continuata). OV. met. 1,47 onus inclusum (*sc. terram*) numero -xit eodem (*i quinque zonis*) cura dei (*cf.* MELA 1,4 terra ... zonis quinque -itur). NVX 83 haec *figura* ubi -cta est gradibus. MANIL. 3,428 -itque duas medio discrimine summas. GERM. 210. COLVM. 1,6,13 lacubus -untur granaria. 3,20,4 vites ... semitis ac decumanis -endae (4,18,1. *cf.* 10,93 tramite. PLIN. nat. 17,169 traversis limitibus. 19,60 areis). 8,11,3 ea saepta -untur velut clatris intercurrentibus calamis. PLIN. nat. 4,105 Gallia ... in tria populorum genera dividitur, amnibus maxime -cta. 13,113 blandiores acini minusque amaris -cti membranis. 15,37 chrysomola incisuris -cta. 16,157 nodis. 18,57 internodiis. STAT. Ach. 2,136 Balearicus actor habenae ... inclusum ... suo -ret (*sic P*, discing- *al.*) aera gyro. IVV. 1,127 ipse dies pulchro -itur ordine rerum. APVL. mund. 29 caelum ... nocte diuque -ctum. CENS. 17,7 p. 32,19 Romanorum ... saecula quidam ludis saecularibus putant -i. SCHOL. Germ. Sang. p. 105,1 (= FRG Cens. 2,1) caelum circulis quinque -itur. *nota*: PLIN. nat. 35,56 articulis membra -xit, venas protulit *Cimon Cleonaeus pictor*. PAVL. NOL. carm. 19,419 *lychni* -unt ... graves numerosa luce tenebras (*postea* sparsa caligine noctis). **c** *add. praep.*: **in** *c. acc.*: CIC. rep. 3,3 iucidit has *voces* et -xit in partes (*opp.* confusum sonantes). PLIN. epist. 5,6,16 xystus in plurimas species -ctus, concisus[que] buxo. TERT. anim. 52 opus mortis ... bifariam -xit humanus affectus, in ordinariam et extraordinariam formam. adv. Val. 4 p. 181 nominibus et numeris Aeonum -ctis in personale⟨s⟩ substantia⟨s⟩. HIL. in psalm. 51,7 linguae humanae officium est, ut ... motu vario ... vocem in verba -at. *nota*: LVCAN. 5,399 menstruus in fastos -it (*i. digerit*) saecula consul. *vitiose* in *c. abl.*: GREG. M. in Ezech. 1,6,12 scriptura sacra ... in IV partibus est -cta. ILDEF. vir. ill. 1. **inter**: CIC. fin. 5,25 ut ... extrema illa et summa ... inter animalium genera -cta et dispertita siut. PAVL. NOL. epist. app. 2,7 *syn.* divisa. AVG. civ. 18,2 p. 257 D. *coniunct.* ordinata. **per**: TERT. adv. Marc. 4,36 p. 545 tam -cta fuit ... Iudaea gens per tribus et populos et familias et domos, ut. VVLG. I Macc. 6,40 -cta est pars exercitus regis per montes (ἐξετάθη).

IV *praevalent notiones secundariae*:

A *variandi*: CIC. inv. 1,76 generibus ipsis -ere *argumentationem* convenit (*antea* variare). de orat. 2,54 Caelius *non* ... -xit historiam varietate locorum (2,358 pictoris ... formarum varietate locos -entis. 2,359. Tim. 35 *ignem* varietate -ctum [πεποικιλμένον]. nat. deor. 2,98. SEN. dial. 1,5,7 singulorum vita. MIN. FEL 17,7 ordo temporum. AVG. civ. 14,1 p. 3 D. MACR. sat. 5,1,18 eloquentiam *Vergili*. *cf. p. 1530, 51. 78*). 2,328 festivitatem habet narratio -cta personis et interpuncta sermonibus. 3,102 a quibus utrisque (*poetis et qui fecerunt modos*) summittitur aliquid, deinde augetur, extenuatur inflatur, variatur -itur. fin. 1,38 ut postea variari voluptas -ique possit, augeri amplificarique non possit. nat. deor. 2,101 mari finitumus aër die et nocte -itur. HOR. carm. 2,5,11 tibi lividos -et autumnus racemos purpureo varius colore (*cf.* PORPH. *ad l.*: hoc est nigrore maturitatis variabit). SEN. contr. 9,2,6 -untur argenteis poculis aurea (*cf.* 9,2,8 interim -itur mora poculis. SEN. epist. 95,26 ostrea ... interveuientibus -bantur echinis. SIL. 11,429 epulas -ere ludo. PLIN. epist. 3,1,9 comoedis cena -itur). CVRT. 8,9,26 avium ... argenteae effigies opera -unt. CALP. ecl. 1,30 nec montana sacros -unt iubila versus. 2,25 alternos ... -ere cantus. PLIN. nat. 10,82 sonus *lusciniae* ... nunc variatur inflexo, nunc -itur conciso *spiritu*. 35,29 tandem se ars (*sc. pictura*) ipsa -xit et invenit lumen atque umbras. PLIN. epist. 5,6,34 umbrarum ... frigus non ingrato sole -it *hippodromus*. 7,9,9 *carmen* apte quantaslibet occupationes curasque -it. 8,21,2 graviora opera lusibus iocisque -o. IVST. 2,1,11 *natura* incrementa caloris ac frigoris regionibus -xit DON. Ter. Andr. praef. 1,7 deverbiis ... et canticis lepide -cta est *fabula*. SYMM. epist. 3,18,1 vicibus otii negotium omne -itur. 5,67 liberalia studia silvestri voluptate. 5,68,2. 6,62. 7,13. 8,41. SCHOL. Germ. Bas. p. 90,6 *Crotus* plausu cantus earum *Musarum* -bat id est ad pedem manibus plaudebat. MACR. sat. 1,22,8 ordo elementorum temporum numerositate -ctus. DRAC. Romul. 10,117 violas ... lilia -unt. *nota*: CIC. Mur. 49 quam turbam dissimillimo ex genere -bant homines percussi Sullani temporis calamitate. AMM. 22,15,22 *hippopotamus* -it tramites multos (*i. variat, varie ducit*).

B *ordinate disponendi, ornandi, signandi* (*cf.* GLOSS. -ctus κατάστικτος): **1** *de rebus naturae, aedificiis sim.* (*cf. etiam p 1528, 72. 78*): CIC. Flacc. 27 provincia quae mari cincta, portibus -cta, insulis circumdata esset prov. 4 ut via illa nostra ... non solum excursionibus barbarorum sit infesta, sed etiam castris Thraeciis -cta ac notata. rep. 1,41 eiusmodi coniunctionem tectorum ... urbem appellaverunt delubris -ctam spatiisque communibus. nat. deor. 2,99 agri, insulae litoraque ... -cta tectis et urbibus (*cf.* APVL. mund. 4 *terra* -cta insulis, villulis urbibusque collucens). CVLEX 71 -cta coloribus arva (*cf.* OV. met. 5,266 -ctas floribus herbas. SVLP. SEV. dial. 2,10,4 -cta floribus quasi gemmis micantibus ornata *portio prati*. CARM. saec. VI [Class. Quart. 4,1910] 1,9 lilia blanda micant grato -cta nitore). CVRT. 9,4,30 non pinnae ... fastigium eius *coronae muri* -erant. PLIN. nat. 37,153 corallachates ... aureis guttis -cta. 37,165. 171. IVST. 36,3,3 *silva* palmeto et opobalsameto -itur. PALLAD. 14,147 populeasque novo -it munere frondes *cerasus*. HEGES. 1,35,5 -xit maximis turribus portum. CORP. XI 5265,13 urbes, quas in luminibus provinciarum [h]ac regionum omnium species et forma -it[ur] (quarum ... -itur *coni. Bücheler*). *imprimis de caelo et sideribus*: CIC. Arat. 161 quas ... natura ... vario pinxit -ens lumine formas. 241 densis -cta ... signis. 353 stellis -cta Corona (frg. 7,2). nat. deor. 2,95 caelum totum ... astris -ctum et ornatum (MIN. FEL 17,5 LACT. inst. 2,5,1 *cf.* 1,6,15. 2,5,23 ira 10,31 PAVL. NOL. carm. 27,109 DRAC. laud. dei 2,348). SEN. nat. 7,1,2 coetus astrorum, quibus immensi corporis pulchritudo -itur. 7,24,3 *stellae* noctem decore vario -unt. AMM. 25,10,3. **2** *de artificiis aliisque rebus manu factis* (*subi. est persona: l. 59 sqq.*): RHET. Her. 4,47,60 citharam ... exornatissimam auro et ebore -ctam. CIC. Verr. 5,62 *pocula* gemmis erant -cta clarissimis (LACT. inst. 2,6,6). OV. epist. 5,19 retia ... maculis -cta tetendi (*cf.* SEN. dial. 4,11,5 linea pinuis -cta). met. 3,665 gravidis -unt vela corymbis. 6,86 certamina *in textura* ... clara colore suo, brevibus -cta sigillis. VAL. MAX. 1,8,6 galea ... duabus -cta pinnis (AMM. 27,10,11). SEN. Herc. O. 665 nec Maeonia -it acu quae ... legit Eois Ser arboribus. Med. 574 gemmarum nitor -it aurum. Phaedr. 321 crura -cto religavit auro *Hercules*. benef. 2,12,1 socculum ... margaritis -ctum. dial. 5,35,5 mensam ... crebris -ctam (de- *A*) venis. 11,11,2 purpuram intextam auro variisque et coloribus -ctam et artibus (*cf.* CVRT. 3,3,13 vestem auro -ctam [4,1,23. 9,1,29. 9,7,13 SIL. 2,602. 3,27 lato ... clavo. HIER. epist. 29,5,3 *syn.* ornatum. CYPR. GALL. num. 434 DRAC. Romul. 8,486]. 3,3,17 pallam. 3,3,19 caerulea fascia albo. 6,6,4 diadema. 8,9,24 carbasa. SVET. Nero 25,1 -cta ... stellis aureis chlamyde. AMM. 26,6,15 tunica [HIER. epist. 49,5,2]. HIER. epist. 38,4,4 cingulum [64,12,2]). epist. 76,14 vagina gemmis. 86,6 Alexandrina marmora Numidicis crustis (*cf.* PLIN. nat. 35,3 purpurā ... *Synnadicus lapis* [STAT. silv. 2,2,89]. SIDON. epist. 2,10,4 v. 11 vario nitore). CVRT. 3,3,16 -bant internitentes gemmae iugum. 8,13,7 armaque auro et argento -cta. 9,1,30. CALP. ecl. 6,45 apri dens ... nivea -it pectora luna. PLIN. nat. 16,233 coepere tingui animalium cornua, dentes lignumque ebore -i, mox operiri. TAC. Germ. 6 scuta lectissimis coloribus -unt. SVET. Cal. 45,1 *coronas* solis ac lunae siderumque specie (FLOR. epit. 4,2,91 radiis. CLAVD. 22,92 lapidum ... igne. *cf.* APVL. met. 11,3 corona ... variis floribus ... dist[r]inxerat verticem). Dom. 14,4 parietes phengite lapide -xit. Nero 31,2. VOPISC. Aurelian. 33,2 *currus* argento auro gemmis operosus atque -ctus. AMM. 21,1,4 diademate ... lapidum fulgore -cto. 23,3,6. SCHOL. Hor. Vind. ars p. 9,87 colores variant et -unt picturam *eqs.* VVLG. exod. 36,35 velum ... opere polymitario varium atque -ctum (ἔργον ὑφαντόν). cant. 5,14. HIER. epist. 52,10,1 gemmis altare -itur. SACR. Leon. p. 423 ecclesiam ... caelestium gratiarum varietate -ctam. CORIPP. Ioh. 4,493 squamas maculis -it in auro. CARM. epigr. 610,13 littera ... niveo lapidis -cta metallo. *nota*: SIL. 7,182 lacte favisque -xit dulces epulas. IVV. 5,80 aspice quam longo -at (distendat P^2, *vulg.*) pectore lancem quae fertur domino squilla. *de morbo*: CELS. 2,8,33 p. 74 Mx. si ... rubet facies et quasi maculis quibusdam colorum omnium -itur. PHYSIOGN. 86. *c. acc. q. d. graeco* (*cf. infra l. 75*): LVCAN. 10,121 foribus testudinis Indae terga sedent ... maculas -cta zmaragdo. *sic c. subi. personae* (*cf.* IVV. 6,365,22 -ctus croceis et reticulatus adulter): CLAVD. 22,446 vario facies -cta metallo Saecula. SIDON. carm. 11,119 -cta latus maculosa nebride Thyias. *de crinibus componendis* (*cf.* digerere, disponere, dividere): SEN. Tro. 885 crinemque docta patere -i manu. APVL. met. 2,9 capillum. TERT. paenit 11 acum crinibus -endis. CLAVD. 10,284 caput -it acu. **3** *de colore vario bestiarum*: PLIN. nat. 8,69 albis maculis rutilum colorem -entibus, unde appellata camelopardalis. 9,8 rotae (*genus piscium*) ... quaternis -ctae radiis. 10,3 roseis caudam pinnis -entibus (LACT. Phoen. 131 [distenta *BC*]. 141). 10,117 *psittacum* viridem toto corpore, torque tantum miniato in cervice -ctam (*cf.* APVL. flor. 12 p. 43). 10,144 alia *ova sunt* punctis -cta. 29,87 alvo nigra, guttis albis -entibus. *ibid. iterum*. 29,136 lacertae ... lineis ... per caudam -ctae. SOL. 17,8 -atur tergi *pantherarum* supellex (*cf.* AVIAN. fab. 40,1 -ctus maculis ... pardus). SALON. in prov. p. 987^D genus lacertae ... stellio, quia quasi stellis ... -ctus et variatus est. *c. acc. q. d. graeco*: OV. met. 3,221 nigram medio frontem -ctus **ab** albo Harpalos *canis*. LACT. opif. 7,6 maculis terga -cti *serpentes*. **4** *transl. de oratione* (*add.* in *c. acc. l. 81*): RHET. Her. 4,13,18 diguitas est, quae reddit ornatam orationem varietate -ens (*cf. l. 84*). 4,15,21 hoc genere. 4,23,32 luminibus -ctis illustrabimus orationem. CIC. inv. 1,50 inventam *argumentationem* exornari et certas in partes -i. 2,49 -itur ... oratio atque illustratur maxime raro inducendis locis communibus. de orat. 1,50 compositam orationem et ornatam et artificio quodam et expolitione -ctam. 1,218 dicendi facultas ... debeat esse ... aspersa atque -cta multarum rerum

[Hofmann]

iucunda quadam varietate (part. 12 *coniunct.* inteximus. LIV. 9, 17, 1 varietatibusque -endo opere). 2, 36 formare orationem eamque variare et -ere quasi quibusdam verborum sententiarumque insignibus (Brut. 275. *cf.* de orat. 3, 201 est quasi luminibus -enda et frequentanda omnis oratio sententiarum atque verborum. orat. 21 ornamentis). 3, 96 id *genus ornatus* non debet esse fusum aequabiliter per omnem orationem, sed ita -ctum, ut sint quasi in ornatu disposita quaedam insignia et lumina. part. 45 (*loc. spur.*). 5 *singulariter de homine* (*cf. vim formarum romanicarum*): SEN. contr. exc. 5, 8 vult aliquo imperio, aliqua potestate -i.

part. adi. **distīnctus**, -a, -um *c. compar.* (LIV. 9, 19, 8 TAC. dial. 18 PLIN. epist. 3, 1, 1 HIER. epist. 52, 13, 3; magis -us: QVINT. inst. 9, 1, 36). *formae structuris praeditae fere allegatae sunt sub ipso verbo, cf. etiam p. 1526, 63.* 1 *i. q. diversus, dispar* (*add. abl.: l. 17. 20. 27. 29*): CIC. Mur. 63 -a genera esse delictorum et dispares poenas. rep. 1, 43 -os dignitatis gradus *Athenienses* non habebant. 2, 69 -is sonis (6, 18 *add.* intervallis). 6, 18 intervallis ... ratione -is. VARRO ling. 8, 32 *cum lacuna.* LIV. 34, 6, 7 haec cum ita natura -a sint. VITR. 5 pr. 1 personas (*locus corrupte trad.*). SEN. epist. 90, 7 -os piscium greges. PLIN. nat. 7, 131 calculos colore -os. 37, 188 narcissitim venis ... -am (*corrupt.*). SIL. 16, 549 -o donata est munere turba. QVINT. inst. 7, 10, 2 sed -a sunt *haec.* ARNOB. nat. 7, 19 p. 253, 1 -um esse deorum genus (*antea* sexibus eos esse discretos). HIL. trin. 12, 44 verborum -as discretasque virtutes. AMBR. exc. Sat. 1, 7 consortia (*opp.* indistinctus, *syn.* divisum). in psalm. 118 serm. 22, 6, 2 ordo. PRVD. apoth. 843 -um (*i. varium*) quem musica tibia flatum concipit. AVG. civ. 1, 8 p. 13 D. *bis.* 4, 10 p. 158 terra quantalibet diversitate -a (EVSTATH. Bas. hex 8, 3 p. 948[B] *syn* differentia est, discretio est). 4, 30 p. 184. 11, 9 p. 473. fid. et symb. 2, 2 -arum rerum formas. COD. Theod. 7, 4, 31 (*a. 409*) -a locis et numero pretia. DRAC. satisf. 222 tempora. *add. praep.* (*cf. p. 1529, 38 et infra l. 50*): ACC. carm. frg 15 quam sint varia genera poematorum, Baebi, quamque longe -a alia ab aliis, nosce. CIC. part. 79 habitus animi ... sint singuli inter se proprio virtutis genere -i. 2 *i. q. certus, clarus, planus* (*cf.* GLOSS. apertum, manifestum): QVINT. inst. 11, 3, 162 narratio ... gestum -um ... postulabit. APVL. flor. 17 p. 80 animalium ... sonores -is proprietatibus admirandos. TERT. adv. Hermog. 30 p. 158 certorum et -orum elementorum. adv. Prax. 27 p. 282 tam -a documenta. AMM. 26, 1, 11 unum -umque exitum. 29, 1, 31 intervalla. CYPR. GALL. iud. 413 cursibus. *de voce i. q. articulatus*: LVCR. 1, 914 cum ligna atque ignes -a voce notemus. CIC. nat. deor. 2, 149 *lingua* sonos vocis -os et pressos efficit. *de sermone i. q. explanatus, expressis verbis*: QVINT. inst. 9, 1, 36 eadem sunt in Oratore plurima, non omnia tamen, et paulo magis -a. GELL. 1, 3, 29 derectum atque perpetuum -umque in rebus singulis praeceptum. BARNAB. 10, 11 qui tenent -um sermonem in corde suo (διάσταλμα ῥήματος). BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 16 p. 44, 17 brevis ... et -a divisio. 3 *i. q. separatus* (*cf.* GLOSS. -um separatum, distructum [distract-?]): TERT. adv. Marc. 1, 4 p. 294, 26 posse et duo summa magna consistere, -a atque disiuncta in suis finibus. AVG. civ. 15, 15 p. 89 D. -is ordinibus. 15, 20 p. 103 generationibus. *add.* ab, *i. q. remotus*: VELL. 1, 7, 1 Hesiodus ... circa centum et viginti annos -us ab Homeri aetate. 4 *i. q. divisus, ex partibus cum ordine quodam compositus*: LIV. 9, 19, 8 illa phalanx immobilis et unius generis, Romana acies -ior. PLIN. epist. 3, 1, 1 nihil est ... illo vitae genere -ius (*syn.* disposita, ordinata). TERT. adv. Hermog. 40 p. 170 hoc rude et confusum et incompositum non potest in expolitis et -is et compositis *partibus materiae* recognosci *de corpore animantium*: AMBR. hex. 6, 5, 34 nou -i (*i. articulis praediti*) ut nobis, sed compacti artus *elephantorum* sunt. AVG. in psalm. 120, 11 ne ... cogites quia membris -us est deus (anim. 4, 20, 32 p. 410, 19 animae forma). VICT. VIT. 2, 72. *hinc i. q. ornatus sim.*: *de sermone*: RHET. Her. 4, 11, 16 exornationes ... si rarae disponentur, -am sicuti coloribus ... reddunt orationem (*opp.* obliquam). CIC. de orat. 3, 100 concinnam -am ornatam festivam *orationem. adde i. q. interpunctus, certis finibus circumscriptus*: QVINT. inst. 11, 3, 35 sit oratio -a *eqs. aliter i. q. dilucidus*: QVINT. inst. 5, 14, 33 argumenta sermone puro et dilucido et -o ... esse dicenda (*opp.* ⟨e⟩lato ornatoque). *ibid. syn.* perspicua. *hinc de oratore ipso*: CIC. Brut. 69 quam sit in utroque genere et creber et -us Cato (*i. varius*). TAC. dial. 18 utroque (*sc. Graccho et Crasso*) -ior et urbanior et altior Cicero (*de oratione apta, disposita*). *alia*: HIER. epist. 52, 13, 3 nil hac gemmarum varietate -ius. SALV. gub. 7, 8 regio aut intertexta vineis aut florulenta pratis aut -a culturis fuit. *i. q. varius* (*cf. l. 68*): CATVLL. 64, 90 aurave -os educit verna colores. SEN. benef. 4, 6, 2 totas *moles* variae -aeque materiae *de terra.*

neutr. subst. **distīnctum**, -ī (*cf. etiam p. 1528, 67*). MAR. VICTORIN. gramm. VI 23, 2 quotiens ... ante -um mora fuerit necessaria. 23, 6 prius quam -um concluditur. GLOSS. ad -um κατὰ διαστολήν.

adv. **ˣdistīnctē** *c. compar.* (*inde a* CIC. *infra l. 81, dein* PLIN. nat. *p. 1532, 3*) *et superl.* (CASSIOD. *p. 1532, 17*). *i. q. definite, expresse, clare*: RHET. Her. 4, 56, 69 -e et ordinate disponemus. CIC. inv. 1, 43 de quibus ... -ius erit dicendum (2, 11 *opp.* disperse. 2, 89). de orat. 3, 53 qui -e, qui explicate, qui abundanter ... dicunt. 3, 202 -e concisa brevitas (*sc.* βραχυλογία). orat. 99 *qui* nihil potest ... partite definite, -e facete dicere. Tusc. 2, 7 *philosophos* neque -e neque distribute neque eleganter neque ornate scribere. nat. deor. 1, 59 -e, graviter, ornate *dixit Zeno* (off. 1, 2). LIV. 34, 58, 1 agere. PLIN. nat. 2, 241 plura mox et -ius (*elliptice cf. supra l. 2*). QVINT. inst. 2, 5, 4 facile atque -e pueri scripta oculis sequantur. 5, 10, 10 parum -e. PLIN. epist. 7, 13, 1 donec -ius quod sentio enuntiem. paneg. 88, 6 nec magis -e definiteque designat *eqs.* SVET. Aug. 9 quo -ius demonstrari ... possint. GELL. 6, 3, 53 -ius numerosiusque ... dici. TERT. adv. Marc. 5, 15 p. 629. AMM. 15, 9, 2 -e docebimus et aperte (SCHOL. Cic. Bob. p. 150, 20 St.). VVLG II Esdr. 8, 8 legerunt. PS. RVFIN. in Os. 2, 9 -e ait. AVG. civ. 10, 1 p. 403 D. -ius ... significare 18, 1 p. 256. 20, 21 p. 456 *coniunct.* diligentius. gen. ad litt. 4, 33 p. 133, 16 tam -e dispositeque narrari. quaest. hept. 3, 8 expresse et -e. c. Faust. 1, 2 p 252, 11 tam breviter quam -e. epist. 138, 12 *opp* simpliciter. c. Pelag. 3, 4, 12 p. 498, 15 (*postea* evidentius, expressius). anim. 4, 13, 19 (*ibid. saepius*). AVELL. p. 212, 2 seorsum et -e. PRISC. gramm. II 577, 22. III 98, 15 *syn.* discrete, *opp.* simul. CASSIOD. gramm. VII 211, 18. compl. in Eph. 3 -issime persuadens. *al.* IVNIL. 1, 16 loquitur (*opp.* communiter). GREG. M. moral. 1, 21 *opp.* universaliter. *cum discretione, diverse*: TERT. adv. Prax. 11 p. 242, 24 -e pater et filius demonstrantur (*opp.* divise). 27 p. 282 -e agebant. AVG. virg. 26, 26 adv. Don. 20, 31 p. 132, 17 pecc. mer. 2, 10, 13. *separate*: HIER praef Vulg. Esdr. -e et per intervalla transcribant. *varie*: CIC. de orat. 3, 191 verborum iunctio ... varie -eque considat. PLIN. epist. 8, 2, 8 *negotiatores* non una, ut dicitur, pertica, sed -e gradatimque tractavi. *certis legibus*: LEO M. serm. 91, 1 dierum ... -e variata revolutio. *adv.* **distīnctim** *v. p. 1519, 33.*

synon.: *ad IA*: digerere, diiudicare, discernere (*adde*: PLIN. nat. 21, 115), disiungere, dispicere, disterminare (PANEG. 12 [2], 22, 2), distribuere, secernere, segregare, separare. *ad IB*: declarare, definire, notare, pronuntiare. *ad IIB*: deponere, dividere, interpungere. *ad III*: dispertiri, ordinare. *ad IVA*: variare. *ad IVB*: illustrare, ornare. *opp.*: *ad IA*: confundere, (per)miscere. *ad IIA*: conectere. *ad IIB*: emendare. subdistinguere. suspendere. *ad III*: continuare. *ad* -ctus: *syn.*: *ad 1*: discretus, disiunctus, divisus, inconfusus. *ad 2*: certus, dilucidus, perspicuus. *ad 4*: varius. dispositus, ornatus. *opp.*: *ad 1*: compactus, confusus. *ad* -cte: *syn.*: disposite, distribute. definite, evidenter, explicate, expresse. varie. ordinate. *opp.*: disperse, divise. communiter, simpliciter, universaliter. *compos.*: subdistinguere; indistinctus.

deriv.: distinctim, distinctio, distinctive, distinctor, distinctus, -us.

distino *v* destino.

[**distipulum** (*sic cod.*, dissipatum *corr. c*) κατελυθέν GLOSS. II 52, 31. *cf.* 52, 35.] *Hofmann.*

distīsum *v.* distaedet. **distitūtus** *v.* de- *p. 761, 77.*

ˣdisto (distāvī *et* distitī *v. p. 1535, 75*), distāre. [*a* dis- *et* stare. *Th.*] *in codd. pro* dist- *saepe scriptum est* dest-. *gen. pl. part. praes.* -antium: CIC. nat. deor. 2, 164 div. 2, 34 VAL. MAX. 4, 3, 14 SEN. epist. 102, 8 QVINT. inst. 12, 10, 11. -antum: SIL. 6, 230. GLOSS. διιστῶ, διέστηκα, διαστήκω, dissimilo, differo. -at separat aut meritis seiungitur; separat vel dissentit, discrepat. differt, interest. distitit, discordat, dissentit. *legitur inde a* CIC. *et* VARRONE. *frequentant* CIC. (*20[ies]*), LVCR. (*15[ies]*), HOR. (*12[ies]*), OV. (*33[ies]*), LIV. (*29[ies]*). MANIL. (*10[ies]*), VITR. (*29[ies]*), GERM. (*6[ies]*), SEN. (*29[ies]*), COLVM. (*24[ies]*). MELA (*8[ies]*), PLIN. nat. (*115[ies]*), QVINT. (*27[ies]*). *deest* CATVLLO HIRT. Gall. 8 BELLO Afr. Hisp. SALL. NEP. TIB. SEN rhet. VELL. ASCON. PERS. PETRON. MART. SVET. NOT. Tir. distat, distitit. *incertae interpretationis*: OV. trist. 2, 475 sunt aliis scriptae ... artes: ... quid valeant tali ..., tessera quos habeat numeros, -ante vocato mittere quo deceat, quo dare missa modo (-ante vocato *sc. numero, ut videtur, -ante ab eo numero, quem missurum se esse lusor spoponderat vel quem mittendum esse statutum erat; vix i. q. homine absente*).

I *i. q.* ***intervallo aliquo aliunde separatum, seiunctum esse:***

A *proprie de intervallo loci vel temporis* (*affinitatis l. 74*) *fere i. q. abesse* (*intervallum significatur ablativo passim, saepe accusativo neutrius generis pronominum vel adiectivorum velut* multum, paulum, idem, tantum, quantum, *accusativo substantivi l. 74; p. 1533, 14 sq. 18. 19. 27. 78; p. 1534, 10, adverbiis* longe, procul, laxe, late, *per* ex aequo *p. 1533, 61, praepositionibus* in *c. acc. et c. abl. p. 1533, 52 sqq.*, per *p. 1533, 7. part. praes. absolute positum proxime accedit ad notionem adiectivi q. e.* 'remotus'; *nota p. 1533, 73*):

1 -ant *animantes*: *accedit* ab: BELL. Alex. 7, 1 cum *Alexandrini* tam parvo spatio -rent ab ipsis. OV. ars 3, 278 semper *is qui loquitur* spatio -et ab ore viri. met. 13, 143 totidemque gradus -amus ab illo (*Iove*). Ib. 181 ingeribusque novem summus qui -at ab imo. COLVM. 9, 8, 12 quam longe a fonte -et examen. PLIN. nat. 5, 26 Garamantes ab Augilis dierum XII itinere -antes. SIL. 16, 346 a primo -ans ... loci tantum. TERT. adv. Hermog. 44 p. 174, 10 quantus hic locus, in quo deus a materia tantum -bat, ut *eqs.* (*opp.* appropinquare). FILASTR. 31, 1 -are angelos a virtute illa. VEG. mil. 1, 26 ut aequali ... spatio miles -et a milite. *i. q. liberum esse*: CYPR. GALL. exod. 568 -bis ab omni clade mali, quaecumque ... vastavit Aegyptum. *omissa relatione*: CVLEX 259 -antia numina (nomina *al.*) cerno. LIV. 25, 39, 1 sex milium intervallo -antes aliae copiae Poe-

[Pflugbeil]

norum. 33, 1, 2 hastatis ... mille passuum intervallo -antibus. SIL. 6, 230 *militum* lato -antum spatio. 7, 102 quantum campi -amus. TAC. hist. 3, 60 colloquia cum Vitellianis decem milium spatio -antibus. GELL. 1, 11, 9 hostem ... in conspectu longinquo procul -antem. AMM. 22, 7, 10 per finitimos longeque -antes. 22, 8, 29 alia quoque -ans immanibus intervallis Sauromatarum natio. ENNOD. dict. 9, 8 p. 452, 15 per longa itinerum intervalla -antem hominem. COD. Iust. 6, 30, 22, 3 etsi *heredes* longissimo spatio -ant.

2 -ant *res*: *accedit* ab, inde, unde, hinc: CIC. nat. deor. 2, 164 terrarum ab huiusce terrae...continuatione -antium. div. 2, 91 alio intervallo *luna* -et a sole (*syn.* abesse). LVCR. 4, 288 eoque -are ab speculo tantum semota *imago* videtur. CAES. civ. 1, 82, 4 non...amplius pedum milibus duobus ab castris castra -bant (*cf.* 3, 103, 2). OV. trist. 2, 546 -at et a meriti tempore poena sui. 4, 10, 4 milia qui (*Sulmo*) novies -at ab urbe decem. Pont. 1, 2, 106 exilium saevo -et ab hoste. 3, 5, 56 a Styge nec longe Pontica -at humus. 4, 8, 86 qui *locus* minus Ausonia -et ab urbe. fast. 4, 362 cum tanto a Phrygia Gallica -et humus. LIV. 5, 4, 11 urbs ... quam procul ab domo, quot terras, quot maria -ans. 22, 19, 5 ad stationem *tot* milia passuum -antem ab ostio Hiberi amnis. 30, 8, 3 in tumulo *tot* milia...-ante ab castris regiis. 32, 16, 7 Euboeam inde exiguo -antem. 37, 16, 6 portum ... minus duum milium spatio inde -antem. 45, 28, 3 *templum* quinque milibus passuum ab urbe -ans (VAL. MAX. 1, 8, 2). MANIL. 1, 574 *orbis arcticus* quinque in partes aquilonis -at ab orbe. 1, 592 quantum a nostro sublimis cardine gyrus -at 5, 337 hinc -ante Lyrā. VITR. 1, 5, 7 fundamentum -ans ab exteriore ... amplo spatio. 5, 4, 6 parhypate...in harmonia -at ab hypate ⟨dimidium⟩ hemitonium. *ibid. bis.* 6, 1, 1 tellus ... longe a *sole* -at. 6, 8, 7. 7, 4, 1. 2. 9, 1, 10. 9, 2, 2. 3. 10, 2, 14. 10, 3. GERM. 85 quantumque ab laeva -antia Serta notantur. 190. 519 -antes orbes...ab uno. SEN. dial. 11, 8, 5 paribus intervallis omnia divina ab omnibus humanis -ant. CVRT. 5, 7, 9 inde urbem fuisse *tot* stadiis -antem. COLVM. 3, 16, 2 ut *malleoli* ab utraque vite paribus intervallis -ent. 5, 6, 25. 9, 7, 3. MELA 2, 107 Euboca ... angusto freto -at a litore. 6, 75. PLIN. nat. 2, 173 *tot* milibus passuum ... sinus -et ab ... mari. 2, 187 insula Thyle ... sex dierum navigatione ... a Britannia -ante (5, 128. 6, 82 SOL. 56, 11). 5, 5 oppidum... tantundem a mari utroque -ans. 6, 82. 174. 12, 52. 35, 80 *al.* SIL. 9, 214 urbs ... nostro procul a certamine -et. HOMER. 867 quantum occasus roseo -ret ab ortu. FRONTIN strat. 2, 1, 4. TAC. hist. 2, 40 confluentes Padi et Aduae fluminum sedecim inde milium spatio -antes. ann. 15, 5. PAVL. dig. 8, 2, 38 si aedes meae a tuis aedibus tantum -ant. SOL. 54, 14. ITIN. Anton. Aug. p. 517, 2. 518, 3. FILASTR. 93, 5 -at caelum a terra (*cf.* VVLG. Is. 55, 9 exaltantur coeli a terra). AVIEN. Arat. 446. 1032 AMM. 16, 12, 19. 18, 6, 21. 19, 9, 7. 22, 8, 22 FAV. EVL. p. 18, 15 (AVG. civ. 5, 17 p. 223, 5 D.). p. 18, 23 AMBR. hex. 4, 6, 25 VVLG. psalm. 102, 12. RVFIN. Adamant. 2, 1 quod ...dirimitur ab aliquo et -at, non est ubique (τὸ... ἀπό τινος διεστώς). CLAVD. 8, 43 MARCELL. chron. II p. 100, 518, 3. BOETH. arithm. 2, 30 p. 121, 23 illius puncti...aequaliter -ans a primo puncto circumductio. mus. 1, 20 p. 211, 1 NOVELL. Iust. 11, 2 EVCHER. pass. Acaun. 3. *nota*: a se (*cf. p. 1535, 30 et 1536, 11. 66; 1537, 24. 73* inter se): LIB. col. I p. 213, 10 L. termini ... -ant a se in pd. *tot.* p. 213, 14. 214, 6. 215, 8. 216, 14. 217, 12. 219, 4 *termini* -ant a se in pedibus *tot* (p. 222, 7). p. 219, 5. II p. 252, 18. 253, 8 quorum *terminorum* ratio -at a se in pedes *tot. et saepe.* SCHOL. Germ. Sang. p. 129, 15 (= SCHOL. Arat. p. 296) stellae ... a se non plurimum -antes. BOETH. arithm. 1, 10 p. 23, 25 impares numeri quinto loco a se -ant. ab invicem: IREN. 2, 12, 4 hae ... coniugationes (*sc. aeonum*) unitatem non custodiunt, sed -antes sunt ab invicem. *accedit ablativus*: HOR. epist. 1, 7, 48 foro nimium -are Carinas. OV. met. 2, 241 sortita loco *illo* -antes flumina ripas. 3, 145 sol ex aequo meta -bat utraque (*cf.* 3, 152 Phoebus utraque -at idem terra. 10, 175 *Titan* spatio ... pari -bat utrimque). Pont. 3, 2, 46 qui *locus* Getica non ita -at humo. FEST. p. 285 restat pro -at ... Ennium ponere, cum ... dicat (*ann. 481*): 'impetus ⟨h⟩aud longe mediis regionibus restat'. GERM. 524 quantum Capricornus ... -at Cancro. CVRT. 3, 13 *Gordium urbem* pari intervallo Pontico et Cilicio mari -antem. LVCAN. 8, 488 sidera terra ut -ant. PLIN. nat. 6, 32 *Apollonia* -at contiuente (a *add. edd. vett. et Mayhoff*) passibus M. SCHOL. Germ. Bas. p. 68, 15 sinistro pede -ans ultimo (*i. extremo*) I *stella est* (ὑπὸ τὸν ἀριστερὸν πόδα). *accedit dativus*: PRVD. psych. 765 ne carnea -ent spiritui aeterno. *omissa relatione*: VERG. Aen. 3, 116 nec longo -ant cursu *Gnosia regna*. OV. met. 5, 54 iaculo quamvis -antia misso figere. Pont. 1, 5, 81 -antia longe Pleiadum... signa (fast. 1, 305 admovere oculis -antia sidera nostris). LIV. 23, 29, 1 *tot* milium intervallo castra -antia. 27, 12, 10 castra exiguo -antia spatio. 34, 29, 11 haud procul -antis tumuli. 38, 18, 12 tria maria pari ferme -antia intervallo *Gordium* habet. 45, 27, 9 Aulidem ... trium milium spatio -antem. VITR. 9, 2, 4 *sol* totum spatium mundi -ans. CELS. 3, 5, 6 gravissimo tempore ... longissime -ante. SEN. epist. 89, 8 ex -anti loco. LVCAN. 4, 168 exiguo paulum -antia vallo castra. PLIN. nat. 4, 56. 5, 149. 12, 39 quae *insula* -at X p. 13, 33 laxe ... -ans *lignum palmae* (*sc. a carne*). 19, 65 *al.* VAL. FL. 8, 291 *classis Absyrti* haud longis iam -at aquis. SIL. 8, 630 magno late -antia ponto ... Ceraunia. TAC. hist. 3, 8 ex -antibus terrarum spatiis consilia ... afferebantur. 4, 57 duum milium spatio -antibus campis. AVIEN. Arat. 667 -antia longe litora. 769. AMM. 14, 2, 17 cum haut longe muri -rent. CHIRON 173 *iumentum*, cuius corium non -et (*Bücheler*, destit *trad.*, *v.* desto *p. 767, 50; cf.* VEG. mulom. 1, 6, 1 ossibus astriugitur cutis). HIER. in Dan. 12, 1 sqq. p. 726 quantum caelum -at et stellae (*sc. a terra*). epist. 60, 10, 2 quae *insulae* Altino tantum freto -ant. CLAVD. 5, 172 nec multo spatii -antibus aequore vallis. PRVD. apoth. 748 regna tenebrarum tenui -antia fine (*sc. a superis*). VINDIC. med. 19 -antia *corpora*. BOETH. mus. 3, 1 p. 269, 21 cum cuilibet voci duos tonos ac semitonium integrum -ans vocula compararetur. ENNOD. epist. 9, 11, 2 p. 236, 7 *spes* obtulit *res* longa statione -antes. COD. Iust. 1, 17, 2, 5 in loca devia et multo -antia. *fere i. q. patere*: CVLEX 232 avia Cimmerios inter -antia lucos. PLIN. nat. 6, 98 ex quo *promunturio* in adversam oram ... traiectus -at L pass.

B *translate i. q. diversum esse, differre* (*ratio diversitatis exprimitur ablativo passim* [multo *p. 1535, 21*, aliquo *p. 1535, 19. 66*], *accusativo generis neutrius pronominum vel adiectivorum velut* multum, quantum, tantum, quid, plurimum, nihil, paulum, amplius, minimum, aliquid, nimium, *adverbiis* longe, tam ... quam, procul, valde; *per in c. abl. l. 37; p. 1535, 33. 35. 70. 74*):

1 -ant *animantes*: *accedit* ab (*persona* ab *re l. 28sq. 43sqq. 47sq. 53. 58*): CIC. de orat. 3, 33 nos...ab huius multum genere -amus. PROP. 3, 5, 17 non -at Croesus ab Iro. OV. met. 6, 200 quantum -at *Latona* ab orba. 6, 273 quantum haec Niobe -bat ab illa. trist. 1, 2, 11 quamvis *nos* -amus ab illis *heroibus*. POMP. TROG. Iust. 38, 4, 9 hos ... Gallos ab illis ... sedibus tantum -are. PAVL. FEST. p. 46 cautherius hoc -at ab equo. p. 79 speculator ab exploratore hoc -at. SEN. clem. 1, 12, 1 tyrannus ... a rege factis -at, non nomine. dial. 4, 26, 6 non multum a puerorum prudentia -antibus. COLVM. 6, 20 neque enim alio -at bonus taurus a castrato, nisi *eqs.* 8, 2, 13 Tanagrici *galli* ... non multum moribus a vernaculis -ant. PLIN. nat. 2, 192 quantum a deo ... videri possunt tales *viri* -are. 9, 97 caravi caudā a ceteris cancris -ant. STAT silv. 4, 6, 9 quid Phasidis ales -et ab ... Rhodopes grue. QVINT. inst. 8, 3, 55 a diligenti curiosus. 12, 9, 9 maledicus a malefico. FRONTO p. 98, 24 N. hoc...-at summus orator a mediocribus, quod *eqs.* TRYPH. dig. 38, 2, 50, 5 longe -at a *patrono* patroni filius. VLP. dig. 15, 1, 3, 9 -are *patrem* in hoc a servo. 48, 19, 8, 11 hoc ... -ant servi a ceteris, quod *eqs.* GAIVS inst. 1, 3 plebs ... a populo eo -at, quod *eqs.* APVL. Socr. 20 p. 167 qui *vir bonus* hominibus ceteris antecellit, quam ipse a dis immortalibus -at. TERT resurr. 61 p. 122, 9 ut, *homo*, a ceteris animalibus -es. PS. TERT. haer. 3 p 219, 2. ITALA Matth. 6, 26 (cod k) non ergo vos plurimum -atis (discatis *trad.*) ab eis (διαφέρετε, VVLG. pluris estis). IREN. 2, 13, 3 multum ... -at *deus* ab his...affectionibus et passionibus. PANEG 10(4), 15, 3 qui (*veteres viri*) longe a virtutibus tuis -ant. VEG. mil. 2, 23 nihil paganus -at a milite. HIER. epist. 21, 6 AVG. civ. 5, 6 p. 199, 12 D epist. 147, 39 longe nos . ab illa auctoritate -are. BACHIAR. repar. laps 3. PROSP. chron. I p. 424, 617 Basilides hoc -bat a Simonis dogmate, quod *eqs.* LEO M. serm. 20, 2 nihil -remus a bestiis. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 13 p. 38, 13. 1, 17 p. 53, 1 singuli homines numero a se tantum, non specie -ant comm. sec. 4, 1 p. 240, 20 *al.* INST. Iust. 3, 19, 10 infans et qui infanti proximus est non multum a furioso -ant (*cf.* GAIVS inst. 3, 107 differt). ACT. Archel. p. 98, 30 hi non multum a gentilitate -ant. p. 99, 18 quantum -are dicit filium a patre, tantum rursus dicit a filio spiritum separari. *accedit ablativus*: PLIN. nat. 29, 74 *salamandra* nihil aconito -ans. PS. AVR. VICT. epit. 5, 2 procul -are cunctos principes Neronis quinquennio. ALC. AVIT. carm. 2, 193 humano non -at belua visu. BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 222, 27 nihil alter homo -bit homine. in Porph. comm. pr. 2, 1 p. 84, 17 ea re qua (⟨a⟩ *add. ed.*) pecudibus nihil -are possumus. *accedit dativus*: HOR. epist. 1, 18, 4 infido scurrae -bit amicus. *omissa relatione*: HOR. sat. 2, 2, 29 carne ... quamvis -at nil (*sc. pavo a gallina*) 2, 3, 260 amator exclusus qui -at...? PLIN. nat. 8, 120 *cervus* barba tantum et armorum villo -ans. 9, 34 *thursiones* -ant... tristitia...aspectūs. 28, 112 *chamaeleon* spinae tantum acutiore curvatura ... -ans (*sc. a crocodilo*). 29, 60 alterum *genus mustelarum* -ans magnitudine. IREN. 1, 25 qui sunt -antes amplius (ὑπερφερεστέρους) quam illius discipuli. ARNOB. nat 2, 16 animantia nos esse aut consimilia ceteris aut non plurima differitate -antia. AVG. mus. 1, 4, 6 quid igitur -ant? ENNOD. carm. 1, 19, 17 *Christus* de matre cunctus noster est, de patre -ans deus.

2 -ant *res*: *accedit* ab: CIC. inv. 1, 42 contrarium est, quod positum in genere diverso ab eo, cui contrarium dicitur, plurimum -at. S. Rosc. 44 quantum -et argumentatio tua ab re ipsa atque a veritate. de orat. 2, 263 a quo ne illud quidem plurimum -at, quod *eqs.* orat. 34 *v. p. 1535, 59.* ac. 2, 59 cum a veris falsa non -ent (*cf.* LVCR. 1, 758 quorum utrumque quid a vero ... -et. LACT. inst. 1, 11, 2 non multum -at a vero. ANON. de mach. bell. 6 imaginem tormentorum nihil a vero -antem). fat. 8 quoniam ... tantum natura a natura -et. off 2, 15 hominum vita tantum -at (destitit *opt. codd., Baiter*) a victu et cultu bestiarum. 3, 71 abest *malitia* a *prudentia* -atque plurimum. LVCR. 5, 122 quae procul...divino a numine -ant. HOR sat. 2, 2, 53 sordidus a tenui victu -bat (-bit ς). OV. trist. 2, 353 -ant mores a carmine nostro. Pont. 2, 3, 44 a Stygia quantum sors mea -at aqua? VAL. MAX. 2, 8, 2 quantum

[Pflugbeil]

-at beneficii initium ab iniuriae fine. 3, 7 ext. 1 fiducia . . . tantum sibi arrogans, quantum a contemptu et insolentia -are satis est (AMM. 25, 4, 7). CELS. 5, 28, 17 -at *impetigo* ab *scabie*, quod *cqs.* 6, 6, 37 non multum ab hoc malo -at id. SEN. benef. 6, 12, 2. 6, 31, 11 quantum ab exercitu turba -ret. dial. 3, 4, 1. 3, 5, 1. PLIN. nat. 2, 133 -at *ecnephias* a prestere quo flamma ab igni. 2, 134. 12, 26. 47 cuius *herbae* folia nihil ab Indico nardo -ant. 16, 69. 21, 96 *seq.* quod. *al.* SIL. 3, 145 quantum . . . -ant a morte silentia vitae? QVINT. inst. 3, 8, 52 *prosopopoeia* nullo alio ab *suasoriis* quam personā -at. 4, 1, 28 eo -are prooemium ab epilogo. 5, 10, 7. 114. 6, 5, 3 *al.* IVV. 11, 26. 13, 122 stoica dogmata... a cynicis tunicā -antia. AGENN. grom. p. 27, 1 Th. de fine subtilior exigitur definitio, quae a rigore nullo modo -at nisi specie. DIOM. gramm. I 474, 5 -at . . . metrum a rhythmo, quod *cqs.* FORTVN. gramm. VI 283, 27 heroum illo -are a dactylico, quod *cqs.* IAVOL. dig. 50, 16, 115 fundus a . . . praedio quid -et. IVLIAN. dig. 38, 1, 22 pr. SCAEV. dig. 32, 2, 38. VLP. dig. 1, 3, 30 quod -at ῥητὸν ἀπὸ διανοίας, hoc -at fraus ab eo quod *eqs.* 13, 4, 2, 7. 28, 5, 9, 8. 37, 13, 1 pr. -at condicio militum ab his personis. 43, 20, 1, 30/31 aestivam aquam aliquo -are ab aqua cottidiana. *al.* GAIVS inst. 3, 121. TERT. adv. Marc. 4, 35 p. 540, 3. 4, 39 p. 556, 21 scorp. 6 p. 157, 19 PS. TERT. haer. 3 p. 219, 2. PORPH. Hor. carm. 4, 9, 29/30 non . . . multo -at ab inertia virtus, si *eqs.* ars 281 est *vetus comoedia* genus . . . multum -ans ab hac nova. ARNOB. nat. 4, 30 quae . . . sint longe ab eorum (*sc. deorum*) dissita -antiaque natura. LACT. ira 17, 20 AQVILA rhet. praef. 3 p. 31 PALLAD. 4, 6. OPTAT. 2, 1 p. 32, 4 haeresis a scismate quid -et. FILASTR. 107, 3 non satis longe *hunc numerum* -are a . . . numero *illo.* AMM. 20, 2, 3 inania quaedam longeque a negotio -antia. ANON. de mach. bell. 13 HIER. epist. 57, 7, 3 AVG. civ. 5, 6 p. 198, 11 D. 5, 17 p. 223, 4. 11, 16 p. 484, 7 *al.* SVLP. SEV. chron. 2, 40, 2. ZACCH. 2, 2 quamlibet . . . nominibus distincta sit trinitas, a se tamen atque sua aeternitate non -at. PROSP. resp. ad Gen. 9 p 200B SIDON. carm. 15, 102 BOETH. arithm. 2, 25 p. 114, 2 herm. pr. 1, 2 p. 53, 23. 26. 1, 3 p. 55, 23 *al.* in Porph. comm. pr. 1, 13 p. 38, 18 in hoc -are genus, quod cognationem colligit, ab eo, quo species dividuntur. 1, 17 p. 53, 5 genus in hoc ab specie -at quod *eqs.* 1, 18 p. 55, 8. 2, 18 p. 128, 2 longe . . . a se -are videntur . . . id quod alicui accidit et id cui accidit. *al.* in Porph. comm. sec. 1, 4 p. 145, 10. Porph. isag. p. 50, 6 quoniam quam plurimum a se -ant accidens et id cui accidit (διεστάναι). COD. Iust. 1, 17, 2, 5. 4, 18, 2, 1c. 5, 3, 20, 3 INST. Iust 2, 20, 36. *accedit dativus* (*cum dativi exemplis coniunxi ea, quae etiam pro ablativo accipi possunt*): HOR. epist. 1, 7, 23 quid -ent aera lupinis. carm. 4, 9, 29 paulum sepultae -at inertiae celata virtus. epist. 2, 1, 72 *carmina* exactis minimum -antia. OV. met. 8, 439 facta minis quantum -ent. trist. 5, 13, 34 meis -ent ut tua fata. LVCAN. 8, 488 *ut* flamma mari *-at.* PLIN. nat. 7, 188 ceu . . . spirandi ratio *hominibus* ceteris animalibus -et. 23, 37 hoc -at orbis medius et mitior plaga circumiectis. TERT. nat. 2, 8 quorum ne nominum quidem dignitas humanis cognominibus -at. PORPH. Hor. ars 80 hoc -at iambicus iambo (⟨a⟩ i. *Keller*) . . . quod *eqs.* MART. CAP. 4, 348 differentia proprio eo -at quod *cqs.* BOETH. herm. pr. 1, 2 p. 53, 14 -at '*Cato*' *nomen* inflexionibus suis. 1, 4 p. 67, 2 -at oratio his ex quibus ipsa effecta est, id est nominibus atque verbis. *accedit ablativus* (*v. supra l. 40*): IVV. 14, 98 -are . . . humana carne suillam. IAVOL. dig. 45, 3, 34 -at istā (is a *coni. Mommsen*) causā eius (*sc. causa*), qui *eqs.* VLP. dig. 44, 4, 4, 33 *de metu exceptio* -at aliquid doli exceptione. TERT. adv. Marc. 1, 5 p. 297, 1 neutrum ex duobus altero -at. BOETH. herm. pr. 1, 2 p. 53, 25 -ant . . . hi omnes casus . . . eo quod est 'Cato'. VEN. FORT. carm. 4, 26, 131 quantum nocte dies -at, sol lampade lunae. *omissa relatione*: CIC. orat. 34 quid enim tam -ans quam a severitate comitas. MANIL. 2, 156 nec mores -ant (*sc. siderum ab hominibus*). CELS. 4, 5, 2 aliud . . ., quamvis non multum -ans malum gravedo est. 4, 27, 1 -at . . . hic casus eo quod *eqs.* 5, 27, 3 non nimium -antem curationem. 5, 28, 17 quartum genus *impetiginis* -ans colore. PLIN. nat. 12, 46. 32, 147. 33, 87. 34, 129 *seq.* quod. 37, 90. QVINT. inst. 6, 4, 21 in plerisque idem (*Spalding*, iudex *codd.*) est . . . qui circa testes locus, et personis modo -at. 7, 3, 26 quae finitio etiamsi -at aliquo. 8, 6, 8 metaphora brevior est similitudo eoque -at. TAC. ann. 6, 20 haud multum -antibus verbis *erat Caligula.* FRONTO p. 170, 22 N. sed multa -ant: ⟨ae⟩tas, orbitas, cui leniendae s⟨ola⟩ciis opus est. NON. p. 445 utrumque...-anti proprietate signatum. HIER. epist. 65, 11, 3 Hebraica interpretatio -at in verbis, non -at in sensu. AVG. civ. 11, 26 p. 497, 23 D. non aequalem, immo valde longeque -antem . . . imaginem dei. epist. 43, 26 incomparabiliter -at vel auctoritate vel numero Africana ecclesia. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 13 p. 38, 20 potest autem -are in hoc etiam quod *eqs.*

nota perfectum distasse *vel* distitisse *c. a vel c. abl. i. q. recessisse, declinasse*: GLOSS. -stitit discordat, dissentit (*cf. p. 1534, 80*): IREN. 1, 25, 1 quum similis reliquis hominibus fuerit, -asse *Iesum* a reliquis secundum id quod *eqs.* BOETH. Porph. isag. p. 34, 6 (= in Porph. comm. sec. 4, 1 p. 340, 12) magis proprie differre alterum ab altero dicitur, quando specificā differentiā -stiterit, quemadmodum homo ab equo . . . differt (διαλλάττῃ). in Porph. comm. sec. 4, 13 p. 271, 19 quocumque . . . Socrates a Platone -stiterit — nullo autem alio -are nisi accidentibus potest — id erit differentia. ENNOD. carm. 1, 21, 17 nihil verendo martyre confessor ille -stitit.

II *i. q.* ***inter se separari vel differre***:

A *proprie: i. q. intervallo loci vel temporis inter se separari* (*intervallum exprimitur ablativo passim, accusativo saepe, imprimis generis neutrius pronominum et adiectivorum, adverbiis* latius, longe, aeque. *partic. praes.* -ans *absolute positum proxime accedit ad vim adiectivi; nota l. 24 et 36*):

1 *de animantibus*: VARRO rust. 2, 2, 16 ad *palos* alligant *agnos* -antes, ne *eqs.* HOR. carm. 3, 19, 1 quantum -et ab Inacho Codrus. LIV. 37, 40, 14 elephanti modico intervallo -antes. 44, 9, 7 *tot* pedum spatio -antes duo armati. QVINT. inst. 12, 10, 4 Zeuxis atque Parrhasius non multum aetate -antes. ARNOB. nat. 1, 57 spatiorum longinquitate -antibus. *additur* inter se: LIV. 8, 8, 5 manipuli . . . -antes inter se modicum spatium (30, 33, 1 FRONTIN. strat. 2, 3, 16). COLVM. 6, 2, 4 -ent *iuvenci in stabulo* inter se aliquanto spatio. QVINT. inst. 12, 10, 11 non multum inter se -antium tempore oratorum.

2 *de rebus*: VARRO rust. 1, 22, 2 si fines *agri* -ant longe. 2, 2, 10 -antes pastiones. CIC. Phil. 2, 67 tam -antibus in locis (LIV. 1, 29, 4 pulvisque ex -antibus locis ortus [28, 39, 7 QVINT. inst. 7, 10, 17]. 4, 45, 1 urbem ut incenderent -antibus locis [34, 47, 4. QVINT. decl. 321 p. 260, 12 diversis...ac -antibus locis. TAC. ann. 2, 11]. 44, 6, 9 per quattuor -antia loca). CIC. Tusc. 1, 68 globum terrae . . . duobus oris -antibus habitabilem. div. 2, 34 -antium rerum cognatio naturalis. CAES. Gall. 7, 72, 1 quantum summae fossae labra -rent. MORET. 115 inque globum -antia contrahit unum. OV. met. 8, 248 aequali spatio -antibus *bracchiis ferreis.* 15, 244 *quattuor elementa* quamquam spatio -ent. trist. 1, 5, 61 freta sideribus totis -antia. fast. 2, 53 spatio -antia longo tempora. LIV. 1, 25, 14 sepulcra . . . -antia locis. 21, 8, 7 tecta urbis modico -antia intervallo. MANIL. 2, 278 quae *astra* divisa manent ternis -antia signis. VITR. 5, 4, 2 unus *vocis modus* effectus habet continuatos, alter distantes. 5, 4, 4 modisque certis -antibus . . . *tonorum* qualitates. 5, 5, 2 cellae...aequalibus intervallis -antes. 7, 3, 2 ne plus inter duos nodos *harundines* binos pedes -ent. 10, 7, 1 modioli . . . gemelli paulum -antes. GERM. 228 -antes . . . metas. 452. SEN. nat. 1, 3, 6 quibus *intervallis* singulae *solis facies in stillicidiis* -ant. 2, 6, 1 ex -antibus corpusculis. epist. 88, 22 his quae -bant, sua sponte coeuntibus. 102, 3 nullum . . . bonum ex -antibus (*neutr*). hoc autem ex -antibus constat. 102, 6 *al.* CVRT. 4, 3, 14 ut prorae *binarum navium* cohaererent, puppes intervallo, quantum capere poterant, -rent. 5, 1, 34 parietes . . . *tot* pedum intervallo -antes. COLVM. 2, 4, 8 inter duos latius -antes sulcos. 11, 3, 57 capita . . . quinum digitorum spatiis -antia. 12, 45, 2 ollae . . . ita -antes. MELA 2, 99. 3, 31 ripis...non longe -antibus. 3, 41. 55. 69 PLIN. nat. 31, 23 STAT. Theb. 7, 822 silv. 1, 3, 58 QVINT. inst. 1, 10, 44 FRONTIN. strat. 2, 10, 2. 3, 8, 2. IVV. 3, 97 plana omnia dicas infra ventriculum (*velut mulieris*) et tenui -antia rima. FLOR. epit. 3, 10, 22 ex -antibus hibernis castra contraxit. PAVL. dig. 41, 3, 30 pr. tertium *genus corporum*, quod ex -antibus *corporibus* constat . . . veluti populus legio grex. GELL. 15, 23, 1 non nimis longe -antibus . . . aetatibus. APVL. flor. 15 p. 53 -antibus digitis. PS. APVL. Ascl. 19 ex uno . . . cuncta pendentia . . . cum -antia videntur. 35 horarum et climatum -antibus punctis. TERT. anim. 18 p. 328, 24 quae...-ant, abesse invicem debent. AVIEN. Arat. 457 stellis -antibus. AVSON. 390, 17 natales fratrum -are tot annis quot nostros. CHIRON 296 tribus locis in trigono duobus digitis -antibus. SCHOL. Germ. Sang. p. 105, 4 (= PS. CENS. frg. 2, 1) duo *circuli* παράλληλοι vocantur, ut ita dixerim aeque -antes. AVG. civ. 5, 3 signa . . . non parvo intervallo in rotae illius extremitate -antia. ENNOD. epist. 4, 12, 3 p. 107, 2 coire in affectum toto calle -antia (*cf.* opusc. 1, 86 p. 285, 1 adinventionum diversitates pleno calle -antes). INST. Iust. 2, 20, 18 esse ...greges unum corpus ex -antibus capitibus. *nota: de re singulari, cuius partes inter se -ant*: CAES. Gall. 4, 17, 6 quantum eorum tiguorum iunctura -bat. PLIN. nat. 5, 65 tam parvo -at ibi tanta rerum naturae diversitas. 7, 211 par *arborum* quadrageno -et spatio. STAT. Theb. 6, 676 qua latissima -ant...flumina (*i. in maximam latitudinem patent*). TAC. ann. 3, 24 haud multum -anti tempore Calpurnii Pisonem, Aemilii Lepidam amiserant. AVIEN. Arat. 1091 parte nec Arcturus -bit multus utraque. *additur* inter se: VARRO rust 2, 5, 8 genibus eminulis -antibus inter se. CIC. Tusc. 5, 69 septem alia *sidera* multum inter se aut altitudine aut humilitate -antia. CAES. Gall. 7, 23, 1 trabes ...paribus intervallis -antes inter se binos pedes. 7, 72, 4 quae (*turres*) pedes *tot* inter se -rent. 7, 73, 8. civ. 1, 40, 1 pontes...duos -antes inter se milia passuum IV. 2, 10, 2. LIV. 4, 27, 3 bina castra . . . parvo inter se spatio -antes (38, 4, 5). 8, 24, 5 tumulos aliquantum inter se -antes. 29, 6, 14 *arces* haud multum inter se -antes. 44, 5, 3 duo . . . asseres . . . -antes inter se paulo plus quam quanta beluae latitudo est. VITR. 1, 5, 7 fundamenta ita -antia inter se. 6, 3, 7 peristyliorum intercolumnia ne minus trium . . . columnarum crassitudine inter se -ent. 6, 7, 1 duas antas inter se spatio amplo -antes. 6, 8, 6. 10, 14, 1. 10, 15, 3. FEST. p. 371 quae *aedificia* itineribus regionibusque distributa inter se -ant. VAL. MAX. 4, 3, 14 longe inter se -antium saeculorum. CELS. 8, 15, 3 tribus locis . . . inter se spatio -antibus. SEN. nat. 1, 11, 1 radii *solis* -antes . . . inter se. CVRT. 7, 10, 15 duo *oppida* . . . modicis inter se spatiis -bant. COLVM. 5, 6, 8 scrobiculos sesquipedem inter se -antes. 5, 6, 19. 12, 16, 4 pluribus scrobibus pauciora vasa -antia inter se disponere. *al.* MELA 1, 67. 2, 124. PLIN. nat. 3, 87 inter

[Pflugbeil]

se...haec promuuturia ac latera -ant his spatiis. 17,63 ternas *amygdalas* palmo inter se -antes. 17, 203 *vites* -antes inter se arboremque singulis pedibus. 19,112 grumulis...-antibus inter se pedes ternos. FRONTIN. strat. 3,13,6 duabus regulis inter se -antibus. AVSON. 419,34 loca inter se -ant. PHYSIOGN. 60 p. 83, 1. *additur* sibi (*cf. infra l. 26*): AVIEN. Arat. 1012 -antisque pari spatio sibi ... axis. 1021 spatiis sibimet -antibus. AMBR. hex. 4, 6, 25 haec (*i. oriens et occidens*) invicem sibi -ant.

B *translate: i. q. differre, discrepare inter se* (*ratio differentiae exprimitur ablativo passim, accusativo generis neutrius pronominum et adiectivorum velut* tantum, quantum, paulum, multum, nonnihil, nihil, totum, *adverbiis* longe, largiter, *praep.* in *c. abl. l. 58*, per *l. 39, enuntiato causali. partic. praes.* -ans *absolute positum proxime accedit ad vim adiectivi q. e.* 'diversus'):

1 *de animantibus*: SEN. benef. 7,1,5 maximisque rerum spatiis -ent, quorum inter ortus minimum interest. PLIN. nat. 10,130 nec *olores et onocrotali* -are existimantur...nisi *eqs.* STAT. silv. 1,1,90 tantum dicat equos, quantum -are regentes. QVINT. inst. 5,10,40 moribus ... et legibus *civitates* -ant. TERT. adv. Prax. 27 p. 281, 22 deum et hominem ... secundum utramque substantiam in sua proprietate -autem. AVSON. 153, 63 (= PAVL. NOL. carm. 5, 63) paulum -are videtur suspectus vereque reus. MART. CAP. 5, 477. ENNOD. dict. 21, 13 p. 486, 24 aequales calamitate fuimus, sed patris amore -autes. *additur* inter se: SEN. epist. 114, 12 *corona sordidior et turba cultior* togis ... inter se, non iudiciis -ant. QVINT. inst. 2,8,2 qui *oratores* tantum inter se -ant genere dicendi. *additur* sibi (*cf. l. 5*): ALC. AVIT. carm. 5, 285 hoc tantum ... est, sibimet quo mortua -ent, vivant ut meritis, qui complent tempora sorte.

2 *de rebus*: CIC. rep. 3,15 vitae ... instituta sic -ant. top. 8,34 quia res differebant, nomina rerum -are voluerunt. LVCR. 2,334 quam longe -antia formis *sint exordia rerum* (3, 32). 2, 442 longe formas -are necessest principiis, varios quae possint edere sensus. 2,497 esse infinitis -antia semina formis (2,725). 2,519 finita -ant ratione creata. 2, 670. 6, 1112 color et facies hominum -are videntur largiter. RVT. LVP. 1, 4. OV. met. 6, 67 usque adeo quod tangit idem est, tamen ultima -ant (*de extremis coloribus arcus pluvii*). 15, 244 quae *quattuor elementa* quamquam spatio -ent. trist. 3,12,23 studiisque favor -antibus ardet. MANIL. 2,809 *cardines* ordine -ant. 3,391 singula *signa* per tot -autia motus. 3, 533 tempora...-ant propriis parentia signis. VITR. 9, 1, 1 -ant descriptiones horologiorum locorum mutationibus (*abl. causae*). CELS. 3, 5,7 quo *accessiones* -ent. SEN. nat. 2, 21, 1. COLVM. 5, 10, 10 ficorum genera ... sapore atque habitu -ant. PLIN. nat. 2,96 -ant *lampades*, quod *eqs.* 13,49. 14,24 *seq.* quod. 16,16 *glandes* montuosis planisque -ant. *al.* SIL. 16,446 vario -antia cetera *dona* honore. QVINT. inst. 9, 1, 3 quo modo quaedam in his *figuris* species plane -ant. 9, 3, 73 in verbis tantum -antibus. FRONTO p. 171, 1 N. honestatem ... et probitatem inter duos bonos viros nonnihil ... -are. TERT. adv. Marc. 2,16 p. 357, 16. 4, 1 p. 423, 14 non nego -are *dei* documenta eloquii, praecepta virtutis, legis disciplinas. IREN. 1, 24, 1 Saturninus ... et Basilides ... -antes doctrinas ostenderunt. NON. p. 422 alere et educare hoc -ant. p. 445 *al.* HIL. ad Const. 2,1 -antibus opinionibus. FAV. EVL. p. 3, 21 quattuor elementa *mundi* momentis potentiaque -antes. BOETH. arithm. 1, 21 p. 46, 1 utraque ... diversis -antibusque *vocabulis* signata sunt. 2, 37 p. 133, 16. mus. 1, 3 p. 191, 1 soni...partim sunt aequales, partim...inaequalitate -antes. in Porph. comm. pr. 1,13 p. 37, 27 si ... nihil haec omnia -rent *eqs.* 1, 14 p. 40, 7 ad plures differentias specie -antes. p. 40, 14. 1, 17 p. 53, 12 *al.* in top. Cic. 1 p. 282, 44. ORIBAS. syn. 8, 28 in hoc -ant *papulae*, quod *eqs.*

singulariter de re, quae duobus hominibus differentem in modum propria est, vel cuius partes inter se differunt: OV. Pont. 2, 5, 65 -at opus nostrum (*sc. Ovidii et Salani*). CELS. 5, 28, 11 eademque omnium curatio: tantum modo -at. SEN. benef. 4, 8, 2 idem est utrumque (*sc. deus et natura*), -at officio. PLIN. nat. 9, 130 *concharum* materia ...-at temperamento. 15,18 *oleum* tribus ... bonitatibus -at. 16, 148 *helix* folio maxime -at. TAC. ann. 12, 64 nec forma aetas opes *Lepidae et Agrippinae* multum -bant. QVINT. inst. 1, 2, 4 natura cuiusque *discipuli* totum curaque -at. 11, 1, 93 quod potest puguare inter se videri...: causarum ... modo -at. PLIN. epist. 5, 3, 6 sanctitas morum non -at ordinibus. TERT. adv. Marc. 4, 9 p. 442, 19 par enim curatio, licet -et operatio *Christi et Helisei.* PRVD. ditt. 5 fratrum (*Abel et Cain*) sacra deus nutu -ante ... aestimat accipiens. PHOEBAD. c. Arrian. 4 dominicae potentiae statum, in sua unumquemque proprietate -antem. *additur* inter se: CIC. de orat. 1, 215 multum inter se -ant istae facultates longeque sunt diversae atque seiunctae. orat. 52 multum inter se -antia ... genera dicendi. LVCR. 1, 825 inter se versus ac verba...et re et sonitu -are sonanti. CELS. 7, 7, 1 haec *mala* neque genere vitii neque ratione curationis inter se multum -ant. SEN. benef. 3, 11, 3 *beneficia* infinitis inter se intervallis -antia. nat. 7, 4, 3. epist. 71, 33 *corporum bona* magnis inter se intervallis -bunt. PLIN. nat. 16, 20 *glandes* -ant inter se magnitudine. 31, 32 nullo paene momento ponderis aquis inter se -antibus. QVINT. inst. 7, 2, 3. TAC. ann. 4, 55 neque multum -antia inter se memorabant. VLP. dig. 8, 5, 8, 2 -ant... hae actiones inter se, quod *eqs.* LACT. inst. 6, 15, 15 multa nomina ... non multum inter se -are. RVT. LVP. 2, 12. AQVILA rhet. praef. 6 p. 24 *illa figura* (*percursio*) -antia plura inter se percurrens velocitate ipsa circumponit. AMM. 29, 1, 18 nihil inter se -antibus meritis. HIER. epist. 53, 3, 6 quantum -ent inter se iusta rusticitas et docta iustitia. CLAVD. 15, 162 -antibus ... inter se vitiis cinctus. *singulariter* (*cf. supra p. 1537, 59*): SEN. nat. 2, 21, 3 utramque rem (*sc. fulmen et fulgurationem*) meando inter se -are. AVG. bon. coniug. 26, 35 etsi inter se -ante pro meritis gloriae luce fulgentibus.

III *i. q. interesse*: A *proprie*: OV. met. 11, 715 spatio -ante (NVX 85. *cf.* VITR. 4, 3, 8 in mediano ... trium triglyphorum et trium metoparum spatium -bit. 9, 2, 2 inter solem ... et lunam cum -et totum mundi spatium. QVINT. inst. 2, 20, 3 grana...ex spatio -anti missa). VITR. 6, 7, 1 quantum inter antas -at. SIL. 4, 285 campi -antis spatium. VEG. mil. 3, 14 inter ordinem ... et ordinem a tergo in latum sex pedes -are. B *translate: i. q. differentia est*: NIGID. Gell. 11, 11, 1 inter mendacium dicere et mentiri -at. LVCR. 1, 620 ergo rerum inter summam minimamque quid escit? nil erit, ut -et. SEN. epist. 124, 9 quid ... inter ista quae rettuli -at? DIOM. gramm. I 403, 1 ceterum tantum fere -at in hoc sermone, quoniam *eqs.* VLP. dig. 43, 20, 1, 30/31 interdictis (*dat.*) -are, quod *eqs.* PAVL. dig. 40, 3, 39 inter libertatem et legatum ... nihil -at. PS. APVL. Ascl. 29 hoc ... inter bonos malosque -bit. TERT. nat. 1, 15 p. 85, 14 nec eo -at, si *eqs.* CYPR. epist. 55, 16 inter Christianos ... et philosophos plurimum -at. LACT. inst. 1, 1, 5 nihil inter deum hominumque -ret. 3, 8, 6. 7, 2, 5 tantum -are inter dei hominisque sapientiam. NON. p. 423 pudet et piget: hoc -at (-ant *ed. princ.*). DON. de com. 4, 2 inter tragoediam...et comoediam...hoc -at. HIER. epist. 48, 4, 2 quantum -et inter veritatem et mendacium. AVG. civ. 9, 4 p. 373, 22 D. 13, 18 p. 580, 22 de mend. 3, 3 PS. AVG. quaest. test. II nov. 57 p. 475, 2. MART. CAP. 7, 758 tantundem ... -at inter tres et quattuor quantum inter quattuor et tres. PROSP. resp. ad Vinc. 6 hoc inter malos homines -at et daemones. PS. PROSP. vocat. gent. 1, 8 p. 656^A. EPIST. pontif. 636 Thiel (Gelas.) 14, 3 -are ... inter personam divino cultui deditam et de laicorum conversatione venientem. SALON. in prov. p. 968^C FAVST. REI. spir. 1, 13 p. 128, 9 ALC. AVIT. carm. 4, 14 ISID. diff. 1, 18. 298. *sequitur enuntiatum interrogativum sim.*: CIC. Caecin. 39 ut -are aliquid ... videatur, utrum *eqs.* HOR. sat. 2, 3, 210 stultitiane erret, nihilum -bit, an ira. epist. 1, 17, 44 -at, sumasne pudenter an rapias. 2, 2, 195 MANIL. 2, 174. 347. 651 PLIN. nat. 15, 6 QVINT. inst. 5, 10, 26 IVV. 7, 194. POMPON. dig. 30, 36, 2 nihil -at, utrum ... au .... HIER. epist 58, 6, 4 non multum -at in vitio vel decipere posse vel decipi Christianum. AVG. epist. 22, 9 aut nihil aut non multum -bit, ac si cum tua dignatione id ageremus. mus. 4, 1, 1 nihil -at, quae ibi syllaba locetur. COD. Iust. 3, 33, 13, 1 quid enim -at, sive ..., sive ....

IV *c. infinitivo i. q. cessare, omittere*: STAT. Ach. 1, 343 *Thetis* admoto non -at *filium* comere tactu.

syn. et iuxta pos.: abesse, differre, dirimi, discerni, discrepare, secerni, separari. disparem, diversum, remotum, seiunctum esse.

derivata: distantia, distantivus.

partic. praes. pro adi. **distāns**, -antis *v. p. 1532, 70. 1536, 4. 1537, 13.* GLOSS. διεστώς, ἀφεστηκός. -es διεστώσας. -ia διεστῶτα, διχον‹ο›οῦντα. *compar.*: AVG. pecc. mer. 1, 31, 60 si ... divina substantia longe -ior (*sc. quam homines sancti ab homine Christo*) atque incomparabili diversitate sublimior potuit...suscipere humanam substantiam. c. Iul. op. imperf. 3, 24 quanto excelsior, tanto inscrutabilior divina quam humana iustitia tantoque ab hac illa -ior.

adv. **distanter**: *i. q. diverse*: PS. TERT. haer. 1 p. 214, 8 longe autem -r (distantur *et* -tes *trad.*, -tes *vulg.*) [et] ab hoc angelos inferiores mundum fecisse. AVG. gen. ad litt. 12, 16 p. 401, 11 pertinet corporis sensus ad visa corporalia, qui per quinque quasi rivulos -r valentes distribuitur. *compar.*: GREG. M. moral. 19, 49 longius atque -ius studiosos se deo exhibent quam saeculo fuisse meminerunt.

Pflugbeil.

?**distollo**, -ere *a* dis- *et* tollere. BENED. reg. 48 non solum sibi inutilis est, sed etiam alios -it (*sic T saec. IX, S man. sec. rec.*, extollit *cett.*). *cf. Ducange s. v.*

?**distonat** per diversa tonat. *glossa dubia, v.* dissono *et Löwe, Prodr. p. 383.*

?**distonia**, -ae *f.* [*fort. cf. c.* dissonantia *et* tonus, *nisi est* dyst-, *cf. c.* δυσφωνία. *D.*]. *i. q. dissonantia*(?): FVLG. myth. 3, 9 p. 74, 17 *viva vox* potest ... parallelos concordare et -as mollire et ptongos iugare (diastonias *codd. β schol.*, diastonia † diesis est spatia quaedam et deductiones modulandi atque vergentes de uno in alterum sonum *add. E ex* ISID. orig. 3, 20, 6).

distorqueo, -torsī, -tortum (-torsum *infra l. 78*), -ēre *a* dis- *et* torquere. PRISC. gramm. II 488, 11 'torqueo torsi' et ex eo composita '-o -rsi'...supina...in 'sum' proferunt: torsum, -rsum, contorsum, extorsum'; inveniuntur tamen etiam in 'tum' et frequentius. *supin. in* -rsum *non legitur.* GLOSS. περιστρέφω. -et discruciat, dislaniat. NOT. Tir. 48, 82 -et. 48, 88 -rsit. 48, 94 -rtum. *legitur inde a* TER. *et* ACC. *singulis locis, in prosa oratione inde a* CIC. (*partic.*).

[*dub.*: SEN. epist. 101, 12 'me debilites licet': ... depraves licet, dum monstroso et -rto (*Erasmus*, deserto *codd.*, detorto *Haase*) temporis

[Hofmann]

aliquid accedat. QVINT. inst. 1,11,9 ne labra -antur (*sic A*, de- *rell.*, *item codd. Iul. Vict. rhet. 24 p. 442, 15, Radermacher*).]

1 *proprie*: a *de homine vel partibus corporis i. q. torquendo, vexando diducere, depravare sim.*: TER. Eun. 670 illud vide os ut sibi -rsit carnufex! (*cf.* DON. *ad l.* VARRO ling. 7, 64 Accius [*carm. frg. 29*] ait personas -rtis [-as *cod.*] oribus deformis miriones. OV. ars 3,287 quae perverso -eat ora cachinno). HOR. sat. 1, 9, 65 vellere coepi ... nutans, -ens oculos, ut me criperet. SEN. contr. 2, 5, 9 deserebatur *mulier* -rtis manibus, emotis articulis. MIN. FEL. 27, 2 *daemones* membra -ent, ut ad cultum sui cogant (*antea* constrinxerant). AVELL. p. 17,3 (= ISID. vir. ill. 1) os vertit, -ens pariter et cervicem (ac *add.* Isid.) de sessu ... eliditur. *aliquem*: SEN. contr. 10,4,2 ossifragus iste ... alium -et, alium delumbat. 10,5,11 propter homines Prometheus -rtus (dixit ortus *codd.*) ⟨est⟩, propter Promethea homines ne torseris. SEN. benef. 7, 19, 8 non contentus simplici morte -et *Phalaris* nec urit solum perituros, sed excoqnit. epist. 67,3 quod flagellis caesus esset aut podagra -rtus aut eculeo longior factus. SVET. Dom. 10, 5 plerosque ... novo quaestionis genere -rsit immisso per obscaena igne. HIER. in Gal. 1,6 p. 381 inter eculeos, fidiculas ignesque -rtus. PALLAD. hist. mon. I 31 p. 317^B *membra pueri* adeo fuerant dissolnta, ut ...: ita eum -erat daemon (p. 132, 5 Butl. *οὕτως ἦν ἐκστραφείς*). b *de re corporea i. q. flectere, curvare*: CORIPP. Ioh. 4,608 -ens errore vias (*sc. labyrinthum Minois*). c *tropice de mente vexata, exagitata*: SEN. benef. 7,2,4 curis ... -entibus mentem. PETRON. 55,2 non diu cogitatione -rta haec recitavit. *aliquem*: SEN. epist. 74, 2 quem repulsa -eat (*antea* cruciari, *post* vexet). HYD. chron. II p. 27, 162 magnorum motuum ... perturbatione -rtus *Maximus*. CASSIOD. in psalm. 70, 21 'converti me fecisti', quia -rtus fueram lege peccati. *nota structuram c.* ad (*cf. c.* derigere): AVG. in psalm. 146,7 -rtum cor ... non se corrigit ad deum ..., deum vult -ere ad se.

2 *translate: verba, significationes sim. i. q. pervertere* (*subest notio infringendi: l. 35. 37. cf. etiam* detorqueo *p. 820, 52sqq.*): SEN. epist. 48, 4 tu mihi verba -es et syllabas digeris. NICET. symb. 11 p. 49, 18 *haeretici* -ent fidem resurrectionis vindicantes solius animae salutem. *add. praepos.*: TERT. resurr. 19 p. 51, 14 resurrectionem ... in imaginariam significationem -ent asseverantes *eqs.* (apol. 48,1 si qui philosophus ... in eam opinionem omnia argumenta eloquii virtute -erit [distorxerint *G*]). adv. Marc. 4, 1 p. 425, 18 quid antitheses exemplorum -es adversns creatorem?

part. perf. pass. pro adi. ¤**distortus**, -a, -um. *compar.: l. 71. 79. superl.: l. 45. 50. 55.* GLOSS. perversus. PORPH. Hor. sat. 2,3,56 varum: [diversum ac] -um. 1 *proprie i. q. pravus, varus, inflexus, curvus* (*pro subst.: l. 46. 47. cf. l. 68*): CIC. Mur. 61 solos sapientes esse, si -issimi sint, formosos (*cf.* de orat. 2, 266 pictum Gallum ... -um, eiecta lingua, buccis fluentibus. SVET. Aug. 83 pumilos atque -os. AVG. conf. 5, 12, 22 pravos et -os). HOR. sat. 1, 3, 47 varum -is cruribus ([PORPH. *ad l.* vari appellantur introrsum retortis pedibus]. SEN. dial. 5, 33, 3 pedibus. SVET. Galba 21 manibus pedibusque articulari morbo -issimis. PHYSIOGN. 75 -i passus celeris motus [*antea* restricti]). COLVM. 10,366 volvitur ad terram -o corpore campe (QVINT. inst. 2, 5, 11 -is et quocumque modo prodigiosis corporibus [*antea* quae utcumque deflexa sunt, *opp.* sermo rectus]. decl. 298 p. 178, 24). QVINT. inst. 6, 3, 29 oratori minime convenit -us vultus gestusque, quae in mimis rideri solent (APVL. apol. 16 isto -issimo vultu tuo [*antea* tot in facie tua sulcos rugarum]). AMM. 14, 6, 17 *spadones* obluridi -aque liniamentorum compage deformes (*cf.* SIDON. epist. 3, 13, 9 -is ... liniamentis). 19, 12, 19 partus ita -us (*sc. monstrum*). HIER. in Matth. 19, 24 p. 150 *cameli* curvi erant et vitiorum pravitate -i (*in allegoria, cf. infra l. 75*). *adde de re corporea*: COLVM. 4, 20, 2 quae *stirpes* sunt -ae, non aequaliter alliduntur inhibentibus nodis (*opp.* rectus truncus). AVG. c. epist. fund. 27 p. 228, 5 si non rectum, sed -um esset *latus terrae*. in psalm. 31,25 -um lignum, etsi ponas in pavimento aequali, ... semper ... nutat (146, 7). GREG. M. moral. 11, 63 inflexo extra viam pede ... vestigia -a relinquimus. *nota*: QVINT. inst. 2, 13, 10 quid tam -um et elaboratum, quam est ille discobolos Myronis? (*postea* parum rectum ... opus). 2 *translate de moribus, mente, sermone i. q. pravus* (*pro subst.: l. 82. 84*): CIC. Tusc. 4,29 eorum, qui non longe a sapientia absuut, affectio est ... discrepans sibi ipsa ..., sed non -a nec prava. fat. 16 multa genera sunt enuntiandi nec ullum -ius, quam hoc. SEN. dial. 4, 36, 2 *animus irati* ater maculosusque et aestuans et -us et tumidus. epist. 122, 17 simplex recti cura est, multiplex pravi ... idem moribus evenit: naturam sequentium faciles sunt ..., his -i plurimum ... dissident (GREG. M. moral. 32, 45. *cf.* EVCHER. form. 4 p. 27, 12 camelus: divites rebus saeculi onusti vel moribus -i). AVG. epist. 58, 3 haeretici -o corde (*cf.* pravicordius ITALA Os. 14, 10 [Aug. in psalm. 146, 7]) moliuntur *insidias* (in psalm. 31, 25. 63, 18 *syn.* perverso. 146, 7. *saepius idem eadem de re*). 167, 14 non est pravo pravius -oque -ius. c. Iul. 6, 24, 75 sensum alium novum atque -um et a vero abhorrentem (*cf.* MAR. MERC. subnot. pr. 8 materiam. Nest. adv. Pel. pr. 2 sententias. VITAE patr. 5, 10, 30 non loquuntur ... recta, sed magis -a. CASSIOD. inst. div. 1 p. 1111^D sensus). CASSIOD. in psalm. 118, 7 haereticorum a versutia. 119, 6 rixantibus et haeretica pravitate -is. 142, 12.

adv. **distortē**. AVG. in psalm. 146, 7 aliquando prave et -e firmata, ut corrigant, medici frangunt.

syn.: cruciare, torquere, vexare. digerere. *ad partic.: syn.*: curvus, deflexus, perversus, pravus. *opp.*: rectus.

distortio, -ōnis *f. a* distorquere, distortus. *proprie i. q. depravatio, pravitas*: CIC. Tusc. 4, 29 vitium *appellant*, cum partes corporis inter se dissident, ex qno pravitas membrorum, -o, deformitas. fin. 5, 35 si peccetur -e et depravatione quadam ac motu statuve deformi. AVG. vera relig. 40, 75 dolores et morbos et -es membrorum. *adde*: AVG. in psalm. 66, 7 (*ad* psalm. 66, 5 gentes in terra dirigis) pravae erant gentes et tortuosae erant gentes, perversae erant gentes: ... pravitatis et -is (distorsionis *perperam Migne*) et perversitatis suae iudicem ... timebant. *de re corp.*: AVG. in psalm. 146, 7 quod non loci inaequalitas, sed -o ligni facit. *transl. i. q. prava contentio*: AVG. c. Iul. op. imperf. 2, 164 secundum istam non rationem, sed -em tuam.

syn.: deformitas, depravatio, pravitas.

bonorum contortor, legum **distortor** *affert* PRISC. gramm. II 487, 12 *contra metrum ex* TER. Phorm. 374 (bonorum extortor, legnm contortor *codd. Ter.*).

distortus, -ūs *m.* GLOSS. II 274, 36 -us *διαστροφή*. *Hofmann.*

distractat elongat veno (*trad.* a vino) GLOSS. IV 57, 3. *v.* distraho *l. 73.* *cf.* distrectat.

¤**distractio**, -ōnis *f. a* distrahere. *legitur inde a* PLAVTO. *praeter* ICTorum *omnes locos attuli. plur. v. infra l. 49.* *dubiae interpretationis*: VARRO ling. 7, 60 dividia ab dividendo dicta, quod divisio -o est doloris (*fort. i. q.* 'divisio *vel* -o *ad dolorem pertinet*', *cf. quae seq.*).

i. q. actio distrahendi.

I *generatim*: A *proprie*: 1 *de rebus corporeis*: CIC. nat. deor. 1, 27 -e humanorum animorum discerpi et lacerari deum. SEN. epist. 30,14 in ipsa -e animi corporisque, si cnm crnciatu id fieret. GELL. 12, 5, 3 -em cruciatumqne membrorum. PORPH. Hor. carm. 4, 7, 25 -em illam, quam ab equis suis passus est *Hippolytus*. EVSTATH. Bas. hex. 1,11 p. 878^C elementornm ... -o in partes ducta (*διολκή*). 2 *de rebus incorporeis*: PLAVT. Pseud. 70 harunc voluptatum mi ... -o, discidium, vastities venit. NON. p. 458 divortia non coniugii -em solum ⟨dici⟩ (NOVELL. Iust. 22, 3 -e *matrimoniorum* facta [*συμβολαίων διαλυομένων*]).

B *translate*: *i. q. dissensio, discidium*: VARRO frg. Non. p. 287 -e civium. CIC. off. 3,32 nulla est ... societas nobis cum tyrannis et potius summa -o est (*cf. p. 1542, 15*). *i. q. mentis varia occupatio*: VINCENT. LER. 1 p. 639 ubi (*sc. in secreto monasterii*) absque magna -e fieri possit illud *eqs.* VEREC. in cant. 2, 34 si ... distenditur mens et per plurima trahitur, ... -e fatigatur. *huc fort. referend.* GLOSS. distario (distur-) occupatio, *sed v. p. 1516, 63. cf. etiam p. 1550, 19.*

II *speciatim i. q. venditio*; GLOSS. *διάπρασις, πρᾶσις*. *saepe apud* ICTOS: VLP. dig. 5,1,19,2 *syn.* venditio. *alia v. in Vocab. iurispr.* PAVL. sent. 1, 9, 8 -es ... pignorum et fiduciarum. COD. Iust. 8, 27 tit. (*cf.* 5. 7 venditio). INST. Iust. 2, 8, 1. *praeterea* EDICT. imp. Diocl. 2, 2. 15 PS. AMBR. serm. Sess. 1, 1. 2, 3 PAVL. NOL. epist. 24, 7 CASSIOD. var. 7, 47, 2. *nota* ARATOR act. 2,678 proprii -o ruris (*i. rus proprium olim venditum*) antiquo donatur ero.

distractor, -ōris *m. a* distrahere. *plane pertinet ad usum verbi, qui est sub II, sed v. infra l. 64.* GRAMM. suppl. 217, 26 -r venditor. GLOSS. *πράτης, διαπράτης*. -r lanae *ἐριθιστής*. holitores dicuntur olerum -es. argyropratae, qui et argenti -es. *i. q. venditor*: *generatim*: NON. p. 54 ut *servus venundatus* ... a -e recipiatur. SECVNDIN. epist. p. 896, 23 *Sarah*, cuius pudoris -r maritus ... extiterat. COD. Theod. 11,1,4 (*a. 337*) quae (*possessiones*) penes -es inutiles permanebunt (= COD. Iust. 11, 59, 2). *speciatim*: COD. Inst. 4, 18, 2, 2 argenti -es et alii negotiatores (8, 13, 27 pr. 12, 34, 1 pr. *et* 3 IVLIAN. epit. novell. 118, 1*sqq.* [*syn.* argyroprata]. *cf.* GLOSS. *l. 57*).

luditur in distraheudi *ambigua significatione* (*I et II*): ANTH. 161, 1 (*de Achille*) improbe -r, pretium si poscere nosses, non traheres, quod pondus erat (*sc. Hectora*).

distractus, -ūs *m. a* distrahere. *i. q. actio negotii distrahendi* (*v.* distraho *p. 1542, 61*): INST. Iust. 3, 27, 6 ut ... magis ... ex -n, quam ex contractu possit dici obligatus esse.

¤**distraho**, -trāxī, -tractum, -ere *a* dis- *et* trahere. *de scriptura*: dextraendi CORP. XIV 2934, 23. *de notione*: NON. p. 287 vendere. separare. dividere, diffindere. GLOSS. *διασπῶ. διαπιπράσκω, διαπωλῶ.* -xit abstraxit. dividit. -cta elougata veno (*trad.* a vino, *cf. supra l. 22*). *de usu: legitur inde a* PLAVTO *in sermone potissimum pedestri; deest apud* CATVLL. HOR. TIB. PROP. PERS. IVV. [*loc. dub. vel corrupt.*: OV. met. 4, 458 *Tityos* novem ... iugeribus -ctus erat (distentus *codd. recc.*). TAC. Agr. 12 *Britanni* per principes factionibus et studiis trahuutur (⟨dis⟩trahuntur *Heinsius*). *confunditur haud raro in codd. cum* detraho, *part. perf.* -ctus *cum* districtus. *v. etiam p. 1550, 83.*]

i. q. in diversas partes trahere, trahendo dissolvere; pass. saepe medialiter i. q. in diversas partes ferri, dissilire sim.

I *generatim*: A *proprie de separatione locali*: 1 *res*: a *res singulas in partes*: CIC. Tusc. 1, 71 *animus* nec dividi

[*Bauer*]

nec discerpi nec -i potest. nat. deor. 3,29 nec *corpus esse*, quod dirimi -ive non possit. LVCR. 2,827 in partes res ... minutas -itur. 2,831 filatim cum *austrum* -ctum est. 3,492 vis morbi -cta per artus. 3,590 *animae naturam* esse sibi -ctam corpore in ipso (3,799 animam -ctam *esse* in corpore toto. 4,916 est -cta per artus vis animae. 4,946). 4,693 *odor* paulatim ... -ctus in aeris auras. 5,1421 *pellem* inter eos -ctam ... disperiisse. 6,599 neu *natura* -cta suum late dispandat hiatum. CAES. Gall. 7,23,5 quae *materia* ... neque perrumpi (*ariete*) neque -i potest (*cf.* LIV. 25,36,9 quid starent et non ludibrium illud ... -rent diriperentque. 26,46,6 caedendo confectis ac -ctis ... foribus. TAC. ann. 12,35 facta testudine ... saxorum compages -ctae *sunt*). SEN. nat. 1,5,5 *specula* catervam illam *imaginum* non confundunt, sed direptam in facies singulas -unt. PLIN. nat. 5,90 Euphrates ... -itur in paludes (6,124 ad rigua). SIL. 7,572 *venti* -xere fretum. *corpus, membra animantium dilaniare, dissecare*: PLAVT. Curc. 237 pulmones -untur. PACVV. trag. 159 fatigans artus torto (pro tormento NON. p. 179. *potius videtur pro dat. partic. accipiendum*) -am. VARRO frg. Non. p. 287 *Fufetium* equis ad curriculum ... deligatum -xit (VERG. Aen. 7,767 *Hippolytus* turbatis -ctus equis. SEN. Phaedr. 1106). LVCR. 3,501 vis animi atque animai ..-cta veneno (*cf.* 3,507 haec [*sc. animus et anima*] ... morbis ... -cta). OV. am. 1,8,112 quin *manus* ... comam (APVL. met. 2,26 capillo⟨s⟩. 8,8 *cf.* 8,21) lacrimosaque ... lumina rugosas -rentque genas. LIV. 1,28,9 corpus passim. 45,30,2 animali in artus ... -cto. SEN. dial. 5,16,4 *filium* in partes duas -ctum. 5,40,4 viscera hominis. epist. 14,5 -cta in diversum actis curribus membra. 92,34 an ferae -ant *cadaver*. PLIN. nat. 9,77. APVL. met. 9,36 (*syn.* lacero). *hyperbolice i. q. vexare*: PLAVT. Trin. 833 -issent disque tulissent satellites tui (*Neptuni, sc. venti*) me miserum foede. SEN. contr. 2,5,3 mulier inter satellitum manus vexatur atque -itur. PROB. Serv. ecl. 6,76 qui fertur et raptatur et huc atque illuc -itur, vexari proprie dicitur. *metaphorice de dolore animi*: PLAVT. Cist. 208 versor in Amoris rota ... feror, differor, -or, diripior. Merc. 470 ego divorsus -or (*confert se Pentheo*). SEN. dial. 7,19,3 quot cupiditatibus, tot crucibus -untur. epist. 78,14 in eculeum impositi non sic -untur. *metaphorice de fama i. q. differre, diffamare*: TAC. ann. 3,10 qua ... fama -retur. *latiore sensu: pecuniam sim.*: PLAVT. Trin. 409 confit cito; non hercle minus divorse -itur cito. 617 tua res -itur tibi. CIC. Quinct. 50 *conveniunt* bonorum emptores ad reliquias vitae lacerandas et -endas (*videtur huc pertinere* COM. inc. Non. p. 287 dividant differant dissipent -ant [*sc.* '*rem meam*' *vel sim.*] NON. *perperam interpretatur* '*vendere*'. *cf. Marx ad* LVCIL. 922). *regnum*: LIV. 45,9,7 *Macedonum regnum nomenque* -ctum ⟨in⟩ multa regna, dum ad se quisque opes rapiunt. *metaphorice, fere i. q. debilitare, extinguere*: CIC. dom. 67 cum haec *vis* Cn. Pompeium terruerit iam -cta et extincta (PS. SEN. mon. 61 quas [*vires et opes*] non discordia affligat atque -at). LIV. 2,57,3 -ctam laceratamque rempublicam (TAC. dial. 36 ann. 1,4).

b *rem a re* (*fere de membris a corpore avulsis*): CIC. Sull. 59 ab eis membra citius divelli ac -i posse *quam possessiones*. LVCR. 3,844 nostro ... de corpore postquam -ctast animi natura animaeque potestas (4,28 *animi natura -cta de corpore*. SEN. epist. 30,14 quin senilis anima in primis labris esset nec magna vi -retur a corpore). VAL. MAX. 2,7,11 rebelles ... manus a corporibus suis -ctae (districtae *vel* destrictae *trad.*). *metaphorice* CIC. fin. 1,50 sapientiam, temperantiam, fortitudinem copulatas esse ... cum voluptate, ut ab ea nullo modo nec divelli nec -i possent.

2 *homines*: a *multitudinem hominum vel plures homines inter se* (*pass. saepe refl. i. q. invitum discedere*): RHET. Her. 4,39,51 quos natura ... necessitudine ... coniunxit, -untur. CIC. leg. 2,42 -cti ac dissipati iacent. NEP. Eum. 4,2 inter se complexi ... non prius -cti sunt, quam *eqs.* LIV. 42,8,6 *Statellates* -ctos passim *venditione*. VAL. MAX. 4,6,3 praestat morte iungi quam -i vita. LVCAN. 8,586 numquam omine laeto -imur miseri. PETRON. 114,10 ne sic cohaerentes ... fluctus -ret. *saepe in re militari i. q. diducere, distendere*: POMP. Cic. Att. 8,12^{c},1 ne -cti pares esse adversario non possimus (8,12^{c},3. *cf. infra l. 80*). CAES. civ. 3,92,1 ut ... aciem *Caesaris* ... -i paterentur (*syn.* distendi, dispergi). LIV. 26,41,20 tres duces ... trifariam exercitum in diversissimas regiones -xere (*syn.* diduco). VAL. MAX. 3,2,1 duos acerrima pugna consertos exercitus ... -xit. TAC. hist. 2,68 ⟨victas⟩ ... partes modeste -erat (*in loca diversa*). 4,46 *huc illuc* -i coepere *milites*. ann. 1,60 -endo hosti (FLOR. epit. 1,3,4 ut -ret hostem). 6,35 cum Parthus ... -ret turmas *suas*. b *hominem ab homine* (*pass. saepe reflexive i. q. se avellere, invitum discedere*): TER. Hec. 492 illam a me -it necessitas. Phorm. 201 abs te ut -ar. CIC. Planc. 102 qui a me mei servatorem capitis divellat ac -at. Mil. 103 -or ab his. Marcell. 2 illo ... quasi quodam socio a me et comite -cto. Lig. 5 belli discidio -ctus a fratribus. epist. 4,13,2 quos aut mors eripuit nobis aut -xit fuga (*sc. a nobis*). ad Q. fr. 1,3,4 metuebam, ne a me -i non posses. POMP. Cic. Att. 8,12^{b},2 antequam copiae *Caesaris* nos a nobis -ant (*i. alterum ab altero.* vos a nobis *Wesenberg, sed cf.* SEN. contr. 9,3,1 -xit illos Fortuna aliquando a parentibus, numquam ab ipsis). VELL. 1,1,1 *Epeus* tempestate -ctus a ... Nestore. SEN. contr. 9,5,12 non potui ab illo tam cito -i.

B *translate de separatione incorporali*: 1 *animos hominum sim.*: a *plurium i. q. dissociare; pass. i. q. dissentire*: CIC. Phil. 2,23 quid ego illum ab eo -ere conarer? (*syn.* a coniunctione avocare, diiungere). BALB. Cic. Att. 8,15^{a},1 Caesarem et Pompeium perfidia hominum -ctos. QVINT. decl. 355 p. 386,23 (*cf.* 28) quemadmodum pupillum ac tutorem mutuo dolore -rent. TAC. hist. 1,77 sic -ctis (⟨in partes⟩ *nonnulli supplent; in M lacuna*) exercitibus ac provinciis (ann. 11,9 -ctis orientis viribus. 12,42 -i cohortes ambitu duorum). ann. 4,40 si matrimonium Liviae velut in partes domum Caesaris -isset. 4,50 iuventus Tarsam inter et Turesim -batur. IVVENC. 2,611 si gemina regnum -ctum parte dehiscat (*cf. Matth. 12,25 et* detraho *p. 823, 20*). FVLG. Theb. p. 183,16 filii ... animam alternatim -entes de regno dissentiunt. *de motibus animi*: CIC. Tusc. 5,43 concitationibus tam ... ipsis inter se dissentientibus atque -ctis. *nota*: -i cum *aliquo i. q. dissentire cum*: CIC. Deiot. 15 quonam ille modo cum regno, cum domo, cum coniuge, cum ... filio -ctus esset (*cf. p. 1540,41*). b *singulorum i. q. occupare, distinere (de studiis, curis, affectibus sim.; de dolore v. p. 1541, 32); pass. saepe i. q. haerere, dubitare*: CIC. ac. 2,134 -or: tum hoc mihi probabilius, tum illud videtur (STAT. silv. 2,1,38 -or: hinc anni ..., hinc me forma rapit, rapit inde modestia *eqs.*). off. 1,9 ut -atur in deliberando animus (SALL. Iug. 80,7 animus multitudine *uxorum* -itur. SEN. Tro. 642 animum -it geminus timor). TAC. ann. 2,40 Tiberium anceps cura -ere, ... ne ... an *eqs.* (6,44 Tiridates ... -i consiliis, iret contra an *eqs.*). VLP. frg. Vat. 204 studii cura -cti. SIDON. carm. 26,121 funeribus mentem -ctus. BOETH. cons. 1,5,38 diversum ... dolor ira maeror -unt. CASSIOD. inst. div. 7 p. 1119^{B} ne legentis intentio divisis codicibus ⟨dis⟩traheretur (tardaretur *Migne*). *significatur, quorsum -atur animus*: CIC. de orat. 1,250 industriam in plura studia -ere (Tusc. 5,60 -untur in contrarias partes impotentium cupiditates. off. 1,9 animi in contrarias sententias -untur. LIV. 22,7,10 tot in curas -cti animi ... erant. SEN. epist. 82,18 in diversa -itur *homo* [CASSIAN. conl. 10,13,2 mens ... per diversa -itur]. APVL. met. 9,19 in diversas sententias carpebatur ac -batur. AMM. 20,1,1 -ctus in sollicitudines varias [HIER. adv. Iovin. 1,13 divisus est *maritus*, in multas scilicet sollicitudinum partes miseriarumque -ctus]. *nota* STAT. Theb. 2,647 pariter ... manus -ctus in ambas orat et ... sustinet hastam [*sc. altera manu hoc, altera illud agit. delirant* SCHOL.]). SEN. contr. 2,3,6 inter reum et patrem (*i. inter partes rei et patris agendas*) -or (SEN. epist. 51,8 inter tot affectus -ar, immo discerpar. 74,32. TAC. hist. 4,60 obsessos hinc fides, inde egestas inter decus ac flagitium -bant). HERM. vulg. sim. 2 *dives* -itur ... circa divitias suas (περισπώμενος περί. *aliis locis vertitur* constringo, protraho).

2 *alias res incorporeas varias*: *actionem i. q. impedire, turbare*: CAES. civ. 1,33,3 subicitur ... Metellus tribunus plebis ..., qui hanc rem *intercessione* -at reliquasque res ... impediat. MARCIAN. dig. 48,6,5 qui ... fecerit, quo minus sepeliatur, quo magis funus diripiatur, -atur. *amorem, societatem, collegium, matrimonium sim.*: TER. Phorm. 518 horunc amorem -i. CIC. off. 3,28 quae sententia omnem societatem -it civitatis (*syn.* dirimo. *cf.* SEN. epist. 65,22 -am cum illo societatem. 90,3. PAVL. dig. 17,2,65,12 publicatione ... -i societatem). LIV. 42,47,3 Boeotorum ... concilium (*syn.* 42,44,6 discutio). SEN. benef. 4,18,1 concordiam humani generis (*syn.* dissocio). SVET. Iul. 42,3 cuncta collegia ... -xit. AFRIC. dig. 24,3,33 -cto matrimonio (GAIVS dig. 24,2,2 pr. COD. Iust. 5,4,14 [*opp.* contraho]. PS. QVINT. decl. 2,7). PAPIN. dig. 48,5,39,4 -i coniunctionem illicitam. *controversiam, certamen* (*fere i. q. finire*): CIC. Caec. 6 -endarum controversiarum (SVET. Iul. 85). SEN. contr. 4,7 certamen in pari condicione contractum publica fortuna -xit. *t. t.* ICTORUM: *condicionem aliquam iuris i. q. solvere*: IVLIAN. dig. 19,1,11,6 emptionem. 10,2,51,1 negotium (GAIVS inst. 3,91 [*opp.* contraho]. INST. Iust. 3,27,6). GAIVS dig. 44,7,5,3 obligationem (*opp.* contraho). *nota*: *rationes* -ere *i. q. dispungere, examinare, excutere*: DIG. 27,3 de (*sc. actione*) rationibus -endis. *cogitando res i. q. distinguere, dinoscere*: CIC. off. 3,11 qui ... haec natura cohaerentia (*sc. utilitatem et honestatem*) opinione -issent. 3,34 qui ista (*sc. utile et honestum*) -erint. SEN. epist. 89,8 *philosophiam et virtutem* -i posse. HIL. trin. 3,23 discindis et -is filium (*sc. Christum*) a patre. *cf. p. 1541, 57.* *in arte rhet. et gramm.*: CIC. orat. 152 nobis ... -ere voces *non* conceditur (*i. cum hiatu proferre. an* voc⟨al⟩es? *cf.* 77 hiatus et concursus vocalium. 150 vocales coniungere. 151 voc⟨ali⟩um concursio [*corr. Man.*]. *opp.* 153 contraho. *paulo aliter* MART. CAP. 3,233 *vocales* nunc aggregari [*sc. in dipthongos*], nunc -i [*i. divisae proferri*] sine iactura sui nominis possunt). QVINT. inst. 4,3,4 si *hoc exspatiandi genus* cohaeret et sequitur *narrationem*, non si per vim cuneatur et, quae natura iuncta erant, -it. GELL. 1,7,14 modus *indefinitus* neque in numeros neque in personas ... -itur (*i. deducitur*). AQVILA rhet. 20 p. 29 si -eris vel immutaveris verba vel ordinem eorum non servaveris. DON. Ter. Andr. 261 oratoria sunt, cum unum negotium in multas -imus partes.

II *speciatim*: -ere *rem (sc. in venditione) i. q. divendere, publicare (cf.* LIV. 42,8,6 *p. 1541,62). temporibus recentioribus abiit in significationem simplicem vendendi (cf. Schmalz, Berl. phil. Wochen-*

[*Bauer*]

schr. 1893 p. 1090sqq.). *usus invenitur inde a* TAC., *saepe apud* ICTOS (*v. Voc. iurispr.*) *et* ECCL., *deest* SCRIPT. hist. Aug. AMM. VVLG. (*praeter* II Macc. 8, 11; *legitur in* ITALA II Macc. 8, 14 [Ambros.], act. 2, 45 [cod. d], 7, 9 [cod. d], *ubi* VVLG. vendo). *exempla non inveni in schedis* TERT. HIL. HIER. AVG. (*praeter* serm. ed. Mai 136, 3, *qui locus pendet ab* ITALA act. 7, 9; *v. l. 4*). *de* COM. inc. Non. p. 287 *v. p. 1541, 40.*

TAC ann. 6, 17 copiam vendendi secuta vilitate . . . aegrius -bant *agros*. SVET. Cal. 39, 2 instrumento *regio* -endo (*cf.* EVTR. 8, 13, 2 [= PS. AVR. VICT. epit. 16, 9]. vendidit CAPITOL. Aur. 4). Vesp. 16, 1 coëmendo quaedam, tantum ut pluris postea -ret. S. C. Iuvent. (dig. 5, 3, 20, 6) cum . . . hi, qui se heredes esse existimant, hereditatem -erint (-erunt *al.*). FRONTO p. 37, 15 N. bonis lege Falcidia -ctis (GAIVS dig. 27, 10, 5 -endorum bonorum gratia [*syn.* veneo]). APVL. met. 1, 5 caseum . . . commodo pretio. 7, 9. 9, 6. 11, 20 equum . . . diverse -ctum. 11, 28 veste . . . mea quamvis parvulo (*conieci*, -a *trad.*) -cta sufficientem corrasi summulam. PAPIN. frg. Vat. 6 in perpetuam servitutem . . . publice -etur (in servitutem: SCHOL. Stat. Theb. 5, 29 RVFIN. hist. 3, 7, 2. in servum: PAVL. NOL. carm. 24, 702). VLP. dig. 5, 1, 19, 2 *in tabernula* -xit, egit (*sic absolute* EDICT. imp. Diocl. 2, 21 avaritia⟨e⟩ -entis contra statuta. *al.*). 18, 1, 29 *servus* -itur (*syn.* venit). CYPR. eleem. 25 patrimonio vendito atque -cto. EDICT. imp. inc. de rebus priv. (Corp. III 13569) 4. HERMOG. dig. 18, 1, 75 ut . . . si vendat *fundum*, non alii, sed sibi -at (*sic additur dativus eius, qui emit* PROB. Verg. georg. 3, 267 *equas* ab Eurystheo [a] Sisypho -ctas. DIDASC. apost. 2, 6 pro nihilo ei -ere rem suam. GREG. TVR. Mart. 2, 59 p. 629, 9 quibus fuerat . . . -cta. *cf.* VICT. VIT. 2, 1 plurimos -xit navibus transmarinis). VEG. mulom. 3, 6 in permutandis vel -endis equis. CASSIAN. inst. 4, 29. PALLAD. hist. mon. I 7 p. 277[B] reliquis venditis ac vini commutatione -ctis (*nota* 14 p. 368[B] reliqua in vina -xit). *luditur in ambiguitate verbi* (*I A 1 a et II*): GELL. 20, 1, 19 membra et artus inopis debitoris acerbissimo laniatu -bantur, sicuti nunc bona venum -untur.

part. **distractus**, -a, -um *pro adi.* *compar. l. 36, superl. l. 40.*
a *proprie*: VARRO frg. Plin. nat. 18, 349 *orbes* interrupti atque -i (*i. non continui*). LVCR. 4, 961 fit . . . coniectus . . . animai altior atque foras eiectus largior eius et divisior inter se ac -ior iutus (*i. per artus, in corpore; cf. p. 1541, 3.* intust *Bailey*; actus *Lachm.*).
b *translate: i. q. dissentiens*: CIC. Marcell. 30 diversae voluntates civium fuerunt -aeque sententiae. *i. q. occupatus*: VELL. 2, 114, 1 -issimus . . . onerum mole (*trad.* distraximus; districtissimus *Bentley*). *i. q. non compositus, turbatus*: SEN. epist. 66, 24 rem -am et operosam (*opp.* hilarem ac pacatam).

deriv.: distractio, distractor, distractus (*v.* distractat). [*Bauer.*

distrectat NOT. Tir. 35, 48[a] (*inter* de- *et* retrectat). *cf.* distractat.

distribuēla, -ae *f.* [*a* distribuere. *Th.*]. *t. t. rhet.*: CARM. de fig. 85 μερισμός: cum privis propria attribuas, fit -a (destrib- *codd.*).

***distribuo**, -uī, -ūtum, -ere *a* dis- *et* tribuere. GLOSS. διανέμω, διαδίδωμι ὅ ἐστι διανέμω. sorte -o sorte divido. *legitur inde a* TER. *et* RHET. Her., *nusquam frequenter apud scriptores pedestres nisi apud* CIC. (*56[ies]*) CAES. (*16[ies]*) VITR. (*21[ies]*) CVRT. (*15[ies]*), *apud poetas singulis locis* TER. CIC. Arat. LVCR. OV. MANIL. PHAEDR. LVCAN. *incerto sensu legitur* CORP. VIII 23107 (*a. 196*) templum . . . quod . . . ex HS VII mil. -endum promiserat. VVLG. Sirach 20, 19. *variant codd. inter* trib- *et* distrib-: CIC. de orat. 1, 68. 3, 119 nat. deor. 3, 38 CAES. Gall. 4, 22, 4.

I ***retenta vi praepositionis***: A *praevalente notione locum sim. tribuendi, ordinandi, i. q.* διανέμειν, *disponere*:

1 *c. obi. acc.*: **a** *animantia*: *α homines* (*plerumque t. t. mil.; deos p. 1544, 12*): CIC. epist. 15, 4, 8 -utis . . . cohortibus (TAC. ann. 12, 31) et auxiliis. CAES. Gall. 3, 10, 3 partiendum sibi ac latius -endum exercitum putavit. 5, 24, 6 -utis legionibus (SVET. Aug. 49, 1 ex militaribus copiis legiones et auxilia provinciatim -it). HIRT. Gall. 8, 15, 1 copias -utas (CVRT. 8, 10, 21). BELL. Alex. 5, 3 -uti munitionum tuendarum causa vicatim. SALL. Catil. 56, 2. LIV. 40, 39, 4 supplementa. COMM. apol. 97 *angelos* -it. IVST. 12, 5, 13. AMM. 21, 8, 3 agminibus -utis. *seq.* in *c. acc. sensu locali* (*cf. p. 1544, 7*): CAES. Gall. 5, 24, 1 legiones . . . in plures civitates (7, 19, 2 hoc se colle . . Galli . . . continebant generatimque -nti [in civitates *del. Morus*] omnia vada . . . obtinebant). civ. 3, 4, 2 magnum numerum ex Thessalia . . . supplementi nomine in legiones -erat (BELL. Hisp. 36, 4). HIRT. Gall. 8, 36, 3 legionem unam in trina castra. SALL. Catil. 30, 7 uti gladiatoriae familiae Capuam et in cetera municipia -rentur. CVRT. 4, 2, 12 opifices . . . in officinas. FRONTIN. strat. 2, 12, 4 *exercitum* in utraque viae latera . . . -utum. 3, 5, 1 in contubernia. SVET. Iul. 42, 1 octoginta . . . civium milibus in transmarinas colonias -utis (IVST. 12, 5, 8). Tib. 36 VLP. dig. 50, 13, 2 MOD. dig. 49, 16, 3, 9. *seq.* per: LIV. 2, 39, 9 praesidia per muros aliaque . . . loca -entes. 21, 21, 13. HYG. mun. castr. 43 summacharios et reliquas nationes quotiens per strigas -imus, non plus quam tripertiti esse debebunt. CALL. dig. 50, 6, 6, 12 DICT. 2, 12 AMM. 16, 4, 1 VVLG. Ios. 21, 40 *civitates* singulae per familias -utae. *seq.* circum: CAES. civ. 1, 14, 5 *gladiatores* circum familias (familiares *codd.*) conventus Campaniae custodiae causa -it. *seq.* inter: FEST. p. 233 plebs -uta est inter patres. *sensu obscaeno*: SEN. nat. 1, 16, 5 *Hostius Quadra* nonnumquam inter marem ac feminam -utus. *seq.* in *c. abl.*: POMP. Cic. Att. 8, 12[a], 1 cohortes tribus in oppidis -utas. VELL. 2, 20, 2 in omnibus tribubus eos se -urum. FRONTIN. strat. 2, 5, 19 insidias in montibus . . . -it. VVLG. II par. 23, 18 *Levitas* -it . . . in domo domini. *adde*: VVLG. I par. 25, 6 universi . . . ad cantandum in templo domini -uti erant in cymbalis et psalteriis et citharis in ministeria domus domini. *seq.* in *c. acc. vel* ad *sensu finali* (*cf. p. 1543, 66*): CVRT. 4, 5, 18 his in supplementum copiarum suarum -utis (6, 5, 10 PS. FRONTIN. strat. 4, 1, 43). TRAIAN. Plin. epist. 10, 32, 2 -amus illos in ea ministeria, quae non longe a poena sint (VVLG. I par. 23, 4. 25, 6). CVRT. 6, 8, 20 hi ad alios coniuratos comprehendendos -uti sunt. *seq. dat.*: AVG. civ. 7, 4 *deos inferiores* figmentis humanarum opinionum partitis inter se operibus -utos. *β bestias*: CAES. Gall. 7, 71, 7 pecus . . . viritim -it (CVRT. 8, 4, 19). CVRT. 4, 14, 12 equos arma -i.

b *res*: *α generatim*: CIC. Catil. 1, 9 -isti partes Italiae, . . . discripsisti urbis partes ad incendia (*cf.* 3, 8 cum urbem ex omnibus partibus, quemadmodum discriptum [de- *codd.*] -utumque erat, incendisset). epist. 4, 1, 2 imperiis -utis. LIV. 33, 44, 1 provinciis (SEN. benef. 5, 16, 4 CVRT. 10, 10, 5). SEN. benef. 4, 3, 2 beneficia (6, 29, 1). epist. 97, 5 adulteria. 120, 11 oportebat . . . reddenda -i (19, 20). CVRT. 5, 6, 20 omnia, quae in ea urbe ceperat, -uta (VVLG. Luc. 11, 22 spolia [διαδίδωσιν]). 9, 3, 21 *arma* -utis (*cf. l. 14. 50*). SVET. Dom. 1, 3 uno die super XX officia . . . -it (*cf.* SEN. nat. 2, 32, 8). ITALA Ios. 21, 40 (Lugd.) consummavit Iesus -ens terram in finibus eius ([διαμερίσας τὴν γῆν ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῶν]. VVLG. I Macc. 3, 36 *ut* sorte -ret [κατακληροδοτῆσαι, *cf. p. 1545, 67*] terram eorum). HIER. epist. 52, 16, 3 ut sua ipse -at (AVG. in psalm. 148, 10 p. 1945 omnibus . . . deus locis regionibus temporibus sua quaeque -it et ordinavit). VVLG. psalm. 47, 14 -ite (καταδιέλεσθε) domos eius. RVFIN. hist. mon. 16 p. 438[D] multa (*syn.* erogare). COD. Theod. 8, 11, 3 (*a. 369*) rei, quae viritim -uta fuerit et coacta. DRAC. laud. dei 1, 293 loca. CORP. VIII 980 (*Curubis, saec. III*) curat(ori) aliment(orum) distrib(uendorum). *cf Dessau, Hermes 51 (1916) p. 70sq.* *de pecunia, possessione sim.* (*accedit interdum notio largiendi, erogandi*): TER. Ad. 371 id (*sc. dimidium minae*) -utum sane est ex sententia (*cf.* DON. *ad l.* -utum in diversa tributum, hoc est dispertitum per pulmentaria). SALL. Iug. 12, 2 pecuniam (TAC. hist. 2, 48 GAIVS dig. 34, 5, 7, 2 HIER. epist. 58, 6, 3 COD. Iust. 5, 14, 11, 1). APVL. apol. 42 ceteri *denarii* ut forent -uti (PAPIN. dig. 28, 5, 78 asse toto non -uto. 28, 5, 79, 2 duodecim unciis -utis). IVLIAN. dig. 36, 1, 24 in hereditate -enda (VVLG. Sirach 33, 24 [διάδος]). GAIVS dig. 35, 2, 73, 5 legata (*cf.* PAVL. dig. 35, 3, 7). PAVL. dig. 37, 4, 11, 1 bonorum possessio . . . -itur (INSCR. christ. Rossi II p. 127, 6 bona -ens). PS. HIL. libell. 9 facultates. *de aqua*: LEX Quinctia (Frontin. aq. 129) *quominus aqua* saliat, -atur, dividatur. EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. (Corp. X 4842) 38 aquam -ere discribere vendundi causa. 43 aqua, quae ita -uta discripta . . . erit (*cf.* FRONTIN. aq. 87 duplicata ubertas *aquarum* est et tam sedula deinde partitione -uta, ut *eqs.*) FRONTIN. aq. 5 incipit -i ⟨Appia⟩ imo Publicii clivo (76 ut *aqua Claudia* inde -retur). *facile suppleas obi.*: CIC. Rab. perd. 20 arma populo Romano C. Mario consule -ente dantur. FRONTIN. aq 33 *sc. aquam.* GAIVS dig. 34, 5, 7, 1 *sc. hereditatem* (*item* VLP dig. 28, 5, 13, 2). inst. 4, 27 *sc. stipendium.* ITALA II Cor. 9, 9 (Cypr. testim. 3, 1 p. 113, 15) -it, dedit pauperibus (ἐσκόρπισεν, VVLG. dispersit).
seq. in *c. acc. sensu locali* (*cf. p. 1545, 8*): CIC. Verr. 6, 188 inventis frugibus et in orbem terrarum -utis (Flacc. 62 Athenienses, unde humanitas, doctrina, religio, fruges, iura, leges ortae atque in omnes terras [QVINT. inst. 9, 3, 84] -utae putantur). CIC. Cluent. 74 sestertium *tot* milia in singulos iudices -uta (MARCELL. chron. II p. 101, 521 *tot* milia solidorum in populum inque spectacula . . . -uta. *cf.* GAIVS inst. 2, 226 in multas legatariorum personas -uto patrimonio PAVL. coll. Mos. 16, 3, 19 [= sent. 4, 8, 19] in capita hereditas -itur [COD. Iust. 6, 56, 7 pr. INST. Iust. 3, 3, 5]. COD. Iust. 7, 7, 1, 6[a] peculio . . . in omnes -endo). CIC. nat. deor. 2, 137 *cibus* a corde . . . in totum corpus -itur per venas (*cf. l. 77*). ad Q. fr. 3, 5, 1 sermo . . . in novem et dies et libros -utus. BELL. Alex. 78, 1 iura in tetrarchas, reges, civitates -it. ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 1, 34 in ⟨pl⟩uris -utum consulare imperium. SEN. epist. 85, 22 in acquo est *beata vita* in multa loca multasque partes -uta et in unum coacta. FRONTIN. aq. 78 *quinarias* in castella. TAC. ann. 2, 8 -utis in legiones ac socios navibus. PANEG. 5 (8), 4, 4 vestra in orbem terrarum -uta beneficia. *nota*: MART. CAP. 2, 102 *Philologia* nomen suum Cylleniique vocabulum . . . in digitos calculumque -it. *seq.* per: RVT. LVP. 2, 16 nos quod soli accepimus, per omnes terras -imus (*cf. supra l. 57*). MANIL. 3, 493 ex hac tricenas summa per sidera partes -es. SEN. benef. 7, 31, 4 *di* bona sua per gentes populosque -unt. FRONTIN. aq. 21 *Anio* per illum tractum -itur. APVL. Plat. 1, 18 *pabuli* non, ut oportet, digesti -utique per corpus (*cf. l. 64*). PS. APVL. Ascl. 27. FIRM. math. 4, 18, 1 summam *partium* . . . per sequentia signa -is. AMM. 14, 10, 5 *auro* per . . . seditionum concitores occultius -uto. 18, 5, 2. AVG. epist. 157, 29 *divitiis* per indigentias pauperum -utis. SVLP. SEV. chron. 1, 23, 4 terra per undecim tribus viritim -nta est. PALLAD. hist. mon. I 54 p. 337[B] (διανέμουσιν).
sensu modali: MART. CAP. 2, 103 *numeros* per novenariam regulam -ens. *seq.* circum: CIC. Tim. 35 *ignem* circum (περὶ) . . . omne caelum

[*Lackenbacher*]

aequaliter -it (νείμας). *seq.* inter: PLIN. epist. 10,54,2 -endam inter decuriones pecuniam (TRYPH. dig. 26, 7, 55 pr.). IVLIAN. dig. 28, 6, 30 GAIVS dig. 10,2,1 pr. qua *actione* inter eos res hereditariae -rentur. VLP. dig. 26, 7, 3, 9. 28, 5, 1, 5. 35, 2, 82 INST. Iust. 4, 6, 7, 3 NOVELL. Iust. app. 7, 13. inter se: SCHOL. Cic. Bob. p. 125, 25 St. BOETH. herm. pr. 2, 7 p. 154, 14 (*syn.* l. 9 dividere). *seq.* in *c. abl.*: SCHOL. Germ. Bas. p. 66,12 *vinum Icarius* -it in Attice. *seq.* in *c. acc. sensu finali (cf. p. 1544,54) vel dat.*: PLIN. nat. 14,97 Chii cados in convivia. 36,81 lateribus in privatas domos (*i. e. ad privatas domos aedificandas*) -utis. VVLG. I par. 28, 17. I Cor. 13, 3 si -ero in cibos pauperum (ψωμίσω) omnes facultates meas. BELL. Alex. 14,2 reliquas naves subsidio -it. *seq.* pro *sim. ad relationem significandam*: pro: PAPIN. dig. 36, 1, 56 erogationes ... pro rata patrimonii ... -i oportet. VLP. dig. 10,2,20,3 si pater inter filios ... bona divisit et onera aeris alieni pro modo possessionum -it. PAVL. dig. 14, 2, 2, 2. AVG. divers. quaest. 79, 1 ut pro cupiditatibus et electionibus suis servitutes eorum libertatesque -at. ad: CIC. Phil. 5, 32 quibus bona fortunaeque nostrae notatae sunt et iam ad cuiusque opinionem -utae. *cf.* VITR. 6, 1, 12 aedificiorum ... rationes ad nationum gentiumque proprietates apte -ere (*v. vol. II p. 335,54*). in *c. acc.*: VITR. 3, 1, 5 *mensurarum rationes* -erunt in perfectum numerum. *abl.*: AVSON. 319,16 *officia* personis, meritis, tempore -i. AVG. civ. 19,15 p. 382, 9 D. diversas poenas meritis -ere.

β *speciatim*: *t. t. archit., fere i. q. disponere*: VITR. 4,1,2 ante triglyphorum rationibus mutuli in coronis et epistyliis guttae Dorico more disponuntur aut ex Ionicis institutis zophoroe ... -untur. 4, 2, 5 nec cantherii nec asseres contra fastigiorum frontes -untur ..., sed ad stillicidia proclinati collocantur. 4, 6, 6 *corsae* ita -i debent, uti antepagmenti ... ex partibus VII habeant duas partes. 4, 7, 2. 5,1,2 circum spectacula spatiosiora intercolumnia -antur. 5, 11, 2. 6, 6, 7. *adde* 9,4,6 quae (*sidera*) ad sinistram orientis ... ab natura sunt -uta (*syn.* disposita). *t. t. gramm. i. q. disiunctim ponere*: *v. p. 1546,79.*

2 *c. obi. acc. et dat.*: a *aliquem alicui*: CIC. Verr. 6, 64 nonnullos *praedones* scribis, filio cohortique -it. Att. 7,14,2 Pompeius -it binos *gladiatores Caesaris* singulis patribus familiarum. CAES. Gall. 7,89,5 ex reliquis captivis toti exercitui capita singula praedae nomine -it. PANEG. 5 (8), 9, 1 hos omnes provincialibus vestris ad obsequium -utos. LAMPR. Alex. 47, 3 per civitates et agros patribus familias ... eos (*milites aegrotos*) -bat. SVLP. SEV. chron. 2, 17, 3 qui sibi exercitum et provincias -erant. b *aliquid alicui*: CIC. Verr. 4,163 duo genera *frumenti*, unum decumanum, alterum quod praeterea civitatibus aequaliter esset -utum. leg. agr. 2,79 quibus hominibus et quemadmodum illum agrum esset -rus (FEST. p. 373 PS. AVR. VICT. orig. 5,3. *cf.* VITR. 1, 7,1 Iovi et Iunoni et Minervae in excelsissimo loco ... areae -antur [1, 7, 2]. ITALA Ios. 13, 6 [Lugd.] -e [διάδος, VVLG. *aliter*] *montana* huic Istrahel. VVLG. act. 13,19 sorte -it [κατεκληρονόμησεν] eis terram. AVG. civ. 9,13 p. 384, 10 D. *quemadmodum* loca eis -antur [18, 3 p. 260, 20]). nat. deor. 3, 38 iustitia, quae suum cuique -it ([tribuit *dett. codd.*]. AVG. civ. 19,21 p. 390,16 D. iustitia ... ea virtus est, quae sua cuique -it. *cf.* SEN. epist. 89, 14 AVG. lib. arb. 2,19,53 civ. 14,27 p. 55,17 D. *v. etiam p. 1544,28*). CAES. Gall. 4, 22, 3 quidquid ... navium longarum habebat, id quaestori, legatis praefectisque -it (4, 22, 4). 7, 65,5 equos ... Germanis ... -it (CVRT. 7, 1, 34. 35 TERT. spect. 9. *cf.* CVRT. 4,9,4 equorum ... domandi greges peditibus -nti sunt. 8, 14, 9). HIRT. Gall. 8, 54, 4 exercitui -it hiberna (LIV. 42, 67, 8). BELL. Afr. 51,1 legionibus opera -it (*cf.* RVT. LVP. 2, 6 ut suum cuique opus atque officium -ret. AVG. civ. 7, 2 p. 274, 21 D. 7, 3 p. 277, 18 SVLP. SEV. chron. 2,11,4). SALL. Iug. 91,1 cotidie pecus exercitui per centurias, item turmas aequaliter -it. VITR. 7 praef. 5 cum secretae sedes iudicibus essent -utae. SEN. dial. 10, 3, 1 nemo invenitur, qui pecuniam suam dividere velit: vitam unusquisque quam multis -it! benef. 4,4,3 quod nascentibus ex aequo -itur (*cf.* epist. 121, 23). PETRON. 108, 8 ferramenta sua nobis ... -it. APVL. met. 4, 4 sarcinam duobus ceteris iumentis -uros (4, 5). TERT. nat. 2, 15 p. 128, 11 *deis* totius vitae officia -untur (AVG. civ. 6, 1 p. 244, 1 D. *cf.* AMM. 24, 4, 12 *et l. 57*). ITALA psalm. 77, 54 (Veron.) sortem -it eis in funiculo distributionis (ἐκληροδότησεν, *cf. p. 1544,26*, VVLG. divisit). ITALA Marc. 10, 21 (cod. k) quaecumque habes, vende et -e (δός, VVLG. da) pauperibus. EVTR. 4,8,1 praedam militibus (HYG. fab. 125 p. 106, 11). AMM. 14, 2, 13. 25, 2, 1. VVLG. II par. 31, 15 fratribus suis partes (*ibid.* 19). 35,13 *hostias* universae plebi. AVG. civ. 2, 11 p. 66, 12 D. certa discretione ... illis *numinibus* illa, istis ista -antur obsequia. 13, 14 nobis singillatim ... -uta forma. in euang. Ioh. 22, 5 ipsa est ... discriminatio, ut bonis bona, malis mala -antur. PAVL. MED. bened. 11, 2 fidelibus ... congrua divinae alimonia doctrinae -it. *pecuniam, bona sim.*: CIC. Verr. 4,171 pecunias, quas civitatibus -ere debeat (CAES. civ. 1, 39, 3 IVLIAN. dig. 30, 96, 3 VVLG. IV reg. 12, 15. 22, 5. 9 COD. Inst. 1, 3, 48, 6. *cf.* CIC. Att. 7, 1, 6 BELL. Hisp. 32, 5 SVET. Tib. 46 HIER. epist. 22, 33, 2). Phil. 5, 32 *v. supra l. 17*. VAL. MAX. 2, 6, 8 -uto eis patrimonio. 4, 3, 9 legata quaestores ... unicuique -erunt. PHAEDR. 4, 5, 9 totam ut fortunam tribus aequaliter -at. SEN. epist. 77, 8 GAIVS dig. 29, 1, 17 pr. PAPIN. dig. 31, 77. 25. AMM. 25, 3, 21 familiares opes iunctioribus velut supremo -ens stilo. VVLG. Ier. 12,14 *hereditatem* populo meo. *dona, praemia sim.*: SVET. Cal. 17, 2 pueris fascias. Claud. 21, 1 congiaria populo. Dom. 4, 5 plebei sportellis ... -utis. ACT. lud. saec. Sept. Sev. (Corp. VI 32327) 2, 4 ⟨suffime⟩nta populo -ere (*cf.* 3, 31). TERT. adv. Marc. 4, 21 p. 489, 1 panes ... populo -i (4, 40 p. 559, 24 VVLG. Luc. 9, 16 [ἐδίδου]. Ioh. 6,11 [διέδωκεν]). VOPISC. Aurelian. 35, 2 porcinam carnem p. R. -it, quae hodieque dividitur. VIR. ill. 7,7 plebi annonam. *c. gerund.*: SVET. Aug. 30, 1 reliquas *vias* triumphalibus viris ex manubiali pecunia sternendas -it. EVSTATH. Bas. hex. 7, 3 p. 940^{B} nullus eis agrimensor habitacula defendenda -it (κατένειμε). c *aliquid alicui rei*: LVCR. 5, 1041 aliquem ... nomina -isse rebus (*cf. Diog. Oenoand. frg. 10 col. 3,12 Will.* κατὰ θέσιν καὶ διδαχὴν ἐπιτεθῆναι τὰ ὀνόματα τοῖς πράγ⟨μα⟩σιν). CIC. Tim. 43 sideribus parem numerum -it animorum (διεῖλεν ψυχὰς ἰσαρίθμους τοῖς ἄστροις). VITR. 8, 3, 26 cum haec tanta varietas sit disparibus rebus naturā -uta (APVL. apol. 11 naturā vox innocentiae, silentium maleficio -uta). LVCAN. 6, 818 -it tumulos vestris fortuna triumphis (*cf.* ANTH. 456,3 -it Magnos mundo fortuna sepultos). TERT. resurr. 16 p. 45, 16 imperium animae, obsequium carni -imus. 34 p. 75, 16. adv. Marc. 2, 16 p. 356, 26 discerne substantias et suos eis -e sensus. AVG. civ. 4, 1 p. 146, 23 D. *Varro* cum rerum humanarum atque divinarum dispertitos faceret libros, alios humanis, alios divinis pro sua cuiusque rei dignitate -ens. 14,16 p. 38, 27 suis quaeque operibus -uta membra. ZACCH. 3, 3 p. 1153^{C} certis ... horarum vicibus laudandi deum devotio -uta. DRAC. laud. dei 1, 218 tempora -it *stellis deus*. 1, 315 diversis semina terris. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 11 mens ... sensualibus potentiis sese -it (ὁ νοῦς ὁ ἐν αἰσθητικαῖς δυνάμεσιν ἑαυτὸν ἐπιμερίζων). *syn.* in multiplices sensus inseritur.

B *praevalente notione* ***dividendi*:** 1 *i. q. dispertire*: a *animantia, maxime copias sim.*: CIC. Flacc. 32 bipertito classem -utam fuisse, ut una pars supra Ephesum, altera infra Ephesum navigaret. BELL. Hisp. 40, 3 tripertito signa -unt. LIV. 1, 43, 8 pedestri exercitu ornato -utoque. *seq.* in *c. acc.*: CIC. rep. 2, 39 *Servius Tullius* populum -it in quinque classes (AMPEL. 49, 2 VIR. ill. 7, 7. *cf.* OV. fast. 6, 84 populum digessit ab annis Romulus in partes -uitque duas [PAVL. FEST. p. 49 in *curias* Romulus populum -uit. p. 174 VIR. ill. 2, 12] FEST. p. 344). CAES. Gall. 6, 32, 3 copiis in tres partes -utis (7, 61, 4 SALL. Iug. 101, 3. CVRT. 5, 2, 3 tunc primum in hunc numerum copiis -utis). CAES. Gall. 7, 67, 1 in tres partes -uto equitatu (civ. 1, 55, 1. LIV. 30, 11, 4 equites in turmas, pedites in cohortes ... -it). LIV. 1, 43, 7 cornicines tubicinesque in tres centurias -uti. QVINT. inst. 1, 2, 23 pueros in classes -erant. PLIN. epist. 10, 29, 2 nondum -uti in numeros erant (*cf. l. 47*). AMM. 17, 13, 6 in agmina plurima clam -uto exercitu. PS. AVR. VICT. orig. 22, 3 coacta pastorum manu eaque in centenos homines -nta. AVG. civ. 15, 1 p. 58, 13 D. *genus humanum* in duo genera -imus. *de bestiis*: COLVM. 6, 5, 1 in plures partes -uto pecore. 7, 5, 3 *grex* in lacinias colonis -atur. *seq.* per: TRAIAN. Plin. epist. 10, 30, 2 nondum per numeros -nti sunt (*cf. l. 42*). VVLG. I par. 23, 6 -it eos David per vices filiorum Levi. *seq.* in *c. abl.*: VEREC. in cant. 2, 9 licet diversi sint in partibus populi -uti. *cf. ibid.* naturalis humani generis soliditas quibusdam est in partibus -uta. *seq. abl.*: FLOR. epit. 1, 6, 3 populus Romanus ... digestus in classes, decuriis atque collegiis -utus.

b res (*saepe t. t. rhet., dialect., gramm. vel ita, ut ad numerorum rationem pertineat*): RHET. Her. 1, 11, 18 quod oportuisset simpliciter ac singulari modo docere, illos -isse dupliciter et bipertito. CIC. Arat 273 -ens medium subtersecat *orbis* Capricornum (*cf. Arat. 501* μέσον ... τέμνει. GERM. 485 findit. HYG. astr. 4, 4 dividens). CIC. inv. 1, 31 expositio ponitur -nta (1, 32 FORTVN. rhet. 2, 21 p. 114, 7). 1, 33 id cum in prima causae partitione erit simpliciter expositum, -etur tempore eo commodissime, cum *eqs.* Verr. 1, 40 ita triennium ... praeturae Siciliensis -utum habere, ut ... unius anni quaestum ... alterum ... tertium *eqs.* (*item de spatio temporis*: PLIN. nat. 17, 136 communis ... Italiae ratio tempora ad hunc modum -it [DRAC. Romul. 10, 192 tempora -ens *Luna*]. TERT. ieiun. 10 p. 286, 29 *horae* diem -unt). de orat. 2, 81 iubent *rhetores* exordiri ... deinde rem narrare ... post autem dividere causam; ne haec quidem reprehendo; sunt enim concinne -uta. Tusc. 3, 24 quattuor perturbationes aequaliter -utae sunt. top. 53 cum tripertito ... -atur locus hic. VITR. 4, 1, 10 ex eo *exemplo* in operis perfectionibus Corinthii generis -it rationes (*cf. p. 1547,34*). 4, 4, 1 -itur ... longitudo aedis, uti latitudo sit longitudinis dimidiae partis (*cf.* 6, 3, 3). PLIN. nat. 37, 194 glaebam artificum ingenio varie -i (distingui *Mayhoff*). VLP. dig. 28, 5, 17, 5 si quis dupundium -it (*sc. inter heredes*). BOETH. herm. pr. 1, 2 p. 51, 27 his *nominibus* diligentissime -utis. in Porph. comm. pr. 1, 4 p. 11, 25 in divisione ... tantum prodest, ut nisi per horum scientiam nulla res recte -i secarique possit. comm. sec. 3, 9 p. 229, 14 genus quidem species -unt (*opp.* genus ... multas species colligit). comm. pr. 1, 16 p. 47, 9. PRISC. gramm. III 181, 18 cum verbum ad illud, quod -itur (*B 1b*), non ad ea, quae -untur (*ad A 1b, item* 182, 6. *v. p. 1545,32*) redditur, ut 'homines opportuni sunt, alii ... ad pacem, alii ... ad bellum' (*cf. p. 1547,21*). *nota fig. etym.*: CIC. Flacc. 15 -utis partibus tributim et centuriatim, discriptis ordinibus, classibus, aetatibus (VITR. 1, 6, 7. PAVL. FEST. p. 119 Luceres, quae pars tertia populi Romani est -uta a Tatio et Romulo. CASSIOD. inst. div. 4 p. 1116^{A}). part. 110

[Lackenbacher]

partitio causarum ... in suasionis locis -uta est. FEST. p. 285 quomodo tribus, curiae, centuriae -antur. SVLP. SEV. chron. 1, 17, 4 Moyses ordines populi -it. *seq.* in *c. acc.* (*saepe t. t. rhet. et dialect.*): RHET. Her. 1, 10, 17 causarum divisio in duas partes -uta est (2, 2, 3 ratio in sex partes [CIC. inv. 2, 112 top. 82 off. 1, 10]. 2, 18, 28 argumentatio ... in quinque partes. 3, 13, 24 mollitudo vocis in tres partes divisa est, et eae partes ipsae sunt in octo partes alias -utae [3, 15, 26 vox]. CIC. inv. 1, 57 *genus* non plus quam in tres partes posse -i [top. 11]. de orat. 1, 142 omnis oratoris vis ac facultas in quinque partes. 2, 79 oratio. 3, 115 res. ac. 2, 116 sapientia [AVG. civ. 8, 4 p. 325, 23 D. philosophiam]. Tusc. 1, 68 orbe *signifero* in duodecim partes -uto. top. 38. VITR. 1, 5, 7 oneris terreni magnitudo -uta in parvas partes. BOETH. mus. 4, 18 p. 349, 6. *v. etiam l. 27 sq.*). CIC. inv. 1, 40 *occasio* -itur in tria genera. 2, 31 facta et casus et orationes, quae sunt omnia ... in tria tempora -uta. S. Rosc. 122 me ita -isse ... causam: in crimen ... et in audaciam. dom. 32 cum *oratio* sit in ius religionis et in ius rei publicae -uta. part. 77. 129. div. 1, 31 (*de Atto Navio augure*) quarta parte *vineae* ... in regione⟨s⟩ -uta. AVG. civ. 4, 20 p. 169, 15 D. virtutem in quattuor species (BOETH. in Porph. comm. sec. 3, 9 p. 229, 1 generis adunationem differentiae in species). EVSTATH. Bas. hex. 6, 5 p. 926^C^ (διελόντες). PRISC. gramm. III 181, 8 in illis, quae ex generalibus in specialia vel ex pluralibus in singularia -untur (*cf.* 181, 20. 26). BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 16 p. 47, 10 hominem ... ipsum singulum ... in nullos alios -ere possumus. *de pecunia sim.*: LIV. 42, 5, 9 crediti solutionem in decem annorum pensiones -it. MAECIAN. distrib. 75 in sedecim asses denarius -utus est. IVLIAN. dig. 28, 2, 13 pr. assem ... in septem partes. AFRIC. dig. 28, 5, 48, 1 hereditatem in septem partes (VLP. dig. 28, 5, 13, 1 HERMOG. dig. 28, 5, 88). *de temporis spatio*: VIR. ill. 3, 1 *Numa Pompilius* annum in XII menses -it. *seq.* per: BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 9 p. 22, 16 omnis divisio duplex est, aut cum totum corpus in diversa disiungis aut cum genera per species -is. *seq. abl.*: CIC. de orat. 1, 109 *haec* verbis definita, generibus illustrata, partibus -uta sunt. VITR. 3 praef. 4 rationes ... summae architecturae partitione -ui finitionibusque terminavi (*cf. p. 1546, 70*). HYG. grom. p. 110, 10 L. (= p. 52, 14 Th.) agrum, qui ... intercisivis limitibus ⟨est⟩ -utus. MART. CAP. 7, 733 animam ... rationis et iracundiae cupiditatisque -ere trigario. BOETH. in Porph. comm. sec. 3, 9 p. 229, 10 individua speciem propria infinitate -unt. herm. sec. 2, 4 p. 95, 10 Peripatetici quinque partibus omnes species orationis ac membra -unt. 2, 5 p. 103, 6 arithm. 2, 31 p. 122, 25.

2 *i. q. separare, discernere*: a *res*: VITR. 8, 3, 27 locorum proprietates, regionum qualitates, aquarum virtutes ab inclinatione caeli[que] ita esse -utas. FEST. p. 371 *aedificia* itineribus regionibusque -uta inter se distant. SEN. benef. 7, 2, 2 hac regula vitae opera -at. APVL. met. 6, 10 separatim -utis dissitisque generibus. Socr. 17 p. 158 haec duo -uta seorsus divinationis, seorsus sapientiae officia. CLAVD. 8, 240 opifex, veritus confundere sacra profanis, -it partes animae sedesque removit. AVG. civ. 22, 30 p. 630, 28 D. membra et viscera ... per usus necessitatis varios -uta. BOETH. arithm. 1, 1 p. 8, 17 essentiae ... geminae partes sunt, una continua et suis partibus iuncta nec ullis finibus -uta, ... alia vero disiuncta a se et determinata partibus ... ut grex populus ..., quorum partes ... ab alterius fine discretae sunt. herm. sec. 2, 5 p. 99, 24 volens Aristoteles -ere dictionem, affirmationem, negationem ... sensum ... permiscuit. mus. 1, 1 p. 186, 16 id ... omnis aetas patitur omnisque sexus; quae licet suis actibus -uta sint, una tamen musicae delectatione coniuncta sunt. *seq.* a: BOETH. herm. pr. 1, 3 p. 61, 3 casus a nominibus (*syn.* disiungere). herm. sec. 1, 2 p. 53, 24 (*syn.* separare). in Porph. comm. pr. 1, 17 p. 51, 2 ea ... ab his ... distinxit atque -it. in Porph. comm. sec. 1, 4 p. 144, 2 genera a se omnibus differentiis -uta sunt nec quicquam videntur habere commune (*ibid.* 8). 2, 7 p. 195, 9 singulae partes genus a ceteris ... -unt ac secernunt. b *seq. enuntiat. interrog.*: VARRO ling. 6, 82 in auspiciis -utum est, qui habeut spectionem, qui non habeant. BOETH. arithm. 2, 31 p. 124, 14 primo quidem -endum (describendum *Bamberg.*), qui sint hi quos promeces vocant, ... vel qui quos ἑτερομήκεις. c *seq.* de: BOETH. herm. pr. 1, 3 p. 58, 28 hactenus de definitione verbi -it. nunc vero ... ea, quae *eqs.* ... a verbi ratione et proprietate disiungit.

II *attenuata vi praepositionis*: A *fere i. q. attribuere* (*cf.* ISID. diff. 1, 558 attribuimus, dum ordines officiaque -imus): LEX Vrson. (Corp. I² 2 n. 594) 126, 32 locum dato -ito atsignato (*cf.* 38 attribuito). *in definitione constituenda* (*t. t. logic.*): BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 13 p. 36, 12 lineae ... ductum et loci generationem (*sc. quibus definitur, quid sit 'genus'*) in subteriore significatione (*i. definitione*) -i. *c. dat.* (*exempla accedunt prope ad B*): ITALA Ios. 18, 6 (Lugd.) -am (ἐξοίσω, VVLG. mittam) vobis sortem. FIRM. math. 1, 5, 6 colores ... nobis ac formas ... de nulla re alia nisi stellarum perenni cursus agitatione -i. 1, 8, 7 *necessitas mortis* animantibus ... vivendi tempus propria iudicii dispositione -uit. PRISCILL. tract. 11, 144 *ut* insensibilibus sensibilitatem, ... sonum duris et obturatis -res auditum. FILASTR. 121, 3 *Noe* Cham ... omnes Syrias et dioecesin Aegypti, Africae, Aethiopiae ingentem latitudinem ... censendo -it. AVG. in euang. Ioh. 6, 25 iura humana per imperatores et reges saeculi deus -it generi humano. CASSIOD. hist. 9, 13 p. 1129^D^ Aegyptum Timotheo ... -erunt. 9, 15 p. 1133^B^ apostolicae sedi reverentiam debitam charitas vestra -it.

B *fere i. q. dare* (*cf. p. 1547, 75*): CYPR. domin. orat. 14 exemplum discipulis suis -ens (*cf. Watson, The style and language of St. Cyprian p. 311*).

part. perf. pass. pro adi. **distribūtus**, -a, -um (*v. p. 1546, 58*). *n. plur. pacne subst.*: CIC. de orat. 3, 207 in -is supposita ratio (προσαπόδοσις. *item* QVINT. inst. 9, 1, 34. 9, 3, 93 in -is subiecta ratio).

adv. **distribūtē**. *t. t. logic.*: CIC. inv. 2, 177 sin -ius tractare qui volet, partiatur in animum et corpus et extrarias res licebit. Tusc. 2, 7 se neque distincte neque -e neque eleganter neque ornate scribere. *adv.* **distribūtim**. OROS. hist. 6, 7, 12 *Belgarum* -m (distributa *cod. Rehdig.*) copia haec fuit. BOETH. in top. Cic. 3 p. 318, 13 locorum omnium diligentius natura considerabitur, si non confuse solum, verum etiam -m et in suarum partium proprietate noscantur. in Porph. comm. sec. 4, 9 p. 264, 20 si *animal* ad species reducatur, habere potest *differentias*, sed -m (-tum, -te *var. lect.*).

deriv.: distributio, distributor (-trix), distribuela, distributivus.

*distribūtio, -ōnis *f. a* distribuere. GLOSS. διανομή, διανέμησις; dispensatio, διαμέρισις, διαμερισμός. II p. XIII agape elemosina -o erogatio. *legitur inde a* RHET. Her., *plur. inde a* CIC., *saepe apud* VITR.

I *i. q. actus distribuendi vel status distribuendo effectus*: A *i. q. dispertitio, διανομή*: 1 *generatim*: a *c. gen. obi.*: CIC. Rab. perd. 32 orbis terrae (SVET. vita Verg. p. 5, 68 Br. agrorum. VVLG. I par. 4, 33 sedium). fin. 5, 33 sensuum. VITR. 3, 3, 1 eustylos intervallorum iusta -e. SEN. dial. 1, 5, 9 fati. COLVM. 1, 9, 9 *de* officiorum operumque -e (TERT. adv. Marc. 1, 20 p. 316, 2 officii. 5, 3 p. 576, 7). FRONTIN. aq. 78. TERT. nat. 1, 19 iudicii. HIL. trin. 5, 24 sacramenti euangelici (RVFIN. hist. mon. 29 p. 455^A^). PS. HIL. libell. 21 est ... iustitia singularum rerum et personarum aequissima -o. VVLG. num. 36, 4 sortium. Hebr. 2, 4 spiritus sancti -bus (μερισμοῖς). MART. CAP. 2, 107 harmonicorum. EVCHER. form. 2 p. 11, 23 opportuna -o voluntatis divinae. CASSIOD. var. 7, 6, 6 aquae. GREG. M. in Ezech. 1, 8, 7. *de pecunia, muneribus sim.*: CORP. XI 6481 (*a. 148*) relictis in distribut(ione) ⟨funeratici ad divisi⟩onem epularum HS ꝏ (INSCR. Dessau 6468 -o fiat decurionibus epulantibus ꝏCCC). TERT. bapt. 20 p. 218, 13 charismatum. VLP. dig. 34, 2, 27, 4. 35, 2, 82. AMM. 14, 6, 14 sollemnium sportularum. AVG. gen. ad litt. 1, 17 p. 24, 21 meritorum. COD. Iust. 1, 3, 48, 3 patrimonii (10, 35, 3 pr.). 6, 51, 1, 8. ISID. vir. ill. 35 eleemosynarum. b *absolute*: COLVM. 12, 3, 10 *sc. operum* (*syn.* ordinatio). FRONTIN. aq. 64 plus in -e (*sc. aquae*) quam ⟨in⟩ accepto computabatur quinariis *tot.* 75. PAPIN. dig. 26, 9, 3 per iniquam -em (*sc. peculii*). VLP. dig. 34, 1, 3 consules .. facta pro [pa]rata -e quis [et] a quibus percipiatis *alimenta*, decernent (36, 1, 3 pr. in reliquis ... trecentis *partibus hereditatis* eadem -o fiet, ut *eqs.* INST. Iust. 3, 1, 16 inter filios et nepotes ... -em fieri). MARCIAN. dig. 30, 117 sive in -em relinquatur sive *eqs.* (*sc. quod civitatibus relictum est*). TERT. adv. Prax. 9 p. 239, 22 non ... diversitate alium filium a patre, sed -e, nec divisione alium, sed distinctione. DICT. 2, 38 composite Graecis ac singulis per -em imperia ducum exsequentibus, contra sine modo atque ordine barbaris ruentibus (3, 12 per -em officia sua quisque procurantes. *cf.* GREG. M. epist. 4, 11 ut ... quartae secundum -em canonicam dispensentur). VVLG. psalm. 77, 54 sorte divisit eis terram in funiculo -is (ἐν σχοινίῳ κληροδοσίας). AVG. gen. ad litt. 1, 17 p. 25, 10 insinuatio -is ..., qua significetur nihil deum inordinatum relinquere. epist. 137, 8 ex puncto et quasi centro cerebri sensus omnes quinaria -e diffundit. ALC. AVIT. hom. 1, 4 p. 104, 28 non ... hereditas ista dividitur nec corruptibili -e in plures dispersa tenuatur. CASSIOD. inst. div. 4 (*sc. psalmorum in tres codices*). NICET. spir. 4 p. 23, 3 (*ad* I Cor. 12, 11 spiritus dividens singulis prout vult) voluntaria. *fere i. q. beneficentia, liberalitas*: PS. HIL. libell. 9 in -e voluntas ... eorum (*sc. divitum*) ... noscatur (*cf. ibid.* distribuant facultates). *fere i. q. largitio, sportula* (*cf. supra l. 38*): IVLIAN. epit. novell. 98, 1 sportularum et -um aliarumque impensarum nomine. c *c. gen. subi.*: COD. Iust. 6, 58, 14, 8 si qui ... casus iam evenerunt, secundum quod pristina iura volebant, eorum fiat -o (*i. -o secundum pristina iura adhibenda*).

2 *speciatim*: a *t. t. rhet.*: RHET. Her. 4, 35, 47 -o est, cum in plures res aut personas negotia quaedam certa dispertiuntur. CIC. de orat. 3, 203 (= QVINT. inst. 9, 1, 30). PS. IVL. RVF. schem. lex. 23 p. 53, 31 rerum. *ibid.* p. 53, 36 διαίρεσις ... latine dicitur -o vel designatio. b *t. t. archit. i. q. ratio distribuendi, disponendi*: VITR. 1, 2, 1 (*inter partes architecturae*) -e, quae graece οἰκονομία dicitur. 1, 2, 8 -o est copiarum locique commoda dispensatio parceque in operibus sumptus ratione temperatio. 1, 2, 9 *bis*. 1, 3, 1 publicorum *aedificiorum* -es sunt tres, e quibus est una defensionis *eqs.* (*syn.* collocatio, dispositio). 1, 3, 2 locorum dispositio et ad regiones sui cuiusque generis apta ... -o. 3 praef. 4 platearum et vicorum ... emendate fiant -es in moenibus. 3, 1, 9 *membrorum operum*. 3, 3, 8 totius operis (4, 3, 4. 4, 9, 1. 6, 6, 7). 4, 3, 6 viarum directiones et guttarum -es. 4, 3, 10 interiores cellarum pronaique -es. 4, 6, 5 impag[in]ibus -es ita fient, uti *eqs.* 5, 1, 10. 7 praef. 15 columnarum ... collocationem epistyliorumque ... ad symmetriam -em. 7, 5, 1. c *t. t. math.*: BOETH. arithm. 2, 25 p. 114, 22 cybi ... gradata -e dispositae medie-

[Lackenbacher]

tates. PS. BOETH. grom. p. 412, 17 L. sex sunt ordines in opere demonstrationis artis geometricae, id est praepositio, dispositio, descriptio, -o, demonstratio et conclusio. p. 412, 20 in -c figurac. *adde*: AVG. serm. ed. Mai 158, 4 in digitis ... divisio manus apparet; ibi est computatio et -o.

B *i. q. divisio*, διαμερισμός: **1** *generatim*: **a** *c. gen. obi.*: CIC. div. 2, 45 caeli. AMPEL. 49, 1 antiquissima populi Romani -o triplex est ... in regem, in senatum, in populum. MAECIAN. distrib. praef. assis (VLP. dig. 28, 5, 13, 1). APVL. Socr. 3 p. 126 naturae. 16 p. 154. TERT. anim. 14 p. 319, 9 animae. FIRM. math. 2, 27, 1 temporum (2, 27, 2 AVG. civ. 10, 15 bon. coniug. 21, 26 p. 221, 21 gest. Pelag. 5, 14 p. 67, 6. *cf.* civ. 10, 32 p. 458, 18 aetatum generis humani). DON. Ter. Ad. praef. 3, 7 paginarum dinumerationem neque Graecos neque Latinos servasse, cum eius -o eiusmodi rationem habeat, ut *eqs.* PS. HIL. libell. 10 p. 742[B] -o veluti totius corporis humani. *c. gen.* partium (MAECIAN. distrib. praef. DIG. de conc. dig. 2, 5 secundum septem partium -em) *sim.*: LIV. 1, 43, 13 centuriarum -em numerumque. LEX Malac. (Corp. II 1964) 1, 35 curiarum. RVFIN. Orig. in psalm. 38 hom. 1, 1 ordinem et -em tribuum. AVG. civ. 19, 1 p. 347, 2 tripertita velut generalium -e sectarum. **b** *c. praep.* de: MAECIAN. distrib. 8 primae de asse -is. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 22 p. 209, 36 -o de frumento, quam fecit, dicendo emptum, decumanum, aestimatum. **c** *absolute*: DON. Ter. Hec. praef. 3, 6 quod actus impares scaenarum paginarumque sint numero, cum haec -o in rerum discriptione, non in numero versuum constituta sit. AVG. civ. 6, 3 p. 249, 16 D. quiuquepertita. 6, 4 pulcherrimae ac subtilissimae -is et distinctionis. 11, 25. CASSIOD. anim. 12 p. 1306[A] (*enumeratis duodecim capitulis, in quae disputatio de anima digesta est*) ut *animam*, quam immortalem credimus, perennes -es nihilo minus habere sentiamus.

2 *speciatim*: **a** *t. t. rhet., dialect., gramm., speciem partitionis significans*: α *c. gen. obi.*: RHET. Her. 1, 2, 3 dispositio est ordo et -o rerum, quae demonstrat, quid quibus locis sit collocandum (CIC. inv. 1, 9 dispositio est rerum inventarum in ordinem -o. QVINT. inst. 7, 1, 1 *sit* dispositio utilis rerum ac partium in locos -o). 2, 18, 27 cum totius causae tum unius cuiusque argumentationis -em. CIC. inv. 2, 171 necessitudinis. Verr. 2, 34 erit quadripertita -o totius accusationis meae. Cluent. 1 hanc eandem -em invidiae et criminum. de orat. 2, 41 artis. part. 68 BOETH. herm. sec. 2, 5 p. 110, 22 compositarum et simplicium orationum. 2, 7 p. 138, 12 -o et determinatio universalitatis. *c. gen.* partium (CIC. de orat. 3, 132 -e partium ac separatione. top. 33) *sim.*: CIC. part. 12 generum -es. VITR. 4 praef. 2 *specierum* quae sunt in singulis generibus -es. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 4 p. 11, 26 quae generum vel specierum recta -o divisione erit. β *absolute*: RHET. Her. 1, 10, 17 -e uti debemus (CIC. inv. 1, 33 QVINT. inst. 3, 4, 16). CIC. part. 7. 33. Q. CIC. pet. 1 ratione et -e. 49. QVINT. inst. 9, 2, 2 digestio, -o. APVL. apol. 95. DON. Ter. Andr. 49 ('et gnati vitam et ... et') tripertita -o. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 22 p. 208, 46 dicit ... partitionem duas habere partes, -em et aliam, quae *eqs.* p. 209, 9. 13. 17. 21. 32. p. 210, 12. 32. 1, 23 p. 212, 22 in partitione, quae dicitur -o, tria semper dicit esse servanda. p. 212, 28. FORTVN. rhet. 2, 22 p. 114, 17 ordinem -is in partitione factum. PRISC. gramm. III 181, 18 cum ... non sit -o, bene utimur nominativis (*antecedunt ea, quae p. 1547, 21sq. enotata sunt*). **b** *t. t. rhet. speciem contentionis significans*: RHET. Her. 3, 13, 23 contentio dividitur in continuationem et in -em. *ibid.* -o est in contentione oratio frequens cum raris et brevibus intervallis acri vociferatione. 3, 14, 25 *bis*. 3, 15, 27.

II *id quod distribuendo fit, fere i. q. pars*: ITALA Ezech. 48, 29 (Wirc. Weing.) haec terra, quam mittetis in sortem tribubus Istrahel, hae -es (διαμερισμοί, VVLG. partitiones) eorum.

distribūtīvus, -a, -um *a* distribuere. PRISC. gramm. III 102, 19 *completiva coniunctio* potest ... et -a dici, quia distribuit diversas res diversis personis. 13, 30 *nomina* -a (204, 11). BOETH. top. Arist. 6, 3 p. 975[C] iustitiam, aequalitatis habitum effectivum vel -um aequi (p. 979[C] si iustitia potestas aequi -a est).

distribūtor, -ōris *m. a* distribuere. GLOSS. διανεμητής, ἀπονεμητής. [*loc. dub.*: CIC. Pis. 36 diribitores *Vat. H 25*, -es *cett. cf. l. 83.*]

qui distribuit: **1** *de hominibus*: **a** *c. gen. obi.*: FIRM. math. 3, 5, 25 aquarum. AVG. c. Faust. 5, 9 p. 281, 5 rerum suarum -es (CASSIOD. var. 9, 25, 11). EVCHER. instr. 1 p. 104, 11 *spiritus sanctus* sit omnium gratiarum, id est charismatum, -r (FAVST. REI. spir. 2, 10 p. 153, 26). LEO M. serm. 48, 5 securus et hilaris sit eleemosynae -r. PS. PROSP. vocat. gent. 2, 8 substantiae (MVTIAN. Chrysost. hom. 3 p. 261/2). PETR. CHRYS. serm. 30 p. 284[B] gratiae. RVRIC. epist. 2, 11 p. 389, 17 propriae facultatis providus -r. ENNOD. dict. 1, 11 p. 426, 13 bene acquisiti -r patrimonii. *nota*: LEO M. serm. 91, 3 ille circa pauperes vestimentorum et ciborum laudabilis -r est. **b** *absolute*: GAVDENT. serm. 18 p. 974[C] fidelis -r ac iustus. VIGIL. TRID. ad Ioh. 1 idoneus. PAVL. NOL. epist. 13, 14 hilaris dator et infatigabilis -r. FAVST. REI. spir. 2, 11 p. 155, 22 iste -r id est divisor. ENNOD. opusc. 2, 68 p. 308, 24 CASSIOD. var. 12, 11, 1. 12, 20, 2 -r potius fuit quam donator. *i. q. diribitor*: AVSON. 419, 13 cum -e nil pepigi (-c *codd.*, diribitore *ed. Paris. a. 1511, fort. recte; cf. l. 67*). **2** *de deo*: **a** *c. gen. obi.*: PS. APVL. Ascl. 27 deus omnibus speciebus ... dispensator -rque est bonorum. HIER. epist. 108, 13, 2 possessionum. AVG. epist. 37, 2 munerum spiritalium -r atque largitor. divers. quaest. 53, 2 meritorum et personarum iustissimus -r. quaest. hept. 4, 23 p. 332, 22 temporum creatorem et ordinatorem et quibusque, ut ei placet, -em. SACR. Leon. p. 423 honorum dator, ordinum -r officiorumque dispositor. p. 425. PROSP. in psalm. 103, 27/29 iustus ciborum omnium -r. **b** *absolute*: BREV. fid. adv. Arrian. p. 661[D] -r ac divisor. PS. ARNOB. confl. 1, 14 p. 263[A].

f. **distribūtrīx**, -īcis: HIER. Didym. spir. 23 operatricem et ut ita dicam -em naturam spiritus sancti. *Lackenbacher* (*cf. p. 1504, 17*).

? **districāre** *v.* destricare. **districtē** *v.* distringo.

districtio, -ōnis *f. a* distringere. GLOSS. περισπασμός (de-*trad.*). [*fort. corrupt. pro* destructio: ISID. orig. 7, 8, 29 (*cf.* HIER. nom. hebr. p. 43, 3). *dub.*: PS. AVG. serm. 225, 5 si sine grandi -e indulgere voluerimus (discretione *al.*). *v. etiam infra l. 22.*] **1** *hominum*: FRONTIN. strat. 3 praef. 6 (= 3, 6 tit.) de -e (destructione *P utroque loco*) praesidiorum hostilium (*t. t. milit., ut videtur, cf. graec.* περισπασμός). PAVL. dig. 4, 8, 16, 1 sine ulla -e (*i. distentione, occupatione?*) ipsius *arbitri* (-e *dett.*, distractione *P[a]*; distinctione *cett.*). **2** *sonorum*: BOETH. mus. 4, 14 p. 340, 15 sive ... ab hypate meson seu a mese seu *eqs.* ... consonantias ... ducamus, duarum, quae statutis vocibus coerceantur, non poterit esse -o (distinctio *pars codd., fort. recte*). **3** *t. t. gramm. i. q. disiunctio*: DIFF. gramm. suppl. 275, 4 've' -o.

districtīvus, -a, -um [*a* districtus, *cf.* constrictivus. *Th.*]. *i. q. distringens* (*opp.* constrictivus): CAEL. AVR. acut. 2, 29, 159 adiutorii genus -um (de- *trad.*). 3, 3, 20 -is adiutoriis uti.

1. districtus, -a, -um *v.* distringo *p. 1552, 21.*

2. districtus, -ūs *m. a* distringere. *i. q.* περιοικίς (*sc.* γῆ): NOVELL. Iust. 42, 1 p. 264, 59 (*interpr. latin. vet., diversa ab Authentico*) in hac ... civitate et eius -u (τῆς περιοικίδος αὐτῆς, confinio *Auth.*).

distrigilo *v.* destr-.

distringo, -īnxī, -ictum, -ere [*a* dis- *et* 1. stringere. *Th.*]. *in codicibus passim confunduntur* distr- *et* destr-; *hic illic pro* distring- *legitur* distingu-; district- *nonnumquam abiit in* destruct-, distract-. *de formis*: *perf.* -nxi: CVRT. 3, 3, 4 *l. 83.* HIL. trin. 1, 13 *p. 1551, 80.* AGENN. grom. p. 27, 21 Th. *l. 52.* -ctus *saepissime inde a* CIC., *fere adiectivi loco, v. p. 1552, 21sqq.* -ctum habere *aliquem*: PS. RVFIN. in Ioel 1, 5 *p. 1551, 37.* *de notione*: PS. ASCON. Verr. p. 214, 1 St. (*cf. p. 1551, 16*) -ctus potest et sine vinculis in diversum manu ducentium ferri, obligatus etiam nodis vinculorum in loco intellegitur. plus est ergo obligatum esse quam -ctum. DIFF. ed. Beck p. 73, 4 occupatus in una re potest esse, -ctus in pluribus. GLOSS. περισπῶ ἀπό τινος ⟨σώμα⟩τος (*suppl. Götz; malim* ⟨πράγμα⟩τος). -it (de-*trad.*) detinet. -ctus περισπασθείς, ἀσχοληθείς. -cti συνεχόμενοι (*pertinet fortasse ad* destringo *p. 770, 66 sqq.*). *singulis locis habent* PLAVT. NEP. VERG. HOR. SEN. rhet. GERM. CELS. PHAEDR. CVRT. LVCAN. PLIN. nat. SIL.; *binis*: LIV. VAL. MAX. FRONTO APVL.; CIC. *6[ies]* SEN. phil. *16[ies]* QVINT. *ter* PLIN. (*et* TRAIAN.) epist. *11[ies]* FLOR. *5[ies]*, *recentiores*. [*dub. vel corrupt.*: CIC. off. 3, 113 fraus ... -it (*BHb*, astringit *pc vulgo*), non dissolvit periurium. SALL. hist. frg. inc. 25 (DON. Hec. 536). AGENN. grom. p. 27, 21 Th. inter versuras ... duas illud genus lineamenti, quod mensura -xit, ... conspicitur (*v. adn. crit.*). SVET. Cal. 41, 1 -ctisque (*Mem.[1]*, *Ihm*; di- [*vel* de-] structisque *cett.*; distinctisque *ed. Basil. vulgo*) et iustructis ... compluribus cellis (*cf. fort. p. 1552, 13*). APVL. met. 11, 3 (de-, *cf. Helm*) PRISCILL. tract. 6, 93 p. 70, 14. *ex coni.*: SEN. benef. 5, 6, 1. 6, 37, 3 nat. 2, 44, 2]

I *proprie (et per imaginem)*: *i. q. (quasi) vinculis astrictis distrahere*: **A** *hominem vel membra hominis*: PLAVT. Pseud. 200 quasi Dircam ... duo gnati Iovis devinxere ad taurum, item ego te -am ad carnarium. VERG. Aen. 6, 617 *alii* radiis ... rotarum -cti pendent (*inde* MACR. somn. 1, 10, 14). GERM. 205 -cta (dc- *Basil. Paris.*, distracta *Z*) ... pandit bracchia *Andromeda*. SEN. dial. 7, 16, 3 arte alligati sunt alii, astricti alii, -cti (de- *A*) quoque. epist. 101, 12 patibulo pendero -ctum (de-*BA*). ANTH. 415, 23 noxius infami -ctus (de- *trad.*) stipite membra. PAVL. NOL. epist. 18, 7 p. 134, 11 -ctus in verbera. 49, 14 p. 402, 25 columnā -cti *Christi*. *de tormentis animi diversis affectibus curisque distracti*: CIC. epist. 2, 15, 3 -ctus enim mihi videris esse, quod et bonus civis et bonus amicus es. HOR. sat. 2, 8, 68 torquerier omni sollicitudine -ctum, ne *eqs.* (*cf.* HEGES. 3, 1, 1 -batur [*vulg.*, de- *ed. Paris. 1510*, distend- *cod. Cassell.*] animi sollicitudine. IOH. epist. Hier. c. Ioh. 37 plurimis sollicitudinibus). SEN. contr. 2, 3, 6 diversi me affectus -unt, inter reum et patrem distrahor. SERV. Aen. 2, 321 inter (*cf. p. 1551, 7 sq.*) pietatem religionemque -ctus. **B** *rem*: CELS. 7, 18, 6 integris ... membranis interdum eam partem (*i. testiculos*) umor -it.

II *translate*: **A** *manente notione in diversas partes distrahendi*: **1** *copias hostium*: CIC. Manil. 9 ut ... vos ancipiti contentione -cti de imperio dimicaretis. LIV. 35, 18, 8 Hannibalem ... mittendum in Africam esse ad -endos Romanos. 44, 35, 8 populatione ... -ere copias regias. FRONTIN. strat. 1 praef. de -endis (de- *CH*) hostibus. **2** *aliquem vel mentem, curam alicuius*: SEN. benef. 6, 30, 3 nec te invitum (invitam *codd.*) -am (destr- *NR*). epist. 2, 3 -it librorum multitudo. 74, 8 aestuamus, -imur, multas habere cupimus manus. CVRT. 3, 3, 4 vates varia interpretatione curam *regis* -erant (distrax- *codd. dett.*). PLIN. paneg. 94, 2 non te -imus votis. PAPIN. dig. 46, 6, 12

non eum -endum *in plures fideiussores.* VLP. dig. 34,1,3 ne a singulis heredibus minutatim alimenta petentes -antur *liberti.* AMM. 18, 4, 7 illis ancipiti cogitatione -ctis. *accedit* in: SEN. dial. 10, 10, 6 tempus...-ctis in multa subducitur. 11,12,1 eo laetiores..., quo animus illorum in pauciora -itur (de- *A*). GAIVS dig. 14, 1, 2 ne in plures adversarios -atur (distinguatur P^a, destr- *F cett.*), qui cum uno contraxerit (15, 1, 27, 8). *accedit* inter (*cf. p. 1550, 72*): SEN. epist. 75,16 inter vitia -cti. 117, 31 inter ista -ctus. SIL. 2,199 inter proclia ... -i. 3 *alia*: SEN. nat. 7, 15 paulatim magnitudo eius (*sc. orbis stellae crinitae*) -cta est et evanuit claritas. FRONTIN. strat. 1, 8, 1 ut discordiam moveret, qua consensūs Romanorum -ret.

B *i. q. occupare, detinere; hic illic etiam ad impediendi notionem proxime accedens*: 1 *negotiis sim.* -i, *plerumque passive (saepe participio, quod omnibus locis legitur, ubi forma non est perscripta); rarius active (inde a* PHAEDRO *l. 39)*: a *-untur homines*: *rebus*: CIC. Verr. 1,24 me hoc iudicio -ctum atque obligatum futurum (*v. p. 1552, 26.* NERAT. dig. 46,7,16 neque...aequum est...iudicio -i [de- *codd., vulgo*]. *cf.* PAVL. dig. 3,3,20 si...vel iudicio publico privatove vel valetudine vel maiore re sua -atur). de orat. 3, 131 cum ... vel privatorum negotiis ... vel orbis terrae procuratione ... -ctus (de- *A H, J aliquot*; distractus *cett.*) tantam vim rerum cognitionemque comprenderis (QVINT. inst. praef. 1. PLIN. epist. 9, 2, 1 multum -bar ... frigidis negotiis. FRONTO p. 50,10 N. cum ... tot negotiis, quot officiis [*cf. l. 30*], quot rescribendis ... litteris -ere⟨re⟩ [de- *cod.*]. p. 151,1. SYMM. epist. 5, 22 negotiis publicis et varia occupatione [*cf. infra l. 42*] -itur [de- *trad.*]). NEP. Hann. 13, 2 tantis bellis (FLOR. epit. 3, 5, 4 cum civilibus bellis -remur, ... in lassos simul atque -ctos. PORPH. Hor. carm. 3, 6, 13 seditionibus ... civilibus [HOR. occupatam]. AVSON. 419, 42). VAL. MAX. 4, 3 ext. 1 publico officio (PLIN. epist. 1,10,9 -or officio ... molestissimo. *cf.* 7, 15, 1 -or [*D*, de- *α vulgo*]. 3,5,19 quem partim publica, partim amicorum officia -unt. FRONTO *supra l. 23.* SYMM. epist. 2, 64, 2 paribus pro te officiis). 8, 7 ext. 15 maximarum rerum cura (PLIN. nat. 18,239 innumera cura rusticos -at. PLIN. epist. 10, 19, 1 vereor ..., ne ... non exiguum militum numerum haec cura -at. PS. QVINT. decl. 3,15 maioribus curis. SYMM. epist. 6,4 acrior...me cura -it, quod *eqs.* PS. RVFIN. in Ioel. 1,5 p. 1037^C nulla vos ... studiorum ... habuit cura -ctos. AVG. epist. 118,2 ecclesiasticis curis circumstrepentibus -ctum atque distentum. *cf. p. 1550, 69 sqq.*). PHAEDR. 3 epil 3 -it quem multarum rerum varietas (*cf.* GAIVS dig. 4, 6, 25 quod multitudine rerum -retur). SEN. dial. 10, 14, 3 ex tam immensa et variis cupiditatibus -cta urbe. benef. 5,23,1 occupationibus -ctus et in alia vocatus (epist. 106, 1 -ctus [de- *codd.*] occupationibus sum. MACER dig. 48, 16, 15, 5 variis...occupationibus vel etiam officiorum necessitatibus. AVG. op. monach. 26, 35 sive infirmitate corporis impeditis sive ipsius militiae tali occupatione -ctis [de- *trad.*], ut *eqs.* COD. Theod. 1, 15, 1 [*a. 325*] tua gravitas occupationibus aliis -cta. BOETH. in top. Cic. 2 p. 310, 30 iuris occupatione. *cf. etiam supra l. 26*). LVCAN. 10,422 -cta (de- *MVU*) epulis ... aula. FRONTIN. strat. 1, 3, 5 ne oppugnatione plurium oppidorum -retur. PLIN. epist. 1,24,3 modus ruris, qui avocet magis quam -at. 2,14,1 -or (*β*, de- *α*) centumviralibus causis (5,5,3 quamvis ... agendis causis -retur. *cf. infra p. 1552, 26*). 9, 25, 3 me rerum actus modice -it. APVL. met. 9,17 lanificio domestico -ctam (de- *cod., Helm*). AMM. 31, 2, 20 omnis aetas et sexus imbellis ... muniis -itur mollibus. COD. Theod. 8, 5, 4 (*a. 326*) qui ... sunt cursus publici observatione (*cf. l. 80*) -cti (de- *codd.*). SIDON. epist. 9,13,2 prosario loquendi genere -ctus occupatusque. ENNOD. opusc. 6, 18 p. 408, 16 aulicis -ctum teneri ... consiliis. *hominibus*: SIDON. epist. 1, 9, 3 cum...domesticis candidatis -retur. b *hominum vita, mens -itur* (*cf.* animus *l. 4. 69. p. 1552, 26*): CIC. de orat. 3,7 quamdiu Crassi fuit ambitionis labore vita -cta. SEN. epist. 104,7 mens ubique, quo -atur, inveniet. QVINT. inst. 12, 1, 5 *mens* libera ac tota, nulla -ente atque alio ducente causa. 12, 1, 7 *mala mens* cum insidiatur, spe, cura, labore -itur (*syn.* occupari). 2 *absolute* -i: *acced. abl. loci sim.*: GAIVS dig. 13, 4, 1 quia aliis locis necessario -retur. AMM. 19, 8, 5 cum multitudo nostrorum manu conserta -retur. *acced.* per: FLOR. epit. 3,6,1 per diversa terrarum -ctus (de- *B*, distractus *NL*). MIN. FEL. 10,5 per universa -ctus *deus* (*syn.* occupatus). AMM. 24,7,6 cum armatorum nulli per diversa -rentur. SIDON. epist. 8,3,1 animus ...nunc per nocturna suspiria, nunc per diurna officia -ctus. *acced.* circa: FLOR. epit. 4, 12, 1 -cto circa mala sua imperio. AMM. 31, 15, 8 circa extinguendum incendium (*cf. infra l. 76*) -itur multitudo. GLOSS. V 661,14 circum negotium -ctus. *acced.* ad *c. gerund.*: AMM. 28,5,11 imperatore ad struenda munimenta -cto (de- *V*). 3 *aliquis aliquem* -it: a *aliqua re*: FRONTIN. strat. 1, 8, 2 ut infamiā *Fabium* -ret. FLOR. epit. 4,1,2 incendiis urbem (*cf. supra l. 72*). FIRM. math. 3, 2, 26 in duodecimo loco Saturnus *cum, qui sic eum habuerit collocatum*, ...-it servitio (*i. portendit futurum esse, ut multifariam vexetur difficultatibus a servis allatis*). HIL. trin. 1, 13 *deus* nos . . . corporali praeceptorum observatione -erit (PRISCILL. tract. 6, 93 p. 70, 19. *cf. l. 56*). b *solum positum*: *in re militari fere i. q. detinere* (*aliter p. 1550, 76*): FRONTIN. strat. 3, 9, 8 dum urbis (*Gundermann*, domibus *HP*) propugnatores -it. FLOR. epit. 2,13,1 ut Romanum a tergo -rent.

C *plane i. q. impedire*: *res*: ZENO 1,1,5 cur legem lege -is? 1,3,2 legibus suis suas leges impugnat: ius iure -it. *homines*: AMM. 22, 8, 25 horrore caeli -cti. 31, 2, 11 nullius religionis ... reverentiā aliquando -cti.

D *accedente dativo fere i. q. vindicare*: HIL. in Matth. 10, 23 p. 976^B *voluntatis arbitrium* totum hominem quodam coniugii sibi iure -it.

III *vi praepositionis debilitata fere i. q. tendere (nisi forte haec omnia ad* destringo *vol. V p. 770, 66 sqq. pertinent)*: RVFIN. Greg. Naz. orat. 1 p. 29,13 per -ctos (de- *V*) in excelso funes. 5 p. 175,16 arcus -cto (de- *R*) ... nervo cordaque distenta. Basil. hom. 5, 15 robusta membra et valida nervorum compage -cta. AVG. quaest. hept. 4,3 de tabernaculo -endo (distinguendo VT^2, destr- *cett., Zycha*), levando, erigendo.

syn. et iuxtapos.: alligare *et* astringere (SEN. dial. 7,16,3), distendere (RVFIN. Greg. Naz. orat. 5 p. 175, 16 AVG. epist. 118, 2), distrahere (SEN. contr. 2, 3, 6), alio ducere (QVINT. inst. 12, 1, 5), impedire (AVG. op. monach. 26, 35), obligare (CIC. Verr. 1, 24), occupare (SIDON. epist. 9, 13, 2), in alia vocare (SEN. benef. 5, 23, 1). *opp.*: avocare (PLIN. epist. 1, 24, 3 *p. 1551, 49*).

part. perf. pro adi. **districtus, -a, -um** -ctus ab *aliqua re infra l. 25*, in, inter *res sim. v.* distringo *compar*: CIC. *infra l. 26.* MART. CAP. *infra l. 34.* CONSENT. gramm. *l. 41.* 1 *i. q. occupatus* (*opp.* vacuus *l. 32*): a *de hominibus vel animo hominis*: CIC. ad Q. fr. 2, 15, 1 numquam me a causis (*cf. p. 1551, 51*) et iudiciis (*cf. p. 1551, 16*) -iorem fuisse. SEN. dial. 10, 7, 3 quando -us animus nihil altius recipit. epist. 56, 9 imperatores ... militem ... labore compescunt et expeditionibus detinent: numquam vacat lascivire -is (de- pP^1). 90, 16 *natura* noluit esse -os (*i variis curis occupatos*). FLOR. epit. 3, 5, 4 *v. p. 1551, 28.* APVL. met. 10, 35 lectulo probe coaptando -us (de- *cod., Helm*) inservit. IVL. SEV. rhet. 3 p. 356, 20 aliter ... apud vacuum, aliter apud -um *iudicem* (distractum *P*). b *de officio, cura*: TRAIAN. Plin. epist. 10,9,9 ad tam -um officium. MART. CAP. 6, 577 (*p. 771, 10 et 26 delend.*) desudatio curaque -ior. . forensis rabulationis partibus illigata. 2 *t. t. gramm.*: versus -us (*opp.* coniunctus): MAR. VICTORIN. gramm. VI 214, 24 quae sunt *species in caesura hexametri versus*? coniunctus, -us, mixtus, divisus; ... qui -us? qui in scandendo sensum seu partes orationis separatas in se habet (*cf.* AVDAX gramm. VII 340, 7). 3 *i. q. strictus*: CONSENT. gramm V 403, 35 interdum evenit quiddam aut sono gratius aut necessitate -ius.

deriv.: districtio, districtivus. *Vetter.*

distrophos *adi.*, δίστροφος. SERV. gramm. IV 469,11 (*de metris Horati*) tertia ode dicolos est -fos (*item* 469, 20. 470, 3. 9. 471, 4. 15. 27 31. 35. 472, 3 = SCHOL. Hor. p. 5 *sqq*, *ubi* -phos *codd.*).

distros *v.* dystros. **distrūctio, distruo** *v.* destr-.

distrunco, -āre [*a* dis- *et* truncus, *cf.* truncare. *Th.*]. *i. q. dissecare*: PLAVT. Truc. 614 iam ego ⟨te⟩ hic agnum faciam et medium -bo.

teris **distulis** GLOSS. V 396, 25. *cf. c.* distollo *et c.* differo *I* (*v. p. 1070, 81*). *D.*

disturbātio, -ōnis *f. a* disturbare. *i. q. turbatio, conturbatio, perturbatio*: 1 *proprie i. q. eversio, excidium*: CIC. off. 3, 46 utilitatis specie in re publica saepissime peccatur, ut in Corinthi -e nostri. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 6, 11 *init.* p. 791 ed. Bas. -e ... muri (*Ios. 5, 348* καθαίρεσιν). 2 *translate*: SCHOL. Stat. Ach. 1, 220 Iris ... numquam ad conciliationem mittitur ... sed ad -em.

disturbātor, -ōris *m. a* disturbare. *i. q. turbator*: EVGRAPH. Ter. Andr. 699 -em esse nuptiarum.

disturbo, -āvī, -ātum, -āre *a* dis- *et* turbare. *inde a* PLAVTO. -āt *pro* -vit: LVCR. 6, 587. GLOSS. διαθορυβῶ. διαταράσσω. destituit: -vit. NOT. Tir. 49, 80 -at. [*francog. vet.* destorber. *M.-L.*]

I *proprie*: **A** *generatim*: *de iis, quorum ordo tollitur, quae turbantur, dissipantur sim.*: 1 *de rebus* (*cf.* NON. p. 97, 9 difflare est flatu -are): CIC. div. 1, 76 simia ... et sortes ipsas et cetera, quae erant ad sortem parata, -vit et aliud alio dissupavit. SEN. contr. 9, 2, 21 vide ne virgae tuae pocula nostra -ent. suas. 5, 1 (*tropice*) *Xerxes* -ata arma non repetit. VAL. MAX. 8, 7 ext. 7 (*verba Archimedis*) noli ... istum (*sc. pulverem*) -are! SEN. Phaedr. 1011 auster Sicula -at freta. COLVM. 11, 2, 38 si qua ... in vineis ... fossor -vit (*cf. ibid.* disiectos palos). APVL. met. 7, 21 (*de asino*) -ato gestamine, ... stramentis abiectis. 9,1 nec pauca rerum apparatus cibarii, mensas etiam ... impetu meo collido atque -o. 2 *de hominibus*: CIC. Mil. 91 contionem gladiis -ari. PS. SALL. rep. 2, 2, 4 nobilitatis factionem -vit. VINCENT. LER. 4, 6 -ati *sunt* clerici.

B *speciatim de iis, quae evertuntur et delentur*: 1 *de rebus aedificatis, extructis sim.*: PLAVT. Pseud. 550 (*tropice*) -a quas statuisti machinas (*i. consilia fraudulenta*). RHET. Her. 1, 12, 21 pontes (2,12,17). VARRO rust. 3, 16, 17 opus (CAES. civ. 1, 26, 1 opera). CIC. Tull. 21 tectum villamque (53 dom. 98 Sest. 84). 53 aedificium (LEX Tarent. [Corp. I^2 590] 33 neiquis . . . aedificium detegito neive demolito neive -ato. *sim.*: LEX Vrson. [Corp. I^2 594] 75, 18). dom. 103 porticum (Att. 4, 3, 2 -ata porticus reficiebatur). dom. 113 *domum* (har. resp. 33. 58 Phil. 1,12. 5,19 LVCR. 6,241). dom

[Nel:]

114 monumentum. parad. 28 parietes. epist. 15, 4, 10 omnibus partibus urbis -atis aut incensis. LVCR. 2, 1102 aedes (*cf.* LACT. inst. 3, 17, 11). 5, 119 moenia mundi. 6, 587 urbes. CORP. VI 1252 (*a. 46*) arcús ductús aquae Virginis -atós ... novós fecit ac restituit. SEN. nat. 6, 17, 2 *spiritus* saeptum omne -at. CORP. XI 5418 (*Asisii, descr.*) aram et crepidinem fecit, ídem d⟨i⟩s⟨t⟩u⟨r⟩b⟨at⟩am (*suppl. Bormann*) a novo res⟨tit⟩ui⟨t⟩. *neutr. pl. pro subst.*: IREN. 3, 12, 14 reaedificabo tabernaculum David . . . et -ata eius aedificabo.
2 *de aliis rebus*: CIC. nat. deor. 2, 41 *ignis* cuncta -at ac dissipat. VITR. 5, 3, 6 designationes ... undarum (*sc. circuli, qui lapide in aquam immisso nascuntur*) . . . cum interpellentur offensionibus, primae redundantes insequentium -ant designationes (5, 3, 7). SEN. nat. 1, 2, 7 omnem figuram fugiens aqua -at. 4, 5, 4 -ata nive. TERT. apol. 9 nec refert, natam quis eripiat animam an nascentem -et.

II *translate*: TER. Andr. 182 ad -audas nuptias ([*cf.* EVGRAPH. Ter. Andr. 663 -at: dirimit, intercedit]. APVL. met. 4, 26 dispectae -ataeque nuptiae). ACC. praetext. 587 ne horum divid⟨i⟩ae et discordiae dissipent [et] -ent tantas ... civium divitias. RHET. Her. 2, 21, 33 collectionem (*sc. ab adversario institutam*). CIC. S. Rosc. 111 vitae societatem. leg. agr. 2, 37 si hoc dissuadere (*sc. legem*) est ac non -are atque pervertere. Sull. 15 iudicium tollere ac -are (71 vi et armis. Sest. 135 vi. Vatin. 34. or. frg. A VII 17 [*cf.* ASCON. Corn. p. 53, 5 St.]). epist. 11, 21, 5 cum quidam de collegis nostris agrariam curationem ligurrirent, -vi rem totamque nobis integram reservavi. LVCR. 1, 557 longa diei infinita aetas anteacti temporis omnis quod fregisset adhuc -aus dissolvensque (*opp.* reparari). SALL. or. Phil. 13 pax et concordia -antur palam, defenduntur occulte (15 bello concordiam quaeris, quo parta -atur. LVCAN. 4, 210 multo -at sanguine pacem. OPTAT. 2, 16 p. 51, 2 CASSIOD. in psalm. 71 praef.). SEN. dial. 1, 6, 4 dum illis licet stare et ad arbitrium suum ostendi, nitent et imponunt; cum aliquid incidit, quod -et ac detegat, tunc *eqs.* 6, 26, 2 quantis fortuna procellis -et omnia. 9, 17, 3 conversatio ... dissimilium bene composita (*cf. infra l. 41*) -at. epist. 114, 15 quidam praefractam et asperam probant *compositionem orationis*; -ant de industria, si quid placidius effluxit. PS. SALL. rep. 2, 6, 5 sua consilia -erunt. ITALA Is. 3, 12 (Tert. adv. Marc. 5, 15 p. 468, 1) seducunt vos et vias pedum vestrorum -ant (ταράσσουσιν, VVLG. dissipaut). DIOM. gramm. I 453, 21 soloecismus est contra rationem Romani sermonis -aus orationem. EXVP. 3 Sulpicium . . . seditiosis contionibus rem publicam -autem. HIER. hom. Orig. in Ier. 11 p. 848 ferrum et opertorium aereum virtus tua, id est secans et dividens, et bene composita (*cf. supra l. 33*) -ans. COD. Iust. 12, 19, 13 pr. licentiam temporis ... -asse (*sc. officii*) merita ac in multitudinem divulgasse.
derivata: disturbatio, disturbator. *Nelz.*

[**disturio** *v.* distario.]

disturpiat NOT. Tir. 42, 60 *post* turpis. *a* dis- *et* turpis. *v. Heraeus, Archiv 12 (1902) 41. cf.* deturpare.

⟨di⟩scedo **disvado** GLOSS. V 623, 40 *a* dis- *et* vadere.

disvestire NOT. Tir. 128, 54 *a* dis- *et* vestire. *v. Heraeus, Archiv 12 (1902) 42.*

disulcus, -a, -um (-is, -e) [*cf. c.* di- *et c.* bisulcis, -us. *Th.*].
1 PAVL. FEST. p. 72 -us porcus dicitur, cum in cervice saetas dividit. *cf.* GLOSS. II 53, 8 -is ⟨porcus *suppl. Dammann, Comm. Jen. V 44*⟩ χοῖρος (χοῖρος *al.*) διχαίτης (διετής *et* διχαίτης *g*, διχαίτης *h*). *cf.* II 30, 31 bisulcum δίαυλον. 2 GLOSS. II 476, 60 -a χηλή. *cf.* II 577, 5 disulca.

[**disuniuntur** tenacium matrimoniorum nexus ARNOB. nat. 3, 27 (*Salm.*, dissuriun'tur *P*, dissuuntur *Sab., Reiff.*)].

disyllabatus, -a, -um *cf. c.* disyllabus. *i. q. disyllabus*: VIRG. gramm. epist. 1 p. 117 si ... -us fuerit nominativus cassus singularis. *n. pl. pro subst.*: VIRG. gramm. epist. 3 p. 155 ad -a tendamus.

***disyllabus**, -a, -um, δι(σ)σύλλαβος, *cf. c.* bisyllabus. *in codd. passim* diss-. *acc.* -on: LVCIL. 544. *t. t. gramm.*: 1 *adiectivum vel ita, ut subst. necessario supplendum sit*: DIOM. gramm. I 431, 19 vox. 432, 8 partibus orationis (SCHOL. Porph. Optat. 15). 433, 10 *praepositiones* (PRISC. gramm. III 27, 8. 17). 474, 15 pes (DON. gramm. IV 369, 19 SERG. gramm. IV 480, 22 FORTVN. gramm. VI 280, 12 PS. BASS. gramm. VI 307, 2 SACERD. gramm. VI 492, 15. 497, 7 TER. MAVR. 1358 *cf.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 207, 7 AVDAX gramm. VII 334, 1). I 508, 12 verbo (508, 19. 510, 13 PRISC. gramm. II 459, 19 VLT. SYLL. gramm. IV 243, 4 CLEDON. gramm. V 33, 21 BASS. gramm. VI 257, 16 GRAMM. suppl. 11, 19. 21). PRISC. gramm. II 119, 7 *nomina* (524, 28). II 460, 22 tam praesens quam praeteritum (MACR. exc. gramm. V 624, 18). PROB. cath. gramm. IV 22, 31 'ius' (*sc. terminatio vel vocabulum in* 'ius' *desinens*) . . . -um vel amplius (*opp.* monosyllabou). 41, 7 structura (SACERD. gramm. VI 493, 20). CASSIOD. gramm. VII 158, 13 (*ex Papiriano*) ut *genetivus* non esset -us ... sed trisyllabus. MART. CAP. 3, 288 interiectiones.
2 *pro substantivo vel ita, ut ad substantivi naturam prope accedat*: a *neutrum* (*sing. et plur.*): LVCIL. 544 -on elige quodvis. QVINT. inst. 1, 5, 31 in -is prior *syllaba acuta est* (PRISC. gramm. II 71, 13 in -is Graecis. III 467, 13 in -is ... diaeresin ... facere. 526, 30 quod in -is venit. VLT. SYLL. gramm. IV 247, 8). CHAR. gramm. I 19, 7 -a flexa ... apud nos primae sunt declinationis *eqs.* DIOM. gramm. I 306, 12 quae . . . -a sunt (306, 18). EXC. Bob. gramm. I 541, 11 haec sola -a diverse efferuntur, vas vadis *eqs.* PRISC. gramm. II 298, 6 'dii' et 'diis' ... pro monosyllabis ponuntur, . . . quae vero secundum analogiam proferuntur, id est 'dei' et 'deis', -a sunt (298, 14). 543, 10. 545, 11 -a in 'vi' desinentia secundae vel tertiae coniugationis. III 459, 5 *versus Aeneidis primus* depositione (*i. exitu*) terminalis in -um. PROB. cath. gramm. IV 27, 23 exceptis duobus, uno monosyllabo ... et uno -o, quod genetivo ... plus crescit, Ceres Cereris. *al. passim.* b *femininum*: PRISC. gramm. III 521, 9 -ao, quae priorem productam habent et posteriorem correptam, priorem syllabam circumflectunt.

ditabilis locupletabilis GLOSS. V 451, 50. *i. q. qui ditari potest. a* ditare.

ditalis *v. Onomast.*

διτάριοις (*i.* dita⟨ta?, to?⟩riis) πλουτοποιοῖς GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357^A. *a* ditare *vel* ditator. *i. q. divitem faciens.*

ditator, -oris *m. a* ditare. *is qui divitem facit. translate i. q. beator*: AVG. conf. 5, 5, 8 spiritum sanctum, -em fidelium tuorum. IOH. BICL. chron. II p. 218, 587, 7 ecclesiarum . . . conditor et -r efficitur (GREG. TVR. Franc. 6, 20 profluus -r ecclesiarum). PETR. CHRYS. serm. 9 p. 214^A ad to venit tuus -r in paupere.

ditesco, -ere [*a* dives, ditis. *Th.*]. *i. q. divitem fieri, lucrari* (GLOSS. πλουτῶ, -it πλουτίζεται. *cf.* V 645, 16 opulescere -ere): 1 *proprie* (*interdum prope accedit ad notionem translatam*): a *pecuniis vel opibus* (*absolute vel c. abl. instr.*): LVCR. 5, 1249 feras interficere et -ere praeda. HOR. sat. 2, 5, 10 accipe, qua ratione queas -ere. PERS. 6, 15 si ... omnes -ant orti peioribus. HIL. in Matth. 19, 9 periculosa cura est, velle -ere (PS. AVG. serm. 359, 2 alterius paupertate. LEO M. epist. 4, 3 fenore). 27, 11 per incrementum vel munificentiae vel laboris opulentum posse -ere. AMM. 17, 10, 10 rapinis -ere assueti *regis* (AVG. spec. 6 p. 49, 18). AVG. serm. 18, 3 nolens manducare, ut -at. PS. AVG. serm. 106, 8 terram, in qua -as et omineas. CYPR. GALL. gen. 835 placido -it in actu *Isaac*. 978 muneribus. LEO M. serm. 17, 2 qui ... pecunias amat ... hac usurarum arte -at, ut *eqs.* SALV. gub. 4, 31 ut eorum, quae leviter ferebant (*sc. vectigalium*), imminutione -rent *divites*. CASSIOD. var. 6, 20, 5 ut ille magis possit -ere, qui lucra turpia nescit optare. MVTIAN. Chrysost. hom. 2, 5 (*bis*). 5, 4. VEN. FORT. vita Germ. 13, 45 ut ... de suis talentis egeni -rent. b *hominibus, fere i. q. donari*: LVCR. 4, 1253 unde *mulieres* . . . partu possent -ere. CYPR. GALL. gen. 408 Abramo -it coniuge Sarra. c *variis rebus i. q. augeri, compleri, ornari*: HIL. in psalm. 64, 13 *terra* visitata a deo multiplicatis gratiarum muneribus -it. SYMM. epist. 1, 5, 2 ut quaestuum summa -at. CLAVD. 17, 308 largo -at harena sanguine *ferarum occisarum*. 22, 396 cunctis -ant horrea ventis (*sc. messibus vehendis*). carm. min. 27, 22 *Phoenix* sparso ... super -it in auro. CASSIAN. c. Nest. 7, 3, 4 ut ... augmentis ineffabilibus cibus ipse *quinque milium* -ret. ENNOD. dict. 1, 8 verni opibus prata -unt.
2 *translate de animo, mente* (*additur abl. instr. vel* de): ITALA II Cor. 8, 9 (Hil. in psalm. 68, 25) *Christus* se ipsum, ut nos -remus, paupertavit (πλουτήσητε, VVLG. divites essetis). HIL. in Matth. 16, 11 -ere nos dominus detrimento animae et corporis voluit. SYMM. epist. 7, 9 litterarum dote. RVFIN. Orig. in psalm. 36 hom. 3, 6 -e de Iesu Nave (*i. de libro I. N.*), -e de omnibus simul iudicibus *eqs.* AVG. civ. 1, 10 p. 18 D. cui (*sc. domino*) pedisequus mente -ret *bonus servus*. LEO M. serm. 48, 1 incremento -unt proprio, qui profectu laetantur alieno. 95, 2 beata ... paupertas, quae ... caelestibus bonis -ere concupiscit. SALV. eccl. 3, 4 idcirco locupletibus divitias a domino dari ... ut bono opere -ant. ENNOD. epist. 7, 19, 3 p. 187, 20 ut bonorum -am societate. 8, 37, 1 p. 224, 5 -it ... lingua nutrita beneficiis. dict. 12, 2 qui fenus litteris solverit, plus -et. 13, 1 de susceptae dictionis messe -imus . . ., quando relatorem meritum relationis amplificat. FVLG. RVSP. serm. 5, 6 reddendo -it redditor caritatis. CASSIOD. in psalm. 30 concl. cum se anima huic praedicationi (*sc. psalmo tricesimo*) ... sociaverit, trigenaria remuneratione -at. 73, 18 ut *humiles*, quia pauperes *Christi* facti sunt, ipsius largitate -ant. GREG. M. moral. 18, 14 (*ad* psalm. 110, 6 virtutem operum suorum annuntiabit populo suo, ut det illis hereditatem gentium), ut, eam (*sc. fortitudinem operationis domini*) qui audierit, donis -at.

dithalassus, -a, -um *v.* bithalassus.

dithiambrion *v.* thriambion. *Bannier.*

dithyrambicus, -a, -um διθυραμβικός. *neutr.* -on: *l. 74.* CIC. opt. gen. 1 poematis . . . -i. DIOM. gramm. I 502, 14 qualitates carminum sunt sex, heroica, comica, tragica, melica, satyrica, -a. MAR. VICTORIN. gramm. VI 50, 33 metrorum genera alia a dis appellata, ut -on, priapicon. 129, 11 -i metri origo. SCHOL. Hor. epist. 2, 1, 133 quae carmina (*sc. quibus dii placantur per ora puerorum et puellarum*) -a vel poema (paeanes? *Plasberg*) vocantur. MART. CAP. 5, 519 modo anapaesticum (*sc. numerum*), modo -um (β, dithyrambum *cett.*) laudat *Cicero* (*cf. infra l. 84*). 9, 965 (*de speciebus melopoeiae*) mesoides, quae et -a nominatur, quae tonos aequales mediosque custodit.

dithyrambus, -i *m.* διθύραμβος. *de etymologia*: SCHOL. Hor. carm. 4, 2, 11 volunt dictos -os, veluti cui licet alio uti ostio; hoc enim vocabulo ingressus graece appellatur. *v. etiam supra l. 73.*
per abusum adiective (*neutr.* -on) *v. p. 1555, 3.* CIC. de orat. 3, 185 anapaestus . . . effloruit, inde ille licentior et divitior fluxit
[*Becker †*]

-us, quoius membra et pedes ... sunt in omni locupleti oratione diffusa. HOR. carm. 4, 2, 10 *Pindarus* per audaces nova -os verba devolvit (SCHOL. *ad l.* -on carmen est, ex quo libri in Liberum patrem compositi sunt. hos -os audaces ideo dixit, quia ceteris rithmis vehementiores sunt vel quia nova verba in his Pindarus scripsit). FRONTO p. 146, 3 N. Liber -orum cognitor. p. 237, 4 Arion . . . cithara et -o primus. APVL. Plat. 1, 2 *Plato* tragoediis et -is stilum (sentilem *codd.*) finxit (*F*, fixit *cett.*). PORPH. Hor. epist. 2, 1, 134 carmina, quibus dii placantur, hoc est: paeanas, -os, hymnos, prosodia. SCHOL. Hor. carm. 4, 2, 11 ('pedibusque fertur lege solutis') lex pedum non quaeritur et syllabarum, sed quali sono vocis -i et quali rithmo cautentur. serm. 2, 1, 1 eclogae haec nomina habent: si ad Iovem, hymni; si ad Apollinem aut ad Dianam aut Latonam, paeanes; si ad Liberum aut Semelem, -i. MAR. VICTORIN. gramm. VI 59, 26 haec (*sc.* ἐφύμνια) . . . vel hymnis vel -is supercini moris est. RVFIN. gramm. VI 567, 23 rhetoras pulchros Theophrastus ornat membra dispergens bona -i fusa per partes. SIDON. epist. 4, 3, 8 *hymnus tuus* quoslibet lyricos -os amoenitate poetica . . . supereminet. *Becker †.*

dītiae *v.* divitiae.

dītifico, -āre [*cf. c.* dives, ditis *et c.* facere. *Th.*]. *proprie i. q. divitem reddere*: CASSIOD. var. 8, 26, 4 cum vos . . . munera nostra . . . -ent. *translate i. q. ornare, honorare*: PAVL. NOL. epist. 13, 28 neque . . . nubentem *coniugem* locupletaveras, ut nunc -as quiescentem (*i. mortuam*).

dītificus, -a, -um *cf. c.* ditificare. *i. q. divitem reddens*: CYPR. GALL. num. 676 -ae . . . munera pacis.

dītior, dītissimus *v.* dives.

*****dīto**, -āvī, -ātum, -āre [*a* dives, ditis. *Th.*]. *prisce* divito *q v.* GLOSS. -are ⟨divitem⟩ facere. -vit locupletavit, divitem fecit. -or gifyrdro (*anglosax. i. promoveo, augeo*). -atur dives fit. -atus dives factus. *graecolatine* GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357^A *ἰνκέρτα διτεύουσιν· ἄδηλα πλουτοῦσιν.* *cf.* BEDA gramm. VII 270, 29 -o et divito idem et locupleto, graece *πλουτίζω.* *legitur inde a* RHET. Her. *p. 1556, 38.*

I *rebus corporeis* -are: **A** *i. q. divitem reddere aliquem addito vel omisso abl. instr. sive praepos. pass. saepius fere i. q. divitem fieri vel esse*: CVLEX 343 vis Argea...-ata...praeda arcis Ericthoniae (VAL. MAX. 4, 3, 5 *praeda* exercitum urbemque. EVTR. 2, 22, 1 militem . . . praeda. IORD. Get. 17, 94. *cf.* LAMPR. Alex. 55, 2 de praeda . . . exercitum). HOR. epod. 1, 32 satis superque me benignitas tua -vit. 17, 60 -asse Paelignas anus (SCHOL. adhibuisse . . . magnis mercedibus). epist. 1, 6, 6 maris . . . Arabas -autis et Indos. OV. Pont. 2, 7, 62 -ata est spoliis perfida turba meis (SCHOL. Stat. Theb. 7, 177 PHOC. carm. de Verg. 97 CLAVD. 15, 197 COD. Theod. 8, 4, 22). LIV. 1, 57, 1 rex...ipse -ari, exhaustus magnificentia publicorum operum, . . . studebat. 9, 31, 11 -audi ex hoste militis (21, 60, 9 castra militem -vere. EVTR. 2, 22, 1 MARCELL. chron. II p. 96, 504, 20). 37, 54, 13 praemiis belli -are socios (TAC. ann. 15, 71 IORD. Get. 17, 94). 41, 20, 3 nihil expectautes. PLIN. nat. 35, 200 sanguine Quiritium et proscriptionum licentia -atos (*cf.* SPART. Geta 4, 4 *ex proscriptionibus* -ati sunt). VAL. FL. 6, 145 -ant sua mulctra Satarchen. STAT. Theb. 7, 177 (*Bacchus loquitur*) novercales luimus (*P*, ru- ω) -are Mycenas. MART. 8, 15, 4 -ant Latias tertia dona (*i. congiarium*) tribus. 8, 56, 21 quid Varios Marsosque loquar -ataque vatum nomina (*i. -atorum vatum n.*). SVET. Nero 6, 3 Crispi . . . hereditate -atus est *Nero* (CAPITOL. Pius 1, 9). Galba 5, 2 testamento. ITALA I Cor. 4, 8 (Tert. pudic. 14 *cf.* ieiun. 12) iam -ati estis, iam saturati estis, iam regnatis (ἐπλουτήσατε, VVLG. divites facti estis). apoc. 3, 17 (cod. g Primas. Cypr. eleem. 14 *al.*) dives sum et -atus sum (πεπλούτηκα, VVLG. locupletatus). SPART. Hadr. 15, 1 amicos (VOPISC. Aurelian. 45, 3). 16, 11 doctores. 22, 9 LAMPR. Comm. 10, 9. 11, 2. 16, 9 CAPITOL. Pert. 8, 1 SPART. Sept. Sev. 8, 2 LAMPR. Alex. 22, 6 VOPISC. Aurelian. 23, 4. IVVENC. 1, 102 humiles opibus -vit egentes *deus* (AMM. 27, 3, 6 VVLG. Dan. 11, 2 DRAC. laud. dei 2, 737). FIRM. math. 1, 7, 26 pecuniarum parricidali collatione. IVST. 9, 2, 7 patrimoniis. PS. AVR. VICT. epit. 20, 6. EVTR. 8, 4 publice privatimque . . . omnes. 9, 21. ZENO 1, 3, 5 miseriis . . . alienis (AMM. 26, 6, 8 luctibus alienis. 26, 10, 11 casibus alienis). AVSON. 292, 7 populos et moenia. AMM. 24, 3, 4. 26, 10, 14. 27, 3, 14 ablationibus matronarum. 28, 6, 18 SCHOL. Cic. Bob. p. 149, 19 St. AMBR. exc. Sat. 1, 55 VVLG. gen. 14, 23. 31, 1 de illius facultate -atus. I reg. 17, 25 divitiis magnis (POMER. 2, 13, 2). Iob 15, 29 prov. 8, 21. 21, 17 qui amat vinum et pinguia, non -bitur. 23, 4. 28, 20. 22 Ier. 5, 27. Ezech. 27, 33 in multitudine divitiarum tuarum et populorum tuorum -asti reges terrae. CLAVD. 1, 44 *Probus* largior imbre sueverat . . . hominum -are catervas. 7, 70 *gentes* -at Orontes. 17, 29 *moenia Pellae* famulus quondam -vit *Hydaspes*. 18, 91 iuvenum flammis . . . Lais e gemiuo -ata mari. 20, 24. 22, 148 cohortes. 28, 73. PAVL. NOL. epist. 13, 21 *Iob* divitias . . . recepit et -atus est triplo. AVG. quaest. hept. 1, 108 *Iacob* plurimum -atus fuit. bon. viduit. 21, 26 -andis avaris (*opp.* adiuvandis egenis). OROS. hist. 3, 2, 14 civitates secura iuvenum peregrinatione -antur. COD. Theod. 9, 42, 22 (*a. 408*) *opibus praedo* usus est ad omnem -andam inquietandamque barbariem. OP. imperf. in Matth. 43 p. 876 alter pauperescit, alter -atur. DRAC. Orest. 110 ducem -atum sorte duelli. ENNOD. epist. 9, 3, 1 opum largus supra copias -atus est, si credit subsidium, quod pauper obtulerit. 9, 23, 5 Gothorum catervas . . . larga praediorum collatione -asti. IVNIL. 2, 7. IORD. Get. 57, 292 muneribus. HIST. Apoll. rec. B 17 (locupletare rec. A). *absolute*: PANEG. 12 (2), 16, 1 optimus ille -bat, non etiam diligebat. HIL. c. Const. 5 *Constantius* non proscribit ad vitam, sed -at in mortem. VVLG. I reg. 2, 7 dominus pauperem facit et -at.

B *i. q. implere, complere, augere*: **1** *aliquid (aliqua re). pass. interdum fere i. q. crescere*: LVCR. 2, 627 aere atque argento sternunt iter omne viarum largifica stipe -antes. PANEG. in Mess. 184 flavi -antes ordine sulci horrea. COLVM. 3, 9, 1 rerum omnium parens natura quasque gentes atque terras . . . muneribus propriis -vit. DECRET. decur. Tergest. (Corp. V 532) II 8 aerarium nostrum -vit (AVG. civ. 5, 16 p. 221 D. publicum aerarium privatis rebus angustis. 5, 18 p. 227 *consulum pauperum* triumphis publicum -batur aerarium). STAT. Theb. 2, 49 umbras trames agit nigrique Iovis vacua atria -at mortibus (*i. mortuis*). 6, 206 -antur flammae *rogi Archemori* (*sc. argento et auro vestium sim. liquescentibus*). TERT. adv. Marc. 5, 17 p. 634 oculos luce -vit *deus*. ITALA psalm. 64, 10 (Aug. quaest. hept. 1, 144) multiplicasti -are *terram* ([πλουτίσαι. VVLG. locupletare]. PANEG. 12 [2], 4, 2 *terrae Hispaniae* excoluudae atque adeo -andae . . . supremus ille rerum fabricator indulsit. *cf.* ALC. AVIT. carm. 1, 265 *unda Nili* -ura suam certo sub tempore terram). PALLAD. 14, 154 frondes pulchro -at odore feras *phyllis*. NOVATIAN. trin. 22 *homo nascens* non exinanitur, sed potius augetur atque -atur. CYPR. GALL. gen. 786 coniuge cum dicta (*sc. Rebecca*) patriam -erat aulam *Isaac*. BOETH. cons. 3, 8 vers. 6 ut pisce -etis dapes. ENNOD. carm. 1, 8, 4 *Titan* -at mundum nobilibus radiis. **2** *aliquem aliqua re*: *fere i. q. donare, afficere*: STAT. Theb. 6, 920 ambos *certare cupientes* aurata casside -at *Adrastus*. CLAVD. 3, 346 *Stilicho* me de more trophaeis -at. rapt. Pros. 3, 293 (*Pluto ad Proserpinam*) fulvis semper -bere pomis. SIDON. epist. 2, 13, 6 clientem *Damoclem* . . . conchyliato -at indutu *Dionysius*. SERM. Caspari Anecd. p. 330, 11 virginem *Mariam* prole -atam. **3** *fere i. q. pretiosum, aureum reddere*: CLAVD. 3, 163 coepere columnae -ari subitoque trabes lucere metallo. 24, 230 -bat . . . quidquid Mida tangeret auro. *cf.* 8, 38 Hesperidum . . . quos -at fabula ramos.

II *rebus incorporeis* -are *fere i. q. ornare, augere, beare sim.; de iuncturis v. p. 1555, 36*: RHET. Her. 4, 53, 66 *urbs* triumphis -ata certissimis, clarissimis locupletata victoriis (STAT. Theb. 5, 306 *insula* Getico nuper -ata triumpho). HOR. ars 57 cum lingua Catonis et Enni sermonem patrium -verit. STAT. silv. 5, 3, 150 quantumque . . . -vit agrestes Ascraeus senex (*sc. praeceptis*). QVINT. decl. 321 p. 263 nunc te circumfluens pecunia, nunc ista mancipia et quidquid quaesisti scelere -bunt. TERT. adv. Marc. 4, 25 p. 505 mendicissimus, qui nec filium unde -ret habuit nisi de alieno. ITALA I Cor. 1, 5 (Hil. in psalm. 64, 13) in omnibus -ati estis in ipso, in omni verbo et scientia (ἐπλουτίσθητε. VVLG. divites facti estis). II Cor. 8, 9 (Ambr. in Luc. 2, 41. *cf.* Ambr. Noe 10, 35 obit. Valent. 30 AVG. civ. 17, 4 p. 208 D. in psalm. 81, 3) propter vos factus est *Christus*, ut illius inopia vos -remini (πλουτήσητε. VVLG. divites essetis). PANEG. 12 (2), 17, 4 honoribus. ZENO 1, 2, 9 *deus hominem* regni caelestis participatione -vit. 2, 44, 1. PRISCILL. tract. 6, 108 mysterium futuri baptismatis divini sanguinis effusione -andum. 7, 113 domicilium . . . perennis vitae splendore -atum. TYCON. 7 p. 79, 26 putant superbi . . . sapientia -ari. FVLG. aet. mund. p. 153 bouorum immerentem exitum perpetuae vitae commoditate -are. AMBROSIAST. in II Cor. 3, 12 nos superioris gratiae dono -are dignata est *divina clementia* (*cf.* PELAG. in I Cor. 1 p. 718^B *amicos dei* omni gratia . . . -atos). HIER. epist. 47, 2, 2 ut nobis vestros tribuatis aspectus et per occasionem sanctorum locorum tauto -etis munere. 54, 3, 3 *anima* credit in Christum et hac ambitione -ata pergit ad sponsum. PELAG. in Rom. 8 p. 683^D *per charismata* -erunt omnem terram *discipuli Christi*. RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 13 de *Christi* perfectione -ari. hist. mon. prol. ex *Christi thesauro*. hist. 1, 4, 10 mundum . . . religionis profusione. PAVL. NOL. epist. 23, 34 debilem pauperem . . . sanitate. 34, 8 reditu . . . aeterno. ISID. Goth. 1^a chron. II p. 267 (*ad Spaniam*) te . . . ubertate gignentium indulgentior natura -vit. ANON. de mach. bell. 4 res publica moribus -ata firmabitur. *al. passim.*

*****ditonus**, -a, -um, *δίτονος. duobus tonis vel intervallis constans; terminus in re musica. neutrum subst.* BOETH. mus. 1, 21 *enarmonium* cantatur in omnibus tetrachordis per diesin et diesin et -um (1, 23 constat *enarmonium* . . . ex diesi et diesi et -o incomposito, quod scilicet propter eandem causam incompositum nuncupamus, quoniam in uno collocatum est intervallo). 4, 6 p. 320 trite hyperboleon . . . tonum . . . distans ab ea, quae est paranete hyperboleon diatonos, -um vero ab ea, quae est nete hyperboleon. CASSIOD. art. 5 p. 1210^D hypolydius est . . . hypodorium -o praecedens *eqs.*

?**ditro** id est quod intra bubone de palma nascitur GLOSS. III 538, 28. *quid lateat incertum, δέρτρον confert Büchler.*

ditrochaeus, -ī *m.*, *διτρόχαιος. pedis genus, i. q. duplex trochaeus. definitur*: DIOM. gramm. I 481, 5 *diiambo* contrarius est -us ex longa et brevi et longa et brevi temporum sex, ut cantilena, dimicare; qui pes creticus *κατὰ τροχαῖον* dicitur. DON gramm. IV 370, 11 MAR. VICTORIN. gramm. VI 47, 27. 207, 27. 208 10 FORTVN.

[Bannier]

gramm. VI 280, 24 Ps. BASS. gramm. VI 308, 10 SACERD. gramm. VI 497, 17 AVDAX gramm. VII 335, 17. 21 TER. MAVR. 1494 ISID. orig. 1, 17, 14. *de usu in versu et clausulis*: DIOM. gramm. I 470, 25 PROB. cath. gramm. IV 41, 4. 6. 42, 12. 13. 17. 19 SERV. gramm. IV 464, 3 MAR. VICTORIN. gramm. VI 88, 16. 130, 20. 168, 38 SACERD. gramm. VI 535, 10 MART. CAP. 5, 519.

?**dittochaeon**, -ī *n. a* διττός *et* ὀχή *i. duplex cibus? cf.* SCHOL. Prud. praef. ditrocheum duplex refectio, id est de veteri et novo testamento. *titulus operis Prudentiani, de cuius fide satis exigua, quippe quae tantum in Prudentii codicum parte classis tertiae* (tituli historiarum ... quod dirocheum de utroque testamento vocatur *O*) *posita sit, v. J. Bergman, de codd. Prud. generibus (Wien. S.-B. phil.-hist. Kl. 1908) p. 34sqq. cf.* GENNAD. vir. ill. 13 Prudentius composuit trocheum (*sic vel* troceum, trocetum, troclenm *codd.*, τροχαῖον *Bernoulli*) de toto veteri et novo testamento personis excerptis (*v. Czapla, Gennadius als Literarhistoriker p. 34sq.*). *temptatur coniecturis varie, cf. Teuffel, Gesch. d. röm. Litt.*[6] *§ 436, 3 g. Bannier.*

1. diū. [*sunt qui ex* dius (*v. l. 39*) *vel* die *mutatum esse putent ad exemplum vocabuli* noctu (*v. Joh. Schmidt, Die Pluralbildungen der indogerm. Neutra 207*). *aliis magis placet casum locativum esse eius nominis, de quo s. v.* dies *tractavimus* (*v. Bartholomae, Bezzenbergers Beitr. z. Kunde d. indogerm. Spr. 15, 23; Solmsen, Studien zur lat. Lautgeschichte 192; Osthoff, Indogerm. Forsch. 5, 284*) *aut aequandum c. adverbio ind.* divā *'interdiu'* (*v. Delbrück, Grundriß d. vergl. Gr. d. indogerm. Spr. 3, 547*); *cf. hibern.* in-diu *cambr.* he-ddyw *'hodie'. Th.*]. QVINT. inst. 1, 4, 29 ut 'noctu' et '-u', ita 'dictu factuque'. ROMAN. Char. gramm. I 207, 17. PROB. inst. gramm. IV 152, 16. NON. p. 98 PRISC. gramm. III 73, 3. PRISC. gramm. II 362, 13 omnis ... terminatio in 'u' desinens producitur: 'fluctu', ... 'tu', '-u'. PLAVT. Aul. frg. 4 nec noctu nec -u quietus. Cas. 820 noctuque et -u ut viro subdola sis. TITIN. com. 27 nec noctu nec -u licet fullonibus quiescant. SALL. Iug. 38, 3 -u noctuque (44, 5 hist. frg. 4, 34 TAC. ann. 15, 12 RVFIN. hist. mon. 1 p. 399[A] EPIST. pontif. 276 Migne 20, 74[A]. *cf.* SALL. hist. frg. 2, 89 noctu -uque [TAC. hist. 2, 5 (*at cf.* 3, 76 noctu dieque). APVL. met. 9, 28 AVSON. 303, 13 PAVL. NOL. epist. 18, 5]). APVL. apol. 5 -uque noctuque. *nota proverbialiter*: AMM. 18, 4, 2 eandem incudem, ut dicitur, -u noctuque tundendo (28, 4, 26). *abusive pro abl.*: APVL. mund. 29 caelum ... nocte -uque distinctum. **dius** (*cf. etiam p. 1561, 72*): [*ex *divos factum esse videtur, pristino genetivo eius nominis, de quo s. v.* dies *tractavimus*, = *ind.* diváḥ *'caeli, diei', gr.* Διός; *cf. adv.* nox *et s.* 1. diu, interdius, perdius. *aequandum esse c. ind.* -dyuḥ *in* pūrvē-dyúḥ *'pridie'*, aparē-dyúḥ *'postridie' sim. aut c.* -divaḥ *in* sa-dívaḥ *'statim' censent Joh. Schmidt, Zeitschr. f. vergl. Sprachforsch. 25, 58sq.; W. Schulze, ibid. 27, 546. Th.*]. PLAVT. Merc. 862 neque quiescam usquam noctu neque -s. TITIN. com. 13 noctu -sque.

2. diū *adv.* [*cf. c.* diuturnus, diutinus. *ab* 1. diu *non diversum esse primoque 'per (totum) diem' significasse censet Delbrück, Grundriß der vergl. Gramm. der indogerm. Spr. 3, 547. conferendum esse c.* dudum *adverbio (q. v.), sed sonos mutatos esse ad similitudinem vocis* 1. diu *suspicatur Solmsen, Stud. zur lat. Lautgeschichte 194 (cf. Osthoff, Indogerm. Forsch. 5, 283sqq.).* diutius *comparativus unde* t *consonam acceperit, non liquet, potuit a* citius; *cf.* diuturnus. *Th.*]. *de prosodia v.* PRISC. *s.* 1. diu *supra l. 29. prosodia comparativi et positivi seorsum tractanda est. ac de* diutius *quidem notandum est* ū *longam praeter* PLAVT. Rud. 93 (*cf.* PAVL. NOL. carm. 16, 115) *nusquam inveniri; exempla scaenicorum vide apud Jachmann, Studia prosodiaca, Marpurgi 1912 p. 29sq., cf. etiam*: LVCIL. 907. 929 PHAEDR. 1, 2, 16. 3 epil. 14. *de positivo adnoto haec (exempla in fine versus vel in elisione non curantur): apud* PLAVT. *respondent 13 exempla* ū *longae* (Capt. 792 Curc. 121 Epid. 322 Men. 241 Most. 84. 87. 787 Persa 657. 822 Poen. 243 Pseud. 261. 591 Stich. 2[a], *sed quinquies tantum in iambo-trochaicis*) *14 exemplis breviatae (in thesi*: Epid. 376 Mil. 628. 1081 Persa 822. 848 Poen. 21 Truc. 65 Truc. 324; *in arsi soluta*: Cas. 606 Cist. 156 Mil. 723 Persa 264 Poen. 1266 Truc. 323); *apud* TER. -u *ter iambice scanditur* (Hec. 645 Phorm. 165 Eun. 1002), *semel pyrrhichice* (Eun. 295 *in arsi soluta*); *apud ceteros scaenicos bis in arsi soluta*: NAEV. com. 37 CAECIL. com. 175. *at postea nec in iambis nec in trochaeis alia invenitur scansio quam iambica (ex. gr. apud* PVBLIL. *bis,* SEN. trag 8[ies]). *idem valet de hexametris inde a* CATVLLO *et* LVCR.; *unum quod obstat exemplum* CIC. Arat. 15 (*fort. corruptum*), *ubi* diu *unam thesin explet (at iambice*: CIC. carm. frg. 3, 60), *sive per synizesin sive pyrrhichice metiris, singularem rationem habet.* GLOSS. δηθά. ἐπὶ πολύ. πολὺ ἐπίρρημα. ac -u καὶ δὴ ἐπὶ πολύ. IV 438, 55 -u: ... multo tempore. SERV. Aen. 4, 443 alte: ... iugiter; -u. NOT. Tir. 21, 60 -u. *legitur inde a* NAEVIO *et* PLAVTO *per totam latinitatem, frequentant ex. gr.* CIC. LIV. SEN. *al.* [*corrupt.*: PLAVT. Rud. 210 VARRO Men. 555.] [*mediol. vet.* dio, *raet.* dig. *M.-L.*]

I *positivus*: **A** *proprie de tempore i. q. multo tempore, per longum temporis spatium sim.*: **1** *generatim*: **a** *exempla antiquissima*: PLAVT. Asin. 176 mihi quidem te parcere aequumst tandem, ut tibi durem -u. Capt. 455 dubitavi, hos homines emerem an non emerem, -u. 731 -u ego hunc cruciabo, non uno absolvam die (*cf.* Persa 264). Cas. 606 quin etiam -u morabor *ne me perdas* (Epid. 376). Pseud. 591 facinora ..., quae post mihi clara et -u clueant. *et sic passim legitur per totam latinitatem, cf. infra iuncturas verbales.* *addito temporis indicio*: MELA 3, 19 docent *druides* multa nobilissimos gentis clam et -u, vicenis annis. TAC. ann. 1, 1 neque decemviralis potestas ultra biennium neque tribunorum militum consulare ius -u valuit. PAVL. dig. 40, 9, 16, 3 si non -u in libertate fuisset *servus*, id est [non] minus decennio. *nota*: OCTAVIA 430 collecta vitia per tot aetates -u. DRAC. Romul. 2, 122 per saecla -u. *dubiae interpretationis*: MART. CAP. 4, 423 *ne perpeti anfractus dialecticae* -u (*i. etiam diutius?*) Hymen recuset. *nota ellipsin (cf. p. 1560, 35. 1561, 11. 1562, 14. 1566, 14)*: CIC. Cluent. 12 amore capta primo neque id ipsum -u *eqs.* Att. 2, 22, 2 aiebat illum *Clodium* primo sane -u multa contra (*sc. dixisse*). 2, 24, 2 primo negabat ... neque id sane -u. STAT. Theb. 12, 367 nihil illa -u, sed *eqs.* QVINT. decl. 278 p. 134, 10 nimium -u de re iudicata. TAC. ann. 3, 46 non -u haec nec apud laetos. FLOR. epit. 1, 3, 6 nec -u in fide Albanus. APVL. met. 4, 25 nec -u, cum ... incipit. 8, 5 nec -u et eum furens aper invadit. INSCR. christ. Rossi II p. 112, 76 v. 3 nil sub vita -u. **b** *iuncturae*: **α** *adverbia limitantia* (iamdiu, tamdiu, quamdiu *v. p. 1560, 9sqq.*; *nota*: non -u, nec -u *passim legitur, cum* hau(d) -u *non invenerim nisi*: PLAVT. Merc. 541 Mil. 95 TER. Eun. 359 TAC. hist. 3, 35 AMM. 19, 9, 8. 21, 12, 3. 23, 2, 5. *cf.* BELL. Afr. 48, 5 AMM. 27, 11, 3): **aeque -u:** CIC. fin. 1, 56. **aliquamdiu:** *v. vol. I p. 1598, 53.* **etiam -u:** *v. p. 1560, 67.* **minus -u:** PLAVT. Truc. 323 (*seq.* quam). LVCIL. 708 LVCR. 3, 1089. 1092 CIC. de orat. 3, 99 (*seq.* quam *ut etiam*: Att. 7, 3, 1). Cato 32 SEN. benef. 2, 5, 3 PLIN. nat. 11, 13. 14, 142 TAC. dial. 11. **nimium (-is) -u** (*cf. p. 1560, 13 et* MART. 4, 23, 1 lenta nimis -uque. *nota separationem*: PLAVT. Curc. 207 nimium consultas -u. Mil. 1310 CIC. Verr. 5, 105 ac. 2, 59 Att. 2, 1, 4 *cf.* OV. met. 6, 38 MART. 4, 38, 2): PLAVT. Epid. 322 Merc. 166 Most. 292 Persa 657. 822 Pseud. 687 CATO agr. 3, 4 VARRO rust. 1, 55, 6 CIC. Catil. 1, 10 dom. 25 Phil. 2, 113. 3, 36. 7, 14 Att. 1, 19, 7. 12, 5, 2 SEN. suas. 6, 4 SEN. Thy. 898 Tro. 308 dial. 9, 2, 13 epist. 13, 15 QVINT. decl. 260 p. 66, 18. 278 p. 134, 10 PLIN. paneg. 72, 2 FRONTO p. 76, 23 N. **parum -u:** CIC. Tusc. 1, 109. SEN. dial. 12, 10, 6 epist. 49, 10. **perdiu:** *v. sub voce.* **sane -u:** PLAVT. Merc. 541 CIC. Att. 2, 22, 2. 2, 24, 2. 10, 4, 8. **satis -u** (sat -u: CIC. Att. 15, 3, 2 APVL. met. 1, 24. satis -uque: BELL. Afr. 75, 2 *cf.* CIC. Cluent. 175. *nota separationem*: QVADRIG. hist. 81 LIV. 1, 48, 2 *cf.* OV. fast. 2, 844): PLAVT. Capt. 792 TER. Eun. 1085. CIC. Cluent. 202 *syn.* multos annos. Marcell. 25. 27 Phil. 13, 10 de orat. 2, 290 Brut. 324 CATVLL. 61, 132 BELL. Alex. 14, 5 LIV. 9, 36, 10 CELS. 3, 27, 2 SEN. dial. 6, 24, 1 epist. 51, 13. 121, 1 QVINT. decl. 306 p. 203, 28 DIVI FR. frg. Papir. dig. 48, 16, 18. **-u** (*i. multo*) **post** (*et adv. et praep.*): TVBERO hist. 9 in atras ... tenebras *Regulum* ... claudebant ac -u post ... repente educebant. PLIN. nat. 29, 16 -u etiam post Catonem. GELL. 13, 5, 12 non -u post. AMM. 26, 8, 10 -u post in Isauria oppetit. GREG. TVR. Franc. 9 p. 357, 22 post -u (vit. patr. 19 p. 739, 3). *cf.* AMM. 14, 11, 24 non -u postea (17, 3, 5. 19, 9, 8. 21, 12, 3. 23, 2, 5. 28, 6, 25). **-u ante** (*et adv. et praep.*): LIV. 40, 15, 13 -u ante praeparata ... oratione. SOL. 5, 7 -u ante Troiana bella. RVT. NAM. 1, 571 ante -u quam ... insereret, ... suscepit. SIDON. epist. 1, 2, 8 petitionibus -u ante ... iactatis. *cf.* -u antequam: SEN. nat. 4 pr. 15 -u publici hostes antequam sui. TERT. nat. 2, 12 caelibes -u et orbi antequam mariti et parentes. **β** *adverbia coniuncta* (*cf. supra l. 26. 36 et p. 1566, 40sqq.*): PLAVT. Pseud. 687 nimis -u et longum loquor. CIC. Quinct. 96 s a e p e et -u ad pedes iacuit (HOR. epist. 1, 13, 1 LIV. 22, 47, 5. 23, 18, 10. 32, 21, 36. *cf. p. 1566, 44*). S. Rosc. 123 quod ... neque -u neque diligenter facere possum (VAL. MAX. 9, 5, 4). div. in Caec. 72 quae singillatim ac -u collecta sunt. Cluent. 29 *cum* a P. Cannutio ... graviter et -u diceretur (*cf. p. 1566, 42*). 175 satis v e h e m e n t e r -uque aegrotavit (CELS. 3, 23, 6. 4, 9, 3. 4, 12, 9 PLIN. epist. 3, 1, 8). Sull. 73 haec -u m u l t u m q u e et multo labore quaesita una eripuit hora (Phil. 13, 10 inv. 2, 58 de orat. 1, 152 orat. 1 Cato 9 off. 1, 118 Att. 4, 13, 2 CAEL. Cic. epist. 8, 5, 2 BELL. Afr. 43. 53, 1 *syn.* multis post diebus. 91, 3. 96, 1 SALL. Iug. 94, 3 LIV. 22, 35, 3. 23, 26, 2. 26, 38, 7. 42, 25, 9 VAL. MAX. 3, 6, 1. 4, 1 ext. 3. 5, 5, 4. 6, 8, 5. 7, 4, 5. 7, 8, 4. 8, 7 ext. 1. 7. 8, 11 ext. 7. 9, 8, 2 SEN. clem. 1, 14, 2. 2, 5, 1 dial. 3, 11, 7. 8 nat. 3, 18, 4 epist. 11, 6. 20, 10. 114, 27 MELA 3, 41 PETRON. 23, 5 STAT. silv. 1 pr. 2 MART. 9, 59, 1 PLIN. epist. 1, 8, 9. 5, 17, 4. 7, 27, 15. 10, 31, 2 FLOR. epit. 2, 3, 5 FRONTO p. 154, 6 N. MARCIAN. dig. 36, 1, 34 APVL. met. 2, 26. 3, 26. 10, 26 apol. 33 PORPH. Hor. epist. 2, 2, 215 AMM. 15, 8, 16. 21, 7, 1. 22, 12, 4. 24, 5, 11. 28, 4, 1. 29, 2, 18 SCHOL. Cic. Bob. p. 85, 22 St. AVG. civ. 3, 17 p. 123 D. *cf.* GLOSS. IV 539, 48. NOT. Tir. 24, 99 multum -uque. 24, 100 -u multumque. VERG. catal. 9, 29 -u multum, *ubi* -u ⟨et⟩ multum *Sabbadini. cf. etiam*: OV. am. 2, 19, 49 multa -uque tuli [3, 11, 1]. SEN. nat. 3 pr. 17 MART. 6, 35, 3 QVINT. inst. 1, 12, 7 SVET. Aug. 63, 2 *cf. p. 1559, 7*). CIC. epist. 15, 4, 8 a c r i t e r et -u repugnantibus (CAEL. Cic. epist. 8, 11, 1 CAES. Gall. 1, 26, 1. 3, 21, 1 LIV. 24, 15, 3 *cf. p. 1566, 52*). CATVLL. 28, 9 b e n e ... ac -u (VAL. MAX. 8, 8, 2). CAES. civ. 2, 16, 1 quae -u longoque spatio refici non posse sperassent. HOR. carm. 4, 4, 22 -u lateque victrices catervae (*cf.* AVG. civ. 4, 3 p. 150 D. ut boni longe lateque -u regnent. MART. 8, 31, 5 longe ... -uque). CELS. 3, 27, 3 oleo leviter -uque ... perfricari (8, 10, 7 O p. 397 M.). 7, 6, 2 p. 311 M. -u paulatimque. 7, 26, 3 B p. 350 M. (*cf.* OCTAVIA 540 frustra -u) -u frustraque. SEN. epist. 78, 7 nemo potest valde dolere

[*Hofmann*]

et -u. MELA 3, 19 clam et -u. PLIN. nat. 21, 95 scolymos . . . sero floret et -u. PLIN. paneg. 15, 1 ut -u penitusque perdisceres. GAIVS dig. 41, 3, 1 -u et fere semper (*cf. infra l. 21*). APVL. met. 4, 31 -u ac pressulo saviata. SPART. Did. 1, 7 sancte ac -u. PALLAD. 3, 24, 11 alte et -u. γ *duplicatum*: APVL. met. 5, 20 salutem -u -uque cogitatam (11, 20. *aliter, anaphorice*: HIL. in Matth. 10, 29).

c *syn. et opp.* (*cf. p. 1563, 4sqq. 1566, 40sqq.*): *syn.*: multum: PLAVT. Most. 85 CIC. carm. frg. 3, 60 LVCAN. 3, 645. multa: SVLP. SEV. chron. 1, 28, 2 *cf. p. 1558, 60sqq.* *opp.* (*cf. etiam p. 1568, 3. 6*): aliquando: CIC. Mil. 4 LIV. 21, 18, 12. breviter: PVBLIL. J 20 SEN. contr. 2, 3, 22 *cf.* SEN. benef. 1, 14, 3 nat. 7, 27, 3 PAVL. coll. Mos. 10, 7, 2. cito: RHET. Her. 4, 23, 32 SEN. clem. 1, 1, 6 nat. 6, 4, 1 dial. 1, 6, 9. dein: MELA 1, 10. 95. 2, 8 TAC. ann. 1, 20. 2, 74. ad extremum: CIC. Att. 2, 21, 2. 2, 22, 2. modo: AVSON. 174, 14. mox: OV. fast. 6, 296 TAC. hist. 4, 12 ann. 1, 20. 4, 53. 6, 38. 12, 40. 13, 19. 14, 19 VLP. dig. 4, 3, 9, 2 CLAVD. 1, 235. nunc: CIC. Phil. 3, 36. 11, 39 TAC. ann. 6, 48. numquam: SEN. dial. 6, 12, 3 TAC. ann. 4, 31. post(ea): CIC. Att. 2, 21, 2 MELA 3, 5 TAC. ann. 11, 18. 15, 56 CAPITOL. Alb. 8, 3 AVIEN. ora 140. postremo: TAC. ann. 1, 40. proxime: QVINT. decl. 258 p. 52, 28. quadriduo: TAC. hist. 1, 48 *cf.* CVRT. 7, 8, 14. recens: TAC. hist. 4, 85. repente: TAC. hist. 1, 66. saepe: SEN. Oed. 948. semper: LIV. 34, 62, 13 SEN. Oed. 826 TAC. ann. 6, 48. sero: SEN. epist. 93, 3. statim: CIC. Att. 2, 24, 2. subito: CIC. epist. 11, 13ᵃ, 5 SEN. epist. 30, 1. tandem: CATVLL. 62, 2 BELL. Afr. 53, 1 SALL. Iug. 94, 3. 113, 1 OV. met. 5, 518 LIV. 38, 11, 1. 39, 12, 6 VAL. MAX. 9, 8, 2 PLIN. epist. 4, 9, 1 SVET. Iul. 31, 2 Aug. 94, 6 Tib. 42, 1 APVL. met. 10, 26. 11, 26 TERT. nat. 2, 12. tempore: OV. epist. 4, 109 *cf.* TAC. ann. 12, 6.

d *structurae*: -u est: PLAVT. Amph. 530 id 'actutum' -u est. Most. 338 -u est 'iam id' mihi. TER. Eun. 359 haud -ust (*cf.* GLOSS. V 534, 58 non olim est). -u est, cum: PLAVT. Merc. 541 illi quidem hau sane -ust quom dentes exciderunt. APVL. apol. 23. -u est, quod: PLAVT. Amph. 302 iam -u est, quod (quom *cdd.*) ventri victum non datis. APVL. met. 1, 24 sat pol -u est quod intervisimus te. AVG. *v. infra l. 38.* SIDON. epist. 5, 8, 1. 7, 6, 1 ALC. AVIT. epist. 51 p. 79, 17. 90 p. 98, 2 ENNOD. epist. 1, 15, 2 p. 26, 16. 1, 16, 4 p. 28, 2. 3, 16, 1 p. 84, 3. 3, 22, 1 p. 87, 23. 6, 7, 1 p. 153, 13 CONC. Epaon. a. 517 p. 17, 8 EVGIPP. Sev. 9, 2. -u est, ut: AVG. epist. 40, 2 liber tuus non -u est, ut venit in manus nostras. 71, 2. *cf.* 153, 26 (quod *codd. fere*). retract. prol. 1. grat. Christ. 50, 55 iam -u est ut disserimus. -u donec (*nota paulatim cadente latinitate* -u donec *quasi in unam coniunctionem coaluisse; cf. etiam*: MELA 3, 37 morem . . . eum -u et donec vitio gentium temeratus est, servasse referuntur. *cf. etiam p. 1566, 24*): PLIN. nat. 6, 101 -uque ita navigatum est, donec compendia invenit mercator. 24, 188 -u decoquitur, donec amaritudo desinat. 37, 11. QVINT. decl. 295 p. 168, 7 -u ego tuli valetudinem patris, donec tam manifesta esset, ut. TAC. Germ. 45 -u . . . iacebat *sucinum*, donec luxuria nostra dedit nomen. SVET. gramm. 24 M. Valerius Probus Berytius -u centuriatum petiit, donec taedio ad studia se contulit. VVLG. iud. 3, 25 expectantesque -u donec (ὑπέμειναν, ἕως) erubescerent. CHIRON 647 expones iumentum et . . . -u ures, donec membranum praerumpas. *cf.* -u usque quo: CHIRON 25 battes . . . ponderosa -u, usque quo vena se demonstret.

e *pro adiectivo et subst.* (*cf.* CIC. Marcell. 27 quid . . . est omnino hoc ipsum '-u', in quo est aliquid extremum?): CIC. Cato 69 o di boni! quid est in hominis natura -u? VERG. Aen. 10, 860 Phoebe, -u, res si qua -u mortalibus ulla est, viximus. PROP. 2, 25, 34 invidiam quod habet, non solet esse -u. AVG. serm. 124, 4 quid -u est, ubi finis est? (301, 9). in psalm. 30 enarr. 2 serm. 1, 8 non est -u quod habet extremum. 36 serm. 1, 10 (*syn.* diuturnum). 145, 8. SEDVL. carm. pasch. 2, 17 nihil esse -u cum fine (*cf.* op. pasch. 2, 1 diutinum). VEN. FORT. carm. 3, 18, 19 sit tua vita -u (4, 24, 1).

2 *i. q. dudum, pridem, olim* (*cum adiect. l. 68. 69. 72. 73. 76*): OV. fast. 4, 649 silva vetus nullaque -u violata securi. 5, 17. 284 idque -u licuit. SEN. Thy. 1023 hos . . . -u expetitos. CVRT. 4, 4, 19. LVCAN. 7, 409 damnata -u Romanis Allia fastis. SIL. 1, 658 per vos culta -u Rutulae primordia gentis. STAT. Theb. 10, 512 inarata -u Pangaea. 10, 875 mentita -u Thebarum fabula. QVINT. decl. 330 p. 300, 1 finiat invisam -u (*cf.* 335 p. 318, 1 olim) vitam. TAC. Germ. 5 pecuniam probant veterem et -u notam. 36 nimiam ac marcentem -u pacem. hist. 3, 7 desiderata -u res. ann. 5, 11 -u aucta discordia. 15, 64 Statium -u sibi . . . probatum. PLIN. epist. 7, 6, 12 cum omnes me ut -u responsurum intuerentur. 8, 18, 8 -u vidua, mater olim. SVET. Tib. 74 *cinis* extinctus iam et -u frigidus. FRONTO p. 237, 25 N. *Periandro* cognitus acceptusque -u fuerat. APVL. apol. 66 qui mos . . . -u exolevit. AVSON. 174, 24 anticipasse -u, quae modo participas. SYMM. epist. 1, 20, 3 virium, quas -u morbus exhausit. AMM. 14, 2, 1 -u perduelles spiritus. 14, 11, 11 provinciae -u fessae (*cf.* 25, 1, 18. 25, 8, 4). 22, 7, 7 rectores . . . -u exploratos (26, 1, 3). VEG. mil. 3, 10 p. 92, 19 omissa -u nemo quaesivit. MART. CAP. 9, 910. *nota abundanter, ut videtur*: FRONTO p. 132, 17 N. quamquam me -u cum ista valetudine vivere iam pridem pigeat taedeatque.

3 *i. q. tarde, lente* (*cf. p. 1566, 20*): SEN. contr. 2, 3, 10 si non impetro, ut vivam, hoc certe impetrem, ne -u moriar (*ibid. iterum.* SEN. epist. 93, 3. 101, 13 AVG. civ. 3, 28). CELS. 7, 6, 2 p. 311 M. ista et ex parvulo incipiunt et -u paulatimque increscunt (*cf.* CVRT. 7, 8, 14 arbores magnas -u crescere, una hora extirpari). SEN. nat. 3, 27, 2 momento fit cinis, -u silva. 3, 27, 10 fit caelum gravius ac sic -u malum ex malo colligit (MART. epigr. 22, 2). 7, 27, 3 cum illud *sidus* exiguo tempore ascendat, illud -u proferatur (*syn.* tardissime). epist. 24, 20 ultima hora . . . mortem . . . consummat: tunc ad illam pervenimus, sed -u vēnimus. CARM. epigr. 1553, 6 (*saec. I/II*) vivas pluribus *annis* et -u ⟨se⟩nescas.

4 **iamdiu, tamdiu, quamdiu**: a ˣiamdiu (*cf. etiam p. 1559, 32. non legitur apud* TAC. [*qui* iamdudum *semel*, iampridem *18ies*, pridem *saepe*] *neque in* DIG. [iamdudum *bis*]): *nota separationem*: CIC. ad Q. fr. 3, 1, 21 iam enim -u. *cf.* OV. ars 2, 476 iamque -u (LVCAN. 7, 831). HOR. carm. 4, 5, 2 iam nimium -u. -u iam *legitur*: LIV. 25, 7, 11 MELA 1, 38 PLIN. nat. 15, 57. 19, 40. 25, 2. 32, 59 (*at* iam -u: 34, 5). QVINT. decl. 252 p. 30, 2 PLIN. epist. 1, 22, 1. *nota* iam -ius: CIC. Catil. 1, 10 Sest. 69 Lael. 104. *i. q. olim, iam pridem, iam dudum* (*cf.* NON. p. 127 pro olim. GLOSS. πάλαι. ἤδη. ἐκ πολλοῦ. olim. IV 412, 40 iamprimum: iamdiu. *cf. syn.* iam pridem: TER. Eun. 517 CIC. Catil. 1, 2. *cf.* de orat. 3, 62 *et* fin. 2, 35 iam -u, *at* off. 1, 6 *eadem de re* iampridem): *antiquissima exempla*: LIV. ANDR. trag. 15 quod sit factum iam -u (NON. p. 127 pro 'olim'. *cf.* ENN. scaen. 21 PLAVT. Most. 476. *cf.* Asin. 251 iam -u est factum, quom. Persa 822 iam -u factum, postquam. Amph. 302 iam -u est, quod). PLAVT. Cist. 156 fuere Sicyoni iam -u Dionysia. Epid. 11 quam . . . te iam -u perdidisse oportuit. Men. 239 acum invenisses, si appareret, iam (tam *codd.*) -u (241). Most. 951 emigravit iam -u ex hisce aedibus (*cf.* TVRPIL. com. 79). ACC. trag. 14 iam -u inflammari Atridae naves vidissent tuas. *et sic passim legitur, cf. infra iuncturas. non minus vetus est usus cum verbis, quae significant aliquid ex longo tempore usque ad praesens loquentis tempus pertinere* ('*seit langem*'): PLAVT. Curc. 171 sane haud quicquamst, magis quod cupiam iam (tam *codd.*) -u. Men. 96 ad Menaechmum hunc eo, quo iam -u sum iudicatus. 379. Poen. 1199. Pseud. 233 iam -u ego huic bene et hic mihi volumus. 261 iam -u scio. TER. Eun. 100 iam -u aliquam causam quaerebat senex. 1002. Ad. 931. *et sic passim legitur. nota ellipsin*: CIC. Att. 7, 13ᵃ, 1 facinus iam -u nullum civile praeclarius. *cf.* 13, 21, 7. *opp.*: nunc: TER. Eun. 1001 CIC. de orat. 1, 38. initio: CIC. Att. 1, 19, 9. nostra aetate: CIC. div. 2, 117. iam -u saepe: PLAVT. Persa 848.

iuncturae selectae: a *verba*: abesse: CIC. ac. 1, 14 LIV 26, 13, 1 HOR. carm. 4, 5, 2. abicere: CIC. fin. 2, 35. accersere: LIV. 38, 30, 1. adhibere: LIV. 22, 8, 5. 36, 6, 7. alere: CIC. Caecin. 13. animadvertere: LIV. 39, 28, 1. audire: CIC. Verr. 4, 50. cogitare: CIC. leg. agr. 1, 22 Catil. 1, 17 Cato 18 ad Q. fr. 3, 1, 21 (ex-: QVINT. decl. 252 p. 30, 2). comparare: CIC. Verr. 4, 21 Mur. 85. contingit: CIC. de orat. 1, 164. cupere: PLAVT. Curc. 171 (tam *codd.*). LIV. 24, 29, 3. debere: CIC. Verr. 2, 48 Catil. 1, 17 Flacc. 54. desiderare: LIV. 22, 8, 5 EDICT. imp. Diocl. 1, 16. destinare: FLOR. epit. 2, 6, 9. dicere: CIC. Verr. 5, 105 de orat. 1, 255 fin. 3, 26. *cf.* loqui: CIC. de orat. 2, 232 off. 1, 143. diligere: CIC. Scaur. 8 epist. 13, 55, 1. expectare: CIC. ac. 1, 3 Att. 6, 9, 1. flagitare: CIC. div. Caec. 26 leg. 1, 5. frui: PLIN. epist. 7, 9, 1. gerere: CIC. inv. 1, 39 MELA 1, 38. habitare: LIV. 39, 34, 2. haerere: PLIN. epist. 1, 22, 1. imminere: LIV. 4, 25, 9. interire: CIC. de orat. 3, 43. intermittere: CIC. de orat. 3, 153 LIV. 3, 38, 8 PLIN. epist. 9, 13, 21. invenire: PLAVT. Men. 239. 241 LIV. 5, 2, 2 PLIN. nat. 15, 57. loqui: *supra l. 48.* machinari: CIC. Verr. 1, 15 Catil. 1, 2. moliri: LIV. 6, 21, 1. 38, 31, 4. poscere: LIV. 28, 42, 18. postulare: CIC. leg. 1, 5. 8. quaerere: TER. Eun. 1000 CIC. Cluent. 71 rep. 1, 70. scire: PLAVT. Pseud. 261. tenere: CIC. Verr. 6, 16. prov. 31 (con-: Catil. 1, 21 p. red. ad Quir. 1. de-: RHET. Her. 4, 37, 49. sus-: CIC. Sest. 69). torquere: CIC. de orat. 1, 47. velle: LIV. 32, 21, 36. versari: CIC. Catil. 1, 10. 31 Cael. 3. vivere: LIV. 3, 67, 2. 40, 9, 8. b *adi.*: aeger, affectus: SEN. dial. 12, 13, 1. aversus: LIV. 24, 13, 8. cupidus: LIV. 41, 17, 6. dubius: LIV. 43, 18, 3. expers: AMM. 20, 5, 8. ignotus: AMM. 30, 4, 12. infestus: LIV. 23, 2, 3. infidus: LIV. 7, 42, 8. notus: CIC. Deiot. 41 AMM. 30, 4, 12. *cf.* CIC. Phil. 3, 8. Att. 5, 15, 8 OV. ars 2, 476 APVL. Socr. 2 p. 122.

etiam -u (**-ius**): CIC. Font. 17 (*cf.* ac. 2, 59 nimium etiam -u. Att. 1, 2, 1 *p. 1561, 13*).

b ˣ**tamdiū** (*cf. etiam p. 1561, 69*). *in codd. hic illic* tandiu *scribitur, cf. ex. gr.* ANON. med. ed. Piechotta 136. 137 (*cod. Voss. saec. VI*). *nota separationem*: PLAVT. Mil. 1201 TER. Hec. 305 CIC. ad Q. fr. 2, 13, 2. *cf.* PLAVT. Mil. 628 tamine . . . -u. GLOSS. ἐπὶ τοσοῦτον. ἕως τοσούτου. μέχρι πολλοῦ. α *comparatione non indicata, potius ex animo vel condicione loquentis supplenda* (*saepe quasi deictice*): PLAVT. Asin. 226 haecine te esse oblitum, in ludo qui fuisti tamdiu? Bacch. 237 nostrum tamdiu ibi desidere . . . filium. Cas. 804 tamdiu intus remorantur (*cf.* Rud. 440 demoratam. Phorm. 572 commorabare [CIC. inv. 2, 109]. CIC. Phil. 11, 26 morari). Mil. 628 tamine tibi diu videor vitam vivere? (1081 CIC. nat. deor. 3, 83 SEN. contr. 7, 3, 2 CVRT. 6, 10, 25 *al.*). Most. 787 Poen. 548. 1266 quî lubet tamdiu tenere collum? Stich. 2ᵃ quae *Penelope* tamdiu vidua viro suo caruit (CIC. Brut. 157 nat. deor. 1, 22). TER. Hec. 84. 305 quae *ira* tam permansit -u. 645 nosne hoc celatos tamdiu! Phorm. 165. CIC. Catil. 2, 17 cur tam -u de hoste loquimur? (Phil. 12, 6. *cf.* Flacc. 94

[*Hofmann*]

disputo [div. 2, 51]. Planc. 63 dicere [PLIN. epist. 4, 16, 2]). Att. 13, 2, 3 abesse tam -u (epist. 2, 1, 2. 6, 4, 3). *et passim cum similibus verbis legitur, nota iuncturas*: CIC. p. red. in sen. 13 tam eximia virtus tam -u cessavit. NEP. Eum. 11, 2 tam -u tamque valde. LIV. 1 pr. 11 tantus ac tam -u. SEN. dial. 12, 8, 2 tam -u ac tam fideliter. PLIN. epist. 1, 12, 8. 2, 10, 1. 3, 16, 10. 8, 5, 2 SVET. Tib. 51, 1 VLP. dig. 48, 19, 6 pr. AVG. civ. 2, 21 p. 82 D. 4, 9. *opp.* diutius: CIC. Att. 13, 2, 3 SEN. epist. 63, 13. olim: QVINT. decl. 335 p. 318, 1. *etiam de praeterito tempore dicitur, cf.* CIC. Verr. 6, 21 tam -u fuit Apollonius in carcere. PLIN. nat. 7, 215 tam -u (*i. ad id tempus*) populo Romano indiscreta lux fuit. *nota ellipsin*: CIC. Verr. 6, 75 piratam vivum tenuisti ... cur tam -u? (*cf.* Catil. 3, 16 Pis. 68 Att. 9, 6, 5 PORPH. Hor. epist. 2, 2, 102). Att. 1, 2, 1 abs te tam (etiam *Med.*) -u nihil litterarum? (*cf.* PLIN. epist. 2, 2, 1). 12, 6, 4 Atticam tam -u doleo (*O. E. Schmidt*, Atticiam doleo diu *M*), *sc. febri laborare*. FLOR. Verg. p. 184 quid tu ... tam -u in hac provincia? *cum nominibus*: LIV. 35, 14, 9 populi Romani tam -u principis in ea terra. APVL. apol. 68 in ipso aetatis suae flore tam -u vidua. *β additis particulis (coniunctionibus) correlativis*: tamdiu — quamdiu *c. ind.* (*i.* '*dum*'; *cf. infra l. 54*): CIC. Verr. 2, 25. 51. 3, 67. 4, 57. 6, 86 dom. 79 Sest. 69 Balb. 60 Pis. 68 Marcell. 34 de orat. 2, 94. 3, 7 rep. 5, 9 fin. 2, 78 Tusc. 3, 75 nat. deor. 2, 23 Att. 9, 4, 1 epist. 12, 19, 2 LIV. 34, 6, 17 SEN. contr. 2, 1, 36. 9, 3, 3 VAL. MAX. 6, 5 ext. 1. 8, 13 ext. 3 SEN. clem. 1, 4, 2 benef. 3, 16, 2. 4, 11, 5. 5, 5, 2 nat. 7, 4, 4. 7, 8, 1 dial. 3, 7, 3. 9, 3, 4. 11, 8, 4 epist. 9, 9. 76, 3 *bis*. 88, 1. 102, 30. 104, 19 COLVM. 8, 5, 24. 12, 21, 2. 12, 30, 1 QVINT. decl. 293 p. 164, 24. 338 p. 334, 2. 347 p. 368, 15 IVLIAN. dig. 22, 1, 25, 2. 50, 16, 206 GAIVS inst. 1, 186. 4, 105 PAPIN. dig. 31, 69, 1. 41, 2, 46 pr. 41, 2, 47. 45, 1, 115, 2 VLP. reg. 26, 3 dig. 1, 9, 8. 2, 4, 10, 8. 4, 6, 12. 4, 6, 38, 1. 9, 4, 42, 2. 10, 2, 8, 1. 10, 2, 20, 3. 13, 1, 8 pr. 25, 3, 5, 26. 26, 7, 7, 13. 27, 4, 3, 4. 40, 9, 30, 3. 41, 1, 23, 1. 41, 1, 44. 43, 26, 1, 1. 43, 26, 2, 2. 47, 6, 1, 3 PAVL. dig. 6, 3, 1 pr. 37, 4, 6, 4. 43, 24, 20, 2. 46, 5, 2, 1. 50, 17, 89 MOD. dig. 33, 1, 6. 38, 7, 5, 1 TERT. idol. 15 nat. 1, 6. 7 anim. 17 adv. Hermog. 3 p. 130, 9 PORPH. Hor. epist. 1, 20, 9. 28 IVST. 15, 2, 13 PRISCILL. tract. 10, 136 VEG. mil. 3, 7 HIER. epist. 9, 3. 54, 3, 2 in Matth. 19, 23 p. 149 V. AVG. civ. 21, 11 p. 512 D. SVLP. SEV. epist. 1, 14 MART. CAP. 4, 387. *nota* tamdiu — quanto tempore: CHIRON 12. tamdiu — quam: CIC. Brut. 4. 236 Att. 10, 14, 1 CELS. 7, 26, 5 F p. 352, 19 M. SEN. dial. 6, 22, 1 PLIN. epist. 3, 16, 10 FIRM. math. 6, 29, 14 PORPH. Hor. epist. 2, 2, 102. tamdiu — dum (*c. ind. et c. coni. i.* '*donec*'): CIC. S. Rosc. 78 Verr. 5, 6 Catil. 3, 16 Flacc. 41 Phil. 8, 27 Tusc. 5, 96 Cato 41 off. 2, 43 Att. 9, 6, 5 epist. 9, 12, 1 SEN. dial. 10, 16, 1 COLVM. 7, 6, 8. 8, 5, 21. 11, 3, 51. tamdiu — donec: SEN. contr. 2, 6, 8. 9, 4, 6 SEN. benef. 5, 1, 5. 6, 32, 2 nat. 3, 15, 5. 6, 9, 3 dial. 5, 21, 3 epist. 70, 23. 120, 7. 121, 8 CVRT. 5, 9, 4. 6, 5, 4 COLVM. 11, 3, 48. 12, 6, 2. 12, 18, 6. 12, 24, 1. 12, 25, 2 SCRIB. LARG. 23 PLIN. nat. 10, 153 QVINT. decl. 335 p. 318, 2 FLOR. epit. 1, 7, 10. 1, 10, 8 VLP. dig. 13, 1, 10, 2. 34, 1, 14 pr. (*c. ind. i.* '*quamdiu*'). PORPH. Hor. epist. 1, 18, 61. 2, 1, 47. 148 GARG. MART. med. 42 ITIN. [Silv.] 5, 9. VVLG. num. 10, 21 (ἕως). IV reg. 6, 25 Ruth 2, 21. 23 HIER. epist. 9, 3 AVG. civ. 19, 12 p. 376 D. SVLP. SEV. dial. 1, 14, 1. 1, 19, 2 ANON. med. ed. Piechotta 137. tamdiu — quoad: CIC. off. 1, 2 VLP. dig. 42, 4, 5, 1 (*i.* '*quamdiu*'). IVST. 11, 9, 9. *cf.* quousque: PAVL. FEST. p. 106 GARG. MART. med. 40 VITA Radeg. (Script. rer. Merov. II) 15. *nota* tamdiu — quamdiu *c. coni.* (*sero i.* '*donec*'): IAVOL. dig. 45, 1, 106 VLP. dig. 5, 3, 20, 5. 7, 4, 15. 10, 2, 8, 2 (*incert.*). 11, 4, 18. 27, 10, 1 pr. 30, 49, 2. 33, 9, 1. 37, 9, 1, 27. 49, 7, 1, 1. TERT. anim. 40 *syn.* donec. CYPR. epist. 11, 1. 56, 2. 59, 11 SPART. Hadr. 21, 1 LAMPR. Hel. 29, 7 FIRM. err. 6, 9 math. 5, 1, 16. 5, 3, 6. 10. 15. 32. 44. 46. 51. 58. 5, 4, 21. 24. 6, 31, 67 *bis* PELAGON. 84. 86 CLAVD. DON. Aen. 2, 136. 3, 294. AVG. epist. 46, 4 SORAN. p. 70, 8 p. 92, 9 VINDIC. epist. ad Pentad. p. 490 CASSIAN. conl. 12, 16, 1. 14, 13, 1 VICT. VIT. 1, 33. 3, 7 ENNOD. opusc. 1, 47 p. 274, 7 PASS. Andr. long. 2 LEX Visig. 9, 1, 12. tamdiu — ut (*consec.*): CIC. ac. 2, 69 AVG. civ. 4, 6 p. 153 D. 16, 8 p. 137. 16, 28 p. 172. *nota* ut *i.* '*donec*': PALLAD. 1, 15 PELAGON. 85 ANON. med. ed. Piechotta 136. *cf.*

ita diu *sim.*: CIC. Cluent. 88 ita multum agitata, ita -u iactata ista res est, ut (Brut. 174 CAEL. Cic. epist. 8, 5, 2). BELL. Afr. 48, 5 haud ita -u commoratus (*cf.* CIC. Brut. 233 non ita -u. *nota*: AMM. 27, 11, 3 haud tam -u). MELA 2, 11 ut illa *pabula* durant, ita -u statam sedem agunt *Nomades*. *cf.* **adeo diu:** SEN. contr. 7, 6, 17 *loco corrupto*. APVL. met. 3, 22. **sic diu:** CELS. 2, 7, 32 p. 65 M.

c *quamdiu. quamdius (*cf.* CONSENT. gramm. V 392, 2 quandius pro quandiu *in enumeratione barbarismorum*) *legitur*: CORP. VI 13101. 31852. quand- (*cf. supra l. 72. p. 1563, 33*) *legitur hic illic in codd.* (*cf. l. 72*) *et*: CORP. VI 10231, 15. *cf.* quadius: CORP. VI 31852. GLOSS. ἐφ' ὅσον, ἐπὶ πόσον. ἕως τίνος. ἕως τοῦ. ἕως πότε. ὅπως ἐπὶ πολύ. usque quo. *α in enuntiato interrogativo et directo quod dicitur et obliquo (nota separationem*: CIC. rep. 6, 22 SEN. dial. 10, 11, 1. quam non -u: BRVT. et CASS. Cic. epist. 11, 3, 4 SEN. dial. 6, 21, 1. 10, 11, 1. *coniunct.* quotiens: SEN. contr. 4 pr. 7 SEN. epist. 55, 9 APVL. apol. 73. *opp.* quanto -ius: SEN. dial. 12, 10, 4. quam bene: SEN. epist. 22, 17. 77, 20): PLAVT. Capt. 980 quam -u id factum est? (*cf.* Amph. 692 quamdudum). CIC. inv. 2, 176 quo quidque animo ... quo tempore, quamdiu fiat. Quinct. 33 tempus quamdiu diceremus praestitueres (S. Rosc. 89). Catil. 1, 1 or. frg. A VII 52 M. rep. 6, 22 leg. 1, 52 Tusc. 1, 105 Brut. 138 orat. 209 Att. 5, 5, 2. 10, 8, 2. 12, 11, 1. 12, 37, 2. 12, 40, 5 epist. 15, 20, 3 NEP. Att. 20, 1 LIV. 2, 32, 6. 25, 28, 6. 38, 9, 2 SEN. contr. 1, 1, 17. 1, 4, 1. 9, 6, 3 VELL. 2, 130, 4 SEN. clem. 1, 10, 1. benef. 4, 11, 4 *syn.* quantum temporis. nat. 1, 3, 12. 5, 24, 3 dial. 10, 7, 2 epist. 60, 2. 61, 2. 63, 8 *et saepe in hoc libro.* PS. SEN. mon. 121 CVRT. 7, 8, 21 PLIN. nat. 1, 15, 1—8. 7, 4. 34, 1 STAT. silv. 3 pr. 20 MART. 10, 74, 2 QVINT. decl. 298 p. 177, 7. 307 p. 207, 10. 319 p. 253, 6 PLIN. epist. 5, 4, 4 AVR. Fronto p. 29, 12 N. p. 56, 16 POMPON. dig. 21, 2, 16, 2 MARCELL. dig. 35, 2, 55 ITALA Luc. 9, 41 (Tert. adv. Marc. 4, 23 p. 497, 4; ἕως πότε, VVLG. usquequo). Ioh. 10, 24 (Aug. c. Faust. 12, 44; VVLG. quousque). COMM. apol. 1004 instr. 1, 25, 1 AVSON. 303, 3 VVLG. num. 24, 22 psalm. 12, 2 (ἕως τίνος). Marc. 9, 19 (ἕως πότε). *al. nota*: PLAVT. Pseud. 1044 quid tu intus quaeso desedisti quam (tam *coni. Acidalius*) diu? *cum ellipsi verbi*: CIC. Att. 12, 40, 5 quod quaeris, quamdiu hic (*sc. futurus sim*): paucos dies. 13, 21, 5 hui, quamdiu de nugis! LIV. 22, 39, 16 (*suppletur* sedet). SEN. dial. 10, 17, 1 sollicita cogitatio: haec quamdiu? LVCIF. Athan. 2, 20 sed quamdiu (*i. quod longum dico*) de his cum incredulo, cum proposuerim *eqs.* *β in enuntiato relativo* (*semel legitur in hexametro, separate*: CIRIS 123, *praeterea separatur*: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 21 [*opp.* quotiens]. proinde ... -u quam: PLAVT. Truc. 324. *tertio loco positum*: AVG. civ. 12, 6 p. 520 D. *secundo loco*: MART. CAP. 4, 387 p. 120, 19): Ⓘ *proprie i. quanto tempore, dum* (tamdiu — quamdiu *v. supra p. 1561, 19 sqq., nota*: CIRIS 123 quam ... -u ..., tam): PLAVT. Truc. 324 si proinde amentur, mulieres -u quam lavant, omnes amantes balneatores sient. LEX Vrson. (Corp. II 5439) 63, 7 quamdiu apparuissent. MIM. inc. Cic. de orat. 2, 273 quam -u ad aquas fuit, nunquam est mortuus. CIC. Verr. 2, 71 quamdiu tacuit. 2, 88 quamdiu adsunt ei qui imperant (dom. 59 Att. 6, 5, 1 NEP. Att. 3, 2). 2, 119 quamdiu fuit designatus. 3, 58 quamdiu tecum in provincia fuit (*cf.* epist. 13, 50, 1 Brundisii. NEP. Hann. 5, 4 Att. 4, 1 QVINT. decl. 254 p. 44, 4 *al.*). 4, 121 quamdiu intellegebant. 6, 212 quamdiu vixit (SEN. contr. 2, 2, 3. 7, 5, 1 SEN. epist. 76, 3 PETRON. 43, 7. 45, 9 PLIN. nat. 8, 94 QVINT. decl. 267 p. 89, 25 MARCELL. dig. 24, 3, 57 PAPIN. dig. 35, 1, 74 VLP. dig. 7, 3, 1 pr. *et saepe* TERT. resurr. 43 ITALA I Cor. 7, 39 [Cypr. testim. 3, 62; ἐφ' ὅσον χρόνον, VVLG. quanto tempore]. QVEROL. p. 19, 5 HIER. adv. Pelag. 2, 5 AVG. civ. 9, 14 *al.* PS. MATTH. euang. 12, 4 CORP. VI 13101. 15106, 7. *cf.* SEN. epist. 104, 20 convixeris. SCAEV. dig. 34, 4, 30 pr. advixerit). CIC. Catil. 1, 6 quamdiu quisquam erit, qui (SEN. dial. 6, 1, 3). Cael. 31 habuit quamdiu voluit (Phil. 2, 84 ad Q. fr. 1, 1, 21 LEX Pap. Popp. [Dig. 24, 2, 11]. PLIN. epist. 6, 2, 3. 7, 3, 2. 10, 45 IVLIAN. dig. 30, 84, 13 SCAEV. dig. 39, 5, 32 PAPIN. dig. 8, 1, 4 pr. VLP. dig. 24, 2, 11 pr. *al.*). *al.* Tusc. 4, 77. 5, 14 off. 2, 2. 26. 3, 100. Brut. 273 quamdiu auctoritati meae paruit. Att. 1, 16, 1. 11, 10, 2 quid est ubi acquiescam nisi quamdiu tuas litteras lego? epist. 14, 1, 3. 14, 3, 2. ad Q. fr. 1, 3, 5 quamdiu tibi opus erit (SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 5. *cf.* NEP. Them. 9, 2 necesse fuit. SEN. epist. 104, 2 oportet). VARRO rust. 2, 2, 14 quamdiu admissura fit. CAES. Gall 1, 17, 6 quamdiu potuerit (SEN. dial. 3, 6, 3. 4, 9, 3 NERAT. dig. 28, 5, 55 PAPIN. dig. 31, 67, 7 *et saepe*. AMM. 14, 10, 2 [quamquam diu *codd.*]). NEP. Epam. 10, 3. 4 Eum. 5, 7. Hann. 13, 3 quamdiu fortuna passa est (COLVM. 12, 44, 2). PAVL. FEST. p. 131 quamdiu id ... mansisset (PLIN. paneg. 52, 4 IVLIAN. dig. 6, 1, 59 GAIVS inst. 2, 136 PAVL. dig. 1, 9, 6 pr. *et saepius* AVG. civ. 19, 12 p. 375 D. 19, 24 p. 400. *cf.* SEN. benef. 5, 4, 1 permanet. IAVOL. dig. 7, 1, 53 remanet). SEN. contr. 1, 8, 14 quamdiu vires fuissent. 2, 3, 19 quamdiu licebit (7, 1, 2. 7, 6, 11 CVRT. 6, 9, 19 PETRON. 111, 12 PLIN. nat. 37, 202. *cf.* QVEROL. p. 40, 21 libuerit). 2, 6, 2. 3 pr. 4. 10, 1, 12 VELL. 1, 6, 3. VAL. MAX. 8, 14, 1 quamdiu Romanum imperium floreret (PLIN. nat. 15, 121). CELS. 3, 22, 9 p. 136 M. SEN. clem. 1, 23, 1 benef. 3, 3, 2. 5, 12, 5 dial. 5, 16, 1. 6, 7, 1. 12, 2, 6 *et passim in his libris.* nat. 1 pr. 5. 4, 2, 22. 5, 13, 4. 7, 1, 1 epist. 9, 17. 19, 7. 25, 2. 74, 25 *al.* CVRT. 7, 4, 20. 9, 2, 25 COLVM. 4, 24, 7. 7, 3, 18. 12, 38, 7. 12, 52, 13 PLIN. nat. 8, 58. 117. 11, 119. 13, 38. 16, 29 *et saepe, nota coniunctiv.*: 23, 63 experimentum *vini faecis in cupa* demissa praebet lucerna, quamdiu extinguatur, periculum denuntians (28, 64. *cf. similiter sine certa causa*: IVLIAN. dig. 38, 2, 23, 1. 39, 1, 13, 1 POMPON. dig. 26, 1, 5, 1 GAIVS dig. 41, 2, 15 VLP. dig. 38, 4, 1, 8. 46, 3, 26 PAVL. dig. 4, 4, 14. 29, 7, 8, 6. 37, 4, 6, 4. 50, 17, 89). QVINT. inst. 5, 10, 117 decl. 260 p. 68, 29. 69, 19. 325 p. 281, 3 PLIN. epist. 4, 23, 2 paneg. 10, 4. 84, 6 SVET. Tib. 67, 3. IVLIAN. dig. 35, 1, 21 -u ignoraret. GAIVS inst. 2, 178. 3, 145. 184. 4, 25. VLP. dig. 11, 1, 6 pr. -u iuste deliberant (36, 2, 7, 3). *et saepe.* TERT. pudic. 7 adv. Marc. 1, 9 p. 301, 25. 4, 11 p. 450, 17 *al.* ITALA II Cor. 5, 6 (Ps. Cypr. epist. 4 p. 277, 10) quamdiu (LXX *aliter*, VVLG. dum) sumus in saeculo (*cf.* VVLG. Ioh. 9, 5 AVG. civ. 22, 23 p. 609 D.). ITIN. [Silv.] 9, 3 LVCIF. Athan. 1, 30 SYMM. epist. 4, 27 AMM. 22, 11, 7 VVLG. lev. 15, 25. deut. 11, 21 quamdiu (καθῶς) caelum imminet terrae. Esth. 5, 13 (ὅταν). psalm. 103, 33. 145, 2 II Macc. 14, 10. Matth. 9, 15 (ἐφ' ὅσον). Marc. 2, 19 (ἐν ᾧ). Rom. 11, 13 II Petr. 1, 13 AVG. civ. 1, 11. 25. 3, 10 p. 108 D. *et saepe.* SORAN. p. 91 CORP. XIII 2602. *incertum, an haec quoque temporaliter interpretanda* (*cf. p. 1563, 28*): ITALA II par. 15, 2 (Cypr. Fort. 8) dominus vobiscum est, quamdiu (VVLG. quia) estis vos cum ipso. ITALA (Aug. civ. 20, 5 p. 414 D.) *et* VVLG. Matth. 25, 40 *cf.* 45 quamdiu (ἐφ' ὅσον) fecistis uni ex (de) his fratribus ..., mihi fecistis. *nota ellipsin*: PLIN.

[*Hofmann*]

epist. 6,1,1 quamdiu ego trans Padum, tu in Piceno, minus te requirebam. ITALA Gal. 4,1 (codd. d e g Ps.Cypr. aleat. 3) quamdiu (ἐφ' ὅσον χρόνον, VVLG. quanto tempore) heres infans, sub procuratores et actores est. *syn.*: quoad: SEN. suas. 7, 8. *opp.*: cum: CIC. epist. 9, 15, 5 SEN. benef. 6, 3, 3 nat. 5, 12, 3. 6, 17, 1. 6, 18, 7 epist. 66, 19. 81, 28. 84, 6. 118, 12 CVRT. 3, 1, 5 PLIN. nat. 2, 68. 17, 153 IVLIAN. dig. 12, 1, 19 pr. GAIVS inst. 1, 61. 4, 78 VLP. reg. 10, 4 dig. 40, 5, 4 pr. AVG. civ. 4, 8 p. 155 D. 11, 31 p. 506 VINDIC. med. 13. ubi: CAEL. Cic. epist. 8, 14, 3 SEN. benef. 3, 21, 1 nat. 4, 11, 2. 4, 13, 5. 5, 2, 2. 5, 12, 4. 5, 13, 1. 2. 6, 17, 2. 6, 18, 1. 6, 28, 2 epist. 108, 10 VLP. dig. 13, 4, 2, 3 TERT. adv. Marc. 4, 16 p. 471, 20. ut: LIV. 34, 14, 9. postquam: PLIN. epist. 6, 1, 1. si: CELS. 3, 4, 8 p. 106 M. SEN. benef. 5, 20, 7 nat. 6, 14, 3. 7, 1, 4 epist. 94, 5. 115, 10 IVLIAN. dig. 41, 3, 33, 4. 47, 2, 57, 3 GAIVS inst. 1, 135. 2, 137. 4, 77 VLP. dig. 12, 2, 11 pr. 32, 11, 6. 41, 2, 13, 7. Ⓘ *c. coni. i. q. donec, usquequo* (tamdiu — quamdiu *v. p. 1561, 54 sqq.*): IVLIAN. dig. 23, 3, 46 pr. VLP. dig. 7, 1, 70, 1 -u ... suppleantur capita. rog. 1, 16 quamdiu horum quid fiat, is servus in bonis ... emptoris est. PAVL. dig. 7, 1, 60, 1. 35, 1, 84. 42, 5, 39, 1 (= sent. 5, 5ᵇ). 43, 20, 7 FIRM. err. 24, 2 math. 5, 2, 16. 5, 3, 13. 19. 5, 4, 2. 7. 12. 14. 15. 22 SYMM. epist. 7, 130. 9, 124 AMM. 22, 15, 23. PELAGON. 18 faucibus infunde, quamdiu sanus sit. 60 *al.* CLAVD. DON. Aen. 1, 365 VEG. mil. 3, 9 VVLG. deut. 22, 2 quamdiu (ἕως ἄν) quaerat ea frater tuus. DIDASC. apost. 75, 28 THEOD. PRISC. eup. faen. 9. 10 (quousque *pars codd.*). 11. 15 BOETH. mus. 1, 33 ORIBAS. eup. 4, 33. 61 syn. 7, 15. *adde c. ind. perf.* (*cf.* donec): AMM. 25, 3, 12 quamdiu ... nox diremit certamina. 26, 10, 14. *audacius c. ind. praes.*: SYMM. epist. 8, 3 sollicitatus pendeo animo, quamdiu de te secunda cognosco. Ⓘⓘ *i. q. quod, quia* (*cf. p. 1562, 81*): TRACT. c. Arrian. p. 11, 7 quamdiu constet nos non do assumpta, sed de assumptrice substantia disputare. *adde* **quamvis diu**: CIC. S. Rosc. 91 posset ea quamvis -u dicere. CELS. 2, 15, 5 p. 86 M. **quamdiucumque**: HIER. adv. Pelag. 1, 7 AVG. civ. 10, 30 p. 452 D. 11, 11 p. 478 persev. 6, 10. INSCR. Notiz. degli scavi 1912 p. 156, 43 (*saec. III p. Chr.?*) quandiucumque. **quamdiulibet**: PS. PRIMAS. in II Cor. p. 564ᴬ.

B *translate de loco i. q. per longum spatium*: CIC. Arat. 15 quae *catenae* -u diversae per lumina serpunt. MELA 1, 10 -u sicut illud *pelagus* incedit ita sua litora porrigit *Asia*. 1, 11. 19 *Hispania* in occidentem -uque etiam ad septentrionem diversis frontibus vergit. 1, 50. 2, 7 -u qualis natus est defluit *Hypanis* (3, 5). 2, 8 -u Danuvius est, deinde ... fit Hister. 2, 58 inter superum mare et inferum excurrit *Italia* -u solida (3, 24). 2, 63. 3, 21. 41. 77. PS. QVINT. decl. 1, 11 -u ... in secretam domus partem revertendum est.

C *iuncturae verbales selectae* (*verba composita plerumque posita sunt sub simplicibus cf. etiam p. 1566, 80*): 1 *verba ad actionem mentis vel sensus pertinentia*: a *de cogitando, dubitando sim.*: aestuare: CIC. Att. 7, 13ᵇ, 5 AMM. 15, 8, 1 BOETH. mus. 1, 10. agnoscere: CVRT. 8, 4, 16. cogitare: PLAVT. Most. 84 CATO agr. 3, 1 RHET. Her. 4, 11, 16 CIC. inv. 1, 1 ac. 1, 4 Tusc. 3, 34 *al.* SEN. benef. 2, 2, 2 epist. 3, 2. 48, 1. 76, 35 CVRT. 5, 10, 5 QVINT. decl. 351 p. 381, 11. 388 p. 434, 22 APVL. met. 5, 20. 8, 2. colligere: CIC. div. in Caec. 72 dom. 63 SEN. suas. 5, 4 SEN. nat. 6, 6, 3 epist. 24, 3. comperire: PLIN. nat. 17, 30. considerare: CIC. har. resp. 3 VAL. MAX. 7, 2 ext. 5 PLIN. epist. 7, 27, 15. consultare: PLAVT. Curc. 207 LIV. 23, 28, 9. contemplari: VELL. 2, 107, 2 SEN. epist. 115, 4 CVRT. 4, 1, 25 FRONTO p. 147, 17 N. credere: OCTAVIA 540 QVINT. inst. 9, 2, 43 SOL. 52, 4 SEN. contr. exc. 5, 2. cunctari: OV. am. 3, 5, 25. 41 EPICED. Drusi 253 LIV. 25, 18, 11. 26, 38, 7. 34, 41, 9 VELL. 2, 103, 2 SEN. clem. 1, 14, 2 CVRT. 4, 13, 20. 5, 11, 3. 6, 5, 8 SIL. 13, 404 TAC. hist. 4, 36 SVET. Iul. 81, 4 Aug. 8, 2 Cal. 4 Claud. 21, 6 Galba 9, 2 Dom. 2, 3 *al.* deliberare: CIC. inv. 2, 105 Q. Rosc. 45 APVL. met. 3, 26. 8, 3. AMM. 16, 10, 17. 31, 3, 8 (*cf.* librare: 16, 10, 21. 17, 5, 9. 18, 2, 18). differre: QVINT. decl. 319 p. 253, 10 AVR. Fronto p. 14, 2 N. SOL. 17, 10 SIDON. epist. 3, 1, 3. discere: SEN. Tro. 633 epist. 30, 4. 33, 8. 76, 1 NEMES. ecl. 4, 57. dubitare: PLAVT. Capt. 455 CIC. orat. 1 off. 1, 118 BELL. Alex. 63, 4 OV. met. 8, 443. 13, 940. 15, 540 SEN. contr. 2, 1, 3 SEN. Phoen. 442 Thy. 724. 1087 nat. 6, 9, 2 STAT. silv. 1 pr. 2 TAC. ann. 2, 65. 12, 54 MARCELL. dig. 28, 4, 3. ducere (*i. morari*): LIV. 4, 53, 5. examinare: SEN. nat. 4 pr. 16. existimare: PLIN. nat. 6, 81 QVINT. inst. 11, 3, 8. expectare: CATVLL. 62, 2 BELL. Alex. 14, 5 OV. met. 13, 183 SEN. contr. exc. 3, 6 SEN. epist. 78, 29. 114, 16 CVRT. 3, 12, 10 IVV. 8, 87 TAC. ann. 15, 19 PLIN. epist. 4, 9, 23 SVET. rhet. 25 p. 122 *al.* experiri: SEN. epist. 54, 4. haerere: PHAEDR. app. 21, 7 SEN. dial. 2, 14, 4 epist. 121, 1 CVRT. 10, 5, 11 LVCAN. 3, 645. haesitare: SEN. nat. 6, 8, 1 PLIN. epist. 10, 31, 2 APVL. apol. 33 AMM. 17, 13, 21 ignorare: CIC. Att. 5, 20, 8 AMM. 15, 9, 2. 26, 1, 12. librare: *supra l. 60.* luctari: OV. met. 7, 10. 14, 701 Ib. 125 VELL. 2, 63, 3 SEN. Phoen. 142 clem. 1, 8, 1 benef. 5, 21, 2 CVRT. 3, 1, 18 STAT. Ach. 1, 335 (con-: SVET. Dom. 17, 2. ob-: CVRT. 4, 8, 8 MEROB. poet. 12. re-: CVRT. 8, 2, 11 QVINT. inst. 1 praef. 1). meditari: LVCR. 4, 1182 LIV. 42, 52, 3 SEN. dial. 1, 2, 10 QVINT. inst. 2, 11, 5 TAC. ann. 4, 57. 14, 1. meminisse: RHET. Her. 3, 22, 35 CIRIS 140 CELS. 3, 16, 2 p. 122, 2 M. morari: PLAVT. Cas. 606 Mil. 1310 BELL. Alex. 55, 2 VELL. 2, 80, 2. 2, 104, 2 PETRON. 12, 3. 126, 13 MART. 6, 30, 4 QVINT. inst. 3, 2, 1. 4, 1, 34 decl. 279 p. 139, 31 TAC. hist. 2, 47 (com-: CAES. civ. 1, 42, 4 QVINT. decl. 257 p. 51, 11 VERVS Fronto p. 132, 6 N. de-: PLAVT. Epid. 376. ro-: CATVLL. 61, 201). nolle: SEN. benef. 1, 1, 8 epist. 55, 1 CVRT. 10, 7, 12. nosse: AVG. civ 2, 13 p. 68 D. pendēre (*i. incertum esse*): PLAVT. Merc. 166 SEN. Tro. 915 benef. 2, 5, 1 SIL. 9, 356 PLIN. epist. 4, 9, 1. pensare: SIL. 7, 223 AMM. 14, 10, 10. pensitare: TAC. ann. 12, 17 PLIN. epist. 1, 8, 9. 4, 15, 8. putare: OV. fast. 6, 295 STAT. silv. 3, 4, 9 SOL. 53, 1. quaerere: CIC. Sull. 73 OV. met. 1, 307. 5, 518. 14, 453 SEN. contr. 1 pr. 5 SEN. benef. 1, 12, 3 nat. 1 pr. 13 LVCAN. 5, 189 PLIN. nat. 8, 185 SIL. 1, 7 STAT. Theb. 11, 599 silv. 1, 2, 275. 3, 2, 21 MART. 4, 23, 1. 4, 71, 1. 5, 56, 2 QVINT. inst. 10, 3, 16 decl. 319 p. 254, 8 TAC. ann. 6, 15. 13, 37 PLIN. epist. 1, 13, 3 SVET. Aug. 94, 6 APVL. met. 8, 12 CAPITOL. Aur. 29, 9 *al.* (an-: TAC. ann. 12, 6. con-: LVCR. 3, 419). quaeritare: APVL. met. 6, 5 AMM. 19, 8, 8. recusare: CIC. Lig. 2 LIV. 22, 35, 3 SVET. Tib. 24, 1. reniti: APVL. apol. 99. renuere: APVL. met. 3, 9. repugnare: CIC. epist. 15, 4, 8 LIV. 33, 47, 4 CVRT. 5, 3, 13 PLIN. nat. 32, 24 QVINT. inst. 1, 6, 20. resistere: CIC. Brut. 97 OCTAVIA 847 CVRT. 7, 7, 34 FLOR. epit. 2, 6, 33. scrutari: COMM. apol. 884. sperare: LIV. 24, 14, 6 SIL. 7, 532 STAT. Ach. 1, 241 EDICT. imp. Diocl. 1, 11 AMM. 16, 12, 31. 22, 8, 49 VVLG. act. 28, 6 (ἐπὶ πολύ). suspendere (*i. in incerto tenere*): QVINT. inst. 9, 2, 22 PLIN. epist. 2, 20, 3. tardare: CIC. carm. frg. 3, 60. temptare: LVCAN. 4, 618 (re-: SEN. epist. 72, 1). tenere: LIV. 9, 36, 10 SEN. epist. 124, 20 (abs-: CELS. 3, 21, 10 p. 133 M. de-: QVINT. decl. 279 p. 139, 31 SVET. Aug. 98, 5 GAIVS inst. 1, 141 *al.* re-: VAL. MAX. 4, 1 ext. 3 TAC. ann. 1, 75). trahere (*i. ducere, morari*): LIV. 44, 22, 3 CELS. 4, 8, 2 p. 159 M. SEN. dial. 10, 20, 2 ASCON. Mil. p. 30, 15 St. SVET. Aug. 16, 1 DIVI FR. frg. Papir. dig. 48, 16, 18 SCAEV. dig. 42, 1, 64. 49, 1, 24 pr. PAVL. dig. 48, 5, 32 PORPH. Hor. ars 402 TREB. trig. tyr. 6, 2 PAPYR. Amherst II 27 saec. V/VI 12. vertere: LVCAN. 7, 504. versare (*i. deliberare*): HOR. ars 39 CVRT. 3, 6, 7 AMM. 24, 5, 11. *cf.* volvere: SALL. Iug. 113, 1 (re-: APVL. met. 11, 20). volutare: LIV. 34, 60, 2 CVRT. 5, 9, 3. 5, 12, 10. b *de dicendo (tacendo, celando), scribendo sim.*: augere: RHET. Her. 1, 6, 9. celare: TER. Eun. 295 VERG. Aen. 1, 351. *cf.* occultare: TAC. hist. 4, 16. 85. certare (*verbis*): LIV. 26, 32, 1. 27, 6, 9. 27, 11, 12. cluere: PLAVT. Pseud. 591. commentari: CIC. fil. Cic. epist. 16, 26, 1. criminari: SEN. dial. 5, 34, 2. decipere: ACC. trag. 16 STAT. Theb. 9, 888 Ach. 1, 668 QVINT. decl. 355 p. 387, 6 *cf.* OV. met. 8, 687. 9, 460 TAC. ann. 4, 45. deprecari: SEN. contr. 10, 2, 10. dicere: CIC. inv. 2, 105 Cluent. 29 OV. epist. 11, 120 SEN. contr. 4 pr. 8. 7, 7, 10 MART. 6, 36, 3 QVINT. decl. 254 p. 39, 28 TAC. dial. 25 (prae-: STAT. Theb. 8, 550). disceptare: LIV. 33, 45, 3. disputare: PLAVT. Most. 87 SEN. contr. 7, 1, 24 SEN. apocol. 14 QVINT. decl. 344 p. 359, 1 VVLG. act. 20, 9 (ἐπὶ πλεῖον). disserere: LIV. 4, 57, 1. dissimulare: OV. fast. 2, 844 TAC. ann. 4, 19 SVET. Tib. 42, 1 Claud. 15, 1 PAVL. dig. 48, 19, 40. hiscere: LIV. 39, 12, 5. laudare: SEN. nat 3, 18, 4 PLIN. nat. 13, 5. legere: QVINT. inst. 10, 1, 20 *cf.* CATVLL. 95, 6. loqui: PLAVT. Pseud. 687 OV. met. 3, 279 VAL. MAX. 8, 7 ext. 1 PETRON. 139, 3 QVINT. inst. 1, 1, 13 *al.* (con-: LIV. 2, 45, 7). memorare: STAT. silv. 4, 6, 19 PETRON. 55, 4. narrare: SEN. suas. 7, 3 STAT. silv. 1, 2, 30. negare: LIV. 45, 10, 6 CVRT. 7, 2, 32 SIL. 11, 125 STAT. silv. 4, 3, 11 MART. 4, 38, 2 MEROB. carm. 4, 36. obstupescere: OV. met. 1, 384. obtestari: LIV. 32, 22, 6. perorare: PETRON. 96, 5. placere: RHET. Her. 4, 23, 32 HOR. epist. 1, 19, 2 LIV. 34, 22, 4 SEN. epist. 52, 2 PLIN. nat. 13, 5. 36, 54. probare: SEN. nat. 6, 7, 3 PLIN. nat. 33, 139 STAT. silv. 3 pr. 3. promittere: CIRIS 47 STAT. Theb. 7, 775. respondere: QVINT. decl. 306 p. 203, 28. rogare: SEN. contr. 2, 3, 22 MART. 10, 38, 12 QVINT. inst. 7, 4, 30 decl. 247 p. 13, 30 PLIN. epist. 2, 13, 11. scribere: PLIN. epist. 2, 3, 1 AVR. Fronto p. 253, 8 N. scriptitare: CIC. de orat. 1, 152. silere: OV. met. 9, 472 LIV. 9, 2, 12. tacere: CIC. Att. 1, 19, 7 CATVLL. 61, 126 PROP. 1, 10, 22 COMM. instr. 2, 2, 5 *al.* (re-: OV. fast. 2, 819). tractare: SEN. contr. 9, 6, 10 PAPIN. dig. 7, 5, 8. vetare: OV. ars 2, 692. uti: LVCAN. 4, 607 QVINT. inst. 4, 2, 111 *al.*

2 *verba ad affectus eorumque significationem pertinentia*: amare: PROP. 2, 5, 8. aversari: SVET. Vesp. 2, 2. colere: SIL. 1, 658 AVG. civ. 4, 23 (re-: STAT. silv. 2, 3, 49). cruciare: PLAVT. Capt. 731 (*cf. opp.*) CIC. Verr. 6, 118 OCTAVIA 941 APVL. met. 4, 12 (ex-: LIV. 40, 23, 8). desiderare: NEP. Cim. 4, 1 LIV. 30, 11, 2 SEN. nat. 3, 26, 4 PLIN. epist. 5, 14, 8. diligere: CALP. ecl. 2, 3. dolere: SCRIB. LARG. 10 SEN. epist. 78, 7 PLIN. nat. 17, 214 QVINT. inst. 6 praef. 14. flere: PROP. 1, 13, 16. 2, 7, 2 EPIST. Sapph. 110 LIV. 45, 8, 2 CVRT. 4, 10, 34 PETRON. 17, 2 STAT. Theb. 10, 381 *al.* (de-: CIC. Phil. 13, 10 AMM. 20, 11, 32). gaudere: SEN. epist. 110, 4 STAT. Ach. 1, 279. lacrimare: ACT. Petr. 1. 6. lamentari: SIL. 13, 712 APVL. met. 8, 31. mirari: OV. am. 2, 1, 9 met. 5, 264 SEN. epist. 20, 10 PETRON. 60, 1 PLIN. nat. 37, 66. osculari: VAL. MAX. 2, 10, 2 (de-: APVL. met. 2, 26. 28. 4, 11. ex-: PLIN. epist. 5, 17, 4). pati: OV. met. 14, 144 SEN. dial. 5, 8, 3. 9, 2, 12 QVINT. inst. 11, 3, 44 *al.* (per-: APVL. apol. 35). plorare: STAT. Theb. 8, 196 QVINT. inst. 6, 1, 29. queri: OV. fast. 4, 585 VAL. MAX. 5, 6 ext. 4. 7, 8, 4 PETRON. 87, 4. ridere: PETRON. 56, 10. sollicitare: LIV. 31, 5, 7. 40, 57, 2. terrere: FLOR. epit. 3, 8, 5. timere: LIV. 2, 16, 6 SEN. Med. 677 dial. 1, 6, 9 epist. 110, 5. tolerare: OV. met. 5, 610 COLVM. 8, 15, 15 APVL. met. 8, 29 *al.* torquere: CAEL. Cic. epist. 8, 11, 1 LIV. 24, 5, 14 PHAEDR. 3, 14, 7 SEN. Thy. 423 dial. 10, 14, 4. vexare: CIC. inv. 1, 108 Mil. 4 CELS. 7 pr. 2 p. 301 M. SCRIB. LARG. 40. 3 *verba agendi (apparandi) vel omittendi*: abstinere: PLAVT. Most. 292 CELS. 3, 21, 4 p. 131 M. 3, 22, 14 p. 138 M. SVET. Aug. 65, 2 Claud. 36 PALLAD. 4, 11, 6 SYMM. epist. 1, 83. agere: [PLAVT. Most. 293.] SEN. contr. 10 pr. 1. agitare: AMM. 22,

[Hofmann]

12,4. captare: SEN. dial. 2,9,2 epist. 22,6 HOMER. 300 QVINT. inst. 4,2,70. carcre: OV. met. 6,683. 10,246. cessare: AETNA 384 SEN. Tro. 309. facere: NEP. Dat. 10, 3 *al.* frui: OCTAVIA 717 CVRT. 9, 6, 17 QVINT. decl. 322 p. 266,25. AVSON. 214,7 (per-: AVSON. 406,9). gerere: LIV. 35,11,1 VELL. 2,17, 2 OCTAVIA 523. imperare: LIV. 22,34,11 AVG. civ. 5,25 p. 238 D. intermittere: HOR. carm. 4,1,1 PLIN. epist. 10,96,10 SVET. Claud. 16,1. negligere: SCRIB. LARG. 22 LEX arae urb. (Corp. VI 30837ᵇ) 7/8. parare: LVCAN. 7,469 (ad-: PVBLIL. D 3. prae-: SEN. contr. exc. 6, 4). regere: CLAVD. 8, 309. regnare: BELL. Alex. 33,2 OV. am. 2, 19, 33 SIL. 12, 35. vitare: CELS. 4, 6, 6 p. 157 M. vivere: NAEV. com. 37 PLAVT. Capt. 792 Trin. 65 CAECIL. com. 175 CIC. Marcell. 25. 27 Tusc. 1, 109 Cato 9. 68 Brut. 324 PVBLIL. A 26. H 10 VERG. Aen. 10, 860 TIB. 1, 6, 63 ELEG. in Maecen. 2,27 OV. met. 6,38. 7, 691 SEN. suas. 6, 4 SEN. Herc. O. 896 dial. 6,19,3 *al.* CVRT. 9, 6, 19 PLIN. nat. 7, 159. 19, 98 STAT. silv. 2, 3, 43 Theb. 7, 720 QVINT. decl. 306 p. 206, 11 IVV. 10,243 *al.*; *nota in anulis*: CORP. XIII 10024, 91ᵃ⁻ᶜ SEN. dial. 10,7,10 *opp.* fuit. epist. 49,10 *opp.* parum. 93,2 satis.

4 *verba manendi* (*standi*) *vel movendi*: abesse: PLAVT. Stich. 523 CIC. Att. 2, 1, 4. 13, 39, 2. OV. epist. 4, 109 *opp.* tempore. LIV. 29, 6, 6 VLP. dig. 17, 2, 16 pr. *al.* ambulare: CORP. I 1431 PLIN. epist. 9, 36, 5. apparere: SEN. clem. 1, 26,1 CVRT. 4,15,26 PAVL. dig. 19, 2, 56. comitari: PLIN. nat. 9, 21. commigrare: PLAVT. Poen. 94. durare: PLAVT. Asin. 176 OV. met. 15, 259 SEN. benef. 6, 31, 4 nat. 7, 19, 2 OCTAVIA 190 PALLAD. 3, 25, 3. 4,10, 22. 12, 7, 6. habitare: SIL. 2, 654. VLP. dig. 24,1,32,13 (in-: SEN. epist. 102, 27). iacēre: CIC. Quinct. 96 SEN. epist. 59, 9. 77, 9 *al.* latere: OV. met. 15,147 fast. 3,239 VELL. 2,125,1 SEN. Oed. 826 PETRON. 88, 2 VAL. FL. 6, 703. FLOR. epit. 3, 1, 5 (de-: AMM. 22, 3, 6. 28, 1, 49). latitare: AMM. 22, 7, 5. manere: CIC. Tusc. 1, 77 OV. fast. 1, 237. LIV. 1, 27, 1 *al.* (per-: CIC. Tusc. 1, 18. 78 CELS. 4, 31, 5 p. 184 M. 5, 26, 28 B SEN. nat. 7, 9, 2. 7, 22, 1 VVLG. sap. 18, 20). metiri: LVCAN. 10, 308 (per-: SEN. Herc. f. 742). morari: OV. met. 14, 106. stare: OV. met. 1, 133. 3, 549 Pont. 1, 10, 14. LIV. 27, 2, 7 *al.* (per-: CVRT. 4, 6, 19. re-: OV. met. 13, 947). vagari: LIV. 31, 33, 8 MART. 9, 59, 1.

5 *verba ad actionem (vel statum) corpoream pertinentia*: agitare: CATO agr. 100. alere: LIV. 38, 17, 15 (*cf.* pascere: SEN. dial. 5, 17, 3 nat. 1, 15, 2 epist. 110, 13. OCTAVIA 515 [de-: IVV. 4, 51]. saginare: APVL. met. 7, 16). caedere: LIV. 5, 8, 11. 26, 39, 22 *al.* (oc-: FLOR. epit. 4, 2, 80). calere: OV. met. 9, 393 (con-: SEN. nat. 2, 14, 2). coquere: LVCAN. 10, 124 (de-: CHIRON 471). dimicare: VELL. 2, 85, 5 FLOR. epit. 1, 11, 2 (*cf.* pugnare: GALBA Cic. epist. 10, 30, 4 OV. epist 4, 151 met. 9, 543 *al.* [op-: LIV. 4, 55, 8 SVET. Galba 3, 1]. vincere: SEN. Ag. 206). dormire: PLAVT. Poen. 21. fovere: SCRIB. LARG. 160 LVCAN. 9, 845. fricare: SCRIB. LARG. 156 (af-: APVL. met. 3, 21. ef-: SEN. epist. 95, 36. per-: CELS. 3, 23, 6 p. 139 M. 3, 27, 2 A *al.*). haerere: SEN. benef. 2, 1, 2 *al.* (co-: SEN. nat. 1, 5, 8. 7, 12, 4). terere: SEN. nat. 7, 32, 3 SCRIB. LARG. 75.

adiectiva (vel partic.) selecta (*cf. p. 1566, 81*): aemulus: PANEG. 2 (10), 8. anceps: CATO (?) orig. 83 VERG. Aen. 10, 358 STAT. Theb. 6, 474 SPART. Hel. 6, 9 *cf.* LIV. 21, 9, 1. 23, 40, 10 *al.* CVRT. 8, 2, 16 AVG. civ. 3, 18 p. 126 D. *cf.* LIV. 28, 13, 7 ambigua anxius: AMM. 21, 7, 1. 28, 6, 10. assuetus: LVCAN. 6, 713 (*cf.* de-: VERG. Aen. 2, 509). blandus: STAT. silv. 3, 3, 157. percarus TAC. ann. 13, 19. castus: SEN. Phaedr. 910. celebris: TAC. ann. 14, 15. certus: SIL. 9, 480 (in-: CVRT. 10, 6, 19 SVET. Tib. 11, 2 Vesp. 1, 1). clarus: SIL. 10, 164 TREB. trig. tyr. 12, 1. cognitus: PLIN. nat. 37, 55. egens: TAC. ann. 4, 66. errabundus: SVET. Iul. 31, 2. felix SEN. Ag. 784 dial. 1, 4, 7. fessus: STAT. Theb. 5, 503 *al.* fortis: STAT. Theb 11, 590. ignarus: LIV. 38, 23, 4. immobilis: SVET. Tib. 73, 2. impatiens. LVCAN. 1, 611. inroboratus: VARRO frg. Non. p. 131. invictus: SIL. 12, 286. laetus: SIL. 16, 564. lentus: QVINT. inst. 1, 1, 33. lēvis: MART. 2, 48, 5. liber: OCTAVIA 39. memor: OV. met. 13, 570. mutus: STAT. Theb. 11, 604. nescius: TAC. ann. 6, 38. nobilis: APVL. flor. 16 p. 64. nocens: OCTAVIA 873. pavidus: OV. met. 3, 99. pensilis: AMM. 17, 4, 15. potens: MELA 1, 63. princeps: FLOR. epit. 1, 3, 2. prosper: LIV. frg. 61 = SEN. suas. 6, 22. securus: TERT. nat. 2, 12. segnis: LIV. 37, 26, 10. serenus: PANEG. 2 (10), 7, 4. sollicitus: VAL. MAX. 9, 12 ext. 5. solus: PLIN. nat. 25, 4 QVINT. inst. 2, 1, 10. sordidus: TAC. hist. 1, 66. sterilis: HOR. ars 65 PLIN. nat. 16, 140 SVLP. SEV. chron. 1, 8, 1 *al.* NICET. psalm. 9 p. 76, 21. tacitus: SEN. Phaedr. 690. tristis: FLOR. epit. 4, 2, 78. tutus: OV. fast. 1, 449. vagus: STAT. Theb. 2, 397. varius: SVET. Tib. 33. *c. subst.* (*pro adi.: l. 75*): SEN. nat. 4 pr. 15 -u publici hostes antequam sui (*cf.* TERT. nat. 2, 12). STAT. Theb. 3, 602 -u tuto superum contemptor. TAC. hist. 1, 48 ipse -u exul, quadriduo Caesar. ann. 14, 60 *Poppaea* -u paelex. TERT. adv. Marc. 4, 21 p. 491, 9 -u infans. CLAVD. 15, 96 -u miles populus.

II *comparativus* *diūtius: A *generatim* (*cf.* GLOSS. ἐπὶ πλέον, ἐπὶ πολύ. dudum vel diu, quod longum tempus fit. ut -ius: ὅπως ἐπὶ πολύ. NOT. Tir. 21, 61 -ius): *generatim adnotandum est vim imminutam comparativi iam iamque sic praevalere, ut primo in locum positivi cedat, donec saec. V p. Chr.* (*ex. gr. apud* CAEL. AVR. [chron. 1, 1, 11] *et* CASS. FEL. [81 p. 192, 22] -u *singulis tantum locis extat: v. Wölfflin, Sitz.-Ber. d. Bayr. Ak. d. Wiss. 1880, 412*) -u *et* -ius *paulatim prorsus evanescant prae locutionibus ut* longo tempore *sim.* (*v. Wölfflin, Lat. u. rom. Compar. p. 67*); *cf. iam vices tales*: MARCIAN. dig. 47, 16, 1 sine quibus nemo latere -u potest. VLP. dig. 1, 18, 13 pr. sine quibus latro -ius latere non potest. *praeterea notandum* HIRT. Gall. *quater solum comparativum praebere, cum ex. gr. apud* VITR. *8 comp., 3 posit. et apud* CELS. *27 comp., 32 posit. legantur.*

exempla antiquissima: PLAVT. Rud. 93 eo vos, amici, detinui -ius. Trin. 685 nolo te iactari -ius. TER. Hec. 148 quam ... me non posse -ius habere. 575 vereor ... ne orata nostra nequeat -ius celare. Haut. 102 tibine haec -ius licere. 834 quod moremur -ius. Phorm. 182. 569. *et sic passim legitur (cf. infra iuncturas verbales), praesertim post verba vel particulas negativas; hic illic significantius dicitur i. per longius temporis spatium, cf.*: CIC. de orat. 3, 99 quis potione uti aut cibo dulci -ius potest? Cael. 44 *opp.* mature et celeriter. har. resp. 49 cui nulla hostium -ius urbs umquam fuit clausa. *nota ellipsin*: CIC. Att. 14, 3, 1 tranquillae tuae quidem litterae, quod utinam -ius! QVINT. inst. 4, 2, 22 sed quid ego -ius? (decl. 321 p. 264, 29. *cf.* 252 p. 34, 8 APVL. apol. 8). 11, 3, 158. TAC. ann. 4, 69 eadem ille et -ius (*sc. disserebat*), quanto maesta ... difficilius reticentur. TERT. spect. 4 quia nec -ius de hoc (*sc. disserere volo. cf.* anim. 11 adv. Prax. 7 p. 236, 12). AVSON. 407, 1 sed hoc non -ius (*suppleas 'durat'*), quam dum epistulam tuam legi. *i. q. tardius, lentius*: SEN. contr. 1, 5, 5 asservaretur in tormentum -ius pereundi (suas. 5, 8 SEN. epist. 91, 2). *cf.* 7, 1, 9 et hoc occidere vocatur, sed -ius. SEN. epist. 30, 4 nullo genere homines mollius moriuntur, sed nec -ius. -ius, donec: TAC. hist. 1, 9 legiones -ius sine consulari fuere, donec ... Vitellius aderat. *adverbia limitantia* (iam -ius *v. p. 1560, 15*) multo, paulo -ius *sim.*: CIC. Brut. 39 multo -ius Athenae iam erant (LIV 25, 29, 7 PLIN. nat. 8, 57). LIV. 5, 4, 6 ab domo ... paulo -ius abesse (CELS. 2, 6, 12 p. 58 M. 8, 2, 2 p. 373 SEN. epist. 108, 4 PLIN. nat. 9, 157. 31, 60 AVG. civ. 5, 22 p. 234 D. 22, 8. *cf.* SCRIB. LARG. 53 pusillo -ius [55]). CELS. 6, 10, 3 p. 285 M. admovendus, sed aliquanto -ius, vapor calidus (AVG. civ. 13, 19 p. 582 D. 19, 11 p. 372. 22, 8 p. 570).
quo, quanto -ius *sim.*: TER. Haut. 424 quanto -ius abest, magis cupio tanto (CIC. nat. deor. 1, 60 SEN dial. 12, 10, 4 SCRIB. LARG. 25 *cf.* PLIN. nat. 10, 175 tanto -ius [PLIN. paneg. 48, 2]). CIC. epist. 2, 19, 1 eo iucundiorem ... sortem sperabam fore, quo -ius ... mecum fuisses (LIV. 22, 25, 4. 25, 1, 6 VAL. MAX. 7, 6 ext. 3. 9, 2 ext. 11. 9, 13, 2 SEN. benef. 6, 16, 7 epist. 4, 1 QVINT. inst. 6, 4, 14 SVET. Nero 52. *cf.* CIC. Verr. 6, 77 eo -ius). SYMM. epist. 1, 1, 2 quod *deversorium* cum -ius visitur, plus amatur. *nota*: CIC. Att. 14, 2, 2 processi enim, sed minus -ius (*'i. quo -ius, eo minus'*). *syn. et coniuncta*: LVCIL 907 si longius te producturum et -ius (*sc speras amorem. cf.* GELL. 1, 22, 12 longinquius -iusque). CIC. epist. 9, 20, 3 et gravius et -ius. VARRO frg. Non. p. 71 etesiae -ius et uberius flarant. LIV. 9, 24, 8 -ius ac saepius (QVINT. inst. 6, 4, 14). SEN. contr. 2, 6, 9 et turpius ... et -ius. CELS. 3, 22, 1 -ius ... et periculosius. 4, 5, 5 p. 155 M. -ius ... et vehementius ... sollicitare. SEN. benef. 5, 10, 3 -ius hoc et pluribus exemplis licet prosequi. SCRIB. LARG. 253 fricatur -ius et pressius. PLIN. paneg. 48, 2 liberalius ac -ius. FRONTO p. 184, 15 N. -ius ac molestius solito. TERT. anim. 34. AVG. civ. 18, 41 p. 318 D. vel paululum vel -ius, non tamen semper. SIDON. epist. 6, 1, 6 *syn.* ulterius.
opp. (*cf. supra l. 12*): CIC. de orat. 3, 98 primo aspectu. VITR. 8, 2, 9 brevi spatio. LIV. 22, 47, 3 acrius ... quam -ius pugnatum est. PHAEDR. 3 epil. 14 fruar -ius, si celerius coepero (*cf.* SEN. nat. 4, 9 citius [TERT. ieiun. 17]. dial. 9, 11, 5 expeditius).

B *c. ablat. compar.*: CATO agr. 5, 4 operarium, mercennarium, politorem -ius eundem ne habeat die (*cf.* SEN. dial. 11, 15, 3 biduo. PLIN. nat. 16, 101 septenis diebus). CIC. Quinct. 37 annum et eo -ius ... fuit in Gallia (Att. 7, 3, 1 PLIN. nat. 10, 107. 17, 47. 27, 89 AMM. 28, 1, 1). Tusc. 1, 7 declamitabam causas, quod nemo me -ius fecit. LIV. 33, 17, 11 -iusque spe Romanorum obsidionem eam extraxissent (44, 25, 4). PAVL. FEST. p. 226 prolugere dicuntur, qui solito -ius lugent (FRONTIN. strat. 2, 1, 4 FRONTO p. 169, 23 N. p. 184, 15). APVL. flor. 16 p. 65 ubi -ius aequo sedetur.

C *seq.* quam: RHET. Her. 2, 18, 27 -ius quam satis sit (*cf.* NEP. Chab. 3, 1 fuit quam necesse [LIV. 2, 34, 9. 8, 21, 6. 40, 3, 2]. LIV. 7, 34, 14 quam commodum sit. PLIN. nat. 31, 60 quam ... oportet [TREB. trig. tyr. 10, 17]. TREB. trig. tyr. 27, 1 quam ... decuit [30, 2]. AVG. civ. 16, 10 quam opus est). CIC. inv. 1, 61 -ius quam ratio praecipiendi postulat (ad Q. fr. 1, 3, 6 FRONTO p. 114, 20 N.). Cluent. 30 dom. 137 p. red. in sen. 34 Phil. 8, 32 de orat. 2, 365 Brut. 39 leg. 1, 2 ac. 1, 2. 2, 3 quam vellem. fin. 2, 106 (Tusc. 5, 101). Att. 3, 2, 1 7, 3, 1. 7, 9, 4. ad Brut. 2, 2, 3 quem tuli -ius quam dignitas mea patiebatur (BELL. Alex. 78, 4). NEP. Epam. 7, 5 LIV. 2, 48, 6. 9, 26, 22. 27, 21, 2. 30, 8, 9 SEN. contr. 1, 1, 17. 1, 8, 3. 2 pr. 5. 7, 7, 4. 9 pr. 4 VELL 2, 124, 2 CELS. 1, 4, 2 p. 39 M. SEN. clem. 1, 9, 11 -ius ... quam duabus horis (*cf.* PLIN. nat. 25, 134). benef. 1, 12, 2 dial. 5, 27, 1. 10, 20, 4 epist. 101, 6. 123, 9. CVRT. 5, 1, 36 quam usquam. 8, 8, 7. 9, 4, 30 COLVM. 2, 9, 18 MELA 3, 37 PETRON. 34, 7 PLIN. nat. 37, 48 TAC. Agr. 32 hist. 4, 42 ann. 15, 1 AVR. Fronto p. 71, 14 N. p. 82, 24 PANEG. 10 (4), 30.

D *iuncturae verbales* (*perraro legitur cum adiect. vel partic., cf.* MART. CAP. 5, 435 incerti -ius): abesse: TER. Haut. 424 CIC. p red. in sen. 34 de orat. 2, 365 ac. 2, 3 epist. 7, 9, 2. 9, 15, 3 Q. CIC. epist. 16, 8, 1 LIV. 5, 4, 6 PLIN. epist. 3, 6, 7 *al.* audire: CIC. Verr. 3, 70 SEN. epist. 4, 4. calumniari: CIC. p. red. in sen 27. carere: CIC.

[*Hofmann*]

Catil. 1, 24 rep. 1, 69 Att. 1, 17, 6. celare: TER. Hec. 576 Phorm. 182 NEP. Alc. 5, 2 *cf.* CAES. civ. 1, 19, 2. cogitare: CIC. Font. 22 Mil. 53 Att. 8, 12, 3. cunctari: CIC. Tusc. 1, 111 TAC. hist. 1, 34 APVL. met. 6,17. debere: CIC. de orat. 3,18 top. 4. desiderare: CASS. Cic. epist. 15, 19, 3. dicere: CIC. Q. Rosc. 8 CAEL. Cic. epist. 8, 11, 2 QVINT. inst. 1, 10, 29 *al.* differre: QVINT. inst. 4, 3, 2 decl. 291 p. 161, 3 FRONTO p. 118, 3 N. disserere: CIC. S. Rosc. 82 QVINT. inst. 2, 1, 7. dubitare: CIC. Caecin. 9 COD. Iust. 4, 21, 21 pr. (*a. 530*) *al.* durare: CELS. 2, 6, 2 p. 55 M. COLVM. 12, 26, 1 PETRON. 102,15 PLIN. nat. 31,124 QVINT. inst. 1,7, 15 *al.* esurire: POMPON. Atell. 21. expectare: CAES. Gall. 3, 24, 5 TERT. adv. Marc. 5, 2 p. 572,2 PS. MATTH. euang. 3,5. facere: TER. Haut. 102 CATO or. frg. 9,2 *al.* ferre (*i. pati*): CIC. Verr. 3,70 Cluent. 175 leg. agr. 2,62 dom. 137 Phil. 2,45. 116. 10,21 Brut. 236 *al.* CAES. Gall. 4, 35, 2. 7, 20, 5 NEP. Ham. 1, 3 LIV. 9,13,12 CVRT. 7, 8,1. 8, 8, 7 QVINT. inst. 11, 3, 41 PLIN. epist. 1, 5, 8 *al.* flere: SEN. dial. 11, 2, 3 PANEG. 7 (6), 8, 3. fricare: SEN. nat. 2, 22,1 *al.* (de-: CELS. 6,6,29. per-: CELS. 8,16,4 p. 404 M. SCRIB. LARG. 95 PETRON. 132,13). frui: PHAEDR. 3 epil. 14 SEN. epist. 4, 1 PLIN. nat. 17,22 APVL. met. 1,7. gloriari: BELL. Alex. 15, 4. habere: CIC. Att. 8, 6, 3. habitare: PETRON. 71,7 HIER. epist. 39, 3, 2. haerere: SEN. nat. 4, 9 epist. 101, 6. 123, 9 PETRON. 99, 3. iacere: VITR. 2,4,3 VAL. MAX. 5,1,9 *al.* iactare: PLAVT. Trin. 685. impedire: CIC. Att. 12, 16. indulgere: LIV. 4, 42, 10. intueri: PLIN. nat. 7, 16 LAMPR. Alex. 14, 6 BARNAB. 5, 10 ACT. Petr. 28. laetari: APVL. met. 7, 27. loqui: CIC. Vat. 21 CVRT. 8, 1, 39. ludere: AFRAN. com. 49. PETRON. 129, 5 (in-: CIC. Q. Rosc. 39). ludificare: CIC. Quinct. 54. lugere: CIC. ad Q. fr. 1, 3, 6 (e-: CIC. epist. 9, 20, 3). manere: LVCIL. 929 RHET. Her. 3, 22, 35. 4, 45, 58 CIC. har. resp. 12 prov. 8 leg. 1, 2 Att. 11,15,4 LIV. 8, 21, 6 CELS. 2, 1, 21 p. 49 M. *al.* (per-: VITR. 4,1,9. 8,2,9 SEN. contr. 2,6,9 CELS. 2,6,11 p. 58 M. 6,13,2 p. 287 [re- *al.*] COLVM. 12,38,8 PLIN. nat. 9,10 APVL. apol. 69 AVG. civ. 21,6 INST. Iust. 2,10,1. re-: HIRT. Gall. 8,15,4 SCRIB. LARG. 25). meminisse: LIV. 41, 22, 7. morari: TER. Haut. 834 PACVV. trag. 181 CIC. inv. 1, 109 Cluent. 168 *al.* LENT. Cic. epist. 12, 15, 1 CAES. Gall. 2, 10, 5. 3, 9, 5. 7, 82, 4 VARRO frg. Non. p. 15 BELL. Alex. 66, 3 LIV. 21, 61, 3 *al.* SEN. contr. 1 pr. 24 SEN. epist. 47, 21 PETRON. 112, 2 QVINT. decl. 343 p. 355, 4 *al.* (com-: RHET. Her. 4, 22, 31 CIC. inv. 2, 138 Verr. 2, 63 de orat. 3, 48 Lael. 68 Att. 11, 7, 6 epist. 6, 8, 2 *al.* HIRT. Gall. 8,44,5 BELL. Afr. 78,3 SEN. epist. 104,3. 108,4. de-: CIC. de orat. 2,235. im-: SEN. clem. 2,2,2 COLVM. 2,16,5 FIRM. math. 1,1,7 HIER. epist. 49, 4, 1. re-: RHET. Her. 4, 36, 48 FRONTO p. 184 N.). pati: LIV. 6, 15, 6. 43, 18, 8 PASS. Petr. Paul. long. 23 (per-: CIC. Phil. 8, 32 TAC. ann. 12, 59). pendere: CIC. Att. 4,15,6. perseverare: CELS. 8,22,2 p. 409 M. TERT. patient. 15 FIRM. math. 3,12,3. probare: QVINT. decl. 269 p. 98,25. prohibere: CIC. epist. 6,6,9. prolongare (*nota abundantiam*): CASSIAN. inst. 2,7, 3. pugnare: CELS. 8, 9, 1 D p. 388 M. quaerere: QVINT. decl. 252 p. 34,9 GELL. 12,6,3 (con-: TERT. nat. 2,13). recusare: VELL. 2,124,2. refellere: SEN. benef. 2,32,4. rogare: QVINT. decl. 349 p. 375, 7. exequi: CVRT. 7, 4, 18 (*cf.* per-: SEN. dial. 9,1,15. pro-: SEN. benef. 5, 10, 3). servare: VARRO rust. 1, 69, 1. 3, 9, 12 CELS. 3, 21, 10 p. 133 M. SEN. nat. 4, 8, 9 PLIN. nat. 15, 84. 18, 74 (ad-: PLIN. nat. 14, 83. con-: VITR. 8, 1, 3. 7 COLVM. 3, 2, 31. ob-: PLIN. epist. 4, 30, 4. re-: CIC. Verr. 6, 77). servire: CIC. Phil. 10,19 TERT. orat. 5. sperare: PLANC. Cic. epist. 10, 21, 1. stare: CIC. Sull. 76 Att. 1, 18, 2. 10, 8, 6 LIV. 5, 11, 11 *al.* *cf.* consistere: CIC. inv. 1, 12 HIRT. Gall. 8, 5, 4 (in-: VAL. MAX. 3, 7 ext. 5. re-: SALL. Iug. 59, 3. sub-: CVRT. 5, 2, 2. 9, 9, 1). tenere: CIC. S. Rosc. 20 Verr. 1, 20. 2, 34 *al.* Att. 11, 3, 1 CAES. Cic. Att. 9, 7ᶜ, 1 LIV. 30, 18, 8 PETRON. 24, 1 *al.* (abs-: LIV. 33, 7, 5. con-: CAES. Gall. 3, 29, 2 BELL. Alex. 18, 1 LIV. 3, 6, 7 VITR. 2, 8, 2 CELS. 4, 15, 4 p. 170 M. COLVM. 2, 4, 1 *al.* de-: PLAVT. Rud. 93 CIC. Att. 4, 15, 2 CELS. 8, 20, 8 p. 408 M. SEN. benef. 6, 1, 1 COLVM. 8, 5, 15 FRONTIN. strat. 2, 1, 4 SVET. Nero 52 *al.* ob-: CIC. S. Rosc. 26 Verr. 6, 56. re-: LABER. mim. 62 CIC. prov. 12 Att. 4, 16, 3. 11, 17ᵃ, 1 NEP. Epam. 7, 5 Hann. 12, 5 LIV. 26, 24, 15. 40, 36, 3 CELS. 7, 17, 1 A PLIN. nat. 18, 149 FLOR. epit. 2, 12, 10 FRONTO p. 238, 7 N. sus-: CIC. Verr. 6, 179 Sest. 130 Phil. 11, 26 LENT. Cic. epist. 12, 14, 4 CAES. Gall. 1, 26, 1. 1, 31, 13 *et ter.* LIV. 10, 20, 14. 38, 22, 9 COLVM. 2,15,6 *al.*). tolerare: LIV. 36,24,11 PLIN. nat. 17,234. torquere: SEN. contr. 1, 3, 9 SEN. benef. 2, 5, 3 epist. 56, 15. trahere: LIV. 25, 1, 6. 44, 25, 4 CELS. 2, 6, 12 p. 58 M. 2, 8, 24 p. 72 QVINT. decl. 318 p. 252,4 HIER. epist. 28,1 (ex-: LIV. 27,27,5. 33,17,11. pro-: VVLG. act. 24, 4 COD. Iust. 5,37,28,1ᵃ). versari: CIC. Quinct. 59 S. Rosc. 154 *al.* CAES. Gall. 2, 1, 3 BELL. Alex. 43, 4. vexare: SCRIB. LARG. 65. vivere: CIC. de orat. 3,162 Brut. 126. 279 LIV. 21, 2, 2 *al.* CELS. 3, 27, 1 A p. 142 M. SEN. dial. 6, 12, 1 *et saepe* CVRT. 8, 1, 27 MELA 37 PETRON. 34,7 PLIN. nat. 9, 177. 11, 10. 30,82 QVINT. decl. 388 p. 435,19 SVET. Iul. 86, 1 *al.* vociferari: TVRPIL. com. 62. uti: CIC. p. red. in sen. 16 SALL. Catil. 39, 4 CELS. 6, 13, 2 p. 287 M.

? diūtior *adi.* PRISC. gramm. III 80, 10 ab adverbiis ... nomina: ... diu -ius -issime: -ior -issimus. *non legitur. cf. p. 1568, 22.*

III *superl.* diūtissimē (*afferuntur exempla omnia*). *cf.* NOT. Tir. 21, 63 -issime. GLOSS. II 310, 28 -e: ἐπὶ πολύ. *vi debilitata (i. q. 'diu') demum cadente latinitate usurpatur:* RHET. Her. 3,22,37 quod genus in memoria -issime potest haerere. CIC. Verr. 5,73 -issime saepissimeque. Manil. 13 apud quos . . . -issime commoretur. Pis. 90 aurum ... te -issime torsit. rep. 2, 1 *opp.* optime. Lael. 4. CAES. Gall. 6, 21, 4 qui -issime impuberes permanserunt. VARRO Men. 321 qui -issime vixissent (*opp.* modestissime. *cf.* SVET. rhet. 26 AVG. civ. 20, 2 p. 407 D.). VAL. MAX. 3, 4, 3 -issime imperium obtinere (*cf.* SVET. Vit. 14, 5). 8, 7, 1 -issime aetae vitae. CELS. 4,14,2 p. 168 M. frictione uti -issime in scapulis (*opp.* proxime). 6,12,1 p. 287 M. *ulcera* -issime durant (LACT. inst. 7, 12, 6). SEN. dial. 6, 26, 3 -issime lugetur qui felicissime moritur. PLIN. nat. 17, 113 *oleae* -issime oculi parturiunt. 19,100 -issime floret. 27, 13 APVL. met. 10,3. 14 PALLAD. 1, 9, 3. 3, 25, 27. 7, 3, 2 COD. Iust. 2, 51, 2 (*a. 290/3*) IVST. 2, 1, 17 PELAGON. 267 ANON. Vales. 14, 87 MISC. Tir. p. 52, 20 MART. CAP. 2, 206 SERV. auct. ecl. 8, 29 SALV. gub. 7, 7. BOETH. categ. 3 p. 242ᴬ habitus -issime permanentes. PASS. Paul. 13 turbas -issime alloquentem. 16 -issime oravit (PASS. Thom. p. 153, 4). PASS. Andr. brev. 6 PASS. Andr. long. 3. quam -issime (*cf.* NOT. Tir. 21, 67. *nota separationem:* FRONTO p. 95, 12 N. quam mihi -issime): CATO agr. 35, 1 ubi sol quam -issime siet. 58 parcito, uti quam -issime durent *oleae.* 64, 2 oleum quam -issime in amurca ... erit, tam deterrimum erit. CIC. Cluent. 171 quam -issime vivere velle. Att. 16, 2, 4 ad Q. fr. 1, 1, 1 CAES. civ. 3, 102, 3 VARRO rust. 2, 6, 2 NEP. Alc. 8, 1. SEN. epist. 58, 32 secum esse quam -issime (SALV. epist. 5, 1). PLIN. nat. 18, 162. 164 AVR. Fronto p. 91, 25 N. APVL. met. 9, 30 PELAGON. 19. diūtissimus *adi.* (*v.* PRISC. *p. 1567, 78*): SERV. Aen. 6, 745 quae optime *vixerunt*, -issimo tempore sunt cum numinibus. CASSIAN. inst. 4, 30, 5 *cum* frater super agnitione eius -issima fuisset haesitatione detentus.

comp.: perdiu.

dīva *v.* divus.

dīvagātio, -ōnis *f. a* divagari. *fere i. q. aberratio*: OP. imperf. in Matth. 5 p. 667 ad singula loca ... sine aliquo errore aut -e (*de-trad., ut videtur*) dirigunt cursum *nautae* (*sc. intuentes stellam*).

dīvago(r), -ātus, -ārī *a* dis- *et* vagari; *inf. act.* -are *traditur l. 38. 40. saepius legitur in codd.* de-. *i. q. in diversas partes vagari: de hominibus*: COD. Theod. 1, 10, 5 (*a. 400*) qui sine commeatu ... per provincias -antur (de- *cod.*). COD. Iust. 1, 3, 51, 1 (*a. 531*) clericos ... non -antes. 1, 27, 2, 9 (*a. 534*) non concedant eos *milites* -ari. 12, 17, 3, 1 quinquennio ... si fuerit -atus *domesticus* (de- *trad.; syn.* afuerit, aberrantes). DIG. de conc. dig. 2, 7 in Alexandrina ... civitate ... quosdam imperitos -are et doctrinam discipulis adulterinam tradere. IORD. Get. 301 Gepidarum gentem fugiens ultra Danubium in incultis locis ... -atus. GREG. TVR. Iul. 18 inter populos -are (de- *trad.*). *de animo*: LACT. inst. 4, 3, 20 animus in multa dispersus huc atque illuc -atur. *transl. de rebus*: LACT. ira 9, 8 ne longius a materia -etur oratio. OPTAT. 1, 13 p. 15, 14 per totam Africam persecutionis est -ata tempestas. DIG. de conc. dig. 2, 4 ne a venditionibus ... vicinitate ulterius -entur (de- *trad.*) *definitiones* (*cf.* COD. Iust. 1, 17, 2, 5 [*a. 533*] actiones ... in vetustioris quidem edicti ordinatione in loca devia et multo distantia -antes [de- *trad.; opp.* congregatae]. de emend. cod. 2 constitutiones ... extra corpus ... codicis -bantur).

syn.: aberrare, abesse. *opp.*: congregari.

ᴮ**dīvālis,** -e *a* divus. *i. q. ad deum pertinens* (*cf.* GLOSS. -e divinum. sententia dei, iudicium. dualis: divinus vel sacerdos): SPART. Carac. 11, 6 Faustinae templum et -e nomen eripuit. PAVL. NOL. carm. 33, 24 -e sacrum libans et chrismate fragrans. SIDON. carm. 2, 482 sidus -e parentis. EVG. TOLET. carm. praef. decretum. CORIPP. Iust. 1, 42 princeps ... a magno dilecte deo, -is origo. *i. q. ad imperatorem pertinens* (*cf.* divus *et* RVF. FEST. 14 quae condicio foederis in tempus -is Constantii reservata duravit. GLOSS. ὁ τῆς θείας μνήμης. princeps, imperator, qui quasi deus habebatur. constitutus imperialis. *huc etiam referendum, ut videtur*: dialabis: constitutum imperatorum): SYMM. epist. 7, 96, 2 -ia statuta (COD. Theod. 8, 1, 5 [*a. 357*]. COD. Iust. 10, 28, 1 pr. [*a. 444*]). 10, 27, 2 scita (10, 27, 4 COD. Theod. 7, 4, 30 [*a. 409*] = COD. Iust. 12, 37, 13). 10, 27, 4 lege (10, 34, 8 COD. Theod. 11, 16, 17 [*a. 385*]. 5, 1, 5. 12, 1, 74 pr. COD. Iust. 10, 35, 2 pr. [*a. 443*]). 10, 29, 1 remedii. 10, 40, 5 manente decreto -is oraculi. 10, 41, 3 rescripta. COD. Theod. 6, 26, 17 pr. (*a. 416*) beneficiis. 6, 32, 1 (*a. 416* = COD. Iust. 12, 25, 1) responsorum. COD. Iust. 6, 23, 23 (*a. 524*) consulta. 7, 17, 1, 3 (*a. 528*) iussione. 5, 9, 10 pr. *et* 3 (*a. 529*) constitutio (1, 17, 1, 9 [*a. 530*]. 5, 35, 3, 1 INST. Iust. 3, 1, 2ᵃ. 4, 2, 1 CASSIOD. var. 2, 27, 1 *al.* CORP. IX 2826, 18 [*Gothorum aetate*]). *adde*: CORIPP. Iust. 2, 84 -a tecta. 4, 227 sella. [GLOSS. IV 438, 53 divale: diurnum *et* 333, 19 diurnum: divale. *adde s. v.* 1. dialis.] Divalia *v. Onomast.*

dīvārico, -āvī, -ātum, -āre *a* dis- *et* varicare; *cf.* NOT. Tir. 81, 7ᵃ varicat, -at. de- *trad.* HIER. tract. in psalm. 86 p. 105, 16 (*SG.* dibreviarium). GLOSS. *saepius, cf. ex. gr. l. 77. de notione*: NON. *v. l. 84* GLOSS. *p. 1569, 9. 17.* GLOSS. -at διασκελίζει καὶ ὑπερβαίνει. praevaricat. discutit, decernit (*l.* dis-). devaricare: separare. -atus: satis separatus. -atum depravatum, extensum in diversa. *fere i. q. distendere*: **1** *aliquid*: CATO agr. 32, 1 rami uti -entur. 45, 3 ternas taleas ponito easque -ato. VITR. 10, 2, 1 a capite ea *tigna* fibula coniuncta et in imo -ata eriguntur (10, 2, 2). AVG. gen. ad litt. 12, 25 p. 417, 28 videntur ... -atis radiis oculorum duae lucernae species apparere. **2** *aliquem vel partes corporis* (*cf.* NON. p. 34, 13 [*hinc* GLOSS. V 650, 29] -ari est distendi, dictum ab his qui vitio na-

[Hofmann]

turae ita sunt pedibus discretis, ut eos in diversum habeant separatos): CIC. Verr. 5, 86 in ea *statua* Sopatrum, hominem ... nobilem ...-ari ac deligari iubet. AMM. 14, 7, 15 resticulis cruribus eius innexis -atum *senem* ... traxere. MARCELL. med. 26, 71 stranguriosum -atum desuper pone. *nota i. q. dissecare*: ALC. AVIT. hom. 8, 3 p. 119, 18 Isaias, quem ob praeconium veritatis -ante serra obtusis dentibus ... civicus furor ... torsit (*fort. cf.* VVLG. Hebr. 11, 37 alii *prophetae* ... secti sunt, *gr.* ἐπρίσθησαν; *ad rem cf. Peiper in adn.*). crura, pedes (*cf.* GLOSS. devaricat: expandit pedes. devaricatis: expansis cruribus vel pedibus): AMM. 22, 11, 8 conculcans, -atis pedibus (SVLP. SEV. dial. 3, 14, 8 PASS. Theclae B 35 p. 98, 18. PRVD. perist. 5, 252 cruribus). *adde*: ITALA (Hier. in Ezech. 4, 16, 15 p. 160. 5, 16, 23 p. 166. 167 epist. 22, 6, 3. 74, 3, 1. 125, 11 in Ier. 1, 28, 2. 1, 32, 3 in Is. 1, 21. 57, 7 p. 672 in Os. I 2/3 p. 14 in Zach. II 8 p. 837 in Nah. 3 p. 567 hom. Orig. in Ezech. 6 p. 934 tract. in psalm. 86 p. 105, 16) Ezech. 16, 25 -asti (-avit *sim.*, διήγαγες τὰ σκέλη σου, VVLG. divisisti) pedes (*vel* crura) tuos omni transeunti. *cf.* GLOSS. -at (de- *trad.*): prostituit. *adde* GLOSS. IV 51, 5 *al.* -at: pr(a)eobet (praebet *em. Persson, Eranos 14, 110*). *alia membra*: AMM. 25, 1, 13 sagittarii ... tendebant -atis bracchiis flexiles arcus. PASS. Desider. (script. rer. Merov. III) 21 membra.

dīvāro, -āre [*a* dis- *et* varus, *cf.* obvarare. *Th.*]. *i. q. varum esse, varicare*: VARRO rust. 2, 5, 8 *sint pecudes* pedibus non latis neque ingredientibus qui displudantur nec cuius ungulae -ent (*'retinui quod in archetypo scriptum erat* -ent' *Keil*, divaricent *inde ab ed. princ.*).

dīvasto *v.* de-.

?**dīvātus** ὁ τῆς θείας μνήμης GLOSS. III 446, 31. *cf.* divalis *p. 1568, 68. an* divus? *Hofmann.*

divellio *v.* duellio.

×**dīvello**, -llī (*l. 53. 57*) *vel* -vulsī (*l. 40. p. 1570, 1*), -vulsum, -ere *a* dis- *et* vellere. *inde a* CIC. *in recentiore latinitate confunditur cum* devello *q. v.* GLOSS. διασπῶ. ἀποσπῶ. -it διασπᾷ, διαταράττει (διασπ-?), ἀποσπᾷ. dirrumpit. -ere rumpere, dissolvere, disrumpere. -imur in duas partes dividimur. separamur. -lsum separatum.

i. q. compagem vel cohaerentiam corporum vi solvere:

I *proprie de separatione locali*:

A *singulorum corporum compagem solvere, discindere*: 1 *active*: a *animans -it rem*: α *corpora animalium* (*i. q. dilaniare, dilacerare*): CATVLL. 64, 257 pars *Maenadum* e -lso iactabant membra iuvenco (*cf.* OV. met. 11, 38 *Maenades* -lsere boves). VERG. Aen. 4, 600 non potui (*Dido*) abreptum -ere corpus et undis spargere. HOR. sat. 1, 8, 27 pullam -ere mordicus agnam. OV. met. 8, 877 *Erysicthon* ipse suos artus lacero -ere morsu coepit. TAC. ann. 3, 14 effigies ... Pisonis traxerunt in Gemonias ac -bant, ni *eqs.* (*effigiem tamquam Pisonem ipsum*). IORD. Get. 129 dum ... mulierem ... equis ferocibus illigatam incitatisque cursibus per diversa -lli praecipisset. *in medicina* (*i. q. in particulas dissecare*): PLIN. nat. 29, 91 prodest ... lacerta -lsa, mus -lsus. 30, 81. *hyperbolice*: TAC. hist. 3, 33 vi manibusque rapientium -lsus (*i. undique arreptus*). *in locutione metaphorica*: SEN. dial. 9, 5, 1 cum illam (*Athenas*) triginta tyranni -rent (*tamquam animal*). β *alias res*: BELL. Afr. 88, 4 cum ... medicus familiaresque continere vulnus atque obligare coepissent, *Cato* ipse suis manibus vulnus crudelissime -it (VAL. MAX. 4, 6, 2 colligatus ... scissis fasceis ac vulnere -lso). VERG. Aen. 2, 220 tendit -ere nodos. VAL. MAX. 9, 12 ext. 9 Milo ... quercum ... fissam ... -ere conatus est (*cf.* GELL. 15, 16, 4 Milo ... mediam quidem *quercum* discidit -itque). b *res -it rem*: OV. met. 8, 138 -lsa ... remis unda sonat. SVET. Nero 48, 4 -lsā sentibus paenulā. *speciatim de igne, ventis*: LVCR. 6, 203 donec *venti* -lsa fulserunt nube corusci. PAVL. FEST. p. 92 alterae *manubiae*, quae maiores sunt ac veniant cum fragore, discutiantque aut -ant. SEN. nat. 6, 9, 1 *ignis subterraneus* -it repugnantia. 2 *passive*: -i *i. q. in partes dirumpi, dissilire*: CIC. Cato 72 omnis conglutinatio recens aegre, inveterata facile -itur. LIV. 35, 26, 8 incussu ad novam et firmam navem vetus ... -lsa est (SEN. nat. 5, 18, 7 cum *effugerimus* turbinibus -lsa navigia). AMM. 14, 7, 16 artuum et membrorum -lsā compage (VEG. mulom. 2, 47, 3 -lsa vel fracta solidantur). *de mundo, terra*: LVCR. 6, 122 -lsa repente maxima dissiluisse capacis moenia mundi *videntur*. SEN. nat. 6, 24, 6 terris interno motu -lsis. LVCAN. 1, 80 discors machina -lsi turbabit foedera mundi. *in locutione metaphorica*: SEN. contr. 10, 5, 1 infelix senex vidit iacentis -lsae patriae ruinas.

B *duo vel plura corpora inter se arte cohaerentia separare, disiungere*: 1 *inter se*: a *generatim*: PANEG. 10 (4), 33, 5 facilior ... semper est via ... dissipare apta quam -lsa componere (*cf.* dissolvo *p. 1498, 64*). b *homines*: TIB. 3, 12, 7 neu quis -at amantes. SEN. contr. 1, 6, 2 artius nos fortuna alligavit, quam ut orba posset -ere. DICT. 2, 19 quod *Briseis et Hippodamia* non sine magno dolore -i poterant (*syn.* separari). c *res*: *animam et corpus*: LVCR. 3, 326 communibus inter se radicibus haerent nec sine pernicie -i posse videntur. AVG. civ. 13, 6 p. 563 D. vis ... qua utrumque -itur, quod fuerat in vivente coniunctum atque consertum. *speciatim de membris, quorum nexus solvitur*: OV. met. 13, 865 -lsa ... membra ... spargam. trist. 3, 9, 27 -it -lsaque membra per agros dissipat. SEN. Phaedr. 1173 membra quis saevus Sinis ... sparsit aut quis Cresius ... taurus ... -lsit. Phoen. 448 haec membra passim spargite ac -ite. RVFIN. apol. 1, 43 hominis membra -lsa.

2 *ab aliqua re, aliquo*: a *active*: α *generatim*: LACT. ira 10, 8 quod amputari ac -i potest, et videri poterit et teneri. CLAVD. MAM. anim. 1, 17 p. 63, 23 quidquid partem habet, potest utique dividi, quia pars potest a parte -i. β *rem a re*: CIC. Sull. 59 ut ab eis (*avaris*) membra citius -i ac distrahi posse diceres (LACT. inst. 2, 5, 40 *membra* a corpore -lsa brutescunt. HIER. epist. 60, 7, 3 *viscera* a te -lsa. OP. imperf. in Matth. 51 p. 926 angelus mortis ... animam violenter -it ab *corpore*). LVCR. 1, 201 magnos manibus -ere montes (*sc. e terra*). OV. met. 12, 356 -ere trunco ... pinum (14, 115 *ramum* suo -ere trunco). PALLAD. 10, 14, 1 cum radicibus planta -lsa (obvulsa *E*). DICT. 4, 1 -entes comam (CLAVD. carm. min. 53, 39 cogitat hic Phoebi laceros -ere crines. *cf.* devello). BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 10 p. 161, 6 *linea vel superficies vel numerus* ita in corporibus sunt, ut ab his -i nequeant aut separari. γ *hominem*: LIV. 37, 30, 10 -ere se ab hoste cupientes. SVLP. SEV. epist. 3, 3 tam longe ... a patria -lsa. *speciatim*: *e complexu, e propinquitate hominis amati*: *subi. est homo*: CIC. Planc. 102 te retinebo et complectar ... atque nemo erit tam crudeli animo, qui a me mei servatorem capitis -at ac distrahat. or. frg. A VII 54 eripi reipublicae, expelli patria, -i a suis. SALL. Catil. 51, 9 -i liberos a parentum complexu. HOR. carm. 2, 17, 15 me nec Chimaerae spiritus igneae nec ... Gyas -et unquam (*sc. a te*; *aliter* PORPH.). *in locutione metaphorica*: TERT. pudic. 5 quis eam (*moechiam*) ... a cohaerentium (*idololatriae et homicidii*) corpore -ct, de propinquorum scelerum complexu, ut solam eam secernat. *subi. est res*: CIC. Sest. 146 hos in omni fortuna ... complectar nec me ab iis ... umquam ulla fortuna -et. EVSTATH. Bas. hex. 5, 2 p. 912 nox una et febris accessio, lateris dolor pulmonisque suspirium -lsum ex hominibus ducit hominem. b *passive*: -i *ab aliquo, aliqua re i. discedere invitum* (*cf.* SERV. Aen. 2, 434): CIC. Mil. 99 quo est ista magis divina virtus, eo maiore a te dolore -or. part. 57 qua ex fortuna quis cadat et a quorum caritate -atur, ... exprimitur. VERG. Aen. 2, 434 -imur inde. 8, 568 non ego ... dulci amplexu -rer usquam ... tuo. HOR. carm. 1, 36, 19 nec Damalis novo -etur adultero. TAC. ann. 3, 34 si ab uxore ... -retur. DICT. 4, 11 *Deiphobus* neque ab eo (*Achille*) -i aut omittere. AMM. 20, 8, 20 alimentariae rei gratia -i causatus a Caesare. *in locutione metaphorica*: CIC. ac. 2, 139 quamquam a Polemonis et Peripateticorum et Antiochi finibus non facile -or.

II *translate de separatione incorporali*:

A *conexum animorum solvere*: 1 *societatem, amicitiam sim.*: CIC. Quinct. 25 affinitas -i nullo modo poterat. har. resp. 60 consensus ordinum est -lsus. HOR. carm. 1, 13, 19 malis -lsus querimoniis ... amor. TERT. anim. 52 *illa ratio operatrix mortis* tantam animae et carnis societatem, tantam a conceptu concretionem sororum substantiarum -it ac dirimit. 2 *animum alicuius vel aliquem -ere ab homine, a re i. alienare*: CIC. Att. 1, 20, 3 a curia ... nulla me res -et. PS. QVINT. decl. 12, 28 quomodo me a scelere meo -rem. FLOR. epit. 3, 12, 9 unde iudiciariis legibus -lsus *est* a senatu eques nisi ex avaritia? TERT. scorp. 13 sicubi *deus* ab idololatria *nos* -it. resurr. 47 ab iniustitia et delinquentia membra nostra -ens et iustitiae et sanctimoniae adiungens. PELAG. in Rom. 8 p. 685[D] pressura, quae nos ab eius (*Christi*) caritate -at. EVGEN. epist. (Greg. Tur. Franc. 2, 3) p. 771[A] nec morte a vobis -ar (*syn.* vos obliviscar). PS. PRIMAS. in II Cor. p. 563 fides, a qua nec morte -imur. GREG. TVR. Franc. 9, 9 nisi morte -ar (*codd. plur.* dev-) ab eo, numquam a me relinquetur. 3 *passive ita, ut de certa persona vel re -ente non cogitetur*: -i *ab aliquo, aliqua re i. omittere (coactum, invitum) societatem, amorem sim.*: *subi. est persona*: *-itur a persona*: CIC. Catil. 2, 22 quos ego a Catilina non revoco; nam neque ab eo -i possunt. Att. 1, 19, 6 vidi nostros publicanos facile a senatu disiungi, quamquam a me ipso non -rentur. AMBR. Iac. 2, 11, 52 noli a fratribus, noli a matre -i (*i. fidem tuorum omittere*). *-itur a re*: CIC. Att. 2, 6, 1 sic ... sum complexus otium, ut ab eo -i non queam. ad Q. fr. 1, 1, 15 *homines*, qui pecuniae cupiditate adducti careant iis rebus omnibus, a quibus nos -lsi esse (*i. carere*) non possumus. SEN. benef. 1, 11, 4 cetera quae usque eo animus sibi applicuit, ut ab illis quam vitā -i gravius existimet. epist. 77, 16 haec sunt, a quibus invitus -eris. SACR. Leon. p. 441 non -imur ab ordine veritatis. EPIST. pontif. 330 (*a. 417*) Migne 20, 660[B] eos ... a nostro corpore et catholica veritate numquam fuisse -lsos (*cf. l. 65*). *subi. est res*: CIC. Cluent. 159 *conscientia mentis*, quae a nobis -i non potest.

B *de aliis rebus incorporalibus, quae dirimuntur*: *de animo, qui distinctur et cruciatur*: CIC. dom. 97 cum a tot rerum tanta varietate -rer. Planc. 79 distineor ... et -or dolore. *alia*: CIC. off. 2, 83 commoda civium non -ere. HOR. epist. 1, 10, 18 est ubi -at somnos minus invida cura.

C *cogitatione notiones finitimas distinguere*: 1 *notionem in partes dividere*: CIC. de orat. 1, 188 *ars logica*, quae rem dissolutam -lsamque conglutinaret et ratione quadam constringeret. 3, 24 quae complecti tota nequeunt, haec facilius -lsa et quasi discerpta contrectant. 2 *complures notiones secernere*: CIC. off. 3, 75 res a natura copulatas (*honestatem et utilitatem*) audebit errore -ere. LACT.

[Bauer]

inst. 4, 2, 5 sapientiam cum religione sic cohaerere, ut -i utrumque non possit. 3 *alteram notionem ab altera*: CIC. fin. 1, 50 sapientiam temperantiam fortitudinem copulatas esse docui cum voluptate, ut ab ea nullo modo nec -i nec distrahi possint. 2, 82 amicitiam a voluptate non posse -i. off. 3, 13 ucque *honestum* a virtute -i... potest. DIOM. gramm. I 484, 13 rhapsodia dicitur graece ποιήσεως μέρος, aliqua particula discreta atque -lsa. HIL. trin. 9, 19 Christum a dei et nomine et proprietate -c.

singulariter: -i *i. q. distare*: MART. CAP. 9, 944 sonus divisarum *chordarum* ideo hoc nomen accepit, quia uno et dimidio tono a mediae fine -itur.

deriv.: divulsio. *Bauer.*

dīvendo, -didī, -ditum, -ere *a* dis- *et* vendere. *i. q. (publice) vendere, distrahere (II)*: *aliquid*: CIC. leg. agr. 1, 7 *ut decemviri* bona populi Romani possint -ere (vendant *E*; LIV. 3, 13, 10 TAC. ann. 6, 17). Phil. 7, 15 vectigalia -idit *Antonius*. LIV. 1, 53, 3 -ita (dividenta *vel* dividenda *codd.*) praeda (10, 17, 7. 37, 5, 3 partim -ita, partim divisa praeda [GLOSS. divise vendita]. *adde*: 21, 21, 2 partitis -itisque reliquiis praedae). PAVL. FEST. p. 350 pestilentia ... quae fuerat facta ex carne di[u]vendita populo taurorum. SVET. Iul. 54, 2 ut auro abundaret ternisque milibus nummum in libras promercale per Italiam provinciasque -ret (divideret *L*). APVL. met. 10, 14. PORPH. Hor. sat. 1, 3, 21 domo. ARNOB. nat. 6, 12 Venus nuda ... tamquam si illam dicas publicare, -ere meritorii corporis formam. *adde de homine ut servo*: CYPR. GALL. lev. 259 si legitimo fuerit -itus (de- *C*) aere (*syn.* distractus). *singulariter*: LENT. Cic. epist. 12, 15, 1 civibus Romanis omnibus crudelissime denudatis ac -itis (divexatis *coni. Lamb.*). *interpr. incertae* (*seq. infin.*): MART. BRAC. superb. 7 *superbia eos* in summo perfectionis culmine propria etiam virtutis stabilitate quasi numquam casuros stare -it (*i. venditat, iactat?*). *syn.*: distrahere, publicare.

dīventilo, -ātus *a* dis- *et* ventilare. *i. q. differre, dissipare, divulgare*: TERT. test. anim. 5 -atis in vulgus opinionibus.

dīverbero, -āvī, -ātum, -āre *a* dis- *et* verberare; *cf.* NOT. Tir. 71, 69 verberat, -at. *saepius legitur in codd.* de-. GLOSS. διαμαστίζω. -at διασπαθίζει, κατ[ατ]αράσσει. disiungit, separat. intervenit. percussit. *legitur inde a* TER. (*? l. 49*), *dein* LVCR. *i. q. vehementer verberare, percutere*: 1 *propric*: a *aliquid*: LVCR. 1, 222 quae *vis* res -et ictu . . . dissoluatque. 2, 152 *vapor* aërias quasi dum -at undas. VERG. Aen. 5, 503 sagitta... volucris -at auras (SERV. *ad l.* scindit. GLOSS. disiungit. ARATOR 2, 988). 6, 294 frustra ferro -et umbras (9, 409 hasta volans noctis -at umbras). SEN. nat. 6, 15, 1 *spiritus* terram prementem -at. CVRT. 4, 4, 3 -atisque fluctibus *a belua*. HOMER. 841 aures -at horror. APVL. met. 7, 27 tunsisque ac -atis vehementer uberibus. AVSON. 391, 14 nunc ego pubentes salicum -o (de-*V*[1]) frondes. NEMES. cyn. 265 quodque iubis pronos cervix equi -et (de-*AB*) armos. *adde*: AVG. serm. 150, 6 *Epicurei dicunt*: anima mox ut exierit, veluti fumus vento -ata dissolvitur. b *aliquem*: TER. Phorm. 327 quot me censes homines iam -asse (de- *codd., edd.*) usque ad necem (SCHOL. Ter. p. 131, 33 debilitasse meis verbis [*sic*]). HOMER. 499 in medios ... se proripit hostes oppositasque acies stricto -at ense. TERT. spect. 30 *Iesus* harundine et colaphis -atus, sputamentis dedecoratus. PS. AVG. serm. 188, 6 (= PS. LEO serm. 13, 6) pennis et alis -ans *lupum* procul abegit *corvus*. 2 *translate de animo, cupiditatibus*: AVG. ord. 1, 2, 3 animus a se ipso fusus immensitate quadam -atur. in psalm. 121, 6 quantis cupiditatibus -atur atque disciinditur *anima humana*! vera relig. 21, 41 temporalium ... specierum multiformitas ab unitate dei hominem lapsum per carnales sensus -vit. GREG. M. moral. 8, 10 ut ... *mens* ad semetipsam -ata redeat (*opp.* collecta et coadunata. *cf.* 9, 57 animam ... caro -at). euang. 37, 3 carnales affectus intentionem mentis -ant.

dīverbium *v.* deverbium *p. 851, 27*.

×**dīvergia**, -ōrum *n.* [*a* dis- *et* vergere *derivatum. Th.*]. de- *trad. l. 66.* *t. t. grom. i. q. divortia, sc. aquarum*: FRONTIN. grom. p. 2, 11 Th. *ager finitur* aquarum -is (HYG. grom. p. 74, 15 Th. per -a aquae. p. 89, 9 [de- *cod.*]. p. 91, 16 quae summis montibus excelsissima sunt -a aquarum, ex quo summo loco aqua in inferiorem partem divergit. p. 97, 17 SIC. FLACC. grom. p. 128, 10 Th. BALB. grom. p. 103, 15 L. *al., ubique pluraliter*).

dīvergo, -ere [*a* dis- *et* vergere. *Th.*]. HYG. grom. p. 91, 16 Th. (= PS. BOETH. grom. p. 410, 4 L.) *v. supra l. 66* (*hinc corrigas s. v.* devergo *p. 851, 53, ubi etiam ceteros locos adeas*).

? **dīversātio** διαφορά GLOSS. III 135, 9 *cf.* IV 319, 54 cognitio: diversatio (divulgatio *Götz*) vel quod iam palam est. *Hofmann.*

dīversē *v.* diversus.

dīversiclīnis, -e [*a* diversus *et* (de-)clinare. *Th.*]. PRISC. gramm. III 145, 3 ἑτερόκλιτα id est -ia. GLOSS. V 597, 35.

dīversicolor (dīversicolōrus, -a, -um) [*a* diversus *et* color. *Th.*]. *n. sing.* -e: *v. l. 81. n. plur.* -ia: *v. l. 83. dat. plur.* -is: *v. p. 1572, 3.* *i. q. diversi coloris, discolor*: ITALA exod. 26, 36 (Ottob.) adductorium de hyacintho et purpura ..., opus -e (ἔργον ποικιλτοῦ, VVLG. opere plumarii, ITALA Aug. quaest. hept. 2, 177, 8 opus variatoris). 38, 23 (Aug. loc. hept. 2, 158) textilia et consutilia et -ia texere de cocco et bysso (ποικιλτικά, VVLG. plumarius ex hyacintho *eqs.*). PS. AMBR. serm. 59[b], 2 sertum ... caeleste vario decore pictum, tamquam florentis prati -r facies desuper radiabat. MART. CAP. 1, 14 -r fluentorum discrepantium unda. 1, 67 zona... -r. 1, 74 Iuno... -is illustris ornatibus. 8, 811 cursus ... siderei ... praenotati ex metallis -bus.

[**dīversificātus**, -a, -um *v. l. 9.*]

dīversificus, -a, -um *a* diversus *et* facere. BOETH. categ. 1 p. 168[D] -a sunt, quorum neque nomen idem est neque eadem diffinitio, ut homo, color [*cf.* PS. BOETH. unit. Migne 63, 1077[A] partes ... aëris et aquae ... diversificatas et separatas]. *cf.* diversivocus.

dīversimodē [*cf. c.* diversus *et c.* multimode. *Th.*]. *i. q. diverso modo*: AVG. serm. ed. Mai 132, 1 misericordia *spiritus sancti* in se uniformis -e . . . operans. *Hey.*

dīversio, -ōnis *f. a* divertere. *i. q. actus divertendi, conversio*: NOVELL. Iust. 74, 1 ad concupiscentiam -o (εἰς ἐπιθυμίαν ἐκτροπή) naturales *filios* eis (*legitimis*) immiscuit. *v. etiam* deversio. *Pflugbeil.*

dīversitās, -ātis *f. a* diversus. *i. q. status diversus*: *primum ap.* SENECAS (*v. infra l. 24. 41. 79*). *in versu tantum ap.* TER. MAVR. *v. p. 1573, 68.* *plur.*: PS. QVINT. inst. 2, 18 FLOR. epit. 3, 10, 6 PAVL. dig. 42, 5, 32. APVL. mund. 9 (διαφοράς). PS. APVL. Ascl. 11 TERT. anim. 18 p. 398, 2 adv. Marc. 1, 16 p. 311, 7. 2, 29 p. 376, 8. 3, 3 p. 380, 7. 4, 1 p. 425, 26. *saepe apud recc.* GLOSS. διαφορά, separatio. [*loc. dub.*: PS. QVINT. decl. 4, 1, *cf. Reitzenstein, Studien p. 37* PAVL. dig. 28, 5, 10.]

I *de loco* (*i. q. distantia, longinquitas*): SEN. nat. 1, 3, 9 a quibus subtiliter pervidendis illam (*aciem*) locorum (colorum *codd.*) -s submovet (PANEG. 2 [10], 11, 1 HEGES. 3, 6, 4 HIER. epist. 58, 3, 2 AVG. civ. 18, 2 p. 256 D. in psalm. 146, 14). PLIN. epist. 9, 11, 2 tanta -e regionum discreta hominum iudicia. SOL. 1, 85 tantis spatiis -s separata (*sc. Gallia et Asia*). FIRM. math. 1 pr. 2 prolixi itineris -e confectus (COD. Theod. 11, 7, 14 [*a. 393*] = COD. Iust. 10, 19, 5 longinqui itineris -e). AVG. in psalm. 83, 8 sine -e et divisione limitum (serm. ed. Mai 21, 1). MART. CAP. 8, 816 caeli. 8, 879 *stella Mercurii* per octo latitudinis partes alterna incitus -e discurrit. *sim. de tempore*: PLIN. epist. 1, 19, 1 aetatis. PAVL. dig. 42, 5, 32 temporis. HIL. psalm. instr. 8 MART. CAP. 6, 605. 8, 846 in tanta varietate -eque temporum. BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 188, 29. *aliter de diversis saeculi moribus*: PLIN. paneg. 2, 3 discernatur orationibus nostris -s temporum *Domitiani et Traiani*. 35, 2 OROS. hist. 2, 14, 2.

II *de qualitate* (*i. q. differentia, dissimilitudo, varietas, contrarietas*):

A *generatim*: 1 *nude*: SEN. epist. 20, 3 quidam se domi contrahunt, dilatant foris...: vitium est haec -s et signum vacillantis. PLIN. nat. 2, 11 mutuo complexu -is effici nexum in elementis. 19, 188 reliqua a ceteris ... differunt, ut anetum, tantaque est -s ac vis, ut. PS. QVINT. decl. 2, 18 dormis per tot -es (*sc. inter suspiria, largum sanguinem, rigorem membrorum morientis*). 14, 2 hominem, quem ab incommoda caritate ... satietas ... fuit dimissura ..., ad perpetuam impatientiam viribus nimiae -is (*i. potione odii*) implicuit *meretrix* (*cf.* 15, 12). TAC. hist. 5, 5 *Iudaei* circumcidere genitalia instituerunt, ut -e noscantur. ann. 15, 16 non eam speciem ... armorum praetulit, ut -em exprobraret. PLIN. epist. 9, 7, 3 utraque *villa* possidenti ipsa -e iucundior. FLOR. epit. 3, 10, 6 accessere -es pro gentium locorumque natura. TERT. adv. Marc. 1, 16 p. 311, 7 tota operatio eius (*dei*) ex -bus constat, ex corporalibus et incorporalibus *eqs.* 4, 1 p. 423, 16 distare documenta ..., dum tamen tota -s in unum et eundem deum competat. p. 425, 14 qui disposuit demutationem, iste instituit et -em (*ibid. syn.* contrarietas, differentia, distantia. *cf. p. 1581, 63*). IREN. 4, 35, 4 tantae sunt de uno inter eos -es, de eisdem scripturis varias habentes sententias. SOL. 7, 2 *fons* spectatae -is; nam ... extinguit, ... inflammat. 27, 38 putris soli faciem aura mutat et ... tantam -em flatus efficit, ut. ARNOB. nat. 1, 31 p. 21, 17 audimus ... alios *philosophos* ... summam rerum ... -is impetu[m] fabricari. 7, 48 nulla -e discretos. HIL. myst. p. 23, 26 significat in eo, qui audiat et qui audiatur, -em in numero. FILASTR. 141, 3 secundum menses octo -s *munerum* (*cf.* 141, 4). FAV. EVL. p. 20, 20 diversis temperetur vocibus cantilena, ut ipsa fiat rata -s *sonorum*. AMBROSIAST. in 1 Cor. 1, 8 inter tot discrimina sensuum et perturbationes -um. HIER. epist. 22, 27, 3 vestis . . . nulla -e notabilis (*sc. non diversa ab usitatis*). adv. Iovin. 1, 8 (= epist. 49, 4, 4) ubi proprietas singulorum est, ibi altrinsecus -s. RVFIN. Orig. in Rom. 4, 11 p. 999[C] impius ... infirmus ... peccator .... iu tribus his -bus universa ... complexus est *Paulus*. Orig. princ. 1, 8, 2 p. 98, 13 *al.* AVG. serm. ed. Mai 182, 9 ubi unitas est, -s esse non potest. bapt. 4, 20, 27 p. 255, 3 quamvis eos diverse pro illorum -e vel laetificet vel excruciet. MACR. sat. 5, 1, 13 unum quoddam ex omni -e (*sc. generum dicendi*) ... temperamentum. BOETH. arithm. 1, 16 his ... contra se positis ... et naturali -e disiunctis. ENNOD. dict. 9, 6 p. 452, 3. epist. 9, 32, 1 p. 256, 9 humanarum rerum ... de -e formatio: illum evocat ..., me feriunt. 2 *accedit genet.*: SEN. suas. 2, 15 in quibus (*declamatoribus*) quanta fuerit animorum -s in simili fortuna (TAC. hist. 1, 55). SEN. epist. 81, 31 iudiciorum. 85, 16 mentis (GAIVS dig. 24, 2, 2 pr. *v. sub* divortium). COLVM. 6, 1, 1 provinciarum. PLIN. nat. 1, 10, 91 animalium. 1, 10, 94 potus. 1, 11, 53 oculorum. 1, 18, 47 gentium. 5, 65 rerum naturae (14, 31 QVINT. inst. 10, 2, 19. TAC. Germ

[Hey]

15 mira -e naturae, cnm idem homines sic ament . . . et oderint. TERT. anim. 25 p. 343, 10 RVFIN. Orig. princ. 2, 9, 5 p. 169, 10). nat. 11, 271 linguarum (QVINT. inst. 11, 3, 87 *opp.* communis sermo). 13, 120 unius litterae. QVINT. inst. 1, 5, 51 pronominum. 1, 12, 5 *ciborum.* 7, 3, 12 *al.* PS. QVINT. decl. 2, 12 pariter iacentium. TAC. dial. 19 aurium. Germ. 12 supplicii (LAMPR. Comm. 14, 5). hist. 4, 76 consiliorum. 5, 12 morum. TERT. anim. 8 operum eorundem. scorp. 6 p. 157, 20 quomodo et stella ab stella distabit . . ., nisi pro -e radiorum. FIRM. math. 1, 8, 4 conclusionis. 3, 6, 26 mixturarum. 4 pr. 2 rerum. 4, 14, 12 *al.* PALLAD. 1, 6, 3 in tanta -e terrarum (*cf.* 1, 6, 2 locis frigidis . . . calidis . . . temperatis). 3, 9, 13 generum. HIL. syn. 51 dissimilium dcitatum. RVFIN. hist. 1 ind. 6 generationum (διαφωνία). Orig. princ. 2, 1, 1 p. 107, 17 *al.* 2, 9, 5 p. 169, 7 rerum. AVG. civ. 2, 11 p. 66 D. numina . . . cultus -e distingnat (*cf.* 4, 10 p. 158 terra quantalibet -e distincta). 19, 1 p. 347 voluptas corporis . . . tripertita variatur -e sectarum (MART. CAP. 6, 581 *al.*). 21, 6 p. 499 delectabilibus pro sua (*sc. daemonum*) -e diversis (*cf.* corrept. 15, 46 correptionibus . . . pro culparum -e diversis). pecc. mer. 1, 22, 32 p. 31, 11 *al.* VINDIC. med. 18 *virtutem* viarum -e fieri differentem. MART. CAP. 2, 105 *tertius* numerus seminarium perfectorum sexti videlicet atque noni alterna -e iuncturae. LEO M. serm. 24, 5. CLAVD. MAM. anim. 1, 27 p. 98, 8 voluntatum -e seiuncti. BOETH. mus. 1, 2 p. 188, 8 quattuor elementorum -es contrariasque potentias. 5, 1 doctores sententiae -e discordant (*cf.* ENNOD. dict. 10, 11 p. 458, 5). in Porph. comm. sec. 4, 1 p. 241, 15 differentiarum -es. ENNOD. opusc. 1, 86 p. 286, 1 adinventionum -es pleno calle distantes. CASSIOD. var. 7, 3, 1 sub -e iudicum una iustitia complectatur universos. GREG. TVR. Franc. 5 pr. bellorum civilium -es.

accedunt duo genetivi (per et *sim. iuncti) rerum inter se diversarum:* TAC. hist. 4, 27 -s . . . licentiae patientiaeque. PLIN. epist. 7, 30, 5 ingeniorum, maximi et minimi. GELL. 13, 7, 6 inclutissimi poetarum et historicorum nobilissimi. TERT. nat. 1, 15 sacrificii vel sacri. 2, 4 occulti et manifesti. adv. Marc. 1, 16 p. 311, 7 patient. 16 p. 23, 22 *al.* PORPH. Hor. epod. 8, 9. ARNOB. nat. 7, 37 opinionum . . . nostrarum vestrarumque. FIRM. err. 20, 6 p. 53, 1. HIL. in Matth. 33, 5 fidelium atque infidelium. FILASTR. 125, 7 RVFIN. apol. Orig. 8 p. 602 CLAVD. MAM. anim. 3, 6 p. 164, 8. *aliter* VLP. dig. 12, 2, 34, 8 rerum vel personarum. *nota:* -s *affirmantium aliquid, i. sententia discrepans:* PLIN. nat. 6, 124 auctorum (6, 208 HIL. psalm. instr. 8 *cf.* OROS. hist. 1, 10, 1 CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 19). SVET. Cal. 8, 1 tradentium. VOPISC. Aurelian. 16, 2 historicorum. AVG. doctr. christ. 2, 11, 16 interpretum. *adde* HIER. epist. 27, 1, 2 librornm omnium. TERT. ieiun. 11 p. 289, 23 divinitatis (*i. diversum iudicium de divinitate*). *nota* TERT. pudic. 19 p. 265, 28 Iohannis (*sc. non concordantis secum*). *persaepe in circumlocutionibus, ita ut* '-s *rerum*' *significet* '*diversas res*': VOPISC. Car. 1, 2 post -em malorum . . . continuata felicitate. ARNOB. nat. 1, 3 annalium scripta . . . linguarum -bus scripta (AMBR. in psalm. 118 serm. 17, 32, 3). FIRM. math. 7, 1, 2 quattuor elementorum -e composita. 7, 23, 21 mortium completur -s. HIL. in Matth. 5, 10 universorum corporum . . . -em . . . excitaturus. 33, 8 mundorum atque immundorum animalium . . . congesta -s. AMM. 22, 15, 9 nominum -e decursa (*de Nilo per diversas nationes currente*). 25, 6, 6 nos hostes -e telorum incessebant. HEGES. 3, 26, 2 omnium nascentium . . . -i (*Ios. bell. Iud. 3, 10, 8* τοῖς διαφόροις). *ibid.* non solum affatim generantur pomorum -es, sed etiam conservantur (τὰς διαφόρους ὀπώρας). HIER. in Ier. 14, 22 p. 943 deus, qui . . . -es gratiae tribuat. VVLG. exod. 31, 5 marmore et gemmis et -e lignorum. PLIN. VAL. 5, 10 ad omnium -es parotidum. MART. CAP. 1, 14 *amnis* -e fluminum utrimque coniunctus. 6, 651 egressos . . . excipit -s populorum. 6, 694 reges gentiumque -s tam exercitibus quam elephantis copiosa (*cf.* 8, 851). LEO M. serm. 63, 5 in -bus hostiarum. PETR. CHRYS. serm. 23 p. 263[B] quot -es subdidit . . . nationum. VICT. VIT. 3, 31 coacervare -es poenarum. VEREC. in cant. 2, 1 stellarum -bus picturatum *caelum.* GREG. TVR. glor. mart. 64 fucorum -bus imaginatam . . pictnram. GREG. M. moral. 10, 41 antepositis epularum -bus. EVGIPP. Sev. 6, 1 -e remedii nihil proficiente.

B *speciatim:* **1** *in grammatica:* MACR. exc. gramm. V 614, 7 in omnibus . . . -bus detractio finalis litterae personam . . . tertiam facit. MARTYR. gramm. VII 175, 13 -is *inter* '*berna*' *et* '*verna*'. TER. MAVR. 293 quanta sit, quae comparatur pedibus, hinc -s. 365 syllabarum. PORPH. Hor. epod. 16, 34 'ametque salsa levis hircus aequora': duplex -s (*i.* ἀδύνατον). MART. CAP. 9, 989 *paeon* quattuor et duabus -bus copulatur. BOETH. herm. pr. 1, 9 p. 126, 9 *propositionum* erant . . . quattuor -es. **2** *in theologia:* TERT. adv. Prax. 9 p. 239, 18 alium esse patrem et alium filium et alium spiritum . . ., quasi -em sonet et ex -e separationem protendat patris et filii et spiritus sancti. *ibid.* p. 239, 21 non tamen -e alium filium a patre, sed distributione, nec divisione alium, sed distinctione *eqs.* adv. Marc. 1, 6 p. 298, 15 agnoscens divinitatem negasti -em *patris et filii.* 1, 21 p. 317, 19 dei novitas atque -s (*sc. Christi*). 2, 12 p. 351, 17 *et saepius in doctrina de trinitate et in christologia, velut* HIL. syn. 15. 27 *al.* FILASTR. 93, 3 HIER. epist. 18[A], 4, 4 *al.* RVFIN. Adamant. 1, 9 Orig. princ. 4, 4, 9 p. 363, 3 GREG. M. in Ezech. 2, 1, 2 NICET. fid. 7 p. 17, 26. *nota* AVG. epist. 147, 46 unus deus est sine ulla -e et separatione. VICTRIC. 12 -s . . . unitati extranea est. *de haeresi:* ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 22, 3 *occasio,* quae . . . in abruptam -em (abruptae -is *S*) letabundum virus erupit (*infra* p. 22, 14 dissensio).

iuncturae (ad I, II): **1** *verbales:* *nom.:* -s: accidit: PLIN. epist. 6, 33, 5. coit: ENNOD. epist. 3, 12, 2 p. 80, 15 in . . . concordiam. competit: TERT. adv. Marc. 4, 1 p. 423, 17 *v. p. 1572, 55.* concurrit: TERT. adv. Hermog. 13 p. 140, 13. AMBROSIAST. in I Cor. 12, 20 in unum. convenit: ENNOD. opusc. 10, 1 p. 419, 12 in . . . pace. discernit: TERT. adv. Marc. 5, 3 p. 576, 22. discrepat: COLVM. 6, 1, 1 nec tantum -s provinciarum, sed ipsa quoque Italia partibus suis discrepat. discriminat: MART. CAP. 6, 605. dissidet: HIL. trin. 9, 15 syn. 20 OROS. hist. 5, 1, 14. distat: PLIN. nat. 5, 65. est: in *aliquibus, aliqua re:* SEN. suas. 2, 15 QVINT. inst. 10, 1, 106 SOL. 30, 34 HIER. epist. 18[B], 1 (17), 2 *al.* RVFIN. patr. 2 pr. 2 AVG. civ. 5, 1 p. 192 D. *cf.* 5, 2 p. 193 nupt. et concup. 2, 4, 13 p. 265, 4. inter: TERT. nat. 1, 15 IREN. 4, 35, 4 GARG. MART. 27 PANEG. 4 (9), 2, 3 HIER. adv. Iovin. 1, 8 epist. 49, 17, 6 RVFIN. Clement. 2, 29 AVG. divers. quaest. 68, 4 BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 13 p. 38, 1 ENNOD. dict. 10, 2 p. 456, 3. *nude:* QVINT. inst. 7, 3, 12 PAVL. dig. 41, 4, 2, 2. 42, 5, 32 TERT. adv. Hermog. 21 p. 149, 19. *al.* fit: AVG. civ. 16, 11 p. 142 D. nihil habet: TERT. nat. 1, 20 inter nos (*ibid.* unum et eidem sumus). inest: TAC. hist. 1, 55 *al.* PLIN. paneg. 59, 6. ingruit?: FRONTO p. 153, 21 N. nascitur: TER. MAVR. 365 AVG. civ. 16, 4 p. 129 D. oritur: AVG. civ. 16, 8 p. 136 D. EPIST. pontif. Thiel Hil. 2, 2. sociat: MART. CAP. 3, 266. stat: TERT. adv. Marc. 4, 11 p. 450, 5 inter Christum et Iohannem. *acc.:* -em: complere: *v. p. 1573, 48.* componere: *v. p. 1573, 47.* concipere: RVFIN. Orig. princ. 2, 9, 2 p. 166, 8. conferre: TERT. adv. Prax. 15 p. 253, 20 in unum. congregare: AVG. in euang. Ioh. 6, 10. constituere: TERT. adv. Marc. 4, 6 p. 432, 16. consumere: PS. QVINT. decl. 5, 13. dirimere: TAC. hist. 4, 76. distinguere: TERT. adv. Marc. 20 p. 198, 15. gerere: NOVATIAN. trin. 27 p. 939[B] in personis. habere: AVG. civ. 15, 10 p. 77 D. EPIST. pontif. 311 Migne 20, 552[A]. inducere: TERT. adv. Marc. 3, 18 p. 406, 1. inire: TERT. adv. Marc. 4, 1 p. 425, 10. iungere: PS. QVINT. decl. 2, 18. permiscere: TERT. adv. Prax. 9 p. 240, 13. scindere: TERT. adv. Val. 39 p. 211, 15 de . . . domino Iesu. sociare: APVL. met. 11, 2. traducere: TERT. pudic. 8.

2 *nominales:* *epitheta:* -s: aequa: RVFIN. Orig. princ. 2, 9, 4 p. 167, 32. aequalis: APVL. mund. 21. amica: ENNOD. epist. 9, 19, 2 p. 242, 13. barbarica: MART. CAP. 6, 663 (*i. diversi barbari*). competens: CASSIOD. inst. div. 16 p. 1133[A]. coniuncta: QVINT. inst. 9, 3, 38. contraria: FIRM. math. 4 pr. 5. copiosa: MART. CAP. 6, 694 *v. p. 1573, 58.* dissimilis: AVG. civ. 15, 10 p. 77 D. foeda: AVG. civ. 21, 8 p. 507 D. infinita: AVG. civ. 12, 18 p. 540 D. iusta: RVFIN. Orig. princ. 2, 9, 4 p. 167, 32. magna: AVG. civ. 5, 2 p. 193 D. 16, 8 p. 136 EVSTATH. Bas. hex. 7, 2 INST. Iust. 4, 18 pr. mira: PLIN. nat. 20, 42 TAC. Germ. 15 hist. 1, 62 GELL. 20, 7, 1. misera: PS. QVINT. decl. 4, 1 (*loco corrupto*). multa: HIER. epist. 49, 17, 6 RVFIN. patr. 2 pr. 2 Orig. princ. 2, 1, 3 p. 109, 5. multiplex: QVINT. inst. 10, 5, 10 FIRM. err. 26, 4 p. 69, 3 AMM. 23, 6, 75 MART. CAP. 6, 663. mutabilis: FIRM. math. 3, 2, 22. naturalis: BOETH. arithm. 1, 16. nimia: PS. QVINT. decl. 14, 2. par: PS. QVINT. decl. 15, 12. PS. CENS. frg. 12, 2 p. 65, 11 *duo* mixolydii *modi* pari -e (*sc. gravis et acutus ut praecedentes*). ALC. AVIT. hom. 20 p. 134, 6. parva: AVG. civ. 15, 10 p. 77 D. prima: PS. QVINT. decl. 2, 17. quanta: SEN. suas. 2, 15 TERT. adv. Val. 39 p. 211, 15 *al.* ridicula: GELL. 20, 7, 1. scrupulosa: COD. Iust. 1, 17, 2, 6[a]. socia: ENNOD. epist. 9, 19, 2 p. 242, 13. squalida: AMM. 26, 1, 10. tanta: SEN. epist. 81, 31 PLIN. nat. 5, 65 QVINT. inst. 11, 3, 87 PS. QVINT. decl. 2, 18 TAC. hist. 4, 27. *al.* temporalis: TERT. adv. Marc. 2, 29 p. 376, 18. varia: FIRM. math. 3, 3, 4. 3, 4, 23. 4 pr. 2 MART. CAP. 6, 581. *pro epitheto est enuntiatum:* FRONTIN. aq. 75 sequens -s est, quod. PAVL. dig. 41, 4, 2, 2 est . . . nonnulla -s, quod. SOL. 30, 34 in illo (*lapide*) -s, ut nocte igneus sit, die pallidus. SVLP. VICT. rhet. 17 p. 322, 12 ANON. de mach. bell. 14 BOETH. herm. pr. 1, 9 p. 126, 9 in Porph. comm. pr. 1, 13 p. 38, 1. in *aliqua re:* PLIN. nat. 1, 10, 91 in pastu. 1, 18, 47 in sationibus. *alia v. supra l. 11.* inter *aliquos:* PLIN. nat. 20, 42 inter medicos. FRONTIN. aq. 24 inter unciam et digitum. TAC. hist. 1, 62 inter exercitum imperatoremque (*v. app. crit.*). TERT. anim. 2 p. 301, 20 inter philosophos. *al.* (*cf. supra l. 14*). cum *aliquo, aliqua re:* TERT. patient. 7 p. 12, 26 qua *diversitate* cum illis sumus. adv. Marc. 4, 1 p. 425, 10. TER. MAVR. 392 nostra Graecis cum sonis -s. AVG. civ. 16, 8 p. 137, 13 D. tanta inter se atque nobiscum -e.

synonyma (adde locos supra allatos): contrarietas: TERT. anim. 32 p. 353, 24. adv. Marc. 4, 1 p. 425, 10 ineat . . . contrarietatem ex -e. MART. CAP. 6, 605. differentia: HIL. syn. 33 RVFIN. Orig. in num. 27, 1 Basil. reg. 13 Orig. princ. 2, 11, 6 p. 189, 23 IVNIL. 1, 19. dissensio: GELL. 13, 7, 6. dissimilitudo: PLIN. epist. 7, 30, 5 HIL. syn. 16. dissonantia: CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 19. distantia: TERT. anim. 16 p. 322, 7. imparilitas: GELL. 14, 1, 22. separatio: AVG. epist. 147, 46. varietas: VLP. dig. 12, 2, 34, 8 GELL. 14, 1, 22 TERT. adv. Marc. 5, 20 p. 647, 4 RVFIN. Orig. princ. 1, 8, 2 p. 98, 18 *al.* PS. RVFIN. in psalm. 15, 4 AVG. civ. 16, 10 p. 139 D. doctr. christ. 2, 11, 16 *al.* ZACCH. 3, 3 p. 1152[B] MART. CAP. 8, 846 EPIST. pontif. 311 Migne 20, 552[A] BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 3 p. 8, 5 *al.* APRING. in apoc. 1, 13 CASSIOD. var. 12, 3, 1. *opposita:* aequalitas: PLIN. paneg. 25, 2 HIL. trin. 7, 15. communio: AVG. civ. 18, 2 p. 256 D. concordia: CASSIOD.

[Hey]

var. 2, 40, 12 RVFIN. Orig. princ. 2, 1, 1 p. 107, 12. confusio: TERT. adv. Val. 20 p. 198, 15. congruentia: FAV. EVL. p. 16, 1. consonantia: RVFIN. Orig. princ. 2, 9, 6 p. 170, 6. parilitas: TERT. resurr. 48 p. 99, 14 adv. Marc. 1, 6 p. 297, 26 AVG. civ. 15, 13 p. 83 D. similitudo: HIL. syn. 15 HIER. in Is. 9, 1 p. 128 AVG. civ. 16, 8 p. 136 D. serm. ed. Mai 94, 2 COD. Iust. de emend. cod. pr. societas: TERT. anim. 2 p. 301, 20. 25 p. 343, 9 NOVATIAN. trin. 27 p. 939^B OROS. hist. 5, 1, 14. unio: HIL. c. Const. 18. unitas: TERT. adv. Val. 4 p. 181, 19 RVFIN. Orig. princ. 2, 1, 1 p. 107, 12.

dīversito, -or *v.* dc-.

dīversium, -ī *n.* [*a* diversus *ductum esse videtur. Th.*]. *genus certaminis aurigarum* (*cf. Friedländer, Sittengesch. II⁸ 525 sqq.; Pollack, PW. V 1233*): CONSTANT. PORPHYROG. caer. aul. Byz. 1, 69 p. 336, 5 Bonn. περὶ διβερσίου. δείλης . . . γενέσθαι τὸ διβέρσιον. p. 366, 9. ποιῆσαι τὸ -ν. p. 337, 10 διὰ καιρὸν -ον.

dīversivocus, -a, -um *a* diversus *et* vocare. *fere i. q. diversus*: RHET. min. p. 591, 17 quae neque nomine iunguntur neque definitione consentiunt, huiusmodi sunt, quae omnino a se discrepent: haec vocantur -a, ut est: ignis, acr *eqs.* p. 591, 23 -a *sunt dicta*, quod omni[a] a se diversitate dissentiant et definitionis et nominis. BOETH. categ. 1 p. 164^A quae propriae substantiae natura discreta sunt, haec autem vocantur -a. p. 168^C multivoca et -a respnit *Aristoteles* . . . breviter tamen utraque diffinienda sunt. multivoca sunt, quorum . . ., d i v o r s i f i c a (*sic*) sunt, quorum *eqs.* (*v. p. 1572, 6. supra*: aequivoca).

1. dīversō *adv. v. sub* diversus *in fine.*

2. ?dīverso, -āre *a* divertere. *i. q. divertere* (*2*): AVG. in psalm. 121, 6 cupiditatibus -atur (*sic plures codd.*, diverberatur *vulg.*) atque distenditur (discinditur *vulg.*) *anima humana.*

1. dīversor, -ātus sum, -ārī *a* diversus. *i. q. diversum esse*: VIRG. gramm. epist. 3 p. 140, 6 formam frequentativam . . . sicut litteris ita etiam sensu -ari debere.

2. dīversor *v.* 1. de-. **dīversōriolum, dīversōrius** *v. sub* de-.

***dīversus,** -a, -um *a* divertere, *adi. ex part. perf. pass.* d i b e r s u s: EDICT. imp. Diocl. 7, 26. d i v o r s u s *traditur*: PLAVT. Merc. 470 Mil. 1407. Rud. 1252 (Truc. 787 diversae). LVCR. 4, 1210 (*sed* diversus *saepius*). PS. SALL. rep. 2, 12, 7. díversa: CARM. epigr. 436, 10. *compar.* -ior: LVCR. 3, 802 PLIN. nat. 12, 97 GELL. 20, 1, 19 CLAVD. 21, 153. *cf. p. 1586, 39.* p l u s -us: BOETH. herm. sec. 2, 6 p. 130, 6. *superl.* -issimus: HIRT. Gall. 8, 24, 2 BELL. Alex. 27, 1. 42, 4 SALL. Iug. 85, 20 LIV. 4, 22, 5 *al.* VELL. 2, 25, 3 SEN. dial. 8, 1, 1. 10, 14, 3 nat. 1, 17, 10. 7, 27, 2 epist. 74, 32 QVINT. inst. 3, 1, 2. 4, 1, 77. 11, 1, 92 TAC. dial. 34 Agr. 32 PLIN. epist. 2, 17, 17. 9, 28, 2 paneg. 24, 1 SVET. Cal. 51, 1. 54, 1 Nero 23, 1 Vit. 1, 1 FLOR. epit. 2, 6, 51 TERT. adv. Marc. 1, 6 p. 298, 2. 3, 8 p. 389, 2 SOL. 1, 84. 32, 37 PANEG. 4 (9), 1, 2. 4 (9), 8, 2. 4 (9), 19, 3. 7 (6), 15, 1. 12 (2), 2, 2 AVG. civ. 5, 2 p. 193 D. SVLP. SEV. Mart. 22, 1 DAMIG. lapid. 16 OROS. hist. 4 pr. 2. 5, 4, 2 BOETH. herm. pr. 1, 1 p. 38, 4. 14 herm. sec. 5, 12 p. 393, 7 in Porph. comm. pr. 1, 24 p. 73, 16 PASS. Paul. 11. m a x i m e -us: CIC. Verr. 4, 192 leg. agr. 2, 87 Manil. 9 rep. 6, 21 SALL. Iug. 50, 5. l o n g e -us: CIC. de orat. 1, 215. Phil. 5, 49 (longissime). SALL. Catil. 34, 3 LIV. 5, 1, 1. 44, 13, 12 VELL. 2, 52, 2 CVRT. 3, 11, 19 *al.* SCRIB. LARG. 38 QVINT. inst. 1, 6, 25. 5, 11, 26 VLP. dig. 41, 2, 10, 1 APVL. met. 11, 4 *al.* TERT. adv. Marc. 2, 22 p. 365, 5 PANEG. 6 (7), 9, 2 AVG. civ. 7, 11 p. 288 D. 10, 26 p. 442 *al.* 11, 21 longe alteque (lateque *var. lect.*). SVLP. SEV. chron. 1, 48, 3 *al.* MACR. sat. 6, 21, 3 BOETH. herm. sec. 4, 10 p. 275, 31 in Porph. comm. pr. 1, 12 p. 32, 16. 1, 24 p. 73, 8 -is longe nationibus. m u l t u m -us: QVINT. inst. 4, 1, 9 IVV. 10, 3 PS. HIL. c. Arrian. 14, 5 AVG. civ. 19, 17 p. 384 D. m u l t o -us: TERT. adv. Marc. 2, 27 p. 373, 1. *cf.* m u l t a -us: SVLP. SEV. chron. 1, 4, 6. p l u r i m u m -us: AVG. civ. 5, 3 p. 194 D. n i m i s -us: GELL. 15, 28, 7. p e n i t u s -us: VERG. Aen. 9, 1. p l a n e -us: TERT. adv. Marc. 4, 28 p. 518, 22. p r o c u l -us?: *v. p. 1579, 64.* i n t o t u m -us: PLIN. nat. 19, 71. 31, 90 TERT. adv. Marc. 3, 9 p. 390, 23. *cf.* BOETH. in Porph. comm. sec. 4, 14 p. 274, 21 substantialiter -ae. *de significatione: cf.* AMBR. paenit. 2, 2, 7 quod . . . contrarium est, se ipsum impugnat: quod -um est, distinctam solet habere rationem. *sim.* RVFIN. Adamant. 1, 10 non . . . quod -um est aliud ab alio, continuo etiam contrarium dicitur. GLOSS. διάφορος, ἀλλοδαπής. -a παράλληλα (*an* παραλλάσσοντα? *Plasberg*). non conveniens, non consentiens. -o: vario, dissimile (*sic*). -a: separata, distantia, differentia, contraria (*Lucan. 2, 274*). IV 507, 23 -um resonat (*quod in* resonans *mutandum vel ad sequentes glossas referendum censet Götz*). *inde a* PLAVTO *per totam latinitatem; frequentatum ap.* QVINT. [*lectio corrupta*: CIC. top. 48 *V*. CIC. Phil. 2, 93 *codd. dett.* *locus dubius*: LVCAN. 3, 235 -o gurgite (*V, G*; diviso *rell.* *sic saepius in codd.* d i v i s u s *pro* diversus *traditur*). *ex coni. legebatur* CVRT. 4, 16, 11 (divisos *codd.* devios *Jeep, edd., sed v. p. 1578, 58. 1585, 2*). *cf. etiam p. 1580, 43.*] *loco mutilo*: SALL. hist. frg. 2, 43.

I *de loco* (*i. q. versus in aliam vel contrariam partem, in plures partes; separatus, remotus, longinquus; contrarius, oppositus*):

A *de personis al.* (*tam de singulis, quarum partes velut in diversum extenduntur [ut p. 1576, 2. 38. 41. 42. 44] vel quae ab aliis separatae sunt [ut p. 1576, 14. 22. 31 bis], quam de pluribus vel inter se vel ab aliis divisis*): **1** *cum verbis motus vel status, ita ut definiat modum actionis* (*in diversam partem, in diversa parte sim.*): PLAVT. Mil. 1407 dispennite hominem -um et distendite. Rud. 1252 suam quisque i b a n t -i domum (LVCIL. 508 LIV. 33, 29, 9 VAL. FL. 7, 577). Truc. 787 -ae s t a t e (TAC. ann. 16, 30 steterunt . . . -i ante tribunal . . . parens, contra filia). PACVV. trag. 224 -i circumspicimus (VERG. Aen. 9, 414). VARRO Men. 117 populum furiis instinctum . . . -um ferri. LVCR. 4, 1210 canes . . . -i . . . t e n d u n t (LIV. 9, 37, 10 *al.*). CAES. Gall. 2, 23, 3 -ae duae legiones . . . proeliabantur. 2, 24, 4 -os dissipatosque . . . f u g e r e (VERG. georg. 4, 500 LIV. 42, 7, 8). civ. 1, 58, 4 -i pugnabant (*sc. in utramque partem*). SALL. Catil. 20, 5 quae mente agitavi, omnes . . . -i audistis. Iug. 12, 5 postquam . . . irrupere, -i regem quaerere. 50, 5 neque in unum sese recipiebant, sed alius alio quam maxume -i. 55, 7 -i agebant (*i. rem gerebant*). 87, 4 reges . . . -i . . . a b e u n t (VERG. Aen. 5, 166 quo -us abis [11, 855 eur . . . -us abis? *ad q. l.* CLAVD. DON. in -a contendis? -um est, quod est longe remotum ab altero *eqs.*]. LIV. 3, 60, 1 *al.* VAL. FL. 4, 387 *al.*). SALL. Iug. 101, 2 -i redeuntes alius ab alia parte. NEP. Dat. 11, 3 cum . . . -i (-e *DAP*) d i s c e s s i s s e n t (LIV. 10, 33, 10 *al.*). VERG. georg. 4, 432 s t e r n u n t se . . . -ae in litore phocae. Aen. 1, 70 age -os et disice corpora ponto (*cf.* SERV.). 7, 150 -i explorant. OV. epist. 12, 145 -i flebant servi. 18, 167 nos -i (*Hero et Leander*) medium coeamus in aequor. trist. 1, 3, 19 nata procul Libycis aberat -a sub oris. LIV. 4, 39, 4 -i Volsci hinc . . . sustinere, altera fronte instare (*sim.* 5, 8, 9). 9, 2, 2 pecora . . . -os, alium alibi . . . pascere iubet. 10, 12, 3 -i . . . ad suum quisque bellum p r o f i c i s c u n t u r (28, 46, 4. 36, 25, 2). 10, 25, 14 sive iuncti unum premant, sive -i gerant bellum. 10, 27, 8 -ae ferae, cerva ad Gallos, lupus ad Romanos cursum deflexit. 26, 20, 6 in hiberna -i concesserant. 31, 46, 9 Oreum -i Romani et . . . Attalus oppugnabant *eqs.* 38, 19, 1 Tolostobogiorum civitatem Olympum . . . cepisse; -os Tectosagos alium montem . . . petisse. *saepius.* SEN. Tro. 514 hinc recede teque -am amove. STAT. Theb. 6, 328 -us ad ostia ponti . . . remo permutat habenas. TAC. Germ. 16 colunt discreti ac -i. hist. 3, 46 si Dacus Germanusque -i irrupissent. ann. 13, 40 laxare ordines et -os consectari. 15, 56 -i interrogantur. DICT. 4, 5 -i . . . exercebantur. CLAVD. 10, 135 sparsa -i . . . plebe feruntur exploratores (sparsi -a *et sim. codd. praeter Vat.*). *translate*: PLAVT. Merc. 470 Pentheum diripuisse aiunt Bacchas: nugas maximas fuisse credo, praeut quo pacto ego -us distrahor. VARRO frg. Non. p. 481, 10 non in commune spectant, sed suum quisque -i commodum focilantur. LVCR. 3, 105 in quo mi -i (*sc. a nobis vel a vero*) errare videntur. SALL. Iug. 25, 6 commotus metu atque libidine -us agitabatur (DICT. 1, 21 metu atque haesitatione -us agebatur). LIV. 26, 5, 1 Hannibalem -um Tarentinae arcis potiundae Capuaeque retinendae trahebant curae. LVCAN. 1, 683 quo -a feror? *nota* TAC. hist. 4, 84 -us animi modo numen pavescere, modo minis . . . populi terreri. ann. 2, 10 -i ordiuntur (*i. ex diverso*). 2, 73 ut quis misericordia . . . aut favore . . . pronior, -i interpretabantur. CARM. epigr. Engstr. 275 -i -a patres, s⟨ed hic⟩ omnia dixit.

2 *cum substantivis, indicans vel locum vel derectionem personarum* (*i. q. in diversis partibus constitutus, in diversas partes sese movens*): CAES. Gall. 2, 22, 1 cum -is legionibus aliae alia in parte . . resisterent (*locus coniecturis temptatus*). civ. 1, 40, 5 -am . . . a c i e m in duas partes constituit (*cf. Meusel ad h. l.* SEN. contr. 10, 5, 8 STAT. Theb. 8, 425 TAC. ann. 13, 57 *al.*). VERG. georg. 3, 32 duo rapta manu -o ex hoste tropaea (SERV. orientis et occidentis. *aliter* ANTH. 415, 61 classes -o ex hoste coactas). Aen. 12, 495 -os . . . sentit equos currumque referri (OV. Ib. 280 tua . . . *ut Metti* viscera -is scissa ferantur equis. *cf. p. 1577, 44*). PROP. 3, 3, 33 -ae . . . novem sortitae rura puellae. OV. epist. 16, 7 -a quamvis e g e n t e venires (PLIN. paneg. 29, 2 -as . . . gentes . . . miscuit. IVVENC. 3, 429 -ae [divisae *al.*] . . . nomine gentis. PAVL. NOL. carm. 11, 684 populis -a gente coactis. AVG. civ. 20, 21 p. 460 D. in gentes -as et longinquas insulas. CARM. epigr. Engstr. 236). LIV. 28, 41, 11 et in Italia et in Africa duos -os exercitus alere. 35, 22, 4 duo consulum agmina -a. GRATT. 156 -os . . . Celtas (*sc. a Medis*). LVCAN. 2, 43 -a . . . castra petentes (2, 275). 3, 327 tela . . . -i prohibebunt spargere fratres (*i. oppositi*). TAC. ann. 13, 48 legationes, quas -as ordo, plebs . . . miserant. FRONTO p. 58, 20 N. -is nationibus. CYPR. GALL. Ios. 250 -am . . . manum tergo frontique minantem. *translate de animo inimico, hostili, discordi*: PANEG. in Mess. 45 -i . . . inconstantia vulgi. PROP. 1, 10, 15 -os . . . coniungere amantes. LIV. 4, 55, 8 an . . . substiterit, incertum -i auctores faciunt (*ibid.* dissentiunt. 30, 26, 12). LVCAN. 6, 783 -i . . . duces (*i. diversarum partium*). *nota* CALP. ecl. 4, 9 dulce . . . resonas nec te -us (*i. aversus*) Apollo despicit. TAC. ann. 6, 22 sapientissimos veterum . . . -os reperias. 13, 9 quo componeret -os (-us *M*). 15, 17 -is praesidiis (*i. oppositis, hostilibus? cf.* 15, 16 ut diversitatem exprobraret). LACT. inst. 7, 7, 1 *philosophi* -i ac -e illa omnia protulerunt. HIL. in Matth. 10, 12 populi quondam unitas indicatur nunc . . . odio -i. RVFIN. Basil. hom. 1, 2 -um populum in unius chori concordiam . . . consocians. BOETH. divin. 66 si aliqua re . . . -us es. *nota iuncturam* p a r s -a, *i. opposita, factio adversa*: GLOSS. II 53, 22 ἐξ ἐναντίας μέρος. SALL. hist. frg. 1, 61 LIV. perioch. 58 *al.* SEN. contr. 10, 3 thema. 10, 3, 3 *al.* SEN. dial. 4, 23, 4. QVINT. inst. 3, 11, 23 *al.* decl. 247 p. 10, 10 *al.* PS. QVINT. decl. 6, 12 FRONTIN. strat. 3, 6, 1 IVV. 13, 136 TAC. dial. 1

SVET. Iul. 1, 2 *al.* VLP. dig. 47,15, 1 pr. *al.* TERT. nat. 1,20 (*cf. Hartel, patrist. Stud. III 36*) *al.* SOL. 5, 15 SPART. Geta 4, 2 *al.* IVST. 15, 1, 1 AMM. 18, 6, 16 *al.* SCHOL. Cic. Bob. Planc. 25 p. 156, 6 St. (*cf.* Mil. 13 p. 116,16 partis adversae). HEGES. 4, 30 SVLP. SEV. Mart. 9, 6 MART. CAP. 5, 445 *al.* OROS. hist. 3, 23, 33. CLAVD. MAM. anim. pr. p. 19, 18 (*codd. praeter M*). 3, 13 p. 180, 14 LEX Burg. lib. const. 45. *cf. etiam* CLAVD. DON. Aen. 9, 1. SVET. Iul. 20, 5 -ae factionis (Tib. 3, 2 FLOR. epit. 3, 21, 8 IVST. 15, 1, 9).

B *de* ***rebus***: **1** *cum verbis motus al., de modo actionis* (*in diversam partem, in diversa parte, sim.*): LVCR. 1,421 *corpora* -a moventur (1, 428 -a meare). 2, 86 primordia rerum...ut -a repente dissiliant. VERG. georg. 1, 446 densa inter nubila sese -i rumpent radii. Aen. 9, 620 -a...bracchia ducens *in arcu tendendo* (GERM. 67 -a...tendens bracchia. SIL. 14, 399 -a relaxans bracchia. HYG. astr. 2, 6 *v. infra l. 66*). CYPR. GALL. exod. 1078 Cherubinos perficit auro -osque locat. **2** *cum substantivis*: **a** *in oppositione duorum* (*oppositus, e regione positus, contrarius*): VARRO rust. 3,5,12 dextra et sinistra ...-ae duae...sunt piscinae. CIC. Arat. 15 duplices velut esse catenas..., quae...-ae...serpunt (*opp.* communiter haerent). 24 -os...pedes...portat (*sc. currentis figura; Arat. 253 ἴχνια μηκύνει*). Verr. 5, 117 *portus* cum -os inter se aditus habeant, in exitu coniunguntur. Manil. 9 duobus in locis disiunctissimis maximeque -is (*sc. in Hispania et Bosporo*). *nota* leg. agr. 2, 87 duo maria maxime navigationi -a (*de sinu Corinthiaco et Saronico. cf.* LIV. 21, 30, 2. 33, 32, 2 MART. CAP. 6, 652. TAC. Agr. 23 -i maris aestibus). de orat. 3, 178 ut... ascendat *sol* in -am partem (*sc. a brumali signo.* OV. met. 5, 419 in partes -as bracchia tendens [11, 262. *cf. l. 13sqq.*]. 6, 53. 13, 612 fast. 2, 371. 643. MANIL. 2, 395 quae -is e partibus astra refulgent, ... adverso... pendentia vultu, ... contraria. CELS. 2, 11 p. 55 cucurbitulam -ae parti imponit. COLVM. 7, 10, 2 notanda sunt capita, quam in partem proclinent, ut ex -a parte...sanguinem mittamus. PETRON. 27, 3 in -a parte circuli. TAC. hist. 2, 1 in -a parte terrarum [*cf.* ann. 1, 17. 4, 46]. FLOR. epit. 2, 6, 51 in -issimam partem ... signa converterat. GAIVS dig. 24, 1, 2, 1 in -as partes eunt *coniuges in divortio* [*sim.* PAVL. dig. 50, 16, 191]. SVLP. SEV. Mart. 13, 8 *arbor* -am in partem ruit). BELL. Alex. 8, 2 -ae navigationes (*sc. vel a sinistra parte vel a dextra*). 30, 6 -is... telis... figebantur, adversi ex vallo..., aversi ex flumine. VERG. Aen. 3, 4 -a exilia ... quaerere (SERV. -as terras, hoc est e regione positas). OV. ars 1, 685 *Helena* -o venerat orbe *Ilium* (2, 499 epist. 13, 151 met. 2, 323 trist. 3, 14, 26 *al.* COLVM. 1, 3, 6 SIL. 3, 333. *cf.* STAT. silv. 4, 6, 6 -o a sole. *cf.* IVV. 4, 148). met. 4, 78 -a...sede locuti *Pyramus et Thisbe* (4, 80 contra). 5, 164 auditis -a valle duorum...mugitibus armentorum (*cf.* 5, 167 dextra laevane feratur). 13, 294? Ib. 68 inter -os... polos (*cf.* MANIL. 1, 280). LIV. 1, 28, 10 in -um iter equi *duarum quadrigarum* concitati. 4, 33, 10 cum duae acies, duo -a proelia ... Etruscos et a fronte et ab tergo urgerent (22, 29, 12 *al.*). 9, 21, 4 -a statuit signa (*supra*: anceps dimicatio). 27, 35, 10 provinciae ... non permixtae regionibus..., sed -ae extremis Italiae finibus (*sc. Bruttii et Gallia*). 37, 41, 7. MANIL. 1, 380 -as...umbras (*in opposita parte orbis*). 2, 91. 280 Laniger... signa Leonis atque Sagittari -o conspicit ortu *in trigono.* 4, 327. PAVL. FEST. p. 108 de -is tectis aqua pluvialis confluit in eundem locum. p. 221 *patuli bovis* cornua -a sunt (*cf.* FEST. p. 229). FEST. p. 375 *valgi*, qui -as suras habeant. GERM. 7 *al.* SEN. nat. 5, 13, 4 quidam venti -os ex se generant. CVRT. 3, 4, 6 in -um litus (ANTH. 413, 1 litore -o Libyae [455, 1]). 4, 4, 6 COLVM. 3, 15, 3. 6, 14, 3 ex -a auricula sanguinem detrahemus. *cf.* arb. 7, 3 MELA 1, 19. 89. 2, 4 *al.* LVCAN. 3, 257 non -is fontibus (*de Euphrate et Tigride*). 3, 264 *al. nota* 3, 548 -ae...rates (SCHOL. id est hostium. COMMENT. de utroque latere. *ibid.* Massiliensium). 3, 653 *al.* PLIN. nat. 3, 30 *al.* VAL. FL. 5, 309 -is hinc atque hinc motibus (molibus *V*) anceps. SIL. 1, 264. 14, 76 *al.* MART. 12, 34, 6 calculus...huc et illuc -us ...digeratur. QVINT. inst. 11, 3, 133 transire in -a subsellia (*cf.* 11, 3, 132 adversis subselliis. decl. 338 p. 332, 19 TAC. dial. 34). FRONTIN. strat. 2, 5, 20 positis... in -a ripa castris. 3, 9, 6. 3, 18, 1 IVV. 7, 156. SER. SAMM. 27 -am...per aurem. AVIEN. Arat. 1016 ab -a mundi regione (CARM. epigr. 871, 3 -i... distantia mundi). HYG. astr. 2, 6 p. 41, 20 palmas -as tendere ad caelum. 3, 10 p. 85, 6 Andromeda... manibus -is vincta. CLAVD. 18, 208 -um suspendis onus *in lance.* 20, 262 -us ad austrum cursus et arctoum fluviis mare. CYPR. GALL. Ios. 109. AVIAN. fab. 16, 5 -is impellitur *quercus*... ripis. **b** *in comparatione plurium sive inter se sive cum aliis* (*seiunctus, separatus, distans, longinquus, remotus*): VARRO rust. 2, 2, 9 in -is locis pasci solent, ut multa milia absint saepe hibernae pastiones ab aestivis (CIC. Verr. 4, 192 Phintiam vel Halaesam vel Catiuam, loca inter se maxime -a. Manil. 46 ex locis tam longinquis tamque -is. Brut. 258 HIRT. Gall. 8, 44, 1 BELL. Afr. 2, 5 OV. am. 2, 18, 28 trist. 1, 10, 49 fast. 1, 422 LIV. 4, 22, 5 *al.* 26, 27, 5 pluribus...locis et iis -is. PAVL. FEST. p. 50 SEN. nat. 3, 30, 6 epist. 94, 29 PLIN. nat. 3, 132. 36, 202. QVINT. decl. 321 p. 260, 12 -is... ac distantibus locis. FRONTIN. strat. 1, 5, 26 TAC. ann. 13, 37 PLIN. epist. 3, 19, 3 SVET. Cal. 44, 1 Tib. 7, 1 PAPIN. dig. 45, 2, 9, 2 VLP. reg. 19, 6 *al.* APVL. flor. 22 PS. APVL. Ascl. 26 SOL. 5, 26 FIRM. math. 6, 29, 4. 7, 25, 1 *opp.* simul positi. IVST. 7, 6, 4 AMM. 25, 3, 13 ANON. Vales. 9, 44 VEG. mil. 2, 2 *al.* HIER. epist. 49, 21, 4 VVLG. iud. 20, 46 ITIN. [Silv.] 15, 3 *al.* CLAVD. 28, 656. *nota* AVG. serm. 46, 8, 18 -is locis sunt -ae *haereses.* SVLP. SEV. chron. 1, 4, 4 OROS. hist. 5, 4, 2 VICT. VIT. 1, 51 BOETH. in Porph. comm. sec. 3, 8 p. 227, 1 LEX Burg. lib. const. 89, 1 CORP. III 14406, 6. *transl.* PLIN. nat. 18, 210). CATVLL. 46, 11 quos... -ae variae viae reportant (OV. trist. 3, 2, 12. APVL. mund. 27 non una, sed -a via et plerumque contraria. PAVL. NOL. epist. 19, 494 *v. p. 1585, 10. cf. infra l. 47*). LVCR. 2, 562 primordia... debebunt ... disiectare aestus -i materiai (5, 649). 4, 179 simulacra ...-o momine (numine *codd.*) tendunt. 5, 646 -is nubila ventis -as ire in partes (CAES. civ. 2, 29, 4 [*loco mutilo*] municipia...-is partibus coniuncta. HIRT. Gall. 8, 24, 2 BELL. Alex. 42, 4. VERG. Aen. 9, 1 -a... parte [SERV. id est longius remota. *cf.* CLAVD. DON. *ad h. l.*]. 9, 688 *al.* 11, 203 [CLAVD. DON. *ad h. l.* separata]. OV. rem. 50 met. 13, 954 LIV. 10, 15, 3 *al.* VELL. 2, 27, 4 CVRT. 8, 13, 20 *al.* FRONTIN. strat. 2, 3, 16 PLIN. epist. 5, 6, 27 *al.* SVLP. SEV. Mart. 20, 1 ALC. AVIT. carm. 6, 557). LVCR. 6, 118 -o motu (*cf.* 6, 117 frontibus adversis...de latere). 6, 1110 *Brittannos, Aegyptum, Pontum, Gades* inter se -a ... esse. CAES. Gall. 7, 16, 3 -is itineribus (civ. 3, 67, 3 HIRT. Gall. 8, 19, 6 SALL. Catil. 50, 1. 52, 13 OV. Pont. 2, 10, 18 LIV. 1, 60, 1 *al.* VELL. 2, 82, 2 SEN. nat. 7, 21, 4 CVRT. 5, 4, 30 TAC. ann. 13, 47 hist. 1, 81 *al.* PLIN. epist. 9, 19, 8 uterque... pari cupiditate, -o itinere contendit). *transl.* IVV. 7, 172. HIRT. Gall. 8, 1, 2 si -a bella complures eodem tempore intulissent civitates (LIV. 38, 8, 2). 8, 19, 1 fit...-um proelium (*v. quae praecedunt.* BELL. Alex. 31, 2 -o clamore et proelio). BELL. Alex. 27, 1 -issimo ad litus intervallo [a] mari coniungitur Nilus (VERG. georg. 4, 292 -a ruens septem discurrit in ora *Nilus*). SALL. hist. frg. 2, 13. VERG. Aen. 1, 376 -a per aequora vectos. 4, 163 -a per agros tecta ... petiere. 5, 676 -a ... per litora ... diffugiunt (11, 261 -um ad litus [CLAVD. DON. longe ab altero disparatum]). 12, 501 caedes -as. 12, 621 -a clamor ab urbe (SERV. hypallage ⟨pro⟩ -us clamor: aut ex variis partibus civitatis). AETNA 128 canales. 288. *obscurius* PROP. 1, 3, 31 -as praecurrens luna fenestras (STAT. silv. 2, 2, 75 -is servit sua terra fenestris). 4, 7, 56 OV. ars 3, 124 am. 2, 17, 32. 3, 6, 29. met. 1, 665 -a in pascua. 15, 23 pete -i...Aesaris undas. Pont. 1, 6, 1. EPIST. Sapph. 11 arva ... -a (*i. longinqua*)... Aetnae. LIV. 9, 44, 6 *al.* 26, 41, 20 exercitum in -issimas regiones distraxere (26, 42, 2 *al.* SEN. benef. 4, 11, 2 in -as longinquasque regiones. COLVM. 3, 4, 1 ex -a regione. IVLIAN. dig. 38, 1, 23, 1 in -as regiones. *ibid.* -arum civitatium. CLAVD. 24, 296 -a regione. VAL. CEM. hom. 17, 3 per -as et longe positas regiones. *cf.* PANEG. 4 (9), 21, 1 per -a regionum argumenta). LIV. 42, 8, 1 ex -a fuga in unum collecti (TAC. ann. 2, 17 FLOR. epit. 4, 2, 60). 44, 43, 2. MANIL. 3, 50 -a... membra... sociaret corpus in unum *natura.* 4, 585 -is dominantia sidera terris (*cf.* 4, 744*sqq.* TAC. ann. 15, 37 DRAC. laud. dei 1, 315). GERM. 516. VAL. MAX. 9, 5 ext. 4 *senatus Campanus* -o foro utebatur (*cf. ibid.* separato a plebe balineo). CELS. 4, 1 p. 120. SEN. Phoen. 504 te maria tot -a ... egere (TAC. ann. 2, 60 -um ad mare...deiectus. PAVL. NOL. epist. 49, 7). dial. 6, 18, 3 sidera -as agentia vias et in contrarium... nitentia (nat. 1 pr. 12 *cf.* PLIN. nat. 2, 63. *v. supra l. 4*). 6, 24, 2 *al.* CVRT. 3, 19, 19. 9, 1, 35 COLVM. arb. 7, 1 LVCAN. 2, 467. 3, 382 *al.* PETRON. 120, 62. PLIN. nat. 4, 84 amnes...ex -o venientes tractu (*cf.* OV. met. 1, 59 -o flamina tractu). 5, 115. 18, 212. *nota* VAL. FL. 3, 243 -o turbine fundunt tela (*v. Langen ad h. l.*). 4, 640 -as circum servantibus undas. SIL. 4, 563 *al.* STAT. Theb. 7, 582. MART. 9, 91, 1 si me -a vocaret in astra hinc invitator Caesaris, inde Iovis. TAC. hist. 3, 71 ann. 3, 2 *al.* 12, 47 -is et contectis vehiculis abduntur. PLIN. epist. 2, 17, 17. FLOR. epit. 3, 18, 10 -a per populos et urbes signa. 4, 12, 1. SCAEV. dig. 8, 5, 20, 1 -a praedia (*opp.* saltum communem). PAVL. sent. 2, 26, 14 in -as insulas relegentur (*opp.* pari...relegatione). APVL. met. 1, 19 per -as et avias solitudines aufugi. 11, 2 lucos -os inerrans. mund. 35 TERT. ieiun. 13 p. 292, 23. PANEG. 2 (10), 13, 2 -os... montes. VOPISC. Aurelian. 48, 5 *al.* FIRM. math. 4, 4, 2 secundum cardinum -os situs. IVST. 37, 2, 8. AMM. 16, 12, 51 per -os tramites (*cf.* HIER. epist. 22, 23, 1). 20, 4, 21 -o vagoque ... excursu. ITIN. [Silv.] 49, 1 -is provinciis. PAVL. NOL. carm. 21, 746 undique fonticulis -a ex rupe receptis (21, 744 longinquis a montibus). CLAVD. 15, 224 meatus -os. 17, 52 -o... gurgite *Araris, Rhodani, Hiberi.* 26, 108 SVLP. SEV. dial. 1, 7, 2 *al.* CAEL. AVR. chron. 1, 4, 64 -a membrorum diductio (*ibid.* vultus contortio). PASS. coron. 1 perrexit... ad metalla -a. **3** *translate*: TER. Andr. 260 curae, quae meum animum -ae (-e *B E G*) trahunt (VERG. Aen. 12, 487 -ae ... vocant animum in contraria curae. *cf.* LYGD. 4, 59 alterius mavult esse puella viri -asque... agitat mens... curas). CIC. Marcell. 30 -ae voluntates civium fuerunt distractaeque sententiae. SEN. contr. 2, 3, 6 -i me affectus distringunt, inter reum et patrem distrahor. TAC. ann. 14, 57 non se ... -as spes, sed solam incolumitatem .. spectare. hist. 1, 83 -is militum animis, cum optimus quisque .. posceret, volgus *eqs.* (CLAVD. rapt. Pros. 1, 119 -os ducens animos). CLAVD. 24, 45 ductoribus...-us erat favor. *sim.* CARM. epigr. 1225, 6 qui (*genitor*) mea clausit lumina -is (*i. inversis*) aetatis vicibus.

II *de tempore* (*distans, discretus, non unus*): -is temporibus: CIC. epist. 7, 18, 1 *opp.* uno tempore. VERG. georg. 1, 258 *v. p. 1580, 21.* OV. Ib. 403 CELS. 2, 6 p. 38 COLVM. 7, 9, 6 QVINT. decl. 277 p. 130, 21 PLIN. paneg. 91, 7. SVET. Tib. 7, 1 -is temporibus ac locis. IAVOL. dig. 41, 3, 23 pr. IVLIAN. dig. 9, 2, 51, 2 POMPON. dig. 26, 1, 5 GAIVS dig. 9, 4, 20 MARCELL. dig. 44, 2, 19 SCAEV. dig. 34, 2, 40 pr. PAPIN

[Hey]

dig. 28, 6, 42 VLP. dig. 28, 3, 11 PAVL. dig. 8, 4, 7, 1 APVL. mund. 33 VOPISC. Aurelian. 10, 2 AMM. 15, 1, 2. 15, 10, 8 VEG. mil. 3, 26 p. 124, 16 AVG. civ. 5, 5 p. 195 D. *al.* SVLP. SEV. dial. 2, 6, 1. -o tempore: MANIL. 4, 339 VELL. 2, 44, 1 IVV. 10, 263 CLAVD. 3, 8 PAVL. PELL. 425. 567 variis -o tempore morbis. -um tempus: AVG. civ. 5, 5 p. 196 D. -i temporis: DRAC. laud. dei 2, 94. 344. 396. -a tempora: HYG. frg. Gell. 10, 16, 15 *v. p. 1582, 39.* COLVM. 7, 9, 8 per anni -a tempora. *aliter* TAC. ann. 6, 51 morum ... tempora illi -a. COD. Iust. 8, 53, 34, 3 NOVELL. Iust. 138. -orum temporum: SVET. Nero 23, 1 PANEG. 6 (7), 1, 2. SEN. benef. 3, 5, 1 *v. p. 1584, 21.* CASSIOD. var. 12, 22, 1 -a temporum varietate. PALLAD. 3, 9, 11 maturitatis ac floris tempora ... in vite -a. 3, 25, 20. PLIN. nat. 18, 59 -is diebus (*opp.* pariter. NERAT. dig. 8, 3, 2, 1 *opp.* isdem. VOPISC. Aurelian. 6, 4 plurimis ... et -is diebus. CARM. epigr. 436, 10 ut vitae -a dies foret unaque leti). TAC. dial. 25 etiam isdem saeculis, nedum -is. PLIN. nat. 34, 53 -is aetatibus (PLIN. epist. 8, 5, 1 virtutes ex -is aetatibus sumptas. NEMES. cyn. 119 HIER. epist. 60, 5, 2. AVG. civ. 4, 30 p. 184 D. deorum simulacra -a aetate et veste distiucta. *cf.* SEN. epist. 74, 26 eadem mensura summi boni est, quamvis aetatis -a sit). NERAT. dig. 8, 3, 2, 1 -is diebus vel horis (AVG. civ. 5, 5 p. 197 D. BENED. reg. 18). AVG. civ. 5, 7 p. 200 D. momenta nascendi . . . -a. VARRO rust. 3, 1, 1 *v. p. 1580, 7.*

III *de qualitate* (*genere, condicione distans, discretus; contrarius, oppositus; varius*): A *de rebus*: 1 *in oppositione duarum*: RHET. Her. 4, 17, 25 contrarium est, quod ex rebus -is duabus alteram breviter et facile confirmat. VARRO ling. 9, 59 neutra ... sunt -a (*sc. a mare et femina*). 10, 43 duo ... logoe, qui -as faciant analogias, unus ... alter. rust. 3, 3, 3 genus ... duas habet -as species, unam ...; altera. CIC. inv. 1, 3 ut homines a consuetudine ... converteret et ad -as rationes vitae traduceret (*supra*: ex feris ... mites reddidit). orat. 53. Phil. 5, 49 filii longissime -a ratio est (*sc. quam patris*). LVCR. 3, 802 quid ... -ius esse putandumst aut magis inter se disiunctum discrepitansque quam mortale ... immortali ... iunctum ... tolerare procellas. CAES. civ. 3, 30, 2 -a sibi ambo consilia capiunt: Caesar, ut ..., Pompeius, ut ... VERG. Aen. 12, 726 fata imponit -a duorum *Iuppiter in lances*. OV. met. 1, 260 poena placet -a: genus mortale sub undis perdere (*non igni*). 1, 469 duo tela ... -orum operum: ... hoc ... illud. fast. 5, 529 -a voluntas est mihi. RVT. LVP. 2, 2. LIV. 26, 8, 6 has -as sententias media sententia ... Flacci vicit (CELS. 1 pr. p. 8, 16 media quodammodo inter -as sententias). MANIL. 2, 152 mascula sex sunt, -i totidem generis (PAVL. FEST. p. 60. CHAR. gramm. I 50, 3 *opp.* communicatum. AVG. civ. 15, 27 p. 119 D. *cf.* QVINT. inst. 9, 3, 63 -os sexus [APVL. mund. 20 VOPISC. Car. 9, 4 FIRM. math. 7, 3, 5 PS. AVR. VICT. orig. 9, 1 AVG. civ. 5, 6 p. 198 D. *al.*]). 2, 413. 3, 416 *al.* VITR. 10, 3, 1 duae res -ae et inter se dissimiles. FEST. p. 189 duas -as et contrarias significationes. SEN. contr. 1, 8, 5 nova et -a imperia. VELL. 1, 13, 3. 2, 25, 3 in eodem homine duplicis ac -issimi animi ... exemplum. VAL. MAX. 2, 8, 2. 4, 3, 12. 5, 7 ext. 1 -i affectus isdem visceribus ... inclusi. 6, 5, 5. 9, 1, 6 in isdem penatibus -a saecula habitarunt, frugalissimum alterum, alterum nequissimum. SEN. benef. 2, 29, 2 ex -is ac dissidentibus bonis hominem non esse compositum. dial. 2, 19, 3. 7, 7, 3 quid dissimilia, immo -a componitis (*sc. virtutem et voluptatem*). COLVM. 5, 10, 12 *nux* agrum durum, calidum, siccum desiderat. nam in locis -is ... putrescit. PS. QVINT. decl. 17, 8 TAC. dial. 1. Agr. 11 sermo *Britannorum* haud multum -us (*sc. a Gallorum; opp.* eadem audacia). hist. 1, 72. 2, 7 boni malique causis -is, studio pari ... cupiebant. 4, 40. ann. 11, 34 -as principis voces, cum modo incusaret ..., aliquando *eqs.* 14, 10 municipia ... laetitiam testari: ipse -a simulatione maestus. 14, 44. 16, 2 *al.* PLIN. epist. 2, 5, 5 qui ... austeritatem exigo, cogor id, quod -um est, postulare. SVET. Cal. 51, 1. Nero 34, 3 -a omnia ... comperit (*sc. quam speraverat*). VENVL. dig. 45, 1, 138 pr. -ae scholae auctores (GAIVS iust. 1, 196 *et passim*). TERT. anim. 1 p. 299, 22 Socrates ... -o spiritu agebatur (*sc. contrario dei*). IVVENC. 1, 722 qui ... andito tunc mea iussa tenebit -isque procul factis per lubrica perget (*Matth. 7, 26*). EVTR. 10, 10, 1. LVCIF. non parc. 28 p. 270, 14 -o ageris spiritu (*cf. infra*: habere . . . adversarii nostri spiritum). CLAVD. 20, 33 -a luce: hinc Mulciber ... hinc ... Nereus. SIDON. epist. 5, 3, 2 aut . . . non gavisurum compertis prosperis aut tristem, si -a cesserint, non futurum. *res sibi contrariae per* et, que *sim. componuntur* (*cf. p. 1582, 19*): SALL. Catil. 53, 6 -is moribus fuere ... M. Cato et C. Caesar. PS. SALL. rep. 2, 12, 7 -a praemia bonos malosque sequi. LIV. 21, 4, 3 res -issimas, parendum atque imperandum. 34, 4, 1 -is ... duobus vitiis, avaritia et luxuria. 43, 13, 5 duo -a prodigia, palmam in arca enatam et sanguine interdiu pluvisse. PLIN. paneg. 24, 1 miscuisti res -issimas, securitatem ... et ... pudorem (*cf.* TAC. Agr. 3 res ... dissociabiles ... principatum ac libertatem). PANEG. 6 (7), 5, 1 -am ... opem aut contra aliorum iniurias aut pro suis commodis postulantibus. 7 (6), 15, 1 -issima bona, privatum otium et regias opes. *sim.* 12 (2), 2, 2.

2 *in comparatione plurium rerum* (*vel etiam duarum, quarum non contrarietas, sed dissimilitudo tantum notatur*): CATO or. frg. 5, 2 maiores seorsum atque -um pretium paravere bonis ...: decurionatus, optionatus, hastas donaticas aliosque honores. RHET. Her. 2, 13, 19 indicatum est id, de quo sententia lata est aut decretum interpositum. ea saepe -a sunt, ut aliud alio iudici ... placitum sit. 4, 13, 19 repetitio est, cum continenter ab uno atque eodem verbo in rebus similibus et -is principia sumuntur (*cf.* CIC. inv. 1, 49 comparabile ..., quod in rebus -is similem aliquam rationem continet). VARRO ling. 6, 1 ex -o genere adiuncta (*opp.* de vocabulis temporum). 8, 36 ex -is verbis multa facta ... inveniuntur eadem. rust. 3, 1, 1 dubium non est, quin hae (*sc. vitae rustica et urbana*) non solum loco discretae sint, sed etiam tempore -am originem habeant. CIC. inv. 1, 20 cum tam -a sint genera causarum, exordiri quoque dispari ratione ... necesse est. 1, 42 contrarium est, quod positum in genere -o ab eo, cui contrarium dicitur, plurimum distat. Catil. 2, 9 eius -a studia in dissimili ratione perspicere. Cael. 12 ex contrariis -isque ... naturae studiis. har. resp. 26 ex aliquo diiuncto -oque monstro. Lig. 34. de orat. 1, 215 multum inter se distant istae facultates longeque sunt -ae atque seiunctae. orat. 37. 202 *opp.* coniuncta (*item* part. 87). fin. 5, 26 *opp.* commune. div. 2, 55 in multas aut -as (*cf.* 147 varias) aut etiam contrarias partes ... diducitur (VLP. dig. 28, 6, 24 plures ... ex -is partibus *heredes*). SALL. Iug. 31, 24 in tam -is mentibus. 85, 20. NEP. Alc. 1, 4 in uno homine tantam esse dissimilitudinem tamque -am naturam. VERG. ecl. 8, 73 triplici -a colore licia (CIRIS 371). georg. 1, 258 temporibus ... parem -is quattuor annum (*cf.* SERV.). 2, 298 -o ... miscentur moenia luctu (*cf.* CLAVD. DON. *ad h. l.*). HOR. epist. 2, 1, 195 -um confusa genus panthera camelo (SCHOL. dispari sexu). CARM. de bell. Aeg. 56 ⟨in⟩ter divers⟨a v⟩agantem consilia. OV. ars 1, 755 sunt -a puellis pectora (*ibid.* mille animos). met. 1, 416 -is ... animalia formis. 5, 141 -o vulnere (6, 297). 6, 65 -i ... mille colores (*cf.* SEN. nat. 1, 3, 9 cum solis color unus sit, imaginum -us est). 8, 464 pugnant materque sororque (*i. Althaea secum discors*), et -a trahunt unum duo nomina pectus. 9, 501. 11, 641 -ae tertius ... artis (*sc. quam praecedentes*). fast. 1, 132 *al.* RVT. LVP. 1, 7 pluribus et -is sententiis. 2, 9 LIV. 5, 1, 1. 28, 20, 16 *al.* MANIL. 1, 2 sidera -os hominum variantia casus. 1, 86 -is ... frugibus. 1, 248 -a ... forma. 1, 310 *al.* 2, 708 quamquam signis nascantur eisdem, -os referunt mores inimicaque vota. 3, 544 quamquam socia nascuntur origine cuncta, -as tamen esse vices. 4, 662 *al.* 5, 330 -a tibia forma. PAVL. FEST. p. 33. 194. FEST. p. 293 hostiarum trium -i generis. SEN. contr. 1, 1, 17. 2, 2, 8 suas. 6, 5 GERM. 437 VELL. 2, 77, 2 VAL. MAX. 1, 1, 4? 9, 1, 1 piscium ... -os greges (*ibid.* varietate fericulorum). CELS. 1 pr. p. 2, 19. p. 6, 10. 2, 14 p. 59 *al.* PHAEDR. 1, 30, 7 est statio separata ac -um genus *taurorum et ranarum*. SEN. benef. 4, 24, 2 *al.* epist. 84, 5 quaecumque ex -a lectione congessimus. *nota* 120, 1 *bonum et honestum* apud alios -a sunt, apud nos tantum divisa (TERT. anim. 27 p. 346, 9 duo -a atque divisa, limus et flatus). frg. 31 deos mixto sexu, -is corporibus. CVRT. 9, 1, 20. COLVM. 1 pr. 7 cetera -a et quasi repugnantia dissident a institia. 1, 1, 6. 2, 2, 17 ut fortissimae pecudes -os ac paene innumerabiles, sic etiam robustissimae terrae plurimos et varios colores sortitae sunt. 3, 1, 1 *al.* SCRIB. LARG. 38 si pondera aut effectus comparare voles, longe -os invenies. MELA 1, 68 LVCAN. 7, 485. 10, 200 CALP. ecl. 2, 38 PLIN. nat. 2, 218. 6, 62 in quibusdam exemplaribus -i numeri (*sc. a praecedentibus*) reperiuntur. 6, 85 *al. nota* 10, 11 haliaëti ... ex -o aquilarum coitu (*i. cum diverso genere*) nascuntur. SIL. 1, 198 -as (*i. maiorem et minorem, cf.* 3, 192 non aequas) ... Arctos. 13, 205 STAT. silv. 1, 2, 248. MART. 3, 88, 1 sunt gemini fratres, -a sed inguina lingunt. QVINT. inst. 1, 1, 13 *al.* 7, 7, 3 -ae ... leges confligunt aut similes aut ⟨impares⟩. -ae (duae *codd.*), quibus etiam citra adversam legem contradici possit, ut *eqs.* 8, 4, 12 -arum rerum quaedam vicinia. decl. 268 p. 93, 16 *al.* PS. QVINT. decl. 17, 1. FRONTIN. aq. 18 omnes aquae -a in urbem libra perveniunt. 87 *al.* PS. FRONTIN. strat. 4 pr. IVV. 3, 268. 6, 257. 15, 94 TAC. dial. 25 in -is ingeniis esse quandam ... similitudinem et cognationem. 34. hist. 3, 33 -ae cupidines et aliud cuique fas. ann. 1, 49 -a omnium ... civilium armorum facies. PLIN. epist. 1, 20, 12 *al.* 5, 8, 9 habet ... multa communia, sed plura -a. paneg. 5, 9 *al.* SVET. Iul. 37, 1 *al.* FLOR. epit. 4, 2, 38 *al.* FRONTO p. 114, 10 N. 142, 11 AMPEL. 8, 21. NERAT. dig. 17, 1, 35 ex -is pretiis (*opp.* certo pretio. PAVL. dig. 24, 1, 28, 4 uno pretio venierint an -is). CELS. dig. 22, 3, 13. IVLIAN. dig. 9, 2, 51, 2 ex -a causa. POMPON. dig. 1, 2, 2, 47. 26, 1, 5, 1. 46, 1, 43 47, 2, 77, 1 *al.* GAIVS dig. 41, 1, 7, 8 sive eiusdem generis sint materiae, veluti vina miscuerunt ..., sive -ae, velut si alius vinum contulerit, alius mel. SCAEV. dig. 20, 5, 14 nomina . . . communium debitorum separatim -a ... assignaverunt (-a *deleri vult Mommsen coll.* 20, 5, 11). 32, 41, 6 PAPIN. dig. 5, 2, 15, 2. 5, 3, 51, 1. 31, 76, 2 *al.* CALL. dig. 50, 13, 5, 3 VLP. dig. 47, 2, 46, 5. PAVL. dig. 4, 6, 35, 2 -arum ⟨rerum⟩ (διαφόρων πραγμάτων *Bas.*). APVL. met. 9, 16 amatorum -um ingenium. 11, 8 *al.* mund. 18 motuum tam varia nomina quam -i. 20 tam -is et dissonis vocibus. Plat. 1, 17 de discrepantibus -isque membris (*ibid.* disparibus). ITALA sap. 7, 5 (Ambr. in psalm. 118 serm. 8, 14, 1) nemo ... ex regibus -um habuit ... initium (ἑτέραν, VVLG. aliud). TERT. nat. 1, 20 -o opere occupati eritis: in extraneos casti, iu vosmetipsos in⟨cesti⟩ *eqs.* scorp. 9 p. 164, 17. anim. 8 p. 309, 4 corporalia sic multa ..., dum varia; sic varia, dum -a; sic -a, dum his alii ... sensus, alii illis. SOL. 13, 3 *al.* ITIN. Alex. 23 PANEG. 3 (11), 7, 5 -um sanguinem affectibus miscuistis. 6 (7), 2, 2. 9 (12), 4, 4. 12 (2), 36, 3 *al.* SPART. Carac. 4, 9 *et saepe ap.* SCRIPT. hist. Aug. IVL. VAL.

[Hey]

3,19 Ps. Alex. c. Dind. coll. p. 182,26 Edict. imp. Diocl. 7,26. Arnob. nat. 2,19 p. 64,6 -as, ...plurimas dissidentisque sententias. Firm. math. 1 pr. 5. 1, 5, 2. 5 *al.* *nota* 4,4,2 decretorum -a varietas (err. 5,3 -arum cogitationum varietatem. *cf. l. 26*). Ivst. 3, 4, 16. Ps. Avr. Vict. epit. 39,3 -o exitu periere. Pallad. 10 tit. 3 *al.* Hil. in Matth. 10,14. 14,2. Priscill. tract. 2, 43 -a misericordiae vocatione. Filastr. tit. -arum haereseon liber. 1,1 de haereseon -a pestilentia variisque erroribus. 85, 2. 155, 1 nunc... quaerentes, nunc... perscrutantes -a ambiguitate fatigantur. *al.* Avien. Arat. 1449 revectae (*Cynthiae*) nequaquam semper similis lux imbuit ortum, sed species (*acc.*) -a trahit varioque notatur formarum. Amm. 14, 2, 1 *al.* 23, 3, 9 naves ex -a trabe contextae. 25, 9, 10 post -os exitus proeliorum. Prob. Verg. ecl. 6, 31 p. 334, 29 Homerus consentiat Empedocli ... Ciceronis -a opinione. Pelagon. 183 -ae et longe a se alienae infirmitates (Rvfin. Greg. Naz. orat. p. 31, 26 in tres substantias alienas in se invicem et -as). Veg. mil. 1, 24 -a (*i. non una*) triplexque munitio est. 4, 40 Heges. 1, 41, 9. 1, 43, 5 *al.* 4, 9, 2 anceps et -a populi sententia. Hier. in Ier. 3, 51, 1 p. 187, 8 -a est interpretatio *Aquilae, Theodotionis al.* (3, 65, 2 p. 201, 18). epist. 18^A, 7, 4 nihil dissonum, nihil -um est *in vetere et novo testamento.* 18^A, 9, 1 *al.* Vvlg. gen. 30, 39 oves...parerent maculosa et varia et -o colore respersa. lev. 19, 19 agrum... seres -o semine. Itin. [Silv.] 25, 8 numerus...de ceriofalis vel cicindelis aut lucernis vel -o ministerio. Rvfin. Orig. princ. 2, 1, 1 p. 107, 17 Clavd. 26, 142. Avg. *scripsit* de -is quaestionibus (*Migne 40, 11*) *et* de -is quaestionibus ad Simplicianum (*Migne 40, 101*). civ. 3, 18 p. 126 D. -arum tempestatum varietate. 5, 4 p. 195, 1 tanta in eorum vita fuerunt... -a, tanta... disparilitas, ...dissimilitudo. divers. quaest. 40 ex -is visis -us appetitus animarum est *eqs.* 79, 4. epist. 102, 10 pro -a temporum locorumque congruentia (*supra*: pro varietate rerum temporalium ac terrenarum. *cf. infra*). Comm. instr. 2, 27, 7 *al.* Svlp. Sev. chron. 2, 4, 5 -o... mortis genere. 2, 10, 3 *al.* Macr. sat. 1 pr. 2 in -is... voluminibus. 1, 6 -a lectione. Marcell. med. 4, 45 *al.* Physiogn. 2. 24 *oculi* variati -is coloribus. Romvl. fab. Aesop. 77, 1 Mart. Cap. 1, 10 *al.* Oros. hist. 4 pr. 2 Cassian. inst. 6, 3. Avell. p. 41, 17 triplici cuneo alii adversus sanctum spiritum -is studiis blasphemantes (*i. alii aliis?*). Cael. Avr. chron. 1, 4, 61 *al.* 1, 4, 127 -o contractu. Salv. gub. 6, 35 Rvric. epist. 2, 15 p. 398, 4. 2, 35 p. 420, 17 Vict. Vit. 1, 22 *al.* Max. epist. p. 1 in -a virtutum bracchia... diffunderis *quasi palmes.* Pavl. Pell. 210 -ae artis... iussa. Alc. Avit. hom. 6 p. 119, 15 -a vulgi sententia dispariumque ordinum variae opiniones. epist. 55 p. 84, 34. Boeth. arithm. 1, 21 non eisdem vocabulis..., sed -is distantibusque. Apring. in apoc. 19, 11/13 Cassiod. inst. div. 21 p. 1135^D *al.* Ios. c. Ap. 1, 141 arboribus -is (παντοίαις. *idem vocabulum in exemplari Graeco*: 1, 282 -a sacrificia. 2, 240 -is nativitatibus. *de textu Graeco cf. etiam p. 1586, 2. 3*). Anian. Chrysost. hom. 1, 4 aliud est -o modo quid dicere, aliud adverso (διαφόρως..., μαχομένους). Iord. Get. 36, 189 Greg. Tvr. Franc. 3, 32 *al.* Anthim. pr. p. 8, 28 Cod. Iust. 4, 18, 2, 1^a *al.* Prisc. gramm. III 184, 6 *al.* Lex Burg. extr. 21, 11 Hist. Apoll. 39 p. 79, 9 Maxim. eleg. 1, 172 Itin. Anton. Plac. rec. A 2 *al.* Bened. reg. 7 *al.* Serm. Caspari Anecd. p. 216, 12. Pass. Paul. 11 modis -issimis dissident. *obscurius* Pass. Petr. 1 post...seu adversa immo -a cum Simone mago aliisve ... certamina. Pass. coron. 4 *al.* Svbscr. Val. Max. cod. Bern. Paris. Vatic. 4229 historiarum -arum. Edict. imp. inc. de rebus priv. (Corp. III 13569) 2 ad fabricas(?) -as. *iuxta ponuntur*: dispar: Cic. inv. 1, 20 *v. p. 1580, 9.* Pavl. dig. 44, 1, 17 Apvl. Plat. 1, 17 *v. p. 1580, 76.* Ambr. in psalm. 1 pr. 9 Avg. civ. 5, 2 p. 193 D. 11, 33 p. 508. 12, 19 p. 541 Alc. Avit. hom. 6 p. 119, 15. *cf. p. 1580, 24. supra l. 27.* dissimilis: Cic. inv. 1, 33. Catil. 2, 9 *v. p. 1580, 12.* Sen. benef. 3, 11, 3 nat. 6, 22, 1 Avg. civ. 5, 2 p. 193 D. 7, 10 p. 287. 13, 18 p. 581. *cf. supra l. 27.* contrarius: Cic. inv. 1, 42 *v. p. 1580, 10.* Cael. 12 *v. p. 1580, 12.* div. 2, 55 *v. p. 1580, 16.* Qvint. inst. 1 pr. 2. 3, 8, 58 decl. 310 p. 220, 8. Tert. adv. Marc. 4, 1 p. 425, 11 sicut... nihil demutatum, quod non -um, ita nihil -um, quod non contrarium. 5, 17 p. 633, 10. Rvfin. Greg. Naz. orat. p. 31, 23 tria deitatis iuitia sibi invicem contraria... et -a. varius: Cic. Manil. 28 varia et -a genera ... bellorum. Sen. dial. 3, 16, 4. Colvm. 2, 2, 17 *v. p. 1580, 46.* Qvint. inst. 11, 3, 182. Apvl. mund. 18 *v. p. 1580, 75.* Tert. anim. 8 p. 309, 4 *v. p. 1580, 80.* Vopisc. Prob. 18, 3. Ivvenc. 1, 441 -is ... malis (*cf.* Vvlg. Matth. 4, 24 variis languoribus). Firm. math. 1, 10, 9. *cf.* 6, 34, 6 Ivst. 11, 1, 1. Filastr. 1, 1 *v. supra l. 7.* Avien. Arat. 1449 *v. supra l. 9.* Hier. in Matth. 21, 42 p. 173. Vvlg. gen. 30, 39 *v. supra l. 20.* Rvfin. hist. mon. 29 p. 454^D Macr. sat. 14, 12 Salon. in eccles. p. 1000^A. Alc. Avit. hom. 6 p. 119, 15 *v. supra l. 39. cf. p. 1580, 32. 38. supra l. 3. 26. 29. 33. adde* Rvfin. Orig. princ. 2, 11, 6 p. 189, 25. *opponuntur*: similis: Rhet. Her. 4, 13, 19 *v. p. 1580, 3.* Cic. inv. 1, 49 *v. p. 1580, 4.* Sen. epist. 113, 16 Qvint. inst. 1, 7, 11. 1, 9, 3. 7, 7, 3 *v. p. 1580, 55.* 9, 4, 34 Gell. 11, 3, 3. Avien. Arat. 1449 *v. supra l. 9.* Cod. Iust. de emend. cod. 3. *cf. p. 1580, 60.* idem: Varro ling. 8, 36 *v. p. 1580, 6.* rust. 1, 2, 19 Cic. inv. 2, 13. Manil. 2, 708 *v. p. 1580, 33.* Sen. dial. 7, 7, 1 Qvint. inst. 3, 6, 2. 3, 6, 93. 3, 10, 2 *al.* Ivv. 13, 104 Diom. gramm. I 398, 22. Gaivs dig. 41, 1, 7, 8 *v. p. 1580, 68.* Papin. dig. 24, 1, 53 pr. Pavl. dig. 48, 10, 21 Tert. adv. Hermog. 5 p. 131, 15 *al.* Hil. in Matth. 5, 5 idem opus -ae ... non conveniat voluntati. Fav. Evl. p. 5, 12 Hier. epist. 21, 4, 2 *al.* in Matth. 21, 42 p. 173 Avg. civ. 5, 2 p. 193, 3 D. 5, 5 p. 197, 5 trin. 6, 3, 4 Boeth. herm. sec. 4, 10 p. 340, 25. arithm. 1, 21 *v. p. 1581, 41.* unus: Nep. Alc. 1, 4 *v. p. 1580, 19.* Ov. met. 2, 14 facies non omnibus una, non -a tamen. 8, 464 *v. p. 1580, 28.* Sen. nat. 1, 3, 9 *v. p. 1580, 27.* benef. 3, 11, 3 Mart. epigr. 3, 11 Qvint. inst. 8, 3, 68. 9, 2, 17 Svet. Cal. 38, 3 Pavl. dig. 24, 1, 28, 4 *v. p. 1580, 65.* Gaivs dig. 39, 1, 49 Vlp. dig. 2, 14, 1, 3 Min. Fel. 16, 4 Porph. Hor carm. 3, 1, 9. Paneg. 10 (4), 26, 2 in unum ... sonitum -i fragoris ... confusio. Firm. math. 1, 10, 8. Hil. myst. p. 12, 10 operis unius -a benedictio est. Optat. 1, 3. 3, 5 Priscill. tract. 2, 53. 138, 1 Ambr. in psalm. 1 pr. 9 Hier. epist. 22, 29, 3. 43, 2, 3. 52, 9, 3 -a membra unum corpus efficiunt (*ex I Cor. 12, 12, ubi* Vvlg.: membra... multa). Avg. civ. 5, 2 p. 193 D. 5, 5 p. 197 serm. 46, 8, 18 in psalm. 32, 21 trin. 6, 3, 4. unus et idem: Rhet. Her. 4, 13, 19 *v. p. 1580, 2.* Hil. in Matth. 14, 6. unus atque idem: Boeth. arithm. 3, 3. par: Verg. georg. 1, 258 *v. p. 1580, 21.* Qvint. inst. 10, 1, 73. 11, 3, 82 Svet. Aug. 86, 2 Gell. 11, 3, 3 Cens. 10, 8 p. 17, 25 Heges. 1, 41, 9 Hier. epist. 48, 2, 2 Avg. civ. 13, 10 p. 567 D. aequalis: Vlp. dig. 39, 2, 40, 4 Hier. epist. 21, 41, 2. 3 Avg. civ. 22, 12 p. 588 D. *res inter se comparatae per* et, ac, que *componuntur* (*cf. p. 1579, 69*): Sen. benef. 3, 6, 2 homicidii, veneficii *sim.* ... aliubi atque aliubi -a poena est. dial. 4, 9, 3 parentium liberorumque sacramenta -a. epist. 102, 12 -a horum condicio est et illius. 123, 14. Colvm. 1 pr. 26 porculatoris... et subulci -a professio, -ae pastiones. Plin. nat. 10, 32 Sil. 4, 54. Qvint. inst. 2, 17, 19 longe -um est... videri et... efficere. 5, 11, 26 vis ... longe -a ... pecuniae et pudicitiae. Cels. dig. 31, 27 et heredum et eorum, quibus ..., -as personas esse. Ivlian. dig. 41, 1, 37, 2 Call. dig. 41, 1, 12, 1 Vlp. dig. 11, 3, 11, 2 Tert. idol. 10 p. 40, 19 adv. Marc. 4, 28 p. 518, 22. *cf.* 5, 15 p. 629, 14 animam ... et corpus, tam duas res quam -as. Firm. math. 6, 31, 86. 7, 20, 4 *al.* *obscurius* Ps. Avr. Vict. epit. 33, 1 amori -o pellicum deditus Saloninae coniugis et concubinae. Veg. mil. 4, 42. Physiogn. 104 animus... et corporis qualitas -a atque discreta. *sim.* Gaivs dig. 45, 1, 141, 8 si -a condicio in meam personam, -a in Titii posita sit (*supra*: sub eadem condicione).

B *de personis* (*moribus, natura, origine, condicione, quomodocumque discretus*): Cic. inv. 2, 8 ex his duabus -is sicuti familiis, quarum altera ..., altera ..., unum ... est conflatum genus. Sall. Catil. 2, 1 reges ... -i pars ingenium, alii corpus exercebant. Tac. ann. 3, 38 nationes arma cepere ducibus -is et paribus ... per ignobilitatem. Hyg. Gell. 10, 16, 15 confudit et personas -as et tempora. Ivlian. dig. 46, 3, 34, 1 -orum hominum (*infra opp.* eiusdem hominis. Pavl. dig. 45, 1, 85, 4). Pompon. dig. 40, 7, 8, 1 -is ementibus. Scaev. dig. 38, 8, 10 -o patre natam. Vlp. dig. 38, 5, 18, 6 -os accusatores. Apvl. apol. 12 *duas Veneres* -is amatoribus pollentes. Tert. adv. Marc. 1, 6 p. 298, 1 quos (*patrem et filium*) ex aequo deos confessus *Marcion* non potest facere -os. Cens. 19, 4 p. 40, 26 Paneg. 7 (6), 5, 3 *al.* Vopisc. Tac. 17, 4 Capitol. Opil. 1, 1 Ivl. Val. 1, 21 Filastr. 32, 2 Amm. 27, 3, 7 Heges. 1, 19, 2 *al.* Hier. epist. 37, 2, 1. Vvlg. II Macc. 12, 27 multitudo -arum gentium (πάμφυλα πλήθη. *cf.* Cassiod. Ios. c. Ap. 2, 125 -is gentibus [ἔθνεσι ἄλλοτε ἄλλοις]). Marcell. med. 28, 16. Physiogn. 132 *opp.* unus. Apic. 6, 213 in grue vel anate, perdice ... et -is avibus. Cassian. inst. 5, 25 Vict. Vit. 3, 9 Cassiod. var. 12, 1 tit. *al.* Iord. Rom. pr. 4 *al.* Get. 38, 198 multiplices populi et -ae nationes. Cod. Iust. 6, 23, 31 pr. *al.* Prisc. gramm. II 129, 7 -orum ... auctorum. III 45, 19 *al.* Nicet. symb. 5 -os garriunt Christos. *de una persona sibi discordante*: Tert. adv. Marc. 1, 16 p. 311, 19 ipsum creatorem -um ..., iubentem quae prohibuit et prohibentem, quae iussit. *nota* diversi diversa *et sim.*: Veg. mil. 2, 18 -is cohortibus -a in scutis signa pingebant. 3, 1 p. 67, 9 cum in -is regionibus contra -os hostes ... pugnaretur. Avg. civ. 4, 10 p. 157 D. -os deos -is mundi partibus. Pavl. Med. vita Ambr. 2 a -is -a sciri. Hier. in Matth. 23, 35 p. 190 in -is -a legi ...; alii ... alii. Avg. civ. 8, 8 p. 333 D. -i -a opinati sunt (*cf.* 11, 25 p. 496). Schol. Ter. p. 80, 11 afferebant -i -as eulogias. Macr. sat. 5, 13, 41 -arum ... personarum varia magnificatio. Iord. Rom. 378 non unius, sed -orum ... varius apparatus. Plin. epist. 4, 14, 7 *v. p. 1585, 29.* *pro subst.* diversi -orum *i. q. diversi homines, auctores*: Script. hist. Aug. tit. vitae -orum principum ... a -is compositae. Lampr. Heliog. 34, 2 quod apud -os repperi. Treb. Claud. 14, 1. Amm. 16, 10, 3 -os actibus inclaruisse magnificis. 31, 4, 5 Hier. epist. 60, 5, 2. in Ier. prol. 3 p. 4, 10 -orum ... opiniones. Macr. sat. 6, 1, 2. Cassian. inst. 4, 12 -orum cellulas. 4, 27, 2 *al.* Vict. Vit. 3, 12 supplicia -is intulisse. Novell. Iust. app. 7, 5 -os ... res suas ... alienasse. 7, 22 ut annona ministretur medicis et -is. Lex Burg. lib. const. 49, 4 -orum caballos. Bened. reg. 1. 39. *nota inscriptionem librorum*: epistulae ad -os: Hier. epist. 33, 4, 9 *Adamanti.* vir. ill. 54 *Origenis.* 62 *Alexandri episcopi.* 69 *Dionysii episcopi.* 135 *Hieronymi.* Gennad. vir. ill. 85 *papae Leonis.* Alc. Avit. *scripsit* epistularum ad -os *libros tres.*

IV *de numero* (-i *i. q.* complures): *haec significatio sub antecedentibus I—III latet, unde multa exempla, si velis, possis huc trahere, si magis separationem vel divisionem singulorum quam locum, tempus, qualitatem spectes. subiunxi aliquot exempla, in quibus de numero tantum scriptor cogitasse mihi videtur*: Fest. p. 193 altera *corona* singularis salutis signum est; altera -orum civium servatorum. Scaev. dig. 40, 7, 40, 6 servos . . -is personis legavit. Papin

[Hey]

dig. 29, 1, 36, 1 -is heredibus. 46, 6, 12 plures ac variae quaestiones apud -os iudices. TRYPH. dig. 49, 15, 12, 18 PAVL. dig. 20, 4, 14. 38, 10, 10, 6 qui eundem patrem habent, licet -as matres. TERT. adv. Prax. 19 p. 261, 4 muudum ab angelis et potestatibus -is...structum (*opp.* solus). PANEG. 5 (8), 13, 4 instructis armatisque -is classibus. EVTR. 10, 12, 2 -is proeliis victus. SYMM. epist. 1, 2, 8 Varronis libri -is notantur auctoribus. AMM. 22, 8, 17 fluvii -i (*sequuntur nomina*). 23, 6, 58. *pro subst.*: MARCELL. dig. 31, 50, 1 si -is alii decem, alii Stichus legatus fuerit. PAPIN. dig. 8, 2, 36 utrasque -is legavit. VLP. dig. 48, 5, 18, 6 ut, quamvis ab eodem ambo simul postulari uon possint, a -is tamen singuli possint. PAVL. dig. 28, 6, 38, 2 si -os sub stituat.

iuncturae: -us *alicui* (*i. dissimilis, dispar, contrarius*): CAES. civ. 3, 30, 2*?* (*v. p. 1579, 34*). HOR. epist. 1, 18, 5 est huic -um vitio vitium. OV. epist. 17, 75 his -a locutus. met. 9, 321 forma est -a priori (priore *M*). SEN. contr. 2, 3, 21 -um colorem huic. VELL. 2, 75, 2 -a praesentibus contrariaque exspectatis. 2, 80, 2 -a eis, quae aliis placebant. SEN. uat. 1, 5, 7 uubes -am naturam speculis habent. 7, 27, 2 soli. CVRT. 7, 7, 29 exta . . . prioribus longe -a. LVCAN. 3, 681 pelago -a lues (*sc. ignis*). 9, 789 facies leto -a fluenti. VAL. FL. 4, 157 -a . . . regi corda gerens. STAT. Theb. 8, 560 pectora virginis illi -a. 10, 806 mala pignora fudi tam -a mihi (SCHOL. contraria, quae mihi obfuerunt per partum). QVINT. inst. 2, 3, 10 sententia priori -a. 2, 5, 22. 3, 6, 32. 3, 10, 3 -um his tertium genus. 5, 7, 29 ut testis testi -a dicat. 6, 2, 15. 20 *al.* PS. QVINT. decl. 6, 7 res saeculo nostro -a. IVV. 10, 3. TERT. monog. 11 p. 778 huic capitulo. SYMPH. 440, 124 dissimilis matri, patri -a figura *mula*. IVL. VAL. 2, 20 quod . . . -um fortuuae (*an gen.?*) senseritis. IVST. 31, 5, 4 -um ceteris mortalibus esse illud . . . genus. *cf.* BREV. EXPOS. Verg. georg. 1, 258 nihil est tam -um et contrarium inter se quam aestas hiemi. MAXIMIN. c. Ambr. 88 quod -a tibi sentirent. FAVST. REI. grat. 1, 4 p. 18, 14 -us sibi et contrarius. BOETH. herm. sec. 4, 10 p. 275, 30 propositiones, quae aut subiectum habent infinitum aut utraque infinita, privatoriis longe -ae sunt. *ibid.* p. 340, 23 propositiones -ae sunt his, quae suut. mus. 4, 13 p. 336, 25 *hae voces* soni acumine -ae sunt *ceteris*. *aliter, ut vid.*, TAC. Germ. 46 quae omnia diversa Sarmatis (*i. apud Sarmatas*) sunt. *aliquo, aliqua re* (*abl. separ., aliter p. 1584, 15. cf. etiam sub dat., supra l. 13*): PLIN. paneg. 65, 3 ponere . . . -um cousuetudine (-ui *Baehr.*) illorum, qui. TERT. adv. Marc. 3, 9 p. 390, 23 nou competunt illi (*deo*) eius exempla, quo nisi -us iu totum nou erit . . . melior. BOETH. herm. pr. 1, 7 p. 98, 5 -a . . . est negatio, quae dicit . . ., ea, quae dicit. herm. sec. 1, 1 p. 28, 8 est imaginatio -a affirmatione et negatione (*Aristot. anim. 3, 8 p. 432, 10 ἕτερον φάσεως καὶ ἀποφάσεως*). 2, 6 p. 130, 26 -us est Cato Censorius Catone Marciae. ab *aliquo, aliqua re*: *de loco*: CAES. Gall. 6, 25, 3 -is a flumine regionibus. 7, 74, 1 munitiones, -as ab his. civ. 1, 69, 1 iter a proposito -um (*ibid.* contrariam . . . in partem). 3, 41, 4. BELL. Afr. 68, 1 oppidum . . . a Caesare . . . -um ac remotum. SALL. Iug. 46, 4 legatos alium ab alio -os aggreditur. VERG. Aen. 7, 132 a portu -a petamus. OV. Ib. 173 in loca ab Elysiis -a . . . campis. LIV. 32, 38, 2 regionis ab se (*Philippo*) -ae. GERM. 379 a geminis -us Piscibus unus *ignis*. GELL. pr. 20 *v. infra l. 58.* HIL. in psalm. 132, 6 multo . . . a se intervallo hi montes -i sunt. *transl.* CLAVD. DON. Aen. 9, 1 qui ab intellectu manifesto -i suut. *de qualitate*: VARRO rust. 1, 2, 28 miracula . . . -a ab agricultura. CIC. Brut. 307 opt. gen. 1 ac. 2, 101 SALL. Catil. 34, 3 Iug. 17, 7 PAVL. FEST. p. 112 SEN. contr. 9, 1, 12 CVRT. 6, 4, 18. STAT. Theb. 7, 706 ab illo (SCHOL. dissimilis). QVINT. inst. 2, 10, 7. 4, 1, 9. 5, 13, 17. 11, 1, 73 TAC. ann. 2, 2. 3, 30 *al.* FLOR. epit. 4, 8, 1. GELL. pr. 20 profanum vulgus a ludo musico -um. 20, 1, 19 quid ab hominis ingenio -ius quam. TERT. scorp. 9 p. 164, 25. 10 p. 169, 14 ordinem . . . alium longe et ab ista dispositione -um. pudic. 1 p. 222, 4. adv. Hermog. 6 p. 133, 14 -um et alienum a deo. 7 p. 133, 16 *al.* adv. Marc. 4, 11 p. 452, 16 *euangelium* aliud ab illa (*sc. lege*), sed nou alienum, -um, sed non contrarium. SOL. 2, 22 PANEG. 4 (9), 1, 2 IVST. 20, 3, 8. HIL. syn. 41 substantiae -ae alterius ab altera. TRACT. c. Arrian. p. 14, 5. PRISCILL. tract. 6, 94 satis a se -um . . . pecus terrae et deus gloriae. FAV. EVL. p. 9, 15 RVFIN. Adamant. 1, 10. 14 nihil ab eo -um facit (*οὐδὲν διαλλάττει αὐτοῦ*). AVG. civ. 5, 6 p. 199 D. ut, cum quo habebat eandem constellationem, sexum -um a fratre non haberet. 10, 26 p. 442 *al.* bapt. 2, 5, 6 a quibus -um sentiebat (3, 2, 3 p. 198, 27 -a). contin. 12, 26 corpus . . . ab anima est . . . natura -um (*syn.* alienum). SVLP. SEV. chron. 1, 4, 6. dial. 1, 6, 5 hominem tam -um a se. MACR. sat. 1, 4, 9 -ae condicionis . . . ab his nominibus. CASSIAN. inst. 3, 11 tit. iu quo dominicae diei sollemnitas ab aliorum dierum consuetudine -a teneatur. BOETH. herm. pr. 1, 7 p. 97, 26 negationem indefinitam et universalem idem non significare et a se esse -as. *ibid.* p. 98, 24. p. 99, 3 nou sunt sibi oppositae, sed a se tantum -ae *negatio et affirmatio*. herm. sec. 2, 6 p. 130, 27 -ae a se erunt affirmatio et negatio. in Porph. comm. sec. 4, 2 p. 245, 24 *al.* NICET. psalm. 2 sicut aestus a frigore discretus est, sic tacens a loquente -us est. *alicuius rei* (*aliter p. 1584, 40*): GELL. 1, 3, 7 quod mihi optimum factu duxerim, -um eius aliis suasisse. TERT. adv. Prax. 7 p. 237, 4 potest . . . quid fieri -um eius, per quod fit.

inter se: CIC. Verr. 4, 192. 5, 117 rep. 6, 21 LVCR. 5, 649 *al.* SALL. Catil. 5, 8 LIV. 40, 22, 5 SEN. epist. 35, 1 PLIN. nat. 27, 2 QVINT. inst. 6, 2, 12. 10, 2, 23 -a . . . causarum . . . inter ipsas condicio. *ibid.* dissimilis atque -a inter se ratio. 12, 3, 8. MOD. dig. 38, 10, 4, 3 *al.* GELL. 5, 12, 9 APVL. Socr. 16 p. 155 FIRM. math. 1, 1, 5 BREV. EXPOS. Verg. georg. 1, 258 *v. p. 1583, 29.* DICT. 4, 3 -a inter se cupientes. VVLG. Dan. 7, 3. AVG. civ. 7, 11 p. 288 D. opera . . . tam longe inter se . . . dignitate -a. 8, 3 p. 324. 11, 34 p. 511 *al.* SVLP. SEV. chron. 1, 2, 8 -ae inter se naturae permixtio. MART. CAP. 5, 487 res inter se -as non adversas ostendit. *cf.* TERT. anim. 2 p. 301, 3 proprietatibus . . . inter similia -is. FILASTR. 89, 5 -um gradum dignitatis . . . inter hunc . . . et illum. -us quam: PLIN. uat. 11, 248 *elephantus* poplites intus flectit . . ., cetera animalia iu -um posterioribus pedibus quam prioribus. 19, 154 eruca . . . -ae est quam lactuca naturae. 23, 79 *oleum ad medicinam* e -o quam cibis eligitur. QVINT. inst. 1, 4, 29 FRONTIN. strat. 3 pr. FLOR. epit. 2, 2, 24 IVST. 6, 3, 6 BOETH. in Porph. comm sec. 5, 12 p. 323, 8. -us ac, et *sim. v. p. 1582, 19.* *aliqua re* (*abl. instr.*): VARRO rust. 1, 2, 14 principes *pastionis et agriculturae* . . . vocabulis quoque sunt -i. CIC. inv. 1, 82. 2, 151 Brut. 307 ad Q. fr. 1, 1, 36. VERG. georg. 4, 367 labentia flumina . . . spectabat -a locis (SERV. pro -is locis. OV. met. 1, 40. 173. 4, 406 sorores -ae . . . locis. 11, 50. fast. 4, 568 -um . . . locis . . . iter). OV. met. 5, 211 simulacra . . . -a figuris. SEN. benef. 3, 5, 1 beneficia . . . temporibus -a. nat. 1, 5, 2 coloribus. epist. 124, 14 illo . . . quod. PLIN. nat. 10, 93 -os figura, sed eadem materia . . . nidos. QVINT. inst. 7, 3, 10 in rebus specie -is. 9, 3, 21. TAC. ann. 2, 33 -i natura. 4, 20 Cotta . . . claris maioribus, sed animo -us. 4, 50 -i sententiis. 4, 55 urbes certabant pari ambitione, viribus -ae. 6, 28 animal . . . ore ac distinctu pinnarum a ceteris avibus -um. PLIN. paneg. 45, 3 sunt -a natura dominatio et principatus. GELL. 13, 20, 6 duos . . . filios habuit et matribus -os et aetatibus longe dispares. PS. APVL. Ascl. 33 corporibus qualitate formaque -is. *nota* TERT. nat. 1, 10 p. 79, 5 deis favore -is *apud Homerum*. resurr. 55 p. 114, 9 adv. Hermog. 18 p. 145, 16. SYMPH. 440, 124 *v. p. 1583, 26* HIL. in Matth. 10, 12 *v. p. 1576, 77.* psalm. instr. 9 iuscriptio . . . utriusque *psalmi* multo intervallo temporis . . . -a est. 132, 6 *v. p. 1583, 51.* CLAVD. 21, 153 nec tantis dissona linguis turba nec armorum cultu -ior . . . populus. AVG. civ. 7, 11 p. 288 D. *v. supra l. 5.* contin. 12, 26 *v. p. 1583, 70.* MACR. sat. 1 pr. 3 variarum rerum disparilitas auctoribus -a. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 12 p. 32, 16 aequivoca . . ., cum nomine una sint, longe -a substantiae ratione et definitione discreta sunt. sec. 1, 12 p. 166, 24. 4, 2 p. 246, 12 *al.* divin. 66 *v. p. 1576, 79.* *pro abl. instr. gen.*: TAC. hist. 4, 84 *v. p. 1576, 44.* ann. 14, 19 ut par ingenio, ita morum -us. 13, 26*?* APVL. met. 10, 31 color deae -us in speciem.

-um esse, *i. q. differre: passim, ut* RHET. Her. 2, 13, 19 VARRO ling. 9, 59 rust. 1, 2, 14. 28 CIC. inv. 1, 20. 82. 2, 13 *al.* Marcell. 30 Brut. 307 *al.* LVCR. 3, 802 *al.* HOR. epist. 1, 18, 5 SEN. contr. 3 pr. 13 VELL. 1, 13, 3 *eqs.*

nota iuncturas cum aliis adiectivis: alius -us: VARRO rust. 1, 2, 21 CIC. inv. 2, 12 PRISC. gramm. III 164, 23 IORD. Rom. 309 ANTHIM. 85 COD. Iust. 1, 3, 25, 3 (*a. 456?*). multi (plures) *et* -i: CIC. div. 2, 55 *v. p. 1580, 16* RVT. LVP. 1, 7 *v. p. 1580, 31.* QVINT. inst. 2, 4, 29 pluribus et -is officiis. 3, 10, 1 multis et -is formulis. TAC. ann. 1, 47. 3, 27 TERT. adv. Marc. 5, 8 p. 599, 22 SOL. 27, 31. PS. HIL. c. Arrian. 12, 12 tam multi dei . . . quam -i. FILASTR. 27, 2 aliaque -a et plurima. HIER. vir. ill. 98 multos . . . -osque tractatus. AVG. civ. 7, 10 p. 287 D. PHYSIOGN. 44 CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 282. contrarius *et* -us *cf. p. 1581, 60.* *adde*: FEST. p. 189 VELL. 2, 75, 2 VAL. MAX. 6, 9, 6 SEN. contr. 2, 6, 1 APVL. mund. 19 RVFIN. Greg. Naz. orat. p. 31, 23 FAVST. REI. grat. 1, 4 p. 18, 14. 2, 1 p. 60, 24 AVG. doctr. christ. 3, 25, 36. BOETH. mus. 2, 3 -a et contraria paene proprietas. BREV. EXPOS. Verg. georg. 1, 258. *cf.* PLIN. epist. 8, 14, 18 FIRM. err. 1 p. 3, 6 DAMAS. Hier. epist. 19 AVG. civ. 11, 34 p. 511 D. CASSIOD. inst. div. 14 p. 1126A. varius *et* -us: *cf. p. 1581, 65.* *adde*: CIC. de orat. 1, 262. 3, 61 CATVLL. 46, 11 SEN. epist. 2, 4 COLVM. 6, 1, 2 PS. APVL. Ascl. 36 LACT. inst. 3, 7, 4. 3, 17, 7. 3, 27, 3 FILASTR. 117, 5.

deriv.: diversitas, diversatio*?* *compos.*: diversiclinia, diversicolor(us), diversificus, diversimode, diversivocus.

neutr. pro subst. (*vel quasi subst.*) **dīversum, -ī** (diversa, -orum). *sing.*: QVINT. inst. 1, 4, 29 'pransus' . . . ac 'potus' -um valet quam indicat. 9, 3, 49. 68 uon ex eodem, sed ex viciuo -um (ex -o vicinum *codd.*) accipitur. decl. 254 p. 38, 20. PLIN. epist. 1, 20, 12 saepe -um, interdum idem . . . sentiuut (MARCELL. dig. 30, 123 pr. IVL. VAL. 2, 20 *v. p. 1583, 27*). 5, 13, 5. SCAEV. dig. 3, 5, 34, 3 -um . . . est in tutore debitore, quia. PAPIN. dig. 1, 22, 4 -um in eo servatur, qui. 31, 77, 6. 45, 1, 117 -um erit, si. 46, 1, 51 pr. *al.* PAVL. frg. Vat. 52. VLP. dig. 41, 2, 10, 1 est . . . longe -um: aliud est . . . possidere, longe aliud . . . esse. PAVL. dig. 5, 2, 31, 3 -um dicemus. 10, 3, 14, 1 -um est . . ., cum . . . impendo. GAIVS inst. 2, 177 illud -um iuvenitur. VLP. dig. 29, 1, 3 cur non in milite -um probet? *similia saepe ap.* ICTOS. GELL. 13, 1 tit. an idem . . . significent . . . an -um. TERT. adv. Marc. 4, 1 p. 425, 11 *v. p. 1581, 62.* IVL. VAL. 2, 20 *v. p. 1583, 27.* SCHOL. Cic. Bob. Planc. 19 p. 153, 26 St. iutellegi. AVG. bapt. 2, 5, 6 *v. p. 1583, 69.* PHYSIOGN. 2 cum uniformis sit spiritus, -um tamen sonat tuba, fistula, tibia. ALC. AVIT. hom. 16, 2 p. 124, 21 corde duplici -um sonautis cogitantisque. TAC. ann. 3, 59 -o terrarum distineri (*de gen. cf. p. 1585, 4*). *cf. p. 1583, 81/2.* *plur.*: *de loco*: VERG. Aen. 7, 132 *v. p. 1583, 48.*

[Hey]

Ov. met. 3, 649. fast. 1, 283 oculos -a videntes. SEN. Phaedr. 939 longinqua, clausa, abstrusa, -a, invia emetiemur. VAL. FL. 3, 182. 6, 301 belli -a peragrat. STAT. Theb. 6, 630. *transl.* TAC. hist. 2, 34 -a sciscitandi (*i. hostilia*). FLOR. epit. 2, 6, 41 inter -a terrarum (3, 5, 27 per -a gentium terrarumque. 3, 6, 1. 3, 19, 2 FLOR. Verg. p. 184, 23. RVFIN. hist. 4, 23, 10 ecclesiis, quae sunt per -a terrarum [ἐκκλησίαις ... ταῖς κατὰ πᾶσαν πόλιν]. EPIST. pontif. 333 Migne 20, 668[B] per terrarnm -a). LACT. inst. 4, 27, 17 per -a regionum. IVVENC. 3, 744 -a petebant: hic aedes ..., hic ruris tecta *eqs.* AVSON. 108, 10 tam -a locis (*i. diversas corporis partes*) vaga carnificina pererrat. PAVL. NOL. carm. 19, 494 adeunt -a viarum scrutanturque sitos -o litore portus. *de qualitate:* VARRO ling. 9, 4 *loco corrupto.* SALL. hist. frg. 3, 84 -a . . capessivit. HOR. sat. 1, 1, 3 -a sequentes (SEN. dial. 8, 7, 1). 1, 3, 114 dividit ut bona -is, fugienda petendis. epist. 2, 2, 62 Ov. epist. 17, 75. met. 10, 146 varios, quamvis -a sonarent *chordae*, concordare modos. LIV. 44, 13, 12 tradunt. VELL. 2, 52, 2 suadentibus. 2, 60, 5 volentes (SIL. 11, 602). 2, 75, 2 *v. p. 1583, 16 al.* VAL. MAX. 6, 9, 6 tam -a tamque inter se contraria. CELS. 1 pr. p. 6, 10 senserint (FILASTR. 144 AVG. trin. 6, 3, 4. civ. 18, 41 p. 318 D. -a et adversa [18, 51 p. 335] NICET. spir. 1). SEN. Herc. f. 512 irroga. nat. 3, 25, 3 facturi (QVINT. inst. 3, 8, 39). 7, 27, 3 ex -is compositus. epist. 32, 2 -a cnpientibus. 84, 4 fermento ... in unum -a coalescnnt. 95, 19 CVRT. 8, 3, 14 PETRON. 84, 1 PLIN. nat. 6, 59. 8, 44. 18, 211. STAT. Theb. 8, 507 -a foves. 10, 883 fremebant. QVINT. inst. 1, 10, 6 ex -is (-a *pars codd.*) fit una illa mixtura. 1, 12, 4. 2, 11, 7 ex -is congesta oratio. 3, 6, 23 -a tradendi. 4, 2, 102 *al.* 5, 10, 79 ex -is idem ostendit. 8, 5, 5 illud notabile ex -is. decl. 338 p. 337, 3 TAC. hist. 1, 32 ann. 1, 47. 2, 29 *al.* PLIN. epist. 4, 9, 17. 4, 14, 7 -is conferre -a. 5, 8, 11 ut duo dissimilia et hoc ipso -a ... confundam. 8, 14, 15 *al.* 9, 31, 1 non eadem de eodem nec tamen -a dixisti (*cf. l. 39. 47 et* PALLAD. 3, 25, 17). paneg. 83, 8 *al.* SVET. Claud. 10, 4 *al.* AVR. Fronto p. 76, 9 N. PAVL. dig. 44, 2, 6 si -a pronuntiarentur. APVL. mund. 19 ex -is et contrariis corporata rerum inaequalium multitudo. Plat. 2, 4 de -is, abundantia inopiaque. TERT. nat. 2, 5 p. 103, 6 *al.* resurr. 53 p. 111, 21 -a in ordinem disponi. LACT. inst. 3, 27, 3 multa ... -a et varia. AVIEN. Arat. 1429 -orum (*i. caloris et umoris*) ... illisio. AMM. 22, 7, 3. 25, 8, 2. 27, 3, 10 HEGES. 1, 44, 6 HIER. epist. 20, 1 *al.* VVLG. Esth. 16, 9 si -a iubeamus. RVFIN. Adamant. 1, 7 euangelia ... -a dicunt (ἄλλα καὶ ἄλλα λέγουσιν). hist. mon. 29 p. 454[C] -a quaeque agentes. AVG. civ. 5, 4 p. 195 D. *v. p. 1581, 26.* 8, 8 p. 333 D. *v. p. 1582, 61.* 21, 4 p. 492 D. etsi ... lapides et ligna -a sunt, contraria ... non sunt. *al.* bapt. 3, 2, 3 p. 198, 27 *v. p. 1583, 70.* 7, 23, 45 in psalm. 65, 3. doctr. christ. 3, 25, 36 ut aut contraria ant tantummodo -a significent (BOETH. herm. sec. 2, 6 p. 130, 26 nomen ipsum Catonis -a significat. *cf. etiam l. 47*). PHOEBAD. c. Arrian. 23. PAVL. MED. vita Ambr. 2 *v. p. 1582, 60.* MART. CAP. 4, 337 formarum -a. SIDON. epist. 5, 3, 2 *v. p. 1579, 68* DRAC. laud. dei 2, 230. BOETH. arithm. 1, 2. CASSIOD. inst. div. 14 p. 1126[A] non contraria dixerunt, sed -a. ANTHIM. 23 -a ciborum sumentes. GREG. M. moral. 1, 6 -a cogitare. CARM. epigr. Engström 275 *v. p. 1576, 47.*

iuncturae cum praep.: *sing.*: **in -um:** LIV. 25, 11, 20 trahunt (36, 10, 7 sententiae trahebant. 38, 56, 1 QVINT. inst. 2, 17, 32). FEST. p. 229 patent. PAVL. FEST. p. 29 rumpantur. SEN. dial. 5, 21, 3 fluentibus aquis. 5, 27, 1 abire. nat. 1, 1, 10. 2, 14, 2 in -um ex -o transitus. 4, 1, 1 abstraham. 7, 21, 3 circumactus. epist. 6, 6 itura. 13, 15 *al.* CVRT. 4, 8, 8 evaserant. 9, 7, 10 animos ... mutavit. COLVM. 3, 15, 2 sternantur. PERS. 5, 154 scinderis. PLIN. nat. 10, 103 abducat. 11, 248 *v. p. 1584, 10.* 16, 223 curvatur. QVINT. inst. 1, 12, 1 tendentibus (PANEG. 10 (4), 10, 1). 3, 6, 55 maluerunt. 3, 6, 87 interpretamur. 3, 7, 19. 5, 10, 26 *al.* decl. 264 p. 80, 8 PS. QVINT. decl. 1, 2 FRONTIN. strat. 1, 5, 14 TAC. ann. 6, 14. 11, 19. 12, 69 PLIN. epist. 2, 11, 22 *al.* FLOR. epit. 2, 6, 20 VLP. dig. 8, 5, 8, 7 APVL. met. 11, 20 LACT. inst. 1, 7, 7 opif. 5, 5 *al.* PS. IVL. RVF. schem. lex. 26 p. 54, 20 in -um ac contrarium vertitur. AVR. VICT. Caes. 13, 7. MART. CAP. 5, 448 distrahantur. SALV. gub. 3, 14 omnia fiant. eccl. 3, 36 aguntur. MVTIAN. Chrysost. hom. 2, 2 unam scientiam ... et nihil ad se ipsam habentem in -um (οὐδὲν πρὸς ἑαυτὴν διεστηκυῖαν). *cf. etiam p. 1586, 35.* **ex -o** (e -o *inde a* PLIN. nat. *hic illic, maxime in inferiore latinitate*): GLOSS. II 64, 23 ἐκ τοῦ ἐναντίου. VERG. Aen. 2, 716. 3, 232 LIV. 31, 33, 8. 33, 15, 11. MANIL. 1, 504 vertentem ... contra. 2, 170 *al.* PAVL. FEST. p. 11 SEN. contr. 7 pr. 7 *al.* VELL. 2, 101, 2 SEN. benef. 5, 10, 2 *al.* CVRT. 4, 4, 7 MELA 1, 6 *al.* PLIN. nat. 2, 135. 187. 4, 9 *al.* (23, 79 *v. p. 1584, 12*) QVINT. inst. 1, 5, 43 *al.* decl. 261 p. 71, 14 *al.* FRONTIN. strat. 2, 4, 3 TAC. hist. 2, 75 paratum ex -o praemium (*sc. ab hoste. item* 3, 5 *al.*). ann. 13, 40 PLIN. epist. 2, 19, 7. 6, 11, 1 *al.* SVET. Iul. 86, 2 Aug. 27, 2 Dom. 9, 1 GAIVS inst. 1, 39 *al.* PAPIN. dig. 22, 3, 26 *et saepe apud* ICTOS. TERT. nat. 2, 3 p. 99, 7 *al.* ARNOB. nat. 3, 26. 4, 18 LACT. inst. 1, 21, 42 IVST. 30, 4, 6 CHALC. comm. 239. 258 *al.* (*cf.* transl. 45) PLIN. med. 1, 6. 21 VIR. ill. 14, 3 HIL. trin. 5, 5. 8, 10 QVEROL. p. 7, 8. 24, 5. 34, 24 DICT. 6, 15 SCHOL. Cic. Bob. Mil. 14 p. 117, 6 St. *al.* AMBROSIAST. in Gal. 3, 12. 5, 17 MAXIMIN. c. Ambr. 114 HEGES. 1, 10, 2 *al.* RVFIN. apol. Orig. 5 p. 587 PAVL. NOL. epist. 23, 11 *al.* AVG. perf. iust. 11, 23 coll. c. Don. 3, 12, 24 p. 73, 9 PS. AVG. quaest. test. I 108, 4 serm. 54, 1. 153, 2. 296, 7 (*supra*: e contrario). MAR. MERC. Nest. adv. Pel. 2, 7 ROMVL. fab. Aesop. 3, 1 *al.* MART. CAP. 5, 459. 9, 957 OROS. hist. 1, 21, 9 *al.* LEO M. epist. 15, 12 SALV. gub. 1, 30 *al.* SIDON. epist. 2, 13, 4 CASSIOD. Didym. in I Petr. p. 1764[C] *al.* IOS. c. Ap. 1, 83 *al.* (τοὐναντίον, τοὔμπαλιν, ἀντικρυς). 2, 1 meam e -o disputationem (ἀντίρρησιν). GREG. M. in euang. 10, 5 moral. 9, 101. 102 epist. 3, 42 *al.* BENED. reg. 64 PASS. Desid. 20 PAPYR. Lips. 38 I 2. FRONTIN. strat. 3, 9, 10 a -o (adverso *codd.*) aggressus. **in -o:** PLIN. nat. 10, 9 ave in -o ... emergente. SIC. FLACC. grom. p. 119, 25 Th. quod in -o erat (*opp.* continua possessio). **per -um:** PLIN. nat. 36, 186 TAC. ann. 15, 15 DICT. 3, 16 AVG. civ. 3, 1 p. 98 D. *al.* *plur.*: **in -a:** CORNEL. orat. in Alfen. (Serv. ecl. 9, 10) tria milia passus a muro in -a relinquere. VERG. Aen. 8, 642 citae ... in -a quadrigae. CVLEX 259 auferor. MANIL. 1, 278 in -a situ caelum ... torquens. CELS. 8, 10, 1 p. 345 contendant. *ibid.* ducenda. 8, 22 p. 361 pede et crure diductis. SEN. dial. 7, 1, 2 vocantium. 11, 7, 2 effudit. epist. 82, 18 CVRT. 3, 6, 7. 3, 8, 3 MELA 2, 115 *al.* PLIN. nat. 2, 11. 27, 124 STAT. Theb. 1, 135. 7, 38 QVINT. inst. 2, 8, 5. TAC. Agr. 11 procurrentibus ... terris. hist. 4, 80 trahebatur. ann. 15, 10. PLIN. epist. 8, 8, 3 contrario nisn in -a tendentes (VVLG. iud. 20, 45. *cf. infra l. 37*). FLOR. epit. 2, 6, 31. 3, 3, 18 AMPEL. 39, 2 GELL. 20, 1, 54 PS. APVL. Ascl. 28. TERT. pudic. 2 p. 223, 22 distendere. PANEG. 5 (8), 3, 2 IVST. 38, 8, 6. 42, 4, 8. DON. Ter. Ad. 371 distributum: in -a tributum. VIR. ill. 4, 13. AVSON. 129, 3 exhausit rerum in -a laborem. 139, 4 *v. p. 1470, 6.* AMM. 17, 13, 7 rapiebantur (VVLG. Iob 20, 2). 22, 15, 4 notitiam scindunt. HIER. epist. 64, 1, 4 volitantem. VVLG. I reg. 1, 18 mutati (PAVL. MED. bened. 10, 15). OROS. hist. 7, 36, 10 fugerunt. PROSP. carm. de ingrat. 236 movemur. SIDON. epist. 5, 17, 3 POMER. 3, 10, 2. **per -a:** SALL. (?) hist. frg. 4, 77 LIV. 9, 23, 15 SEN. dial. 3, 16, 4. 8, 5, 6 nat. 5, 18, 1 FRONTIN. strat. 1, 8, 4. TAC. ann. 1, 65 nox per -a inquies. 3, 14 per -a implacabiles. LACT. mort. pers. 34, 2 varios populos congregarent (*Euseb.* ἐν διαφόροις διάφορα πλήθη συνάγειν). AMM. 14, 4, 3. 16, 2, 2 *al.* ROMVL. fab. Aesop. 15, 7 NOT. dign. occ. 42, 37 GREG. TVR. Mart. 2, 58 CONC. Aurel. a. 511 p. 6, 13 IORD. Get. 129. PALLAD. hist. mon. 1 p. 254[D] equites . . . per -a discurrentes (ἵππους διατρέχοντας). **inter -a:** SEN. dial. 2, 6, 3. **ad -a:** APVL. mund. 19 tendentium.

nota acc. nudum pro iunctura cum praep.: MANIL. 2, 969 (*loco a plerisque edd. damnato*) stellae -a volantes. STAT. Theb. 11, 113 -um abiere. *sim.* APVL. met. 2, 29 -a tendentes (6, 29 Socr. prol. p. 112). *cf.* GLOSS. Plac. V 62, 22 -um: in -um, contrarium.

adv. **dīversē** (dīvorsē). *compar.* SALL. Catil. 61, 3 GELL. 7, 6, 6. *superl.* SVET. Tib. 66. [TER. Andr. 260 *v. p. 1578, 68* NEP. Dat. 11, 3 *v. p. 1576, 17.*]

I *de loco* (*diversis locis, separatim, passim*): PLAVT. Trin. 409 *pecunia* non ... minns -e distrahitur cito, quam si tu obicias formicis papaverem. BELL. Afr. 40, 6 corpora ... caesa toto campo ac prostrata -e iacebant. SALL. Catil. 61, 3 pauci ..., quos ... cohors ... disiecerat, paulo -ins ... conciderant. SVET. Galba 19, 1 *legionarii* multifariam -eque tendebant. APVL. met. 11, 20 eqnum ... -e (*i. diversis emptoribus et locis*) distractum. *transl.* SYMPH. 9 *de aenigmatibus*: ponere -e vel solvere quaeque vicissim. RVFIN. symb. 43 p. 380[B] carnis substantia ... varie -eque dispersa *tamquam semen* (*supra*: si quis diversa semina ... passim spargat in terram). APIC. 4, 149 olera -e (-a *codd.*) elixa compone.

II *de qualitate* (*diversis modis, varie*): CIC. inv. 1, 93 inconstans est, quod ab eodem de eadem re -e dicitur. SVET. Tib. 66 quibus (*conviciis*) ... -issime afficiebatur *Tiberius.* CHAR. gramm. I 91, 33 quorum genetivi -e efferuntur. VLP. dig. 33, 6, 9, 3 vino ... paterno legato id ... legatum videtur, qnod *eqs.* si peculiare vinum legatum sit, id continebitur, quod *eqs.* cur tam -e? quod *eqs.* GELL. 7, 6, 6 *Ennius* non pennas Daedali praepetes, sed longe -ius inquit: '... praepete portu'. APVL. met. 8, 18 corpora ... -e laniata. CENS. 21, 3 p. 45, 6 Sosibius scripsit ... et praeterea multi -e. PS. ORIG. tract. 4 p. 41, 6 -e praeveniuntur dona divina. SOL. 52, 50 arbores piperis ... -e (-i RC^1, -os C^2) fructus edere (*cf. Plin. nat. 12, 26*). LACT. inst. 7, 7, 1 *v. p. 1576, 76.* NON. p. 43 multis -e canentibus unus efficitur modus. EXPLAN. in Don. gramm. IV 509, 33 significationes ... in artibus ... -e sunt positae; nam alii septem posuerunt, alii novem *eqs.* AMBR. Isaac 8, 68 sensum tertio repetivit -e. AVG. bapt. 4, 20, 27 *v. p. 1572, 73.* SEDVL. op. pasch. 4, 8 p. 261, 1 multis -e languentibus ex variae cladis calamitate vexatis (*cf.* carm. 4, 90). BOETH. herm. sec. 2, 7 p. 147, 18 veritas falsitasque non se habet similiter, sed -e. PS. BOETH. geom. p. 397, 2 -e formatos apices. p. 426, 23 -e formatis multifariisque ... caracteribus. CASSIOD. in psalm. 120, 8 varie -eque optatum est. COD. Iust. 6, 37, 24, 2 haec -e tractare. *cum* ab: GELL. 6, 17, 9 verbo isto utitur a tua sententia -e. *adv.* **dīversō** (?). GLOSS. II 53, 46 κατέναντι (*an* e diverso?). *Hey.*

dīverticulum *v.* deverticulum. **dīvertium** *v.* divortium.

***dīverto**, -tī, -rsūrus (APVL. apol. 99), -ere *a* dis- *et* vertere. *in codd. confunditur cum* dev-, *quod conferas.* divort-: PLAVT. Epid. 403 APVL. met. 5, 26 NEPOTIAN. 10, 3, *passim* DIG. *depon.* dīvertor: *p. 1587, 18. 19. 21.* GLOSS. διαστρέφω. -it (-at *cod.*) disiungit vel in⟨ter⟩venit (*cf.* IV 357, 20 invenit devertat). *legitur inde a* PLAVTO.

I *intransitive*: **1** *i. q. diversum esse, differre* (*cf.* diversus): PLAVT. Epid. 403 -unt mores virgini longe ac lupae. TERT. cult. fem. 2, 1 vos ab eis ... incessu quoque -ere necessarium est. adv. Hermog.
[Pflugbeil]

25 p. 153, 20 a cuius *terrae* habitu quid *nostra terra* -it, pariter et a vocatu eius recedit. adv. Marc. 5, 13 p. 620, 15 apostolus verebatur convicium de deo palam facere, a quo (*deo*) non verebatur -isse (*i. dissensisse*). Ivl. Val. 3, 54 *portentum fuit*, prorsus . . . qualem Scyllam homines fabulantur, nisi hoc uno -erat (de- *trad.*). 2 *i. q. discedere*: a *de divortio*: Pompon. dig. 46, 3, 65 si filia furiosi a viro -erit (Papin. dig. 35, 2, 14 pr. Vlp. dig. 7, 8, 8, 1). Cels. dig. 34, 2, 3 *maritus* ante mortem -it. Afric. dig. 34, 2, 2 *uxor*. Scaev. dig. 36, 1, 80 (78), 8 filia . . . a marito (Vlp. dig. 32, 50 pr. Cod. Iust, 6, 46, 2 pr.). Papin. dig. 5, 1, 42. 24, 3, 41 pater ignorans filiam -isse. *passim apud* Ictos (*de viro in* Dig. *praeter l. 8 non legitur nisi* Tryph. dig. 23, 4, 30). Apvl. apol. 99 -rsurum me ab ea comminatus sum. met. 5, 26 confestim toro meo -e tibique res tuas habeto. Tert. monog. 10 a quo repudium non audiit, *ab eo* non -it. uxor. 2, 2 ne qui . . . putaret sibi -endum esse ab . . . femina. Nepotian. 10, 3 ut . . . nulli Romae -erint. Cod. Iust. 6, 25, 8 (7) pr. Ps. Lact. Plac. fab. 7, 27 *Cephalum* ubi *Aurora* comperit Procridis, prioris coniugis, amore implicatum a se velle -i (re- M^1, *Magnus*, di- *M corr.*, de- *N*). Isid. diff. 1, 147 *v. p. 854, 82.* *nota*: Petron. 11, 3 qui -i contubernium facis. Gell. 4, 3, 1 nullis etiamtunc matrimoniis -entibus. b *sensu latiore*: Dict. 3, 1 -sis ad officia quibusque (*abl. absol.*).
II *transitive i. q. disicere*: Cael. Avr. chron. 2, 13, 191 ligationes . . . non tantum ad -endam materiam (*i. cruorem, antecedit* partitio sanguinis), . . . quantum ad densitatem faciendam adhibendas probamus.
deriv.: diversio, diversus, divortium. *Pflugbeil.*

*dīves, -itis (dīs, dītis, *has formas ubique plenas scripsi*) *adi.* [*orig. inc. nisi a* divus, deus *ductum est, sicut slavon.* bogatъ '*dives*' *a* bogъ '*deus*' (*cf. Bréal, Mémoires de la société de linguistique 15, 139; W. Schulze, Zs. f. vgl. Sprachforsch. 45, 190*). *flexio prima* dives, *gen.* ditis (*pro* *divitis) *in duas flexiones discessisse videtur, ita ut nom.* dis, *gen.* divitis *novatus sit. Th.*]. *de veriloquio*: Varro ling. 5, 92 -es a divo qui, ut deus, nihil indigere videtur (= Cassiod. in psalm. 48, 17). Diff. ed. Beck p. 42, 5 beatus . . . opulentus . . . copiosus . . . -es per dei indulgentiam copiosus, locuples . . . fortunatus . . . honestus. Diff. gramm. VII 525, 5 -es quia dividendi facultatem habet. Isid. orig. 10, 68 -es ab aere vocatus (*cf. l. 82*). *de casuum terminationibus*: Char. gramm I 149, 8 ab hoc et ab hac dite, horum et harum ditium (Diom. gramm. I 305, 22 Gramm. suppl. 116, 31).
de structuris: Serv. Aen. 2, 22 -es opum: et hic genetivo iungit, Statius, quod rarum est, et ablativo, ut 'satis ostro -es et auro' (*Theb. 2, 406*). 9, 26 -es equum: per genetivum frequentius utimur hac figura, quam per ablativum (1, 14 auct. 1, 343. 4, 263. 9, 638). Diom. gramm. I 312, 19 -es sum huius rei et hac re. sed prius Graeca figura profertur. Arvs. gramm. VII 463, 11. Prisc. gramm. III 218, 3 -es, copiosus, opulentus . . . *genetivo adiunguntur.* *scribitur* Deivitis *in* Corp. I^2 1591 (= X 4149 [*Capuae*]) *v. Onomast. s. n.* *de usu utriusque formae* (*cf. Langen, Beitr. p. 279 sqq. et Solmsen, Stud. zur lat. Lautgesch. 1894 p. 115 sq.*): *promiscue usurpantur genet. dat. acc. sing. et nom. dat. acc. abl. plur.* *raro leguntur*: dis (*cf. l. 74. 77*): Ter. Ad. 770 Ser. Samm. 393 *e coni.* Carm. de fig. 87 Gloss. ditis (*nomin.*): Priap. 75, 2 Mycena ditis (*Bücheler, traditur contra metrum* Mycenae dites). dite (*nom. neutr.*): Val. Fl. 2, 296 solum. Carm. poet. min. V 87, 6 mare (*cf.* Prisc. gramm. II 248, 18. 338, 3). -es (*neutr.*): Ov. ars 1, 70 Val. Max. 2 praef. Sen. Phoen. 608 Amm. 16, 8, 8 Hier. epist. 52, 10, 1. diti (*abl.*): Nep. Att. 1, 2. Liv. 23, 8, 6 (*e coniect.*). 42, 34, 3 Sil. 9, 195. -i (*abl.*): Sen. contr. 2, 9, 38 (*cod. Tol.*). Sen. Phaedr. 325 Plin. nat. 3, 7 (*pars codd.*). 7, 108. 19, 56 Comm. instr. 2, 31, 4 Carm. epigr. 1513, 3. ditum: Sen. Herc. O. 648. -ium: Tert. uxor. 2, 8. -bus (*neutr. plur.*) *deest praeter* Sen. Herc. f. 532 pomis. *saepius* ditibus.
formae comparat. (-ior, ditior) *prorsus promiscue habentur, sed superl.* -issimus *prae* ditissimus *perraro legitur*: Cic. div. 1, 78 (divinitissumum *trad.*) parad. 48 (dit- *V*) off. 2, 58. Nep. Phoc. 1, 2 (ditissimus *codd. dett.*). Sen. contr. 2, 1, 7. 2, 9, 3 Val. Max. 7, 3, 3 Cvrt. 4, 1, 24. 10, 2, 11 Plin. nat. 33, 134 Sidon. epist. 4, 3, 2 Carm. epigr. 134, 6. *praeterea notanda*: Sen. contr. 1, 6, 7 magis -es. Mela 3, 67 affatim -es (Hier. epist. 14, 1, 3). Plin. nat. 7, 108 maxime -i (*praecedit* pretiosissimum). Svet. Iul. 1 ditem admodum (Galba 3 Vesp. 23 *al.*). Vvlg. gen. 13, 2 -es valde (36, 7 Luc. 18, 23 Pass. Theclae C 27). II reg. 19, 32 -es nimis. Drac. laud. dei 3, 43 bene -es (= -ior). *de mensuris*: Cypr. Gall. lev. 64 dives (⏑ ´). *apud* Plavt. Asin. 330 *codices praebent* tum igitur tu -es es factus, *ubi* -es *spondeum efficere dubitanter statuit C. F. W. Müller, Plaut. Prosodie p. 49; Leo monosyllabum statuit, sed de ipsa forma non videtur dubitare (cf. Plaut. $Forsch.^2$ p. 283).* *fortasse scribendum* dis es *ut* Ter. Ad. 770 dis . . . esses. *cf. etiam* Plavt. Trin. 829 *ubi tamen* -tes *codicum (sic etiam Lindsay et Goetz-Schoell in editionibus) mutari in* dites *vetat Skutsch, Kl. Schr. p. 233.* *praeterea conferri licet* Stat. silv. 1, 4, 4, *ubi* dis es *probabiliter Itali pro* dives *codd. scripserunt.* *apud* Plavt. Amph. 170 ipse dominus -es, operis et laboris expers, *praetulisse videtur Leo (l. c.)* -ĕs, *sed metrum prorsus incertum.* *de sensu*: Diff. Suet. p. 307, 18 Roth locuples dicebatur apud antiquos, qui locis plurimis abundabat, . . . -es pecunia, auro et argento a nummorum copia dictus . . . pecuniosi a pecoribus dicti . . . opulentus *eqs.* Isid. diff. 1, 137 -es est pecuniis . . . plenus. 1, 166 -es est potentia et virtute . . . plenus. Gloss. dis -es singulari numero. beatus, locuples vel -es. ditis πλούσιος, ditior πλουσιώτερος, ditissimus πλουσιώτατος. ἱκανώτατος. ditiore divitiore. -es πλούσιος. πλουσία ὄλβιος. opimus. locuples. -ior copiosior plus -es. -es opum abundans divitiarum. abundans opum. locuples abundans (*v. etiam p. 1591, 12*). [*ex coniectura*: Naev. com. 126.] *utraque forma per totam latinitatem legitur. omnino deest* Vitr. Celso Homero. *usus synonymorum, quae sunt* dis, -es, locuples, opulentus, *apud praecipuos auctores ex sequenti tabula elucet*:

	dis, ditis	dives	locuples	opulentus		dis, ditis	dives	locuples	opulentus
Plavt.	5 (3)	27	4	13	Lvcan.	3	4	—	—
Ter.	6	1	—	—	Pers.	—	1	1	—
Varro	—	6	3	1	Petron.	—	10	—	—
Rhet. Her.	—	2	3	—	Plin. nat.	6	15	4	5
Catvll.	—	3	—	1	Val. Fl.	6	7	—	—
Cic. rhet.	—	1	10	1	Sil.	10	17	—	—
orat.	—	13	68	4	Stat.	15(14)	17	—	3
phil.	—	36	34	14	Mart.	—	38	10	—
epist.	—	2	21	1	Qvint. inst.	—	10	9	1
	0	52	133	20	decl.	—	135	18	—
Lvcr.	1	1	—	1	Ps. Qvint.	1	—	—	—
Caes.	1	—	3	1	Ivv.	—	15	5	—
Sall.	1	4	3	9	Tac.	16	11	10	8
Nep.	2	4	3	1	Plin.	—	3	6	—
Verg.	1	20	—	2	Svet.	3	4	7	4
Hor.	6	43	10	2	Apvl.	8	15	11	8
Tib.	3	11	—	—	Tert.	—	43	8	—
Prop.	—	6	—	—	Sol.	1	7	—	—
Ov.	4	58	1	—	Paneg.	1	4	—	—
Liv.	12	10	12	73	Script. hist. Aug.	5	21	3	2
Manil.	1	10	1	—	Lact.	—	1	—	—
Sen. rhet.	—	99	10	1	Avien.	—	9	2	—
Vell.	—	3	—	—	Avson.	3	1	2	—
Val. Max.	3	9	18	10	Amm.	4	16	12	18
Phaedr.	1	5	3	—	Hier. epist.	10	24	—	—
Sen. phil.	3	79	27	9	Vvlg.	2	98	6	9
Cvrt.	3	5	—	9	Prvd.	3	1	1	1
Colvm.	—	1	3	1	Clavd.	5	20	1	1
Mela	10	1	—	10	Avg. civ.	2	30	2	12

I ***proprie***: A *de* ***hominibus*** (*sim., velut deo p. 1589, 7, sidere personato p. 1590, 4. 10*) *i. q.* ***locuples***, *opulentus, affluens, opibus abundans* (*opp.* pauper, egenus): **1 *absolute***: a *nude positum* (*huc etiam traxi usum nominalem*): Plavt. Amph. 167 -is servos (*praecedit* opulento homini). Asin. 330 -es es (*v. p. 1587, 71*) factus (Asin. 529 Rud. 55 Ov. am. 1, 8, 28 Sen. contr. 2, 7, 1 Sen. benef. 3, 33, 2 dial. 11, 11, 5 epist. 17, 9. Gallican. Avid. 14, 2 ut luxurientur, ut -tes fiant. Pomer. 2, 4, 3 ex -bus ditiores facti. *persaepe*). Plavt. Aul. 166 (*idem versus iteratur* Capt. 324). 489. 809 quis me est ditior? Curc. 178 sibi divitias -tes *habeant*. Trin. 490 di -tes sunt, deos decent opulentiae. 829 -tes damnare atque domare. *saepe*. Ter. Ad. 502 potentes, dites, fortunati, nobiles (Haut. 609 ditem et nobilem. Caes. Gall. 1, 2, 1 longe nobilissimus fuit et ditissimus. Liv. 29, 1, 5. 30, 1, 5 Val. Max. 7, 3, 3 Phaedr. 5, 5, 4 Sen. dial. 4, 21, 7 Mart. 12, 97, 3 Apvl. apol. 22 Treb. trig. tyr. 2, 1 *al.*). Ter. Ad. 770 dis . . . esses. Lvcil. 1226 formonsus -es (Cass. Sev. Sen. contr. 2, 4, 11. 2, 7 (15), 2 Ivv. 6, 162. Svet. Galba 3 ditem admodum et pulchram. Anth. 446, 1 *al.*). Cato orat. frg. 2, 70, 2 Pompon. Atell. *tit. fabulae* Varro Men. 104 ling. 5, 72. rust. 1, 16, 3 -um copiosi agri. 1, 16, 4 Rhet. Her. 4, 50, 1 Cic. Quinct. 55 Q. Rosc. 19. rep. 1, 48 -iores opulentioresque. div. 1, 78 -issimum *Midam*. parad. 48. off. 2, 57 Crassus . . . cognomine -es (Sen. contr. 2, 1, 7 -issimus [Plin. nat. 33, 133]. *v. etiam Onomast. sub* Dives). *saepe*. epist. 7, 16, 3 Cael. Cic. epist. 8, 13, 2 Catvll. 115, 1. 5 Lvcr. 5, 1115. Sall. Catil. 54, 6 non divitiis cum -e . . . certabat. *al.* Hor. carm. 2, 18, 10 pauperemque -es me petit. sat. 1, 1, 65 sordidus ac -es (1, 1, 95). 1, 3, 124 si -es qui sapiens est (epist. 1, 1, 105). 2, 1, 59 -es, inops. epist. 2, 2, 185 *persaepe*. Tib. 1, 1, 78. 2, 3, 49 Priap. 60, 2 Prop. 2, 16, 19. 2, 24^b, 38. 2, 32, 42 Pvblil. V 15. Ov. epist. 2, 109 -es egenti munera . . . dedi (ars 3, 511). 20, 146 ditibus (*Bentley*, -tis *codd.*) aufer opus. met. 11, 127 -esque miserque effugere optat opes. *saepe*. Liv. 1, 43, 9. 4, 4, 9 -bus ac pauperibus (26, 2, 16 Sen. contr. 10, 1, 3 Sen. epist. 94, 23 Petron. 48, 5 Qvint. inst. 5, 10, 26 *saepe*. Apvl. mund. 19 dites et egentes). *al.* Sen. contr. 1, 6, 7. 1, 7 -es debilitat, egens alligat. *persaepe*. Vell. 2, 59, 2. Val. Max. 7, 2, 14 -tes et praepotentes non alligari (Phaedr. 3, 5, 6 -es et potens [Sen. benef. 6, 3, 3 Apvl. met. 9, 35 Ivst. 3, 3, 9 Qverol. p. 22, 13 Vvlg. IV reg. 15, 20]. *al.*). Val. Max. 4, 8. 2. Sen. Herc. O. 648 pectore -um. clem. 1, 9, 8 felix . . . -es (Vvlg. Iob 21, 13). dial. 7,

[Gudeman]

23, 2 o optime -em! nat. 4,13,3 delicatis -busque. epist. 9, 22 turpiter -es. 18, 8 securius -tes erimus. *persaepe.* CVRT. 4, 1, 24 -issimus quisque. PERS. 4, 26 PETRON. 3, 3 *al.* CALP. ecl. 3, 63. PLIN. nat. 6, 66 optimi -issimique. *al.* VAL. FL. 1, 511 SIL. 3, 512. 13, 777. STAT. silv. 2, 2, 121 Lydo ditior auro (5, 39, 8 Croeso -ior). Theb. 4, 205 MART. 1, 64, 4. 4, 54, 7 -ior Crispo. 11, 83, 1 -es et orbus (QVINT. decl. 376 p. 416, 18 TAC. ann. 3, 22). *al.* QVINT. inst. 1, 6, 34 Ditis, quia minime -es. *persaepe, praecipue in* decl. IVV. 11, 168 *saepe.* ITALA lev. 19, 15 (Lucif. Athan. 1, 4 p. 71, 10) a facie -is (δυνάστου, VVLG. potentis). Luc. 19, 12 (Lucif. non parc. 18) -es (εὐγενής, VVLG. nobilis). TERT. adv. Hermog. 8 p. 135, 8 -e et locuplete (GALLICAN. Avid. 14, 8. VVLG. apoc. 3, 17 -es sum et locupletatus). *saepe.* FIRM. err. 18, 6 largus et -es (INSCR. christ. Rossi II p. 137, 19 v. 7). CARM. de fig. 87 sumptu pauper, dando dis, ingenio rex. HIL. in Matth. 15, 10 ditior . . . et plenior. QVEROL. p. 17, 1 si -es fueris, patus (παχὺς *Haase*) appellaberis, sic nostra loquitur Graecia. AMM. 30, 4, 14. 30, 8, 8. 31, 8, 8 *al.* HIER. epist. 64, 2, 4 *opp.* tenuis. VVLG. II par. 18, 1 -es et inclytus (32, 27). *persaepe.* PRVD. cath. 3, 83 -tis omnipotentis opus. CLAVD. 18, 306 erecto pectore -es (*i. similis -i*) ambulat. AVG. civ. 1, 10 p. 19 D. ex opulentissimo -e voluntate pauperrimus. 9, 4 p. 372 -es, luxuriosus. *saepe.* SVLP. SEV. Mart. 25, 5 -es et possidens multa. CASSIOD. in psalm. 101 div. abunde ditissimus. *nota per imaginem*: PLAVT. Most. 228 si bonam famam mihi servasso, sat ero -es.

b *attributive*: PLAVT. Amph. 170 (*v. p. 1587, 78*) dominus (CATVLL. 61, 92 SALL. or. Macri 26 VERG. Aen. 12, 473 TAC. hist. 2, 56. 4, 1 *al.*). Asin. 499 mercator (HOR. carm 1, 31. 10). Aul. 226 hominem (Bacch. 338 Curc. 475 CIC. Verr. 4, 91 off. 2, 58 LIV. 24, 45, 12 *al.*). Curc. 472 maritos (APVL. flor. 14 p. 48). Poen. 73 domino...-i quoidam seni (QVINT. decl. 382 p. 426, 22 TAC. hist. 2, 86 PLIN. epist 8, 18, 8). TER. Ad. 581 Cratini huius ditis aedis. CIC. Quinct. 62 scurra. Cael. 38 mulier (FIRM. err. 3, 1). off. 2, 71 viro (VAL. MAX. 8, 14, 5 SEN. dial. 7, 24, 3 *al*). NEP. Att 1, 2 patre . . . diti (SEN. contr. 1, 1, 2 HIER. epist. 22, 32, 5). VERG. Aen. 4, 263 Dido. 7, 11 Solis filia (*i. Circe*). catal. 3, 20 vicinus. HOR. carm. 1, 10, 14 Priamus. 2, 18, 31 erum. 4, 7, 15 Tullus -es et Ancus. 4, 11, 23 puella. epist. 1, 18, 19 amicus (MART. 5, 18, 9. 11, 50, 10 *saepe*). TIB. 1, 5, 47 amator (OV. am. 1, 8, 31 SEN. contr. 2, 7 [15], 1). 2, 5, 35 magistro. 3, 8, 18 Arabs (SEN. Med. 710). LYGD. 3, 38 Orcus. PROP. 3, 4, 1 Indos (VAL. FL. 6, 117). RVT. LVP. 2, 5 avarus (OV. am. 3, 7, 50 IVV. 7, 30 GELL. 10, 17, 3). OV. rem. 346 Amor. met. 2, 571 procis (APVL. flor. 14 p. 47). 2, 689 Nelei. Pont. 4, 3, 37 Croesi (*v. supra l. 5*). *al.* LIV. 9, 40, 6 hostem. 39, 1, 3 ditiores quam fortiores exercitus. 22, 16, 4 sociorum. SEN. contr. 1, 6, 5 uxores. 10, 1, 1 inimicum (QVINT. decl. 257 p. 48, 25). 10, 6 *thema* accusator. *al.* SEN. epist. 55, 3 ille praetorius -es. CVRT. 10, 2, 11 gentium (PLIN. nat. 6, 162). MELA 1, 68 populi (LVCAN. 3, 162 STAT. silv. 5, 3, 188. ARNOB. nat. 7, 51 potentioribus populis ditioribusque. HIER. epist. 65, 18, 3). 3, 96 Aethiopes. 3, 103 Pharusii . . . dites nunc inculti. LVCAN. 7, 756 Arimaspus. SIL. 13, 84 Feronia. 16, 170 Massylis regnator . . . ditissimus oris . . . Syphax. STAT. silv. 1, 2, 255 Tibullus. 5, 3, 42 Sabaei (*cf. Vollm. ad l.*). MART. 6, 86, 4 Midae. *al.* IVV. 6, 460 femina. 6, 548 orbi. TAC. hist. 2, 81 Antiochus . . . regum ditissimus. 4, 18 validissimarum -issumarumque nationum. 4, 43 perinde -es et eloquentia clarus *Cluvius.* ann. 2, 48 -is equitis. 3, 55 -es . . . familiae (11, 7 ditium). 4, 1 Apicio -i et prodigo. 4, 66 Varum. 11, 18 dites . . . Gallos. 13, 44 spe ditioris coniugis. 14, 55. SVET. Nero 35, 5 libertos (*cf.* Vesp. 23, 1). Galba 3, 4 Liviam Ocellinam, ditem admodum et pulchram. Vesp. 13 in defensione -is rei. APVL. apol. 76 adulescentulos ditiores. TERT. ieiun. 16 epulone. ARNOB. nat. 1, 16 Christianos ditiores et locupletissimos. FIRM. err. 7, 1 -es rusticus, cui propter divitias Pluton fuit nomen. AMM. 28, 4, 26 matronarum. HIER. epist. 16, 1, 1 pastor. 60, 11, 3 monachi. *passim.* *cf. etiam Onomast. s. v.* Dives.

2 *accedit genet.* (*cf. p. 1587, 39*): VERG. ecl. 2, 20 -es pecoris... lactis abundans (STAT. Theb. 4, 295). Aen. 1, 343 ditissimus agri (10, 562 OV. met. 5, 129. 130. SIL. 1, 393 -es agri, -es pecoris. 5, 260 arvi). 9, 26 -es equum, -es pictai vestis et auri. HOR. carm. 4, 8, 5 -e me scilicet artium. OV. epist. 9, 91 armenti -tes Hiberi. fast. 3, 570 opum (SIL. 12, 28 AVSON. 134, 1 [= CARM. poet. min. V 15, 1] non est -es opum -es [*i. felix*] nec pauper inopsque infelix. HEGES. 4, 10, 1 VEN. FORT. carm. 6, 1, 126 *cf. p. 1590, 69. 1591, 67*). SIL. 3, 151 auri. 6, 649 praedae (STAT. silv. 1, 4, 32). 15, 702 ovium. MART. 2, 63, 3 tanti. APVL. flor. 6 p. 19 odorum -tes Arabas. CENS. 1, 1 virtutis non minus quam pecuniarum -em, id est vere -em (AMM. 22, 6, 1 pecuniarum repetundarum). *nota per imag.*: VAL. MAX. 8, 15, 2 virtutis (*cf. l. 72*). SIL. 3, 397 rex . . . fuit humani ditissimus aevi (*i. exactae aetatis, de Arganthonio*). STAT. Theb. 3, 481 animi. GELL. 4, 1, 1 grammaticae rei. PAVL. NOL. carm. 33, 487 mente pauper, spei -es. epist. 11, 12 iustitiae pauper et peccati -es. 18, 17 gratiarum. 35[a], 2 poenarum. 42, 2 -es in omnes (*cf. p. 1590, 21*) omnis boni. PS. RVFIN. in Am. 3, 12 miserendi -es deus.

3 *accedit ablat.* (*cf. p. 1587, 42*): CIC. S. Rosc. 93 pecunia (SEN. epist. 119, 9 TAC. ann. 3, 46). VERG. Aen. 7, 537 arvis. CVLEX 340 propriae fortunae munere -es. HOR. epod. 15, 19 sis pecore et multa -es tellure. sat. 1, 2, 13 -es agris, -es positis in fenore nummis (= ars 421). OV. epist. 6, 2 auratae vellere -es ovis. 16, 224 congestoque auri pondere. met. 2, 759 ditem sumpto... auro (*potest utroque loco pro abl. abs. accipi, sed cf. supra Horatii locum.* SEN. Tro. 1020 STAT. Theb. 2, 406 IVST. 44, 3, 5). 9, 88 -esque meo Bona Copia cornu. 15, 12 bobus -es. MANIL. 4, 124 -es fecundis Aries in vellera lanis. SEN. Med. 333 parvo (epist. 94, 72. 108, 11). MELA 3, 67 populi . . . opibus. PLIN. nat. 6, 159 ditissimos armento. STAT. Theb. 2, 406 satis ostro -es. 4, 749 amictu. MART. 9, 42, 1 campis -es Apollo. SOL. 33, 16 *Arabes* et silvis et mari -tes. *nota per imaginem*: OV. ars 1, 444 pollicitis -es (*i. largus*) quilibet esse potest. met. 6, 451 *magno* -es Philomela paratu, -ior forma. MANIL. 4, 521 *Taurus* -es . . . puellis (*i. copiosus; sc. Pleiadibus*). SIL. 1, 292 largo . . . -es alumno. 13, 684 viris (*i. magnis militum copiis instructus*). STAT. Theb. 1, 392 avis. MIN. FEL. 36, 4 deo (*cf.* VVLG. Luc. 12, 21 in deum. ITALA cod. f, ff[2], q in deo, *gr.* εἰς θεόν). VIGIL. ad Ioh. 3 p. 553[C] fide ditior quam facultate. PAVL. NOL. epist. 3, 18 spiritu dei. AVG. civ. 7, 12 p. 290 D. virtutibus. MART. CAP. 1, 7 Ψυχήν opimam superis ditemque muneribus. PETR. CHRYS. serm. 22 p. 260[C] poena. CARM. epigr. 134, 6 animo -issimus. 1552, 72 toto pectore -es.

4 *seq. praepos.*: ab: OV. epist. 9, 96 damnis -es ab ipsa suis. in *c. acc.* (*cf. supra l. 4. 13*): PLIN. nat. 6, 111 *Persis* in luxum -es. STAT. silv. 3, 3, 147 -es (*i. largus*) in usus. VVLG. Rom. 10, 12 in omnes (*cf. p. 1589, 78*). ex: GENNAD. vir. ill. 90 (*per imag*) -es ex lectione antiquorum. sub: OROS. apol. 31, 6 -tes sub religione. in *c. abl.* (*cf. supra l. 13*): GREG. M. moral. 7, 50 (*per imag.*) in verbis. *nescio an huc pertineat*: VEN. FORT. carm. 2, 4, 6 res (*i. protoplasma hominis primi*) nobilis usu, -es in arbitrio radianti lumine.

B *de rebus quasi personatis*: 1 *corporeis*: a *de aedificiis vel omnino de rebus manu factis i. q. sumptuosus, pretiosus necnon copiosus, amplus, plenus sim. saepe metonymico sensu*: NAEV. carm. frg. 50 magnam domum decoremque ditem (HOR. epod. 2, 65. LIV. 23, 8, 6 domo diti ac luxuriosa. 42, 34, 3 SEN. Thy. 649 dial. 3, 16, 4 AMM. 14, 1, 6. 30, 4, 8 *al.*). CVLEX 95 non -e cultu (OV. epist. 15, 189 cultu -e digna. met. 5, 49 *formam* -e cultu augebat. ANTH. 443, 5 atria... -es tegit omnia cultus [*i. ornamenta*]). HOR. sat. 2, 4. 87 mensis (*i. plenis dapum, lautis*). OV. epist. 16, 65 munera tanta quidem promittit epistula -es (*quippe quod multa promittat; cf. p. 1592, 7*). met 13, 431 regia (*cf. l. 50*). fast. 2, 535 munere (HIER. epist. 21, 35, 3). 5, 263 si bene floruerint segetes, erit area -es (*i. plena frumento*). Pont. 3, 4, 110 texta. PHAEDR. 4, 12, 2 arca (*i. plena nummis.* MART. 4, 67, 7). app. 14, 6 villa ditis, splendida. LVCAN. 9, 515 templa (CARM. epigr. 1513, 3 pro marmore -ique templo [ἀπὸ κοινοῦ?]. HIER. epist. 52, 10, 1. *adde metonymice*: STAT. silv. 3, 1, 136 -es Tirynthius [*i. templum Herculis*]). STAT. Theb. 5, 187 ditibus . . . epulis. *cf.* silv. 3, 1, 86 epulae ditesque tori (ἀπὸ κοινοῦ, *ut videtur*). Theb. 10, 344 dona (HIER. epist. 22, 21, 7 PROSP. carm. de ingrat. 35 *al.*). MART. 1, 76, 12 forum. 5, 44, 10 popina -es (*i. apparatissima*). PS. QVINT. decl. 13, 8 quae *volucres* per rusticas villas quaeque -bus cellis saginantur. ANTH. 471, 13 cenis. IVST. 31, 6, 5 castra. RVT. NAM. 143 vectigalia. *accedit ablat.*: CIRIS 433 deliciis... regia -es, ⟨-es⟩ curalio. OV. ars 1, 70 marmore -es opus (*de Octaviae porticu*). met. 2, 77 delubraque ditia donis (LIV. 45, 28, 3 templum donis). CVRT. 3, 11, 20 castra omni . . . opulentia ditia. ITIN. Alex. 7 classi . . . belli usibus -e.

b *de arvis, terra, silva sim. i. q. fecundus, frugum capax, ferax sim.*: VERG. Aen. 7. 262 agri (OV. ars 2, 263 VAL. FL. 2, 635 STAT. Theb. 3, 322). HOR. epod. 16, 42 arva -tes et insulas (ἀπὸ κοινοῦ). TIB. 2, 2, 4 e terra -e (MANIL. 4, 671 -esque per omnia tellus auratique fluunt amnes. SOL. 33, 2. AVIEN. orb. terr. 1122 tellus effudit -es odores. PSALT. Rom. 21, 20 [VVLG. pingues]). OV. met. 1, 137 humus (MART. 12, 62, 4). SEN. Med. 65 cornu retinet -e copiam (*per imaginem de ruris ubertate. cf.* PORPH. Hor. carm. 1, 17, 11 benigno . . . cornu: videlicet copioso et -e *eqs.*). Phaedr. 67 silva (PETRON. 133, 3 LACT. Phoen. 79). Phoen. 608 solum (MELA 2, 1 regio ditis admodum soli. VAL. FL. 2, 296). CVRT. 3, 10, 10 campis agrisque. LVCAN. 3, 271 rura . . . ditissima. SIL. 3, 673 dites sine vomere glebas. 4, 544 -is uber campi. PANEG. 11 (3), 10, 1 segetes. AVIEN. orb. terr. 532 caespite. 1137 glebae. CLAVD. 8, 597 -is algae germina. *accedit genet.*: VERG. georg. 2, 136 silvae ditissima terra (AVIEN. orb. terr. 1326). Aen. 2, 22 insula -es opum (*cf. p. 1589, 67*). HOR. sat. 1, 5, 91 aquae non ditior urna. 2, 2, 31 *loco* multarum -e rerum. SIL. 14, 229 mons . . . ditior umbrae. HEGES. 3, 6, 4 regio -es pecoris. SOL. 4, 3 solum . . . argenti. AVIEN. orb. terr. 948 arva . . . ferri ditia. CLAVD. 15, 509 -es ager frugum. PRISC. perieg. 934 palmarum -e silva. *accedit ablat.*: AETNA 442 -es satis ubere terra (OV. met. 10, 307 -es amomo... tellus. STAT. Theb. 5, 54 [*per imag.*] florebat -es alumnis terra. AVIEN. orb. terr. 1193 humo tellus. AMM. 14, 8, 1 bonis omnibus). CVRT. 8, 5, 3 -es regio . . . auro. PLIN. nat. 6, 161 agros . . . ditissimos silvarum fertilitate odorifera (AMM. 21, 1, 14 agros omni frugum genere -tes). SIL. 7, 210 -es Tmolus. STAT. Theb. 5, 305 insula -es agris opibusque armisque virisque (AVIEN. ora 97 *insulae* metallo -tes). silv. 3, 1, 79 multo culmine -es mons. ITIN. Alex. 45 petram virentem, soli ubere et mollitudine -em. 50 petra cultoribus -es haud minus locupletibus quam securis.

c *de aquis*: α *de fluminibus quae terras per quas fluunt fructi-*

[*Gudeman*]

ficant: Ov. am. 3,6,39 ille fluens -es septena per ostia Nilus (Germ. 236 donum hoc spectabile Nili -bus generatum undis. Ivv. 13,27 -is ostia Nili). Sen. Herc. O. 628 nec si totus serviat Hebrus ruraque -es iungat Hydaspes (*per hypallagen, ut videtur, pro* rura -ia). *fortasse huc pertinet*: Plin. nat. 3, 49 Padum amnem Italiae ditissimum. Sil. 9,195 quidquid diti devexit Hibero *Roma*. *β i. q. profundus, aquis copiosus*: Ov. fast. 5,731 -es aquis...Amphitrite (*i. Oceanus*). Stat. Theb. 7,730 Aonidum -es largitor aquarum (*de Asopo flumine personato*). Avson. 4,5 *Danubius* -es aquis. *γ de amnibus auriferis*: Sen. Oed. 407 -e Pactolos vexit te Lydius unda (Clavd. 1,54 -es Pactolus. Carm. poet. min. V 118,35 ditia Pactoli munera). Val. Fl. 4,463 rex ego -is Hebri. Mart. 10,16,4 aurea quidquid habet -is unda Tagi. *δ i. q. abundans aliqua re*: Plin. nat. 3,21 Hiberus amnis navigabili commercio -es. Val. Fl. 5,122 spoliis ditissimus amnis. Carm. poet. min. V 87,6 mare purpureo murice dite rubet. *nota metonymice de naumachia i. q. omni ludorum genere abundans*: Mart. epigr. 28,10 quidquid et in circo spectatur et amphitheatro, -es Caesarea praestitit unda tibi. *ε i. q. abundanter profluens*: Mart. 11, 96,2 (*de dividiculo*) quid...pucrum prohibes -is imbre lacus? Amm. 18,9,2 sub arce fons -es exundat.

d *de pecunia: i. q. pretiosus vel quod divitem facit*: Tib. 1,9,31 -is auri pondere (1,10,7 -is hoc vitium est auri. Lygd. 3,11 pondus . . . -is auri. Lavs Pis. 219 -is auri imperiosa fames). Cvrt. 5, 1,10 Arbela . . . regiā supellectile ditique gaza repleta. Avien. orb. terr. 377 -e metallo. Drac. laud. dei 3,44 pauper sub -e nummo.

e *varia, praecipue i. q. aureus, pretiosus* (*cf. etiam l. 21sqq.*): Verg. Aen. 6,195 -es opacat ramus humum. Prop. 3,5,4 nec bibit e gemma -e nostra sitis. Manil. 5,16 Hesperidumque vigil custos et -is auri (Sen. Herc. f. 532 pomis -bus praepositus draco). Lvcan. 9,659 partu Danaes et -e nimbo ortum. Plin. nat. 7,108 librorum Homeri custodiae detur *scrinium*, ut pretiosissimum humani animi opus quam maxime -i opere servaretur. Val. Fl. 5,203 -es ubi pellis micet arbore sacra (Drac. Romul. 10,32). Mart. 8,78,7 linea -es (*i. de qua dona pretiosa pendent*). 11,8,10 -bus lapsa corona comis. Apvl. met. 7,9 centunculo (*v. adn. crit.*). Anth. 470,5 iugulo stat -e (*i. quod auro ornatum est*) ferrum. Avson. 396,18 *ostrea* ditissima. *nota*: Sidon. carm. 5,463 non cultu pugnas, sed more priorum dite magis (*fere i. q. potentiore*) ferro, merito cui subiacet aurum -is ignavi.

2 ***incorporeis**, praecipue de civitatibus, urbibus, terris i. q. felix, beatus, fortunatus; hic illic praevalet notio opulentiae vel fecunditatis necnon metonymice usitatur* (*res pro persona*): a Verg. georg. 2,224 Capua. Aen. 7,684 Anagnia. Hor. sat. 1,7,19 Asiam. carm. 1,7,9 aptum . . . equis Argos -esque Mycenas (*cf.* Val. Fl. 4,360 ditibus Argis. Priap. 75,2 Samos et Mycena ditis. *cf. p. 1587,51*. Avson. 398,18. 419,59). 4,8,27 Aeacum . . . lingua potentium vatum -bus consecrat insulis (*i. fortunatorum*, μακάρων). Lygd. 2,23 -es Panchaia . . . -es et Assyria. Ov. epist. 15,34 oppida. met. 8,268 Achaia. fast. 2,175 Ionia. Liv. 9,31,4 caput hoc erat Samnitium longe ditissimum. 36,17,14 Asiam deinde Syriamque et omnia usque ad ortum solis ditissima regna (Val. Max. 2 praef. -es et praepotens naturae regnum. 4,4,9 pauperque in -e quam -es in paupere imperio versari. Sen. Phaedr. 325 vidit Persis ditique ferax Lydia regno). Manil. 4,761 Bithynia. 4,793 Gallia. Val. Max. 4,3,12 in civitate iam -e et lautitia gaudente natus *Cato* (Vopisc. quatt. tyr. 8,5 civitas opulenta, -es, fecunda. Amm. 23,6,31 abundat civitatibus -bus Media). 4,8,4 ditissimam atque amoenissimam partem terrarum orbis. Cvrt. 9,2,27 -es eadem et imbellis est regio. Mela 1,30 Mauretania. 1,61 Arabia (Plin. nat. 5,65). 2,61 Aquileiam. 3,105 *Mauretania* isdem opibus, sed minus -es, ceterum solo etiam ditior et . . . fertilis. Plin. nat. 6,68 amplissima urbe ditissimaque. Sil. 3,345 Callaecia. 4,220 Ausoniae. Stat. silv. 3,1,128 Capreae. Ach. 1,419 Arcadiae. Mart. 9,61,2 Corduba. Avg. civ. 5,18 p. 227 D. rem publicam . . . opulentissimam atque ditissimam. Cassiod. var. 9,3,1 Italia. or. frg. p. 481,5 India. *nota*: Prvd. psych. 521 nobis ditissima Tartara debent quos retinent populos (*loquitur Avaritia, fortasse ad* Ditis *nomen spectat, i. q. abundans mortuis*). b *accedit genet.*: Verg. Aen. 1,14 Karthago . . . -es opum (Sil. 8,524 *Campania* -es opum . . . -es avorum. Heges. 4,23,1). Manil. 4,754 silvarum ditia regna. Sil. 8,461 Sarsina -es lactis (Avien. ora 559 civitas ditis laris). c *accedit ablat.*: Verg. Aen. 4,38 Africa terra triumphis -es. 10,201 Mantua -es avis (*cf. p. 1590,12*). Ov. epist. 15,354 *Asia* viris -es, -es abundat equis. Liv. 1 pr. 11 nulla umquam res publica . . . nec sanctior nec bonis exemplis ditior fuit. Mela 3,51 *Britanniae populi* pecore ac finibus dites. 3,105 isdem opibus, sed minus -es, ceterum solo etiam ditior (*de parte Mauretaniae*). Lvcan. 3,216 arbusto palmarum -es Idume. Plin. nat. 5,74 Pellam aquis -em. Val. Fl. 4,407 ditem . . . aethere Memphim. Avien. orb. terr. 319 Cyrene Apolline -es alumno. Amm. 23,6,41 frugibus -es *Persis*.

II ***translate** et per **imaginem** de **rebus incorporeis**, plerumque personatis, i. q. copiosus, amplus, affluens, plenus, abundans sim.*: a Cic. de orat. 3,185 ille licentior et -ior fluxit dithyrambus. Lael. 58 -ior mihi et affluentior videtur esse vera amicitia. parad. 43 animus (44). fin. 5,96 mihi -es *philosophia* videbatur, ut ab ea petere possem, quidquid . . . concupissem. Lvcr. 1,413 largos haustus . . . lingua meo suavis diti de pectore fundet. Hor. epist. 1,15,19 spe -e (*i. quae multa promittit*). 2,2,121 Latiumque beabit -e lingua (*i. eloquenti*. Germ. frg. 6,1 cur -e lingua Graecia praecurram [*an praecurrat?*]. Macr. sat. 5,3,2 Ennod. epist. 1,1,2. 1,6,1 opusc. 2,85 p. 314,1. 3,1 p. 331,7). ars 409 nec studium sine -e vena nec rude quid prosit video ingenium. Prop. 3,2,19 Mausolei -es fortuna sepulcri (*metonymice*). Ov. epist. 16,65 epistula (*sed potest ad I B 1 a referri, cf. p. 1590, 36*). fast. 3,189 vicinia. met. 13,654 usus. Pont. 3,1,102 flendi copia (Manil. 3,123 in sexta -es numeratur copia sede. Hil. in Matth. 9,2 convivium -e copia praeparatur). trist. 2,335 -is ingenii est. Liv. 21,43,9 opulenta . . . ac ditia stipendia facere. 37,54,10 non gloriosa magis quam -es (*i. quae -tes facit*) victoria vestra. Manil. 5,278 census. Phaedr. 2,1,12 aviditas -es et pauper pudor. Sen. apocol. 2 autumni (Stat. silv. 5,1,49). Colvm. 10,176 natura. Plin. nat. 2,207 metallorum opulentia . . . tam -es, tam fecunda. 33,40 -es (*i. ornatissima*) puerorum forma. Stat. silv. 1,6,66 sparsio. 5,3,118 te -e (*i. splendido*) ritu ponere purpureos . . . amictus. Firm. err. 4,3 misericordia dei. Hil. in Matth. 12,12 sermo dei. Avien. orb. terr. 1323 cura. Amm. 22,15,9 aestuans inundatione ditissima *Nilus*. Rvt. Nam. 122 damna. Prosp. carm. de ingrat. 656 sapientia (Carm. epigr. 97,3). epigr. in obtrect. Aug. 1,3 facundia. Ps. Prosp. carm. de prov. 118 verbo (Sidon. epist. 4,3,8). Orient. carm. app. 3,25 virtutum operātio -es. Petr. Chrys. serm. 1 p. 186^A paupertas (Cassiod. in psalm. 39,22 o paupertatem thesauris omnibus ditiorem!). 160 p. 621^A obsequio. Salv. eccl. 3,72 largitati. Sidon. carm. 7,71 triumphi. Clavd. Mam. anim. 3,15 p. 184,11 causae. Cassiod. in psalm. 36,19 hereditas. Arator act. 1,566 gloria. Ps. Primas. in Rom. p. 440^B Christi redemptio. Carm. epigr. 1319,5 fame. 1365,5 famulam . . . thesaurum ditem felici fine secutam (*de vita beata Christiana*). *nota neutr. plur.*: Hier. tract. in psalm. 128 p. 241,10 ditissima pauperculum tenent. b *accedit genet.*: Verg. georg. 2,468 vita -es opum variarum (Hor. sat. 1,2,74 -es opis natura suae). Ambr. parad. 3,15 -es utilitatum prudentia. c *accedit ablat.*: Manil. 2,862 *natura mundi* vario nunc -es honore. Sil. 9,407 parvis -es concordia rebus. Serm. Caspari Anecd. p. 316,4 collectio angusta sermonibus, sed -es sensibus.

adv. **dītius, -issimē** (*positivus non legitur*) *i. q. opulentius* (*-issime*): Stat. silv. 1,5,31 non umquam aliis habitastis in antris -ius. Apvl. Socr. 22 p. 170 domos -issime exornant. Iord. Get. 3,21 hi cum inopes vivunt, -issime vestiuntur. *Gudeman.*

(**dīvēscor** *var. lect.* Stat. Theb. 1,604 *pro* dev-, *q. v.*)

dīvexo, -āvī, -ātum, -āre [*a* dis- *et* vexare. *Th.*]. *inf.* -arier *l. 44.* 1 *i. q. huc illuc rapere*: Pacvv. trag. 201 reliquias . . . denudatis ossibus per terram sanie delibutas foede -arier. 2 *i. q. omnibus modis vexare*: *res*: Plavt. Persa 781 ita...meam rem -vit. Cic. Phil. 11,4 omnia -are ac diripere. 13,21 agros -at civium optimorum. epist. 10,3,3 per tot annos re p. -ata (ς, de- *codd.*). *homines, hominum corpora, animas*: Svet. Cal. 3,3 Pisoni . . . clientelas di[u]vexanti. Nero 34,1 in -anda *matre*. Arnob. nat. 2,77 flammis, exiliis, cruciatibus, beluis, quibus corpora lancinatis et -atis (diu vexetis *P*) nostra. Lact. inst. 5,21,4 spiritus . . . perditi . . . corpora hominum occupant animasque -ant (diu vex- *B*[1]). 7,15,8 ut . . . boni . . . -entur (diu vex- *HS*) undique ab iniustis. Chalc. transl. p. 43^E aestus . . . diversis motibus . . . famulautes usque adeo ut . . . omni iactationis genere -rent adversis sibi invicem motibus animam (*syn.* diverse distrahentes).

dīvexus, -a, -um [*ad exemplum vocabuli* convexus *fictum esse videtur. Th.*]. [*ad* dev-: Priscill. tract. 11,145 *v. p. 858, 22.*] *i. q. divaricatus, decussatus, in formam crucis figuratus*: Avg. conf. 10,34,52 *Iacob* nepotibus suis -as mystice manus . . . imposuit (*cf. gen. 48, 14 et* decusso *p. 249, 21*). *D.*

dīvidia, -ae *f.* [*a* dividere *ductum esse videtur. Th.*]. Varro ling. 7,59. 60 -a ab dividendo dicta, quod divisio, distractio est doloris. Pavl. Fest. p. 70 -am discordiam. Non. p. 96,22 -a est taedium (*inde, ut videtur*, Gloss. V 640,21 [*gloss. Non.*] devidia odiosa). p. 101,19 divid⟨i⟩ae ut dissensiones (*inde* Gloss. V 640,58 divide dissensionis). Fvlg. serm. ant. 34 -as dixerunt tristitias. Gloss. διχόνοια. -ae erant: discordiae vel molestiae erant. *dub.*: Gloss. II 53,33 dividua ἐπαχθῆ (-a ἐπάχθεια *Herald.*). *locutio* res -ae est *legitur apud* Plavt.; *alios casus finxerunt imitatores sermonis antiqui et grammatici.*

dat. sing.: *res* (*nusquam homo*) *mihi* -ae est (*in codd. saepe scriptum legitur* -a est): Plavt. Stich. 19 haec res vitae me . . . saturant, haec mihi -ae et senio sunt. Cas. 180 quod tibi est aegre, idem mi est -ae. Merc. 619 non tibi istuc magis -aest, quam mihi hodie fuit. Bacch. 770 nimio (nimium *Leo*) illaec res est ma⟨g⟩n⟨a⟩e -ae mihi supterfugisse . . . Chrysalum (*cf. Langen, Beitr. p. 334*). 1033 cave tibi ducenti nummi -ae (divitiae *codd.*) fuant. Tvrpil. com. 58 sperabam consilia nostra -ae tibi . . . non fore. Apvl. apol. 28 matrimonium nostrum Aemiliano huic immane quanto angori quantaeque -ae fuit. *subi. est acc. c. inf., ut videtur*: Plavt. Truc. 856 mihi -aest [in] tonstricem meam † sicut multam † (sic convictam *Leo*) male. *nom. sing.*: Acc. trag. 152 huius me -a cogit plus quam est par loqui. *plur.*: *dub.*: Acc. trag. 587 (Non. p. 101,19) ne

[Bauer]

horum divid⟨i⟩ae et discordiae dissipent et disturbent tantas et tam opimas civium divitias (NON. *testatur* dividae, *v. p. 1592, 66. cf. l. 4*). FVLG. serm. ant. 34 -as mentis. 37 -ae mihi fuerunt ... afuisse te. CARM. de fig. 111 (παρονομασίας *exemplum*) -ae non divitiae.
deriv.: dividiose.

dīvidiculum, -ī *n.* [*a* dividere. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 70 -a antiqui dicebant, quae nunc sunt castella, ex quibus a rivo communi aquam quisque in suum fundum ducit.

dīvidiōsē moleste GLOSS. *a* dividia.

?**dīvidius**, -a, -um. *ad* dividuus *pertinere videntur, quaecumque extant exempla*: NOT. Tir. 77,7 -um. 77, 8 in -um. GRAMM. suppl. p. XXVI -a nomina (*cf. p. 1612, 38*).

***dīvido**, dīvīsī, dīvīsum, -ere [*cf. esse videtur c.* dis- *et c.* vidua (*q. v.*), *ind.* vindhatē *'caret', fortasse c. ind.* vidhyati *'traicit, transfodit, vulnerat'*, vyādhāḥ *'venator' et c. umbr.* vetu, *si recte vertitur 'dividito'. Th.*]. *de formis*: HOR. sat. 2,3,169 divisse. *flexionem verbi q. e.* video *secutae esse videntur hae formae* (*cf. infra l. 41*): -et (*praes.*): IORD. Get. 167 CHRON. Alex. chron. I p. 95, 29. 103,126 (*saepe scriptum in codd.*). -iatur: CORP. XIV 367. dīvīdit (*perf. esse videtur*): CARM. epigr. 950, 9. *cf.* GLOSS. V 356, 48 distraxit vendidit -dit. II 53, 45 -dimus διείλαμεν (*cf. p. 1594, 30*). GREG. TVR. Franc. 10, 15. LEX Visig. 10, 1, 10 -derit. CASSIOD. var. 1, 7, 3 -disse (*pars codd.*). *adde* GLOSS. V 246,39 -ditus (-itur? *cf. Archiv 15 [1908] 123*). *de scriptura*: deividunda LEX de Gall. cisalp. (Corp. I² 600) 2, 55 (dívidundos CORP. XIV 2264). divísit CORP. V 7904. divissit CORP. X 5974 (*cf.* PAVL. NOL. carm. 27,63 d⟨i⟩vissit *R.* 27, 521 divissit *R*). divisserunt(?) ASCON. Scaur. p. 28, 28 St. *de notione*: GLOSS. -o διαδίδωμι ὅ ἐστιν διανέμω. διαιρῶ. -it διαμερίζει. segregat, intercidit, scindit. -ere discernere, separare. V 640,39 -i discedere. -sus κεχωρισμένος. deseptus, separatus. -sum ἀπομερισθέν. διηθούμενον(?). -sa disposita. HIER. in Hab. 3, 14 p. 659. 660 -isti (διέκοψας, VVLG. v. 13 percussisti) ... quod non dixerit 'praecidisti' vel 'succidisti'...sed '-isti': quod enim -itur, non tam amputatur et perditur, quam separatur in partes (*cf. p. 1594, 60*). in Is. 7, 19 p. 253ᴬ Pharao qui...-sus et in partes varias separatus exprimitur. quaest. hebr. in gen. p. 53, 1 ubi nos habemus '-sit', Aquila posuit ἡμίσευσεν id est 'dimidiavit'. *falso* SACERD. gramm. VI 459, 31 *divisio* est unius rei separatio . . . *partitio* fit hoc modo, cum multae res separantur. *de usu: usurpatur per totam latinitatem; deest apud* TIB. *et* IVV. [*loci corrupti mutili dubii*: PLAVT. Mil. 466 *v. p. 1608, 77.* VARRO ling. 5, 40 frg. Non. p. 215. *confunditur cum formis verborum*: video: LIV. 25, 38, 21 QVINT. inst. 7, 1, 26. 8, 6, 33 (*cf.* 1, 10, 49) *et al.* dimitto: *cf. p. 1596, 79 sqq.* OV. met. 3, 381 LIV. 27, 36, 12. 33,15,1 SEN. Tro. 197. PS. QVINT. decl. 3, 11 -sit illi solum Appium (?dimisit illaesum *vel* ille salvum). *al.* divendo: *v. p. 1599, 55. 61.* defendo: LEX VRSON. (Corp. I² 594) 103, 4 fin(ium) -endorum causa (*legendum* defendendorum). *part. perf. saepe in codd. confunditur cum* diversus: CIC. Arat. 268 MANIL. 4, 676 SEN. nat. 6, 21, 2 LVCAN. 3, 235 CLAVD. 10,135 *et passim.* ITALA gen. 4, 7 (Tert. adv. Iud. 5 Clem. ad Cor. 4 p. 5, 13 *al. cf.* PRVD. ham. praef. 12 *et gloss. ad l.*) nonne (*al.* nempe *vel* nam *vel deest*) si recte (recte quidem TERT.) offeras (diligas PAVL. NOL. epist. 24, 1) et non recte (*al.* recte autem non *vel sim.*) -as, peccasti? (ἐὰν . . . ὀρθῶς . . . μὴ διέλῃς. *plane diversa in hebr. et in* VVLG. *leguntur. locus intellegi nequit; interpretari student varie* ECCL.). VVLG. psalm. 16, 14 domine, a paucis de terra -e eos in vita eorum (*verba hebr. corrupta*; LXX *et* PSALT. Rom. *similiter vertunt*; *aliter* HIER. psalt. sec. hebr.). psalm. 54, 22 -si sunt ab (AVG. prae) ira vultus eius (*similiter* LXX *et* PSALT. Rom.; *aliter* HIER. psalt. sec. hebr. *cf.* GREG. M. epist. 8, 2). psalm. 67, 13 speciei domus -ere spolia (*similiter* LXX *et* PSALT. Rom.; pulchritudo domus -et spolia HIER. psalt. sec. hebr.). Os. 13,15 ipse inter fratres -et (*verba sensu carentia; hebr.* יַפְרִיא *i. fructus proferet sc. Ephraim. cf.* LXX *et* HIER. epist. 60, 2, 2. 75, 2). Sirach 27, 28 plaga dolosa dolosi -et (διελεῖ) vulnera.]

CONSPECTVS MATERIAE

I *de divisione corporalium*:
A *de actione*:
1 *rei solidae partes facere*: *p. 1594, 13*
2 *plures res cohaerentes disiungere*: *p. 1595, 42*
3 *solidae rei partes vel plures res diversis locis disponere*: *p. 1596, 30*
4 *solidae rei partes vel plures res inter diversos homines distribuere*: *p. 1597, 49.*
B *de statu*: *active fere i. q. inter partes rei vel inter plures res medium interesse*; *pass. et refl. i. q. partes distantes habere, distare, constare ex partibus*:
1 *obi. res*: *p. 1599, 70* 2 *obi. homines*: *p. 1601, 51.*
C *de divisione, quae non actione fit, sed mente, cogitatione, ratiocinatione*:
1 *res inanimatas*: *p. 1601, 81* 2 *homines*: *p. 1602, 55.*
II *de divisione rerum incorporalium*:
A *de divisione, quae fit actione separandi*:
1 *tempus*: *p. 1602, 72* 2 *animum, mentem*: *p. 1603, 35*
3 *alias res incorporales* (*actionem al.*): *p. 1604, 27.*
B *de divisione, quae non actione fit, sed mente, cogitatione*:
1 *arte mathematica, computatione*: *p. 1606, 11*
2 *ratiocinatione, arte logica* -ere *notiones*: *p. 1606, 42*; *rerum species, res* -ere *i. in dissimilitudinem diducere*: *p. 1608, 69.*
3 *in narrando, scribendo, recitando*: *p. 1609, 1*
4 *in re grammatica et rhetorica*: *p. 1609, 77.*

i. q. partes rei vel plures res discernere, dispertire, disponere.

I *de divisione corporalium*:
A *de actione*: 1 *rei solidae partes facere*: a *subi. homo, animal*: α *generatim*: CIC. Tim. 25 interiorem coniunctionem cum *deus* in sex partes [caeli] -isset (σχίσας ἑξαχῇ *perperam vertit*). PLIN. nat. 13, 74 *ex papyro* -so acu in praetenues ... philyras. 33, 61 nec aliud *metallum*...numerosins -itur *quam aurum*. COLVM. arb. 7, 1 vitis -sa (*syn.* finditur in duas vel tres partes). PALLAD. 3, 29, 1 (*syn.* findere). 4, 10, 23 -sis cannae internodiis. VVLG. exod. 14, 16 extende manum tuam super mare et -e illud. *quae ex particulis composita putantur*: CIC. ac. 1, 27 materiam . . . quae . . . etiam interire *possit*, . . . non in nihilum, sed in suas partes, quae infinite secari ac -i possint *eqs.* Tusc. 1, 71 *animus* nec secerni nec -i nec discerpi nec distrahi potest, ne interire ⟨quidem⟩ igitur (*cf.* Cato 78. TERT. anim. 14 [*v. infra p. 1606, 78 sqq.*]. FIRM. err. 7, 8 indivisam mentem et -sam, id est τὸν ἀμέριστον καὶ τὸν μεμερισμένον νοῦν. *cf. p. 1595, 25*). nat. deor. 3, 31 terrenum omne -itur (*i. -i potest, ut intereat*). VITR. 2, 2, 1 *atoma* nec laeduntur nec interitionem recipiunt nec sectionibus -untur. β *speciatim*: *i. q. varias res vi dirumpere, diffringere sim.*: VERG. Aen. 2, 234 -imus muros (SERV. patefacta porta vel diruta. *cf.* STAT. silv. 1, 1, 11 discissis . . . muris. *fort. huc referend.*: GLOSS. II 53, 45 -imus διείλαμεν *et* GLOSS. cod. Monac. 14388 p. 49 *Thilo* -imus aperimus). HOR. carm. 1, 34, 6 Diespiter igni corusco nubila -ens (*cf.* SEN. Oed. 410). OV. fast. 6, 740 -it obstantes pectore taurus aquas (SIL. 4, 298 -sa...caerula pulsu *remorum*). SEN. benef. 5, 5, 1 si . . . lapis . . . -endus est (*sc. ferro*). 5, 24, 3 *galea* machaerā. nat. 2, 28, 2 *vesica* ferro. PLIN. nat. 36, 14 glaeba lapidis . . . cuneis -entium soluta. -ere *aedificia parietibus, intervallis sim.*: VITR. 1, 5, 4 -endus est murus intervallis. SEN. nat. 1, 3, 6 piscinam...insertis parietibus -e. COLVM. 8, 3, 3 sublimitas -atur tabulatis. VLP. dig. 7, 1, 13, 8 per cenacula -ere domum. 8, 4, 6, 1 si dominus pariete medio aedificato unam domum in duas -serit. *res clausas* (*i. q. solvere, aperire*): STAT. Theb. 11, 626 infesta...vincula tandem -ite. VVLG. Mich. 2, 13 portam. PRVD. perist. 14, 81 ianuas caeli obseratas. *alimenta sim.* (*i. q. dissecare*): COLVM. 2, 10, 35 cicera . . . fresa . . . cum suspensa mola -sa est. 12, 14, 1 mala et pira . . . in duas vel tres partes harundine vel . . . cultello -sa. CVRT. 8, 4, 27 *panem* -sum gladio. PLIN. nat. 11, 109 *formicae* maiora *semina*...-unt. MART. 5, 78, 5 -sis cybium latebit ovis. *pharmaca*: SCRIB. LARG. 59 farinae hordeaciae sextarium . . . in globulos -ere sex. 116. 122. 207. 213 PLIN. nat. 13, 126. 22, 91. *hominis vel animalis corpus, membrum* (*i. q. dissecare*): *totum corpus*: CIC. nat. deor. 3, 29 si omne animal secari ac -i potest. HOR. sat. 1, 1, 100 hunc liberta securi -sit medium. LIV. 40, 6, 2 inter . . . -sam hostiam copiae traducuntur. CELS. 5, 27, 3ᴰ vivum...gallinaceum pullum per medium -ere. SEN. Med. 132 comes -sus ense. Thy. 147 *natus* -sus . . . tua est . . . dextera. 760 -sum secat in membra corpus. dial. 9, 11, 11 *Seianum* populus in frusta -sit. PLIN. nat. 10, 140 postea culinarum artes, ut . . . *gallinae* -antur in tergora. VVLG. Matth. 24, 51 -et eum (διχοτομήσει). *apud Christianos idem ac 'perdere'*: VVLG. sap. 5, 24 tanquam turbo venti -et illos (ἐκλικμήσει). IV reg. 8, 12 iuvenes . . . interficies et parvulos...elides et praegnantes -es. I par. 13, 11 quod -isset dominus Ozam. *nota lusum verborum*: PLAVT. Aul. 283 (*antea*: ut dispertirem obsonium hic bifariam) me quidem hercle...non -es; si quo tu totum me ire vis, operam dabo. 286 post si quis vellet, te haud non velles -i (*sensu obscaeno*; *cf.* dirumpo *p. 1265, 16 et* scindo [*non huc pertinent, quae huc revocavit F. Norden, Apuleius von Madaura und das röm. Privatr. p. 155*: APVL. met. 9, 27 *v. p. 1599, 8.* CIC. epist. 9, 22, 4 *v. p. 1627, 26*]). *partes corporis*: VERG. Aen. 9, 748 mediam ferro...frontem -it impubesque immani vulnere malas. OV. carm. frg. 10 viscere -so. SEN. Ag. 45 -sum . . . ictu bipennis . . . caput (GREG. TVR. Franc. 9, 19 p. 373, 22). benef. 2, 18, 8 tuber quidam tyranni gladio -sit, qui ad occidendum eum venerat. nat. 4, 2, 14. epist. 70, 16 vasto vulnere -ere praecordia. PLIN. nat. 28, 70 -so⟨s⟩ membratim in scelera abortus. 28, 201 lienem vituli . . . -sum . . . per longitudinem. FIRM. err. 6, 3 cor -sum. *in arte medica*: CELS. 5, 28, 9 ubi -sum est *phyma*. 5, 28, 13ᴬ ulcus. 7, 7, 2. 7, 15, 1 *opp.* coire. SORAN. p. 96, 22 *collectiones* simpliciter -antur. CAEL. AVR. acut. 3, 4, 25 *Hippocrates* -it...venas (ὑποτάμνων). 3, 4, 32 uvam praecidit vel aliquando -it. *rem familiarem, pecuniam*: SEN. contr. exc. 6, 3 maior frater -at patrimonium, minor eligat (AVG. civ. 16, 20 p. 156, 26 D.). GAIVS inst. 3, 16 in tot portiones hereditas -etur (PAVL. sent. 3, 4ᵇ, 6). *pecuniam* -ere *i. dissipare, perdere*: COM. inc. Non. p. 287, 8 -ant differant dissipent distrahant

[Bauer]

(*sc. rem meam vel sim.*). QVINT. decl. 260 p. 64, 18 *pecuniam* per tot beneficia -sit. p. 64, 20 hos eosdem sumptus.

nota: i. q. partes rei vario colore, ornatu distinguere (*cf. l. 22. p. 1599, 78*): PLIN. nat. 8, 196 scutulis -ere *togas*. 36, 51 luxuriā . . . -ere marmor.

b *subi. res*: *α generatim*: CIC. nat. deor. 2, 134 *dentium* adversi acuti morsu -unt escas, intimi autem conficiunt. LVCR. 5, 684 sol . . . currens . . . in partes non aequas -it orbem (*syn.* partit. SEN. apocol. 2, 4 iam medium curru Phoebus -erat orbem). LVCAN. 3, 591 cruor . . . -sit . . . animam. SIL. 14, 413 *ratis* media subsedit in unda -sitque fretum (*i. mersa est*). *β speciatim: i. q vi dirumpere*: CIC. Tusc. 1, 42 necesse est . . . *a generibus igneo et animali* perrumpatur et -atur . . . aer. 1, 43 caelum (*coni.* penetro). div. 2, 44 cum . . . *venti nubis* partem coeperint -ere atque disrumpere. SEN. Herc. O. 114 cum *venti* mare -unt. SYMPH. 260 (*loquitur lagoena*:) dum misere cecidi (*vel* cecidi subito), mater mea (*i. terra*) me -sit (*vel* laniavit). *partes corporis*: PAVL. FEST. p. 50 *clunaclum* clunes hostiarum -it. SEN. dial. 11, 3, 1 (*in metaphora*) *vulnus* non summam cutem rupit, pectus et viscera ipsa -sit. ORIBAS. syn. 8, 11 inflammatus cereber . . . in cerebro iuncturas vel suturas -it (distendat *altera recens.*; ὥστε . . . τὰς . . . ῥαφὰς διίστασθαι).

nota: i. q. rei partes distinguere (*sc. vario colore cf. supra l. 3*): LVCAN. 2, 220 *Tiberis* sanguine caeruleum torrenti -it aequor.

c *pass. et refl.: i. q. in partes dissilire, dirumpi, diffluere sim.*: *α generatim*: LVCR. 3, 667 -sast ea, quae fuit una (*anima*), simul cum corpore (3, 669 disciditur). AETNA 102 -so corpore mundi in maria ac terras et sidera. CELS. 7, 18, 4 *tumor* sic -itur, ut *eqs.* SEN. nat. 6, 1, 3 -sas *esse* statuas (6, 30, 1). 6, 4, 1 cur . . . *terra* in partes -sa discedat. 7, 16, 3 in quas stellas *cometes* -sus sit (*syn.* discessisse, dirimi). PETRON. frg. 51 -sas complorat navita puppis (*cf.* dissolvo *p. 1496, 23 sqq.*). PLIN. nat. 13, 38 palmae in binos se -unt truncos. 16, 89 quae *folia* sese non -erint. 16, 107 *nuces pini* se . . . -sere. 19, 114 allium . . . -itur. STAT. Theb. 12, 431 exundant -so vertice flammae. *β speciatim de liquoribus, fluminibus*: CIC. leg. 2, 6 Fibrenus . . . -sus aequaliter in duas partes (LIV. 21, 26, 4 pluribus *ostiis* . . . -sus amnis. 21, 27, 4 ubi -batur *amnis*. VITR. 8, 3, 7 SEN. Med. 763. MELA 1, 51 *Nilus* iterum iterumque -sus. LVCAN. 3, 235 -so gurgite. PLIN. nat. 6, 129. VVLG. gen. 2, 10 fluvius . . . in quattuor capita). CELS. 7, 27, 6 *urina*. PLIN. nat. 28, 126 *lac* -itur et discedit serum a lacte. DRAC. laud. dei 2, 165 fretum . . . se -sit et haesit in partes hinc ⟨inde⟩ duas.

2 ***plures res cohaerentes disiungere*** (*interdum i. q. dirumpere, dissecare*): a ***res inanimatas***: *α rem a re*: LVCR. 3, 500 vis animi atque animai . . . -sa seorsum *a corpore* (GREG. M. moral. 9, 97 *syn.* separare). LIV. 31, 34, 4 -sa a corpore capita (SIL. 4, 239 -sum umeris . . . caput). CELS. 8, 4, 15 *os fractum* ab eo *osse*, quod naturaliter se habet, scalpo -endum est. LVCAN. 2, 11 *parens rerum* fatorum . . . -sit limite mundum *ab eis, quae fors regit*. PLIN. nat. 13, 36 trunco *palmae* . . . a cerebro ipso arboris fissuris -so. 33, 163 umbras -endas ab lumine (*in pictura*). VVLG. lev. 13, 56 *sacerdos locum leprae in veste* a solido -et. *pass. fere i. q. discedere*: PLIN. nat. 6, 128 Arsanias . . . -sus *a Tigri*. *β plures res*: TRAG. inc. 197 *Medea* membra pueri . . . articulatim -it. LVCR. 5, 439 *coepere res* discludere mundum membraque -ere. CELS. 8, 10, 7[L] ossa inter se manu -enda *sunt*. PLIN. nat. 12, 89 sarmenta hasta -it sacerdos (SOL. 30, 31 PS. SOL. add p. 220, 22. PALLAD. 3, 33 sarmenta utriusque *vitis* inter se -sa). STAT. Theb. 3, 166 dextras miseris complexibus . . . -ere. AGENN. grom. p. 53, 8 Th. fines . . . his signis inter se -bant: fossis *eqs.* APVL. met. 6, 1 haec singula Psyche curiose -it et discretim remota rite componit. TERT. anim. 10 si . . . duo sunt anima et spiritus, -i possunt. AVIEN. carm. ad Flav. 19 *māla* -sere domos *granorum*. VVLG. Ezech. 16, 25 -isti pedes tuos omni transeunti (διήγαγες τὰ σκέλη, *sensu obscaeno*). *partes rei -ere i. rem in partes*: LVCR. 6, 86 *v. l. 65*. PLIN. nat. 37, 159 enorchis . . . -sis . . . fragmentis (-sa . . . fragmenta *dh*; -sa fragmentis*?*). PALLAD. 1, 34, 3. 7 *partes horti*. *pass. et refl.*: LVCR. 6, 86 caeli -sis partibus. SCHOL. Stat. Theb. 12, 447 se flammae -erant. *ibid.* -bantur flammae.

γ inter res: ITALA gen. 1, 4 (Cypr. sent. episc. 43 Aug. civ. 11, 19 p. 486, 27 D. *al.*; *sim.*: Ps. Cypr. pasch. 3 Rufin. Orig in gen. 1, 1) deus -sit inter lucem et tenebras (διεχώρισεν . . . ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους, VVLG. lucem a tenebris). *item* gen. 1, 7 (Aug. gen. ad litt. 2, 1 p. 32, 5 *al.*; *sim.*: RVFIN. Orig. in gen. 1, 2. FAVSTIN. trin. 1, 1, 5 p. 41[B] per medium aquae).

b ***animantes***: *α hominem ab homine*: VAL. FL. 7, 1 te . . . ab hospite vesper -it. TAC. hist. 4, 14 dilectum, quo liberi a parentibus, fratres a fratribus velut supremum -antur. ann. 1, 43 discedite a contactu et -ite turbidos *a vobis*. FIRM. math. 3, 13, 4 ipsum a parentibus -it *Luna*. 5, 1, 21. 6, 15, 18 aut mortis exitu aut longis peregrinationibus -untur. 7, 16, 5 aliqua morte. ENNOD. epist. 9, 10, 1 p. 235, 4 amicos et litteras . . . a te . . . -isti. *refl.*: OV. trist. 1, 3, 73 -or haud aliter, quam si mea membra relinquam (*sc. me avellens a coniugis amplexu*), et pars abrumpi corpore *visa* suo est. CYPR. epist. 58, 5 *spiritus dei* a confessoribus non discedit neque -itur. *β plures homines*: HOR. sat. 1, 7, 13 inter Hectora . . . et inter Achillem ira fuit capitalis, ut ultima -ret mors *eos*. PROP. 2, 7, 3 flemus uterque diu, ni nos -ret *lex*, quamvis diducere amantes non queat invitos Iuppiter ipse duos. 2, 33, 5. SEN. contr. 7, 4, 1 hoc par ne piratae quidem -rent. 9, 3, 3 in auctione fratres quamvis hostilis hasta non -it. 9, 3, 4 agnitio -et, quos iunxit etiam expositio? SEN. dial. 11, 15, 3 nos longinquitas locorum -erat. VAL. FL. 5, 57 humus . . . non -at umbras. PS. QVINT. decl. 6, 14 cum rerum necessitas cottidie nos -at. AMBR. exc. Sat. 1, 25 nos a nobis invicem *honores* -bant. FIRM. math. 4, 12, 5 *Luna* parentes -it. *multitudinem hominum in partes* (*aliter p. 1602, 55 de populi distributione*): CAES. Gall. 7, 34, 1 exercitum in duas partes (LIV. 4, 22, 5 quadrifariam. 6, 2, 7 trifariam. 6, 4, 10 in tres partes). 7, 67, 2 equitatum tripertito -sum (LIV. 29, 33, 6 equites . . . -sos turmatim. AMM. 24, 4, 9 equestres turmae -sae per globos. VEG. mil. 1, 27 equites . . . -si per turmas). civ. 3, 97, 3 copias (LIV. 25, 38, 21 TAC. hist. 4, 75 *al.*). LIV. 34, 38, 5 quod roboris in exercitu erat, trifariam -sum *est*. 36, 7, 18 classem. *al.* CVRT. 8, 14, 21 alius iungere aciem, alius -ere. *aliter*: BELL. Afr. 17, 1 coronam hostium dextro sinistroque cornu mediam -it. *refl.*: LIV. 38, 1, 7 quadrifariam se -erunt (ASCON. Scaur. p. 28, 28 St. ad genua iudicum . . . bifariam se -erunt, qui pro eo rogabant). VAL. MAX. 2, 2, 9 -sā pastorali turbā. VAL. FL. 1, 355 pubes -itur (LVCAN. 10, 483 iuventus . . . -sa). ITALA Iob 4, 11 (Aug. in Iob p. 513, 27) catuli leonum -si sunt ab invicem (ἔλιπον ἀλλήλους, VVLG. dissipati sunt). AMBR. exc. Sat. 1, 22 nos -i. HIER. epist. 66, 15 quinque in tres et duas . . . esse -sos. VVLG. gen. 13, 11 -si . . . sunt alterutrum a fratre suo. *γ inter homines*: AVG. civ. 11, 28 inter quos (*angelos sanctos*) et illos (*desertores*) . . . deum . . . -isse. *dub.*: VVLG. Os. 13, 15 *v. p 1593, 61*.

c *hominem a re*: OV. am. 1, 6, 36 a membris -ar . . . meis (*cf. p. 1595, 80*). SEN. dial. 2, 2, 2 simul . . . extincta sunt, quae nefas erat -i (*sc. Cato et libertas*). HIL. in Matth. 27, 2 *dominus* eum . . . a bonis . . . -et.

3 ***solidae rei partes** vel **plures res** (vel cohaerentes vel non cohaerentes) **diversis locis disponere** sim.*: a ***res inanimatas***: *α generatim*: CATO agr. 19, 1 cetera *foramina* div⟨id⟩ito quam rectissime. 29 stercus -ito sic: partem dimidiam in segetem . . . invehito *eqs.* VITR. 1, 1, 9 vasa aerea . . . -sa in circinatione. 4, 3, 6 -endae . . . sunt in corona ima . . . viarum directiones et guttarum distributiones ita, ut *eqs.* SEN. nat. 1, 16, 4 specula . . . per quae flagitia sua -ret disponeretque. PETRON. 119, 66 quasi non posset tot tellus ferre sepulcra, -sit cineres. *refl.*: LVCR. 4, 565 in multas . . . vox una . . . diffugit, in privas quoniam se -it aures (4, 603 partes in cunctas -itur vox). OV. fast. 4, 291 se Tiberinus in altum -it (PLIN. nat. 5, 48 Nilus dextera laevaque -sus. VVLG. IV reg. 2, 8 *aquae* -sae sunt in utramque partem. 2, 14). LIV. 2, 32, 11 -sum pariter in venas . . . sanguinem. SEN. nat. 5, 18, 2 ut per totum orbem pluviae -i possint. 6, 14, 1 receptacula animae . . . in quibus colligitur et unde -itur in partes. 6, 18, 3 *spiritus* per occulta -itur. VVLG. Iob 38, 24 per quam viam spargitur lux, -itur aestus super terram. *β speciatim: alimenta in receptacula sim.*: CATO agr. 23, 2 *vinum* pariter in dolia -ito (*cf. p. 1597, 34*). LIV. 37, 29, 1 ad commeatus et vinum . . . -endum in naves. PALLAD. 8, 7 *mel* per carenarias -sum. MACR. sat. 1 pr. 5 apes . . . quidquid attulere, disponunt ac per favos -unt. *cibos in corpus -ere i. digerere*: CIC. nat. deor. 2, 136 ut facile . . . omnia cocta atque confecta in reliquum corpus -antur. div. 2, 57 in omne corpus -so et mitificato cibo. TERT. resurr. 60 p. 121, 4 quo huiusmodi membra admittunt subigunt devolvunt -unt digerunt egerunt. APVL. Plat. 1, 18 *v. p. 1597, 37*. *de aquae ductione*: LEX Quinctia (Frontin. aq. 129) quominus . . . *aqua* saliat distribuatur -atur in castella lacus ⟨in⟩mittatur. FRONTIN. aq. 25 antiqui moduli . . . quibus olim aqua . . . -batur. 78 ex his *quinariis* -untur extra urbem quinariae MMMMLXIII. 80 reliquae quinariae . . . intra urbem -bantur per regiones . . . in castella. SVET. Claud. 20, 1 Claudiae aquae . . . fontes . . . -sit . . . in plurimos et ornatissimos lacus. *in re simili*: SEN. dial. 5, 21, 3 donec C et LXXX cuniculis -sum alveum in CCC et LX rivos dispergeret. *de ramis arborum in partes diversas dirigendis*: COLVM. 4, 2, 1 vitem . . . in duos palos -sam (4, 17, 4 in stellam. 4, 24, 2 per quattuor partes. 5, 5, 9 in quattuor bracchia [*cf.* 4, 31, 3 disponere]. arb. 7, 5 in plures ordines [*cf. ibid.* in diversos ordines . . . deducenda]). 4, 2, 5 *tres materiae* per totidem partes ab alligatore -i debent. 5, 6, 15 in tres partes arbor -enda est (5, 7, 2 in tres ramos). PLIN. nat. 17, 184 -i . . . pollices in aequali examine undique *oportet*. *in arte medica*: CELS. 4, 17, 2 cucumeris semina . . . in duas mulsi potiones -sa. 5, 27, 7. *in scribendo*: SVET. Aug. 87, 3 non -it verba nec ab extrema parte versuum abundantis litteras in alterum transfert, sed ibidem statim subicit circumducitque. *crines -ere i. distinguere*: CLAVD. 10, 104 iusto -it *orbes crinis* ordine. rapt. Pros. 2, 16 crinis . . . Idalia -sus acu. DRAC. Romul. 2, 87 frons . . . -so fulgida crine. *in metaphora*: FLOR. epit. 2, 6, 31 -sa per terrarum orbem arma. VAL. CEM. hom. 17, 3 vidimus . . . per diversas . . . regiones scissi corporis plagas passim -i.

b ***animantes***: *copias partiri et disponere, dimittere sim.*: CAES Gall. 6, 43, 4 tanto in omnes partes -so (dimisso *Paul*) equitatu. LIV. 27, 7, 9 exercitus ita per provincias -si (27, 36, 12. 28, 2, 16 exercitum . . . passim in civitates -sit [dimisit *al.*]. 42, 67, 8 partem exercitus . . . per totam Thessaliam -sit). 36, 30, 6 -sis copiis pro situ moenium (CVRT. 7, 9, 22 copias -it urique agros . . . iubet. QVINT. inst. 7, 10, 13 imperatoria virtus co-

[Bauer]

pias suas partim...retinentis, partim per castella tuenda custodiendasve urbes, ⟨ad?⟩ petendos commeatus, obsidenda itinera, mari denique ac terra -enti⟨s⟩). TAC. hist. 2,53 -sis per itinera, qui percontarentur. ann. 13,41 quod *virium* firmando praesidio et capessendo bello -retur. *milites in hiberna*: NEP. Eum. 8, 1 in finitima regione ... hiematum copias -sit. LIV. 37, 45, 19 in hiberna exercitum Magnesiam...et Tralles Ephesumque -sit. 43, 23, 6 per...urbes in hiberna militibus -sis (dimissis *al.*). 45, 26, 11 (*eodem sensu* dimitto: 42,67,3. 45, 8, 8). *homines in hospitia, custodias sim.*: LIV. 2,14,8 ibi...excepti -sique in hospitia (CYPR. ad Demetr. 19 donec ... ad aeternae vel mortis vel immortalitatis hospitia -amur). 6, 3, 10 multitudo in custodias -sa (24, 20, 1 turba per finitimos populos in custodiam -sa. 43, 19, 2. VAL. MAX. 3, 8, 1 Campanum senatum ... in duas custodias Teanam Calenamque -sit). 23, 34, 9 ut in omnes naves legatos separatim custodiendos -ret (*v. p. 1605,68*). SVET. Iul. 14, 1 municipatim *Catilinae socios* -endos custodiendosque. *in colonias*: LIV. 37,46,10 familiarum...quae in eas colonias -rentur. *milites in acie instruenda*: LIV. 9,27,7 equitibus in cornua -sis (CVRT. 4,9,17 pedes velut -sus in cornua. 4, 12, 3. 8, 14, 1 agmen. *sim.* 4, 3, 11 navigia). 31, 21, 7 in alas -sum socialem exercitum habebat. FRONTIN. strat. 2,3,16. 21 PANEG. 12 (2), 35, 3. AMM. 16,2,13 in bicornem figuram acie -sa. *vigilias, praesidia sim.*: HIRT. Gall. 8, 37, 1 -ere praesidia (LIV. 7, 38, 10 *praesidia* -sa ... erant per ... urbes). LIV. 25, 31, 8 custodibus -sis per domos. SEN. dial. 9, 17, 7 miles vigilias -it (AMM. 16, 12, 12). SOL. 10, 16 *grues* excubias nocte -unt. *apud Christianos de gentium dispersione*: VVLG. gen. 10, 25. 32 -sae sunt gentes in terra. 11, 4. 8 -sit eos dominus ex illo loco in universas terras. *al. hyperbolice de singulis*: TERT. nat. 2, 13 in duos culleos -i Iovem (eiusque patrem *add. Reiffersch.*) decuit. *bestias*: LIV. 21,55,2 ab cornibus in utramque partem -sos elephantos statuit (VVLG. I Macc. 6, 35 -erunt bestias per legiones). SEN. benef. 4, 6, 5 *deus* non ... paucas boves, sed ... per totum orbem armenta -sit (dimisit *al.*).

nota: quo -antur res (personae), significatur dativo (*cf. l. 53*): CATO agr. 23, 4 mustum suo cuique dolio -ito additoque pariter (*cf. p. 1596, 48*). CIC. Sull. 42 tabulas -i passim et pervolgari atque edi populo Romano imperavi; -si toti (totae *al.*) Italiae (tota Italia *Madvig.*), -si (dimisi *T*, emisi *E*) in omnes provincias. APVL. Plat. 1, 18 id quod infertur *cibi* ... veluti singillatim exaequatum cunctis partibus -itur. IVST. 14, 4, 20 Antigonus domitores illos orbis exercitui suo -it. DICT. 1, 15 *porcum* in duas partes exsectum *Calchas* orienti occidentique -it. CYPR. GALL. deut. 192 cum ... dominus ... -sos populos dedisset orbi. *subi. res*: VERG. georg. 1, 209 *libra* medium luci atque tenebris ... -it orbem (*cf. p. 1595, 8*). *metaphorice*: HOR. epod. 11, 16 meis inaestuet praecordiis ... bilis, ut haec ingrata ventis -at fomenta (*sc. doloris, i. querimonias*). in *locis*: FIRM. math. 5, 1, 18 in duabus civitatibus...eius patrimonium -etur. *locis* (*abl.*): HIER. epist. 59, 5, 3 divina ... natura et deus sermo in partes secari non potest nec locis -i.

4 ***solidae rei partes vel plures res inter diversos homines distribuere*** (*in ambiguitate* SEN. epist. 88,11 *v. p. 1598, 26*. QVINT. inst. 6, 3, 87 *v. p. 1598, 84*. *opponitur verbo* dandi PETR. CHRYS. serm. 162 p. 626^C. *ratio -endi exprimitur abl.: p. 1598, 71. 1599, 39. instrumentum, quo -itur, acced. ablativo: p. 1598, 50. 72. 81. 1599, 40*): a *c. dativo personae: generatim*: ACC. trag. 534 ignis...mortalibus clam -sus (RHET. Her. 4,6,9 SEN. contr. 10, 5,7). SALL. Iug. 91, 6 praeda militibus -sa (GELL. 11,18,18 Cato in oratione, quam de praeda militibus -enda scripsit. LIV. 1, 4, 9 pastoribus...rapta -ere. 10, 46, 8 *spolia* sociis...ad templorum...ornatum. VVLG. psalm. 67, 13 *v. p. 1593, 59*). LIV. 1, 35, 8 loca -sa patribus equitibusque *in circo*. 27, 19, 7 dona...regulis...-sa. 36, 20, 8 magnam vim frumenti Atheniensibus...-sit. SEN. nat. 2, 5, 1 *ex terra* alimenta omnibus animalibus...-untur. epist. 77, 8 quemadmodum reliquiae *cenae* circumstantibus -antur (PETRON. 67, 2). SYMM. rel. 3, 8 ut animae nascentibus, ita populis fatales genii -untur. *speciatim: arma, instrumenta*: LIV. 9, 37, 9 dolabrae calonibus -untur. 28, 19, 9 scalas electis per manipulos viris -unt. 30, 11, 4 equos arma tela. frg. 22 *arma*. *pecuniam*: CIC. Verr. 1, 39 iudicibus. Manil. 37 magistratibus. Att. 1, 18, 4 *divisor* nummos vobis -ere solebat. har. resp. 28 cuius legati ... -ere ... tuis operis nummos solebant. BELL. Afr. 87, 7 Cato ... singulis *HS* C -sit. LIV. 5, 16, 7 quod ... inde redactum, militibus est -sum (35, 1, 12 militi). 10, 46, 15 militibus ex praeda centenos binos asses et alterum tantum centurionibus atque equitibus ... -sit (30, 45, 3. 33, 23, 7). CORP. III 6998, 8 *al. sportulas*: CORP. VI 10234, 9 *ibid. passim* (*et dat. non accedente*). IX 6496 aurum et argentum, aes, vestem lentiam (*i. linteam*) ceteraque popu(lo) -sit. *al. agros, praedia sim.* (*i. non tam 'dimetiri', de qua significatione v. p. 1601, 82, quam 'assignare, donare'. cf. vol. I p. 1284, 24 et p. 1598, 51. 58. 65. 1599, 19*): [*dub.*: VARRO ling. 5, 40 (*loc. corrupt.*).] CIC. leg. agr. 3, 3 adimi Sullanos (-is?) agros vobisque -i (Flacc. 80 *ager* -i plebi Romanae non potest. Phil. 2, 101 *agrum Campanum* tu compransoribus tuis et collusoribus -bas. LEX VRSON. 79, 40 colonis. NEP. Cim. 2, 5. LIV. 1, 47, 11 regem ... agrum sordidissimo cuique -isse. 2, 41, 1 dimidium *agri* Latinis, dimidium plebi -urus consul ... erat. 4, 11, 4 *syn.* assignare. 5, 30, 8 ut ... septena iugera plebi -rentur. 6, 36, 11. 34, 31, 14. 34, 32, 9). NEP. Timol. 3, 2 novis *civibus* ... possessiones -sit. HOR. sat. 2, 3, 169 Oppidius...duo praedia ..gnatis divisse duobus fertur. FILASTR. 121, 1 quod...non ... Noe suis filiis ... *orbem terrae* -erit dederit ac definierit et partierit ordine. VVLG. Ios. 13, 7 -e terram in possessionem novem tribubus. psalm. 77, 54 -sit eis terram in funiculo distributionis.

sibi -ere *i. inter se*: TERT. apol. 11 forum. FIRM. err. 6, 3 membra. VVLG. psalm. 21, 19. Ios. 18, 5 -ite vobis terram in septem partes. AVG. in psalm. 21 enarr. 2, 19 sacramenta sibi haeretici -ere potuerunt, caritatem non -erunt. *vi debilitata coniungitur cum dativo unius personae, ut 'impertire, dare, donare'*: HOR. carm. 1, 36, 6 nulli plura ... -it oscula quam ... Lamiae. PHAEDR. 2, 6, 15 aquila ... magistrae large -sit dapem. SEN. Med. 5 Titan -ens orbi diem. MART. 3, 82, 28 nobis (*i. mihi*) -ere moechae pauperis capillare. CARM. epigr. 1506, 2 mulsum crustula, municeps, petenti in sextam tibi -entur horam. VVLG. Sirach 44, 26 -sit illi partem (ἔδωκεν αὐτῷ). 45, 25. Hebr. 7, 2 cui et decimas omnium -sit Abraham (ἐμέρισεν). b *accedunt praepositiones*: cum: PLAVT. Amph. 1125 boni dimidium ... -ere cum Iove (Aul. 767 dimidiam tecum ... partem -am. POMPON. Atell. 180 medium abdomen ⟨te⟩cum -am). CIC. Sest. 94 *Pisonem* bona creditorum ... cum debitoribus ... -isse. LIV. 4, 27, 2 -so cum Quinctio ... exercitu. 7, 25, 12 (CVRT. 5, 3, 16). 31, 14, 5 -sae cum eo Aegypti opes. OV. fast. 4, 887 non grandia -e mecum praemia ... proxima musta. SEN. contr. 9, 3, 1 cum alternis (alienis $D^2\tau$ *exc.*; alteris *Bursian*) -amus liberos, quos non -imus cum matribus. SEN. nat. 6, 7, 5 superiora *loca* cum tot animalibus *mari* erant -enda. epist. 88, 11 quid mihi prodest scire agellum in partes -ere, si nescio cum fratre -ere? 95, 51 ut ... cum esuriente panem suum -at. VLP. reg. 24, 25 heres meus cum Titio hereditatem meam partito -ito. VVLG. Luc. 12, 13 ut *frater* -at mecum hereditatem (μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν). *nota*: -ere cum *aliquo i. dare alicui*: IVST. 6, 9, 5 vectigal publicum ... cum urbano populo -i coeptum (*cf.* APVL. Plat. 2, 6 *p. 1608, 36*). in *c. acc.*: PLAVT. Aul. 108 nostrae qui est magister curiae -ere argenti dixit nummos in viros. LIV. 34, 46, 1 militibus ex praeda -sit in singulos ducenos septuagenos aeris, triplex equiti (45, 34, 5 ut in equitem quadringeni denarii, peditibus duceni -rentur). TAC. ann. 2, 67 Thracia in Rhoemetalcen ... inque liberos Cotyis -itur. GAIVS inst. 3, 16 utrum in stirpes -enda sit hereditas...an potius in capita (*passim*; INST. Iust. 3, 2, 4 ad stirpes *pars codd.*). DICT. 2, 19 -sis in singulos, quae (*fem.*) supererant. TRACT. de trin. fid. p. 181, 1 *spiritus dei* vult in unumquemque se -i. inter: PLAVT. Persa 757 inter participes -am praedam et participabo. Poen. 775 ut ... *aurum* inter se -ant (IVST. 2, 14, 16). CATO or. frg. 2 numquam ego praedam ... inter ... amicos meos -si (CIC. div. in Caec. 34. LIV. 42, 61, 5 spolia ... -simus inter vos). SALL. Iug. 16, 2 uti ... legati regnum ... inter Iugurtham et Adherbalem -rent (AVG. civ. 18, 42 p. 320, 21 D. cum regnum ... non pacifice inter se possessuri -issent, sed potius dissipassent bellis). NEP. Thras. 1, 5 bona. LIV. 21, 17, 5 inter consules ... copiae -sae (23, 32, 1 consules exercitus inter sese -erunt). 23, 19, 9 frumentum. SEN. nat. 1 pr. 8 hoc (*sc. mundus*) est illud punctum, quod inter tot gentes ferro et igne -itur. QVINT. inst. 3, 6, 84 debitoris corpus inter creditores -i. CELS. dig. 8, 6, 61 -sus est fundus inter socios regionibus (VLP. dig. 19, 1, 13, 17). CORP. XII 4393 (*a. 149*) usuras ... inter praesentes ... in perpetuum ⟨divi⟩dátis. XIV 367 (*a. 182*) quod ... natali suo inter praesentes ... usque ad asse(m) -iatur. per: OV. fast. 3, 672 per populum fumantia *liba* .... solebat -ere. LIV. 25, 23, 14 vino ... per tribus ... -so. 38, 23, 10 praedam ... cum cura, ut quam aequissima esset, per milites -sit. 42, 63, 5 scalas per manipulos -i. SVET. Dom. 9, 3 -sis per veteranos agris (SVLP. SEV. chron. 1, 23, 7 -so per tribus captivo solo). SPART. Hadr. 7, 3 ternis ... per singulos aureis ... -sis. PS. AMBR. serm. 24, 3 p. 652^C reliquam *partem* per caecos claudos ... -ere debetis. *accedit dativus*: VVLG. I par. 16, 3 -sit universis per singulos ... tortam panis *eqs.* Ezech. 47, 21 -etis terram ... vobis per tribus Israel. c *persona adverbio exprimitur*: CATO inc. libr. frg. 6 praeda ... viritim -sa (VARRO rust. 1, 10, 2 bina iugera a Romulo primum -sa viritim, quae heredem sequerentur. *ibid.* in agris -sis viritim publice. LIV. 1, 46, 1. 5, 24, 4 FRONTO p. 125, 13 N.). CIC. Att. 4, 19, 1 de nummis ... tributim -sis. SVET. Vit. 10, 3 plurimum meri...hausit passimque -sit (CORP. V 7904 vínnm passim divísit). d *subaudiuntur personae, inter quas res -itur*: CATO agr. 136 (*anteced. ea, quae p. 1599, 39 sqq. descripta sunt*) hordeum quinta *parti* modio, fabam quinta modio -at (*sc. paterfamilias cum redemptore agri poliendi*). VARRO frg. Plin. nat. 14, 96 *Lucullus* milia cadum congiarium -sit amplius centum (TERT. apol. 35, 7 congiario -undo). CIC. epist. 13, 8, 2 *bona* (NEP. Dion 7, 2). SALL. Iug. 20, 1 -so regno. VERG. Aen. 1, 197 vina ... -it. LIV. 24, 44, 1 provinciae atque exercitus -si (SIL. 7, 515 -itur miles). SEN. contr. 9, 5, 1 *mater* puerperia -sit (*sibi, patri, avo*). SEN. dial. 6, 20, 2 ubi res communes fortuna male -sit. epist. 74, 7 quorum (*sc. rerum a fortuna donatarum*) ... alia infida societate -sa *sunt*. COLVM. 8, 4, 3 esca ... bis -enda est *gallinis*. LVCAN. 1, 109 -itur ferro regnum *inter Caesarem et Pompeium* (*cf. supra l. 50*). 5, 495 non ex aequo -simus orbem *inter nos*. PLIN. nat. 12, 54 tus ... per vices annorum -i (*opp.* promiscunm ... esse). QVINT. inst. 6, 3, 87 *Cascellius* consultatori dicenti 'navem -ere

[*Bauer*]

volo (*cum socio vel sim.*)' 'perdes' inquit. TAC. ann. 13, 13 -ere filium quae cuncta ex ipsa (*Agrippina*) haberet. FLOR. epit. 3, 17, 6 (*dictum Drusi*) nihil se ad largitionem ulli reliquisse nisi siquis aut caenum -ere vellet aut caelum. COD. Theod. 1, 5, 5 (*a. 355*) annonarias species (*syn. erogare*). *speciatim: pecuniam, nummos sim.*: PLAVT. Aul. 180 magister, quem -ere argentum oportuit (*cf. p. 1598, 33*). CIC. epist. 7, 12, 2 communi -endo (*v. vol. III p. 1978, 26 sqq., ubi add.* APVL. met. 9, 27). Att. 13, 45, 3 *nummos* (*passim; nota* CARM. epigr. 38 communem nummum -endum censio est). LEX de Gall. cisalp. (Corp. I² 592) 2, 55 de familia erciscunda deividunda. SALL. Iug. 12, 1 -i thesauros. SEN. dial. 10, 3, 1 nemo invenitur, qui pecuniam suam -ere velit: vitam unusquisque quam multis distribuit. MART. 3, 7, 3 *centum quadrantes* -bat balneator *clientibus*. QVINT. inst. 4, 2, 73 pater qui -sit patrimonium (*sc. inter filios*). *dub.*: QVINT. decl. 267 p. 90, 13 ad arma habui ante -sam pecuniam? *praedam*: PLAVT. Rud. 1011 quin tu potius praedam -e (*sc. mecum.* LIV. 5, 28, 3). TAC. ann. 13, 56 imbellis aetas in praedam -sa est (FLOR. epit. 4, 12, 25 equos pecora ... ipsosque ⟨in⟩ praedam -sit et vendidit). VVLG. Is. 33, 23 -entur spolia praedarum multarum (53, 12). *agros sim.* (*cf. p. 1597, 75. 1601, 81*): LEX agr. (Corp. I² 585) 6 ⟨quei ager...⟩ exceptum cavitumque est nei -retur (CIC. leg. agr. 3, 15 Campanum agrum -is. LVCR. 5, 1110 reges ... pecus atque agros -sere atque dedere pro facie cuiusque. LIV. 31, 4, 2 agro ... metiendo -endoque. 40, 38, 7 agro -endo dandoque). CIC. Phil. 5, 7 omnem Italiam ... L. Antonio -endam dedit. 8, 9 urbem ... -urum se confirmat (13, 19. 14, 10. *dub.* 5, 6). epist. 13, 8, 2 praedia. LVCR. 5, 1441 -sa colebatur discretaque tellus. DIRAE 2 -sas ... sedes et rura (MANIL. 1, 456 haec ... -sas ... sedes signa tenent [*cf.* 1, 602 *circuli* servantes ... -sos ... semel fines]. TAC. Germ. 28 sedes promiscas ... et nulla regnorum potentia -sas). LIV. 4, 56, 6 Romanos sua (*Volscorum et Aequorum*) -sa habere. TAC. ann. 13, 18 quod domos villas ... quasi praedam -issent *inter se*. ITALA psalm. 59, 8 (Aug. in psalm. 59, 8 p. 718 *al.*) -am Sichimam (διαμεριῶ, VVLG. partibor). **e** *subauditur obiectum*: PLAVT. Stich. 697 pacto ego hoc tecum -o. SEN. dial. 6, 16, 6 ex aequo cum potentiore -ere. PETRON. 11, 4 sic -ere cum fratre nolito (QVINT. inst. 7, 1, 45 qui -ere nolit cum fratre). QVINT. decl. 261 p. 70, 22 cum is, qui creverit hereditatem ... sit ... -urus cum his, qui *eqs.* VVLG. Tob. 1, 19 -bat ... unicuique, prout poterat, de facultatibus suis (I Cor. 7, 17). **f** *subaudiuntur et personae, quibus res -untur, et obiectum*: CATO agr. 136 parti octava corbi -at (*sc. frumentum cum redemptore agri poliendi*). *ibid.* septima ... sexta (*sc. parte*); si granum modio -et, parti quinta. in Venafro agro optimo (*sic corrig.?*, ager optimus *trad.*) nona parti corbi -at (*sequ. ea, quae p. 1598, 70 sqq. descripta sunt*). CIC. Planc. 45 Plancium ... sequestrem fuisse, pronuntiasse -isse (*nummos inter cives*). OV. met. 13, 102 -ite (*arma inter eos*). LIV. 44, 45, 13 in -endo plus offensionum quam gratiae erat. SEN. contr. 9, 3, 3. 9, 5, 4 tres habes filios; -amus. contr. exc. 6, 3. 4 scisti -ere (*potionem inter te et uxorem*). QVINT. decl. 321 p. 257, 24 -erunt (*rem communem inter se*). p. 265, 20. PLIN. epist. 8, 16, 2 *servi testantes* -unt donant relinquunt. paneg. 25, 3. CORP. XI 4391 ut die natalis sui ... ex usuris ... epulantes ... -r(ent). **g** *transit nonnullis locis ad sensum divendendi, distrahendi* (*cum fere sit 'dilargiri'; opponitur 'venditioni'*: CIC. epist. 13, 8, 2 LIV. 25, 14, 12. 37, 5, 3. 38, 23, 10 FLOR. epit. 4, 12, 25): CIC. Verr. 3, 46 alia *mancipia* -sit *auctione*. LIV. 1, 53, 3 cum -endā (dividenta *M*, divendenda, divendita *edd.*) praedā quadraginta talenta argenti refecisset (SVET. Nero 26, 1 ad licitationem -endae praedae). 4, 16, 2 frumentum ... assibus in modios aestimatum plebi -sit (PLIN. nat. 18, 15 datavit *in re simili. cf.* LIV. 31, 4, 6 frumenti ... vim ingentem ... quaternis aeris populo ... -erunt. 31, 50, 1). SVET. Iul. 54, 2 ut ... *aurum* ternis ... milibus nummum in libras promercale per Italiam provinciasque -ret (*L*, divenderet *rell.*). *in metaphora sic videtur adhibitum*: ANTH. 445, 3 pro quo, si pretium dari liceret, nostros -rem libenter annos.

B *de statu: active de statu rei separantis, fere i. q. inter partes rei vel inter plures res medium interesse, ut inter se non contingant* (-entem esse ORIG. in Matth. 14, 15. *v. p. 1601, 41*). *passive et refl. de statu rerum separatarum, i. q.* **partes distantes habere, distare; constare ex partibus** (-i, -sum esse; -sum manere *v. p. 1611, 13*; se -ere *v. p. 1600, 38. 48. 51. 53. 1601, 36*).

1 *obi. res*: **a** *res in partes*: α *act. et pass.* (*indicata re dividente*): CIC. Verr. 5, 119 *urbis partes* una via lata ... multisque transversis -sae. MANIL. 1, 332 Serpentem magnis Ophiuchus ... signis -it (1, 610 colurus Serpentis caudam ... et -it Arctos. HYG. astr. 1 praef. p. 20, 10 quemadmodum ab his *circulis* -rentur *corpora siderum*). SEN. epist. 55, 6 platanona medius rivus ... -it. STAT. silv. 1, 3, 25 nec te (*villam*) amnis -it. PLIN. epist. 5, 6, 34 viae ... intercedentibus buxis -untur. CYPR. GALL. deut. 154 tellus ... -sa ponto (161 -sa rimis). *speciatim: i. q. partes rei distinguere, ornare, colorare* (*cf. p. 1595, 3*): VERG. Aen. 10, 134 qualis gemma micat, fulvum quae -it aurum (*i. emicat ex auro includente*). *saepissime in geographia*: CIC. epist. 2, 10, 2 *mons* -sus aquarum divertiis. CAES. Gall. 3, 1, 6 cum *vicus* hic in duas partes flumine -retur. HIRT. Gall. 8, 40, 2 flumen ... vallem -bat. BELL. Hisp. 7, 3 *loca* planitie -untur, Salso flumine. 28, 4 ut superius demonstravimus, loca ... interim nulla (-am *al.*) planitia (-ae, -em *al.*) -i (-it *al.*) (intermissa planitie -i? *de constructione cf.* 31, 4). LIV. 1, 43, 13 quadrifariam ... urbe -sa regionibus collibusque. 23, 17, 10 *urbs* -itur amni. 24, 6, 7 Himera amnis, qui ferme -it ⟨insulam⟩. 27, 8, 17 insulam -sam ... Romani Punicique imperii finibus. 36, 15, 6 Apennini dorso Italia -itur. 44, 46, 7 *arx* -sa est intermurali amni. CVRT. 8, 9, 11 amnibus ... regio -itur. MELA 1, 4 *terra mari* in duo latera ... ab oriente -sa ad occasum. 1, 8 hoc mari et duobus ... amnibus ... in tres partes universa *terra* -itur. 2, 74 Gallia Lemanno lacu et Cebennicis montibus in duo latera -sa. SEN. nat. 4, 2, 7 *Nilus* petra -itur (AVSON. Mos. 38 exclusum si -at insula flumen). PLIN. nat. 3, 59 colonia Minturnae Liri amne -sa. AVIEN. orb. terr. 1100 Arabas ... sinus iste fluento -it. 1160 *Eufrates* -it inserto mediam Babylona fluento. β -sum esse, -i, se -ere (*re dividente plerumque non indicata*). *i. q. partes distantes habere, constare ex partibus* (*active v. infra l. 40*): VARRO rust. 13, 4 duo stercilina aut unum bifariam -sum. SEN. nat. 2, 9, 4 *aer* nusquam -sus est *intervallis*. 2, 11, 1 cum *aer* sic (*i. in has partes*) -sus sit. COLVM. 12, 44, 7 opercula ... sic formari, ut media -sa sint. PLIN. nat. 2, 42 *facie lunae* aequa portione -sa. 9, 103 *concharum genera* distinctione virgulata, crinita, crispa, canaliculatim, pectinatim -sa. 17, 166 compluviata *vinea* -itur in quaternas partes totidem iugis. *speciatim: in geographia* (*accedit semper* in *c. acc.*): VARRO frg. Prob. Verg. ecl. 6, 31 in haec duo (*terram et caelum*) -sus mundus. ling. 5, 31 ut omnis natura in caelum et terram -sa est, sic caeli regionibus terra in Asiam et Europam (PLIN. nat. 3, 3 terrarum orbis ... in tres -itur partes, Europam Asiam Africam). 5, 55 ager Romanus primum -sus in partis tres (CAES. Gall. 1, 1, 1 Gallia est omnis -sa in partes tres). CAES. Gall. 1, 12, 4 civitas Helvetia in quattuor pagos -sa est. BELL. Alex. 1, 5 cum in duas partes esset urbs -sa. PLIN. nat. 2, 117 orbe ... in regna hoc est in membra -so. 3, 18 universa provincia -itur in conventus septem. 3, 66 *urbs* -itur in regiones *tot*. 5, 26 sinus -itur in geminos. 12, 64 Thomna abest a Gaza *tot passibus* ..., quod -itur in mansiones camelorum *tot*. *de partibus corporis, item de arborum, herbarum partibus sim.*: CELS. 4, 1, 4 *pulmo* in duas fibras ungulae bubulae modo -itur (*ibid.* 5 iecur). 5, 28, 12ᴬ *fistulae* in plures sinus -untur. 8, 1, 6 foramina ... in bina itinera -untur (*opp.* simplicia sunt). COLVM. 4, 24, 10 qua se -it vitis. 6, 15, 2 discrimen ..., quo -sa est bovis ungula (VVLG. lev. 11, 3 omne quod habet -sam ungulam. *nota*: VVLG. lev. 11, 4 [*cf. sqq. et* deut. 14, 7, 8] quidquid *animal* non -it *ungulam* [*i. -sam habet*]). PLIN. nat. 10, 176 quorum *animalium* in digitos pedum fissura -sa est. 11, 136 cervis ... *aures* scissae ac velut -sae. 16, 90 *folia* -sa platano *sunt* (23, 21 folia ... -untur). 18, 51 radices non in multa -untur. 20, 260 *ferula* ab uno caule -itur in cacumine. ITALA act. 2, 3 (codd. g p Cypr. testim. 3, 101) linguae -sae quasi ignis (διαμεριζόμεναι, VVLG. dispertitae). *nota: per diversa loca*: APVL. Plat. 2, 7 per has tres animae partes quartam virtutem, iustitiam, aequaliter -entem (-es *codd.*) se [scientiamque] causam esse dicit, ut *eqs.* CHALC. comm. 33 *superficiei* duplum *est* cubus, corpus per longum latum profundumque -sum. 224 naturalis ... *animae* species per omne se -it corpus, sensus vero tactus quidem per omne corpus, visus autem et auditus ... in ceteris membris. ISID. orig. 16, 27, 4 virgulae duae ex uno angulo a laeva in dexteram se -entes significant dragmam (<). *in diversas personas*: TAC. hist. 3, 42 Italia inter Vespasianum ac Vitellium Apenninis iugis -batur. PLIN. nat. 3, 13 regio in duas -sa partes totidemque gentes. 4, 105 Gallia ... in tria populorum genera -itur. VVLG. Ios. 13, 3 *Chanaan* in quinque regulos ... -itur.

b *plures res inter se*: CIC. nat. deor. 2, 66 ut essent ... tria regna -sa. LIV. 34, 9, 1 duo oppida ... muro -sa. MANIL. 1, 306 *Vrsas* -it et cingit ... Anguis (SEN. Thy. 869 medias -it Vrsas fluminis instar ... Anguis. AVIEN. Arat. 445 diducta pedes *Cephei* tantum mensura ... -it ... quantum *eqs.*). MANIL. 1, 707 (*versum del. Bentley*) inter -sas (-sis *al.*) aequalibus (aequabilis *Scaliger*) est via partes. 2, 278 astra quae -sa manent ternis distantia signis (2, 287 *signa* -sa quaternis partibus). VITR. 8, 6, 1 tres fistulae aequaliter -sae (10, 9, 2 denticuli). 8, 6, 2 *receptacula* -sa. 10, 4, 1 *tabulae* -unt aequalia in tympano spatia. SEN. Phaedr. 529 nullus ... -sit agros ... populis lapis. COLVM. 4, 18, 1 per paria intervalla iugeribus -sis. PALLAD. 1, 19, 2 -sas cellas ... grano cuique tribuemus. *speciatim: in geographia*: ENN. ann. 302 Europam Libyamque rapax ubi -it unda. GALL. carm. frg. Vib. Seq. geogr. p. 148, 26 *Hypanis* uno tellures -it amne duas. LIV. 36, 43, 1 Cyclades fretis ... -sas. VITR. 6, 1, 5 terrae librationem, qua -itur pars superior et inferior mundi. VAL. MAX. 3, 2, 23 spatium quo scopulus et insula -bantur. 9 ext. 1 tam parvo spatio Italiam Siciliamque inter se -sas. SEN. Thy. 113 Isthmos ... vicina gracili -ens terra vada. CVRT. 3, 1, 14 *Asia* nisi tenue discrimen obiceret, quae nunc -it maria, committeret. MELA 1, 96 mare ... -ens *terras*. 2, 26 -sas spatio pelagoque terras ... pontibus iungere. PRISC. perieg. 98 *Hadria* -it ... geminas diversis partibus oras (*cf.* 540. 610). *in metaphora*: CIC. Verr. 6, 169 peraugusto fretu -sa servitutis ac libertatis iura. QVINT. inst. 9, 1, 3 quaedam *species figurarum et troporum* perquam tenui limite -untur. *de partibus corporum*: PAVL. FEST. p. 33 *bisaetae* a cervice saetae bifariam

[Bauer]

-untur. p. 72 *dissulcus porcus* in cervice sactas -it (*i. divisas habet v. p. 1600, 40*). MANIL. 4, 703 ut . . . *tutela* in proprium -sis artibus extet. PLIN. nat. 11, 256 *aliae aves sunt* -sis digitis. HIER. tract. in psalm. 91 p. 122, 16 vide in ipso puncto corpusculi *culicis* omnia esse membra -sa. *nota*: APVL. Plat. 1, 16 *venae* ex illo loco -sae per membra.

c *rem a re*: CIC. Arat. 311 quantum est -sus Cancer spatio a Capricorno. LVCR. 3, 264 nil ut secernier unum *primordium* possit nec spatio fieri -sa potestas. HIRT. Gall. 8, 14, 4 cum palude impedita a castris castra -i videret. BELL. Alex. 73, 3 cum spatio non amplius passuum mille intermissa vallis castra hostium -ret ab opere incepto Caesaris castrorum. LIV. 25, 11, 9 *arx* ab urbe muro tantum ac fossa -sa. MANIL. 1, 352 succedit iniquo -sum (-sus *codd.*) spatio ... Deltoton. 1, 595 per binas vertex a vertice partes -sus (*lectio dubia*). 2, 214 *signa* aut vicina loco, -sa aut partibus aequis. 2, 397 *astra alterius hemisphaerae* toto -sa manent . . . caelo. 3, 605 *forma* spatio -sa sub aequo. SEN. Herc. O. 1121 quod -it aethera a terris spatium. PLIN. epist. 6, 20, 4 in area domus, quae mare a tectis modico spatio -bat. HYG. astr. 3, 3 p. 82, 10 huius umeros et pectus a reliquo corpore -it circulus *eqs. sim. passim.* *in geographia*: CIC. Att. 5, 20, 3 *Amanus* Syriam a Cilicia in aquarum divertio -it. LVCR. 1, 720 angusto . . . fretu . . . mare -it undis Italiae terrarum oras a finibus *Siciliae*. CAES. Gall. 1, 2, 3 *Rhodanus* provinciam nostram ab Helvetiis -it (1, 8, 1. 5, 11, 8 civ. 3, 36, 3). SALL. Iug. 19, 3 Catabathmon qui locus Aegyptum ab Africa -it. VERG. Aen. 3, 383 Italiam . . . longa procul longis via -it invia terris *abs te*. LIV. 22, 15, 4 *Casilinum* Falernum a Campano agro -it. 32, 18, 5 *Anticyra ex adverso* Peloponnesum exiguo maris spatio -sam ... habebat. 33, 17, 6. 8. 38, 16, 5. MANIL. 4, 789 tenui -sa profundo *ab Italia* ora. VELL. 1, 2, 4. CVRT. 7, 8, 30 Bactra nisi -at Tanais *a nobis*, contingimus. LVCAN. 8, 290 -it Euphrates ingentem gurgite mundum *a nobis*. PLIN. nat. 4, 49 Hellespontus septem ... stadiis Europam ab Asia -ens. TAC. ann. 2, 43 provinciae, quae mari -untur *sc. ab Italia*. VLP. dig. 50, 16, 99 *Sicilia* modico freto Italia -itur. NEMES. cyn. 225 -sa (*i. remota*) Britannia (AVSON. 209, 9 -sae . . . urbi). CLAVD. 18, 197 quidquid se Tigris ab Haemo -it.

in metaphora: VAL. MAX. 3, 7, 11 magno spatio -sus est a senatu ad poetam Accium transitus.

d *inter res*: ITALA gen. 1, 6 (Faustin. trin. 41 Aug. gen ad litt. 2, 1 p. 32, 8. *sim.*: RVFIN. Orig. in gen. 1, 2) fiat firmamentum . . . et sit -ens inter aquam et aquam (ἔστω διαχωρίζων, VVLG. -at aquas ab aquis. AVG. gen. ad litt. 2, 6 p. 39, 21. gen. c. Manich. 1, 11, 17 sit divisio. *cf.* AVG. gen. ad litt. 2, 4 p. 37, 13). ITALA exod. 26, 33 (Aug. quaest. in hept. 2, 112) -et vobis velamen inter medium sanctum et inter medium sanctum sanctorum (VVLG. sanctuarii sanctuaria -entur). VVLG. Ezech. 42, 20 murum . . . -entem inter sanctuarium et vulgi locum. AVG. civ. 16, 24 p. 164, 28 D. quod (*flumen*) -it inter Aegyptum et Palaestinam. PS. SOL. add. p. 222, 18 Astrixum *mons*, qui -it inter vivam terram et harenas iacentes (ISID. orig. 14, 5, 11 discernit). DRAC. laud. dei 3, 69 profundum -it inter aquas et . . . incendia.

2 *obi. homines*: a *homines inter se, hominem et rem*: SEN. Oed. 1015 nefandos -at vastum mare dirimatque tellus abdita (epist. 71, 1). nat. 4 pr. 20 -imur mari. LVCAN. 5, 485 non . . . Libye nos -it aestu. SERV. ecl. 6, 22 *Pyramum et Thisben* vicinos paries -bat. CLAVD. 5, 303 dum nos longissima tellus -at. *copias*: CVRT. 10, 9, 15 intervallum . . ., quod aciem utramque -ret. VEG. mil. 3, 5 si -sae sunt copiae *inter se*. *in geographia*: PRISC. perieg. 410 hic (*Alpheus*) . . . Eleos et -it ille (*Eurotas*) Laconas. *in metaphora*: VVLG. I reg. 20, 3 uno . . . gradu ego morsque -imur. b *hominem ab homine, a re*: CATVLL. 64, 179 gurgite lato discernens ponti . . . -it aequor (*sc. me a montibus Idaeis*). VERG. Aen. 12, 45 *parentem* patria Ardea longe -it *abs te*. PROP. 1, 12, 3 tam multa illa meo -sa est milia lecto, quantum Hypanis ... dissidet Eridano. 1, 12, 10 an quae . . . -it herba *me abs te*? OV. Pont. 1, 5, 73 -imur caelo *a Roma*. 1, 9, 48 a ... tuis toto -or orbe rogis (LVCAN. 8, 391 toto -sus ut [in *P*, ab COMMENT.] orbe a terra moriare tua. *cf. l. 76*). VELL. 2, 110, 2 ⟨legiones⟩ ... aequali -sae intervallo ab hoste. SEN. benef. 4, 19, 2 hunc . . . -sum . . . a contactu et a conspectu mortalium. STAT. Theb. 3, 108 *Maeon* multum -sus Averno. MART. 11, 23, 11 sic -sa recumbes, ut non tangantur pallia nostra tuis. TAC. hist. 1, 9 *legiones Britannicae* procul et Oceano -sae erant. ann. 6, 39 Tiberius non mari . . . -sus *ab urbe*. HIER. epist. 60, 19, 2 Nepotianus noster ... per tanta terrarum spatia -sos (-sus *GD*) utraque complectitur manu. *in geographia*: CAES. Gall. 1, 1, 2 Gallos ab Aquitanis Garumna flumen ... -it. 1, 33, 4. 7, 5, 4. SALL. Iug. 18, 9 *Libyes* freto -si ab Hispania (LIV. 29, 17, 12 fretum ... quo ab Sicilia -imur). VERG. ecl. 1, 66 toto -sos orbe Britannos (*cf.* PHILARG.). HOR. carm. 2, 11, 3 Scythes ... Hadria -sus obiecto. VAL. FL. 6, 221 *Rhyndaco* tot ... montibus inter (*adv.; cf. Il. A 156*) -so totidemque fretis.

C *de divisione, quae non actione fit, sed mente, cogitatione, ratiocinatione*:

1 *res inanimatas*: a *agros* (*v. vol. I p. 1284, 24*), *fundum sim. dimetiri* (*cf. p. 1597, 75. 1599, 19. opp. assignationi*: SIC. FLACC. grom. p. 118, 11 Th. p. 125, 9. -cre (et) assignare: FRONTIN. grom. p. 1, 3 Th. 1, 6. 15 *al.*): VARRO rust. 1, 2, 10 viginti virum qui fuit ad agros -endos Campanos (CORP. XIV 2264 [*aut post bellum Philippense, aut post Actiacum*]. FRONTIN. grom. p. 1, 15 Th. ager per strigas et per scamna -sus et assignatus est. p. 11, 13 decimanus . . . -bat agrum dextra et sinistra, cardo citra et ultra. p. 11, 16 cum . . . ager eo fine [*decumano*] in duas -atur partes. LABEO dig. 32, 30, 4 *fundum* finibus. 33, 2, 31 certis regionibus *al.* ISID. orig. 15, 13, 15 [= GROM. p. 369, 27 L.] *agros* in pertica -sos). CIC. div. 1, 31 cum ... *Attus Navius* in quattuor partes vineam -isset (*auspicans*). LIV. 5, 55, 5 ut ... forma urbis sit occupatae magis quam -sae similis. VITR. 1, 4, 12 *Hostilius* areas -sit. 1, 7, 1 -sis angiportis et plateis constitutis. SVET. Aug. 30, 1 spatium urbis in regiones vicosque -sit. b *orbem, terras* (*cf. p. 1600, 22 sqq.*): VARRO rust. 1, 2, 3 cum orbis terrae -sus sit in duas partes ab Eratosthene (FRONTIN. grom. p. 11, 1 Th. aruspices orbem terrarum in duas partes -erunt. p. 28, 2 altera linea ad septentrionem a meridiano -erunt terram. APVL. mund. 4 plerosque ... auctores terrarum orbem ita -isse, partem eius insulas esse, partem vero continentem vocare [-i *vulg.*]. HYG. astr. 1, 8 p. 27, 11 quaecumque regio est, quae inter arcticum et aestivum finem collocata est, ea -itur trifariam [trifarie *pars codd.; cf.* 2, 19 p. 59, 22 orbem terrarum superiores trifariam -erunt]). PLIN. nat. 4, 51 Graeci ... Ionium -unt in Siculum et Creticum. 6, 196 quidam longitudinem *Aethiopiae* ita -erunt. *absol.*: PLIN. nat. 5, 67 qui subtilius -uut. c *in geometria*: CIC. fat. 15 in sphaera maximi orbes medii inter se -untur (16). VITR. 1, 6, 13 reliquae partes dextra tres ac sinistra tres -endae sunt aequaliter (*cf.* 1, 6, 7). 3, 3, 7 frons loci . . . -atur in partes *tot*. 3, 3, 10 altitudo -atur in *tot partes*. 3, 5, 6 qui locus -it *tot* et *tot partes*. 9 pr. 5 uti -antur duo trigona. 9, 7, 3 ut aequa duo hemicyclia sint -sa. 9, 7, 7. 10, 6, 1 in capitibus *tigni* circino -entur circumitiones eorum tetrantibus et octantibus in partes octo. 10, 11, 4 -atur medium lineae descripta⟨c⟩ (*al.* -atur medium *scutulae* linea[e] descripta), et cum -sum erit *eqs.* SEN. nat. 1, 9, 10 coronam si -seris, arcus erit. HIER. epist. 64, 13 pilleolum, quale . . . conspicimus, quasi sphaera media sit -sa. BOETH. mus. 1, 6 p. 193, 17 linea . . . quae continua est, in infinita semper partitione -itur. PS. BOETH. geom. p. 375, 10 quae *linea* in duas partes aequas circulum -it. p. 381, 15 si duae rectae lineae sese -ant. p. 385, 22 si recta linea per aequalia -atur (*sic passim; syn.* seco). *absol.*: QVINT. inst. 1, 10, 49 de ratione -endi, de sectione in infinitum. d *in astronomia sim*: VARRO ling. 9, 24 caelum (in caelo *codd.*) ut ab aequinoctiali circulo ad solstitialem et hinc ad septemtrionalem -sum, sic contra [a] paribus partibus idem a bruma versum contraria parte (CIC. div. 2, 42 caelum in sedecim partes -erunt Etrusci [*cf.* PLIN. nat. 2, 143]. 2, 92 qui *orbes* caelum quasi medium -unt. MANIL. 1, 608 *coluri signantes* caelum . . . per astra *zodiaci* quattuor in partes -sum mensibus aequis. SEN. nat. 5, 16, 3 quidam . . . quattuor . . . caeli partes in ternas -unt. 5, 17, 2 caelum . . . -itur in circulos quinque). CIC. Arat. 268 hunc octo in partes -sum noscere circum (HYG. astr. 1 praef. p. 20, 14 *ibid.* p. 20, 1 ut non aequis partibus -rentur *circuli sphaerae. sim. passim*). MANIL. 1, 640 *orbem* medium . . . secantem caelum et -so signantem culmine mundum. 2, 298 -sum ⟨ut⟩ signis mundum putet esse quaternis. 2, 674 in partes -si[t] quattuor orbis (GERM. 526 frg. 5, 6). 3, 322 bene -so (*i. dimidiato*) . . . orbe. 3, 405 has inter *partes* quasque accipiet Nemeaeus in horas, quod discrimen erit, per tres id -e partes. GERM. 572 orbis perfecti -sus . . . arcus. FIRM. math. 2, 6, 2 hac sunt arietis partes ratione -sae (*sic passim*).

2 *homines inter se, multitudinem hominum in partes sim.*: VARRO frg. Prob. Verg. ecl. 6, 31 in tres partes -sa copia, in populos duodecim. CIC. rep. 2, 39 reliquum populum distribuit in quinque classes senioresque a iunioribus -sit. LIV. 1, 13, 6 cum populum in curias triginta -ret (PAVL. FEST. p. 54 populus Romanus per centenas turmas -sus erat. FLOR. epit. 1, 1, 15 iuventus -sa per tribus. AMPEL. 49, 1 populus in tres tribus -batur. 49, 2 *Servius populum* in tribus, classes, centurias -sit). 9, 46, 11 humilibus per omnes tribus -sis. VAL. MAX. 1, 1, 17 nomen ... Potitium in XII familias -sum. PLIN. nat. 3, 28 Asturum ... populi -si in Augustanos et Transmontanos. QVINT. decl. 365 p. 398, 9 turbam . . . quae universa noceret, -endo extinguis. p. 398, 11 vis ego illos iungam, qui se ipsi -unt. S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 31 a HS $\overline{LX}$ ad $\overline{C}$ usque trifariam coetus gladiator(um) -sus sit. POMP. gramm. V 158, 10 hominem unmquid potes -ere? e contrario plebem -is; possum ergo dicere 'stultissimus est plebis' (*cf. p. 1612, 39*).

II *de divisione rerum incorporalium*: A *de divisione, quae fit actione separandi*: 1 *tempus* (*aliter p. 1606, 12*): a *tempus in partes*: VARRO ling. 6, 3 *tempus* -sum in partes aliquot, maxime ab solis et luuac cursu (MANIL. 3, 511 *tempora* -sa . . . proprios ducuntur in annos et menses *eqs.*). rust. 2, 4, 14 natura -sus *scrofarum* annus bifariam, quod bis parit in anno (OV. met. 5, 565 Iuppiter ex aequo volventem -it annum. PLIN. nat. 2, 44 in duodecim mensium spatia oportere -i annum). rust. 3, 2, 15 diem meridie -ere (SEN. Tro. 197 *Achillis umbra* alta nocte -sit diem [*fort. praestat* diem *intellegere* '*lucem diurnam*' *et locum referre ad I A 1 b α, cf. Hoffa, Herm. 49 (1914) 472*]. PORPH. Hor. carm. 2, 7, 7 'fregi . . . diem' videtur pro ⟨eo⟩ quod est '-si' dixisse). GERM. 78 luna . . . mensem . . . pleno -it orbe. SIL. 7, 155 mediam ⟨in⟩somni cum bucina noctem -ret. b *tempora inter se* (*tempus a tempore, inter tempora*): GERM. 498 *Phoebus* -it aequali

spatio noctemque diemque (ITALA gen. 1, 14 [Ps. Cypr. pasch. 5 *al.*] *ut sol et luna* -ant inter diem et noctem [διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τῆς ἡμέρας καὶ ἀνὰ μέσον τῆς νυκτός, VVLG. diem ac noctem. AVG. loc. hept. 1, 1 p. 507 inter medium diei et inter medium noctis]). VELL. 1, 16, 3 una neque multorum annorum spatio -sa aetas ... illustravit tragoediam. SEN. dial. 6, 18, 2 solem cursu ... annuo aestates hiemesque aequalius[que] -entem. LVCAN. 2, 689 ne bucina -at horas (PLIN. nat. 7, 215 Scipio Nasica ... primus aqua -sit horas acque noctium ac dierum. SCHOL. Stat. Theb. 5, 86 ut senae horae eo tempore -rentur a sole [*i. dies in duas partes senum horarum*]). LVCAN. 10, 201 sol tempora -it aevi (PRVD. cath. 5, 2 dux bone luminis, qui certis vicibus tempora -is). FRONTIN. strat. 1, 5, 17 bucinatore, qui vigilias ... -ret. TAC. Agr. 9 tempora curarum remissionumque -sa (*cf.* CIC. Mur. 74). c *tempus inter personas, cum personis*: LVCR. 1, 1066 *illos* alternis nobiscum tempora caeli -ere. LIV. 22, 27, 9 nec se tempora a[p]ut dies imperii cum eo, exercitum -urum. SEN. benef. 3, 16, 3 nisi singulis *adultera* -sit horas. epist. 24, 20 hunc ipsum, quem agimus, diem cum morte -imus. 65, 1 hesternum diem -si cum mala valetudine. 117, 32 vitam nobiscum -it somnus. PLIN. epist. 4, 9, 9 ita -erat tempora reus inter me et eum, qui *eqs.* *adde*: FIRM. math. 3, 4, 19 cum *Mars* ... -sa sibi temporum spatia possederit. 5, 3, 27 dominus temporum ... sibi ceterisque stellis -ens tempora. d *tempus inter actiones*: VARRO rust. 2 pr. 1 annum ita -erunt, ut nonis ... diebus ... usurparent, reliquis ... ut ... colerent. SEN. dial. 8, 2, 2 annis inter officia -sis. 9, 17, 7 quidam nullum non diem inter otium et curas -bant. benef. 7, 31, 3 nat. 7, 25, 4. epist. 47, 7 *minister* tota nocte pervigilat, quam inter ebrietatem domini ac libidinem -it. 83, 3 hodiernus dies solidus est; nemo ex illo quicquam mihi eripuit; totus inter stratum lectionemque -sus est. PANEG. 11 (3), 4, 7 ita illi[s] anni spatia -sa sunt, ut aut barbaros domitet aut civibus iura restituat. AMM. 16, 5, 4 ut noctes ad officia -ret tripertita, quietis et publicae rei et Musarum. *nota: homines* -ere *i. aetates hominum*: AVSON. 390, 16 nec tantum nostris spatium interponitur annis, quanta solent alios *patres et natos* tempora -ere.

2 ***animum, mentem sim.***: a *singulorum hominum intentionem, curam sim.*: SIL. 5, 102 -sus quisque timore (-i *codd.*) nunc superos ... nunc deinde precari Flaminium. STAT. Theb. 5, 293 multa metu reputans et vix confisa Lyaeo -or ipsa gradu nitente, sed anxia retro pectora. QVINT. inst. 1, 1, 34 *legenti* -enda intentio animi, ut aliud voce, aliud oculis agatur. AMBR. Abr. 2, 8, 60 mentem. HIER. in Ezech. 10 pr. sensum lectoris. VVLG. I Cor. 7, 33 qui ... cum uxore est, sollicitus est ... et -sus est (μεμέρισται. HIER. adv. Iovin. 1, 13 p. 230^C^ -sus est, in multas scilicet sollicitudinum partes miseriarumque distractus). CLAVD. 21, 300 -is ingentes curas teque omnibus unum obicis (*aliter* VICTORIN. Macc. 272 anxia secum -it et curas, et spes et sic timor una luctantur [HIL. Macc. 277 ducit heu curas]). *exprimitur, quo intendatur animus*: CATVLL. 62, 15 nos alio mentes, alio -simus aures (STAT. Ach. 1, 200 Thetis ... huc illuc -sā mente volutat). VERG. Aen. 4, 285 (= 8, 20) animum nunc huc celerem, nunc -it illuc. VITA Cypr. 19 inter gaudium ... et dolorem ... in partes -sus animus (FIRM. math. 6, 34, 6 ut ... animus per diversa genera sollicitudinum -atur). AMM. 23, 1, 2 diligentiam ... ubique -ens (diffidens *trad.*). PRVD. ham. 776 -it huc illuc rapiens sua quemque libido. GREG. M. in euang. 14, 3 malignus spiritus ... alium per iracundiam -it. *adde*: HIL. Macc. 191 tristia vulnera (*i. dolorem*) matris per partus -sa suos. b *plurium hominum curas, studia, iudicia, hominem ab homine, a re* (adversus *hominem p. 1604, 3*; inter *homines p. 1604, 19*): α *act.*: *homines inter se*: CIC. rep. 1, 31 mors Ti. Gracchi ... -sit populum unum in duas partes. HOR. epist. 1, 14, 31 quid nostrum concentum -at, audi. VAL. MAX. 9, 3, 4 *irae vis* unius civitatis et aetates et affectus -ere valuit. PLIN. nat. 33, 31 -sus ... ordo *equester* erat superba usurpatione nominum. SIL. 7, 739 castra virosque -ere. TERT. adv. Val. 11 p. 190, 2 -endae doctrinae Valentini. OPTAT. 7, 5 p. 178, 1 dum impie membra ecclesiae -erunt. *ibid.* l. 2 -endo ecclesiam. CLAVD. 18, 281 geminam quid -is aulam? *hominem a re*: CASSIOD. Didym. in Iacob. p. 1754^C^ sermo ... et doctrina *Iesu homines* ... -it et abiungit a terrenis atque materialibus rebus. GREG. M. moral. 14, 56 *scribae et legis doctores* multos ab eius fide -erunt. β *pass. et refl.*: CAES. Gall. 6, 11, 5 omnes civitates in partes -sae sunt duas. 7, 32, 5 -sum *esse* senatum, -sum populum ⟨in ς⟩ suas (divisas *P. Meyer*) cuiusque eorum clientelas. civ. 1, 35, 3 SEN. contr. exc. 3, 8. SEN. epist. 26, 6 *existimatio hominum* dubia semper est et in partem utramque -itur. TAC. ann. 2, 43 -sa et discors aula erat tacitis in Drusum aut Germanicum studiis. PLIN. epist. 4, 9, 19 sunt ... ut in senatu ita in civitate in duas partes hominum iudicia -sa. SVET. Nero 58, 3 -si in factiones. TERT. adv. Val. 4 p. 181, 20 plerosque -i ⟨de⟩ quibusdam articulis. AVSON. 440, 3 in partes deorum studia -untur. COD. Iust. 5, 11, 7, 1 (*a. 531*) in tali dubitatione multa pars legislatorum sese -sit.

nota has iuncturas praepositionales ab ECCL. *praecipue usurpatas*: -i, se -ere ab: VAL. MAX. 8, 9, 1 a capite *reipublicae* ... cetera parte corporis ... seditione -sa. PS. TERT. haer. 1 p. 213, 10 *Pharisaei* a Iudaeis -si sunt. AMBR. exc. Sat. 1, 47 Lucifer ... se a nostra ... communione -erat. AVG. in psalm. 106, 14 p. 1428 qui se -unt ab unitate (civ. 10, 8 p. 414, 20 D. sese ab ... societate -entes). GREG. M. moral. 3, 48 haeretici a semetipsis ... altercatione -untur. -ere, -sum esse, -i adversus, contra, in: ITALA Matth. 10, 35 (cod. k Tert. scorp. 10) veni ... -ere hominem adversus patrem suum (διχάσαι, VVLG. separare). VVLG. iud. 5, 15 *et* 16 -so contra se Ruben. Matth. 12, 25 regnum -sum contra se (βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς. Marc. 3, 24 in se. Luc. 11, 27 in se ipsum). Matth. 12, 26 *satanas* adversus se (ἐφ' ἑαυτόν) -sus est. Luc. 12, 52 tres in duos et duo in tres -entur. AVG. conf. 5, 10 adversum me impietas mea me -erat. serm. 71, 2 p. 447 spiritus Iunonis et spiritus Herculis -si sunt adversum se. c. Petil. 3, 3, 4 ne quis pro altero inflatus adversus alterum -atur. c. Cresc. 4, 51, 61 quo sacrilegio contra unitatem pacemque Christi ⟨di⟩videremini. civ. 14, 16 p. 39, 6 D. *libido* adversus se ipsa -itur. 15, 4 p. 63, 3 civitas ... adversus se ipsam ... -itur. ISID. sent. 1, 11, 9 ut qui noluit cum deo esse unitus, esset in semetipso -sus. *sim.*: ad: ASSVMPT. Moys. 5, 2 ipsi -entur ad veritatem (*cf.* 5, 4 non ... sequentur veritatem *et supra p. 831, 41*). super: ITALA Luc. 12, 52 (Hil. in Matth. 10, 22 p. 975^B^. *cf.* p. 975^C^. 10, 23 p. 976^A^) tres in duos et duo super (per *al.*) tres -entur (VVLG. *v. supra l. 8*). -ere, -sum esse inter: VVLG. Is. 59, 2 iniquitates vestrae -erunt inter vos et deum vestrum. AVG. c. Parm. 2, 6, 11 inter tam multos parentes et filios, maritos et uxores ... nefario schismate -erunt. inter se: HIER. epist. 42, 1, 3 regnum *satanae* inter se non esse -sum.

absol.: -sum esse *i. -sum esse contra se*: HIL. in Matth. 12, 15 *ter.* -i (*sc. ab aliquo*): AVG. c. Petil. 3, 51, 63 ut haereant *Christo* et non ad nomen Pauli -antur *sc. a Christo.*

3 ***alias res incorporales*** (***actionem***, *statum sim.; homines, res corporales i. actiones, quae ad ea pertinent, l. 39. 75 sqq. p. 1605, 66. 80. 1606, 5*): a -ere rem in partes, rem a re: CAES. civ. 3, 17, 3 sic belli rationem esse -sam, ut *eqs.* (QVINT. inst. 3, 6, 55 a quibus ... -sa ratio est, ut *eqs. cf.* 1, 10, 22 *p. 1606, 75.* 11, 1, 15 *p. 1607, 25.* decl. 339 p. 340, 16 *p. 1609, 59*). BELL. Alex. 63, 3 neque habet *Lepidus* a Marcello quicquam -si (*cf.* LIV. 27, 22, 9 in Sicilia ita -sa res est). PETRON. 114, 9 amplexus amantium iratum -et mare (HOMER. 325 ensis oscula). MART. 4, 82, 8 -sum sic breve fiet opus. QVINT. inst. 2, 1, 13 non crescet, sed -etur, qui sub uno praeceptore miscebatur, labor. FRONTIN. aq. 9 ita -sa erogatione. TAC. ann. 3, 15 *Plancina* segregari a marito, -ere defensionem *suam a mariti defensione* coepit. 12, 54 ita -sis (*sc. vel procuratoribus vel provincialibus*), ut huic Galilaeorum natio, Felici Samaritae parerent. SVET. Iul. 39, 3 pugna -sa in duas acies. PAPIN. dig. 45, 2, 11 pr. reus ... actionem suam -ere si velit (*ibid.* -sis actionibus. 46, 6, 12 *bis.* PAVL. dig. 15, 1, 47, 3). GELL. 3, 2, 3 ita videtur *Varro* dierum observationem -isse, ut *eqs.* TERT. anim. 51 -etur ... et mors, si et anima. pudic. 14 -sam apostoli severitatem in quendam inflatum et in quendam incestum. AMM. 15, 11, 6 potestate in partes -sa quattuor. 22, 7, 8 quae (*civilia et castrensia*) cum ita -ret. TRACT. de trin. fid. p. 195, 28 nisi unum deum in ipsa -sorum operum societate videamus. b *in diversa loca*: CIC. div. in Caec. 38 *v. l. 64.* Manil. 31 hoc tantum bellum ... tam late -sum atque dispersum (CYPR. ad Donat. 6 bella ubique -sa). HOR. sat. 2, 8, 78 in lecto quoque ... stridere secretā -sos aure susurros. FIRM. math. 3, 13, 4 actus suos per multa -unt loca. 5, 1, 8 in duabus civitatibus aut potentia eius aut patrimonium -etur. AVSON. 470, 7 -sa per urbes quattuor antiquas stirpis origo meae. COD. Iust. 5, 59, 5 pr. (*a. 531*) ubi non -sa est administratio vel pro regionibus vel pro substantiae partibus. ANTH. 402, 5 -sa ruina est *in terras*; uno non potuit tanta iacere solo. *in metaphoris*: SEN. Thy. 101 hunc hunc furorem -e in totam domum. FIRM. err. 28, 10 per omnem substantiam generis tui secunda poena -itur. c *in diversa tempora*: TER. Andr. 476 non sat commode -sa sunt temporibus tibi ... haec (DON. digesta et composita et distributa. EVGRAPH. non bene ... haec ... temporibus tradidisti. *nescio an huc pertineat* GLOSS. V 532, 66 -sa disposita). CIC. div. in Caec. 38 quae C. Verres ... peccarit, ea, quemadmodum locis temporibusque -sa sint, sic criminibus et oratione distinguere. HOR. sat. 1, 5, 5 hoc iter ... -simus, altius ac nos praecinctis unum. CELS. 2, 10, 12 ista medicina (*sc. sanguinis missio*) ... in biduum -enda est. 3, 12, 2 -enda curatio est et ante horror, tum febris discutienda. 5, 27, 13^A^ -i ... curatio potest in ea, quae *eqs.*, deinde in ea, quae *eqs.* SEN. dial. 9, 11, 9 nec magnis ista intervallis -sa, sed *eqs.* PLIN. nat. 18, 291. SVET. Claud. 23, 1 rerum actum -sum antea in hibernos aestivosque menses coniunxit. PS. QVINT. decl. 19, 3. PAVL. dig. 10, 3, 19, 4 possunt iura ... separata a fundo esse et nec mensura aut temporibus -sa. PAPIN. dig. 26, 7, 37, 1. AVG. gen. ad litt. 1, 14 p. 21, 17 quod deus faciendi temporibus non -sit. *nota: homines temporibus -untur i. actiones, quae ad homines pertinent*: SEN. apocol. 3, 4 hos ... tres uno anno exiguis intervallis temporum -sos mori. *rem per tempora i. actiones, quae ad rem vel rei partes pertinent*: CATO agr. 70, 2 *potionem* ita -ito: cum ter unicuique *bovi* dederis, omnem absumas (COLVM. 6, 5, 3 medicamentum ... -sum portione aequa per triduum). SPART. Did. 3, 9 ut per triduum porcellum, per triduum leporem -ret. CAEL. AVR. chron. 3, 8, 118 facilius accepta digeruntur duorum temporum oblatione -sa. d *cum homine, inter homines (res)*: PLAVT. Mil. 866 meam partem, infortunium si -etur,

[Bauer]

. . . accipito (QVINT. decl. 337 p. 327, 26 afferant aliquid fortasse solatii mala -sa. PS. SEN. mon. 79 si felicitatem tuam paucis iactaveris, multis -seris). CIC. Tusc. 1, 40 ut *elementa* quasi partita habeant inter se ac -sa momenta (LVCR. 3, 271 vis, initum motus ab se quae -it ollis. *cf.* 3, 245). nat. deor. 3, 93 a dis . . . hominibus dispertiri ac -i somnia. LIV. 25, 32, 7 bellum . . . inter se -erunt. MANIL. 2, 476 *deus* affectus . . . -sit variantibus astris. SEN. contr. 7, 1, 23 noverca inter privignos -sit odium. VAL. MAX. 9, 3, 1 ira . . . et virtus sermonem eius inter se -erunt. SEN. Thy. 1023 fruere, osculare, -e amplexus tribus. dial. 4, 35, 5 quales ad . . . discordiam . . . in populos -endam . . . de⟨ae tae⟩terrimae inferum exeunt. 12, 12, 2 est . . . solacii loco inter multos dolorem suum -ere (*aliter* VVLG. Iob 21, 17 *deus* dolores -et furoris sui; *cf.* GREG. M. moral. 15, 55 quia hic . . . et illic *deus* percutit, furoris sui super impium dolores -it). benef. 1, 3, 9 quia late patentis patrimonii sit beneficia -ere (4, 11, 4. PANEG. 3 (11), 7, 3 -ere inter vos dii immortales sua beneficia non possunt; quidquid alterutri praestatur, amborum est). benef. 2, 28, 2 in multos -enda liberalitas erat. epist. 97, 3 *Clodius* adulterii reus adulteria -sit *cum iudicibus.* PERS. 5, 49 nata fidelibus hora -it in Geminos concordia fata duorum (SCHOL. in signum Geminorum fata nostra -it, id est -endo coniungit). SIL. 5, 115 -so vicisse triumpho (DRAC. satisf. 200 gloria . . . ducibus populisque triumphos . . . -it). QVINT. inst. 5, 2, 1 *partes centumviralium causarum* in duas hastas -sae sunt. decl. 292 p. 162, 16 cum ab Atheniensibus publice -rentur hospitia. 388 p. 436, 1 -sis inter patrem et filium pietatis officiis. IVLIAN. dig. 45, 1, 54 pr. inter dominos et inter heredes ita -i stipulationem, ut partes corporum cuique debebuntur. PAPIN. dig. 26, 7, 36 inter tutores -sa tutela est. 27, 3, 18 actionem inter pupillum et creditores patris esse -endam (27, 7, 7. 46, 1, 51. 52. VLP. dig. 27, 3, 1, 11 *passim*). 49, 14, 39, 1 eum qui periculum communis condemnationis -i postulavit (COD. Iust. 4, 18, 3 [*a. 531*] de periculo -endo inter mandatores et fideiussores). LAMPR. Alex. 37, 7 *venationem* cum amicis -bat. PANEG. 11 (3), 8, 4 principem . . . non per . . . agros frumenta spargentem, sed Romanis oppidis bonas spes libertatem divitias -entem. PRISCILL. tract. 10 p. 98, 19 *novum testamentum* gratiae opus -ens (MAXIMIN. c. Ambr. 136 -ens gratias. *cf. p. 1631, 71*). CLAVD. 15, 20 *Roma* iura Britannis -it (ENNOD. carm. 1, 6, 2 *prophetae* ecclesiastica per populos iura -erunt). *speciatim: imperium, potestatem, potentiam*: SEN. benef. 5, 16, 4 *Pompeius* ita cum tertio (socero *Skutsch*) rempublicam -it, ut tamen in sua domo duae partes essent. CVRT. 10, 10, 1 imperium ita -i placuit (TAC. ann. 3, 38 -so imperio in Rhoemetalcen et liberos Cotyis). STAT. silv. 5, 1, 94 fidos dominus si -at enses. TAC. hist. 1, 13 potentia principatus -sa *erat* in T. Vinium . . . C. Laconem. IVST. 3, 3, 1 *Lycurgus* administrationem reipublicae per ordines -sit (*adde*: LVCR. 4, 490 seorsum cuique *membro* potestas -sast, sua vis cuiquest *et* MANIL. 2, 451 ingenio -sa potentia. *cf. p. 1598, 9*). *negotium, munus, officium*: VARRO rust. 3, 1, 7 quae (*sc. negotia serendi et pascendi*), postea⟨quam⟩ creverunt peculia (*Iucundus*, pecunia *codd.*), -erunt (SALL. Catil. 43, 2 *negotia* -sa hoc modo dicebantur). LIV. 8, 25, 9 inter se . . . partes ad rem agendam -sere (25, 30, 6 partibus -endis. 37, 21, 8 -sis inter se partibus [ISID. orig. 1, 22, 1]. 37, 29, 5 partibus -sis [39, 23, 8. 44, 11, 4 SVET. Iul. 80, 4 Claud. 37, 2]). 40, 51, 2 opera ex pecunia attributa -saque inter se haec fecerunt (COLVM. 1, 9, 8 -endum . . . ita opus *inter servos.* AMM. 24, 4, 12 -sis operibus. HIER. epist. 53, 8, 19 per singulas familias murorum et turrium opera -sa). SEN. benef. 7, 22, 1 quemadmodum inter vos officia -sa sint (PLIN. nat. 11, 21. VLP. dig. 14, 1, 1, 13 magistri non -sis officiis). CVRT. 7, 6, 26 ut suum quisque munus — nam -sum erat — primus ostenderet (TAC. hist. 3, 20 -sa *esse* inter exercitum ducesque munia. 5, 13 -untur legionibus munia). QVINT. inst. 1 pr. 4 quando -sae professionum vices essent. TAC. hist. 4, 59 -sae . . . inter Tutorem et Classicum curae (*cf. p. 1603, 44*). VAL. CEM. hom. 2, 5 -so itineris labore *cum altero.* *pendet enuntiat. interrog. obliq.*: LIV. 38, 16, 11 in tres partes, qua cuique populorum suorum vectigalis Asia esset, -erunt. QVINT. decl. 323 p. 271, 15 -sum partitumque responso est, quid Alexander facere deberet, quid nos. VVLG. num. 4, 19 -ent, quid portare quis debeat. e *nota has structuras*: α *rem* (*hominem*) -ere *i. actionem -ere, quae ad rem (hominem) pertinet; actio significatur vel gerundivo (constructio* LIVII *propria) vel alio modo vel subauditur*: LIV. 1, 35, 10 ab eodem rege et circa forum privatis aedificanda -sa sunt loca (2, 47, 12 saucios milites curandos -it patribus. 22, 54, 2. 23, 34, 9. 24, 20, 16. 40, 18, 8 CAPITOL. Gord. 10, 2). 25, 30, 5 opportuna *loca oppugnanda* -enda praefectis esse (STAT. Theb. 10, 554 -sere aditus *oppugnandos inter se*). 42, 37, 1 inter se regiones, quas obirent, . . . -erunt (VVLG. III reg. 18, 6 -erunt . . . sibi regiones, ut circuirent eas). 44, 35, 15 iussi duces itineris ita -sere viam. SEN. dial. 5, 19, 2 *Caligula* tres senatores . . . inter verbera et flammas -sit. LVCAN. 2, 35 *matres* -sere deos *obsecrandos inter se.* QVINT. inst. 10, 5, 22 *magister* vel longiore . . . dierum spatio laxabit dicendi necessitatem *singulis discipulis* vel materias *tractandas inter se* -ere permittet. β *hominem* -ere *in actiones, inter homines i. actionem hominis*: CELS. 7 pr. 5 ubi se *homines* -erunt, eum laudo, qui quam plurimum percepit. SEN. Tro. 960 lassabar in tot oscula et tantum (totum *codd.*) gregem -ere matrem. benef. 1, 14, 4 meretrix ita inter multos se -it, ut nemo non aliquod signum familiaris animi ferat. STAT. Theb. 2, 588 *Tydeus* partes pariter -sus (diffusus *al.*) in omnes. PANEG. 9 (12), 3, 2 -sis copiis inter custodiam pacis et belli. DRAC. laud. dei 1, 551 agricolam . . . non -erat *deus* (*i. eius negotia non diversis distribuerat*). *adde*: SEN. nat. 7, 24, 2 ut *mundus* in multa itinera -sus [h]ince⟨da⟩t (*loc. dub.*). γ *homines* -ere *i. diversis modis tractare*: VICTORIN. Macc. 215 perage imperium nec partus -e nostros. VVLG. exod. 11, 7 quanto miraculo -at dominus Aegyptios et Israel (*cf.* 8, 23 *infra p. 1628, 58*). AVIAN. fab. 35, 2 *quod simia* -at in varias pignora nata vices.

B *de divisione, quae non actione fit, sed mente, cogitatione ratiocinatione*: 1 *arte mathematica, computatione sim. quantitatem, numerum sim.*: a *tempus* (*aliter p. 1602, 72*): VARRO rust. 1, 27, 1 *solis* cursus annalis . . . ternis mensibus ad fructus est -sus in IV partes et idem subtilius sesquimensibus in VIII. *ibid.* -itur in ver et aestatem et autumnum et hiemem. 1, 28, 2 in partes VIII . . .: a . . . ad *eqs.* MANIL. 3, 409 -sis horis. TAC. dial. 17 ne -atis saeculum et antiquos ac veteres vocitetis oratores, quos *eqs.* FLOR. epit. 2, 19, 2 siquis hanc tertiam . . . aetatem . . . -at (*in duas partes*). b *tonos*: VITR. 5, 4, 4 intervalla (-valla *ed.*, -vallo *codd.*) tonorum . . . -sit natura (*cf. etiam p. 1611, 3*). c *pondus*: CELS. 5, 17, 1[c] unius . . . denarii pondus -i a me in sex partes, id est sextantes (sextantes *Caesarius*, uncias *codd.*). MAECIAN. distrib. 15 ex his apparet, in quas partes aequaliter, in quas dispares as -atur. 39 has quoque partes in quantumlibet -ere possis. LIB. de asse 1 pauciores *unitates* inter aequales aequaliter -i non possunt, nisi in minutias . . . secentur. d *numerum*: *in aequales partes* (*opp.* multiplicare): SERV. auct. ecl. 8, 75 impar numerus immortalis, quia -i integer non potest; par numerus mortalis, quia -i potest (*cf. p. 1594, 24*). FAV. EVL. p. 4, 8 -sus hic numerus (*dyas*), quia prior -i potest, aequali sectione discedit. p. 6, 8 nec -itur *numerus quinque* sicut omnis impar aequaliter. AVG. serm. 252, 8 p. 1176 centum quinquaginta in tria -e (*ibid.* in tres partes . . . totum illum numerum). MART. CAP. 7, 744 *primi numeri* a nullo numero -i possunt, nisi a monade tantum non -i, sed componi videntur. *ibid.* nullus . . . eos numerus -ere uno ordine potest. 7, 749 per pares. 7, 753 *sex* et in singula -i possunt et in bina et in terna. BOETH. arithm. 1, 3 in aequalia (1, 5). *passim.* *in partes inaequales*: MART. CAP. 7, 780 si numerus in duos inter se incompositos -sus est. *ibid.* -antur novem in quattuor et quinque. AVG. gen. ad litt. 4, 2 p. 94, 20 BOETH. arithm. 1, 5 p. 14, 29. *singulariter*: AVSON. 336, 55 ut tres, sic quinque et septem quoque -it unus (*i. congregis medius est*).

2 *ratiocinatione, arte logica notiones* (*a—f*) -ere (*cf.* divisio *p. 1629, 52 sqq.*). *laxiore nexu adiunctum est caput g: rerum species, res -ere i. in dissimilitudinem diducere*:

a *rem in partes, genus in species sim.*: VARRO ling. 8, 44 qua *divisione* -itur oratio secundum naturam in quattuor partes (10, 17 verba declinata . . . -untur in partes quattuor). 9, 74 consuetudo *est* . . . res in binas -i partes: ut maius et minus, ut lectus et lectulus. 10, 52 hoc tertium *genus* potest bifariam -sum tertium et quartum dici. rust. 1, 5, 4 singulae *partes* minimum in binas -untur species (3, 3, 3). RHET. Her. 3, 13, 23 *mollitudinem vocis* -imus in sermonem, contentionem, amplificationem. CIC. inv. 1, 8 qui oratoris materiam in causam et in quaestionem -at (de orat. 2, 78). orat. 115 quomodo quidque eorum, *quae ambigue dicuntur*, -i explanarique oporteat (part. 139 partiri . . . et definire et ambigui partitiones -ere. *cf.* Brut. 152 ambigua . . . distinguere [orat. 16 *al.*]. phil. frg. V 99 explicare [*ibid.* -ere *coni. Usener, Gött. Gel. Anz. 1892, 379*]. SEN. epist. 89, 11 secernere. 90, 29 discernere. *al.* QVINT. inst. 12, 2, 10 aperire. BOETH. divis. 878[A] ambiguitatis discretio. 890[B] *sqq.* in Porph. comm. sec. 1, 8 p. 154, 15 *sqq.* *cf. Sext. Pyrrh. II 256 sqq.* ἀμφιβολίας διαστέλλειν). orat. 117 genus universum in species certas . . . partietur et -et. part. 44. opt. gen. 3 oratorem genere non -o. top. 31 formae . . . sunt eae, in quas genus sine ullius praetermissione -itur, ut si quis ius in legem, morem, aequitatem -at. fin. 4, 4 philosophiam tres in partes (SEN. epist. 89, 1 -i philosophiam et . . . corpus eius in membra disponi. 89, 2 philosophiam in partes, non in frusta -am; -i enim illam, non concidi utile est [*cf. p. 1607, 74*]. 89, 14). fin. 4, 8 est definitioni adiunctum, ut res in partes -atur (*cf.* divisio *p. 1629, 55*). 4, 16 naturam hominis in animum et corpus. ac. 2, 122 rerum naturas persecare, aperire, -ere. off. 1, 18 in *quattuor locos* . . . honesti naturam vimque -simus. SEN. benef. 5, 7, 6 innumerabilia sunt, in quibus consuetudo nos (*i. personam nostram*) -it: dicere solemus 'sine loquar mecum' et 'ego mihi aurem pervellam'. PLIN. nat. 35, 75 ut *Eupompus* -erit picturam. *ibid.* -so *genere* Helladico. QVINT. inst. 1, 10, 22 vocis rationem Aristoxenus . . . -it in ῥυθμόν et μέλος. 5, 10, 33 *causarum* materiam . . . in duo genera, sed quaternas utriusque -unt species. 7, 1, 62 id ipsum (*utrius iustius sit desiderium*) . . . -itur. TERT. anim. 14 -i dissolvi est et dissolvi mori est (*v. p. 1594, 23 sq.*). -itur autem *anima* in partes, nunc in duas a Platone, nunc in tres a Zenone (*confundit divisionem, quae fit actu, et divisionem, quae fit ratione; discernit* BOETH. divis. 888[B]. *cf.* CHALC. comm. 223 -itur *anima* . . . alio quodam genere, sic ut ex eadem divisione non magis partes eius ullae, quam virtutes et potentiae considerentur). FIRM. err. 8, 3 (*loquitur sol*:) vos *homines* me

[Bauer]

pro libidine vestra -itis, pro arbitrii vestri cupiditate laceratis. HIL. trin. 10, 65 Iesum scindimus, -imus, duplicamus (*sim. passim apud* ECCL.). *pass. de statu*: -i, -sum esse *i. constare ex partibus, quae mente dinoscuntur*: VARRO ling. 9, 30 cum ... animae hominum sint -sae in octonas partes. 10, 18 prima pars casualis -itur in partes duas. rust. 1, 28, 2. RHET. Her. 1, 14, 24 *concessio* -itur in purgationem et deprecationem (CIC. inv. 1, 15. *sim. passim, cf.* CIC. inv. 1, 52 *peroratio* est -sa in duas partes. RHET. Her. 3, 2, 3 utilitas in duas partes ... -itur, tutam, ⟨et *add. bl*⟩ honestam [*cf.* 3, 4, 8 *utilitas* -itur in rationem tutam atque honestam]). CIC. nat. deor. 3, 5 cum ... religio in sacra et in auspicia -sa sit. MESSALA ausp. frg. Gell. 13, 15, 4 patriciorum auspicia in duas sunt -sa potestates. CELS. 1 pr. 11 in duas partes ea ..., quae victu curat, medicina -sa est. SEN. epist. 89, 16 *corporalia et incorporalia* -untur in suos, ut ita dicam, gradus.

b *plures res inter se dinoscere*: LVCIL. 520 quis -et istuc? (*sc. mundum atque penum*). VARRO ling. 8, 11 si ... in tres -erimus partes res, quae verbis significantur. rust. 1, 17, 1 res (*quibus agri colantur*) alii -unt in duas partes, in homines, adminicula hominum, ... alii in tres partes. RHET. Her. 4, 35, 47 *figura distributionis* suum cuique tribuens officium separatim res -it plures. CIC. part 6 quomodo ... duo genera ista -is? top. 59 causarum ... genera -si. Tusc. 5, 40 bona -it tripertito. VITR. 5, 5, 6 generatim -sis modulationibus. CELS. 3, 1, 1 *morbos* in duas species Graeci -erunt. SEN. benef. 1, 15, 6 quid ista inter se mixta -imus? QVINT. inst. 11, 1, 15 -enda ratio est eorum (*utilitatis et decoris*). 12, 10, 18. TAC. ann. 1, 12 non idcirco interrogatum ..., ut -ret (*sc. Gallus*), quae separari nequirent. CHAR. dig. 50, 4, 18, 28 haec ... munera, quae trifariam -simus, una significatione comprehenduntur. GELL. 7, 14, 3 qui vocabula ista curiosius -erunt. TERT. adv. Prax. 27 p. 280, 3 -ere *patrem et filium* (*opp.* unare). carn. 13 cum -it species, carnem et animam, duo ostendit. adv. Marc. 4, 1 p. 423, 4 duos deos -ens. TRACT. de fid. cath. p. 180, 1 sensus est verbum; quamquam vocabulo distare videantur, divelli tamen a se ac -i nequeunt. *pass. de statu*: -sum esse *i. inter se differre*: VERG. georg. 2, 116 -sae arboribus patriae *sunt*. SEN. epist. 120, 1 haec duo apud alios diversa sunt, apud nos tantum -sa. PETRON. 116, 6 *homines* in duas partes esse -sos. ITALA I Cor. 7, 33 (codd. d e *et* Hier. epist. 22, 21, 9; *cf.* AVG. virg. 22, 22 p. 257) -sa est mulier et virgo (mulier innupta AVG., *sc. ab ea, quae nupta est*; VVLG. *v. p. 1603, 41*). TERT. adv. Prax. 23 p. 272, 13 ut sic duos -sos *deos* diceremus. *ibid.* l. 14 tolerabilius erat duos -sos quam unum deum versipellem praedicare. BOETH. herm. sec. 1, 1 p. 27, 16 naturā ... -sa sunt (διήρηται) intellectus et sensus. GREG. M. moral. 9, 40 quamvis in mentis vita -si sint pius et impius.

c *rem a re discernere*: CIC. leg. 1, 44 legem bonam a mala ... naturae norma -ere. LVCR. 3, 881 neque ... *homo* se -it illinc (*i. a cadavere*) nec removet satis a proiecto corpore. SEN. dial. 2, 5, 1 iniuriam a contumelia. CVRT. 7, 1, 30 si a consciis amicos non -is, ne ab amicis quidem separabis illos, qui *eqs.* TAC. ann. 6, 8 *haec defensio* iustis terminis -atur *a defensione iniuriarum* (*opp.* indistincta ... et promiscua dabitur). GELL. 1, 2, 7 Epictetus ... seiunxit atque -sit a vero atque sincero stoico ... volgus aliud. 10, 20, 5 plebem ... Capito ... seorsum a populo -sit. CYPR. epist. 75, 12 a Christo spiritum -unt. MAXIMIN. c. Ambr. 86 Christum a patre -imus, quem numquam cum patre diximus unum. *nota*: BOETH. herm. pr. 1, 1 p. 43, 8 si substantiam ab accidente -ero atque disiunxero (*sc. negatione*). p. 43, 10 'non' ... hominem a cursu -sit atque disiunxit (*cf.* divisio *p. 1630, 39 sq.*). *pass.*: -i, -sum esse a *i. differre a, alienum esse a*: CIC. Flacc. 63 *civitas* tam procul a Graecorum ... regionibus disciplinis linguaque -sa. QVINT. inst. 8, 3, 11 numquam vera species ab utilitate -itur. TERT. adv. Hermog. 40 p. 170, 10 cum *expolita et distincta* a forma *materiae* ... ex mutatione -sa recesserunt. PRISCILL. tract. 6 p. 72, 14 *vetus testamentum* ratione -sum est a *novo*. HIL. trin. 10, 66 ut ... *Christus* non alius ac -sus a se esset, qui et pateretur et viveret.

d *inter res*: SEN. benef. 6, 13, 1 dummodo ... inter me seque -erit. SACR. Leon. p. 342 inter verum falsumque.

e *absolute* (*obiectum vel deest vel subauditur*): VARRO ling. 10, 5 potest -i (*i. divisio fieri*) in duas partes sic, quodcunque conferas, aut simile esse aut non esse *eqs.* CIC. de orat. 2, 252 ut ante -si. orat. 137 *orator* -at in partes (*de figura quadam*, *v.* divisio *p. 1629, 69*). fin. 1, 22 *Epicurus* tollit definitiones, nihil de -endo ac partiendo docet. 2, 20 ambobus debuit uti, sicut facit re neque tamen -it verbis. 2, 26 -sit ineleganter ... hoc est non -ere, sed frangere (*cf. Plato Menon 77a. Phaedr. 265c.* SEN. epist. 89, 2). *ibid.* in -endo partem in genere numerare. 2, 30 hic si definire, si -ere didicisset. ac. 2, 42 -unt ... in partes. off. 1, 10 cum praeterire aliquid maximum vitium in -endo sit. MART. CAP. 4, 339 *sqq.* (*opp.* partiri) *passim.*

ad a—e nota has structuras: partes exprimuntur enuntiatis secundariis aut acc. c. inf., compendi facto verbo dicendi (quod extat velut CIC. top. 72 SEN. epist. 58, 14 nat. 2, 48, 2): ut *consec.*: CIC. orat. 53 -simus, ut alii graves, alii tenues ... vellent videri. ac. 1, 24 ut *naturam* ... -rent in res duas, ut altera *eqs.* SEN. epist. 58, 14. 89, 12 QVINT. inst. 3, 11, 5 GELL. 13, 1, 2. *enuntiatum interrogativum*: CIC. Pis. 69 Graecus primo distinguere et -ere illa, quemadmodum dicerentur. SEN. nat. 2, 33 *fulminum* ars in haec tria -itur, quemadmodum *eqs.* QVINT. inst. 3, 6, 23. 8, 3, 40. GELL. 3, 14, 4 disserit ... ac -it subtilissime, quid ... intersit. *acc. c. inf.*: VARRO ling. 10, 5 *v. p. 1607, 68.* CIC. Tusc. 5, 93 ut Epicurus ... genera -erit ... partim esse *eqs.* nat. deor. 2, 82 ita -it *eqs.* Att. 16, 11, 4 PLIN. nat. 16, 64.

f *rei -sae partes vel res diversas referre in alterius rei partes vel alias res diversas; attribuere, constituere*: *pass. de statu*: *res* -itur, *plures res* -untur ad, in, per *i. rei partes vel plures res pertinent* ad *eqs.* *additur* reddens, tribuens: FIRM. math. 2, 13, 2. 4, 17, 4. *saepe vix dinosci potest a structura q. e.* '-o *rem in partes*': *α active*: in: RHET. Her. 1, 9, 16 *insinuationem* soli praeter ceteros in tria tempora -simus. 2, 5, 8 *argumentum* -itur in tempora tria: praeteritum, instans, consequens. CIC. inv. 1, 34 certa ... praecepta, quae in singula causarum genera -entur. ac. 1, 20 animi ... quae essent ..., ea ... ab iis in naturam et mores -bantur. MANIL. 4, 365 haec ratio ... in plures ... modos repetitaque nomina caelum -it. 4, 697 orbis ... quem deus in partes et singula -it astra. SEN. dial. 4, 18, 1 ea (*praecepta*) in educationem et in sequentia tempora -entur. QVINT. inst. 3, 7, 15 in species virtutum -ere laudem. TERT. pudic. 2 *delicta* -imus in duos exitus (*i. in duas partes exitibus diversas*). adv. Val. 27 p. 204, 8. PLIN. med. 2, 4 *praecordia*, quae aliqui in plura vocabula -unt. MART. CAP. 4, 346 si animal -ere voluerimus, possumus in sexus ... in aetates ... in habitaculorum diversitates ... in linguae sonum. COD. Iust. 1, 17, 1, 7 sanctionem omnem non -imus in alias et alias conditorum partes. per: TERT. adv. Val. 29 p. 204, 19 triformem naturam et tamen inunitam in Adam ... -unt per singulares generum proprietates. FIRM. math. 2, 4, 5 *quidam* novem munifices, quos singulis signis dicunt esse constitutos, per infinitas -unt numinum potestates. 6, 32, 23 summam ... per sequentia -es signa. SERV. ecl. 4, 4 quae (*sc. Sibylla*) Cumana fuit et saecula per metalla -sit. HIER. in Mich. 4 p. 1186[B] in sex milibus ... annis si quingenti anni per horas diei singulas -antur. ad: TERT. resurr. 57 p. 117, 14 immortalitatem ... ad rescissionem mortis, incorruptelam ad obliterationem corruptelae -endo. cum: APVL. Plat. 2, 6 virtutes omnes cum animae partibus -it. *cf. p. 1598, 30.* inter: SEN. benef. 6, 27, 3 votum tu istud vocas, quod inter gratum et inimicum potest -i? *c. dat.*: TERT. nat. 2, 11 Romani ... -entes omnem statum hominis singulis potestatibus. anim. 18 sensum -unt, et intellectualibus quidem a spirituali suo semine, sensualibus vero ab animali. 46 Homerus duas portas -sit somniis. adv. Val. 26 p. 202, 9 exitum singulis -unt (*v. supra l. 22*). adv. Marc. 1, 16 p. 310, 29 ut duas species rerum, visibilia et invisibilia, duobus auctoribus deis -ant. AVG. civ. 4, 10 p. 158, 3 D. ut singula deorum coniugia -rentur singulis elementis. 6, 1 p. 246, 25 *deis* ista opera temporalia ... minutatim -sa tribuerunt. FIRM. math. 2, 26, 4 *temporis dominus* omnibus ... stellis totam decennii substantiam -it. *β passive de statu*: in: RHET. Her. 1, 14, 24 *purgatio* -itur in imprudentiam, fortunam, necessitatem. 2, 2, 3. 2, 5, 8. Q. CIC. pet. 16 petitio magistratuum -sa est in duarum rationum diligentiam. QVINT. inst. 1, 10, 35. 3, 7, 10 *laus hominum* -itur in tempora. MANIL. 3, 522 omnia ut omne foret -sum tempus in astra. 4, 314 sic inter denas -sum ducitur astrum totque dabit vires. SEN. nat. 2, 1, 1 omnis de universo quaestio in caelestia sublimia terrena -itur. 5, 16, 1 venti quattuor sunt, in ortum, occasum, meridiem septentrionemque -si. epist. 89, 17 διαλεκτική in duas partes -itur, in verba et significationes. PLIN. nat. 6, 33 *oceanus* varie ... per sinus et accolas in complura nomina -itur. 21, 121 usus eius (*rosae*) -itur in folia et flores, capita. per: MANIL. 2, 453 -sas hominis per sidera partes. 3, 534 tempora ... per numeros omnes aevi -sa. 4, 807 sic -sa manet tellus per sidera cuncta. PLIN. nat. 18, 49 frumenti ... genera per tempora satu -sa. FIRM. math. 2, 14, 1 singula [hominis], per quae omnis vitae hominum substantia -itur. 2, 23, 2. 4, 22, 3. 8, 4, 2. *c. dat.*: FIRM. math. 2, 6, 1 partes *signi* quasi propriae stellis singulis -untur. *al.* *c. abl.*: CIC. leg. 2, 38 *ludi publici* sunt cavea circoque -si. DIVISIO orb. 1 orbis -itur tribus nominibus (HIER. epist. 64, 15, 4 *patriarcharum nominibus* Israheliticus populus -itur).

g *rem, res* -ere *i. rei species vel plures res in dissimilitudinem diducere, efficere, ut rei -sae partes vel plures res -sae dinosci possint*: *α species animantium, rerum corporalium*: VARRO ling. 10, 4 *figurae membrorum homines* -unt ab reliquorum animalium specie. RVT. LVP. 2, 6 natura ita -sit ⟨virilem et⟩ muliebrem personam. SEN. epist. 65, 19 quis ... in una deformitate iacentibus faciem -erit. MART. 11, 22, 7 -sit natura marem (mares *al.*). CLAVD. carm. min. 17, 26 nova germanis paribus discrimina praebens -sit vultus cum pietate faber. *β res incorporales*: [*dub.*: PLAVT. Mil. 466 ut utrubique orationem docte -sit suam *mulier* (*loc. corrupt.*; ductae divit uttuam *CD*, ducta * du it intuam *B*).] HOR. sat. 1, 3, 114 nec natura potest iusto secernere (*proprie*) iniquum, -it ut bona diversis, fugienda petendis. PLIN. nat. 12, 43 folii -sere aunonam amplitudine. TAC. ann. 13, 27 maiores cum dignitatem ordinum -rent. 13, 41 oportere -i sacros et negotiosos dies. PS. CYPR. singul. cler. 3 p. 176, 16 *deus* -ens differentias triumphorum.

[Bauer]

3 ***in narrando, scribendo, recitando*** *rem* -ere: *materiam tractandam in libros sim., libros sim. inter se*: VARRO ling. 8, 24 de quibus (*sc. prioribus declinationibus*) 〈ubi〉 quae〈que〉 expediero singulis tribus (*sc. libris*), tum de alteris totidem (*sc. libros*) scribere ac -ere incipiam. PLIN. epist. 3, 5, 5 'studiosi' tres *libri* in sex volumina...-si. SVET. gramm. 2 Naevii Punicum bellum ... -sit in septem libros. GELL. 20, 5, 6 *Aristoteles* libros ... suos ... seorsum -sit. SERV. georg. pr. unum Hesiodi librum -sit in quattuor. HIER. in psalm. 115 *hunc psalmum* Symmachus ... et LXX interpretes -unt *a superioribus* (*opp.* copulo). AVG. civ. 6, 3 p. 248, 25 D. hos *libros* in res humanas divinasque -sit (*cf. p. 1608, 8 sqq.* SERV. auct. georg. 2, 195 cum tertius liber ad pecudes -sus sit). *nota*: HIER. in Ezech. 9 pr. quae ... nobis longitudine sui in librum decimum -enda sunt. *materiam in partes, partes materiae inter se*: VARRO ling. 10, 19 non tam hanc partem ab illa [ab] -endum, quam illud videndum, ut *eqs.* CIC. de orat. 3, 19 ea -sit, quae seiuncta esse non possunt. VELL. 1, 14, 1 cum facilius cuiusque rei in unam contracta species quam -sa temporibus oculis animisque inhaereat (IVST. praef. 3 quae historici Graecorum ... inter se gregata occupaverunt, ... ea omnia Pompeius -sa temporibus et serie rerum digesta composuit. AVG. gen. ad litt. 1, 14 p. 21, 17 potuit -ere scriptura loquendi temporibus, quod deus faciendi temporibus non -sit). SEN. epist. 94, 21. PLIN. nat. 22, 109 cum ratio operis -i cogeret miscenda rursus naturam rerum pernoscere volentibus. TAC. ann. 12, 40. COD. Iust. 1, 17, 2, 13 (*a. 533*) quod particulatim ... fuerat sparsum, hoc -cre et separare *ab reliquis*. *nota i. q. dividendo efficere, constituere*: VARRO rust. 1, 5, 4 tertia pars, quae de rebus -itur, quae *eqs.* ...; quarta pars de temporibus. *fabulas in actus, actus inter se*: VITR. 5 pr. 4 spatia fabularum. DON. Ter. Andr. pr. 3, 6 *antiqui* ad hunc modum ... fabulas -erunt. Hec. pr. 1, 4 -sa est ... Hecyra ... quinque actibus. Ad. pr. 3, 7 in -endis actibus fabulae. *singulariter*: HOR. carm. 1, 15, 15 cithara carmina -es (PORPH. dispones. *cf. gr.* μελίζειν). *dub.*: SEN. Herc. O. 1079 Orpheus carmina -ens (*sic Bentl. ad Hor. carm. 1, 15, 15*; funderet, fundens *codd.*).

speciatim: sententiam in sententia dicenda (*t. t.; de re v.* ASCON. Mil. p. 38, 22 St. *sqq.* PAVL. FEST. p. 170 ut ... res, quae referantur, -antur). CIC. Mil. 14 -sa sententia est. epist. 1, 2, 1 ut Bibuli sententia -retur. ASCON. Mil. p. 39, 9 (*verba Munati*) Fufium, qui diceret: '-e'. *in alia re*: PLIN. epist. 8, 14, 15 -i sententiam unius, quia res duas comprehendebat. *metaphorice*: SEN. dial. 7, 3, 2 aliquem iubebo sententiam -ere. epist. 21, 9 iubeo illum -ere sententiam et sequor 〈quod〉 probo. *de plurium sententiis -endis*: PLIN. epist. 8, 14, 21. 24. *materiam arte rhetorica* (*v.* divisio *p. 1630, 41*): a *obi. est substantivum*: CIC. Quinct. 35 faciam quod te saepe animadverti facere, Hortensi; totam causae meae dictionem certas in partes -am (div. in Caec. 45 cum accusationis ... membra -ere *Hortensius* coeperit et in digitis suis singulas partes causae constituere. Brut. 302 QVINT. inst. 4, 5, 24). de orat 2, 80 exordiri ... deinde rem narrare ... post autem -ere causam aut proponere (QVINT. inst. 11, 1, 6 ubi -enda erit causa et in partes suas digerenda. FRONTO p. 84, 2 N.). nat. deor. 2, 3 -unt nostri totam istam ... quaestionem in partes quattuor (3, 20 SEN. benef. 6, 12, 1 quaestiunculam). 2, 75 disputationem. CELS. 5, 26, 1^B -am hanc ... curandi partem. SEN. contr. 1, 1, 13 hoc in has quaestiones -sit: an *eqs.* 1, 2, 16 Albucius figura[m] -sit controversiam (4 pr. 9 FORTVN. rhet 2, 4 p. 105, 1 *v. vol. IV p. 787, 41*). SEN. clem. 1, 3, 1 materiam (QVINT. decl. 337 p. 326, 5). QVINT. inst. 4, 2, 82 narrationem. 7, 1, 26 propositione -sa. 11, 2, 27 *locus memoria complectendus* tam numerosus, ut ipse quoque -i debeat. decl. 339 p. 340, 16 mihi in haec -enda videtur ratio istius orationis. FRONTO p. 184, 14 N. coniecturam ... -isse argumentis ac refutasse (IVL. VICT. rhet. 4, 1 p. 386, 32). IVL. VICT. rhet. 4, 1 p. 385 *sq.* statum. *al.* *nota obiecta mutata*: SEN. contr. 10, 1, 14 legunt (lugent *trad.*) argumenta patres et ossa liberorum coniectura -unt. *pass.*: CIC. Cluent. 1 orationem in duas -sam esse partes. SEN. contr. 2, 1, 19 quomodo haec controversia -sa sit. *partes enuntiato interrogativo vel acc. c. inf. exprimuntur*: SEN. contr. 1, 1, 13 *v. l. 28. 32.* 1, 5, 8 reliquam partem controversiae ... in haec -sit, utra puella *eqs.* 2, 1, 10 officii partem ... ita -sit, turpem esse adoptionem *eqs.* 2, 5, 15 sic hanc partem †quaestionem -bat, an *eqs. al.* b *obi. est enuntiatum interrogativum*: SEN. contr. 1, 2, 13 an lege prohibeatur, in haec duo -sit, an *eqs.* 1, 2, 14. 1, 4, 6. c *absol.*: CIC. Brut. 303 *Hortensius*-bat acute. SEN. contr. 1, 2, 16 Arellius sic -sit. *al.* QVINT. inst. 2, 5, 8. 4, 2, 101. 4, 5, 25. 7, 1, 39. 10, 1, 106. 11, 2, 86. CLAVD. DON. Aen. 1. 1 p. 7, 8 G. et proposuit et -sit. *seq. enuntiat. interrog. obliq.*: RHET. Her. 4, 40, 52 illa *divisio* -it per enumerationem aut per expositionem, quibus de rebus ... disputatio futura sit. SEN. contr. 1, 1, 13 QVINT. inst. 7, 2, 56.

4 ***in re grammatica*** et ***rhetorica*** (*praeter usus iam supra [p. 1606, 42 sqq. supra l. 43 sqq.] allatos*):

a *sententias, voces inter se* -ere: CIC. orat. 85 *orator tenuis* continuationem verborum modo relaxet et -at. RVT. LVP. 1, 15 demptis ... articulis sententiae -sae (*an* -se? *v. p. 1611, 32*) pronuntiantur. QVINT. inst. 8, 6, 43 cum idem appositum (ἐπίθετον) si a proprio -seris, per se significat et facit antonomasian. 9, 4, 61 sensus omnis habet suum finem poscitque ... intervallum, quo a sequentis initio -atur. 9, 4, 70 cum est continuatum *enuntiatum* iis quae sequuntur, quamquam natura ipsa -sa sunt. 11, 3, 37 continuum sermonem, qui faciebat 'Italiam Lavinaque', -it.

b *voces in partes, syllabas sim.*: α *voces in partes*: QVINT. inst. 6, 3, 55 -sis coniunctisve verbis. 7, 9, 4 alia integro verbo significatio est, alia -so, ut 'in|genua' et 'arma|mentum' et 'Cor|vinum'. 8, 6, 33 -ere 'septentriones' (*opp.* iungere. *cf.* 8, 6, 66). 10, 1, 29. CAPER gramm. VII 96, 1 'quicquid' ... per c litteram scribendum, quoniam d -it in duas voces. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 94 p. 398, 3 'circum|spectemus': una pars orationis est -sa in duos versus. PHILARG. Verg. ecl. 1, 67 'en|umquam' Vergilius ... -it interposito verbo. β *voces in syllabas, litteras inter syllabas sim.*: QVINT. inst. 1, 7, 9 in -endis verbis (CAPER gramm. VII 96, 9 pronomina [-en *trad.*] 'nostrum' ac 'vestrum' si 〈in〉 scriptura -enda si〈n〉t [*de explementis cf.* BEDA gramm. VII 263, 22. 268, 20. 25]. TER. MAVR. 925 Nestoris si forte nomen -endum incurrerit. *al.*). TER. MAVR. 539 omnibus vocalibus (*c.* nexa *coniung. esse monet Plasbg.*) nexa semper haec (*littera* u) necessest syllabam nec -at (*i. una syllaba fiat*) et sonum mutet priorem. CHAR. gramm. I 13, 23 si duae consonantes in duas syllabas fuerint -sae (CASSIOD. gramm. VII 157, 3 *ps* -i non possunt. *ibid.* l. 6). 279, 4 diaeresis est cum una syllaba in duas -itur (DIOM. gramm. I 442, 11 discissio syllabae unius in duas -sae. PRISC. gramm. II 39, 21 *Aeoli* -entes dipthongum κόϊλον pro κοῖλον dicunt [*cf. ibid.* III 467, 19]. 68, 2 in 'eis' -sas ... faciunt feminina ut ... 'Peleis'. 127, 1 una longa in duas breves saepe solet temporibus -i ... 'fieri' pro 'firi' [*cf.* III 112, 14]. CASSIOD. gramm. VII 200, 10 vocalis vocali inlata seu -sa seu in dipthongo copulata. *cf.* SCAVR. Rufin. gramm. VI 561, 3 'iam' -sit *Plautus* in duas syllabas).

c *in re metrica* -ere *versus in cola, metra sim., metra inter se, in partes sim.*: BASS. gramm. VI 258, 21 *phalaecius* ex heroo sic -itur (MAR. VICTORIN. gramm. VI 101, 19 si proceleusmaticum in anapaesticum metrum -endo sic percutias. 147, 21 *proceleumaticum* per coniunctionem syllabarum ac temporum ... informare ac -ere). TER. MAVR. 552 tempus ... consonantes -unt unum duae *inter se* (1348 temporum momenta *arsis et thesis* ... lege certa -unt. 1566 sex aequa pedes tempora -ant). 1388 cum trochaeum -es (MART. CAP. 9, 975 simplices ... pedes ... qui temporibus -untur. RVFIN. gramm. VI 562, 15 si sequentem longam syllabam *iambi* in duas breves -as. ISID. orig. 1, 17, 27 *pedes* quos epitrita partitione -imus. GRAMM. VI 644, 21 amphibrachys ... in uno et tribus *temporibus* -itur. *ibid.* l. 27 *divisio disyllabi* in aequis temporibus -itur). TER. MAVR. 1682 hanc ἑφθημιμερίν ... vocarunt, quia tres pedes et una *syllaba* septem *semipedes* -unt (DIOM. gramm. I 496, 2 in tertia ... regione *heroici* melius spondius penthemimeres quam dactylus -it. 497, 13. MAR. VICTORIN. gramm. VI 65, 13). DIOM. gramm. I 496, 8 pedes singulos ita esse scansionis lege -sos, ut eorum nullus partem orationis incluserit (MAR. VICTORIN. gramm. VI 214, 25 ut nusquam finito sensu -sa inter se verba ponantur). MAR. VICTORIN. gramm. VI 214, 24 *sqq. versus* -sus (*cf.* 151, 1 *sqq.* BEDA gramm. VII 245, 18 *sqq.* scansio -sa). PRISC. gramm. III 459, 5 *versus* (*Verg. Aen. 1, 1*) -itur in caesuras per cola quidem in novem, per commata vero in duas ... per pedes in quinque. 474, 20 -e singulos pedes (*syn.* tracta).

d *voces in interpretatione*: GELL. 17, 7, 8 (*verba Nigidii*) si -as separesque duo verba haec 'subruptum' et 'erit' (*opp.* si ... copulate permixteque dictum intelligas). SERV. Aen. 2, 121 sunt qui ita -ant 'cui fata parent' vitam, 'quem poscat Apollo' ut moriatur. 4, 548 Vrbanus hoc -it, licet alii iungant.

e *figura quadam res* -ere: QVINT. inst. 9, 3, 35 illud repetendi genus, quod simul proposita iterat et -it (*sc. regressio. cf.* PRISC. gramm. III 125, 17 sin ad ea, quae -untur, singulariter verba consequentur, genetivum oportebit praeponi pluralem -endum, ut 'aquilarum altera' *eqs.* 126, 9). PORPH. Hor. carm. 2, 15, 18 *schemate, quod* ἓν διὰ δυοῖν *dicimus*, unum in duo sensus -sit (SERV. Aen. 1, 61 est figura, ut una res in duas -atur metri causa interposita coniunctione).

structurae notabiliores: *numerus partium exprimitur*: in duas, binas partes *sim. passim.* in duo, tria, in haec, multa *sim. inde a* SEN. contr. (in hoc: QVINT. decl. 330 p. 297, 13). in tribus: BOETH. herm. sec. 2, 6 p. 123, 29. *sim. al.* bifariam, bipertito *sim. passim.* dupliciter: QVINT. inst. 3, 3, 7. 3, 6, 23. multipliciter: BOETH. diff. top. 3 p. 1201^B. numerose: PLIN. nat. 23, 61. 25, 167. *non inveni* bis, ter *sim.* (COLVM. 8, 4, 3 *aliter*) *nisi* EVSTATH. Bas. hex. 6, 5 p. 927^A duodecies. *res -itur* in partes, partibus *sim. passim.* in partibus, per partes *inde ab* ECCL. *passim.* *compendi factum esse videtur* in partes *his locis*: LIV. 36, 2, 11 provinciam ita -ere, ut una (*sc. pars. an* provincia?) ab Agrigento ad Pachynum esset, altera *eqs.* VITR. 1, 3, 1 aedificatio ... -sa est bipertito, e quibus una ..., altera *eqs. cf.* HYG. astr. 1, 8 p. 27, 11 (= ISID. nat. 48, 2 p. 79, 5) regio ... terrae ... -itur trifariam (videtur trifarie esse -sa ISID.), e quibus una pars ..., altera *eqs.*

syn. et coni.: dido, diduco, dimitto, dirumpo, discerno, dispertior, dispono, distraho, distinguo (CIC. Pis. 69), distribuo, erogo (COD. Theod. 1, 5, 5), findo, partior (CIC. orat. 117 fin. 1, 22 Tusc. 1, 40. *al. aliis locis opponitur; v. p. 1593, 37. 1629, 56. 58. 1630, 44*), perrumpo, perseco, scindo (*opp.* HIL. in Matth. 33, 4), secerno (HOR. sat. 1, 3, 114), seco, seiungo, separo.

[Bauer]

part. perf. pass. ×**dīvīsus,** -a, -um. *compar.*: LVCR. 4, 91 VEREC. in cant. 9, 25. *pro subst.*: MART. CAP. 9, 931 τρίτη διεζευγμένων id est tertia -arum. 9, 944 sonus ... -arum ideo hoc nomen accepit, quia uno et dimidio tono a mediae fine divellitur. *cf.* 9, 961. 964 BOETH. mus. 4, 3 p. 311. *t. t.* IᴄᴛOrum: PAVL. dig. 45, 1, 85 pr. -um (*syn.* pro parte, *opp.* totum, solidum). *speciatim*: pro -o (*opp.* pro indiviso), pro parte -a: QVINT. MVCIVS Paul. dig. 50, 16, 25, 1 partis appellatione rem pro indiviso significari; nam quod pro -o nostrum sit, id non partem, sed totum esse. PAPIN. dig. 7, 1, 5 pro parte indivisa vel -a. VLP. dig. 8, 4, 6, 1 plane si divisit fundum regionibus et sic partem tradidit pro -o. 27, 9, 5, 16 pro -o communia (*opp.* pro indiviso communia). *iuncturae verbales notabiliores*: *nom.* -us: fio: LVCR. 3, 264. maneo (*i. q.* 'sum'): MANIL. 2, 278. 397. 4, 807. *acc.* -um: dilato: COLVM. 12, 15, 5. do: CYPR. GALL. deut. 192. duco: MANIL. 3, 511. 4, 314. habeo (*v. Thielmann, Arch. 2, 405. 520*): VARRO frg. Non. p. 214, 27 CIC. Tusc, 1, 40 LIV. 4, 56, 6. 31, 21, 7. 32, 18, 5 QVINT. decl. 267 p. 90, 13 *al.* seco: SEN. Thy. 7, 60. separo: FIRM. err. 2, 6. teneo: MANIL. 3, 620 (*cf. p. 1599, 27*). *syn. et coni.*: alius: HIL. (*p. 1607, 63*). discors: TAC. ann. 2, 43. dispar: POMPON. Atell. 136 apportas nuntium nobis disparem, -um. dissonus: HIER. epist. 18ᴬ, 7, 4 (? diversum *plerique codd. cf.* CYPR. GALL. num. 664). diversus: TERT. anim. 27. externus: MAR. VICTORIN. ad Iust. 5 p. 1002ᴮ. separatim ac -i: LIV. 25, 38, 21. varius: FRONTO p. 152, 8 N. *opp.*: continuus: QVINT. inst. 2, 13, 5. 9, 4, 70 (*v. p. 1610, 1*). MART. CAP. 9, 937 (*syn.* distans: VITR. 5, 4; διαστηματική cum intervallo suspensa: BOETH. mus. 1, 12 p. 199, 4). CHALC. comm. 275 (*syn.* dividuus). AMBR. Cain et Ab. 2, 6, 19 (*sacrificia* nova novorum ... aut frixa aut -a aut continua, *cf.* LXX lev. 2, 14 νέα, πεφρυγμένα, χίδρα, ἐρικτά). diversus: SEN. epist. 120, 1. simplex: QVINT. inst. 4, 5, 26 *al.* *n.* **dīvīsum** *pro adv.*: ORIBAS. syn. 8, 17 dabis ... coclearia duo in mulsa, sed -um et non de semel (μεμερισμένως. per partes *altera versio*).

adv. **dīvīsē** (PRISC. gramm. III 87, 14): GELL. 1, 22, 16 '*super esse*' -e pronuntiandum est (TERT. carn. 13 [*dub.*: RVT. LVP. 1, 15 *v. p. 1609, 80*]. *cf.* GELL. 6, 2, 12 versus separatim atque -e legendus. DON. Ter. Ad. 608 utrum 'te ipsum' una pars orationis an -e accipiendum. SERV. georg. 3, 56 '*maculis et albo*' -e pro 'albis maculis'. BOETH. herm. sec. 2, 5 p. 103, 3 si *definitio* continue proferatur et non -e. IVNIL. 1, 18 licet *pater* -e spiritus dici possit et sanctus [*opp.* coniunctive]). PS. ASCON. Verr. p. 253, 8 St. qui certam habet partem *ut particeps*, non -e agit ut socius. GLOSS. V 567, 37 divendita -e vendita. *syn. et coni.*: definite: BOETH. herm. pr. 1, 9 p. 126, 7. separatim *v. l. 34*. *opp.*: coniunctive *v. l. 38*. continue *v. l. 37*. distincte: TERT. adv. Prax. 11 p. 243, 1.

part. praes. **dīvidēns,** -entis *m.* (*sc. numerus?*): CASSIOD. art. 6 p. 1216ᴬ -em ... sumere. *de proportione* $(a - b) : b = (c - d) : d$ *ex proportione* $a : b = c : d$ *formata* (*cf. Euclid. elem.* 5 *def.* 15 διαίρεσις λόγου). *opp.*: componens.

gerund. **dīvidendus,** -ī *m.* (*sc. numerus*). PS. BOETH. geom. p. 400, 14 *sqq.*

deriv.: ? dividia, ? dividius, dividus, dividuus, divisibilis, divisim, divisio, divisivus, divisor, divisura, divisus *subst.* *compos.*: perdivido, subdivido. *a part.* divisus: indivisus.

dīviduitās, -ātis *f. a* dividuus. *i. q. divisio.* GAIVS dig. 35, 2, 80, 1 legata, quae -em non recipiunt.

dīvidus, -a, um [*a* dividere, *cf.* dividuus. *Th.*]. *cf. Lachm. ad Lucr. 5, 679 p. 306.* *de notione*: NON. p. 95, 24 -os id est separatos. *legitur* ACC. trag. 117 nos ... ut seorsum -os leto offeres. 587 (? *v. p. 1592, 84*). GELL. 2, 12, 4 si boni omnes ... ad alterutram partem -i se adiunxerint. [*loc. dub.*: ACC. trag. 495 *v. p. 1102, 82* VARRO Men. 58.]

dīviduus, -a, -um [*a* dividere. *Th.*]. GLOSS. dividendus. divisus. αὐθαίρετος(?). διαμεμερισμένος. ἐνδιαίρετος. ἐνδιανέμητος. εὐμέριστος. -um quod dividi potest. διαιρέσιμον. εὐμέριστον. -a ἐπαχθῆ (? *v. p. 1592, 69*). SCHOL. Lucan. 8, 465 -us qui dividatur. DON. Ter. Ad. 241 (*item* SCHOL. Stat. Theb. 7, 645) -um a divisione, dimidium a dimensione dicimus (*cf. p. 1612, 63*). SCHOL. Stat. Theb. 7, 645 -um in duas partes divisum. *legitur inde a* PLAVT. Rud. 1408. [*loc. dub.*: GERM. 472 (dividit *codd. praeter* divisi *B*ᵃ *man. 2*; -i *edd.*). CHALC. comm. 286 p. 316, 3 *v. p. 1612, 44*. PS. CYPR. mont. 3 p. 106, 16 significans ex unitate populi -as (dividi duas *al.*) partes.] *cf.* dividius.

1 *i. q. divisus (de pluribus rebus inter se vel de singulis in partes divisis), saepe i. q. dimidiatus, anceps, duplex sim.*: **a** *res corporales*: PLAVT. Rud. 1408 -om talentum faciam (TER. Ad. 241 potius quam venias in periclum ..., servesne an perdas totum, -om face. *paulo aliter*: APVL. apol. 91 uti ... -a pars dotis posteriori filio, reliqua prioribus cederet). OV. am. 1, 5, 10 comā (*cf.* divido *p. 1596, 74*; *aliter* STAT. Theb. 8, 489 *ictu* funduntur utroque tempora -ique cadunt in bracchia crines). ars 2, 488 *equae* -os *a se* amne sequuntur equos (*de hominibus* SIL. 14, 19 -os coniungi. CYPR. GALL. gen. 472). fast. 1, 292 -a *insulam* premit amnis aqua (PRISC. perihег. 1000 -a *Indi* Patalene cingitur unda. *cf.* LVCAN. 8, 465 Nili [RVT. NAM. 1, 180 Tyberis]. SIL. 14, 234 *Himera* -as se scindit in oras [ALC. AVIT. carm. 1, 282 -um ... *Nili* finem]. SIDON. epist. 1, 5, 5 *Padus* -a fluenta partitur. PRISC. perihег. 307 -i currunt Riphaeis montibus ambo *fluvii*. CYPR. GALL. deut. 30 aequore -o, bifida dum pendet in unda [iud. 104 mare. EVCHER. laud. her. 18 Iordanem -um interrupto amne transivit]). PLIN. nat. 2, 80 in quadrato solis *luna* -a est (2, 215 *bis*. APVL. Socr. 1, 117 seu corniculata seu -a seu protumida seu plena sit. SERV. auct. Aen. 2, 255 *luna* tunc erat -o orbis modo). nat. 2, 170 maria circumfusa ... -o globo (SOL. 23, 3 *Hispania* -a est provinciis tribus. HEGES. 4, 27 l. 10 -um ... septentrionalis plagae [*i. quod sept. plaga divisa est*] eidem [*sc. Aegypto*] munimentum *sc. est*. *cf.* SOL. 11, 24 Euboea ... aestu -a est a Boeotiae continente). nat. 5, 15 -a ferarum viscera (CYPR. GALL. exod. 877. *cf.* STAT. Theb. 7, 645 -um ... truncum [SCHOL. in duas partes divisum]. PAVL. NOL. carm. 27, 101 -is ... linguis *spiritus sancti*. SIDON. carm. 6, 8 *Minervam* fudit ... armatus partus vertice -o). 16, 122 *arbores quaedam* -ae nec ramosae, ut sabuci (*opp.* individuae, ramosae. *cf.* 16, 125). HIL. trin. 9, 69 intellege unitatem *dei*, dum non -a natura est (PRVD. ham. 7 deum. *cf.* HIL. trin. 10, 22 *Christus* non potest in his sacramentorum diversitatibus ita ab se -us esse, ne Christus sit). CLAVD. 1, 102 -is clarescunt nubila sulcis (PAVL. PETRIC. Mart. 5, 568 -ae excusso scinduntur lumine nubes). CYPR. GALL. gen. 1030 -is (*i. binis*) ... degere castris. 1398 -as ... dapes viritim exponere gandens porrigit *fratribus*. SIDON. carm. 7, 294 -a ancipitem carpserunt vulnera vitam. **b** *res incorporales*: HOR. epist. 1, 17, 49 -o findetur munere quadra. MANIL. 3, 466 tempus. SEN. epist. 121, 22 -i laboris obeundi concordia. COLVM. 12 praef. 8 nihil conspiciebatur in domo -um (*syn.* proprium ... iuris sui). GAIVS inst. 4, 56 quae exceptio appellatur litis -ae (4, 122 *bis*). PS. APVL. herm. p. 268 pugna (*opp.* perfecta et integra). AMBR. exc. Sat. 1, 78 ius (*opp.* communia). fug. saec. 4, 21 -a quadam inundatione, corporis huius et saeculi. PAVL. NOL. epist. 31, 6 p. 274, 13 *ut crux* quasi intacta permaneat cotidie -a sumentibus et semper tota venerantibus. AVG. c. Iul. op. imperf. 4, 90 p. 1391 tu hoc (*i. hanc sententiam*) ... fecisti -um (5, 14 p. 1443 quasi ego ... apostoli sententiam ... -am fecerim). *speciatim*: *animus sim.*: *singulorum*: OV. am. 2, 10, 10 -um *me* ... tenent alter et alter amor. ALC. AVIT. carm. 2, 224 anceps -i cordis ... finctus. *plurium*: VAL. MAX. 4, 4, 2 seditione -ă civitas. 5, 3 ext. 3 discordes foci tui (*Athenarum*) pagisque -a tuguria. *de rebus metaphorice*: VAL. MAX. 9, 5 ext. 3 adeo felicitatis et moderationis -um contubernium est. *t. t. gramm.*: DIOM. gramm. I 335, 31 praeteritum perfectum -um est; ex eo enim scinditur *eqs.* PRISC. gramm. II 61, 23 *nomen* (*opp.* collectivum. 182, 19 'uter' ... -am vim habet. *cf.* POMP. gramm. V 158, 11 'plebs' licet sit numeri singularis, potest tamen esse -a. *cf.* dividius). III 125, 14 in ... constructione -orum (*v.* divido *p. 1610, 58*). *de rebus, quae mente et ratione dinoscuntur, i. q. diversus, dissimilis, varius*: PLIN. nat. 37, 91 sarda ... huic gemmae (*sardonychi*) -a, ex eodem et ipsa nomine (*sic dat. accedit*: CHALC. comm. 286 videtur [in]dividua [*corr. Wrobel ex Aristot. ausc. nat. 1, 9*] esse silva carentiae [*pro genet. accipit Wrobel, fort. recte*]. AVSON. 348, 13 -um Betae monosyllabum Italicum B). CHALC. comm. 105 partes *temporis* ratione ac supputatione -ae. AMBR. Noe 12, 40 iniquitas ... velut -a parit, nunc odio inflexa, nunc quaestu. 23, 84 -i ... fructus ... necessarii et voluptarii. in psalm. 118 serm. 8, 31, 1 -us sensus *est* (*cf.* 8, 32, 1 hic ergo sensus unus est, alius autem ita:). CYPR. GALL. gen. 984 colores.

2 *i. q. divisibilis* (*t. t. philos.*): CIC. nat. deor. 3, 29 mortale ... omne animal et dissolubile et -um sit necesse est. Tim. 21 ex ea *materia*, quae ex corporibus -a gignitur (τῆς ... περὶ τὰ σώματα γιγνομένης μεριστῆς). *ibid.* quod -um esset in corpore (τοῦ κατὰ τὰ σώματα μεριστοῦ. *cf.* CHALC. comm. 27 per corpora). LACT. ira 10, 8 *atoma* (*syn.* secabilia). CHALC. transl. p. 35ᴬ comm. 27. 28. 29. 30. 53 102. 214. 223. 228. 275. 286. 292. AVG. c. epist. fund. 16 p. 213, 24 per ... spatia locorum distanti et -a vel potius ... sectili mole *corporis*. CLAVD. MAM. anim. 1, 17 p. 63, 10 aerem (*syn.* secabilem).

3 *singulariter*: CYPR. GALL. gen. 402 -us ... locus (*i. locus divisionis*). ENNOD. epist. 3, 3, 2 p. 72, 19 quid exigendum ab illo sit, cuius -um (*i. dimidium v. p. 1611, 65*) salutis (*sc. fratrem*; *cf. antea* maior animae ... portio) busta clauserunt.

neutr. sing. pro subst. **dīviduum,** -ī *v. l. 7. 63.*

iuncturae verbales notabiliores: -um facio (DON. Ter. Ad. 241 -om face: hoc est 'divide', figura μακρολογία): PLAVT. Rud. 1408 TER. Ad. 241 CYPR. GALL. gen. 472 AVG. c. Iul. op. imperf. 4, 90. 5, 14. partior: SIDON. epist. 1, 5, 5. scindo: PAVL. PETRIC. Mart. 5, 568. teneo: OV. am. 2, 10, 10.

adv. **dīviduē.** GLOSS. διαμεμερισμένως.

deriv.: dividuitas. *compos.*: individuus. *Bauer.*

dīvigena, -us *a* divus *et* gignere. GLOSS. -a θειογενής. *inter exempla syllabae* 'vi' *longae*: MARTYR. gramm. VII 183, 10 si in compositis nominibus vel in antepaenultima sede 'vi' longa inciderit syllaba ... ut invitus, -us (*item* CASSIOD. *ibid.*). *D.*

dīvīnāculum, -ī *n.* [*a* divinare, *cf.* oraculum. *Th.*]. GLOSS. -a sortes. *i. q.* μαντεῖον: ITALA num. 22, 7 (cod. Lugd. Rufin. Orig. in num. 13, 6 Ps. Aug. serm. 33, 2) -a in manibus eorum (μαντεῖα, AVG. quaest. hept. 4, 47 divinationes ['obscure ... dictum est']. VVLG. divinationis pretium). *fuse explicat* RVFIN. *l. c.* [*francog. vet.* devinail. *M.-L.*]

dīvīnālis, -e *adi. a* divinus. *i. q. praesagiens*: DAMIG. lapid. 18 per sensum -em *divinantibus*. *i. q. divinus*: ISID. orig. 2, 14, 13

[Gudeman]

-is dicitur *tertium genus philosophiae* quando . . . ineffabilem naturam dei . . . ex aliqua parte profundissima qualitate disserimus.

ˣ**dīvīnātio**, -ōnis *f. a* divinare. *de sensu*: Cic. div. 1, 1 quam *-em* Graeci μαντικήν appellant, id est praesensionem et scientiam rerum futurarum (nat. deor. 1, 55 leg. 2, 32). 1, 9 quae *-o* est earum rerum quae fortuitae putantur, praedictio atque praesensio (2, 13 -em esse earum rerum praedictionem et praesensionem quae essent fortuitae. 2, 14 fortuitarum rerum praesensio, quam -em vocas. *ibid.* talium . . . rerum, quae in fortuna positae sunt, praesensio -o est. 2, 19). 2, 130 *Chrysippus* -em definit his verbis: vim cognoscentem et videntem et explicantem signa quae a dis hominibus portendantur. Fronto p. 8, 15 N. vatum impetus -o nuncupatur. Diff. ed. Beck p. 51, 20 divinitas ad potentiam numinis refertur, -o futurorum praescios facit (= Diff. gramm. suppl. 284, 9 Isid. diff. app. 192). Gloss. -o μαντεία. praesagium. quod ante nuntiat. Qvint. inst. 7, 4, 33 de accusatore constituendo, quae iudicia -es vocantur. Gell. 2, 4 (*in lemmate*) quam ob causam Gavius Bassus genus quoddam iudicii -em appellari scripserit et quam alii causam esse eiusdem vocabuli dixerint. *definitur*: 2, 4, 1. 3. *de significatione et origine huius technici usus fuse agit etiam*: Ps. Ascon. div. in Caec. p. 186, 4*sqq.* St. Fortvn. rhet. 1, 21 p. 97 quae est -o? cum de idoneo accusatore quaestio est, id est cum duo vel plures accusationem sibi vindicant. *vox legitur inde a* Cic. *et fortasse* Varrone *per totam latinitatem, sed frequentatur prae Cicerone (117^ies^, praecipue in div.) apud neminem, deest poetis.*

I *angustiore sensu et technice*: **1** *i. q. ars, scientia divinandi, disciplina augurandi, potestas vaticinandi, augurium, praesagium, praeconium, vaticinatio (cf. definitiones supra l. 3sqq.), persaepe absolute, velut in titulo operis Ciceronis*: **a** *pendet ab substantivis*: Varro frg. Serv. auct. Aen. 3, 359 (*sed dubium an vox ipsa ex Varrone sit sumpta*) Varro autem quattuor genera -um dicit: terram, aërem, aquam, ignem (Cic. div. 1, 5. 10 *saepe.* Petron. 117, 1 genus . . . -is sibi non displicere. Avg. civ. 7, 35 *al.*). Cic. nat. deor. 2, 166 ars (Plin. nat. 25, 47). div. 1, 71 officium et munus. 1, 78 -um coniecturae. 1, 85 ratio (1, 90 fat. 11). 1, 93 -um opportunitates. 2, 19 definitio. 2, 46 causa. 2, 61 auctor. 2, 75 opinio. Plin. nat. 37, 160 argumenta. Apvl. met. 2, 12 experimenta. 2, 13 (14) merces. Vvlg. lev. 20, 27 spiritus. Avg. civ. 3, 20 caligo. Oros. hist. 5, 15, 14 heres (*sc. Apollo*).

b *seq. genetivus (plerumque subiect.)*: Cic. div. 1, 4 furoris. 2, 21 Stoicorum. 2, 74 augurum (Avg. civ. 8, 16). 2, 77 avium. 2, 148 somniorum (Avg. civ. 8, 16 p. 345 D.). Plin. nat. 37, 155 futurorum. Tert. anim. 24 animae. 28 satis probans (*Gel.*, probatus *codd.*) divinitatem operis ex -e vocis (*nota lusum verborum et cf. p. 1614, 32*). Lact. inst. 4, 26, 2 prophetarum (7, 13, 12 *al.*). Ambr. Abr. 2, 8, 49 magorum. Vvlg. Sirach 34, 5 erroris. Rvfin. Greg. Naz. orat. 3, 5, 1 Castalii poculi. Avg. civ. 8, 16 p. 345 D. augurum, haruspicum, vatum atque somniorum. Exc. barb. lat. p. 238, 10 mortuorum (*i.* νεκρομαντεία).

c *seq. pro genet.* 'per' *vel adiect.*: Damig. lapid. 5 -o per aquam. 6 aquaria. 29 aquatilis.

d *cum verbis*: *α subi.*: Cic. div. 2, 20 adiuvat . . . prodest. Itala num. 22, 7 (Aug. quaest. hept. 4, 47) -es in manibus eorum *sunt* (μαντεῖα ἐν ταῖς χερσίν, Vvlg. habentes -is pretium in manibus. *fuse de sensu dubio agit Aug. l. c.*). Avg. civ. 18, 54 promittit. *nota metonymiam, ut videtur, i. q. oraculum*: Vvlg. prov. 16, 10 -o (est) in labiis regis, in iudicio non errabit os suum (*gr.* μαντεῖον). *β obiect.* (*per litteras digesta*): accipere: Cic. div. 1, 86 a patribus. Apvl. apol. 42. Serv. auct. Aen. 3, 183 *Cassandra* -em (*i. facultatem -is*) ab Apolline acceperat. adhibere: Cic. div. 2, 9. audire: Cic. div. 1, 86 Coll. Mos. 15, 1. auferre: Avg. civ. 5, 9. cernere: Cic. div. 1, 86. confirmare: Cic. div. 1, 71. contemnere: Avg. civ. 10, 32. dare: Tert. anim. 22 Rvfin. Orig. in num. 16, 7. discernere: Avg. quaest. hept. 5, 29 discernuntur -es . . . a praedictionibus vel annuntiationibus prophetarum. disicere (deicere): Itala Is. 44, 25 (Tert. adv. Marc. 4, 25 p. 504 adv. Prax. 19) ex corde (μαντείας, Vvlg. hariolos in furorem vertens). divinare: Itala deut. 18, 10 (Lugd.) divinans -em (μαντευόμενος μαντείαν, Vvlg. ariolos sciscitari. Ezech. 13, 23 -es non divinabitis). efficere: Cic. div. 1, 127. explodere: Cic. div. 2, 148. facere: Vvlg. Ezech. 21, 22. fraudulare: Vvlg. Ier. 14, 14. gubernare: Apvl. apol. 43. habere: Cic. Tusc. 1, 73. impertire: Cic. div. 2, 40. legere: Cic. div. 1, 86. memorare: Mart. Cap. 7, 733. observare: Conc. Aurel. a. 511 p. 9, 1. polliceri: Vlp. dig. 47, 19, 15, 13. praeficere: Cic. div. 2, 12 *materiae.* probare: Cic. ac. 2, 126 div. 1, 5. 32 Tert. anim. 24. 28 Firm. err. 1, 1. Hier. in Is. 46, 8/11 -e probem -em. promittere: Plin. nat. 30, 19. prophetare: Vvlg. Ier. 14, 14. quaerere: Vvlg. Ezech. 21, 21. recipere: Sen. nat. 2, 32, 4. repudiare: Ambr. Abr. 2, 8, 49. tollere: Cic. div. 1, 5. 2, 41. 42. tribuere: Cic. div. 1, 10 *generi humano.* *γ cum variis structuris*: (I) *cum genet.*: Avson. 464, 2 expertus -is. (II) *c. dat.*: inservire: Vvlg. IV reg. 17, 17 -bus inserviebant et auguriis. (III) *cum ablat.*: indigere -e: Apvl. Socr. 18, 161. uti: Cic. fat. 11. (IV) *cum praepos.*: abducere ab: Cic. div. 2, 13. abstinere ab: Pavl. sent. 5, 21, 4. differre ab: Cic. fin. 2, 113. ducere a: Cic. fat. 33 div. 2, 27. accedere ad: Cic. div. 1, 34. dicere de: Cic. div. 1, 37. 131. disputare de: Cic. div. 1, 22. disserere de: Cic. div. 2, 8. iudicare de: Cic. div. 1, 7.

e *epitheta*: ambigua: Vvlg. Ezech. 12, 24. aquaria, aquatilis: *v. p. 1613, 50.* complexibilis: Chalc. comm. 168. ficta: Avg. civ. 18, 54. illicita: Vlp. dig. 47, 10, 15, 13. incerta: Zacch. 1, 29. ludicra: Rvfin. Greg. Naz. orat. 3, 5, 1. mendax: Vvlg. Ezech. 13, 7. mentita: Lact. epit. 23 (28), 7. naturalis: Cic. div. 1, 37. 110. 127. 2, 70. opinabilis: Cic. div. 1, 24. prophetica: Tert. adv. Marc. 3, 5 p. 382. sancta: Boeth. c. Eut. 5. vera: Cic. div. 1, 5 Chalc. comm. 168 Avg. civ. 18, 54 *al.*

f *iuxta posita*: augurium: Vvlg. num. 23, 23 IV reg. 17, 17 Sirach 34, 5 Conc. Aurel. a. 511 p. 9, 1 *al.* auspicia: Rvfin. Greg. Naz. orat. 9, 10, 3 rerum efficiendarum eventus. Plin. nat. 30, 19. praedictio: Avg. civ. 10, 32. praesagium: Apvl. apol. 42. ratio: Lact. inst. 7, 13, 12. sortes: Ps. Apvl. Ascl. 38 Conc. Aurel. a. 511 p. 9, 1. visiones: Avg. gen. ad litt. 12, 18 p. 406, 8.

2 *t. t.* Ictorum *de accusatore constituendo, v. p. 1613, 16sqq.*: Cic. -o in Caec. (*titulus primae in Verrem orationis*). ad Q. fr. 3, 2, 1 -o in Gabinium futura. Cael. Cic. epist. 8, 8, 3 de -e Appius . . . contendere ausus non est. Qvint. inst. 3, 10, 3 quae -es fiunt de accusatore constituendo. 5, 7, 35 circa partes -is. Ascon. Mil. p. 35, 25 St. -o de ambitu accusatorum facta est.

II *latiore sensu i. q. coniectura, suspicio, praesensio (nonnulla aequo iure ad I referri possunt)*: Cic. inv. 2, 152 coniecturam -em esse (Tull. 55 haec est illornm . . . coniectura et quasi -o. Don. Ter. Andr. 387. Cod. Iust. 4, 38, 15, 2 nulla coniectura, immo magis -e in posterum servanda). S. Rosc. 96 ut nihil -e opus est. Cluent. 97. 131. epist. 3, 13, 2 nescio qua permotus animi -e. 6, 4, 4 etsi casu, non -e mea factnm est. 6, 6, 3 ne nos quidem nostra -o fallet. 6, 6, 7 quoniam . . . ego quoque augur . . . ex meis superioribus praedictis constitui apud te auctoritatem augurii et -is meae, debebit habere fidem nostra praedictio (*ludit cum sensu technico v. p. 1613, 44*). ad Q. fr. 3, 2, 1. Nep. Att. 9, 1 in quo si tantum eum (*Atticum*) prudentem dicam, minus quam debeam praedicem, cum ille potius divinus (*i. divinandi peritus*) fuerit, si -o appellanda est perpetua naturalis bonitas, quae nullis casibus agitatur neque minuitur (*et hoc et sequens exemplum ad I referri potest*). 16, 4 sic omnia . . . perscripta sunt, ut nihil in eis (*sc. epistulis Ciceronis*) non appareat et facile existimari possit, prudentiam (*i. providentiam*) quodam modo esse -em. Liv. 25, 35, 3 tacita -o qualis iam praesagientibus animis imminentis mali esse solet. 26, 20, 5 -o quaedam futuri. Sen. contr. exc. 6, 6 fortuita -o. Cvrt. 3, 3, 2 -o animi praesagientis. Plin. nat. 2, 246 quae coniectura -is est. 8, 15 -em quandam iustitiae (*de elephanto*). Qvint. decl. 252 p. 31, 13 nullam tantam esse prudentiam (*i. providentiam*), nullam immo tam certam -em, ut omnia . . . providentia caventium videret (*nescio an huc pertineat* Avg. c. Faust. 14, 1 si ei prudentia inesset ulla, non dicam -o). 289 p. 158, 1. 301 p. 189, 3 nulla ratione, nulla -e provideri potuerunt. Plin. epist. 2, 14, 8 facilis -o. Apvl. apol. 43 an ipse animus . . . ad -em suam redigatur (*syn.* naturam suam, quae est . . . divina). met. 5, 25 si recte coniecto, quod . . . prudentes viri -em autumant. 9, 9. 11, 29 *me* instruxit nocturna -e clemens imago. Socr. 17 p. 157 non consilio, sed praesagio indigebat, ut ubi dubitatione claudicaret, ibi -e consisteret. Lampr. Alex. 14, 6 -o mentis frequentissima. Vopisc. Aurelian. 4, 3. Hier. in Is. 2, 20 quasi si de aliquo dicamus, non est divinus, sed -o. Avg. gen. ad litt. 12, 13 p. 397, 4 animam humanam habere vim qnandam -is in se ipsa.

dīvīnātor, -ōris *m. a* divinare. *i. q. hariolus, vates, qui praedicit* (Gloss. -r μάντις): Op. imperf. in Matth. 30 p. 788 qui futura dicere aestimantur non statim -es putantur, sed tum quando ea, quae dicta sunt, fuerint consummata. Avg. civ. 3, 2 p. 99 D. Apollinem . . . -em (7, 16 p. 293 Mart. Cap. 5, 435). Petr. Chrys. serm. 27 p. 276^c^ Balaam -r (Op. imperf. in Matth. 2 p. 637). *inde f.* **dīvīnātrīx**, -īcis: Tert. anim. 22 animam dominatricem, -em. 46 p. 377 praesidia -um artium et disciplinarum (*adiect. vice*). Schol. Hor. carm. 3, 17, 12 -x pluviae (*sc. cornix*). Mart. Cap. 1, 7 -e eadem coniecturalique virga (*adiect. vice*).

dīvīnē *v.* divinus.

ˣ**dīvīnitās**, -ātis *f. a* divinus. Lact. inst. 1, 11, 10 deus unde ipsa -s nominatur, ut ab homine humanitas. ira 1, 4 hoc differt ab humanitate -s, quod humanitatis est ignoratio, -is scientia. *de differentia inter* -em *et* divinationem *v. locos p. 1613, 13sqq. laudatos.* Hier. tract. in psalm. I 132 p. 247, 3 *caput* -s dicitur, hoc est deitas. Avg. civ. 7, 1 p. 273 D. hanc -em vel, ut sic dixerim, deitatem, nam et hoc verbo uti iam nostros non piget, ut de Graeco expressius transferant id quod illi θεότητα appellant. Gloss. -s θειότης. θεότης. deitas. ex -e divinatus. *legitur inde ab* Cic. (*12^ies^ in phil. et 4^ies^ in rhet., sed usu translato*), *frequentant* Ps. Apvl. Ascl. (*29^ies^, deest* Apvl.) Tert. (*130^ies^*) Avg. civ. (*51^ies^*). *vox est admodum rara apud scriptores non christianos, deest omnino poetis et veteri testamento. pluralis* Vitr. 9, 1, 12 Tert. adv. Marc. 4, 34 p. 538 nat. 2, 7 Mar. Victorin. adv. Arrium 1, 9 Damig. lapid. 2.

I *proprie*: **A** *i. q. natura caelestis, numen divinum, potestas divina, qualitas, necnon sapientia dei,* τὸ θεῖον, θειότης (*opp.*

[Gudeman]

humanitas): Cic. div. 2, 80 placet... humanitatis expertes habere -is auctores. Liv. 1, 7, 8 -e credita Carmentae matris. Sen. benef. 7, 7, 3 quem *deum* extra ictum sua -s posuit. dial. 2, 4, 2 nihil -i nocetur. nat. 1 praef. 12 argumentum -is suae. 2, 36. Cvrt. 8, 5, 16 hominem consequitur aliquando, numquam comitatur -s. 8, 5, 18 a nobis -is suae auctoritatem accepturus est rex. Plin. nat. 2, 190 praeclara quaedam et immortalis in eo *terrae motu*... -s perhibetur. 7, 119 -s et quaedam caelitum societas ... in sibylla fuit. Plin. paneg. 32, 3 sive terris -s quaedam sive aliquis amnibus genius. Ps. Apvl. Ascl. 6 diis cognata -e coniunctus est *homo*. 9 in hominum coetum Musarum chorus a summa -e demissus. 12 in cognoscenda -e. 20 ex -e eius nata natura. 21. 23 illa -is imitatione. 32 sensus -is. Min. Fel. 17, 2 -is rationem. 19, 5 de -e consensio. 38, 6 veritas -is (Cypr. epist. 75, 7 Lact. inst. 7, 8, 10 *al.*). Tert. *ex. gr.*: anim. 24 *animae* concessit -em. *ibid.* ad testimonium plenae -is. *ibid. animam* dilutioris -is. 46 inquisitione verae -is (Avg. civ. 9, 17 p. 393 D. contaminari veram -em. Parthen. epist. indemutabilis et vera -s. *persaepe. cf. etiam p. 1616, 40*). 46 -em mentientes (spect. 10). 48 lenocinium...-is. adv. Hermog. 3 p. 128 deus substantiae ipsius nomen, id est -is. ieiun. 11 -is diversitate. adv. Marc. 1, 5 p. 296 substantiam -is (1, 15 p. 310. 2, 29 p. 376. Vincent. Ler. 13, 19 p. 20 altera substantia -is, altera humanitatis [*syn. ibid.* deitas]. *saepe*). adv. Marc. 1, 6 p. 297 statum ...-is. 1, 8 p. 300 viva et germana -s. 1, 15 p. 310 formam -is (nat. 2, 2). 1, 29 p. 332 definitiones unicae -is (2, 1 unicam et perfectam praescribentibus -em. 3, 1 p. 377 *al.*). 2, 2 p. 335 censores. 2, 9 p. 346 vim. 2, 10 p. 348 quasi deus illis invidisset -em. 2, 13 p. 353 plenitudo (2, 29 p. 376 adv. Prax. 14. adv. Val. 8 -is tricenariae plenitudo. Vvlg. Col. 2, 9 omnis plenitudo -is corporaliter *qui locus saepe laudatur*). adv. Marc. 3, 15 p. 400 dei enim nomen, quasi naturale -is, potest in omnes communicari, quibus -s vindicatur. 4, 7 p. 435 diversae atque aemulae -is professione (4, 11 p. 450). 4, 11 p. 450 contrariam initiatos -em. 4, 12 p. 453 novitate. 4, 20 p. 485. 4, 22 p. 493 novam -em a Christo revelatam. 4, 34 p. 538 non -um... distantia, sed ipsarum materiarum. 5, 3 p. 576 -is diversitatem (5, 4 p. 583 *al.*). 5, 17 p. 635 mendacio -is. *al.* nat. 1, 10 p. 75, 26 in arbitrio ... sententiae humanae locare honorem -is ... (adv. Val. 34). *ibid.* p. 77, 5 venditis totam -em. 2, 1 adulterinam istam -em corroboraverunt. 2, 2 testimonia tam ignoratae quam dubitatae ... -is. 2, 5 elementorum. 2, 6 conceditisne -em ... non serviliter currere (*i.* θέειν *a quo ducit iam Plato vocabulum* θεός). *ibid.* -em ascribendo. 2, 7 p. 106 addicenda mortuis -s erat. *ibid.* in distribuendis -bus. 2, 8 probationi verae -is. 2, 9. 12 *homines* recipiunt. 2, 13 mancipem quendam -is (apol. 11)... suffragium -is. 2, 14. 16 praeconium. *al.* adv. Prax. 18 unione (20 resurr. 2 *al.*). pudic. 21 ut agnoscam -em ... trinitas unius -is, pater et filius et spiritus sanctus. resurr. 2 in alterius -is insinuatione adversus deum. 5 patrocinium. 21 fides dissipetur, veritas periclitetur, ipsa -s ut inconstans denotetur. adv. Val. 3 infelicitates dispersae atque concisae -is. 7 in otio plurimo placidae et... stupentis -is. Vita Cypr. 5 latenti -is praesagio. Arnob. nat. 2, 60 angustae ... -is obscuritas. 6, 15 aliquid eis credere -is maiestatisque collatum. 7, 28 (*opp.* mortalitas) *al.* Chalc. transl. 30. 37 comm. 148 *al.* Mar. Victorin. adv. Arrium 1, 9 recipere ... -es et potentias. 1, 23 vere naturalis -s. *al.* Hil. in Matth. 12, 18 -em... paternae substantiae domino detrahentes. *saepe.* Filastr. 93, 3 sempiterna in trinitate -s (Vvlg. Rom. 1, 20 sempiterna... eius virtus et -s. Rvfin. Orig. in Rom. 1, 17). 127, 2 generatio indefinita. *saepe.* Serv. auct. Aen. 12, 394. Comment. Lucan. 5, 71 fides -is est facta (*de Apolline*). Ambr. incarn. 6, 56 *non* -is suae -em induit. *al.* Hier. in Eph. 4 v. 5/6 unus deus, una -s est. epist. 55, 3, 4 ut humanitas subiciatur -i. 65, 10, 4 pulchritudine. *persaepe.* Vvlg. apoc. 5, 12 dignus est Agnus ... accipere virtutem et -em. Rvfin. hist. 3, 24, 13 *al.* Prvd. perist. 10, 951. Avg. civ. 2, 14 p. 69 D. deorum -e (*opp.* Platonis humanitatem. 8, 21 p. 351 -s a daemonibus non potest falli). 2, 19 p. 76 per falsam -em. 4, 20 p. 169 si recte illis (*sc. Virtuti et Fidei*) -s tribuebatur. 7 praef. p. 272 vera et vere sancta -s. 8, 1 p. 321 de -e rationum sive sermonum (*i. theologia*). 8, 21 p. 351 vana -s. 8, 26 p. 364 indicium. 9, 15 p. 387 infirmata verbi -e. *ibid.* p. 389 participandae -is suae. 10, 1 p. 402 -i vel, si expressius dicendum est, deitati debitus cultus. 10, 19 p. 433 sibi arrogant spiritus. 11, 24 p. 494 unus deus propter inseparabilem -em. 18, 43 p. 324 signum. c. Fel. 2, 9 assumpsit enim humanitatem, non amisit -em. *persaepe.* Macr. sat. 1, 9, 5. Capreol. epist. 2, 12 p. 858ᴮ divina humanitas et humana -s (Greg. M. moral. 2, 42). Clavd. Mam. anim. praef. p. 19, 12 impassibilem -em nulli ... affectui subiacere. Vict. Vit. 2, 60 -is aequalitas. 2, 76 inenarrabilis -s. *saepe.* Alc. Avit. hom. 1, 3 p. 104, 17 aperta -e. *al.* Boeth. in Porph. comm. pr. 1, 3 p. 8, 5 in propria -e (herm. sec. 1, 1 p. 22, 10 *al.*). *al.* Ivnil. 1, 14 subsistentias -is. Greg. M. moral. praef. deum per -em credere. *al.*

B *de rebus deitate praeditis*: 1 *corporeis*: Cic. nat. deor. 1, 27 soli et lunae reliquisque sideribus ... -em dedit *Alcmaeo* (1, 34 stellis -em tribuit [1, 37 -em omnem tribuit astris. 2, 39]. 2, 43 *sidera* suo sensu ac -e moveantur. Vitr. 9, 1, 12 -bus splendoribusque astrorum iudicamus obscuritates obici posse? Ps. Apvl. Ascl. 29 sol non tam magnitudine luminis quam -e et sanctitate ceteras stellas illuminat). nat. deor. 1, 120 imagines *Democriti* -e praeditas. 2, 39 mundi -e perspecta. Plin. nat. 18, 206 misceri posse caelestem -em imperitiae rusticae. Avg. civ. 10, 8 p. 414 miraculis... quae... stupenda -e crebuerunt: aquas ... manna *eqs.* 2 *incorporeis*: Cic. Cato 81 dormientium animi maxime declarant -em suam (nat. deor. 1, 27 animoque ... -em dedit *Alcmaeo*. 1, 33 menti tribuit omnem -em *Aristoteles* [div. 2, 119 Ps. Apvl. Ascl. 7. Boeth. in Porph. comm. pr. 2, 1 p. 84 mentis -e distare a beluis]. div. 2, 26 Tert. anim. 41 Cens. 12, 4 Schol. Cic. Bob. p. 131, 1 St. *al.*). Cens. 12, 1 *musica* multum obtinet -is. 3 *de hominibus in numerum deorum relatis, praecipue de principe consecrato*: Liv. 1, 15, 6 divinae originis -isque post mortem creditae fuit *Romulus* (Avg. civ. 22, 6 p. 561 D. 22, 7 p. 565 Romuli falsa -e). Val. Max. 1, 7, 2 patrem et filium ... -is fastigio iunctos, sed iam alter operibus suis aditum sibi ad caelum instruxerat. 1, 8, 9 (*de Caesare*) neque enim ulla extingui -s potest. 6, 9, 15 ne consortibus quidem -is suae parcit. Plin. paneg. 11 in principe... certissima -s...-e parentum. Svet. Aug. 97 mors ... -sque post mortem evidentissimis ostentis praecognita est. Tert. nat. 2, 13 *homines* recipiunt in -em affirmando illos post mortem deos factos. 2, 14 Scipio ... -i deputatur. Porph. Hor. carm. 3, 4, 20 prodigium dicit -is cuiusdam. ars 465/466 collecturum -em, si nusquam comparuisset. Vopisc. Prob. 23, 5 -em Probo derogent. Ivst. 11, 11, 6 Alexander cupiens opinionem -is acquirere.

II *metonymice vel per prosopopoeian i. q. deus, numen ipsum*: Vitr. 1, 2, 7 *uti maiores* -s excipiat opiniones. 1, 6, 2 -is exprimere veritatem. 1, 7, 1 Martis -s (*i. simulacrum Martis dei*) ... dedicata. 4, 9, 1 uti suspiciant -em qui supplicant. Sen. contr. 1 praef. 9 quem ... antistitem sanctiorem sibi invenire -s potuit quam M. Catonem...? 7, 1, 10 navem -s armat. Sen. nat. 10, 16, 5 exemplo -is. Ps. Sen. epist. Paul. 14 ea tibi revelata sunt quae paucis -s concessit. Plin. nat. 19, 189 opus ingens occultumque -is et quo nullum reperiri possit maius. 22, 30 locupleti -e ad generanda praesidia. Ps. Apvl. Ascl. 3 -is ratio divina (Tert. anim. 45 *al.*). 14 -em colere (Avg. civ. 7, 27 p. 308 D. *al.*). 24 Aegyptios ... -em sedula religione servasse. *ibid.* e terris enim est ad caelum recursura -s. *ibid.* -s repetet caelum. 32 me videndae -is luminasti lumine. 40 ut humanitas potuit, ut voluit... -s. Min. Fel. 8, 3 de -e disputantem *Protagoran*. Tert. anim. 46 *Epicurus* liberans a negotiis -em. adv. Marc. 1, 11 p. 304. Cypr. Fort. 11 ad praescientiam... futurorum spiritu -is animatus. Vita Cypr. 4 ad agnitionem verae -is (Priscill. tract. 6, 101 contumelia verae -is. *cf. etiam p. 1615, 16*). Expos. mundi 66 -s est in illo monte (*sc. Aetna*). Arnob. nat. 3, 2 ad cultum -is obeundum. *al.* Lact. inst. 4, 3, 3 -s, quae gubernat hunc mundum. Firm. err. 3, 4 simplicitatem -s quaerit. 20, 3 iussu -is. 20, 7 hoc -s reservavit. 27, 4 -is iudicium. math. 3, 2, 7. 3, 5, 16. 31 -is alicuius providentia (Anon. de mach. bell. pr.). Chalc. transl. p. 27 vocata ... in auxilium -e (*Plato* θεούς). comm. 170 suadet... propitia -s (255). *saepe.* Hil. in Matth. 10, 12 excusatio ignoratae -is. *al.* Lvcif. non parc. 26 negare -em (Avg. civ. 12, 21 p. 547 D.). Athan. 1, 11 p. 846 exhonorans -em. *al.* Qverol. p. 50, 1. Amm. 27, 7, 6 martyras, id est -i acceptos. Veg. mulom. 6 praef. 4. 5 quae *iumenta* -s fovere respuit. mil. 2, 18 nutu. 2, 21 instinctu (Corp. VI 113?, 3). Hyg. fab. 194 p. 125, 6 Fvlg. myth. 2, 13 Virg. cont. p. 87. aet. mund. p. 139 sapientia. *saepe.* Ambr. hex. 1, 4, 15 *al.* Hier. epist. 18ᴮ, 4 (20), 3 -is est unitas. Rvfin. Adamant. 2, 20 nonne superflua est geminae -is adinventio? Prvd. perist. 10, 245 -is ius. 10, 440 ferventissimae -is vim. Avg. civ. 1, 8 p. 13 D. si nullum peccatum nunc puniret aperte -s, nulla esse divina providentia crederetur. 8, 18 p. 348 ut turpia ... -i existimet grata. 16, 43 p. 194 attestabatur evidentissima... -s. Macr. sat. 1, 7, 18 Saturnaliorum *origo* ad arcanam -is naturam refertur. 1, 7, 20 Antevorta et Postvorta, -is aptissimae comites. Physiogn. 41 -is iram. Novell. Valent. 17 -s te servet (19 Avell. p. 47, 22. 91, 28 Cod. Iust. 1, 1, 8, 24 *al.*). Cassian. conl. 3, 12, 1. 11, 2, 1 *al.* Avell. p. 44, 24 clementissimae -is auxilio. *saepe.* Sacr. Leon. p. 314 spiritu -is impleta. *al.* Salv. gub. 6, 8 -s ait. 6, 24. 89 *al.* Sidon. epist. 3, 1, 3. 4, 6, 3. Rvric. epist. 1, 3 si -s annuerit. 2, 2 propitia -e remeante (2, 49. 64 Favst. Rei. serm. 1 p. 223, 4 Vict. Vit. 3, 14 *al.*). 2, 63 favore. *al.* Alc. Avit. epist. 63 -s propitiata. *al.* Boeth. herm. sec. 2, 3 p. 79, 10 potentior -is adnuerit favor. Ennod. epist. 1, 13 p. 24, 7 si misereatur -s. *saepe.* Ps. Fvlg. Rvsp. pro fid. 10 ineffabilem ... -is substantiam. Cassiod. in psalm. 30, 16 -s esse non potest corporalis. 40, 11 hic humanitas (*i. homo*) rogat, ibi -s pollicetur. inst. div. 8 p. 1120ᴮ -e iuvante. p. 1121ᴰ gratia -is. *al.* Greg. Tvr. Franc. 4, 12 -s condoluit. glor. mart. 30 -is providentia. *al.* Ven. Fort. vita Pat. 8, 25 -is auribus. *al.* Greg. M. moral. 4, 19 -is radiis illustretur.

III *translate et per imaginem*: *i. q. quaelibet eximia praestantia quae ad sapientiam dei accedere videatur, sapientia, virtus, excellentia sim.*: A *generatim plerumque de animantibus*: Cic. de orat. 2, 86 alterum (*sc. optime posse*) -is mihi cuiusdam videtur, alterum ... humanitatis. 2, 298 de perfecti oratoris -e quadam loqui. 2, 362 tanta tua in causis -s. orat. 62 Theophrastus -e loquendi nomen invenit ([= Hier. chron. a. Abr. a. 1696]. Expos. mundi 32 Musae illis inspirent -em dicendi). Qvint. inst. 11, 2, 7 quanta -s illa *memoriae*. Damig. lapid. 2 tautas vires et -es lapis iste habet.

[Gudeman]

B *speciatim titulus vivi principis hic illic in allocutione i. q. superna maiestas:* VAL. MAX. 1 pr. cetera -s opinione colligitur, tua (*Tiberii Caesaris*) praesenti fide paterno avitoque sideri par videtur. PLIN. paneg. 2 -em principis nostri an humanitatem... praedicare. 11 in principe certissima -s (PANEG. 7 [6], 17, 4). 33 suam -em, suum numen violari. 49. PANEG. 3 (11), 14, 3 -em vestram versari (5 [8], 2, 1. 5 [8], 8, 4 dicioni tuae -is. 5 [8], 13, 3 AVSON. 419, 45). PANEG. 9 (12), 22, 1. 9 (12), 25, 4 *al.* COD. Iust. 12, 29 (30), 2 pr. adorata nostrae -is purpura.

IV *i. q. divinatio, potestas divinandi. cf. p. 1613, 26*: PLIN. nat. 2, 149 maioris miraculi -em Anaxagorae fuisse (*antea*: Anaxagoran ... praedixisse *eqs.*). FVLG. myth. 2, 5 Iuppiter ... -em ei concessit. *nescio an huc pertineant*: SERV. georg. 2, 486 *gloria* -is et augurandi. 4, 422 Proteum temporalem suscipere -em. SERV. auct. Aen. 3, 209 Phineum ob -em a Thracibus regem cooptatum consilia divina prodidisse.

syn.: deitas. *opp.*: humanitas.

dīvīnitus *adv.* [*a* divinus. *Th.*]. PRISC. gramm. III 155, 20 si dicam '-s', intellego nomen cum 'ex' praepositione, id est 'ex diis'. PROB. inst. gramm. IV 151, 17 nomina, quae *dativi* 'o' in 'i' convertant et 'tus' syllabam accipiant et sic adverbia faciant, ut puta huic divino -s. CHAR. gramm. I 81, 26 (*v. p. 1626, 20*). DIOM. gramm. I 406, 25 -s cum et divine faciat. PRISC. gramm. III 78, 11 -s a divis. 79, 21 -s θεόθεν. DIFF. ed. Beck p. 51, 19 (*v. p. 1626, 24*). GLOSS. -s θειόθεν. quod ex divinitate fit ... caelitus. *scriptura vulgaris*: INSCR. christ. Leblant 483 divinetus. *legitur inde a* PLAVTO *et* ENN. *per totam latinitatem, saepissime apud* AVG., *deest poetis praeter* PLAVT. (*bis*), ENN. (*semel*), LVCR. (*8ies*), VERG. (*semel*). [*dubium*: MET. MAC. or. frg. Gell. 1, 6, 2.]

I *proprie i. q. a deo, auxilio dei, deo adiuvante, caelitus,* θείως: PLAVT. Amph. 1105 -s non metuo quin meae uxori latae suppetiae sient. Curc. 248 hic homost qui sciat -s. ENN. ann. 11 post inde venit -s pullis ipsa anima. VARRO frg. Gell. 16, 17, 2 -s vox edita est (VAL. MAX. 1, 8, 9 -s missae vocis. SEN. epist. 94, 38 emissa. APVL. flor. 17 p. 80 vox -s data. Socr. 19 p. 163 exortam. SPART. Gord. 3, 4 *verbum* velut -s effusum). CIC. de orat. 1, 202 -s ad nos delatum (AMM. 17, 13, 26 RVFIN. hist. mon. 9 p. 423B). part. 82 accidisse. Verr. 1, 1 id non humano consilio, sed prope -s datum (*sim. opp.* SCHOL. Cic. Bob. p. 110, 16 St. non humanitus modo, verum etiam -s... iudicatum. AVG. civ. 17, 3 p. 202 D. rebus humanitus seu -s gestis. 21, 7 p. 502 gen. ad litt. imperf. 2 p. 461, 12 GREG. M. moral. 3, 30 *al.*). 4, 45 venit in mentem. 4, 178 incidisse. 5, 69 extitisse. Manil. 45 attulisset. 47 adiuncta. Catil. 3, 22. Sull. 43 -s..., non mea sponte providi (AVG. civ. 18, 47 p. 330 D.). div. 1, 66 praesagitio...inclusa -s (*sc. in animis*). 2, 67 -s ea potius quam casu facta esse dicamus (SVET. Claud. 13. VIR. ill. 2, 8 forte seu -s). *al.* LVCR. 1, 116 -s insinuet se. 1, 150 gigni -s. 2, 180 nequaquam nobis -s esse creatum. 4, 1278 nec -s... fit. 5, 198 -s... paratam naturam. 5, 1215 -s... donata salute. VERG. georg. 1, 415 -s illis ingenium aut rerum fato prudentia maior. LIV. 1, 4, 4 forte quadam ... -s ... effusus. 1, 34, 8 missa (PANEG. 10 [4], 14, 1 AVG. civ. 16, 43 p. 194 D. *al.*). 1, 34, 9. 26, 19, 4 -s mente monita agens. SEN. contr. 7, 1 (16), 11 -s gestum (AVG. civ. 16, 37 p. 185 D. o res gestas ... in terra, sed caelitus, per homines, sed -s!). VAL. MAX. 1, 5 ext. 1 datam (2, 4, 5 TREB. trig. tyr. 5, 5 LACT. inst. 5, 13, 10 PS. AVR. VICT. epit. 13, 10 AVG. civ. 22, 22 p. 607 D. *al.*). MELA 1, 58 -s et caelesti igne conceptus. 1, 73 terret. 3, 87 innasci ... -s. QVINT. inst. 1, 10, 47 prodigio -s facto (FLOR. epit. 3, 19, 4 TERT. anim. 44 CENS. 4, 5 LACT. inst. 2, 8, 51 RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 6 AVG. civ. 10, 17 p. 429 D. *al.*). FRONTIN. strat. 1, 11, 13 -s imperata. PLIN. paneg. 1, 1 principem ... -s constitutum (TREB. Claud. 10, 1 LACT. epit. 65 [70], 7 [14]. AVG. civ. 22, 24 p. 612 D. instituta). SVET. Iul. 1, 3 sive -s sive aliqua coniectura. FLOR. epit. 1, 13, 3 illatum. 2, 6, 45 submoveri (SOL. 35, 11). FRONTO p. 145, 20 N. 234, 6 ordinata (AVG. civ. 10, 8 p. 414 D.). GELL. 1, 13, 5 oblata -s...occasio (15, 22, 5 *cervam* sibi oblatam -s). 3, 7, 18 -s... usu venit. APVL. met. 3, 4 oborta -s audacia. 4, 19. Socr. 20 p. 106 -s editam. *saepe.* PS. APVL. Ascl. 40 aversum. TERT. anim. 47 -s somniat. resurr. 18 (*seq.* a deo). HERM. Pal. vis. 4, 1 esse aliquid -s (εἶναί τι θεῖον). PORPH. Hor. carm. 3, 4, 18/19 coopertum. SOL. 1, 11 ingressus. 30, 10 augeri. PANEG. 10 (4), 12, 1 deditum. 12 (2), 5, 3 extitisse. CAPITOL. Maximin. 28, 3 lapsam. GALLICAN. Avid. 2, 2 ei -s debetur imperium. LACT. inst. 1, 1, 19 veritas -s revelata (AVG. civ. 18, 47 p. 331 D.). 5, 18, 7 collata (LVCIF. moriend. 9). PS. AVR. VICT. epit. 16, 4 attributum. LVCIF. Athan. 1, 20 -s commissos. *al.* FILASTR. 104, 3 concessa. FAV. EVL. p. 20, 8 SCHOL. Germ. Bas. p. 80, 13. HIER. epist. 27, 1, 2 inspiratum (VVLG. II Tim. 3, 16. RVFIN. hist. 1, 2, 23 viri -s inspirati. 3, 10, 1. 3, 24, 5 CASSIOD. in psalm. 103, 4 *al.*). *al.* VVLG. Sirach 49, 3 directus est. RVFIN. hist. mon. 1 p. 403C sibi concessam. hist. 1, 8, 8 deposci. *al.* AVG. civ. 1, 9 p. 150 D. affliguntur. 1, 20 p. 34 praeceptum permissumve (10, 5 p. 410). 1, 26 p. 41 iussae. 1, 28 p. 45 adiuto (1, 35 p. 51. 2, 7 p. 60. 10, 32 p. 460. 14, 27 p. 58 *al.* POMER. 3, 17, 2 *al.*). 10, 12 p. 422 praedici (20, 8 p. 427 *al.*). 10, 32 p. 456 D. impertita est (13, 24 p. 596). 15, 15 p. 89 admonitus. 15, 27 p. 119 *al.* 17, 7 p. 222 prolatam -s ... sententiam. 17, 9 p. 228 servata. 18, 5 p. 262 mirum quiddam et -s sibi procuratum. 18, 7 p. 264 -s fecundata multiplicatione. 18, 16 p. 276 poena -s irrogata. 19, 26 p. 402 imperaret (BENED. reg. 5, 6). 21, 7 p. 502 docti. 22, 8 p. 579 coerciti. epist. 147, 31 *persaepe.* SVLP. SEV. epist. 1, 13 ZACCH. 1, 19. PHYSIOGN. 21 *iram* -s imminentem. OROS. hist. 1, 10, 17 VINCENT. LER. 10, 15 *al.* SACR. Leon. p. 322. 344 PETR. CHRYS. serm. 5 p. 198A. SIDON. epist. 7, 9, 20 -s claustra patuerunt. CLAVD. MAM. anim. 2, 7. 10 *al.* FAVST. REI. grat. 2, 6 p. 75, 5 *al.* POMER. 3, 8, 3 *al.* CASSIOD. var. 8, 10, 11 *saepe.* COLL. Mos. 15, 3 GREG. M. moral. 2, 21. 11, 18 *al.* EVGIPP. Sev. 2, 2 *al.* BENED. reg. 5, 6 MIRAC. Theclae 1.

II *translate*: **A** *i. q. praeclare, mirabiliter sim.*: VARRO ling. 5, 148 corpus -s humasse. CIC. de orat. 1, 28 dicta (1, 227. 2, 7. 3, 4. *huc referri possunt*: AVG. civ. 11, 9 p. 473 D. 15, 23 p. 111. 17, 6 p. 217 *al.* CLAVD. MAM. anim. 1, 25. 2, 5). de orat. 1, 49 locutus (Att. 2, 21, 6. LACT. inst. 5, 22, 11 multa sapienter ac paene -s elocutus est). de orat. 2, 127 tractas (2, 188). 3, 15 scripta (epist. 1, 9, 12. har. resp. 19 perscripta). 3, 228 collegisti omnia ... ita -s. dom. 1 multa -s ... a maioribus nostris inventa atque instituta sunt (LVCR. 1, 736 bene ac -s invenientes. VEG. mil. 2, 20 ab antiquis -s institutum. *cf.* Tusc. 4, 1 constituta). p. red. in sen. 30 in hominibus de me -s meritis. Balb. 31 o iura praeclara atque -s ... a maioribus nostris comparata! LVCR. 5, 52 cum bene praesertim multa ac -s ipsis ... dare dicta suerit *Epicurus.* AVG. civ. 15, 24 p. 113 D. sic autem -s (*sc. in scriptura divina*) diluvii causa narratur. **B** *i. q. cum praesagitione, vi praesentiendi*: CIC. de orat. 1, 26 multa -s a tribus illis consularibus ... deplorata et commemorata. Sull. 43 in quo multa -s ... non mea sponte providi. VAL. MAX. 1, 7 ext. 8 -s promissa victoria (PANEG. 9 [12], 3, 3). *huc traxerim*: SEN. nat. 2, 38, 2 si expiaverit praedictas -s minas. **C** *de principis actionibus:* COD. Iust. 12, 19, 13 pr. comperimus -s... fuisse dispositum. PAPYR. Genav. J. Nicole, Rev. de phil. 20 (1896) 47 (*saec. IV*) iuxta -s sancita. *vix huc pertinet*: CORP. VI 32424 ⟨contine⟩ntis vitae pudicitiae castitatis iuxta legem -s datam decreto pontificum (*de virgine Vestali*).

***dīvīno**, -āvī, -ātum, -āre [*a* divinus. *Th.*]. GLOSS. -o μαντεύω -or μαντεύομαι. -at μαντεύεται. divinusso (?) μαντεύομαι (divinus sum *Goldast*, divinasso *Ios. Scaliger*). *legitur inde ab* PLAVTO. *dep. non nisi* GLOSS. *l. 34.* [*francog.* deviner. *M.-L.*]

I *proprie i. q. hariolari, vaticinari, futura praesagire, artem augurandi exercere, scientia praedicendi uti*: **A** *absolute (plerumque gerundium)*: EVGRAPH. Ter. Phorm. 492 hariolare: -are. Ad. 202 hariolor: -o vel vaticinor. PLAVT. Mil. 1257 Venus fecit eam ut -ret (*iocose. praecedit* hariolatur). TER. Hec. 696 plane hic -at (*iocose. paulo aliter* DON. *ad l.* proverbium aiunt -are sapientem, quia qui dicit verum, divinus est. *cf.* CIC. Rab. Post. 1 ut iam nihil esse videatur nisi -are sapientis). CIC. S. Rosc. 96 non possum ... -are. Planc. 46 *cur* se -are malueris quam eos ... iudicare? leg. 2, 32. Tusc. 1, 114 ut praeter ceteros -ret *Apollo* (FIRM. err. 12, 3 -ans deus et futura praedicens). div. 1, 6 vim -andi (2, 108). 1, 9 genera -andi (1, 11. 72. 85. 95. 2, 26. 100. 101. 109 SEN. suas. 3, 4). div. 1, 47 est ... quiddam ... in barbaris gentibus praesentiens atque -ans. 1, 64 -are ... morientes (AVG. civ. 7, 35 p. 318 D. mortui). 1, 89 Helenam ... et Cassandram ... -antes habebat. *ibid. ut* sapere sic -are regale ducebant. 1, 90 in Persis augurantur et -ant magi. 1, 105 non decantandi augurii, sed -andi tenuit disciplinam. 1, 124 aut arte aut coniectura -are. 1, 128 ea praesentiri a -antibus (2, 48 AVG. civ. 4, 11 p. 160 D. *al.*). 2, 8 ego ipse -rem, qui esse divinationem nego. 2, 20 quod ... is, qui -at, praedicit. *saepe.* epist. 6, 6, 8. 15, 15, 2 non vidisse ea futura nec ... -are potuisse (*fort. ad I B vel C pertinet*). ad Brut. 1, 18 (9, 26), 6 *de* belli diuturnitate (NEP. Ages. 5, 6 de exitu. HOR. sat. 2, 6, 60. OV. met. 11, 694 animo...-ante. trist. 1, 9, 52 augurium ratio est et coniectura futuri, hac -vi. PLIN. nat. 24, 164. 35, 88. IVV. 4, 124 fanaticus ... -at. GELL. 2, 4, 3 quoniam ... -et iudex. 2, 4, 5. TERT. anim. 28 -bat, ne dicam somniabat. test. anim. 5 COMM. instr. 1, 19, 9. 1, 34, 15 LACT. inst. 2, 3, 19. 3, 3, 7 quae *scientia* non disputantis est, sed -antis. 6, 8, 10 -ent spiritu aliquo instincti. ira 1, 5. IVVENC. 4, 433 tali -at voce magister *Christus.* AVSON. 20, 3. AMM. 21, 1, 8 munera -andi. HIER. prol. gal. VVLG. I reg. 28 -a mihi. Mich. 3, 11 in pecunia. RVFIN. hist. 1, 8, 8 peritia. AVG. gen. ad litt. 12, 17 p. 404, 11/12 specie -andi. ZACCH. 1, 27 simulatio. MART. CAP. 2, 159 in -andi usum et praescientiam. 4, 329 -antis fiducia. SIDON. epist. 6, 12, 7. BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 228, 6 -andi veritas.

B *cum obiecto vel passive*: LVCIL. 34 quicquam. CIC. Lig. 36 haec. div. 1, 71. 123 mirabiliter ... -ata. 2, 11 *al.* Att. 16, 8, 2 neque hoc -vi, sed aliquid tale putavi fore. epist. 6, 1, 5 futura (SEN. epist. 87, 11. OV. trist. 4, 8, 29 animo ... non -ante futura). NVX 80 -atas auferat augur opes. LIV. 3, 67, 2 ut nihil boni -et animus. 26, 41, 20 quod mens sua sponte -at. SEN. Thy. 605 cuncta. benef. 2, 2, 1 CVRT. 6, 10, 25. PLIN. nat. 7, 188 immortalitatem. ITALA deut. 18, 10 (Lugd.) -ans divinationem (*v. p. 1613, 66*. VVLG. Ezech. 13, 23). LACT. inst. 5, 12, 7. SCHOL. Verg. Veron. georg. 4, 451 -uri imaginem. VVLG. Ezech. 13, 6 mendacium (13, 9. 21, 29. 22, 28). AVG. civ. 3, 2 p. 99 D. SVLP. SEV. chron. 2, 2, 2 falsa. MART. CAP. 2, 167.

C *seq. acc. c. inf.* (*apud* CIC. *semper fut.*, CVRT. *et* VLP. *perf.*): CIC. Quinct. 60 Phil. 3, 26 rep. 2, 10 Cato 12 epist. 3, 13, 1 CVRT. 10, 6, 21 VLP. dig. 17, 1, 29, 2.

[*Gudeman*]

D *seq. interrog. indir.*: CIC. Phil. 2,81 epist. 6,3,2. ad Q. fr. 2,2,3 quid futurum sit non -o, sed suspicor. frg. inc. J 7 LIV. 8,23,16. 40,36,1. 41,24,4 SEN. dial. 12,9,8 PLIN. epist. 6,2,8 PAVL. dig. 9,2,31.

II ***translate*** *i. q. praesentire, suspicari*: CAEL. Cic. epist. 8,9,2 quantum -o. SEN. benef. 2,2,1 -anda cuiusque voluntas. PLIN. nat. 2,87 solis ad terram spatia. VLP. dig. 44,4,4,23 unde enim -at? APVL. met. 4,5 -ato et antecapto meo cogitatu. *seq. acc. c. inf. fut.*: CIC. div. 2,23 fore ut *eqs.* LIV. 4,2,9 CVRT. 6,10,19. *seq. orat. indir.*: CIC. Att. 2,16,2 QVINT. decl. 263 p. 75,21.

III GLOSS. II 236,57 *ἀποθεῶ* -o, deum facio. 236,58 *ἀποθεοῦμαι* -or, deus fio. *desunt exempla.*

part. praes. pro substant. **dīvīnāns**, -tis: CIC. div. 1,128 *v. p. 1618, 54.* 2,14 ne illa quidem -is esse dicebas.

deriv.: divinaculum, divinatio, divinator, divinatrix.

×**dīvīnus**, -a, -um *adi.* [= *osc.* deivinais *abl. vel dat. fem. divinis a* divus. *ab altera forma eiusdem nominis, quae est* 'deus', *ductum esse videtur* deinus, dinus. *Th.*]. *de formis*: deivinus: CORP. I 603,16. devinus: INSCR. Revue archéol. 11 (1908) p. 323. dinus, deinus (*cf. Leo, Rh. Mus. 38 [1883] 2sq.; Skutsch, Glotta 2 p. 153[2]; Schwering, Indog. Forsch. 34 [1914] p. 4sq.*): LEX luci Spolet. (Corp. I[2] 366) res deina ... rei dinai causa. NAEV. carm. frg. 30 res dinas (*Leo*, divas *trad.*). PLAVT. Epid. 316 (B[1]). Truc. 307 (*coni. Leo*, duarum *trad.*). *cf. et* Amph. 672 (*Goetz-Loewe*). *comparat.* (*plerumque neutr.*): CIC. leg. 1,22 nat. deor. 1,37. 2,32 parad. 14 fin. 3,16. 76. 4,42 (*subst.?*). 5,33. 38 div. 1,58. 59. 106 off 3,44 HOR. sat. 1,4,43 SEN. epist. 66,11 PS. APVL. Ascl. 7. 19 TERT. anim. 33 p. 358 PANEG. 11 (3), 27,1 VOPISC. Aurelian. 24,8 ARNOB. nat. 5,4 CHALC. comm. 207 MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1,27. 51 PS. AVR. VICT. epit. 11,15 HIER. tract. in psalm. I p. 216,5 (*subst.*) RVFIN. hist. 6,15 apol. Orig. 4 p. 570 PETR. CHRYS. serm. 74 p. 408[C] NOVELL. Iust. 4,2 pr. GLOSS. *superlat.*: CIC. leg. 2,45. *notatur persaepe* D, *ex. gr.*: CORP. III 11892 I(n) H(onorem) D(omns) D(ivinae) (11897. 11901. 11944. 12468. VII 316. V 7865 P(ro) S(alute) D. D. XII 1745). *cf. etiam* XII 2596 DOM. DIV. *de sensu*: SERV. auct. Aen. 8,373 -um *θεῖον* debemus accipere. GLOSS. -us *ἔνθεος. θεῖος. μάντις.* areolus. *l*-a *θεία.* -um *θεῖον καὶ μάντιν.* -i vates. praesagi. -os vuitgan (*angzosax.*). divinusmatis *μάντις* (*i.* -us *μάντις aut* -us vates *μάντις Götz.* -ior divinitate reverentior, refectior. *vox viguit inde ab* ENN. *et* PLAVTO *per totam latinitatem, saepissime apud* CIC. (*359*[ies]) LIV. (*71*[ies]) SEN. phil. (*90*[ies]) APVL. (*101*[ies]) TERT. (*183*[ies], *deest* apol.) AVG. civ. (*390*[ies]), *deest omnino* CELSO ASCON. PERS. VAL. FL. FRONTINO, *singulis habent locis* BELL. Afr. TIB. LVCAN. MART. MIN. FEL. AVSON. PAVL. NOL., *binis* TER. CATVLL. PROP. FLOR. FRONTO, *ternis* VELL. PHAEDR. SIL., *quaternis* CAES. IVV., *nonnisi 21*[ies] *in* VVLG. *admodum raro postponitur substantivo praeter voces monosyllabas quae sunt* mens (*sed* VITR. *semper [7*[ies]*] exhibet* -a mens), vis, *praecipueque* res. [*francog.* devin, *hisp.* devino. *M.-L.*]

appellative *i. q.* ***ad deum, divinitatem*** *pertinens*: **I** ***generatim***: **A** *vi praedicativa* (*plurima exempla ad substantivi notionem accedunt v. p. 1625,8*): CIC. Sest. 102 haec -a sunt. de orat. 2,227 haec tragica atque -a. leg. 1,22. 64 quid -um aeternumque sit. 2,27 omnium ... animos immortales esse, sed fortium bonorumque -os. Tim. 36 *sidera* sunt animantia eaque -a. ac. 1,33. fin. 3,76 quid est virtute -ius? 5,38 Tusc. 1,52. 66. 67 haec magna, haec -a, haec sempiterna sunt. nat. deor. 1,37. 2,32. 3,24 div. 1,58. 106. 2,117. Lael. 13 animos hominum esse -os. off. 3,44. epist. 7,5,2 illud nescio quid non fortuitum, sed -um videretur. ad Q. fr. 1,1,19 *al.* SEN. epist. 120,14 PS. APVL. Ascl. 7 TERT. adv. Marc. 1,11 p. 304 nat. 2,1. COMM. instr. 1,4,6 nec erat -us, sic (*i. temere*) deum esse (*sc. se*) dicebat. ARNOB. nat. 5,4 numquid ipso poterat esse Iove -ior? AVG. civ. 6,6 p. 255 D. 7,19 p. 298 semen ... esse -um. 21,6 p. 499.

B *vi appellativa*: **1** ***de deis deabusque***: LVCR. 2,609 -ae matris imago. VERG. Aen. 5,47 -ique ossa parentis (*i. dea matre nati*). CORP. XI 3247 (*incipientis, ut videtur, aetatis imperatoriae*) nymphis (XIV 46a). PLIN. nat. 22,117 (*per imag.*) -a rerum artifex (*i. natura*). CORP. VI 31139 (*aetate Traiani*) Soli (PELAGON. 283 Sol -e, calide et frigide [*in praecantatione*]. INSCR. Revue archéol. 11 p. 323 Soli devino). APVL. met. 5,12 -ae subolis solacio ... -um ... mortalem (*de infante Psyches nascituro*). 5,16 -i puelli ... mater. 9,14 numinibus (9,17). PS. APVL. Ascl. 9 Cupido. TERT. nat. 2,10 Larentina. PASS. Petr. Paul. long. 27 angelos. CORP. VI 145 = 30975 Fatiis (V 775 *opp.* barbaricus. INSCR. Notiz. degli scavi 1890 p. 388). III 10393 Balti diae -ae.

2 ***de hominibus*** (*semel de bestiis*): CIC. fin. 2,40 animal (*i. hominum*). Phil. 5,43 quis obtulit hunc -um adulescentem deus? (*ironice*). ad Q. fr. 1,1,7 de caelo -um hominem esse in provinciam delapsum putent (QVINT. inst. 8,5,17 PS. APVL. Ascl. 10 AVG. civ. 19,23 p. 397 D. viros). PETRON. 56,6 apes enim ... -as bestias puto. VICTRIC. 29 martyribus. PRAEDEST. 1,44 p. 601[A] -o populo. COD. Iust. 1,1,1 -um (*i. sacrum*) Petrum apostolum.

3 ***de rebus***, *sed perraro corporeis, i. q. caelestis, a deo originem ducens, necnon sacer. hic illic pro genet.* dei. *ex ingenti exemplorum copia nonnisi delectum per litteras digestum dedi*: actio: CIC. nat. deor. 1,102. adiutorium: AVG. civ. 2,1 p. 53 D. admiratio: APRING. in apoc. 5,2. admonitio: AVG. civ. 15,7 p. 67 D. adytum: AVG. civ. 3,5 p. 102 D. adyta -a ... humana cubilia. aeternitas: APRING. in apoc. 1,18. afflatus: CIC. nat. deor. 2,167 div. 1,34. 38. altarium: CORP. VI 32416 (*a. 257*). BACHIAR. repar. laps. 17. amoenitas: APRING. in apoc. 4,3. amor: VERG. Aen. 8,373. APVL. Plat. 2,14 -i atque terreni amoris. CARM. epigr. 850,3 *al.* anima (animus): CIC. Scaur. 50 Tusc. 1,51. nat. deor. 3,12 (*additur* aeternos. phil. frg. V 97). SEN. epist. 81,21 (*additur* fortunatus). VAL. MAX. 2,10,7 TERT. anim. 24 *persaepe.* animadversio: FIRM. err. 15,4. 26,4. 28,3. animatio: CIC. Tim. 35. antiqnitates: VARRO frg. Char. gramm. I 105,6 (*titulus operis Varroniani, persaepe*). apices (*i. epistula*): AVELL. p. 587,24. PS. DAMAS. epigr. 3,2 (*possunt ad III B referri, sed cf. p. 1623,67*). apparatus: FLOR. epit. 3,6,7. aqua: PROP. 2,26[b],50 aurea -as urna profudit aquas (*de fonte Amymones tridente Neptuni expulso*). APRING. in apoc. 1,15. arbitrium: TERT. ieiun. 15 HIL. in Matth. 26,5. ars: CIC. nat. deor. 2,12 VERG. Aen. 2,15 MANIL. 1,1 HOMER. 859 STAT. Theb. 7,61. CORP. II 761 (*Traiani aetate*) *persaepe.* artificium: CIC. nat. deor. 1,47 TERT. adv. Marc. 4,12 p. 454 *al.* aspectns: TERT. nat. 2,12. aspiratio: TERT. anim. 9. auctoritas: SEN. dial. 12,14,2 TERT. adv. Marc. 4,4 p. 429 scorp. 2 *saepe.* aura: HOR. sat. 2,2,79. auspicium: APVL. apol. 73 met. 9,8. anxilium: AVG. civ. 1,28 p. 44 D. baptismus: TERT. bapt. 10. beneficentia: CIC. div. 2,126. beneficinm: CIC. nat. deor. 3,66 VAL. MAX. 9,11,4 QVINT. decl. 259 p. 57,25 *saepe.* benignitas: VITR. 8 pr. 4 TERT. resnrr. 16. bonitas: TERT. adv. Marc. 1,22 p. 318. 320 HIL. in Matth. 26,4 *al.* bonum: CIC. Mur. 61 Cael. 39 rep. 3,40 Tusc. 5,76 off. 1,148. brevitas: CYPR. domin. orat. 28. canticnm: AVG. civ. 21,24 p. 532 D. in psalm. 145,1. cantus: PHAEDR. app. 12,6. capnt: VERG. Aen. 10,638. carmen: CATVLL. 64,321. castigatio: TERT. patient. 11. casns: CIC. epist. 15,2,8 (*additur* incredibilis). causa: CIC. fin. 5,33. censura: TERT. anim. 58 resurr. 14. certamen: VAL. MAX. 5,3 ext. civitas: APRING. in apoc. 3,12. clementia: TERT. pudic. 18. codex: AVG. bapt. 5,1,1 exustio -ornm codicnm. coetns: CIC. Cato 84 HIL. trin. 2,27. cogitatio: SEN. epist. 79,12 HYG. astr. 2,15. cognatio: PS. APVL. Ascl. 11. cognitio: CIC. Tnsc. 5,8 HIL. ad Const. 2,4 in Matth. 1,5. collum: APVL. met. 11,3. commendatio: CIC. Arch. 31 (*opp.* hnmana). compago: FIRM. err. 21,5. compositio: PS. APVL. Ascl. 10. concilium: CIC. Arch. 84. concubitus: AVG. civ. 3,5 p. 102 D. condicio: TERT. spect. 2. condimentnm: PLAVT. Psend. 826. confessio: CYPR. epist. 6,1. conluctatio: FIRM. err. 14,2. consensus: AVG. civ. 18,42 p. 321 D. consilinm: CIC. Manil. 42 Mur. 82 ac. 2,126 div. 2,132 *persaepe.* consortium: APVL. met. 11,22. conspectus: NICET. vigil. 4 p. 60,6. constantia: CIC. parad. 29. contemplatio: SEN. epist. 110,9. conversio: PS. APVL. Ascl. 36 ignis facit conversiones plurimas atque -as (*malim* diversas, diurnas *Kroll*). copia: TERT. bapt. 20 adv. Val. 1. corpus: LVCR. 5,116 SEN. epist. 73,16 APVL. mund. 1 TERT. adv. Marc. 2,16 p. 356 MACR. somn. 1,14,17. crimen: AVG. civ. 2,29 p. 96 D. 4,26 p. 178. cultus: LIV. 5,51,4 PS. APVL. Ascl. 24 AMM. 18,10,4 *al.* cupiditas: CYPR. laps. 2 (*additur* inexplebilis). cura: CIC. nat. deor. 2,147 AETNA 194 SER. SAMM. 160. 181 *al.* currus: POMER. 3,18,2. decor: VERG. Aen. 5,647. delectatio: CIC. Tnsc. 5,115. denuntiatio: TERT. scorp. 4. determinatio: TERT. anim. 3. dictum: COMM. apol. 217 HIL. ad Const. 2,8. dignatio: TERT. ieiun. 7. dignitas: AVG. civ. 6,9 p. 262 D. discidium: APVL. mund. 34. disciplina: APVL. met. 3,19 TERT. anim. 35 *al.* dispositio: TERT. adv. Hermog. 33. doctrina: TERT. anim. 3. documentum: TERT. resurr. 55. domus: CIC. nat. deor. 2,90 ALC. AVIT. hom. 9,2 p. 120. donum: CIC. nat. deor. 3,75 donnm hoc -um rationis et consilii. Cato 40 huic -o muneri ac dono nihil tam esse inimicum quam voluptatem. leg. 2,45 -issima ... dona (*i. maxime deo digna*). PS. APVL. Ascl. 37 AVG. civ. 4,24 p. 176 D. 8,24 p. 358. dubitatio: AVG. civ. 18,43 p. 322 D. effigies: APVL. met. 11,17 Socr. 20 p. 167. eloquium: TERT. adv. Marc. 4,7 p. 435 HIER. epist. 21,37,2 *persaepe.* enuntiatio: TERT. nat. 2,2. ernditiones: APRING. in apoc. 1,12. 16. executiones: TERT. scorp. 4. exemplum: AVG. civ. 2,25 p. 90 D. *al.* existentia: MAR. VICTORIN. adv. Arrinm 1,51. exordium: CIC. Tim. 26. expeditio: SOL. 9,6. evocatio: BENED. reg. 7,22. exuviae: APVL. met. 9,4. fabrica: CIC. nat. deor. 1,47. facies: APVL. met. 11,3. facilitas: AVG. civ. 15,27. factum: CIC. Phil. 2,114. familiaritas: TERT. resurr. 18. fatum: CORP. V 775. favor: FIRM. err. 29,3. felicitas: PANEG. 11 (3), 27,1. fides: LVCAN. 5,83. figura: CIC. nat. deor. 1,28. flamma: SIL. 3,344. flatus: MANIL. 2,136. flumen: HOMER. 907. foeditas: TERT. nat. 2,7. fons: PROP. 1,18,27 CORP. V 4938. forma: CIC. nat. deor. 1,90 LVCR. 6,77 *al.* formonsitas: APVL. met. 6,20. fortuna: VAL. MAX. 1,8 ext. 6. fulgor: VOPISC. Aurelian. 29,1. fulmen: EVTR. 9,18,1 LIB. pontif. p. 128,9. furor: CIC. div. 2,100. 110 SEN. dial. 10,9,2. gaudium: HIL. trin. 2,27. genus: CIC. inv. 1,34 rep. 2,4 Lael. 64 Tim. 41 APVL. mund. 1. ARNOB. nat. 2,18 (*additur* immortale) *persaepe.* gladius: CASSIOD. inst. div. 11 (*per imag.*). gradns: CARM. epigr. 1838,5 officii. gratia: TERT. anim. 21 HIL. in Matth. 14,11 *persaepe.* gubernatio: AVG. civ. 22,22 p. 604 D. habitus: CIC. Arch. 15 VAL. MAX. 9,5 ext. 1 AVG. civ. 18,3. halitns: PLIN. nat. 17,39. herba: PLIN. nat.

[*Gudeman*]

30, 18. historia: Avg. civ. 17, 8 p. 225 D. 18, 40 p. 316. honores (*accedit plerumque* humani): Cic. Phil. 4, 4 Liv. 32, 34, 12. 39, 50, 9 Val. Max. 7, 2, 13 Cvrt. 4, 7, 28 *persaepe*. horror: Ps. Sen. epist. Paul. 7. humanitas: Greg. M. moral. 2, 42 nec -a humanitate minuit nec humana divinitate consumpsit. ignis: Liv. 1, 41, 3 Sen. nat. 7, 23, 2 Apvl. mund. 5 Tert. nat. 2, 14 Amm. 17, 4, 15 Comm. instr. 2, 39, 10. imago: Tert. spect. 18 adv. Val. 2. imber: Plin. nat. 37, 104. imitatio: Theophil. Alex. epist. 1. immortalitas: Apvl. apol. 43 Firm. err. 25, 3. imperium: Apvl. met. 11, 22. impetus: Cic. div. 1, 111. incendium: Apvl. mund. 34 Avg. civ. 4, 2 p. 148 D. incitatio: Cic. div. 1, 89. indulgentia: Plin. nat. 28, 17 Tert. resurr. 57 Avson. 419, 8. inflatus: Cic. div. 1, 12. iniuria: Heges. 1, 32, 6 pro -a iniuria (*i. in deum facta*). inspiratio: Tert. patient. 1 Avg. civ. 18, 38 p. 314 D. instigatio: Firm. err. 26, 3. instinctus: Cic. div. 1, 12. 34. 66 Cvrt. 8, 10, 15. instrumentum: Tert. pudic. 10 resurr. 21 *al.* intellegentia: Ps. Apvl. Ascl. 16 (*de homine*). 29. intentio: Ps. Apvl. Ascl. 11 Tert. anim. 15. interdictio: Tert. patient. 5. inventio: Plin. nat. 37, 2. inventum: Cic. nat. deor. 1, 38. invocatio: Tert. test. anim. 6. ira: Val. Max. 1, 1 ext. 3 Tert. scorp. 3. iudicium: Tert. anim. 33. 58 resurr. 56 Hil. c. Const. 27 *saepe*. ius (*fere ubique accedit* humanum): Cic. part. 129 utriusque generis vis (*sc. naturae et legis*) in -um et humanum ius est distributa, quorum aequitatis est unum, alterum religionis. S. Rosc. 37. 65 har. resp. 14 Sest. 91 off. 1, 26 Liv. 1, 18, 1. 1, 42, 4. 31, 24, 18. 39, 16, 9 Vell. 2, 26, 2 Sen. benef. 7, 2, 4 Cvrt. 3, 10, 9 Svet. Vit. 11 Flor. epit. 3, 5, 7 Gaivs inst. 2, 3 Tac. hist. 2, 91 ann. 2, 14. 3, 70. 4, 38. 6, 26 *persaepe*. iussio: Avg. civ. 1, 26 p. 42 D. iussum: Comm. instr. 2, 16, 16. iustitia: Tert. anim. 33 spect. 23 *al.* iuventa: Colvm. 1 pr. 2 (*additur* aeterna). lacus: Verg. Aen. 3, 442. lanx: Ps. Apvl. Ascl. 14. largitas: Avg. civ. 22, 24 p. 615 D. lectio: Hier. epist. 52, 3, 8 Bened. reg. 48, 3. lex (*saepe accedit* humana): Cic. nat. deor. 1, 36 *Zeno* naturalem legem -am esse censet. off. 3, 23 *naturae ratio* est lex -a et humana. Sen. epist. 76, 23. Colvm. 4, 10, 3 (*iuxta ponitur* aeterna). S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 4. Apvl. Plat. 1, 12 -am legem esse fatum. Vvlg. II Macc. 4, 17 *persaepe*. liberalitas: Firm. err. 2, 8. libri (*de scriptura sacra*): Hier. epist. 30, 6 *persaepe*. licentia: Tert. anim. 2. lignum (*de cruce Christi*): Firm. err. 27, 5 -i ac liberantis ligni ordinem disce. litterae (*de scriptura sacra*): Tert. nat. 2, 12 Avg. civ. 21, 5 p. 496 D. *persaepe*. locus: Plavt. Most. 1104. lumen: Cic. Arat. 305. lux: Sen. epist. 102, 28. machinatio: Apvl. mund. 1. magisterium: Firm. math. 1, 7, 9 Avg. civ. 19, 14 p. 380 D. *al.* magnificentia: Hier. epist. 42, 1, 2. magnitudo: Cic. Phil. 5, 23 animi. Tert. adv. Marc. 1, 18 p. 313. maiestas: Sen. contr. 1, 2, 17 Tert. adv. Marc. 2, 5 p. 339 *saepe*. mandatum: Avg. civ. 14, 14 p. 35 D. 17, 4 p. 206. manus: Plavt. Bacch. 926 Scrib. Larg. praef. p. 1, 4. 5, 29 Tert. resurr. 7. mens: Cic. carm. frg. 3 (de consul.), 10 leg. 1, 23 *al.* ac. 2, 118 fin. 4, 12 Tusc. 5, 70 nat. deor. 1, 34. 2, 18 (*iuxta ponitur* acrior) *al.* div. 1, 17 *al.* Cato 78 *al.* Sall. Iug. 92, 2 Liv. 1, 20, 7 mentibus. Ps. Apvl. Ascl. 13 *passim*. merces: Avg. civ. 6, 7 p. 259 D. metus: Moys. Cypr. epist. 31, 6 -us (*i. dei*) metus relinquitur. ministerium: Pavl. Fest. p. 11 Tac. hist. 4, 81. miraculum: Avg. civ. 21, 5 p. 459 D. miseratio: Avg. civ. 10, 22 p. 436 D. 10, 32 p. 457. misericordia: Val. Max. 1, 8, 2 Tert. adv. Marc. 4, 20 p. 487 Avg. civ. 1, 8 p. 12 D. *al.* moderatio: Cic. nat. deor. 3, 85 Firm. err. 2, 4. 28, 13. monarchia: Tert. adv. Prax. 3. monitus: Ov. epist. 15, 17 Apvl. met. 11, 14. mos: Liv. 8, 11, 1 -i humanique moris memoria. motus: Cic. nat. deor. 3, 24 Ov. met. 6, 158 Sen. nat. 7, 10, 2. munus: Cic. p. red. ad Quir. 5 har. resp. 6 leg. 1, 24 Cato 40 Sen. benef. 2, 29, 1 *saepe*. mysterium: Ps. Apvl. Ascl. 19. 32. 37. natura: Varro rust. 3, 1, 4 Cic. Tusc. 1, 30 nat. deor. 1, 29 div. 1, 116 *al.* Qvint. inst. 7, 3, 5 Ps. Apvl. Ascl. 22 *saepe*. necessitas: Cic. Lig. 17. nectar: Plin. nat. 11, 37 Apvl. met. 4, 2. nomen: Tert. bapt. 6 Arnob. nat. 3, 4 Firm. err. 7, 6 *saepe*. numen: Cic. carm. frg. 19, 10. 29, 8 dom. 140. 143 prov. cons. 34 Mil. 83 ac. 2, 121 fin. 1, 41. 5, 49 nat. deor. 1, 22 div. 1, 106 Lvcr. 1, 154. 4, 1233 Manil. 1, 484 Vlp. dig. 12, 2, 33. 28, 7, 8 *al.* Amm. 19, 10, 4. 26, 1, 14 *saepe*. nutus: Apvl. met. 11, 1 Ps. Apvl. Ascl. 5 Veg. mil. 4 praef. obsequium: Apvl. met. 11, 28. obtutus: Nicet. psalm. 9 p. 67. oculus: Apvl. mund. praef. odor: Verg. Aen. 1, 403 Ov. met. 14, 605 Vvlg. Sirach 50, 17 *al.* officium: Tert. anim. 37 Bened. reg. 43, 3. operatio: Tert. adv. Hermog. 32 Hil. in Matth. 9, 7. 33, 6. opificium: Lact. (*titulus libri in cod. Bonon.*). opitulatio: Avg. civ. 13, 7 p. 564 D. opportunitas: Cic. Phil. 3, 24. ops: Caes. Gall. 2, 31, 2 Ov. Pont. 1, 2, 144 fast. 3, 22. Liv. 2, 20, 12 (*additur* humana. Svet. Tit. 8). Val. Max. 9, 2, 4 Cvrt. 3, 6, 18 Tac. hist. 4, 53. 78. Corp. IX 2633 Opi. opus: Cic. nat. deor. 2, 138 (*iuxta ponitur* artificiosum). Pavl. Fest. p. 74 Plin. nat. 2, 82 Apvl. mund. 31 Tert. bapt. 2 *al.* oraculum: Stat. Theb. 1, 491 Firm. err. 14, 1. 22, 2 Avg. civ. 10, 23 p. 436 D. *al.* oratio: Tert. ieiun. 10 *al.* *cf. etiam p. 1625, 3.* orbis: Apvl. Plat. 1, 11. ordinatio: Apring. in apoc. 20, 1. origo: Liv. 1, 1, 6 Sen. suas. 6, 6. os: Verg. Aen. 3, 373 Manil. 2, 436. paenitentia: Tert. adv. Marc. 2, 24 p. 369. panis: Expos. mund. 41 Firm. err. 18, 4 *al.* pars: Cic. fin. 5, 57 in nobis. Sen. epist. 78, 10 cum meliore ac -a parte *corporis* versatur. Apvl. Socr. 4 p. 127 in -am et humanam partem *naturae*. *al.* patientia: Tert. patient. 3 *al.* pax: Tert. adv. Val. 2 Hil. in Matth. 4, 18. permotio: Cic. div. 1, 89. pietas: Ps. Apvl. Ascl. 12 Ps. Hil. dedic. eccl. p. 879[D]. plaga: Vvlg. II Macc. 9, 11. poena: Cic. leg. 2, 22. 43. 44. portio: Avson. 174, 11 *animae rationalis*. potentia: Ov. Pont. 4, 3, 49 Manil. 2, 451. 3, 90 Val. Max. 1, 1, 9 Sen. clem. 1, 26, 5. nat. 2, 31, 1 (*iuxta ponitur* subtilis). Apvl. apol. 26 (*additur* occulta). *saepe*. potestas: Bvc. Eins. 1, 29 Apvl. Socr. 6 p. 132. praeceptum: Firm. err. 19, 2. 28, 9 *al.* praedicatio: Tert. anim. 35. praedictio: Cic. div. 1, 95 Plin. nat. 7, 123. praedictum: Avg. civ. 18, 47 p. 331 D. praesagitio: Cic. div. 1, 123. praesagium: Apvl. met. 2, 12. 9, 34. praescientia: Avg. civ. 17, 7 p. 222 D. praescriptum: Tert. spect. 1. praesensio: Cic. div. 1, 109. praesentia: Bened. reg. 19, 2. praesidium: Tert. adv. Marc. 4, 12 p. 456. praestantia: Cic. Tusc. 4, 58 maior praestantia et -ior (*potest ad III B referri*). primordium: Liv. 1 pr. 7. principatus: Cic. nat. deor. 1, 35. prodigium: Liv. 5, 14, 3. progenies: Cic. Tusc. 1, 26. promissio: Apvl. met. 11, 12 Avg. civ. 11, 12 p. 478 D. promissum: Avg. civ. 16, 12 p. 145 D. pronuntiatio: Tert. anim. 32. prophetia: Hil. c. Const. 9 Avg. civ. 22, 6 p. 562 D. propositio: Tert. resurr. 30. propositum: Apring. in apoc. 1, 11. providentia: Cic. nat. deor. 2, 87. 98 Tim. 10 Val. Max. 1, 5, 1 Apvl. apol. 49 met. 2, 28 *persaepe*. prudentia: Cic. nat. deor. 2, 89 Apvl. met. 10, 33 *al.* ratio: Cic. nat. deor. 2, 97. 99. 3, 28. 85 Phaedr. app. 28, 7 Sen. benef. 4, 7, 1 epist. 92, 1 Colvm. 3, 10, 10 Ps. Apvl. Ascl. 6 *persaepe*. regnum: Tert. resurr. 26. religio: Cic. inv. 1, 2. 2, 161. Verr. 6, 34 contra omnes -as atque humanas religiones. dom. 2 Liv. 9, 9, 4 Ps. Apvl. Ascl. 37 *saepe*. remedium: Amm. 16, 12, 12. res *i. q.* *sacrum, sacrificium, cultus deorum; saepissime cum verbo* faciendi *coniungitur*: Evgraph. Ter. Eun. 514 rem -am fecisse, hoc est sacrificium fecisse. Hec. 181. Lex luci Spolet. (Corp. I[2] 366) nesei quo die res deina anua fiet. eod die quod rei dinai can(s)a (f)iat. Naev. carm. frg. 30 res dinas edicit. *cf. p. 1619, 22.* Plavt. Amph. 966. 968 Aul. 612 Capt. 291. 861. Curc. 532 rei -ae operam dabo. 551. Epid. 316 rem dinam faceret (26[ies]). Ter. Eun. 513 Hec. 184 Cato agr. 5, 3. 83. 143 Val. Ant. hist. 59 Varro ling. 5, 155 rust. 2, 5, 10. 2, 8, 1 *al.* Lex vic. Furf. (Corp. I[2] 756 = IX 3513) 17 Cic. Verr. 5, 18. 46. 47 dom. 33 leg. 2, 26 nat. deor. 3, 47 div. 1, 7. 74. 102. 2, 25 Att. 4, 16 Caes. Gall. 6, 13, 4. 6, 21, 1 Bell. Afr. 86, 3. Lex Vrson. (Corp. I[2] 594) 69, 32 quae ad sacra resque -as opus erunt. Nep. Hann. 2, 4 Verg. Aen. 8, 306 Act. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 18 Liv. 1, 8, 1. 2, 2, 1. 5, 23, 7. 22, 11, 1 (28[ies]) Pavl. Fest. p. 19. 68 *persaepe* Val. Max. 1, 1, 1. 8 Colvm. 12, 3, 1 Plin. nat. 10, 156. 18, 7. 29, 58 Svet. Aug. 1. 96 Tib. 44 Galba 18 Verr. Fl. frg. Gell. 5, 17, 2 Apvl. apol. 56 met. 11, 20 Act. lud. saec. Sept. Sev. (Corp. VI 32329) 4, 5 Amm. 22, 14, 4. 23, 6, 35 Epit. Alex. 69. 70 Dares 10. 15. 38 Hyg. fab. 137 p. 117. 274 p. 149 Avg. civ. 7, 23 p. 303 D. Sidon. epist. 5, 17, 3 Apring. in apoc. 1, 10. *i. q.* res *caelestis, quae ad naturam, caelum, mundum pertinet, physica* (*opp.* humana, *quae vox fere ubique additur,* ethica): Varro *in titulo operis* rerum -arum et humanarum libri. *persaepe laudatur, hic illic* rerum *omisso, ex. gr.*: Gell. 18, 12, 9 Serv. auct. Aen. 1, 42 *al.* Prisc. gramm. II 520, 22 Schol. Verg. Veron. Aen. 7, 681. *adde*: Sacr. Leon. p. 355 quos -arum (*an* -orum *legendum?*) sinis esse participes. Plavt. Truc. 307 nusquam . . . mihi quisquam homo mortalis posthac dinarum (*Leo*, duarum *codd.*) rerum creduit. *cf. p. 1619, 23.* Cic. de orat. 1, 212 omnium rerum -arum atque humanarum vim . . . nosse (3, 134 Sest. 27 ac. 1, 9. Tusc. 4, 57 sapientiam esse rerum -arum et humanarum scientiam [5, 7 off. 1, 153. 2, 5]. fin. 2, 37 Lael. 20 Liv. 5, 40. 10. 28, 29, 2. 32, 29, 5 Pavl. Fest. p. 185 Sen. epist. 88, 35. 120, 13 Petron. 120 v. 79. Lex de imp. Vesp. [Corp. VI 930] 17 maiestateque -arum humanarum publicarum privatarumque rerum. Qvint. inst. 12, 2, 8 scientia -arum rerum sit humanarumque. Vlp. dig. 1, 1, 10, 2 iuris prudentia est -arum atque humanarum rerum notitia. Apvl. mund. praef. Plat. 2, 6 Avg. civ. 4, 1 p. 146 D. rerum humanarum atque -arum [6, 3 p. 248. 6, 7 p. 258. Carm. epigr. 255, 3. *non alibi sic collocatur. sed cf. p. 1625, 48*] *saepe*). Cic. part. 80 div. 1, 111 Liv. 34, 31, 4 Aetna 370 Vitr. 10, 1, 4 Sen. epist. 78, 26 Qvint. inst. 1, 10, 10 *al.* Vlp. dig. 43, 1, 1 Tert. nat. 2, 1 patient. 1 Arnob. nat. 3, 2 Firm. err. 7, 9 Hil. ad Const. 2, 1 *al.* Avg. civ. 4, 1 p. 146 D. 6, 4 p. 250 *persaepe* Apring. in apoc. 1, 5. responsio: Avg. civ. 16, 35 p. 180 D. responsum: Avg. civ. 16, 29 p. 173 D. Vvlg. Rom. 11, 4. retributio: Bened. reg. 7, 87. revelatio: Apring. in apoc. 1, 5. robur: Cypr. mort. 1 (*additur* invictum). ros: Apvl. met. 4, 2. rus: Verg. georg. 1, 168. sacra: Apvl. met. 11, 10 *al.* sacramentum: Tert. idol. 19 Hier. epist. 29, 1, 3. sagitta: Hyg. fab. 102 p. 94. sanctio: Apring. in apoc. 1, 10. sanctitas: Arnob. nat. 6, 13. sapientia: Cic. Tusc. 3, 30 Liv. 44, 37, 8 Tert. orat. 6 Avg. civ. 11, 33, 3 p. 509 D. *saepe*. scelus: Liv. 3, 19, 11 -is humanisque sceleribus obruti (*i. in deos admissis*. 29, 18, 20 omni -o humanoque liberetur scelere). scientia: Filastr. 112, 3 Hier. epist. 53, 5, 2 *al.* scriptura: Tert. bapt. 18 nat. 2, 2 *persaepe*. sedes: Tert. patient. 13. semen: Ov. met. 1, 78 Sil. 16, 429. sensus: Cic. div. 2, 110 Lvcr. 5, 144 Ps. Apvl. Ascl. 7 *al.* sententia: Cic. Mil. 8 Qvint. inst. 5, 11, 18 Tert. idol. 9 Avg. civ. 10, 25 p. 439 D *saepe*. sermo: Ps. Apvl. Ascl. 1 Tert. adv. Marc. 3, 14 p. 399 *al.* severitas: Avg. civ. 14, 11. sig-

[Gudeman]

num: APVL. Socr. 20 p. 106 VEG. mil. 2, 6. similitudo: PS. APVL. Ascl. 7. simulacrum: APVL. met. 8, 25. 11, 24. societas: CIC. div. 1, 110 FIRM. err. 1, 2. solacium: AVG. civ. 1, 14 p. 24 D. sollemnia: HIL. ad Const. 1, 2. solium: CIC. rep. 3, 12. sollertia: CIC. ac. 2, 120 nat. deor. 1, 53. 2, 110. somnium: CIC. div. 2, 127 APVL. met. 11, 30. sonus: TIB. 1, 6, 44. sophia: TERT. scorp. 7. sors: CIC. Mil. 44 Phil. 3, 26. species: CIC. nat. deor. 1, 34 LIV. 21, 22, 6 TAC. hist. 4, 82 APVL. met. 4, 32 *al.* spectaculum: APVL. met. 5, 26. spes: LIV. 10, 40, 1. spiritus: CIC. Arch. 18 nat. deor. 2, 19. 3, 28 LIV. 5, 15, 10. 5, 43, 8 VELL. 1, 16, 3 TERT. bapt. 3 *al.* splendor: VAL. MAX. 7, 1, 2. stirps: VERG. Aen. 5, 711 OV. met. 2, 633 LIV. 26, 19, 6 TAC. ann. 4, 56 AVG. civ. 3, 4 p. 101 D. studium: CIC. rep. 6, 18 Cato 24 TERT. idol. 10 *al.* sublimitas: TERT. idol. 15. substantia: TERT. anim. 18 esse quasdam substantias invisibiles, incorporales, supermundiales, -as et aeternas quas appellat ideas. bapt. 18 *opp.* terrena. *al.* suffragatio: VAL. MAX. 4, 7 pr. tactus: SCRIB. LARG. praef. 5. telum: VERG. Aen. 9, 656. testimonium: CIC. top. 77 QVINT. inst. 5, 7, 35 *al.* thesaurus: TERT. resurr. 44. timor: FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 7, 4. tremor: BENED. reg. 50, 6. trinitas: AVG. civ. 11, 24 p. 494 D. *al.* unctio: TERT. resurr. 26. unda: PS. APVL. Ascl. 24. vadimonium: APVL. met. 11, 23. vehiculum: CIC. nat. deor. 2, 89. veneratio: VAL. MAX. 1, 1, 11. veritas: AVG. civ. 14, 5 p. 12 D. *al.* vestigium: SEN. dial. 12, 17, 1. vestis: PETRON. 114, 5. vigor: SVET. Aug. 79. virgula: VARRO Men. tit. CIC. off. 1, 158. virtus: SEN. dial. 2, 6, 8 TERT. adv. Hermog. 15 *saepe* (*cf. p. 1624, 21*). vis: CIC. S. Rosc. 131 de orat. 3, 23 Tusc. 1, 64 *persaepe* MANIL. 1, 250 SEN. nat. 7, 25, 2 TERT. resurr. 14 *passim. al.* visus: MANIL. 4, 933. vita: CIC. leg. frg. 1 SEN. epist. 85, 19. vivacitas: APVL. mund. 2. vocatio: TERT. resurr. 37. volumen (*i. scriptura sacra*): HIER. epist. 52, 2, 1 *persaepe.* voluntas: CIC. p. red. ad Quir. 2 SEN. contr. 1 pr. 9 TERT. anim. 37. voluptas: LVCR. 3, 28. vox: ENN. scaen. 43 APVL. met. 11, 4 BVC. Eins. 1, 45 BENED. reg. prol. 21. vultus: APVL. met. 5, 22. 11, 25.

II ***speciatim*:** A *i. q. imperialis, regius, de vivo et consecrato principe: necnon de domo Augustorum; hic illic hypallage est statuenda*: VAL. MAX. 5, 1, 10 animus -i principis (5, 7, 2 ACT. Arv. [a. 50—54] 7 *al.* DECRET. decur. Tergest. [Corp. V 532] 1, 37. COD. Inst. 5, 16, 26 imperator. CORIPP. Iust. 2, 332). VAL. MAX. 4, 3, 3 oculis. 7, 6, 6 ut -am filii mentionem caelesti patris recordationi subnectam. 9, 15, 1 -ae Caesaris vires. PHAEDR. 5, 7, 38 honore -ae domus (CORP. XIII 4635 [*aetate Tiberii*] pro perpetua salute -ae domus. STAT. silv. 5 praef. CORP. VI 31320 *saepe.* VIII 23107 [*a. 196*]. 23400 [*saec. III*]. 23749 [*a. 212*]. XIII 7996 [8017 *saec. III med.*]. VLP. dig. 48, 16, 12 NOT. dign. or. 10, 2 CASSIOD. var. 5, 9, 2 COD. Iust. 7, 37, 3 CORP. II 5354. III 11944 *al.* V 7865. VII 316. VIII 23657. XII 1782 *al.* 2596. XIII 4290. 4301. 8493. 8518 *saepe.* XIV 3561). VITR. 1 pr. 1 -a tua mens et numen, imperator Caesar (PANEG. 2 [10], 8, 2). STAT. silv. 5, 1, 133. TAC. ann. 4, 52 -um spiritum (*sc. divi Augusti*) . . . caelesti sanguine. 16, 6 -ae infantis (*sc. divae Claudiae*) parens *Poppaea. huc traxerim* ann. 2, 87 -as occupationes *Tiberii.* PLIN. paneg. 80 opera *Traiani.* SVET. Cal. 22 maiestatem (FIRM. err. 29, 4). FRONTO p. 226, 11 N. pater vester, -us ille vir. IAVOL. dig. 1, 4, 3 indulgentia. S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 47 praescriptum -ae orationis. PANEG. 2 (10), 3, 1 verticem. 2 (10), 4, 2 auxilium. 2 (10), 10, 1 -ae immortalisque fiduciae. 3 (11), 6, 7 -ae potentiae *fructus.* 4 (9), 6, 2 caelestia tamen verba et -a sensa principum. *al.* CAPITOL. Alb. 10, 7 generis. Max. Balb. 17, 2 litteris. VOPISC. Aurelian. 24, 8 quid illi viro sanctius venerabilius antiquius -iusque inter homines fuit? 29, 1 fulgoris. TREB. trig. tyr. 30, 15 spiritus. PS. AVR. VICT. epit. 11, 15 quid -ius Traiano? CLAVD. 10, 230 parentis. 26, 433 opem. PAPYR. Wessely p. 9 n. 21 ad adorandam -am purpuram dominorum nostrorum principum. NOVELL. Valent. 1, 3 manu -a (*i. subscriptione ipsius principis.* 9 fin. 16 fin. 17 fin. *persaepe*). NOVELL. Iust. 62 epil. per hanc -am constitutionem. 114 tit. 1 pr. iussiones. COD. Iust. 5, 27, 7 pr. Anastasii -ae recordationis. CORIPP. Iust. 1, 37 pedes. 1, 47 honor. 1, 135 palatia (3, 165). 2, 116 vestis. 3, 30 pater. 3, 134 cena. 3, 234 aula. *saepe.* COD. Theod. 16, 2, 7 (*a. 330*) lectores -orum apicum (*de rescriptis principis.* PASS. Quirin. 2 lege -os apices. PAPYR. Marini 87 [*c. a. 560*] *inspecta* -orum apicum sanctionem. *cf. etiam p. 1620, 11*). CORP. VI 32940 p(ro)t(ector) l(ateris) d(ivini) (XI 6222 protector -orum laterum). XI 4781 ad aeternam -i nominis propagationem.

B *de morbo comitiali*: APVL. apol. 50 -as vias et sapientes meatus obruit et obturbat . . . eum . . . nostri non modo maiorem et comitialem, verum etiam -um morbum, ita ut Graeci ἱερὰν νόσον, nuncuparunt. 51 causam -i morbi.

C *i. q. praesagiens, hariolans, augurans, praesciens futuri, divinandi peritus, ad divinationem pertinens, quasi a divinare ductum v. p. 1625, 9. de hominibus et rebus corporeis quasi personatis vel metonymice* (*nonnulla ad p. 1625, 8 sqq. referri possunt*): CIC. div. 1, 58 quid hoc somnio dici potest -ius? (1, 59 nihil illo . . . somnio fieri posse -ius, *sed potius significat* '*magis -am originem redolet*'). 1, 132 non ii sunt aut scientia aut arte -i *eqs.* 2, 74 haruspices -i quos μάντεις vocant. 2, 129 *Stoici* negant quemquam nisi sapientem -um esse posse. HOR. sat. 1, 9, 30 -a urna. NEP. Att. 9, 1 cum ille potius -us fuerit (*v. p. 1614, 35*). SIL. 3, 344 fibrarum et pennae -arumque sagacem flammarum misit dives Callaecia pubem. IVV. 10, 355 -a tomacula porci. APVL. met. 1, 5 feminam. CENS. 4, 13 puer . . . -us . . . qui disciplinam cecinerit extispicii. LACT. inst. 1, 7, 1 *Apollinem* praeter ceteros -um maximeque fatidicum. SERV. ecl. 7, 1 -um hunc inducit quippe filium Mercurii. *huc referam* AVG. civ. 3, 17 p. 125, 11 D. ut iam posset *Pyrrhus* Apollinem pro suo intellectu praedicare -um (*cf. etiam ibid.* p. 125, 5). *nota cum genet.*: HOR. carm. 3, 27, 10 imbrium -a avis imminentium (*cf.* PORPH. *ad l.*). ars 218 -a futuri sortilegis non discrepuit sententia Delphis.

III *translate i. q. praeclarus, eximius, mirabilis necnon instinctus, praecipue de poetis*: A ***de animantibus*:** ENN. ann. 19 pectus (*metonymice.* CATVLL. 64, 383 LVCR. 1, 731. PETRON. 138, 7 caeleste ac -um pectus). CIC. de orat. 1, 40 -um hominem in dicendo (3, 6. Mur. 75 -i hominis Africani mors [Arch. 16]. Sest. 85 PETRON. 104, 3 Epicurum . . . hominem -um). opt. gen. 17 -us auctor Plato ([COLVM. 3, 20, 4 APVL. apol. 25]. APVL. met. 9, 13). Sest. 50 -um illum virum Marium (Phil. 2, 39 ille singularis vir ac paene -us [fin. 3, 6]. rep. 1, 45 magni cuiusdam civis et -i paene est viri. leg. 3, 1 Att. 14, 14, 3). Pis. 59 noster -us ille . . . Epicurus. Phil. 5, 28 caelestes -asque legiones (12, 8). rep. 3, 4 incredibilis quaedam et -a virtus (6, 8 ad Q. fr. 1, 1, 33). Tusc. 1, 79 *Platonem* -um, quem sapientissimum, quem sanctissimum, quem Homerum philosophorum appellat *Panaetius.* div. 1, 54 *poetam* -um, Sophoclem (VERG. ecl. 5, 45. 10, 11 catal. 14, 3 SERV. auct. Aen. 3, 463 SCHOL. Stat. Theb. 7, 62). ad Q. fr. 2, 6, 1 senatus frequens -us fuit in supplicatione. VERG. ecl. 3, 37 caelatum -i opus Alcimedontis. HOR. ars 400 honor et nomen -is vatibus (*sc. Orpheo et Amphioni*) . . . venit. SEN. epist. 113, 16 mirabile -i artificis ingenium. QVINT. inst. 4, 3, 13 orator (COMM. apol. 589 sit licet defensor, sit licet -us orator, *fortasse de eo qui fidem Christianam defendit*). APVL. met. 11, 1 -us ille Pythagoras. HIL. ad Const. 1, 3 -os prophetas non intellegunt. CORP. VI 3, 16, 592 coiugi -ae nutrici senatorum dunm.

B *de rebus incorporeis, hic illic notione propria sublatente, praecipue cum additur* paene, prope, quidam: CIC. opt gen. 17 nihil enim illo oratore . . . -ius. de orat. 1, 131 *ingenium studiumque* in te . . . -a sunt (2, 152 orat. 109 ac. 2, 117 fin. 1, 7 Tusc. 1, 63. div. 1, 53 singulari vir ingenio Aristoteles et paene -o. VAL. MAX. 3, 7 ext. 3 TAC. dial. 21 ARNOB. nat. 4, 34. VEG. mil. 4, 41 Vergilius in georgicis -o paene . . . ingenio). de orat. 1, 172 Antonii incredibilis quaedam et prope singularis et -a vis ingenii (2, 120 oratoris vis illa -a virtusque. nat. deor. 2, 148 eloquendi vis quam est praeclara quamque -a). 2, 360 summos homines et -a prope memoria (Brut. 265 ac. 2. 2. GELL. 13, 25, 5 *erat* egregia vel -a quadam memoria). 3, 12 consilio (3, 68 Brut. 256 S. Rosc. 131 Font. 25 Manil. 10. 42 Mur. 82 leg. agr. 2, 90 VAL. MAX. 9, 11 ext. 4). orat. 41 -o aliquo animi motu. Verr. 6, 41 o -a senatus . . . admurmuratio! Manil. 33 incredibilis ac -a virtus (36. p. red. ad Quir. 7 Pisonis -a quaedam et inaudita auctoritas atque virtus. prov. 32 Mil. 99 Marcell. 26 Phil. 10, 11. 13, 19. 14, 33. rep. 3, 4 incredibilis quaedam et -a virtus. 6, 8 *al.*). leg. agr. 2, 90 homines -a mente et consilio praeditos (Rab. perd. 29 Mil. 21 Phil. 3, 3 LENT. Cic. epist. 12, 14, 4. LVCR. 3, 15 [*de Epicuro*]. HOR. sat. 1, 4, 43). Flacc. 30 gloria -a Pompei (ad Brut. 1, 15 [9, 24], 4). dom. 75 illa -a . . . totius Italiae decreta. 98 laus praeclara atque -a (Phil. 10, 7 de hac . . . -a atque immortali laude Bruti. epist. 2, 15, 1). p. red. in sen. 1 -um atque incredibile genus orationis (p. red. ad Quir. 5). 25 orationis . . . -a quadam gravitate (har. resp. 2 vim et gravitatem illam singularem ac paene -am). p. red. ad Quir. 1 beneficio (p. red. in sen. 28 Lentuli beneficio excellenti atque -o. epist. 10, 14, 1). 2 incredibili quadam et paene -a . . . voluptate (AETNA 250). 15 praestanti in me benevolentia et -o studio. Sest. 129 illa de me -a atque immortalia senatus consulta. Scaur. 48 -um incolumitatis nostrae pignus. Planc. 77 -a in me merita (Phil. 3, 14. 4, 4 epist. 11, 6, 2). Mil. 91 *vir* -a et incredibili fide. Marcell. 1 incredibilem sapientiam ac paene -am (Tusc. 3, 30 praestans et -a sapientia). Phil. 9, 10 admirabilis quaedam et incredibilis ac paene -a eius . . . scientia (GELL. 19, 2, 8 -a vir scientia *Hippocrates*). 13, 43 pietatem (*ironice*). ac. 2, 2 habuit . . . -am quandam memoriam rerum. fin. 3, 76 *quid* est virtute -ius? 5, 38 ratione nihil est in homine -ius (*sed potest proprie accipi. cf.* nat. deor. 1, 37 *Cleanthes* nihil ratione censet esse -ius). 5, 95 propter virtutis caelestem quandam et -am . . . praestantiam (Tusc. 4, 58). fin. 3, 16 quid . . . possumus hoc agere -ius? *al.* Att. 2, 9, 1 expecta -am παλινῳδίαν. 7, 1, 4 illo -o tertio consulatu. epist. 1, 9, 18 -a Caesaris in me . . . liberalitas. LVCR. 5, 13 reperta (6, 7). PORC. LIC. carm. frg. 4 Africani vocem (PLIN. epist. 3, 16, 6 vocem immortalem ac paene -am). VERG. ecl. 6, 67 carmine (HOR. ars 400 [ἀπὸ κοινοῦ. *v. supra l. 27*]. COLVM. 7, 3, 9 CALP. ecl. 1, 32 IVV. 3, 207). NEP. hist. frg. 3 locuples ac -a natura. SEN. suas. 6, 19 eloquentiae (QVINT. inst. 2, 16, 7). VAL. MAX. 5, 1, 11 -orum Caesaris operum. 8, 7 ext. 3 ingenii quoque -a instructus abundantia. SEN. nat. 6, 13, 1 eloquii. STAT. Theb. 12, 816 nec tu -am Aeneida tempta. QVINT. inst. 4, 1, 70 -a illa pro Ligario ironia. 10, 1, 80 eloquendi facultate -a quadam et Homerica. 10, 1, 83 eloquendi nitor ille -us. PLIN. nat. praef. 29 ut nomen -um inde invenerit *Theo-*

[*Gudeman*]

phrastus (*cf. p. 1621, 62*). SIL. 15, 506 ausis. IVV. 10, 125 conspicuae -a Philippica famae. PLIN. epist. 1, 20, 22 -am et caelestem *orationem* (6, 33, 1. SPART. Sept. Sev. 21, 10 -am Sallustii orationem. *cf. etiam p. 1621, 78*). 6, 10, 4 -um illud et immortale factum (paneg. 10). GELL. 2, 18, 2 librum illum -um (*de Phaedone*). APVL. apol. 12 alta illa et -a Platonica. Socr. 16 p. 155 Platonis -am sententiam . . . auscultatis. CLAVD. 17, 217 servat inoffensam -a modestia vocem.

substantivi vice *dīvīnus, -ī *m.* (dīvīna, -ae *f.*). *cf. etiam p. 1619, 49. i. q.* **vates**, *hariolus, vir providens* (*v. etiam p. 1623, 79*): CIC. prov. 38 sapientes ac -i fuistis. nat. deor. 3, 14 cum plurimis de rebus -i isti mentiantur. div. 1, 111 quos prudentes possumus dicere, id est providentes, -os nullo modo possumus, non plus quam . . . Thalem. 1, 112 ne Pherecydes quidem . . . potius -us habebitur quam physicus (2, 10 AVG. civ. 3, 17 p. 125 D.). 2, 9 ille -us (*Tiresias*). 2, 10. 11 haec quoque dialectici dicent, non -i. 2, 14. 131 *vide ne* neminem . . . -um reperire possimus. fat. 15 LIV. 1, 36, 4 -e tu. SEN. dial. 7, 26, 8. PETRON. 7, 2 -am (*i. sagam*) ego putabam. MART. 3, 71, 2 non sum -us, sed scio quid facias. PLIN. epist. 5, 13, 10 -um me . . . dictitant. APVL. met. 1, 8 saga . . . et -a, potens caelum deponere. COLL. Mos. 15, 1 -us apud quem sortes tollas. ITALA IV reg. 21, 6 (Lucif. reg. apost. 8) fecit pythones et -os multos (*om. gr.*, VVLG. haruspices). PORPH. Hor. carm. 3, 17, 12/13 augurem ergo pro praesaga, id est -a, posuit. COMM. instr. 1, 11, 1 Apollinem facitis citharoedum atque -um. 1, 11, 7 fallitur que -us. 1, 11, 16. 22. 1, 18, 10 *al.* EXPOS. mund. 36 p. 114 sacerdotes et ministri et haruspices et adoratores et -i. ITIN. [Silv.] 12, 10 Balaam -um (HIER. in Is. 2, 2). QVEROL. p. 27, 16 hunc esse -um vel magum. *al.* SERV. Aen. 7, 68. 10, 417 fata canens quasi -us. 11, 739 μάντι κακῶν, id est malorum -e. HYG. fab. 118 p. 102 Proteus senex marinus -us. HIER. in Ier. 27, 9 p. 1034 *al.* VVLG. deut. 18, 11 pythones consulat nec -os (Is. 8, 19. 19, 3 *cf. l. 21*). 18, 14 augures et -os audiunt. I reg. 6, 2 sacerdotes et -os. Is. 44, 25 signa -orum et hariolos. Ier. 27, 9. 29, 8. 50, 36 Mich. 3, 7 Zach. 10, 2. FAVST. REI. serm. 15 p. 282, 2 per haruspices et -os atque incantatores. CAES. AREL. suggest. p. 300 nullus caraios (*i. praestigiatores*) vel -os inquirat. ACT. Achat. 2 nec -us fuit *Apollo* . . . nec deus. ARNOB. nat. 3, 6 quinam isti sint -i. *nota*: COMM. apol. 38 futura docuit nos ipse -os (*i. filios dei*; -us *Pitra*).

*dīvīnum, -ī *n.* CIC. Tusc. 1, 65 *Homerus* humana ad deos transferebat; -a mallem ad nos. quae autem -a? vigere, sapere, invenire, meminisse. part. 6 testimoniorum quae genera sunt? -um et humanum: -um est ut oracula, auspicia, ut vaticinationes, responsa aruspicum, coniectorum (*i. somniorum interpretum*). MIN. FEL. 21, 10 -um, . . . id est quod nec ortum habet nec occasum. 1 *i. q.* **res quae ad deum pertinet**, τὸ θεῖον: PLAVT. Amph. 258 -a humanaque omnia (*sic persaepe, ex. gr.*: Trin. 479 CAES. civ. 1, 6, 8 SALL. Catil. 12, 2 Iug. 5, 2. 31, 9. epist. Mithr. 17 non humana ulla neque -a [or. Lep. 10 SEN. dial. 1, 5, 8. 11, 9, 3 humanorum -orumque scientia. epist. 8, 6. 31, 8. 104, 22 *al. de collocatione cf. p. 1622, 65*]. *saepe.* HOR. sat. 2, 3, 95 LIV. 1, 38, 2. 4, 2, 7 [8^ies^] SEN. benef. 6, 31, 11. dial. 12, 1, 2 epist. 68, 2 *persaepe* TAC. ann. 1, 76. 13, 41 SVET. Iul. 84 TERT. adv. Marc. 2, 20 p. 364 nat. 2, 13 SOL. 1, 117 HIL. c. Const. 7 PS. HIL. libell. 5 AVG. civ. 4, 1 p. 146 D. 6, 4 p. 251 *al.* NOVELL. Iust. 42 pr. *passim*). Amph. 672 numquam . . . mihi -i creduis (*i. numquam tu mihi ne per deos quidem iuranti credideris. cf.* Asin. 854 neque -i neque mi humani . . . quidquam accreduas [Bacch. 504 Poen. 466]). CIC. orat. 120 illa -a cognoverat. part. 56 ut caelestia, ut -a. 73 cecidisse -a atque fatalia. rep. 1, 28 nihil . . . nisi sempiternum et -um. leg. 1, 59. Lael. 32 nihil . . . altum . . . magnificum ac -um. ac. 1, 33 in iis quiddam -um esse (fin. 2, 114 inesse quiddam caeleste et -um. Tusc. 1, 56). fin. 4, 42 maiora quaedam et -iora. Tusc. 1, 66 illud . . . caeleste et -um . . . aeternum. div. 1, 122 esse -um quiddam quod δαιμόνιον appellat *Socrates*. 2, 38 habet aliquid -i. *al.* SEN. contr. 2, 1, 10 *hominem* placidum proximumque -o genus. SEN. benef. 6, 22, 1 -a labantur. dial. 2, 3, 3. 2, 8, 2 -a (*i. fere dei*) nec iuvari desiderant nec laedi possunt. 6, 12, 4 -a concidere. 7, 16, 1 ingentia et aequa -is. 7, 16, 3 perfecta illa et -a. 11, 8, 5 paribus intervallis omnia -a ab omnibus humanis distant. 11, 20, 2 -orum spectaculo. nat. 3 pr. 11 qui a -orum conversatione quotiens ad humana recideris. epist. 65, 16 a terrenis ad -a dimisit. 66, 11 nihil est -o -ius, caelesti caelestius. 87, 19 -um aliquid, caeleste, magnificum. 124, 5 sublimia ac -a. *persaepe.* PLIN. nat. 2, 191. 30, 14. IVV. 15, 144 -orumque capaces. APVL. apol. 56 ob hanc -i contumaciam. flor. 15 p. 56 omnis -i arcanum antistitem. Plat. 2, 1. 8 *exemplum* unius -i ac tranquilli ac beati, alterius irreligiosi. TERT. anim. 24 *animae* consciae -orum. bapt. 2. ieiun. 16 diabolus -orum aemulator. adv. Marc. 2, 16 p. 356 qui de humanis -a praeiudicant. test. anim. 1 -a et aeterna. 5 quanto naturalia, tanto -a. *persaepe.* COMM. instr. 1, 35, 5 ex -o (*i. fortasse ex -a natura*) ipse (*Adam*) . . . exul factus. ARNOB. nat. 1, 51 non -um et sacrum aut, si aliquam superlationem res capit, plusquam -um et sacrum. *al.* PALLAD. 1, 1 si -a faverint (*i. si deus faverit.* DRAC. Orest. 655 vobis -a favebunt). AVR. VICT. Caes. 9, 4. AMM. 16, 10, 14 terrenis -a praecellunt. AMBR. Cain et Ab. 2, 9, 27. HIER. epist. 3, 4, 4. 22, 30, 6 tanto dehinc studio -a (*i. scripturam sacram*) legisse quanto mortalia (*i. profanos scriptores*) ante non legeram. *al.* RVFIN. Orig. in num. 16, 7. hist. 6, 15 in profundioribus et -ioribus pertractandis. *al.* AVG. civ. 5, 14 p. 219 D. -a facientes atque dicentes. gen. ad litt. 7, 14 p. 213, 2 cum *anima* vult intellegere vel -a vel deum. *persaepe.* PAVL. MED. bened. 10, 15 nihil historicum, sed totum resonat -um. MACR. sat. 1, 11, 1 curent -a (*i. dei*). 1, 17, 1 -a (*i. dei*) voluerunt. EPIST. pontif. Thiel 14, 2 *sacerdos* ad -a migraverat (*i. mortuus erat*). SACR. Leon. p. 335. 387. ENNOD. opusc. 2, 22 p. 294, 16 magnum per -a (*i. deum*) ridiculum. dict. 22, 8 p. 495, 22 epist. 4, 26 p. 116, 27. 2 *i. q.* **vis divinandi, vaticinandi**: CIC. div. 1, 81 *melancholicos Aristoteles* censebat habere aliquid in animis praesagiens atque -um. Att. 4, 3, 5 nova quaedam -a mitto. SALL. hist. frg. 3, 14 principes intellegendi -i fuerunt. APVL. apol. 26 -i scientem. met. 9, 29 saga illa et -i potens. PROB. Verg. ecl. 6, 31 p. 336, 5 Anchisen augurii ac per hoc -i quiddam habuisse (*potest ad 1 referri*). AVG. civ. 10, 26 p. 442 D. -a pronuntiare (10, 27 p. 444 *al.*). 19, 23 p. 397 audisti -a Apollinis. 3 *i. q.* **res sacra**: HOR. sat. 1, 6, 114 assisto -is. LIV. 8, 10, 13 neque suum neque publicum -um pure faciet qui sese devoverit. VELL. 2, 124, 3 numen -is honoratum. VAL. MAX. 2, 1, 2 quae consuetudo ex hominum convictu ad -a penetravit.

adv. *dīvīnē. CHAR. gramm. I 81, 26 divinitus cum dicimus, ex dei mente factum significamus, -e vero cum laudamus. PRISC. gramm. III 78, 11 divinitus a divis . . . monstrat, -e autem et humane . . . similiter divis et hominibus significant. 79, 21 divinitus θεόθεν, -e θείως. DIFF. ed. Beck p. 51, 19 -e est sicut magnifice, divinitus autem a deo fit, ut cum dicimus 'divinitus illi hoc contingit'. GLOSS. -e θεόθεν.

1 *i. q.* **praeclare**: CIC. Cato 44 -e enim Plato escam malorum voluptatem appellat. QVINT. inst. 1, 6, 18 M. Tullius in Oratore -e, ut omnia, exequitur. 11, 1, 62 duo tamen quae sola supererant -e Cicero servavit. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 59 *id ipsum* Paulus dixit -e (SCHOL. Stat. Theb. 6, 288 [310] -e dictum. AVG. civ. 5, 5 p. 197 D.). FAVSTIN. trin. 3, 3 quae -e tractat *Paulus*. RVFIN. hist. 7, 28, 2 additam. *ibid.* p. 954, 11 aliud illustrius ab eo et -ius gestum. AVG. civ. 2, 19 p. 77 D. legant nostra . . . quam excellenter . . . quam -e . . . strepere. 15, 23 p. 111. SEDVL. op. pasch. 5, 1 p. 273, 10 nimium -e locutus est et potenter. POMER. 1, 6, 2 quam -e . . . apostolus speciem fidemque distinxit. ORIG. in Matth. 18, 31 ut aedificetur -ius. *nescio an huc pertineat*: AVG. virg. 23, 23 cum *dominus* -e ac terribiliter loqueretur. COD. Iust. 2, 14, 1 -e admodum constituit divus Claudius (*notione deitatis sublatente*). 2 *i. q.* **cum divinatione, praesagitione, praesensu**: CIC. rep. 2, 10 qui potuit . . . -ius et utilitates complecti maritimas Romulus et vitia vitare quam. div. 1, 124 -e praesensa. AVG. civ. 18, 4 p. 261 D. somnia regis -e interpretatus. 3 *i. q.* *dei more, quasi deus*: TERT. adv. Marc. 2, 27 p. 374 conversabatur deus humane, ut homo -e agere doceretur. AMBR. Cain et Ab. 1, 9, 38 -e . . . dominus Iesus et bonitatem te docuit patris. AVG. civ. 5, 14 p. 219 D. viventes. AVELL. p. 102, 13 ut -e profectum sit ex multiloquio non evitari peccatum. *adv.* **dīvīnitus** *v. p. 1617, 18.*

deriv.: divinalis, divinare, divinitas, divinitus.

opp.: humanus, mundanus, terrenus, humaniter. *Gudeman.*

? **dīvīnusso** *v. p. 1618, 34.*

dīvīsāmentum, -ī *n. a* dividere, divisus. *i. q.* **pars divisa**: ITALA lev. 1, 8 (Lugd.) imponent . . . partes quas diviserunt, -a et caput et adipem super ligna (διχοτομήματα, VVLG. membra quae sunt caesa).

dīvīsē *adv. v. p. 1611, 32.*

*dīvīsibilis, -e [*a* dividere, divisus. *Th.*]. *legitur inde a* TERT.

1 *passive i. q.* **qui dividi potest**: a *proprie*: TERT. anim. 14 *anima* singularis . . . et simplex et de suo tota est, non magis instructilis aliunde quam -is ex se, quia nec dissolubilis (*ibid.* quia *anima est* iam non mortalis neque dissolubilis neque -is [*v. p. 1594, 23*]. FAV. EVL. p. 3, 15 *animum* circa corpora [περὶ τὰ σώματα] -em Plato testatur, genere tamen unum eundemque cognoscit. BOETH. arithm. 2, 32 p. 126, 6 [*opp.* individuum]). HIL. in Matth. 9, 7 non . . . -is et comprehensibilis erat deus, ut corpore clauderetur (trin. 4, 13 [= 6, 15] compositus erit pater et -is et convertibilis secundum illos. RVFIN. Adamant. 4, 5 secabilem . . . et -em [μεριστόν] deum dicit. AVG. epist. 148, 1, 1 *deum* per localia spatia -em. 148, 1, 2. 4. AVELL. p. 730, 8 unam nec -em essentiam trinitatis. CASSIOD. Didym. in I Ioh. p. 1799^A^ *corpus dei* et incorruptibile erit et -e). HIER. Didym. spir. 13 hominum corpora (*cf.* AVG. in psalm. 103 serm. 3, 5 p. 1362 quamdiu . . . carnales sunt, -es sunt). b *translate*: *mens*: AVG. c. Faust. 12, 15 mali . . . in binario numero ad schismata faciles et quodammodo -es ostenduntur. *res cogitatione divisae*: PELAG. in Gal. 5 p. 821^A^ *caritatem* in quattuor partes -em *esse*. EVSTATH. Bas. hex. 6, 3 p. 923^A^ *separatio luminis a solis corpore* nobis opinatione sola -is (ἃ ἡμῖν τῇ ἐπινοίᾳ ἐστὶ χωριστά) aestimatur (*seq.* nutu conditoris possunt haec . . . facile seiungi).

2 *active i. q.* **divisivus**, διαιρετικός: BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 3 p. 90, 21 differentiae . . . generis -es id est genera dividentes (διαφοραὶ διαιρετικαί, *opp.* constitutivae. sec. 4, 8 p. 260, 16. 18 in top. Cic. p. 1052^C-D^ diff. top. 1 p. 1178^C^ *al.*). in top. Cic. p. 1046^A^ inventionis potestas cum definitiva, tum -is appellari potest, cum definiendis partiendisve rebus adhibetur. PS. SORAN. isag. praef. modos in aphorismis . . . quattuor, intellectualem, complexivum, -em et definitivum.

[Bauer]

adv. **dīvīsibiliter.** RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 11, 4 p. 121, 16 *deus* dividitur...indivisibiliter et coniungitur -r (διῃρημένως). GREG. M. moral. 30, 17 unum -r tria sunt et indivisibiliter tria unum. past. 3, 38 si . . . medicina . . . indivise adhibita servire -r potest. EPIST. pontif. 605 (*a. 485*) Migne 58, 905^{C} si ... dens est, qui -r atque substantialiter (διαιρετῶς καὶ οὐσιωδῶς) est mortuus, similiter sanctus spiritus deus et ipse -r ac substantialiter invenietur.

compos.: indivisibilis.

dīvīsim *adv.* [*a* dividere, divisus. *Th.*]. *i. q. divise*: CASSIOD. in psalm. 32, 15 singillatim id est -m atque distinctim. GLOSS. didatim -m. SALV. eccl. 3, 1, 1 nunc -m alterutram, nunc ambas pariter alloquentes.

***dīvīsio,** -ōnis *f. a* dividere. *scribitur* i *longa*: dívísio CORP. X 1880. dívisione CORP. XI 6481, 7. *de scriptura q. e.* divissio: QVINT. inst. 1, 7, 20 Ciceronis temporibus paulumque infra fere, quotiens s littera media vocalium longarum vel subiecta longis esset, geminabatur, ut ... divissiones. ss *scriptum legitur* CORP. II 2661; *in codd. non inveni nisi* COMMENT. Lucan. 2, 380 p. 74, 15 VIRG. gramm. epit. 1 p. 5, 3 P. *de notione: i. q. actio dividendi vel status rei divisae vel pars rei divisae*: GLOSS. διαίρεσις. διαμερισμός. διανέμησις. διανομή. ϑόμος (?τόμος). μερισμὸς οἶκος (οἶκον *corr. Iunius*; εἰκός *Bücheler. an* οἰκεῖος *i. competens? cf.* AMBR. Cain et Ab. 2, 6, 21 competenti -e [εἰς οἰκείους...τομάς]). *falso* SACERD. gramm. VI 459, 31 *diaeresim* latine -em dicimus; haec est unius rei separatio, ut puta vinum vel unus taurus dividitur (*opponit* partitionem). *nota*: CIC. epist. 9, 22, 4 non honestum verbum est '-o' (divisior *codd.*, divisor *D*²)? at inest obscaenum (*sc.* 'vis(s)io' *i.* βδόλος *vel* βδέω. *male alii conferunt* PLAVT. Aul. 286), cui respondet 'intercapedo'. *legitur inde a* RHET. Her., VARRONE, CIC. *sensu plerumque translato; apud poetas non invenitur nisi Christianos.* [*loc. corr. et dub.*: CIC. de orat. 2, 78 in infinitam -is dubitatione *M* (in infinita dubitatione *rell.*). PETRON. 48, 4 in -e (domusionem *corr. edd.*). IVVENC. 2, 612 (*pars codd.* divulsio). HIL. in Matth. 10, 26 veterum -e vitiorum (*lege* dimissione). NOT. Tir. 77, 12 in -e fratres (*al.* fratrum).]

I ***de separatione locali rerum corporalium*:**

A *i. q. actio dividendi*: **1** *de simplici actione*: **a** *rei in partes*: VARRO ling. 7, 60 dividia ab dividendo dicta, quod -o distractio est doloris (*v. p. 1540, 27*. AVG. lib. arb. 3, 23, 69 p. 1305 quid est ... aliud dolor, nisi quidam sensus -is vel corruptionis impatiens? *cf. t. t. medic.*: SCRIB. LARG. 206 sine incisione aut -e. PS. SORAN. quaest. med. 245. ORIBAS. syn. 1, 12 *arteriae*). SEN. contr. exc. 6, 3 *hereditatis* (*opp.* electio. *cf.* AMBR. Abr. 1, 3, 11). HIL. myst. 25, 16 aquarum (27, 12 maris. ISID. quaest. in exod. 19 tit.). AVG. civ. 17, 7 p. 222, 13 D. de ista -e populi Israel (*syn.* disruptio. 18, 24 p. 288, 18). FAV. EVL. p. 3, 11 unum solum recte dicetur, quod in partes sui -e ⟨non⟩ discedat. PRVD. c. Symm. 2, 240 solis -o rebus compositis factisque subest; me (*deum*) nemo creavit, ut scindi valeam. CLAVD. MAM. anim. 2, 7 p. 120, 9 illud ab *anima* percipi, quod nec locus capit nec pondus movet nec -o minuit. **b** *rerum inter se, rei a re*: TERT. anim. 10 si ... duo sunt anima et spiritus, dividi possunt, ut -e eorum ... mortis et vitae concursus eveniat. AVG. gen. ad litt. 1, 17 p. 25, 8 an -o quidem lucis a tenebris distinctio est iam rei formatae ab informi (p. 26, 2 posteaquam distincta essent illa [*lux et tenebrae*] -e et vocabulis. p. 26, 6 -e ac nominibus discrevit a tenebris *lucem*). **c** *hominum*: ENNOD. epist. 4, 19, 1 p. 112, 10 retinendo paginas in immensum crevit, quae hactenus -o nil valebat (6, 18, 1 p. 159, 18 nec ullum patitur per -es [-is *codd.*] itinerum natura dispendium. 9, 34, 1 p. 258, 23 affectionis calorem terrarum -e tepescere. *cf.* NOVELL. Iust. 18. 5 praediscedente concubina morte ... aut -e [χωρισμῷ]). **2** *additur vel subauditur, quo res dividantur*: **a** *in diversa loca*: VITR. 10, 3, 7 in diviso oneris solido pondere certa quadam -is ratione. PALLAD. 3, 9, 9 *sarmentorum* (*i. q. dispositio*). AMBR. in psalm. 118 serm. 16, 28 *ut escam spiritalem* in omnia *animae* membra naturali -e transfundas. AVG. civ. 16, 11 p. 144, 17 D. confusio facta *est* linguarum atque ex hoc -o gentium *per terras*. **b** *in diversos homines*: RHET. Her. 4, 40, 52 te avarum in fraterna -e cognovimus. CIC. leg. agr. 2, 78 agri Campani (*i. q.* '*assignatio*', *cui alibi opponitur sensu* '*dimensionis*' *v. p. 1629, 18.* LIV. 4, 51, 5 Bolani agri. TAC. ann. 1, 10 agrorum. FLOR. epit. 4, 5, 1 IVST. 16, 4, 2. *cf.* VELL. 2, 74, 2 praediorum. CASSIOD. var. 2, 16, 5 de cespitis *inter Romanos et Gothos* -e). SALL. Iug. 16, 5 in -e *regni inter fratres* (PAVL. FEST. p. 75 TAC. ann. 2, 64. 4, 43. IVST. 15, 4, 10 post -em inter socios regni Macedonici. *cf.* CORP. II 2661 provinciae. IVST. 12, 2, 1 orbis terrarum. 41, 1, 1 -e orbis *a Parthis* cum Romanis facta. FILASTR. 121, 1 de -e orbis terrarum et partitione habitationis. HIER. epist. 53, 8 de -e terrae *inter filios Noe*. CHRON. lib. gener. chron. I p. 95, 47 -o terrae tribus filiis Noe). PAVL. FEST. p. 72 disertiones, -es patrimoniorum inter consortes. SEN. contr. 9, 5, 4 quam non improbam -em *filiorum* desiderem (AVSON. 182, 19 -o facta est *liberorum inter parentes*. COD. Iust. 5, 24 ut per sexum liberorum inter parentes -o celebretur). PETRON. 10, 7 hanc tam praecipitem -em *communium sarcinularum* libido faciebat. QVINT. decl. 320 p. 255, 10 an post -em *bonorum communium* socii sint. APVL. met. 10, 14 de reliquis *partibus dapium* aequam vindicare -em. Plat. 2, 7 -um *a iustitia factarum* aequalitas. PAPIN. dig. 10, 2, 20, 3 supremi iudicii (*opp* simplicem donationem). VLP. dig. 10, 3, 3 pr. rerum . . . quae communes sint (PAVL. dig. 10, 3, 1. 17, 2, 65, 13 etsi distracta esset societas, nihilominus -o rerum superest. *al.*). PAVL. dig. 30, 122 pr. quod ad -em singulorum civium (εἰς διανομὴν τῶν πολιτῶν) vel epulum relictum fuerit (*sic saepe i. q. dilargitio, erogatio. cf.* MARCIAN. dig. 33, 1, 23 cum quidam decurionibus -es dari voluisset die natalis sui. CORP. VI 10215 *tribules* testamento -e exequiari [*sic vid. legendum; quae sequuntur litterae, dubiae sunt; de re v.* XIV 2212, 1, 25. 33] . . . honorati sunt. X 110 decurionibus Augustalibus ⟨e⟩pulantibus p⟨op⟩ulo viritim di⟨vi⟩sionem dedit. 1880 ut ex redi⟨t⟩u ⟨e⟩orum . . . -o fiat. XI 379, 15 sportular(um) -o semper celebretur [XI 4391 si -o die s. s. celebrata non fuerit]. XIV 2112, 2, 19 *sq.* ei ex omnibus -bus partes dup⟨las⟩ dari; item scribae et viatori . . . partes ex omni -e sesquip⟨las⟩ dari. 2795 ex reditu *tot nummum* ...-bus factis). MOD. dig. 31, 34, 2 in ...-e *domus* ... testis affuit (*ibid.* interfuit -i). HERMOG. dig. 50, 4, 1, 2 -o annonae personale civile munus est (CORP. II 2044 frum⟨enti⟩). *apud Christianos*: CYPR. epist. 34, 4 p. 571, 1 se a -e mensurna ... contineant. 39, 5 p. 585, 2 *ut lectores* -es mensurnas aequatis quantitatibus *cum presbyteris* partiantur.

B *i. q. status rei divisae*: TERT. adv. Prax. 2 p. 230, 6 *personae* divinae numerum sine -e patiuntur (3 p. 230, 14 unitatis. *ibid.* l. 17 [*syn.* dispersio]. 9 p. 239, 23 [*opp.* distinctio]. p. 240, 6 [*opp.* dispositio]. OPT. PORF. schol. carm. 24 -o mixta filius atque pater et ... spiritus. BACHIAR. fid. 3 p. 1028^{A} haec ... tripartita coniunctio et coniuncta -o [*cf. l. 27*]). AVG. in psalm. 83, 8 sine diversitate et -e limitum. serm. ed. Mai 158, 4 in digitis -o manus apparet. PETR. CHRYS. serm. 132 p. 562^{C} sic divisa coniunctio aut tam coniuncta -o *in corpore humano* [*v. supra l. 24*]. GREG. M. in Ezech. 1, 3, 4 p. 807^{B} ungulae.

C *i. q. pars, segmentum rei divisae*: VITR. 5, 5, 5 in summa ...-e et regione cellarum. 6, 8, 3 uti levent onus parietum fornicationes cuneorum -bus et ad centrum respondentes earum (*sc.* -um) conclusurae. 10, 6, 2 per octo crassitudinis -es. ITALA Ios. 19, 51 (Lugd.) haec sunt -es, quae possedit Eleazar (διαιρέσεις, VVLG. *aliter*). VVLG. gen. 15, 17 lampas ignis transiens inter -es illas *carnium* (διχοτομήματα. Ier. 34, 19 qui transierunt inter -es vituli). psalm. 135, 13 qui divisit mare Rubrum in -es (*cf.* CASSIOD. *in hunc psalm. et* GREG. TVR. Franc. 1, 10). prov. 21, 1 aquarum (thren. 3, 48 *cf.* HIER. psalt. sec. Hebr. 46, 5 fluminis -es [VVLG. impetus, ὁρμήματα]). CHIRON 33 p. 14, 9 *ustio duritias* cancellat in -es.

D *singulariter*: **1** *locus, quo divisae sunt res*: AMBR. in psalm. 118 serm. 18, 21 sermo ... dei -es artuum et intima penetrans medullarum. 19, 38 usque ad -es . . . perveniens. VVLG. Hebr. 4, 12 *dei sermo* pertingens usque ad -em (ἄχρι μερισμοῦ) animae ac spiritus, compagum quoque ac medullarum. **2** *i. q. licium*, δίασμα, (*cf. Etym. magn. s. v.* δίασμα *p. 270, 18* δίασμα ... ἀπὸ τῆς δαίσεως, τοῦ μερισμοῦ, ἐπεὶ τοὺς στήμονας διαμερίζουσιν): ITALA Iud. 16, 14 (Lugd.) evellit palos cum textura et -em (καὶ τὸ δίασμα, VVLG. licium).

II ***de separatione incorporali*:**

A *actionis, condicionis, status sim.*: **1** *de simplici separatione*: PAPIN. dig. 33, 1, 10 cum tam labor quam pecunia -em reciperent. 34, 9, 18, 2 rationem iuris ac possessionis varietatem *non* inducere -em voluntatis *testatoris*. LVCIF. moriend. 9 p. 303, 25 quod non possit capere -em (*i. diminui*) felicitas nostra. AVX. Maximin. c. Ambr. 43 ad -em vel diminutionem divinitatis. AVG. in psalm. 143, 3 in digitis agnoscimus -em operationis et in manu (et tamen *trad.*) radicem unitatis. *nota i. q. diversa tractatio* (*cf.* divido *p. 1606, 6*): VVLG. exod. 8, 23 ponam ... -em (δώσω διαστολήν. *vox hebraica corrupta*) inter populum meum et populum tuum. **2** *in diversa tempora*: PAVL. dig. 40, 7, 20, 5 quaedam condiciones ... nec possunt eodem tempore impleri, sed necessariam habent temporis -em. SIDON. epist. 2, 9, 3 *erat* contentio, quaenam potissimum anterius edulibus nostris culina fumaret nec sane poterat ex aequo -i lancem ponere vicissitudo. **3** *in diversos homines*: IVLIAN. dig. 45, 1, 2, 1 quae *stipulationes* ... -em non admittunt (45, 1, 54, 1 -o ... stipulationis non in partes operarum, sed in numerum cedit). PAPIN. dig. 26, 7, 36 tutelae. 27, 7, 7 *actionis* (VLP. dig. 46, 1, 10, 1). VLP. dig. 10, 2, 2, 5 *nominum*.

B *mentis, studii, amoris sim.*: **1** *singulorum i. q. occupatio varia*: AMM. 22, 7, 3 agendo diversa, quae -es multiplices ingerebant. PAVL. PELL. 84 sterilis nimium nostri ... cordis exilem ... exhausit -o venam. ENNOD. epist. 1, 14, 5 p. 25, 21 aestus ... tali -e distracti. **2** *plurium i. q. dissensio*: ITALA Matth. 10, 34 (Hil. myst. 25, 10 in psalm. 59, 6) non veni pacem mittere, sed -em (μάχαιραν [Tert. scorp. 10 machaeram]; VVLG. gladium; *sed cf. versum seq. et* Luc. 12, 51 separationem, διαμερισμόν *cf.* AVG. serm. 4, 34 gladium -is. CASSIOD. Didym. in Iac. p. 1724^{C} Iesus . . . gladium et -em misit in terram). Gal. 5, 20 (Cypr. sent. episc. 5) -es haereses (ἐριϑεῖαι, διχοστασίαι, VVLG. rixae, dissensiones). HERM. Pal. vis. 3, 6, 3 adversum se -em habebant. IREN. 4, 18, 3 p. 614 *Cain adversus fratrem* -em habebat in corde (*v. p. 1593, 49 sqq.*). OPTAT. 1, 15 p. 17, 23 *ecclesiae*. AVG. util. ieiun. 7, 9 p. 712 *pagani* sub multis falsis *deis* non habent -em, nos sub uno vero non tenemus unitatem. 11, 13 p. 716 (*syn.* lites). epist. 129, 1 schismatica -e (PS. PROSP. prom. 1, 12, 2 -es et

[*Bauer*]

schismata). CASSIAN. conl. 24, 26, 3 fratrum dirimit facultatem contentiosa -o. ENNOD. opusc. 5, 9 p. 396, 10 concors erat civitatis in studii -e sententia.

C *de -e variarum rerum, quae fit ratione et intellectu*:

1 *in computatione magnitudinis, multitudinis*: **a** *temporis*: VARRO rust. capit. p. 5, 15 G. de altera temporum -e ... habenti[s] sex partes (1, 37, 4 sexpartita. PLIN. nat. 18, 309 sequitur ex -e temporum autumnus. FIRM. math. 2, 27 tit. de -e temporum [*index et cod. Q*; distributione *rell.*]. HIL. in Matth. 33, 6). rust. 1, 37, 2 quid ea -o (*lunae quadripertita*) ad agros pollet? VLP. dig. 14, 3, 5 de -e anni eius, quo divortium factum est, quaeritur. MACR. sat. 1, 3, 15 diei civilis. **b** *mundi, terrarum in geographia*: VARRO ling. 5, 16 loca naturae secundum antiqnam -em prima duo, terra et caelum. 5, 17 biportita *mundi*. SALL. Iug. 17, 3 orbis terrae (APVL. mund. 7 OROS. hist. 1, 2, 12 breviter generales tripertiti orbis -es dedi. *al.*). APVL. mund. 7 insularum situs sunt qui cum finitimis locis comprehendunt, et sunt qui in alia -e eas habendas putant. *i. q. pars*: PLIN. nat. 6, 218 septima -o *mundi*. **c** *agrorum sim. in arte gromatica* (*v. p. 1627, 66*) *et geometrica*: VITR. 1, 6, 1 arearum -es platearumque et angiportuum ... directiones (1, 6, 8. 13. 2 pr. 15). SIC. FLACC. grom. p. 118, 14 Th. redduntur (*i. assignantur*) *agri* sine -e (*opp.* assignatio. *cf.* p. 121, 15 auctor -is et assignationis. p. 125, 9 genus ... assignationis sine -e. *al.*). p. 126, 20 -o non ab uno puncto concessit, sed ex diversis limitibus, qui oblique inter se concurrunt. *al.* **d** *i. q. pars figurae geometricae*: BOETH. divis. p. 885[B] circulum in semicirculos et in eos, quos Graeci vocant τομεῖς, nos -es possumus dicere, distribuimus. PS. BOETH. geom. p. 385, 5 *linea* quotlibet -bus secta (*Euclid. elem. 2, 1 εἰς ὁσαδηποτοῦν τμήματα*. p. 385, 7 sub ... unaquaque -e *lineae*). p. 387, 21 quoscunque angulos facit *linea secans*, duo⟨bus⟩ anguli⟨s⟩, qui sunt a lateribus perpendiculi ab alterna -e circuli, pares sunt (*correxi sec. Euclid. elem. 3, 32 ἴσαι ἔσονται ταῖς ἐν τοῖς ἐναλλὰξ τοῦ κύκλου τμήμασι γωνίαις*). **e** *in astronomia*: FIRM. math. 8, 4, 1 p. 287, 15 tit. Arietis. 8, 4, 14 p. 293, 17 partium *astri. sim. passim.*

f *hominum in classes sim.*: AMPEL. 49, 3 tertia -o *populi Romani* est in patronos et clientelas (*syn.* distributio. FAV. EVL. p. 6, 10. RVFIN. patr. 2, 6, 2 p. 322[B] non ... ultra erit -o tribuum, non ulla diversitas. *al.*). HIL. in Matth. 8, 4 in tres fuit humani generis -o, Noe scilicet filios. AVELL. p. 759, 1 hanc -em *filiorum Iacob* ... et ordinis consequentiam (*syn.* discretio). *i. q. pars multitudinis, turma, manus*: VVLG. I par. 26, 1 -es ... ianitorum. 27, 5 II par. 31, 2 *al.* **g** *assis i. q. distributio*: MAECIAN. distrib. 1 prima -o solidi ... in duas partes dimidias diducitur *al.* LIB. de asse 1 ex integrorum -e (*ibid.* de integra -e). **h** *in arithmetica*: PELAG. in I Cor. 7 p. 739[D] unitas -em omnino non accipit. AVG. serm. 252, 8 p. 1176 -em ... binariam *numeri* (*i. in duas partes diductam. cf.* BOETH. arithm. 1, 5 p. 14, 10 trina). BOETH. arithm. 1, 4 p. 13, 20 par numerus est, qui sub eadem -e potest in maxima parvissimaque dividi (*syn.* sectio, partitio). 1, 5 p. 14, 24 in neutra -e (*nec in duo aequalia nec in duo inaequalia*). PS. BOETH. geom. p. 399, 16 *sqq. et passim.* **i** *in arte musica*: FAV. EVL. p. 18, 8 *hemitoniorum*. MART. CAP. 9, 930 harmoniae (9, 937 *al.*). BOETH. mus. 1, 17 p. 203, 15 toni.

2 *t. t. philos. et rhet.*: *rerum separatio, quae fit arte logica, διαίρεσις, τομή; de statu i. q. differentia. separatur a nonnullis a* 'partitione' (*l. 56 et 58*): **a** *generaliter* (*locos huc rettuli, qui ad rhetorum doctrinam pertinent*): CIC. top. 28 definitiones aliae sunt partitionum, aliae -um (*attributam esse -em definitioni docet* fin. 4, 8 top. 83). *ibid.* -um ... definitio formas omnes complectitur, quae sub eo genere sunt, quod definitur. 30 in partitione quasi membra sunt, ut corporis caput, umeri ..., in -e formae, quas Graeci εἴδη vocant (*cf.* 34 quamquam ... vocabula prope idem valere vide⟨b⟩antur, tamen quia res differebant, nomina rerum distare voluerunt. *item distinguunt* QVINT. inst. 5, 10, 63. 7, 1, 1 sit ... -o rerum plurium in singulas, partitio singularum in partes discretio. MART. CAP. 4, 354. BOETH. diff. top. 2 p. 1192[C-D]). RVT. LVP. 2, 2 ἀλλοίωσις. in hoc schemate -o et separatio est personarum aut rerum et demonstratio, quantum intersit (QVINT. inst. 9, 2, 105 -em et rerum duarum cognationem *Celsus figuras putat*). QVINT. inst. 5, 10, 94 ducuntur argumenta ... modo ..., finitione (genere, specie, differentibus, propriis), ...-e (*τόπος ἐκ διαιρέσεως Arist. rhet. 2, 63 p. 108*. locus a -e BOETH. diff. top. 2 p. 1192[C]. *genus quoddam huius argumentationis -o appellatur*: RHET. Her. 4, 40, 52 -o est, quae rem semovens ab re utramque absolvit ratione subiecta [*est figura προσαπόδοσις, διλήμματον σχῆμα*; complexio CIC. inv. 1, 45]. *ibidem distinguitur ab -e materiae* [*v. p. 1630, 52 sqq.*]). inst. 8, 5, 30 -em pro sententia poni (8, 5, 31 'occidisti uxorem ipse adulter; non ferrem te, etiam si repudiasses' -o est [*cf.* decl. 291 p. 161, 18]). AVG. soliloq. 11, 20 definitiones ac -es et ratiocinationes. 11, 21 definitionum, -um partitionumque rationes. BOETH. diff. top. 2 p. 1192[D] divis. 877[B] in Porph. comm. 1, 8 p. 154, 9 *sqq. et passim.* **b** *certarum rerum*: RHET. Her. 3, 4, 7 cum huiusmodi -o sit locorum in consultatione. 4, 32, 43 harum rerum (*sc. denominationum*) magis in praecipiendo -o quam in quaerendo difficilis inventio est. CIC. de orat. 2, 50 illa ... *non* habent suum locum ullum in -e partium *artis oratoriae* (*cf.* QVINT. inst. 3, 3, 14. 3, 5, 12). 3, 119 si qua in re discrepavit ab Antoni -e *disceptationum* nostra partitio. fin. 2, 27 quamquam in hac -e *cupiditatum* rem ipsam prorsus probo, elegantiam desidero (2, 64 cupiditates non Epicuri -e finiebat, sed sua satietate). 3, 55 illa -o, ut bonorum alia sint *eqs.* 5, 16 Carneadea nobis adhibenda -o est *omnium de fine bonorum sententiarum*, qua noster Antiochus libenter uti solet. ac. 2, 99 in uno genere *visorum* hanc *esse* -em, alia visa esse, quae percipi possint, ⟨alia, quae percipi non possint,⟩ in altero autem *eqs.* VARRO ling. 8, 44 *orationis* quoniam sunt -es plures, nunc ponam potissimum eam, qua dividitur oratio *eqs.* 10, 14 prima -o in oratione, quod alia verba *eqs.* 10, 15 secunda -o est de his verbis, quae *eqs.* 10, 18 ex hac -e singulis partibus tres reliquae dissimiles. rust. 1, 1, 11 de his rebus dicam sequens naturales -es. 1, 23, 1 habemus illa duo prima ex -e quadripertita. QVINT. inst. 4, 2, 2 subtiles nimium -es quorundam plura *narrationis* genera facientium. 5, 10, 23 cum sit ... -o, ut omnia in haec duo partiamur, res atque personas. 11, 1, 2 -e hac utimur, ut ab eo, quod deceat, utilitatem separemus. 12, 10, 16 antiqua ... illa -o inter Atticos et Asianos fuit. decl. 259 p. 60, 10 tempestates ... fluctus et naufragia et cetera quae nihil -e egent nomina. GAIVS inst. 1, 9 summa -o de iure personarum haec est, quod omnes homines aut liberi sunt aut servi. 2, 2 summa ... rerum -o in duos articulos diducitur; nam aliae sunt divini iuris, aliae humani. TERT. anim. 14 p. 319, 13 non ... haec ... distributio animae ad animae sectiones pertinebit ... atquin ex multitudine membrorum unum corpus efficitur, ut concretio sit potius ipsa -o (FIRM. err. 5, 3 p. 13, 4. 5, 4 p. 14, 9 *anima* fit ex ipsa -e mortalis). ARNOB. nat. 2, 35 p. 76, 9 an numquid nostris ex -bus colligemus, quid aut fieri possit aut non possit? BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 2 p. 5, 24 illa ... -o et dissimilitudo specierum differentiae nomine vocitatur. *fere i. q. distinctio*: SEN. epist. 117, 12 ab *dialecticis veteribus* -o *inter* '*sapientiam*' *et* '*sapere*' ad Stoicos venit (DIOM. gramm. I 366, 15 est ... hodie ... verborum '*praebeo*' *et* '*praesto*' ita -o, ut *eqs.*). COD. Iust. de cod. comp. 2 iuris (*v. p. 1520, 19 sqq.* [*alio sensu atque* -o iuris QVINT. inst. 2, 4, 34 GAIVS inst. 1, 8 *sq.*]. *cf.* de cod. confirm. 1. 1, 17, 1, 9. 3, 22, 6 quinquennii -em [*i. q. praescriptionem, cf.* PAPIN. dig. 40, 15, 2, 2]. 5, 16, 25, 2 facti vel iuris. 7, 39, 8, 1 auxilium non indiscrete, sed cum moderata -e ... praestare ..., ut *eqs.*). *i. q. pars, species generis*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 149, 13 de hendecasyllabis prima species et -o: CASSIOD. art. 6 p. 1213[D] his partibus atque -bus *geometriae*. ISID. orig. 1, 5, 4 -es ... grammaticae artis. **c** *nota*: *i. q. negatio* (*opp.* compositio *i. affirmatio*): BOETH. herm. pr. 1, 1 p. 41, 20 sec. 1, 1 p. 47, 12. 49, 18.

3 *t. t. rhet.*: -o *materiae i. q. partitio et dispositio vel ea pars orationis (libri), qua materia dividitur* (*προκατασκευή, προέκθεσις. appellatur a plerisque* 'partitio' [CIC. inv. 1, 19. 31 QVINT. inst. 4, 5, 1 *sqq.*], *distinguuntur* partitio *et* -o: MART. CAP. 5, 556 partitio ... ordinem totius -is breviter comprehendit. *aliter* MAR. VICTORIN. rhet. 1, 22 p. 208, 40 partitio est totius causae per partes constitutio, -o est rerum sub partitione iacentium. *non distinguuntur ex. gr.*: QVINT. inst. 4, 5, 6 [*ubi agitur de partitione*] tenuis illa et scrupulose in partes secta -is diligentia. 4, 5, 24 *Hortensii* -em in digitos diductam. CLAVD. DON. Aen. 1, 1 p. 8, 2 cum propositione -o. *al. de tota re v. Volkmann, Rhetorik p. 173 sqq.*). *saepe attingit notionem sub 2 digestam*. RHET. Her. 1, 3, 4 inventio in sex partes orationis consumitur, in exordium, narrationem, -em *eqs. ibid.* -o est, per quam aperimus, quid conveniat, quid in controversia sit (*hanc partem* '*propositionem*' *multi appellant*), et per quam exponimus, quibus de rebus simus acturi (*hanc partem* distributionem *appellat* 1, 10, 17). 1, 10, 16 causarum. 3, 4, 8 -e utemur in vim et consilium. 3, 7, 13. CIC. off. 3, 6 ad reliquam partem propositae -is revertamur. SEN. contr. 1, 1, 13 -o controversiarum (*cf. vol. IV p. 787, 45 sqq.*) antiqua simplex fuit; recens utrum subtilior an tantum operosior, ipsi aestimabitis. 7 pr. 4 *Albucius* raro totam controversiam implebat *in declamando*; non posses dicere -em esse, non posses declamationem; tamquam declamationi multum deerat, tamquam -i multum supererat. QVINT. inst. 2, 6, 1 *magistri* materias ... non contenti -e dirigere (digerere? *v. p. 1233, 71*) latius dicendo prosequebantur. 2, 12, 3 -o, cum plurimum valeat in causis, speciem virium minuit. 7 pr. 4 totus hic liber serviat -i, quae quidem, si certa aliqua vi⟨a⟩ tradi in omnes materias ullo modo posset, non tam paucis contigisset (*syn.* 7 pr. 1 dispositio, *cf.* 1 pr. 22. *sed* 7, 1, 1 *distinguitur* -o [*sensu sub 2 illustrato*] *a dispositione*). 7, 6, 5 hi⟨n⟩c erit ad alia transitus et -o. 10, 7, 7 *modus et finis* esse citra -em nullus potest. 11, 2, 36 -o et compositio. decl. 270 p. 102, 10. TERT. resurr. 14 p. 42, 19 -em i⟨u⟩stam materiae ordinamus. adv. Marc. 2, 1 p. 333, 8 pro materiae -e. FORTVN. rhet. 1, 29 p. 102, 2 *in comparativis materiis* aut ... perpetua est -o aut partita aut duplex. IVL. VICT. rhet. 4, 1 p. 385, 32 tit. de -e. 4, 2 p. 388, 17 coniecturae. p. 388, 28. 4, 5 p. 395, 10 ut singuli status singulas suas quisque -um id est argumentorum formas habeant. p. 395, 14 ut proposito themate, cum statum eius comprehenderis, ilico compendium -is expedias. *i. q. pars materiae* (*cf.* SACERD. gramm. VI 640, 14): DECL. in Catil. 74 superiore -e demonstravimus. EVGRAPH. Ter. Andr. 289 allocutio has -es habet, quid velit et quid metuat (Haut. 420 *haec scaena* tenebit ... -es ut omnis deliberativa ab utili et ab honesto, simul et an fieri possit. Eun. 47 ab honesto -o ponitur. 78).

[*Bauer*]

4 *t. t. gramm.*: a *verbi temporalis* -es *i. formae divisae temporis infecti et perfecti, verbi simplicis et intensivi, generis activi et passivi, numeri singularis et pluralis*: VARRO ling. 9, 95 partes ... *verborum temporalium* quattuor, tempora, personae, genera, -es. 9, 96 ex eodem genere et ex (*sc. eadem*) -e idem verbum ... per tempora traduci potest. 9, 97. 101 sic ... natura non omnes formae verborum terna habe[a]nt tempora, ternas personas, non habent totidem (*sc. quattuor*) verborum -es. 10, 33 a copulis -um quadrinis, ab infecti et perfecti ..., ab semel et saepius ..., faciendi et patiendi ..., a singulis et multitudine. b *orationis vel partium orationis*: α *sententiarum inter se*: RHET. Her. 3, 12, 22 *intervalla* sententias concinniores -e reddunt. 3, 14, 24 crebris intervallis et -bus oportet uti. β *verborum inter se*: QVINT. inst. 7, 9, 9 *ambiguitas quaedam* -e verborum ... emendatur. 7, 9, 11 -o respiratione et mora constat. 9, 4, 90 plerique ... ex commissuris *verborum* vel -e fiunt pedes. 9, 4, 98 est ... quoddam ipsa -e verborum latens tempus. γ *verborum in syllabas, syllabarum inter se*: QVINT. inst. 1, 5, 6 *quae vitiose dicuntur*, -e, complexione ... contineri. 1, 5, 17 -o 'Europaï', 'Asiaï' (PORPH. Hor. epod. 17, 14. MAR. VICTORIN. gramm. VI 147, 22 *syn.* diductio. PRISC. gramm. II 38, 21 'au' ... videtur quasi pati -em *in verbo 'gavisus'*. 284, 20 -o ... in genetivo poetica. 304, 9 -e facta 'uae' extremae syllabae 'u' a consonante transit in vocalem. III 467, 19 *Aeoles* κοῖλον per -em dicunt κόϊλον). 8, 3, 46 -o (*verborum in dicendo, opp.* coniunctio) ... affert ... iniuriam pudori, ut si 'intercapedinis' nominativo casu quis utatur. 8, 6, 66 poetae ... verborum -e faciunt transgressionem: '... septem ... trioni'. *syllabarum in scriptura*: SCAVR. gramm. VII 18, 11 CASSIOD. gramm. VII 147, 27 *al.* c *versuum, metrorum, pedum*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 148, 1 varia scandendi -e *hendecasyllabi* (151, 6 *hexametri*. PRISC. gramm. III 460, 8 *al.*). DIOM. gramm. I 480, 3 *epitritum* epitrita -e partimur, in aliis *pedibus* ... aequa -o est (SERV. gramm. IV 425, 34 amphibrachys ... nullam recipit -em. SERG. gramm. IV 481, 11 CLEDON. gramm. V 31, 12 *al.*). *de caesura*: TER. MAVR. 1957 heptameres ... -o versus (1940 tome). MAR. VICTORIN. gramm. VI 79, 19 tomas ... id est -es versuum. *al.* *i. q. colon*: SACERD. gramm. VI 512, 11 archilochium ... constat ex duabus -bus.

ˣ**dīvīsīvus**, -a, -um *a* dividere, divisus. *i. q. divisibilis 2* (*v. p. 1626, 77*), διαιρετικός. BOETH. Porph. isag. p. 32, 7 -um ... est semper, quod singulare est (*opp.* collectivum ... et adunativum). p. 36, 5 -ae animalis differentiae. in Porph. comm. pr. 1, 26 p. 78, 6 species ... sunt -ae generis et quodammodo multiplicativae. sec. 3, 9 p. 229, 11 omnia ... individua disgregativa sunt et -a. diff. top. 1 p. 1178B aut ... constitutiva erit differentia aut -a. *al.*

dīvīsor, -ōris *a* dividere. *i. qui dividit*: GLOSS. διαιρέτης. διαμεριστής. *legitur inde a* CIC. [*loc. dub.*: SYMM. or. 4, 7 *v. vol. VI 382, 25.*]

I *proprie*: 1 *de simplici divisione*: APVL. mund. 1 axis -r et disterminator mundi. AMBR. Abr. 1, 3, 11 (*opp.* cui datur eligendi optio). RVFIN. Orig. in gen. 1, 2 p. 148A -r aquae ... eius quae est supra et quae est subtus (*in allegoria*). PAVL. NOL. carm. 26, 237 *deus* Rubentis -r pelagi. CARM. adv. Marc. 4, 24 *deus* caelorum, terrae, maris inferique locator spiritus, aëris est -r conditor auctor. *suffragiorum i. q. diribitor*: *v. p. 1232, 18.* 2 *de divisione inter homines* (*cum hominibus, v. l. 78*): a *pecuniae inter tribus* (*v. Liebenam, PW. V 1237*): CIC. Verr. 1, 22 -es omnium tribuum (har. resp. 42. PS. ASCON. Verr. p. 212, 24 St. utrum legitimos habent omnes tribus -es suos, quos Plautus magistros curiarum ... vocat [*cf. p. 1598, 32. 1599, 5*] ... an -es criminis nomen est?). 1, 23 ex optima -um disciplina. 1, 24. 25. 4, 161 in furis atque -is disciplina educatus. 5, 45 Mur. 54 Att. 1, 16, 12 *bis.* de orat. 2, 257 Nummium -em ... in campo Martio nomen invenisse. Planc. 48. 55 *bis.* or. frg. A VII 39. 40. Q. CIC. pet. 57 competitoribus iudicium proponimus, sequestribus metum inicimus, -es ratione aliqua coercemus. ASCON. Corn. p. 59, 24 St. cum *C. Piso* propter multitudinem -um, qui per vim adversabantur, e foro eiectus esset. SVET. Aug. 3, 1 *C. Octavium* a nonnullis argentarium atque etiam inter -es operasque campestres proditum. PANEG. 11 (3), 19, 1 -um flagitia. b *agrorum inter cives*: CIC. Phil. 5, 20 -r Antonius. 11, 13 Italiae -es. ISID. orig. 15, 13, 9 agrorum. *cf.* PS. RVFIN. in Ioel 3, 1 p. 1053A patiuntur agrorum suorum acerbissimos -es (*i. qui inter se agros dividunt*). c *aliarum rerum*: EVTR. 4, 11 Masinissa ... Scipionem -em regni inter filios suos esse iussit. MAXIMIN. c. Ambr. 19, 6 *spiritus sanctus* gratiarum -r (ZACCH. 2, 19 p. 1145A NICET. spir. 5 p. 23, 28 PS. MAR. VICTORIN. hymn. 3 p. 1143C. *cf.* FAVST. REI. spir. 2, 11 p. 155, 12 fidei -em deum [*cf.* VVLG. Rom. 12, 3]. p. 155, 22 *syn.* distributor. BREV. fid. adv. Arrian. p. 661D *syn.* distributor). VVLG. Luc. 12, 14 quis me constituit iudicem aut -em (μεριστήν) super vos? AVG. c. Petil. 2, 35, 82 p. 68, 61 patrimoniorum alienorum proditorem, venditorem, -em (*fere i. q. prodigum*). serm. ed. Mai 94, 1 invidentes -bus (*i. eis qui participes sunt*) hereditatis (*cf. ibid.* consortibus lucis).

II *translate*: 1 *i. q. is qui arte logica et rhetorica dividit*: SEN. contr. 2, 5, 15 aridus quidem declamator, sed prudens -r controversiarum. AVG. c. Iul. op. imperf. 5, 54 tu ergo -r subtilissime huic astutiae qua putas sapientia resistendum? PS. AVG. serm. 39, 2 p. 1823 -bus sanctae unitatis (ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 20, 31 -r mediatoris uniti *a patre*. hom. 20 p. 134, 10 trinitatis. ARATOR act. 1, 442 -r amare. *nota*: PRVD. ham. 2 (*ad Marcionem*) perfide Cain, -r blaspheme dei (*cf.* ham. praef. 12 *sqq. et* divido *p. 1593, 49 sqq.*). 2 *i. q. is qui discordes efficit animos*: OPTAT. 24, 15 populi -es. AVELL. p. 596, 5 dominici corporis (*i. ecclesiae*). 3 *i. q. numerus dividens* (*opp.* multiplicator): PS. BOETH. geom. p. 395, 5. 22. 400, 6. 19.

dīvīsūra, -ae *f.* [*a* dividere. *Th.*]. *i. q. divisio. legitur inde a* PLIN. nat. (*9ies*; divisio *tantum* 6, 218).

1 *generatim*: *i. q. status vel figura rei divisae vel locus, quo res divisa est* (*i. q. actio dividendi* GROM. *l. 17*): PLIN. nat. 12, 128 *folia spondylii* sunt ... platani -a (24, 130. *cf.* 14, 43 folio ... sine -is [19, 102. 25, 106. 26, 109]. 25, 48 folia ... pluribus -is scissa). 16, 122 abieti ... subrecta -a ramique in caelum tendentes. 25, 167 caput *senecionis* ... numerose dividitur lanugine ... inter -as exeunte. PALLAD. 11, 12, 7 laterum -as *arboris fissae*. CHIRON 21 ad ipsam -am geminarum (-orum *trad.*) *venarum* (25 in media -a codae [*i. venarum geminarum in cauda.* *cf.* VEG. mulom. 1, 27, 2]). GROM. p. 369, 29 agri. 2 *speciatim*: *t. t. medic.*: *i. q. divisio, sectio sim.*: CAEL. AVR. acut. 1, 14, 111 φαρυγγοτομία hoc est cannae sive gutturis ... -a (3, 4, 27 *locorum tumentium*. 3, 4, 35 arteriae -am ... quam laryngotomiam vocant. chron. 1, 1, 47 venarum. 1, 4, 61 percussu atque -a membranarum. 1, 4, 118 capitis -am ... quam χιασμόν vocant [1, 4, 143]). chron. 2, 1, 18 phlebotomi. CASS. FEL. 18 p. 27, 8 simplici consectione (correptione *vel* correctione *trad.*) -am dabis; nam Graeci aplen diaeresin vocant. *fere i. q. vulnus*: CAEL. AVR. chron. 2, 12, 146 eruptionem factam recentem -am ... dici (*ibid. ter*; *opp.* solutio). 2, 12, 147 sagittarum. *ibid.* interiorum ... eruptionum. 2, 13, 161 decoctum mel ... glutinat -as (2, 13, 192. *cf.* 171 glutinationem ... -ae sive vulneris partium).

1. dīvīsus, -a, -um *v.* divido *p. 1611, 1 sqq.*

2. dīvīsus, *dat.* -uī *m. a* dividere. GLOSS. διαίρεσις, διανέμησις. *legitur tantum dativus.* [*nescio an huc pertineat* CHAR. gramm. I 189, 20 (= DIOM. gramm. I 407, 28) inter adverbia quidam haec posuerunt, quae etiam apud veteres observata sunt: translatui, dimissui *eqs.* (*ubi* dimisui *pars codd. apud* DIOM. *fuitne* -ui *vel* divissui? *certe* dimissui *praeter unum locum valde dubium non observatum est; v. p. 1207, 49*)]. *i. q. divisio*: LIV. 1, 54, 9 absentium ... bona ... -ui fuere (33, 46, 8 vectigalia ... praedae ac -ui et principum quibusdam et magistratibus erant. SIDON. epist. 1, 5, 7 populis utrisque ... oppida -ui fuere). 5, 30, 2 quam -ui facilis *Macedonia esset*. GELL. 20, 1, 40 *populus Romanus* clientem in fidem acceptum cariorem haberi quam propinquos tuendumque esse contra cognatos censuit, neque peius ullum facinus existimatum est, quam si cui (qui *Carrio*) probaretur clientem -ui habuisse (*significare videtur vel 'fraudavisse' vel 'deseruisse', quae notio verbi 'dividendi' alibi non extat*). *Bauer.*

ˣ**dīvitiae** (ditiae *v. infra l. 53 sqq.*), -ārum *f.* [*a* dives. *Th.*]. *de veriloquio*: AMBR. Abr. 2, 8, 60 -ae dictae sunt curae et cogitationes mundi huius quod mentem dividant atque in diversum scindant. *sing.*: ACC. trag. 265 ITALA psalm. 111, 3. 118, 14 (Casin.), *fortasse etiam* Eph. 2, 7 (codd. d *et* e) VIRG. gramm. epit. 5 p. 26. 6 p. 42 (*v. p. 1637, 10*). *de plurali tantum agunt*: CHAR. gramm. I 33, 8 DIOM. gramm. I 327, 35 *al.* -as *pro nominat. plur. praebere videtur* COMM. instr. 2, 35, 9. *forma* ditiae *neque traditur neque sic umquam scripta esse videtur, sed trisyllabon in exitu versus his locis metro flagitatur*: PLAVT. Capt. 170 Cist. 559 Poen. 60 Rud. 542 Trin. 682 TER. Andr. 797 Haut. 144. 527 (*quadrisyllab. ap.* TER. *nusquam*) LVCIL. 717 POMPON. Atell. 159. FVLG. myth. 1, 5 plutos Graece -ae dicuntur. HIER. epist. 22, 31, 2 gentili Syrorum lingua mammona -ae nuncupantur. quaest. hebr. in gen. p. 46, 13 Aser non -ae, sed beatus dicitur ... in praesenti loco, nam in aliis ... possunt et -ae sic vocari. GLOSS. -ae πλοῦτος (singularia non habet) χρήματα (singulare non habet, *sed cf. supra*). περιουσία. *vox viguit per totam latinitatem, sed nonnulli scriptores eodem sensu* opes *praetulerunt, praecipue* OV. (*13ies*, opes *70ies*) CVRT. (*ter*, opes *14ies*) PLIN. nat. (*6ies*, opes *20ies*) TAC. (*bis*, opes *145ies*) AMM. (*10ies*, opes *23ies*). *omnino deest* CAES. (*et* opes *hoc sensu*) VELL. CELSO MELAE (opes *10ies*) ASCON. PERS. VAL. FL. PLIN. (opes *8ies*) GELL.; *singulis habent locis* VARRO MANIL. GERM. COLVM. SIL. SVET. SOL. ARNOB. HIL. DRAC., *binis* VERG. (Aen. 6, 610 catal. 8, 2) VITR. PETRON. (opes *7ies*) PORPH., *ternis* TER. CATVLL. TIB. PHAEDR. AVSON., *frequentant* PLAVT. (*36ies*, opes *nusquam eodem sensu*) CIC. (*90ies*, opes *fere totiens*) SEN. rhet. (*32ies*, opes *bis*) SEN. phil. (*141ies*, opes *50ies*, trag. *semel*, opes *11ies*) TERT. (*27ies*, *deest* opes) HIER. epist. (*saepe, deest* opes) VVLG. (*95ies*, *nusquam* opes) AVG. civ. (*25ies*, opes *quater*).

I ***proprie i. q. opes, opulentia, abundantia pecuniae, quarumlibet rerum***: A *accedit genet.*: 1 *rei* (*ter incorporeae*): VARRO frg. Non. p. 162, 14 animadvertere ... horum temporum -as et istorum paupertates. NEP. Epam. 4, 2 orbis terrarum. LVCAN. 9, 292 casae. PLIN. nat. 12, 51 Arabiae. ITIN. Alex. 29 praedae. TREB. trig. tyr. 16, 2 gemmarum. PS. HIL. libell. 10 saeculi -iis (*i. mundanis*. HIER. epist. 39, 2, 3). 2 *animantium*: PLAVT. Men. 217 deorum. RHET. Her. 4, 14, 20 -as sine divitiis esse. CIC. Sest. 110 idiotarum. fin. 3, 45 Croesi (4, 31 HIER. epist. 53, 11, 3). Att. 7, 7, 6 et Labieni et Mamurrae. HOR. epist. 1, 7, 36 Arabum (STAT. silv. 5, 1, 62 Serumque Arabumque). TIB. 1, 1, 41 patrum. AETNA 569 hominum (FIRM. math.

[Gudeman]

1, 7, 36). VAL. MAX. 1, 7, 1 Midae. MART. 5, 24, 9 Hermes, -ae locariorum. 8, 26, 6 vincit . . . victoris opes -asque dei (*i. principis*). IVV. 14, 329 Narcissi. TERT. adv. Marc. 5, 14 p. 625 creatoris. VEG. mil. 1, 1 Afrorum. HIER. epist. 53, 11, 3 victus atque vestitus, -ae Christianorum. 60, 11, 2 Croesi opes et Darii -as . . . vicisse. VVLG. psalm. 36, 16 peccatorum. LIB. iubil. 22, 2 Isaac.

B *pendet* -arum *ab* ***substant.*** *fere ubique incorporeis*: abiectio: TERT. patient. 7. absconsor: FIRM. math. 3, 7, 8. abundantia: TERT. adv. Marc. 4, 15 p. 466 CAPITOL. Max. Balb. 7, 4. admiratio: CIC. off. 2, 71 APVL. met. 5, 2. affluentia: FIRM. math. 5, 3, 55. 6, 30, 6. 6, 31, 41 SALV. gub. 7, 85. arma: PETR. CHRYS. serm. 124 p. 541B. certamen: HOR. epist. 1, 5, 8. comparatio: VAL. MAX. 4, 4, 5. consulatus: VOPISC. Aurelian. 15, 5 ut iam -arum sit, non hominum consulatus. contemptor: LIV. 39, 40, 10. contemptus: SEN. contr. 2, 1, 28 SEN. epist. 62, 3. contubernium: SEN. epist. 20, 10. copiae: APVL. met. 5, 8. corruptela: TERT. ieiun. 6. culmen: AMM. 27, 11, 6. cumulus: APVL. met. 4, 23 CAPITOL. Pert. 7, 4 FIRM. math. 5, 1, 34. 6, 2, 3. 7. 8, 20, 8 SALV. gub. 6, 51. cupiditas: CIC. fin. 1, 59 PHAEDR. 1, 27, 5. cupido: SALL. epist. Mithr. 5 FLOR. epit. 4, 6, 2 AMM. 16, 8, 13. cura: SEN. dial. 6, 19, 6. cursus: PLIN. nat. 18, 274. deceptio: VVLG. Marc. 4, 19. decus: SALL. Catil. 20, 14. dehortatio: TERT. adv. Marc. 4, 15 p. 467. desiderium: FIRM. math. 1, 7, 17. dominium: FIRM. math. 6, 3, 3. electio: FRONTO p. 143, 8 N. exemplum: SEN. benef. 2, 27, 1. expectatio: TAC. ann. 16, 3. fallacia: VVLG. Matth. 13, 22. fama: FLOR. epit. 3, 9, 3. fastidium: SEN. contr. 10, 1, 6. finis: VVLG. Nah. 2, 9. flagitium: APVL. apol. 18. fructus: CIC. off. 2, 56 parad. 47 SVET. Nero 30 FIRM. math. 5, 3, 55 SALV. eccl. 2, 25. fulgor: QVINT. decl. 343 p. 356, 20. genus: COLVM. 6 pr. 4 AVG. serm. ed. Mai 74, 2. gloria: SALL. Catil. 1, 4 TERT. adv. Marc. 4, 28 p. 519. iactantia: VVLG. sap. 5, 8. incrementum: FIRM. math. 4, 10, 7. 4, 14, 5. invidia: LIV. 10, 3, 2 genus praepotens -arum invidia pelli armis coeptum (*nescio an ab adiect. pendeat*). VOPISC. Aurelian. 45, 3. largitor: PANEG. 11 (3), 12, 3. lucrum: FIRM. math. 6, 13, 2. magnitudo: FEST. p. 171. maiestas: IVV. 1, 112. modus: CIC. parad. 44 SEN. epist. 2, 6. moles: COD. Iust. 1, 17, 2, 13. multitudo: VVLG. Ezech. 27, 33. nomen: SEN. epist. 119, 12. odium: SEN. contr. exc. 5, 2. onus: MIN. FEL. 36, 6. opinio: FIRM. math. 5, 3, 45. optio: FRONTO p. 143, 8 N. opulentiae: VRAN. epist. 9 p. 864C. pera: HIER. epist. 23, 4. pompa: VAL. CEM. hom. 20, 2. possessio: VEG. mil. 3, 3. potestas: VAL. MAX. 4, 3, 2. praesidium: FIRM. math. 6, 4, 2. 6, 22, 11. quaesitor: SEN. epist. 119, 5. repromissio: HIER. epist. 22, 21, 1. saltus: AMM. 22, 4, 3. sarcina: PS. HIL. libell. 10. solacium: FIRM. math. 6, 18. sollicitudo: PS. HIL. libell. 10. splendor: SEN. epist. 115, 7. subsidium: FIRM. math. 8, 19, 7. substantia: SEN. epist. 87, 40 FIRM. math. 3, 12, 12. superbia: TERT. adv. Marc. 4, 34 p. 538. taedium: SEN. dial. 11, 12, 3 epist. 18, 7. usus: LVCAN. 9, 427 QVINT. inst. 6, 2, 30. victor: SALL. Iug. 63, 2.

C *pendet ab adiect.*: 1 *genet.*: cupidus: SEN. contr. 2, 1, 30 PASS. Thom. p. 129, 1. 2 *ablat.*: abundantissimus: VAL. MAX. 7, 1, 2. contentus: CIC. fin. 1, 46. copiosus: FIRM. math. 6, 32, 14. 8, 21, 8. eminens: CVRT. 10, 1, 22. illustris: LIV. 29, 34, 17. inclutus: LIV. 23, 8, 2. locuples: VAL. MAX. 4, 8 ext. 2 FIRM. math. 5, 3, 55. potens: LIV. 1, 34, 1 SVLP. SEV. chron. 1, 10, 4. praepollens: LIV. 1, 57, 1. refertus: CIC. Manil. 55 insula Delus . . . referta -iis.

D ***iuxta posita***: arma: VAL. MAX. 7, 1, 2. aurum: MANIL. 2, 145 FIRM. math. 3, 7, 8 HIER. epist. 52, 10, 3. beatitudo: HIER. epist. 54, 16, 1. census opimus: STAT. silv. 2, 6, 60. copiae: RHET. Her. 4, 33, 45 locupletes (*alioquin longe saepissime 'opes' coniungitur*). deliciae: SALV. gub. 6, 50. 7, 85 eccl. 2, 27 SIDON. epist. 2, 13, 8 MVTIAN. Chrysost. hom. 18, 2. felicitas: FIRM. math. 4, 10, 7. 8. 6, 29, 9. fructus: TIB. 1, 1, 41 SVET. Nero 30. genus: PLAVT. Capt. 299. 412 *al.* TER. Haut. 194 RHET. Her. 3, 6, 10 CIC. de orat. 2, 342 rep. 3, 23 LIV. 22, 24, 12 *saepe.* gloria: CIC. fin. 3, 51. 4, 49 SALL. Iug. 31, 9. 85, 40 VVLG. III reg. 3, 13 *persaepe.* gratia: LIV. 39, 40, 10 APVL. apol. 73. honor(es): CIC. rep. 3, 24 fin. 5, 81 Tusc. 4, 66. 5, 22. 30. 45 off. 1, 115. 3, 43 NEP. Att. 7, 2 SEN. epist. 76, 31 *saepe.* imperium (-a): CIC. rep. 3, 40 fin. 4, 74 Tusc. 5, 45 SALL. epist. Mithr. 5 POMP. TROG. Iust. 38, 6, 8 VAL. MAX. 7, 5, 5. libertas: MART. 11, 58, 6. lubido: SALL. Iug. 63, 2. luxuria: LIV. 7, 25, 9. mendicitas: VVLG. prov. 30, 8. nobilitas: PLAVT. Capt. 299 CIC. part. 87 LIV. 23, 8, 2 CVRT. 10, 1, 22. nomen: CIC. rep. 1, 51. opes: CIC. de orat. 2, 342 rep. 1, 51. 3, 23. 24 Lael. 22 fin. 4, 23. 5, 81 ac. 1, 21 Tusc. 5, 30 off. 1, 115 MART. 8, 26, 6 TAC. dial. 8 FLOR. epit. 3, 12, 8. 4, 12, 60 IVST. 11, 9, 4 VVLG. prov. 3, 18 *saepe.* opulentiae: MVTIAN. Chrysost. hom. 17, 5. patrimonium: ARNOB. nat. 2, 50. paupertas: CIC. off. 2, 37 LVCR. 1, 455 OV. trist. 2, 113 SEN. epist. 20, 11. 95, 54 *saepe.* pecuniae: SVET. Nero 30 AVG. civ. 21, 27 p. 550 D. potentia: CIC. inv. 1, 22 off. 3, 39 SALL. Iug. 15, 4 OV. trist. 2, 45 VAL. MAX. 7, 2 ext. 12 QVINT. inst. 3, 7, 14 *saepe.* potestates: CIC. rep. 3, 24. praeda: VVLG. Dan. 11, 24. pulchritudo: CIC. leg. 1, 55 Tusc. 5, 30. sapientia: VVLG. III reg. 10, 23 eccl. 6, 2 *al.* simulatio (*i. ficta postulatio*): CIC. Att. 10, 8, 6. sollicitudo: VVLG. Luc. 8, 14. sophia: TERT. adv. Hermog. 45 p. 175. spes: APVL. apol. 71. substantia: VVLG. Ios. 22, 8 II par. 1, 11 *al.* sumptus: SALL. Iug. 4, 7. thesaurus: VVLG. Ezech. 27, 27. valetudo: CIC. leg. 1, 55 fin. 4, 23. 49. 69 Tusc. 5, 22. 30. vires: CIC. de orat. 2, 342 fin. 4, 49 Tusc. 5, 30. volupta(te)s: CIC. parad. 12 fin. 4, 23 Tusc. 4, 66 off. 3, 43.

E ***epitheta selecta***: abundantes: VAL. MAX. 6, 9 ext. 4. aeternabilis: ACC. trag. 265 -am. affluentes: FIRM. math. 6, 4, 2. 6, 32, 14. 8, 19, 7. 8, 21, 8. 8, 24, 4. alienae: PORPH. Hor. carm. 2, 2, 21. amplae: HOR. sat. 2, 2, 101 VAL. MAX. 5, 2 ext. 4. Attalicae: TERT. ieiun. 15. avitae: CATVLL. 68, 121. caelestes: APVL. met. 5, 8 caelestium -arum copiis affluentibus satiatae. SEN. benef. 6, 3, 1. enormes: LAMPR. Heliog. 10, 3. graves: SEN. epist. 17, 12. honestae: SALL. Catil. 7, 6 AVG. civ. 5, 12 p. 211 D. humanae: HIL. epist. ad fil. 2. illibatae: CIC. Sest. 93. immanes: CIC. leg. agr. 2, 62. immodicae: APVL. apol. 19. improbae: HOR. carm. 3, 24, 63. inclutae: SALL. epist. Mithr. 19. infinitae: FIRM. math. 6, 3, 3. 6, 10, 10 VVLG. II par. 17, 3. ingentes: CIC. Verr. 1, 3 AMM. 22, 4, 3. iniustae: VVLG. Sirach 5, 10. invidiosae: APVL. Socr. 23 p. 174. latentes: SEN. benef. 4, 6, 1. luculentae: PLAVT. Rud. 1320. magnae, maximae: PLAVT. Cist. 305. 601 Epid. 328. 451 Men. 67 *al.* SALL. Catil. 48, 5 Iug. 2, 2 *al.* NEP. Dion 1, 2 FIRM. math. 3, 3, 21 *persaepe.* miserae: HOR. sat. 2, 8, 18 *sed fortasse cum D. Heinsio* miras *scribendum.* molestae: SEN. nat. 4, 13, 4. molles: IVV. 6, 300. naturales: CIC. fin. 2, 91 SEN. epist. 119, 5. nimiae: PLAVT. Aul. 821. operosae: HOR. carm. 3, 1, 48. opimae: PLAVT. Capt. 281 (optume *codd.*). ACC. trag. 589 (optimas *codd.*). opportunae: CIC. Lael. 22. parabilis: CIC. fin. 1, 46 natura -as . . . et parabiles et terminatas habet (2, 90. 91 Tusc. 5, 93). peregrinae: HOR. epist. 2, 1, 204. pestiferae: SEN. contr. 2, 1, 11. potentes: STAT. silv. 5, 1, 62 FIRM. math. 4, 14, 5. pulchrae: HOR. sat. 2, 3, 96. radiantes: SEN. epist. 115, 7. regales: HOR. epist. 1, 12, 6 SIDON. epist. 8, 7, 2. regiae: CIC. Rab. Post. 45 VAL. MAX. 4, 3, 2. repentinae: FIRM. math. 6, 36, 7. saeculares: SEDVL. op. pasch. 2 p. 216, 22 PASS. Thom. p. 128, 25. speciosae: VAL. MAX. 5, 2 ext. 4. summae: PLAVT. Capt. 170. 318 Poen. 60 RVT. LVP. 2, 2. terminatae: CIC. fin. 1, 46. terrenae: AVG. civ. 1, 10 p. 17 D. 19. 5, 18 p. 19. veteres: CIC. Sest. 93 PROP. 1, 6, 14 FLOR. epit. 3, 9, 1.

F ***iuncturae verbales***: 1 *subiect.*: abstrahunt: SEN. epist. 81, 28. addunt: VVLG. prov. 19, 4 multos amicos. adiuvant: CIC. off. 2, 71. adsunt: COMM. instr. 2, 31, 1. afferunt: APVL. Plat. 2, 11 turpitudinem. affligunt: FLOR. epit. 3, 12, 8 saeculi mores. affluunt: SALL. Catil. 36, 4 VVLG. psalm. 61, 11. auferunt: SEN. dial. 7, 22, 5. conflant: PS. HIL. libell. 10. consequuntur: SEN. epist. 87, 28 TERT. adv. Marc. 4, 15 p. 465. conveniunt: SEN. contr. 2, 1, 28. crescunt: HOR. carm. 3, 24, 63. deducunt: CIC. Verr. 1, 25 de fide. deficiunt: HIER. epist. 58, 11, 2. desinunt: SEN. epist. 119, 5. dilabuntur: SALL. Iug. 2, 2. effluunt: SEN. dial. 7, 22, 5. eveniunt: PLAVT. Men. 67. exhilarant: SEN. dial. 7, 22, 3. faciunt: PLAVT. Capt. 320 ne tuom animum avariorem faxint -ae meae. LIV. 1, 34, 3 animos. 1, 34, 11 conspicuum. PORPH. Hor. carm. 2, 2, 17 beatos. *al. sim.* fluunt: PANEG. 11 (3), 10, 2. frangunt: IVV. 6, 300 saecula. impediunt: CIC. off. 2, 71 quo minus iuvetur. invehunt: LIV. 1 pr. 12 omnia. invitant: SEN. epist. 123, 13 ITIN. Alex. 29. iuvant: CLAVD. 5, 134. latent: CIC. Rab. Post. 45. merguut: APVL. apol. 19. mitigant: EDICT. Diocl. 2, 25. movent: CIC. or. frg. B VII 8 me. nascuntur: CIC. fin. 4, 74. nocent: SEN. epist. 87, 30. obstant: SEN. epist. 17, 3. pariunt: QVINT. inst. 3, 6, 57 superbiam. patent: COD. Iust. 10, 35, 2, 2 invidiae patere -as. pereunt: AVG. civ. 1, 10 p. 17 D. perfringunt: CIC. Verr. 1, 3. permanent: SEN. epist. 70, 18. permovent: CIC. off. 2, 37 homines vehementissime. perveniunt: POMPON. Atell. 159. praestant: TERT. adv. Marc. 4, 15 p. 465. producunt: LVCIL. 523. prosunt: AVSON. 54, 4 VVLG. prov. 11, 4. refulgent: SEN. dial. 11, 16, 3. regunt: APVL. apol. 19. relucent: TERT. adv. Marc. 4, 15 p. 467. retrahunt: TREB. trig. tyr. 12, 7. satiant: EDICT. imp. Diocl. 2, 25. sufficiunt: IVV. 14, 329. supersunt: SALL. Catil. 20, 11. tenent: SEN. epist. 119, 12. torquent: SEN. epist. 48, 7. veniunt: CIC. S. Rosc. 88 ad aliquem morte. vincunt: CVRT. 5, 6, 2 praeterita. IVV. 1, 110. 2 *obiect. vel passive*: abdere: CLAVD. 1, 42. abicere: APVL. apol. 22. abnegare: SALV. eccl. 2, 27. abolere: SEN. epist. 87, 41. abscondere: SEN. contr. 9, 1, 3 TERT. adv. Marc. 5, 14 p. 625. accipere: NEP. Epam. 4, 2 SEN. contr. 1, 6, 5 MART. 8, 56, 11 *al.* acquirere: SEN. epist. 95, 3 IVV. 14, 238 AVG. civ. 21, 27 p. 550 D. addere: HOR. carm. 3, 29, 61. adducere in odium: SEN. contr. 2, 1, 25. administrare: APVL. apol. 19. admittere: SEN. epist. 81, 31. aestimare: APVL. apol. 20 VVLG. Hebr. 11, 26. amare: CIC. off. 1, 68 SEN. dial. 7, 21, 2. amittere: CIC. fin. 5, 46 AVG. civ. 1, 10 p. 19 D. amplecti: AMM. 18, 5, 4. amplificare: CIC. rep. 3, 24. aperire: LVCAN. 10, 148. appetere: VAL. MAX. 7, 2 ext. 1 SEN. dial. 6, 23, 3 VVLG. sap. 8, 5. apportare: PLAVT. Stich. 412. attendere: FILASTR. 128, 3. auferre: SEN. dial. 7, 26, 3. augere: AMM. 24, 3, 4. 26, 6, 17 HIER. epist. 54, 15, 2 VVLG. prov. 21, 16 AVG. civ. 2, 20 p. 78 D. 5, 12 p. 214. calcare: SEN. epist. 16, 8. capere: NEP. Att. 7, 2. cernere: PROP. 1,

[Gudeman]

6,14. coacervare: Vvlg. prov. 28,8. cogere: Ivv. 14,135 Paneg. 12 (2), 25, 7. collocare: Ps. Hil. libell. 10. comerc: Stat. silv. 2, 3, 71. committere: Apvl. met. 7,13 publicae custodelae. comparare: Rhet. Her. 4,14,20. 4,20,28 diligentia comparat -as. Cic. leg. agr. 2, 102. computare: Vvlg. Tob. 5,25. concupiscere: Apvl. apol. 102 Avg. civ. 5,12 p.214 D. conduplicare: Lvcr. 3,70. conferre: Firm. math. 3,3,19. 3,6,3. 4,10,8. 5,1,35. 6,18. conflare: Lvcr. 3,70. congerere: Tib. 1,1,1. congregare: Vvlg. prov. 31,29 Zach. 14,14. consequi: Firm. math. 5, 3, 12. conservare: Vvlg. eccl. 5, 12. contemnere: Cic. Tusc. 5, 30 Sen. contr. 2, 1, 38 Val. Max. 4, 3, 5 Sen. dial. 7,20,3 epist. 20,10. 110,15 *al. saepe.* contrahere: Paneg. 9 (12), 3, 5. corruere: Plavt. Rud. 542. dare: Plavt. Mil. 1213 Cic. Tusc. 5,45 Catvll. 24,4 Hor. epist. 1,4,5 Ov. Pont. 2,8,7 *persaepe.* deponere: Sen. dial. 7, 21, 2. describere: Sen. contr. 2, 1, 25. desiderare: Cic. Tusc. 5,102 Vitr. 6 pr. 4 Ps. Sen. mon. 1 Itala psalm. 61,11 (Tert. adv. Marc. 4,15 p. 406) ne desideraveritis -as (*gr. et* Vvlg. *aliter*). despicere: Cic. Lael. 86. destituere: Vvlg. apoc. 18,17. devorare: Vvlg. Iob 20, 15. diligere: Manil. 2, 145. dimittere: Hier. epist. 54, 4, 3. disponere: Sen. benef. 7, 10, 6. dissipare: Sen. dial. 9, 1, 8 Vvlg. Dan. 11, 24. disturbare: Acc. trag. 589. dividere: Paneg. 11 (3), 8, 4. efficere: Cic. rep. 3, 24. erogare: Ps. Hil. libell. 9 Hier. epist. 58, 11, 2 Vran. epist. 9 p. 864C. evomere: Vvlg. Iob 20,15. excutere: Sen. epist. 74,7. exercere: Sen. contr. 10, 4, 17. expetere: Cic. de orat. 3,116 top. 84 off. 1, 25 Sen. contr. 2, 1, 11. explere: Lvcil. 205. extruere: Petron. 84,2. facere: Plavt. Persa 652 Sen. epist. 17, 2. 87, 3. fastidire: Tac. dial. 8. ferre: Plavt. Trin. 495 tecum. Octavia 628. frui: Comm. apol. 305 sint licet -ae prae oculis laute fruendae (*fortasse ad III A referendum*). fugere: Arnob. nat. 2, 50. fundere: Sen. benef. 7, 10,6. temporibus gubernantur: Cic. off. 1,115. habere: Plavt. Curc. 178 sibi ... habeant regna reges, sibi -as divites. Bacch. 333. Mil. 1063 satis ... -arum. Rud. 1320 Cic. fin. 5, 81 Tusc. 4, 21. 5, 46 Sall. Iug. 14, 1 Hor. sat. 2, 2, 101 *al.* iactare: Rhet. Her. 4, 49, 62 Sen. contr. 9, 1, 8. imaginari: Sen. dial. 2, 6, 7. indipisci: Plavt. Epid. 451. infundere: Sen. epist. 81, 14. insequi: Sen. contr. 2, 1, 29. intueri: Tert. adv. Marc. 5, 14 p. 625. invenire: Vvlg. psalm. 75, 6 nihil ... -arum. invidere: Apvl. apol. 21. largiri: Val. Max. 7, 5, 5. Firm. math. 3, 6, 32 locupletum facultatum -as. Origo Const. 6,30. laudare: Sall. Catil. 52, 22 Sen. epist. 115, 12. legere: Val. Max. 7, 2 ext. 9. malle: Sen. dial. 7, 21, 4. mereri: Plavt. Men. 217. ministrare: Ov. am. 3, 6, 94. neglegere: Tac. dial. 8. nosse: Sen. contr. 2, 1, 18 Apvl. met. 5, 10. numerare: Cic. fin. 5, 81 in bonis (Tusc. 5, 46. *cf. etiam p. 1636, 44*). obicere: Cic. rep. 3, 40. obtinere: Vvlg. psalm. 72, 12. occultare: Plavt. Capt. 299. optare: Sall. Catil. 10, 2 Sen. benef. 6, 35, 2 dial. 12, 4, 2 epist. 115, 17. ostendere: Petron. 32, 4. ostentare: Rhet. Her. 4, 33, 44. parare: Rhet. Her. 2, 20, 32 maleficio. Ov. trist. 1, 2, 75 -as ... parandi. Sen. epist. 17, 11. 25, 4 Paneg. 12 (2), 28, 1 *al.* parere: Ter. Andr. 797 inhoneste. Sall. or. Lep. 21 Amm. 16, 7,7 (*in verbis* parandi *et* parendi *scribendis vel optimi codices persaepe vacillant, ut difficile sit ad diiudicandum utram formam auctor usurpaverit*). partire: Acc. trag. 265 -am partissent. pati: Sen. epist. 5, 6. permutare: Hor. carm. 3, 1, 48. petere: Sall. Catil. 33, 4 Germ. 117 Sen. benef. 7, 1, 7 dial. 9, 9, 2 epist. 118, 4 Qvint. decl. 332 p. 310, 3 *al.* pluere: Drac. Romul. 2, 23. polliceri: Enn. scaen. 322. ponere in bonis: Cic. fin. 3, 49. portare: Sall. Catil. 58, 8 in dextris vostris. Stat. silv. 3, 3, 88. possidere: Val. Max. 9, 4 ext. 1 Hier. epist. 58, 2, 2. postulare: Vvlg. II par. 1, 11. praeferre: Val. Max. 4, 4, 11. praeparare: Hier. epist. 58, 11, 2. profundere: Cic. Sest. 93 in ... libidinum ... gurgitem. proicere: Sen. dial. 1, 6, 2 Avg. serm. ed. Mai 13, 2. promittere: Sen. epist. 119, 5. putrefacere: Vvlg. Iac. 5, 2. quaerere: Plavt. Trin. 839 filio. Lvcil. 717 amici quaerunt animum, rem parasiti et -as. Cic. leg. agr. 2, 62 Sall. Iug. 87, 2 Flor. epit. 4, 12, 60 Hier. epist. 52, 9, 2. refugere: Sen. epist. 120, 6. reicere: Sen. epist. 98, 13. relinquere: Sall. Iug. 85, 38 Nep. Dion 1, 2 Sen. epist. 84, 11 Vvlg. Iudith 8, 7. reperire: Plavt. Aul. 821 Verg. Aen. 6, 610. reportare: Clavd. 20, 190. reserare: Tert. adv. Marc. 5, 14 p. 625. revocare: Sen. dial. 11, 10, 11. rogare: Mart. 4, 77, 1. 11, 58, 6. ruere (*i. eruere*): Hor. sat. 2, 5, 22. seponere: Stat. silv. 2, 2, 151. servare: Lvcan. 9, 292. suggerere: Ov. met. 15, 81. superare: Sall. Catil. 53, 4 Avg. civ. 5, 12 p. 216 D. timere: Sen. epist. 87, 41. tollere: Sen. contr. 1, 1, 10. tribuere: Hier. epist. 54, 12, 1. vincere: Mart. 8, 26, 6 Hier. epist. 30, 13, 2. 60, 11, 2. vituperare: Tac. dial. 8 Comm. apol. 27. 3 *genet.*: Sen. contr. 2, 1, 17 -arum convictos. Paneg. 11 (3), 25, 2 -arum potitus. 4 *dativ.*: Rhet. Her. 4, 14, 20 virtutem praefer -iis. Cic. de orat. 2, 172 bona existimatio -iis praestat. top. 84 praeponenda ... -iis gloria. off. 2, 88 gloria -iis *anteponatur.* Prop. 1, 14, 8 nescit Amor magnis cedere -iis. Hier. epist. 52, 6, 2 propriis studere -iis. Sidon. epist. 8, 7, 2 vitiis, ut -iis incubantes. 5 *ablat.* (*delectum dedi*): abundare: Ter. Haut. 527 Val. Max. 7, 2 ext. 12 Sen. epist. 66, 22 Flor. epit. 3, 9, 1 Firm. math. 3, 3, 4 Amm. 29, 5, 28 Avg. civ. 10, 18 p. 431 D. 21, 27 p. 550. abuti: Ps. Sen. mon. 49. affluere: Lvcr. 6, 12 Min. Fel. 37, 7 Hier. epist. 60, 18, 2 Salv. gub. 6, 50. carere: Sen. contr. 1, 6, 5. comfortare: Vvlg. Iob 21, 7. corrumpi: Sen. contr. 2, 1, 21. diffluere: Sen. dial. 1, 4, 5 Edict. imp. Diocl. 1, 25. ditare: Vvlg. I reg. 17, 25. egere: Sen. epist. 14, 18. elucere: Amm. 14, 6, 10. exuere: Stat. silv. 2, 6, 60. florere: Flor. epit. 4, 2, 10. frui: Sen. epist. 14, 17. gaudere: Prop. 1, 14, 15. imminere: Sen. epist. 101, 2. indigere: Sen. epist. 14, 17. indulgere: Sen. epist. 20, 11. instruere: Firm. math. 8, 19, 7. invalescere: Vvlg. Dan. 11, 2. perfrui: Hier. epist. 39, 2, 3. pollere: Ps. Hil. libell. 10. ornare: Firm. math. 8, 24, 4. satiari: Vvlg. eccl. 4, 8. sublevare: Vvlg. Iob 21, 7. subniti: Cic. rep. 2, 45. tumescere: Hier. epist. 52, 13, 1. uti: Cic. Lael. 22 Sen. dial. 7, 23, 4 epist. 120, 3 Ps. Sen. mon. 49. 6 *cum praepos.*: se abdicare a: Sol. 31, 3. conferre *alqd.* ad: Firm. math. 1, 7, 36. se convertere ad: Sen. epist. 110, 18. ducere ad: Sen. epist. 119, 1. ire ad: Sen. epist. 17, 9. *cf.* Ps. Sen. mon. 23 expeditius ad -as iter est. gloriari de: Cic. Vatin. 29 Hier. epist. 22, 27, 5. in *c. acc.*: venire: Plavt. Capt. 1010. laborare: Liv. 7, 25, 9 in quae laboramus sola ..., -as luxuriamque. invehere: Sen. contr. 2, 1, 21. dicere: Sen. contr. 2, 1, 25. *c. abl.*: esse: Plavt. Stich. 134 Trin. 682 *saepe.* regnare: Sen. contr. 1, 6, 5 in suis -iis. gloriari: Itala Sirach 10, 34 (Ps. Cypr. sing. cler. 44) gloriatur in -iis (ἐν πλούτῳ, Vvlg. in substantia). Vvlg. Ier. 9, 23. confidere: Vvlg. prov. 11, 28. super: laetari: Vvlg. Iob 31, 25. sitire: Comm. instr. 1, 30, 5.

II *metonymice:* *i. q. domus, familia locuples*: Plavt. Capt. 170 prognatum genere summo et summis -iis. Cist. 601 filiam suam despondit in -as maxumas. Poen. 904 in -as homo adoptavit hunc. Trin. 605 sine dote ... illam in tantas -as dabit? *fortasse huc pertinet* Cist. 559 te reduco et revoco ad ⟨...⟩ -as (*seq.* in luculentam familiam). *res incorporea pro corporea*: Hor. carm. 2, 3, 20 extructis in altum -iis (*i. amplis aedificiis*). Ov. fast. 4, 136 aurea ... redimicula demite collo, demite -as (*i. gemmas.* Lvcan. 10, 140 -as Cleopatra gerit). Liv. 24, 3, 6 inclutumque templum -iis (*i. donis pretiosis.* 26, 11, 8. Lvcan. 9, 520 pauper adhuc deus est [*sc. Iuppiter Ammon*] nullis violata per aevum -iis delubra tenens. 10, 113 locus templi ... instar erat laqueataque tecta ferebant -as crassumque trabes absconderat aurum). Lvcan. 9, 361 fuit aurea silva -iisque graves ... rami (*sc. pomis Hesperidum. potest ad III B referri*). Apvl. Socr. 23 p. 172 ornatissimae cervicis (*sc. equi*) -as (*i. ornamenta pretiosa*) contemplamur *eqs.* Sedvl. op. pasch. praef. p. 175, 7 si magna ... ubertate rerum caperis opimarum -asque praecipuas deliciosus expectas *eqs.* (= carm. pasch. praef. 8 *sqq.*) *per imaginem fuse elaboratam de amplis cibis ingenii animique. huc rettulerim*: Lvcan. 6, 407 -as numerare (*i. pecunias*). Vvlg. Is. 30, 6 portantes super humeros iumentorum -as suas.

III *translate, praecipue apud* Eccl.: A *i. q.* *praestantia, sapientia, virtus necnon copia spiritualis; accedit plerumque genet. rei incorporeae, hic illic personae vel adiect.*: Cic. de orat. 1, 161 in oratione Crassi -as atque ornamenta eius ingenii ... perspexi. off. 3, 63 singulorum ... facultates et copiae -ae sunt civitatis. parad. 51 contentum suis rebus esse maximae sunt certissimaeque -ae epist. 4, 4, 1 quem ... -as orationis habere dicis, me non esse verborum admodum inopem agnosco. Lvcr. 5, 1118 -ae grandes homini sunt vivere parce. Pvblil. P 7 patientia animi occultas -as habet. Qvint. inst. 10, 1, 13 quorum *synonymorum* nobis ubertatem ac -as dabit lectio. Itala prov. 17, 6 (Avg. civ. 20, 7 p. 421 D. *al.*) fidelis hominis (fideli homini *al.*) totus mundus -arum est (*sic gr., deest* Vvlg.). Firm. math. 1, 7, 17 *-iis* animus ornatus. Ps. Hil. libell. 10 non facile ad -as animi, id est virtutes huius mundi dives accedit (Clavd. carm. min. 40, 5 cedere -iis *animi* fortuna fatetur). *ibid.* caelestes sibi -as cooptet et comparet. Optat. 7, 5 p. 177, 22 erroris -as dederunt spiritui et pulmonibus suis. Filastr. 156, 2 Christi mysterii tenentes -as. Ambr. Abr. 2, 8, 60 (*v. p. 1632, 47*). Vvlg. Esth. 1, 4 ut ostenderet -as gloriae regni sui (Rom. 9, 23 Eph. 1, 18. *adde*: prov. 3, 16 in sinistra illius -ae et gloria. 3, 18 *saepe*). prov. 13, 8 redemptio animae viri -ae suae. 14, 24 corona sapientium -ae eorum. *al.* Sirach 18, 25 in die -arum. Rom. 11, 33 altitudo -arum sapientiae et scientiae dei. II Cor. 8, 2 abundavit in -as simplicitatis eorum. Eph. 1, 7 gratiae (2, 7). 3, 8 euangelizare investigabiles -as Christi. Col. 2, 2 instructi in caritate et in omnes -as plenitudinis intellectus. Comm. instr. 2, 18, 24 in dando -as vestras ostendite (*sc. pudicae feminae Christi*) totas. 2, 19, 21 sancta dei mulier -as corde demonstrat. Clavd. 17, 5 *virtus* -iis animosa suis. Pavl. Nol. epist. 11, 12 *orationibus* spero evadere et -as et paupertatem meam. Petil. Aug. c. Petil. 2, 63, 141 -as furoris exhalatis. Avg. civ. 1, 8 p. 12 D. -as bonitatis et longanimitatis dei contemnentes (= Pass. Paul. 10). 5, 18 p. 227 ubi verae -ae deus ipse est. 7, 12 p. 289 aliud ... sunt -ae, aliud pecunia. nam dicimus divites sapientes iustos. 21, 27 p. 550. Vict. Vit. pass. 8 promittere -as (*i. copiam*) ingentium voluptatum. Apring. in apoc. 3, 18 spirituales -as promerebit (Mvtian. Chrysost. hom. 20, 4 Pass. Thom. p. 129, 4). Greg. M. moral. 1, 6 cordis. Carm. epigr. 688, 14 -as, paradise, tuas ... videt. Inscr. christ. Rossi II p. 253, 4 -as caelo condidit ore manu.

B *i. q.* *ubertas terrae marisve, copia, multitudo*: Sen. Thy.

[Gudeman]

162 -as (*i. fructus*) omne nemus suas demittit. LVCAN. 9, 427 tantum Maurusia genti robora (*i. arbores Mauretaniae*) -ae quarum (quorum *Bentley*) non noverat usum. PLIN. nat. 5, 88 Palmyra urbs nobilis situ, -iis soli. 6, 161 fertiles agros ... in pecore -as. 17, 95 quae cito occidunt, velocia sunt, ut ficus, punica ... et tamen antecedunt -iis. MART. 10, 96, 10 mensa ibi -iis ruris operta suis. ITALA deut. 33, 19 (Lugd.) -as maris suget (fuges *cod.* πλοῦτος, VVLG. inundationem. SEDVL. carm. pasch. 5, 46). FIRM. err. 17, 2 quae res opulentiam terrae -asque monstravit.

C *i. q. virtus, causa*: VIRG. gramm. epit. 5 p. 26 qua -a (GRAMM. suppl. 191, 5 cur) nomen ... praelatum sit (6 p. 42 qua -a [GRAMM. suppl. 190, 21 qua de causa] nomen verbo praetulerimus).

dīvito, -āre *a* dives. NON. p. 95 -ant pro dites faciunt (GLOSS. V 640, 8). DOSITH. gramm. VII 436, 11 -o πλουτίζω. BEDA gramm. VII 270, 29 dito et -o, idem et locupleto, graece πλουτίζω. ACC. trag. 169 nihil credo auguribus, qui aures verbis -ant (devitant *H L Nonii*). TVRPIL. com. 198 di me -ant. *Gudeman.*

divium διοδία GLOSS. II 503, 32. *a* dī- *et* via. *cf. c.* bivium.

dīvius *v.* devius. **dīum** *v.* 2. dīus.

diunx *v.* deunx. **dīvolg-** *v.* divulg-.

dīvolvo, -ere *a* dis- *et* volvere. *i. q. huc illuc volvere, volutare: proprie* (*pass. sensu mediali*): SOL. 5, 9 per *crateres Aetnae* eructatus erumpit vapor, praemisso prius fremitu, qui per ... cavernarum latebras longo mugitu intra terrae viscera -itur (*sic codd. class. I*, diu volvitur *class. II*). *translate (loco dubio)*: AMM. 26, 4, 3 multa secum ipse -ens (*V*, diu volvens *Wirtz, prob. Clark; cf.* SALL. Iug. 113, 1). *ad* devolvo (*cf. p. 870, 47 sqq.*): IORD. Get. 5, 33 Flutausis ... rapidus ... in Istri fluenta furens -itur (volv- *var. lect.*).

dīvorsōriānus *v.* devers-. **dīvorsus**, -ē *v.* divers-.

1. dīvortio, -īre *a* divortium. *i. q. per divortium discedere*: AVG. adult. coniug. 2, 19, 20 coniuges adulterina inquinatione sordentes et propter hoc a suo consortio -ientes (divertentes, divortiantes *al.*).

*?*2. **dīvortio** est separatio, cum mulier a viro discedit ISID. diff. 1, 147 (divortium *Pantinus*). *D.*

****dīvortium**, -iī *n.* [*a* divertere, divortere. *Th.*]. *de veriloquio*: GAIVS dig. 24, 2, 2 pr. -um vel a diversitate mentium dictum est, vel quia in diversas partes eunt qui distrahunt matrimonium. PAVL. dig. 50, 16, 191 *v. infra l. 48.* GROM. p. 370, 23 (*v. infra l. 45*). GLOSS. deflexio a divertendo, inde inter viros et feminas -a dicuntur quando devertuntur. *hic illic legitur* divertium (*cf. Bücheler, Kl. Schr. 1, 54*): CIC. Att. 5, 20, 3 *M.* epist. 2, 10, 2 *M.* LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1, 27. 2, 41 (i *longa*). GRATT. 345 *A.* COLVM. 4, 27, 1 *SA.* PLIN. nat. 7, 186. divurtium: GLOSS. V 532, 68. *perperam traditur* dev-: PLAVT. Aul. 233 (*P*) CVLEX 304. *genet.* -ī *metro flagitatur apud* PLAVT. Aul. 233. *de sensu*: ISID. orig. 15, 16, 11 (= GROM. p. 370, 23) -a sunt flexus viarum, hoc est viae in diversa tendentes (9, 7, 25). *ibid.* idem diverticula sunt, hoc est diversae ac divisae viae sive semitae transversae, quae sunt a latere viae. PAVL. dig. 50, 16, 191 inter -um et repudium hoc interest, quod repudiari etiam futurum matrimonium potest, non recte autem sponsa divortisse dicitur, quod -um ex eo dictum est, quod in diversas partes eunt, qui discedunt. NON. p. 290 -um est rerum omnium separatio (*Cic. de orat. 3, 69*). flexus de via a divertendo (p. 458 -a non coniugii distractionem solum ⟨dici⟩, sed etiam omnium inflexionem, quae a recto detorquentur, Vergilius auctor est [*Aen. 9, 379*]. *ad eundem locum adnotat* SERV. auct.: viae in diversa tendentes, hoc est ad diverticula viae militaris). EVGRAPH. Ter. Andr. 568 discessio ... -um. GLOSS. Suet. Caes. 6 -um i. separationem. GLOSS. -um διαίσις (*δίεσις vel διαίρεσις?*). διάλυσις. διάζευξις γάμου. χωρισμὸς καὶ ἐκκοπή. διαζυγή. διάστασις. διαστροφή. -nm dicimus cum mulier a viro -um facit *eqs.* repudium separatio. discidium. dissensio. discordia vel repudium vel divisio coniugiorum. -um veggedal (*anglosax. i.* '*Wegscheide*'). *nota* II 577, 8 pensatorium, petra vel plumbum. *v. etiam* discidium. *plur. poet.*: BIBAC. (?) carm. frg. 17 OV. rem. 693 GERM. 8 LVCAN. 2, 404. 580 SIL. 14, 18. 236 AVIEN. Arat. 168 ora 636 AVSON. Mos. 432 PAVL. NOL. carm. 10, 237 CLAVD. 18, 65 CYPR. GALL. gen. 530 CARM. epigr. 739, 5. *vox legitur inde a* PLAVTO, *frequentant Icti de discidio matrimonii.* [*dubia*: LVCIL. 315 *ubi Marx legit* de vortice. GILD. Brit. 10 chron. III p. 31, 18 passionum loca si non lugubri -o (*vide vv. ll.*) barbarum ... civibus adimerentur (*flagitatur sensus irrumpendi*). ISID. diff. 1, 147 *v. supra l. 33.*]

I *proprie*: **A** *de rebus corporeis*: *i. q. discidium, separatio*: **1** *fluminum, aquarum, terrarum, itinerum, viae in diversas partes tendentes, diverticulum*: CIC. Att. 5, 20, 3 *Amanus flumen* Syriam a Cilicia in aquarum -o dividit (epist. 2, 10, 2 mons ... divisus aquarum -iis. LIV. 38, 45, 3. CVRT. 5, 1, 13 amnes ... profluunt ac magno deinde aquarum -o iter ... percurrunt [*i. late digrediente flexu*]). BIBAC. (?) carm. frg. 17 qua ducebant vastae -a fossae. VERG. Aen. 9, 377 obiciunt equites sese ad -a nota (*vide* NON. *supra l. 51 et* SERV. auct. *ad l. supra l. 55*). LIV. 44, 2, 7 -um itinerum (TAC. Agr. 19 AMM. 28, 5, 6). MANIL. 3, 384 duo partitae ... -a terrae (AVIEN. orb. terr. 1 iacent vastae -a terrae. AMM. 22, 8, 5 Aegaeum lata aperiens terrarum -a. AMBR. in psalm. 45, 21. PAVL. NOL. carm. 19, 343 per longa ... -a terrae). LVCAN. 2, 404 *Appenninus* flumina ... in gemini spargit -a ponti *i. in mare superum et inferum* (2, 580 Scythici ... -a ponti). SIL. 3, 419 Pyrene ... aeterna tenet magnis -a terris. 7, 275 sparsa ad -a turma. 14, 18 (*de Siciliae ab Italia separatione*) servans rapidus -a Nereus (*sc. mare*) saevo dividuos coniungi pernegat aestu. 14, 236 Nebrodes (*mons*) gemini nutrit -a fontis. TAC. ann. 12, 63 artissimo (*cf. l. 16*) inter Europam Asiamque -o (*i. Hellesponto*). SOL. 7, 15 *Peloponnesos* -um fecit inter Ionium et Aegaeum mare. 40, 1 *Asia* in tertio orbis -o (*fere i. q. parte*) terminos amnes habet. PANEG. 5 (8), 8, 1 *illam regionem* -o sui Rhenus amplectitur. AVIEN. Arat. 168 qua pater Oceanus ... gemina miscet -a metae (*i. ortus et occasus, horizon*). orb. terr. 27 *Asia* rupti -a continet orbis. 202 proxima non alibi tantum -a cernas caespitis. ora 481 ab huius (*Hiberi*) fluminis -o. 636 ostiorum ... -a (*sc. Rhodani*). AVSON. Mos. 432 alveus extendet geminis -a ripis. SYMM. epist. 3, 2 nec locorum intercedente -o (*i. distantia*) in oblivionem familiaritatis adducor. AMM. 15, 4, 3 alta -a riparum adradens *Rhenus.* SCHOL. Iuv. 10, 1 angustissimo (*cf. l. 5*) -o inter columnas Herculis. AMBR. obit. Theod. 55 interiacent regionum -a (hex. 5, 7, 18 etiamsi alter obeat separatarum regionum longa -a). PRVD. apoth. praef. 9 (*per imag.*) obliqua sese conserunt -a (*praecedit* reflexas semitas). ham. 4 insincera acies duo per -a semper spargitur. PAVL. NOL. carm. 10, 237 lata ... distantis pelagi -a. TVRRIB. epist. 1 *fons* in nulla -a multifidis rivulis scissus. SIDON. carm. 22, 186 cava per -a. CYPR. GALL. exod. 1222 per ... -a *castrorum* currunt. CARM. epigr. 895, 1 ad -a Rheni (*cf. E. Maaß, Tagesgötter p. 86 adn. 245. 246*). *nota per imaginem*: CIC. de orat. 3, 69 ut ex Appennino fluminum, sic ex communi sapientiae iugo sunt doctrinarum facta -a. **2** *corporis et animae, hic illic per imaginem ad I B 1 spectat*: TERT. anim. 7 post -um corporis *v. totum locum.* 44 ut otium animae nihil operantis in somnis -um crederetur. 53 animam in ipso -o potentius agitari. NOVATIAN. tract. 1 per -um corporis et animae. LACT. inst. 7, 20, 11 anima cum -um fecit a corpore. POTAM. tract. 1 p. 1412^C -o recedentis spiritus. MACR. somn. 1, 6, 9 anima ... nullum init ... cum sua unitate -um. **3** *variarum rerum*: GERM. 8 Aries et Libra aequant -a lucis (*i. distributionem diei et noctis*). 232 terit hic (*Aries*) medii -a mundi (*per imag.* PORF. OPT. 14, 32 reparata iugans maesti -a mundi, orbes iunge pares). TERT. anim. 19 animationem arboris de -o parietis intellegas (*sc. quod arbores quaedam ab aedificio refugiunt*). 29 arida autem quod erat futura ex -o humoris iam terra. ITALA lev. 18, 19 (codd. Monac. Wirceb.) ad mulierem in -o eius non accedes (ἐν χωρισμῷ ἀκαθαρσίας, VVLG. quae patitur menstrua. *i. de discessione sanguinis in menstruis*).

B *de hominibus*: **1** *i. q. dissolutio, discidium matrimonii, repudium* (*cf. de re R. Leonhard, PW. V 1241—1245*): PLAVT. Aul. 233 si quid -i fuat. Mil. 1167 postquam feceris -um (CATO or. frg. 68, 1. CIC. Cluent. 190 novis inter propinquos susceptis inimicitiis saepe fieri -a atque affinitatum discidia. de orat. 1, 183 top. 19 Phil. 2, 69 Att. 1, 18, 3. 12, 52, 2. 13, 7, 1 CAEL. Cic. epist. 8, 7, 2 LEG. Iul. et Pap. Popp. VLP. dig. 24, 2, 11 pr. 1 PAVL. FEST. p. 89 QVINT. inst. 7, 4, 11 SVET. Iul. 6, 2 Aug. 62 Claud. 26, 2 Tit. 4, 2. *admodum saepe apud* ICTOS. GELL 4, 3, 2. 17, 21, 44 AVG. c. Iul. 5, 12, 46. *nescio an huc sit referendum* NOVIVS Atell. 89 postquam se vidit heredem, desubito -um fecerunt. *expectes* fecit). PLAVT. Stich. 204 uxorin sit reddenda dos -o. AFRAN. com. tit. -um. RHET. Her. 2, 24, 38 (*vers.*) -o te liberabo incommodis. CIC. Cluent. 14 subitum. or. frg. A XIII 28 pontificis maximi. de orat. 3, 159. Att. 1, 12, 3 -um Muciae ... probatur (13, 9, 2 -um *Claudiae, uxoris Bruti*, non probari). LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1, 27 rara sunt tam diuturna matrimonia finita morte, non -o in⟨terrupta⟩. 2, 41 agitari -a. SEN. contr. 2, 5, 3 publicum -um fuit. SEN. benef. 3, 16, 2. dial. 5, 5, 4 ira ... marito -um attulit. rem. fort. 16, 4 anile -um risimus. PLIN. nat. 7, 186 -ii anxietate ... mortuum. QVINT. decl. 251 p. 28, 8 iniustum. PS. QVINT. decl. 8, 6 ab iniquo coniuge explicare -um. SVET. Aug. 34, 2 -iis modum imposuit. Tib. 7, 3 post -um (Nero 35, 3 Dom. 13, 1 PROC. dig. 23, 4, 17 *persaepe apud* ICTOS). Claud. 27, 1 Nero 35, 2. Dom. 10, 4 quasi ... -um suum cum uxore taxasset. *al.* LABEO Iavol. dig. 24, 1, 64 verum (*saepe*). IAVOL. dig. 24, 3, 66, 1 intercedit (NERAT. dig. 12, 4, 8 *al.*). MARCELL. dig. 24, 3, 57 intervenit (PAVL. dig. 24, 3, 25, 4 *al.*). SCAEV. dig. 23, 4, 29, 1 sequitur (PAPIN. dig. 23, 4, 26, 5 *al.*). 48, 5, 15 (14), 2 dies (VLP. dig. 23, 3, 43, 2 *al.*). PAPIN. dig. 24, 1, 53 species. 24, 2, 7 libellus. VLP. dig. 23, 2, 45, 5 non consentit ad -um. 24, 2, 11 non infectum videtur effecisse -um. 24, 3, 22 pepigit *pater* in -um. 25, 2, 17, 1 consilium (MARCIAN. dig. 25, 2, 25). 25, 2, 19 tempus (*al.*). 40, 9, 14, 5 cogitat -um. PAVL. dig. 24, 1, 12 cogitatio. *passim. lib. XXIV totus agit de -iis et repudiis.* GELL. 4, 3, 1 Carvilianum -um (*de Sp. Carvilio Ruga qui primus Romanorum cum uxore fecit -um*). APVL. apol. 92. TERT. adv. Marc. 1, 29 p. 330 caro nisi virgo, nisi vidua, nisi caelebs, nisi -o baptisma mercata. 4, 34 p. 532 Christus -um inhibet. *ibid.* p. 533 *Christus* prohibeat -um (*saepius ibidem.* pudic. 16). *ibid.* p. 534 negas permitti -um (*al. ibidem.* 5, 7 p. 594). IVST. 2, 6, 14 per -um discedens Medea. 39, 3, 3 *Cleopatra* viri -o dimissa. GENNAD. dogm. 64 -um ... coniugii. AVG. nupt. et concup. 1, 10, 11 adult. coniug. 1, 1, 1 epist. 157, 31 CHROMAT. in Matth. 10, 1 -ii separatione. ALC. AVIT. epit. 17 timore -ii. 18 scindatur infelix coniugium innocentiore -o. COD. Iust. 5, 12, 30, 2 ficti -ii falsa simulatione. 5, 17, 4 filiae -um in potestate

[*Gudeman*]

matris non est. LEX Burg. 21 *et* 34 de -iis. Visig. 3,6,1 tit. si viri sui iuste vel iniuste -um patiatur. PASS. Petr. 3 conubia -iis mancipat. CARM. epigr. 739, 5. 2 *i. q. separatio amantium*: PLAVT. Truc. 420 facile inveniam, quomodo -um et discordiam inter nos parcm. Ov. rem. 693 nec causas aperi, quare -a malis. CLAVD. 18, 65 (*de delicato ad verum -um ironice spectans*) cum fastiditus abiret *Eutropius eunuchus* . . . quanto planxit -a luctu!

II *translate vel per imaginem*: -a *i. q. vicissitudines*: CVLEX 304 quis non referat talis -a belli. GRATT. 345 errantes per tot -a morbos. -um *i. q. confinium*: COLVM. 4,27,1 per -um veris atque hiemis. *i. q. separatio, semotio*: APVL. mund. 19 quod tanto rerum -o (*fere i. q. pugna*) nondum sit eius (*sc. mundi*) mortalitas dissoluta. TERT. apol. 27 qui *spiritus daemoniacus* noster ob -um (*sc. a deo*) aemulus. nat. 1, 10 -um ab institutis maiorum considerate. CYPR. unit. eccl. 6 voluntatum collidentium -o separari. PHOEBAD. c. Arrian. 8 unitatis -um postulant. AVG. c. Faust. 15, 1 p. 418 post idololatriae -a (*i. repudium, renuntiationem*). PAVL. PETRIC. Mart. 2,43 nulla in studiis -a mentis. CYPR. GALL. gen. 530 corpora mox pecudum gemina in -a findit (*i. dividit in mares et feminas*). *i. q. denegatio, prohibitio*: TERT. orat. 18 quae oratio cum -o sancti osculi integra? *Gudeman.*

dīvorto *v.* diverto.

[**diuresin** prohibet *sc. bdellium*: DIOSC. 1, 72. *vocabulum errore, ut videtur, fictum ex graecis* καὶ οὖρα ἄγει (*Diosc. 1, 67 W.*). *graece* διούρησις *non legitur nisi vitiose pro* διόρρωσις, *v. Thes. gr. s. v.*]

*****diūrēticus**, -a, -um (-on), διουρητικός. *scriptum* deurit-: MISC. Tir. p. 51, 14. duoret-, diurit-: ORIBAS. *passim*. *i. q. urinam movens, mictorius, mictualis*: GARG. MART. med. 43 *cydonea* Dioscorides et -a existimat (*Diosc. 1, 115, 1 W.* οὐρητικά). PALLAD. 11,14,3 vina. CHIRON 229 potione (VEG. mulom. 1,46,2. 2,136 *plur., item* THEOD. PRISC. log. 31. CASS. FEL. 21 p. 37 -as . . . potiones, . . . id est quae per urinam purgare noverunt). THEOD. PRISC. log. 79 cetera, quorum est pretium (praesidium, precipuum *al.*) -um. 82 omnes -os cibos. DIOSC. 1, 14 virtus (*item* 2, 132. 4, 119) est ei calida et -a (*Diosc. 1, 16, 1 W.* δύναμιν . . . διουρητικήν). *ibid. passim, v. ind. Stadleri, item* PS. DIOSC. herb. fem. 55 (54). CAEL. AVR. chron. 1, 4, 132 urinalibus medicamentis, quae -a vocant. 1, 5, 174. CASS. FEL. 44 p. 111,19 cataplasma -on (-um *al.*), id est urinale. ORIBAS. syn. 5, 32 vino . . . -o. 5, 40 quaccumque sunt fortiter -a. eup. C 22. D 1. S 13. *n.* **diūrēticum**, -ī (*sc. medicamentum*): MISC. Tir. p. 51, 14 collatio conditi -i. *plur.*: THEOD. PRISC. log. 74 -a aliqua. 75 decoctionibus absinthii . . . et ceterorum -orum (ceterarum -arum, cetera -a *al.*). *D.*

diurnālis, -e *adi. a* diurnus. GLOSS. II 53, 51 -is ἡμερούσιος. 53, 52 -es ἡμερούσιοι.

diurnārius, -ī *m. a* diurnus, diurnum. *i. qui diurnum scribit*: COD. Theod. 8, 4, 8, 1 (*a. 364*) subscribendarii . . ., tabularii, -i, logographi, censuales.

diurnē *v. p. 1641, 69.*

1. diurno, -āre [*a* diurnus *derivatum esse videtur, etsi significatione artius coniungitur c.* diuturnus. *Th.*]. QVADRIG. hist. 9 deteriores sunt incolomiores neque optimum quemquam inter nos sinunt -are (*cf.* GELL. 17, 2, 16 *ad l.*: inusitate '-are' dixit pro 'diu vivere', sed ex ea figuratione est, qua dicimus 'perennare'. NON. p. 100 -are honestum verbum pro 'diu vivere' [videre *codd.*]. *hinc* GLOSS. V 640, 47 -are: cottidie [*sic*] videre).

2. diurnō (*adv.*) *v. p. 1641, 65.*

*****diurnus**, -a, -um [*a* dies, dīus *ad exemplum vocabuli* nocturnus *fictum esse videtur; v. Joh. Schmidt, Die Pluralbildungen der indogerm. Neutra 207. Th.*]. iurn- *scribitur*: COMM. instr. 2, 20, 15. *distinctio subtilior quam verior*: DIFF. ed. Beck p. 52, 24 (*similiter* ISID. diff. 1, 135) -um dicimus rationem, quae cotidie conficitur, ut -um mercimonium; diuturnum a perpetuitate dictum vel est longi temporis, semper; diutinum dictum ab eo quod diu est et duravit. GLOSS. καθημερινός. -a ἡμερινή. *in codd. saepius confunditur et c.* divinus *et c.* diuturnus. *legitur inde a* PLAVTO, *dein* CIC. CAES. LVCR.

1 *proprie et sensu strictiore de iis quae ad diem pertinent, die fiunt* (*saepe opp.* nocturnus; *haud raro etiam sensu distributivo dicitur de iis quae singulis diebus, cotidie fiunt, cf. supra l. 61, infra p. 1640, 3. 15. 17. 44. 46. 52—56. 57. 71. 78. 84*):

a *de rebus*: PLAVT. Men. 175 usque ad -am stellam (*i. Luciferum*) crastinam potabimus (SEN. Herc. f. 944 FIRM. math. 2,20,2. *cf.* MANIL. 2, 203 nocturna -aque signa [2,215. 221]. SEN. nat. 1,1,12 faces. TERT. adv. Marc. 2, 12 p. 352, 1 luminaria). CIC. Arat. 63 longinquum spatium . . . -um (inv. 1, 39 *opp.* nocturni. nat. deor. 2, 49 EVSTATH. Bas. hex. 6, 3). inv. 1, 59 -ae nocturnaeque vicissitudines (*cf.* MANIL. 2, 218 vices [PALLAD. hist. mon. I 49 p. 334ᴬ]). leg. agr. 2, 5 neque -ae neque nocturnae quietis (APVL. met. 4, 27). Phil. 3, 33 nullum tempus . . . dimittam neque -um neque nocturnum (div. 2, 56 Att. 11, 5, 2 Q. CIC. carm. frg. 1, 8 VARRO rust. 3, 9, 7 Ov. fast. 3,878 trist. 3, 12, 4 PAVL. FEST. p. 147 VAL. MAX. 8, 7 ext. 11 QVINT. inst. 7, 2, 44. 12, 11, 19 CAEL. AVR. chron. 3, 72). Tusc. 1, 48 terrore sempiterno et -o ac nocturno metu (5, 66 off. 3, 84). Cato 82 tantos labores -os nocturnosque domi militiaeque (LIV. 36, 23, 6. 43,19,10 CVRT. 5,13,5 HEGES. 3, 24 v. 46 SACR. Leon. p. 373 NICET. vigil. 1 p. 56,1). carm. frg. 28, 4 luctum lacrimis finire -is (*cf. Hom. Il. 19, 229* ἐπ' ἤματι δακρύσαντας). epist. 9, 2, 3 consuetudo -a (diuturna *vulg.*) callum iam obduxit stomacho meo. Q. CIC. pet. 44 aditus ad te -i nocturnique. LVCR. 4,457 solem lumenque -um (Ov. fast. 4, 449 PAVL. FEST. p. 71 [*v. p. 1642, 60*] SEN. nat. 1, 1, 11 IVL. VAL. 3, 19. AMBR. Hel. 12, 45 cereorum. AVG. civ. 3, 15 p. 116, 24 D. *cf.* LVCR. 6, 848 luce [*opp.* nocturno tempore. 6, 873 PLIN. nat. 2, 48 *cf.* 1, 2, 73 CAEL. AVR. chron. 2, 1, 60 DRAC. laud. dei 1,425 Orest. 493 ENNOD. opusc. 2, 26 p. 295, 23. 2,139 p. 330, 3] *cf. infra l. 28*). CAES. Gall. 1, 38, 7 magnis nocturnis -isque itineribus (7, 9, 4. 7, 56, 3 civ. 3, 13, 1. VITR. 10, 9, 3 [diuturni *archetyp.*]. VAL. CEM. hom. 1, 1). 7, 22, 4 crebris -is nocturnisque eruptionibus (LIV. 38, 5, 5). BELL. Hisp. 17, 2 operibus (41, 1 *in lacuna.* PAVL. FEST. p. 90 CVRT. 4, 1, 20 COLVM. 12, 1. 5 PS. APVL. Ascl. 11 ZACCH. 3, 3. *cf.* POMPON. dig. 33, 1, 2 operas [PAVL. sent. 2, 18, 1]). VARRO frg. Non. p. 540 olim toga fuit commune vestimentum et -um et nocturnum. SALL. or. Phil. 7 mercede (HOR. sat. 2, 7, 17 PAPIN. dig. 40, 5, 23, 4 EDICT. imp. Diocl. III/IV 7, 15. 29. 10, 15. *cf.* SEN. epist. 6. 7 mercedulam). VERG. georg. 3,400 surgente die . . . horisque -is (LIV. 35, 1, 7 PLIN. nat. 18, 323 POMPON. dig. 43, 20, 2 LEX Iul. de adult. [dig. 48, 5, 26 pr.] PAVL. sent. 1, 15, 1ᵃ FIRM. err. 24, 2 math. 2, 10, 3. QVEROL. p. 39, 17 *syn.* de die. RVFIN. hist. 5, 24, 12 CASS. FEL. 55 p. 141 BENED. reg. 16. 43). HOR. epist. 1, 19, 11 nocturno certare mero, putere -o (*cf.* ars 209 vino). 2, 2, 79 inter strepitus nocturnos atque -os . . . canere. PROP. 2, 9, 6 nocturno solvens texta -a dolo *Penelope* (*cf.* 4, 9, 48 pensa). Ov. epist. 6, 36 aetatis fata -a (*i. unius diei*) virorum *ex vipereis dentibus creatorum* (MANIL. 1, 184 *i. interitus Solis. cf.* DRAC. laud. dei 1, 668 morte *Luciferi*). 17, 78 nitor in tacita nocte -us erat. met. 4, 216 ministeriis *Solis equorum* (*cf.* TAC. ann. 11, 18 munia). 4, 630 currus *Solis* (*cf.* 7, 192 ignibus. HYMN. Ambros. I 9, 10 sideri). 8, 83 curis fessa -is pectora (COD. Iust. cod. comp. 3 [diuturna *v. l.*] BOETH. mus. 1, 1 p. 185, 28). fast. 4, 582 facta. LIV. 4, 12, 10 fraudando . . . parte -i cibi servitia (CYPR. domin. orat. 19 CLAVD. 15, 71. *cf.* COLVM. 8, 4, 5 cibaria). 5, 28, 11 haud incertius -o proelium *nocturnum* fuit (VAL. MAX. 3, 2, 23. *cf.* STAT. Theb. 10, 198 Marte). 9, 24, 5 -ae stationes ac nocturnae vigiliae (*cf.* 31, 46, 14 vigiliis). 39, 13, 9 nocturnum sacrum ex -o . . . fecisse (*de Bacchanalibus.* GELL. 3, 2, 8 [*ex Varr.?*]. *cf.* APVL. Socr. 14 p. 148 caerimoniis vel ritibus). 39, 16, 4 *contioni* (*opp.* nocturna). MANIL. 2, 215 sorte. 3, 398 summae. VITR. 9, 3, 3 cursum (SEN. nat. 6, 26, 1 *cf. infra l. 70*). *ibid.* brevitate. 10, 9, 4 miliariorum numerum. PAVL. FEST. p. 74 aer. p. 75 dium fulgur appellabant -um, quod putabant Iovis, ut nocturnum Summani (*cf.* p. 229 PLIN. nat. 2, 138 AVG. civ. 4, 23 p. 175, 31 D.). VAL. MAX. 4, 4, 11 modicam fortunam . . . -is (*sic* A^1, diuturnis A^2) conviciis laceramus (*i. cotidianis? v. Stangl, Wochschr. f. kl. Phil. 1914 p. 253*, atque nocturnis *add. Madvig*). 6, 9, 8 -as capturas (*i. lucrum sordidum*) exigentem (CVRT. 9, 2, 6 quaestu. SVET. Cal. 40). SEN. nat. 5, 9, 2 post occasum solis remanet -us calor. LVCAN. 7, 26 imagine. 9, 922 peste. PLIN. nat. 17, 18 imbres (*opp.* nocturnos). 29, 64 febribus (*opp.* nocturnis. PLAC. med. 7, 4). 36, 163 claritas (*cf.* AMBR. in psalm. 118 serm. 16, 4 claritudo). TAC. hist. 4, 65 transitus incustoditi, sed -i et inermes. ann. 1, 26 ut denarius -um stipendium foret. 3, 3 non apud auctores rerum, non -a actorum scriptura reperio (*cf.* 13, 31 -is urbis actis [SVET. Iul. 20, 1]. SVET. Aug. 64, 2 commentarios [diuturn- *codd.*]. 78, 1 actus. *cf. p. 1641, 50*). 15, 38 amissis omnibus fortunis, -i quoque victus (SVET. Nero 36, 2. *cf.* COMM. instr. 2, 23, 14 victa). PLIN. epist. 1, 3, 1 cubicula -a nocturna. SVET. Nero 30, 2 in Tiridatem . . . octingena nummum milia -a erogavit (TERT. adv. Marc. 2, 20 p. 363 AVG. civ. 21, 27 p. 545, 28 D. nummulis. *cf.* APVL. met. 10, 19 summulas. EDICT. imp. Diocl. III/IV 7, 18 *denarios* [VVLG. Matth. 20, 2]. 7, 30. 31. VOPISC. Aurelian. 9, 7 aureos. Prob. 4, 6 salario. INST. Iust. 1, 25, 16 viginti millium -orum). FRONTO p. 49, 4 N. ⟨ver⟩sus. POMPON. dig. 38, 1, 3, 1 officii (PAVL. dig. 38, 1, 1 SIDON. epist. 8, 3, 1). APVL. met. 8, 1 potationibus. apol. 58 fumo. MARCELL. dig. 8, 2, 10 usus (LAMPR. Alex. 37, 3). PAVL. dig. 39, 3, 17 pr. -ae . . . ductus aquae (*opp.* nocturnae). coll. Mos. 2, 7, 1 officium -ae vitae retinens. CENS. 14, 12 genesibus (*cf.* FIRM. math. 2, 7, 2 genituris [2, 20, 11 *opp.* nocturnis. *al.*]). CYPR. eleem. 11 alimenta. COMM. instr. 2, 20, 15 prandia. 2, 34, 2 sumpta (divina *codd.*). 2, 35, 4 delicto. SOL. 11, 12 famem (*cf. p. 1641, 34*). PANEG. 3 (11), 8, 3 curricula (*opp.* nocturna. AVG. civ. 15, 14 p. 86, 20 D.). SPART. Sept. Sev. 18, 3 oleum. VOPISC. Prob. 4, 6 vini veteris -os sextarios decem (*opp.* per biduum. *cf.* PALLAD. 1, 24, 3 tritici. 1, 25 MARCELL. med. 20, 53. 26, 111). LACT. mort. pers. 52, 4 p. 237, 14 -is nocturnisque precibus (SACR. Leon. p. 439). EDICT. imp. Diocl. I 19 urbium conversatione (FIRM. math. 2, 20, 12). FIRM. math. 4, 19, 40 condicionum. HIL. in Math. 17, 8 sordium. AMM. 22, 4, 9 annonas. PROB. Verg. georg. 2, 478 lunae . . . motus (*opp.* menstruus, annuus). PELAGON. 25 modium castrensem (*cf.* 87. 90. 461. 470 CHIRON 278. 362. 367 *al.*). VEG. mil. 1, 21 superventu (3, 10). RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 162ᴬ desideriis. PRVD. apoth. 629 splendorem . . . poli periturum nocte -a. CLAVD. 27, 1 sensu. AVG. civ. 11, 29 p. 503, 11 D. cognitione (*opp.* vespertina. *cf.* 11, 31 p. 505, 16 notitiam). c. Cresc. 3, 70, 81 (*verba rescr. imp. Constantini, cf.* 3, 71, 83 epist. 141, 10 coll. c. Don. 3, 23, 41 adv. Don. 32, 55) qui . . . -is (diuturnis *v. l.*) diebus interpellare non de-

[*Hofmann*]

sinunt ([*cf.* adv. Don. 32, 55 p. 156, 27 cotidie *et v.* cottidianis diebus *s.* cottidianus *vol. IV p. 1089, 41 sqq.*]. CAEL. AVR. chron. 1, 3, 58. 2, 1, 23. 26. 61 *opp.* horarum dimissione captata. 3, 2, 32. 4, 3, 40 *al.* CASS. FEL. 24 [diuturnis *codd.*]. 38. 42. 55 *al.* *nota* 67 -is diebus per dies numero XL. VIRG. gramm. epit. 4 p. 14, 23). SVLP. SEV. chron. 1, 43, 5 incrementis. 2, 8, 3. CHROMAT. beat. 3 actus (*cf.* SIDON. epist. 1, 2, 4 actionem). MACR. somn. 1, 18, 2 caeli -a conversio. MARCELL. med. 20, 128 accessionibus -is et nocturnis. COD. Theod. 9, 3, 7 libellis. COD. Iust. 6, 61, 6, 2ᶜ (*a. 529*) donatione. CASSIAN. inst. 4, 24, 2 umoribus. EVSTATH. Bas. hex. 2, 8 p. 888ᴮ nativitatis. 4, 1 p. 903ᴬ cogitationem. 6, 1 p. 921ᴬ miracula. DRAC. laud. dei 1, 606 lege. 3, 669. Romul. 9, 90 visibus. NICET. vigil. 8 p. 65, 8 meditatio. PALLAD. hist. mon. I 6 p. 270ᶜ aestus. I 7 p. 278ᴮ orationes. BENED. reg. 18 psalmodiae. *nota*: HOR. ars 269 vos exemplaria Graeca nocturna versate manu, versate -a. APVL. met. 11, 18 ad meum festinant ilico -um (*i. 'in die luceque'*) reducemque ab inferis conspectum.

b *de hominibus*: CIC. Mil. 9 duodecim tabulae nocturnum furem quoquo modo, -um autem, si se telo defenderet, interfici impune voluerunt (*cf.* SATVRN. dig. 48, 19, 16, 5 PAVL. coll. Mos. 7, 2, 1 dig. 47, 18, 2 VLP. coll. Mos. 7, 3, 2. 7, 4, 1 AVG. quaest. hept. 2, 84 SVLP. SEV. chron. 1, 18, 6). APVL. mund. 26 p. 348 excursores -i atque nocturni, exploratores ad nuntii (*cf.* ἡμεροδρόμοι *Ps. Aristot. mund. p. 398 a 30*). *addc*: EVSTATH. Bas. hex. 8, 7 p. 953ᴬ volatilia nocturna et -a (ἐν τῷ φωτὶ τὰ ἡμερόφοιτα). *de actoribus sim.* (*v. Mommsen, Hermes 3 [1868] 464 et Habel, PW. II 540*): CORP. VI 10107 archim⟨ima⟩ temporis sui prima -a. 10126 Aelio ...-o adlecto. 33965 M. Vlpio Hylae archimimo -o. XIV 2299 Aurelio ... electo locatori d⟨iu⟩rno. 2408 Eutyche⟨ti⟩ nobili archimimo ...-o parasito Apol⟨l(inis), tragico, comico.

2 *sensu latiore i. q. continuus, diuturnus* (*sera exempla, cf. etiam p. 1640, 44. v. Ahlquist, Studien z. spätlat. mulom. Chir. p. 130 sq.; quae notio fortasse etiam subest exemplis supra l. 24 sqq. allatis; cf etiam p. 1644, 1. 1646, 14*): CHIRON 612 -i permanent. AMBR. off. 3, 1, 4 toto famis -ae tempore. RVFIN. hist. 3, 20, 3 testes ruralis et -i (diuturni *pars codd.*, τῆς συνεχοῦς ἐργασίας) operis manus labore rigidas ... praeferebant. AVIAN. fab. 36, 18 (*spur.?*) miseros vita -a regat (*opp.* mors ... cita). CAEL. AVR. chron. 1, 1, 7 nunc -as, nunc intercapedinatas exacerbationes interpositis diebus uno vel duobus. CORIPP. Iust. 2, 227 causa rei cultu est ornanda -o (2, 238. CARM. epigr. 1395, 17).

neutr. subst. ***diurnum, -ī.** GLOSS. καθημερινόν. ἐφημερίς. ἡμερολόγιον. ἡμερήσιον, opus unius diei. di[v]ale. NOT. Tir. 44, 64 -um pridie. DVB. NOM. gramm. V 578, 3 -um dicitur, quod per singulos dies fit. [*it.* giorno, *francog.* jour. *M.-L.*] *de diurno victu, mercede*: SEN. contr. 1, 1, 12 -um petam. 10, 4, 24 cotidianum -um et mendicantium quaestus. SEN. epist. 80, 8 -um accipit *histrio*. MART. 3, 10, 4 vitiis essent danda -a tuis. SCAEV. dig. 26, 7, 47, 1 quantum ... filio meo -um sufficiat. EDICT. imp. Diocl. III/IV 7, 1ᵃ operario rustico ⟨pasto diu⟩rni (7, 3. 7 *et saepius* [ἡμερ(ήσια)]). *de actis publicis sim.*: TAC. ann. 16, 22 -a populi Romani per provincias ... leguntur. SVET. Claud. 41, 3 extat talis scriptura in plerisque libris ac -is titulisque operum. ARNOB. nat. 7, 9 quanta *maleficia* vix explicari decem millibus nequeant vel annalium vel -orum. PETR. CHRYS. serm. 14 p. 232ᶜ divinis scribitur in -is. *de codice rationum*: IVV. 6, 483 longi relegit *domina* transversa -i et caedit (*cf.* SCHOL. *ad l.* ratiocinium -um accipit in transversa charta scriptum). *de iis, quae cottidie necessaria sunt*: ARNOB. nat. 2, 40 *ut* superlectilem variam -orum contraherent egestati. *i. q. dies* (*cf. romanicas formas supra l. 44*): CHIRON 658 si aestas fuerit ..., *eum* per -um perfrigidabis (*cf.* per dies *saepe apud* CHIRONEM, *nusquam* per diem). CAEL. AVR. acut. 2, 39, 228 dari vinum noctibus, -is, atque iugiter.

acc. diurnum *adverbialiter i. cottidie*: COMM. apol. 599 vox adornata -um. 609 agon est pro ipso -um. instr. 1, 26, 10 lites ibi sunt et damna -um. CHIRON 79 inungebis ter aut quater -um. 159. 331. 391. *abl.* **diurnō** (*cf.* GLOSS. II 53, 49 -o καθ' ἡμέραν): ITALA exod. 29, 38 (Lugd.) agnos anniculos immaculatos binos -o (δύο τὴν ἡμέραν, VVLG. duos per singulos dies). PS. THEOD. PRISC. ves. vit. 4 p. 266, 15 oleo calido utimur semel atque iterum -o. OP. imperf. in Matth. 34 p. 818 quod mandaturus fueras -o. *adv.* **diurnē**. DRAC. laud. dei 1, 680 redditque -e depositum natura suum (*i. solem*). 3, 619 lacrimas ..., quas fundo -e.

syn.: cottidianus. *opp.*: nocturnus, vespertinus. *Hofmann.*

1. dius *v. p. 1557, 39 sqq.*

2. dīus, -a, -um *adi.* [dīus *a* divus, deus (*q. v.*) *mihi non diversum esse videtur, sed ad vocabulum adhibendum adiectivi gr.* δῖος *exemplum alicuius momenti fuit.* dīum (sub dio, diu, divo *etc.*) *diversumne sit a* dīus, *non liquet. sunt qui ex *diviom factum esse putant aequandumque c. ind.* divyāni *plur. 'caeli, caelum', gr.* δῖος, *cf. c.* dies; *v. Solmsen, Stud. zur lat. Lautgeschichte 111. Th.*]. *de etymologia*: SERV. Aen. 11, 657 *p. 1642, 13. Solmsen, Stud. z. lat. Lautgesch. p. 112 sqq.* *de vocalium natura*: PRISC. gramm. II 71, 16 i longam ... dīus dīa. SERV. Aen. 11, 657 *p. 1642, 15.* TER. MAVR. 670 u ... si consequatur (*sc. vocalem* i), syllaba una non erit, ut 'pius' cum dico, 'dius' 'ocius' *eqs.* *de notione*: PAVL. FEST. p. 74 -um quod sub caelo est extra tectum, ab Iove dicebatur, et Dialis flamen, et -us heroum aliquis ab Iove genus ducens. *cf. infra l. 58 et* ENN. ann. 111 *l. 8. Schwering, Indog. Forsch. 34 (1914) p. 3 adn. 1.* [*loci dubii*: ACC. trag. 417 -a Mede *coni. Ribbeck.* CATO or. frg. 18, 1 dium immortalium (deum *corr. A. Augustin.*). APVL. met. 4, 29 CARM. de fig. 159 (*ca. a. 400*) -us (duuius *cod.*, divus *Riese*) Homerus]. **1** *de animantibus i. q. a Iove vel a dis oriundus*: ENN. ann. 22 -a dearum (dea dearum *codd., corr. A. Augustin., cf. gr.* δῖα θεάων). 55 Ilia, -a nepos (*sc. Iovis vel Veneris*). 111 o Romule, Romule -e, qualem te patriae custodem d i genuerunt! o pater, o genitor, o sanguen d i s oriundum. HOST. carm. frg. 6 -a Minerva. VARRO ling. 7, 34 hinc Casmilus nominatur Samothrace⟨s⟩ mysteriis -us quidam administer diis magnis. VERG. Aen. 11, 657 -a (diva *M*, dura *R*) Camilla (SERV. *ad l.* generosa, εὐγενής; nam Graecum est. cuius nominis etymologiam plerique volunt venire ἀπὸ τοῦ Διός; quod si est, dicemus dissentire derivationem a principalitate; nam 'dia' 'di' producit, cum Διός corripiat). OPT. PORF. carm. 22, 2 -e (*sc. Constantine*). MACR. sat. 5, 17, 15 (*e Vergilio*) -us Vlixes (*i.* δῖος Ὀδυσσεύς; *sed* VERG. Aen. 2, 261. 762 dirus Vlixes). CORP. VI 21521 *bis* (= CARM. epigr. 1109, 31, *fortasse aevi Flaviorum; haec pars periit*) díe Nepos. Dius Fidius *v.* Fidius. **2** *de rebus i. q. divinus*: LVCIL. 1316 Valeri sententia -a (HOR. sat. 1, 2, 32 sententia -a Catonis [SVLPICIA sat. 48]). LVCR. 1, 23 -as in luminis oras. 2, 172 -a voluptas (MART. CAP. 7, 725). 5, 1387 otia -a. PERS. 1, 31 -a poemata. AVSON. Mos. 374 -a Mosella (*cf. Hosius ad l.*). PRVD. c. Symm. 1, 81 animum -ae (*sic codd. vetustiores*, divae *al.*) rationis egenum. CORP. VI 20152 (= CARM. epigr. 606) Ostia -a. VEN. FORT. carm. 2, 4, 1 -us apex (5, 6 p. 117, 2). **3** *i. q. caelestis vel diurnus*: VARRO Men. 351 *sol* motibus -is veget (NON. p. 100, 25 -is diutinis ac iugibus. GLOSS. V 640, 52 -is diutinis). PRVD. cath. 12, 90 omnia -a (*sic codd. opt.*, diva *dett.*) et marina et terrea (*i. 'aetherea, caelestia'*: *Bergman, Eranos 12 [1912] 130*).

adde **dīum fulgur** (*i. q. fulgur aut diurnum aut Iovis*): PAVL. FEST. p. 75 -um fulgur appellabant diurnum, quod putabant Iovis, ut nocturnum Summani. GLOSS. II 53, 16 -um ἀστραπή. 54, 11 -um ⟨D⟩ius Ζεὺς κεραύνιος. 348, 10 κεραυνοβόλιον ἡμερινὸν fulgur ⟨d⟩ium (fulgurium *cod., corr. Rubenbauer*). CORP. VI 205 (*periit*). 30878. INSCR. Notiz. degli scavi 1913 p. 47 (*Ostiae*) díum. CORP. X 40 (*Vibone*). *sed* fulgur divom (*gen. plur. mihi videtur, cf.* PS. QVINT. decl. 4, 16 principalium deorum fulgor; *v. Indog. Forsch. l. c. p. 9*): CORP. XII 3047 (*Nemausi*). 3048 dívom. 3049 fulgur conditum dívom. VII 561. V 6778 (*Eporediae, periit*). INSCR. Revue épigr. 1901 n. 1437.

dea dīa *agnomen fuisse videtur Cereris; cf. Henzen, Acta fratrum Arvalium p. IX. 48; Wissowa, PW. II 1472 sqq., Religion u. Kultus² p. 195.* *scribitur* dí-: ACT. Arv. a. 27 (*bis*). a. 38 (*ter*). a. 58. 59. 86. 89. 101. 145. 213 (*ornamenti causa*); *sed* di- (*tabulas quae perierunt neglexi*): ACT. Arv. a. 21. 38. 92 a. inc. 38—41 (VI 32345, 8). a. 40. 58 *singulis locis, deinde passim.* *notatur* d. d.: ACT. Arv. a. 224 (Corp. VI 2107) 3. 4. 6. 8. 9. *praeter* CORP. VI 33950 (*a. 35*) Fuscus, cursor prasini ... vícit ... ad deam diam II (*cf. Marquardt, Verwaltung III² p. 458*) *legitur tantum in* ACT. Arv. *lucus* deae -ae: ACT. Arv. a. 14, 3. 4 *et passim.* *aedes* deae -ae: ACT. Arv. a. 183, 22 *al.* a. 218 a 7 deam -am ⟨unguentaverunt⟩; *de cultu testimonia collegit Henzen, Acta fratrum Arv. p. 3 sqq.* *nota* dea -a *elliptice pro aede deae -ae*: ACT. Arv. a. 40 (Corp. VI 32347 = 2030) 13 ad deam -am (CORP. VI 33950 *v. supra l. 46*). a. 219 (Corp. VI 2067) 4 ante ianuam deae -ae. *de Iunone*: ACT. Arv. a. 183 (VI 2099) I 24 *et* II 1. 9 Iunoni deae -ae oves II. a. 218 (VI 2104) a 2. a. 224 (VI 2107) 9 Iun(oni) d(eae) d(iae).

neutr. subst. **dīum**, -ī. *scribitur* i *longa p. 1643, 2.* *est fere i. q.* divum *p. 1658, 22. cf.* FEST. p. 185 Dialis quia universi mundi est sacerdos, qui appellatur -um. PAVL. FEST. p. 71 -um antiqui ex Graeco appellabant ut a deo ortum et diurnum sub caelo lumen, ἀπὸ τοῦ Διός. unde adhuc sub diu fieri dicimus quod non sit sub tecto. p. 74 *v. p. 1641, 84.* PS. ASCON. Verr. 2, 51 p. 236, 10 St. 'sub dio' id est sub coelo. coelum Graeci τὸν Δία dicunt, sed ita declinatur: hoc ⟨dium⟩, huius dii, huic dio, hoc dium, o dium, ab hoc dio.

sub dīō (*cf. l. 62 et p. 1658, 32*): CATO agr. 55. 95, 2. 108, 2. 112, 2 VARRO rust. 1, 11, 2. 1, 13, 2. 3, 5, 10. 3, 14, 1 [VERG. georg. 3, 435 *P v. p. 1658, 38*] PHAEDR. app. 30, 11 COLVM. 1, 6, 4. 6, 6, 2 (subsidio *SA*). 6, 13, 3. 6, 22, 2. 7, 4, 8. 12 praef. 2 foris et sub -o (*opp.* domi, sub tecto). 12, 3, 6. 12, 12, 1 PLIN. epist. 6, 16, 16 (deo *codd.*). APVL. met. 9, 32 sub -o et intecto conclusus stabulo. HEGES. 1, 32, 5. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 8, 28 'sub aetheris axe' sub -o. sub dio culmine (*cf. l. 82 et p. 1658, 52*): ACT. Arv. a. 155 (Corp. VI 2086, 13) sub -o cu⟨lmine contr⟩a orientem. **sub dīū** (*cf.* dīū, *v. Solmsen, Studien z. lat. Lautgesch. p. 113 sq.* i *brevi in locis dubiis*: AFRAN. com. 105 sub diu (divo *codd.*) *in vers. fine*, sub Iove *Ribbeck, sed v. Bücheler, Kl. Schr. 568¹; cf.* VARRO Men. 171 *ex additam. Bücheleri*): LVCR. 4, 211 sub dīū. PAVL. FEST. p. 71 *v. supra l. 61.* ACT. Arv. a. 38 (Corp. VI 2028 c 40). VITR. 4, 1, 9 (divo *v. l.*). 5, 9, 5. 5, 9, 6 sub -u hypaethrasque *ambulationes*. 6, 3, 9 (divo *v. l.*). 7, 1, 5. CELS. 1, 10, 1 (*FV*, divo *J*). PLIN. nat. 2, 240 Laciniae Iunonis ara sub -u sita. 8, 183. 11, 30. 14, 136. 15, 31. 17, 57. 264 (*opp.* sub tecto). 18, 194. 20, 134. 230. 21, 84. 27, 46 (divo *E*). 28, 127. 225. 29, 80. 30, 84. 32, 133 (divo *v. l.*). sub diu columine *vel* culmine (*cf. p. 1658, 51. 55*): PLAVT. Most. 765 sub s⟨...⟩o (-ud-, -icc-, -elli- *in lacuna fuisse possunt*; *cf. Leo, Archiv 10 [1898] 275. Funck ibid. 344*)

[*Schwering †*]

col⟨umi⟩ne *A*, sub diu col⟨umine⟩ *P*. Act. Arv. a. 101 (Corp. VI 2074 I 14) sub díu culmine contra or⟨ientem⟩. sub divo *et* sub divo columine *v. p. 1658, 32. 51.* *Schwering †.*

diuscule *adv.* [*a* diu; *terminationem a* longinscule *accepisse videtur. Th.*]. *i. q. aliquanto diutius*: Avg. trin. 11, 2, 4 cum -e attenderimus quaeque luminaria et deinde oculos clauserimus.

diutiue, -o *v. p. 1644, 14.*

diutinus, -a, -um [*a 2.* diu *derivatum. idem esse atque ind.* divátanah 'diurnus' *censet Joh. Schmidt, Z. f. vergl. Sprachf. 25, 59. Th.*]. *scanditur* diū- (*cf. etiam sub* diutine *p. 1644, 15*): Plavt. Mil. 503 *cf.* Prvd. perist. 2, 397. 10, 1116. ŭ *corripitur*: Ter. Phorm. 1012 Tvrpil. com. 38. *semel legitur in hexametro serae aetatis*: Inscr. christ. Rossi II p. 278, 6 v. 8. *de* -tĭnus *vide* Prisc. gramm. II 75, 26. 80, 10. Diff. ed. Beck p. 52, 24 *v. sub* diurnus *p. 1639, 60.* Gloss. χρόνιος. -um uberrimum, multum. diuturnum. longinquum. Not. Tir. 21, 62 -um. 21, 66 quam -um. *legitur inde a* Plavto, *deest ex. gr.* Sall. Vitr. Colvm. *et poetis (praeter locos supra allatos), frequentant* Liv. *et archaici* Fronto Gell. Apvl., *praeterea* Marcell. med. (*18ies, at* diuturnus *tantum* 14, 25, *ut videtur*).

1 *de tempore i. q. diuturnus,* longus (*corrupta, ut videtur, est* Gloss. IV 55, 45 -um [diuturnum *a*] cotidianum; *sed cf. etiam s.* dius *p. 1642, 29*): **a** *de rebus* (*cf.* Non. p. 100 diis: -is ac iugibus. *v. p. 1642, 29*): Plavt. Mil. 503 supplicium virgeum ... longum -umque, a mane ad vesperum. Ter. Phorm. 1012 itiones crebrae et mansiones -ae Lemni. Cato agr. 157, 13 qui sic purgatus erit, -a valetudine utetur (Fronto p. 137, 11 N. *coniunct.* gravi). Cic. epist. 11, 8, 2 desiderio libertatis odioque -ae servitutis (Cass. Cic. epist. 12, 13, 2 Plin. paneg. 66, 5). Caes. Gall. 5, 52, 6 neque hostibus -a laetitia (laetatio *α*) neque ipsis longior dolor relinquatur. civ. 2, 13, 3 labore (2, 14, 1 Apvl. met. 6, 2. Hil. in Matth. 13, 8 *syn.* longo. Val. Cem. hom. 19, 2). 2, 22, 1 conclusione *Massiliae* (*cf.* Liv. 30, 9, 4 obsidionis). Nep. Epam. 5, 4 qui ea *pace* -a volunt frui, bello exercitati esse debent (Liv. 6, 7, 1. 6, 33, 2 Sen. suas. 6, 24). Timoth. 2, 2 contentione. Thras. 4, 2 parva munera -a, locupletia non propria esse consuerunt. Liv. 5, 10, 9 -o dominorum desiderio. 5, 11, 5 -a militia longinquitasque belli (Apvl. apol. 19). 5, 23, 12 fessa tam -o bello ... civitas (25, 1, 8. 29, 12, 8. 30, 44, 4. Val. Max. 1, 6, 3 *coniunct.* acri. 3, 3, 1 *coni.* gravi. Cvrt. 4, 14, 11). Liv. 6, 42, 12 ira. 7, 27, 6 odio. 24, 18, 1 -is morbis aegra corpora (39, 49, 3. 39, 56, 2 Sen. epist. 72, 6 *coniunct.* gravi. 83, 26 Plin. epist. 6, 24, 3 Gell. 13, 2, 2 Rvfin. hist. 1, 13, 2. *cf.* Val. Max. 2, 4, 5 vi morbi. Sen. epist. 95, 22 aegrotationem). 25, 7, 11 otium, quo tum -o senescere videbatur (28, 24, 6 Fronto p. 128, 13 N.). 28, 3, 1 -i magis quam magni esse operis. 30, 20, 9 -a possessione Italiae (Ivlian. dig. 41, 2, 36. 41, 4, 7 Scaev. dig. 41, 4, 13 Pavl. dig. 41, 3, 13, 2. Marcian. dig. 41, 2, 43, 1 *syn.* longam. 44, 3, 9 Mod. dig. 41, 3, 18 Inst. Iust. 2, 6, 12). 35, 40, 7 -us (diutius *codd. plerique*) alter *terror*, sed segnior. 39, 26, 7 velut ex -a siti nimis avide meram haurientes libertatem. 42, 11, 6 -a arte atque usu belli (Amm. 16, 12, 32 [diuturno *coni. Clark cursus causa*]). Val. Max. 1, 8, 2 finem tanti et tam -i mali (Cels. 2, 1, 9). 2, 3, 1 hanc -a usurpatione formatam consuetudinem. 4, 2, 1 -as ac vehementes inimicitias cum Fulvio Flacco ... gessit (*cf.* Gell. 12, 8, 5 simultate). 8, 7 ext. 6 peregrinatione. Sen. dial. 12, 9, 3 animus fratris mei velut ex -o carcere emissus. epist. 94, 31 pestis. 112, 1 consuetudine mala et -a (Apvl. met. 4, 17). Scrib. Larg. 79 lumborum -um dolorem (99 capitis. 206. 217. 229. Marcell. med. 1 tit. *opp.* subitos [2 tit.]. 1, 17. 26. 28. 36. 38 *coniunct.* molestum. 1, 68 *coniunct.* veterrimos. 17, 5). 105 duritiam (Marcell. met. 21, 14). 214 ulceris. 223 fissuras ani. *ibid.* vitia. Plin. nat. 14, 136 quod celeriter florere coeperit *vinum* ..., non fore -um. 17, 14 nives -as sedere. 19, 160 semel sata *menta* -a aetate durat (Prvd. perist. 10, 1116 *cf. infra l. 72*). 21, 155 tussi (23, 35 Marcell. med. 16 tit. *opp.* subitae. 16, 14. 60). Tac. ann. 14, 18 -a ... licentia et iniuria quasi iure et aequo nitebantur. Flor. epit. 3, 6, 5 praeda. Ps. Qvint. decl. 8, 8 -o squalore concreta facies. Fronto p. 129, 4 N. hoc ... a te diu⟨ti⟩na prudentia consultum. p. 204, 5 nemini usquam oppidum neque tectum -um (diutunum *cod.*) aut limen inveteratum (*de Germanis?*). p. 220, 10 nimia et -a prosperitate. p. 234, 7 sollicitudinem. Gell. 9, 4, 4 volumina ex -o situ squalebant (Apvl. apol. 69). 12, 1, 4 puerperium. 14, 5, 1 commentatione. 16, 3, 3 inanitate. 16, 11, 4 austrum ... perquam validum ac -um. Apvl. met. 2, 6 voto. 2, 10 bilis amaritudinem. 4, 14 captivitate. 4, 22 coquitatione. *ibid.* fame (*cf.* 6, 32 inediae). 4, 34 fletu (*cf.* 5, 7 lacrimis). 5, 4 haec -o tempore sic agebantur (Mod. dig. 48, 19, 25 *syn.* longo). 6, 21 absentiam. 7, 4 pigritia. 7, 10 deliberatione (10, 4 Pelag. in Rom. 2 p. 655ᴰ Ildef. vir. ill. 10 *cf.* Apvl. met. 9, 1 cogitatione). 8, 21 hora. 9, 31 plangore. 10, 3 -um rupit silentium (Paneg. 5 [8], 1, 1). 10, 20 praesentia. 11, 23 angore. apol. 4 incuria. 23 studiis (Socr. 2 p. 106). flor. 17 p. 79 torpore. 20 p. 99 equum ... -ae fortitudinis. Cens. 15, 4 -a obtigit vita (Lact. inst. 5, 18, 2). Ps. Sol. add. p. 219, 24 Tyle larga et -a Pomona copiosa est. Lampr. Diad. 1, 1 imperii. Ivst. 37, 1, 4 administratione regni. Pallad. 1, 10, 2 -o sole ... vanescunt *harenae*. Symm. epist. 1, 39 quieti. Prvd. perist. 2, 397 vapor. Marcell. med. 8, 22 lippitudine (30, 1). 20, 149 molestias (27, 124). Marcell. chron. II p. 85, 453, 1 paupertatem. p. 100, 518, 17 imbrem. Evstath. Bas. hex. 6, 10 p. 933ᴮ nihil in rebus humanis perseverabile -umque (diurnum *al.*, μόνιμον) consistat. Ennod. opusc. 3, 67 p. 345, 13 supplicatione. Cod. Inst. 11, 48, 23 pr. (*a. 531/4*) insidiis. Pass. Andr. brev. 4 cruciatu. Greg. M. moral. 24, 29 tentationum certamina. Virg. gramm. epist. 2 p. 122, 12 -a diei gande. Edict. de temp. acc. (Papyr. Berol. 628ʳ) I 6 ne ... probi homines ⟨c⟩onflictar⟨e⟩ntur -a mora. Inscr. christ. Rossi II p. 278, 6 v. 8 fessa -is contunde p[l]ectora pugnis. **b** *de hominibus* (*cf.* Gloss. IV 331, 35 -um: diuturnum, qui diu aliquid operatur): Tvrpil. com. 38 quae mulier volet sibi suum amicum esse indulgentem et -um. Sen. epist. 25, 2 nec desperaveris etiam -os aegros posse sanari. Cassiod. in psalm. 49, 20 -us fratris sui detractor.

2 *translate de loco* (*aliter p. 1643, 53*): Itin. Eucher. p. 125, 10 *Hierusalem* -o quippe, sed molli tractu assurgit.

adv. **diutine** *cf.* Non. p. 178 tractim, ut sensim, id est -e, longo tractu. Gloss. II 53, 54 ἐπὶ πολύ. Plavt. Rud. 1241 -e uti bene licet partum bene. Apvl. met. 2, 15 haec Milone -e sermocinante. 2, 24 -e ... obtestata fidem. apol. 47 qui -e hostias lustrales tenerent.

adv. **diutino** (*sc.* tempore, *cf.* diuturno). Apvl. apol. 14 in omnibus manu faciundis imaginibus opera -o (*sic fortasse cod.*, dintina *vulgo*, diutine *Helm*) sumitur. Rvfin. hist. 10, 15 p. 981, 2 cum intentus *Alexander* -o pueros inspectaret.

syn. et coniuncta: acer, gravis, inveteratus, largus, longus, malus, molestus, nimius, perseverabilis, validus, vehemens, vetus(tus). *opp.*: celer (Ildef. vir. ill. 10), magnus, mollis, subitus.

diutius, diutissime *v. p. 1565, 76. 1567, 80* (**diutior, diutissimus** *v. p. 1567, 78. 1568, 22*).

?**diuto**, -are. Gloss. II 54, 14 -are (diutinare *coni. Goetz*, deiutare *Bücheler*): ἀποκωλῦσαι, βραδῦναι (-νει *trad.*).

diutule *adv.* [*a 2.* diu *deminutive; cf.* diutius. *Th.*]. Gell. 5, 10, 7 cum -e auditor assectatorque Protagorae fuisset. 11, 16, 6 cum -e tacitus in cogitando fuissem (*cf.* Apvl. flor. 2 p. 6 tacentem [Macr. sat. 7, 11, 3]). Apvl. flor. 16 p. 67 -e obrigui. 18 p. 88. 21 p. 101 *bis.* Macr. sat. 7, 12, 11. 7, 13, 18 pallium ... -e lavi. 7, 16, 15. 21. Marcell. med. 22, 15 *epatieus* in eo latere -e iacebit. Mart. Cap. 8, 803. 810 alterna -e obiurgatione rixatis.

diuturne *v.* diuturnus *p. 1647, 6.*

***diuturnitas**, -atis *f. a* diuturnus. *plur.*: Arnob. nat. 6, 16 Avg. civ. 15, 9 p. 76, 1 D. *legitur inde a* Cic. *et* Varr., *deest poetis praeter* Pvblil. N 46. 1 *de rebus*: **a** *corporeis fere i. q. firmitas, soliditas, perduratio*: Vitr. 2, 9, 4 siccescendo recipiunt in se -em *arbusta*. 2, 9, 10 *alnus* permanet ad -em (2, 9, 12 aeternam). 2, 9, 17. 2, 10, 1 habere -em. Colvm. 3, 2, 3 stirpis. Plin. nat. 13, 19 *odorum*. 18, 304 *frumenti* (18, 305 *cf.* Amm. 23, 6, 38). Arnob. nat. 6, 16 signorum. Ambr. hex. 2, 3, 10 substantiae. Macr. somn. 2, 10, 4 rerum. **b** *incorporeis i. q. longinquitas, longum tempus* (*cf.* Gloss. αἰωνιότης. Don. Ter. Hec. 302 'olim' ad -em rettulit): *α absol. vel ita, ut gen. facile suppleatur*: Cic. Verr. 1, 54 cum accusatio nostra in oblivionem -is adducta sit. leg. agr. 3, 8 si isti agri ... aliquam spem -is (*sc. possessionis*) attingunt (rep. 2, 5). Marcell. 12 quantum operibus tuis -s detrahet. leg. 2, 24 animi labes ... -e evanescere ... *non* potest (*cf. de hoc ablat.*: Cato 38 *opp.* subito. nat. deor. 2, 5 Varro rust. 3, 14, 5. Hirt. Gall. 8, 12, 1 *coniunct.* consuetudine. Bell. Alex. 33, 2. 53, 5 Tac. ann. 12, 29). leg. 3, 18 turpitudo manet -e sublata. fin. 2, 88. 3, 47 *opp.* brevitate. 3, 61 Tusc. 2, 45 *coniunct.* magnitudinis. 3, 74 *doloris* (*opp.* cogitatio ... diuturna). nat. deor. 2, 28 div. 1, 128 off. 2, 23. epist. 5, 16, 5 -s, quae maximos luctus vetustate tollit. Pvblil. N 46 nihil non aut lenit aut domat -s. Sen. dial. 9, 1, 3. Apvl. Plat. 2, 13 *amoris* (*opp.* constantia). Tert. apol. 32 Romanae -i favemus. Avr. Vict. Caes. 34, 3. Amm. 25, 4, 15 debita multa -e congesta. Schol. Verg. Veron. Aen. 2, 98 Avg. civ. 12, 18 p. 540, 4 D. tam longae sine initio -is (Ps. Avg. serm. 117, 5). 18, 21 p. 283, 6 Assyrium *regnum* finem tantae -is accepit. Zacch. 2, 16. 3, 8. Merob. pros. 1 B 13 *opp.* brevitas. *nota tropice*: Ennod. dict. 17, 4 p. 474, 19 iam -is morsibus in rugas ... forma vergebat. *i. q. tamdiu*: Greg. Tvr. Iul. 17 quid tu ... in tanta -e (diurnitate *v. l.*) deprimeris? *β acced. gen.*: Cic. Manil. 26 imperii (Mur. 75 Liv. 23, 32, 9. Avg. civ. 4, 3 p. 148, 32 D. *coniunct.* latitudinem. 4, 9 tit. *coni.* amplitudo. *cf.* 4, 21 p. 170, 17 regni). Mur. 33 obsessionis (Oros. hist. 1, 17, 3. *cf.* Caes. civ. 3, 9, 6 oppugnationis). rep. 2, 27 rei publicae. fin. 1, 40 *doloris* (*opp.* magnitudinem). 2, 87 temporis (ac. 2, 119 nat. deor. 5 Divi Fr. Marcian. dig. 23, 2, 57ᵃ Lact. inst. 7, 20, 9. Avg. civ. 21, 4 p. 491, 24 D. *coniunct.* vetustate. Evstath. Bas. hex. 6, 5 p. 926ᴮ Alc. Avit. epist. 60 p. 81, 17 Isid. nat. 47, 4). de orat. 1, 14 pacis (Caes. civ. 1, 85, 7 Amm. 29, 6, 11). 1, 129 memoriae. Att. 7, 22, 1 victoriae et dominationis. ad Brut. 1, 18, 6 belli (Caes. Gall. 1, 40, 8 Sall. Iug. 64, 6 Nep. Timol. 3, 1 Liv. 26, 26, 10. 31, 6, 3 *coniunct.* gravitate). Caes. Gall. 3, 4, 3 pugnae. civ. 2, 36, 1 otii. Sall. hist. frg. 3, 87 reliqua cadaverum ad -em usus sallerent (Amm. 17, 8, 2. 20, 5, 5). Nep. Ham. 2, 1 externi mali. Liv. 4, 24, 3 honoris (*opp.* magnitudine). Scrib. Larg. 107 vitiorum (*coniunct.* difficultatem). Tac. hist. 4, 48 officii. Plin. epist. 1, 19, 3 amicitiae nostrae. Cypr. epist. 37, 2 gloriae. 39, 2 famis. Cod. Iust. 7, 33, 7 (*a. 293*) possessionis. Evtr. 1, 9 potestatis. Avg. civ. 15, 9 p. 76, 1 D. humanarum vitarum (Sidon. epist. 2, 13, 4). 21, 20 poenarum (*opp.* aeternitatem). in Iob p. 532, 3 tenebrarum. Oros. hist. 5, 19, 20 caedis.

[Hofmann]

SACR. Leon. p. 365 deprecationis. ENNOD. opusc. 4, 2 p. 383, 16 eloquentiae. CASSIOD. var. 2, 32, 2 licentiae.

2 *de hominibus*: **a** *sine gen.*: PLIN. epist. 5, 8, 2 me ... nihil aeque ac -is amor ... sollicitat. CALL. dig. 50, 16, 220, 3 ut ex prole *liberorum* ... -is nobis memoriam ... relinquamus. AVG. serm. ed. Mai 1, 3 *opp.* aeternitatem. **b** *cum gen.*: VAL. MAX. 8, 13 ext. 1 qnorum *regum* -s populo Romano fuit utilissima. SEN. dial. 6, 10, 3 *nostrorum* (*opp.* perpetuitate). COD. Iust. 12, 40, 5, 2 (*a. 413*) ne -s commanentium *in hospitio* ... praedium vexet. ALC. AVIT. hom. 26 p. 146, 33 hominnm (*opp.* brevitate).

syn. et coniuncta: amplitudo, consuetudo, difficnltas, gravitas, latitudo, magnitndo, vetustas. *opp.*: aeternitas, brevitas, magnitudo, perpetuitas. constantia.

diuturnō *v. p. 1647, 15.*

×**diuturnus**, -a, -um *adi.* [*cf. c.* 2. diu, diutius, *necnon c.* diurnus, diurnare; *de u correpta v. Skutsch, Berl. Philol. Wochenschrift [1895] 1335. Th.*]. *compar. legitur inde a* CIC. (Phil. 10, 20 top. 69 epist. 6, 13, 3. 7, 5, 1), VARRONE (rust. 1, 8, 4. 2, 7, 11), CAES. (Gall. 1, 14, 5) *passim*; magis -ns: OV. trist. 3, 3, 78 (*metri causa*; -ior fast. 6, 219), COLVM. 9, 1, 3; *superl.*: AVG. civ. 21, 23 p. 528, 6 D. *cf.* maxime -us: CIC. Tusc. 1, 108. *in codd. saepius confunditur cum* diurnus. *de differentia vocum* diutinus, diuturnus, diurnus *v. s.* diurnus *p. 1639, 60.* *vox inde a* CIC. VARRONE CAES. *lecta vitatur a poetis cultioribus prosodiae vulgaris causa, ut videtur; v. Jachmann, stud. prosodiaca p. 31, ubi addas*: MANIL. 3, 125 -i. GERM. frg. 4, 55 -a. *cf. etiam s.* diutinus *p. 1643, 18.* GLOSS. διηνεκής. χρόνιος. -um αἰώνιον. πολυχρόνιον. diutinum, quod habet temporis longinquitatem. multi temporis. abundantissimum. NOT. Tir. 69, 99 aeternum, -um, perpetuum. *v. etiam Onomast.*

1 *de rebus*: **a** *i. q. firmus, solidus, perdurans* (*fere de corporeis*): CIC. de orat. 1, 113 animi atque ingeni ... motus ... ad memoriam firmi atque -i *sint.* 2, 88 non ... potest in eo sucus esse -us, quod nimis celeriter est maturitatem assecutum. leg. 1, 1 nullius ... agricolae cultu stirps tam -a quam poetae versu seminari potest. Tusc. 1, 108 ut quam maxime permaneant -a corpora *mortuorum condiendo.* VARRO rust. 1, 8, 4 palus e pertica, meliore dura, quo -ior. OV. Ib. 334 moenia *Troiae* ... non -a (indiuturna *Turon.*). FABIAN. frg. Diom. gramm. I 375, 23 caro sallita -ior. COLVM. 9, 1, 3 quidquid ... sub iniuria pluviarum magis -um est. 11, 3, 3 quia *viva saepes* ... -ior immensis temporibus permaneret. PLIN. nat. 7, 188 -iora (*sc. homine*) in vita multa reperiantur. 16, 196 spissiores *arbores* ex apricis *partibus* ac -ae. 16, 218 quaedam ... *ligna arborum* in aliis -iora sunt nsibus quam alia. 19, 115 ita -iora fient *alium cepaque.* 19, 121 radix -a et fruticosa. 21, 100 *flos* (*cf.* AMM. 14, 6, 11 *in similitud.*). GARG. MART. pom. 1, 1 cydonea in sc⟨r⟩obe servata -a. AVG. civ. 15, 9 p. 75, 25 D. -a sunt *ossa hominum.* BOETH. in Porph. comm. sec. 4, 1 p. 242, 15. ORIBAS. syn. 5, 46 (*inter signa frigidi cerebri*): capilli recti et rubei et -i (*μόνιμοι, i. qui non decidunt*). **b** *ad tempus potissimum spectans i. q. longus, longinquus, diu permanens* (*fere de incorporeis. cf.* PORPH. Hor. epist. 2, 2, 98 lento duello: bello -o. *add. abl. limit. p. 1646, 31*): CIC. inv. 2, 164 patientia est ... rerum arduarum ... voluntaria ac -a perpessio. div. in Caec. 2 iucnndam -amque memoriam quaesturae (Phil. 9, 4). Verr. 1, 5 cum infamia non recenti, sed vetere ac -a flagraret (1, 43 gravi). 4, 47 bellum acerbum -umque (Font. 12 Manil. 35. Sest. 58 *coniunct.* grave. epist. 6, 4, 1. SALL. Iug. 79, 3 magno. AVR. VICT. Caes. 32, 5 *coniunct.* anceps. PARIS 3, 3, 1 [diutino VAL. MAX.]. AMM. 30, 8, 5. AVG. civ. 5, 22 p. 234, 34 D. [*cf. antea* bellum paulo diutius trahi]. OROS. hist. 6, 11, 18. *cf.* AMM. 23, 5, 20 Marte). Verr. 5, 122 -am pacem fidelitatemque populi Syracusani (Manil. 44 prov. 5 rep. 5, 3 LIV. 4, 45, 4. 8, 21, 4. 26, 21, 7 COLVM. 1 pr. 19). 6, 75 lucis usuram. Caecin. 12 *honorem* (*opp.* mature). Cluent. 35 nuptiae (*cf.* LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1, 28 matrimonia. BACHIAR. repar. laps. 20 coniugia). 66 obscuritate (*cf.* Sest. 20 tenebris. AMM. 29, 5, 53 latebris). Manil. 59 minus certa ... hominum ac minus -a vita (Tusc. 3, 69 VAL. MAX. 8, 13 pr. CVRT. 8, 5, 16. 9, 6, 19 PORPH. Hor. epist. 2, 1, 144 CHIRON 2. 759 AVG. civ. 4, 5 p. 151, 22 D.). leg. agr. 2, 3 -o labore ... esse factos *consules* (*postea* multis annis. *cf.* Att. 9, 10, 3 CAES. civ. 2, 15, 4 LIV. 5, 26, 10 AMM. 16, 4, 4 *al. cf.* 20, 8, 7 sudoris). leg. agr. 2, 3 -is precibus efflagitatus. Sull. 76 magnis et -is ... rei publicae morbis (Phil. 8, 5 *coniunct.* gravi. nat. deor. 3, 84 misero. LIV. 26, 26, 4 SVET. Cal. 1, 2 *cf.* Aug. 28, 1 valetudinis [Galba 3, 1]. FIRM. math. 6, 31, 86 aegritudinem [*syn.* longam]. AVG. civ. 22, 8 p. 578, 5 D. languore). dom. 3 impunitate (Sest. 82 CAES. Gall. 1, 14, 5 PANEG. 5 [8], 12, 2). 12 caritatem. Sest. 22 obstructio. 103 possessionibus (*i. diu habitis.* CVRT. 8, 8, 11). 118 servitute (Phil. 10, 20 or. frg. A VII 30 ad Q. fr. 1, 1, 16 AVG. civ. 5, 22 p. 234, 7 D. *coniunct.* devotissimam). Vatin. 6 odium (*postea* inveteratum). Cael. 80 laborum ... fructus uberes -osque capietis (leg. 3, 25 CVRT. 8, 5, 15 *opp.* praecoqnem. 9, 6, 18 *opp.* perpetuum). har. resp. 7 expectatione. 46 dissensionibus. Mil. 77 laetitiam (NEP. Alc. 7, 1 *cf.* LIV. 4, 32, 6 gandium [5, 28, 8. 39, 50, 9]). Marcell. 1 silenti (COD. Iust. 4, 52, 1. 5, 74, 3 pr. [*a. 529*] PANEG. 5 [8], 1, 1). Phil. 8, 10 promissa. de orat. 1, 125 aut aeterna in eo aut certe -a valet opinio tarditatis. 1, 205 desiderii. 3, 100 delectatione. Brut. 12 pertnrbatione totius valetudinis. top. 69 bona (*opp.* brevioribus. SEN. dial. 6, 12, 4 *coniunct.* magna). rep. 1, 26 quid ... praeclarum putet in rebus humanis ... aut -um, qui cognoverit, quid sit -um? (*cf.* Cato 69 mihi ne -nm qnidem quicqnam videtur, in quo est aliquid extremnm. SEN. dial. 12, 1, 1 nihil perpetuum, pauca -a sunt). rep. 1, 41 omnis res publica ... consilio quodam regenda est, ut -a sit (2, 5. 3, 7. *cf.* 2, 62 *statum.* LIV. 6, 9, 3 rem Antiatem. TAC. ann. 4, 33 rei p. forma). 6, 23 gloriam (*opp.* aeternam). fin. 1, 68 (*ex Epicuro*) malum (*opp.* sempiternum. OV. trist. 4, 6, 50). 3, 15 quae *nomina* nunc consuetudo -a trivit (EPIST. imp. Sev. et Car. ad Tyr. [Corp. III 781] 5 VLP. dig. 1, 3, 33 AMM. 19, 8, 9). ac. 2, 2 quaesturae -um tempus (COLVM. 11, 2, 90 AVG. civ. 5, 22 p. 234, 12 D. 16, 10 p. 140, 6. 21, 23 p. 529, 17 SORAN. p. 71, 3 CASS. FEL. pr. p. 1. 52 p. 136, 5. 82 p. 193, 13. CAEL. AVR. chron. 3, 72 [diurno *cod.*]. CASSIOD. var. 3, 47, 3). Tusc. 2, 44 (*ex Epicuro*) dolor (AVG. civ. 21, 11 p. 512, 26 D. 22, 8 p. 567, 26 *coniunct.* acerbos). 3, 31 praemeditatione. 3, 53 cogitatio (3, 74 *bis*). 4, 81 lippitudo (*opp.* repentinus oculorum tumor). Cato 26 -am sitim explere. nat. deor. 2, 166 quas *res* -us usus ... notavit (Lael. 85. MANIL. 3, 125 *divitiarum.* VLP. dig. 8, 5, 10 pr. AMM. 16, 12, 43. 19, 9, 8 *al.*). div. 1, 2 observatione (1, 109 *et saepius. nota* 2, 28 *syn.* longinquo tempore. 2, 124 *coniunct.* constans). 1, 39 fortuna (epist. 6, 5, 2. *cf.* LIV. 25, 25, 9 felicitate). off. 1, 113 errore *Vlixis* (AMM. 27, 4, 13). 2, 25 *vis.* Att. 7, 1, 6 simulatio. 10, 14, 1 miseria. epist. 1, 7, 7 vetere illa nostra -aque sententia. 2, 16, 1 desperatione. 6, 13, 3 molestiis. 7, 5, 1 commoratio. *al.* CAES. Cic. Att. 9, 7ᶜ, 1 -a (*i. diu efficaci*) victoria uti. HIRT. Cic. Att. 15, 6, 3 haec ..., quae fluunt, per se -a non sunt. SALL. Catil. 31, 1 quies (LIV. 3, 25, 5 CARM. epigr. 1808, 7). OV. fast. 6, 352 obsidio (LIV. 25, 13, 1. 34, 33, 10. FRONTIN. strat. 3, 15, 6 *syn.* longa. *cf.* PANEG. 7 [6], 19, 3 obsessio). trist. 3, 3, 78 monimenta. LIV. 1, 46, 5 regnum (SEN. clem. 2, 1, 4. AVG. civ. 4, 7 p. 153, 22 D. locis amplum temporibusque -um. *cf.* LIV. 4, 24, 4 imperia [4, 24, 6 TAC. ann. 2, 3 IVST. 22, 5, 4 AVG. civ. 5 pr. p. 190, 11 *al.*]). 2, 42, 1 ira. 3, 33, 1 mutatio. 4, 7, 6 iniuria. 8, 4, 5 patientia. 28, 42, 19 -a ac gravi militia. 29, 24, 6 morae (AMM. 20, 9, 1. 21, 12, 14. 25, 6, 11). 39, 26, 13 gratiam. 39, 51, 9 cura (*cf.* AMM. 15, 5, 2 incuria). *al.* VITR. 7, 2, 1 maceratione *calcis.* GERM. frg. 4, 55 nubila. VAL. MAX. 1, 7 ext. 3 (*in similitud. de ira*]). SEN. nat. 3, 15, 3 humorem (*opp.* brevis. *cf.* SOL. 32, 14). 5, 12, 3 venti ... maiores -ioresque (PLIN. nat. 2, 129). 7, 9, 1 cometis. 7, 23, 3. epist. 91, 14 (diurna *codd.*). CVRT. 4, 14, 19. TAC. hist. 3, 41 vincla. ann. 5, 10 rumore (*opp.* acri). 6, 37 initia conatus secunda neque -a. PLIN. epist. 3, 10, 6 effigiem (*de libello*). SVET. Iul. 68, 1 spatio. AVR. Fronto p. 9, 16 N. p. 71, 12 incommoda. APVL. met. 1, 6 maerore. 1, 7 peregrinationis. 1, 11 fatigatione. PANEG. 5 (8), 18, 7 sceleri (10 [4], 7, 4). 8 (5), 9, 6 ardore. 11 (3), 24, 2 regum ... caritates. FIRM. math. 6, 29, 20 viduitatis (*syn.* longae). 6, 31, 35 scabies. PALLAD. 1, 17, 2 -am et solidam siccitatem. AMM. 22, 15, 28 *pyramidum* -as surgendi difficultates. 26, 6, 12 aerumnis. 26, 10, 9 *navem* -a carie fatiscentem (31, 2, 5). 28, 1, 55 squalore. 31, 7, 3 fames (AVG. civ. 1, 10 p. 20, 20 D.). *al.* ORIGO Const. 5, 17 chron. I p. 9, 8 proelium (*coni.* dubinm. HIER. epist. 60, 10, 9 meditatione (*coni.* assidua). 64, 22, 2. VVLG. sap. 4, 8 senectus (*πολυχρόνιον*, *cf.* 2, 10 multi temporis). COD. Iust. 7, 38, 31 (*a. 396*) incubatio. AVG. civ. 11, 12 p. 479, 2 D. beatitudo (*opp.* aeterna). 15, 20 p. 100, 10 aetas. 18, 15 p. 275, 3 expositione (*cf.* bapt. 5, 26, 37 p. 292, 21 inquisitionibus). 21, 17 p. 521, 16 supplicia. c. Pelag. 8, 13 p. 433, 14 magno -oque conflictu (gest. Pelag. 12, 27 p. 80, 18). *al.* PASS. Petr. 4 gemitibus. SVLP. SEV. epist. 1, 13 incendio. CASS. FEL. 49 p. 128 *passio*, quae appellatur chronites (*opp.* acuta. 72 p. 174, 19. *cf.* CAEL. AVR. chron. 3, 73 tardis). EVSTATH. Bas. hex. 5, 4 vitia. SIDON. epist. 3, 12, 1 imbrium fluxu. BOETH. categ. 3 p. 240ᴰ. BENED. reg. 1 probatione (*opp.* novicio). **c** *i. q. vetus* (*cf. infra l. 84*): AMM. 22, 16, 15 Bruchion, ... -um praestantium hominum domicilium. GREG. TVR. Mart. 3, 42 in lectulum se -o oppletum stramine collocat.

2 *de hominibus* (*cf. in similitud.*: CIC. Phil. 2, 90 timor ..., non -us magister officii): *fere i. q. longaevus* (*add. abl. comp.*: *l. 72. 74. p. 1647, 2*): CIC. rep. 2, 23 *ut* nec sine rege civitas nec -o rege esset uno. Phil. 2, 113 non potes, mihi crede, esse -ns. OV. met. 3, 472 vellem -ior esset. fast. 5, 488 quae nupsit, non -a fuit. 6, 219 sit ... nostris -ior annis. trist. 5, 5, 24. EPICED. Drusi 104. 413 perque annos -us eas fratrisque tuosque. VAL. MAX. 8, 7 ext. 5 Carneades laboriosus et -us sapientiae miles. 8, 13, 4 toto ordine amplissimo -ior. CVRT. 9, 6, 8 hoc Macedoniae columen ac sidus (*sc. Alexandrum*) -um fore. PLIN. nat. 7, 188 (*v. p. 1645, 40*). PANEG. 7 (6), 2, 2 utinam -ior recreator hominum quam maturior deornm comes *Claudius*! CAPITOL. Maximin. 30, 2 AVR. VICT. Caes. 26, 4. PROB. Verg. georg. 1, 11 -as esse *dryades.* *adde de bestiis*: VARRO rust. 2, 7, 11 alternis qui admittant, -iores equas ... fieri dicnnt. COLVM. 8, 16, 10 ne si capti quidem perferantur *pisces* in nostra vivaria, -i queant possideri. CHIRON 612 *v. s.* diurnus *p. 1641, 33.* *latiore sensu*: CVRT. 10, 9, 6 eiusdem domus utinam perpetua, certe -a posteritas. SVET. Aug. 32, 2 -orum reorum. *i. q. vetus*: AMM. 15, 5, 8 inimi-

[*Hofmann*]

cus bonorum omnium -us et gravis. 16, 2, 2 velut dux -us viribus eminens et consiliis. 23, 1, 6 e sacerdotum consortio quidam ceteris -ior. *neutr. plur. pro subst.* **diuturna**, -ōrum. AMBR. in psalm. 118 serm. 2, 3, 2 ut abolefaciat inveterata atque -a (*i. per longum tempus consueta*). HIPPOCR. progn. 11 mali odoris ... et diversa -iora (χρονιώτερα, *de secessu*). *adv.* **diuturnē** *c. compar. et superl.* CIC. epist. 6, 10, 5 spondeo tibi istam acerbitatem et iniuriam non -e (diuturnam *palimps. Taur.*) fore. FRONTO p. 261, 5 N. ⟨di⟩uturnius. FVLG. Virg. cont. p. 106, 11 Iuturna ... in modum perniciei ponitur, quod -e permaneat (*cf.* p. 107, 1). AVG. mor. Manich. 2, 16, 43 quanto -ius reponuntur *fruges*. SIDON. epist. 2, 14, 1 -ius te moraturum. 8, 3, 1 rem...-ius elaboratam. 9, 9, 9 quo -ius expectatione penderes. VEN. FORT. carm. 3, 4, 8 si -ius (diurnius *pars codd.*) fuissemus incomminus. BOETH. categ. 3 p. 242[D] habitus esse qualitates difficile mobiles et -issime permanentes. *adi.* **diuturnō** (*sc. tempore*). CHIRON 755 isti ... naturaliter -o in vita morantur. FVLG. serm. ant. 37 desiduo dicitur -o.

syn. et coniuncta: acerbus, amplus, anceps, assiduus, certus, constans, devotus, dubius, firmus, gravis, inveteratus, iucundus, latus, longus, magnus, miser, permanens, solidus, uber, vetus. *opp.*: acer, acutus, aeternus, brevis, maturus, novicius, perpetuus, praecox, recens, repentinus, sempiternus. *Hofmann.*

?**dīvulātio** (*aliis locis*: debulatio. dibalatio. bibolatio) designatio. desinuatio GLOSS. (divulgatio *vel* depalatio *i.* dipalatio? *Nettleship.* debolatio *Bücheler, coll. Archiv 1 [1884] 289* [bolarium, *v. vol. II p. 2066, 9 sqq.*]). *cf.* GLOSS. devolato designato.

dīvulgātio, -ōnis *f. a* divulgare. *i. q. actus in publicum proferendi, promulgatio, praecipue dictorum* (GLOSS. II 54, 4 δημοθηνία [δημοθοινία *margo cod. Voss.*; δημοθρυλία *Heraeus*]): TERT. test. anim. 5 ante litteraturam et -em eius. CHALC. comm. 165 ex -e famae. 167. CASSIAN. conl. 17, 29 super -e eius (*sc. sermonis*). *technice*: NOVELL. Anth. 1, 5 (*a. 468*) sanctionem ad omnium notitiam pervenire edictorum -e. *interpretationis incertae*: GLOSS. II 54, 4 -o ἐξαγωγή.

dīvulgātor disseminator GLOSS. IV 333, 24. *a* divulgare.

dīvulgo, -āvī, -ātum, -āre [*a dis- et* vulgare. *Th.*]. GLOSS. διαθρυλῶ. διαφημίζω. -at puplicat. notum facit. devulgo δημοσιεύω. περιθρυλῶ. devulgat publicat. quod supra (*praecedit* delabitur defluit. *fortasse pertinet ad* CIC. p. red. in sen. 11 *v. p. 1648, 66*). *cf. etiam* dido *p. 1015, 60 sqq.* *scriptura* -volg- *invenitur in libris orationum* CIC. (*alias semper* -vulg-, *apud* LVCR. SALL. SVET. gramm. 2 (*V*, -valg- *al.*). *scriptura* dev- (*v. l. 71. p. 1648, 20*) *extat* GLOSS. (*v. l. 37 sq.*) LIB. pontif. p. 38, 8 CONC. Massil. a. 533 p. 60, 16. [*dub.*: MART. CAP. 5, 556 quaestiones ...quae in executione sint -andae (dev- *β al.*, evulgandae *Halm*).] *legitur inde a* CIC. orat. epist. LVCR. CAES., *deest poetis, praeterquam quod singulis locis habent* LVCR. SIL. NOT. Tir. 42, 91 -at.

A ***res***: **I** *i. q. palam, notum facere, in publicum proferre* (*pro subi. sunt res l. 69. p. 1648, 26. 27. 41. 51*): **a** *scripta, libros* (*sc. edendo*): CIC. Sull. 44 indicio lecto, descripto, -ato (*cf.* 42 dividi passim et pervolgari). orat. 112 hunc librum etiam si minus nostra commendatione, tuo tamen nomine -ari necesse est (Att. 12, 40, 1. 12, 44, 1. 12, 47, 3. 13, 21, 4. HIER. epist. 48, 2, 1 *cf.* 48, 2, 2 in vulgus ...disseminant). SVET. Cal. 8, 1 versiculi. 24, 3 chirographa. IVL. HON. cosmogr. A 51 (*subscriptio*) *compendia* protulit -vit et publicae scientiae obtulit. SVLP. SEV. epist. 3, 1 universa -as. SVBSCR. Sedul. cod. Taurin. (Sedul. ed. Huemer p. VII) opus recollectum ... -atum est a Turcio Rufio Asterio. *in iure decreta, edicta sim.*: VVLG. Esth. 1, 20 hoc in omne ... -etur imperium (ἀκουσθήτω. *cf.* 1, 19 egrediatur). 1, 22. COD. Theod. 9, 42, 14 (*a. 396*) hoc edictis propositis per omnes provincias praecipimus -ari. NOVELL. Theod. 2, 3 (*a. 447*) *leges* (*ibid.* promulgavit). COD. Iust. 12, 33 (34), 6, 1 (*a. 529*) *sanctionem*.

b *rem dicendo in publicum proferre, propalare, passim enarrare, praedicare* (*additur abl. instr. l. 66. p. 1648, 2. 15, loci l. 83, dat. p. 1648, 10. 19. 20.* de *p. 1648, 3. 16. 23. saepius accedit* per, in *c. abl. l. 73. 79 al.* in *c. acc. p. 1648, 13 al.* ad *l. 80*, apud *p. 1648, 11.* super *p. 1648, 12*): CIC. Font. 20 inimici hanc rem sermonibus -are (-ari *Pluygers*) voluerunt. Phil. 2, 7 seria...-anda. ad Brut. 2, 6, 2 neque supprimenda res erat, ... neque...non -andam potius quam occultandam putaremus. BELL. Alex. 22, 2 -ata Caesaris hortatio. SVET. Otho 3, 2 ne poena acrior mimum omnem -ret, qui tamen...enotuit. APVL. apol. 86 ne maritale secretum -rent (VLP. dig. 16, 3, 1, 38. PORPH. Hor. epod. 17, 56 *sq.* -verit [*W*, dev- *al. libri*]. *cf.* HOR. *ibid.* Cocytia vulgata). TERT. adv. Marc. 4, 9 p. 442, 24 (*obi. suppl.*). VVLG. III reg. 13, 25 -verunt in civitate (*obi. omisso*). II Esdr. 8, 15 ut praedicent et -ent vocem. PETR. CHRYS. serm. 48 p. 333[C] carnalium parentum *Christi* nomina commonet et -at. ORIG. in Matth. 17, 11 (*cf. gr.* εἰρηκέναι). PALLAD. hist. mon. I pr. p. 247 l. 17 proprios -at labores. *pass. pro refl. i. q. passim enotescere, percrebescere*: CIC. Phil. 2, 25 cuius ... nomen est occultatum? ... cuius non statim -atum? (VVLG. I par. 14, 17 in universis [ἐγένετο ... ἐν πάσῃ τῇ γῇ]. II par. 26, 8 usque ad introitum Aegypti. Sirach 47, 17 ad insulas [ἀφίκετο]. MACR. sat. 3, 9, 5 *opp.* ignoratum est). CAES. civ. 1, 20, 1 -ato Domitii consilio. SALL. Iug. 13, 1 fama per omnem Africam brevi -atur (IVST. 22, 6, 10 tota Africa. DICT. 1, 3 per...insulam. VVLG. II Macc. 4, 39 [διαδοθείσης]. Luc. 4, 37 [ἐξεπορεύετο]. ACT. Petr. 3). TAC. ann. 4, 52 Afer...-ato ingenio (*i. cum ingenium eius in publicum cognitum esset*). 12, 49 turpi fama -atum *est*. SVET. Vesp. 6, 3 -ato facto. Dom. 17 de insidiarum...genere haec fere -ata sunt. ITALA gen. 45, 16 (Aug. loc. hept. 1, 189 p. 536, 9) -ata (διεβοήθη, provulg- Lugd., VVLG. vulgatum) est vox in domo. exod. 2, 14 (Aug. loc. hept. 2, 6 p. 542, 4) si sic -atum est (ἐμφανὲς γέγονε, VVLG. palam factum est) verbum hoc. IVL. VAL. 2, 31 facinus. LACT. inst. 5, 22, 22 multa, quae ad religionem pertinent, -ata ac per rumorem vicissim aucupata discuntur. IVST. 12, 5, 5 opinio ... in Macedonia (42, 2, 11). HIER. monogr. p. 108 ut ... dies iudicii ... non -retur humanae notitiae. VVLG. Matth. 28, 15 -atum est (διεφημίσθη) ... apud Iudaeos. Luc. 1, 65 super omnia montana (διελαλεῖτο). act. 4, 17 ne amplius -etur (διανεμηθῇ) in populum. Rom. 16, 19. RVFIN. hist. 11, 25 quibus -atis et proditis. SVLP. SEV. chron. 1, 25, 6. MART. CAP. 6, 658 exiguitas insularum denique navigantibus caprae similitudine -atur (*locus depravatus ex Solino*). CONC. Massil. a. 533 p. 60, 16 quae de fratre nostro ... fuerant -ata. *quasi detersa notione in publicum proferendi i. q. singulorum animadversioni offerre*: LIB. pontif. p. 38, 8 quod tamen usque ad notitiam sibi -retur. PASS. coron. 8 ut -retur Diocletiano (dev- *al.*). *seq. acc. c. inf.* (*cf. infra l. 39*): CIC. epist. 6, 12, 3 neque...-andum de te iam esse perfectum. SVET. Claud. 39, 2. IVST. 15, 1, 3 -at se Olympiadis mortem ... ulcisci velle. PS. AVR. VICT. epit. 48, 3 de hoc etiam oraculo in Asia -atum est eum Valenti successurum. RVFIN. hist. 2, 10, 8 (διῆξε λόγος). COD. Theod. 5, 1, 9 (*a. 428*) FLAVIAN. Leo M. epist. 26, 3. SIDON. epist. 6, 4, 2 quem nunc Tricassibus degere fama -at. *seq. enuntiatum indir.*: SALL. Iug. 30, 1 res..., quoque modo actae forent, fama -vit. PORPH. Hor. sat. 1, 7, 2 *sq.* **c** *i. q. docendo notum facere*: PLIN. nat. 17, 50 *fimi usum* Augeas ... excogitasse traditur, -asse vero Hercules in Italia. **d** *i. q. palam ostendere* (*acced. abl. instr. l. 34*; in *c. acc. l. 36*): NOVELL. Theod. 22, 1, 3 = COD. Iust. 10, 35 (34), 2, 2 (*a. 443*) immobiles ... res, quae nec latere facile possunt nec quicquam, si -entur, officiunt (*opp.* in medium proferri -arique). AMBR. exc. Sat. 1, 37 *amor* interiore potius foveretur affectu quam forensi blanditiā -retur (*accedit sensus profanandi. similiter*: PETR. CHRYS. serm. 61 p. 371[A] ne sacramentum fidei -etur in publicum, ne ad infidelem fidei derivetur arcanum. GREG. M. moral. 15, 19 p. 1091[A] intentionem cordis in exterioribus favoribus -at *hypocrita*). ENNOD. epist. 5, 19, 2 p. 141, 11 melioratum te scriptionis assiduitate -a (*i. proba*).

2 *singularia*: COD. Iust. 12, 19, 13 pr. (*imp. Iustino*) posterioris licentiam temporis...disturbasse rei merita ac in multitudinem -asse (*i. extendisse*). GREG. M. dial. 2, 3 p. 138[A] *Benedictus* extra se mentis suae oculum non -vit (*i. divertit*).

B ***homines***: **1** *in bonam partem i. q. praedicare, proclamare aliquem*: TERT. adv. Marc. 4, 8 p. 439, 12 destructor creatoris nihil magis gestisset, quam a spiritibus ipsius agnosci et -ari (*similiter* nomen *alicuius*, *cf. p. 1647, 78 sqq.*). **2** *in malam partem i. q. diffamare aliquem* (NON. p. 284, 13 differre: diffamare, -are): ITALA Matth. 1, 19 (cod. k *al.*) Iosef autem vir eius (*sc. Mariae*) cum ... nollet eam -are (δειγματίσαι, VVLG. traducere). LEO M. epist. 7, 1 *Manichaeicos* investigatio nostra reperit, vigilantia -vit. MVTIAN. Chrysost. hom. 30, 3 p. 429 -ans magis quam monens *peccantem*. **3** *in neutram partem i. q. designare*: ZACCH. 3, 8 p. 1161[C] *Antichristus* signantius -andus. MART. CAP. 8, 812 utinam ... nullae me (*sc. Astronomiam*) ... illecebrae...contegendam potius quam -andam cognovissent!

syn. et iuxta posita: agnoscere, disseminare, offerre scientiae, praedicare, prodere, proferre, promulgare. *ad pass.*: enotescere. *opp.*: contegere, occultare, supprimere.

part. perf. pass. pro adi. **dīvulgātus**, -a, -um. GLOSS. -us διατεθρυλημένος. -a διαπεφημισμένη. diditus (*cf.* dido). -um ubique disseminatum. diditum, percrebatum. *superl.* -issimus *v. l. 64 et 76. superlativi circumscriptio l. 70.* *i. q. in vulgus prolatus* (*accedit sensus profanandi*): CIC. epist. 10, 26, 2 adipiscendi magistratus levissimi et -issimi...festinatio. *huc possis addere*: CIC. p. red. in sen. 11 cuius (*sc. Catilinae*) primum tempus aetatis palam fuisset ad omnium libidines -um (*paene i. q. prostitutum*). *i. q. diffusus, amplus*: LVCR. 6, 8 propter divina reperta -a vetus ... gloria. *i. q. notus, manifestus, passim clarus*: SCRIB. LARG. 38 *non* novas ⟨omnes *add. Helmr. ex M*⟩ et non aliquibus notas...compositiones, verum etiam quasdam -as et ... publicatas. PLIN. nat. 13, 9 -a maxime unguenta (*cf. ibid.* e vilissimis...et...e vetustissimis *unguentis*). SIL. 3, 677 cui dona Iovis non -a per orbem (*seq. acc. c. inf.*). SVET. gramm. 2 ut carmina parum adhuc -a ... nota facerent. COD. Theod. 16, 8, 26 (*a. 423*) nota sunt atque omnibus -a nostra ... decreta. MVTIAN. Chrysost. hom. 26, 3 p. 397 Christus ... et Moses, duae personae clarae et -ac. FACVND. defens. 8, 5 p. 724[B] -issimum illum Theodorum. *n. plur. pro subst.* **dīvulgāta**, -ōrum (GLOSS. IV 507, 5 notum facta, manifesta): TAC. ann. 4, 11 ⟨ne⟩ -a atque incredibilia avide accepta veris ... antehabeant. *Rubenbauer.*

dīvulsio, -ōnis *f. a* divellere. *i. q. actio divellendi. legitur apud* SEN. *et* ECCL. *i. q. separatio vi facta rerum cohaerentium*: **I** *rei in partes*: HIER. epist. 117, 3 quod desperem in istiusmodi copula -em. RVFIN. Orig. princ. 2, 10, 5 animae dissolutio atque -o. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 14 p. 366[B] disruptionem -emque partium (ῥῆ-

[*Bauer*]

ξιν...καὶ διασπασμόν). *de distractione animorum*: AVELL. p. 91,20 ingens ... -o atque perditio *ecclesiae* fuisset exorta. ENNOD. opusc. 2, 97 p. 317, 9 ecclesiastici gregis. *nota*: IVVENC. 2, 612 si ... scissa adversum sese -o *regni* (*i. regnum divulsum*; divisio *pars codd.*; *cf. Matth. 12, 25*) pugnet. 2 *i. q. discessio rei a re* (*speciatim de morte*): SEN. epist. 99, 15 commoveri ad primam familiarium -em. PAVL. NOL. epist. 13, 8 contristari -e carorum. 36, 2 quod ... curae nobis erat ex recenti dolore fraternae -is. CASSIAN. conl. 23, 5, 6 -em a Christo (*i. hanc vitam*) sibi quidem noxiam, sed ceteris necessariam non recusat. *nota*: PAVL. NOL. epist. 5, 19 si forte proficiscens cogitatā carorum hominum vel adsuetorum locorum (*i. a caris hom. vel ads. locis*) -e lacrimaveris. *Bauer.*

1. *dīvus, -ī *m. et* ***dīva**, -ae *f.* [*non diversum a* deus (*q. v.*), *cf.* dīus dīum *et osc.* deivatud *'iurato'* deivast *'iurabit'*. *Th.*]. *de formis antiquissimis*: INSCR. Dueni (Corp. I² 4) iovesat deivos (*videtur 'iurat per deos'*). [CORP. I² 5 (*in Cantovii titulo*) doivom *non a* divus *derivandum videtur.*] CORP. I² 374 (INSCR. Dessau 2976; *in cippo Pisaurensi, fortasse bello Hannibalico priore*) dei(va) Marica (*cf Dessau ad l.*). 375 (= INSCR. Dessau 2977) deiv. no⟨v⟩e. sede (*'divi.Novemsedes' Mommsenus; cf. Dessau*). 801 (= VI 110) deivae. 975 (= VI 96; INSCR. Dessau 2986) devas Corniscas sacrum (*cf. Dessau ad l. et* 2984 adn.). *scribitur in titulis imperatorum* d e i v - : CORP. I² 798 (= IX 5136). 799 (= IX 2628) deivo Iulio. X 7263. III 14147⁶. II 3829. *per* i *longam passim usque ad Hadrianum* (*sed cf. etiam* INSCR. Notiz. degli scavi 1912 p. 51 [*ca. 300 p. Chr.*] laedere dIvos), *per* i *raro sub Augusto, saepius sub Traiano, deinde passim; in* ACT. ARV. *scribitur* i *saepius inde ab a. 60. 66. 69.* *scribitur* d i v o s: INSCR. numm. Cohen I² p. 20 n. 57. 65 -os Iulius. p. 22 n. 3. 4. p. 23 n. 12. 14. p. 212 n. 3 -os Augustus. n. 4. 5 (*ibid. idem* -us). p. 266 n. 1 -os Claudius. CORP. I 697 (= XI 6721, 26 *glans Perusina, ca. a. 41—40 a. Chr.*) -om Iúlium. IX 3664 -os Aug. XII 1783 -os Hadrianus. ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 2, 33 -om Iulium. LEX Malac. (Corp. II 1964) 3, 14. 15. LEX Salpens. (Corp. II 1963) 2, 1. 2. 29. 30. CORP. VIII 24094 díuos Hadrianus. *sed* dium *pro* divom: LEX Salpens. 1, 30. 2, 1. *scribitur per litteram Claudianam*: CORP. VI 921 a b. 8554. XIV 2995 (*Praeneste, a. 51/54*). *notatur* d.: CORP. VI 1020 d. Marci Aug. div.: ACT. ARV. a. 224 (Corp. VI 2107, 10) div(is) *bis.* divor(um): a. 218 A 6. *forma vulgaris*: CORP. VII 140 devo Nodenti. *cf. l. 21.* *de notione*: VARRO ling. 3 frg. 2 (4) ita respondeant cur dicant deos, cum ⟨de⟩ omnibus antiqui dixerint divos. SERV. Aen. 5, 45 'divum' et 'deorum' indifferenter plerumque ponit poeta, quamquam sit discretio, ut deos perpetuos dicamus, divos ex hominibus factos (*sim.* 12, 139 *infra l. 52.* ISID. diff. 1, 168 inter deum et -um: quod deus semper est, -us fit. DIFF. ed. Beck p. 50, 7 deus non natus est et semper, -i vero ex hominibus in deorum nomina consecrantur), quasi qui diem obierint: unde divos etiam imperatores vocamus. sed Varro et Ateius contra sentiunt, dicentes divos perpetuos, deos, qui propter sui consecrationem timentur, ut sunt dii manes: quod tangit in duodecimo dicens (*Verg. Aen. 12, 139*) '-a (*Iuno*) deam (*Iuturnam nympham*) stagnis quae fluminibusque sonoris praesidet (*affata est*); *cf.* SERV. *ad l.* aut hypallage est pro 'dea -am', nam deos aeternos dicimus, -os vero qui ex hominibus fiunt. aut bene dixit de Iunone -am, respiciens etymologiam: nam ... sub divo ... id est sub aere, quem constat esse Iunonem. VARRO ling. 5, 58 hi quos augurum libri scriptos habent sic '-i qui potes' pro illo quod Samot⟨h⟩races 'theoe dynatoe'. *sim.* OV. met. 14, 12 -a, dei miserere (*Glaucus alloquitur Circam, de qua cf. p. 1651, 8 et Onom. p. 454, 57 sqq.*). *adde*: VERG. ecl. 4, 15 ille deum vitam accipiet -isque videbit permixtos heroas. HOR. ars 83 -os puerosque deorum. OV. met. 13, 589 omnibus inferior, quas sustinet aureus aether, ... -a tamen veni. GRATT. 96 deus ille an proxima -os mens fuit. MANIL. 1, 803 illa deum sedes, haec illis proxima, -um qui virtute sua similes vestigia tangunt. PRIAP. 53, 5 -e minor, maiorum exempla secutus (SIL. 9, 299 -orum turba minorum). STAT. Theb. 5, 750 ne plangite -os: nam deus iste, deus (*sc. Archemorus modo serpentis ictu interfectus*). *opponitur* heros: HOR. ars 114 intererit multum -usne loquatur an heros (Davus *vetus varia lectio, v.* PORPH. *ad l.; sed cf. Plutarch. comp. Arist. et Menandri p. 853*ᴰ οὐκ ἂν διαγνοίης εἴθ' υἱός ἐστιν ... εἴτε θεὸς εἴτε γραῦς εἴθ' ἥρως ὁ διαλεγόμενος). *sed divi i. q. dei minores*: LVCAN. 7, 457 bella pares superis facient civilia -os (*syn.* manes, umbras). VAL. FL. 7, 498 quae (*sc. Medea*) superis -isque potentior imis. SIL. 8, 205 -a deae parere parat (*sc. Anna nympha Iunoni*). *cf.* 8, 30 -a (*Iuno Annam alloquitur*). MART. CAP. 2, 149 -a ... deam talibus deprecatur (*sc. Philologia Iunonem*). *adde*: SIL. 10, 344 -e (*Iuno Somnum alloquitur*). *divi i. q. dii medii inter homines et deos*: APVL. apol. 43 quamquam Platoni credam inter deos atque homines natura et loco medias quasdam divorum potestates (*sed* Socr. 6 p. 132 quaedam divinae mediae potestates *eqs.* p. 133 hos Graeci nomine daemonas nuncupant. *cf.* 7 p. 136 mediae quaepiam potestates. *opponitur* deum caelestium *maiestas*) intersitas, easque divinationes cunctas et magorum miracula gubernare (*cf. Plato conv. 23 p. 202*ᴱ [*Diotimae verba*] καὶ γὰρ πᾶν τὸ δαιμόνιον μεταξύ ἐστι θεοῦ τε καὶ θνητοῦ ... ἑρμηνεῦον καὶ διαπορθμεῦον θεοῖς τὰ παρ' ἀνθρώπων καὶ ἀνθρώποις τὰ παρὰ θεῶν κτλ.). Socr. 7 p. 137 mediorum -orum (*opponuntur dii superi*) ista sortitio, qui in aeris plagis terrae conterminis nec minus confinibus caelo perinde versantur *eqs.* (*cf.* SERV. Aen. 8, 275 sunt enim numina ... aliqua media, quos deos Apuleius medioximos vocat [Plat. 1, 11 *ex* PLAVT. Cist. 512], hoc est qui ex hominibus dii fiunt). *de hominibus mortuis*: CIC. leg. 2, 22 (*lex*) 'deorum Manium iura sancta sunto. nos leto datos -os habento' (*cf.* 2, 55 maiores eos, qui ex hac vita *migraverunt*, in deorum numero esse *voluerunt et* AVG. civ. 8, 26 Varro dicit omnes ... mortuos existimari manes deos. SERV. Aen. 5, 45 *p. 1649, 40. cf. etiam* LVCAN. 7, 457 [*p. 1649, 70*] *et p. 1655, 1 de imperatoribus*). *de sideribus*: GERM. 180 *eadem stella* mediaque ligat compagine -os (*sc. Taurum et Aurigam*). 441 quae -is sedes (*sc. quinque planetis. cf.* SCHOL. Germ. Bas. p. 102, 11 quinque deis assignaverunt). 601 magnaque -i (*Orionis*) vagina. frg. 4, 153 nec Libra metenti (tendenti *codd.*) dissentit -ae (*sc. Virgini.* AVIEN. Arat. 284. 350). MART. CAP. 8, 811 praemetata -um itinera. *de Christo*: OPT. PORF. carm. 24, 7 -e. *de primis hominibus Adam et Eva*: ENNOD. carm. 2, 64, 1 mergeret ut -os in mortem, pabula serpens contulit et vitam munere dira tulit. divus, -a *pro cella, statua sim.*: VERG. Aen. 1, 482 -a solo fixos oculos aversa tenebat (*de Palladis statua*). 1, 505 *fores* -ae (*sc. Iunonis cellae*). 3, 552 attollit se -a Lacinia contra (*sc. templum Iunonis*). 12, 286 pulsatos referens ... -os (*i. deorum simulacra*). STAT. Theb. 9, 606 limina -ae (*Dianae delubri*). *formula dicendi*: CORP. I² 801 sei deo sei deivae sac(rum). LIV. 7, 26, 4 precatus deinde: si -us si -a esset *eqs. adde*: LIV. 23, 11, 1. 29, 27, 2 -i -aeque ... maria terrasque qui colitis. OV. fast. 5, 685 sive deum prudens alium -amve fefelli. *cum genetivo*: FEST. p. 230 (*bis*) -is parentum (*cf. Wissowa, Rel. u. Kult. d. R.*² *p. 232 adn. 9*). PREC. terr. 4 caeli ac maris -a arbitrat⟨rix⟩que omnium. VAL. FL. 2, 120 non Erebi, non -a poli. 5, 199 -a maris. SIL. 14, 396 -is ... aequoris. HOMER 94 magni -a maris *Thetis*. STAT. Ach. 1, 528 tu (*Thetis*) -a profundi. MART. 9, 90, 13 -a Paphi (*Venus.* CLAVD. rapt. Pros. 2, 155). MART. CAP. 9, 919 lucis -a secundae (*Diana*). *adde*: PRVD. perist. 5, 15 litare -is gentium. *divi appellantur dei hi (locos quibus deorum nomina apponuntur, seorsum posui p. 1651, 33)*: *Ianus*: CARM. Sal. *infra p. 1652, 33. cf.* IVV. 6, 393 antiquissime -um ... Iane pater. SEPT. SER. carm. frg. 23, 1 (Ter. Maur. 1891) Iane pater ... -e biceps, biformis. *Iuppiter inde ab* ENNIO *p. 1652, 38.* *Mercurius*: PLAVT. Amph. 57 MART. CAP. 2, 126. *Fortuna*: PLAVT. Asin. 716 *Fortuna Obsequens.* HOR. carm. 1, 35, 1. *Venus* (*cf. p. 1651, 38*): LVCR. 1, 12. 28. 38 (1, 6 dea). CATVLL. 66, 64 VERG. Aen. 4, 365 *al.* 8, 387. 396. HOR. carm. 1, 3, 1 -a potens Cypri (*cf.* 3, 26, 9). PROP. 2, 2, 13. 2, 14, 27 OV. am. 3, 2, 56 epist. 7, 107. 15, 65. met. 4, 288 -*a Cythereis.* fast. 4, 162 EPIST. Sapph. 58 MELA 1, 94 SEN. Phaedr. 274. LVCAN. 8, 458 undae -a memor Paphiae. VAL. FL. 2, 123. 226 inimica ... -a. 5, 283. 6, 457. 467. 668 blandae ... -ae. 8, 225 Idaliae numen ... -ae. MART. 9, 90, 13 STAT. Theb. 5, 65 PS. SOL. Pont. 16 CLAVD. 10, 63 CARM. c. pag. 87. *Dione*: PERVIG. Ven. 28. 49. *Venus et Cupido*: VERG. Aen. 4, 95. *nota de Venere cum puella amata comparata*: CATVLL. 68, 70 mea ... -a. *Cybele*: LVCR. 2, 623. 641 CATVLL. 63, 25 VERG. Aen. 10, 255 OV. fast. 4, 268. 317 VAL. FL. 3, 25. 235 SIL. 17, 40. 43 ANTH. 654, 37. *Minerva* (*Athena, Pallas*): CATVLL. 64, 8. 212 VERG. Aen. 2, 168. 232. 425. 8, 437 PROP. 2, 2, 13 OV. epist. 15, 65. met. 5, 261 (*dicit Vrania*). trist. 1, 5, 76 GERM. 649 MELA 1, 94 HOMER. 547. VAL. FL. 4, 605. SIL. 9, 457 -ae ferocis exemplo (*cf.* STAT. Theb. 2, 715; *Diana l. 70*). 13, 42 armisonae ... simulacrum ... -ae. STAT. Theb. 11, 496 silv. 1, 4, 20 Ach. 1, 288. *Thetis*: CATVLL. 64, 47. 373 OV. met. 11, 28. HOMER. 94 STAT. Ach. 1, 232. 334. 528. *Liber*: CATVLL. 64, 393. *Hercules* (*cf.* CATVLL. 68, 115): STAT. silv. 4, 6, 96 fortissime -um. CLAVD. carm. min. app. 2, 66. *Musa* (*Musae; loc. inc.* LIV. ANDR. carm. frg. 25): VERG. ecl. 10, 70 -ae Pierides (CIRIS 93). CIRIS 98 VAL. FL. 3, 216. HOMER. 1 (θεά). STAT. silv. 1, 2, 8. 1, 4, 20 Ach. 1, 3 SVET. gramm. 6. *Camenae*: CARM. (in Naev.) Gell. 1, 24, 2. *Erato*: VERG. Aen. 7, 41. *Iuno*: VERG. Aen. 1, 447. 12, 139. 179 CIRIS 154 TIB. 3, 12, 5 PROP. 2, 2, 13 OV. epist. 15, 65 met. 1, 623 fast. 6, 97 LIV. 27, 37, 8. 11 MELA 1, 94 VAL. FL. 3, 488. 8, 320. STAT. Theb. 10, 58 castae ... -ae. SIL. 7, 82 AVIEN. orb. terr. 205 MART. CAP. 1, 67. *Proserpina*: VERG. Aen. 6, 637 CVLEX 288. 291. PRIAP. 75, 13 raptam ... -am. OV. fast. 1, 696 utraque -a (*Ceres et Proserpina*). SIL. 1, 93 Hennaeae ... -ae (13, 431). *Diana* (*Artemis*): VERG. Aen. 11, 560. CVLEX 110 Delia -a. 119 pernix ... -a. HOR. carm. 3, 22, 4 -a triformis (*i. e. Diana, Hecate, Luna; cf.* OV. met. 7, 177 VAL. FL. 7, 395 SIL. 1, 120). OV. epist. 20, 188 met. 5, 640 GRATT. 125 SEN. Tro. 827 Phaedr. 54. 81 Oed. 763. STAT. Theb. 4, 746 -a potens nemorum (6, 633. *sed* 9, 608 virgo potens nemorum). 4, 763. 9, 637 -a ferox. SIL. 13, 136 NEMES. cyn. 97 MART. CAP. 9, 919. *nota*: STAT. Theb. 4, 769 -a quidem vobis, etsi caelestis origo est, unde ego? (*verba Hypsipylae nomine Dianae appellatae*). *Faunus*: VERG. Aen. 12, 769 Laurenti -o. *Aeneas* (*ut in caelum recipiendus*): VERG. Aen. 12, 797. *Apollo*: HOR. carm. 4, 6, 1. LIV. 25, 12, 10 (*in carm. Sibyll.*). SEN. Ag. 651. *Ilithyia*: HOR. carm. saec. 17 (*Lucina*). OV. met. 9, 310. 315 -a potens uteri. *Victoria*: TIB. 2, 5, 46 -ā superba. LIV. 22, 37, 12. *Isis*: PROP. 2, 28, 41. *Vulcanus*: LIV. 8, 10, 13. *Roma*: LIV. 43, 6, 6. MARIAN. carm. frg. Philarg. Verg. ecl. 1, 19 -a flava

[*Schwering †*]

et candida Roma (de flavo [flava *rec. II*] et cano ita Roma *traditur*). CLAVD. 1,165. 18,376 -a potens. SIDON. carm. 2,387. *Ceres* (*cf. infra l. 47*): OV. am. 3,10,25. 35 -a potens frugum. met. 5,449. 454. 527 (*dicit Iuppiter*). fast. 1,696. *Aurora*: OV. epist. 4,96 sapiens ...-a. met. 13,589 omnibus inferior, quas sustinet aureus aether, nam mihi sunt totum rarissima templa per orbem, -a tamen. *Bona diva* (*alibi* Bona dea): OV. ars 3,637 fast. 5,148. *Latona*: OV. met. 6,315 magna gemelliparae ... numina -ae. *Circa*: OV. met. 14,12. VAL. FL. 7,216 saevae...-ae. *Carmenta*: OV. fast. 1,634 Maenali -a. *Anna Perenna*: OV. fast. 3,693 nova -a (3,543 dea). *adde*: SIL. 8,39 -a...contermina lucis. 8,206. 242. *Robigo*: OV. fast. 4,920 -a timenda. *Flora*: OV. fast. 5,193. *Vesta*: OV. fast. 6,347. *Iuventa*: OV. fast. 6,97. *Priapus*: PRIAP. 53,5 tu quoque, -e minor, maiorum exempla secutus ... consule poma boni. *Neptunus*: SEN. Ag. 651. SIL 15,159 -e tridentipotens. *Helle*: VAL. FL. 2,612. 5,199. *Luna*: VAL. FL. 2,295. 369 usque novos -ae melioris ad ignes. *Fama*: VAL. FL. 2,120. *Iris*: VAL. FL. 4,80. *Io*: VAL. FL. 4,419 errantis *nomen* -ae. *Parca*: VAL. FL. 6,644 -a supremas rumpit iniqua colus. STAT. silv. 2,1,138. *Somnus*: SIL. 10,344 HOMER. 114 STAT. Theb. 10,126 silv. 5,4,1. *Tisiphone*: STAT. Theb. 1,88 crudelis -a. 9,171 trucis ... -ae. *Tisiphone et Megaera*: STAT. Theb. 11,576 Stygiae ... -ae (12,215). *Nox*: STAT. Theb. 1,501. *Natura*: STAT. Theb. 8,317 (*cf.* 8,303 *p. 1652, 54*). *Virtus*: STAT. Theb. 10,632. *Leucothea*: STAT. silv. 3,2,32. *Fides* (*cf. infra l. 44*): SIL. 2,520 (2,488 dea). *Bellona*: SIL. 5,222 Tartareae nigro sub pectore -ae. *Iana*: TERT. nat. 2,15. *Angerona* (*cf. l. 43*): SOL. 1,6. *Iustitia*: CLAVD. 3,368. 17,135. 174. *Clementia*: CLAVD. 22,30 (22,17 haec dea). *Enyo*: MEROB. poet. 69 -a nocens. *Athanasia*: MART. CAP. 2,141. *Philologia*: MART. CAP. 2,169 (2,168 *genius Philologiae muliebris*). *adde*: SERV. Aen. 7,678 erant enim *Praeneste* duo fratres, qui -i appellabantur (MYTHOGR. 2,184 qui divini appellabantur). *apponuntur deorum nomina* (*cf. titulos supra p. 1649, 18 sqq. 38*): [PLAVT. Poen. 1177 -a *codd.*]. CARM. (in Naev.) Gell. 1,24,2 -ae Camenae. VARRO ling. 7,45 -a Palatua. rust. 2,11,5 aput -ae Ruminae sacellum (SEN. frg. 39 [AVG. civ. 6,10]. AVG. civ. 4,11. 6,10. 7,11). CATVLL. 64,404 -os scelerare penates (parentes *codd. cf.* HOR. sat. 2,3,176). 66,89 -am placabis *Venerem* (VERG. Aen. 2,787 STAT. Theb. 3,289). LVCR. 3,52 Manibus -is inferias mittunt (6,759). VERG. Aen. 10,76 -a Venilia. PAVL. FEST. p. 64 Corniscarum -arum (*cf. p. 1649, 21*). OV. fast. 2,598 Ilia -a. LIV. 8,9,6 (*in precatione pontificis*) 'Iane, ... Lares, -i Novensiles, di Indigetes, -i quorum est potestas nostrorum hostiumque'. PLIN. nat. 3,65 -a Angerona. SIL. 6,468 -a Fides. ACT. Arv. a. 183 (Corp. VI 2099 II 2) Virginibus -is oves II, Famulis -is verbeces duos (a. 224 [Corp. VI 2107, 10]. *fortasse nymphae et δαίμονες πρόπολοι intellegendi*). AVIEN. Arat. 284 (*Virgo sidus appellatur*) seu ⟨tu⟩ -a Ceres. AVG. civ. 4,11 p. 161,7 D. in -a Potina, ... in -a Educa. 4,21 p. 171,14 ipsi -ae Fructeseae. *ibid.* -a Fessona. *ibid.* -a Pellonia. *adde*: VARRO ling. 5,85 flamen Falacer a -o patre Falacre. -us Fidius *v.* Fidius. *apponuntur substantiva*: LIV. ANDR. carm. frg. 25 (Prisc. gramm. II 198,12) nam -a (divina *plerique codd.*) Monetas filia (filiam *codd.*) docuit (*fortasse ex Hom. Od. 8, 481* μοῦσα). VERG. Aen. 4,365 -a parens (*Venus*. 6,197. 8,531 OV. epist. 7,107. *cf.* VERG. Aen. 6,367 -a creatrix [8,534]). OV. met. 11,218 coniuge Peleus clarus erat -a (11,220 coniunx dea. *cf.* VAL. FL. 1,403 Peleus fretus... coniuge -a). trist. 1,5,76 bellatrix...-a (*Minerva*). GRATT. 16 comites (*sc. Dianae*)...-ae (*plur.; loc. corrupt.*). SEN. Phaedr. 54 -a virago (*Diana*). Tro. 827 virgini Pleuron inimica -ae (*sc. Dianae, cf.* Phaedr. 405 agreste ... virginis numen deae). VAL. FL. 4,605 -aque Gorgonei gestatrix innuba monstri. STAT. Theb. 10,632 -a Iovis solio iuxta comes ... Virtus. silv. 3,2,39 -a cum matre (*sc. Leucothea*) Palaemon. CLAVD. 10,63 -a sub indice (*Venere*). CARM. c. pag. 87 -a Paphi custos (*Venus*). *epitheta*: [CATO or. frg. 18,1 dium immortalium *cod.*, deum *coni. Augustin.; fort.* divum *corrig.*] CATVLL. 64,268 sanctis. VERG. ecl. 1,41 tam praesentes ... cognoscere -os (*cf.* HOR. carm. 1,35,2. 3,5,2 praesens -us habebitur Augustus). Aen. 2,425 -ae armipotentis (GLOSS. Minervae). 12,817 superis. CIRIS 219 piis. HOR. carm. 2,8,11 gelidaque -os morte carentis. 3,14,6 *mulier* iustis operata -is (*cf.* PORPH. *ad l.* iustos -os quamvis generaliter dicere possumus, nunc tamen specialiter accipiendum *eqs.*). 4,2,38 fata donavere bonique -i (*cf.* 4,5,1). 4,2,51 dabimusque -is tura benignis. PROP. 4,1,17 externos quaerere -os. OV. met. 6,526 magnis super omnia -is *clamatis* (trist. 3,3,31 o magni ... -i! SIL. 13,568 magnis semper -is regique deorum inrari *dignatur Orcus*. STAT. silv. 3,2,113 vilia cur magnos aequent animalia -os [*sc. Aegypti*]). Ib. 83 denique ab antiquo -i veteresque novique in nostrum cuncti tempus, adeste, chao. GRATT. 453 patriosve lacessere -os. LVCAN. 7,725 in saevos populi convicia -os. VAL. FL. 1,138 aequoreos inter ... -os. 1,669 fretum -osque pater (*sc. Neptune*) sortite biformes (*Tritones alios*). 7,498 *Medea* superis -isque potentior imis. SIL. 15,590 -os...iniquos. STAT. Theb. 10,895 increpat Aonios audax Tritonia -os (*qui a Thebanorum parte essent; cf.* silv. 1,4,20 Aonias decima cum Pallade -as [*sc. Musas*]). 12,618 gentilibus hospita -is *domus*. Ach. 1,139 ignotis horrenda piacula -is. ARNOB. nat. 3,39 novitati praesidentibus -is. 7,19 quam (*opinionem*) super atris pecudibus habetis -isque subterreis. MART. CAP. 7,729 nonnulli tellustres silvicolaeque -i. 8,810 -i fatales. *ibid.* terrestres marinique -i. 9,889 ruricolae omnes cunctique fluctigenae quam plures etiam astriluci...-i. DRAC. Romul. 8,80 ingratis ...-is. CYPR. GALL. iud. 113 exoras mutos...-os. *iuncturae numerales, pronominales sim.*: CATVLL. 66,33 cunctis...-is (VERG. Aen. 3,363. AETNA 52 OV. met. 15,764). CIC. leg. 2,20 (*lex*) '*quae* quoique -o decorae grataeque sint hostiae'. VERG. Aen. 4,95 una dolo -um si femina victa duorum est (*sc. Veneris et Cupidinis*). LIV. 8,10,13 Vulcano ... sive cui alii -o. 22,37,12 ei ... -ae (*Victoriae*). 23,11,4 iis omnibus -is (MART. CAP. 2,209). 27,37,11 eidem -ae (*Iunoni*). 43,6,6 ei -ae (*Vrbi Romae*). STAT. Theb. 5,622 quos arguo -os? PERVIG. Ven. 28 ipsa ... -a (*Dione*). MART. CAP. 4,332 quibusdam -is.

materies secundum casuum formas digesta:

masc.: sing.: *nom.* **divus**: PLAVT. Amph. 57 -os. HOR. carm. 3,5,2 ars 114 LIV. 7,26,4. 25,12,10. *gen.* **divi** (*cf. p. 1650, 14*): PAVL. FEST. p. 147. MART. CAP. 2,126. *dat.* **divo** (GLOSS. θεῷ): LVCIL. 473. CIC. leg. 2,20 (*lex*). VERG. Aen. 12,769 LIV. 8,10,13. *cf. p. 1649, 38.* *acc.* **divum** (GLOSS. θεόν): CATVLL. 64,393 VERG. Aen. 12,797. *voc.* **dive**: HOR. carm. 4,6,1 PRIAP. 53,5 SIL. 10,344. 15,159. SEPT. SER. carm. frg. 23,1 (Ter. Maur. 1891) OPT. PORF. carm. 24,7 CLAVD. carm. min. app. 2,66. ***pluralis communis fere generis:*** *nom.* **divi** (GLOSS. θεοί): *in execrationibus*: PLAVT. Aul. 50. Merc. 436 (dii *B*, di *CD*). Most. 222 (di *codd.*). CATVLL. 66,18. *aliter*: SISENNA hist. frg. 123 (*coni. Iunius*). VARRO ling. 5,58 CATVLL. 68,153 LVCR. 6,387 VERG. catal. 4,5. 9,21. 59 Aen. 3,363. 12,28 CIRIS 379 HOR. carm. 4,2,38 TIB. 1,8,69. LYGD. 4,5 (*sed* 4,1 di). PROP. 2,3,25 LIV. 6,29,9. 23,11,1 PHAEDR. 3,17,2 OCTAVIA 789 LVCAN. 2,304. VAL. FL. 5,624 (*corr. Gronov.*). SIL. 8,235 HOMER. 109. 652 PORPH. Hor. carm. 3,29,31. NEMES. ecl. 2,83 CLAVD. 20,57. CORP. VI 1779 d 40 (= CARM. epigr. 111,40; *ca. a. 400*). MART. CAP. 7,729. 8,810. 9,889. *gen.* **divum** (-om) (PRISC. gramm. II 306,20 [*ad Verg. Aen. 5,45*] -um pro -orum. GLOSS. θεῶν. deorum): CARM. Sal. frg. (Varro ling. 7,27) 1 -um †empta cante, -um deo supplica[n]te (MACR. sat. 1,9,14 Saliorum quoque antiquissimis carminibus 'deorum deus' [*sc. Ianus*] canitur. *sed* SEN. Herc. f. 264 -um parens *Iuppiter*. *cf. etiam* MANIL. 2,12 -umque parentes). PLAVT. Amph. 1121 summus imperator -om atque hominum Iuppiter (*item* Rud. 9. *cf.* ENN. ann. 175 -um pater [*cf. infra l. 57*] atque hominum rex [*item* VERG. Aen. 1,65. 2,648 -om. 10,2. 742 GLOSS. *sim.* ENN. ann. 580 -umque hominumque pater rex. CIC. nat. deor. 2,64 *Iuppiter* a poetis 'pater -omque (-umque *v. l.*) hominumque' (*Enn. ann. 581*) dicitur. MIN. FEL. 19,1 audio poetas quoque unum patrem -um atque hominum praedicantes]. SEN. Phaedr. 680 -um rector atque hominum. *cf. etiam iuncturas alias*: PLAVT. Aul. 300 -om atque hominum ... fidem [IVV. 13,31 hominum -umque fidem. *cf. l. 53. 57*]. Merc. 842 -om atque hominum *spectatrix Fortuna*. ENN. ann. 249 leges -umque hominumque. LVCR. 1,1 hominum -omque voluptas [6,94 DRAC. Romul. 2,74 *de Cupidine*], alma Venus. 5,1156 -om genus humanumque [HOMER. 112 humanumque genus requies -umque tenebat]. VERG. Aen. 10,65 hominum quisquam -umque. 10,175 hominum -umque interpres Asilas. OV. met. 14,807 -um hominumque parentem [*cf. supra l. 37 sqq.*]. SIL. 2,484 decus -umque hominumque [*Fides*]. STAT. Theb. 8,303 o hominum -umque aeterna creatrix *Natura*! 12,644 omnem -umque hominumque favorem. STAT. silv. 1,2,66 quemcumque hominum -umque. MART. CAP. 6,567 -umque hominumque sacer *νοῦς*). ENN. ann. 575 -um domus. [ENN.] sat. 18 pro -um fidem. LVCIL. 20 pater optimus -um (VARRO Men. 54 CATVLL. 64,298. 387. VERG. Aen. 9,493 [PERS. 3,35]. HOR. carm. 4,6,22 OCTAVIA 204 VAL. FL. 4,1 STAT. Theb. 9,835. silv. 5,3,204 [203 ultorque deorum Caesar]. MART. 14,180 pater optime -um. MART. CAP. 1,32 [vers.]. *cf. etiam* CATVLL. 64,27 -um genitor [SIL. 5,70. 6,618. 17,342 MART. 12,77,4]. *adde*: ARNOB. nat. 5,16 genetrix -um [*ibid.* deum *mater*]). VARRO Men. 202 sidera caeli -um. 351 mobilem -um lyram. CIC. leg. 2,22 (*lex*) cum -um honore (*gen. obi.*; STAT. Theb. 1,676 honores. *cf.* VERG. Aen. 6,589 -umque sibi poscebat honorem [*gen. poss. cf.* SIL. 15,680 infula sacros prae se terrores -umque ferebat honorem]). carm. frg. 22,9 aurigeris -om (*ex Hom. Il. 2,306* ἀθανάτοισι) placantes numina tauris (CATVLL. 64,134 neglecto numine -um. 76,4. LVCR. 2,434 -um numina sancta. 3,18 numen. 4,1239. 6,1276 nec religio -om nec numina. VERG. Aen. 2,123. 336 [-om *P*]. 2,777 sine numine -um [-om *P*. 5,56. 6,368]. 4,204 [munera *Serv.*]. AETNA 85. PREC. terr. 16 nomina *trad.*, numina *Riese*. OV. met. 6,542. 8,739 OCTAVIA 964 PETRON. 124,245. HOMER. 52. 722. 922. STAT. Theb. 12,420 seu forte ... seu numine -um. CORP. VI 1779 d 15 [= CARM. epigr. 111; *ca. a. 400*] numen. XII 3619 [*Nemausi, litteris non malis*] per numina -om). CIC. carm. frg. 3 (de consul.), 41 -om simulacra (LVCR. 5,75. VERG. Aen. 2,517 [-om *P*]. *cf.* 3,148 effigies sacrae -um [7,443]). 22,21 in mediis -om (*ex Hom. Il. 2,321* θεῶν)... aris (*cf.* LVCR. 5,75 SIL. 16,166). CATVLL. 66,69 vestigia -um (MANIL. 1,804). LVCR. 1,155 opera sine -um. 1,1015 -um corpora sancta. 2,646 -om natura. 3,982 -om metus urget inanis ([*sed* CIC. nat. deor. 1,117 timor inanis deorum]. 5,73. STAT. Theb. 3,641 hominum -umque metus. *cf.* PERS. 2,31 metuens -um. *adde*: LVCR. 5,1218 formidine -um [6,52. CIRIS 363]. 5,1223 -um...timore

[*Schwering †*]

[SIL. 4, 803 vario -umque hominisque timore]. SIL. 1, 58 nullus -um pudor [*sc. Hannibali; cf.* LIV. 21, 4, 9 nullus deum metus]). LVCR. 4, 1008 -om *luci* (*cf.* 5, 75). 5, 51 hominem numero -om dignarier esse. 5, 75 *sancta* fana lacus lucos aras (*cf. p. 1652, 79*) simulacraque -om. 5, 81 -om ... ratione. 5, 158 opus -om. 5, 1169 -om ... facies. 5, 1229 -om pacem (VERG. Aen. 3, 370). 5, 1240 vires -um. 6, 382 mentis (STAT. silv. 3, 4, 20 -um sine mente). VERG. ecl. 3, 73 -om *referre* ad auris. georg. 1, 238 *zonae duae* munere concessae -om (VAL. FL. 7, 226 munera -um. SIL. 11, 236. 15, 88 STAT. Theb. 3, 553). 4, 347 -om (-um *v. l.*) ... amores (CIRIS 273). 4, 358 limina -om (-um *v. l.*) tangere. Aen. 1, 46 quae -um incedo regina (*Iuno. cf.* PREC. terr. 19 MANIL. 1, 752 DRAC. Romul. 10, 55). Aen. 1, 79 epulis accumbere -um (*cf.* CVLEX 241 nectareas -um qui prodidit escas *Tantalus.* AVIEN. Arat. 2, 833 -um *mensae*). 1, 632 -um (-om *P*) *templa* (7, 192 -om *R.* 7, 443 SIL. 15, 266). 2, 241 o -um domus Ilium! 2, 269 dono -um (STAT. Theb. 6, 314 -um dono. *cf.* GRATT. 1 dona cano -om). 2, 602 -um (-om *P*) inclementia, -um. 3, 5 *auguria* -um (-om *P*). 3, 114 -um (-om *P*) *iussa* (4, 396. 10, 155. *cf. l. 36*). 3, 359 interpres -um *Helenus Troianus* (*sed* 4, 356 *Mercurius* [4, 378. CORP. VI 320 = CARM. epigr. 1528]. *supra p. 1652, 51 Asilas*). 3, 717 fata renarrabat -um (*i. a diis constituta. cf.* 7, 50 fato -um [VAL. FL. 4, 741]. SIL. 13, 857). 4, 95 dolo. 4, 201 excubias -um aeternas. 5, 45 genus alto a sanguine -um (6, 125). 6, 533 monitu -um (8, 504 *acies* monitis exterrita -om). 6, 799 *responsa* -um (-om P^1. CIRIS 388). 7, 648 contemptor -um Mezentius (*sed* 8, 7 contemptorque deum M.). 8, 131 sancta oracula -om (STAT. Ach. 2, 33). 8, 572 -om tu maxime rector, Iuppiter (*cf. p. 1652, 44*). catal. 4, 5 -i -umque sorores. HOR. sat. 1, 3, 117 sacra. carm. 4, 6, 22 *voces.* TIB. 2, 5, 113 -um servat tutela poetas. PREC. terr. 17 gentium et -um parens. PROP. 4, 2, 55 -um sator (SEN. Oed. 1020 STAT. Theb. 7, 155. 734. 9, 511. 11, 248). OV. am. 3, 9, 17 -um cura *poetae.* met. 12, 561 *fulmina* -um gratissima regi (*cf. p. 1652, 40*). fast. 4, 263 -um ... arcessite matrem. ALBINOV. carm. frg. 22 -umque quietas turbamus sedes (MART. CAP. 1, 120 [vers.]). GRATT. 104 observantior. 250 *favor.* MANIL. 1, 801 *coetus* (*interpretatio non satis certa*). SEN. Ag. 651 moenia -um fabricata manu (*Apollinis et Neptuni*). VAL. FL. 1, 27 *minae* (STAT. silv. 5, 3, 174). 1, 231 omina (1, 309 omine -um [AVIEN. Arat. 599]). 3, 40 *imperia.* 3, 373 sententia. 3, 426 ignotaque nomina -um (*i. nomina deorum ignotorum*). 3, 668 cetera -um progenies. 4, 526 irae. 4, 577 sors cognita -um. 6, 626 cunctaque -um turba. 8, 336 media inter proelia -um (*ventorum*). SIL. 1, 694 -um *obliti.* 2, 206 *favor* (17, 331). 2, 596 inclementia. 3, 187 praecepta. 7, 88 reverentia (*gen. obi.*). 9, 47 furor. 9, 137 *augurium* (STAT. Theb. 10, 193). 13, 91 *contemptus* (*gen. obi.*). 14, 583 invidia. STAT. Theb. 1, 198 ordo. 3, 60 sententia. 5, 539 iustitia. 7, 423 *consilia.* 8, 30 periuria -um (*gen. subi.*). 9, 752 fortia ... tela. 10, 610 extrema litamina -um (*i. Menoeceus; gen. obi.*). 11, 453 venerabile -um prodigium. 12, 42 hostis (*Capaneus*). silv. 3, 4, 64 indulgentia Ach. 1, 109 tori. 1, 364 *fraudes* (*gen. subi.*). 2, 72 insidias -um (*sc. Iovis*). APVL. Plat. 1, 2 *potestates.* ITIN. Alex. 20 -um aevo. DICT. 3, 26 non sine decreto -um. MART. CAP. 1, 1 (vers.) conubium -um (*Mercurii et Philologiae*). 1, 24 (vers.) decus (*cf. p. 1652, 52 et* 2, 18 [vers.]). 1, 31 (vers.) nexio (*sc. Iovis et Iunonis*). 6, 705 reprehensiones. 8, 806 censura. 8, 811 itinera. 9, 893 antistitium (*gen. obi.*). 9, 905 auditus (*gen. subi.*). DRAC. Romul. 8, 55 dolor. CORP. VI 1779 d 21 (= CARM. epigr. 111, 21; *ca. a. 400*) sacerdos. fulgur -um *v. p. 1642, 37 sqq.* *gen. partitivus* (*cf. p. 1652, 51. 55*): PLAVT. Asin. 716 *quis* -om? (deum *codd. cf.* HOR. carm. 1, 2, 25 CLAVD. rapt. Pros. 3, 55 DRAC. Romul. 2, 17). ENN. ann. 456 maxime -um! (CIC. carm. frg. 43, 3 summum. APVL. mund. 27). VERG. Aen. 9, 6 nemo. 10, 878 *ullus.* AETNA 60 *quisque.* HOMER. 114 lenissime -um (*sc. Somnus; cf.* STAT. Theb. 10, 126 mitissime -um, Somne *et* silv. 5, 4, 1 iuvenis placidissime -um). STAT. Theb. 1, 250 o iustissime -um! (*Iovem alloquitur Iuno*). 1, 651 -um optime (*Apollo*). 9, 4 -um implacidissime (*Mars*). silv. 4, 6, 96 fortissime -um Alcida (*cf.* SEN. apocol. 7, 4 fortissime deorum Hercule). IVV. 6, 393 antiquissime -um ... Iane pater. APVL. mund. 27 summus atque exsuperantissimus -um. MART. CAP. 1, 69 *primatus.* 2, 126 (vers.) doctus ille -um *Mercurius.* *feminine*: STAT. Theb. 10, 680 -um quaecumque. DRAC. Romul. 8, 98 iurgia -um compressi (*verba Paridis; idem* 8, 200 -um ... iudex). *cf. p. 1654, 80.* *gen.* **divorum** (*cf. p. 1649, 37*): CIC. leg. 2, 21 (*lex*) '-orumque iras providento' *sacerdotes.* VERG. Aen. 7, 211 -orum altaribus. CARM. Suet. Aug. 70, 4 nova -orum (*Apollinis, aliorum*) cenat adulteria (*Augustus*). OV. met. 3, 282 multi nomine -orum thalamos iniere pudicos. MANIL. 4, 546 templa. 5, 18 votum (*gen. subi.*). 5, 347 numina. GERM. 555 aetas. SEN. Thy. 90 magne -orum parens nosterque (*cf. supra l. 28*). BVC. Eins. 1, 22 maxime -orum. SIL. 9, 299 -orum turba minorum. STAT. Theb. 3, 297 -orumque hominumque. IVV. 6, 115 rivales -orum (*Caesares*). APVL. apol. 43 potestates. Socr. 7 p. 137. 14 p. 148 *numerus.* MART. CAP. 2, 164 thripes -orum (*i. e. minores quidam divi*). 4, 424 complures. *dat.* **divis** (*cf. p. 1650, 12. 1651, 45*): NAEV. carm. frg. 25 (Non. p. 116, 35) gratulabatur (*i. gratias agebat*) -is. PLAVT. Amph. 635 ita -is est placitum. VARRO AT. carm. frg. 12. CIC. leg. 2, 20 (*lex*). 2, 21 (*lex*). CATVLL. 36, 10 vovere -is (*Veneri Cupidinique*). 64, 103 *promittere* (CIRIS 219. *cf.* CATVLL. 66, 33 *polliceri*). 64, 268 decedere. 68, 115. 141. LVCR. 3, 52 Manibus (6, 759). 5, 182 (*fort.* dis). 5, 1186. 1194 VERG. ecl. 4, 15. Aen. 2, 402 fidere (SIL. 12, 686 confidere). 2, 647 invisus. 3, 19 sacra *ferre* (8, 103. *cf.* HOR. carm. 3, 14, 6. 4, 2, 51 SEN. Ag. 644). 8, 301 decus addite -is (VAL. FL. 4, 417 *Io* -is addita). 12, 296 magnis data victima -is. 12, 817 AETNA 32. 66. HOR. carm. 1, 9, 9 permitte -is cetera. 3, 3, 18 OV. met. 13, 186. 15, 764 LIV. 22, 1, 16. 22, 10, 7. 23, 11, 4. MANIL. 1, 211 -is ... simillima forma (*sc. globi*). 5, 291 -is concessa figura. SEN. Oed. 291 sacrate -is *Tiresia.* LVCAN. 9, 1103 ignoscere. PERS. 2, 4 SIL. 3, 502 *repugnare.* 6, 402. 8, 65. 11, 136. 494 *aequari* -is (17, 260). 13, 568. 17, 550 STAT. Theb. 3, 367. 12, 618 Ach. 1, 139. PRVD. perist. 5, 15 litare. CORP. VI 1779 d 24 (= CARM. epigr. 111, 21). MART. CAP. 4, 332. DRAC. Romul. 8, 80. *acc.* **divos** (*cf. p. 1649, 25. 40. 42. 46 sqq. 70. 1650, 7. 12. 18. 22*): INSCR. Dueni *v. p. 1649, 15.* LVCIL. 206 -os ture precemur (*cf.* VERG. Aen. 8, 279 SIL. 15, 8). CIC. leg. 2, 19 (*lex*) 'ad -os adeunto caste'. *ibid.* -os ... colunto (*cf.* carm. frg. 3 [de consul.], 70). CATVLL. 51, 2 superare. 64, 404 penates (HOR. sat. 2, 3, 176 per). 90, 5 veneretur (SIL. 11, 501). VERG. ecl. 1, 41 cognoscere. 8, 19 alloquor (CIRIS 405). Aen. 3, 222 *vocare* (3, 526. 5, 234 in vota [7, 471]. 6, 172). 6, 620 non temnere. 11, 301 praefatus -os *rex.* CIRIS 137. AETNA 52 provocat. 255 perquirere. HOR. carm. 2, 8, 11 *fallere* (SIL. 13, 746 iuratos). 2, 16, 1 *rogare.* 3, 4, 47. 4, 14, 34. sat. 2, 3, 206 placavi. 2, 4, 88 per (*l. 14* TIB. 1, 9, 2). ars 83 TIB. 3, 8, 5 PROP. 3, 11, 27. 4, 1, 17. OV. trist. 3, 13, 23 exorare. GRATT. 96. 453 MANIL. 2, 12. SEN. Phaedr. 1242 *movere.* Thy. 619 -os *habere* faventes. LVCAN. 7, 725 VAL. FL. 1, 138. 669. SIL. 4, 215 salutat. 5, 118. 13, 820 dextros agnovit ... -os. 14, 294 *testari.* 15, 421 *pacificare.* 15, 590. 17, 317 *horrescere.* STAT. Theb. 2, 348. 3, 155 tangere. 3, 457 explorant. 5, 622 arguo. 5, 750 *v. p. 1649, 65.* AVIEN. Arat. 2, 1019 PRVD. perist. 1, 69 CLAVD. 3, 86 ENNOD. carm. 2, 64, 1. *accus. pro subiecto*: PLAVT. Mil. 730 VERG. Aen. 7, 370 SIL. 15, 112. 147 STAT. Theb. 11, 480. *vocat.* **divi**: ENN. ann. 208 TIB. 1, 1, 37. 1, 4, 35 OV. trist. 1, 2, 105 (*cf.* 1, 2, 1 di maris et caeli). 3, 3, 31 Ib. 83 LIV. 8, 9, 6. 29, 27, 1 SEN. Med. 595. 668 SIL. 9, 55 MART. CAP. 9, 893. CORP. VI 34117, 3 díví. *abl.* **divis**: CATO agr. 141, 1 cum -is volentibus. CATVLL. 62, 30. 64, 190 LVCR. 4, 591. 5, 53. CIC. nat. deor. 1, 63 *Protagoras* 'de -is ...' (*cf. Protag. frg. 4 D.*[2] περὶ μὲν θεῶν). HOR. carm. 4, 5, 1. ELEG. in Maecen. 2, 33 deus in terris, -is insignis avitis. MANIL. 4, 688 Thebae -is florentes. VAL. FL. 4, 438 -is geniti. 7, 498 SIL. 7, 73. *abl. absol.*: SALL. or. Lep. 27 bene iuvantibus -is (LIV. 31, 7, 14). OV. met. 6, 526 VAL. FL. 3, 303 SIL. 6, 24. 9, 2. 14, 396. 15, 466. 17, 584 STAT. Theb. 1, 471. 11, 272.

fem.: ***sing.***: *nom.* **diva** (*cf. p. 1650, 50. 77. 82. 84. 1651, 5. 11. 19. 21. 35. 43. 47. 48*): LIV. ANDR. carm. frg. 25 CATVLL. 25, 5 (*loc. corr.*). 64, 8. 66, 64 VERG. Aen. 1, 482. 3, 552. 4, 365. 6, 367. 8, 387. 534. 10, 76. 12, 139 HOR. carm. 1, 3, 1 OV. am. 3, 10, 25. 35 epist. 7, 107. 20, 188 met. 1, 623. 5, 454. 472. 7, 177. 13, 589 fast. 1, 696. 4, 268. 5, 193 trist. 1, 5, 76 LIV. 7, 26, 4 GERM. 550 SEN. Oed. 763 LVCAN. 8, 458 VAL. FL. 2, 120. 123. 226. 3, 488. 4, 80. 605. 6, 457. 467. 8, 321 SIL. 8, 205 STAT. Theb. 4, 769. 9, 637. 11, 496 Ach. 1, 528 TERT. nat. 2, 15 PERVIG. Ven. 28. 49 SOL. 1, 6 CLAVD. 3, 368. 17, 135 MART. CAP. 2, 141. 149. 168. 9, 919 SIDON. carm. 2, 387 MEROB. poet. 69. *gen.* **divae** (*cf. p. 1650, 23. 46. 47. 55. 56. 67. 70. 1651, 21. 26. 35*): CATVLL 63, 25 illa -ae (*Cybelae*) ... vaga cohors. 64, 212. LVCR. 2, 623 *numen Cybelae* (VERG. Aen. 1, 447 *Iunonis.* 2, 232 *Palladis* [HOMER. 547 numina]. VAL. FL. 3, 235 *Cybeles.* SIL. 1, 93 *Proserpinae* numina. *cf. p. 1650, 46. 1651, 8*). CVLEX 291 (*Proserpinae*) munera (VERG. Aen. 6, 637 munere). VERG. Aen. 1, 505 foribus. 2, 168 virgineas ... -ae (*Palladis*) ... vittas. 2, 425 *Minervae.* 2, 787 Veneris. 8, 437 *pectus.* 8, 531 -ae promissa parentis. CIRIS 139 (*?*). 154 sacraria. OV. fast. 4, 317 *imago* (STAT. Ach. 1, 334 *Thetidis*). GERM. 649 (*Dianae*) sacrum ... pudorem. VAL. FL. 2, 369. 4, 419. 7, 395. SIL. 2, 520 dulcis honor -ae. 9, 486. 17, 43 tympana -ae (*Cybelae*). STAT. Ach. 1, 288 comas. MART. CAP. 1, 67 vultus. 2, 169 lectica (*Philologiae*). *ibid. nidores* (*Lunae*). *dat.* **divae** (*cf. p. 1650, 15. 24. 1651, 48. 58. 1652, 10 sqq.*): CATVLL. 64, 47 pulvinar ... -ae (*Thetidi*) geniale locatur. CVLEX 288 PROP. 2, 28b, 61 OV. met. 5, 640 GRATT. 125 VAL. FL. 3, 26. 5, 283. 6, 668. 7, 216 SIL. 1, 120. 13, 431 CLAVD. 22, 30 SIDON. carm. 2, 433. *acc.* **divam**: CATVLL. 64, 373. 66, 89 Venerem. LVCR. 2, 641 PRIAP. 75, 13 OV. met. 5, 449. 9, 310 fast. 5, 685 STAT. Ach. 1, 232 AVIEN. orb. terr. 205. *acc. pro subi.*: LIV. 27, 37, 8 STAT. Theb. 5, 65. *vocat.* **diva**: LVCR. 1, 12. 28. 38 CVLEX 110. 119 VERG. Aen. 6, 197. 7, 41. 8, 396. 10, 255. 11, 560. 12, 179 HOR. carm. 1, 35, 1 o -a! 3, 22, 4. 3, 26, 9 carm. saec. 17 TIB. 3, 12, 5 PREC. terr. 4. 20. 22. 24. ⟨27⟩. 31 PROP. 2, 14, 27 OV. am. 3, 2, 56 met. 5, 261. 527. 14, 12. fast. 1, 634 Maenali. 2, 598 Ilia. 3, 693. 4, 162. 920. 6, 347 EPIST. Sapph. 58 GERM. 98. 109 SEN. Herc. O. 1007 Phaedr. 54. 81. 274 VAL. FL. 2, 295. 612. 4, 336. 5, 199 SIL. 6, 468. 7, 82. 8, 30. 13, 136. 17, 40 HOMER. 1. 94 STAT. Theb. 1, 506. 4, 746. 762. 8, 317. 510 silv. 2, 1, 138 Ach. 1, 3 MART. 9, 19, 13 NEMES. cyn. 97 PS. SOL. Pont. 16 CLAVD. 1, 165. 17, 174. *abl.* **divā** (*cf. p. 1651, 47. 61. 62*): [PLAVT. Poen. 1177 -a *AP*] OV. met. 4, 288 Cythereide. 11, 218 VAL. FL. 1, 403 SIL. 8, 240. *plur.* (*plerumque de Musis, cf. p. 1650, 61*): *nom.* **-ae**: *v. p. 1650, 61. 1651, 22. 34. 57.* VERG. catal. 9, 22 OV. epist. 15, 65 LIV. 23, 11, 1. *gen.* **divarum** (*cf. p. 1651, 40*): MELA 1, 94 *certamen* (*trium dearum; cf. p. 1653, 66*). STAT. Ach. 1, 809 SVET. gramm. 6. **divum**: *v. p. 1653, 65.* *dat.* **-is**: *v. p. 1651, 44.* *acc.* **-as**: STAT. silv. 1, 2, 8. 1, 4, 20. *vocat.* **-ae**: VERG. ecl. 10, 70 Aen. 7, 645 CIRIS 93. 98 PROP. 2, 2, 13 OV. fast. 6, 97 (*Iuno et Iuventa*). LIV. 29, 27, 2 VAL. FL. 3, 216.

[*Schwering †*]

-us *et* -a *in titulis imperatorum domusque divinae* (*cf. supra p. 1650, 10 sq. et* GLOSS. ϑεῖος. ὁ ἐν ϑεοῖς. -ος ϑείους. ἡμιϑέους. deus vel imperator, quod [*vel* qui] post mortem quasi deus factus est. imperator, qui post mortem ut deus habetur. imperator, qui post mortem dei nomen accepit):

A *absolute positum*: *singularis*: *Caesar*: NEP. Att. 19, 2 *imperator* -i *filius*. VERG. Aen. 6, 792 Augustus Caesar, -i genus. OV. trist. 3, 1, 78 di, precor, atque adeo . . . Caesar, ades voto, maxime -e, meo. PETRON. 124, 290 -e. CORP. VI 385 *et passim in titulis filii, nepotum, pronepotum.* INSCR. numm. Cohen I p. 21 n. 1 August. -i f. *sim. saepe.* *Augustus*: CORP. X 7263 (*Segestae, dedicationis fragm.*) ⟨dei⟩vi f. deivo L. Sem⟨. . .⟩ (*fortasse e Graeco more*). INSCR. numm. Cohen I p. 194 n. 49—60 Ti(berius) -i f. Augustus. p. 208 n. 212. 213. *Claudius*: OCTAVIA 534 generata -o. *Vespasianus*: CORP. VI 943. 1258 (*al. in titulis Titi filii*). *cf.* SPART. Hel. 4, 4 (*verba Hadriani*) 'ego mihi -um adoptavi, non filium (*L. Ceionium Commodum, mortuum a. 138*)'. Geta 2, 8 (*verba Caracallae*) 'sit -us, dum non sit vivus (*sc. Geta frater*). CORP. VI 1163, 7 (= CARM. epigr. 279, 7; *a. 357*) *de Constantino I.* CLAVD. 15, 292 'cum -us abirem' (*verba Theodosii minoris*). 15, 320 -us. *adde*: SVET. Dom. 23, 1 -um appellare (CAPITOL. Pius 13, 3 Aur. 15, 3 SPART. Hadr. 27, 2 *al. cf.* ARNOB. nat. 1, 64 tyrannos ac reges vestros ... appellatis indigetes atque -os. ENNOD. opusc. 1, 81 p. 283, 12 frustra maiores nostri -os et pontifices vocarunt, quibus sceptra collata sunt). AVR. VICT. Caes. 14, 13 ad -i honorem eidem (*Hadriano*) deferendum. PS. AVR. VICT. epit. 34, 4 non -i vocabulum modo . . . sacravere (*sc. Claudio*). *nota de Nerone vivo*: TAC. ann. 15, 74 Cerialem Anicium consulem designatum pro sententia dixisse, ut templum -o Neroni quam maturrime publica pecunia poneretur ... tamquam mortale fastigium egresso *eqs.* .... *ibid.* deum honor. *pluralis* (*cf. l. 22 sq.*): SIL. 3, 625 o nate deum -osque dature! (*sc. Domitiane; cf.* VERG. Aen. 9, 642 dis genite et geniture deos *et* STAT. silv. 1, 1, 74 *et* 4, 3, 139 *p. 1656, 58*). STAT. silv. 1, 1, 24 primus (*Iulius*) iter nostris ostendit in aethera -is. 3, 3, 104 quae -um in vultus igni formanda liquescat massa (*i. in statuas divorum Caesarum*). PANEG. 6 (7), 14, 5 tua praeter omnes -os propria immortalitas. CAPITOL. Pius 5, 1 inter -os eum rettulit (SPART. Geta 2, 9 *et saepe*). VOPISC. Tac. 9, 5 -orum templum (LEX colleg. Aesc. et Hyg. [Corp. VI 10234] 8 in templo -orum in aede divi Titi [10. 23]. *diversum*: ACT. Arv. a. 145 [Corp. VI 32379] 24 in Palatio in aede -orum. a. inc. sub Antonino Pio [Corp. VI 2087] 4 in Palatio in -orum. a. 218 [Corp. VI 2104] 6 ⟨in Palatio⟩ in -or(um). *cf.* CASS. DIO 76, 3, 3 ἐν ταῖς ϑεωρίαις ταῖς ἐν τῷ παλατίῳ ἥρωσι πεποιημέναις *et Hülsen, Topogr. p. 81 et 565 sq.*). AMM. 25, 10, 5 -orum veterum monumenta. 28, 1, 11 -orumque arbitria. 30, 10, 1 -orum *reliquiae*. HIER. chron. a. Abr. 2105 -orum porticus (CVRIOS. urb. reg. 9 p. 14, 3. 15, 5 *al.* CHRONOGR. a. 354 chron. I p. 146, 17 -orum. *cf. Hülsen, Topogr. p. 564 sq.*). CLAVD. 15, 215 duo -orum proceres maiorque minorque (*Theodosii, Honorii avus et pater*). 22, 422 exultat uterque Theudosius -ique tui (*Stilicho appellatur*). 28, 56 optimus ille -orum (*Honorii pater*). SIDON. carm. 2, 317 -orum *numerus*. CORIPP. Iust. 1, 8 -ae (*appellantur Vigilantia et Sophia, Iustini minoris mater et uxor*). ANTH. 723 a 12 (*inter a. 451—553*) -os has (*synodos*) peregisse solos. CORP. XII 1577 flamen divorum (*saepe in titulis*). *cf.* XIII 8007 (= CARM. epigr. 20; *saec. II ex.*) -um sodalis. *nota de Caesaribus nascituris, quos divos futuros esse sentiri vult poeta* (*cf. supra l. 30*): CLAVD. 8, 647 quaenam tot -is veniet nurus? *cf.* 10, 13 -orum *nurus*.

B *apponuntur substantiva*: OCTAVIA 286 sancta quid illi (*sc. Octaviae*) prodest pietas -usque pater (*sc. Claudius. cf.* PLIN. epist. 10, 4, 2. 10, 8, 1 -us pater tuus [*Nerva*]. FRONTO p. 135, 11 N. -us pater vester [*L. Aelius*]. MARC. AVREL. epist. Marcell. dig. 28, 4, 3 *al. saepe de Septimio Severo apud* ICTOS. *cf.* CORP. III 781, 13 -i Antonini parentis nostri. CAPITOL. Maximin. 5, 4 'apud -um parentem meum Severum'. *sim. saepe.* CORIPP. Iust. 3, 127 de -o genitore [*Iustiniano*]). CALL. dig. 2, 4, 3 *rescriptum* -orum fratrum (*sc. Marci et Luci Veri.* 5, 1, 36 pr. 22, 5, 3, 6. 48, 2, 19 pr. *et saepe, etiam apud alios* ICTOS. MARCIAN. dig. 39, 4, 16, 10 -i quoque fratres). TRYPH. dig. 3, 5, 37 (38) ut est constitutum a -is principibus (VLP. frg. Vat. ⟨125⟩. 149 PAVL. dig. 27, 9, 14. MARCIAN. dig. 48, 13, 5, 4 *constitutiones* principum -orum Traiani et Hadriani. 48, 17, 3 LAMPR. Alex. 29, 3. COD. Iust. 4, 1, 12, 6 (*a. 529*) vel a nobis vel a retro -is principibus. 6, 61, 5 -orum retro principum Theodosii et Valentiniani. INST. Iust. 2, 7, 3 a iunioribus -is principibus. 2, 20, 2. 3, 1, 15 -i autem principes. 3, 23, 2 anteriores -i principes. GREG. M. epist. 1, 16 a p. 19, 31 praesentia Marciani -i principis). LAMPR. Alex. 28, 6 -is imperatoribus (*cf.* COD. Greg. 13, 2, 2 -us imperator Probus). CLAVD. 8, 190 -i sidus avi (*sc. Theodosii maioris*). 10, 300 -e parens (*Theodosius*).

C *apponuntur nomina*: -us Iulius: CORP. I² 797 (= VI 872 = 31188) dívo Iúlio iussu populi Romani statutum est lege Rufrena. *sim.* 798 (= IX 5136) deivo Iulio. 799 (= IX 2628; *Aeserniae*) genio deivi Iuli parentis patriae quem senatus populusque Romanus in deorum numerum rettulit. VI 873. *et saepe, etiam in titulis filii* (882) *et nepotum.* INSCR. numm. Cohen I p. 14 n. 33 (*a. 38 a. Chr.*) imp. -i Iuli f. INSCR. numm. Grueber cat. Brit. mus. I p. 591 (*a. 37*) -i Iuli f. *et saep.* CIC. Phil. 2, 110 est ergo flamen, ut Iovi, ut Marti, ut Quirino, sic -o Iulio M. Antonius? OV. met. 15, 842 Pont. 2, 2, 86 VITR. 3, 3, 2. SEN. contr. 7, 3 (18), 9 (contr. exc. 7, 3). 10 praef. 16 suas. 2, 22. VAL. MAX. 1, 6, 13 (*in precatione*) tuas aras tuaque sanctissima templa, -e Iuli, veneratus oro ut *eqs.* 1, 7, 2 *et saepe.* *idem* -us Caesar: LIV. 34, 9, 3 VITR. 2, 9, 15 SVET. Aug. 96, 1 PORPH. Hor. ars 65 epist. 1, 5, 10. CORP. V 7478 (*Industriae*). *nota plur.*: -i ... Caesares: VAL. MAX. 2, 1, 10. *idem* -us Iulius Caesar: VLP. dig. 29, 1, 1 pr. Caesar -us Iulius: FAST. ann. Iul. Amitern. Iul. 20 (Corp. I² p. 244) Victor(iae) Caes(aris) div(i) Iul(i). -us Augustus (*cf. p. 1651, 66*) *passim in titulis et nummis et apud scriptores*: AT. CAP. Gell. 13, 12, 11 SEN. contr. 2, 4, 13 (*bis*). 2, 5, 20. 4 praef. 5. 7 VELL. 2, 36, 1. 39, 2. 91, 1. 100, 2. 124, 3. 127, 1 VAL. MAX. 1, 7, 1. 3, 8, 8. 7, 7, 3. 4. 7, 8, 6. 9, 15, 2 -i ... Augusti ... numen. PHAEDR. 3, 10, 39 SEN. apocol. 1, 2. 9, 5. 10, 1 clem. 1, 1, 6 *al.* ASCON. tog. cand. p. 69, 31 St. imperator Caesar, quem nunc -um Augustum dicimus. PLIN. nat. 7, 147 in -o quoque Augusto (TAC. dial. 17). 19, 128. IVS IVR. Arit. (Corp. II 172) 15 Iuppiter optimus maximus ac -us Augustus ceterique omnes di immortales. LEX Salpens. (Corp. II 1963) I 30 ut is iuret per Iovem et -om Aug(ustum) et -(o)m Claudium et -om Vesp(asianum) Aug. et -om Titum Aug. et genium imp(eratoris) Caesaris Domitiani Aug. (II 1 LEX Malac. [Corp. II 1964] III 12). CORP. XI 1331 (*Lunae, a. 66*). *idem* -us Caesar Augustus: CORP. VI 882 dívo Caesari dívi Iulií f. Augusto. -us Iulius Aug.: INSCR. numm. Cohen I p. 159 n. 739 -o Iul. Aug. -i f. (n. 740). -us Iulius: *ibid.* p. 162 n. 779 -o Iulio (*Apameae*). -us Aug(ustus) Caesar): CORP. III 7061. -a Augusta: SEN. apocol. 9, 5 CORP. XIV 399. IX 1155 *al. cf.* X 7464 (*Haluntii, pars periit*) Liviae Augusti deae municipium. *eadem* -a ⟨Iul⟩ia: CORP. III 13524. -a Drusilla: CORP. XIV 3576. V 7345 INSCR. numm. Cohen I p. 235/6 n. 1. -us Claudius: SEN. apocol. 9, 5 (*verba Herculis*) 'censeo uti -us Claudius ex hac die deus sit'. 10, 4. 11, 5. PLIN. nat. 2, 99 *et saepe, etiam in titulis et nummis; v. Onom. II p. 474, 38 sqq.* -a Claudia *Neronis filia*: *cf.* TAC. ann. 15, 23 rursusque exortae adulationes censentium honorem -ae et pulvinar aedemque et sacerdotem. INSCR. numm. Cohen I p. 315. -a Poppaea *Neronis uxor* (*cf.* TAC. ann. 16, 21 deum honores Poppaeae decernuntur): TAC. ann. 16, 22 eiusdem animi est Poppaeam -am non credere, cuius in acta -i Augusti et -i Iuli non iurare. spernit religiones, abrogat leges. CORP. XI 1331 (*Lunae, a. 66*) -ae Poppaeae Augustae. INSCR. numm. Cohen I p. 315 n. 1 -a Poppaea Aug. -us Vespasianus: TAC. Agr. 9 Germ. 8 PLIN. epist. 1, 4, 5. 10, 65, 3 GAIVS inst. 1, 85 PAPIN. dig. 48, 22, 1 *al. saepe in titulis et nummis.* imp. -us Vespasianus: CORP. II 2637. -us Vespasianus Augustus: CORP. VI 938 *al.* INSCR. numm. Cohen I p. 415 n. 650. -us Augustus Vespasianus: CORP. IX 4684 *al.* INSCR. numm. Cohen I p. 369 n. 7 *al.* CORP. II 1049 (*in Baetica*) -o Caesari Aug. Vespasiano censori. -a Domitilla *Vespasiani filia*: CORP. V 2829. INSCR. numm. Cohen I p. 426 n. 2—4 *et* p. 427 n. 1—2 -a Domitilla Augusta; *cf. Stein, PW. VI 2731, 53 sqq.* -us Titus: PLIN. epist. 10, 65, 3 paneg. 35, 4 POMPON. dig. 1, 2, 2, 32 CALL. dig. 49, 14, 1, 3 VLP. dig. 29, 1, 1 pr. PAVL. dig. 50, 15, 8, 7 NOT. Tir. 39, 27 CORP. VI 945 *al.* INSCR. numm. Cohen I p. 462 *sq.* 465 *sqq.* 468 n. 1—2 -us Titus Augustus. -i Vespasianus et Titus: CORP. VI 1548. XIV 2925 *al.* -a Iulia *Titi filia, mortua a. 89*: MART. 9, 1, 7 -ae dulce Iuliae numen. CORP. IX 1153 div⟨ae⟩ Iuliae Piae ⟨A⟩u⟨g⟩. III 13524. INSCR. numm. Cohen I p. 465 n. 1. 9 (*a. 90*) -ae Iuliae Aug. -i Titi f. n. 19. Domitianus: SVET. Dom. 23, 1 occisum eum populus indifferenter, miles gravissime tulit statimque -um appellare conatus est. NOT. Tir. 39, 27ᵃ. *alibi non legi videtur.* *Domitiani et Domitiae filius, natus a. 73, mortuus paulo post a. 81; cf. Stein, PW. V 1513, 63 sqq.*: INSCR. numm. Cohen I p. 135 -us Caesar. *eundem dicere videntur*: STAT. silv. 1, 1, 74 genitorque deorum (*sc. Domitianus; cf. ibid.* 4, 3, 139 parens deorum. SIL. 3, 625 -osque dature). -us Nerva: FRONTIN. aq. 102. 118. TAC. hist. 1, 1 principatum -i Nervae et imperium Traiani. PLIN. epist. 4, 11, 4. 5, 3, 5. 7, 33, 9 -us quidem Nerva. 10, 58, 7. paneg. 7, 4. 38, 6. 89, 1 -e Nerva. 90, 6 POMPON. dig. 1, 2, 2, 32 CALL. dig. 40, 15, 4 *al.* NOT. Tir. 39, 28 CORP. VI 451. 452 *et saepe, praesertim in titulis filii, nepotis, pronepotis, abnepotum, adnepotum* (*Commodi, Severi, Caracallae, Getae*). INSCR. numm. Cohen II p. 13 *al.* -us Nerva Augustus: CORP. VIII 5323 INSCR. numm. Cohen II p. 13 n. 160. -us Augustus Nerva: CORP. III 384. -us Traianus: POMPON. dig. 48, 22, 1 *et saepe, praecipue apud* ICTOS. NOT. Tir. 39, 29. CORP. VI 967. 968 *et saepe.* INSCR. numm. Cohen II p. 88 n. 664—666. *al.* -us Traianus Augustus: CORP. IX 2456 *al.* INSCR. numm. Cohen II p. 98 n. 2 *al.* -us Traianus Parthicus: CORP. IX 1123. 1619 *et saepe.* INSCR. numm. Cohen II p. 78 n. 585 *al.* -us Traianus Dac(icus) Part(hicus): CORP. II 186. 5221. -us Traianus Parthicus Germanicus: CORP. II 4892. -a Plotina *Traiani uxor*: CORP. V 4387 *al.* INSCR. numm. Cohen II p. 99 n. 3; *v. PIR. III p. 73 n. 509.* -a Marciana *soror Traiani*: CORP. X 4744. 4745 *al.* INSCR. numm. Cohen II p. 102 n. 8—12. -a Marciana Augusta: CORP. IX 5894. III 2731 *al.* INSCR. numm. Cohen II p. 102 n. 3—13 -a Augusta Marciana. *v. PIR. III p. 466 n. 584.* -a Matidia *Marcianae filia*: CORP. XI 415. III 2731 *al.*; *v. PIR. II p. 353 n. 277.* -us Hadrianus (*cf.* SPART. Hadr. 27, 2 nec appellatus esset -us, nisi Antoninus rogasset. AVR. VICT. Caes. 14, 13): FRONTO p. 25, 18 N. CHAR. gramm. I 53, 14 *al.*, *saepe apud* ICTOS. CORP. VI 985 *al.*, *praecipue in titulis filii et nepotum.* INSCR. numm. Cohen II p. 127 n. 270—271. p. 234 n. 1509. 1510. -a Sabina *uxor Ha-*

[*Schwering †*]

driani: CORP. VI 984. V 6514 *al.; cf. PIR. III p. 430.* -a Sabina Augusta: CORP. VIII 8929. *de L. Ceionio Commodo v. supra p. 1655, 16; in titulis et nummis non legitur.* -us Pius *saepissime apud* ICTOS *et in titulis, saepe* -us Antoninus Pius *et* -us Antoninus, *minus saepe* -us Pius Antoninus *et* -us Antoninus Aug. (Pius), *raro* -us Antoninus Caesar (CORP. VIII 1779); *cf. Mommsen, Ges. Schr. II p. 164sqq.* -i Hadrianus et Antoninus: PAVL. frg. Vat. 244. MOD. dig. 27,1,6,9. -a Faustina (Augusta) *maior, Antonini Pii uxor*: CORP. VI 987. 1006. IX 1113 *al.* INSCR. numm. Cohen II p. 408 *al.* -a Pia Faustina: CORP. VI 1019; *v. P. v. Rohden, PW. I 2312, 54sqq.* -us Marcus *saepe apud* ICTOS; *legitur* dei Marci *errore librarii pro* -i Marci: VLP. frg. Vat. 195. 210. 220 CORP. VI 1028 *al.* INSCR. numm. Cohen II p. 109 n. 1056 *al.; alibi* -us Marcus Antoninus (CORP. VI 1031 INSCR. numm. Cohen III p. 19 n. 176), -us M. Antoninus Pius (INSCR. numm. Cohen III p. 10 n. 78), -us Antoninus Magnus Pius (CORP. VI 1083) *sim.; cf. P. v. Rohden, PW. I 2304, 13sqq.* -a Faustina (Augusta) *minor, Marci Aurelii uxor*: CORP. V 7617 *al.; v. P. v. Rohden, PW. I 2314, 34sqq.* -us Verus: CVRIOS. urb. reg. 1 p. 2,8 (REG. urb. p. 3, 8). CORP. VI 1377, 7. 10. 1497, 8 *al.; alibi* -us Verus Parthicus maximus (CORP. III 1450), -us Verus Augustus (CORP. III 1457 *al.*), *cf. Stein, PW. III 1854, 38sqq. traditur* -us Marcus et Lucius (Verus): VLP. dig. 32, 11, 23 MARCIAN. dig. 23, 2, 57 a. MOD. dig. 28, 6, 4; *sed* -i Marcus et Lucius (Verus): VLP. dig. 38, 16, 1, 1. 40, 5, 30, 13 frg. Vat. 168 PAVL. dig. 26, 5, 24 frg. Vat. 247 (?). -us Commodus *v. Onom. II p. 549, 59; cf. etiam* SPART. Sept. Sev. 11, 3. 4. -us Commodus Aug.: CORP. X 7342 *al. traditur* -us Marcus et Commodus: CALL. dig. 29, 5, 2 MACER dig. 48, 5, 33 pr., *sed* -i Marcus et Commodus: VLP. dig. 11, 4, 1, 2 PAVL. dig. 27, 1, 26 MARCIAN. dig. 39, 4, 16, 6. 48, 10, 7; *inc.* PAVL. coll. Mos. 4, 3, 6 (-os *coni. Mommsen*); PAPIN. dig. 31, 64 MARCIAN. dig. 30, 112 pr. *adde*: CORP. X 5064 (*periit*) evoc(atus) Aug(ustorum) divor(um) M. Antonini et Commodi. -us Pertinax: CALL. dig. 50, 6, 6, 2 -i [Helvii] (*v. Mommsen, Ges. Schr. II 165, 47*) Pertinacis. 50, 6, 6, 13 CORP. VI 1577 *al. alibi* -us (P.) Helvius Pertinax (Aug. Pius): CORP. VIII 1576. 6995 *add.* 10593 *al.; adde*: MOD. dig. 40, 5, 12, 2 -us (-i?) Antoninus (*sc. Commodus*) et Pertinax. -us Severus *saepe apud* ICTOS *et in titulis, praecipue Caracallae, Getae, Alexandri; legitur etiam* -us Pius Severus (CORP. X 334 *al.*), -us Severus Pius (CORP. V 5260 *al.*) *al. de Geta Caracallae fratre v. p. 1655, 17.* -us Antoninus (*Caracalla*): *saepe apud* ICTOS; *in titulis*: -us Magnus Antoninus (CORP. XIV 4212. IX 4853 *al.* INSCR. numm. Cohen IV p. 145 n. 32—34 -o Antonino Magno), -us Magnus Pius Antoninus *sim.* (CORP. X 3342. 6893 *al.*). -us (*an* -i?) Severus et Antoninus *saepissime apud* ICTOS. -a Iulia Augusta (*Domna*): INSCR. numm. Cohen IV p. 108 n. 24. 25. *cius soror* -a Maesa Aug.: INSCR. numm. Cohen IV p. 391 n. 2—4. -us Alexander: REG. urb. 5 p. 7, 12 CORP. VIII 627 INSCR. numm. Cohen IV p. 463 n. 597—599. -a Paulina (*uxor Maximini*): CORP. X 5054 -ae Caeciliae Paulinae Piae Aug. INSCR. numm. Cohen IV p. 523 n. 1—4. -i Gordiani I *et* II (*cf.* CAPITOL. Gord. 16, 4 Max. Balb. 4, 3. INSCR. numm. Cohen V p. 4 n. 1 θεοὺς Γορδιανοὺς σεμν(οὺς) Ἀφρ(ικανοὺς) Σεββ.). CAPITOL. Maximin. 26, 2. CORP. VIII 10330 *al. in titulis Gordiani III; cf. P. v. Rohden, PW. I 2630, 60.* -us Gordianus (III): CAPITOL. Gord. 34, 3 (*inscr. sepulchri*). COD. Iust. 6, 30, 22 pr. (*a. 531*). INST. Iust. 2, 19, 6. *in titulis aut nummis non legitur; cf. P. v. Rohden, PW. I 2628, 8sqq.* -us Decius *et* -us Herennius: CORP. VI 36760. -a Mariniana *fortasse P. Licinii Valeriani uxor*: INSCR. numm. Cohen V p. 341 n. 1—20; *cf. PIR. II p. 344 n. 212.* -us Victorinus Pius: INSCR. numm. Cohen VI p. 71 n. 23—26. 39; *cf. PIR. III p. 38 n. 302.* -us Valerianus Caesar (*filius Gallieni*): CORP. IX 5682 -o Valeriano Caes(ari). INSCR. numm. Cohen V p. 516 n. 2 *al.; alibi* -us Caesar Valerianus; *cf. PIR. II p. 275.* -us Caesar Gallienus (*Gallieni filius minor*): INSCR. numm. Cohen V p. 530 n. 1. -us Claudius: PANEG. 7 (6), 2, 2. 8 (5), 2, 5 (4, 2) VOPISC. Aurelian. 2, 1 *al.* CORP. II 6209. VIII 17880 (?). 22494 (= 10373) -us Aug. (?); *cf. Henze, PW. II 2462, 39.* INSCR. numm. Cohen VI p. 130*sq.* 135 n. 53*sqq.* -o Claudio Gothico. -us Aurelianus: VOPISC. Aurelian. tit. 1, 5. 3, 1. 37, 2. 42, 4 CORP. III 9758 *al.; v. Groag, PW. V 1404, 14sqq.* -us Probus: PANEG. 5 (8), 18, 3. -us imperator Probus: COD. Greg. 13, 2, 2. *alibi non legitur.* -us Carus: NEMES. cyn. 64 -i ... Cari (*cf.* 71 *Carine paene prior genitore deo*). INSCR. numm. Cohen VI p. 352 n. 14 -o Caro Pio (n. 18). n. 15 -o Caro (n. 20). n. 16 -o Caro Aug. (n. 21). *al.* -us Numerianus: INSCR. numm. Cohen VI p. 369 n. 10—12; *cf. Henze, PW. II 2514, 16.* -us Nigrinianus: CORP. VI 31380 INSCR. numm. Cohen VI p. 404 n. 1—4; *cf. PIR. II p. 407 n. 75.* -us Diocletianus: COD. Theod. 8, 4, 11 COD. Iust. 12, 57, 3. *alibi non legitur.* -us Maximianus: CORP. X 5805. XII 5696, 1 INSCR. numm. Cohen VI p. 495. 533. 545. -i Diocletianus et Maximianus: COD. Greg. 13, 2, 3. 13, 3, 1. -us Maximianus iunior: INSCR. numm. Cohen VII p. 102. *idem* -us Galerius Maximianus: CORP. VIII 2385b. -us Augustus: CORP. VIII 10375 (*verba postea addita*). -us Iovius Maximianus: CORP. III 5325. -us Constantius: PANEG. 6 (7), 3, 3 *al. et saepe in titulis; legitur etiam* -us Constantius Augustus, -us Augustus, -us Constantius Pius *sim.; v. Onom. II p. 577, 54.* -i Diocletianus et Constantius: COD. Herm. 6, 1. -us Romulus *Maxenti filius*: CORP. VI 1138 INSCR. numm. Cohen VII p. 182 n. 1—12. -us Constantinus: *v. Onom. II p. 574, 20. 68. 74. nota*: CORP. VI 1151 (*periit, a. 337—341*) -o ac venerabili principi Constantino patri principum. -us Constantius (*II*): *v. Onom. II p. 577, 71.* -us Constans: *v. Onom. II p. 569, 45.* -us Iulianus: AMM. 26, 10, 8 COD. Theod. 5, 15, 17. 8, 4, 9. 10, 4, 2 (*a. 365*). 14, 6, 5 (*a. 419*). -us Theodosius Aug. (I): CORP. VI 1730. 1731. -us Iovianus: COD. Theod. 1, 6, 2. 3. 1, 16, 9. 1, 28, 2 *et saepe.* COD. Iust. 1, 4, 1. 1, 40, 5 *al.* -us Valentinianus: AVELL. p. 39, 5 venerabilis memoriae -us V. MARCELL. chron. II p. 61, 382, 1 COD. Theod. 10, 3, 3 (*a. 380*). -us Gratianus: VEG. mil. 1, 20 COD. Theod. 8, 4, 17 (*a. 389*). *nota*: SYMM. rel. 40, 1 apud -um atque inclytum Gratianum. -us Honorius: NOVELL. Valent. 31, 1 pr. COD. Theod. 3, 1, 10. Marcianus: *v. p. 1655, 73.* -us Maiorianus: NOVELL. Sev. 1 pr. -us Anastasius (*imp. Byzant. 491—518*): MARCELL. chron. II p. 103, 532, 14. -us Iustinus (I): INST. Iust. 2, 7, 3. *adde de episcopo Romano*: ANTH. 723 a 16 (*inter a. 451—553*) effulsit -us papa simul Iulius. *nota de Sophia, Iustini II. uxore viva*: CORIPP. Iust. 3, 147 -a Augusta favens.

dīvum, -ī *subst. neutr.* [*a* dīvus] *i. fere quod* caelum; *cf. etiam* dīum *p. 1642, 57. de adiectivo usu*: CAPER gramm. VII 105, 19 sub -o (*M*, diu *B*, *C corr.*, dio *B corr.*, *C*) legimus (*Verg. georg. 3, 435*), audimus vero de eo, quod subiungebant veteres et dicebant 'sub -o caelo'. *cf.* ANON. med. ed. Piechotta 75 *medicamentum* subdibum caelum ponito. VARRO ling. 5, 66 olim Diovis et Di⟨e⟩spiter dictus, id est dies pater, a quo dei dicti, qui inde et dius (dies *codd.*) et -um, unde sub -o, dius Fidius. itaque inde eius perforatum tectum, ut ea videatur -um, id est caelum. SERV. Aen. 2, 512 'nudoque sub axe' hoc est sub -o, quod impluvium dicitur. [*loc. corrupt.*: AFRAN. com. 105 (NON. p. 207, 37) *cf. p. 1642, 74.*] **sub dīvō** *cf.* sub dio *p. 1642, 65* (GLOSS. ἐν ὑπαίθρῳ [*cf.* II 190, 15 subdivum ὕπαιθρον. 463, 11 ὕπαιθρος subdivus]. in rore. sub patenti caelo. sub caelo puro. sub aeris axe. sub auras, sub caelo): VARRO ling. 5, 161 in hoc (*cavo aedium*) locus si nullus relictus erat, sub -o qui esset, dicebatur testudo. CIC. Verr. 2, 51 NEP. Paus. 5, 2 Eum. 5, 7 (subsidio *A P*; *cf.* COLVM. 6, 6, 2 *p. 1642, 67*). VERG. georg. 3, 435 (dio *P*). HOR. carm. 2, 3, 23 (dio *v. l.*). 3, 2, 5. VITR. 1, 2, 5 aedificia sub -o hypaethraque *constituere.* 3, 2, 8 medium ... sub -o est sine tecto. ACT. Arv. a. 21 (Corp. VI 32340, 11) sub div⟨o contra orient⟩em. SEN. contr. 3 praef. 13. CELS. 1, 2, 6 ambulatio ... melior ... est sub -o quam in porticu. 1, 3, 37. 1, 10, 1 (*J*, diu *F V*) COLVM. 1, 8, 9. 6, 3, 1. 6, 4, 1 (dio *S*). 11, 3, 51 SVET. Iul. 72 Aug. 82, 1. AMPEL. 8, 16 (AVG. civ. 21, 6). GELL. 10, 15, 16 sine apice sub -o esse. SOL. 20, 15 (dio *M*). CET. FAV. 19 p. 302, 15 ITIN. Anton. Plac. rec. A 11 VIR. ill. 68, 3 PALLAD. 1, 35, 7. 3, 25, 9. 4, 10, 7. 9. 4, 11, 8. 5, 5. 6, 8, 2. 6, 14. 17. 7, 8 PELAGON. 270 VEG. mil. 1, 3. mulom. 1, 14, 6 sub -o et libero aere. 2, 120, 3 *v. infra l. 60.* CHIRON 181. 558. 765 CLAVD. 21, 124 THEOD. PRISC. eup. faen. 7. 38 (*sed* 1, 94 sub sole). EVSTATH. Bas. hex. 6, 10 p. 933[b]. *nota*: GARG. MART. cur. boum 2 sub -o (dio *L*) caeli. **sub divo columine** (*cf. p. 1642, 71*): ACT. Arv. a. 91 (Corp. VI 2068 I 29) sub -o columine contra orientem. a. 183 (Corp. VI 2099 I 11) contra orientem ⟨sub⟩ -o columine. *cf.* a. 186 (Corp. VI 2100 a 5) contra orientem s⟨ub divo columine⟩. **sub -o culmine**: ACT. Arv. a. 90 (Corp. VI 2067, 30) sub -o culmine contra orientem. *item* a. 105 (Corp. VI 2075 a 15). a. 118 (Corp. VI 2078 a 13). a. 120 (Corp. VI 2080 a 14). a. 122 (Corp. VI 2081, 2). *cf. Leo, Archiv 10 (1898) 273sqq.* **sub dīvum**: HOR. carm. 1, 18, 13 nec variis obsita frondibus (*orgia*) sub -um rapiam. CHIRON 413 sub -um ponito (*sed* VEG. mulom. 2, 120, 3 ponito sub -o). ANON. med. ed. Piechotta 90 sub dibum facito. *cf. supra l. 26.*

dīvus, -a, -um *adi. i. q.* divinus, *ortum ex usu verborum* divus *et* diva *appositione cum imperatorum nominibus coniunctis* (*fort. adiectivum sentiendum est supra l. 4*); *cf. quae scripsi Ind. Forsch. 34 (1914) p. 1sqq. legitur inde ab saeculo IV vel III.* GLOSS. θεῖος. [NAEV. carm. frg. 30 (NON. p. 197, 16) res -as (dinas *Leo*) edicit.] fulgur divum *v. p. 1642, 37.* CORP. VIII 8870 (= CARM. epigr. 501, 8; *fortasse saec. III*) decreta ... Parcarum -a. OPT. PORF. carm. 10, 30 *Claudius* dat clarum e numine -o imperium. 18 (VIII) p. 56 pietas iuvat armaque -a. PRVD. cath. 12, 90 regnum quod ambit omnia -a et marina et terrea. psych. 76 omnis iam -a caro est quae concipit *Christum.* 812 *Hierusalem* suscepit iam -a deum. ALC. AVIT. carm. 5, 64 -ae (divinae *L*) vocis Anubem. *adde*: CORIPP. Iust. 4, 176 -a (*i. e. divorum Augustorum*) propago. ANTH. 723 a 21 non tacet hoc -o fulgens Ephesena tropheo (*i. e. auctoritate imperatoris*). CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 977[B] in -a civitate (ἐν Θεουπόλει). *fortasse* GLOSS. V 191, 5 -is auspiciis (divisa ospiciis *codd.*) ⟨a⟩ dis, qui auspiciis favent, id est initiis. *nota formulam* -ae memoriae *de imperatoribus mortuis. anteponitur nomini*: COD. Theod. 5, 13, 3 Iuliani. 6, 27, 7 -ae m. pater noster (*Theodosius I*). 11, 20, 1 (*a. 368*) Constantio. 14, 4, 6 (*a. 389*) Gratiani. 14, 17, 12 (*a. 393*) Constantini vel Constantii. 15, 5, 66 Constantini. NOVELL. Theod. 5, 1, 1 Constantini. NOVELL. Mart. 4, 1, 3. 5, 1 pr. Valentiniani et Valentis et Gratiani. COD. Iust. 10, 32, 61 pr. (*a. 457—465*) Iuliani. 10, 32, 61, 1 Zenonis. 11, 54, 1, 2 Marciano. 12, 19, 11

[*Schwering †*]

Theodosii et Valentiniani principum. NOVELL. Iust. 22, 14 -ae memoriae dicimus Constantinum (τὸν τῆς θείας . . . λήξεως). 62, 2, 5 Zenonis. LEX Visig. 2, 1, 5 domni et genitoris mei Chindasvindi regis. 12, 2, 15. 17. 12, 3, 12. GREG. M. epist. 1, 16^a p. 18, 9 Iustiniani principis (p. 20, 26). *ibid.* p. 19, 34 Marcianus imperator. *ibid.* p. 19, 30 Theodosio iuniore. *postponitur nomini*: COD. Iust. 4, 35, 23 pr. Anastasio -ae memoriae principi. 5, 14, 10 (*a. 529*) lege Leonis -ae memoriae. 6, 20, 19, 2 (*a. 528*) Arcadii et Honorii. 8, 10, 13 Zenonis (7, 37, 3 pr. INST. Iust. 2, 6, 14. 4, 6, 33 l. 34). NOVELL. Iust. 22, 27 Leo. 22, 46, 2 Leonis (τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως). 89, 12 pr. Valenti . . . et Valentiniano et Gratiano. 105, 2, 1 Marciani. 107 praef. a Constantino. *Schwering (†).*

2. dīvus fratruelis GLOSS. II 577, 16 ('θεῖος *est* avunculus *vel* patruus' *Götz*).

diynu *collyrium quoddam*: CORP. XIII 10021, 76 (*signac. ocul.*) D. Galli Sesti -u ad asp(ritudines). *videtur esse* δι' οἴνου, *item* CORP. XIII 10021, 41 Tib. Cl(audi) Di(. . .) crocodes dihynu.

dmois *i.* δμωΐς *inter exempla vocabulorum, in quibus ante* m *inveniuntur* c d g t: PRISC. gramm. II 42, 21. *cf.* TER. MAVR. 889 δμῶας et Τμῶλον . . . graeca nomina. *D.*

*1. **dō**, dedī, datum, dare. [(reddo *ex* re-dĭdo) *cf. c. uestin.* didet 'dat', *paelign.* dida *umbr.* dirsa dersa 'det', *osc.* didest 'dabit', deded 'dedit', *gall.* δεδε 'dedit', *gr.* δίδωμι ἔδομεν δοτός, *ind.* dádāti 'dat', *aor.* ádāt *perf. med.* dadé, *lituan.* dūmi dūdu *armen.* tam 'do', *alban.* δαšε 'dedi', *cf.* 2. cedo, douum, dos. — duim *cf. c. gr.* δοίην, *cypr.* δοϝέναι, δυϝάνοι (*opt. praes.*) *et c. umbr.* purdouitu 'porricito', purditom 'porrectum', *ind.* dāvánē 'ad dandum', *lituan.* dovana 'donum'. *in compositione hoc verbum non facile distinguitur ab altero, quod cf. est c. gr.* τιθέναι, *de quo v. s. vv.* facio, abdo. *Th.*]

de prosodia: PRISC. gramm. II 471, 13 *sqq. verbum* 'do' 'a' paenultimam in praesenti et in praeterito imperfecto et futuro et infinito et participio praeteriti corripit (*de part. praet. etiam* 519, 17. 534, 4 *al.*). MART. CAP. 3, 314. *syllaba* da- *producitur*: SACERD. gramm. VI 530, 1 dāte (*versus a grammatico fictus*). CARM. c. pag. 41 dāret. CYPR. GALL. gen. 224 dāturus. 934. 1373. 1402 dātum. exod. 1167 dābitur. iud. 116 (*at* gen. 1433 dăta. num. 533 dătam. *passim*). PAVL. PELL. 449 dāre. CARM. de aegr. Perd. 107 dāturus. CORIPP. Ioh. 2, 333 dāmus (dēmus *corr. Mazz.*; dămus *legitur* Ioh. 4, 19 Iust. 3, 353. 393). *apud* COMM. *hae formae saepe sub ictu versus positae sunt, ex. gr.* instr. 1, 13, 2 dāte. 1, 30, 12 *al.* (*at* apol. 136 dătur *al.*). *cf. etiam formam apicatam* CORP. X 3903, 16 dáta. dēdit *v. Onom. vol. III p. 117, 68 (et 69?)*. *cf.* COMM. instr. 2, 12, 1. *formae monosyllabae longae sunt, nisi quod de formis* dat *et* det *haec monenda sunt: an* PLAVT. *formam* dat *productam adhibuerit, certo diiudicari nequit; longam eam putat Lindsay, Archiv 11 (1900) 127 sq., qui neglexit* Rud. 900 (dat *codd.*), *correptam propter* PLAVT. Cas. 44 (*in prologo*) *et* Trin. 847 *Sommer, Lat. Laut- u. Formenl.*^{2} *p. 539. Krit. Erläut. p. 154; sed de* Trin. 847 *parum constat. de* a *brevi constat* LVCR. 2, 262 VERG. *passim. forma* det *producitur* (*ante dipodiam vel pedem sesquialterum, quo versus clauditur*): PLAVT. Persa 68. 327. *corripitur inde a* LVCR. 2, 489 HOR. epist. 1, 18, 112 *passim. in ceteris coniunctivi praes. formis syllaba* de- *non corripitur nisi* DRAC. laud. dei 1, 361 dĕmus. 3, 751 dĕtur (Romul. 8, 314. 9, 81. 226 ANTH. 326, 6). *terminationes longae propter iambicarum syllabarum correptionem metricam apud scaenicos passim corripiuntur, ex. gr.*: dĕdĭ: PLAVT. Bacch. 1081 Capt. 364. dabŏ: PLAVT. Bacch. 103 TER. Hec. 697. *cf.* dedĭsti: PLAVT. Bacch. 687 Curc. 345 Men. 508 (?). 689; *post scaenicos corripiuntur*: dabŏ: CATVLL. 13, 11 OV. epist. 16, 260 SIL. 15, 118 STAT. silv. 2, 7, 81 Ach. 1, 92 MART. AVSON. datŏ: AVIEN. orb. terr. 1046. dabăs: HIL. gen. 2. *de formis* dederīs, dederītis *v. Neue-Wagener III*^{3} *p. 428 sqq. adde*: IVVENC. 1, 664 dederītis.

de formis (EVTYCH. gramm. V 474, 12 'do' verbum in simplicitate praeter regulam declinatum . . . primitivum enim existens tertiae debuit esse coniugationis *eqs.*): *de formis stirpis praesentis*: *act.*: [*? ind. praes.* didet CORP. I^2 394 *v. adn. Bücheleri, qui confert* deda CORP. I^2 379 *v. p. 1015, 6.*] danunt (PAVL. FEST. p. 68 NON. p. 97, 13. GLOSS. V 640, 27 danunt dant. 566, 48 dederunt. *cf.* II 48, 28 dianunt [danunt ac] διδῶσιν): NAEV. carm. frg. 42 PLAVT. (dant 14ies) Capt. 819. Curc. 126 (dant *codd.*). Merc. 226 (*corr. Pylad. cf.* Rud. 594). Most. 129. 561 Persa 256. 852 Poen. 1253 Pseud. 767. 770 (Rud. 1229 *pars codd.*). Truc. (181 *vs. corrupt.*) 245 (*A aliter*) CAECIL. com. 176 (*ibid.* dant). PACVV. trag. 207 TIT. Vertul. carm. epigr. 4 (Corp. I^2 1531 *ca. a. 150 a. Chr.*), *non apud* TER. (*de collocatione, quae apud scaenicos fere est in exitu versus aut ante diaeresin septenarii iambici, cf. Jacobsohn, Quaest. Plaut. p. 14; rectius Jachmann, Glotta 7 [1916] 51 sq.*). dan(unt): CORP. I^2 1618. dant *inde ab* ENN. scaen. 378 ann. 78. 94 *et* PLAVT. (*v. l. 68*) *passim.* GLOSS. duunt, dunt: dant tribuunt. *inf.*: GLOSS. duere: dare vincere. dari (*i.* dare[?]): TAB. cens. Varro ling. 6, 86. *coni. praes.* (*sed cf. R. Schoell, leg. XII tab. rell. p. 83; Sommer, Lat. Laut- u. Formenl.*^{2} *p. 539 sq. 581; Krit. Erl. p. 155 sq.; formae duis sim. apud scaenicos plerumque extant in exitu iambico*) duim: PLAVT. Aul. 672 (dinm *P*; dem 30ies). ducm dem GLOSS. duis (PAVL. FEST. p. 66. GLOSS. duis duas res significat: nam et pro δίς ponebatur et pro dederis. DIFF. Suet. p. 309, 25 duis aeque aliud significat quod est des [*coni.* Βασῆς, Ἀθηνᾶ 9 (1897) 47; quod est de situ *codd.*]): PLAVT. Capt. 331. 947. Men. 267 (*Beroald.*, dus *P*). Rud. 1368 Vid. 51. 52. 85 CATO agr. 141, 3 PACVV. trag. 219. LIV. 10, 19, 17 (*precatio Appi*). duas: PLAVT. Aul. 238. *cf.* Merc. 401 (duas *C*, tuas *B*, des *D*; *aliter A*). des (GLOSS. δώοις [δώης?]): *inde ab* ENN. ann. 360 sat. 2 PLAVTO (38ies) TER. (7ies) PACVV. trag. 208. duit (GLOSS. δοίη, dct V 17, 18 dividit *fortasse* dederit): LEX reg. ed. Bruns A II 12 (Paul. Fest. p. 221) LEX XII tab. 4, 2 venum duit (Gaius inst. 1, 132 Vlp. reg. 10, 1 [du(it?) *cod. Gai*, dauit *cod. Vlp.*, duuit *R. Schoell post alios, cf. leg. XII tab. rell. p. 83 sq.*) LEX Cincia (frg. Vat. 307) CARM. Liv. 22, 10, 2 PLAVT. Asin. 460 Aul. 62 TER. Phorm. 713. APVL. apol. 64 [*de* NOT. Tir. 94, 29 (*v. p. 1020, 78*) *cf. Heraeus, Archiv 12 (1902) 39 adn.* COMM. instr. 1, 14, 7 *coni. Dombart.* dicet diat *al. codd.*] duet det: GLOSS. det *inde a* PLAVTO (41ies) TER. (9ies). duerit dederit: GLOSS. duint (PHOC. gramm. V 436, 8 *inter defectiva in modis.* GLOSS. duint. δοῖεν. δῶσ[ωσ]ιν. dent tribuant): PLAVT. Amph. 72 Most. 655 Pseud. 936 (diunt *P*) Trin. 436 TER. Andr. 666 Phorm. 519. 976. 1005 CIC. Catil. 1, 22 (*C*, dnent, dent, donent *cett.*). Phil. 10, 13 (dicit *V*^{1}, dent *cett., corr. Halm*). TAC. ann. 4, 38 AVR. Fronto p. 67, 22 N. GLOSS. duent dent vel imbuant. dent, tribuant. dent: PLAVT. (18ies) TER. Andr. 8. dan (*i.* dasne, *quod legitur* STAT. Ach. 1, 901): PLAVT. Asin. 671 (dant *P*). Truc. 373 (da *A*, dant *P*). 940. datin (*i.* datisne): PLAVT. Curc. 311 Truc. 631. *imp.*: GLOSS. damde (*vel* dande *codd.* danite *Loewe, Landgraf*): date. *imp. fut.*: datod: LEX luci Spolet. (Corp. I^2 366) 2 (*bis*). *part. praes.* dans *inde a* TER. Ad. 473 CORP. I^2 1592 d(ante). *nusquam frequentatur* (*pro substantivo v. p. 1663, 65 sqq.*). *abl.* dante (*l. 26. p. 1661, 8*): AETNA 632 HOR. epist. 1, 17, 22 OV. epist. 15, 166 LIV. 22, 6, 11. *acc. plur.* dantīs: PROP. 4, 5, 47 (*Corp. IV 1894*; -es *cod.*). dantia: ITALA cod. e g *et* VVLG. I Cor. 14, 7. damdum: LEX Iul. munic. (Corp. I^2 593) 17. 49. *fut.*: dabet: CORP. III 12473. VI 36364 CARM. epigr. 1549, 19. davet: CORP. X 3037, 9. davit: TRACT. in Luc. 1, 32 CORP. V 6244. 8739. VI 35283. XIV 307. 667 INSCR. Dessau 2796 (*Concordia, saec. V*). INSCR. Bulletino di archeol. e storia Dalmata 1907 p. 9 INSCR. Revue archéol. 19 (1912) p. 465, 44 (*Salonae, christ.*). GLOSS. IV 48, 1. 502, 15. *cf.* venundavit (*v. Georges, Wortf. s. v.*). dabin (dabisne PLAVT. Pseud. 117): PLAVT. Bacch. 883 Pseud. 536. 1078. *cf.* CATVLL. 116, 8 tu dabi supplicinm. *pass.*: DIOM. gramm. I 379, 25 daris datur, raro dor reperimus. *sim.* MACR. gramm. V 629, 17. 654, 23 PRISC. gramm. II 371, 20. *formae primae et alterius pers. passivi stirpis praesentis omnino raro inveniuntur, nempe his locis*: CATVLL. 64, 152 dabor (STAT. Theb. 1, 178). BELL. Hisp. 17, 2 demur (dedimur *codd.*). STAT. silv. 3, 4, 45 daberis. PLIN. epist. 3, 4, 3 darer. VVLG. Ezech. 21, 29 dareris. *nota*: GLOSS. dor δίδομαι. dasi dari: PAVL. FEST. p. 68 (*cf. Sommer, Lat. Laut- u. Formenl.*^{2} *p. 591 adn. 1*). darier: LEX reg. Fest. p. 189. darei: PLAVT. Merc. 777 *et* 778 *A* (Rud. 1292 *P* dare *Leo*). LEX repetnnd. (Corp. I^2 583) 9. 69 LEX Corn. de XX quaest. (Corp. I^2 587) 2, 34 LEX Rubr. (Corp. I^2 592) 2, 28 *al.* darI: INSCR. Notiz. degli scavi IX 1912 p. 156 vs. 37. dari: *inde a* NAEV. com. 23. [*?* duitor: LEX XII tab. (Plin. nat. 21, 7) *coni. Gronov.* duitur (*probat Mommsen, cf. etiam Sommer, Lat. Laut- u. Formenl.*^{2} *p. 540*) *vel* arguitur *libri.* arduuiutur *R. Schöll.*]. *de perf. act.* (*tritissima apud* GRAMM., *ex. gr.* CHAR. gramm. I 243, 14 DIOM. gramm. I 366, 8 *al.*): didit: CORP. I^2 610. dedet: ELOG. Scip. (Corp. I^2 9) 6 CORP. I^2 31. 48. 49. 365 (*Faleriis*). 388 (*in finibus Marsorum*). VI 30858. VIII 23965. dede: CORP. I^2 47 (*in agro Tiburtino*). 377 (*cipp. Pisaur.*). 380 (*item*). 477. 2438 (*Minturnis*). dedeit (*cf.* dedei PLAVT. Men. 535 *A*): TAB. triumph. Barberin. IV (Corp. I^2 p. 77) a. 726 (*aliis locis semper* dedit). dedit: CORP. I^2 41. 42 *et inde passim.* dederi (*i.* dedere): CORP. I^2 37. dedro(nt): CORP. I^2 379. dedero(nt): INSCR. Notiz. degli scavi IX (1912) p. 21, 37 (*Romae*). ⟨d⟩edero(nt): CORP. I^2 61. dederont (*cf.* QVINT. inst. 1, 4, 16): CORP. I^2 383. dedron(t): CORP. I^2 30. dedro(n)t: CORP. I^2 378 (*cipp. Pisaur.*). dederunt *inde ab* INSCR. coc. Falisc. (Corp. I^2 364 a). daeder(nnt): CORP. VI 20278, 3. XIV 25. dedise: S. C. de Bacch. (Corp. I^2 581) 14. GLOSS. duit: dedit tribuit (*cf. l. 6 et p. 1659, 84*). [*?* davit consecravit GLOSS. IV 48, 1 (-bit consecravit *var. lect.*). *cf. Sommer, Lat. Laut- u. Formenl.*^{2} *p. 570.*] *formae stirpis part.* dat-: *inf. fut. pass.* (*cuius loco inf. praes. pass. extat* COMM. instr. 2, 30, 17): datum iri: PLAVT. Cas. 699 (*cf.* Poen. 512). TER. Hec. 40 *al.* datuiri: POMPON. dig. 33, 5, 8 pr. VLP. dig. 45, 1, 38, 21 LACT. inst. 4, 17, 3.

notatur per d *in iuncturis tritissimis*: d(ata) d(ecreto) d(ecurionum). d(edit) d(edicavit). d(onum) *sive* d(ono) d(at) l(ibens) m(erito). d(e) s(uo) d(at). a(gris) d(andis). f(rumenti) d(andi). d(are) d(amnas) e(sto). d(are) d(ebebit). l(ocus) d(atus). d(atum).

de significationibus: SEN. benef. 5, 10, 1 quemadmodum vendere, sic dare aliquid a se dimittere est et id quod tenueris habendum alteri tradere. DON. Ter. Andr. 199 *v. p. 266, 5 sqq.* SCHOL. CIC. Gron. B p. 328, 18 St. datur, quod petitur; offertur, quod ultro praestatur. NON. p. 278. 279. GLOSS. do δίδωμι, διδῶ. dat tribuit, persolvit. dare δοῦναι (*cf.* PAVL. FEST. p 69). -isti ἔδωκες (*sic*). GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357^a δόμ (*i.* δω?) δίδωμι. δάρι δίδοσθαι. δάβις δώσεις. ἰν δάνδε (*i.* in dando) ἐν δόσει. *dantur et res, quae praebenti reddantur, quaeque accipientium fiant* (*sic* GAIVS inst. 3, 90. 4, 5 VLP. dig. 23, 3, 9, 3. 45, 1, 75, 10 dominium omnimodo effi-

[Rubenbauer]

ciatur stipulatoris. 46, 3, 14, 8 PAVL. dig. 50, 17, 167 pr. *cf.* LABEO dig. 32, 29, 3 -erat ut habere non possis. IVLIAN. dig. 39, 5, 1 *de modis donationum*). *interdum formis stirpis praesentis dicitur de ipsa voluntate praebentis, ita ut significet fere i. q. offerre (v. p. 1667, 50. 1677, 7. cf. p. 1678, 75)*: PLAVT. Cist. 217 quod dat, non dat; deludit. TER. Andr. 545 quam -bam *filiam*. VERG. Aen. 12, 394. HOR. sat. 2, 3, 259 (*syn.* porrigis). Ov. epist. 16, 117 LIV. 31, 19, 4 SEN. contr. 1, 7, 3. SEN. epist. 98, 13 latum clavum divo Iulio dante non recepit. CVRT. 4, 11, 20. LVCAN. 9, 1024 (SCHOL. *ad l.* quae tu largiri velles). SIL. 1, 455 MART. 6, 66, 9. 10, 75, 6 *al.* *de permutatione possidentis transfertur ad permutationem loci et status rerum hominumque, ut accedat ad notionem ponendi, reddendi, faciendi adiuvantibus compositis a radice* dhē *ductis* (*cf. p* 1659, 28 *sq.*). *locos huius significationis congessit Thielmann, Das Verbum* dare *im Lateinischen als Repräsentant der indoeuropäischen Wurzel* dha. *Leipzig 1882 (at cf. F. Haussen, Phil. Rundschau 2 [1882] p. 1204 sqq.).*

legitur inde ab INSCR. *antiquissimis (v. p. 1662, 34. 1670, 3) per totam latinitatem.* [*it.* dare. *prov., hisp.* dar. *M.-L.*] [*dubia vel corrupta*: ENN. scaen. 424 an aliquid quod do nil (*Vahlen*; dono illi *libri*) morares? accipe. NAEV. com. 79 PLAVT. Capt. 426 Cist. 461. 523 Men. 461 Mil. 1409 Pseud. 1127 *al.* TER. Hec. 406 (bona *codd.*, data *Donat.*). Eun. 9 ACC. trag. 644 POMPON. Atell. 28. 105 *al.*]

materiam hoc modo digessi:

CAPVT PRIMVM:

dare **ALIQVID** *p. 1662, 30.*

I *de ipsa actione praebendi, donandi*:

A *res corporeas*: 1 *hominibus*: a *generatim*: *notabiliora (per litteras digesta): p. 1662, 34.* *pronom. et adi. quantitatis: p. 1663, 24.* *absolute: p. 1663, 48.*
b *speciatim*: α *pecuniam, opes sim.: p. 1663, 76.* *in formulis: p. 1664, 33.* poenas dare *sim.: p. 1665, 7.*
β *litteras, tabellam, scripta sim.: p. 1665, 56.* γ *cibos, medicamenta sim.: p. 1666, 56.* δ *locum, spatium sim.: p. 1667, 33.* *imprimis agros, fundum alicui assignare: p. 1667, 64.* ε *partes corporis: p. 1668, 14.* osculum: *p. 1669, 21.* ζ *signum sim.: p. 1669, 31.*
2 *deis, manibus i. q. sacrificare: p. 1669, 37.*
3 *alicui rei: p. 1670, 27.*
4 *c. praep. et adv.: p. 1670, 76.* dare *i. q. locare, mittere, iacere sim.: p. 1672, 7.*

B *res incorporeas*: 1 *bona, commoda: p. 1672, 29.* *i. q. morem gerere, indulgere alicui: p. 1673, 22.*
2 *mala, incommoda: p. 1674, 7.*
3 *nomen, cognomen: p. 1674, 54.*
4 *verba: p. 1675, 11.*
5 *fidem, iusiurandum, documenta, testimonia: p. 1675, 41.*
6 *negotium, munus: p. 1675, 78.*
7 *de iis rebus, quae publice tribui solent*: a *imperium, potestatem, ius sim.: p. 1676, 28.* b *magistratus sim.: p. 1676, 75.* c *pacem, foedus sim.: p. 1677, 5.* d *veniam, impunitatem (in rebus publicis et privatis): p. 1677, 28.* e *ludos sim.: p. 1677, 65.* f *technice praesertim in actibus iuris: p. 1677, 83.*

II *de voluntate vel mente praebentis*:

A *de voluntate*:
1 *generatim (c. pron. passive i. q. licet): p. 1678, 58.*
2 *speciatim*: a *occasionem, copiam: p. 1679, 33.* b *spatium, locum, viam sim.: p. 1679, 67.* c *tempus sim.: p. 1680, 29.* d *laborem, operam in aliquid: p. 1680, 59.*

B *de mente*: 1 *i. q. ascribere alicui (alicui rei) aliquid: p. 1682, 7.* 2 *i. q. confiteri aliquid esse: p. 1682, 77.*

III *accedit ad sensum procreandi, efficiendi*:

A *praevalente significatione donandi*:
1 *fructus terrae, animalium sim.: p. 1683, 6.*
2 *varia naturalia: p. 1683, 51.*
3 *vitam, tempus ad vivendum: p. 1684, 12.*
4 *habitum, qualitates, facultates mentium vel corporum: p. 1684, 82.*

B *praevalente significatione formandi*:
1 *de iis quae homines faciunt, formant: p. 1685, 59.*
2 dare *c. subst. in locutionibus periphrasticis, quibus eadem fere vi verbum q. e.* facere *usurpatur: p. 1686, 33.*
3 *c. dupl. acc. i. q. reddere, facere: p. 1686, 77.*
4 dare *sonitum, sim.: p. 1687, 19.*
5 dare *i. q. prodere, indicare viam, rationem, consilium sim.: p. 1688, 8.*

structurae: 1 *seq. inf. et acc. c. inf.: p. 1688, 59.* 2 *seq. enuntiatum c.* ut *vel nudus coniunctivus vel enuntiatum relat.: p. 1690, 57.* 3 dare *c. dupl. acc.: p. 1691, 33.* 4 *c. dat. fin.: p. 1691, 56.* 5 *c. praep. vel iuncturis praep.: p. 1692, 11.* 6 *c. abl. pretii: p. 1692, 53.* 7 *c. gen. pretii vel epexeg.: p. 1692, 60.* 8 *c. gerund.: p. 1692, 68.* 9 *reflexive: p. 1693, 29.*

CAPVT ALTERVM:

dare **ALIQVEM**: *p. 1693, 31.*

I *non reflexive*:

A *i. q. aliquem alicui permittere, concedere*:
1 *in rebus privatis: p. 1693, 34.* 2 *in rebus publicis: p. 1694, 1.* 3 *in iuris actibus: p. 1694, 56.*

B *tradere, prodere aliquem*:
1 *alicui: p. 1695, 4.* 2 *alicui rei: p. 1695, 26.* 3 *c. praep. et adv.: p. 1695, 63.*

C liberos dare *i. procreare*:
1 *de parentibus: p. 1696, 38.* 2 *de tellure, regionibus: p. 1696, 58.* 3 *de deis, fato sim.: p. 1696, 67.*

D *latiore sensu i. q. obicere, offerre*:
1 *generatim: p. 1696, 79.* 2 *speciatim in oratione sim.: p. 1697, 5.* 3 *i. q. attribuere, ascribere aliquem alicui: p. 1697, 22.*

E *accedit ad notionem faciendi: p. 1697, 27.*

II *reflexive (et de animantibus et de rebus)*: A *i. q. se tradere*: 1 *alicui: p. 1697, 67.* 2 *alicui rei: p. 1698, 9.* 3 in (ad) *aliquid: p. 1698, 23.* 4 *c. adv.: p. 1698, 52.* 5 *c. dupl. acc.: p. 1698, 59.*
B *se dedere alicui rei, incumbere ad aliquid: p. 1698, 67.*
C *se gerere, praebere aliquo modo: p. 1699, 32.*

structurae: p. 1699, 54.

coniuncta, synonyma, syntactica, opposita, derivata.

CAPVT PRIMVM.

dare ALIQVID:

I *de actione dandi: i. q.* **praebere**, *tradere, ministrare, donare, porrigere alicui aliquid*:

A *res corporeas*: 1 *hominibus*: a *generatim*: CORP. I² 561 (*suppl. obi. sc. cistam*) Dindia Macolnia fileai -dit. LEX XII tab. (Gell. 20, 1, 25) qui in ius vocabit, iumentum dato. PLAVT. Asin. 201 mercem (Merc. 96). Capt. 1004 pueris aut monerulae aut anites aut coturnices dantur: itidem mihi... upupa... datast. Cas. 121 amphora. 378 *sortem*. Cist. 542 dolium vini. 770 cistellam. Curc. 311 sellam. Merc. 524 ovem. 527. Mil. 771 anulum (913. 931. 960. 988 *cf.* Curc. 637 TER. Hec. 3. 812 *al.* CIC. Verr. 4, 187 *al.* *cf. etiam p. 1663, 74*). Most. 261 cedo purpurissum. :: non do. 386 matulam. Poen. 668 bonam praedam (LIV. 2, 60, 2 *al.* *cf.* ACC. trag. 447 exuvias). CATO agr. 144, 2 scalae... uti datae erunt, ita reddito. TITIN. com. 22 da pensam lanam (*cf.* Ov. epist. 3, 75 data pensa trahemus. met. 13, 511 *al.*). CIC. Att. 2, 13, 2 fasciculum. CATVLL. 61, 131 *sqq.* da nuces pueris... concubine. VERG. ecl. 6, 69 calamos. Aen. 9, 264 cratera antiquum, quem dat (*i. dono dedit*) Sidonia Dido. *talia usquequaque per totam latinitatem. non adeo frequenter imperativus (exceptis precationibus v. p. 1672, 30 sqq.)*: da mihi (PLAVT. Men. 541 *al.*), *cuius loco fungitur* cedo (*de differentia a veteribus statuta v. vol. III p. 733, 40 sqq.*). *subi.* *res efficiens, praebens*: TIB. 2, 3, 40 praeda... cum dubiis rostra -dit ratibus. MART. 1, 59, 1. 1, 99, 7. 8, 78, 10 *al.* *i. q. postulata tradere*: TAC. ann. 16, 31 gemmas et vestes et dignitatis insignia -di, quo modo si sanguinem et vitam poposcissent (*cf. p. 1684, 63 sqq. 1695, 14 sqq.*).

notabiliora (per litteras digesta): arma *v. vol. II p. 595, 61 sqq. 80 sqq. sim.*: PLAVT. Poen. 477 viscum legioni -di fundasque (TER. Eun. 786 fundam). Trin. 129 gladium (CIC. Sest. 24 NEP. Dion 9, 6 *al.*). ENN. scaen. 198 ferrum (SEN. contr. 7, 5 [20], 9 *al.*). CIC. Verr. 5, 52 scuta. Att. 2, 24, 2 pugionem. PVBLIL. E 11 eripere telum, non dare irato decet (VERG. Aen. 4, 594. 9, 36. 10, 93 Ov. Ib. 54 LIV. 3, 55, 4 SEN. dial. 3, 17, 2 *al.*). VERG. Aen. 12, 394 sagittas. PROP. 4, 10, 12 spolia. *et saepissime.* *i. q. prodere, deponere*: SALL hist. 2, 87 CLAVD. 26, 542 *al.* coronas *v. vol. III p. 976, 44. 81. 978, 34. 38. 979, 37 sqq. 66. 981, 6. 22. 49 al.* (*om. subst.*: PLAVT. Persa 770). *sim.*: POMPON. Atell. 164 diademam (CVRT. 10, 6, 11 STAT. silv. 4, 6, 62 MART. 8, 55, 8 VVLG. I Macc. 6, 15). ELEG. in Maecen. 1, 143 serta (TIB. 2, 4, 48 PROP. 3, 1, 19 Ov. trist. 3, 3, 82). VAL. MAX. 2, 8, 7 lauream (MART. 2, 2, 6). *dona, munera*: PLAVT. Amph. 138 dona (CIC. leg. 3, 11 ne capiunto, neve danto. frg. inc. I 9. LEX vic. Furf. [Corp. I² 756] 7 sei quod ad eam aedem donum datum donatum dedicatumque erit. *saepe*). Truc. 8 munera (425 munusculum. CIC. Cluent. 66 ac. 1, 7 Tusc. 1, 114 *al.* CATVLL. 68, 145 munuscula [*in re amatoria. cf.* Ov. am. 2, 5, 6]. CAES. civ. 3, 21, 4. LEX Vrson. [Corp. I² 594] 132, 25 det largiatur. 3, 30 dato donato. VERG. Aen. 4, 429 *al.* TIB. 1, 8, 29 *al.* PROP. 2, 8, 11. Ov. *fere 30ies. et saepissime*). *herbam, palmam*: PAVL. FEST. p. 99 herbam do cum ait Plautus (frg. inc. 63) significat 'victum me fateor' *eqs.* (*cf.* PLIN. nat. 22, 8 herbam porrigere. SERV. Aen. 8, 128 GLOSS. Plac. V 25, 28 *Archiv 6 [1889] 398*). TAB. triumph. Barberin. I *sqq.* (Corp. I² p. 77) palmam -dit (*sc. Iovi*). LIV. 10, 47, 3 palmaeque tum primum translato e Graecia more victoribus datae (*in ludis. cf.* PLAVT. Amph. 72 sive adeo aediles perfidiose cui duint *palmam*. Poen. 37. *transl.*: TER. Haut. 709 consilio. VOLCAC. carm. frg. 1, 5 MAT. carm. frg. 3 VARRO rust. 3, 6, 2 CIC. de orat. 3,

[Rubenbauer]

142 Phil. 1, 36. PROP. 4, 1[b], 102 libris . . . meis. OV. ars 2, 733 trist. 2, 509 *syn.* plauditur. VAL. MAX. 8, 1 abs. 8 de se [*cf. l. 4*] dare merebatur [*opp.* ex alio ferre]. PLIN. nat. 15, 8. 19, 77. 28, 142. 32, 154 palmam saporis. 35, 33. 36, 129. MART. 4, 23, 5 de se [*cf. l. 2*]. 7, 72, 10. QVINT. inst. 10, 1, 52 in . . . genere dicendi. 11, 3, 6 pronuntiationi. PLIN. epist. 7, 4, 6 [*in carm.*] 2 TERT. scorp. 6. VVLG. deut. 25, 1 iustitiae palmam -bunt. *al.* *huc refero, quamquam* partes *supplendum videtur*: CIC. de orat. 3, 213 *actioni* primas -isse Demosthenes dicitur. Phil. 8, 14). stipendium: CIC. epist. 11, 26, 1 dent (denegent *Mendelss.*) an decernant. CAES. civ. 3, 78, 1 SALL. epist. Pomp. 7 LIV. 2, 12, 7 *al.* PAVL. FEST. p. 69 VAL. MAX. 5, 6, 8 *al.* *vestimenta*: PLAVT. Asin. 929 pallam (Men. 394 *opp.* surripui. 398. 426. 480 *al.*). Cas. 710 soleas (Truc. 63). Epid. 726 soccos, tunicam, pallium. Rud. 574 da mihi vestimenti aliquid aridi (TER. Eun. 701 vestem. CATO agr. 142 *al.*). CATO agr. 59 tunicam aut sagum . . . sculponias. VARRO Men. 223 toga tracta est et abolla data est (MART. 8, 48, 1). CIC. Sest. 114 cui superior annus . . . virilem . . . togam -erit (Cael. 9. Vatin. 31 pulla. Att. 5, 20, 9 togam puram. 6, 1, 12 *al.* OV. fast. 3, 771 quare toga libera detur. 3, 788 FEST. p. 289 SVET. Claud. 43 *al.*). CIC. Phil. 2, 44 stolam. nat. deor. 3, 70 *Herculi* tunicam (OV. fast. 2, 319 TERT. patient. 7 p. 12, 15 VVLG. iud. 14, 12 *al.*). NEP. Cim. 4, 2 amiculum. VERG. Aen. 8, 167 chlamydem. 9, 304 pellem . . . leonis. OV. epist. 16, 223 purpura . . . pretiosaque texta. *et al.*

pronomina, adi. quantitatis sim. (*aliter v. p. 1673, 25 sqq.*): PLAVT. Asin. 137 omnia . . . quae -di. 188 si . . . habeas, quod des (*cf.* Poen. 833 Trin. 564 Truc. 76. 242 *sq.* TER. Phorm. 146 Eun. 1078 SISENNA Miles. frg. 9 CIC. Scaur. 19 NEP. Cim. 4, 2 SEN. contr. 9, 1, 2 *saepe*). Cist. 506 quod -di, datum non vellem, quod relicuomst, non -bo (*v. Otto, Sprichw. p. 105*). 738 negat esse, quod det (Persa 119 Truc. 941 TER. Haut. 534 Phorm. 84 *al.*). Mil. 692 da, quod dem quinquatribus praecantrici. 920 materiarius . . . quod opus, qui det. *saepissime* ENN. sat. 2 da (*Gulielm.*, dum *cod.*), quidquid des, celere (*cf. Otto, Sprichw. p. 55*). CAECIL. com. 176 patiere, quod dant, quando optata non danunt. LVCIL. 1050 quid dare, quid sumpti facere ac praebere. NOVIVS Atell. 24 multum ames, paulum des. VARRO Men. 41 in omnibus legi καθ' ὑπερβατόν 'ne -res, ne polliceres, quod datum est'. PVBLIL. Q 30 quicquid bono concedas, das (des *Wölfflin*) partim tibi (*cf.* RABIR. carm. frg. 2 hoc habeo, quodcumque -di). CIC. leg. agr. 1, 15 si tantum des, quantum velit venditor. *saepe.* HOR. sat. 1, 2, 52 -ret, quantum satis esset. PAVL. FEST. p. 274 quae publice data (*i. expensa*) atque accepta sint. *passim.* *nota iuncturam*: do *aliquid* (*pecuniam sim.*) ut (ne): CIC. Verr. 2, 101 pecunia, ne accusaretur, data. 4, 164. 6, 117. 118 *al.* Att. 5, 21, 7. OV. am. 2, 17, 30 ut fiat, quid non illa -isse velit. FEST. p. 237 SEN. contr. 7, 2 [17], 1 *al.* SEN. benef. 4, 11, 1 in hoc . . . ut (GAIVS inst. 3, 90). epist. 79, 5 IVV. 3, 184. 7, 166 VVLG. gen. 38, 16 AVG. in psalm. 142, 10. ITIN. [Silv.] 34 (*cf. Rebling, Charakt. d. röm. Umgangssprache*[2] *p. 48*).

absol.: PLAVT. Asin. 167 qui modus dando? 181 *opp.* posci. 205. 527 Bacch. 635. 880. 1080 Cas. 765 Cist. 145. Pseud. 256 -di dum fuit (Truc. 217). 257. 307 *al.* TER. Haut. 965 Phorm. 532. 533 qui prior ad dandumst. Ad. 51. 880 LVCIL. 367. 577 (*fortasse pertinet ad p. 1673, 35 sqq.*). CATO agr. 144, 5 pro ea olea . . . nemo -bit, neque debebitur. POMPON. Atell. 94. sat. frg. 3 non frustillatim nec minutatim dari. VARRO ling. 8, 16 *in distinguendis casibus* (10, 21. 65 *v. vol. III p. 584, 18*). CIC. Verr. 3, 26 qui -bant, obtinebant causas. 3, 143 causam dandi. Rab. Post. 5 in dando et credendo. off. 1, 22 dando accipiendo. 2, 54 dando egere coeperunt. Att. 1, 16, 5 *saepe.* LEX Iul. munic. (Corp. I[2] 593) 115 *coni.* depensum. PVBLIL. B 22. C 4. P 18 SALL. Catil. 54, 3 Iug. 16, 3 HOR. epist. 2, 2, 192 PROP. 2, 32, 42 *al.* OV. am. 1, 8, 61. 62 ars 2, 162 *al.* PAVL. FEST. p. 270. 296 ex suo datis vesci. PHAEDR. 4, 5, 10 ni data possideant. app. 15, 8. SEN. dial. 2, 8, 1 habere . . . prius debet, quam dare. 2, 14, 2 pro transitu. benef. 2, 12, 1 dat, qui non aufert (*v. p. 1700, 79*). MART. 3, 50, 4. 10, 16, 1 si donare vocas promittere nec dare. *al.* FRONTO p. 182, 3 N. hoc 'da'. CELS. dig. 12, 4, 16 obligatio . . . ob rem dati (*pro subst., cf. p. 1701, 47*) re non secuta. *passim.* *hinc part. praes. m.* **dāns**, -tis *pro subst.*: CIC. off. 1, 52 quae sunt iis utilia, qui accipiunt, -i non molesta. HOR. epist. 1, 17, 22 -e minor. 2, 1, 246 -is cum laude. PROP. 4, 5, 47 ianitor ad -es vigilet. OV. Pont. 4, 9, 68. LIV. 35, 42, 14 -em et accipientem (*cf.* 44, 25, 9 VAL. MAX. 4, 7 ext. 2 TRYPH. dig. 16, 3, 31, 1 *al.*). SEN. dial. 12, 10, 2 benef. 2, 23, 1 PS. VARRO sent. ed. Germann 12. 17. PAPIN. dig. 35, 2, 93 personam -is. VLP. dig. 39, 5, 19, 3 *syn.* donatore. ANON. de mach. bell. pr. sine -ium (*i. tributuariorum*) poena.

similiter obiecto omisso (*cf. p. 1662, 35*): CORP. XIII 10024, 39[e] (*in anulo*) da. do. *item ibid.* 58 si das, do (*possunt revocari ad B p. 1673, 35 sqq. et intellegi de mutuo amore vel fide*).

b *speciatim*: *a pecuniam, opes sim.* (*poenas v. p. 1665, 7 sqq.*): [CORP. I[2] 394 brat data (*dubium, cuius sit dialecti inscriptio*).] LIV. ANDR. trag. 1 pretium pro noxa (ENN. ann. 194 PLAVT. Curc. 5 *al.* *v.* pretium). 20 da mihi hasce opes, quas peto, quas precor (*v.* opes. *proverbialiter* [*cf. supra l. 25. 36*]: MART. 5, 42, 8 quas -eris, solas semper habebis opes). PLAVT. Amph. 647 id modo si mercedis datur mihi (*v.* merces). Asin. 83 argentum (*v. vol. II p. 528, 17 sqq.*). 488 argenti nummum (*20[ies]* CIC. *29[ies]*. *cf.* Verr. 5, 53 aliquid nummulorum. *v.* nummus). Aul. 269 dotem (*q. v.*). 310 talentum magnum (*11[ies]*. CIC. Att. 6, 1, 3 LIV. 33, 13, 14 *al.*). 520 aes (*v. vol. I p. 1075, 35 sq.*). Bacch. 314 aurum (*v. vol. II p. 1530, 55 sq. nota*: SEN. epist. 87, 26 mihi urna aurum dat). 920 *Philippos* (998. 1001 Poen. 415. 559). Capt. 449 viaticum. Men. 544 manupretium. Merc. 777 drachumam (*q. v.*). Mil. 1213 divitias (*v. p. 1635, 12 sq.*). 1420 minam (*q. v.*). Most. 253 aliquid . . . peculi (VARRO rust. 1, 2, 17 IAVOL. dig. 15, 1, 35 *al.*). 561 neque faenus neque sortem argenti (612. 1161). 584 quin vos mihi fenus date (*v. vol. VI p. 482, 42. trop.*: SEN. Phaedr. 455). Poen. 868 triobolum (Rud. 1368). Rud. 620 date pudori praemium (*cf.* CIC. inv. 2, 111 Verr. 4, 143 Tusc. 1, 113 *al.* PVBLIL. C 37. VERG. Aen. 9, 252 *syn.* solvi. MON. Ancyr. 3, 37 OV. epist. 19, 67 SEN. contr. exc. 8, 5 VAL. MAX. 5, 2, 1 *al.*). PLAVT. Truc. 146 scripturam. LVCIL. 723 portorium (CIC. Verr. 3, 176 *al.*). LEX repetund. (Corp. I[2] 583) 69 ⟨quoi⟩ pequniam . . . darei solvi iuserit (*v.* pecunia). SENT. Minuc. (Corp. I[2] 584) 30 vectigal Langensibus pro portione dent (LEX agr. [Corp. I[2] 585] 82 CIC. epist. frg. V 19 LIV. 42, 62, 10 *al.*). VARRO Men. 502 equimenti. ling. 5, 15 inlocarium (in⟨de⟩ locarium *Laetus*). 9, 19 indicium (*i. pretium indicii*). rust. 2, 3, 10 denarios (CIC. Att. 16, 8, 1 LIV. 37, 59, 5 *al.*). CIC. inv. 2, 87. 124 sumptum (SALL. epist. Pomp. 2 *al.*). Quinct. 19 assem (*v. vol. II p. 745, 53 sqq.*). Q. Rosc. 38 HS (*35[ies]* HOR. sat. 1, 3, 15 *saepe*). Verr. 3, 26 libellam. *al.* LEX Falcid. (dig. 35, 2, 1 pr.) legatum (SVET. Tib. 76 DIG. *saepe*). LAVD. Murdiae (Corp. VI 10230) 4 partitione filiae data. OV. met. 7, 739 census. fast. 1, 221 aera. 4, 352 dandae mos stipis (PAVL. FEST. p. 23 PLIN. nat. 8, 14 *al.*). LIV. 6, 31, 4 tributum (*q. v.*). SEN. benef. 4, 36, 2 lignarium. LVCAN. 3, 158. 163. PETRON. 140, 3 hereditatem (DIG. *saepe*). MART. 1, 11, 1 nomismata. 3, 7, 6 salarium (TAC. Agr. 42). 3, 30, 1 sportula. TAC. hist. 1, 5 donativum (1, 37 *al.*). LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112) 1, 28. 33 funeraticium. *talia passim praesertim apud* ICTOS. *de divisionibus publicis* (*cf. p. 1667, 16*): MON. Ancyr. 3, 7. 13. 16 sexagenos denarios viritim -di. TAC. ann. 1, 8 populo . . . tricenos nummos viritim -dit. 13, 31 plebi congiarium (PLIN. paneg. 25, 2. 5 SVET. Tib. 20 *al.*). CORP. VIII 23991 missilia. XI 4391. 5215. *al.* *imprimis in formulis* (*saepissime apud* ICTOS *in actionibus in personam* [*cf.* VLP. dig. 44, 7, 25 pr.], *stipulationibus* [*cf.* GAIVS inst. 3, 92 *sq.* PAVL. dig. 45, 1, 2 pr.], *legatis*): SENT. Minuc. (Corp. I[2] 584) 36 dare debento. 37 LEX agr. (Corp. I[2] 585) 20. 26 *al.* LEX Iul. munic. (Corp. I[2] 593) 43 QVINT. inst. 7, 4, 42. LEX Iul. Pap. (dig. 38, 1, 37 pr.) dare facere praestare debeto (*v. p. 98, 40 sqq.*). LEX agr. (Corp. I[2] 585) 39 quei iudicatus erit dare oport⟨ere⟩. 83. 85. LEX Anton. de Term. (Corp. I[2] 589) 2, 18 quod e⟨o⟩s ex lege Porcia dare praebere oportet oportebit. CIC. off. 3, 66. LEX Rubr. (Corp. I[2] 592) 1, 26 quicquid . . . d(are) f(acere) oporteret. 2, 4. 9 d(arei) oportebit. 2, 31 d(are) ⟨f⟩(acere) p(raestare) restituereve oportere aut debere. LEX Iul. munic. (Corp. I[2] 593) 49. LIV. 1, 32, 11 quas res dari, solvi, fieri oportuit. VAL. MAX. 8, 2, 1 ex fide bona. *saepissime apud* ICTOS. *nota*: CELS. dig. 12, 1, 42, 1 dare oportere intendere (GAIVS inst. 2, 204 *al.*) *et v.* oportere. LEX agr. (Corp. I[2] 585) 93 nei dato neive . . . ⟨solvito⟩. *sim. aliis in legibus ut* LEX Malac. (Corp. II 1964) 3, 32 ALF. dig. 50, 16, 203 VLP. dig. 19, 1, 13, 6. *in testamentis*: RHET. Her. 1, 12, 20 heres meus . . . dato. CIC. inv. 2, 116 ALF. dig. 33, 1, 22 LABEO dig. 32, 29, 2 *et aliis 109 locis in* DIG.). LEX agr. (Corp. I[2] 585) 102 dare damnas esto (*v. p. 10, 6 sqq. ubi addas*: SCAEV. dig. 32, 34, 1 dare damnas sunto. TEST. Galli [Corp. XIII 5708] 2, 5 dare damnas damnates esto sunto. *cf. p. 16, 64 sq.*). LEX Iul. munic. (Corp. I[2] 593) 49 pecuniam . . . damdam adtribuendam curato (LEX Vrson. [Corp. I[2] 594] 71, 28 LEX Tudert. [Corp. XI 4632], 3). LEX Falcid. (dig. 35, 2, 1) qui . . . dare legare volet (*ter.* TEST. Dasum. [Corp. VI 10229] 125 IAVOL. dig. 32, 100, 2 GAIVS inst. 2, 193. 199 VLP. dig. 30, 34, 15 *saepissime* DIG. *cf.* TEST. porcelli p. 269 do lego dare [*ter*]. *ibid.* dabo donabo). IAVOL. dig. 33, 6, 7 pr. dare voluisset (45, 1, 106 CELS. dig. 31, 22 *al.*). TEST. Ones. (Corp. III 6998) 3 dari volo (TEST. Dasum. [Corp. VI 10229] 50. TEST. Optat. [Corp. II 4514], 3 do lego darique volo. *aliis in testamentis.* IVLIAN. dig. 30, 96 pr. *saepe* DIG. *cf.* COD. Iust. 6, 38, 4 pr.). CAVTIO Phaonis (Corp. X 444) haec si dari fieri praestari sine dolo malo iussit. TAB. cer. Dac. 7 (Corp. III p. 940) ext. 13 tantam pecuniam . . . recte d(ari) f(ide) r(ogavit) . . . d(ari) f(ide) p(romisit). 8 (p. 945). *cf.* 6 (p. 937) *al. in his tab.* *stipulationes*: PLAVT. Capt. 354 si ille huc non redeat, viginti minas mihi des pro illo? (*cf.* 381). CIC. Q. Rosc. 11 *al.* CELS. dig. 45, 1, 97 pr. 45, 1, 99, 1 POMPON. dig. 45, 1, 19 SCAEV. dig. 45, 1, 129 *al.* IAVOL. dig. 45, 1, 105 stipulatus sum . . . dari (CELS. dig. 12, 1, 42, 1 dari curari. 46, 2, 26. 46, 3, 71 pr. IVLIAN. dig. 38, 1, 24 EPIST. donat. Artemid. [Corp. VI 10241] 28 GAIVS dig. 13, 4, 1 inst. 3, 97 VLP. dig. 7, 1, 25, 4 PAPYR. Britann. 229, 9 *et saepe.* GAIVS dig. 44, 7, 1, 7 dari fierive. inst. 3, 117 ut . . . detur [PAVL. dig. 45, 1, 35 pr.]). IAVOL. dig. 45, 1, 108 dare spondes? (*quater.* CELS. dig. 45, 1, 97, 2 IVLIAN. dig. 23, 3, 48 pr. *et passim* DIG. PAVL. dig. 17, 2, 71 pr. dari fieri). PAVL. dig. 45, 1, 91 pr. dari promisit. *al.* FRG. rescr. princ. (*saec. V*) Mommsen Jb. d. g. deutsch. Rechts 6 (1863) 398 *sqq.* (= Ges. Schrift. 2, 342 *sqq.*) II 8 sub certa causa (*opp.* redhiberi). *in arra* (*v. vol. II p. 632, 32 sqq.*), *arrabone* (*v. vol. II p. 633, 29 sqq.*), *pignoribus dandis* (*proprie et transl.*): PLAVT. Bacch. 1056 ne ego cum illo pignus haud ausim dare. Cas. 76 id ni fit, mecum pignus . . . dato. Persa 188 *al.* CIC. Phil. 1, 4. Att. 8, 9, 3 minus multa -erant illi rei publicae pignora. OV. epist. 17, 192. met. 5, 247 veri (*9[ies]*). LVCAN.

[Rubenbauer]

4,502 amoris. 7,662 -imus tot pignora fatis. TAC. hist. 4,57 *al.* *in promissionibus et comminationibus* (*v. Bruns, fontes⁷ p. 361 sqq.*): CORP. I² 1680 urna aenia pereit de taberna. sei quis eam rettulerit, -buntur HS LXV. III 12473. V 6244 hic si cis removere voloeret... davit (*cf.* inferet *ex. gr.* IX 4822) in fescu auri p. I. 8739. X 3037. XI 349 *et aliis in inscriptionibus.* *hinc de solvendis multis*: *proprie*: OV. fast. 5,291 multa data est *Florae.* *translate*: poenas *dare i. q. puniri, poenam subire* (*aliter p. 1674,14*): ENN. ann. 100 mi calido das (dabis *al.*) sanguine poenas (VERG. Aen. 2,366. 10,616. 11,592 OV. fast. 4,239. OCTAVIA 811 laeso *Cupidini* -bitis poenas sanguine vestro. *v. p. 1687, 12. cf.* VARRO rust. 1,2,19 capite [VELL. 2,4,1]. OV. met. 9,579 morte [*v. l. 25* EPICED. Drusi 272 VELL. 2, 87,3]. EVTR. 10,3,2 exitu. *al.*). TER. Phorm. 627 an legibus -urum poenas dices, si *eqs.* (*cf.* CIC. Tusc. 5,55). CATO orig. 95 ob eam rem, quod *eqs.* (QVINT. decl. 274 p. 124,11. *cf.* AVELL. p. 28,10 propter observantiam...fidei). RHET. Her. 4,35,47 maximas poenas. CIC. Verr. 1,82. Sest. 28 equites...Romanos -uros illius diei poenas (*c. gen. criminis ut l. 19. 37.* Att. 9,10,2 temeritatis. CAECIN. Cic. epist. 6,7,1 SALL. Catil. 51,31 LIV. 2,42,11. 4,28,3 SEN. contr. 9,6 (29), 20 venefici. VELL. 1,11,1. VAL. MAX. 7,3 ext. 7 classis amissae. SEN. Oed. 1024 nat. 6,3,2 OCTAVIA 172. 304 LVCAN. 2,75. 4,143 Sicoris...dat poenas maioris aquae. 10,341 VAL. FL. 8,444. SIL. 12,301 latebrae. QVINT. decl. 265 p. 83, 17 TAC. ann. 16,29 FLOR. epit. 3,7,2. 3,22,8 APVL. met 5,24. 6,9 IVST. 10,2,5 *al.*). CIC. Phil. 2,1. 12,24 rei publicae. *al.* LENT. Cic. epist. 12,14,4. 12,15,7 SALL. Catil. 18,2. 22,3. 52,31 adulescens immoderatae fortitudinis morte poenas -dit. hist. frg. 143 NEP. Milt. 3,5. VERG. georg. 1,405 pro . . . capillo (SEN. Med. 925). Aen. 4,386. 6,585 *al.* HOR. epod. 17,19 -di satis superque poenarum tibi (*cf.* PRIAP. 77,11 LIV. 37,55,2). sat. 1,2,65. PROP. 2,5,3. 4,6,57. OV. epist. 20,32 commentis tuis (*c. abl. criminis ut* trist. 2, 362. 5,12,48 SEN. Ag. 21 Phaedr. 937 LVCAN. 7,820). OV. ars 1,171 met. 1,242. 2,608. 6,544 trist. 1,1,68 *al.* LIV. 4,10,5. 4,45,2. 5,11,12. 5,51,8 dis hominibusque. 7,20,7 *syn.* supplicio affici. *al.* SEN. contr. 1,1,3 *al.* suas. 6,25 PHAEDR. 1,13,2 app. 24,4 SEN. Herc. f. 643 *sq.* 729. 1018. 1235 dent arma poenas. Herc. O. 1006 *opp.* poscis. 1457 *opp.* petit (Med. 964). clem. 1,9,4 dial. 4,30,2 *coni.* debet. CVRT. 4,1,33. 7,1,39 PETRON. 8,4. 139 STAT. Theb. 3,215. 9,334 MART. 5,67,5 *al.* QVINT. decl. 278 p. 134,1 non caedis tantum lege. ITALA Matth. 8,6 (cod. k) puer...paralyticus graviter poenas dans (δεινῶς βασανιζόμενος, VVLG. male torquetur). *sic passim et de hominibus et de rebus (exceptis* ICTIS, *at v. l. 42).* *? per ellipsim*: PETRON. 45,9 Glyco -dit suas. *sing.*: CVLEX 114 posterius poenam nati de morte -ura (*Ald.*, se morte futura *codd.*). VLP. dig. 45,1,38,21 (*in stipulatione cf.* 45,1,81 pr.). HIER. epist. 36,4,2 sceleris. VVLG. II Macc. 4,48 (*sed* II Thess. 1,9 poenas -bunt in interitu aeternas). *similia* (*cf. p. 1663,78*): PLAVT. Asin. 481 -bitur pol supplicium mihi de tergo vostro (482. Mil. 502 supplicium virgeum. 511. TER. Haut. 138 illi de me supplicium -bo). Cist. 250 supplicium illi des, suspendas te. 477 Epid. 724. Truc. 29 quot supplicia danda (*Bücheler*, q. sui perclamanda *codd.*). TER. Eun. 70. ACC. trag. 659 satias supplici. CATO or. frg. 10,1 pro factis. RHET. Her. 4,10,15. CIC. inv. 2,85 *opp.* sumpserit. CATVLL. 116,8. PVBLIL. S 18 sibi ipse dat supplicium, quem admissi pudet. NEP. Ages. 5,2 STAT. Theb. 12,780. SEN. Oed. 941 moreris: hoc patri sat est; quid... patriae -bis? PLIN. epist. 3,9,9 vilissimo quoque quasi piaculari dato. COMM. apol. 752 dat cruciatus iniquos. INST. Iust. 7,2,15,1a satisdatione danda.

β litteras, tabellam, scripta sim.: *epistulas, litteras: c. dat.: i. q. tradere aut ei, qui ad alium referat* (*ut servo* PLAVT. Trin. 894 CIC. Att. 1,10,1 *tabellariis*: CIC. Att. 5,21,4 *al.* PLIN. epist. 2,12,6. *familiaribus*: CIC. Att. 4,10,1 *ad* Q. fr. 3,1,21 *al.* *nota*: PLAVT. Trin. 902 e manibus -dit mi ipse in manus) *aut relatas ei reddere, qui legat* (*ut* PLAVT. Pseud. 647. 983. CIC. Att. 1,10,1 epistulam mihi abs te allatam -dit. *al.* NEP. Pel. 3,2. LIV. 33,28,13 *syn.* tradit. APVL. apol. 69 da ipsi: legat. *cf.* CIC. Att. 1,20,1 eam mihi abs te epistulam reddidit, quam tu...-eras [4,15,3. 5,11,7. 14,13,1 ad Q. fr. 3,1,8 *al.*]). CIC. Att. 2,24,1 litteras. 4,2,1 *al.* *nota*: 3,15,8 quibus putes opus esse meo nomine litteras dari, velim conscribas (*cf.* 3,21. 11,2,4. 11,7,7). 9,19,4 litteras Cephaloni des de omnibus rebus actis (LIV. 26,12,15). 11,13,4 per litteras sibi nos nihil -isse. *om. subst.*: 13,15 has Valerio dabam. *cf. l. 81 sqq.* *om. obi.*: CIC. Att. 2,19,5 si perfidelem habebo, cui dem, scribam. 3,21. 5,15,3. 11,11,1. 15,27,1 *al.* *ad aliquem*: CIC. Att. 2,1,12 ad Octavium -di litteras. 5,5,2 quo dem. 5,11,1 (*ibid.* Romam). 6,7,2. 7,19 qui... epistulam, quam eram elucubratus, ad te non -erim (*cf.* 13,21,1 -eram epistulam . . . quam scripseram). 10,8,10 aliquid. 10,16,1 de pluribus rebus (ad Q. fr. 3,7,2 *al.*). LIV. 2,4,3 *et passim.* CIC. Att. 4,1,1 fuitque, cui recte ad te litteras -rem. 5,3,1 *saepe.* LIV. 41,6,11. 43,8,7 *seq. acc. c. inf.* VVLG. II Esdr. 2,7 *al.* *abs.* (*nonnusquam fere i. q. mittere, scribere*): CIC. Att. 2,5,3 epistulamque statim des de iis rebus, de quibus ad te scripsi (4,15,3. 5,4,4 *al. cf. l. 67. 75*). 3,8,2 haec est pridie data quam illa. 5,2,1. 5,5,1 Idibus Maiis...has (*sc. litteras*) -isse (*cf.* 5,11,4. epist. 7,16,1 primas illas rabiosulas sat fatuas -isti. 7,18,2 quis solet eodem exemplo pluris dare? 11,14,3). 7,17,2 scriptae...et datae ita sunt, ut (*cf.* 12,18ᵃ,1). 10,3ᵃ,1 epistulam dictavi et pridie -eram mea manu longiorem. CAEL. Cic. epist. 8,3,1 si quidem perferuntur *litterae*, quas do. *additur, unde (vel ubi) dentur* (VARRO frg. Scaur. gramm. VII 32 scribunt quidam 'litterae datae e Gallia' item 'Roma', vitiose; nam dici oportet 'in Gallia' et 'Romae'; dantur enim in loco, afferuntur e loco; *de usu veterum cf. Funaioli, Archiv 13 [1904] p. 325 sq.*): CIC. Att. 1,13,1 Tribus Tabernis...-isti. 2,10. 4,18,5 a litoribus Britanniae. 7,1,9. 9,13,1. epist. 4,14,1 Corcyrae. 12,10,2 ex castris. *quando*: CIC. Att. 3,16. 3,23,1 tris epistulas a te accepi: unam datam a. d. VIII Kal. Nov. *sic saepe.* *inde in subscriptionibus* (GLOSS. data die id est missae sunt epistulae eo die quando paratae fiunt): CIC. Att. 3,2,3 data VI Idus Aprilis Naris Luc. (*passim in libro III*). 7,3,12 *al.* (*omittitur ex. gr.* 1,12,4 Kal. Ianuar. M. Messalla M. Pisone coss. 1,13,6). EPIST. imp. Dom. (Corp. IX 5420) 29. *saepe in* EPIST. pontif. *pari modo constitutiones imperatorum subscribuntur*: COD. Greg. 2,3,1. 5,1,2. 14,4,1 (*aliis omnibus locis subscribitur* P. P.). *passim in* COD. *et* NOVELL. Theod. COD. Iust. PAPYR. Oxyrh. X 1271,12 (*a. 246*) datum XVII K⟨al(endas)⟩. *cf.* IV 720 (*a. 247*). PAPYR. Jand. 68 II 29 PAPYR. Cairo catal. I 67031,18. *tabellas*: PLAVT. Bacch. 769 extemplo advenienti ei tabellas dem in manus. 984 *sq.* Curc. 422 *al.* BELL. Afr. 3,4 OV. ars 1,383 *al.* *imprimis in senatu, iudicio*: S.C. de Bacch. (Corp. I² 581) 30 LEX Bant. (Corp. I² 582) 3 CIC. div. in Caec. 24. Flacc. 99 de Flacco. leg. 3,11 (*trop.*). 3,36 -dit (*i. auctor fuit, ut daretur*) ...iudicio...tabellam. Brut. 106 Phil. 11,19. Att. 1,14,5 *syn.* ministrabantur. CAES. civ. 3,83,3 ad iudicandum. PLIN. nat. 29,18 de exilio. SVET. Aug. 33,2. *cf.* CIC. Mil. 15 salutarem in iudicando litteram (part. 126 quod ea littera de accusatore dari soleat iudici. OV. Pont. 3,9,51). *v. etiam* symbolum. *librum, scripta*: CATO ad fil. frg. 1 quandoque ista gens *Graecorum* suas litteras -bit. CIC. div. in Caec. 47 *librum* (*q. v.*). Verr. 5,149 libellum (Att. 6,1,3. 16,16,4. VELL. 2,57,2 libelli coniurationem nuntiantes. *al. saepe* DIG. *v.* libellus). Flacc. 36 laudationem (37 Att. 13,37,3 Porciae). part. 132 *scriptum* (Att. 7, 3,7 *al.* PAPYR. Lips. 44 II 8 scripto dato). Phil. 1,18 chirographa (SEN. contr. exc. 6,1 SEN. benef. 2,23,2 IVLIAN. dig. 39,6,18,2 *al.*). Tusc. 1,115 in tabellis tris huius modi versiculos datos. Att. 13,28,3 πρόβλημα Ἀρχιμήδειον. 13,32,3 Torquatus. epist. 1,9,23 orationes. 9,2,1 lucubrationem meam. PERS. 1,134 Callirhoën. PETRON. 46,5 litteras. MART. 1,117,15 de primo -bit alterove nido Martialem. PLIN. epist. 8,19,2 quod sum -urus in hominum manus. *similia saepe.* *subiungitur significatio dedicandi*: *vivis*: OV. Pont. 4,2,7 carmina. trist. 5,1,42 STAT. silv. 2 praef. 4 praef. domino Caesari (*opp.* edere). MART. 1,5,1 epigrammata. 7,42,5. 8,82,2. HIER. vir. ill. 23,24 *al.* (*cf.* 23,38 προσεφώνησε). *mortuis*: ELEG. in Maecen. 1,2 sunt etiam merito carmina danda seni *Maecenati mortuo.* OV. Pont. 1,7,30. 1,9,43. STAT. silv. 1 praef. 13 quorum honori illa data sunt. GELL. 2,18,2 *Phaedonis* nomini. AVSON. 471,3. INSCR. Notiz. degli scavi 1912 p. 156 v. 35 hos tibi dat versus lachrimans sine fine patronus. *al.* *fere i. q. scriptum edere*: OV. Pont. 1,1,16 quod ante -di. LIV. 8,26,6 cum auctoribus hoc -di, quibus dignius credi est. TERT. adv. Marc. 1,19 -bitur...liber de omni statu *Christi.* TER. MAVR. 2358 libro...quem -dit metris super. HIL. c. Aux. 7 scripturam stylo antichristi compositam. AVSON. 409,12. AVG. civ. 22,8 de quibus libelli dati sunt. *al.* *i. q. tribuere*: OV. trist. 2,553 tragicis scriptum regale coturnis. QVINT. inst. 1 pr. 22 quattuor *libri* elocutioni -buntur. 1,7,35 non verbis modo singulis, sed etiam litteris. AVG. civ. 6,3.

γ cibos, potiones, medicamenta sim.: LEX XII tab. (Gell. 20, 1,45) qui eum (*debitorem*) vinctum habebit, libras farris (ferri *codd.*) endo dies dato. si volet, plus dato. NAEV. com. 23 bulbam madidam. carm. 42 carnem (*v. vol. III p. 482, 71 sqq.*). PLAVT. Amph. 723 et mālum et mālum. Asin. 890 iube dari vinum . . . da, puere, ab summo (*v.* vinum. *om. obi.*: CORP. XIII 62 da mi. 121 misce, da. 135. 142 pie [*i.* πίε] da. 146 da porrice. *cf.* 69 δός. 59 da bibere. *v. p. 1688, 62 sqq.*). Asin. 906 mihi ob iactum cantharo mulsum date. Cist. 70 (*trop.*) amor...gustui dat dulce (*syn.* oggerit). Curc. 161 foribus dat aquam, quam bibant (313 Rud. 405. 443 *et saepe. cf.* LVCR. 4,1098 umor. OV. epist. 4,173 unda. CORP. IV 1291 da fridam). Men. 249 datum edis. 920 aliquid potionis. Mil. 349 primo pulmentum datur. Most. 62 ervom -uri⟨n⟩ estis, bubus quod feram? date, si non estis. Persa 772 tarde cyathos mihi das (*cf.* 801 cantharum [Pseud. 1280]. CIC. Cluent. 30 poculum [*q. v.*]. *huc spectat*: HOR. carm. 3,19,9 da lunae propere novae, da noctis mediae, da, puer, auguris Murenae [*gen. obi. ut* 3,8,13]). Truc. 935 cibaria (CATO agr. 65 VARRO ling. 5,90 *al.*). LVCIL. 50 ad cenam adducam et primum hisce abdomina thynni advenientibu' priva -bo cephalaeaeque acharnae. 440 ostrea. 475 (*dubiae interpretationis*) viscus. 1046. CATO agr. 54 pabulum (*saepe. trop.*: OV. met. 8,876). 82 medicamentum. VARRO rust. 1,10,2 cibum (*v. vol. III p. 1044, 64 sqq.* *adde* MART. epigr. 53,6 *al.*). RHET. Her. 2,27,44 venenum (*q. v. nota*: CIC. Phil. 11,13 infudit... non -dit). VOLVMN. carm. frg. gramm. V 574,1 patella cymae. CIC. epist. 16,4,1 ius. CATVLL. 108,4 lingua exsecta...vulturio. LVCR. 1, 936 absinthia (4,12). CAES. civ. 1,87,1 *militibus* frumentum (*q. v. cf. vol. III p. 1824, 53*). NEP. Dion 2,5 soporem. HOR. epist. 2,2,63 quid dem? quid non dem? *passim per totam latinitatem, imprimis apud scriptores rerum rusticarum et medicos.* *abs.*: IVV. 5,135 da Tre-

[*Rubenbauer*]

bio, pone ad Trebium. *saepissime additur, quibus modis, quo fine dentur, ex gr.:* Cato agr. 71 vaso ligneo. 90 e x aqua dato *turundas* (Cels. 4, 12, 9 Scrib. Larg. 155 *al.*). Varro rust. 2, 9, 10 in lacte des intritum (Cic. Cluent. 166 *al.*). Cic. off. 3,92 medicamentum ...a d aquam intercutem (Cels. Scrib. Larg. Plin. nat. *al. cf. vol. I p. 543, 65 sqq. 858, 81sqq.* [adversus] *vol. IV p. 749, 33 sqq.* [contra] Plin. nat. 27, 48 *al.* [causa]. *c. dat. morborum*: Caes. civ. 1, 81, 3 [remediabantur *vel* medebantur *Madv.*]. Plin. nat. 22, 158 regio morbo. 27, 43. 28, 8 *al.* Ser. Samm. 767 *al.*). Cels. 3, 20, 6 *castoreum* per se ipsum c u m aqua (Scrib. Larg. Plin. nat. *saepe*). 6, 6, 15B medicamenta ... intus ... danda. *al.* Scrib. Larg. 96 cocleario. *al.* Colvm. 6, 3, 4 ad satietatem (*cf.* 7, 6, 5 citra. Plin. nat. 23, 106 ultraque satietatem). 7, 9, 8 de manu. 9, 1, 7 manu. *v. etiam dilutum, tusum, elotum sim.* *nota propter syntaxim*: Chiron 704 ut in ea causa positum mollibus cibis non ad plenam ventrem olea (olera? *Oder*) des (*cf. Ahlquist. Stud. p. 13 sqq.*). *de divisionibus publicis*: Cic. Verr. 3, 5 frumentum (*q. v.*). Liv. 8, 22, 2 populo visceratio data. *al.* 32, 1, 9 carnem (37, 3, 4). *al.* *cenam* (Non. p. 278, 22 dare exhibere) *sim.*: Plavt. Bacch. 94 cenam (*v. vol. III p. 777, 10sqq. cf.* Cic. Phil. 2, 15 dat nataliciam in hortis. Mart. 8, 50, 10 promissa est nobis sportula, recta data est). Amph. 665 prandium (Men. 461 Most. 692. 695 Poen. 1350. Cic. Mur. 67 volgo. Val. Max. 3, 7, 1c). Poen. 1175 (*trop.*) oculis epulas dare (Verg. Aen. 4, 485 Tac. ann. 2, 57). Stich. 688 polluctura. Vid. 51 merendam. Cic. Mur. 75 epulum...populo Romano. Vell. 2, 56, 1 Val. Max. 7, 5, 1. 8, 7 ext. 4 Sen. benef. 1, 14, 1 Colvm. 8, 10, 6 Petron. 71, 9 Ivv. 3, 229 Svlp. Sev. chron. 1, 28, 5. Corp. VIII 23823 d(ecurionibus). Inscr. Dessau 2666 *al.* Val. Fl. 8, 213 dapes. Avien. orb. terr. 888 mensas. Carm. c. pag. 41 convivium (*v. vol. IV p. 883, 60sq., ubi deleas*: Ivv. 11, 179). *per imaginem*: Plavt. Men. 14 argumentum vobis demensum -bo non modio, neque trimodio, verum ipso horreo. Sen. nat. 4, 4, 1 (*proverbialiter, ut videtur*) bene mensum -bo.

δ ***locum, spatium*** *sim. alicui ad varios usus praebere, permittere, assignare* (*aliter infra l. 64sqq.*): Corp. I² 834 locus monumento...publice datus est. 1225 de sua pequnia. 1296. 1330. 1632. 2388. *cf.* 1332 dant ubei eorum ossa quiescant. Decret. decur. Castrimoen. (Corp. XIV 2466) 21. 44 *et saepe in* Inscr. (*v. etiam p. 225, 19sqq.*) *om. obi. ex. gr.* Corp. X 747. Plavt. Cas. 479 is mihi se locum dixit dare. Poen. 661. Rud. 571 ubi condormiscam. Stich. 752 Truc. 4. Cic. Att. 9, 13, 8 ubi hortos aedificaret. 12, 37, 4 fano. *al.* Ov. met. 6, 191 instabilemque locum Delos -dit (Pont. 4, 14, 58). 8, 602. trist. 3, 12, 52 suum mihi dat pro lare Poena locum. *al.* Liv. 2, 14, 9 ad habitandum. 34, 62, 12 Pavl. Fest. p. 23 Sen. Med. 251 dial. 8, 5, 4 Ascon. Pis. p. 19, 10 St. Stat. silv. 2, 2, 15. Calp. decl. 4 secretum isti conscientiae. *al.* *domum, sedem al.*: Plavt. Mil. 140 conclave. Cic. Phil. 9, 17 publice sepulcrum (Sol. 45, 9). Ov. am. 1, 8, 113 nullos Lares. fast. 5, 182 caelum (*v. vol. III p. 84, 12*). *al.* Liv. 1, 33, 5 sedes (*q. v.*). 22, 5, 8 ordinem (Pers. 3, 68 Qvint. inst. 1, 2, 23 *al.*). Sen. Herc. O. 211 tumulum. dial. 7, 15, 4 (*trop.*) non das virtuti fundamentum grave (epist. 108, 8). Stat. Theb. 9, 518 busta -bas (*i. offerebas*). Mart. 5, 65, 1 astra polumque. 9, 65, 10. Corp. I² 1903a lavationem. Carm. epigr. 89, 4 hospitium ossibus. *al.* *speciatim i. q. assignare alicui locum in theatro*: Elog. Corp. I 1² p. 189 n. V sellae curulis . . . ipsí posteríque. Cic. har. resp. 24 senatui. Lex Vrson. (Corp. I² 594) 125, 11 quicumque locus ludis decurionibns datus assignatus relictusve erit. 125, 18. 21 *al.* Liv. 2, 31, 3. Val. Max. 4, 5 ext. 2 sedem. Ascon. Corn. p. 55, 23 St. senatoribus. p. 56, 8. 11. 61, 27 ut equitibus Romanis xiv ordines spectandi gratia darent (Porph. Hor. epod. 4, 15). Tac. ann. 16, 12. Svet. Aug. 44, 3 Vestalibus. *in re militari*: Liv. 9, 40, 3 his dextrum cornu datum. 22, 46, 3 Tac. hist. 4, 77. *tropice* (*cf. p. 1682, 18sq*): Plin. nat. 21, 31 Theraeo *croco* secundum locum -ere (37, 85 *al.*). 31, 121 ordo (Apvl. Plat. 1, 11 esse aplanesi primum ordinem, secundum Saturno datum . . . tenere . . . dari . . . esse . . . metiri). *imprimis* ***agros, fundum, locum*** *sim.*: Lex Bant. (Corp. I² 582) 15 iiivir a(greis) d(andeis) a(dsignandeis) (Elog. Corp. I 1² p. 199 n. XXX *al. v. vol. I p. 1284, 65 sqq. Magie, iuris publici sacrique vocabula p. 29. 98*). Plavt. Trin. 508. 700 (*v. vol. I p. 1285, 49sqq.*). Ter. Ad. 950 huic demus *agellum*, qui fruatur (956). Cato agr. 146 vineam (Test. Leon. I [Corp. X 114] 29). Lex agr. (Corp. I² 585) 84 praedia (Cic. S. Rosc. 108 Cael. Cic. epist. 8, 9, 2 Hor. sat. 2, 6, 56). Cic. Arat. 187 Arcturo magnnm spatium . . . -dit Inppiter. leg. agr. 1, 1 Alexandream. 3, 9 a Sulla mihi datus *fundus* (Gaivs inst. 3, 161 *al.*). Lvcr. 5, 807 regio opportuna. Lex Vrson. (Corp. I² 594) 78, 36 fines (Sall. Iug. 14, 8). Sall. hist. frg. 2, 43 *provincia*. or. Cottae 4 rursus mihi patriam deosque penatis. Nep. Eum. 2, 2 data est Eumeni Cappadocia sive potius dicta. Alc. 9, 3 Grynium. *al.* Verg. Aen. 3, 255 urbem (4, 225 *al.*). 3, 501 moenia (5, 737). 7, 709 Roma. 10, 649 tellus (Ov. fast. 2, 683 *al.*). Hor. sat. 1, 8, 13 Pantolabo . . . mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum . . . -bat. Ov. met. 1, 195 terras. 15, 617 ruris . . . tantum. *al.* Liv. 1, 33, 2 Aventinum. *saepe.* Manil. 4, 800 piscibus Euphrates datus est. Pavl. Fest. p. 114 Mucia prata. Germ. 10 si non tanta qnies . . . pnppibus aequor cultorique -ret terras. Val. Max. 5, 2 ext. 3 civitates. Lvcan. 1, 344. 9, 856 gentibus . . . orbem. Calp. ecl. 5, 29 campos ovibus, dumeta capellis. Stat. Theb. 3, 513 *volucribus* polum. Qvint. inst. 3, 8, 5 det Halonnesum Philippus an reddat. Tac. ann. 2, 64. Sic. Flacc. grom. p. 121, 4 Th. 'datum, assignatum' ascriptum sit. *saepe.* *t. t. provinciam alicui mandare*: Cic. Verr. 5, 51 dom. 24 Phil. 2, 31 Brvt. Cic. epist. 11, 1, 1 Sall. Catil. 19, 2 Iug. 81, 2 Nep. Att. 8, 5 Liv. 3, 2, 2 *al.* Val. Max. 7, 5, 4 Cvrt. 8, 2, 14 Flor. epit. 4, 7, 4 Svet. Iul. 9, 3. 11. 22, 1 *al. sim.*: Fest. p. 241 *novae coloniae* a populo -bantur. *nominatur provincia*: Cic. prov. 39 Gallia. Phil. 2, 94. Sall. hist. frg. 5, 13 Bithyniam et Pontum. Liv. 30, 27, 2 Africa. Sen. contr. 1, 8, 12 intervallum inter Carthaginem et Numantiam Scipioni datum. *cf.* Cic. ad Q. fr. 1, 1, 42 theatrum totius Asiae. *tropice*: Plavt. Pseud. 148 (Cic. fin. 1, 20 quasi provincias atomis dare). *cf.* Mil. 1157 oppidnm quodvis si detur (videtur *codd.*), posse expugnari dolis.

ε ***partes corporis*** (*saepe inveniuntur iuncturae, quae ad 3 et 4 pertinent*): Plavt. Trin. 11 date vocivas aures, dum eloquor (Enn. scaen. 315 auris tibi contra utendas -bo. Lvcr. 4, 912. *cf.* 1, 50 adhibe. *v. vol. II p. 1510, 11sqq. 1514, 24 al. per ellipsin*: Ter. Haut. 402 diu etiam duras -bit [*cf. Vahlen, Herm. 15 (1880) 268; Langen, Beitr. p. 339.* Evgraph. durüs existet]): Plavt. Asin. 777 manus. Aul. 135 Bacch. 87 Rud. 280. Ov. fast. 3, 226 dant...accipiuntque manus. trist. 1, 1, 2. 5, 9, 18 nanti. Sen. clem. 2, 6, 2 Petron. 101, 11 *al. sim.*: Plavt. Merc. 149 cedo . . . dexteram. :: em -bitur (*v. p. 927, 65sqq. 931, 80sqq.*). *praesertim de victis i. manus victori vinciendas praebere*: Nep. Hann. 1, 4 donicum aut virtute vicissent aut victi manus -issent. Verg. Aen. 11, 568. Ov. Pont. 1, 2, 48 ad fera vincla. *nota*: Sen. Tro. 153 non assuetas ad sceptra manus post terga dabit (*cf.* Phoen. 577 Calp. ecl. 1, 46). *hinc translate i. q. victum se fateri, sententiae alicuius se subdere*: Plavt. Persa 854 fateor, manus vobis do. :: et post -bis sub furcis. Lvcil. 724 id concedere unum atque in eo dare, quo superatur, manus. Cic. Lael. 99 qui...ad extremum manus det vincique se patiatur. Att. 2, 22, 2. 16, 3, 1 Caes. Gall. 5, 31, 3. Hor. epod. 17, 1 scientiae. Prop. 4, 11, 88 vestris moribus. Ov. epist. 4, 14 -bit victas ferreus ille manns (20, 240 in tua vota. *cf.* am. 1, 2, 20 porrigimus). 16, 260 cunctatas . . . manns. ars 1, 462. 3, 658 fast. 3, 688. 6, 800 trist. 1, 3, 88 Sen. Med. 417 dial. 6, 1, 2 nat. 2, 38, 1. Plin. dub. serm. frg. Char. gramm. I 129, 19 regulae. Avr. Fronto p. 26, 18 N. manus do, vicisti . . . cape coronam! Tert. scorp. 4 Comm. instr. 2, 9, 9 Treb. trig. tyr. 12, 11 Lact. inst. 5, 1, 3. Avell. p. 13, 29 impietati. Symm. epist. 1, 47, 1 Hannibalem bello iuvictum manus -isse Campaniae. Pass. Paul. 1. *sim.* bracchia dare (*p. 1669, 13*) *et*: Rvfin. Clement. 2, 20 dextras dare veritati. *nota sing.*: Arnob. nat. 1, 38 p. 24, 30 manum vestris opinionibus dantes. Vvlg. I par. 29, 24 cuncti filii regis David -erunt manum et subiecti fuerunt Salomoni. Ier. 50, 15. *seq. acc. c. inf.*: Lvcr. 2, 1129 recedere corpora...manus dandum est. *cf.* Sen. contr. 2, 1, 22. ut: Vvlg. I Esdr. 10, 19 -erunt manus, ut...(*i. voverunt. gr.* ἐπέβαλον τὰς χεῖρας). Boeth. herm. sec. 6, 13 p. 443, 28 dandae . . . manus sunt, ut . . . (*i. concedendum est*). Plavt. Men. 20 non internosse posset quae mammam -bat (Truc. 448 Ter. Ad. 975sq. Pavl. Fest. p. 271 lupa . . . Remo et Romulo. *al. cf.* Ov. met. 4, 324 ubera. trist. 1, 8, 44 Stat. Theb. 5, 618 *al.*). Cic. S. Rosc. 30 cervices (*v. vol. III p. 948, 40sq. adde*: Val. Max. 9, 13, 3 *syn.* praebere). Mil. 31 ingulnm (Tusc. 2, 23 *opp.* resiste. Ov. Ib. 106 cultris. Pont. 2, 9, 31 Sen. Ag. 43 *al.*). Catvll. 2, 3 digitum. Verg. georg. 3, 188 ora capistris (Epiced. Drusi 321 ferienda . . . fulminibus). Verg. Aen. 1, 105 *navis* undis dat latus (Tib. 1, 4, 52 nudum . . . latus. Sen. Phaedr. 1073. Phoen. 612 qua latus iam propior orienti -dit. nat. 7, 32, 3 Pers. 6, 8 Val. Fl. 4, 304). *terga alicui praebere sensu proprio*: Ov. fast. 2, 446 terga...percutienda. Paneg. 12 (2), 30, 5 terga verberibus. *cf.* Avg. civ. 18, 23 ad verbera... dorsum (*orac. Sibyll., gr. Lact. inst. 4, 18, 15* δώσει δ' εἰς μάστιγας . . . νῶτον). *terga dare i. fugere* (*aliter p. 1669, 7*): Verg. Aen. 9, 683 versi terga -dere. 9, 792. 12, 645. 738 Prop. 2, 16, 39. 3, 9, 6 inflexo mox dare terga genu. Ov. epist. 20, 158 Hymenaeus . . . fugit et a thalami limine terga -dit. met. 7, 73. 13, 224. 237 Liv. 2, 65, 6. 4, 31, 3. 4, 38, 5. 6, 24, 4 *passim.* 31, 37, 7 *opp.* secuti erant. *saepe.* Sen. Ag. 871 victor. Lvcan. 4, 468 incertus, qua terga -ret, qua pectora bello. Val. Fl. 3, 254 *syn.* diffugiunt. 3, 268 dare versa retrorsus terga. Sil. 6, 328 dat terga ... ductor. 7, 499 *al.* Homer. 401 Stat. Theb. 8, 664. 9, 470 (*cf.* 9, 678 hostique...dant animas [*v. p. 1684, 74*] et terga negant). Frontin. strat. 2, 4, 3 Tac. ann. 6, 34 Cypr. Gall. num. 523 per agros. Ios. 178 (*cf.* Vvlg. Ios. 7, 4 terga vertentes). *al.* *c. dat. pers.*: Verg. Aen. 10, 364 Latio . . . sequaci. Epiced. Drusi 312 Liv. 2, 51, 9 *al.* Sen. contr. 1, 1, 5 Cvrt. 8, 2, 17 Lavs Pis. 195 *al.* Vvlg. iud. 20, 37 caedentibus. Gild. Brit. 6 chron. III p. 30, 11 terga pro scuto fugantibus dantur et colla gladiis. *saepe.* *c. dat. rei*: Ov. trist. 3, 5, 5 cunctique metu fugere ruinam versaque amicitiae terga -dere meae. Sen. Oed. 86 Fortunae. Phoen. 190 malis (Sil. 12, 329). Lvcan. 6, 153 morti. Sil. 3, 507 nivosis montibus. 12, 678 ventis hiemiqne (*cf.* Coripp. Ioh. 1, 272). Stat. silv. 2, 6, 94 dolori. *de bestiis rebusque personatis*: Ov. rem. 154 deliciae iam tibi terga -bunt. met. 14, 143 aetas. hal. 64. trist. 5, 5, 40 cnm tu . . . ab arcto terga, vapor, -deris Ausoniamque petas. Sil. 4, 114. 614 belua. 6, 254 *serpens.* Stat. Theb. 5, 698 dolor...timori. silv. 2, 5, 19 minae. Mart. 12, 6, 4 metus. Anth. 425, 3 Oceauus. Ivst. 4, 1, 10. Avson. 332, 47 *syn.* cedere. *singularia*: Verg. georg. 4, 85 hos versa fugā victor dare

[*Rubenbauer*]

terga subegit (Aen. 12, 463 VAL. MAX. 9, 3, 5 QVINT. inst. 2, 13, 4). PROP. 4, 2, 54 hostes turpi terga -isse fugae (OV. met. 5, 322. 12, 313. 13, 879 fast. 6, 522 trist. 1, 9, 20 Pont. 3, 2, 8). *extat sing.* tergum: VERG. Aen. 10, 645 dato vertit vestigia tergo. LIV. 7, 40, 13 *syn.* fugeris. VAL. MAX. 1, 8, 8. VVLG. II Esdr. 9, 29 -erunt humerum recedentem. PETR. CHRYS. serm. 41 p. 314^{C} audivimus eos -isse delictis pectora (*cf. p. 1668, 66*), qui dorsa hostibus non -erunt. *i. fugare*: EPICED. Drusi 18 inque fugam barbara terga -dit. VVLG. II reg. 22, 41 inimicos meos -isti mihi dorsum. psalm. 17, 41 [ἔδωκάς μοι νῶτον *ex hebr.* כפך עֹרֶף]). VERG. Aen. 10, 424 telo dat pectus inermum (12, 540 obvia ferro pectora. *al. cf. l. 7. p. 1668, 66*). AETNA 365 dant (*i. extendunt*) bracchia *silvae*. HOR. carm. 2, 12, 18 (*in saltatione*). 3, 9, 3 cervici (*i. amplexari. cf.* PROP. 4, 3, 12 cum rudis urgenti bracchia victa -di). OV. met. 3, 679 ad intortos...funes. SEN. Herc. O. 109 non captiva -bit bracchia vinculis. TIB. 1, 4, 16 sub iuga colla -bit (*v. vol. III p. 1660, 75. 1662, 64. 79 sq. adde*: PROP. 3, 11, 38 socero. EPICED. Drusi 208 officio. SIL. 15, 247. STAT. Ach. 1, 944 catenis. *al.*). OV. rem. 500 somno lumina victa. epist. 9, 129 vultum populo. MART. 1, 104, 17 laxos cui (*sc. lepori*) dare perviosque rictus gaudent *leones*. CHIRON 143 iumentum... spinam facilius -bit (*cf.* 178 flectunt. 404 reddere). VVLG. thren. 3, 30 *al.* *osculum sim.*: PLAVT. Asin. 891 ab infimo da savium (940 *aliis 17 locis.* CAECIL. com. 162 ieiunā animā. SISENNA Miles. frg. 8. CIC. Att. 16, 11, 8. FRONTO p. 25, 2 N. matri savium da). Epid. 571 advenienti des salutem atque osculum (574. TIB. 1, 1, 62 lacrimis oscula mixta. 1, 2, 84 sacratis ... liminibus. 1, 4, 54. 55 rapta. 1, 8, 26. 38 PRIAP. 25, 5. 43, 2. PROP. 1, 16, 42 gradibus. 3, 13, 34 *al.* OV. am. 2, 6, 56 columba mari. epist. 13, 120 *opp.* capies. ars 1, 664 non data sume. met. 2, 431 *syn.* iungit. 10, 256 dat reddique putat. *aliisque circiter 50 locis.* LIV. 1, 56, 11. MART. 13, 18, 2 oscula clusa dato. *passim*). CATVLL. 5, 1, 7 basia (*v. vol. II p. 1776, 73 sqq.*).

ζ signum (*aliter p. 1670, 50*) *sim.*: PLAVT. Bacch. 758. 939 *igni.* Mil. 123 oculis. *al.* ENN. ann. 229. LVCIL. 638 corpore. VARRO ling. 5, 99. CIC. Verr. 5, 96 bucina. CAES. Gall. 7, 62, 2 proelii (civ. 2, 40, 3. BELL. Alex. 15, 5 pugnae). VERG. Aen. 11, 474 bello dat signum ... bucina. *de deis*: ENN. ann. 146. CIC. carm. frg. 22, 24 portenta. *cf.* VERG. georg. 1, 439 sol ... signa -bit. *talia passim.*

2 *deis, Manibus i. q. sacrificare, dedicare* (GLOSS. davit: consecrabit): LEX reg. Fest. p. 189 opima spolia ... Iovi Feretrio darier oporteat...dis piaculum dato (*cf.* LEX luci Spolet. [Corp. I^{2} 366] 12 Iove bovid piaclum datod. LIV. 9, 10, 4 *al.*). PLAVT. Curc. 125 Venus, de paulo paululum hoc tibi -bo haud lubenter. nam tibi amantes propitiantes vinum potantes danunt. CATO agr. 132. 134, 3. 4 Iano vinum ... Cereri exta et vinum. orig. 12. VARRO ling. 5, 122 hoc poculo magistratus dat deo vinum. 5, 182. rust. 1, 29, 3 exta deis cum -bant, porricere dicebant (OV. fast. 1, 51. 4, 671. LIV. 26, 23, 8 exta perperam -erat. PAVL. FEST. p. 83). RHET. Her. 4, 32, 44 virtute pro vestra. CIC. Verr. 5, 67 Iovi *candelabrum. al.* TAB. triumph Barberin. I sqq. (Corp. I^{2} p. 77) triumphavit palmam -dit *Iovi*. VERG. Aen. 8, 106 huic...tura (SERV. *ad l.* verbo sacrorum usus est. *cf.* HOR. carm. 4, 2, 52 TIB. 1, 7, 53. 3, 12, 2 LYGD. 3, 2 PROP. 4, 6, 5 OV. epist. 20, 7. 92. trist. 1, 2, 104 proque Caesare tura piis Caesaribusque -di. 2, 59 pro te. *al.*). 8, 275. 12, 296 magnis data victima divis (OV. fast. 1, 386. 4, 634. LIV. 4, 19, 3 hanc mactatam victimam...Manibus -bo [*i. e. mactabo. cf. p. 1686, 78 sqq.*]. 22, 6, 4. SEN. Herc. f. 1038 *al.*). PRIAP. 53, 6. 70, 2 libum. PROP. 2, 16, 4. ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 30 purgamenta dari. 141 popanis datis. OV. am. 2, 18, 34 votam Phoebo...lyram. met. 10, 433 primitias frugum *Cereri* (GANN. carm. frg. 1 *syn.* libat). fast. 2, 520 farra. 3, 560 germanae iusta dat (LVCAN. 9, 67 *v.* SCHOL. *ad l.* STAT. silv. 5, 1, 13 lyrā. MART. 10, 61, 4 *al.*). 5, 422 inferias ... manibus (SEN. suas. 6, 21 SEN. Phoen. 172 CVRT. 7, 9, 21. 10, 1, 30 *al.* OV. Ib. 268 *c. dupl. acc.*). CARM. frg. Liv. 22, 10, 3 donum duit populus...Iovi fieri. LIV. 8, 1, 6 *al.* FEST. p. 238 pro animis. p. 277 *al.* SEN. contr. 1, 2, 7 dis ... sacra (SEN. Med. 798 *al.*). LVCAN. 10, 414. PERS. 2, 71 quin damus id superis, de magna quod dare lance non possit...Messalae...propago. CALP. ecl. 4, 122 primas Cereri ... aristas. PLIN. nat. 12, 68 non dant ex murra portiones deo ...; regi ... pendunt. *al.* VAL. FL. 3, 312 debita caesis munera. 3, 409 lustramina caesis. STAT. Theb. 5, 641. 12, 779 ignes. silv. 1, 2, 98 tibi plectra -dit (*i. devovit*). MART. 1, 111, 4. 4, 45, 1 pro nato. *passim. nota iuncturam* tulit -ditque *in libris sacris.* *in devotione*: TAB. devot. ed. Fox Americ. Journ. of Phil. 33, 1 (1912) Suppl. p. 18, 18 *sq.* do tibi cap⟨ut⟩ Ploti...⟨Pr⟩oserpina...do tibi fron⟨tem Plo⟩ti. *al. cf.* p. 18, 41 trado, mando. TAB. devot. Audollent 97 A nomina data ⟨manda⟩ta legata ad inferos (100 A 2. 273 A 12 CORP. XIII 7550).

imprimis aedes, statuas sim. deis (hominibus bene meritis) consecrare, dicare (*cf. p. 1685, 63 sqq.*): CIC. Verr. 3, 114 *Verri* statuae Romae stant inauratae a communi Siciliae, quemadmodum inscriptum videmus, datae. 3, 145. 154. 5, 139 publice. *al.* NEP. Tim. 2, 3 *syn.* posuisset. OV. trist. 5, 14, 1 quanta tibi -erim nostris monumenta libellis (MART. 9, 34, 7 *al.*). fast. 4, 622 templa (*q. v.; significanter* MART. 9, 64, 2 *i. causa est, cur templa efficiantur. cf.* STAT. Theb. 10, 890. CARM. epigr. 872 Belus ... ara gaudebit, quam -dit et voluit). LIV. 40, 37, 3 iussus...consul Apollini...dono vovere et dare signa inaurata; quae vovit -ditque. VAL. MAX. 1, 8, 4 *syn.* dedicastis. STAT. silv. 2, 7, 72 Pharo Pompeio -bis ... altius sepulcrum. 5, 1, 189. 5, 3, 47 dare manibus aras. *al.* PAVL. NOL. epist. 32, 17 basilicam. *saepissime in titulis* (*cf. p. 1669, 76 et* LIV. 2, 41, 10. 38, 35, 4) *inde a vetustissimis, ex. gr.* ELOG. Scip. (Corp. I^{2} 9) 6 dedet Tempestatebus aide (*cf.* CORP. I^{2} 652 *al.*). INSCR. coc. Falisc. (Corp. I^{2} 364) ququei huc -eru⟨nt i⟩mperatoribus summeis meretu⟨d⟩. LEX Vrson. (Corp. I^{2} 594) 134, 47 ⟨prove⟩ statua danda ponenda. CORP. I^{2} 37 vicesma parti (*abl.?*) Apolones dederi. 1508 signum basim. 1549 aediculam et basim. 1990 lectu(s) I. LEX arae Aug. Narb. (Corp. XII 4333) 2, 7 aram -bo dedicaboque (*ter*). *al.* CORP. II 6339 pontem fecit...d(edit) i(demque) d(edicavit). VIII 23231 arulam. XI 6961 basim dat. XII 1036 memoriam. *al.* *saepe obi. ex ipso monumento supplendum*: CORP. I^{2} 20. 30. 41. 360. 377. 380. 383 quaistores aire moltaticod -eront. *al.* II 176 *saepe.* *iuncturae tritissimae*: INSCR. coc. Falisc. (Corp. I^{2} 364 a) Iovei ... Falesce ... donum -erunt. CORP. I^{2} 31 Honore donom dedet merito. 33. 42 pro Cn. filiod Dianae donum. 46. 47. 60. 62 dono dat lubs merto (*v.* donum). CORP. I^{2} 48 de praidad Fortune dedet (49. 632 de decuma ... Mu⟨mm⟩ius donum ... pro usura hoc dare sese. 1745 de sua ⟨peq⟩unia. *al.* 1834 de suo. XI 2596 d(e) p(roprio?). *saepe*). CORP. I^{2} 658 de sena⟨tus⟩ sen⟨tentia⟩ -dit (*v. l. 22*). II 180 -dit dedicavit (3555. III 1933 *passim*). 2098 -dit donavit. INSCR. Lehner, Die ant. Steindenkmäler des Provinzialmus. in Bonn 150 d(ono) d(at) dedicante ... leg(ato). *al.* CORP. I^{2} 365 de zenatuo(s) sententiad vootum dedet. cuando datu rected cuncaptum (VII 139 votum, quod promissit, ... m(erito) -dit. *cf.* INSCR. Notiz. degli scavi 1896 p. 541 ⟨Di⟩anae aidicolam votum -dit meretod). VI 47 voti c(ompos) d(at) *cf.* 742. 2191 h(onoris) c(ausa) d(ono) d(ederunt).

3 *alicui rei* (*e iuncturis ut* INSCR. Dessau 2796 davit fisco argenti pondo XII [*v. vol. VI p. 825, 51 sqq. cf. ibid. l. 46 sqq.*]. PLAVT. Amph. 302 [*l. 31*] *repetuntur aliae, ut* OV. fast. 4, 908 exta canis flammis ... -urus *ubi dat. vice versa pro* in *c. acc. poni et* dare *significare videtur fere i. q. imponere, inicere*): PLAVT. Amph. 302 ventri victum non datis (*cf.* MART. 3, 22, 1 ARNOB. nat. 2, 41). Curc. 161 (*v. p. 1666, 65*). Persa 769 aquam manibus (Truc. 481 *cf.* VERG. georg. 4, 376 fontīs. Aen. 1, 701 lymphas. PROP. 1, 3, 24 poma. *al.*). LVCR. 3, 340 ut umor aquae dimittit saepe vaporem, qui datus est (*i.* ἐπεισακτος, οὐ σύμφυτος). VERG. georg. 3, 378 ulmos ignique -dere (PROP. 3, 18, 20 OV. trist. 4, 10, 62 SEN. Herc. O. 1968 *al. metonymice*: CATVLL. 36, 7 *aliter infra l. 70 sqq.*). HOR. carm. 1, 28, 25 harenae ossibus ... particulam dare. TIB. 1, 2, 14 posti florida serta (OV. rem. 811 met. 13, 929). 1, 8, 70 tura...focis (*cf.* OV. medic. 16. 84 met. 9, 159 *al.* am. 2, 13, 28 aris *v. vol. II p. 387, 3 sq.*). PROP. 2, 10, 24. 3, 15, 10 collo dulcia vincla (LVCAN. 3, 77. *huc spectant*: PLAVT. Capt. 1027 compedes tibi adimam, huic dem. STAT. Theb. 5, 457. 12, 90 silv. 1, 2, 240). PROP. 4, 3, 16 capillis vitta. OV. am. 1, 9, 36 galeam capiti (met. 6, 79). epist. 18, 61 velamina membris. 20, 89 gemmas digitis (*v. p. 1125, 47*). ars 3, 340 Lethaeis scripta...aquis (*cf.* trist. 4, 9, 2). rem. 722 tu timide flammae perfida verba -bis (fast. 3, 806 exta flammis. 4, 908. 6, 346 *cf.* 4, 638). met. 12, 3 tumulo ... inferias. fast. 6, 492 iusta rogis. *al.* VAL. MAX. 1, 7, 2 caelo decus. SEN. clem. 2, 1, 1 alienis auribus data (*cf.* MART. 11, 3, 2). COLVM. 3, 1, 5 agro ... vitem. 10, 125 fronti data signa fucarum (*i. inscripta cf. p. 1672, 9 sqq. et* ITALA Ezech. 9, 4 [TERT. adv. Marc. 3, 22 p. 416, 1] in frontibus [δὸς σημεῖον, VVLG. signa]. *sim.*: VAL. FL. 1, 352 dant remo sua quisque viri, dant nomina transtris. STAT. Theb. 12, 161 sepulcris). LVCAN. 9, 669 clipeum laevae. *al.* PERS. 6, 35 urnae ossa. PLIN. nat. 8, 164 intervalla admissurae. 14, 134. 17, 66 *syn.* locari. *al.* VAL. FL. 1, 89 vellera templis *eqs.* 1, 254. 4, 625 responsa tenebris. 5, 21 dicta ventis. 5, 182 ratem fluvio. SIL. 16, 276 puppesque secundo dat vento. STAT. Theb. 4, 502 carchesia terrae. 9, 11 silv. 3, 2, 5 *al.* MART. 9, 18, 3. 7. 9, 30, 5. PANEG. 12 (2), 33, 4 data ventis classis. HIL. trin. 12, 1 fluctui ... puppim. AVIEN. Arat. 587. AVSON. 182, 18 funera ... tumulis (*cf.* 188, 6 ad manes). VVLG. act. 27, 15 data nave flatibus (τῷ ἀνέμῳ ἐπιδιδόντες). *rebus incorporeis i. q. mandare, tradere* (*aliter v. p. 1673, 43 sqq.*): SIL. 4, 73 det inania famae (SOL. 42, 3). SOL. 52, 3 ut fidem ... memoriae -ret (*nota propter acc. c. inf.*: GELL. 1, 11, 6 Cretenses ... proelia ingredi solitos memoriae datum est). 53, 2 terram istam ... exquisitam notitiae nostrae -dit. *v.* oblivioni dare. *dat. rei ponitur pro* in *c. acc. i. q. vertere, commutare in aliquid* (*cf. p. 1671, 35 sqq.*): cineri: STAT. Theb. 7, 23. effectui: SVLP. SEV. dial. 3, 9, 1. excidio: VERG. Aen. 12, 655. LIV. 1, 30, 6 ac ruinis. exitio *v.* exitium. igni (*aliter l. 36*): SOL. 40, 2 LACT. inst. 7, 19, 9 HIL. in Matth. 5, 12 (DICT. 5, 6. *cf.* VVLG. Matth. 6, 30 in clibanum mittitur). VVLG. Is. 37, 19. naufragio: AVR. VICT. Caes. 33, 3. nutu: VERG. catal. 3, 10 (*v. Bücheler, Rhein. Mus. 38 [1883] 512*). *notanda*: SOL. 52, 63 *eos lapides* plebi -erunt (*i. parvi aestimabant*). AVIEN. orb. terr. 1046 cordi dato.

4 *cum praep. et adv.* (*ex iuncturis ut* in manus [*p. 1671, 3 sqq.*], in focos [*p. 1671, 20*] dare, *ubi* dare *vim propriam retinet, exoriuntur iuncturae ut* OV. am. 1, 6, 42 verba dat in ventos. CELS. 8, 10, 7 in suam sedem *sim., ubi accedit ad significationem mittendi, ponendi, collocandi cf. Thielmann l. c. p. 108 sqq. aliter v. p. 1692, 11 sqq.*). ad *v. vol. I p. 475, 15 sqq. pro dat. v. quae notata sunt vol. I p. 557, 80 sqq. 558, 25.* ante: TER. MAVR. 516 *i* ante vocales data. ITALA deut. 30, 1 (Lugd.) ante oculos (ἔδωκα πρὸ προσώπου σου, VVLG. proposui in conspectu). Zach. 3, 8 (Firm. err. 20, 2) ante faciem. VVLG. Ezech. 6, 5. circum: CATO agr. 114, 1. *ibid.*

[*Rubenbauer*]

circumdare. 157,11. HOR. sat. 2,4,84 *v. vol. III p. 1127,83 sqq. 1082,67* (circa). e x: CAECIL. com. 132 peniculamentum e pallio datur. in *c. acc.* (*cf. p. 1669,8*): *in manus, digitos sim.*: PLAVT. Asin. 193 Bacch. 769 Cas. 709 Trin. 130. 902 TER. Phorm. 633. LEX repetund. (Corp. I² 583) 52 in manu. VARRO frg. Gell. 3,10,2 in uterum. CIC. off. 2,60. SVEIVS carm. frg. 4 in os. PRIAP. 53,4 in Cereris crines. OV. Pont. 4,6,18 PAVL. FEST. p. 98. CELS. 3,18 in caput. 6,7,8. MELA 2,20 si detur in manus (*trop.*). *talia passim.* in publicum: PLAVT. Persa 68 SENT. Minuc. (Corp. I² 584) 25. 27 CATO or. frg. 47 LEX Malac. (Corp. II 1963) 54. PLIN. epist. 8,3,2 *orationem. cf.* LVCAN. 1,132 multa dare in volgus (TERT. nat. 1,7 PS. SOL. add. p. 220,29). in medium: LVCR. 5,1160 OV. met. 15,66 SEN. frg. 89 PLIN. epist. 7,4,6 *opp.* eelamus. PS. SOL. add. p. 217,8 ENNOD. carm. 2,85,7. in conspectum: BELL. Hisp. 39,3 LIV. 9,27,5 CELS. 1 pr. CVRT. 3,2,2 *al. cf.* AVIEN. ora 4,39 in optutus. GRAN. LIC. p. 33,12 dat in ce⟨nsum⟩ (*edd.*, dat praecepta *Madv.*) loca *eqs.* GELL. 3,8 tit. in memoriam. *in loca sim.*: PLAVT. Truc. 476 ignem in aram. ACC. trag. 234 in segetem fruges. CATO agr. 148,1. VARRO Men. 265 in patellam dare μικρὸν κρέας. CIC. Verr. 4,200. 201 in cellam frumentum. VERG. Aen. 5,62 capita in navis. OV. epist. 14,26 in invitos ... tura focos (ars 1,638 fast. 4,410). fast. 1,454 iecur in lances. MON. Ancyr. 29 MANIL. 1,84 PAVL. FEST. p. 41. 121. SEN. Herc. O. 536 virus in vestem. Thy. 287 nostros ... in laqueos pedem. benef. 7,9,2. epist. 76,25 (*v. p. 1684,72*). 123,14 pondus suum in priorem partem dare. CVRT. 4,3,10 in profundum. PLIN. nat. 20,11 LVCAN. 8,134. 194 VAL. FL. 7,545 SIL. 5,636. STAT. Theb. 7,759 *ubi* SCHOL. immisit. QVINT. inst. 1,4,15 IVV. 13,244 FRONTIN. aq. 21 *Anio* partem dat in specus. *al. apud scriptores et poetas; saepe in* ITALA *et* VVLG. [*corr.* CORP. IV 2066 *ubi debuit esse* aequora in alta]. *in homines* (*distributive*): CATO agr. 67 factoribus det in singulos. LIV. 33,37,12. 41,13,7 *al.* *pro dat.*: ITALA Ezech. 26,29 (Tycon. 4 p. 33,20) in vos famem (δώσω ἐφ' ὑμᾶς, VVLG. imponam vobis). 37,14 (Cypr. test. 3,58 Tycon. 4 p. 36,20) -bo spiritum meum in vos (εἰς ὑμᾶς, VVLG. -ero ... in vobis). CHIRON 954 in singulos boves dato. *al.* SACR. Leon. p. 425 da ... in hos famulos tuos presbyterii dignitatem. *de permutatione l o c i transfertur in permutationem s t a t u s, condicionis i. q. in statum aliquem r e d i g e r e, reddere aliquid* (*cf. p. 1670,67 sqq. 1686,77 sqq.*): PLAVT. Asin. 426 in splendorem dari bullas. CVLEX 314 in cineres (*v. vol. III p. 1072,70 sq.*). LIV. 6,25,3 data in tam praecipitem casum res publica (*cf.* TAC. ann. 12,14). 30,30,20 in discrimen. 42,50,2 ut in aleam tanti casus se regnumque -ret (42,59,8). MANIL. 4,128 in iugulumque (*i. necem*) -bit fructus. 5,450 non -bit in lusum mores. 5,651 in praerupta studium. SEN. contr. 1 praef. 7 in deterius. SEN. Ag. 78 arces ... in praeceps. Phoen. 343 in planum (ITALA Is. 8,7 [Ps. Cypr. adv. Iud. 6]). VVLG. Ier. 9,11 Ierusalem in acervos arenae. Ezech. 7,20 in immunditiam. 25,5 *saepe. sim.*: LVCAN. 7,406 Romam cladis e o -dimus. i n *c. abl.* (*v. p. 1670, 52*): ITALA deut. 18,18 (Lugd. Cypr. testim. 1,18) -bo verbum (verba *Lugd.*) meum in ore eius (δώσω ... ἐν τῷ στόματι, VVLG. ponam *sic passim* ITALA *et* VVLG.: in manu. in vobis). CHIRON 964 vini boni sextario ... in singulis iumentis dato. 990. CORP. V suppl. 384,17 cottidie fletus dat et in pectore palmas. i n t e r: LIV. 29,37,12 inter nomina ... -dit collegae nomen. PAVL. NOL. epist. 32,13. p e r: LVCR. 2,271 id procedere ... dari porro per totum corpus. VERG. Aen. 8,30. 10,382 discrimina costis per medium qua spina -bat. LIV. 2,2,4 sermo per totam civitatem (*cf.* STAT. Theb. 3,10 fama. Ach. 2,66 rumore). 27,37,14 per manus reste. CELS. 8,10,5ᴬ *al.* VAL. FL. 6,670 per artus (DAMAS epigr. 40,7). STAT. silv. 3,3,23 serta per aras. DRAC. Romul. 8,140 *cadaver* per montes. PAVL. FEST. p. 378 quod datur per singulos viros. *nota*: ITALA gen. 39,22 (Aug. loc. hept. 1,145 p. 529,6) carcerem per manum Ioseph. *cf.* AVG. *ibid.* pro eo quod est 'in manu Ioseph', 'p e r' quod significat 'in potestatem'. p o s t (*v. p. 1668,26*): PHAEDR. 4,10,2 post tergum *peram*. SEN. Tro. 153 VAL. FL. 5,148. 6,347 CYPR. GALL. num. 533 DRAC. Romul 2,73 ENNOD. carm. 2,99,1. s u b *c. acc.* (*v. p. 1669,15*): OV. ars 1,162 sub tenerum scamna -isse pedem. LIV. 4,26,10 sub iugum ... consulatum. SIL. 4,511 iaculo Massylumque ... alis castra sub ipsa datis (*cf.* DRAC. laud. dei 2,805 iaculisque datis m i s s i s v e sagittis). *sub c. abl.*: PLAVT. Persa 855 *manus* sub furcis. ITALA gen. 1,29 (Filastr. 100,4) sub potestate. DRAC. Orest. 419 sceptra ... sub pastore tyranno. s u p e r: CELS. 3,24,5. 5,28,13ᶜ. 7,2,7. 8,10,2ᴬ. SEN. 2,4,1 (supra). CHIRON 490. ITALA deut. 30,7 (Lugd.) -bit ... maledicta super (ἐπὶ) inimicos tuos (VVLG. convertet). VVLG. Ezech. 3,25 *al. c. adv.*: circa *v. vol. III p. 1079, 59 sqq.* circum *v. vol. III p. 1113, 10.* foras: PLAVT. Men. 658. 660 vestimentum. CIC. Att. 13,22,3 scripta. PAVL. FEST. p. 84. huc ... huc: SEN. Herc. f. 1229 *sqq.* huc illucve: CELS. 8,16,3 *cod. J* (*om. FVP*). intus: CELS. 6,6,15ᴮ. 7,28,2. 7,29,2. VITR. 6,7,1 introrsus. FLOR. epit. 4,2,49 terrore l a t i u s dato. STAT. Theb. 5,43 primi l o n g e damus agmina vulgi (*i. post nos habemus*). LVCR. 3,355 ipsa palam quod res -dit ac docuit nos. STAT. Theb. 9,572 crine dato p a s s i m (*cf.* CYPR. epist. 27,1 *syn.* emiserit). FEST. p. 229 produit p o r r o -erit (*bis*). TAC. ann. 6,17 eversio rei familiaris dignitatem ac famam p r a e c e p s -bat (AVR. VICT. Caes. 35,14 *res* praeceps vitiis -erit. *cf. supra l. 39. 43 et p. 1687, 9*). SVLP. SEV. chron. 2,45,3 libellis publice datis.

q u o: OV. trist. 2,478 SEN. Thy. 697 clem. 1,1,7. r e t r o: VERG. Aen. 3,686 OV. met. 1,529. 3,88 CELS. 8,8,1ᴮ SEN. nat. 3,15,5. VAL. FL. 5,681 castra. STAT. Theb. 11,328 FLOR. epit. 4,2,81 CLAVD. 10,103. super: OV. epist. 13,113 CELS. 4,31,4. 7,4,1ᴮ. 7,6,4. supra: CELS. 5,26,27ᶜ. 5,26,29. subter: CELS. 4,24,2 (*v. etiam* circum-, inter-, satis-, super-, pessum-, venumdare).

huc refero locos, quibus dare *nude positum (s u p p l e n d a r e l a t i o n e l o c a l i u t praepp. dat. sim.) significat i. q. l o c a r e, m i t t e r e, i a c e r e sim.*: ENN. scaen. 371 quam inscriptionem -bitis (*i. inscribetis. cf. p. 1670, 50 sqq. et* DECRET. decur. Forosempron. [Corp. XI 6123] 21. CORP. XI 4206. I² 1214 *titulum*). CIC. frg. phil. V 60 c a l c u l u m reducas, si te alicuius dati paeniteat (*cf.* OV. ars 2,204 tu male iactato, tu male iacta dato [*cf. Marquardt-Mau, Privatl. d. Röm. p. 858 adn. 3*]. trist. 2,478 mittere quo deceat, quo dare missa modo. QVINT. inst. 11,2,38 AVSON. 191,30. *fort.*: INSCR. christ. Kraus I 191,9 ludere et dare [*nisi potius suppleas* locum *ut* 210 INSCR. Müller-Bees, d. Inschr. d. jüd. Katakombe am Monteverde zu Rom 165 *al.*]). PVBLIL. J 66 vestigium. VERG. Aen. 12,173 dant fruges manibus salsas *capiti pecoris*. VAL. FL. 3,340 vestes *rogo*. 7,69 semina *terris*. BALB. grom. p. 92,13 L. dandi interveniente certo itineris spatio duo rigores. HYG. mun. castr. 13 viae ... dantur percurrentes. 17 portae. DRAC. laud. dei 3,370 tropaea. VEN. FORT. carm. 3,14,24 in excelso pendulus ordo datur. *hinc quoque explicanda*: CIC. orat. 75 quocumque feremur, danda (*sc. ventis*) nimirum vela sunt (*v.* velum. *cf. Thielmann l. c. p. 117 sq.*). VERG. georg. 3,107 proni dant (*i. remittunt, relaxant*) lora (*q. v. cf.* 3,115 frena. Aen. 1,62 habenas [*opp.* premere]. *al.*). Aen. 3,686 dant lintea retro (*v.* linteum). OV. ars 2,337 a litore carbasa (*v. vol. III p. 429, 13 sqq.*). LVCAN. 1,120 s t i m u l o s -dit aemula virtus (SIL. 14,94 STAT. Theb. 1,379). *al.*

B ***res incorporeas*: 1 *bona, commoda*** *sim.* (*praesertim di largiuntur; cf. Appel, De Romanorum precationibus p. 133 sq.*): PLAVT. Asin. 719 ubi b o n i quid -erint (Bacch. 1188 quod di dant boni. Cas. 842 bona multa. Poen. 667 *al.* TER. Haut. 841. Phorm. 1005 di melius duint. CIC. Manil. 49 *al.*). Cist. 671 nisi quid mi o p i s di dant (TER. Haut. 592 OV. epist. 20,174 *al.*). Persa 256 hanc commoditatis copiam. Poen. 1252 ne indigna indignis di -rent (*cf.* CARM. epigr. 248,6 des digna merenti). Pseud. 267 si lucri quid detur. CATO agr. 141,3 duisque bonam s a l u t e m valetudinemque mihi (CIC. Verr. 3,154 Planc. 102 Lig. 7 *al.* OV. epist. 4,1 quam nisi tu -eris, ... salutem [met. 9,530]. 15,2 *syn.* tribui. trist. 2,269 *opp.* eripit. LIV. 3,26,9 *al. aliter p. 1687, 57*). CIC. leg. agr. 2,19 b e n e f i c i u m (*v. vol. II p. 1881, 45 sqq. nota*: PVBLIL. J 6 inopi beneficium b i s dat, qui dat celeriter. *v. p. 1701, 24. Otto, Sprichw. p. 55*). Tusc. 3,35 auxilium (*v. vol. II p. 1621, 6 sqq.*). Phil. 11,20 praesidium (VAL. MAX. 1,5 ext. 1 *al.*). LVCR. 5,873 utilitatem aliquam. HOR. sat. 2,8,76 commoda (OV. ars 1,131. 132 *al.*). carm. 4,2,39 quo nihil maius meliusve terris fata donavere bonique divi nec -bunt. EPICED. Drusi 416 dens ... laeta -bit. OV. met. 2,52 utinam promissa liceret non dare (*i. explere.* 7,94 VAL. FL. 6,675. *cf.* SIL. 9,409 votisque ex omnibus unum id Fortuna -dit. VVLG. psalm. 36,4 petitiones. *al.*). LEX de imp. Vesp. (Corp. VI 930) 12 suffragationem. *talia passim.* *l i b e r t a t e m, v i c t o r i a m, h o n o r e m sim.*: PLAVT. Mil. 1213 l i b e r t a t e m ... et divitias (ENN. ann. 201 *libertatem* dono, ducite, doque [*an supplendum* captivos?]. CIC. Verr. 6,114 Rab. perd. 31 rep. 2,55. Lael. 3,25 plebi. LIV. 22,33,3. 26,27,9 *al.* SEN. contr. 1, 6,5. 7,6 [21],7. SEN. clem. 1,1,2 *opp.* eripi. dial. 1,2,10 *saepe. imprimis apud* ICTOS, *ex. gr.* LABEO dig. 28,7,20,1 *syn.* manumittere. GAIVS inst. 2,263 per fideicommissum. *alio sensu p. 1679, 58 sqq.*). ENN. ann. 88 utri magni v i c t o r i a sit data regni. CAEL. hist. 26 SISENNA hist. 14 LIV. 3,8,11. 5,15,11 d e Veientibus (*cf.* 30,30,4 *al.*). 5,16,10 ex ea *urbe*. 21,10,9 eventus belli ... -dit. *saepe.* STAT. Theb. 10,614. QVINT. decl. 339 p. 341,10 (*cf.* p. 341,12 si vincere non detur). *al. causative i. q. efficere, ut aliquis vincat, potestatem victoriae parare alicui*: BELL. Afr. 32,1. PANEG. 10 (4), 17,2 primitias ingentis victoriae -ret *natio*. IVST. 2,4,22 *al.* *de rebus*: LIV. 21,29,3 fugaque et pavor ... victoriam -dit. 32,14,13. FLOR. epit. 4,7,11 error. ENN. ann. 257 fortibus est f o r t u n a viris data (TER. Phorm. 884 CATO orig. 83. Q. CIC. pet. 11 fortuna petitionis. NEP. Eum. 1,1. LIV. 21, 41,4 conserendi manum. 26,7,5. 26,13,14. 35,42,11. 39,24,1. MANIL. 2,832 fortunamque -bit rebus. SEN. dial. 10,4,4 CVRT. 6,5,8. SIL. 5,248 fortunam bello pelagus -bit. *al. cf.* RHET. Her. 4,20,27 felicitatem. *et v.* exitus, eventus). PLAVT. Merc. 226 somnia. 604 immortalitas mihi datast (CVRT. 9,4,21). Poen. 695 quaero hospitium ... :: ... possum festivom dare. ENN. ann. 431 si iam data sit frux (*i. usus. cf.* ACC. trag. 70 fructum, quem di dant). CATO or. frg. 21 ob eos mores ... h o n o s detur (CIC. Verr. 6,35 non solum datum, sed etiam creditum et commissum. *v. honos. nota i. q. praedicare aliquem*: HERM. Pal. sim. 6,3,6. ITALA apoc. 15,4 [Cypr. testim. 3,20] [VVLG. magnificabit]. COMM. instr. 1,27,20 *saepe. sim.*: VVLG. deut. 32,3 date magnificentiam deo. Ios. 7,19 gloriam. Luc. 18,43 laudem. *al.*). RHET. Her. 3,4,7 honestatis commemorationem. CIC. Pis. 63 ut mihi illa omnia immortalem gloriam -erint (*i. paraverint.* LIV. 22,29,11. *cf.* 27,13,7 decus. OV. met. 12,334 titulum). LVCR. 1,28 da dictis, diva, leporem. VERG. Aen. 1,382 data fata secutus (*v. vol. VI p. 363, 52 sqq.*). 7,2 litoribus ... famam (*v. vol. VI p. 223, 58 sqq.*).

[Rubenbauer]

Aetna 104 sors data caelo (Hor. sat. 1, 1, 2 Liv. 10, 24, 16 *al.*). Ov. trist. 3, 3, 79 *libellos* -uros nomen (4, 10, 122 Sil. 2, 699 *al.* Stat. Theb. 4, 718 [Schol. 'nomen' gloriam vel famam]. Mart. 10, 26, 7 Tac. Germ. 45 *al.*). Pont. 3, 1, 50 Fortuna ... plus notitiae ... -dit. Liv. 9, 22, 9 decus (*v. p. 246, 43 sqq.*). Cvrt. 9, 6, 22 -bo nobilitatem ignobilibus locis. Lvcan. 7, 456 cladis ... vindictam (Vvlg II reg. 22, 48. psalm. 17, 48 [διδοὺς ἐκδίκησιν]. *al.*). 9, 553 bellisque datos ... casus. Val. Fl. 6, 445 datque alias sine lege colus. Sil. 4, 507 des iterum hanc laudem nato. *al.* Stat. Theb. 6, 380 ordo senectae. silv. 2, 7, 81 nec solum -bo carminum nitorem. Tert. bapt. 11 baptismus. 17 (*v. vol. II p. 1718, 53*).

pro obi. est pronomen vel enuntiatum relativum: Plavt. Asin. 46 di tibi dent quaecumque optes (Mil. 1038). 623 -bunt di, quae velitis, vobis. Persa 483 quae velis (Poen. 1055). *al.* Ter. Phorm. 519. Cic. Verr. 1, 1 quod erat optandum ... id ... divinitus datum atque oblatum. Phil. 10, 13 quod di duint. Tusc. 1, 114 *al.* Verg. Aen. 7, 260 -bitur, quod optas. 10, 628. *persaepe.* *nota propter subi.*: Mart. 5, 13, 4 quodque cinis paucis, hoc mihi vita -dit.

abs.: Val. Fl. 1, 344 nunc ille dies (det Iuppiter oro) ille super. *proverb., ut videtur*: Petron. 43, 7 cui datum est, non cui destinatum, *sc. habet.*

hinc eo procedit, ut significet ***non denegare alicui aliquid, morem gerere, indulgere alicui (rei), facere aliquid alicuius gratia:*** *abs.* (*cf. l. 39 sq.*): Ter. Haut. 988 te indulgebant, tibi -bant. *c. pron.*: Cic. fin. 4, 74 aliquid etiam coronae (*sc. hominum audientium*) datum. epist. 13, 1, 2 rogabo, ne quid invitus mea causa facias, sed id ... ita, mihi des *eqs.* Att. 6, 1, 7 totum hoc Bruto -di. 9, 1, 4 -bimus hoc Pompeio, quod debemus. 16, 16, 10 Ciceroni tuo ... totum hoc da. Svlp. Rvf. Cic. epist. 4, 5, 6 Prop. 2, 26ᵇ, 28. Ov. epist. 12, 66 quod rogat illa, damus. Liv. 1, 13, 5 ut Sabinis tamen aliquid -retur. 5, 18, 6 *al.* Sen. contr. 9, 3 (26), 2 quicquid posceretur, dare. contr. exc. 9, 2 *opp.* neget. Sen. Phoen. 93 quicquid exactum est adhuc, matri -isti. Val. Fl. 1, 268 cetera ... da mihi. Mart. 2, 71, 4 Qvint. inst. 12, 7, 5. Plin. epist. 7, 17, 12 tantum ille populo -bat. Avr. Fronto p. 94, 24 N. *al.* *speciatim in re amatoria*: Catvll. 110, 4 quod promisti. 110, 6 (*v. etiam* munuscula *p. 1662, 73*). Priap. 3, 1. 2 *sqq.* 5, 4 quod tuus hortus habet. 38, 4 Ov. am. 1, 4, 64. 70 ars 2, 576 *al.* Mart. 4, 7, 1 *opp.* negasti. 9, 67, 4. 11, 104, 17 *al.* Svet. Iul. 49, 3 (*in Ciceronis facete dicto*). *sic etiam absol.*: Plavt. Cas. 362 comprime... istunc, qui didicit dare. Afran. com. 63 ultro. Lvcil. 868 (*cf.* 866 praebebunt). 934 (?). Priap. 50, 3 Ov. am. 3, 8, 34. ars 1, 345 quae dant quaeque negant. 1, 453. 674 Mart. 2, 9, 1. 2, 31, 1 *saepe.* Anth. 459, 2 *al.*

sim. morigerari, indulgere, tribuere alicui rei i. q. respicere aliquid, facere aliquid alicuius (rei) causa (*pro obi. sunt subst. infra l. 57. 60. 65. 67. 75. 77 sq.*): Cic. Mur. 10 quod dandum est amicitiae, large -bitur a me. 90 pudori. Sull. 46 permitto aliquid iracundiae tuae, do adulescentiae, cedo amicitiae, tribuo parenti. Cael. 42 detur aliquid aetati. Deiot. 40 *opp.* denegasti. fin. 5, 12 multum admodum fortunae datur. Tusc. 1, 109. Cato 44 voluptati. epist. 15, 6, 1 amicitiae ... veritati. Att. 14, 13ᵇ, 3 idque cum totum ... tibi dandum putarem, tum do etiam humanitati et naturae meae. Trebon. Cic. epist. 12, 16, 1 me hoc auribus tuis dare. Hor. sat. 2, 2, 94 das aliquid famae (Sen. clem. 1, 15, 5 *cf.* Tac. ann. 1, 7). Ov. met. 4, 448 tantum odiis iraeque -bat. 9, 247 fast. 3, 80. Liv. 3, 46, 3 non id petulantiae suae, sed Verginio absenti ... datum. 3, 58, 4. 8, 32, 18 id se gratiae dare Q. Fabii (Vlp. dig. 4, 8, 3, 1. Ivst. 31, 7, 6 *v. l. 58. 62. 68*). 24, 45, 13 irae magis quam avaritiae datum. 38, 30, 2. 40, 59, 1 triumphum magis gratiae quam rerum gestarum magnitudini datum. Sen. contr. 9, 1, 10 -isti istud iactationi tuae (*cf.* Decret. decur. Hercul. [Corp. X 1453] 12 quod iterationem honoris eorum non ambitionei neque iactationi suae -erint, sed in cultum municipi et decorem contulerint). 9, 2 (25), 11 nihil se gratiae, nihil precibus dare (Cvrt. 9, 2, 30 Stat. Theb. 10, 130 Tac. ann. 2, 58 Plin. epist. 1, 22, 9. 6, 25, 5. *cf.* Sidon. epist. 8, 15, 2 precatui tuo). Val. Max. 6, 2, 3 nec timori datum est silentium. 8, 1 abs. 2 quae innocentiae tribui nequierat absolutio, respectui puerorum data est. Sen. Med. 556 haec irae data oblitterentur (*cf. l. 54. 57 et* Lvcan. 4, 688 bella -bat ... irae). apocol. 1 nihil nec offensae nec gratiae -bitur. dial. 6, 13, 3. 9, 15, 6. benef. 6, 18, 1 honori (Tac. hist. 1, 77 ann. 3, 72. 14, 4 Call. dig. 50, 6, 6, 10. Vlp. dig. 1, 16, 9, 4 *syn.* ceditur. *al.*). *al.* Cvrt. 8, 10, 36 plus formae quam miserationi datum. Mela 2, 19 moribus datur. Plin. nat. praef. 20 ambitioni. Val. Fl. 3, 688 sat lacrimis comitique datum. Qvint. inst. 4, 2, 122 *syn.* indulgendum. 10, 1, 117 plus stomacho quam consilio -dit. 10, 2, 27 *al.* decl. 313 p. 230, 5 Tac. dial. 6, 8. ann. 1, 10 Cassii et Brutorum exitus paternis inimicitiis datos. 11, 25 datum id foederi antiquo. Plin. epist. 3, 21, 2. Tert. ieiun. 13 *syn.* permittas. Itin. Alex. 6 *equitandi* id arbitrio -bat. Amm. 19, 12, 9 in his casibus nec peccatum aliquando pietati -erat (*i. condonaverat*) nec erratum. 30, 5, 4 plus adulationi quam verecundiae. Schol. Cic. Bob. p. 86, 18 St. *al.*

seq. ut (ne): Cic. Verr. 2, 32 date hoc pudori meo, ut *eqs.* Sull. 63 off. 3, 43. Lavrea epigr. 8 locus ipse sui Ciceronis honori hoc -dit, ... ut *eqs.* Liv. 5, 17, 9. 8, 5, 4. 10, 39, 14. 38, 47, 2. 42, 31, 4 sorti Macedoniae. Sen. benef. 5, 20, 5. Qvint. inst. 8, 4, 29 demus ... hoc desiderio ..., ne *eqs.* 12, 10, 47 Tac. ann. 2, 53. 58. 3, 23 Scauro ... datum, ne bona publicarentur. 3, 69. 12, 23. 61. 16, 16 detur hoc illustrium virorum posteritati, ut *eqs.* Plin. epist. 1, 22, 9 dandum ... amicis, ne spes ... desereret. Sol. 49, 6 -dit nomini suo, ut altaria ibi strueret. *cf. etiam p. 1690, 84 sqq.* *seq. acc. c. inf.*: Vlp. dig. 49, 5, 1, 1 pietati ⟨dan⟩dum (dant *vel* dans dicendum *codd.*) est et hanc audiri debere.

2 ***mala, incommoda:*** Plavt. Trin. 847 egestas quid negoti dat homini misero mali. Pseud. 767 cui servitutem di danunt lenoniam (*cf.* Tib. 2, 4, 3 servitium. 3, 11, 4 *al.*). Enn. scaen. 271 perniciem. Ter. Andr. 666 tibi di dignum factis exitium duint (Ov. trist. 4, 8, 50 Val. Fl. 1, 809). Rhet. Her. 4, 25, 36 plus calamitatis quam boni. Catvll. 44, 8 *tussim.* Ov. met. 7, 212 bella (*v. vol. II p. 1835, 50 sqq. cf.* Mart. 5, 65, 8 proelia). trist. 2, 185 exilium (Sen. Med. 460. 491 *al. nota*: Mart. epigr. 4, 4 delator habet quod dabat exilium). Sen. Thy. 74 poenas lege fatorum datas (*i. impositas.* Ivv. 10, 243. Cod. Theod. 10, 12, 1, 1 [*a. 368?*] *i. destinata. aliter v. p. 1665, 7 sqq.*). Mart. 2, 24, 1 si det iniqua tibi tristem fortuna reatum. Ivv. 2, 78 labem. 10, 283 febres. Vvlg. gen. 4, 24 septuplum ultio -bitur de Cain (*cf.* 4, 15 septuplum punietur. Greg. Tvr. Franc. 2, 4. *aliter p. 1676, 10 sq. 1686, 29*). Met. in Naev. gramm. VI 266, 16 malum -bunt (d. m. *alii*) Metelli Naevio poetae. Plavt. Amph. 563. 564. 723 *in lusu verborum v. p. 1666, 60 et cf.* Merc. 643 ille oblongis mālis mihi -dit magnum malum. Bacch. 1442 malam rem. Cas. 792 -bo tibi μέγα κακόν. Poen. 161. Trin. 1045 istis ... moribus. *saepe.* Ter. Andr. 431 pro hoc malo. Eun. 508 Phorm. 976 Cic. Verr. 3, 27 Catvll. 14, 6. 28, 14 Hor. carm. 3, 6, 7. Tib. 2, 5, 108 multis ars -dit ista malum. *al.* *abs.*: Plavt. Men. 856 -bitur malum, me quidem si attigeris. Trin. 1062 Cic. nat. deor. 1, 122 Priap. 61, 9. Sen. epist. 95, 50 *dei* nec dant malum nec habent. Petron. 74, 17. Plin. epist. 3, 9, 3 -di malum et accepi (*v. Otto, Sprichw. p. 106*). Plavt. Poen. 159 (*per iocum; cf.* 161) vin tu illi nequam (*i. malum*) dare?: cupio.: em me dato. (*cf.* Rud. 186 acerbum. Trin. 259 amara. *al.*). Men. 267 ne mihi damnum in Epidamno duis (*v. p. 28, 78 sqq.*). *plagas, vulnera sim. afferre*: Plavt. Asin. 276 de tergo ducentas plagas praegnatis -bo (Sen. Phaedr. 281 Vvlg. II Macc. 14, 43). Lvcr. 2, 639 aeternumque -ret matri sub pectore volnus (*q. v.*). Prop. 4, 5, 40 *morsus* (Drac. satisf. 274). Ov. epist. 17, 23 verbera. Pont. 1, 7, 52 gravīs ictūs Pelias hasta -bat (*cf.* Liv. 35, 35, 19 Nepotian. 1, 4, 5 Sen. Herc. f. 1117 *al.*). Spart. Hadr. 21, 3 collafum. Vvlg. Ioh. 18, 22 alapam. *mortem*: Manil. 4, 534 mortem fata -bunt. Sen. Ag. 994 concede mortem. :: si recusares, -rem. Herc. O. 976 letum. Med. 18 Tro. 329 benef. 3, 23, 1. Lvcan. 2, 179 nil animae letale datum. 5, 658. 6, 169 an plus quam mortem virtus -ret. 6, 770. Sil. 4, 180 hasta ... -dit ... mortem. Ivv. 10, 164 finem animae. Calp. decl. 38 mors a vobis, *iudices*, -bitur ... remedium. Tiberian. carm. 3, 6 *pennae*, quae vitam dederant, dedere ... letum. Tab. devot. Audollent 251 I 10 date interitum is (*i. his*) venatoribus. *pro obi. est pronomen*: Plavt. Men. 472 observa, quid -bo (Persa 292). Cas. 238 haec mihi -isti. Ter. Phorm. 519 id quod es dignus. Ov. am. 2, 2, 44 hoc illi garrula lingua -dit. met. 9, 247 trist. 5, 3, 13 Epist. Sapph. 68 *al.* (*in utramque partem* Plavt. Aul. 88 quod di dant, fero. Sen. clem. 1, 1, 2 quid cuique mortalium fortuna datum velit. *al.*). *abs.* (*cf. p. 1686, 5*): Plavt. Men. 604 sic datur. 628 Pseud. 155 Stich. 766 Truc. 634 Tvrpil. com. 69.

3 ***nomen, cognomen*** (*v.* a, ex, de): a *homines imponunt alicui (rei)*: Cic. inv. 1, 34 nomen est, quod unicuique personae datur. rep. 1, 58 sin id nomen *barbarorum* moribus dandum est, non linguis. Verg. Aen. 1, 248 Hor. sat. 1, 2, 126. 1, 3, 58 cognomen. 1, 4, 44 nominis huius honorem. carm. 4, 6, 30. Prop. 4, 2, 48 nomen ... patria lingua -dit (*cf.* Avien. ora 493 nomen ... mos -dit). Ov. fast. 3, 387. 4, 45 -dit Capyi repetita vocabula Troiae. Pont. 2, 8, 84 *al.* Liv. 7, 32, 15 *sic passim.* Val. Max. 5, 5, 1 *opp.* sumpsit. Qvint. inst. 3, 6, 37 *syn.* vocat (Plin. paneg. 88, 5). 8, 3, 30 appellationes (*syn.* nomina aptare). 9, 2, 40 *syn.* dicitur. Tac. ann. 1, 42 *syn.* appellem. 15, 23 appellavit ... dato ... cognomento. Sol. 5, 19 *tibiis* a sono clariore vocamen datur (27, 8). Arnob. nat. 1, 3 p. 6, 2 unde *antiquitas* bellis significatum -dit.

b *res (animalia) causae sunt nominis*: Cato orig. 60 quia is locus montibus praestet, Praeneste oppido nomen -dit. Aetna 434 facies *insulae.* Hor. epist. 1, 16, 12 fons ... rivo. Prop. 3, 11, 64 cui cognomen corvus habere -dit. Ov. ars 3, 184 velleribus ... cera. fast. 2, 449 *Lucinae* lucus. *al.* Liv. 9, 16, 13 Val. Max. 2, 7, 1. 2, 10, 4. Sen. benef. 4, 27, 2 institia *Aristidi.* Cvrt. 7, 4, 31 *Bactrus* regioni. Mela 2, 51. 103 *insula* ostio. Plin. nat. 3, 8 lusum ... Liberi ... Lusitanis. 33, 29 *syn.* tribuunt. *saepissime.* Sil. 16, 469 hoc -erat puero cognomen ab amne Corduba. Mart. 9, 12, 1. 4 *al.* Qvint. inst. 1, 6, 33 senatui ... aetas. 2, 1, 5. decl. 302 p. 191, 21 *pugna* familiis. Ivv. 12, 73 Apvl. Plat. 1, 1. Amm. 15, 10, 6 vocabulum. *al.* *nota*: Ov. fast. 4, 675 titulum imperii (*i. imperatoris*) ... prospera bella -rent. c *ex hominibus appellantur loca, populi al.*: Hor. carm. 4, 2, 3 nomina ponto (*cf.* Sen. Herc. O. 685. 689 Sol. 11, 30). Carm. de mens. II 10 Mars *mensi.* Ov. epist. 18, 164 femina ... aquis. fast. 2, 733. 6, 35 *al.* Liv. 1, 3, 8 Tiberinus ... submersus ... flumini. 1, 6, 11. 1, 13, 7. Vell. 1, 1, 4 *Tyrrhenus* loco ... a se nomen -dit (*cf.* Sil. 5, 11 vocabula). Lvcan. 4, 656 cognomina collibus (*sc. castra Corneliana*). Plin. nat. 2, 91 *al.* Sil. 1, 89. 11, 297 Capys *Capuae. al.* d *i. q. profiteri*: Plavt. Pseud. 1100 ad Molas

[*Rubenbauer*]

(SEN. dial. 11, 7, 7. AVG. civ. 22, 8 ad baptismum). CIC. dom. 116 in numerum (LIV. 1, 11, 4 in Crustuminum. 28, 45, 20 in classem. 34, 42, 5 in coloniam. PAVL. FEST. p. 14 SEN. dial. 8, 3, 4 GAIVS inst. 1, 131 TAC. ann. 14, 15. 15, 48 MEN. dig. 46, 16, 49). SIL. 14, 24 Baccho (*sc. vino colendo*). APVL. met. 11, 15 militiae (TERT. nat. 1, 18 *coni.* vos ad lanistas auctoratis. COMM. instr. 2, 12, 1 DIG. *al.*). *abs.*: CIC. dom. 78 Phil. 2, 16. 7, 13 Att. 7, 21, 1 CAES. civ. 3, 110, 4. LIV. 1, 59, 12 (*fere 20^{ies}*). TAC. hist. 2, 97. 3, 58. HIER. epist. 3, 4, 3 in novae civitatis censu -dit nomen suum. ITIN. [Silv.] 45, 1 (*sc. ad baptismum cf. l. 1*). *aliter cf. p. 1670, 53. 1671, 52. 1673, 2. 1687, 59.*

4 *dare* **verba** *i. decipere* (*cf.* GLOSS. circumvenire. DON. Ter. Eun. prol. 24 'dare verba' decipere est eum, qui cum rem expectet, nihil inveniet praeter verba. *sic se habet* PLAVT. Persa 394 -buntur dotis tibi... sescenti logi. *cf.* Stich. 224): PLAVT. Aul. 62 ne mihi ex insidiis verba imprudenti duit (*26^{ies}*). TER. Andr. 211. 505 (*et 6^{ies}*). QVADRIG. hist. 4 (*ad h. l.* GELL. 17, 2, 24 'latuit atque obrepsit'). 16. CIC. inv. 2, 28 si ea re hominibus Graecis imperitis verba -erit, quod Clodius... vocaretur. Att. 15, 16 verba mihi dari facile patior... meque ... praebeo credulum. NEP. Ham. 5, 2 HOR. sat. 1, 2, 23. OV. am. 2, 2, 58 (*17^{ies}. notanda*: epist. 16, 170 famae. trist. 5, 7, 70 curis). PHAEDR. 3, 9, 15 SEN. epist. 25, 3 *syn.* imposuit. 49, 6. 88, 8 an verba saeculo suo -erit *Penelope* (*cf.* PS. VARRO sent. ed. Germann 3). PETRON. 78, 8. LAVS Pis. 60 dare subtili vivacia verba catenae. MART. 2, 76, 2. 5, 50, 8. 6, 56, 2 famae. 8, 22, 2. CYPR. epist. 59, 15 quibus ... praestigiae ostendebantur et -bantur verba fallacia ... frustratos et deceptos se esse didicerunt. ANTH. 415, 51. 452, 10. AVIAN. fab. 1, 14 (*cf.* 1, 11 deceptum). SYMM. epist. 1, 53, 1 AVG. c. Cresc. 3, 55, 61. *absol.*: PLAVT. Rud. 1072 TER. Phorm. 713 LVCIL. 1232. CIC. Phil. 13, 33 *syn.* decepimus. VERG. Aen. 10, 638 dat inania verba. PROP. 2, 24, 8 nomine. OV. ars 2, 558 rem. 95. SEN. clem. 1, 25, 4 *i. latent* (*cf. supra l. 16*) *syn.* fallunt. epist. 32, 1. PERS. 4, 45 *syn.* decipe (*cf.* 3, 19 cui verba). MART. 5, 23, 6. *huc referendum*: PLAVT. Pseud. 945 ego istuc aliis dare condidici. *i. loqui, verba proferre*: OV. Pont. 4, 8, 38 pro concessā verba (*i. carmina*) salute damus. 4, 9, 111 his ego do ... cum ture precantia verba. VAL. FL. 7, 251. 8, 173 in vacuos ... notos. STAT. Ach. 1, 381 FRONTO p. 62, 10 N. TERT. test. anim. 6 cur aut nobis -dit ea verba, aut accepit a nobis. AVIAN. fab. 9, 20. 24, 10 *al.* VVLG. Ioh. 17, 8 act. 7, 38 *al.* CYPR. GALL. deut. 151 hymno dat verba melodo. SEDVL. op. pasch. 4, 9 nec sua dare nec aliena poterat verba suscipere. DRAC. Orest. 767. laud. dei 3, 469 viris tantum data (*i. destinata*).

5 **fidem, ius iurandum, documenta, testimonia** *sim.*: a *fidem* (*cf. vol. VI p. 669, 7 sqq. 670, 36 sqq.*): *subi. homines*: PLAVT. Persa 243 fide data credamus (Col. frg. 2, 1 CAES. Gall. 7, 42, 5 BELL. Afr. 29, 1 LIV. 23, 2, 10 *al.* VELL. 2, 76, 2 *et al.*). S. C. de Bacch. (Corp. I² 581) 14 ⟨nev⟩e comvovise neve conspondise neve compromesise velet, neve quisquam fidem inter sed -ise velet. ENN. ann. 32 accipe daque fidem (*talia v. vol. I p. 314, 78 sqq. VI p. 671, 38*). TER. Andr. 402 Phorm. 492. ACC. trag. 228 fregistin fidem? :: neque -di neque do infideli cuiquam. CIC. Rab. perd. 28. epist. 5, 11, 3 quamcumque ei fidem -eris, praestabo (*9^{ies}*). CAES. Gall. 1, 3, 8 NEP. Dat. 10, 1. Hann. 2, 4 *opp.* postulo. OV. am. 2, 15, 28 *al.* LIV. 1, 58, 9 *saepe.* VELL. 2, 58, 3 *et ubique. apud Christianos i. q. credere*: TERT. adv. Marc. 4, 2 p. 427, 2 PRISCILL. tract. 1, 37 p. 31, 12 *al. cf.* CYPR. GALL. iud. 73 nulla meis data est fiducia iussis. *seq. acc. c. inf.*: PLAVT. Cist. 236 Mil. 453. 455 Rud. 952 TER. Andr. 3 Eun. 1060 Ad. 9. 473 *syn.* iurans. PLANC. Cic. epist. 10, 15, 2 CAES. civ. 1, 10, 4 SALL. Iug. 61, 4 LIV. 22, 6, 11 *al.* CVRT. 4, 1, 14. 6, 4, 14 TAC. ann. 6, 43. VVLG. II Macc. 12, 25 (πιστώσαντος αὐτοῦ). *subi. res*: LVCR. 5, 104 dictis -bit ipsa fidem res (APVL. met. 4, 9). OV. fast. 2, 20. VAL. FL. 2, 338 nox -bit ipsa fidem. SIL. 11, 535 PLIN. paneg. 74, 3. CLAVD. 8, 621 praemissa futuris dant exempla fidem. 22, 338. *notanda*: AETNA 632 (*v. vol. VI p. 669, 10*) SEN. Herc. f. 754 (*v. ibid. p. 670, 60*). b *ius iurandum*: PLAVT. Amph. 936 Cist. 471 ACC. trag. 490 CAES. Gall. 1, 3, 8. 7, 2, 3 SALL. Catil. 44, 1 NEP. Hann. 2, 5 *al. velut* VIR. ill. 40, 4. *cf.* SVLP. SEV. chron. 1, 7, 4 sacramentum (COD. Iust. 4, 1, 12, 2 a *al.*). COD. Iust. 2, 58, 2, 3 iuramentum (*syn.* praestiterit). *al. aliter*: SEN. contr. 7 praef. 7 iura, sed ego iusiurandum -bo (*i. praecipiam*). *seq. acc. c. inf.*: PLAVT. Amph. 931 Bacch. 1028 Merc. 790 Most. 1084 Poen. 1394 TER. Ad. 165 Hec. 697. CATO agr. 148, 2 (*omisso acc.*). CIC. off. 3, 112 LIV. 8, 32, 18. 40, 29, 12. 41, 9, 11. c *documentum, exemplum, testimonium*: *subi. homines*: PLAVT. Capt. 752 ego illis ... documentum -bo, ne *eqs.* CIC. div. in Caec. 27 ceteris specimen aliquod -isti. Verr. 1, 26 praerogativam suae voluntatis. *subi. res*: RHET. Her. 2, 19, 28 cui rei mors indigna Palamedi testimonium dat. CIC. Q. Rosc. 17. *v.* argumentum (*vol. II p. 544, 48. 545, 63 sqq.*), documentum, exemplum, indicium, testimonium.

6 **negotium, munus** *deferre ad aliquem*: TER. Andr. 2 id sibi negoti dari, ... ut *eqs.* 521. Eun. 544 (*alibi apud poetas non invenitur*). GRACCH. or. frg. Gell. 10, 3, 3 LEX Tarent. (Corp. I² 590) 21. 23 RHET. Her. 4, 51, 64 CIC. Verr. 2, 63 *al.* de orat. 2, 41 *ad* Q. fr. 2, 4, 5 *al.* CAES. Gall. 2, 2, 3. NEP. Dion 9, 3 iisque dat negotium ad Dionem eant inermes. *saepissime apud rerum scriptores* (LIV. *circiter 40^{ies}*). CIC. leg. 3, 47 haec detur cura censoribus (*v. vol. IV p. 1459, 51 sqq. adde*: DECRET. decur. Pis. de L. Caesare [Corp. XI 1420] 14). LIV. 1, 43, 4 datum munus, ut *eqs.* (TERT. adv. Val. 11 p. 189, 21). QVINT. decl. 333 p. 312, 30 officia (SVET. Claud. 29, 1). *inde fere i. q. mandare, (curandum) committere alicui aliquid*: PLAVT. Men. 796 pensum (Persa 272). CATO agr. 136 politionem. CIC. de orat. 1, 232 sententia cum indicibus -retur (SEN. epist. 14, 16. 124, 4). BELL. Afr. 77, 3 commeatu dato. AETNA 398 custodia flammae (*cf.* VVLG. num. 18, 8). OV. met. 5, 337 summam certaminis. Pont. 2, 3, 97 si sola mihi dentur tua vota. FEST. p. 333 spectio sine nuntiatione. VELL. 2, 7, 6 visa ultio privato odio magis quam publicae vindictae data (*cf.* VVLG. Ezech. 25, 14 -bo ultionem meam ... per manum populi). VAL. FL. 4, 407 labor (5, 487 STAT. Theb. 4, 686). SOL. praef. 1 examen opusculi istius. VVLG. Ioh. 5, 22 omne iudicium -dit filio. *al.* (*cf.* BOETH. mus. 1, 9 p. 195, 17 non omne iudicium sensibus demus). 5, 36 opera enim, quae -dit mihi pater, ut perficiam ea. 17, 4. *huc pertinere videntur*: CATVLL. 62, 63 virginitas non tota tua est ... tertia pars patri est, pars est data tertia matri. QVINT. decl. 268 p. 92, 19 partem ... civitati (*sc. decernendam*). *deferre ad aliquem partes* (*cf. p. 1663, 7 sqq. paulo aliter p. 1682, 65 sqq.*): TER. Haut. 2 quor partis seni poeta -erit, quae sunt adulescentium. CIC. Rab. Post. 4 mittere in negotium, dare partis *amicis.* ac. frg. 20 p. 88, 30 M. *coni.* vindicare. epist. 9, 8, 1 tibi -di partes Antiochinas ... mihi sumpsi Philonis. HOR. carm. 1, 2, 29. LIV. 24, 7, 4 uni ... partes datae sunt, ut ... sustineret ab tergo agmen. TAC. hist. 3, 38. APVL. flor. 18 p. 92 Romanae linguae partes. *sim.*: CIC. Att. 13, 19, 3 quae erant contra ἀκαταληψίαν praeclare collecta ab Antiocho, Varroni -di. 13, 19, 4 περιπατητικὰ M. Pisoni.

7 *de iis rebus, quae* **publice** *dari, tribui solent*: a *imperium, potestatem, ius sim.* (*cf. p. 1668, 4 sqq.*): PLAVT. Curc. 211 (*trop*) regnum (Merc. 841 CIC. p. red. ad Quir. 20 *al.* OV. am. 2, 17, 17 LIV. 1, 47, 6. 3, 45, 8 *al.* MANIL. 4, 698 sua cuique -dit tutelae regna per orbem. *saepe. cf.* TAC. ann. 2, 2 solium Arsacidarum). ENN. ann. 150 imperium ... et sola regni (ANNIVS or. frg. Fest. p. 314 per saturam [*opp.* abrogatum est]. CIC. dom. 23. 55 Phil. 5, 45 *al.* ad Q. fr. 1, 1, 23 ut redderent. LVCR. 3, 998 *opp.* petere. SALL. or. Phil. 7 imperio non empto, sed dato a vobis. NEP. Milt. 3, 1. VERG. Aen. 1, 139 pelagi [*cf.* GLOSS. sorte datum sorte concessum]. PROP. 4, 8, 82 LIV. 9, 20, 3. 23, 23, 2 *al.* VITR. 4, 1, 4 PAVL. FEST. p. 50. 301. 314. SEN. Thy. 471 *opp.* abnuendum. *al.* CVRT. 3, 3, 1 *syn.* tradit. PLIN. paneg. 6, 4 *al.* PAPIN. dig. 1, 21, 1, 1 VLP. dig. 29, 1, 24. MIN. FEL. 25, 1 superstitio Romanis -dit, auxit, fundavit imperium). LEX repetund. (Corp. I² 583) 76 de ceivitate danda (*v. vol. III p. 1239, 13 sqq.*). 78 de provocation⟨e immunitat⟩eque danda (CIC. Phil. 1, 3 epist. 12, 1, 1 LIV. 38, 39, 8. 38, 48, 4 *al.* IAVOL. dig. 50, 4, 12 *et saepius apud* ICTOS). CIC. inv. 2, 53 potestatem (leg. agr. 2, 31 Att. 4, 1, 6 NEP. Pel. 1, 4 *al.* SEN. epist. 14, 7 QVINT. decl. 239 p. 240, 2 PLIN. epist. 1, 7, 1 *al.*). Verr. 3, 109 legatio (leg. agr. 1, 8 Att. 2, 7, 3. 2, 18, 3 PLIN. epist. 8, 24, 8). Verr. 5, 23 vacatio ... sumptus (leg. 1, 11 LIV. 23, 32, 15 a belli administratione. 42, 34, 12. SEN. apocol. 11, 5 rerum iudicandarum. *al.*). dom. 23 bellum (*v. vol. II p. 1835, 50 sqq. cf.* NEP. Pel. 5, 3 belli ... summa). de orat. 2, 199 provocationem (Phil. 1, 22. 23 LIV. 3, 56, 13 FEST. p. 198 VAL. MAX. 9, 5, 1). Phil. 8, 4 auctoritatem. *al.* epist. 13, 53, 2 id iuris ... quod ei Pariana civitas decrevit et -dit (*v.* ius). Att. 7, 4, 3 summam potentiam. ad Q. fr. 1, 1, 42 administrationem rei publicae. LENT. Cic. epist. 12, 14, 5 procurationem Asiae (FRONTO p. 170, 5. 19 N.). OV. met. 13, 191 datique summa... sceptri (*cf.* LVCAN. 8, 518). LIV. 2, 8, 7 dedicationem (2, 27, 5. 6 VAL. MAX. 9, 3, 6). 3, 46, 9 commeatum (*v. vol. III p. 1826, 16 sqq. aliter supra l. 7*). 4, 3, 4 conubium (CONST. veteran. 8 p. 853, 10 [*a. 71*] GAIVS inst. 1, 80. *aliter p. 1678, 79*). 4, 3, 7 liberum suffragium (4, 49, 16 *al.* IVV. 8, 211). 38, 46, 9. 10 triumphus (*cf.* TAC. ann. 4, 4 triumphalia [SVET. Claud. 24, 3]. *causative*: LVCAN. 9, 79 STAT. silv. 4, 3, 154. *nota p. 1673, 57*). LIV. 45, 29, 13 salis commercium (*v. vol. III p. 1879, 27 sq.*). MANIL. 3, 64 his regimen natura -dit (VAL. MAX. 7, 3, 1). SEN. contr. 1, 2, 19 praerogationem sacerdoti ab ipso numine datam. 7, 4 (19), 3 privilegia (SEN. benef. 3, 11, 1 QVINT. decl. 378 p. 422, 15 PAPIN. dig. 26, 7, 42 *al.*). VAL. MAX. 2, 10, 1 quid plus tribui potuit consuli, quam est datum reo Metello? SEN. dial. 6, 2, 2 dominium. apocol. 14, 4 ulli ex veteribus (veteranis *Rhenanus*) missionem (QVINT. decl. 305 p. 198, 15 *gladiatoribus.* TAC. ann. 1, 36 *syn.* exauctorari. MACER dig. 49, 16, 13, 3. *transfertur*: PETRON. 21, 2. 66, 7 pernae). PLIN. nat. 7, 141 magnum ei et sublime, sed pro oculis datum. SIL. 1, 240 rerum freni. DECRET. decur. Gab. (Corp. XIV 2795) 4 tutelam. EDICT. imp. Constant. de civit. Hispell. (Corp. XI 5265) 50 licentiam. *cf. etiam p. 1671, 60.* b *magistratus sim.* (*cf. p. 1673, 60*): PLAVT. Men. 1115 (*trop.*) praeconium mi ut detis. :: -bitur. CIC. orat. 35 dati muneris (BELL. Hisp. 1, 1 VIR. ill. 66, 1. 74, 1). VARRO frg. Non. p. 80, 6 magistratum (CIC. leg. agr. 2, 26 PAVL. FEST. p. 126 *al.*). CIC. Verr. 3, 127 sacerdotium (SEN. contr. 1, 2, 1 contr. exc. 4, 2 SEN. clem. 1, 9, 8). 6, 22 secures (*cf.* Phil. 11, 20 fascis *vol. VI p. 304, 68 sqq.*). 6, 37 aedilitas. Mur. 1 consulatus (Sest. 24 MON. Ancyr. 1, 33 *vol. IV p. 575, 81 sqq.*). div. 2, 79 tetrarchian (*opp.* eripuisset). Att. 5, 21, 10 praefecturam (6, 1, 4 LIV. 26, 40, 6 PLIN. nat. 28, 56 SVET. Aug. 38, 2). OV. fast. 5, 70 censuram longa senecta -bat (*cf.* VAL. MAX. 2, 9, 9). MON.

[Rubenbauer]

Ancyr. 1, 31 ⟨dictatu⟩ram. SEN. dial. 5, 31, 1 praeturam. STAT. silv. 4, 1, 37 curules *magistratus*. PLIN. epist. 3, 8, 3 tribunatus. SVET. Iul. 75, 1 ordines (*cf.* INSCR. Dessau 2666 ordinem *sc. centurionatum*). CASSIOD. var. 6, 24, 2 comitivam Neapolitanae civitatis (*cf.* 6, 22, 2 concedere). c *pacem sim.*: *i. q. concedere, praebere (tam civitatibus quam privatim)*: PLAVT. Amph. 209 se ... pacem atque otium dare illis. SALL. epist. Mithr. 13. LIV. 2, 25, 6 (*fere 40ies i. q. offerre*: 9, 41, 3). VAL. MAX. 6, 2, 1 PLIN. nat. 7, 109 funeri. SIL. 7, 266 loco. 11, 576 *al. praecipue apud rerum scriptores.* *praebent dei*: PLAVT. Merc. 678 Apollo . . . des pacem propitius, salutem et sanitatem nostrae familiae. GELL. hist. 15. *cf.* VVLG. lev. 26, 6 (δώσω εἰρήνην). Ios. 22, 4 -dit dominus deus...quietem et pacem (κατέπαυσεν). II par. 14, 7 *saepe.* *expresse i. q. causam esse, ut pax fiat, pacem parare*: OV. met. 15, 832 terris. LIV. 39, 2, 6 consul pacem -dit (*i. paravit*). SEN. Herc. O. 1541. 1820 Phoen. 292. dial. 5, 41, 1 pacem demus animo, quam -bit praeceptorum salutarium assidua meditatio. LVCAN. 2, 317 hic -bit, hic pacem iugulus (SCHOL. quia vere, postquam se apud Vticam occidit, pax effecta est). CALP. ecl. 4, 127 ille meis pacem dat montibus. SIL. 7, 284 pacem nocte datam. 16, 293. STAT. Theb. 3, 657 pacem tibi (*sc. vati*) serta -bant. *al.* LIV. 1, 15, 5 in centum annos indutiae datae (*15ies* SOL. 1, 119 AMM. 19, 6, 13 *al. tropice*: HIER. epist. 1, 5, 1 nec papillis dantur indutiae). *huc referas* dare otium, quietem, requiem *sim.* (*v. sub his v.*). *foedus civitatibus*: SALL. Iug. 104, 5 foedus et amicitia -buntur (LIV. 9, 20, 8. 9, 45, 18 PLIN. nat. 34, 139 SIL. 11, 578 *al.*). *in rebus non publicis*: TIB. 1, 9, 2 quid mihi...foedera...-bas (OV. met. 2, 757 contra data foedera. MANIL. 2, 340. 577 SEN. Med. 64. LVCAN. 2, 341 da foedera prisci illibata tori. SIL. 5, 304. 6, 517). d *veniam, impunitatem (in rebus publicis et privatis)*: PLAVT. Amph. 924 da mihi hanc veniam, ignosce, irata ne sies. Cas. 1000. 1004 Epid. 730 Trin. 325 TER. Andr. 901 Hec. 605 Haut. 1049 Phorm. 119. 1036 Ad. 937 RHET. Her. 4, 14, 21. CIC. Manil. 8 *seq.* quod (div. 2, 6 SEN. Tro. 547 *al.*). Rab. Post. 33 de orat. 1, 23 *seq.* ut (1, 98 orat. 148 LIV. 1 praef. 7 CARM. epigr. 935. *seq. nudus coni.*: APVL. met. 2, 15). fin. 5, 76 Att. 5, 21, 12 *al.* CAES. Gall. 6, 4, 3. 7, 15, 6 *syn.* concedente. HIRT. Gall. 8, 48, 9 BELL. Afr. 92, 4 BELL. Alex. 24, 1 NEP. Them. 10, 1 *al.* VERG. Aen. 4, 436 oro veniam . . . quam mihi cum -eris, cumulatam morte remittam. HOR. sat. 2, 4, 5 epist. 1, 7, 4 (*bis*). ars 11 petimusque damusque. 264 OV. am. 3, 1, 69 epist. 4, 156 met. 6, 33 *al.* LIV. 1, 11, 2 *saepe* PHAEDR. 1, 22, 5. 3 epil. 23 SEN. Ag. 267 Herc. f. 595. 1267 sibi. clem. 1, 6, 2. 2, 7, 1 *al.* CVRT. 6, 6, 34. 9, 1, 22. COLVM. 5, 1, 4 *seq.* si (AMM. 29, 3, 1). LVCAN. 7, 296. 8, 749. 9, 227. 1089. VAL. FL. 1, 196 *et saepissime. nota*: TAC. ann. 12, 32 in reliquos. *additur, cuius rei venia detur*: PLAVT. Bacch. 532 de Chrysalo. AVR. Fronto p. 67, 22 N. pro istis iocularibus. *gen.*: CIC. Tull. 51. Pis. 98 scelerum. orat. 198 LIV. 2, 18, 10. 26, 17, 13 diei. *al.* LVCAN. 1, 521 QVINT. decl. 265 p. 82, 18 SVET. Claud. 26, 3. 32 flatum ... emittendi. PANEG. 6 (7), 9, 6 quietis. PAPYR. Tebtun. II 686 requiescendi. *dat.*: CIC. inv. 1, 102 maleficio (*opp.* imprudentiae concedi). dom. 66 furori suo. orat. 38 concinnitati sententiarum. Phil. 12, 19 dolori. *al.* off. 2, 56 necessitati. Lael. 61 amicitiae. OV. epist. 16, 106 iudicio ... meo. ars 2, 38 fast. 2, 829 Pont. 3, 9, 55 *al.* LIV. 8, 35, 2 VAL. MAX. 5, 1, 1ᵃ. 7. PHAEDR. 4, 20, 6 imprudentiae. SEN. Phaedr. 225 VAL. FL. 8, 280 QVINT. inst. 11, 3, 11. IVV. 11, 176 fortunae. PLIN. epist. 4, 9, 17. 9, 17, 4 demus . . . alienis oblectationibus veniam, ut nostris impetremus. CALP. decl. 23 *al.* *res dant veniam*: HOR. epist. 1, 5, 10 festus dat veniam somnumque dies (*i. causa est veniae; cf.* IVV. 2, 19 furor). *i. q. parcere*: STAT. Theb. 9, 764 nulli tela aspera mortis dant veniam. IVV. 2, 63 dat veniam corvis, vexat censura columbas. CIC. Phil. 8, 32 veniam et impunitatem dandam puto (Tusc. 4, 45 peccatorum. SEN. contr. 7, 1 [16], 2. SEN. dial. 3, 19, 5 *opp.* accipientibus. CVRT. 8, 12, 3 facto. TAC. hist. 4, 44 admissis. PANEG. 10 [4], 9, 5 vexandae urbis. *al.*). SEN. contr. exc. 3, 2 lex absolutionem et paribus tabulis dat. PETRON. 52, 5 missionem -dit puero. PLIN. epist. 10, 26, 2 indulgentiam. e *ludos sim.*: TER. Hec. 1 *fabula* cum datast (*v.* DON. DIDASC. *ad l. opp.* relata). Haut. 33. *vol. VI p. 33, 23 sq.* comoediam: *vol. III p. 1995, 11 sqq. cf.* VARRO ling. 6, 19 togata praetexta data eis Apollinaribus ludis. TAC. ann. 11, 13 carmina scaenae. CIC. Sest. 124 *munus* (*sc. gladiatorium*) dignum ... Metello, cui -batur (MON. Ancyr. 4, 31 munus gladiatorium. LIV. 31, 50, 4. 41, 20, 11. 12 *al.* VITR. 5, 1, 1. 10 praef. 3 VAL. MAX. 2, 4, 7 SVET. Tib. 7, 1 *al.* CORP. X 4913). ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 163 venationem (MON. Ancyr. 4, 41 LIV. 39, 22, 2 SVET. Nero 4). MON. Ancyr. 4, 43 navalis proeli spectaculum (PLIN. nat. 8, 182 *al. etiam tropice*: *v.* spectaculum). LIV. 23, 30, 16 ludos funebres (SVET. Tib. 7, 1 CAPITOL. Maximin. 2, 4 *al.* CORP. VIII 23965. 26275 *al. causative*: IVV. 11, 179 nostra -bunt alios hodie convivia ludos). ASCON. Pis. p. 20, 24 St. elephantorum pugnam (PLIN. nat. 8, 53 *al.*). MARCELL. chron. II p. 68, 406, 1 quinquennalia. *huc referenda*: TER. Hec. 40 datum iri gladiatores (CIC. Sest. 133. 135. *ibid.* bestiarios. Vatin. 37. HOR. sat. 2, 3, 85 gladiatorum dare centum damnati populo paria. LIV. 23, 30, 16 PETRON. 45, 11 PLIN. nat. 35, 52 MART. 3, 16, 1). SEN. dial. 10, 13, 6 leones solutos. PLIN. nat. 8, 131 ursos Numidicos centum et totidem venatores. f *technice praesertim in actibus iuris*: *leges* (*proprie et trop.*): LEX Tarent. (Corp. I² 590) 8 p(ost) h(anc) l(egem) datam. CIC. Verr. 3, 39. 90 *al.* or. frg. A VII 8 legem . . . de libertinorum suffragiis . . . -dit. quid est hoc '-dit'? an tulit, an rogavit, an hortatus est? leg. 2, 8 di humano generi -erunt. *al.* LEX Iul. munic. (Corp. I² 593) 160. 162 LEX Vrson. (Corp. I² 594) 67, 12. 72, 32. 132, 14 PVBLIL. N 23 VERG. georg. 4, 487 Aen. 4, 213. 8, 322 PROP. 4, 11, 47. OV. met. 2, 556 ne secreta videret (*cf.* fast. 3, 279 QVINT. inst. 9, 4, 109 VVLG. II Macc. 2, 2). LIV. 9, 20, 5 *et passim.* *iudicia, actionem sim., quae iudex, praetor al. a lege (hinc interdum subi. lex) dare solent*: LEX repetund. (Corp. I² 583) 4 ⟨neque ioudicium ex h. l. ita datu⟩m esse, utei peteret. LEX agr. (Corp. I² 585) 30. 34. 94 CIC. Tull. 7. 10. 12 div. in Caec. 56 Verr. 2, 137. 3, 30. 31 in ea verba. *al.* Caecin. 8 praetor is qui iudicia dat. *saepe.* LEX Anton. de Term. (Corp. I² 589) 2, 1 ious deicunto, iudicia recuperationes danto. LEX Mamil. (Bruns⁷ p. 95). LEX Rubr. (Corp. I² 592) 1, 1 ⟨quod de ea re iudicium datum iudicareve⟩ iussum iudicatum erit (*12ies*). LEX colleg. aq. (Corp. VI 10298) 17 LEX Malac. (Corp. II 1963) 67. GAIVS inst. 1, 191 *et saepissime ap.* ICTOS. *aliter v. p. 1676, 13.* *i. q. iudicare*: COMM. instr. 2, 1, 48. VOLCAC. carm. frg. 3 iura qui populis -bat. VERG. georg. 4, 562. Aen. 1, 293 iura -bunt (GLOSS. imperabunt. iudicabunt). 1, 507. 731. 3, 137. 5, 758. 7, 247. 8, 670 HOR. carm. 3, 3, 44 ars 398 PROP. 3, 11, 46. 4, 11, 18 OV. am. 2, 18, 24. met. 1, 576 undis. 14, 806. 15, 597 fast. 1, 38. 3, 62 iura petita. *al.* LIV. 1, 8, 1. 25, 12, 10. 30, 32, 2 *al.* GERM. 110 VAL. MAX. 6, 9, 8 SEN. apocol. 25 Tro. 772 SIL. 11, 175 STAT. Theb. 2, 386. 7, 186. 11, 722 Ach. 2, 164 silv. 3, 2, 94. 5, 2, 144. 5, 3, 186. CIC. Q. Rosc. 3 quo minus secundum eas lis detur, non recusamus. LIV. 23, 4, 3 VAL. MAX. 2, 8, 2. LVCAN. 8, 333 (*ubi v. etiam* SCHOL.). GELL. 5, 10, 10 contra te. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 1 iniustam venditori litem dat. LIV. 3, 44, 12 vindicias det secundum libertatem. 3, 57, 5 a libertate in servitutem. ASCON. Corn. p. 60, 22 St. contra libertatem. *hinc absolute fere i. q. decernere*: SEN. contr. 7 praef. 7 dare ipsos *centumviros* secundum adversarium. SEN. dial. 7, 1, 5 amic. p. 27 TAC. ann. 4, 43 PLIN. epist. 7, 6, 10 SVET. Claud. 15, 2. VVLG. apoc. 2, 23 -bo unicuique vestrum secundum opera. *al.* *sim. extra iudicium*: STAT. Theb. 3, 206 sic dura Sororum pensa -bant visumque Iovi. TAC. hist. 1, 65 si fortuna contra -ret (ann. 15, 13). 3, 7 principia belli secundum Flavianos data. CIC. div. in Caec. 10. 22. 24 delatio. 62 accusatio. ad Q. fr. 3, 2, 1 divinatio. PLIN. epist. 5, 20, 6 inquisitionem (6, 29, 8). CIC. Verr. 3, 61 actionem (*v. vol. I p. 442, 56 sqq., ubi addas*: S. C. *primi aevi.* COD. Iust. *saepissime. cf. Hellmann, Terminol. Untersuch. über die rechtl. Unwirksamkeit im röm. Recht p. 270 sqq.*). *supplendum* actio: AFRIC. dig. 9, 4, 28 Publiciana. PAPIN. dig. 20, 6, 1 pr. Servianam. VLP. dig. 9, 4, 2, 1 *al. omisso obi.*: GAIVS dig. 4, 3, 28 in heredem perpetuo -bitur. VLP. dig. 4, 3, 7, 8. 14, 4, 9, 2. 31, 19, 6 pacis. *al. cf.* 30, 42, 15 pacis condiciones. CIC. de orat. 1, 168 exceptio (IAVOL. dig. 39, 5, 24 *et saepe ap.* ICTOS). IVLIAN. dig. 5, 3, 54 pr. petitio. 43, 13, 1, 2 persecutio. GAIVS inst. 2, 164 cretio. 4, 28 pignoris capio. 4, 126 replicatio. SCAEV. dig. 32, 34, 1 praeceptionem (PAPIN. dig. 33, 7, 2 pr. *al.*). *talia saepissime ap.* ICTOS. *i. q. addicere alicui aliquid* (VARRO ling. 6, 30 dies nefasti, per quos dies nefas fari praetorem: 'do, dico, addico'): LEX agr. (Corp. I² 585) 16 possessionem secundum eum heredemve eius det. CIC. Verr. 2, 106. 114 *sqq.* 4, 16 *al.* top. 18 (*bis*). 50 secundum eas tabulas. epist. 7, 21. RVT. LVP. 2, 8 praetor -dit possessionem. VAL. MAX. 7, 7, 5. 7. PLIN. nat. 7, 40 contra eum. QVINT. inst. 5, 14, 15 GAIVS inst. 1, 35. DIG. *passim.*

II *magis spectatur voluntas vel mens praebentis*: A *de voluntate i. q.* **permittere, concedere** *alicui aliquid, potestatem alicui facere alicuius rei*: 1 **generatim** (*in re iudiciaria v. p. 1676, 4 sqq.*): PLAVT. Asin. 516 ecqua pars orationis . . . -bitur mihi (Rud. 1064). Poen. 925 cessatio. ENN. ann. 431 si iam data sit frux (*i. usus. cf.* ACC. trag. 70 fructum quem di dant. PETRON. 132, 8 usum. TER. MAVR. 137). PACVV. trag. 172 Danais domuitionem (*cf. l. 74*). CIC. Quinct. 32 optio (*q. v. cf.* VELL. 2, 72, 5 electionem. *al.*). Cluent. 200 date parenti hunc dolorem. leg. agr. 2, 23 cognitio. dom. 123 date huic religioni aditum (Att. 14, 14, 3 BELL. Alex. 17, 4. 30, 5 NEP. Paus. 3, 3. OV. ars 1, 229 oculis. *al. cf.* 1, 604 accessus. VAL. MAX. 1, 7 ext. 4 luctui. 8, 11, 1 *al.*). Mil. 15 defensionem (QVINT. inst. 7, 4, 13 SVET. Claud. 29, 1). 95 quemcumque cursum *vitae* fortuna -erit (VERG. Aen. 4, 659 *al. cf.* georg. 1, 40 Aen. 3, 337 OV. met. 8, 3 EPIST. Sapph. 214 LIV. 29, 24, 7 LVCAN. 7, 544. 9, 997 STAT. silv. 3, 4, 3 *al. aliter p. 1686, 60*). de orat. 2, 312 exitus (fin. 5, 63. BELL. Alex. 63, 4 [*cf.* 16, 1 effugium. TAC. hist. 1, 43 *al.*]. LVCR. 1, 100. 4, 720 VERG. Aen. 6, 894 CELS. 7, 19, 11 *al.*). parad. 29 reditum mihi gloriosum iniuria tua -dit (div. 1, 68 ac domum itionem. off. 1, 19 CAES. Gall. 5, 43, 5. TIB. 1, 3, 13 cuncta -bant [*i. promittebant*] reditus. OV. ars 2, 29. *cf.* 2, 32 regressus. *al.* LVCAN. 4, 514 recessus. *saepe*). part. 52 declinationes. fin. 3, 24 histrioni actio, saltatori motus. *alia.* CAES. civ. 1, 46, 2 receptum. *al.* VERG. Aen. 7, 24 fugam (HOR. epod. 16, 66 LIV. 5, 29, 4 *al. aliter p. 1686, 22 et 63*). CVLEX 247 conubia (OV. fast. 3, 195 STAT. silv. 3, 4, 54. *cf. p. 1676, 59*). PROP. 4, 10, 32 colloquium (LIV. 32, 37, 6 *al.*). OV. met. 4, 77 verbis ad amicas transitus aures (LIV. 21, 20, 6. 26, 6, 2 *al.* VAL. MAX. 4, 7, 2 *al.*). LIV. 9, 37, 10 refugium. 26, 22, 13 consultatione. SEN. benef. 2, 19, 2 arbitrium (POMPON. dig. 1, 2, 2, 37 *al.*). dial. 8, 5, 4 circumspectum. LVCAN. 9, 928 nec dat suspiria cursus. VAL. FL. 7, 435

[*Rubenbauer*]

pudor *non* dat verba timenti. STAT. Theb. 9, 835 proelia. QVINT. decl. 246 p. 8, 24 emendatio praeteritorum. 331 p. 304, 24 has demus delicias. IVV. 6, 653 permutatio. TAC. ann. 2, 13 -retur pugna. *al.* SVET. Aug. 56, 3 ne laudatione quidem iudiciali data. TERT. anim. 16 dat et apostolus nobis concupiscentiam. PAPYR. Oxyrh. IX (1912) n. 1201 (*a. 258*) possessionem. *sim. saepe.* *causam, materiam sim.*: RHET. Her. 3, 16, 29 causa (*v. vol. III p. 669, 2 sqq. adde*: VERG. georg. 2, 455 Bacchus et a d culpam cāusas -dit. TIB. 2, 4, 29 *al.* SOL. 5, 15 facto). CIC. inv. 1, 16 copiam. 1, 53 quod sibi ille -erat. S. Rosc. 97 quod mihi apertum tuum scelus ... dat. Verr. 3, 150 *saepe.* div. 2, 12 *divinationi* materia danda est (Phil. 11, 21 suspicioni crimen aut invidiae materiam. ad Q. fr. 1, 2, 3 sermonum [*cf.* epist. 9, 3, 1 *nude* sermonem. *sim.*: HIER. epist. 60, 10, 5 rumoris fabulam]. OV. Pont. 1, 10, 24. 4, 8, 71 LIV. 22, 41, 1 SEN. benef. 3, 30, 3 *al.* QVINT. inst. 2, 6, 5 *al.* COMM. instr. 2, 26, 2). CIC. ad Q. fr. 2, 9, 1 nihil mihi ad scribendum argumenti (Att. 10, 13, 2 *v. etiam vol. II p. 545, 63 sq. sim.*: PERS. 1, 68 res grandes nostro dat Musa poetae). *c. pronominibus vel absolute* (*cf. p. 1689, 43 sq.*): TER. Haut. 870 haec ... paulatim -bis. CIC. inv. 1, 25 sin r o s -bit (LIV. 5, 27, 2. *cf.* 3, 5, 2 si qua fortuna -ret [TREB. Gall. 3, 1]. CALP. ecl. 4, 118 si fors -dit). VERG. Aen. 5, 195. HOR. ars 54 quid autem Caecilio Plautoque dabit Romanus ademptum Vergilio ...? OV. met. 1, 487. CORP. I² 1212, 7 in hoc monumento neminem ... condi licet nisei eos ... quibus hoc testamento -di tribuique. *al.* *nota*: SEN. contr. 10, 4, 24 date miseris, quod *eqs.* LVCAN. 1, 349 arma tenenti omnia dat, qui iusta negat. *passive i. q. licet* (*cf. p. 1689, 78*): LVCIL. 1003 (*?, v. Marx ad l.*). CIC. nat. deor. 2, 74 non decet, non datum est, non potestis. Att. 7, 7, 6. LVCR. 2, 302 quantum ... datum est. VERG. Aen. 11, 293 qua datur. PLIN. nat. 3, 2, 2 STAT. Theb. 3, 491 QVINT. inst. 10, 7, 29 *syn.* libebit. TAC. ann. 12, 12 quantum sine bello -batur. 14, 47. VLP. dig. 50, 1, 25 si non sit datum, dummodo non denegatum. *sq. enuntiato c.* ut *v. p. 1690, 57 sqq.; seq. inf. vel acc. c. inf. v. p. 1688, 59 sqq.*

2 *speciatim*: a *occasionem, copiam sim.* occasio se dat *v. p. 1699, 48*: PLAVT. Capt. 117 fugiendi si data est o c c a s i o (CAES. civ. 2, 33, 5 dimicandi. SALL. Catil. 56, 4 NEP. Milt. 3, 3 Alc. 8, 5 Dion 4, 1 LIV. 1, 46, 2. 4, 61, 6 *al.* CVRT. 4, 5, 16 *et al.*). CIC. part. 30 si quando tempus ... -erit occasionem nobis, u t *eqs.* LIV. 25, 21, 2 prosperae pugnae o c c a s i o n e m dari (SEN. suas. 6, 14 suasoriae. CVRT. 7, 2, 7 QVINT. inst. 12, 2, 12 SVET. Otho 4, 1 HIER. epist. 22, 16, 2 COD. Iust. 4, 21, 20 pr. *al. cf.* SALL. Iug. 56, 4 fortunam illis praeclari facinoris c a s u m dare). QVINT. decl. 355 p. 386, 21 ad despoliandum iuvenem. *abs.*: PLAVT. Men. 552 dum datur mi occasio tempusque. Pseud. 138 ASELL. hist. 5 CIC. epist. 12, 24, 2. Phil. 7, 18 occasione data (Att. 7, 18, 2 NEP. Ham. 1, 2 PHAEDR. 2, 8, 9 SEN. dial. 12, 8, 1 PLIN. nat. 2, 3 *al.*). LIV. 3, 18, 4. 22, 39, 21 neque occasioni tuae desis neque suam occasionem hosti des. *al.* SEN. dial. 1, 4, 3. 6, 1, 3 TRYPH. dig. 50, 16, 225. VVLG. I Tim. 5, 14 nullam occasionem dare adversario. *al.* PLAVT. Capt. 934 di eam p o t e s t a t e m -bunt ut *eqs.* (*cf.* TER. Haut. 35 CIC. Att. 3, 17, 3 LVCR. 5, 1049 PAPYR. Lips. II 447 *al.* *c. inf.*: VERG. Aen. 3, 670. 7, 591 STAT. Theb. 3, 312. 10, 792 GAIVS inst. 1, 29 VVLG. Ioh. 1, 12 *al.*). PLAVT. Capt. 1008 mi ... lucis das tuendi copiam (*v. vol. IV p. 910, 40 sqq.*). Trin. 488 c o n d i c i o n e m ... dare atque accipere (TER. Hec. 241 CIC. epist. 6, 22, 2 *v. etiam vol. IV p. 135, 84 sq.*). RHET. Her. 4, 16, 23 f a c u l t a t e m (*v. vol. VI p. 145, 40 sqq. 147, 9. 30. 70 sqq. 148, 8. 14. 18. 20 al. cf.* TER. Andr. 232 di date facilitatem ... huic pariundi). CAES. Gall. 3, 17, 7 opportunitate aliqua data (LIV. 21, 35, 2. 45, 3, 6). LIV. 1, 27, 6 qua fortuna rem -ret. VAL. FL. 4, 620 fors ... dabitur contingere pellem. PLAVT. Bacch. 168 ista tennis tibi l i b e r t a s datast orationis. POLLIO Cic. epist. 10, 33, 5. VERG. Aen. 11, 346 fandi. OV. am. 2, 2, 16 *opp.* reddat. epist. 16, 154 LVCAN. 9, 557 QVINT. decl. 257 p. 50, 13 *al.* SEN. dial. 5, 10, 1 verbis. LVCAN. 2, 145 odiis. IVV. 10, 230 VVLG. Gal. 5, 13 ne libertatem in occasionem detis carnis. *seq.* ut: CIC. Planc. 16 Att. 6, 1, 15. *inf.*: PROP. 3, 15, 4. PVBLIL. L 17 licentiam des linguae (CIC. Verr. 4, 220 dom. 47 off. 1, 103 *al.* HOR. ars 51 TAC. ann. 14, 49 absolvendi). AVIEN. Arat. 262 haut tamen umquam ... procurrere ... fas datur (CORIPP. Anast. 15).

b *spatium, locum, viam sim.* (*aliter v. p. 1667, 33. 1688, 10*): PLAVT. Aul. 806 s p a t i u m ei -bo exquirendi (TER. Hec. 684 Phorm. 701 PACVV. trag. 207 CIC. Planc. 49 Tusc. 3, 52 *et passim*). TER. Hec. 130 solitudinis (OV. epist. 7, 73). 374 u t celari posset (VVLG. I Macc. 12, 25 BARNAB. 4, 2). CIC. Caecin. 6 a d sese colligendum (epist. 17, 1 CAES. Gall. 3, 19, 1 *al.* LIV. 1, 36, 2 *aliisque 12 locis.* OV. epist. 17, 109 ad furta). HIRT. Gall. 8, 31, 2 dato ... spatio ac tempore. LVCR. 1, 379 ni spatium -erint latices. VERG. Aen. 12, 696 (*syn.* discessere ... medii. *cf.* SIL. 4, 273). LIV. 2, 56, 16. 8, 32, 14 irae (*cf.* SEN. dial. 5, 25, 2. 5, 39, 2 TAC. hist. 1, 32 *al.*). GRATT. 413 morbus. *saepe.* *significanter*: VAL. FL. 6, 62 dat longior aetas iam spatium (*i. locum vacuum capillorum*). CIC. fin. 2, 94 dat *dolor* ... i n t e r v a l l a et relaxat. LIV. 2, 25, 4 hoc intervalli datum. 6, 32, 1 SEN. dial. 5, 8, 7. 6, 10, 4 ad vocationem. *al.* SENT. procos. Sard. (Corp. X 7852) 16 dilationem probationi. PLAVT. Pseud. 558 meis ... date l o c u m fallaciis. 570 det locum illi qui queat. Capt. 211 TER. Haut. 218. CIC. Brut. 290 in dando et cedendo loco. OV. am. 2, 19, 44. LIV. 42, 56, 5 haec soluta obsidio eius (*Hartel*, cuius *codd.*) locum alteri novae obsidioni -dit. *passim* (*v.* locus *et cf. p. 1667, 33. 1672, 15*). *sim.*: PLAVT. Bacch. 1083 nimis nolo desidiae ei dare ludum (CIC. Cael. 28 *al.*). PLAVT. Curc. 280 date v i a m mihi noti ignoti, dum *eqs.* VARRO rust. 1, 45, 3 terra ... viam dat *radicibus*. CIC. Att. 3, 19, 2 Epirus ... iter ad salutem -bit. CAES. Gall. 1, 8, 3 negat se ... posse iter ulli per provinciam dare. 5, 27, 10 VERG. Aen. 6, 477. 10, 49. 420 da ... ferro ... fortunam atque viam duri per pectus Halaesi. *al.* PROP. 3, 1, 14 non datur ad Musas currere lata via. OV. epist. 7, 170 *freta* dantque negantque viam. 11, 70. fast. 4, 770 dentque viam claro vimina rara sero. *al.* LIV. 3, 45, 5 *al.* SEN. contr. 2, 3 (11), 15 lex nullam aliam salutis viam -dit raptori. suas. 3, 2. CELS. 2, 10, 14 dato itinere (*sc. sanguini*). SEN. Herc. f. 568. epist. 37, 3 hanc tibi viam -bit philosophia. *al.* CVRT. 4, 16, 9 *opp.* auferre. 10, 6, 24. VAL. FL. 1, 793 da placidae mihi sedis iter. 4, 405 SIL. 1, 465 STAT. Theb. 7, 488 *al.* FRONTIN. aq. 125 per agros privatorum itinera, actus paterent, -rentur. *saepe. v. etiam p. 1667, 33 sqq. et sub* via, iter *sim.* *sic variis de locis, quorum usus conceditur* (*proprie et trop.*): CIC. Mur. 18 nullum ... vobis sors campum -dit, in quo *eqs.* (*v. vol. III p. 221, 31. 35.* SIL. 5, 86 -bunt idem *superi* camposque diemque pugnandi. *al.*). CATVLL. 68, 68 domum. LVCR. 2, 208 meatum. VERG. Aen. 1, 83 qua data porta (VAL. FL. 1, 596 STAT. Theb. 3, 68). OV. ars 3, 754 latebras. trist. 1, 5, 36 litora. *al.* SEN. epist. 70, 20 secretum (*cf.* SVET. Tib. 25, 3). STAT. Theb. 9, 183 ingens limes utrimque datus. TERT. scorp. 10 ubi confessioni forum -erit. *aliisque locis.* *senatum sim.*: CIC. Verr. 3, 22. 34 har. resp. 1 ad Q. fr. 2, 11, 2. 3 SALL. Iug. 13, 9 NEP. Hann. 7, 6 LIV. 8, 5, 1. 26, 21, 1 ad aedem Bellonae (*35^ies^*). FEST. p. 347. CIC. Flacc. 17 data contio Laelio est (*v. vol. IV p. 731, 2 sq.*). LIV. 3, 71, 3 concilio populi ... dato (*12^ies^*). *cf. p. 1686, 11.*

c *tempus sim.*: α *concedere alicui*: PLAVT. Asin. 194 hanc tibi n o c t e m ... dono do (736 noctem huius et cenam. Trin. 250 Truc. 32. 279. HOR. epod. 15, 13 potiori dare noctes. PROP. 2, 15, 39. *cf.* 37 concedere. OV. rem. 306 ANTH. 427, 7). Epid. 341 mihi hunc d i e m luculentum -istis, *o di* (*v. p. 1029, 14 sq. 1049, 77 sqq.*). TER. Andr. 556 dum t e m p u s datur (Phorm. 596. RHET. Her. 3, 16, 28 alind dicendi tempus idoneum -bitur. CIC. Quinct. 8 impugnandi. Tusc. 2, 9 nos in Tusculano, quod datum est temporis, in eo consumpsimus. off. 1, 118 ad deligendum. *al.* CAES. Gall. 3, 4, 1 rebus ... collocandis. civ. 1, 11, 3 colloquio. NEP. Thras. 2, 2 *et saepissime. v.* tempus). CIC. Flacc. 82 cui sex h o r a s omnino lex -dit (Brut. 324 ad dicendum. CAES. Gall. 7, 41, 1. VERG. Aen. 5, 844 quieti. OV. trist. 1, 3, 68 MANIL. 3, 473 ASCON. in Mil. p. 34, 7 St. SIL. 15, 218 *al. cf.* MART. 6, 52, 2 septem clepsydras ... petenti ... -dit. *v. vol. III p. 1338, 42 sq.*). CIC. Att. 7, 9, 4 per decem annos tibi non a senatu sed a te ipso ... datos. OV. fast. 5, 75 da, Romule, mensem hunc senibus. LIV. 5, 16, 7 biduum ad recognoscendas res datum. MANIL. 3, 341 pro spatio mora magna datur (*cf.* IVV. 10, 370 -bitur mora parvula). *et alia.* *singulariter*: QVINT. inst. 9, 4, 86 *syllaba 'gres'* dat ... illi *syllabae* aliquid ex suo tempore. 9, 4, 108 paulum ... morae damus inter ultimum atque proximum verbum. β *i. q. consumere in aliquam rem* (*agendam*): CIC. Cael. 28 adolescentiam voluptatibus (PETR. CHRYS. serm. 118 p. 522^D^ da lusibus infantiam, da deliciis adolescentiam). Phil. 11, 24 ante ... quam potuerit tempus ei rei datum suspicari (NEP. Them. 10, 1 omne illud tempus litteris sermonique Persarum [se *add. ADP*] -dit. *al.*). Att. 5, 14, 2 menses reliquos rei militari. HOR. epist. 2, 2, 82 studiis annos septem -dit (TAC. hist. 5, 4 ignaviae. *al.*). OV. met. 7, 633 lucis pars ultima mensae est data. 12, 579 nox est data cetera somno (LIV. 3, 28, 7 operi. *al.* TAC. ann. 14, 21 laetitiae). Pont. 1, 5, 47 cum -dimus somno quas corpus postulat horas. *al.*

d *similiter studium, laborem, operam consumere in aliquid* (*epitheta* bonam, malam, impensam *al. v. sub* opera).

o p e r a m d a r e *legitur saepissime in sermone pedestri, apud poetas post* TER. *admodum raro* (GLOSS. V 285, 18 dent operam curant): *c. acc. neutr. pron. i. q. curare aliquid: v. Bennett, Syntax of early latin II p. 260* curam, operam do. *cum dat. rei: i. q. curam, laborem conferre in aliquid* (*aliter p. 1681, 24 sq.*): PLAVT. Bacch. 297 ei r e i (Men. 234. Amph. 510 istis rebus. TER. Ad. 95 CIC. leg. 2, 26 *al.*). Cas. 58 amori (Merc. 63 TER. Haut. 110). Men. 459 contioni ... atque comitiis. Pseud. 175 capiti ... ventri. Pseud. 664 somno (LIV. 23, 25, 16 *al.* PAVL. FEST. p. 120). *al.* ENN. ann. 78 dant operam simul auspicio augurioque (CIC. epist. 10, 12, 3. VARRO ling. 6, 91 *coni. Bergk*). TER. Hec. 408 (*loco corrupto*). VARRO Men. 404 si quantum operae sumpsisti, ut tuus pistor bonum faceret panem, eius duodecimam (*sc. partem*) philosophiae -isses *eqs.* (CIC. inv. 1, 46 qui philosophiae dent operam. *al.*). CIC. inv. 1, 88 mercaturae. de orat. 1, 265 valetudini. 2, 300 memoriae (*cf.* CAEL. Cic. epist. 8, 1, 1 tuae memoriae). leg. 2, 1 sermoni reliquo (PETRON. 39, 1 *aliter p. 1681, 25*). Lael. 84 virtuti. Att. 12, 50 auctioni (*i. q. interesse. cf.* 15, 1^b^, 1 funeri. SVET. Nero 21, 2 spectaculis). *al.* NEP. Epam. 2, 4 palaestrae. Hann. 2, 2. OV. rem. 165 bellis (LIV. 29, 19, 12 *al.*). VAL. MAX. 3, 6, 1 gymnasio. SEN. clem. 1, 13, 1 publicae ... securitati. TAC. dial. 31 dialecticae. SVET. Galba 5, 1 matrimonio. *et al.* *adde*: CIC. inv. 2, 132 r e i p u b l i c a e. epist. 10, 25, 2 LIV. 42, 33, 3 SEN. dial. 8, 4, 1. epist. 14, 14 (*corr. Madv.*). *c. dat. pers. i. q. a d i u v a r e aliquem, f a c i l e m e s s e alicui* (*apud scaenicos saepe i n r e a m a t o r i a;*

[Rubenbauer]

Anfragen ist Rückporto beizufügen